Universidad de Deusto
Biblioteca

B. Waino Digesta

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

IASONIS MAINI
SECVNDA IN INFORTIATVM, REGENS FIDELISSIME RECOGNITA.

Accessere adnotationes Io. Franc. Purpurati archetypo collatæ.

LVGDVNI,
M. D. LVI.

13148

LEGES XII. TAB.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Iasonis de Maino Mediolanẽsis, illustris Patricii. I. V. monarchæ, & Ducalis senatoris, in secundam Infortiati partem Commentaria, in florentissimo Ticinensi gymnasio edita, cum apostillis & additionibus per eum nuper adiunctis: Summariis insuper singulis legibus prefixis, feliciter exordiuntur.

De legatis primo. Rubrica.

1 ¶ Continuatio debet fieri ad proxima.
Continuatio componitur a con. quod est simul, ⁊ teneo.
Continuatio librorum quod possit fieri ad remota.
2 Testamentum large comprehendit etiam codicillos: ⁊ codicilli dicuntur testamentum. 16.
Legata etiam in codicillis relinquuntur.
3 Cõtinuatio non ỽ fieri a remotis propter titulos intermedios.
4 Legata sunt accessoria testamenti: ⁊ qñ non dicantur accessoria.
5 Legata an dicantur propie pars testamenti: ⁊ quomodo. cum nu. se. vbi quod sint pars accidentalis.
6 Testñ est iusta sententia de eo q̃ quis fieri voluit de bonis suis.
7 Pars subiectiua vel predicamentalis que dicatur.
8 Testamentum in genere non comprehendit necessario legatũ: ⁊ in specie ⁊ in genere potest esse sine legatis.
9 Legata etiam in donatione causa mortis, relinqui possunt.
10 Pars quod etiam dicatur sine qua totum consistere potest.
Dies apposita in stipulatione non dicitur pars substantialis, sed qualificatiua.
11 Tituli positi a titulo de testa. vsque ad hunc titulum, an sint accessorij ad testamentum.
Substitutiones facte in testamento non magis debent dici principaliter pertinere ad testamentum: quam ipsa legata que sunt accessoria.
12 Testamentum etiam militis imperfectum ratione voluntatis non valet: nec aliquid probat inter liberos.
13 Forma essentialis testamenti concluditur in vltimo puncto: ⁊ in vltima litera.
14 Substituto ex quo est, ⁊ institutio, ⁊ ab ea testamẽtum potest incipere, potest dici caput testamenti sicut prima institutio.
15 Codicilli sunt accessorij ad testamentum: ⁊ large dicuntur testamentum: ⁊ ita petuntur publicari sicut testamentum.
16 Emphyteusis ecclesiastica si ex pacto relinqui potest in testamẽto: poterit relinqui ⁊ in codicillis.
Instrumentum notarij in quo dicitur, Titius fecit testamentũ in quo relinquit Seio centum, Sempronio fundum, licet aliter heredem non instituit, quod sustẽtatur, quia intelligitur pro codicillo.
17 Actus indicatur ab effectu: ⁊ non a nomine.
18 Alienare prohibitus per testamentum, quod non censetur prohibitus alienare per codicillos, quod tamen dicit falsum.
19 Diuisio istorum trium librorũ de legatis, fuit facta gratia commoditatis vsus: ⁊ in quibus differant.
20 Quare prius non tractatur de fideicommissis vniuersalibus, quam de legatis ⁊ fideicommissis particularibus.
Fideicommissarius vniuersalis habetur loco heredis.
21 Quare nõ tractauit iurisconsultus de fideicommissis ⁊ legatis separatim, prout in institutionibus, ⁊. C. fecit Imperator.
22 Diuisio librorum quid operetur.

PRo expeditione huius Rubrice, capio glossam rubrice, quam diuide in duas partes. In prima continuat istam rubricã ad precedentes. In secũda formal. q. ⁊ de solutione se remittit: secunda ibi, sed quare in tres libros diuisit. Ex prima parte subtiliter intuẽdo verba gl. licet sint pauca, habes elicere quatuor conclusiones, duas expresse, ⁊ duas tacite. Prima est expressa, scilicet continuatio Rubrice ad precedentẽ. Ista cõtinuatio non videtur esse bona, cum fiat ad multum remota. Nã inter istum titulum ⁊ titulum. ff. de testa. sunt duo libri intermedij. f. quartus ⁊ quintus. ¶ Sed continuatio debet fieri ad proxima, vt dicit tex. in. l. ij. ff. de statu ho. ibi, ⁊ bis proximos cõiunctosq; applicantes titulos. ⁊ tex. in. l. cum de lanionis. §. afinã. ff. de fun. instr. Et qñ istud nõ dicerẽt leges, hoc denotat significatio vocabuli, cõtinuatio, qõ quãdã ỽtiguitatẽ designat, a cũ, q̃ est simul, ⁊ teneo, facit. l. ỽtinuus. in prin. ff. de ver. ob. ¶ Reperio istã cõtinuationẽ gl. defendi a scribẽtib⁹ hic altero de trib⁹ modis. Primo ridẽt⁹ Jmo. ⁊ Flo. hic q̃ hic sum⁹ i principio sexti libri Infortiati. l. ỽ in principijs librorũ põt fieri ỽtinuatio ad remota p gl. quã reputãt singularẽ in rub. ff. de pdi. fur. in fi. ⁊ etiã ad hoc reputat sing. Jo. de Jmo. in rub. ff. fol. ma. ⁊ ibi latius do. Alex. q eam ampliat. in. j. col. Ang. de Are. in proemio inst. in pe. co. Jo. de Ana. in rub. extra de accu. ⁊. d. Car. Alex. in proemio sui operis sup feudis. Ego als audiui solẽnes doctores q tenebãt q̃ illa gl. in rub. de cõdi. fur. nihil pbaret. Dicebãt isti q̃ illa gl. non probat q̃ in fine dicit, ⁊ q̃ multa in medio inserunt, etiam librum hic incipit. Sed q̃ dicat q̃ i principio librorũ debeat fieri ỽtinuatio a remotis, de hoc nihil dicit. tñ q̃ allegãt a legistis ⁊ cano. teneo q̃ illa gl. bene. pbet ex quo dicit. Itẽ q̃ multa i medio inseruit, ideo posuit hic librũ. Nã vult gl. q̃ multitudo inter media cã inchoãti libri: ergo multitudo intermedia sit nõ impedit ỽtinuationẽ qñ inchoat liber, quẽ als impediret p. l. ij. §. de sta. hocũ alijs supinis adductis. ¶ Alio mõ saluãt cõtinuationem gl. insignis doctor⁹ do. Pe. de besatio ⁊ Are. hic, q̃ ista cõtinuatio nõ fiat a remotis. Jmo ad titulũ immediate precedẽtẽ. f. de iure codicillorũ † capiẽdo testñ large vt etiã cõprehẽdat codicillos, ⁊ sic sub ti. de testamẽ. cõprehẽdunt, nõ solũ tituli precedentes dependẽtes a testamẽto, sed etiam titulus codicillorũ, vt dicit tex. in. l. ij. §. quintus. C. de vete. iure enu. Cõfirmatur q̃ disposita in codicillis perinde habẽtur ac si essent disposita in testamẽto. l. ij. §. codicillorũ. ff. de iur. codicil. Itẽ legata ita relinquunt in codicillis sicut in testamẽto. l. si qs cũ testñ nullũ. in pn. ⁊. l. cõficiunt. in pn. ff. de iur. co. gl. rubrice. C. cõ. de le. ⁊ ad hoc bene faciũt que dicã. j. in tertia cõclusione gl. ¶ Ista saluatio nũq̃ placuit mihi p tex. inst. eo. in prin. vbi ppie tex. facit. ppriã cõtinuationẽ gl. ⁊ tũ ibi nõ põt intelligi testñ pro codicillis, cũ nondũ ibi de codicillis tractet, sz i titulo ppio de codicillis q̃gd ad hoc conetur rñdere Are. hic. nec intẽtio gl. vllo modo fuit intelligere codicillum pro testõ: q̃nis dicat visum est de testamentis: nũc ponit de accessorijs testamenti. ¶ † Tertio modo ⁊ melius saluat ista cõtinuationem do. Christo. de castel. hic, q̃ tituli intermedij ptinẽtes ad materiã nõ faciũt ỽtinuationẽ dici a remotis factã, ⁊ nihil ad hoc allegat. Tu p hoc allega duos tex. prio tex. l. l. j. i pnc. ff. si tabu. test. nul. exta. vbi iurisc̃onsultus ỽtinuat illũ titulũ ad titulũ de bo. pos. q est multũ remotus, ⁊ infiniti tituli sunt itermedij, ⁊ duo libri, ⁊ alij tituli intermedij cũ sint de materia non viãt ỽtinuationẽ tãq̃ a remotis factã. quẽ tex. no. Jo. de Jmo. in rub. de app. ⁊ sequit Ang. de Are. in pemio insti. in pe. col. Idez dicũt Nicol. de Neapo. ⁊. d. Alex. in rub. fol. ma. in. j. col. facit tex. in. l. bẽdes palã. §. fi. ff. de test. ⁊ i. l. duos reos. §. fi. ff. de duo. reis. Sc̃o alleg. in specie tex. insti. eo. de leg. in prin. vbi tex. cõtinuat illum titulũ de legatis ad titulũ de testa. ⁊ tũ ibi sunt intermedij nouẽ tituli: ⁊ q̃ sunt pertinẽtes ⁊ de materia, ideo nõ vitiãt continuationẽ tãq̃ a remotis factã: ⁊ sic tene cõtinuationẽ gl. quã facit tex. insti. eo. in princi. ⁊ in. l. ij. §. quintus. C. de vete. iure enu. ¶ Potest ⁊ aliter cõtinuari ista rubr⁹. dictum est. ff. de testa. ⁊ de bis que principaliter pertinẽt ad testamẽta. Itẽ ⁊ de codicillis, sed q̃ legata tam in testamẽto quã in codicillis relinquunt vt in iuribus. ff. alleg. ideo subijcitur ista rubrica de leg. ¶ Ista cõtinuationem ponũt Nico. de neapo. Jo. de Jmo. Ang. de perusio ⁊. d. Alexan. hic, ⁊ istam continuationem facit gl. C. com. de lega.

4 ¶ † Secundã expressam conclusionẽ habes ex gl. q̃ legata sunt
b accessoria testamẽti. ¶ Cõtra hoc b opponit, accessoriũ non potest stare sine suo principali. l. cũ principalis. de re. iu. l. eos. in pnci. C. de vsur. l. centũ capue. §. fi. ff. de eo qõ cer. lo. ⁊ tamen legata possunt stare sine testamẽto q̃ possunt relinqui ab intestato ⁊ in codicillis. §. preterea. insti. de fideic. here. sed respondet quod legata facta in testamento non possunt stare sine testamento: q̃ annullato testamento legata corruunt. l. eã quã. C. de fideic. l. si nemo. ff. de testa. tut. Sed qñ legata fierent sine testamẽto, tũc non dicerentur accessoria testamẽti, sed hic nos loquimur qñ legata sunt facta in testamẽto: q̃ patet q̃ si nõ fieret testamẽtũ, impossibile esset q̃ tũc legata dicerẽtur accessoria testamẽti, qñ nõ esset factum testamentũ. ¶ Tertio habes tacite ex ista gl. ¶ m Cy. d. Alex. ⁊ Dod. seneñ. hic, † q̃ legata nõ dicunt̃ ppie pars testamẽti: nã gl. cũ mysterio dixit q̃ legata sunt accessoria testamẽti, non antẽ dixit q̃ sint pars testamenti: q̃ illa dz pars sine qua totum consistere nõ põt. l. malũ. in prin. ff. de ver. sig. sed testñ sine legatis consistere potest. l. i. §. qui neq̃ legaturus. ff. de here. inst. Dod. seneñ. hic subtilizando istã cõclusionẽ, dicũt q̃ pars potest dici dupliciter, vel subiectiua, vel integralis vt declarat Bar. in. l. qui vsumfructũ. ff. de ver. obli. pars enim integralis dicitur

a mo rñdẽt⁹ Jmo. ⁊ Flo. hic q̃ hic sum⁹ i principio sexti libri Infortiati. l. ỽ in principijs librorũ põt fieri ỽtinuatio ad remota p gl. quã reputãt singularẽ in rub. ff. de pdi. fur. in fi. ⁊ etiã ad hoc reputat sing. Jo. de Jmo. in rub. ff. fol. ma. ⁊ ibi latius do. Alex. q eam ampliat. in. j. col. Ang. de Are. in proemio inst. in pe. co. Jo. de Ana. in rub. extra de accu. ⁊. d. Car. Alex. in proemio sui operis sup feudis. Ego als audiui solẽnes doctores q tenebãt q̃ illa gl. in rub. de cõdi. fur. nihil pbaret. Dicebãt isti q̃ illa gl. non probat q̃ in fine dicit, ⁊ q̃ multa in medio inserunt, etiam librum hic incipit. Sed q̃ dicat q̃ i principio librorũ debeat fieri ỽtinuatio a remotis, de hoc nihil dicit. tñ q̃ allegãt a legistis ⁊ cano. teneo q̃ illa gl. bene. pbet ex quo dicit. Itẽ q̃ multa i medio inseruit, ideo posuit hic librũ. Nã vult gl. q̃ multitudo inter media cã inchoãti libri: ergo multitudo intermedia sit nõ impedit ỽtinuationẽ qñ inchoat liber, quẽ als impediret p. l. ij. §. de sta. hocũ alijs supinis adductis. ¶ Alio mõ saluãt cõtinuationem gl. insignis doctor⁹ do. Pe. de besatio ⁊ Are. hic, q̃ ista cõtinuatio nõ fiat a remotis. Jmo ad titulũ immediate precedẽtẽ. f. de iure codicillorũ † capiẽdo testñ large vt etiã cõprehẽdat codicillos, ⁊ sic sub ti. de testamẽ. cõprehẽdunt, nõ solũ tituli precedentes dependẽtes a testamẽto, sed etiam titulus codicillorũ, vt dicit tex. in. l. ij. §. quintus. C. de vete. iure enu. Cõfirmatur q̃ disposita in codicillis perinde habẽtur ac si essent disposita in testamẽto. l. ij. §. codicillorũ. ff. de iur. codicil. Itẽ legata ita relinquunt in codicillis sicut in testamẽto. l. si qs cũ testñ nullũ. in pn. ⁊. l. cõficiunt. in pn. ff. de iur. co. gl. rubrice. C. cõ. de le. ⁊ ad hoc bene faciũt que dicã. j. in tertia cõclusione gl. ¶ Ista saluatio nũq̃ placuit mihi p tex. inst. eo. in prin. vbi ppie tex. facit. ppriã cõtinuationẽ gl. ⁊ tũ ibi nõ põt intelligi testñ pro codicillis, cũ nondũ ibi de codicillis tractet, sz i titulo ppio de codicillis q̃gd ad hoc conetur rñdere Are. hic. nec intẽtio gl. vllo modo fuit intelligere codicillum pro testõ: q̃nis dicat visum est de testamentis: nũc ponit de accessorijs testamenti. ¶ † Tertio modo ⁊ melius saluat ista cõtinuationem do. Christo. de castel. hic, q̃ tituli intermedij ptinẽtes ad materiã nõ faciũt ỽtinuationẽ dici a remotis factã, ⁊ nihil ad hoc allegat. Tu p hoc allega duos tex. prio tex. l. l. j. i pnc. ff. si tabu. test. nul. exta. vbi iurisc̃onsultus ỽtinuat illũ titulũ ad titulũ de bo. pos. q est multũ remotus, ⁊ infiniti tituli sunt itermedij, ⁊ duo libri, ⁊ alij tituli intermedij cũ sint de materia non viãt ỽtinuationẽ tãq̃ a remotis factã. quẽ tex. no. Jo. de Jmo. in rub. de app. ⁊ sequit Ang. de Are. in pemio insti. in pe. col. Idez dicũt Nicol. de Neapo. ⁊. d. Alex. in rub. fol. ma. in. j. col. facit tex. in. l. bẽdes palã. §. fi. ff. de test. ⁊ i. l. duos reos. §. fi. ff. de duo. reis. Sc̃o alleg. in specie tex. insti. eo. de leg. in prin. vbi tex. cõtinuat illum titulũ de legatis ad titulũ de testa. ⁊ tũ ibi sunt intermedij nouẽ tituli: ⁊ q̃ sunt pertinẽtes ⁊ de materia, ideo nõ vitiãt continuationẽ tãq̃ a remotis factã: ⁊ sic tene cõtinuationẽ gl. quã facit tex. insti. eo. in princi. ⁊ in. l. ij. §. quintus. C. de vete. iure enu. ¶ Potest ⁊ aliter cõtinuari ista rubr⁹. dictum est. ff. de testa. ⁊ de bis que principaliter pertinẽt ad testamẽta. Itẽ ⁊ de codicillis, sed q̃ legata tam in testamẽto quã in codicillis relinquunt vt in iuribus. ff. alleg. ideo subijcitur ista rubrica de leg. ¶ Ista cõtinuationem ponũt Nico. de neapo. Jo. de Jmo. Ang. de perusio ⁊. d. Alexan. hic, ⁊ istam continuationem facit gl. C. com. de lega.

4 ¶ † Secundã expressam conclusionẽ habes ex gl. q̃ legata sunt
b accessoria testamẽti. ¶ Cõtra hoc b opponit, accessoriũ non potest stare sine suo principali. l. cũ principalis. de re. iu. l. eos. in pnci. C. de vsur. l. centũ capue. §. fi. ff. de eo qõ cer. lo. ⁊ tamen legata possunt stare sine testamẽto q̃ possunt relinqui ab intestato ⁊ in codicillis. §. preterea. insti. de fideic. here. sed respondet quod legata facta in testamento non possunt stare sine testamento: q̃ annullato testamento legata corruunt. l. eã quã. C. de fideic. l. si nemo. ff. de testa. tut. Sed qñ legata fierent sine testamẽto, tũc non dicerentur accessoria testamẽti, sed hic nos loquimur qñ legata sunt facta in testamẽto: q̃ patet q̃ si nõ fieret testamẽtũ, impossibile esset q̃ tũc legata dicerẽtur accessoria testamẽti, qñ nõ esset factum testamentũ. ¶ Tertio habes tacite ex ista gl. ¶ m Cy. d. Alex. ⁊ Dod. seneñ. hic, † q̃ legata nõ dicunt̃ ppie pars testamẽti: nã gl. cũ mysterio dixit q̃ legata sunt accessoria testamẽti, non antẽ dixit q̃ sint pars testamenti: q̃ illa dz pars sine qua totum consistere nõ põt. l. malũ. in prin. ff. de ver. sig. sed testñ sine legatis consistere potest. l. i. §. qui neq̃ legaturus. ff. de here. inst. Dod. seneñ. hic subtilizando istã cõclusionẽ, dicũt q̃ pars potest dici dupliciter, vel subiectiua, vel integralis vt declarat Bar. in. l. qui vsumfructũ. ff. de ver. obli. pars enim integralis dicitur

¶ Fidem. Adde p ista saluatiõe quã ponit Bal. in rub. C. de ser. fug. vbi dicet, qõ i principijs librorũ nõ est necessaria continuatio: quia qõ primũ est ⁊c. §. nos aũt. ff. in proe. fforum. Secũdo facit, q̃ licet dicta cõtinuatio nõ fiat ad proxima precedẽte materiã testamẽtorũ ⁊ institutionũ heredũ, q̃ fiũt in ipsis testamẽtis, q̃ continuatio non solũ in principijs librorum tollerat, vt p gl. j. de pri. dotis. in ru. ⁊ pbãt optime p tex. instit. de obl. que ex delì. vt quasi na. sed etiam vbi non sumus in principijs librorum: vt est optimus tex. in. l. i. j. si tab. test. nu. exta.
¶ Cõtra hoc. adde qõ imo vt dicendũ, q̃ vel dicant testamentũ, vel ps testamẽti, vbi facta fuerunt in testõ tanq̃ quid accessoriũ ad testñ. Nã testamẽtum est vnũ totũ indiuiduũ, ỽtinẽs sub se ⁊ instõnem heredis ⁊ legata. l. si is qui testñ. §. ỏ test. vbi testñ est vnũ totuz indiuiduum. Sin aũt legata essent quid accessoriuz ad ipm testamẽtũ, nõ possent dici testñ. l. si idem codicili. C. de cod. Nec obst. si diceret q̃ legata non dicũtur necessaria in testõ put heredis institutio, vt l. j. §. q neq̃. §. de here. insti. Nam ex hoc non sequit q̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

postea ꝙ sunt facta, non dicatur pars testamenti: sicut dies adiectus in stipulatione dicit pars stipulationis. vt l.j.ff.diem.s.ꝙ eden. Et substitutio dicit pars testamenti, vbi testator ipsam facit, adeo quod si ipam nō perfecit prout destinauerat testamentū tanquam imperfectum nō valet. d. l. is qui testm. Et sic vt ꝙ legata sint magis accessoria ad institutionē heredis, que est caput testamenti. ſ. ante heredis. instī. de legā. cogita.

9

riente et tecto: vna sublata nō ↄr domus. l. eum qui edes. ff. de vsuca. Itē homo cōsistit ex aīa et corpore: vno sublato nō ↄr homo: dicunt ergo partes integrales: q; integrāt totū: sed testm potest stare sine legatis et erit pfectū. d. l. j. ſ. qui neq; legaturus. ergo relinquit qō legata nō sunt pars integralis testamenti: declarando tm vt hic per eū. Sed legata bene dicunt pars subiectiua seu pdicamētalis testamenti, siue capiamus testm in genere, siue etiam in specie, in quo sint facta legata: ꝙ testm ꝙ est insta snia de eo ꝙ qs fieri voluit de bonis suis. l. j. de testa. pdicat de legatis et fideicōmissis: sicut de heredis institutione, vt insti. de testa. in prin. sicut genus predicat de suis speciebꝫ q̄ sunt partes subiectiue, vt declarat Bar. in. d. l. qui vsumfructū. facit. l. p duos. ff. de cōtrahen. emp. inducendo vt ꝙ Bar. in l. scire debemus. in princ. in. ſ. opp. ff. de ver. ob. ¶ Sed tu aduerte, q; pars subiectiua seu predicamētalis ↄr illa que subest generi et ponitur sub suo genere: et posita specie necessario ponit et genus: nā animal est genus: homo, equus, bos, et similia sunt partes subiectiue: q; subsūcunt dicto generi et predicātur de genere: q; si dico est homo, necessario sequit: ergo est animal. l. si quid earū. ſ. interēptū. ff. de leg. iij. declarat Bar. in. d. l. qui vsumfructū, sed nō sic est in ꝓposito: q; nō sequit est legatū: ergo testm: q; legata possunt fieri sine testamento, ab intestato vt dixi. ¶ Itē si ponat testm in genere non cōprehendetur necessario legatū, q; testm est in genere et in specie potest esse sine legatis. d. l. j. ſ. qui neq; legaturus. Et si dicas capiendo testm in genere prout ipse dicit, testamentū in genere cōprehendit etiā codicillos, et tūc legata erūt pars pdicamētalis vel subiectiua testamēti in genere: q; si dico est legatū: necessario sequitur ergo est testm vel codicilli. Si vero capiamus testm in specie pro testamēto in quo sunt facta legata: ista legata dicūtur pars subiectiua illius testamenti in specie: q; si dicas est legatum: ergo est aliq̄ testamētū in quo est factū, necessario sequit, ita videretur posse saluari. Sed nec ista solutio mihi satisfacit. q; etiā capiēdo testm in genere etiā vt cōprehendat codicillos, nō sequit, est legatus, ergo necessario est testm vel codicilli: ex ꝙ quo le ꝙ sata possunt omnino relinqui sine testamento et codicillis, puta in donatione causa mortis vel aliter. ſ. preterea insti. de fideic. her. Item tunc testm in genere cōprehēdit codicillos large: ergo nō esset ꝓprie legatū pars. similiter nec cōsiderādo testamētum in specie: q; si loqmur de parte subiectiua vel predicamētali, capimus genus absolute nō aūt restrictiue, vt ipse facit. ¶ Aduerte etiā q; gl. in d. l. malū. in prin. in gl. ij. ff. de ver. sig. dicit qō imo t pars dicatur etiā sine qua totū cōsistere possit: nā dies est pars stipulatiōis. l. j. ſ. dic. ff. de eden. et tamen stipulatio potest cōsistere absq; die. ſ. ois. i ver. pure. insti. de ver. obl. Sed ad hoc rndet. d. Alex. i. d. l. j. ſ. die. post Ang. ibi, qō dies est pars qualificatiua: non aūt pars substantialis vt no. Bar. in. l. ita stipulatus. in. iij. col. ff. de verb. obl. sed predicta loquūtur de parte substātiali. ¶ Cōcludo igit, q; legata nō sunt pars substātialis, nec essentialis testamēti, nec predicamētalis, nec subiectiua, nec etiā integralis, sed bene sunt pars accidētalis: cū possint adesse et abesse propter corruptionē subiecti: et sic testamēti. ¶ † Quarta cōclusio quā sentit glo. est q; tituli positi. ſ. in duobus libris precedētibus vsq; ad titulū de testa. nō sunt de accessoriis testamenti: eo q; sunt talia que ad testamentū principaliter pertinēt et nō secundario: vt institutiōes heredum, substitutiones, aditio hereditatis, testamēta aperiri. ¶ Contra istā quartam cōclusionem duo videntur fortiter obstare. ¶ Primo q; substitutiones facte in testamēto nō magis debēt dici principaliter pertinere ad testamētū: q; ipsa legata, que sunt accessoria testamēti et nō pars, vt hic in gl. Aut enim cōsideramus testamētum in genere: et tunc sicut testamentum potest esse sine legatis: ita potest esse sine substitutiōibus. d. l. j. ſ. q; neq; legaturus. ff. de her. insti. Aut cōsideramus testamētū in specie, prout est in fieri, et put est in intētiōe testatoris: et tūc si in aliquo deficeret illud quod ordinauit facere testator et non potuit perficere, et tunc non est testamētū propter defectum voluntatis imperfecte testatoris. l. si is qui. ff. eo ex scriptura. in prin. ff. de test. et. l. fideicōmissa. ſ. quoties. ff. de leg. iij. que loquitur de legatis et fideicōmissis q̄ nō valēt, quāuis fuerint in scripturā redacta: q̄si testator ꝓparauit facere testamētū et prius decessit q̄ perficeret. ¶ Ista etiā testamentum militis nō valet in aliquo si est imperfectū ratione voluntatis. l. lucius. et ibi no. Bart. ff. de testa. mili. Item testamentum imperfectum ratione voluntatis testatoris nihil probat etiam inter liberos. l. fin. cum gl. j. in verb. impletur. et ibi Bart. ad hoc no. C. fami. er. Testamentum enim est quid indiuiduum, et qui partem indiuidui facit, nihil fecisse videtur. l. furio sum. et ibi Bar. et alij ad hoc no. C. qui testa. facere pos. et tūc si deficerent legata que testator ordinauerat facere: ita testamentum esset imperfectum et nullū, sicut si deficerent substitutiones: quia ¶ forma essentialis testamenti concluditur in vltimo puncto et in vltima litera, vt dicit Bal. in. d. l. si is qui. per illum tex. Aut consideramus testamentum in specie prout est perfectū et cōpletum, et in eo sunt facte substitutiones et facta legata, et tūc legata ita vi dent pars testamēti sicut et substitutiones. Si testamētū vt dixi est vnū totū indiuiduū, continens sub se institutiones heredū, et substitutiones, legata et similia. quō ergo procederet ista quarta conclusio glo. ¶ Huic obiectioni respondeo, q; sicut institutio heredis est caput testamenti. ſ. ante heredis. instit. de lega. et sine institutione heredis non pōt valere testamentū. l. proxime. ff. de his que in test. de. Ita etiā substitutio ↄr esse ſcda institutio. l. in rōne. ſ. incerte. ff. ad. l. fal. gl. in rub. ff. de vulga. et pup. vbi dixi et testm pōt ab ea incipere, si primus gradus institutiōis esset nul lus. l. iij. ſ. fi. ff. de lib. et posth. et tūc si substitutus non adiret hereditatē: q; nō vellet, vel q; nō posset. l. cū proponas. C. de her. instituiaretur tunc testamētū. Ergo apparet q; substitutiones pos sunt dici pars testamēti et venire eque principaliter, non autem sunt accessorie. Secus in legatis que nō sunt pars testamēti nec secūdo, nec tertio, nec quarto, nec vlteriori gradu prout sunt sub stitutiones. et licet legata corruerent, nō per hoc vitiaretur testamentū, nec ex quo aditur hereditas corruūt legata, vt dixi. 3. in secūda cōclusione. Secus est in substitutionibus: q; licet primus gradus institutionis annulletur, nō per hoc vitiat testamentū, nec corruit substitutio. Imo tūc testamētū incipit a substitutione. d. l. iij. ſ. fi. ff. de lib. et posth. ¶ Scōo cōtra istā quartā conclusionē gl. obstat: q; etiā sunt codicilli, de qbus tractat titulus precedēs. et tū codicilli sunt accessorij testamēti. l. j. C. de codicil. vbi rupto testō rūpunt etiā codicilli: q; sunt accessorij, et rūpunt legata in codicillis facta. ergo gl. nō bñ dicit. Dic ꝙ codicilli largo modo dicunt testm vt est gl. in. c. quāꝫ. in gl. fi. de vsur. i. vi. et gl. in. l. ij. in verbo psonales. vt ibi Bal. C. cōia de leg. et gl. in. l. ij. circa fin. in verbo oēs. C. de consti. pecu. Bal. in. l. fi. in. ij. q. in fi. C. de edic. di. adri. tol. et in. l. hac consultissimā. C. qui test. fa. pos. et in. l. fi. C. de test. Nec est ꝙ actio ex testamēto cōpetit etiā ad ea que in codicillis relinquūtur, sicut et in testamēto. gl. est in. l. iij. in verbo ex eo. de iure codi. in. d. l. ij. C. cōia de leg. Bar. in. l. j. in vlt. col. in prin. j. e. ¶ Item sicut testamentum petitur publicari a iudice, ita et. l. publicari. C. de testa. ita codicilli. de quo dic vt singulariter per Bal. in. l. ne casu. ad fi. C. de discusso. lib. et. ꝙ. vbi dicit se habuisse de facto. facit quod not. Sali. in. l. filij in primo nota. C. fa erc. per illum tex. cum gl. tu dic per hoc ꝙ testamentum lato sumpto vocabulo cōprehendat etiā codicillos. dicit se cōsuluisse Ferrarie. ꝙ † habens feudum in emphyteusim ab ecclesia cū pacto ꝙ possit relinquere in testamēto cui vellet, potuit etiam relinquere in codicillo: tū quia codicillus largo sumpto vocabulo est testamentū vt. ſ. dictum est: tum q; illa facultas cōcessa non concernit heredis institutionem: sed legatum tantū, qō pariter potest fieri in codicillis sicut in testamēto. Ubi notabiliter Bald. decidit in. l. j. ff. de test. per gl. ibi, saluari testamētum in quo legauit titio cētum sꝫ ponio fundū, et aliter heredē non instituit: q; intelligitur testamentum large pro codicillo. Refert et sequitur Pau. de ca. in. l. progime. ff. de his que in test. de. vbi dicit se fuisse illis diebus de hoc interrogatū, et ꝙ quidā dicebant Ↄtium, cum adhibuisset septem testes, et sic dicebant legata non valere per. l. non codicillum. C. de testa. q; illa leg loquitur qū instituit heredē licet nō cotā septē testibus, tunc nō valet. Et dde tu pro hac decisione bonū tex. in. l. fi. ff. de iur. codici. vbi dispositio vltime volūtatis que nō habet heredē, semper dicitur codicillus. Et facit ratio: quia † factum non iudicatur ex nomine, sed ab eius essentia et effectu, vt notabiliter declarat Bar. in. q. per eum disputata in ci. publicanus. et in. l. cotē ferro. ſ. qui maximos. in. ij. q. ff. de publica. ¶ Alibi tū mirabiliter consuluit Aug. in consi. vij. incip. ex dicto tibemate plura dubia oriri possunt. col. fi. † quod cū prohibitio alienationis sit exorbitans et odiosa, et auferat ingenuis hominibus libertatē alienandi. l. non vsq; adeo. ff. si qs a parente. ma. ꝙ prohibitus alienare per testamentum, poterit tamen in codicillis alienare, qō singulariter no. fi est verū. Sed credo ꝙ sit falsum, per reg. l. ij. et quod ibi Bar. et doct. j. eo. vbi qui prohibetur testari, prohibetur etiā codicillari. alias de facili eluderetur talis prohibitio. ¶ In secunda parte gl. ista gl. formal vnā q. et de sol. se remittit ad locū vbi vr formari diuersa q. Nec em querit gl. quare iurisconsultus materiam legatorū diuisit in tres libros: vbi aūt queritur in quo differāt isti tres libri inter se, iste videntur diuerse questiones, nisi dicas et bene ꝙ differentia fuerit causa diuisionis. Sed ad primū quesitū potes dicere ſm Jo. de Imo. ꝙ ista diuisio in tres libros fuit facta gratia cōmodioris vsus et cōmodioris intelligētie. arg. l. Caius. ſ. fi. ff. de leg. iij. et qō in simili habet per gl. et doc. in rub. ff. sol. ma. Ad ſm in quo differāt isti tres libri, ponit gl. in. d. rub. j. de leg. iij. quā sic declaro. Ista in legatis et fideicōmissis possunt tria principaliter cōsideriari. s. res que relinquūtur, ité persone. ité verba: in hoc ergo libro tractat de rebus que possunt legari: et qd et quātū. In sequēti tractatur

ti tractat de psonis q̄ relinquūt: et quibus relinquit: et a quibus. In tertio tractat de verbis per que legatur, et de ipsorum significatione. et l. q̄ in vno principaliter tractet in alio incidēter interseratur. hoc non est absurdū per. l. ià dubitari. ff. de ber. insti. et gl. in rub. ff. de pcur. Tū Bild. de ro. hic refert ↄ dof. dicere totum econtra, qō in isto titulo ponat de personis legantiū et quibus legatur: sed in titulo sequēti ponat de prohibitis et de ꝓmissis legari: et postea in ti. de leg. iij. ponatur de rebus, et de psonis, et significatione verborū. ¶ Illio mō dixit Bar. ſm Ja. de Are. in. d. rub. j. de leg. iij. q; in isto ti. tractatur de legatis relictis a legatario: in tit. de leg. iij. tractat mixtim de legatis relictis ab hered̄e et a legatario, et de significatione verborum. ¶ † Extra glo. posset de duobus dubitari. Prio cū iste titulus tractet de legatis et fideicōmiſ. singularib̄ ſm Bal. et alios in. l. j. ſ. e. quare non prius tractauit de fideicōmissis vniuersalib̄ q̄ sunt dignior, et vt facit Imperator istud dicens. insti. de fideic. here. in prin. Illa fideicōmissarius vniuersalis habet loco heredis. l. si filius. ſ. j. ff. quod cum eo. et. l. si heres ab eo. in fi. princi. ff. ad treb. vbi heredis vice fungi eum cui fideicōmissum relictū est, et prouisio legis loquēs de herede habet locū in fideicōmissario vniuersali. l. j. ſ. de illo. vbi Bar. no. et ibi plene dixi. ff. ad treb. Rnde q̄ hoc fecit: q; multo plura erat facturus de lega. et fideic. particularibus, q̄ de vniuersalibus: patet, q; in oibus titulis sequentibus vsq; ad titulum. ff. ad treb. ꝓ quinq; libros sequentes. ꝓsequit materiā legatorū et fideicōmissorū particulariū. postea in titulo. ff. ad treb. tractat de fideicō. vniuersalibus. ¶ † Scōo posset dubitari qua re iurisconsulti hoc titulo simul tractauerint de legatis et fideicōmissis: et tū imperator in. C. et in instit. fecit totū oppositum: quia fecit titulum de legatis, et postea titulū de fideicō. de per se: et tamen imperatores potius debeant facere contrariū: cum per imperatores magis expresse fuerint adequata fideicōmissa legatis et econtra. l. j. ſ. ij. C. commu. de leg. et. ſ. fed ne in primis. instī. de lega. et in specie declarant Bar. et doc. in. l. j. j. e. Respondeo ꝙ in institutionibus vt dicit text. in. l. j. ſ. sed ne in primis. ideo fecit diuersos titulos: q; liber institutionū factus est gratia iuuenum: vt ibi dicit tex. vt facilius intelligerent. Illa dicit gl. notabilis. in. ſ. pen. in proemio insti. quod † diuisio animum legentis incitat, mentem intelligētis preparat, et memoriā artificiose corroborat. Sed imperator in codice, licet fecerit separatim titulos de leg. et fideicom. gratia cōmodioris doctrine. arg. l. caius. ſ. j. j. de legat. ij. tū postea fecit vnū titulum cōem in quo simul tractat de leg. et fideic. ſ. titulum communia de leg. et fideicō. ita potest persuasiue dici. Et ita habes perfecte expeditam istam rubricam.

1 ¶ Legata et fideicommissa sunt inter se diuersa et separata.
2 Copula cadit inter diuersa.
3 Legandi modus olim erat quadruplex.
4 Legata facta qbuscūq; vbis valēt et ꝑ eis cōpetūt tres actiones.
5 Verbum lego, quando trabatur ad institutionem.
6 Legatum dicitur quedam donatio in testamento relicta et ibi alia diffinitionem verbalem. vide et no. 51. et. 52.
7 Fideicommissa vnde habuerunt originem.
8 Legata que proprie dicantur.
9 Fideicommissum quod proprie dicatur.
Argumentum ab etymologia vocabuli negatiue procedit.
10 Legatum a fideicommisso per que verba discernatur et fideicōmissum directa institutione.
11 Fideicommissi vires que olim erant maiores quam legatorū. Legata olim relinqui non poterant nisi in testamento.
12 Dictio ex, significat augmentum.
13 Dominium rei legate recta via transibat in legatarium et ipso iure et nu. 58. et quando etiam in fideicommissarium. nu. 81.
14 Prio fideicommisso particulari ita competebat actio de iure digestorum sicut prio legato. et nu. 45.
15 Dictio per omnia, indistincte et sine exceptione.
16 Priuilegia studij Parisiensis si per omnia sunt indulta studio Tholosano et studio Parisiēsi alia priuilegia sint addita de nouo quod censentur adita etiam Tholosano.
17 Forensis creatus ciuis alicuius ciuitatis per omnia non potest esse de priozibus stante statuto quod nullus possit esse de priozibus nisi sit originarius.
18 Sua a qua nō est appellatū sicut ꝓsumit rite et recte lata et includat principale et accessorū an includat veritatem et solēnitatem.
19 Ratio negatiua qua sumitur ex vniverso si fuerit in aliquo falsa redditur in totum falsa. et nu. 38.
20 Clausula in omnibus et per omnia apposita in statutis vel in instrumentis operatur quod inter duo subiecta non debet esse aliqua differentia et in quibus iuribus reperitur.
21 Verba geminata debent ampliare effectū vt aliquid operētur.
22 Abbati licet sint concessa ea que competūt episcopo non tamen dicuntur concessa que sunt ordinis episcopalis.
22 Clausula in omnibus et per omnia in statutis quod recipiat restrictionem ne sequatur absurdum.
Potestas qui habet potestatem exequendi sententias in omnibus et per omnia sicut consules non poterit exequi mediāte ban no cessantis et fugitiui sicut faciunt consules.
23 Verba quantumcunq; precisa tamen recipiunt limitationem et interpretationem congruam.
24 Clausula omnia et singula apposita in aliqua dispositione operatur vt nihil permittatur.
25 Adequatio legatorum ad fideicommissa quod non procedat in libertate. et nu. 31. et vide nu. 56. et vide etiā aliquid in nu. 73. cū seq.
26 Adequatio legatorum et fideicommissorum quo ad que procedat vbi quod quo ad sex. et qualiter dicatur facta lite. nu. 72. et ibi.
27 Statutū in vno ex equiparatis ꝙ cēseatur etiā statutus in alio.
Leges loquentes in legatis habent etiam locum in fideicōmissis, et econtra. Item in hereditatibus. nu. 28.
29 Hereditas relinquitur honestiore et plenore titulo.
Concessio facta minoribus censetur etiam facta maioribus.
30 Legata singularia nō eq̄parant fideicōmissis vlib̄ nec ecōtra.
32 Libellus in quo quis petit sibi dari rem legatā in testamento, q̄ sustineatur licet appareat esse fideicommissum et non legatum.
33 Libellus in quo quis deducit dolum non sustinetur, licet libellans probet latam culpam.
Lata culpa qō veniat appellatione doli et qñ lex tagatiue logt.
34 Dolus est crimen.
35 Accusatus prio homicidio lata culpa commisso si postea de dolo probetur quod condemnari debet.
36 Homicidium sine dolo commissum non punitur.
37 Quando vnum alteri adequatur tūc illi ad quod fit adequatio nihil additur sed bene contra.
38 Statutum adequans conditionem popularium nobilibus, vel scholares ciuibus qualiter intelligatur.
39 Reducere rationem ab effectu ad suam causam non licet.
Quicquid est causa causę est causa causati.
Rationes differentiarum inter legata et fideicommissa.
40 Succedens ab intestato dicitur habere ex tacita et ficta voluntate defuncti, non ex vera.
41 Obligatio debet coherere ossibus eius qui debet obligari.
42 Jus digestorum dicitur esse media iuris prudentia.
43 Verbum necessarium exponitur prio vtile.
44 Extensio l̄z non sit licita in correctoriis, tñ fit in equiparatis.
46 Verbū lego de iure antiqssimo an cōprehendebat fideicōmissa.
47 Institutiones quod fuerunt facte post codicem.
48 Cōtrarietas iuriū vt eniteſ, licite a ꝓpietate vocabuli recedit.
Verbum presens ponitur prio preterito etiam a iureconsultis.
49 A ꝓpietate vnius vocabuli positi in vna lege quod licite recēditur per aliam legem.
50 Hereditas non datur in codicillis, sed bene fiunt legata.
51 Diffinitio bona debet conuerti cum quolibet diffinito, et a nullo diffinito separari potest.
52 Legatarij in re legata an habeant vim heredis.
52 Legata an possint relinqui a legatario vel ab intestato. nu. 52.
52 Qualitas quod non possit esse sine subiecto.
54 Nomina appellatiua sunt immutabilia.
56 Circuitus quando possit esse vtilis. et nu. 65. et nu. 75.
57 Detractio trebellianice quod sit contramentem testatoris.
59 Testator habeat libertatem serui causatiue, ita vt ea relicta seruo per fideicommissum trāseat in heredem iuspatronus ipso iure et libertas in seruum sine manumissione. et de hoc etiā. nu. 75.
60 Dominium seruitutis et vsusfructus legati quod transeāt in legatarium ipso iure etiam ignorātem quia causatiue est apud testatorem etiam si relinquatur per fideicōmissum. nu. 62. et. 124.
61 Principaliter quod agitur attenditur non quod accessorie.
63 Heres qui debet ex legato vsumfructus quod possit diminuere ius vsufructus seruitutē cōstituēdo licet teneatur ad interesse.
64 Experimētū verorū sermonū est qō cōcordet cū rebus sensatis.
66 Usufructus q̄ est causaliter penes oēm ille idē ꝑcise legādo vel fideicōmittendo trāffertur in legatariū vel fideicommissarium.
Jus patronatus et ius vsufructꝰ qō differāt et an sit va. et nu. 68.
68 Jus patronatus quod quis habet ex sua manumissione qō sit diuersus a iure patronatus quod quis habet ex persona patris.
67 Usufructus alius causalis alius formalis.
69 Jus patronatus quod acquirit testatori manumittendo seruum ꝓprium an transeat ad heredes extraneos.
70 Qui officiales sunt ifepabiles et a psona patroni, ꝺlegari ꝑ pñt.
71 Jus patronatꝰ ecclesie q̄ sit trāsmissibile ad heredes extraneos etiā si nihil dictū sit de extraneis in eiꝰ fundatione vel donatiōe.
73 Libertas directo seruo alieno legari nō potest etiā si dominus serui a testatore heres instituatur, sed per fideicommissum sic.
74 Libertas legata seruo ꝓprio vt ad hoc valeat quid requirat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Differentie plures inter legatum libertatis directe:⁊ quando debetur per adeicommissum.nu.73.cum pluribus seq.vbi ponit septem differentias⁊ addit octauam.

77 Fideicommissarius vniuersalis cogit heredem adire:qđ non facit legatarius particularis,⁊ in hoc differunt.

78 Legatarius particularis non cogit heredem adire, etiã si prestaret cautionem de conseruando eum indemnem.

79 Fideicõmissu3 vniuersale qđ differt a legato particulari:qz l3 heres repudiet hereditatẽ nõ ꝓ hoc fideicõmissum extinguit, licet legatũ particulare extinguat si non est alius substitutus.

80 Suitas ilꝫ abstinentis ab hereditate patris confirmat fideicommissum vniuersale non particulare.

82 Hereditate vẽdita si euincat res singularis,nõ agit de euictiõe.

83 Hereditas dicit ius vniuersale:⁊ põt cõstituere sine corporibꝫ. Vniuersitas facti non potest consistere sine corporibus.

84 Dominum partis omnium bonorum legatorum quod non transit ipso iure in legatarium.

85 Legatũ exprimere illud dicitur qđ natura verborum importat. Expressum dicitur illud qđ cõtinet sub generalitate verborũ.

86 Actio cõpetens primo legatario non transit in secũdum:sicut actio competens heredi non transit in fideicommissum nisi facta restitutione:competit tamen vtilis.nu.88.

87 Dominũ fundi legati titio⁊ ab eo sempronio ꝙ nõ transeat in sempronii scõm legatariũ ipso iure sed requirit restitutio.

89 Legatũ factũ a testõre hereditate nõ exite soluẽdo nõ v3 fideicommissu3 vle sic,⁊ qñ valere possit legatũ vbi ponit duos casꝰ.

90 Emere fundũ nobis vicinũ et lõge maiori ptio nostra iteresset. Item redimens fundum qui fuisset maiorum nostrorum.

91 Fideicommissum vniuersale purum fideicõmissario decedẽte ante factam restitutionẽ non trãsmittitur.secus est in legato.

92 Fideicommissum vniuersale conditionale si fideicõmissarius decedat conditione pendente quod transmittatur ad liberos et descendentes sicut legatum particulare:⁊ est communis.

93 Pendentia cõditionis etiam in filio impedit transmissionẽ.

94 Testator si herede instituto fundum eius nepoti legauit sub conditione qđ quandocunq; decederet sine liberis reuertatur ad primum heredem,⁊ heres decesserit ante nepotem, qđ fundus non reuertetur ad primum heredem.

95 Legatum cedit legatario statim a morte testatoris, sed fideicommissum vniuersale ab adita hereditate⁊ sic tardius.

96 Fideicõmissum vniuersale cedi nõ põt,sꝫ legatũ particulare sic.

97 Jura hereditaria non transferuntur in alium ex contractu.

98 Recedi quod non possit a verbis senatusconsulti trebelliani.

99 Fideicommissum vniuersale non potest fieri fratribus minoribus,sed legatum de re particulari sic.

100 Actio ex testamento qñ competat pro legato rei particularis: vbi ponit regulam cum tribus ampliationibus⁊ sex fallentijs. Actio ex testamẽto competit etiã pro legato facto in codicillis.

101 Actio ex testõ cõpetit et ꝓ legatis cõseruãdis per aut. ex causa. Dñs Thadeus de pepulis fuit dñs Bononie⁊ valens in iure.

102 Actio ex testõ qđ cõpetat etiã pro legatis que debentur ex edicto de legatis prestandis,licet ipse videatur tenere contrarium.

103 Actio in factum qđ competat pro omnibus edictis pretorijs.

104 Utilitas resultans an competat pro legato actio ex testamento vel actio in factum.

105 Actio ex testõ qđ non competat pro legato concernente tantũ bonorem⁊ authoritatem testatoris,sed datur officium iudicis.

106 Actio ex testõ qđ non cõpetat pro legatis continentibus vtilitatem alterius nõ estimalem per pecuniam sed officiu3 iudicis.

107 Actio ex testamento quod non competat pro legato conditionali quando conditio habetur pro impleta de iure speciali.

108 Actio ex testamento quod non competat pro legatis quãdo sustinentur per titulum,si quis omissa causa testa.

109 Actio ex testõ ꝙ non cõpetat ꝓ legatis qñ in testõ vel statuto caueret ꝙ legata vel fideicõmissa debeanꝫ hereditate nõ adita. Heres adeundo hereditatem dicitur quasi contrahere. Actio personalis ex testamento contra heredem datur.

110 Testator an possit apponere clausulam in testamento,quod legata debeantur hereditate non adita. Clausula quecunq; sit apposita in testamento quod non valet nisi testamentum confirmetur per aditionem.

111 Statutum disponens quod legata debeantur hereditate non adita quod valeat.

112 Statutum dictans filium teneri ad debita patris,etiam si hereditatem non adierit valet.

113 Statutũ irrationabile nõ valet:qz debet esse sanctũ⁊ honestum.

114 Rei vendicatio an⁊ quando competat pro legatis.

115 Dominium rei legate ad hoc vt trãseat ipso iure in legatarium quatuor debent concurrere.

116 Dies etiam certa apposita legato licet non impediat eius trãsmissionem,impedit tantum translationem dominij.⁊ nu.127.

117 Vniuersitas est triplex,⁊ ibi.

Rei vendicatio quando competat pro legato vniuersali.

Rei vendicatio pro peculio legato quando competat.

118 Rei vẽdicatio cõpetit ꝓ legato i specie certa relicta nõ ãt i gñe.

119 Rei vendicatio quod nõ competat pro legato alternatiuo,nisi secuta declaratione.

120 Legatũ si est factũ de certa re sed de qua nõ cõstat stãt declaratioi heredis,⁊ ante declarationẽ dñij nõ trãsit in legatarium.

121 Rei vendicatio quod non competat pro legato facto de re aliena,etiam si sit expressus consensus domini. Legare vel leganti consentire quod differunt.

122 Dominium rei legate heredis cum expresso eius consensu non transit in legatarium sine traditione.

123 Dominum rei testatoris per alium possesse quod transfertur in legatarium si testator ad eam rem legat rei vendicationem.

125 Dominium rerum que vsu consumuntur quod nõ transfertur legatarius vsufructus earum contra Alex.

126 Testator si grauat heredem quod vendat talem fundum titio pro mille,⁊ titius offerat illa mille:dñium fundi cẽsetur ipso iure,trãslatum in legatarium.⁊ dicit ꝙ communiter reprobatur.

127 Rei vendicatio quod non competat pro legato puro facto ad diem certam nec etiam conditionali.

128 Lex non facit operationes suas in vanum⁊ frustra.

129 Publiciana quod competat pro re testatoris legata pro qua testator habebat rei vendicationem.

130 Dñij rei legate a testõre bona fide possesse si vsucapio in ea pficiat qđ trãseat in legatariũ ipso iure,⁊ qualiter hoc ꝓcedat ibi.

131 Hereditas representat personam testatoris.

132 Hypothecaria quãdo competat pro legatis.⁊ refert tria membra Bar.illis addendo.

133 Fideiussor quod accedat officio iudicis.

134 Arguere de fideiussione ad hypothecam quod licet.

135 Officium iudicis largo modo presupponit obligationem.

Rei vendicatio largo modo presupponit obligationem.

Per omnia. Jsta lex ꝑ dn̄m do.Petrum de begutio:qz i hac materia prima venit ad nuptias fuit bene recepta⁊ commentata:⁊ habet materiã intricatam,in qua animi iuuenum vix vnquam bene conquiescunt. Ad euidentiam huius.l.
1 ⁊ gl.⁊ materie,⁊ totius tituli,premitte qđ legata⁊ fideicõmissa sunt inter se diuersa⁊ separata. Jstud patet ex multis. Primo diuersitate nominũ,qz si essent idem,non haberẽt diuersa nomina.l.si idem.C.de codici.Secundo qz in ista rubrica ponitur co-
2 pula.de lega.⁊ fideic.⁊ sed copula cadit inter diuersa,vt est gl.in rub.ff.de iur.⁊ fac.ign.⁊ gl.expressioꝛ in.c.querelã.de simo.Tertio⁊ clarius,quia in.C.⁊ insti.ponuntur diuersi⁊ separati tituli: primo titulus de legatis:⁊ postea titulus de fideicom. Quarto⁊ notabilius probatur ex diuersa origine⁊ inuentione. nam legata seu modus legandi fuit adinuentus⁊ approbatus antiquissimo iure.l.gñ.tabularum.l.verbis.in prin.ff.de verb.sig. Et
3 olim modus legandi erat quadruplex.s.per vendicationem,per damnationem,per preceptionem,⁊ finẽdi modo.de quibus tex. facit mentionem in.ꝯ.⁊ ibi gl.insti.eo.⁊ in.l.i.C.commu. de leg. Per vendicationem,quando testator dicebat legatario vendica tibi talem rem,⁊ non competit actio ex testamento: sed rei vendicatio. Per damnationem, quando testator dicebat damno te heredem illum ere alieno liberare. Per preceptionem si testator dicat vni heredum precipito rem illam,id est,ante partez capito:⁊ istis duobus casibus solum competebat actio personalis ex testamento. Item finendi modo, quando testator dicebat
4 grauo heredem quod talem rem quam commodani titio, finat eum habere:⁊ pro tali legato nulla actio competebat:sed solum exceptio. Tamẽ hodie reiectis istis formis⁊ differentijs legãdi,statutum est quibuscunq; verbis fiant legata qđ valeãt:⁊ pro omnibus tres actiones competant.s.personalis,in rem, ⁊ hypothecaria.d.ꝯ.insti.de leg.⁊.d.l.i.C.commu.de leg. Et illo iure antiquissimo verbũ lego,habebat latissimam interpretationem,vt etiã cõprehenderet institutiones directas,vt dicit tex.in.d.l.ver-
5 bis legis. Et istud etiam hodie procedit qñ verbũ lego adiicit vniuersitati bonorũ vel hereditati,vt qz testator dicat lego bona mea titio,vel lego hereditatẽ:cũ nullo alio dato herede, iste censetur heres vniuersalis.c.raynutius.in verbo leganit testa.quẽ tex.ad hoc reputat sing.Bal.in.l.fi.C.fa.erc.De quo vltimo qz est latus articulus,vide per Bar.in.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pupil.in alti.q.prime questionis principalis.vbi plene examinani: ideo hic nõ pono. Et late psequit do.Alex.hic,⁊ ibi⁊ hic de directo ẓiatur his que ibi tenet prout ibidẽ retuli. Tñ in isto ti.⁊ sequentibus restringit significatio verbi legatũ,⁊ capit stricte pro legatis rerũ particulariũ:qñ alicui legat fundus,domus, pecunia⁊

nia⁊ similia,vt etiã dicit tex.in.d.l.vbis legis.in verbo ſꝫ interpretatione. Et diffinit ꝙ legatũ est donatio ꝙdã in testõ relicta in.l.legatum.prima.ff.de leg.ij. Aliter quo ad verba sed non quo ad effectũ diffinit.in.l.legatũ.ij.in prin.ff.e.ꝙ legatũ est illud qđ
7 testator ex hereditate alicui collatũ voluit. Fideicõmissa vero non habuerũt originem ita antiquã a lege.gñ.tabularũ,sed dudum postea,nec habuerũt originẽ licitã,imo reprobatam: quia originem habuerunt a volentibus legem fraudare. Jmmo quidam erant incapaces quibus nõ poterat legari vel relinqui,vt deportati.l.i.C.de here.insti.⁊ nostris tẽporibus banniti,itẽ dãnati in metallũ,⁊ spurij testatoris,⁊ files quos enumerat gl.magistra in ꝯ.legari.insti.eo. Jmmo testatores volentes fraudare legẽ instituebant heredem aliquem amicum de cuius fide confidebãt,eius fidei cõmittentes vt illã hereditatẽ postea tali incapaci,puta spurio restitueret,⁊ ista fideicõmissa etiã si fuissent relicta habilibꝰ vel persone capaci,tamen quia consistebãt in sola fide,⁊ pudore grauati non erãt efficaciter,nec exigi poterãt aliquo iure vel actionis vel officio iudicis:⁊ sic fideicõmissarius non poterat cõpelli ad prestãdũ vel soluẽdũ illud de quo fidem accommodauerat. Postea diuus pius ob magnã perfidiam cuiusdam fideicõmissarij,qui etiã iurauerat per ipsum principem⁊ non adimpleuit,isto casu particulari statuit qđ cogetur ad implendum fideicommissum,tũ istud nõ generaliter statuit. Sed postea alij principes,⁊ iter eos diuus Claudius statuit fideicõmissariũ debere cogi ad obseruandum fidem promissam,⁊ hoc fauore vltimarum voluntatũ,⁊ ne volũtas defuncti omnino deciperetur,vt de istis habes tex.insti.de fideicõ.here.in pun.⁊ in.l.ij.ꝯ.post. deinde diuus Claudius.ff.de origi.iur. Si tñ apponeret fidem accommodatã de restituendo incapaci,tunc fiscus aufert vt ab indigno.l.fi.vbi gl.⁊ latius Bar.ff.de his qui.vt indi.gl.⁊ doc.in.l.fi.C.e.o.⁊ fic apparet legata⁊ fideicommissa esse inter se diuersa⁊ varia. Cõdendum est ergo que dicantur proprie legata,⁊ que dicanꝫ proprie fideicõmissa,⁊ istud est necessariũ scire pro intellectu istius, ⁊ aliorum iurium presertim antiquorum:⁊ pro intellectu statutorum que de eis loquerentur. Et ꝑm do.Alex.hic iura videntur in hoc satis varie⁊ satis ambigue loqui,⁊ passus non videt bene clarus ꝑm eum,qui super hoc satis insistit. Breuiter dic ex
8 mente Pau.de cast.⁊ in effectu ex mente eiusdem do.Alex.ꝙ legata proprie dicuntur que fiunt verbis dispositiuis,⁊ cõiter origuntur ad honoratum,⁊ sic ad legatariũ,vt relinquo titio fundum vel domum,vel volo qđ titius habeat talem fundũ. Et dicit Bar.in.l.centurio.ff.de vulg.in vlt.q.i.q.principalis, qđ verbum lego est in quibio directum ad ipsum legatarium,per gl.in
9 l.lucio.ff.de leg.ij. Quando vero verba diriguntur ad grauatum:⁊ sunt precaria vel inflexa,⁊ sic non receptiua nec dispositiua,tunc dicitur proprie fideicommissum.ꝯ.pe.⁊ ſi.insti.de singre.per fideicõ,re.in prin qz si non cõmitterentur fideicõ. grauati non possent dici fideicommissa.cum fideicõmissum dicatur a fide. Et argu.ab etymologia vocabuli negatiue .pcedit.l.ij.ꝯ.appellata.vbi dixi.ꝯ.si cer.pe. Unde quãdo testator dicit, lego, vel relinquo,cum sint verba dispositiua,apparet qđ testator precise vult quod illud detur:secus quãdo testator vtitur verbis deprecatiuis,seu inflexis:tunc videtur relinquere solum fideicom-
10 missum. Et sic legatum discernitur a fideicommisso babẽdo respectum ad quę verba dirigantur:sic etiam discernitur fideicõmissum vniuersale a directa institutione:quando enim verba sonant quod quis accipiat hereditatem manu propria,est directa institutio,sed qñ sonant qđ capiat de manu alterius est fideicommissum vniuersale.l.eam quã.cũ gl.in verbo directis.C.de fideicom. Bar.post gl.in.l.ij.in prin.C.cõia de le.⁊ plene Bar.in.d.l. centurio.in vlti.q.prin. Est verum ꝙ iura aliquando promiscue vtuntur istis vocabulis ponendo vnum pro alio,⁊ sic fideicommissum pro legato vel econtra,⁊ hoc ꝑpter adequationẽ de eis factã per istã.l. Jstud patet in.l.titia cũ testamento.ꝯ.j.ſ.de leg.ij.vbi verba fuerunt relata ad honoratum,⁊ non sunt precaria ⁊ tñ dicit fideicõmissum.super quo tex.insistit do.Alex.hic.⁊ latius insistunt ff.Dod. Sed in rub.ſ.eo.vbi conant dupliciter respondere ad illum tex.in effectu dicunt illud qđ dixi,ꝙ ibi fideicõmissum ponitur pro legato. Ad idem.l.peto.in prin.cũ gl.i.dele.ꝯ.⁊ ad illud qđ statim tenni est tex.notabilis in.l.⁊ fideicõmissum.j. de lega.iij.vbi dicit tex.ꝙ appellatione legati⁊ fideicommissi et don.causa.mor.continentur.idem dicit notabiliter Bar.j.in.ij. col. Secundo⁊ propius ad tex.premitte,ꝙ olim vires fidei-
11 cõmissoꝝ erãt maiores in modo ineũdi,ꝙ legatoruꝝ;⁊ qz legata olim nõ poterãt relinqui nisi in testamẽto,non autẽ ab intestato sed fideicommissa sic. Jtẽ legata nõ poterãt relinqui post mortẽ heredis,sed fideicõ. sic. Item a legatario non poterat legari,sed bene fideicommitti,vt habes hic in gl.Quia erat inconueniens ꝙ fideicõmissa essent meliorꝭ conditionis ꝙ legata que prius fuerunt inuẽta,⁊ licitã habuerint originem,vt dixi.ſ.in primo

enidentiali:ideo per hanc.l.vires fideicõmissorum sunt attribute legatis,vt etiã legata possint fieri ab intestato,⁊ post mortem heredis:⁊ possint fieri a legatario sicut ⁊ fideicõmissa.⁊ sic legata sunt per oia exequata fideicõmissis. Et iste tex.vtitur nõ solũ
12 termino vniuersali per oia,sed etiam termino exequata. Hã dictio ex.significat augmenti,sicut dictio de.l.j.in prin.ff.depositi.⁊ sic exequata.i.valde equata.tamen iste differentie non erant de iure ffozum sed ante:vt dicam in glo.sed ista lex facit vniuersalẽ adequationẽ per omnia de legatis ad fideicõmissa. Jtẽ aduerte ꝑm Pau.de ca.ꝙ contra olim legata habebãt quasdam vires, quas nõ habebãt fideicõmissa,⁊ sic in aliqbus erat melior cõditio legatorum ꝙ fideicommissorum:qz legata poterant peti iure actionis,sed nõ fideicõmissa:pro quibus solum competebat officium iudicis:ideo fuerat specialiter introductus pretor fideicõmissarius;q pro fideicõmissis ius diceret,vt insti.de fideicõ.her.
13 in prin. Jtẽ in legatis dñium rei legate recta via,⁊ ipso iure trãsibat in legatariũ:absqꝫ vllo facto heredis.l.a titio.in fi.ff. de fur.l.si heredis seruus.vbi gl j.eo.ꝙ nõ erat in fideicõmissis: ⁊ iste vires legatorum nõ fuerũt attribute fideicõmissis per istã legẽ,sed hodie ꝑ Justinianũ in.l.i.⁊.ij.C.cõia de leg.Sed tu aduerte ꝙ glos.in.l.si heres ab eo.in prin.in gl.in ver.sed legatum. ff.ad treb.colligit ex illo tex.fideicõmissum particulare equiparari legato etiã isto iure ffozũ. Jtẽ habes tex.in.l.si res.ff.de leg.
14 iij.⁊ quod pro fideicõmisso particulari ita de iure ffozũ cõpetebat actio,sicut pro legatis.quẽ tex.allegat Bar.j.in.ij.col.vbi dicit ꝙ de iure ffozũ non erat ita aperte facta equatio de legatis ad fideicõmissa:sicut postea facta fuit per Justinianũ.in.d.l.C. com.de leg. Jstis sic ꝓmissis venio ad tex.⁊ licet ꝓpter brevitatem nõ videatur posse cõgrue summari:tñ.h.d.Vires fideicõmissorum sunt attribute legatis.h.d.ꝑm verũ intellectum.vel sic⁊ pinguius. Legata⁊ fideicõmissa reiectis superfluis differe-
15 tijs quo ad virtualẽ efficaciã sunt equata.h.d. Jn tex.ibi per oia.⁊ sic indistincte⁊ sine exceptione,⁊ consequenter inter legata⁊ fideicõmissa nulla est differentia ita istam dictionem per. omnia,exponit tex.in.ꝯ.sed non vsq; insti.eo. Addunt Angel.et Dod.duos alios tex.in.ꝯ.i insti.de do.vbi tex.dicit donationes causa mortis per omnia esse adequatas legatis: tñ postea inferius addit dictionẽ fere.⁊ text.in.ꝯ.pari ratione.insti.quib.modus pa.pcte.Tu adde plures alios tex.i.l.antoninus.in verbo. per oia.ff.de fideicõ.liber.⁊ in.l.ius ciuile.in verbo per omnia.ff. de inst.⁊ iu.⁊ in.l.fi.in verbo per omnia C.de contrab.emp.⁊ in.c. cum inter.ad fi.in verbo per omnia.de re iudic.⁊ ibi Bald.in pe. col.notat.⁊.j.statim referam. Per istam decisionem per omnia, plures decisiones in practica traduntur a scribentibus. Primo,per eam decidit notabiliter Bal.post Bul.de Cu.in.l.oia.
16 C.de epis.⁊ cle.ꝙ si studio Tholosano sunt indulta priuilegia studij Parisiẽsis:⁊ postea studio Parisiẽsi fuerũt addita aliꝫ priuilegia,ꝙ illa priuilegia postea de nouo addita etiã cõpetent studio Tholosano quãdo in concessione fuit dictum,ꝙ per oia sint paria:qz illa dictio per omnia,respicit nõ solum modum,sed etiã tempus.⁊ cum illa decisione transit do.Abb.in.c.fi.ne cleri. vel mona.⁊ do.Alex.hic,quis ff.Dod.sen.hic aligd pungant in oppositũ. Secũdo,dicit notabiliter Bal.in.l.omnes populi.
17 in pe.col.ff.de insti.⁊ in.ꝯ.ꝙ si statutũ ciuitatis disponat ꝙ nullus possit esse de prioribus nisi sit originarius ciuis,⁊ aliquis forensis fuerit creatus ciuis per oia:poterit esse decurio seu prior
18 ciuitatis,vt ibi late p Bal. Tertio,idẽ Bal.in.d.c.cũ inter. in pe.col.de re iudi.notat cũ tex.ibi dicat quod quando a sententia non est appellatũ:presumitur rite⁊ recte per omnia pronunciatum:quod includat⁊ principale⁊ accessoriũ. Item includat veritatẽ⁊ solẽnitatẽ propter illud verbum per omnia,ibi positũ cũ mysterio. Sed tu aduerte ꝙ licet text.hic dicat ꝙ ꝙ oia exequata sunt legata fideicommissis.⁊ text.in.d.ꝯ.sed non vsq; adeo.dicat qđ inter legata⁊ fideicõmissa nulla sit differẽtia:⁊ tñ adhuc est dare differentiam,scz in libertate,an legetur directo, an per fideicõmissum:⁊ illa differẽtia etiã hodie procedit vt late
19 dicã.j.in gl.in tertia parte principali: Ergo foratio negatiua. ꝙ sumitur ex vniuerso si fuerit in aliquo falsa reddit in totum falsa,vt inquit tex.in.l.si is qui ducenta.ꝯ.vtrum.ff.de reb.dub.nisi dicas qđ verba vniuersalia recipiũt fallentiam ⁊ limitationem per aliam legem,de quo vltimo late dixi post Bart.in.l.j.ꝯ.nun
20 ciatio.ff.de ope.no.nun. Alibi iurisconsultus ꝓ vtitur cum gemi natiõe,scilicet omnibus⁊ per omnia,in.l.ij.ꝯ.furiosius.ff.de iure codic.⁊ quem tex.Ang.ibi ad hoc reputat singularem,⁊ dicit ꝙ raro reperitur in iure talis modus loquendi,scilicet in omnibꝰ ⁊ per omnia:⁊ quod notarꝫ sepe vtuntur in cõtractibus dictis verbis:⁊ statuentes in statutis:⁊ quod importantia illoꝝ verborum est,ꝙ inter duo subiecta non debeat esse aliqua differentia. De quo reputat notabile ꝑ assumpto in ciuem in omnibꝰ ⁊ per omnia,qz habebit actiue⁊ passiue omnia que habent veri ciues

Universidad de Deusto
Biblioteca

qđ est notabile ꝺm eũ.ꝛ istud vltimũ satis impertinēter ꝓsequitur do. Alex. hic. Tu autē ad illũ tex. in. d. l. ij. ℌ. furiosus. de illis verbis geminatis in omnibus ꝛ p omnia, adde Ang. in. l. in negotijs. ff. de reg. in. Lud. Ro. in cons. i. cxxxij. incip. quo ad id qđ querit. Et licet ille tex. sit singularis de iure ciuili: tñ de iure canonico sunt plures tex. similes vtētes illis verbis in oībus ꝛ per omnia, tex. in. c. grādi. circa me. de sup. negli. prela. in sexto. ꝛ in. c. fundamenta. post mediũ. de elec. in. vj. ꝛ in cle. exiui de paradiso. in. ℌ. circa equorum. de ver. sig. ¶ Sed aduerte diligenter quod illa verba geminata in omnibus ꝛ per omnia, importāt qñ inter duo subiecta non debeat esse differentia aliqua, ꝺm Ang. in. d. ℌ. furiosus. ꝛ do. Alex. hic. Istud idē importat victio simpliciter, per oīa, vt hoc tex. iuncto ℌ. sed non vſq; adeo. ergo geminatio nihil operatur, qđ videt absurdũ, ꝛ contra regulā. l. balista. ff. ad treb.

21 Nam ſ verba geminata debēt ampliare effectũ, vt aliquid opere tur ꝺm Bal. in. l. fructus. C. de act. emp. ꝛ gl. in. c. requisiti. in verbo decens est. de test. ꝛ ad hoc neminē inuenio aduertere. ¶ Limita istā victionem geminatā, in oībus ꝛ per omnia, duobus notabilibus modis. Primo limita notabiliter ꝺm do. Ant. de bu. in cons. cix. inci. q; hic agitur de potestate episcopali. in. iij. col. vbi notabiliter tenet q; licet abbati sint cōcessa ea que cōpetunt epo in omnibus ꝛ per omnia: tñ talis adequatio nō trahitur ad insolita, inhonesta, ꝛ cū difficultate concedenda: ꝛ ideo nō intelligunter concessa, que sunt ordinis episcopalis, vt ibi pulchre per

22 eũ. ¶ Scōo limita ꝺm Ang. in cons. vj. inci. lata ſnia. q ſ qñ lex vel statutum vteretur istis dictionibus geminatis, in omnibus ꝛ per omnia, tamen hec clausula non impedit restrictionē: ne sequatur aliqđ absurdum vel inconueniens, ne quis indebite dānum patiatur, arg. l. scire oportet. ℌ. aliud. ff. de excu. tut. ꝛ. l. ij. C. de nog. ali. Et ideo cōsuluit egregie, q ſ tante statuto Florētino, qđ potestas habeat facultatē exequēdi ſnias consulū ꝓout ipsi consules in omnibus ꝛ per omnia: non tñ poterit potestas exequi mediante banno cessantis ꝛ fugitiui, ꝓpter quod etiā filij et vxores obligant, licet istud possent facere consules virtute alterius statuti florētini: qr hoc esset valde iniquum ꝛ inhumanū accrudele q ſ filij ꝛ vxores possint cōpelli ꝓo debitis fugitiuorū: vt ibi notabiliter per eũ: qnē sequit Are. hic per aliqua similia, que tamen videtur a remotis. Sed. d. Alex. leuiter reprobat: qr talis restrictio non debet posse fieri nisi per alia iura vel statuta concedatur. ad hoc allegat. ℌ. i. insti. de do. qui tex. parum videtur facere: misi forte ponderauit dictionem fere per omnia: vbi si nō esset illa dictio fere, nō fieret restrictio, ꝛ idem cōtra Ang. ꝛ latius sequuntur zModer. seneñ. hic. Sed tu sequere illam limitationē

23 Ang. que est equa ꝛ rationabilis. nā ſ verba quantūcūq; precisa tamen recipiunt limitationem ꝛ interpretationē congruam: vt est gl. in. l. stipulatus sum damam. in verbo, cōtinuo. ꝛ ibi Bart.

24 ad hoc no. ff. de ver. obl. cū cōcor. quas ibi alias dedi. ¶ ſ Quid autē si diceretur oīa ꝛ singula: dic q natura istorū verborū est vt nihil pretermittatur, vt est gl. in. c. vt circa. ℌ. j. in verbo oīa ꝛ singula. de elec. in. vj. Bar. in cons. cxiij. incip. processum fuit cōtra titiū de adulterio. in fi. ¶ In tex. ibi fideicōmissis. Bar. post antiquos apostillat illud verbū tex. satis obscure: tu autem dic cla

25 re qđ Dy. intellegit, scilicet singularibus ꝛ pecuniarijs vel reducibilib⁹ ad pecuniā: nō aūt fit exequatio in relicto libertatis: qr libertas est res inestimabilis ꝛ nō reducibilis ad pecuniam. l. plane. in pcin. ℑ. e. Nam ibi est differētia an libertas legetur seruo directo: quo casu efficitur liber ipso iure. An vero relinquat per fideicōmissum; qr tunc requiritur q manumittatur ab herede, ꝛ sic iste tex. non procedit in libertate vbi legata ꝛ fideicō. nō equiparātur. Pe. vero de bellaper. intellegit istū tex. procedere in fideicōmissis in quibus circuitus erat inutilis. Nam nulla vtilitatem consequitur heres si dicamus dominiū rei legate nō trāsire recta via, sed requiri eius traditionem: cū facta traditione nihil apud ipsum heredem sit remansurū. Et ideo tollitur iste circuitus: vt sicut quādo legatur transit dominium ipso iure sine traditione: ita quando relinquitur per fideicommissum. ita ꝓprie loquitur ista lex. Sed in relicto libertatis circuitus nō est inutilis, qr si libertas relinquat seruo p fideicommissum, heres habet eū manumittere, ꝛ sibi prestare libertatem: ex qua manumissione consequitur iuspatronatus, quod est magne vtilitatis. secus qñ libertas legatur: tūc ipso iure efficit liber. Et sic est differētia an libertas relinquatur directo, an per fideicōmissum: qr ibi circuitus est vtilis, ꝛ in tali relicto libertatis nō, pcedit ista lec. Ita ea subtiliter intelligit Pe. de bellaper. Bal. aūt intelligit in alio ꝛ tertio mō, vt hic p eū, qs aūt sit verior intellectus dicet in glo. in

26 tertia parte. ꝓincipali. ¶ Mo. ſ. ex isto text. qr per oīa exequata sunt legata fideicōmissis, ꝛ ℑūr vires fideicōmissorū sunt attribute legatis, vt hac lege ꝛ cōtra, vt. l. ij. C. cōia de leg. ꝛ sic legata ꝛ fideicōmissa sunt adinuicē exequata. Ampliа q ista adequatio ꝓcedat quo ad seq. ¶ Pūo, quo ad personas actiue, ꝛ sic respectu personarū relinquētiū: qr qui pōt relinquere legatum, potest etiā relinquere fideicōmissum ꝛ cōtra. ¶ Scōo, passiue in pſonis qb⁹ relinquit, qr cui pōt relinq legatū, pōt etiā relinq ꝛ fideicōmissum. ¶ Tertio, in materia ꝛ sic in reb⁹, qr q̄ possunt relinqui via legati, possunt etiam relinqui via fideicōmissi, ꝛ econtra. ¶ Quarto, ſ mō relinquēdi ꝛ sic in verbis qr p q̄ verba relinquūtur legata, possunt etiā reling fideicōmissa ꝛ econtra. d. l. ij. C. cōia de leg. Bar. hic ſ pe. co. ¶ Quito, quo ad actiones, qr ille tres actiones q̄ cōpetunt p legatis, cōpetunt etiā pro fideicōmissis. d. l. j. ꝛ. ij. C. cō. de leg. ꝛ hic in gl. in fecūda parte. ¶ Sexto, leges lo

27 quentes de legatis habēt etiam locum in fideic. ꝛ econtra ſ qr qñ duo equiparantur a lege, qnicquid statuitur in vno, intelligitur esse statutū in altero, vt est gl. in. l. si quis seruo persuaserit. in gl. fi. vbi Bar. ꝛ alij notāt. C. de fur. ꝛ gl. expressior. in. l. qđ vero contra. ff. de legi. Bar. in. l. marcellus. in pcin. ff. ad treb. vbi extendit hoc procedere etiā m materia correctoria. ꝛ Bar. in. l. ij. ℌ. j. e. Item appellatione legatorū etiā fideicōmissa cōtinent. l. ꝛ fideicōmi-

28 ssum. ff. de leg. iij. Imo fortius ſ leges loquentes de legatis vel fideicommissis, habēt locum etiam in hereditatibus. l. filiū. ℌ. sed etiam si portio. in ver. cū hereditates. ff. de leg. ꝓstā. ꝛ ibi Bar. ad hoc notat, ꝛ dicit esse vtile ad multa. Et idem Bar. in. d. l. fideicōmissum. ꝛ simpliciter. d. Alex. hic. ¶ Tu autem aduerte, q istud non est ita passim ꝛ indistincte verū, nā tex. ibi assignat rationē, qr qñ fanor attribuit legatis ꝛ fideicōmissis, fortius intel-

29 ligit attributus hereditatibus per rationē tex. ibi. ſ. qr honestio re ꝛ plenioꝛe titulo hereditates relinquunt, vñ illud qđ concedit̃ur minoribus, fortius intelligit esse concessum maioribus. l. cui pacto. ff. de fer. expoꝛ. ¶ Limita istam adequationem procedere inter legata particularia ꝛ fideicōmissa particularia. Item inter

30 legata ꝛ fideicōmissa vniuersalia. ſ Singularia aūt legata non equiparant fideicōmissis vbi⁹. nec econtra, p illud qđ dicit glo. hic in fi. vbi plene dicet. ¶ ſ Scōo limita nō ꝓcedere in libertate relicta, vbi est differentia an legetur an fideicōmittat: vel ex eo qr ista lex loquit in fideicommissis pecuniarijs ꝺm Sy. vel ex eo qr ibi circuitus est cum vtilitate ꝺm Pe. vt dixi. ℌ. apostillādo tex.

31 Ad el tertio, qr ista lex ꝓcedit in legato vel fideicōmisso illarū rerū quas habemus vere, ꝛ realiter, aut causatiue: secus ſ his q̄ nō habemus vere, ꝛ realiter, nec etiā causatiue causa immediata sed mediata ꝺm Bart. ℑ. in. iij. col. vbi dicet. ¶ Scōo principaliter p

32 istū text. determinat Pau. de ca. ſ q ſ si in libello aliqs ageret ad rem sibi legatā in testamēto, ꝛ peteret sibi dari ex legato, ꝛ i testamēto appareret q est fideicōmissum: tūc dz obtinere, ꝓpter equiparationem hic factam. Item qr verba in libellis debēt large ꝛ impropie accipi vt libellus sustineat. l. sed ꝛ si possessori. ℌ. itē si iurauero. vbi Bar. no. ff. de iureiu. cū multis concor. ꝛ multis additionib⁹ quas ibi dedi. ꝛ credo q ista decisio Pau. de ca. sit vera ꝛ quasi indubitata. Contra istā decisionem do. Alex. opponit

33 de eo qđ signāter tenet Bal. in. l. ij. C. de ꝓob. vbi tenet ſ q ſ si aliquis in libello deducat dolum, ꝛ postea ꝓobet latam culpā, debet succumbere, per tex. in. l. illud. cum gl. ff. de lib. causa. ꝛ tñ appellatione doli venit lata culpa, etiam qñ lex tagatine loquitur. text. est notabilis ꝛ vulgatus in. l. j. ℌ. j. ff. si messor. fal. mod. dix. et ad istud do. Alex. non rñdet. Tu responde tenendo decisionem Pau. de cast. q Pau. de ca. loquit in causa mere ciuili, sed Bal. in. d. l. ij. loquit in causa criminali, qñ quis accusat criminaliter aliquē dolo fecisse: quo casu in criminalibus lata culpa nō equiparatur dolo. l. in. l. cor. ff. de sica. glo. ꝛ doc. in. l. actionibus. ff. de in lit. iur. late Bar. in repetitione. l. qđ ℙerua. in penulti. charta.

34 ff. depositi. Quod cōfirmo ratione: ſ quia dolus est crimen gl. in l. j. ꝛ ibi Barto. no. ff. de fideiuſ. tu. ego soleo ꝓo hoc allegare tex. meliorem de inre. in. l. i. ℌ. nūc tractemus. in ver. plane si ex dolo. ff. de tutel. ꝛ ratio. distrahen. sed non sic est in lata culpa: ergo ap

35 paret ſ quod in criminalibus lata culpa non equiparetur dolo. Sinautem econtra quis accusaret aliquē de homicidio lata culpa commisso, ꝛ postea ꝓbaret de dolo qđ est fortius, procederet accusatio, a ille deberet condemnari ꝺm Bal. in. l. que fortuitis. in. v. col. in. vers. sed dubitatur si accuso homicidam. C. de pi

36 gno. acti ſ Quia homicidium sine dolo cōmissum non punitur, ꝺm Bar. in. l. quid ergo. ℌ. pena grauior. in. iij. col. ff. de infa. ꝛ est bonus tex. in. l. cū antes. ℌ. excipitur primo. in verbo capitalē. ff. de edil. edic. Et libellus supplex ſ sustinet ex ꝓbationibus postea factis, vt est gl. singularis in. l. j. ℌ. si quis argentum. ff. depositi. de qua plene dixi in. l. j. ff. de offi. assesso. ¶ Ultimo inquātum tex. dicit legata esse exequata fideicommissis. Ja. de Are. intelligit quod vires legatorum tribuantur fideicōmissis, quod Bar. ꝛ alij bene reprehendunt: qr verba istius text. potius important

37 econuerso: ſ qr qñ vnum alteri adequatur, tunc illi ad qđ fit adequatio nihil additur, sed bene econtra. Unde cū iste tex. dicat qđ exequata sunt legata fideicōmissis, dat intelligi q vires fideicō missorū sunt attribute legatis, sed nō econtra. Sicut videmus qr femine

femine equiparant masculis: datur intelligi quod femine cōsequātur omne illud ius quod vltra eas masculi habebāt. l. magistrū vitiū. in verb. equa lance. ꝛ in verbo ad instar filij. C. de libe. ꝓcte. Unde si per statutū adequaretur cōditio popularium nobilibus: tūc nobiles quibus sit adequatio nihil haberēt ex persona popularium. sed bene populares cōsequerent ex persona nobilium. Similiter si ex forma statuti scholares adequarent̄ ciuibus esset sensus quod scholares cōsequerent priuilegia ciuiū, ſ nō econuerso. Et ꝓ isto membro vltra iura allegata per Bar. adde tex. expressum in. l. illud. in pcin. ff. de dona. cau. mor. vbi dicit ad literam tex. q cum donatiōes causa mortis sint adequate legatis, quodcūq; ius in legatis est, id in donatiōib⁹ cā mortis erit accipiendū. ꝛ tex. in. l. j. ℌ. ff. si quid in frau. pat. Si autem plures adimicē adequarent̄, vt qr populares ꝛ nobiles adinuicem adequarent̄: tunc bincinde fieret adiectio in eo q vnus haberet plus altero. Et ad hoc inter cetera Bar. allegat tex. bene facientē in. l. qr aūt. in ver. si vero nō incidit. ff. si quis omiſ. cautesta. vbi dicit tex. q ſ fideicōmissa sunt adimicez exequata, ideo bincinde fit contributio, ꝛ ibi de fideicōmissis solum dubitaſ. et nihil de legatis vt superius dixi. An vero cōtribuemus omnes fideicōmissarios quasi equales, ita tene qcqd alias cōtra Bart. dixerim sup illo tex. tripliciter inducēdo 2tra Bar. sed ille inductiones cessant cū ibi nō fiat adequatio legatorū ꝛ fideicōmissorum: ꝛ sic diuersarum specierū, sed solum indiuiduorū. i. ipsorus fideicōmissariorū, et ista est veritas. Cum ista doctrina Bartol. transeunt Ang. ꝛ oēs alij excepto Raph. cu. qui 2tra doctrinaz Bar. subtiliter inducit ex retroquendo eū contra Bar. in. ℌ. sed non vſq; instit. de leg. vbi tex. dicit qđ legata sunt fideicōmissis exequata, sicut ꝛ hic dicit tex. ꝛ tñ ibi dicit q nō solū accrescrit legatis adequatis, sed etiā econtra: ergo de directo facit 2tra doctrinam Bar. Sed rñde q tex. ibi nō simplr facit adequationē sicut hic, ſ subdit vt nulla inter ea fit ꝺfia, ꝛ q deest legatis hoc repleatur ex natura fideicōmissorum, ꝛ si quid amplius est legatis p hoc accresceret fideicōmissorū nature. ꝛ isto modo bene facit pro primo membro Bar. ¶ Sto. vnica diuiditur in quatuor partes principales. In prima opponit 3 tex. de quatuor differētijs inter legata ꝛ fideicōmissa, ꝛ tripliciter rñdet. In secūda ponit vnam illationē. In tertia remouet illud terribile cōtrarium. In quarta ꝛ vltima remouet aliud contrarium. secunda ibi fraterni zauit ergo bodie, tertia ibi, sed in casu quo ad vltz, quarta ꝛ vltima est ibi, item hec communio. ¶ Pro expeditione prime partis opponit cōtra tex. dupliciter. nā dicit vniuersaliter text.

38 q per omnia exequata sunt legata fideicommissis, ꝛ sed quādo oratio sumitur ex vniuerso, si in vno reperiatur falsa in omnib⁹ dicitur esse falsa. ita dicit iurisconsultus in. l. si is qui decenta. ℌ. rtrum. ff. de rebus dub. Sz quatuor reperiuntur differētie inter legata ꝛ fideicōmissa, de quib⁹ in pcin. huius glo. ergo illa vniuersalis per oīa, posita in tex. redditur in totum falsa. Scōo, si iste tex. verū diceret q per omnia sunt exequata legata fideicōmissis: ergo falsum diceret Impator q sibi attribuit istā adeq̄tionem in. l. ij. C. cōmunia de leg. ꝛ clarius in ℌ. sed nō vſq; adeo. insti. eod. aut nobis seruiuisset de vecto. Stringe tertio tex. in. d. ℌ. sed nō vſq; adeo. vbi dicit necessariū ouginus legata fideicōmissis exequare. sed ſtāteitta lege non erat necessarium. Itē antequā deueniā ad sol. glo. Adde q ratio prime differentie posite in gl. erat, qr cum fideicōmissa cōsisterent in sola fide, ꝛ pudore fideicommissarij, nemo inuit⁹ cōpellebatur ꝓstare illud de quo solū fuerat rogatus. Istam rationem assignat tex. inst. de fideicōmiſ. here. in pcin. Item quando testator dicit lego, vult q preci se heres teneatur dare, sed quando dicit rogo, cōmittit ei⁹ fidei si vult: ideo tunc nō tenebatur efficaciter, ꝛ sic non competebat actio. ¶ Ratio secunde differentie poterat esse tripleꝝ. Prima ꝺm Jo. de Imo. quia ex quo legata olim habebāt efficaciā, vt. l. verbis legis. ff. de ver. sign. ꝛ sic poterāt efficaciter peti, vt in pcedenti particula gl. ideo solēnem voluntatē requirebāt. ꝛ sic qđ fierēt i testamēto. Ista rō nō placet. qr isto mō esset reducere rōnem ab effectu ad suā cām: qr nō est dicēdū p ea q̄ habent in. l. j.

39 ℌ. veteres. ff. de acqui. pos. ſ ¶ Cōtra aūt quicquid est cā cause, est

40 causa causati. l. manumissiones. ff. de iust. ꝛ in. ¶ ſ Aliam subtilioꝛē rōnem assignat Raph. cu. hic: q ei qui succedit ab intestato nihil est datū ex vera ꝛ expꝛssa dispositione defuncti, ſz ex ficta ꝛ tacita volūtate. l. ꝛ ficiunt. in pn. ꝛ. l. si qs cū nullū. ff. de iu. codi. ergo nō poterat legatis granari efficaciter, cui nihil erat relictū l. ab eo. C. de fideicō. in. l. Impator. in pcin. ff. de le. ij. Tu assigna aliā rōnem: qr cū legata nō possent olim relinqui a legatario, ſz tñ ab herede q est caput testamēti, vt. ℑ. in. iiij. fal. gl. ꝛ heres nō posset institui i codicillis, sed tñ in testō: ergo sequit qđ tñ in testamēto poterāt legata fieri, ꝛ hoc est qđ voluit tex. in. ℌ. ante de

41 redis. insti. de leg. dū dicit: q añ heredis istitutionē legata olim fieri nō poterāt. ¶ ſ Nō tertie dñe erat: qr cū obligatio deberet

coberere ossibus eius q debet obligari. l. qs ergo casus. ad fi. ff. de pecu. ꝛ est glo. no. in. l. iij. in pcin. ff. ꝓo. fo. leg. olim habuit ꝓo absurdo quod obligatio legati deberet incipere post mortē heredis. Qr olim obligatiōes ꝛ actiones nō poterant incipere ab heredib⁹ granati. i. unica. C. vt act. ab here. ꝛ 2tra here. hodie tñ istud est sublatū per. l. scrupulosam. C. de cōtrahē. ꝛ cō. stip. ꝛ. l. i. C. vt act. ab here. ꝛ cōtra. Ratio quarte dñe potuit esse duplex. Prima, qr cū olim legata nō possent relinqui nisi in testamēto, vt. ℌ. in. ij. dñia, lex habuit ꝓ absurdo q̄ possent ab alio relinqui, quā ab herede q est caput testamēti. d. ℌ. ante heredis. insti. de le. Itē ꝛ sedo, cū heres sit ille in quē trāseūt obligatiōes ꝛ actiones actiue ꝛ passiue cū sit successor vniuersalis: nō aūt legatari⁹ q est successor singularis. l. j. ℌ. si heres ꝓcepto fundo. ff. ad Treb. ideo lex olim noluit legata posse reling ab alio q̄ ab herede vniuersali. In ead. gl. ibi, sol. hoc est de media iuris prudētia. Ista prima

42 sol. cōiter tenet ꝓ Bar. ꝛ aliоs. ſ nā istud ius ffoꝛ dz esse media iuris prudētia: qr est ius mediū inter ius antiqssimū. l. xij. tab. et leges impiales q̄ sunt in codice. ꝛ inst. vt declarat tex. ℌ. media. inst. de legi. agna. suc. Sz aduerte qr ista ꝑma so. gl. cōiter appꝛobata, bñ tollit ꝑmā oppositionē superi⁹ formatā 3tra tex. ſz non tollit sedam: qr si vez esset illud qđ dicit ille tex. qđ legata sunt ꝓ oīa exequata fideicōmissis, certe falsum diceret Justinian⁹. Imperator q sibi attribuit istā adequationē, ꝛ nobis seruiuisset de vēto. ℑ. d. l. ij. C. cōia de leg. ꝛ clari⁹ ℑ. d. ℌ. ſ nō vſq; adeo. Et stringe fortiꝰ illū. ℌ. ſ nō vſq; adeo. ꝺm Raph. cu. in ver. necessariū. ibi, cū aūt antiqtate inueniñ⁹ legata quidē strictam fideicommissa pinguioꝛē naturā habere, necessarium ouginus q̄ legata fideicōmissis exequare. Nā si exequatio erat facta ꝓius ꝓ istā legē. ergo nō erat necessariū q Impator eaz faceret. So. Alex.

43 ꝛ do. Barth. soci. hic rñdet ſ q ibi verbū necessariū intelligit, id est vtile. sicut etiā exponit in. l. j. ff. de offi. ꝓse. ꝓto. ꝛ i. l. j. ff. sol. ma. ꝛ in pe. codi. in pcin. sed istāte ista lege illud non erat necessariū: Imo nec vtile. Alio mō rñdet do. Alex. qđ tex. ibi dicit necessarium, habito respectu ad ius antiquissimū qđ erat añ ius ffoꝛū, ꝺm q̄ pleni⁹ erat ꝓuisum fideicōmissis q̄ legatis qđ non erat de iure ffoꝛ q nihil est. Tu tertio rñde q tex. ibi nō simpliciter dixit necessariū duxim⁹ oīa legata fideicōmissis exeq̄re, ſz subiūgit vt nulla sit inter ea dñia, ſ qđ deest legatis boc repleat ex natura fideicōmissorū, ꝛ si qd amplі⁹ est in legatis, ꝓ hoc crescat fideicōmissorū natura. Istud totū simul bñ stat necessariū, vt ꝓtz ex doctrina Bar. quā ponit declarādo istā sol. gl. nā dicit Bart. qđ lz ex diuersis legib⁹ ffoꝛū sparsim colligeret qđ etiā fideicommissa erāt adeq̄ta legatis: nō tñ bñ expꝛsse nec ꝓ regulā, put post ea Justinian⁹ Impator regulā expꝛssam induxit in. d. l. ij. C. cōia de le. ꝛ in. d. ℌ. ſ vſq; ꝛ fuit vtile q ibi Impator faceret oīmodā adequationē de legatis ad fideicōmissa, ꝛ econtra per viā regule: qr isto modo licita erit exteñio de legatis ad fideicōmissa ꝓ illam reg. exequātem et in coꝛrectoriis, vt tenet Bar. ſ. l. zMarcell⁹. in

44 ꝑn. vbi dixi. ff. ad Treb. ſz als in coꝛrectoriis nō sit licita exteñtio. l. ꝓcipim⁹. C. de app. gl. ꝛ doc. i aut. quas actiones. C. de sa. san.

45 ecc. ¶ Adde q licet de iure ffoꝛ etiā ꝓ fideicōmissis videret cōpetere actio sicut ꝓ legatis. l. si res. ꝛ. l. a patre. ꝛ. l. ex impfecto. ff. de leg. iij. ꝛ. l. si alien⁹ seruus. ℑ. de leg. ij. Bart. Ang. Paul. de ca. ꝛ. d. Alex. hic ℚuis Bal. Imo. ꝛ Raph. cu. post antiqnos ℑrum teneret. vt hic per do. Alex. ꝛ sic ibi fieret equiparatio de fideicōmissis ad legata quo ad potestatē exigēdi. Itē in. l. heres ab eo. i ꝑn. ff. ad Treb. nō valeat fideicōmissuz particulare bere rede nō existēte soluendo: sicut etiā non valet legatū, ꝛ ꝓ boc glo. ibi in ver. si legatū. colligit ex illo tex. q etiā de iure isto ffoꝛū fideicōmissum particulare erat exequatū legato. Item in. l. q sub 2ditione. ℌ. hoc edictum. ff. de cōdi. inst. sicut cōditio iurisurādi reſcitur de legato: ita et reſcik de fideicōmisso. ꝛ subdit tex. ibi rōnē: qr fideicōmissa legatoꝛ vice funguñ ꝛ sic ꝓ ista iura videret qđ et de iure ffoꝛ fideicōmissa essent exquata legatis sicut in ista. l. fit exequatio. Ecōtra tñ Impator Justinian⁹ gñalius et vniuersali⁹ fecit istā equiparationē bincinde, ꝛ clarius ꝓuidit q̄ esset ꝓuisuz ꝓ iura ffoꝛ. ꝛ boc respectu dixit necessariū. Caueta

46 mē dū Bar. ꝓdicit q de iure antiqssimo legis. xij. tab. verbū lego cōprehēdebat etiā fideicōmissa, istud est falsum, ꝛ in. d. l. vbis legis. de fideicōmisso, vbū nullū. Nā fideicōmissa nō erāt inuēta de iure. xij. tab. ſz postea fuerūt adinuēta, vt ꝓtz insti. de fideicō. here. in pcin. ꝛ in. l. ij. ℌ. deinde diu⁹ Claudi⁹. ff. de orig. iur. ꝛ dixi. ℑ. in euidētialibus. ¶ Cōtra istā cōem sol. glo. ꝛ doct. stringit fortiter tex. in. ℌ. ꝓterea. insti. de fideicō. here. allegat⁹ in gl. dō dicit qđ alioquin legata nisi ex testamēto nō valeāt. ꝛ sic pōdera q tex. ibi vtif verbo ꝓfitis tpis nō valeāt, ꝛ nō dicit nō valebāt. Sic ꝛ vꝛget tex. inst. de fin. re. ꝓ fideicō. re. in ꝑn. etiā allegat⁹ i gl. q etiā dicit q̄nis a legatario legari nō possit, vbi ēt tex. loqtur ꝓ vba ꝓfitis tpis, ꝛ nō dicit non poterat. Et sic ꝓ istos duos tex. apꝑret qđ ēt tēꝓre institutionū durabāt dicte due differentie

Universidad de Deusto
Biblioteca

inter legata ⁊ fideicommissa:ergo falsa est sol.gl.⁊ doctorũ.q̄ ille differẽtie crãt de iure antiquo ante ius ffozũ.cũ etiã durẽt tpe institutionũ. ¶Hunc oppositionẽ rñdet Are.quod ſi ista inductio facta de illis duobus iuribus institutionũ esset vera,seque
47 ret q̄ etiã de iure codicis fuissent dicte due differẽtie:ex quo in institutiones tãquã posteriores corrigũt iura codicis vt declarat Bar.in l.q ſe patris.C.vnde lib.istud autẽ est cõtra casum in terminis in l.ij.C.cõia de leg.sed istud est multiplicare incõueniẽs ⁊ nõ realiter soluere.l.ratas.C.de rescin.vend.Tamẽ ꝓpter hoc necessariũ est dicere q̄ illa iura insti.Quis loquantur per verba pñtis tpis,necessario ſe referant ad ius antiquũ ante ius ffozũ:
48 put in vtroq; loco dicũt gl.† Nam licitũ est recedere a ꝓpietate verborũ,vt euitetur iurũ cõtrarietas.ar.l.vnice.C.de inof.do. ⁊.c.cũ expediat.de elec.in.vi.ſm do. Bar.soci.hic.Tu rñde planius q̄ etiã in legibus iurisconsultorũ verbum ꝓfens,ponit ꝓ preterito.l.ſi cũ dies.in prin.ff.de arb.⁊ ibi gl.in verbo finiretur. ad hoc allegat multos concordantes tex.tanto magis in iurib⁹
49 institutionũ,vt euitet cõtrarietas. Ité per aliã legem †licitũ est recedere a propria significatiõe vnius vocabuli vel verbi positi in vna lege.gl.in.l.nõ dubiũ.⁊ ibi Bar.in.ij.col.C.de leg. ¶Secũdo principaliter ponistã cõem sol.Raph.cu.adducit tex.in.l.illud.ff.de iure codi.vbi scõm eũ est tex.q̄ etiã de iure ffozũ legata nõ poterãt relinqui in codicillis,ꝙuis fideicõmissa sic:ergo scõa differentia gl.ꝓcedit etiã de iure ffozũ:⁊ ſic ſol.cõis est falsa. ¶Ad illũ tex.rñdet do.Alex.ꝙ tex.ibi non dicit q̄ le-
50 gata in codicillis nõ possent relinqui,sed bene dicit q̄ heredi tas nõ poterat in codicillis dari.Nã quicquid pot in testamẽto relinqui,pot ⁊ in codicillis testamento cõfirmatis,put in dubio ꝑsumunt ff.firmati.l.iij.ff.de test.tu. Et vltra do.Alex.q̄ tex.in d.ff.tractari.hoc nõ ꝓbet:q̄ ibi solũ fit differẽtia animi testõris, an testõr voluerit testari an codicillari,⁊ ibi colligitur ꝑsumptio q̄ voluerit testari,ꝙ hoc solum q̄ legata facta fuerint,sed q̄ facta fuerũt ab illo q̄ voluit heredẽ esse,licet etiã potuissent ab eo fieri in codicillis:sed verisimilius est q̄ voluerit testari,vt ibi in lra. ¶Tertio principaliter cõtra sol.gl.⁊ doc.q̄ legata possent solũ in testamento relinqui:⁊ sic ꝙ scõa differẽtia gl.ꝓcederet de iure ffozũ,facit diffinitio legati posita in.l.legatũ.ij.ff.ti.i.
51 vbi dicit q̄ legatũ est donatio quedã in testamẽto relicta. † Nã bona diffinitio ꝺ3 cõuerti cũ quolibet suo diffinito.l.i.ff.dolũ.et ibi Bart.no.ff.de dolo.gl.in.l.nihil aliud est hereditas.⁊ in.l.ff.de ver.sig.⁊ gl.in ru.extra de sum.tri. ¶Ité diffinitio a nullo diffinito separari pot ſm Bal.in.c.ex parte ꝺ.in.pe.col.de appel.sed ſi legata possent fieri ab intestato,diffinitio nõ esset bona cũ dicat testamẽto:⁊ ſic nõ cõgrueret cuilibet legato:⁊ ſic cuilibet diffinito esset tex.in.ff.j.inſt.de leg.Addit ynũ verbũ illi diffinitiõi iurisc̃ulti.ſ.legatũ est donatio quedã a defuncto relicta ⁊ ab herede prestanda.addit illud verbũ ⁊ ab herede prestanda. Põdera istud vltimũ verbũ ab herede prestãda ergo apparet q̄ etiã quarta dr̃ia gl.adhuc duraret ſm iura institutionũ.ſ.q̄ a legatario legari nõ posset:als diffinitio nõ cõueniret cũ quo-
52 libet diffinito. † Et ſi tu subtilis rñderes,q̄ legatarij ⁊ relegata habent vim heredis.l.id tẽp⁹.ff.de vſufca.dic q̄ tex.ibi vtit duplici impropietate.ſ.quodammodo.⁊ quaſi,quo casu sensum impropiſſimũ facit,ita ꝙ illũ tex.in.d.l.id tps.ff.dicit Bal.in l.ſi abducta.in vl.col.C.de fur. Sitr tex.in.l.legatũ.iij.in prin.ff. eo.diffinit,q̄ legatũ est deliberatio hereditatis ex qua testator ex eo ꝙ vniuersũ heredis foret alicui quid collatũ velit. Et ſic cũ dicat testator itẽ heredis,itẽ hereditatis: apparet q̄ legata nõ possunt relinqui ab intestato nec a legatario: q̄ tũc nõ esset hereditatis diminutio,sed legati:ꝛ ſic videt ꝙ scõa ⁊ quarta differẽtia gl.adhuc ꝓcedat isto iure ffozum.alias diffinitio nõ esset bona:q̄ nõ ꝙuerteretur cũ quolibet diffinito,vt dixi. ¶Ad issa que videtur colorata,⁊ prima frõte satis vigere:respõdeo q̄,in dictis iuribus nõ diffinit legatũ simpliciter,sed diffininnt legata que in testamẽto relinquunt.Vñ dicit Bar.hic.in.ij.col.in.j. oppo.q̄ legata ꝓprie dicunt esse illa que in testamẽto ab herede relinquunt:ſic etiã gl.in rub.ſ.eo.dicit q̄ legata que fiũt in testamento sunt accessoria testamẽti:q̄ ſi nõ esset testamentũ nõ pos-
53 sent esse accessoria testamẽti: † q̄ qualitates nõ possunt esse ſine subiecto.l.eius qui in prouincia.ff.ſi cer.pe.⁊ tũ etiã de iure ffozũ legata poterãt etiã in codicillis relinqui.l.quidã referũt.i princ. ff.de iure codi.⁊.l.codicillis.in princ.ff.de leg.ij. Et hoc mõ tollunt obiectiones supra facte:q̄ predicte diffinitiones cõueniũt cũ quolibet legato in testamento facto:alias dicte diffinitiones stare non possent. ¶Ultimo circa istã primam ſol.glo. vt nihil omittat,addẽ q̄ excellẽs Joã.fa.in.d.ſ.ſed nõ vſq; inſt.eo.dicit q̄ ista gl.assignãs multas differẽtias nõ procedit de iure ffozũ. Imo est falſa in singulis.Nã de iure fforũ fideicõmissa efficaciter petũt.l.ſi alien⁹ seruus.ſ.eo.⁊.l.ſi res.ſ. de leg.iij.⁊.l.q̄ mõbi. ff.de lib.leg.Ita de iure ffozũ etiã in codicillis legabãt.l. ſi tibi homo.ſ.i.ſ.eo.⁊.l.codicillis.in princ.ſ.titu.j.⁊ similiter in aliis duabus differẽtijs sequẽtibus. Vltima ſm eum non adhereas huic glosſ.sed intellige q̄ iste differẽtie erant ſm antiquitatẽ, q̄ fuit ante cõpilationẽ ffoz,⁊ ante tẽpora Ulpiani,sed nõ bene gustauit istam gl.que ꝓprie istud formaliter tenet.ista prima solu.⁊ ꝑ Bar.⁊ aliqs approbata. ¶In ea.gl.ibi,vel dic q̄ hic est aliquid detractum a verbis Ulpiani. Adde q̄ forte Ulpianus dicebat ꝓ oĩa fere expequata sunt.ꝓout etiã in simili dicit text.in ſ.j.insti.de donatio.⁊ illud fere vel pene vel quaſi fuit detractuꝫ a cõpilatorib⁹,vl forte erat negatiua nõ.ſ.ꝓ oĩa,nõ sunt expequata,⁊ illa negatiua fuit detracta, tamen quia est aperta diuinatio hec ſoln.cõiter nõ tenetur licet Raph.cu.eam teneat,ꝓpter difficultatẽ aliquorũ cõtrariorum que.ſ.adduxi. ¶In scõa parte principali glo.ibi,item fraternizant,dum dicit quo ad effectum intellige.ſ.trãſlationis dominij,⁊ quo ad alia que dixi in tex.in
54 j.no.⁊ dum subdit gl.⁊ quo ad nomẽ hoc improbat Bald.† Qr nomina appellatiua sunt immutabilia.l.ſi qs in fundi vocabulo.ſ.eo. Sed ꝟ3 Jmo.Raph.⁊ ꝺoder.gl.non meruit in hoc reprehendi:q̄ nõ dixit q̄ fideicõmissum appelletur legatũ,⁊ ſic ꝙ mutet nomẽ,sed bene dixit q̄ omne fideicõmissum pot dici legatum ⁊ ecõtra.l.⁊ fideicõmissum.ff.de lega.iij.⁊ ſic quod censentur synonima idem importantia. ¶In tertia parte principali
55 gl.ibi:sed in casu quo ad vſum.habes ex gl.† quod non est differentia inter fideicõmissariam libertatẽ ⁊ directo legatã:nisi quo ad vſum loquẽdi,non autem quo ad iuris effectum.idem tenet gl.in.l.ij.in verbo in rẽ.C.cõia de leg.⁊ gl.in.ꝺ.ſ.ſed nõ vſq;.insti.tu.de leg.⁊ ibi per hoc volunt gl.q̄ ſit correcta.l.cum vero.ſ. apparet.⁊.ſ.ſubuentum.ff.de fideicom.liber. Doctores oẽs indifferẽter tenẽt cõtrariũ.⁊ glo.met sibi cõtraria in.l.cũ inter veteres.C.de fideicõmiſ.liber.eo.q̄ quãdo relinquitur libertas ser uo per fideicõmissum,nõ potest cõsequi nisi eam capiat per manum heredis,saluo nisi heres esset contumax,aut valde absens: tunc decerneretur libertas tali seruo per decretum iudicis.l.ſi. C.de ma.testa.⁊.l.pe.C.de fideicõ.liber.⁊.l.fina.C. qui manu.non pos.Sed ſi libertas legaret efficeret directo liber ipso iure:ergo in libertate non solum quo ad vſum loquendi,sed etiã in effectu est differẽtia,nec.d.l.cum vero.ſ.apparet.⁊.ſ.subuentũ.est correcta,cũ idem statuat per iura codicis ergo male dicit iste tert. qui vniuersaliter dicit quod ꝓ omnia expequata sunt legata fidei commissis.⁊ dicit tex.in.d.ſ.sed nõ vſq;.quod sunt adeo expequata quod inter ea nulla est differẽtia,qr imo est dr̃ia in libertate. Et ex quo in vno reperit falſa illa vniuersalis per oĩa,tota oratio est falſa.d.l.ſi is qui ducẽta.ſ.vtrum.ff.de reb.dub. Jstud est terribile contrarium:quia illud est expeditum quod est differentia an libertas legetur an fideicõmittat.Subtilis Pe.ẽ bel.ꝓ. dicit q̄ expequatio per hãc legez est facta vbi circuitus est inutilis:quia nullam vtilitatẽ haberet heres,an legatarius ipso iure acquirat dominium rei legate,an vero debeat tradi per manus heredis:qr per hoc ꝙ heres tradat nullam habet vtilitatẽ,ſz in
56 libertate circuit⁹ est vtilis:† quia ſi libertas legetur directe ipso iure consequitur libertatem:ſz q̄ relinquitur per fideicõmissum heres manumittendo consequitur iusꝑatronatus:ergo circuitus est vtilis.Similiter in fideicõmisſo vniuersali circuitus est vtilis ꝓpter retẽtionem quarte Trebellianice.Bart.istud reprehendit:quia etiã in aliis legatis potest esse vtilitas ſi caperẽtur de manu heredis,⁊ nõ transirẽt directo in legatarium:ꝓuta ꝓpter retentionẽ seruitutis,inꝑta.l. Papinian⁹.cũ gl.que declarat.ff.de serui.⁊.l.ſeruus Titij.in.ij.responſo.ſ.eo. Ité qa interim posset heres alteri soluere,⁊ ſic euadere penam.l. Jmperator.ſ.j.ſ.titu.j.⁊ ſic etiam in aliis legatis circuitus posset esse vtilis heredi.Sz parcat mihi Bar.q̄ ista sunt cauſalia ⁊ nõ regularia,sed vtilitates Petri sunt regulares,⁊ ordinarie,⁊ ꝓcedunt nullo extrinseco considerato:semper enim ex manumissiõe sequit vtilitas ius patronatus,⁊ ex fideicõmisso vniuersali detractio trebellianice.Nõ dico ꝓout Jmo.⁊ Mod.quod vtilitates Pet.procedant ex mẽte ⁊ voluntate testatoris, quia detra-
57 ctio † quarte trebellianice est cõtra mẽtem testatoris.l.Titia. in fine.in verbo contra sententiã matris.ff.ad leg.fal. etiam bodie quãtis testator possit eã ꝓhibere.c. Raynaldus.ad ſi. in verbo contra voluntatẽ testatoris de testamen.ꝑ quem tex.ita tenet do.Alex.in.d.l.Titia.in.j.no.Et istã ſolutionẽ subtilis Petri sequunt communiter Mod.ꝑsertim Jmo.⁊ domi.Alexan-
58 der. ¶Alio modo respõdet Bar.concludendo ꝙ in iis que testator habet realiter ⁊ ve vl causatiue causa immediata:ita q̄ pot statim causare:tunc nulla est dr̃ia siue directo siue ꝑ fideicõmisſus relinquaſ,cũ vtroq; casu recta via transit oñium vt ius.⁊ in istis terminis ꝓcedit regula ⁊ expequatio hui⁹ tex.Sed ĩ ijs que nõ sunt vere nec causatiue testatoris cã immediata: qr testõr nõ potest statim causare ⁊ inducere,vt in re alterius redimẽda,aut etiã in re heredis,tũc etsi nec ꝙ legatũ nec ꝙ fideicõmissum recta

via transfertur

59 via transferr̃ in legatariũ. † Cũ ergo in fideicõmisso libertatis relicte seruo velit testator ꝓuidere duob⁹.ſ. seruo.⁊ etiã heredi: ⁊ sic velit relinquere iusꝑatronatus ipſi heredi,⁊ istud nõ habebat testator nec vere nec realiter nec causatiue: qr opz qõ causek in persona heredis mediante manumissiõe. nimirũ ſi recta via non trãsferr̃ in heredem,cum etiã non possit cedi nec delegari.l. ſi nõ fortẽ.ſ.libertus.in versi.ſi.ff.de cõdi.indeb. Sz tu aduerte licet circa istã doctrinã Bar.ꝺod.ſicco pede leuiter pertranseant:tũ cõtra eã inenitabiliter stringit:quia imo testator habet libertatem serui causatiue ⁊ causa immediata:quia testator pot manumittere:⁊ ſic causare libertatẽ seruo suo.l. manumissiões. vbi glo.⁊ doc.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ insti.de liber.i prin.⁊ fatek Bart. met.hic. Unde cum possit directo manumittere seruum suũ:ergo ſine directo leget libertatem,ſine per fideicõmissum,odeberet recta via trãsire libertas in seruũ, absq; alia manumissione be-
60 redis. Sicut dicit Bar.† in secundo mẽbro in vſufructu ⁊ seruitute reali,quas non habet testator vere sed causatiue:qr pot statim causare absq; medio alterius:⁊ tũc siue ꝑ fideicõmissus siue ꝑ legatũ relinquat vult ꝙ recta via ⁊ ipso iure trãseant in legatariũ.l.ſi partẽ.ſ.j.ff.quẽadmo.ſer.amit.glo.in.l.corruptionẽ.C. de vſufru.ergo idem in casu nostro. ¶Nec obstat principale assumptũ Bar.inquãtũ Bar.tenet ꝙ testator relinquẽdo libertatẽ fideicõmiſ.velit ꝓuidere duobus.ſ.seruo ⁊ heredi:q̄ principa-
61 liter agit relinquere libertatẽ seruo. † Vſi attendit illud ꝙ principaliter agitur.l.ſi quis nec cãm.cũ vulgaribus.ff.ſi cer.peta. Illud autẽ de iure patronatus venit in cõsequentia ⁊ tacite.vñ etiã in legatis qñ aliq̄ venit in cõsequẽtiã,⁊ tacite etiã ſi sint ꝓpria testatoris:tñ nõ trãſit ipo iure.l.seruũ filij.ſ.ſi.j.eo.firmat Bar. j.ꝓpme.Vſi nõ est bonũ ſile Bar.qñ legat res heredis, vel res aliena rediměda:q̄ ibi relinquunt principaliter,sed qñ libertas relinquit ꝙ fideicõmissum,vbi iusꝑatronat⁹ venit tacite ⁊ in cõsequẽtia. Tũ ꝓsiderauit Bart.ꝙ tale iusꝑatronat⁹ nec essentialiter nec causatiue causa immediata est in ꝑsona testatoris, ſz ꝺo bet cõstitui per manũ heredis mediãte manumissiõe, ergo non pot ipso iure cõpetere. Ité Bar.vult ꝙ qñ nõ acquireret aliqd iusꝑatronatus nec heredi nec alteri,qõ tũc nõ esset differẽtia an libertas legaret an fideicõmitteretur,ꝙ esset multũ restringere tria iura codicis ſuperius allegata. ¶Sed ꝺo principaliter inꝙ
62 tũ Bar.in ſcõ mẽbro vult qõ ⁊ in vſufructu ꝙ sue relinquat ꝙ legatũ siue per fideicõmissum trãsferatur recta via,⁊ ipo iure etiã in legatariũ ignorãtẽ,ꝙ tex.in.l.ſi partẽ.ſ.j.quẽad.ſer.amit. Et ſic vult Bar.ꝙ ſi testator granat heredẽ ꝑ fideicõ. qõ cõstituat vſumfructũ Titio,ꝙ ẽt isto casu trãsferr̃ ipo iure.tũ tex.in.d.l.ſi partẽ.ſ.j.nihil dicit de fideicõmiſſo,⁊ ſi verũ est illud quod vult Bart est magna ⁊ solẽnis ampliatio ad.d.l.ſi partem.ſ.i.⁊ cum Bar.trãseũt ſimplr aliij,ſz aliter nõ examinẽt.Sz tu aduerte ꝙ nõ solũ qñ relinquit per fideicõmissum:sed etiã ꝙ est fortius qñ vſusfructus directo legat,qõ nõ trãseat ipso iure in legatariũ. facit forti⁹ tex.ꝫtra Bar.l.l.ſi ab herede.ff.ſi vſusfr.pe.vbi pha-
63 tur qõ ꝓheres q ꝺ3 ex legato vſumfructũ pot diminuere i⁹ vſufructꝰ constituẽdo seruitutes ante traditionẽ,ſz teneat ad interesse,sed istud non posset facere si vſusfructus esset cõstitut⁹ ipso iure,⁊ illũ tex.Ꝺ3 Bar.allegat Aret.non hic,sed.j.in antepe.col. ⁊ relinquit cogitãdũ.ISõ inuenio istũ passus ab aliquo in specie examinatũ nec vnq̄ eũ tetigi,sed ꝓ Bart.qñ testõr vtit verbo lego,ꝙ trãsferat directo ⁊ ipso iure ius vſusfructꝰ in legatariũ, allego tex.in.l.ſi Titio fund⁹.in verbo vẽdicare.ff.de vſufr.leg. ⁊ tex.in.l.ſi.in verbo vẽdicare.ff.de serui.leg. Pan.de ca.in.l.itinere.vbi limitat ꝙ illũ tex.ff.de serui.rusti.prꝺ.glo.in terminis in.l.iij.ſ.vnde vi.in gl.ſi.in verbo vendicare.ff.de vi ⁊ vi ar. Et ꝙ illã gl.Ang.ibi ad ſi.no.ꝙ oñiũ iuris vſusfructus relicti in vlti ma volũtate trãſit directo ⁊ ipo iure i legatariũ.Et ad hoc text. ſ.d.l.ſi ab herede.allegatũ per Are.rñde ꝙ ibi tex.loquit in deterioratiõibus facti ꝓpter quas tenetur heres ad interesse:⁊ sic cõtinuãdo loquit de seruitutibus impositis de facto, q̄ nõ prejudicãt legatario cũ sint inualide.Vel ſi vis intelligere illũ text. in seruitute posita ꝑ heredẽ de iure,intellige vt per gl.ibi,qõ ille fundus in quo relictus fuit vſusfructus erat heredis,⁊ nõ testatoris,ideo ius vſusfructus nõ potuit trãsire ipso iure.l. ſi heredis seruus.ſ.eo.Vel intellige qñ nõ fuit pure relictus, als ipo iure trãsiret ꝑ.d.l.ſi Titio fund⁹.⁊.d.l.ſi.ff.de ser.leg. ¶Sz aduerte quod.d.l.ſi partẽ.ſ.j.⁊ alia duo iura q̄ ego allegaui,loquũtur qñ testator vsus est vbo lego,sed qñ testõr cõmittit fidei heredis qõ cõstituat vſumfructũ,bñ est verũ qõ ita obligat hꝫ efficaciter per vbũ fideicõmitto,sicut ꝙ verbũ lego,vt hoc tex.⁊.d. l.j.⁊.ij.C.cõia de leg.⁊.d.ſ.sed nõ vſq;.Sz ꝙ tũc ipo iure acqrat ius vſusfructꝰ vel alia ferui⁹ realis anteq̄ constituat ab herede ꝓout testator ordinauit,istud non bũ cadit in sensum hominis
64 sensatũ,Et † experimẽtũ verorũ sermonũ est ꝙ cõcordẽt rebus sensatis,vt magn⁹ inquit Auerrois,qđ refert Bal.in.l.j.in.iij.

col.C.de ser.fugi.⁊ in suo diuino cõsilio ſcdisimatis, quod posuit post rubr.C.ſi quis aliquẽ testa.probi.in.xiiij.col. Item istud ꝙ dicit Bar.nõ est verũ per tex.clarum in.l.iij.in prin.⁊.ſ.dare.ff. de vſufr.vbi dicit text.qõ põt ꝓstitui vſusfructꝰ iure legati ſi heres iubeat dare alicui vſumfructũ:dare aũt intelligit ſi indugerit in fundum legatarium,⁊ cũ vti frui patiat.⁊ ista est veritas.
65 ¶Ex istis põdera duo.† Primo.cõtra sol.Pe.de bellaper.ſ. relatam qõ hic circuitus est inutilis:⁊ tamẽ in seruitute ꝑsonali vſusfructus ⁊ in aliis seruitutibus realibus est differentia inter lego ⁊ fideicõmitto:ga primo casu tranffertur ius ipso iure: in ſcõ requirit ꝙ cõstituat ab herede. Scõo,pondera contra ſm membrum Bar.qõ in istis iuribus seruitutum que põt testator immediate causare est differentia quo ad trãslationẽ: qr ſi testator dicat,lego vſumfructũ vel seruitutẽ trãsferr̃ ab adita heredi tate ipso iure in legatariũ.secus ſi dicat fideicõmitto heredi qõ
66 ꝓstituat. ¶† Ité põdera in isto scõo mẽbro Bar.subtiliter vel le ſi bene inſpiciat,ꝙ ille idẽ vſuffructꝰ qui est causaliter penes ꝺm,ille idẽ precise legando vel fideicõmittẽdo transfertur in legatarium. Et qõ istud velit Bar.patet:qr facit differẽtiã inter ius vſuffructꝰ ⁊ iusꝑatronatus,⁊ vult qõ ſi testator manumitteret seruũ suũ,ꝓpriũ,⁊ ſic haberet iurisꝑatronat⁹:tamẽ illud idẽ iusꝑatronatus,nõ est trãſmissibile ad extraneos heredes.l.ſi nõ sortẽ.ſ.liberis.ff.de cõdi.inde. Jmo nec etiam ad ipsum filium,
67 † qr aliud est iusꝑatronatus quod habet ex sua manumissione serui,aliud quod habet ex persona patris.l.ſi filiꝰ.ſ. erit.ꝑ. ff.de fideicõ.liber.ergo vult secus esse in vſufru. Nã ſi ali⁹ vſuffructꝰ trãsferretur nõ esset differẽtia an legetur ius vſusfructus, an legetur iusꝑatronat⁹.put Bar.in ſcõ ⁊ tertio mẽbro facit differẽtiã.Jstud autẽ de vſufructu est falſum ⁊ cõtra tex.in.l. ſtipulatio ista.ſ.ſi quis ita ſtipulat⁹.in ver.licet diuersi sint fructus.ff.
68 de ver.obli.Et patet † vina rõne:qa vn⁹ est vſuffructꝰ causalis, id est,cũ cã ⁊ ꝺfio quẽ habet ꝺns.alius formalis.i.forma ꝺam separata,⁊ sic seruitus personalis.insti.de vſufru.in prin.cũ gl. que ita declarat,ergo impossibile est ꝙ idẽ vſusfructus transferatur.imo si testator nõ esset ꝺns ⁊ acquisiuisset vſumfructũ formalẽ in fundo cũ pacto qõ posset eũ trãsmittere ⁊ eũ alij legare, nõ trãsiret in legatariũ idem vſusfructus:imo nec in herede,qr primus extinguit ⁊ ali⁹ renouat,vt est tex.in.ſ.ſi qs ita stipulatus.Ergo nõ est vera differẽtia Bar.quã bene inſpiciẽdo vult Bar.inter ius vſusfructus ⁊ iusꝑatronat⁹. Considera tamen ſi potest in hoc defendi Bart.⁊ ſi alia hoc fuerit eius mens ne ita
69 supine visus fit errare. ¶† Tertio principaliter inꝙtũ Bar.in tertio mẽbro principali tenet ꝙ ſi testator manumitteret seruũ suũ ꝓpriũ.ex qua manumissione cõsequeretur iusꝑatronat⁹, qõ illõ iusꝑatronat⁹ nõ est trãsmissibile ad heredes extraneos, per.l.ſi nõ sortẽ.ſ.libertus.in vers.sed ⁊ ſi delegatus.ff.de condi. indeb.vbi ſi non possunt delegari alteri opere liberti que sunt effectus iurisꝑatronat⁹:ergo multomin⁹ ipsum iurisꝑatronat⁹
70 qõ est causa efficiẽs.† Tamẽ ille tex.ꝓprie loquitur de operis officialibus q̄ sunt inseparabiles a ꝑsona patroni,vt inquit tex. in.l.opere in rerum.ff.de ope.lib. ideo delegari non possunt oẽs autem alie opere bene sunt delegabiles,vt in.ꝺ.ſ.libertus.in fi. vnde ꝓ cõclusione Bar.melius facit tex.in.l.ſi operarum cum
71 glo.no.ff.de ope.liber.† Adde secus esse iusꝑatronatus ecclesie, qõ bene est trãſmissibile etiam ad extraneos heredes, vt.c.signi ficauit.de testib.vbi extraneus heres nõ citaretur super iure patronatus ecclesie nisi ad eũ trãsiret,⁊ ibi do.Abb.in.i.no. ad hoc notat.⁊ extendit istã regulam etiam ſi patronus tempore fundationis ecclesie vel donationis vel fabrice nihil digerit[a] de extraneis heredibus,dũmodo eis expresse nõ renũciauerit ⁊ excluserit extraneos heredes.Jstud idem qõ iusꝑa.ecclesie transeat ad extraneos heredes tz idẽ do.Abb.in.c.j.in.j.no.⁊ in.c.cũ seculũ.de iurepatrona.⁊ est glo.ordinaria in cle.ſi.in verbo heredes.de iurepatro.Bal.in.l.ij.in.ij.not.C.de in ius voc.Ang.in.l.fin.C.de ope.lib.Jo.de Jmo.in.l.ſi patroni.in prin.ff.ad Treb.Et istaz differẽtiã ponit ꝺt gl.iuris ciuilis in.ꝺ.l.ſi operarũ iudicio. ff.de op.lib.ꝺo.Abb.l.c.j.de iurepat.⁊ quod clerici moti sunt ad hoc cõcedendũ vt laici facilius inducant ad fundandũ ecclesias vel cõstruendũ vel dotandũ,quibus casibus acquiritur iusꝑatronatus,vt ꝙ Abb.in rub.extra de iurepa. ¶In tãta difficultate q̄ versatur circa intellectũ istius tex.qui vniuersaliter dicit ꝙ oĩa. ⁊ tex.in.ꝺ.ſ.sed non vſq;.qui subiungit,⁊ quod nulla sit[b] inter ea differẽtia cõtra vtrãq; vniuersalẽ ⁊ affirmatiuã ⁊ negatiuã strigit,ꝙ imo est differẽtia in libertate an legef an fideicommittat, ergo vtrãq; oratio est falſa. Et ſolutiões antiquorũ.ſ. Pe. ⁊ postea Bar.ponũt diuersitates casuũ,ſz non eneruant difficultatẽ predicte differẽtie. Et in prin.hui⁹.l.ſum ꝑatus ꝙ nũquã
72 animi iuuenũ bene cõquiescant. † Ego nouissimus ita dicerem, q̄ legata sunt expequata fideicõmissis,⁊ econtra per istam.l.ſunecta.ꝺ.l.j.⁊.ij.C.cõmunia.de leg.⁊.ꝺ.ſ.sed non vſq;,⁊ ꝙ fideicom-

¶Nihil dicere rit.Adde⁊ vide tu omnino Bal.i.l.ij.C. ô ius vo.quẽ alle. Jaſo.ſ.⁊ quẽ refert feli. ſan.ſuo trac. qñ litere ꝓuidi. patrono.i ij.col.v. cõro bozo. q videẽ velle ꝙ testator posſit disponere vl ordinare qõ tale iusꝑa.eccle. nõ trãseat ad extraneos,ct talis dispoſitio vl ordinatio valeat:⁊ vr vera,dummodo tali dispõni cõstitiat Epꝰ p no.ſ.d. c.cũ seculum. Et predictis adde ꝙ no.cõ ſulnit Pet.ẽ anch.in consi. ſuo lxxx.icip. ꝓma facie.vbi dicit ꝙ ꝟ3 testõr disponat, ꝙ iusꝑatronatus spectet filio suo ⁊ descẽdentibus,qõ ſi filius decedat ſine descẽdentib⁹,ſz cũ herede collatera li vl extraneo qõ talis hꝫ erit patron⁹. rationes vide ibi per eum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

missa ita sunt efficacia,sicut ꝛ legata,ꝛ quod ita efficaciter obligatur quis ex fideicõmisso sicut ex legato, licet olim fideicõmissa essent inefficacia,vt insti. de fideicom. here. in prin. ¶ Item tres actiões. s. personalis ex testamẽto,rei vẽdicatio,ꝛ hypothecaria ita cõpetunt p fideicõmissis ꝛ legatis,ꝛ ecõtra. ¶ Jte ille psone que possunt actione legare,etiam possunt fideicõmittere. ¶ Jtẽ passime,quib' personis potest legari, potest etiam fideicõmitti. ¶ Jtẽ oẽs illeres que possunt legari,possunt etiã fideicõmitti: ꝛ ꝙtum ad ista p oĩa bincinde facta est adequatio, ꝛ nulla inter ea est differentia. ita ꝓcedũt isti tex. ꝛ alij ꝓallegati: Tñ postea reperio qõ variȝ ꝛ diuersi sunt effect': ꝓfertim in relicto libertatis,ꝛ ꝓpterea vtile est multũ cognoscere an sit legatũ,an vero sit fideicõmissum, prout declarani. s. in primo enidẽtiali. ¶ In primis si legatur libertas seruo, heres nõ cõsequit iusꝑatronatus: q; adita hereditate seruus ipso iure efficitur liber. si autẽ relinquatur libertas seruo ꝑ fideicõmissum: q; tũc debet capi de manu heredis,quo casu heres manumittẽdo talẽ seruũ consequ-
73 tur iusꝑatronat', vt in iuribus. s. allegatis. ¶ Scõo,quia ser uo alieno non põt legari libertas directo: etiã si dominus serui instituerẽt heres a testatoꝛ,vt est text. notabilis in. l. seruo alieno. C. de testa. ma. ꝛ tamẽ potest relinqui per fideicõmissum. l. ij. §. j. ff. de iure codi. ꝛ. l. si seruus legatus. §. si seruꝰ alienus. j. eo. ꝛ l. libertates. ꝛ. l. alieno seruo. ff. de fideicõ. lib. ꝛ. l. seruus. ff. de manumiss. testa. ꝛ. §. libertas. instit. de singu. re. per fideicõmiss. relic.
74 ¶ Tertio,q; qñ testatoꝛ qui non est solueẽdo legat libertatem seruo suo,ad hoc vt tale legatũ libertatis non valeat duo requiruntur. s. ꝙ eius bona non sint soluendo: item ꝙ habeat animum fraudãdi creditoresꝛ ꝛ sic requirit fraus ꝛ euentus. Sed qñ relinquitur libertas ꝑ fideicõmissũ,ad hoc vt impediatur libertas, sufficit solus euẽtus. l. heres nõ habeat animũ fraudãdi. l. j. ꝛ si. C. qui ma. nõ pos. ꝛ. l. ergo. §. si quis aũt. ff. de fideicõ. libert. ꝛ. §. in
75 fraudẽ. insti. quib' ex ca. ma. nõ li. ꝛeo q; directa libertas cõpetit statim adita hereditate nullo heredis beneficio, sed fideicõmissariã ipse heres ꝓstat,qui nihil vltra vires hereditatis ꝓstare tenet. l. j. §. pe. ff. ad Trebꝛ. ℈ gl. in. o. l. si. C. qui ma. nõ poss. Item q; facilius renocat libertas de facto ꝓstita ab herede ꝙ a defuncto,cui' depositio videbat esse lex,ℑm gl. in. o. §. in fraudem. Et sic põdera ꝙ hic circuit' est inutilis respectu heredis: ꝛ tamẽ non adequat legatũ libertatis directũ fideicõmisso: ꝛ sic ℨtra sol. ꝓe. quicquid hic dicat do. Alex. Jtẽ hic nõ ℨideratur aliquod iusꝑatronatus: ꝛ tamẽ fit differẽtia: ergo ℨtra sol. Bar. ¶ Quarto,si relinquat libertas directo sub diuersis cõditionibus,attenditur illa conditio que est lenior: ꝛ tũ si relinquatur libertas fideicõmissaria ℑm Bar. in. l. cui fundus. in vl. col. ff. de condi. ꝛ demon. vbi Bar. assignat rationem diuersitatis: q; cum libertas directo cõpetat: ꝛ sic nihil petatur ab herede: ideo heres q semel fuit in mora recipiẽdi illud tãtũ causa cõditionis implendo non potest amplius illud petere. Secus in fideicõmissaria libertate,que debet ꝓstari ꝑ manũ heredis: q; licet semel fuerit i mora recipiẽdi,poterit iterũ petere anteꝙ manumittat seruũ. ¶ Sexto,in libertate directo relicta seruo sub die incerta: puta post mortẽ heredis vel legatarij,dies incerta reiscit,ꝛ statim efficitur liber. l. si post mortẽ. §. fin. ꝛ ibi gl. j. eo. secus in fideicõ. libe. l. peculium. §. i. j. de lega. ij. glo. ꝛ Alexander. in. l. idem est. ff. de vulg. ꝛ pupi. ꝛ ibi in specie. Are. no. istam differẽtia 3 inter libertatẽ directo relictã ꝛ fideicõmissariã: ꝛ assignat rõnẽ diuersitatis: q; fauorabiliores est directa libertas ꝙ fideicõmissaria. ¶ Septimo ꝛ vltimo habes ecõtra casum notabilẽ in quo libertates fideicõmissarie sunt fauorabiliores quã directe contra ea q̃ statim hic dixi. Nã si ꝙrela inoff. testa. fit intẽtata ꝑ filiũ ex hereditatũ,ꝛ obtẽta intra quinquẽniũ,put debet,certe libertates fideicõmissarie cõpetũt solutis. ex. aureis ꝑ singulo seruo. Secꝰ est in directis libertatibꝰ,quia ille extinguũtur. text. est sing. in. l. Papinianus. §. fi. cum. l. seq. ff. de inoff. testa. Rõ diuersitatis est ℑm gl. ibi: q; fideicõmissarie libertates duplici authoritate nituntur. s. heredis ꝛ testõris. directe aũt libertates nitũtur sola authoritate testõis. Sed ista rõ est periculosa: ꝛ nihil valet: q; ea attẽta sequerẽt qõ fideicõmissarie hereditates semꝑ deberẽt esse fauorabiliores ꝙ directe,cũ nitãtur duplici authoritate, ꝛ tũ hoc est falsum ꝛ ℨtra iura pallegata in ꝓcedẽtibus differẽtiis. ¶ Aliã rationẽ diuersitatis magis colorata assignat Jo. fab. Ange. de are. alij in. §. in fraudẽ. inst. qui ma. li. vel non. q; directe libertates non possunt deberi nisi ex testamento,sed illud est ruptũ per querelã inofficiosi testamenti obtentã merito libertates directe corruũt,sed fideicõmissarie possunt deberi etiã ab intestato. l. eã quaꝫ. C. de fideicõ. ꝛ. l. j. §. si. ff. de leg. iij. Sz nec ista ratio mihi satisfacit: q; fideicõmissarie libertates bene possent ab intitio relinqui ab intestato, sed si sint relicte in testamẽto ꝛ illud rumpat ꝙ querelã, ita corruũt fideicõmissarie sicut directe, nisi in gbusdã spãlib' enumeratis per glo. in. o. l. eam quã. in quibus etiã sunt directe. ¶ Et sic habes octauũ diuersum modũ,q; directe libertates nõ possunt reling nisi in testamẽto, ſ; fideicõmissarie etiã ab intestato. vt ex ꝓdictis patet. Et põdera qõ in ꝓdictis octo casibus vt plurimũ circuitus sunt inutiles: nec agit de iurepatronat',ꝛ tũ sunt differẽtie inter libertatẽ directã ꝛ fideicõmissariã,ergo ℨtra sol. ꝓe. ꝛ etiã ℨtra sol. Bar. ¶ Ultra libertatẽ,
76 est ꝛ nona differẽtia inter legatũ ꝛ fideicommissum: q; si legat vsufructus vel seruit' realis,ipso iure trãsfert ius in legatariũ etiã ignorantẽ adita hereditate ꝙ heredẽ. d. l. si partẽ. §. j. ff. quẽad. fer. amit. ꝛ. d. l. si titio fund'. ff. de vsufr. leg. ꝛ. l. si. ff. de ser. leg. Et tũ secus quãdo testatoꝛ cõmittit fidei heredis ꝙ ꝛstituat vsum fructũ vel seruitutẽ realẽ. l. iij. in pri. ꝛ. §. dare. ff. de vsufr. gcquid hic dicat ꝙ legata ꝛ fideicõmissa fraternizant quo ad effectũ: q; dico qõ imo reperiunt effectus diuersi ꝛ varij,ꝓfertim in relicto libertatis,vt dixi. §. Quis cũ illa gl. alij scribẽtes simpliciter trãseant. Circa vltimã partẽ gl. habes vnã differentiã inter fi-
77 deicõmissum vniuersale ꝛ legatũ particulare, † fideicõmissari' vniuersalis põt cogere heredẽ inuitum adire. secus in legatario singulari,vt in iurib' allegatis in gl. Ratio diuersitatis est: qa in primo casu heres q cogit adire nullũ dãnũ patit qa oĩa iura actiua ꝛ passiua trãseũt in fideicõ. l. apud Julianũ. §. antistia. ff. ad Trebꝛ. ſecꝰ in legatario singulari,cũ sit singularis successor. l. j. §. si heres ꝓcepto. ff. ad Trebꝛ. ℨ. l. si. §. fin. ff. de contrahẽ. empt.
78 ¶ Simplicia ista differẽtia vt ꝓcedat ct si legatarius prestaret cautionẽ de cõseruãdo heredẽ indẽne, adhuc heres inuitus non põt cogi adire. tex. est i. l. nã qõ. §. si. ff. ad Trebꝛ. e. q; heres nõ dꝫ se submittere periculo rõne illi' cautiõis. l. q ita. §. j. ff. ad Trebꝛ.
79 ¶ Ultra scribẽtes ex ista prima dria gl. quã oẽs sequunt ego infero duas alias dias inter fideicõmissũ vniuersale ꝛ legatũ particulare. Prima ꝫ heres repudiaret hereditatẽ ꝓ hoc nõ extinguit fideicõmissum vniuersale, ex quo fideicõmissari' põt heredẽ ꝫ qui repudianit inuitũ cogere ad adeũdũ hereditatẽ. l. nã qõ. §. si qs cõpulsus. ff. ad Trebꝛ. ſecꝰ est in legato particulari, q; si heres repudiat hereditatẽ oĩa legata corruũt, si nõ est alius substitutus. l. si nemo. ff. de testa. tu. ꝛ. l. nemo. ff. de reg. iur. ꝛ. l. eã quam. C. de fideicõ. vbi gl. notabilis enumerat aliquos casus ſpãles in quib' legata valẽt etiã hereditate nõ adita, ꝛ de vtroq; casu est tex. in. l. si quis omissa. ff. si quis omi. cau. test. ꝛ in. l. si heres ab eo.
80 ff. ad treb. ¶ Scõo colligo differẽtiã, q; si filiꝰ abstineat ab hereditate patris, sola suitas filij abstinentis cõfirmat fideicõmissum vniuersale. tex. est in. l. ita tñ. §. si patre. ff. ad treꝛ. ꝛ tamen non ℨfirmat fideicõmissum particulare. l. mulier. §. fi. ff. ad treb. Rõ diuersitatis colligit ex differentia gl. nostre: q; filius abstinens oĩno potest cogi ad adeũdũ ꝛ restituẽdum fideicommissario vniuersali. ideo est sibi vtile qõ suitas sola hoc operet: secus est in fideicommisso vel legato particulari, per qõ filius nõ potest cogi adire ℑm Bar. ꝛ doc. in. o. l. ita tñ. §. si pater. Bal. in. l. si paterna. C. de reuocan. iijs que in frau. cre. Ang. ꝛ Alexander. in. l. si qui pater. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ sic bene stat ꝙ ex dria gl. sequãtur alie due dfie, ꝛ sic sunt tres. ¶ Alias septem dfias ponit Bar. post Dy. qua-
81 rum quinq; in effectu reprobat. ¶ Aliã nofiã ponit Dyn. quia in singulari relicto trãsit ofiũm recta via in legatariũ. l. a titio. in fi. ff. de fur. secus in fideicõmisso vniuersali nõ facta restitutione. l. restituta. ꝛ. l. facta. in prin. ff. ad treb. Istã dfiam reprehẽdit Bar. data paritate terminorũ. nã ideo in fideicõmisso vniuersali non transit ofiũm rerũ ante restitutionẽ: quia ille res veniũt in cõsequẽtiã. nã idem est in legatis particularibus veniẽtibus in cõsequẽtiã. l. seruũ filij. §. si. j. eo. Addebonũ tex. in. l. j. C. de eui.
82 † vbi vẽdita hereditate si euincant res singulares nõ agitur de euictione: qz res singulares nõ sunt vendite principaliter: sed in consequentiam. ¶ Sed istud reprobant Jmo. ꝛ Alexander. ꝛ Jmol. in. l. si locus. ff. de acqui. pos. nã in legato vniuersali peculij continent singulares res in consequentiam: ꝛ tamen ipso iure transit dominiũ. l. si peculium. in prin. ff. de pecu. leg. ꝛ. l. grege. j. e. Bar. in vlti. col. nisi dicas quod Bar. hic loquitur in vniuersitate iu-
83 ris, † est hereditas, que potest consistere sine corporibus. l. hereditas. in prin. ff. de peti. here. Aliud in vniuersitate facti consistẽte in corporibꝰ, sine quibus cõsistere non potest, vt grex, vel in vniuersitate mixta, vt est peculiũ vt dicam. j. in vlt. q. Bar. Do. Alex. impugnat Bart. alia ratione: quia si verum esset illud qõ dicit Bar. pari ratiõe deberemus dicere quod qñ testatoꝛ legat tertiã partem oĩn bonorum, qõ tunc oĩnum istarum rerum nõ transiret

transiret in legatarium: ex quo etiam tunc res veniũt in ℨsequẽtiam: ꝛ tamẽ istud est falsum ℑm eum. l. non amplius. §. fi. cum. l.
84 seq. j. eodẽ. † Sed errat, qz imo in legato partis oĩm bonorũ nõ trãsit oĩnium rerũ ipso iure, put tenẽt Pe. Ly. Bar. Bal. Ang. Jmo. ꝛ Paul. de ca. in. l. si quis bonorũ. j. eo. ꝛ ita tenẽt oẽs excepto Bar. in. o. l. nõ amplius. §. fi. ꝛ ibi ipsemet do. Alex. sibi contrarius ita tenet, ꝛ dicit ita esse cõem opi. ¶ Ad. l. seruum filij. §. fi. allegatã per Bar. respondẽt Jmo. ꝛ Alexander. etiã tenẽdo intellectũ Bar. qõ hic ex vi verborũ singule res continenẽ: ibi non nisi in cõsequentiã vsusfructus legati, nec vsusfructus fundi sine seruitute vie sit inutilis. ¶ Confirmo per doctrinã quam ad
85 d. l. seruũ filij. §. fin. tradit idem Bar. in. l. vxore. §. agri plagã. ff. de leg. iij. ꝛ in. l. si. fi. si fideiussor. §. memininisse. j. eo. † qõ natura verborum importat illud: tunc nõ dicit tacite legatum sed expresse. Jtẽ illud dictũ expressum ex ꝙtinetur sub generalitate verborũ ℑm Bar. in. l. prætor ait. in princi. vbi dixi. ff. de oper. noui nunc.
86 ¶ Subdit Bar. ex quo sicut actio ꝙpetẽs heredi nõ trãsit in fideicõmissarium vniuersalẽ nisi facta restitutione: ita actio cõpetẽs primo legatario non transit in scõm legatariũ cui primꝰ est gratus fideicõmisso nisi facta restitutiõe. l. Imperator. in pri. ꝛ. l. si legatarius. ff. de leg. ij. ex intellige vt declarat Bar. in. l. si quis seruũ. §. certã. ꝑ illũ tex. j. ti. j. ¶ Adde, ex ꝙ hoc insert. do. Alexã.
87 ad practicã ꝙ si testatoꝛ legauit Titio fundũ suũ, ꝛ ab eo legauit vel per fideicõmissum reliqt Sempronio, qõ oĩnũ istius scit quod recta via trãsit in primũ legatariũ: nõ trãsibit incõtinenti in ℑm absq; restõne: ne duo reperiant esse oĩnũ insolidũ, qõ est impossibile. l. si vt certo. §. si duob' vehiculũ. ff. cõmo. ꝛ sic primus legatarius tenet cedere scõo actiones p. d. l. Impatoꝛ. ꝛ. d. l. si legatari'. ꝛ ita dicit tenere Jmo. cõtra Sy. in. l. vnũ ex familia. §. sed si vno. j. tit. j. ꝛ dicit se credere qõ istud inueries in paucis locis, sed mirãdũ est de. o. Alex. qui dicit istud tangi in paucis locis. vũ de hoc habes gl. ordinaria ꝛ expressam in. l. ij. in verbo in rẽ. C. cõia de leg. que tenet opi. Sy. ꝛ Bal. ibi etiã sequit. ¶ Nec obstat ratio quã ipe adducit ℨtra Sy. qõ duo reperiret oĩnũ insolidũ: nã ex quo a primo legatario oĩnũ istatim transit in scõs: ergo penes primũ non remanet: ergo nõ sunt duo oĩnũ insolidũ. Tñ Paul. de ca. in. o. l. ij. dicit ꝙ si tenerem' opi. illius gl. ꝙ eodẽ momẽto quo oĩnũ transit in primũ legatariũ, eodẽ momẽto trãsiret in secũdũ, certe primũ momẽtaneũ qz nullius vtilitatis nihil valeret. l. qui sic. ff. de solu. Tñ ad hoc vt primũ legatus sit validũ tene ꝙ oĩnũ nõ trãsferat statim a primo legatario in secũdũ, ſ; regrat restitutio: vt ibi per eũ. Ut digi est mirũ quod. d. Alex. nõ habuerit notitiã de gl. ordinaria. Bal. ꝛ Paul. de ca. in
88 d. l. j. C. cõia de leg. ꝛ bene facit decisio Bar. hic: qz si in ℑm legatarij nõ trãseũt actiões: ergo nec rei vẽdi. ergo nec etiã oĩnum. Idẽ cõtra doc. Bar. facit tex. in. l. si quis seruũ. §. certã. j. de le. ij.
88 Ridet ℑm Bar. ibi, per illũ text. tenet qõ licet scõs legatarius non habeat directam actionem sine cessione, habet tñ vtilem: qz cũ habeat directam actionem qua dz primus legatarius cõtra heredẽ, per 2dis habet vtilẽ. l. nomen. §. j. C. que res pig. ob. pos. Potest emꝫ interesse scõi legatarij ꝙ primo nõ solnat ne primꝰ assumat. ita dicit ibi Bar. ꝛ isto mõ not. limita decisio. Bar. hic.
89 ¶ Scõa differentia Dy. est: qz fideicõmissum vniuersale valet ꝙis hereditas non sit soluendo: qz istud nõ est nociuũ credito-
ribus: qz fideicõmissarius vniuersalis tenetur solnere creditoribus sicut ꝛ heres. secus in legato singulari. l. si heres ab eo. ff. ad Trebꝛ. qz legata ꝛ fideicõmissa particularia nihil valẽt, quando deducto ere alieno nihil supereret õ hereditate. l. si vniuerse. C. de lega. Subdit Bar. qõ idez esset in legato particulari, qñ posset dari casus in quo legatũ non noceret creditoribus quãdo hereditas non est soluẽdo, ex emplificat qñ bodie heres nõ faceret inuẽtarium. quo casu vltra vires hereditarias tenetur creditoribus ꝛ legatarijs. Tu vltra Barto. ex ẽplifica alijs duobus notabilibus modis, puta qñ res relegaret, puta fundꝰ, cuj hoc qõ legatarius satisfaciat creditoribus, tũc valet legatũ, qz nõ est in preiudiciũ creditorum. glo. est notabilis in. l. seruum filij. §. si idẽ seruus. in verbo in fraudem. ꝛ ibi Ange. ꝛ Alexander. ad hoc no. j. eo. ꝛ ad hoc reputant singu. Paul. de ca. ꝛ do. Alex. in. o. l. si vniuerse. C. cõia de leg. ꝛ poterit interesse legatarij habere fundũ le
90 gatũ, ꝛ satisfacere creditoribꝰ de eo qõ dz fundus: † Qz interest nostra emere vicinũ fundũ, etiã lõge maiozi prætio ꝙ valeat propter vicinitatẽ, ita dicit tex. in. l. si cui fundus. ff. de lega. §. vel qñ talis fundus fuisset maiozũ ac ꝓgenitozũ suozũ, interest eũ redimere etiã lõge maiozi prætio ꝙ valeat etiã in pupillo. tex. est notabilis in. l. si in emptione. ff de mino. ¶ Secundo ex ẽplifica qñ esset legata pars bonorũ. l. si quis seruũ. §. fi. cum. l. seq. j. de leg. ij. cũ bona intelligant deducto prius ere alieno: ꝛ sic prius dz satisfacere creditoribꝰ. l. subsignatũ. §. bona. ꝛ. l. princeps bona. ff. de verbo. signi. ¶ Tertia differentia ponitur per gl. in. l. cum si
91 lio. in verbo retenturum. j. eo. ꝙ si sit fideicommissum vniuersa-
le purũ, ꝛ fideicõmissarius decedat ante factã sibi rõnem, illud fideicõmissum vniuersale ꝙis purũ nõ trãsmittit ad heredes. secus in legato particulari puro: qz cum trãseat dominium ipso iure transmittit ad heredes, sed ista differẽtia est falsa in primo membro: ꝛ eã reprobat Bar. ꝛ doc. in. o. l. cũ filio. in pe. col. in. iiij.
92 qõne. vbi dicã. ¶ Quarta differẽtia est: qz fideicõmissum vniuersale factũ sub conditione, si fideicõmissarius decedat pẽdẽte conditiõe illud nõ trãsmittit etiã ad liberos ꝛ descẽdẽtes suos. Secꝰ est in legato singulari facto sub conditiõe, qz si legatarius moziatur pendente conditione bene trãsmittit ad liberos ꝛ descẽdẽtes suos, licet nõ ad alios. ita tenet gl. in. l. is qui sub conditione. §. fi. ff. de act. ꝛ obli. Sed illam gl. reprobat Bar. ꝛ bene per tex. ex ꝓssum in. l. vnica. §. sinauté sub cõditione. vbi etiã Bal. ꝛ Rapi. ad hoc notant. C. de cadu. tol. ꝛ contrariũ tenet gl. Bar. ꝛ oẽs in. l. vnica. C. de iis qui ante aper. tabu. gl. i. l. heredes mei. §. cũ ita. in vers. fuscepisse. ff. ad Trebꝛ. Et illã gl. in. o. l. is cui et. reprobat Bal. in. c. j. qui succed. tenẽtur. ꝛ in. l. si pater. in. iiij. qõ. C. de instit. ꝛ substi. ꝛ in. l. si plures. in. vj. col. C. de ꝙdic. inser. ꝛ in. l. si in persona. C. de fideicom. ꝛ in. l. si annus. in. iij. col. C. de lib. ꝓpter. do. Alnt. de bu. in. c. Raynaldus. in. j. col. ad fi. de testa. ¶ Id. lau. in cõsi. cxxxj. inci. quidã habens tres filios. do. Alex. in cõsi. cij. tertio vo. quod incipit super eo de quo queritur in superiori the
mate. in. ij. col. vbi etiã dicit ꝙ glo. in. o. l. is cui. est cõiter approbata. ¶ Adde bene facere ꝙ pendentia cõditionis etiã in filio impedit transmissionẽ. z. l. si cui legetur. §. i. ꝛ ibi Bald. ꝛ Floria. ad hoc notãt. j. eodem. Item adde tex. notabilẽ in. l. clause. ij. in §. Pononius. cũ gl. ff. de mino. ꝛ ibi Bal. not. casum valde quo-
94 tidianũ ꝙ si testatoꝛ reliquit nepoti suo domũ vel fundũ, ꝛ adiecit ꝙ si talis nepos quandocũq; decederet sine filijs masculis ꝙ talis domꝰ vl fundus reuertãt ad heredẽ quẽ instituit: pone qõ heres primus moziatur: deinde post eum decidit nepos sine liberis masculis: nũquid illa domus vel fundꝰ debebit heredibꝰ primi heredis defuncti. determinat singulariter qõ non. Quod valde no. quia quilibet prima facie crederet contrariũ sequit. do. Alex. in. l. gallus. §. etiam si parente. ff. de liber. ꝛ postbu. ꝛ in. l. g beneficio. §. hec verba. in. ij. col. ff. de vulg. ꝛ pupil. vbi reputat boc esse bene notandum. ꝛ dicit ibi bene probari ꝛ latius idẽ Alexã.
95 in. l. si. C. de lega. ¶ Quinta differentia est: quia legatum cedit statim a morte testatoris: sed fideicommissum vniuersale solum ab adita hereditate: ꝛ sic fideicommissum vniuersale tardius cedit quam legatum particulare. l. quidã ita. in prin. ff. ad Trebe. glo. expressa in. l. iij. ff. de regu. cato. de quo ponit Bart. in. l. cum
96 filio. in pe. col. in. v. q. j. eo. ꝛ ibi dicam. ¶ Sexta notabilis differẽtia est: quia fideicõmissum vniuersale non põt cedi ꝛ Jnr nõ potest restitui illi cessionario qui est ꝓcurator in rem suam: secꝰ est in legato vel fideicõmisso singulari. tex. est solennis ꝛ not. dignus in. l. si mulier. §. ex asse. ff. de in. do. ꝛ non est alibi in iure ꝛ
97 Bal. in. c. nonnulli. in. vj. col. vbi limitat de rescrip. Rõ ꝙ q; iura hereditaria non possunt in aliũ transferri ex cõtractu: ideo non potest restitutio alteri fieri quã cui testatoꝛ iussit ℑm Bal. in. l. ij. in prima oppo. C. de pact. ꝛ in. l. sancimus. in. ij. col. C. ad Trebꝛ. tex. propie in. d. §. ex asse. assignat rationẽ: qz tũc restitutio non fieret scõm qõ testatoꝛ disposuit. Adde nec scõm verba senatus-
98 cõ. Trebꝛ. scõz Bar. in. l. q ita. §. j. ff. ad Trebꝛ. ¶ nec a verbis sena tusc õsulti Trebꝛ. potest recedi scõm Bal. in rub. extra de procu-
99 in. ix. col. ad fi. ¶ Septima ꝛ vltima differẽtia est: quia fideicõmissum vniuersale nõ potest fieri fratribus minozibus, eo quia succedit loco hereditatis. l. fi filius. §. j. ff. quod cũ eo. l. j. §. de illo. ꝛ ibi Bar. ff. ad Trebꝛ. ℨ fratres minores sunt incapaces hereditatũ, clemẽ. exiui de paradiso. de ver. signi. secꝰ in legatis particularibus. Quia potest relinqui fundus, vel aliud simile fratribꝰ minozibꝰ, vt vẽdatur ꝛ ex pecunijs subueniat eoꝝ necessitatibus, vt est tex. in. o. cle. exiui de paradiso. §. ad hec. ꝛ ponit late Bar. i tract. suo minozicarũ. cũ cõeoꝝ. hic tractitis per do. Alex.
¶ Extra gl. querit Bar. quia ꝓ legatis competũt tres actiones actio ꝑsonalis, ex testõ rei vẽdi. ꝛ hypothecaria. ¶ Querit Bart. qñ, ꝛ qõ, ꝛ ꝓ quibus legatis cõpetãt iste tres actiones,
100 ꝛ vt sunt tres actiões faciam tres qõnes. ¶ Circa actionem ex testamẽto qñ cõpetat Bar. facit tria mẽbra. ¶ Tu autez dic melius faciendo regulam cũ tribus ampliationibus, z quinque fallentijs. ¶ Regula sit, qꝰ qñ legatũ cõtinet alterius vtilitatẽ ꝛ valet de iure cõi, tunc ꝙ tali legato cõpetit actio ex testamento. ¶ Jstam regulam ampliat primo Bar. siue legatum sit factũ in testamẽto siue in codicillis: qz etiã ꝙ legatis factis in codicillis cõpetit actio ex testõ, ꝛ ad hoc Bar. alleg. duas. gl. Addo tres alias gl. in. iij. in ver. ex eo. ff. de iure codi. ꝛ in. l. j. ff. de testa. ꝛ in. §. fi. instit. de codicil. bñ facit: qz appellatiõe testamẽti largo
101 mõ veniũt codicilli, put late dixi in rub. ¶ Scõo ãplia qñ testamẽtũ rumpitur ex causa preteritiõis filij vel exheredatiõis. quo casu sustinẽt legata ꝛ fideicõmissa ꝙ aut. ex cã. C. de lib. ꝓte.

Universidad de Deusto
Biblioteca

certe talia legata petunt per actionem ex testamento, per tex. no
tabilē in.l.fi. ād fi.ff. de here. instī. ⁊ ita tenet Bar. in.l.j. in. ig. q. ff.
de iure. codi. ⁊ in auc. ex causa. in pe. col. C. de lib. prete. ⁊ in.l. filio
preterito. ff. de inīusto rup. Et in istis locis refert Bar. ita fuisse
pnūciatū per do. Thadeum de pepulis dñm Bononie, ⁊ qui in
inuentute sua fuit valens in iure. Bene facit quia cum talia lega
ta sustineant de iure cōi, ⁊ nō aliquo iure vel priuile gio singula
ri, ⁊ alterius vtilitatē contineant: merito cōpetit actio ex testa
102 mento, q; sumus in doctrina Bar. in primo membro. ¶ †Ter
tio amplia etiā p legatis que debent ex edicto de leg. prestan. qñ
filius preteritus contra tabulat testamentum patris. Nā cōtra
tabulato ⁊ expugnato testamēto sustinentur legata, ⁊ fideicōmis
sa facta cōiūctis personis. per illud edictū de lega. prestan. Tūc
pro talibus legatis competit etiā actio ex testamento. ita singu
lariter tenet Bal. in.l.j. in vltimis verbis. C. de bo. pos. cōtra ta.
⁊ ibidē Angel. per tex. in.l.j. C. cōia de leg. circa medīū, ibi ⁊ pci
pue cū talia sint legata, Sed aduerte Quis nō reperiam repro
batū: ⁊ magna sit authoritas Bal. ⁊ Ang. pfertim qñ nō habēt
3 dicētē: teneo cōtrariū: q; cū ista talia legata priuilegiata susti
103 neantur per edictū pretoris positū in. d. ti. de lega. prestā. ⁊ ergo
debet competere actio in factū, que cōpetit pro omnib⁹ edictis,
iuxta gl. in.l. quoties. vbi dixi. ff. de prescript. verb. nō aūt debet
104 competere actio ex testamento. Et si dicas que⁹ vtilitas est an
competat actio in factum, an actio ex testamento, dico q; vtilitas
est eudēs: q; actio ex testamēto h3 naturā actionū bonefidei, vt
fructus ⁊ interesse veniāt a tpe more. l. in minorum. C. de in int.
rest. mi. sed actio in factū est stricti iuris. vnde fructus ⁊ interes
se nō debent nisi a tpe litis contestate. l. cum fundus. in prin. vbi
dixi. ff. si cer. pe. Sed⁹ moneo cōtra Bal. ⁊ Ang. q; qñ legata su
stinent de iure cōi, puta ex causa preteritioni, vel exheredatio
nis tunc pro talibus legatis bene cōpetit actio ex testamēto, vt
dixi in precedēti ampliatione. Secus qñ sustinentur de iure spe
ciali aliquo speciali fauore, vt qñ cōditio apposita legato habeā
pro impleta fauore libertatis: tūc nō cōpetit actio ex testamēto:
sed actio in factū pretoria, vt dicā statim. ſ. in. ij. limitatiōe. Sed
p edictū de lega. prestan. sustinent legata nō cōiter, sed spāli fauo
re personarū. ſ. pro personis cōiunctis tm: ergo nō debet cōpete
re actio ex testō, sed actio in factū. Tertio moneo q; qñ legata
sustinētur per edictū. ff. si qs omi. cau. test. tūc nō competit actio
ex testamento, sed actio in factū ptoria, vt dicā statim. ſ. tertia li
105 mitatione. ¶ Limita istā regulā quinq; modis. †Primo qñ le
gatū nō cōcernit vtilitatē alterius. sed solū honorē ⁊ authorita
tē testatoris: tūc nō cōpetit actio ex testamēto, sed solum officiū
iudicis, scōm Bar. hic per tex. in.l. quintus mutius. in ver. pom
ponius. ⁊ in versi. seq. ff. de annuis leg. puta qñ testator grauauit
heredē q̄ faceret sibi testatori sepulchrū, vel aliquā statuā. istud
legatum nullius vtilitatem continet, Et vltra Bar. adde duos
tex. in.l. bereditas. ad fi. ff. de peti. here. ⁊ tex. in.l. meuia. ad fin. de
manu. testa. ⁊ isto casu etiā posset cōpetere iudiciū famil. ercis. qñ
essent plures coheredes scm Paul. de ca. p tex. in.l. bis cōsequen
ter. ſ. ff. fami. erci. sed non aduertit q̄ istud idem dicit tex. allega
tus per Bar. in. d.l. quintus. in ver. Pōponius. ⁊ in versi. aliter
106 atq;. ¶ †Scōo limita qñ legatū cōtinet vtilitatem alteri⁹, sed
nō estimabile per pecuniā, puta qñ heres vel legatari⁹ grauan
tur emācipare filios, tunc pro tali emācipatione legata nō cōpe
tit filijs actio ex testamēto, sed officiū iudicis, tex. est in.l. si cui le
gatū. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in.l. filiusfa. ſ. scm vulgarem. ſ. eo. ⁊ istū
107 casum omsit Bar. qui pōt in hoc dici defectuus. ¶ †Tertio li
mita qñ cōditio adiecta legatis habeā p impleta, vt est qñ stat
per heredē cui ⁊ impleri. l. sure ciuili. ff. de cōdi. ⁊ demon. tūc ha
beā p impleta de iure cōi: cōpetit actio ex testamēto. Sinaūt ha
beā p impleta iure speciali, puta fauore libertatis. l. cū ita dā. ff.
de cōdi. ⁊ demō. tūc cōpetit actio i factū, vel officiū iudicis, vt. l.
si peculium. ſ. is cui seruus. ff. de ſta. libe. ita tenent Bar. Jmol. ⁊
Raph. cu. in. l. in testamēto. ij. in vlt. q. ff. de cōdi. ⁊ demon. Ang.
in. l. j. C. de insti. ⁊ substi. vbi dixi q; quid ibi tenet Sali. ¶ Quar
108 to vltra Bar. limita ſ qñ filius institutus repudiaret in fraudē
ex testamēto, ⁊ veniret ab intestato, quo casu legata sustinent p
edictū. ff. si qs omiſ. cau. test. tūc cōpeteret actio in factū ptoria, ⁊
non actio ex testamēto scm Bar. in. l. si pecuniā. ff. si qs omiſ. cau.
test. Bal. ⁊ Sali. in. l. si. C. eo. facit tex. in. l. duo heredes. ff. si quis
omiſ. cau. test. Dū dicit perinde dr ac si ex testamento heredita
tē adīsset pretorio iure, pondera illud ptorio iure: ergo debet cō
petere actio in factū. Nec obſt. tex. in. l. si eadē. in fi. in ff. vendica
nit. ff. si qs omi. cau. test. q; pcedit si adeatur ex testamento. si aūt
ab intestato omissa causa testamēti: tūc cōpetit actio in factū p
109 toria. ¶ †Quinto limita qñ testō: i testō dispositisset, vt qñ sta
tuto caueret⁹ legata vl fideicōmissa debeank hēditate non
adita: tūc cōpetit cōdictio ex lege vel statuto, vel officiū iudicis:
nō aūt actio ex testamēto. ita singulariter tenet Bal. in. l. j. in vl.
col. C. si qs omiſ. cau. test. vbi reputat suū nouū dictū. bene facit:
quia heres adeūdo hereditatē dicitur quasi ⁊trahere cū legata
riis. l. apud Julianū. ſ. fi. ff. ex qui. cau. ma. ſ. heres. isti. de oblig.
que ex contractu. Ex quo orit actio personalis ex testō contra
hedē: ergo si nō adīt nō potest cōtra eū oriri actio psonalis ex
110 testamento. † Predicta procedūt posito p vero q testator pos
sit talem clausulam in testamēto apponere. ſ. q̄ valeāt legata ēt
non adita hereditate per heredem. ⁊ Bal. ibi, inclinat ⁊ bene q̄
nota, quia nulla clausula testamēti valet nisi cōfirmetur per adi
tionē. l. si iure. ff. de leg. iij. vbi tenet Bar. q̄ si nō valet testamē
tū non valet etiā clausula cassans ⁊ irritās in eo appolita, vt ha
111 bēk in. l. nemo potest. ſ. eo. ¶ †Quantū aūt ad statutū disponēs
q̄ legata ⁊ fideicōmissa debeātur nō adita hereditate. d. Aleꝛ.
in pe. col. dicit non esse dubitandū valere tale statutum obligās
heredem ad legata. etiā si hereditatē nō adierit, per illud quod
aperte tenet Bal. in. l. dotis. C. de iure do. per gloſſ. no. ibi ad fin.
que dicit communiter etiā si nō sint heredes. Per quā gl. decidit
112 ibi Bald. † valere statutum quo caueꝛ filiū teneri ad debita pa
tris, etiam si eius hereditatem repudiauerit: sicut valeret pactū
factū super hoc per filiū cū creditoribus. prout tenet glo. in rub.
C. de decre. decur. lib. Et illam decisionem Bald. sequit Pet. de
anch. in. c. canonum statuta. de cōsti. in versi. vlterius quero scri
ptum est. Jmo. in. c. pen. ad fi. de cōsue. Joā. de ana. in. c. ij. de de
li. puero. alij nihil tāgūt. Ego aūt teneo cōtrariū: q; termini nō
sunt pares: quia Bar. loquit in filijs, quos facilius statuta obli
gant ad debita paterna ⁊ econtra per glo. in. d. rubrica. C. de de
cret. decur. lib. q. Bar. in. l. j. in. ij. q. C. ne filius pro patre. Sz do.
Aleꝛ. loquit quo ad extraneū non adeuntē hereditatē q̄ valeat
statutum eū obligans ad legata. Secundo Bal. loquit in credi
toribus qui tractant de dānis ⁊ non in legatarijs qui tractāt de
mero lucro: ⁊ sic par non est ratio lucri ⁊ damni. l. fi. in fi. C. de co
dic. Tertio q; resultaret maximū absurdū q̄ testō: pauper pos
set obligare diuitē ad magna legata, instituendo eū heredem ex
quo obligatur ad legata etiam si hereditatē nō adeat: ergo sta
113 tutū esset irratiōabile: ergo nihil dz valere: † quia statutū debet
esse sanctum ⁊ honestum. c. erit autem leg. quarta distinctione.
Bar. in. l. omnes populi. in quarta q̄. iij. q̄one principa. ff. de iu
114 stitia ⁊ iure. ¶ †Secunda questio est de actione in rem: ⁊ sic de
rei vendicatione, an ⁊ quando competat vt clarius habeas que
traduntur per Bar. Aduerte quod ad hoc vt legatario compe
tat rei vēdicatio requiritur q̄ dominium rei legate sit ipso iure
trāslatū in eū. l. a Titi. ſ fi. ff. de fur. q; rei vēdicatio presupponit
dominium in agēte. l. in rem. ⁊. l. officium. ff. de rei ven. ⁊. c. exami
115 nata. de iudic. ¶ †Unde ad hoc vt dominiū rei legate ipso iure
trāseat in legatarium ex dictis Bart. quatuor debēt cōcurrere.
Primo, q̄ sit legatū rei particularis: nō aūt vniuersale vel ge
nerale: declarādo tamē vt per Bar. vt statim dicā. Scōo, q̄ le
gatum sit in specie certa, nō aūt in quantitate, nec in genere, nec
alternatiuū. Tertio, q̄ res sit testatoris, non autē heredis ⁊ mul
tominus alteri⁹ tertij ⁊ sic aliena. Quarto, q̄ legatum sit expres
sum non aūt tacitū. Quinto, vltra Bar. requiritur q̄ legatū sit
purum, nō aūt in diē etiā certū, ⁊ multominꝰ cōditiōale. Et in
116 hoc vltimo Bar. fuit defectuus † nam lz dies certa non impe
diat trāsmissionē legati ad heredē. l. si cum dies. ff. qñ dies leg.
ce. impedit translationē dñij, vt est tex. reputat⁹ sing. in. l. Sem
pronius attalus. ff. de vsufru leg. ⁊ ista quinq̄ requisita sunt ne
cessaria ad reg. d. l. Titio. in fi. vt dñiū ipso iure trāsferat in lega
tariū. Examinemus per ordinē ista quinq̄ requisita: ⁊ istā ma
teriā totā clarā habebim⁹ circa legatū vniuersale: q; Bar. cōfu
se loquitur ⁊ docto. non declarant. Tu dic clare quod triplex est
117 vniuersitas. ¶ †Quedā est vniuersitas iuriū: vt hereditas que
continet iura hereditaria actiue ⁊ passiue, ⁊ pōt cōsistere sine vl
lis corporibus. nā hereditas etiā sine vllo corpore iuris intelle
ctus h3. dicit tex. in. l. hereditas. in prin. ff. de pet. here. Et in hoc
dic q̄ do fideicōmisso vniuersali hereditatis nō cōpetit rei vē
dicatio, nisi facta restitutiōe per heredem. l. restituta. ⁊. l. facta. in
prin. ff. ad Treb. ⁊ idem quando legatur pars hereditatis: intel
lige qñ ab ipo herede, sec⁹ si a legatario. l. mulier. ſ. fi. ff. ad Tre
bel. Quedam est vniuersitas corporum vt greꝛ, quia sola cor
pora continet. ſ. grege. instit. de lega. ⁊ tunc competit rei vendi
catio nō solum ad singula corpora: sed etiam ad totum gregē. l.
vendicatio. ff. de rei vendi. ⁊. l. grege. ſ. eodem. Quedā est vni
uersitas iurium ⁊ corporum: ⁊ sic mixta, vt peculium quod con
tinet obligationes ⁊ actiones actiue ⁊. passiue: ⁊ sic iura. Itē spe
cies ⁊ sic corpora. l. si peculium. in prin. ff. de pecu. lega. declarat
glo. in. d. l. vendicatio. ⁊ declarat Bar. in rub. ff. solu. matri. in vl
ti. col. ⁊ tunc licet Bart. equiparando dicat q̄ quādo est vniuer
sale quia legatur peculium ⁊ greꝛ, q̄ vendicātur per dictā. l. si pe
culium. in principio. Quantū ad gregē bene dicit: q; totus greꝛ
simul ⁊ etiam singula corpora gregis pōt de per se vendicari, vt
est tex.

est tex. in. d. l. vēdicatio. Sed quātum ad peculium verum est q̄
singula corpora q̄ sunt in peculio possunt de per se vendicari. ita
propie loquit tex. quem allegat Bar. in. l. si peculium. in princ. ⁊
in. d. l. vendicatio. sed ipsum peculiū, prout est vniuersitas iuris
vendicari non potest: vt est tex. expressus in. d. l. vēdicatio, cuius
verba Bar. innuant, sed debent sane intelligi ⁊ declarari scm le
gem quam allegant vt dicit Bar. in. l. non solū. ij. ſ. si liberatio
nis verba. in vltima col. ſ. de lib. le. Item Bart. in. l. cū quidā. de
bis quib. vt indi. Sali. in. l. si ex cautione. i. ꝛ. col. C. de nō nu. pec.
Jo. Al⁹. in. c. cum nuncijs. de testi. Scōo requirit⁹ q̄ legatum
sit in specie certa, non aūt in quātitate, nec in genere, nec alterna
tiuum, nam qñ legat quantitas vel homo in gñe, tūc propter in
118 certitudinem non potest dici trāslatum dominiū. Hinc est † q̄
si legaretur certū corpus nummorū, puta lego cētum que habeo
in tali capsa, tunc bene transfertur ipso iure dñium, ⁊ sic compe
tit rei vendicatio. tex. est no. ⁊ melior de iure. l. i. ſ. fi. decez que in
arca. in verbo ipso iure. ꝛ. vādicabit. ff. vt leg. nom. caue. Ratio.
quia tunc non iudicat quantitas sed certum corpus ⁊ vt species
certa. l. talis scriptura. in versi. ité si legeꝛ pecunia que in arca. in
verbo species legatur. ⁊ in. l. plane. in prin. in ver. sed hoc ita. ⁊ in
l. sed si certos. ⁊ in. l. si seruus legatus. ſ. qui quinq;. ſ. eod. ⁊ in. l. si
certo. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. hec venditio. ſ. j. ⁊ ibi glos. no. in verbo
119 quanti. ff. de contrahē. emp. † Similiter quando legatum est al
ternatiuum propter incertitudinem non transfertur dominiū,
nec cōpetit rei vēdicatio nisi facta declaratione. l. huiusmodi. ſ.
stichum. j. ⁊. l. apud auſidium. ff. de op. lega. Adde rationē esse:
q; quando aliquid est in obligatione, si tū incertum sit quid futu
rum in solutione, nunq; dominiū talis rei legate transit in lega
tarium, nisi constiterit quid sit solnendū, patet propie in legato
alternatiuo in quo vtrunq; est in obligatione, sed incertū est qd
sit i solutione. l. plane. ſ. si ita titio. ſ. e. ⁊. l. illud. in pn. ⁊ ibi gl. ff. de
consti. pecu. ⁊ in. l. cum is qui. ſ. fi. ⁊ ibi gl. ff. de condi. indebi. ⁊ tū
ante q̄ declaretur nunq; transit dñium in legatarium. d. l. hmōi.
ſ. stichū. ⁊. d. l. apud auſidium. ⁊ gl. in. d. l. in rem. ff. de rei vendi.
Ratio rationis est ne contingat dominiū esse frustratoriū si he
res postea eligeret aliud solnere scm Azo. in. l. non amplius. ſ. cū
120 bonorū. ſ. e. Cōfirmatur: † q̄ qñ testator legando sensit de certa
re: nec apparet de qua senserit statur declarationi heredis, ⁊ ante
declarationem heredis non trāsit dominium in legatarium:
ita probat tex. in. l. legato generaliter. in versi. si de certo. iuncto
ver. aut si appareat. ſ. eo. ⁊ ibi no. Azo. in. iij. no. ⁊ reputat semper
tenēdū mēti. Sed ꝛ ista allego tibi tex. nam si testator legat duo
bus separatim eandē rem, hoc acto q̄ cuilibet debeāt insolidū,
quo casu necesse est q̄ vni solnat res, alij estimatio, ⁊ sic incertum
sit q̄ faturū sit in solutione. l. si pluribus. ad fi. ſ. eo. ⁊ tū a principio transit dominium in vtrunq; pro parte. text. est in. l. ij. ⁊ ibi
Bar. in fi. ad hoc no. ff. de serui. leg. Quis ꝛium teneat Barto. ⁊
cōiter alij in. d. l. si pluribus. sed non faciunt mentionem de text.
in. d. l. iij. vbi est casus in oppositū. dixi in. d. l. si plurib⁹. ¶ Ter
tio requiritur q̄ res sit propria testatoris, nō aūt heredis ⁊ mul
tominus aliena: † Quia testator non pōt transferre dominiū rei
aliene nec etiam heredis. l. si heredis seruus. ſ. eod. q; non potest
quis in aliū trāsferre q̄ nō habet. l. traditio. ff. de acqui. re. do. ⁊
c. q̄ aūt. de iure patro. ⁊ male dat qui non habet. l. vniuerse. ⁊ ibi
Bar. C. de leg. Item scm Bar. ſ. in. iij. col. super pe. parte glo. cū
testator non habeat tūc dominium vere ⁊ realiter nec causatine
causa immediata: ideo non pōt illud directo trāsferre. Amplia
q̄ istud pcedat etiā si testator legaret rē alienā cū expresso con
sensu dñi, adhuc non transferret dñium in legatarium, nec sibi cō
peteret rei vendicatio. ita singulariter tenet Ange. in. l. j. circa fi.
C. cōia de leg. Adde tur q; speciale est in legato, q̄ dñium ipso
iure trāseat in legatarū absq; traditione, cōtra. l. traditionib⁹.
C. de pac. ergo procederetur in legante non antē in consentiente
q; ista differūt. ⁊ aliud est legare, ⁊ aliud legāti consentire. l. aliud
est vendere. ff. de ver. ſ. j. Item aut vis q̄ legatarius habeat do
miniū a testatore legante, ⁊ istud non pōt dici quia testator non
erat dñs. Aut vis q̄ habeat ꝓpter cōsensum dñi, ⁊ istud etiā nō
pōt dici ex quo dñs nō legat: ergo sine traditione nō pōt domi
nium transire. Tū posset dici q̄ istud argumētū Ang. procedit
separatim, non aūt simul iungendo legatū testatoris ⁊ cōsensum
expressum dñi. Adde q̄ fortius tenet Bald. in. d. l. j. in. v. colū. C.
122 cōia de leg. † q̄ etiā si testator legat rem heredis cū expresso con
sensu ipsius heredis, adhuc non transfertur dñium in legatarii
sine traditione: q̄ solo consensu transferri nō pōt, nisi res esset
penes legatarium. l. quedā mulier. ff. de rei vendi. ⁊. l. qua rōne. ſ.
interdum. ff. de acqui. re. do. Sed tu pōdera, q̄ Bar. sentit con
trariū. ſ. in. iij. col. dum dicit quedā nō habemus vere, nec causa
tiue, vt est res aliena, nisi testator rediinat, vel dñs ꝛsentiat. Er
go vult q̄ dñs ꝛsentiret testatori legāti trāsferre dñiū in le
gatariū. Qñ aūt legat expresse res certa ⁊ propria testatoris, tūc
dominium transfertur ipso iure in legatariū. d. l. a Titio. in fi. ⁊
123 sic cōpetit rei vendicatio. ¶ †Amplia duob⁹ modis primo, vt
procedat etiā si res propria testatoris possideretur per tertiuꝫ,
⁊ testator legat mihi rei vendicationē que sibi competit: q; vide
tur legare ipsam rem, dominium ipso iure transit in legatarii,
scm Bal. in. l. si creditoris. C. de fideicom. ⁊ in. l. j. in. ij. col. C. cōia
124 de leg. ¶ †Scōo ampliaꝛ procedat etiam qñ legatur res que
non est vere nec realiter testatoris, sed causatiue causa immedia
ta, vt seruitus personalis, vsusfructus, vel realis, tūc trāsfertur
ipso iure dñium vsusfru. in legatariū ignorantem, ⁊ sibi cōpetit
rei vēdicatio. l. si patrē. ſ. j. ff. quemad. ser. amitt. scm Bar. ſ. in. iij.
125 co. sup tertia parte gl. vbi plene dixi. Limitat † qñ legaret⁹ vsus
fructus rerum que vsu consumūtur, tunc non transferꝛ dñium
recta via, ſz requirit⁹ q; prestetur cautio a legatario de restitue
do tantūdē in genere, ⁊ ea prestita transferꝛ ⁊ nō aliter. ſ. constī
tuit. ⁊ in. ſ. seq. instī. de vsufru. ⁊. l. si vim. ff. de vsufru. ea. re. q̄ vsu
consūn. ita consuluit ꝓpter. de anc. in consi. cccl. quod incipit pri
mum dubium. Istud reprobat do. Aleꝛ. per tex. in. l. si. ff. de vsu
fruc. ea. re. que vsu consūn. qui dicit propietatem esse legatā, ergo
oblata cautione eg nunc transibit ipso iure in legatariū per do
ctrinā Bar. in. l. vpozem. ſ. agri plagam. per illuꝫ tex. ſ. de lega.
126 iij. Ubi ꝛz Bar. † q̄ si testator grauauit heredē q̄ vendat tales
fundum Titio p mille, ⁊ Titius offerat illa mille, dominiuꝫ ce
sset ipso iure translatum in legatarium per illum. tex. in verb.
petere. Subdit. d. Aleꝛ. q̄ nō reperit ſ terminis ab aliquo scri
ptū. Ego teneo opinionē Pe. de anch. pro qua consulerē ⁊ iudi
carem, per tex. formales in. l. j. ſ. si decē que in arca. ff. vt lega. no.
cane. vbi est tex. quod qñ legatur vsusfructus pecunie nō trans
fertur ipso iure. Ubi Bar. expresse dicit quod licet ita ſ ti. ff. de
vsufr. ea. re. dicant transire propietatem, tamē dicit Bar. quod
ipso iure non transit ꝓprietas ex testamēto, prout in alijs reb⁹:
quia non fuit legata propietas, ⁊ sic dominiū pecunie nō trāsit
incōtinenti, ſz ex quadam necessitate: q; aliter nō potest cōstitui
vsusfructus pecunie, ⁊ hoc respectu dicitur propietas esse laga
ta: q; nō potest aliter separari vsusfructus a propietate. d. l. fi.
⁊ sic est ex natura rei legate. ⁊ ita habes text. ⁊ expressam decisio
nē Bar. cōtra. d. Aleꝛ. ¶ Nec ob. illud q̄ ꝛz Bart. in. d. l. vpozē.
ij. agri plagā. q; dico q; illa decisio est cōiter reprobata ꝓscribe
tes in. l. fideiuſ. ſ. meminisse. vbi dicā. ſ. eo. ¶ Ultimo requiritur
q; legatum sit purum, nō aūt in diē etiā certā, ⁊ multominus cō
127 ditionale: † q̄ ꝛz dies certa, vt dixi non impediat trāsmissionez
legati. l. si cum dies. ff. qñ dies lega. ced. tū impedit translationē
dominij: vt est tex. reputatus singularis in. l. Sēproni⁹ attalus
ff. de vsufr. leg. quē tex. ad hoc reputat sing. Jo. de Jmo. hic ſ pe.
col. ⁊ illū tex. etiā dicit esse vnicū in iure. Bal. ſ. c. j. in. iij. col. ad fi.
de pl⁹ peti. Adde gl. ⁊ doc. in. l. si ita sit scripti. ſ. j. ſ. de leg. ij. gl.
Bal. ⁊ doc. in. l. si seru⁹ Titij. ſ. eo. Bar. in. l. j. in. iij. col. ⁊ in. l. si. ſ.
pe. C. cōia ō le. ⁊ Bal. hic. Ideꝰ rei pōt esse rō. nā trāslatio dñij,
in legatariū sit opa ⁊ ministerio legis. d. l. si a Titio. ſ fi. ff. de fur.
128 ſz leg † nunq; vult facere operationes suas in vanū, ⁊ frustra. l.
nō cogendū. ſ. Sabinus. ff. de pcu. ⁊. l. hec stipulatio. ſ. dinus. ff.
vt leg. no. ca. vñ lex noluit ist⁹ legati in diē facere legatariū do
minū: q; frustra illud fecisset, ex quo legatarius añ diē effectua
liter agere nō posset: ⁊ sī añ ageret, male ageret. l. j. ſ. fi. ff. qñ dies
129 le. ce. ¶ †Successiue tāgit Bar. si testō legat rē p qua ꝛz pu
bliciana, an etiā cōpetat legatario sine traditione: ⁊ sic an illud
q̄ est dictum in dominio habeat locum in quasi dominio quod
ꝛz prescribēs. ⁊ ꝛz q̄ sic p. l. cū ſpōsus. ſ. j. ff. de pub. in rē ac. Adō
quod idem ꝛz Bar. in. l. j. ff. de pub. in rem ac. ⁊ in. l. in fideicom
missaria. ff. ad Treb. bñ facit q; ea q̄ dñr in rei vēdicatiōe, habēt
locū in publiciana. l. eum qui. ſ. publiciana. ff. de publ. in rē acti.
130 ¶ †Amplia q; etiā si perficiat⁹ vsucapio talis rei aliene in qua
testōr habebat bonā fidē, vl hereditate iacēte, vl ꝓ heredē trāsit
dominiū in legatarium ipso iure. glo. est valde notabilis vtens
termino rei vendicationis in. l. j. in fi. in gl. magna. ff. de eo p q̄ fac
cerit. ⁊ ibi Bal. in. lectura antiqua. ⁊. d. Aleꝛ. hic q; multū ex
clamat illam glo. ⁊ Azo. hic qui eam ad hoc notat. p singulari.
Tu aduerte quod istud procedit qñ vsucapio perficitur heredi
131 tate iacente. l. ceptam. ff. de vsucap. tex quo hereditas repreſen
tat psonā testatoris. ſ. inst. de stip. ser. vnde censēt quesita testa
tori, ⁊ sic bñ transferꝛ in legatariū. Sz qñ heres pōceret vsuca
pionē, ex quo nunq; fuit dominiū penes testatorem, non potest
dici trāsferri a testatore in legatariū, sicut quādo legatur res be
redis. l. si heredis seru⁹. ſ. eo. Nisi dicas q̄ heres in illa re in qua
perficit prescriptionē, repreſentet personā defuncti. l. cuꝫ heres.
C. de uiuer. ⁊ temp. prescri. ergo testator dicitur transferre. secus
132 est in re propria ipsius heredis. ¶ Ultimo queritur de actiōe
hypothecaria, an ⁊ quando cōpetat pro legatis. Bart. facit tria
membra, ⁊ in omnib⁹ cōcludit hypothecariā cōpetere pro lega
tis, tū in vltimo mēbro dicit quod illa hypothecaria est vtilis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Jn primo membro qñ pro legatis nõ cõpetit rei vendicatio, sed actio ex testamẽto, qõ est qñ legatur quãtitas vel genus, aut legatũ est alternatiuũ, vl qñ legat res heredis, aut res aliena nõ competit rei vẽdicatio: q3 dñium nõ trãsfertur vt vidimus in precedenti. q.7 est gl. notabilis in. ℌ. nr̃a aũt. inst. de leg. Tũc ℘m Bar. ꝓcul dubio cõpetit hypothecaria etiã de iure ffoꝝ per l. creditozibus. ff. de sepa. bo. 7 ita etiã tenet Bart. in. l. is cui. ℌ. post℘. ff. vt in pof. leg. Et in hoc vltimo Bar. non bene dicit: qa Jmperatoꝛ de nouo talẽ hypothecariã adinuenit: vt est text. in l. j. in verbo nos in presenti. C. communia de le. 7 in. ℌ. j. instit. de leg. ¶ Nec ob. d. l. creditozibus. q3 nõ loquitur de hypotheca generali que ꝓ legatis inducitur hodie in oibus rebus testatoris, ℏ3 loquif de hypothecaria inducta a pretore mediante missione in possessionem, de qua loquit̃ titulus ex quib. cau. in poss. eatur. 7 sic loquitur de pretorio pignore qñ legatarius ex causa legati mittitur in poss. l. nõ est mirum. cũ glo. ff. de pigno. act. ¶ Scõo inquantũ Bar. tenet q3 ꝓ re legata ꝓ qua cõpetit rei vendicatio: 7 sic vbi translatum est dñium non cõpetit hypothecaria: quia 7 res sua non põt sibi esse hypothecata. l. neq3 pignus. ff. de reg. iur. vnde competit pro alijs rebus defuncti. in. l. ñ. C. cõmunia deleg. ita tenet gloss. in. ℌ. nostra autẽ. instit. de leg. gl. Bar. 7 cõiter doct. in. l. j. C. cõia de leg. Bart. in. l. ñ. ij. col. 2 ibi plenius Bal. C. de sac. san. eccle. Et istud cõiter tenẽt: Baro. tamẽ hic dicit posse teneri, quod etiam ꝓ ipsa re legata cõpetat hypothecaria. per. l. in libello. ℌ. si quis seruũ. ff. de capti. sed parũ facit q3 non dicit qõ qñ res est mea de iure speciali, qõ tunc cõpetat hypothecaria. sed bene dicit, qõ qui h3 dominiũ revocabile potest per prescriptionẽ acquirere irreuocabile: tũ ꝑ Bar. q3 qñ res est mea de iure speciali, qõ possit mihi esse hypothecata, adde text. in. l. idẽ q3. 7 ibi glo. 7 Bar. ff. q ꝓ. in pig. hab. ¶ Tertio inquantũ Bar. tenet q3 qñ ꝓ re legata solũ cõpetit officiũ iudicis, tũc etiã cõpetit hypothecaria saltẽ vtilis: vt pone exemplũ, qõ legatũ nõ cõtinet vtilitatẽ alterius, ℌ3 tñ honorem testatoris, vl qñ legatur aliquid qõ nõ est estimabile per pecuniã, quib⁹ casibus solũ cõpetit officiũ iudicis, vt dixi. ℌ. in. j. q. vel qñ legant alumẽta seruo. l. seruos. 7 ibi Bar. ff. de ali. leg. vel qñ legata debent̃ heredi tate non adita ℘m Bal. in. l. j. in vlti. col. C. si quis omis. cau. tes. vl qñ ꝙditio adiecta legato habetur ꝓ impleta de iure speciali ℘m Bar. in. l. in testõ. ij. in vlti. q. ff. de cõdi. 7 demõ. Jn istis omnibus casib⁹ solũ cõpetit officiũ iudicis: tũ ℘m Bar. etiã tũc ꝙpetit vtilis hypothecaria per. l. hereditas. in fi. ff. de peti. here. 7 ꝓ tex. expressiorẽ in. l. de pollicitationibus. ff. de pollici. Sz certe ista iura Bar. parũ faciunt: q3 ly dicãt qõ vbi datur officium iudicis etiã dak retentio bonorũ, 7 sic cõpulsio realis: certe ꝓ hoc non sequif. ergo etiã cõpetit hypothecaria, ista nõ vf bona cõsequẽtia. Vñ ꝑ Bar. facit ℘m† Jmo. q3 ꝙ officio iudicis accedat fideiussoꝛ. glo. 7 Bar. in. l. cũ quis. ℌ. si quis ꝓ eo. ff. de sol. Bar. in. l. Marcellus. ff. de fideiuss. ergo 7 hypothecaria. 7 ante eum fuit ratio Bart. in. l. si finita. ℌ. Julia. in pe. col. ff. de dam. infec.

134 Confirmat. ꝓ q3 bonũ est argumẽtũ de fideiussiõe ad hypothecam. l. si legati. in fin. ff. de mino. duz dicit tex. in pignore sicut in fideiussoꝛe. 7 cum ista ratione Jmole transeunt. d. Aleg. 7 Aret. Sed ista ratio parum aut nihil valet: quia loquit̃ in fideiussiõe expressa, 7 verum est quod sicut ei quod debetur officio iudicis põt exp̃sse dari fideiussoꝛ, ita possent exp̃sse bona hypothecari, ℏ3 nos loquimur de hypotheca inducta a lege. Vñ ꝓ cõclusio-
133 ne Bar. melius facit ꝙ quia officiũ iudicis largo modo ꝓsupponit obligationem, vt est gl. in. l. si seruũ. ℌ. si. ff. de ver. ob. Bar. in. l. si. ff. de iniur. sicut etiam rei vendicatio largo modo ꝓsupponit obligationem, vt est gl. inst. de acc. in ꝑn. in ver. debet. Un de sicut ꝓ legatis ꝓ quibus competit rei vendicatio, competit etiam hypothecaria. Jdem dicendum etiam quando solum competit officiũ iudicis. Et per ista remanet exp̃edita ista lex plenius 7 subtilius quam vnquam eam legerim.

1 ¶ Legata 7 fideicõmissa q3 equiparanr̃ in psonis relinquẽtiũ.
2 Fideicõmissum relinquere non potest ille qui testari nõ potest. Denegato eo qõ est plus nõ censetur denegatum qõ est min⁹.
3 Testamẽti appellatiõe large qõ cõtineat ql̃ibet vltima volũtas.
4 Fideicõmissum relinquere potest etiam ille qui testari potest.
5 Donatio causa mortis quod sit vltima voluntas.
Dictio est, denotat veritatem 7 substantiam.
6 Statutum lequens de vltima voluntate quod non compreben dit donationem causa mortis.
7 Donatio causa mortis in respicientibus ordinationem vel solennitatem equiparatur contractibus. 7 nu. 9. 7 nu. 11.
8 Statutum disponẽs quod in testamentis sufficiant duo testes quod sufficiunt etiam in donatione causa mortis.
10 Donatio causa mortis ita pacto nudo perficitur sicut donatio inter vinos.
11 Donatio causa mortis postq̃ est in esse producta q̃tũ ad efficaciam 7 effectũ censetur vltima voluntas. 7 nu. 19. vbi ponit multa. 7 nu. seq. 7 seq.
12 Statutum quod mulier non possit contrahere sine cõsensu duorum propinquorum an habeat locum in muliere donante causa mortis vbi tenet contra cõm 7 quod ita consuleret 7 iudicaret.
13 Adultus curatorem habens quod possit sine curatore donare causa mortis.
14 Testamentum non potest sola voluntate testatoris renocari nisi faciat aliud eque solenne.
15 Pupillus sine tutoris authoritate non donat causa mortis.
16 Statuta in contractibus minorum vel mulierum exigentia certam solennitatem sunt equissima 7 ipsis renunciari non potest etiam cum iuramento.
17 Statutum quod prohibet mulierem non posse contrahere sine consensu propinquorum non prohibet quin possint testari.
18 Testamentum 7 donatio causa mortis possunt quandocunque vsque ad extremum vite exitum renocari. 7 nu. 14.
Donatio causa mortis renocatur sola penitentia. 7. ℌ. nu. 14.
20 Jus accrescendi ita habet locum in donatione causa mortis sicut in vltimis voluntatibus.
21 Donatio causa mortis renocatur per alienationem voluntariã factam de re donata sicut renocatur legatum.
22 Mulier nubens intra annum luctus non est capax donationis causa mortis, sicut non est capax habere ex vltima voluntate.
23 Cautio mutiana ita habet locum in donatione causa mortis sicut in vltimis voluntatibus.
24 Actio competens ꝓ donatione causa mortis, licet sit stricti iuris tamen habetur instar bonefidei.
25 Falcidia detrahit̃ de donatione causa mortis sicut de legatis.
26 Donatio causa mortis conseruatur per titulum de leg. prestan.
27 Forensi ex dispositione statuti non põt vendi nec donari res in estimo posita: poterit tamen ei donari causa mortis.
28 Patronus acceptans donationem causa mortis a liberto repellitur a contracta. sicut quando acceptat legatum.
29 Hereditas directo in donatione cã mortis relinqui non potest.
30 Intellectus ad. l. si arrogator. ℌ. de adoptio.
31 Statutum prohibens minorẽ testari an prohibeat codicillari.
32 Jn correctorijs quando duo casus reperiuntur equiparati a lege antiqua quicquid statuitur per. l. nouam corrigẽtem in vno, corrigitur etiam in alio.
33 Prohibitus testari ratione etatis quod prohibetur codicillari 7 donare causa mortis.
34 Codicilli conditione coram tribus testibus q3 nõ valeãt licet statutum disponat qõ testamentũ possit fieri corã quinq3 testibus.

Sciendũ. Jsta. l. propter breuitatẽ brenius summari non põt. ¶ Not. ex hoc tex. ℘m Bar. hic probari illud qõ dicit Bar. in. l. j. in pe. col. ℌ. eo. † qõ legata 7 fideicommissa equiparanr̃ in personis relinquentiũ. Tu potes dicere q3 in isto tex. de legato verbũ nullũ, ergo nõ vf hic probari ista equiparatio, ꝙis verum sit q3 ista. ſ. generaliter intelligat, vt ꝓcedat etiã in legatis, tũ de legato in tex. verbũ nullum. ¶ Ultra Bar. no. ex isto text. duas regulas, vna negatiuã 7 prohibitiuã, alia affirmatiuã 7 sic
2 permissiuã. Prima regula est, q3 qui nõ põt testari nõ põt etiã fideicõmissum relinquere: sicut qui nõ põt testari, nõ põt etiã codicillari. l. j. ℌ. pe. ℌ. de iure codi. alle. hic in gl. ¶ Et ex hoc correlarie not. qõ cui non cõceditur qõ est plus, nõ concedit̃ etiam qõ est minus. ¶ Contra istã regulam facit, q3 cui denegatur qõ est plus, nõ cẽset denegatũ qõ est minus. tex. est not. in. l. relegatozũ. ℌ. pen. j. de interdi. vbi dicit tex. maioribus prohibitus minores petere nõ prohibet. Et ex illo tex. no. ibi Bar. ꝙ cui est interdictũ maius officiũ, potest accedere ad minus per. l. cui pacto. ℌ. de ser uis exꝓor. Ad idẽ facit tex. in. l. magistralibus. ff. de iurisd. om. in.
3 Respondet q3 tex̃ large cõprehendit sub se quẽlibet etiã vltimam voluntatẽ tanq3 quoddã genus aptitudine 7 potentia, sed nõ semp actu, cũ sit voluntatis nostre iuxta sniam de eo qõ quis post mortẽ suã fieri voluerit. l. j. Et ibi gl. ℌ. de test. Et qõ appellatione testamẽti large cõprehẽdat quelibet vltima volũtas est, gl. in. l. ij. C. cõia de leg. 7 ibi Bal. in. ij. col. ad hoc valde not. vnde a quo remouet genus, remouet quelibet eius species. l. si qd eap. ℌ. interemptum. j. de leg. iij. gl. in. l. j. ℌ. fi. j. de suis 7 legi. que ratio cessat in cõtrarijs. ¶ Item no. ex hoc tex. regulam affirmatiuã.
4 † qõ cui licitum est testari, licitũ est etiã fideicõmissa relinquere: ratio q3 affirmatiue cui cõcedit̃ qõ est maius 7 potentius, intelligit etiã cõcedi qõ est min⁹. tex. est in. l. nec in ea. ℌ. j. j. de adul. 7 tex. i. l. in suis. ad fi. ℌ. de lib. 7 posth. 7 in regula cui l3. de reg. in. vj. 7 ꝙ in maiozi cõceditur, licitũ est etiã in minozi. dicit tex. in c. per venerabilẽ. circa pri. qui filij sint leg. ¶ Expedit̃ textualibus capio gl. vnicã quã diuide q3 qnq3 ptes. Jn ꝓa allegat tres cõcz. ad tex. Jn ſcõa ad declarationẽ ponit q̃ ꝑsone non possint testari

testari. Jn tertia oppo. 7 soluit. in quarta ad ampliationẽ tert. ponit vnũ dictũ. Jn quinta 7 vltima renouet aliud Jnũ scõa tibi q aũt sit isti. tertia tibi ℌ3 oppono. quarta tibi, itẽ cõtra quinta 7 vltima est tibi, ℌ3 hic pariſicet. ¶ Jn tertia parte glo. Bar. aliter soluit Jnũ in gl. formatũ vt hic ꝓ cũ. 2 circa que dicta Bar. aduerte in primis oũ Bar. dicit ꝙ donatio cã mortis est vltima volũtas põdera ꝙ Bar. vtit† verbo est, importãte veritatẽ non aũt vtit verbo videt vel babet, nã verbũ est, ipoꝛtat essentiã, 7 sic subst̃tiã 7 veritatẽ, vnde alit⁹ est esse talẽ, aliud haberi ꝑ tali. ꝑmũ importat veritatẽ, secũdũ fictionẽ. l. mercis appellatione. 7 ibi glo. j. de ver. sign. Bart. in. l. si marit⁹. ℌ. legis. j. de adul. Simili verbo est ꝙ donatio causa mortis, sit vltima vo-
6 lũtas, vtit Bar. in. d. l. tã bis. ℌ. j. ff. de do. ¶ Ex hoc infert ꝙ si donatio cã mortis vereẽt vltima volũtas: ergo statutũ loquẽs de vltima volũtate cõprehẽdit donationẽ cã mortis, ex q3 in statutis vba debẽt vere 7 ꝓprie intelligi. Cõtrariũ in hoc vltimo tenet ꝙ statutũ loquẽs de vltima volũtate non ꝙhẽdit donationẽ cã mortis ꝑ illud qõ no. decidit Bal. in l. hac ꝙsultiſ. in pe. col. C. q test. fa. pos. vbi ſtãte statuto ꝙ volũt ꝙdere vltimã volũtatẽ in secreto nõ ꝑ manũ tabellionis, illa scribãt: dein de ponãt in sacristia fratrũ minoꝛ in ꝑstia. vñ. testiũ. 7 habebik ꝑ publicata. alias nõ decidit Bal. ꝙ tale statutũ nõ bz locũ in donatiõe cã mortis: eo q3 donatio causa mortis non est mere vltima volũtas. ideo dicit Bal. stabo iuri cõi. Illã decisiõ. Bal. sequik ibi Jul. cã etiã segk. d. Alex. in. l. ñ. in prin. j. de ver.
7 obl. Cõfirmo decisionẽ Bal. † q3 in respicietib⁹ ordinationem seu solẽnitatẽ, donatio cã mortis eqꝓarat̃ ℨctib⁹ 7 nõ vltime volũtati, vt. j. statim dicã. nec ob. ꝑ Bar, hic, 7 in. d. l. tam bis. dicat ꝙ donatio cã mortis est vltima volũtas per verbũ est. q3 Bar. non dicit simplr, ſ3 stati addit ꝙ etiã sapit natrã ℨctũ.
8 bene vũ est ꝙ si statutũ disponeret ꝙ in testamẽtis duo testes sufficiãt, multo magis sufficerẽt in donatione cã mortis. ita tz bal. ñ. 7 ibi Ang. Sal. C. de test. per. l. cũ hic stat⁹ ℌ. miles. ℌ. de do. inter vi. 7 vxo. ſ3 nõ cũdo ꝑ mẽdicata suffragia, ꝑ isto vltimo tu adde tex. no. in. l. marcell⁹. in princ. j. de do. cã. mor. vbi so
9 lẽnitas remissa in vltima volũtate cẽsẽt etiã remissa in dõatione cã mortis 7 ibi glo. clare no. ¶ Item inquãtũ Bar. dicit, ꝙ donatio cã mor. etiã sapit natrã ℨctũ ꝑ gl. ord. in. l. ñ. in ꝑn. j. de dote ꝓleg. que dicit ꝙ donatio cã mor. magis accedit donationi inẽ vinoꝝ 7 sic ℨctui quã legato, 7 sic vltime volũtati. 7 illã glo. reputat singularẽ Bal. in. l. labeo. in princ. ℌ. de pac. Similiter dicit Bar. in. d. l. tam bis. ℌ. j. ꝙ donatio causa mor. plus sapit de natura cõtract⁹ quam vltime voluntatis. Jstam cõclusionẽ ꝟrobiq3 confirmat Bar. quia donatio causa mortis dz fieri a ꝑste ꝓsenti. l. inter mortis. j. de do. cã mor. secus in alia vltima volũtate q3 põt fieri absẽti 7 ignoꝛãti. l. cũ pat⁹. ℌ. surdo. j. de leg. ñ. gl. in. l. inter vestẽ. j. de aur. 7 arg. leg. Item in
10 donatione cã mortis requiritur traditio vel. stipulatio. l. mor tis cã dõatio. 7. l. si mortis. ℌ. ñ. j. de dona. cã. mor. 7 hodie† donatio cã mor. pacto nudo perficitur per. l. ſi quis argentum. C. de do. sicut 7 dõatio inter vinos. gl. est de hoc reputata singu. in. l. cũ pater. ℌ. meuio. 7 ibi Bar. j. de leg. ñ. quã gl. dicit nõ esse alibi Bal. in. c. j. ad fi. de ꝓfir. vti. vel inuti. 7 in. l. cum virũ. in. j. col. C. de fideicõ, sed est alia gl. que idẽ dicit in. l. ñ. in gl. magna prope fin, C. de iure do. 7 ista est magis ꝛmunis opinio, ſ3 do. Aler. 7 Aret. hic cũ cõcoꝛ. alleg. per do. Aler. ¶ Intellige conclusionẽ Bar. 7 glos. ordi. in. d. l. ñ. in prin. j. de dote ꝓleg. qõ donatio causa mortis magis accedat cõtractui quã vltime volũtati vt procedat a principio quo ad productionem inesse. 7 sic quo ad modũ incũdi. 7 q3 ad ordinationẽ, tũc bene donatio
11 cã mortis equiparat̃ contractibus. † Sed postq̃ est inesse producta quãtũ ad efficaciã 7 effectus censetur vltima voluntas. d. l. ſi. C. de do. cau. mor. 7. l. ſi. C. de codi. ista est effectualiter doc Bal. hic quam ceteri omnes ſequitur, 7 totus mundus tenet. 7 no. idem Bal. in cõſi. ccclvñ. quinte partis. inci. an cecus possit causa mortis donare. ¶ Predicta communis cõclusio que habet ꝙ donatio can. mor. quando inesse producitur quo ad solennitatẽ, 7 formã equiparetur contractibus, 7 non vltime voluntati. facit in practica ad vtilẽ. 7 solemnem. q. quam intendo
12 late disputare. † Statutum per totã italiã disponit quod mulier non possit cõtrabere nisi in contractu interueniat consensus duoꝝ propinquoꝝ, predicta cõmunis cõclusio quam tos mũdus obseruat facit qõ etiã non poterit donare cã mortis, cum ad sui ordinationem, 7 sic ad solennitatem equiparet cõtractibus. 7 statutũ in contractib⁹ mulierũ requirit consensũ duoꝝ ꝓpinquoꝝ. 7 ita in specie ℨsuluit ℘. de anc. in cõsi.
a ccclxvi. a incip. Dubiũ in hac questione facit mirtura donationis, quem refert 7 sequitur do. Alex. hic in vlti. col. Idẽ tenent do. Aler. 7 Aret. in. l. ñ. in princ. j. de verbo. oblig. vbi reprehendunt Ludo. ibi in hoc tenentẽ contrarium: eo quia Lud. tenet 9tra cõmunẽ doctri. Et al. quã ꝓrime retuli ꝙ imo donatio causa mortis quo ad ꝓductionẽ in esse, 7 sic quo ad solẽnitates nõ equiparetur cõtractibus vt omnes volunt sed vltime volũtati 7 male. 7 eum etiã reꝓbat do. Aleran. hic. ¶ Adde vltra oẽs ꝙ idẽ not. cõsuluit do. Abb. in cõſi. clxvii. qõ est in. ñ. vol. rl. 7 incip. Factũ in effectũ sic ꝓponik. vbi not. cũsuluit qõ statutũ Senẽse dispoñs quod nulla mulier possit facere aliquẽ cõtractũ vel obligare se in ꝓiudicium dotium suarum sine consensu mariti qõ etiam nõ poterit facere donationẽ causa mortis vt ibi per eum. ¶ Licet omnes ita teneant ego teneo cõtrarium, vt cõtrarium consulerẽ, 7 iudicarẽ. ad ꝓueniendum multiplici
13 fundamẽto 7 primo, † nã in ꝓtractu adulti habẽtis curatorẽ requiritur authoritas, 7 sic adultus habens curatorẽ cum equiparetur pupillo ꝓhibẽt ꝓ legẽ ℌbere nisi interueniat authoritas curatoris, 7 sic regrik illa solẽnitas. l. si curatorẽ habẽs. C. de in inte. rest. mino. 7 tñ põt donare causa mortis. sine authoritate curatoris, 7 sine illa solẽnitate: ergo opi. doc. ꝓxime relata corruit. Assumptum ꝓbo sic. ꝙ adultus habens curatores possit sine eius authoritate donare causa mortis: q3 põt facere testamẽtũ ꝙ est fortiꝰ nec ibi regrik authoritas curatoris ter. est in. l. aurelio. ℌ. caius sei⁹. j. de lib. leg. gl. Bar. 7 do. in. l. j. ℌ. fuit ch̃sti. j. ad treb. Bal. 7 alij in. l. si frater. C. qui test. fac. pos. **Ratio** est: q3 quãdo adult⁹ facit testamẽtũ nõ põt causari lesio, **er quo** potest illud ad libitũ renocare, 7 ideo nec sibi nec ei⁹ be
14 redi dak in integrũ restitutio. Jsta ratio militat in donatione causa mortis. imo fortiꝰ † q3 testamẽtũ nõ põt sola volũtate testatoris renocari nisi faciat aliud eq̃ solẽne. ter. est melioꝛ de iure in. ℌ. ex eo etiã solo. inst. ex qui cau. tes. infir. Bar. in. l. si iure. j. de le. iñ. 7 tñ dõatio cã mortis ex sola penitẽtia donãtis renocatur ꝑ l. nõ ois. in ꝑn. ℌ. si cer. pe. 7 ita in terminis ꝙ adultus habẽs curatorẽ possit dõare cã mor. sine aliqua authoritate curatoris. tenet Bal. in. l. j. in ꝑn. ℌ. de tute. 7 ra. dis. Bal. 7 d. Aler. expresse in d. l. si curatorẽ habẽs. C. de in inte. resti. mi. quãuis cõtrariũ. 7 male sub dubio forte teneat. idẽ Bal. in c. j. ℌ. ité sacramẽta. in. vi. col. de pa. iura. fir. quã inaduertẽter segk Aleꝛã. sibi contrarius hic. in fi. Sicut ergo adult⁹ habẽs curatorẽ ꝓhibẽt cõtrabere sine solẽnitate curatoris, 7 tñ põt donare causa mortis: q3 cã ꝓhibẽt ad libitũ renocare. ita dicimus in ꝓposito ꝙ mulier que ꝑ statutũ ꝓhibẽt ℌbere per hoc non intelligak ꝓhibita dõare cã mortis ex quo nõ est sibi ꝓiudicialis sicut ℨct⁹ q3 sunt irreuocabiles, vt statiz dicã, 7 ꝑ hoc videt mihi ꝙ corruãt fũdamẽta tenẽtiũ Jriũ. ¶ Et si tu subtilis diceres cõtra istam opi. quã teneo fortiter stringere ꝙ licet adult⁹ possit donare cã
15 mortis sine authoritate curatoris: † tñ pupill⁹ ꝓpt imbecillitatẽ intellect⁹ nõ põt etiã donare cã mortis. ter. est qui reputak ad hoc sing. in. l. j. in ꝑn. ff. de tut. 7 rat. dist. facit. l. discretis, 7 ibi d. Aler. in j. no. C. q test. fac. pos. ad odo sic pupill⁹ q3 non põt contrabere sine authoritate tutoris nõ potest etiam donare causa mortis, 7 ꝓpter imbecillitatẽ intellect⁹: ergo idẽ dicendũ est in
a muliere prohibita ℌtrabere ex forma statuti sine certa solennitate, qõ ꝓpter imbecillitatẽ intellectus ꝓhibeak etiã donare cã mortis: ꝓobo assumptũ ex eo qõ in ꝓposito buiꝰ statuti egregie dicit Bal. in. l. ñ. in. ix. q. C. de rescin. vẽ. vbi dicit bal.
16 qõ † mulieres, 7 minores facile seducũt, ideo egꝛssima sunt statuta que in cõtractibus minoꝝ vel mulierum exigunt consensum ꝓpinquoꝝ quibus statutis etiã cũ iuramẽto renũciari nõ potest vt ibi egregie per eũ. Similiter idem Bal. in c. ñ. in pe. col. de ꝓoba. dicit ꝙ talia statuta habẽt in se rationẽ naturalẽ: q3 mulieres 7 minores sunt subiecti multis deceptionib⁹ ꝓpter cõsilium inualidũ. facit bene tex. in. l. cuius bonis circa ꝑin. ℌ. de cura. fur. 7 in l. imperialis. in ꝑin. C. de mup. qua ergo ratione pupillus qui non potest cõtrabere sine consensu tutoris non potest etiã donare cã mortis ꝓpter imbecillitatẽ 7 lubricũ etatis: eadẽ ratiõe dicẽdũ est in muliere ꝓhibita ℌtra
17 bere ꝙ statutũ ꝙ etiã nõ possit donare cã mortis. Cõfirmak q3 si statutes fuissent interrogati de donatiõe cã mortis vi simi liter idem statuissent: ergo ds haberi ꝓ statuto, 7 expresso per glo. in. l. tale pactum. ℌ. fina. ℌ. de pac. cũ concoꝛ. quas ibi dedi. ¶ Jsta videbantur facere contra opi. quã ego teneo ℌtra communem. sed istis fundamẽtis facile rẽspondetur ex bis que nũc subiicio. ¶ Secundo ꝓ opi. mea cõtra cõmunẽ moueoꝛ alio bono fundamẽto: † q3 statutum ꝓhibens mulierem non posse contrabere in cõsensu ꝓpinquoꝝ non ꝓhibet quin possit testari. l. verba cõtraxerunt. j. de ver. sign. 7 vt dicit glos. hic oẽs possũt testari qui nõ reperiuntur exꝓsse ꝓhibiti, sed mulier nõ est ꝓhibita testari nec de iure communi nec ꝑ statutum: ergo posset testari tũc, 7 sic si mulier potest testari sine solẽnitate dicti statuti. ergo forti⁹ potest donare causa mortis sine solennitate illius statuti: qa cui cõceditur qõ est maius intelligitur etiã concedi ꝙ est minus vt hoc ter. vbi diri in vltimo

a ¶ Jn cõſil. ccclxvi. Adde tu ꝙ est in cõſi. cccxiiij. licet quidã mod. peruſ. hic dicant se illud consilium inter ꝓlia ꝑtri non inuenire, licet ei⁹ decisionem sequanr̃ ꝑ qua facit quod dicit Bald. in. c. j. in vj. col. in ver. quid si vasalli. de ꝓbi. feu. ali. per ℌd. 7 refert do. maria. soci. in cõſil. rxix. colũ. iiij. in ver. nec obstat ꝙ vbi si alicui cõceditur ꝙ possit donare, nõ tamẽ poterit donare causa mortis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nota. statutū ergo ꝓhibens mulierē contrahere sine psciṅtia oñoꝝ propiꝫ quoꝝ ideo sic ꝓhibuit: quia cōtractus sunt magis ꝓiudiciales cū sint irrenouabiles. l. ficut. C. de acti. ⁊ obligl. in cōmodato. §. sicut. ff. commo. ✝ Sz tenim ⁊ donatio cā mor. ꝑtr quicūq; vsq; ad extremū vite eritū reuocari. cui hic ita p̄. §. ratio. ff. de dona. inṫ vi. ⁊ vxo. c. cū marthe. & cele. mil. ꝑsẓi donatio cā mortis q̄ reuocat̄ sola penitentia vt dixi. ¶ Certio mouebor sicut adult⁹ q ꝑtestari q̄ est pl⁹ sine auctoritate curatoris ita etiā ꝓnat cā mortis vt dictū est: eodē modo mulier que pōt testari q̄ est plus ds̄ posse donare cā mortis sine solennitate illius statuti: quis vterq; ꝓhibeat ⁊ trahere vnus de iure cōi alius vō ex solēnitate statuti. Sz pupill⁹ nō pōt testari. l. qua etate. ff. de test. Ita nec dōare cā mortis: ergo ibi apparet q̄ maior imbecillitas intellectus indicat in pupillo cui nō posset testari vt dixi. ꝓpt defectū intellect⁹ quā in muliere que bene testari ꝑt: ergo nō est tātus defect⁹ intellectus: ergo cessat argumēta que fecit in ṫrīū de pupillo. ⁊ ita tenco ĩ cōẓ. ⁊ si casus ṫngeret vt pluries dixi ita ꝓsulerē. ⁊ iudicarē. ⁊ nō habes
19 alicubi articulū ita discussū. ¶ ✝ Dixi secundo q̄ donatio cā mor. quo ad effect⁹ equiparaṫ vltimis volūtatib⁹ ꝑ text. in. l. fi. C. de don. cau. mor. Inmō ꝓrinaṫ ex multis. ita ſ̄ cum in legatis, ⁊ fideicommissis dūium trāsit ipso iure a morte testatoris absq; alia traditiōe. l. a titio. in fi. ff. de fur. Li tibi hō. §. cū seruꝰ. ff. cod. Idē est in donatione cā mor. in qua nō regrit aliqua traditio. l. j. in fi. cū. l. seq. iuncta gl. §. de publica. ⁊ ter. in. l. si mortis cā donatio. in vbo vēdicare. ⁊ ibi gl. expssa. ff. de do. cau. mor. cu
20 multis cōcor. hic adducti⁹ per do. Aller. ¶ ✝ Secūdo in donatione cā mor. habet locū ius accrescēdi, ꝓout ⁊ in vltimis volūtatib⁹. l. vni. §. fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij no. C. de cadu. tol. Bar. in. l. re iuncti. ad si. vbi dicit. ff. de leg. §. quāuis secus sit in ṗctib⁹,
21 l. si mihi ⁊ titio. vbi bar. ⁊ alij. ff. de v. ob. ¶ ✝ Tertio sicut ꝑ alie nationē volūtari an factā a teſtōre delegato reuocaṫ legat. l. rē legatā. ff. de adi. leg. l. fideicōmissa. §. fi rē. ff. de lega. iij. ita etiā reuocatur donatio cā mor. Dictū est solē. Dy. in. l. ſtichum qui meus erit. j. co. ⁊ Bal. i ꝑ reputat esse aureū: ibi plene vidē de
22 hoc. ¶ ✝ Quarto sicut mulier nubēs intra annū luctus nō pōt a marito capere in vltima voluntate: ita nec per donationē cā mor. ḷz secus ꝑ do. inter viuos. l. j. cū gl. in verbo donationē. ⁊ ibi Bal. ad hoc pōderat. C. si mulier sedo nup. Simile in. l. cū
23 bi. i ꝑ princ. ff. de trāsa. ¶ ✝ Quinto in ṗctib⁹ nō ḅz locū cautio mutuana vt habetur in. l. j. C. de pac. ⁊ in. l. fine apud acta. C. de transac. sed bi in vltimis volūtatibus. l. mutuane. ff. de condi. ⁊ demon. eodē mō habet locū in donatione cā mortis. ter. est de hoc valde sing. in §. que vō nunc ſegtur. versi. prefate. in aut. de nup. coll. iij. ita etiā no. tz bal. in aut. qui relictū. C. de indi. vi.
24 tol. in vij. no. ꝑ illu. ter. ¶ ✝ Sexto sicut actio ꝓpetēs ex testō ḷz sit stricti iuris tñ ḅz naturā bone fidei. ⁊ ideo fructꝰ in alia ac cessoria venit a tpe more, sicut in alijs actionib⁹ bone fidei. ita actio ꝓpetēs ꝓ donatione cā mor. ḷz sit stricti iuris tamē ḅz naturā bone fidei, l. scia. §. bone fidei. ⁊ ibi glo. no. in vbo ꝓsti-
25 tut. ff. de don. cā. mor. ¶ ✝ Septimo sicut de legatis detrahitur falcidia ita etiā de donatiōe cā mor. ter. est in. l. si mortis. C. ad
26 l. fal. ⁊ in. l. cū pat. §. cozū. j. de leg. ij. ¶ ✝ Octauo sicut ruptor testameṫo per ṗta. cōseruāṫur legata relicta cōiunctis psonis per titulū. ff. de leg. ꝓstan. ita ꝓseruantur donationes cā mortis.
27 l. in. princ. in vi. Bar. j. de leg. ꝓcita. ¶ ✝ Nono ⁊ hic attēde si statutū disponat q̄ foren nō possint vēdi vel donari res existētes in extimo cōmunis, tñ bene poterunt donari cā mortis: q̄ ita casus e. ⁊ omissus a statuto. ita singlr determinat Bal. nec alibi legi, in. c. q̄ Eccl. ad fi. de ind. vbi reputat bene not. ⁊ dicit q̄ lex de facto ṫngit. nō reperio vt dixi ab aliquo tactum. ¶ Subito q̄ hic tractatur de donatione causa mortis faciendā. ⁊ fit ꝓout inesse deducit, ⁊ tūc equiparatur ꝓtractibus, vt dixi in mēbro precedēti. Scdo q̄ eadē rō statuti quare res existes in extimo cōmuni nō possit vēdi vel donari forēsis nō sit tenet onera ciuitatis. cadē rō militat in donatione
28 cā mortis. no. q̄ passus est nou⁹ ⁊ egerit lata indagine. ¶ ✝ Decimo sicut patronus acceptās legatū repellit a ꝓtabulādo testamentū liberti. l. ſ̄. C. de bo. ꝓsc. Stab. ita acceptās donationē cā mortis. l. si vero. §. si. seruo. ⁊. §. sed ⁊ si mortis. ff. de bo. li,
29 ¶ ✝ Undecimo sicut in codicillis nō ꝑt directo reling hereditas, ita nec in donatione cā mortis. l. licet inter ꝑnatos. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij ad hoc no. ibi aliq̄s plene dixi. C. de test. Plura alia
30 poteris studio tuo cumulare. ¶ ✝ Extra glo. Bar. formaṫ duas opp. ⁊ duas q̄. Adde circa. ſ̄. opp. de. l. si arrogator. quod plan⁹ ꝑt rideri, ⁊ melius quā faciaṫ Bar. q̄ ideo ibi in illa quarta parte arrogator nō ꝑt imponere grauamē fideicōmissi: eo q̄ illa quarta non debeṫ impuberi ex dispositione hois sed legis. vñ q̄ nō honoro grauare nō possuṫ. l. ab eo. C. de fideicō. istā rationē ꝓprie assignat ibi text. ſ̄ substitutio pupillaris
est merū cōmodū impuberis. l. patris ⁊ filij. §. de vulg. ⁊ pupil. gl. in. l. ex trib⁹. C. de inoffi. test. Sed ✝ dicō. est on⁹ ⁊ grauamē.
31 l. coheredi. §. cū filio. ff. de vul. ⁊ pup. ¶ ✝ Decimo tertio bar. in statum ꝓhibēs minor. xx. annis testari intellīgat etiā ꝓhibere ne possit codicillari, determinat q̄ sic, ⁊ cū Bar. trascū Salic. fio. ⁊ ceteri moder. hic, excepto Rap. cu. cū alijs adductis p do. Aller. quos p te videas. Prīu ergo tz Raph. hic p aliqua gbus rideṫ dō Aller. ⁊ Bre. hic videas p te. Qrarū etiā tenet Bal. in. l. n. C. de test. qz ipse statutū est stricti iuris ⁊ Ius cō
mune ergo est strictissime interpretandū. ¶ Tu aduerte q̄ iura q̄ allegat Bar. loquuṫur in materia exorbitāti vel imitatoria: sed q. Bar. ꝓprie est in correctoriis in statuto corigēte l⁹
32 cōmune. ⁊ ꝓpterea defendēdo Bar. dicit q̄ etiā in correctoriis q̄ duo cas reperiunt egꝛarati a. l. antiqua quicqd statuṫur p. l. nouā corigētem in vno intelligit etiā corrigere in alio. ita in cozrectoriis tz Bar. in aut. sed cū testatoz. in. j. co. C. ad. l. fal. adē Bar. in. l. marcell⁹. in ꝑn. ad treb. Ang. de are. in. §. fi. in sti. q. cā manu. nō licet. per gl. ibi in verbo impleuerit. ⁊ hoc bene nota ꝓ ampliatione regule quā tradit gl. in. o. l. quod vō
33 ẓtra. §. de legi. est verū q̄ circa hoc multum insistit Are. hic. ⁊ idē Are. in rub. j. de acqg. pos. in. ij. co. ¶ ✝ Item pro decisione Bar. bene facit q̄ vbicūq; rōne etatis ꝓhibet aliqs testari, ꝓhibetur etiā nō solū codicillari etiā donare cā mortis, vt est ter. no. in. l. j. in vnī. in ver. nā sicut. §. de tutel. ⁊ ratio. distra. ⁊ in. l. discretus. C. q̄ ten. ſa. pos. ⁊ dixi. pleni⁹. §. in illo articulo nunc. ad
34 statutū ꝓhibens mulierē ꝓtrahere sine certa solēnitate ꝓhibeat etiā donare cā mortis, ibi plene ista retuli. ¶ ✝ Secundo querit Bar. si statutū disponat q̄ valeat testameṫū cū quinq; teſtibus. nūquid valebunt codicilli cum tribus testibus. determinat q̄ nō, ⁊ bene ⁊ ceteri cū eo tenēt cum concordan. alleg. per do. Aller. Sed aduerte dū Bar. allegat ꝓ hoc not. in. l. illud. C. de fac. san. eccl. Certe illud quod ibi tenet gl. no. in ver bo causam facit in cotrarium: sed Bar. post ꝑt. de bella per. eam rephendit et no. do. que bene facit ꝓ no. decisione Bar. hic. ⁊ per ista remanet expedita ista ler secunda.

1 ☞ Dictio quisquis id est si aliquis.
2 Dictio quisqs tuncta vbo futuri tēporis facit conditionem.
3 Legata facta sub aliqua ex cōditionibus de quibus in text. q̄ non dicantur conditionalia.
Legata conditionalia non transmittuntur ad heredes si legatarius ante euentum conditionis moriatur.
4 Legata vt debeantur tam ex testamento quam ab intestato requiritur aditio hereditatis.
5 Expssio conditionum que de necessitate insunt operatur q̄ habeant figuram conditionum verbalem non quo ad vim et effectum. j. in nu. 34. ⁊. 40. cum seq.
6 Mandatum pape per quod mandatur conferri beneficium alicui si est idoneus non est conditionale.
7 Conditio aliquādo nō importat cōditionē sed admonitionē.
8 Expssio eius quod ex dispositione. l. ad effectū alicuius actus necessario requiritur si fit in vim conditionis nihil operatur.
9 Cōditio iuris, phata ab hōe intelligit ꝛm dispontionē iuris.
10 Cōditio iuris expssa ab hōe nō ḅz cōditio hominis sed iuris.
11 Statutū disponēs id q̄ ius commune, dicitur ius cōmune.
12 Dispositio hominis facit cessare dispositionem iuris specialē ⁊ extraordinariam. alias non.
Cōditio iuris nō impedit transmissionē ſz hois sic, vt. ff. n. 10.
13 Expssio eorum que tacite insunt q̄ nihil operentur ⁊. j. nu. 43. ⁊ seq. vbi late quando possint operari. ⁊ nu. 45.
14 Si aliquis reperitur in canonicum hoc acto expresse quod si bi conferatur prima prebenda vacatura hoc non est simonia. Stāte statuto q̄ positionib⁹ clare respondeatur nō pōt rideṫ adijcere conditionem que tacite ex coniecturis subintelligat.
15 Intellectus ad. l. in conditionibus. ff. de condi. ⁊ demon.
Testator si instituit plures heredes ⁊ reliquit legatum alvno eoꝝ si heres erit illo nō adeunte legatum debetur a coherede.
16 Portio coheredis repudiantis quod accrescit coheredi cū onere suo virtute tacite repetionis.
17 Hereditas si non potest adiri ex testameṫo ꝓpter errorē testatoris circa personā instituti quomodo tūc legata deueantur.
18 Legatum nominatim relictū ab vno herede quādo dicatur.
19 Legata relicta a primo herede quando censeantur repetita a secundo ⁊ sic a substituto vulgari.
20 Primus quod dicatur respectu secundi.
21 Aduersatina ſz q̄ debeat aduersari in his q̄ sunt eiusdē gñis.
22 Substitutio. non est locus quādiu primus heres potest adire.
23 Jus accrescendi procedit ex legis dispositione non ex dispositione testatoris directa.
24 Legata in terminis huius. §. non redduntur conditionalia quando debentur ex titulo si quis omissa causa testa.

Conseruatio

25 Cōseruatio legatoꝝ que fit per aut. ex causa. fit ex legis dispositione non testatoris.
26 Testator presumit velle illis q̄ ler ordinat, ⁊ cogitare q̄ ler disponit, ꝑsertim in fideicōmissis intelligē cōiecturatiue. nu. 28.
27 Cōiectura ta mētē testōris q̄ sequāṫur fideicōmissis ⁊ legatis.
29 Clau. ista quisquis mihi heres erit ꝓtestet talia legata apposita in testamento non habet vim clausule codicillaris vt per hoc intelligantur grauati venientes ab intestato.
30 Legata facta in terminis huius. l. quisquis mihi heres erit ꝑtestet talia legata quod dicantur conditionalia ⁊ non transmittantur si in testamento est apposita clausula codicillaris.
31 Clausula codicillaris apposita in testamento an operet q̄ quod sint due dispositiones an vero vna.
33 Repetitio quod intelligatur facta cum qualitatibus suis.
34 Dictio si apposita actui cui ineſt de necessitate exponitur ꝓ quia ⁊ quando ponatur ꝓ quando.
35 Testator q̄ possit facere q̄ conditiones in terminis huius. l. sint mere conditiones ⁊ suspendāt ac impediant transmissionem. Testator potest facere quod conditio non habeatur ꝓ impleta etiam quando non stat per debentem implere.
Testator potest facere quod legatum alias transmissibile nō transmittatur.
36 Testator quando dicatur velle quod conditiones de quibus hic in ter. sint mere conditiones.
Bal. nihil intactum reliquit.
37 Clausula sub ista conditione quod non reddat actum conditionalem qui sui natura non erat conditionalis fallit nisi sequatur dictio si. nu. 39.
38 Verba debēt intelligi vt nō sint superflua ⁊ aliquid operētur.
41 Forma quando est precisa ad vnguem debet obseruari ⁊ non potest impleri per equipollens.
42 Vitium forme dicitur quod apponitur contra substantiam ipsius actus. secus si apponeretur contra executionem.
44 Expressio eozū q̄ tacite insunt si fiat per modū dispositionis non pōt operari damnū ⁊ grauamen, sed fauorē ⁊ cōmodū sic.
45 Clausula generalis quod non referatur ad specificata.
46 Expressio taciti quod veniat ex presumpta mēte defuncti an aliquid operetur ponderatur Bar. contrarijs.
47 Solutio noua ad. d. l. fi. C. de instī. ⁊ sub.
48 Dispensationes contra ius sunt valde odiose.
49 Sententia capitali extincta an ⁊ quando dicatur etiam extincta publicatio bonorum.
50 Expressio relatiua eius quod tacite ineſt nihil operatur. secus in dispositiua.
51 Arbiter si in condemnatione apposuit terminum legalem ad soluendum sub pena talis terminus dicitur terminus arbitri ⁊ non legis ⁊ eo elapso mora non potest purgari.
52 Societate contracta inter aliquos quod si aliqua iusta heredi tas obueniret alicui eozū q̄ debeat ceteris communicari q̄ si vni obuenit hereditas ex testamento in quam omnino successurus fuisset ab intestato quod hec etiam communicabitur.
53 Heres legitimus si instituatur in testamento heres quod dicitur testamentarius ⁊ non legitimus.
54 Conditio debet impleri in forma specifica.

3 –

Hec verba. Expressio 2ditionis per eum modum per quē ex necessitate tacite ineſt nihil operaṫ. h. d. ſz bar. Ego aūt sum mo sic. Cōditio apposita legato q̄ de iure tacite in
1 rat nō reducit legatū 2ditionale. h. d. ¶ ✝ Inter. ibi q̄s mihi ex supꝛascriptis heres erit, intelligit. i. si aliqs. ter. est ad literā in. l. si liberis. in fi. ꝑnc. ⁊ ibi bar. ⁊ alij no. §. de vulg. ⁊ pup. facit
2 nō q̄ ꝺ distributiū q̄s q̄s iunctū vbo futuri tpis erit. facit cōditionē. l. stichū qui meus erit. j. co. cū q̄ tacite ineſt a lege non
3 reddit legatū conditionale. ¶ Mo. primo ex hoc text. ꝙ legata facta sub aliqua ex tribus 2ditionibus positis in ter. nō reddūtur cōditionalia ita vt impediatur trāsmissio. cū legata 2ditionalia nō transmittāṫur ad heredes si legatarius moriaṫ ante euentū cōditionis. l. vnica. §. finauṫē aliquid sub cōditione. C. de ca. tol. ratio est ꝙt etiā voluit gl. nostra: q̄ etiā nō fuissent expresse a testatore inerāt tacite a lege ratio ratiōis est, q̄ legata ⁊ fideicommissa nō debēṫur nisi adsit caput testamenti. ⁊ sic
4 nisi sit heres. § ante heredis. insti. de lega. ⁊ nec sufficit q̄ aligs sit heres nisi etiam adeat hereditaṫe. l. si nemo. §. de testa. tutel, per quam additionē quasi 2trahiṫur cū creditozibus ⁊ legatarijs. ⁊ sic boc modo heres eis obligaṫ. l. apud iulia. §. j. ff. ev qb. cau. in pos. ea. §. si heres. insti. de obli. q̄ ex quasi ☞ctu. ⁊ istud procedit non solū cōdito testamento, sed etiā q̄ legata ⁊ fideicōmissa essent relicta per vencites ab intestato ad boc vt debeāṫur est necesse q̄ ab intestato adeaṫ hereditas ꝑ illos qui ab intestato successuri sunt. gl. est valde no. in. l. qui filium. §. j. in ver

bo codicillis. §. de heredi. instī. quā glo. ad hoc repu. sing. Bal. in aut. ex cā in. r. opp. C. de libe. ꝓct. ⁊ est ter. in. l. ij, ⁊ ibi Bart.
5 ad hoc not. j. de fideicō. lib. ✝ Expssio ergo istarū conditionum que de necessitate insunt facit vt habeant figurā conditionum quo ad verba sed nō quo ad vim ⁊ effectū. Ita dicit ter. no. in
6 l. cornelius. ad fi. §. de hered. inst. ✝ licet quando papa mandat conferri beneficium alicui si est idoneus, tale mandatū non est 2ditionale per cle. j. de cōcef. prēbē. do. Abb. in. c. j. ad fi. de post, ꝑcla. ⁊ late. d. Abb. in. c. fi. de ꝑsump. in. c. j. ⁊ in. c. de cetero. de re iud. ponāt. etiā Lano. in. de. j. de offi. de leg. ✝ Sicut aliquā
7 do 2ditio non solū importat cōditionē sed admonitionē quandā. ter. est not. in. l. muto. §. sed sub 2ditiōe. §. de tute. late Bar. in. l. j. in. fi. ⁊. iij. col. j. de cōdi. ⁊ demon. ¶ ✝ Secundo no. ex boc
8 ter. bonā regulā q̄ quādo ex dispositione. l. ad cuius act⁹ esse ctū aliquid regritur de necessitate expressio eius in vim cōditionis facta nihil operaṫ ⁊ presumitur facta eo modo quo necessario regritur a iure, tz alias ꝑba de sui natura possent aliō importare, nā possent importare vt faciant merā condition. si testator istud vellet vt est solē. ter. in. l. in cōditionibus. §. j. de condi. ⁊ demon. super quo ter. Bar. j. multū insistit. item verba quisquis mihi ex supꝛascriptis, possunt verificari etiā in subsṫituto ipsi heredi. l. qui liberis. §. bec ꝑba. §. de vul. ⁊ pup. Ertō
9 est: q̄ ista est cōditio iuris, vnde ꝓlata ab homine intelligiṫur ſm dispositionē iuris. l. quero. §. inter locatorē. §. loca. ⁊. l.
10 quidā cū filiū. j. de ver. obli. ¶ ✝ Tertio no. ex hoc ter. q̄ cōditio iuris expssim ab hoie nō dicitur cōditio hominis ḷz iuris. ⁊ ideo nō impedit transmissionē. Sic statutum disponens id quod ius cōmune nō dicit esse statutū ḷz ius cōmune, vt est gl. in. c. j. in vbo, cū sint. de cōsti. in. vj. Bar. ⁊ alij in. l. j. in ꝑn. j. ad. l. fal. ⁊ est ter. in. c. ꝑstoralis. de fide inſtr. ⁊ in. c. ex parte vltimo. ⁊ ibi do. Ant. ad hoc no. de vbor. sign. Hec ob. ſi diceretur
11 q̄ dispositio hominis facit ✝ cessare dispositionem legis. l. fin. C. de pac. cōuen, Respōdetur q̄ facit cessare dispositionem iuris specialis vel extraordinariam alias nō, ſm Bart. ibi, ⁊ in. l. ⁊ habet. §. cū quis. j. de ꝑca. Lyn. ⁊ alij. in. l. ſi. C. de iure emphy.
12 ¶ ✝ Quarto not. q̄ 2ditio iuris non impedit trāsmissionē. sed bene cōditio testatoris, ⁊ sic hominis. ita probatur ex boc ter. iuncta gl. ratio diuersitatis est ſm Bal. hic. q̄ impedire trāsmissionē, est impedire iudicū testatoris. vnde nō debet impediri per legē, sed bene pōt impediri facto testatoris. ⁊ ista sunt verba ter. in simili. in. l. si in testamēto. §. si qs omiſ. causa testa. vnde ler voluit impedire nisi appareat de volūtate testatoris.
¶ Quito ⁊ vltimo no. regulā ad quā tota die allegatur ista ler
13 quod ✝ expssio eozū que tacite insunt nihil operatur. ad idē ter. in. l. nō recte. C. de fideiusso. alleg. in gl. ⁊ ter. in. l. verba hec.
14 §. de cōdi. instī. ¶ ✝ Adde ꝓ ampliatione quod etiā in spiritualibus expꝛimere illud qō tacite ineſt nō est symonia: puta si quis recipiaṫur in canonicū hoc acto expresse q̄ sibi cōferatur prima prebēda vacatura. gl. est in. c. ad audientiā. el. ij. in gl. iij. de rescrip. ⁊ ibi do. Abb. do. cardi. ⁊ Jmo. glo. in. c. relatum. in glo. j. de prebē. glo. in. c. cum ad⁹. ferrariensis. in verbo percipe rent. ⁊ ibi do. Anto. de bu. in. xxvij. colum. de consti. gl. in. c. olim. j. in gl. ij. ⁊ ibi dominus Abb. de restit. spo. glo. in. c. signi
15 ficasti. de elec. glo. ⁊ Archidi. vij. q. iij. in summa. ¶ ✝ Aduerte tamen ad istam regulā ter. quod si statutum velit clare responderi positionibus non pōt adici cōditio que tacite ex cōiecturis etiam subintelligiṫur. ita no. Bal. in. c. q̄ ꝓpter. in. j. colū. de electio. ¶ Expeditis tertia. vt sequar ordinē Bar. Barto, format oppo. satis leuē vt per eum. ¶ Capio glo. ij. in vbo seius. in gl. ij. in fi. inquantum Bart. contra so. glo. datam ad. l. si titio. §. fi. in ea allegatā opponit de. l. in cōditionibus. §. j. de cōditio. ⁊ demō. ⁊ respondet inferendo not. vt bic per eum. Ex dictis Bar. circa. d. l. in cōditionibus. §. j. habes elicere ser
16 conclusiones principales. ¶ ✝ Prima cōclusio est q̄ quādo testator instituit duos vel plures heredes, ⁊ legatū relinquit ab vno eozū si heres erit, illo nō adeūte legatū debebiṫ an coheredē: q̄ portio heredis repudiantis sibi accrescit cū onere suo virtute tacite repetitiōi. l. si titio ⁊ meuio. §. iul. j. titul. primo. habetur in. l. licet imperator. in princ. j. cod. licet non ex volūtate testatoris sed ex dispositione legis. ¶ In ista prima cōclusiōe Bar. videtur male dicere q̄ quādo testator instituit duos vel plures heredes, puta titium ⁊ seium, ⁊ seium tantū grauauit onere legati certe eo repudiante coheres cui accrescit illa portio nō tenetur ad illud legatū ⁊ sic de directo ẓtra Bar. ex quo tale legatū erat iniunctū innominatim scio per nomē proprīū: ergo nō potest deberi ab alio coheredē cui portio grauati accrescit. ter. est in. l. celsus. §. q̄ alicuius. ⁊. §. fin. j. de leg. ij. ⁊ ita declarat ipsemet Bart. in. l. si titio ⁊ meuio. §. fina. ⁊ in. l. cum pater. §. cum estimaret. j. de lega. ij. ⁊ in. l. que cōditio. j. de condit. ⁊ demon. ⁊ sic Bar. videtur in boc male dicere. Consṫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

m⁹ per illud ꝙ tenet Bar. in l. eam quā. in vlti. col. circa fin. C.
17 de fidei cō. vbi tꝫ ꝙ in casu illius l. qñ hereditas ⁹ non pōt adiri ex testamēto, ꝑpter errorē testatoris circa personā instituti
nan quid legata debeantur a coheredibus, distinguit. aut sunt
relicta simpliciter, ⁊ transeunt ad coheredes cū onere. aut sunt
relicta nominatim ab instituto in cuius persona est erratū, et
tunc non trāseunt ad coheredes. ¶ Defendendo Bart. aduer-
18 te ⁊ qō legatū dicitur esse relictū nominatim ab vno herede qñ
relinquitur sub eius nomine ꝓprio: alias nō dicit nominatim
ꝓm gl. ⁊ firmius bar. in d. l. celsus. §. ꝙ alicuius. vnde dico qō
Bar. nō loquit qñ nomine ꝓprio illius heredis est ab eo reli
ctā legatū: qꝛ si isto modo loqueretur male diceret, vnde intel
ligo Bar. quādo legatū est relictū ab vno er heredibus sed nō
expresso nomine ꝓprio illi⁹. ⁊ exēplifico Bart. dupliciter. Pri
mo qñ sunt duo heredes ⁊ ab vno tantū legauit vt dicit Bar.
sed non nominatim. i. expresso nomine ꝓprio puta vt diri
quos heredes instituit, vnū in dodrāte, aliū in quadrāte. ⁊ di
rit qſqs mihi i dodrāte heres fuerit ⁊ hereditatē adierit, dā
mas esto dare tali centū. tunc legatū est relictū ab vno solo: ſz
nō nominatim hoc est nō nomine ꝓprio, ⁊ tūc bene ꝑcedat
qō dicit Bar. Secūdo potest exēplificari in casu. d. l. in condi
tionibus. §. j. intelligēdo prout est veritas. ⁊ statim dicā ꝙ ibi
ꝓm⁹ ⁊ secūdus nō sunt ꝓpria noīa sed appellatiua respectu
ordinis scripture ibi, ergo est legatū. si ꝓmo erit heres de tanta
tum. tūc nō est sub nomine ꝓprio sed sub appellatiuo. ita sal-
uo Bar. alia similia exēpla poteris ꝑ te cogitare. ¶ Scōo pō-
19 dera subtiliter Bar. ⁊ velle ꝙ si testator instituit vnū heredē a
quo legata reliquit sub ꝛditione si hereditatē adibit vel si he
res erit, ⁊ illi heredi substituit vulgarit. quo casu vulgaris sub
stitutus succedit ex ꝑssa dispositione testatoris. l. ij. §. si duo.
j. de bo. pos. ꝓm tab. ⁊ legata relicta a ꝓmo herede cēsentur repe
tita a scōo ⁊ sic a sub stituto vulgari. l. ꝫ imperator. j. eod. tūc
illa legata erunt ꝛditionalia. ⁊ sic nō transmittētur: qꝛ tūc ad
validitatē nō est necesse ꝙ adeāt ꝑ ꝓmū ex testō, ⁊ sic cōditio
ꝑssa nō inerat de necessitate ex quo legata poterūt deberi a
substituto veniēte ex ꝑssa dispositiōe testatoris. ita vult bar.
si bene eius ṽba liberes. ⁊ ista est bona limitatio ad reg. huius
ter. si est vera. ¶ Sed aduerte quia ista ꝛclusio videtur esse con
tra ter. in. d. l. in cōditionibus. §. i. in princ. in verbo si primus
heres erit. vbi legatū factū si ꝓm⁹ adierit hereditatē. ergo ibi
habebat substitutū vulgarē q̄ est secūdus cuius respectu dicit
20 ꝓmus. ⁊ nā ꝓm⁹ ⁊ respectu scōi. l. si a ꝓma. §. de lib. ⁊ posth.
⁊ licet plures essent institutiōes dicāt ꝓmo gradu, ⁊ non pri
mus ⁊ secūdus. l. ij. §. defertur. j. de bo. pos. ꝓm. ta. erat ergo ibi
substitut⁹ vulgaris ⁊ tū ter. ille exp̄esse decidit ꝙ legatū ita
factū nō est ꝛditionale: ergo de directo ɔ Bart. nec est verum
illud ꝙ ibi dicit gl. ꝓm aliquos ꝙ ꝓmus esset ꝓpium nomen
qꝛ nihil est ꝓbo ineuitabilit. ꝓpter ver. ſz ⁊ si sic leget: in eadē
l. vbi ter. aduersatiue veniens ponit aliū casum qñ testator di-
xit si primus heres nō erit secūdus dāmas esto ⁊c. ⁊ sic primus
dicit respectu primi grad⁹. scōs respectu secūdi qñ est substitu
21 tus. ⁊ nā illa aduersatiua ſz, debet aduersari bis que sunt einsdē
generis, vt ꝑ Bar. in l. mariti. §. fi. ꝑ gl. ibi. j. de adul. ¶ De-
fendendo Bar. rūde valde no. qō in. d. l. conditionibus. §. i. ibi
primus nō dicitur respectu secūdi qꝛ habuerat secundū substitu
tū, sed quia erat primus in ordine scripture testamēti. ⁊ sic erāt
plures heredes eiusdē gradus, put etiā voluit Bar. ⁊ si dicas
obstat ille ver. sed si sic leget: qui dicet si ꝓm⁹ heres nō erit se
cūd⁹ dāmas esto: ista est substitutio vulgaris. Respōdeo subti
liter ꝙ ibi necessario ꝓmus ⁊ secūdus nō dicunt respectu sub
stitutionis sed respectu ordinis scripture. ꝓbo inuitabilit: qa
ter. ibi cōtinuans eundē casum dicit, nā si ꝓm⁹ adierit cū se-
22 cūdo, sed istud nō posset esse in substituto qꝛ quādiu ꝓm⁹ he
res pōt adire nunquā possibile est ꝙ sit loc⁹ substituto. l. iij. ⁊. l.
quādiu institutus. ɔ. de acq. here. ⁊ iste est ver⁹ intellect⁹ ad illū
ter. ꝓm quē apparet ꝙ ille ter. nō obstat ꝛclusioni Bar. qꝛ ille
23 erat substitut⁹. ¶ Tertio vult Bar. ꝙ ius accrescēdi ꝑcedat
ex dispositione. l. nō aūt ex volūtate testatoris. Cōtra istā ꝛclu
sionē Bar. facit ꝙ imo q̄ succedit in portione coheredis ꝑ ius
accrescēdi. succedit ex mēte ipsius testatoris. ter. est in. l. si titio
⁊ meuio. §. iul. in verbo quasi substitut⁹. j. de leg. ij. Est verū ꝙ
alibi glo. in. l. apud iul. §. idē iul. j. ad treb. tꝫ cū Bar. hic ꝙ ius
accrescēdi, nō ꝑcedit ex iudicio testatoris. Itē illud ꝙ qs ꝛse-
qꝛtur ex iure accrescēdi: ꝛsequit iure suo. l. si mihi ⁊ tibi. in ꝓn. i
ṽbo ex meo legato. j. eo. ⁊ ibi Bal. ⁊ alīs ad hoc n ot. illū ter. bre
uiter ꝑ nūc ꝛclude ꝙ illud ꝙ quis habet per ius accrescēdi bꝫ
immediate ꝑ legē, ⁊ nō ex dispositiōe testatoris directa. ita di-
cit Bar. in. l. in testō. ꝑ illū ter. cū glo. ɔ. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ ideo
Bar. hic bñ dixit, cū dicit, nō debet legatū ꝑ put testator exp̄sse
⁊ immediate dispōsuit ab illa ꝑsona cui testator imposuit onꝰ
24 legati. ¶ Quarta ꝛclusio Bar. est dū opp. de tit. ɔ. si qs omīs.
cau. test. ꝙ quā amplieſ dispositio but⁹ ter. ꝙ legata nō reddā
tur ꝛditionalia in terminis huius ter. etiā qñ put deberi absq;
eo ꝙ heres institutus adeat ex testō, ⁊ sic possunt deberi etiā ab
intestato ex dispositione legis, ⁊ nō ex dispositiōe testatoris qñ
legata debentur ex edicto si quis omissa cau. testa. cum Barto.
tenēt communiter alij. Sed Sal. tenet de directo cōtrarium in
auc. ex causa. in. xij. col. in quarta op. C. de lib. ꝓcte. vbi tenet ꝙ
quādo filio ꝑterito legata sunt relicta ab intestato sub ꝛditio-
nesi hereditatem adierit, tūc nō habet locum ista lex: eo quia
tunc ista cōditio si scriptus hereditatem adierit nō inerat de
dispositione legis cum vitiata institutione ꝓpter preteritionē
25 filij legata cōsernarētur per illā auc. Sed nō aducrrit⁹ Bald.
de errore suo quia talis conseruatio legatorū per auc. ex causa.
fit ex dispositione legis, nō ex dispositione testatoris. put est ꝓ
pria doctrina Bart. ⁊ doct. hic. ⁊ ita etiā in specie reprobat do.
Aler. hic. ¶ Tu aūt ɔbsec dicta Bart. argue fortiter hoc mo-
26 do. ⁊ testator ꝑsumit velle illud qō lex ordinat ꝑm Bar. ⁊ alios
in. l. beredes mei. §. cum ita. ⁊ in. l. heredib⁹. §. j. j. ad treb. Bar. ī
l. vt iurisiurādi. §. si liberi. j. de ope. li. Bal. in. l. j. i. ij. col. C. de sa.
san. eccle. Itē te. tator cēsef cogitare illud qō lex disponit. dicit
Bal. in. l. ꝓcibus. in. xiij. col. C. de impu. ⁊ ꝑ tex. in. l. si duo. ɔ.
27 de ac. ꝙ. here. ⁊ ꝑsertim in fideicōmissis ⁊ legatis in quib⁹ sequi
mur coniecturatam mētem testatoris. d. l. in cōditionibus. in
princ. ⁊ l. cū proponebatur. j. de lega. ij. ⁊ l. cum quesitio. in fin. C.
de leg. ⁊ l. cū virū. C. de fideicō. facit ꝙ dicit ter. in. l. duo bere-
des. ɔ. si quis omīs. cau. test. dum dicit deberi legata ab herede
ac si esset adita hereditas ex testamēto. quō ergo bar. facit diffe
rētiam inter volūtatem testatoris ⁊ dispositionē legis? ¶ De-
fendēdo Bar. ⁊ respōde qō licet testator ꝓsumatur velle illud
ꝙ lex ordinat ⁊ illud ꝙ lex disponit, tū istud nō est directo ⁊ di
spositiue ⁊ exp̄sse si ꝙ disponat prout loquit Bar. ſz est ꝛjectu-
28 ratiue. ¶ Quinto vult Bart. bñ inspicēti quod illa clausula
apposita in testamēto quisqs mihi heres erit talia legata pre-
stet. nō habet de per se vim clausule codicillaris ⁊ sic p illa ver
ba nō intelligūtur grauati venientes ab intestato ad ꝓstan-
dum talia legata, sed solū heredes scripti in testamento. Adde
qō istud expressius tꝫ Bart. in. l. si quis cū testrō nulli. ɔ. in ꝓn.
⁊ idem Bal. ⁊ Ang. ɔ. de iur. codic. Contrariū in terminis te-
net gl. reputata singularis in. l. ex duobus. §. i. in verbo patris.
ɔ. de vul. ⁊ pup. quā ibidē sequitur Bar. sibi cōtrarius. sed pre-
cedens conclusio est magis cōmunis, put ordinarie tetigi in
30 d. l. ex duob⁹. §. j. ad ibi dicta me remitto. ¶ Sexta ⁊ vltia cō-
clusio Bart. ex ꝑ qu. im limitatur ista. l. quod quando in te-
stamento esset adiecta clausula codicillaris si nō valet iure te-
stamēti valeat iure codicillorum ⁊c. que clausula cōiter ⁊ qua-
si semper apponitur per notarios in testamētis tunc conditio
expressa per illa verba quisquis mihi heres erit, talia legata ꝑ
stet reddet talia ꝛditionalia ⁊ consequenter nō transmittent.
eo quia expressa voluntate defuncti hereditate nō adita ex te
stamēto poterāt deberi legata ab intestato, ⁊ sic tacite non in
erat de necessitate ꝛditio put erat expressa a testatore. Ita. cu.
qué male ⁊ alio non recitat do. Aler. reprehēdit in boc Bar. qꝛ
31 ꝙ si in testō est adiecta clausula codicillaris tūc sunt duo dis
positiones. vna testamēti: alia codicillorū in defectū testamēti,
⁊ in testamēto testator apponit ꝛditionē. ⁊ sic inspecto testamē
to opponitur ꝛditio que tacite inerat. clausula vero codicilla-
ris extēdit illā dispositionē vt dispositū principaliter in testamē-
to extēdat etiā ad codicillos ſz nō extēdit ipsam ꝛditionē. illa
ergo conditio nō intelligitur repetita in codicillis. l. si qs a fi-
lio, in ꝓn. j. eo. ⁊ dicit Raph. ꝙ in hoc decipitur Bart. ¶ Tu
32 aūt defendendo Bar. dic ꝙ imo repetitio intelligitur facta
qualitatibus suis vt est gl. in. c. ꝑ. B. in gl. mag. de offic. de-
le. ⁊ dicā ordinarie in. d. l. si quis a filio. ⁊ ita habes bñ enuclea
tam doctrinā Bart. ¶ Capio glos. ſm. in verbo conditionale.
quā diuidein quatuor partes. Jn ꝓma declarat ter. Jn secūda
eum extēdit. Jn tertia assignat rōnē ad ter. Jn quarta ⁊ vl-
tima illā rationē declarat, ⁊ allegat tres cōcordātes ad ter. secū
da est ibi, idē est. tertia ibi, ⁊ est rō. quarta ⁊ vltima est ibi, quasi
dicat. Et istā vltimā partē gl. pōderat Bar. hic in duobus lo-
33 cis. Jn ꝓma oppo. in ij. solu. ꝙ quando dictio si, apponitur
actui qui inest de necessitate tūc exponitur si ꝙ qꝛ aliqñ capit
pro quādo. l. in conditionibus. §. i. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ dicit
Bar. ꝙ vtraq; expositio est tolerabilis. ¶ Extra gloss. Barto.
examinat duas materias. Prima est huius. l. an expressio ꝛdi
tionis que tacite inest aliquid operet ur. Secunda materia est
34 an expressio cozū que tacite insunt ꝑ viam dispositionis aliq̄d
operef. ¶ Circa ꝓmā materiā. bar. formar tres op. ⁊ vnā q.
Adde circa primū cōtrarium ꝙ solu. quā dat Bar. sequendo
Pet. ad. l. iij. §. filius. ɔ. de lib. ⁊ posthu. fuit ante ꝙ ambo nasce
rētur

renť so. glo. in. l. si quis sempronio. in glo. fin. ɔ. de heredi. instit.
plura possent referri que traduntť in ista. l. in. §. fili⁹. ⁊ dicit do.
Ubal. to. de castellio. ꝙ nūꝙ fuit clarus de isto. ⁊ tamen. Sed ni
hil melius habet quā illud ꝙ dicit Bar. est verū ꝙ. j. in cōtra-
rio qō formabo cōtra Bar. ponā aliā solutionē. ¶ Circa scom
contrariū de. l. si ita legatū. §. illi si volet. adde qō sol. quam dat
Bart. ante cum ponit gl. in. l. aliqñ. j. de cōdi. ⁊ demon. item in
35 quantū Bar. in. q. pen formata tenet ꝙ testator potest facere
ꝙ iste sint ꝛditiones mere ⁊ ꝙ ſuspēdāt ac impediāt trāsmissio
nē ꝑ ter. in. l. in cōditionibus. §. i. in versi. nisi forte. ff. de cōdi. et
demō. qui ter. nō est ad hoc alibi in iure ꝓm Bal. in. l. vnica. ad
fi. ꝓin. C. de cad. tol. ⁊ in. c. cumana. in. vj. col. de ele. ⁊ dicit Ra.
in. d. l. in ꝛditionibus. §. j. ꝙ istud non reperit alibi in iure ita
bene sicut ibi. ¶ Adde ꝙ per illū ter. tꝫ Barto. in. l. vter ex fra-
tribus. ɔ. de cōdi. in fi. quod testator pōt facere qō quādo non
stat per debentē implere conditionem ꝙ tū non habeatur pro
impleta. Sic etiam potest testator facere ꝙ legatum alias trās
missibile qꝛ purū nō trāsmittatur ꝓm Bal. in. l. si pater. in. iij.
q. C. de in. ti. ⁊ sub. ⁊. l. vnica. in. ij. nota. C. vt actio. ab here. ⁊ cō-
bere. ¶ Sed aduerte qꝛ necessariū dubiū est ad intellectū bar.
quādo testator dicat velle ꝙ iste sint mere conditiones ⁊ ꝙ im
pediāt trāsmissionē. Solus Bal. qui nihil intactū reli quit in.
l. vnica. ad fi. ꝓin. C. de cadu. tol. dicit ⁊ valde singlr, ꝙ quando
testator diceret lego tali sub ista ꝛditione si titius heres erit vl
si adierit, ex quo dicit sub ista ꝛditione ſz tūc cōstare de ani
mo testatoris ꝙ voluerit esse ꝛditionale, ⁊ sic impedire trāsmis
sionē, vt dixi, ꝑ illa verba sub ista ꝛditione que ita declarant
voluntatē testatoris. moneſ per ter. in. d. l. in ꝛditionibus. §. j. q
hoc nō probat. Paul. de cast. hic in fi. idem tenet cum Bar. do.
Alle. ⁊ Are. reprehēdūt istā decisionē. Bal. pulcher ⁊ colorato
36 fundamento quia hec ṽba sub ista conditione non reddunt
actum conditionalē qui sui natura non erat cōditionalis, ⁊ ꝙ
hoc allegat tex. in. l. meuia. ff. de manu. testa. Testator relingt
libertatē tribus: sernis sub ista ꝛditione vt alternis mensibus
37 psoluāt. ⁊ Queritur. pone qō serui nō adimpleuerint istā con-
ditionē, nūqd dicāt esse liberi an nō. dicit ter. ꝙ sunt liberi nō
obstantibus aliis verbis sub ista cōditione. ad idem tex. in. l. si.
§. fi. j. de dona. per que iura istā doctri. tradit Bart. in. l. quib⁹
diebus. §. termilius. in. ij. col. j. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. nihil. j. de
conīūgen. ci. eman. lib. ⁊ in. l. si societatem. §. si arbitrorum. in
princ. ɔ. ꝓo soc. ¶ Ego teneo doct. Bal. quā sequitur Pau. de
cast. hic, que est verissima: qꝛ alias ista verba sub ista cōditione
38 nihil importarent ⁊ verba semper debēt sic intelligi vt nō sint
superflua, sed aliquid operētur. l. aliquando. in princ. j. eo. c. si pa
pa. de priui. in vi. ¶ Nec obstat fundamētū do. Aler. ⁊ Are. qō
videbat valde coloratū de. d. l. meuia. ⁊. d. l. ij. §. fi. ⁊ Bar. in lo-
cis. ɔ. all. qꝛ dico ꝙ illa iura ad literā ⁊ Bar. exp̄sse dicunt ꝙ qñ
post illa ṽba sub illa ꝛditione adiicitur dictio vt, sub ista con-
39 ditione vt vadas ad monumentū. tūc est verum, ⁊ qꝛ dictio vt,
non importat conditionē sed modū, ista oratio non est condi-
tionalis. ⁊ de hoc etiā est ter. in. c. cum Joannes. ⁊ ibi. d. Abb.
in. iiij. no. idē no. de fide instru. sec⁹ est quādo post illa verba sub
ista cōditione sequitur dictio si, tūc faciūt conditionē, ⁊ iste est
casus Bal. ⁊ casus noster lego titio sub cōditione si heres adie
rit: quādo ergo post illa verba sub hac conditione, sequitur dic-
tio si, ꝙ importat conditionē, tūc illa ṽba etiā cōditionē impor-
tāt. ita ad literā dicit Barto. in. l. si sub ꝛditione. in pc. col. j. de
sol. allegādo no. in. l. q absenti. §. j. j. de acq. pos. ¶ Ultra Bart.
circa istā materiā ter. opponit fortiter de. l. act⁹ legitimi. in v.
40 nūquā. j. de re. iur. vbi ꝛditio tacite inest. l. ex natura ipsius
act⁹. ⁊ tū si exp̄rimāt facit cessare tacitū. ⁊ sic aliqd opatur ſz cū. nā in boc bar. vt fibi de directo ɔtus
j. in. §. q. dū dicit ꝙ si tacitū venit ex ꝑsumpta volūtate defun-
cti vt. l. ꝙcinunt. in ꝓn. ſz de ure codi. tūc si exp̄rimāt nihil opa-
tur qꝛ tanter tacitū ⁊ expressum nō est differēcia. l. cū qd. ɔ. si cer.
pe. istud idē etiam repetit bar. j. in fi. sue distinctionis, in tertio
mēbro: nec video quō bñ saluck bar. ab hac ɔtate. ¶ Itē dū
bar. in fi. ſtius ɔtū allegat istā. l. videt eā male allegare: qꝛ vt. ɔ.
declarauit bar. ista. l. loquitur in prima materia qñ illud qō ta
cite inest exp̄rimit per viā ꝛditionis, vnde melius allegasset. d.
41 l. si arrogator. ¶ Circa istud ɔtū soleo tradere verā ⁊ nouā
so. qua posui in. l. cū qd pecal. ⁊ in. l. centurio. ɔ. de vul. ⁊ pup. nā
l. disp̄sauit cū ꝑe ɔ odes regulas iuris ꝙ ꝑ possit facere sub-
stitutionē pupillarē pupillo: qꝛ substitutio est testrō ipsius pu-
pilli. l. patris. ⁊ filij. ɔ. de vul. ⁊ pupil. ⁊ voluit qō pater filio pu
pillo possit substituere penit? extraneū ⁊ excludere matrē etiā
a legitima ipsius filij ꝙ nō potuisset facere filius si fuisset ma-
ior dicit ter. in. l. pap. §. ſz nec impube. ɔ. de inof. tes. in c. si pat.
42 de test. in. vj. ⁊ iste dispēsationes q̄ sunt ɔtus sunt valde odio-
se ⁊ multū restringēde. c. si. de fil. ꝑsb. gl. in. c. ordinarij. de offic.
ordi. in. vj. qꝛ ergo pater ex dispēsatione legis pōt substituere
pupillo ⁊ excludere matrē etiā a legitima: certe debet multū re
stringi vt ꝑcedat qñ ꝑ exp̄resse substituit pupillariter filio. se-
cus si exp̄resse nō substituit: quāuis alias sub vulgari cōtineat
tacita pupillaris. ista est ꝓpria ⁊ fundamēralis rō. ⁊ so. ad istud
2trarium. ¶ Circa quartū contrariūm. d. l. j. ſi penden. appel.
43 mors inter. inquantū ꝛcludit⁹ bar. ꝙ qñ iudex condemnauit
aliquē capitaliter, ⁊ publicauit eius bona per dictionē, ⁊ que
eque principaliter importat, tūc certincto reo pendēte appella-
tione nō extinguitur publicatio bonorū eque principalis. Sꝛ
quādo iudex nō exp̄ellit publicatio bonorū venit accessorio,
vñ extincto ꝓncipali delicto etiā extinguit publicatio bonorꝫ ac
cessoria. Limita multū no. istam doctrinā bar. ⁊ sic tex. in. d. l. j.
nisi iudex in ꝛdenatione adiceret clausulā semper solitā appo
ni qō si intētio esset. ɔ. vel vltra ius ꝙ eā reducit ad ius cōmū
ne: certe qꝛ tunc apparet ꝙ iudex non vult parte grauare, non
est differēcia an loquatur per dictionem ⁊, an per dictionē cū,
⁊ sic dictio ⁊, tūc nō ꝛjungit principaliter ex mente iudicis ꝓ
ferētis. ita limitat Sali. in. l. iij. C. si reus vel ac. mor. fue. ⁊ ante
eum bal. in. l. vni. in. ij. col. C. ne ex delictis defun. refert ⁊ sequit
Augu. ariminē. in addi. ad Ange. in trac. maleſi. in ṽbo ⁊ eius
50 bona publicam⁹. ⁊ hoc teneas bene cordi. ¶ Circa istas duas
materias bart. vt nihil omittatur adde quod alibi bald. sc exp̄
dixit vno verbo in. c. cū ordinē. in. vj. colum. de rescrip. vbi di-
cit ꝙ exp̄essio relatiua eius ꝙ tacite inest nihil operat. ita loq
tur ista. l. secus in dispositiua per. l. cel⁹. ɔ. de ayhit. sed ista sunt
imperfecte ⁊ min⁹ bene dicta, vt patet ex doctrinis bar. ¶ Ul-
tra bar. ⁊ tra istā secūdam materiam opp. d. l. si stipular⁹. ɔ. de
vsur. vbi exp̄rimitur illud ꝙ tacite inest. s. vacuam possessionē
tradi. l. ratio. §. i. ɔ. de actio. emp. ⁊ tamē si exp̄rimatur veniunt
fructus ⁊ patet qui alias nō venirent. gl. ibi rūdet ꝙ fallit ibi
bar. ⁊ melⁱ rūdet ꝙ ibi exp̄ssio fuit facta aliter ꝙ inesset: qua
ibi exp̄essit duo. l. fundū dari, ⁊ vacuam possessionē tradi. ista
tacite nō intelliguntur, merito ambo exp̄essa operātur vt ibi.
51 ¶ Jstā vltimā materiā bart. inducit ad duas qōnes. ⁊ Prima
est ꝙ si arbiter i ꝛdemnatiōe apposuit terminū legalē ad soluē
dū ⁊ sic tꝑs ꝛdrimestre. l. ij. ⁊ fi. C. de exec. rei iudi. sub pena ap-

Universidad de Deusto
Biblioteca

posita in cõpromisso an post lapsũ huj⁹ termini admittat purgatio more,ꝛ sic an dicat dilatio legal⁹ an dilatio arbitri.2clu dit Bar. qõ dicat termin⁹ arbitri,ꝛ ꝯter nõ admittat purgatio more. nõqꝫ arbiter poterat aliũ terminũ dare.l.diem pferre.ff.stari.ff.de arb.sed vltra Bar.habes meliorẽ ter.in pposito in.l.quid tñ.ff.solutioni.ff.de arbi.firmat Bal.in.c.grẽte.in vlt. q.de offi.dele.qõ nõ põt iudex facere.d.l.iiij.ff.si quis cõdemnatum.cũ gl.Pro i ita decisi. Bar.adde gl.q̃ hoc expresse tenet in l.cum qui certarum.ff.si.in gl.mag.circa fi.ꝛ ibi Ang.ꝛ Paul. de ca.ff.de ver.obli.idẽ tenẽt Jmo.ꝛ Pau.de cast.in.l.si insulã.ff. de ver.ob. Jmo.in.c.ex insinuatione.de rescri.ꝛ cum Bar.tenẽt Sali.ꝛ Are.hic.ꝛ ista op.õt Raph.cu.qõ putat esse de iure verior ẽ̃ alia videat equior, idẽ tenet Pe.de anch.de quo alij nõ faciũt mẽtionẽ in.c.j.in vlt.col.de cõsti.in.vi.pro ista opi.bñ facit.d.ff.stari.allegat⁹ per Bar.si eũ arbiter h3 ptãte etiã inique disponẽdi circa merita cause,ꝯpto magis circa appositionẽ termini de solucõe?ꝛ ita teneas,quãuis Jac.de Are.An.de pisis Bal.flo.ꝛ.d. Aler.hic teneãt Ziũ cũ alijs cõco.alle.p.d. Aleꝛ.

52 sed nihil allegãt qõ vꝛgeat.ideo nõ refero.¶+Scõo qrit Bart. de societate ẽcta inter aliquos qõ si aliqua iusta hereditas obveniret alicui cozũ qõ debeat ceteris cõicari,si ex testõ deferat illi q erat olim ab intestato successur⁹,an debeat cõicari.cõcludit Bar.post Pe.de bella perti.qꝫ sic. Idẽ tenẽt Pet.ꝛ Lyn.in d.l.si arrogator.ꝛ ibidẽ Alb.de ros.in vlt.col.ꝛ cõiter Modo.hic.ꝛ ista est cõis opi.ꝓm do.Aleꝛ.hic qcgd h3 eũ teneat Jmo.ista decisionẽ rephẽdit Aret.hic.p duos bonos tex.primo p ter.ex-

53 pressum ꝓm eũ in.l.illud.in prin.ff.de acq.here.+vbi si successurus ab intestato instituat heres,non deferẽ ibi legitima hereditas ab intestato sed cꝛ testõ.ꝛ dicit se,p certo admirari de tanto doctore quãt⁹ est Bar.qõ i hoc pũcto dixerit ℨ tex.legũ.Scõo movẽt Are.per tex.in.l.iure nostro.ff.si.ꝛ.l.seq.ꝓm primã lec.gl. ℨ.de test.tu.vbi est tex.qõ q esset tutoꝛ legitim⁹ ab intestato si facto testõ creat tutoꝛ,nõ ꝺ tutoꝛ legitim⁹ sed testamẽtariꝰ?ꝛ ergo ꝯra Bar.¶Defendẽdo Bar.rñdeo ad vtrũqꝫ tex.nã Bar.nõ negat qõ legitimus heres si instituat in testamẽto nõ dicat testamẽtarius,ꝛ qõ aliud sit esse legitimũ heredem ab intestato,ꝛ aliud heredẽ institutũ.facit bñ tex.in.l.in plurib.in prin.in verbo etiã si idẽ sit ad qđ vtroqꝫ nõ ptineat.ꝛ text.in.l.is q heres. in prin.ꝛ in.l.nec is.ff.de acqui.her.Sed considerat Bar.q̃ ex quo legitima hereditas tota ab intestato debeat ex ꝑsumpta volũtate defuncti.l.cõficiunt.in prin.ꝛ.l.si qs cũ test.nullũ.ff.de iur.codi.qõ si fiat institutio in testamẽto q̃ nihil debeat operari,istud est ꝓpriũ fundamẽtũ Bar.ꝛ ad hoc hibil obstat fundamẽtũ Are.facit.l.obuenire.in vbo nõ impropie.ff.de v.sig. Itẽ ad ꝓm tex.Are.rñdeo ꝛ aliter qõ nihil facit:qꝛ prima lectura gl. non est vera.ꝛ tex.ibi refragat,vnde vera est scũda lectura gl.q̃ ibi patruus nõ erat datus tutoꝛ in testamẽto,ſz ali⁹ q cõfirmat exclusõ patruo legitimo.ꝛ ita ibi clare loquit̃ tex.ꝑfertim in ℵ. nã cõmodius.¶Do.Pe.de bezu.reprehendit subtiliter bar,ꝛ dicit se audacter tenere ℨ Bar.eo qꝛ verba pacti cõprehẽdũt solum hereditatẽ obuenientem ab intestato.d.l.iij.ff.de illo.ff.p focio.ergo sibi imputare debẽt quare legẽ aperti⁹ nõ vigerũt.l.ve-

54 terib⁹.ff.de pac.¶+Scõo qꝛ cõditio ꝺ impleri in forma specifica.l.q heredi.ff.l.ineuius.ff.de cõdi.ꝛ demõ.sed forma specifica pacti est de bñditate iusta,ꝛ sic de obuenĩte ab intestato.¶Tertio movẽt fortiter ꝛtra Bar.ꝛ istud valde stringit.ꝛ p istud ego etiã teneo cõtra Bar.qꝛ saltẽ excepta legitima poterit eũ testa-

55 toꝛ priuare reliquo⁹ bñditatis sue sed ꝓm Bart.in mille locis ꝛ oẽs doc.hic qñ illud q̃ tacite inest,inest ex volũtate testõris tũc expressio bene operatur.l.talis scriptura.ver.quid ergo.ff.co.tit. cum ergo esset in mera voluntate testatoris priuare istũ reliquo hereditatis:ergo si expssit illud qõ tacite inerat ex volũtate expressio debet operari.ꝛ isto modo apparet fundamẽtũ Bar.esse falsum,ꝛ retoꝛquẽt de directo cõtra Bar.qꝛ si ex volũtate inest nõ est verũ q̃ sit par virtus taciti ꝛ expssi.put Bar.met in istis suis doctrinis pluries,ꝛ pluries repetit.itẽ Bar.ff.in scõa opp. secũde materie tenet in hoc de directo ꝛtrariũ q̃ si aliqd inest tacite ex ꝑsumpta volũtate testatoris si illud exprimit, qꝛ expressum facit cessare tacitũ,illa expssio aliqd operaꝛ:ergo de directo contra Bar.¶Hoc intelligit tũ ꝛ bene esset verũ nisi iste soci⁹ ab intestato succedat⁹ ꝛ fraudẽ pacti solicitasset se instituꝛ ex testamẽto vt excluderet socios:qꝛ cum per eum factũ sit quominus conditio impleretur ꝛ sic quominus succederet ab intestato debet haberi ꝓ impleta.l.labeo scribit si mihi bibliothecã. ff.de cõtrab.empt.ꝛ.l.iulianus.ff.mutui.ff.ad mace.qꝛ non debet aperiri via fraudib⁹.Lin fundo.ff.de rei vend.ꝛ.c.quanto.de iureiur.ꝛ istud vltimũ teneo contra Bar.ꝛ si casus mihi cõtingeret confulerem ꝛ iudicarem contra eum ex dictis Bar.met.

1 ¶Error tam nominis ꝓpriũ quã appellatiui in dispositionibus quando vitiet.

2 Error in nomine ꝓprio an vitiat remissiue.

3 Error confiniũm non vitiat dispositiõem.

4 Error patrie parochie vel vicinie quando vitiat, remissiue.ꝛ numer o.36.

5 Rescriptum impetratum super tali ecclesia contra certũ presbyterum.licet constet de ecclesia si erratum est nomine ꝓprio presbyter rescriptum vitiatur.ꝛ nu.33.

6 Rescriptũ in quo papa mandat prouidere de beneficio in territorio Bononiensi.b.scholari Bononiensi an vitietur rescriptum sit ille.b.sit paduanus studens tamen Bononie.

7 Baptizans feminam intendens baptizare masculum ꝛ ei imponit nomen masculi quod talis puella non erat baptizata.

8 Error in nomine ꝓprio rei legate quod non vitiat legatum quando constat de corpore ꝛ ibi rationem babes.ꝛ vide etiam nu.28.ꝛ.29.ꝛ nu.33.

9 Error in corpore ꝛ sic in substantia seu predicamento substantie vitiat legatum.ꝛ nu.31.quod non.ꝛ vide nu.42.

10 Error in nomine appellatiuo semper vitiat legatũ. ꝛ nu. 26. vbi ponit regulam ꝛ fallentias.ꝛ vide nu.44.ꝛ nu.57.
Nomina appellatiua imposita a natura vel iure gẽtium sunt immutabilia ꝛ sunt imposita a iure gẽtiũ. nu.13. ꝛ vide nu.48.

11 Errare in nomine appellatiuo, ꝛ nomine suo ꝓprio arguit stultitiam.

12 Significatio vocis nõ trahitur ad ea que sunt in mente retenta. Propositum in mente retentum nihil operatur.

14 Nomen appellatiuum est de rerum substantia ꝛ eo destructo destruitur substantia.

15 Procuratoris constitutio an vitietur si in constitutione dicatur constituo titium asinum meum ad agendũ ꝛ defendendũ.

16 Promitto tibi istũ equũ si dos dem̃ sit trium promissio valet.

17 Procurator quod quis videtur constitutus si dicatur constituo titium ad agendum ꝛ defendendum.

18 Expressio inepta quod minus vitiet quam omissio.

19 Error in nomine officij q̃ nõ vitiet sicut nec in nõe artificij.

20 Verbum inuriosum appositum in constitutione procuratoris q̃ nõ vitiat mandatũ sicut nec vitiat in titutionẽ heredis.

21 Pater quod non censeatur exheredare filium si in testamento eum maledicat ꝛ apponat vnam ex causis exheredationis.
Papa non censetur excommunicare licet in rescripto dicat apostolicam maledictionem.

22 Testator si dicat constituo titium dilapidatorẽ bonoꝝ meoꝝ ad erectionẽ testamẽtũ per hoc nõ vitiat ꝯstitutio executoris.

23 Procuratoris constitutio q̃ nõ vitiat ꝛ in instrumento dicatur constituo titiũ procuratoꝛem ad dissipãdum ꝛ perdendum.
Procurator constitutus ad perdendum potest donare.

24 Error in nomine appellatiuo inducto a iure ciuili nõ vitiat dispositionem.

25 Error in nomine appellatiuo ꝯtractus qõ nõ vitiat ꝯtractũ.

26 Testes quod non veniant appellatione supellectilis vel massaritiarum.ꝛ nu.45.

29 Cõstare de corpore in nois⁹ ꝓpriis qñ dicat ne legatũ vitiet.

30 Error corporis ꝛ substantie quod non sint idem contra gl.

31 Arguere de contractu ad vltimas voluntates quod liceat.

32 Conjnia vel qualitates rei adiecte per testatorem qõ magis attendantur quam nomen proprium rei.
Error in nomine ꝓprio magis presumitur quã in cõnib⁹.
Demonstratio que fit per conjnia quod sit fortior quam illa que fit per nomen proprium.
Presumptio fortioꝛ tol⁹it minus potentem.

33 Testatoꝛ si legat fundum comunanum in quo sit oliuetum,licet erret in nomine ꝓprio si tamen qualitas est vera de corpore constare dicitur ꝛ valet legatum.

34 Demonstrationes due si adiũctur legato quarum vna sit falsa,legatum sustentatur ex vera.

36 Error i nomine ꝓprio in stipulatione ꝛ iudicijs qõ nõ vitiat.

37 Error in corpore quomodo probetur.

38 Error probatur quãdo in tractatu de faciendo testamentum vel alium contractum aliqui exprimitur ꝛ postea aliud fit.

39 Error quod potius presumatur quam utilitatis mutatio.
Durare in eadem voluntate quando quis presumatur.

40 Fundus pratiuus quod differat a vineato specie.
Legato fundo aratorio nõn cõprehẽditur vinea.ꝛ qñ.nu.42.

41 Qualitates alicuius rei dicuntur que possunt adesse ꝛ abesse preter subiecti corruptionem.
Testatoꝛ legando fundum simpliciter qd intelligatur legasse.

42 Error in adiectionis sine accidentibus nõ vitiat legatum.

43 Agro legato an veniat vinea.
Ager ꝛ genus.
Disiunctiua posita inter genus ꝛ speciem resoluitur in idest.

46 Tutoris appellatione quando veniat tutoꝛ ꝛ econuerso.

Ratio

47 Ratio quare predictio testatoris coram aliquibus non sufficit sed expressa protestatio ante testamentum fic.ꝛ nu.51.

49 Stipulatio facta per a.ꝛ b.licet inter contrahentes coram testibus expresse actum sit quod dicendo a,intelligatur promittis ꝛ dicendo b,intelligatur promitto quod non valeat.

50 Species si plures legatur vni quod semel tantum debeatur ꝛ quando in tali legato fiat multiplicatio.nu.53.

52 Homo fictionem inducere non potest.ꝛ supra.nu.47.ꝛ.48.

53 Fictionem inducere ꝛ declarationẽ facere qõ inter se differãt.
Fictionis natura est inducere.
Fictio declaratiua retrotrahitur ꝛ non requirit extremum a quo esset habile.
Fictio declaratiua non est propie fictio.
Fictio inductiua requirit duo extrema habilia scilicet a quo, ꝛ ad quod.

54 Voluntas ꝛ sensus quod attendatur in legatis, non expressio verborum.

55 Probationes liquidissime qõ dicantur cõiecture vel presumptiones legum.

56 Legare nutu quod non possit ille in quo nulla est infirmitas.

57 Error in nomine appellatiuo data rei presentia ꝛ demonstrata per testatorem digito non vitiat.

SI quis in fundi vocabulo. Error in nõe ꝓprio rei legate nõ vitiat legatũ. secus si sit error in corpore vel nõe appellatiuo.b. d. ꝛ sic ista lex tractat de triplici errore, vt in gl.j. ꝛ ita lex est magis difficilis ℨ ostẽdat ꝓm Pau.de ca.bic in fi.¶Ad cuius dentia huj⁹. l.ne equiuocem⁹ in terminis ꝛ ꝛequẽter ne fallamur habẽt ꝓmittere iuuenes+qõ ista.l.loquit̃ in errore rerũ legatarũ,put etiã loquit̃ tex.in.l.si fortidianũ.C.de leg.De errore aũt in nõe heredis vel legatarũ loqtur im propie tex. in.l. si qs in nomine.C.de test.ꝛ in.ff.si qs in nomine. inst.eo.de errore nominis ꝓpriꝫ ipsius testatoris q videt arguere stultitiã est ter.in.l.fi.C.de bere.instit.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij ad hoc not.ꝛ ibi legẽdo feci mẽtionẽ de Rap.ꝛ Modo.senẽ.hic.ꝛ ibidem Bal.in.fi. 1 col.ponit de errore in nomine ꝓprio filij testatoris,ꝛ qd de error+nois ꝓpriꝫ aui paterni:nũquid iste error vitiaret ꝛ soluit in terminis Ludo.ro.in cõsi.clerix.inci.amplissime doctoꝛ. in j.dubio,ꝛ quid in iudicijs ꝛ in ꝯractibus an erroꝛ vitiet,ꝓpie

3 lõ quuntur iura alleg. per gl.j.in gl.iiij.ꝛ ibi dicẽt.¶+Et qd in errore cõmium an dispositionẽ vitient,habes ter.qõ non in.l. patronus.ff.sempromũ.ꝛ.l.liberis.ff.de leg.iij.ꝛ est gl.no.ꝛ oꝛdi.in.l.forma.in prin. ff.de cẽsi. ꝛ gl.in.l.si fortidianũ. C.de leg.

4 ponunt Jmo.ꝛ.d. Aler.ꝛ ceteri Modoer. hic.+Quid autẽ de errore patrie vel parochie,habes ter. in.l.bis vbis.ff.ina.ff.de beredi.instit.ꝛ ter.in.c.significante.vbi ponunt Lano.de rescri. ponit Bar.in.l.demõstratio.in prin.in.v.q.prin.ff.de 2di.ꝛ demon.Bald.in.l.pe.in.ir.vel.vij.col.C.de ere.rei iudi.istas materias tradũt bic mod.ꝛ nõ sunt de materia ꝓpria isti⁹.l.qꝫ ista l.solũ tractat quãdo est erratũ in nomine ꝓprio vel in corpore vel in nomine appellatiuo rei legate,ꝛ ista materia ꝓpiamle

5 gis ego attingã ceteris ptermissis.¶+Elduerte tũ qõ impetraui rescriptũ sup tali ecclesia ꝛtra talẽ presbyterũ, sed erraui in nomine ꝓprio presbyteri, licet ꝯstet de ecclesia, rescriptũ nihil valet:eo qꝛ rescriptũ est stricti iuris,ꝓm Joã. and.in addi. Spe.in tit.de rescrip.ꝑsen.ff.ratione aũt cause.in ver.qa si indubitate.ꝛ põdera beneratioñe quã assignat Jo.and.qꝛ rescriptũ est stricti iuris,ꝛ hoc modo dat magna limitatio ad regulã q̃ habet q̃ erroꝛ in nõe ꝓprio regulariter nõ vitiat,vt hic.ꝛ

6 d.l.in nomine.¶+Quid aũt si papa mãdat prouideri de beneficio in territorio Bononiensi.b.scholari Bononiẽsi ꝛ ille b. sit Paduanus tũ studẽs Bononie an per hoc vitietur rescriptũ ponit Jo.an.ꝛ oẽs Lanõ.in.c.significãte. de rescrip.ꝛ no.do. Abb.in cõsi. cc.incip.in questiõe que ad presens vtit̃ inter ca-

7 pitulũ in vlt.col.¶+Scõo ꝑ pulchra limitatione aduerte qõ si baptizãs intẽdit baptizare masculũ ꝛ ei imponit nomẽ masculi puta Petr⁹ cũ in veritate sit puella nõ est baptizata talis puella,secus si de hoc nõ cogitaret baptizãs,ſz simplr baptizauit.ita not.decidit Mostiẽ.in summa sua in ti.de baptismo. in ver.ita not.decidit Mostiẽ.in summa sua in ti.de baptismo. in princ.quinto.col.in vsi.quid ergo si quis putet.ꝛ ratio est qꝛ oportet qõ intẽtio baptizãtis fundet̃ super vero,vt ibi no. declarat Mostiẽ.in.iiij.col.in versi.sed cũ parauli. ¶No.ꝓmo er

8 bac.l. qõ error in nomine ꝓprio rei legate nõ vitiat legatũ qñ ꝛstat de corpore ratio est:qꝛ ꝓpria nomina sunt inuẽta ad recognoscẽda ea quibus imponunt̃.dicit ter.in.l.ad recognoscẽdos.C.de ingen.ꝛ ma.si ergo ꝛstat de qua re disputat testator, talis error nõ debet vitiare,istã rationẽ formal⁹ assignat ter. in.ff si qs in nomine. instit. eo.nã qñ ꝛstat de corpore,expressio ꝓpriũ nominis censetur esse superflua.l.j.in fi.ff.de do.pleg.ꝛ

l.j.in fi.ff.de actio.emp.ꝛ.l.certũ. ff.si cer.peta. vnde expssio nominis ꝓpriꝫ erronea tanꝯ superflua no ꝺ vitiare per regulã.l.vnice.in prin. C.de rei vx. actio ista ratio cessat in errore nominis appellatiui,ꝛ sic in nominibus appellatiuis generũ

9 que non sunt inuẽta vt cognoscamus individua.¶+Secũdo no.qõ error in corpore,ꝛ sic in substãtia seu ꝑdicamẽto substãtie vitiat legatũ ytẽdo vocabulis gl.ꝓme quã.j.reprobabo,ratio quia nõ debet illõ qõ expressit cũ in illo nõ adsit voluntas testatoris nec illud qõ voluit testatoꝛ qꝛ eo deficit dispositio. istã rõnẽ assignat formal⁹ ter.in.l.in ambiguo.j.de reb.dub.ꝛ ter.in.l.q̃ties.in ꝑn.ff.de heredi.inst. ꝛ ad istud no.vltra cõcordãtias gl.adde bon.ter.in.l.si me in vacuã.in prin.j.de acq pos.

10 ¶+Tertio no. ex tertia parte ter.q̃ error in nõe appellatiuo semp vitiat dispositionẽ.duas rationes assignat iste ter. Prima qꝛ nõa appellatiua imposita a natura vel iure gentiũ sunt immutabilia.Secundã rationẽ assignat in vbo vel qõ est stultitius qꝛ talis error sapit stultitiã.ideo est intolerabilis,vnde di

11 cit no.+bal.in.d.l.quoties.in fi.prin.ff.de bere.instit.q̃ tunc stulta volũtas errat in eo in quo nemo vnquã sane mẽtis erraret, vnde talis error nun ꝯ põt actib⁹ hominũ accõmodari sicut qñ quis erret in nõe suo ꝓprio istud etiã arguit stultitiã. d. l. fin.in ꝑn.C.de bere.instit.sed error in nomine ꝓprio rerũ vel psonarũ est tolerabilis.¶Tertiam rationẽ assignat ter. in.d.l. q̃ties.in ꝑn.ga in eo qõ expssit volũtas deficit in eo qõ voluit

12 deficit dispositio ꝛ scriptura,+ꝛsequẽter significatio vocis nul lo modo põt trahi ad ea q̃ sunt in mẽte retenta qꝛ propositũ in mente retẽtum nihil operatur.l.si repetẽti. C.de condi.ob cau. ¶Quartam rationem assignat Bald.in.d.l.si in nomine.C.de

13 inof.test.+qꝛ nomẽ appellatiuũ generis est impositũ de iure gẽ. ꝛ importat seu designat ꝓpriã substãtiã cuiuscũq; rei:vnde ei⁹ corruptio inducit corruptionẽ formeſsubstãtialis qꝛ q̃ est i intellectu nõ põt tuc sensu percipi.¶Quinta ꝛ vltimã rationem assignat Bal.in.l.si fortidianũ.C.de leg.quã dicit esse subtilio-

14 rẽ.ꝛ ea ꝛequitur ꝛ lo.hic qꝛ +nõ põt res carere nõe appellatiuo quin carcat esse qꝛ sunt de rerũ substantia. Unde si destrueret nomẽ appellatiuũ destrueret substãtia ꝛ esse. ¶Jurta istũ ter. ꝛ istud no.qõ error in nõe appellatiuo semp vitiat dispositio-

15 nẽ cadit pulchra ꝛ no. dubiũ. +Si dico in instrumẽto ꝯstituo titiũ asinũ ad agendum ꝛ defendẽdum causas ꝛc.an dicatur legitimus,procurator.an vera vitiabitur talis cõstitutio procuratoris,est pulcher pass⁹.d. Ant.de bu.ꝛ Jmo.in.c.petitio.in ꝑn. de procu.tenẽt qõ talis cõstitutio procuratoris vitiabitur per regulã huius ter.qꝛ ſt error in nomine appellatiuo,ꝛ in hoc ꝓbendunt Mosti.ibi qui tenebat ℨium.istã opi.do.Anto.et Jmo.qõ vitiẽtur talis cõstitutio procuratoris tenet do. Aleꝛ. bic Rap.Ful.ꝛ do.Aleꝛ.in.l.testamentũ nõ ideo. C.de test.idẽ do. Aleꝛ.in.l.si qs mihi bona.ff.ſz qd si mãdauit.ff.de acq.here. Saluat do.Aleꝛ.bic opi.Mosti.qñ ille qui cõstitut⁹ procurator per illa verba cõstituo te asinũ ꝛc.esset ꝑsens actui:eo tpe quo cõstituit mot⁹ per illud qõ vult gl.reputata sing.in.l.q extrin-

16 secus.j.de ver.ob.+que vult qõ si dico promitto tibi istũ equũ demõstrato bone in pũtia ad oculũ:talis erroꝛ nominis appellatiui nõ vitiat ꝓmissionẽ.quã gl.bar.j.allegat.ibi de ea dicã. ¶Ista saluatio.d. Aleꝛ.nihil penitus valet:qꝛ ꝑsentia corporis tũc operat qñ errat in nõe appellatiuo,ſz in ista.q.non est aliquis erroꝛ imo nec equiuocatio.Sola difficultas est ꝓpter terminũ asinũ,ꝛ ista ꝓpter ꝑsentiã ꝛstituti nõ remouet,nihil ergo penit⁹ faceret ꝑsentia isti⁹ ꝛstituti.¶Modo.senẽ.hic defecit

17 opi.Mostiẽ.duplici fundamẽto.+Primo quia si simplr dicerẽ cõstituo titiũ ad agendũ ꝛ defendendũ, censeret cõstitutus procuratoꝛ licet nõ direꝛim procuratoꝛẽ:qꝛ istud ostendũt verba precedẽtia ꝛ sequentia.vt probatur in.l.j.in fi. ꝛ qõ ibi Bal. tenet.ff.de hered.instit.in proposito si fuisset dictũ cõstituo procuratoꝛem ad agendũ ꝛ tacuisset asinum:illa constitutio valet ꝛ ℨ.ergo fortius si est tacita expressio inepta:qꝛ dixi asinũ:non

18 debet vitiare p regulã no.+qꝛ m⁹ vitiat inepta expssio quã omissio.est doc.no.Bar.in.l.demõstratio.in prin.in.ij.col.j.de 2di.ꝛ demõ. ¶Secũdo movẽt qꝛ hic non fuit erroꝛ in nomine

19 ꝓprio nec appellatiuo,+sed in nõe officij:qꝛ erroꝛ non ꝺ vitiare sicut nec erroꝛ in nomine artificij:vt est ter.folẽ.in.l.pe.j. de reb. dub. quẽ ter.qꝛ gl.alleg.ibi inducã. ¶Quid tenendum Teneo opi.Mostien.que est verissima,ꝛ credo qõ sit magis cõmunis,eam etiam tenet Bal.ꝛ Pau.de cast.in.d.l.testamẽtũ. nõ ideo per illum ter.C.de test.Lud.roma.in.l.si quis mihi bona.ff.si quis adiuerit. ff.de acqui.here, Ulrcti.in ea.l.si qs mihi bona in.ff.sed quid si mandauit.ꝛ do. Aleꝛ.ibi contrarius in consi.xliij.quarti volu.incip. visis ꝛ ponderatis bis qũe continentur in processu.in.viij.colũ. Idem tenet Abb.in.d.c.venio. in.iij.no.ad fi.de procu. ad ita tenendũ mouẽt me multũ infra scripta,ꝛ ꝑsertim qꝛ hic nõ fuit erroꝛ:nec ꝛstitutẽs fuit ita supi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nus qñ crederet aſinū vocari aut ſignificare pcurator̄, ſed illō vocabulū fuit iniuriosum ſeu conrumelioſum ⁊ ſiter maledi-
20 ctio nō aūt fuit erroneū ⁊ vñ talis iniuria ſeu maledictio nō dz vitiare ꝓſtitutionē pcuratoris, ſicut nō vitiat inſtitutionē heredis. ter. eſt ad hoc valde no. in. l. bis vbis. ℣. j. ſ. de her. inſti. vbi dicit ad literā ter. ſi teſtator dicat ille filius meus impiſſimus de me male meritꝰ heres eſto, decidit ibi ter. qō illa inſtitutio oppobriosa nō vitiat, ſz ſit facta cū vbo maledico. ita hic vbū iniuriosum nō dz vitiare ꝓtōnē pcuratoris, ꝑſertim cū hic cōſtet de corpore pſona: qz titi⁹, ⁊ de effectu: qz dz agere ⁊ defendere iſtō eſt officiū pcuratoris. vñ iſtō vocabulū iniuriosum nō dz nocere ſicut nec vitiat inſtitutionē. ¶ Adde ꝓ ꝓfirmatione
21 bñ facere qō ſi pr̄ maledicat filiū i teſtamēto, etiā exꝑſſa vna cā legitima er ℣ poſſet eū exheredare nō ꝓ hoc filiꝰ dz exheredar⁹ ſicut nec bñdicēdo filiū ꝓ hoc ceſſet inſtitut⁹. ita ſingr̄ determinat Bal. in ꝓoe. decre. in pe. col. ad fi. ⁊ vltima, ſicut etiā ſz eū papa maledicēdo vel apponēdo in reſcripto apoſtolicā maledictionē: nō ꝓ hoc ceſſet excōicare ſed admiror ꝙ Bal. g fuit tā tus textualis nō viderit de hoc ter. expſſus, ⁊ valde ſolē. in. c. ſz. de voto. in ver. ſub interminatiōe maledictiōis paterne. iūcta
22 deciſione ipſi⁹ ter. ¶ Scōo ꝑncipaliꝰ ad tenēdū opi. Poſt. mouco: ꝙ illud qō no. decidit Bald. in. l. id qō pauperib⁹. in. j. q. C. de epi. ⁊ cle. qō teſtator in teſtamēto dicat ꝓſtituo titiū dilapidatorē bonoꝝ meoꝝ ad exeq̄ndū teſtamētū meū, ꝓ hoc non vitiat ꝓſtitutio executoris ſz appellaucrit ꝓbo iniurioſo dilapidatorē. vbi debebat dicere executorē: qz ſm bal. cū habeam⁹ eſſe
23 cū parū eſt curandū de ineptitudine talīū verboꝝ. ¶ Confir māt, ⁊ tertio ꝙ ſi in in ſ̄o pcuratoris de quo eſt q̄ſtio nō a dicerē ꝓſtituo titiū ꝓcuratorē meū ad diſſipandū ⁊ perdēdū, tū z̄ iſta ꝓſtitutio ꝓcuratoris. ita tz no. Bal. in. l. filiuſſa. ℣. de don. vbi fozti⁹ tz ꝙ imo tūc ꝓcurator ita cōſtitutus ad diſſipandū ⁊ perdendū poſſet donare cū donatio ſit perditio, vt ibi in ter. qō vltimū teneas valde cor. dī pro limitatiōe regule. o. l. filiuſſ.
24 ¶ Quarto dato etiā ⁊ ꝓceſſo ſine veri preiudicio qō i iſta. q. eſſet error i nomine appellatiuo adhuc iſte ter. nō obſtaret: qz ꝓcedit qñ eſt error in nominib⁹ appellatiuis a rerū natura vel iuregentiū impoſitis. ſec⁹ eſt in nominib⁹ appellatiuis impoſitis a iure ciuili, vt eſt iſtud nomē pcurator tūc error nō vitiat. put declarat Bal. in. l. ſi in noīe. C. de teſ. ⁊ in. d. l. ſi fortidianū. ¶ Quinto ⁊ vltimo accedat qō in cōſtitutione pcuratoris nō eſt vis in nomine ter. eſt in. o. c. petitio. de ꝓcur. in. l. j. ℣. quib⁹. ℣. qō cuiuſ⁊ vniuer. do. Abb. in. c. in ptractādis. in. ij. col. de iu
25 ra. calū. ¶ Sicut etiam error in nomine cōtractus appellatino nō vitiat ꝓtractū. l. inſulā. ⁊ ibi Bar. ℣. de preſcrip. ver. l. ſi olei. ⁊ ibi Bar. C. loca. l. ſi vno. ⁊ ꝑn. ℣. eo. ſz loca. Et tenēdo iſtā partē nō ob. ſi dicerē ꝙ ego multū me fundo ſup. l. bis vbis. ℣. j. ℣. de here. inſt. vbi inſtitutio vbis iniuriosis facta valet ⁊ tz, ſz qō ille ter. nihil obſtat eo: qz ibi teſtator ꝓceſſit ad expreſſionē heredis, ⁊ dixit ille filius meus impiſſim⁹ de me male meritꝰ heres eſto expreſſe: ergo inſtituit, ⁊ ter. ibi ſe fundat qō ex ℣ erpſſe inſtituit, ſz cū maledictiōe filiꝰ erit heres qō nō eſt in. q. iſta. Reſpōde ꝙ imo ſatis erpſſit, ex quo dixit ad agēdū ⁊ defendēdū ℣ vba nō ꝓueniūt niſi ꝓſtitutiōi pcuratoris vt ſupi⁹ de-
26 duri. ⁊ ita habes bñ diſcuſſum, vt puto ꝑtē articulū. ¶ Stat ergo regula er ter. ℣ error in noīe appellatino vitiat. Adde qō p iſtū ter. dicit no. Bar. in. l. ſi is q. ꝑ emptoꝛe. in. j. q. ꝑn. ℣. de v cap. qō hō nō pōt facere qō dicēdo bonē intelligat de aſino: qz rēp vocabula ſunt mutabilia, vt bocter. ⁊ ab hoīe fictio inducī nō pōt, de quo videbimus. ℣. in gl. q̄ videtur aliter tenere. ¶ Iſta regula ter. limitat̄ duob⁹ modis. Primo qñ vnū nomē appellatiuū baberet multā ꝓximitatē cū alio, per. l. libz oꝛū. ℣. qō tñ de leg. iij. de qua. l. opp. gl. in ver. no. gl. deberi. referuo ſu
27 per ea dicēdū. Scōo fallit data pōtia rei p gl. ſing. in. l. q extri ſec⁹. ℣. de ver. ob. quā. ℣. ad hoc allegat bar. ⁊ ℣. dicetur. ¶ Quar
a ¶ In conſil. crcv. Adde tu ꝙ eſt in ij. volu. conſi. lxxxviij. Et aduerte: qa bar. i. l. ij. ℣. de ſuppe. le. dicit, ꝙ a culcitre de cōmuni vſu loquendi nō veniunt appellatione maſſaritiarum.
to no. ex hoc ter. qō appellatiōe ſupellectilis non veniunt veſtes ſed hodie⁹ vſu ⁊tidiano nō vtimur iſto vbo ſupellectilis ſz termino maſſaritiaꝝ, ⁊ illud qō per leges venit appellatiōe ſupellectilis, etiā venit appellatiōe maſſaritiaꝝ, ⁊ ecōtra ſm bar. in. l. j. ℣. de ſup. leg. ideo facit iſte ter. ſm Angc. qō teſtator legat vꝛozi maſſaritias ꝙ nō veniūt veſtes. ⁊ ſequunt Jmol. ⁊ mod. hic. ¶ Adde tū ꝙ appellatiōe maſſaritiaꝝ vel ſupellectilis veniūt lecti, culcitre, capſe, ſcāna, ⁊ ſimilia ſm oo. Alb. qita
28 ſoluit in facto in cōſi. cxcv.ª inci. caſus in facto ſic ꝓponit q dam dñs Anto. ꝛc. ¶ Ex predictis no. ⁊ anteꝙ veniā ad gl. ꝓ irellectu ter. oppono fortiter ℣ ter. ꝙ imo nō ſit differētia iter errorē noīs ꝓpr̄ii, ⁊ errorē noīs appellatiui data paritate terminoꝝ: qzin ꝓmo error noīs ꝓpr̄ii nō nocet qñ ꝓſtat de corpore. idē etiā eſt in ſcōo vt hic in gl. approbata. l. j. in fi. j. de do. ꝓte leg. alꝭ ſi nō cōſtaret de corpoze vtrūqꝫ vitiareť rōne incertitudinis, tā in ꝓmo ꝙ in ſcōo caſu. l. ſi fuerit. de reb⁹ de. iſtā dif-

multū reſtringēda. vt eſt ter. ad literā. in. c. ℣uis. j. de ꝑb. in. vſ. ¶ Et ꝓma ꝑte hui⁹ gl. habes eliere quatuoꝛ no. cōcluno-
37 nes. ¶ Prima eſt ſcōm Bar. ⁊ ſcribē. quo probet error in coꝛ poze. ſ. er verbis q teſtator dixit an cōfectione teſtamēti er quo
38 correlarie. ² Scōo no. er hac gl. ꝙ qñ aliquis ante teſtm̄ conferens cū amicis ſuis dicat ſe velle aliqd facere in teſtamento ſi poſtea in ℣iū faciat: ꝙ dicitur errasſe nec plumit cū penituiſſe ꝓtoris volūtatis. ² pro hoc meli⁹ facit ter. in. l. quoties. ℣. j. ℣. de her. inſti. ⁊ per illū ter. no. ibi Bar. in. ℣. tantundē. ⁊ reputat bene ſing. qō error probat qñ in tractatu de faciendo teſtamento vel aliū ℣ctū aliqd erꝓmitt. ⁊ poſtea alind fit. de quo tñ vide glo. valde no. in. l. cū ꝓponebat. ⁊ ibi Bar. ⁊ Jmo. j. de
39 leg. iij. ¶ Tertio no. er hac gl. qō poti⁹ ꝓſumuntur error quā mutatio volūtatis. In dubio em ꝓſumit ꝙs durare in cadē volūtate. l. cū qui. ⁊. l. cū tacitū. ℣. de ꝓbat. l. cu hic ſtatus. in ꝓin. ⁊. ℣. j. ℣. de do. iter vi. ⁊ vꝛo. c. matoꝛes. ℣. fi. ⁊ ibi ad hoc not. do. Abb. de baptiſ. c. cū marthe. de cele. miſ. c. licet. ⁊ ibi Gemi. ad hoc no. de ꝓn. in. vi. Intelligeſane niſi teſtator er magno interuallo poſt faceret tale teſtamentū tūc nō ꝓſumeret duratio eiuſdē voluntatis. l. ꝓ retentionē. C. de vſu. l. cū in plures. ℣. locatoꝛ hoꝛrei. ℣. loc. Bar. ⁊ alq̄ l. pacta nouiſſima. vbi aliqn de
40 hoc vltimo plene diri. C. de pac. ¶ Quarto no. er hac gl. ꝙ licet dictio fund⁹, ſit generalis cōꝓhendēs tam ꝓtū quā vineā. l. fundi appellatione. j. de ver. ſig. tū fundus ꝓtuus differt a vinearo i ſpecie capiēdo ſpeciē ꝓut capiūt legiſte. Jdeo ſi teſtator leget fundū ꝓtuuū quē hz iurta titiū in tali legato non venit fundus vinearus. ꝙ iſta gl. dicit Ange. fuiſſe de facto determinatū ℣ quēdā conſanguineū ſuū cui teſtator legauerat ꝓtā terre aratorie erūt iurta titiū cū vere ibi haberet vineā. ⁊ nō terrā aratoriā fuit deciſum ꝙ nō deberet illa terra vineata: qz vinea nō erat legata nec ibi erat terra aratoria. ⁊ ſequuntur Jmo. Rap. ⁊. d. Alerā. hic. ¶ Tu aduerte cū eſſet de petia terre exiſtēs iurta titiū, ꝙ talis error dicit⁹ poti⁹ i qualitate quā in coꝛpoze. ergo nō dz variare ſicut nec falſa demonſtratio vitiat qñ ꝓſtat de corpore. l. falſa demōſtratio. in ꝓin. ⁊ ℣. ꝙ aūt. ℣. de ℣di. ⁊ demō. ⁊. l. patronus. ℣. j. ⁊. ij. ℣. de lega. iij. qō aūt iſte ſit error in qualitate ⁊ nō in coꝛpoze. l. eſſe ꝓtiuū ⁊ nō vinearū. ſunt duo boni ter. in. l. ſi in qualitate. ⁊ in. l. ſi duoꝝ. ℣. de act. emp. quos ter. etiā alle. Vre. hic, g ita reprehēdit Ang. declaro ⁊ indūco vtrunq; ter. ⁊ vltra qō de hoc ſint text. erpſſi
41 in. d. l. ſi in qualitate. ⁊ in. d. l. duoꝝ. ꝓz vina rōne ² qz ille dicē tur eſſe qualitates q̄ poſſunt adeſſe ⁊ abeſſe ꝓter ſubiecti corruptionē: ſz eſſe vineā ⁊ ꝓtuū iſte ſunt qualitates, vt tota die experiētia docet. ergo nō fuit erratū in coꝛpore terre, ſed erratū in qualitate. ¶ Scōo aduerte ꝙ iſta gl. nō loquit̄ put Angel. ⁊ doc. prealle. cā allegant. iſta gl. nō loquit̄ qñ teſtator legauit fundū ꝓtuuū cū haberet vinearū iurta titiū ſz ei⁹ verba ſunt qō credebat legare vineā ꝙ putabat habere iurta titiū ⁊ dixit lego fundū exiſtentē penes titiū. ⁊ ſic gl. ſimpl⁹ dicit qñ legat fund⁹ ⁊ nō dicit ꝓtiuus vel vineatus. quo caſu cū dictio fundi ſit gñalis ⁊ cōꝓhēdat tā ꝓtiuū quā vineatū. l. fundi. ⁊. l. ager. j. de ver. ſig. ergo legādo. ſimpl⁹ fundū exiſtentē penes titiū, vt dicit gl. vī ꝙ veniat vineatus er quo gl. ſolum expreſſit fundū. ꝓtz qz ſi erpreſſiſſet fundū ꝓtiuū ſuperſtuū eſſet illud qō dicit gl. ꝙ itēdebat imo erꝓſſe hoc diriſſet ⁊ re vera glo. ſm ei⁹ verba ita loquit ⁊ male. ¶ Sz ſalua iſtā gl. altero de duobus modis. Primo ꝙ itētio gl. ſi tota ſimul iūgat eſt ꝓprie facere differentiā inter fundū ꝓtiuū ⁊ fundū vineatū. nō autē eſt loqui de fundo ſimpl⁹. ¶ Scōo ⁊ fundamētalius ſalua iſtā gl. cui⁹ intētio eſt ꝙ teſtator legādo fundū ſimpliciter, intendebat legare fundū ꝓtiuū exiſtentē penes titiū. ⁊ ita ꝓdixerat coꝛā aliquibus ſi poſtea legat fundū ſimpl⁹ quē hz penes titiū ⁊ ille ſit vineat⁹, oſtēdit error teſtatoris ſuper idētitate coꝛporis: ideo vitiat ꝓt neutrū debeat iſta eſt ꝓpria mēs gl. nihil ſubaudiēdo ad eā. ¶ Quid tenēdū? Ego ſic diſtinguo ⁊ credo eſſe veritatē ꝙ ſi teſtator habebat ſolū vnū fundū exiſtētē penes titiū qué credebat eſſe ꝓtiuū ꝓut ꝓdixerat coram aliqbus cū eſſet vineat⁹ ⁊ iſte nō dicit eſſe error in coꝛpore ſed in qualitate. ⁊ tūc nō vitiat cū ꝓſtet de coꝛpore, vt diri. ⁊ i iſtis terminis male loquerenť gl. Ang. ⁊ alij. ſ. relati. ℣. firmatur du
42 pliciter. ² qz ſi error i ſubſtātia legati nō vitiat. l. ſi cū auꝛ. ℣. de ver. ob. ⁊ dicit. ſ. in glo. quātomin⁹ error in iſta qualitate dz vitiare. ² Item error in adiectiuis ſeu in accidētib⁹ nō vitiat legatū put. j. tenet gl. ſi. ad fi. ſed iſte eſt talis error. patet qz accidentia dicunť que poſſunt adeſſe ⁊ abeſſe: ꝓter ſubiecti coꝛruptionē ⁊ talia ſunt eē ꝓtiuū ⁊ vineatū qz poſſunt adeſſe ⁊ abeſſe remanēte ſalua ſubſtātia ſoli. l. certo generi. in ꝓin. ℣. de ſer. ruſt. ꝓdi. Aut teſtator habebat duos fundos, vnū vineatū aliū ꝓtiuū ⁊ intendebat legare ꝓtiuū qué credebat eſſe penes titiū ꝓut ꝓdixerat. ⁊ reperiť ꝙ eſt fundus vineatus ⁊ tunc iſte bene

dicit eſſe error in coꝛpore. l. in veditionibus. vbi ter. magiſtralis. ℣. de ꝑben. cmp. ⁊ iſte error bñ vitiat. ⁊ ita ꝓcedat iſte text. Nō qz tūc in eo quē erpſſit deficit voluntas teſtatoris. in alio deficit diſpoſitio, vt dicit ter. in. l. in ambiguo. ⁊. l. q̄ties. in ꝑn.
43 j. de reb. dub. ¶ Item quid autē in legato agri ſi teſtator legat agꝝ ſimpliciter nunq̄d veniat vinea que ꝓprie dicit̄ ager vineaꝝ? ⁊ nō ſimpl⁹ ⁊ econtra an legata vinea intelligat̄ legatus ager, habes ter. no. in. l. ſi nulla. C. de acq. poſ. i ver. agꝝ ſeu vineas, q videť ꝓbare qō non, er quo ponunť tanꝙ diuerſa agrū ſeu vineas. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ang. ad hoc no. illū ter. ⁊ ita tenēt. ad idē facit ter. in. l. fideicōmiſſa. ℣. ſi qs ita. j. de legꝝ. iij. vbi etiā ter. ponit vt diuerſa agrū ⁊ vineā. iſtā deciſionē reprehēdit. d. Alex. hic ⁊ bene, qz ager eſt gen⁹ cōprehendēs ſub ſe generaliter quēcūq; locū cārētē edificio tert. eſt in. l. ager. ⁊ in. l. fundi. j. de ver. ſig. Nec ob. d. l. ſi nulla. in ver. agrū ſeu vineas. qz aduertendū eſt ⁊ bene qō illa diſiunctiua ponit̄ inter genus ⁊ ſpeciē: ideo reſoluit̄ in expoſitiuam. j. glo. in rubꝛi. C. de ſerui. ⁊ aqua. ⁊. l. vbi pactū. C. de tranſa. Et ꝓ iſta deciſione cōtra Bal. ⁊ Ang. Adde ter. in. l. certo generi. ℣. de ſerui. ruſti. ꝓpe. vbi dicit ter. formaliter. certo generi agri: puta vinee pōt ꝓponi ſeruitus ⁊ cōſiderabit ſolum non autē ſuperficies, vt ibi in litera. ¶ Capio gl. in ver. nō deberi. ꝙ diuide in duas partes ꝓncipales. In ꝓma aſſignat rōnem ad ter. in. fi. op. ⁊ de ſol. ſe remittit. Scōa ibi, ſed ꝓ. j. ti. ij. ¶ In ea. gl. ſi. in fi. reſpōdet Bar.
44 ² ꝙ qñ vnū nomē appellatiuū haberet magnā ꝓximitatem ſeu ꝓximitatē cū alio: tūc error nō vitiaret ꝓter. i. d. l. libꝛoꝝ. ℣. ꝙ tñ. de leg. iij. De quo ter. opp. gl. ⁊ nō ſoluit. ⁊ iſta eſſet bona limitatio ad hūc ter. ſi eſſet vera. ⁊ eā repetit bis Bar. i hac l. in. ij. opp. ⁊. j. circa gl. in ver. vocabula. ⁊ ita tenent cōiter oēs hic. Jta etiā tenet Bar. in. l. queſitū. ℣. pen. j. eo. ⁊ ante Barto. allego tibi gl. ita tenentē in. ℣. ſi in noīe. in ver. intelligātur. ad fi. init. de leg. Iſtā cōcm limitatione reprehēdit ſubtilis ℣et.
45 de beru. hic ꝙ iſtū ter. ſnā veſtis habet magnā ꝓximitatē cū ſupellectili, qō patet qz dubitatū fuit an appellatione ſupellectilis venīat veſtis. l. j. j. de ſupelle. le. ⁊ tñ talis error vitiat, vt hoc ter. In hoc nō facio magnā vim. Et rñdet melius ⁊ iſtud magis placet ad. d. l. libꝛoꝝ. ℣. qō tñ qō ter. ibi nō fundat ſe ſuper ꝓmitate, ſed fundat ſe ſuper demonſtrata volūtate teſtatoris ꝓpter tria que ibi ℣curreb̄ant ⁊ q̄ ſeriatim ibi ponderat ter. primo qz teſtatoꝛ q vniuerſas chartas legauerat nō habebat in domo alꝭ chartas niſi libꝛos. Item ſtudioſus legabat ſtudioſo. Item ℣currebat vſus loquēdi plurīū qz plerīq; ſolent libꝛos chartas appellare. Et ideo bñ dicit ibi text. niſi forte ad hoc nos vſerit volūtas teſtatoris. pondera tu ꝓnuncte ꝙ ille ter. eſt de directo ℣ Bar. ⁊ doct. niſi qñ illa tria cōcurrūt ⁊ ſic ter. ille inconſtabiliter rectoꝛ quē ⁊ tra Bar. ⁊ doc. ¶ Ego vltra ſcribētes ꝓtra iſtā limitationē Bar. ⁊ cōem allego fortē ter. in l. tutoꝛes. ℣. j. q. incip. curatoꝛ. ℣. de admi. tu. vbi eſt ter. ſolēnis. ſz terribilis: teſtator habebat filiū impuberē ⁊ in teſtamēto dixit relin quo filio meo caiū curatoꝛē ⁊ debebat dicere tutoꝛem. dicit ibi ad literā ter. ꝙ iſte error vitiat dationē tutele imo fortius ſi bona fide ille adminiſtrauit bona iſti⁹ impuberis nihil vz qō adminiſtrauit. ⁊ tñ ego habeo qō tutoꝛ ⁊ curatoꝛ habēt
46 magnam ꝓximitatē ⁊ cōformitatē. nam ² appellatione curatoꝛis, venit tutoꝛ ſaltē largo ſumpto vocabulo ⁊ ē⁹ tert. eſt in. ℣. i. cū gl. in ver. ad curationē. in auf. vt bi q obſt. ſe perhi. ⁊ colo. vi. gl. in auf. minoꝛis debitoꝛ. C. qui da. tu. poſ. ⁊ tñ ſz habēt tantā cōformitatē ⁊ paritatē: error in noīe appellatino vitiat. eſt bñ vez ecōtra qō appellatione tutoꝛis venit curatoꝛ. ter. eſt no. in. l. pater ſeuerinā. ℣. ditionū verba. j. de cōdi. ⁊ demon. vbi eſt ter. teſtō in teſtō dicit cōſtituo filio meo caiū tutoꝛē vſq; ad. xvij. annū filij mei q̄rit ibi iuriſcō. nunq̄d valeat. videť ꝙ nō qz tutela nō durat vltra. xiij. an. finitur pubertate qūo potuit dari vſq; ad. viij. an. ⁊ rñdet qō ibi dictio tutoꝛ capiť ꝑ curatoꝛe. Sz ad illū ter. rñdet Bar. in. d. l. tutoꝛes. ℣. j. q illud ibi ideo eſt qz tutoꝛ ſe hz in plus ꝙ curatoꝛ qz tutoꝛ dat principaliť pſone in cōſequētiam rebus: curatoꝛ autem datur ſolis reb⁹. l. i copulādis. C. de nup. vñ illō qō eſt plus pōt capi ꝑ eo ꝙ eſt min⁹? ſz ecōtra curatoꝛ eſt minus nō pōt capi ꝑ tutoꝛe ꝙ eſt pl⁹. d. l. tutoꝛes. ℣. j. ⁊ iſtā ſol. ſequit etiā ¶ Paul. de ca. in. d. ℣. ditionū verba. pfectio ingenioꝝ veſtroꝝ ſupplebit de rñſione. ¶ Capio glo. in ver. vocabula. Diuide iſtā glo. in tres ꝑn. In ꝓma declarat no. iſtū ter. In ſcōa ponit vnā fallētiā. In tertia aliā. Scōa eſt ibi, niſi ℣ actū erat. Tertia ibi, vel niſi
47 ℣fuetudo. ¶ Iſta gl. in ꝓma ⁊ ſcōa pte vī fibi inuicē ℣dicere, vt ꝑ Bar. hic q eā no. ℣cordat ⁊ ſic vult Bar. ꝙ ſola ꝓdictio teſtatoris coꝛā aliqb⁹ nō ſufficiat: ſz bñ erpſſa ꝓteſtatio facta ante teſtm̄: nō diuerſitatis eſt i ꝓpoſitu qz in ꝓmo caſu dz tacite ℣ſtare ꝑ verba enūciatiua ꝓlata coꝛā aliqb⁹: ſz in ſcōo caſu erꝓſſe cōſtat ꝑ vba diſpoſitiua teſtoꝛis. Iſtā gl. ſic declaratā ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

approbatā p Bar.ꝛ cōiter oēs reph̄dit.d.Aler.hic per duo. Primo p illud qō tenet ipsemet Bart.sibi Ziuis i.l.si is qui p emptore.in.l.q.prin.ff.de vsuc.ꝛ ibi sequit Jmo.q dicit Bart. ibi meli⁹ loqui q̄ hic,vbi tenet Bar.qō homo non pōt facere
48 qō dicēdo bouē intelligatur de equo vel de multo eo qꝛ ꝛ verus vocabula sunt immutabilia.vt dicit ter.hic:ꝛ qꝛ homo nō pōt inducere fictionē sine auctoritate legis.l.si forte.ff.de castr.pec.
49 ¶ Scdo monet p illud qō vult gl.solēnis ꝛ sing.i.ff. hec solēnia.in ver.gbusciq;.insti.de ver.obl.vbi tꝫ gl.solēnis. Pone qō actū est ꝛ ipse inter te ꝛ me corā teste⁹ qō dicēdo.a.intelligaꝫ promittis,ꝛ rūdēdo.b.intelligaꝫ promitto nunquid poterit cōtrahi stipulatio p.a.ꝛ.b.dicit gl.solēnis q̄ nō,quāuis ibi interuenerit ipsa ꝓtestatio iter partes qꝛ partes nō possunt facere q̄.a.significet ꝓmittis,ꝛ.b.ꝓmitto.Scde refert.d. Alexā.q̄ ista gl.etiā reprobat ff.hic.de neap.hic p istū ter.ꝛ Ludo. ro.i.l.ff.ff.si qs ita.ff.de v.ob. ¶ Adde tu vltra.d.Aler.ꝛ scribentes q̄ ista gl.approbatā p Bar.ꝛ cōiter alī reprehendit Aret. in.l.plane.ff.i.in.ff.no.ff.eo.vbi pōderat esse ter.singularē ꝙfundentē istā doc.gl.quē reputat ad hoc semp tenēdū mēti.ff ꝫ eū doc.nō aduertāt in ver.euidētissimis ꝓbationibus.vbi ꝑm
50 qū est ter.solēnis+q̄ si testator in eodē testamēto legauit pluries eādē spēs vni,vt puta lego titio talē domū,ꝛ istō pluries repetit:nūqd iste legatari⁹ debebit pluries habere ꝛ sic domū ꝛ estimationē.videret qō sic ex quo testator istud pluries repetit ꝛ ꝓtestatus est ante testū.ter.tamē decidit Ziū qō nisi cui dentissimis ꝓbationibus ostēdāt testatorē pluries voluisse legare nō habebit legatari⁹ nisi semel speciē dato q̄ testator pri⁹ protestat⁹ fit qō volebat deberi ꝛ speciē ꝛ estimationē ꝑut ibi
51 lati⁹ videas inductionē. ¶ Quid tenendū? teneo cōclusionē gl.Bar.ꝛ cōem quā ꝙfirmo p aliā glo.sing.ꝛ approbatā in.l.q extrinsecus.ff.de ver.obl.quā.ff.proxime alleg.Bar.vbi dicā qꝛ si ꝑsentia rei facit vt error nois appellatiui non vitiet ꝓpter demonstrationē q̄ fit ad oculū:quātomagis vel saltē quo ꝫ
52 operari erpssa ꝓtestatio ꝛ dispositiua testatoris+. Nec ob.fundamēta duo.d.Aler.hic ꝛ primo qō homo nō pōt inducere fictionē ꝛ in hoc pōderat Bart.Ziuari hic.rndeo clare qō istud nō inducit vi fictionis quam homo nō pōt inducere, vt dicit Bar.in.o.l.si is q ꝓ emptore.sed est vi declarationis ꝓpter voluntatē precedentē erpresse declarantē sequentē.ꝛ ista valde
53 differūt inter se+q̄ de natura fictiōis est inducere nō declarare ꝓincipaliter:ꝛ ideo in fictione declaratiua que retrotrahit nō requirit extremū a quo esset habile:qꝛ fictio declaratiua nō est ꝓprie fictio,vt est ter.no.in.l.sed ꝛ si qs stipulet.ff.j.versꝰ.qd ergo.ꝛ ibi Bal.ad hoc no.ff.de vsufr.eū refert ꝛ sequit Are.in l.j.ff.si qs ita.in.vi.col.j.de ver.ob.ꝛ tamē secus est in fictione inductiua.l.hnic scripture.ff.ad le.aq.qꝛ illa regrit duo extre-
54 ma habilia,a quo,ꝛ ad qō. ¶ Nō ob.scdo glos.singu.in.ff.sed hec solēnia.in ver.gbusciq;.insti.de ver.obl.qꝛ de plano rndet q̄ illa gl.loquit in stipulatione q̄ ꝑ forma requirit erpressionē verboꝝ ꝛ nō cōstat solo cōsensu,sed cōsensu ꝛ verbis simul,vt est gl.in.l.nō figura.ff.de act.ꝛ obl.sed nos loquimur in legatis in quib⁹ attēdimus cōsensum ꝛ voluntatē.l.cū questio.in fi.C. de leg.in cōditionibus primū locū.ff.de cōdi.ꝛ demō. ¶ Non ob.vltimo ter.in.o.l.plane.ff.j.in ver.euidētissimis ꝓbationibus.quē ibi ad hoc ponderat Are.vt.ff.retuli:qꝛ ad illum text.
55 clare respōdeo+q̄ ibi coniecture vel ꝓsumptiones legum di cunt euidētissime ꝓbationes.l.licet imperator.in ꝓin.ff.e.l. licet locuples.ff.de manu.test.tamē ille non sufficiunt,vt ibi dicit ter.ad hoc vt legatū speciei dupliceꝫ:sed Bar.hic loquitur cum gl.nostra qñ voluntas testatoris fuit erpressa verbis clāris quo casu etiā ibidē decidit ꝙ in legato soleni fiat multiplicatio qñ testator erpssit qō voluerit legatū bis deberi. Et ita habes defensatā doc.gl.approbatam per Bart.ꝛ cōmuniter. ¶ Tu autē aduerte inquātū gl.ꝛ doct.fundāt se super.l.nutu. ff.de leg.iij.q̄ illa lex nō videt bene facere qꝛ loquit qñ testator
56 qui pri⁹ articulatim loquebat nunc vero+ꝓpter infirmitatē nō pōt articulatē log.ille bñ pōt relinquere legata nutu:secus in eo qđ nulla infirmitas impediret ad articulate loquēdū, qꝛ ille nō posset legata nutu relinquere.ita singulꝰ limitat.d. l.nutu.Jac.de but.in.l.ꝛ in epistola.C.de fideicom.ꝛ ibi Salirefert ꝛ sequit reputāt sing.ꝛ no.dignū.Adde etiā tenet Bar.in
57 d.l.nutu.Ista tñ videt magna restrictio ad illū text. ¶ Ultimo inquātū Bar.alleg.gl.que reputat sing.in.l.que extrinsecus.ff.de ver.ob.ꝙ data pūtia rei si testator eā digito demōstrauerit erroꝛ nois appellatiui nō vitiat ꝛ est bona ꝛ magna limitatio ad regulā huius legis. Illam gl.ad hoc reputant sing.ꝛ nō reperiri alibi in iure.Ang.ꝛ Jmo.i.l.si ita stipulat⁹ fuero hāc summā.in ꝓin.ff.de ver.ob.idē Ang.in.l.quotiens in ꝓin. ff.de bere.insti.Ang.Jmo.Flo.ꝛ do.Alexan.hic:pōdera ergo Bar.per illā gl.velle qō tantū operaꝫ res in ꝑsentia demōstrata digito q̄tū oparet erpssa volūtas verbis facta. Ad hoc addo bene facere ter.in.l.certū.in ver.an digito demōstraret. ff.si cer.pe.ꝛ stringe fortius illū ter.qꝛ si ibi non vitiat stipulatione que est stricti iuris multominus hic legatū ꝛ sic vltimā volūtatē vbi fit benignior interpretatio.c.cū dilecti.de dona. ¶ Sed aduerte qꝛ Bart.in.o.l.que extrinsec⁹.dicit se allegare ꝓ illa gl.ter.in.l.nemo.in ꝓin.ff.de bere.insti.adde iuncta.l. iubem⁹.C.de testa.qñ fit testamentū nuncupatiuū q̄ testator oꝛ exprimere testibus noīa ꝛ cognomina heredū ꝓpria nonnine pone q̄ testator corā notario vel corā testib⁹ dicat instituo istū heredē data ei⁹ ꝑsentia nunqd dicak testibus noīa heredū exprimere dicit ter.qō sic.prout etiā dicit in.o.l.certū.in ver.an digito demōstraret.ff.ꝫ certe ista iura nihil penit⁹ faciūt ꝓ o ista gl.qꝛ in illis iurib⁹ nō erat aliquis error nois appellatiui,ꝛ sic nihil ad propositū. ¶ Capio glo.ff.in ver.hominum. quā diuide i quatuoꝛ partes. In ꝓma dupliciter declarat ter. In scda assignat rōnē diuersitatis inter noīa ꝓpria ꝛ appellatiua. In tertia formaꝫ qōnē.ꝛ dū Bar.ꝓ gl.in ista tertia parte alleg.l.i.ff.de rebus dub.est corruptus.Bart.debet allegare l.pen.que non est alibi ꝑm Bal.in.c.qñ abbas.de offi.delega. In quarta ꝛ vltima allegat plures cōcordantes ad ter. Scda est ibi vt est ratio scōm Jo.Tertia ibi,sic ergo substātiua. Quarta ꝛ vltima est ibi,ꝛ facit.ff.si cer.pet.
1 ¶ Testator ꝓ ea parte grauasse ꝓsumit ꝓ qua honorauit.
2 Distributiua duplicia que dicantur ꝛ que simplicia.
3 Dictio quicunq; an sit distributiua duplex sicut dictio quisquis,ꝛ si quis.
4 Intellectus ad ter.in.l.ex facto.la grande.ff.de bere.insti.

Si quis heredes. ꝓ Distributiua duplex.i.
1 duo vba,ꝑm ꝙ distribuit accū ꝑmi vbi ita distribuit actū secūdi.b.d.valde no.ꝛ rō fundamētalis hui⁹ ter.est qꝛ testator ꝓsumit ꝓ ea pte grauasse ꝓ q̄ honorauit.l.Inci⁹.ff.ꝓf.ff.ad trebl.vnica.ff.ff vt manifestet.C.de cad.tol.l.ab oīb⁹.ff.e.l.ff pluribꝰ.ff.de leg.iij. Cōtra istū ter.opp.Bar.de.l.q filiab⁹.ff.j.e.ꝛ rndet vt hic p eū ꝛ bñ ꝙ uis alio mō rndeat.d.ꝓe.de bere.insti teneas so. Bar. ¶ Ꝓ o intellectu literę ꝛ summary supert⁹ da
2 ti videndū est que dicant distributiua duplicia,ꝛ q̄ dicant distributiua simplicia. Bar.late in.l.hoc articulo.ff.de her.instituit. no.docti.q̄ posteā iducit ad no.q.in practica qū rex facit.Pclama gcūq; intrauerit ciuitatē ꝛ.de q̄ qōne dicet in.l.q filiab⁹.ff.e.ti. Dicit ergo Bar.q̄ illa dicunt distributiua duplicia q̄ ad ꝑfectionē oratiōis regrūt de necessitate duo verba,qꝛ p vnū verbū oratio nō est ꝑfecta,ꝛ de istis distributiuis duplicib⁹ ponit tria exēpla dictio gsqs,dictio si qs,ꝛ dictio gcūq;. ista tria sunt distributiua duplicia.qꝛ ad perfectionē oratiōis de necessitate regrunt duo verba. Distributiuū simplex dicit illud qō ad perfectionē oratiōis nō requirit nisi vnū verbū. ꝛ ponit exēplū in dictione quilibet,qꝛ vnū verbum sufficit. Ex ista doctrina sequunt plures effect⁹ ꝛ plures vtilitates in ꝓctica ad multas qōnes,vt ibi ꝑ Bar. Ista doctri. Bart.expsse referūt ꝛ sequūtur Pau.de ca.ꝛ.d.Aler.hic:sed latius Pau. de ca. ¶ Ꝛ nō reperiā tactū. Mihi vꝰ qō ista doc.Barto.approbata p oēs nō sit vera iquātū Bar.dicit ꝙ dictio gcūq; est distributiuū duplex sicut dictio gsqs ꝛ dictio si qs.qꝛ eo rejcit ad ꝑfectionē orationis duo verba.Ꝛ dictio qlibet est distributiuū simplex:qꝛ ad ꝑfectionē orationis vnū verbū sufficit. exēplū qlibet heredū ꝑ tit⁹ cētū,mihi vꝰ qō idē sit in distributiuo quicūq;,gcūq; heredū meoꝝ ꝑ tit⁹ cētū.sicut quili bet heredū meoꝝ ꝑ tit⁹ cētū.ꝛ tñ Bar.vult qō dictio gcūq; est distributiuū duplex.sec⁹ i distributiuo qlibet istō sit dictū vt melius cōsideretis doc.Bar.an sit vera vel nō. ¶ Capio gl. in ꝙ.ab oīb⁹.Jn ea.gl.ibi,nisi vni sint assignate ꝓ l.ex facto magnā.ff.de her.inst.aduerte qꝛ illa.l.videt fortiter facere in Ziū
3 cōtra gl.vbi ter.+qō si plures sint heredes instituti ꝛ vni eorū sint assignate res gallicane cēsent illi plegate ꝛ onera hereditaria ad oēs hꝰdes equaliꝰ spectāt ꝛ ille cui sunt assignate res gallicane ꝓpter hoc nō tenet ad on⁹ legati ꝛ tñ pōdera tu ꝓuecte q̄ rō hic assignata in ter.vꝰ tūc cessare q̄re essē oēs heredes ad legatū tenent.ter.assignat rōnē qñ ad oēs res gallicane ptinēt ꝫ i casu nō res gallicane nō ptinēt ad oēs heredes ex quo specialiꝰ sunt designate.vni ergo a cessante rōne ter.videret militare decisio gl.istud etiā suadet eqtas.equū est vt ille sol⁹ ꝓcipiat legata q̄ solus res gallicanas cōsequit:qꝛ vt ori assignādo rōnē ter.ꝓ ea parte ꝙ qua trāseūt cōmoda debēt trāsire onera.breuiter teneo cōclusionē gl.ꝛ dico q̄ ter.ꝑal.i.o. l.ex facto magna.nō ꝑcedit qñ on⁹ legati est noiatim ipositū illis reb⁹ ꝓpriꝰ assignatis,put est hic,qꝛ q habebit res gallicanas tenet tñ dare tertio. Istud on⁹ legati noiatim est intuitū illis rebus gallicanis ergo ille sol⁹ debet teneri,vt aperte

ꝓbat

ꝓbat text.noster sec⁹ qñ simpliciter esset on⁹ hereditariū vel es alienū per soluendū tūc bene verum est qō omnes heredes tenerenk non attēdo qō ille res specialiter vni eoꝝ essent assignate qꝛ cēsent ei prelegate.ita ꝓprie loquitur.o.l.ex facto.ꝛ credo quod ista sit mera veritas quamuis alī non tangant.
1 ¶ Electio in vltimis voluntatibus est inuariabilis.
2 Variatio quando admittatur ꝛ nu.6.ff.12.14.17.19.ꝛ.20.
3 Electio inualida quod non auferat ius.ꝛ intellige nu.4.
Actus nullus non impedit repetitionem eiusdem.
Electio nulla non est electio.
4 Inder ordinarius qui habet iurisdictionem iure ꝓprio si semel iudicauit ꝛ nulliter potest denuo iudicare.
5 Requisita vt electio valeat.ꝛ nu.9.ꝛ.10.
7 Traditio etiā si fiat ex falsa causa quod transferat dominiū.
8 Traditio est facti.
9 Hereditatis aditio requiritur ad hoc vt electio rerum legatarum valeat non tamen requiritur in legato alternatiuo.
Testamentum quod sit nullum hereditate non adita.
10 Pupillus eligere non potest:
13 Interlocutoria q̄ secū trahit executionē q̄ nō possit renocari.
15 Actio ꝑsonalis ex contractu que est variabilis quod transeat licet ex eo non fiat executio ipso iure quo ad dominium.
Ultime voluntates non stant in pēdenti sicut contractus nec contractus quando sunt puri.nu.6.ꝛ vide nu.35.
16 Ultima voluntas magis assimilatur legi,quam contractui.
18 Rescripta derogatoria sunt valde odiosa.
21 Verbū volo qñ iducat dispōnē.nu.22.24.27.30.32.33.ꝛ.34.
23 Matrimoniū de presenti quod contrahitur per verba futuri temporis quando respiciunt executionem matrimonii.
25 Infinitum ꝫ importet tria tempora:tamen iunctū verbo presentis temporis importat presens tempus.ꝛ nu.47.
26 Agens quando est liberum ꝛ nō impeditum ꝛ patiens est dispositum statim quod volo agere ago.
28 Heres qui adit post terminum non potest dicere quod coactus adiit suspectam hereditatem.
29 Confessio facta post terminum datum ad respondendum nō potest postea errois renocari.
31 Effectus primi ꝛ secundi decreti an inducatur per illa verba iudicis volumus te ire in possessionem talis fundi.
37 Verba enunciatiua militis etiam propter aliud disponunt.
38 Verba enunciatiua geminata disponunt.
39 Testes in testamento necessario debent rogari nō in codicillis ꝛ an a testatore vel notario.ꝛ nu.40.ꝛ sufficit quod rogentur post testamentum incontinenti.ꝛ nu.42.
41 Testes qñ debēt esse rogati ꝙ necesse sit qō rogent ab eo q̄ actū facit ꝛ dicit hoc nō vꝛ ꝛ qō cōsuetudo contrariū seruat.
43 Notari⁹ qō sit rogat⁹ a partib⁹ requirit in omni instrumento.
45 Heredis institutio quod inducatur per verbum volo vel cito sicut per verbum facio vel instituo.
46 Verba enunciatiua de futuro principaliter ꝓpter se ꝓlatā vltimis voluntatibus quod inducant dispositionem.
48 Testator in vltimis voluntatibus morte sequuta nil aliud velle potest.
49 Jn ſctib⁹ dependētibus a volūtate duoꝝ si dicat aliqs volo emere ꝛ interueniat cōsensus alteri⁹ partis inducitur emptio.
50 Matrimoniū quod inducatur per ista verba volo te accipere in vxorem si tunc interuenit consensus mulieris.

Serui electione. Jstā.l.er.ff.dicendis
1 scdā not.subtilē ꝛ ꝛ subtilē.+Jn vltimis volūtatib⁹ electio est inuariabilis.b.d.vsq; ad.ff.labeo. ¶ Mo.ꝓmo ex hoc ter.ꝙ in vltimis volūtatibus in electionibus non est permissum variare. Ad idē est ter.in.l.bu⁹modi.ff.ſtichū.ff.e. Ratio videt esse qꝛ in vltimis voluntatibus electio semel facta trahit secū executionē qꝛ statim eligēs efficit dūs illi⁹ rei ergo nō admittit variatio.ter.est i.l.apud auſidiū.ff.de opt.leg.vbi tert.videt hanc rationē assignare. Confirmat qꝛ qñ fit executio a lege vel ab homine nō admittit variatio nec etiam purgatio more,vt dicā statim ad ff.gl. An tamē ista ratio sit bona dicā sup gl.ff. ad ff.vbi Bar.eam assignat ꝛ ibi referā alias rationes. Limita
7 istū ter.vt procedat qñ electio cōceditur inter res legatas vel
2 inter pōnas honoratas.l.cū quidam.ff.ti.i. Secus+quādo est electio cōtra ꝑsonas granuatas tūc bene admittitur variatio.l. si er toto.ff.i.f.e.caue tamē ꝙ etiam ibi quando electio trahit executionē cōtra vnū etiā ibi nō ꝑmittitur variatio. ¶ Scdo limita qñ ꝑ electionē queritur ius tūc non admittitur variatio, vt hic.ꝛ.o.l.apud auſidiū.admitteretur variatio,vt qñ heres grauat⁹ eū moriet restituere fundum vni de familia quē elegerit:nā si elegit ante tēpus pōt variare.ter.est in.l.vnū ex familia.ꝛ ibi Bar.in ff.j.de leg.ff.facit bene ter.in.l.j.ff.ait ꝓtor.ff. quozū lega. ¶ Alias limitationes videbimus ff.per glo. ¶ Capio gl.ff.in v.possumus.quā diuide magistraliter in quatuoꝛ partes. In ꝓma allegat duas leges cōcordātes ad ter.vna loquit de electione rerū legatarū ꝛ illa est ad ꝓpositū.postea allegat aliā legē q̄ loquit de electione actionū seu remediorū, ideo gl.cū mysterio allegat istā scdam in ar. In scda parte remouet Ziū de.l.ff.ff.de opti.leg.inductū per Bart.hic. In tertia enumerat magistratꝰ ser regsita ad hoc vt valeat electio. In quarta ꝛ vltima fortiter opponit cōtra ter.ꝛ nihil rndet. Scda ibi, ꝛ hoc si tenuerit electio. Tertia ibi,ad ꝙ plura sunt necessaria. Quarta ꝛ vltima est ibi,sꝫ ar.ff. ¶ Jn gl.i.ibi,ꝛ hoc si tenuerit
3 electio.no.+ꝙ electio inualida nō aufert facultatē de nouo eligēdi,vt est ter.ad literā in.l.ff.j.de opt.le.quē allegat Bar.hic. facit ter.in.c.cōpromissarius.iuncto.c.vt circa.de elec.in.vj. Et sic correlarie habes qō act⁹ null⁹ nō impedit repetitionē eiusdē act⁹.ad idē est ter.valde no.in.l.qui p salutē.ad ff.ff.de iure iur. Adde rōnē esse qꝛ electio nulla nō est electio nec hꝫ nomen electiōis,ideo nō perimit facultatē eligēdi sicut ſnia nulla nō dicit esse ſnia nec perimit iurisditionē ordinarij,ter.est in.l.iiij. ff.condemnatum.j.de re iudi.ꝛ text.in cle.pastoralis.in vlt.col. eo.ti.de re iudi.facit qō egregie no.Bal.in.c.cōstitutus.ꝑ illū ter.de trāsla.qō nō pōt dici instrumentū guarētigie illud ꝙ est nullū ꝛ sic illud qō de iure nō valet. ¶ Intellige istā cōclusionē qñ actus fit iure ꝓprio+vnde inder ordinari⁹ qui habet iurisditionē iure ꝓprio si semel iudicauit ꝛ nulliter pōt denuo iudicare.l.absentē.ff.de pe.l.si vt ꝓponis.ꝛ.l.ꝓfes.C.qūo ꝛ qñ iuder. Secus est in iudice delegato qui nō hꝫ iurisdictionē in re ꝓprio,nā si semel iudicauit siue bene siue male:semel functꝰ est officio suo ꝛ amplius iudicare nō pōt.l.iudex postꝙ.vbi gl. ꝛ doc.ff.de re iu.Sic in habētib⁹ potestatem eligendi iure ꝓprio si semel elegerint ꝛ nulliter pūt iterū denuo eligere.ter.est hic nisi sciēter inhabilē elegissent.o.c.compromissarius.ꝛ.c.vt circa.de elec.in.vj.secus in his qui haberēt potestatē eligēdi nō iure ꝓprio:sed ex potestate eis attributa si semel elegerint ꝛ nul liter nō pūt amplius variare ꝑm Bar.in.o.l.ff.j.de opti.lega.ꝛ late per Mod.hic cū multis cōcordātijs traditis per.d.Aler.
5 ¶ Jn tertia parte gl.magistraliter enumerat sex que requirūtur ad hoc vt electio valeat.ꝛ Bar.simpliciter transit cum glo. Adde aliam gl.in.l.si tibi.ff.vnius.j.de opti.leg. Videamus p oꝛdinem an ista ser requisita gl.sint vera ꝛ an alia plura requirantur. ¶ Circa scōm requisitum gl.qō tota familia seruoꝝ debeat exhiberi vel ei eligere als electio nō ꝫ neq; tenet neq; impedit variationē per tex.ad literā in.l.iiij.j.de opti.leg.alle. in gl. Adde qō in ꝙ trariū vꝛget fortis ter.in.l.si is cui.ff.de leg. ij.vbi nō solū familia seruoꝝ nō fuit exhibita legatario habēti electionē imo legatarius ignoꝛans electionē sibi cōpetere vnū ignoꝛāter vēdicat.dicit ter.ꝙ sibi ꝑiudicat vt nō possit amplius variare ꝛ illum tex.reputat hoc sing.Bal.in.c.ff.in.j.col.de ser.
a Bar.ibi multū no.illum tex.ꝓ limitatione huius gl.a vt ista a
6 gl.+intelligatur ꝛ procedat qñ relinquitur optio ſrui in genere vel optio plurīū rerū:secus est in electione legati alternatiui tunc si aliquis error interueniat non impeditur electio quin valeat ꝛ quin tollat variatio. Ratio diuersitatis est ꝑm Bar.ibi, qꝛ in legato alternatiuo in quo legatari⁹ hꝫ electionē:sed errat qꝛ ignoꝛat nō est error in causa subtātie obligatiōis:ſ in quo dā extrinseco.ff.in electione:eo qꝛ species electa oīno erat in obligatiōe cū habeamus regulam tritam qō in legato alternatiuo quelibet species est in obligatiōe ꝛ quelibet potest peti.l.plane. ff.si titio.ff.e.ꝛ.l.illud.in ꝓin.vbi gl.ꝛ doc.ff.de cōst.pec.qō non est in legato in genere. Istū intellectū Bart.ꝛ ista limitationē sequuntur Bal.Raph.cu.Pau.de ca.ꝛ.d.Alex.hic.q̄ nihil addunt imo simplr referūt limitationē Bar. Adde qō Mod.seq. tradāt aliū nouū intellectū ad.o.l.si is cui.ꝛ dicūt qō ibi sequta erat traditio que etiā si fiat ex causa erronea tū trāsfert oīnū. l.iij.ff.subtilius.ff.de cōdi.ob eau.ꝛ sic trarit secū executionē ex quo trāslatū fuit oīnum,ideo cōsumit electionem amplius admittatur variatio,vt inqt tex.in.o.l.apud auſidiū.ff.de opt.leg. secus qñ esset facta simpler electio verbalis nō facta exhibitiōe oīn seruoꝝ illa nō valeret. Ita loquitur.l.iiij.ff.de opt.leg.alle.
7 per gl. ¶ Jste intellect⁹ nouus mihi nullaten⁹ plꝫ quia imo in illo tex.in ꝓima parte q̄ ponit ꝙtrariū nō interuenit aliqua traditio,sed simpler vēdicatio.nā ōt ibi formaliter ter.vendicauerit amplius mutāde vendicationis ius nō hꝫ.ideo Bar.ibi, ꝛ bene dicit qō solū in scdo casu illius tex.erat facta traditio:sed nō in ꝓmo qui facit ad ꝓpositū. Jtē dicere qō ibi interuenit
8 traditio qō est mere sommaret qꝛ traditio est facti.l.ꝫ filio.in fi. ff.de cura.fur.facta aūt nō ꝑsumunt nisi probent.l.in bello.ff. facte.ff.de ca.Preterea etiā fatēdo qō ibi interuenisset traditio qñ traditio sit ex cā erronea ſ trāsferat oīnū in.o.l.iij.ff.subtilius.tñ illud oīnum est reuocabile per ꝙitionē indebiti vel ob

a ¶ Nu⁹ gl.ad de tu⁹ limita banc glo.alio mō, vbi post factā electionē non exhibitis oībus seruis, certioratus cligēs electionē ratificauerit: nam tunc compta est omnino electio.ita Bal.i.l.ff. ff.j.C. commu.de leg.quod ꝓbatur ar.text. in.l.si is q̄ stichō.ff.de ꝓcu.quod dicit ibi Bal.nō ꝓcedere in electione prelati nulla:qꝛ talis elect.ratificari non potest.

Universidad de Deusto
Biblioteca

causam vel sine causa ergo nō dz esse in cōsideratione, vt operet ꝙsumptionē ⁊ variationē impediat, vnde teneas intellectū
9 Bar. ibi cōiter approbatū qui min⁹ est periculosus. ¶ Tertiū requisitū gl. dicit ꝙ hereditas sit adita rō est ꝑm Bar. qz in electiōe regrit cā valida ex qua deferat ius eligēdi ꝙ nō pōt dici hereditate nō adita qz legata regulr nō deberē hereditate nō adita. l. cā quā. C. de ædificiis. l. si nemo. ff. de testa. tute. ⁊ l. si nemo. ff. de reg. iur. ¶ Istud requisitū gl. limitat singulariter Rap. cu. hic nō habere locū in legato alternatiuo in quo etiā añ adita tam hereditate pōt quis eligere. allegat ad hoc text. no. in. l. si vsufructꝰ. in pri. ff. qñ dz. leg. ced. tū subdit Rap. ꝙ ille ter. est aliqualr dubi⁹. dz. Alle. dicit qō ille ter. in mille annis nō pbat limitationē Raph. sed qō melius pbat in. d. l. si is cui in rōne sui. ff. de leg. ij. prime allega. ¶ Tu autē sequēdo declarationē Bar. legū illuminatozis ad illū ter. potes eū optime inducere ante annū milesimū in limitatiōe Rap. put etiā aduertūt subtiles ad⁹. hic nō ibi ꝑm declarationē Bar. ⁊ bene est du pler legatū vnū vsufructus cuius dies nō cedit nisi ab adita hereditate ter. est in. l. vnica. ff. nouissimo. C. de ca. tol. Aliud erat legatū de. x. cui⁹ dies bene cedit a morte testatoris: put regulariter in olō legatis. Modo decidit ille ter. i vtrocꝫ legato ꝙ quantū ad electionē inspicit tēpus adite hereditatis. sed quantū ad trāsmissionē vtrunqꝫ seruat naturā suam ergo dat intelligi ꝙ illū ter. qō si loco vsufru. esset relicta species cui⁹ le
gati dies cedit a morte testatoris ꝙ in tali legato alternatiuo nō differret electio post aditā hereditatē. Isto mō inducendo videt optime facere ꝙ limitatiōe Rap. Itē inquātū. d. Aler. ꝙ dicta limitatione Rap. melius faceret ter. in. d. l. is cui in ratione sui. Dicqō ille ter. nihil facit in duob⁹ milibus annis: imo nec facit ad ꝓpositū qz ibi erat causa valida ad electionē cū legatari⁹ hēbat electionē legati alternatiui: sed erat error in causa qz ignorabat electionē sibi cōpetere: sed hic ante aditā hereditatē nō fuberat causa valida, cū legata hereditate nō adita debeant. ⁊ pbāc rationē que est Bar. ⁊ cōiter approbata teneo ꝙ ista limitatio Raph. nō sit vera. Ratio eī quare ante aditā hereditatē nō admittat electio est qz aī aditā hereditatē nō subest causa valida qz hereditate nō adita testamētū
10 est nullū ⁊ legata corruūt, vt dictū est. ff. Ista rō militat etiam in legato alternatiuo qz ante aditā hereditatē nō subest causa valida qz hereditate nō adita cū testū sit nullū oīa legata etiā alternatiua corruūt ⁊ ista est vera ⁊ viua rō cōtra limitationē Raph. ¶ Quartū requisitū est qō eligēs sit maior per ter. in. l. ⁊ si sine. ff. de mino. Tu aduerte ꝙ ille ter. nihil facit imo potiꝰ facit in Iuiū nā ibi nō impedit electio quin valeat: sed
10 gat. l. pupillus. ff. de acqui. here. ⁊ vbi pupillus nō pōt cognoscere cām sue additiōis ⁊ ꝓptercа sicut nō pōt adire: ita nō pōt eligere. Bar. melius alleg. d. l. pupillus. sentiens ꝙ si electio sit facta a pupillo nihil valet. ⁊ ita intelligēdo ꝓcedit glo. hic: qz etas pupillaris qcquid videt ignorat. dicit ter. in. l. j. in fi. C. de fal. mone. Si autē electio fiat ab eo q excessit pubertatē ⁊ sic q est maior xiij. annis: sed minor xxv. tunc valet ⁊ non impedit electio: sed si ledat ꝓpter talē electionē datur ei restitutio. ita propriē loquit. d. l. ⁊ si sine. ¶ De quto requisito qñ dicit volo eligere dicā statim infra sequēdo ordinē Bar. ¶ Sextū requisitū est qō eligens sit sui iuris. Ratio est qz in electione agēs dz esse liberū ⁊ expeditū, sed cōstitutus sub aliena potestate nō est agēs libe. ideo non pōt eligere. facit qō vult Bart. in. l. qui in aliena. in pri. ff. de acqui. her. ¶ Ultra ser requisita gl. ⁊ Bar. Adde septimū ꝙ electio fiat in tēpore. l. vnū ex familia. in pn. ad hoc no. ⁊. l. cū pater. ff. a filia. ⁊ ibi ēt Bar. ad hoc no. j. de legā. ij. facit qō tz gl. hic in tertio requisito, qō hereditas debeat cē adita. ¶ Adde ⁊ octauū requisitū qō electio fiat in forma data a testatore alꝰ nihil vz. l. si tibi. ff. vnius. ⁊ ibi Bar. ad hoc not. ff. de opti. leg. ⁊ ita remanet ꝓfectꝫ, vt puto expedita hec pars glo. ¶ In eadē gl. ad ff. solue qō cōtrariū loquit in Jctibus in quib⁹ bene admittit variatio secus est in vltimis voluntatib⁹ in quib⁹ in electionib⁹ variatio nō admittit, vt hic cū concor-
11 dātijs allegatis in ter. ¶+ O perꝑ retiū est scire ꝙ sit rō diuersitatis quare in Jctib⁹ admittat variatio in vltimis volūtatibus sit sec⁹. Est difficultas maxima reperio hincinde assignari quatuor rōnes diuersitatis. ¶ Prima est Bar. hic: qz in vltimis volūtatib⁹ electio statī trahit secū executionē qz statim transfert in eligentē oīum ergo cū fiat executio nō admittit variatio. Ista rōne ꝓprie assignat iurisco. in. l. apud ausidiū. ff. de opt. leg. Secus in Jctibus ⁊ cū sit ratio iurisco. sul. non possum melioꝰ adhibere. Ista rōne etiā tenet gl. in. l. bmōi. ff. stichū, ⁊ ibi Bar. j. e. ⁊ gl. in. l. statuliberꝫ. ff. stichū. j. de lega. ij. ⁊ gl. in. l. si qs stipulat⁹ fit stichum. j. de ver. obl. cōfirmo istā rōnem
12 optime ⁊ qñ fit executio a lege vl ab hoc ibi nō admittit nec variatio nec purgatio more. l. si cui. j. de ac. ⁊ ob. l. qui ob rē nō defensam. ff. de ꝙd. inde. ⁊ istud ꝓcedit etiā i vltimis volūtatibus vbi qñ fit executio ipso iure nō admittit purgatio more, ⁊ sic nec variatio ꝑm Bar. in. l. si is cui. j. de leg. ij. ⁊ l. si ista. in
13 ij. q. j. de ver. obl. Cōfirmo ⁊ secūdo ⁊ qz Jsta interlocutoria posset quando ꝫ reuocari ꝑ iudicē qui eā tulit. l. ꝙ iussit. j. de re iudi. cū qui traxit secū executionē nō pōt ampli⁹ reuocari gl. est valde no. ⁊ signāda ꝙ Bar. ibi multū no. in. l. j. ff. de ꝓto. stipu. cū suis cōcord. ¶ Aduerte qō ꝑm istam rōne sequuntur
14 duo corrolarie no. ⁊+ Primo ꝙ si aliqs dimisset iter vnos aut vēdidisset ecclesie vel ciuitati illā vel illā rē facta electione nō admitteret ampli⁹ variatio: eo qz ipso iure in ecclesiā vel ciuitatē transferret oīum. l. si. C. de sacrosanc. ecc. ⁊ ita in specie Bal. in. l. bmōi. ff. stichum. j. eo. ¶ Scōo ex hac rōne corrolarie infert qō si ꝙmisisses mihi stichō aut ꝑphibulum ⁊ eligeres ittichū extitēte penes me quo casu ꝓ patientiā tuā cū titulo in me ipso iure transferr oīū. l. qua rōne. ff. j. de acqr. re. do. ff. interdū. in ff. de re. diui. tū. in Jctib⁹ nō liceret variare qz mi
litaret tūc ea rō que in vltimis voluntatib⁹ qō ipso iure fieret executio. ⁊ ita vt vides multū limitat. d. l. cū q certaꝫ. ff. alle. in gl. ꝓ Juo. Ista rō nō videt esse ꝓbalis: qz nō ꝓcederet qñ do minū rei legate nō trāsferr ipso iure in legatariū ⁊ sic lex ipo iure nō facit executionē, ꝙs casus enumerat magistralr Bart. in. l. j. vl. col. vbi dixi. ff. ⁊ sic nō ꝓcederet qñ legaret optio in quātitatib⁹ vel in rebus alienis vel in rebus heredis quib⁹ casi
bus lex nō facit ipso iure executionē. vñ Ang. ⁊ Pau. de ca. hic fatētur Juū ⁊ tenēt ꝙ imo istis casib⁹ licita est variatio cū nō fiat ipso iure executio, ⁊ ita limitat ista lex cum fi. ne alꝰ reddat imperfecta rō iurisco. in. d. l. apud ausidiū. idē tz Are. in. l. qui ex plurib⁹. j. de ver. ob. d. Aler. leuiter rephēdit ꝓ generalitatē bui⁹ legis. ⁊. d. l. statuliberꝫ. ff. ff. ꝙ legis indistincte loquuntur. Tu potes firmare optime ista opi. Ang. ⁊ Pau. ⁊ Are. qz ls in vltimis voluntatib⁹ qñ executio fit ipso iure nō admittatur purgatio more nec variatio, vt dixi. ff. vltimis volūtatib⁹ vbi non fit executio ipso iure pōt optime mora purgari. l. j. ff. ite fi ita. j. ad leg. fal. ⁊ l. ꝓ. j. de pe. leg. ¶ Predicte oppositioni aliter rūdet subtilis Poet. de beru. in. d. l. bmōi. ff. stichū. qō in dictis casib⁹ ls nō fiat executio ipso iure quo ad oīum, tū ipso iure trāsit actio ꝓnalis ex testō ⁊ sic quodda⁹ irreuocabi-
15 le. Ista respōsio mihi vꝫ ꝙ etiā in Jctibus ls nō fiat executio ipso iure quo ad oīū, tamē transit actio ꝓnalis ex Jctu est q variabilis. l. sicut. C. de ac. ⁊ obl. l. in cōmodato. ff. sicut. ff. cō
mo. ¶ Scōa rō diuersitatis est qz vltime voluntates non debēt stare in pēdēti sicut Jct⁹. l. si. in fi. ff. cō. pe. Ista scōam rōnē tz alibi vbi ꝫ Bar. in. d. l. bmōi. ff. stichum. ⁊ in. d. cū q certarū. ff. ff. ⁊ in. d. l. apud ausidiū. ⁊ in. l. si qs stipulat⁹ fit stichum. in pri. j. de ver. ob. ⁊ ista etiā tenēt Bal. ⁊ Jmo. hic. Cōfirmat ista rō qz publice interest vltimas volūtates executiōi demāda
ri, put dicit ter. l. vel negare. j. quōad. test. ape. Ista scōam rōnē reprehēdit. d. ꝓ de. beru. in. d. l. bmōi. ff. stichum. qz imo vl time volūtates stāt in suspēso ꝙdin heres deliberat adire here ditatē ⁊ quādiu legatari⁹ deliberat acceptare legatū ad. d. l. si. in fi. ff. cō. pe. rādet ipse qō loquit quo ad cessionē dici quo ad hoc nō pōt stare i suspēso. Tu aduerte ad. d. l. si. in fi. ꝙ Bar. in d. l. si. in duob⁹ locis dicit qō illa lex vult dicere qō ls iure quo
dam speciali seruitutib⁹ sit receptū vt Jctus stent in pendenti tū istud ius singulare nō est extēdēdū ad vltimas voluntates. Istū dicit esse ꝓprium intellectum illi⁹ ter. pt⁹ hoc esse vez qz
16 etiā ¶+ Jctus regulariter nō stant in suspēso qñ sunt puri, vt declarat late Bar. in. l. vsufructꝰ. j. de stip. ser. Jo. fab. in. ff. j. inst. de inut. stip. ¶ Tertiā rationē assignat Pau. de ca. in. d. l. eum q certaꝫ. ff. ꝙ sit speciale in vltimis voluntatib⁹, vt dispositio testatoris celeriozē habeat exitum. Ista ꝫ modicum ꝑsuasionis: ls paꝫ boni fundamenti. ¶ Quartā ⁊ vltimā rōnē assignat excellentissim⁹ inter Modo. Are. hic qz vltima voluntas cēsēt esse ler. ff. disponat. i aut. de nup. col. iij. ⁊ sic magis assimilat legi ꝓ Jctui, vnde qñ electio deferr a lege, ibi nō admittit variatio ampli⁹ semel facta electiōe. Ita dicit esse casus no. in
l. si plurib⁹. in fi. j. eo. reperio qō ibidē Are. in. v. no. ad hoc not. illū ter. Ad idē alleg. ter. l. l. cui⁹ bonis. ff. de cura. fur. ⁊ si istud assumptū esset vez rō esset verissima, ls vt audiati⁹ illō assum ptū erit valde dubiū ⁊ nō vez. ¶ Ista rōne Are. ꝓgnāt moder. Sene. ⁊ dicūt qō est Jct. in. d. l. cū q certaꝫ. ff. fi. in fi. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. vbi exꝑsse logt ter. qñ electio cōcedit ex dispositione legis, ⁊ nō expressa dispositione ꝫbentium, ⁊ tamē decidit qō admittit variatio. ⁊ assignat rōnē qz aliud est in his q expresse cōcedunt aliud in his q tacite, ⁊ sic ꝓ legē concedunt. ⁊ ad text.
17 in. d. l. si plurib⁹. in fi. respōdet ¶+ ꝙ ibi inducit electio ꝓ litis ꝫte stationē q litis ꝫtest, solet variationē excludere, vt habet in. d. l. cum q certarum. ff. ff. ⁊ l. si qs stipulatus fit stichū. j. de verbo.

obligo.

obli. Ad. l. cuius bonis. rādent predicti Senenses ad⁹ oder. ꝙ ibi electio erat demādata executioni merito non admittit variatio alꝰ nihil tāgit. ¶ Tu aduerte sustinēdo Are. eo modo quo pōt. potes rādere ad ter. in. d. l. eū qui certarū. ff. ff. ꝙ licet ibi cōpeteret electio ex dispositione legis: tū non cōpetebat ex mera dispositiōe legis: ls mixtim cōsiderata etiā voluntate stipulantis q videt dedisse electionē ꝑmissori ex quo sibi nō reseruauit. ⁊ hoc videt sentire ter. ibi in fi. dū dicit qō diuersa cā e: electionis exꝑesse ⁊ ei⁹ que tacite ineūt, ita ponet respōderi nō tamē firmo: sed ad ter. in. d. l. si plurib⁹. in fi. tu potes meli⁹ rādere. put rādet Bar. magister legistarū in. d. l. eū qui certarū. ff. ff. qō ideo in. d. l. si plurib⁹. ⁊ illud est eo qz vnā erat in obligatiōe tm ⁊ aliud in solutione, nimirū ꝑ actoꝫ positꝰ semel elegerint nō pōt ampli⁹ variare. ls in legato alternatiuo vtrūqꝫ est in obligatione. l. plane. ff. si tittio. j. eo. gl. in. l. cū is qui. ff. ff. de ꝙd. inde. ⁊ in. l. illud. in pri. ff. de consti. pec. Quātum ad. l. cui⁹ bonis. dic ꝙ solu. Senēsis nō est bona ⁊ est cōtra illū ter. qz ter. ibi loquit etiā qñ electio nō erat mādata executioni. ita cantat ibi ter. in ver. nondū explicito negotio. ¶ Tu aduerte qō ter. in. d. l. cui⁹ bonis. etiam ꝓ singulari ad hoc ponderat Are. in. d. l. eū qui certarū. ls tu rūde clare qō ille ter. nihil facit qz nō loquit in alternatiua rerū debitarū, put logmur hic: ls loquitur in alternatiua remediorū ⁊ inter ista est euidēs differētia, vt declarat magistraliter Bar. in. l. vbi pactū. i. iij. co. C. de transac. ¶ Quid tenēdū? Tu ꝓ assumpto Are. allega aliū ter. i. l. si mihi ⁊ tibi. in pri. j. e. ⁊ ibi Are. met. i vl. not. illū tert. pōderat ꝙ vbicūqꝫ aliqui a lege deferr electio electione semel facta illa est invariabilis: sed tu rūde ꝙ ibi electio erat mādata executioni super qua tamē sol. melius cogita inspiciendo illū ter. Adidē Are. met. in. d. l. eū q certaꝫ. ff. ff. allegat aliū ter. in c. ff. ad fi. de reseri. in. vj. Ad illū ter. potest multipliciter respōderi. Primo p rōnē quā ibi assignat ter. qz de facili cōmittet ref fraus si ꝑmitteret variatio. Scōo ibi loquit in reseriptis
18 cōcernētibus iurisdictionē delegarā que ⁊ rescripta sunt valde odiosa qz derogat iurisdictiōi ordinarie. ter. est i. c. fanc. de off. deleg. ⁊ ter. in. c. studuisti. de offi. lega. glo. in elemen. ij. de. ff. ff. ozti. gl. in. c. statutū. ff. sancim⁹. de rescrip. in. vj. ¶ Quid tenēdū? teneo cōtra Are. ꝑ ter. in. l. qui ex pluribus. j. de ver. obli. ⁊ ibi Are. met i. iij. no. ad hoc pōderat illū ter. 2tra se. ⁊ nō rādet
19 ¶+ vbi debitor cōpetit electio ex dispositiōe legis, pōt varia re vl. ꝙ solueret vnā rē. Ista opi. ls Bar. in. l. si qs stipulatus fit stichū. j. de ver. obl. dū rādet ad. d. l. eū qui certarū. ff. ff. qō ibi habebat electionē a. l. tacita. ⁊ ibi ꝑ te videas. ¶ Cōfirmo optime qz qñ vnā est in obligatione ⁊ aliud in solutione ex dispositiōe legis ibi admittit variatio etiā post sniam. ꝙ est bñ no. ter. est in. l. itē veniūt. ff. idē recte ait. alꝰ est sub. ff. cū pdi rim⁹. ff. de pet. her. ⁊ tamē qñ vnā est in obligatione ⁊ aliud in solutione ex dispositione cōtrahētiū nō admittit variatio nisi vtrūqꝫ ad litē cōtestatā. ter. est in. l. si qs stipulatus fuerit decē in melle. j. de sol. Bar. in. d. l. eū q certaꝫ. ff. ff. ergo apparet euidēter qō in ista materia variationis miti⁹ agit cū. l. quā cū hoc. ergo facili⁹ ibi ds cōcedi variatio ⁊ credo ꝙ hunc articulū habeas bñ ⁊ subtiliter discussum ergo nō discedo vt dixi a ꝑma rōne iurisco. qz meliozem nō inuenio. ¶ Quid aūt in statutis:
20 pone statutū dat electionē reo in penis sustinēdis: ¶+ nūqd electione semel facta p reū poterit iterū variare? vide no. Bar. in cōsi. ci. incip. Girardus de tuderto minoz. xxv. annis i quarto dubio. ¶ Ultimo qz gl. dicit ꝙ p verbū volo eligere nō inducat electio. ⁊ sic nō inducat dispositio, Bart. ponit doctrinā satis plirā an ꝙ verbū volo inducat dispositionē ⁊ qñ nō. Sz vt clari⁹ habeas doc. Bar. diuide istā materiā i duo mēbra principalia. Primū est qd in actib⁹ inter viuos pēdētibus a solo volēte. Secundū qd in vltimis volūtatib⁹. ¶ Circa primū ex dictis Bar. habes regulā ⁊ tres fallētias. Regula est ꝙ verbū volo cū infinitiuo in actib⁹ inter viuos nō disponit vñ p ista verba volo eligere simplr, plata nō inducit electio ⁊ ꝙsequēter talia verba nō disponūt. ¶ Fallit primo nisi post terminū data tū ad deliberate rūdendū ita diceret. ¶ Scōo nisi ad interrogationē ei⁹ cuius interest ita rūderet. ¶ Tertio fallit qñ actꝰ est expeditē? ab alio ⁊ volēs nō habet nisi explicare voluntatē suā, vt si dico volo te gerere negotia mea ista verba inducunt mandatum ⁊ sic dispōnūt. l. j. in fi. vbi etiā Bar. idē no. ff. mandā. cū alijs iuribus per eum alleg. ¶ Videamus per ordinem an regu. Bar. sit vera ⁊ an sint vere dicte tres fallētie. ⁊ bis breuiter expeditis remanebit expedita ꝑma materia de actib⁹ in-
21 ter viuos. ¶+ Cōtra principalē regulā Bar. ꝙ vbū volo cū infinitiuo in actib⁹ inter viuos nō disponat fortiter strigit ter. i. l. bmōi. ff. stichū. j. e. ⁊ ibi Jmo. ad hoc no. illū ter. ff. regulā Bar. bic. ad hoc etiā pōderat illū ter. Are. in. l. clodius in. fi. no. ff. de acqui. here. d. vbi est ter. qō si mortuo testatore heres qui habet

electionē dandi vel istū vel illū seruum si dicat volo dare stichū verbū volo dare dispōnit ⁊ inducit electionē ⁊ sic pondera ꝙ ille ter. ꝓprie loquit in materia electiōis vbi heres hz ele ctionē: ⁊ sic dicat volo dare inducit electio ⁊ dispositio contra regulā Bart. ⁊ cōem ⁊ ibi logmur in actu in quo ler ipso iure facit executionē sicut facit in electiōe. l. apud ausidiū. j. de opt. leg. ⁊ propterea multi tenuerūt contra istā regulā Bar. Sustinēdo regulā ꝙ tradit Bart. hic ⁊ in. l. j. in. j. ff. col. C. de sum. tri. ⁊ cōiter oēs sequunt. Rūde valde no. ⁊ magistraliter ad illū ter. in. d. ff. stichum. qō ibi verbum volo dare magis tendit ad executionē ⁊ implementū ꝙ verbū volo eligere qō magis inclinat ad suspensionē ⁊ deliberationē, nimirū si primo casu dispōnit ⁊ inducit electionē non autē in scōo. ¶ Istam solu. qz magistralis est firmo multipliciter. ꝓrimo ex doctri. Bar. i. l. gerit. in. iij. col. de acq. here. ⁊ in. l. facta. ff. si sub cōditione. ante ff. ꝙ gl. ibi. j. ad treb. in quibus locis tenet Bart. qō si heres dicat volo esse heres, verbū volo dispōnit de ꝑsenti ⁊ inducit adi
tionē ꝑ ter. in. l. iam dubitari. ad fi. ff. de here. instī. secus si dicat volo adire hr̄ditatē tūc verbū volo adire nō inducit additionē per istā gl. hic. Et licet Are. hic ad aliud ꝓpositū reprehendat istā differētiā qz vtrocꝫ casu verbū volo iungitur pariter cum infinitiuo ⁊ nō videt differētiā inter verbū esse ⁊ verbū adire: eī vtrūqꝫ significet acqsitionē hereditatis ⁊ ꝙs vult esse he-
22 res: ⁊ vñ nō ds referre quib⁹ verbis quis adeat hereditatem. l. si qs mihi bona. ff. ff. qd si mandauit. ff. de acqui. here. Tu tene illā differētiam Bar. ⁊ assigna subtilē rōnē differētie er eo qō no. dicit Bal. in. l. vnica. C. de ꝑfec. in. vij. col. in ver. pone ꝙ re⁹ dirit nō ꝑtee. ⁊ vbi no. dicit Bal. ꝙ qñ verbū volo iūgitur cū infinitiuo significāte aliū actū futuꝫ tūc de ꝑsenti nihil ꝓfectū dispōnit vñ si re⁹ accusatus de crimine dicat volo cōfiteri deli ctū nō ꝑ hoc censet cōfiteri cū requirat actus extrinsec⁹ cōfessiōis future: ls qñ verbū volo iūgit cū infinitiuo significante essentiā, vt volo esse heres tūc dispōnit statim cū essentia sit in ei⁹ volūtate absq; ei⁹ facto extrinseco q ꝑba sunt valde subꝑstātialia ꝑm eū. Bene facit ꝙ vult idē Bal. in. l. cunctos popu los. C. de sum. tri. i. iij. col. ⁊ in. iij. opp. qō si dico volo esse heres verbū esse informet verbū volo sup ꝑsenti essentia actus: ideo
23 dispositionē inducit. ¶+ Scōo principaliꝰ ꝓrimo qz qñ verba futuri tpis respiciat executionē matrimoniū tūc cōtrahit matrimoniū de ꝑsenti. sec⁹ si respiciat ipsum ꝓtrahere, vt qz dicā volo ꝫbere matrimoniū cū tali ⁊. c. ita no. d. Abb. in. c. ex ꝑte in iij. no. ꝑ illū ter. de spon. ⁊ in. c. iurauit. in. j. no. de proba. ⁊ in. c.
24 quāadmodū. in. ij. no. per illū ter. de iureiu. ¶+ Tertio nō eū do ꝑ remota suffragia confirmo a magis ꝓrimis qz ls verbū volo eligere nō inducat electionē qz respicit suspēsionē i futuꝫ tamē si dico volo habere istam rē vel volo sumere istam rē statim inducit electio inuariabilis. ter. est in. l. apud ausidiū. j. de opt. leg. ⁊ per illū ter. Bar. in. l. gerit. in. iij. col. ff. de acqui. her. Pōdera diligēter hāc doctr. an in infinitiuū iunctū verbo volo respiciat deliberationē ⁊ suspēsionē in futuꝫ ⁊ tūc nō dispōnit de ꝑsenti, vt cū dico volo eligere sec⁹ si respiciat executionē ⁊ implemētū vt volo habere vel volo sumere istā rē tunc de ꝑsenti inducit electio inariabilis ⁊ est optima ⁊ necessaria limi tatio ad istā materiā quā Bar. nō tangit nec aliqs scribentiū.
25 ¶+ Scōo principaliter 2tra supascriptā regulā Bar. facit qz ls infinitiuū de ꝑse sit adaptabile ad tria tēpora ꝑsens, ꝑteritū, ⁊ futuꝫ: tū qñ iungit verbo ꝑsentis tēporis, vt hic volo eligere tūc importat tps ꝑsens, ⁊ ꝙ de ꝑsenti velit eligere, gl. est ozd. ⁊ approbata in. l. v. ff. stipulatio. vbi Bar. ⁊ alii. ff. de ver. ob. er go importat qō de ꝑsenti eligo. ¶ Tertio in Iuiū facit funda-
26 mētū theologoz relatū ꝑ Bar. ¶+ ꝙñ agēs est liberū ⁊ nō impeditū ⁊ patiēs est dispositū statim qō volo agere ago: ergo cū hic nō sit impedimentū statim ꝙ dico eligere volo eligere. nec istud fundamētū tollit ꝑ verba Bar. qui dicit qō ista verba significāt qō ꝓim⁹ motus meus dirigit ad eligendū tale rē: nō tamē ꝙ eligā. ⁊ in ꝓncto iuris ista pars esset sustētabilis 2tra Bar. ⁊ oēs. Disputatiue dico nō decisiue ꝙ ꝑ vbū volo eligere inducat electio qñ nullū est impedimētū. ¶ Teneōo tamen
27 regulā Bar. desecōo nūc ad fallētias. ¶ Prima est qñ post terminū assignatū ad deliberandū dicit volo eligere tūc inducit electio per. l. ls ⁊ si alio. ff. ff. ⁊. l. oēs q. ⁊ vtrobiq; not. Bar. j. ad treb. Adde facere ꝙ ꝑ illa iura tenet idem Bar. in. d. l. gerit. in ff. col. ꝙ ꝑ illa ꝑba volo adire, plata ꝑ post terminū datū ad adeū dū, inducitur aditio sicut ex 2tra per verba nolo adire hereditatē ꝓlata post tempus datū ad repudiandū inducitur repudiatio. ita per. d. iura tenēt Bar. ⁊ Pau. de cas. in. l. si quis su⁹. C. de iur. delib. Bar. in. l. filij mater. ff. j. ad ozfic. mod. in. l. q se patris. vbi aliqñ posui. C. vnde li. ff. Sed aduerte illa iura
28 nō oēs dēter. ꝑbāt fallētiā Bart. qz solū dicūt ¶+ ꝙ hrs q adit post tps datū ad deliberandū nō pōt dicere ꝙ coact⁹ suspectā

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad ist. ↄ ita etiã ad illa jura qͦ nihil ꝓbẽt dicit Bal. in l. ſi. §. cũ tigif. in. ij. col. C. de inꝑ. ocli. ¶ Ex ergo pro ista prima limitatiõe
29 Bart. ¶ Adde ſimile qͦ ꝑfilio facta poſt terminũ datũ ad reſpõdẽdũ qͥ cenſet deliberata nõ põt ꝓtertu errotis reuocari. gl. e. t de hoc valde no. in. c. ex literis i gl. ij. ad ſi. de dnor. ℣ ſigna qͥ eã reputat ſingulare oo. Alb. in. c. olim ex literis, de reſcri. Bar. in. l. cum ꝓcũ. ad ſi. C. de lib. cau. dixi in. l. erroꝛ. C.
30 de in. ↄ fa. igno. ¶ Scõa limitatio Bar. qñ ad interrogatiõẽ eiꝰ cui⁹ intereſt. Idẽ dicit Bar. in. d. l. gerit in. iñ. col. qñ ad interrogationẽ eius cui⁹ intereſt beres reſpõdit ſe velle adire hereditatẽ tũc verbũ volo adire, qͦ ꝑtur reſpõdendo alteri intelligitur eſſe deliberatũ ↄ ſic inducit additionẽ hereditatis: per gl. in. d. l. in emẽtis. in vl. q. C. de ꝺben. emp. facit. l. de etate. §. qui interrogatus. ↄ. §. qui tacuit. ſ. de interro. actio. ↄ. §. ꝓterea. inſti. de inuti. ſtipu. ¶ Circa. iij. fallẽ. Bar. adde bene facere illud ↄ tũc nõ eſſet differẽtia iter vltimas voluntates ↄ actꝰ inter viuos, ſ̃ differẽtiã Bar. ꝛ̃tituit: ergo apparet qͦ Bart. nõ loquit in iſto caſu. ↄ hoc valde ſtringit vt dicã infra. Aut talia ẽba ſunt ideliberate. plata. ↄ tũc vt qͦ nihil hꝫ eat diſponere. l. dimus. ſ. de teſta. mili. §. plane. in ti. co. Eler. hic fuit in nona ſingulari opinione qͦ aut iſtud verbũ volo relinq̃re, eſt
39 plactũ in teſtamẽtis, ↄ tunc indubitanter diſpoſitionẽ indicat. ↄ iſto caſu ꝛ̃ opi. Bar. iſta alia rõne ↄ qͥ teſtamento de neceſſitate regrit q̃ teſtes ſint rogati. l. beredes palã. §. i. teſtamẽtis. ſ. de teſta. ergo talis rogit⁹ teſtiũ inducit qͦ teſtiũ cẽſear deliberate factũ ↄ ſequẽter qͦ talia verba diſponãt aut talia verba ſunt. plata in codicillis. ↄ tũc ſec⁹. ↄ in hoc tenet ↄ Bart. eo qͥ in codicillis nõ requirit teſtiũ rogit⁹. l. ſi. C. de codicil. vñ ſi codicillãs cozã quinq; teſtibus diceret volo relinquere titio centum vel tale prædium talia verba nõ inducerent diſpoſitionẽ.
¶ Adde ꝙ ante eũ iſtud eſt de mẽte Jmo. in. d. l. gerit. l. vj. col.
40 vbi in hoc reprehẽdit Ang. qui videbat ꝛ̃tiũ tenere. ¶ Ita doc. d. Eler. videt eſſe dubia cũ i teſtõ nõ ſit neceſſe qͦ teſtator ipſe roget teſtes, ſ̃ ſufficit teſtes eſſe rogatos vel a notario vt ab alio quocũq; tertio ſm Dy. ↄ Pau. de ca. d. l. beredes palã. §. in teſtamẽtis. Jo. fab. in. §. ſi. inſti. de teſta. d. Eler. in cõſi. xlvij. ij. vol. incip. abũde. in. ij. col. ↄ in cõſi. xxxiij. iij. vol. inca. põderatis verbis vltimi teſtamẽti. in. vj. ↄ. vij. col. ergo ſola rogatio teſtiũ nõ vꝫ inducere deliberationẽ niſi dicas ſaluãdo. do. Eler. qͦ dato qͦ notari⁹ vel qlibet alius poſſit rogare teſtes teſtamẽtarios, ẽñ requirit qͦ iſtud faciat in ꝑſentia ipſi⁹ teſtatoris, vt dicũt do. in locis palle. ergo tũc teſtator videt tacite
41 rogare ↄ quinmo ↄ fortius no. Ang. in. §. ſi. l. ſi. in. ij. col. in aut. de teſti. ꝑ illũ ter. in ver. ab eo q̃ dedurit qͦ vbicũq; teſtes debent eſſe rogati neceſſe eſt qͦ rogent ꝑ illũ q̃ actũ facit. ↄ ideo non ſufficeret ſi tabellio rogaret teſtes, qͦ etiã dicit ſentire glo. ibi tñ nõ puto hoc verũ ꝑ ꝓdicta ↄ cõſuetudo ꝛ̃ium obſeruat.
42 ¶ Scõa ↄ fortiꝰ ℈. d. Elle. facit qͥ ſufficit teſtes eſſe rogatos poſt ꝛ̃ditũ teſtmẽ incõtinẽti tũ. ita ſingl⁹ tenet Bal. in. l. ſi. in pe nul. col. ad fi. C. de fideicõ. in bonis lect. nã in ꝓmiſſis deficit
43 ibi quaſi vna col. integra. ¶ Tertio cõtra. d. Eller. fortiter facit qͥ in omni inſtrumẽto de mũdo notari⁹ ℈ eſſe rogatus a partib⁹. ſ. nos aũt. in auc. de tabel. col. iij. Bar. in. l. ij. ſ. de ſtip. ſer. ↄ in aut. ſi qs in aliquo. C. de edẽ. ergo vbi adeſſet inſtrumẽtũ notarij ſemp verbũ volo cũ inꝰnitivo etiã in actibus inter viuos diſponeret: ↄ ſic verbũ volo eligere induceret electionẽ
44 ꝙ eſſet multũ ſtringere iſtã gl. Bar. hic. ¶ Ultimo aduerte ad illud ꝙ dicit. d. Eler, de codicillis qͦ i codicillis illa verba nõ diſponerẽt. nã ꝓfidera qͦ i caſu. d. l. ꝑphilo. §. ꝓpoſitũ. vbi eſt ter. principalis hui⁹ materie ibi teſtator neceſſario faciebat codicillos cũ nõ adeſſet aliq̃ inſtitutio heredis. l. ſi. §. de iur. ↄ tũ ibi cõuocatio teſtiũ facit ꝓſumi deliberationẽ ꝑpter quã verba vellẽ relinq̃re diſponãt, ſm Bar. ↄ eos in. d. l. gerit. ↄ in aliis locis ꝑallegatis, ↄ tũ in codicillis cõuocatio teſtiũ nõ eſt neceſſaria. d. l. ſi. ad fi. C. de codic. ¶ Quid tenẽdũ in principali articulo q eſt pulcher ↄ diſputabilis an verbũ volo ſũctũ inꝰnitiuo in vltimis volũtatib⁹ diſponat. teneo opi. Bar. ℣ ſic. ↄ ſi caſus mihi ſtingeret in facto ita ſuleret ↄ iudicaret ꝑ Bart. cõtra cẽm opi. ℣ in vltimis volũtatib⁹ verbũ volo cũ inꝰnitiuo diſponat. ↄ qͦ Ang. ↄ Mod. hic quos. ſ. tituli reꝓbẽdit opi. Bart. qͥ dicũt ea nõ ꝓbati iure, ego pro op. Bart. allego bonũ ↄ no. ter. l. l. ↄ eo modo relictũ. j. e. vbi eſt tert. ℣ iſta verba, volo hereditatẽ meã eſſe titi, diſponit ↄ inducit fideicõmiſſum vniuerſale, niſi põderes differẽtiã eſſe inter verbũ an teſtator dicat eſſe vel relinquere, put dixi in mẽbro ꝓcedẽti teſtator dixit volo hereditatẽ meã eſſe titi. ¶ Ad idẽ bñ facit tert. in. l.
45 qñ indignũ. allegata ꝑ Bar. vbi tert. magiſtraliter dicit ↄ qͦ nihil iteresſt vtrũ teſtator dicat talẽ heredẽ facio vel ſtituo vl volo vel esto vel erit. vbi verbũ volo inducit ſ̃titutionẽ, ergo fortius legatũ. Idẽ verbũ esto vel erit ↄ ſic etiã mere futurũ.

Ergo

Ergo ibi eſt ter. qͦ nõ refert an teſtator vtatur verbo ꝓſentis tẽporis an futuri. ¶ Tertio ad idem allego ter. in. l. ſi pater. §. quedã. ſ. de fideicõ. liber. vbi qui dixit coram pluribus tales ↄ tales ancillas liberas eſſe volo ẽas etiã ab inteſtato decedat intelligit diſponere ↄ grauare venientes ab teſtato vt tẽ liber
46 tatẽ. ¶ Quarto qͦ in vltimis volũtatib⁹ etiã verba enũciatiua de futuro ꝓtinꝑaliter ꝑpter ſe ꝓlata diſpoſitionẽ inducunt. l. hoc modo. ↄ. l. eo modo. ſ. e. Bar. in. l. titia. §. cũ teſtamẽtum. in ꝓin. ſ. de leg. ij. late Bar. ↄ alij in. l. ex hac ſcriptura. ſ. de dona. Bal. hic in ſ. d. Eler. in. l. ſi qs mihi bona. §. ſed qͦ
47 ſi man lauit. ſ. de acqui. here. ¶ Quinto vt ſuperius dixi licet infinitiuũ ſit adaptabile ad omnia tẽpora: tamen iunctum verbo preſentis tẽporis. vt hic importat tẽpus ꝓſens. gl. ↄ doc. in. l. v. §. ſtipulatio. ſ. de ver. ob. ¶ Sexto ſi teſtator in teſtamẽto dicat volo relinq̃re titio tale ꝑdiũ ſi iſta verba nõ diſponerẽt eſſent ſuperflua ↄ nihil operarent cõtra. l. ſi quãdo. in ꝓin. ſ. e. Hec ad hoc potes dicere qͦ dicẽdo volo relinq̃re: hoc ſit ꝓi
48 mus motus, vt dicit Bar. ſ. ↄ: in vltimis vol untatib⁹ in q̃bus ſecuta morte aliud velle nõ põt teſtator. l. ſi. C. de ſacroſanc. eccl. iſtud nõ cõgruit. ↄ ita vt diri cõſulerẽ ↄ indicaret ꝑ Bart.
49 cõtra inagis cõem. ¶ Ultimo inquãtũ Bar. tenet qͦ in cõtractibus depẽdẽtib⁹ a voluntate duorum ſi proferant in preſenti vt volo emere ↄ interueniat ꝓnſus alteri⁹ partis indu
50 cit emptio ꝑ gl. in. d. l. in emẽtis. in ſi. ¶ Not. qͦ hec cõcluſio facit qͦ in matri monio iſta verba volo te habere in vxorẽ cũ ſint de ꝓſenti ſi interueniat tũc ꝓnſus mulieris inducit matrimoniũ ſm do. Abb. in. c. ex literis. ſ. ↄ ibi latius do. Ant. de but. de ſpõ. ↄ faciũt q̃ vi. §. in. ſ. arti. ꝓcẽdẽti. ↄ iſta cũ laude dei credo qͦ ſubtilr ↄ vtilr ſit expeditũ principiũ hui⁹ legis.
1 ¶ Quod cõe eſt meũ eſt quãtũ ad diſpoſitionẽ partis mee. ↄ nu. 4. 10. ↄ. 22. Et an dicaf meũ etiã ꝑ ꝑte ſocij. nu. 20. ↄ. 21.
2 Ratio dubitandi in hoc ter. eſt dupler.
3 Legatũ rei vel ſerui ſub cõditione ſi meus erit valet ſolũ quo ad partẽ teſtatoris quam habet habet communem cum alio.
5 Dominium rei vel quaſi quod poſſit haberi etiam in parte.
Pronomen ſuũ in aliqua diſpoſitione põt ſtare quotitatiue.
Vſus alicuius rei non poteſt ſtare quotitatiue.
6 Papa ſi facit caſtra alicuius nobilis excepto qͦ intelligit eremiſſe tñ ꝓpria illius nobilis ↄ no qͦ habet cõia cum alio.
Utenſilia mea ſi dono alicui in tali donatione non veniunt ea que habeo cum alio communia.
7 Legatum factum de ſeruo titi qui erit titi tempore mortis ſue ſi reperiſ tẽpore mortis eius tãtum pro dimidia nõ tenet.
8 Rerũ appellatione qñ perſona veniat ſcilicet ſerui ↄ ancille.
9 Publicatis rebus alicuius quod intelligantur etiam publicati ſerui ↄ ancille.
Exemptio conceſſa pro rebus quod intelligatur etiam conceſſa pro hominibus.
11 Teſtes in cã vniuerſitatis qñ poſſint eſſe illi de vniuerſitate.
12 Si venetus electus officialis ab hominibus vnius terre cum qua veneti cõuenerant non ponere officiales nec de eis ſe impedire per hoc veneti non incidunt in penam.
14 Si duo fratres habent caſtrum commune ↄ vnus alium expellat, expulſus non poteſt partem ſuam alicui principi vel communitati vendere, ↄ venditio facta non tenet.
15 Actio de dote licet ſit communis patris ↄ filie non tamen dicitur ꝓpria patris nec filie.
16 Soci⁹ qͦ poſſit vti tota re cõi ad vſus deſtinatũ ſocio inuito.
Fratres duo vel ſocij q̃ habẽt domũ cõem vel hoſpitiũ ſi vn⁹ vult locare ↄ alter nõ qͦ ꝓferẽ locare volẽs ſi cõſueuit locari. Volens inhabitare domum communem ſeminari fecit altero fratre nolente qͦ ſua pars ſeminaretur nõ tenetur idẽ dare fructus.
23 Dictio pro domino importat fictionem.
24 Bl. in. l. id quod noſtrum. de regu. iur. quod procedat quo ad diſpoſitionem totius.
25 Verbum eſt importat veritatem.
26 Arguere quod non licẽat ex ter. ex ꝛ̃s que proponuntur gratia dubitationis.
27 Verbum continetur importat vere ↄ ꝓprie.
28 Statutum punies aliquem vulneratum in domo percuſſi an habeat locum in domo communi.
29 Statutum qͦ tranſiens ꝑ territorium alicuius loci teneat ſol uere gabellam ſub pena nõ habet locum in loco cõi cum alio.
30 Mandatum pape ſuper re pertinente ad aliquem intelligitur de illa que eſt ſola illius non de communi.
31 Reſeruatio pape facta de omnibus beneficijs ciuitatis ⁊ dioloanenſis exceptis illis que pertinent ad collationem epiſcopi quod talis reſeruatio non comprehendit beneficia ſpecratiua ad collationem capitũli ↄ epiſcopi ſimul.

1 Labeo. ¶ Dõ cõe eſt meũ eſt quantum ad diſpoſitionẽ partis mee. Ita ſumunt Bar. ↄ communiter doc. hic. Sed tu caue qͥ iſtud ſummariũ Bar. ↄ doc. ℈ ſit verũ in ſe: tamen non conuenit menti huius ter. qͥ iſte ter. non dubitauit ſuper re cõmuni an teſtator poſſit diſponere de parte ſua qͥ illud fuiſſet ꝓnit⁹ indubitatũ. Sed ter. dubitat ſi teſtator legat ſeruum vel aliã rem qui meus erit cum moriatr ↄ ſic cõditionaliter, ſi ſit cõmunis an debeatur in totum vt dicebat labeo: an vero ſolũ pro parte teſtatoris ꝓut tenebant trebati⁹ ↄ caſſius. ↄ iuriſcõſ. approbat ſecundã opi. qͦ nõ debebat totũ ſed ſolum pars teſtatoris. ↄ potuit eſſe dupler ratio dubitãdi
2 in hoc ter. ¶ Prima quã tãgit gl. in. §. ſeq. nã ſi ſeruus legatus fuiſſet in totum alienus teſtator legando intelligeret velle qͦ beres redimat cum ↄ legatario tradat. l. cum aliena. C. de leg. ↄ. §. ſi aliena. inſti. eo. Idẽ videtur in ꝓpoſito qͦ legatũ valeret in totũ. ↄ ſic etiã ꝑ parte ſocij. cõtrarium decidit iuriſcõſul. qͦ ſolum valeat rõne partis teſtatoris. ratio decidẽdi fuit qͦ teſtator in dubio nõ videt granaſſe heredẽ onere redimẽdi partẽ ſocij ſui. l. vnum ex familia. §. ſi rẽ. ſ. de leg. ij. ex quo legatum vꝫ: ↄ eſt effi car quo ad partẽ ipſi⁹ teſtatoris. ¶ Secunda ꝓnit eſſe rõ dubitãdi ſm Rap. cu. ↄ Pau. de ca. ſtam testator dixit qui meus erit ↄ ſic cõditionaliter. l. ſtichum q me⁹ erit. ſ. e. ergo cõditio debuit ſimpleri in forma ſpecifica ↄ ſic inſolidũ. l. q heredi. ↄ. l. meuius. ſ. de condi. ↄ demon. Ratio decidendi fuit qͥ illa verba q me⁹ erit, erꝑonunt. i. quatenus meus erit, vt dicit ter. in. d. l. ſtichum qui me⁹ erit. cum ꝛ̃cor. quas ibi tradã: ergo verificant ſi ſit ꝓ to parte ipſi⁹ teſtatoris. Et ꝓpterea ſumma iſtum ter. aliter quã Bar. ↄ doc. ¶ Legatũ rei vel ſerui ſub conditione ſi meus erit valet ſolum quo ad partẽ teſtatoris ℈ habet cõem cũ alio. b. d. ꝓpie iſte ter. Tẽ vt nihil in ter. omittatur, cõſidera dum ter. dicit certa res aut ꝑſona legatur q meus erit: illud rel. atiuũ g, maſculi generis ſi ad quoduis precedẽs referaf male videf ſtare cũ vtriũq; precedẽs ſit femini generis: ergo videtur mala grãmatica cõtra. l. plautius. ſ. de aur. ↄ arg. leg. ↄ. c. ad audientiã. §. de reſcri. p. reſpõde dupliciter. Primo qͦ relatiuum q in hoc ter. nõ facit relationẽ ad illa duo erpreſſa in ter. ſ̃ ad tacitũ nã ſub dictiõe ꝑſona intelligif. ſ. ſerui vt dicit gl. hic. ↄ tunc bene ſequif q meus erit. Scõ ↄ melius reſpõde qͦ ꝓma verba ſunt verba legiſlatoris: nã labeo ait cum certa res aut ꝑſona legaf poſtea text. ſubdit ita qui meus erit cũ moriatr heres illi dato. Iſta ſant verba teſtatoris cui nõ cõgruit dicere lego certam rẽ vel perſonam eſſet ineptum: ſed eſt neceſſe qͦ in indiuiduo dicat, lego talẽ ſeruum vel talẽ equum
4 qui meus erit ex iſtis caſus eſt plan⁹. ¶ Iſto. primo ex iſto. §. labeo. illud ad qͦ tota die allegaf qͦ quo ad diſpoſitionẽ partis mee cõmune intelligitur eſſe meum. ¶ Ampliat iſtã regulã ↄ iſtum ter. vt ꝓcedat non ſolum in legato particulari certe ↄ determinate rei, ſed etiã in legato incerto ↄ indefinito puta lego titio ſeruos meos tũc veniũt nõ ſolũ ꝓpzii, ſed etiã quos habeo cõmunes cum alio. ter. eſt formalis in. l. ſi quis ſuos ſeruos. ↄ in. l. iulianus. §. ſeruos. ſ. de leg. iij. Jn cõtrariũ facit ter. in. l. hoc legatũ. ſ. de leg. iij. vbi teſtator legauit vxori omnia q̃ parata ſunt vſus ſui cauſa. pone qͦ aliqua ſint parata ad cõmunem vſum tã mariti qͦ vxoris: nſigd talia veniãt in legato decidit ibi no. iuriſcõ. qͦ nõ ergo in legato indefinito nõ veniũt ea que ſunt cõmunia. Huic cõtrario reſpõdet no. Pau. de ca. hic qͦ qñ teſtator legat oẽs ſeruos ſuos ↄ cõſequẽter legat ſeruos q in totũ ſunt, ꝓ tij teſtatoris multomagis intelligif legare etiã illos in quib⁹ ſolum hꝫ parte. Iſta ratio ceſſat qñ teſtator legat vxori ea q̃ ei⁹ cauſa parata ſunt qͥ per hoc nõ intelligif relinquere ea que ſunt parata ad cõmunẽ vſum. Jſtam ſol. Pau. de ca. ſequif Are. hic dicẽs eſſe veriſſimã. ↄ etiã ſequif ſimpliciter do. Eller. hic. Sed mirãdũ eſt vehemẽter de Pau. de ca. Are. ↄ do. Eler. qͦ nõ viderint Bar. in. l. quintus. ſ. ſ. de atr. ↄ arg. lega. vbi aliꝰ duobus modis reſpõdet ↄ melius ad
5 iſtud ℈ũ. Primo ꝙ illa dictio ſeruos ſuos intelligif reſpectu oñ vel quaſi, ↄ tale oñium vel quaſi põt haberi in parte. Sz qñ teſtator reliqt ea q̃ ſunt parata ad vſum mulieris vſus eſt indiuiduus. l. vſus pars. ſ. de vſu ↄ habi. ideo vxor non põt habere q̃ parata ſunt ad cõem vſum. Scõ reſpondet Bar. ꝙ illud ꝓnomẽ ſuũ põt ſtare quotitatiue ꝑ vna dimidia, ꝑ vna tertia, ꝑ vna quarta. ſed vſus nõ põt ſtare quotitatiue. Adde etiam ad. d. l. hoc legatũ. ter. ſimilẽ in. d. l. quintus. ↄ aliũ text. ſimilẽ in. l. legatis vxori. ſ. de legat. ij. Et per. d. l. legatis vxori.
6 decidit ibi no. Bal. ↄ qͦ ſi papa vel ꝓnceps fecit erẽpta caſtra alicuius nobilis intelligit eximere illa que pertinẽt ad ipſum

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ¶De quo plene dict. Addo tu vltra ea q̄ ibi author⁹ ponit: q̄ ponit Fel. i. c. in fin de testib. Et dñi dicunt qđ q̄ illi de vniuersitate: vt singuli percipiāt. 2 modū de eo sup quo testificantur, tūc nō admittunt: intelligete tu p̄dicta vera, nisi q̄n tale cōmodū peciperēt gratis: sec⁹ si aliqđ soluere deberēt, vel aliqđ aliud facere: q tūc bene posset testificari. ita bal. in l. parētes. C. de testib. t Alex. ℌ imo. in cons. 1. col. 1. in fin. circa fi. in. 9. volu. 2 dom. Frā. de are. in. c. cum nūci⁹. in pnc. extra de teiti. 2 ibi etiā ponit aliam declarationē q̄n tale cōmodū perciperet de manualteri⁹, que not.

b ¶Inuito. Adde tu circa hoc, qđ si socius inuadit rē cōem p vim, qđ incidit in penā. l. si quis in tātā. C. vnde vi. 2 glo. est 2 ibi Ja. but. in d. l. si quis in tantā. Exponit Alexā. in cōsi. cin. marime in. 9. colū. ver. nō obstat quartū argumentum. in. j. a volumi.

c ¶Socij. Adde 2 intellige q sic, dūmodo si emolumentū nō q̄ratur, vt ibi per doct. 2 p Are. in cōsil. riñ. col. 1. circa prin.

solū nō aūt q̄ ille nobilis hz cōia cū alio in qbus iurisditio est p⁹missū. 2 cōis argu. illius ter. 2 hoc no. q̄ alias priuilegiū seu beneficiū principis est latissime interpretādū cōtra ipsum principē. l. fi. vbi aliqī dixi. ff. de cōsti. prin. ¶Adde etiā qđ per ista ura decidit no. Bal. in. l. i. in vl. q. §. de statu homi. q̄ si do no alicui oia mea nō veniunt illa q̄ habeo cōia cū alio q̄ vnū extremū ex simplicibus nō cōtinet mixtum 2 sic habes bonā ampliationē ad istū ter. ¶Limitat ter. istū vt nō p̄cedat qñ testator legaret stichū titij qui erit p̄mortuus tpe mortis sue q̄ si reperiret eius p parte tūi in nihilū valebit legatū. † eo q̄ res dicit p⁹pria titij qñ est in totū sua. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interroga. act. no. in. l. si rē. ff. de rei ven. Ergo cōditio voluntaria dz p⁹prie impleri. l. qui heredi. 2 l. meminis. j. de cōdi. 2 demon. Ergo legatū omnino nō vz, 2 ita limitat Rap. cu. hic in fi. ¶Ità limitationē reprehēdit. d. Alex. 2 bene q̄ illa verba qui titij erit exponunt. i. quatenꝰ erit titij. l. stichū meꝰ erit. j. co. l. ij. in prin. ff. de cōdi. insti. 2 l. fi. in prince. ff. de vul. 2 pup. ergo sine i totū reperiat esse titij sue p parte, p̄o illa parte debebit legatario. ¶Scōo pōdera ex ter. ibi, res aut p̄sona. † q̄ appellatione rei nō venit persona puta seruus vel ancilla ita q̄ bat iste ter. in alternatiua dū dicit. Cū res aut persona legat. Jn ℌiū est ter. no. lz vulgatus in. l. oia. §. fi. j. de leg. ij. vbi est ter. Pone testator legat titio talē fundū cū oīb⁹ rebus que ibi sunt, nunqd sub nole rerū veniant serui ancille 2 alie p̄sone deseruiētes illi fundo dicit ibi ter. no. q̄ sic q̄ appellatione rerū veniunt p̄sone 2 sic serui 2 ancille. 2 illū ter. ad hoc pōderāt Bal. Jmo. 2 Paul. de ca. ibi. Et p eū no. inferūt † qđ publicatis rebus alicuius intelligunt etiā publicati serui 2 vasalli. Jdē p. d. l. oia. §. fi. tenet Bald. in. l. i. §. de sta. ho. vbi tenet q̄ appellatione rerū mearū veniāt boues mei nisi essent sanguine cōiuncti. Ad idē est ter. no. in. l. senatorū. C. de digni lib. 2 illū ter. no. ibi And. de baru. 2 Jo. de pla. qđ appellatiōe rerū cōtinent boues, 2 sic imunitas seu eréptio data rebus intelligit etiā data hominibus qđ facit ℌm Jo. de pla. ibi, ad qōnē que alias fuit in facto inter prelatos 2 regē q̄ plati immunitate cōcessam rebus ecclesiā voleb⁹ extēdere ad vasallos ecclesiarū. Quomodo ergo rūdebim⁹ ad hec cōtraria? Rūde valde no. qđ iura ℌia loquunt qñ vniuersaliter vel indefinite quis legat oēs res. ℌ ite ter. loquitur cū mysterio qñ legatur certa res i specie, vt clare cātat ter. ibi, certa res tūc appellatiōe certe rei i specie nō venit p̄sona. ¶Expeditis ter. i gl. nihil est. Extra gl. Bar. examinat an 2 qñ illud qđ est cōe dicat esse meū 2 ponit egregiā doc. quā de verbo ad verbū refert 2 simp⁹r sequit. do. Alb. i. c. tertio. de p̄bē. ¶Tu aūt er dictis Bar. fac ser. 2 clusiones. ¶† Prima cōclusio est q̄ illud qđ est cōmune pluribꝰ 2 vniuersis nō est meū. 2 sic illō q̄ est vniuersitatis vel collegij vel cōitatis nō dicit esse singulorū vltra iura q̄ allegat Bart. ad. de ter. in. l. j. §. ſeruū. j. de qō. 2 ter. xij. q. ij. in. c. q manumittit. ¶Jn ℌiū allego forte ter. in. l. i. §. fi. j. de colle. illici. vbi ter. dicit q̄ quiliber recuperat partē suā, 2 ter. in. l. iij. que incipit collegia. c. ti. gl. ibi pro solu. laborat. Bar. ibi intelligit illū ter. q̄n dissoluitur vniuersitas tūc res que erāt vniuersitatis bene efficiunt singulorū. Caue ista solu. Bar. nō videt bona q̄ tert. ibi loquit⁹ vno recedēte de collegio 2 trāsferēte se ad aliud collegiū ergo nō loquit⁹ qñ primū dissoluebat. Tu p̄uecte cōsidera qđ ter. in illa. l. i. in. §. 1. videt p̄suppone re q̄ collegiū nō solū haberet bona q̄ essent totius collegij, sed etiā aliqua que essent cōmunia plurib⁹ vt singulis. ¶Retēta cōclusione Bar. qđ illud qđ est cōe pluribus vt vniuersis non dicitur esse singulorꝫ de vniuersitate. ¶Ex ista cōclusiōe infert ad practicā † qđ illi de vniuersitate possunt esse testes in cā vniuersitatis. Jtaz gl. vbi plenius Bar. 2 alij in. l. intātū. §. vniuersitatis. ℌ. de re. diui. gl. in. l. si municipes. vbi Bald. 2 Ang. §. qđ cuiusq̄ vni. gl. in. §. cogitādū. in auc. de mona. col. j. 2 in. l. idonei. ℌ. de testi. 2 est ter. in. c. cū nūcius. 2 ibi gl. de test. de quo plene dixi⁹ in. l. sed si hac. §. q manumittitur. ℌ. de in ius voc. vbi dedi quatuor not. limitationes ad hoc. Secundo ad istā primā conclusionē Bar. adde qđ no. decidit ℙe. de ancha. in cōsi. cc. incip. visis 2 pōderatis vbi ℌsulnit † q̄ si dñi Venceti promiserūt nō ponere officiales in certis terris vngarie nec seipedire de eis sub magna pena, tamē si vnus ciuis Venetus est electus in officiale ab hominibus illius terre potest officiū acceptare nec per hoc Veneti incidūt in penā promissam eo q̄ tūc nihil fit in nomine dñi Venceti tā q̄ nole vniuersitatis, lz ab illo vt singulari. ¶† Secūda. cōclusio Bar. est in his q̄ sunt cōia pluribus vt singulis quo ad dispositionē partis mee tm̄, illud q̄ est cōmune dicit esse meū. ¶Limita p illud qđ singulariter tenet Bal. in. l. j. in penul. q. C. qui testa. face. poss. qđ si duo fratres habēt castrum cōmune q̄ vnus nō potest partē suam alicui alteri vendere 2 sic nō potest disponere de parte sua si hoc puncipaliꝫ fa-

ciat ad emulationē socij q̄ specialissimū est in iurisdictionib⁹ ca: trozū q̄ vn⁹ nō possit ad emulationē alterius vēdere partē suā. alleg. l. quicunq̄ castellor. C. de sum. limitro. lib. xj. Sed tu cane q̄ ille ter. loquitur quando venit ad emulationē reip. vel p̄incipis tunc nō licet, vt est gl. ordi. in. l. per prouincias. C. de edili. prima. ¶Cōfirmo tamē illā decisionē Bal. p illud q̄ singulariter decidit Bar. in. l. ij. per illū ter. C. ne fil. vel respu. vbi tenet † q̄ si duo fratres vel duo cōsanguinei habēt castrū cōe 2 vn⁹ expellit aliū de castro, put tota die cōtingit, si frater expulsus vēdat partē suā alicui p̄incipi vel alicui cōmunitati, puta Venetis talis vēditio non valet neq̄ tenet eo q̄ tunc superior vel p̄inceps p̄hibet tenere tale castrū sic litigiosum. illū ter. clarū 2 valde no. ad hoc valde no. q̄ sepe cōtingit in facto. sequunt ibi ℌdoder. p̄sertim Paul. de cast. qui dicit q̄ istum casum vidit de facto ℌ lozētie. ¶Scōo limita istā cōclusionē Lar. nō p̄cedere † in actione de dote que licet sit cōis patris 2 filie. l. ij. §. qđ si in patris. 2. l. nō solū. ℌ. fol. mat. 2. l. q homīnē. §. si gener. j. de sol. tū nō dz p̄prie nec patris nec filie etiā quo ad agendū p̄o parte dictis iuribꝰ: 2 hoc fauore dotis. ¶Tertia cōclusio Bar. est q̄ socius p̄t vti tota re cōi etiā iuito socio: q̄n vtiq̄ ad vsum destinatū. ¶† Adde bñ facere q̄ si duo fratres vel socij habēt domū cōem vel hospitiū cōe q̄ ℌsiucuit locari 2 vnus eoꝝ vult locare alius nō p̄ferēt volēs locare p̄o pter vsum destinatū q̄ vult vti ad vsum destinatū ℌm Bal. 2 Ang. in. l. duo fratres. ℌ. de acq. here. Bal. in. l. j. ad ñ. C. q testa. fac. pos. 2 in. c. j. §. fi q̄s de māso. de cōtrouer. inuest. 2 l. c. cū oēs. in. 2. col. de cō. ti. 2 est de mēte Bar. in. l. 2 hec distinctio. §. cum fundū. 2 ibi Paul. de ca. ff. loc. ¶Limita singulariter ℌm Bal. in. l. fabin⁹. 2 vltimis verbis p illū ter. ff. cōmu. diui. nisi esset discordia inter fratres q̄ vn⁹ eoꝝ vellet inhabitare domū, alter vero vellet q̄ locaretur p̄ferēt ille qui vult inhabitare de quo 17 dic vt pleni⁹ per Are. in. l. duo fratres. ¶† Scōo ad istā conclusionē Bar. adde q̄ si duo fratres vl socij habēt domū cōem p̄o indiuiso 2 vnus eoꝝ totā domū inhabitat qđ nō tenet ad aliquā p̄tionē p̄o parte socij cū vtat re cōi ad vsum destinatū. 2 not. bene hanc decisionē q̄ quotidiana est in. d. l. sabinus. 2 ibi gl. in terminis hoc tz. Jta etiā tenēt Bal. 2 Ang. in. d. l. duo fratres. p illū ter. vbi refert Bal. post Ricar. malu. ita el⁹ in cōtingētia facti fuisse iudicatū. Jdē tenet Bal. in. c. j. §. preterea ducat⁹. in pe. col. de p̄obi. feu. alie. per Fede. Paul. in. l. j. in ff. C. qui test. fac. pos. Aud. ro. in cōsi. clxvij. in. ci. circa primū 18 quo querit an renūciatio in vltimo dubio. ¶† Tertio ad istā cōclusionē Bar. adde q̄ si duo socij habēt syluā cōem, p indiui b so, 2 talis sylua sit cedua q̄ socij⁹ inuito⁹ socio p̄t ea facere ici di eo q̄ vtit ad naturalē 2 destinatū vsum sylue. l. arboribus. §. mai⁹. ff. de vsufr. 2 ita in specie determinat Bald. in cōsi. xxvij. quinte partis q̄ incipit quidā neri⁹ accusauit 2c. ¶Quarto 2 vltimo ad istā cōclusionē Bar. adde illud q̄ mirabiliter 19 tenet Sal. in. l. iubem⁹. ij. in prin. p gl. ibi. C. de sac. san. ecc. † q̄ si duo fratres vel socij habēt fundū cōem 2 vnus eoꝝm vult q̄ colaſ 2 seminet, put fieri debet 2 est cōsuetū: alter vero rixosus 2 capitosus nō vult q̄ pars sua seminet certe si frater pudentior faciat totū fundū colli 2 seminari non tenebitur in aliquo rūdere de fructibus fratri etiā p̄o parte ōsica q̄ multū not. si est verū. ℌ. gl. in fe. sol. quā approbat Bar. tenet cōtra 20 riū. ¶† Quarta cōclusio Bar. est q̄ illud q̄ est cōe pluribus vt singulis nō dicit esse meū quo ad dispositionē partis socij. l. falso. 2 melⁱ⁹ in. l. seq. q̄ incipit portionē. C. de cōmu. rei: alienā, ſto. istā cōclusionē q̄ facit an socius habēs rē cōem cum socio possit esse testis in causa socij⁹ p̄o illius parte. De quo est c gl. 2 ibi Bar. 2 Sal. in. l. qñ. C. de testi. Bal. in. l. in omnib⁹. C. de Spe. in ti. de te. ℌ. j. in ver. ităq̄ qđ est socius. Ang. in. l. ñ duo. in prin. ℌ. si qs cau. Lan⁹. in. c. cū nuncius. in. c. insuper. de testi. 21 ¶† Quinto Bar. ponit quinq̄ fallēcias quibus cōe dicit esse meū etiā p̄o parte socij eo inuito. Prima est p⁹pria fallētia alie non. Adde tu aliā fallentiā fauore libertatis. tert. est in. l. j. C. de cō. seruo. manu. p qđ ter. no. ibi Bald. in ſi. qđ ſi testator mādat ℘strui eccleſiā in loco cōi q̄ socius inuitus tenet partē suā vendere fauore religionis. Ad hoc etiā allegat ter. no. in. l. si qs sepulchrū. ℌ. de relig. 2 sump. fune. ¶Serta 2 vltima cōclusio Bar. † est q̄ vbicūq̄ cōe dicitur esse meū illud est per fi 22 ctionē 2 nō vere 2 p⁹prie. p̄unt 2 gl. ord. in. l. id qđ nostrū. j. de reg. iur. 2 p̄o ea Bar. alleg. ter. in. l. illud. in verbo nō p⁹prie. ℌ. ritu nup. Jlle ter. ℌm Are. subtiliter p̄obat totum cōtrariū q̄ licet p̄imo loco referat illud dictum laboēis: tamē recedit ab illi⁹ sua cū pleriſq̄ aliꝫ relatis in ter. 2 sic porrigit primū dictū laboēis, eo q̄ nō p̄t negari q̄n liberta cōis sit mea lz etiā sit alteri⁹ ſz boc posset negare de p̄prietate sermonea lz etiā sit alteri⁹ ſz boc posset negare de p̄prietate sermonea lz etiā sit alteri⁹ ſz boc posset negare de p̄prietate sermonis si nō esset p̄prie mea, cuius cōtrariū decidit ibi tert. Et ita per illū ter. tenet Hic. de Neap. hic relatus per. d. Aller. 2 Alb.

de rosa.

de re. in. j. parte statu. q. cxxxij. in vſi. ité q̄ro an statutū habeat loci. Tu dic ad illū ter. q̄ ibi altercatio iurisc̄ultoꝝ erat sup effectu decisionis: nō aūt sup rōne ibi reddita per laboēm. vnde lz iurisc̄ultus. ibi reprobet p̄mā opi. 2 hoc p̄pter reuerētiā in ris patronalis q̄ est indiuiduū: nō tñ reprobat rōnē laboēnis sup qua se fundat Bar. hic. iurta gl. ord. in. l. j. i p̄in. j. de cōiū. cū emā. li. 2 gl. 2 Bar. l. j. in p̄n. j. de legi. tut. ¶Tu p̄ꝺcluſiōe Bar. adde ter. q̄ētēverbis importātib⁹ fictionē. in. l. extraneo.

23 §. j. j. de qō. in verb. p̄ oño foze vſ† illa dictio p̄o oño, 2 illud verbū vſ, importat fictionē. l. j. §. deiecisse. j. de vi 2 vi ar. De quo dixi plene anno p̄terito. in. l. iij. §. er ſtrario. j. de acq. pos. ¶Scōo p̄ Bart. bñ facit: q̄ illud dz p̄prie vere meū q̄ possum vēdicare. ter. est. in. l. qui⁹? ſeba. i. §. argēto. 2. §. cui legatū. ff. de anr. 2 arg. le. §. p̄tē socij vēdicare non possum igitur 2c. ¶Tertio adde ter. i. c. sicut. circa p̄in. xlvij. dist. q ad literā dz p̄priū nemo dicat qđ est cōe, lz gl. ibi exponat cōe. i. cōicandū. Ad idē adde ter. in. c. nulli. §. j. rij. q. j. q̄ dicit de cōi null⁹ dicat

24 hoc meū est. Jtē adde † Paul. de cast. i cōsi. cccxliij. inci. in hoc passu duo sunt. vbi dz q̄ gl. in. l. id qđ nostrū: p̄cedit qno ad di spositionē toti⁹, nō aūt quo ad dispositionē p̄tis mee. tu aduer te q̄ Bar. hic. i fi. vniuersaliter dicit vbicūq̄ superi⁹ dixi, 2 sic intelligit illā glo. etiā q̄ ad dispositionē p̄tis sue: tū restrictio Paul. de ca. est rōnabilis 2 pl⁹ placet. ¶Cōtra istā cōclusionē Bar. allego duos text. Primo ter. q̄ clare, pbare vſ q̄ q est p parte dñs: dz vere 2 p̄prie oñs totius: 2 sic q̄ res cōis dz p̄o p̄prie mea in totū. ter. est in. l. cetera. §. si duobus. j. c. in verbo q̄

25 dñs est vtriusq̄. † Cū vbū est, importet veritatē ℌm Bar. in. l. si marit⁹. §. legis. j. de adul. 2 ita subtilis Are. i illo. §. si duob⁹. in. iij. not. ad hoc no. illū ter. Jstā cōclusionē Bar. Alij nec hic nec ibi q̄ē tāgūt. Tu rūde ad illū ter. valde no. qđ ibi ter. dū p̄ponit dubitationē 2 qōnē ot hoc videri: q̄ dñs est vtriusq̄.

26 Cōtrariū tū decidit ibi expresse tert. vnde † ex his q̄ p̄ponunt gratia dubitationis in ter. nō est licitū aliquo mō arguere gl. est ord. in. l. vnica. in. iij. lec. C. q̄ nō pe. par. vbi ordinarie legēdo allegaui quāplures als gl. idē dicētes: nō repeto nūc. ¶Secūdo cōtra cōclusionē Bart. adde aliū ter. no. in. l. ſi qs seruos

27 suos. j. de leg. iij. in verb. contingetur † qđ verbū continenꝫ importat q̄ vere 2 p̄prie ℌm Bar. in. l. q eoꝝ. §. affinitates. ℌ. de postu. 2 in. l. bec vba. j. de adul. tū cōtra illā regulā Bar. multa iura obstāt: alias tetigi 2 cumulaui: nō pono hic. ¶Predicta

28 faciūt in practica † ad statutū dispōnēs q̄ si quis vulnerauerit aliquē in domo p̄cussi qđ ampu⁹rt sibi man⁹: an habeat locū si dom⁹ sit cōis cū alio, cū in statutis verba debeant p̄o p̄prie accipi. de qua questione habes p Bal. Ang. 2 Sali. in. l. j. C. qui testa. fa. pos. 2 latius. d. Aler. hic. 2 ibi cū cōcor. per eum adductis. 2 vltra eū adde Ang. de are. 2 ad od. in trac. malefi. in vbo in platea cōis. in. vij. col. Alb. de ro. in. j. pte statu. q. clx-

29 viij. inci. q̄ro etiā an in statutis. ¶† Adde q̄ si statutū dispōnat quod trāſiens per territoriū talis loci teneatur soluere certā gabellaz sub pena: nō hz locū in trāſeūte p locū qui est cōis cū alio. Jta no. q̄sulit. d. Abb. in cōsi. cxc. inc. dispōnēte statuto terre colis. ¶Adde etiā ad materiā q̄ suū p̄t dici illud q̄ est suū in parte 2 nō in totū. Jta not. Hemi. in. c. cū nō deceat. p illū ter. de elec. in. vi. 2 in. c. ex eo. in. j. no. p illū text. co. ti. 2 libro. Tu allega ad hoc ter. in. l. in re cōi. in vb. res sua. 2 ibi gl. ℌ. de serui. vzb. p̄ed. 2 ter. no. in. l. pupill⁹. §. fi. j. de verbo. signi. 2 text. in. l. qui seruos suos. 2 in. l. iuſ. §. seruos cōes. j. de leg. iij.

30 ¶Jtē adde q̄ † mandatū pape super re pertinēte ad aliquē: in telligitur de ista que est sola ipsius non de illa que est sibi cōis cū alio: 2 isto casu nō dicit meū id quod est cōmune cum alio. c. cū in illis. §. fi. 2 ibi gl. fi. de p̄eb. in. vi. 2 ibi Hemi. ad hoc no. ¶Alibi Jo. cal. in cons. xxij. posito sub tit. de p̄eben. tenet q̄ in materia fauorabili vbi verba sunt late interpretāda: illud dicitur esse meū quod est cōe cū alio. l. si quis seruos. de lega. iij. 2 c. j. de vſu pall⁹. sec⁹ est in materia odiosa 2 p̄iudiciali. p hoc

31 decidit q̄ † si papa reseruauit omnia bñficia certe ciuitatis 2 dioc̄esis exceptis illis q̄ pertinent ad collationē episcopi q̄ in tali exceptione cadūt omnia beneficia spectātia ad collationē episcopi 2 capituli simul 2 sic cōiter. Cū talis reseruatio que derogat ordinarie potestati fit odiosa. xi. q. i. in ca. peruenit. 2 ita refert 2 sequitur Hemi. in. d. c. cū in illis. §. fi. facit ter. in. c. j. ne sede vac. in. vi. Adde etiā ad hanc materiā q̄ si quis hz terram cōem cum damnato de hereſi: defendendo p̄pter partem suam totā terrā: nō dicitur esse fautor illius damnati ℌm Bem. in. c. fi sententia. §. j. de sent. ercom. in. vi. Et p̄ter ista cum laude Dei sit impositꝰ finis huic nota. §. 2 huic bone materie.

1 ¶ Res communis cum alio fi legatur in dubio censetur partem suam quis legare.

2 Testator in dubio p̄sumit legare illud ius quod habet in re.

3 Legato facto de feudo titij ipsi titio in quo legans habeat seruitutem non videtur legata liberatio seruitutis.

4 Testator⁹ non solum p̄sumitur legare ius quod habet in re, sed etiam ius quod habet ad rem.

5 Testator qui post testamentum redemit partem rei communis legate a socio: non intelligitur legasse nisi eius dimidiam.

6 Testator legans fundum qui in totum erat ipsius vel partem debeat alteri actione personali pars debita non intelligitur legata. 2 nu. 26.

7 Pars fundi legati que erat testatoris censetur legata etiam si legato fundo sint opposita confinia totius fundi.

Demonstratio confinium non ampliat legatum.

8 Dictio meum quod restringat legatum ad partem testatoris tantum 2 latius an hoc sit verū. j. in vers. expeditis tertualib⁹.

9 Adiectū per testatorē rei legate quando debeatur legatario.

10 Legato fundo communi: si testator redimat partem socij q̄ totus fundus debeatur legatario contra communem.

11 Arguere a diminutione ad augmentum in materia legatorum q̄ liceat.

12 Fundo communi legato si pars alterius redimatur ex causa necessaria adiudicationis, illa non debetur legatario contra Bar. tamen tenet Bar. contra communem.

13 Augmentum factum rei empte q̄ pertinet ad emptorem.

14 Legatum factum de fundo alieno quem testator sciebat alienum valet, 2 heres redimere tenetur alias non.

15 Falsa demōstratio in parte tantum q̄ vitiat legatum factum in parte 2 an procedat. nu. 17.

16 Argumentum de toto ad partem non procedit quando est diuersa ratio.

18 Falsa causa eodem modo vitiat sicut falsa demonstratio.

19 In stipulationibus p̄tor⁹ vnus potest alteri stipulari.

Tert. in. l. stipulatio. §. fi. j. de no. oper. nun. quod loquatur in stipulationibus p̄torꝫ.

Testator p̄sumitur minus grauare heredem quam possit.

20 Testator legans totam rem quam communem habet cum bere de quod tunc censetur totam rem legare.

Fallit qñ testator apponit in legato rei istud pronomen meū.

21 Testator potest disponere de re heredis sicut de re p̄pria 2 p̄sumitur hoc facere quando simpliciter legat.

22 Testator si legat fundum p̄oprium in quo heres vel alius habet vsumfructum, fundus 2 vsufructus debetur legatario: 2 vide etiam. nu. 28.

23 Legato facto per testatorem de dimidia fundi corneliani in quo ipse habebat dimidiam dimidie, an debeatur dimidia totius fundi an dimidia illius quarte.

Dimidie appellatione venit dimidia totius rei.

24 Legato facto de toto vel omni fundo quod videtur etiam legata pars socij redimenda per heredem.

25 Testator si legauit titio decem iugera fundi corneliani, licet testator in eo fundo non habeat tot iugera: tamē legatum integrum debetur, secus si incipit a corpore.

Jugera quando censeantur apposita in dispositione vel contrastu causa demonstrationis.

27 Arguere ex narratione facti quod non liceat.

Cum fundus. tur solū legare partē suam. b. d.

1 ¶Mo. i. er hoc ter. regulā qđ † testator legādo rē cōem cū alio: intelligitur solū legare partē quā in ea re hz: 2 sic nō videt gra nasse heredē in redimēdo partē socij. Ratio est duplex. p̄ia: q̄ ex quo legatū est validū in parte 2 efficax: non p̄sumit testator in plus grauasse heredē: q̄ testator in dubio p̄esumit minus grauare heredē quā fit possibile. l. vnū ex familia. §. fi rē. j.

2 de lega. ij. ¶Scōa ratio q̄ † testator in dubio p̄esumit legare solū illud ius qđ hz in re: nō autē totam ipsam rem. l. si dom⁹. §. fi. ff. l. quod in rerū. §. i. j. e. t. l. vroz patrui. C. de lega. ¶Cōtra vtranq̄ rationē fortiter viget ter. in. §. sed 2 si rem suā. in. ſti. de leg. 2 in. l. si res obligata. j. eo. 2 in. l. p̄edia. C. de fidei. quib⁹ in ribus expresse decidit quod si testator legauit alicui rem suā alteri pignoratā q̄ heres tenetur eam luere seu redimere non autē legatarius: ergo nō est verū q̄ testator in dubio p̄esumatur solū legare illud ius quod habet. 2 nō grauare heredē. reputaui semper difficile contrariū. Cōis sol. scriben. est q̄ illud quod dicitur in hoc ter. 2 in alijs p̄allegatis q̄ testator p̄esumit legare ius qđ hz: 2 sic rē talē qualis est. 2 cōsequēter nō p̄esumitur grauare heredē. procedit cū vna limitatione nisi ius deficiēs testatoris esset tale, p̄pter q̄ posset tota res auocari vel euinci, vt est ius qđ hz creditor ℌm Bart. in. l. si dom⁹. §. de euictione. j. eo. Bal. in. d. l. p̄edia. 2 ita respōdet Jmo. 2 Paul. de ca. 2 d. Aler. in. d. l. si res obligata. ¶Sed p certo ista communis solū. nō eneruat difficultatem: 2 confunditur. per. d. l. quod in rerū. §. j. 2 d. l. si domus. §. si. 2 d. l. si vroz patrui. quib⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

iurib⁹ dicitur q̄ testator legādo rē intelligit solū legare illud ius qđ ħ3 q̄is ei⁹ mortis defecturū: puta si solū haberet ius vsusfruct⁹. cogita⁊ dieck plenū in.d.l. si res obligata. ¶Secūdo cōtra istū ter.⁊ predicta oppo. istā si testator ħ3 seruitutē realē in domo vicini:⁊ leger illi vicino illū fundū fui: nō tū in telligit legare liberationē illi⁹ seruitutis:⁊ cōsequēter non intelligit legare illud ius qđ habet imo legatū reddit frustratoriū. ꝑt. eſt not. in.l. meui⁹. §. fundo. in fi. de leg. ij. ergo directo cōtra predicta. Ad illum ter. respondet ibi not. Bar. in fi. post
8 gl. solennem ibi† q̄ si lego tibi fundū tuū debentē seruitutem ideo nō videor legare liberationē illius seruitutis, eo q⁹ in ea nullū ius habeo quod ponat aliqd in me. S3 illud ius seruitutis est in fundo meo dominātē qđ tibi nō lego. l. q aliena. §. fi. ff. de neg. gest. qđ sol. bñ signa q⁹ videt rigorosa interpretatio vt legatū fruſtratoriū⁊ nullū reddat. ¶Amplia regulā hui⁹ ter. quatuor⁹ modis. ¶†Primo vt testator videat nō solū legare qđ ħ3 in re, vt hoc ter. sed etiā ius qđ ħ3 ad rem,⁊ nō in re: vnde videt legatū nomē debitoris⁊ actio psonalis ter. eſt
4 no. in. l. apud iul. §. si titius. in ver. idē iul. j. e.⁊ ibi Jo. de imo.
5 ad fi. ad hoc pōderat⁊ simpliciter sequit Alret. hic. ¶†Scōo amplia regulā huius ter. etiā si post testm̄ conditū testator redimat aliā partē soci⁹ adhuc nō debet nisi dimidia ꝑm gl. hic, in prin. super qua latius dicet. ¶Tertio amplia regulā hui⁹
6 ter. vt procedat⁊ etiā si fundus legat⁹ eſſet in totū testatoris ħ3 partē debeat alteri actione psonali: tūc illa pars quā ħ3, nō cedit legato ꝑm Bar. hic. in fi. vbi plenius dicet. ¶Quarto not. amplia etiā q̄ essent apposita cōsinia totius rei seu tot⁹ fundi legati: nā per hoc tota res cōsinata nō veniet in legato, ħ3 so
7 la pars testatoris: eo q⁹ latior demōstratio ꝓiniū nō ampliat legatū. ita not. determinat Bal. in.l. cū aliena. in vlti. col. C. de leg.⁊ in.l.j. in.j. col.⁊ ibidē Pau. de cast. C. qui testa. face. pos. d. Alle.⁊ Are. hic:⁊ no. idē. d. Aler. in. cōſi. lviij. iij. vol. inci. pōderatis verbis testamēti. Jta t3 quāuis cōtrariū⁊ male tenet idē Pau. de ca. hic allegando Bal. in.l.j.q tenet cōtra cū credo q⁹ inaduertenter aut corrupte loquat. ¶Cautelas limitationes ad hūc ter. colligā. j. ex dictis Bar. extra glo. vbi quasdā alias addā. ¶Scōo principaliter pōdera ter. ibi,⁊ nō adiecta portione q̄ videt duo ꝓhare a Jnio. ꝓimū est q⁹ si testator legauit dimidiā fundi cornelianī, q̄us ad ipsum pertineret solū dimidia dimidie: q⁹ tū tota dimidia debeat er quo legatū factū est adiecta portione, vt hic ōt ter. Jnū tū determinat Bar. j. in. ij. q. vbi reseruo plenius dicendū. ¶Tertio pōdera ter. ibi, ħ3 meū nominauerit.
8 †q̄ dictio meū, videt restringere legatū ad partē tantū testatoris put etiā hic p gl. siue adiciat verbo futuri tpis, vt in. §. precedēti, siue adiciat verbo presenti, vt hoc ter. Cōiter tñ teneť q⁹ hic ter. simpliciter ꝓcedat etiā non adiecto pronomine meū, vt dicā ſtatim in gl. ter. nſ videt se satis fundare q⁹ meū nominauerit. ¶Expeditis tertia. capio gl. vn. in verb. cōſtat, quā diuide magiſtraliter in quatuor ꝓtes. Jn prima ampliādo ter. rūdet tacite q̄ni. Jn scōa p viā q̄nis oppo. cōtra ter. ꝓm vnū modū intelligēdi⁊ verū, vel ꝓm Bar. op. cōtra partē precedentē gl. in tertia allegat quatuor cōcordātes ad ter. Jn quarta⁊ vltima opp. cōtra ter.⁊ nō ſoluit. scōa est ibi, sed cur pars alteri⁹. tertia ibi, itē facit. quarta⁊ vlti. est ibi, sed arg. cōtra. ¶Jn prima pte gl. cū ista cōclusione gl. trāſeunt oēs indif ferēter⁊ antiqui⁊ noui. Sed tu aduerte subtiliter antequā vl teri⁹ procedā q⁹ Bar. iūgendo scōam partē gl. cū ꝓia videt restringere primā decisionē gl. q̄ ꝑ testatorē in legato fuit appositū ꝓnomē meū. Jsto casu si post tale testm̄ testator redimat aliā partē illā nō cedet legatario. Jsto mō intelligēdo primā partē gl. put Bar. expſſe eam intelligi iūgēdo secūdā partē sequit q⁹ si testator simpliciter legaſſet fundū cornelianū⁊ post testm̄ redemiſſet aliā partē soci⁹: q⁹ tūc augmētū veniret in legato, ex quo nō adiecit ꝓnomē meū. Sed aduerte q⁹ idē Bart. §. in duobus locis videt tenere contrariū q̄ nō referat an apponat ꝓnomē meū, vel simpliciter fiat legatū: q⁹ vtroq; casu testator videt solū legare ius qđ ħ3.⁊ sic in hoc Bart. vi sus est sibi aliqualiter cōtrarius nec bene aperit qualis fuerit eius mēs vel eius intētio. Tamē declarādo apertius illud q̄ vult Bar. eius mēs⁊ intētio videtur Bar. velle q⁹ quantū ad istū ter.⁊ similes, q̄i testator ħ3 rē cōmunem cū alio⁊ eā legat nō refert nec est differētia an apponat ꝓnomen meū vel nō: ⁊ ꝓpterea si gl. referat ad ter. male dicit: ħ3 in q̄ne qđ formatgl. in prin. bñ est dñia: q⁹ si testator dicat lego fundū meū, illud ꝓnomē meū facit vt pars postea redēpta nō veniat in legato eo q⁹ testator apponēdo ꝓnomē meū, vult inſpici tps testa
mēti. d. l. si ita. j. de aur.⁊ arg. leg.⁊ sic vides q̄o Bar. multū re
stringat primā partē gl. S3 ꝑ certo ista vī mihi nimia restrictio ad primā partē gl. q⁹ hoc mō vt dixi, si testō habēs fundū cōem cū alio legauit illū fundū simpliciter nō adiciēdo ꝓnomē meū,⁊ post testm̄ redimere aliā partē illa pars spectaret legatario: nescio si vynq̄ gl. habuit istū sensum nec ctia doc. ¶Cōtra istā primā cōclusionē gl. q̄ vt dixi oēs⁊ antiqui⁊ noui indifferenter sequunt, fortiter obstat ter. in. l. si ex toto. in prin.⁊ in. l. q⁹ in rerū. §. si qd post. j. e. in. l. cū fund⁹ noiatim. j. de. l. ij. 9 qbus tribus iuribus clare decidit† q̄ illud qđ poste.. adiectū est ꝑ testatorē rei legate, illud cedit⁊ debeť ipsi legatario. Ad ista iura rūdet Bar. post Jac. de are.⁊ Dy. q⁹ loquunt q̄ legatus fuit tot⁹ fund⁹ vere⁊ expſſe exprimēdo totus: tūc illud qđ postea adiectū est ꝑ testatorē rei legate bñ debeť legatario. sed hic in prima cōclusione gl. testator videt legaſſe solū partē q⁹ habebat:⁊ sic partē limitatā: ideo pars postea acq̄sita nō accedit legato licut nec noua vestis. d. l. si ita. qua limitatū legatū nō ds augmētū recipere. Jstā sol. Bar. post antiquos sequunt Ang. Pau. de ca.⁊ d. Aler. hic.⁊ idē Bar. in. d. l. si ita. in ver. scōo est videndū.⁊ in. l. seruū filij. in prin. j. e.⁊ in. l. cū fund⁹ nominatim. j. de leg. ij.⁊ Jmol. in. d. l. si ex toto. in ꝓn. j. e.⁊ sic ista so. vī cōiter approbari. ¶Tu aduerte q⁹ ista so. antiquorū. ⁊ Bar. vī ꝓcedere q̄tū ad. d. l. si ex toto. ħ3 nō q̄tū ad. l. q⁹ in rerū. §. si qd post.⁊ q̄tū ad. d. l. cū fund⁹ noiatim. in qb⁹. ll. fundus fuit simpl⁹ legat⁹: sicut etiā hic.⁊ dicere q⁹ in illis. ll. tot⁹ fund⁹ vere fuerat legat⁹, vt ōt Bar. istud ꝑ certo est diuinare⁊ somniare ad illa iura. Ego saluo sol. Barto.⁊ cōem dico, q⁹ Bar. voluit dicere q⁹ in ꝓdictis. ll. testator vere legauit totū fundū: q⁹ cū fund⁹ esset tot⁹ testatoris. siue dicat lego totū fundū apponendo dictionē totū: sine simpl⁹ leget: ex quo tot⁹ est testatoris intelligit vere totum legare.⁊ isto casu in tali legato venit augmētū postea factū a testatore, ħ3 in ista. l. in hoc text. solū pars erat testatoris: ideo testator legādo simpl⁹, intelligi tur solū partē legasse: q⁹ testō in dubio ꝓsumit solū legare il lud ius qđ ħ3 in re, put dixi in ter. Jsta est ꝓpria mēs⁊ intētio 10 Bar. ¶†S3 aduerte ħ3 oēs⁊ antiqui⁊ noui teneāt istā primā cōclusionē gl. tu potes optime tenere cōtra gl.⁊ oēs, q⁹ imo in casu hui⁹. §. si testator post testm̄ redimat partē soci⁹: tot⁹ fundus debeat legatario ꝑ tria iura superius allegata, q̄ finaliter dāt regulā q⁹ totū illud q⁹ adiicit ꝑ testatorē rei legate: illō totū debeť legatario:⁊ ad illa iura nō bñ rūdet: nisi cū violētia vel restrictione: q̄is. d. Alerā. referat quasdā alias sol. Ly.⁊ Raph. cu. in. d. l. si ex toto.⁊ aliorū scrib. q̄ nihil valēt. ¶Ꝓ isto ista mea opi. ꝙtra gl.⁊ oēs vltra iura ꝓallegata arguo fortiter: q⁹ sicut q diminutionē volūtariā factā a testatore ō ꝓte fundi legati diminuit legatū. l. fideicōmiſſa. §. si res. j. de leg. iij. ergo eo mō ꝑ augmētū volūtariū factū de ꝓte fundi a testatore ħ3 augeri ipsum legatū: †q⁹ bonū est argumentū in ista materia nā a diminutione ad augmentū: put arguit iuriſcō. in. d. l. si 11 ex toto. in pū. j. e. Et si tu subtilis diceres: ista rō ēt militat in d. l. si ita.⁊ in. l. si. j. de an. arg. leg. ꝓcipue cōſiderādo rōnē quā assignat ter. in. d. l. si ita. rūdeo valde no. q⁹ alia iura loquunt q̄ nō est aliq̄ augmentū circa rē legatā, nec ynitatē eiusdē corporis. hic em̄ est ꝓprie augmētū: q⁹ alia pars fundi redimet a testatore⁊ vnit totus vnus fundus. ibi ergo ꝓprie est augmētū⁊ vnitas eiusdē corporis, ħ3 in illa. l. si ita. illud quod auget erat circa res separatas: q⁹ ibi erāt noue vestes: nouū argentū diuersum⁊ separatū a ꝓiniis.⁊ ita expſſe declarat Bar. in. d. l. si ita. facies differētia an augmētū sit in ipsa re legata ita q⁹ augmentū iungat cū eodē corpore:⁊ illud cedat legatario, an vero sit circa diuersas⁊ separatas res ꝓut etiā tenet Bar. in d. l. cū fundus nominatim. j. de leg. ij. ad hoc bene quadrāt verba ter. in. d. l. si ex toto. in prin.⁊ in. d. l. q⁹ in rerū. §. si quid post. in verb. accedit. vbi ꝓprie loquit iuriſcō. de accessiōe ad ipsa rem legatā que cū ea vnit,⁊ facit vnū corpus. Ad idē bene facit: q⁹ tūc cessat ratio decidēdi q̄ā. §. assignaui. in ter. in. j. not. de grauamine heredis in redimědo. Jsta rō cessat ex quo ea testatores redemerat:⁊ credo q⁹ ista opi. mea cōtra gl.⁊ oēs sit ve 12 rissima. ¶Retenta tū cōclusione gl.† quā oēs sequunt, eam limitat Bar. post Jac. de aret. nisi pars alterius fuisset redēpta ex causa necessaria adiudicationis: q⁹ tūc illa bñ deberet legatario per ter. in. l. iul. §. idē celsus. §. de acti. emp. sequunt Alb. de ros.⁊ An. hic:⁊ est bōa ampliatio ad dic. §. idē celsus. ¶S3 istam limitationē Bart. reprehendūt Ray. Bal. Rapha. cu. Pau. de ca. Flo.⁊ d. Alle.⁊ sic vides q⁹ ista limitatio Bart. est magis cōiter reꝓbata, eo q⁹ ter. in. d. §. idē celsus. loquit in titulo oneroso emptionis⁊ vēditionis. nos loquimur in legato:⁊ sic in titulo mere lucrativo. l. si hereditatē. in prin. §. mād.⁊. l. apud celsum. §. de authoris. j. de exerp. do. ¶Ꝓ isto opi. cōtra Bar. d. Aler. hic mouet duplici rōne.⁊ sunt ambe satis colorate. ¶Prima est valde colorata: q⁹ si res legata diminue-

retur ex cā adiudicationis: q⁹ ista est cā necessaria nō diminuere tur legatū sed deberet estimatio. l. fideicōmiſſa. §. si rē. j. de lega. in. l. rē legatā. j. de adi. leg. ergo eodē modo si augeat ex cā adiudicatiōis⁊ sic ex causa necessaria: augmētū nō ds cedere legatario arguēdo a diminutione ad augmentū ꝓut arguit iuriſcō. in. l. si ex toto. in prin. j. e. ¶Adde q⁹ ds. Aler. sibi ascribat istā rationē: tamen ante eū fuit ratio Ray. de forli.⁊ Rapha. cu. hic. Sed considera tu, quecte q⁹ ista rō ħ3 videat colorata tū nihil v3 imo ꝓbat Jnium: q⁹ qñ testator diminuit rē legatā ex cā adiudicationis: q⁹ est cā necessaria nō diminuitur legatum: imo legatario debetur estimatio illius partis diminute, vt iurib⁹ ꝑalleg. Jta ecōtrario qñ augeť res legata ex causa adiudicatiōis certe legatarius cogitur soluere estimationem ꝓ illa parte adiudicata q̄ debetur socio ꝓout expſſe dicit text. in. d. l. iul. §. idē cel 13 sus.⁊ ita etiā rūdet Rapha. cu. hic. ¶†Scōo mouet. d. Alex. q⁹ in emptiōe debeť totū augmētū rei empte ipsi emptori. l. id aūt. §. de peri.⁊ cōmo. rei vēd. l. iul. §. si fructib⁹. §. de act. empt. secus est in legatario. rūdet q⁹ etiā istud ꝓm fundamentū nihil facit: q⁹ nos loquimur in augmento ex causa necessario adiudicatiōis:⁊ ad hoc pōdera tu ꝓnocte bene facere rationē tex. in. d. §. idem celsus. in ver. equū est enim. vbi dicit tex. esse equū q⁹ illud seruet in venditore q⁹ seruaretur in ipsomet emptore si secū postea age retur cōi diuidūdo. Jsta ratio etiam militat in casu nostro: ⁊ sic teneo limitationē Bar. q̄is alij cōiter impugnent. ¶Jn scōa parte gl. ibi, ħ3 cur pars alterius. Jsta gl. ꝓm Bar. potest intelligi duobus modis. Primo vt referatur ad tex.⁊ tūc ad argumē tū gl. rūdetur q⁹ procedit qñ res legata erat in totū aliena: tunc heres cogit cā in totū redimere. Ratio q⁹ non possumus dicere q⁹ testator magis voluerit hāc partē quam illam relinquere, sed tex. noster loquitur qñ fundus nō erat in totū alienus: imo testator habebat partē: tūc q⁹ intelligitur legasse illā partem quam ħ3 heres nō cogit ad aliquid redimědū. ¶Scōo modo pōt intelligi ista gl. ꝓn Bar. q⁹ nō referatur ad tex. sed ad partem gloprecedētē:⁊ isto modo pōt saluari ꝓm Bar. sed certe dicat Bar. quicquid velit: ista gl. retulit se ad tex.⁊ sic bene reꝓbeditur ꝓ doc. nā a ꝓ parte precedētē gl. nullaten⁹ pōt referri, vt vult Bar. q⁹ gl. in parte precedēti loquit post redēptionem factam a testa tore: post⁹ testator iam redemerat aliā partem soci⁹: hic autē loquitur gl. anteq̄ redimeret: ptz q⁹ gl. loquit de parte alterius re dimenda per heredē: iuxta. §. si res aliena. insti. de leg. sed in pte precedēti iā erat redēpta. Jtē argumētatio gl. nō bene adaptat ad partē precedētē ꝓout etiā no. Alre. eo q⁹ hic heres censet gratuitus de redimědo: q̄i testator sciebat rē esse alienā, sed in parte iā redēpta per testatorē, ꝓout loquitur gl. ꝓ. nō pōt cadere illud granamē heredi redimědi. cū iam sit redempta.⁊ sic intellectus Bar. ad istam partem gl. nullatenus potest stare. ¶Jtē inquātū Bar. dicit q⁹ cōstat q⁹ testator sciebat partē esse alienā: ex quo postea eā redemit. dic q⁹ Bar. nō bene loquitur nec ista est bona cōsequentia q⁹ ex quo postea redemit illā partē: nō sequitur per hoc qđ sciuerit tpe cōditi testamēti partē esse alienā. imo Jnium
14 apparet ex quo testator dixit fundū meum. ¶Teneas ergo †q⁹ si fundus legatus sit in totū alienus:⁊ testator sciat esse alienū: he res cogitur in totū redimere: alias in nihilo valeret legatū. §. si res aliena. insti. de leg. alleg. in gl.⁊. l. cū aliena. C. de le. sec⁹ si fundus leg⁹ sit in parte ipsi⁹ testatoris.⁊ in alia alteri⁹: tūc heres nihil cogitur redimere: ex quo testator cēſet legaſſe illud ius qđ nihil cogitur redimere: ex quo testator cēſet legaſſe illud ius qđ nihil cogitur redimere: ex quo testator cēſet legaſſe illud ius qđ ħ3 in re.⁊ cōsequēter illā partē quā ħ3 in fundo. ¶†Per istū tex. ħ3 in re.⁊ cōsequēter illā partē quā ħ3 in fundo. ¶†Per istū tex.
15 ista declaratū infert no. Raph. cu. in. j. no. †q⁹ l3 demōstratio falsa nō vitiet legatū. l. demōstratio falsa. in ꝓn. j. de cōdi.⁊ demō. §. huic ꝓxima. insti. de leg. illud est verū qñ esset falsa demōstratio in totū: q⁹ tūc non vitiat legatū. secus si sit falsa demōstratio in parte tm̄: q⁹ tunc legatum falsum in parte vitiatur quo ad illā partē, per istū tex. Refert⁊ sequitur simpliciter. d. Aleg. hic. in fi. reputans hoc esse diligēter no.⁊ nihil addit, nec plus dicit. Alij nihil tangunt. Si hoc est verum, est bona limitatio ad regulā. d. l. demonstratio falsa. in ꝓinc.⁊ d. §. huic ꝓxima. Ergo l3 ipsi non dicant puto posse assignari rationē diuersitatis: q⁹ in ꝓimo casu qñ demonstratio est in totū falsa: certe legatum esset penitus⁊ in totū inutile: si falsa demonstratio vitiaret. secus est in secundo casu vbi saltē v3 legatū ꝓ parte nimirū si facile⁹ fal
16 sa demonstratio vitiat aliā partē. Confirmo †q⁹ nō est bonū argumentum de toto ad partem qñ subest diuersa ratio. Jta dicit gl. no. in cle. ij. in verbo defenſor. de re. eccle. non alie.⁊ gl. in. l. qui
17 hominē. in prin. ff. de sol. ¶†Ego teneo contra istā limitationē Raph. cu.⁊ d. Aleg. in. l. si diuortio. j. de ver. ob. vbi est tex. no. q⁹ demonstratio falsa seu falsa cā: siue sit in totū siue sit falsa ꝑ partē: nunq̄ in aliquo vitiat: ergo de directo ħ3 istam limitationem Raph. cu.⁊ d. Aleg. Et pondera q⁹ si ibi non vitiat stipulationē que est stricti iuris, multominus ħ3 vitiare legatum qđ est lōge magis fauorabile: q⁹ in legatis sit benignior interpretatio quā

in cōtractib⁹ ꝑsertim stricti iuris. c. cū dilecti. de don. l. in te
18 stamentis. j. de reg. iur. Et si tu subtilis diceres ille ter.†loqtur in falsa cā:⁊ nō in falsa demōstratione, put loquūtur Raph.⁊. d. Aler. hic. dic q⁹ iuris est in falsa demōstratione. multo magis est in falsa cā. Jta ōt ter. in. d. l. demōstratio falsa. in ver. q⁹ aūt iuris est.⁊ sic videt mihi q⁹ ille text. stringat cōtra hanc limitationē. Hec obit. iste ter. in q̄ se fundat Raph. cu. q⁹ hic nō fuit falsa demōstratio in ptē l3 testator⁹ dixerit meū: q⁹ non est differētia an apponat ꝓnomē meū vel non: eo q⁹ testator⁹ dicēdo meū intellexit quatenus est meū.⁊ sic voluit solū⁊ legare ius qđ habebat:⁊ sic solā partē quā habebat in fundo cōi. Jta tenēt Bar.⁊ oēs indifferēter hic, p. l. si dom⁹. §. fi. j. eo.⁊. l. vro⁹ patrui. C. de leg. ¶Jn ea. gl. in fi. Dy. rūdet cōtrario formato. in gl.⁊ eius rōnē reꝓbēdit Bar. hic:⁊ in. §. precedēti aliter rūdet q⁹ i. d. l. stipulatio. §. fi. q⁹ illa stipulatio, quāti ea res est, ꝑdesset socijs erat eis vtile⁊ neminē ledebat. hic aūt sec⁹: ⁊ sic in effectu vult Bart. put cū pōderat Sal. qui ei sequit qđ ibi est fauor: ideo ampliatur. hic aūt est odiū ideo restringit:⁊ cū ista sol. Bar. ctiā alij trāſcunt. Subtilis ꝓ. de. d. berū. reꝓbēdit istā sol. Bar.⁊ cōem⁊ bū: q⁹ etiā in hoc ter. q⁹ tot⁹ fundus debeaf respicit cōmodū legatarij, sicut⁊ ibi q⁹ ꝑ oībus socijs intelligat respicit cōmodū omniū:⁊ sic vtroq; casu si ꝓfideres tractat de cōmodo vnius⁊ de cōmodo alteri⁹. ibi em̄ illud qđ ꝑdit socijs nocet ꝓmitteti. Jta hic illud qđ ꝓdeſt heredi nocet legatario. vī rūde melius ꝓm eū† qđ ibi loquit in stipu
19 latiōibus ptoris q̄ interpretant ꝓm mētē ꝓtoris:⁊ in qb⁹ pōt vn⁹ alteri stipulari. l. in oīb⁹. ꝓima.⁊ ibi Bart. j. de ꝓcto. stip. vnde cū ibi sint verba generalia in rē respicientia totū corꝑ⁹⁷ totā rē. j. stipulādo quāti ea res est: ideo mens ꝓtoris fuit qđ oīnib⁹ socijs ꝓsit. Jste est ꝓprie casus⁊ ꝓpria mens illi⁹ ter. S3 hic logimur in vltimis volūtatibus in quib⁹ fit interꝓtatio ꝓm volūtatē testatoris: q̄ volūtas ꝓefumitur esse in min⁹ grauare heredē q⁹ sit possibile. l. vnū ex familia. §. fi rē. j. de leg. ij. Jtē qđ solū videat legare ius qđ ħ3 vt ꝓxime dixi, ħ3 ista so. l3. d. ꝓ. de. de berū. sibi ascribat fuit ante eū Albe. de ros. hic. ¶Extra gl. Bart. fozmat in effectu gnāles cōnes. ꝓima est
20 †si testō legauit rē quā ħ3 cōem cū herede suo: an videat totaz legare: an vero solū partē suā.⁊ determinat not. quod tunc intelligat totā legare ꝑ ter. no. in. l. cum filius. §. d⁹is. j. de leg. ij.⁊ Bar. volūt pōderare rationē illi⁹? text. q⁹ ideo ibi totū debeaf legatario: q⁹ vsusfruct⁹ portionis in star obtinet: ergo vult ille ter. q⁹ qñ heres ħ3 partē rei simpliciter legate qđ tūc tota debeaf legatario etiā quo ad partē heredis. Not. q⁹ est pulchra⁊ not. limitatio ad hūc ter. Adde bñ facere ter. in. l. vnū ex familia. §. si rē in rōne. ibi expſſa in ter. j. de leg. ij. vbi testator in dubio ꝓefumit ita relinquere partē heredis sicut partē ꝓpriā, sec⁹ qñ illa pars esset soci, ħ3 ille text. loquaf qñ fund⁹ legatus erat in totū heredis hic aūt ꝑ parte. ¶Limitat Bar. qñ testator apponeret ꝓnomē meū: tūc ꝓpter illud ꝓnomē meus, nō veniret pars heredis. Lauc: q⁹ Bar. §. in recōi cū alio lega ta vult nō referre an apponaf ꝓnomē meū vel non, per. d. l. si domus. §. fi. j. eo. cū semp videat legare solū illud ius quod ħ3. l. vro⁹ patrui. C. de le. S3 qñ res legata est cōis cū herede: tunc cōſtituit differentiā an apponaf ꝓnomē meum vel nō,⁊ sic Bar. in hoc videt inequaliter contrari⁹. ¶Sed saluādo Bar.
21 dic q⁹ ratio diuersitatis est in ꝓpto† q⁹ testator l3 possit disponere de re heredis sicut de re ꝓpria. d. l. vnū ex familia. §. fi rez. est verū si testator vult q⁹ ꝓsumit qñ simpliciter legat. sec⁹ qñ addit ꝓnomē meū. ista, est ꝓprie mēs⁊ intētio. Bar. ¶Ultimo aduerte in† tū Bar. principaliter se fundat. in. d. l. cū filius. §. d⁹is, qđ loquit† qñ vsusfruct⁹ rei alteri legate erat heredis: quo casu⁊ ꝓprietas⁊ vsusfruct⁹ in totū debeť legatario. ratio ħ3 Bar. q⁹ res erat cōis cū herede testōis. Sed certe idē est si vsusfruct⁹ esset alteri⁹ tertij⁊ nō hēdis: adhuc debeť legatario ꝓprietas fundi.⁊ etiā vsusfruct⁹ ħ3 sit alteri⁹ tertij: ⁊ nō heredis. ter. est fortissimus per quem subuertitur decisio Bar. in. l. meuius. §. fundo legato⁊ ibi cōiter scribētes. j. de le. ij.⁊ ħ3 Bar. ibi dicat q⁹ ille text. nō patiť talē intellectū q⁹ fundus legat⁹ esset testatoris⁊ vsusfruct⁹ esset alteri⁹ tertij, eo q⁹ tūc ꝑm eum testator videret solū legasse ius qđ haberet in re: nisi diꝛisset q⁹ fund⁹ integer ꝓestaretur. vnde Bart. intelligit istū ter. in fundo alieno legato q̄ nō erat testatoris vel q̄ vsusfruct⁹ erat heredis. S3 pōt cantare Bar. quātū velit litera so
23 nat precedentē intellectū clare⁊ expedite. ¶†Secūdo querit Bar. si testator legauit dimidiā fundi cornelianī. cū solum habet dimidiā dimidie⁊ sic quartā: an solū illa quarta debeaf. Concludit q⁹ sic: cum Bart. tenent cōiter alij hic,⁊. d. Anto.⁊ Jmo. in. c. pastoralis. de don. quicqđ pugnat Alre. hic in Jnio. Et ꝓ to sol. eoꝝ que adducit Alre. aduerte: nam sicut appellatione fundi in dubio intelligit de toto. l. locus. j. de verb. sig.⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

appellatiõe rei, intelligit̃ de tota. l. si in rẽ. in pn. vbi gl. ⁊ Bar. ff. de rei vẽn. eo. mõ appellatione dimidie fundi, venit, ppie dimidia totius. l. nomẽ filiarũ. §. portionis. de ver. sig. ⁊. l. Luci⁹. §. filiã. cũ gl. in ver. dimidia. ⁊ ibi Bar. ff. de le. ij. Tñ sicut in ꝓmo ca su recedimus a ꝓpria significatione: illa rõne qr testõr ꝓsumitur solũ legare illud ius qõ hz, ⁊ nõ ꝓsumit̃ in pl⁹ grauare heredẽ. l. si dom⁹. §. fi. f. c. millies. ad hoc allegata: eodẽ mõ est in scõo ca su. ⁊ istõ est qõ ppie vult dicere Bar. arguẽdo de toto ad par-
24 tẽ. ¶ Tertio Bar. limitat istã. l. ⁊ ꝓdictã nisi testõr diceret, ¶ lego oẽm vel totũ fundũ tũc venit etiã pars alteri⁹ redimẽda ab herede. p tex. no. in. l. iul. in pn. ff. de le. iij. Addẽ idẽ esse qñ testõr diceret qõ fundus integer prestaret fm Bar. in. l. men⁹. §. fundo. in. §. col. f. de leg. ij. Itẽ aduerte qõ dictũ Bar. ꝙis in se sit verũ: tñ nõ est vera limitatio quã ipe dat ad istũ tex. eo qr in isto tex. est dictio meũ. Sz qñ cũ signo vniuersali apponitur dictio meũ: tũc non venit pars pignorata: ⁊ sic tũc nõ hz locũ. o. l. iulianus. tex. est in. l. q habebat. cũ gl. f. de leg. iij. ⁊ tex. no. in. l. legata. §. fi. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. f. de sup. leg. o. Ant. de bu. in ꝑ. li. v. inci. in. q. vertẽte. inter Jac. Itẽ aduerte qꝫ. o. l. iul. in pn. alle. ꝑ Bar. nihil facit ad ꝓpositũ Bart. qr ibi heres nõ grauat aliqo onere redimẽdi: sicut hic cũ ibi debeatur legatario res pignorata: ⁊ sic obligatio pignoris, ⁊ sic illud ius qõ habebat testator vel quãtitas debiti si debitor redemisset pign⁹. ⁊ ita ibi gl. expẽsse declarat illũ tex. nisi intelligas illũ tẽ. ⁊ forte nõ male, qꝫ ibi debeat legatario ipsa res, vel eiꝰ estimatio: nisi esset respectu ptis socij: ⁊ nõ sola oblig. pignoris: cũ tex. dicat etiã eã ꝙ partẽ in fideicõmisso venire qꝫ erat pignori obligata, isto mõ ille tex. faceret ꝑ Bart. tñ hoc vltimũ nõ pono pro firmo. nec videtur esse oĩno de mẽte
25 illius litere. ¶ Quarto istã. l. limitat Bar. qñ testõr legaret ad certã mẽsurã, putã tot iugera fundi: tũc illa integra deberentur ꝙuis aliqua essent aliena. Intelligelimitatiõe Bar. put ipse loquit̃ qñ solũ iugera in legato noiauit seu perticas. si aũt inciperet a corpe puta, lego fundũ cornelianũ sic cõfinatũ tot iugerũ: tũc iugera intelligunt̃ apposita solũ ad demõstrãdũ ⁊ sic nõ ampliãt legatũ: iuxta ter. no. i. l. Julian⁹. §. si titi⁹. ff. de ac. emp. Bal. no. in rub. C. de ẽb. emp. in. qꝫ. q. ⁊ in. l. sicut. circa fi. C. de act. ⁊ obl. post Jo. an. in addi. Spe. in ti. de emp. ⁊ vẽ. §. i. in ver. pe. Sal. in. l. ij. C. de ẽben. empt. o. Abb. ⁊ alij cano. in. c. ꝙ tuas. de don, ⁊ oziginaliter Old. Lau. in cõsi. xcvij. inci. in cõcessione cuiusdã donatiõis hec clausula ꝓtinetur. quã formaliter refert
26 Ulb, de ro. in. l. cõprehẽsum. ff. de ẽb. empt. ¶ Ultimo querit Bar. si testõr legauit fundũ q erat suꝰ ꝭ ꝓtẽ debebat alij actione ꝓsonali nũqd illa pars cedat legato. determinat qꝫ nõ, ꝑ tex. no. in. l. q cõcubinã. §. qui fundũ. f. de leg. iij. quẽ tex. alle. gl. hic. Sol. Raph. cu. ẽt qõ ille tex. nihil facit ꝑ Bart. qr cũ mysterio loquit̃ur qñ testator illũ fundũ suis finib⁹ per partes priꝰ diuiserat: quo casu etiã si alij nõ ꝓmisisset tñ destinatiõe patrisfa. plures fundi essent effecti. l. qõ in rerũ. §. si qd post. f. eo. Tu aũt defendẽdo Bar. aduerte qꝫ illud ibi de diuisione fundi est nar-
27 ratio facti ⁊ ex qua narratiõe facti nõ ꝭ arguere. cũ tex. in ea ibi se nõ fundet, vt est gl. not. ⁊ approbata. in. l. vnica. C. qñ non pe. par. in. iij. lec. gl. vbi legẽdo addidi qꝫ plures alias cõcor. nã ibi ter. in decisione nõ fundat se sup diuisione ꝑ partes, sed qr non est verisimile qꝫ testator grauauerit heredẽ mãdati. ¶ Pro cõclusione Bar. addit Raph. cu. tex. not. in. l. pe. f. de vo. ꝓcle. qui tert. log tur in fortiorib⁹ terminis: qr legatũ nihil operat, imo nec repꝛesentatiõẽ. ¶ In cõtrariũ ⁊ Bar. fortiter viget tert. in. l. ꝑdia. §. libero. ff. de fun, instr. ter. ibi dicit nisi heres ꝓobet ⁊ prariã fuisse volũtatẽ testatoris. gl. ibi fm Rog. dicit qꝫ eoipo, qꝫ testator vẽdidit illud vinũ, ꝓbat cõtraria volũtas et sic vi-
nũ non debebit̃ legatario. ⁊ istã sol. sequitur ibi Bar. sed truffa est ⁊ alia est mens illius tex. ꝓout clare in eo apparet, qõ ꝙuis testõr vẽdiderit illud vinũ ⁊ receperit partẽ pretij: tñ vult qꝫ le gatarij⁹ debeat hr̃e illud vinũ nisi heres ꝓobet de ẽtia volũtate testatoris: ergo ẽtia volũtas testatoris dz ꝓbari aliter qꝫ ꝑ venditiõẽ vini. ¶ Ultra gl. ⁊ Bar. qr supra in ter. in. j. not. po suit quatuor ampliatiões ad hũc ter. nũc ex dictis Bar. babes tres limitationes. Prima est, vt iste ter. nõ procedat qñ res legata esset cõis cũ herede: qr tũc debebitur tota, nisi adiceret ꝑ nomen meũ, Jta vult Bar. in. j. q. ¶ Scõo limitat Bar. quãdo adiceret dictio vniuersalis totũ vel omnẽ que est bona limitatio in se sed quo ad istũ tex. vt superius dixi. ¶ Tertio limitat
28 Bar. qñ legaret ad mẽsurã puta tot iugera fundi. ¶ Quarto vltra Bar. limitat. d. Aller. hic qñ testator habẽs nudã ꝓprietatẽ rei legate fundũ simplr ⁊ vsusfructus est alienus: tunc intelligitur legare non solũ ius qõ hz sed etiã vsumfructũ, qui deficiẽs auferet emolumẽtũ legati, per ter. in. l. ad Deuius. §. fundo. f. de le. ij. fm intellectũ Dy. Ray. ⁊ Jmo. ibi, ⁊ eundẽ Jmol. in. c. pastoralis. de dona. ¶ Sed aduerte qr istã limitationẽ reprehendit ipsemet. d. Aller. sibi cõtrarius. in. l. si domus. §. fi. in vj. fallen. vbi videas. f. eod. Et per ista cum laude Dei remanet vtiliter, vt puto expeditus iste. §.

1 ☞ Relatiuum quis vel qui, iunctum verbo futuri tẽporis facit conditionem: demõstrationem vero iunctum verbo ꝑsentis tempotis tempotis, ⁊ quando habeat vim taxationis. nu. 2. ⁊ quando non faciat conditionem. nu. 9.

2 Futurum est incertum.

Verbum ꝑsentis temporis non habet tractum de futuro.

3 Cõditio si deficit facit deficere legatũ. secus in demõstratione.

4 Legatum factum sub conditione, si testator ante cõditionem rem legatam alienet, non debetur.

Res legata per demonstrationem alienata ex causa necessaria per testatorem debetur ab herede respectu estimationis.

5 Distributiuum quisquis, iunctum verbo futuri temporis, facit conditionem.

Dictio quicquid iuncta verbo futuri tpis, inducit cõditionẽ.

6 Relatiuum quantitatis vel accidentis iunctum verbo futuri temporis ꝙ faciat conditionem.

7 Relatiuum iunctum verbo optatiui vel subiunctiui quod facit conditionem.

8 Relatiuum si iungitur cum futuro subiunctiui quod importat futurum ⁊ preteritum: ⁊ sic faciat conditionem.

Futurum subiunctiui importat etiam futurum.

10 Relatiuum iunctum verbo futuri temporis respiciente executionem, tamen substantia ⁊ dispositio est de presenti, non facit conditionem.

11 Relatiuũ iunctũ verbo ꝑsentis tẽporis facit demõstrationẽ.

12 Si demonstratio falsa importata per relatiuum facit deficere substantiam rei legate ⁊ tunc legatum vitiatur.

13 Relatiuum adiectum incerto corpori etiam per verba presentis temporis inducit taxationem ⁊ limitationem.

14 Demõstratio propie sit per verba presentis tẽporis. et nu. 18.

15 Euẽtus conditionis vbi principaliter respicit rẽ de qua est facta dispositio ⁊ sic cõditio venit implẽda in re dispositãtiũ: ex diuiditur ipsa dispositio eatenus quatenus euenerit ipsa ꝙditio. Sentẽtia in qua titius condemnatur ad centũ si est probatus eum debere in processu de dimidia, licet probetur ꝙ sit nulla.

16 Legatum conditionale importatum per relatiuum quod catenus reuocatur quatenus testator alienet rem legatam.

17 Dictio magis, posita inter duo extrema contraria stat electiue: si sunt inequalia ponitur comparatiue.

19 Relatiuum an faciat conditionale suum antecedens ad quod refertur.

20 Contractus qui habet sua substãtialia valet licet ille qui habebat arbitrari super qualitate accidentali non arbitretur.

Interpretatio lata ⁊ benigna fit in vltimis voluntatibus ⁊ supra in. §. cum fundus. nu. 17.

21 Conditio de presenti vel de preterito nullo modo suspendit.

22 Conditio de presenti vel de preterito est magis causa finalis ꝙ conditio de futuro.

23 Relatiuum iunctum verbo futuri tẽporis licet inducat conditionem: tamen eius defectus non vitiat dispositionẽ quando talis conditio apposita pendet a mera voluntate testatoris si non implet quia tunc videtur penituisse.

24 Defectus designationis partium magis vitiat quã defectus designationis personarum quibus relinquitur.

25 Conditio importata per relatiuum iunctum verbo futuri tẽporis dicitur tacita conditio ⁊ non expressa. ⁊ que vtilitas resultet ꝙ fit tacita ⁊ non expressa. nu. 27. ⁊ ibi quãdo dicitur tacita importata verbis specialibus.

26 Conditio tacita ita impedit ortum obligationis et actionis: sicut expressa.

27 Conditio tacita importata per relatiuum ita impedit transmissionem legati sicut expressa: si legatarius premoriatur.

28 Donatio causa mortis an reuocetur per alienationem facta de re donata per donatarium: ⁊ per quam alienationem.

29 Donatio causa mortis postquam est inesse producta equiparatur legatis.

30 Donatio causa mortis facilius reuocatur quam legatũ: quia sola ex penitentia. ⁊ nu. 33.

31 Donatio causa mortis facta per infirmum reuocatur ex conualescentia.

32 Legata facta per testatorem infirmum ꝙ non reuocẽtur ipso reconualescente.

33 Conditio apposita per hec verba qui meus erit quando resoluatur ⁊ scindatur id est quatenus meus erit.

34 Conditio quando eius implemẽtum debet fieri circa rem deductam in dispositione quando diuidatur ⁊ exponatur id est quatenus meus erit.

35 Substitutio vulgaris facta si heredes inci bñdes nõ erũt titiũ substituo

substitutio requiritur qꝫ conditio eueniat in persona vtriusqꝫ.

36 Cõditio qñ confertur in aliam rem extrinsecã ab ea de qua fit dispositio: tũc non potest diuidi ꝓmittatur si euincatur qõ pena ad duplam committitur si res euincatur pro parte.

37 Clausula codicillaris si non valet iure testamẽti ꝙ resoluatur id est quatenus non valet iure testamenti, vbi concordantes. De statuto disponẽte ꝙ mulier non possit contrahere sine cõsensu duorum propinquorum. nu. 38. ⁊ 39.

40 Consensus vnius propinquorum in contractibus mulierum sufficit quando alius haberi non possit, licet statutum in contractibus requirat consensum duorum.

41 Unus solus architectus vel agrimensor vel peritus sufficit si alij haberi non possunt.

42 Cõditio collata in defectũ prime cõditionis regulatur in cõtrarium casum sue prime ⁊ erit diuisibilis sicut illa prima.

Stipulatio penalis qꝫ succedit in locũ sortis diuidue licet in eius locũ subintret non tamen propter hoc dicitur diuidua.

Stichum qui meus erit.

Jsta. l. est no. ⁊ menti tenẽda a capite vsqꝫ ad fin. fm
1 Bar. b. d. in effectu. ¶ Relatiuũ quis vel qui iunctũ verbo futuri tpis facit ꝙditionẽ, ꝭ iunctũ vbo ꝑsentis tpis demonstrationẽ inducit. Itẽ cõditio que venit implenda in re de qua fit dispositio resoluit̃ in quatenus. b. d. not. ⁊ semp allegatur ista. l. ꝓo not. ¶ Hz tria dicta. Primũ est qñ relatiuus iungitur verbo futuri tpis. Scõo qñ iungitur verbo ꝑsentis tẽporis. Tertio circa primũ remouetur quoddã dubiũ, scãa ibi, eo qꝫ si demõstrãdi cã. tertia ibi, sed cõditio talis accipi dz. ¶ Ratio aũt primi dicti est: qr qñ relatiuũ iungitur verbo fu-
2 turi tpis: qz futurũ est incertũ: ⁊ si põt se habere ad esse et non esse: ergo facit ꝙditionẽ. l. j. ⁊. l. legata. f. de cõdi. ⁊ demõ. ¶ Rõ scõi dicti est: qr qñ relatiuũ iũgitur verbo ꝑsentis tpis qr̃ non hz tractũ de futuro: ⁊ sic nõ hz se ad esse ⁊ nõ esse: ergo nõ facit cõditionẽ sed demonstrationẽ, vt dicit litera. ¶ Et si diceres qꝫ vtilitas est qꝫ faciat cõditionẽ et nõ demonstrationẽ. Dic qꝫ
3 duplex est vtilitas. Prima qr ꝙditio deficiẽs facit deficere legatũ. l. vnica. §. finauté aliqd sub cõditione. C. de cad. tol. secus est in demõstratione: qz deficiat: imo demõstratio hz sit falsa: tñ non deficit legatũ qñ cõstat de corpore. l. demõstratio falsa, in pn. ⁊. l. falsa. in pn. f. de cõdi. ⁊ demon. et. §. huic proxima, in fi. de leg. ⁊ ad istã vtilitatẽ babes ter. in. l. gntus. iij. §. fi. post
4 med. f. de ann. leg. ¶ Scõa vtilitas est: qr si sit cõditio, ⁊ testator alienet sine ex causa volũtaria siue necessaria semper ertin guitur legatum: eo qr deficit cõditio sub qua factũ est legatũ, sed qñ est demonstratio si testator alienat rem legatã ex causa necessaria: tñ debetur legatũ respectu estimationis. l. cum alienam. C. de leg. secus si alienaret ex causa volũtaria. l. fideicommissa. §. si rẽ. j. de leg. iij. ⁊ istã vtilitatẽ ponit ad literã. ter. sing. in. l. qntus. iij. §. fi. ff. de an. ⁊ arg. leg. ¶ Ulo. i. ex hoc ter. regulã ad quã semp allegat ista ler qõ relatiuũ quis vel qui iunctum verbo futuri tpis inducit ꝙditionẽ. rõne dixi. §. Addẽ ter. in. l.
5 si debitor. §. verisimile. ⁊ ibi Bar. ad hoc not. §. de ẽb. empt. et ter. in. l. nup. in ver. fi. f. de leg. iij. Alibi est text. ꝙ relatiuũ qs vel q: iunctũ verbo futuri tpis hz vim taxationis, seu taxationem importat. ter. est. in. l. cũ incertus. j. de vi. triti. sed taxatio futura nascitur: qz hz vim ꝙditionis. l. interdũ. f. de ver. ob. ⁊. l. j. §. fi. j. de cõdi, ⁊ demon. ¶ Amplia regulã huius ter. qnqs not, modis. Primo qꝫ similiter distributiuũ quisquis iunctũ verbo futuri tẽporis facit ꝙditionẽ. ter. est. in. l. q liberis. in princi. et ibi Bar. ⁊ doc. ad hoc no. §. de vulg. ⁊ pup. ¶ Scõo amplia idẽ esse in dictione quicquid: vnde si promitto tibi per stipulationẽ quicquid talẽ debere apparuisset: illa dictio quicqd iuncta verbo futuri tẽporis importat cõditionẽ. ter. est. not. in. l. q
6 Rome. §. Augerius. f. de ver. ob. ¶ Tertio amplia not. istã regulã ⁊ vt ꝑcedat nõ solũ in relatiuo substãtie ꝓout est relatiuum qs vel qui, vt est gl. in. l. i. C. de sen. qꝫ ꝓo eo qõ interest. sed etiã ꝑcedit i relatiuo accidẽtis vel quãtitatis, vel qualitatis, vt qualis quãtus ⁊ quotus. ⁊ in similib⁹. vnde si testõr in testõ legat quantã partẽ vel quotã partẽ habebit in stichotpe mortis. Jta verba similiter faciũt cõditionẽ: qz militat eadẽ ratio ꝓout in relatiuo substãtie. fm Bal. ⁊ Jmol. in. l. si titius. §. cũ ita. f. de leg. ij. ⁊ ibi Bal. ⁊ Jmo. ad hoc no. illũ ter. ⁊. d. Alex. hic fa-
cit. l. si decẽ cũ petiero. j. de ver. ob. hic alle. in gl. si. pro cõtraria fm qõ rspõdent Bar. ⁊ doc. hic. facit. d. l. si. f. sed ⁊ si gs. in ver bo qẽ titius elegerit. C. cõia deleg. ⁊ ita babes absolutum pri
11 mum no. ter. ¶ Scõo not, ex hoc ter. qꝫ relatiuum iunctũ verbo ꝑsentis vel ꝑteriti tẽporis: facit solũ demonstrationem: et nõ cõditionẽ: ratio est vt dixi supra: qr nõ hz tractũ de futuro: ⁊ sic nõ hz se ad esse vel nõ esse. l. i. ⁊. l. legata. j. de condi. ⁊ demõ. l. cũ ad ꝑsens. cũ duab⁹. ll. seq. §. si cer. per. Jdeo si esset falsa: puta qꝫ testator alienasset ex causa necessaria: non vitiaret
12 legatũ: qz falsa demõstratio non vitiat legatũ quãdo constat de corpore, vt dictũ est. §. ¶ Limita quãdo falsa demonstratio importata per relatiuũ facit deficere substantiã rei legate, vt si lego tibi decẽ que titius mihi dz: nã si titius mihi non debeat vitiat legatũ ter. est valde no. in. l. si sic. §. j. ⁊ ibi Bar. j. eo. Pau. de ca. ⁊ do. Aller. hic. ad idẽ est ter. in. l. legaui. f. de lib. le. et in. l. qõ si in venditione. ff. de bere. vel actio. ven. ⁊ in. l. si quis
13 fundum. §. de contraben. emp. ¶ Scõo limita quãdo adiciatur certo ⁊ determinato corpori, puta stichо, sec⁹ si adiciatur incerto corpori puta vniuersitati: tũc facit taxationẽ ⁊ limitationẽ, vnde si lego omnes vestes que mee sunt: non tenet legatum nisi in vestib⁹ que tũc sunt mee. in aliꝭ nõ. l. nuper. in ver. si vero incertũ. ⁊ ibi Bar, firmat. f. de leg. iij. Pau. de cast. ⁊ do. Aller. hic. ¶ Sed tu aduerte licet Bart. ⁊ alij omnes ita teneãt ille ter. fortiter viget in oppositũ: oum dicit qꝫ non puto fortiter posse defendi. ⁊ miror qõ Bar. ⁊ Dod. non aduerterint ad verba clara illius ter. Pro illa limita. melius facit ter. in. l. qn tus. la. j. f. de aur. ⁊ arg. leg. vbi ter. expresse facit istã distinctio-
14 nem. ⁊ ibi Bar. ad hoc no. ¶ Tertio no. ex hoc ter. qꝫ demõstratio propie fit per verba ꝑsentis tẽporis, vt hic. ⁊. l. nominatim. §. fi. ff. de condi. ⁊ demon. allegata in gl. Ratio est: quia illud quod non est in esse productum de presenti ppie demõstrari non potest, vt declarat Bart. in. l. demonstratio falsa. in
15 pn. f. de cõdi. ⁊ demon. ¶ Quarto no. qꝫ hoc ter. qꝫ vbi euentus cõditionis principaliter respicit rẽ de qua facta est dispositio. ⁊ sic cõditio venit implenda in re dispositã: tũc diuiditur ipsa dispositio eatenus quatenus euenerit ipsa cõditio. Jdem not. Bar. in. d. l. si debitor. §. verisimile. per illũ ter. §. de cõtrahen. emp. Bar. in. l. in cõditionibus. §. fi. j. de cõdi. ⁊ demon. facit bene tex. in. l. fi. in pn. f. de vulg. ⁊ pup. vbi illa cõditio si bes non erit, exponitur id est quatenus beres non erit: ⁊ sic ista cõditio stichũ qui meus erit, exponitur id est quatenus meus erit. ¶ Addẽ qõ alibi decidit no. Bar. per tert. nostrũ. in. l. ait prætor. §. si iudex. in pennl. q. f. de re iudic. qõ si iuder in senten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tia cõdemnauit ad dandũ cẽtũ titio si est probatũ eum debere. pone q̃ est probatum in processu solum de parte dimidia, tenet Bar. q̃ sententia est in totum nulla: q̃ illa verba si pbatum est, exponuntur, id est quatenus probatũ est: ñ est probatum nisi de dimidia. vnde si sentẽtia lata in parte nihil valet reqritur q̃ sit lata super toto: q̃ in parte nõ pbata absoluat. l. in hoc iudicio. ff. fa. erc. sequit: multũ commendat Bal. in. c. quod ad cõsulta-
16 tionem. in. iij. col. de re iudi. ¶ Quinto no. primo. vlti. no. q̃ testator alienãdo rẽ legatam sub cõditione importata per relatiuũ eatenus extinguit legatũ quatenus alienat, vnde si alienat totam rẽ legatã, in totum extinguit legatum, si in parte alienat, in parte extinguit. et pondera diligenter q̃ talis reuocatio procedit non ratione mutate voluntatis, iurta. l. iij. §. non solum. ff. de adi. lega. sed q̃ alienando deficit conditio sub qua factũ est legatũ ideo etiam si esset necessaria alienatio inducit extinctionẽ legati, vt est ter. valde fin. in. l. quintus. ij. §. fi. in fi. ff. de aur. et arg. leg. debuit. et sic q̃ iste sermo nõ solũ facit demõstrationẽ vt dicebat labeo sed etiam conditionem, et ideo defectus cõditionis reddit legatum nullũ: si stichus nõ fit testatoris tẽpore eius mortis vt hoc ter. ista est vera et propria sol. ad illũ text. ¶ In ea. gl. ibi, alias q̃ totũ testamentum periret non est conditio. Bar. et do. reprehendũt istam rationem gl. per ter. in. l. talem. ff. de bere. instit.
19 Bar. ¶ ergo formalius respondet quod relatiuum facit conditionale suum antecedens ad quod refertur. vnde quando antecedens relatiui est ipsa substãtia dispositiõis, tũc reddit ipsam dispositionẽ cõditionalem: sed quando antecedens relatiui est quedã qualitas, vt est distributio partium: tũc principalis dispositio remanet pura, sed ipsa qualitas redditur conditionalis. et istud est etiam q̃ voluit dicere gl. nostra hic. et gl. in. l. vter ex fratribus. in verbo ipso iure. §. de cõdi. insti. et clari ac latius idem Bar. in. l. ij. ff. de cõdi. et demon. in. v. q. prin. Cum ista so. cieteri transeunt. Aret. pro subtilissimo ingenio reprobat istã sol. Bar. et communem per tria fundamẽta. Primo p̃ text. fortem. in. l. si coita sit societas. §. pro so. vbi plures cõtraxerunt societatem pro illis partibus quas titius declarauerit si titius moria
tur ante q̃ declaret partes, societas est nulla. Modo si vera esset sol. Bar. q̃ qñ per relatiuũ iunctũ verbo futuri tẽporis, apponitur cõditio distributionj partiũ q̃ non intelligitur apponi essentie vel substantie dispositionis, sed solũ qualitati: ergo societas ibi haberet sua essentialia etiã partibus nõ expressis. l. si nõ fuerint. §. pro soc. ergo deberet valere societas, cuius cõ-
20 trariũ decidit ille ter. Item cõtractus habẽs sua substãtialia valet licet ille qui hz arbitrari super qualitate accidentali nõ arbitretur. l. hec vẽditio. §. fi. §. de cõtraben. emp. gl. in. l. in emẽtis. et ibi declarat Bal. C. de cõtraben. emp. Adde q̃ illum ter. ante Are. allegat gl. que de eo opp. et non soluit in. o. l. ij. in gl. j. in fi. de bere. insti. Sed ad illũ ter. respondet Jmo. et Paul. de ca. in. o. l. ij. q̃ aut loquimur in vltimis volũtatibus in quib̃ fit lata et benigna interpretatio. c. cũ dilecti. de don. et tũc procedit. o. l. ij. aut loquimur in cõtractibus: et tũc est cõtrarium. ita loquitur. o. l. si coita. hãc sol. declarat plenius: nam in vltimis voluntatibus earum fauore lex non presumit q̃ testator
21 instituẽdo ex partibus quas ascripserit, voluerit ita simpl̃r recedere a legis dispõne, que lex disponit q̃ si partes nõ sint apposite intelligãtur equales. §. si plures. insti. de ber. insti. et ideo si dicat, instituo tales heredes ex partib̃ quas ascripsero: videtur duo capita fecisse, vt dicit ibi ter. o. l. n. ibi quasi duplici facta institutione, sed in ẽ tractib̃ qui nõ sunt ita fauorabiles et qui dependent a volũtate duor̃: cõtrahentes voluerũt recedere a puisiõe legis si nõ fuerint i cõtrahẽdo societatẽ expresse partes quas titius ascripserit: et sic voluerũt partes fieri ab homine aliter quã fiant per legẽ. et sic per talẽ prouisionem videntur recessisse a prouisione legis. et istud est quod dicit text. in. o. l. si coita. in fi. nam hoc actũ est ne aliter societas sit q̃ si titius partes arbitref, preterea. in. o. l. si coita. illa futura distributio partium pendebat a facto alterius tertij, sed in. o. l. ij. pẽdebat a solo facto et a sola volũtate testatoris. et iunge simul ambas sol. et res reddetur clarior. ¶ Secũdo cõtra sol. Bart. communem mouetur Aret. per ter. in. o. l. ij. in fi. vbi text. dicit q̃ si testator instituat aliquos hẽdes ex plurib̃ ptib̃ q̃s ascripsit in preteritũ si nulle partes fint ascripte institutio est nulla. sec̃ si vtraq̃ verbo futuri tẽporis quas ascripsero. et tamen si vera esset so. Bal. et cõis q̃ distributio partiũ respiceret solã quãtitatẽ et nõ substantiam dispositionis. certe siue vteref verbo preterito siue futuro nũq̃ deberet vitiari institutio, cuius cõtrariũ decidit in ter. Adde q̃ istã inductionem contra Bar. ante Are. facit do. Christ. de castel. hic et rñdet dupliciter. Primo q̃ in preterito vel in presenti ex partib̃ quas ascripsi: si nõ sunt ascripte partes, vitiat institutio. o. l. ij. in fi. eo q̃ preteritũ et presens cõsistẽs in facto disponẽtis est certũ ipsi disponẽti: qui bene scit si ascripsit vel non. Cũ ergo sciat se nõ ascripsisse et sic ẽditio est falsa vitiatur institutio, sed cõsistens in futuro nõ est certũ nisi soli Deo. Ideo videtur disponere: si nõ ascripsero partes in futurum vel nõ potero ascribere: volo q̃ pro equalib̃ partib̃ sint heredes. Scõo respondet q̃ in. o. l. ij. in princ. cõditio futura dependebat a solo facto disponentis. Ideo si non implet presumitur testatorem penituisse: cum nõ voluerit partes ascribere. l. pe. C. de insti. et substi. que ratio cessat qñ in presens vel in preteritum conferturr: vbi non cadit penitentia. Tertio modo re-
21 spondent Also der. senen. hic. fm gl. j. in. o. l. ij. + qõ quando est conditio de preterito vel presenti, nullo modo suspendit: ideo facilius impedit actum. secus qñ habet suspẽsionem in futurũ licet postea non impleatur. arg. l. cum in secundo. §. de iniust. rup. et. l. si. ad ñ. ff. de bo. pos. fm tab. quia tunc censentur due institutiones. qõ non potest dici in primo casu: q̃ vna pura tantum est, sed certe illa duo iura que ipsi allegant videtur potius facere ad oppositũ. Unde ego quarto modo et notabilius re-
22 spondeo q̃ + cõditio de preterito vel de presenti est magis causa finalis q̃ sit conditio de futuro. Ita declarat Bart. in. l. j. in ij. col. §. de condi. insti. vnde cessante causa finali dispositionis, necessario sequitur defectus essentie dispositionis. ¶ Tertio mouetur Are. per ter. in ea. l. ij. in princi. vbi text. dicit non esse differentiam an testator dicat ex partibus quas ascripsero: an dicat si ascripsero, sed quãdo dicit si ascripsero: ista cõditio respicit substãtiam dispositionis: ergo etiam idẽ in primo. ergo contra sol. Bar. ad istud respondet fm do. Bler. in. o. l. penul. C. de insti. et substi. q̃ instituere heredes ex partib̃ quas ascripsero: vel instituere heredes ex partib̃ si eas ascripsero: ista bene equiparãtur, ita q̃ possit capi duplex institutio, vt ibi dicit ter. qõ non equiparantur instituere simpliciter si partes ascripsero: quia tunc cõditio respicit essentiam et substantiam institutionis. l. quoties. §. tantundem. §. de bere. insti. et ibi plenius per eum. et sic est defensata sol. Bar. et communis. ¶ Alio modo respondet Areti. secundum Barto. et doct. in. o. l. secunda. Jmo. in. l. cum pater. §. fina. ff. de lega. ij. quod licet regulariter relatiuum

23 relatiuum + iunctũ verbo futuri tpis indicat cõditionẽ cuius defectus vitiat dispositionẽ, vt hoc ter. Sallit nisi cõditio q̃ apponitur pẽdeat a mera volũtate testatoris: et sic p ipsum testatorem impleẽdã tũc si non impiet videt eã penituisse. et sic recessisse a cõditione apposita, per. o. l. pe. et. o. l. cũ pater. §. fi. et ita etiã respondet gl. in. l. si quis heredẽ scripserit. §. de bere. insti. ita sol. etiã tenet oo. Bler. in. o. l. pe. C. de in. t. et substi. et idẽ. do. Bler. hic. in. j. no. Un nige simul ista sol. cum so. Bar. et babedits merã veritatẽ. ¶ Ultra Are. cõtra sol. Bar. cõem videtur etiã stringere ter. no. in. l. q plures. §. de psuf. leg. vbi testator habẽs multos libertos legauit habitationẽ domus illis libertis, quos. §. i codicillis designabit: si postea nullos designauerit legatũ habitationis est imperfectũ: nec oẽs equaliter admittunt, put in
24 illa. l. n. de ber. insti. Unde defendẽdo Bar. q̃ eius doctrina loquitur et accidit qñ defect' cit circa distributiones partiũ, ibi em fiunt due institutiões: vna pura de institutione, alia ẽditionalis de distributiõe partiũ, si illa cõditio deficiat remanet prima in. institutio pura. §. in. o. l. qui plures. est defect' circa personas quib' relinq̃tur habitatio. vnde cũ ibi nõ sit persona certa ideo nõ pot dici dispositio pura. et sic ma3is vitiat defect' designationis personarũ quib' relinquitur quã defectus descriptionis partiũ. et ita dicit ter. in. o. l. q plures. in fi. in verbo nõ existẽte. cui datũ intelligi possit. ¶ In ea. gl. ibi. l. talẽ. §. j. respõdẽ q̃ ibi ins patronat' remanẽs testatori po. manumissionẽ subrogatur loco dñi. ideo nõ censetur seruũ alienasse. sic defecisse cõditionẽ, ex quo remanẽt relige dñi. ¶ In ea. gl. in fi. dic, q̃ in legato libertatis expresse cõditionẽ q̃ tacite inerat. vnde sicut nõ operat illa cõditio in expresso id est in legato libertatis: ita nec operari debz in tacito. sin legato vel in institutiõe simpliciter facta. in qua tacite intelligit repetirata conditio expressa
25 in primo legato libertatis. l. alia. in pri. ff. de cõdi. et demõ. ¶ In gl. parua, in vb. cõditio talis. Habes q̃ + cõditio importata p relatiua iuncti verbo futuri tpis: dz tacita cõditio et nõ expꝛssa. idẽ et latius dz Bar. in. o. l. j. in. v. q. in prin. in antep. col. j. de 2di. et demõ. et in. l. si ita quis. in prin. ff. de ver. obl. Adde bene facere ter. in. l. cũ illud. §. j. ff. qñ dies leg. ced. in verbo quasi tacita 2ditio inserta sit: et in fi. ibi cui cõditio non ascribit. quis ex trinseco specãda sit. Et si dicis cui' vtilitatis est an faciat 2ditionẽ expressam vel tacitã cũ par sit virtus tacita et expressi. l. cum
26 gd. cũ vulg. §. si cer. pet. Ite et fortius + tacita cõditio ita imperdit ortũ obligationis et actiõis sicut expressa. gl. est not. in. l. ité q. §. de pac. cũ cõcor. quas ibi dedi. ¶ Tertio ista tacita cõditio importata p relatiuũ impedit trãsmissionẽ legati: sicut expressa, si legatarius premoreret cũ dependeat ex teitõ quis sit tacita et extrinsecus pueniens. text. est. in. l. cũ quidam ita. circa med. ff. de leg. q. Bal. in. l. conditiones extrinsecus. ff. de condi. et demon. Jmo. et. o. Bler. hic. cũ aliis concor. per. o. Bler. adductis. Sic vtilitatem esse er mẽte do. Bler. sed ad aliud propo-
27 situm: + qr cõditio expressa equalis est illa que fit per dictionẽ si, etiã adiecta executioni reddit tũ dispositionẽ principalẽ cõditionalẽ. secus est in cõditione tacita, vt statim dicet in gl. si. in si. ita tenet gl. valde no. in. l. si decẽ cũ petiero. quã do. ibi sequunt. ff. de ver. obl. ¶ Ad ibi pl' plz illud qõ tz subtilis. do. Pe. de bexa. hic q̃ dicat tacita verbis specialib' vel indiuiduis, sz expressa verbis generalib' iurta ea q̃ tradunt Bar. et alij in. l. j. in prin. ff. de vulg. et pup. et in. l. pto: ait. in prin. ff. de oper. no. nũ. vnde nõ est expressa in. ppria figura cõditionis: et in illa forma verborũ: que ppie faciunt cõditionem sicut dictio si, sz est expressa generaliter per verba equipollẽtia importãtia effectum resolutionis actus ob earũ defect'. et hoc modo õ expressa generaliter. ¶ Capio gl. si. quã diuide in tres partes. In pma remouet tacitũ cõtrariũ seu respõdet tacite questioni. In secũda allegat octo cõcordãtes ad text. In tertia opponit et nõ soluit. secũda est ibi, facit tertia et vltima est ibi, sed argumẽtũ cõtra. ¶ In prima parte gl. vult gl. qõ in ista. l. in fin. que dicit q̃ per alienationẽ itichi legati reuocat legatũ eatenus quaten' fuit alienatio: dz distingui vt pcedat in alienatione voluntaria: nã per eam bene reuocatur legatũ, secus est in alienatione necessaria. istã gl. reprehendũt oẽs: bene p ter. sing. ad literã. in. l. gntus mutius. §. fi. ff. de aur. et arg. leg. Ratio est: qr in bac. l. reuocatio fit ex defectu cõditionis sub qua legatũ erat relictũ, sed predicta distinctio fit in alijs legatis simpl̃r relictis. ¶ Circa istam partẽ gl. no. diligenter illud solenne et famosum dictum
28 Dy. hic qõd dicit distinctio que fit in legatis circa alienationẽ: q̃ si fuit volũtaria, per volũtariã alienationẽ reuocatur legata. secus si fuit necessaria, vt. l. fideicõmissaria. §. si rẽ. allegata in gl. ista distinctio hz etiã locũ in donatione cã mortis. Ideo reducẽdo rẽ ad practicã si aliqs donauerit post suã mortẽ tales possessiones titio et in vita eas alienauit. ista est donatio cã mortis eatenus in ea est facta mentio mortis. l. feia. §. cũ gl. j. de do. cau.
mor. et. l. scia. ff. de do. pceleg. si alienatio fuit volũtarie facta reuocatur talis donatio cã mortis, sec̃ si ex necessitate qõ dictũ Bal. hic in fi. dicit esse aureũ et se nescire alibi. sequũtur Jmol. Raph. cu. Flo. do. Eler. et Are. hic. Jo. Fab. in. l. idẽ rescripserunt. in. ff. de leg. idẽ tenent Ly. et Sal. in. l. si maritus. secunda. C. de dona. inter vir. et vxo. Credo quod dictũ sit verũ sed non sit ita singulare, prout iuri. doc. exclamãt: et quãdo cessarent authoritates Dy. et aliorũ probo esse verum quinq̃ fundamẽtis. primo per ter. in. l. illud. in prin. ff. de do. cau. mor. qui dicit ad literam, quodcũq̃ in legatis iuris est, id in donationib' causa mortis erit accipiendũ. et ter. in. l. marcellus. §. j. eo. tit. Secũdo
29 qr donatio causa mortis posit̃ est in esse producta equiparatur legatis vt est glo. ord. in. l. ij. in prin. de dot. pceleg. vidimus
30 late. in. l. q. §. eo. ¶ + Tertio + forti' qr donatio cã mortis est reuocabilior quã legata: hoc est facilius reuocatur quam ipsa legata, patet: qr donatio causa mortis reuocat ex sola penitentia: sic et ex sola volũtate. l. non omnis. in princ. §. fi. ff. cer. pet. Secus est in testamento et in alia vltima volũtate et sic in legatis. ter. est melior de iure ad hoc. in. §. er eo aũt solo. inst. qb. mo. te-
31 sta. infir. late Bar. in. l. si iure. j. de leg. iij. ¶ + Quarto idẽ confirmatur: qr si infirmitate grauat' faciat alicui donationẽ causa mortis deinde recõualescat: per solã recõualescentiã absq̃ eo quod aliud dicat vel faciat reuocat ipso iure illa donatio causa mortis. l. non omnis. in prin. §. fi. ff. cer. pet. glo. in. l. iij. et ibi Bar. j. de do. cau. mor. et tamen si grauatus infirmitate ex qua credat se moriturum faciat testamentum in quo aliquem instituat heredẽ vel faciat legata alij: et reconualescat et ita infirmitate: tamen institutio nõ reuocatur. ita tenẽt Bal. et Jodoer. omnes. in. l. si. per illũ ter. C. de postlb. her. inst. Bart. in. l. potest
32 quis. ff. de her. inst. et istud, pcedit etiã in legatis que nõ reuocantur per hoc q̃ testator in infirmitate cõstitutus ex ea conualuerit, prout expresse tenent Bal. et Ro. in. o. l. non omnis. in prin. o. Bler. in. l. sanctimus. in. l. no. C. de testa. ergo apparet q̃ facilius reuocatur donatio causa mortis quã reuocẽtur legata. Si ergo legata reuocãtur per alienationẽ voluntariã: multo fortius donatio cã mortis. Quinto et vltimo + moueo: nã donatio cã mortis ex sola penitẽtia donãtis reuocatur, vt dictũ est, sed alienãdo dicitur penitere. ter. est. in. l. cũ hic status. §. marit'. et in. l. vroti. §. de do. inter vi. et vxo. et istud solũ fuisse ret ad firmandũ hanc cõclusionẽ. Et istis apparet dictũ Dy. esse clarũ et expeditũ etiam sine eius authoritate. ¶ Extra gl. Bar. formatur vnã opp. 2tra ter. et duas. q. in practica. Circa hoc opp. de. l. cui fund'. in prin. ff. de cõdi. et demõ. Bar. hic + plen' in. l. in cõditionib'. §. ii. ff. de cõd. et demõ. tradit no. docet. faciendo tria mẽbra, vt hic per eũ. ¶ Un aduerte q̃ Bart. in ista sua doc. bis allegat. l. pe. C. de cõdi. insert. ad diuersum ppositũ. f. p primo mẽbro qñ conditio confertur in potestate honorati. deinde allegat pro tertio mẽbro, qñ nõ confertur in potestate honorati sed in aliã rem extrinsecã. saluando Bart. dic q̃. o. l. pen. optime facit ad vtrũq̃ membrũ: qr vt ibi declarat glo. i. ibidem latius Bar. illa cõditio potest exemplificari puta si in capitolium ascenderit: et isto modo vadit ad primũ mẽbrũ: secũdo modo exẽplificatur si domũ edificauerint + hoc modo vadit ad tertiũ membrũ. ¶ Scõo cõtra doctri. Bar. et cõtra istũ ter. allego fortẽ ter. in. l. ij. in prin. §. de cõd. inst. quẽ gl. allegat pro cõcordanti, vbi testator dixit hoc modo: stichus seru' qui meus erit cũ moriar heres esto, postea testator viuẽs alienauit partẽ istius stichi: et sic tẽpore mortis testatoris non est eius nisi. Pro tanto: tamẽ illa verba qui meus erit, nõ scindũtur nec exponũtur quatenus meus erit, sed in totũ efficitur heres et non dicitur defecisse cõditio talis institutionis p alienationẽ partis. ita ibi formaliter dicit tert. Aduerte q̃ ille casus. o. l. secũde non cõuenit ad primũ membrũ Bart. qũ conditio cõfertur in potestate honorati: q̃ illa cõditio q meus erit, nõ pendet a potestate serui instituti. magis ergo videt cõuenire scõo mẽbro Bart. qũ cõditio dz impleri super re sup qua fit dispositio: nã ibi conditio dz impleri sup ipso seruo super quo fit institutio et dispositio: ergo ibi est text. cõtra Bart. hic cõtra istũ text. cum nõ scindatur nec exponat̃ id est quatenus. Lauc: q̃ cõditio ibi bñ dz impleri in psona serui instituti sc̃z actiue: nõ circa ipsius seruũ passiue: et sic ibi conditio bñ dz impleri in cadẽ psona serui instituti, sz nõ in re alij legata passiue, put loquit iste ter. ideo Bar. cũ mysterio in isto scõo mẽbro duo copulatiue requirit. Primo qõ cõditio sit implenda in ipsa re: et postea subdit et etiã in ipsam rem in qua cadit dispositio: tamẽ Bar. postea. f. in. ũ. q. dicit q̃ qñ cõditio et dispositio sunt circa idem tũc exponitur pro quatenus per banc. l. et ita est. in. o. l. ij. ibi cõditio et dispositio sunt circa idẽ: et tamẽ ibi nõ exponitur pro quatenus. Cogita si melius possit respõderi ad illum text. ¶ Tertio principaliter aduerte in quantũ Bar. in scõo mem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

34 bro tenet q† qñ implementum conditionis debet fieri circa rẽ deductã in dispositione qõ tunc diuiditur ꝛ exponit pro quatenus, per istum ter. Cõtra istud ſm mẽbrum Bart. facit text. in l. legatis vroꝛi. ſ. de leg. ij. ꝛ in. l. hoc legatũ. ſ. de leg. iij. ꝛ in. l. gn tus. ſ. de aur. ꝛ arg. le. vbi tex. determinat q ſi testatoꝛ legat vroꝛi que eius causa parata sunt, conditio ibi dꝫ impleri circa rem deductã in legato: ꝛ tñ non exponit pro quatenus. Ad illũ rem. portes dupliciter respõdere. Primo qõ ibi res erat indiuidua nõ aũt sola. 2dicio. vsus enim est indiuiduus. l. vsus pars. ſ. de vſu ꝛ habi. ꝛ ita in simili respondet Bar. in. d. l. quintus. prima. vel scõ responde q ibi loquitur in relatiuo iuncto verbo presentis temporis, ꝛ sic non est ad propositum nostrũ. ꝛ ad alios ter. vide que dixi. in. l. ſi quis fundi vocabulo. ſ. eo. Vide etiã in materia tex. no. in. l. pe. ſ. pater. ſ. de le. iij. ꝛ no. bene istum text. ꝛ l. nostram ꝛ eius materiam. ¶ Item per istã doct. Bart. in hoc secũdo membro infert. d. Aler. in. l. pe. in pe. col. C. de impube. ꝛ

35 alijs subſtĩ. Quod ſi substitutio vulgaris sit facta per ista verba ſi heredes mei nõ erunt heredes titiã substituo: nõ requirit q conditio eueniat in persona vtriusq; qꝛ cũ conditio sit implenda in ipsa ꝛ circa ipsam rem de qua fit dispositio sc̃z circa ipsam hereditatẽ: ideo dꝫ cõditio diuidi ꝛ intelligi quatenꝰ heredes nõ erũt per istã doc. Bar. bic in scõo mẽbro. Sed Jdem tenent Bar. ꝛ Pau. de cast. in. l. heredes mei. ſ. cũ ita. ſ. ad treb. Bal. Ang. ꝛ Saly. in. d. l. pe. C. de impube. sed tu allega pro ista decisione. d. Aler. melioꝛ text. de corpore iuris ꝛ in terminis. in. l. ſi. in prin. ſ. de vulga. ꝛ pupil. vbi illa verba ſi heredes non erunt, apposita in substitutione exponuntur id est quatenus non erunt heredes. ꝛ ibi Bald. ꝛ Ang. ad hoc no. in illum text.

36 ¶ Tertia conclusio Bar. est q quando conditio confertur in aliã rem extrinsecam ab ea de qua fit dispositio: tũc nõ põt diui di nec in parte impleri, per. l. pen. cum gl. C. de condi. infer. ꝛ. l. si ita fuerit seruus. in prin. ſ. de manu. testa. licet Barto. corrupte alleget alium text. Pondera diligenter istud tertium membrũ Barto. quia facit contra doctri. glo. ꝛ Bar. in. l. j. ſ. de enic. vbi ſi ego vendidi tibi rem ꝛ promisi duplam ſi euincatur ꝛ sic conditio venit adimplenda super alia re quam fuerit facta dispositio qꝛ dispositio fuit super re vendita conditio vero impleꝫ super dupla, ꝛ tamen Bar. ibi concludit post gl. q ſi euincat pro parte, q pro parte tantum dupla cõmittat: ꝛ sic diuidatur illa

37 cõditio ſi euincatur, id est quatenus euincatur. ¶ Circa primam questionẽ Bar. de clausula codicillari adde plene Bar. in. l. j. in. ix. q. ſ. de iur. cod. ꝛ in aut. ex cã. in pen. col. vbi p alios. C. de lib. prete. gl. in. l. controuersia. in gl. magna. in verbo beredditatis. ante mediũ. ſ. de transactio. ꝛ ibi Bal. ꝛ Ange. ad hoc not. illam glo. ꝛ Bal. ibi reputat eam sing. ad hoc. ¶ Circa se

38 cundam questionẽ Bar. † de statuto disponente q mulier non possit cõtrahere sine consensu duoꝛũ consanguineoꝛũ ex parte patris ſi eos habeat ꝛ ſi nõ habeat ex parte matris: ꝛ ita ſi mulier habeat solũ vnum consanguineũ ex parte patris ille debet adhiberi simul cũ alio ex parte matris. Cum Bart. transeunt omnes indifferenter ꝛ Bal. in. l. in coniunctione. C. de nup. do. Abb. in. c. quoties. in. iũ. not. de testib. Pet. de ancha. in commento. c. canonũ statuta. de constit. in versi. transeo ad statuta que quando q; prohibent. Pro ista decisione Bar. ꝛ communi adde q tenet not. Bal. in. c. j. in vlt. col. in titu. quid sit inuesti. in vſu. feu. nam de iure inuestitura feudi debet fieri coꝛam duobus paribus curie, nec potest probari nisi per pares curie, ſi non habet princeps nisi vnũ parem curie, ille dꝫ adhiberi cum vno extraneo qꝛ suppletio numeri debet sic fieri vt ille qui reperit

38 idoneus nõ abijciatur. Jtem adde † q ſi statutũ disponat q in contractibus mulieꝝ debeat interuenire consensus duoꝛum coniunctoꝛũ vſq; ad tertiũ gradũ: ꝛ sic non supersunt presentibus duobus alijs proximioꝛibus seu affinibus tunc nõ ſuffi cit vnus de numero coniunctoꝛũ ꝛ alius de numero affinium, cum vnus pariter de vtroq; haberi possunt ſm Ange. in cõſil.

40 clx. inci. domina Catherina. in pen. col. ad fi. ¶ † Tertio addo q ſi statutũ requirit in cõtractibus mulieꝝ cõsensum duoꝛum propinquoꝛum, ꝛ mulier nõ habeat nisi vnum propinquũ ille vnus sufficiet. Jta signãter determinat Bal. in. l. j. in prin. C. vnde vir ꝛ vꝛor. per istũ ter. ꝛ. l. non est sine liberis. ſ. de verb. sig. Refert ꝛ simpliciter sequitur Pau. de ca. in. l. cum dotẽ. ſ.

41 ſi patri. ff. ſol. ma. ¶ † Ego pro ista decisione allego bonũ text. in. ſ. quod autẽ. in aut. de nõ alie. col. ij. in verbo cozã duob⁹ ar chitectis. aut etiã vno ſi ciuitas vnũ solũ habeat per quẽ ter. vi de qõ decidit Bar. in proemio ffoꝛũ. ad ſi. prin. ꝛ in. l. j. in princ. ẽ. de ven. inſpi. ꝛ in. l. ſi. ff. de ſica. ꝛ qõ per illũ tex. decidit Bart. in. l. j. ſ. in. ij. col. j. ó ver. ob. cũ 2coꝛ. quas ibi dedi. ꝛ no. Ang.

42 in. l. q luminibus. ff. de ſer. vrb. pred. ¶ † Quarto ꝛ vltimo adꝫ uerte in q † tum Bar. ad ſi. vult q cõditio collata in defectũ pri me conditionis regulatur in contrariũ casuꝫ sicut prima, ꝛ sic

quatenus prima deficiat, ꝛ sic sicut illa prima conditio erat diuisibilis, ꝛ exponebatur pro quatenus. Jta etiam ista secunda que in locum prime deficientis subintrat: nam in contrarium videtur esse doctrina eiusdẽ Bar. in. l. iiij. ſ. cato. ſ. de verb. ob. in. xviij. oppo. ad fi. dum alleg. d. l. cui fundus. ſ. de condi. ꝛ demon. vbi penalis stipulatio que succedit in locum sortis diuiduꝫ ꝛ sic obligationes diuidue: non tamen per hoc diuiditur licet in eius locum subintret: imo indiuidua remanet. l. stipulationum alie. ſ. fi. ſ. de verbo. obli. ꝛ ſi cessatur in partem: committitur in totum pena. Et ita remanet expedita ista ler.

1 ¶ Legatum factũ seruo, quãdo dñs repudiare possit. ꝛ nu. 7.
2 Dominium rei legate fingitur ab adita hereditate vſq; retro a morte testatoris acquisitum legatario.
3 Testatoꝛ q non possit adimere a domino legatum factum seruo: nec a patre legatum factum filio.
4 Legatum non potest adimi nisi ab eo cui est datum.
5 Pater sine consensu filij isto iure. ff. legatum factum filio au potest repudiare.
6 Filius ex pluribus vñs potest acquirere hereditatẽ vel legatũ.
8 Ille qui solus adire potest q solus repudiat.
9 Tutoꝛ solus agnoscit bonoꝛum possessionem pupillo delatam ꝛ tamen solus non repudiat.
10 Pater solus ideo non repudiat hereditatem filio delatam: qꝛ ante aditam hereditatem nullum est causatum ius.
11 Precedentia declarant sequentia ꝛ econtra.
12 Relatio debet fieri ad proximã ꝛ immediata.
13 Abbas an solus repudiat hereditatem vel legatum delatam monacho: vel saltem requiritur consensus capituli. nu. 15.
14 Monachus non habet nec̃ velle nec̃ nolle.
16 Federici de senis authoritas magna est ꝛ magne scientie rector appellatur: ꝛ precipuus decretoꝝ doctoꝛ.
17 Abbas in acquirendis an facere possit conditionem ecclesie deteriozem. ꝛ nu. 21.
Lucra nõ capere, ꝛ iã quesita perdere, ratio nõ est par. ꝛ nu. 22.
18 Ecclesia equiparatur minoꝛi.
19 Verbum esse denotat veritatem.
20 Alienare non dicitur qui hereditatem vel legatum repudiat.
21 Solus prelatus potest remittere caducitatem emphyteute ecclesie qui cessauit triennio soluere canonem debitum.
22 Filius ꝛ seruus in acquirendis possunt preiudicare patri ꝛ domino: non autem in acquisitis.
23 Statutum q in contractu mulieꝝ debeat interuenire consensus duoꝛum consanguineoꝛum, non habet locum in legato repudiato vel donatione non acceptata.

1 Legatum. Not. q † dñs potest repudiare legatum factum seruo suo ex quo ipſi dño acquiritur cõmodum licet indirecte prout videbimus. in. l. cũ filio. ſ. eo. Jntellige istam regulam procedere post aditã hereditatem per heredem. Nam ante non potest legatũ repudiari. gl. est not. in. l. qui autem. in prin. in verbo legatum. ſ. de bis que in frau. cre. quã glo. ad hoc reputat sing. Lud. roma. ꝛ Aret. in. l. si quis heres. in princ. ẽ. de acqui. here. Tu adde duas gl. concordantes. gl. in. l. ſi fundum sub conditione. ſ. ſi titius. ſ. eo. ꝛ gl. in. l. ex repudiatione. C. de ſi

2 deicom. nam † ao adita hereditate fingitur dominium vſq; retro a morte testatoris acquisitũ legatario ꝛ non prius, vt not. in. l. ſi tibi homo. ſ. cum seruus. vbi Bar. ꝛ latius. d. Aler. ſ. eo. ¶ Contra istam conclusionẽ duo vigent ſm Aret. non hic, sed in. d. l. is qui heres. in prin. Nã in legato generis ante electionẽ non transfertur dominiũ in legatarium. l. apud auſidium. ſ. de optio. leg. ꝛ tamen admittitur repudiatio. l. ſi pãphilo. ſ. de op. leg. Responde quantum dici potest q ſaltem sibi cõpetit actio psonalis ex testamẽto, vt dixi. in. l. j. ẽ. eo. ꝛ eius respectu admittitur repudiatio. ¶ Secũdo obſt. tex. in. l. legatũ. ij. ſ. de leg. ſi. vbi dicitur q legatũ recta via transit in legatarium niſi repudiet. quod videtur intelligi ante aditam hereditatẽ: cũ principale dictũ loquatur hereditate iacente. alias exceptio nõ esset bona: cõtra not. in. l. j. ſ. de reg. iur. Sed intelligẽ vtrunq; dictũ ab adita hereditate, prout habetur. in. d. l. ſi tibi homo. ſ. cũ seruus. ¶ Capio gl. vnicam quam diuide in quatuoꝝ partes. In prima remouet vnum contrariũ. in secunda allegat tres concordan. ad ter. in. iij. oppo. ꝛ de solu. se remittit in quarta ꝛ vltima oppo. ꝛ soluit. secunda ibi, ꝛ cõcordat huic. tertia ibi, sed ar

3 gumentum contra. quarta ꝛ vltima est ibi. Jtem contra. ¶ In prima parte gl. habes q † licet domin⁹ possit repudiare legatum factum seruo, vt in hoc ter. tamen testatoꝛ non potest adimere a domino legatũ factum seruo, nec adimere a patre legatum factũ filio. l. legatum. ſ. de adimen. leg. Ratio diuersitatis est ſm Jmo. Raph. cum. ꝛ Paul. de castr. qꝛ ademptio que fit in testamento per ipsum testatoꝛem fit tẽpoꝛe quo legatũ non

dum

est alicui quesitũ, cum dies legati non cedat niſi a tempore mortis testatoꝛis. l. ynica. ſ. cũ igitur. C. de cadu. tol. ideo nõ põt adimi a dño cui nõ est quesitũ: sed repudiatio fit post mortem testatoꝛis: ꝛ sic eꝛ tempoꝛe quo cessit dies legati. nimirũ, si tunc posset per dominũ repudiari. l. ſi post diem. in fi. ſ. qñ dies lega. cedit. Addeliect ipſi nõ dicant q † istam rationẽ ante eos assignat Bar. in. d. l. legatũ. Jsta ratio Bar. ꝛ Dod. mihi nõ placet, ꝛ credo q nõ sit vera: qꝛ ea attenta nõ posset etiam per testatoꝛẽ adimi ab ipſomet seruo legatario, cui vincte testatore mihi, sibi sit quesitũ imo fortius attenta ista ratione sequeret q a nullo legatario posset per testatoꝛẽ adimi legatũ, cum vino testatore nullũ ius sit quesitũ legatario qõ est cõtra totum ti

4 tulũ de adimẽ. leg. Jmo ſi dicas qõ † saltem habet ius dispositionis testatoris. vera ergo ratio est q assignat ter. in. d. l. legatus. qꝛ legatũ nulli alij põt adimi q cui est datũ. Sicut etiã nõ potest adimi illud qõ nõ est datũ. l. iij. ſ. cõditio. ſ. de adimen. leg. qꝛ priuatio ꝓsupponit habitũ. l. decẽ. ſ. de verb. ob. ꝛ. l. remittit. ẽ. de iureiur. Sed legatũ factũ seruo non est factũ dño. l. qui liberis. ſ. hec verba. ẽ. de vulg. ꝛ pup. ꝛ est ter. valde no. in. l. iij. ſ. liberis. ꝛ ibi Bar. no. ff. de le. prestã. lꝫ er persona serui acquiratur dño. l. cũ filio. ſ. eo. ergo a dño adimi nõ potest. ¶ In ea. gl.

5 in fi. vult gl. qõ † pater sine cõsensu filij isto iure ffoꝛum nõ possit repudiare legatũ factũ filio, per. d. l. is qui heres ne q; filius, quãuis dñs solus possit repudiare, eo qꝛ filius plus iuris habet quã habeat seruus, patet: qꝛ filius etiaꝫ viuo patre dicitur quodãmodo dominus bonoꝝ paternoꝝ. l. in suis. ẽ. de libe. ꝛ posthu. ſ. sui. in fi. de here. qua. ꝛ diffe. ꝛ. l. ſi. in prin. ſ. de bono. dã. ergo multo magis inhereditate in qua est per extraneũ instituꝫ. facit bene text. in. l. iij. ſ. ſi qd minoꝛi. in fi. ẽ. de mino. ibi propter spẽ legati quod filio post mortẽ patris cõpetit. Jtem

6 † in filio sunt plures vie perueniẽdi ad exitũ tẽtiam sui iuris, ꝛ sic ad acquisitionẽ legati vel hereditatis, puta per emãcipationẽ, vel per adeptionẽ dignitatis, vel p alios modos enumeratos. in ti. qui. mo. ins. pat. pot. sol. per totum. item per mortẽ patris iure naturale vorũ parentum. l. nam ꝛ si parentibus. in princ. ẽ. de inofficio. te sta. ꝛ. l. scripto. in fi. ſ. vnde libe. sed in seruo non est nisi vna via. ſ. per manumissionẽ. Jsta gl. cõmuniter reprobat qꝛ isto iure quicquid querebat tam filius quam seruus itatim querebãt domino vel patri. l. placet. ẽ. de acqui. her. ad. l. is qui heres. ſ. fi. rñdet Ray. q † loquit in hereditate, ꝛ assignat rationem diuersitatis inter hereditatẽ ꝛ legatũ, vt hic per Bar. istã opi. Rayn. reprehẽdit Bar. qꝛ dicit esse cõtra ter. in. l. j. ſ. p seruum. ſ. de succes. edi. Tu stringe fortius illũ ter. cõtra Ray. qꝛ hereditatẽ vel bono. possessionẽ delatã seruo non potest dñs sine cõsensu serui adire vel agnoscere. l. cui⁹ proponas. C. de here. in ſti. ꝛ tñ solus põt repudiare. ter. est in. d. l. j. ſ. p seruũ. ergo nõ

7 Ray. fundit⁹ est falsa. ¶ † Pro clara intelligẽtia predictoꝝ videndũ est an solus dñs sine cõsensu serui possit repudiare hereditatẽ vel bo. possessionẽ delatã seruo: ꝛ in hoc videret tenendum q̃ sic, per. d. l. j. ſ. per seruum. per quã. l. Bart. hic videtur hoc tenere ꝛ firmat gl. no. in. d. l. is qui heres. ſ. fi. ꝛ gl. in. l. ij. C. de bon. poſ. ꝛ gl. ꝛ Bar. in. d. l. tutoꝛ. ſ. de bon. poſ. ꝛ gl. in. l. ſi. in prin. C. de vul. ꝛ pup. ꝛ ista est cõis opi. tas legistarũ quã canoquos refert hic. d. Aller. ꝛ sequit, q̃uis dicat q cõtrariũ ꝛ male tenuerit ide Bar. sibi cõtrarius, in. d. l. is q heres. ſ. fi. ꝛ ibi Rapha. cu. ꝛ Pau. de cast. ꝛ Sal. in. d. l. ij. C. de repu. bo. poſ. p ista cõi opi. Raph. Fulg. in. l. i. C. de repu. bo. poſ. allegãt bonũ ter. in. l. qui autẽ. ſ. ſi seruũ. ſ. de bis que in fraud. cred. in verb. qꝛ licuit ei etiam repudiare hereditatẽ. ¶ Ego teneo' contra istam cõmunem opi. per vnum fundamentum Bart. fortissimum, in

8 d. l. is qui heres. ſ. fi. cui nõ bene respõdetur. † Ille potest repudiare qui põt sol⁹ adire. l. is potest. ẽ. de acqui. her. sed sol⁹ dñs nõ potest adire hereditatẽ delatã seruo, vel bo. poſ. agnoscere. d. l. cũ proponas. ergo solus nõ potest repudiare, nec est bona rñsio Jmol. Aret. ꝛ. d. Aller. hic qui dicunt q̃ ista equiparatio procedit in his qui suo nomine vellẽt adire vel repudiare. sed si ex persona alterius, tũc ista equiparatio fꝫ eos nõ est bona, ꝛ

9 hoc probãt † nam solus tutoꝛ põt agnoscere bo. poſ. delatã pupillo. l. bonoꝝ. ſm eõem opi. C. qui admit. ꝛ tñ solus tutoꝛ nõ potest repudiare. l. tutoꝛ. cum gl. ſi. de bon. poſ. Jsta respõsio est ineptissima, ꝛ cõcludit totum cõtrarium eius quod ipſi dicũt: nam ista sol. bene cõcludit q nomine alieno facilius admittat aditio q̃ repudiatio. non autẽ cõcludit econtra prout nos loquimur, ꝛ sic ſm istam rationẽ solus dñs deberet posse adire hereditatẽ delatã seruo, q̃uis solus nõ possit repudiare. istud exp̃esse concludit rñsio istoꝝ Dod. cũ ergo primũ sit euidẽter falsum quod facilius concedat aditio: qꝛ dño nõ cõceditur adire sine consensu serui, per cõsequens falsum est secundũ de repudiatione. ¶ Secũdo, p ista parte facit illa ratio quare pa

10 ter solus nõ potest repudiare hereditatẽ delatam filio. † ratio est, qꝛ ante aditã hereditatẽ nullum est causatũ ius, vt est text. in. l. pretia rerũ. in prin. ſ. ad. l. falc. quẽ text. ad hoc reputat sing. Bal. in. l. ij. circa ſin. C. de iur. ꝛ fact. igno. Jsta ratio assignat p omnes, in. d. l. is qui heres. ſ. fi. que ratio etiã militat i hereditate delata seruo: qꝛ ante aditionẽ nullũ ius est causatuꝫ: ergo repudiare non potest. Addẽ ꝛ tertio facit ter. in. l. seruus dotalis. ẽ. fol. mat. vbi seruus dotalis heres institut⁹ iussu mariti, ꝛ sic dñi põt adire vel repudiare: ergo nõ solus marit⁹. ¶ Tenendo istã partẽ cõtra eõem nõ obstat ter. in. d. l. j. ſ. per seruũ, ſ. de succes. edic. qꝛ rñdetur qõ ter. ibi nõ dicit q̃ dñs possit repudiare bo. poſ. delatã seruo, prout Bar. ꝛ alij intelligũt, ꝛ gl. hic, sed bene dicit, dñs põt repudiare bo. poſ. ipſi dño delatã. ꝛ ita singulariter intellexit Sali. in. l. ij. C. de repu. bo. poſ. quem intellectũ sibi ascribit, ꝛ sequit Lud. ro. in. l. j. C. qui admit. ꝛ lꝫ. d. Aler. bic, ꝛ in. l. ij. rephẽdat istũ intellectũ, qꝛ violat illũ ter. ſm eũ. videt q̃ iste intellectus sit verus ꝛ optimus: qꝛ declarat nõ solum ex precedentibus, ſed etiã ex sequẽtibus. ꝛ clarum est

11 quod † precedẽtia declarãt sequẽtia, ꝛ econtra. l. qui filiabus. in prin. ꝛ. l. ſi seru⁹ plurib⁹. ſ. ſi. j. e. lꝫ in. ſ. proinde. d. l. j. ſ. de successi. edic. iuris cõ. posuit an bonoꝝ possessio delata dño possit repudiari p procuratoꝛẽ, positea in. ſ. sequẽti. per seruũ. querit an dñs per seruũ possit repudiare bo. poſ. decidit q̃ sic. postea in. ſ. sequen. tutoꝛ ponit an bo. poſ. delata pupillo possit repudiari p tutoꝛe. Et ſi diceres clarũ esse q̃ seruus potest esse procurator domini. l. seruũ quoꝫ. in prin. ẽ. de procu. ergo iste intellectus esset indubitabilis ad illũ text. rñdet q̃ in agnitione ꝛ repudiatione bo. poſ. versat aliquid iudiciale. l. iij. ſ. ſi causa cognita. ſ. de bo. poſ. ꝛ. l. ſi. C. qui admit. ergo videbat seruũ nõ habere integrã personã. l. seruus. C. de iudic. Jtẽ pro intellectu bene facere videtur regula gñalis precedens posita in versi. vnusquisq;. in. d. l. j. de succes. edic. vbi dicit ter. vnusquisq; suã bon. poſ. repudiare potest, alienã non potest, post quẽ ver. gñalem: postea successiue dubitat de procuratoꝛe ꝛ de seruo ꝛ de tutoꝛe: vnde illud de seruo nõ esse ad propositũ ſi intelligeretur, de bo. poſ. delata ipſi seruo, ꝛ isto modo iste intellectus videt reddi verus ꝛ optimus. ad illũ text. ꝛ semper solit⁹ sum eũ sequi legẽdo istã. l. ꝛ. l. j. C. qui admit. ¶ Sed aduerte tenendo intellectũ Bart. ꝛ communẽ ad illũ ter. possunt supradicta fundamenta in contrariũ adducta retoꝛqueri in oppositũ. Nã in precedentibus, ꝛ sic in ver. vnusquisq; non dubitatur an quis possit bo. poſ. sibi delatã per aliũ repudiare. sed bene dubitatur an quis possit repudiare bo. poſ. delatã alicui alteri, ꝛ traditur ibi regula generalis q̃ vnusquisq; suã bono. poſ. repudiare potest, nõ autem alienã. Hic infertur quod bo. poſ. delatã domino procurator repudiare nõ potest: nec delatã pupillo potest tutoꝛ repudiare, ab ista regula ponit exceptio, in. d. versi. per seruũ qõ domi

12 nus potest repudiare bo. poſ. delatã ipſi seruo. ¶ Secundo ille. ſ. per seruuꝫ. potest dupliciter intelligi. Primo q̃ illa dictio per seruuꝫ, determinat verbum repudiare, ꝛ erit sensus, dominus bono. poſ. sibi delatã potest repudiare per seruũ, ꝛ iste est intellectus Sali. ꝛ Lud. secũdo potest intelligi quod determinet participiũ delatã immediate sequens. ꝛ erit sensus q̃ bon. poſ. delatã per seruũ, dominus potest repudiare, ꝛ iste est sen

13 sus Bar. ꝛ communiter qui videtur esse verior: qꝛ relatio † debet fieri ad proxima ꝛ immediata ꝛ non ad remota. l. ſi idem cũ eodem. ſ. ſi. vbi gl. ẽ. de iurisd. om. iud. ¶ † Ultimo restat ardnum dubium apud cano. ꝛ legistas valde dubitabile, quid in abbate vel in † prelato, an possit solus repudiare legatũ vel hereditatẽ delatã monacho. Nam clarũ est q̃ per solũ abbatẽ potest aditi, ꝛ sic acquiri hereditas delata monacho sine cõsensu monachi. ter. est in. c. in presentia. ꝛ ibi doc. de proba. qõ nõ potest facere dominus solus qui nõ potest adire hereditatem vel bonoꝝ possessionem delatã seruo absq; expresso consensu serui. l. cum proponas. C. de hered. instit. ꝛ. l. seruo inuito. in prin. ſ. ad treb. an ergo sicut potest adire sine consensu monachi, ita etiaꝫ solus possit repudiare: per regulam. d. l. is potest. ẽ. de acqui. heredi. an vero requiratur cõsensus capituli ꝛ conuẽtus, iurta. c. sine exceptione. xii. q. ij. Nam de cõsensu monachi non dubitatur:

14 qꝛ † monachus nõ habet velle nec nolle. c. ſi religiosus. de elect.

15 in. vi. Sed dubiũ † maximũ est an eius loco requiratur consensus capituli vel conuentus. In isto valde arduo passu Fed. de sen, in consi. ix. quod incipit, casus talis est res aliqua immobilis. tenuit partẽ affirmatiuaꝫ, quod solus abbas vel solus prelatus monasterij possit repudiare legatũ vel hereditatẽ delatã monacho absq; consensu capituli vel conuentus, eo quia ista non est alienatio, vt est ter. not. in. l. qui autem. in prin. ſ. de bis que in frau. credito. vbi debitoꝛ qui non est soluendo nõ potest aliquid alienare in preiudiciũ creditoꝛum: ꝛ tamen põt repudiare hereditatẽ vel legatum: qꝛ istud non est alienare, ꝛ in hoc fundamẽto iacet tota difficultas ꝓsentis ꝛ trouersie, Authoꝛi

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 tas Fed. est magna ⁊ dicit Paul. de ca. hic in fi. qō ſtuitvir excellentiſſim⁹. Eū magne ſcientie doctorē appellāt Jo. an. ⁊ Semi. in. c. j. de maio. ⁊ obe. in. vj. Bal. in. l. ſi quis ad declinādā. in. viij. col. 2 ſeq. C. de epi. ⁊ cle. dicit Fed. de ſe. recolede memorie patrē ⁊ dñm ſuum fuiſſe precipuum decretorū doctorē inter cunctos de mūdo. Jſtud idē tenuit Ang. ap. de caſtel. alle. xxvj. Jmo. ⁊ Bemi. in. c. j. de reb. eccle. nō alie. in. vj. o. Lar. ⁊. o. Abb. in. c. tua nuper. de bis que fiunt a pla. ſine cōſen. cap. ij. ſubjiciat. o. Abb. qō eſt caſus valde dubi⁹. Jdē tenuit. o. Abb. vbiqꝫ in. c. j. in pe. col. de do. ⁊ cōtu. ⁊ in. o. c. in preſentia. ⁊ in cōſi. xxij. inci. Ad clarā deciſionē oīm doctorū. Jdē tenet. do. Ant. de but. in. o. c. in preſentia. in. xxviij. col. ⁊ idē. o. Ant. i. c. qm. per illū tex. de deci. ⁊ vltra cano. Jſtā opi. tenēt etiam Bar. in. l. tutor. ad ſi. j. de bo. poſſ. Bar. in. l. pupillorum. C. de repu. here. idē Bal. in aut. ſi qua mulier. in vlt. col. C. de ſac. ſan. ecc. ⁊ in. l. j. in. ij. q. ⁊ in. l. bonoꝝ. in. v. q. C. qui admi. ⁊ idē Bal. in. l. ex repudiatione. C. de fideicō. Luro. in conſi. cxciij. inci. viſis que narrantur in facto. Alb. de reſa. bic. idē tz. o. Feli. in. c. in preſentia. in vlti. col. vbi dicit iſtā eſſe cōmunē opi. lz. o. Alex. bic, ⁊ male dicat ꝙ Zia opi. ſit magis cōis nā etiā Are. in. o. l. ij. qui heres. ſ. fi. dicit ꝙ iſta eſt magis cōis opi. ſed credo ꝙ nō dicat verū. Jdē tenent Lu. ⁊ Are. in. o. l. ij. qui heres. ſ. fi. Pet. de ancha. ⁊ Jo. de imo. in. c. vt ſuper. de reb. eccle. nō alie. Jo. de imo. in. c. tua nuper. Lau. de rodul. in repeti. c. ſine exceptiōe. l. ly. q. ſ. q. ſi. Pro iſta opi. ſtringit fortiter tex. in. o. l. magis puto. ſ. fundū. pſertim in rone quā aſſignat dū dr, eſſe enim ⁊ hāc alienationē. ⁊ ſic tex. eſt ibi qō repudiatio eſt alienatio. Sed in alienatione rei immobilis requirit conſenſus capituli. c. j. ⁊. ſi. de reb. eccle. nō alie. in ſexto. o. Abb. in. o. c. tua nuper. in vlti. col. dicit ꝙ Fed. de ſe. non rūdet ad illū tex. Sed ipſe rūdet qō loquit in pupillo qui nō hz adminiſtrationē rerū ſuaꝝ

17 rū, ideo ſol⁹ eius tutor repudiare nō pōt. hz nos lequimur in prelato vel in abbate qui in acquirendis poteſt facere cōditionem eccleſie deteriorem: ad hoc allegat tex. in. c. cū apoſtolica. de bis que fiunt a ma. par. ca. vbi ſolennitas requiritur quando alienantur res que poſſidetur ab eccleſia: quia tūc eſt vera propria alienatio: nā non eſt par ratio, lucra nō capere, ⁊ tam queſita perdere. l. ſi. ad ſi. C. de codicil. l. ſi ſpōſus. ſ. ſi marit⁹. ſ. de do. inter vir. ⁊ vxo. pro hoc etiā adducit. c. qm. de deci. vbi ſolus platus pōt donare noualia q̄ oriunt. ſ. dioceſim ſuā ex quo nō ſunt cer

18 te acqſita eccleſie. ✠ Sz tu aduerte reſtringēdo illū tex. ⁊ impugnando ſol. do. Abb. Nā eccleſia equiparat minori. c. j. de in integ. reſti. gl. in. l. res publica. ⁊ ibi Bar. C. ex qb. cau. ma. ergo cū ille tex. procedat in minore etiā habebit locū in eccleſia contra ſol. o. Abb. Secundo ſtringe illū tex. dū dicit, eſſe enim ⁊

19 hanc alienationē. ponderā illud verbum eſſe, qō denotat veritatem, hz Bar. in. l. ſi marit⁹. ſ. legis. j. de adul. ⁊ ſic repudiatio eſt vera alienatio. Jtē ſubdit ibi tex. rationē rōnis: cū res ſit pupilli. ⁊ illud verbū ſit, ſimiliter denotat veritatē. Tu p iſta opi. negatiua pōdera facere tex. in. l. i. ſ. confert. j. de col. bo. qui dicit qō nō acquirere eſt ſibimet inſidiari. iſtud nō cōgruit prelato qui tenet ꝑcurare vtilitatē eccleſie, ⁊ acquirere eccleſie ꝙ tū pōt, alias tenetur de ſuo ſatiſfacere, vt habes tex. xij. q. iij. in. c. quicūqꝫ. ⁊ ibi gl. no. do. Abb. in. c. j. de in integ. reſti. Quid tenendum. Ego teneo primā opi. Fede. affirmatiuā ſm quā conſulerē ⁊ iudicarē, q̄ reputo eā eſſe cōem vt patet ex authoritatibus doc. ⁊, relatis. Pro iſta opi. ſtringit fortiter tex. t. in. o. l. q

20 aūt. in prin. alleg. per Fede. ⁊ q expreſſe decidit ꝙ repudiare hereditatē vel legatū nō eſt alienare. Stringe illū tex. fortius iungendo ter. in. l. j. ſ. ſi. eo. ti. de his que in frau. cre. vbi ter. phibet omnē oīno alienationē: p iſtas duas v niuerſales oēm omnino. ⁊ tū ter. in. o. l. qui aūt. in prin. dicit ꝙ pōt repudiare hereditatem vel legatū: ergo apparet ꝙ repudiatio nō eſt omnino alienatio. ſlec eſt vera ſol. ad. o. l. q aūt. illa ꝙ ponūt Pau. de cal. ⁊ do. Alex. bic oū dicūt ꝙ ibi nondū erat acquiſitū legatū creditoribus, ideo nō ꝺr alienatio, ſed hic erat acquiſitū legatū eccleſie a morte teſtatoris. Sed truffa eſt, cū ibi ita acquiſitū eſſet legatū creditoribus ignorātibus a morte teſtatoris ſicut ipſi eccleſie. Fortius iſta ſolu. ꝓcedit reſpectu creditorū vt etiā dicit Pau. de ca. non aūt. ꝓcedit reſpectu debitorū qui ſunt legatarij vel heredes quibus legatū acquiritur a morte teſtatoris ſicut eccleſie. Sc̄do rūdent ꝙ ibi erat ꝑſona habilis ad repudiādum, hic ſecus. iſta etiā eſt truffa, cū ibi ꝓhibeat omnis omnino alienatio, ⁊ tū poſſunt repudiare. Tu poſſes reſpōdere gl. ⁊ Bar. ibi in illa. l. qui aūt. in prin. ꝙ ibi loquitur in illis perſonis que nō tenentur acquirere: tunc repudiatio non eſt aliena-

tio, ſed prelatus tenet acquirere eccleſie. Secundo pro iſta parte allego bo. tex. t. in. l. j. ſ. vtrū. aūt. ⁊. ſ. ſeq. j. ſi qd in frau. patrimagine in ratione tex. dū dicit, q̄uis eſſ legatū retro noſtrū ſit miſi repudiet. ⁊tū iam ter. no. in. l. ꝓtercitia. ſ. j. ſ. de in. dot.

21 in. l. ſi ſpōſus. ſ. ſi marit⁹. ſ. de do. inter vi. ⁊ vxo. ✠ Tertio pro iſta parte facit q̄ ſolus prelatus in acquirēdis pōt facere deteriorem conditionē eccleſie. gl. eſt. xvi. q. vi. in. c. ſi. in gl. ſi. Jmo. in. c. ſi. de dona. bene facit. l. iubem⁹ nulla. in prin. vbi gl. ⁊ Bar. C. de ſacroſan. eccl. Cano. in. c. j. de do. ⁊ cōtu. q̄ſi non ſunt res de menſa eccleſie ⁊ nondū incorporate eccleſie, ſm Bal. in aūth. ſi

22 qua mulier. in vlt. col. poſt med. C. de ſac. ſan. ec. Hinc eſt ⁊ ſi emphyteuta eccleſie ceſſauerit triēnio ſoluere debitū canonem, licet poſſit priuari omni iure ſuo tamē ſolus prelatus pōt ei remittere caducitatē, recipiendo ſimpliciter canonem temporis preteriti. ita not. determinat. o. Card. ſlo. in. c. potuit. de loca. ⁊ ibi dē plenius Jo. de imo. in. xxvij. col. ⁊ ſeq. cōdē modo filius ⁊ ſeruus poſſunt prēiudicare patri ⁊ domino in acquirēdis, nō acquirendo. l. ſi. C. de acqui. poſ. ⁊. o. l. cū proponas. C. de he. inſti. q̄ vt dixi: non eſt par eadem q̄ ratio lucrum non acquirere, ⁊ ꝓprium perdere. l. ſi. ad ſi. C. de codicil. bene facit q̄ not. decidit Pau. de ca. in cōſil. vj. incip. in caſu preſenti viſis omnibus. ⁊ Jmo. in cōſi. lxxiij. inci. in caſu premiſſo viſis ac cōſideratis.

23 vbi no. determinat ꝙ ✠ ſtante ſtatuto qō in contractibus mulierū debeat interuenire cōſenſus duoꝝ cōſanguineorū: alias nihil valeant, tale ſtatutū non habet locum in legato repudiato vel in donatione nō acceptata, q̄ iſtud eſt ꝑdere ius nondum queſitum. ar. c. ſi tibi. de ꝓben. in. vj.

1 ℣ Legatum ſi aliquid ei detrabitur vel augeat: ita diminuitur vel augetur.

Oppoſitum in oppoſito operatur id qō operatur propoſitum in propoſito.

2 Teſtamēti reuocatio poterit ꝓbari per duos teſtes, ſi per ſtatutum ad teſtamentum ꝓbandum ſufficiunt duo.

3 Augmentum ſuperueniens rei legate poſt teſtamentum auget legatum, intelligē in re propria. nn. ſ.

4 Teſtator ſi legauit rem quā habebat in emphyteuſim, ⁊ poſtea directum acquiſiuit, illud plenū dñium debetur legatario.

6 Augmentum iudicatur ſicut principale.

7 Jmmunitas conceſſa a collectis an cōprehendat collectas impoſitas propter guerram, quod nō. ⁊ eſt magis communis.

8 Priuilegium immunitatis quāuis amplum, nō extēditur ad incogitata.

9 Jmmunitas conceſſa a collectis nō comprehendit impoſitas neceſſitatis cauſa. ⁊ nu. 13.

10 Extenſio de ſimilibus ad ſimilia q̄ licita eſt etiā in exorbitantibus vbi tractatur de fauore.

11 Jmmunitas conceſſa collectis an extēdatur ad futuras.

12 Conceſſio immunitatis latiſſime concedentē interpretatur.

14 Statutum imponēs penā ꝓponenti in conſilio de imponenda collecta, non comprehendit ꝓponentē propter guerram.

15 Clerici poſſunt grauari ad collectas ⁊ datia impoſita ad repellendum ſocietates que veniunt tempore guerre.

16 Vaſallus requiſitus a domino teneē ei ſubuenire in neceſſitatibus eidem ꝓpter guerram occurrentibus.

17 Omnes debēt cōſtringi, nec excuſatur ꝓiuilegiatus ad cōgregandam pecuniam pro emēdo frumēto vel ordeo tempore neceſſitatis.

18 Neceſſitas non ſubeſt legi, ⁊ facit illicitum.

1 **Sier toto.** ✠ Si rei legate aliqd detrahit legatū diminuit. ⁊ ecōtra ſi aliquid adꝺiciatur legatū augetur. b. o. ſm Bar. vel alter. Diminutio ⁊ augmentū rei legate cedit ad damnū ⁊ cōmodū legatarij. b. o. Not. primo ex hoc ter. ꝙ illud qō operat adiectio ad augmētū operatur detractio quo ad diminutionē. Er quo correlarie not. ꝙ illud qō operat oppoſitū in oppoſito ꝙ operat ꝓpoſitū in propoſito, q̄ Zioui eſt cadē diſciplina: de quo late ꝑ Bar. in. l. inter ſtipulantē. ſ. ſacrā. j. de ver. ob. ⁊ in. l. in fundo. ſ. de rei ven. ⁊ in. l. ſi. ſ. ſi. ꝑ illū ter. j. de leg. iij. Bal. in. l. j. in. ſi. col. C. qſi liceat ab emp. diſce. vbi ad hoc

2 allegat Ariſtotelē ✠ vñ ſi ex forma ſtatuti duo teſtes ſufficiunt ad ꝓbādū teſtiū, ſimiliter econtra ꝙ duos teſtes poterit ꝓbari revocatio teſtamēti, ſm Bal. in. l. ſi. in pe. col. C. de fideicō. do. Lar. Pet. de anch. ⁊ Jmo. in. c. relatū. vltimo de teſta. diri de hoc late in rub. j. de acqui. poſ. ⁊ que ibi poſui poſſent repeti

3 hic. ✠ Sc̄do no. ex hoc ter. ꝙ augmētum ſuperueniēs rei legate poſt teſtū, auget legatū, plures cōcordātes ad hoc allegat

4 bic gl. Adde ⁊ ꝙ ſi teſtator legauit rē quā habebat in emphiteuſim ⁊ poſtea acquiſiuit directū dñium: illud dñium plenū debetur legatario. ita no. ꝑ būc ter. determinat Bar. in. l. ſeruū filij. in prin. vbi dicē. ſ. co. de quo nō meminit Aret. hic q̄ inadu

uertenter tenet cōtrariū, allegās Bal. in. c. j. ſ. ecōtrario. de inueſti. de re alie. fac. vbi Bal. hoc nō dr. ✠ Limita iſtā. l. vt pecdat in augmēto facto ꝑ ipſum teſtatorē in re ꝓpria legata. ⁊ ſecus eſt in re aliena ſcienter legata ꝑ teſtatorē, q̄ poſt factū teſtamentum fuit aucta a vero dño ⁊ nō a teſtatore. nam ꝑ hoc augmentum legatū non augeē. l. ſi chorus. ſ. area. j. de leg. iij. ſm Bar. Rap. cu. o. Aller. ⁊ Are. in. l. ſeruū filij. ſ. ſi aree. j. e. Rap. cu. o. Aller. bic. ⁊ facit nō diuerſitatis, ſm Aller. q̄ q̄ augmentum fuit factū a teſtatore ꝓſumitur ꝙ legatū augere voluerit teſtator, que ꝓſumptio ceſſat quādo tale augmentū fit ab

a alio extraneo ⁊ nō a teſtatore, nec dicatur, put dicit Mod. ſenē. bic, ꝙ iſtud ſit diuinare, ad. l. ſi chorus. ſ. area. cū in illo ter. non appareat an illud augmentū fuerit factum a teſtatore vel a dño arce legate, q̄ rūdeo ꝙ iſtud non eſt diuinare, ⁊ ꝑbo neceſſario, q̄ ſi ibi area legata fuiſſet, ꝓpria teſtatoris, certe ediū ciū ſup ea factū deberet legatario. o. l. ſeruū filij. ſ. aree cuius cōtrariū dicit expreſſe ter. in. o. l. ſi chorus. ſ. area. ✠ Tertio not.

8 6 er hoc tex. ꝙ idem iudicamus de augmēto ꝙ iudicamus de ſuo principali, ⁊ q̄ acceſſorium debet iudicari eiuſdem nature cuius eſt ſuū ꝓncipale. facit bene ter. in. l. etiā. ⁊ ibi Bart. ⁊ alij ad hoc no. C. de in. do. ⁊ ter. in. l. inter ſocerū. ſ. cū inter. verſ. ſi. ff. de pac. dota. ⁊ ter. in. l. ſi. ſ. j. in ſi. j. de leg. iij. cū multis cōcordātꝫ. nota. dictis, que ponam in. l. ꝙ in rerū. ſ. ſi qd poſt. ſ. eo. ✠ Ultimo inducit iſta ler ꝑ Dy. ⁊ antiquos ad queſtio-

7 nem valde quotidianā, ⁊ pone alicui conceſſa eſt immunitas a collectis poſtea augeē vel inducit noua collecta, ꝓpter guerrā, an ille habēs immunitatē a collectis teneat ad illā collectā ſuperueniēnte ꝓpter guerrā. In iſto no. ⁊ quotidiano paſſu ſunt quatuor principales opi. iſte eſt ter. videretur facere ꝙ non: q̄ cū iſta collecta ꝓpter ſuperueniēnte guerrā dicatur acceſſoria, ergo ſicut ille hz immunitatē a principalib⁹ collectis tūc vigētibus, debet etiā habere ab illa que venit per modū augmenti. Jta facit iſta. l. que ꝓterea inducitur ad hāc q̄ſtionem. prima ergo fuit opi. Dy. affirmatiua, q̄ iſte teneat ad talē collectā ꝓpter guerrā, nō obſtāte q̄ habeat ꝓuilegiū immunitatis a collectis, eo q̄ ſm Dy. in tali priuilegio immunitatis nō cēſet cogitatum de tali collecta ꝓpter guerrā, niſi forte ꝓpter cōceſſio-

8 nis immunitatis iā erat cepta guerra, ⁊ ideo ✠ priuilegiū immunitatis q̄uis amplū nō extēdit ad incogitata. l. que cū tutoribus. ⁊. l. cū aqui. ſ. de tranſa. ⁊ in. l. lege. ⁊ in. l. rutilia polla. ſ. de ꝺtrabē. emp. nā q̄ de nouo emergūt de nouo indigēt auxilio. l. de etate. ſ. ex cauſa. ſ. de interro. act. Jtē nouis morbis noua op3 antidota reparari. ꝺt ter. no. in. c. ceterū. de iur. calū. ité no

9 num factū nouū cōſiliū. l. j. in prin. ⁊ ibi gl. expreſſa. ſ. de vē. inſpi. ⁊ ita vt dixi determinat Dy. ꝓncipaliter ꝑ tert. optimū in l. j. vt nemi. licē. ab emptio. ſpecie. ſe excuſa. li. x. ✠ vbi q̄ virgēte neceſſitate publica inducunt munera emendi vel vendēdi frumēta vel blada ꝓpter milites: nemo eſt immunis ꝓpter quod, cūqꝫ ꝓuilegiū immunitatis, ⁊ dicit ter. quocūqꝫ modo ⁊ quocunqꝫ tpe priuilegiū immunitatis habeat. ⁊ gl. i. ibi in vbo neceſſitate. explicat de neceſſitate rōne guerre: nec eſt bona ſol. ad illū ter. quam ponit Ray. bic, ꝙ ibi ſit ſpecialis caſus. nam ex quo nō aſſignat rōnē ſpalitatis eſt refugiū miſerorū dicere ꝙ ſit ſpālis caſus vt dicit gl. in. l. filiū quē habentē. C. fa. er. pre-

10 terea vt etiā arguit do. Alex. bic. ✠ vbicūqꝫ tractatur de fauore, licita eſt extēſio de ſimilib⁹ ad ſimilia etiā in exorbitātibus vt eſt gl. in. l. ſi cōſtāte. in prin. ſ. ſo. ma. ⁊ ibi Bart. in. ir. oppo. j. partis. ⁊ gl. in. l. illud. in verbo alia cā. C. de ſac. ſan. ec. cū cōcordantijs bic alleg. per. o. Alex. iſtā opi. Dy. tenent Albe. de ro. Sali. ⁊. o. Alex. bic, ⁊ Flo. in. l. ſi ſeruit⁹. in pri. ſ. de ſer. vb. prēdi. Jo. An. in addi. Spe. in ti. de cēſibus. ſ. ij. in verbo ſciendū eſt. o. Anto. de bu. in. c. peruenit. de immu. ecc. Alb. de roſa. late diſputans iſtū paſſum in ſecūda parte ſtatutoꝝ. in. q. cxxxviij. incip. ſtatutū eſt ciuitatis alicui concedēs. o. Alex. in cōſi. cxxv. vol. incip. Nec arguēdi ſumus. in. x. col. ⁊ in. cōſil. cxcij. ij. vol.

11 inci. ex themate premiſſo. in. iij. dub. ✠ Contrariā opi. tenuit Ray. de for. bic. ⁊ erit ſecūda opi. mot⁹ q̄ ceſſio immunitatis ſimpliciter facta videē extēdi ad futuras collectas, vt in ſimili eſt ter. no. in. o. l. ſi ſeruitus. ſ. de ſer. vr. prēd. ⁊ q̄ nō. Bart. in. l. ſi mihi ⁊ tibi. ſ. in legatis. vbi dicē. j. e. per Bar. in. l. ſi ita. j. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ in. l. dāni. ſ. ſi is q vicinas. j. de dam. infe. ad idē bonus ter. ⁊ valde no. in. c. q̄ circa. de priuileg. vbi papa monachis omniū ſanctorū cōceſſit immunitatē ab epiſcopalib⁹ decimis. querit ibi ter. nū quidillud priuilegiū exēptionis extendatur etiā ad poſſeſſiōes poſtea in futurū queſitas. determinat no. ꝙ ſic: q̄ beneficiū principis concedens talem immunitatē debet latiſſime interpretari. vt ibi in ter. Ad idē ter. in. l. in honoribus. ſ. q muneris. j. de vaca. mune. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi Bart. C. de vaca. mune. pub. lib. x. vbi ſunt ter. qui formaliter ita dicit: qui muneris publici vacationē habēt, ex imꝓuiſo collatiōes in-

ductas recte recuſant. ✠ Sed ad omnia iſta iura allegata ꝓ Ray. ⁊ ꝑ ipſum pōt rūderi ꝙ in illis iuriſ⁹ nō ſuberat publica neceſſitas ꝓpter guerrā, vt in caſu preſenti. Jſta opi. Ray. tenet Jmo. Pau. de ca. ⁊ Aret. hic mouet Pau. de caſt. vt rūdeat primo fundamēto Dy. ſuperius relato, q̄ concedens im-

a munitatem ſaltē poterat in gne cogitare de hoc caſu neceſſitatis guerre future, ſz nō in ſpecie. Ergo ad hāc caſum gñalis cōceſſio extendi dz. l. qui iure militari. ſ. de teſta. mil. nor. in. l. ſub pretextu. ſeqda, vbi Bar. ⁊ alij. C. de trāſac. Item in beneficijs

12 ✠ vt eſt iſto conceſſio immunitatis latiſſima interpretatio ſit cōtra cōcedentē. l. ſi. ſ. de cō. tu. prin. c. cū dilecti. de don. ⁊ illud in proposito adducit ter. in prealle. c. q̄ circa. de priuile. Jſtam opi. Ray. tenet cōſulendo do. Aller. ſibi contrarius, in cōſi. xxx. v. vol. inci. ponderatis narratis in themate, in. ij. col. Ceterū fuit opi. Bal. q̄ ſequit Flo. bic. nā diſtinguit Bal. an collecta facta ſeu impoſita, ꝓpter guerrā ſit impoſita per nomina multiplicatiua, puta q̄ dicatur ꝙ ꝓpter guerrā ſoluatur duplum eius qō erat ſolitꝫ exigi. ⁊ tūc q̄ ꝑ modū accēſſionis videt im-

b poſita, ꝓcedit opi. Ray. aut fuit ſimpliciter impoſita tanꝙ noua collecta. ⁊ tūc ꝓcedat opi. Dy. ité diſt. reprehendit Jmo. ⁊ Pau. de ca. bic ꝙ ſequeret abſurdū: ꝙ ſemper eſſet in poteſtate ponētis collectā tollere immunitatē cōceſſam. ſ. l. ne in ptāte. ſ. de arbi. ⁊. l. ij. ſ. ſed ſi agāt. ſ. de iudi. Quarta ⁊ vltima fuit opi. Raph. cu. bic q̄ diſtinguit ꝙ aut guerra erat iuſta ⁊ licita reſpectu ciuitatis collectā imponētis. ⁊ tūc ꝓcedat opin. Dy. aut erat illicita. ⁊ tūc procedat opi. Ray. q̄ ex facto illicito nō debet venīri cōtra habētem immunitatē. l. ſi merces. ſ. culpe. ſ. loc. Quid tenendū ergo teneo opin. Dy. ꝙ veritate ſm quā ⁊ conſulerē ⁊ iudicarē q̄ videtur eſſe magis cōis opi. vt apparet ex progreſſu relatis. Et ad tenēdā opi. Dy. moueor ſex prin

b cipalib⁹ fundamētis. Primo ꝑ illud qō valde ad ꝓpoſitū no. Bal. in. l. iubemus nulla. in. l. x. ij. no. ꝑ illū ter. C. de ſac. ſan. ecc.

13 vbi Bal. no. q̄ ✠ a neceſſitatib⁹ imminētibus, ꝓpter guerrā nullus pōt ſe excuſare rōne alicuius priuilegij, q̄ publica vtilitas eſt cuilibet ꝓuilegio ꝓferēda: ⁊ q̄ ꝓuilegiū immunitatis gñaliter indulta non includit caſum publice vtilitati cōtrarij ⁊ ſi includeret nihil valeret ꝑ illū ter. Sc̄do facit ꝙ decidit An

14 ge. pol. Dy. in. l. o iuus. in vl. col. ꝑ illū ter. ſ. de peti. bered. qō ✠ ſi ex forma ſtatuti imponit pena faciēti ꝓpoſitam in conſilio pro imponēda collecta, tale ſtatutū nō cōprehēdit ꝓponentem collectā ꝓpter neceſſitatem guerre, ⁊ iſta duo etiā alleg. do. Aller. bic. Tertio mouēor ꝙ illud qō ſingulariter tenet Bar. in. l. null⁹. ꝑ illū tert. C. de cur. pub. li. xij. vbi ꝑ illū tex. no-

15 ta. ✠ ꝙ clerici poſſunt grauari ad ſoluendū collectas ⁊ datia ⁊ ad alia que imponunt ꝓpter ſocietates repellēdas q̄ veniunt tempore guerre in comitatu o ꝓpredādo occidendo ⁊ alia mala faciēdo. facit bene ter. in. c. ij. ⁊ ibi. o. Abb. in. ij. col. de immu. ecc. de quo ſuprā videas per. o. Alb. in. c. nō min⁹. circa. viij. col. de immu. eccle. Quarto facit ꝙ ſignanter cōſuluit Joā. de ana. doc. Bono. ⁊ marime conſcientie, in cōſi. vij. incip. viſis ⁊ ponderatis bis que narrātur in themate. in. vlti. col. vbi egre

16 gie querit ⁊ an vaſallus requiſitus a dño teneatur ei ſubuenire de certa q̄ntate pecunie ꝓpter neceſſitatem guerre. primo dicit videri ꝙ nō, ꝓpter ter. in. c. licet. vaſallus. ſi de feu. fue. contro. inter domi, ⁊ agna. vbi eſt ter. ꝙ vaſallus nō teneatur ſubuenire dño de pecunia etiā ſi videret ipſum perire, ⁊ ſibi ēt imminere periculū anime que eſt pretioſior corpore. l. ſancī. C. de ſacroſan. ec. c. cū infirmitas. de pe. ⁊ remiſ. poſtea cōcludit q̄ ſi eſt magna neceſſitas vel ſit in euidēti periculo ꝓpter guerrā ⁊ vaſallus ſit diues, tūc teneē de pecunia ſubuenire dño. Jta dicit concludi ꝑ Jac. ardiz. in ſumma feu. in titulo quomodo negligentia perda. feu. in. ſ. ité querit. in verſic. ité quero. Quinto

17 adducō qō tenet And. de baru. in. o. l. j. per illum tert. cū gloſ. C. vt nemi. lice. ab empt. ſpe. ſe. excuſa. lib. x. qē ter. dixi. ſ. pin cipaliter allegari ꝑ Dy. nā tenēt And. de baru. q̄ ſi frumēta ꝓ hoarea publica nō ſufficiūt militib⁹ tpe guerre, ⁊ ſic eſt neceſſaria pecunia pro emēdo frumēto ⁊ ordeo ⁊ blado, ad hāc pecuniā congregandā oēs debēt cōſtringi, nec aliqs excuſaē qualibet priuilegio immunitatis. refert ⁊ ſequit Bal. in cōſi. ccccvi. v. vol. inci. lata fuit ſuia. vbi late ponit de intellectu. o. l. j. ſ. ibidē dum exemplificat rōne famis vel guerre. Sexto vl-

18 timo ꝙ iſtas opi. Dy. ✠ accedat illud qō vulgo dicit⁹ ꝙ neceſſi-

b tas nō ſubiacet legi, nec legē hz. ita dicit tert. in. c. ij. circa fi. de obſer. iciu. ⁊ tert. de conſe. diſt. j. in. c. ſicut. ⁊ gl. in. c. qō nō eſt. de reg. iur. in. vj. Item neceſſitas facit licitū illud qō alias per legem eſſet illicitū. ita ad literā dicit tert. in. o. c. quod nō eſt licitum. de reg. iur. facit bene ter. in. c. l. de pig. ⁊ ſic per iſta ſer fundamēta teneo opi. Dy. ſm quā vt dixi ⁊ conſulerē ⁊ iudicarē, ⁊ quia eſt magis cōmunis, ⁊ apud me habet magnā equitatē, ⁊ per iſta remanet ſolenniter expeditum iſtud principium.

¶ Judicam⁹ de augmēto. Adde tu ⁊ intellige hoc verum quando augmentū venit accēſſorie: ſecus ſi nō venit accēſſorie: ita videt proꝺari ex not. ꝓ Bar. in. l. ſi ꝓponenerit. ſ. ſi nuda. ſ. de pigno. act. ⁊ facit. ca. j. ⁊ ibi Bal. i. ſ. ecōtrario. de inueſt. de re. alie. fac. Et vide que ponit do. Aller. in cōſi. xx. col. ſi. verſ. ij. probak. in j. volu.

¶ Quod neceſſitas. adde de neceſſitate q̄ poſſit. Et vide q̄ ponit Feli. in. cap. cum acceſſiſſent. co. viij. ver. iij. reſtringitur dictum Alb. in. c. querelā. col. iij. ver. in glo. in ꝟb. neceſſitate. de iureiur. Et adde vltra ea q̄ ipſe ponit i dictis locis. Et vi⁹ q̄ ponit Lu dero. in cōſil. cxvij. inci. ex themā. cōſultationis premiſſe. vbi actus factus ex neceſſitatē nō ꝓhibēdit ſub lege ꝓhibente actū fieri. Et idem Lud. in cōſil. cviij. vbi ſtatutum prohibens alienationem comprehēdit illū q̄ virtute lau dicogebatur. Et addei ꝓpoſito q̄ dicatur grauis neceſſitas, ⁊ vi⁹ per Fel. in. c. ſi ꝓ debilitate. co. ij. ſſ. capio. gloſſ. de offi. deleg.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞ Heredes grauati alternatiue quilibet eorum tenent in solidum tanquam correi.⁊ nu.2.
3 Copulatiue natura que sit.
4 Solutio vnius ex correis in solidum obligatis,liberat alios.
5 Diuisio inter heredes grauatos non inducit p preteritionem, vel receptionem partis factam ab vno eorum.⁊ qñ.nu.8.
6 Variatio circa personas grauatas in vltimis voluntatib⁹ admittitur.
7 Petere⁊ recipere equiparantur,⁊ in quo differant.
9 Duo rei constituti in vltima voluntate ꝙ eparantur duob⁹ reis constitutis in contractibus quo ad modū cōstituendi, sed non liberandi.
10 Creditor recipiens partem spectantem ad vnum ex debitoribus cum protestatiōe ꝙ vult sibi esse saluum ius in residuū vel ius solidi ꝙ non inducat diuisionem.
11 Protestatio declaratoria volūtatis licet cōtraria facto,nō tollitur per factum compatibile cum ea.
Protestatio quando dicatur compatibilis cum facto.
12 Factum contrarium protestationi presumptiue non tollit,ptestationem.
13 Petitio partis facta ab vno ex correis nō inducit diuisionē.secus si omnes conueniant pro parte.
14 Alternatiua posita inter ptes honoratas ꝙ ponat copulatiue.
15 Alternatiua si est posita inter honoratos,⁊ electio soluēdi datur grauato inducit duos reos,⁊ grauatus pōt soluere solidū cui velit.
Tutela principaliter est honor.

1 **Si ita scriptū** † Alternatiua posita inter gratuatos obligat eos tā⁹ correos insolidum.⁊ per partis petitionem vel receptionem non inducitur diuisio.h.o.⁊ est no.⁊ fortis.ℌm Bar. ¶ Diuidit in tres ptes ꝑncipales.in prima ponit de alternatiua posita inter ꝑsonas grauatas.in scda ponit de partis petitiōe.in tertia de partis solute receptiōe.scda est ibi,qd ergo si ab altero.tertia⁊ vltima est ibi,idē erit. ¶ Ad.primo ex hoc tex.qō heredes grauati alternatiue tenent qlibet eorū insolidū tanꝙ correi⁊ sic per alternatiuā cōstituunt duo rei debēdi.facit tex.in auth.si qñ.⁊ ibi Bar.in.ij.no.ad hoc no.C.de cōsti.pecu. Ratio fundamētalis
2 huius tex.⁊ huius no.est†qz de natura alternatiue est attribuere actū cuilibet insolidū.l.si heredi plures.ℨ.de cōdi.insti.⁊.l.si titio.ſ.de leg.ij.⁊.l.si is q ducenta.ℨ.vtrū.ſ.de rē.du.ideo sic⁹ est
3 in copulatiua per quā nō cōstituuntur duo rei.†ratio qz de natura copulatiue est attribuere actū cuilibet ꝑ partes⁊ nō insolidū.l.reos.ℨ.cū in tabulis.ſ.de duo.re.l.j.⁊.ij.C.si plu.vna sen. Bar.plene in.l.ij.ℨ.j.ſ.de duo.re.nisi expresse fuerit actū ꝙ qlibet teneaꝫ insolidū.l.eāde.in ꝓin.ſ.de duo.re. ¶ Scdo no.ꝙ
4 lꝫ duo rei teneanꝫ⁊ obligati sint insolidū,tū vn⁹ solutio oēs li
5 berat,vt hic,⁊.l.ij.cū similib⁹.de duo.re. ¶ Tertio no.ꝙ ꝑ petitionē vel receptionē partis factā ab vno ex ℌdib⁹ alternatiue grauatis,nō inducit diuisio,nā si facta esset diuisio nō posset postea eundem quem ab vna parte conuenit ad aliā partem conuenire.l.liberum.C.de fideiuſ.de quo dicetur super gl.fina.
6 ¶ †Quarto no.in vſi.quid ergo.ꝙ legatari⁹ pōt petere ab vno ex heredibus alternatiue grauatis,⁊ postea redire ad aliū,⁊ sic vult iste tex.ꝙ electio sit variabilis. Sed in cōtrarium facit rla l.seruj electione.in ꝓin.ℨ.eo.vbi in vltimis volūtatib⁹ electio circa res nō est variabilis,ergo nec circa ꝑsonas,cū bonū sit argumētū de reb⁹ ad ꝑsonas⁊ ecōtra.l.qui plures liberos.ℨ. de vul.⁊ pu.l.si quis inquilinos.ℌ.si ita legatū.ſ.e.Bar.in.l.mi les ita.ℌ.j.ℨ.de test.mili.rūdet Bal.⁊ Raph.cu.ꝙ contraria loquuntur in electione circa res vel circa ꝑsonas honoratas. Iste vero ter.loquitur in electione circa ꝑsonas alternatiue grauatas.q aūt sit ratio diuersitatis,nō declarant.imo Raph.cu.de rōne diuersitatis relinquit cogitandum. Tu dic rōnem diuersitatis esse in ꝓpōtu, qz qñ quis ex testō habet electionē pluriū rerum,⁊ vnam eligit electio sortitur plenum effectum.ptz.quia per talē electionē trāsfert dōium.tert.est in.l.apud auſidiū.ſ.de op.lega.gl.in.l.bariſinodi.ℌ.stichum.ſ.eo.⁊ ideo tunc non admittitur variatio,ex quo electio sortita est plenū effectū.ita loquitur regula.d.l.seruj electione.secus qñ legatari⁹ elegit petere ab vno ex plurib⁹ grauatis,qz per hoc nō est cōsecutus intētum:ideo admittitur variatio nisi sequatur effectualis solutio totius,tūc em electio esset cōsumpta⁊ nō admitteret variatio.
7 ¶ †Quinto not. ex eodē ver.qd ergo.iuncto ver.ſi.idem erit.ꝙ petitio⁊ receptio equiparantur quicquid velit hic Bar.super gl.ſi.qui inter ista duo constituit differentiam. Jn vno tamē casu no.ꝙ petitio⁊ receptio nō eqparātur,imo differunt. Nā creditores hereditarij petēdo seu agendo cōtra emptorem hereditatis videntur fecisse tacitū pactum de non petendo amplius ab herede qui hereditatē vendidit.tex.est.in.l.ij.C.de pact.secus si solutionem recipiant.tex.est in.l.tale pactū.ſ.post diuisionē.et ibi Bar.ad hoc no.ℨ.de pac.Pau.de cast.⁊.d.Aler.in.d.l.ij.qz cū necesse habēt solutionem recipere,pacisci nō videtur.l.fideicōmissa.ℌ.si rem.ſ.de leg.iij.⁊.l.rem legatā.ſ.de adi.leg. ¶ Lapio gl.primam in verb.cum vtro velit.quā diuide in tres partes. Jn prima declarat tex.Jn.ij.op.⁊ dupl⁹ soluit.Jn.iij.allegat vnam cōcordātē ad tex.ij.est ibi.⁊ sic est contra.tertia ibi,⁊ facit.ſ.ti.ij.⁊ dum gl.in.ij.parte allegat tex.in.l.vnica.ℌ.sinaūt ad deficientis.ille tex.videtur potius cōtrariū probare dū vult qō testator grauādo diſiūctim vult vnūquemqꝫ onus suū sentire.⁊ nō alienū.secus est vbi cōiunctim.⁊ sic videtur effectualiter Jtium dicere eius ad qō gl.allegat videbis diligentius illū ter. ¶ Lapio gl.in ver.ab alterutro.diuide istam gl.magistraliter in tres ptes. Jn ꝑma declarat ter.⁊ illa est clara. Jn scda cōtra secādā⁊ tertiā parte.tex.gl.simul formatur duo contraria q̄ dōt separari,qz vadūt ad diuersa,⁊ simul ponit quatuor sol. Jn.iij.op.contra ter.in.i.parte vbi melī⁹ caderet⁊ soluit.scda est ibi,⁊ sic est cōtra.tertia⁊ vlti.est propesi.itē cōtra.C.de vb.
8 sig. ¶ Primū ergo cōtrariū de.l.si creditores.vadit cōtra vltimā partē ter.ibi recipiēdo solutionem partis ab vno nō inducitur diuisio,⁊ tū cōtrariū dicitur in.d.l.si creditores.qō imo ꝑ receptionē partis solute ab vno inducatur diuisio,⁊ ad istud cōtrarium vadunt tres ꝓime ſo.quarū due ꝓime nihil valēt: qz destruunt tex.tertiā sol.reprehendit gl.per.l.reos.C.de fideiuſ.que nihil facit ad ꝓpositū huius cōtrarij.qz illa.l.loquitur in petitione partis,sed.l.liberū loquit in receptione partis solute:ideo Bar.sequitur tertiam sol.gl.cū quadam distinctione de qua hic per cum quē sequuntur Ang.⁊ Sal.hic,⁊ Bar.in.d.l.si creditores.⁊ in.l.ex duob⁹.in.iij.q.ſ.de duo.re.Bar.Ang.⁊ Jmol.in.l.inter eos.ℌ.j.ſ.de fideiuſ. ¶ Jstam solu.impugnant Bal.Jmo.Pau.de ca.⁊ pleni⁹ Alre.hic:Cy.Bal.⁊ Sali.post
9 Old.in.l.si creditores.eo qꝫ iste tex.†equiparat duos reos constitutos in vltima volūtate reis cōstitutis in cōtractib⁹,vt patet in ter.ibi,quasi duo rei ꝓmittēdi.Jsta obiectio parū vrget vt etiā inquit Alret.qz in hoc tex.fit equiparatio quo ad modū constituendi duos reos,sed non quo ad liberandū ab exactiōe solidi.Scdo monentur qz nō potest reddi rōgens ratio diuersitatis inter vltimas volūtates⁊ cōtractus. Tu dic ꝙ imo ratio diuersitatis est in ꝓpōtu in hoc casu ad hoc vt vltima volūtas pleniorem⁊ faciliorem exitum sortiatur. Jpsi tū aliter solvunt istud cōtrarium⁊ bene:quod in.d.l.si creditores.creditor perceperit partē ꝑ vnū qui soluit:⁊ sic ꝑ sua virili seu ꝑ parte eum tangente.⁊ hoc fuit expressum vt patet ibi in ter.in verbo ꝑ sua parte,nimirū si ibi inducit diuisio.dicāt recepit simpliciter.⁊ ista sol.ℌm do.Aler.est magis cōis.⁊ Alre.dt qō ista so.multum sibi placet. ¶ Tenendo ista so.ad.d.l.si creditores.
10 Limita no.ℌm Bal.do.Aler.⁊ Alre.hic†nisi recipiēs partē spectantē ad vnum debitorem protestaretur saluum sibi esse ius in residuū,vel recipiens protestaretur se recipere saluo sibi iure solidi cui ꝑiudicare nō intēdit:per tert.no.in.l.si debitor.ℨ.j.ℨ.qb. mo.ꝓg.vel hypo.fol.⁊ ita etiam tenet Cy.post Bui.de suza in d.l.si creditores.in vlti.no.⁊ ibidem Bal.in ſi.⁊ Sali.in vlt.co.⁊ dicit ibidem Alb.de rosa.idem tenens quod sic vidit de facto fieri.similiter Pau.de ca.ibi,in.ij.col.dicit ꝙ ipsa etiam vidit sic fieri,sed ℌm eū aliqui dubitarent,quia non intelligebant qd esset dicere saluo iure solidi. Jstam limitationem reprehendūt Dod.senen.hic in ſi.quia cū factum,sc⁹ receptio partis sit contrarium protestationi,ergo tollit ipsam protestationem.c.solicitudinem.in ſi.de appel.habetur in.c.cum.Dd.ferrariensis.de consti.Bar.in.l.non solum.ℌ.morte.in.iiij.col.j.de operis nouj nunc. Tene istam limita.que est vera⁊ communis,⁊ ad fundamentum Dod.senen.respondeno.†ꝙ cum ista protestatio sit
11 declaratoria voluntatis recipientis,potest simul stare cū facto nec ei cōtrariatur:ergo nō tollitur per factum compatibile cū protestatione,⁊ qō protestatio dicatur compatibilis cū facto, declarat magistraliter Barto.in.l.j.in pen.col.C.de lit.contest.
12 item quando†factum est contrarium protestationi nō vere sed presumptiue,tunc non tollit protestationē.ita pulchre no. Semi.in.c.pen.ℌ.j.in tertio no.per illum ter.de procu.in.vi. ¶ Secundum contrarium glo.de.l.liberum.C.de fideiuſſo.vadit cōtra secundam partem tex.vbi per petitionem partis nō inducitur diuisio,vt hic,⁊.l.reos.C.de fideiuſ.sed in.l.contraria indu
13 citur diuisio.Bar.†tenet vltimam solu.gl.que vera est,quod in d.l.reos.⁊ hic conuenit vnum tantum pro parte,ideo pro alia parte potest conuenire quem velit.sed in.l.contraria.oēs conuenti fuerūt pro rata portionum suarum,merito inducit diuisio.⁊ ita etiam concordatur.d.l.liberum.cum.d.l.reos. Jstā sol. tenent omnes hic,⁊ Bar.in.l.ex duobus magna.in tertia.q.ſ.de duo.re.quamuis contrarium ibi teneat solus Ange.⁊ male,vt hic per domi.Aler. ¶ Jn eadem gl.in fi.bona est so.gl.ad illud vltimum

vltimū contrariū. Et per.d.l.pe.C.de ver.sig. determinat no.
14 Arch.⁊ Semi.in.c.pastoralis.vij.q.j.qō †si papa cōferat ecclesiam illi vel illi,qō vterqꝫ habebit eam,qz alternatiua ponitur inter ꝑsonas honoratas,ergo ponit copulatiue,vt est text.in d.l.pe.⁊ si vnus eorū non vult,alteri accrescit.ℌ.si eandē.insti. de leg.ℌm eos. ¶ Limita ista sol.⁊ fic.d.l.pe.qñ alternatiua ponitur inter honoratos.⁊ electio datur grauato, tūc ꝓstituunt duo rei,⁊ grauatus pōt soluere solidū cui velit.tex.est in.l.si titio aut seio.ſ.de leg.ij.ℌm Bar.⁊ alios hic. Nec ob.solutiōi gl.
15 nostre,qō tex.in.d.l.pe.†idem decidit in tutela,vt etiā ibi alternatiua resoluatur in coniunctam,⁊ tū tutela est onus.l.j.ℌ. pe.ſ.de munc.⁊ bono.in ſti.de excu.tut.in ꝓin.⁊ insti.de legit. patr.tutel.ℌ.si.in verb.tutele onus esse debet.respōde ℌm Bal. in.d.l.pe.Jmo.Flo.⁊ Dod.hic ꝙ tutela est honor principaliter.l.testamēto centurio.ℌ.j.ſ.de manu.test.qz est potestas in capite libero.l.j.C.de tutel.⁊ insti.de tutel.in ꝓin.licet in cōsequētiam habeat onus annexum,vt iuribus ꝓallegatis.ideo attēditur ill ud qō principale est.l.si quis nec causam.ℌ.si cer. pet.vel aliter responde ℌm Bar.in.d.l.pe.quod ibi speciale sit fauore pupilli vt plures habeat administratores.⁊ per ista cū laude Dei remanet expeditus iste.ℌ.

1 ☞ Legatum si in vna parte alternatiue est vnū, licet in alia parte plura,illud quod est vnum non recipit diuisionem.
2 Una pars alternatiue si est indiuidua: altera quoqꝫ censetur indiuidua. Nomen numerale octo,ꝙ stet collective.
3 Legatum qñ est vnum non potest tantū pro parte acceptari.
4 Dictio in singulos,ꝙ sit distributiua.
5 Legatarius habens electionē legati alternatiui, nō potest eligere partem in vno⁊ partem in altero quādo in vna parte alternatiue legatū est vnum,⁊ in altera plures quantitates subrogate loco vnius.
6 Rusticus qui tenetur singulos annos prestare certas operas, aut pro singulis operis solidos quinq̄,non potest cogi ad prestandum partem operarum⁊ partem pecunie.
7 Legatum si est factum titio per testatorē de seruis lecticarijs aut stichū aut pamphilū,tunc legatarius eliget stichū,qz ista secunda pars alternatiue non est respectiua ad primam.
8 Unitas legati nō pōt ꝑ parte acceptari⁊ pro parte repudiari.
9 Legatarius in legato alternatiuo habet electionem.
10 Rei vendicatio ꝙ detur pro legato alternatiuo ante electionem contra Bart.
11 Pecunia⁊ nummus sunt sinonyma,⁊ idem important.
Pecunia potest capi tribus modis.
12 Nummorum appellatione ꝙ non veniant oēs res mutabiles.
13 Quantitas si legatur ad pondus,dicitur vnum legatum non tot legata quot pondera.
14 Alternatiua ꝙ tribuit actum verbi alteri ex membris alternatiue insolidum.
15 Nomina numeralia duo tria octo⁊ similia dicuntur collectiua non distributiua seu diuisiua.
16 Argumentū de tēpore ad rem an procedat.⁊ nu.19.circa fi.
17 Habitatio an cōbereat persone,⁊ an habens habitationē possit eam locare.⁊ nu.18.
19 Habitatio si legatur alicui quo ad vineret an dicatur vnū legatum vel plura,⁊ idem in stipulationibus.
20 Variatio electionis quod in contractibus sit permissa, nō in vltimis voluntatibus.
21 Dictio alterutra,id est vtraꝫ.
22 Variatio circa idem vel circa res que ratione cōnexitatis idē censentur quando permittatur.
23 Postulātes aliquē in prelatum ꝙ etiam post postulationem anteqū postulatio superiori presentata sit variare nō possunt. Eligentes electione facta,variare non possunt.
24 Variare quando possit in electionibus officiorū,remissiue. Patronus laicus in presentando,quot modis variare possit.
25 Variatio ꝙ euitanda sit maxime in personis ecclesiasticis.
26 Variare an possit dominus predij seruientis in seruitute vie.
27 Doc.qui male cōsuluit potest consiliū emēdare,⁊ sic variare.
28 Cōtrarietas licet sit turpis in doctore,tū speculatiua⁊ imaginatiua que est vtilior pars intellectus non semper est eadem.
29 Renocare hominē qui male loquutus sit est magne sapiētie.
30 Consilium in melius mutare sapientis est. Reprehensibile non debet iudicari quod ℌm varietatem temporum statuta humana variantur.
31 Justum tēpore guerre quid sit ꝙ tēpore pacis est iniustum.
32 Hominis propositum variabile est⁊ mutabile.

Si ita legatū. Iste.ℌ.erit multum notabilis et
1 dis.† Si in vna parte alternatiue legatū est vnum licet in alia plura:illud qō est vnū,nō recipit diuisionē propter plura.b.d. ℌm Bar. ¶ Istud summariū cōiter sequuntur doc.in spē.do. Aler.⁊ Alre.sed postea.ſ.sibi ipsis iudātur dū reprehendūt istū intellectū Bar.⁊ tenēt ꝙ in vtraꝫ parte alternatiue legatum sit vnū,vt ꝓbat ℌm eos.⁊ iste tex.in verb.alterutra.sed ego.ſ.de
2 fendā Bar.tu summa breui⁹ †si vna pars alternatiue est indiuidua, altera qꝫ cēseretur esse indiuidua.b.d. ¶ Diuidit iste.ℌ.in v.ptes. Jn prima ponit thema,decisio⁊ rō decidēdi.in scda cōprobat decisio ꝑ silē.in tertia cōprobat ꝑ deductionē ad absurdū.in quarta tollit qdā tacita opp.in.v.⁊ vlt.ex remotiōe illi⁹ obiectiōis iferꝫ cōclusio.scda ibi,quēadmodū si olei.tertia ibi, ne aliter observātib⁹. Jsta ibi,nec interest.v.⁊ vlt.est ibi,⁊ certe octo seruis. ¶ Jn ter.ibi lecti carios octo.istud legatū dr vnū lꝫ ꝓtineat octo seruos:postqꝫ nō fuerūt singlr noiati.sed ꝑ nomē numerale octo,qō stat collectiue,vt dicetur in gl.ij.sicut si simplr diuisset seruos meos lecticarios.l.scire debem⁹.in.ℌ.stipulationē.ſ.de ver.ob.⁊ ideo cū vnū sit legatū nō pōt ꝑ parte
3 tū acceptari.l.neminē.cū.l.seq.ſ.de lega.ij.⁊.l.legatarius.eo. ¶ Jn ter.ibi,aut ꝑ ijs in boies singulos certā pecuniā.ista ps
4 alternatiue cēsēt ꝓtinere plura legata ꝓpter †dictionē i singulos q̄ est distributiua,sicut si testor octo vicib⁹ legasset.r.sec⁹ si dictio distributiua nō esset appositā,vt qz diuisset aut octuaginta ꝑ oīb⁹ seruis,tūc ēt hoc casu vnicū esset legatū factū ꝑ nomē collectiuū,vt i vltima ꝓte hui⁹ ter.tū in vtroqꝫ casu idē est vt nō possit legatari⁹ alternatiu⁹ partē de vno acceptare⁊ partē de altero inuito herede,vt in ſi.hui⁹.ℌ.qz lꝫ in scda parte alternatiue sint plura legata,tū subrogant loco vni⁹ ꝗtenti in ꝓima ꝓte,⁊ istud est qō vult dicere ter.dū assignat rōnē decidēdi,qz vnū in alterutra cā legatū sit.q.d.sufficit ꝙ sit vnū ⁊ alt era ꝓte alternatiue. ¶ Jn tert.ibi ne aliter observātib⁹ ꝓbat decisionē ꝑ reductionē ad absurdū,qz si legatari⁹ posset eligere ꝓtē in vna,⁊ partē in altera,sequeret ꝙ si testator legaret sticbū aut.r.quo casu in vtraꝫ ꝓte alternatiue legatū est vnū,ꝙ posset diuidere⁊ petere ꝓtē in vno boie⁊ partē quātitatis,⁊ tū ꝗus est falsum.l.in executiōe.ℌ.ꝓ parte.ſ.de ꝟ.obl.ergo⁊ añs. Sed adhuc ne ꝓtinet inconueniēs vel absurdū iuriscōsulti nō videt bene adaptari ad decisionē hui⁹ tex.nō em videt esse bonū argumētū de diuisiōe eiusdē speciei,⁊ sic vni⁹ bois, ad diuisionē pluriū specierū vbi vnaquēqꝫ remanet integra, nisi dicas ꝙ iuris.ita habeat ꝙ absurdo ꝙ vnū⁊ idē legatū pluriū specierū diuidat,iurta.l.neminē.cū.l.seq.ſ.de leg.ij. sicut hꝫ ꝙ absurdo ꝙ solutio fiat in parte eiusdē bois,iurta.d.l.in executione.ℌ.ꝓ parte. ¶ Jn ter.ibi,nec interest.tollit quādā tacitā opp.q̄ posset fieri,ꝙ si testator legasset vni octo seruos aut pro eis octuaginta,⁊ sic summā nō diuisisset,posset tunc ꝑcedere decisio ter.hꝫ qz hic est facta diuisio dicēdo,aut in singulos bomines certā pecuniā,nō deberet ꝑcedere qō dicit ter. Ad hoc rūdet iuriscō.ꝙ nō refert an fuerit diuisa vel cōiunctim posita,qz sicut si coniunctim ponerentur non posset fieri diuisio vt subjcit ter.in ſi.ibi,aut ꝓ omnib⁹ certa pecunia. ita etiā qñ
5 diuisim,vt in primo exēplo ter. ¶ †Sño.j.ex istd text.ꝙ legatarius habēs electionē legati alternatiui nō pōt eligere partē in vno⁊ partē in altero,qñ in vna ꝑte alternatiue legatū est vnū, ⁊ ita in altera plures quātitates sunt subrogate loco vni⁹ ita ꝙ scda pars ꝙus distributiua respicit primā cōiunctā.⁊ boc respectu sequtur effectū ꝓme indiuidue.nā testator in boc ter. voluit legatarū habere,vel octo seruos simul,vel ꝑ oīb⁹ certā quātitatē pecunie,vt dicit ter.in ver.ſi.ideo alterū tm dr integraliter eligere. ¶ Per istum ter.determinat Dy.Bal.Jmo.
6 Flo.⁊.d.Aler.hic†qō si miles dr brē a qbusdā rusticis suis singulis annis certas opas,aut ꝑ singulis opis solidos qnq̄, nō poterit ꝓstari nec peti pars operarū⁊ pars pecunie.⁊ ita tz gl. in.l.si sterilis.ℌ.ſi.in verb.ꝓstari.ℨ.de act.emp. ¶ Limita istum
7 ter.duo.no.mod.ℌm ꝓe.de beru. Primo limita†qñ scda ps alternatiue nō esset respectiua ad primā,puta qz testator legaret octo lecticarios seruos,aut stichū⁊ ꝑphilū,tūc posset eligere solū stichū:qz ista scda pars alternatiua aut stichum aut ꝑphilū,nō refertur ad primā sicut in boc ter.vbi dicit, vel in singulos seruos de quibus dixerat in ꝓima parte. vñ legatarius poterit eligere vnū de positis.in ij.parte alternatiue.ſ.sticbū de ꝑ se:qz quo ad secūdā partē sunt plura legata,⁊ ideo poterit eligere de plurib⁹ legatis duo,nihil eligēdo de ꝓia parte alternatiue.l.sed si duo.⁊.l.ij.ſ.ti.j. Jta sub dubio forte lumitat prefatus.d.Pet.de beru.dicēs se istud ponere.vltra doct. ¶ Scdo no.limitat qō in terminis hui⁹ ter.posset iste legatarius alternatiuus accipere duo aut tria.r.⁊ nullū de seruis lecticarijs accipere:qz iste ter.boc nō negat,sed tm ꝓhibet legatarij accipere partē seruoꝝ⁊ partē pecunie,qz si cōsideras secūdā partē alternatiue de ꝑ se ibi aut in singulos seruos certā quātitatē,certe tot sunt legata quot quātitates distributiue in singulos seruos.vñ pōt vnā acceptare dūmodo velit partē de

Universidad de Deusto
Biblioteca

mācipiꝰ,qz isto casu nō acceptat nisi vnā partē alternatiue,ꝛ hoc pōt ita dici,put egregie limitat.d.ꝑ.ō beru.hic.Idē tenēt.Moder.sene.ꝛ sibi aſcribūt nullā de eo faciētes mētionē. Adhibi neutra istarū limitationū plz,nō qdē prima, qz ēt in primo casu scōa pars alternatiue de iticho ꝛ pāphilo est respectiua ad primā ptē alternatiue,vz casu q̄ illa prima nō acceptet. ita rō assignata in ter.qz in vtraq; parte legatū est vnū.militat
8 etiā isto casu:qz+vnitas legati nō pōt ꝓ pte acceptari ꝛ ꝓ pte repudiari.d.l.neminē.ꝛ.l.seq.ꝛ.l.legatari⁹,in pun.ſ.eo.ꝛ ꝓ hoc etiā cōfundit scōa limitatio,ꝑterea legatū qō est indiuiduū in vna parte alternatiue,censet etiā indiuiduū in altera parte,vt hoc ter.in rōne ꝓ eū assignata.itē iste tert.eqparat pecuniā diuisim legatā in singulos seruos,vt in prin.hui⁹ ter.ꝛ cōiunctim legatā,ꝓ omnib⁹ seruis.vt in vlt.parte tert.Sz qñ esset cōiunctim legata nō posset ꝓ parte acceptari,vt iurib⁹ ꝓalle.ergo nec alio casu qñ summa esset diuisa. ¶Tertio mō limitat⁹ gl. primā hic,ꝛ ibi expressius Bar.vbi dicē. ¶Scōo pōdera ter. ibi,vtrū legatari⁹ volet.naz videtur innuere ꝙ si ista verba nō fuissent exp̄ssa ꝑ testatorē,ꝙ nō esset electio legatarij,cōtrariū
9 tū est verū,ꝓ.l.lucio.ꝛ ibi gl.magistr.ſ.de leg.ij. + vbi in alternatiuis in dubio electio est legatarij.vn in hoc tert.fuit exp̄ssus a testatōre illud qō tacite inerat.Adde tū idē esse ēt si electio esset debitoris,ꝛ sic heredis: qz nō posset legatario inuito solvere partē de vno ex alternatiuis,ꝛ partē de altero.d.l. in executiōe.ſ.ꝓ parte. ¶Tertio diligēter pōdera ter.ibi:nō pōt legatari⁹ ptē seruoꝝ ꝛ vēdicare:in illo verbo vēdicare,hic videri
10 ter.mirabilē,ꝙ in isto ter.petēdo vicaſ eligere,qz cū talis petitio nihil de iure valeat,vt hoc ter.ideo nō cōsumit electionē. ter. est l.j.ij.in prin.ſ.de optio.leg. Bar.in.l.ſerui electione.in prin. in.ſ.opp.ſ.ea.l.cogita sup hoc. ¶Quarto pōdera ter.ibi,certā
11 pecuniā.ꝛ.ſ.,prime nūmos petere.ꝛ sic + iuriſcōſ.vtiq; pmiscue termino pecuniā ꝛ termino nummus.ꝛ sic vult ꝙ sint sinonyma idē importātia. Ad idē ter.in.l.certi conducto.ſ.nūmos.ꝛ in.l.ſi filiuſſa.ꝛ in.l.singularia.ſ.ſi cer.pe.ꝛ in.l.nūmis.ſ. de in lit.iur.ꝛ in.l.litigatores.ſ.qō ait ꝓtor.ſ.de arbi.ꝛ ter.in.l.scire debem⁹.in prin.ſ.de ver.ob.capit pecuniā,denarios + nūmos ꝓ eodē. ¶Minc inferꝛ ꝙ sicut termin⁹ pecunia,pōt capi trib⁹ modis:stricte ꝓ pecunia numerata.scōo large ꝓ omni re mutuabili,ꝛ largissime ꝓ quacūq; re mundi q̄ sit mobilis,vt declarāt Barto.ꝛ scribē.in.l.talis scriptura.in prin.vbi dicetur. ī.e.quod etiā idē sit in dictione nūmus,ꝛ ita sentit Bart.in.d. l.ſingularia.in.iij.col.in quarto spāli. Cōtrariū ibi expresse tenēt Salꝛ.ꝛ Lud.ro.vterq; in.iij. col. qz dictio numm⁹,stricti⁹
12 accipiꝰ quā terminus pecunia,+ ꝛ appellatione nummi nō veniūt oēs res mutuabiles sicut appellatione pecunie qō ꝓbant ex diuersa ethimologia vocabulorū.nam pecunia olim deriuationē sumpsit a pecudibus in quibus olim cōsistebat hominū facultates.ſm catholicon:z quā ipſi allegant,ꝛ est ter.exp̄ssus, licet ipſi non allegant in.c.totū quicquid.j.q.iij.Mirū ſi appellatione pecunie omnia possunt cōprehēdi. Sed nūmus deriuationē sumpsit a numero vel a nomine vel ꝑ alios a numa pōpilio.que deriuatio alij rebus nō 2uenit. ¶Quinto not.ex isto ter.in versi.quēadmodū.ꝛ sic in secūda parte, ſm Bret.qō
13 + qñ legat certa quantitas ad pōdus,nō dicūtur esse tot legata qō pondera,sed dicit vnū legatū propter vnū nomē numerale.ſ.quinquaginta qō complectit ista pōdera.bene facit ꝙ si qs donat alicui mille pōdo olei,nō cēsent plures donationes sed vna. ideo si excedat summā quingētozū aureozū regrit insinuationē,alias nihil valeret.l.ſi qs argētū.in prin. iucto vſi. sed in his omnib⁹.ꝛ.l.ſanci.ſ.i.C.de dona.ꝛ multū no.Bar.in l.modestin⁹.circa ſi.ſ.e.de dona. ¶Expeditis tertia. capio gl. primā in verbo.lecticarios. quā divide in duas partes. In prima declarat ter.qui dicanꝰ serui lecticarū,ꝛ dicit quod q sciūt facere lecticas, melius est dicere qui ferebāt lecticas quib⁹ romani p̄sertim cōsules vehebātur. In secūda remouet vnum cōtrariū,ꝛ limitat istū tert.scōa est ibi,ꝛ facit vim. ¶In ea.gl. ad ſi.ex.ij.pte gl.babes suo notare. Primo limitationē ad hūc ter.vt nō ꝓcedat qñ ex vtra ꝑ parte alternatiue essent plura legata diſiūcta,tūc posset partē ō vno ꝛ partē de altero eligere, ꝛ in hoc ista gl.est satis fortis,ſm Bar.hic qui eā tenet. ꝛ cōter alij scribē. Sol⁹.d. Jac.but.ad ſi.tenet contrariū quod imo iste ter.ꝓcedat ētiā qñ in vtra ꝑ parte alternatiue essent plura
14 legata:qz adhuc legatarius nō posset partē acceptare in vno,ꝛ partē in altero,ꝛ istud est ſm eum + ꝓpter naturā alternatiue que tribuit actū verbi alteri ex mēbris insolidū.arg.l.ſi heredi plures.ſ.de cōdi.inſt.nec potest quis diuidere.l.ij.ſ.ex his.ꝛ.l. in exꝛecutione.ſ.ꝓ parte.ſ.de ver.obli.ꝛ.l.ſi nō sortē. ſ.pe.ſ. de condi.inde. Tu tene limitationem gl.cōmuniter approbatā ꝛ eam cōfirma p istū tert.in ratione decidēdi dum dicit:qz in alterutra vnū est legatū,ergo vult ꝙ si in vtraq; parte alternatiue plura essent legata deberet in eis admitti diuisio. Hec obstāt iura alleg.p.d. Jac.bu.qz ꝓcedit qñ deuenirem⁹ ad inconuenies.o.l.in exꝛecutio. ſ. ꝓ parte.ſ.ꝙ in vna pte eiusd. speciei fieret particularis solutio ꝙ incouenies cēsat in terminis istis.
15 ¶+Scōo not.ex ista gl.ꝙ nomina numeralia.l.duo tria octo ꝛ similia,sunt noīa collectiua,nec dicunt distributiua seu diuisiua.ꝛ ista gl.sequunt simplr Bar.ꝛ alij.ꝛ ad hoc quotidie allegāt ista gl.facit ad sophisma quo vtunt logici vez apostoli Christi sunt.xij.Petrus ꝛ Paulus sunt apli: ergo Petrus ꝛ Paul⁹ sunt.xij. Ista cōsequētia nō tz,qz termin⁹ apostoli,in maiori ꝓpositioni stat collectiue ꝓpter nomē numerale.xij.vt hac gl.in minore autē propositione stat distributiue. ¶Cōtra istud no.gl.approbat ꝑ Bar.ꝛ oēs allego fortē tert. quē nemo alle.hic.in.l.ſi ita sit ſcriptū.ſ.e. vbi testator in testō dixit:ſi cui bis legauero semel deberi volo. deinde legauit duos fundos vel duas quātitates:tūc illa numeralia duos,non stat collecti ue,qz tūc vnū esset legatus,ſz stat distributiue,ꝛ sic cēsent duo legata,ꝛ sic censet bis legasse:ideo vnū ex eis censet adēptū ꝑ illā clausulā derogatoriā precedentē, ſi cui bis legau. ro semel deberi volo. Pau.de ca.ibi rūdet ꝙ lle ter.,ꝓcdit aūt ta mēte testatoris ꝛ nō ꝓpietate vbozū,qz testator ibi potius ꝙsiderauit pluralitatē rerū legatariarū ꝙactū legādi,ꝛ ad hoc reputat Pau.de ca.illū tert.esse sing.ꝛ sequit ibidē.d. Alex. in primo no. Raph.cu.ꝛ Bret.ibi dicūt ꝙ ille ter.,ꝓcdit qn testator illos duos fundos ſpāliter noīauit,puta lego fundū ſmcmpronianū,ꝛ fundū cornelianū:alias ſm eos esset vnicū legatū de duob⁹ fundis,per istū ter.cū gl.ꝛ cōsequenter nō,ꝓcederet lle
16 ter.reſerno ibidē lati⁹ dicendū. ¶+Capio gl.in verb.nūmos petere.q̄ opponit de.l.ſi iterilis.ſ.ſi.ꝛ illa opp.venit arguēdo de tēpore ad rē,inuta.l.miles.ita in prin.ſ.de testa. multa. vnde sicut ibi admittitur variatio in tpe:ita hic deberet admitti variatio in reb⁹.ꝛ dupliciter rūdet Bar.vtraq; ſol.gl.reprehendit.Salna tū secunda ſol.gl.quod in.d.l.ſi iterilis.ſ.ſi.in inꝛpretatione annua veniebat aliquid implendum illi cui stipulatio querit quod ꝓsone eius coberet.vt est habitatio,tūc tot cēsent stipulationes quot sunt anni.l.ſi seruus communis meus.ſ.de stip.ſer.cū ista sol. Bart.trāseunt cōmuniter scribē.preterea Bal.ꝛ Ang.Sali.Ful.d.Ubi.to.de cadel. Jmo.Pau.de ca.
17 Aler.hic,ꝛ idē Bar.in.d.l.ſi iterilis.ſ.ſi.ꝛ ī similī Bar. in.l. a nobis.ſ.de annu.leg. ¶+Sz aducrte ꝙ Bar.facit assumptū qō habitatio dom⁹ coberet persone stipulatoris, sed illud assumptū nō probat lege nec ratione. Jstud ergo assumptū nititur.d. Aler.per aliqua cōprobare, p̄sertim qz babes dubitationē nō pōt alteri locare.mirādū est de tāto patre qz dicit cō tra text.exp̄ssum,in.l.cū antiquitas.C.de vsufru.vbi est tex. ad
18 literā+ qō babēs habitationē pōt eā alteri locare,ꝛ ibidem ter. circa mediū assignat rationē,qz nihil intereit an ipe legatari⁹ inhabitet domū,an vero alij causa locet,vt mercedē accipiat, vñ.d. Aler.in hoc grauiter errauit inadnertenter locut⁹. Ego nō eundo ꝑ mēdicata suffragia,ꝓ isto assumpto Bar.ꝙ habitatio dom⁹ coberet persone:allego tibi tert.exp̄ssum in.l.ſi habitatio.ſ.qñ dies leg.ced.vbi ad literā dicit ter.ꝙ habitatio coberet p̄sone.ista sol. Bar.tz cōiter approbata videt cōfundi
19 p ter.clarū in.l.dāmas esto.in prin.ſ.de vſufr.leg.vbi+ si testator legat alicui habitationē domus quo ad legatari⁹ viueret. dicit ter.ꝙ vnū videt esse legatū,ergo cōtra sol.Bar. volētis ꝙ tot censeātur stipulationes quot sunt anni habitationis,ꝛ illū ter.allegāt ad oder. senē.hic circa ſi. Quasdā alias sol.ad istud ꝛtrariū gl.referūt.d. Aler.ꝛ ad od.hic quas ꝓ te videas. ¶Ego aūt licet Aler.ꝛ Are.dicāt qō istud cōtrariū de.l.ſi stē rilis.ſ.fin.sit valde difficile, puto de facili aliter posse rūderi. qō ꝛ ibi nō dicit ꝙ possit solui pars de habitatione ꝛ pars de pecunia:tūc ſi ita diceret ter.esset de directo cōtra ter. nostrū, sed ter. ibi dicit qō singulis annis de altero debet integra solui vel integra habitatio per totū annū vel integra.ꝛ. ergo ibi decidit illud idē quod dic:ergo non videt facere ad oppositū. nec obstat ſi diceret ꝙ ibi permittatur variat.o er tēpore,ꝛ qō vno anno posset cōcedi habitatio,ꝛ postea alio anno pecunia, ꝛ sic successiue de anno in annum permittit variatio er tpe:er go ſimiliter in hoc ter.deberet permitti variatio in reb⁹ arguēdo vt viri de tēpore ad res:qz ad hoc no. respōdetur ꝙ ille ter.
20 loquit in cōtractib⁹.+ ꝛ i cōtractib⁹ permissa est variatio clecti onis.l.eum qui certarum.ſ.ſi.ſ.de verb.obli.secus est in vltimis volūtatibus in quib⁹ loquit iste. ſ. qz in eis nō permittitur variatio.l.seruj electione.in prin. ſ. eo.ꝛ hoc modo possēs saluare primā sol. huius gl.qū facit differentiā inter contractus ꝛ vltimas volūtates,licet Bart.ꝛ omnes ſā reprobēt. est verū qō glo.in illa prima sol.aliter moueī quam ego direrim. ¶De

rim. ¶Deterea in.d.l.ſi iterilis.ſ.ſi.illa cōuētio habebat tractū successiuū in futurū donec vēditor viueret sup diuersis pitationibus diuersārū rerū.nimirū ſi singlis annis admittit̄ variatio habitationis vel pecunie.qō nō est in hoc.ſ.vol venit il lud quod habet causam momentaneā ꝛ pōt momēto expediri. ¶Capio gl.in verb.in alterutra. gl. ponit duos intellect⁹ ad ter.in illo verbo,in alterutra. Bar.aliter intelligit vt hic per eū,ꝛ tz Raph.cu.Are.ꝛ.d. Aler.videant reprobare ꝓ istū ter.
21 + in verbo,in alterutra.ꝙ intelligit̄,id est vtraq;.per.ſ.ꝓcdētem.ꝛ.l.j.ſ.ſi.ſ.de ſerſis.camē postea in effectu tenet intellectū Bar.vt hic ꝓ.d. Aler. ¶Capio gl.ſi.in verb.debere.quam diuide in tres partes. Jn prima timore taciti contrarij gl.declarat ter.ꝛ illud contrariū est.ibi in legato alternatiuo vtrunq; debet:ꝛ vtrū ꝑ est obligationē l nō in solutionē.l. illud aut illud.ꝛ ibi gl.magistra.ſ.de cōſti.pec.ꝛ.l.ſi duobus.ſ.de verb. obli.sed contrariū dicitur in hoc ter.in fin. ibi heredē non debere:ꝓpter hoc gl.exponit nō debere.ſ.cū effectu vt vtrunq; ſoluat. Jn secūda gl.colligit ex ter.no.ꝛ cōtra illud opp.ꝛ soluit. Jn tertia gl.alle.in.2coꝛ.ad ter. Sed caue dū allegat.l.titio aut ſeio.illa.l.nihil facit ad istū.ſ.ſed ad.ſ.ꝓcedētē ꝛ simi liter.l.in.ſ.ſi.ſ.de duob.re.secunda ibi,ꝛ not.variationē.tertia ibi, Jtē facit ad.ſ. ¶Circa secundā partē gl.an ꝛ quādo licitū
22 sit variare dicit Dy.Mar.Bal.ꝛ Jmo.hic quādo ꝛ variatio nō permittitur circa idē vel circa res que ratione concritatis cēset,idē vt hic. sed circa penitus diuersa est secus.l.de reb⁹.ſ. re.amo.ꝛ in.l.nōnun ꝑ.in prin.ſ.de colla.bo. de qua opp.gl.ō permittit variatio,quia verba erunt suſpēsiua in futurū. Et distingue in hoc plenius ꝛ magistralius,vt per Bar.in.o.l.de reb⁹.ſ.ei concor.ꝛ additionibus remissiue traditis per.d. Aler.
23 hic. ¶+Vltra.d. Alexā.adde ꝙ postulates aliquē in ꝓcelatum possunt variare inuito po.tulato etiā post publicationē scrutinij,ante tū quaꝫ postulatio sit p̄sentata superiori,vt ꝓbat in.c.bone ſcōo.de postu.pla.ꝛ ibi no.d. Abb.in.ſ.col.ad ſi. secus e.t electione in qua eligētes postēꝙ vnā elegerint ampli⁹ variare non possunt.c.publicato. de elec.istā differentiā ponit gl.ord.vtr.dict.in.c.de syracusane.in gl.ſ. Ratio diuersitatis est,qz in electione post publicationē scrutinij cēsetur acquisitus ius electio.sed ꝑ postulationē nullū ius acquiritur postulato
24 cui sit inhabilis, nec superior pōt ꝙqueri er quo nō est sibi fa cta p̄sentatio,ſm.d. Abb.in.o.c.publicato. ¶+Quid aūt in aliis officijs an facta electione sit licitū eligētibus variare,vide per.d. Abb.in.c.pe.de postu.pla.po.t Bar.in.l.absenti.ſ.de dona.ꝛ an electores eccleſiastici possint variare aliū eligēdo, vide per.d. Abb.in.c.causam que.el.j.de elec. ¶Scōo adde ꝙ patron⁹ laic⁹ pōt variare in p̄sentādo,ꝛ sic vno p̄sentato potest aliū postea p̄sentare ꝛ sic variare.secus est in patrono
25 clerico.ꝛter.est de vtro ꝫ,in.c.cū autē.de iure patro. ¶Illud qō dixi de patrono laico ꝙ possit variare in p̄sentando amplia duob⁹ notabilib⁹ modis. Primo vt procedat etiā in clerico si est patron⁹ rōne patrimonij sui,ꝛ sic p̄sentat vt laicus ꝛ nō vt cleric⁹.c.cū dil ect⁹.de iure patro.ꝛ ibi.d. Abb.in.ij.not. valde no.illū ter.ad hoc,ꝛ dicit ꝙ alibi nō ita bū.ꝓbat. ¶Secūdo amplia ꝙ patron⁹ laicus pōt variare vt ꝓcedat etiā interposita appellatione ꝓ primā p̄sentatū.c.patronalis.de in
26 re patr. + Jtē in ꝓnis eccleſiasticis variatio marime est enitāda.ōt ter.in cle.vni. de renūcia.itē erubescenda est varietas. dicit,ter.in.l.eos.ad ſi.C.de modo imul. Et an in būficijs eccle siasticis ꝓ.t acceptatione liceat variare,vide ꝑ Hemi.in.c.ne
26 captāde.in vlti.col.de cōcessio.pneb.in. vi. ¶+Tertio adde ꝙ in seruitute rustica vie,pōt debens talē seruitutē variare locū sine incōmodo predij dominātis.ter.est singu.in.l.ij.ſ. pen.ſ. de relig.ꝛ sump.fune.per quē ter.ita tenent gl.Bart.ꝛ Paul. de cast.in.l.ſi cui.ſ.de seruitu.titulo generali.d. Aler.in.l.ij.in vlt.col.prin.ff.ſol.ma.quicqd tenet Ang.in.o.l.ſi cui.ꝛ Flo.in
27 d.l.ij.ſ. pe. ¶+Quarto adde ꝙ doctor⁹ qui male cōsuluit pōt cōsiliū emēdare,ꝛ sic variare. Jta no.Bal.in.l.ſi.ſ.sed cū in se cūda.ad ſi.C.de fur.ꝓ illū ter.vbi papinian⁹ mutauit consiliū. idē tz Bal.in.c.ne inmitaris.in vlt.col.de cōſti.Bal.ꝛ Ang.in l.labeo.de seruj.rusti.prędi.ꝛ illā gl.ibi no.Bal.ad excusationem doctorū qui diuersis tēporibus fecerūt diuersa consilia, vel ꝓpter imbecillitatē memorie vel propter mutationē opinionis.nona eñ quotidie in nobis generanꝰ fantasmata. Alibi dicit Bal.in cōſi.xcij.quarte partis quod incip. sciendū est
28 ꝙ interdū dos reperit̄.in ſi. + qō licet cōtrarietas sit turpis in doctore cōsulēte.tā speculatiua ꝛ imaginatiua que est vtilior pars intellectus ꝛ cōdusiua nō semper est eadē. Alibi Bal.in l.de tutela.circa mediū.C. de in inte.restit.mino. dicit ꝙ quis nō dicit esse sibi contrarius licet bodie credat vnū ꝛ cras credat contrariū, quod faciat ſm eum ad excusationē doctorum qui dant consilia contraria cōtrarijs temporib⁹ per verbū cre-

do.tz varietas sit erubescēda.d.l.eos.ad ſi.ꝛ ita etiā tenet Joā. an.in addi. Spe.in ti.ō req;stio.;. filij.ſ.j.in v.occurrit. ¶Tu
26 adde istis illud qō dicit egregi⁹,ter.xxij.q.iij.i.c. magne.ꝛ ꝙ magne sapiētie est reuocare hominē qō male locut⁹ est. Alibi sanū ꝛ esse cōsiliū si quis reuocauerit ꝙ male fecerit.c.cū cessante.ꝛ ibi.d. Abb.ad hoc no.de app. Alibi dicit ter.in.c.qualiter ꝛ qñ.el.j.de accu. Nō pudeat vos errorē vestrū corrigere q positi estis vt alioꝝ corrigatis errorē.cs. Alibi dicit solēnis ter.in.ſ.j.in ſi.in ver.nō enim erubescim⁹.in auth.de nup.col. iij.nō enim in quit imperator erubescim⁹,ſi quid melꝰ cognoq; que ipſi prꝰ statuim⁹ cōpecti correctione emēdemus, nec ab aliꝭ expectare vt corrigamur,ꝛ ibi gl.no.Pz Salomonē.ꝙ sapiēti⁹ est in melꝰ mutare q stultū.ſ.ſi ita in legato alternatiuo vtrunq; debet:ꝛ ibi dicit gl.in.l.nēnunq; in prin.ſ.de colla.bo. Alibi dicit ter.valde no.in.c. nō dz.in prin.
30 de cōſan.ꝛ affini. ¶+Nō dz reprehēsibile reuocari ſi fm varietatē tēporū statutū quicqꝫ variant humana,ꝙ etiā ipse Deus ex his que statuerat in veteri testō nōnulla mutauit in nouo.ꝛ refert Bal.in.l.ym.in prin.in.ij.col.C. de cadu.tol. quod sepe Papiēſis antistes cū interrogabat cur leges vna die statuunt vnā alia,die statutū aliud oppositū,vnde procedit tanta varietas cōtra diffinitionē iustitie. + Justitia est constās ꝛ ꝑpetua
31 volūtas.l.iustitia.in prin.ſ.de iusti.ꝛ iure.ꝛ insti.de iust.ꝛ iu. in prin.dicit Bal.ꝙ sibi rūdebat ꝓ illū tert.d.l.vnice. quod ſi cut aliquid est iustū tēpore guerre, quod est iniustū tēpore pacis. Jta illud est iustū ꝙ cuilibet i tēpore suo expedit.nā sicut medic⁹ obseruat tēpora.ita ꝛ iurispert⁹,poterat Bal. respōdere illi ē pō Papiēſi per tert.formalē,in.d.c.nō dz. in prin.de
32 quo Bal.nō fuit recordatus. ¶+Quinto adde ꝙ variatio p̄mittit̄,ꝛ ꝓpositū hominis est mutabile ꝛ variabile. text. est not.in.c.licet.de ꝓcu.in.vi.ꝛ ter.in.l.deberi.C.de fideic.lib.ꝛ ibi Bal.ad hoc not. Et ꝙ hoc palebre infert ꝙ si citat⁹ direrit a
b nūcio citāti,nolo venire ꝙ quod tū est ꝛpectādus in tota illa citatione qz pōt variare ꝛ mutare ꝓpositū. Jdem etiam tenet Bal.in.l.ea q̄.circa prin.C.qūo ꝛ qñ iud. ¶Alibi decidit not. Bal.in.c.cū non ab homine.circa ſi.de iud. Statē statuto ꝙ ſi qs vulnerauerit aliquē puniat in centū, que si soluere nolue rit vel nō potuerit intra mēſem amputetur ei manus:qō tz illē q vulnerauit p̄sentur se nō solūturū illa centū.tū dz expectari totus mensis,qz voluntas hominis est variabilis,vt no. in.l.qui bona.ſ.ſi quis stipulatus.ſ. de dam. infect.ꝛ ita cum laude Dei remanet expedita hec bona materia ꝛ tota ista ler.
1 ¶+Res hostium que semel fuerūt nostre legari possunt ꝓpter spem postliminij ꝛ in stipulationem deduci.nu.ti. b
2 Spes postliminij est approbata a iure ꝓpter quam res nostra que est apud hostes dicitur esse in commercio nostro.
3 Res nostra que apud hostes est,ſi legatur quis eam redimere habet,an heres an legatarius.
4 Sola spes quam habet testator ad rem existentem apud hostes si legatur,an res videatur legata.
5 Res mea capta ab hostibus ſi recuperatur ab hostib⁹ per milites nostros,an mihi restituenda sit fine pretio.
6 Firmius retinetur illud qō quis habet ex acquisitione sua ꝛ ꝓpria virtute quarti er persona alterius.
7 Res capta ab hostibus,ꝛ illico recuperata fingitur nunquaꝫ capta.
8 Lex specialis gñaliter intelligi debet ꝓpter rationē gñalem.
9 Legatū ſi non valet quando relinquitur nō potest postea recōualescere licet testator superuinat ꝛ cesset impedimētum.
10 Regula catoniana non habet locum vbicunq; cessat impedimentum er causa que retrotrahitur propter fictionem.
11 Fictio postliminij ꝙ impediat regulam catonianam.
12 Concessio facta per papam regi Carolo de regno Jerusalē ꝙ teneatur er quo semel fuit nostrū propter spem postliminij.
13 Papa ꝛ imperator possunt concedere regibus nostris regna que tenentur per saracenos que antea fuerunt nostra.
14 Recuperans regnum a fanctibus infidelium ꝙ consequatur plenum ius in illo regno absq; vllo titulo pape.
Reges Jspanie ideo de iure non recognoscunt imperatorem:quia de fanctibus infidelium eruerunt illa regna.
15 Res que semper fuit hostium potest legari vel donari ſi capietur ab hostibus.
16 Causa libertatis dicitur pia causa.
17 Res mea ꝓpria potest mihi legari sub cōditione ſi defecerit esse mea.
18 Papa an possit in ciuitatibus que semper fuerunt saracenorum constituere episcopos.
19 Rex Francie an dicatur rex Jerusalem er quo donatio pape non fuit sortita effectum.
Episcopus factus in aliqua ciuitate que adhuc est apud saracenos,an possit episcopus nominari.

¶Patrono clerico. Adde tu an ꝛ qñ variatio sit ꝓ missa clerico. Et vide que ponit Felin. in.c.presentata.col.ij. versicu.quid autem. extra de testi.

¶Nolo venire. Adde,ꝛ ō veritate hui⁹ dicti vide q̄ ponit Bart. in.l.fin.in fin. colū. ē. de in integ.restitu. mi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 Suspẽsio executionis cõtractus nõ impedit titulũ cõtractus.
21 Electus in episcopũ z a papa confirmatus, non potest ante consecrationem appellari episcopus.
22 Jd quod caret effectu caret nomine quod ab effectu puenit.
23 Comes sine comitatu non est propie sed abusiue comes.
24 Comes qui habet potestatem legitimandi quoscunq; exceptis filiis comitum poterit legitimare filios naturales comitum palatinorum.

1 **Jd qõ apud hostes.** † Jd in vno habetur, spes postliminij legari potest. h.d. ¶ Mor. primo qõ res hostiũ que semel fuerũt nostre possunt a nobis legari ꝓpter spẽ postliminij. dubiũ faciebat ter. in. l. apud iul. ff. j. e. vbi res principis nõ põt legari nec peduci in Scm ꝓter difficultatẽ prestationis. Sed maior difficultas est in redimendo res a manibus hostiũ: ergo videbat ꝙ nõ essent in cõmercio cõi, z sic ꝙ legari nõ possent. Jstã rationẽ dubitãdi mouet ter. in. l. ff. ꝭ. de act. empt. ibi potiꝰ enim difficultate in eo prestãdo inesse. Cõtrariũ decidit in hoc ter. † qz postꝙ res fuit semel nostra, speratur recuperari posse fictione postliminij z talis spes est approbata a iure: in q̃ põt fundari legatũ z etiã põt dici esse in cõmercio nostro, put decidit ter. in. d. l. ff. vb. esset cõmerciũ. z ad. d. l. apud iul. ff. rũde qõ in re nr̃a capta ab hostib⁹ fictio postliminij que hz spẽ probabilẽ operat validitatẽ legati. que fictio non cadit in re ꝓncipis qñ ꝓ principũ alteri legat. ¶ ꝓ hoc intellectu hui⁹ ter. q̃ro de necessaria qõne, vñ testator legat rem que aliq̃ fuit sua existentẽ penes hostes, quo casu vz legatũ, vt hac. l. an heres teneat ea z redimere an vero legatari⁹. ¶ Pau. de cast. hic tenet ꝙ donec fuerit apud hostes heres ad nihilũ tenet. ff. si aũt fuerit p aliquẽ ab hostibus recuperata cũ efficiat capictis. l. in bello. ff. si qs seruũ. j. de ca. tũc tenebit heres illã redimere, sicut si testator sciẽter legasset rem alienã, z si ille qui recuperauit nolit eã vẽdere, tenebit heres tũc ad estimationẽ legatario, iuxta. l. nõ dubiũ. ff. si. j. de. iñ. z. l. cũ alienã. C. de lega. ita õt ¶ Pau. de ca. sc intelligere hãc. l. z sequunt ibi od. senẽ. q̃ rident obiectis. d. Aler. tenẽtis cõtrariũ. d. Aler. dicit ꝙ ab alio scriptũ nõ reperit quã a ¶ Pau. de ca. z reprehẽdit qz nõ videt rõnem diuersitatis, quare magis heres teneat redimere ab illo q recuperauit ab hostibus, quã ab ipsis hostib⁹. itẽ qz testator videt solũ legasse ius qõ hz in re legata, etiã si in sola spe cõsistat, z cõsequenter videt solã spẽ legasse, z ꝓter heres ad nihilũ tenet. ad hoc allegat ter. no. in. l. seruũ filij. in prin. cũ gl. j. j. e. z ibi expresse firmãt Sy. Bal. Ang. z. d. Aler. idẽ tz Bal. in. l. cũ alienã. in. ij. col. C. de le. Ego cõtra. d. Aler. z eius opi. allego tibi ter. in. l. si quis seruũ. ff. si.
4 j. de cap. vbi est ter. † ff si legatarius redemerit ab hostib⁹ rem sibi legatã, dz ab herede legatario solui pretiũ quo illã rem redemit: ergo apparet heredẽ teneri. z ad fundamentũ. d. Aler. an sola spes quã hz testator intelligat legata necne, an hoc sit verũ videbim⁹ in. d. l. seruũ filij. in prin. qz in cõtrariũ facit ter.
5 in. d. ff. si qs seruũ. ff. si. ¶ Subdit. d. Alerã. † ff si seruꝰ vel alia res nostra capta ab hostib⁹ p milites nr̃os recuperet ab ipsis hostibus p eos venit restituẽda priori dño sine vllo pretio. allegat ad hoc ter. in. l. ab hostilũ. z ibi Bal. z Ang. C. de cap. licet ipse corrupte alleget. l. ff. captiu⁹. ñ. C. de cap. z ter. in. d. l. ab hostib. in fi. affignat pulchrã rationẽ, qz milites nostros defensores esse decet, z nõ fieri dominos. alij nihil tangũt. Ego in cõtrariũ allego egregiũ ter. notabiliter distinguentẽ in. l. si quid bello. j. de cap. vbi est ter. ff si milites nostri recuperauerint ab hostib⁹ rem nostrã nõ tenenẽ nobis restituere nisi oblato pretio. saluo nisi illa res fuerit pri⁹ nostra, eo qz eam virtute bellica acquisierim⁹, tũc bñ dz restitui illi priori dño. z Bar. ibi in. l. no. notat multũ generaliter qõ illud qõ capit in bello efficit capictis nec reuertit ad priorẽ dñm, nisi prioris dñi fuisset
6 ex virtute bellica ꝓpter occupationẽ pri⁹ per eum in bello factã. ex acqsitione sua z ꝓpria virtute, quã ex ꝑsona alteri⁹, de quo vltimo dicã statim in. l. seq. z sic vides duos ter. qui adinuicẽ cõtrariantur. ff. ter. in. d. l. ab hostib⁹. ñ. z ter. in. d. l. si quid bello.
a ¶ Ang. in. d. l. ab hostib⁹. Adde tu eundem Angel. ita distinguẽtem in disp. sua inci. reno uata guerra. in primo dubio.
Ang. ⁹ in. d. l. ab hostib⁹. ꝓ cõcordia distinguit, qõ ant predã ab hostib⁹ captã milites nostri vi armorũ incõtinenti recuperant: z tũc illã debẽt sine pretio restituere prioribꝰ dñis, pilum ter. in verb. illico. quẽ ter. sic intelligit Ang. † Jtẽ qz fingit nunquã capta ab hostibus ꝓpter subitã recuperationẽ. l. iñ. ff. cũ igitur. ff. de vi z vi ar. Si aũt fuisset recuperata ex interuallo post, tũc cũ semel perfecte sit facta hostiũ nõ dz restitui priori dño, sꝰ iuidi inter ipsos milites recuperãtes. ¶ Tu aduerte hz alij nihil tangãt ꝙ Ange. in primo mẽbro equocat ad illũ ter. in. l. ab hostib⁹. ñ. in verb. illico. quod verbũ nõ refertur ad ꝓcẽdẽtia, vt intelligit Ang. dũ dicit ter. virtute militũ nr̃oz liberari illico: qz illud illico nõ referẽt ad ista ꝓcẽdẽtia, sed bene ad sequẽtia. s. ulico statim que amiserũt recupiũt. Cõtra vz mẽbrũ Ange. ꝙ qñ preda fuit recuperata ex interuallo ab hostibus nõ sit restituẽda priori dño, sed diuidenda inter ipsos milites recuperãtes. aduerte qz fortiter obstat ratio generalis posita in. d. l. ab hostib⁹. in fi. vbi text. assignat rationẽ qz milites no. tros defensores esse cõuenit z non dños: nã nos
8 habem⁹ † ꝙ qñ ratio legis cẽt ꝑticularis z ipsa lex specialis, tũ generaliter est intelligẽda ipsa lex ꝓpter rationẽ ꝑticulẽ. l. regula. ff. sed si qs. in ver. z ly. vbi Bar. z Bal. ad hoc no. ff. de iur. z fac. igno. ¶ Capio gl. in verb. cõsistere, quã diuidit in tres partes. In prima declarat text. z eum dupliciter ampliat. In secũda remouet vnũ contrariũ. In tertia allegat tres cõcor. ad text. scõa est ibi, sed si fuit nr̃a, tertia z vltima est ibi, itẽ facit. ¶ In scõa parte gl. dic ꝙ cõiter tenẽt ista sol. glo. que est vera ad ꝓpositũ cõtrariũ. l. liber homo parua. in fi. j. de verbo. obli. Ellã tñ sol. ponit gl. in cõtrario, z gl. in. l. in testamẽtis. j. de reg. iur. qõ aliud sit in legato vt hic. aliud in stipulatione, vt in cõtrario. rõ diuersitatis est quia dies stipulationis statim cedit quo ad
9 ꝓhibẽdit Bar. ꝓpter regulã cato. que vult † ꝙ si nõ vz legatũ tũc cũ relinquit nõ põt postea recõualescere. l. z testator supponat. z esset impedimentũ. l. j. z ꝓ totũ. j. de reg. cato. l. cetera. ff. j. e. z cũ ista reprehẽsione Bart. oẽs indifferẽter tenẽt. ita etiã tenẽt Bar. z alij in. d. l. liber homo parua. l. z Bar. z oẽs ita teneãt credo ꝙ sit inadueꝛtenter z erronee dictũ. qz in re nr̃a capta ab hostib⁹ alij legata, regula cato nihil obstat nec hz locũ,
10 dato ꝙ a principio nõ valeret, † eo qz regula cato, nõ hz locũ vbicũq; cessat impedimentũ ex cã q retrotrahit ꝓpter fictionẽ. z ter. est in. l. seruũ filij. in prin. z ibi Bar. ita summat. j. e. z ꝓ illã. l. seruũ filij. ita etiam determinat Bar. in. l. j. in. ij. col. j. de reg. cato. z in. l. ff si seruo. ff. j. j. c. Sz postliminiũ fingit vsq; retro rẽ fuisse nostrã. l. retro. z. l. postliminij. in pri. z. l. postliminiũ. j. de capt. z postli. reuer. z. ff. si ab hostib⁹. in. t. quib. mod. ius pa. po. sol. ergo in casu nr̃o cessat regula cato. z istud patet in hoc ter. vbi fictio postliminij impedit regulã cato. q̃ als attẽta veritate haberet locũ. vñ si testator legasset rẽ que semper fuisset hostilis, qz tũc cessaret fictio postliminij dato ꝙ re. tator supponeret z efficeret sua, nõ valeret legatũ, qz tũc nõ cessaret regula
11 catoniana. ¶ Retenta so. gl. nostre vere. z cõi qõ in re que lemel fuit nr̃a, z nũc est ab hostibus occupata valet stipulatio z
12 legatũ ꝓpter spẽ postliminij, vt in hoc text. ¶ Per hoc infert no. Bar. ꝙ papa potuit cõcedere regnum Hierusalẽ Carolo regi z eius successoribus, eo qz ecclesia nũc nihil teneat de tali regno, tũ qz semel fuit ecclesie valuit talis cõcessio ꝓpter ius z spẽ postliminij, vt in hoc text. ¶ Per hoc infert no. Bar. ꝙ papa potuit cõcedere regnum Hierusalẽ Carolo regi z eius successoribus, eo qz ecclesia nũc nihil teneat de tali regno, tũ qz semel fuit ecclesie valuit talis cõcessio ꝓpter ius z spẽ postliminij. cũ Bar. trãseũt in differẽter oẽs hic. Tu aduerte in quantũ Bar. presupponit ꝙ regnũ Hierusalẽ semel fuit ecclesie, istud nõ videt esse verũ, imo regnũ Hierusalẽ fuit romanorũ imperatorũ quib⁹ erãt subiecti indei, z ꝓpterea dicit in specie Jnnoc. in. c. cũ sup. circa med. de voto. qõ terra sancta, z sic regnũ Hierusalẽ in. to bello fuit deuicta ab imperatore romano post mortẽ Christi: vnde Papa nõ videt habere ius in eo sed imperator. z sic videt papa donasse regi carolo rẽ alienã z ꝓpterea nullũ ius in spe postliminij ꝓstituisse, iuxta. l. aristo. ff. labeo. j. de dona. Jdcirco ipsemet Bar. fatet de hoc perpẽ. s in. d. l. liber homo. parua, meli⁹ dicit ꝙ regnũ Hierusalẽ iam fuit nr̃o. trũ, z nõ dicit ecclesie, put hic. Si
13 militer idẽ Bar. in. d. l. ff. s. de actio. emp. † dicit qõ papa z imperator possunt cõcedere regib⁹ nr̃is regna que tenenẽ per saracenos que antea fuerũt nr̃a. z sic papa potest cõcedere regna que iam fuerũt ecclesie, sed nũc occupantur ab infidelibus, z imperator illa que fuerũt de imperio. Jtã papa nõ põt de aliquo se impedire nisi in spiritualibus de bis q̃ spectãt imperatori. ter. est no. in. c. cũ ad verũ. xcvj. di. z text. in. c. nouit. de iudi. z in. c. solite. de ma. z obe. ¶ Secũdo z notabilis aduerte quod talis donatio facta de regno Hierusalẽ per papã vel imperatorẽ carolo magno z eius successoribus in regno Francie
14 videtur esse superflua z sine vllo effectu: † qz redimẽs seu recuperans regnũ Hierusalẽ vel aliud regnum a faucibus infidelium cõsequitur plenũ ius in illo regno absq; vlla donatione pape. hinc est quod reges Hispanie de iure nõ recognoscunt imperatorẽ: eo qz de faucibus infidelium erãt illa regna, secũdum gl. valde not. in. c. adrianus. secũdo. lxiij. dist. quam sequitur do. Abb. in. c. venerabilem. in. ix. col. de elec. ¶ Tertio aduerte inquantum Bar. z omnes doct. indifferẽter tenẽt quod
15 res † que semp fuit hostiũ potest relinqui vel donari nõ pure sed sub conditione si capietur ab hostibus, qz expectatio talis cõditionis est honesta, per ter. in. c. abbate sane. de re iudica. in vi. vbi rex aragonũ donauit hospitale sancti Joãnis castrum caluarie cũ suis finib⁹ inter quos erat locus de Rosellis, que

locã erant infidelium: nec vnquã fuerũt nostra sub cõditione si ille rex ea caperet ab hostibus, vz talis donatio. idem tenent Bart. z cõiter alij. l. d. l. liber homo parua. qcgd ibi teneat Ang. quem refert z impugnat. d. Aler. ibidẽ addit. d. Aler. pro ista ꝓclusione ter. in. l. generaliter. ff. j. qui incipit hostilis. j. de fideicõ. lib. vbi decidit ꝙ seruo hostiũ põt relinqui libertas sub conditione si noster esse ceperit. Sed tu cane cõtra oẽs: quia si vera esset cõclusio Bart. z cõis ꝙ res que semper fuit hostiũ possit relinqui vel deducetur in cõtractũ sub illa conditione si capiak ab hostibus certe vana z inanis fuisset dubitatio iuris consulti in. d. l. generaliter. ff. j. an seruo hostium posset relinqui libertas sub tali cõditione si noster esse ceperit. cũ libertas sit res multum favorabilis z cõsret multa pro libertate cõtra iuris rigorem esse statuta. Jta inqt text. in illa. l. generaliter. ff. qs seruo pignorato. z ꝓpterea cõsidera ꝙ ter. in. d. c. abbate sane. allegatus per Bar. z doct. loquit in pia causa in tali donatione facta sub conditione pie cau-
16 se. f. hospitali. Similiter ter. in. d. l. ff naliter. ff. j. loquit in libertate que eodẽ modo dicitur pia causa, vt est ter. in. l. vnica. ad ff. C. de seruo. pi. da. ma. in verb. ad hãc pietatis rationem. z ibi Bal. ad hoc no. z sic cũ ista duo iura allegata scriben. loquanẽ in casibus specialib⁹ pie cause: ergo videt ꝙ limitatio Bar. z doct. generaliter nõ ꝑcedat. tũ pro limi. Bar. z doc. ꝙ ff naliter procedat
17 facit simile ꝙ res mea, ꝓpria põt mihi legari sub cõditiõe si decesserit esse mea: z tũ si legat simpliciter nõ valet nec postea recõualescit ꝓpter regulam cato. l. cetera. ff. j. j. e. o. fm ¶ Pan. de ca. hic.
18 ¶ Tenẽdo decisionẽ Bar. z cõem, adde ꝙ per eã dicunt Bal.
a z Flo. a hoc ꝙ papa nõ posset in terris vel ciuitatibus q̃ semper fuerũt saracenorũ cõstituere z ordinare epos, z tales epi nõ sunt epi etiã noie, nec debẽt epi denominari fm Bal. z Flo. sequitur Raph. cu. hic, qui fortius tenet ꝙ etiã si sint ciuitates que olim fuerint nostre vt est videre in ciuitate Constantinopolitana q̃ a tũc is nõ multis retro annis fuit occupata z papa ibi constitueret epm ꝙ interim nõ põt dici epos donec recuperet. a manib⁹ turce-
19 rum. † nec interim reges gallorum sunt reges Hierusalem: eo qz interim donatio pape non est sortita effectum: z sic interim non põt dici rex nec epus, sed stat in suspẽso donec illa loca recuperentur a manib⁹ infidelium. illa institutio. ff. j. s. de here. instit. iste est pulcher passus nunqd interim donec ille ciuitates detinenẽ ab infidelib⁹ possit intitulari seu denominari epus vl rex ꝓprie, an solũ abusiue. Cõtrariũ tz subtilis doctor. d. Pet. de begu. ꝓ tex. in. d.
20 l. ff. de act. emp. qui vult ꝙ cõtractus rei existẽtis apud hostes: interim est perfectus sed sola executio stat in suspẽso. vñ sicut ibi suspẽsio executiõis nõ impedit titulũ cõtractus: ita nõ impedit qꝰminus interim possit se intitulare regẽ vel epm. Itẽ ex ꝑsuetudine reges Fracorũ appellãt z intitulant se reges Hierusalẽ. Tu aũt ꝓ opi. Raph. cu. ꝙ interim non debeãt appellari epi nec reges ante factã recuperationẽ nisi abusiue. adde multa fa-
21 cere q̃ sunt allegata pro scholastica lectiõe. Jn primis addo † ꝙ electꝰ in epm z cõfirmatus a papa ante cõsecrationẽ non potest dici nec appellari episcopus cũ interim non habeat administrationem. z sic executionẽ. text. est in. c. tua nuper. z ibi do. Abb. in. j. no. ad hoc no. no. de ijs que fi. a ma. par. capi. z tex. in. c. eã te. ibi no. ad hoc no. de accu. z tex. in. c. iter corpalia. in. j. col. de transla. prela. z tex. no. in. c. fi. eo. tit. gl. in. c. j. in glo. j. de rel. do. o. Abb. in
22 c. nostri. in vl. no. de elec. ¶ Secundo qz illud qõ caret effectu caret etiam nomine. tex. est in. l. vnl. z ibi Bal. C. de no. in. quiri. tollen. z illum tex. no. ibi Bal. ad propositũ nostrũ contra tales epos qui dicunt nullatenẽs cũ habeãt titulos nullius vtilita-
23 tis vel possessionis. cle. plerisq;. de elec. fm eũ. ¶ Scõ facit bonam similem: qz comites sine comitatu non sunt ꝓprie comites sz abusiue, vt sunt comites Palatini seu comites sacri palatij. ita inquit Bal. in. c. j. quis dicatur dux cõ. vel marin vñ. feu. Idem tenet do. Ab. in. c. veniens. in. iij. no. de prescri. z idem do. Abb. in c. legebatur. de maio. z obe. do. Car. flo. in cle. ne romani. ff. sane. in. vj. q. de elec. do. Aleꝛ. in disp. sua que incip. figilmundus. in j. colum. tertij dubij. z in. ij. co. iiij. dubij. z idẽ tenet. d. Bar. lau. in disp. sua que inci. augerius. in. xxiij. col. vbi reputat istud di
24 ctum Bal. esse singularissimũ z per illud signãter infert ad practicam ſ ꝙ habens a papa vel imperatore potestatẽ legitimãdi quoscũq; exceptis filijs comitum z baronũ, certe poterit legitimare filiũ naturalem comitis palatini qui non habet comitatum: z sic qui est solũ comes abusiue: qz dicta exceptio debet intelligi: de comite vero qui habet comitatũ z nõ de abusiuo, z ita anno preterito consuluj in ciuitate Patauina. ¶ Quarto facit qz si re ꝓmeris nec nomẽ habere mereris. Jta dicit gl. j. in. c. ad monere. xxxiij. q. ij. item nomina debent esse cõsonantia reb⁹. ff. est z aliud. instit. de dona. z. xv. q. j. in. c. si cupis. ¶ Tamen si velles tenere opi. do. Pe. de begu. posses in q̃one nostra ad ista oĩa vno verbo respõdere ꝙ aliud sit in casu nostro ꝓpter spem pro-

babilẽ iuris postliminij, vt hoc tex. qui nõ militat in ijs q̃ ꝓme dicta sunt ad oppositum in quibus nõ militat postliminiũ, z sic quando loquimur in ciuitatibus que aliqñ fuerunt nostre in quibus propie cadit postliminium, z per ista cũ laude dei remanet vt puto vtiliter expedita ista lex.

1 ¶ Filiusfamilias solus sine iussu patris precedente non habet ius optandi, licet optio sit sibi in testamento relicta.
2 Ratio quare filiusfa. nõ põt optare, z ibi ponit quatuor rõnes.
3 Filiusfa. non adit nec vouet sine iussu patris, z de ratione. nu. 5.
Filiusfa. cui cõpetit ius eligẽdi et ex sua stipulatiõe sol⁹ eligit.
4 Filiusfa. in legato alternatiuo solus eligit.
5 Ratihabitio consistit in simplici voluntate. z tamen filiusfa. potest solus ratum habere.
6 Dominium z ius rei legate acquiritur ex optione.
7 Optio qñ cõpetit ex stipulatione, an solus filius optare possit.
8 Optio quod sit quedam repudiatio.
Jus causarum ex contractu z sic ex ꝓpria prouisione quod sit potius quam causatum ex vltima voluntate. z nu. 14.
9 Ratio quare pater non possit sequuta optione per filiumfa. facta prestare consensum z eam ratificare.
10 Optio non potest fieri ante aditam hereditam.
11 Testamentum coꝛruit hereditate non adita z legata nõ debẽt.
12 Argumentum de contractibus inter vivos ad vltimas voluntates an sit bonum.
13 Adire non possunt seruus nec filius sine consensu patris vel domini nec ipse pater vel dominus soli adire possunt quãdo filius
a et seruus sint instituti.
15 Filiusfamilias solus an possit eligere qñ electio sibi competit ex suo contractu ex quo sibi solui potest.
16 Lex ff. in prin. j. de ver. ob. quod loquatur in electione que cadit in alternatiuis z quod hic tex. loquatur in optione generis.
17 Differentia inter optionem z electionẽ, qz optio ꝓprie cadit in legato generis z electio in alternatiuis, z circa hoc vide. j. nu. 2.
18 Optio est magis iuris quam facti, z est magis iuris querendi quam questi, sed electio est ius questum.
19 Differentia inter optionem generis z electionem alternatiue.
20 Optio quando est legata filio in genere de aliquo ex quo nõ est ius questum patri talis optio remanet penes filiũ z nõ transit ad patrem z an dicatur ius acquisitum. j. nu. 23.
Facultas optandi an transeat ad patrem z dominium. j. nu. 23. quod transinititur.
21 Jn legato generis an aliquid sit in obligatione.
22 Filius in querelis magis põt preiudicare patri ꝙ in questis.
Prelatus solus sine capitulo potest preiudicare ecclesie in querendis non questis.

Julianus. Optio nõ potest fieri a filiosa. sine iussu patris nec ante adita hereditatem. h. d. Jsta lex videretur cõgruẽtius situata in tit. j. de optio. leg. Jsta lex ponit duo de requisitis ad hoc vt valeat electio vltra ista, alia tria requisita ponit glo. magistra in. l. serui electione. in princi. s. eo. hic allegata per glo. z glo. in. l. si tibi. ff. vnius. j. de optio. lega. ¶ Mo. j. ex hoc
1 tex. † quod filiusfa. solus sine iussu patris precedente non habet ius optandi. Quis optio ipsi filiosa. fuerit in testamento relicta. Opere pretium est videre pro intellectu tex. que sit ratio hui⁹ re-
2 gule quare filiusfa. qui potest facere omnes contractus. z alios actus sine iussu patris, z ex eis personaliter obligat excepto mutuo z voto. l. filiusfa. j. de actio. z oblig. z. l. tam ex contractibus. s. de iudi. quare sine iussu patris non potest optare. reperio assignari quatuor rationes. primam assignat Jmo. z ¶ Pau. de cast. hic, que colligitur ex no. per Bar. in. l. qui in aliena. in prin. s. de acqui. heredi. z. l. seruo inuito. in prin. j. ad trebel. quia electio cõsistit in libera voluntate sicut aditio hereditatis z votum † vñ
3 sicut filius nõ põt adire hereditatẽ nec vouere nisi ꝑcedẽte iussu patris. l. si qs mihi bona. ff. iussum. s. de acq. here. z. l. si qs rẽ. ff. voto. j. de pollic. ita non potest filiusfa. optare nisi iussus patris ꝑcedat. istã rationẽ impugnat. d. Aleꝛ. duplici fundamẽto. Pri-
4 mo qz attẽta ista rõne seqret † ꝙ etiã electio que cõpeteret filio ex sua stipulatione nõ posset p solũ filiũ expediri qõ est contra. l. ff. in prin. l. si stipulatus fuero illud. j. de ver. ob. Sz ad istã primam impugnationẽ. d. Aleꝛ. tu potes clare respõdere ꝙ in cõtractibus illud fit: qz electio cõpetit filio ex sua stipulatione: z sic ex sua opera ergo solus filius eligit. ita loquitur ibi a prealleg. z ita respondet glo. hic in vltima sol. cõiter approbata. Tamen cane: qz isto modo dicta rõ Jmo. z ¶ Pau. de ca. nõ procederet generaliter. ¶ Secundo impugnat. d. Aleꝛ. qz in legato alternati nõ põt solus filius eligere fm Bar. z alios hic. z in. d. l. ff. in prin. vbi est tex. de hoc cuius contrariũ esset dicendum si dicta ratio esset vera. sed tu respõde ex doctrina Bar. hic circa ff. ꝙ quãdo electio est in alternatiuis eũ vtrũq; fit in obligatiõe, z sic obliga

a ¶ Et Flo. ad de ex cõtractu Bal. vñ facere ꝙ ponit Jnn. in. c. qõ sup. de voto. vbi vult ꝙ papa habeat ẽt iurisdictionẽ super infideles. preterea cõstitutio epi scopi videtur fieri vt fides christi ꝑdicetur z christiani moneãtur in fide. c. cleros. xxi. dist.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tio tunc queratur patri,ꝛ remaneat electio que est meri facti: iō tunc per solū filiū explicatur cū ad patrē vel dñm non transeat. ℣.ſz cū factū.insti.de stip.seruo. Sed caue qꝛ etiam isto modo restringeret dicta ratio vt generaliter nō procedat. ¶Ego vltra
3 do.Alex.impugno dictā rationē alio medio:ꝙ ratihabitio cōsistit in simplici voluntate vnius:ꝛ tū solus filius:ꝛa. pōt habere ratum etiam sine iussu patris.l.ij.in ſ.ff.ſo.ma.l.ſi ſine.℣.ſi.ſ.rem ra.hab.ꝛ istud ꝓbatur Bar.in.d.l.qui in aliena.in princip.vbi circa hoc Bar.plene distinguit vt ibi per eum. Preterea ꝛ scdo ꝙ ista ratio Jmo.ꝛ Pau.de ca.dum arguūt de hereditate ꝛ voto ad optionē:nō videtur esse bona:eo qꝛ in aditione hereditatis ꝛ in voto cauſatur obligatio.ꝛ ita loquit Bar.in.d.l.qui in aliena in prin.sed in optione legati nō cauſaꝫ obligatio nec onus nisi fuerit expſſum a testatoꝛe.l.ſi hērēdē.in prin.ſ.mā. ¶Secundam principalem rōnem assignat.d.Alex.ꝛ no.per Bar.hic: eo qꝛ in iure querēdo patri est necessarius cōsensus patris sicut est in aditione hereditatis ꝛ hoc in optione. Ista rō mihi non placet nec est generalis:eo qꝛ in voto nō agit de iure querēdo patri ꝛ tū requiritur consensus patris.l.ſi qui rem.℣.voto.ſ.de pollic.
4 ¶Tertiā subtiliorē rationē assignat in effectu Areti.hic, lz palia verba que videntur ad aliud tēdere:qꝛ optio hz mixturam
5 iuris ꝛ facti.† De primo ptz qꝛ per optionē acquirit ius ꝛ dñium rei legate.l.apud auſidiū.ſ.de op.leg.de ſcdo etiā ptz cum sit mada declaratio volūtatis filij inſeparabilis ab eius persona.d.℣. sed cum factum.iuncta.d.l.ſi quis stipulatus fuerit illud.in ꝓn. vñ succedit ratio iuriſcō.in.l.acgritur.℣.j.ſ.de acgrē.re.do. vbi
7 dicit tex.ꝙ filiꝰ ꝛ seruus nihil ꝓpriū habere pōt: ideo si heres instituꝫ sit nisi nostro iussu adire hereditatē nō pōt:qꝛ nihil iuris sibi pōt acquirere. ¶Et si diceres ↄ ista rōnem Are.put alii qui in Jrū facere videnꝫ qō attēta ista rōne seqrēt ꝙ vbi optio cōpeteret ex contractu:ꝛ sic stipulatione non posset solus filius optare ꝓpter respectum iuris,contra.d.l.ſi.in prin.ſ.de ver.ob. defendēdo rationē Are.tu rīde ex doctr.Bar.hic in ſi.ꝙ nō electio cōpetit in alternatiuis vtrūq; est in obligatiōe,ꝛ obligatio ꝛ sic ius primo acqrit solū patri,ꝛ postea electio qꝛ est meri facti explicabitur ꝓ solū filiū.ita loquit.d.l.ſi.in ꝓn.an tū illa doc. Bar.sit vera statim.ſ.plene dicēt. ¶Quārtā rationē habes ex
8 mēte Bar.in.d.l.g in aliena.in prin.ſqꝛ optio est quedā repudiatio.nā optādo vnū repudio ceteros.Sed solus filiꝰ sine iussu patris nō potest repudiare.l.is ꝙ heredes.℣.ſi.ſ.de acq.here.ꝛ bar. in.d.l.qui in aliena.ad hoc ponderat istū tex.ꝛ si dicaꝫ ergo idez in contractu cōtra.d.l.ſi.ſ.de ver.ob.dic ꝙ potēstas est ius cātū ex tr.actu:ꝛ sic ex ꝓpria ꝓuisione ꝙ ex vltima volūtate ℔ glo.
9 bic in ſi.vbi dicēt. ¶Scdo circa istum tex.pōt ꝺubitari.† nā ad hoc vt filius possit optare requirit iussus patris,vt dicit tex.ſz iussus debet precedere.l.ſi quis mihi bona.℣.iussum.ſ.de acqui. here.quare non sufficiat simplex iussus patris etiā postea subsequēs potest dicere ꝙ optio est actus legitimus ꝛ qñ sit non pōt stare in ſuſpenſo.l.act' legitimi.ſ.de reg.iu.c.cū in electiōibus. de elec.in.vi.sed si posset postea ratificari per patrē staret in pendēti. Jn cōtrariū videt stringere tex.in.l.cū incert'.ſ.eo .vbi in legato generis ſi heres tradat stichum seruo legatarij:dicit tex. ꝙ si legatarij' postea habeat ratū est ꝓinde ac si a principio fuisset in obligatione.respōde ꝙ ibi nō erat relicta optio illi seruo
10 cui hes tradidit stichū:ꝛ sic nō vī ad ꝓpositū facere. ¶Secundo no.ex tex.ꝙ optio non pōt fieri ante aditam hereditatē.concordat.l.ij.l.iij.ꝛ.l.optione.ſ.de op.lega. Ratio huius regule est: quia ad hoc vt valeat optio debet precedere causa valida ex qua ius eligendi deferatur:ꝛ sic ꝙ hereditas sit adita ℔ Bar.in.l. serui electione.in prin.in.ſ.oppo.℣.eo.facit.l.ſ.℣.qō ait ꝓtor.ſ.
11 quo.lez.† illā hērēditate nō adita corruit testamentū.insti.de hered.que ab intest.in prin.ꝛ legata nō debent hereditate non adita.l.nemo.℣.de testa.tu.l.ſi nemo.ſ.de regu.iu.ꝛ.l.eā quā.C. de fideicō. ¶Expeditis textua. Lapio gl.in verb.optari posse. quā diuide in duas partes. Jn prima declarat tex. Jn secunda op.ꝛ quadrupliciter solvit:tamē prima ꝛ quarta ſol. tendunt ad idē ꝛ sic illa quarta solu.est ratio prime ſo.ꝛ consequenter in effectu sunt tres tū ſol.secūda est ibi.ꝛ sic est contra. Prima ſol. de per
12 se non vī bona.cum bonū sit argumentū de contractibus inter vnos ꝛ vltimas voluntates.l.seruum filij.℣.cum qui chirographum.ꝛ.l.que de legato.ſ.eo.nisi iungas quartam ſol. glosſ.vbi ponit rōnem diuersitatis inter cōtract' inter vnos ꝛ vltimas voluntates. Tertiā ſol.gl.quod suppleatur ꝓ istā vt iura iuribus concordent:tenet subtilis Pet.de bellaper.vt refert Bar. sequitur And.de pisis,vt refert Bal.istam solu.etiam sequitur Are.in.d.l.ſi.in prin.Sed istā ſol.repehendunt Bald.Flo. do. Alexā.ꝛ do. Pe.de.bex.u.bic:qꝛ ℔ eos est de directo contra tex.in d.l.ſi.in prin.qui dicit non pater vel dominus,sed filius ꝛ seruꝰ debēt eligere. ¶Tu aduerte qꝛ ille tex.nihil penit' facit cōtra istā ſolu.quia licet dicat ꝙ pater vel dñs nō debeat eligere,ſz filius vel seruus:per hoc non sequitur ergo qñ filius vel seruꝰ eligeret non debet precedere iussus patris vel dñi,vt hac.l.ꝓbo clarissime. †Mā qñ filius vel seruus sunt heredes instituti,pater vl
13 dñs possunt adire.l.cū ꝓponas.C.de here.insti.ꝛ tū ſi filiꝰ vel seruus volunt adire requiritur ꝙ ꝓcedat iussus patris vel dñi. l.ſi qs mihi bona.℣.iussum.ſ.de acquir.her. Jsto modo optime defendit ista tertia ſo. ¶Ultimā ſol.gl.tenet Dy.hic per notā. per gl.in.l.ſi vꝛoz.in.gl.ſi.C.de condi.infer.ꝛ per.gl.in.ſ.ex ꝺitionali.insti.de ver.obli. Jstā ſo.tenet Bar.in ꝓimo mēbro sue distin.eā ſequitur do.Alex.hic ad ſi.ſequit Bar.in.d.l. ſi.ī ꝓin.
14 ꝛ istā quartā tene ꝙ qua bene facit:† qꝛ firmius ꝛ potēti' est ius qō quis acquirit sua opera ꝛ sua ꝓbitate ꝙ qō habet ex ꝓsona alterius.tex.est no.in.l.ſi quid bello.ꝛ ibi Bar.ad hoc not.ſ. de capti.facit.l.ſi filius.℣.erit rubriano.ꝛ ibi glo.ſ.de fideicō.lib. Bar.coniungendo simul bas ſol.distinguit,ꝛ facit duo mēbra ꝓncipalia vt hic per eū.ꝛ cū ista doctrina Bar.tenēt Bal.Ang. Sali.ꝛ Flo.hic. ¶Tu aduerte circa ꝓimū membrū Bar.hic
15 ꝛ in.d.l.ſi.in ꝓin.inquātū Bar.facit istā consequentiā† filio vel seruo potest libere solui illud qō debetur ex contractu ꝓ eos celebrato.l.qō seruus.℣.deposi.ꝛ.l.ſi vnꝰ.in ꝓin.℣.de pac.ergo libere potest solus filiꝰ eligere qñ electio competeret suo contractu: qꝛ si nō posset libere eligere nō posset ei solui.reꝓbat Are.nō. hic,ſz in.d.l.ſi.ſ.ꝓn.per tex.in.l.cōtra iuris ciuilis regulas. ℣.fi. ℣.de pac.vbi ꝓcuratori habēti liberā administratiōnē,ꝛ liberū mādatū pōt solui:ꝛ tū ipse nō pōt acceptare rē deteriorē pro meliore ꝛ sic eligere.sicut hic etiā posset cōtingere in electione ꝙ
16 filius optaret rē deteriorem. Confirmo qꝛ recipere solutionem debiti videt esse quid facilꝰ ꝙ eligere seu optare:qꝛ eligere posset esse ꝓiudiciale patri vel dño eligēdo rem deteriorem. Jtez qꝛ vnam optādo alias repudiat.vt dixi in tex.ꝛ sic aufert patri ius electiōis qō nō est recipiēdo solutionē veri ꝛ ꝓpriī debiti. Nisi tu diceres ꝙ etiā recipiēdo solutionē posset filiꝰ vel seruus ꝓiudicare patri vel dño si cōsumeret vel perderet rem solutā:
16 ꝛ sic consideradō accidētia que pōt contingere. ¶†Circa ℔ membrū Bar.aruerte ꝙ Bar.vltra sol.gl.ponit nūc aliā quintā sol.ad.d.l.ſin.in prin.ꝙ illa loquatur in electione que cadit in alternatiuis,sed ista lex loquitur in optiōe generis:ꝛ sic loquuntur in diuersis terminis.lz Bar.ꝛ alij non declarent. Tu declara istam sol.Nam ꝙ in ista.l.ſit optio generis:ꝓtz qꝛ filiofa. fuit legatum ius optādi,ꝛ sic in genere nō descendendo ad aliquam speciem:puta lego filiofa.optionē vnius de seruis meis in genere.sed tex.in.d.l.ſi.in prin.loquitur in electiōe ꝙ cadit in alternatiuis ibi ſpecialiter expſſis:qꝛ filius vel seruꝰ ſtipulatꝰ est illā aut illā rem quā vellet eas ſpecialiter expſmēdo:ergo bene ſtat ꝙ ista.l.loquit ꝛ ꝓcedit in optione generis: lex cōtraria logꝫ in electione ꝙ cadit in alternatiuis:ꝛ sic in diuersis terminis. Et
17 que sit ratio diuersitatis declarat Bar.ꝛ.ſ.statim dicā. ¶Scdo diligenter aduerte ꝙ Barto.† constituit duas differentias iter optionē ꝛ electionē. ¶Prima qꝛ optio ↄz ꝛ cadit ꝓprie in legato generis in quo nil est in obligatione.l.cū incertus.ſ.eo.gl. in.l.meuius.℣.duobus.ſ.de leg.ij.gl.in.l.cū quis.in glo.magna. ℣.de cond.inde.sed electio cadit in alternatiuis in qbus vtrūq; ℔ est in obligatione sed alterum tm̄ in solutione.l.illud.cū glo.magistra.℣.de ꝓli.pec.ſi duo.ſ.de verb.obl.ꝛ sic vno verbo optio
18 est generis:electio alternatiue. ¶†Scda differētia est qꝛ optio est magis iuris ꝙ facti,est magis iuris querendi ꝙ quesiti:ideo concernit partē ratione acquisitionis consistētis in iure,vt hac l.Sed electio est ius quesitum cuius executio consistit postea in mero facto,ꝛ sic in declaratione volūtatis:ideo cōpetit soli filio vel seruo sine patre vel dño.℣.ſz cū factum.insti.de stipu.ser.ꝛ.d. l.ſi.in prin.ꝛ sic verbo optio est ius querēdi:electio ius quesitū. Jstas duas differentias vult Bar.hic ſi bene aduertaſ,ꝛ ad ſc
19 cundā differētiā.adde Bal.hic,alij nihil tangunt. ¶†Adde tu tertiam differētiā inter optionē generis ꝛ electionē alternatiue quā ponit Bar.in.l.ſi is cui.in vltima oppo.ſ.de leg.ij.vbi dicit Bar.ꝙ quando est legata optio circa genus:qꝛ ibi nulla res est in obligatiōe vt dixi erronea optio non nocet eligēti,qñ optās putauerit illū solū sibi esse legatū qui eligit.ſi vero est legata electio in alternatiuis in quibus vtrūq; est in obligatione,vt dixi certe erronea electio bene ꝓiudicat eligēti ſi eligēs per errorē putauerat illam rem solam quam elegerit fuisse sibi legatā.put de hoc est tex.no.in.d.l.ſi is cui.ꝛ hoc Bar.ibi reputat bene not. ꝛ illum tex.in.d.l.ſi is cui.alibi reputat singularē Bal.in.c.ſi. in
20 j.col.de ſer. ¶†Jstā doc.Bar.in ꝓtum vult ꝙ quādo legata est optio filio de aliquo in genere:qꝛ nō est ius quesitū optio remanet penes filium vel seruum ꝛ nō trāsit ad patrē vel dominum, licet eorum iussus debeat precedere,vt hac.l.reꝓbat subtiliter Raph.cu.qꝛ etiam facultas optandi in genere transit ad patrē ꝛ dominum. per tex. fortē in.l.ſi pamphilo. ℣.de optio. leg. Jlle tex.ꝓ certo est solēnis ꝛ mirabilis ꝛ multū stringit ↄtra Bar.

do.Alexan.

¶Do.Alex.hic rīdet ad illū tex.℔ Bar.in.l.ſi stipulatꝰ fuerim illud.in ꝓin.℣.de ver.obl.qō ibi ille pamphilus seruus erat manumissus a dño post cessionē dicti legatari:ideo cū deſierit esse in ptāte dñi:ꝛ sic cesset iussus dñi:ideo de necessitate trāsit optio ad ipsum dñm.secus est quādiu durat in ptāte dñi vt hac.l. Jstā sol.fortiter reprehendit idem Raph.cu.ꝛ miror ꝙ do.Alex.nō referat,qꝛ ista sol.Bar.non hz rationē:qꝛ si dño queritur optio seruo manumisso ergo fortius debet queri si est in ptāte, sed tu defendēdo sol.Bar.dic ꝙ donec seruꝰ est in potestate dñi in simplici legato optionis non pōt eligere sine iussu dñi.text.est hic. Sed qñ est liberatus a dñica potestate ante factam electionē,sed post diē cedētem legati:tūc solus dñs pōt optare: eo qꝛ durante dñica ptāte pōt iubere seruo ꝙ optet.ideo interim nō competit dño ius optandi qō iubere nō pōt soluta potestate.ita loquitur tex.ibi. ¶Do.Alex.dicit alios nō discutere veritatē doctorum
21 Bar.ꝛ in alio reprehendit Bar.† inquātū cōstituit differētia inter legatū optionis generis ꝛ legatū electionis alternatiue:qñ ℔ eū vtroq; casu res dicitur esse in obligatioe:cū postea veniat per sol.certificanda.l.cū incertus.ꝛ ibi no.ſ.eo.ideo trāsmittitur ius optandi ad heredes.l.illud.ſ.de op.lega.ꝛ si dicatur ꝙ in legato generis nihil sit in obligatione.per gl.in.l.meuius.℣.duobus.ꝛ gl.in.l.cum quis.in gl.magna.℣.de condi.inde.Respondet.d.Alex.℔ Bar.in dictis locis.ꝛ Bart.in.l.ij.℣.ꝛ harum.ſ. de ver.obl.ꝙ ille gl.ꝓcedunt qñ nondū est certificata res,sed ea certificata censet ab initio semper fuisse in obligatione.sed equi uocat.d.Alex.eo qꝛ Bar.loquitur ab initio ante factā certificationem vbi tūc dicit ius querendū habito respectu ad rem que postea certificatur mediante optione ꝛ que continet sub genere. ¶Ego cōtra doctrinam Bar.fortius teneo.nam Bart.vult ꝙ in optione generis:quia agitur de iure querēdo cum nihil sit in obligatione.filius non posſit optare sine patre vt hoc tex.ꝛ ſi nō posſit ꝓiudicare patri.secus est in electione alternatiue vbi obligatio est quesita patri cū vtrunq; sit in obligatiōe. Jsta doctri. Bar.videtur esse de directo contra communes regulas.nam ba
22 bemus ꝙ in querēdis filius magis potest ꝓiudicare patri ꝙ in iam quesitis.l.ſi.C.de acqui.poſ.l.filius pacisCendo.C.de pac. l.cum ꝓponas.C.de here.insti.Sicut etiam solus prelatus ecclesie absq; capitulo potest ꝓiudicare ecclesie in querendis,sed non in iam quesitis.l.iubemus nullam.vbi gl.Barto.ꝛ alij.C.de fac.san.eccle.gl.ꝙj.q.vj.c.ſi.in gl.ſi.d.Abb.ꝛ alij in.c.j.de dolo ꝛ cōtu.ꝛ in.c.tua.ad ſi.de ijs que fiunt a ꝓzela.sine cōſensu. ca. ꝛ sic debet concludi totum cōtrarium eius quod vult Bar. in doc
23 trina sua. ¶†Scdo contra Bar.moueor quia etiam in optione,ꝛ sic in legato generis,dicit esse eius quesitum patri ꝛ non querendum,vt vult Bar.saltem in genere ius quesitum ꝛ ad ipsum legatuꝫ ꝓtz clare:qꝛ tale ius trāsmittitur ad heredes patris.d. l.illud.ſ.de optio.lega.ꝛ.℣.optionis.insti.de leg.quod non trāsmitteretur ſi nō esset ius quesitum:dato ꝙ nulla res ſpecialiter videatur esse in obligatione.d.l.cū incertus.ꝛ ibi no.ſ. eod.ergo videretur quod filius ita deberet posse optādo ꝓiudicare patri sicut eligēdo.vnde absolute teneas vltimam ſol. glo. reiecta theor.Bar.in.ij.eius membro.ꝛ per ista remanet expedita ista lex.Sequitur difficilis admodum ꝛ subtilis.l.cum filiofa.

1 ☞ Casus in terminis in ista lege.
2 Legatarius grauatus restituere alteri legatario non detrabit trebellianicam. Jdem de fideicommissario vniuersali.
3 Beneficium ꝙ quis hz ex persona mea non ↄz me retoquere. Miles ꝛ doct.nō coguntur vgores eorum appellare dominas, licet ipse ex eorum persona domine appellari debeant.
4 Fideicommissum extinguitur si fideicōmissari us decedat ante grauatum.ꝛ nmnero.24.
5 Fideicommissum iniūctum patri vel domino heredi instituto de restituendo filio vel seruo quando valeat ꝛ grauari detrabāt trebellianicam.ꝛ vide nu.64.
6 Fideicommissum iūctum filio vel seruo heredi instituto de restituendo patri vel domino aut extraneo quando valeat.
7 Verbum do,est aptum comprehendere heredis institutionem, ꝛ quando sit verbum obliquum ibi.
8 Verbum relinquo,ꝓprie ad vltimam voluntatem adaptatur ꝛ etiam ad actus inter vivos.nu.9. Verbum dare,significat dominium transferre.
10 Damnatus per sententiam relinquere omnia bona que fuerūt titij non intelligitur per vltimam voluntatem,sed quod statim restituat.
11 Grauare onere fideicommissi ꝙ possit omnis ille cui acquiritur commodū ex testamento siue immediate per se siue per mediam personam alterius.ꝛ vide.nu.22.
12 Heres legatarij ꝙ possit grauari licet ex testamēto nihil ei relinquatur.
13 Pater vel dñs si sunt grauati de restituēdo fideicōmissum ex te

stamento in quo filius vel seruus sunt heredes instituti,an ꝛ qñ trebellianicam detrabant.
14 Heres etiam nō scriptus in testō,sed ex legis dispositione ꝛ tacita voluntate defuncti ꝛ granatus detrabit trebellianicam.
15 Obligatus sibiipsi ꝙ quis esse non possit.
16 Actio ꝛ passio non possunt in eodem subiecto concurrere cum sint contraria.
17 Differentia personarum inter quos esse debeat.
18 Ludere ad tabulas quis secummet non potest. Jmperare sibimet ꝙ quis non possit.
19 Eligere seipsum ꝙ quis non possit tamen potest electioni de se facte consentire.nu.21.
20 Creditor cui data est potestas vendēdi pignus cui voluerit,nō potest vendere sibimet.
22 Judex potest seipsum eligere in depositarium, ꝛ ꝙ sequestrum penes se ponatur.
23 Casus in quo persona legatarij ꝛ res legata sunt vnum ꝛ idem.
24 Fideicōmissum conditionale non transmittitur ad heredes si fideicommissarius conditione pendente moriatur.
25 Testator si reliquit nepoti,ꝛ si decederet sine liberis ꝙ res reuertatur ad heredē vniuersalem si interim heres vniuersalis predecedat restitutio non debetur.
26 Filius nō transmittit fideicommissum conditionale si moriatur conditione pendente.
27 Fideicōmissum pure ꝛ simpliciter relictum a patre filio, an semper videatur delatum in tempus sui iuris.
28 Filium emancipare ꝛ seruum manumittere pendet a volūtate patris ꝛ domini.ꝛ vide.ſ.nu.39.in ſi.
29 Filiusfa.institutus heres acquirit sibi hereditatem ꝛ non patri sed quo ad vſum fructum.
30 Peculium aduentitium non cadit in seruo. Lex ista ꝙ hodie habeat locum nō solum in seruo,sed etiam in filio in hereditate aduentitia.
31 Testator nō potest grauare onere fideicommissi illum cui in testamento nihil relinquit.
32 Bzauari per fideicōmissum ꝙ possit ille qui ex legis dispositione ꝛ volūtate testatoris commodum incontinenti presenti statu consideratо ex testamento habet.ꝛ.ſ.nu.11.
33 Attēdi nō debet illud qō futurū pōt euenire a casu vel fortuna.
34 Heres heredis sub nomine appellatiuo grauari potest.
35 Quando filius vel seruus instituūtur heredes, an acquiratur peculium vel domino ex testatoris voluntate.
36 Si testator instituit aliquem heredem ꝛ si decesserit sine filijs et filij filiorum sine filijs grauat ipsos filios vltimo decedentes ꝛ si fideicommissum valet.
37 Scriptum ↄz qō oculis corporeis legit.ꝛ nō indicio intellectus.
38 Testator presumitur cogitare illud qō lex disponit ꝛ eius volūtatem conformare dispositioni legis.
39 Augmētum est eiusdē nature cuius est alia portio cui accrescit.
40 Fideicommissum ꝙ non possit relinqui a substituto filij exheredati cui testator aliquid legauit etiam in eo quod ei fuit relictum ad substitutum peruenit.
41 Testator quod possit grauare heredem legatarij.
42 Filius exheredatus cui fuit factum legatum ꝙ grauari fideicommissum possit.
43 Filius licet in legitima grauari nō possit:tamen eius substitutus grauari potest.
44 Arrogati substituꝰ ꝙ grauari possit in quarta arrogato debita.licet ipse arrogatus grauari non possit.
45 Legitima que debetur filio,ité arrogato,item domino debetur ex legis dispositione ideo in ea grauari non possunt.
46 Ratio specialitatis.l.cum quidam.C.de lega.que sit.remissiue.
47 Bzauari fideicōmisso quando possit ille ad quem peruenit de bonis testatoris mediante persona alterius. Sentiens commodum non pecuniarium ex testamento nō potest fideicommisso grauari pure sub conditione sic.nu.50.
48 Bzauamen debet esse commensurabile oneri iniuncto.
49 Jlle cui relictum est iuspatronatus ecclesie ꝙ nō potest grauari onere fideicommissi.
51 Bzauari ꝙ quis possit in plus ꝙ sibi legatum sit per viam fidei commissi conditionalis. Seruus cui libertas est relicta ꝙ possit sub cōditione grauari.
52 Jlle cui aliquid peruenit ex legis dispositione vel casu fortuito ꝛ non incontinenti sed ex interuallo ꝙ possit grauari fideicōmisso sub nomine appellatiuo,ꝛ sic in genere vt heredē heredis.
53 Heredem habere ex testamēto vel ab intestato necessarium est.
54 Heres heredis an sub nomine ꝓprio nominatur.
55 Jus in specie an sit potētius,quam ius in genere.
56 Rationale dictū magis deberet mouere iudicem quā lex ipsa. Querere rationem vel legē vbi naturaliter sentinꝰ, nihil aliō

Universidad de Deusto
Biblioteca

est quam infirmitas intellectus.
57 Soluens vt statim recipiat qđ nihil agatur.
58 Fideicommissum relictum filio vel seruo qđ a principio condi ti testamenti non valebat nđ pot̃ cõfirmari ex validitate postea superueniente.
59 Testđ q ab initio est nullũ ex casu superuenienti nđ cõfirmaf.
60 Seruꝰ quibus casib⁹ libertatẽ cõsequi possit etiam dño inuito.
61 Vide tex. an intelligi debeat quando pater vel dominus fuerint grauati fideicõ. in diem vel sub conditione.
62 Tertius intellectus ad hunc tex. q non procedit: q non potest ad seruum adaptari ex quo in eo nihil est immutatum.
63 Filiusfa. qđ habeat plus iuris quam seruus.
64 Fideicommissum pure ꝛ simpliciter relictum a patre vel dño filio vel seruo heredibus institutis an valeat.
Verbum venire, appositũ in dispositiõe q intelligaf cũ effectu.
65 Seminatio qđ ostendat voluntatẽ enigam disponentis.
66 Si filiusfa. instituitur heres ꝛ pater grauatur de emancipando filium: tunc censetur pater grauatus de restituendo filio eman cipato oia bona ipsius testatoris. secus si pater est institutus ꝛ grauatus de emancipando filium.
67 Argumẽtum a cõtrario sensu non sumitur qñ ob hoc resulta ret absurdus intellectus ꝛ aliis iuribus repugnans.
68 Tacita conditio an faciat cessare regulam catonianam annul lantem fideicommissum.
69 Fideicommissum an simpliciter relinqui possit a patre vel dño heredibus institutis filio vel seruo niſi expresse sint adiecta ver ba impertantia dilationem in tempus relictum valeat.
70 Quando seruus est institutus ꝛ grauatus dominus de prestan do fideicommissum extraneo, ꝛ seruus effectus sui iuris adeat. an teneatur ad fideicommissum.
71 Si a seruo herede insolidũ instituto sint facta legata, ꝛ in eodẽ testamento pariter fiant legata a domino: tunc eorum legatorũ non fit contributio ad detrahendam falcidiam.
72 Pater grauatus de restituendo filio quando detrabat trebel lianicam ab ipso filio.
73 Filiusfa. heres institutus hereditatẽ adeundo facit patrem he redem. ꝛ nu. 83. quo ad effectum ꝛ commodum ꝛ heres remanet quo ad nudum nomen facti. nu. 76. ꝛ seq.
74 Seruus heres institutus an sit heres nomine ꝛ effectu, vel nole solum. ꝛ nu. 76. ꝛ ibi q etiã nec nomine quo ad directas. ꝛ nu. 77. ꝛ. 86. ꝛ. 87.
Heres nudo nomine non excludit substitutum vulgarem.
75 Heredem esse de iure ciuili non cadit in seruo.
78 Successorium edictum non habet locum in fuitate de persona ad personam.
79 Suitas confirmat exheredationem filij absq; alia adiectione.
80 Vtiles actiones q nõ trãseãt qñ restitutio fit habẽti directas.
81 Actus testatoris vt valeat non debet attendi illud qđ testator fm verba ordinauit, sed illud quod ius disponit.
82 Pater in hereditate aduentitia filio relicta habet bodie solum vsumfructum, ꝛ in eo dicitur singularis successor.
84 Filius ꝛ seruus heredes instituti ante aditam hereditatem nõ dicuntur proprie heredes.
85 Jus adeũdi ante aditã hereditatẽ nõ ꝺz esse in bonis nostris.
87 Filius ꝛ seruꝰ q non acquirant ea que sunt facti patri vel dño.
88 Quos effectꝰ pducit notatio heredis remanẽs in filio vl seruo.
Jura sepulchrorũ q remaneãt penes heredem nudo nomine: ꝛ sic acquiritur filio ꝛ seruo heredi instituto.
89 Feudum acquisitum pro se ꝛ heredibus suis qualibuscunq cõ prehendit legatarium ꝛ eum qui impropie est heres.
90 Filiusfa. si institutus est heres a testatore erraẽt quem putabat sui iuris, an habeatur illa distinctio que habetur in seruo.
91 Substitutio pupillaris qñ est facta per illa verba qsquis mihi heres erit sit heres filio meo impuberi decedẽti in pupillari eta te filius vel seruus instituti adierũt iussu patris vel dñi si post ea tpe mortis pupilli reperiuntur sui iuris poterunt ex substitu tione pupillari admitti ꝛ sibi acquirunt.
92 Pax si ex forma statuti ꝺz haberi ab herede occiſi ꝛ seruus vel filius sit heres institutus ꝛ iussu patris vel domini adierũt he reditatem occiſi, an debeat haberi ab heredibus scriptis, an vero a patre vel domino. ꝛ. 96. cum pluribus seq.
93 Conditio implenda in psona heredis q debeat impleri in per sona filij heredis scripti.
Nominatus heres in testo q sit heres quo ad ea que sunt facti.
94 Pacem facere est meri facti, ꝛ non est quid hereditarium. nu. 95. ꝛ vide. nu. 99. in fi.
95 Bannitus si non possit reuerti intra decem annos niſi habuit pacem ab heredibus occiſi ex forma statuti q sufficiat si habeat pacem a filio qui hereditatem repudiauit.
96 Filius ꝛ seruꝰ heredes scripti post acquisitionem factã a patre vel domino dicuntur heredes impropriſ.
97 Verba in statutis propie non impropie accipiuntur.
98 Verba in conditionibus propie ꝛ non impropie accipiuntur.
Verba intelligi debent cum effectu.
99 Heres est idem quod dominus.
100 Pacem facere de morte occiſi non pertinet ad filias feminas: nec etiam sanguinis vindicta sed ad masculos spectat.
101 Statutum q occidens occidatur niſi habuerit pacem ab here dibus occiſi est contra ius commune ꝛ vtilitatem publicam.
Pena pecuniaria que applicaretur per statutum pro dimidia heredibus occiſi q debeatur patri vel dño filio vel seruo heredi bus institutis qui iussu patris vel dñi hereditatem adiuerint.
102 Adiectiuum plurale qđ detur duobus substantiuis in singula ri ꝛ quando etiam addatur in singulari. nu. 104.
103 Adiectiuũ in plurali qñ possit vni substãtiuo ĩ singulari addi.
105 Fideicommissarius vniuersalis mortẽ ante restitutionẽ fidei cõmissi sibi factã ab herede q transmittat tale fideicommissum ad heredes suos, ꝛ fideicõmissum esset pure relictum ꝛ est cõis.
106 Fideicommissarius vniuersalis est quasi heres ꝛ iura de here de loquentia procedunt etiam in eo.
107 Hereditas non adita ideo non transmittitur: q heres añ adi tam hereditatem nullum ius habet. ꝛ nu. 108. ꝛ sed. ꝛ nu. 113.
109 Facultas adeũdi ad heredes ió nõ trãsmittit: q est meri facti.
110 Heres ante aditam hereditatem quod ius habeat.
111 Bonorum possessor ante agnitam bonorum possessionem q ha beat ius, id est bonorum pos. edictalem.
112 Hereditas non dicitur esse in bonis heredis ante aditam here ditatẽ: nec ad eam heres habet aliquod ius quesitũ ꝛ quereduꝫ.
Hereditas non adita non transmittitur.
113 Fideicommissarius vniuersalis ante restitutionem ꝛ actionẽ ex testamento quam transmittit ꝛ cõpetit sibi officium iudicis contra heredem recusantem adire.
114 Jus transmissibile dicit quasi quesitus, ꝛ esse in bonis nostris
Officium iudicis est transmissibile ad heredes.
115 Officium iudicis competens bonorũ possessori pro agnoscen da bonorum possessione non transmittitur ad heredes.
116 Officium iudicis qđ competit fideicõmissario vniuersali qua re sit qđ transmittatur ad heredes. ꝛ nu. 118. ꝛ nu. 120.
Libell⁹ in officio iudicis cõpetens fideicõmissario vniuersali cõtra heredẽ recusantẽ restituere qđ regrat ꝛ qualiter pceduat.
117 Fideicommissum vniuersale conditionale q non transmittat si fideicommissarius conditione pendente moriatur.
Heres vendente cõditione fideicõmissi vniuersalis cogit adire.
Fideicommissum potest per procuratorem peti licet hereditas per procuratorem adiri non possit.
118 Fideicommissum vniuersale quo ad transmissionem an cedat a morte testatoris an vero ab adita hereditate q a morte testa toris ꝛ est communis.
119 Aditio hereditatis nõ potest diuidi quin heres adiens decla retur heres insoliduꝫ.
120 Fideicõmissum vniuersale factũ in testo minus solẽni in quo sit appositа clausula codicillaris in nõ agnitum trãsmittatur.
121 Fructio vtilis ex testo q cõpetat etiam ex codicillis.
122 Transmittere hereditatẽ vel fideicõmissum q nõ sit qđ depen dens ex testamento sed quid extrinsecum extra testamentum.
123 Res vna quando in aliam conuertitur attẽditur natura rei in quam fit conuersio non autẽ rei que conuertitur.
124 Fideicommissarius vniuersalis q transmittat ius deliberan di sicut heres quando mortuꝰ hereditate non adita.
Fideicõmissariꝰ vniuersalis decedẽs post petitionem factã, ꝛ ãs hereditatẽ aditã vel ante restõnẽ q trãsmittit fideicõmissũ.
125 Petitio fideicõmissi ante aditam hereditatem q non cõpetit fideicommissario. ꝛ nu. 132.
Fideicommissum licet cedat statim ad morte testatoris quo ad transmissionem non tamen quo ad petitionem.
126 Petitio partis q nihil operetur ĩ ijs q veniũt expediẽda officio iudicis vt est aditio hereditatis ꝛ fideicommissi petitio. nu. 131.
127 Jus singulare contra regulas iuris non extenditur ad casum habentem minorem rationem.
128 Petitio extraiudicialis nõ dicitur petitio sed interpellatio.
129 Dictum doctoris intelligitur sm legem quam allegat.
132 Heres constituitur in mora etiam ante aditam hereditem.
Mora contracta in adeundo hereditatem censetur etiam con tracta in suo consequenti.
133 Lex cessat cessante eius ratione.
134 In transmissione vel retentione fideicom. q nulla sit differen tia inter filium ꝛ extraneum.
135 Quinta lectura ad istum tex. q sit vera, ꝛ est amica litere.
136 Intellectus ad. l. si tñ heres. ff. l. heres meus. ff. de cõdi. ꝛ demon.
Fideicommissum relictũ extraneo si deficit quare est q nõ rema net penes

net penes filium sicut quando est relictum patri.
137 Substitutio per hec verba quisquis mihi heres erit sit etiaꝫ he res filio meo impuberi q facit filiũ esse heredẽ vigore substitu tionis pupillaris si tpe mortis pupilli reperiſ factus sui iuris.
138 Retinens quartam qđ vtatur beneficio heredis instituti.
139 Fideicommissum q retineri pot per quẽcunq; etiã nõ heredẽ.
140 Pater grauatus restituere filio post mortem ipsius patris, an teneatur dare fideicommissum in vita si filium emanciparet.
141 Non refert quid ex equipollentibus fiat quando id qđ fieri de bet non est de forma.
142 Tertius grauatus restituere filio post mortẽ patris q cẽseat grauat⁹ restituere etiã si filiꝰ efficiat sui iuris p emãcipationẽ.
143 Beneficium emancipationis qđ habuit filius a patre non pot vti contra ipsum patrem.
144 Filius quo iure agat cõtra patrem cui a patre relictum est fi deicommissum. remissiue.
145 Lex ista an hodie procedat in hereditate profectitia relicta fi lio contemplatione patris.
146 Quartã detrahere vt qs possit regrif q sit heres ꝛ grauat⁹.
Dispõ ꝛ inducta per duas rõnes ꝛ vna cesset: tñ ipsa remanet.
147 Bñficiũ qđ hꝫ pater a filio q nõ debebat illud ꝺ filiũ retozqre.
148 Acquisitio q radicatur ꝛ fundatur in persona illius cuius cõ templatione sit relictum alteri.
149 In hereditate profectitia quando filius instituitur cõtempla tione patris est perinde ac si pater fuisset institutus.
150 Jsta lex q hodie non procedat in hereditate aduentitia q; tum ad proprietatem, sed qtum ad vsumfructum sic, ꝛ an hoc sit ver rum ibi. nu. 151.
152 Testator si prohibet vsumfructum acquiri patri: tunc filiꝰ ha bebit proprietatem ꝛ vsumfructum.
153 Verbum restituere, qđ significat plenã restitutionẽ cũ fructib⁹.
154 Interpretatio lata qđ fiat in vltimis voluntatibus.
155 In hereditate aduentitia in qua filius est heres institutus ꝛ pa ter granatus de restituendo per fideicommissum, tale fideicom missum non potest intelligi nisi in vsufru.
Expressum dicitur specialiter id qđ aliter non potest in dispositione intelligi.
156 Seminatio actus q extendat enigam voluntatem disponẽtis.
157 Usufructus patri non acquiritur in omnibus illis casibus in quibus olim fideicommissum relictum a patre filio habebat i se tacitam conditionem cum erit sui iuris: aquiritur tamen com moditas donec filius efficiatur sui iuris.
158 In illis casibus in qbus patri non acquiritur vsufructus, ac quiritur tamen commoditas iure patrie potestatis.
159 Arguere de arrogatione ad legitimationem quod liceat.
160 Lex ista inq̃tum loquitur de filio legitimo ꝛ naturali qđ ha beat etiam locum in filio legitimato.
161 Plus est esse filium legitimatum quam arrogatum.
162 Statutum q existentibus filijs masculis femine non succedãt qđ habet locum existentibus filijs legitimatis.
163 Legitimati qñ nullo modo differãt a legitimis ꝛ naturalibus.
164 Actiones vtiles ex trebelliano an trãseant in filiũ restitutiõe fideicõmissi vniuersalis facta a patre filio instituto ꝛ etiam di recte ibi. nu. 166. ꝛ vide nu. 171.
165 Legitimatus est in potestate patris legitimantis.
166 Pater restituendo filio fideicommissum non solum transfert actiões vtiles sed etiam directas que per filium patri acquisite fuerunt. ꝛ vide ibi tenet contrarium, nu. 160.
167 Res de facili reuertitur ad suam naturam.
168 Statutum q mulier non possit alienare sine certa solemnitate q non habet locum quando mulier vellet redonare rem sibi pri mo donatam. ꝛ nu. 170. impugnat.
172 Pater qui est rogatus restituere filio hereditatem profectitiã in qua ipse filius patris cõtẽplatione fuerat institutus q detra hit trebellianicam etiam a filio
173 Concessa vinea ꝛ fundo fructibus plena, an intelligantur etiaꝫ concessi fructus vinee.
174 Adiectiuum singularis numeri qñ referaf ad oĩa precedẽtia.
175 Concessa re qđ videntur concessi fructus pendentes.
176 Dispositio testatoris q debeat referri ad id qđ salua ratiõe re cti sermonis referri potest.
177 Qualitas adiecta in schõ legato, nõ videtur repetita in prio.
178 Qualitas adiecta in pcedẽti legato q cẽsef repetita in sequẽti.
Precedentia magis influunt ad sequentia quam contra.
179 Fructus pendẽtes cẽsentur pars fundi, ita q ex illis potest fieri supplementum legitime filio.
180 Fundus si venditur in quo sunt fructꝰ censentur etiã fructus venditi ꝛ etiam respectu patris coloni partiarij.
181 Actio pro socio vel ex conducto q cõpetat colono contra venditorem qui vendit fundum in quo erant fructus.

Cum filiosa.

Cum filiosa. Jsta lex omnium iudicio difficilis reputat. ꝛ secũdũ Raph. cu. est difficilior lex q̃ sit alia hui⁹ tituli habẽs materiã altã ꝛ pfundã. Ad euidẽtiã hui⁹. l. pe mitte q ista. l. in. ij. parte in ver. actũ demũ ex psona ipsorũ. legiſ in gl. altero de duob⁹ modis. Primo vt intelligaf ex psona. t. ex volũtate pris vel dñi: sic q validitas fideicõmissi relicti a patre vel dño filio vel seruo qñ filius vel seruus sunt instituti heredes pẽdeat a volũtate patris vel dñi si velint eos habere fideicõmiſ sum, als secus est. Jsta lec. tꝫ gl. i. ꝛ gl. antepe. in ver. patris. Secũdo modo legiſ q imo dictũ fideicõmissum sit necessitatis, ꝛ vbum ex persona exponatur in versi. deniq; nã qñ pater vel dñs tenenꝫ ex ppria eorũ psona ad fideicõmissum p eos relictũ filio vel seruo, tunc tenenꝫ vt psona cõmodũ capiens ex testo, ꝛ nõ vt heres. secus qñ tenentur ex traneo ex persona filij vel serui, ꝛ tũc tenentur vt heres, ꝛ ista est vera lectura que subdiuidiſ in quatuor modos per gl. iij. in verbo ex persona ipsorum. ꝛ ibi videbi mus de hoc. ¶ Scõo ad euidentiam premitte q ista lex in. j. ꝛ. ij. parte cõiter procedit in tex. in filio ꝛ seruo. sed postea in. iij. ꝛ. iiij. parte videf solũ procedere in filio. ꝛ tex. videf caute tacere de seruo. fm. d. glo. iij. ꝛ gl. in verb. sed vt patri. cõiter tenet q tota ista lex premisse loquatur in filio ꝛ in seruo, vt habes per Bart. in ij. cppo. tertie partis, vbi dicetur. ¶ Ultimo premitte in ver. si. ꝛ ideo legitur per gl. in ver. retenturũ altero de duobus modis. Primo q hic subaudiaf dictio maxime, ꝛ sic q idẽ sit in extraneo prout in filio. Scõo q denotet facti cõtingẽtiã. Tertio mõ satis extraneo legiſ fm Jac. de are. q loquaf solũ de commodo fructuũ pceptorũ q debuissent filio restitui si superuixisset post patrem. Quarto modo legiſ fm Bar. vt habes per eũ in. j. opp. iiij. partis. Quintam lec. ponit Pau. de casi. quẽ sequitur Are. Sextam ponit subtilis do. Pe. de begu. ꝛ sequnt Mod. seneñ. que sit verior dicetur super. d. gl. in ver. retẽturũ. ¶ Jstis sic hꝫ uiter, p itroductiõe premissis. Diuidit in quatuor partes prin. In prima ponitur vnũ dictum generale tã in filio qnã in seruo ꝛ tam vniuersaliter institutis quam legatarijs. In scõa circa illud vnũ dubiũ declarat. Tertio ex illa declaratiõe ponit vnam illationẽ Juliani. Quarto ponit aliã illationẽ authoris hui⁹. l. scõa ibi, ac tunc demũ. tertia ibi, deniq; quarta ibi, ꝛ ideo. Prima pars nõ hꝫ varietatẽ. Scõa pars in ver. ac tũc demũ. ex persona ipsorum. legitur in gl. altero de duobus modis. ꝛ fcõs intellectus subdiuidiſ in alios quatuor modos per gl. tertiã in verbo. cũ ipsis vbi dicef. Tertia ꝛ quarta pars videf solũ loqui de filio. ꝛ tex. videf caute de seruo tacere fm gl. tertiã. ꝛ aliã glos. in verbo, sꝫ vt pt⁹. Lamẽ vt superius dictũ est cõiter tenef ꝛ bene q tota ista. l. p misc. ue pcedat in filio ꝛ in seruo, vt p bar. l. ij. oppo. tertie partis. vbi dicef. Ultima pars legiſ p gl. in verb. retẽturũ. altero de duobus modis. ꝛ extra glo. legiſ aliꝫ qnq; modis p doc. vñ, pter tot varietates ista lex reddiſ valde difficilis. h. d. fm Bar. cui⁹ summariũ est bonuꝫ ꝛ pot qualibet lectura cõplecti capiẽs cõmodũ ex vltima volũtate per mediã psonã alteri⁹ pot onere fideicõ. grauari. ꝛ si extraneo relinquaf. tũc vt heres trebellianicã reducit sꝫ si ei p qđ acgrit nõ videf grauatus vt heres nec quartã deducit, ꝛ mortuo fideicõmissario antẽ diẽ cedẽtẽ fideicõmissum remanet penes grauatũ. ¶ Vel sic ꝛ pleni⁹ filiosa, vel seruo alieno hꝫ dñ? ĩsitutis vl legatarijs pos sunt eorũ pater vel dñs qb⁹ cõmodũ acgrif onere fideicõmissi grauari, ꝛ si grauaf de restituẽdo fideicõ. ipsis filio vl seruo tũc tenef pater vel dñs ex ꝓpria eorũ psona nõ tã⁹ heredes sꝫ tã⁹ 2modũ ex testõ sentiẽtes, ió tũc trebellianicã vel falcidiam non detrahũt ex psona filij vl serui. ꝛ sic tã⁹ hꝫ des sec⁹ qñ sunt grauati de dãdo fideicõ. extraneo, ꝛ si filiꝰ vel seruꝰ ĩstituti vel legatarij qb⁹ fideicõ. venit reti ntẽdũ nõ superuixerit patri vel dño ꝛ ante moriant deficit cõditio ꝛ sic extinguit fidei. cõ remanet penes patrẽ vl oñm grauatos qui ex ꝓpria persona tenenf. h. d. tota ista lex, nihilo pterm̃isso. ¶ Pone casum ĩ terminis pleni⁹ q̃ gl. i. testator instituit heredẽ filiũfa. vel seruũ alienum aut eis legatum relinquit, ꝛ cogitauit illã hereditatẽ vel legatũ acquiri patri vel dño ex dispositione. l. que vult q quicquid acquirit filiusfa. vel seruus incõtinẽti acquirat patri vel dño, vt nec momẽto remaneat penes filiũ vel seruũ. l. placet. ff. de acqui. he. ꝛ. l. j. in prin. ff. si qs a pa. fue. ma. Qñ deliberauit q oĩno talis filius vel seruus cõsequeretur in effectu talem hereditatẽ vel legatũ, ideo grauauit patrem vel dominum onere fideicõ. vt illõ qõ ad eos pueniret ex hꝫ ditate vel legato filio vl seruo relictis vt eis restitueret cũ erũt sui iuris. ¶ Ex isto themate de quatuor dubitari cõtingit sicut sunt quatuor partes. Primo an tale fideicom. valeat. Secundo ex cuius persona vires capiat. Tertio an propter tale fideic. possit detrahi trebellianica vl falcidia. Quarto si filius vel seruus premoriatur an tale fideicõ. debeat remanere penes grauatos. ¶ In prima qõne dubiũ faciebat q pater vl

Universidad de Deusto
Biblioteca

dominus non fuerunt a testatore bonorati, ꝛ regula iuris est qꝫ
quē nō honorō grauare nō possum, vt dicam in. gl. ij. Cōtrariū
decidit: qꝛ ly pater ꝛ oñs nō fuerint immediate a testōre bono-
rati: tū mediāte persona filiisa. vel serui cōmodum hereditatis
vel legati cōsequunt. ¶ Jn. ij. q. ex cuius persona tale fideicom.
vires capiat dubiū faciebat: qꝛ videbatur qꝫ tale fideicō. ex pso-
na patris vel oñi nō posset vires accipere cum ipsi non essent in
stituti nec eis factū legatū. Jtē nec ex psona filij vel serui: qꝛ ipi
nō fuerunt grauati nec eis fuit iniunctū fideicō. tū decidit in. ij.
parte qꝫ tale fideicō. vires capit ex psona patris vel oñi. Rōne
assignat tex. in ver. deniqꝫ in fi. qꝛ si tale grauamē sumeret origi-
nē in persona ipsorū filij ꝛ serui postea trāiret in patrē vt domi
num certe ex persona propria filij vel seruus inciperent sibimet
obligari. sed istud stare nō pōt: qꝛ a seipso sibijpsi fideicom. inci-
piat deberi: ideo optz dicere qꝫ fideicō. iniūctū patri vel oñi ex
ppria eorū psona valeat ꝛ ipsi teneant filio vel seruo. ¶ Jn ter-
tia querit: pone qꝫ pater emācipauit filiū vt oñs manumisit ser
num: ꝛ filij effectus sui iuris petit fideic. vel legatum a patre, an
pater poterit pxius detrahere quartā trebel. que regulariter de
trahitur de fideicō. vniuersalib⁹ vel quartā falcidie q̄ detrahit
regulariter de legatis, dubiū faciebat: qꝛ heres direct⁹ grava
tus fideicō. est ille q pōt detrahere trebellianicā vel falcidiam:
nō aut alius sentiēs cōmodū ex testō. vñ legatarius grauat⁹ re
stituere alteri legatario nō detrahit aduers⁹ illū aliū legatariū
qꝛ nō est heres directus, vt. l. lex falcidia. §. num. ff. ad. l. fal. nec
fideicō. vniuersalis aduersus aliū fideic. l. j. §. deniqꝫ. §. inde ne
ratius. ꝛ vtrobiqꝫ gl. ꝛ. l. mulier. §. fi. ff. ad treb. cum ergo in casu
nostro pater vel oñs nō fit grauatus vt heres: ly vt pr̄ vel oñs
ergo nō detrahit. ad hoc rñdet iurisconsul. in ver. deniqꝫ. qꝫtum
attinet ad principalē casum hui⁹. l. qñ pater vel oñs sunt grava
ti de restituendo eidē filio vel seruo non possunt ab eis detrahere
trebellianicā nec falcidiā. ꝛ rōnē assignat text. qꝛ tenent ad tale
fideicō. nō vt heredes sed vt pater. ꝛ ille tū pōt detrahere q gra
natus est vt heres, vt statim dixi. Et si dicas quare isto casu pa-
ter non cēset grauatus vt heres sicut in casu sequēti qñ est gra-
natus de restituēdo extraneo: dic qꝫ filij ꝛ ꝛ seruus sunt directo
instituti heredes. nec isto casu facit trāitū de persona filij vel ser
ui ad psonā patris vel oñi, vt sic detrabāt trebellianicā vel falci
diam tanq̄ heredes: qꝛ beneficiū qō qs hz ex persona mea non
dz contra me torquere. l. amicissimos. §. fi. ꝛ ibi pulchre Bart. in
lec. istico. de neap. ff. de ex. tu. ꝛ istā rationē assignat Bart. j. in
ij. opp. tertie partis ad fi. ij. Jnc videmus qꝫ vxores doctorum ꝛ
militū debent appellari oñes ex psona maritorū suorū: ideo non
possunt retorquere ꝺ eos vt etiam mariti debeant eas oñas ap
pellare ꝑm Bar. in. l. donatiões quas parētes. C. de do. inter. vi.
ꝛ vgo. in. l. post mortē. §. fi. j. de cōtrata. ꝛ idē Bar. in lec. Rico. de
neap. in. d. l. amicissimos. §. fi. idē tenet. d. Bꝑtb. in. c. ex parte. B.
in fi. de fo. ꝓpe. lz alibi sit tex. in. §. pe. in vb. oñari. in aut. q. mod.
na. effi. legi. col. vj. ꝛ ibi Ang. cū ad hoc no. vbi marit⁹ appellat
vxorē suā oñam. Jtē qō fauore alicui⁹ est inductū nō dz in eius
damnū retorqueri. l. qō fauore. cū vulg. C. de leg. Bꝺ inc cessante
ista rōne segtur qꝫ si pater vel oñs essent grauati de restituēdo
fideicōmissum extraneo: tunc tanq̄ heredes ex psona filij vel ser
ui bene detraherent contra extraneū trebellianicā vel falcidiā.
Jn vlt. q. sciendū est qꝫ fideic. relictū post mortē grauati dicitur
esse cōditionale. ſ. si fideicōmissarj⁹ supuiuat post grauatū † ꝛ si
prædecedat fideicōmissar⁹ extinguit fideicōmissum deficiēte cō
ditione. l. heres meus. in pxin. ff. de ꝺdi. ꝛ demō. ꝛ. l. iiij. ff. qñ dies
leg. ced. vñ cū pr̄ vel oñs fuerint grauati de restituēdo fideicō-
missum filio vel seruo post mortē ipsorū patris vel oñi, ꝛ filij⁹ vel
seruus fuerint premortui euanescit fideicōmissū. ꝛ remanet pe
nes grauatos: ex quoꝫ psona vires sumit, etiā si illi pxius effecti
fuissent sui iuris ꝑ emācipationē vel manumissionē: ꝛ sic habere
potuissent heredē: qꝛ nō trāsmitterēt tale fideicōmissū. cōditio
nale ad eorū heredes per regulā. l. vnice. §. finaūt aliquid sub cō
ditiōe. C. de cadu. tol. remanet ergo vt dixi penes grauatos. iste
est casus planus ꝛ nitidus in tota ista lege. ¶ Jtem aduerte ꝓ
intellectu isti⁹. l. ex mēte Paul. de ca. ꝛ sibi ascribit. d. Alle. qꝫ † in
terdū instituunt pater vel oñs ꝛ grauanꝫ de restituēda heredi
tate filio vel seruo eoꝝ: ꝛ tūc valeat fideicō. nō est materia huius
legis, sed alibi distinguit aut tale fideicō. relinquit expresse cum
illi erunt sui iuris ꝛ valet: ꝛ tūc cū ipse pater vel oñs sint directo
ꝛ immediate instituti detrahent aduersus eos trebellianicam ꝛ
falcidiam: sicut si essent grauati de restituendo extraneo. fec⁹ si
grauarenꝫ simpliciter restituere filio vel seruo ꝑm qō plene ha-
betur in. l. cogi. §. si pater, ꝛ in. l. vbi pure. in pxin. ff. ad trebel. ꝛ in
l. fideicommissa. §. si filio. ff. de leg. iij. ꝛ in. §. an seruo. insti, de leg.
† Interdū instituitur filius vel seruus alienus ꝛ ipsis iniungit
onus fideicōmissi, ꝛ ista etiam non est materia istius. l. vñ si gra
uanꝫ restituere patri vel oñ⁹ ꝛ tempore quo adeūt hereditatem
erāt in illorū potestate non valet fideic. eo qꝫ illis acquiritur to-
ta hereditas. sed si reperianꝫ sui iuris tpe quo adeūt: tūc valet
fideicōmissum. tex. est in. l. a filio. ꝛ ibi gl. j. eo. ſz si grauātur resti
tuere extraneo tūc indistincte valet. l. j. §. si filio. ff. ad treb. si aūt
filius vel seru⁹ sint directo instituti, ꝛ pater vel oñs grauantur
onere fideicōmissi. ꝛ ista est ꝓprie materia huius. l. in qua distin
guit i vñ. deniqꝫ. aut grauanꝫ restituere ipsis filio vel seruo, aut
extraneo, vt dicā statim. j. in. iij. no. qñ aūt grauarenꝫ filius ꝛ ser
uus heredes instituti ꝛ etiā eorū pater vel oñs. ꝛ isto casu loquit
tex. in. l. nesennius. §. seruo. ff. ad. l. fal. vt debeant ex persona filij
vel servi tāq̄ ab herede relicto. ꝛ in ꝓputatiōe patrimonij ꝑs
habeāt ratio relictoꝝ a filio vꝑ seruo, ꝛ postea relictoꝝ a patre vꝑ
oñ vt ibi ꝛ ita habes oēs casus distinctos ꝛ separatos. ¶ Pō
dera in primis tex. ibi legatū vel hereditas daī qꝫ verbū do. est
aptum ad heredis institutionē ꝛ legatū. benefacit qō per oē ver
bum potest fieri institutio ꝑ qō appareat de voluntate testōris.
l. qñ indignū. C. de te. hinc ex isto tex. infero limitationē ad illō
quod tenet Bar. in. l. centurio. in pe. col. ff. de vul. ꝛ pu. vbi tenet
qꝫ verbū deī, positū in testō est obliquū nō aūt verbū directum:
qꝛ sonat qꝫ qs capiat ꝺ manu alteri⁹. ꝑ tex. i. l. sempronj⁹ attall⁹.
ff. de vsufr. leg. Bꝺoc intelligo esse verū qñ testator iussit heredē
dare alij. ita loquitur ille tex. in verb. dare iussit ſz qñ testator di
ceret do hereditatē meā titio vel do talē hereditatē caio, tūc cre
derē qꝫ esset verbū directū: qꝛ tunc cessaret ratio Bar. qꝛ tunc so
nat qꝫ quis capiat de manu sua ꝛ nō de manu alterius, iuxta gl.
in. l. eā quā. in verb. directis. C. de fideicō. Bar. in. l. cōia de lega.
ſz Jo. de imo. hic nō faciens de predictis mētionē simpliciter ex
ponit tex. daī. l. relinquit ꝑ gl. in. cle. ij. de iurepa. ꝛ plus nō dicit
poterat imo pōderare istū tex. j. in vl. parte dum dicit ex legato
vel hereditate relictis. ¶ † Jtē verbū relinquit, ꝓprie adaptat
ad vltimas volūtates ꝑm gl. in. d. cle. ij. in verb. relicti. ꝛ gl. not.
in. §. si vero nulla in verbo relictis. in ant. de here. ꝛ fal co. j. ꝛ gl.
in. l. bis verbis. in pr̄. ff. de here. insti. Verbū aūt dare significat
ꝺnium trāsferre: ꝛ sic denotat actum presentis traditiōis. §. sic
itaqꝫ insti. de act. ideo non videt ita conuenire actui vltime vo
luntatis. Tamen puto qꝫ tex. bene stet dum dicit datūr non im
propriando verbū litere per text. in. d. l. qñ indignū. C. de testa.
ꝛ verbū † relinquit etiā adaptat ad actus inter vivos, vt habes
tex. meliorē de corpore iuris in. l. hoc sermone. ff. si liber. ing. esse
di. per quē tex. no. ibi. d. Benedi. de plū. † qꝫ si aliquis sit cōdēna
tus per suiam relinquere oia bona que fuerūt talis, illud verbū
relinquere nō intelligit per viā vltime volūtatis, ſz qꝫ statim re
stituat q illū tegt. refert ꝛ sequit. d. And. ficu. in. c. requisiti. in. iiij.
col. de testa. ¶ † Scō no. ex isto tex. qꝫ ois ille cui acquirit con-
modū ex testō siue immediate ꝓ se siue ꝑ mediā persona alteri⁹
pōt grauari onere fideicōmissi: ꝛ sic siue capiat ex dispositiōe te
statoris siue ex dispositione legis ꝛ tacita voluntate testōris, vt
hic. ꝛ. l. j. §. sciendū. j. tit. ij. Bꝺ nec est qꝫ ille q fictione iuris cēsetur
eadē persona cū illa q in testō bonorat pōt grauari onere fidei-
cōmissi vñ hꝰs legatarij pōt grauari, lz ex testō nihil ei reliqua
tur. l. si fuerit. cū. l. seq. ff. de leg. iij. sicut hic in filio ꝛ seruo q cēsen
tur eadē psona cū patre vel a dño. l. a patre. j. de le. iij. Jncta. l. si.
C. de impu. ꝛ ali. subst. ¶ † Tertio not. in ver. deniqꝫ. qꝫ si testō
instituit filiū vel seruū alienū, ꝛ patrem vel dñm quibus per eos
acquirit grauanit onere fideicomissi sit distinctio: qꝛ pater vel
dñs grauanꝫ de restituēdo fideicō. ipsis filio seruo cum erūt sui
iuris: tūc qꝛ censentur grauati nō vt heredes, ſz pater vel domi
nus nō detrahūt trebellianicā vel falcidiā: qꝛ ille tñ pōt detra-
here q est directo heres, vt dixi. s. in figuratione casus. ꝛ rōnem
assignat tex. in. §. his igitur. in verb. oino complere. in aut, de he
re. ꝛ fal. colla. j. assumptū patet: qꝛ ex isto casu fideicō. nō assumit
vires ex psona filij vel serui, sed ex psona patris vel oñi: qꝛ istud
grauamen non censēt per pxius iniunctū filio vel seruo, ꝛ postea
trāsitum facere ad personā patris vel oñi: qꝛ si sic esset sequeret
absurdū qꝫ filius vel seruus cēserenꝫ grauati de restituēdo sibi
ipsis: ꝛ sic sibimet essent obligati, sed istud est impossibile vt dicā
statim in seq. no. ergo necesse est dicere qꝫ fideic. censeaꝫ iniūctū
patri vel oño qꝫ ipsi ex ꝓpria ꝑsona grauanꝫ ꝛ non vt heredes
cū nō fuerint instituti: ꝑ cōsequēs nec trebellianicam nec falci-
diam detrahūt aduersus filiū vel seruū cū erūt sui iuris quo tpe
eis relinquit fideic. ſz qñ pater vel oñs sunt grauati de restituē
do fideicō. cuidā extraneo tunc bene detrahunt trebellianicā: qꝛ
tunc onus fideicō. censetur per pxius iniunctū filio vel seruo he
redibus scriptis ꝛ ab eis facit postea trāsitū in patrem vel oñm
ad quos puenit ꝛmodū hereditatis, vñ tūc pater vel oñs quib⁹
ꝑ filiū vel per seruū acquirit hereditas bene detrahūt trebellia
nicam: qꝛ tūc censent heredes ex psona filij vel serui: qꝛ dicit tex.
in. l. acquiritur. §. j. ff. de acqui. re. do. qñ filius vel seruus sunt
instituti heredes, ꝛ iussu patris vel oñi adeunt hereditatem, ꝑ
inde est acsi nos ipsi id est pater ꝛ domin⁹ heredes instituti esse
mus: ꝛ tūc cessat absurdum de quo in casu precedenti, ꝛ sicut fi-
lius vel seru⁹ si essent sui iuris ꝛ iussent grauati detraherēt tre
bellianicā ita pater vel oñs possunt detrahere: qꝛ tenent ex per
sona filij vel serui, qb⁹ prius fuit iniūctū ꝛ quorū locū assumūt.
14 ꝛ ita etiā declarat ¶ Paul. de ca. hic, ꝛ sibi ascribit. d. Alex. † ꝛ ita
ampliant iura super⁹ allegata qꝫ volūt illū solum posse detra-
here trebellianicā vel falcidiā: qꝛ est heres institut⁹ vt pcedāt et
si nō sit heres scriptus in testamēto sed ex dispositiōe. l. ꝛ tacita
15 volūtate defuncti est loco heredis. ita est tex. no. hic. ¶ † Quar-
to no. ex tex. ibi: qꝛ ex persona sua sibi filij⁹ obligare nō possit ꝑ
regulā qꝫ quis nō pōt sibijpsi esse obligat⁹: ꝛ ideo a seipso sibi le
gari nō pōt. facit. l. legatum. iij. §. j. ꝛ. l. qui filiabus. §. fi. j. eo. ꝛ. l.
debitori. C. de pac. ꝛ gl. in. l. frater a fratre. in gl. ma. circa fi. ff. de
16 cōdi. inde. † eo qꝫ actio ꝛ passio cū sint cōtraria non possunt in
eodē subi ecto ꝙrrere. l. vānius. in ꝺ. sed cū duo. ff. de fideiuss.
17 ꝛ est ter. no. in. l. qui hominē. §. si debitorē. in fi. ff. de so. sic † debet
esse differētia personarū inter stipulantē ꝛ rē stipulatum. l. ij. ff.
de stip. ser. ꝛ inter baptizantē ꝛ baptizatū. vnde nō posset qs se-
met ipsum baptizare. c. debitū. de bapt. nec semetipsum ꝑsentare:
qꝛ inter patronū presentātem ꝛ presentatū ꝺz esse differētia.
c. per vestras. de iurepat. ꝛ sic ꝺz esse differētia personarū inter
dantē ꝛ accipientē. dicit ter. in. c. si. in fi. de insti. ꝛ inter donantē
ꝛ ꝛsirmātē. c. inter dilectos. in ver. ecterū. ꝛ ibi. d. Abb. in. iij. col.
ad hoc no. de fi. instr. ꝛ inter restituentē fideicōmissariū heredi-
tatē ꝛ eū cui fit restitutio. l. j. §. finaūt collegiū. in fi. ꝛ ibi Ald. qd.
seq. in fi. ad hoc no. ff. ad tre. ꝛ inter emētem ꝛ vendentē. l. pupil-
lus. §. ite ipse. ꝛ ibi Bar. no. ff. de autho. tu. ꝛ inter vincentē ꝛ, vi
18 ctum † vnde nō posset quis secummet ludere ad tabulas. l. lz. §.
si plures. ꝛ ibi Bar. in fi. ad hoc no. ff. de procu. sic et iam dicim⁹
qꝫ quis nō pōt sibimet imperare vel iubere. l. pe. ff. de arbi. ꝛ ibi
gl. dicit qꝫ ista est ratio quare verbū imperatiuū nō habet pri-
19 mā psonā: similiter † nō pōt quis semetipsum eligere. tex. est no.
in. l. si mādauero tibi. §. si tibi cētū. ꝛ ibi Bar. ad hoc no. ff. man.
gl. in. l. plane. ꝛ ibi Bar. ff. qō cuiusqꝫ vniuer. ꝛ in ꝺ. §. si tibi cen
tū. est ter. valde no. qꝫ si tradidi alicui pecuniā vt det cui volue-
rit nō pōt sibimet dare. Et ita illum ter. no. Bar. in. l. si is cui. C.
de fur. ꝛ per illū tex. dicit no. Bal. in. l. ꝛdo. in. ij. col. C. de execu.
20 rei iudi. † qꝫ si data est potestas creditori qꝫ possit vēdere pign⁹
21 cui velit nō poterit vendere sibimet qō no. tū tz ſi qs nō possit
seipsum eligere: potest tamen electioni de se facte ꝙsentire. ꝛ ei⁹
consensus cōmemorabit in numero eligētiū. tex. est valde not. in
c. cū in iure perit⁹. de elec. ꝛ ibi gl. valde no. ponit si aliquis iura
uit eligere meliorem ꝛ ipse sit melior an poterit seipsum eligere.
22 ¶ † Tamen inder pōt seipsum eligere in depositariū vel facere
qō sequestrum penes se reponatur. glos. est ordinaria in. l. sena-
tusconsulto. §. fi. in glo. fi. in verbo, ꝛ deponatur. ff. de offi. ꝓfid. ꝛ
ita tenent Bal. Ludo. roma. ꝛ do. Alex. in. l. fideiusso⁹. §. fin. vbi
dixi. ff. qui satisfda. cog. lz Rapha. Ful. ibi dicat quod nō multis
retro temporibus ex ciuitate Feltrensi super hoc consultus nō
23 fuit ausus cōsulere. ¶ † Jtem adde casum in quo persona lega-
tarij ex res legata sunt vnū ꝛ idem: ꝛ sic quis legatur sibijpsi. naz
ibi reuersus ab hostibus fuit sibijpsi legatus. tex. est in. l. senat⁹.
§. fi. ꝛ ibi Bald. ꝛ Jmo. ad hoc no. j. eo. ¶ Jtē in seruo fugitiuo
idem est fur ꝛ res furata. l. j. C. de ser. fugi. ꝛ. l. ancilla. ff. de furtis.
Tamen ad tex. in. d. l. senatus. §. fi. potest dici ſz Paul. de ca. ibi,
ꝛ bene illud esse verum quo ad corticem verborū, sed non ꝙtum
ad veritatem: qꝛ ibi res legata est illud ius incorporale quod ra
tione pignoris legans habebat, sed ipsa ꝑsona legatarij in qua
24 habeāt istud ius est penitus diuersa a tali iure. ¶ † Quinto no.
ex versi. fi. quod fideicō. relictū post mortem grauati cēsetur esse
cōditionale si fideicōmissarius superuiuat ipsi grauato: vnde
si prædecedat extinguitur tanq̄ defecta cōditione. l. heres me⁹.
in pxin. ff. de cōdi. ꝛ demon. nec fideicō. conditionale transmittit
ad heredes si fideicōmissarius interim pendente cōditione mo-
riatur. l. vnica. §. finaūtem aliquid sub cōditione. C. de cadu. tol-
len. l. si ita legatū. §. illi si volet. j. e. facit quod signanter no. Bal.
25 in. l. in cause. ij. in. §. pōpo. per illū tex. ꝛ. d. de mino. † quod si testa-
tor reliquit nepoti, ꝛ si decederet sine liberis reuerteret ad here
dem vniuersalē si interim heres vniuersalis prædecedat amodo
restitutio non debet: quia non transmittitur ad heredem pendē
te conditione, vt ibidem est tex. sequitur. d. Alex. in. l. gallus. §.
etiā si parente. ꝛ. de lib. ꝛ posth. ꝛ in. l. qui liberis. §. hec verba. in
ij. col. ꝛ. de vulg. ꝛ pup. vbi reputat hoc esse bene notandum. ꝛ di
cit ibi bene probari ꝛ latius idem do. Alex. vbi videas in. l. fin.
26 C. de leg. imo fortius fetiam filius fideicommissum cōditionale
relictum sibi a patre si moriatur pendente cōditione non trans
mittit. gl. est communiter approbata in. l. vni. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. C.
de ijs qui ante aper. tab. gloss in. l. heredes mei. §. cum ita. in ver.
fuscepissent. j. ad treb. cum suis concor. nam pendentia fideicō.
etiam in filio impedit trāsmissionē. l. si cui legetur. §. j. ꝛ ibi Bal.

ꝛ Flo. ad hoc no. j. eo. ¶ Sexto no. ex ver. fi. sibi, ꝛ ideo si filio ro-
gat⁹ sit pater post mortē suā hic videri tex. cōtra illud qō tenet
27 Bar. j. in. ij. oppo. tertie partis. vbi tenet qꝫ fideicō. pure ꝛ sim
pliciter relictū a patre filio videtur semp dilatū in tēpus sui iu-
ris, nec curat Bar. si fuerint apposita verba que sapiant dilatio
nem vel nō. idē tenet gl. iij. ibi in fi. certe si hoc esset verū frustra
testator in hoc tex. expressisset differēdo post mortē patris. vnde
idem Bar. perpendēs de isto tex. in vl. op. quarte partis respō-
det qꝫ in hoc tex. fideicō. fuit expresse collatū post mortē patris.
sed dilatio in tempus existentie sui iuris pōt cōtingere non so-
lum mortе patris, sed etiā emācipatione ꝛ aliis modis q̄ ponun
tur insti. qui. mo. ius pa. po. sol. ¶ Gl. prima ponit casum quem
ꝛ. latinus ꝛ clarius figurauit. ꝛ dū gl. intelligit tex. in verb. ex per-
sona ipsorū. i. ex volūtate: qꝛ nisi vellent non valeret tale fideicō.
ꝛ sic est in potestate patris vel oñi facere qꝫ valeat vel nō valeat
fideicō. restituendū filio vel seruo, pcut etiā intelligit. j. gl. ante
penul. in ver. patris. dic qꝫ iste gl. aliter ꝛ melius intelligūtur.
ꝑm verb. deniqꝫ. put intelligit gl. iij. in verb. ex persona eorum. ꝛ
ibi Bar. ꝛ alij vbi dicā. potest tū saluari ista gl. ꝑm do. Alexan. ꝛ
puteum hic ꝛ bene. vt habeat alium sensum dum dicit ex volun
28 tate sua, ſz si emancipauerit vel manumiserit. † Hā istud pēdet a
voluntate patris emancipare filiū ꝛ dño manumittere seruum:
qꝛ pater inuitus nō potest cogi regulariter emācipare filiū. l. nō
potest. ff. de adop. l. nec auus. C. de eman. libe. l. filiussa. §. ꝑm vul
garem. j. eo. ꝛ. §. fi. insti. q. mo. ius pa. po. sol. ꝛ postq̄ pater volue
rit emācipare filiū ꝛ emancipauerit, tunc fideicō. statum debetur
in vita patris, sed si noluerit eū emancipare fideicōmissum non
habebit vires in vita patris, sed qñ ꝙ mortē patris, efficiet sui
iuris, ꝛ ꝙ ista fuerit mens gl. patet: qꝛ glo. in fin. dicit, sed si ante
emancipationē decedat filius remanet patri a cuius voluntate
pendebat, ꝛ sic gl. non vult ꝙ pendeat a volūtate patris vel oñi
an fideicō. valeat vel non, sed bene pendeat ab eius volūtate an
filium emancipet vel oñs seruū mannuittat. ¶ Glo. ij. in verbo
patris remouet duo cōtraria. primū est dum gl. dicit vt vsufru
29 ctus, nā videt qꝫ ista. l. bodie nō ꝓcedat: qꝛ si bodie filiusf. insti-
tuatur heres, hereditas nō acquirit patri imo est ꝓpria ipsius
filij. l. cum opz. in pxin. C. de bo. que lib. ꝛ. §. j. insti. per quas pso.
no. acqui. glo. dum dicit vt vsufr. habuit respectū ad iura noue.
C. quibus dispōnit qꝫ in aduentitijs solū querebat vsufr. patri
ꝛ ꝓpietas ipsi filio, vt in iuribus palleg. ꝛ pater in illo vsufr.
potest grauari, ꝛ in hoc bñ loquit, ꝛ ea tenet Bar. j. in. §. q. extra
glo. ꝛ sic pondera glo. sentire qꝫ adhuc tex. hodie procedat in be
reditate adūtitia. ꝛ sequitur Bar. in. d. q. §. vbi late dicit ꝙ suis
contrarijs teneat glo. sequēs referendo opinionē Rogerij, cane
30 tū cū ista lex in. j. parte loquat expresse in filio ꝛ seruo. ꝛ in seruo
nihil est immutatū nec in eo cadit peculiū aduētitiū, vt ꝙ Bar.
in. d. §. q. qui dicit qꝫ in seruo sine dubio nihil est immutatū, ꝛ sic
ista. l. procedit hodie nō solū in seruo, sed etiā in filio in hereditа
te aduētitia vt ibi dicēt. ¶ Scōm Jziū est. nā testōr nō pōt gra-
uare onere fideicōmissi illū cui nihil in testō reliqt: qꝛ quē nō ho
nozo grauare nō possum. l. C. de fideicō. ꝛ. l. j. §. fcie dū. j. tit. ij. ꝛ. l.
imperator. in pxin. ff. de leg. ij. nec recipiēdū est vt cui nihil dere
ris eū rogādo obliges. ita ōt tex. in. l. ſz si fic. §. j. in fi. ff. de lega.
31 iij. ¶ nec plus pōt qs grauari restituere qꝫ ꝙtū ei relictū est. dicit
tex. in. l. filiuska. §. apud macellū. j. eo. glo. rñdet qꝫ licet pater vel
dñs nō sint instituti, tñ per obliquū sentiūt cōmodū hereditatis
vel legati ex persona filij vel servi qui sunt instituti, ꝛ sic qui eis
32 acquirunt, ꝛ sic ex legis dispositione ꝛ tacita volūtate testōris di
cunt habere cōmodū ideo grauari pōt. Jstā cōclusionē gl. intel
ligit nar. pcedere qñ incōtinēti ꝙsiderato pūti statu ex dispōne
legis ꝛ ex tacita volūtate testōris scīctis acquirit patri vel dño,
tūc possunt ipsi grauari fideicōmisso. ita loquit tex. hic. sec⁹ si sta
tim nō acquirat ꝙsiderato pūti statu, tūc qꝛ ōz postea acquiri ex
fortuna ꝛ non ex volūtate testatoris qui ignorat an sibi debeat
queri vel nō, ꝛ tūc nō pōt ininngi onus fideicōmissi illi qui per
mediā ꝑsonā alterius cōsequēr cōmodū ex testō. l. sed ꝛ si fic. §. j.
ꝛ. l. fi. in pxin. ff. de le. iij. ꝛ. l. q fundū. §. q filios. in. ij. rñ. ff. ad. l. fal.
33 ꝛ qꝛ nō ōz attēdi illud qō in futurū pōt euenire a casu vel a for
tuna vt quis possit grauari fideicōmisso, vt est tex. no. in. l. ꝛpera
34 tor. §. si centū. ff. de leg. ij. † sed caue qꝛ heres heredis pōt sub no
mine appellatiuo grauari. l. si fuerit. q̄ est. l. gnta. §. j. ff. de le. iij.
Bar. j. ꝓxime in fi. sue distinctiōis, ꝛ tñ nō statim venit queren
dum inspecta potentia ꝑsentis status, ſz longe post nec testator
sciebat vtrum hoc deberet sibi queri, ergo nō habet ex volūta-
te testatoris. ergo cōtra sol. Bar. ꝙuis heres heredis dicaī esse
testatoris heres. l. fi. vbi dixi. C. de here. insti. cogita Barto. bene
35 sentit hoc cōtrarium in sua distinctione. ¶ † Jtē in ꝑtum bar.
tenet quod quādo filius vel seruus instituunt heredes ꝙ patri
vel oño acquiritur ex volūtate testatoris. Vide. hic. in. ij. no. tex.
reprobat ꝛ dicit ꝙ istud videt expresse contra tex. in. l. qui liberis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

§. hec verba. ff. de vulg. & pup. in verb. qz nō ex iudicio testatoris veniunt ibi pater qui efficit heres per filium, & oēs per seruum nō veniunt iudicio testatoris. & glosſ. parua ibi exponit ex iudicio. i. ex voluntate testatoris, & sic nō cōprehendunt sub illa clausula quisquis mihi heres erit sit heres filio meo. nec potes illū teꝛ. restringere ꝑm eum ꝙ nō veniūt ex iudicio testatoris sc̄z ex presse, sed bene ex tacito, qz venirent ex iudicio testatoris etiam tacito cōprehenderent sub illa clausula, vt ptz in. l. si in testō. eo. tit. vbi cōprehendunt qui veniunt per ius accrescendi: & sic iste due leges simul iuncte videntur cōtra Bar. stringere, & ipse nō respondet. Adde ꝙ ante eū istam oppo. format. d. Christo. de ca stel. hic in. j. col. & rndet ꝙ contrariū loquitur qñ filius & seruus simpliciter instituunt & non grauant aliquo fideicōmisso pater vel oēs: tūc trā veniunt ex legis dispositione & non ex iudicio testatoris vt ibi. sec⁹ si pater vel oēs est grauat⁹ fideicōmisso: tunc veniūt ex legis dispositione & ex volūtate defuncti, vt hic. Addō pro ista solu. bene facere illud qō tenet Bar. in. l. centurio. in pe.
36 char. ff. de vul. & pup. vbi tenet ꝙ si testator instituit aliqué heredem & si decesserit sine filijs & filij filiorū sine filijs grauat ipsos filios vltimo moriētes de restituēdo hereditatē alteri tertio ꝙ tale fideicōmissum valet & tz: qz ex quo filios filiozum grauauit onere fideicōmissi videt eis tacite reliquisse hereditatem per. l. deniq. §. interdū. ff. de pec. leg. ſz qñ nullū fideicōmissum eis iūs geretur tunc non intelligit eis relinquere per. l. lucius. cū glosſ. ff. de le. iij. Ista vltima est profunda & dubitabilis ḡstio in qua sepe cōsului. ibi late digi nō attingo nunc. ¶ Ista sol. dñi Christo. licet colorata mihi non placet: quia esset magna limitatio et restrictio ad teꝛ. in. d. §. hec verba. Secūdo & fortius sequeretur qō si i. d. §. hec verba. pater & oēs fuissent grauati onere fideicō missi ꝙ tunc venirent ex iudicio testatoris & sic cōprehenderentur sub illa clausula quisquis mihi heres erit, ꝙ non videtur ve rum cum non sint scripti in testamento, vt. l. cū filio. eo. tit. Jdeo aliter respondeo ꝙ in. d. §. hec verba. pater & filius non veniūt ex iudicio expresso & scripto testatoris: qz nō sunt scripti in testō, vt dicit teꝛ. in. d. l. cū filio. scriptos tantūmodo ad hereditatem ad
37 mitti. ¶ Nā scripti dicunt qui possunt oculis corporeis legi, & nō qui veniūt iudicio intellectus. l. j. in pzin. ff. de ijs que in test. de. & l. vnica, vbi teꝛ. no. ff. si tab. test. nul. ex ta. in verb. qz ex cōiectura non propriè scriptus videtur, sed bene veniūt ex tacita volūtate testatoris: ptz qz pater potuit nō instituere filiū alienū & seruum & hoc modo nihil peruenisset ad patrem vel dñm: ergo instituēdo filiūfa. vel seruū vult tacite ꝙ perueniat ad patrem vel
38 dñm. l. ḡiciunt. in pzin. §. tit. j. & l. ab exheredati. in ꝑn. j. eo. ¶ nā testator ꝓsumit cogitare illud qō leg disponit. l. si duo. cū gl. ff. de acqui. here. ſm Bal. in. l. ꝓcibus. in. ḡſſ. col. C. de imp. & aliꝭ sub. Item testator ꝓsumit voluntatē suā conformare dispōni legis ſm Bar. & alios in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. & l. vt turisiurandi. §. si libe. ff. de ope. lib. & si dicas ꝙ etiā in. d. l. si ex testamento. ille qui venit per ius accrescēdi venit ex volūtate testatoris tacita & non scripta. l. si titio & meuio. §. iulianus. ff. de le. ij. sed nō ex expressa volūtate, vt est glo. in. l. apud iulia. §. idē iulianus. in. gl. n. ff. ad treb. & tū cōprehendit sub illa clausula qſquis mihi heres erit. d. l. si in testō. rndet ꝙ ſm Bar. & alios ibi, ꝙ ibi ex presse fuit institutus in testō in parte hereditatis: & sic illā partē habet a defuncto ex expressa volūtate defuncti: aliā vero partē per ius accrescēdi ḅz directo & ex ꝓsona sua & nō ꝑ mediā ꝓsonā alterius: vñ cū ille cui accrescit fuerit a testatore scriptus heres in ꝑte certe & in alia parte accrescente reputat scriptus heres:
39 ita. ꝑbat teꝛ. no. in. d. l. in testō. iūcta. l. cū filio. eo. ti. ¶ eo qz illō au gmētū censet esse ciusdē nature cui est alia portio cui accrescit, vt. l. etiā. in fi. & ibi Bar. & aliꝭ no. C. de iu. do. & l. inter socerū. §. cū inter. ff. de pac. do. & l. si cōuenerit. §. si nudo. ff. de pig. act. & j. & ibi notabili⁹ Ang. in auc. de equa. do. col. vij. & l. si ex toto. in pnc. j. eo. sic ergo pr̄ vel oēs dicunt capere ꝙ filiū vel seruū ex volūtate testatoris tacita, vt hic dicis Bar. ſz nō ex iudicio testatoris expresso & scripto. ita loquit teꝛ. in. d. l. qui libe. §. hec verba. iuncta. l. cū filio. eo. ti. qz scriptū ōz qō legi pōt nō aūt intellectu pci pi, vt digi. & in ista est vera solutio. ¶ Scō opponit Bart.
40 d. l. cū quidā. C. de le. vbi est teꝛ. ꝙ a substituto ꝓ filij exheredati cui testator aliqd leganit nō pōt testō rideic. relinquere & in eo qō ei fuit relictū & ad substitutū puenit ḷz ipse exheredatus grauari potuit, vt ibi, & l. ab exheredati. j. & l. qui fundū. §. q filios. ff. ad. l. fal. & istud ꝓcedit etiā in testō mili. vt l. miles ita heredē. §. si miles. ff. de test. mili. Bar. rndet ꝙ ille casus est ꝑālis & singulariter sed nō assignat rōnē specialitatis. Jlla decisio vr̄ mirabilis & tri
41 plici rōne. ¶ Prima qz sicut testō pōt grauare legatariū ita heredē legatarij. l. si fuerit. §. l. & de le. iij. ſz testator potest grauare filiū exheredatū legatariū quem affecit inirria exheredatiōis. l. coheredi. §. cū filio. in fi. ff. de vul. & pu. & l. cū quidā. C. de leg. ergo multomagis ōz posse grauare eiꝰ substitutū quē nulla iniria affecit, sed cōmodo substitōnis cum aliū pōtuisset substituere.
42 ¶ Scōa & fortior ratio nam si ipse filius exheredatus qui nullū cōmodū capit ex testō nisi legatū pōt grauari multofortius ōz posse grauari eius substitutus ad quē non solū legatū relictū a testato, sed etiā tota hereditas filij exheredati iudicio testatoris ad eū puenit. nec dicaꝝ ꝙ dicta iura procedūt odio ꝑis exheredātis cū maius odiū sit respectu filij exheredati ꝙ respectu substituti bonozati. Tertia qz substitut⁹ deberet facilius posse grauari ꝙ ille cui substituit. nā videm⁹ qꝙ ḡnis aligs nō possit gra
43 uari tā eius substitut⁹ pōt ꝙtz in filio ꝓpio testōris q nō pōt i legitima grauari: & tā eius substitut⁹ ad quem puenit legitima filij bñ pōt grauari. vt est teꝛ. not. in. l. si fundū ꝑ fideic. §. fi. cū. l.
44 seq. & ibi Bar. vbi dicā. j. e. ¶ Idem in filio arrogato qui nō pōt in quarta que sibi debet a patre arrogatore grauari. vt. l. si arrogator. ff. de adop. & tā eius substitut⁹ bñ pōt grauari, vt ibi digi post Bar. similiter patron⁹ nō pōt grauari in quarta q̄ sibi debet a liberto: & tā heres patroni bene pōt a liberto grauari. vt est teꝛ. no. i. l. cū patron⁹. j. ti. j. ergo idē videret dōm i ꝓpositō: &
45 tā est totū eō ꝑ iura ꝑal. ¶ Tā ad ista pōt dici & bñ ꝙ in istis tribus casibus legitima debet filio vero. itē arrogato. itē pfono ex legis puidētia & nō testatoris, vt dicit text. i. l. si arrogator: iō qué testator nō bonozauit nō pōt grauare. l. ab eo. C. de fideic. & l. j. §. sciēdū. j. de le. iij. quer̄ cēsetur in eorū substitutis quos testator bonozauit cum posset alios substituere. d. l. ab exheredati. in
46 pzin. & d. l. cōiciunt. i pzin. ſz que sit rō. d. l. cū qdā. cū aliꝭ ꝑal. ōt Pau. de ca. hic ꝙ forte nō reperit casus i corpe iuris de quo minus possit assignari rō. silr̄ Bar. in. d. l. cū quidā. ōt ꝙ nō pōt bene reddi rō specialitatis: tā ratione assignat Bar. & aliꝭ in. l. q fundū. §. qui filios. ff. ad. l. fal. ego plene dixi quicqd de rōne dici
47 pōt i. d. l. cū qdā. ad tbi dicta me remitto. ¶ Successiue Bar. tradit doctrinā, an & qñ alicui ꝓcunit de bonis testatoris mediā te ꝓsona alterius possit fideicō. grauari. & facit duo mēbra ꝓnci palia cū eo ceteri trāseūt. ¶ Tu aūt eq dictis Bar. fac duas cōclu. Prima ꝙ qñ aligs sentit cōmodū nō pecuniariū: tūc nō ꝑt fideic. grauari. per. l. plane. ij. §. fi. j. e. adde teꝛ. in. l. assignare. i fi. ff. de assig. lib. & in. l. titius. & ibi gl. Bar. & aliꝭ. C. de ope. lib. & teꝛ. no. in. l. iij. §. si rē. & in. §. fi. ad fi. ff. de leg. ij. gl. in. l. j. in ver. lucri. &
48 ibi Bar. C. cōia de le. Jtē facit rō, ꝙz grauamē debet esse cōmē surabile oneri inūcto. l. imperator. in pzin. ff. de le. ij. & l. filiussa. §. apud marcellū. j. eo. sed inestimabili ad estimabile nō cadit cō mensuratio, sic nec infiniti ad finitū nulla est ꝓportio. Addō ꝙ p
49 bāc cōclusionē infert. d. Bar. tho. soc. hic in. j. co. & bñ, ꝙ tille cui est relictum iusꝑatronatus ecclesie qñ nō est bonozat⁹ cōmodo pecuniario nō pōt grauari onere fideicōmissi, & eo magis qz nō ꝙ simplr̄ hꝛe a testatore: ex quo regrit cōsensus epi: & sic ordiarij, vt ꝑ do. Ab. in. c. cū seculū. de iurepa. d. Ant. de bu. in. c. illud. eo. ti. Ly. Bal. Sal. & Pau. de ca. l. l. inommēta. C. de leg. Limita istā cōclusionē ꝓcedere qñ grauamē inūgeret pure: sec⁹ si sub
50 cōdōne. ¶ nā ille q nō sentit cōmodū pecuniariū ex relicto testatoris nō pōt grauari pure: sed bñ sub cōditione: rō: qz tūc nō ōz ꝓpie grauari. qz ea que sunt in cōditione nō sunt in dispositiōe
51 l. si quis sub cōditiōe dādozū. ff. si quis omis. cā test. ¶ Jtem ꝙ viā fideicōmissi simplicis nō pōt quis plus grauari ꝙ fuerit ei relictum. l. in ciuitatibus. §. fi. & l. filiussa. §. apud marcellū. j. e. & tū ꝙ viā cōditiōis pōt in plus grauari ḅz Pau. de ca. in. l. huiusmodi. j. eo. & in. l. plautius. ff. de condi. & demon. qz cōditio est implēda ante cōmodū pecuniariū ideo sibi imputet si voluntarie eam implenit. Sed caue qz eadē rō vr̄ qñ fideicōmissum est purū, qz imputet sibi qui acceptauit relictū, & ſm istā limitationē ꝓcedit teꝛ. in. l. iij. & totus ti. ff. de sta. libe. vbi testator reliquit libertatē seruo qñ ser⁹ nullū cōmodū pecuniariū sentit: & tū pōt sub cō
ditiōe grauari si dederit. g. heredi, vt ibi & l. vnica. C. de ijs q̄ pe. & l. deniq. §. interdū. ff. de pecu. leg. qz nō grauat pure, ſz sub
52 cōditione vt dixi. ¶ Scōa cōclusio Bar. est ꝙ qñ aligd ꝓuenit ad grauatū ex legis dispositione vel casu fortuito & nō incōtinē ti sed ex interuallo si grauer̄ sub nōe appellatiōe & sic in gñe vt heredē heredis vel heredē legatarij, & tūc valet. l. si fuerit. §. j. ff. de le. iij. secus si nōe ꝓpio, vt. l. ſz & si sic. §. j. ff. de leg. iij. vbi sen⁹ erat institut⁹ heres a testatore: & sic ibus erat grauatus sub nōe ꝓpio: qz erat heres illius heredis non valet grauamē vt ibi. rō
53 nem diuersitatis assignat gl. in. d. l. sed & si sic. §. j. ¶ qz habere aliquem heredē in gñe ex testō vel ab intestato est necessariū, ſz habere illū noiatū nōe ꝓpio puta sic hic & est a fortuna. cū Barto.
54 tenēt cōiter aliꝭ. ¶ Sol⁹ ſligms doctor⁹ do. Pe. de begu. dicit ꝙ licet in iudicādo ista sūa sit tenēda: tū disputando tenet oppositum ꝙ imo heres heredis possit grauari fideicōmisso non solū gñe sub nōe appellatiuo, sed etiā noiatim: & sic sub nōe ꝓpio, motus ꝑ quatuoꝛ fundamēta qbus rndēt mod. señ. hic. ¶ Pre
55 cipuū fundamētū est: ¶ qz potēti⁹ ōz esse ius in spē ꝙ in genere: cū generi ꝑ spēm deroget. l. i toto. ff. de re. iu. & l. vxorē. §. feliciſſi

mo. ff. de le. iij. si ergo heres heredis potest grauari in gñe: ergo etiā poterit grauari in specie. nā qñ testator noīat heredē heredis in specie. & hic nōe ꝓpio: magis cogitat ꝙ bona sua debeāt ad eum peruenire ꝙ si granat in genere: ergo in precedēti casu magis dicaūt obuenire ex voluntate testatoris, cū videat vocatus magis certo iudicio testatoris. Jsta opin. d. Pet. de begu. cōtra gl. & doc. videt esse multū rationabilis, & multū cadere in sensum naturalem. nā ponetestator noluit grauare aliquo onere fideicōmissi heredē quē instituit, & quē multū diligebat, tñ eo mortuo voluit ꝙ eius heres esset granatus in bonis suis ad tale fideicōmissum. certe istud fideicōmissum relictū sub nōe appellatiuo heredis ꝓculdubio valet, & tenet. modo pone ꝙ testator dicat si titius fuerit heres illius quē instituit grauo titiū qō de bonis meis tñ restituat, istud fideicōmissum in hoc casu
56 toris & magis certa ꝓsona grauati, † vñ rōnabile dictū magis ōz mouere iudicē ꝙ ipsa lex ꝑm Bal. de iser. summū feudistā in ꝓmio feu. in vlt. col. itē querere legē vel rōnē vbi naturalr̄ sentimus: nihil aliud est quā infirmitas intellectus, vt ingt magnus Auerrois quem refert Bal. in. l. testiū. in pe. col. C. de test. & in. l. actor qō asseuerat. in. j. co. C. de ꝓba. Bal. in. l. executorē. in antepe. col. tū qz ꝓ cōi opi. gl. Bar. & doc. habemus teꝛ. claros q faciunt differētiā an grauamen sit impositū sub nōe appellatiuo heredis, & tunc valeat, aut sub nōe ꝓpio, & tunc secus. d. l. si fuerit. §. j. & d. l. §. si fic. §. j. ideo non recedas a cōi differentia, & ad fundamētū. d. Pet. de begu. qō videt satis coloratū, respōde ꝙ imo in casu nostro grauamē impositū per nomē appellatiuum est fortius ꝙ sub nōe, ꝓpio, & magis habetur iudicium testatoris: eo qz acquisitio que fit per nomē appellatiuū gñale est magis certa, & magis verisimilis ꝙ illa que est solū verificabilis in vno solo, & sic remanet expedita prima pars buī teꝛ. ¶ Capio gl. tertiam in ver. cū ipsis. que diuidit in duas partes pzinc. Jn prima ponit duos intellectus ad illa verba teꝛ. ex persona ipsorum. Jn scōa fortiter opponit contra teꝛ. tripliciter sol. ij. est ibi, sed quomodo. ¶ Pro clara intelligentia istius gl. opponofortius contra teꝛ. ꝙ faciat gl. qō imo nō possit valere fideicom missum relictum a patre vel oō filio vel seruo heredibus institutis: eo qz facta restitutione fideicōmissi filio vel seruo vna manu statim re acgreret ꝑri vel oō, adeo ꝙ nec momēto staret pe
nes filiū vel seruū. l. placet. ff. de acq. here. & l. j. in pzinc. ff. si quis
57 a parē. fue. ma. † vñ q soluit, vt statim recipiat nihil agit. l. q sic. ff. de solu. facit. l. si. §. fi. C. de bo. qui libe. Jtem esset idē in effectu ac si tale fideicōmissum esset relictū a seipso sibijpsi: ergo valere nō potest. l. qui filiabus. §. j. & l. legatum. iij. §. j. j. eo. qz ex persona sua qs nō pōt sibijpsi esse obligat⁹, vt hec teꝛ. in ver. deniqꝫ.
58 vbi plane dixi in. iiij. no. teꝛ. † Jtē fideicōmissum relicti filio vel seruo qō a principio cōditi testamēti nō valebat. nō pōt cōfirmari ex validitate postea superuenīēte per hoc qō postea efficiant
59 sui iuris mediante emācipatiōe ꝙ vel manumissiōe: qz obstat regula cat. que dispōnit ꝙ illud qō inspecto initio est nullū, ex superuenīēti casu non cōfirmatur. l. j. ff. de reg. cato. & l. cetera. §. j. j. eo. & §. an seruo. insti. de leg. & sic videt ꝙ fideicommissum inūctum patri vel oō restituēdū filio vel seruo institutis nō possit valere. ¶ Propter difficultatem istius contrarij gl. tota ponit quatuoꝛ intellectus, & sic quatuoꝛ so. ¶ Prima est in exponēdo illa verba: ex persona ipsorū. i. ex volūtate ꝙ fideicōmissum non valeat nisi hoc procedat ex volūtate patris vel oū. in emācipādo filium vel manumittendo seruū. gl. tū in ista prima so. nō fatis aperit in quo versetur volūtas patris vel oū: an in emācipando filiū vel manumittēdo seruū, qui actus ab eorū volūtate dependent ꝓout intellexit gl. j. §. figurando casum vt ibi declarauit, & videt intelligere glo. j. in vlt. parte. in ver. patris: an vero pendeat ab eorū volūtate. s. validitas vel inualiditas talis fideicōmissi, put magis videnē sonare verba gl. an vero ex pater vel oūs si volūt possunt restituere fideicōmissum filio vel seruo etiā dum sunt in restituentiū potestate, ita ꝙ patri vel oño nō acgratur: eo qz nolūt reacquiri: put etiā dicit gl. j. in. iij. sol. in filio nō aūt in seruo. gl. tñ nō pñstit in ista prima sol. † bene ꝑpter istum teꝛ. in verb. deniqꝫ. vbi ista verba exponunt vt nō intelligantur ex persona. s. ex volūtate, sed ex fideicōmissum capit vires ex ꝓsona patris vel oñi, nō vt heredis, ſz vt sentiētis cōmodū ex hereditate vt ibi. ¶ Scō qz tale fideicōmissum qō ſm regulas a principio nō valet pater vel oūs non potest postea facere ꝙ valeat emācipando vel manumittēdo: qz obstaret regula catoniana: vt. §. dixi. Tertio & fortius: qz frustra tractaretur in hoc teꝛ. an trebellianica vel falcidia possit detrabi si staret in volūtate patris vel oñi facere ꝙ fideicōmissum in nihilo valeat. arg. l. vi deam⁹. §. pe. & fi. ff. de in ius. vocā. Sed aduerte in seruo instituto qñ iniunctū est oño de restituēdo fideicōmissum ipsi seruo instituto, videt ꝙ pendeat validitas a vera volūtate oñi & sic videt collatū in merā volūtatem oñi, cū libertas seruī, & sic ꝙ efficiatur sui iuris pōeat a sola volūtate oñi, cū seru⁹ non speret aliquo modo libertatē etiā post mortē oñi, ergo in volūtate oñi cōfistit an & qñ velit dare libertatē & fideicōmissum seruo, & sic videtur ꝙ prima ex positio gl. ex ponit teꝛ. ex ꝓsona eorū. i. ex volūtate in seruo sit necessaria, in filio aūt nō sic: qz filius post mortē patris erit sui iuris. Sed ad hoc rnde ꝙ si ista ratio esset vera sequeret ꝙ si oūs esset granatus de restituēdo fideicōmissū seruo suo instituto cum erit liber, ꝙ tale fideicōmissum esset inutile tā ꝙ penderet a sola volūtate oñi, & tñ hoc est falsum & cōtra teꝛ.
60 ex ꝓssum in. l. qdā ita. §. si seruo. ff. ad tre. † & ad obiectū dicit ꝙ imo etiam ꝓpter volūtatē oñi pōt seruus consequi libertatē in pluribus casibus, & de quibus in titulo. qñ seruī ꝑ premio liberētē accipiūt. & in. l. si qs in graui. §. vtrū. in fin. vbi est casus fin. ff. ad sylla. in quo seruus qz detegit occisores oñi cōsequit libertatē, etiā si oūs ordinasset ꝙ talis seru⁹ nunqꝫ possit fieri liber,
61 & sic efficit liber cōtra ex ꝓssam volūtatē testatoris. ¶ Secūda sol. glo. est ꝙ hic pater vel oūs fuerint grauati fideicōmissō nō pure vel simplr̄ sed in die vel sub conditione & interim filius fuit emancipatus vel seruus manumissus. §. qz ista sol. diuinat ad teꝛ. in quo nihil dicit ꝙ fideicōmissum fuerit collatū in diem vel sub ꝙitione & interim sequnta sit emācipatio vel manumissio ideo tanꝙ diuinatiua reprehēditur per Bar. & alios, sed subtilis Raph. cu. defendit istam scōam sol. Roglerij a diuinatione, & qdē satis ꝓbabiliter, vt plenius dicā. & sequit etiā. d. Bart. soci. hic: qz turiscōsultus in ista. l. nō dubitauit an fideicō. relictū a patre vel oño ipsius filio vel seruo institutis valeat necne. ſz ponit ꝓ firmo ꝙ valeat. nā dicit teꝛ. cū filio vel seruo legatū vel hereditas daſ fideicōmitti patri vel oño: pōt ergo teꝛ. poni pro cōstanti ꝙ tale fideicōmissum valeat, vñ principalis dubitatio in hac. l. erat ex cuius persona vires capiat tale fideicō. vt sic intelligam⁹ an trebellianica vel falcidia possit detrahi, vt habes in litera. vnde oportet ꝓsupponere terminos in qbus tale fideicōmissum possit valere, vt est quādo in die vel sub conditione fuit relictū. & vltra Raph. istud euidentius apparet ex vltima parte buī. l. que venit illatiue ex precedētibus. cū teꝛ. dicat & ideo in ea ponuntur termini fideicommissi magis clare quando pater fuit rogatus de restituēdo post mortē suo filio pondera filiud post mortē. & sic in die mcerti, vñ oportet etiā in prima parte huius legis ꝓsupponere terminos in quibus fideicommissum valeat, & dum glo. subdit opinionem Roglerij. adde qō eā recitat Bar. j. in. ij. q. extra glo. quod Roglerius velit qō ista leꝛ bodie nō procedat in hereditate aduentitia: qz cū pater solū habeat vsumfru. & illū sit grauat⁹ restituere filio, certe per filiū idē vsufructus quereret patri, & sic non haberet locū ista leꝛ cū restitutio vsufructus esset inutilis filio ex quo incōtinēti reuertitur ad patrem. cōtrarium tū sentit gl. precedens dum dicit vt vsufruct⁹, vbi ponderaui dicā late. j. sup illa. q. Bar. ¶ Tertia
62 solutio gl. est ꝙ pater noluit sibi acgrī. reprobant Bar. & cōiter aliꝭ: qz tūc fideicōmissum nō assumeret vires ex persona patris vel oñi, vt dicit teꝛ. imo apud filiū remaneret ipso iure cū ipe sit heres institutus. l. si heres. ff. ad treb. & l. seruū filij. §. j. eo. & sic remanet apud filium iure directo & nō iure fideicōmissi, quāuis Jo. de imo. conet defendere istā sol. ab hac impugnatiōe. vt habes ꝑ d. Zileg. & lati⁹ Alre. hic. sed nō expedit in hoc insistere cū alia obstent. nā cōtra istā tertiā sol. etiā facit: qz nō est verisimile ꝙ pater recusasset habere hereditatē restituēdā filio si fuisset ita crosa, vñ ista leꝛ solēnis non est intelligēda in casu nō verisimili qñ pater recusat verisimiliter raro cōtingeret. & leges adaptande sunt ad ea q frequēter ꝓtingūt. l. nō ad ea. ff. de legi. ¶ Preterea & tuti⁹ ista tertia sol. & iste terti⁹ intellectus nō pōt adaptari ad seruū ꝓout gl. met. & doc. fatent ꝑpter duo. ¶ primo qz ꝙ homodie nō acquirat oño nisi solū vsufructus ex persona seruī, istud est falsum: qz in seruo nihil est bodie immutatū, sed solū in filio. preterea qñ oūs recusaret hereditatē vel fideicōmissum nō pōt seruus petere ꝙ sibi det & cōstituat curatorē illis bonis, ꝓout di
63 cit gl. in filiosa. eo qz filiussia. plus iuris ḅz quā seruus. ſm gl. in l. legatū. vbi digi. §. eo. qz seruus nō ita verisimiliter expectat libertatē sicut filiussa. qui saltē mortuo patre efficiet sui iuris. l. is q heres. in. §. neqꝫ filius. vbi gl. & doc. ff. de acqui. he. vnde cū iste intellectus nō possit adaptari ad seruū. & teꝛ. ꝓmiscue loquit de filio & seruo, ergo iste intellectus ad hūc teꝛ. procedere non pōt. ¶ Quartam sol. glo. cōmuniter tenet Bar. & aliꝭ ꝙ instituto filio vel seruo fideicōmissum eis relictū a patre vel oño erat purū tñ ineſt tacita cōditio de restituēdo cū erunt sui iuris per. l. vbi
64 pure. in pzin. ff. ad treb. allegatā in gl. & istud ſest necessariū scire ad intellectū huius legis, nūquid fideicōmissum pure & simpliciter relictū a patre vel domino, filio vel seruo heredibus institutis valeat, eo qz subintelligatur tacita conditio cum erunt sui iuris. gl. vt dixit Bar. & magis communiter aliꝭ tenēt qō sic

Universidad de Deusto
Biblioteca

per.d.l.vbi pure.in pn. ¶Sed aduerte:q ille tex.nihil facit,duplici rõne.prima q ibi fuerunt apposita talia verba per que satis apparet testatorẽ,ita voluisse cũ ibi fideicõmisso puro essent adiecta ista verba geminata rogo vt filio tuo des faciasq; ad eũ perueniãt.per q̃ verba apparet in id tps conferri quo fui iuris fieret.ita ibi formaliter dicit tex.in.l.fideicõmissa.ff.si filio.ff.de leg.iij. Itẽ verbũ peruenire ponit in.d.l.vbi pure.intelligit cũ effectu,vt.l.ij.ff.peruenisse.ff.de here.vel actio.peruenergo vbi talia verba nõ essent expressa videret secus esse,z sic tex.in.d.l.vbi pure.põt retorqueri ad oppositum contra glo.vnde Bar.dicit veritatẽ ponẽdo duas formales cõclusiones,q illa duo iura loquunt prout ita vere loquũtur q̃ pater instituit heres,z ab eo relinquitur legatũ vel fideicõmissum filio,tunc ista prima sit cõclusio q tale fideicõmissum nõ valet:nisi in eo expresse sint oppositа verba importãtia dilationẽ in tẽpus,cũ erũt sui iuris,z̃ iste non est casus noster:q ista lex loquitur q̃ filius vel seruus sunt instituti heredes,z pater vel dñs rogant simpliciter de restituẽdo fideicõmissum filio vel seruo,tũc fit secũda formalis cõclusio q̃ tale fideicõmissum pure,z simpliciter relictum v3 z tenet,eo q semper videtur dilatũ in tempus existẽtie sui iuris.z ita etiã tenet Bart.in.l.si vsusfructus.ff.si.ff.q̃ di.leg.ce. ¶Nunc opere pretiũ est videre que sit ratio diuersitatis inter istas duas cõclusiones:q solũ diuersificare casus:vt facit Bar.z nõ assignare rõnes diuersitatis nihil est:presertim in istis correlatiuis in quibus nõ videtur referre an pater institutus grauatur fideicõmisso restituẽdo filio,an vero filio instituto pater sit grauatus. ¶Unde assignat fundamẽtalẽ rationẽ diuersitatis.nã quãdo testator primo loco instituit filiũ vel seruũ heredes,deinde secũdo loco eisdẽ reliqt fideicõmissum a patre vel dño,ista geminatio ostẽdit enigã voluntatẽ testatoris volẽtis q̃ talia bona oino
65 perueniant ad filiũ vel seruũ.tnã geminatio ostẽdit enigam voluntatẽ testatoris.l.balista.ff.ad treb.l.si mulier.ij.C.ad velleia. facit q̃ sing.no.Bar.in.l.cũ scimus.in fi.per illũ tex.cũ gl.C.de agri.z cẽs.lib.xj.z q̃ dicit tex.in.l.cũ pater.§.filius matrem.ibi nam enigæ volũtatis preces.ff.de leg.ij.ex quo enim primo loco instituit filiũ vel seruũ heredes:certe si cõtingeret eos ante aditam hereditatẽ sui iuris reperiri eis tñ acquireret hereditas. l.si pater fa.ff.de here.insti.z.§.fi.insti.de vul.substi.z q̃ cõtingeret q̃ essent sub potestate patris vel dñi:quo casu adeũdo acq reret patri vel dño testatori ex dicto loco grauanit patrem vel dñm de restituẽdo fideicõmissum ipsis.l.filio vel seruo,vñ nimirum si ꝓpter enigã voluntatẽ testatoris,z geminatã. Itẽ pp validitatem fideicõmissi tacite subintelligit cum erunt sui iuris,sec; est econtra:qñ a patre vel dño institutis heredib⁹ relinquit simpliciter filio vel seruo,tũc nihil valet tex.est in.§.an seruo.instit.de
66 leg.q tũc solũ grauamẽ fideicõmissi interuenit. ¶Confirmo optime istã differẽtiã Bar.q̃ filius est institutus heres,z pater grauatus de emãcipãdo filiũ:isto casu pater censet etiã gratus fideicõmisso de restituendo oĩa bona testatoris ipsi filio emancipato.teg.est valde no.in.l.q̃uis.C.de fideicõ.z in.l.si cui legatum.in versi.pe.ff.de cõdi.z demõ.sec⁹ est cõtra si pater fuit institutus,z grauatus de emancipando filiũ nõ per hoc censet grauatus de restituẽdo bona testatoris ipsi filio emãcipato ꝺm Bar.in.d.l.si cui legatũ.quicquid ibi teneat gl.z ita etiã tenent Pau.de ca.z Raph.Ful.in.d.l.q̃uis.vbi etiã idẽ tenui.z ista est mera veritas,z̃ Bar.z scribẽtes nõ sic declarẽt,z ista est fundamẽtalis ratio diuersitatis iter duos casus Bar.z duas ꝛclusiones.§.factas. ¶Pro cõclusiõe gl.declarata vt declarauit Bar. allegat duos tex.in.l.epistolã.§.fi.in tex.z glo.ff.ad treb.z tex.in l.filiã.ff.de an.z arg.leg.sed pro certo illi tex.nihil faciunt prout etiã dicunt Pau.de ca.d.Alex.z Alre.hic.nam.l.epistolam.§.fi. loquitur in matre fideicõmissaria,z sic que non poterat habere filiã in potestate,z que habuit fideicõmissum relictũ a filio suo herede instituto,z illud habuit expresso iudicio testatoris,vñ q̃ grauatur de restituẽdo tale fideicõmissum simpliciter eidem de redi censẽt grauata restituere post mortẽ suã alꝫ fideicõmissum primo loco relictũ ipsi matri fuisset inutile q̃ non censetur testator voluisse:nos vero loquimur in patre qui solũ habuit cõmodum hereditatis ex dispositione legali,nõ aũt ex expressa voluntate testatoris. Tu tñ videas tex.qui videt mirabilis.in.l.vgorẽ.§.fi.ff.de leg.iij.vbi testator heredẽ institutũ grauauit p fideicõmissum vt restitueret vgozi fue:deinde grauauit vgozẽ simpliciter q̃ restitueret filio infanti q erat cõis filius testatoris z vgoris. Item liberauit vgozẽ a prestanda satisfdatione fideicõmissi,z tamẽ ibi mirabiliter decidit tex.q̃ vgoz tenet statim restituere illud fideicõmissum filio infanti,z tamen isto modo fideicommissum relictum vgozi reddit penitus inutile,z inane.est verũ q̃ ibi vgoz nõ capit fideicõmissũ ab eo cui tenet restituere ſ; ab alio herede instituto. Tu ista est solũ diuersificatio casuũ prout ẽt soluit Bar.in.d.l.vgorẽ.§.fi.similiter tex.in.d.l.filiã.nihil faciat:q̃ testator ibi vsus est verbo seruenẽ.qõ verbũ videt importare fideicõmissum illud esse dilatũ in tps quo sui iuris fieret:vt ibidẽ expresse dicit tex.in fi.z ibidẽ expresse Bar.z sic iura allegata per Bar.nõ probãt cõclusionẽ gl.z magis cõem,z minꝰ probat.d.l.vbi pure.in princ.allegata p gl.vt superius dixi,z sic remanet cõclusio gl.z Bar.z magis cõmunis sine aliqua bona.l.z propterea.d.Alex.dicit q̃ quis passus iste sit dubi⁹ nec iura al legata per gl.z Bar.probent istã cõclusionẽ,tñ putat eam posse sustineri per tex.nostrũ qui aliter intelligi nõ põt nisi violando literã.sed Raph.cu.z Pau.de ca.reprobant conclusionẽ gl. z Bar.z intelligũt istũ tex.q̃ fideicõmissum valeat si fuit dilatũ in tempus existẽtie sui iuris expresse vel etiam tacite per appositionẽ alicuiꝰ verborũ que hoc sapiãt,prout etiã intelligebat Sld.lau.relatus per Bar.mouentur per fortem tex.in.l.quidã ita.§.si seruo.ff.ad trebel.vbi dicit tex.seruo herede instituto va let fideicõmissum quo grauatur dominus de restituẽdo eidẽ seruo cũ liber esset.põdera q̃ ibi seruus erat institutus heres non aũt dñs.z fideicõmissum vniuersale erat relictũ a dño,cũ seruꝰ esset liber.ergo v3 q̃ expresse fuit collatũ in tẽpus quo esset sui iuris:ergo alias nõ valeret:ergo ibi est tex.cõtra cõclusionẽ gl.
67 Bar.z magis cõem etiam declarando prout declarat Bar.sed ad illũ tex.respondet Alex.tq̃ non debet ibi sumi tale argumẽtum a cõtrario sensu:q resultaret absurdus intellectus,z aliꝭ iuribus repugnans,iuxta gl.in.l.ij.C.de condi.infer.z in.c.i.de eta.z qual.in.vj. ¶Sed certe nulla lex in mũdo bene probat cõclusionem gl.z Bar.vnde tu potes aliter respondere ponderando illũ tex.vt faciat pro cõmuni opinione.s.cum liber esset,vtile fideicõmissum,z sic q̃ fideicõ.valeat q̃n erit liber nõ aũt q̃ illud sit ibi dictum a testatore q̃ habebat quãdo erit liber. ¶Ultra scribentes pondera contra Bar.istũ tex.in vltima parte vbi rogatus sit pater post mortem suam.prout etiam notani in tex.in vlt.no.nam testator frustra expressisset dilationẽ in temp⁹ mortis patris si semper intelligeretur dilatũ in tẽpus existentie sui iuris.Bar.nõ hic,sed.j.in.ij.op.quarte partis prince.perpendit de isto tex.z dicit q̃ iste tex.videtur destruere omnia que hic ponit cum innuat q̃ fideicõmissum nõ videatur relictũ post mortem patris nisi hoc fuisset expressum a testatore,z rñdet q̃ illud q̃ hic tenuit.s.videri fideicõmissum dilatũ in tẽpus existentie sui iuris,põt esse vel morte vel emãcipatione.sed iste tex.in vlti. parte loquitur quando fuit expresse collatũ post mortẽ.z sic vnũ casum tñ. Ista solutio Bar.mihi nõ satisfacit:q si dilatio non cẽsẽt facta in vnũ casum nisi expꝛimat vt in hoc tex.ergo minus generaliter procedit cũ erit sui iuris. Itẽ expressio in vnũ casuꝫ esset superflua si generaliter intelligitur semper cõferri in tempus cũ erit sui iuris,nisi dicas q̃ testator hic in vltima parte nolunt esse locũ fideicõmisso,nisi in vnũ casuꝫ tñ sc; mortis patris grauati,z non in aliũ casum. Itẽ cõtra dicta conclu.z gl.z Bar. facit.Nam volunt in hoc tex.sustineri fideicõmissum propter tacitam cõditionẽ que subintelligit cũ erũt sui iuris. Istud nõ vi-
68 det vllo modo posse stare:tq̃ tacita cõditio nõ facit cessare regulã cato.annullãte dictum fideicõmissum,prout tz Bar.in.l.si optio.per illũ tex.j.de opt.leg. Idẽ Bar.in.l.si dño stichus.j.e. Sz defendẽdo gl.z Bar.respondent no.q̃ assumptũ non videtur verum dũ digi q̃ tacita cõditio non facit cessare regulã cato.nã cõtrariũ tenẽt expresse Bal.z Flo.in.l.seruũ filij.in prin.per illũ tex.j.eo.gl.in.d.l.si dño stichus.in gl.iij.in verbo data.ad fi.z ibi Imo.j.eo.Sed adhuc fatẽdo assumptũ Bar.pro vero q̃ tacita conditio non faciat cessare reg.cato.adhuc no.respondeo quod istud est verum in conditione tacita proueniente ex legis dispositione que nõ impedit cedere diem legati.vt.l.conditiones que extrinsecus.j.de condi.z demon.secus est in cõditione tacita prouenĩte ex volũtate testatoris tacita pro validitate actus,z que impedit legati cessionem prout est ista de qua nos loquimur,z ista bene facit cessare regu.caton. Ita declarat Bart.in.l.j.in.fi. col.j.de regu.cat. Item inquãtũ Bar.post Old.landẽ.tenet q̃ a patre vel domino heredibus institutis non potest relinqui indeicommi.simpliciter filio vel seruo nisi expresse sint apposita verba importãtia dilationẽ in tempus existentie sui iuris:alias non valet per tex.in.§.an seruo.insti.de leg. Ille tex.hoc expresse dicit.z tex.in.l.si legatarius.§.seruo.ff.de leg.iij. Postea ad hoc Bar.allegat tria alia iura.s.l.a filio.z.l.questium.in princ.j.eo.z l.cum legato.in fi.ff.quando dies leg.ce. Ista iura tria nihil fa-
69 ciunt ad propositum:quia solum dicunt † quod a filio instituto herede potest legari patri.z rationem diuersitatis assignat tex. in.d.§.an seruo.in ver.ex diuerso.ista conclusio Bar.indifferenter tenet per omnes.z ita etiã tenet gl.in.d.l.a filio.in glo.ij.z gl. in.l.ex asse.ff.ad leg.fal.z gl.in.§.ex diverso.instit.de leg. ¶Contra istam conclusionem approbatam per omnes indifferenter vꝺet fortiter tex.in.l.cogi.§.si pater.ff.ad treb.vbi a patre instituto herede fideicommissum vniuersale fuit relictũ simpliciter

filio in

filio in potestate,z valet z tenet tale fideicõmissum,z tũ ibi nõ fuerũt apposita aliqua verba importãtia dilationẽ in tps existẽtie sui iuris:imo fideicõmissũ ibi fuit relictũ simpliciter.Varie sodãtur ad illum tex.quas reprobat.d.Alex.post alios hic,z ibi,et late prosequitur Alre.hic cõiter rñdetur q̃ ille tex.de necessitate debeat intelligi q̃n testator fuit vsus verbis importantibus dilationẽ in tps existentie sui iuris,alias fideicõmissum nõ valeret. ita Imol.Rapha.cu.Pau.de ca.d.Alex.cõiter alij,z Lu.Ro. z do.Alex.ibi,fed ista esset suppletio ad illum tex.z manifesta diuinatio,cũ tex.ille loquatur q̃n fideicõmissum fuit relictũ simpliciter,z subaudire q̃ ibi testator fuerit vsus verbis importãtib⁹ dilationẽ in tps existẽtie sui iuris est destruere illũ tex.z tex.fuisset supinus omittere illud qõ erat necessariũ ad validitatem fideicõmissi.vnde tu respõde cõgruentius q̃ iuriscõsultus ibi nõ intẽdit tractare an z q̃n fideicõmissum relictũ a patre qui est instituꝰ filio in potestate valeat necne.nec de hoc dubitat ibi tex. sed solũ tractat an filius fideicõmissarius possit cõpellere patrẽ institutũ,z grauatũ fideicõmisso ad adeundũ,z restituendũ.z sic tex.ibi psupponit p firmo valere illud fideicõmissum nõ obstãte patria potestate:ergo loquit q̃n fideicõmissum fuit relictũ a patre in diem vel sub cõditione,vel q̃n fuit collatũ in tẽpus q̃n filꝰ erit sui iuris,quibus casibus fideicommissum valet z tenet.z ibi decidit tex.solũ hoc q̃ non obstante patria potestate filius fideicõmissari⁹ possit cõpellere patrẽ recusantẽ adire,z restituere,tñ non transibunt actiones in fideicõmissarium nisi adueniẽte die vel cõditione vel habilitate filij.l.apud Julianum.§.antistia.ff. ad treb.z isto modo nõ erit diuinatio ad illum text.prout etiam dixi.s.ad tex.nostrũ,fm Rapha.cu.in.ij.solu.gl.Et ad hoc etiã in effectu tendit precedens sol.Imo.z Mod.licet non sic declarent. ¶Capio gl.in v.q̃n q̃ pꝺona filij.quã diuide in duas partes. In prima declarat tex. In scda opponit de solu.se remittit ſ; solutio ibi ponit in tex.ij.ibi.itẽ ad id q̃ dicit Bar.z doct.sol-
70 uunt † q̃n est institut⁹ seruus,z grauatus dñs de prestando fideicõmissum cuidã extraneo,attẽto rigore fideicõmissum debeat ex pꝺona dñi q̃ ipse dñs est grauatus:ideo de rigore si seruꝰ effectus sui iuris adeat istã hereditatẽ,nõ tenet ad tale fideicõmissum.l.celsus.§.quod alicuius.in fi.j.de leg.ij.z.l.j.§.fi.j.de le.iij. sed cõsiderato effectu debet ex persona filij vel serui vt hic,ideo seruus effectus sui iuris,z cõsequntus hereditatẽ ex egtate tenetur ad fideicõmissum,vt expresse dicit text.in.d.l.si alien⁹ seruꝰ. aduerte etiã quod quãtũ ad ordinem soluẽdi legata relicta seruo instituto,z legata relicta a dño,prius habetur ratio relictoꝝ a seruo:vt est tex.in.l.nefennius.§.seruo.ff.ad leg.Fal.de qua op
71 ponit Bart.† z fic ibi est casus singularis in quo non fit contributio omnium legatorũ relictorũ in eodẽ testamẽto quo ad ineundam rationẽ falcidie,z ita etiam illum tex.pro singulari no. Jo.de imo.hic,in.vj.col.z do.Alex.ibi. ¶Capio glo.in verbo sed vt pater.quã diuide magistraliter ex medulla Bar.in quatuoꝝ partes. In prima declarat tex.z infert.z ista pars est clara. In secũda que est ibi,sed videtur contra.gl.opponit cõtra tex.
72 inquãtũ vult q̃ † pater grauat⁹ de restituendo filio nõ detrahit ab ipso filio quartã trebellianicã,contra.d.l.iubemus.§.idẽq; in retinẽda.C.ad trebe.z respondet,z bene q̃ ibi ipse pater fuit heres institutus,z sic fuit grauatus,vt heres,z sic istud cõsequitur a seipso,z non a filio,z tũc bene detrahit trebellianicam ipsi filio vt ibi,sed hic filius fuit institutus heres,z sic pater grauat fideicommisso nõ vt heres sed vt commodum sentiens ex hereditate mediãte persona filij institutiꝰ:ideo nõ detrahit trebellianicam cõtra ipsum filiũ,z assimilatur legatario qui nihil detrahit,vt.l.j.§.j.C.cõia de lega. ¶In tertia parte ibi,sed quero qs est heres.gl.per viam questionis opponit contra tex.z duplici ter soluit,z Bar.opponit hoc modo.nã tex.innuit q̃ filius institutus sit heres,cõtra.d.l.placet.ff.de acqui.here.tu clarius oppone ex mente Pau.de cast.nã videt q̃ quãdo pater grauatur restituere fideicõmissum filio instituto debeat cẽseri grauat⁹ vt
73 heres,cõsequenter possit detrahere trebellianicam tq̃ filius institutus adeundo hereditatẽ facit patrẽ heredem.d.l.placet.z.l. qui in aliena.§.interdũ.ff.de acqr.here.z.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vulg.z pupil.z tamen contrariũ decidit in hoc tex.ergo male.glo.ponit duas sol.z tenet primã.sl.verũ esse q̃ facit patrẽ heredẽ quo ad effectũ,z cõmodũ:q̃ in effectu acquirit incõtinenti patri.ſ; quo ad nudũ nomẽ hereditariũ filius est heres nosse. In quarta parte ibi,z caute tacet.de seruo gl.remouet aliud ta-
74 citum contrariũ.z Bar.illud formatur hoc modo.† nam quando seruus est institut⁹ heres nullo modo est heres nec; nosse nec; effectu,sed facit dñm heredẽ:ergo cõtra tex.qui innuit q̃ etiã qñ seruus est institutus heres,q̃ ipse seruus dicat esse heres.z qõ nullo modo dicat esse heres ꝓbat Bar.q̃ locus est substitutiõi vulgari que ꝺcipit in illũ casum si heres nõ erit qñ testator instituit illũ quẽ ignorabat esse seruũ.l.cũ pponas.C.de ber.institu.

z insti.de vulg.substi.§.sed tu aduerte:q Bar.nõ videt bñ probare assumptũ qõ facit,q̃ qñ seruꝰ instituit q̃ nullo modo sit heres nec; nosse nec; effectu.nã iura per allegata.s.d.l.cũ pponas. z.d.§.fi.nihil faciunt.prꝺ:q in illis casibus nec ipse seruꝰ est heres in cuius persona testator errauit,nec etiã facit dñm heredẽ ſ; admittit substituꝰ vulgaris.nec nudũ nomẽ heredis sufficit ad excludẽdũ substitutũ vulgarẽ.l.z si fint.§.ſ; qõ papinian⁹.ff. de mino.Bar.z alij in.l.ij.§.interdũ.ff.de vulg.z pup.ergo iura allegata p Bar.non probãt.q̃ ideo seruus institutus nõ sit heres nec; nomine nec; effectu eo q̃ faciat dñm heredẽ,q̃ in illis iuribus non facit dñm heredẽ,imo excluso vtroq; locus est substitutioni. ¶Unde tu clarius forma istam oppositionẽ cõtra illud qõ tenuit glo.q̃ filius institutus sit heres nosse sed non effectu,cõtra opponitur.nã ista lex loquitur tam in seruo quã in filio ſ; in seruo nõ põt ꝑcedere illud q̃ tenet gl.eo q̃ penes seruũ non põt remanere nomẽ heredis,cũ istud sit de iure ciuili.l.lege obuenire.ff.de verb.signi.z.l.verbis ciuilibus.cum ibi not.ff.de
75 vulg.z pup.† ergo nõ cadit in seruo qui habeꝫ pro mortuo quo ad ea que sunt iuris ciuilis.l.qõ attinet.ff.de reg.iur. Itẽ q̃ qs sit heres in testamẽto est inductum de iure ciuili,vt est gl.in.l.j. ff.de acq.re.do.late Bar.in.l.ex hoc iure.in.ij.col.ff.de iusti.z iu. ergo seruus est illius oĩno incapaz.d.l.qui in alterius.z.l.qui te stamento.§.seruus.ff.de testa. ¶In eadem glo.in fi.concludit
76 gl.† q̃ filiusfa.institutus heres adita iussu patris hereditate remanet heres nomine sed non effectu:seruus aũt nec nomine nec effectu dicitur esse heres.Bar.late z subtiliter disputans istam materiam reprehendit differentiam gl.inter filiũ z seruũ,z vult in hoc nullã esse differẽtiã,z q̃ nemo eorũ dicaꝫ heres nosse quo ad directas vel vtiles actiones,z sic quo ad effect⁹ iuris sed bene dicanꝫ heredes nosse.i.nominati z descripti heredes in testõ, z sic quo ad effectus facti tñ.per.l.qui heredi.in pn.ff.de cõdi.z demõ.Istã opi.Bar.cõtra gl.tenẽt cõiter scribẽtes hic nemine modernorũ dissentiente.z dicit do.Alex.q̃ est magis cõis opi.z q̃ ẽt tenẽt Mod.in.l.placet.ff.de acq.here.z ꝺt Alre.q̃ ista opi. Bar.sibi placet. Idẽ tenet Ang.in.l.ij.ff.de peti.here.p illũ tex. iuncta.l.iij.in pn.eo.tit.vbi ꝺt esse casum nõ violando literam. ¶Ista cõem conclusionẽ cõtra gl.indubitater tene q̃uis Angе.hic post antiquos z in.d.l.placet.z in.l.sub conditione.vbi ẽt Bal.ff.de libe.z post.teneat contrariũ sequtus differentia glo. hic p aliqua lenia gbus respondẽt Jmo.z.d.Alex.z alij Mod. Tu aũt ex dictis Bar.facias duas ꝛclusiones. Prima q̃ filius z seruus heredes instituti non dicunt heredes etiã nosse quo ad directas vel vtiles actiones,z sic quo ad effectus iuris,ſ; totaliter faciunt patrem z dominum heredes etiã nomine quo ad directas vel vtiles actiones,z sic quo ad effectus iuris,ſ; potenter ac si pater z dñs essent heredes instituti vt dicit tex.in.l.acgrif.
77 §.j.ff.de acg.re.do. ¶Secũda cõclusio est q̃ filius z seruus heredes instituti dicuntur heredes nosse.i.nominati in testamẽto, z sic sunt heredes quo ad effect⁹ facti. ¶Pro prima cõclusione Bar.adducit tex.in.l.qui in aliena.§.interdũ.ff.de acquir.here. z illũ tex.subtili⁹ inducunt Alre.z do.Soc.hic.nã ibi filij⁹ fuit ex heredat⁹ z nepos in eius potestate existẽs fuit ab auo institut⁹ dicit ibi tex.q̃ nepos sine aditione facit patrẽ heredem suum et necessarium,ergo directũ.§.sui.institu.de heredum qua.z diffe-
78 ergo directa fuit as nõ remãsit penes nepotẽ institutũ † q̃ si remansisset in fuitate nõ est locus successorio edicto de persona ad personã.l.j.§.sciendũ.ff.de suis z legit.late Bar.z alij in.l.qui se patris.C.vnde lib. ¶Sz tu aduerte ſ; ista inductio videat sub tilis z colorata tamen cõfunditur:q̃ est contra illũ tex.in fin.dũ dicit nã per eum quis existere necessarius non põt qui z ipse nõ esset exiturus,z sic vult q̃ nepos primo fit necessarius,z postea
79 facit patrem suũ necessarium. Itẽ dicit ibi tex.† per talem suitatem cõfirmari ex hereditationem filij absq; alia aditiõe que alias requiritur.l.filium.§.sed cũ ex heredatio.ff.de leg.prestan.ergo non ab ipso filio ex heredato cõtra seipsum cõfirmatur exheredatio:q̃ hoc esset absurdum sed a nepote instituto.ad idem tex. in.l.filius patro.ff.de bo.lib.vbi dicit tex.q̃ filius ex heredatus extitit heres necessarius quãdo nepos ex eo fuit institutus non per semetipsum sed per aliũ ad hereditatem admittit.ergo apparet qõ directo z ipso iure vt dicunt Alre.z So.hic nec obstat fundamentum eorum de materia.l.qui se patris.C.vnde libe.z de.l.j.§.sciendũ.ff.de suis z legi.quod illa materia loquitur quãdo existẽs in primo gradu est suus sibijpsi soli,z non quãdo alij in cuius est potestate prout loquitur.d.l.qui aliena.§.interdum.z.d.l.filius patroni.tu pro ista prima conclusione Bar.ad de bonũ tex.in.d.l.j.§.fi filio.ff.ad trebel.iuncta.l.si heres institutus.in principio.eo.tit.dicitur in.d.§.fi filio.qõ si filius z seruus fuerint heredes instituti,z pater z dñs fuerint grauati eis restituere hereditatẽ,quod restituẽdo transeunt in eos vtiles actiones.ergo apparet quod penes filium non sunt directe actiones

Universidad de Deusto
Biblioteca

qz qñ restitutio sit habēti directas actiões nō trāseunt vtiles. d.
80 l.si heres institutus.in pzin. ¶ Sz aduerte: qz 2tra istā primā
cōclusionē Bar. cōiter approbatā videt facere iste tex. in ista ter
tia parte. ⁊ sic in ver. deniq;. dupliciter inducēdo istū tex. primo
dū dicit tex. q̄ pater ex persona filij bñdis detrahit ab extraneo
quartā trebellianicā: ergo nomē heredis vt apud filiū remanere
re cū aliquo effectu iuris. s. detractionis trebellianice, tñ ad hoc
potes respōdere ex mēte Bar. q̄ iste effectus causat nō q̄ nomē
heredis sit cū iuris effectu apud filiū, ſz q̄ ipse filius fuit script⁹
heres in testō ⁊ pater vel dñs est heres quo ad oia iura eo modo
quo essent filij⁹ vel seruus si essent sui iuris, sed si essent sui iuris
ipsi detraherent quartā trebellianicā. ergo similiter isto casu pa
ter ⁊ dñs eā detrahent. ¶ Scōo obstat iste tex. oū dicit vt pater
nō vt heres: ſz vt pater rogati. vñ ergo filij⁹ est heres ⁊ ex sua p̄
sona sibi obligari nō pōt: vt ōz in tex. ⁊ ita iducit istū tex. gl. bic.
Sed respondet q̄ tex. nō dicit nec posset dicere q̄ pater non sit
heres effectu per. d. l. placet. ff. de acq. here. sed bñ dicit tex. q̄ bñ
videtur rogatus, vt heres. ratio est p̄m Bar. ne istud beneficiū
qō hz per filiū vt p eius p̄sonā efficiat heres effectu retorqueat
cōtra eū cōtra. l. amicissimos. in fi. ff. de exc. tu. ⁊. l. iudex circūue
to. ff. de mi. ¶ Scōo principaliter cōtra primā cōclusionē Bar.
de seruo vſ stringere tex. in. l. legatū est. in. ſ. alien⁹. ſ. eo. vbi tex.
formaliter ōt q̄ seruus alien⁹ heres institutus legari ipse a se
cuidā tertio nec totus nec pro parte pōt q̄ inter heredē a quo
relinquit, ⁊ rem legatā ōz esse differentia, ⁊ tū si dñs esset heres
effectu posset legari: ergo ibi videt esse casus q̄ legatum relictū
a seruo berede instituto capit fundamētū in p̄sona ipsius seruꝰ.
⁊ ita illū tex. pōderat Are. in. d. l. placet. in fi. ⁊ respōde q̄ attēto
iudicio, ⁊ volūtate testatoris legatū debet a seruo: ergo non po
tuit formaliter fieri eo mō quo testator dispouit ſz aliud fit ex
81 dispositione iuris. d. l. qui liberis. ſ. hec verba. ¶ Sz tu aduer
te cōtra istā solu. Are. q̄ ad hoc vt actus valeat nō debet atten
di illud qō testator ℈m verba ordinauit sed illud qō ius dispōit.
l. cū questio. cū simi. C. de leg. Istā primā cōclusionē Bar. limita
duobus modis. primo vt in filiofamilias p̄decitta in qua filius esset insti
82 tutus contēplatione patris sed in bereditate ſ adueētitia cū ho
die sit statutū q̄ filius sit heres quo ad p̄prietatē noīe, ⁊ effectu.
l. cū ops. in pzin. C. de bo. que lib. ⁊. ſ. j. insti. per quas per. no. acq.
⁊ sic pater habeat solū vſumfr. certe pater censebit hodie singu
laris successor tali vſufru. non aūt habebit vt heres. ita signan
ter declarat Bal. in. l. si putas. circa mediū. C. de peti. here. refert
⁊ simpliciter sequitur ac reputat singulare do. Alex. bic. ¶ Tu
adde illud qō late tradunt Bart. ⁊ alij. j. in. ij. q. extra glo. dum
examinant an ista. l. hodie p̄cedat in bereditate aduentitia ibi
83 dicet. ¶ Secūdo limita istā primā conclusionē Bar. vt proce
dat post aditā bereditatē, qñ iussu patris vel oñi filij⁹ vel seruꝰ
adierint bereditatē, tunc bene faciunt patrē vel dñm in totum
heredes, ⁊ istud est quod dicit tex. in. d. l. acquirit. ſ. j. ff. de acqr.
re. do. vbi dicit tex. q̄ quando filius vel seruꝰ sunt instituti here
des, si inbētib⁹ nobis adita sit bereditas acquirit nobis perin
de ac si nos ipsi heredes fuissemus instituti, ſz ante aditā heredi
tatē ipsi filij⁹ vel seruus dicuntur heredes. nō aūt pater vel dñs
q̄ ad ipsos spectat facultas adeundi, ⁊ non ad patrem vel dñm,
patet: q̄ filius vel seruus instituti possent nolle adire poti⁹ pa
ti se expoliari q̄ adire. vt dicit tex. in. l. cū ꝓponas. C. de here. in
stit. ⁊ in. l. p̄ here. de. in pzin. ff. de acq. here. ⁊ in ſ. pe. insti. de here.
qua. ⁊ diffe. ⁊ ita etiā tenet Bar. bic in secūdo effectu respondendo
ad. d. l. iij. ff. de vulg. ⁊ pupil. Non intelligas tñ q̄ filius, ⁊ ser
uus instituti ante aditā bereditatē dicantur ꝓprie heredes: q̄
84 nemo ſ etiā habilis, ⁊ existēs sui iuris ante aditā bereditatē dici
tur ꝓprie heres: q̄ ille ōz ꝓprie heres q̄ bereditatē adiunt. l. iij.
ſ. si qs hr̄di. ff. de stabulibe. ⁊. l. iij. ſ. si qs ita. ⁊ ibi ponderāt Bal.
⁊ Jmo. ff. de here. instī. ⁊. l. si in diē. in pzin. ff. de cōdi. ⁊ demon. q̄
85 ius ſ adeundi nō dicitur esse in bonis nostris ante aditā heredi
tatem, vt est tex. no. in. l. p̄tia rerū. in pzin. ff. ad leg. fal. q̄ tex.
ad hoc reputat sing. Bal. in. l. ij. circa fi. C. de iur. ⁊ fac. igno. Jdē
tenet Bar. in. l. post emācipationē. ſ. j. ff. de lib. leg. Bal. in. l. deo
86 nobis. ad fi. C. de epi. ⁊ cle. ¶ Circa scōam cōclusionē Bar. q̄
filius, ⁊ seruus heredes instituti dicunt heredes noīe. i. nomina
ti, ⁊ sic cēsentur heredes quo ad ea que sunt facti: ideo cū imple
mentum cōditionis sit facti debet impleri in persona filij, ⁊ ser
ui qui sunt heredes noīati, ⁊ sic ōz eis solui illud qō debeāt gra
tia conditionis implende, non aūt debet solui patri vel dño, vt
est tex. in. d. l. qui heredi. in pzin. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ ex hoc col
ligit Bar. rationem ad. l. qui liberis. ſ. hec ꝓba. ff. de vul. ⁊ pup.
qō illa verba quisquis heres mihi erit, resoluuntur in cōditio
nem, si aliquis mihi sit heres, sed implementū conditionis dici
tur esse facti, ⁊ quo ad ea que sunt facti pater vel dñs nō dicunt
esse heredes, ſz Areti. bic in vlt. col. impugnat istā rōnem Bar.

87 Tu adde congruentioꝛē rationē q̄ ſz filius, ⁊ seruus faciāt pa
trē ⁊ dñm totaliter heredes in effectu, tamen nō faciunt eos di
ci scriptos heredes: q̄ cū istud sit facti non potest acquiri per fi
liū vel seruū patri aut dño. ſ. sed cum factū. instit. de stipu. ser. ⁊
d. l. q̄ heredi. in pzin. ⁊ ita ꝓcedit tex. in. d. l. qui liberis. ſ. hec ver
ba. iuncta. l. cū filio. in verbo scriptos tantūmodo. nā ista verba
quisquis mihi heres erit, intelligūtur. ſ. ex supraſcriptis. vt ibi.
⁊. l. in substitutiōe. ff. eo. de vulg. ⁊ pup. ⁊ dixi etiā. ſ. in gl. ij. ergo
pater vel dñs nō admittunt: q̄ nō sunt scripti heredes q̄nis ef
fectualiter bereditatē habeāt. ista ratio est magis de mēte dicto
rū iuriū q̄ sit ratio Bar. ¶ Successiue inquātū Bart. ponit il
los duos effectus quos operat notatio heredis remanens in fi
lio vel seruo heredibus institutis quo ad ea que sunt facti. Ad
88 dit Lud. ro. tertiū effectū quo ad ius sepulchroꝝ † q̄ si testator
acquisiuit sepulchrū pro se, ⁊ heredibus suis acquiratur filiofa
milias heredi nudo noīe: per tex. p̄m eum singularem in. l. fami
liaria. cū. l. seq. in pzinc. ff. de reli. ⁊ sump. fu. do. Alex. reprebēdit
per. l. q̄ pinde. ſ. j. ff. ad tre. vbi iura sepulchroꝝ remanent apud
heredē qui habet iura directa: ergo etiam debet esse in patre cui
acquirit bereditas, ⁊ nō in filio, ⁊ respōdet ad iura allegata per
Lud. qui dicit nihil facere, siue Lud. pondauit illa iura dum
loquuntur de filio qui abstinuit se ab bereditate patris, ⁊ conse
quenter est heres nudo nomine, ⁊ tamen habet ius sepulchroꝝ,
siue etiam voluit ponderare illū tex. in verbo pro minima parte
institutus. Ego dico q̄ illi tex. optime faciunt pro Lud. roma.
⁊ quod Lud. aliter debuerit inducere illos tex. q̄ ponderet do.
Alex. dū tex. ibi dicit heredib⁹ ceteris q̄ successoribꝰ qualescūq;
fuerint, que operetur vt cōprehēdantur etiā heredes nudo no
mine ſz vere, ⁊ effectualiter nō sint heredes. Jstud assumptū pro
bo per illud qō singulariter decidit Bal. in. c. imperialē. in pzin.
89 in. v. col. de probi. feu. alie. per Fede. vbi determinat q̄ † feudū
acquistum pro se ⁊ heredibus suis quibuscunq; comprehendit
etiā eum qui est impropriꝰ heres, ⁊ sic cōprehendit etiam legata
rium. refert ⁊ sequitur do. Alex. in. l. quedam. ſ. mbil interest. in
j. col. ſ. de eden. ⁊ in. l. gallus. ſ. etiam si parente. ſ. de lib. ⁊ posth.
⁊ in. l. etiam. in pzinci. vbi etiam sequitur Lud. ro. ſ. fol. matri. ⁊
do. Alex. in. l. qō dicitur. in vlt. cbar. j. de verbo. obli. ⁊ latius do.
Alex. in. l. si patron. in pzin. in pe. ⁊ vlti. col. j. ad treb. sequit etiā
Ludo. ro. in. l. id tempus. ſ. j. j. de vsur. do. Abb. in consi. cx. incip.
nitar in p̄senti causa. in. iij. dubio. accedat q̄ verba geminata
solent multū operari. l. balista. ff. ad trebel. ⁊ istud idē qō bic tz
Ludo. de isto iure sepulchroꝝ in. d. l. qui in aliena. ſ. interdum.
90 ſ. de acqui. here. ¶ Expedita theorica Bar. eā inducit in pra
ctica ad duas qōes. prima an distinctio q̄ sit in seruo instituto
berede, que testator errās putabat esse liberū. in. l. si pater fami
lias. in pzinc. ff. de here. instī. in. ſ. si. instī. de pupil. substī. habeat
locum in filiofa. quem testator errans putauit esse sui iuris, ⁊ de
terminat q̄ sic: q̄ ꝓtum ad hoc nō est differentia inter filium ⁊
seruum. ⁊ ita tenet glo. in. l. si quis filium. in glo. j. vbi Bar. idem
tenet. ff. de acqui. here. idē tenet Bar. in. l. cū ꝓponas. ad fi. C.
de here. instī. vbi plane dixi. ad ibi dicta me remitto. ⁊ ibi etiā te
tigi quid iuris ℈m iura hodierna ℈m que filius acquirit sibi ꝓ
91 prietatē, ⁊ patri solū vſumfructū. ¶ Secunda. q. Bar. est quā
do substitutio pupillaris est facta p illa ꝓba quisqs mihi heres
erit sit etiā heres filio meo impuberi decedēti in pupillari etate
⁊ filius vel suus instituti adiuerunt iussu patris vel oñi postea
tpe mortis pupilli reperiuntur sui iuris potuit ex substitutio
ne pupillari admitti, ⁊ sibi acqrere bereditatē pupilli ℈m Bar.
⁊ alios bic, ⁊ in. d. l. iij. de vulga. ⁊ pupil. vbi dixi. ad ibi dicta me
remitto. Jdē tenet Jo. fab. in. ſ. instituitur. insti. de pup. substi. ⁊
est bon⁹ tex. de hoc in. l. coheredi. ſ. j. ver. vel alij acquisite. ⁊ ibi
Bar. ad hoc no. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ illū tex. etiā ad hoc adducit
Raph. cu. in. d. l. iij. ⁊ Are. bic in vlt. col. ¶ Ultra scribentes in
duco theoricā Bar. superius relatā ad nouā, ⁊ solēne questionē
92 pone † statuto cauet q̄ qui occidit hominē occidat si nō habue
rit pacem cum herede occisi, vel pone statutum remittit in totū
vel diminuit penā bānito si pacē habuerit ab herede occisi. pōe
qō filiusfa. vel suus alienus fuerunt heredes instituti ab eo qui
fuit postea occisus, ⁊ iussu patris vel domini adierūt bereditā
tem illi⁹ occisi, queritur a quo debeat pax haberi an a seruo, ⁊ fi
lio heredibus scriptis, an vero a patre vel domino in quo trās
eunt omnia iura bereditaria directa, ⁊ vtilia, ⁊ sic sunt heredes
effectu. habeo istā questionē pro valde dubia, ⁊ cōsidera pro qua
parte faciat doctrina Bar. q̄ videtur ad vtranq; partem posse
adduci, vt infra statim subsiciam. ¶ Ego intendo istā questio.
bene discutere: q̄ est nouus articul⁹ a nemine vnq̄ tactus. ⁊ qō
debeat haberi pax a filio vel seruo heredib⁹ scriptis ſz nudo no
mine sint heredes bene facit: q̄ statutū loquit conditionaliter si
93 pacē habuerit ab herede, † sed cōditio cū sit facti debet impleri
in p̄sonā filij heredis scripti, ⁊ nominatim non aūt in p̄sonā
patris vel

patris vel dñi, vt est tex. clar⁹ in. l. qui heredi. in pzin. ff. de cōdi.
⁊ demō. ⁊ in. l. qui liberis. ſ. hec verba. ff. de vulga. ⁊ pup. ⁊ istud
tenet Bar. bic. in. ij. effectu. ⁊ istud stringit pro bac parte. ¶ Se
cūdo facit: q̄ quo ad ea que sunt facti nominatus censet esse he
res ſz ipse nullas habeat actiones directas vel vtiles. ista est ēt
doctrina Bar. bic in secōo effectu: q̄ ea que sunt facti non trans
eunt a filio vel seruo heredibus institutis in patrē vel dominū.
vt dicit tex. in. d. l. qui heredi. in pzin. ⁊ in. d. ſ. sed cum factū. in
94 sti. de stip. ser. † sed facere pacem est meri facti sicut contrabere.
l. consilio. in fi. de cura. furio. istud etiam stringit pro bac parte,
⁊ sic vides q̄ doctrina Bar. videt facere q̄ debeat pax haberi a
filio vel seruo heredibus institutis, ⁊ non ab eoū patre vel do
mino. ¶ Tertio facit q̄ non debet attendi cui emolumentū be
reditatis acquiratur, sed cui honoz habit⁹ fit, ⁊ sic quis in testa
mento sit scriptus heres, an filius vel seruus, an vero pater vel
dñs ita dicit egregius tex. in. l. iij. ſ. hoc aūt solū. in ver. ceterū.
ff. de leg. p̄stā. tñ ad illū tex. potes respōdere q̄ dispositio illi⁹
tituli fuit inducta vt honoz legatariozū cōseruet, ideo dicit ibi
tex. q̄ non attenditur cui acquiratur cōmodū sed cui honoz ex
hibeat. sed in casu nostro statutū considerauit heredē effectualē
⁊ sic effectū acquisitionis bereditatis, vt statim. j. dicā. ¶ Quar
to facit q̄ notabiliter tenet Bal. in. l. si filius qui patri. in. j. q. ff.
de vulg. ⁊ pu. ⁊ sequunt Bal. Jmo. ⁊ cōiter alDo. vbi dixi. vbi tz
95 q̄ † statē statuto perusine ciuitatis, q̄ exbānitus nō possit reuer
ti ad ciuitatē intra decē annos nisi habuerit pacē ab heredibus
occisi. decidit ibi Bart. sin. q̄ si filius istius occisi abstinuit se ab
bereditate paterna ⁊ sic solum est heres nudo ⁊ vano noīe q̄ tū
debeat ab eo pax haberi, ⁊ ita etiam est in. q. nostra. mouet Bar.
q̄ facere pacē non est quid bereditarium. l. ꝓ berede. ſ. fi. ff. de
acquir. here. ⁊. l. pe. ff. de sepul. vio. ⁊ istud vltimū etiā dicit idem
Bar. in. l. dām. ſ. sabini. ff. de dā. infe. sed tu aduerte, q̄ ſz filij⁹ ab
stineat ab bereditate patris forte q̄ est dānosa ⁊ debitis grana
ta tñ est filius q̄ ꝓincipaliter tāgit iniuria ⁊ offensa patris oc
cisi, ⁊ per cōsequēs ad eum spectat vindicta: igitur etiā ad eum
ōz spectare facere pacē. Jta ꝓcedit dicta decisio Bar. ſz ista ra
tio cessat in casu nostro in filiofa. ⁊ seruo alienis qui nō attinent
in aliquo occiso. ¶ Jn cōtrariū q̄ imo pax haberi debeat a pa
tre vel dño qui sunt heredes effectuales ⁊ ad quos trāseunt dire
96 cte ⁊ vtiles actiōes: facit † q̄ filius ⁊ seruus post acquisitionē be
reditatis factā patri vel dño, p. d. l. placet. dicunt heredes ꝓ
prie. formaliter dicit gl. in. l. quoties. ſ. fi. in versi. sed ⁊ ſ. pure. in
97 gl. fi. ad fi. ff. de here. instī. quā gl. allegat Bar. bic. † sed in statu
tis verba debēt ꝓprie accipi nō aūt improprie. l. j. ſ. si is qui na
uem. ff. de eger. l. ille aut ille. ſ. cū aūt in verbis. ⁊. l. nō aliter. ff. de
98 lega. iij. sed ad hoc rñde † q̄ etiā in statutis verba debēt stricte
⁊ ꝓprie accipi, ⁊ tñ verificat in eo qui heres nudo nomine ⁊ si
ne effectu: vt est tex. not. l. si ita scriptū. ff. de condi. instit. ⁊ in. d. l.
qui heredi. in pzin. ¶ Secūdo pro bac parte facit q̄ verba de
bent intelligi de herede cū effectu. l. j. ſ. hec verba. vbi aliquādo
plene dixi. ff. quod quisq; iur. ⁊. c. relati. de cleri. nō resi. ergo in
99 telligūtur de patre ⁊ dño qui sunt heredes in effectu. ¶ Ter
tio facit q̄ heres idem est q̄ dñs. ſ. pe. insti. de here. qua. ⁊ diffe.
sed filius ⁊ seruus cū adita bereditate transferant totū in patrē
vel dñm, ergo nō sunt domini, sed pater vel dñs, ergo de eis sta
tutū intelligit. ¶ Quarto facit vna ratio quā ad istud statutū
assignat Bar. in. l. iiij. ſ. cato. in vlti. col. ff. de verb. obli. vbi dicit
qō si bene consideramus verba ⁊ mentem illius statuti, istud sta
tutum voluit fieri pacē ab eo qui repræsentat personam defun
cti insolidū, sed filius ⁊ seruus nō repræsentant, imo pater ⁊ dñs
qui effectualiter successerunt in bereditate ⁊ eā possident ⁊ qui
bus cōpetūt iura bereditaria actiue ⁊ passiue. vt in aut. de iure
iur. a mo. præti. in pzin. col. v. Et sic pōdera Bar. ibi velle in ista
rōne qō ius faciendi pacem de occiso sit quid bereditarii, cuius
cōtrariū tenet expresse Bar. in. d. l. filius qui patri. ad. fi. ⁊ in. d. l.
100 dāni infecti. ſ. sabini. ¶ Quinto facit q̄ facere pacē de mor
te occisi nō pertinet ad filias feminas, etiā si non essent masculi,
sicut nec ad eas spectat vindicta sanguinis sed ad masculos, vt
est glo. reputata sing. in. c. j. ſ. hoc aūt notandum. in glo. magna
ad fi. qui feu. da. pos. ⁊ ibi Bal. dicit qō illa gl. facit ad statuta lo
quētia de pace tenenda ab heredibus occisi tamē dicit quod il
la gl. procedit si non leges longobardas ⁊ sic videt innuere qō de

Universidad de Deusto
Biblioteca

tutio fideicō. vniuersalis idem operaī qō aditio hereditatis. l. j.
106 ℣. ij. ff. de fidei. here. peti. ℣ fidei. vniuersalis censeī quasi heres. l. fi filius. §. j. ff. ad macedo. ℣ iura loquētia in herede pcedūt etiā in fideic. vniuersali, vt no. Bar. in. l. j. §. de illo. p illū tex. vbi dixi. ff. ad treb. vñ sicut heres hereditatē nō aditā nō trāsmittit. l. vni ca. §. in nouissimo. C. de ca. tol. eodē mō fideicom. vniuersalis nō debet trāsmittere fideicōmissū si decedat ante restitutionē sibi factā. Ēadē opi. tenet gl. in. l. a testatore. ff. de cōdi. ℣ demon. ℣ gl. in. l. filiusfa. §. dini. primo. in verbo, decesserit. j. eo. ℣ gl. in. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure do. ¶ Jn ꝯrariū est cōis ſnia quā tenet gl. sibi cōtraria in. l. apud iulianū. §. virum. ff. ad treb. Antiqui doc. Bar. ℣ cōiter alij. Bar. in. o. l. a testatore. Bar. ℣ imo. in. l. cogi. §. idē metianus. ff. ad treb. ℣ in. l. vētre. ff. de acq. here. ℣ ita cōsulit Bar. in consi. xiij. qō incip. ex facto ꝓposito plura dubia oriunt. in pe. col. ℣ in 2si. xxij. qō inci. homo accusatori. in. iij. col. ℣ ista consilia corrupte allegat. d. Alex. hic. idē tenent Ly. Bal. Ang. ℣ alij. in. l. cū ꝑm. per illū tex. C. de fideicō. Bal. in. l. si in persona. co. ti. Jo. de imo. in. l. si. §. j. ff. de leg. ij. per illū tex. iūcta gl. in verb. lucretij. ℣ ita teneas. Sed aduerte inquātū Bar. ℣ doct. dicūt pro ista cōi ſnia esse tex. expressum in. l. postulante. in prin. ff. ad treb. nā gl. nostra hic allegat illū tex. pro se, ℣ sic aut gl. aut doc. decipiunt in illo tex. Et pro certo videt ꝙ ille tex. nō faciat pro cōmuni ſnia. nā ibi heres fideicōmissarij premortui nō cogitur inuitus acceptare hereditatē ratione trāsmissionis. sz eo ꝙ fideicōmissarius viuēs coegit heredē inuitū adire, ℣ tūc sicut bene fideicōmissario inuito si viueret posset restituere hereditatē ita etiā pōt restituere eius heredi inuito. ergo non ꝓbat ille tex. simpliciter, vt volunt Bar. ℣ doc. ꝙ fideicōmissarius vniuersalis decedēs ante restitutionē fideicommissum transmittat. ℣ sic credo ꝙ gl. melius alleget illū tex. pro se qō nō bene aduerterint Bar. ℣ doc. qui ibi dicūt esse tex. expressum in cōtrariū. Jté mō tum Bar. ℣ doc. respondent ad. l. apud iulianū. §. vtrum. ℣. §. antistia. ff. ad treb. allegatas in gl. nostra, put respondet gl. met in d. §. vtrū. qō ibi fideicōmissarius vniuersalis decessit sine herede ideo nō transmittit ad heredē cū heredē non habeat. Jsta solutio diuinat, ℣ hoc modo nullā dubitationē haberēt illi tex. nā in. d. §. vtrū. ℣ in. §. antistia. dubiū nō erat ex eo ꝙ fideicōmissarius decesserit sine herede, put volūt Bar. ℣ doc. sed dubiū erat ꝙ fideicōmissarius poterat decedere ante restitutionem quo casu videbaī ꝙ nō trāsmitteret ad heredē, sed ꝙ albina eius mater admitteret que pretēdit hereditatē sibi relictā, si fideicōmissarius nō trāsmittat. ¶ Tertio diligēter aduerte ad rationem
107 fundamentalē quā assignat Bar. ad regulā ꝙ hereditas non adita nō trāsmittitur. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cad. tol. sicut nec subſtitutio q̄ est scōa institutio nō adita nō trāsmittit ad heredes. l. si ex plurib⁹. vbi tex. magistralē. ff. de suis ℣ legi. l. toties. ff. de acqui. here. ℣. l. sed si pluries. in prin. ff. de vul. ℣ pup. ℣ simi-
108 liter ꝙ bonorū pos. nō agnita nō trāsmittit. l. iij. §. acquirere. ff. de bo. pos. ℣. l. emācipata. vbi dixi. C. qui admit. Illā ratio est ꝑm Bar. qz ante aditā hereditatē heres nullū ius habet: merito nō
109 transmittit illud qō nō habet. l. traditio. ff. de acqui. re. do. ꝙ nā heredi añ aditā hereditatē cōpetit simplex facultas adeūdi. §. pe. ℣ fi. insti. de here. qua. ℣ diffe. que facultas cū sit meri facti ad heredes nō trāsmittit. Eandē ratione ponit Bar. in. l. a testatore. ad fi. ff. de cōdi. ℣ demō. ℣ pro ista ratione ꝙ heres hereditate nō adita nullū ius habeat tō nō trāsmittit. Adde bonū tex. in. l. si seruꝰ hereditarius. ℣ ibi Bal. ad hoc no. ff. de stipul. ser. Sz attende ꝙ cōtra istā rationē fundamentalē Bar. multa videntur
110 obstare quibꝰ rūdebo, ℣ defendā rationē Bart. ¶ Jn primis assumptū Bar. videt esse falsum: qz imo heres ante aditam hereditatē videtur habere ius cui pscribitur. xxx. annis. vt declarat Bar. in. l. is pōt. in. ij. col. ad fi. ℣ melius in. v. ff. de acq. here. ℣ est de hoc tex. formalis in. l. si mater. ad fi. in verb. ius adeūde hereditatis. ℣ ibi Paul. de ca. ℣ Alex. ad hoc no. C. de insti. ℣ substi-
111 tu. tex. in. l. qō si dubitet. in ver. ius adeūdi. ff. de acq. here. ℣ similiter bonorū pos. hz ius ante agnitā bonorū pos. qz hz edictalē que ipso iure cōpetit ex edicto ptoris, ℣ tñ non trāsmittit. d. l. ij.
112 §. acquirere. ¶ Sed ad hoc potes respondere ex verbis Paul. de ca. hic, qō heres anteꝙ adeat nullū ius hz in bonis vel ad bona defuncti qō sit inesse formatū, licet habeat ius adeūdi qō est ius acquirēdi, ℣ nō ius acquisitū. ideo anteꝙ heres adeat non dicit hereditas in bonis eius, vt est tex. no. in. l. pretia rerum. §. j. ff. ad le. falci. quē tex. ad hoc allegat Bar. in. l. post emancipationem. ff. de lib. leg. ℣ eum ad hoc reputat sing. Bald. in. l. ij. ad fin. C. de iur. ℣ fac. igno. ℣ dixi etiam. §. ℣ licet Paul. de ca. non dicat ante eum fuit respōsio Bar. in. d. l. is potest. in. vj. col. circa fi. ff. de acqui. here. vbi dicit Bar. ꝙ hereditas non adita non dicitur esse in bonis heredis, nec heres dicitur habere aliquod ius quesitū, sed solū ius querendi, ℣ sic adeundi qō non trāsmittitur. ℣ pondera ꝙ Bar. met hic se remittit ad ea que dixit in. d. l. is pōt. sed

cane: qz etiā in fideicōmisso vniuersali ante restitutionē factam solum adest ius querendum, ℣ nō ius quesitū: qz fideicommissarius vniuersalis habet ius cogendi heredē adire, ℣ sibi restituere, ℣ tamē fideicōmissarius vniuersalis trāsmittit illud ius querendū si decedat ante restitutionē sibi factā, vt est cōmunis opinio docto. hic. ergo dicta responsio nō vera. Bar. de hoc perpē-
113 dens hic ad hoc respōdet ꝙ fideicōmissarius vniuersalis ante restitutionē habet actionē ex testō quā trāsmittit, sed heres añ aditam hereditatē nullum ius, ℣ nullā actionē habet. ℣ ita etiā respondet Bar. in. d. l. a testatore. circa fi. ¶ Sed caue ꝙ ista responsio non videtur posse stare: qz solum quando heres sponte adiuit hereditatē, tūc ad restitutionē bene cōpetit fideicōmissario vniuersali actio ex testamēto, vt declarat Bart. met. in. d. l. si legat'. in prin. ff. ad treb. iste nō est casus noster sed quādo heres recusat adire tūc fideicōmissario cōpetit officium iudicis, ℣ non actio, ad cogendū heredem adire, ℣ restituere: qz sicut vtitur officio iudicis in cogēdo heredem adire, ita debet vti officio iudicis in cogendo eum restituere. §. sed si recuset. instit. de fideicom. here. ℣ ita tenent glo. ℣ Bart. in. d. l. si legatus. in princ. ℣ glo. melior in. l. fed ℣ si sine. C. ad treb. ℣ tunc bene verum est ꝙ officiū iudicis sui natura transmissibile est. vt est tex. in. l. non solum. ff. de in integ. resti. ℣ in. l. pantonius. in princ. ff. de acqui. here. ℣ in. l. q
114 duos. ff. de reb. du. ¶ Et illud quod est trāsmissibile dicitur esse quasi quesitum, ℣ esse in bonis nostris, vt declarat Bar. in. l. qui duos. in prin. in pe. col. ita limitans. d. l. preti. verum. vnde siue dicas fideicōmissario vniuersali competere actionē ex testamēto, vt dicit Bar. clarum est ꝙ actiones transmittuntur ad heredes. l. optimā. C. de cōtraben. ℣ cōmit. stipu. ℣ toto. tit. C. vt ac. ab here. ℣ cōtra here. siue dicas cōpetere officium iudicis qō videtur verius, certe officium iudicis sui natura est trāsmissibile ad
115 heredes sed hereditate nō adita nō cōpetit heredi nec actio nec officium iudicis: ideo non transmittit. ¶ Et si diceret ꝙ bonorū possessori pro agnoscenda bonorū pos. competit officium iudicis. l. j. §. decretalis. de succes. edi. ℣ tamē bonorum possessio non agnita nō trāsmittitur. d. l. iij. §. causa cognita. ergo dicta ratio de officio iudicis nō est vera. Respondeo notabiliter ꝙ fideicom missario vniuersali cōpetit officium iudicis ad aliud quā cōpe-
116 tat bonorū possessori. ¶ Quia ꝙ officiū iudicis qō cōpetit fideicō missario vniuersali aliqd petiē fieri ab aduersario, ℣ istud actionis verbo cōtinef. l. actionis verbo. ff. de ac. ℣ obl. declarat Bar. in. l. j. ff. de iurisdi. om. iudi. ℣ in isto implorādo requirit libellus, vt declarat Bart. in. l. nec quicq̄. §. vbi decretū. in. ij. col. vbi dixi. ff. de offi. proco. ℣ lega. ℣ istud officiū iudicis bene transmittitur ad heredes. d. l. non solum. ff. de in inte. resti. sed in bonorum possessione non est sic: qz ibi officium iudicis est loco iuris adeūdi, vt declarant gl. ℣ Bar. in. l. iij. §. causa cognita. ff. de bon. pos. nec ibi aliqd fieri ab aduersario petitur. vnde sicut ius adeūdi nō trāsmittitur: ita nec bonorū possessio eorū loco succedēs.
117 ¶ Non obstat si diceretur qō fideicommissum vniuersale conditionale non transmittitur si fideicommissarius moriatur pendente conditione, vt est tex. hic in fi. ℣ in. l. vnica. §. finantem sub conditione. C. de cadu. tol. ℣ tamen fideicommissario cōditionali vniuersali cōpetit officiū iudicis per quod cogitur heres adire vt est gl. valde no. in. l. sed si alio. §. fi. ff. ad trebel. Respon. qō licet heres pendēte conditione fideicommissi cogatur adire nō tamen cogitur restituere. vt ibi declarat glo. ℣ sic non competit officium iudicis cum effectu vt in casu nostro. ¶ Jtez aduerte ad cōfirmationem predictorum ꝙ in additione hereditatis maior personalitas requiritur ꝙ in restitutiōe fideicōmissi vniuersalis. Jstud patet: qz adiri hereditas per procuratorē non pōt ꝑm cōia. l. paulus. alias incipit per procuratorē. ff. de acquirere. secus est in fideicōmisso vniuersali qō potest per procuratorem peti. ſapud iulianū. §. vtrum. ff. ad trebel. hz non posſit cedi vt est tex. sing. in. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure do. de quo tex. dixi in. l. j. post Bar. ℣. eo. ¶ Successiue iuxta hanc partem glo. querit Bar. de alia questione quid si fideicōmissarius vniuersalis decedat post mortem testatoris ante aditam hereditatē per
118 heredem an trāsmittat ad heredes, ℣ sic pūctus est tan fideicōmissum vniuersale quo ad trāsmissionem cedat a morte testatoris an vero ab adita hereditate. concludit Bar. qō cedat a morte testatoris ꝙtum ad trāsmissionem sicut cedūt legata, ℣ fideicommissa particularia. Alē douetur per aliqua leuia, vide per eū quibus respondet Areti. ℣ ista est cōmunis opinio scōm Jmol. ℣ do. Alex. hic ℣ eam teneas, ℣ pro ea bene facit: qz fideicōmissario vniuersali competit officium iudicis ad compellandum heredem inuitum adire vt dixi in articulo precedēti. sed officium iudicis nobile surrogatum loco actionis sui natura trāsmittitur ad heredes. l. nō solum. ff. de in integrū restitutione. cū concordantijs datis in articulo precedenti. Sed nō quantum Bar. pro ista cōmuni allegat tex. in. l. cogi. §. idem metianus. in versi.

desiderantibus

desiderātib⁹. cū ceperint ceteri desiderare. ff. ad tre. dic ꝙ ille tex.
nihil facit: qz ibi fuit adita hereditas ꝑ partē ad petitionē vni-
119 fideicōmissarij. Unde ꝙ aditio nō pōt diuidi qn cēseaī heres solidū, ℣ sic qn testū in totū cōfirmef. l. vnica. §. bis ita. C. de cadu. tol. ℣. l. si nemo. ff. de te. tu. ergo nō pōt dici ꝙ ibi fideicōmissarius decesserit hr̄ditate nō adita: ideo Bar. hic, de hoc forte ꝑpedēs subdit ꝙ ille tex. posset aliter induci. ¶ Jté inquātū circa. l. quidā ita. in prin. ff. ad treb. Bar. tripliciter respōdet vt hic per eū. dic melius ꝙ imo ille tex. probat cōem. nā dicit ꝙ puer cui erat relictū fideicōmissū decessit ante aditā hereditatē: deinde dicit ꝙ si nō cesserat dies fideicōmissi trāfferf i mortē: ergo apte ostēdit ꝙ fideicōmissum vle poterat cedere ante aditā hereditatē ℣
120 sic trāsmitti. ℣ ita etiā pōderat. d. Alex. hic. ¶ Jstā cōem conclusionē limitat sin. Bar. in. l. j. in. §. q. j. de iure codi. qñ testū non posset conseruari virtute testamēti sed virtute clausule codicillaris in testō apposite, puta qz testator fecit testū minus solēne ℣ apposuit clausulā codi. ꝙ si non valet iure testamenti, valeat iure codicillorū: qz cū tūc virt⁹ testamēti trāsundaī in codicillos ℣ fideicōmissum, vt ꝓbat tex. sing. in. l. querebatur. ff. de test. mil. dū dicit vim testamenti in causam codicillorū, ℣ fideicōmissi conuertisse: ergo sicut nō trāsmittitur hereditas nō adita si directo successisset, ita etiā nō trāsmittit fideicōmissum nō agnitū, cum tūc institutio directa trahaī ad tale fideicōmissum. ℣ dicit Bar. se ita de facto dixisse. ℣ ita cōsuluit in 2si. xij. inci. si qs instituitur heres. Idē tz Ang. de are. in tract. testa. ℣ vlti vol. in gl. ℣ in ver. ℣ iure codicillorū. vbi dicit se cōplusse ꝑm Bar. in. q. cuiusdā oñi Hasparis. Idem late tenet. d. Bartho. soci. hic, qui dicit ꝙ licet Mod. cōiter impugnent Bar. tū in iudicēdo, ℣ consulendo non hz facile recedere ab opi. Bar. ℣ conatur rīdere his que in cōtrariū adducunf. Idē tz Alex. qui postea est ibi cōtrari⁹ in. l. si quis ꝓnoze. ad fi. ff. ad tre. ¶ Contra istā limitationē Bar. facit qz rō sup qua fundaī cōis opi. est ꝓpter officiū iudicis quod cōpetit fideicōmissario vniuersali hr̄ditate nō adita, ℣ etiā ꝓpter actionem ex testō que cōpetit adita hereditate, vt declarat in articu-
lo ꝓcedēti, ℣ vtrūq; trāsmittit. Jsta ratio etiā militat qñ ex codi
121 cillis debeī fideicōmissum. ¶ Nā etiā ex codicillis competit actio vtilis ex testō. gl. in. l. ij. C. cōia de leg. Bar. in. l. j. in pe. col. ad fin. vbi dixi. §. e. ¶ Et istā limitationē Bar. reprehēdit Alex. ℣ Areti. hic. ℣ dt Alex. ꝙ illa limitatio Bart. semp visa fuit sibi mirabilis. ℣ qō nō ꝓbaī ture. Jta tz etiā Alex. in. l. quidā ita. in princ. ff. ad trebel. Areti. in. l. ex testa. §. j. ad fi. ff. de test. Aud. roma. in. d. l. si quis ꝓnoze. j. ad trebel. Raph. cu. in. o. l. j. ff. de iure codi. vbi dicit ꝙ d. l. querebaī. nō vult dicere illud ad qō allegaī ꝑ Bar. qz ille tex. solū vult dicere ꝙ illud qō primo valebat iure testamēti nūc valeat iure codicillorū. nō aūt ꝙ virt⁹ testamēti trāsfundaī in codicil. sed certe Raph. nō bñ vidit illū tex. q expresſe dicit vim testamēti in causam codicillorū, ℣ fideicōmissi. quer tisse. Quid tenēdū in hoc vtili passu, lz authoritas Bar. legēdo ℣ cōsulendo sit suprema cū aliis q cū sequunf, ℣ authoritas isto rum Mod. tenentiū cōtrariū nō sit tanti, tñ ego etiā in puncto iuris teneo ꝙ illa limitatio Bar. nō sit vera ex ifrascriptis fundamētis, ℣ qz totū fundamētū Bar. est in. d. l. querebaī. certe il
le tex. nō cōcludēter ꝓbat limitationē Bar. qz lz dicat vim testamenti nūc valeat iure codicillorū. nō aūt ꝙ virt⁹ testamēti trāsfundaī in codicil. sed certe Raph. nō bñ vidit illū tex. q expresſe dicit vim testamēti in causam codicillorū, ℣ fideicōmissi. quer

Universidad de Deusto
Biblioteca

sibi factum de adeũdo. istud nõ nocet fideicõmissario ne culpa ꝛ negligentia ac mora heredis ei noceat. l. iij. ff. in ver. idẽ dicere. ff. de adime. leg. ita non dꝫ nocere si fideicõmissarius premoriaꝫ post petitionẽ factã ipsi heredi p quã ipse heres in culpa ꝛ mora cõstituit vt statim dicã. ¶ Nõ ob. secũdo q̃ ille tex. loquaꝫ qñ precessit iussus iudicis, ꝫ Bar. loquitur qñ precessit partis petitio ꝛ in his que veniũt expediẽda officio iudicis vt hic petitio partis nihil operaꝫ. d. l. cũ postulassem. in pzin. q̃ dico q̃ intelligẽdo Bar. log de petitione iudiciali facta iploẽdo officiũ iudicis vt. ff. dixi ꝛ declarauit: cessat ista oppositio. ¶ Non ob. tertio qõ tex. in. d. l. nõ iustã, nõ fundat se solũ sup iussu iudicis, ꝫ etiã super rescripto diui Antonini quo disponitur q̃ fideicõmissus relictũ ab istituto cẽseaꝫ relictũ a substituto: q̃ ad hoc rñdet vt dicit tex. primo q̃ ibi in v. cũ diuo Antonino est ꝓbatio a simili put etiã in. l. si titio, ꝛ menio. ff. inl. ff. de le. ij. fm Bap. Ful. ꝛ modernos. ibi. vel scõdo ibi iussus operaꝫ repetitionẽ fideicõmissi substituto, ꝛ eo casu quo alꝫ nõ operaret: puta qñ substituꝰ esset ipse grauatus alꝫ oneribus, tunc nõ debet aliena onera agnoscere, vt habeꝫ in. d. l. ꝫ imperator fm Bal. ꝛ Pau. de ca. ibi, in. d. l. nõ iustã. ¶ Nõ ob. etiã dũ dicebaꝫ q̃ petitio fideicõmissarii afi aditã hereditatẽ non cõpetat fideicõmissario: q̃ ad hoc no. respõdeo q̃ ꝗ heres põt in moza cõstitui etiam ante aditã hereditatẽ si sit negligẽs in adeũdo, vt est tex. in. l. si seruꝰ legatꝰ. ij. ff. de vsufr. p quẽ tex. ita dicit Sali. in. l. si. C. de vsu. ꝛ fru. leg. ꝛ moza cõtracta in nõ adeũdo hereditatẽ censẽt etiã cõtracta in suo cõsequẽti. s. in fideicõmisso restituẽdo. vt est tex. no. in. l. si cui legatũ. ad fi. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ ita etiã ad aliud ꝓpositũ tenet Bar. loci. hic in pen. col. ꝛ ita habes bene defensatã singularẽ cõclusionẽ Bar. q̃ si fideicõmissariꝰ vniuersalꝫ decedat post petitionẽ factã q̃ fideicõmissum trãsmittit, ꝫ ipse fideicõmissarius moriaꝫ ante aditã hereditatẽ vel ante restitutionẽ fideicõmissi. ¶ In quarta parte gl. ibi, sed fm hoc quare dicit pro clara intelligentia tex. ꝛ gl. opponiꝫ fortiter cõtra rationẽ quã iste tex. in fi. assignat ibi, qñ fideicõmissum ex persona patris sui vires receperit, ꝛ sic vult q̃ aliud cẽt si tale fideicõmissum fuisset relictũ extraneo post mortẽ patris: ꝗ cessante rõne legis cessat ipsa lex. l. adigere. ff. de iurepa. l. cũ tale. ff. falsam. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ. l. q̃ dictũ. ff. de pact. ꝛ. C. cũ cessante. de appella. ꝛ tũ hoc est falsum: q̃ imo idẽ esset in quolibet extraneo cui fideicommissum esset relictũ post mortẽ patris: vt. l. si cum dies. ff. qñ dies. ce. ꝛ. l. heres meus. ij. resonso. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ergo ratio tex. nõ est vera. huius timore glo. ponit duas so. quas Bart. reprobat ꝛ bene. Vltra Bart. reproba fortius scõam sol. glo. q̃ tunc termini non essent pares inter filiũ, ꝛ extraneũ, put esse debẽt. nã in filio loquiꝫ tex. qñ filiꝰ fideicõmissarius mortuus est viuo patre grauato, sed in extraneo cui fideicommissum est relictũ intelligit gl. q̃ extraneꝰ fideicõmissarius viuebat: ergo termini non sunt pares nec boni ad istã legẽ. Item qñ extraneus est fideicõmissarius q̃ filiꝰ sit mortuus viuo patre nihil facit ad propositũ fideicõmissi relicti ipsi extraneo, imo fortiꝰ ex quo extraneꝰ fideicõmissarius vinit, put intelligit gl. tũc nõ põt tractari q̃ pater grauatus habeat retinere tale fideicõmissum relictũ post mortẽ patris, ꝛ sic iste casus non põt cõgruere nec adaptari vltime parti huius tex. ¶ Sed aduerte: q̃ primã sol. gl. i effectu tenẽt do. Pet. de bezu. ꝛ domi. Bartho. soci. hic, q̃ tenẽt q̃ in isto versi. fi. nulla differẽtia ponaꝫ inter filiũ, ꝛ extraneũ in trãsmissiõe fideicõmissi nec in eius retẽtione. ¶ Nã si pater sit grauatꝰ restituere filio post mortẽ ipsius patris, ꝛ precedat filius fideicõmissum remanet penes patrem: q̃ ex eius persona vires capit sicut remanet penes quemcunq; aliũ heredẽ ex cuius persona fideicõmissum vires accepisset. d. l. si cũ heres. ꝛ. d. l. heres meus. ij. rñso. ꝛ sic nulla in hoc erit differẽtia inter filiũ, ꝛ extraneũ, ꝛ si dicas quare: ergo tex. assignãdo rationẽ dicit qñ fideicõmissum ex ꝑsona patris sui vires receperit. rñdent ipsi q̃ inrisconsultus voluit ponere differẽtia inter filiũ, ꝛ extraneũ ꝓsupponẽdo ꝓ possibili, qñ pater est grauatus filio instituto restituere hereditatẽ post mortẽ patris q̃ fideicõmissum accipiat vires ex ꝑsona filij, tũc bene esset differentia: q̃ filius moriens añ patrẽ tũc trãsmitteret extraneus nõ. d. l. si cũ heres. ꝛ si dicis ꝓsupponi impossibile, ꝛ falsum: q̃ a seipso filio sibi ipsi fideicõmissum deberi nõ põt: vt est tex. hic, in. xiij. pte. ver. deniq̃. rñdent illud tolerari ꝓ elicieda veritate, ꝫ truffa est dicere q̃ inrisconsultus in assignatione rõnis in qua ꝓsistit tota difficultas voluerit remouere dubitationẽ in casu impossibili est ridiculũ. ¶ Tertiũ intellectũ Jac. de are. refert ꝛ reprehẽdit Bar. ꝛ bñ ꝓpter duo ꝑsertim: q̃ est olim extraneꝰ ad tex. ꝛ vltra Bar. exponere tex. ꝑsona ꝑis. i. voto ꝑis: videꝫ inepta expositio. ¶ Vnde quartũ intellectũ ponit Bart. qui dicit esse clarum, ꝛ apertum vt hic per eũ, ꝛ dum allegat. l. a filia. ꝧ. alũno. ff. ad treb. ꝛ. l. liberto. ꝧ. largius. ff. de annu. lega. melꝰ facit tex. in. l. firmio. ꝧ. j. ff. qñ dies lega. ced. istũ intellectũ sequunt Ange. Imo. Flo. ꝛ latius do. Alex. qui conatur eũ defendere cũ certis declarationibus, ꝛ subauditionibus, vt hic ꝑ eũ. ꝛ dicit Flo. hic in. iij. col. q̃ fm istum intellectũ Bar. ista lex reddit peregrina, ꝛ singularis. Istũ intellectũ Bar. reprehẽdunt alij oẽs. l. o. Chri. de caste. o. Ang. de perillis. Raph. cu. Pau. de ca. o. Pet. de bezu. ꝛ Are. hic. ¶ Vltra eozũ reprehẽsiones iste intellectus Bar. etiã mihi nullatenus placet: q̃ ꝫ posset ꝓcedere ꝗtum ad filiũ cui pater est grauatꝰ restituere post mortẽ ipsius patris: q̃ si filius premoriaꝫ fideicõmissus remaneat penes patrẽ, tñ in extraneo nõ posset ꝓcedere intellectus Bar. in terminis istius legis qñ pater instituti esset grauatꝰ post mortẽ suã restituere fideicõmissum extraneo: qñ extraneo fideicõmissario decedente ante mortẽ patris, fideicõmissus remaneret simpliciter apud ipsum patrẽ cui grauamẽ iniunctũ erat. l. vnica. ꝧ. sinaũt aliqñ sub cõditione. C. de ca. tol. ꝛ do. Alex. expresse fatẽtur q̃ lectura Bart. nõ posset ꝓcedere in terminis huius. l. vñ tũc tex. deberet intelligi, qñ extraneo fuit aliqd relictũ a testatore, ꝛ tertiꝰ fuit iussus illud accipere, ꝛ restituere illi extraneo post mortẽ ipsius tertij, ꝛ tũc ſi cõtingat extraneũ ante mori: illud relictũ nõ remanebit apud tertiũ grauatũ: q̃ est nudꝰ minister, ꝛ ex eius ꝑsona fideicõmissum vires nõ assumpsit. l. si qs titio. in pzin. ff. de leg. ij. fed debebit remanere apud heredẽ testatoris vel substitutũ. ita declarat istũ intellectũ Bar. late do. Alex. hic ꝛ isto modo fm lec. Bar. variantur termini, ꝛ accidentia facti, ꝛ sic lectura Bar. laborat eodem morbo qno Bar. reprehendit secundam soln. glo. ꝛ etiam lectu. Jac. de are. vltra q̃ sint manifeste diminationes ad tex. Item cum iste tex. in ver. ꝛ ideo veniat illatiue ad precedentia: ergo loquitur stantibus einsdẽ terminis: ergo lectura Bar. non congruit huic litere, nam vt illatio bene veniat ex precedẽtibus intelligendus est iste tex. in fi. q̃ fiat differentia an pater sit rogatus restituere filio, an vero extraneo quãdo filius erat institutus: que decisio stare non potest in extraneo fm lecturã Bar. ¶ Tũ teneas quintã lect. quã ponit Pau. de ca. ꝛ segẽ Aret. ꝛ dicit eã verã, ꝛ ego eã sequor: q̃ eũ amica litere, ꝛ nõ habet diuinationẽ, q̃ in isto ver. fi. fiat differẽtia an fideicõmissum sit relictũ a patre post eius mortẽ filio instituto, ꝛ tũc si filiꝰ primus moriaꝫ remaneat penes patrẽ ex cuius ꝑsona vires accipit: q̃ vt declarat tex. ff. in ver. deniq̃. tũc ex ꝑsona filij nõ põt fideicõmissum vires accipere ne videaꝫ a seipso fideicõmissum relictum: cum ergo pater sustineret onus fideicõmissi si filius non fuisset premortuꝰ, ita debet sustinere cõmodũ si ꝓpter mortẽ filij fideicõmissum deficit. ꝛ hoc est qõ propzie voluit dicere iste tex. ꝛ hoc etiã voluit gl. fi. hic, ꝛ iste ꝓim̃ casus clare ꝓcedit sine vllo scrupulo. Si vero erat relictũ fideicõmissum a patre post eius mortem cuidã extraneo, tũc q̃ assumit vires ex persona filij instituti vt dicit tex. ff. in ver. deniq̃. ꝛ sic ipse filiꝰ cẽsef grauatꝰ ꝫ post mortẽ patris eo: q̃ pater ꝓestat fideicõmissum vt heres ex ꝑsona filij, ꝛ sic censẽt nudꝰ minister. d. l. si quis titio. in pzinc. ff. de le. ij. ideo tũc remanebit fideicõmissum penes filiũ qui erat effectus sui iuris tpe quo decessit extraneus ante patrem, ꝛ hoc etiã fatenẽ ad hũc tex. do. Pet. de bezu. do. Alex. ꝛ Aret. hic ꝛ hoc innuit iste tex. a contrario sensu. ¶ Et subdit Pau. de ca. in vltimis verbis istius. l. q̃ ista est veritas ad hũc tex. ꝑ neminẽ tacta. ꝛ hoc modo cessat oppositio superius formata. d. l. si cum heres. ꝛ. d. l. heres meus. ij. rñso. ꝗ. procedũt qñ pater fuisset institutus heres ꝛ a patre instituto post eius mortẽ relictũ fuisset fideicõmissum extraneo, tũc si extraneꝰ ꝓmoreret cõditio fideicõmissi deficeret, ꝛ sic fideicõmissum remaneret penes ipsum patrẽ ꝑ heredẽ institutum: sed in casu. l. nostre filius fuit institutꝰ heres, et a patre post mortẽ ipsiꝰ patris fuit relictũ fideicõmissum extraneo si extraneꝰ ꝓmoriaꝫ eo tpe quo filius institutꝰ reperiaꝫ sui iuris certe fideicõmissum remanebat penes filium heredẽ institutũ ꝑ istũ tex. a ꝗrario sensu. ꝛ ista est veritas. Et si diceret q̃ fideicõmissum relictũ extraneo deficiẽs nõ possit remanere penes filiũ institutũ ex quo ipse filiꝰ nõ est heres quo ad effectũ iuris, sed est pater fm Bar. ꝛ cõem opi. quam firmaui. ꝧ. in glo. in ver. sed vt pater. respondet Aret. ex mente inrisconsulti q̃ ideo fideicõmissum deficiẽs remanet apud ipsum filium eo: q̃ pater ꝫ reuera sit effectualiter heres: tũ q̃ hanc hereditatẽ quefuit ꝑ mediã personã filij certe filius censebiꝫ heres quo ad effectꝰ qui sequẽtur in futurũ post acquisitionem factã patri si illo tẽpore reperiatur esse sui iuris. ¶ Hinc est q̃ substitutio facta ꝑ illa verba quisquis mihi heres erit si etiã heres filio meo impuberi faciat filiũ esse heredem vigore substitutionis pupillaris si tpe mortis pupilli reperiaꝫ factus sui iuris ꝫ Bar. ꝛ doc. hic circa fi. iij. partis. in ver. scõ ꝙfuerit dubitari vbi dixi. Bar. ꝛ doc. in. l. iij. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝫ posset dici quod ideo ibi fit qz filiꝰ erat scriptus heres, ꝛ nõ pater. l. qui liberis. ꝧ. hec verba. iuncta. l. cũ filio. ff. de vulg. ꝛ pup. ¶ Istam lecturam Paul. de castr. reprehendit, ꝛ quidẽ subtiliter. d. Bartho. soci. hic per istum tex. in. iij. parte vbi

parte vbi inrisconsultus indistincte vult q̃ pater detrabat ab extraneo quartã trebel. ꝛ sic gñaliter siue filius tũc tpe detractionis quarte erat, siue iuris siue nõ, ꝛ illã quartam pertinebat ad filiũ, ergo fortius dꝫ pater retinere fideicõmissum in hac vltima parte tex. cõsequẽtia ꝑbaꝫ, qz si filiꝰ deberet retinere fideicõmissum in hac vltima parte tex. ꝛ nõ pater, qz sumat vires ex ꝑsona filij multo fortiꝰ, deberet fieri retẽtio quarte trebellianice a filio q̃ fideicõmissi ꝗ cũ in retẽtione quarte sit opus q̃ oĩo vtaꝫ bñficio filij heredis instituti alꝫ nõ posset quartã detrahere. l. si mulier. ꝧ. ff. ad treb. nõ sic in restõne fideicõmissi, qz per quẽcunq; granatũ etiã nõ heredẽ fideicõmissum retineri põt, vt hac. l. i fi. facit. l. vnica. ꝧ. secũdo. ff. sinaũt sub cõditione. C. de cad. tol. vbi fideicommissum sibi relictum a patre post mortem patris. Sed aduerte q̃ do. Alex. ꝛꝫ de directo ꝙiũm super gl. j. circa fi. per quã gl. no. iuncto text. in hac vltima parte q̃ pater grauatꝰ restituere filio post mortẽ ipsius patris tenẽt dare fideicõmissum etiaꝫ si filium in vita emãciparet, sed nõ facit mentionem de Bar. hic tenente contrariũ. tũ do. Alex. mouẽt eo qz fideicõmissum delatum post mortem patris grauati ꝫ locũ etiã per emancipationẽ factã vi nente patre, vt est tex. in. l. mulier. in pn. ff. ad Treb. ꝛ in. l. fideicõmissa. ꝧ. si cui. ff. de lega. iij. ꝛ. l. si mater. vbi ponit casus econtra. ¶ C. de insti. ꝛ substi. ꝛ q̃ nõ refert qd ex equipollẽtiꝫ fiat qñ non est de forma vt ibi. ꝛ late Bart. ꝛ alij in. l. Gallus. ꝧ. quid si tñ. ff. de lib. ꝛ postliu. ꝛ sic nõ videtur referre an pater moriaꝫ an vero in vita emancipet filium ad hoc vt fideicõmissum debeaꝫ ipsi filio. ¶ Ego teneo indubitanter contrarium ꝛ sequor illud qõ est de mẽte Bar. hic ꝛ probo ineuitabiliter. nã Pau. de ca. o. Alex. are. ꝛ do. Pe. de bezu. tenẽt q̃ iste ver. fi. necessario sit intelligendus qñ filius ante mortẽ patris erat effectꝰ sui iuris alias attento isto iure ffoum nõ. pcederet q̃ etiã si fideicõmissum esset purum conaneseret ꝛ remaneret penes patrẽ ꝗtomagis qñ est conditionale ꝛ filius ante moritur, ꝛ tamẽ in isto tex. filio effecto sui iuris nõ debetur a patre fideicõmissum filio ante mortem ipsius patris. ergo bic est tex. ineuitabilis q̃ si filius emãciꝑet a patre ꝙ hoc nõ debeẽ fideicõmissus filio relictũ a ꝑe post mortẽ ipsius patris. Hec obstãt iura in oppositũ adducta qz loquunt in diuersis terminis ꝗ qñ aliquis tertius est grauatꝰ restituere filio post mortẽ patris, tunc bene censẽt grauatꝰ restituere etiam si filius efficiatur sui iuris per emãcipationem, qz tunc ꝙ iderato effectu nõ refert qd ex equipollẽtibus fiat, nã illis iuribus, ideo testatoꝛ reliquit fideicõmissum filio post mortẽ patris ne acquireret ipsi patri viuenti certe idem effectus sequitur si filius emãcipeꝫ a patre, sec⁹ est in casu nostro quãdo ipse pater grauaꝫ restituere eiꝰ filio post mortẽ eius patris, tunc si filius efficiatur sui iuris per emancipationẽ nõ tenebiꝫ ei restituere fideicõ. ante mortẽ ipsius patris, ſne beneficio emãcipationis qõ filiꝰ habuit a patre vt a tur cõtra ipsum patrem cõtra. l. amicissimos. ꝧ. fi. ff. de ex cu. tut. facit optimus tex. in ratione sui in. l. filio. ff. vt leg. no. caueaꝫ vbi ꝓprie iurisconsultus vtitur simili ratione, sed qñ alius tertius est grauatus restituere filio, tũc cessat predicta ratio si pater filium emãciꝑat quia nõ potes dicere qõ vti nõ ꝓssit tali beneficio ex quo illud nõ habuit ab illo tertio sed a patre. ¶ Extra gl. Bar. format quatuor qõ. vltra eas que ponuntur in glossa, ibi tetigi. ¶ Prima qõ est quo iure aget filius cõtra patrẽ cui a patre relictũ est fideicõmissum. dic, ꝛ bñ vt hic per eũ, qcquid dicat do. Ang. de peril. qui in totũ oppugnat Bar. ¶ Sed a. q. nũquid ista. l. ꝑcedat fm iura hodierna. ꝛ distinguit Bar. vt hic ꝑ eum. Adde in primo mẽbro inquãtũ tenet Bar. q̃ ista. l. in fecũda parte nõ ꝑcedit etiã fm ista iura in hereditate ꝑfectitia relicta filio cõtemplatione patris vbi pater grauatꝰ restituere fideicõmissum ẽt filio instituto dicit semp fideicõmissum capere vires ex persona patris ex quo sequit singularis limitatio ad hũc tex. q̃ tũc pater poterit detrahere quartã trebellianicã aduersus filiũ eo q̃ tũc non hꝫ bñficii a filio vt ex eius ꝑsona pater dicatur heres, imo tũc pater hꝫ a seipso licet per mediã personã filij, ꝛ cũ Bar. tenent Ang. Pan. de ca. ꝛ. d. Alex. hic ꝛ dicit Panl. de ca. q̃ ista limita. Bar. ad istũ tex. est singularis ꝛ verissima, quã etiã tꝫ Raph. cu. hic in. vj. col. ꝛ ita teneas, q̃uis Zium teneant Jo. de Jmo. ꝛ Ang. de peril. bic ꝑ aliqua leuia quibus respõdẽt do. Alex. ꝛ Mod. bic. contrariũ etiã tꝫ do. Bartho. so. bic. q̃ ad hoc vt quis possit detrahere quartã trebellianicã duo copulati ne cõcurrant q̃ quis sit heres ꝛ quod sit grauatus vt heres. l. mulier. ꝧ. fi. ff. ad Treb. ꝫ ꝫ hereditas ꝑfectitia patri acquirat nõ contẽplatione filij, ſ ꝓpria ipsius patris. l. si servi. vbi glo. ff. de vsuf. ꝛ. l. aditio. in ver. fi. ff. de acqui. here. allegat ꝑ Bart. non tñ facit vt pater cẽseatur grauatus vt heres. ¶ Cõfirmo vltra eum. nam qñ in aliqua dispositione sunt due rationes, licet cesset vna ratio, tñ adhuc hꝫ locũ dispositio. l. vt. ꝧ. affinitatis. inst. de nup. ꝛ. l. si ventri. ꝧ. in bonis. ꝛ ibi Bar. ff. de punii. credi. ꝛ est tex. melior de iure, in. l. fi. nõ elia sentia. ꝛ ibi Bal. ad hoc no. ff. de bere. inst. sed hic sunt due rationes vna que ponit in tex. q̃ a seipso rat. ¶ Tene cõclusionẽ Bar. q̃ acqsitio radicaꝫ ꝛ fundatur in ꝑsona illius cuius cõtemplatione sit relictum alteri. l. fideicõmissa. ꝧ. interdum. ff. de leg. iij. quia non est inquirendum cũ quo testator de supremis loquaꝫ: sed in quẽ volmtatis intẽtio dirigatur dicit iurisconsulꝰ in. l. cũ pater. ꝧ. donationes. ff. de leg. ij. ¶ Ité in hereditate ꝑfectitia qñ filius instituitur cõtemplatione patris est perinde ac si pater fuisset institutus. l. quidã cuꝫ filium. ff. de here. insti. quia testator habuit respectũ ad personã filij solũ vt eius ministerio patri acquireretur. l. si filio. ff. de condi. ꝛ demõ. l. cũ aliquis. C. de iure delib. ideo pater cuius cõtẽplatione institutus est filius censetur esse ipse heres mediate ꝑsona filij ideo quartam trebelli. detrahit. d. l. mulier. ꝧ. fin. ¶ Secũdo inquãtum Bar. tenet q̃ ista lex in ꝓima parte nõ ꝓcedat hodie in hereditate aduẽtitia quantum ad ꝓprietatẽ, ex quo in aduentitijs ꝓprietas est filij cuius est hodie capaꝫ, ꝛ sic nõ põt sibi per fideicõmissum restitui res sua. quia qõ meũ est non potest amplius per restitutionem fieri meum. l. ꝓprietas. C. de leg. ꝛ. l. mea res. ff. de condi. ꝛ demõ. ꝛ. l. cetera. ꝧ. j. j. co. sed bene quãtum ad vsumfructum ex quo pater censetur grauatꝰ restituere filio cũ erit sui iuris ꝛ illo tẽpore vsufructus reuertit ipso iure ad ꝓprietatem absq; alia restitutione facienda per patrem tamen pater medio tempore habebit cõmodum fructuũ. l. si conuenerit. ij. ff. de pac. do. sed in tempus existẽtie sui iuris restituet filio fructus, quos medio tẽpore percepit, per. l. in fideicõmissi. ꝧ. cuꝫ pollicitus. ff. de vsuris. iuncta tertia lectura Jac. de are. ꝧ. relata per Bar. ¶ Sed aduerte quia Raph. cu. in. iij. col. est in noua opinione ꝛ verꝫ quod sicut hodie nõ valet fideicõmissus in hereditate aduentitia rõne ꝓprietatis que acquirit filio: ita etiã nõ valet ratione vsufructus cũ ẽt vsufructus acquiratur filio, ꝛ sic in terminis huiꝰ. l. in hereditate aduẽtitia nihil remanet penes patrem grauatum nec de ꝓprietate, nec de vsufructu

Universidad de Deusto
Biblioteca

mouetur q̃ ex quo testator grauauit patrẽ de restituẽdo p fideicõmissum filio intelligit de plena restitutione etiã cũ vsufructu.
152 l. videam⁹. ff. in fauiana. ff. de vsur. ¶ficut testator phibet vsumfructũ acquiri patri: tũc filius habet totũ, auth. excipit. C. de bonis q̃ li. ff. in aut. vt liceat mri & anie. col. viij. & nõ dz esse differẽtia an testator grauet an, puideat. l. ij. C. cõia de leg. cũ vtroq̃ casu testator voluerit filiũ etiã vsumfructum habere. Idẽ tenet Pau. de ca. hic. in discursu sermonis dicẽs q̃ tunc censet⁹ potiꝰ prohibita acquisitio vsufructus patri que phibitio põt fieri p d. aut. excipit. Arc. hic dicit q̃ ista opinio Raph. cu. multũ sibi placet, & q̃ habet magnã equitatẽ vt scrutetur mens testatoris,
153 q̃ ex quo testator voluit hereditatem restitui filio & † verbum restituere significat plenã restitutionẽ. d. l. videam⁹. ff. in fauiana. ergo voluit vsumfr. in istis terminis nõ acqri pri. d. Alex. asserbit istã nouã opinionẽ Pau. de ca. & male cũ sit opinio Raphael. & eaꝫ reprobat, q̃ tex. in. d. auth. excipit. & in corpore vnde sumit requirit expressam ademptionẽ testatoris q̃ testator expresse pribuerit vsumfructum acquiri patri, ergo non dz sufficere vbũ restituere, per. ff. si vero expressim. cũ ibi no. per Ang. in aut. de here. & fal. col. ij. ¶Quid tenẽdũ: iste est pulcher & vtilis passus. teneo opinionẽ Rap. & vltra eũ q̃ vbũ restituere, importet plenam restitutionẽ cũ fructibus. addo tex. in. l. in cõdẽnatione. ff. de reg. iur. & in. l. ex diuerso. ff. so. ma. & i. c. grauis. ó rest. spoltũ ad oia ista iura posset dici q̃ procedũt in dispositione. l. quãdo verbũ restituo, pfertur a lege. ita ppie loquitur iura prealegata. & in specie no. Bal. in rub. C. de fruc. & lit. expen. vnde sec⁹ videret quãdo illa verba apponũtur in dispositione testatoris.
154 ¶Tamẽ caue ga imo in vltimis volũtatib⁹ dz fieri fieri lata interpretatio. l. in testamẽtis. ff. de reg. iur. c. cũ dilecti. de donat.
155 ¶Scdo pro ista parte bene facit q̃ in hereditate aduẽtitia in qua filius est institut⁹ heres & pater grauat⁹ de restituẽdo illud fideicõmissum nõ potest intelligi de proprietate: quia illa remanet penes filiũ prout omnes fatentur & nemo discrepat. ergo necessario intelligitur de vsufructu qui transiuit in patrem, ergo cũ fideicõmissum nõ possit intelligi nisi in vsufructu, tũ est. pinde ac si testator eũ specialiter expressisset. p. l. fundus qui locat⁹. ff. de fun. instr. & l. ij. ff. de lib. & posthu. Dz si testator grauasset in specie patrem quod restitueret vsumfructũ filio, diceretur, phibuisse patrem ne vsumfructũ habeat alias illud fideicõmissum esset inanc, & nihil operaret nisi intelligeret in vsufructu contra l. si q̃. ij. eo. & in. c. si Papa. de priui. in. vi. Tertio facit quia cum institutio sit facta sola q̃templatione ipsius filij instituti & simi-
156 liter fideicõmissu, sit factũ cõtẽplatiõe filij. †Ifti duo actus geminati ostẽdũt enĩa volũtatem testatoris p quã vꝫ prohibuisse patrem habere vsumfru. in illa hereditate aduẽtitia. arg. l. cuz pater. ff. filꝰ matrẽ. ff. de leg. ij. & l. balista. ff. ad Treb. & q̃ geminatio multũ operatur. vt no. Bart. in. l. cũ simus. ad fi. princ. C.
157 de agricol. & cen. lib. xi. facit. l. si mulier. ij. C. ad velle. ¶Quarto p ista parte multũ me mouet nã in casib⁹ in qbus olim fideicõmissum relictum a patre filio habebat in se tacitatam cõditionem cum erit sui iuris, vt in casu presenti. l. vbi pure. in princ. & l. epistolã. ff. ij. ff. ad Treb. in illis oibus hodie cessetur prohibitus acquiri vsusfructus patri. p. d. auth. excipit. vbi tex. & gl. & ita etiã tenet Fl. in. l. si vsusfructus. ff. i. & ibi Bar. expresse ita no. ff. quando dies leg. ce. q̃ teneas cordi p ampliatione. d. auth. excipit. et in corpore vnde sumitur. & istud fundamentum sufficit ad tenẽdam istam opinionem. & miror q̃ prefati doctores nõ fuerint de hoc recordati. ¶Tenẽdo istam opi. Raph. Pau. & Arc. quam teneo p vera, intellige q̃ licet patri in tali hereditate aduẽtitia nõ queratur neq̃ pprietas neq̃ vsusfru. vt dixi q̃ filius est institutus: tũ pater semper dz habere cõmoditatẽ illius iuris do nec filius efficiatur sui iuris. ita singulariter & expresse Ang. de Arc. in. ff. i. instit. per quas perso. no. acq. vbi tenet quod in omnibus casibus in quibus nõ acquiritur vsusfruct⁹ patri qui ennumerant p. gl. in auth. vt lic. mat. & anie. in pn. co. viij. & in aut. idẽ est. C. de bonis que lib. semper tamẽ pater debet habere cõmoditatem. per tex. in. l. plenũ. ff. si vsusfructus. in ver. q̃p. & in. l. filiofa. in fi. ff. de vsu & habita. Et subdit Ang. de are. q̃ est singularis limitatio si est vera. ¶Cõfirma tu vltra eum per illud q̃ tenet Ja. de bel. in c. ij. de frat. de no. de. inuesti. quam refert & sequitur Bal. in. l. cum oportet. in vlti. col. in pn. C. de bonis que lib. q̃ in feudis in quib⁹ patri nõ queritur vsusfructus: tamẽ que-
158 ritur commoditas iure patrie potestatis† quia que nõ possunt acquiri patri quo ad vsumfr. acquirũtur semper quo ad cõmoditatem. l. fin. C. de vsufru. & l. necessario. ff. si. ff. de peri. & commo. rei ven. & in casu nostro illud idem de cõmoditate tenet Raph. cu. hic, in. iij. colũ. & solum allegat glo. in. d. auth. vt li. ma. & anie. in pnn. secundũ tamen notata in. d. l. fi. C. de vsufru. fin eũ, & ratione illius commoditas posset teneri q̃ valeat fideicõmissum iuncti patri: sicut etiã tenet Bar. hic de cõmodo medij tem-

poris licet fructus interim percepti sint restituẽdi filio cum erit sui iuris. ¶Tertio querit Bar. qd in filio arrogato. & respõdet q̃ idem quod in naturali & legitimo alij nihil tangunt. Ego an-
159 tẽ ex hac decisione Bar. no. infero. †arguẽdo de arrogatiõe ad
a legitimationem q̃ argumẽtum v. alet ª & tenet: vt est gl. in. l. j. ad fi. in ver. parentibus. ff. ad municipa. Bar. in. l. Sallus. ff. nũc de lege. in penul. q. & de libe. & posth. q̃ ista lex & ea que dicta sunt in filio legitimo & naturali etiam habeant locum in filio legitima-
160 to. †nã le ẽ titio est similis arrogationi. l. iubemus. C. de na. libe. ẽm Bal. in. l. j. in vlti. col. C. de inreiuran. ergo cum ista lex & eius materia habeat locũ in filio arrogato ergo etiam habebit
161 locum in filio legitimato. ¶†Cõfirmo quia plus est esse legitimatum q̃ arrogatum. ita no. Bal. in. l. si te parẽs. C. de suis & legi. Item fauorabilior est legitimatio q̃ arrogatio, ꝫ Bal. in. l.
162 neq̃ absens. circa fi. ff. de adop. ¶†Confirmo quia statutũ disponẽs quod existẽ filijs masculis filie femine nõ succedãt. istud statutũ hz etiam locum in filijs legitimatis, ẽm Bald. in. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. & l. eam quam. in. vi. & in. g. col. C. de fideicõ. cum suis cõcor. & tamẽ non habet locũ in filijs arrogatis ẽm Jo. de ana. in consi. cxvij. inci. Viso casu. facit bene tex. in. l. fideicommissum. j. de condi. & demon. ¶Adde idẽ q̃ lex ista et eius
163 materia habeat etiã locũ in filijs legitimatis. †Bene facit quia legitimati in nullo differũt a legitimis & naturalib⁹. tex. est in. ff. licet iigitur. in ver. ni ol a legitimis filijs differentes. & in. ff. reli qui in auth. qui. mo. nat. effi. legi. col. vi. & tex. in. ff. si quis igit legitimos filios. in auth. qui mo. natu. effi. sui. co. vij. Ad idẽ facit
164 q̃ ista. l. : eius materia fundat in patria pt̃e. † ẽ legitimatus est in pt̃e patris legitimãtis, vt est text. i. ff. generaliter. in aut. qui mo. natu. effi. sui co. vij. Bar. in. l. inuiti. ff. de bis qui sunt sui
165 vl alie. iur. ¶†Quarto querit Bar. an in restitutione fideicõmissi vniuersalis facta a patre filio instituto trãseat vtiles actiones in filiũ ex trebelliano, & tenet q̃ sic, p gl. ff. in verb. nõ admissa. q̃ alle gat bonã tex. in. l. i. ff. si filio. in versi. idem est. iũcto pnin.
166 illius. ff. ad trebel. & sequuntur Ang. & cõiter alij. ¶†Adde q̃ forti⁹ tenet fin gulariter Pau. de cast. hic q̃ pater restituẽdo fideicõmissum filio nõ solum transferat actiones vtiles sed etiã directas que per filiũ fuerũt acquisite patri. mouet quia licet als directe actiones nõ possint ab ossibus nostris separari. l. qs ergo casus. ff. de peculio. & l. iij. in pnin. vbi glo. magistra. ff. p socio. tamen fallit q̃ agitur de transferendo in eum a quo processerunt,
167 †q̃ res de facili reuertitur ad naturam suã. l. si vnus. ff. pactus ne peteret. ver. ne i specie. ff. de pact. & c. ab exordio. xxxv. dist. vn de quãdo pater restituit filio hereditatẽ eadem iura directa totaliter ab eo euellũtur & redeũt ad filium penes quem semel fuerunt & remanserũt reliquie. f. nomen heredis: ideo facilior est regressus. & pro certo est pulchra opi. pro qua adde quod in simili tãgit ipse Pau. de ca. in cõsi. xj. q̃ incipit, In casu presenti vi-
168 sis omnibus. in. i. col. † q̃ si sit statutũ q̃ mulier non possit alienare immobilia sine certis solẽnitatibus q̃ tale statutum nõ habeat locũ quando mulier vellet redonare eandem rẽ ei puta patri qui prius sibi donauerat. ar. l. si vero non remunerãdi. ff. idẽ Papinian⁹. ff. mã. quasi propter obligationes ad antidota non requirãt solẽnitas. dicit tamẽ Pau. de ca. se hoc non affirmare
169 sed relinquere sub dubio. † Ite, adde q̃ decisionẽ Pau. de ca. hic, licet pulchra videat, tñ impugnat. d. Alex. & bene per tex. in d. l. j. ff. si filio. vbi tex. equiparat duos casus an filio instituto pater grauet de restituẽdo extraneo, an ipsi filio instituto, sed clarum est quod per restitutionẽ facta extraneo solum vtiles transferũtur. ff. restituta. instituto. de fideicõ. here. ergo idem in restitutione facta per patrẽ filio, licet do. Alex. corrupte aliter inducat illũ tex. ¶Nec obstat quod directe actiones ex persona filij trãsiuerunt in patrem, nã illud ideo est quia filius est incapax directarum vnde acquirũtur patri qui est capax earum, vnde quãdo postea pater restituit hereditatẽ filio ex senatuscõsulto non transeũt nisi vtiles actiones. d. f. restituta. ¶Item adde q̃ illud
170 q̃ dicit Pau. de ca. sed non firmat, in consi. xj. non est verum licet nemo pon at quia in cõtrarium allego tibi tex. no. in. l. ij. C. si
aduer. dona. † vbi minor non potest sine solemnitate requisita a iure, & sic sine decreto iudicis ꝫsentire patri volenti alienare res suam immobilem quãuis illam habuerit dono ab ipsomet pre-
171 decessore. ¶†Circa principalem conclusionẽ Bart. adde q̃ ea reprobat solus Raph. cu. hic, de quo do. Alex. & Arc. nõ faciunt mentionem motus per duo. Primo p. l. mulier. ff. si. ff. ad trebel. vbi ad hoc vt ex trebelliano facta restitutione trãseãt actiões requirit quod restituẽs sit heres & quod sit rogatus vt heres, hic aũt pater nõ est heres, & dato q̃ esset nõ est rogatus vt heres, vt pz in hoc tex. in ver. deniq̃. sed ad hoc respõdi plene. & in. ij. q. Bart. & vltra ea que dixi. & q̃ illud q̃ dicitur patrem nõ censeri gratuatum vt heredem fuit introductum in fauorem filij, vt declarauit. & in tex. ne pater cessetur grauatus a filio a quo pr̃ habet
beneficium

beneficiũ, que ratio cessat hoc casu in quo trãsit⁹ actiões in filio est sibi vtilis, imo si aliter diceremus retorqueret in odiũ filij & tra-
172 q̃ fauore. C. de legi. & c. q̃ ob gratiã. de reg. iur. in. vi. †Scdo melius dicit Raph. q̃ ista q̃ Bar. nõ videtur hodie habere dubium. aut enim loquitur Bart. in hereditate pfectitia in qua filius est institutus cõtemplatione patris & pater est rogatus restituere filio, & tũc censet esse heres, & detrahit trebellianicã etiã a filio: vt per Bar. in. ij. q. 2. ibi dixi. & tunc pater quãdo restituit transfert vtiles actiones in filiũ. aut loquimur in hereditate ad mentitia, & tunc cum fideicommissum nõ valeat respectu proprietatis cũ filius sit heres nomine & effectu, nisi ratione vsusfructꝰ vel fructuum prout tetigi post Bar. in. ij. q. 2. tunc q̃ fideicõmissum non est vniuersale. nõ est tractandum an actiones trãseant ex trebelliano. f. restituta. instit. de singu. re. per fideicom. re. imo melius tũc vsusfructus ipso iure reuertitur ad ppietatẽ absq̃ aliqua restitutione fienda per patrem ẽm Bar. & Ang. in. d. l. ij. q. ergo cum ibi non cadat restitutio, ergo nec trãsitus actionũ. & ista est veritas. ¶Ultimo Bart. post Dy. inducit istã. l. q̃ ad duo singularia ponitur adiectiuum pluralis numeri. 2co. sunt
173 in gl. q̃ †dominus concessit vasallo vineam & fundum fructiꝰ plenum, an per ista verba videatur etiam concessisse, fructus vinee, & sic vuas vinee, & sic vindemiam: determinat q̃ sic per tria. Primo quia fructus sunt pars vinee. l. fructus pẽdentes. ff. de
174 rei vend. & l. in. l. falcidia placuit. ff. ad legẽ fal. Tergo si cõcessit totum, ergo etiam quelibet pars videtur esse concessa. l. si ex toto. ff. eo. l. si quis cum totum. ff. de except. rei iudi. ¶Secũdo q̃ illud adiectiuum plenũ licet singularis numeri refertur ad oia precedentia. l. heres. f. vroni. ff. de le. iij. Tamẽ vt ibi dicit Bar. illud ibi operat signũ vniuersale adiectũ. f. omne: q̃ nõ est in ꝫ
175 senti. q. Et ita etiã dicit Jo. de imo. hic. ¶†Tertio q̃ etiam si nihil esset dictũ, tñ fructus pẽdentes vident esse cõcessi. l. si. f. pe. ff. de iur. fis. & l. iulianus. f. si fructibus. ff. de act. emp. adde tertiũ no. in. l. si. f. pe. ff. de his que in frau. cre. vbi dicit tex. q̃ pẽdentibus fructib⁹ in fundo nõ possum⁹ dicere duas esse res. f. fundũ & fructus. sed vnã tñ. f. fundũ tñ. vnde expellio eorũ que tacite insunt nihil operat. l. iij. & e. & sic illa dictio plenũ, expressa q̃ nõ regrebat nihil facit. l. vnica. in pnin. C. de rei vxo. act. & cũ Bar. simpliciter trãseunt Bal. Flo. Raph. cu. & d. Pet. de begu. hic. Pet. de Anch. & Jo. de imo. in. c. per tuas. ad fi. de do. Sed Jo. de imo. Ang. de perillis. Pau. de cast. Aller. & Are. ibi tenẽt de cisionez Bar. procedere q̃ fructus erãt pẽdentes. d. l. fructus. & ita q̃ cedũt tres tex. allegati p Bar. in. d. l. fructus pendentes. d. l. fi. f. fina. ff. de iure fis. & d. l. Julian⁹. f. de fructibus. sed vbi fructus essent a solo separati, tũc non venirẽt fructus vinee sed solum fundi, q̃ adiectiuũ plenũ masculini generis nõ põt referri
176 ad vineã feminini generis. † & dispositio testatoris debet referri ad id quod salua rõne recti sermonis põt referri. l. plauti⁹. ff. de aur. & arg. leg. sed certe intentio Bar. est solum loqui de fructibus pendẽtibus propter dictionẽ plenũ q̃ nõ põt referri ad fructus iam collectos, q̃ illi nõ implent fundum nec faciũt dici ple-
177 num quicquid dicãt Jmo. & sequaces pr̃me relati. † Ad idem adducit Are. q̃ illa qualitas plenus adiuncta in scdo legato nõ vꝫ repetita in primo q̃uis ambo reganẽ ab eodem verb. solẽniter declarat Bar. in. l. in repetendis. in vlt. co. ff. de leg. iij. secus ecõtra quando esset qualitas adiecta in precedẽti legato, q̃ illa bene cẽseretur repetita in sequẽti. l. seie. f. Caio. & q̃ ibi Bar. ff.
178 de fun. instr. † Ratio quia precedẽtia magis influunt ad sequẽtia q̃ ecõtra, ẽm Bar. in. l. q̃s quis. ff. de leg. iij. & in. l. auia. ff. de cõdi. & demõ. Ita etiã dicit ipse Are. in. l. cẽturio. in. vi. chart. ff. de vulg. & pup. q̃ Bar. hic faciat doc. ipsius Bart. in. d. l. in repe-
179 tẽdis. Addẽt ad pdicta quod fructus pendentes adeo censentur pars fundi q̃ ex illis põtest fieri supplementũ legitime filio q̃uis filius debeat habere legitimã de substãtia bonoꝝ patris & nõ de fructib⁹. l. scim⁹. f. repletionẽ. & aut. nouissima. & vt probiq̃ dixi. C. de inoff. testa. ita singulariter tenet Ang. in. d. l. fructꝰ pẽ-
189 dentes. q̃ tunc dicuntur esse de substãtia ipsius fundi, † Ite vẽdendo fundum in quo erãt fructus pendentes intelligitur etiaz ipsos fructus vẽdidisse: vt est tex. in. d. Julianus. f. si fructib⁹. & in. d. l. fin. f. ff. de iure fisci. & in. d. l. fin. f. pe. f. que in frau. cred. ¶Amplia etiã vt intelligatur vendidisse portionẽ spectantem ad colonum partiariũ. iurta. l. si merces. f. vis maior. ff. loca. vñ si fundus in quo est partiarius vendatur per dñm fructib⁹ pendentibus, illi fructus pendẽtes in totũ sunt emptoris, qui est singularis successor, eo quia fructus pẽdentes sequũtur fundi alienationem iurib⁹ prealle gatis, sed fundus integraliter pertinet
ad emptorem: ergo etiã fructus pendẽtes qui sunt pars fundi
181 d. l. fructus. † Sed colono partiario pro medio fructuũ illꝰ fundi competit actio personalis pro socio vel ex cõducto contra ẽ ditoreꝫ que nõ potest cõpetere cõtra emptorem qui est singularis successor. l. fi. f. si. cum si. ff. de cõtrahẽ. empt. Ita tenet Jud.

De legatis primo.

ro. in cõsi. cccix. q̃ incip. videt prima facie dicendũ Augustinũ. qõ no. qa est magna ampliatio ad iura pallegata & multi crederent contrariũ quasi venditor intelligat solũ vẽdidisse illud ins & illam partem quam habet in fructibus pẽdentibus & nõ partem coloni partiarij. Ego crederem limitationem Ludo. esse veram cum grano salis si vẽditor ignorabat ibi esse colonum partiarium & in dubio presumitur ignorantia per regulã. l. vbis. ff. de proba. alias si sciret tunc venditor intelligeretur tunc vendidisse solũ ius qõ habet in fructibus pendẽtibus, & sic solũ partẽ suã: vt est tex. in. l. qui tabernas. ff. de contraben. emp. glos. in. l. si quis emptionis. f. i. in gl. si. in ver. scit. vbi Bal. C. depeseri. xxx. an. & declarat no. Bald. in rub. C. de contrabẽ. empt. in. vi. & in. l. in testamento. C. ad leg. falcid. Et per ista cum laude Dei est plene impositꝰ finis huic scholastice repetitioni hui⁹ legis cũ filiofamu. Sequitur lex. Si mihi & tibi.

1 Plura quando deueniunt ad vnum potest ille facere q̃ poterãt illi plures. h. d. ẽm Bar. Sed istud summariũ Bar. est defectiuũ & nõ ꝫplectit totũ tex. Jõ summa sic. Si legatari⁹ succedat collegatario post diẽ legati cedẽte põt legatũ ex psona sua repudiare & acceptare ex persona defuncti & eã, & vna via electa non põt ad aliã redire. h. d. totus tex. ¶Premitte ad euidẽtiã q̃ ista lex legit in gl. si. j. altero de duob⁹ modis. Primo q̃ loqt in duob⁹ ꝫiũctis vbis, ꝫ disiũctis re. Scdo mõ q̃ loquit ecõtrario in disiunctis verbis sed re con-
2 iunctis † Et q̃ dicant cõiuncti verbis sed disiuncti re, & ecõtra q̃ dicant re cõiuncti. sed vbis disiuncti, habes gl. 2o. & magistraz in. l. i. f. pe. C. de vsufr. accre. late. Bart. i. l. re cõiũcti. j. & leg. iij. Et aduerte q̃ glo. appellat cõiunctos illos qui sunt verbis tñ coniuncti. Disiunctos aũt appellat illos qui sunt coniuncti re
3 tantũ & nõ verbis. ¶† Ité aduerte q̃ in cõiunctis verbis tantum hz propriẽ locum ius accrescendi. Nã vno repudiãte alius nõ admittitur iure suo, sed iure non diminnẽdi ex quo sunt disiuncti re. & sic alius nõ habet ius nisi in parte re. ergo bene stat q̃ aliã partẽ hz iure accrescendi. Sed in coniunctis re tñ: quos gl. appellat disiũctos: si vnus repudiet: alter hz solidũ iure suo & iure non diminuẽdi. Nã si eadem res legatur Titio in vna oratione, & postea semp onio in alia: isti sunt disiuncti verbis cum sint in diuersa oratione & coniuncti re: ex quo vocati ad eandem rem insolidum, & si vnus eoꝝ repudiat legatũ: alius habet totã rem iure suo: per ius nõ diminuẽdi seu per ius nõ decrescẽdi: q̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

est idem,q; si alius nō vult secū concurrere p cōsequens partem ⁊ nō facit: ergo ille habet solū in iure suo: vt hic in glo.iij.⁊.l.vni.
4 §.vbi autem.cuz sequentibus.C.de cadu.tol. ¶ †Dinc est si ali quod onus illi repudianti erat impositū nō trāsit ad aliū,q; nul lū lucrū habet ex ei⁹ persona,sed ex p̄prio legato: vt expresse dicit tex.in.d.l.vni.§.finaūt ad deficientis.⁊ gl. hic in verb. ex toto. ¶ Jn tex.ibi die legati cedēte: hoc ideo dicit tex. q; si ante diē legati cedentem,⁊ sic ante mortē testatoris decessisset collegatari⁹ me herede instituto non possem parte suam legati cōsequi iure hereditario tanq̄ ei⁹ heres. Sz totā habeo ex persona mea per ius accrescendi vel per ius nō diminuendi.l.vni.§.in primo.⁊.§.
5 p̄o fedo.C.de cad.tol.† Jtē intellige tex.q; die legati cedente de cessit,sz ante agnitionē legati,sec⁹ si decessisset post acceptatio nē ⁊ emolumentū ei acquisitū: q; tūc nō habet locū ius accrescen di nisi in vsufructu.l.j.§.iterdū.⁊ ibi no.s.de vsufr. accre. ¶ Et si diceres pone q; in ista.l.esset legata plecies,dominiuz,⁊ sic ius ipso iure acquireret legatario.l.a Titio.i fi.ff.de fur.l.si patre.§. j.ff.quemad.serui.amit.etiā ignorante legatario.l. cum pater.§. surdo.j.de leg.ij.ergo tunc nō haberet locum ius accrescendi q; esset restringere istum tex. Rēspōde q; bene dominium ipso iure
6 †quia est acquisitio ficta que fit per legem. Secus q; per legata rium est agnitum legatū, tunc est acquisitio vera ⁊ irreuocabilis vt declarat gl.magistralis,i.l.si qs ita hereditatū. ⁊ ibi Bar.s. de cōdi.insti. Jdeo ante agnitionē non impeditur ius accrescen di.⁊ per ista habes declaratū illud q; vult Bar. in prima oppo. ¶ Jstis sic ad euidentiā premissis,not. primo ex tex.ibi ex meo
7 legato.s̄m Bar.⁊ Abode.q; illud q; cōsequeꝛ ex iure accrescē di.dicoꝛ habere iure meo ⁊ ex meo legato.facit tex.in.l.si in testa mento.⁊ ibi Bal.And.⁊ Abod.ad hoc no.s.de vulg.⁊ pup.iun cta.l.qui liberis.§.hec verba.eo.ti.⁊ per hoc inferūt Bal.⁊ doc.
8 ibi q; †p̄hibitus alienare portionē suaz extra familiam cēsetur p̄ohibitus alienare etiā illam partem quā habet per ius accre scendi.⁊ ita dicunt fuisse determinatum Florentie in cōtigentia facti. Adde tu aliū tex.in.l.si Titio ⁊ mihi.in prin.in verbo, vel ex mea propria causa.j.de leg.ij. Jtem adde quod vtraq; portio ⁊ sic etiam illa que accrescit per ius accrescēdi petit eadē actiōe ex testamēto.s̄m Bart.in.l.re coniuncti.j.de lega.iii. in antepe. col.in ver.quarto vtrū accrescit alii. ¶ Adde etiā duplicem ra
9 tionem. Prima est s̄m Alre.† q; portio accrescit alij rei cuz suis qualitatibus,l.etiam.C.de iure do.l.inter socerū.§.cū inter.in fi. ff.de pac.do. Scōa ratio est,q; qui venit per ius accrescēdi,dici tur quasi substitut⁹.tex⁹ est in.l.si Titio ⁊ Denio.§.itē Jul.ff. de leg.ij. ¶ Cōtra istam cōem decisionem duo obstant. Primo
10 obstat tex.in.l.ij.in ver.⁊ si cōiunctim,j. de leg.p̄estan. † Rside s̄m Bar.ibi q; nō habet locū ius accrescēdi: eo q; pars cōseruatur ex p̄iuilegio singulari,quo casu q̄n pars legati cōseruatur nō de iure cōi sed de iure singulari: ⁊ sic ex p̄iuilegio ibi nō ha bet locum ius accrescēdi. tex. est reputatus singu. licet vulgatus in.l. mulieri ⁊ Titio.j. de cōdi.⁊ demō. ergo cum ibi ius accrescē di non sit in esse deductum nō facit ad p̄positum nostrū. ¶ Se cundo ⁊ fortius q; istud no. nō bene colligat ex hoc text. imo iste tex. potius faciat in oppositū probat fortiter sic. Nā in hoc text. nō clare apparet an isti collegatarij essent cōiuncti vel disiuncti:
11 vnde si intelligat in disiūctis,istud notabile nō p̄batur hic. † eo q; in disiūctis habet locū ius nō diminuēdi,nō autē ius accrescē di, put declarauī in cuidētalib⁹.⁊ licet gl.in.l.si Titio ⁊ mihi.j. de leg.ij. teneat q; iste tex. loquatur in cōiūctis,⁊ sic in iure accre scēdi,tñ in Sziū fortiter facit iste tex.ibi, vt tota mea sit ex meo le gato.nam si cōsequor totum immediate ex meo legato, ergo lo quit in iure nō diminuēdi. Cum dictio ex,significet causam im mediatā.l.j.§.ex incendio.j. de incen.rui.nau.⁊.l.j.C. si seruus ex
12 tero se emi manda. ¶ †Scōo no.in versi.⁊ si volueꝛo.ibi vt tota mea sit: hic subtiliter,p̄hari q; petēdo simpliciter rem non intel ligitur totū petere nisi adiiciat totaz.⁊ ita in discursu ponderat

a ¶ Petēdo rē. a Adde q̄ ista est cōis opi. vt refert Feli. in d.c.ij. co.vj.v. ⁊ p cōclusione ista. de libel. obla.

Bre.hic i scōo no. Breuiter tene q; petēdo rem a simpliciter in
13 telligatur totam petere.glo. est in.l.si in rem.in prin.⁊ ibi Bar.⁊ alij.§. de rei ven.glo.in.c.ij. de libel.obla.Bar.in.l.legatis vpoz. j. de lega.ij.⁊ est tex.in.l. de pupillo.§.qui nuntiat.⁊ ibi Bart.ad hoc no.⁊ ibi dixi.j. de ope.no.nun. Ad istum tex. respōde q; pro cedit p̄pter cōcursum dinersorum iuriū ex persona diuersorum. ¶ †Tertio no.q; electio est inuariabilis. ratio q; statim cū vo lo hanc rē legatā ad me pertinere ex mea p̄sona ⁊ ex meo legato, lex facit executionē ⁊ ius legati trāsit ad me.l.apud auſidiū.j. de op.leg.iuncta glo.in.l.si quis ita hereditatē.§. de cōdi.inst. vnde facta executione nō est locus variationi.l.serui electiōe. in prin.
14 vbi dixi.§.eo. ¶ Quarto ⁊ vltimo no.quod vbi iura dinersarū p̄sonarū cōsolidantur in p̄sonam vnius,potest ille vnus q; poterāt illi quo attēta origine.facit tex.in.l.tutorem.j. de bis q; bus vt indi.⁊ in.l.nō est nouū.§. de act.empt.⁊ in.l.sicuti.§.fin.§.

berti eius hereditas estimaretur vltra.c.ꝑpter cōputationē le gati: ergo iā cepit esse locus legitime,⁊ sic ius iam quesitum,ergo repudiatione legati ampli⁹ sibi auferri nō potuit. Adde aliū
23 intellectum ad illum tex. q; ibi loquitur in repudiatione que fit in fraudē ẽiz,⁊ ista est ipso iure nulla. secus si fieret in fraudez hominis. tex. habes solēnem qui ponit hāc differentiam in ter minis nostris,in.l.si libert⁹ minozem.in prin.j. de iure patr. que lex est ad hoc multum singu. s̄m Bar.ibi. ¶ Secundo conside ra duo circa tex.in.l.si fundum sub cōditione.s.si Titus.j. eodē hic allegatum,per Bar. dicit ibi tex.⁊ heres Titij legatū nō re pudiauerit. Pondera illud,nō repudiauerit. naz illa negatio ⁊ sic illa p̄uatio p̄supponit habitū,⁊ sic potentiam repudiādi, ⁊ sic q; repudiare potuisset.l.decem.j. de verbo.oblig.l.remittit. s. de iureiur. licet glo.ibi dest̄uat illum tex.⁊ dicat quod non re pudianit,quia non potuit repudiare. ¶ Secundo considera,q; falsum est illud quod dicit Bar.ad illum tex.q; ibi versef cōmo
16 dum repudiantis,imo ibi nullum est cōmodum pecuniarij vel interesse heredi repudiare tale legatum, p̄out etiam tenet do. Alex.hic,⁊ in pe allegato cōsil.cxij. tertij volumi. ¶ Capio gl. fin.in verb.non posse.quam diuido in tres partes. Jn prima op po.cōtra textum ⁊ sol. Jn secunda formo vnam questionem. in tertia aliam. Secūda ibi,sed an,partim.tertia ibi, itē si velit di
24 midiam. ¶ †Jn eadez glosl.in fi.dic rationem diuersitatis esse quia in primo casu quando legatur disiunctim, tunc in persona cuiuslibet eorum est vnum legatum de tota re: vnde si vn⁹ repu diat tota illa res remanet in meo legato per ius nō diminuēdi: vnde cum vnum sit legatum non possem illud scindere.⁊ sic pro parte acceptare,⁊ pro parte repudiare.l. neminem.j.ti.j. Sz q̄n legatur cōiunctim verbis,⁊ disiunctim re,tunc cuilibet est lega ta dimidia,⁊ sic sunt duo legata: vnde possum meam partez ac ceptare,⁊ aliaz repudiare,ne mihi accrescat per ius accrescēdi: sed remaneat penes heredem.d.l. neminem. cum.ll. sequētibus.
25 ¶ †Et sic not.q; ista gl.s̄m Bal. Jmo. Raph.⁊ Pau. de castr. quod licet in hereditatib⁹ portio deficiēs ipso iure accrescat in uito per ius accrescēdi.l. vnica.§. bis ita. C. de cad. tollē. ne testa tor decedat.p parte testatus ⁊ pro parte intestatus.l. ius nostrū. ff. de reg. iur. bo. tex. in.l. si duobus. ff. de test. militis. Sec⁹ est in legatis a cessante ratione, quia in legatis portio deficiēs accre scit volenti ⁊ non inuito, q; alia pars remanet penes heredem, d.l.vni.§.vbi autem.vbi Bald.⁊ alij assignant dictam rationez diuersitatis.

1 ¶ Difficultas prestationis legatum non vitiat,sed reiscitur ⁊ quando J.nn.9.
2 Bades est insula in finibus Hispanie in occidenti.
3 Existens in articulo mortis potest condere testamentū ⁊ quan do non nu.5.
4 Arguere de contractibus ad vltimas voluntates quod liceat. Contractus possunt fieri vsq; ad vltimum vite spiritum. Bald. nihil ignorauit.
5 Existens in articulo mortis non potest hereditatem adire. Quilibet in articulo mortis si efficitur mutus habens linguam in grossitatem ⁊ balbutientem ita quod articulate non loquitur: non potest condere testamentum.
6 Dies secundo no.ex tex.q; licet alias regula sit q; dies interpellat quando dilatio est ita brevis q̄ prestatio est impossibilis.et qd in contractibus stricti iuris.nu.8.
7 Mora est delictum negligentie. Negligentia non cadit vbi est impossibilitas.
9 Angustie temporis que concernunt executionem legati non vi tiant ipsum legatum,sed reiscinturꝛ quando vitiant vide re gulam cum tribus fal.
10 Jmpossibilitas resultans ꝓpter longitudinem temporis ap positi prestationi legati vitiat etiam legatum libertatis.
11 Angustie temporis licet reiscindtur de legato quo ad disp̄ositio nem non tamen reiscinturꝛ quo ad conditionem.
12 Angustie temporis licet reiscindtur quo ad principalem disp̄o sitionem legati an etiam reiscinturꝛ quo ad penam.
13 Testatoꝛ si mādat aliquid fieri vel dari intra certum tempus a die mortis sue quod est possibile prestari an heres possit hoc dif ferre sub pretextu quod vult deliberare.
14 Tempus p̄fixum a testatoꝛe a die mortis intelligitur ⁊ adite hereditatis.
15 Angustie temporis in contractibus bonefidei ⁊ in vltimis volū tatibus que illis equiparantur equod non vitiant sed reiscinꝝ. ⁊ vide.nu.17. Secus in contractibus stricti iuris.
16 Ultime voluntates habent instar contractuum bonefidei quo ad quid equiparantur.
18 Condītio impossibilis q; vitiat quoscūq; contractus etiā bone fidei non tamen legatum nec vltimas voluntates.

19 Differentia inter angustias temporis ⁊ conditionem impossi bilem ad inualiditatem vel validitatem.

1 **Si quis seruos.** † Jn testamentis difficultas p̄restationis subducitur ⁊ le gatū firmū remanet.b.d.ff Bar. Ego breuius sic summo. Jm
2 possibilitas p̄stationis legatū nō vitiat,sz reiscitur.b.d. ¶ Jn tex. ibi gadibus.gl.in.l.vpozem.§. leganerat.j. de le.iij. declarās in tex.nro. illud gadibus: dicit q; est patria que fuit subest Veneris, ⁊ est sedes eoꝝ patriarchalis. refert ⁊ simpliciter sequit Paul. de cast. hic q; subdit q; olim erat portus acquilegie. Dic melius ff Oratores quod est insula in finib⁹ betice.i. Hispanie in occi dēti vbi Europa ab Affrica distinguit aut circūdat mari i mo dū sepis,ideo dicit gades q; penoz lingua sepē indicat, ⁊ ibi co lūnas Herculis citas ferūt. ¶ Pōderaī p̄mis tex. ibi q; Ro me moziēs fecerat. hic esse tex. no. s̄m subtilem do. Pe. de bex. do. Jac. de bu. † quod moziēs ⁊ sic exīstēs in articulo mortis po
3 test cōdere testamentū. Ego puto q̄ iste tex. nihil penitus p̄o bet q; nō dicit tex. q; moziēs fecerit testamentū. Sed bñ dicit q̄ Rome moziēs ⁊ sic qui moztuus est Rome ibi fecerat testamen tum,⁊ sic in p̄teritum iam testamentum fecerat ⁊ postea Ro me mortu⁹ est. ¶ Tñ credo q; istud not. sit verū licet nō ꝓbetur per istū text. Sed ego p̄obo per multos text. iuris ciuilis ⁊ per multos inris canonici. Primo per tex. in.l. cuz quid decedens. in princi. ff. de admini. tuto. ⁊ in.l.j. in verbo decedēs. et in verbo post q̄ aliud velle nō possunt. C. de sac. san. eccl. ⁊ in.l. p̄bpilo. §. p̄positum. in verb. in discrimine vite cōstituti. ff. de lega. iij. et in.l.si pater.§.fi.j. de fideicom. liber. in verb. in extrema esset vale tudine.⁊ tex. valde solēnis in.l.q̄n indignū. C. de testa. in v̄b. se minecis ⁊ balbutiens lingua p̄ofundit. Habēt cano. optimos tex. in.c. Raynutius. in verb. in extremis cōstitutus. de testamē. ⁊ in.c. nos quidem. in verbo,de hac luce migrāte. de testa. ⁊ in.c. fi. in verb. agēs in extremis. de succes. ab intest. ⁊ vltra text. ratio est vtnens enim moritur. l. qui duos.§.j.⁊ ibi glo.j. de manu. test.
4 ¶ † Dinc arguēdo de vltimis voluntatibus ad cōtractus q̄ argumentum validū est in iure.l.seruū filij.§. qui chirographū. ⁊.l.q̄ de legato.j. eo. sequitur q; etiā cōtractus possunt fieri vsq; ad vltimum vite spiritus. tex. est de hoc sing. in.l. seia.§. fi. in ver bo,in extremis vite cōstitutus.§. de do. cau. mor. quē tex. ad hoc pōderat ⁊ reputat sin. Bal. qui nihil ignorauit, in.c. q̄n frequen
5 ter. in prin. in. v. col. vt lit. nō cōte. ¶ † Limita istum tex. ⁊ intellige dnob⁹ modis. ¶ Primo dūmodo nō sit in vltimo articulo mortis q; tunc nihil pōt facere imo tūc non pōt adire hereditatē q̄uis solo animo fiat. glos. est valde solēnis ⁊ sing. in.l.fi.j. q̄n dies leg. ce. Cōfirmo q; quilibet in articulo mortis efficitur mut⁹. ita di cit gl. in. c.j. in verb. mutus. in tit. Ep̄m vel Abba. in v̄s. fen. Jtē p̄o ista limitatiōe bene facit text. in.l.si quis ita libertatē. in p̄n. in verbo vltimo vite tpe. ff. de sta. lib. ¶ Secūdo intellige q; mo riens pōt condere testamentū dūmodo articulate lequatur al⁹ si haberet linguā in grossatā ⁊ balbutiētē sic q; articulate nō lo queretur nō posset cōdere testū. text. est de hoc valde no. in.l. iu bemus. C. de test. in verbo neqꝫ articulate lequi pōt moztuo sīmi lis est. ⁊ ibi Bar. multum no. illum tex. ad hoc vt dicit quod vi
6 dit de facto. ⁊ ita etiam limitat Bald. in. d.l. quoniā indignum. ¶ Secūdo no. ex tex. q; licet alias regula sit q; dies interpellat
a q̄ homine⁹ ⁊ cōstituit in mora.l. magnam. C. de cōtrahen. ⁊ com mittē. stipu. l. ij. ad fi. C. de iur. emp. c. potuit. de loca. Jstud est ve rū nisi dilatio sit ita brevis q; impossibilis sit p̄statio quia vi tiat,vt hoc tex. ⁊ per cōsequens nō constituit in mora. Jta pon derant istum tex. Bal. do. Alex. ⁊ Abod. senen. hic. Alij nihil tā
7 gunt. facit bene tex. in.l. insulam. §. j. ff. loc. alleg. in glos. † Cōfir matur quia cum mora sit delictū negligētie, vt habetur in.l. mo ra. ff. de vsur. Certe vbi est impossibilitas ibi nō cadit negligen tia, vt est bon⁹ tex. in.l. quod te. in verbo si i potestate tua fuerit. ff. si cer. pe. Adde vltra p̄fatos scribē. q̄ idē per istū tex. tenet
8 Lud. Ro. in repe. rub. ff. de arbi. i. iij. co. ¶ † Jntellige istud no. p̄cedere in contractibus bone fidei vel in vltimis volūtatib⁹ eis equiparatis in quibus solum angustie tēporis subducūtur ⁊ actus remanet validus, vt hic,a.d.l. insulam. §. j. Sz in contra ctib⁹ stricti iuris ista limitatio nō procederet cū illos angustia tēporis reddat nullos, vt in glo. vbi dicetur vñ non est tracta dum de cōmissiōe more. ita declarat istud no. Bal. alibi. Ludo. Ro. in.l. si ex legati causa. in prima charta. ff. de verb. obl. ⁊ cre
9 do eandē fuisse mentē Bal. ⁊ sequaciū hic. ¶ Tertio no. ex hoc tex. principaliter q; angustie tpis q̄ cōcernūt executionē seu p̄e stationē legati nō vitiant ipsum legatū, sed reiscinꝝ, ⁊ istud est q; principaliter decidit iste tex. ¶ Limita istum tex. nō procede re q̄n impossibilitas seu difficultas causat ꝓpter angustias, ⁊ sic brevitatem tēporis in p̄stādo, tunc quia brevitas temporis est apposita per testatorem fauoze legatarij: quia testatoꝛ volet legatarium quam citissime consequi, certe non vitiat legatum

a ¶ Homine. Adde hoc, et vide p Bart. i l. traditiōe. §. illo. j. de act. ⁊ oblig. Et quo hoc intelligat vide p Alex. de Jmo. i cōs. glv. col. ij. circa fi. ⁊ in cōsil. lj. co. j. circa fi. in. v. vol. ⁊ per Soci. in cōsil. cvij. co. iiij. vſ. fit ergo cōclu sio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ita loquit tex. hic ne inducta in fauorē retorqueantur in dānum cōtra l. quod fauore. C. de legi. ⁊ l. legata inutiliter. ſ. e. vbi dicē.

10 ⁊ c. quod ob gratiā. de reg. iur. in. vi. † Secus qñ impossibilitas resultat ꝓpter longitudinē tp̄is appositi p̄stationi legati ⁊ sic in dannū legatarij, tūc vitiat legatū etiā libertatis. tex. est not. quem Ray. ibi dicit nō esse alibi, in. l. cum heres. ſ. i. de statulib. ⁊ ibi tex. in fi. assignat rōnē, qꝛ nec aninꝰ adest ꝓdē libertatis. Jta teneas ad illum tex. ḡnis. d. Alleg. hic i fi. aliꝫ modis respōdeat cuius solutiōes impugnant Bodeꝛ. senē. hic ⁊ alio modo respōdent, sed reiectis omnibus aliꝫs soln. teneas istam que est verissima. ¶ Scō limita hꝫ Raph. cu. hic, qꝛ licet angustie tēporis reſiciātur quo ad dispositionē vt hic, nō tū reſiciunt quo

11 ad cōditionē. † Unde si testatoꝛ aliqꝫ mihi legat sub conditione si intra triduum faciam tale monumētum quod est impossibile tale legatum ſm eum nō valet, ꝓ tex. in. l. si qs ita instituꝰ. ℈. de ℈di. insti. licet glo. ibi videat cōtradicere ſm eū. Tu cōfirma nā ideo impossibilitas adiecta cōditioni magis vitiat quia ꝙditiones sunt magis precise ⁊ dobent impleri in forma specifica. l. qui heredi, ⁊ l. ℈Deui⁹. ſ. de cōdi. ⁊ demon. Dic melius ꝙ tex. in. o. l. si quis ita instituꝰ. solum dicit cōditionem euanescere, per hoc non sequitur, ergo etiā legatū euanescit: imo in vltimis voluntatibus cōditio impossibilis reſicitur ⁊ legatuꝫ pure valet. tex. est clarus, in. l. ℈. de cōdi. insti. ⁊ in. l. obtinuit. ſ. de cōdi. ⁊ demon. ⁊

12 ita tenēt gl. ⁊ Bar. i. o. l. si qs ita ℈titue⁹. ¶ † Tertio mirabiliter limita ſm Raph. cu. ꝙ licet angustie tēporis reſiciātur de principali dispositione legati nō tū reſiciuntur quo ad penam vnde si in casu huius. ſ. testatoꝛ adiecisset penam si heres nō dedisset ſ. triduuꝫ, incidisset in penam. Quis impossibile sit dare. allegat l. multa. in p̄in. ⁊ l. in testamēto. p̄ma. ſ. de condi. ⁊ demō. Credo ꝙ sit erroꝛ manifestus qꝛ leges allegate ꝑ Raph. ꝓbāt totū contrariū ⁊ ecusant a pena. Ad idē tex. in. l. insulam. ſ. i. ſm primū intellectum glo. ℈. locati. Item p̄na est accessoꝛia[a] ergo regulaꝛ ſm principale. l. si ita stipulat⁹. ſ. de verb. obl. ⁊ l. Seius ⁊ Aluge rius. ſ. ad leg. fal. Bene facit ꝙ decidit Bal. in. c. i. ſ. ad hec. in ti. hic finitur leg. contra. vbi querit aliquis ꝑ miſit domino Comiti virtutum facere castrū in. ggg. dieb⁹ sub pena ⁊ dedit fideiussoꝛes certe ḡ brevitate tēporis erat quasi impossibile facere an inciꝺat in penā. determinat ꝙ non per. o. l. insulā. ſ. i. ⁊ ita tenē ꝙ pene sunt odiose ergo restringēde. l. cum quidā. ℈. de lib. ⁊ posth. n. c. odia. de reg. iur. in. vi. ¶ Ultimo subtiliter not. ex isto text.

13 ſm ꝙ subtiliter ponderat Bald. † ꝙ quando testatoꝛ mādat aliquid fieri vel dari intra certuꝫ tempus a die mortis fuc quod est possibile p̄stari nō potest heres differre eo pretextu quod velit deliberare ⁊ sic differre terminum ad deliberādum qua iste terminus immediate incipit currere a tempoꝛe mortis. Raph. cu. in fi. in vlt. verbis dicit ꝙ iste tex. parū facit. Tu dic ꝙ imo multum facit, quia si istud tempus certum nō inciperet currere nisi a die aditę hereditatis, certe tēpus non reiceretur tanꝙ nimis breue qꝛ heres posset tantū differre ad adeūdum ꝙ serui ex gradibus interim Romā venirent. Jmo. ⁊ ꝺ. Alleg. ⁊ 2mminter alij

14 reprehendūt † quia cum legata non possint peti nisi adita hereditate. l. eam quam. C. de fideicō. certe tempus p̄figum a testatoꝛe a die mortis intelligitur ⁊ adite hereditatis sicut in simili supplet gl. in. l. si. ℈. i. in verb. delatam. C. de iure deli. Tu dic ꝙ istud parum facit quia nō sequitur legatum nō debetur ante aditam hereditatem, ergo tempus p̄figum a testatoꝛe nō incipit ante currere non est bona consequentia: quia imo currit ⁊ postea adita hereditate legatū prohibetur, quia tunc termin⁹ erit lapsus.

¶ Breuiter cōmunis conclusio est ꝙ terminus certus p̄figus a testatoꝛe post mortem suā incipit solum currere a die adite hereditatis. l. iij. ℈. si qs heredi. ⁊ ibi. Bart. ad hoc no. ſ. de statulib. ⁊ illuꝫ tex. ad hoc reputat⁹ sin gu. Bar. in. l. ſi. in p̄in. C. de inr. delib. tu ad de ſimilem tex. in. l. si heredita⁹. in p̄in. co. ti. ℈ ad ista iura posset facile reſpōderi quod loquunt in tempoꝛe assignato legatario ad dandū heredi quod nō currit nisi ab adita hereditate cū nō sit in potestate legatarij facere qō heres adeat. secus est in tpe certo statuto ipsi heredi qui potest adire quandocunqꝫ vult. idem tenet Bar. in. l. si in diem. in p̄in. per illuꝫ tex. ⁊ ibidē aliꝫ. ſ. de condi. ⁊ demon. Sed etiam ille tex. posset retorqueri ad oppositum dum dicit neqꝫ initium tp̄is adscriptum, tamē ista est cōmunis ꝛclusio, quā tenet Bal. in. l. vni. in. xij. q. C. de his ꝙ peno. Ludo. Ro. vbiqꝫ in repe. l. prime. in. v. col. ℈. si quis. cau. ⁊ in cōſi. cccxcviij. inci. Pro plena discussione. in primo dubio. ⁊ in cōſi. cccix. inci. quo ad p̄mū. ꝑpositę cōsultationis articulū. in quo querit⁹ an heredes. Jtez tenet. ꝺ. Ant. de but. vbi limitat in cōſi. lvij. inc. in questione surgente. ¶ Expeditis textua. capio glosſ. ſi. in verbo angustias. quā diuide in tres partes principales. in p̄ima oppo. dupliciter soluit. in secūda similiter oppo. ⁊ dupliciter soluit. in tertia colligit ex tex. no. deinde opp. ⁊ nō soluit. secunda ibi, item contra instī. eo, tertia ⁊ vlti. est ibi, item no. angustiam temporis. ¶ In ca gl. ibi sol. ibi inter vinos. Intelligel. stricti iuris. Jsta doctrina cōiter tenet per Bar. ⁊ cōiter alios

15 hic † qō in cōtractibus bonefidei ⁊ in vltimis voluntatib⁹ que illis equiparātur angustie temporis non vitiant sed reſciunt, vt hic in cauſa. l. insulam. ſ. i. ℈. loc. Secus in cōtractibus stricti iuris, vt in. ll. allegatis per gl. pro contrarijs. Jsta so. tenēt etiā Bar. ⁊ alij in. l. vni. C. de his que pe. no. ⁊ in. l. cotinuus. ſ. illud. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. i. ℈. de condi. insti. tenet etiā gl. vltra allegata per Bar. in. l. ij. ſ. fi. ℈. si quis cau. quicqd teneat. Raph. Ful. in. o. l. insulam. ſ. i. ⁊ in. o. l. vni. ad fi. Aret. hic, ⁊ in. o. l. cōtinuus. ſ. illō. ¶ Tu vltra scribē. aduerte ad duo prima inquātū Bar. ⁊ doc. hic, ⁊ in locis preal. arguūt quod sicut angustie temporis nō vitiāt in cōtractibus bonefidei. o. l. insulam. ſ. i. Jta etiā nō

16 vitiant in vltimis voluntatibus, eo quia † vltime volūtates habent instar contractuum bonefidei. l. in minoꝛum. C. de in integresti. mino. istud non videt vllo modo bene dictū ⁊ confunditur per doctri. eiusdēmet Bar. in. l. si heres. ℈. de eo ꝙ cer. lo. que do ctri. est indifferenter ab oībus approbata vbi dicit Bar. qō vltime voluntates equiparant ℈tibus bonefidei solū quo ad duo. Primo quo ad fructus ꝑsuras ⁊ interesse vt in vltimis volūtatib⁹ incipiāt currere a tpe mortis sicut in cōtractib⁹ bonefidei. Secō qꝛ si res soluta sit tradita deteriōr pōt denuo agi ad totā rem ac si nō esset tradita sicut in ℈tibus bonefidei. l. in. ℈. si redita. ℈. commo. l. hmōi. ſ. heres. ſ. eo. exceptis istis duobus vltime volūtates nō equiparantur ℈tibus bonefidei sed ſtricti iuris. sed hic nō sumus in aliquo ex istis duobus. ergo Bar. male dicit. ¶ Si vis saluare Bar. oportet supplere istū tertiū casum illi doctrine Bar. in. o. l. si heres. ⁊ ita legendo istū ter. supplenī istū tertiū casum qō etiā vltime volūtates equiparantur cōtractibus bonefidei quantum ad angustias tp̄is adiectas dispositioni, vt sicut non vitiant contractum bonefidei. o. l. insulā. ſ. i. Jta etiā nō vitiant vltimā volūtatē. casus est hic. Iste tertius casus necessario est addendus illi doctrine Bar. ⁊ ita ibi legendo addidi. ¶ Tertio aduerte inquātum Bar. ⁊ scriben. tenent

17 ꝙ angustie tēporis † nō vitiāt cōtractus bonefidei. o. l. insulam. ſ. i. nec vltimas voluntates vt hic, sed bene vitiāt cōtractus stricti iuri. o. ſ. loca. ⁊ l. ii. ℈. si quis ita. allegata in gl. ⁊ sic contract⁹ bonefidei ⁊ vltime voluntates equiparantur ⁊ discrepant a contractibus stricti iuris. Nunc ostendā contra istā doctrinā cōem qō contractus bonefidei ⁊ contractus stricti iuris in simili materia equiparāt ⁊ ambo discrepāt ab vltimis volūtatib⁹ ꝙ tra

18 illud quod tenēt Bar. ⁊ oēs hic. † Nam ꝙditio impossibilis indifferenter vitiat non solū contractus stricti iuris, sed etiā quoscunqꝫ cōtractus bonefidei. tex. est no. in. l. nō solum. ſ. de actio. ⁊ obl. ⁊ tū ego habeo ꝙ cōditio impossibilis nō vitiat legatū nec vltimas volūtates imo reſicit. tex. est in. l. i. ⁊ in. l. si quis ita instituꝰ. ℈. de cōdi. insti. ⁊ in. l. obtinuit. ſ. de cōdi. ⁊ demon. ergo vltime voluntates non equiparanť ℈tibus bone fidei ꝙ tra Bar. ⁊ doc. hic. nec cōtractus bone fidei differunt a cōtractibus stricti iuris. Nemo in specie attingit hanc difficultatē per hūc modū nec vnq̄ ita tetigi. ¶ Rūde breuiter † ꝙ illud ꝙ dicit Bar.

19 ⁊ doc. hic, ꝑcedit quantū ad angustiam tp̄is seu breuitatem temporis. Cōtraria loquunť quātum ad cōditionem impossibilē et sic est materia separata. Ratio diuersitates est in p̄opōtia an gustie tp̄is nō reſpiciūt substantiā obligationis, sed eius pactā tionem ⁊ sic executionem ⁊ cōsequenter reſpiciunt quoddā accidens. ſ. diē vel conditionē ⁊ illud non est substantiale in dispositione, ⁊ tunc nō vitiāt in fauorabilibus ⁊ vbi agitur de bona fide. ⁊ sic in vltimis volūtatibus ⁊ in cōtractib⁹ bone fidei. in istis terminis ꝓprie loquuntur Bar. ⁊ scribē. hic. ℈ conditio impossibilis reſpicit ipsam obligationem ⁊ cōsequēter ipsam substantiā dispositionis. Minimū si vitiat nedum cōtractus stricti iuris, sed etiam bone fidei. o. l. nō solum. ſm Bart. in. li. in. i. col. ad fi. ſ. de condi. ⁊ demon. ista est ꝓpria differentia inter angustias tēporis ⁊ cōditionem impossibilem. Et si dicas quātum ad cōditionem impossibilē tu non tollis difficultatem quia conditio impossibilis indifferēter vitiat nedū cōtractus stricti iuris sed etiam cōtractus bone fidei. o. l. non solum. ⁊ tamen condi tio impossibilis nō vitiat legatum nec vltimas voluntates iuri bus p̄allegatis. ergo vltime voluntates nō equiparantur cōtractibus bone fidei cōtra Bar. ⁊ docto. hic qui istam difficultatem non tollunt. Dico quod ad hoc respondet soleniter text. in. o. l. non solum. vbi formaliter dicit qō in actis dependētibus ex cōsensu seu volūtate duoꝝ vel plurū nihil agi existimatur apposita tali conditione quam sciunt esse impossibilem. ponderā qō tex. ibi in assignatione rationis dicit cū mysterio in actu dependente ex voluntate duoꝝ, ergo vult secus esse in vltimis volūtatibus que dependent a volūtate vnius. ſ. testatoris: ergo vult ⁊ bene ꝙ si testatoꝛ scienter apponat cōditionem impossibilem: tamē non vitiat legatum nec vltimas volūtates, vt expresse dicunt

[a] ¶ Accessoria. Adde. c. accessoꝛius de reg. iur. lib. vj.

cūt leges prealleg. ita declaro p̄sentē materiā. Ratio rōnis est qꝛ ab independentibus a cōsensu duoꝝ est imputandū partib⁹ quare talē conditionem apposuerūt quā sciūt esse impossibilez, sed in vltimis volūtatib⁹ nihil potest imputari heredi vt legatario quare testatoꝛ apposuerit cōditionem impossibilē. ¶ Ultimo circa sequens contrarū gl. Bar. refert aliam sol. gl. in. ℈. insti. eo. ⁊ reprehendit, qꝛ in hoc tex. testatoꝛ granauit heredē dare intra triduum: non aūt granauit constituere. Tu reprehende fortius, qꝛ si in hoc tex. heres fuisset granatus ad constituēdum ⁊ non ad dandum ⁊ consequenter reſpicere solū grauamen constituendi ⁊ non p̄stationē legati: non essent angustie tp̄is: nedū in triduo, vt dicit tex. imo nec in alio breuiori termino ex quo cō stitutum potest breui admodum tempoꝛe fieri per heredē, quia heres statim potest constituere.

1 ℣ Seruo quod legari potest id quod legari possit.
2 Seruum esse capacem vel incapacem dependet a capacitate vel incapacitate domini. ⁊ limitat. ſ. in. 12. ⁊. 13.
Seruus censetur eadem persona cum domino ⁊ eius voꝛ censet domini voꝛ.
3 Statutum puniens cōtrahentem cum bannito ꝙ non comprehendit cōtrahentem cum seruo banniti vel eius filio, ꝑcuratoris nomine banniti. ⁊ nu. ℈. tenet cōtra Bar. ⁊ quid in contrahente procuratoꝛio nomine. nu. ℈.
4 Statutum disponens de contractu ꝙ intelligitur de contractu vero ⁊ non ficto.
5 Tutoꝛ quare prohibetur emere a pupillo ⁊ sic etiam eius filio.
6 Quod non possum per me, nec id possim per alium.
7 Tex. in. l. iij. ſ. hoc autem solū. ſ. de leg. p̄stan. ꝙ procedit quodam iure speciali ⁊ contra regulas iuris.
9 Baldus nihil ignoranuit.
10 Satutum puniens loquentem cū bannito habet locum in mittentem nuntium vel epistolam.
11 Seruus posthumi alieni instituī potest licet posthum⁹ alienus instituī non possit.
12 Seruus si est institutus eius contēplatione ⁊ non cōtemplatione domini, tunc eius capacitas vel incapacitas non attendit ex persona domini.
13 Capacitas serui a persona domini ideo consideratur quādo dominus est in totum incapax.
14 Seruus recipit capacitatem in genere a dño non in specie.

1 **Regula.** † Seruus dr esse capax si dns est capax. b. d. casus est planus. ¶ No. ex hoc text. regulam affirmatiną ꝙ illud qō possum legare dño possz etiā legare ei⁹ seruo, vt hic. ℈. l. nō ideo minus. ℈. de here. insti. Hinc a ℈io colligit regula negatiua ꝙ illud qō nō possum legare seruo nō possum etiam eius dño. l. neqꝫ. C. de hered. institu. ⁊ d. l. non minus. Hinc ex istis duobus sequitur regula generalis ad quam quoti

2 die allegať iste tex. † ꝙ capacitas vel incapacitas serui pendet a capacitate vel incapacitate dñi. Hinc est ꝙ qui nō pōt vsucapere suo nomine non potest etiam vsucapere per seruum suum tex. est in. l. Labeo. ſ. fi. ff. de vſuca. ¶ Ratio huiꝰ regule est, qꝛ seruꝰ censet eadem persona cū dño, qꝛ voꝛ serui voꝛ dñi. dicit tex. in. ſ. ei qui. insti. de inuti. stip. nam seruꝰ quantū ad se in his que sunt iuris ciuilis pro nihilo reputatur. l. quod attinet. ſ. de reg. iuris. ¶ Per istam regulam tex. nostri confundit no. decisio Barto.

3 in. l. iij. ℈. hoc aūt solum. ſ. de leg. p̄stan. vbi per illū text. decidit Bar. † ꝙ si statutū ꝓhibet cōtrahi cū exbānito sub pena centū, cōtrahens cū seruo vel filio exbanniti, ita ꝙ acquiratur exbannito: nō tū incidit in penā statuti. qꝛ inspicitur cum quo cōtrahitur: nō aūt cui acquiratur ex dispositione legis, per illum text. secus si contrahꝫ cum eo qui venit ꝑcuratoꝛio noie bāniti, tunc

11 puniꝛ pena statuti, quia inspicitur cui acquirit ex dispositione hominis: vt ibi in ver. item si quis. ¶ Istam tū decisionē Bar. pro no. sequit Aret. in. l. gallus. ℈. quid si is. in. ij. ⁊. iij. col. ff. de lib. ⁊ posth. motus duplici fundamento. Prima qꝛ statutum ſm eū consideranit cōuersationē que haberet cū bannito secū contrahēdo, que cōsuetudo cessat si ℈bat cū eius seruo vel filio. ⁊ sic statutū potius cōsiderauit cōuersationem cū bannito, ꝙ eius effe

4 ctum. Scōꝺ qꝛ statutū disponēs "super cōtractu intelligit de

a ℈ctu vero ⁊ nō de ficto: vt est tex. in. l. si quis in legatiōe. ⁊ ibi no. Bal. ℈. de iudi. ⁊ Bart. in. l. multū interest. C. si qua alte. vel sibi. ⁊ sic statutū procedit qñ vere cōtrahit cum exbānito, non autem qñ cōtrahitur cū eius seruo aut filio. ¶ Sed certe ꝓut etiam dicit Bodeꝛ. senē. vtraqꝫ rō Aret. cōfundit ꝑ illud qō ſubdit bartꝰ. de ꝑcuratoꝛe. nam vult Bar. qꝛ cōtrahens cum procuratoꝛe bānīti incidat in penam statuti. ⁊ tamē contrahēdo cū procuratoꝛe nō conuersatur cum bannito. item ibi vere nō cōtrahit cum bannito sed ficte. ¶ Ego ꝓ clariori intelligentia diuido istā so lennē. q. Bar. in duos articulos. Primus erit qñ qs ℈bit cū seruo vel filio exbāniti. Secundus articulus erit qñ ℈bit cum procuratoꝛe bāniti. ¶ Circa primū articulū cōtra decisionē Bart. facit tex. no. in. l. pupillus. ℈. fi. ℈. de autho. tut. vbi sicut tutoꝛ ꝓhibet emere a pupillo, ita ꝓhibetur filius tutoꝛis, qꝛ quelibet alia persona eius iuri subiecta. Ad istū tex. rñdet idem Are. in. l. i. in p̄in. in. iiij. col. ſ. de verbo. obli. qō loquitur quo ad prohibēdum acquiri, sed nō quo ad penā, ꝓut loquitur Bar. sed tu aduerte qꝛ Barto. nō fundat se in penalitate, vt est tex. in quo se fundat Bar. in. o. ſ. hoc autem solum. ideo ego aliter reſpondeo ad illū tex. ¶ reſpōdeat Are. ⁊ reſpōdeoť per aliū tex. in. ℈. item ipse tutoꝛ in eadem. l. pupillus. vbi dicit tex. quod ideo tutoꝛ ꝓhibetur emere a pupillo, eo quia ipse tutoꝛ esset ⁊ emptoꝛ ⁊ vēditoꝛ p eandem rationē, ergo etiam non possunt filius ⁊ seruus tutoꝛis cum sensēatur eadem persona. l. fin. C. de impub. ⁊ aliꝫs subſtitu.

5 iuncto. ſ. ei qui. insti. de inuti. stipula. ¶ Secundo contra Bart. pondero tex. in illamet. l. pupillus. ℈. sed ⁊ si per interpositā. vbi di. it tex. quod tutoꝛ qui ꝓhibetur emere a pupillo ꝓhibetur etiam emere per interpositam personaz. ratio dicit ibi tex. quia qui cōtrahit per interpositam personam facit in fraudem legis ergo nō valet. Ytemet tex. ⁊ eius ratio militat cōtra decisionem Bar. ¶ Tertio cōtra Bar. allego tex. t. valde not. in. l. ij. ſ. i. ſ. de admini. re. ad ciuita. pertinē. vbi formaliter dicit tex. quod si qs suo nomine exercere ꝓhibetur id nec per subiectam sibi perso

6 nam agere debet. Et glossa ibi no. † quatuoꝛ que videas per te. ⁊ p̄sertim ꝙ illud qō nō possum per me, nec per aliū possum. ad hoc allegat infinitos cōcordantes tex. quos potuissem hic addu cere. ¶ Quarto cōtra Bar. allego tex. in. milites agrū. in p̄inc. ſ. de re militā. in verb. nec sub alieno nomine. ⁊ glo. ibi exponit. i. nec per interpositam personam. ¶ Tenendo istam partem con tra Bart. ꝓut teneo nō obſt. tex. in quo se fundat Bart. in. o. l. iiij. ℈. hoc autem solū. quia ad illū tex. respōdeo dupliciter. Primo quod ille titulus procedit iure quodā speciali ⁊ singulari cō

7 tra regulas iuris cōis: † qꝛ contra tabulato testamēto omnia legata corruūt. ibi sustinentur in coniunctis personis. ideo nimirum si ibi strictius cōsideratur persona cui relinquit ℈ effectus ipsius acquisitiōis. Scō rñdetur ꝙ dispositio illius tituli fuit inducta vt honoꝛ legatarioꝝ conseruet. Ideo dicit ibi tex. ꝙ nō attenditur cui acquiratur sed cui honoꝛ exhibetur. sed in ca su nostro statutū videt cōsiderare effectū ℈tus, ⁊ sic acquisitionis qui olim fieret bānito per medium filij ⁊ serui. ⁊ ita habes expeditum primum articulum in quo teneo cōtra Bar. ¶ Circa ſm articulum qñ quis cōtrahit cū procuratoꝛe exbāniti in quo Bar. tenet quod tūc incidat in penā statuti licet nemo attingat.

8 Adde qō idē tenet Ang. in. l. antistius. ſ. fi. ℈. de acqui. here. ite. adde bñ facere illud qō tenet Bal. i. l. ꝓ diuersas. C. māda. † vbi vult ꝙ si bānitus ꝓhibeat agere in iudicio qō etiam cessionarij a non pōt intentare directas: noīe banniti cū eas intentent, ⁊ tanquā ꝑcurator in rem suā. Illa decisio Bar. scōa etiā vſ mihi pe riculosa, ⁊ cōtra eā allego ibi solennem tex. in. l. qō sepe. ℈. si quis amico. ℈. de cōtrahē. emp. vbi est egregius tex. qō statutum ꝓhibēs dñm ne vendat seruū in fuga cōstitutū non habet locum in ꝑcuratoꝛe dñi vēdente si ꝑcuratoꝛ venderet, ⁊ illum tex. no.

9 Bal. † qui nihil ignoranuit. in auth. habita. C. ne filij ꝓ pa. Ad idem contra Bar. facit qō vult glo. reputata ſin. in. c. constitutionem. in verb. participatione. de sen. excō. in. vj. ff qua glo. no.

10 Lud. Rom. in. li. in p̄n. ſ. de verb. ob. † qō statutum puniēs b cer b ta pena lequentem cum exbānito habet locum in mittēte nuncium vel epistolam quānis nō sit procuratoꝛ. a est similis glos. in cle. si summus pontifex. de senten. excom. ita habes expeditam illam bimebrem decisionem Bar. in ulla. l. iij. ℈. hoc autem solu. Scō ꝓncipaliter ꝓ ista regulam videt confundi illud qō tenet Bar. in. l. eius seruū. per illū tex. ℈. de here. inst. vbi tenet mirabi

11 liter Bar. † qō licet nō possit instituī posthum⁹ alien⁹. ℈. posthumo. insti. de lega. tamē pōt instituī seruus eius. sequunť Ang. et Jmo. ibi, sed certe hec decisio Bar. cōfunditur per regulā hui⁹ tex. ⁊ ita eam reprehendit do. Alleg. in. l. gallus. in p̄in. in. j. col. ff. de libe. ⁊ posthu. Limita istam regulā tex. tribus: not. modis.

12 † Primo limita qñ seruus est institutus vel legatū ei factū cōtē platione dñi vel simpliciter, quo casu videt institutus cōtēplatione dñi. l. cū aliꝫs. C. de iure delib. tūc bñ cōsideraī capacitas dñi ad quē habit⁹ est respect⁹. secus si esset institutus cōtemplatione ipsius serui, tūc non consideraī psona dñi vel serui, vnde si tpe cedētis legati reperiť liber. sibi acquirit vel alteri dño capaci ci cui⁹ dño postea reperiet. Jta limitat Bar. in. l. si seruꝰ eius. ꝙ illū tex. ſ. de acq. here. sequunť Jmo. ⁊ Pau. de ca. bic ⁊ Sal. ⁊

13 aliꝫ in. l. i. C. de here. insti. ¶ Scō limitat † qñ dñs in ꝙbusdā est capax in ꝙbusdā nō: vt in spurio q̄ nō possit capere a ꝑe suo, aut. ex cōplex. C. de ince. nup. tñ bene potest capere ab aliꝫs. l. si is qui ex bonis. ℈. de vul. ⁊ pup. tūc bene inspicit persona dñi, se cus quādo dñs esset in totum incapax, iuxta gl. magistrā, in. ℈. legati. insti. de leg. tūc non consideramus capacitatē serui a per

Universidad de Deusto
Biblioteca

sona domini ex quo dūs est in totū icapax. Jta limitat Bart. in l. si deportati seruo. per illū tex. j. de leg. iij. Bar. Bal. ⁊ Sal. in. l. j. vbi late dixi. C. de here. instit. ⁊ Ang. hic, ⁊ ex varijs fol. quas de di in. d. l. i. colligūtur varie limitationes ad hāc regulā. ¶ Ultimo limita per tex. no. in. l. debitore. §. fi. de leg. ij. allegatū in glo.

14 vbi est tex. multum no. prout ibi multū not. Bar. ꝙ seruꝰ recipit capacitatē a domino in genere sed nō in specie, vñ si dominus est capax in genere sed nō ad illam speciem, tamen ad eam seruus admittitur ⁊ reputatur capax. Confirmo ꝙ licet dūs nō sit capax stipulari puta quia sit mutus surdus vel furiosus, tū quia, est capax acquisitionis ⁊ alicuius cōtractuum eius seruus poterit stipulari. text. est in. l. i. in princ. in versi. si quis igit. j. de verb. obl. ⁊ tex. in. l. antistius. §. fi. ff. de acqui. here.

¶ Sequitur. §. in legatis. ꝑm primam lecturam.

1 ¶ Voluntas vltima quod ꝑualeat nisi prima sit derogatoria.
2 Clausula cassans ⁊ irritans omne aliud testamētum ꝙ cēsetur tacite inesse in vltimo testamento.
3 Ultima pars testamenti derogat priori quādo sit ex interuallo.
4 Clausula derogatoria precedens quod tollat sequentem dispositionem. ⁊ in secunda lectura. nu. 1.
5 Juramentum appositū in prima dispositione quod tollat sequētem. nu. 15.
a Seqnēs. Aldē Lud. ro. cōsil. cccxxxvi. inci. qō indul tā Petri Aler. de Jmo. 2si cxvij. inci. visō libello pducto l. i. vol. idē 2si. cxxv. inci. visis, ⁊ cō sideratis statutis de obus 3. i eo. vol. idē consi. cii. inci. cū statutū dirigit prohibitiones, in. iiij. volumi.
Juramentum habet vim clau. derogatorie.
Constitutio derogatoria quantūcūq; generalis sequens ꝙ non tollat actus precedentes iuratos.
6 Clau. media derogatoria ꝙ trahat tā ad ꝓcedētia ꝙ sequentia.
7 Voluntas testatoris est que facit actum valere. ⁊ in secunda lectura. nu. 3.
Lex. s. quitur voluntem testatoris sicut venator leporem.
8 Testator qui rem legauit si illā ademit sub cōditione, an videatur demū legare. ⁊ in secunda lectura. nu. 6.
Ademptio facta sub conditione nō debet operari validitatem nisi contrarium appareat de presumpta mente testantis.
9 Scriptura testamēti tunc dicitur ꝓfecta qū fuerit tota cōpleta. Testamenti perfectio stat in vltima syllaba.
10 Inducta ad diminutionē debent operari augmentum, ⁊ sic inducere legatum quando nō possunt operari diminutionem nisi prius operentur augmentum, ⁊ in secunda lectura. nu. 8.
11 Qui vult consi. quēs videtur velle omne necessarium antecedēs ad illud.
12 Primum testamentū habens clausulam derogatiuā ad sequentia quando tollatur per scōm. ⁊ in secūda lectura. nu. 9. ⁊ nu. 11.
14 Renocatio facilius cōcedit in vltimis volūtatib⁹ ꝙ concessio. Juramentum habet vim expressi ita vt sufficiat generalis cum iuramento vbi requiritur specialis. ⁊ de hoc in nu. 17.
15 Juramentum ꝙ non suppleat vbi deficit consensus ⁊ volūtas: ⁊ nihil operatur. ⁊ de hoc nu. 16.
16 Ubi actus non valet ex ꝓsumptione defectus consensus iuramentum nihil operatur.
19 Testamētum quod fit inter liberos derogat primo habēti clausulam derogatoriam, licet de eo non fiat mentio.
Item habet vim clausule codicillaris.
21 Priuilegium concessum ab Jmperatore nō obstāte aliqua constitutione vel statuto. quod tollat etiam statuta futura. ⁊ quid de consuetudine. ⁊ in secunda lectura. nu. 14.

In legatis. † Ultima volūtas prenalet nisi prima sit derogatoria. h. d. ¶ Ilo. primo regulam ꝙ in vltimis voluntatibus vltima derogat priori. ⁊ illud qō dicit tex. hic in legatis, ⁊ in. l. clari. C. de fideicom. ⁊ in aliis cō cor. gl. ꝓcedit in institutionib⁹ ⁊ substitutionib⁹. c. cū marthe. de celeb. a. mis. l. hac cōsultissima. §. si quis aūt. ⁊ l. sancim⁹. C. de testa. gl. no. in. c. i. de cōsti. in. vj. idē in codicillis. l. cū ꝓponas. ⁊ ibi gl. ⁊
2 Bar. C. de codici. ¶ Dnc est qō i vltimo testo tacite inest clausula cassans ⁊ irritās omne aliud testū, ꝙ prius fecisset, ⁊ sit super flua est clausula notarioꝝ in hoc, ꝛ Bal. in. l. si. in. v. q. C. de edi. di. Adri. tol. facit tex. in. d. l. sancim⁹. in verb. ipso iure. ⁊ in. §. pe. instī. quib. mo. test. inīr. idē est in Sctib⁹. l. pacta nouissima. cū si. C. de pac. vbi plene cumulani idē esse in omni materia, ⁊ vide de
3 hoc gl. not. in. l. quoties vtriusq;. ff. de reg. iur. ¶ Scōo not. † ex tex. ꝙ vltima pars testamēti derogat priori. qō itelligē qñ ex interuallo fit. secus si incōtinēti. qz nisi appareat testatorē voluisse se cozrigere stabit vtriq;. l. nō ad ea. ff. de condi. ⁊ demō. ¶ Ter
4 tio no. ꝙ clausula derogatoria precedēs tollit sequētē dispositionem, ratio qz lex presumit abesse voluntatē, in scōa facit. l. si qs in prin. testamēti. j. de le. iij. idē est in Sctibus. gl. est no. in. d. l. pacta nouissima. qnā doc. ibi ꝑtim Bal. Ang. ⁊ Pau. de ca. multum no. reputāt singulare. Dinc infero ꝙ si in prima parte adesset iuramentū tolleret sequentē dispositionē. † Nō qz iuramētū hz vim clausule derogatorie ad sequētē dispositionē, ꝑm Jo. an. in regula ꝙ semel. in mer. Bar. i. l. cēs ppli. in. iiij. q. ꝓncipali ad fi. ff. de iust. ⁊ iur. ⁊ in. d. l. si qs in ꝑn. testamēti. Accedat qō cō
a stitutio sequēs a ꝓtūcūq; qualis ⁊ derogatiua non tollit act⁹ iuratos ꝓcedētes, gl. est no. i. c. cū nō deceat. i gl. fi. de elec. in. vi. quā ꝙ singulari no. Ang. in. l. j. §. q oneracle. ff. quaꝛ re. actio. nō dat est bonus tex. in. c. ꝙstitutus. de reseri. facit ꝙ vult gl. no. in cle.
6 dudū. §. fi. in vb. pacta. de sepul. ¶ Quarto no. ꝙ clausula media derogatiua legatorū trahit ad ꝓcedētia legata ꝙ ad futura, dicē in. l. talis scriptura. in ꝑn. vbi etiā tex. j. eo. facit. l. iij. §. fi
7 li⁹ inter medias. ff. de libe. ⁊ posth. ¶ Ultimo no. † in fi. ꝙ volūtas testatoris est q facit actū valere. ideo illa ꝓdominat ⁊ attēdi dz. l. 2ditionib⁹ primū locū. in princ. cum mille simili. ff. de cō di. ⁊ demon. ⁊ in. l. cum qō. in fi. C. de legi. ideo lex pedetentim sequit volūtatē testatoris sicut venator leporē, dixit Bal. in. l. pe. C. de necessariis here. instī. ¶ Glos. j. in fi. Contra istam gl. tenēt Jac. de are. Pe. Ly. Ray. Bar. ⁊ Sali. hicf ꝙ adēptio que fit ad diminutionē nō dz operari ad validitatē, vt hic ꝑ Barto.
8 Cōfirmat qz cōuētio que fit ad resoluendū non pōt operari esse ctū, pductiuū actionis. l. ab emptione. in fi. ⁊ ibi Bar. in vlt. not. ad hoc not. ff. de pac. l. vēditi. C. de actio. emp. ꝓ eadem parte bene facit tex. ꝑstim in ratiōe decidēdi, in. l. si te solū. ff. de ber. instī. qué allegat Pau. de ca. hic vbi si primo instituto te heredē pure ⁊ postea sub cōditione nihil valet scōa institutio, qa prima plena fuit, ergo idez in ꝓposito. ¶ Contrariā opinionē, ⁊ fic cū gl. tenēt Cy. Bilbe. Jmo. Rap. cu. d. Alex. ⁊ Bret hic monetur. Jmo. qz testator vt velle scōas adēptionē aliqd operari. i. si qñ. in ꝑn. j. eo. s. nihil pōt operari sub 2traria cōditiōe intelligat datū. Ad fundamētū Bar. z doc. ꝙ inducta ad diminutionē. ꝛc. rūdet vez esse nisi in 2trariū appareat aliquo modo de presumpta mēte testātis. ¶ † Scōo facit qz iura expresse dicūt ꝙ legatum sub 2ditiōe ademptū censet sub cōtraria 2ditione datū. l.
9 aliqd. in fi. ff. de 2di. ⁊ demō. l. qō pure. ff. qñ dies leg. ced. ⁊. l. legatū sub cōditiōe. ff. de adi. leg. ⁊ tex. in. l. pecuniā. ff. si cer. pet. Sed ad hoc respōdent subtiliter Pau. de ca. ⁊ do. Flor. hic, ac etiam Alex. ꝙ illa iura ꝓcedūt qū legatū fuit ꝑmo datū pure. postea fuit ademptū sub cōditione tunc bñ censet sub 2tia 2ditione dat i non ex eo ꝙ fuit 2ditionaliter adēptū qz inducta ad diminutionē nō debēt operari 2firmatiōe sed virtute legati primi puri ꝙ remanet in suo robore si deficit cōditio ademptiōis. sed hoc nō potest esse in proposito vbi per aliā adēptionē pura fuerat iam sublatū legatum. ad hoc vide bonum tex. in. l. si ita quis
a libertatē. §. fi. ff. de stat. lib. ¶ Tertio ꝓ ista parte Raph. cu. pōderat tex. hic in verb. sed si sub alia. vbi si testator adimit legatū sub vna 2ditione ⁊ postea adimit sub alia valet vltima. sed pma ademptio sustulit legatum in casum euentūs cōditionis. ergo adimēdo secūdo loco sub cōditione videt denuo legare vt reperiat ꝙ adimat. Ad hoc facilis est respōsio, quia in hoc tex. pma ademptio erat cōditionalis, interim ergo pēdēte 2ditione legatū valebat. l. si qs sub cōditione. ff. si qs omis. cau. test. nimirū si secūda ademptio q sustulit legatū validū attēdit. ¶ Quarto ꝓ ista parte bene facit qz scriptura testamēti non dr vnq; perfecta nisi postq; fuerit tota ꝑpleta. l. si is qui. ff. de test. ⁊ ibi Bal. no. ꝙ
10 ꝑfectio testamēti stat in vltima syllaba. Ratio qz in inciuiduis vt est testamentū. l. furiosum. C. q teit. fa p. ⁊ ibi Bar. no. nihil dz actū cū gd fuerit ad agēdū. li. C. ad Syl. vñ testator q fecit pma ademptionē ⁊ postea scōa 2ditionalē cū pma nondū esset pfecta vt ꝙ ꝑsam recesserit a pma. l. si ita scriptū. j. e. Scōm tū regulā. l. nō ad ea. ff. de cōdi. ⁊ demō. ego teneo ista parte glos. 2tra Bar. ⁊ antiquos. ⁊ vtor eoꝝ fundamēto qō retorqueo con
11 tra Bar. ⁊ antiquos. Nā dico ꝙ inductaꝫ ad diminutionē debēt operari augmētū, ⁊ sic inducere legatū qñ nō possunt operari diminutionē, nisi prius operent augmētū. tex. est no. l. l. deniq;. §. interdū. qué ibi ita summat Bar. ff. de pecu. leg. ad idem tex. no. in. l. ꝑnlus. ꝙ qué Bal. ⁊ alij multa bona decidūt. ff. de vsufru. Bar. in. l. eg hac scriptura. in. iij. col. ff. de dona. sed hic est in ꝓposito nostro ꝙ ista adēptio scōa 2ditionalis nō pōt operari diminutionē, imo esset oīno supflua, nisi prius operet augmentū legati, ergo prius inducet augmentum † qui essi vult cōsequēs intelligi velle omne antecedēs necessariū ad illud. l. illud. ff. de acq; bere. hic allegata in gl. Facit qō vult Bar. i. l. cēturio. l vl. char. in ꝑn. §. de vul. ⁊ pup. ⁊ ibi Jmo. ⁊ alij Moderni pleni⁹ tāgūt de intellectu illius. l. deniq;. §. interdū. ⁊ ibi plenius dixi. ⁊ ibidē Bar. allegat quedā alia iura. ⁊ ad. l. Titia. §. fi. ff. de manu. testa. respōde, vt per Bar. in. l. actione. ⁊ ibi dixi. C. de trāſ. in. l. si cum.
12 §. qui iniuriarū. ff. si quis cau. ¶ Slo. in verb. † non valebit. in fi. Idem

fi. Idē tz gl. in. d. l. si qs in ꝑn. testamen. in verb. nemo. Spec. in ti. de instrn. edi. §. cōpendiose. ver. sed quid si in primo. Sali. in. l. fancimus. C. de testa. ⁊ Jo. de Jmo. hic. Contra istam gl. tenent Bar. ⁊ alij, omnes antiqui ⁊ noui. Bar. in. d. l. si quis in ꝑn. test. Ly. ⁊ Raph. Ful. in. d. l. sancim⁹. eo qz in qōe gl. sunt verba derogatiua potestatis ⁊ sic cōtra bonos mores. vnde absq; alia renocatione potest fieri aliud testamētum, cōclusio ergo gl. procederet quando in primo testamento adesset clausula derogatoria voluntatis vnde tunc nō valeret testamentū nisi in eo fieret specialis mentio illius clausule. ita propie loquitur tex. in. d. l. si qs in ꝑn. testa. Jsta vltima cōclusio ⁊ sic. d. l. si quis in ꝑn. testamēti. recepit plures limitationes quas ponunt Bal. ⁊ Mod. in. d. l. sancimus. vbi ego posui duodecim limitationes ad hoc. vnam nō omitto qz est valde dubia ⁊ vtilis in practica. qū in secūdo te
13 stamento adesset iuramentū. teo qz iuramentum habet vim specialis derogationis ad clausulam que erat in precedenti testamēto. ita singulariter tenet Bald. in. d. l. sancimus. ⁊ ibi cēs Mod. sequuntur verum qz Bal. ad hoc nihil allegat ibi. Jstud confirmat ibidem do. Alex. qz cum iuramentum appositum in primo testamento habeat vim clausule derogatorie, vt dixi in tex. ergo pari ratione si apponatur in scōo debet habere vim derogationis ad clausulā primi testamēti. l. cum pater. §. filius matrē. ff. de leg. ij. vt Jtem eadem sit iuris disciplina. l. j. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. gl. ⁊ ibi dixi in rubrica. ff. de acqui. pos. Tut fozti
14 fica qz in vltimis voluntatibus facilius conceditur renocatio ꝙ concessio, vt probat tex. no. in. l. si fuerit. ff. de reb. dub. Ad idem bene facit qz iuramentū hz vim expressi, vt fic ibi debet internuire aliquid specialiter in casu nostro sufficit generale cum iuramento. ita dicit Bal. in. l. j. in. §. q. C. cōmo. per. d. §. fiitus matrē. sequitur Lud. ro. in. l. j. §. si quis ita. in. g. col. ff. de ver. ob. ¶ Cōtra istam limitationē Bal. ⁊ omniū modernoꝝ plura fortiter stringunt. primo stringit. nam ꝑm testamentū postea factū ideo non tollit primū in quo adest clausula derogatoria sed ecōtra eo qz lex presumit ꝙ in secundo testamento deficiat voluntas testatoris. ꝓpter illā clausulā derogatoriā ita declarant Bar. ⁊ oēs. in
15 d. l. si quis in ꝑn. testamēti. ⁊ dixi in tex. sed fic est ꝙ vbi deficit consensus vel voluntas ibi iuramentū nō supplet. l. fi. C. de non nu. pecu. deliberat Bar. in. l. si quis pro eo. in ꝑn. ff. de fideiuſ. in vlt. col. in. viij. membro. Jo. de Jmo. in. c. per tuas. de arb. ⁊ in. c. j. de iud. Confirmatur qz vbi deficit cōsensus vel voluntas: tunc non hz locū. §. filius matrē. z nec tunc iuramētū aliqd operatur ꝑm Lud. ro. in cōsi. cccc. xcvij. quod incipit in casu proposite consultationis. in. g. col. ad fi. ⁊ ꝑin. seq. Are. in cōsi. cxiij. incip. qua-
16 tuoz dubia. in. ij. col. Ad idē facit qō ꝓprie vult Bal. in. l. j. in. iij. q. C. commo. ꝙ qō vbi actus non valet ex ꝓsumptione defectus consensus iuramentū nihil operatur: secus si adesset cōsensus in
17 genere vbi per eū. Ad idē ⁊ quarto facit qō volunt Bar. ⁊ doct. in. l. sed ⁊ si quis. §. questū. ff. si quis cau. Jo. an. ⁊ alij. in. c. j. de cōmoda. qō in generali renūtiatione casuum fortuitorum si apponatur iuramentum nihil operatur, per. d. l. fin. C. de non nu. pec. ad idem ⁊ quinto facit regula quā tradit idem Bal. in. d. l. sed et si quis. §. questū. in vlt. col. qō iuramentū generale nihil operat in his que debēt specificari. ita dicit esse gl. oz. in aut. sacramenta pube. C. si aduer. vend. sed hic in secundo testamento requiritur specialis mentio clausule derogatorie primi testamenti ꝓut di
18 cit tex. in. d. l. si quis in ꝑn. testamen. ⁊ gl. hic ergo iuramentum nihil operatur. ¶ † Sto veritate cōsidera ꝙ vbi nō adest cōsensus nec in gñe nec in specie: tūc iurm nihil operat. ita loquit. d. l. fi. C. de non nu. pe. secus qñ adest consensus saltē in genere. arg. l. qui iure militari. ff. de test. mil. ita declarat Jo. de Jmo. in cōmento. c. cū cōtingat. in. cxxviij. charta. de iureiu. ⁊ in. c. j. de commo. d. Alex. in. d. l. j. §. si quis it. ⁊ in effectu Bal. ⁊ Sali. in. d. l. j. in vl
ti. col. ff. cōmo. vnde in ꝓposito nostro dico ꝙ si testator faciēs ꝑm testamentū diceret in genere ꝙ renocat omne aliud testamētū istud nō sufficeret, ꝓpter clausulā derogatoriā ꝓcedētis testamēti qz requirit specialis renocatio. d. l. si quis in ꝑn. test. tamē si apponeret iuramentū sufficeret ex quo adest cōsensus saltem in genere: similiter qñ fieret ꝑm testamentum diceret se velle cer
tis testamētis que fecit prenalere, ⁊ inraret valere ꝑm testamētū in istis terminis. ⁊ similibus procedit limitatio Bal. ⁊ Mod. in
d. l. sancimus. secus qñ faceret ꝑm testū simpliciter cū iuramento. ⁊ nō fieret cōmemoratio alterius testamēti nec in genere nec in specie tunc procedunt alia in Jzium adducta. ita potes cōcordare predictas varietates. ⁊ credo ꝙ sit veritas qz tamē decisio
19 Bal. indistincte approbatur per Mod. potes addere † qz testamentū qō fit inter liberos derogat primo habēti clausula derogatoriā j. de eo nō fiat mētio. gl. est singularis. in. §. ꝛ si quidē. in verb. ꝓfecta. ⁊ ibi Ang. in aut. de testa. imperf. col. viij. Bal. Sali. ⁊ alij. in aut. hoc inter liberos. C. de test. Lud. ro. ꝑsi. clxxix. qō incipit amplissime doc. in pe. col. ⁊ in cōsi. cccl. xxxv. qō incipit in

casu ꝓmisso querit an scōm testū. d. Alex. in cōsi. cxxxiij. qō incipit ꝓmisso themate. in. xj. col. in. j. vol. Confirmat qz in testō patris inter liberos inest clausula derogatoria ad sequentia testamenta. d. aut. hoc inter liberos. ergo silr dz habere vim clausule renocatorie derogatiōis cōtēte in ꝑio, vt Jzium eadē sit disciplina: si aūt istud concedit in scōo testō fauoze filiozū fortius fauoze iuramēti ꝑ regulā. l. fancim⁹. C. de sa. san. ec. ꝙmo fortius qñ in a
20 scōo testō est instituta persona valde dilecta testatoꝛi hz vim renocatiōis derogatorie clausule cōtēte in ꝑio qz ardor liciti amoris supplet renocationē dicte clausule. ita tz Lud. ro. in. d. consi. cxxxix. qō incipit amplissime doctor. in pe. col. ꝑ glo. in. l. in testō. ff. de fidei. alleg. etiā in silr Bal. in. l. si iure. ff. de test. manu. q dicit qz ardor liciti amoris idē opat qō clausula codicillaris. ¶ Ex
21 tra gl. qrit Bar. post Dy. ⁊ nunquid ꝓuilegiū cōcessum ab imperatore nō obstāte aliqua ꝓstitutione vel statuto tollat etiā sta tuta futura, ⁊ determinat qō fic, cū eo trāseūt indifferēter oēs hic ⁊ in aliis locis allegatis. per. d. Alex. hic, per eundē in consi. cccxxxiiij. qō incipit ex themate ꝓmisso. in. iij. ad fi. ⁊ seq. ⁊ est in. ij. vol. cōsi. cxcij. dicit Raph. cu. hic qz ista decisio Bar. hic nō solū est vera sed indubitata. Jn Jzium tū facit illud qō vult gl. ordi. in cle. statutū. in verb. cōsuetudine. de elec. ⁊ in cle. ij. in gl. pen. de b
reb. ecc. nō alie. q gl. volūt qz clausula gñalis ᵇ non obstāte aliqua cōsuetudine intelligit derogare cōsuetudini ꝓterite, nō autem future. rūde dupliciter: primo qz ille gl. male dicit in tex. in. l. iij. §. dūmodo. ff. de sepul. vio. ⁊ cōiter sunt reprobate, vt late p do. Alex. hic. cū cōcor. per eū allegatis. in consi. cccvj. in. ij. vol. quod incipit viso testamento dicti Fran. in. iij. col. ⁊ est. in. ij. vol. cōsi. cccv. Scōo posito ꝙ ille glo. sint vere, respōde ꝑm Pau. de Cast. qō aliud est in statuto per qō de facili posset eludi priuilegiū principis: aliud in consuetudine. qz cum inducatur ex longo tempore ⁊ frequentia actuum non ita facile presumitur fraus.

¶ Sequitur. §. in legatis. ꝑm secundam lecturam.

1 ¶ Ultima derogant priozibus in vltima voluntate, idē in codicillis ⁊ contractibus.
4 Testator non potest mutare solennitatem iuris publici.
7 Ademptum semel amplius adimi non potest.
8 Actus conditionalis nihil disponit.
10 Nemo potest sibi legem imponere a qua recedere non liceat.
11 Juramentum interpositum super actu libero non facit actum esse necessarium.
12 Testator in secundo testamento ꝙ possit facere mentionem de clausula derogatoria contenta in primo tripliciter.
13 Clausula derogatoria ad sequentia appposita in primo testamento quibus modis concipi debeat.
14 Si ad dignitatē in ecclesia Bononiensi aliquis hz literas cum clausula nō obstāt⁹ literis impetratis vel impetrādis, ⁊ postea papa scribit capitulo illius ecclesie ꝙ de archidiaconatu dicte ecclesie alicui prouideri nō valeat per literas impetratas vel impetrandas, an primus debeat habere archidiaconatum.
15 Modus proprius licet tollat furreptionem non tamē tollit ius alteri quesitum.
Jus alteri quesitum non censetur tolli per secundum rescriptū, licet sint appposite clausule generales.
16 Papa si confert alicui beneficium cū clausula non obstante collatione alteri facta quod intelligitur de collatione inualida.

In legatis. Ultima volūtas prenalet nisi prioz sit derogatoria scōe. h. d. Dixidit in quatuor partes. in prima ponit regulā, in secūda ponit fallētiam. in tertia extensione fallentie, in quarta ⁊ vltima ponitur ratio generalis ad omma. scōa ibi, interdum. tertia ibi, ná ⁊ cū sermonē.
1 quarta ⁊ vltima ibi, voluntas ergo. ¶ † Ilo. primo ex ito text.
c regulam generalem qō in vltimis volūtatibus vltima derogat priozib⁹ ⁊ illud qō dicit tex. in legatis hic. ⁊ in. l. clari. C. de fideicom. habet locū in institutionibus ⁊ substitutionibus. l. si qs eū. in ꝑn. §. de vulg. ⁊ pup. l. hac cōsultissima. §. si autem. ⁊. l. sancimus. C. de testa. c. cum marthe. de celebra. miſ. ⁊ gloſ. no. in. c. j. de
2 consti. in. vj. ¶ Idem etiam est in codicillis: vltimi derogant precedentibus. l. cū ꝓponatis. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. C. de cod. Sic etiā d
in contractibus ⁊ generaliter in omni materia: vltima derogant priozib⁹. l. pacta nouissima. vbi multa cumulani circa hoc. C. de pac. ⁊ habes gl. no. in. l. quoties vtriusq;. j. de reg. iu. ¶ Scōo
3 no. in ver. interdum. † qō clausula derogatoria, precedens tollit d
sequentē dispositionē. facit. l. si quis in princ. testamenti. j. de leg. iij. idē etiā est in cōtractibus. vt est gl. no. i. d. l. pacta nouissima. quā doc. ibi multū no. ⁊ Bald. Ang. ⁊ Pau. reputant singu. Jn contrarium contra istud no. ⁊ istum text. viget fortis tex. in. l. divus. §. licet. ff. de iur. codicil. ꝓsertim in ratione decidendi do. Pe. de bex. u. in. d. l. si quis in princi. testamenti. dicit quod istud

¶ Not. ꝓio. Vide alio. Fe li. in. c. cū. Jñ. colū. xviij. de const. Purp.
¶ Clausula. Declara qō ꝓ hec prorogatio erat cōcepta, ita qō cō prehēdebat et actum, q fit ex interuallo Fe li. in. c. cū. Jñ. de consti. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

est durissimū Jzium. Sl.ibi,in.d.l.si quis in pzin.testamenti.ponit quatuor sol.quas oēs Bar.ibi reprobat,postea Bart.finaliter tz sol.Dy.z Ray.q illa.l.diuus.§.lz.intelligak si pria derogatoria spāliter renocek z sic declarek p illā.l.si qs in pn.testamēti.z dicit ibi Raph.Cu.q ista sol.est cōis z q sibi placet:q sicut principiū illius.l.supplek per ver.sed hoc ita.ita illa.l.diuus.sup pleak per.d.l.si qs in pzin.testamēti.istā sol.etiā tenet Bart.in.l. omnes populi.ff.de iusti.z iu.in.iiij.q.iij.q.pzin.in ver.circa pn. ad fi.eā tenet Bal.in.d.l.diuus.§.licet.z Sali.vbi dicit banc esse communem sol.in.l.sancimus.C.de test.istam etiam solu.si bene aduertis,tenet gl.hic.in verb.non valebit. ¶Ista sol.Bartol.z cōis mihi videtur deterior ceteris solu.z primo vltra qō diuinet est cōtra rationē decidēdi quā ibi assignat tex.vnde mihi placet sol.Old.laud.z And.de pisis ibi,q in.o.§.lz.fint verba derogatoria solēnitatis z nō volūtatis:q testator dixit nolo alias vale re codicillos nisi sint manu mea rescripti z p me signati:z tūc valent codicilli postea facti solennes de iure communi sine illa solē
4 nitate testatoris:† q testator non potest mutare solēnitatem iuris publici.l.testandi.C.de testa.z.l.nemo potest.j.eo.fed hic.z in d.l.si quis in pzin.testamenti.sunt verba derogatoria volūtatis legādi.Bar.ibi,sc3.d.l.si quis in pzin.testamēti.reprehendit istā solutionē:q imo in.o.§.lz.adest clausula derogatoria nō solū solennitatis,sed etiā volūtatis propter verba tex.oū dicit nō alias valere velit,illud verbū velit,est significatiuū voluntatis,sed tu tene istā solu.que optima est z ad obiectionem Bar.responde q illa verba abnegant validitatem actus principaliter respectu solennitatis,nō aūt respectu deficientis voluntatis, nisi in consequentiam solennitatis non obseruate,nec aliud voluit dicere ille
5 tex. ¶Ultimo no.ex tex.in fi.q voluntas testatoris est illa que facit actū valere:ideo dicimus quod voluntas testatoris tanq regina predominatur z attenditur in vltimis voluntatibus.l.in conditionibus primum locum.in pzinc.j.de cōdi.z demon.l.cum questio.in fi.C.de leg.cum mille simi. Alibi dicit egregie Bar.in l.pen.in pzin.C.de necef.fernis ber-ānsti.quod lex pedetentim sequitur voluntatē testatoris sicut venator sequitur leporē. ¶Capio glo.primam quam diuide in duas partes. In prima declarat tex. In secunda querit,z oū gl.in illa secunda parte dicit argumentum contra in aut.qui.mo.nat.effic.leg.§.quoniam.colū. vi.dic q glo.male dicit signando pro contrario. Imo illud facit pro gl.z propter Bar.dum recitat istam gl.allegat illud facere pro gl.z non cōtra. ¶In ea.gl.ad fi.pro clara intelligentia real
6 sumo in oubiū questionem gl.† si testator ademit legatum pure, postea ademit sub cōditione:an posterior ademptio cōditionalis aliquid operetur,z sic an videak denuo legare,in quo articulo qui est disputabilis ad vtrāq partē.z vtrāq pars defensabilis est de facili,one sunt opi. ¶Prima gl.nostre q sub cōtraria cōditione intelligatur relicta,z sic posterior adēptio cōditionalis multū operet.cōtra istā gl.tenēt Ja.de Ayre.Pet.Dy.Bal. Sal.z Mod.sene.hic. Dotr:q adēptio que fit ad diminutionē nō dz operari Jzium effectū,z sic operari validitatē.legata inutiliter.in pzin.vbi dicek.j.eo.cum alijs alleg.per Bar. ¶Confirmatur q conuentio que fit ad resoluendū nō pōt operari pro ductionem actionis.l.ab emptione.in fi.z ibi Bart.ad hoc no.ff.
7 de pac.l.venditi.C.de act.emp. ¶Ad idem tertio facit:quia † qō semel ademptū est,amplius adimi non potest.l.nā z si sub cōditione ver.post defectū.ff.de iniu.rup.c.ad dissoluēdū.de despon. impub. ¶Quarto bene facit tex.presertim in ratione decidēdi, in.l.si te solum.ff.de her.instī.quem tex.alle.Pau.de Ca.hic vbi si primo instituo te heredē pure,z postea sub cōditione nihil valet secunda institutio:q pria plena fuit:ergo idē in casu nostro. ¶Contrariam opi.tenent Dy.Alb.de ros.Imol.Raph.cu.d. Ale.z Are.hic mouetur in primis Jo.de Imol.quia qñ testator primo ademit legatum pure,postea adimit sub conditione, videtur velle scōam adēptionē aligd operari.l.si qñ.in pzin.j.e. sed nihil potest operari nisi sub Jzia cōditione intelligatur datū ad fundamentum Jzium dum dicitur qō inducta ad diminutionem non debent operari augmentū seu validitatem.respondet Imo.verū nisi aliquo modo in cōtrarium appareat de presumpta mēte testātis. ¶Scōo pro ista opi.Raph.cu.ponderat esse tex.hic.in versi.sed si sub alia.vbi si adimo sub vna conditione,z postea adimo sub alia:vz vltima adēptio,z tū pria sustulit legatum in casum euentūs cōditionis:ergo adimēdo scō loco sub cōditione,vt denuo legare vt reperiat quid adimat,sed ad hoc facilis est rūsio:q in hoc tex.prima ademptio erat conditionalis:interim ergo pendente conditione adhuc legatum valebat nimirū si secunda ademptio que reperit legatum validū attendi
8 tur † quia actus conditionalis nihil disponit.l.si quis sub cōditione dandoū decē.ff.si quis omis.cau.test. ¶Tertio z vltimo facit pn Pau.de ca.hic.l.aliqñ.in fi.j.de cōd.z demō.l.qō pure. j.qñ dies leg.ced.t.l.legatū sub 2ditione.j.de adi.leg.in quibus iuribus expesse dicitur q legatū sub conditione ademptū cēsef sub Jzia conditione datū:z vltra Pau.de ca.ad idē adde tex.in in.l.pecunia quā.ff.si cer.pe.tex.l.i.l.si qs ita libertatē.§.fi.j.de sta tulib.Sed ad omnia ista iura respondent subtiliter Pau.de ca. z Flo.hic,licet.d.Alex.sibi ascribat q illa iura procedunt qñ legatū fuit datū pure,z postea solū fuit ademptū sub conditione tunc censetur sub Jzia conditione datum:non ex eo quod fuerit conditionalis ademptio,eo q inducta ad diminutionē vt dixi non debent operari augmētum,sed virtute primi legati puri qō remanet in suo robore si deficiat cōditio ademptionis,sed istud non potest esse hic.in.q.gl.q per primā ademptionē pura mam iam fuerat sublatum legatum,vt dixi.Ego tenēdo banc partem retorqueo argumentū Bar.z antiquorum in oppositum.istam inducta ad diminutionem debent operari augmentum quādo alias non possent operari diminutionē nisi prius operentur augmentū.tex.est de hoc valde no.in.l.deniq.§.interdū.quē ibi ita summat Bar.ff.de pecū.leg.z tex.no.in.l.proculus.ff.de vsufru.z ita tenet Bar.in.l.ex hac scriptura.in.iij.col.j.de do.Bar.in.l.cētu rio.in vlt.col.in pzin.vbi dixi.ff.de vulg.z pup.Sed hic ista adē ptio cōditionalis nō potest operari diminutionē nisi prius operaretur augmentum:ergo ꝛc. ¶Capio gl.in verbo, nō valebit: quam diuide in duas partes. In prima remouet vnum contrarium. In secunda format vnam questionem,z respondet,secūda est ibi,sed quid si primo dixit. ¶In ea.gl.ad fi.ex hac glos.in.ij.
9 parte habes colligere duas conclusiones.prima † q quando in primo testamento ponitur clausula derogatoria valet secūda voluntas si in ea reuocetur precedens. Idē tenet gl.in.d.l.si qs in principio testamenti.in verbo,nemo.Spe.in tit.de instru.edi.§. compendiose,in ver.sed quid si in primo.z latius Imol.hic qui conatur defendere istā gl.sed eius defensionem impugnant dōs Ale.z latius Mod.senen.hic. ¶Contra istam glos.in terminis in quibus loquitur tenent Bar.z alij omnes antiqui z noui hic.z latius Bar.in.d.l.si quis in pzinci.testamenti.Cyn.z Rapha.Fulg.in.d.l.sancimus.q in terminis gl.sunt verba derogatoria potestatis,z sic cōtra bonos mores,cum auferant liberam testandi factionem:vnde absq alia reuocatione valet secūda vo
10 luntas:q † nemo potest sibi legem imponere a qua recedere non liceat.d.l.si quis in pzin.testamēti. Addo idem esse in omni actu dependente a mera voluntate:quia non possum facere quod nō liceat meam voluntatem immutare,vnde si cōstituo te procuratorem hoc acto qō non possim te reuocare istud nihil valet.ita no.Bar.in.l.causam precario.per illū tex.j.de preca. Addo fortius qō istud procederet,etiā si esset iuratū:q adhuc nō obstāte iuramēto possum reuocare.gl.est sing.z valde solēnis.in c.fi.§.fi.
11 de procu.in.vi.† Cōfirmo q iuramētū interpositū sup actu libero nō facit actū esse necessariū:ita no.dicit Bal.in rep.l.j.in vlti. col.C.de sac.san.ec. Cōclusio ergo istius gl.procederet qū in primo testamēto esset clausula derogatoria volūtatis:nō valet pn testamentū nisi in eo fiat specialis mētio illius clausule derogatorie.tex est in.d.l.si quis in pzin.testamenti exemplum in eo qō quotidie fit,z quotidie notarij faciunt:testator fecit testamētum in quo apposuit clausulā q volebat oibus prenalere:z si cōtingeret in futurū facere aliud testū q nolebat illud pn valere:nisi ī eo esset descripta de verbo ad verbū aue Maria,vel alia oratio.ista cōclusio recipit plures limitationes quas ponūt Bal.z Mod.in.l.sancim°.C.de test.vbi ego recollegi.xij.limitatio.ad banc cōclusionē. ¶Scōa principalis cōclusio gl.est dū gl.dicit si exprimat qualitatē illius prime volūtatis:ista bene not.q ad hoc vt pn testamētū postea factū tollat primū habens clausulā derogatoriā regrik q fiat in individuo reuocatio prioris clausule derogatorie exprimēdo eius qualitates:z ita istā gl.ponderat Bar.nō bic:sz in.d.l.si qs ī pzin.testamē.in.iiij.col.in ver.venio
12 ad pn testamentum.vbi Bar.dicit esse hic gl.quod nō sufficiat facere mētionē prioris testamēti,z ei derogare,nisi etiā fiat mentio de verbis derogatoriis in eo insertis.Pondera illud de ver bis derogatoriis:ergo in individuo. ¶Veritas est z cōis † opi. q testator in secundo testamento potest facere mentionē de clausula derogatoria contenta in precedenti testamento tripliciter: sc3 in genere,z istud nō sufficit:puta si testator diceret nō obstāte quocunq testamento sub quacunq verborū forma concepto, ista esset derogatio in genere que nō sufficeret pn Pau.de cast.
a qui ita in specie consuluit.in consi.cclxi.° inci.queda domina in suo testamento. ¶Secundo in individuo singulariter exprimēdo verba clausule derogatorie,z ista nō requiritur. Sed sufficit tertio modo in specie dicere nō obstante quacūq clausula derogatoria apposita in precedenti testamento,vt est tex.in.d.l.si qs in pzincip.testamenti.in verbo specialiter.z ibi Barto.in.v.col. ponderat z firmat:z alij ibi sequūtur.idem tenent Ang.z Pau. de ca.hic.Bal.z alij.in.d.l.sancimus. ¶Tu aduerte lz ista sit cō munis opi.q sufficiat in scō testamēto fieri mentionē clausule derogatorie

a ¶Cōsi.cclxi. adde tu q est num.cxxij.i.j. parte cōsiliorum antiquorum pn impsſionem papie sem.

derogatorie contente in primo specialiter nō autē in indiuiduo singulariter. Pdo certo in oppositū fortiter vrget tex.cui nūquā vidi bonū rūsum scilicet tex.in.d.l.si quis in pzin.testamenti.vbi formaliter dicit spāliter digerit se prioris volūtatis penitusse:z voluerit vt z legatarius plura legata accipiat:z sic ille tex.dno requirit.q quod fiat specialis derogatio precedentis voluntatis. Item qō etiā fiat in indiuiduo:sic z nō sufficit dicere specialiter non obstāte clausula derogatoria:sed etiā requiritur qō vbi primo digerat si cui bis legauero volo semel tū deberi tunc in individuo vult q legatarius plura legata accipiat z sic quod in indiuiduo disponat contrariū eius quod continebat clausula precedens derogatoria:ita ibi est tex.ego cōtra cōem omnium opi. do.Alegā.in consi.cxxiij.prime partis:quod incip.preuiso themate antepposito vbi plenissime vltra omnes examinat istam materiam.in.v.col.ad fi.z sequenti forte sentiens istam difficultatē dicit quod ideo in.o.li.si quis in pzin.testamenti duo copulatiue requirūtur sc3 quod testator specialiter dicat se priorīs voluntatis penitusse z q vult qō legatarius plura legata accipiat z consequenter q in indiuiduo contrariū disponat eius quod primo digerat eo q pn eum per verba satis obscura:que clarius ponā fi testator tantū primū diyisset sc3 se priorīs volūtatis penitusse in qua digerat si cui bis legauero semel tū debere volo nec postea adiecisset scōm.sl.qō legatarius plura legata acciperet:certe legatarius nihil habuisset:z sic etiam semel non deberētur:eo q prior voluntas erat solum in vno legato:si ergo ibi sufficeret pe nitere priorīs volūtatis ergo nec vnū quidez legatū deberetur: si ergo nō deberetur semel ergo nec bis deberi poterat.arg.l.i.§. si stipulanti.j.de ver.obli.z.l.cum in furti.ff.de in lit.iur.ergo vltra specialem derogationem ibi etiam requiritur quod specialiter disponat q plura legata accipiat:z istud dicit se ponderare q est nouus z subtile.ad.l.si quis in pzin.testamenti.secundū eū. Ponderado.Alleg.velle q in.d.l.si quis in pzinc.testamenti.fit spāle q duo ibi requirarē per rationē supra p eū assignatā alias vnum sufficeret:z sic specialis derogatio:z ita procedit cōis sniā. Ista subtilis z noua cōsideratio.d.Alex.de qua nullus facit mētionē mihi nō placet.z vf q continet expressam fallentiam ad illū tex.eo q penitētia priorīs volūtatis derogatorie erat respectu vnius legati vbi bis fuisset legatū:z sic in vno semper stabit firmū legatū ergo reuocādo simplr clausulā derogatoriā plura legata fuissent debita absq eo qō illud pn repeteretur,cuius cōtrarium decidit ibi tex.ergo ista sol.stare nō potest.vnde Bart. in.d.l.si quis in pzin.testa.in.iiij.col.in ver.venio ad secundū testamētum.pōderat illū tex.qui in fi.pzin.duo requirit.primo qō spāliter peniteat priorīs volūtatis.sc3o qō Jziū eius disponat qō primo dixerat. Pro sol.dicit Bar.aduertēdū quo verba de
13 rogatoria sint concepta. † Istam si testator dixit si aliud testū fecero nolo illud valere:z sic prima dispositio est solū derogatoria sequentis z tunc reuocando primum testamentū z dicendo hoc vltimū volo valere sa† isfit illi legi:q specialiter mentionē primi testamenti facit.ité dicit vltimū se velle valere z sic asserit cōtrariū eius qō primo dixerat secus si prima dispositio nō esset derogatoria simpliciter sed cū aliquibus qualitatib⁹:qr verba derogatoria essent cōcepta hoc mō,si qō aliud testamētū fecero nolo illud valere nisi talis forma sit obseruata,z tūc pn Bar.requirit qō irriret z tale testū z verba derogatoria in eo apposita als nō videtur asserere Jziū eius qō primo dixerat.ita dicit se intellige re gl.hic. Sed nec ista sol.tollit difficultatem illius text.qui vult qō vltra spālem renocationē derogationis requirat etiā individua dispositio Jzia eius qō cōtinebatur in protestatione z sic cōtra cōem opi.item si cōsidera3 in vtroq membro distinctionis, Bar.in effectu requirunt predicta duo:ergo no solnat cōis opi. Logita qr semper dubitauit circa illū tex. ¶Extra gl.q rit Bar.
14 post Dyn. † Nunquid priuilegiū imperatoris conficiendi instrumenta in quocūq loco nō obstante aliqua constitutione vel statuto tollat statuta futura.determinat qō sic,z ita trāseunt Bal. Ang.z alij oēs hic,cū cōcor.hic alle.per.d.Alex.z per eundē do. Alleg.in consi.cccij.ij.vol.incip.ex themate premisso.in.ij.col.ad fi.z seq.z dicit Raph.Cu.quod ista decisio Bart.est indubitata. ¶Tamen cōtra istam determinationē Bart.videt facere illud qō vult gl.o.di.in cle.statutum.in verb.cōsuetudine.de elec.z gl. in cle.ij.in gl.pe.de reb.ecc.non alie.q uis z male alleget istam secundam gl.velle contrarium nam ille gl.volunt qō qñ per.l.vel per statutū est derogatū cōsuetudini puta qr dicāt nō obstante consuetudine intelligitur preterite:nō autem future,z circa hoc multum diffuse se extendit do.Alex.tu respōde dupliciter ad illas gl. Primo quod ille gl.male dicunt z communiter reprobantur.per l.iiij.§.dinus.j.de sepul.vio.vt hic per do.Alexan.cum concordan.Late per eum adductis.z in consi.cxv.ij.vol.incipien. viso testamento dicti Fran.in.iij.col.Secundo respondetur:posito quod ille gloss.essent vere pn Pau.de Cast.hic quod aliud

est in statuto per quod de facili posset excludi priuilegiū principis,aliud in cōsuetudine que inducitur ex longo tempore z frequentia actuū,z sic nō ita cadit suspicio fraudis. ¶Iuxta questionem Bar.subijcio aliam vtilē questionē.aliquis expectat dignitatem in ecclesia Beneuentana per literas pape cōcessas cum clausula non obstantibus literis impetratis vel impetrandis: postea Papa scribit capitulo illius ecclesie quod de archidiacono natu alicui prouideri nō valeat per literas impetrandas:an primus impetrās debeat obtinere archidiaconatum,videretur qō siciez quo in secundis literis pape non sit expressa mentio de illa prima indulgentia habente clausulā derogatoriā ad literas impetrandas per ipsum tex.z.d.l.si quis in pzinc.testamēti. In Jziū facit tex.ad literā.in.l.qui hominē.z in.l.feq.j.de adi.leg.vbi testator legauit hominē in genere:postea adimit stichū.dicit text. per hoc non dz annihilatum legatū sed bñ restrictū.ita in proposito papa concessit dignitatem in genere in ecclesia Bononiensi postea per secūdas literas ademit archidiaconatū per hoc non videntur reuocate prime litere sed bene restricte. Et tenendo istā partem posset rñderi ad clausulā derogatoriā contētam in primis literis q loquāt in literis impetrādis:pondera illud impetrandis:ergo si papa scripsit motu proprio tūc preiudicanit prime gratie:preterea iura in Jziū adducta loquunt in vltimis volūtatibus vbi nullū ius est acgsitū vino testatore sed hic erat iā acquisitū ius ad rē. ¶Istā.q.formal in terminis Ile.in c.cū in illis.in pzin.de preb.in.vi.vbi post relatas aliorū opi.ipse determinat q primus debeat obtinere archidiaconatū siue pn rescri
15 ptum sit cōcessum per papā motu ꝓprio siue non:teo q motus ꝓprius tollit surreptionē sed nō tollit ius alteri quesitū,vt habetur in.c.si postq.z in.c.si motu proprio.de prebē.in.vi. Ité papa non intendit per pn rescriptū lz in eo apponantur clausule gñales nō obstan.tollere ius alteri quesitū,vt in.c.si propter tua debita.z qō ibidē no.de resc.in.vi.ita tenet ibi Ile.Ego pro ista decisione allego bo.tex.z aliud bonū simile. Primo allego tex.in.c.
16 q̄uis.de reseri.in.vi.Secundo † multū no.q si per papam confertur alicui beneficiū cū clausula nō obstāte collatione alteri facta:predicta clausula intelligitur de collatione inualida qr si esset valida papa non intendit ei derogare.ita signāter tenet Jo. And.de Ant.de But.z Jo.de Imo.in.c.causam que.de rescrip. idem tenet Gemi.in.c.si postq.in vlt.col.de preb.in.vi.istā decisionem sequitur do.Alegā.in quatuor consiliis.in consi.cxxv.ij. vol.quod inci.viso titulo questionis.in.ij.col.z in consi.cxxv.iiij. vol.inci.viso processu cause vertentis in cōmunitatē.in.ij.col.z in consi.cxxij.v.vol.quod inci.viso processu cause vertētis inter magnificū.in.ij.col.z in consi.cxlij.v.vol.inci.viso processu cause vertentis inter angelum ebeum.in pe.col.Et ita remanet expeditus iste solennis.§.sequitur lex cum incertus.

1 ¶Res soluta censetur fuisse in obligatiōe in legato generis.
2 Solui q potest alij de voluntate mea:z aliud pro alio.
3 In legato generis quod electio sit heredis.
4 In legato generis quod nihil sit in obligatione.
5 Soluens aliud pro alio adiecto solutioni creditore volente liberatur ope exceptionis non ipso iure.

1
Cum incertus. † In legato generis res soluta cēsef fuisse in obligatione.h.o. ¶Aduerte ista lex vf inanis et de indubitabili,z similiter ratio quā assignat tex.nā dicit tex.qō si facto legato generis heres tradiderit stichū seruo de voluntate domini legatarij vel nō ratum habente qō heres
2 est liberatus perinde ac si stichus legatus esset. † Certe clarum est qō nō solum seruo sed etiā alij penitus extraneo de volūtate mea potest solui.l.solutū.§.solutam.ff.de pig.act.item aliud pro alio volente creditore potest solui:z soluens ipso iure liberatur. l.ij.§.i.ff.si cer.pe.l.j.§.an potest.ff.de constit.pecu.z ex hoc videtur reddi inanis ratio tex.ibi perinde ac si stichus legatus esset: q etiam posito quod stichus nunq fuisset legatus tamē adhuc heres fuisset liberatus ex quo vt dixi interueniente voluntate dñi aliud pro alio solui potest. ¶Inde infertur quod etiam iste tex. non probat illud ad quod eum allegant doct.z quotidie allegatur quod in legato generis illud dicatur vsq retro fuisse in obligatione quod deducitur in solutione cum tex.loquatur quando
3 talis solutio fit de voluntate domini. † item cū in isto legato generis electio esset ipsius heredis,vt hic.z est glo.magist.in.l.heredes.§.si incerto.ff.fami.erc.hic allegata in gl.Ergo heres potuit eligere stichum z eū soluere. Respōde predicta procedunt quando esset creditor,de cuius voluntate aliud pro alio soluere
4 tur,† sed hic non est propie creditor quia in legato generis nihil est obligatione:nihil est quod debeatur,vt.l.iij.in fin.vt.j.qui z a qui glo.z Barto.in.l.meminis.§.duobus.j.de lega.ij.Barto. in.l.ij.§.j.vbi dixi.j.de verborum obligationibus.gloss.in.l.si is qui stichum.j.de procuratori,per Barto.z alios.in.l.si vnus.§.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed si generaliter.ff.de pac. Ité in hac.l.dñs mãdauerat solui legatum seruo suo fed non mãdauerat quis seruus deberet solui, ideo erat dubiũ an heres soluẽdo stichũ seruo esset liberatus ex
5 quo non erat mandatum de stichо recipiendo.† Ité qñ soluitur aliud pro alio adiecto solutioni volente creditore nõ liberat soluens ipso iure sed tñ ope exceptionis.text.est in.l.ff.§.cum mihi aut titio.si bene inspexeris.tex.ibi Bar.ff.de ver.ob.& expressius Bar.in.l.ff cũ fundum.ff.de pac.o. Idatthe.in not.cgi.nec obst. dum dicebatur q in legato generis est electio heredis quẽ velit
soluere.illud est verũ dum tamen eligat mediocrem,vt no.in.l.legato generaliter,vbi dicam.j.e. Sed hic concurrente voluntate domini etiam si stichus non esset mediocris tamen contingit liberatio. Et hoc modo habes bene enucleatum istũ tex.ad quem alij non respiciunt.sequitur.l.si ita sit scriptum.

1 ¶ Ademptio legati facta in eodem testamento siue precedat siue sequatur perimit ipso iure legatum.
In legatis quod minimum est debetur.z nu.17.z limitat,vt nume.20.z.21.
2 Due cause lucratiue in eadem re ex eodem testamento concurre non possunt.
3 Nomen numerale duos q stet collectiue.
4 Verbum bis q non solum ad res referatur sed etiam ad actum duplicem legandi.
5 Legatum factum de fundo in genere ratione incertitudinis nõ valet quia dando cespitem terre liberaretur.
6 Arguere de personis ad res quod licet.
7 Adiuersatiua sed,sine copula q denotat diuersum factum z diuersum ius.
8 Protestatio vel limitatio apposita in principio vel i fine actus idem operatur dummodo apponatur anteq̃ actus sit a partibus absolutus.z vide nu.11.
9 Exceptio incompetentie potest apponi in principio vel in fine scripture exceptionum nec videtur per alias primo appositas in iudicem consentire.
In cõiunctionibus nullus ordo est an in prin.an post scribãtur.
10 Clausula appellatione remota apposita qñ papa cõmittit plures articulos q intelligat ab oibus articulis remouisse appellationem siue apponatur in principio siue in medio siue in fine.
12 Clausula in principio posita q sit maioris potentie ad determinandum sequentia quam econtra.
13 Simulatio contractus q magis probetur per contractum precedentem q̃ per sequentem.
Lõditio adiecta in institutione q intelligitur adiecta in legato.
Venditio fortius declaratur quando pretium precedit traditionem rei q̃ quando sequatur.
14 Antecedens non sapit naturam sequentis sed sequens bene sapit naturam antecedentis.
15 Testator postq̃ habuit testamentum pro perfecto si aliquid vel addit vel detrahit dicitur noua dispositio.
Clausula actum ꝛc.in imbreuiatura notarij significat rem perfectam.
Signum tabellionis q̃ sit terminus significans rem perfectam.
16 Ademptio legati in eodem testamento quando sit quod vnum legatum adimatur.
Verba legis proprie accipi debent.
Ademptio tacita qñ non adimat ipso iure sed ope exceptionis.
18 Testator presumitur minus grauare heredem q̃ possit.
19 Mandata duo facta eodem die si producuntur, illud prevalet quod minus continet.
20 Adimere legatum z dare procedunt a pari.
22 Clausula derogatoria an relenet si apponat in pncipio vel in fi.
23 Codicilli ad tollendum legata q̃ idem tollant sicut testamentũ. z nu.28.
24 Clausula derogatoria apposita in testamento q̃ ita tollitur in codicillis sicut in testamento solenni.
25 Ademptio legati in eodem testamento an differat ab ea que fit in alio testamento.z nu.27.
Exceptio que inest in instrumento necessario non est opponẽda per partem sed iudex ipse opponit.
26 Ademptio legati quando est facta in eodem testamento etiam nuncupatiuo in scriptis redacto non expedit circa eam aliquid allegare nec probare.
29 Testamentum primum conditum ad pias causas cozã septem testibus q̃ reuocatur per secundum conditũ ad pias causas coram duobus testibus tantum.
30 Res dissoluitur per easdemmet causas per quas nascitur.
31 Actus validus de per se sine magna solennitate si deducitur in maiorem solennitatem non confirmatur,sed nec tolli modo potest sicut ammodo z antea poterat.
32 Emptio deducta in stipulationẽ q̃ non possit tolli per nudum consensum ipso iure.
33 Incertitudo qñ versatur circa res faciliter cognoscitur quod legatum sit mains z quod minus.
34 Qualitas affectionis z charitatis quod in personis legatarijs quando sumus in dubio presumatur non sic in rebus.
35 Adeptio propter incertitudinem personarum quãdo vitietur.
36 Tex.i.l.si fuerit.j.de re.du.q̃ nõ ꝓcedat fauore pie cãe.z.n.40.
37 Legatum libertatis vitiatur propter incertitudinem.
Libertas censetur esse pia causa.
38 Caliz si debet fieri de mandato testatoris in ecclesia si pretium non est declaratum q̃ intelligitur de honorabili secũdum illius ecclesie consuetudinem.
39 Caliz qui ex dispositione testatoris debet fieri in ecclesia q̃ debet fieri de argento z non de alia materia.
41 Argumentũ de cõtractibus ad vltimas volũtates q̃ sit bonũ.

1 SIta sit ascriptũ. † Ademptio legati facta in eodem testamẽto siue precedat siue sequat, legatũ ipso iure pimit,z qõ minimũ est debeꝫ.h.d.sequendo cõia diuidit in tres partes principales,put tria ponũtur dicta.scõa ibi,sed pap.tertia z vlt.est ibi,sed quod magis erit ademptum. Quero ante omnia que fuerit ratio dubitãdi ad hũc tex.q̃ pro certo ista decisio videtur esse sine dubitatione presertim quando clausula derogatoria sequitur post legata bis facta.Bar.sub triplici exemplo ponit rationẽ dubitan.ii. ¶ Tu aduerte qõ primum exemplũ Bar.nõ videtur posse procedere ad hũc tex.t.duplici ratione.† Primo q̃ in hoc tex.nõ legauit bis eandẽ rem vel eandẽ summã cũ tex.dicat duos fundos vel duas quantitates. Sed ad hoc salua Bar.q̃ Bar.nõ dicit q̃ in hoc tex.bis legauerit eãdẽ rẽ.sed bñ dicit q̃ videbaf qõ talis clausula derogatoria cui bis legauero semel tñ deberi volo q̃ intelligeretur qñ bis legauit eandẽ rem z nõ qñ legauit duos fundos vel duas quantitates. ¶ Secundo fortius obstat q̃ qñ testator legauit bis eandem rem vel quãtitatem:clausula ista derogatoria esset penitus
2 superflua:q̃ due cause lucratiue in eadẽ re z eodẽ testamento concurrere nõ possunt.l.plane.§.si eadẽ.j.e.l.omnes.j.de act. z ob.vnde absq̃ alia derogatione nõ valeret nisi vnum legatum z sic inepta esset dubitatio Bar.Similiter in scõo z tertio exemplo Bar.qñ legauit fundũ z quantitatẽ titio simul in eadẽ oratione vel diuisim neuter est bonus sensus ad hunc tex.cum text. dicat alternatiue duas quantitates vel duos fundos:nõ autem dicat vnũ fundũ vel quantitatem,vt dicit Bar. ¶ Aliam no.rationem dubitandi que multum cõgruit litere assignat ꝑ Jau.de ca.nec melius dici posset:nã qñ i vnico actu legãdi diuersas res reliquit:q̃ testator dixit lego titio duos fundos meos vel duas
3 quãtitates. Istud esse cẽsetur vnicũ legatũ tñ:† q̃ illud nomen numerale duos stat collectiue,vt dicaf vnũ legatũ tñ.tex.est in l.si ex teto.in.§.fi.z ibi gl.j.quã multũ no.Bar.z ibi dixi.ff.e.vnde videbaf vtrũq̃ deberi ex quo vnũ dicit legatũ:eo q̃ illa verba si cui bis legauero,referunf nõ solũ ad res,sed etiã ad geminatũ actũ legãdi:q̃ tunc proprie dicor bis legare. Cõtrarij determinatur in hoc tex.qui est valde fingu.cum attenta mente testatoris z effectu potius q̃ ꝓprietate verborũ,vt tanq̃ bis legauerit debeaf vnus fundus tantũ.refert z sequitur simpliciter.d. Alleg.hic.z ita limitaf.d.l.si ex fundo.§.fi.cũ gl. ¶ Rapha.Cuhic tenet Zitij,z dicit q̃ iste tex.procedit z ꝺ intelligi qñ fundus specialiter de per se nominauit z non collectiue:q̃ tunc vnũ esset
4 legatũ de duobus fundis.d.l.si ex toto.§.fi.z.l.si duos.j.z consequenter nõ procederet iste tex.† q̃ verbũ bis nõ solũ referat ad res,sed etiã ad actũ duplicẽ legandi. ¶ Ure.hic etiã reprehẽdit duplici fundamẽto. Primo q̃ istũ tex.t.in ver.sed Papinianus. vbi dicit q̃ ista clausula idẽ operaf q̃ dictũ erat prin.fi sepius legata fuerit ascripta:z sic patet qõ vtrorũ casu legata erãt sepa
5 ratim facta. Scõo arguit sicf aut intelligim⁹ duos fundos fm̃ pliciter legatos.z certe nõ valeret legatũ ratiõe incertitudinis: eo q̃ dando cespitem terre pro fundo liberaretur.l.cũ post.§.gener.cum glo.ff.de iur.dot.glo.in.l.si domus.in prin.j.e. Aut intelligimus fundos specialiter esse nominatos puta fundũ seianum z fundum sempronianũ:tot essent legata quot res specifica te.l.scire debemus.circa med.j.de ver.ob. ¶ Sed aduerte quia istud secundum parũ faceret:q̃ intelligo quando testator legauit duos fundos simpliciter,vt dicit litera:z testator non habebat nisi illos duos fundos vbi nõ cadit incertitudo,sed bene cadit dubitatio an vterq̃ fundus an alter.z sic tene rationẽ dubitandi assignatam per Jau.de casf. ¶ Adde q̃ alia z no.potest esse ratio dubitandi ad istum tex.quãdo testator legauit simpliciter duos fundos vel duas quãtitates,z dixit vel in prin.testamẽti vel in fi.si cui bis legauero semel tñ deberi volo.nã ignorabatur quod legatũ fuisset ademptũ,z sic ratione incertitudinis videbatur q̃ vtrumq̃ esset ademptꝰ,z sic nihil deberetur. Sicut inducitur adẽptio in totũ rõne incertitudinis persone,vt est tex.no.in.l.si fuerit.i ver.z verius est.j.de reb.dub.de qua.l.opi.
6 gl.arguendo ꝺ de personis ad res:q̃ argumentũ est validũ in iure.l.si qs inquilinos.§.si ita legatũ.j.e.l.qui plures liberos.§.de vulg.z pup.z tũ iuriſc.in hac lege notabiliter determinat Jzim q̃ differentia est an incertitudo versetur circa res z tunc loquitur ista.l.an versetur circa personas:z tunc loquitur.l.si fuerit. Rationem diuersitatis dicã.j.super gl.fi. ¶ Ité vt nihil omittatur in tex.aduerte circa ver.sed papi.illa adnersatiua sed,sine
7 copula videf male posita† q̃ adnersatiua sine copula denotat diuersum factum z diuersum ius.l.sed z si lege.in prin.z ibi gl.ff.de pet.ber.z gl.in.l.patris z filij.vbi Bar.z ibi aliquando digi.§.de vulg.z pup.late Bar.in.l.doc amplius.§.de bis autem.j.de dñe. Sed in hoc tex.importat idẽ ius q̃ idẽ ius est sine clausula derogatoria precedat siue sequatur:q̃ vtroq̃ casu vnũ legatum ipso iure adimit:ergo male stat ista adnersatiua sine copula:vnde videretur q̃ tex.meliꝰ staret cũ copula sed z papi.tñ q̃ communiter libri tã impressi q̃ scripti sunt sine copula cogita si posset teneri q̃ sit diuersum ius:q̃ in prin.qñ procedit illa clausula derogatoria si cui bis legauero semel deberi volo:si postea bis legetur vnum tantum ꝺ datũ cũ in alio prius ademptu nũquam fuerit volũtas testatoris:secus autẽ sit econtra qñ legata duplicia precedũt:z postea sequit dicta clausula derogatoria:tũc ambo a principio fuerũt data sed postea vnũ cẽsetur ipso iure adẽptum:z ad hoc faciunt multa que statim dicã.in.j.nota.q̃ plus operaf clausula que precedit quã illa que sequit:† tñ in eadẽ scriptura eiusdem testamẽti vꝫ qõ non sit dare prius nec posterius, vt.j.dicetur. Item tex.in.j.parte dicit vnũ videri legatum:ideo pro certo videret q̃ copula:sed z,melius staret:pẽdet ab his que nunc dicã.in.j.no. ¶ Ista.primo ex hoc tex.fm Bar.z alios doc.
8 † q̃ non refert vtrum protestatio vel limitatio ponatur in prin. vel in fine actus dummodo apponatur antequam actus sit absolutus a partibus.iuxta l.contractus.C.de fid.instru.facit tex.in l.iij.C.de edil.actio. ¶ Et reducendo istud no.Bar.ad actũ practicum si aliquis intendit declinare iurisdictionẽ alicuius iudi
9 cis:certe non videf referre fm Jmol.z alios.† an illa protestatio non consentio in vos tanq̃ in iudicem competentem per aliquem actum quem facio vel in futurum faciam nõ refert an ponatur in princ.scripture exceptionũ vel in fine:dũmodo sit eadẽ scriptura:adeo q̃ per primas exceptiones non videtur in iudicẽ consensisse:z ita tenet Bar.in.l.quidam consulebat. in vlti col.j. de re iud.cum multis cõcordantijs allegatis, per do.Alex.hic. z ibi.vltra quas adde not.Bald.in.c.cum inter monasterium.in vlt.col.de re iud. ¶ Ité adde ad istud no.Bar.text.no.in.l.qui
10 dam.j.de pec.leg.vbi dicit ad literã tex.in cõiunctionibus fordinem nullũ esse nec quicq̃ interesse:vtrũ eoꝝ primũ diceretur aut scriberet.ita formaliter dicit ibi tex.Ad idẽ adde tex.valde not. in.c.secũdo requiris.de app.vbi papa appellatione remota cõmittit plures articulos:nunquid intelligatur ab omnibus articulis remouisse appellationẽ.dicit tex.qõ vtrinsecꝰ iuris authoritas cõtinef:an ista clausula appellatione remota apponatur in prin.qz referf ad mediũ z ad finẽ an apponaf in fi.q̃ refertur ad
11 principium z ad finẽ.Ad idẽ tex.in.l.iuj.§.filius inter medias.z qõ ibi no.Bar.z doc.ff.de lib.z posth. ¶ † Licet oẽs indifferenter sequãtur istud no.z istã regulã Bar.q̃ nõ refert an protestatio vel derogatio ponatur in principio actus vel in fine:a qua regula neminẽ vnquã vidi dissentire:mihi videf q̃ ista regula sit valde dubia:z in contrariũ adduco infinita:z in primis q̃ Bar. z doc.colligunt istud no.q̃ hoc tex.videtur strictẽ gere ad oppositũ in illa aduersatiua sed papi.que fm oẽs libros est sine copula ergo ꝺ denotare diuersum ius:ergo vult esse differẽtia an clausula derogatoria apponatur in prin.an in fine post legata:ergo
12 iste tex.de directo retorquetur cõtra Bar.z doc. ¶ Secundo in contrarium facit illa no.regula quam sepe consulẽdo soleo allegare† q̃ clausula precedẽs z sic in prin.posita est maioris efficacie z maioris potentie ad determinandum sequẽtia q̃ ecõtra.ita no.Bar.in.l quisquis.per illum tex.j.de lega.iij.gl.in.l.quia. in prin.z ibi Bar.j.de condi.z demõ. Idem Bar.in.l.si quis ex argẽtarijs.in.§.si initium tabularũ.in.j.col.§.de edẽ. Paul.de ca. z Raph.Fulg.in.l.j.C.de lib.prete.do.Idateſi.in no.clj.Ludo. ro.in consi.c.inci.pater reuerende.z in consi.ccccciij.inci.diligen
13 ter inspectis.in.j.col.d.Alex.in consi.cccexvj.ª incip.viso thema te supra scripto:ergo de directo ꝺ regulam Bart.z omnium qui dicit non referre imo multũ refert an clausula ponatur in prin. vel in fi. ¶ Tertio facit q̃ signanter tenet Jac.de Zire.in.l.iiij. §.si ab i noto.j.de manu.vbi egregie tenet† q̃ per contractum precedentẽ melius probatur simulatio sequentis contractus:q̃ econuerso,z eũ refert z sequit Bal.in rub.extra de pact.in pe.col. ¶ Quarto in Jzim facit q̃ cõditio adiecta in institutione intelligitur repetita in legato posita facto.l.duos.z.l.auia.z ibi not.

Bar.j.de cõdi.z demõ.Secus si legatũ ꝓcedat institutionẽ.l.filium.in prin.z ibi gl.z Bar.j.qñ dies leg.ce. ¶ Quinto in Jzim facit illud qñ no.d.Abb.z Jo.de Ana.in.c.in tantum.in.iij.no. per illum tex.de simo.vbi formaliter no.q̃ fortius declaraf vẽditio q̃ pretium precedit traditionẽ rei q̃ qñ sequitur z sic traditio precedit. ¶ Sexto facit illud qõ not.Bal.in.l.quoties secun-
14 da.ad fi.C.de fideic.vbi no.q̃ † antecedens:z sic illud qõ precedit non sapit naturam sequentis sed bene sequens antecedentis,vt est ibi tex.vbi institutus qui precedit non prestat legata relicta a substitutoꝝ z tamen secus est contra q̃ substitutus tenetur ad legata relicta ab instituto precedente.l.non iustam.circa fin.C.ad treb.l.vnica.§.pro secundo.C.de caduc.tol.z.l.licet imperator.vbi traditur per doc.j.eo. Ista seq̃ reddunt mihi valde dubiã istam regulã Bar.z omnium doc.presertim cũ etiã colligatur ex text. Et tex.fine copula z,de directo probat contrarium. ¶ Secũdo
b no.ᵇ ex tex.ibi,z hoc ante impletũ testamentũ.q̃ † postq̃ testator
15 habuit testamentum pro perfecto z cõpleto si ei aliquid detrahitur vel additur videf esse noua dispositio.facit.l.heredes palaz. §.si quid post.z.§.sed si notã.ff.de testa.adde q̃ qñ notarij dicunt in protocollis suis actum:significant rem perfectam fm Bal.in aut.qõ si fine.C.de test.facit qõ vult Bar.in.l.si is qui.ff.eo. Ité signum tabellionis est terminus significans Jctum esse absolutum partibus.ita no.Bal.in.l.j.in.viij.col.in fi.C.de fid.instru.z iure baste fisca.lib.x. ¶ Tertio no.ex isto tex.ibi,in verb.ipso iu-
16 re.q̃ † qñ fit ademptio in eodẽ testamento:ipso iure vnum legatum admittitur. In Jzim videtur tex.q̃ imo ope exceptionis. in.l.non ad ea.in fi.j.de condi.z demon. Sunt qui respondent q̃ ibi loquatur de exceptione doli que cõcurrit cũ exceptione intentionis z facti. Ista sol.nõ placet quia in dubio verba legis debẽt propric accipi:z sic intelligi de exceptione iuris que est actionis exclusio.l.j.ff.de exce. Jdeo respondeno.quod in.d.l.non ad ea.in fi.verba non sonant expressam ademptionem sed tacitam: quia nulla verba sunt adẽptiua:ꝺ q̃ illud qõ pure legauit postea legauit sub conditione;ex hoc videtur admere in Jzim euentum
17 conditionis.l.aliquando.j.de condi.z demonstra.l quod pure.in prin.j.qñ dies leg.ced.Sed sic est q̃ tacita ademptio nõ adimit ipso iure sed solum ope exceptionis prout hic tenet glo.in verb.
ipso iure.ad fi. ¶ Ultimo no.ex isto tex.in fi.regulam:† q̃ in dubio illud qõ est minimũ cẽsetur esse in legato.concordantes habetis in gl. ¶ Ratio huius regule est duplex.Prima q̃ adema ptio fit in fauorem heredis. Jdeo fit interpretatio pro eo vt minimũ debeat.l.qõ fauore.cum simi.C.de legi.z qõ no.Bar.in.l.si
18 cui.prima.in prin.j.e.Secunda ratio est q̃ † testator in dubio presumitur minus grauare heredem q̃ possit.l.vnũ ex familia.§.si rem.j.eo.l.titia.§.qui in vita.j.de leg.ij.Adde q̃ ista regula proꝺ cedit etiam in contractibus z in stipulationibus.l.fi.z ibi gl.j.de pacto.stip.z.l.fideiussorem.ff.man.Adde etiam pro concordanti tex.no.in.l.cum certum.j.de auro z argen.leg.qué reputat sing.
19 Lud.Ro.in sing.ccviij. ¶ Item adde q̃ † si quis producat duo mãdata diuersa que sunt facta eodẽ die z nõ apparet qd prius z quid posterius ꝓualet illud quod minorem bailiã prestat. Ita no.tenet Bal.in.l.falsus.in antepe.col.C.de fur. ¶ Cõtra istud no.z contra istam regulam facit tex.in.l.qui duos.j.eo.vbi dicit tex.aliquis habebat duos seruos:vnum ex bis legauit z nõ apparet qnẽ legauerit electio est legatarij;non aute debetur minimum.hic legauit duos z vnũ ademit nõ apparet qs sit legatus electio deberet esse legatarij. Respondeex mente Bar.in.l.lega to generaliter.ante fi.j.eo.qõ in.d.l.qui duos.reliquit incertũ de certis:merito electio transfertur ad legatariũ,sed in ista.l.verba fuerunt ita composita quod nullo modo potest intelligi relicta optio merito debetur qõ est minimũ.ita ibi Bart. ¶ Secõ con-
20 tra istã regulam,z contra istũ tex.oppo.Jam† ademptio legati z datio equiparantur.l.iij.§.si duobus.j.de adi.leg.Sed testator legando duas res fi voluisset vnam tantũ deberi deberet minima,vt hic.z.l.mimis.j.de leg.iij.ergo etiã adimẽdo debet ceseri minima esse adempta. Istam opi.formal Raph.Cu.hic.ad fin. z relinquit cogitandum de responsione.Tu responde q̃ assumptũ Raph.nõ est verũ sed errat:q̃ qñ legat vna res de duabus z sic incertũ de certis:nõ est verũ q̃ minima debeat imo tunc electio est legatarij.prout est tex.in.d.l.qui duos.quã statim allega m. Ité equiparatio adẽptionis legati z dationis quã facit text. in.d.l.iij.§.si duobus.procedit quando est ambiguitas respectu personarum quibus legatur:secus quando est ambiguitas rerũ z inter ista est differentia,vt.j.per gl.ff.vbi dicetur de hoc.Limita istam regulam duobus modis. ¶ Primo nisi propria significatio vocabuli aliud importet.text.est not.quem ita ibi intelligunt glo.z Bar.in.l.si is qui.cc.in prin.j.de reb.dub. ¶ Secundo fallit in casu.l.legato generaliter.j.eo.quando legatur res in genere debet prestari mediocris z non minima.z ratio ibi ponitur per docto. ¶ † Tertio fallit fauore dotis vbi in obscuris

¶ In consil. cccexvj. Adõ qõ als est i cõ fi.lj.in.iij.vol. col.j.
b ¶ Scõo not. ibi z hoc ante impletum.qõ postq̃ testator habuit testamẽtũ p perfecto z cõpleto, si ei aliqd detrahit vel additur,ꝺ tũc noua dispositio. facit.l. bf des palã.§.si quid post.z.§.fed si notã.§.ꝺ test. Et adde q̃ qñ notarij dicũt in protocollis suis actũ ꝛc. fignificat rẽ pfectã,ꝺ Bal. i aut.qõ sine. C.de test.facit qõ vult Bar. in.l.si is g.§. eo.tit. de test. Ité signũ tabelliõis est terminus significans Jctũ absolutũ a partibus:ita nota. Bal. in colũ. viij.de fid.instrumẽ.z iur. bast.fif.lib.x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

non debetur qđ minimum est. l. nuptura. §. fin. ℣ ibi gl. §. de iure
22 po. qđ autē sit fauore religionis dicam. ℣. in gl. ti. ¶ Ultimo vt
nihil omittatur: q dixi. §. in. i. no. qđ iste tex. fortiter retorquetur
contra Bar. ℣ doc. ex quo hic est aduersatiua sed sine copula er-
go denotat diuersum ius an clausula derogatoria ponatur in
prin. an vero ponatur in fi. ℣ si peri posteā quod Raph. Cu. hic.
in. i. no. expresse idem no. ex hoc tex. quod differentia sit an clau-
sula derogatoria apponatur in prin. an apponatur in fi. quāuis
ipse non aliter ponderet aduersatiuam sine copula. Nec ob. si di-
ceretur prout heri dicebatur per duos bonos scholares qđ imo
hic sit copula cum tex. dicat ℣ si post legata: iungendo dictionem
sed cum illa copula ℣, si post legata dico ℣ heri dicebam qđ istud
stare non potest duplici ratione: q aduersatiua sed Pap. cū sit
sine copula denotat papinianum velle diuersum ius ab aliis in
fine. superius relatis. Sđo ℣ melius dictio etsi, stat pro quis ℣
sic non est ibi copula. Sicut etiam stat in. c. ℣ si Christus. in prin.
de iureiu. ℣ in. c. etsi gones. in prin. de simo. ¶ Expeditis textua.
Capio glo. in verb. ipso iure quam diuide in duas partes prout
duo remonet ℨia. secunda ibi. Itē ℣ hoc qđ expresse. in ea. gl. ibi
vt codicillis. Contrarium tenet gl. in. l. fideicommissum. C. de fi-
deic. quam sequuntur cōiter doc. bic. ℣ ibi Bar. in. l. heredes pa-
23 lam. §. si quid post. de testa. eo q ℞ Bar. ℣ codicilli sunt ita so-
lennes ℣ perfecti ad tollendum legata sicut ℣ testamentū. alle. ad
hoc Bar. tex. insti. de adem. leg. in prin. Tu allega meliorem tex.
℞ Are. bic. in. l. quidā referūt. in prin. §. de iur. codi. ℣ in. l. si qs
cum. in prin. §. de vul. ℣ pup. facit tex. in. l. ij. §. i. de iure codicil.
24 ¶ Adde etiam ad hoc bene facere quod clausula derogatoria
apposita in testamēto: pōt ita revocari in codicillis sicut in alio
testamento solenni: adeo quod si postea testator faceret aliud te-
stamentū valet licet in eo non faciat mentionem de clausula de-
rogatoria apposita in primo testamento ex quo fuit revocata p
codicillos. Ita sing. tenet Sal. in. l. ij. C. de codi. refert ℣ simplici
25 ter sequitur Ang. de Are. in. ℣. codicillis. inst. de cod. ¶ Item
inquantū Bart. in doctrina sua dicit qđ est differētia ab adēptio
legatorū fiat in eodē testamēto an in alio: q si fit in eodē testamē
to non est opus qđ heres opponat ℨ legatarii agentem aliquam
exceptionē iuris vel facti q ex ipso testamēto liquet iudici lega-
tus esse revocatū. Adde pro ista decisione Bar. bene facere illud
qđ alibi sepe tz Bar. qđ qñ pactū apponit ex parte rei incōtinen
ti: sic in eodē instrumēto: nō est necesse quod reus apponat ali-
quā exceptionē eo q iudex videt exceptionē facti ex inspectione
instrumenti: ita not. tenet Bar. in. l. lecta. in. iiij. col. §. si cer. pe. ℣ in
Leū qui ita. ℣ qui ita. ad fi. ℣. de ver. ob. vbi dicit no. q nunc intel-
ligis quid est hoc dictū: pacta incōtinenti apposita ex parte rei
inesse. qđ nunqđ amplius intelligisti: cū concordātijs quas alias
26 dedi. in. o. l. lecta. ¶ Item aduerte dum Bar. vult q qñ adem-
ptio sit in eodē testamēto qđ nō expedit circa ademptionem ali-
quid allegare nec probare: eo q ex ipso testamento iudici appa-
ret. Dicit Raph. cu. ex hoc apparere qđ Bar. intelligit de testa-
mēto in scriptis. Alij non tangunt ista esset magna restrictio q
rarissime ℣ quasi nunqđ fiunt testamenta in scriptis. Unde dico
q imo id est in testamento nūcupatiuo redacto ad scripturam
per manū notarij prout sit ℣ melius dixisset Raph. cu. qđ Bar.
intellexit si est scripta volūtas vt cōprehendat etiā testamētum
nuncupatiuū scriptū ℣ etiā codicillos. ¶ Tertio diligēter pon-
dero qđ ex hac doc. Bar. potes tollere vnū obiectum qđ obstare
videtur cōtra tex. nostrū. Nam si admittur ipso iure in alio testa
mento solēni ℩. si iure. ℨ. de leg. iij. ad quod dicit iste tex. ℣ hoc ante
impletū testamētū fecerit. Ista verba videntur esse frustratoria
ex quo etiā impleto testamento ipso iure possunt adimi legata
27 in alio testamēto solenni. ¶ Nā certe differentia est, vt hic no. de-
clarat Bar. q si adēptio fiat in eodē testamēto fit ipso iure adeo
q nō est opus q heres opponat aliquā exceptionē iuris vel fa-
cti q indici liquet de adēptione legati ex ipsa inspectione testa-
mēti secus qñ adēptio fieret in alio testamēto. Jmo. aliter rñdet
huic difficultati tex. quis de Bart. super hoc nō faciat mentio-
nē. nā dicit Jmo. q in alio est differentia q qñ ante cōpletum te
stamētum fit adēptio vł nec datū nec legatū iuris fictione pro-
pter instantaneā ademptionē. arg. l. lecta. in ver. dicebā. in fi. §. fi
cer. pe. facit. l. qui sic. ℨ. de sol. secus qñ adēptio fit ex interuallo in
alio testō solēni: tūc interim medio tpe legatū est datū sed post
ea ipso iure tollitur. ℣. l. si iure. ℨ. de leg. iij. ℣ sic habes primū fun
damentū Bar. cōtra gl. ℣ eius doctrinā. ¶ Adde aliud no. fun-
damentū qđ adducit idē Bar. ℨ istam gl. in. l. heredes palam. §.
28 si quid post. circa med. de testa. vbi dicit qđ in primo testamento
adhiberētur. xx. testes ℣ duo notarij cū tantum sint necessarij se-
ptem: rñ per secundum testamentū in quo adessent solū. vij. te-
stes tolleretur ipso iure primū nec attēderetur id qđ esset super-
fluū in primo: rita in proposito nostro ad ademptionē legatorum
sufficit codicillus qui etiā ab initio sufficiebat ad dandū legatū:
32 C. qñ lice. ab emp. dīce. ¶ pone modo qđ emptio sit deducta in sti-
pulationē tunc non pōt tolli per nudū consensum ipso iure. l. em
ptio. in fi. §. de rescin. ven. modo in proposito fateor quod legatū
potest relinqui nudo consensu in codicillis ℣ tunc ipso iure tolli-
tur per alios codicillos sed si legatum relinquitur in testamen
to qđ est magis solenne si postea adimitur in codicillis nō debet
tolli ipso iure: ℣ per istud fundamentum qđ mihi multū placet
posset defendi ista opi. cōtra Bart. ℣ magis cōem opi. ¶ Capio
gl. fi. in verb. etiguum. quam diuide in. viij. partes. In prima col
ligit no. ex tex. allegando cōcordātes postea formatat seq opp. sed
caue q oēs iste oppo. vadunt ℨ tex. dū dicit qđ minimum presta-
tur; preterq penul. oppo. que est de. l. si ita. ℣. fi. que vadit contra
tex. dū dicit ipso iure: ℣ sic debuit poni in precedēti gl. ¶ In ea.
gl. ibi: sed argumentū contra. ℨ. de reb. dub. l. si fuerit. gl. hic. ℣ ibi
soluit contrarium. d. l. si fuerit. ℣ bene: quod in ista. l. ambiguitas
33 versatur circa res ibi antē circa personas. ¶ Ratio diuersitatis
est qñ incertitudo versatur circa res faciliter cognoscitur quod
legatū sit maius, q qñ sit minus: vnde quādo testator legat duas
res ℣ postea admit vnū legatū: ℣ nescimus q voluerit adimere:
presumimus qđ voluerit maius adimere vt sic minus debeatur
q testator presumitur in minus grauare heredem quā possit, vt
dixi in tex. in vlt. no. non sic est qñ incertitudo est in psonis equa
charitate cōiunctis: ideo tunc in neutrius persona valet legatū.
¶ Ista ratione diuersitatis etiam tenet. d. Alex. hic. Sic ista ra
tio non vł esse generalis data equalitate rerum in bonitate ℣ in
pretio ℣ sic data paritate in rebus sicut in personis non videtur
q predicta ratio diuersitatis militet qñ ambe res essent equales
bonitate ℣ pretio non posset tunc cognosci que sit maior aut que
minima. Sed saluādo istam rationē diuersitatis dicas ℣ subtili-
34 ter ℣ bene: ¶ q in personis legatarijs qñ sumus in dubio presu
mitur inter eas equaliter affectiōis ℣ charitatis. l. si quis seruū.
§. fi inter duos, in verbo duo eiusdē nominis amici testatoris. ℨ.
de leg. iij. quando aliter nō appareret diuersitas meritorū iuxta.
l. nec adiecit. §. pro soc. Sed in rebus quādo sumus in dubio nō
potest nec debet presumi equalitas bonitatis ℣ pretij cum ex so
la inspectione rerū de facili discernatur differentia. l. si irruptio
ne. §. fini. regū. ¶ Cōtra. d. l. si fuerit. obstāt due magne difficul.
35 ¶ Primo ℣ dum loquitur de adēptione qđ propter incertitudinē
personarū adēptio nō vitiatur: in contrariū est de directo fortis
tex. in

tex. in. l. iij. §. si duobus. ℨ. de adim. leg. vbi tex. decidit de directo
Jzium q imo adēptio vitiatur propter incertitudinē personā-
rum qñ est incertū a qua' psona testator ademerit sicut dicit tex.
legatū vitiatur propter incertitudinē personarū. ad istud con-
trarium potes dupliciter rñdere. Primo ℩ gl. in. d. l. si fuerit.
quā sequūtur cōiter doc. ibi, ℣ do. Alex. hic q ibi vna ℣ eadē res
fuerat duobus simul legata, ideo adimendo vni censetur vtriq;
ademptum, sed in. d. §. si duobus. incertitudo erat circa res ℣ cir
ca personas erāt duo eiusdē nominis ambo vocabantur titius.
vni titio legauit domū: alteri titio legauit fundū. postea ademit
legatū factū titio. hic est duplex incertitudo persone ℣ rei, talis
incertitudo duplex bene vitiat. ℣ si diceret prout alias dicebā q
ista sol. diminat: q nō apparet magis in vna lege ℩ in alia, q di-
uersa res fuerit legata: q potes rñdere q istud satis apparet in
d. l. iij. §. si duobus. in verbo separatim. ℣ ibi glo. i. declarat q ibi
legauerat separatim duobus eiusdē nominis: q vni titio lega-
uerat fundum ℣ alij titio leguauerat domū, postea simpliciter ad
emit legatū factū titio: hic est duplex incertitudo de quo titio, ℣
sic de qua persona senserit. ité rei an velit adimere legatū fundi,
an legatū domus. ¶ Vel aliter ℣ secundo potes no. respondere
q tex. in. d. §. si duobus. cū misterio presupponit q testator duo-
bus q vocabat titius: separatim legauerat hoc modo, lego titio
de tali parētela funcū. Ité lego titio de alia tribu domū. sed in
d. l. si fuerit. legatum fuit factum simul: puta sempronius lego cē
tum. ita dicit ibi ex presse tex. in versi. sed si duobus. in verb. puta
sempronius. vł in primo casu si testator dicat adimo a titio non
valet ademptio: q nescitur a quo voluerit adimere, cū vtriq; se-
paratim sit legatū, a iste est propie casus. d. §. si duobus. sed in
secundo casu valet ademptio in vtroq; ex quo simul vtriq; lega
uit: ergo videtur de vtroq; intelligisse. a iste est propie casus. d. l. si
fuerit. iste est pulcher ℣ no. intellectus ad vtranque legem quem
postea reperi ponere Raph. cu. in. d. l. si fuerit. ¶ Secūdo circa.
d. l. si fuerit. multū dubitāt Jmo. ℣ do. Alex. ℣ Are. hic. quare ibi
legatū qđ est fauorabile factum duobus: propter incertitudinem
vitiatur, ℣ tū ademptio que est odiosa propter incertitudinem
vitiatur, prefertim in adimēdo legato libertatis qđ est fauorabi
le, ex pro solu. nihil boni afferunt qđ difficultatem submoueat. dic
prout alias dixi q in neutro casu legatū debetur sue loquamur
de legato incerto sive de ademptione incerta neutro casu legatū
debetur propter liberationē heredis. nam si legatū factū nō va-
let, propter incertitudinē personarū heres liberat a legato simili-
ter si ademptio vz in vtraq; persona similiter heres liberatur a
legato. ista est mera veritas ad illum tex. patet etiam in hoc tex.
iuncta. l. nummis. ℨ. de leg. iij. nā testator in dubio vł legare illud
qđ est minus: ℣ sic vł minus grauare heredē. l. vnū ex familia. §.
si rem. ℣. l. titia. §. qui in vita. ℨ. de leg. ij. ita hic adimendo in du-
bio vł ademptum id qđ est maius, vt sic id qđ est minus rema-
neat in legato: ℩ is de hoc vltimo multū dubitet Raph. cu. in
fi. ℣ relinquat cogitādū, ℣ sic vna ℣ eadē ratio producit istos effe-
ctus q licet videātur contrarij: ℩ tendūt ad idē. Et si opponere
tur fortiter de. d. l. iij. §. si duobus. potes dupliciter respondere
vt dixi in precedētibus. ¶ Limita. d. l. si fuerit. nō procedere fa-
36 cte pie cause. ℩ nā si reperiantur due ecclesie eiusdē nominis vel
eiusdē sancti, ℣ legetur simpliciter ecclesie sancte Marie cū due
reperiantur, legatū propter incertitudinē nō vitiatur, sed debet
pauperiori tex. est de hoc no. in. §. si quis autē vnū. in aut. de ec
clesia. ti. col. ig. ℣ ibi Ang. ad hoc no. illū tex. pro limitatione. d. l.
si fuerit. ℣ dicit qđ ibi est speciale in pio loco. Sed tu aduerte q
tex. in. d. l. si fuerit. in ver. ité si pluribus. ℣ seq. loquitur etiā in
37 legato libertatis ℩ q similiter vitiatur propter incertitudinē: ℣
tū libertas censetur esse pia causa. l. vni. circa fi. in verb. ad hanc
pietatis rationem. ℣ ibi Bal. ad hoc no. C. de cō. ser. ma. idem no.
Bar. in. l. proxime. §. i. ℨ. de his qui in test. delen. ℣ in. l. si vnus. C.
de test. cū alijs cōcor. vnde dic melius q tex. in. d. §. si quis autem
vnū. non loquit data paritate quia monasteria nō erāt equalia
cū alterū esset pauperius vt ibi dicit litera, ℣ ita etiā est de mēte.
d. Abb. in. c. indicante. de test. vbi subdit qñ esset paritas ecclesia
rum, tunc eps eligeret. item aduerte q predicta procedūt in pia
causa qñ est incertitudo personarum seu ecclesiarum. qñ autem
esset incertitudo rerū quid iuris sit statim videbimus. ¶ In ea.
glo. ibi. l. titia. §. fei. gl. ibi que cōiter tenetur ℩ Bart. rñdet qđ
ibi est speciale fauore religionis ℣ propter dignitatē legatarij. ſ.
templi. Tu aduerte q ibi non est aliqđ speciale, vt gl. ℣ Bar. di-
cunt. imo ille tex. concordat cum isto: ℣ nō est in aliquo cōtrarius
prout etiā est de mente Jmol. hic. nā in illo text. erat consuetudo
q dona fierent illi templo aut aurea aut argētea tantū, vt ibi di
cit litera, vnde si ibi heres tenetur prestare argentum vt decidit
ibi tex. certe prestat illud qđ est minus: ergo concordat cum isto
text. ℣ ly heres ibi vellet prestare enea non potest q testator pre-
sumitur fecisse legatum ℩ consuetudinem illius templi. l. sed ℣

si fuscepserit. §. liberis. ℨ. de iud. ℣. l. vel vniuersorum. ℨ. de pig. ac.
℣ sic non est verum q ibi debeatur mediocre. imo illud quod est
minus. Confirmo per illud quod no. tenet Bart. per. d. §. fei. a. in
38 l. si nō dum. C. de fur. ℣ bi determinat q si testator mandauit in
ecclesia fieri calicem nec explanauit pretium neq; materiā q in-
telligitur de calice honorabili ℩ consuetudinem illius ecclesie.
¶ Et aduerte q Bar. in. d. §. fei. a. grauiter errauit in intellectu
illius tex. nam vult Bar. q ibi intelligatur relictum illud quod
est maius ℣ pretiosius. ℣ per hoc infert ad duas decisiones quas
dicit vidisse de facto vt ibi per eum sequuntur de. Abb. Pet. de
Anch. ℣ Jmo. in. c. indicante. de test. Sed iste intellectus Bar. q̄
cano. inadueretenter sequūtur est evidenter erroneus: q ſi in illo.
§. fei. a. intelligit relictū illud qđ est maius ℣ pretiosius: ergo de
beret prestari aureū. ℣ tamen tex. ibi decidit argentum prestan-
dū: ergo manifestus est error Bart. qđ etiā reprehendit. d. Bal.
nouel. in trac. de dote. in. vj. parte. in primo legio. lxxiij. Adde pro
hoc facere illud qđ per. d. §. fei. a. decidit Bal. in. l. si quis ad decli
39 nandam. in. gvij. col. ad fi. C. de epis. ℣ cle. ℣ bi determinat quod
si testator mandat in capella sua fieri calicem vel crucē nec desi-
gnauit ex qua materia q ℨ fieri nō de vili materia, puta de pel-
tro vel auricalcho sed solū de argento qđ dicit tenēdum menti:
ergo non de auro cōtra Bar. ℣ Lano. Teneas ergo istam secun
dam sol. meā qđ. d. §. fei. a. concordat cum regula. l. nostre ℣ nō est
40 contrarius. ¶ Non omitto q tertio modo rñdet Bar. in. d. §.
fei. a. in fi. q bi p testatorē erat taxata certa qnātitas pecuniarū
que expēdi debebat: prout ibi dicit tex. in verbo ex libris cētum.
vnde ibi non est plus vel minus qđ inspiciatur. Credo q etiā in
hoc errauit Bar. ad illū tex. nā dū tex. ibi expresse dicit q signū
dei ibi fieret ex. c. libris. illud ex centum libris, significat pondus
qđ in pondere esset centū librarū. nō autē significat quantitatem
pecunie que expendi deberet. ℣ ita etiā reperio illum text. intelli-
gere do. Alnd. ℣. in. c. indicāte. in. ij. col. ad fi. de testa. vbi etiā
ipse in hoc reprehendit Bar. tenēdo istā sol. quam ego tenui ad
d. §. fei. a. cessat ad illū tex. alia difficultas de tex. in. c. de parte. de
censi. vbi Abb. formatat istam oppo. ℣ dicit q est difficile contra-
rium ℣ non tactum a doc. nā in. d. c. ex parte. est tex. q si legentur
aut voueātur ecclesie. ex. mensure frumenti ℣ in ciuitate habeātur
diuerse mensure intelligitur de minori: ergo fauore ecclesie non
intelligitur ℩ eum de maiori, prout in. d. §. fei. a. secundum erro-
neum intellectum Bart. ℣ rñdet ibi dupliciter do. Abb. Primo
q tex. in. d. c. ex parte. loquit in contractibus quādo quis vouit
ecclesie. sed dictus. §. fei. a. loquitur in vltimis voluntatibus. ista
41 prima solu. nihil valet: ℩ q bonū est argumentum de contracti-
bus ad vltimas voluntates ℣ econtra. l. feruum filij. §. eū qui cbi
rographum. ℣. l. que de legato. ℨ. e. Secundo sicut in vltimis vo-
luntatibus debetur illud quod est minimum ita etiā in cōtracti-
bus. l. fideinssorem. ℨ. man. l. si. vbi gl. ℨ. de pacto. stip. ℣ propterea
secundo modo respondet do. Abb. quod in. d. c. ex parte. legatū
illud veniebat applicandum personis ecclesiasticis: tunc minor
mensura debetur per rationem illius tex. nec clerici videātur ta
libus rebus nimiū auari, ℣ nimium mundanis rebus anbelare,
sed tex. in. d. §. fei. a. loquitur quando legatum venit applicandū
ipsi ecclesie in qua cessat dicta ratio. ℣ si ista sol. un est vera sequere-
tur quod in. d. c. ex parte. si legatū fuisset factū ipsi ecclesie quod
non intelligeretur de minori: tamen super hoc secundo reliquit
cogitandum. Sed tu reiectis istis sol. d. Abb. responde planius
quod tex. in. d. §. fei. a. cōcordat cum. d. c. ex parte. cum etiam in. d.
§. fei. a. debeatur illud quod est minus, vt. ſ. declarauit ℣ per ista
cum laude Dei remanet perfecte vt puto expedita ista lex.

1 ¶ Volūtas testatoris probata prenalet scripture in augmen
to ℣ diminutione legati.
Error in nomine appellatiuo de facili vitiat. ℣ nu. 6. nu. 9.
2 Minor summa quod insit in maiori etiam in conditionibus et
libertatibus. nu. 3.
3 Summa minor inest maiori ex proprietate sermonis ℣ nō ex in-
terpretatione.
4 Mandatum licet impleri debeat in forma specifica dicitur ta-
men impleri etiam quando pinguius adimpletur.
5 Verbum inesse, denotat proprietatem: verbum sum es est, deno-
tat veritatem.
7 Interpretatio fauorabilior quod fiat in institutione quam in le
gatis.
Conditio apposita in legatis statim cum quis potest debet ad-
impleri secus in institutione.
8 Arguere de maiori fauorabili ad minus fauorabile qđ nō liceat.
10 Tutoris appellatione licet veniat curator non tamen econtra.

1 ¶ Qui quartā. ¶ Volūtas testatoris proba-
ta prenalet scripture in aug-
mento ℣ diminutione legati. b. d. ¶ Ratio dubitan
di ad hunc tex. fuit quia error in nominibus appel-

¶ Nominib⁹. Adde. l. in vē ditionib⁹. de cōtrab. emp. ℣ in. l. si in noie. ℣ ibi Bal. ℩ testa. Bal. l. l. nō ideo. C. de ber. inst. Old. consi. cclvj. in ci. primum de quo queritur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

latiuis de facili vitiat vtrūq;.l.si quis in fundi vocabulo.ff.c.ita q̄ nō debenē nec omissus nec scriptū, vt ibi,sed in tex.nostro alia est appellatio dimidie,alia quarte:ergo videbat q̄ iste error deberet vtrūq; vitiare.ratio deci ledi ponit in tex.q̄ cū quarta insit dimidie ista habet conformitatem ratione continentie ex quo res significata per vnā realiter cōtinetur sub altera:& sic in summa q̄ erat legata inerat leganda:nō ergo sunt oīno diuersa,put vbi vna spes nō inerat alteri. ¶ †No.pīo qō in maiori summa ineſt minor siue loquamur in quātitate cōtinua siue in discreta:& sic siue loquamur quotitatiue siue quantitatiue,vt hic.& l.i.ff.stipulanti.vbi plene de materia.ff.de ver.oblī.& l.qui concubinam. ff.de leg.iij.& in l.cū furti.ff.de in lit.iurā.& in l.quoties.ff.sed si in totum.ff.de her.instī.& in l.si quis cū totū.ff.de exce.rei iudic. ¶ Adde q̄ ista regula etiā procedit vbi verba propie & precise debēt capi:†prout est in cōditionibus q̄ debēt impleri propie & in forma specifica.l.q hīdi.& l.meuius.in pīn.ff.de cōd.& demō. vnde si libertas fuerit relicta seruo si dederit quinq; heredi, dādo.viij.implet conditionē.tex.est no.in.l.iij.ff.si plus.ff.de statu lib.quē tex.alle.Are.hic.& per istū tex.infert idē Aret.in.d.l.ff. si stipulanti.q̄ in maiori summa ineſt minor ex ppietate sermonis:& non ex interpretatione cōtra Ray.& Jmo.ibi.Tu posses rīdere ad illū tex.defendēdo Jmo.ex doctrina Bar.in gl.l.gallus.ff.& quid si tantū.ff.de lib.& posth.q̄ qui apponit cōditionem vult q̄ adimpleatur specifice aut in effectu facti equipollentis, testator ergo in.d.ff.si qs volnit qō in effectu adimpleret,put fit qñ pinguius adimplet†sicut in simili,lz forma mādati sit diligēter attēdēda.l.diligēter.in pīn.ff.mā.c.per tuas.de arb.adeo q̄ omne id qō fit preter formā cōmissionis est ipso iure nullum.l. item eorū.ff.sed si ita.& ibi Bart.ad hoc no.ff.qō cuiusq; vniuersī vē adimpleri ī forma specifica qñ pinguius adimpletur.tex. est.in.l.si quis mihi bona.ff.pe.in ver.si ex parte.& ibi ¶Dod.no. ff.de acqui.her.& d.Alleg.in.l.si qs impuberē.C.de iur.deli.Sed ista cōclusio Are.q̄ in maiori summa cōtineat minor ex ppietate pōdera tex.hic.& in oībus cōcordantibus.& adducti⁹ dum vtit verbo ineſſet.†q̄ verbū ineſt significat ppietatē,vt p Bar. in.l.maritus.ff.legis iulie.ff.de adul.verbū eñ sum es est,importat veritatē eo q̄ demōstrat substātiā ſm Bal.in.l.que fortuitis. in.iiij.col C.de pig.act. ¶ In gl fi.lz Bar.& Ang.hic teneant q̄ valeat legatū solū in minus cū distinctione de qua per eos:& tamen vltimam opi.gl.q̄ valeat in plus tenent alij oēs per tex.in l.quoties.ff.sed si nō in corpore.allegatum in gl.ad arg.Bart.q̄ †error in noie appellatiuo vitiet rūdent q̄ est verū in appellatiuis omnino diuersis & differentib⁹.secus est in errore quātitatis & sic in his que habēt se vt excedētia & excessa vel vt totū & pars, & istam partem tene. ¶ Aduerte tū defendendo Bar.posse rīderi.ad.ff.sed si nō in corpore.aliter quam respondeat Bar.diuinando q̄ licet ibi istud disponatur in institutionibus nō sequit ergo idē & in legatis†cū fauorabilioꝛ fit interpretatio in institutione quā in legatis,vt est gl.in.l.si plures.in gl.ſi.ff.de cōd.inst. Bar.in.l.sub conditione.post gl.ibi.ff.de here.instī.probatur.in l.pe.ff.i.iuncto.ff.illo.C.de necessa.seruis her.instī.facit qō in legatis cōditio apposita dz statim impleri q̄ primū potest alias habetur pro defecta.l.hec cōditio.si in capitolium.ff.de condi.& demon.& tamen secus est in institutione.gl est no.in.l.si quis instituatur heres in diem.in pīn.ff.de her.instī.Bar.in.d.ff.hec condition†nō ergo est licitū arguere a magis fauorabili ad minus fauorabile & sic de institutione ad legatum:tū posses rīdere q̄.d.l. quoties.ff.sed si non in corpore.non fundat se in fauore institutionis,sed in ratione que est etiam generalis ad legata.& q̄ minus est scriptū q̄ fit nūcupatū. ¶ †Jte aduerte q̄ licet Jmol.& oēs ¶Dod.hic teneāt q̄ in noibus appellatiuis error non vitiat qñ nō est magna diffōrmitas,put dz gl.in.l.librorū.ff.q̄ tū cassius. p illū tex.ff.de leg.iij.Bar.& alij scribentes.in.d.l.si quis in fundi vocabu.Tu in contrariū allega fortem tex.in.l.tutores.ff.de admi.tut.vbi si pater in testamento filijs suis impuberibus dederit aliquē in curatorē cū deberet dare tutorē:iste error vitiat: & tamen ibi non est magna diffōrmitas,patet q̄ curatoꝛ generaliter ponitur pro tutore.& ibi glo.in verb.ad curatorē.in aut. vt hi qui obli.& sic inter ista noīa appellatiua curatoꝛ & tutoꝛ est modica diffōrmitas.& tū ille error vitiat.& lz Bart.ibi dicat q̄ sub nomine tuto.bene cōprehendatur curatoꝛ.l.pater seuerinā. ff.conditionū verba.ff.de condi.& demon.tamē secus sit econtra per rationem de qua ibi per eum istud non videtur bene dictū. per.d.ff.& in.l.cū illa glo.in verb.ad curationem. Jte aduerte q̄ non videtur multum facere q̄ in isto tex.sit aduersatiua cum copula prout dicit Bar.q̄ dato q̄ in hoc tex.sit copula respondetur qō importat identitatem iuris quo ad validitatem legati vt quemadmodum in superioribus non obstante errore sustinetur legatum:ita etiam sit in isto ver.sed & si.non autem importabit identitatem iuris respectu portionis debende.

a ¶ Numerus pluralis. Adde doc.in.l.fal ka.ff.de cōdi.& de.Doct. in.l.non est.ff. de ver.sig.& in l.quisquis.C. de Jmp.& alī. substi.& in.l.ff. C.de condi.in ser.

1 ¶ Nomina collectiua vt est nomen filiabus inducunt coniunctionem verbalem & sic ius accrescendi.
Jus accrescēdi q̄ nō habeat locū in legato facto pro alimētis.
2 Tagatio impedit ius accrescendi.
3 Jus accrescendi q̄ nō habeat locū in dispositionibus limitatis.
4 Numerus pluralis q̄ verificetur in singulari.

1 **Si quis vnam.** †Not.q̄ nomina collectiua vt est nomen filiabus,inducūt cōiunctionem verbalē & sic ius accrescēdi.ratio istius not.abilis est q̄ vna cōceptione verborū sunt cōiuncti.facit.l.interdū.in pīn. ff.de her.instī.& in.l.si pater.ff.de vulg.& pup.& in.l.seq.ff.si.vbi ponit Bal.ſ.eo.Bar.in.l.re coniuncti.in.vj.col.ſ.de leg.iij.† Limita istum tex.& similes nisi legatum fuisset relictum pro alimētis tunc nō esset locus iuri accrescendi.tex.est not.in.l.dōs.ff.de vsufr.facit.l.pe.ff.si in ff.ad leg.fal.no.in.l.liberis.ff.de alī.& ciba.leg.ratio istius fallentie est ſm Bald.in.d.l.dominus.ff.q̄ relictum alimētorum naturaliter est tagatum.& regula est quod tagatio impedit ius accrescēdi.Lucius.que habebat.ff.ad trebel.per q̄d tex.ita no.Bal.in.l.si arrogator.in pīn.& de adop.& in repe.l.j.in.vij.col.C.de sac.san.eccle.Lud.ro.in.l.j.in pīn.ff.si quis ius di.non obtem.alibi.per illū tex.dicit Bal.in.l.j.in vlti. col.C.de secū.nup.quod in dispositionibus limitatis non habet locum ius accrescendi. ¶ †Secundo no.ſm do.Alleg.q̄ numerus pluralis verificat in singulari de quo late dixi.in.l.gallus. ff.quid si is.ff.de lib.& posth.vbi multa cumulani circa istud no. item dic quod in isto tex.iste numerus pluralis a princi.verificatur in duabus.

1 ¶ Qui non admittitur ad partem sed admitti speratur interim facit partem & impedit ius accrescendi.
2 Jus accrescendi vt habeat locum requiritur q̄ portio coheredis funditus & ipso iure deficiat.
3 Legatum si est duobus coniunctim vnus non potest petere totum licet alter interim differat petere.
4 Pendentia spei non impedit venientem ad totum per ius non diminuendi quando est coniunctio realis.

1 **Si duobus res.** †Qui nō admittitur ad partē sed admitti speratur interim facit partem & impedit ius accrescendi.h.d. ¶ No.primo q̄ ius accrescendi cessat qñ coniunctus non est in rerum natura sed speratur.Et quo ceraliter no.qō sola spes & sola potentia impedit ius accrescendi.fa-
2 cit.l.si duōs stichus.ſ.eo.Limo ad hoc vt habeat locum ius accrescēdi requiritur q̄ portio coheredis & fundus ipso iure deficiat. nam & solum ope exceptionis non est locus iuri accrescendi.glo. est no.in.l.si duo.in pīn.quam Bar.ibi reputat mirabilem.ff.de iure.& ibi dixi. ¶ Secundo not.in verbo,solam partem, ſm do. Alleg.† q̄ si duobus legatum est coniunctim,vnus nō potest pe-
3 tere totum licet aliter interim differat petere quod est verum qñ isti legatarij fuerunt coniuncti verbis,secus si fuissent disiuncti verbis coniuncti tamen re tunc vnus solus altero differente posset totum petere.tex.est.in.l.vnica.ſ.vbi autem.in ver.si vero nemo alius.C.de cadu.tol. Ratio est q̄ tunc fermo testatoris videtur attribuere cuilibet rem insolidum eoipso quod eos recōgnit. Idem si essent coniuncti re & verbis simul:q̄ tunc etiam fermo testatoris videtur attribuere rem cuilibet insolidum ſm Cy. in.ſ.vbi autem.qui per hoc subdit quod Dy.eo audiente male exemplificabat istum tex.in coniunctis re & verbis simul quia solum debet intelligi in his qui tantū verbis sunt coniuncti q̄ est notabile pro limitatione huius tex.ſm do.Alex.qui dicit doc-
4 non tā gere hoc.Et sic no.corelarie ex predictis † q̄ pendentia spei nō impedit venientē ad totū per ius nō diminuendi & sic q̄ est cōiunctio realis secus si verbalis tantū.Et ita distinguit gl. no.in.l.si.ff.si pars her.pe.Et ita etiam limitant istum tex.Bal. Jmo.& Raph.cu.hic licet do.Alex.dicat docto.nō tangere,sed Are.ponderat in contrariū subtiliter istū text.vbi eadē res fuit legata duobus coniunctis sine expressa distributione partium: ergo erant coniuncti re & verbis.l.triplici.ff.de ver.sig.declarat gl.magist.in.l.ſ.ff.de vsufru.acer.& sic vnicuiq; videbatur facta tum legatum insolidum & tū natus nō admittitur ad totū,similis tex.in.l.plane.ſ.si coniunctim.ſ.eo.vbi dicetur & contrarium Bal.in.d.ſ.vbi autē.alias oportet diuinare & restringere istum tex.& dicere quod erant bene coniuncti verbis non re.

1 ¶ Onus iniunctum heredi & alteri qui non est heres debetur a solo herede.
2 Limitatio ad.l.ab eo.C.de fideic.vt non habeat locum quando legatum coniunctim est relictum.
3 Testator si habebat bona cōia pro indiuiso cum fratre & reliquit vxori alimenta de bonis communibus sibi & fratri q̄ totus relictum debebitur ab herede de parte testatoris.
4 Collecta si imponāt quibuscūq; locis vel villis,& aliquis sit exemptus:

ptus tota collecta debeatur ab alijs non priuilegiatis.
5 Onus quando imponitur ville vel ciuitati simpliciter:alij tenētur soluere illud pro illo qui non tenetur soluere.
Uno rustico non existente soluendo exigitur ab alijs.
6 Institutus non videtur grauatus propter grauamen quod ab aliquo relinquitur.
7 Dispositio negatoria non vitiatur quādo partem solam dispositionis respicit.
8 Copula posita inter plures quorum aliqui possunt grauari et aliqui non:tunc non diuidit onus inter eos.secus quando est posita inter oneratos:quia diuidit onus in viriles.
9 Legatum vnum quādo relinquitur a duobus nominatim: tūc vno repudiante debetur ab altero.
10 Argumentū de pīo non scriptis ad quasi caduca q̄ sit bonum.
11 Coheres q̄ ita demum teneatur ad legatum pro parte coheredis si pars eius ad eum peruenerit.
12 Substitutus veniēs ex expressa voluntate testatoris vt facit cessare ius accrescendi ita veniens ex tacita substitutione.
13 Dic tex.q̄ procedit in casibus in quibus non haberet locū ius accrescendi inuito herede.
14 Unus heredum si esset grauatus nominatim onere legati alimentorum portio deficiens accrescit cum tali onere.
15 Legatum ad pias causas q̄ equiparatur legato alimentorum.

1 **Heres.** †Onus iniunctum heredi & alteri qui nō est heres debet a solo herede.h.d.ſm do.Alleg.q̄ numerus pluralis verificat in singulari de quo late dixi.in.l.gallus. ff.quid si is.ff.de lib.& posth.vbi multa cumulani circa istud no. item dic quod in isto tex.iste numerus pluralis a princi.verificatur in duabus.
¶ Qui non admittitur ad partem sed admitti speratur interim facit partem & impedit ius accrescendi.
Jus accrescendi vt habeat locum requiritur q̄ portio coheredis funditus & ipso iure deficiat.
Legatum si est duobus coniunctim vnus non potest petere totum licet alter interim differat petere.
Pendentia spei non impedit venientem ad totum per ius non diminuendi quando est coniunctio realis.
Si duobus res. †Qui nō admittitur ad partē sed admitti speratur interim facit partem & impedit ius accrescendi.h.d. ¶ No.primo q̄ ius accrescendi cessat qñ coniunctus non est in rerum natura sed speratur.Et quo ceraliter no.qō sola spes & sola potentia impedit ius accrescendi.fa-
cit.l.si duōs stichus.ſ.eo.Limo ad hoc vt habeat locum ius accrescēdi requiritur q̄ portio coheredis & fundus ipso iure deficiat. nam & solum ope exceptionis non est locus iuri accrescendi.glo. est no.in.l.si duo.in pīn.quam Bar.ibi reputat mirabilem.ff.de iure.& ibi dixi. ¶ Secundo not.in verbo,solam partem, ſm do. Alleg.† q̄ si duobus legatum est coniunctim,vnus nō potest petere totum licet aliter interim differat petere quod est verum qñ isti legatarij fuerunt coniuncti verbis,secus si fuissent disiuncti verbis coniuncti tamen re tunc vnus solus altero differente posset totum petere.tex.est.in.l.vnica.ſ.vbi autem.in ver.si vero nemo alius.C.de cadu.tol. Ratio est q̄ tunc fermo testatoris videtur attribuere cuilibet rem insolidum eoipso quod eos recōgnit. Idem si essent coniuncti re & verbis simul:q̄ tunc etiam fermo testatoris videtur attribuere rem cuilibet insolidum ſm Cy. in.ſ.vbi autem.qui per hoc subdit quod Dy.eo audiente male exemplificabat istum tex.in coniunctis re & verbis simul quia solum debet intelligi in his qui tantū verbis sunt coniuncti q̄ est notabile pro limitatione huius tex.ſm do.Alex.qui dicit doc-
non tā gere hoc.Et sic no.corelarie ex predictis † q̄ pendentia spei nō impedit venientē ad totū per ius nō diminuendi & sic q̄ est cōiunctio realis secus si verbalis tantū.Et ita distinguit gl. no.in.l.si.ff.si pars her.pe.Et ita etiam limitant istum tex.Bal. Jmo.& Raph.cu.hic licet do.Alex.dicat docto.nō tangere,sed Are.ponderat in contrariū subtiliter istū text.vbi eadē res fuit legata duobus coniunctis sine expressa distributione partium: ergo erant coniuncti re & verbis.l.triplici.ff.de ver.sig.declarat gl.magist.in.l.ſ.ff.de vsufru.acer.& sic vnicuiq; videbatur facta tum legatum insolidum & tū natus nō admittitur ad totū,similis tex.in.l.plane.ſ.si coniunctim.ſ.eo.vbi dicetur & contrarium Bal.in.d.ſ.vbi autē.alias oportet diuinare & restringere istum tex.& dicere quod erant bene coniuncti verbis non re.
¶ Onus iniunctum heredi & alteri qui non est heres debetur a solo herede.
Limitatio ad.l.ab eo.C.de fideic.vt non habeat locum quando legatum coniunctim est relictum.
Testator si habebat bona cōia pro indiuiso cum fratre & reliquit vxori alimenta de bonis communibus sibi & fratri q̄ totus relictum debebitur ab herede de parte testatoris.
Collecta si imponāt quibuscūq; locis vel villis,& aliquis sit exemptus tota collecta debeatur ab alijs non priuilegiatis.
Onus quando imponitur ville vel ciuitati simpliciter:alij tenētur soluere illud pro illo qui non tenetur soluere.
Uno rustico non existente soluendo exigitur ab alijs.
Institutus non videtur grauatus propter grauamen quod ab aliquo relinquitur.
Dispositio negatoria non vitiatur quādo partem solam dispositionis respicit.
Copula posita inter plures quorum aliqui possunt grauari et aliqui non:tunc non diuidit onus inter eos.secus quando est posita inter oneratos:quia diuidit onus in viriles.
Legatum vnum quādo relinquitur a duobus nominatim: tūc vno repudiante debetur ab altero.
Argumentū de pīo non scriptis ad quasi caduca q̄ sit bonum.
Coheres q̄ ita demum teneatur ad legatum pro parte coheredis si pars eius ad eum peruenerit.
Substitutus veniēs ex expressa voluntate testatoris vt facit cessare ius accrescendi ita veniens ex tacita substitutione.
Dic tex.q̄ procedit in casibus in quibus non haberet locū ius accrescendi inuito herede.
Unus heredum si esset grauatus nominatim onere legati alimentorum portio deficiens accrescit cum tali onere.
Legatum ad pias causas q̄ equiparatur legato alimentorum.
**

Universidad de Deusto
Biblioteca

res duobus coniunctim,ꝛ non erat distributio expressa partiū:
3 ergo erant coniuncti re ꝛ verbis,vt ibi dixi. ¶ †Scōo infertur
secundū Bald.ꝛ ff.dod.hic esse tex.clarum ꝙ tacita distributio
partium non sufficit vt aliqui dicāt disiuncti re sed requiritur
4 expressio distributionis ipsarū partiū. Ex hoc †tertio infertur
a ꝙ non idem operatur tacitum ꝙ expressum:ꝙ videtur cōtra
regulam.l.cum quid.cum simi.ff.si cer.pet. ¶ Capio gl.in ver-
bo expressisset quam diuide in quatuor partes. In prima declarat
text. In secunda opponit ꝛ soluit. In tertia remouet aliud
contrarium. In quarta colligit notabile ex tex.secunda ibi,sed
contra.ē.de vsufr.accre.tertia ibi,ꝛ sic etiam soluitur.quarta ꝛ
vltima est ibi. Item nota quod non facit partem. ¶ In ea.glo.
ibi quinmo in.l.pen.a diuersis erat singulis legatū. Cum ista
5 b solutione trāseunt cōmuniter Doc.ꝛ pro ea facit ratio:† qꝫ dī-
ctio singulis ibi posita denotat separationē.l.huiusmodi.ff.re-
j.eod.tu caue.licet ista solutio possit procedere quo ad primum
responsum illius tex.non procedit quo ad secundum.in versic.
non minus.vbi erant coniuncti verbis licet disiuncti re.ꝛ idem
6 in.o.l.i.in.ij.responso.eo.ti.† vnde forte posset attentari ꝙ aliud
sit in legato vsufructus qui semper desiderat redire ad ppri-
etatem vt non ita de facili habeat locum ius accrescendi ꝛ de il-
lo ibi loquitur aliud sit in legato proprietatis,vt hic cum con-
cord.Non pono tamen pro constanti,et ad intellectum illius.l.
pe.vide ibi per Alberi.

1 ¶ Postbuma quando de ea est facta mentio in testamento ꝙ
venit in legato facto filiabus,et vide infra nu.26.vbi videtur.
tene contrarium.
2 Verbum ambiguum in vna parte testamenti positum ꝙ decla-
ratur per alia que idem testator dixit in eodem testamento.
3 Testator qui in principio vel fine testamenti fecit mentionem
simpliciter de filio si in eadem dispositione dixit de masculo sem
per censetur dixisse de masculo.
4 Una pars alternatiue dubie ꝙ declaratur per alteram.
5 Promissio nuda reperta in libris mercatoris suppletur a cau-
sa que colligitur a scripturis precedentibus in eodem libro.
6 Factum inter vinos si est dubium qua mente fuerit factum:de-
claratur ex verbis prolatis in vltima voluntate.
7 Notarius ly non tenet dare legatario nisi particulam testamen-
ti in qua continetur suum legatū:tū tenet dare qñ esset dubium
etiam aliam particulam per quam declaratur legatū dubium.
8 Legatum factum filiabus ꝙ non cōprehendit postbumam de
qua non est facta mentio in testamento.
9 Testator substituens aliquem ꝛ eius filios quod intelligitur de
tunc natis ꝛ non de postbumis.
10 Postbumus vere proprie est qui nascitur post mortem testato-
ris,ꝛ in eo habet locum hec lex.
11 Legatum factū filiabus pro dote filio masculo instituto:quod
12 Legatum factum ecclesijs ciuitatis quod non trahitur ad ec-
clesias postea constructas.
13 Priuilegium exceptionis concessum ecclesijs alicuius ciuita-
tis extenditur ad ecclesias postea edificatas.
14 Legatum si est factum filijs ꝙ non intelligitur etiā factum filia
bus,nisi in aliqua parte testamēti fecerit mentionē de filiabus.
15 Intelligit hoc verum stante statuto quod filijs masculis ex tan
tibus non succedant femine.
16 Dispositio testatoris debet regulari secundum statuta loci lo-
quentia etiam ab intestato.
17 Femine non veniūt appellatione descēdentiū vel possessorū qñ
statutum est in loco quod extantibus masculis non succedant.
18 Stante statuto ꝙ verba testamentorum intelligantur prout ia
cent tunc in legato facto filijs non veniunt femine.
ff.Masculinum non comprehendit femininum ex propria signi
ficatione sed ex interpretatione.ꝛ nu.21.
Tacita substitutio pupillaris ꝙ non cōprehendatur in expres
sa vulgari stante statuto ꝙ verba testamentorum intelligantur
prout iacent.
19 In legatis causatur affectio propter benemerita legatarij.
20 Affectio in legato facto filiab⁹ ꝙ nō censet ꝓpter benemerita.
22 Pater magis diligit filios masculos quam feminas.
23 Postbuma an veniat in legato facto filiabus quando testator
habebat amplum patrimonium.
24 Postbuma an veniat in legato facto filiabus si testator aliquo
modo sciuisset vxorem prægnantem.
25 Nominatio declarat scientiam.
27 Conditio si qñꝫ liberos habuerit verificatur in postbumo.
In fideicommisso si decesserit sine liberis quod veniant postbu
mi etiam nati post testamentum.
28 Modica disparitas affectionis non debet causare diuersita-
tem affectus.

29 Postbuma semp habeē pro iā nata qñ tractat de eiꝰ cōmodo.
30 Argumentum a contrario sensu ꝙ non sumatur quando resul-
tat absonus intellectus.
31 Conditio denotat causam finalem.
32 Lex ista.ꝛ.l.qui quartam.ff.si.ē.eo.an loquatur de filijs extra-
nei vel ipsius testatoris.
Legatum quod fit extraneo,fit ob benemerita.
33 Clausula codicillaris an possit operari rupto testamento prete
ritione postbumi ignoranter preteriti ad conseruationem lega
ti etiam post postbumo facti.ꝛ nu.33.
34 Postbumi appellatione in institutione quando veniant post
humi postea nati ex alia vxore.
36 Legata facta ī codicillis nō rūpūt agnatiōe postbumi ꝑteriti.

1 **Qui filiabus.** †In legato facto filiabus
venit postbuma si de ea sit
facta mentio in aliqua parte testamēti.b.d.Sūmā-
do ter.affirmatiue ꝑut loquit.ꝛ Bar.summat.ratio
aūt negatiue,vt faciunt Jmo.ꝛ ff.dod.qꝛ illud negatiue venit
solū sumēdo argumentū a cōtrario sensu:ꝙ an sumi possit in-
2 fra dicetur. ¶ Nō.i.fm Bar.ꝛ doc.ꝙ verbum ambiguum b po
b sitū in vna parte testamenti declaratur per alia que testator di-
xit in eodē testamēto,ꝛ sic vna pars testamēti ambigua decla
tur ex his que scripta sunt in alia ꝑte testa.l.si seruꝰ plurīū.ff.
j.eo. ¶ Adde primo ꝙ idem est in dispositione legis vel statuti:
qꝛ verbum ambiguū positum in vno capitulo declaratur ꝙ ver
ba posita in aliis.l.vtrūq; in ꝓin.ꝛ ibi Bar.Bal.ꝛ Ange.ad hoc
no.ff.de peti.here.l.quēadmodū.§.hec verba.ꝛ ibi Bar.ad hoc
no.ff.ad.l.aquil.Bal.in.c.ij.requiris.in vlti.col.de app.Secun
3 do singulariter addeē† ꝙ si testōr in ꝓin.vel in fine testamēti fe
cit mentionem de filio simpliciter:tamē ex quo in eadem dispo
sitiōe fecit mētionē de masculo:videē ꝙ semper intellexerit de
masculo:eo qꝛ verba precedentia dubia capiū intellectū ꝛ de-
claratiōe a sequentibus,vt hoc tex.ē.d.l.si seruus plurium.§.
fi.ꝛ.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi.tri.cleoꝙ le.Ita singulariter tenet
do.Ubo.in cōsi.cxxvij.ꝙ incipit,videē primo ꝙ sic.in vlt.co.in
j.vol.lz Zium in eisdem terminis tz Jo.de ana.in consi.cxxij.ꝙ
incipit ad approbandā ꝛ corroborandā cōclusionē.vbi formali
ter dicit esse multū pōderādum ꝙ ex quo testator in duab⁹ sub
stitutionibus expressit de masculis in alia vero tertia qꝫ sit An
tonio nequaꝙ exp̄ssit de masculis fz simpliciter dixit filijs cer-
te Zium expresse percipitur quod in ista tertia intellexit etiam
de feminis ex quo nō dixit masculis sicut in precedentib⁹.ar.c.
nonne.de ꝓcess.ꝛ.l.cum ꝓtor.ff.de iudi.Item si voluisset so
lū intelligere de masculis erat facile exprimere masculis sicut
4 in preceden.l.vnica.§.fi.C.de cad.tol.c.ad audientiam.de decī.
No.diligēter qꝛ habuī sepe consulere in facto de hoc. ¶ †Quar
to addeē ꝙ vna pars ex alternatiuis declarat alterā partē alter-
natiue ex rationis dubiā.ter.est in.l.j.ff.de re.du.quē ad hoc not.
Lu.ro.in consi.ccxlj.incipiē.ꝓmissorum doc. ¶ Quinto addeē qō
singulariter tenet Jo.an.in tit.de depo.super rub.ꝙ promissio
nuda que reperit in libro mercatoris supplet a causa qꝫ pōt col-
ligi ex scripturis precedētibus in eodē lib.refert ꝛ sequit Are.in
5 l.criticū.ff.de ver.ob.ꝛ facit qō statim.j.dicā. ¶ †Sexto addeē ꝙ
qñ voluntas testatoris est dubia pōt ꝓbari ꝛ declarari per alia
sua scriptura priuata puta per epistolā.tex.habes ꝛ exēplū in.l.
alimēta.§.j.ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ff.de alimen.lega.facit.l.nefe-
nius.ff.de nego.gest.facit etiā qꝛ vna scriptura aliqñ declarat ꝙ
aliā.l.si quis ex argētarijs.§.si titiū.vbi Bal.not.ꝛ ibi dixi.ff.de
edē.no.Bal.in.c.quditis.in.ij.col.p illū tex.de ꝓscrip.similiter
vnū statutum interꝑetatur ꝛ declarat ꝑ aliud fm Bal.in.c.j.
6 de ꝓscri.ꝛ in.l.oēs populi.in.gv.col.ij.de iust.ꝛ iur. ¶ †Septi-
mo addeē ꝙ si est dubium qua mēte aliquid sit factū inter vinos
declaraē ex verbis prolatis in vltima volūtate.tex.est no.cū gl.
in.l.ygoti.§.fi.ff.de leg.iij.ꝛ ibi Bar.dicit quod est nouus casus.
7 ¶ †Secūdo no.fm Bar.Ang.ꝛ alios qō licet per notariū non
debeat dari copia legatario nisi de particula testamēti que tan
git sūū legatum.l.argētarius.§.edi.vbi docto.not.ff.de edend.
Bar.in rub.ff.de ope.no.nūcia.tū etiam debet dari copia alte-
rius partis in qua ponatur aliquid per qō declareē verbū am-
biguū ipsius legati.vū in isto tex.si postbuma nata velit petere
legatū ꝛ dicere quod testator de qua ipsa senserit legādo filiab⁹
debet notarius dare non solū capitulū legati facti filiabus,sed
etiā omnem illā partē in qua testator fecit mentionē de postbu
ma.facit qō vult Bar.in.l.gallus.§.idem credēdum.ff.de lib.ꝛ
postbu.allegādo.l.si quis ex argentarijs.§.initium.ff.de edend.
8 ¶ †Tertio no.ex tex.ibi,si mentionē.ꝙ per legatum factum fi-
liabus non cōprehenditur postbuma de qua non est facta men-
tio in testamento.de quo tū latius disputabitur in gl.Adde qō
per istum tex.consuluit Bar.in consi.suo incipi.Bonaventura
9 cōdidit testamentū † ꝙ si testator substituat aliquē ꝛ eius filios,
intelligitur

intelligitur de natis tūc non aūt de postbumis,de quibus nul-
la est facta mētio in testamēto. ¶ Limita istū tex.ꝓcedere in ve
re postbumo qui nascit post mortē testatoris:qui dicit ꝓprie
postbumus.l.iij.§.i.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.ff.de iniust.rup.glo.in.l.gal-
lus.in ꝓin.in verbo postbumos.ꝛ ibi Bart.cū simi.ff.de liber.ꝛ
10 postbu.† nō aūt procederet in nato post testm ante tamē mortē
testatoris qui etiā postbumus dicit.o.l.iij.§.ex his.cum sequē.
ꝛ est glo.ordi.in rub.C.de postbu.ber.insti.nā talis postbumus
indistincte dz admitti ad legatum factū filijs.l.si cognatis.ff.de
reb.dub.l.cum ita legatū.§.j.j.ti.j.ꝛ ita tenet do.Alex.hic.ꝛ an-
te eum Rapha.cu.hic.in fi. ¶ Tu confirma clara ratione:ꝙ ex
quo natus est viuo testatore licet post testamentum ergo in eo
cadit filialis affectio:qꝛ fuit in rerum natura vivo testatore,ꝛ sic
testatoꝛ eum vidit ꝛ dilexit:ergo debet admitti cū alijs filijs vel
filiabus.ꝛ sic militat ratio cōmunis.de qua.j.in gl. ¶ Secūdo li
mita fm Pau.de ca.qñ legatum consisteret in eo ad qō legans
11 teneret ex necessitate:puta si legaut filiabus pro dotibus centū
pro qualibet earum instituto masculo:tūc venirent etiam post
hume que postea nascētur,siue erant in vtero tpe testamēti sive
non:eo qꝛ necessitas parēt ad nascituras sicut ad iam natas.f si
cut videmus in donatione tutele que fit causa filiationis,ꝛ illa
est par in vtrisq;.l.si quis filiabus.de test.tu.allegata in gl.idem
sequuntur do.Alex.ꝛ Are.hic.Pro ista limitatione ponderat
do.Alex.idē sentire Bar.hic in fi.recte intuenti.oū vult ꝙ licet
legatū non cōprehēdat postbumā:tū institutio facta filiabus fa
cit cōprehēdi postbumā:qꝛ ad instituendā de necessitate tenebat
alleg.l.placet.ff.de libe.ꝛ postbu. Tu caue ꝙ illud procederet in
institutione respectu legitime tm,ꝛ non vltra.l.cū querit.ꝛ.l.pa
rentibus.C.de inof.test.alias limitationes habes ex cōiecturis
quas hic tradit Bar.ꝛ vbi dicē. ¶ Quarto no.ex isto tex.arg.
12 fm Bal.Jmo.ꝛ ff.dod.† ꝙ si testator legat aliquid ecclesijs ci
uitatis nō intelligitur legare ecclesijs postea cōstructis.facit bū
tex.in cle.literas.de rescrip.facit etiā ꝙ vult gl.ꝛ ibi clarius doc.
a in.c.cum capella.de priui.ꝙ priuilegium cōcessum monasterio
ꝛ capellis suis nō extēdit ad capellas postea quesitas.facit etiā
tex.cū gl.in.l.nō modus.C.de serui. ¶ Tu aūt in cōtrariū alle-
ga tex.in.c.qꝛ circa.de priuile.vbi priuilegiū cōcessum vni eccle-
sie super ꝑalibus decimis nō solūdis,extendit etiam ad pos-
sessiones vel ꝓdita postea acquisita.ꝛ per illū tex.decidunt Cy-
13 Bay.ꝛ Rapha.Fulg.in.l.placet.C.de sac.san.eccle.† ꝙ priuile-
giū exceptionis seu immunitatis cōcessum ecclesijs talis ciuita
tis extendit etiā ad ecclesias edificatas post cōcessionem priuile
gij,ꝛ ita videē tenere Bar.in.l.damni.§.fi is qui vicinas.in fi.cū
suis ꝓcor.ff.de dā.infe.ꝛ stringe qꝛ si simul ꝓcedit in priuilegijs.
in quibus sit stricta interꝑetatio.c.olim tibi.de verbo.sig.ꝛ.l.si
cum gl.ff.de cōsti.ꝓin.fortius procedet in legatis ꝛ vltimis vo
luntatib⁹ in quibus sit benigna interꝑtatio.l.in testamētis.de re.
iur.c.cū dilecti.de do.Adde facit tex.in.c.ex parte.iucto.c.pen.
de decimis.vbi priuilegiū exēptionis cōcessum certis religiosis
super collectis vel decimis nō solūdis etiā ad ꝓiudiciū paro-
chialis ecclesie,ꝛ sic tertij,cōprehēdebat futura nisi fuisset post
ea facta ꝓuisio per.o.c.pen.Et ista iura sic inducit Joā.an.de
imo.in.o.j.si is qui vicinas.Et ad ꝑdicta vide p do.Alle.in ꝓsi.
clxxviij.in vol.ꝙ incipit,in occurrēti casu. ¶ Quinto p istū tex.
14 mirabiliter no.Pau.de ca.† ꝙ si testō legat filijs nō intelligit
legare filiabus:qꝛ nō est par affectio masculoꝝ ꝛ feminarū:nisi
in aliqua parte testamēti etiā si fecerit mētionē de filiab⁹ ꝑ istū
tex.Et de eo non faciunt ff.dod.mentionē ꝑfertim do.Alex.ꝛ
Are.Tu dic ꝙ est inaduertēter dictū ꝛ ꝛtra tex.in.l.q duos.ff.
de leg.j.ꝛ in.l.si ita scriptū.j.de leg.ij.ꝛ in.l.seruꝰ.ꝛ.l.quisquis.
ff.de verbo.sig.ꝛ in.l.si quis ita.in ꝓin.ff.de test.tu.cum mille si.
si testator subſtituat hoc modo:si heres moriatur absq; filijs le-
gitimis:intelligit non solū de masculis sed etiā de feminis fm
Jo.an.do.Lint.ꝛ alios in.c.raynaldus.de test.do.Alex.in cōsil.
lv.in.iij.vol.ꝙ incipit ponderatis his que in themate narran-
15 tur.in pe.col. Potes saluare ꝑau.de ca.duobus modis. † Pri
b mo qñ ex tenore statutū ꝙ filijs masculis extātibus b nō succedāt
femine,si testō instituat filios nō cōprehederentur tūc femine.
Ita tenet ꝑe.de anch.post Bal.in.l.tres fratres.ff.de pac.qē
refert ꝛ simpliciter sequit.o.Alex.in.l.gall⁹.§.j.ad fi.ff.de libe.ꝛ
postb.ꝛ in cōsi.cxxvij.in.i.vol.ꝙ incipit viso testō dicti.Joānis
idē tz Pau.de ca.in cōsi.lxxix.ꝙ incipit,casus iste frequēter cō
16 tingit.in.ij.col.† Facit qꝛ dispositio testatoris dz regulari fm
statuta loci loquētia etiā ab intestato fm Bar.in.l.hr̄des mei.§.
cū ita.ff.ad treb.cū cōcor.Adde idē bū facit ꝙ tz.o.Ant.de bu.in
cōsi.lxxix.qō incipit viso ꝑcto ꝛ quēstis supradictis.in.j.ꝛ.ij.col.
17 † quod tz appellatione descendentium c vel posteriorum veniant
c ita femine sicut masculi.cognoscere.§.j.ff.de verb.sig.ꝛ.l.j.ff.de
iur.tutm.tū stante statuto supradicto nō veniunt tunc femine.
18 †Secūdo salua qñ extaret statutū,ꝙ verba testamētoꝝ intel-
ligantur de legatis primo.

ligantur prout iacent sine aliqua interpretatione:tūc sub tali le
gato facto filijs nō venirent filie femine:qꝛ eo masculinū non cō
prehendit femininū ex ppria significatione,sed ex interpretatio
ne gl.ꝛ Bar.in.l.j.ff.de ver.sig.Facit bū ꝙ vult Bal.in.l.preci-
bus.in.iiij.col.C.de impu.ꝙ stante predicto statuto sub vulga-
ri expressa nō cōtinet tacita pupillaris vel ecōtra. ¶ Capio gl.
prima qua diuide in tres partes. In prima declarat tex.ꝛ alle-
gat concordante. In secūda opponit ꝛ soluit. In tertia allegat
alia cōcordante,sz.l.nomē filiarum. Sed caue qꝛ illa videē po-
tius cōtradicere ꝓut de ea Bar.formal oppositionem ꝛ soluit
vt hic per eū. ¶ In ea.gl.in prin. Ista rōnem sequunt antiqui
doc.ꝛ Bal.ꝛ ff.dod.ꝛ Bal.in.l.si quis filiabus.ff.de test.tutel.
Jmo.in.l.titius.ff.de libe.ꝛ postbu. ¶ Tu aduerte ꝙ ista ratio
a gl.potest dupliciter intelligi.Primo secundum quod declarat
Bar.post Dy.ꝛ Ly.in ꝓsenti casu ꝑt benemeri-
19 ta legatarij.l.nec adiecit.ff.ꝓ doc.† ꝛ sic benemeritū precedens
causat affectionē ad legādū:que affectio benemeritoꝝ non pōt
cadere in postbuma.l.si qs in suo.ff.j.C.de inoffi.test.Ista rō sic
intellecta vltra reꝓbationē Bar.cōsurgit ex alio:qꝛ non esset
generalis ad būc tex.qꝛ qua rōne in legato facto filiabus nō cō
prehēderet postbuma:qꝛ non potuit mereri:etiā eadē rōne non
cōprehenderet iam nata que esset infans qꝫ similiter non potuit
mereri.o.l.si quis in suo.ff.j.ꝛ tamen hoc est de se notorie falsum.
ꝛ ad.l.nec adiecit.ff.ꝓ so.dic.ꝙ procedit qñ legatū sit extraneo
tūc bene sit propter benemerita.Secus qñ filio vt statim dicē.
¶ Secūdo modo ꝛ melius intelligit ista ratio gl.secundū Bal.
20 Jmo.ꝛ ff.dod.† ꝙ legatū est affectionis,hoc est ꝙ ista affectio b
in legato facto filiabus censetur nō ꝓpter benemerita sed ꝓ-
pter affectionē filialem.tex.est no.in.l.tuteois.§.que tutoribus.
ff.de excu.tu.Bal.in auē.ex testāmēto.in.iij.col.C.de col.sed tan
ta affectio filialis non habetur ergā postbumū qui non fuit suo
tpe in rerū natura,ꝛ qē nunꝰ vidit ꝓout ad filiū iam natum
qē vidit.l.si filius.ff.de suis ꝛ legi.Sed caue:qꝛ tūc obstaret:qꝛ
similiter in tutela est ratio filiationis fm glo.ꝛ tū si detur tutor
filiab⁹ intelligit datus etiā postbumis,lz sint minus dilecte.d.
l.si quis filiabus.Ride ꝙ in tutela ratio nō est affectio filialis,
fz filiatio simpliciter,qꝛ solis filijs a patre tutor dari pōt.l.ij.ct
iij.ff.de cōīr.tuto.ꝛ.l.peto.fi.mater.ff.de leg.ij.que rō est indiffe
rens ad postbumos sicut ad iam natos.Tu aūt argue fortius
Z ista cōcm rationē,ex quo postbumus est ita filius sicut iam na
tus certe ista modica differētia seu modica imparitas affectio
nis ꝙ obligat plus natū ꝙ postbumū nō dz inducere differētiā
21 in effectu,sicut ꝙ hab fic.ꝛ subtiliter.† nā masculinū nō cōprehen
dit femininū ex ꝓpria significatione sed ex interpretatione gl.
ꝛ Bal.in.l.j.ff.de ver.sig.cū sim.ꝛ tū legatū factū filijs cōprehen
dit etiā feminas vt dixi in tex.in vlt.no.Non ob.ꝙ inter mascu-
22 los ꝛ feminas sit impar affectio:† qꝛ pater magis diligit filios
masculos quā feminas:qꝛ per masculos cōseruatur dignitas ꝛ
familia.l.j.§.pe.ff.de ven.inspi.si ergo impar affectio nō impe-
dit qn appellatione filioꝝ veniant filie femine Z ꝓpriā signifi
catione,ergo multomin⁹ in ꝓposito nostro,ista impar affectio
nō dz impedire qn appellatione filiarū veniāt postbume cū ex
ꝓpria significatione appellatione filiarū veniāt postbume.l.no-
men filiarū.ff.de ver.sig.nisi dixeris ꝙ maior sit imparitas affe
ctionis a filijs iā natis quos testator vidit ꝛ cognouit ad postbu
mos q̄ sit de masculis ad feminas.l.maximū vitiū.C.de lib.ꝓ-
teri. ¶ Aliā rōnē differētie inter legatū ꝛ tutelā assignat Bar.
qꝛ testator verisimiliꝰ nō fecisset tot legata si cogitasset de post-
huma. Istā rōnē Bar.reꝓbedūt oēs Mod.qꝛ nō est ꝙalis,
nec ꝓcederet qñ testator legasset cētū oibus filiabus,tūc siue cō
prehēdat postbuma siue nō:nō augeret legatū nec fieret multi
plicatio legati,ꝛ tū etiā tūc nec cōprehendit postbuma ꝑ gene
ralitatē huius.l.ꝛ melius ꝑ tex.in.l.q quartā.§.fi.ff.eo. Tu im
pugna rōnem Bar.fortius ꝑ istū tex.loquit qñ lega-
tū fuit factū per nomē collectiuū:qꝛ dixit filiab⁹ qō est nomē col
lectiuū.l.interdū.in ꝓin.ff.de here.insti.declarat Bar.in.l.qui
quartā.§.fi.ff.eo.sed in legato collectiue facto filiabus,nō angeē
nec multiplicabit legatū per hoc ꝙ postbuma admittat,de quo
tū vide no.in.ꝙ.seq. ¶ Circa quatuor coniecturas Bar.vltra
tex.cum eo trāseunt Fico.de neapo.Ang.ꝛ do.Alex.hic,ꝛ istas c
cōiecturas ponit etiā ante eū Jac.Are.ꝓout refert ꝛ sequitur
Alb.hic.sed Jmo.Raph.ꝛ Are.impugnant:qꝛ semper militat
23 rō huius.l.assignata per gl. † Tu aduerte circa tertiā cōiecturā
Bar.qñ testator habuisset amplū patrimoniū non vt qō posset
procedere ad istū tex.qꝛ vt dixi cū legatū sit factū sub noīe colle-
ctiuo filiabus,ergo sine admittat postbuma siue nō per hoc nō
augeē multiplicatio legatoriꝝ.ergo nihil facit ad istū tex.ꝛ.l.qui
quartā.§.eo.in.ꝙ.nn.qꝛ testator haberet magnū patrimoniū vel
nō. Ité dicere qꝛ iste tex.ꝛ similis intelliguntur qñ testator habe
bat parum patrimonium,ideo verisimiliter nō intellegit legare

¶ Priuile-
giū cōcessum.
Adde Jo.an.
in regula qui
sentit.de reg.
iu.li.vi.ꝛ mer-
cu.Jo.and.in
addi.Spec.in
tit.de censi.ꝙ
nūc rōm.Alber.de rol.in
prima parte
statu.q.cxxx.
¶ Filijs ma-
sculis extanti
bus.Adde ꝙ
hic intelligit
in hereditate
donātis,ꝛ nō
alterius,secū
dū Bal.in.l.i.
C.de leg.her.
Ange.consil.
cxxvj.testamē
to facto.Pet.
de Anch.ꝛ sil.
lxxvij.reteto
ordine.Pau.
castren.consi.
lxiij.super pri
mo dubio.et
cōsil.ccclxxxv.
presens casus
ꝛ consi.ccc.in
pūcto querit.
col.fi.Ludo.
ro.consi.cccc
lxxxv.in ca-
su proposite
cōsultationis
Raph.cu.cō-
si.ccxij.Ité ꝙ
quelibet.Alle.
cōsi.cxix.quo
niā abūde.co.
iij.vol.ꝛ.cōsi.
cxxv.cōsidera
tis.eo.vol.et
consi.j.si viso
themate.vol.
ij.ꝛ cōsil.xx.vi
so ꝓcessu.vol.
j.Frā.de are.
cōsi.ibi.in pre
senti consulta
tione.
¶ Appella-
tione descēdē
tium. Adde
Bar.in.l.fi.in
ꝙ.idem referi
ptū.ff.de mu-
ner.et honor.
Det.de anc.
cōsi.cxix.incī.
ꝙ clariori de-
cisione dubij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

posthume est magna restrictio ꝛ diminatio ad ista iura. ¶ Circa ultimā cōiecturā Bar. q̄ testator aliqs modo sciuisset vtorem prægnantē, adde q̄ eā reprobat Jmo. q̄ isto modo nō esset differentia inter legatū ꝛ tutelā: q̄ etiā in tutela appellatione filiarū nō venit posthuma: si testator ignorabat vxorē prægnantē l. si quis ita. §. pen. ff. de testa. tutel. ¶ Tu defende Bart. q̄ imo equiuocauit in isto argumēto. eo q̄ tex. in. d. l. si quis ita. §. pen. nō requirit q̄ testator sciat vxorē prægnātē: q̄ esset ⁊tra generalitatē. l. si quis filiabus. ff. de test. tutel. ꝛ. §. fi. insti. qui dari tutor. pot. sed bene dicit ibi tex. eōtra q̄n testator credebat vxorē non esse prægnantem sed esse sterilem. ¶ Non obstat etiam si diceres contra Bar. q̄ sufficit simplex scientia ergo non est necesse fieri mentionē vt dicit text. † Nā respondeꝰ nominatio est q̄ declarat scientiā. ita dicit tex. allegatus per Bar. in. l. si cū vel in vtero. C. de test. mili. ¶ Ultimo in ista materia aduerte q̄ ly glo. ꝛ cōiter doc. teneant q̄ in legato facto filiabus non veniat posthuma, nisi de ea sit facta mētio per istū tex. ꝛ. d. l. qui quartā. §. fi. Tamen disputatiue posset defendi opinio gl. in. d. l. nomē filiarum. q̄ imo indistincte veniat posthuma: ex quo de ppria significatiōe vocabuli appellatiōe filiarū venit posthuma. d. l. filiæ. ⁊ firmant Bar. ꝛ omnes hic. † Itē q̄ cōditio si q̄s̄ liberos habuerit verificat etiā in posthumo. l. si is cui. ff. q̄ dies lega. ced. ꝛ tñ conditiones debent impleri propie ꝛ specifice. l. qui heredi. ꝛ l. meniius. ff. de cōdi. ꝛ demō. Tertio q̄ in substitutiōe fideicommissaria facta si decesserit sine filiis venit posthuma etiam nati post mortē grauati. l. iubemus. §. pen. C. ad treb. ly ad hoc posit dici q̄ sic: q̄ testator voluit oēm suā posteritatē pferri illi extraneo ad quē erat peruēturū fideicōmissum. ¶ Quarto ad idē tex. in. l. si quis operas. ff. de oper. lib. ꝛ in. l. neratius. ff. de manu. test. ¶ Quinto fortiter facit tex. in. l. si quis filiabꝰ. in prin. ff. de test. tutel. in ratione sua generali decidēdi dū dicit: q̄ appellatione filiarū etiā posthume 2tinent: mā si restringeres illā rōnē solū ad materiam tutelarū: tūc rō esset eadē cū dicto cōtra gl. in. l. pe. ff. de offi. pcu. ces. ꝛ in. l. labeo. ꝛ. l. neratius. ff. de vsuc. ¶ Sexto facit: q̄ modica disparitas affectiōis nō dz causare diuersitatē effectus. arg. l. si eo. ff. de mino. ꝛ deducti. §. latius. ¶ Septimo facit: q̄ posthuma semper habeē pro iam nata q̄n tractat de eius cōmodo. l. qui in vtero. ff. de sta. ho. l. ij. §. qui aut. ff. de exc. tut. sed legatū nō pōt afferre nisi cōmodum. l. si hereditatem in prin. ff. manda. Ad istū tex. ꝛ. l. qui quartā. §. fi. posset dupliciter rñderi. † Primo sīc q̄ apha. cu. q̄ not. dz sumi argumentum a cōtrario sensu: q̄ resultaret absonus intellectus per iura prealegata. tū ad istā solutionē posset dici eo q̄ tex. iste loquit̄ conditionaliter, ſ ꝛ conditio denotat cām finalē sm Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de do. ¶ Secundo disputando posset attentari q̄ ista lex ꝛ. d. l. qui quartā. §. fi. loquunt̄ de filiabus non ipsius testatoris ſ alterius extranei. patet: q̄ si essent filie propie testatoris, ꝛ de eis nulla esset facta mentio essent preterite ꝛ rumperent testamētū: ꝛ per consequens legatum, ꝛ dicere vt dicit hic Bar. quod erat clausula hic codicillaris esset diuinare: de quo tñ. ꝛ. dicetur. pōt colorari ista solutio: q̄ ex quo Vlpianus qui fecit istam. l. ꝛ. d. l. quis filiabus. ibi addidit suis. hic non: ergo nō intellexit hic de filiabus propijs testatoris. pōt corroborari: quia si ibi addidit suis: vbi hoc erat superfluum: cū tutor non posset dari nisi filijs propijs, vt. §. pigi. fortius hic adiecisset suis, si fuissent filie propie testatoris. vnde cum iste filie essent extranee, et legatū q̄ sit extraneo fiat propter benemerita. l. nec adiecit. ff. pro soc. que nō cadit in posthuma. l. si quis in suo. §. legis. C. de inofficio. test. meritō posthuma non admittitur. Jtem non pōt dici in tutela. in. d. l. si quis filiabus. q̄ tutor non pōt dari extraneo, vt. §. pigi. Sed caue prout etiā dicit Are. in alio proposito scīm istam rationē non deberē legatū infanti iā nato: cū similiter in eo nō cadant benemerita. d. l. si quis in suo. §. j. nō recedas tamē a cōi sententia. ¶ Extra gl. opponit̄ fortiter contra tex. a paribus remotis q̄ nullo modo possit procedere. Aut enī testator in nulla parte testamenti fecit mentionē de posthuma, ꝛ tunc cū sit preterita per eius natiuitatē rumpitur testū. l. iij. ꝛ. l. posthumorum. de iniur. p cōsequēs oīa legata corruūt. l. eā quā. C. de fideic. etiā hodie cū aut. ex causa. nō habeat locū in preteritionē posthumi preserim ignorāter preteriti, vt ibi dicit. aut vis dicere q̄ ista posthuma sunt instituta, ꝛ tunc cū de ea sit facta mentio indistincte habebit legatū. ergo frustratoria est decisio iurisconsulti Bar. rīdet q̄ tex. potest procedere altero de duobus modis vt hic per eum. Circa primum modum q̄n adesset clausula codicillaris, ª Aduerte prout etiā perpendit Jmo. cū Bar. met intelligat. §. istū tex. in testatore ignorāte se habere posthumū. † Certe clausula codicillaris non pōt operari rupto testamēto preteritionę posthumi ignorāter preteriti. prout tenet ipsemet Bar. in. l. j. in vi. q. prin. ff. de iure codic. Tamen illa opinio cōiter reprobatur vt late dixi in. d. aut. ex causa. vltra eum tu subtilius aduerte cō tra Bar. q̄ sicut per aut. ex causa. nō cōseruat̄ legatū factū ipsi preterito qui rūpit testū. l. filiū. §. oīb⁹. ꝛ ibi Bart. no. ff. de leg. prestan. ꝛ late Bar. in. d. aut. ex cā. in pe. col. ita per clausulā codicillarē nō dz conseruari legatū factum posthume preterite q̄ testū rumpit, an tamē opi. Bar. in. d. aut. ex causa. in pe. col. sit vera ibi plene dixi ꝛ examinaui vbi retuli multos tenere Jtē. ¶ Circa sōm modū Bar. dicit Jmol. q̄. l. placet. allegata per eū nihil probat. q̄ ibi loquit̄ q̄n testator notarim instituit posthumū: q̄ nō est hic quo casu institutēdo posthumū intelligitur de quocūq; posthumo ex quacunq; vxore nato. Adde q̄ sīr p Bar. nō videt facere. l. iiij. C. de inoffi. test. allegata per eū. q̄ ibi est casus singularis in iure sm Bar. ꝛ oēs ibi q̄ posthum⁹ preteritꝰ habeē pro instituto ne rūpat testū authoritate illi⁹. l. ergo nō dz trahi ad consequentias. l. q̄ vero contra. ff. de legib. Tamē sustinendo Bar. pōt induci. d. l. placet. sm do. Eler. vt qua rōne ibi in institutiōe ex necessitate facta testū valeat appellatione posthumi cōprehendūtur postea nati ex alia vxore q̄ alias non venirent in alia dispositione: ita hic in institutiōe filiæ facta ex necessitate vt testū valeat cōprehēdūtur posthume, que alias nō cōprehēderent. Similr ad. d. l. iij. pōt dici q̄ mēs Bar. fuerit q̄ sicut ibi ad hoc vt testū valeat posthumus habeē p in vtuto ꝛ cōiecturata mēte mris testatricis: ita hic vt valeat testū sit cōiectura q̄ in. d. tiucēdo filias voluit instituere posthumam. † Item illud q̄ dicit Bar. de clausula codicillari nō rūpi rupto testō. intellige sm q̄ declarat ipsemet Bar. in. l. legata inutiliter. in prin. l. eo. Ad euadendum tñ istas difficultates potes intelligere ter. plenius sm Jmo. q̄ hic nullum fuit testū. + sed codicilli in quibus facta fuerūt legata qui non rūpuntur agnatione posthumi preteriti. l. j. §. fi. quis cū nullū. l. ab intestato. ꝛ. l. pe. §. de iure cod. Itē si intelligis istū ter. q̄ nō essent filie testatoris sed alterius extranei put. §. tetigi cessarēt iste difficultates de preteritione. ¶ Ultimo p cōplemēto vt nihil omittatur posset dubitari vtrū cū mysterio iurisconsultus formauerit. q. in feminino gūe. put etiā facit in. l. q quartā. §. fi. §. eo. ꝛ in. l. nomē filiarū. de verb. sig. quare nō sic formauerit in masculino genere. vt legatū factū filijs cōphēdat posthumos: ꝛ tū tot iura formāt in feminino. Breuiter istō nō vī fuisse artifici. ꝛ Bar. in consil. q̄ incipit, Bonauentura condidit testamentum cręplificat istū tex. in masculino genere vt retuli. §. in tertio no. vt cręplificat etiam Paul. de ca. hic. §. retuli in. y. no. de vtroq; promiscue loquit̄ tex. in. l. si quis filiabus. de testa. tutel. ꝛ de masculo tex. in. l. si cui. ff. quando dies leg. ced. ꝛ in. l. neratius. ff. de manu. test.

a ¶ Clausula codicillaris. ad de Bali. aut. ex cā. in. j. opposi. C. de libe. preteri. Jdez Bal. in. l. si. C. de codi. Ang. in. l. oīs. de test. mil. Paul. de cast. in. l. sicut certi. C. de test. mili. Bar. cōsil. inci. quidā nose Lapus. Paul. de cast. cōsi. lvi. incip. preclar⁹. Ang. cōsi. cccxii. incip. Brunellus.

b ¶ Numerus singularis. ad de Bar. in. l. si plures. §. fi. le. ij. Fallit in materia odiosa. sm Bart. i a. l. §. hz incert. ff. de vē. in posse. mitten.

1 ¶ Distributiuū attribuēs actū primi verbi, scz genituræ cuilibet insolidum: ita attribuit actum fecīdi verbi scz emolumēti.
2 Verbum presentis temporis ex coniecturata mente testatoris capitur pro verbo futuri temporis. ꝛ nu. ꝛ.
4 Numerus singularis q̄ capiatur pro plurali ꝛ in eo verificatur. Fallit in materia odiosa ibi. nu. 6.
5 Procurator cōstitutus ad litē q̄ cōstitutus censeatur ad lites. Indefinita equipollet vniuersali. ꝛ nu. ꝛ.
6 Lex quādo loquitur in persona vnius singularis: videt tamen loqui vniuersaliter, ꝛ sola persona censetur dicta gratia exēpli.
7 Dictio qua est distributiua, ꝛ pōt conuenire pluribus sicut vni. Idem in dictione quisquis.
8 Partis appellatione q̄ non veniat dimidia quando adjicitur dictio qua vel aliqua.
9 Euidens constare dicitur illud q̄ per coniecturas accipitur.
10 Plures quando vocantur nomine collectiuo omnes admittuntur ad vnam partem si sunt nati. secus si sunt nasciturі.
11 Testator si legat indemnite filiabus nasciturіs centū quod natis pluribus cuilibet earum debentur centum insolidum.

1 **Si quis ita.** ¶ Distributiuū attribuēs actū primi verbi. s. genituræ cuilibet insolidū similiter attribuit actū scōi, scz emolumentū legati. h. d. dubium faciebat. l. q quartā. §. fi. §. eo. ratio decidēdi est, q̄ pter distributum q̄ ibi nō erat. ¶ Nolo. i. q̄ tex. ibi genita sit. q̄ vbū presentis tēporis q̄nq; ex cōiecturata mente testatoris capit̄ p verbo futuri tpis. facit. l. verbum erit. ff. de verb. sig. Adde q̄ similiter lex vel statutū pteritis tpis trahitur ad futura sm Bart. in. l. oēs populi. in vlt. q. vj. §. principalis. ff. de iusti. ꝛ iure. Bar. not. in. l. illicitas. in prin. ff. de offi. presi. ꝛ in. l. cū leg. ff. de legi. Bal. Ang. ꝛ Jmo. in. l. cum tale. §. pen. de condi. ꝛ demon. ꝛ in. l. cum in scēdo. in fi. ff. de iniur. rup. Bal. in. l. leges. C. de legi. ¶ Adde etiā q̄ si papa in rescripto dicat: si qua ecclesia vel prebēda nūc vacat, nec adjiciatur de vacatura in futurum: tamen venit etiā vacatura. gl. est no. in. c. dilectus. el. i. in gl. i. ꝛ ibi doc. no. de prebē. limitando tamē vt per Jmo. ꝛ Ludo. in. l. si quis mihi bona. §. ususum. ff. de acq. here. ¶ Secūdo no. q̄ numerus singularis b capitur pro plurali ꝛ verificatur in plurali. Adde meliorem tex. in. l. cum inter veteres. ꝛ ibi Fal. no. C. de fideicō. liber. ꝛ ponderа ibi tex. in implicatiua maxime volentem q̄ in omni materia etiā vbi nō sit fauor libertatis: numerus singularis verificet in plurali. Adde etiā tex. no. in. l. si qs ita. §. j. §. de test. tutel. Adde q̄ vult Joā. an. in addi. Spe. in ti. de pcu. §. ratione aūt forme. in ver. qd si sit cōstitutus. vbi per aliqua similia tenet † q̄ procurator cōstituē ad litē intelligāt cōstituē ad lites in plurali: q̄ vis alias forma mandati sit diligenter attēdēda. l. diligenter. in pinc. ff. manda. † Si ibi est ꝑpter indefinitā a que ꝑpollet vniuersali. l. si plures. ꝛ ibi Bar. de leg. iij. ꝛ late Bar. in. l. si pluribꝰ. j. de leg. ij. Item adde q̄ no. vult Bar. in. l. j. §. sed ꝛ si incertum.
6 in fi. de vent. in pos. mit. † q̄ō q̄n lex loquit̄ in persona vnius singularis videt tñ loqui vniuersaliter. ꝛ illa persona cēset dicta gratia exēpli: ibi tñ in pcedentibꝰ limitat Bar. nisi essemus in materia odiosa: q̄ tūc numerꝰ singularis nō cōprehendit pluralē: aduerte etiā q̄ in hoc tex. numerꝰ singularis nō proferī singulariter.
7 sed cū adiūcto distributiui aliqua vt statim dicam. ¶ Tertio no. q̄ dictio qua est distributiua: q̄ pōt cōuenire pluribus sicut
b vni: sic etiā dictio q̄squisbꝰ q̄cunq; vt declarat no. Bar. in. l. hoc articulo. §. de here. instī. solus Raph. cu. tz contrariū: q̄ō dictio qua non sit distributiua: cū sit terminus pticularis q̄ exponatur q̄. i. aliqua. ꝛ verificat etiā in vno, per no. in. d. l. hoc articulo. Tu aduerte q̄ō dictio qua vel aliqua facit vt terminus precedens q̄ prius nō verificabat nisi vno certo modo, tūc verificet largius
8 ꝛ plura cōtineat. † Hinc est q̄ō ly appellatio partis intelligāt de dimidia. l. nomē filiarū. §. portiōis. j. de v. sig. ēt si adjiciat certa pars. l. si qui. cum gl. C. de posthu. tū si adjiciatur qua vel aliqua pars verificabit̄ tunc etiā in qualibet minima parte vt est gl. in cle. j. m vbo aut carū parte. de for. compe. Bal. in. l. j. in pe. col. C. de inoffi. dona. ꝛ in. c. j. §. cū aūt. in vlt. col. de contro. inue. ita bec dictio qua facit terminū cui adjicit verificari in pluribus: ergo
9 est distributiua. ¶ Quarto nota ibi, nisi euidens, ꝛ intellige. s.
c per coniecturas: q̄ illud dz euidens c q̄ ꝑ cōiecturas accipit. l. ij. imperator. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. j. eo. Liquidā testamēto. vbi Bal. ꝛ Dod. ff. de vulg. ꝛ pup. do. Abb. in. c. ij. causam. in. ij. not. per illū tex. de pba. ꝛ exemplifica tex. q̄ attēta quantitate patrimonij non est verisimile q̄ tantā pecuniā voluerit cuilibet filiarum dari: tūc omnibus vna sola suffigit. ar. l. filia. ff. de leg. iij. sm Ja. de Are. Bar. ꝛ alios hic. ꝛ Bar. in. l. lucī⁹ pu⁹. j. tit. j. ¶ Quinto per istum tex. dicit Bar. post Dy. in. l. quidā. §. fi. ff. de reb. dub.
10 † q̄ licet plures vocati vno nole collectiuo admittantur solum ad vnam partem. l. si titius. ꝛ. l. interdū. in prin. ff. de bered. instī. Jsmd est verū in natis, secus in nasciturіs, vt ibi ratio sm eū: q̄ tunc nō est imputandū testatori quare eos segregatim nō nominauerit cū nō potuerit verisimiliter cogitare quot essent nasciturі. alleg. istū tex. Sed iste tex. nihil facit: q̄ hoc fuit distribuendum si qua. non aūt collectiuū. Itē ratio Bart. ibi nō videtur cōgrua: q̄ lz testator non posset verisimiliter scire quot posthumi essent nasciturіti si voluisset posthumos tantū habere solū quantū heredē scripsit ꝛ nō plus: poterat facile prouidere dicendo posthumis quotquot nascent lego tñ quantū scripto heredi. ¶ Secto istū tex. alleg. in argumentū Bar. in. l. si pluribus.
11 circa si. prin. ff. de leg. ij. † q̄ si testator legat indefinite filiabꝰ sibi nasciturіs centū q̄ natis pluribus cuilibet earū debeant centū insolidū: nam dicit q̄ indefinita equipollet vniuersali distributiue non collectiue. ꝛ sic attribuit actum cuilibet insolidum. Ad hoc allegat istū tex. in arg. ꝛ cū eo transit ibi simpliciter Raph. cu. q̄ est singulare ꝛ valde signandum si est verum, ꝛ sic ista fuit mens Bar. ibi contrariū ꝛ melius tenet Jo. de imo. in. l. si ita sit scriptū. in prin. j. titu. ij. q̄ cū ista indefinita sit apta equipollere vniuersali collectiue ꝛ distributiue: in dubio dz intelligi collectiue, vt testator minus grauet heredē quā sit possibile. l. apud iulianum. §. fcio. j. eo. ꝛ. l. vnū ex familia. §. si rem. j. tit. j. Ad istum tex. rīdet quod istud operaē distributiuū qua vt. §. dixi. Cōtra Bart. etiā tenet do. Aleg. hic per tex. in. l. quidam. §. si tibi. cū. l. seq. ꝛ prin. sequē. in verbo quarta debēt. j. de reb. dub. secūdo per d. l. qui quartā. §. fi. §. eo. inducēdo dupliciter vt hic per eum: tū respondet q̄ ibi erant 2iuncti re ꝛ verbis, vt pz ibi p vnā summam. Tu aduerte ad. l. quidā. §. fi tibi. cū seq. q̄ non videtur obstare Bar. ¶ Primo enim nō loquit̄ in legato quātitatis que pōt distribui cuilibet insolidū: cū loquaē in hereditate, put dicit Bar. hic allegādo. l. quartā. §. fi. §. eo. Sed posses dicere q̄ verū est q̄ō tex. ibi primo logē in institutione hereditatis que nō pōt distribui cuilibet insolidū. sed postea loquitur etiā in legato q̄ō potuit esse quantitatis, ꝛ sic potuit distribui in plures insolidū. ¶ Secūdo ꝛ melius dic q̄ō in illo tex. illa posthumi non vocant collectiue ad vnā partē. put supponit Aleg. imo singuli posthumi vocantur ibi in viriles partes. ¶ Hinc in verbo legasse ibi. Sol. ibi ex hereditatio odiosa. dic q̄ō in. d. l. §. nullū fuit distributum vt hic. alias quilibet filius cōprehēderet. l. si qs. in princ. §.

de libe. ꝛ posthu. ꝛ. l. iij. §. nominatim. de iniust. rup. sm Raph. a cu. hic. ꝛ sibi ascribit do. Aleg. hic, qui ōt doctores non tangere.
1 ☞ Heres pro parte pertem prelegati cōsequitur in iudicio familie ercis. ꝛ si repudiat hereditatem cōsequitur totum legatū a coheredе per actionem ex testamento.
2 Prelegatū factū instituto valet isolidū si nō adīt. sec⁹ si adeat.
3 Conditio tacita quod impediat transmissionem.
4 Heres si aliquis est pro parte ꝛ pro parte legatarius: quod potest repudiare institutionem ꝛ acceptare legatum.
5 Casus in quo repudiās hereditatem priuatur omnibus bonis quocunq; titulo etiam inter vinos testatore obuenientibus scilicet in repudiante hereditatem debitoris pie cause.
a ¶ Indefinitā. Adde glo. in. c. vt circa de elec. lib. vj. Bar. in. l. si is qui ducēta. §. vtrū. ff. ō reb. dub. Aleg. §. l. xvj. viso testamēto. volu. ij.
6 Heres ꝛ idem executor si repudiat hereditatem quod perdat officium executoris.
7 Heres pro parte institutus si decedat hereditate non repudiata ex quo in extremo mortis articulo deficit conditio tunc hereditas non potest adiri nec repudiari.

1 **Si vni.** Ex heredibus. † Heres pro parte: partē delegati cōsequit totū legatū a coherede per actionē ex testamento. h. d. Nō dubitādi fuit q̄ coheres prelegatū sibi factū hz pro parte sua iure hereditario: q̄ p parte sua sibijpsi a se legari non b pōt vt dicit tex. in. l. sequēti. ergo pro parte sua legatum deficit. ergo illa pars remanet in hereditate: ergo postea repudiādo he reditatē videbaē repudiare illā partē legati q̄ erat in hereditate ergo videbaē q̄ nō posset amplⁱ eā petere a coheredibus rō
2 decidēdi fuit vt statim dicā. ¶ Nolo. j. q̄ prelegatū factū instituto valet insolidum si non adit si vero adeat redditur nullū pro parte. medio aūt tpe pendet sub cōditione si hereditatem repudiauerit: ideo cessat regula catoniana: q̄ non hz locū in legatis conditionalibus. l. certa. in prin. j. eo. l. pe. ff. reg. cato. q̄ vis videreē q̄ ex postfacto ꝑpter repudiationē reconcilieē legatū ꝑ illa parte ꝑ qua ab initio nō valuit. l. plane. §. si duobus. ff. de legatis. §. heredi. j. eo. Sz dic q̄ō imo a principio valuit 2ditionaliter vt
3 est gl. in. l. a filio. j. eo. † Itē aduerte q̄ō hz hec 2ditio sit tacita: tū impedit trāsmissionē, vt per gl. in. d. l. filio. j. eo. Ratio: q̄ ex tacita venies ex testamēto: sicut ex cōditio q̄ sit p relatiuū qs vel q. l. sicbū qui meꝰ erit. §. e. ꝛ. l. nup. j. de leg. iij. Secus aūt est in tacitis cōditionibꝰ venientibus ab extra. l. cōditionibus q̄ extrinsecus. ff. de cōdi. ꝛ demō. ¶ Secdo not. ex isto. §. q̄ vbi aliquis est pro parte heres ꝛ p parte legatarius: pōt repudiare hereditatē seu institutionē: ꝛ acceptare legatū q̄ est vtile q̄n hereditas est implicita ꝛ vellet euitare lites quas exercatur. ita dicit tex. in. l. apud celsū. §. si quis ex vncia. ff. de ex cep. do. allegata in gl. ꝛ in
5 l. a filio. j. eo. ¶ Adde tū vnū singulare casum in quo ꝛ repudiās hereditatē priuat oībus bonis quocūq; titulo ab illo testatore obuenientibus, etiā titulo inter vinos fauore reipublice propter onus tributorū. tex. est in. l. heredes. C. de oī agro deser. li. xj. ꝛ il le casus est singularis in iure sm Bar. ibi. ꝛ Lu. ro. in repe. aut. similr. C. ad. l. fal. in. iij. charta. in. xiij. speciali pie cause inter cōtractus. vbi per illū tex. infert q̄ō quēadmodū vbi repudiās hereditatē debitoris fiscalis occasiōe tributorū priuat oīb⁹ bonis quocūq; titulo in eū peruētis: ēt titulo iter vinos, ita repudiās hereditatē debitoris pie cause occasione decimarū q̄ debeaē tā q̄ tributa afarū ꝛ gētiū. c. tua nobis. ō deci. cvj. q. j. in. c. decime. priuabit oībus bonis q̄ ab eo habuerit: ꝛ ad illū tex. adō Bar. ꝛ Dod. in. l. j. ff. de acq. here. Bal. in. l. gñaliter. §. in bis. C. de fecū.
6 nup. Adde etiā † q̄ si idē est heres ꝛ executor si repudiat hereditatē perdit officiū executoris. l. lucius. ff. de fideicō. lib. no. Bar. in. l. cū. pponas. C. de fideicō. lib. vbi limitat per illū tex. ¶ Lapio gl. magnam in ver. totū legatū: quā diuide in septe partes. In pma assignat rōnē ad tex. deinde format quatuor opi. sexto alleg. cōcordātes. septimo ꝛ vltimo format aliā opp. partes patēt in ea. In ea. gl. ibi, vel aliud in eꝰ bfde ista est vā solutio quā tenēt cōiter doc. hic. ꝛ gl. ꝛ Bar. ibi, ꝛ in. l. a filio. j. eo. q̄ō hic ipse heres institutus repudianit, ideo cōsequit totū legatū: ibi antē mortuus est añ q̄ repudiaret, ꝛ heres vult 2seq integrā pceptionē ꝛ nō pōt, vt ibi, eo q̄ prelegatū ꝑ portione q̄ tāgit ipm illi tū hz cōditionē, si repudiauerit hereditatē vt dixi in tex. † vñ si
7 ille heres pro parte institutus decedat non repudiata hereditate: certe in extremo mortis articulo deficit cōditio: q̄ tūc heredi tas non pōt adiri nec repudiari. vt est glo. singu. in. l. fi. ff. quādo dies leg. ced. nimirū ergo si ista portio prelegati nō transmittit ad heredē. Jstā cōem solutionē impugnat Aret. per illum tex. ꝛ l. eum qui. §. pro parte. ff. de his quib. vt indig. vbi intelligit q̄ō tale legatum pro ipsius parte est inutile, ꝛ tū si verū esset quod esset conditionale interim valeret, licet non foztiretur effectum ante euentū conditionis. l. vnica. §. finaliter sub conditione. C. de cadu. tol. ꝛ exponēs inutile. i. cōditionale, esset minus ex tranea exꝑositio. Tu respōde q̄ō tale legatū dicit inutile habitō re-

Universidad de Deusto
Biblioteca

spectu ad ius hereditarium per rationem quam assignat tex. q̃ ab ipsomet herede sibi inutiliter legatur. dicitur autem conditionale ⁊ validum habito respectu q̃ est legatum, ⁊ ipsum consequitur iure legati, ⁊ sic actione ex testamento.

1 ☞ Dictio hoc amplius quid inducat. ⁊ nu. 2. 3. 4.

3 Dictio amplius, apposita fine pronomine hoc, non inducit repetitionem.

5 Testator non videtur confirmare legata inutilia prorogando heredi diem solutionis legatorum, ⁊ vide limitationem. nu. 18. Inducta ad vnum effectū non debēt operari contrariū effectū. Inducta ad diminutionem non debent operari augmentum. ⁊ limita vt infra nu. 11.

6 Cōcessio nonorū priuilegiorū q̃ nō tollat priuilegia eidē cōcessa. Conuentio que fit ad resoluendum non debet operari productionem actionis.

7 Pactum ordinatum ad excipiendum non valet ad agendum. Pactum nudum resolutionem contractus vestitur ab ipso cōtractu quem resolut.

8 Inducta ad augmentum non debet operari diminutionem. Doctor pupillaris qui poterat venire ad officia ⁊ honores si effectus sit cunctus qui legit̄ per. xx. annos poterit tamen vt prius venire ad officia ⁊ honores.

9 Augmentum dignitatis non debet operari eius priuationem vel aliud implementum. Clausula nō obstantium, apposita in literis pape ad firmandū gratiam non operatur eius restrictionem vel diminutionem.

10 Testator si legauit domum vgoi cum hoc si valeat minus ducentū suppleatur per heredem vsq; in ducentum: si domus valet vltra ducentum: nihilominus vgoi habebit domum.

12 Verba generalia q̃ debeant referri ad vtilia ⁊ non ad inutilia. Confirmatio superioris simpliciter ⁊ generaliter facta, q̃ non debeat trahi ad actus inualidos sed ad validos.

13 Prorogatio actus inualidi q̃ fit nulla. Compromissum si non valet non valet eius prorogatio.

14 Factū ad consequentiam q̃ operatur ad nouiter inducendum.

15 Repetitio generalis legatorū q̃ contineat etiā legata inutilia.

16 Dictum testis qui primo examinatus fuit nullum, in secunda examinatione solenni dicit per omnia prout in prima examinatione dixit, quod valeat.

17 Confessio facta de eo q̃ continetur in instrumento non solenni ⁊ ad illud relata quod valeat ⁊ confiteri pxeūdicet.

19 In duabus causis concurrentibus: vna que nocet, altera que prodest attenditur illa que nocet.

20 Princeps qui ex statutis exhibitis aliqua reprobat videtur alia approbare.

1 **Legata** inutiliter. † Verba repetitionis īdu ctiua cōfirmant legata inualida siue sint relicta in primo, siue in scō gradu secus in verbis ordinatis ad dandā dilationē heredi, ⁊ sic diminutione diuidit in tres ſm Bar. ☞ No. i. q̃ dictio hoc amplius, a inducit repetitionē ⁊ cōfirmationē legatorū añ inutiliter factorū. Et nō est vt p Bar. ⁊ Bal. hic. Adde q̃ dictio hoc amplius est repetitiua precedētis legati: nō solū in psona eiusdē, vt hic. ⁊ in l. q. ita. ⁊ ibi Bar. ff. de do. peleg. sed etiā in psona alterius. vñ si testator legauit Titio fundū, ⁊ postea hoc amplius legat tibi. t. videt etiā tibi legare fundū, ⁊ sic cū titio pcurrere in illo fundo. l. sed ⁊ si sic fideicōmissum. ſ. de leg. iij. Adde etiā † q̃ dictio hoc amplius non solū repetit subſtantiā precedētis legati. ſz etiā qualitatē que erat in primo legato repetit in sequēti legato. vñ si testator legauit primo loco vgoi sue domū sub q̃dītione: postea dixit hoc amplius lego fundū: intelligit sub eadē conditione. gl. ⁊ Bar. in l. in repetendis. ſ. de leg. iij. gl. ⁊ Bar. in l. si tibi pure. in eo, tit. de leg. iij. Intellige q̃dicta pcedere † q̃n adijcit pronomen hoc: sic ꝺ hoc amplius. Secus si sine eo diceret: amplius lego fundū. tunc nō esset repetitiua precedētis legati vel qualitatis eius sed solū cōtinuatiua actus legādi. tex. est no. in. l. si seruꝰ legatus. ſ. si ita scriptū. ſ. eo. aliq̃n etiā ista dictio hoc amplius. inducit restrictionē ⁊ limitationē precedentis legati: q̃si in legato nouiter facto q̃ dictionē hoc amplius adesset diminutio vel limitatio. nā illa diminutio ⁊ limitatio intelligit etiā repetita in legato pri⁹ facto. tex. habes notabile ⁊ exēplū in. l. aurelius. ſ. testamēto. ff. de li. leg. ⁊ ibi glo. iij. Adde etiā circa rōnem quā assignat Bar. Bal. ⁊ cōiter alij: quare dictio hoc amplius, sit repetitiua ⁊ confirmatoria precedentiū, eo q̃ est cōparatiua: eam impugnat Raph. cn. eo q̃ hoc non est cōparatiuū: eo q̃ cōparatium aliquid ponit cū excessu ad illud cui fit comparatio. sed hic ista verba hoc amplius sonāt. i. vltra illud q̃ legaui, lego istud. vt no. in. l. si ita relictū. in pr̄inc. ſ. eo. ⁊ per Bar. in. l. qui ita. ff. de do. peleg. ☜ Scōᵇ no. ex tex. ibi, nō eū hoc egisse testōzem † q̃ testator progando heredi diē solutionis legatorū nō videt confirmare legata inutilia. Ex quo sequuntur duo corelarie ad quē frequēter allegat iste tex. Primo q̃ inducta ad vnū effectū, nō ꝺt operari aliū effectu. Secundo: q̃ actus agētiū nō ꝺnt operari vltra eorū intēctionē. l. obligationū subſtātia. ſ. fi. ſ. de act. ⁊ obli. ⁊. l. nō ois. in pain. ſ. si cer. pe. Scō q̃ inducta ad diminutionem nō debent operari augmētū. concordat. l. legata inutiliter. ſ. de adi. leg. l. cū tale. ſ. fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. ex facto etiam. ff. de bere. instī. ⁊. l. titia. ſ. fi. ff. de manu. testa. ☜ Ad istā regulam adde tex. no. in. l. fi. circa medium. C. de præpoſi. agen. in rebus. lib. xij. per quem no. ibi Bar. in fi. † q̃ nunquā per concessionē noui priuilegij intelliguntur alia priuilegia tolli eidē indulta: q̃ nō debet operari diminutionē inducta ad augmentū. Itē adde q̃ similiter cōuentio que fit ad resoluendū non ꝺz operari productionē actionis. l. ab emptione. in fi. ⁊ ibi Bart. ff. de pact. l. pēditi. C. de act. emp. ☜ Similiter pactū ordinatum ad excipiendū nō valet ad agēdum. ſm Bar. ⁊ alios. in l. in traditionibus. in fi. ff. de pact. Alibi tū habes tex. notabilē q̃ pactū nudū resolutiuū cōtractus vestit̄ tū ab ipso ↄctu quē resolut. tex. est no. in. l. si cōuenit. ff. de rescin. ven. facit etiā tex. in. l. sed celsus. ſ. j. ff. de cōtraben. emp. ☜ Adde q̃ similiter ista regula procedit ecōntra† q̃ inducta ad augmentum non ꝺnt operari diminutionem. ter. est no. in. l. si mancipia. in pr̄in. ff. de fun. instru. Ratio: q̃ q̃ fauoze alicuius inductū est: non debet interpretari in eius damnū. l. q̃ fauoze. C. de legib. ad hoc bene facit. ꝺ. l. fi. C. de ꝓpo. agen. in re. lib. xij. facit etiā que no. Bar. ⁊ Jo. de platea in. l. alexandrinis. per illū tex. C. de decur. lib. x. q̃ lz doctor qui legit. xx. annis efficiatur comes. l. j. C. de pfec. q̃ in vbe Cōstantinopoli. lib. x. si tū antea erat popularis, ⁊ p formā statuti ciuitatis sue poterat venire ad officia ⁊ honores ēt nūc potuit, per illū tex. ⁊ sequit Paul. de ca. in. l. nulla. ſi. de leg.

9 ☜ Tu confirma† q̃ augmētum dignitatis non debet operari priuationē vel aliud impedimentum. ter. est no. in. l. falsa. ſ. j. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ in. l. pe. in fi. ff. de sena. Adde etiam q̃ not. Bal. in. l. q̃ aūt. in pr̄in. ff. si quis omi. cau. test. vbi per illū tex. ⁊ gl. no. quod clausule non obstantium que apponuntur in literis pape ad cōfirmandū ⁊ augmētādū gratia: nunq̃ operatur diminutionē seu restrictionē. Adde etiam q̃ voluit Buil. de ca. ⁊ Ang. in. l. nulla. ff. de legi. † q̃ si testator vgoi legat domū cum hoc q̃ si valeat minus ducētū: supplere teneatur heres ita q̃ habeat valoꝛē ducētarū libraꝝ: vgoi tamen debet etiā habere illud vltra cū illa verba fuerint inducta ad ampliandum: ergo nō debent operari contrarium. ⁊ pro ista decisione est bonus text. in terminis in. l. ea lege. in pr̄in. ff. loca. ☜ Principalem regulā huius tex. q̃ inducta ad diminutionem ⁊c. limitat Bar. ſ. vbi reſerno dicendum. ☜ Secundo limita quādo nō possunt operari diminutionem nisi prius operentur augmenti. l. deniq;. ſ. interdum. ⁊ ibi ita summat Bart. ff. de procu. le. ⁊. l. proculus. ⁊ ibi not. Bal. ff. de vſufru. Bar. in. l. ex hac ſcriptura. in. iij. col. ff. de do. facit q̃ vult Bar. in. l. centurio. in vlti. char. ff. de vul. ⁊ pup. in pr̄in. charte. ⁊ ibi ꝺct: intelligendo tamen vt per Bar. in. l. cū tale. ſ. fin. ff. de condi. ⁊ demon. ☜ Tertio no. ex eo. tex. † q̃ verba generalia debēt referri ad vtilia ⁊ nō ad inutilia. Et sic facit iste tex. ꝓ dicto famoso Jnn. in. c. cudū. de deci. q̃ ibi sequuntur ⁊ commendant Jo. an. ⁊ do. Ant. de but. qui ꝺcit nō reperiri alibi q̃ confirmatio pape vel superioris q̃ius sit simpliciter ⁊ generaliter facta: tamen ꝺz referri ad actus validos ⁊ nō ad inualidos. facit tex. in rōne sui. in. l. ex facto. in pr̄inc. ⁊ ibi Raph. cn. ⁊ Dod. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ illud ꝺctum Jmo. sequitur ⁊ limitat Bal. in. c. j. in. j. col. per quos fiat inuestī. ⁊ in. l. bonoꝝ. in. ij. col. C. qui admit. Paul. de ca. in. l. princeps. ff. de legi. do. Alex. in. l. quāquā. per illum tex. C. de test. mīli. ⁊ in consi. cccxxxix. in. iiij. vol. q̃ incipit viso statuto. in. iiij. col. ad fi. ⁊ seq. ⁊ est. iij. iiij. vol. consi. cxxxix.

1 ☞ Legatum factū pluribus sine partibus intelligit̄ in viriles. Idem in institutione. Idem in societate.

2 Testator qui duobus centum legauit simpliciter: deinde vnum ex ipsis multū onerauit: videtur voluisse quod oneratus plus habeat pro rata oneris.

3 Heredes plures instituti vel substituti ⁊ gratia per nomina ꝓpria vel appellatiua quod non intelligantur grauati viriliter. secus in legatarijs.

4 Argumentum de personis ad res procedit. Testator si legat alicui mille in pecunijs ⁊ mercantijs qualiter fiet diuisio istius summe.

5 Arguere de re ad tempus quod liceat. Legatum si est factum alicui de trecentum soluendis in tribus terminis intelligitur q̃ in quolibet termino soluantur centum.

6 Legatum factum duobus coniunctim, an isti dicantur coniuncti re vel tantum verbis. Distributiones partium expresse nō sunt paris distributionis partium tacite.

1 **In legato.** Legatū † factū pluribus sine partibus intelligit̄ in viriles. b. d. Idē in institutione. l. quoties. ſ. heredes. ff. de he. instī. Idē in societate. l. si nō fuerint. ff. ꝓ socio rō huius tex. est q̃ vna dispositio respiciens plures psonas intelligit̄ illas equaliter respicere per regulā. l. iā

2 hoc iure. cū si. ff. de vul. ⁊ pup. Jsium tex. † limitat do. Alex. hic

14 contra Bal. etiā facit † q̃ illud q̃ fit ad consequentiā operat ad nouiter inducēdū vt no. Bar. in. l. iij. in pr̄in. ff. de acqui. pos. per

15 iura per eū allegata. ☜ Quinto ꝛ̃aliter no. ex toto isto tex. † q̃ ꝛ̃alis repetitio cōtinet etiā inutilia legata sed nō ꝛ̃alis prorogatio q̃ tendit ad diminutionē, vt. ſ. dictū est. ☜ Sexto Bar. in

16 dicit istū tex. loquentē de clausula repetitiua † q̃ si primū dictū testis nō valuit propter solēnitatis defectū, ⁊ in scōa examinatione soleni dicat q̃ ō ꝺt per oīa prout ꝺxit in prima, q̃ valet, lz Bar. nō firmet. ⁊ differt ista q̃ ab illa quā Bar. ponit in. l. eos. in vlt. col. ff. de fal. q̃ ibi loquit̄ q̃ testis in vna cā deposuit solēniter ⁊ legitime: deinde in alia cā sup eodē articulo. ꝓductus dicit, dico prout ꝺxi in alia cā, ⁊ sic nullitas primi dicti ad q̃ fit relatio in scōo est q̃s monet dubitationē Bar. hic. ⁊ in istis terminis. put loquit̄ Bar. aliꝰ nō tāgit excepto Alret. qui tenet q̃ tale dictū nō valet: q̃ aut testis fuit ꝑmo examinat⁹ extra iudiciū inutilē, ⁊ tūc ſm eū nō est dubiū q̃ nō valet: q̃ deficit industria iudicis nūc interrogātis q̃ debuit facere vt nūc extēse deponeret dictū suū. l. iij. ſ. idē diuꝰ. ff. de testi. si vero ꝑmo fuit inutiliter examinat⁹ a iudice. ⁊ adhuc idē: q̃ nō pōt ꝑsumi ꝓ industria iudicis q̃ omisit solēniter necessariā examinationē. l. iij. ſ. queri pōt. ⁊ ibi not. ff. de suspe. tuto. aliꝰ nihil tāgit. Tu adde in propijs terminis Bar. illud q̃ alibi decidit Bar. in. l. alia. in. ij.

17 col. C. de his qui. vt indi. ſybi q̃rit: pone q̃ quis cōfiteꝛ referendo suā cōfessionē ad ea q̃ cōtinent̄ in quodā instrumento, ⁊ illud instrm non est solenne: nunq̃ dicta cōfessio valeat ⁊ sibi pxeūdicet. refert Jnn. tenere q̃ sic: q̃ lz instrm non sit solenne nec sufficiens ad ꝓbandū: tñ cōfessio rata remanet etiā si nō fiat absolute, sed ꝑ relationē ad instrumētū nō solēne: eo q̃ instrumētū nō est in cōfessione lz nō sit in instrumēto ad q̃ fit relatio: ergo valet. l. j. ff. de cōstit. pecu. ⁊ ibi latiꝰ p eū. ☜ Septimo Bar. limitat sēdam partē huius tex. q̃ testator nō solū prorogasset diē legato

18 rum. sed etiā dispoſuisset † q̃ vsure interim prestarent, ⁊ sic esset diminutio simul cū augmēto: tūc inducerēt repetitio ⁊ cōfirmatio inutiliū, ⁊ cū eo simplr̄ trāseūt Ange. ⁊ Flozia. hic. sed Jmo. Raph. cn. ꝺ. Aleg. ⁊ Alre. hic istud reprobant, ⁊ bñ. q̃. l. fi. cū gl. C. de ꝺ. ꝑmiſ. loquit̄ q̃n ꝑmissio illa vsurarū ꝺirigebat̄ ad certā ꝺotem specificam nec ad aliud referri poterat, sed in limitatiōe Bar. ad istū tex. erant verba testatoris ꝛ̃alia ad legata: quoꝝ quedā erant vtilia, quedam inutilia: vnde in dubio debet referri ad vtilia. arg. l. si is cui. ſ. flauius. ff. de solu. preterea in. ꝺ. l. ij. est ſpeciale fauoze ꝺotis ſm Bar. in consi. ꝺ incip. factū sic se habet tius ⁊ sei⁹. ad. ꝺ. l. si tibi pure. ſ. de leg. iij. patet rīsio q̃ nihil taꝺcit: q̃ ibi est adiecta ꝺictio repetitiua hoc amplius. et sic loquit̄ in terminis primi rīsi huius. l. ⁊ non in scōa parte ꝓout loquit̄

19 Bar. ☜ Tu argue cōtra Bar. fortꝰ. † nā hic cōcurrit due causē quarū vna nocet ⁊ alia prodest: ergo attēditur ꝓ nocet valet illa que nocet. l. iij. ſ. fin. cū si. ff. ad sylleia. ⁊ maxime: q̃ illa que nocet est sup re principali. illa vero q̃ ꝺeberet ꝓdesse est super vſuris. ⁊ sic super accessorio: ergo magis attendi ꝺz principale quam ac-

20 cessorium. l. nuda. C. de cōtrahē. ⁊ cōmit. stip. ☜ Ultimo Bar. post Dy. cōcludit q̃ princeps vel superior reprobando quedam statuta alicuius loci, censeat alia oīa approbare ꝺumodo coram eo sint ꝓpositata: ita q̃ verisimiliter notitiam habuerit, ⁊ cum eo transit Bal. Ange. in. l. cū pretor. ff. de iudi. ⁊ in. l. tribunus. ſ. fi. ff. de test. mili. ꝺo. Alex. in consi. cccexxiiij. quod incip. viso statuto. in. iiij. col. ad fi. ⁊ seq. ⁊ est. iij. iiij. vol. consi. cxxxix.

1 ☞ Legatum factū pluribus sine partibus intelligit̄ in viriles. Idem in institutione. Idem in societate.

2 Testator qui duobus centum legauit simpliciter: deinde vnum ex ipsis multū onerauit: videtur voluisse quod oneratus plus habeat pro rata oneris.

3 Heredes plures instituti vel substituti ⁊ gratia per nomina ꝓpria vel appellatiua quod non intelligantur grauati viriliter. secus in legatarijs.

4 Argumentum de personis ad res procedit. Testator si legat alicui mille in pecunijs ⁊ mercantijs qualiter fiet diuisio istius summe.

5 Arguere de re ad tempus quod liceat. Legatum si est factum alicui de trecentum soluendis in tribus terminis intelligitur q̃ in quolibet termino soluantur centum.

6 Legatum factum duobus coniunctim, an isti dicantur coniuncti re vel tantum verbis. Distributiones partium expresse nō sunt paris distributionis partium tacite.

1 ☞ Electio in legato incerto de certis quod fit legatarij.

2 Testator qui habet plures domos, si legat vnam de suis dominis Titio: titius habet electionem.

3 In legato ambiguo non cadit electio sed declaratio que magis pertinet ad heredem.

4 Si testator qui habet duos equos vnum legat Titio, alterum sempronio, Titius primo eligit.

5 Ordo priozis denominationis demonstrat ordinem charitatis ⁊ maioris dilectionis.

Domus si in vno instrumēto est primo hypotheca Titio, deinde Seio quod hypotheca seij erit posterior.

6 Quando in diuersis orationibus legatur diuersis incertum de certis, an conditio ꝑius petentis sit melior.

7 Res isolidū q̃s duob⁹ est legata vni debeꝛ res, alteri estimatio.

1 **Si duos.** No. † q̃ in legato generis subalterni, ⁊ sic q̃si legatur incertū de certis: electio est legatarij: de quo q̃ gl. ⁊ doc. in. l. legato gñaliter. ſ. eo. Sed mirū videꝛ quare in dubio nō intelligat relictū id q̃ est minimū per. l. si ita scriptū. in fi. ſ. eo. ⁊. l. apud iulia. ſ. Seio. ſ. e. cū in dubio testator minꝰ cēseat gravare heredē quā sit possibile. l. vnū ex familia. ſ. si re. cū vulgaribus. ſ. de leg. ij. ꝛ̃idet Jmo. q̃ hoc legatū plures res continebat ex mēte testatoris saltē aptitudine lz actu vnā tñ. a sic cadebat electio q̃ in dubio est legatarij, iuxta gl. magistrā in. l. lucio. ſ. de le. ij. sed in Scio ex mente testātis legatū erat vnicū ⁊ aptitudine ⁊ actu ideo debetur minimū. Adde q̃ idē in effectu voluit Bar. l. legato gñaliter. in vlt. opp. ſ. eo. dū ꝺicit q̃ hic cadit electio q̃ intelligit trālata in legatariū, sed in contrario verba ita fuerūt cōposita q̃ nullo mō intelligitur electa optio. Jdeo debeꝛ q̃ est

2 minimū. sequit do. Ant. in. c. indicante. de testa. ☜ Scōᵇ facit iste tex. q̃ si testōr habens plures domos in patrimonio, legat vnā de suis domibus Titio q̃ electio est legatarij vt hoc tex. se cus si simpliciter relinqueret domū in gñe tūc posset heres dare quā vellet. l. si domus. in pr̄in. ſ. eo. l. qui ex pluribus. ff. de ver. obl. iunctis bis que ꝺicuntur in. ꝺ. l. legato generaliter. ☜ Sl. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in fine.dic q ratio diuersitatis est:q tamen testator nominaut ꝑpio noie vt de certo legasse|z nõ cõstet de quo.vñ tũc legatũ dicit ambiguũ seu obscurũ in quẽ nõ cadit electio sed declaratio
3 ꝛ ad heredẽ potiꝰ q ad aliũ ꝑtinet declarare volũtatẽ testãtis cũ cẽseat eadẽ ꝑsona cũ defuncto.vt in aut.de iureiur.a mo.
4 ꝓin.col.v. ¶Extra gl.inquãtũ cõcludit Bar.post Dy.ꝛ q testator habẽs duos equos reliquit vnũ vni,ꝛ aliũ alteri:q legarius primo noiatus eliget. Idem tenẽt Aug.ꝛ cõiter aliꝰ hic Dy.Ray.Bal.Alb.ꝛ Jmol.in.o.l.si ita scriptũ.S.eo.ꝑ ista cõi
5 snia facit bene ter.in.l.si ita legatũ.in ꝓin.in ver.ꝓter eos quos Titius elegerit.ſ.e.vbi si duobꝰ factũ est legatũ primo noiatꝰ elegit.ꝛ illũ ter.ꝑ ista cõi decisione põderat ꝑaul.de cast.ibi.ꝛ Bic.de neapo.in.o.l.si ita scriptũ. Adde regulã quã no.Angel. Jmol.ꝛ aBod.in.l.qui soluendo non erat seruum.S.de her.in
5 sti.vbi per illũ ter.no.qꝰ ordo priorꝭ denominationis demõstrat ordinem charitatis ꝛ maioris dilectionis.idẽ dicit Bald. in.l.pe.in.iij.opp.C.de verb.sig.ꝛ in.l.i.C.de edic.diui adria.tol. ¶Scdo adde illud quod decidit no.Ange.in.ſ.etenim.in aut. de here.ꝛ fal.col.i.q ſ in eodẽ instrumento sit obligata vna domus Titio,deinde Scio hypotheca scij erat posterior ꝓpter ordinẽ scripture. Et põdera q ibi est vnitas rei ꝛ pluralitas ꝑsonarum,ꝛ ibi tñ attenditur ordo denominationis quod no.ad ea que statim dicam. ¶Tertio adde tex.in.c.pen.de elect.in.vj. in ver.qui primo in instrumẽto vel literis procurationis est no
6 minatus:cum concor.quas ibi allegat gl.ꝛ Jstam cõem conclusionem limitat hic Raph.cu.vcz qñ testator in eadẽ oratiõe legauit ver.ꝓ.si aũt separatim ꝛ diuersa oratione tũc videtur qꝺ melior sit conditio ꝓius petentis.per.l.si pluribus.ſ.eo.que no. limitat.l.quoties.ff.de vſufru.ꝑm eum.idem tenet Raph.cum. in.o.l.si pluribus.vbi assignat rationem diuersitatis.o.Alex.tenet indistincte cõem decisionem Bar.ꝛ aliorum.ꝛ rũdet ad.o.l. si pluribus.qõ loquntur in casu diuerſo:qñ est pluralitas personarum ꝛ vnitas rei sed hic est diuersitas ꝑsonarũ ꝛ rerũ.ita rũdet Bal.in.o.l.si ita scriptum. ¶Tu aduerte qõ ista non vi
7 detur bona solutio q etiam in.o.l.pluribus.videtur esse diuersitas nõ solũ ꝑsonarũ sed etiam rerũ.ꝛ ex quo enim testator ibi legauit rem duobꝰ insolidum:vt ibi dicit text.vnꝰ vꝰ legasse rẽ, aliꝰ eẽm ationem,ꝛ sic vni speciem alteri quantitatem.Nisi respondeas q ibi estimatio nõ fit in obligatione.cũ testator rẽ legauerit,sed rõne impossibilitatis quia duo non possunt habere eandem rem insolidum.l.si vt certo.ſ.si duobus.cũ simi.ff.commo.estimatio est solum in executione et prestatione.ita declarat gl.not.in.ſ.si res aliena.insti.de leg.

1 ¶Legatum vniuersale gregis vel peculiꝰ q comprehendat omne futurum incrementum etiam contingens post testamentũ ꝛ an ista accessoria veniant propter morã.nu.6.
2 Tẽpus mortis ꝛ non conditi testamenti q inspiciatur in omni legato vniuersali.
3 Dictio meus mea meum si adsit in vniuersali dispositione non restringit vniuersale dispositum secus in generali dispositione.
4 Modus pronunciandi ꝛ exquirendi quando vendicatur vniuersitas rerum.
5 Testator in dubio presumitur legare res ꝓprias ꝛ nõ alienas. Testator ꝑsumꝭ legare ius qõ hꝫ in re,quãuis finiturũ morte.
6 Ultime voluntates quo ad accessoria quod sapiant naturam contractuum bone fidei.

Zi.

Grege legato. In legato vniuersali
1 accedit etiã nata post testamentũ.b.d. ¶Not.q legatũ vniuersale gregis vel peculiꝰ cõprehẽdit omne futurũ incrementũ etiã contingens post testamentũ, vt hic,ꝛ.l.peculium.infra titu.j.etiã si viuo testatore cõtingat vel etiam ante mortem heredis,vt hic in glo.ꝛ bene.ratio huius tex.est,quia vniuersitas sicut est gregis sui natura recipit incrementum ꝛ diminutionẽ,ꝛ tamẽ est semper idem.l.idem.l.itẽ veniunt.ſ.fructus.ꝛ ibi gl.ff.de petit.here.
2 no.in.l.q ꝺz.ff.de inpen.ꝛ tex.in.l.prozi. ¶Scdo cõ per ibi tex. ꝛ similes dicit glo.not.in.l.pe.ff.de fun.instru.q istud est cõmune in omni vniuersali legato q semper inspiciat tẽpus mortis ꝛ nõ conditi testamenti. ¶Ultimo ad materiã huius.l.adde q
3 notanter tꝫ Bal.in.l.i.in vltimo no.ff.de ſta.homi.ꝰqõ ſ in vniuersali dispositione adsit dictio mea:nõ restringit vniuersale dispositum vnde si dono vel lego gregem meum etiam aliena capita ineludunt̃ que sunt de numero gregis.l.j.ſ.ſi.cũ.l.seq.ꝛ ꝓsequẽtis.ff.de rei vend.Sed in generali dispositione bene dictio mea restringit,vt lego oẽs seruos meos.l.seruos.ff.de le.iij. Refert simpliciter do,Alex.hic in fin.ꝛ si ista doctrina est vera ꝑstat magnam ampliationẽ ad istã.l.ꝛ sequentem ꝛ similes. Sed tu aduerte,q tex.in.l.ij.in fi.ff.de rei ven.facit de directo in oppositũ,cum dicit qõ in restitutione nõ veniunt aliena capita.et ꝑ illam tex.iuncta.l.iij.in ꝓinc.dicit Bar.in,o.l.j.ſ.j.ff.de rei
4 vendi.colligi modũ ꝰ ꝓnunciandi ꝛ exequendi qñ vendicatur vniuersitas rerũ in qua sint aliqua capita aliena:q ex iudex ꝓnunciet seu declaret gregẽ esse meũ:tũ postea in executione restitutio fiet mihi detractis capitibꝰ alienis.ita dicamꝰ in ꝓposito qñ testator legauit gregem suũ simpliciter:non veniunt in restitutione capita aliena,ꝰ ꝑsertim cũ testator censeat legare etiã
5 in dubio res ꝓprias ꝛ nõ alienas.l.vnũ ex familia.ſ.si rem.j. titu.i.ꝑm tñ distinctionem.l.cũ alienam.C.de leg. Item testator ꝓsumitur solum legare ius quod habet in re:quamuis finitum morte.l.qõ in rerum.ſ.j.cũ gl.vbi dicef.j.eo.l.vgo ꝛ patrui. C.de leg.ꝛ tanto magis in ꝓposito adiiciendo ꝓnomẽ meum. ¶Extra gl.opponit Bar.q iste accessiones non veniant nisi a
6 tempore more.l.si quis bonorũ.j.eo.ꝛ confirmat̃ vna rõne ꝰ ꝛ vltime volũtates quo ad ista accessoria sapiunt naturã contractuum bone fidei.l.in minorũ.cũ glo.C.de in integ.resti.mino.declarat melius q alibi Bart.in.l.si heres.ff.de eo q cer.loco.sed in cõtractibus bone fidei quo ad ista accessoria attẽdimus tempus more.l.cũ fundus.in ꝓin.ff.si cer.pet.l.more.ꝛ.l.videamus. in ꝓin.ꝛ.ſ.si actionem.ff.de vſu.rñdet Bar.q iste tex.loquitur qñ legatur vniuersitas quo casu accessoria nõ veniunt ꝓpter aliqõ factum extrinsecũ,ꝛ sic ꝓpter aliquam morã sed ex natura vniuersitatis que recipit augmentũ ꝛ diminutionẽ,vt dixi in tex.contrarium aũt loquit qñ legat species. ¶Ista doctrinam reprehẽdit Raph.cu.q est de directo cõtra.o.l.si quis bonorũ. que ꝓprie loquitur qñ legatur vniuersitas nõ aũt qñ legatur species. ¶Tu autẽ defendendo Bar.dic q tex.ibi nõ loqnitur in legato vniuersitatis recipientis augmentũ ꝛ diminutionem, vt hic,licet loquatur in legato quote seu partis bonorũ:in quo quia nõ transit dominium nisi a tempore assignationis ꝛ traditionis bonorum,vt habetur in.l.non amplius.ſ.fin.ſ.eo.merito attenditur tempus more:sicut est in legato ſpeciei quando relinquitur res aliena.l.si tibi bono.ſ.cum seruus.ſ.eod.ꝛ ad istam equiparationem credo Bar.habuisse respectum.

1 ¶Jn vniuersalibus vnum subrogatur loco alterius,ꝛ vniuersitas remanet eadem.
Pretium in vniuersalibus quod succedat loco rei.secus in legatis particularibus.
2 Dominiũ rerum que cõtinentur in vniuersitate legata q transeat recta via in legatarium.secus si legatur pars hereditatis.
3 Vniuersitas corporum quod vendicetur.secus est in vniuersitate corporum ꝛ iurium.
4 Jura vendicari non possunt.
5 Grex ꝓprie dicitur de animalibus minutis:large etiam de magnis.
Armentum ꝓprie de magnis.
6 Grege legato si oĩa animalia moriant̃ ꝓeter vnũ illud debetur.
7 Vniuersitas facti vel rerũ qõ extinguatur cũ ad vnum redigit. Secus in vniuersitate ꝑsonarum.ꝛ nu.12.
8 Jnsula legata si sit combusta,area que supereſt debetur.
9 Omnium entium tres sunt species,ꝛ quando id quod supereſt existente debeatur.
10 Argumentum de vniuersitate constante ex corporibus distantibus vt grex,ad vniuersitatem consistentem ex rebus coherentibus vt domus,q sit bonum.
11 Res vna subrogata loco alterius ſapit naturã eius,siue in vniuersalibus siue in particularibus.
12 Vniuersitas ꝑsonarum residet in vno,ꝛ supra.nu.7.ꝛ intelligẽ vt numero.ibi.
Jus eligendi ꝓlatum competens vniuersitati remanet illi soli que supereſt de vniuersitate.ꝛ nu.14.
13 Authoritas senatorum non cõsistit in vno senatore rome nunc existenti.
14 Potestas eligendi papã q consistat in vno solo cardinali existenti in conclaui si alij recedant.

Zz.

Si grege. Bo.primo ꝰ q in istis vniuersali-
1 bus vnũ subrogat loco alterius, ꝛ ipsa vniuersitas remanet eadem.facit.l.peculiũ.in ꝓin.ꝛ.ſ.j.ti.l.iij.in ꝓin.ff.de rei vendi.l.si gregẽ.in ꝓin.ff.de pigno.ꝛ in.l.si cum testamẽto.ſ.si petiero.ff.de exceprei indica.facit.l.proponebatur.ff.de indi.Sic in vniuersalibus pretium succedit loco rei.l.si rem ꝛ pretium.ff.de petitio.hereditatis. Secus est in legatis particularibus.l.quid tamen.ſ.inanis.ff. quibus modis vſufru.amit.l.inter stipulantem.ſ.sacram.ff.de verb.obli.ꝛ nota.Bar.in.l.si seruus legatus.ſ.qui quinq.j.eo. ꝛ in.l.filie.ſ.a titia.ff.de conditioni.ꝛ demonſt. ¶Secundo not.
2 in ver.vendicari.secundum ꝑau.de ca.ꝛ Alex.ꝰ quod in legato vniuersitatis facto recta via ꝛ ipso iure transfertur dominium rerum que continentur in illa vniuersitate.Secus si legaretur pars hereditatis:quia istud legatum equipollet fideicommisso vniuersali,vt not.glosſ.ꝛ docto.in.l.mulier.ſ.finali.ff.ad trebel.

Bar.in

Bar.in.l.si quis seruum.ſ.si.j.ti.i.ideo non transfertur ius nisi facta restitutione vt no.Bar.in.l.j.in vlt.col.ſ.e.Adde ad no.huius tex.l.si peculiũ.in ꝓn.ff.de pecu.leg.Sed aduerte q Bar.in l.j.in.iiij.col.ſ.eo.tꝫ Zoil:q nis isti moderni nõ faciant mentionem. Nam ꝺ tibi Bar.q in legato vniuersali non transit dominiũ rerũ particulariũ recta via:eo q ille res non sunt principaliter sed in cõsequẽtia:tñ Jo.de imo.ꝛ Alex.ibi reprehendunt Bart. per istũ tex.in.o.l.peculiũ.in ꝓin. ¶Tertio not.ex eodẽ verbo
3 vendicari ꝰ q̃ gregꝛ sic vniuersitas põt vendicari.facit.l.j.ſ.si. cum.l.seq.ꝛ ꝓin.sequẽtis.ff.de rei ven.q intelligẽ in vniuersitate corporũ tñ:vt est greg.Secus in vniuersitate corporum ꝛ iurium vt est peculium,ꝛ hereditas ꝛ dos.l.vendicatio.ꝛ ibi glo.ꝛ Bar.ff.de rei ven.ꝛ.l.pen.C.eo.ꝛ do.Elegan.hic.Tu aduerte,q Bar.in.l.j.in vl.col.ſ.e.tꝫ cõtrariũ.nã dicit qõ ꝓo vniuersitate peculiꝰ ista cõpetit vendicatio:sicut ꝓo vniuersitate gregis.alle
4 gat.l.si peculium.in ꝓin.ff.de pe.leg.Salua Bar.ibi intelligendo eum ſm legẽ quã allegat:qñ in peculio non sunt nisi sola corꝓora:alias secus esset ꝰ q iura vendicari nõ possunt.o.l.pẽdicatio cum gl.ꝛ ita declarat magistraliter Bar.in rubr.ff.fol.mat. circa fi. ¶Quarto no.ex tex.ibi ex eo grege.vel vꝰ bos hic videri tex.ꝑm Alex.cõtra gl.in.l.si C.de militari veste.lib.xii.quã
5 Bar.ibi multũ no.qõ̃ gregꝰ ꝓprie intelligitur de pecudibus
a seu animalibꝰ minutis.armẽtũ intelligit de animalibꝰ magnis similis glo.in cle.i.in versicu.gregibus.de decimis. Jn contrarium est tex.hic vbi hoc nomen gregis cõprehẽdit bouem,ꝛ sic animal magnũ:tamen ꝓ illis gl.facit tex.in.l.j.ſ. par hãc primo.ff.de rei vend.vbi separatim ponitur significatio gregis a significatione armẽti.facit.l.boues.ff.de ver.sig.Et ad istũ text. oportet dicere qõ ex quo tex.ꝺt ex eo grege pecus esset,vl vnus bos. Jnquãtum dicit primo pecus:terminus gregis,ꝓprie stat. sed dũ subiũgit de bone capitur large sicut in.l.si.ff. de abigeis. declarat glos.in.o.l.j.q gregꝛ largo modo comprehendit omne genus animalium q gregatim pascitur.l.legatis.ſ.pecoribus. ff.de leg.iij. ¶Quinto no.tex.ibi vnus superesset eum vendicari hic esse tex.formalem cõtra Bal.in.c.imperatorũ. in.ſ.col.de
6 iura.calũ.vbi formaliter dicit ꝰ q ſi testator legat alicui gregꝛ capita omnia sint mortua tempore testamenti ex cepto vno capite,non debeꝰ illud. Ratio est ꝑm eũ:q non potest supplere vicẽ alicuius capitum mortuorũ.ista est cõtra hũc tex. directe.ꝛ est
7 error. ¶Sexto no.ex tex.ibi q ꝑuis grex esse desiſſet tꝙ in vniuersitate facti vel rerũ extinguitur nomẽ vniuersitatis cum ad vnum redigitur,ꝛ sic vniuersitas facti nõ pot consistere in vno. secus est in vniuersitate ꝑsonarũ.l.sicut.ſ.fi.ff. qõ cuiusq vni.
8 allegata in gl.vbi statim dicetur. ¶Septimo no.in ver.ſi.tꝙ ſi insula legata sit cõbusta,q tũ area que supereſt debeꝰ. Ratio q ꝓincipalis res remanet,alias secus esset.l.moztuo.in ꝓin.ꝛ ibi declarat Bar.iuncta.l.si peculium.ſ.quadrige.vbi gl.ꝛ Bar.j. ti.j.dic plenius omissis his que dicunt Jmo.Raph.cu.ꝛ latus
9 Alex.hic quod ꝓim entium tres sunt ſpecies,quedã ꝓsistunt ex corporibus separatis ꝛ distãtibus vt greg,armatũ, equitiũ et similia.ꝛ hic ꝛ plura moriantur illud qõ supereſt debetur tex. est hic ꝛ declarat Bal.in locis allegatis.Quedã cõsistũt ex partibus integralibus ꝛ coherẽtibus vt est domus que ꝑm legistas cõsistit ex solo ꝛ superficie,vel ꝑm logicos ex fundamento parie ꝛ tecto.l.cũ qui edes.ff.de vsucapio.gl.in.l.solũ.ff.de rei vẽ. et tunc si supereꝛ illud quod est ꝓncipalius debeꝰ,vt hic in fin.Quã solum est ꝓincipalius superficie.patet q superficies cedit solo ꝛ nõ ecõtra.l.obligationũ fere.ſ.placet.ff.de act.ꝛ obl.quedã cõsistũt vno spiritu vt homo bos equus,ꝛ extincto bone q supereſt non debetur.o.l.moztuo.in ꝓinci.cum si.ꝛ.l.si seruus.ſ.bone
10 subtracto.ff.de cõdi.furti. ¶Octauo no.ex eodem ver.q bonũ est argumentum ab vniuersitate cõstante ex corporibus distantibus vt est greg ad vniuersitatẽ cõstantem ex rebus coherentibus vt est domus vel insula. Alibi tamen tex.facit differentiam in.l.rerum mixtura.ff. de vſucap.ſꝫ dic q hic procedit similiter
11 do ꝓpter identitatem ratiõis. ¶Nono no.eq hoc tex.ꝰ quod vna res subrogata loco alterius ſapit naturã eius non solum in vniuersalibus vt hic,sed etiã in particularibus.l.si donante.ſ. si sponsus.ff.de dona.inter vir.ꝛ vgo.de quo late per Barto.in l.j.ſ.hec actio.ff.si quis test.libe.esse iuſſu.ꝛ traditur in.l.si cuꝫ.ſ. qui minũriarũ.ff.siquis can. ¶Decimo no.in ver.desiſſet.tene secundã
12 solutionẽ vt hic per Barto.ꝛ alios. licet Dyn.ꝛ Jmo.teneant primam:ꝰ q imo nõ solũ nomẽ sed etiam ius vniuersitatis personarum reñdet in vno etiã in re ꝛ in effectu.cũ possit ille ꝛ agere ꝛ conuenirꝭ nomine vniuersitatis.o.l.sicut.ſ.fi.ff.qõ cuiusq vni.
b Hinc est q ius eligẽdi ꝓlatũ quod habet vniuersitas vel capitulum competit illi soli ᵇ qui supereſt de vniuersitate. gl. est notabilis que disputat in.c.gratũ.de postu.ꝓla.do.Abb. in cõsi. ccv.in.ij.vol.quod incipit,quoniam de infrascriptis dubijs. in iiij.dubio.ꝛ in cons.clvj.in cod.volu.incip. in questione que ad

De legatis primo. 45

13 presens pertitur.circa fi.Jntellige cõclusionẽ gl.ꝛ doc.ꝰ qñ habitu ꝛ sic aptitudine pñ esse plures,|z actu nõ sit nisi vnus:tunc in illo solo bene cõsistit ius vniuersitatis iuribus ꝓeallegatis. secus si habitu ꝛ actu nõ esset nisi vnus. Jta limitat bal.in.l.non ambigit.ff.de legi.vbi per hoc infert q authoritas senatorũ nõ cõsistit in vno senatore qui nũc est Rome,eo q aptitudine ꝛ habitu fublata est authoritas.ꝛ nõ subest amplius spes instauradi collegiũ senatorũ Rome. ¶Addit etiã ꝑ cõclusione glo. Alex.
14 illud q tenet glo.in.c.ne romani.ſ.porro.in ver. oẽs. de electio. quam Sibb.ibi multũ cõmendat q̃ vult ꝰ q in vno solo cardi-
c nali consistit ꝛ residet potestas eligendi papam si alij recedãt de conclaui.facit quod no.Joã.And.in.c.i.ne sede vacan.lib.vj.in nouella.qõ ꝓlatus debet agere cum consilio capituli ꝛ in capitulo remaneat vnus solus alij recedãt,illius consiliũ tꝫ requiri.sed ista nõ videntur facere ad ꝓpositũ:q ibi alij cardinales sunt in rerum natura:licet non in presentia ꝓpter discessum: sed nos loquimur quando omnes sunt mortui vno excepto.

1 ¶Jn legato partis bonorum quod non veniant fructus nisi a tempore quo heres fuit in mora.
2 Legatum vel fideicõmissum si defertur in diem,an fructus mediꝰ temporis debeantur legatario.
3 Fructus bonorum legatorum quod debeantur legatario etiam si heres non fuit in mora,quando sunt seminati a testatore.
4 Dominum quote bonorum legate quod nõ transeat recta via a in legatarium.

Zz.

1 **Si quis bonorum.** ꝰ Jn legato
a ¶Grex ꝓprie. Adde Bar. i l.militaris.C. de veste milit.
b ¶Coperit illi soli. Add Jo. de fan. in.c. fi. lx.v.dis.ꝛ doc. in.l.sicut.ff.ꝙ quisq; iur.
c ¶Qõ in vno solo carolmali. Add Jo. an. in.c. licet. de elect.

partis bonorum non veniunt fructus nisi a tpe quo heres fuit in
b moza.b.d. ¶Limita ꝑm Bar.Ray.ꝛ cõiter doc.ni si de volũtate testoris ex ꝓsse vel ꝑsumptiue aliud appareat vt in glo. Tu dic melius ꝑm Jmo.q istud de ꝓsumpta volunta te que censeatur ex affectione legatarij nõ congruit in ꝓposito
2 tex.nostri vbi est purum.ꝛ iura que allegat gl.loquũtur qñ ꝰ legatum vel fideicõmissarij sit facta talis dilatio:tunc fructꝰ interim percepti ei debent.l.si fideicõmissi.ſ.cũ pollitdius.ff.de vſu.allegata in gl.
3 vno.Bal.in rub.C.de reuo.his que in frau.cre.in fi. ¶Secundo limitat istũ tex.vt ꝓcedat in fructibꝰ seminatis ab heredẽ. secus in seminatis a testatore,cum sint pars bonorũ.l.si.ſ.pen. de his q in frau.cre.l.fructus pẽdẽtes.ff.de rei ven.ꝑm Jaco.de are.Bal.ꝛ aBod.hic.Bal.in.l.j.in.ſ.col.C.de vſu.ꝛ fru.leg.de
4 quo dic vt latius per do.Alex.hic. ¶Scdo no.ex ter.tꝙ̃ in legato quote bonorũ nõ trãsit dñium recta via in legatariũ.pt;: qz tunc venirent fructus ante moram heredis, saltem ab adita hereditate.l.berennius.alias incipit fructus.ff.de vſu.ꝛ firmat Bar.hic,quamuis contrarium teneat Bar.in.l.non amplius. ſ.fi.j.eo.vbi dicetur.

1 ¶Legari qõ possit id quod de presenti non est in rerũ natura,sed esse speratur.
Et quod tale legatum sit conditionale.nu.2.
3 Conditio que tacite inest ex natura rei,nõ est ꝓprie conditio.
4 Substo facta sub cõditiõe q de sui natura inest,reputat̃ pura.

Zz.

1 **Quod in rerum.** ꝰ Legari ꝓt id qõ nõ
est in rerũ natura sed esse speratur.b.d.Nota.j.q illud qõ de presenti nõ est in rerum natura sed in futurum speratur legari po
2 test.concordantes sunt in gl.ꝛ Est tñ illud legatum conditionale ex natura ipsius rei:habet enim cõditionem si talis res nascetur vel producetur.l.interdum.ff.de verbo.oblig.ꝛ.l.j.in fi.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ ibi no. Bar.i.iiij.q.principali,ꝛ sic illa tacita cõditio impedit ortũ obligationis ꝛ actionis.l.qõ pure.j.qñ dies leg.ced.gl.no.in.l.item quia.ff.de pact.ꝛ in.l.ij.ſ.creditũ.in ver
3 bo post nuptias.ꝛ ibi Ang.ꝛ aBod.ff.si cer.pet.Tñ non censet legatum conditionale quo ad impediendam transmissionem.l. conditiones que extrinsecus.ff.de condi.ꝛ demon.quam allegg. hic que ita debet intelligi.imo quo ad transmissionem censetur purũ.l.cũ illud aut illud.ſ.fi.ff.qñ dies leg.ced.cum illa cõ
4 ditio tacite insit ex sola natura rei,ꝰ sicut alibi substitutio reputatur pura licet fuerit apposita cõditio que de sui natura inest. L.qui liberis.in ꝓin.ff.de vulga.ꝛ pup.imo fortius tacita cõditio legis subrogata in locum cõditionis expresse a testatore apposite non impedit transmissionẽ.ter.est in.l.que sub conditione.ſ.fi.ꝛ ibi declarant gl.ꝛ Bar.ff.de condi.initi.ꝛ de eo facit festum Alex.in.l.iij.ſ.eo.

1 ¶Testator habens ius in re morte sua periturũ,censet solũ legare ius qõ habet quãuis legatum reddatur inutile.ꝛ intelligẽ vt nu.1.ꝛ.4.ꝛ vide nu.8.
Nullitas relicti potius ꝑsumitur quã qõ heres ꝑsumat̃ gratuitus ad aliquid redimendum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ℳaritus si legat vxori fundum dotalem quod intelligitur solum legare ius quod habet.
5 Testator si legat vsumfructum sibi debitum in re aliena, ꝙ tale legatum non valeat.
6 Vsusfructus formalis si legatur quod loco illius debeatur causalis ⁊ non formalis.
7 Vsusfructus si legatur ab vsufructuario qđ connalidetur proprietate superueniente.
Jus inutile ex postfacto potest validari.
Jus superueniens testatori in eius vita confirmat legatum inualidum.
Regula catoniana ꝙ non habeat locum in legato vsusfructus.
Aucto iure datoris augetur ius acceptoris.
8 Emphyteusis que finitur in persona testatoris, si illa legetur, debetur legatario.
9 Uolũtas testatoris interpretatur ꝙ potius valeat quã pereat.
10 Coniunctio sanguinis arctissima legatarij non potest per legatum vsusfructus preiudicare proprietario.
11 Habens ius in rem post eius mortem transiturum ad alium si talem rem legat, debetur estimatio.
12 Verba testamẽti q̃ nõ pñt verificari in iure exp̃sse legato ꝙ verificanť in alio iure differẽti, etiã si illud ius erat maius exp̃sse.
13 Intellectus ad.l.menius.§.pe.ſ.de leg.ſ.
Testator qui legat fundum simpliciter cuius vsusfructus erat alienus, quid intelligitur legare.

Si vsumfructum. Testator in dubio intelligitur legare ius ꝙ habz ex morte sui periturus: ſm intellectũ cõem. vel sic ꝓprius ad testm. Usufructuarius inutiliter legat vsumfructũ nisi ꝓprietatẽ quẽ

1 rat.h.d. ¶ Uo. primo ex isto tex. ſm cõem intellectũ, ꝙ testor habens ius in re morte sua periturũ, nõ videt legare aliud quã illud ius ꝙ habz: q̃uis inutile reddat legatum. concordat.l.si domus. §. fi. ſ. e.t.l. vgo: patrui. allegata in gl. Et ex hoc habes correlarie diligẽter notare, ꝙ in dubio potius inducit nullitas relicti, ꝙ ꝓsumat heres grauatus ad aliqđ redimendũ ꝙ no. ꝓ limitatione regule q̃ habz, qđ in dubio actus dz capi vt magis valeat ꝙ pereat. l. quoties. ij. ſ. de re. dn. l. quoties. de v. ob. a.l. si qñ. in pñn. ſ. e. quasi ceſeat maior ꝓsumptio ꝙ testator non voluerit grauare heredẽ ad aliquid redimẽdũ. l. vnũ ex familia. §. si rem j. ti. j. t. l. apud iulianũ. §. ſcio. ſ. eo. q̃ curare de validitate actus vt sic vna ꝓsumptio tollat aliam. l. diuus. ff. de in inte. re. Ad

2 de ſ ad istud no. ꝙ volũt Bald. ⁊ Ang. in. l. dotalẽ. per tex. ibi. ff. de testa. mili. ꝙ si maritus legat vxori fundũ dotalẽ, ꝙ itelligat solũ legare ius ꝙ habet ⁊ dñium q̃nis finiturũ morte: non autẽ

3 estimationẽ. ¶ Item adde ꝙ ista regula procedit etiã si tale legatũ fiat in cõiunctione persone ſm Bulĩ. de cug. Bal. in. l. habitatio. ff. de vſufr. per tex. in. l. ſticho. in ver. nepotibus suis. ff. de

4 vſufru. leg. ¶ Limita no. istam regulam ť nisi aliud constet de mente testatoris volentis legatũ sortiri effectũ post mortẽ suam quo casu videbit relicta estimatio sua, puta si testator grauasset legatarium ꝙ post mortem ipsius testatoris de fructibus talis vſusfructus aliquid faceret. ita no. limitat do. Alle. in cons. ig. in ij. vol. quod incipit visis dicto thematе in pe. ⁊ vlti. colũ. allegat ad hoc tex. cum gl. ſm intellectum Ray. in. l. vnũ ex familia. §. ſed si stichum. in ver. ꝙ si talia. cum glo. in ver. oneratum. ſ. tit. j. qui tex. non multum facit prout etiã. ſ. dicit do. Alex. qr ibi fidei commissum relictũ extraneo nõ erat purum sed collatum in tẽpus quo post mortem testatoris erat ius translatũ in aliũ, ſcõz Jmo. ibi quasdã alias limitationes tradit do. Alex. in prealle

gato cõsilio de quibus. ſ. dicetur. ¶ Secundo propius ad tex.

5 no. ť ꝙ si testator legat vsumfructũ sibi debitũ in re aliena: tale legatum non valet. ratio qr effectus legati confertur in tempus quo ius suum est periturum: ideo vitiatur. l. pluribus. §. ⁊ si placeat. ff. de ver. obl. ⁊. l. titio cũ morietur. ff. de vſufr. le. ¶ Tertio

6 no. ⁊ semper tene menti ſm Are. ť ꝙ si ille qui habet vsumfructum formalem legat illum alteri: loco vsusfructus formalis debetur causalis, ꝙ subrogatur loco primi extincti. ⁊ est eiusdẽ effectus ſz equinocat: qr ꝛz in testatore vsufructuario acquisita proprietate extinguať vsufructꝰ formalis: qr res sua non põt sibi debere vsumfructũ formalẽ. l. vti frui. in pñn. ff. de vſufr. pet. et inducatur causalis: tũ in legatariũ trãsit vsusfructus formalis. ꝙ nostrum. ff. de vsufru. l. si quis vsumfructũ. ff. de vſufr. le. gl.

7 in. l. traditio. in pñn. ff. de acqui. re. do. ¶ Quarto not. ť ꝙ legatum vsusfructus factum ab vsufructuario superuniẽte proprietate cõualidatur. Ex quo correlarie inferunť quatuor. Primo ꝙ illud ꝙ ab initio est inutile per superueniẽtiam iuris ex postfacto validẽt. Secõ ꝙ ius superueniẽs testatori in eius vita cõfirmat legatũ inualidũ. Tertio ꝙ regula catoniana nõ habet locum in legato vsusfructus. rationẽ assignat gl. vbi dicẽt. Quarto ꝙ aucto iure datoris augeť ius acceptoris, sicut econtra resoluto iure datoris resoluit ius acceptoris. l. lex vectigali fundo. ff. de pig. l. si a titio. ⁊ ibi Bar. ff. de rei ven. c. i. §. fi. de controuer. inuesti. ¶ Si. in ver. inutile. ibi, vel dic vt no. ſ. d. l. vgo:. illa solutio cõiter tenetur ꝑ Bart. Bald. ⁊ alios hic ⁊ ibi, qđ hic testator habeat ius in re aliena ꝛz finiturum morte ideo illud tantũ censetur legasse ꝙus legatũ sit inutile. Ex qua cõclusione inferunt

8 doc. ť qđ habens emphyteusim que in sua persona finitur. si illã leget debetur legatario. ⁊ istud cõiter tenetur vt in cõcordãtijs traditis per Alex. Istam cõem cõclusionem reprehẽdũt Jmo. Raph. cu. ⁊ Are. hic mouetur Jmo. qr quilibet presumiť scire iura. l. leges. C. de legi. ⁊ sic testator sciebat ꝙ vsusfructus quod habet in re extinguetur eius morte: vnde absonũ videtur ⁊ ridiculum qđ in dubio senserit de illo vsufructu tñ finiturũ morte:

9 ť cum in dubio debeamus interpretari volũtatẽ testãtis ꝙ valeat potius ꝙ pereat. l. si quando. ſ. eo. ⁊. l. quoties. ff. de reb. dub. vnde in dubio debem⁹ interpretari de nouo vsusfructu redimẽdo per heredẽ. l. cum alienam. C. de leg. Sed ad hoc respondet vt dictum est in tex. Secũdo pro ista parte dicit videri casum in. l. sticho. ad si. allegata in gl. nam ibi nõ valet legatum in vsufructu quia testator erraverat credens sibi proprietatẽ remansisse ex quo erant mortui illi quibus erat relicta proprietas ergo inuit ꝙ si sciuisset ad se nõ ꝑtinere proprietatẽ sed vsumfructum tantum deberetur estimatio ⁊ sic valeret legatũ. sed respondet ꝙ ille tex. nõ bene facit in hoc propositꝰ: qr ibi testator nõ legauit illud ius ꝙ habebat in re sicut hic: imo testator habẽs vsumfructũ legauit ꝓprietatẽ, ⁊ sic rẽ alienã. vnde si scienter legasset rem alienã: bene verũ est qđ deberetur estimatio. d. l. cum alienã. Ad

10 istum tex. respondet Jmo. qđ loquit quando testator dixit ita ꝙ vsumfructum quẽ habeo in tali fundo. ⁊ sic qñ testator expresse se restringit ad vsumfructum quẽ habebat: tũc ex tali restrictione sumit verisimilis coniectura ꝙ testator errauit credẽs se illũ posse legare. Secus si simpliciter dicat lego vsumfructum talis fundi. ⁊ ita etiã respõdet. d. Alex. in. d. cõsi. clj. in pen. col. ¶ Sz

11 videtur diuinatio ad hunc tex. ꝙ hic testator expresse se restrinxerit dicẽdo lego vsumfructũ quẽ habeo nisi ponderes pro ista solutione tex. istũ in ver. eũ qđ refert antecedens. ſ. vsumfructũ ⁊ sic vsumfructũ meũ formalẽ quẽ habebã. Ad. l. vgo: patrui. C. eo. rñdet Jmo. tex. illũ nihil facere: qr tex. ibi nõ dicit nõ valere legatũ respectu vsusfructus, sed solũ dicit testatricem non potuisse preiudicare proprietario, ⁊ sic q̃us ille tex. dicat legatum nõ valere in preiudiciũ domini, nõ tamẽ negat quin eius heres saltem teneatur ad vsumfructũ vel eius estimationẽ. ⁊ ita etiam respõdet Raph. cu. hic. ⁊ dicit Are. ꝙ ista est verissima solutio ad illum tex. Sed certe nihil valet: qr isto modo intelligẽdo ille tex. redderetur fine aliquo dubio. Cui enim dubiũ ꝙ testator legãdo nõ põt preiudicare ꝓprietario. l. si vniuerse. C. de leg. ⁊ si dicere ꝙ dubitatio ibi poterat esse propter affinitatem qr erat vxor patrui illius ꝓprietarij vt dicit tex. ibi propter quã affinitatem poterat dubitari an posset preiudicare ꝓprietario vt saltem recepta estimati. ne cogeretur prestare res. dicitur ꝙ vana

12 fuisset dubitatio: qr non solũ propter affinitatẽ: imo nec vbi est coniũctio sanguinis arctissima põt ꝑiudicari ꝓprietario in aliquo. l. mater. cũ si. C. de rei vẽ. vñ alio modo respõdet Jmo. in. l. cũ pr. §. pater filie. ⁊ in. l. vnũ ex familia. §. sed fundũ. ſ. tit. j. quod tex. in. d. l. vgo: patrui. loquit qñ habẽti ꝓprietatẽ testator legabat vsumfructũ. vñ cũ ibi legetur illũ qđ erat futurũ legatarij ideo legatũ est nullũ. l. menius. §. pe. in fin. ſ. tit. j. ⁊. l. ꝓprias tuas res. C. de lega. ita etiã ñdet. d. Alex. in. d. cõsi. clj. Ista solutio nõ est bona ⁊ cõtra mentẽ illi⁹ tex. qr isto modo nõ quereret dix de ꝑiudicio: vt facit tex. ſz ꝗrerẽt de inualiditate. ¶ Pro ista parte cõtra cõmunẽ conclusionẽ adducit Raph. cu. tex. in. l. cu pater. §. cũ pater. ⁊. §. pater filie. ſ. tit. j. ⁊ vtrobiq̃ Bar. videt cõtra

13 rium voluisse eius quod hic, nam in illis iuribus ť habẽs ius in re post mortẽ trãsiturũ ad aliũ: si talem rẽ legat. debeť estimatio respondeꝛ in. d. §. cũ pater. testator nõ volebat legare illud ius suũ quod erat finiturũ morte vt hic, imo illud ius qđ intẽdebat cõfirmari per cõpensationẽ illius mulieris fideicõmissarie instituteꝛ parte. Ad. §. pater filie. respõde ꝙ ibi pater tẽpore testamẽti nõ habebat ius in predijs dotalib⁹. l. docẽ ancillam. C. de rei vendi. l. de his. C. de iure do. nec iure cano. ex dissolutione matrimonij presumitur testatorẽ cogitasse, per no. per Bar. in. l. si seruũ filij. in pñn. ſ. eo. ¶ Pro eadẽ parte contra cõmunem cõclusionẽ adducit Are. tex. vt dicit optimũ in. l. diuus. in ꝑncipio. ff.

14 de vſu ⁊ habi. vbi est tex. ť ꝙ verba testamẽti que nõ possunt verificari iure exp̃sso in legato, verificanť i alio iure differẽti ab illo. et si illũ ius erat maius exp̃sso. ibi eiñ erat relict⁹ vsus sylue. ⁊ qr sub rõne vsus legatũ nõ valebat cõprehẽdit vsufructꝰ: ita hic sub noĩe vsufructꝰ ne reddať inutilis itelligit de vsufructu nouo formali redimẽdo. Sed ille tex. nihil facit in proposito: qr ibi a constituente vel eiꝰ herede nihil est redimẽdum, vt hic vbi heres

heres cogeretur redimere vsumfructum formalem ab alio vel prestare estimationẽ. d. l. cũ aliena. ſz. magna ꝑsumptio est ꝙ testator nõ sit grauaturus heredẽ ad aliquid redimẽdũ ad alio. d. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. Et sic remanet defensata cõmunis cõclusio. gl. ⁊ doc. ꝙ testator solũ censeatur legasse illud ius qđ habet in re q̃us finiturũ morte: non autẽ grauasse heredẽ ad aliquid redimendũ. ¶ Tu aduerte qr cõtra istã cõem conclusionẽ videť

13 fortiter obstare tex. in. l. meuius. §. pe. ſ. tit. j. ť vbi si legať fundꝰ cuius vsusfructus est alienus: heres tenetur redimere vsumfructum vel prestare estimationẽ, ⁊ si testator ibi nõ videtur legare solũ illud ius ꝙ habet in re. ſ. proprietatẽ, sed intelligiť grauare heredẽ ad alienũ vsumfructũ redimẽdũ vel estimationẽ. ⁊ pondera ꝙ tex. ille loquiť in terminis fortioribus: qr testator ibi habebat ius in re quã legabat ꝙ ius ibi nõ extinguebať eius morte imo durabat. ⁊ tũ nõ cẽsebat legasse solus illud ius qđ habebat ꝙ erat validũ ⁊ durabat in perpetuũ, sed etiam intelligiť grauasse heredẽ ad redimẽdũ vsumfructũ. ergo multo fortius istud debet esse in casu nostro: vbi ius ꝙ habebat testator erat fragile ⁊ extinguebať morte. ¶ Ad illũ tex. rñdet Jo. de imo. i. c. pasto ralis de do. qđ illud ibi ideo est: qr ius alterius in effectu reddit inutile dñiũ testatoris qr ibi legatũ fundi alias esset sine vlla cõmoditate cũ vsusfructus esset alienus qui cõtinet omne emolumentũ rei quo casu videť testator legare etiã tale ius qđ deficit in quo cõsistit totale emolumẽtũ. ⁊ ita dicit esse singulare casum in. d. §. pe. ¶ Sed nõ aduertit qr istã solutionẽ impugnat Bar. in. d. §. pe. qr imo legatũ ꝓprietatis nõ est inutile. ⁊ vltra Bar. istud patet qr ꝓprietas põt vẽdi. Itẽ subest spes cõsolidatiõis ꝓprietatis cũ vsusfructu. ſz quid fortius: ista solutio est ꝛtra istã legem ⁊ cõcordantes, vbi legatũ nullã penitus affert cõmoditatem legatario. ⁊ debeť nouus vsusfructꝰ nec estimatio. vbi vero saltem est aliqua commoditas ꝓprietatis. ⁊ sic directi dñij: vñ Bar. Bal. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. minus. §. pe. in effectu soluunt intelligendo dupliciter illum tex. ſm gl. ibi nã tex. simpliciter dicit fundo legato. vnde intelligiť qñ fundus erat alien⁹, ⁊ sic testator nullum ius habebat in re. ⁊ hoc mõ ſm Barto. ꝓcedit sine aliquo scrupulo ille tex. ¶ Tu aũt dic ꝙ isto modo intelligẽdo est maximus scrupulus. tex. cũ dicit fundo legato si vsusfructꝰ alien⁹ sit. cũ ergo dicat vsumfructũ fuisse alienũ: ergo nõ ꝓprietas fundi. l. cũ pretor. ff. de iudi. c. nõne. de presum. sed de hoc parum curo. ¶ Secõ ꝛ fortius: si fundus fuisset alienus in totũ et quo ad ꝓprietatẽ ⁊ quo ad vsumfructũ. certe testator ibi legasset rem in totum alienã ergo heres teneretur eaꝛ facere plene legatarij. l. si domus. §. i. ſ. e. iuncta regula. l. cũ alienam. C. de leg. ergo heres nõ teneretur ad solũ vsumfructũ redimendũ vt dicit tex. sed etiã ad ꝓprietatẽ. vnde secõ modo intelligiť tex. illũ Bar. Bal. ⁊ Pan. de ca. ꝙ ibi fundus erat testatoris sed vsusfructus alienus ⁊ ꝙ testator ibi dixit ꝙ fundus ibi prestaret integer vel pleno iure, nimirũ si heres teneť ad vsumfructũ: alias nisi sic intelligeris illũ tex. non posset procedere ille tex. ſz eos. sed ista est aperta diuinatio ꝙ testator ibi dixerit lego integrum fundum. patet: qr tex. simpliciter dicit fundo legato. ¶ Considera tu pro

15 solutiõe ad illum tex: ꝙ testator ibi legauit fundũ simpliciter. quo casu diceť fundũ, intelligitur legasse ⁊ ꝓprietatẽ ⁊ vsumfructum. l. si alij. ff. de vsufr. leg. etiam si alij postea legaret vsumfructum in specie adhuc legando fundum primo simpliciter intelligitur legasse proprietatem ⁊ vsumfructũ, vt ibi est tex. solennis. Tunc respondeatur ad contrariũ in forma dũ dicitur qđ testator in dubio intelligitur legare illud ius ꝙ ꝛz. verũ est in dubio sed hic verba testatoris sunt clara: quia ex propria significatiõe comprehendunt vtrunq̃ scz proprietatẽ ⁊ vsumfructũ. nmirũ si testator videtur legasse vsumfructũ ⁊ heres teneatur redimere. et ista respõsio est de mẽte Jmo. post Dy. ⁊ Ray. in. d. §. pe. ⁊ si diceretur obstare tex. d. l. vgo: patrui. cum legaverit dix de q terminus est generalis. l. j. in fi. ff. si cer. pe. ⁊ comprehendit etiaꝛ proprietatẽ. l. si duo. in fi. ff. vti possi. l. qui alienã. ⁊ ibi not. Bart. de acquir. pos. ⁊ tamẽ ibi nõ intelligitur legasse proprietatẽ nec eius vsumfructũ. Respondeť quando ibi tex. non dicit ꝙ testatrix legauerit vtendo isto nomine res, sed bene dicit quod testator habens tantum vsumfructum non potuit res tuas legare.

1 ☞ Augmentum obueniens rei legate cedit cõmodo legatarij.
2 Jus quod est in principali censetur esse ⁊ in eius augmento.
3 Augmentum quod fit a testatore equiparatur augmento ꝙ fit per alluuionem.
4 Plures fundi ex vno fundo sola destinatione fieri possunt.
5 Concessum vni ex legato alterius vł adẽptũ illi alij legatario.

Fratres ordinis humiliatorũ qui impetrarunt a summo pontifice ⁊ sibi elegerunt generalem qui illos visitaret, an possint per archiepiscopum mediolanen. visitari ⁊ corrigi.

6 Specialis visitator quod deroget generali.
Generi per speciem derogatur. ⁊ nu. 10.
7 Patriarcha grãdẽsis ꝛz dederit spãlem visitatorem suis monasterijs: tamen episcopus castellanus poterit more suo visitare.
8 Specialis iurisditio censet attribui cumulatiue nõ privative.
9 Statutum quod de adulterio ⁊ furto omnes iudices ciuitatis possint cognoscere, an si nat aliud statutum quod solus capitaneus cognoscat de adulterio videatur adempta alijs officialibus iurisditio generalis.
11 Priuilegium pape indultum aliquibus clericis non intelligiť derogare iuri ordinarie iurisdictionis: nisi contineat exemptionem ab ordinario.

Si quis post. ť Adiectio facta circa rẽ legatã auget legatum sicut detractio diminuit. b. d. ¶ No. ibi, primo ꝙ augmentum obueniens rei legate cedit commenso legatarij vt hic: ⁊. l. si ex toto. in pñn. ff. eo. facit qr ꝙ ius est in principali censetur ⁊ in eius augmẽto. l. etiam. ⁊ ibi no. Bar. ⁊ Bald. C. de iure do. l. inter socerum. §. cũ inter. in ver. si. ff. de iure do. ⁊ in. l. si conuenerit. secũda. §. si nuda. ff. de pigno. actio. facit tex. in. §. j. in auk. de equa. do. per quem no. ibi

2 Ang. ť ꝙ omne priuilegiũ datũ principali porrigiť ad ei⁹ augmẽtũ inferendo vt ibi ꝑ eũ. facit etiã ꝙ no. Bal. in. l. iij. §. hec verba. in ver. sed ⁊ si quid. per illũ tex. ff. de neg. gest. quod illud qđ est statutum in principali extendiť ad accessoria. facit etiam tex. in. c. fi. §. i. de conce. prẽb. in. vi. per quem no. ibi Semi. quod augmẽtũ einsdẽ iuris censetur eo iure quo res cui adiungitur.

3 ¶ ť Secõ no. equiparari augmẽtũ ꝙ fit a testatore ei ꝙ fit per alluuionẽ, ⁊ sic augmẽtũ artificiale equiparať naturali. differunt tamen in casu in quo augmentum factum a testatore non cederet legatario. ⁊ debeť nouus vsusfructꝰ nec estimatio. vbi vero saltem est aliqua commoditas ꝓprietatis. ⁊ sic directi dñij: vñ Bar. Bal. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. minus. §. pe. in effectu soluunt in

4 intelligendo dupliciter illum tex. ſm gl. ibi nã tex. simpliciter dicit fundo legato. vnde intelligiť qñ fundus erat alien⁹, ⁊ sic testator nullum ius habebat in re. ⁊ hoc mõ ſm Barto. ꝓcedit sine aliquo scrupulo ille tex. ¶ Tu aũt dic ꝙ isto modo intelligẽdo est maximus scrupulus. tex. cũ dicit fundo legato si vsusfructꝰ alien⁹ sit. cũ ergo dicat vsumfructũ fuisse alienũ: ergo nõ ꝓprietas fundi. l. cũ pretor. ff. de iudi. c. nõne. de presum. sed de hoc parum curo. ¶ Secõ ⁊ fortius: si fundus fuisset alienus in totũ et quo ad ꝓprietatẽ ⁊ quo ad vsumfructũ. certe testator ibi legasset rem in totum alienã ergo heres teneretur eaꝛ facere plene legatarij. l. si domus. §. i. ſ. e. iuncta regula. l. cũ alienam. C. de leg. ergo heres nõ teneretur ad solũ vsumfructũ redimendũ vt dicit tex. sed etiã ad ꝓprietatẽ. vnde secõ modo intelligiť tex. illũ Bar. Bal. ⁊ Pan. de ca. ꝙ ibi fundus erat testatoris sed vsusfructus alienus ⁊ ꝙ testator ibi dixit ꝙ fundus ibi prestaret integer vel pleno iure, nimirũ si heres teneť ad vsumfructũ: alias nisi sic intelligeris illũ tex. non posset procedere ille tex. ſz eos. sed ista est aperta diuinatio ꝙ testator ibi dixerit lego integrum fundum. patet: qr tex. simpliciter dicit fundo legato. ¶ Considera tu pro

5

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 §.diverit aliquis.ff.de publi. ¶ Pro ista parte multum facit conclusio que magis cōiter tenet, q spālis iurisditio censet attribui cumulatiue, non aut priuatiue. vt no. Bar. in.l.i. per illū tex. de offi. pfefe. vrb. sed tex. ille videt parū facere: cū ibi ꝓcedat vltra dispōdēo, & expresse dicāt q vterq; se impediat. imo plus poterit ille ter. reuocari cōtra Bar. ista ibi per dationē illi⁹ iudicis spālis sup causa annone intelligebatur derogatū iurisdictioni gnali prefecti, annone: nisi imperator sibi expresse reseruasset. istā regulā ponit no. Bal. in.l. vnica. §. vbi aūt. in.ij. col. per illū tex. C. de ca. tol. Ang. in repetitione. l.si vacantia. in. gi. col. C. de bo. vac. lib. g. & in. §. iusiurandum. in pen. col. in aut. de defen. ciui. col. iij. & ista regulā late psequitur Are. bic allegans ad hoc tres tex. & idē Are. in §. ij. cij. qō inci. spectabilis domine collateralis. Istā regulā melius & latius psequitur Lud. ro. in cōsi. cccciij. q incipit, presens cōsultatio in hoc recidit. vbi ꝓ ea adducit nouē tex. & multas decisiones & est vt dixi cōis cōclusio quā etiā tenent Cano. in. c. pasto. de offi. ord. & in. c. q; contingit. de reli. do. quānis Bal. & Ange. in hoc variauerint in. l. cū pretor. per illū tex. ff. de iud. & Bal. in. l. cū clericis. in prin. per illum tex. C. de epi. & cle. & ꝓ dicta cōmuni regula est bonus tex. in. l. si. in ver. ista tamen. C. de iur. om. iudi. ¶ Scdo pro ista parte facit q forti⁹ no. singulariter An. in. l. j. C. vbi & apud quos.

9 per illū tex. cū gl. in verbo, solue. & vbi dicit esse optimum ar. ad statutū disponēs q de adulterio & furto oēs ciuitatis iudices possint cognoscere. deinde statuto noniter facto disponitur q solus capitaneus cognoscat de adulterio: per hoc verbū solus, nō videt adēpta iurisditio aliis qō est no. dignū & m eū. & est solēnis decisio si est vera, & sic si per speciālē iurisdictionē cōcessum vni etiā cū taratiua sol⁹, nō est tñ derogatū gnali alioꝝ iurisdictioni quātominus in casu nostro. ¶ Tertio pro ista parte facit q magistraliter dicit Bal. in. c. pe. in. iij. col. de offi. dele. vbi ōr. q in hac materia spēs derogat gñi: qi cuellitur a gñe tanq; spēs separata a toto, vel sicut vna ouis remouet ab ouili: secus qñ spēs ponit gra coadiuuādi vel supplēdi genus, vt in ꝓposito nostro. & bñ facit tex. in. d. l. quoties. §. fi. ff. de admi. tu. & isto modo pōt rūderi ad istū ter. & similes. ¶ Quarto pista pte videtur facere tex. in. c. pastoris. de priui. vbi ꝓbat q ꝓpter priuilegiū pape indulti aliquib⁹ clericis: nō intelligit derogatū iuri ordinarie potestatis: nisi papa concedat priuilegium exemptionis ab ordinario. tamē ad illum tex. posset rūderi, quod ibi non erat datus aliquis iudex specialis, ꝓout in casu nostro.

a ¶ Universitas. Adō spe. in ti. de sen. ex cō. ver. itē. no.

b ¶ Sed bñ interdici. adde Cal. diffuse in tractatu de ecclesia. interdicto.

1 ☞ Singulariter exprimi ōr id q singlr exprimit noīe ꝓprio: & quod in individuo exprimit. & quid requiratur, vide nu. 4.

2 Filius qui vocat se tacitum & contentum pro relictis sibi factis a patre pro omni eo & toto q sibi debetur a patre in eius bonis: per hoc non excluditur a petendo supplementum legitime.

3 Tutela q annullatur si tutor nominatim non promittit suscipere defensiones pupilli.

5 Legatum nauis non extinguitur licet tota sit refecta: si carina eadem remaneat.
Legatum nō extinguitur per particularem mutationē totius rei fundamento remanente.

6 Compromissum factum per collegiū in quo sunt decem q non extinguatur licet quinq; vel septem illius collegij moriantur & alij subrogentur. ibi limitat.

7 Vniuersitate excōicata q si aliqui sint mortui & alij eorum loco subrogati q tales subrogati non censentur excommunicati.
Excōicatio infertur animę vere delinquenti non representanti.
Collegium vel vniuersitas si excōicatur, excōmunicatio tenet.

8 Interdictum latum in vniuersitatem ligat subrogatos.

1 **Et si nauem.** †Legatū nauis nō extinguit q̄uis tota sit refecta: si eadē carina remansit. h. d. ¶ Nō. pro ex isto tex. in vbo spāliter. iūcta gl. & m Are. q aliqñ dr spāliter exprimi qō singlr exprimit nomine proprio. ¶ Adde q alibi not. pbatur qō illud dr spāliter exprimi quod in individuo exprimit & nō aliter. ita pbatur in. l. si qñ. §. & gñaliter. C. de inoffi. te. vbi p illū tex. in ver. spāliter. no. Bui. & Sal. † q si filius vocat se tacitū & cōtentū pro relictis sibi factis a pre. p omni & toto eo quod sibi debet in bonis patris: per hoc non excluditur a petēdo supplementū legitime: ꝓout etiā est tex. in. §. ceterum. in aut. vt cū de app. cog. col. viij. idē tenēt Alb. Bal. & Ang. in. l. de his. ff. de transac. misi in individuo renunciet legitime. propterea q ter. dicit specialiter: istud † idem probatur in. l. fi. §. omnem. in ver. specialiter. C. de admi. tuto. per quem tex. dicit Bartot. in. l. legitimos. circa fin. §. de legi. tuto. & in. l. ꝓtor. in prin. ff. de ope. noui nun. vbi dixit quod vidit cassari multas tutelas: eo q tutor nominatim non promiserat suscipere defensiones pupilli: ꝓout ibi requirit tex. in versi. specialiter. Item ter

4 † communis conclusio est q ad hoc vt dicatur specialiter exprimi non requiritur q singulariter & in individuo exprimatur, sed solum in specie distincta a genere. l. fi. C. q cū eo. declarāt Bar. & doc. in. l. j. post gl. dl. ff. si quis in ius vo. non terit. Bar. in. l. fin. circa fi. C. si contra ius vel vti. pub. & in. l. si quis. in prin. testamēti. in. iiij. col. & de leg. iij. cum suis cōcor. ¶ Secundo not. q̄d re manēte fundo nauis, & sic carina, ꝓior nauis nō videt extincta quasi videat remansisse ꝓior nauis. & sic legatū nō extinguitur q̄ quo sequitur q̄d per particularē mutationem totiꝰ rei remanēte fundamēto nō extinguitur legatum: imo fortius qñ nauis per partes tota reficitur vt loquit iste tex. etiā si carina mutaret tñ censetur adhuc eadē nauis. secus si eodē cōtextu mutaretur l. quid tñ. §. si nauis. ff. quib. mo. vsusfru. amit. l. inter stipulantē. §. sacrā. de ver. ob. l. q res. §. areā. ff. de sol. m ¶ Petr. de bellaper. ¶ Pau. de ca. r. do. Alex. bic. & dicit. d. Alex. esse valde no. ꝓ limitione huius tex. idē etiā tenet. d. Alex. in. d. l. inter stipulatem. §. sacrā. in pe. col. ¶ Tertio inducit Bar. istū tex. q̄ si collegium vel vniuersitas in quo sunt. g. facit cōpromissum mortuis. v. vel vīj. & aliis subrogatis nō extinguit ꝓpromissum: q̄ idē collegium remanet. l. ꝓponebat. ff. de iud. idē tenēt Dy. & Ang. in. l. grege. §. eo. & ibi Bal. cū vna limitatiōe quā sequnt Jmo. & Moder. ibi qñ tale ꝓpromissum fuisset factū ꝓ vtilitate ecclesie. secus si ꝓ vtilitate singulariū personarū, ꝓout est glo. in. c. querelam. in gl. j. & ibi scribentes. ne prela. vices suas. & idē cū Bar. tenent Ang. & Bal. in. d. l. ꝓponebat. Ultimo querit Bart. fi excōicat vniuersitas & aliqui sunt mortui vel recedant, an subrogati censeātur excōicati. & remittit se ad ea que scribit in. l. inter stipulantem. §. sacrā. in fi. ff. de ver. obli. vbi etiā nihil decidit cōiter tenetur q nō q excōicatio infertur animę vere delinquenti, nō aūt representāti q nō fuit culpa. c. nemo episcopoꝝ. & fi. gl. q. iij. & c. sacro. de sen. excō. & l. sancimus. C. de pe. & m Bal. ¶ Modernos. in. l. si grege. §. eo. Bal. in. l. si ita legatū. §. fi. j. eo. q̄uis cōtra riū videat velle gl. in. c. sicut vir. viij. q. j. & Alb. & Raph. cu. in. d. l. si grege. dicunt q̄stionē nō posse ꝓcedere q collegiū seu vniuersitas nō pōt excōicari & bene interdici. c. romana. §. vniuersitatē. de sen. excō. in. vj. ideo Bar. in. d. §. sacrā. in fi. formauit aliter questionē in canonicis excō. & certe glo. in. d. §. vniuersitatē. dicit q licet vniuersitas non debeat excōicari & tenet excōicatio & ligat. idem adde secus esset in snia interdicti, in qua subrogati in locum mortuoꝝ bene ligantur. glo. est ordinaria in. c. si nia. de sen. excō. in. vj. Ratio diuersitatis est: q in interdicto potest puniri vnus ꝓ altero. c. nō est. de spōsa. nō sic in excōmunicatione. gratiij. q. iij. & c. j. & c. i ibi glo.

1 ☞ Legatum relictum patri a filio herede valet, sed si iussu patris adeat hereditatē & efficitur inutile & imputatur in falcidiā. & ibi rationem.

2 Legata inutilia que remanent penes heredem cum augeant hereditatem submouent falcidiam.

3 Casus in quibus legata valent licet hereditas nō adeatur per institutum.

4 Filiusfamilias miles habens peculium castrense institutus ab extraneo quod detrabat falcidiam.

5 Filius heres institutus ꝓ detrahat falcidiā a patre legatario.

6 Iussus patris in aduentitijs q̄ō non requiritur in adeundo.

1 **A filio.** Legatū † relictum patri a filio herede valet. & si iussu patris adeat hereditatē efficit inutile & imputat in falcidiā. h. d. ¶ Dubium facit: q cū patri sit acquirēda hereditas ꝑ regulā. l. placet. ff. de acqui. here. & sic pater in effectu videat instituī: per consequēs legatū illi patri relictū nō videbat teneri: q a semet ipso sibi legari nō pōt. l. quidē. §. e. l. legatū. §. j. j. e. Cōtrarium dicitur hic: q hereditas nō est necessario acquirenda ipsi patri: q posset cōtingere q filius reperiret sui iuris tempore aditiōis hereditatis, & sic acquireret hereditas ipsi filio, & hoc respectu legatū vz. & dato etiam q tpe cedētis legati, & sic tpe mortis testatoris esset adhuc in ptāte patris: certe adhuc posset effici sui iuris anteq̄ adeat. & iste casus nō exprimit in text. sed ponit ꝓ cōstanti. & ex eo sequit illatio tex. q si tpe additionis hereditatis reperiat in ptāte patris: tūc legatū enanescit, ꝓ rationē. §. dicta. & sic pater effectualiter heres imputat sibi in falcidiā submouēdā ab alijs legatis †: nā legata inutilia cū remaneant penes heredē iure hereditario & sic augeāt hereditatē: per consequēs submouēt aut diminuunt falcidiam quā heres vellet detrahere de alijs legatis. l. ex asse. l. nō dubiū. & l. i rōne ista. ff. ad. l. fal. & hic in gl. ¶ Sl. in ver. pōt ibi, si nō ecōtra. rōnē diuersitatis que est ꝓpter impedimētū regule catoniane assignat tex. in. d. §. an seruo. & in. d. §. ex diverso. & ibi gl. Bart. & doc. hic. Sed aduerte q̄ ista rō nō vī gnalis qñ pr esset institut' & haberet substitutū vel coheredē a quo esset repetitū legatū iuxta. l. l. & iperator. j. e. nā tūc a pre nō diceret necessario sibimet relictū: nec tūc pr esset heres & legatari⁹ q posset pr repudiare. & credo q qñ pr institut' haberet substitutum vel coheredē, vt. §. tūc esset idem, aut hoc tex. qui a

q tūc etiā ibi a principio valeret legatū, & sic non obstaret regula catoniana † q̄ is moriuo testatore patri statim acquireretur legatū factū filio. non tñ necessario acquireret hereditas cū posset repudiare & legatū valere, ꝑter substitutū vel coheredē: amplius puto q in. j. casibus enumeratis per gl. magistrā in. l. eā quā. C. de fideic. in q̄bus valet legatū & hereditas non adeatur per institutū, posset dici quatenus possit adaptari q legatū factū a patre filio a principio valeat, vt in casu aūt. hoc amplius. C. de fideic. q tūc pater non erit idē heres & legatarius: misi dicere q illi sint casus speciales & nō habēdi in cōsideratione. l. ius singulare. & l. q̄ō vero. §. ff. de legi. ¶ In gl. in ver. iussu. in fi. istā

4 glo. rep. habendūt Bar. & cōiter docto. † q si extraneus instituat filiūfamilias militē habētē peculiū castrense: ipse bene detrahit falcidiā, licet ex eius testamēto nō detrahatur. l. in testō. C. de testa. mili. alias retorqueret in eius lesionē q eius fauore est inductum: cōtra. l. q fauore. C. de leg. Tu potes saluare gl. m Salibic q velit dicere q in isto text. testator qui instituit filium non erat miles: q si fuisset miles nō detrahereret falcidia, vt dicit text. nō aūt volunt dicere glo. in isto primo casu q̄ miles institutus a pagano non possit detrahere falcidiā: quia hoc esset falsum vt predixi. ¶ Glo. fi. ibi, sed illud q valet ratio est q̄ qñ legatū est validū remanet penes heredē iure legati. ergo nō imputat' et in falcidiā. ratio rōnis est: q̄ falcidia fit quarta debita hr di ire institutionis: ex ipsa vi apparet q̄ solū illud q̄ iure institutionis & sic iure hereditario capitur ds in quartam cōputari. l. in quarta. ad le. fal. ¶ In ea. glo. ibi, alij dicūt. ea ista lectura glosi.

5 quā etiā posuit prima gl. no. Bar. † q filius heres detrahit a patre legatario falcidiā. Adde q similiter econtra pater detrahit a filio falcidiā. i. iubemus. §. idēq; in retinēda. C. ad treb. & l. cuꝫ filio. §. e. Istā lectura reprobant glo. Bar. & doc. q̄ iurisconsult' non debuit diminare de iure. C. postea facto. l. iubemus. C. de test.

6 fortius hic reprobāt Dy. Bald. Sali. & Jmo. † q in aduentitijs non requiritur iussus patris in adeundo, vt dicit litera, q probant: q cū in aduentitijs filius possit adire patre inuito. l. fi. §. finaute patre recusante. C. de bonis q̄ libe. ergo fortius eo ignorāte, & sic absq; iussu patris: per regulā q̄ pōt inuitis fortius & ignorantibus. Ite q tūc nō acquireretur patri nisi vsusfructꝰ. ego tamen in. l. j. C. qui admitti. reprobaui istā cōmunem opi. q imo in aduentitijs filiusfamilias nō possit adire ignorāte patre. & possit eo inuito: quia si filiusfamilias cui delata est hereditas aduentitia interpellat patrem q sibi cōsentiat & pater recusat: tunc filius fecit debitū suū in requirēdo patrē. & cū stet ꝓ ipsum patrē, pōt tunc solus filius adire. ita loquitur. d. §. finaute recusante, que ratio cessat in patre ignorante & non requisito: alias cū patri queratur vsusfructus in ipsis aduentitijs, & per hoc est legitimus administrator taliū bonorum, frustratoria esset talis administratio si fili⁹ ignorāte patre posset sicut econtra patet in §. sequenti. qui incipit, similiq; modo. vbi filiofamilias milite recusante successionē in bonis castrensibus pater admittitur q tamen non posset. admitti filio ignorāte: vt ibi no. Ly. & Bal. ergo in isto proposito non est bona consequentia: filius solus potest adire quando pater recusat consentire: ergo etiam potest patre ignorante ꝓpter diuersitatem rationis dicti latius in. d. l. j.

1 ☞ Legatum dicitur causa lucratiua deducto prius onere.

2 Stante statuto q de legatis soluantur tantum pro libra: intelligitur de eo q remanet deducto omni onere.

3 Lucrum dicitur quod superest deductis expensis.

4 Statutum q de pretio rei vēdite soluatur tantum pro gabella intelligitur de pretio quod in effectu remanet penes vēditorem deductis expensis.
Pretium intelligitur deductis expensis.

5 Stante statuto q de qualibet debito soluatur tantum pro libra si debentur mille de quibus quis tenetur omni anno quinquaginta, debet deduci interusurium medii temporis.

6 Donatio vltra quingenta licet indigeat insinuatione: tamen si detracta gabella remanēt tantum quingenta non insinuatur.

7 Statutum q de omnibus fructibus foznacum soluantur denarij seq; pro libra intelligitur deductis expensis.

8 Impetrans beneficium vsq; ad valorem centum si vacat beneficium habens reditum ducentum & deductis expensis remanēt tantum centum q debeat illud habere.

9 Verba statutorum quod debeant intelligi cum effectu.

10 Actor si ex forma statuti debet soluere gabellam de summa litis ad rationem. vj. pro libra, & creditor petat a paupere magnā summam: debet gabella solui pro tota summa licet illam consequi non possit propter paupertatem debitoris.

1 **Non amplius.** † Latemus quis vī habeat quatenus remanet deducto onere. h. d. ¶ Per istū tex. decidit Bal. † q stante statuto q de legatis

debeat pro gabella solui tantum pro libra: certe debebit solui de eo q in effectu superest deducto omni onere in posito ipsi legato. & cū eo transeunt Flo. Raph. cu. & Pau. de ca. bic. Ang. in. l. ciuitatib⁹. §. fi. j. e. Jmo. bic tenet cōtrarium per. l. ad veteranī. §. j. §. ad. l. fal. allegatam in gl. nam qua ratione ibi onus imposituꝫ tum legatario q̄ cedit ad lucrū heredis non diminuit legatum in preiudiciū alioꝝ legatarioꝝ, & si tertie psone quo ad detractiones falcidie: ita bic onus impositū legatario q̄ cedit lucro heredis non debet imputari reipublice in ratione gabelle: q̄ res publica est quedā tertia persona differēs ab herede, sed respondeq̄ illud ibi ideo est: q̄ heres nō cōputat sibi in falcidiam nisi illud q̄ in titulo institutiōis seu iure hereditario capit vt dixi in. l. precedēti. & ponit Bar. bic. ¶ Pro decisione Bal. adde facere q illud statutū cōsiderauit lucrū legatarioꝝ † sed lucrū dicitur illud q superest deductis expē. l. lucī. ff. pro soc. & j. dicef.

3 ¶ Secūdo adde q decidit Bar. in. l. si vir vxori. §. cuidam. per illū ter. §. de cōdi. & demō. † stante statuto q de pretio rei venditę solvatur tm pro gabella, debet intelligi de pretio q̄ i effectu remanet penes vendicorē deductis eibus expen. tam in subbastationibus quā propenetis & simi. distinguēdo tñ vt ibi: per eū. & habes pro hoc tex. no. in. l. quantitas patrimonij. vbi Barto. idem no. ff. ad le. fal. Bar. in. l. vbi pure. §. fi. ff. ad treb. facit etiā glo. no. in. l. per diuersas. in gl. fi. magna citra medii & ibi Bar. no. C. manda. que no. dicit q pretium rei intelligit deductis expensis. ¶ Tertio adde quod decidit Bart. in. l. in lege falc. per illū tex. ff. ad. l. fal. † stante statuto q de qualibet debito soluatur tantū pro qualibet libra pro gabella: si debes mihi mille de quibus teneris soluere quinquaginta omni anno, debet deduci interusurium medii temporis: cum in effectu quantitas tota sit minor omni anno decē pro cētenario. ¶ Quarto adde q̄ decidit

6 Bar. in. l. quoties. per illū tex. no. ff. ad le. fal. † nā de iure communi si donatio est vltra quingētos aureos sine insinuatione nihil valet. l. pen. §. fina. C. de dona. certe si detracta gabella in effectu non remanent nisi quingenti aurei valebit donatio sine insinuatiōe. ¶ Quinto adde q late decidit Bal. in. l. si a patre vel a domino. §. fi. per illū tex. ff. de pet. her. & in. l. j. in. ij. col. C. de fructi. & litium expē. † stante statuto q̄ de omnibus fructib⁹ vas famacum soluantur seq denarij pro libra intelligitur deductis expensis.

8 ¶ Sexto adde id quod decidit Pau. de ca. bic per illū tex. q

a si aliquis impetrauit a papa beneficiū vsq; ad valorē centū an- a ¶ Beneficiū. reorum & vacauit beneficiū habens reditū ducentoꝝ aureorum tamen deductis expensis nō remanent nisi centū, tale beneficium debetur impetranti. subijcit tamē Pau. de ca. se velle ex curia romana hoc obseruari: quia forte non intelligeret deductis expen. cū tales gratie sint restringende eo q̄ odiose. c. q̄ uis. de preben. in. vj. legata vero sunt fauorabilia de quib⁹ hic, & in terminis q talis impetratio beneficij debeat intelligi deductis oneribus & expensis tenet Bal. in. l. j. in. ij. co. C. de fru. & litiū expe. per illū tex. & l. illud. §. j. cum glo. in verbo lucrū. C. de eccla. idē not. Bal. in. l. sed si hoc. §. cuidā. per illum. tex. ff. de condi. & demon. Raph. cu. in. l. fructus. ff. solu. matri. do. Aleg. & Are. bic habetur per Jo. and. in addi. Spe. in tit. de cōcef. preben. super rubr.

9 in viti. qō. ¶ Septimo & vltimo accedat tota regula † q verba statutorum debent intelligi cū effectu. l. j. §. hec verba. ff. qō q̄sq; iur. & l. pe. §. pe. ff. ne quis cū qui. ¶ Cōtra predicta videt facere illud qō volunt Bar. & doc. in. l. cum quedam. §. fi. per illum tex.

10 ff. de iurisdi. om. iudi. vbi determinant q † si statutum disponat quod actor de summa litis solvat gabellam ad rationē. vj. denariorum ꝓ libra, q̄ si creditor petat magnā summam a debitore in ope q nō est soluendo, debet attendi summa petitionis q̄uis in effectu parum possit consequi propter paupertatē debitoris. idem no. Bar. in. d. in offerendis. per illū tex. & in. l. in §. fin. C. de appel. & in. l. qui tabulas. in princi. vbi etiam Ang. ff. de furt. do. Alathesila. in no. q̄uis. ergo nō attēdit effect' exactionis, cōtra predicta. Sed respondeq̄ Bar. & doc. in. d. l. cū quedam. §. fin. cum mysterio loquuntur quādo debet solui gabella habito respectu ad litē, alias deberet attēdi effect' exactionis ꝓ predicta.

1 ☞ Heres per interitum specie legate liberatur.

2 Species que debet dari hereci causa conditionis implende apposite libertati si pereat casu fortuito legatarius nō liberatur & tenetur ad estimationem.

3 Heres tenetur prestare rem legatam legatario vbi est ipsa res, & non alibi.

4 Species relicta si perijt culpa heredis que dedit causam ad interitum, heres tenetur.

5 Dolus & culpa in dubio presumitur cessare.
Dolus est crimen.
Delictum in dubio non presumitur.

6 Damnum pati an dicatur qui perdit legatum, & ibi q̄ dicatur.
Damnum patitur qui amittit lucrum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 Error iuris non nocet quando tractatur de damno, & etiã quando tractatur de lucro iam radicato non perdendo.
8 Remittere penam & crimen delinquenti non est damnum fisco: nisi postquam bona sunt fisco incorporata.
9 Statutum disponens q̃ omni anno ecclesie fratrum minorum debentur centum, an per statuentes revocari possit. & ponit distinctionem. nu. 15.
10 Statutum quod transiuit in contractum non potest per statuẽtes revocari.
11 Laici per suum statutum possunt tollere priuilegium, per eorũ statutum clericis acquisitum. & vide nu. 13.
12 Statutum cõfirmatum superioris authoritate, potest p ipsos statuentes revocari.
14 Priuilegia concessa per viam gratie possunt revocari. secus si per viam contractus.

1 **Si certum.** †Species legata perit periculo legatarij. nisi mora vel culpa heredis intercesserit. b. d. ¶ Nota. primo q̃ heres liberatur per interitum speciei legate. concordat tex. in. l. tittie tegtores. ff. fi. j. eo. & in. l. si quis. in prin. testamenti. ff. fi. j. de leg. iij. & in. l. si ex legati causa. j. de ver. obli. & in. l. q̃ de re. ff. si cer. pe. Not. tamen q̃ si species que debet dari heredi causa conditionis implẽde apposite liberati pereat casu fortuito, q̃ legatarius nõ liberatur, sed tenetur ad estimationem. teg. est no. & mirabilis ad multa vt ibi dicunt scribentes in. l. cum quidam. C. de condi. inser. ¶ Scõm not. ex tegt. ibi vbi id esset tradere. & q̃ heres non tenetur prestare legatario rẽ legatam nisi in loco vbi est res, & sic non in loco domicilij testatoris nec ipsius legatarij. facit. l. quod legatur. in prin. ff. de iud. & l. j.
2 C. vbi fideic. petj. opor. ¶ Tertio no. q̃ culpa hꝺ dis facit eum teneri. si species legata perierit. intellige de culpa que dedit causam ad interitum rei legate. secus in alia culpa: quia illa non facit teneri secundo postea interitu ante moram. teg. est singularis in l. is qui ex stipulatu. ff. de actio. & obli. ¶ Slo. in verbo legatarij ibi presumunt & cesset dolus. no. ex gl. q̃ dolus & culpa in dubio presumunt cessare. facit. l. quoties. ꝯ. qui dolo. ff. de proba. & ita simpliciter no. Bald. hic. ¶ Tu adde rationem: quia dolus est crimen, vt no. Bar. in. l. j. in fi. per illum teg. cum glo. ff. de fideius. tut. est teg. melior de iure in. l. j. ꝯ. nunc tractemus. in versicu. plane. ff. de tutel. & ratio. distraben. & ter. no. in. l. si ex causa. ꝯ. nunc videndum. ff. de mino. sed in dubio non presumitur delictum. l. moueor. & ibi Bal. no. C. si ser. expor. vene. & facit quia in dubio debet capi presumptio ecclusiua delicti. l. merito. ff. pro socio. ¶ In glo. responde tripliciter vt per Bar. Sed caue circa secundam solutionẽ: & q̃ licet dominium rei legate transeat ipso iure in legatarium a morte testatoris. & tibi homo. ꝯ. cum seruus. j. eo. & in. l. a titio. in fin. de fur. tamen non transit vere & irrevocabiliter: nisi postquam legatũ sit acceptatum, vt est gl. no. in. l. si quis ita hereditatem. ff. de condi. insti. ergo ante acceptationem perdẽdo legatũ: non est verum q̃ dicatur vere damnuz pati nec q̃ dicatur si: um. patet in. l. qui autem. in prin. ff. de his q̃ in frau. cre. vnde in hoc dic melies scõm Bald. Ang. Jmo. et Mod. q̃ quãdo lucrũ est iam quesitũ & radicatũ: tũc bene perdere tale lucrũ est damnum: q̃ tũc bene est diminutio patrimonij. l. iij. ff. de dam. infec. sed quãdo tractatur de querenda spe lucrandi: tunc nõ est pati damnũ. l. pculus. ff. de dam. infect. & pro ista doctrina habes gl. in. l. j. ꝯ. fi. quis aũt propter inimicitiã. in verbo integrum restitutionẽ. ff. de itinere actuq; pri. & glosse. in. l. ij. ꝯ. i. ff. ne quid in loco publi. & gl. in. l. si quis vgozi. ꝯ. pen. ff. de fur. facit bene teg. in. l. si is cui. in. ꝯ. ei? rei. ff. de eo. de fur. & ita etiã tenet Pan. de ca. in. l. ij. ꝯ. fi. per illum teg. cum. l. sequẽ. & ibi do. Alex. in. ij. col. ff. qui satisd. cog. Ly. & Bal. in. l. cũ te sepse. C. de dona. ante nup. Jmo. in. d. l. proculus. do. Alex. in. l. cum emptor. ff. ad. l. fal. & in cõsi. lxxxix. in. v. vol. & incipit, viso puncto et instrumentis. in. vj. col. & in cõsi. ccij. in. iij. vol. & incipit sup eo de quo querit. facit bene gl. no. in. l. qui fideicommissus. j. de leg. ij. que iuncto tex. vult q̃ sicut error iuris non nocet quando tractatur de damno: ita quando tractat de lucro iam quesito & radicato perdendo. idem tenet Bar. in. c. claudius. ff. de acqui. here. adde etiã q̃ vult Bal. in. l. nec dãosam. in scõa oppo. C. de pe-
7 cib. impera. offe. & q̃ remittere penam & crimẽ delinquẽti non est damnũ fisco, nisi post q̃ bona iam essent in fiscum incorporata. idem dicit Bald. in. l. milites. in fi. C. de test. mili. imo plus dicit Bal. in. l. parentes. in prin. C. de test. q̃ non dicitur damnificare fiscum qui querit auertere lucrũ cũ alterius iniuria acquisitum. Sed intellige ꝯm predicta: alias male diceret. ¶ Extra gl. inducitur iste tex. in verbo deteriori. per Ly. & Mod. er. acino. q. † si ex
8 forma statuti ciuitas omni anno debet dare fratribus minoribus certã quãtitatẽ pecunie pro eleemosyna: q̃ tale statutũ nõ possit per ciuitatem amplius revocari: q̃ propter lucrum quod perderẽt ipsi fratres videretur de eorum dãno tractari: vt hic.

9 Itẽ ex quo ius erat iam quesitum ecclesie per primã ordinationem vr̃ q̃ per statutũ laicorũ nõ possit amplius auferri: † quia laici non habẽt potestatẽ statuendi super rebus ecclesie. c. eccla sancte. dist. de cõsti. c. bene quidẽ. gesv. di. ¶ Cõtrariũ determinat Ly. hic: q̃ sicut ciuitas potuit tale statutũ facere ita debet posse tollere. l. si quis in prin. testamẽti. ff. de le. iij. ꝯ. sed naturalia. in ver. ea vero. insti. de iure. na. gen. & ciui. Item q̃ ratione prestationis in futurũ nõ est ad huc quesitũ ius ecclesie: ideo ita
10 tuentes pñt revocare. ¶ Nec obst. q̃ qñ transiuit statutum in cõtractũ nõ põt amplius per statuẽtes revocari. l. q̃ semel. & ibi Bal. ff. de decre. ab ord. fa. q̃ procedit qñ. p tali elecmosyna aliquid reciprocum esset prestitũ aut factũ per ipsos fratres: puta q̃ per hoc venisset ad habitaũ. sed ista loquitur qñ ciuitas concessit p viã simplicis elecmosyne. ita opi. tenẽt Jmo. & d. Alex. hic, Sali. in aut. cassa. in. v. q. C. de sac. san. ec. Fu. Pau. de ca. in l. priuilegia. C. e. d. Alex. in cõsi. cclx. in. ij. vol. q̃ incipit statutis acurate perspectis in. v. & vj. col. & est in. ij. vol. cõ. cc viij. Pero ista opi. adducit. d. Alex. bonũ tex. in. l. si qs curialis. in fi. in verbo clericis emẽ vlterius legẽ. pdesse nõ patimur. C. de epis. & cle-
11 per quẽ no. ibi Bar. q̃ quis laici nõ pñt per sua statuta disponere in preiudiciũ clericorum iuribus preal. tũ possunt per suũ statutum tollere priuilegiũ ab ipsis laicis indultũ in clericos: & sic qui fecit legẽ in fauorẽ cleri cõũ põt illã tollere vel statuere q̃ ampliꝰ sibi nõ pñt. ¶ Cõtrariũ tz Bar. in. l. priuilegia. ad fi. C. de sac. san. ec. per illũ tex. qui dicit q̃ cõsuetudo elecmosynarũ prestatio perpetuam habeat firmitatem, & per tex. idẽ volẽte in c. ad apostolicã. de simo. sed ista iura nõ videnẽ multũ vigere: q̃ non negant quin posset per ipsos statuẽtes revocari. imo plus
12 † statutũ ꝛ firmatũ authoritate supiorisꝭ pt tũ p solos statuẽtes revocari absq; licẽtia superioris. no. Bar. in. l. omnium. per illũ ter. C. de test. Ista opi. Bar. tanq̃ magis cõsonã rõni tz Alvet.
13 bic: q̃ ista concessio elecmosyne facta fratrib⁹ † est priuilegium quoddã clausum in corpore statutoꝝ. sed priuilegiũ cõcessum nõ subdito, vt sunt isti religiosi erga laicos: nõ põt per statuentes revocari vt no. Jnn. in. c. nouit. de iud. Et istud fundamẽtũ ante eũ fuit Pan. de ca. in. d. l. si quis curialis, vt. j. referã, sed illud psuppositũ nõ est expeditũ vt habetur in. d. c. nouit. Adde q̃ ista opi. Bar. tenet etiã Lu. ro. in repe. auf. similiter. in nono speciali pie cause inter contractus. C. ad. l. falci. Bemi. in. c. i. in. vij. col. de cõsti. in. vj. & in. c. q̃ in ecclesiarũ. in. iij. col. de cõsti. & ipsemet Pan. de ca. in. d. l. si quis curialis. vbi dt q̃ dictũ Bar. in. d. l. priuilegia. procedit qñ cõcessio fuit facta per modũ priuilegij: q̃ tũc revocari nõ põt. alle. no. p Jnn. in. d. c. nouit. in ver-
14 bo theodosius, vbi † imperator nõ põt auferre priuilegia ecclesijs que eis cõcessit cũ sibi nõ sint subdite. sed priuilegia cõcessa subditis per modũ gratie bene põt revocare. secus si per viã cõtractus vt no. Bal. in. l. qui se patris. in. pi. col. C. vnde lib. & ista opi. videt cõsulẽdo. & iudicãdo tenẽda q̃ in dubijs opinionibus illa dz teneri q̃ fauet pie cause. l. sunt pl ne. ff. de reli. & sum. funer. si. de re iu. & ad. d. l. si quis curialis. potes respõdere q̃ non procedit i eleemosyna vel alia simili pia causa p iura & authoritates
15 pre allegatas. ¶ Tu aũt pro cõcordia istarũ opinionũ distingue q̃ aut statuẽtes volũt illud statutũ de dãda eleemosyna annuatim religiosis sine causa revocare, & nõ possunt. ita. pprie loquitur tex. alle. p. Bar. in. d. c. ad apostolicã. in fi. in verbo mallitiose. & ita procedat opi. Bar. & sequacium. aut volunt revocare cũ causa, & possunt per allegata p alia parte. ¶ Cõfirmat & fortius q̃ si statutũ q̃ trãsiuit in cõtractũ habuit factũ recipro cũ impletum: põt tamen per statuẽtes cũ causa revocari, vt est tex. in. d. l. q̃ semel. ff. de cre. ab ord. fac. quanto magis in proposito, vbi ita cessant, vbi non interuenit aliquid reciprocum.

1 ☞ In legato partis bonorum partes bonorum testatoris legate censentur: & sunt in obligatione: non autem estimatio. Opinio vltia relata p iurisconsultũ censẽt approbata. & q̃ prima.
2 Difficultas prestationis operatur q̃ aliud pro alio inuito creditore soluitur.
3 Testator si reliquit fratribus omni anno salmas decem vini: heres potest ex bonis testatoris dare dictis fratribus vineam. ex qua dicta quantitas vini soluatur.
4 Emens fundum nomine meo mandato procedente de sua pecunia si steti per aliquod. tempus q̃ nihil dixi, & ille percepit fructus ex illo fundo: q̃ debet fructus ipsos computare in sortem.
5 Heres q̃ possit inuito legatario soluere estimationẽ bonorũ q̃s est legata quarta bonorũ etiã si cõmodam diuisionẽ recipiat.
6 Heres q̃ non habet facultatem soluere filio legatario estimationem cui fuerit relicta quarta bonorum pro legitima.
7 Filius cui relicta est certa pecunia pro legitima q̃ possit pecuniam refutare & petere legitimam in corporibus hereditarijs.
8 Dispositio huius. ꝯ. non habet locum in contractibus.
9 Judex arbitrãr in q̃ re fiat assignatio legatario quote bonorũ.

Idem similiter iudex debet arbitrari in qua re filius debet habere legitimam.
10 Dominium quote bonorum q̃ trãseat in legatarium ipso iure ab hereditate adita sicut in alijs legatis particularibus. & vide nu. 17. & 19. & ibi ponit q̃ non.
11 Solui aliud pro alio quando possit inuito creditore. & sic pro re quando possit solui estimatio.
12 Communio solet parere discordiam.
13 Pecunia estimantur omnes res.
14 Fideiussor nõ potest promittere estimationem rei si principalis ad rem tenetur.
15 Fideiussor quare possit promittere interesse quando principalis tenetur ad factum. & vide sub nu. 12. ibi quinto.
16 Recipiens frumentum mutuo, non potest reddere pecuniam. Potestas qui tenetur dare duas balistas certi valoris, non potest dare valorem.
18 Legatarius quando possit vendicare quotam bonorum legatam etiam ere alieno subsistente.
20 Vendicare q̃ large & improprie ẽt ponaꝭ p qualibet petitione.
21 Fructus rei legate quando legata est quota bonorum quare fit q̃ non veniant a die adite hereditatis sed morte heredis.
22 Dñium rei legate q̃ nõ trãsit in legatarium dato q̃ aliquid sit in obligatione incertum: nisi constiterit quid sit in solutione.

1 **Cum bonorum.** †a Legatario partis bonorum põt heres soluere, vel estimationẽ vel ptẽ rerũ si cõmode diuidi pñt: vel vnam aut plures res put inter se accordanerint, vel si discordãt, put iudici videbitur. b. d. cũ. l. seq. ¶ Nota. q̃ in legato ptis bonorũ ptes bonorũ ipsius testoris cẽsent legate & sunt in obligatione nõ aũt estima-
2 tio. † Ista esset opinio censẽt approbata p iurisconsultũ hic, cũ vltimo loco sit posita. l. si idẽ. cũ eo. ff. de inrisd. om. iu. gl. in. l. q̃ filiũ. ꝯ. fabinus. ff. ad treb. no. Bar. in. l. bona fides. p illũ tex. ff. depo. & m Jmo. & alios ad od. hic. ¶ Tu caue q̃ qñ prima opinio sapit equitatẽ scõa merũ iuris rigorẽ: tũc in dubio prima opinio censẽt approbata, vt est gl. no. in. l. si cũ excẽptiõe. ꝯ. sed & si quis. ff. q̃ me. causa. quã p singulari no. ad hoc & re. in cõsi. clxij. qõ inci. diligẽter & mature discussis. i. viij. col. Dñ ista ẽ vera & cõis opinio q̃ singule ptes bonorũ sint in obligatione & legato: quã tenẽt Bar. & cõiter alij p tex. in. l. seq. in fi. in verbo, vẽdicare potionẽ. & l. si quis bonorũ. in verbo, fructibꝰ. & eo. ¶ Scõo no. ca-
3 sum † in quo aliud p alio soluit inuito creditore, & hoc est propter difficultatẽ prestatiõis. facit. l. si pluribus. & l. si domus. ꝯ. q̃ cõtetur. j. e. & l. nõ dubiũ. j. de le. iij, pbaꝭ in aut. hoc nisi. C. de so. gl. in. l. vinũ. circa fi. gl. magne. ff. si cer. pe. de qua materia late scribitur per Pe. de bellaper. & Bal. hic habetur gl. od. in. l. ij. ꝯ. appellata. cum suis concor. ff. si cer. pe. ¶ Tu adde aliũ casum notabilem & quotidianũ quẽ probat tex. no. in. l. si quis argentũ. in ver. si vero. C. de do. & ibi Bal. in specie singulariter no. q̃ si testator in testamẽto relinquit fratribus. xv. salmas vini omni anno & heres vult ex bonis testoris dare vnã vineã ex qua percipiant dictũ vinũ & eis reliquere curã dicte vinee: põt inuitis fratribꝰ, & hoc fanore exercentis munificentiam qõ valde no. quia valde
4 quotidianum est. Item adde q̃ si mãdauꝭ alicui quod emeret mihi fundũ, & ille emit fundũ noĩe meo, fz de pecunia sua. ppria soluit pretiũ: si steti lõgo tpe q̃ nihil dixi, & ille interim percepit fructus ex illo fundo debẽt fruct? ꝛputari in sortẽ & sic aliud p alio habere. ita notanter determinat Bal. in rub. C. de contra-
5 hend. emptio. in. v. & hoc modo erit dare casum quo acquiram illum fundũ sine solutiõe aliqua pretij: q̃s possedit tanto tpe qõ fructus ascẽdunt ad ẽtitatem. ¶ Tertio no. q̃ qñ est legata pars bonorũ põt heres indistincte soluere estimationẽ & inuito legatario etiam si bona recipiant diuisionẽ cõmodã: q̃ bñ no. in legato. ergo quote bonorũ estimatio indistincte est in solutione.
6 facit. l. generali. ꝯ. vsumfr. ff. de vsufru. leg. ¶ Limita istum tex. † procedere in extraneo sec⁹ in filio: vñ si pater relinqueret filio legitimã suã: quo casu legitimam intelligẽ deducto alieno ere. l. papinianus. ꝯ. iiij. ff. de inoffi. te. videtur legata quota bonorũ: tunc heres non bz facultatẽ solvẽdi estimationẽ: q̃ legitima bz prestari ex corporibus hereditarijs. l. scim⁹. ꝯ. repletionẽ. in verbo ex substantia patris. C. de inoffi. test. secundum Bal. Ang. & Mod. hic, lz gl. hic & in. l. seq. in verbo partem. dñ exponit. & legitimã innuit Dzñ. ꝯ. iste tex. loquatur etiã in filio, & non bene.
7 Timo fortius etiã si testator relinquat certã ẽtitatẽ pecunie pro legitima põt adhuc filius refutare pecuniã & petere legitimã in corporibus hereditarijs. ita notanter tz Bar. in. l. suus quoq;. in fi. prin. ff. de here. instit. per tex. in. d. ꝯ. repletionẽ. vbi Bald. et
8 Pan. de ca. idem no. post Gui. de cu. ibi & Bal. in. l. cũ aliena. in vlt. col. C. de le. ¶ Scõo limita istũ tex. nõ pcedere in Jctibus ꝯm tũ q̃ notãter determinat Bal. in. l. nulla. in vl. col. C. de iure
9 dotium. ¶ Quarto no. ex. l. seq. q̃ qñ partes non concordant in qua re debeat fieri assignatio pro legato quote bonorũ iudex in discordia portionẽ, hic probari fortiter q̃ in legato quote bonorũ trãseat dñium ipso iure ab hereditate adita in legatarium sicut alia legata particularia, cũ rei vendicatio presupponat dominiũ in agẽtẽ. l. in rem. in prin. ff. de rei. vend. de quo dicetur. j. post gl. ¶ Slo. in verbo, estimationẽ. ibi respondet bonorũ dicit in genere. Istud cõtrariũ gl. est valde difficile nec satis cõmode ei respondẽt. Cũ enim rerũ partes sint in obligatione & in legato vt dixi in tex. & q̃ heres inuito legatario possit soluere ptium sine estimationem est cõtra regulã: q̃ aliud pro alio inuito creditore solui non põt. in. l. ij. ꝯ. si certum pe. & l. enim. C. de solutio. Huic difficili cõtrario varie dantur solutiões. ¶ Prima est solutio gl. hic, q̃ hoc dz legatũ bonorũ in genere & non particularium rerum. Ista solutio non tollit contrariũ ꝛm Bar. Jmo. & do. Alex. & verũ est nisi aliter declaret ista solutio, vt. j. subijcia.
¶ Scõo modo ridet Bar. q̃ istud fit propter difficultatẽ prestationum vt hic per eum. istam solutionẽ reprehendit do. Alexã. q̃ restringit istum tex. ad casum qñ in hereditate est res alienũ q̃ est diuinare & violare tex. ꝛm eũ. Sed ad hoc facile est rideꝛe q̃ ꝛm cõiter accidentia in hereditate põt subesse res alienum. l. si hereditatem. in prin. ff. manda. nisi esset hereditas opulenta. de qua opulentia habes glo. singularem in. l. si quis mihi bona. ꝯ. si servus fisci. ff. de acq. her. ¶ Tu repzoba solutionem Bar. stricius ꝛm Jmo. & Alex. q̃ difficultas prestationis ita cõcludiꝭ in
a estimatione rerũ: sicut in ipsis reb⁹: q̃ anteq̃ liquidet es alienũ est incertum quota pars bonorum in ipsis rebus hereditarijs, vñ non minor erit certitudo in estimatione q̃ ipsis rebus. nam nõ habita estimatione rerum nõ etiam põt haberi certitudo estimationis pretij ipsarum rerũ. ¶ Unde tertio loco Pet. Ray. Bal. & Albe. & Raph. cu. sequuntur hic solutionẽ glo. quã ita declarant. nã qñ legatur certa bonorum pars, vt hic: dicitur legari aliquod genus subalternũ q̃ non restringitur ad aliquã speciem illius generis. vnde qui legat partẽ bonorũ in gñe: non cõplectit̃ etiã estimationẽ bonorũ testatoris. l. j. in fi. ff. de auro & arg. legat. & pt̃z q̃ bona dicuntur eo q̃ beant & prosunt. l. subsignatum. ꝯ. bona. & l. princeps bona. ff. de verb. signi. sed legatarius q̃ recipit estimationẽ bonorũ beatur: ergo dicit bona recipere. secus est qñ singule res particulariter soluerent. & sic solvẽdo estimationẽ non soluit aliud nisi q̃ est in legato cõprehensum in verbis legati generis subalterni. & sic cessat cõtrariũ. ista solutio nõ est tenẽda: q̃ si esset vera sequeretur q̃ ista estimatio esset in obligatiõe & legato: sicut res testatoris, & sic vtrũq; esset in legato cuius contrarium decidit hic in tex. in. ij. & iij. rnso.
¶ Hec ob. d. l. j. in fi. de auro & arg. legat. q̃ ibi illud qõ soluitur est de eadem materia, licet fit redactũ ad formã. nam ibi erat relictum certum pondus argẽti & soluitur pecunia argentea tãti ponderis vt declarat Bar. in. l. paulus. ff. de solutio. ¶ Quarto modo solvunt cõtrarium Jmo. Pau. de ca. do. Alex. hic: q̃ illud tolleretur in hoc tex. q̃ quadam equitate no heres coga
12 tur habere cõionem olim rerum cum legatario: † cum cõmunio soleat parere discordias. l. cũ pater. ꝯ. dulcissimis. j. tit. j. & l. ij. C. q̃s & q̃ qui. quar. pars. debe. li. x. & propter hoc nemo invitus cogitur stare in cõione. l. si nõ sortem. ꝯ. si centum. ff. de condi. indebi. Ista solutio nõ placet: q̃ ea attenta sequeretur q̃ qñ bona reciperent cõmodã diuisionem: q̃ tunc heres nõ posset soluere estimationem invito legatario: q̃ tũc cessaret inconueniens supradicti cum cuius contrarium vult aperte tex. hic & ponderãt Bart. & Pau. de ca. ¶ Quinto modo & subtiliter respõdet Alvet. hic q̃ estimatio rei nõ est omnimodo aliud ab ipsa re: sicut est vna species que solueret pro alia. assumptũ probat: nã si estimatio esset oĩno aliud ab ipsa re fideiussor nõ posset interuenire in interesse q̃s principalis. pmisit factũ. & tũ põt q̃ factũ & interesse. sic estimatio reputantur idem vt declarat Bar. in. l. j. in prin. ff. de act. emp. & in. l. stipulationes nõ diuidunt̃. ff. de ver. obli. ideo faciliꝰ & ex leuiori causa permittitur q̃ solvatur estimatio pro rebus quã alia species penitus diuersa ab ipsa re. & sic solvẽdo estimationem non soluit oĩno aliud. & sic ista solutio tendit ad idem ad q̃ solutio gl. ¶ Tu pro ista solutione adde bene facere tex. in. l. ppemodũ. ff. de ver. signi. vbi propemodum rem prestat qui
13 estimationẽ soluit. † facit: q̃ per pecuniã oẽs res estimãtur. fz nõ econtra. l. si ita fideiussor accepero. ff. de fideiuss. ¶ Ista solutio licet videaꝭ subtilis & colorata: tũ nõ est vera: q̃ assumptum est
14 falsum. tnã si pncipalis teneaꝭ ad rẽ, fideiussor nõ põt pmittere ptiũ vel estimationẽ: q̃ ꝺz aliud pmittere, & sic nõ vꝫ fideiussio. tex. est in. l. grece. ꝯ. si quis stichum. ff. de fideiusso. ex presse Bart.

a ¶ Dolus est crimen. adde Bar. in. l. j. in ꝯ. nõ tñ. ff. de po. Bar. in. l. non exigit. ff. de dolo.

a ☞ Cum bonorum. No. istuz tex. in fi. q̃ res ꝺz indiuidua dupl̃r. Bart. in. l. stipu. non diui. in. j. q. de verbo. oblig. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

post glo.ibi in.d.l.si ita fideiussorem accepero.nec ob.illud q̄ di-
15 cit Are.† q̄ si principalis p̄missit factum:fideiussor p̄t̄ p̄mittere interesse ꝛ sic pecuniā:q̄ illud est in obligatiōib⁹ facti succedit obligatio ad interesse.d.l.stipulatiões nō diuidunt.ℸ.cel sus.ꝛ.l.si quis ab alio.in fi.ℸ.de re iu.vnde q̄ subest spes q̄ deueniat ad estimationē:ideo tunc fideiussor p̄t̄ pecuniā p̄mitte re.ita declarat Bar.in.l.si ita fideiussorem accepero. Item contra solutionē Are.facit q̄ volunt Bar.ꝛ alij doc.cōtra Jac.de
16 Are.in.l.j.in col.j.in fi.ff.si cer.pe.† q̄ si recepi frumentum mutuo non possum reddere pecuniā ꝛ sic estimationē:q̄ esset reddere oīno aliud.in ℣rsum etiam facit ter.no.in.l.j.C.de fabric̄. lib.j.quem no.ibi Bar.contra rectores ciuitatum:qui in sua electione p̄mittūt dare cōi duas balistas certi valoris q̄ non
17 possunt illū valorem dare ꝛ sic estimationē. ¶Extra gl.† p intellectu litere necessario est videndū an in legato quote bonorū transeat ipso iure dominium in legatarium ab adita hereditate sicut in alijs particularib⁹ legatis.iste ter.i.l.p̄t.pbat q̄ sic dum dicit q̄ legatari⁹ certe partis bonorū nō h3 necesse vendi care portionem in singulis rebus ergo si legatarius vult vendi care:ergo in eū v̄ oīnum translatum.l.in rem.in p̄nc.ff.de rei ven.c.abbate.de re iudi.in.v̄.ꝛ istud tenet Bar.hic in duobus locis per istum ter.¶Primo dum dicit Bar.q̄ volenti legata rio competit rei vēdicatio ergo dominiū.¶Scōo dū Bar.in
18 formatione libelli dicit† q̄ si cōstat nullū esse ex alienū in hereditate:tūc p̄t vēdicare portionē certā i qualibet re.Jmo forti⁹ subdit Bar.q̄ si ēt immineat ex alienū q̄ adhuc cōpetit rei vēdi.nō simpliciter sed cū adiectione incerte partis.l.que de tota.ℸ.j.ff.de rei ven.ergo vult ipso iure translatū dominiū.Item ꝛ
19 †Bar.met sibi cōtrarius in.l.si quis bonorū.ℸ.c.ꝛ ibi ℙet.Ly. Bal.Ange.Jmo.Pan.de.ca.ꝛ ceteri alij oēs hic excepto Bar. ꝛ Jmo.ꝛ ista est vera ꝛ cōis ſnia per tex.qui fortiter v̄get in.d. l.si quis bonorū.vbi in tali legato quote bonorū veniunt fructꝰ a tpe more tm̄ sed si oīnum trāferet ipso iure ab adita hereditate fructus venirent a tempore additionis hereditatis.l.herēnius. ff.de vsur.no.gl.ꝛ doc.in.l.si.C.de vsu.ꝛ fruc.leg.Adde ter.in.l.
20 seq.in fi.Rñdetur communiter q̄† verbum vēdicare ibi large sumitur ꝛ improprie pro qualibet petitione,prout etiam sumitur in.l.si peculium.ℸ.ff.de pecu.le.ꝛ in.l.per diuersas.ꝛ ibi gl. in verbo sua.C.māda.vel aliter respondet Are.q̄ tert.in.l.seq. in fi.in verbo vēdicare loquit post electionē factā ab herede.sed certe istud diuinat.imo fortius ter.in.d.l.fe.in fi.loquit a princi pio ꝛ ante aliquam electionem heredis.Jo.de imo.hic defendit opinionem Bar.per tex.l .seq.in verbo vendicare. nā dicere q̄ ibi sumatur vendicare improprie in legibus iurisc̄.non est bn̄ dictū,cū in dubio non sit recedendū a p̄pria significatione v̄borum.l.j.ℸ.si is qui nanē.ver.igit̄ in re dubia.cū vulgaribus.ff.
21 de exerci.ad.d.† l.si quis bonorum.in qua iacet punctus. Rñdet subtiliter Jmo.ꝛ q̄ ideo ibi fructus non veniunt a die adite hereditatis nec morte heredis,eo q̄ res non sunt precise in obligatiōe ꝛ solutione:cū sit in potestate heredis soluere estimationem vt hic.ideo ne sibi auferatur ista electio:nō fuit conueniēs fructus venire nisi a tempore more,sed.d.l.berennius.loquitur quando res legata precise est in obligatione.Sz ista sol.Jmo.licet sit colorata ꝛ subtilis tamen nō est vera:q̄ licet dicamus fructus venire a tempore hereditatis adite p̄out veniunt quādo ipso iure translatum est dominiū in legatarium:per hoc nō tollit heredi facultas soluendi vel partem rerum vel estimationē: q̄ si heres eligeret soluere res tunc deberet teneri ad fructꝰ a tpe adite hereditatis ſ aūt elegerit soluere estimationē tūc tenebit ad vsuras a tēpore more.ꝛ sic tex.in.d.l.si gs bonorum.stringit inequitabiliter pro cōmuni.¶Nec obstat p̄doctrio quam facit Are.hic oū in illo tex.dicit restituit:nam si dominium non esset translatū deberet agi ad rem dari ꝛ nō restitui,p̄out no.Bar.ꝛ doc.in.d.l.stipulationes nō diuidunt.q̄ dic q̄ ibi verbū restituitur nō respicit petitionē sed execution̄ ꝛ solutionem. Et si dicere tur tenēdo solutionē Jmo.ad.d.l.si quis bonorū.q̄ si fructus essent restituēdi simul cū bonis a die adite hereditatis certe cogeretur heres potius soluere estimationē.q̄ min⁹ solueret quā si soluer et partē rerum nō quod etiā fructus essent restituendi ab adita hereditate magine q̄n nō esset in mora.quo casu nō teneret ad aliquas vsuras ꝛ sic effectualiter tolleretur electio. Rñdet q̄ posse soluere estimationem est inductum fauore heredis ꝛ in terminis supra scriptis posset magis interesse heredis soluere ptē rerum cū fructibus quam estimationem:p̄sertim quādo pauc̄os fructus percepisset.ℸ.p̄terea.insti.de actio.ꝛ sic adhuc nō
22 tollitur sibi electio. Pro communi conclusione t̄ p̄t addi aliud fundamentum secundum Alex.ꝛ Are.hic:quia quando aliq̄d est in obligatione ſ tamen est incertū quid possit esse in solutiōe nunq̄ trāsit dominium rei legate in legatariū.nisi cōstiterit q̄d fit in solutione:patet in legato alternatiuo in quo vtrūq̄ est in

obligatione sed incertum est quid fit in solutione.l.plane.ℸ.si titio.j.e.ꝛ.l.illud.in p̄in.ꝛ ibi no.ff.de cōsti.pecu.ꝛ tñ anteq̄ declaretur nunq̄ transit oīnum in legatariū.l.huiusmodi.ℸ.si stichū. j.eo.glo.in.l.si in rem.ff.de rei ven.Bar.in.l.ℸ.eo.idem in lega to optionis.l.apud auſidium.ff.de optio.leg. ergo idem in pro positorum incertum fit quid futurum in solutione.

1 ☞Legatum factū a debitore creditori valet non expressa quantitate debiti,si debitor habet exceptionem.

2 Debitor habens plures exceptiones si legat creditori quod debet,videtur omnes exceptiones remittere.

3 Confessio indefinite prolata omnibus preiudicat.

4 Legatum debiti factum a debitore creditori licet ei nō afferat aliquod commodum pecuniarium valet.

5 Legatum factum a debitore creditori de eo quod sibi debet ex dispositione statuti quando valeat.

6 Jus commune quod continetur appellatione statuti.

7 Argumentum de personis ad locum q̄ procedat.

8 Debitor in diem vel sub conditione si legat simpliciter debitū creditori legatum non intelligitur secundum naturam debiti. Legatum debiti nō censetur accessorium ad debitū principale. Actio ex testamento non accedit alteri accessorie.

9 Qualitas q̄ vitiat i dubio nō intelligit̄ repetita in actu seq̄nti. Clausula in fine posita q̄ non referatur ad capitula que ex tali relatione fierent inutilia.

10 Debitum ex stipulatu si legatur a debitore:legatum valet si est purum.ꝛ vide etiam.j.nu.18.quando non valeat.

11 Legatum debiti puri non afferens vtilitatē creditori nō valet. Statutum q̄ delegato debeat solui certa gabella:non habet locum in legato debiti facto creditori quando de parum.

12 Casus in quo multiplicatio actionum non affert interesse cōsiderabile.

13 Interesse longiozis vite actionis q̄ non est considerabile l3 videatur magna vtilitas.ꝛ vide nu.15.

14 Legatum factum a debitore creditori q̄ non sit omnino inualidum:quia inducit recognitionem debiti. Pretozis remedia regulariter sunt annalia.ꝛ nu.17.

16 Tex.in.l.si pater qui castrēſe.ℸ.j.in fi.ℸ.si quis omissa causa te. qualiter intelligatur.

17 Lex d3 itelligi vt loquat̄ fm regulas,ꝛ non fm casus speciales.

16 Legatum factū creditori de debito ex contractu nō habēte hypothecam an valeat vt causet tacitam hypothecā.vbi quod nō. Tacita hypotheca pro legatis quod etiam erat de iure ffoꝛum.

Si creditori. Si debitor legat creditori debitū,tūc demū v3 legatum si aliq̄ emolumētū cōtineat̄ vltra debitū.h.d. vel sic,debitor tutus exceptiōe vel obligat⁹ tñ honoraria actione vel in diē aut sub modo vel sub cōditione si legat debitū simpliciter valet ꝑpter cōmodū q̄ affert,alias secus h.d.ꝛ quatuor habet dicta.Scōm ibi q̄ honoraria. Tertiū ibi marcellus.Quartū in.l.seq.ꝛc.¶No.primo ex tex. ibi id q̄ et
1 debeo q̄ legatū† factū a debitore creditori v3 nō expressa p̄tate debiti q̄ debitor habebat exceptionē.q̄ talē exceptionē intelligit remittere.ꝛ licet Bar.Bal.Ang.Sali.ꝛ Flo.cū violētia re stringāt istū tex.q̄ legatur debitū expressa certa quātitate. alⁱs si simpliciter reliquerit illō q̄ d3,nō valeret,per.l.legaui.ad fiver.Sz aūt.ff.de lib.leg.nec tūc itelligeretur remissa exceptio.l. si p̄tor.cum gl.ff.sol.ma.dic q̄.l.legaui.loquitur q̄n nullum p̄cedebat debitū ad q̄ possit fieri relatio.hic autem p̄cedit debitū, ꝛ ad illud intelligitur testator se retulisse,q̄is posset exceptiōe elidi.p̄sertim cum vnum tm̄ debitū p̄cederet q̄is ineficax q̄ est perinde ac si illud expressisset.tex.est in.l.quib⁹ diebus.ℸ. dñs.ꝛ ibi Bald.no.ff.de condi.ꝛ demon.l.ij.ff.de lib.ꝛ posth.q̄ non verissimile testatorem velle facere dispositionem inutilem.l.titia cum testamento.ꝛ.l.meuius.in p̄ncip.j.titu.j. que cause cessant in.d.l.si p̄tor.p̄sertim q̄ ibi actus nō est inutilis q̄is exceptio nō intelligatur remissa,put esset hic:ita tenent Ray. Jmo.ꝛ alij Modern.ꝛ bene hic. Raph.cu.ꝛ Paul.de ca. in. d.l. si p̄tor.facit bonus tex.in.l.si deportati seruo.ℸ.fin.j.de leg. iij.
2 ¶†Scōo pōdera tex.ibi tutus exceptione.ꝛ amplia vt p̄cedat etiā si debitor plures habeat exceptiones.q̄ legādo simpliciter illud q̄ d3,videtur omnes exceptiōes remittere fm Dy. Alib. de rosa.Rico.de neapo.Flo.ꝛ do.Alexan.hic per gl. notabilem in.l.j.ℸ.sed videndum.in verbo succedat.ff.de successo.edi.ꝛ illā glo.alibi reputat singularem Paul.de cast. in.l.j.in.vlt.col.C.q admitt.ꝛ in.l.iij.in fin.C.de iuris ꝛ fac.igno.facit text.in.l.si quis delegauerit.in verbo nulla.ff.de nouatio.facit etiam quod vult glo.ff.nota.in.l.ꝛ si quis.ℸ.plerīq.in verbo oportet.ff.de interro
3 gato.actio que dicit quod† confessio indefinite prolata in omnibus preiudicat. ¶Tertio no.in versi.id quod honoraria.quod valet

valet legatū debiti factū a debitore creditori ℸquis nō afferat ei aliq̄ cōmodū pecuniarū ſ aliud commodū:ſ tū propter istud cōmodū nō posset grauari aliquo onere.ita declarat gl. in.d.l.si deportati seruo.ℸ.si.quam allegant Bal.Raph.ꝛ alij Mod.hic.¶Quarto p̄ dec.tex.in versi.id q̄ honoraria.in
4 fere Ang.hic† q̄ si illud q̄ debet ex dispositione statuti legeꝝ a debitore v3 legatum q̄ incipit deberi ex alia cāusa iuris.ſ. cōis:q̄ dictū indubitanter ꝓcederet in statuto Marchionis comitis vel ducis cū censeat ius p̄torū:vt p Bart.in.l.v.in
5 p̄in.j.de verb.obl.cū suis concor. Reprobat in alijs Jmo.† q̄ statutū non recognoscentis superiorē dicit esse ius ciuile.l.omnes populi.ff.de iust.ꝛ iur.ℸ.ius aut̄ ciuile.insti.de iur.na.gē.
6 ꝛ ciui.ergo legatū nō incipit deberi ex noua cāusa iuris.† Confirmatur:q̄ appellatione statuti cōprehendit etiā ius commune.c.statutū.in p̄in.ꝛ ibi Bern.ad hoc no.de reſcri.in.vi.De quo tñ vltimo dic vt plene dixi in.d.l.oēs populi.Sed Paul. de ca.ꝛ latius Alex.hic tenent cum Ang.Modern Alexan.q̄ statutū extra territorium statutū nō operat ita sicut ius cōe. l.ſi.ff.de iurisdi.om.iudi.c.j.de constī.in.vj.no.in.l.i.C.de sum.
7 trini.¶Tu confirma arguendo de personis ad locum[a] quod
a argumentū est validum.l.j.ℸ.offilius.iuncta.l.ij.in verbo eadē ff.ne quis eū qui.Tunc sic legatū factum a debitore creditori v3 quādo inducitur obligatio pluriū personarū.vnde si tegotitio fundū ꝛ grauo vt ille reddat sempronio creditori si tale grauamē est iniūctū cōtēplatione creditoris v3 tale legatum eo qui affert cōmodū:vt creditor habeat plures debitores ſ3 heredē ꝛ legatarium vt probatur in.l.si cui legetur.ℸ.si titio iū cta gl.in verbo non v3.in p̄in.j.e.ergo ita in proposito cū ad debitū statuti addat̄ per legatum obligatio ad loca extra territorium:ergo hoc respectu debet valere legatum sed caue q̄ per hoc q̄ creditor virtute legati icipiat habere hypothecā in bonis debitoris quā ante nō habebat nō ꝓterea sustinetur legatū vt tenēt cōiter doc.hic cōtra Bar.ꝛ latius.j.ponam ꝛ tñ
8 rōne hypothece poterit creditor habere regressum ℸ quācunq̄ p̄sonā ad quā bona puenerint.l.si fundus.ℸ.si in vēdicatione.ff.de pig.ergo ꝛc.¶†Quinto no.in ver.marcellus.q̄ si aliquis sit debitor in diē vel sub ꝯditione ꝛ legat simpliciter debita q̄ tale legatū nō intelligit̄ fm naturā debitis ꝑcedentis.Ex quo correlarie ℸo.q̄ legatū nō censeat accessoriū ad debitum ꝓcipale:ſ3 cēſet eque ꝓncipale de p se:q̄ si cēſeret accessoriū sequeret̄ naturā ꝛ qualitates sui ꝓncipalis:vt in regula accessoriū:ꝛ sic sedo correlarie pondera hic ter.esse pro eo q̄ dicunt Bar.ꝛ doc.sup gl.ij.dū dicūt:q̄ hic actio ex testamēto nō accedit alteri accessorie ſ3 eque ꝓncipaliter.Tamē potes dicere q̄ hic legatū nō intelligit̄ fm naturā ꝛ qualitates debiti q̄ sic ēſet inutile q̄ non afferret emolumentū:vnde interpretatio d3 fieri vt act⁹ valeat ꝛ nō pereat.l.quoties.cū simi.ff.de reb.dub. Et si dicerēt q̄ imo debitor intelligāt legare debitum cū illa qualitate cū qua ipse debebat ꝛ sic dies vel ꝯditio d3 intelligi repetita in legato simp̄r facto.l.si stichū.ℸ.j.ff.de noua.ꝛ.l.q sic.ff.de verb.obl.Respondet Bar.in.d.l.si stichum.ℸ.j.q̄ iste ter.d3 intelligi ꝛ similes q̄n legatū fuit factum sub expressione certe p̄tatis puta centū que tibi debeo:tūc dies vel cōditio nō intelligit̄ repetita:vt.l.nesenni⁹.cū gl.ff.de re iudi.ꝛ.l.si p̄tor.cū glo.ff.sol.mat.secus ſ simpliciter legaret rē q̄ debeo, tūc dies vel ꝯditio debiti intelligit̄ repetita vt ibi,sed certe q̄ in hoc tex.fuerit expressa p̄tas reprobauī in p̄mo no.ℸ.imo i ista ver.marcell⁹ ter.clare sonat q̄ legatū fuerit factus sub expressione rei q̄ debeb:vnde quātū ad istum text.rñdet melius vt dixi q̄ in hoc ter.nō intelligit̄ fm naturā ꝛ ℚlitatē debuit ꝑcedēs cū nō afferret aliquā vtilitatē,vnde vt legatū valeat necessario itelligit̄ q̄ sit purū ꝛ nō ℚlificatū vt erat p̄mū debitū.
9 †Cōfirmat q̄ qualitas que vitiat in dubio nō intelligit̄ repetita in sequēti actu.l.si qs a filio.in p̄n.ꝛ ibi gl.j.e.ꝛ.l.titia.ℸ.j. ff.de ver.ob.similiter clausula in fine posita nō referꝝ ad illa capitula q̄ er tali relatione fierent inutilia.l.cū vulgari.j.de dot. ptele.ꝛ.l.talis scriptura.in ver.j.ꝛ ibi Bar.in duob⁹ locis.j.e.
10 ¶†Sexto no.er.eo.ver.marcel.in cta.l.seq.q̄ debitū ex stipulatu ꝛ sic actiōe stricti iuris legatū a debitore ita demum v3 si non sit purū:si aūt est pur̄ legatū nihil v3 vt in.l.seq.sinautē. ¶Et sic pōdera bene ter.formalē.p eo q̄ querit Bar.j.in.ſ.
11 q.extra gl.vbi dicēt. ¶†Septimo no.in.l.sinautē.q̄ legatum debiti puri nō afferēs vtilitatē creditori nō v3 necꝰ tenet:hinc dicūt Bal.ꝛ Ang.in.l.si seruo.p illū ter.ff.de here.inſt.q̄ si ex forma statuti p legato debeat solui certa gabella tale statutū nō h3 locum in legato debito facto creditori quādo est purū. Idē t3 Bar.in.l.j.per illū ter.C.de impo.lucra.descrip.lib.x.
12 ¶†Octauo pōdera tu in ista.l.sinautē,quod l3 interſit nostra habere plura remedia,ꝛ sic plures actiones.l.cū filij.ℸ.varijs. j.ti.j.l.j.cū ſ.C.cō.de le.hic est ter.no.q̄ multiplicatio actionū

a ¶De p̄sonis ad locū. Adde Bald.in.l. p̄cib⁹.C. de impu.ꝛ alijs substi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lucrum qđ iacit pater in tempore nō venit immediate ex bonis defuncti: ideo pena illius edicti locum non habet ꝛ3 mediate ꝓpter tempus deueniatur ad lucrum: cum lapso tēpore bona remaneāt apud patrem sine onere: ꝛ sic ibi nō cōsideratur interesse breuioris vel longioris vite actionis simpliciter sed limitate ꝛespectu edicti si quis omis. cau. test. ¶ Tu aduerte qđ Are. elt sibi de directo cōtrarius dum reprobando intellectum quē hic dedit ad. l. pater qui castrēse. ℣. l. in ii. intelligit ibi loqui respectu creditorū: nō aūt respectu legatorum ꝓout dicebat bic. ꝛ tñ postea respondet ℣m Ang. qđ ille ter. loqtur habito respectu ad titulū. ff. si quis omis. cau. test. ꝛ tū ille titulus loquit solū respectu legatoꝝ ꝛ nō creditorū. l. i. ℣. antepe. ꝛ pe. ꝛ per totū. ff. si quis omi. cau. testa. Item propter hanc differentiam respectu legatorum vel creditorū non debuit reprehendi intellectus hic datus. ꝛ sic potest defendi: primus intellectus glo. cōiter tū vt dixi tenēt eum Bar. quod interesse prioriozis vel breuiozis vite actionis non sit considerabile: prout etiam tenet Bar. in. l. ꝛ si post tres. in vlt. col. ff. si quis cau. vt declarat per inductionem de. o. l. pater qui castren. ℣. i. in fi. idem tenet gl. in. o. l. diuortio. in ver. ceterum. ꝛ ibi Bar. ad hoc no. ff. de ne. gest. ¶ In ea. gl. ibi vel pone in ꝓtoria perpetua. istum ℣m intellectū appro bant Bar. ꝛ cōiter doc. Sed tu aduerte primo quod iste ter. loquatur de actione ꝓtoria perpetua est diuinare: cum regula-
17 riter remedia ꝓtoria sint tēporalia vt dixi. ℣. ꝛ ler in dubio debet intelligi vt loquatur ℣m regulas ꝛ nō scōm casus speciales. l. suus quoq;. ver. puto. ff. de ber. instit. c. ad decimas. de rest. spo. in. vj. Sed ad hoc potes respondere qđ ℣m istum scōm intellectum non videtur referre vtrum actio ꝓtoria esset perpetua vel tempoſalis: qꝛ ℣m istum intellectum vis non stat in cōmodo tempoꝛis actionis. ¶ Scōo contra istum intellectum facit qꝛ ista videtur modica vtilitas: qđ ille qui solū tenebatur actione ꝓtoria ex hoc solo qđ virtute legati nūc incipiat teneri actiōe ciuili: qđ per hoc legatum valeat. ex quo enim prima actio ꝓtoria erat perpetua ꝛ erat efficax ad agēdum: addere aliā actionē ciuilē nō videtur sufficere vt legatū valeat: alias semper legatum valeret: qꝛ vltra primam actionem semper additur alia actio ex testamēto vt dixi i ter. in vltimo no. ¶ Tertio vt dixit Are. per hoc qđ er alia parte iuris ciuilis ꝛ sic ex diuersa specie iuris oriatur noua actio: si non adeat aliud emolumētū nō tollitur superfluitas. ter. est formalis. in. l. i. ℣. dixerit aliquis. ff. de publi. ꝛ vectig. ¶ Quarto quo ex tam modico interesse ꝺ3 valere legatū debiti si per hoc qđ prime actioni stricti iuris addaꝺ nūc actio bonefidei que plures vtilitates cōtinet: tū legatū nō ꝺ3. Item nec ratione hypothece vt de vtroq; dicam. ℣. extra gl. ꝛ istū ℣m intellectū etiam reprobat Sal. hic. vnde plus placet
18 intellectus primus quē ꝺat gl. ¶ + Extra gl. querit Bar. si creditori actione stricti iuris fiat legatum: an propter actionē ex testamēto que habet naturam bonefidei ꝺ3 legatū: tenet ꝙ nō ꝛ cū eo ceteri trāseunt: per. l. aurelius. ℣. fi. ff. de lib. leg. ꝛ illū ter. reputat ad hoc Jmo. hic esse singulare. ¶ Tu adō ꝙ de hoc est text. hic in ver. marcellus. iuncta. l. seq. Addе etiā ꝙ cōtrarium tenet gl. ordinaria. in. l. si cui. ℣. si titio. in verbo non valet. ℣. eo. Cōtrariū etiā tenet Jo. fab. in. ℣. ex cōtrario. instit. eo. vbi dicit se plus tenere: qđ vbicunq; legatur id qđ ꝺebeaƀ actione stricti iuris ꝺ3 semper legatum: quia semper est plus in re propter vsuras que currūt in actiōe ex testamento: ꝙ que nō currūt in actione stricti iuris. l. non est. ꝛ. l. in minozum. C. in quib. cau. in integ. resti. non est ne. Sed tene opi. Bar. per iura. ℣. alleg. ꝛ ad rationem Jo. Fab. respondet vt hic per Barto. ¶ Scōo querit
19 Bart. + an si fiat legatū creditori de debito ex cōtractu non ꝺebente hypothecam an valeat vt cauſit tacitam hypothecā ꝛ: tenet qđ sic: per generalitatē. l. si debitor. in ver. si nihil interest. ff. de libe. leg. vbi ꝓbaƀ a contrario. ꝙ semper valeat legatū debiti si ꝓtꝺ per hoc interesse creditoris: idem simpliciter tenet Jo. fab. in. ℣. ex contrario. ꝛ Bal. hic. Tu tene contrarium prout tenet gl. ordi. in. ℣. ex contrario. ꝙ sequnt Ang. Jmo. ꝛ oēs ¶ Dod. hic. Bal. ꝛ Jmo. in. l. meuius. in ꝓin. ff. titu. j. ¶ Donetur Ang. quia tacita hypotheca que cauſatur actione legati accēdit legato: vnde si legatum est nullum actio ex testamento que est principalis nō ozitur: ergo non ꝺebet posse oziri hypotheca que est accessoria. l. fideiusso. obligari. ℣. i. ff. de fideiuſ. cū vitiato exꝑsso vitieꝫ tacitū. l. iii. ℣. qui ꝺ3. ff. de serui. rusti. pred. videbimus in. l. si fideiusso. in ꝓin. j. eo. ¶ Preterea ℣m Jmo. etiā de iure ffoū: erat ꝓ legatis tacita hypotheca. l. creditoꝝ. ꝛ ibi Barto. ff. de separa. bono. ꝛ tamen legatū non valet vt hic: sed istud vltimum negat Bald. hic. no. in. l. j. ℣. cod. ꝛ in. l. j. C. communia de legatis.

1 ¶ Verba ista annua bima trima die qualiter intelligantur.
2 Pecunie verbū ꝓlatum a testatore ad quid referatur. ꝛ nu. 9.
3 Appositio diei que tacite ineſt in legato qđ operet extrinsecus quo ad exclusionem clausule apposite a testatore quibus ꝺies appositus non est.
4 Tempus ꝺicitur certum cuius finis ꝛ initium ꝺeclaratum est. Tempus quādo ꝓbaturi ꝺebet ꝓbari eius initium ꝛ finis.
5 Continuata possessio que requiritur in preſcriptione ꝓbatur ꝓbato initio ꝛ fine: licet de medio nihil probetur.
6 Conditio appellatur ꝺies incertus ꝛ econtra: conditio a ꝺie incerto quid differat.
7 Legatum factum de pecunia existente in sacculo vel in arca ꝺicitur tunc vt species legata.
Debitor pecunie existentis in certo loco ea perēpta sine eius culpa liberatur.
8 Emptio si est facta ꝓ ea pecunia quam quis ꝺabet in arca non ꝺicitur emptio sed permutatio.
9 Testator si legauit centum titio que erāt apud campsorem: ꝛ si heres noluerit ea prestare, prestaret certam vineam: ꝛ heres expendit: tenetur vineam prestare: nec potest alia centum eque bonitatis prestare si pecunia fuisset deposita in sacculo.
10 Aliud ꝓ alio in recipientibus similitudinem ꝛ omnimodā functionem quod solui potest.
11 Pecunia si legatur vt species, non potest aliud ꝓ ea solui.
12 Mens ꝛ voluntas testatoris in vltimis voluntatibus est cōsideranda: ꝛ vt regina ꝓdominatur.
13 Pena quod non possit peti quando interesse de presenti, ꝛ ꝺānum de preterito cessat.
14 Juramentum in litem ratione affectionis quod non ꝺebeatur ꝓ pecunia relicta in sacculo vt species.
15 Legatum quod in ꝺubio non ꝓesumatur factū nomine pene.
16 Pena quod ꝺicatur etiam illud quod addit testator quando primo ꝺisponit aliquid ꝺari vel fieri.
Testator legando centum que apud eum ꝺeposita sunt: quod in ꝺubio videtur legare tanquam pecunia in genere.
17 Verbū ꝓteriti tēpis appositū in testō ꝓdicat etiā de futuro. Testamentum capit perfectionem in vltimo verbo.
18 Clausula in medio posita etiā ꝑ verba preteriti tēpoꝛis trahit ad ꝓcēdētia ꝛ sequētia. ꝛ nu. 36. Dō fallit vt nu. 37. ꝛ. 39. ꝛ. 41.
19 Terminus pecuniarius quot modis sumatur. ꝛ nu. 2.
20 Stante statuto: quod pena pecuniaria ꝺebet ꝓmitti. nō ꝓ terit ꝓmitti species nec alia res quam pecunia.
21 Extensio quod licita sit in materia penali vbi ꝺispositio. l. vel statuti de facili posset reddi elusoria ꝛc.
22 Communis loquendi prenalet omni constitutioni.
23 Dictio nummus: an possit capi stricte large ꝛ largissime.
24 Pecunia a pecudibus habet ꝺeriuationem.
25 Clausula generalis an extendatur ad legata alimentozum.
26 Legatum alimentozum multa specialia habet.
27 Prozogatiua gnalꝫ fctā ō leg. an extēdaƀ ad legata hūtia ꝺiē. Prozogari quod non possit quod non est.
28 Clausula generalis ꝙ non extendit ad futura que sunt ꝺ3 ius ꝛ a iure exorbitantia: ꝛ quando etiam ad exorbitantia. nu. 30.
29 Qualitas succedens post ꝺuo subiecta que est ꝓportionabilis ad vtrunq;, refertur tantum ad ꝓximum subiectum.
31 Lex non fingit super eo quod est impossibile de iure.
32 Verba preteriti vel presentis tēpoꝛis qñ trahātur ad futura.
33 Testator ꝺ3 si iussit solui ꝺebita de pecuniis existētibus in mobilibus ad vtrunq;, refertur tantum ad ꝓximum subiectum.
34 Testator herede extraneo instituto si grauat illū solvere omnia ꝺebita fratris sui tenebitur etiam solvere ꝺotē vxozis fratris soluto matrimonio.
35 Debitū nō ꝺicit ꝓprie illud qđ est in ꝺie vel sub conditione. Actus importatus per verbum presentis tēpoꝛis, non pendet immediate a voluntate defuncti: licet eius effectus sic.
38 Masculinum non concipit femininum: quando de masculo ꝛ de femina fit separatim mentio.
40 Qualitas que vitiat actum in ꝺubio non intelligitur repetita in sequenti.
42 Testō si in testamēto ꝺixerit ꝑdicta legata executiōi mādari ꝺebere ꝑ eius executores annua bima trima die ꝙ nō ꝓssit gatur ad legata in quibus ꝺūū transit ipso iure ꝛ an vere sit.
43 Legatarius ꝺ3 ꝺominū rei legate sit apud ipsum: tamen pōt rem ipsam ab herede petere vt illam consequatur.
Legatari⁹ capiēs rē legatā ꝓpria autoritate priuat legato.
44 Executio facti quod nō requiratur in his in quibus lex facit executionem.

Talis scriptura. Clausula per quam ꝓgant legata pecuniaria quib⁹ ꝺies nō est appositus: non refert ad corꝓora legata: ꝺ3 ad ꝙistētia pōdere numero vel mensura

mensura quib⁹ ꝺies non est appositus: secus si ꝺiē ꝺabeant vel gratia ꝺemōstrāde solutionis vel multiplicāde obligationis
1 vel inducēde cōditionis. + Itē non refertur ad pecuniā que legata fuit vt species, ꝺ3 hū pozrigit ad ꝑcēdētia ꝛ sequentia etiā postea in codicillis relicta. ꝺ. o. cū. l. seq. ¶ Diuidit in quinq; partes. Jn prima ponit tenoꝛ clausule ꝓgatiue legatorū solite ꝓ testatores apponi. Jn scōa ꝺeclarat verbum pecunias in ipsa posita. Tertio exponit verbum ꝺies per enumerationem quadruplicis tēpoꝛis. Quarto circa verbū pecunias ponit limitationē ad ꝑcēdētia. Quinto ꝺeclarat verbū legani ostēdēs qđ ꝺ3 sonet ad ꝓteritum tamē etiā extēdit ad futura. scōa ibi ad corꝓora legata nō ꝓtinet. tertia ibi ꝙ si forte. quarta ibi ité si le gēt pecunia. quta ibi bāc aūt scripturā. Rursus tertia principalis ꝺubiui ꝺik in quatuor. Jn prima ꝺeclarat illa ꝛba quibus ꝺies apposit⁹ non pertinet ꝓprie ad legata presentia. Secūdo ꝺicit nō ꝓtinet ad legata quibus ꝺies est apposita causa ꝺemōstrande obligationis. Tertio idē quando ꝺies apponit causa multiplicande obligationis. Quarto idē qñ apponit cā inducēde ꝺitionis. scōa ibi ꝙuis igit. tertia ibi, ꝛ si in annos.
2 quarta ibi, ꝺ3 si sub ꝺitione. ¶ Jn ter. ibi annua bima trima ꝺie, qualiter ista ꝛba intelligaⁿ ꝺabes ter. in. l. iii. in ꝓin. ff. de annu. leg. ꝛ Bar. ibi ꝺicit ꝙ melꝫ ibi ꝺeclarant ista verba quā alibi in iure: ꝛ ibi ꝺicit gl. qđ ꝑ illā. l. exponūtur omnes leges q ꝺicūt annua bima trima die ꝺato, tamē ꝑ illū ter. nō clare ꝓpitur sensus istoꝝ verboꝝ, ideo ꝺicq; est in effectu sicut si ꝺiceret ꝓmo scōo ꝛ tertio anno ꝺato. Tota ergo summa legati ꝺ3 ꝺiuidi in tres partes: ꝛ vna tertia ꝺ3 ꝺari in fine ꝓmi anni, alia tertia in fine scōi anni, ꝛ alia tertia in fine tertij anni, vt ꝑ Jmo. i. l. si qs legata. in ꝓn. ff. de cōd. ꝛ ꝺemō. Et adiicit ꝺies qꝛ vltima tñ ꝺie cuiuslibet anni potest cogi ad solvēdū. l. qui boc anno. cum si. ff. de verb. obl. nā bimus bima bimū trimus ꝛ quadrimus significat tēpus, scz duoꝝm trium ꝛ quatuoꝛ annoꝝ. nec vltra ista tria amplius reperitur fm Laur. vallēsem in lib. j. elegātiarū capite quinto. vnde Suetoni⁹ inquit quod Octauianus quadrim⁹ patrē amisit. ꝛ diu⁹ Hieronymus infantes bimuli trimuliq; morbo regio capiunt: sic ut etiā repit bimat⁹ ꝛ trimatus. vnde in euāgelio, Herodes occidit omnes pueros a bimatu ꝛ infra. l. duob⁹ annis circa. ¶ Ho. primo ex
2 b boc ter. + ꝙ verbū pecunia⁹ platū a testatore non refertur ad corꝓora nec ad species, ꝺ3 ad ea tm ꝙ ꝑpondere numero mensraue cōsistūt, ꝛ sic nō restringit solū ad pecuniā numerata nec largissime capit vt omnia comprehēdat, iurta. c. totū. q. quid. j. q. iii. ꝺ3 large ꝓtinet quicquid continet numero pōdere ꝛ men
3 sura. de quo ꝺicet in gl. ¶ Scōo no. in ver. + ꝙ si forte quod licet expressio ꝺiei que tacite ineſt nihil operet quo ad vim ꝛ essentiā legati: operaretur tamen extrinsecus quo ad exclusionē clausule apposite a testatore, scz quib⁹ ꝺies apponit⁹ nō est. de quo habuistis in. l. ii. vbi ꝑ Bar. ꝛ alios. ℣. eo. ¶ Tertio no. in
4 ver. sed si in annos ibi initiū ꝛ finē ꝺ3 iuncta glo. + qđ illud tps ꝺicit esse certū cuius finis ꝛ principiū ꝺeclaratū est. ꝛ ideo ꝺicit Bal. ꝙ in ꝓbatione tpis ꝺ3 probari initium ꝛ finis alꝫ non ꝓbaret, pcēsus tēpoꝛis fm Ja. de are. in. l. testiū. ff. de testi. ꝑ q
5 ꝺicit hic esse ter. notabilē ꝛ singulare cū gl. + Addе ꝙ ad ꝓbā dū cōtinuatam possessionē que requiritur in preſcriptione suf ficit, ꝓbare de initio ꝛ fine tēpoꝛis ꝺ3 de medio nihil ꝓbetur qꝛ ꝓbatis extremis tpis media ꝓsumunt. ita no. Bar. in. l. sicut. ℣. superuacuū. in fi. in vltimo notabili. ff. qb. mod. pig. vel hypo. sol. ꝛ in. l. sup lōgi. C. de prescr. long. tēp. Bal. in. l. indicia. circa fi. C. de rei vēd. ꝛ in. o. l. testiū. i vl. col. ꝛ in. l. siue possidetis. C. de ꝓba. in. i. col. quāuis gl. no. in. c. volumus. xvi. q. iii. velit etiā ꝺebere aliqđ ꝓbari de possessione medij tēpoꝛis ꝛ illam glo. sequit Bal. in. l. si. in. xv. opp. C. de edi. ꝺiui adri. tol. ꝛ in. l. si qs ita legauerat. ff. de cōdi. ꝛ demon. de quo etiā per Bar. in. l. cel sus. in pe. col. ff. de vsucap. ꝑ cano. in. c. ad sedem. de resti. spoli.
6 ¶ Quarto no. in ver. sed ꝛ si sub cōditione + ꝙ conditio appellaƒ ꝺies incertus. ꝛ idē cōtra ter. est in. l. ꝺies incertus. ff. de cōdi. ꝛ demō. Ratio qꝛ ꝺitio ꝓprie ꝺabet se ad esse ꝛ non esse vt no. in. l. j. ℣. de cōd. ꝛ demon. ꝛ in. l. cū ad ꝓsens. ff. si cer. pe. ꝛ ita etiā ꝺies incert⁹ ꝺabet se ad esse ꝛ nō esse. Quid tamen ꝺifferat conditio a ꝺie incerta ꝺabes gl. in. l. nā si cū moriar. ꝛ ibi Bar.
7 ff. de cond. in ꝺc. ¶ + Quinto no. in ver. itē si legeƒ. ꝙ qñ illud ꝙ constat pondere numero vel mensura nō legaƒ simpliciter, sed ꝓout est in certo loco tūc indicaƒ vt species ꝛ nō vt quātitas. ideo si legeƒ pecunia existēs i sacculo vl i arca cēseƒ vt species ꝛ non continetur appellatione pecunie. Addе sicut ꝺebitor speciei perēpta specie sine ei⁹ culpa liberaƒ: ideo in eo qui est ꝺebitor pecunie existētis in certo loco. ter. est in. l. si certos. ℣. de ver
8 bo. obl. + Addе etiā ꝙ si emerem rē pro ea pecunia quā ꝺabeo in arca: nō esset emptio sed cōtractus innominatus: qꝛ pretiuz nō est in pecunia numerata put requirit in emptiōe. ℣. preiū.

7 ℣. itē pretiū. insti. de cōtrahē. emp. ꝺ3 in specie est de hoc glos. no. in. l. bec vēditio. ℣. i. an verbo, quāti. ff. de ꝺben. empt. ꝙ Ex
9 isto ter. inferūt ℣ + Bar. + ꝙ si testator legauit certū que erāt apud campsorē, ꝛ si heres ea nō prestaret voluit ꝙ teneret ꝑtare certā vineā, si heres expendit illa certū que erant apud campsorē ꝛ velit ꝺare alia certum eiusdē forme ꝛ bonitatis qđ nō liberet a legato vinee, ꝛ in ista ꝺicitur fuisse determinata de facto. ꝛ ita tenēt Bal. Sal. Jmo. ℣. ꝛ cōiter alij. Mod. cū limitatiōe qñ pecunia fuisset ꝓsignata in sacculo tāꝙ spes apꝙ depositarū campsorē sec⁹ si tunc quantitas ad numerū. l. ꝺic spōsalitiū. ℣. ꝛ. l. luci. ff. de pō. Rap. cu. ꝺicit ꝙista ꝺecisio est rigorosa ꝛ retorquet fundamētū Bar. ꝛ doc. ꝙ eos ꝺū ꝺicit ꝙ ista pecunia
10 fuit legata vt species, ꝛ species pro alia specie solui nō pōt, + qz imo in his que recipiūt ꝺuritionem. i. oīmodā similitudinem aliud pro alio solui pōt. l. ii. ℣. i. ff. si cer. peta. Sed ista centum q̄ vult soluere heres cū sint de eadē ꝺitāpa ꝛ bonitate recipiunt omnimodam similitudinē ꝛ functionem cū illis cētū q̄ erant
11 deposita. ¶ Sed aduerte pro Bar. + quando pecunia legatur vt species nō pōt aliud pro ea solui. text. est melior de iure qđ alleg. Bar. in. l. sed si certos. in verbo neqꝫ permutationē. j. eo. a ꝛ ibi gl. expresse no. ꝙ sicut in alijs speciēb⁹ nō posset solui qđa titas. ꝑ specie, ita nec qñ pecunia legaƒ vt species, eo qꝛ censeƒ
12 vt corꝓus vt ibi ꝺicit ter. ¶ + Secūdo contra ꝺecisionē Bart. ꝛ doc. arguit ℣ Rapha. cu. qz in vltimis voluntatibus semper est ꝑsiderāda mēs ꝛ volūtas testatoris. q̄ tanꝙ regina ꝓdominat. l. in cōditionib⁹ primū locū. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ. l. si ita scripti. in fi. ff. de cōd. ꝛ ꝺemon. ꝛ hoc testator verisimiliter nō ꝺabuit magis affectionē ad illā que erat apud campsorem ꝙ ad alia tantundē, ꝺ3 istud fundamentū tollit per. o. l. sed si certos. fiuduz. Raph. ꝙ cōi ꝺecisiōe facere: qꝛ ex quo pecunia erat legata vt spes ergo ꝺominiū erat translatū in legatariū a morte testatoris. l. si tibi homo. ℣. cū scrꝫ. j. eo. ergo heres nō potuit illud ꝺominiū auferre legatario. l. ad qđ nostrū. ff. de reg. iur. Jstud fundamētū nō plz, qꝛ ex quo Bar. formaƒ qđnē qñ talis pecunia erat ꝓstanda per heredē legatario. ꝛ sic primo per campsorem heredi, ergo recta via nō potuit trāsferri ꝺominiū in legatarium, vt no. in. l. j. ℣. c. Az ꝺes trāseāt cū ista ꝺecisiōe. ℣. ꝛ Bart. ego in
13 Jnū arguo noua ꝛ forti rōne, nā considero ꝙ legatū vinee est legatū nōse pene, si pecunia existēs apud campsorē nō ꝑtetur ꝓ b hāde legatario. ter. est in. ℣. fi. insti. de le. ꝛ in. l. vnica. C. de bis q pene nomi. sed sic est + ꝙ qñ ꝺefinit interesse de ꝑsenti ꝛ cessat ꝺā nū de preterito pena peti nō pōt. ita tenent Bart. ꝛ oēs in. l. q aut. ℣. j. ff. si quis cautio. ꝺ3 bic ꝺefinit interesse de presenti: qꝛ nihil interesse de pūti legatarij magis habere istos ducatos cētum venetos depositos apud campsorē ꝙ alios cētum ducatos
14 einsdē forme ꝛ bonitatis quos vult ꝺare heres + hinc est ꝙ pro tali pecunia relicta in sacculo vt species, nō pōt iurari in litez ratione affectionis. l. nūms. ff. de in litem iuran. ita tenet gl. in ꝺ. l. sed si certos. in gl. ñ. j. eo. non ꝺebent ergo audiri quozū nō interest. l. j. in ꝓin. ff. quoꝛū appel. non reci. nec in ista. q. presup
15 ponit aliquod ꝺānum de preterito. + Et si ꝺiceretur quod in ꝺubio nō ꝺebet presumi ꝙ sit legatū nomine pene, put ꝺ3 glo. in. l. ñ. ff. de his ꝙ pe. no. ℣ Respōꝺeo ꝙ hic nō sumus in ꝺubio imo in terminis istiꝫ qōnis nō sumꝫ in ꝺubio sed est expeditz ꝙ tūc legatū vincē est legatū nōie pene ꝑ ter. claꝫ in. o. ℣. in
16 sti. de leg. ¶ + Scōo ꝺico qđ qñ testator primo ꝺisponit aliqđ ꝺari vel fieri vt hic illud qđ postea additur, ꝺicit pene. ita ꝺeclarāt Dy. ꝛ Alb. in. o. l. ii. ff. de his que pene nomi. consulendo tū ꝛ iudicādo nō esset recēdēdū a cōmuni opinio. ¶ Aduerte etiā qđ si testō ꝺicat lego centū que apud me ꝺeposita sunt in ꝺubio ꝺicēt legare tāꝙ pecunia in genere, nō aūt tanꝙ certa species, nisi exꝑimat locū vbi sunt: qz ꝺicat q̄ ꝺabeo in arca. gl. est in. l. i. ꝛ ibi Bar. in fi. hoc firmat. ff. de ꝺot. ꝓlec. Jpan. de
17 ca. in. l. si seruꝰ plurū. ℣. fi. j. eo. ¶ + Sexto no. in versi. bāc autē. ꝙ verbū preteriti tēpoꝛis appositum in testamēto ꝓdicatur etiā de futuris. rō: qꝛ ꝺisposita in testamēto nūquam ꝺicuntur ꝺabere ꝑfectionē nisi postꝙ totū testamētū sit ꝑfectū. l. si is q. ff. de testa. ꝛ ibi Bal. ꝺt ꝙ testīm capit ꝑfectionē in vltimo verbo, ꝛ codicilli ꝓpter cōfirmationē testamēti trahūtur ad testa-
18 mētū. l. qđā referunt. ff. de iure codi. ¶ + Ultimo no. ex eo. ver. qđ clausula in medio posita etiā si sit apposita ꝙ ꝺba preteriti tēpoꝛis tñ refert nō solū ad ꝑcēdētia sed etiā ad sequētia, nō solū in eadē ꝺispositio, ꝺ3 etiā in alia recipiēte ꝺirmationē a ꝓma. de qua materia late. ℣. ꝺicet post Bart. ¶ Glosi. paruula que ꝺicit ꝙ testō ꝺicit hic legauit corꝓora ꝛ pecunias. Addе ꝙ gl. istō cū mysterio ꝺicit quia si testator solum legasset corꝓora tunc ista clausula q̄ nō posset referri ad cōsistentia pōdere numero vel mēsura necessario referret ad corꝓora. l. fundus qui locat⁹. ff. de fun. instruc. ꝛ. l. quibus ꝺiebus. ℣. ꝺominus. ff. de condit. ꝛ ꝺemō. ꝛ isto modo limita istā. l. ꝛ ita etiā tenet Raph. cu. hic

a ¶ Annua bima. Adō bar. i. l. titia. in. ℣. ff. de leg. ñ.

b ¶ Verbū pecunia. Addе Bal. i. l. ñ. i. ℣. creditū. si certū pe. Lu. ro. ꝛ Jo. de imo. in. l. nā quod. in. ℣. nō omnes. ff. ad trebellia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sl.in verbo nō pertinet.rnde aliter vt per Bar.cuius solutione cōiter alij sequunt & fuit ante eū solutio ꝑde.de bellap.& Ja.& Are.in.d.l.qſquis. Sed tu aduerte circa istā solutionem Bar.cōiter approbatā ꝙ iuriscōsule⁹ in.l.quiſquis.nō se fundat in rōne Bar.qz ibi tractetur de legato ampliādo, sed fundat se in duob⁹.ꝓximo qz clausula quantas summas,refertur etiā in ꝓlegato dotis ad corpora & in stipulatione empte hereditatis.Scōo qz testōr illā clausulā adiecit etiā circa res corporales:per quā adiectionē etiā apparet qō supza intellerit de corporib⁹.& sic videt ꝙ illud ibi sit ex natura dispositiōis & ex
19 ꝓsumpta mēte testatoris. ¶ Sl.i verbo ꝛginent+quō terminus pecunie,platus in aliqua dispositione debeat in dubio intelligi:distingue vt hic p Bar.ad quē semp recurrimus & oēs cereri hic cū eo trāseūt.& Jmo.in.l.nā qō.ff.nō oēs.ff.ad treb. vbi etiā Lud.ro. ¶ Tu adde inquantū Bar.in primo mēbro cōcludit ꝙ qñ ꝑcedit aliq⁹ dispositio ad ꝙ referat⁹ termin⁹ pecunia:tūc ꝑ hn illā dispositionē intelligit & limitat.istud videt cōtra istū ter.vbi ꝑcedebat dispositio legatoꝝ & corporib⁹ & de pecunijs:ergo si,verbū pecunias deberet intelligi ꝑm ꝓcedētē dispositionē ad ꝙ facit expſsam relationē:ergo intelligeret etiam de corporib⁹ & ſpecieb⁹.cuius ꝛtrariū aperte decidit ter.hic nisi diceres qō in iurib⁹ allegatis per Bar.fit plenior & magis collectiua relatio ꝙ hic,ſz tamē non est realiter rndere. ¶ Scōo adde inꝙtū Bar.ꝛcludit ꝙ in materia odiosa termi
20 nus pecunia capit̄ stricte ꝓ pecunia numerata tantū. Adde ꝓ hoc facere+ꝙ si lex vel statutū disponat ꝙ pena pecuniaria debeat ꝓmitti:nō poterit tūc promitti spēs nec alia res ꝙ pecunia numerata.ter.est in.l.litigatores.ff.qō ait prētor.ff.de arbi.quē ter.reputat tenendū menti Are.in.l.iiij.ff.cato.in.iij. col.de ver.ob.Tu dic meli⁹ & ille ter.loquitur quando statutū disponit de pena nūmaria & terminū nūmis:tūc intelligitur ꝙ pecunia numerata tantū ꝑm qō statim.j.dicetur. ¶ Limita i tam conclusionē Bart.nisi ratio expſsa in.l.fi.loquēte de pecunia habeat locū ita in alia specie sicut in pecunia:tunc terminus pecunia intelligeret large:imo largissime:quamuis materia sit penalis.ter.habes notabile & ibi exēplū in.l.j.ff. cū.l.seq.ff.de calumnia.& illum ter.ꝓ notabili alibi ꝑderat
21 do. Vnt.de bu.in sua dispositione que incipit bononiēſis+qō vbicū ꝓ dispositio legis vel statuti de facili posset reddi elusoria tūc etiā in materia penali licita est extēſio vt ali⁹ casus cōprehēdat q alias ꝓprie non cōprehēderetur.facit bene solennis ter.in.c.si ciuitas.de sen.excom.in.vi.& gl.in.c.ꝙ ꝑ.in glo. fin.de vsu.in.vj. ¶ Tertio inꝙtum Bar.sub dubio forte dicit
22 +qō hodie ꝑm nostrū cōem vsum loquendi appellatiōe pecuniæ⁹ stricti⁹ acciperet ꝓ pecunia numerata:qz cōmunis vsus loquēdi ꝑualet omni cōstitutioni.ꝓdōdera Bart.velle,ꝙ hodie ista.l.nō ꝑcederet attēto cōi vsu loquēdi hodierno:qui stricti⁹ capit terminū pecunia,ꝙ capiat in hac.l.Jmo.istud reprehēdit qz est multū diuinare ad istā.l.qō tempore isti⁹.l.non esset ꝛsuetudo loquēdi de pecunia ꝓout est nūc. ¶ Secundo & fortius dicit ꝙ si etiā tēpore huius.l.fuisset ista cōsuetudo loquēdi ꝓut.s.intelligere pecuniā stricte,ꝓ pecunia numerata tūn adhuc ꝑcederet ista.l.scōm eū,eo qz testator legando pecuniā videt elegisse sensum mediū & significatū inter strictissimū & largissimū,ſz istud nō plꝫ,cū testator in dubio videt dispositionē suā intelligere ꝑm cōem vsum loquendi: vt iuribus hic allega.per Bar.imo fortius in oi materia etiā penali & odiosa attēdit cōis vsus loquēdi,& ille ꝓferk cuicunq; ꝓprie significationi ꝑm Bar.i rub.ff.de ope.no.nū.vbi dixi & per hoc apparet non videri diuinationē ad hūc text. ¶ Quarto adde ad
23 istā doc.Bar.ꝙ ꝑcediti termino pecunia+an idē sit in dictiōe nūmus:vt etiā possit capi largissime large & stricte sicut terminus pecunia Bar.si bene inspiciat in.l.singula.in.iij.col.i ver. Quartū est spāle.ff.si cer.pe.clare sentit & sic:ꝓ eo facit qz ter.ibi i illa.l.singularia.& i.l.certi ꝙdictio.ꝙ.si nūmos.ff.si cer, pe.& in.l.nūmis.ff.de in litem iur.ꝓ mihi cue vtuntur terminonūmos & pecunias tanq; synony mis.cōtrariū & melius tenet Sal.in.d.l.singularia.in.iiij.col.q dicit ꝙ nūmus strictius accipit ꝙ pecunia:& ꝙ appellatione nummi non veniūt oēs res mutuabiles & sic que ꝙsitū ꝓpondere numero vel mēſura ꝓout veniūt appellatiōe vocabuli,pecunia istud ꝑbat ex diuersa
24 etymologia vocabulo⁹+qz olim pecunia incepit habere derivationē a pecudib⁹,in quibus olim ꝙsistebat hominū diuitie vt est ter.ſz ipse non alleget in.c.totū quicquid.j.q.iij.nimirū si appellatione pecunie oia possunt cōprehēdi,sed nūmus derivationē sumpsit vel a nomine vel a numero ꝙ alijs rebus nō cōuenit & ita ꝛ ibi Ludo.ro.in.iij.col.ad fin. Tu adde ꝓ hoc text.no.in.l.litigatores.ꝙ ait ꝓtor.ff.de arbi.vbi licet appellatiōe pecunie de qua loquebat ibi prētor cōprehēderētur etiā alie res,tñ secus est in nūmaria pena qz tūc terminus nūmus qui strictius capit nō cōprehēdit nisi solā pecuniā numerata.

¶ Sl.in verb.prorogabit.in fine.Bar.& cōiter oēs doc.reprobata.j.sol.gl.tenent scōam.Sz tu aduerte,qz ter.in.d.l.cū vulgari fortiter facit cōtra illā scōam sol.cōeni.nā ter.ibi dicit,qō ista clausula vulgaris non refertur ad ꝓlegatū dotis:qz dē sun babebat,non ergo fundat se ibi ter.in ratione decidēdi:eo qz ex tali relatiōe lequerek annullatio ꝓlegati dotis,vt vult ista scōa sol.cōiter approbata.sed qz dē sunꝫ babebat,vt vult ꝑma sol.gl.& sic dē sibi datū a lege iurta.l.vnicā.§.exactio.C. de rei vxo.ac.Et si diceret ꝙ qñ testator legat dotē vxo.vſ per legatū repꝛesentare dotē.i.ꝑtri dē legare:& sic cū babeat diem suā vt hic ꝛ ter.ideo nō extēdit ista clausula vulgaris vt hic in ver.ꝙ si forte.dico ꝙ tūc haberet dē ꝑsentē tacite ꝙ nō sufficit vt hic in ver.pinde.iuncto ver.ꝙ si forte.& Bar.& oēs fatentur. Itē adde inꝙtū Bar.dicit ꝙ in.l.liberti s quos.§.posthu
25 mis.ff.de leg.+clausula gñalis nō extēdit ad legatū alimentorū vt ibi;qz illud legatum ꝛ diem tacitā.l.pecunie.eo.tit.que tacite inest ex forma relicti & voluntate testōris,istud nō vt ꝑ bi dictū inꝙtū ad.o.§.posthumis.nā aduerte ꝙ ibi nō erat clausula ꝓrogatiua epis legatorū vt hic,vbi inspicit an legatu habeat diē & an habeat tacitū:sed ibi erat clausula gñalis que diminuebat tertiā de oīb⁹ legatis:nā testōr ibi in codicillis gñaliter statuit ꝙ de oībus legatis factis in testō diminueret tertia pars q̄ daret filie.postea nate:ꝺ ibi ꝙ illa gñalis diminutio oīm legatoꝝ nō cōprehēdit legatū alimētorū illud ibi nō est
26 ꝑpter diē vel non dicit;qz hoc nihil ad propositū:sed ibi est speciale fauoꝛe alimētoꝝ,vt hic dixit Bar.+qz legatū alimētorū multa ſpalia ꝑilegia hꝫ q̄ enumerat bar.i.l.mela.ff.de adi.le.
27 inter q̄ i istud est vn i. ¶ In gl.in verb.ꝑsenti.ad fi.glo.ro.dict. i.o.l.tittio.& Bar.cōiter doc.hic rndēt ad.o.l.tittio.ꝙ ibi gñali ꝓrogatione omniū legatoꝝ nō fuit dictū quib⁹ dies appositꝰ nō est mixꝫ si illa clausula refert etiā ad legatū factū ꝑsenti die. Tu aduerte ꝛs doc.cōiter trāseāt cū ista solutio.certe nō est bona solutio ad illū ter.qz si testōr ibi gñaliter ꝓrogasset oia legata siue haberēt diē siue non vt ibi dicit glo.certe ille ter.esset penit⁹ de indubitabili.ꝙ etiā tūc intelligeret ꝓrorogatū legatum factū ꝑsenti die. Preterea ꝛ secundo si ibi nō fuisset dictū quib⁹ dies appositus non est,inepte ibi dubitasset iurisco. de legato facto ꝑsenti die ꝑpter diē.vñ cū ter.decidat qō etiā intelligit ꝓrogatū legatū factū ꝑsenti die.qz diē ꝑnti ꝫ vt de directo ꝺ istū ter.i ver.ꝙ si forte.vbi ꝓrogatio gñalis nō cōprehēdit legatū factū ꝑsenti die.Tu ergo aliter solue ex mēte Rapha.cu.bic & lati⁹ i.o.l.tittio.ꝙ hic testator ꝓrogauit legata pura.i.nō habētia diē,nimirū si non extēdit ad legatum factū die ꝑsenti:qz diē hꝫ.ita dicit ter.hic.sed in.o.l.tittio.testator ꝓrogauit nō legata ſz diē legatoꝝ,ita ibi ōt tex.deinde ꝓtulit diem legatoꝝ,vnde ibi legatis habentib⁹ diem fecit ꝓrorogationē in lōgius tp̄s.alias si ibi legata nō habuissent diem non potuisset ꝓrogari dies legatoꝝ:qz qō non est,ꝓrorogari nō pōt.l.sed & si manēte.j.de ꝑca.l.iiij.in ꝓin.ff.de dā.infec.vnde ibi dubitat an cōprehēdat legatū relictū ꝑtri die,videbat ꝙ nō quasi istud legatū de se nō haberet diē;qz ꝙ testator dicit lego ꝑsenti die ex ꝓmit illō ꝙ tacite inest:ergo nihil videbat operari.Cōtrariū ibi determinatur qz ibi imo tale legatū diem habet & in hoc ille text.concordat cum isto.vbicunq; ergo ꝓrorogatū legata pura seu nō habētia diem nō cōprehēdit legatum factū presenti die:
28 qz diē hꝫ.ita loquitur ter.hic,vbi vero ꝓrogant legata habētia diē cōprehēdit etiā legatū factū presenti die:qz diem hꝫ.ita ꝓpie loquit.o.l.tittio. ¶ Sl.in ver.vniuersa.ibi die ergo,ibi erat cōtra ius future ad quas lex suā fictionē nō extēdit. ¶ Ilo.mul
b tū istā partē gl.er qua ꝓmo colligit Bartol.+ qō cla generalis[b] nō extēdit ad futura que sunt cōtra ius seu a iure cōi exorbitantia,er quo infertur ꝙ cla precedens in statutis non trahit ad sequentia que sunt ꝺ ius seu a iure cōi exorbitant:vt plene ꝓ Bar.& Ang.in.l.prætor.§.erit.ꝙ differētia.ff.vi bo.ra.Et corrolarie sequitur ꝙ illud qō est dictum in vna parte statuti,si est ꝺ ius non intelligit repetitū in sequēti ꝑte statuti.qz diligēter respiceas mēti cū statuta vt ꝓmi exorbitēt a iure cōi. Adde ꝙ idē tenent do.Ant.& imo.in clc.j.de sup.ne.pla.Jdan.de ca.in cōsil. cccxciij.quod inci.no.ꝓmo ad euidētiā.in pen.col.do.Aler.in consi.xlij.in.iij.vo.qō inci.in causa & lite vertente inter Christopho.in.j.c.si.col.Pro ista doc.gl.& Bar.adde ter.cū gl.in.l.furti.§.mandati.ff.de bis qui not.infa.& in.l.& si forte.§.hec autē.cū gl.ff.si ser.ven.gl.no.in.c.cupientes.§.qō si per.xx.de elec.in.vi.& ista tria iura allegat Are.hic.adde etiā bene facere quod no. Hemi.in.c.cum singula,per gl.ibi in verbo prioratib⁹ de ꝑb.in
29 vi.+ qualitas succedens post duo obiecta que erat proportionabilis vtriq; refertur tñ ad ꝓximū subiectū.qñ si referret ad alterum insurgeret iuriū correctio. Item glo.ibi dicit quod verbum curatus positum post verbum prioratus & post verbū ecclesias:

ecclias non referr ad ꝓrat⁹ ſz solū ad ecclias ne si referat ad ꝓriorat⁹ videat induci ꝺ ius vt duo ꝓriorat⁹ sine cura possint teneri. Itē adde ꝙ dicam.j.in vlt.parte gl.allegando ter.in.c.
30 cū ecclia vestra.& ibi no.Abb.de elec. ¶ + Item ꝛcluſionē gl. & doc.limita no.ꝑm Are.hic,ꝑcedat qñ pōt fieri relatio ad alia capitula ex qbus non inducat aliqd exorbitans a iure cōi:sec⁹ si quo ad oia capitula iducerek aliqd exorbitans a iure cōi:tūc em cū sit rō quare magis fiat relatio ad vnū ꝙ ad aliud fiet ad oia ꝑ gl.singula.in cle.j.in verb.appellare.de appel.vbi fit relatio ad vtrūq; tam ꝑcedens ꝙ sequens:& tñ in vtroq; inducit aliqd ꝺ ius cōe qō possit a iudicib⁹ separatim appellari qui simul sniam tulerūt:facit ꝙ dixi.s.in gl.j. ¶ Scōo no.er ista gl.
31 illud ad qō frequenter allegat+ qꝙ ler non fingit sup eo qō est impossibile de iure.& ita istam glo.ꝓ notabi.& eleganti ad boc no.Bal.i.l.fi.C.ꝓ dona.& l.l.sine possidetis.in.iij.col.C.de ꝑb. alibi Bal.in.c.cū ꝙsuetudinis.in.ij.col.de ꝙsuet.dicit bic esse gl.singula.qō dictio non trahit ad ea que de iure impossibilia sunt.& idem Bal.in.c.innotuit.in.iij.col.de elec.& in.c.ꝛtingit. in.iij.col.de dolo & ꝛtu.Istam gl.etiā ad boc reputat notabi. & singula. ¶ Pau.de ca.hic bñ facit:qz fictio non trahit ad ea q̄ sunt impossibilia ꝓ naturam.gl.est in.l.gall⁹.§.fi ei⁹.ff.de lib.& posth.ergo etiam non ꝺ trahi ad ea que sunt impossibilia de iure:qz paria sunt vel aliqd esse impossibile de natura vel de iure.l.fili⁹.ff.de ꝙdic.in fi. ¶ Tu aduerte ꝛs ista gl.ab oīb⁹ approbata in aliquo sit vera tñ in ꝓtū rndet ad.o.l.vgozi.j.ti.ij.ꝙ ibi ler sua fictione non extendit & c.istud non est bene dictū qz ibi tractat de ꝑsumptione & non de fictione:iurta gl.in.l.vnica.§. accedit.C.de rei vxo.act.ibi est tractat an testator ibi voluerit ꝛfirmare etiam donationes postea factas & sic ibi agit de ꝓsumptione q̄ versat circa dubiū non aūt de fictione q̄ cadit in casu certo vt.o.gl.i.o.§.accedit.bñ vꝛ est qō gl.bene loqueret habito respectu ad id qō.§.direrat ꝙ trahat retro ꝙtū ad fructus non ꝙtū ad dñiū ibi enim bñ est fictio:& ita etiam voluit Bal.hic. ¶ Anteq̄ veniam ad ſnem gl.Bar.format ꝺ text.
12 duas oppositiones ꝛcz ynam+ ꝙ verba ꝑsentis vel ꝑteriti tēporis non deberent trahi ad futura & rndet vt hic ꝙ cū alij nihil tan ꝛūt. ¶ Tu not.diligenter istam doct.Bar.ꝙ qñ verbū preteriti vel ꝑsitis tp̄is est significatiuū act⁹ dependētis ex voluītate defuncti semp recipit futuꝝ:cū voluītas defuncti pendeat in futuꝝ ꝙsp ad mortem.Scōm istam doctr.Bar.reddit
33 dubitabilis illa egregia decisio Jdan.de ca.i.l.cū stipulamur. ꝙ illū ter.ff.de ver.ob.vbi refert se ꝙsuluisse in tali casu.† Testator iussit solui debita de pecuniis quas habebat in monte florentie:postea dixit qō illud ꝙ restaret solutis debitis de dicta pecunia relinquebat cuidam hospitali. modo tempore ꝙditi testamenti solutis debitis restabant mille ducati postea testator supuixit ꝙ multos annos & multas alias pecunias in mōte florentie acq̄siuit ita qō solutis restabant tres mille ducati. fuit iudicatū ꝙ hospitali deberent solū ille cum illis potuerit tūc operari dicta dispositio tpe testamenti.sec⁹ si tpe testamenti nihil restaret p.l.si debitor.§.verisimile.ff.de ꝺben.empt.sec⁹ si testator diuisset qō restiterit p.l.solem⁹.cū ibi no.ff.de ꝙdit.& demon.ita ibi resident Pau.de ca.ſz ista decisio redditur dubia etiam si testator qō est forti⁹ fuisset vsus verbis presentis tp̄is ex doctr.Bar.bic vide ibidem alios allod. ¶ Tu ꝺ istam doctri.Bar.alleg.ter.notabi.in.l.si ita scripsisset.ff.de leg.ij.vbi si testator legat q̄cquid ei titiū dare facere op⁹ nisi adiciat ꝑs in diem ne illud verbū ꝑsentis tp̄is,platū a testatore restringatur ad debitū cuius dies cessit tpe ꝙditi testamenti.nō aūt respicit futurū.& per illā ter.dicit ibi Pau.de ca.se semp dubi-
34 tasse de eo qō ꝙsuluit Jo.and.+ qꝙ si testator instituit extraneū heredem & grauauit qō soluere oīa debita fratris sui ꝙ etiam tenebit̄ soluere dotem vxoris ipsi⁹ fratris q̄cunq; matrimoniū in futuꝝ soluitur ꝙis tpe testamenti illud matrimonium constaret saluando tñ Jo.an.vt ibi ꝙ Pau.de ca. Et si diceret ter.in.l.si ita scripsisset.non obstat regule Bar.qz ibi verbū ꝑsentis tp̄is non erat significatiuū actus q̄ dependeret ex volūtate defuncti:nam qō ibi illud ꝙ erat debitū in diem vel sub cōditione esset debitū de ꝑsenti non pendeta volūtate defuncti & hoc est cū mysterio dicit Bar.hic,rndet qō ꝛs verū sit qō illud non pendeat a volūtate defuncti qō debitū in diē vel sub conditione efficiat puꝝ tū bene pendet a volūtate defuncti qō in legato generali comprehendat etiam debitū in diez vel sub
35 conditione. Sz rnde dupliciter. Primo qō ibi verbū oportet ideo non respicit futura ꝑpter adiectionem debiti & cū debitus non dicat proꝑie illud ꝙ est in diem vel sub cōditione.l.si cui. & l.creditores.ff.de ver.sig. Vel scōo rnde qō actus importatus per verbū ꝑsentis temporis non pendet immediate a
a volūtate defuncti ꝛs eius effectus sic;vt per Bar.in.l.si ita.ff. de auro & arg.leg. ¶ In ea.gl.in fi.distingue[a] vt hic per Bart.

Er cuius doctrina collige regulam & tres fallētias.regula est
36 +ꝙ approbat⁹ videat induci ꝺ ius vt duo ꝓriorat⁹ sine cura possint teneri. Itē adde ꝙ dicam.j.in vlt.parte gl.allegando ter.in.c. cū ecclia vestra.& ibi no.Abb.de elec. ¶ + Item ꝛcluſionē gl. & doc.limita no.ꝑm Are.hic,ꝑcedat qñ pōt fieri relatio ad alia capitula ex qbus non inducat aliqd exorbitans a iure cōi:sec⁹ si quo ad oia capitula iducerek aliqd exorbitans a iure cōi:tūc em cū sit rō quare magis fiat relatio ad vnū ꝙ ad aliud fiet ad oia ꝑ gl.singula.in cle.j.in verb.appellare.de appel.vbi fit relatio ad vtrūq; tam ꝑcedens ꝙ sequens:& tñ in vtroq; inducit aliqd ꝺ ius cōe qō possit a iudicib⁹ separatim appellari qui simul sniam tulerūt:facit ꝙ dixi.s.in gl.j. ¶ Scōo no.er ista gl.
31 illud ad qō frequenter allegat+ qꝙ ler non fingit sup eo qō est impossibile de iure.& ita istam glo.ꝓ notabi.& eleganti ad boc no.Bal.i.l.fi.C.ꝓ dona.& l.l.sine possidetis.in.iij.col.C.de ꝑb. alibi Bal.in.c.cū ꝙsuetudinis.in.ij.col.de ꝙsuet.dicit bic esse gl.singula.qō dictio non trahit ad ea que de iure impossibilia sunt.& idem Bal.in.c.innotuit.in.iij.col.de elec.& in.c.ꝛtingit. in.iij.col.de dolo & ꝛtu.Istam gl.etiā ad boc reputat notabi. & singula. ¶ Pau.de ca.hic bñ facit:qz fictio non trahit ad ea q̄ sunt impossibilia ꝓ naturam.gl.est in.l.gall⁹.§.fi ei⁹.ff.de lib.& posth.ergo etiam non ꝺ trahi ad ea que sunt impossibilia de iure:qz paria sunt vel aliqd esse impossibile de natura vel de iure.l.fili⁹.ff.de ꝙdic.in fi. ¶ Tu aduerte ꝛs ista gl.ab oīb⁹ approbata in aliquo sit vera tñ in ꝓtū rndet ad.o.l.vgozi.j.ti.ij.ꝙ ibi ler sua fictione non extendit & c.istud non est bene dictū qz ibi tractat de ꝑsumptione & non de fictione:iurta gl.in.l.vnica.§. accedit.C.de rei vxo.act.ibi est tractat an testator ibi voluerit ꝛfirmare etiam donationes postea factas & sic ibi agit de ꝓsumptione q̄ versat circa dubiū non aūt de fictione q̄ cadit in casu certo vt.o.gl.i.o.§.accedit.bñ vꝛ est qō gl.bene loqueret habito respectu ad id qō.§.direrat ꝙ trahat retro ꝙtū ad fructus non ꝙtū ad dñiū ibi enim bñ est fictio:& ita etiam voluit Bal.hic. ¶ Anteq̄ veniam ad ſnem gl.Bar.format ꝺ text.
12 duas oppositiones ꝛcz ynam+ ꝙ verba ꝑsentis vel ꝑteriti tēporis non deberent trahi ad futura & rndet vt hic ꝙ cū alij nihil tan ꝛūt. ¶ Tu not.diligenter istam doct.Bar.ꝙ qñ verbū preteriti vel ꝑsitis tp̄is est significatiuū act⁹ dependētis ex voluītate defuncti semp recipit futuꝝ:cū voluītas defuncti pendeat in futuꝝ ꝙsp ad mortem.Scōm istam doctr.Bar.reddit
33 dubitabilis illa egregia decisio Jdan.de ca.i.l.cū stipulamur. ꝙ illū ter.ff.de ver.ob.vbi refert se ꝙsuluisse in tali casu.† Testator iussit solui debita de pecuniis quas habebat in monte florentie:postea dixit qō illud ꝙ restaret solutis debitis de dicta pecunia relinquebat cuidam hospitali. modo tempore ꝙditi testamenti solutis debitis restabant mille ducati postea testator supuixit ꝙ multos annos & multas alias pecunias in mōte florentie acq̄siuit ita qō solutis restabant tres mille ducati. fuit iudicatū ꝙ hospitali deberent solū ille cum illis potuerit tūc operari dicta dispositio tpe testamenti.sec⁹ si tpe testamenti nihil restaret p.l.si debitor.§.verisimile.ff.de ꝺben.empt.sec⁹ si testator diuisset qō restiterit p.l.solem⁹.cū ibi no.ff.de ꝙdit.& demon.ita ibi resident Pau.de ca.ſz ista decisio redditur dubia etiam si testator qō est forti⁹ fuisset vsus verbis presentis tp̄is ex doctr.Bar.bic vide ibidem alios allod. ¶ Tu ꝺ istam doctri.Bar.alleg.ter.notabi.in.l.si ita scripsisset.ff.de leg.ij.vbi si testator legat q̄cquid ei titiū dare facere op⁹ nisi adiciat ꝑs in diem ne illud verbū ꝑsentis tp̄is,platū a testatore restringatur ad debitū cuius dies cessit tpe ꝙditi testamenti.nō aūt respicit futurū.& per illā ter.dicit ibi Pau.de ca.se semp dubi-
34 tasse de eo qō ꝙsuluit Jo.and.+ qꝙ si testator instituit extraneū heredem & grauauit qō soluere oīa debita fratris sui ꝙ etiam tenebit̄ soluere dotem vxoris ipsi⁹ fratris q̄cunq; matrimoniū in futuꝝ soluitur ꝙis tpe testamenti illud matrimonium constaret saluando tñ Jo.an.vt ibi ꝙ Pau.de ca. Et si diceret ter.in.l.si ita scripsisset.non obstat regule Bar.qz ibi verbū ꝑsentis tp̄is non erat significatiuū actus q̄ dependeret ex volūtate defuncti:nam qō ibi illud ꝙ erat debitū in diem vel sub cōditione esset debitū de ꝑsenti non pendeta volūtate defuncti & hoc est cū mysterio dicit Bar.hic,rndet qō ꝛs verū sit qō illud non pendeat a volūtate defuncti qō debitū in diē vel sub conditione efficiat puꝝ tū bene pendet a volūtate defuncti qō in legato generali comprehendat etiam debitū in diez vel sub
35 conditione. Sz rnde dupliciter. Primo qō ibi verbū oportet ideo non respicit futura ꝑpter adiectionem debiti & cū debitus non dicat proꝑie illud ꝙ est in diem vel sub cōditione.l.si cui. & l.creditores.ff.de ver.sig. Vel scōo rnde qō actus importatus per verbū ꝑsentis temporis non pendet immediate a
a volūtate defuncti ꝛs eius effectus sic;vt per Bar.in.l.si ita.ff. de auro & arg.leg. ¶ In ea.gl.in fi.distingue[a] vt hic per Bart.

a ¶ Appellatiōe pecunie. Adde Bar.i l.ij.in.§. item mutuum.ff.si cer.pe.Bar.i l. si pecunia. ff.de ver.sig. Jo.and.in.c. vl.de sol.

b ¶ Clausula gñalis. Adō Vita.de campania in tracta. clausularum.

a Distingue Alexand.lib. j.cōsi.lxvj.viso testa.co.ij. Purp.

b Et pupilla. Octauo limita qñ rō suadet vt potius ad prima tñ referatur.i.j.§. eum ff. de postul. Aler.sequit & declarat li. j. cōsi.cxxxviij. opportune. iij.du. Pur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

talē executionē. ¶Confirmatur per illud qđ vult Bar.in.l.cui fundus.in vlt.col.ff.de condi.& demon.vbi tenet qđ ꝺ dominiū sit penes legatarium:tū pōt petere ab herede rē vt per receptio
4 nē facti illā cōsequat.facit etiā ꝙ per executionē facti trāsfert verū & ꝓpriū dūū irreuocabile in legatariū,vt est gl.in.l.si qs ita hereditatem.ff.de cōdi.in.ſti. ¶Preterea ꝺ dūium rei legate sit ipso iure trāslatū in legatariū,tū rem legatam ꝺ capere de manu heredis.l.j.in prin.& ꝺ.redigunt.ff.quo.lega.imo si adita hereditate & appbēsa possessiōe rerū hereditariarū ꝓ herede legatarius ꝓpria authoritate caperet rē legatā priuaret legato. l.nō dubium.vbi gl.& doct.C.de leg.gl.in.c.fi.in gl.pe.de suc.ab intest.Lu.ro.in consi.cccxij.inci.circa propositam cōsultationē inquātum tc.in.j.dubio,& ꝙ hoc non obstant iura que allegat
44 Bar.† qꝫ in his in quibus lex facit executionē:puta qđ ꝺnat⁹ furti vel depositi sit infamis.l.furti.in prin.ff.de insa.vel quod ꝺnatus furti sit seruus pene,& intestabilis.l.vlti.j.de penis.ibi enim non requiritur alia executio vel aliud factū bois ꝓout hic & contra Bart.etiā mouetur ¶Rapha.cu.ad fi.qꝫ ex quo tempus est adiectū videꝫ esse legata in diem:ergo dūium ipso iure non trāsit.l.sempronius attalus.ff.de vsufru.lega.sed ad hoc pōt facile rñderi negādo qđ istud tps cēseat adiectum ipsis legatis in quibus transit dūium ipso iure:quia ad illa talis cla non refert vicit Bart.hic.Scđo qꝫ istud tps non est adiectum ipsi legato seu eius substātie,sed solū ei⁹ executioni.vnde nō impedit trāslationem dūij.ita dicit etiam Bar.hic constituendo differentiam an dies apponatur ꝺ ationi & sic trāslationi ꝺminij an vero executioni prima impedit translationē ꝺminij;secunda non.

¶Cōditio & qualitas que vitiat in ꝺubio nō videtur repetita. Clausula generalis non refertur ad capitula quando ex tali relatione fierent inutilia.

2 Tēpus certe etatis puta pubertatis adiecta granato,facit conditionem.

3 Substitutio pupillaris quod non deferat pupillari licet testator ꝺigerit si filius meus decesserit in pupillari etate talis sit heres meus vel mihi.

4 Hic ter.qđ non procedat in substitutione vulgari etiam tacita.

5 Perplexitas quod vitiet etiam in vltimis voluntatibus.

I Si quis a filio. In ꝺubio non intelligit a substituto repetita qualitas que vitiat legatū.b.ꝺ.¶No.j.cōditio vel qualitas que vitiat in ꝺubio non videtur repetita vt hic,& l.seruo alieno.ff.si ab impubere.in fi.j.& .l.titia.ff. de ver.ob.Bar.in.l.cum seruus.circa prin.ff.de condi.in.ti. Ratio est qꝫ in ꝺubio ꝺ fieri interpretatio vt actus valeat.l. quoties.cū si.ff.de reb.ꝺub.Sic etiā clausula generalis nō referꝫ ad capitula que ex tali relatione efficerentur inutilia,vt ꝺixi in.l.precedēti. ¶Adde tū ad hūc ter.idem esse qñ vitiaret & repetitio esset expresse facta a testatore qꝫ nō intelligit repetita cōditio.l.si cui serui.ff.si a filio.cū gl.j.eo.qꝫ repetitio intelligit facta quo ad subsitātia relicti,nō aūt quo ad ꝙtitate:vt ibi habeꝫ. ¶† Scđo no.qđ tps certe etatis puta pubertatis adiecta
2 granato facit ꝺitionē & ita tenet hic gl.j.& .ij. Ité videt qđ tē pus certe etatis adiicit honorato:qꝫ tūcetia vt facere cōditionē,vt vt ꝑma frōte ꝑbari in.l.talis scriptura.ver.ſꝫ si sub cōditiōe.iūcto v.cui ꝺgruit.ff.e.Bar.tū in.l.si cui legeꝫ.ff.j.& .ſꝫ Zitū & rūdet ad istū ter.vt ibi per eū. ¶Tertio diligēter no.ex
3 ter.ibi,heres meus.† quod si testator ꝺicat hoc modo:si filius meus instituꝫ decesserit in pupillari etate talis sit heres meꝰ: ꝙ illud ꝓnomen meꝰ,a nō ipedit qn sit pupillaris substitutio: quāuis ꝑ pupillarē succedaꝫ pupillo & in ei⁹ bonis.l.ſꝫ si plures.ff.ad substitutos.ff.de vul.& pup.inst.de vul.sub.in ꝑn.Nā intelligit heres meꝰ mediāte persona pupilli:qꝫ heres heredis testatoris e.t heres.l.fina.C.de bere.inst.Similiter etiā dictio mihi,nō ipedit qn sit pupillaris substitutio.ter.est no.i.l.si ita scriptū.ff.de bo.pos.secūdū tab.& in l.paterfamilias.in verbo mihi,& ibi gl.ff.de vul.& pup.& i.l.pe.in verb.sibi.& ibi Sal, & Pau.de ea.C.de insti.& subst.& in.l.i.ff.heredes.& ibi gl.i vb. mihi.ff.de vul.& pup.& ibi plenius ꝺixi de hoc. ¶Hl.in verbo ipsāe ꝺieb⁹ ibi & est hic nugatio ꝺdā:simili modo loquēdi vtit gl.in.l.si menio.ff.de here.insti.& in.l.cū in testō.in gl.pen.ff.de iniust.rup.& ſꝫ Bar.post Ja.de are.ꝺicat ꝙ hic nō sit nugatio ſꝫ defect⁹ ꝺdītiōis ꝺic ꝙ imo est nugatio & ꝑplexitas seu quedā ꝺictio:qꝫ ꝺditio substitutiōis pupillaris & ꝺditio legati se nō cōpatiunt qꝫ referunt ad oppositas & incōpatibiles conditiones:qꝫ substitut⁹ pupillaris nō ꝓt venire nisi pupillo moriēte ꝑ pupillari etate,& eo sic moriēte deficit ꝺdō legati:eū legatū sit relictū qñ pupill⁹ excesserit pubertatē:ergo sit multiplica-
4 tio ꝺictiōis.& sic ꝺdā nugatio.† Hinc segꝫ ꝙ iste ter.nō pcederet in substituto vulgari:qꝫ talis ꝺditio relata ad substitutū vulgarē nō esset impossibilis nec vitiaret:qꝫ si filius post.xiiij. annū repudiata soleniter hr̄ditate patris moriaꝫ,admitteret substitutus vulgaris,& etiā tunc imꝑfecta ꝺditio legati que nō repugnat substitutioni vulgari sicut pupillari. Hinc infert ꝙ etiā si substitutus ex vulgari tacita comprehēsa in expressa pupillari:adhuc nō ꝑcederet iste ter.ꝑ rationē supradictā ideo ter.cū mysterio ꝺicit secidus heres,qui est qñ succedit ꝑ expressam pupillarē.l.precib⁹.C.de impub. ¶Extra gl.opponit cōtra ter.nā ista cōditio adiecta legato respectu substituti vꝫ esse ꝑ impossibilis:qꝫ est impossibile ꝙ substituꝫ succedat ex pupillari,& qđ pupill⁹ perueniat in suā tutelā.Sz in vltimis voluntatibus cōditio impossibilis vitiaꝫ & nō vitiat.l.j.& ibi glo.& Bar.ff.de ꝺdi.inst.& l.obtinuit.ff.de cōd.& demō.ergo remota cōditione impossibili legatar⁹ habebit legatum a substituto cuius contrariū ꝺicit hic in ter.† Respōde ꝙ ista cōditio non censet impossibilis sed pot⁹ cōtinens quandā cōtrarictatem seu ꝑplexitatē vt.s.prime declarauit.facit.l.si titi⁹.ff.de condi. insti.& l.si titi⁹.ff.de ver.ob.que ꝑplexitas bene vitiat etiā in vltimis voluntatibus,vt iuribus.s.allegatis.

I ¶Si testator legauit certum de incertis expresso nomine ꝓprio heres declarat seu eligit.

Idem si legat incertum de incertis.

2 Stipulario facta super certo de incertis quod vitiatur.

3 Incertitudo seu obscuritas in re legata qꝫ non vitiat legatū quando apparet quod testator sensit de certo.

Ad idem sit quando obscuritas est in personam legatarii.

4 Heres in legatis quod declarat voluntatem testatoris,secus in iudicijs,& quando possit declarare.in nu.9.

5 Declaratio sociorum quod possit fieri per heredē quando fuit facta conuentio ꝑ titium ꝓ se,filio & socijs.

6 Confessio erronea testatoris reuocari potest ꝑ heredem.

7 Heres in casu huius.§.declarando voluntatē testatoris legantis certum de incertis potest ꝺare deteriorem.

8 Ratio quando legat certum de incertis expresso ꝓprio nomine electio seu declaratio sit potius heredis quam legatarii. Testator si reliquit titium executorem,& plures titij reperiantur,an electio spectet ad heredem.

10 Voluntatem ꝺubiam testatoris quis interpretatur.

II Si quis plures. Si testator senserit de certo nec appet de quo electio est
1 hr̄dis.b.ꝺ.& est notabilis multū ꝑ Bar.¶No.j.ꝙ qñ testator legauit certū de certis expsso nōe ꝓprio electio seu declaratio est heredis.nō ponit in gl.vbi ꝺicit.amplia istū ter.vt ꝑcedat etiā si testōr legaret incertū de incertis expsso ꝓprio nomine puta stichū cū nullum haberet in patrimonio adhuc legatū valeat & electio est heredis.ter.est in.l.legato generaliter ver.si de certo.cū gl.in verbo cogitauit.& ibi Bar.j.& ꝺ.Alebic,quamuis cōtrarium & male teneant ¶Pau.& Raph.cu.bic in fi.mouetur ¶Rap.per ter.in.l.si domus.in prin.j.eo.Sed respondeꝫ ꝙ ibi nō expressit ꝓpriū nomē domus legate & sic non sensit de certa domo scēm gl.& Bar.ibi licet aliq libri habeāt ibi in ter.cū de certa domo testator senserit & min⁹ & bene ꝑm doc.ibi. ¶Limita istū ter.ꝑcedere in legatis que cōsistunt ex voluntate vni⁹,ſꝫ testatoris:qꝫ si testator sensit de certo,valet legatū & eius declaratio pertinet ad heredē vt hoc teꝫ.cū glo. sec⁹ in contractibus que cōsistunt ex voluntate ꝺnoꝝ puta in
2 stipulatione,& qꝫ si cōtrahentes senserunt de certo & nō apparet de quo vitiat stipl'atio.& si bōs plures stichos ꝺicat ꝑmitto tibi stichū,si nō apꝑet de quo senserit vitiat stipulatio.ita no.limitat Bar.& ibi cōiter alij sequunt in l.ita stipulatus.in viij.opp.prime partis.ff.de verb.obli.per illum ter.& gl.& per gl.in.l.cū post.in glo.magna.circa medium.§.de iure ꝺo.licet in ꝺrariū videat facere.l.qui ex pluribus.cū gl.& .l.stipulatio. § in stipulationibus.cū glo.ff.de verb.obliga.sed ille gl.male exemplificant.& eas reprobat ¶Raph.cu.bic ad fin. ¶† Secūdo
3 no.qđ incertitudo seu obscuritas in re legata nō vitiat legatū qñ apꝑet ꝙ testōr senſit de certo ꝙ expressione nominis ꝓꝑij,ſꝫ sit incertū de quo.addit Paul.de caſ.idem esse quando incertitudo seu obscuritas est circa ꝑsonā legatarij,vt si testator legaret titio cū essent plures titij.nā heres eligit declarando de quo titio testator senserit.l.si qs seruū.§.si inter duos.ff. de leg.ij. ¶Tu ꝺic contrarij quod imo legatū ꝑopter incertitudinē legatarij vitiaꝫ qñ plures sunt titij,& legatū est titio. ter.est formalis in.l.si fuerit.& ver.ſꝫ si legatū.& .l.si qs de pluribꝰ.ff.de reb.ꝺu.& ad ter.in.§.si inter duos.rūdet gl.& Bar. ibi & in ꝺ.l.si fuerit.ꝙ loquit qñ heres sponte vult vni soluere. & istud ꝺicit ibi ter.ſꝫ si heres soluere paratꝰ sit.& ista solutio plus ꝑz quā ꝺiuinādo ꝺicere ꝙ in.ꝺ.§.si inter duos.vnde ex istis cinsdē nominis erat magis ꝺiunctus testatori quā alius ꝓout respōdet Bal.in.l.voluntatis.in vlti.col.C.de fideicō.& Lud.rom.in.l.si vero.§.de viro.in.xxv.y.fallentia.ff.sol.matr.

sed ista

sed ista est ꝺiuinatio ad illū ter.vt ꝺixi. ¶Preterea & forti⁹ si vn⁹ ex istis eiusdē nominis fuisset magis coniunctus testatori quā alius,debuisset preferri absq; ꝺeclaratiōe heredis.ꝺ.l.si fuerit. Stat ergo ex ꝑdictis quod incertitudo nominis circa ꝑsonaꝫ seruū legata nō vitiat legatum vt hic:& tamē incertitudo nois ꝑsone legatarij bū vitiat.ꝺ.l.si fuerit.que pōt esse ratio ꝺiuersitatis? Respōdet Rapha.cu.bic quod legatarij ommno lucrū sentit siue vnū stichum habeat siue alium quem heres elegerit, sed qñ heres eligeret ꝑsonā legatarij posset esse grauamen ei cui testator ꝑe voluit legare si aliꝰ eligat.sed certe nemo po
10 test allegare istud granamē:cū incertum sit de quo testator senserit.vnde subtilis ¶De.de bellaper.assignat aliā rationem.bre uiter qz in ꝑsona legatarij vna non subest loco alterius sicut in reb⁹ legatis:quasi ꝺicat quod ex quo ꝑsone sunt omnino ꝺiuerse posset fieri ꝺeclaratio de illa ꝑsona de qua nullo modo testator sensit & sic nullatenus seruaret voluntas testatoris.sed quādo fit ꝺeclaratio de seruis legatis ſꝫ vnus sit maioꝝ pretio altero saltem vſq; ad cōcurrētē estimationē seruat⁹ voluntas testatoris ſꝫ aliud ꝺetur quā senserit testator:ideo lex permittit facilius tūc qđ heres possit ꝺeclarare.& istā rationē approbāt Dy.& Jmo.in.o.§.si inter duos.ſꝫ Jmo.ꝺicat istam rationem cōfundi per ter.in.ꝺ.§.si inter.vbi heres sī vult pōt ꝺeclarare ꝑsonā legatarij quando est incertitudo nominis.sed vt supe
4 rius ꝺixi intelligit ille ter.scđm.o.l.si fuerit. ¶† Tertio no.ꝙ ꝺeclaratio voluntatis ꝺefuncti in legatis q̄ sunt fauorabilia cō mittit hr̄ꝺi:qz qcqđ ꝺeclaret hr̄s oino ꝺe legatarijs cōmoꝺus habet q tractat ꝺe lucro.secus est in iudicijs qz heres non pōt ꝺeclarare libellū obscurū ꝺatū a ꝺefuncto ꝙt ꝺefunct⁹ potuisset,vt est gl.in.l.pomponius scribit si frumentum.§.si.ff.de rei vendica.& .l.inter stipulantem.§.j.ff.de verb.obli.eo quia posset facere preiuꝺiciū reo ꝺeclarando aliquid super quo reꝰ nō
5 fecisset ꝺefensiones ꝑm Bar.& omnes hic.addeꝫ ꝙ per istā doctrinam Bar.& ꝺoc.egregie cōsuluit.ꝺ.Albb.in cōsil.clxxxvij. quod incipit casus in effectu contingens & est in.ij.volumine cōsi.clxxx.hebreus quidā conuenit cum communitate Florētie ꝓ certa quātitate pecuniaꝝ posse ꝑ se & filios ac socios suos questū vsurarium exercere:moꝝtuus est iste hebreus antequam ꝺeclararet socios.an potestas nominādi socios trāseat ad heredes?ꝺeterminat quod sic ꝑ istā doctrinā Bar.& doct.quia quādo ꝑ talē ꝺeclarationem alius posset ꝺamnificari vel alteri tolleret ꝺefensio tunc non transit ad heredes.secus quādo ex illa ꝺeclaratione nullus est ꝺāmificandus licet ei lucrum mi
6 nuatur vt hoc ter.sed hic ꝑ ꝺeclarationē sociorum quam facit heres iudici nullū ꝺamnum nec interesse pōt pretendere cō mune Florentie. Caue tū in ꝑdictis ꝙ cōfessio erronea potest renocari nō solū ꝑ eum qui errauit,ſꝫ etiā ꝑ eius heredem.ter.est in.l.non ꝺicirco.C.de iur.& fac.igno.qui ter.est ad hoc notabilis secundum Bart.in.l.error.in fi.eo.tit. ¶Hl.j.in fi.Pet.Ray.Bal.Jmo.& communiter ¶Dod.reprobant glo.
7 † qz imo in hoc text.heres poterit ꝺare ꝺeteriorem:qz hic non est electio sed pot⁹ ꝺeclaratio voluntatis ꝺefuncti:que voluntas ꝺefuncti in ꝺubio ꝑsumit fuisse de vilioꝝi.apud iulianū. §.seio.j.e.cū in ꝺubio testator minus ꝑsumatur grauare heredē ꝙ sit possibile.l.vnum ex familia.§.si rem.j.ti.i.fed in.o.l. legato generaliter cū ibi testator nō senserit de certo ibi ꝓprie cadit electio que ꝺebet esse de mediocri vt ibi. ¶In gl.in verbo elegerit.ibi tu ꝺic.† Adde que pōt esse tunc ratio qđ qñ te
8 stator expressit ꝓpriū nomen & sic senſit de certo quare tunc electio seu ꝺeclaratio poti⁹ sit hr̄ꝺis ꝙ legatarij.Dicūt Bar. & cōiter ꝺoc.hic,Bar.in.l.gerit.in ver.venio ad quartum.ff.de acqui.here.qđ ratio est qz heres cēsetur cadē ꝑsona cū ꝺefuncto:in auē.de iureiur.a mo.ꝑe.in prin.col.verisimiliter meli⁹ nouit ꝺefuncti voluntatē quā aliꝰ.ista ratio nō est bona qz nō est generalis qz nō ꝑcederet qñ instituerēt in lōginquis partibus epi'es vel esset ꝑsona que nesciret ꝺeclarare vt infans vel furiosus.vñ ꝺicit ¶Rap.cu.& ꝺo.Allerā.hic ꝙ in casu huius.§. legatū non ꝺz ratione incertitudinis.ꝺ.l.si filio.ff.de reb.ꝺub. Tamē qz ꝙstat ꝙ testator voluit vnū stichū ꝓstari nec heres est in ꝺāno si ipse vnū qđē eligeret ꝺeberet ideo legatū de eqtate ꝺebeꝫ ſm electionē heredis.& ita tz gl.in.l.legato generaliter. in gl.pe.j.e.ſꝫ nec istud placet cū iste ter.procedat etiā an testa
b tor nullū stichū haberet in patrimonio,vt ꝺixi in ter.in.j.no.& tū tūc heres ꝺāmificaret ex quo cogeret emere vnū stichū.& ad
9 l.si fuerit.rūde vt ꝺixi in ter.in.§.no.In ea.gl.ibi ſꝫ ꝺic ibi pe riculosuꝫ esse pupillo.babes ꝙ ꝺeclaratio voluntatis ꝺefuncti nō ꝑmittit heredi qñ ex tali ꝺeclaratione posset ali⁹ ꝺāmificari vt ꝺeclaratiōe tutoris qz hoc posset ꝺānosuꝫ esse nō solū pupillo vt ꝺicit gl.ſꝫ etiā tutori cū tutela sit on⁹ vt ꝑ bar.& alios bic. Ex quo infert male ꝺicere Bal,Flo.& Pau.de ca.bic qꝙ istū ter.volūt qꝙ si testator ꝺicat relinquo titiū executorē meū,

& plures reperiant titij ex quo expressit nomen:ꝺeclaratio erit heredis.istud nō ꝺicet verum ꝑ ꝑdicta,attento ꝙ tutor & executor ꝺegꝑatur.glo.in antepe.ff.de ture.& in.l.vxorē.ff.de fal.& ita tenet Bar.in.l.quidā.circa fi.ff.de reb.ꝺu.Jmo.& cōmuniter ¶Dod.hic. ¶Sed aduertez ꝺcs trāseat cū ista solutio.gl.tū ter.ꝺ.l.duo sunt titij.in rōne ꝺecidēdi non se fundat ꝑpter preindiciū alicuius,sed solū ꝑpter incertitudinē qz ius nō ꝺeficit ſꝫ ꝓbatio:nisi illā rationē ꝺeclares qñ simul ex incertitudine annexū sit preiuꝺiciū tertij,tunc act⁹ vitiaꝫ als
10 secus. ¶In ea.gl.ibi ſꝫ argumētū.ſ.de in.ꝺelib.l.j.in fi.† Respōde ꝙ ibi loquit quādo incertudo est in verbis ꝓtris, tunc electio est iudicis q est minister legis.hic qñ incertitudo est in verbis testatoris.subdit Bar.istū text.ꝑcedere qñ cōstabat testatorē aliqd certū sensisse,sed qñ hoc nō cōstaret & esset ambiguitas tūc esset ꝺeclaratio iudicis vt.l.volūtatis.C.de fideicō mis.Istud vltimū reprobat ¶Rap.cu.bic quia cum verba sint ambigua vel equiuoca semꝑ testator senserit de certo.l.in ambiguo.ff.de reb.ꝺub.Tu impugna solutionē Bar.fortius per ter.in.l.qui ꝺuos.§.& .l.legati generaliter.j.e.vbi quando testator in legato generis nō expressit ꝓprium nomē:apparet ꝙ non senſit de certo vt hic in gl.& est ibi ambiguitas.& tamē nō est ꝺeclaratio iudicis vt ꝺicit Bar.imo legatarij.Tu ergo plen⁹ ꝺic ꝙ quādo voluntas testatoris est ambigua si ley ꝺisponit per quē sit ꝺeclaranda:puta per heredem vel legatarij: tūc illud est seruādū vt iuribus ꝓalleg.& .l.heredes.§.si incerto.vbi glo.ff.fa.er.alias recurritur ad ꝺeclarationem iudicis. ꝺ.l.volūtatis.& .l.cū intestato.j.de re.ꝺu.qui iuꝺex ꝺz interpretari voluntatē ꝺefuncti er lecturis q̄ ponunt in.l.si seruus plurib⁹.§.si.j.e.ti.& si nulle possunt sumi ꝓiecture act⁹ vitiaꝫ.l.si fuerit.& .l.si pluribus.j.de re.ꝺub.& in.ꝺ.l.duo sunt titij.

1 ¶Legatum factum parti ciuitatis quando teneat.nu.§.

2 Pars expulsa de ciuitate an possit creare sindicum,qui ꝺicatur procurator vniuersitatis.

Pars expulsa quando ꝺicatur posse condere legem.

3 Consuetudo quod possit induci per vnam partem populi.

4 Consuetudo quod possit induci inter se per vnam parentelaz seu vnam familiam.

5 Factiones sunt illicite in perniciem reipublice tendentes,& qualitates seditiose er odio vel passione animorum.

6 Legatum factum singulis de aliqua secta illicita quod valeat.

7 Subiectio ciuitatis facta ab extrinsecis:item & ab expulsis an teneat.

8 Consentire quod non sufficiat in actibus collegiatis seu capitularib⁹ per singulos de collegio sed ꝺebet actus fieri & cōsensus prestari tāq̄ collegiū & collegialiter,& quādo hoc ꝑcedat.

9 Senatores non ꝺebent seorsum consentire.

10 Executor testamenti si sunt plures qđ non possit vnusquisq; votum suum separatim ꝺeponere.

I Si parti. †Valet legatum factū parti ciuitatis respiciēs honorem vel vtilitatem publicam. b.ꝺ. ¶In ter.ibi vel cōpendium reipublice.sentit iste ter.ꝙ si legatū factū vni parti ciuitatis nō respiceret ornatū vel cōmodum totius ciuitatis ꝙ non ꝺeberet.Ex quo pōt inferri quod cū istud legatū pertineat ad ornamentum & vtilitatem totius reipublice ꝙ ipsa respublica pōt tale legatū exigere,& nō pars ciuitatis cui factū est legatū:ex quo ꝺicetur ꝓpter ipsam rēpublicā & ei⁹ cōpleatione factū ſm Lyn.& Aire.hic quicquid
2 Jmo.& ꝺo.Alex.teneant. ¶† Querit Bart.nunquid pars expulsa ꝺe ciuitate possit creare sindicum qui ꝺicitur procurator vniuersitatis:& ꝺeterminat quod sic ꝑ.l.ij.& .ij. actis.ff.de
a oꝛi.iur. ¶Tu aduertē⁹ si Bart.voluit allegare.§.ex actis ꝑ.iij mū in versi,ꝺeinde cū esset.ille ter.facit potius in oppositū:qz ibi ille leges seu plebiscita cōꝺita per plebem que succederat a partibus non valuissent:nisi expresse fuissent approbate per.l. hortēsia.si vero Bar.voluit allegare.§.ex actis.ij.in versi.ſsdē tēporib⁹.vbi ter.loquēs de eadē successione plebis ꝺicit ꝙ illa plebs que succesꝛat creauit sibi tribunos.vnde qua rōne ibi plebs que recessit potuit sibi creare tribunos:eadē ratione poterit a maioꝛi creare sibi sindicū sed certe ille ter.intelligit fecundū aliū.& .ex actis.§.relatū,quod illa creatio tribunoꝝ cēseaꝫ valida secuta approbatione.& ita intelligit ipsemet Bar.
b in.l.omnes populi.in.iij.q.ij.q.princip.ff.de iusti.& iure.b Sed ꝺefendēꝺo Bar.quādo etiā illi ter.probarent cōtra cū ꝓpter approbationē superioꝛis:pōt ꝺicere quod aliud sit in condenda lege generali vel in cōꝺendis statutis generalibus & ista fieri nō possunt per partē expulsam nisi sequatur confirmatio:qz iurisꝺictio nō restat in parte expulsa.& ita loquit tert.in.ꝺ.l.ij. in.§.ꝺeinde cum esset.aliud sit in creatione sindici qui creatur particulariter pro consequenda solū iustitia partis expulse.& sic ad actū bonum.& istud possit fieri per gl.notabilē in.l.j.§.j.

a ¶Pronomē meꝰ.Adō gl. i.l.ij.ff.de rel. & sump.fu.gl. l.l.ij.ō oꝛi.iu. gl.i.c.j.de po stu.pla.Bar. in.l. qnꝺ.i.§. argenti.ff.de auro & ar.leg. Bar.in.l.j.ff. de no.ope.nū cia. ꝺoc.in.c. pro illoꝝ.ꝺe prebend.

a ¶Aduerte. Adde qđ ad hoc añ aduertit Bar.in.l. oēs pop.col. ij.in.iij.q.princip.& ibi ꝺoc.& Bal. Et iur.nō est ver:qz tā tū loquit ꝺe §.ꝺeinde cuz esset. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ff.q cuius.vniuer.allegatā per Bar. ¶ Confirmatur per illud q no. Bal. i specie in. l. testatrix. §. plures. ff. si ser. vē. pillū tex. & in prima expositione gl. quē ad hoc reputat no. dignum ⁊ aureū. vbi est tex. q certa pars vniuersitatis pōt habere cōmunā cias: vnde est argumētū q certa pars vniuersitatis pōt facere sindicū ⁊ habere arte p se ⁊ facere statuta per se. ⁊ subdit Bald. istud esse tūc de facto in castro fossati: q; intrinseci illius castri faciunt vnū sindicū pro se ⁊ extrinseci faciunt alium sindicū; proprium ⁊ litigant inuicem. Sz certe prout etiam dicit Are. ille ter. nō probat q; ℞m verū intellectum vbi tota vniuersitas habebat cām cū quibusdā particularibus de vniuersitate tāquā cū singulis vel eorū successoribus: ⁊ sic ibi non loquitur de parte vniuersitatis sed de singularib⁹ personis. De eo tamē q incidēter dictū est. §. an pars expulsa de ciuitate possit cōdere statuta ⁊ quid in parte q̄ remāsit distingue plenī⁹ vt per Bar. in. o. l. omnes populi. in. iij. q. i. pncipalis. ⁊ in. ij. q. ij. pncipalis. ⁊ ibi Bal. in. vj. col. ⁊ in. l. cunctos populos. in. x. col. C. de sum ma tri. ⁊ not. in. l. j. per illum text. C. de monopolijs. ⁊ in. d. l. testatrix. §. plures. ⁊ in. l. ij. in. iij. col. ff. de ozi. iur. ⁊ in. c. j. in prin. de pace tenē. Allo. de ro. in prima parte statutor. q. vj. o. Ant. de but. in cōmen. c. finali. in. xxxvj. col. de consue. ¶ Adde etiā q̄ per istum ter. dicit Bar. in. l. de quibus. in vlt. col. in princ.
3 ff. de legi. ⁊ q̄ per vnā partem populi pōt induci cōsuetudo. alleg. istū ter. ℞ Dyn. hic. ⁊ q; idē iuris debet esse de parte quo ad partē, q̄ est de toto quo ad totū. l. que de tota. ff. de rei vend. de quo etiā p Ang. ibi in. j. col. in fi. post Jnn. in. c. j. de consu. p Bal. in. l. ij. in. iij. col. C. que sit longa cōsue. per. o. Ant. in cōmē to. d. c. fi. in. xxviij. col. Adde fortius ⁊ q̄ vna progenies vl vna parētela vel vna familia possit cōsuetudinē inter seipsos inducere puta habere certā cōsuetudinē circa testamētum, vel circa modū succedēdi. ita tenet singulariter Joā. an. post Ubertū de bobio in tit. de instr. edi. §. cōpēdiose. vers. sed nūquid dicem⁹ in additio. parua incip. interposuit Ubertus hoc verbū pgenies. Hāc decisionē referūt ⁊ simpliciter sequūtur Ang. ⁊ Jmo. in. l. iij. ff. de testa. ⁊ dicunt non reperiri alibi. Rap. cu. in d. l. iij. in vna lectu. refert illud dictū Jo. an. ⁊ dicit q̄ est singularissimū, sz q̄ nescit an sit verū cū vna parētela nō habeat ius condēdi statutū sicut hz ciuitas; nisi forsitan ℞m cū dicam⁹ q̄ talis cōsuetudo videat tacite a tota ciuitate approbata. idē Rapha. cu. in. d. l. iij. in alia lectu. dicit q̄ istud dictū Jo. an. esset difficile, q; vna parentela nō posset facere statutū. idē ℣ Jo. an. tz Ang. in. l. fi. C. de testa. Aler. in. l. si nō speciali. in. ij. col. C. de test. nisi ℞m eos talis progenies haberet imperiū ⁊ sic potestatē cōdēdi legē vel statuta sicut rusticani habebāt potēriā inter eos d. l. fi. C. de test. ¶ Scōo q̄rit Bar. si legat parti ciuitatis vt secte an valeat tale legatū cōcludit q̄d nō. ⁊ ita limitatur iste tex. q; sunt factiones illicite in reipublice perniciem tēdētes. vt hic p eū. ⁊ idē tenet Bal. in. l. j. in prin. in vlti. q. ff. q̄ cuiusq; vni. sunt enim ⁊ qualitates seditiose ex odio vel passione animorū create scōm Bal. in. l. j. C. ad. l. iul. viscel. ⁊ de istis partialitatibus ponit multa mozalia vba Bal. in. l. vnica. circa prin. C. de cad. tol.
6 ¶ Subdit Are. quod licet tali secte reprobate legari nō possit: tū singulis de tali secta illicita bñ pōt legari. allegat Bald. in. c. j. §. cōueniculas. de pace tenen. in vsi. feu. Tu allega ad hūc ter. formalē in. l. cū senatus. j. de reb. du. ¶ Tertio q̄rit Bart. an subiectio ciuitatis facta per partē intrinsecā ⁊ partē expulsam sed separatim valeat. cōcludit q̄d nō: q; debēt cōuenire simul in vnū. Adde q̄ Bal. ⁊ Flo. ⁊ Pau. de ca. tenēt q̄ debet attēdi maior ps ⁊ valebit illud q̄ est factū a maiori pte siue intrinseca siue extrinseca per no. p Jnn. in. c. cū ex iniūcto. de oper. no. nū. Jmo. aliter ⁊ melī⁹ distinguit q̄d aut vna pars expellit propter eorū demerita vel delicta: ⁊ tūc residet totū ius disponēdi in ipsis remanētibus. l. amissione. §. q deficiunt. ff. de cap. di. ⁊. l. sicut. §. fi. ff. q̄d cuiusq; vni. aut pars fuit expulsa ppter partiales tates: ⁊ tūc apud maiorē partē bene residet potestas reuocādi minorē ad locū tutū: put ppzie tz Jnn. in. d. c. ex iniūcto. glo. ⁊ Jo. an. in. c. bone. j. de ele. ⁊ tūc valebit factū ab vtraq; parte. ⁊ si aliter fieret: nō intelligeret factū legitime nec ab ipsa vniuersitate. Adde q̄ tz Jmo. nō dicat fuit ante eū theozica Bart. in. l. oēs ppli. in. ij. q. ij. pncipalis. §. de iust. ⁊ iu. Tu adde primo q̄ Bal. in. l. j. in prin. ff. q̄ cuiusq; vni. in vlt. q. refert Ray. cōsuluisse in cui. tudertina de qua loquit Bar. vbi expulsi recognouerunt dīsum illius ciuitatis fuisse ecclesie romane: talis recognitio non valuit: sine illā fecerint vt singuli sine vt vniuersi: nisi ipsa pars expulsa esset maior: q; tūc sub nōe maioris partis et non sub nōe secte faceret collegiū licitū. allegat no. per Jnno. in. d. c. cū ex iniuncto. ⁊ sic Bal. ibi tenet illud q̄ etiā tenuit hic. Tu tene decisionē Bar. quāuis Bar. non videat bene firmare, sed vt ipse dicit allegando dicere pro ista decisione facit regula vera ⁊ approbata, q̄ ℣ in actibus collegiatis⁹ seu capitularibus nō sufficit singulos de collegio separatim cōsentire, sz oportet q̄ sint tāq̄ collegiū congregati ⁊ collegialiter cōsentiat. gl. ordinaria in. c. cū omnes. ⁊ ibi Lano. de cōst. gl. in. c. j. in. iij. dist. ⁊ in. c. nouatiōes. vij. q. j. Lano. in. c. in geneli. p illū ter. de elec. Bar. in. d. l. omnes populi. in. iij. q. ij. q. principalis. Bald. in. l. j. in. v. q. ff. de offi. ℣ fu. ⁊ in aut. hoc ius porrecti. in. ij. col. C. de sacrosan. ecc. quicquid teneat gl. singularis in. c. j. de reb⁹ eccle. non alie. in. vj. que vult q̄ excepta electione in omnib⁹ alijs actib⁹ capitularibus sufficit singularis consensus prestitus separatim, sed illa gl. cōmuniter reprobat per oēs ibi. ⁊ in. d. c. in gene fi. per illū tex. ¶ Supra scripta regula procedit nō solū q̄ competit plurib⁹ vt vniuersis: ⁊ sic tāquā vniuersitati proprie loquitur. l. ij. in prin. C. de decur. lib. x. per Bar. allegata, sed etiam in bis que cōpetunt plurib⁹ vt singulis. ita proprie loquit tex. in l. ⁊ suū. §. si. in verbo si conuenerint in vnū. vbi etiā per Bar. ff. de pac. q̄ tex. alleg. etiā Bart. hic, ⁊ ter. in. l. fi. in verbo omnibus in vnū coadunatis. ⁊ ibi Bal. in. j. no. ad hoc no. C. qui bo. ced. pos. Jtē p̄dicta regula procedit nō solū in principali actu gerēdo p collegiū vel vniuersitatē, sz etiā quando actus habet expediri p aliū cū assistētia collegii vel vniuersitatis: q; etiam illa assistētia in tractādo vel ꝑsuldo debet esse capitularis vt collegiata: etiā nō reparata. ita tenēt. o. Ant. de bu. ⁊ Jmo. in. c. cum olim. in. ij. col. de arb. vbi hoc colligunt ex dictis Postic. ibi allegant etiam ad hoc text. in. c. cū ad monasteriū. in verbo nō seorsum. de sta. mon. ¶ Jtē pro decisione Bart. adde q̄ volunt Bal. ⁊ Ang. in. l. ambigua. in. j. q. ff. de leg. vbi querūt nūquid sufficiat si quilibet senator seorsum consentiat. ⁊ tenēt cū gl. ibi q̄ non: q; authoritas senatorum non est disgregata per singulos sz iūcta apud collegiū. ⁊ forma collegii. o. c. in gene fi. d. l. fi. ⁊. d. l. nominationū. C. de decur. lib. x. allegant etiam ad hoc ter. in. l. ij. §. ex his legibus. in verbo apud collegiū pontificum. §. de ozi. iur. Item pro decisione Barto. adde q̄ fortius tenet singulariter Bal. in tit. de instr. edi. in vlt. charta, in prin.
10 vbi tenet ⁊ q̄ si sint plures executores testamentarij q̄ non potest vnus quisq; separatim votū suum deponere: q; licet non faciant collegiū. l. cum in eo. ff. de pac. tamen debent simul conuenire. l. item si vnus. §. fi. cum. l. seq. ff. de arb. ⁊ istud est verius ⁊ tutius: q; officium diuidi non debet secundum eum.

1 ¶ Summarium legis.
2 Persona beredum non mutat nec facit deteriorem conditionem aduersarij.
3 Eadem res si legatur duobus disiunctim, non videt in dubio per legatum factum secundo recessum a primo, sed ambo concurrunt, ⁊ quando videatur facta ademptio.
4 Mutatio voluntatis facilius presumitur ex interuallo quam incontinenti.
5 Legatum facilius reuocatur quam institutio: legati extinctio facilius inducitur quam institutionis.
6 Institutiones sunt fauorabiles legatis.
7 Dispositio huius ter. in quibus coniunctis loquatur.
8 Res eadem si est legata separatim duobus: an in dubio quilibet admittāt p virili: quantitas est multiplicabilis non spēs.
9 Legatū quantitatis an cēseatur quod voluerit testator multiplicare propter pluralitatē personarū, a quibus relinquitur.
10 Dictio scilicet quod stet limitatiue: quando hoc fit.
11 Dictio vez non solum est declaratoria, sed etiam restrictiua.
12 Manifestū vel euidens dicitur quod ex coniecturis apparet.
13 Dictio euidentissime quod aliquando nō importat notoriuz.
14 Testator si legauit eādem rem duobus, ⁊ voluit vtrunq; solidum habere quod vnus habebit rem, ⁊ alius estimationē, que estimatio non est in obligatione sed prestatione.
15 Jus accrescēdi quod non habeat locum in casu supraposito.
16 Res legata duobus insolidum, si pereat sine culpa ⁊ dolo here dis legatum extinguitur quo ad vtrunq;.
17 Multiplicatio legatorū quod facilius inducitur in personis diuersorū legatariorum quam in eadē persona etiam concurrente voluntate testatoris.
18 Res si legatur duobus separatim hoc acto quod quilibet habeat insolidum: qui primo litem contestatur electionez habet consequendi rem aut estimationem.
19 Primus ex legatarijs nominatus quando habeat electionem rei legate insolidum.
20 Electio in vltimis voluntatibus est inuariabilis.
21 In dispositione legis quando alicui detur electio: eligēs non potest variare. ⁊ an hoc sit verum, se remittit.
22 Preoccupatio quando sufficiat vt litis cōtestatio inducatur.
23 Facilius ius queritur de nouo per litis contestationem, quam questum retineatur.
24 Preoccupatio exercitij iurisdictionis quando inducatur per solam citationem.

Mutatio

25 Mutatio fori per viam matrimonij quod sit potētior alijs.
26 Procurator lite cōtestata efficitur dominus litis: ⁊ ideo post litem contestatam reuocari non potest.
27 Incompatibilitas causarum an impediat preoccupationem mediante litis contestatione.
28 Preoccupatio an inducatur per litis cōtestationem quando cause possunt esse simul vere ⁊ habuerunt originē eodē tēpore.
29 Prioritas temporis quando inspiciatur, ⁊ quomodo.
30 Merces operariorum cōtra cōductorē est priuilegiata in tpe. Secundus colonus tenetur stare priori.
31 Dominium rei legate duobus insolidum ita quod quilibet habeat solidum, apud quē sit dominium, ⁊ apud quē obligatio.
32 Dominium rei legate non transit ipso iure quādo aliquid est in obligatione sed incertum quid sit in solutione.
33 Dominium quod acquiritur legis ministerio an possit esse apud duos insolidum.
34 Forma libelli in remedio huius legis.

1 **Si pluribus.** † Si pluribus eadem res coniunctim legat cuilibet debetur pars. si autē disiunctim faciunt sibi partē p concursum: nisi testator euidenter voluerit a primo adimere vel cuilibet insolidū ꝑcedere: ⁊ tūc electio est penes libertē cōtestātis: nec admittit variatio. b. d. tota. l. Jurisconsul. i bac l. cū pn. sequntis ponit tres casus principales. primo⁹ q̄n omnes legatarij sunt pūcti. scōs in ver. q̄ si separatim. q̄n oēs sunt distūcti vbis. tertius in pti. l. sequētis: q̄n q̄dā sunt cōiūcti q̄dā disiuncti. Jtē scōa pars pnia. subdiuidit in tres casus. ¶ Primo⁹ q̄n ⁊ stat q̄ legādo eādē rē voluit adimere a primo: ⁊ tūc solus scōs habebit. Scōs q̄n hoc nō ⁊ stat: ⁊ tunc glibet habebit prē: nō a principio sed per cōcursum. tertius est q̄n testator voluit vtrūq; legatariū habere solidū: ⁊ tūc q̄ primo litē contestāt habebit electionē vel rei vel estimationis. Jz nō poterit postea variare. Secūda ibi sinautem hoc minime. Tertia ibi. l. nisi ipse.
2 ¶ Not. j. ex isto tex. q̄ pluribus legatarijs eiusdem rei, vnus pōt intētare actionē psonalē ex testamēto ali⁹ potest agere rei ven. facit. l. duob⁹. j. e. ¶ Sed istū tex. limitat Pau. de ca. procedere in plurib⁹ legatarijs. secus est in plurib⁹ heredib⁹ vni⁹ legatarij: q; debēt ꝑcedere in vna actiōe intētāda: alias repellerent. l. hmōi. §. fi. j. e. sicut enim vnus legatarius nō posset petere ptē legati actiōe ex testamēto, ⁊ ad aliā partē agere rei vē. l. nō est nouū. ff. de actio. emp. ita nec heredes ei⁹ qui loco vni⁹ reputāt. l. cui fundus. ff. de 2di. ⁊ demō. facit. l. ita tñ. §. pe. ff. iudi. sol. Adde q̄ Jac. de are. ISic. de neap. Rapha. cu. ⁊. d. Aler. bicaliter intelligūt istū ter. s. tūc ꝑcedere q̄n legatarij separati ⁊ diuerso tpe agerēt: imo ter. in vtroq; loquitur p verbū pñtis tēporis: ex quo dāt intelligi q̄ vterq; eodem tēpore agebat: vnde pl⁹ placet solutio Pau. de ca. ad. d. l. hmōi. §. fi. q; ter. ibi clare loquit in heredibus vnius legatarij, vt ibi dicit lra in verbo decessit duobus heredib⁹ relictis: vnde ex persona heredū nō ꝑz mutari nec fieri deteriorē cōditio aduersarij. l. ij. §. j. ff. de verb. obl. ¶ Scōo no. q̄ q̄n eadē res legatur duobus vel plurib⁹ disiunctim in dubio per legatū factū scōo nō videt recessum a primo sed ambo ꝑcurrunt. Cōtra hoc videt ter. in l. sicut. ff. de adi. leg. gl. ⁊ Bar. ibi respōdēt q̄ ille ter. debet intelligi ℞m istū ⁊ similes. s. q̄ p legatū factū scōo inducatur tacite ademptio a primo. verū est respectu partis que diminuit p cōcursum scōi, nō aūt inducitur adēptio totius primi legati. §. eo. inst. e. Et istā solutionē tz simpliciter d. Aler. bic: quamuis ipse multū titubet ⁊ vacillet in. l. si fortidianū. C. de le. Jstā solutionē reprobat ibi Dy. ⁊ bene per illū tex. ⁊ per. l. fe. in ver. fi id. vbi sicut legatū relictū ab vno, si postea reliquit ab alio tacite inducitur vt primo⁹ ad nihil omino teneatur. ita eadē ratiōe: si legatū factū vni relinquat alteri: videt in totū adēptū a primo. Preterea ista solutio videtur ztra ter. in. d. l. sicut q̄ loquitur de totali adēptiōe ⁊ nō diminutiōe legati: vnde Dy. ibi aliter rñdet ⁊ sequunt Bal. ⁊ Sali. cū limitatiōe in. d. l. si fortidianū. q. d. l. sicut. ppzie loquit quādo legatū fit scōo sub commemoratiōe ℞m: nā ibi dicit q̄ titio legauit id scio lego: q̄ casu facili⁹ fit reuocatio ℞m legati in totū. l. nō ad ca. ff. de 2di. ⁊ demō. Jstā solutionē reprobat Bar. in. d. l. sicut. ⁊ in. l. rez iūcti. fi. oppo. j. ti. ij. ff. in. l. q̄ traditū. ff. de 2di. ⁊ demō. q; est cōtra casum. l. iulia. in. prin. ff. de bere. inst. ⁊ in. l. triplici. ff. de ver. sign. in q̄b⁹ inrib⁹ dicit q̄ propter relicta scōo heredi sub cōmemoratiōe primi i eadē parte instituti, fit vt scōs ꝑcurrat cū primo: ergo nō inducit totalis adēptio a primo: nec ℞m eū est differētia inter bereditatē ⁊ legatū: q̄n adēptio fit in solēni volūtate. l. heredes palā. §. sed si not. ff. de test. ⁊. l. j. §. fi. ff. de adimē. le. Are. aliter rñdet q̄ iste ter. loquit q̄n legatur scōo simpliciter: tūc nō presumit adēptio primi in totū, sed solū p parte. ⁊ istud est expeditū apud oēs, vt hoc ter. si aūt legetur scōo sub commemoratione primi, si incōtinēti. ⁊ similiter nō vr in totum recessum a primo, per. d. l. iulianus. ⁊. l. triplici. quas leges intelligit loqui in his terminis: nec obstat ℞m eū. d. l. nō ad ea. que videt obstare q̄z vt dicit Bar. in. d. l. sicut. in fi. ⁊ in aliis locis pallegatis facilius fit mutatio dispositionis circa eādē personā vt ibi. q; nō agitur de tāto preiudicio sicut circa diuersas personas. si aūt legatur ex interuallo, tūc per ℞m legatum factum sub cōmemoratione primi in totū reuocatur primū. ita loquit. o. l. sicut. ⁊ ita
4 citus enim presumitur mutatio volūtatis ex interuallo, q̄ incōtinēti. ⁊ ꝑbat in. d. l. nō ad ea. ⁊ in. l. titia. §. idē respōdit. ⁊ ibi Bar. §. de ver. ob. ⁊ sic vult Are. q̄ in. d. l. sicut. ideo inducat adēptio primi legati in totū: q; duo cōcurrebat in scōo legato. primo q̄ factū ex interuallo: scōo quia factum sub cōmemoratione primi. Adde q̄ ante eum ista fuit dist. Rap. cu. in. d. l. q̄ traditū. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. si fortidianū. vt ibi latius habes per d. Aler. nihil clare firmāt, sed ista distinctio cōsunditur p ter. in. §. transferri. in fi. de adi. leg. vbi fortius quando sit legatum scōo sub commemoratione primi. non refert an in eadē volūta te an in diuersa fiat puta i codicillis vñ p illū ter. ⁊. d. l. sicut. pōt teneri solutio. Dy. ⁊ ad. d. l. triplici. ⁊. l. iulian⁹. pōt respōderi vt ibi per Ray. ⁊ per Raph. Ful. in. d. l. si fortidianū. ⁊ q̄o aliud sit in institutione, aliud in legato, q̄ facilius reuocatur quā institutio. l. si te. solū. ff. de bere. in fi. ⁊ ita etiam rādet Jo. iab. insti. de adi. leg. ad fi. Confirmo q̄ facilius inducitur extinctio legati quam institutionis, nam in legatis conditio apposita debet statim adimpleri q̄a primū pōt, alias habet ꝑ defectā. l. bec cōditio si in capitolio. ff. de cōdi. ⁊ demon. secus in institutiōe. gl. est notabilis in. l. si qs in instituat heres. in pn. in vbo diffinit tps.
6 ff. de bere. insti. Bar. in. d. l. bec cōditi ⁊ si in capitolio. ⁊ institutiones enim sunt fauorabiliores legatis ℞m Bar. in. l. sub cōditione. post gl. ibi. ff. de bere. insti. ⁊ fauorabiliōr fit interpretatio in institutiōe quā in legatis. gl. in. l. si plures. in gl. fi. ff. de cōdi. insti. probatur in. l. pe. §. i. iuncto. §. illo. C. de necess. ser. here. inst. Vel scōo ⁊ subtili⁹ pōt rāderi ℞m Raph. Ful. in. d. l. si fortidiā nū. q̄ō in predictis iurib⁹ cōmemoratio prime institutiōis pōt aliud operari quā adēptionē. nā in. d. l. iulianus. si nō fuisset facta cōmemoratio prime institutionis glibet fuisset admissus in virilē, sed illa cōmemoratio facit vt nō admittāt in virilib⁹. sz duo cōiunguntur in vno semisse, ⁊ alius habet aliū semissem, sed in scōo legato cōmemoratio primi legati nō potest aliud operari quā adēptionē. ¶ Tertio pōdera ⁊ ter. in ver. si quidē ziunctim pro cuius intellectu est videndū de quibus ziunctis loquatur ter. vtrū de 2iunctis verbis tñ, puta titio ⁊ scio lego fundū. p equis portionib⁹, an vero loquat etiā de 2iunctis re ⁊ verbis, q̄n nō dicit equis portionib⁹. Dy. intellexit g̃naliter ter. in vtriusq;, sed Pau. de ca. cū reprehēdens intelligit de 2iunctis verbis tātū, als nō esset differētia inter 2iunctos ⁊ disiunctos: quia in cōiunctis re ⁊ verbis nō fiunt a principio partes per testatorem, imo censetur res cuilibet insolidū legata ⁊ faciunt sibi partes per cōsensus, ⁊ expostfacto sicut omnino disiuncti. ⁊ tamē iste ter. intēdit ponere differētiam inter 2iunctos ⁊ disiunctos: q; in primis fiunt partes a principio ⁊ testatore, in scōis ex postfacto ⁊ ab herede. Cōfirmatur ⁊ fortius, q; si iste ter loquerētur in cōiunctis re ⁊ verbis, ex quo vnusquisq; a pncipio vocaretur ad solidū ⁊ facerēt sibi partes per cōcursum, vt dictum est: ergo vnus eorum nō posset vendicare partē: quia cū vterq; cōpetat ius solidi a principio: ergo ante ipsorum cōcursum nō posset agi ad partē sed ad totum, cuius cōtrariū dicit expresse ter. Are. bic defendit opi. Dy. ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. re conuenti. in. iiij. q. i. principalis. j. ti. ij. vbi dicit Bart. q̄ si plures sunt cōiuncti re ⁊ verbis vnifozmiter vocati ad solidū alijs nō acceptantibus vel alijs acceptantibus videtur iuitari ad partem ⁊ non ad solidū: q; sermo testatoris cuilibet assignat rē in solidum. Sed tu ꝑsidera verba Bar. ibi que precedūt in illa. iij. q. que possunt adduci pro ℞m. Pau. de ca. dicit enim ibi Bar. q̄ si a
lego titio ⁊ scio stichum cēsentur coniuncti re ⁊ verbis ⁊ faciūt sibi partes per cōcursum. Pōdera ista verba ⁊ faciūt sibi partes per 2cursum: quia idem est in disiunctis, vt. §. retuli. tamen in puncto iuris verior videtur opi. Dy. per ter. in. l. si duobus. i
7 butione partium ⁊ sui⁸ erant coniuncti re ⁊ verbis, ⁊ tamē iam nato nō videtur legatū solidum, nisi dicas q̄ ter. ibi non considerat principiū sed effectū vt patet ibi in verbo, deberi. ¶ Secūdo ⁊ fortius facit iste ter. in. §. fi. in ver. sed si testator. quē pōderat Aret. bic. nā ille versi. proprie loquitur de cōiunctis re ⁊ verbis, vt differat a casu precedenti ⁊ sequēti, vt ibi dicit gl. ⁊ doc. ⁊ tamē ibi dicit q̄ veniūt ad viriles ex voluntate testato-

a ¶ In actib⁹ collegiatis. Adō Raph. ful. in. l. iurisgētium. in. §. hodie tñ. ff. ꝑ pac. Car. 3a. i c. quia ppter. in. §. illud. de electione. 8 a

¶ Et sui. adde q̄ dicantur sui, vide gl. fi. in. c. studeat. 50. dist. Bar. in. l. si ita. i. §. ead. l. de verb. obliga.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris,ꝛ sic immediate videt habere partes a testatore: ergo a pñ. nõ defertur vni cuiqꝫ totũ, sed pars: ideo ter. dicit quod partẽ põt vẽdicare. ¶ Tu pro ista opin. Dy. pondera ter. in l. seq. §. si conjunctim. vbi cade res erat communtim legata duobus sine distributiõe partium: ꝛ sic erãt coniuncti re ꝛ verbis: ꝛ tamen ter. ibi dicit cõstat ab initio partes fieri. Ad idẽ ter. in l. legata in utiliter. §. fi. ff. c. nisi rudeas ad ista iura qõ istu legatarꝰ vsqꝫ a principio habẽt partes. verũ est a lege: non autem a testatore.

8 ¶ Quarto no. ex hoc ter. qõ quãdo duobꝰ separatim legata fuit eadẽ res: ꝙ in dubio ꝙlibet admittit ꝓ virili ꝛ nõ in solidũ. ¶ Limita istum ter. scõm Bal. Raph. Paul. de ca. ꝛ do. Aller. quãdo legatũ consisteret in specie. secus si in quãtitate: quia cũ ẽptitas sit multiplicabilis nõ aũt species. l. luci⁹. §. impuberẽ. ti. j. practãda erit quantitas cuilibet legatario insolidum: nisi testator apposuisset dictionem eadẽ vel similẽ: quia dixisset eadem decem que titio legauit iego seio. Adde tꝫ Bart. in. d. l. re conjuncti. in. j. q. per. l. quinquaginta. ff. de proba. inducendo vt pẽi. Sali. in. l. vnica. §. sinautem dissunctim. C. de cad. tollen. facit. l. sequẽs. §. j. vbi circa multiplicationẽ sit similis differẽtia inter
9 legatũ ꝑ speciei ꝛ quãtitatis. Itẽ facit qõ sicut ꝑpter pluralitatem personarũ a quibus relinquit cẽsetur testator multiplicare voluisse legatũ quãtitatis. l. seruo alieno. §. si qs a trib⁹. j. e. ꝛ l. si pluribus heredibus. §. j. ti. j. idẽ debet esse ꝑpter pluralitatẽ personarꝫ quibus relinquit quãtitas. ¶ Quinto not. ex ter.
10 ibi sez nisi ꝑm Aret. qõ ista dictio sez[a] stat limitatiue. Tu dic ꝙ iste ter. nihil facit: qz hic stat limitatiue ꝑpter dictionẽ nisi ꝑ quẽ sequitur. ꝛ sic nõ ꝑpter se: tamẽ licet iste ter. non ꝓbat notabile est vez in se ꝙ dicit. §. stat nõ solũ declaratiue sed etiã limitatiue seu restrictiue ter. est in. l. iusiurãdũ qõ ex quẽtione. §. procurator. ff. de iureiu. ꝛ in. l. vinortio. §. impẽdia. ꝛ ibi Aret. ad hoc no. ff. sol. matr. † Idẽ in dictiõe videlicet[c] que nõ solũ est declaratiua sz etiã restrictiua vt no. Bar. in. l. j. §. ad. l. aquil. ꝛ i. l. q̃stum. §. pen. ff. de fun. instr. cum suis cõcordantijs. ¶ Sexto põdera tex. ibi ex scriptura manifestissimus est, nã intelligit Racan. etiam ex cõiecturis sicut etiã intelligit ter. §. in verbo euidẽtissime, † Illa dicitur cuidẽ etiam illud qõ ex cõiecturis apparet. l. licet imperator. ibi Bar. ꝛ alij. j. eo. ꝛ in. l. si quis locupletes. ff. de manu. test. sic etiam illud dr manifestũ quod ex coniecturis apparet. c. i. o. Abb. in. ꝛ. not. de cẽs. Sic probatio coniecturalis dicitur manifesta ꝑm Bar. in. l. si quis ex argẽtarijs. §. penul. ff. de eden. Alij nihil tãgunt. ¶ Tu aduerte ꝙ predicta ꝓcedunt qñ ter. loquerẽ in termino positivo: tũc bene cõiecture
13 ✝ superlatiua euidentissime nõ semper importat notoriũ, sz alias qñ ꝑm subiectam materiam stat ꝓ notorio, vt ibi not. per eũ ꝛ ꝙ do. Alut. de bu. in repe. c. vestra. ri. charta. ꝛ cobarr. cler. ꝛ mulie. do. Aller. i. d. l. si vero. §. j. in. j. not. ¶ Sco aduerte ꝙ sz ter. §. in verbo euidentissime possit intelligi. quãdo ꝓiecturas apparent: tũ ter. hic in ista dictiõe manifestissim⁹ nõ videt sic posse intelligi: cũ dicat ex scriptura, vt. l. j. in prin. ff. de his que in test. delen. vbi illud dicit scriptũ qõ potest oculis corporeis videri. Nõ diuersitatis est: qz hic verlatur grauamẽ heredis: si vertiꝫ legatario cogatur solidũ prestare. Iz. §. in. v. j. quãdo dicit euidentissime nullũ est grauamẽ heredis: quãuis filius admittatur ad partem legati. vnde cum sit psumptio ꝙ testator minus velit grauare heredẽ quã sit possibile. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. j. ti. j. vnde ad remouendũ obstaculũ istius presumptionis requirit apertior demõstratio quã. §. in vl. j. ita posset dici ad intellectũ huius tex, facit etiã ter. qué vn⁹ ex vobis allegauit in. l. vnica. §. vbi aũt. C. de cad. tol. in vbo manifeste. ex expresse vba ostẽdũt qõ nõ sufficiãt ꝛiecture, vt est gl. in. l. si plures. in gl. fin. quã ibi
14 ꝓderat Alre. ff. de vulg. ꝛ pup. ¶ Septimo no. ex hoc no. tex. si testator separatim legauit duobꝰ eadẽ rẽ, ꝛ voluit vtrũqꝫ solidũ habere: qz hoc est impossibile. l. si vt certo. §. duobꝰ vbi culũ. ff. cõmod. necessario vnus hz rẽ ꝛ alius estimationẽ: sicut debitor speciei re pẽpta post moꝛa necessario ꝑstat estimationẽ. l. si seruũ. §. sequit. ff. de ver. ob. Et si subtiliter diceretur nõne heres posset vni legatario dare rẽ, ꝛ postea ab eo redimere ꝛ dare alteri. Rudet Rap. cu. qõ istud esset cõtra voluntatẽ defuncti: qz sic ipsius esset renocare legatũ qõ ꝓius fecisset: aliꝫ nitariũ remanet ꝓtiũ quo redimit res. ergo per hoc nõ renocat ꝓimũ legatũ. ¶ Tu ergo ꝓ solutione aduerte ꝙ heres qui ꝑtitit rẽ ꝑmo, vñ posset eã redimere ꝛ dare sco: nec iuris cõsultus illud negasset, nã cũ teneatur sco ad estimationẽ respectu ipsius speciei. l. titie tertores. ꝛ. l. qdã. §. fi. j. eo. ergo magis dz liberari dado ipsam speciem ꝙ si daret estimationẽ: quia ꝓpter qõ vni quoꝫ tale ꝛ ipsius magis. aũt. multo magis. C. de sacro san. eccl. ꝛ. c. cũ in officijs. de cle. ¶ amẽ qz ꝓim⁹ posset nõ velle retroualere sed ꝓ se retinere, vel vellet vedere nimis caro ꝓtio ideo deuenit ad estimationẽ. l. nõ dubiũ. §. fi. j. ti. ij. ¶ Secõ aduerte ad istũ ter. ꝙ estimatio nõ est in obligatione: ex quo rem veriꝫ legauit insolidũ. ar. l. seq. §. si eadẽ. sed bñ estimatio est in prestatione ꝛ solutione. gl. in. §. si res. in. ti. c. tamẽ specie tradita vni. potest ab alio peti estimatio in libello tãquã legata. l. si res mihi. j. de leg. in. ꝑm Raph. cu. ꝛ Paul. de ca. hic in fi. licet Bar. j. in sua dictiõ. reprehendẽdo Pet. de bellaper. videat aliter tenere ibi dicetur. ¶ Tertio aduerte ad istũ ter. ꝙ quando eadẽ res legatur pluribꝰ separatim, hoc acto ꝙ ꝙlibet habeat solidũ certe vno eoꝝ repudiãte alter non haberet rẽ ꝛ estimationẽ. ꝛ sic sibi nõ accrescit ꝑs repudiata. Ita no. Bar. in. d. l. re ꝙncti.
16 in. iiñ. eo. in. fi. q. ¶ Quarto no. aduerte ꝙ isto casu qñ vn⁹ debet habere rem alter estimationẽ, si talis res ꝑeat sine dolo ꝛ culpa heredis neuter habebit estimationẽ: quia legatum extinguit quo ad vtrũqꝫ. ter. est no. in. l. filiusfamilias. §. fi. j. eo. etiã si res iã erat tradita vni ex eis. ter. est no. in. l. titie tertores. §. fi. j. e. ¶ Iste obstat si diceret qõ estimatio ꝛ sic quantitas in genere perire non ꝓt. l. incẽdiũ. §. si cer. pe. Rudet ꝙ fallit quãdo debẽt quãtitas respectu certe speciei. l. electio. §. si bis. ff. de nora. cũ iurib⁹ aliꝫs que allegat Bar. in. l. ꝙ re. in. l. col. vbi diri. ff. si cer. pet. ¶ Quito diligẽter aduerte ad hũc tex. qõ quãdo legat eadẽ res duobꝰ separatim, ꝛ apparet de volũtate testatoris qõ voluerit vtriꝫ deberi solidũ, tũc vni ꝑstatur res alteri estimatio. vt hic. Tamẽ quãdo testator sepius legat eandẽ rem vni ꝛ apparet ex volũtate testoris qõ voluerit sepi⁹ deberi, tamẽ nõ debẽt nisi semel. ita ꝓbat in. l. se. §. si eadẽ res. in prin. vt differat a ver. sed si non corpus. ꝛ ibi doc. ita firmãt. Ex quo correlarie
17 infertur vnũ valde notabile † qõ facili⁹ inducitur multiplicatio legatorũ in personis diuersoꝝ legatariorum: ter. est hic ꝙ in eadẽ ꝑsona etiã ꝛcurrente volũtate testatoris. ter. est ibi ꝛ ibi dicetur. ¶ Octauo no. ex hoc ter. ꝙ quãdo eadẽ res legat pluribus ꝛ separatim hoc acto ꝙ quilibet habeat insolidũ: tunc qui ꝓimo litẽ ꝛtestatur electionẽ habet, aut cõsequendi rẽ, aut estimationẽ. Cõtra istũ ter. obstat duplex difficultas: ꝓimo quando legat duobus eadẽ res insolidũ videtur ꝛstitui duo rei credẽdi, nã etiam in testamẽto possunt cõstitui duo rei credẽdi. l.
18 eadẽ. ff. de duo. reis. l. si ex toto. §. j. s. eo. † sed duobus reis credẽdi regula est qõ ꝓimus eligẽs habet solus totã. l. ex duobus. se cũda. ff. de duo. re. inst. de duo. reis. in princ. ergo heres soluendo vni dz liberari ab vtrõq. ¶ Huic difficultati rudet sol. Racu. hic nõ quidẽ realiter sz ꝑ mẽdicata suffragia, ꝙ speciale est in vltima volũtate, vt quãuis isti legatarij sint duo rei credẽdi tamẽ diuidãt ꝛ ꝓimus qui litẽ ꝛtestatur nõ habeat totum excluso scõdo, quasi velit ꝙ predicta iura procedãt qñ duo rei credẽdi ꝛstituunt in ꝛtractib⁹, quasi tunc imputãdũ cõtrahẽtib⁹ quare clarius nõ cauerint. l. veteribus. ff. de pactis. que imputatio cessat in vltimis volũtatibus, sed truffa est. Tu respõde dare ꝑm Bar. in. l. si. §. j. in. i. q. ff. de duo. reis. ꝙ in isto ter. nõ constituuntur duo correi credẽdi ꝑut presupponebat Rap. ꝛ male. nã licet hic sint duo actus legãdi, ꝛ due expressiões rei, tamẽ cum hic nõ sit apposita dictio eandem, nõ sunt duo correi, sed sunt due obligationes diuersarum summarꝫ, vt in stit. de duo. reis. in prin. ꝛ. §. duo rei. ꝛ sic clare cessat difficultas. Secunda
19 difficultas cõtra istũ est qui vult ꝙ qui ꝓimo litem cõtestat habeat electionẽ, ꝛtra. imo ꝓimo nominatus dz ꝑferri ꝛ habere electionẽ. l. quoties. in prin. ff. de vsufr. Huic difficultati respõdet sol⁹ Rap. cu. hic, ꝛ i. l. q duos. s. c. sz multũ obscure. Illa dicit qõ d. l. quoties. ꝓcedit quãdo duobus legat quid vniuersum ꝛ in eadẽ oratione, tũc istis ꝛcurrẽtibus bene ꝓimo nominat⁹ ꝑferr ut ibi. secus qñ legatur duobꝰ in diuersa oratiõe: tũc ꝓimus eligẽs ꝑfertur vt hic: qz non est minus admittendus qui retẽtionẽ volũtatẽ habet, ꝛ aliter nõ declarat. Tu declara ꝙ in. d. l. quoties. sit relictũ qd diuersum. patet qz vsufructus quotidie ꝛstituit ꝛ finit ꝛ alꝰ cẽsetur. l. j. §. fi. ff. de vsufr. accre. ꝛ. l. si vsufructꝰ mihi in biẽnũ. in verbo. qz alius est. ff. de vsufru. leg. Fut enim ibi relict⁹ vsufructꝰ duobꝰ vt alternis annis fruerẽtur, ꝛ sic clare ꝓz fuisse relictũ qd diuersum. ista solutionẽ Rap. approbat. d. Jo. bu. hic, ꝛ ꝓ ea assignat rõnẽ diuersitatis: qz qñ legat duobꝰ in eadẽ oratiõe ꝓmo nominat⁹ vr magis dilectus, sed qñ in diuersa oratione licet ꝓmo noiat⁹ videat magis dilect⁹ ꝛ hoc respectu deberet ꝑferri, tñ sco scripꝫ hz alio ꝑ se, ꝙ vltima derogãt prioribꝰ. l. si mihi ꝛ tibi. §. fi. ñ. e. Ideo cũ vterq; ꝓcedat habere ius equale, electa est via media vt ꝑferat ꝙ ꝓmo litẽ ꝛtestat⁹ est. Sed ista rõ lz colorata nõ est bona: qz ex testõ nemini cõpetit ius nisi postq̃ est perfectũ ꝛ absolutum

cit non esse verũ qõ in hac. l. sit vnũ debitum imo plura. ꝛ vnus habet rem alius estimationẽ: postea Bart. j. in distin. sua dicit ꝙ in hac. l. agitur ad idẽ debitũ ex isdem causis que habuerũt oziginem eodẽ tpe: ꝛ sic est sibi cõtrarius. Est verum ꝙ Bart. j. nõ dicit qõ sit idẽ debitum numero: sed simpliciter qõ est idem
24 debitũ. ¶ † Quarto inquãtũ Bar. tenet ꝙ ꝓcoccupatio exercẽti jurisdictiõis inducat per solã citationẽ. l. si quis postea. ff. õ iudi. Adde. c. proposuisti. de foro cõpe. ꝛ. c. gratũ. de offi. deleg. ¶ Cõtra istã cõclu. Bar. fortiter restringit ter. in. l. cum quedã puella. in prin. ff. de iurisd. om. iud. vbi iurisdictio õz poccupari per lit. cõte. aut per sententiam: prout etiam ibi dicunt Bart. ꝛ Ang. ergo nõ videtur sufficere citatio Rap. ✝ ul. Paul. de ca. ꝛ Aller. vbi respõdent ꝛ dicũt ꝙ ille text. debet suppleri per alia iura, que volũt ꝓcuentionẽ fieri per solam citationẽ. d. l. si quis postea ꝙ. ꝛ. d. c. ꝓposuisti. sed ista solut. nõ videtur posse stare. ꝛ destruit illum ter. nã cũ ter. ibi dicit: post susceptam cognitionẽ vel post latã sniam: si sola citatio sufficeret ille ter. esset õ indubitabili, imo esset superfluus. Alre. hic aliter rñdet qõ ibi est spãle casu illo qõ mulier transfert domiciliũ quodãmodo ex necessitate ꝛ ex cã fauorabili. s. ꝓpter matrimoniũ. Ego ibidẽ rñdebã alio modo magis colorato ꝙ lz alꝰ sola citatio inducat ꝓcoccupationẽ iurisdictiõis: ꝛ ipediat ne mutatio fori eximat a iurisdictiõe iudicis ꝓuincialis. d. l. si qs postea ꝙ. tñ ibi so
25 la citatio nõ sufficit: † sed regrit litis ꝛte. ꝛ eo qz talis mutatio fori ꝓ viã matrimoniũ est potẽtior aliis, ptz qz lz alias domicilium oziginis mutari nõ possit. l. senatores. ff. de sena. tñ per viã matrimoniũ bene potest mutari: qz est potẽtior mutatio glo. in l. ozigine. C. de muni. ꝛ oti. lib. ꝛ. Bar. ꝛ Bal. ꝛ alij in. d. l. cũ q̃dã puella. Et hoc mõ per illũ ter. limitabit nõ in. d. l. si quis postea. ꝛ. d. c. ꝓposuisti. Sed neutra er istis solutionibus plz ꝓpter versiculi fin. in. d. l. cũ q̃dã puella. ibi quod generaliter in buiusmodi causis obseruan, est. ergo non ꝑ cialiter in causa matrimoniũ: vnde necessario ille ter. erit suppled⁹ ꝑ alia iura. Recẽta ergo ꝛclusiõe Bar. que est vera ꝙ poccupatio iurisdictionis fiat per solam citationẽ: eam limita in iurisdictione ꝛtito sa: sed in voluntaria inducitur preoccupatio per solã interpellationem iudicis. ter. est in. l. j. ff. de cõsu. ¶ Secũdo limita no. ꝙ preoccupatio iurisdictionis per citationẽ non habet locum qñ ille qui hz eandẽ potestatem est impeditus, vel eius officiũ vacat ter. est quẽ Bar. ibi ad hoc põderat ꝛ reputat tenen. mẽti. l. si maritus. ff. in prin. ff. de adul. ꝛ sequitur simpl⁹ Aret. hic. ¶ Tu adde ꝙ Lud. ro. in sing. clrn. dicit ꝙ ille ter. fecit Bar. yemẽter errare: qz licet tex. ibi dicat quod maritus ꝓ habent equale ius, intelligitur in genere non in specie, patet qz si ꝛcurrẽt ꝓferret marit⁹ etiã si inequale ius haberet. l. ñ. §. fi. cum l. seq. ff. de adul. ꝛ ita etiã Bar. reprobat Rap. cu. in. d. l. si maritus. Itẽ cõtra Bar. ibi facit tex. in. l. j. ff. de offic. cõsu. per quem Ang. in. d. l. si maritus. tenet cõtra Bar. sed ad illo põt rñderi ꝙ loquitur in volũtaria iurisdictione, vt prediximus. Tertio intellige. Bar. in ꝓoccupatione iurisdictionis ꝓout Bar. loquit secus in ꝓoccupatione alterꝰ officij: puta ꝓcuratoris: qz ibi requirit lit. ꝛte. d. l. pluribus. ꝛ. c. si duo. cũ glo. eo. ti. in. vj. ratio diuersitatis est ex mẽte Jmo. qz officiũ ꝓcuratoris est diffame
26 ꝛ variatur ex processu litis: ꝛ sic per lit. cõtest. ✝ Nam cum procurator efficitur ꝛ ꝓcurator ꝓtinus nõ potest postea sine causa per dñm renocari. l. post litẽ. ꝛ. l. ante litẽ. de procu. ideo attenditur tẽpus litis contest. qz efficitur fortius ꝛ efficacius: sed iurisdictio iudicis est vniformis ꝛ ante ꝛ post lit. cõtest. ptz
a qz iuder delegatus[a] potest renocari ante ꝛ post litem ꝛtestatã. l. iudiciũ soluitur. ff. de iud. ideo cũ non habeatur respectus ad lit. conte. sola presentatio sufficit ad preoccupationẽ iurisdictionis vt dixi. duas alias limitatiões ad. l. si quis postea ꝙ. ꝛ sic ad cõclusionem Bart. ponit gl. in. l. qui autem. in princ. ꝛ ibi ad. Dod. ff. si quis cau. ibi dixi. aliã limitationem qñ talis ꝓcupatio esset procurata ꝛ affectata ad malũ finem, ponũt Ange. ꝛ Jmo. in. l. si ser⁹ pluriũ. §. fi quis ante. j. e. ¶ † Quito ad
27 de inquantũ Ber, vult ꝙ ideo in casu. l. is a quo. ff. de rei vẽd. ꝛ l. pen. ff. de pet. hered. regratur sententia ad preoccupationem: qñ ille cause nõ possunt esse simul vere: qz duo nõ possunt esse dñi vel heredes insolidũ: nã put etiã dicit Alret. incompatibilitas causarũ nõ videt ꝛcludenter impedire ꝓcupationẽ mediante litis contestatione: cum preoccupatio nõ causetur ex ꝓ sumptione iustitie agẽtis: sed ex maiori diligẽtia que debet sibi ꝓdesse. l. pupillus. ff. de his que in frau. credi. ꝓsertim cũ in dictis iurib⁹ ꝓoccupatio sit minoris ꝓiudicij ꝓpter cautionẽ que ꝓstat cã restitutẽdi possessionẽ qõ non est in aliꝫs iuri-
28 bus. ¶ † Sexto adde inquantũ Bar. tenet qõ qñ cause possunt esse simul vere: ꝛ habuerunt oziginẽ eodẽ tempore ꝙ tũc preoccupatio inducitur per litis cõtestationẽ, vt hic. ꝛ. l. ex duob⁹. ñ. ff. de duob. reis. ꝛ. l. fideicõmissa. §. plerũqꝫ. j. titu. ñ. In ꝛtrariũ

a ¶ Juder delegatus. Adde doc. in. l. ꝛ quia. ff. de iu. om. iudi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit ter. no. in. c. uobus. de rescri. in. vi. vbi duo habebant ius eodē tpe ad idē beneficiū: ibi tñ inducitur preoccupatio per solam pñtationē literarū. Nam dicit ibi ter. q̄ ex quo in gratia sunt equales: qui primo pſentauit rescriptū erat potior in pbēda. ad illū ter. respondet Pe. de ancha. in repe. o. c. poitulasti in vj. q. de fozo compe. q̄ ibi ius ꝛ substantia debiti erat in pendēti. ideo facili? inducitur preoccupatio. sed in duob⁹ correis, in persona vtriusq; a principio est fundatū ius insolidū. Tu aūt respōde ad illum ter. altero de duobus modis. Primo q̄ ibi ille cāe nō sunt inter se cōpatibiles, imo se impediūt p̄ cursum. Scōo nūde q̄ ille cause ibi essent cōpatibiles, qō Bar. hic clare loquitur q̄ plures ante habebāt ius agēdi: quo casu p litis contest. preoccupatur ius exigendi, vt dicit Bar. qō nō est ibi: ꝛ hoc erit a voluit dicere Pe. de ancha. sic etiam est in pluribus delegatis q̄ nondū est fundata iurisdictio, inducit preuentio ꝛ occupatio per solam pſentationē l'arum. c. vt debitus. de appel. ¶ Septimo inquātū Bar. tenet per. l. in operis. ff. loc. q̄
29 †q̄s plures cause cōpetunt ad idem, sed ozigine non sunt equales in tpe: quod ille dicitur occupasse qui prius habet ius petēdi, ꝛ sic qui prior est tpe potior est in iure. l. quoties vtriusq;. ff. de reg. in. facit qō alibi dr Bal. in. l. si plures. l. j. col. C. de q̄dit. inser. q̄ qui habet primum esse: hz primum fru. Sed Bart. sic generaliter loquendo nō bene dixit. nā q̄t dicit idē Bar. post gl. in. o. l. in operis. ibi est singulare quādo in obligatione est facti coherens persone q̄ ille preferatur cui prius est promissum alias non inspicitur prioꝛatus tpis etiam in priuilegijs competentibus in actionibus personalibus vt. l. priuilegia. ꝛ ibi glo. notabilis. ff. de prini. credi. ita etiā dicit Bar. in. l. in opis. reputans notabilem ꝛ perpetuo menti tenendam. ita etiā tz Bal. in l. ij. ad fi. C. de lega. vbi dicit qō in factis mechanicoꝝ sua ope-
30 rarioꝝ teoꝝ merces cōtra conductoꝛem est priuilegiata in tpe per. o. l. in operis. q̄ est no. dignum p̄m eum. alibi per illam. l. in operis. dicit Bal. in. l. emptoꝛem. in. ij. col. C. loca. qō scōs colonus tenetur stare prioꝛi: q̄ potioꝛ est cōditio quā tps preoccupauit, ꝛ ita etiam tenet Are. hic. ¶ In eadē glo. ibi, ꝛ no. qō hic dixit Jo. Pio clara intelligentia huius difficultatis pūct⁹ est
31 videre pro intellectu huius ter. † quando duobus legat res separatim hoc acto qō quilibet habeat solidū apud quē sit dominiū vel obligatio. in gl. referunt' due opiniões Jo. primā repro bant Bart. Sali. ꝛ Flo. q̄ sine actione nemo potest agere, ꝛ sic litē ꝛtestari. l. quoties. §. ité si tēporali. ff. de admi. tut. ꝛ. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. cuius ꝛtrarium dicit hic text. sed saluari potest opinio ista p̄m Ang. Jmo. Rap. ꝛ Moder. q̄ quādo ex ꝛtestatione speratur nasci actio, pmittitur agi de facto. l. si lucius. j. de verb. obl. ¶ Tu aduerte q̄ licet Bart. re-
pbet istā primā opin. Jo. q̄ dominiū sit apud nullū ex legatarijs, tamē postea Bar. met. qui videt sibi cōtrarius istud infra firmat q̄ dominiū nullius sit ex legatarijs nec in pte nec in totū secūdū opinionē Joā. simil'r reprobat Bar. Sali. ꝛ Flo. q̄ heres non posset alteri solidū soluere si pro parte esset factū alterius: q̄ eo inuito non posset auferri dominium: quod est cōtra l. titie tertoꝛa. §. si. j. eoꝛ. l. si res mihi. j. tit. ñ. Sz ad hoc re
spōdet Oldr. Ray. Bal. Jmo. ꝛ Rapb. q̄ istud procedit i dominio puro ꝛ irreuocabili, sed hic pro parte quesitū est dūium sed reuocabiliter: ꝛ sic sub cōditione suspensiua si preuenerit legatarium litē contestando. facit. l. si quis ita hereditatē cū glo. ff. de con. inde. Bar. cum quo alij tenēt presertim Flo. Raph. cu. Pau. de ca. ꝛ Are 2cludit q̄ dūium nulli⁹ sit ex legatarijs: nec in parte nec in totū, sed sit heredis qui potest in alterū eoꝝ transferre insolidū. Pro ista 2clusione Bar. ꝛ cōmuni allegat Are. ter. quē ad hoc reputat singu. in. l. vnica. §. si vero nō oēs. in vbo solida eius sit. C. de cad. tollē. ꝛ ibi Ang. in specie ad hoc pōderat ad ea que hic dicūtur. vbi qī eadē res legatur duob⁹ ꝛ sic facūt sibi partes per concursum: nō transit dominium recta via in vnūquēq; pro parte, nec in solibum, sed dominiū insolidū trāsit in eū qui primo occupauit, licet alij postea venientes auferāt partes ab eo. Sed dic q̄ ille ter. de facili pōt euadi: q̄ ibi legatarij nō veniūt simul p̄ cursum, vt ibi dicit clare litera. Hic vtriq; erat insolidū factū legatū vt ptz in illo text. in vbo p̄ma facie iūcto vsi. precedēti. Sed p̄ 2clusione Bar. ꝛ cōi
32 tu adde bonū fundamētū, †nam quando aliquid est in obligatione, sed est incertū quid futurū sit in solutione, dūiū nō trāsfertur pout diri in. l. nō ampliꝰ. §. cū bonoꝝ. p̄m dūm Aler. ꝛ Are. ibi. §. eo. sed hic est incertitudo solutiōis. vt patet i hoc ter. in ver. tunc enim pretiū vni. iuncto ver. seq. Quid tenēdum in hac difficultate: licet doc. cōiter trāseant cum opi. Bar. certe videt tenēda scōa opi. Jo. quā Bar. ꝛ cōiter doc. impugnāt q̄ dūium sit p pte penes vnūquēq; ex legatarijs. Pro qua opin. est fortis text. ꝛ ineuitabilis in. l. iij. ff. de serui. lega. ꝛ ibi bartol. met in fi. no. ꝛ dicit esse casum p istā scōa opi. gl. ꝛ sic Jo. Nam ibi in primo casu illi? ter. fundus erat legatus duobus insolidūm licet separatim, ꝛ vni erat legata via, ibi est ter. inexitabilis q̄ ab initio q̄libet est dns p pte. Ex quo sequit, vt ibi dixit ter. q̄ legatū vic nihil valet: q̄ seruitus pro parte acquiri nō pōt. Et ad fundamētū Bar. §. respōdt p̄m Oldr. Bal. Bar. ꝛ alios.
¶ Nā omitto etiā q̄ Aret. in. l. iij. in. v. col. ff. fol. matri. per istū
33 ter. fuit in noua ꝛ mirabili opi. † q̄ quis dūium q̄ acquiritur mediante traditione nō possit acquiri duobus insolidū: ita loquit. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculū. ff. cōmod. cū vul. Ratio quia sicut ipsa traditio rei nō potest fieri duob⁹ insolidū. l. iij. §. cē cōtrario. ff. de acqui. pos. ita nec per traditionē potest acq̄ri dominiū duob⁹ insolidū. l. traditio. in fi. ff. de acqui. re. do. cū deficiat mediū traditiōis: tamē cū dominiū acgritur ipso iure ꝛ sic virtute. l. absq; mysterio facti traditiōis: tūc potest esse penes duos dūium insolidū. dicit esse ter. hic in fin. vbi ambo legatarij possunt agere rei vēdi. anteq̄ lis cōtestetur ab altero: ergo apud vtrūq; est dūium insolidū: als nō cōpeteret rei vēd. l. ij. in rē. in prin. ff. de rei vē. vel saltē hic quilibet legatarioꝝ pōt preuenire agēdo rei vēd. vt patet in ter. ergo quilibet habet dominiū insolidū. Sed ista opinio nō est vera, p̄ ter. vulgatū in. l. q̄ cōtra. §. vni duoꝝ. ff. de reg. iur. vbi duo nō possunt esse heredes, ꝛ sic dūi insolidū: ꝛ tū dūium hereditatis ex dispositiōe legis acgritur. l. cū heredes. in prin. ff. de acq. pos. facit etiā. l. hereditate. §. pater. ff. de castrē. pecu. ¶ Nec obstat ille ter. vt clare patet ex predictis ꝛ ei in specie dupliciter rñdet. Primo q̄ iste ter. in. fi. nō loquit de rei vēdi. sed de actione personali ex testamēto que cuilibet bene cōpetit insolidū sed dominiū nō vt declarat hic Bar. Scōo posito qō ter. in fi. adhuc loquerēt de rei vēdi. adhuc nō obstaret. Nā ideo permittit cuilibet vēdicatio, eo q̄ per lit. cōtest. preuenictis speratur ei acquiri actio, vt supra
34 perius dixi. Extra gl. † Bart. ponit practicam ꝛ formā libelli in vltima pte huius ter. Adde inquātū Bar. 2cludit q̄ petēdo rē secuta litis cōtestatione videt rē elegisse absq; alia electione per. l. iam dubitari. in fin. ff. de her. instī. ideo pīudicaret sibi vt nō posset postea estimationē petere: istud nō videt bene dictū: cū electio nō cōpetat a principio, sed incipiat cōpetere demū post litē ꝛtestatā, vt clare dicit ter. ibi electionē seruādā ei q̄ p̄
litē contestatis est: ergo non videtur verum quod petēdo rem simpliciter videatur eligere, ꝛ sibi p̄eindicaret cum incipit cōpetere post litem contestatam prout etiam dicit Are. hic.
1 ☞ Actus inualibus ꝛ inutilis operatur adēptionem actus validi in his que pendēt a mera volūtate vnius. Et limita vt infra num. 4. ꝛ seq. vbi ponit septem limita.
2 Voluntas duoꝝ tātum debet operari in actu dependente a voluntate duoꝝ quantum voluntate vnius in actu dependente a voluntate vnius.
3 Delegatus cōmittēs vices suas alicui non capaci, non amittit eius iurisdictionem etiā si incapacitas supuenit ex postfacto.
4 Reuocatio actus validi non inducitur per reuocationem actus inualidi tacitam.
Limitatio ad. l. sicut. j. de adimen. leg.
5 Legatum generale quod non reuocetur per legatum inutile factum alteri de vna specie in illo comprehensa.
6 Actus validus factus in conotractu quod non tollatur per actum sequentem inualidum. secus in vltimis volūtatibus.
7 Testamentum non potest reuocari sola voluntate testatoris. Testamentum primum solenne non reuocatur per secundū testamentum inualidum.
8 Ademptio ex seipsa inutilis quādo reuocet primum legatum validum.
9 Legatū libertatis si est inualidū nō iuuat legatū postea factū.
10 Utile per inutile quando vitietur.
11 Coniuncti quod habeantur loco vnius.

l. j. ꝛ. ñ. cū simi. C. quādo liceat ab emp. discede. sicut in dependēti
b? a volūtate vni?, per scōm actū inualidū factū ab illo solo
renocak primꝰ act⁹ validus, vt bic. istud sit dictū vt melius cō
sideretis. Bar. tamē in. l. ꝛ si trāsferā. ff. de adimē. lega. dicit qō
aliud est in ꝛtractibus qui dependent a volūtate duoꝝ. v. l. si
id qō in prin. ꝛ aliud in vltimis volūtatibus, sed istō nō tollit
obiectū qō feci, retēta tamen predicta solutione pro vera, ꝛ ea
3 inferūt Bar. ꝛ alij † q̄ si delegatus alicui ª nō capaci p̄misit vi
a ces suas p hoc nō amisit iurisdictionē: q̄ nō erat i ptāc sua ea
a se abdicare. l. penul. ff. de offi. pref. gl. in. c. sup §tione. in verbo totā. de offi deleg. Adde Bar. in. l. qui furere. ff. de statu bomi. vbi ertēdit istam decisionem nedum qñ incapacitas esset a
principio tpe cōmissionis, ꝛ etiā qñ postea supueniret ex postfacto, ꝛ sic habes p̄mā limitationē ad isti⁹ ter. regulā. ¶ Scōo limita scōm Bar. vt iste ter. pcedat in iure nondū quesito sed q̄ queri sperabatur. sec⁹ in iure iā efficaciter q̄sito. d. l. nec vtile. ꝛ. d. l. si id qō in princ. Ratio q̄ facilius impeditur aliquid de nouo acquiri quā quesitū tollak. l. patre furio. ff. de bis qui
4 sunt sui vel alie. iur. ¶ † Tertio limita istum ter. in renocatiōe expessa, secus in tacita coniectura que non inducitur p actum scōm inualidū. l. si iure. ſt ibi Bar. in. l. opp. ff. de leg. iij. Raph. Pau. de cast. ꝛ Aler. bic. nā si nō valet scōm testamētū expressum, non valet etiā tacitū. l. iij. §. si. ff. de serui. rusti. p̄di. quicqd dicit gl. in. l. fidicōmissum. C. de fidei. q̄ intelligē nisi illa tacita resultaret ex actu inter viuos. ter. habes notabile ꝛ expssum in. l. legatū sub additione. §. pe. ff. de adi. lega. ꝛ facit q̄ statim in fra dicā. No. ex ista cōi solutiōe egregiā limitationē. d. l. sicut. ff. de adi. lega. nam si ibi secūdum legatū non valuisset: non induceret adēptio primi, q̄ ter. ibi dicit illā esse tacitam adēptionē
5 qō bene no. ¶ † Quarto singulariter limita q̄ primū legatum fuisset generale: de inde vne species in illo cōprehēsa alteri legaretur inutiliter, tūc nihil de primo legato videtur adēptū, sed totū remanet penes legatariū gñis. ter. est no. in. l. si. §. fi. ꝛ ibi Bart. ff. de auro ꝛ argē. leg. nisi illa dispositio circa specie esset facta inter viuos: tūc bene derogat gñi. ter. est in. l. cum domi
6 nus. §. fi. ꝛ ibi Bar. ad boc no. ff. de pec. le. Bar. in. d. l. si. §. fi. bal. in rub. C. de verb. signi. in. v. q. posses etiam dicere ad. d. l. si. §. fi. q̄ ibi nō est adēptio expssa sed tacita, ꝛ sic nō obstat. ¶ † Quinto limita istū ter. vt procedat in vltimis volūtatibus, in gbus primus actus validus tollitur per sequentē inualidum factū in vltima voluntate: vel in cōtractu vt bic, ꝛ. d. l. ꝛ si transferā. cum alijs. ē. alleg. secus in contractibus inter viuos in quibus actus validꝰ nō tollit p actū inualidū. l. certi 2ditio. §. quoniā. ff. si cer. pet. l. j. ff. de nouatio. l. si quis ante. §. fi. ff. de acq. pos. ſm Bar. in. d. l. ꝛ si transferam. Jmol. ꝛ Moder. in. l. si cum dotem. in prin. ꝛ ibi Aler. in. iij. col. ff. sol. ma. ꝛ Bar. in. d. l. ꝛ si trāsferā. assignat rationē diuersitatis, q̄ contractus pendent ex voluntate duoꝝ, sed vltime voluntates pendent a voluntate vnius.
¶ Pondera diligēter istā rationē Bar. q̄ ex ea pulchre inferēt q̄ † cū testamentum nō possit reuocari sola volūtate testa-
7 b toris vt est ter. melioꝛ de iure in. §. ex eo aūt solo. instī. q. mo. test. infir. q̄ testū primū solēne non reuocatur per scōm testū inualidum etiā expresse reuocatoriū primi, ꝛ ita ampliat ter. in. §. posteriore. instī. quib. mod. test. infir. l. sancim⁹. C. de test. ꝛ. l. si quis.
8 ptoꝛe. ff. ad trebl. ¶ † Sexto limita istū ter. vt qñ pcedit trāslatio inutilis ademptio tñ est valida, tūc bene reuocat primū legatum validū. ita propzie loquit ter. bic secus si adēptio esset
9 i seipsa inutilis: puta adēptio seruitutis vie p parte. ter. habes ꝛ exēplū in. l. legata inutiliter. §. fi. ff. de adi. leg. Bart. in. d. l. ꝛ si trāsferā. ¶ † Septio limita ſm Bar. ꝛ Jmo. in. l. seruū filij. §. si idē seruus. per illum ter. j. e. vbi legatū libertatis quod precedit si est inualidū nō vitiat legatū de ipso seruo factū de quo i
10 bi dicē. ¶ † Scōo no. ex isto ter. ſm Dy. ꝛ Jm. q̄ vtile p inutile vitiatur, licet vtile possit ab inutili separari: qō videt pīa regulā, vtile de reg. iur. in. vj. ꝛ doc. ꝛ Bart. in. l. grece. §. illud. ff. de fideiuss. Tu dic q̄ iste ter. nihil facit: q̄ bec adēptio fuit vali
11 da l̄z trāslatio eēt inutilis vt diri. ē. in. vj. limitatiōe. ¶ † Tertio no. qō iuncti habētur loco vni⁹, ꝛ per istū ter. dicit Sali. bic q̄ Jaco. but. in auk. causa que fit cū monacho. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. l. l. quoniā. C. de app. determinat qō si aliqd ex forma rescripti vel statuti cōmittitur potestati ꝛ ancianis, q̄ sol⁹ potestas de p se tātam potestatem habet quātam anciani, quia anciani cū sint coniuncti reputātur pro vno. ar g. huius ter. ꝛ. d. l. quoniam iudices. cum gl. ꝛ. d. auk. causa que sit cū monacho. cū gl. de quo
1 dixi plene in. l. fin. C. de impub. ꝛ alijs substit. non enim repeto.
☞ Species ab eodē testatoꝛe eidem sepius legata, semel tan-
2 ti debetur, licet etiā euidētissime vellet testatoꝛ sepius deberi. Quantitas sepius ab eodē in eodem testamento relicta eidem semel tantum debetur, nisi euidentissime cōstet testatoꝛem voluisse sepius deberi.

3 Legatum factum per testatoꝛem de equo quem appellauit bonem, an teneat.
4 Intellectus nouus ad hunc ter. ꝛ vide etiam nu. 2.
5 Ratio adiuncta dispositioni facit quod recedatur a proprietate verborum antecedentium.
6 Testatoꝛ volens pluries eandem rem deberi, an videatur im possibile disponere.
7 Repetitio legati facta de eadem specie quod plus inducat q̄ a
si esset factum legatum semel. ¶ Si delegatus alicui. ad de Abb. in. c. cum Bertol-
8 Voluntas testatoris quando est ambigua circa multiplicatiodus. de re iu-
nem legatorum in dubio non intelligitur sensisse de bis que di. Feli. in. c.
multiplicantur in equipollenti. l. in re ꝛ estimatione. cum causam.
9 Si in duobus testamentis eadem res legatur bis, debebitur, de ap. Aler.
nisi illa duo testamenta intelligantur pro vno. de imo. in. l. a
10 Testatoꝛ si legauit vxori suc alimenta condecentia si duceret iudice. C. de iu
vitam vidualem: si heres testatoris postea facit idem legatum: dic. Aler. in
semel tantum debetur legatum. rub. ff. de offi.
Testamentum testatoris ꝛ testamentum heredis an habeant- eius cui man.
ur pro vno. est iur.
11 Eadem quantitas sepius in eodem testamento relicta in dubio debetur semel tantum ꝛ ponuntur tres limitationes.
12 Species nō recipit duplicationem, sed quantitas vel gen⁹ sic.
13 Quantitas circunscripta loco si legatur, de ea iudicatur sicut de specie.
14 Risio facta per verbū credo, qō valeat in bis que sunt iuris.
15 Dictio id est, quando declaratiue ꝛ quādo restrictiue ponatur.
16 Diuersa instrumenta si appareant de eadem quantitate facta diuerso tempore quod presumantur diuersa debita.
Idem in sententijs quia late presumuntur ex diuersis causis.
17 Duo instrumēta facta ad deliberādū, pbant duas solutiones.
18 Testatoꝛ si primo legauit partē fūdi cozneliani, ꝛ postea simpliciter tibi legat eundem fundum, quod non videtur legare in hoc secundo legato nisi illam partem.
Fundi pars quod possit etiam fundus appellari. ꝛ nu. 21
19 Testatoꝛ si instituit suis pluribus filijs diuerit: si aliqs decesserit sine filijs, volo hereditatem meam distribui inter pauperes: q̄ intelligitur partem hereditatis illi sic decedenti relictam.
20 Fundi appellatiōe intelligitur de toto. ꝛ. 221.

Sieadem. Species sepius eidem in eodē testamento legata semel tantum debetur, secus a diuersis testatorib⁹: quātitas vero vel genus si sepius legef, sepius debetur, si volūtas testatoris ita appareat, nisi quātitas reinquereretur vt certū corpus. h. d. Dixidit in ser partes. Primo loquitur quando idem corpus vel eadem species legat eidem pluries in eodē testamento. Scōo quando a diuersis testatoribus. Tertio quando eadem quātitas pluries relinquit eidem ab eo testatoꝛe. Quarto rationem assignat diuersitatis inter legatum speciei ꝛ legatum quantitatis. Quinto limitat illud quod diri de quātitate. Sexto ampliat illud qō est dictum de quantitate vt generaliter procedat in bis que pōdere numero mensurave ꝛc. Secūda ibi, sed si duoꝝum. Tertia ibi, sed si non corpus. Quarta ibi, einsq; rei ratio euidēs est. Quinta ibi, sed hoc ita erit accipiēdum. Serta ꝛ vltima est ibi, sed si pōdus auri. ¶ † Sio. j. ex hoc ter. q̄ species sepius eidē ab eodem testato
1 re legata semel tantum debetur. Ratio huius nota. est: q̄ species non est multiplicabilis, vt infra dicit text. ꝛ. l. lucius. §. impuberem. j. titu. primo. Allia ratio est: quia te.ꝛator qui sepius eādē rē legat, nō videtur eam tam sepius legare quā sepius loqui. ista dicit iurisconsultus in. l. meminis. §. eum qui. j. ti. j. facit. l. cum questio. ad finē. C. de legi. Amplius probat iste text. quia licet testatoꝛ euidētissime vellet sepius deberi eādē rē: q̄ tamen species non deberetur nisi semel. ita probatur in hoc prin. iuncto vers. sed si non corpus. vbi iurisconsultus vult esse differen tiam inter legatum speciei ꝛ legatum quantitatis, sed quando legatur sepius quantitas oportet constare testatoꝛe euidenter voluisse sepius legatū pstari vt sepius debeat: ergo in legato speciei non obstante quod constet testatoꝛem hoc voluisse nihi lominus legatum sepius non prestabitur, vt hic. ꝛ. d. l. lucius. j. ti. j. Alias non esset differentia quam facit ter. inter speciem ꝛ
2 quantitatem † cum etiam quantitas multiplicata non debeak nisi semel: nisi euidentissime appareat de voluntate testatoris. Et ita per istum ter. tenent Dy. Jmo. Sali. Rapha. Pau. do. Aler. ꝛ Aret. ex quo apparet quod ex eadem specie non potest sepius eadem res deberi. l. qui bis idem. j. de verb. oblig. Jmo fortius volunt prefati doc. quod etiam si testatoꝛ expresse dispo suisset q̄ sepius pstaretur eadē res sepius legata quod adhuc non deberetur: nisi semel, ꝛ talis volūtas testatoris quāuis ex
pressa nihil operatur, ꝛ propterea subijcit Are. hic esse tertū sin gula. ꝛ semper tenendum menti ad quem doc. non aduertunt, quod licet appareat manifeste de voluntate testatoris q̄ p re- b ¶ Testamē tū nō possit. Adō. l. bf des pala. in. §. j. et ibi docto. de test. Bart. i. l. cū ꝓpone batur. de leg. ij. Bald. in. l. fi. C. de fideicō. Abb. i. l. erroꝛe, C. de test.

Universidad de Deusto
Biblioteca

voluit ꝑstari estimationē,quoniā sciebat ipsam rē nō possebis ꝑstari.tamē nō valet dispositio testatoris. Et ideo p hunc ter.
3 dicit ꝙ confundi determinationē Bar. post gl. ordinariā ibi in l.si quis i fundi vocabulo.§.eo.vbi tenet ꝙ si apparet expresse testatorē voluisse relinquere equū quē appellauit bouē, licet nomina appellatiua sint immutabilia,tamē valebit legatū.istud est cōtra ter.istū ſm eum, nisi dicas ſm ipsum qō si ibi non attēderet volūtas testatoris legatū esset penitus inutile, sed hic
4 salte valet quo ad aliud.s.quo ad ipsam speciē. Nibil autē est oīno alia mēs alius intellectus ad hunc ter.quā velint doct. qi mo qñ apparet de expressa volūtate testatoris.ſm quam volunt bis cāde rē ꝑstari:credo ꝙ tūc debeat res estimatio,quia volūtas testatoris est ler.§.disponat.in auc.de nup. illa est q facit ꝙ legata debeāt vel nō debeant. l.si mihi tibi.§.fi.§.eo. vnde qñ volūtas testatoris est clara expressa, in claris nō est opus cōtecturis.l.cōtinuus.§.cū quis.de verb.obl.ité quando volūtas testatoris est clara,interpratio verborū nusquā tantū valet vt melior sensus eruisse videat.dicit ter.in.l.iñ.ad fi.C.de lib.pt. Pro ista opinione cōtra doct.bene facit ter.in.l.si pluribus.in ver.pen.§.e.vbi si testator legat eandē rē separatim duob⁹, ex scriptura manifeste apparet ꝙ voluit vtrūq; eorū insolidū habere.valet legatū in persona vtriusq;,& vni debetur res, alteri estimatio in ꝓposito si testator vni legās rē expresse,voluit bis deberi,intelligit qō voluerit deberi rem & estimationē,nā qñ volūtas testatoris est certa & clara, tūc sit ipropriatio verbo⁹ vt actus valeat: qi si talis impropriatio sit in his in quib⁹ stricte agitur vt in sententia,vt est gl.reputata singularis in.l.puto. ff.fami.ercis.quāto magis in vltimis volūtatib⁹ in qb⁹ nt largissima interpratio.l.in testamētis.de reg.iu.in.c.cū dilecti.de
5 don. Imo ratio adiūcta dispositioni facit recedi a propria si gnificatione vbo⁹ antecedentiū.ita pulchre no. Bal.in.l.seruus legatus.§.qui quinq;.p illū ter.§.eo. facit.l.liberū.§.j.ff. de rit. nup.& l.filiū habeo.ff.ad maccd. Scōo pro ista opini.contra doc.facit ꝙ qñ testator legat bis cāde speciē a diuersis hꝛdit⁹, intelligitur legare ab vno rē, & ab alio estimationē. l. qd ergo. §.si quis duos.ſ.e.ergo fortius in casu nostro idē erit:vbi appa ret expresse ꝙ volebat ꝑstari bis & per ista apparet nō esse verū
6 illud qō dicit Pau. de ca. qō qñ testator dixit qō volebat pluries deberi eādē rē. ꝙ videat impossibile disponere , quia eadē res non potest pluries ꝓstari, nec tūc ſm eū fit interpretatio fauore legati vt testator videatur voluisse ꝑstari rē & estimatio nē,nā est imputādū testatori q nō expressit,& ei⁹ culpa ꝓcessit. l.si nō ex testamēto.post prin. in verbo sua enim culpa. ff.si qs. omiss.cau.test.nā certe bic nō est impossibilitas que nō pōt saluari,& quando voluntas testatoris est clara seruatur eo mō q̄ pōt,vt iuribus ꝓallegatis.vnde istū ter.aliter intellige ꝙ ꝑstati doc.ꝙ si per cōiecturas euidētissime appareat qō testator voluit eādē rē bis legare qō tūc tātū semel debeat.sec⁹ in quātitatibus vbi sufficit per cōiecturas euidētes apparere qō testator voluit pluries ꝓstari,que cōiecture dicūtur liquidissime ꝓbationes.l.si quis locuples.& ibi Bar.de manumi.test.ita ꝓprie loquitur ter.sed qñ appareret de expressa voluntate testatoris (nō dico p cōiecturas) qō legādo bis speciē voluerit bis ꝑstari,credo ꝙ legatū pluries deberet in re & in estimationib⁹: put etiā dicit ter.in.l.si plurib⁹.in verbo manifestissimus. ſm quod ibi intelleri & bene.§.e. Nec obstat illud qō dicit Imo. ad.d.l.si pluribus.v. ꝙ aliud sit quādo legat eadē res diuersis p sonis insolidum:quia tūc ab initio res solida cuilibet debetur, ideo facilius tūc dispositio testātis que expresse vult vtrūq; solidū habere bene operat ꝙ vnus habeat rē & alter estimationē vt ibi,ſz qñ legatur eadē species sepius vni tunc ab ipso initio vnica tātū est orta obligatio:ideo nō sic faciliter īducīt multiplicatio,ex quo ſm veritatē eadē res sepius eidē psone ꝓstari nō potest nec tūc debet estimatio, ex quo testator de illa nō dixit,& facile fuisset testatori exprimere si de illa itellexisset.l.vnica.§.finaute ad deficitis.C.de cad.tol.ista solutio nō est bona: q imo qñ testator bis legādo eādē rē expresse voluit eā bis deberi:dico ꝙ ab initio duplex est orta obligatio sicut duplex voluit testator esse legatū & quis testator nihil dixerit de estimatiōe tū illā necessario dz prestari, cū alias sit impossibile ꝙ species bis habeat, sicut in specie perēpta post mortā debitoris ex necessitate debetur estimatio.l.si seruū. §.segtur. ff.de ver.obl.
7 Scōo diligēter no.ter.ibi sufficit & vel rē cōsequi. hic ter. est semp tenēdus menti ſm Alre.ꝙ repetitio legati facta de eadē specie inducit vnū plus qō si esset factū legatū semel qa vigore multiplicatiōis licet nō debeat nisi semel, poterit tū prestari estimatio.p re, & in dubio erit electio legatarij ſm cū ſm no.p bar.i.l.lucio.j.tit.j. Et si hoc esset vez esset singulare & no. dignū.sed nō credo qō sit vez per id ꝙ dicit ter.in.l.meuius.§. eū qui.j.tit.j.ꝙ ille qui bis legat eādē rē,videt sepius loqui,sed nō sepius legare:ergo est perinde acsi vere semel tātū legasset, alias si virtute multiplicatiōis posset peti estimatio electiōe legatarij, vt dicit Alre.sequereꝛ qō qñ testator sepius legat eādē rē,qō semper posset sepius peti.ex quo estimatio posset peti, & sic quātitas q̄ est multiplicabilis, vt bic.& l luci⁹.§.impuberē.j. ti.l.& ti ter.ite dicit Iniū:Et ad illa vba ter.pōderata p Alrer. sufficit vel rē cōsequi vel estimationē. Rndeo ꝙ iuris cōsultus respexit executionē vt ptz ex vbo cōsequi:patet etiā quia.§.prime dixit amplius ꝙ semel peti nō potest,deinde subiecit sufficit ꝙ vel rē cōseq vel estimationē qō est qñ legatari⁹ esset ꝑtē estimatione,vel res ipsa bñ nō posset.l.non dubiū.§.fi.j.tit.ff. Istud etiā patet qꝛ ite ver.est positus ad differētia versiculi sequētis,qñ ex testamētis duorū bis cadē res legatur,tunc legatari⁹ vtrūq; copulative cōsequit,& rē & estimationē, vt in vl.se. sed quādo ab eodē testatore,tūc altero legatariorū dz esse cōtentus vel re vel estimatiōe si velit,vel qñ res ꝑstari nō possit. Anteq̄
8 vlterius procedā addē bis que dixi in ꝓcedēti not.circa intellectū huius ter.cōem opinionē quā ibi tenui qō qñ testator bis legauit speciē eidē,& expresse voluit bis deberi,qō bis debebit.s. res & estimatio.reperi postea qō istā opinionē tz alibi bal.in ter minis in loco valde peregrino in.l.si ad magistratū. circa medium.C.de decu.lib.x.vbi dixit circa multiplicationē legatoꝝ. ꝙ qñ volūtas testatoris est ambigua nō intelligit in dubio sensisse de bis que multiplicatur in equipolleti. sin re & in estimatiōe sed naturaliter.l.lucius.§.ipuberē.j.tit.j. ſz si poneres testatorē dixisse ꝙ volebat legata speciē multiplicari, tūc serua ei⁹ volūtatē & tūc duplex fiet ꝓtestatio, vna in re vera, alia in ficta.in estimatione si bñ ꝓsideres.d.§.si impuberē.qui fola volūtate testatoris intuetur ſm eū. Certio no.in ver.sed si duoꝝ ꝙ qñ eadē res legat bis in testamētis duorū ꝙ debebitur bis. intelige nisi illa duo testamēta habeāt ꝓ uno, vt si primo legauit tibi fundū & postea beres meus legat tibi eūdē fundū,non potes ex ꝓ nisi semel vl rē vl estimationē.l.bimōi.§.si semꝓm⁹. j.e.& hoc in gl.§.a istud facit ſm Sal.hic.ad.q.de qua dicit qō
10 ꝑdie fuit interrogatus. Testator reliquerat ꝓcōi ꝓdecentia alimēta si ducerent vitā vidualē,postea beres ei⁹ idē legauit. ꝙ rebatur an debeat bis an vero semel.& ista gl.facit ſm eū ꝙ tm semel debeat. Tu dic qō ista qstio videt habere parū dubitationis,cū ſcōm legatū sit factū ex eadē causa, quo casu etiā si esset legatū quātitatis nō duplicaretur.l.si libertis §.in prin.ff.de adi.leg.& dicā statim in seq.not. Preterea legatu alimētoꝝ nō est reiterabile.l.dom⁹.§.j.ff.de vsufr. Caue etiā in ꝓtū doc.sup ista gl.§.volūt ꝙ testamēta heredis & testatoris habeāt ꝓ uno. in Iniū est ter.in.l.meuius.in prin.j.tit.j. de quo ter.dicā late.ſ.
11 extra gl. Quarto no.in ver.sed si nō cozꝓ⁹.ꝙ eadē quātitas sepi⁹ in eodē testamēto relicta in dubio debeāt semel tātū. Tamē ta qñ testō in diuersis scripturis legatū quātitatis repetisset, puta in testamēto & codicillis tūc sepius deberet.l.quinquaginta.ff.de pba.& gl.bic in vbo ostēdat. Bar.& cōiter alij quicquid tenet Alng.bic & male,intellige vez si in diuersis scripturis relinquere et sed ob eandē cām,qꝛ tūc semel tantū deberet.l.libertis quos.in prin.ff.de adi.lega.ſm gl.in.d.l.quinquagita.bar. in.l.cū cētū. ff.de adi.leg.& in.l.§.pe.in fi. ff.de do.pl.do.abb. in cōsil.iiij.in.ij.vol.quod incipit in questione que vertit super interpretatione volūtatis super quinto dubio. Rap.cu.Pau. de ca.& Alo oder.bic,& idē Raph.cu.in consi. cxxxiij.ſm ozdi né meum qō incipit sine disputatione. Scōo limita qñ secun
dum legatū ꝓtinet diuersam quātitatē a primo,puta qꝛ primo legauit cētum deinde quinquaginta:tūc in dubio vtraq; quātitas debetur.l.cū cētum.ſm intellectum Bar.& doct.ff.de adi mē.leg.l.is qui ducēta.in prin.j.de re.du. Bar.in.l.titiū j.de vbo.ob. Spec.in ti.de testamētis.§.j.ver.item pone Alinstitut filiū.quāuis in ꝓrariū videt multū facere ter. in.l. quid ergo. in prin. ſ. & ibi dicē. Tertio limita qñ eadē quātitas legaretur in eodē testamēto,sed a diuersis heredibus tūc presumit duplicatio & vtrūq; debetur. ter.est no.dignus in.l.si plurib⁹ §.vbi late Bar.j.tit.j.& l.quid ergo.§.j.ſ.& facit.l.seruo alieno. §.si qs a primo.ſ.eo.quē ad hoc allegat Bar.in.o.l.cū centum.
12 Quinto no.er ter.in ver. eiusꝓ rei.qō species nō recipit duplicationē quātitatis vero vel genus sic vt bic,& d.l.lucius.§. impuberē.j.tit.j. facit ad statuta que sepe disponūt qō bene duplicētur propter delicta cōmissa de nocte in plateis vel in similib⁹ locis,vt intelligātur de penis cōtinentibus quantitatem vel genus non speciē ſm Bar.in.l.mcui⁹.§.duoꝝ.in pennul. col.j.tit.j.ideo si ꝓ certo maleficio deberet amputari man⁹: si fieret de nocte nō duplicarētur ſm Bar.in.l.sanctio legum.in
13 fin.ff.de pe.& in.d.§.impuberē.per illum text. Sexto.no.in ver.sed hoc ita.ꝙ quādo legat quantitas circūscripta loco,illa quātitas indicat vt species.facit.l. talis scriptura.in ſ.pe. vbi
14 di ꝙ de boc.§.eo. Septio no.er.ter.ibi fundo legao fundo cōparandum

cōperandū credo ſm Ang.Imo.& Alre. ꝙ in his que sunt iuris:valet respōsio facta per verbū credo:& est perinde ac si ꝑsone affirmaret.& ideo si causa sit cōmissa cōsi.sapientis:& ꝑsultor dicit & credo esse de iure:est perinde ac si ꝑsone diceret:ita dico & cōsulo iuris esse. Eddē Bal.Ang.& Imo.in.l.si quis filio exhe redato.§.irritū.ff.de iniusto rup.vbi no.illū ter. in verbo & credo ꝓ consultoribus qui ꝑsulut per verbū credo. nā est perinde ac si diceret,ita affirmo. Addē igē esse si cōsultor in consilio diceret ita mihi videt de iure.nā est perinde ac si ꝑsone boc affirmaret.ita no.Ang.in.l.si pupilli.§.sed & si ego. per illū ter.in vbo & mihi videt.ff.de nego.gest.facit.l.quidā mē.§.si arbiter.ff.de arbi. Imo fortius sentētia iudicis latę per verbū credo valet & tenet:ſz etiam non ꝓcat ꝓ certo. glos. est in.l. diē ꝓferre.§.si
15 igno.Ang.& Imo.in.o.§.j.ritū.per illum ter. Octauo no.
a ex boc ter.in fi.ibi id est sepius deberi ſm Alre. ꝙ dictio.i.aliqñ ponitur simplr declarative.adde ter.in.l.iñ. §.saltus.iuncta glo.& ibi Alre.ad boc no.ff.de acq.pos.& in.l.ij.ff.de adopt.& in Laurelium.§.j.ff.de mino.& in.l.q liberis.in prin.iuncta gl.& ibi Alre.no.ibi videas plenius per cū.ff.de vul.& pup.q⁹ us Bar. in.l.j.ff.ad leg.aq.notet er illo ter.ꝙ dictio.i.non solum ītat de claratine sed etiā restrictiue.& idem Bar.in.l.quesitū. §.penul. ff.de fun.instru.facit ter.in.l.ita veniūt.§.petita primo.ff.de re.iudi. Glo.in vbo bis petere ibi:secus cētura.Tu aduerte qꝛ bic est ter.ad oppositū ſm ordinē litere dū dicit.vt ex altero testamēto rē cōsequar ex altero estimationē:vnde iste ter.ne cessario est intelligēdus nō ꝓsiderato ordine litere qñ primo cō sequnt⁹ est estimationē per iura allegata in gl. Capio gl.in
16 verbo ostēdatur ibi.tu dic ſm Alr.& Alzo.ꝙ ibi in diuersis iudicibus ꝑturis. Ex ista gl.inferūt Bar.& doc.hic.& in.l.triticū.ff.de v. ſob.ꝙ si appareat de numeratione ex cā mutui ꝓ testes;& post ea appareat ꝑmissio per stipulationē facta diuersis tpe & de eadē quātitate & diuersa debita ꝑsumēt. Eddē late Alex.in ꝑ.iuncta circa primū §.ſtū.in.j.volu. Similiter post ista gl.dicūt Ang. Imo.& d. Alex.qō si appareat plura inſtra mutui de eadē quātitate q̄ sint facta diuersis tpe:ꝑsumunt diuersa mutua & diuersę quantitates. idē no. Bal.& Imo.i.l.sempꝛoni⁹ peculo.j.tit.j. Bal.& Bal.in.l.ne casu.C.de dissaſſ.li.x.Bal.& Alo.in.l.si quę
17 argentarijs.§.fi.ff.de eden. Bal.in.l.q bis idē.ff.de verb.ob.do. Alex.in.o.cōi.iiij.in.j.volu. Addē etiā illud qō tenet Bal.in.l. nostrā.in.iiij.col.C.de test. ꝙ si reperiāt scripte plures sentētie eiusdē notarij titiū in eadē quātitate:ꝙ ꝑsumat diuerse fuie: & ex diuersis causis per.l.quinquaginta als quingēta.de ꝓba.& d.l.ne casu.nisi circūstātie essent oīno eedē: de quo etiā p Spe, in ti.de inſr.edi.§.post ꝙ.ver.vbi aūt. Ité addē qstionē disputatā per Adar.de fano quē refert & sequit Rap.ful.in.d.l.quinquaginta als quingēta.ꝙ si reperiāt in vno inſtro qualr titi⁹ & causa mutui numeravit scio centū:& in alio inſtro repiatur qualr ser⁹ ꝑsius est se debitorē titi in centū ex cā stipulatiōis ꝑsumit de aliis centū ꝓ.d.l. quinquaginta als fuit ita factū ect ſcōm inſtra ꝑsiliōis & intelligeret de eadē summa.§.l.si quis.in ꝓin.j.eo.& d.l.si stipulat⁹.ff.de vsur.& ita etiā refert & simplr sequitur do. Eller.in.d.§.iiij.in.j.vol. Sed tu aduerte qō ipse in diter referūt determinationē Adar. de fano. Nā Alb.de ros.fidelis ꝑseruator antiquitatis in.d.l. quinquaginta. refert totā illā disputationē Adar. & eius argumēta ad vtraq; partē: & finaliter dicit:ꝙ Adart.de fano religt decisionem arbitrio iudicis:cōsiderata qualitate ꝑsonaꝝ & debitoris & creditoris: vt ibi ꝓ eum.
17 Ité addet ꝙ duo inſtra facta ad liberādū ꝑbāt duas solutiones si diuersis ꝛpib⁹ sunt facta. Ita no.Bal.& d.l.nec casu.ꝙ illum
18 tex.quē ter.ad hoc reputat singꝛ. Bal.in.l.seruo alieno.§.si a primo.j.e. Extra gl.q̄rit Pau.de pulchra & vtili qstiōe:testō ꝓmo legauit tibi partē fundi comeliani:postea tibi simplr legat eūdē fundū:an videat legare fundū i totū vel in partē vel qd. Decidit multū signāter qō in scō legato non videt legare nisi partē ꝙ primo legauerat. & sic scōm legatū nihil ꝙs:secus si beres istius testōis legaret tibi fundū cui⁹ testōr primo legauerat partē:tūc videt beres sentire de alia parte q̄ nō est legata. Ita dicit esse ter no.de vtroq; dicto in.l.meui⁹. in pn.j.tit. j. Sec aliter inducit illū ter. Ité quia pars fundi potest fundus appellari vt in fin.hui⁹.l.& ſm eum ꝙlibet qui nō vidisset illum ter.diceret Iniū prima fronte ꝙ testator senserit in scō legato de alia parte fundi ꝓius nō legata. Ita etiā tenet idē Pau.de ca.in.l.cū ꝙstio.C.de leg.vbi boc reputat esse mirabile & no. dignū. Et dicit esse ter.de boc in.d.l.meuius.in prin.in verſi. sane ꝑcetis ꝛsiculis ꝓcedētibus. Nec aliter inducit illū ter. Tu ꝓ ista decisione Pau.de ca.q̄ est egregia:ꝙ appellatiōe fundi veniat pars. Addē ꝙ in simili decidit no.Bal.in.l.lucius titius.in prin.j.eo.per illum tex.cum gl.in verbo hereditate. vbi
19 decidit:ꝙ si testator institutis pluribus filijs dicat:si qs eoꝝ decedat sine liberis,volo hereditatē meā distribui inter paupe res:intelligitur partē hereditatis relictā illi sic decedēti:refert & sequit do. Eller.in.l.titia.per illū ter.ff.ad le.fal. vbi dicit qō est tenēdū mēti ꝓpter no:qꝛ sepe de facto ꝛtigere pōt.do. Aler. hic dicit ꝙ primū dictū Pau.de casu,qō est singulare nō ꝓbat in ter.in.d.l.meuius.in prin.qꝛ testator ibi nō direxit lego par tē fundi:ſz legauerat duob⁹ cōiunctis re fundū: quo casu vba testatoris ostēdunt qō cuilibet res tota det:licet faciat sibi partes per ꝛcursum vt declarat Bal.in.l.re cōiuncti.in.iij.q.p.n.f.
20 ti.ij. Ité dicit cōtra Pau.de casu,facere & qꝛ appellatiōe urndi simpliciter intelligit de toto.l.si defensor.§.j.ff. de interro.act. no.gl.in.l.si in rē.in gl.ij. ff.de rei vēdi. Alre hic ꝓmo rndet ad d.l.meuius.in prin.ꝙ ideo ibi testator nō videtur legasse aliaꝝ partē:qꝛ illa alia pars ꝓmo fuerat legata alteri: ne videat re vocasse legatū priꝰ factū in eadē dispositione in qua incōtinēti non ꝓsumitur mutatio voluntatis.l.nō ad ea.ff.de ꝛdi. & de
a mō. Ideo isto respectu dicem⁹ ꝙ nō videat legasse aliā partē fundi. Postea dt Alret.ꝙ ille ter.in fi.in rōne decidēdi pōt inducī ꝓ Pau.de ca. Credo ꝙ ille ter.nō faciat ꝓ Pau.de ca. imo ꝙ faciat in Iniū in illa ratione decidēdi qā ponit in fi. & quam Alre.pōderat ꝓ Pau. de ca. dicit enim ibi ter.in fi.ꝙ heres legādo fundū illi legate aliā ptē q̄ non fuerat a testatore legata:rō qꝛ alias scōm legatū factū ab herede sub eadē conditione nullū afferret emolumentū:& sic esset inutile, isla rō de cidēdi militat in casu nostro:eꝛ quo enim testator ꝓmo legauit partē fundi sempꝛoniani:postea simplr legauit ipsum fundū certe si solū intelligeret illā partē legare quā ꝓi⁹ legauerat vt dicit Pau.de ca. certe ſm legatū erit omino inutile & hoc fatet Pau.de ca.ergo nē sit inutile & sine emolumēto dz intelligi ꝙ testator in scō legato voluerit legare aliā ptē. Est verū ꝙ Alret.q de hoc perpēdit:licet nō faciat ista inductionē quem ego feci, respondet ꝙ in.d.l.meuius.illud scōm legatū factū in testamēto heredis respectu heredis q nihil aliō oino legauerat esset penitus inutile:sed in qōne nostra vtrūq; legatū respectu testatoris valet:saltē quo ad partē legatā.sed certe ista rēspōsio Alre.nō facit ad illū ter.quia in qōne nostra oino illa pars fundi iam erat prima legata,& oino debebat absq; isto scō legato: & sic istud scōm legatū esset penit & oino inutile:sicut & in.d.l. meuius.in fine ꝓncipij:nisi intelligeret legasse aliā partē fundi sicut & ibi:pōt tamen ille ter.in.d.l.meui⁹.in prin.in ver.sane. inducī ꝓ Pau.de ca.altero de trib⁹ modis. Primo inquātū ibi rndet tacite obiectioni.Nā videbat ꝙ legatū factū scōlo co fundi per heredē nihil valeret:qꝛ esset legatū bis cidē idē corpus qō nō onerat heredē:& rndet ter.ꝙ istud pertinet ad vnum testū:qñ in eodē testamento bis legatur idē corpus,secus ergo si in diuersis testamētis:ergo videt velle,qō si in eodē testamēto fuisset primo legata pars fundi:& postea fund⁹ simplr:ꝙ non deberet nisi pars vna primo legata:& isto modo inducēdo cessaret rūio.d. Eller,qd illū ter.ꝙ.s.retuli. Sed o modo pōt inducī ille ter,in.d.§.sane.inquātū facit differētiā: an legat scō idē fundus ab herede:& sic in alio testamēto & tunc debeat alias ꝑs fundi:ergo qñ ab eodē testatore legaret scō eidē fundus: nō intelligeret ꝙ voluerit aliā partē legare:alias nō esset differētia an scō legaret fundus in diuersis testamētis an in eodē quā tū differētiā facit ibi ter,& isto modo credo voluisse Pau. de ca.inducere illū ter.posset tamē fideri istis inductionibus ꝙ differētia sit in hoc an testator legat in eodē testamēto an vo ei⁹ beres relinquat in alio testamēto. Nā qñ idē testator q primo legauit partē fundi postea simplr legat fundum,nūc videtur legasse aliā partē que legata nō erat:sed eius heres videat legasse eādē partē ꝓi⁹ legatā:vt ibi dicit ter.& gl.declarat in verbo eadē,quāuis Bar.ibi in summario aliud velit. Tertio modo & subtili⁹ pōt rnderi ꝙ ille ter.l ver.sane.facit ꝓ Paul. de ca.nā ibi dicit ꝙ qñ in eodē testō est legatū bis,idē corp⁹ semel tm debet:tūc sic:qñ primo est lata pars fundi & postea in eodem testamēto legatur fundus:si intelligeret legatus totus fundus:certe tunc nō esset idē corpus:imo differret sicut pars & totum non procederet ibi ter. qui fundat se quando legatur idē corpus:ergo vt dicatur idē corpus legatū necessariū est dicere:qō legādo simplr fundū intelligatur legare partem:quia tunc bñ erit idē corpus:sed erit alia pars vt differat ab herede. Posset tamē enadi ista inductio:nā cum ibi idē fundus esset legatus duob⁹ qui erant cōiuncti re & verbis:ergo cuilibet coꝛ erat legatus fundus totus ergo si postea legatur fund⁹ intelli
21 getur totus:qꝛ isto modo erit idē corpus. Circa aliud fundamentū Pau.de ca.inquantum mouetur:ꝙ etiā pars fundi potest fund⁹ appellari:vt in fi.huius.l.vltra respōsionem do. Aler.quam.§.retuli:qō appellatiōe fundi simplr intelligitur de toto. Tu aduerte subtili⁹ etiam fatendo ꝓ vero illud qō ꝑsupponit Pau.de ca.qō etiam pars fundi appelleꝛ fund⁹:tñ

Universidad de Deusto
Biblioteca

istud fundamẽtum nõ concludit: ergo legando fundum intelligitur illã partẽ legasse quã pri? leguit: mã fateor qõ pars fundi fundus appelletur: sed istud non facit: q magis sit ista pars fundi ꝙ illa: vnde admitto qõ legãdo scḋo loco fundum intelligatur. s. pars fundi: sed dico pars fundi. s. que prius non erat legata: z ista interpretatio dz in dubio capi: vt ꝑm legatũ valeat qõ alias esset penitus inutile vt ꝓdixi per regulã. l. quoties. cũ similibus. ff. de reb. du. z si dicã nõ esse absurdũ ꝙ qñ testator legat bis qõ ꝑm legatũ non valeat: vt hoc ter. rñdetur ꝙ quando legatur eadẽ res vel quãtitas tunc cũ testator dicatur sepius loqui z non sepius legare. l. meuius. ff. eum qui. C. tit. j. non est nisi vnũ legatũ: ergo nõ est verũ qõ ꝑm sit inualidũ: sed nos loquimur quando testator nõ legat idẽ punctualiter imo diuersum est: per ea que diximus in ter. in quarto notabili.

1 ☞ Aduersatiue natura est: vt repetat qualitates precedentiũ. Item aduersari his que sunt eiusdem generis. Aduersatiua stat aliquando inceptiue.

2 Legatarius ꝙ possit emere rẽ sibi legatam z ibi vide rationẽ. Emptio rei proprie quando teneat.

3 Legatarius qui consequutus est rẽ legatã ex causa onerosa vel lucratiua habens onus annexum: an possit in libello agere ad estimationem rei legate vel petere rem.

4 Legatarius qui emit rem sibi legatam: ꝙ potest consequi ptiũ quod sibi abest ꝓ re legata quam emit.

5 Legatũ factum de re mea que erat mea tempore legati non vz.

6 Reconualescere legatum a principio nullum qõ fit difficilius quam irritare valẽtem.

7 Actus qñ vitietur quãdo res deuenit ad eum casum a quo incipere non potest.

8 Legatarius emẽdo rẽ legatã qñ censeatur renuntiare legato.

9 Consequi ex causa lucratiua qõ non dicat id quod minuit propter onus dandi vel restituendi alteri.

10 Agere quod quis possit ꝓ eo qõ alij est prestaturũ licet nondum prestiterit.

11 Fideiussor nondum condemnatus pot in casu cõdemnationis agere contra principalem.

Quod si rem. Si res legata efficiat legatarij ex alia causa siue onerosa siue lucratiua eatenus ex legato cõsequi pot quatenus per illã cãm abeat. b. d. ¶ Pondera primo tex. in aduersatiua: ꝙ si rem que nõ habet aliquã qualitatem aduersantẽ precedentibus: z sic pondera ꝙ iste tex. vf facere contra duas notabiles regulas quas sepe retuli. Prima ¶ ꝙ de natura aduersatiue est vt ꝓ eã intelligatur repetita qualitas precedẽtiũ vt in notabili decisiõe dicit Bal. in. l. oẽs ppli. in. vy. col. ff. de iusti. z iur. z sequit ꝑde. de ancha. in cõmẽto. c. canonũ statuta. de cõsti. in ver. querit etiã Bal. vtrũ vnũ statutũ. Scḋa regula est: ꝙ de natura aduersatiue[a] est aduersari his ã sunt eiusdẽ generis ꝑm Bart. in. l. mariti. ff. si. per gl. ibi. ff. de adul. z vtranq; regulã segtur Aler. in. l. filius a patre. in. vij. col. ff. de li. z posthu. in ꝛiũ vf esse ter. hic vbi est aduersatiua: ex tñ ponitur materia penitus separata a precedenti z non eiusdẽ qualitatis aut gñis: nisi diceres ꝑm Bar. in. l. hoc amplius. ff. de his quib. ff. de dam. infe. ꝙ aduersatiua nõ semper stat aduersatiue sed aliqñ inceptiue ꝙ etiã nõ satisfacit ad hũc tex. ¶ Scḋo no. ex hoc tex. ꝙ legatarius pot emere rem sibi legatã: sed quia nõ valet emptio rei sue: siue fiat a sciente siue ab ignorãte. l. sue rei. ff. de cõtrahẽ. empt. no. in. l. si rẽ aliquam. ff. de acqui. pos. sed legatarius mortuo testatore statim est dñs rei legate. l. a titio. in fi. ff. de fur. l. si tibi bono. ff. cũ seruus. j. e. quomodo ergo legatarius posset emere talẽ rem legatam: q emeret rẽ suã. ¶ Rñde qõ iste tex. potest multipliciter procedere: primo qñ esset legatum rei aliene: z legatarius emeret a vero dño. nã dominiũ rei aliene legate nõ trãsit in legatariũ: etiã si testator faceret legatũ cõsentiente dño ꝑm Ang. in. l. j. ad fi. C. cõmu. de lega. Scḋo ꝓcederet in pluribus casibus in quibus dñium rei legate nõ trãsit in legatariũ de quibus per Bar. z alios in. l. j. in vlti. col. ꝛ. co. Tertio qñ legatarius emisset vino testatore vel eo mortuo sed hereditate nõdum adita. gbus casibus dominium nõ transit in legatariũ. d. l. si tibi bomo. ff. cũ seruus. verũ quia iste essent diuinationes ad ter. ideo realiter rñde z notabili[b]: ꝙ qñ quis habet dominium verum z proprium de iure gẽtiũ mediante traditione: tunc non valet emptio. d. l. rei sue. sed legatarius ꝙ quis habeat dñium de iure ciuili z sic de iure speciali: tñ non habet verũ dominium iuris gentium mediante traditione: ideo pot adhuc agere ad dãdũ: vt no. in. l. j. ꝛ. co. z in. l. j. C. commu. de le. Bar. in. l. in bello. ff. si quis seruũ. per illũ ter. ff. de cap. z postli. bene facit: ꝙ qñ res est mea de iure speciali similiter in ea pot cõstitui pignus. l. interdũ. cum. l. seq. z ibi no. Bar. ff. qui pot. in pig. ba. z ita limitat regula. d. l. neq; pignus. ¶ Tertio no. ex ter. ibi vsq; ad preti ꝙ qui cõsecutus est rẽ legatã ex causa onerosa vel lucratiua habẽs onus annexũ pot in libello agere ad estimationem rei legate: vt hic. l. si res mihi. j. tit. j. z. l. sed si res. j. e. z tenet gl. in. l. fundum. ff. ad. l. fal. Cõtrariũ ꝙ imo res debeat peti: sed estimatio fit in solutione tenẽt oẽs glo. hic allegate per Bar. quas Bar. cõcordat dãdo electionẽ petẽdi legatario vel rẽ vel estimationẽ. z idẽ tenẽt Sali. Flo. Raph. cu. z Alre. sed imo. dicit: ꝙ tuti? est seruare practicã glo. in. ff. si res aliena. in fi. l. eo. ꝙ petatur res ad finẽ ꝓsequẽdi estimationẽ cõtra Bar. z sequaces. tenet ꝑau. de ca. hic: ꝙ imo estimatio in libello peti nõ pot: cũ quãtitas nõ sit legata: ergo legatari? eã petere nõ pot. l. debitor. in fin. prin. j. tit. j. vbi dicit tex. ne pecunia peti potest que nõ est legata. z ille ter. videt de directo ꝛtra Bar. ꝑm eũ. Idde tu alium ter. quẽ allegat Bar. hic in. l. si seruũ. ff. de ver. ob. in vbo neq; pecuniã que nõ debet. sed ad. d. l. debitor. rñdet Alre. hic: ꝙ ibi pecunia non cõprehẽdebat sub legato fundi neq; vere neq; ficte: qñ interueniũ fundi est i fructib? nõ in pecunia vel quãtitate. nec obstat. l. si filio. j. e. l. illud. ad fi. ff. de do. cã mor. allegate ꝑ Bar. qz rñdet ꝑau. de ca. ꝙ loquunt in additione sine cã. que ocurrit extra id qõ agitur: vt l. si is qui. in fi. ff. cõmod. sed actio ex testamẽto cõpetẽs ꝓ legato cõpetit ꝓ eo qõ est legatũ. z sic ꝓ eo qõ est actũ: sed nõ meminit ꝑau. de ca. ꝙ ista sol. reꝓbat Bar. met. in. d. l. si filio. z dicit ꝙ imo ibi ꝑdicto sine cã cõpetit ex eo qõ agit: cũ ibi esset expresse actũ ꝙ res redderetur. Retenta ergo conclusione Bar. z cõi: cã limita qñ vna res esset legata. sc? si que alternative z vna ex tacta creditoris ex causa onerosa. nã nõ posset agere ad petitũ qõ ꝓ eo redimẽda exburs set. l. si stichũ ant ꝑphiliũ. in prin. iũcta gl. ibi. ff. de ver. ob. Scḋo limita vt per Bar. in. l. titia. scio. i ꝑn. j. tit. j. ¶ Quarto no. qõ legatarius pot cõsequi ptiũ qõ sibi abest ꝓ re legata qũ emit: qõ intelligere verũ de pretio iusto: alias secus vt per Bar. hic in fi. fed pulchrũ dubiũ est quid econtra: si legatarius rem legatã que valet ex. emit ꝓ. o. an debebit ꝓsequi ab herede tota. ex. ã sunt vera z iusta estimatio. ter. in. l. nõ dubiũ. ff. ñ. z in. l. qui ꝛcubina. ff. si. j. tit. ij. videtur decidere ꝙ sic: ꝺ volũt ꝙ legatarius debeat cõsequi verã estimationẽ z iustũ pretiũ rei legate: qõ reuera est de ex. facit etiã quia ꝛiuorũ eadẽ debet esse disciplina. l. j. ff. de bis q sunt sui vel alie. iur. digi in rub. ff. de acq. pos. Sed heres alleniat? qñ res legata fuit empta maiori ptio vt nõ teneat nisi ad iustũ ptiũ ergo ecõtra debet gravari qñ est empta maiori ptio ꝙ valet z teneat iusto ptio. In ꝛium facit tex. hic qui vult ꝙ legatari? debeat ꝓsequi ptium qõ sibi abest z sic sola. ex. quamuis res valeat. ex. z istud est verius ꝙ quãdo legatarius rẽ valentẽ ex. emit ꝓ decẽ in eo qõ valet vltra hz causam lucratiuã ergo vltra nõ pot petere ab herede, ꝑpter cõcursum duarum causarũ lucratiuarum cõtra regulã. l. meuius. ff. duo ex. j. tit. j. que ratio cessat qñ res legata est apud alium tunc legatari? dz habere verã estimationẽ. d. l. nõ dubiũ. ff. si. z. d. l. ꝛcubinã. ff. fin. ¶ Quinto no. ꝙ licet nõ valeat legatũ factũ de re mea si erat mea tpe legati. l. ꝑpias. C. de leg. nec recõualescit licet desinat esse mea. l. cetera. ff. j. e. tamẽ ecõtra si tẽpore testamẽti res non erat mea valet legatũ nec efficit inutile hz postea efficiat mea ex alia causa. ter. est hic ꝙ difficilius est recõualescere legatũ a principio nullũ: quã irritare validũ: argu. l. posthumus. in prin. z ver. idẽ circa. ff. de inoff. rup. ¶ Sec ob. si diceret: ꝙ quãdo res deuenit ad casum a quo incipere nõ potest act? vitiatur. l. si plurib?. ff. si placeat. ff. de ver. ob. Respondet istud esse verũ, verũ: qñ casus q euenit tederet ad ꝛiũ effectũ: secus qñ tẽdit ad eundẽ effectũ. tex. est hic: vbi legatũ tẽdit vt habeam rem: z acquisitio dominiũ tẽdit ad idẽ: ergo nõ vitiatur. l. verbis. j. ad leg. fal. declarat Bar. in. d. c. z si placeat. z est ter. in. l. sciendũ. ff. si. ff. qui satisfacog. z ibi dicit ꝑau. de ca. ꝙ meli? facit quã alius tex. de iure. Septimo no. ꝙ nõ dicitur quis cõsequi ex causa lucratiua illud quod minuitur ꝑpter onus dãdi vel restituẽdi alteri. facit. l. nõ ampli?. in prin. z ibi diri. s. eo. ¶ Octauo z vlt. no. ex ter. in fin. ꝙ qs agit ꝓ eo qõ alij est prestaturꝰ licet nõdum prestiterit. Facit quia id ei abesse videtur in quo alij obligatus est: dicit iuris cõsule? in. l. si quis mãdato. in fi. ff. de neg. gest. hic allegata in glo. facit etiã qõ in pulchro simili habet qõ si fideiussor qui nondum est cõdemnatus tamẽ est in casu condemnationis potest agere cõtra principalẽ debitorem licet nondum solverit imo nõdum sit condemnatus: ita no. tenet Bar. in. l. si ꝓ ea. in. vj. q. C. man. z ꝓ eo facit ter. no. in. l. qui pene. C. j. z quod ibi not. Benedict? de plumbino. ff. de manumis.

Coniuncti

1 ¶ Coniuncti verbis licet sint quãdo testator legat titio, z scio fundum tamen sunt iuncti re. Et an sint re z verbis. nu. 4. ꝙ sic.
2 Copula quod dividat ipso iure. Venire ex verbis quid dicatur.
3 Jus non decrescendi quando habeat locum. z quãdo ius accrescendi. nu. 9. 14. z. 17.
5 Admissus de equitate, z humanitate ad partem, z non de rigore iuris facit partem. z vide nu. 13.
6 Legatũ factũ seruo ꝓprio testatoris sine libertate qõ nõ valeat.
7 Qui vult cõsequens cẽsetur velle necessariũ antecedẽs ad illud.
8 Legatũ factũ alicui in primo testõ nõ revocatur per ꝑm legatũ factum alteri in scõo sed fiunt re coniuncti, z sibi faciunt partes.
9 Testis patris z filij non censet diuersum: sed ꝓ vno reputatur.
10 Coniunctio realis qõ inducatur ex diuersis testamentis.
11 Legatarius qui venit ex testamento patris z alius q venit ex testamento pupillari ad eandẽ rẽ nõ dicuntur venire diverso iure.
12 Que differentia sit inter coniunctos z disiunctos.
15 Obligatio naturalis quod possit esse inter seruum, z dominum. Obligatio naturalis non impedit ius accrescendi.
16 Excludi qñ quis dicatur ad hoc vt habeat locũ ius accrescendi.
18 Quando instituti sunt duo heredes. s. vnus pure alius sub conditione an pure institutus interim habebit totum. z nu. 25.
19 Heres qui semel est nõ potest amplius desinere esse heres. secus in legatario.
20 Prouisio hominis qõ debeat facere cessare prouisionem legis.
21 Sue differẽtia sit inter legatũ, ꝓpietatis, z legatũ vsufructus.
22 Non est inconuenies qõ ius vel dominium sit pure insolidum apud aliquem sed revocabiliter, z postea in aliquem eventũ conditionis transeat ꝓ parte in alium.
23 Usufructus prescribitur.
24 Usufructus constitutus in ꝑsona vnius est diuersus ab eo qui est in persona alterius.
26 Datio z ademptio in legatis quod tacite induci possit, z quãdo esset institutio.

Si cõiunctim. Inter cõiunctos siunt partes ab initio, z qui admittitur ad partẽ etiã ex sola equitate facit partẽ, z anteꝙ qs cõcurrere possit nõ facit partẽ sed interim eius partẽ coniunctus cõsequitur. b. d. z hz tria dicta. ꝑm ibi, nec solũ. tertiũ ibi, sed si in pupillari. ¶ Pondera primo tex. ibi constat partes ab initio fieri qui foꝛtiter, ꝑbat opinionẽ quã tenẽt subtiles vltramon. Pe. z Ly. in. l. vnica. ff. vbi antẽ. C. de ca. tol. ꝙ si testator dicat lego titio, z scio fundum ꝙ nis ibi sint coniuncti verbis ꝓpter veritatẽ oationis: tamen dicũtur disiuncti re: quia testator a principio videtur diuisisse partes inter eos z sic est perinde acsi testator expressisset ꝙ legabat ꝓ equis portionib? quo casu indubitãter esset disiuncti re. l. si quis ita heredes. ff. de ber. inst. z. l. re coniuncti. j. tit. ij. ad idẽ est tex. in. l. legata inutiliter. ff. si. ff. e. z in. l. cui fundus. ff. de cõdi. z demon. z dicit. d. Alex. qõ istã opi. putat in puncto iuris esse veriorem, sed ad istam. l. z alia iura prealleg. rñdet Bar. in. d. l. re coniuncti. in. iij. q. prin. ꝙ videntur partes ab initio date. verum est legatarijs cõcurrentibus, sed sermo testatoris assignat rẽ cuilibet insolidũ. que solutio aperte confunditur per istũ text. dum dicat constat partes ab initio fieri, z ꝑm solutionem Bar.

2 non esset ab initio sed ꝓpter cõcursum legatariorũ. ¶ Propterea quando testator dicit lego titio, z scio fundum, copula dinidit ipso iure. l. reo. ff. cũ in tabulis. ff. de duo. reis. z. l. j. C. si plus vna sent. ergo videntur partes mero iure z ab initio legate. alio modo respõdent Bar. in. d. l. cui fundus. volens euitare ista iura qõ ab initio fuit partes. verum est ex mente tacita testatoris sed non ex verbis, sed nec ista solutio est bona ꝓout etiã dicit Jmo. qꝛ illud dicitur venire ex verbis qõ venit ex vi verboꝝ, ex ꝓpꝛio significato. Tertio modo rñdet. d. ꝑet. de begn. hic qõ fuit partes ab initio. f. transitus legati, non antẽ ab initio testamẽti: qz qñ legatũ transit in istos cõiunctos ab initio tunc trãsit ꝓ virilibus portionibus. ¶ Quarto modo z melius rñdet Jmo. hic qõ iste tex. intelligitur in cõiunctis verbis tãtũ, nõ autẽ re. ꝙ est qñ legat duobus z testator exꝓmit ꝓ equis portionibus. d. l. re cõiuncti. vel etiã qñ partes nõ exꝓmunt, vt patet ex text. insti. de leg. ꝑ. si idẽ. vnde iste tex. intelligeretur qñ partes nõ exꝓmunt. ¶ Pro ista opinione vltramontanoꝝ adducit. d. Alex. text. in. l. si mihi z titio ff. de ver. obl. hoc modo inducendo. nam si per ista verba promitto titio, z seio fundũ induceretur cõiunctio non solum verbalis sed etiã realis sequeret ꝙ ꝑ ius non decrescendi

3 qõ habet locũ inter cõiunctos re z verbis ꝑm gl. in. l. cõiunctim. j. tit. ij. z in. l. j. ꝑ. de vsufr. accresce. portio deficiens in. d. l. si mihi z titio. deberet remanere apud cõiunctum cuius contrarium ibi dicitur in tex. Adde ꝙ ante eũ ista fuit inductio de illo tex. Alb. de ros. in. l. vnica. ꝑ. vbi autẽ. in ex. col. C. de cad. tol. tñ. d. Alex. rñdet ad illum tex. ꝙ in contractibus inter cõiuctos re z verbis non est locus iuri non decrescendi ꝓout in legatis z in vltimis voluntatibus. sed ista nõ est bona solutio qz ꝛium tenẽt Bart. z oẽs in. d. l. si mihi z titio. ꝓout etiã fatet. d. Alex. vnde rñd. quod aliud est in cõtractibus in quibus fit stricta interpretatio z verba stricte interpretanꝫ imputatur contrahentibus quare legẽ apertius nõ diperũt. z aliud in vltimis voluntatibus in quibus fit latior z plenior interpretatio. l. in testamentis. ff. de reg. iu. C. cũ dilec. de do. z ita ad. d. l. si mihi z titio. rñdet Jo. ꝑ ab. in. ꝑ. si eadem. in vlt. col. inst. de leg. ¶ Contrariã opi. ꝙ si testator dicat lego titio z scio fundũ ꝙ isti dicantur cõiuncti re z verbis, tenet gl. in. d. l. re coniuncti. z ibi Bar. in. iij. q. prin. gl. z Bal. in. l. j. ꝑ. ff. de vsufr. accresce. gl. z Bal. in. d. l. si duobus. ꝑ. ff. ꝛ. co. Bar. z Bal. in. d. l. vnica. ꝑ. vbi aũt. ꝓ illũ tex. z ibi Sal. in. ꝑ. finaute disiũctim. z ista est cõis opi. z eã tenet cõsulendo. d. Alex. z dicit esse magis communẽ in cõi. cig. in. ij. vol. qõ incipit videt prima frõte rñdẽdũ. z est in. ij. vol. cõi. cig. z ꝑm istã magis cõem opi. iste tex. dz intelligi de cõiunctis verbis tñ: qz testator dixit lego titio z scio fundũ ꝓ equis portionib?. ita ꝑau. de ca. z Rap. cu. apostillat tex. istũ. z ita etiã summãt hũc tex. ꝑau. de ca. z. d. Alex. ꝛ ista solutio manifestã diuinationẽ continet ad hunc tex. ꝑeterea z fortius isto mõ intelligendo tex. penitus nulla haberet dubitationem. si eñ fuisset res legata ꝓ equalibus portionibus z istud expressisset testator ridiculũ fuisset decidere z vanum quod partes sunt ab initio facte cum neutri eorum sit legata nisi pars fundi. Pro ista tñ cõi opinione nõ eũdo ꝓ mẽdicata suffragia facit bñ tex. in. d. l. re cõiuncti. dũ dicit ꝙ verbis dicunꝫ cõiũcti nõ etiã re qñ legatur titio z scio fundus ꝓ equis portionib?. ergo vult tex. ꝙ vbi nõ fuisset dicta equis portionibus qõ dicerenꝫ cõiuncti re et verbis alias ineptus z sine dubitatione esset ille tex. nam si verũ esset qõ legãdo simpliciter titio z scio dicerenꝫ coniuncti tñ verbis ergo fatnũ esset decidere qõ qñ expresse adiicit ꝓ equis portionib? qõ sint solũ verbis cõiũcti ex quo sine expꝛssione illud esset nisi rñdeas qõ illud ibi non dz decisiue sed explicatiue ꝓ cõi sua. bene facit tex. in. l. triplici. cũ gl. ff. de ver. sig. alibi tñ tex. videtur dicere totũ oppositũ ad predicta in. l. sicut. ꝑ. ff. qui. mod. vsuff. ami. vbi dz ꝙ si sit legatus vsufructus titio z meuio nõ dicuntur isti cõiuncti verbis sed re: nisi dicas ꝙ illa nõ sunt verba testatoris sed iurisc̃onsulti. als esset de directo cõtra. d. l. re cõiuncti. d. l. triplici. z ita ꝺ do. ibi apostillat illi tex. put refert z sequitur. d. Alex. hic. ¶ Scḋo no. ex secunda parte text. qui non admittitur ad partẽ de rigore iuris sz de equitate z humanitate facit partem. i. facit qõ alter cõiũctus nõ habet vltra partẽ sibi relictã. z sic portio que sustinet solum ex naturali equitate impedit

6 ius accrescendi de quo dicet plenius in gl. ¶ Tertio no. ꝙ legatus factũ seruo ꝓprio testatoris sine libertate nihil valet vt hic. z. ꝑ. an seruo. insti. eo. l. pe. ꝑ. illo. C. de necessar. ser. heredi. insti. Sed contra istũ text. fortiter opponitur, nã qui vult cõsequens intelligere velle oẽ necessariũ antecedẽs ad illud. l. ad rẽ mobilẽ. z. l. ad legatũ. ff. de procu. z. l. illud. ff. de acq. here. ergo testator qui fecit legatũ seruo suo ꝓprio intelligeretur voluisse qõ talis seruus habeat libertatẽ: qz istud est necessarium antecedẽs ad validitatẽ legati. ¶ Hinc est qõ qñ testator instituit seruũ ꝓprium, intelligit in necessariũ antecedẽs relinquere sibi libertatẽ qz als? institutio nõ valeret. insti. de her. insti. in ꝑn. z. l. pe. in ꝑn. C. de necessar. ser. heredi. insti. ¶ Quis ad hoc vltimũ posset dici ꝙ magis interesset testatoris habere heredẽ vniuersalẽ ꝙ habere legatarium. z ista rationem primo casu restituendo seruũ bene intelligit sibi relinquere libertatẽ qõ nõ est in scõo casu. Ad ꝛium potest respondere ꝑm

7 Aud. ro. in. d. l. illud. qõ regula que habet ꝙ qui vult ꝙsequẽs[a]

a intelligatur velle necessariũ antecedẽs ad illud, pceditꝰ nisi antecedens sit maius cõsequẽti vt qñ sit legatũ seruo. nã si intelligeretur in necessariũ antecedẽs relicta libertas que est inestimabilis intelligerẽt aliqd maius cõsequenti. Addẽ bñ facere qõ vult Bal. in. l. ij. in. j. col. in fi. ff. de iurisd. om. iu. vbi dicit qõ cui cõmittitur aliquid intelligũtur cõmissa oia sine quibus illud expediri non posset intelligiꝫ nisi illa essent maiora vt ibi per eũ. Vel scḋo posset responderi ꝑm Sali. z do. Alex. in. l. fi. in vlti. col. C. de here. insti. ꝙ qui vult cõsequens intelligiꝫ velle necessariũ ans ad illud. est verũ qñ ꝛius erat de se validũ. alias secus, vt ptz ibi i tex. vbi testator dicendo sempronius plotij heres esto, nõ per hoc vf in necessariũ antecedẽs plotiũ instituere, vt ibi est tex. z tñ aliter nõ pot valere, puisio facta de sempronio. Pot confirmari qz regula est qõ testator qui granat aliqnẽ nõ per hoc vf ei legare ꝙ nis sit necessariũ antecedens ad illud. l. ab eo. C. de fideic. Ista solu. Sali. z. d. Alex. non est bona qz in contrarium habes tex. insti. qui. da. tuto. pos. in prin. z insti. de her. insti. in prin. vel tertio posset rñderi solutione quã alibi ponit fing. Bar. in. l. j. in vlt. col. ff. de acqui. her. vbi dixi ꝙ predicta regula ꝙ qui vult consequens intelligat velle necessariũ omne antecedẽs ad illud. procedit vbi agitur de acquirẽdo. secus si de repudiando. ꝓout videt esse bic

a ¶ Qui vult ꝙsequẽs. Adde Bar. in. l. illud. ff. de acq. here.

a ¶ De natura aduersatiue. Adde doc. in l. hoc amplius. ff. de dã. infec. Lyn. in authẽ. Sacramẽta puberũ. C. si aduer. vẽ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in datione libertatis,ꝛ in relicto facto alĳ de seruo.ꝛ pro ista solutione Bar.pondera tu bonum text.in.l.elegãter.§.si post.ff.de cõdi.inde.ꝛ in.l.si causa cognita.C.de transac.ꝛ in.l.ꝛ post rem.in pzin.ff.eo.iuncta.l.iurisgentium.§.si pacisc.ar.ff.de p.c.vbi facĕdo transactionẽ nõ intelligitur quis repudiare sniam q̃ trãsiuit in rẽ mdicatã,q̃nis sit necessariũ antecedẽs ad validitatẽ transactionis.Tñ illã solutionẽ Bar.reprobãt.o.Alex.ꝛ Are.in.o.l.j.Mã sm do.Alex.videtur cõtra.l.nec ĳs.§.i.ꝛ cõtra.l.illud.ff.de
8 acqui.here.¶ Quarto diligenter no.ex tertia parte tex.qõ qñ eadẽ res legatur vni in primis tabulis,ꝛ postea eadem legatur alteri in secũdis tabulis per legatũ scõm nõ videt ademptũ primum,imo sunt re cõiuncti.ꝛ faciũt sibi partes per cõcursum.textest hic no.dignus.Ad idẽ facit tex.in.l.coheredi.§.coheres.iuncta gl.ꝛ ibi Bal.in fi.no.ꝛ dicit esse singulariter notã.ff.de vul.ꝛ
9 pu.¶ Quinto no.qõ licet als inter legatarios diuersorũ testamentorũ nõ sit locus iuri accrescẽdi.l.sub conditione.ff.qui.mo.vsuffr.amit.nec intereos gbus legatur a diuersis heredibus.l.pe.§.fi.ff.de vsufru.ꝛ.l.quid ergo.§.si duos.l.eo.Faĳlit qñ testamẽta nõ censẽt sĩo diuersa,vt patris ꝛ filĳ.l.qui patri.ꝛ ibi singnanter Bar.ff.de acqui.here.imo in multis pro vno reputantur.l.patris,ꝛ filĳ.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ similiter qñ heredes a quib⁹ legarctur nõ essent omnino diuersi vt in pupillo,ꝛ eius substituto.ꝛ ista duo probantur no.in boc tex.Et quibus correlarie has
10 bes† qõ coniunctio realis inducitur ex diuersis testamẽtis.ꝛ ex diuersis heredibus qñ non habẽtur pro sĩo diuersis.Hinc est q̃ legata facta in testamẽto patris,ꝛ in testõ filĳ simul cõtribuũtur in cõputatione falcidie.l.in rõne.§.qõ vulg.ff.ad.l.falci.fin
11 Bar.ꝛ alios hic.¶ Sexto no.qõ legatarius qui venit ex testõ patris,ꝛ alius qui venit ad eandẽ rẽ ex testõ pupillari non dicĭtur venire diuerso iure:q̃ alias inter venientes diuerso iure nõ habet locũ ius accrescendi.l.sed cũ patrono.in pzin.ff.de bo.pos. declarãt no.Sali.ꝛ Raph.Ful in l.vnica.in.j q.C.qñ nõ peten.
12 par.¶ Glo.j.in fi.gl.verũ dicit q̃ non est differentia inter coniunctos,ꝛ disiunctos cõsiderato effectu:quia si ambo concurrũt ad petendũ legatum quilibet habet partẽ sed conferatio initio bene est differẽtia inter cõiunctos,ꝛ disiunctos:prout etiã ostendit tex.in.l.si pluribus.ff.eo.quia a pzin antecp ambo concurrant ad petendum legatarĳ disiuncti non faciunt partes a pzin.imo primus eorũ veniẽs cõsequitur totũ legatũ ꝛ alius ab eo postea partẽ vẽdicet.l.vnica.§.si vero nõ oẽs.C.de cad.tollẽ.secus est in coniunctis,vt latius dixi in.l.si duobus.in pzin ff.eo.¶ Capio gl.in verbo proprio.quã diuide in tres partes.In prima remouet nũm Zĭum in secunda per viã notabĭl.removet aliud Zĭũ qõ postea formatinfertus in.iĳ.parte.In tertia opponit ꝛ se remittit.Secũda ibi,ꝛ no.q̃ licet.Tertia ibi item ℨ infra.§.si duo
bus.¶ In eadem gl.ibi ea.l.no.q̃ licet hoc le zatũ.ista gl.p via
13 notabilis solvit Zĭum qõ infra formatꝰ.s.qui non admittit ad partem nec admitti sperak nõ facit partẽ,vt in.§.fe.ꝛ in.l.si duobus in fi.§.eo.gl.rñdet q̃ in illis iuribus legatum erat omnino inualidũ,sed hic licet non valeat sm rigorẽ iuris,vt detur actio valet tñ ex equitate,ꝛ pietate.sm quã heredes non debẽt ita esse impĭj quin legatũ prestent illi seruo.l.pe.§.illo.C.de necef.ser.here.instĭ.ꝛ cum ista solutione gl.tenẽt Bar.ꝛ cõiter alĳ.Nota istã solutionẽ glo.ꝛ cõem ex qua datur ma zna ampliatio ad gl.que reputatur singularis in.l.si duo patroni in pzin.ff.de iureiur.in
14 ver.iuraſſet.vbi gl.tenet hoc vt habeat locũ ius accrescẽdi requiritur qõ portio ipso iure ex toto deficiat.per istã gl.ampliatur q̃ ius accrescẽdi non habeat locum qñ portio que ex toto deficeret sm rigorẽ iuris sustinereť tñ ex aliqua equitate.ista cõis solutio licet in se possit esse vera tamen non cõgruit ad istũ tex.nã cum.o.§.illo.sit nouissimũ ius imperatoris certe iurisconsultus nõ potuit habere respectũ ad equitatẽ.o.§.illo.qui.ĳ.fuit edictus postlonga tempora l.iubemus.in fi.C.de testa.Et patet q̃ tex.iste dicit q̃ legatum factũ seruo proprio sine libertate non consistit,aliter respondet Are.q̃ valet legatũ factum seruo proprio sine libertate inspecto iure naturali seu iure gẽtium primeuo vnde oritur obligatio naturalis inter seruum,ꝛ heredem pro
15 illo legato† que obligatio naturalis potest esse inter seruũ,ꝛ dominum.l.si id qõ.in pzin.ff.de cõdi.inde.ꝛ.l.quibus diebus.§.dominus.ff.de cõdi.ꝛ demõ.vñ cũ istud legatũ valeat respectu obligationis naturalis non ỹ omnino inutile.Sed tu aduerte q̃ obligatio naturalis non impedit ius accrescendi vt probat tex.in.l.hac ꝙsultissima.§.ex imperfecto.in verbo literis accrescere.C.de testamẽ.vbi competit ius accrescendi,ꝛ tamẽ relictum in testamento non solemni naturaliter debetur sm magis cõmunem sententiam.l.in testamento.ff.de fideic.liber.l.ĳ.in pzin.ꝛ.l.fin.ff.de reb.eo.firmat Bar.post gl.in.l.cum quis.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ in.l.ĳ.§.de condi.inde.Cano.in.c.fi.de ſo.ꝛ ita tenent Bal.in.o.§.ex imperfecto.in pe.q.ꝛ Sali.vbi ad hoc no.illum tex.ꝛ est simĭlis tex.in.l.fi.ad fi.C.fa.erc.Et si dicis quando debetur naturalis
ter:ergo portio ipso iure in totũ non deficit:ergo non potest habere locum ius accrescendi per gl.approbatam in.o.l.si duo patroni.Pro solutione bene considera verba Bar.in.o.l.si duo pa
16 troni.quod ĳquis non dicitur perfecte excludi quando ipso iure remanet actio vt est ibi ex naturali que aliquando fuit iuncta cũ ciuili,vt declarat Bar.in.l.Julianus verum debitorẽ.ff.de condi.inde.sed in.o.§.ex imperfecto.cum ex illa naturali non possit produci actio:ideo dicitur satis excludi vt habeat locum ius accrescendi.Tamen Raph.Fulg.in.o.§.ex imperfecto aliter dicit ad illum text.q̃ ibi proprio,non habetur ius accrescendi sed quia efficitur caducũ illud qõ extraneo relinquitur ibi ideo remanet penes filios.ꝛ licet alias ita tenuerim in.o.§.ex imperfecto,nunc nõ placet cum etiam in pro non scriptis,ꝛ caducis vel
17 quasi habeat locum ius accrescendi.l.vnica.§.in primo.ꝛ.§.pro secũdo.C.de cad.tol.gl.ꝛ doc.in.l.si duobus.in pzin.ℨ.eo.Glos.in verbo partem.ꝛ est glo.fin.ibi.Azo.ꝛ Hugo.dicunt istam secundam opinionẽ tenẽt oẽs excepto Bar.per tex.in.l.vnica.§.si vero nõ oẽs.C.de cad.tol.vbi est expressus primo venĭẽti dari totũ ꝛ per tex.in.l.sub conditione.§.i.ff.de assignan libertis.ꝛ per texbic in verbo concursu partes fiunt ergo ab initio non sunt facte ꝛ per tex.in.l.si separatim.iuncta gl.in verbo accrescere.ff.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ ita etiam tenet Bal.in.l.extraneum.in vlt.colũ.C.de here.instĭ.ꝛ in.l.vnica.§.is ita.C.de cadu.tol.ꝛ in.l.si duobus.in pzin.ℨ.eo.ꝛ ad ista Barto.respondet vt per Jmol.do.Alex.ꝛ Are.bic.¶ Circa vero questionem quam formatgio.in.l.ĳ.ff.fi
pars here.pe.de duobus heredibus quorum vnus est institutus
18 pure,ꝛ alius sub conditione an institutus pure interim habebit totam hereditatẽ.Bart.hic sequitur distinctionẽ gl.in.o.l.ĳ.cũ modificatione de qua per eum.ꝛ distinguit,vt hic late habes per eum.Item tenent Ang.Sali.Floria.bic,ꝛ dicit Sali.quod distinctio gl.in.o.l.ĳ.est ab oĩbus approbata sed errat vt j.statim patebit.idem tenet Ange.in.o.l.ĳ.ꝛ Jo.de Jmo.in.o.l si qs ita scripserit.ff.de her.instĭ.Tu adde dictis Bar.primo inquãtum constituit differentiam inter hereditatem,ꝛ legatum ꝛ in heredi
19 tate assĳt rationem † quia qui semel est heres non potest amplius desinere esse heres.Ad idẽ ista ratio videt militare etiã in legato cum etiam legatarius nõ possit desinere per regulam id q̃ nostrum.ff.de reg.iu.sed salua Bar.qõ heres etiam si velket nõ põt desinere esse heres.l.ꝛ si fine.§.sed Papinianus.ff.de mino.cũ vulgaribus,sed legatarius si vellet posset desinere abdicando sĩum legatum vel legatum a se.iuxta no.in l.si quis vi.§. differentia.ff.de acqui.pos.Item ad istud fundamentum Bart.q̃ qui semel est heres non potest desinere esse heres posset dupliciter rideri.Primo q̃ est verum nisi desinat esse heres ex eo q̃ superuenit ex causa tñ de preterito.ar.l.si in rẽ.§.si.ff.de pig.act.Secundo rñdetur qõ nõ potest desinere esse heres est verũ facto ꝛ ordinatione hominis secus ex dispositione legis mediãte ordinatione hominis vt est gl.in.l.in substitutiõe vbi dixi.ff.de vul.ꝛ pup.Retenta tñ conclusione Bar.pro vera q̃ institutus pure interim habeat totam hereditatem,ꝛ eius administrationem in totũ.Limita nisi coheres institutus sub conditione interim pẽdente cõditione agnoscat bonorum pos.sm tab.iuxta.l.ĳ.§.sub conditione.ꝛ.l.sub conditione.ff.de bo.pos.sm tabu nam vigore talis bo.pos.poterit administrare sicut curator datus hereditati sm Bar.in.§.sub cõditione.ꝛ in.l.si quis institutur heres in diem.per illum text.ff.de here instĭ.sm Raphaꝛ do.Blegã.hic.Quis posset dici q̃ in illis.ll.non erat alius coheres pure institu
20 tus vt hic qui interim totum administret vt dicit Bart.Vnde prouisio hominis debet facere cessare prouisionẽ legis.l.fin.C.de pac.cõuen.ꝛ l.ꝛ habet.§.cũ quis.ff.de preca.Quis de hoc vltimo
21 do.Alex.dubitet.¶ Sed o inquãtum Bar.principaliter cõstituit differentiam inter legatum propietatis,ꝛ vsufructus.ꝛ assignat rationem diuersitatis:quia propietas semper est eadem: ergo ius q̃ alteri potest deberi in euentũ cõstitutionis illud inter rim applicari nõ põt,sed vsufructus qui est medio tpe est alius ab eo qui erit post conditionẽ:q̃ vsufructus quotidie constituĭtur ꝛ finitur.l.i.§.pe.ff.de vsufru.accrescẽ.ꝛ.l.si vsufructus mihi in biennũ.ff.de vsufru.leg.ꝛ ideo cũ mihi de vsufructu alterius vsurpetur interim legatarius purus habẽt totũ vsumfructũ. vt est tex.clarus in.l.idẽ.§.si mihi.ff.de vsuf.accrescẽ.Ista ratio
22 diuersitatis Bart.non videt bona.¶ Primo q̃ non est inconueniens q̃ ius vel dominium sit pure insolidum apud aliquẽ sed reuocabiliter ꝛ postea in aliquem euentum conditionis trãseat pro parte in alium:vt no.gl.ꝛ doc.in.l.si quis ita hereditatem.ff. de cõdi.ꝛ probatur in.l.sempronius attalus.ff.de vsu.lega.secũdo ꝛ subtilius reprobat Areti.quia in vsufructu requiritur duplex obligatio.prima ꝛ principalis que competit ad constituendum ius in esse.ꝛ ista habet actum momentaneum,ꝛ non successiuum.f.inductionem in fundum,ꝛ respectu huius obligationis non est verum q̃ vsufructus de nouo oriatur:q̃ semel constitutum

statutũ semper durat.Scõa est obligatio que cõpetit ad prestandum patientiã vtendi ꝛ fruendi,ꝛ sic que respicit executionẽ iuris constituti.ꝛ ista bene habet causam successiuam: vt declarat Bar.in.l.ĳ.§.ꝛ harum.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.corruptionem.ꝛ ibi latius Bal.C.de vsufr.tamen prima obligatio que est principalissima habenda est in cõsideratione.Preterea etiã habito respectu scõe obligationis impzopzie est dictũ qõ quotidie ius vsufructus causetur de nouo,ꝛ sic quotidie videt legari.nã si ita di
23 cemus sequeretur q̃ tot essent vsufructus quot sunt dies.† sic sequerek q̃ vsufructus nõ possit pscribi:q̃ pscriptio cepta hodie nõ cõcluderet ad vsum dierũ sequentiũ,sicut dicimus in pluribus obligationibꝰ annuis.l.si qs emptiõis titulo.§.j.C.de prescri.xxx.anno.ꝛ tũ vsufructus non vtendo perdik vniformiter spatio lõgi tpis,ꝛ similiter prescribik.o.l.corruptionẽ.ꝛ.l.si in fi. C.de prescr.lon.tẽp.Bar.in.l.de pupillo.§.si pluribus.ff.de opere.nũ.Tu aduerte q̃ Are.nõ rñdet ad tex.allegatos per Bar. presertim ad tex.in.l.j.§ pe.ff.de vsuf.accref.qui expresse dicit qõ vsufructus quotidie cõstituik,ꝛ finik,vñ tu intellige illũ tex.potentia nõ actu:q̃ vsufructus in potẽtia est actus quotidie constituĭ,ꝛ quotidie finiri.nã possibile est q̃ vsufructus quotidie finiatur in persona mea,ꝛ quotidie nouus cõstituatur in psona al
24 terius† vsufructus in persona vnius est diuersus ab eo qui est in persona alterius,vt dicit tex.in.l.si vsufructus mihi in biennĭi.ff.de vsuf.leg.imo fortius:si stipulor vsumfructũ mihi ꝛ heredi meo:vsufructus meus nõ est idẽ qui postea erit in persona heredis sed diuersus,vt no.Bar.in.l.stipulatio ista.§.si quis ita.ff.de ver.ob.vñ in proposito vsufructus qui hodie cõstituitur legatario pure,nõ erit idem cũ eo qui postea constitnet alteri collegatario purificata cõditione sed erit diuersus vsufructus.vn de hoc respectu legatarius cõditionalis non impedit legatariũ purũ qui interim admittatur ad totũ legatum vsufructus.ista
25 ppzie fuit intẽtio Bar.qñ ita salua,ꝛ declara.¶ Tertio adde circa principalẽ.q.glo.in.o.l.ĳ.ff.si pars heredi.peta.q̃ alĳ oẽs exceptis.ĳ.relatis tenent ℨ Bar.ꝛ sic tenent indistincte opinionẽ Jo.relatã in.o.l.ĳ.q̃ indistincte here pure instĭtutus nõ sit interim heres in totũ:q̃ postea eueniente conditione coheredis non possit desinere esse heres:vt etiã dicit Bar.in.l.ei qui solũdo.ff.de here.instĭ.l.ꝛ si fine.§.sed q̃ papinianus.ff.de mino.l.ĳ. §.qui ridiculõmissarium.ff.de her.instĭ.Item quia si duo sunt instituti vnus pure alter sub cõdõe cẽsentur a principio vocati in viriles.l quoties.§.heredes.ĳ.de her.instĭ.ergo interim alius nõ põt totũ habere.l.cũ heres.§.fi.ff.de acqui.he.sicut si vnus esset institutus p.ꝛ. parte pure,ꝛ alius pro alia parte sub cõditiõe nã institutus pure pro parte interim non posset habere totũ prout etiam fatetur Bar.hic,ꝛ gl.in.o.l.ĳ.ꝛ ita etiam tenẽt Ja.de are. ꝛ Bal.in.l.si mariti.§.pe.per illũ tex.ff.sol.ma.Raph.Fulg.in.l.
1 pe.§.fi.C.de necef.ser.her.instĭ.per tex.in rõne sui.in.l.verbis cujulibus.ff.de vulg.ꝛ pup qñ tex.etiam ad hoc no.Raph.cu.ibi. ꝛ idẽ Raph.bic qui dicit q̃ ille tex.est ad hoc singularis,ꝛ q̃ illum solet allegare pro ista cõi opi.cõtra Bar.Item nõ videt bene iure probari illud qõ firmat Bar.q̃ pure institutus interim habeat bona etiã coheredis,ꝛ sic interim habeat administrationẽ totius hereditatis.Et contra istud posset disputãdo sic fortiter arguere.nã q̃ vsufructus est institutus simpliciter vel in parte instituendo aliũ sub cõditione in parte videtur eueniente cõditione adimere illã partẽ a primo,ꝛ sic cõditio deficit vt sub Zĭa cõditione relinquere pure institutoꝛ.l.q̃ pure.in pzin.ff.qñ dies leg. ce.l.legata inutiliter.in pzin.ꝛ.l.legatũ pure.ff.de adi.le.l.aliqñ. ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ.l.pecuniã.ff.si cer.pe.ergo quo ad illã partẽ tam primus q̃ scõs habẽt cõditionẽ.ergo qua rõne scõs nõ hz illam partẽ hereditatis nec administrationẽ eius de iure ciuili,
2 eadem rõne videtur qõ nec primus habere debeat.ꝛ si diceretur
26 † q̃ predicta inra loquũtur in legatis in qbus datio,ꝛ adẽptio possunt tacite induci.secus in instõne.l.ex parte.vbi gl.assignat rationes diuersitatis.ff.de adi.leg.rñdetur q̃ hoc est verũ qñ est tacita dispositio que inducitur ex solis coniecturis.secus qñ interuenit expressa dispositio testatoris.scõ rñdetur q̃ qñ ademptio inducitur ex solẽni voluntate idẽ est in institutione qõ in legatis sm Bar.in.l.sicut.ff.de adi.lega.ꝛ in.l.re coniũcti.in.ĳ.oppo.j.tit.ĳ.ꝛ in.l.quod traditum.ff.de condi.ꝛ demon.Preterea illa responsio confunditur per text.o.l.pecuniam.iuncta.l.quicquid astringende.in pzin.ff.de ver.obli.

1 ¶ Ratio que sit q̃ quãdo legatur res heredi,ꝛ tertio tota accrescit tertio non sic quando legatarius succedit heredi.
Facilius sustinetur quod a principio fuit validum,ꝛ postea annullatur q̃ illud quod a principio fuit nullum.

2 Legatum factum tertio,ꝛ heredi accrescit tertio etiam si sunt coniuncti verbis tantum.

3 Jus accrescẽdi quando habeat locum,ꝛ nu.23.ꝛ.25.

4 Dispositio huius text.qñ habeat locum,ꝛ qñ non.ꝛ nu.10.ꝛ.12.

5 Legatum factum heredi a semetipso nihil valet.
Obligatio actiue ꝛ passiue non potest stare in eodem subiecto.

6 Clausula codicillaris qõ inducat repetitionem legati facti heredi a collegatarĳs.

7 Legatum factum heredi ꝛ tertio valet in personam heredis qñ ipse hereditatem repudiaret ꝛ repetitio legatorum esset facta a venientibus ab intestato.

8 Interstatio in dubio nõ fit vt legatũ omni mõ quo põt valeat.

9 Clausula apposita in testamento quod valeat omni modo quo valere potest quid operetur.

11 Coniunctio non requirit quod ambo extrema sint habilia.
Jus accrescendi causatur ex extremo inutili.

13 Qui non admittitur ad partẽ legati nõ facit partem legatario.

14 Legatum deficere ex parte rei legate quod sit maior defectus quam quod deficiat ex parte persone.

15 Heredes inuicem grauati onere legati an videãtur grauati pro oneribus hereditarĳs ad hoc vt legatum valeat.

16 Legatum quãdo consistit a principio quo ad ius plene exactionis licet extinguatur ex postfacto per confessionem tamen non extinguitur facultas retinendi.

17 Res si deuenit ad eum casum a quo incipere non potest re integra non vitiatur.

18 Heres non datur vinenti.

19 Filĳ legis predestinatione vocantur heredes.

20 Testator sicut predilexit vnum ex heredibus in institutione ita presumitur magis diligere in legato.

21 Filius exheredatus vel de ordine minorum aut alias incapax successionis paterne an computetur in numero filiorũ quantum ad diminuendum legitimam alĳs filĳs.

22 Exheredatus habetur pro mortuo.

24 Legitima commensuratur secundum successionem intestati.

26 Quarta que debetur patrono est quota bonorum.

27 Filĳ mercatorum si ex forma statuti teneantur ad patris debita mortuo patre licet non probetur q̃ sint heredes:tamen si eos exheredaret tunc non tenerentur.

28 Filius qui est de ordine fratrum minorum quod non impediat alium fratrem habere totum trientem pro sua legitima.
Modi sine filĳs ỹ qui moriꝰ cũ filio de ordine fratrũ minorum.

29 Filius rite exheredatus vel alias incapax successionis paterne an cõputet in numero filiorũ quo ad augendũ legitimam alĳs.

Si duobus. Legatũ factum heredi ꝛ alio tertio
1 in totũ accrescit tertio:nec heres facit ptẽ:q̃ in eiꝰ psona nõ cõsistit legatum a seipso sibimet factũ. h.j.Item heredes admittunt ad legatũ simplr eis factũ p heredi tarĳs portionibꝰ.h.ĳ.ꝛ si vnus ex collegatarĳs postea succedit heredi q̃ in parte sibi legata hz ius retẽtiõis facit partẽ collegatario.h.o.tertio ꝛ vltimo.ꝛ sic hz tria dicta q̃ patent ex summario.sm ibi,inde ỹ.tertiũ ibi plane si alter.Nõ diuersitatis † inter primũ ꝛ vltimũ casum sm Bar.ꝛ doc.est q̃ in primo casu legatum ab initio in persona heredis fuit nullum,ꝛ sic nõ habuit originẽ validã.vnde non facit partẽ etiã iure retentionis:sed in versi.si.habuit initiũ validũ etiã quo ad effectum agendi contra heredẽ.hz ergo succedẽdo heredi actio ꝛ obligatio cõfessione extinguntur.l.vnanimis.ff.de fideiuſ.tñ via retẽtionis facit partẽ le gatario.Tu ẽ firma q̃ facilius sustinek illud qõ a principio fuit validum ꝛ postea annullat q̃ illud qõ semp a principio fuit nullum.text.est in.l.posthumus.in pzin.iũcto ver.idem ꝛ circa.ff.de iniust.rup.Aliã ratione ad ver.si.assignãt Ray.Raph.cu.ꝛ.d. Alex.nã q̃ legatarius succedit heredi ista successio habet vim cuiusdã solutionis legati ꝛ tanto minorẽ hereditatem vt legatarius suscepisse.l.si debitori.ff.de fideiuſ.ideo non est amplius tractandum de iure accrescẽdi cũ censeak illa portio soluta.ꝛ sic censeak illã partẽ habuisse p regulã.l.j.in fi.ff.de iure accresc.que ratio cessat qñ legatum a principio fuit nullum.hinc dicit tex.in l.fundo.j.ad.l.fal.q̃ legatarius succedẽs heredi.videtur potius habere rem legatam iure legati q̃ iure successionis.istud princi
2 pium limitat.† Bart.hic ꝛ im.l.hmõi.§.si titio.j.eo.vt pcedat in coniunctis re ꝛ verbis.ꝛ sic in iure non decrescẽdi.secus si essent coniuncti verbis tñ.ꝛ sequũtur Ang.Pau.de Cast.ꝛ do.Alex. hic istam limitationẽ reprobãt ꝛ bene Jmo.ꝛ Raph.cu.bic.ꝛ in o.§.si titio.ꝛ Aret.hic.Primo per istum tex.indistincte loquentem.Scõ quia ratio in pzin.text.assignata indifferẽter limitat vtroq̃ casu.f.quia inutiliter sibi a seipso legatũ est.vnde ex quo portio deficit debet portio spectare ad legatariũ qui aliquo modo coniunctus est saltẽ verbis per regulam.o.l.re ỹiuncti.Non obstant.ll.allegate per Bar.quia scõm Jmo.nihil faciunt ꝛ ponunt casum penitus diuersum si bene inspiciãtur ꝛ aliter in specie non respondet:vnde Raph.cu.bic ꝛ in.o.§.si titio.magis in specie respondet ad iura Bar.ꝛ dicit q̃.§.fi.j.ea.l.nihil penitus facit:q̃ ibi nõ est ỹiunctio alterius partis nec realis nec verbalis

Universidad de Deusto
Biblioteca

similiter nihil facit. l. lucius. in prin. ff. ad Treb. l. non loquit qñ heredi, ⁊ alij erat cõiunctim relictum fideicõmissum. preterea vltra eũ l⁹ in. ff. l. cl. dicaf q qui legat fundũ tritio, vt eũ pro parte habeat, nõ vf legare nisi partẽ fundi, per hoc nihil põt inferri ad propositũ nostrum, qñ duobus eadem res in eadem oratione pro equis portionibus legatur, ⁊ in persona vnius non valet legatũ quin illa portio accrescat alteri. tñ ꝑm. d. Alex. pro ista limitatione Bar. videtur bene facere. d. l. lucius. in prin. ⁊ in. l. si. ff. lucius. j. ti. j. nam filie emancipate succedenti ab intestato, ⁊ matri fuit relictum fideicõmissum in codicillis ab ipsamet herede coniunctim re, sed disiunctim verbis, ⁊ tñ ibi totum fideicommissum non accrescit matri. qõ autem ibi fideicõmissum esset relictũ heredi pro parte nõ probat. d. Alex. sed põt colligi ex tex. ibi doñ dicit q codicilli pertinẽt ad vxorẽ, ⁊ filiã: sed cũ in codicillis contineretur: ergo fideicõmissus erat relictũ pro parte filie a seipsa filia. sed Are. dicit qõ illa lex trahit ꝑ capillos ad hoc. Nec obstat q codicilli pertinẽt ad vxorẽ, ⁊ filiã. nam reuera codicilli pertinebant ad vxorẽ propter dimidiũ hereditatis qõ ei filia ꝑstare tenebatur. Itẽ pertinebãt ad filiã: quia vxor in codicillis erat grata cõicare oſa bona cum filia. Tu etiã tene cõtra Bar. contra
3 quem vf fortiter facere: ⁊ qr si caducũ vel quasi caducũ q̃ habuit aliq̃ principiũ accrescit inter disiũctos re sed cõiũctos verbis. vt est tex. in. l. si duobus. ℌ. li. ℌ. c. quãto fortius in hoc tex. pro nõ scripta qõ non hz a principio aliquã validitatẽ vt. ℌ. xiij: debet accrescere cõiuncto verbis tñ. Item aduerte qõ Bar. in. ℌ. precedenti dum apponit de isto tex. ad illũ, videtur aliud voluisse q̃ hic velit. ibi enim nõ facit differentiã inter coniunctionẽ realẽ ⁊ verbalem vt hic, sed an legatum nullo modo valeat in personaꝫ legatarij tunc nullo modo facit partẽ nec impedit ius accrescen di. ita loquit tex. hic. aut valeat aliquo mõ ex equitate, ⁊ tũc facit partẽ, vt ibi. Et tñ cum. ℌ. precedẽs loquatur in coniunctis verbis tñ ꝑm Bar. ⁊ cõiter doc. ibi etiã si legatum nullo iure ⁊ nulla equitate deberetur seruo: posset tñ retineri ab herede sicut in casu isto. ⁊ tñ gl. Bar. ⁊ cõiter doc. ibi dicũt qõ ideo facit partẽ ibi collegatario verbis coniuncto: q aliquo mõ saltẽ pietate debe-
4 batur seruo. ¶ Scõo modo principaliter limitat Bar. principium istius tex. in. d. ℌ. si titio. vt procedat qñ testator legauit heredi ⁊ alij rem propriam ipsius testatoris, ⁊ in specie. si autem legasset rem propriam heredis vel alienã vel quãtitatem non procederet iste tex. Ratio: quia primo casu legatum factum heredi a seipso nihil valet: nec heres potest prætẽdere ius retinendi iure hereditario: cũ per legatũ separata sit res ista ab vniuersitate hereditatis, ⁊ dominiũ recta via transit in legatarium. l. actio. in fi. cũ si. ff. de fur. ⁊ sic nunq̃ factũ est heredis. ⁊ sic heres non põt vti retẽtione nec iure hereditario nec iure legati, sed in aliꝫ casibus dixi non tráſit in legatariũ sed solũ actione psonali agetur, ⁊ sic de manu petẽt heredis. ideoq; heres põt vti retentione, imo fortius etiã in primo casu qñ testator legauit rem suã ꝓpriã heredi ⁊ alij. istud in prin. ita demũ. pcedit qñ legatarius vẽdicat tũc haberet totũ. si autẽ ageret actione personali ex testõ: q etiã tũc petiſ de manibus heredis non. pcederet iste tex. q. adhuc heres posset vti retẽtione. ⁊ sic impedire ius accrescendi. Istis modis mirabiliter limitat, ⁊ restrinxit Bar. ℌ. si titio. istũ tex. ⁊ similes sequitur Ang. in consi. cccxiij. qõ incipit puctus testator solum titiũ heredẽ instituit. Istas limitatiões reprobat Raph. cu. bic, dicens q̃ sibi videtur truffe. nã ex quo legatũ eñ nullũ, est queré dũ de iure retinẽdi. vñ putat istũ tex. generaliter ꝑcedere in qua cũq; re oĩno siue agat psonali siue reali. ita etiã reprobãt Zmo. ⁊ Raph. in. d. ℌ. si titio. ꝑ generalitatẽ buius tex. t. q. fundamẽtum Bar. de iure retẽtionis, ꝑcederet qñ hz cãm vt. istiorem legato:
5 prout dicit Bar. met post Pe. ⁊ statim. j. dicẽs. ¶ Alo. primo ex isto tex. q. legatũ factũ heredi a semetipso nihil valet vt hic, ⁊. l. legatũ. ℌ. j. ℌ. o. ⁊ ideo totum accrescit legatario. Ratio quare nõ valeat est propter repugnãtiã, ⁊ cõditionẽ: q. quis nõ potest esse debitor sui ipsius. nã obligatio actiue, ⁊ passiue, nõ põt stare i eodem subiecto, ⁊ sic in eadẽ persona. d. l. vãnius. in prin. ff. frater a fratre. in prin. ff. de condi. inde. sed inuenio q̃ istũ tex. mirabiliter, ⁊ singulariter limitat Ang. de quo scribẽtes nõ faciũt mẽtionem in. d. ℌ. si. cccxiij. qõ incipit puctus testator solũ ⁊c. in vlt. col.
6 ¶ Primo nisi in testamẽto esset adiecta clausula codicillaris[a] cũ adiectiõe illoꝝ verborũ q̃ disposita in testõ valeãt oi mõ quo valere possunt, tũc talia verba inducerẽt repetitionem legati nõ a venientibus ab intestato: sed a collegatario heredis: qua videtur rogatus restituere dimidiã legati heredi cui dimidia inutili ter erat legata a semet ipsi ꝑ. subdit tñ Ang. q̃ istud nõ memi-
7 nit esse tactũ ab aliquo, iõ diu posset sub indice litigari. ¶ Secũdo notãter limitat Ang. qñ repetitio legatorũ esset facta a venientibus ab intestato, tũc posset heres repudiare hereditatem, ⁊ tunc legatũ factũ heredi, ⁊ aliꝫ valeret in ꝑsona vtriusq;. Nõ. dili gẽter istas duas limitatiões ad hũc tex. Et prima habes bñ col

a ¶ Clausula codicillaris. 6 Adde qd ope a rẽ ista clausula codicillaris. vid ꝑ Ulalẽ de cãpania in tracta- 7 tu clausularũ in verbo clausula codicillaris.

8 ligere q̃ in dubio nõ sit interpretatio vt legatũ oi mõ quo põt valeat q: si fieret semper valeret legatũ relictũ heredi, ⁊ tertio: q intelligeretur ille tertius grauatus fideicõmisso qõ bñ no. ad re gulã. l. quoties. ff. de ver. ob. ⁊. l. quoties. ℌ. de reb. dub. cũ si. nã qñ in dubio dz fieri interpretatio vt actus valeat, vt in dictis. ll. sed
9 nõ vt valeat oi mõ quo põt ꝑm Ang. ꝓ to cõfirmatiõe buius limitationis põt addi illud qõ alibi dz de ista clausula apposita in testõ q̃ valeat oi modo quo valere põt. nã si aliqd sit relictum simplr, ⁊ q̃ de necessitate deberet relinqui tit. institutionis ꝓpter dictã clausulã sustineꝫ. ita signanter dicit Bal. in. l. quoties. in vlt. col. C. de ber. inſt. cũ suis cõcor. Et ſcõa limitatione Ang.
10 no. q̃ qñ legata essent repetita a venientibus ab intestato nõ ꝓcederet iste tex. in ꝑn. eo q̃ ille q aliquo mõ ꝑsperat in futurũ posse admitti ad legatũ facit partẽ. l. si duobus. in prin. cum gl. ibi, ⁊ doc. ℌ. c. ſ3 si iste heres ſperaſ i futurũ posse admitti ad partẽ legati. ſ. si repudiauit hr̃ditatem: ergo interim facit partẽ. facit bñ tex. in. l. qui filiabus. ℌ. li. cũ. l. ſe. ℌ. c. ¶ Scõo principaliter not. ex isto tex. ꝑm Bal. q̃ coniunctio non requirit q̃ ambo extrema sint habilia, imo extremo inutili causaf in accrescẽdi. teg. est hic ⁊ tex. in. l. vnica. ℌ. j. ⁊ in. ℌ. ij. C. de ca. tol. ⁊. l. si duobus. in princ. cũ
12 gl. ℌ. c. ¶ Adde tertio põdera tex. ibi quorũ alter heres institutus. nã cũ indefinite loquaf ꝓsupponit istũ heredẽ fuisse insolidũ institutũ, ⁊ verũ est. nã si haberet coheredẽ valeret tunc legatũ. l. legatũ. ℌ. j. ℌ. c. ⁊. l. titia. ℌ. lucius. ⁊. l. miles. ℌ. ꝑ. parte. j. tit. j. ⁊. l. qui filiab⁹. ℌ. li. cũ. l. ſe. ℌ. c. ⁊ rõ est in ꝓptu: q: tũc nõ legareť a seipso ille
13 sibimet ℌ. ab ei⁹ coherede. ¶ Quarto no. ex tex. ibi, iõq. q ille qui nõ admittiť ad ptẽ legati: q: quo ad eũ legatũ non vꝫ. nec facit partẽ collegatario nec ipedit collegatarũ habere totũ legatum. ¶ Iñ Quo vf facere fortiter tex. in. l. bmõi. ℌ. si titio. j. eo. ℌ. rñdet Bar. post Pe. de bellaper. qõ ℓ3 ibi nõ valeat, legatũ iure agẽdi, tñ valet iure retinẽdi, q̃ ius est antiquius ipso legato. nã ibi erat dñs rei añ legatũ. vñ nimirũ si ibi impedit ius accrescẽdi, sed in isto tex. ius retinẽdi qõ vellet habere heres nõ est antiquius legato: ideo nõ impedit ius accrescẽdi. ista solutionem re probat Raph. cu. in. d. ℌ. si titio. titius q est dñs rei legate nõ est ipse grauatus sed heres ideo nõ ℓ3 ius retinẽdi. ¶ Tu etiã impugna istã solutionẽ: quia Bar. met in. d. ℌ. si titio. non cõſtituit differẽtiã an ius retẽtionis sit vetustius legato vel nõ. ⁊ hoc etiã põderat. d. Alex. in alio ꝓposito subijciẽs nõ subesse cõcludentẽ rõnẽ diuersitatis. alio mõ rñdet Raph. Cu. in. d. ℌ. si titio. q̃ ibi nõ habet locũ ius accrescẽdi: q: vꝫ repugnare mẽti testatoris q
14 tis est dubitatio. ⁊ rñdet q̃ ⁊ maior est defectus qñ deficit legatũ ea rõne rei legate q̃ q̃ deficit ex ꝑte ꝑsone. ideo minus subuenia tur legatario. istud ꝑz in regula catoniana q̃ nõ ꝑmittit legatũ ꝛfirmari qñ defectus est ex ꝑte rei. sec⁹ si ex ꝑsona. l. j. ⁊ ibi not. ff. de reg. cat. Itẽ vno casu magis subuenit vt valeat legatũ i totũ q̃ in alio vꝫ ꝑ parte. Itẽ minus valet legatũ qñ a seipso sibi legatur quo casu semper est inutile, vt hic q̃ qñ aliqui res sua legatur quo casu põt valere si vno testatore alienauit eam. ℌ. sed ⁊ firem. ⁊ ibi glo. insti. eo. Subdit tñ q̃ ista materia est spinosa: ideo citius transeundũ est in ea. sed istã differentiã an legatus sit inuti le rõne legatarij vel rei legate reprobat Bar. in. ℌ. precedenti. circa ꝑn. q̃ ista doctrina põit diuersitatẽ casuũ, ⁊ nõ rõnũ. ¶ Quinto no. in ver. inde dz ꝑm vnũ intellectũ q̃ heredes inuicẽ granari onere legati, videnẽ gratiati ꝑ onerib⁹ hr̃ditariꝫ ad hoc vt legatum valeat, ⁊ hoc qñ partes † hr̃ditarie sunt dispares, vt hic.
15 † secus si equales, tũc legatũ esset inutile cũ quilibet tñ dare teneatur quãtũ recipere. ⁊ sic q: ex neutro capite legatũ afferet cõmodũ: ideo est nullũ, vt ꝓbat in. l. ab oibus. ℌ. si titio. in versi. denicq; j. ⁊. in. l. cũ pater. ℌ. pater q filio. j. ti. j. nisi vn⁹ ex ipsis repudiaret partẽ hereditatis, tũc pro illa parte ℌsequeret legatũ. l. fi. ℌ. quatuor. iũcta gl. j. j. ti. j. facit qõ dixi. ℌ. in primo notabili. ⁊ an
16 iste intellectus sit verus ad istũ ver. dicam. j. in gl. ¶ Sexto no. in ver. plane q̃ legatũ consistit a principio quo ad ius plene exactionis, ℓ3 illud extinguaf ex postfacto per cõfessionẽ: q: legatarius succedat heredi. tñ nõ extinguiť facultas retinendi quẽ ipedit ne illa portio accrescat legatario. facit i simili tex. i. l. debitor.
17 in prin. ff. ad treb. quẽ allegat Are. hic. ¶ Septimo no. ex eodẽ ver. q: res deueniẽs ad casum a quo incipere nõ potest, tñ non vi tiatur. qõ videtur contra regulam. l. pluribus. ℌ. ⁊ ſi placeat. ff. de verb. obli. ⁊. l. ſi. ff. re. amo. Responsio patet ex his que dixi. ℌ. in tex. vel potes dicere q̃ qñ res deuenit ad casum a quo incipere nõ potest. verum est re integra: sed hic non erat res integra: q: iam erat mortuus testator, ⁊ adita hereditas per heredem ⁊ post ea beres legatarium instituerat heredem. ¶ Slo. prima ibi, sed contra

contra. ff. de vsufr. accresc. l. si quis a titio. varie dãtur solutiones ad istũ tex. glo. ſ. ibi rñdet q̃ oũ ibi ille tex. dicit titio, ⁊ heredibus suis, intelligitur de heredibus titij legatarij non autem testatoris. ⁊ isto mõ ille tex. nihil obstat. ⁊ dicit Sali. hic. q̃ ista est cõis solutio, ⁊ tenẽda. Tu dic q̃ ista solutio non videť bona ibi intelligatur de heredibus suis. ſ. titij legatarij: q̃ sic intelligeret de he
18 redibus viuẽtis ⁊ sed viuẽtis nõ est dare heredes. l. j. ff. de heredi. vel actio. vendi. ⁊. l. qui superstitis. ff. de acqui. her. necessario ergo vf ille tex. debeat intelligi de heredibus suis. ſ. testatoris. Preterea si tex. ille intelligeret de heredibus titij legatarij cum appellatio heredũ signiſicet mortẽ titij, vt ꝓdixi impossibile est illud quod ibi dicit tex. q̃ illi heredes cõcurrerẽt ad hereditatẽ simul cũ titio qui iam est mortuus. l. colono. ℌ. si iam mortuo. ff. de here. insti. nisi sustinẽdo istã fol. intelligas ibi tex. in verbo he
19 redibus. i. filijs titij ⁊ qui legis predestinatione vocant heredes. c. i. ℌ. ⁊ si cliẽtulus. de alie. feu. vel teneas aliã fol. gl. in. d. l. si quis actio. vel aliã quã ponit Bar. in. l. bmõi. ℌ. si titio. j. c. vel aliã sub tilẽ solu. Bal. in. l. vnica. ℌ. vbi autẽ in. j. col. C. de cad. tol. ¶ Capio gl. magnã in verbo heredes, quã diuide in. v. partes. In prima timore contrarij qõ postea formaſ. in. iij. parte. ſ. q̃ tale legatum fundi non debeat valere: q: factũ heredibus a seipsis gl. primum ponit intellectũ ad tex. In ſcõa ponit ꝑm intellectum. In tertia formaſ ipsum In iũm ꝓpter q̃ facte sunt iste lecture. In quarta opponit ℑ tex. ⁊ se remit. In quinta idem facit. ſcõa ibi, vel si habeas vnciarũ heredẽ. tertia ibi, ⁊ ꝑm neutrã positionem. quarta ibi, item cõtra. ſ. el. ſeruus. quinta ibi, ⁊ facit. ſ. de sta. lib. ¶ Adde q̃ vtrãq; lectura gl. sequiť Bar. ⁊ dum gl. in primo intellectu assignat rõnẽ: q: ꝓ eisdẽ partibus senserũt onus de cẽtum. Adde q̃ alia põt reddi rõ: q: cũ ipsis heredibus sit relictũ sub nõe appellatiuo: ergo intelligiť ꝓ portionib⁹ hr̃ditariꝫ. l. quoties. ⁊. l. nõnunq̃. ff. ad treb. ⁊. l. ita tñ ℌ. j. ff. de statuli. allega-
20 ta. in fi. gl. ¶ Ellia etiã põt reddi rõ: q: sicut testator vnũ ex heredibus longe plus dilexit altero in institutione, ita presumitur magis dilegisse in legato ꝓout in simili dz in. l. j. C. de imp. Sed iste due lecture gl. nõ videnť bene venire illatiue ꝓout vult tex. ibi inde dz. Item ſcõa lectura gl. nullatenus est tenenda cũ sit de directo ℑ istum tex. nam ꝑm istã lecturã institutus in vna vncia deberet habere a coherede. gi. partes fundi legati. ⁊ institutus in gi. vncijs solũ deberet habere. gij. partẽ fundi, ⁊ tñ tex. decidit to tũ ecõtra. vñ aliã intellectũ posuit Pau. de ca. hic post Petr. de bellaper. quẽ putat esse verissimũ, ꝑm quẽ ver. venit illatiue, put debet. ⁊ tex. intelligiť, put iacet sine vlla diuinatione q̃ istis duo bus heredibus fuit legatus fundus simplr tale legatũ nõ valet: q: est factũ heredibus a seipsis eisdemmet ꝓout, ⁊ in principio tex. dz nec vnus censeť grauatus de dãda alteri suã partẽ prout vult ſcõs intellectus gl. sed cuilibet vf legatũ a seipso, ⁊ sic inuti liter. bñ verũ est q̃ institutus in. gi. vncijs habebit. gi. partes fun di nõ iure legati: q: nõ vꝫ: sed iure hereditario, ⁊ sikr institut⁹ in vna vncia habebit vnã vnciã fundi iure hereditario. istũ enndẽ intellectũ ponit etiã Raph. cu. hic, ad fi. dicẽs q̃ nullus ꝓter eũ tangit ℓ3 huic sensui obstet ꝑm eũ: q: nõ dz in dubio sumi sensus
21 q̃ vitiat ſ3 istũ intellectũ reprobãt. d. Alex. ⁊ Are. tali rõne. nã ſicuti qñ legaf vm ex pluribus hr̃dibus vf legatũ ab aliꝫs coheredibus, ⁊ nõ a semetipso vt legatũ valeat. l. q̃ filiab⁹. ℌ. li. cũ. l. seq. ſ. e. ita qñ legaf simplr oĩb⁹ heredibus in diuersis partib⁹ institutis dz intelligi ab vno alteri legatũ, ⁊ sic legatũ valeat. nec ſi aliter dicerem⁹ posset reddi bona rõ diuersitatis ꝑtij cũ debeat capi presumptio validatiua legati. l. si quis filio. in prin. cũ gl. ſ. eo. Tu cõtra istũ intellectũ allega text. no. in fortiorib⁹ terminis in. l. titia cũ testõ. ℌ. j. ti. j. vbi testator institutis filio, ⁊ filia dixit expresse q̃ volebat q̃ filia caperet a scipsa tales partes ⁊ sibi ꝑm liter caperet a seipso tales alias partes. tñ ibi fit interpretatio vt legatum vtriusq; valeat, ⁊ intelligatur q̃ capiat de parte coheredis ⁊ a coherede. ergo fortius in casu isto in legato simplr facto here dibus dz valere, ⁊ intelligi legare ab vno alteri, ⁊ nõ a seipso sibi ipsi alij, ⁊ quartũ intellectũ ponit Are. q nõ põt ꝓcedere ꝑm lite rã tex. quo cõiter habeť, vt etiã ipse fatef. nã ꝑm eũ text. dũ dicit vnciaru. deberet dici vncia q̃ nihil est. Tene primũ ſtellectũ gl. q minus periculosus est. ⁊ eũ etiã tenet Bal. q dicit q̃ magis cõ sonat litere. ⁊ etiã Sali. q dicit, ꝓbari in. l. quoties. ff. ad treb. ⁊ illatio venit, vt declarat gl. hic in verbo dz. ¶ Extra gl. Bar. post Sy. indncit materiã huius. ℌ. ad vtile questionẽ de quinq; filijs quorũ vnus est exheredatus quãta sit legitima aliorũ quatuor.
a Tu aũt diuide istã materiã in duos articulos principales. Primus est nũqd filius[a] rite, ⁊ recte exheredatus vel filius q esset ex dimis fratrũ minorũ vel aliter incapax successionis paterne cõputetur in numero filiorũ quantũ ad diminuendũ legitimã aliꝫs filijs. Secõs articulus erit nũqd cõputeť quo ad augẽdã legitimã
22 aliꝫs fratribus. ¶ Circa ꝓmũ articulũ subijcio qõnẽ in terminis. Pater habens duos vel tres filios vnũ iuste exheredauit alium vel alios instituit in re particulari, ⁊ extraneũ reliquit he redẽ vniuersalẽ. filius institutus in re certa petit ab illo hr̃de extraneo supplemẽtũ legitime, iuxta. l. olimodo. C. de inof. te. quãta erit legitima sua. ⁊ cũ sint tñ duo vel tres filij legitima est tricẽs ⁊ sic quatuor partes totius hereditatis, vt in aut. de trie. ⁊ semiſ. in prin. col. iij. ⁊ aut. nouissima. vbi gl. ⁊ doc. C. de inof. test. Iunq̃ ergo iste filius institut⁹ in re certa habebit totũ trientẽ p legitima ita q̃ portio exheredati sibi accrescat, an vero solũ habebit dimidiã illius trientis ita q̃ alius filꝫ quãtũcũq; exheredatus q succedere nõ põt impediat tñ ne frater habeat totũ trientem, vel ponce q testator vnũ filiũ exheredauit aliũ instituit hr̃dẽ vniuersalẽ ⁊ grauauit de restituendo hereditatẽ extraneo. filius vult detrahere legitimã suã i quo nõ potuit grauari fideicõmisso iuxta. l. qm̃ in prioribus. ⁊. l. ex tribus. C. de inof. test. Pictus est quãta erit legitima sua: ⁊ dubiũ vf consistere pro magna parte in hoc, an in legitima habeat locũ ius accrescendi, vt vno filio per exheredationem a legitima exclusso, alius filius succedat in aliã partem legitime vt sibi accrescat. in ista no. questione. iste tex. vf facere q̃ filius institutus ꝑ sua legitima debeat habere totũ trientẽ: ergo nõ facit partẽ vt hoc tex. In ſcõ facit q: qui non admittit ad partẽ facit tñ partẽ vt. l. si titio. j. ti. j. ℌ. ſ. precedenti. ⁊. l. huius modi. ℌ. si titio. vbi late ꝓ Bart. j. c. ⁊. l. liberis. ℌ. si duo. ff. de libe. cau. ⁊ pro ista parte vf esse tex. formalis in. l. Papinianus. ℌ. qñ autem quarta. ff. de inof. testa. vbi querit tex. an exheredatus faciat partẽ. ⁊ rñdet q̃ vtiq; facit: tñ loquitur qñ ille exheredatus admitti sperabaſ: q: iniuste exhereratus. ⁊ qõ nf̃a est qñ filius est recte ⁊ rite exheredatus. Dy determinant pro prima parte qõ fi- a lius pro sua legitima debeat habere integrũ trientẽ: ⁊ exheredatus nõ faciat ei partẽ, per tex. in. ℌ. qõ si legitimozũ. in aut. de natu. libe. col. iiij. qui titulus in paucis libris reperitur sed eius effectus potẽtie in. ℌ. si qs ante filios legitimos. in aut. qui mo. na-
22 ſſi. sui. col. vſ. ¶ Scõo q̃ filius exhr̃datus[b] habeť ꝑ mortuo. l. j. b ℌ. si pr̃ emãcipatus. in ſi. ff. de ꝑiug. cũ emã. li. ⁊. l. j. ℌ. pe. ⁊. l. si post mortẽ. ℌ. liberi. vbi tex. no. ꝑ ista parte. ff. de cõtrat. ab. ⁊. l. si necẽ. ℌ. si deportatus. j. de bo. lib. ⁊. l. gallus. ℌ. ⁊ quid si tantũ. ℌ. de lib. ⁊ posth. Tertio allegat tex in. ℌ. sed nostra. inſt. de succeſſ. liber. vbi tex. equiparat vel qõ libertus nullos habeat filios, vel ꝑ habeat sed exheredatos. Sed idẽ tex. in. ℌ. ingratitudinẽ. in ꝑbo, ei⁹ po- b
23 tio ad reliquos fratres veniat. in aut. de nupt. col. iiij. ¶ Quarto facit q: sicut in querela hz locũ ius accrescẽdi. l. si proponas. ℌ. ſi. ⁊. l. q repudiatis. in ꝑn. ff. de inof. test. ergo eodẽ mõ in iure petẽdi supplementũ legitime q̃ est subrogatum loco querele. l. omnimodo. C. de inoffi test. cũ ista opi. Dy. trãseunt Bui. de cu. Bal. ⁊ Sali. in aut. nouissima. C. de inoffic. test. Bal. in repe. l. pater filium. ff. de inoffi. test. Ja. de bel. in aut. de trie. ⁊ semiſ. in princi. in ti ij. q. Imo. ⁊. d. Alex. ⁊ latius Are. hic. Ang. in. l. ꝑ apinian⁹. ℌ. qñ autẽ quarta. ⁊ melius. in. ℌ. vñ si qs. ℌ. de inoffi. test. Ludo. ro. in. l. vnica. in vlti. q. C. qñ non pe. par. ⁊ ista est cõis ⁊ vera opi. vñ Ang. in. d. ℌ. vñ si qs. generaliter cõcludit q̃ filij iuste exheredati itẽ deportati ⁊ bãniti q ex forma ſtatutorum sunt insuccessibiles vel q sunt de ordine fratrũ minorũ vel heretici non diminuunt aliqd de legitima aliorũ filiorũ qui habeãt integrũ trientẽ cũ isti
24 oĩes habeanť ac si essent mortui. † Cõfirmat bona rõne: q: legitima cõmẽsuratur ꝑm successionẽ intestati, cũ sit tertia eius quam esset habiturus ab intestato. d. ℌ. qñ autẽ quarta. ⁊. l. cũ querif. ⁊ l. parentibus. C. de inof. test. sed in oĩbus predictis exẽplis solum filij successibiles ab intestato succederent ⁊ non illi alij. igitur. ⁊c. ¶ Pro ista parte facit etiã ꝑm Zmo. hic q: esset magna iniquitas q̃ portio filij exheredati vadat potius ad extraneũ instituꝫ tum q̃ ad fratres. dicit etiã Lud. ro. in. d. l. vnica. in vlti. q. q̃ vnus filius est iuste exheredatus, alij filij bñt integrũ trientẽ ꝑ legitima, nõ ꝑ ius accrescẽdi, sed per remotionẽ obstaculi: q: exheredatio remouet eũ ab oi parte legitime, ergo non facit partem aliꝫs, vt dicit tex. no. in. d. l. si post mortẽ. ℌ. liberi. ¶ Contrariam opi. tenuit Bar. in. d. repe. l. pater filiũ. in pe. col. in. ij. qõ. ſ. in primo exẽplo qõ. ℌ. posui: qñ vnus vel duo filij essent instituti in re certa ⁊ extrane⁹ institut⁹ esset heres vniuersalis. tenet tũc Bart. q̃ portio dicti filij exheredati non accrescat eis, eo q̃ inter coniunctos cõiunctione legali vt sunt filij in legitima: non est locus iuri accrescendi, qñ nõ agitur de hereditate vel vsufructu. l. ꝓculo. j. ti. j. In hereditate enim secus esset: ne testator habeat ꝓ parte heredẽ, ⁊ pro parte non. l. seruus cõmunis ab extero. ⁊ ibi gl. ff. de acqui. her. sed legitima non est quota hereditatis, sed est quota bonorũ, cũ intelligaf deducto ere alieno. d. l. papinianus.
25 ℌ. iiij. sed istud fundamentum Bar. nõ est bonum: q: imo ſin legitima est locus iuri accrescẽdi, vt est tex. in. l. siue patronis. ℌ. ex duob⁹. ff. de iur. pat. vbi in quarta que debeť patronis est locus iuri accrescendi: ⁊ tamen patroni sunt coniuncti coniunctione legali: ergo fortius in legitima filiorum: vbi adest ⁊ coniunctio

b Filius exheredat⁹. Add de Bal. in. l. liberti. j. j. co. C. ℌ ope. lib. bal. l. j. C. si quis in frau. patr. Bal. in auth. hoc amplius. in pe. col. C. de fideic. Ange. i aut. de here. et falc. in. ℌ. exheredatos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

legalis,ꝛ coniunctio sanguinis,que ratio cessat in legatis.in.d.l.
26 proculo.¶Itē quia etiam quarta que debetur patrono est simili
ter quota bonorū,ꝛ nō hereditatis patet:quia patronus pro sua
quota nō tenetur ad legata.l.si patronus.in pcin.ff.de do.ſ.inter.
aūté.insti.de succeſſ.lib.ꝛ tū si esset quota hereditatis teneret pro
quota ad legata.l.i.per totū.ꝛ l.marcellus.in pcin.ff.ad treb.ꝛ q
in legitima filiorū habeat locū ius accrescēdi tenēt Bal.ꝛ Sali.
in.d.aut.nouiſſima.ꝛ in.l.vnica.in.vj.q.C.qñ non pe.par.cū aliis
cōcor.de quibus hic per.d.Alex.Eandē opi.Bar.ꝫ cōem tenet
Pau.de ca.hic:q filij nō debēt esse meliorīs cōditionis propter
eherēdationē alterius,ne culpa illius sit aliis lucrosa,sed eius
portio ꝺꝫ cedere cōmodo heredis vniuerſalis vel fideicōmiſſarij
quorū cōmodo videt pater filiū eherēdasse,per glo.in ſimili in
aut.hoc amplius.ꝛ in corpore vñ ſumit.C.de fidei.ſed illa gl. nō
loquit in eherēdato excluſo imo in inſtituto q propter negligē
tiam non implēdi primā ſucceſſione:pterea pater eherēdauit
filiū ꝓpter eius demerita,ꝛ eius iniuriā ergā patrē,ꝛ nō ꝛtēpla
tione heredis vel fideicommiſſarij.Adde etiā q ꝫ cōem opi.in
ſcō ex̄plo qō.ſ.poſui qñ filij ſunt vniuerſaliter inſtituti,ꝛ gra
uati reſtituere hereditatē extraneo q in eis accreſcat portio ex
heredati.d.Alex.mouet difficultatem cui non rñdet.nam q eis
accreſcat portio eherēdati vī q nullius ſit effectus cū in reſti
tutione fideicōmiſſi veniat illud totū qō acquirit iure accreſcen
di.l.ſi totā.cū ibi.no.ff.de acqui.her.no.Bar.ꝛ doct.in.l.marcel
lus.ſ.qdā liberis.ff.ad treb.ſed facile pōt eēitare,q illa regula
nō procedat in iure accreſcēdi cauſato propter cōiunctionē ſan
guinis,ꝛ cōiunctionē legalē,vt in ꝓpoſito.Breuiter teneas com
munem ſniam ꝫ Bar.ꝛ Pau.de La.ꝛ pro ea facit illud qō tenet
27 Bal.in.l.dotis.ad ſi.C.de iure do.vbi tenuit no.tq ſtante ſtatu
a to[a] q filij mercatorum teneantur ad debita patrū mortuis pa
tribus,ꝫ nō ꝓbetur q ſint heredes,imo conſtet qō repudiaue
rint hereditatē,tū ſi pater qui eſt mercator eherēdaret filios in
teſtamento,nō tenerent vigore dicti ſtatuti:eo q eherēdati ha
benſ ꝓ mortuis vt ibi per eū.¶Scō facit illud qō dicit Bal.
in.l.vnica.ſ.in primo.in.iij.col.C.de cad.tol.q ad obtinēdū inte
gram tertiā nō refert an qs nō habeat fratrē aliquē,vel habeat
28 talē qui a ſucceſſione repellat.¶Tertio q filius qui eſt de or
dine fratrū minorū non impediat aliū fratrē habere totū triētē
pro ſua legitima.facit q ipſe nullo mō eſt capax ſucceſſiōis.cle.
exiui.de ver.ſig.ꝛ ideo nō ꝛpedit ad totū aliū admitti ſm Bar.in
l.j.ſ.pe.ff.de cōtratab.Bal.in.l.maximi vitiū.in.v.col.C.de lib.
pręte.ꝛ in aut.ingreſſi.ad ſi.C.de ſac.ſan.ecc.Confirmatur q mo
riens cū filio qui eſt de ordine fratrum minorū ꝺꝫ mori ſine filijs,
ꝛ nō facit partē aliis.ita no.Bar.in.l.ſi.per illū tex.C.qñ ꝛ quib.
quarta pars nō debe.lib.ꝛ.Bart.in.l.filiusfamilias.ſ.cum quis.
29 ad ſi.j.cod.¶Scōs principalis articulus eſt nunquid filius iuſte
eherēdatus vel alr incapax ſucceſſionis cōputet in numero fi
liorum quo ad augēdū legitimā aliis filijs,pone pater ħz.v.vel
vj.filios vnū vel duos iuſte eherēdat:nunqd legitima aliorum
quatuor filiorū erit ſemis,ꝛ ſic dimidia totius hereditatis ꝓnt
eſt qñ ſunt quinq filij:an ſolū triens ꝓnt eſt qñ ſunt tū quatuor
vel pauciores.iſta queſtio videt magis dubitabilis q ꝓcedēs:
q in precedēti nihil cōſequuntur filij ꝓpter ꝓſonā illius eghe
redati cū eo nō exiſtēte in rerū natura erāt oīno habituri triētē.
hic autē ꝓpter filiū eherēdati cōſequunt illud plus q ſi eſſent
tū quatuor,iuxta.d.aut.nouiſſima.Jn iſta queſtione cū eherē
dati habeant ꝓ mortuis,vt dictū eſt in precedēti articulo.Cō
cluditur qō legitima aliorū filiorū erit tm triens,ꝛ non plus.ita
tenent Gui.de Cu.Bal.ꝛ Sali.in.d.aut.nouiſſima.Bald.An.
Pau.de ca.ꝛ.d.Alex.hic.Bal.in.l.vnica.in.vj.q.ꝛ ibi Aud.ro.
C.qñ nō pe.par.Bal.in rep.d.l.pater filiū.ꝛ.l.vnica.ſ.in primo.
in.iij.col.C.de cad.tol.Ang.in.d.l.papinia.ſ.vñ ſi qs.ꝛ in conſi.
cxj.q inci.ſtatuto cauctur.¶Cōtrariū tenet Bar.in rep.d.l.pa
ter filiū.in vltima col.ſcilicet quod legitima iſtorū quatuor filio
rum erit ſemis:quia cōputatur perſona eherēdati cuius portio
accreſcerit alijs.l.qui repudiantis.ꝛ.l.ſi proponas.ſ.ſi.ff.de inof
fic.teſta.ergo quantum ad hoc nō habeſ pro mortuo.idē tenent
Jmo.ꝛ are.hic.nā ſm Jmo.licet eherēdatus habeaſ pro mor
tuo quo ad ſe,nō tū ſimplr,ꝛ abſolute,cum tractetur de portione
ſua cui accreſcere debeat qō non fieret ſi oīno non eſſet in rerum
natura.Breuiter tene primam opinionem ꝫ Bar.que eſt magis
cōis per optimā rationem.nā cauſa augmenti legitime quando
ſunt plures filij ꝙ quatuor,vt ſit ſemis ꝛ ſic dimidia hereditatis
eſt:quia propter concurſum plurium filiorū alij ſinguli filij red
derentur pauperes qui vinente patre extiterunt idonei.verba
ſunt formalia tex.in.ſ.j.in aut.de trien.ꝛ ſemiſ.ꝛ ibi declarat gl.
in verbo octumciū.col.iij.ſed in caſu noſtro ceſſat iſte concurſus
plurī.i qui talē depauperationē inducat:q eherēdatus effica
citer non cōcurrit cum aliis quatuor:ergo per locum a cauſa de
ficiente.l.adigere.ſ.ſuis.j.de inrepa.debet ceſſare augmentum
legitime vſq; ad ſemiſſem.ita per iſtam rationem tenuit Ant.de
But.in conſi.eccig.quod incipit in queſtione iſta varia ſunt ſcri
pta.in.j.col.

1 ¶Jus vſufructus eſt valde debile,ꝛ de facili extinguit, nec
tranſmittitur ad heredes.

2 Onera,ꝛ magne impenſe ſpectant ad proprietarium,ꝛ non ad
vſufructuarium.

3 Donatio oīm bonorū preſentiū,ꝛ futurorū an valeat remiſſiue.

4 Alternatiua que cadit inter totum,ꝛ partem que conſiſtit in ſpe
cie ſtat propie,ꝛ tribuit electionem legatario.ſecus quando po
nitur in quantitatibus inter plus,ꝛ minus:quia minus cēſetur
preciſe in obligatione.

Affectio non cadit in quantitatibus,etiam ſi quantitas conſi
ſtat in ſpecie.

5 Uſufructus eſt ſpecies appoſita toto,ꝛ eſt ſeruitus.

6 Legatum alternatiuum qualiter dicatur duo legata.

7 Verbum habeto eſt verbum exęcutiuum,ꝛ ad legatarium rela
tum importat electionem.

8 Aduerſatiua cum copula quādo importet identitatem in iure.

9 Modus adiectus legato reſtringit legatum.

10 Paria ſunt a principio legare partem vel totum,cum modifica
tione habendi partem.

Paria ſunt vel limitata diſponere vel diſpoſitum limitare.

11 Homen partis quando intelligitur de dimidia.

12 Pars fundi ꝙ veniat fundi appellatione ꝛ fundus appelletur.
Totum ꝙ etiam veniat appellatione partis.

Rei appellatione quod venit pars.

13 Electio in contractibus eſt creditoris:quando verba exęcutiua
ad eum referuntur.

Electio eſt debitoris quando verba ſunt ambigua.

Si ita titio. Jn legato alternatiuo ſi verba exęcu
tiua referunt ad legatariū:eius eſt ele
ctio,ꝛ pars fundi ꝺꝫ fundus ſi de mente legantis appareat.h.d.
vſq; ad ſi.l.Ante omnia pro intellectu tex.eſt inueſtigandū quid
proſit electio de qua in hoc tex.qō poſſit eligere vel habere fun
dum vel habere ſolū vſumfructū fundi:q nemo erit ita ſtultus
qui non eligat fundum:quia eligendo fundū habebit proprieta
1 tem ꝛ vſumfructum cauſalem.l.ſi alij.ff.de vſufru.leg.¶ſed ſi eli
geret ſolum vſumfructum eligeret ius valde debile ꝛ quod faci
le extinguitur vt dicunt glo.Bar.ꝛ doc.in.l.j.ſ.vſufructuarius.
ff.de ope.no.nun.ꝛ illud ius vſufructus vltra qō de facili extin
guatur non tranſmittitur ad heredes.ſ.finitur.inſti.de vſufr.ꝛ
l.corruptionem.C.de vſufr.ius autē ꝓprietatis eſt perpetuum
ꝛ forte ꝛ tranſitorium ad quoſcunq; heredes.Paul.de ca.hic in
diſcurſu dicit q vtilitas poſſet eſſe eligere ſolū vſumfructū ꝓ
pter onera publica:ꝛ plus nō dicit.vult forte dicere,q maiores
tallie ſeu collecte impōnuntur dominis ratione ꝓprietatis quā
ſolis vſufructuarijs.Are.hic etiā in diſcurſu addit aliā vtilita
tem q pōt intereſſe legatarij potius eligere ſolū vſumfructū q
2 ꝓprietatē ꝓpter¶onera ꝛ magnas expenſas que debet ſolui a
proprietario ꝛ nō ſpectāt ad vſufructuarium:per ea que habeñ
tur in.l.quero.ff.de vſuf.leg.ꝛ in.l.ſi pendentes.ſ.ſi quid cloaca
rij.ff.de vſufr.ꝙ Bar.in.l.cotē ferro.ſ.q maximos.ff.de pub.ve
cti.ꝛ cō.ꝛ in l.j.ſ.ſi.ff.de ope.no.nun.per Bar.Bal.in.l.ad eum.
C.de vſufru.poſſes addere aliā vtilitatem qñ ex fozma ſtatutorū
pro legato ꝓprietatis eſſet ſoluēda magna gabella ꝛ non pro le
gato vſufructus.ſed certe iſte ſubtilitates ſunt aduentitie ꝛ ca
ſuales,ꝛ non generales,ꝓpterea addo ꝙ Bar.alibi,de quo doc.
non faciūt mentionē:ponit duas vtilitates in aut.qō locum.ad
ſi.C.ſi mulier ſcō mpſerit per gl.no.in ſimili in.l.nō ad ea.ff.de
condi.ꝛ demō.Prima eſt ſi legatarius prius donaſſet extraneo
omnia bona ſua preſentia,ꝛ futura.vnde nō vult acceptare pro
prietatē ne veniat in donatione vniuerſali in qua nō venit vſuſ
fructus formalis.ſ.finitur.inſti.de vſufr.Secunda ſi legatarius
commiſſet homicidium ꝓpter q debebāt oīa bona confiſcari
per ſniam ferendā,vnde nō vult habere ꝓprietatē ne cōſequetur
3 ſed bene vſumfructū facit.l.legatum.ff.de capi.oīm.¶Circa
tū primā vtilitatē nunqd valeat donatio omnium bonorū pre
ſentiū,ꝛ futurorū non pono hic:ponit in.l.ſi.C.de pac.ꝛ in.l.ſtipu
latio hoc modo concepta.j.de ver.obl.tū etiā iſte vtilitates ſunt
4 aduentitie,ꝛ caſuales tamen ſunt multū notabiles.¶Hō.pri
mo ex iſto tex.ſm Bal.Jmo.Pau.de ca.ꝛ.d.Alex.quod alterna
tiua que cadit inter totū,ꝛ partē que conſiſtit in ſpecie ſtat pro
prie,ꝛ tribuit electionē legatario.ſecus qñ alternatiua ponit in
quantitatibus inter plus,ꝛ minus,tunc illud qō eſt minus cen
ſetur preciſe in obligatione.l.inter ſtipulantem.ꝛ.l.ſi ſtipulāte.ꝛ
l.ſi ſtipulatus fuero,ꝛ.ant.v.ff.de ver.ob.ꝛ.l.ſi ita relictum.ſ.ſi.j.
ti.ꝛ ratio quia in quantitatibus non cadit affectio.l.nummis.ff.
de in lit.iurā.etiā ſi quātitas debeaſ,vt ſpecies.vt eſt gl.no.in.l.
ſed ſi certos.j.eo.ideo debitor ad quē ſpectat electio,iuxta.l.ple
rumq;.in

rūq;.in ſi.ff.de iu.do.ſemp eligit minorē ſummā.ideo lex ſtatuit
q minor ſumma cenſeatur eſſe preciſe in obligatione.ſecus ſm
eos qñ alternatiua ponit in totū ꝛ partē integralē vt eſt hic in
ter fundū ꝛ eius vſumfructū tūc alternatiua ſtat,ꝓprie ꝛ vtrūq;
eſt in obligatione ꝛ pōt legatarius eligere qō velit:q hic poteſt
cadere affectio ꝛ magis poteſt intereſſe legatarij habere ſolum
vſumfructū ꝙ ꝓprietatē ſm qō ſuperius declarani.¶Tu autē
aduerte q in hoc tex.alternatiua non cadit inter totū ꝛ ptē pro
prie q vſusfructꝰ eſt ſpecies appoſita toto.vt declarat Bart.i.l.
5 qui vſumfructū.ff.de ver.ob.¶vſusfructus eſt formalis cū ſit ſer
uitus eſt ſpēs diſtincta a dñio nō aūt eius pars,ꝫ eius vſufru
ctus cālis bñ eſt ps integralis fundūq; ex ꝓprietate ꝛ talis vſufru
ctu bene cōſtituit fundus.l.ſi alij.ff.de vſufru.le.l.meuius.ſ.fun
6 do.j.ti.ꝛ ita etiā tꝫ Raph.cu.hic.¶Scō no.ex hoc tex.qō
legatū alternatiuū nō ꝺꝫ vnū,ſed dicunt duo eſſe legata q intel
ligeſſe.ꝓpter duas res in legato expreſſas vt dicti conſidera
to effectu vnicū ꝺꝫ eſſe legatū ꝓpter vnicā preſtationē que venit
7 facieda.l.ſi ex toto.ſ.fi.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.ſ.c.¶Tertio no.ex tex.
q verbū habeto relatū ad legatariū importat q legatario itel
ligaſ cōceſſa electio legati alternatiui:q verbū habeto eſt verbū
exęcutiuū:ideo relatū ad legatariū ꝺꝫ importare q ei intelligaſ
cōceſſa electio per doctrinam gl magiſtra in.l.lucio.j.ti.ij.¶Jn
ſtium q verbū habeto,non importet datā electionē legatario,
allegat Jo.de imo.tex.in.l.qui cōcubinā.ſ.i.j.de leg.iij.ꝛ pro ſo
lutione relinquit cogitandū.ꝛ ſuper illo tex.Are.dicit ſe multuꝫ
dubitare.Sed rñde qō ibi verbū exęcutiuū nō erat legatū ad le
gatarīū ꝫ potius ad heredē ex quo ibi teſtōr locut[a] eſt in tertia
perſona q vror tātellā partē habebat intelligiē ab herede.nimi
rum ſi ibi electio eſt heredis ſm Bar.in.l.legato gñaliter.in pn.
j.e.ſed in hoc tex.verbū exęcutiuū ꝓlatū eſt p imperatiuum in
ſcō a pſona.ſ.habeto.ꝛ ſic relatū eſt ad legatariū nimirū ſi ꝓſtat
8 electionē ipſi legatario.¶Quarto no.in v.ꝫ ꝛ ſi qs.qō hic eſt
aduerſatiua cū copula ꝛ tū nō importat idē ius ꝓnt in ꝓceden
ti.nā in precedēti ver.decidit qō eſt electio legatarij vel habendi
fundū vel eius vſumfructū:ergo etiā hic ſi eſſet idē ius deberet
eſſe electio legatario vel habendi fundū vel partē fundi:ꝛ tū tex.
preciſe decidit qō legatarius debeat ſolū habere ptē fundi:ꝛ ſic
vī eſſe tex.hic ꝫ cōem regulā qō qñ aduerſatiua ponitur cū co
pula importat idem ius qō in precedenti gl.ꝛ Bar.in.l.ſed ꝛ ſi le
ge.in pcin.ſ.de peti.here.ꝛ.l.ij.ff.ne quis eū qui.ꝛ in.l.patris ꝛ ſi
lij.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.hoc amplius.ſ.de bis autem.ff.de dā.
infe.ꝛ in.l.vnica.ſ.videtur.in gl.vnica circa mediū.ꝛ ibi Bald.ꝛ
aDod.ff.ſi quis ius di.nō obtē.Cōtra predictā regulā eſt etiam
tex.in.l.iij.ſ.ſed ſi ſic acceperit.ꝛ.ſ.ſed ꝛ Adutua.ff.de in rē verſ.
ꝛ.l.i.ſ.ſed ꝛ is cui.ff.de ope.no.nun.ꝛ in.l.ſi quis ex argētarijs.ſ.
rationē.in ver.ſed ꝛ ſoluī.ꝛ ibi Rap.ad hoc no.ff.de eden.Soleo
tū limitare predictam cōem regulā q aduerſatiua cum copulat
dēnot at idētitatem in iure non ſimplr ſed ſm quid.ita ꝓbat tex.
in.l.nā ꝛ poſtea.ſ.ſed ſi quis.ff.de iurein.iuncto.ſ.precedenti.ibi
enim ꝺatur replicatio aduerſus exceptionē iuramēti ſicut in.ſ.
precedēti.ſed nō requirit in integrū reſtitutio ꝓnt ibi,ꝛ ita etiā
9 vult gl.no.in.d.l.patris ꝛ filij.¶Quinto no.diligenter ex hoc
tex.q modus adiectus legato reſtringit legatū.facit tex.in.l.le
gata ſupellectili.ff.de ſup.lega.ꝛ in.l.cū ſtatutorū.ſi fund[a].
ꝛ in.l.queſitū.ſ.pe.ꝛ ibi late Bar.ff.defun.inſtr.Jn contrarium
facit quia modus ſicut ꝛ cauſa adiectus legato nō reſtringit ſe
gatum.l.donationes.ſ.ſpecies.ff.de dona.l.iij.in pcin.ꝛ ibi Bar.
ff.de adimen.leg.l.cum hi.ſ.ſi vni.iuncta gl.ff.de tranſact.Ra fi
det Raph.¶q in iſto tex.modus nō poteſt videri appoſitus
propter aliud niſi vt reſtringat legatum,ideo reſtringit.ſi autē
modus poteſt videri ꝓpter aliud adiectus ꝛ tunc procedit cō
trarium.ꝛ iſtud dicit eſſe bene notandum:q doc.non aduertunt
ꝛ nullus alius tangit ſm eum.Tu reſponde clarius qō contra
ria procedunt qñ modus reſpicit aliquid extrinſecū ſeparabile
10 a legato.ſed hic eſt intrinſecum in legato.¶Sexto no.ex eodē
ver.qō paria ſunt a principio legare partem vel legare totū cū
modificatione habēdi partem.Ex quo ſequitur ſm Pau.de ca.
q paria ſunt vel limitata diſponere vel diſpoſitum limitare fa
cit bonus tex.in.l.lucius.ſ.qui habebat.ff.ad trebel.¶Septi
mo no.ex tex.in ver.pro parte.iuncta glo.que intelligit dimidia
11 ſm Are.¶qō nomē partis[a] ſimplr ꝓlatū in diſpoſitione teſta
a toris intelligitur de dimidia.Adde qō iſtud procedit etiā ſi di
catur certa pars adhuc intelligitur de dimidia.l.ſi qui cū glo.C.
de poſtula.ſecus ſi adiceretur aliqua pars tūc verificaretur etiā
in qualibet minima parte.vt eſt gl.reputata ſingula.in clemen.j.
in verbo aut earum parte.de fo.compe.Bal.in.l.j.in pen.col.C.
de inof.dona.ꝛ in.c.i.ſ.cum etiam.in ti.epi,vel Abb.Aud.ro.in
l.ſi cum vel in vtero.C.de teſta.mili.do.Abb.in.c.ſuper eo.in.ſi
no.de eo qui cognouit cōſangui.vxo.ſue.Jo.de Jmol.in.c.ſin.in
vltj.col.de dona.adde etiā qō iſtud notabile procedit in cōſuetu
dine vel ſtatuto vel ſic etiā in materia ſtricti iuris qō appellatio
ne partis intelligaſ de dimidia.ita no.Bal.in.c.j.l.ij.no.de alie.
feu.ſimiliter qñ ſit mentiō de parte vniuerſitatis intelligiē de di
midia.gl.eſt no.in.c.pinſq;.in prima gl.ꝛ.xviij.di.¶Contra ta
mē predicta qō appellatione partis nō intelligatur de dimidia
eſt tex.in.l.domum.in pcin.ff.de contrahen.emp.ꝛ text.in.ſ.ſi.in
verbo pro parte.iuncta gl.inſti.de vulg.ſubſti.ꝛ in.c.auaritie.in
verbo pro parte iuncta gl.de elec.in.vj.per que iura apparet qñ
aliquando appellatione partis ſimpliciter ꝓlate non intelligi
tur de dimidia:ſed aliter varijs modis ſm ſubiectam materiaꝫ.
12 ¶Octauo no.ex iſto tex.in ſi.q appellatione fundi intelligiē
ꝛ venit pars fundi,ſi apparet de mente teſtatoris:imo fortius
ꝓbat iſte tex.ſm Pau.de ca.ꝛ Are.qō etiam qñ fundus eſt in
diuiſus,pars fundi appellatur fundus.nā clarum eſt qō ſi eſſet
diuiſus de vno eſſent facti plures fundi.l.qō in rerū.ſ.ſi qs poſt.
ſ.e.ſed Raph.cu.hic dicit oppoſitū q iſte tex.intelligit de parte
fundi diuiſa ꝛ ſeparata p regiones,iuxta.d.ſ.als ſm eum,pars
fundi ꝙ indiuiſo nō pōt ꝓprie dici fundus nec pars:q ꝓprie
eſt pars oīſ.l.meuius.ſ.duobus.j.ti.j.ſed iſtud eſt aperte ꝺ hūc
tex.inducēdo vt.ſ.induxi.Adde q ſicut hic pars fundi ꝺꝫ fun
dus ita etiam aliqñ totū capitur pro parte.l.titia.ꝛ ibi.d.Alex.
j.ad.l.falc.l.lucius.in pcin.cum gl.in verbo hereditate.j.eod.ibi
Bal.inducit ad notabilem.q.quam retuli.ſ.in.ſ.j.ea.l.Sic etiā
b appellatione rei[b] venit pars.l.ait prętor.ꝛ ibi Bart.ꝛ aDod.ad
hoc no.ff.de iureiu.l.iij.ſ.ſi quis tabulas.ſ.ad ſyl.ꝛ digi plene.in
d.l.ait prętor.in gl.in verbo arbitrio ibi ſolutio in vltima volun
tate.nam cum hec verba exęcutiua ſint expreſſe relata ad legata
rium vt patet in verbo habere:electio debet eſſe ipſius legatarij
13 ad quem verba referūtur.¶Am idē etiam eſſet in ☉ctibus q ſi
verba exęcutiua referantur ad creditorem electio eſt creditoris.
l.ſed ſtipulatus fuero.ꝛ.l.ſi ſtipuler.ff.de ver.ob.l.ſi ita.ff.de con
trahē.emp.Bal.in.l.qui duos.ſ.e.ſed qñ verba eſſent ambigua
tunc in dubio bene eſt electio legatarij ꝛ ſic creditoris in contra
ctibus aut eſt debitoris:ꝓnt declarat gl.magiſtra in.d.l.lucio.
j.ti.j.¶Bl.in verbo appellatur.ibi.l.caius.ſ.fi.Reſpōdet q ibi
teſtator ſolum legauit fundū.hic vero legatum fundi limitauit
ꝛ reſtrinxit ad partem.Item ibi facta fuit diuiſio ſolum gratia
commoditoris culture:hic vero vt legatum fundi diuiderctur.

1 ¶Legatum factum de re aliena extinguitur etiā quo ad eſti
mationem ſi deſinat poſſe prestari.

2 Debitor ſicut liberatur per mortē naturalem ſpeciei debite,ita
per manumiſſionem per quam extinguitur.

3 Heres liberatur quando res legata eximitur a commercio no
ſtro ſine eius culpa.

35—

Si alienum. Jnteritu ſpeciei ſine mora
ꝛ culpa heres liberaī.h.d.
ſm Bar.ꝛ alios.vel ſic:legatū ſerui alieni per manu
miſſionē dñi expirat.h.d.¶No.ſ.tex.in illa vniuer
ſali negatiua nihil ex hoc legato debetur.ſquod legatum factū a
de re aliena omnino extinguitur etiaꝫ quo ad eſtimationē:ſi de
ſinat poſſe prestari.ſecus ſi nō deſinat poſſe prestari,licet dñs il
lius rei nunc nolit alienare:q tunc debebitur eſtimatio.l.nō du
bium.ſ.ſi.ſ.de leg.iij.¶Scō not.q ſicut debitor liberaī per
mortem naturalē ſpeciei debite.l.ſi ex legati cauſa.ff.de ver.ob.ꝛ
l.qō te.ff.ſi cer.pe.ita liberatur per manumiſſionem per quā ex
3 tinguitur ſeruitus rei legate.¶Ultimo nc.quod quando res
b legata eximitur a cōmercio noſtro ſine culpa heredis liberatur
heres vt eſt quando ſeruus legatus efficitur liber:cum liber ho
mo non ſit in noſtro commercio.l.inter ſtipulantem.ſ.ſacram.
cum ſi.ff.de ver.obli.

1 Propoſitio maior vel minor ſi omittitur dicitur tunc omit
tens vti enthymemate.

2 Exceptio obſcura habetur pro non exceptione.

3 Aliquid non eſſe ꝛ non apparere idem eſt.

Exceptio obſcura dicitur quando non eſt intelligibilis.

Clauſula proponens qualcunq; exceptiones ſibi competentes
in exceptionibus quod nihil relenat.

Reus virtute talis clauſule non poteſt poſt terminum ſibi affi
gnatum ad proponendas exceptiones aliquas ſpecificare.

5 Exceptio generalis propter incertitudinem nihil relenat.ꝛ nu.
11.ꝛ quando relenet nu.14.

6 Reus inepte excipiens ſuccumbit.

7 Productio iurium ſi fiat generaliter in ſacculo qō non relenat.

8 Oblatio pecunie non debet fieri in marſupio vel ſaeculo clauſo.

9 Procurator qui habet plures cauſas coram vno iudice poteſt
generaliter comparere pro omnibus cauſis quas habet,licet ali
ter non exprimat.

10 Exceptio proposita contra teſtes non ſunt nec fuerunt omni ex
ceptione maiores q non relenat.

11 Exceptio generalis non admittitur.idem nu.14.

a ¶Stante ſta
tuto. Adde
Pe.de Anc.
in rep.c.cano
nū ſtatuta.ꝛ
ſꝫ qro.vlteri[a]
ſcriptū eſt.i.l.
diuina.de ſſt.
Jo.de imo.in
c.pe.de cōſue.
Jntelligę pdi
cta[a] cauſa[b] ci
uili[b]:ſec[a] in
crialibus ſm
Bal.ꝛ Sal.in
rub.C.res in
ter alios acta.
Bal.in.l.fan
cim[a].C.de pe.
Bal.i.l.j.C.ne
fil.pro patre.

a ¶Nomē par
tis.adō Bar.
in.l.plures.ff.
de dam.infec.
Bar.in.l.codi
cillis.ſ.ſi.ff.
de vſufru.leg.

b ¶Appella
tione rei.Ad
de.l.Julian[a].
ff.de dā.infec.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 Exceptio periurij vel homicidij si opponitur cõtra aliquem debet in specie opponi.
Circunstantie scilicet locus, & tempus delicti quod in exceptione proponi debeant.
13 Inimicitia apposita ℈ testem debet in specie deduci & probari.
Statutum puniens diffamantem intelligitur de diffamante in specie non in genere.
15 Reus non admittitur ad probandum quod non excipit.
16 Negatiua & sic priuatiua quando cognosci non possit absque eo quod cognoscatur affirmatiua.
a ¶ Exceptio obscura. Corrobora p decisio. Jas. post Alb. l. l. Sciendum. col. v. de ver. ob. Pur.
17 Negatiua qõ possit ꝓbari p scripturã sicut ꝓbat & affirmatiua.
18 Negatiua ista sententiam non esse latam probatur ex libri inspectione in quo sunt scripte sententie.
19 Legatum factũ de re participante de diuersis qualitatibus rerum diuersis personis legatarum debetur vnicuique.
20 Dispositio facta in fauorabilibus sub simplici quod comprehẽdat casum mixtum, & quando. nu. 23.
b ¶ Competentes. Sequitur Feli. in. c. cum alias. col. xx. de cõstit. Purp.
21 Exceptio debet esse de regula, & eam firmat in non exceptuatis.
22 Statutum si loquitur in casu simplici, & occurrat casus mixtus, talis casus vt omissus relinquitur dispositione iuris cõmunis.
24 Exceptio quando nihil certũ reperit qõ excipiat nihil operat.
25 Relatiuum positũ fine copula quando non reperit antecedens certum ad quod se referat, nihil operatur.
c ¶ Maiores. Qui dicunt testes oñi exceptione maiores tradit gl. in ỹ. maiores. c. j. ℣ Jan. & alii. & Bar. & gl. in ver. ℣ Idoneos. insti. de iun. sti pu. ℣. Bar. l. l. admonẽdi. ff. de iurei. Lar. zab. in. c. mulieri. de iurei. Alexã. consil. xviij. viso processu. vol. j.
26 Qualitates due qñ simul cõcurrunt quarum quelibet de per se potest operari suum effectũ tũc vna qualitas nõ derogat alteri.
27 Statutum si deputat certum iudicem in causis pupillorum et alium in causis a centum libris infra, & contingat pupillum habere causam a centum libris infra quis erit iudex: an vterq;, vel erit locus preoccupationi. nu. 30. & 31.
28 Hospitale si non possit cõueniri nisi coram iudice sancti petri & alius iudex habeat cognitionẽ de omnibus causis a libris centum infra coram quo iudice cõuenitur.
29 Jurisdictio specialiter cõcessa vni super dãno dato qõ non derogat iurisdictiõi vniuersali potestatis etiã si tribuatur tagatiue.
31 Causa pupillorum an sit miserabilium personarum.
℣ Pupillus pauper, & orphanus & miserabilis persona. nu. 34.
32 Statutum si disponit ꝙ in causis pupillorum procedatur summarie, & in causis forensium ordinarie si vnus est pupillus, et forensis, quis erit iudex.
33 Statuta diuersa si reperiantur in eodem volumine, quod eorum seruandum sit.
35 Quarta episcopalis de relicto facto ecclesie existenti in confinio duarum diocesum diuidi debet inter vtrunq; episcopum.
36 Dictio preter quando stet exceptiue, & quando ampliatiue.
37 Additiones serotine delende, & cancellande.
39 Quod sit ad excipiendum non operatur dationem.

¶ Titie textores. Summa, & diuide vt premitte qõ in isto tex. testator habebat tres species seruorum quarũ one erat simplices tantũ. tertia mixta participans de vtraq; specie: quia quidam serui erat textores & verne simul: ℔ gl. prima dicat, & male qõ oês isti serui erat textores tũ quidam verne quidã non. que positio stare non potest: qr tunc legatũ factũ de textoribus esset generale, & legatũ factũ pluꝛ tie de vernis esset speciale, vnde cũ species deroget generi. l. vgo rem. ℣. felicissime. j. de leg. iij. certe qui essent textores, & verne deberentur soli plotie, & non essent cões. l. seruis ỹbanis. ℣. fi. ff. de leg. iij. cuius ℣ium dicit tex. hic. Alntequã vltra procedam quero de intellectu rationis assignate in tex. quare iurisconsultus in prima parte reputet istam exceptionem fuisse obscuram & nihil opari. & ideo decidit neutrius legato exceptos esse. Pau. de La. refert quosdã dixisse ꝙ iste tex. sit difficilior ꝙ sit in toto Jnfortiato, & qõ ista ratio tex. nõ bene possit intelligi. ipse autem egregie declarat, & sequitur Are. hic. nã dicit ꝙ iurisconsultus ponit maiorem propositionem, & omittit minorẽ, & conclusionem. dicit eñ ꝙ si volumus dicere textores vernas esse exceptuatos de legato facto titie oportet dicere ꝙ sint legati plautie: quia non potest intelligi ꝙ sint exceptuati de legato titie niſi intelligant qui sint legati plotie. & ista est maior propositio que ℈ eos ponitur in tex. minor autem, & conclusio debent suppleri ad tex. hoc modo. nã si dicis ꝙ serui qui sunt textores, & verne simul debeãtur plotie hoc non põt dici niſi propter illã qualitatẽ: qr erant verne. sed istud nõ sufficit qr erant etiam textores. que qualitas conueniebat primo legato, & nõ scõo. vñ si propter vnã qualitatẽ dicimus exceptuatos a primo legato: certe propter aliã dicentur etiã exceptuati a scõo legato. nã si plotia pretendat tales seruos esse sibi legatos: qr essent verne certe titia simpliciter pretenderet: qr sunt textores. vnde nõ est maior ratio ꝙ sint legati plotie ꝙ ꝙ legati sint titie per hoc qõ sint textores. & propterea res remanet incerta, & sic exceptio redditur obscura per ℈ is habet ꝓ nõ facta. & per hoc infert iurisconsultus in scõa parte, ibi hoc enim iuris esse qõ si dicta exceptuatio facta non esset sed testator simpliciter legasset titie oês seruos textores, & plotie oês vernas, certe ꝙ sunt mixti viderent vtriq; legati. ergo idem est qñ est exceptio sed obscura & incerta. si vero fuissent clare exceptuati absq; eo qõ aliꝰ legaret, tunc serui mixti in neutrius legato cõtinerẽtur. ita loquitur tertia pars in ver. qõ si hoc mõ. Ratio est qr testator voluit plotiã habere solũmodo seruos ꝙ essent verne, & textores nõ debent sibi sed tñ titie. Tu autẽ dic ꝙ imo iurisconsultus i isto tex. omittit maiorem propositionem & ponit minorẽ & cõclusionem, † sic vtitur enthymemate qõ est qñ maior vel minor omittit vt. l. iij. in prin. & ibi ad hoc no. Rap. fulg. ff. de eo qõ cer. lo. & tex. in aut. ingressi. C. de fac. san. ec. Bar. in. l. j. ff. si cer. pe. dico ergo qõ iurisconsultus in isto text. omittit maiorem propositionẽ tanq; de se notã que est ꝙ exceptio obscura & incerta que ℔ se ad illud et ad contrarium nihil operatur sed iurisconsultus bene ponit minorem propositionẽ & sic specialem. in versi. queniam nec quos titie vbi declarat specialiter quomodo hic ista exceptio esset obscura & incerta qr poterat trahi ad illud & eius ℣ium. ergo ista est maior postea ponit conclusionẽ ibi. & ideo cõmunes ambobus esse.

¶ No. primo ex isto text. regulam ad quã quotidie allegatur qõ exceptio obscura [a] habeatur ꝓ non exceptione. Ex quo not.
a Bar. & doc. ꝙ paria sunt & a pari iudicanꝫ excipere obscure & nõ excipere: vnde qui opponit exceptionẽ obscure succumbit in ea vt iuribus hic allegatis per Bar. ad idẽ facit bene tex. in l. iij. ℣. si duobus. & ibi no. Bar. ff. de adimẽ. leg. & in. l. in lege. & in. l. rutilia. ff. de contrab. emp. & in. l. de etate. ℣. nihil. ff. de interro. actio. &
3 in simili. l. si quis legauerit. j. eo. † Paria enim sunt aliquid non esse vel esse nõ apparere vulgata. l. duo sunt titij. ff. de testamẽ. tutel. cũ simi. & l. si fuerit. ff. de reb. dub. & dicitur exceptio obscura quando non est intelligibilis. l. ij. ff. de his que ꝓ non script. & in. l. ita fidei. ff. de iure fis. ℣ Ido isto notabili inferunt Bal. Ange. & alii. ℣ Dod. hic contra illa verba generalia quibus in practica sepe vtuntur aduocati & procuratores. Mã † propositis aliqbus
4 exceptionibus in specie postea dicunt & generaliter opponunt
b quascunque exceptiones sibi competentes [b], certe talia verba nihil releuant: qr exceptio nõ opposita in specie ratione generalitatis & sic incertitudinis est nulla cũ sit obscura. & idem no. Bal. in. l. scire oportet. ℣. sufficit. per illũ tex. ff. de excu. tuto. vnde post terminum assignatum reo ad opponendas quascunq; suas exceptiones nõ posset virtute dicte clausule generalis aliquas specificare. facit bonus tex. in clemẽ. si cum gl. de appellatio. facit ꝙ vult gl. & ibi doc. in clemen. pastoralis. in ver. protestantes. de exce. ista est vtilis materia in actu practico: ideo circa eam diligen-
5 tius insistam. Adde prima facie ꝙ † exceptio que est generalis propter incertitudinẽ nihil releuat ℈ m Bar. in. l. ij. in. ij. col. ff. de exce. Bal. no. in repe. l. j. in vlt. col. C. vnde vi. Bar. & melius Bal. in. l. j. per illum tex. C. de condi. ob tur. cau. gl. & doc. in. d. c. pastoralis. & in. c. dudum. de deci. & in. c. ex parte. de referi. ¶ † Secũdo
6 adde bene facere qõ sicut actor ex inepta actione proposita succumbit. l. i. & ij. cum simi. C. de formu. ita reus si inepte excipiat debet succũbere. l. j. ℣. sed labeo. & ibi Bar. ad hoc no. ff. de fiumi. Bal. in repe. d. l. j. in vlt. col. & in. l. edita. in antepe. col. C. de edẽ. & in. l. j. circa prin. C. de condi. ob tur. cau. nam illud quod vitiat petitionem actoris vitiat exceptionem rei. & illud quod facit succũbere actorem in petitione facit succumbere reum in exceptione. ita not. Bartol. in. l. iij. ℣. si duobus. per illum text ff. de adi. leg.
7 ¶ † Tertio ad de qr si reo est statutus terminus ad excipiẽdum & producendum iura sua non sufficit quod producat sacrum scriptum rarum & dicat produco has scripturas in pasibus & punctis que faciunt pro me quia ista esset nimium obscura exceptio & nimium obscura productio. ita Jo. and. in addi. Spec. in tit. de instru. edi. ℣. videndum restat. in ver. item non exhibeas. d. Bint. de
8 † But. in. c. imputari. de fide instrumento. sicut in simili dicimus ꝙ quando requiritur oblatio pecunie non sufficit offerre pecuniam clausam in marsupio vel sacculo secundum Bar. in. l. cum seruus. j. in fi. de condi. & demon. cum suis concor. ¶ Tu tamen aduerte per tex. valde no. quam Bart. ibi reputat mirabilem in l. accipientis. ff. de autho. tut. per quem tex. Bar. ibi in fi. no. & de-
9 cidit ꝙ vnus procurator habens plures causas coꝝ eodem modo dice, si dicat in act. ego presento me in quolibet termino quẽ hic habeo: hoc est in omnibus causis meis. sufficit illa generalis cõparitio: licet causas nõ exprimat. ita dicit esse ibi tex. mirabilẽ & in. l. pluribus. in prin. ff. de ver. oblig. & in. l. pluribus. ff. de accep. Idem tenet Ang. in. l. si duo. ff. de duo. reis. de quo per Barto. & alios plenius in. l. si finita. ℣. iul. ff. de dã. infec. ¶ Quarto princi-
10 paliter adde qõ egregie consulnit Ang. in consi. qõ inci. pozreta fuit petitio. in. ij. colũ. ꝙ si reus faciat oppositiones ℈ testes
c qõ non sunt oi exceptione maiores. & ista est inepta exceptio & nihil valet: cũ sit obscura: qr dicẽdo non sunt, denotat tps presens, & sic stat

& sic stat simul ꝙ nunc nõ sunt omni exceptiõe maiores & tũ fuerũt tpe eorũ depositionis. imo forte ℔ Ang. in consi. cccviij. qõ inci. factũ tale est Christophor. qõ etiã si reꝰ excipiens dicat qõ omnino non sunt nec fuerunt omni exceptione maiores adhuc non obstat talis exceptio ꝙ istud verbũ fuerũt. Quis sit preteriti tẽporis tũ põt intelligi post depositũ testiũ vt ibi singulariter per eum. qõ valde teneas cor. di. ¶ Quinto addit illud qõ tenet
11 Jnn. in. c. super eo. j. de appel. † ꝙ exceptio generalis non admittitur. que se habet ad illud & ad contrarium niſi in specie exprimatur. qõ dictum sequitur & reputat no. dignum Bal. in. l. prescriptione. in. tiũ. col. in. v. q. C. si ℣ra ius vel vtili. publi. Tu dic
12 qõ ad hoc bñ facit iste tex. ¶ Sexto adde illud ꝙ vnit gl. not. in cle. cõstitutionem. in verbo circõstantiarũ. de ele. † ꝙ nõ sufficit opponere ℈ aliquã exceptionẽ periurij vel homicidij vel similes exceptionem niſi deueniat ad speciem. & est tex. in. c. pstentiũ. ℣. testes in verbo si gillatim. de test. in. vi. Bart. in. l. j. ad fi. C. de test. & ibidẽ Bal. in. ij. q. Lud. Ro. in cõs. ccxc. qõ incipit in casu ppo site consultationis bruiter dicendũ dictũ Francisci. ℣ Paul. de ca. vbi limitat in consi. xxvij. qñ incipit visa dicta appellatiõe. in ij. col. Et plꝰ voluit Bar. ꝙ etiã in exceptiõe sit necesse apponere circũstãtias hoc est locũ tps delicti alꝫ nihil relenat. ita Bar. in. l. j. in. ij. col. ff. de exce. & in. l. iij. ℣. lege ℣ ul. ff. de testib. & in. l. pretor. in princ. de iniur. Tamẽ istud vltimũ cõiter nõ tenet. ¶ Septimo adde qõ no. & Bald. in. l. si quis testib⁹. circa fi. C. de testi.
13 † ꝙ si reus opponat exceptionem inimicitie cõtra testem ista exceptio nihil valet & non sufficit probare inimicitiã in genere sed in specie ℈ probari inimicitia & eius qualitas, qõ bñ not. Facit qõ vult Bal. in. l. turpia. j. eo. ꝙ statutũ puniẽs diffamãtem aliquem ℈ intelligi qñ deueniat ad specificationem delicti non qñ
14 in genere & sic in obscura. ¶ † Limita predicta oña ꝙ exceptio obscura vel qñaliis non releuat: est verum qñ alia pars opponit vel replicat alias parte nõ opponẽte procederet sicut ꝓcedit libellus generalis vel incertus parte nõ opponẽte. l. fi. & ibi Bar. in gl. mag. & aliꝰ. C. de anna. excep. gl. in. l. si quis intentione amigna. ff. de iud. ℣ta in specie limitat Ange. in. d. l. j. ff. de excep.
15 do. Alexã. & are. hic. ¶ † Itẽ aduerte diligẽter circa predicta ꝙ reus non admittitur ad probandũ illud qõ non cepit. istam regulam tradit not. Bal. in. l. per hãc. C. de tẽpo. appel. in princ. in
16 v. col. ad fi. ¶ † Sexto no. ex tex. in versi. quoniã ꝙ non potest cognosci negatiua & sic priuatiua niſi cognita affirmatiua ꝙ est verum quãdo talis priuatio inducitur ꝓ legatum alteri factũ ita ꝓprie loquitur tex. hic secus quãdo esset priuatio simplex vt ex
17 tex. in versi. fi. ¶ Tertio no. ex isto tex. ℈ m Bart. & alios ꝙ † quãdoqꝫ negatiua põt probari ex inspectione scripture si nego aliꝰ esse legatum probat ex inspectione scripture testamẽti. Et istud inducit Bar. ad alia de quibus hic per eũ. est tex. cũ gl. in. d. l. fi. vbi etiam Bar. & aliꝰ idem not. C. de reb. cred. quam bic allegat Barto. & ille text. est not. valde secundum Bald. in. c. iij. loco. in iij. col. de proba. dicit optime Bar. in. d. l. fi. ꝙ illa tex. qõ quãdo negatiua est coarctata ad aliquã scripturã probat ꝓ inspectionem illius scripture. nã quando affirmatiua coarctata est, phãda per aliquã scripturã similiter negatiua probatur per eandem scripturam vt ibi per eũ. Tu adde bñ facere tex. in. l. pe. cum gl. in verbo nihil. ff. de cõsel. & tex. in. l. j. in verbo nihil esse vitij. C. de cano. frumen. vbis Rome. lib. gj. & tex. no. in. l. cũ testõ. ad finem in ver. non debitor ex rõnibus fuerit repertus. & ibi Bal. ad hoc no. C. de testa. manu. Bald. in. l. iustum. C. de eden. & in. l. bi q ad
18 ciuilia. C. de app. Adde etiã qõ vult Bart. post gl. ℣ Jac. bu. ibi in. l. ij. in fi. C. de erroꝛe aduo. ꝙ ista negatiua fiam non esse latam probatur ꝓ inspectionem libri vbi sunt rescripte oês snie in dicis & ista non reperit. & tex. quẽ Bar. ibi reputat mirabilem in l. non aliter. C. de aduo. diuer. iudi. & probat. negatiã qõ qs nõ sit curialis vel cohortalis. Adde etiãlgõ no. Bald. in. l. j. añ fi. C. de bo. pos. fcõm tab. vbi inter cetera dicit ꝙ si testes affirmatiui referunt se ad instrumentũ & negatiui ad illud idem cũ ꝓ eandem reddant rõnem eque ꝓbant negatiua sicut affirmatiua. per. d. l. fi. C. de. re. cre. Adde etiam qõ vult gl. in. l. eos. C. de offi. magi. mi-
19 li. ¶ † Quarto no. ex tex. ꝙ vbi legantur res vni sub noie vnius qualitatis & alij sub noie alterius qualitatis qõ res participantes ex vtraq; qualitate vtriusq; legato cedunt. ¶ Et ex hoc corelarie quinto no. ꝙ dispositio facta sub simplicibus comprehendit casum mixtum qñ summus in fauorabilib⁹ vt hic. & l. si ita
20 scriptum. cum fi. ff. de libe. & postbu. facit ꝙ decidit Bal. in. l. finpzin. in. ij. col. C. cõia de leg. † ꝙ si testõr legauit filio libros legales fi efficiar doctor & iure ciuili. si aũt in medicina legauit medicinales qõ si doctor etur in vtraq; facultate habebit omnes libros: imo forte ius etiã in ꝓmiſegijs que sunt ℈ ius cõe si habeant cãm fauorabilem sub simplicibus cõtinet casus mixtus. text. est no. in. l. ij. ℣. fi. ff. de excu. tu. quem tex. ad hoc põderat Alꝛet. in. l. ij. in princ. vbi plene de ista materia. ff. de verb. obli. Sed tu ad-

uerte qr Ang. põderat hic esse casum in oppositũ qõ imo etiam in casu fauorabili dispositi in quolibz simpliciu nõ ꝓprehendit casum mixtũ & volunt põderare istũ tex. in fi. vbi in legato facto sub simplicibus nõ venit casus mixtus. Jmo õt qõ iste tex. probat oppositũ in prima parte huius legis. ¶ Nec ob. finis qr ℈ m eũ exceptio erat clara & habebat voluntatem testatoris certã vt nõ cõprehenderet mixtũ. Tu vero dic ꝙ iste tex. in prima parte non multum probaret cõtra Ang. qr ibi vterq; admittitur ꝓpter exceptionem obscurã vt declarani superius: sed cõtra Ang. fortius probat tex. in. ij. parte in ver. hoc eñ iuris est. similiter iste
21 tex. in fi. põt retorqueri contra Ang. considerando ꝙ † exceptio debet esse de regula, vt declarat Bart. in. l. si eum. ℣. qui iniuriarum. ff. si quis cau. & exceptio firmat regulam in casibus non exceptuatis. l. nam qõ liquide. ℣. fi. ff. de penn legata. Per ista etiã apparet qõ. Bald. in. l. si quis decurio. C. de fal. nimis generali-
22 ter allegauit istum text. † ꝙ quãdo statuta loquũtur in casibus simplicibus & occurrat casus mixtus quod ille casus videatur omissus & relinquatur dispositioni iuris communis, & nõ bene
23 vt declarani ꝓgime. † Item intellige predictũ notabile qñ est facta prouisio de quolibet casu simplicium tũc bñ venit mixtus vt est hic: vbi testator disposuit de seruis textorib⁹ & de vernis. secus vbi de alterno tantum simpliciũ esset ꝓuisum tunc nõ comprehenderet mixtũ. tex. est in. l. hoc legatur. j. de leg. iij. & in. l. legatis vꝛori. j. tit. j. ℣m ℣ Raph. cu. ꝛ. d. Alex. hic & in. d. l. ij. in prin.
24 ff. de ver. obl. ¶ † Sexto no. ex hoc tex. aliam regulã ꝙ qñ exceptio nihil certum reperit qõ excipiat nihil operatur. facit ga si testator legat podere suum existens in tali loco exceptis vineis ꝙ si ibi nulle sunt vine talis exceptio nihil operatur qr non reperit qõ excipiat. tex. est no. in. l. si quis legauerit. & ibi Bartol. et
25 alij. j. eo. ¶ † Septimo no. ꝙ quãdo relatiuum positũ sine copula non reperit antecedẽs certũ ad qõ facit relationem remanet penitus incertum & nihil penitus operatur vt hic. & in. l. si sic. ℣. j. j. eo. & l. ij. & iij. C. de fal. causa adie. leg. ¶ Octauo not. ex hoc
26 tex. ℈ m Bal. † ꝙ qñ due qualitates simul ꝛcurrũt quarũ quelibet de per se põt operari suũ effectum tũc vna qualitas nõ dero-
27 gat alteri qõ facit ℈ m eum † ad decisionem notabilis. q. qõ si ex forma statuti deputatus est certꝰ iudex in causis pupillorum et alius iudex in causis a. c. libris. j. sed cõtingat causa migta. & c. libzarum que sit pupilli ꝙ vterque poterit esse iudex & erit locus preoccupationi. ar. l. si pluribus. in fi. cum ibi no. per Bar. & e. et l. si quis postea ℣. ff. de ind. & cũ Bald. simpliciter & Flor. bicin fi. & latius Are. hic. ¶ Sed aduerte qr ℈ m istum tex. vterq; iudex deberet simul cognoscere & simul iũgi, prout tenuit Ly. in. l. gallus. ℣. ille casus. & ibidẽ refert Bal. ff. de libe. & post. & tũ Bal.
28 hic tꝫ ꝙ vnusquisq; possit cognoscere insolidum. & qõ sit locꝰ preoccupationi, put etiã dicit Are. hic tũ idem † qõ Bal. tꝫ in simili Bar. in. l. in facris. per illũ tex. cũ gl. C. de ꝓj. sacro. scri. lib. xj. vbi tꝫ qõ ſtate statuto quod hospitale misericordie nõ possit cõ uenire niſi coram iudice sancti Petri & alio statuto caueatur qꝫ iudex talis porte habeat cognitionẽ de omnibus causis a. c. libris. j. si dictũ hospitale cõueniatur p. c. libris poterit cõueniri coꝝ isto secundo iudice: qr primũ statum debet intelligi in aliꝭ causis quarum iurisdictio non sit aliꝭ specialiter demandata per formam legis vel statuti. ꝓ ista parte etiã facit ℈ m Jmo.
29 l. j. & ibi Bar. C. de offi. ꝓfec. vrb. † vbi iurisditio specialꝫ ꝛcessa vni super damno dato non derogat iurisditioni vniuerſali potestatis. & istud ꝓcedit etiam si ista noua iurisditio tribuaꝫ p dictionẽ tagatiua solus ꝓout singulariter no. Ang. in. l. i. C. vbi & apud quos. ꝓ illũ tex. cũ gl. in verb. solis. sed adhuc ista iura põt clare responderi aliter ꝙ Jmo. qꝫ ꝓcedam cũ iurisditio est specialiter ꝛcessa scõo super eo super q̃ aliꝭ vniuerſalr ꝛpetebat tunc ista ſpecialis iurisdictio cẽsẽt attributa cumulatiue nõ aũt, puatiue, put late firmaul. l. q̃ in rerũ. ℣. si qs post. ff. eo. sed in ista. q. iurisditiones non habẽt se vt ſpãlis & vniuerſalis, sed bñt se diuersimode & separate in quibus statutum voluit diuidere iurisditiones: vt. j. latins dicam. Are. hic effectualiter tꝫ opi. Bal. qõ
30 vterq; iudex possit cognoscere. Tu põdera tex. q vꝭ fortiter in ℣ium facere l. l. j. ℣. si. in ỹ. nec timeãt cũ gl. C. ne lic. potẽ. vbi erat ſpãlis ꝓuisio iudicũ circa personas clarissimas. l. j. ℣. fi. C. vbi sena. vel clarissimi. itẽ erat ſpãlis ꝓuisio iudicũ in qb⁹ innocatũ est patrociniũ potẽtioꝝ si eueniat casus mixt⁹ ꝑterſpalitas cãrũ ſpalitati ꝓsonarũ vbi est tex. vbi rector ꝓuincie ꝓtest cognoscere in causis in qbus imploratũ est patrociniũ potentioꝝ etiã si
31 sit ꝓsona clarissima. ergo ibi est tex. q ſpãlis ꝓuisio cãrũ ℈ ꝑferri ſpãli ꝓuisioni ꝓsonarũ. Tu rñde ad illũ tex. qõ illud ibi iõ est qr ibi ꝓuisio cãrũ merebaꝫ maiorẽ fauorẽ ne litigãs oppri-
32 matur ꝓp ꝓcinũ potẽtioꝝ. ℩ hic est totũ cõtra qr cã pupillorũ meretur maiorẽ fauorẽ, ne pupilli ꝓp minorẽ etatẽ opprimətur ꝙ mereanꝫ cause simplicis quãtitatis, vt. j. subsiciã. Joã. de Jmol. hic videt tenere qõ imo indistincte preferaꝫ solus iudex

Universidad de Deusto
Biblioteca

deputat⁹ ī causis pupillorū: q̄ spālis ꝓuisio alia aūt a.c.libris. ſ. videt ḡualis ergo primo ꝑfert.ar.l.seruis vrbanis.ſ.fi.ſ. de le. iij. licet ſuadat q̄ isto casu forte nō habet se vt gen⁹ ⁊ species ſz vt excedentia ⁊ excessa ideo recurrēdū est ad theoricam Bar.in extraua.ganti ad reprimen.in ver.nō obstāt.d.Aler.hic etiā in-
30 distincte ⁊ tz q̄ ꝑferat sol⁹ inder pupillorū ꝓout alibi vbiq; tz ipsemet Bal.ſ.in.l.executorem.in.vj.col.in ver.redeo ad ꝓpriā materiam.l.nostre.C.de exe.rei iudi.⁊ in.l.j.in.iij.q.ff.de offi.cō-su.⁊ in.l.vnica.ſ.vbi aūt.in.iij.col.in versic.vidi dubitari.C.de cad.tol. Bal.⁊ imo.in.l.gallus.ſ.ille casus.ff.de liber.⁊ ꝓstibu. L.u.ro.in.l.j.ſ.ff.de ope.no.nun. ꝑde.anch.in commento.c. canonum statuta.de cōsti.in ver.pone duo statuta.⁊ in ru.de re. iur.in.vj.nam iurisdictio pupillorum nō cōuenit nisi solis pupillis,sed iurisdictio de q̄dtitate,c.libarū.ſ.pōt cōueniri oib⁹ ergo prima est spāliorꝫ tanꝫ pauciorib⁹ cōueniat:ergo ꝓferri d⁹.c.studuisti.de offi.le.ꝑm Bal.in.d.l.executorē.⁊.d. Aler.hic. Sz ista ratio ꝑm Are.est ridicula.⁊ ꝓcedit habito respectu ꝑsonarū sed nō habito respectu gūis causarū ꝓout dicit ipsemet Bal.in.d.ſ.ille casus. Item ꝑm.d. Aleg.causa pupillorū cū sit miserabiliū personarū ideo fauorabilior censeri d⁹ quam causa simplicis q̄dtatis.l.j.C.q̄ impe.inter pup.ergo debet ꝑferri. l.assiduis.C.qui po.in pig.ha.⁊ in.l.priuilegia.cum ibi no.ff.de priui.cre.sed nec istud fundamētū est bonū q̄ pupillus nō pas-sim est miserabilis ꝑsona vt statim dicā. ¶Tu aūt ꝑ enuclean da ista materia,que est vtilis,considera tres casus principales. Aliquādo per statuta tribuit iurisdictio pluribꝫ solū respectu causarū vel rerū,ſz vniuersalis alii spālis.⁊ ista est materia quā posui in.l.q̄ in rerū.ſ.si gs post.cū cōcor.ibi traditis.⁊.l.j.vbi Bar.C.de offi.ꝑefe.vic.Aliq̄n ⁊ scdo ꝓ statuta attribuitur iu-risdictio pluribus distributiue respectu ꝑsonarū tm̄ puta di ctat statutū q̄ de causis pupillorū talis sit index; aliud statutū disponit q̄ de causis miserabilium personarū talis sit index: pone nunc q̄ vnus sit pupillus ⁊ miserabilis ꝑsona, qs istorū erit iudex suus? ⁊ aduerte q̄ licet do.Aler.vt statiz retuli dicat
31 q̄ ⁊ causa pupillorū sit miserabiliū personarū ꝓout etiā vꝫ so-nare tex.in.l.j.C.q̄ impe.inter pup.⁊ rub.illius tituli: tū veri-
a tas est q̄ pupillus[a] nō ꝺz miserabilis ꝑsona nisi q̄n est paup er orphanus ꝑm Spe.in ti.de instru.edi.ſ.nūc vero aliqua.versi.⁊ scias.scdo.d.Lar.imo.⁊ alij cano.in.c.significasti.de offi.dele.⁊ Aler.met.in cōsi.ccxvi.q̄ inci.viso ꝓcessu cause vertentis.in vlti.col.in.j.volu.⁊ gl.c.omnis etas.in gl.fi.xij.q.j.⁊ ideo Bart. d.l.j.in fi.dicit relinqui arbitrio indicis an pupilli ⁊ similes ꝑso-ne sint miserabiles vel nō. Ista ergo casu mixto q̄n gs esset pu-pillus ⁊ miserabilis persona quis istorū esset index? Bald.in.l.q̄ habet.in ꝓin.ff.de tu.determinat per illū tex.q̄ attēdatur statu tū q̄ respicit causam naturalē ⁊ sic etatis pupillaris nō aūt ac-
32 cidentalē q̄ est notandū ꝑm eū. Et in similī Bal.in.l.qui post-humus.ff.ad Syl.si vnū statutū disponit q̄ in causis pupillorū procedat̄ summarie aliud statutū disponat q̄ in causis forēsiꝫ procedat̄ ordinarie si aliquis sit pupillus ⁊ forēsis q̄ statutum attendet.dic vt ibi per eum ⁊ iste etiā nō est noster casus. Aliq̄ ⁊ tertio per statutū distribuitur iurisdictio vni respectu rerū vt causarū,alij respectu ꝑsonarū ⁊ iste est ꝓprie casus noster quā-do vnū statutū disponit q̄ in oibus causis a.c.libris,infra talis sit index,⁊ aliud statutū dictat q̄ de causis pupillorꝫ talis sit in-dex ⁊ pupillus conueniat in.c.libris qs eorū erit index? ⁊ in isto casu mixto pūct⁹ est videre q̄ ꝑferat an specialis,puisio causarū an vo specialis,puisio ꝑsonarū:⁊ in hoc plz illud qs superi⁹ di-xi q̄ si prouisio causarū mereat maiorē fauorez,⁊ illa ꝑferat spe-ciali puisioni ꝑsonaꝝ ⁊ iste est casus in.d.l.ſi.C.ne li.potē.Sit q̄ſi specialis puisio personarū mereat maiorē fauorē personarum vt est hic fauore pupillorꝫ.cui magis est fauendū q̄ cause simplicis q̄dtatis.c.librarum,⁊ isto casu teneo indistincte q̄ ꝓferatur index pupillorꝫ.⁊ in hoc sequor Bal.⁊ Aleg.statutū enim voluit prouidere pupillis de speciali iudice ne ꝓpter etatē seducātur ⁊ opprimant̄ sed in causis a.c. libris.ſ. non habetur iste respect⁹ cū soleāt cōmitti etiā minorib⁹ iudicib⁹.ſ.⁊ iudicare.⁊.ſ.auctict. in auc.de defen.ci.col.iij.⁊.l.placet.C.de peda.iudi.ꝑm Bal.in.l. vnica.ſ.vbi autē.C.de cadu.tol.ꝑferri ergo debet respectus ꝑsone pupillorū qui est dignior maiori fauore ⁊ in quo est eviden-tior ⁊ maior vtilitas q̄ simplex causa q̄dtatis vt no. declarat Bar.in extrauagāti ad reprimē.in vers.nō obstāt.i pe.col. Bal. in.l.j.in.iij.q.de offi.cōsu. ꝑde anch.in cōmento.d. c. canonū. in.g.q. Paul.de ca.in.l.nō est nouū.ff.ō legi.d. Aleg.in.l. Plesen-nius.in princ.in vlt.colū.ad leg.fal.facit in ar.bonus tex.in.l.si
33 Rufinus.in.j.respōso.C.de testa.milī.facit q̄ alibi tenet singula riter Bal.in.c.cum olim.de cōsue.⁊ q̄ ſi in eodē volumine statu-torū reperiant̄ statuta diuersa seruandus est illud q̄ est instius ⁊ equius.sequitur Aleg.in cōsi.lviij.in.iiij.vo.q̄ incipit ī ꝓesen-ti cau. Cōfirmo istā opi.per illud q̄ not.tenet Bal.in.l.hac cō-

a ¶Quod pupillus. Adde Jo.an.in.c.ex tenore.de foro compe.

fultissima.in.j.col.ad fin.C.qui testa.facere pos.q̄ vbi reperiunt duo iura vel duo statuta que vident inuicē ꝛtraria vel repugnā tia prefertur illud cuius ratio est magis fauorabilis:q̄ illud cē setur magis speciale vt ibi per eum singulariter,q̄ valde nota.
34 ¶Ad ꝓmē facit q̄ statutū,puidēs pupillis de aliquo speciali ꝑsu mitur motum ratione miserationis q̄ pupilli digni sunt miserationē.sed sic est q̄ iuri cōcesso miserationis gratia nūq̄ intelligitur derogatū per alia iura quascunq; clausulas habentia nisi de eo fiat specialis mētio ⁊ specialis derogatio. ita singulariter tenet Jmn.in.c.ſignificantib⁹.de offi.deleg.q̄ refert ⁊ sequitur do.Aleg.in consil.cxxij.in.iiij.vol.q̄ incipit viso puncto ⁊ acu-rate pensato.in.v.colū.vbi ad hoc ipse allegat alias concordan-tias. ¶Dono principaliter decidit per istum textum Bal.in.l. ſi qs ad declinādam.C.de epiſc.⁊ cleri.in.iij.co.in ver. vltimus q̄
35 ritur an ſi relinquatur ecclesie ꝛc.? quod ſi relinquat ecclesie site in cōfinio duarū diocesiū,q̄ quarta episcopalis que debetur de relictis factis ecclesie debet esse cōmunis ⁊ diuidi inter vtrumq; episcopū? per istum tex.⁊ per no.in cle.dudum.in vers.verū.de sepul. ¶Decimo no.in ver.ſi.notabilem decisionem ad doctri-
36 nam cōmunem doct.que habet q̄ ſi dictio ꝓeter,adijciatur ei quod ꝓtinetur sub genere precedenti ⁊ tunc stat exceptine alias autem stat ampliative ⁊ ponitur ꝓo vtra ꝑm Bart.⁊ doct.in.l. actione.C.de trāslact.⁊ in.l.ſi eum.ſ.qui iniuriarum. et vtrobiq; dixi.ff.ſi quis cau.⁊ in.l.j.in fi.ff.de pig.actio.hic enim dictio ꝓe ter,adijcitur ei q̄ nō continetur sub precedenti tenēdo illud q̄ tenent Bar.⁊ doc.q̄ in hoc text.textores nō esset genus ⁊ tamē stat exceptiue nō ampliative q̄ videretur contra .d.cōem regu lam.sed responde istud ideo esse q̄ verne positi sub dictione pre ter,non poterant venire ampliatiue ex quo erant alij specialiter legati.⁊ quando istud nō fuisset dictio ꝓeter,staret hic amplia-tiue per doctrinam cōmunē superius ꝛelatā. ¶Bl.ibi certe cū omnes sint textores. ista positio gl.per omnes reprehēditur in differenter q̄ ſi omnes textores essent postea quidā verne quidā nō:legatum de vernis factum plotie esset speciale ideo derogaꝛ ret primo legato q̄ esset generis.l.seruis vrbanis.ſ.fin.ſ. de leg.
37 iij.de qua opponit gl.⁊ dicunt Dy.? ⁊ Salic.hic q̄ ista fuit ad-ditio serotina que est reiicienda ⁊ cancellanda de libris: sed cōsi-dera si posset gl.saluari hoc modo si poneres omnes seruos esse textores vt dicit gl.⁊ omnes esse vernas:quo casu nō caderet ge nus ⁊ species sed esset equalitas ⁊ fieret cōmmicatio vt est text. formalis in.d.l.seruis vrbanis.ſ.fi.in vlti.responſo.⁊ ꝑm hoc in casu hui⁹.l.nō videret q̄ de necessitate debeāt fieri tres species seruorū,vt ponit Bar.⁊ oēs doct.tamen ista saluatio nō videt esse de mēte huius gl.que superius dixit quosdā esse emptitios, quosdam natos ex ancillis.ergo nō oēs erant verne. tamen sal-nando est in se vera. ¶In ea.gl.ibi q̄ in exceptiōe nō videatur
38 secundo datū.istud q̄ dicit gl.est falsum? q̄ illud q̄ fit ad ex cis piendū non operat dationē.l.legata inutiliter.⁊.l.talis scriptu-ra.ſ.eo.⁊.l.ſi ita.cū glo.ſ.eo.⁊.l.ſi cui.ff.de fun.instr.⁊ magine in isto tex.vbi exceptio erat incerta ⁊ obscura ⁊ nihil valebat. qđo ergo poterat operari dationē:ita etiam tenet Raph.cu.hic.

1 ¶Inter ⁊,⁊ cum,nō est differētia ad inducēdam conūctionē verbalē sed est differētia q̄n ponuntur inter ꝑsonas honoratas.
2 Appellari licet non possit a sententia lata in possessorio: tamen potest de nullitate dici.
3 Si a sententia lata in possessorio dictum sit sententiam nullam ⁊ si qua est appello an procedāt.
4 Nullitas an principaliter deducta vel accessorie quā-do dicitur dico sententiam nullam ⁊ si qua est appello.
5 Utile per inutile in separabilibus non vitiatur.
6 Dictio cum,posita inter res quando dicatur stare accessorie ⁊ quando principaliter.

Nihil differt. Inter ⁊,⁊ cū,nō est dīa q̄n ponit inter ꝑsonas ⁊ quantū ad inducen. cōiūctionē verbalē.h.d. ¶Io.ſ.nō esse differētia inter dictionē ⁊,⁊ dictionē cū. quātū ad inducēdā cōiūctionē verbalē ⁊ ſi ius ac-crescēdi vt hic.⁊.l.illi cū illo.ff.de vſufru.leg.in quo distingue vt hic q̄ Bar.cū q̄ alij trāseūt.⁊ in.l.ſi cui.ff.de fun.instr.q̄ gl.⁊ doc. in.l.ij.C.de ver.ſig. ¶Circa tū doctr. Bar.adde in ꝓmo mēbro
1 q̄ tū est dare dīam:? q̄ q̄n dictio ⁊,ponit inter ꝑsonas honora-tas iter quas cadit ordo charitatis testōris:puta iter filios? ne-potes tūc dictio ⁊,facit eos vocari ordine ſucceſſiuo.⁊ sic ꝓmo loco filios deinde eis nō existētibus nepotes,sed dictio cū, facit multa nec vocari ac si dixisset simul.ita declarat istū tex.Bar.in l.gall⁹.ſ.j.i.ij.co.post gl.no.ibi.ff.de lib.⁊ post. vbi dixi p.l.ſi mu lieri ⁊ titio.ff.de vſufru.accre. ¶Scdo adde aliā dīam inter ſi, ⁊ cū,q̄ ponunt inter personas honoratas:q̄ ſi testator dicat le go titio cū scio,ꝓpter istā dictionē cū,cōditio appositā ī ꝓsonā titij vꝫ repetita ī ꝓsonā seij.sec⁹ ſi vtriq; sit legatū factū ꝑ copu-lā.l.Julij⁹ Paul⁹.⁊ ibi Bar.⁊.l.cū seru⁹.ff.de condi.⁊ demon.

Tertio

2 ¶Tertio adde inquantū Bar.dicit q̄ copula ⁊ ꝙiūgit eque principaliter sed dictio cum accessorie ꝓout etiā not.Bar.in.d. l.j.per illū tex.ff.de pecu.leg.⁊ in.d.l.ſi cui.ff.de fun.instr. nā per istā theoricā habes reprobare quandā solēnē decisionē Salic.q̄
3 a ſnia lata[a] sup possessorio de iure ciuili nō appellatur.l.vnica. C.ſi de momē.pos.fue.appel.late Bar.l.i.j.ff.de appel.reci.Ta-men licet appellari nō possit pōt tamē dici de nullitate ꝑm Bal. in.d.l.vnica.in pe.col.⁊ in.l.j.in.iij.col.C.ne liceat in vna eadēq; cā.iij.ꝓuo.⁊ est rō q̄ regulariter de nullitate cuiuscunq; sētētie po test dici.l.i.ſ.ff.de ferijs.l.ſi expressim.vbi late Bar.⁊ oēs.ff.de
3 app.cle.ſ.de re in di.? Pone ergo q̄ ſi lata ſnia in possessorio cō tra aliquē ⁊ ille ꝓout est de cōsuetudine totius mundi dicat di-co ſniam nullā ⁊ ſi qua est appello,nūqd valeat. Sali.⁊ qdē mi-rabiliter tenet q̄ nō in.d.l.vnica.C.ſi de momē.pos.fue.app. Hā dicit generaliter q̄ in olbus causis in qbus nō ꝑt appellari,sed dici de nullitate de ꝑ se ſi qs ſimul iungeret ⁊ diceret dico ſniam nullā ⁊ ſi qua est appello,nihil vꝫ in vtroq;.ratio est ꝑm eū q̄ vi det ꝓncipaliter appellare ⁊ casu quod nō possit appellare videt postea dicere de nullitate ⁊ sic nullitas videt intentata accessorie ⁊ nō principaliter ꝓout est gl.ſing.que istud expresse dicit in.l. C.q̄ſ.ꝓuo.nō est ne.ſi ita est ergo ſi nō vꝫ principale q̄ est appel latio nō vꝫ etiā accessoriū q̄ est nullitas q̄ vitiato principali ꝛc. l.cū principalis.ſ.de reg.iur.⁊ dato q̄ ex ordine verboruꝫ prius dicat de nullitate tū ex ordine intellectus ⁊.l.accessorie. dicit.ita resident Sali.in.d.l.vnica.Et ita etiā tenet idē Sali.in.d.l.j.p gl. ibi.C.q̄ſ.ꝓuo.nō est ne. Sed ista decisio Sali.licet sit singularis tū nō est vera q̄ q̄ dico ſniaz nulla ⁊ ſi qua est appello:nullitas nō est intētata accessorie vt ipse dicit ſz eque ꝓncipaliter,q̄ pa tet:q̄ copula ⁊,q̄ ponit inter res copulat eq̄ ꝓncipaliʳ ⁊ nō ac cessorie ꝑm doc.Bar.hic approbatā ꝑ oēs.⁊ maxime q̄n vna res
4 nō accedit alteri vt statim dicā. ¶Et in terminis nostris q̄n di co ſniam nullā ⁊ ſi qua est appello q̄ nullitas intelligat ꝓncipa liter ⁊ de per se intētata.tenet expresse Bar.in.d.l.ſi expressim.in iij.col.⁊ ibidē Jmo.in.iiij.⁊.v.col.⁊ ita etiā Jac.bu in.d.l.ſ.q̄ſ ꝓuo.reprobata gl.ibi ⁊ ista est veritas q̄uis Ang.in.d.l.ſi expſs sim.dicat q̄ ab habuit istū casum de facto in ciuitate Florētie ⁊ q̄ per multos solēnes doc.fuit consultum q̄ nullitas erat prin cipaliʳ intentata fuit indicatū flo.ſz q̄ nō audet recedere a gl. in.d.l.j.⁊ plus nō dicit.⁊ ita illā decisionē Salic.reprobat etiam do.Aleg.in cōſi.ij.in.iij.vo.q̄ incipit cōſideratis.in.iiij.⁊.v.col.
5 Et cōtra illā decisionē Salic.etiā videt facere? q̄ in his q̄ sunt separabilia vtile per inutile nō vitiaʳ.l.sancim⁹.C.de do.Bart. in.l.grece.ſ.illō.ff.de fideiuſ.sed nullitas pōt separari ab appel-
6 latione ergo ꝛc. ¶Quarto adde inquantū Bart.dicit q̄ quā-
b do dictio cū, ponit inter res tūc stat accessorie.intellige istud,pe dere q̄n dictio cū,[b] ponit inter res quarū vna accedit alteri.ita ꝓprie loquunt iura allegata per Bar.alias esset secus puta ſi te stator legaret domū cū fundo vꝫ cōtra,tunc dictio cum,nō co pularet accessorie? principaliter sicut ſi diceret ⁊ fundū.text.est in.l.ſi qs inquilinos.ſ.ſi ita legatū.ſ.eo.vbi tex.vult q̄ tunc non sit differentia an ponaʳ inter ꝑsonas vel inter res cū vtrobiq; sit eadem ratio ex quo ibi vna res nō accedit alteri.facit q̄ nō-
1 in.l.iij.C.ſi pen.app.mors interueniat.
1 ¶Quātitas ſi debetur respectu speciei, ſpecie perēpta debitor liberatur intellige ſi quantitas non fuit limitata.

Si alteri. ¶Si quātitas debeʳ respectu spēi perēpta specie debitor liberaʳ.h.d. ¶Io.primo q̄ debitor obligat⁹ ad quātitatē respectu certe speciei quā ſoluēdo fuisset liberatus perēpta illa specie liberaʳ etiam a quātitate,vt hic ⁊.l.quidā.ſ.ſi tibi.ſ.eo.⁊.l.ſ.ſ.ſi.cum.l.ſeq.ff.ſi cui plus q̄ p.l. fal.plene dixi.in.l.q̄ te.post Bar.ibi i.j.co.ff.ſi cer.pe. ¶Limi-ta istū tex.⁊ ſimiles vt pceḍat q̄n quātitas nō fuit expressa ſen li mitata tūc perēpta specie liberaʳ ab illa quātitate sec⁹ ſi quāti-tas fuit limitata ⁊ expressa tex.est valde no.i.l.vir vxori.ff.ō do. pzele.p quē tex. Bar.ibi limitat istum tex.⁊ ſimiles,⁊ istā limita tionē tenet Paul.de ca.hic ⁊ in.l.quidā.ſ.ſi tibi.eo.⁊ do.Alegā. sibi cōtrarius in.d.l.q̄ te.in.iiij.colū.facit bene.l.hoiem.ff.man. Jstam limitationē reprobāt.d.Aleg.⁊ Are.hic.nā ꝑm.d.Aleg. ista limitatio nō videt habere bonā diuersitatis rationē ⁊ ad. d. l.vir vxori.respōdet q̄ ibi inuitaʳ vxore legatario nō potest dari amplius species ꝓo pecunia q̄ ibi erat in legato:⁊ sic in obliga tione sec⁹ in casu huius.l.⁊.d.l.quidā.ſ.ſi tibi.in quibus species erat in obligatione ⁊ potuisset heres reḍimere speciem ⁊ soluere alteri legatario inuito.allegat etiā in contrariū tex.in.l.funduz cornelianum.ff.de nona.qui tex.nihil facit in ꝓposito:quia ibi vtriq; erat in obligatione principaliter ⁊ de per se.ſ.fundus et sic species.item eius estimatio ⁊ sic quātitas.facit bene tex. in.l. ⁊ cū,q̄ ponunt inter personas honoratas:q̄ ſi testator dicat le go titio cū scio,ꝓpter istā dictionē cū,cōditio appositā ī ꝓsonā titij vꝫ repetita ī ꝓsonā seij.sec⁹ ſi vtriq; sit legatū factū ꝑ copu-lā.l.Julij⁹ Paul⁹.⁊ ibi Bar.⁊.l.cū seru⁹.ff.de condi.⁊ demon.

a ¶Ista lata. Adde Jo. ō Jm.⁊ Do. l.ij.ſ. iiij⁹. ff.de app. Tū ſi sit appella-tus,⁊ indeq; a q̄ detulit vel admisit pote-rit appellans obtiere ſi post ea liqueat sen tētia iniusta: ita sig.Bal.in l.post ſniam.i tē.vbi dicit ī dē sentire Jn no.⁊ esse ō mē te Bul. de cu. in.l.ſi eꝛ cā. in ſ.nūc dicēdū. ff.de mi.

b ¶Dictio cū. Adde l.qs ar bitratu. ff. de vb.ob.in.l.j.⁊ ij.C. de ver.ſi. Car.zab.in.c. ſi.j.no.de con-ſuet.idē Car. in cle.ij.in.iij. not. de testa. Raph.cu.cōſil.lvj.ici. Pe. heres.

Legato generaliter.

Legato generaliter. Jn legato generis ⁊ lectio est legatarij vt mediocrē eligat.sed ſi testator ſenserit de certo ⁊ appareat illud ꝓdicābitur:alias ſi nō constat electio seu declaratio est heredis hoc dicit.⁊ habet quinque partes.secunda ibi,que sententia. tertia ibi ſi de certo

Universidad de Deusto
Biblioteca

fundo quarta ibi aut si appareat.quinta ꝛ vltima est ibi,sed ꝛ si
1 lancē. ¶ No.j.ex isto tex.in ver.accipiat,iūcta gl.j.ꝛ ꝙ in lega-
to gnāli in dubio electio est legatarij ꝫ Raph.exponat tex.ac-
cipiat ꝙ intelligat ꝙ nihil est dicere,hinc est isto notabili insur
git difficultas ꝙ soleo tāgere qd operet legatū optionis qñ est
legata res in gñe iuxta.l.ij.ff.de opt.leg.ꝛ qñ legatarius oīno ꝫ
electione vt hoc tex.ꝛ qñ legatū nullam affert vtilitatem nihil
vꝫ.l.si creditori.j.tt.j.ꝛ.l.plane.ij.in prin.j.eo.Imo olim cēsebat
dānosum cū dicebat additionale.§.si gñaliter.an vñc.optionis.
in fit.de leg.dic qō vtilitas insurgit ex eo ꝙ statim dicā.in.i.j.
2 no. ¶ Scōo no.hic videri tex.mirabilē ꝙ vbi electio est legata-
rij adeo teneť mediocrē eligere qō nō posset eligere pessimū in
sui dānū,ꝛ prenudicīū herede cōtradicēte ꝛ sic nisi etiā heres cō
sentiret,ꝛ ita expresset ꝫ Ange.hic,in.l.apud iulianū.§.seio.j.e.
Adde pro isto intellectu Ang.multū facere istū tex.in.ver.acci
piat.per qō dat intelligi qō electio ptinet ad legatariū,vt etiā
no.gl.i.ti expresse vult ne optimus vel pessimus accipiat.ergo
vult qō qñ electio est legatarij nō posset eligere pessimam inui
to herede ymmat.scōo qz posset euenire ꝙ poti⁹ hēs vult ptā
re mediocrē ꝙ pessimū iurta.l.si.ff.de vsu.ꝛ ba.ꝛ iurta.l.pen.ff.
de qdi.ob can,ad idē facit tex.solēnis in.c.cū.de nō sacerdota.
§.si.de pleb.in.vj.vbi est tex.ꝙ si papa mādat puideri alicui de
beneficio certi valoris vel ptij nō pōt ēt illo expresse volēte,pui
dere de beneficio minoris pcij sic vł ꝙ habēs gratiā non possit
renūciare fauori suo acceptādo deteri⁹ ꝙ sit sibi ꝓfuturus. ¶ Cō
trariū tenēt ibi.c.de nea.Jo.de imo.Paul.de ca.d.Alex.ꝛ Are.
3 bic ꝛ By.in regula in obscuris.de reg.iur.in.vj.ꝛ ꝙ imo legata
ri⁹ possit eligere pessimū etiā heredē inuito ꝑ tex.q bene facit i
§.preterea.si quis.in fi.de act.vbi qñ electio est ipsi⁹ debitoris nō
pōt creditor pessimū eligere vł vilissimū quē ꝑtet.ergo vult ꝙ
si electio esset ipsi⁹ creditoris ꝓout est bic ipsi⁹ legatarij posset
creditor eligere vltimū ꝛ sic pessimū inuito debitore.Scōo qz
qō legatarius debeat habere mediocrē ꝛ non pessimum est in
troducētū in fauorē legatarij sicut eō nō possit eligere optimū
est inductū fauore heredis ꝓout de vtro ꝙ est tex.in.l.si.§.sed ꝛ
si qs.C.cōia.de leg.ergo legatari⁹ ꝫ posse renūciare fauori suo
acceptādo pessimam per regulā.l.si quis in conscribendo.C.de
pac.sicut etiā heres posset renūciare fauori suo p̄ tādo optimū
ꝓout tenet gl.ordi.in.l.apud iulianū.§.seio.j.eo.alias illud qō
est inductū fauore debentis eligere retorqueretur in eius odiū
cōtra.l.ꝙ fauore.C.de legi.ꝛ ad istū tex.in ver.ne vel optim⁹ vel
pessim⁹ accipiat qui fortiter stringit.respōdēt prefati doc.ꝙ ista
verba debēt referri ad diuersos casus ꝛ ad diuersas personas:
imo illud verbū accipiat ꝓm eos diuersimode accipiendi ꝛ est ꝫ
gl.in.l.ij.ff.de offi.procō.ꝛ leg.ꝛ sic ouꝫ text.dicit ne optimus in
telligāt quādo electio est legatarij ne legatari⁹ tūc accipiat opti
mū.ꝛ dū tex.subdit ne pessimus intelligāt quādo electio est here
dis iurta.l.si heres generaliter.j.eo que respōsio facit violentiā
huic textui in verbo accipiat vt prediximus.nā ꝓm istum intellectuꝫ
tex.debuisset dicere nec optim⁹ accipiatur nec pessimus detur:
4 sed idē verbū accipiat nō videtur posse referri nisi ad legatariū.
¶ Tertio no.ex isto tex.ꝙ qñ facultas eligēdi cōpetit legata-
rio debet ipse eligere mediocrē.cōcordantes sunt in glos.sic etiā
videtur intelligi ꝓmissio que fit in cōtractibus.l.si quid vendi
tor.ff.de edi.edic. ¶ Limita istuꝫ tex.dupliciter primo intellige
vt procedat quā do erat electio ad min⁹ triū quatuor vel pluriū
tunc debet eligere mediocrē:vt hoc tex.cū si.secus si duorū tātū
puta duorū seruorū.nā si alter sit melior altero pōt legatarius
eligere meliorē.l qui duos.§.eodē.als nō intelligeret habere ele
ctionē sed pessimus diceret legatus ꝓm Pet.Dyn.Cyn.Ray.
Imo.ꝛ Moder.bic.Bald.ꝛ Dan.de ca.in.l.si.§.sed ꝛ si quis.C.
cōia de leg.a. Tu dic qō ratio est manifesta qz quādo nō sunt nisi
duo ibi nō pōt eligi mediocris qz mediū necessario ꝓsupponit
duo extrema ꝛ sic saltē debent esse tria ad minus alias nō habet
locū ista lex vel similes.Scōo intellige istā tex.ꝛ si.qñ legatario
tacite cōpetit electio ex dispositione legis tunc debet eligere me
diocrem secus quādo testator expresse reliquisset electionem seu
optionē tūc posset eligere quē vellet ꝛ sic etiā optimū.l.ij.in prin
cip.ff.de opt.leg.ad hoc vt electio expresse concessa a testatore de
aliquo operāt.ar.l.si quādo.in prin.j.e.Et ita tenet glo.in.l.si.§.
j.ꝛ ibi Cy.Bal.C.cōia de le.ꝛ gl.in.l.iij.ff.q.ꝛ a quib. Pet.ꝛ Cy.
bic qō intelligē sane quādo ille res essent in patrimonio testato
ris alias legatarius nō posset eligere optimū etiā quando testa
tor expresse reliquisset electionē.in istis terminis saluāt gl.q.cō
trariū. dicit in.l.ij.in prin.ꝛ ibi Bar.ff.de opt.leg. ita cōcordant
5 Jmo.Aret.ꝛ Mod. ¶ hic adde ēt ꝙ qñ brē esset expresse a testō
re data electio nō posset tūc heres eligere pessimū sed mediocrē
6 vt est tex.in.l.si heres gñaliter.j.eo. ¶ Quarto no.in ver.acto
rum.qz in oubio seruus qui gessit negotia dñi q appellat actor
vel castaldio ꝓesumit vtilior dño quā ali⁹ seru⁹ ꝓpter maiorē

notitiā administrationis ꝛ rerū dñi.Et ibi tex.in.l.si.ff.de of.pref.
reputat ꝙ amissio vł corruptio talis serui tēdat ad ruinā ꝛ euer
7 sionē totī⁹ domus dñi. ¶ Quinto no.in ver.si de certo.ꝙ vbi
testator sensit de certo fundo,sed non apparet de quo,electio vel
potius declaratio est heredis.l.si quis plures.§.e.vbi doc.ꝛ ego
dixi.facit.l.apud Julianū.§.scio.j.eo.ꝑm quē pōt exemplificari
tex.nr. ¶ Sexto no ex eodē versi.si de certo.iuncto ver. sequēti.
8 aut si appareat bic optime ꝓbari ꝑm Are.ꝙ sicut in legato al
ternatiuo nō trāferr oīa in legatariū ante electionē.l.binōi.§.
qui stichū.j.eo.l.apud ausidiū.j.de opt.leg.Barto.in.l.j.in vlti.
col.§.eo.Ita quādo testator legādo sensit de certa re sed nō ap
paret de qua re senserit.nā ante declaratiōē heredis nō transit
dñium in legatariū.Istud ꝓbāt dupliciter in hoc tex.ꝑm Are.
primo dū tex.dicit ꝙ eliget heres quē velit dare.ꝛ sic apparet ꝙ
ante electionē nō sequit̄ datio ꝛ sic trāslatio dñij.§.sic itaq.insti
tu.de act.l.vbi aūt nō apparet §.si.j.de verb.obl.scōo dū text.in
ver.sequēti dicit quod si appareat fund⁹ vendicabit:sed vendi
catio ꝓesupponit trāslationē dñij.l.in rem.in prin.ꝛ.l.officiū.ff.
de rei ven.ergo secus ostēdit in casu precedēti ꝙ est bene tenēdū
9 mēti. ¶ Septimo ꝛ vlt not.in ver.si.sed ꝛ lācē.ꝙ in gñali lega
to lancis electio est ipsius heredis.Jn cōtrariū facit ꝙ imo in le
gato gñis electio est legatarij.l.si seru⁹ legatus.§.cū homo.j.e.
ꝛ.l.ij.in prin.ff.de opt.leg.ꝛ hac met.l in prin. ꝙ videť de directo
cōtradicere huic fini.Ad istā difficultatē dant tres solutiones.
prima est subtilis Pet.de bellap.bic qui dicit ꝙ iste text.in fi.de
bet intelligi ꝙ quādo testator sensit de certa lance sed non constat
de qua nimirū si electio est heredis.d.l.si qs.a filio.§.si plures.§.
eo.ꝛ.l.apud Julianū.§.seio.j.e.ꝛ in ver.pcēdēti.§. Scōo mō re
spōdet Bar.in.l.si dom⁹,in prin.j.eo.ꝙ ideo bic electio est bere
dis eo ꝙ iste text.in fi.loquit̄ in bis generib⁹ ꝙ habēt terminos
facto hois vt est in lāce.secus in bis gñibus ꝙ habēt terminos a
natura.vt homo equ⁹ ꝛ si tunc electio est legatarij.ita ꝓprie lo
quitur ista.l.in prin.in ver.veluti hoīe.ꝛ in.d.l.si seruus legatus.
§.cum homo.tamē ꝑm Pau.de cast.in.d.l.si domus.ꝛ.d. Alex.
bic Bar.nō assignat vr̄ gentē rationes diuersitatis. Tertio mō
respondet d. Alex.qō ideo bic in fi.electio est heredis:qz in lance
domo ꝛ si.etiā si vilissima nobis dek ab herede tamen semp expe
dit potius habere ꝙ nō habere,ideo fauore heredis ꝓstat tāc
ꝙ est minimū.secus in bis generib⁹ in quib⁹ possent dari alique
ꝑcies quas potius expediret nō habere ꝙ habere ꝫ doctrinā
gl.magne in prin.ꝓout planius ꝑsequit Alex. quid tenēdum
tu tene solutionē Pet.de bellaperti.quā etiā tenent antiqui que
est optima ꝙ iste tex.in fi.loquatur quādo testator sensit de certa
lāce,ſ nō apparet de qua merito electio est hēdis. Et si dicitur
qō ista solutio bn̄ est verissima in se ꝙ iura pallegata sed diuinat
a.Ulrum tex.dicere quod in isto ꝑsecu.fi.testator senserit de certa
lance est diuinatio. Rideo quod nō diuinat ponderando istum
tex.dupliciter.primo in dictis de eque q̄ ostēdit equalit̄ ꝛ simili mo
do esse hic electionē hēdis ꝓout in vers.si de certo.ergo sicut ibi
10 ideo est qz testator de certo senserat ita etiam est hic. ¶ Scōo
a pondera tex.in a duersatiua sed ꝛ si[a], de cuius natura est vt per
eam videatur repetita qualitas precedentiū:vnde si statutu. dī
cat ꝙ exilētibus filijs masculis:femina non succedat ab intesta
to nisi in dotē,sed facto testamento non succedat nisi quatenus
testator ei reliquerit:debet intelligi facto testamēto ꝛ exilētib⁹
masculis ꝓpter aduersatiuā q̄ est ḡtio ꝛ sic repetitionē indu
cit.l.seie.§.cato.ff.de fun.instru. Ita egregie determinat Bal.in
l.oēs ppli in.gv.col.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ ad hoc allegat glo.in.§.ite
lapilli inst.de re.dini.Sequit Pe.de anch.in qmēto.c.canonus
statuta.de consti.in ver.querit etiā Bal. vtrum vna statutū do.
Ailey.vbi reputat istud singulare in.l.filius a patre.in.ꝙj.col.ff.
de lib.ꝛ posthu.ergo idem dicemus in ꝓposito teg.nostri ꝙ ꝓp
ter aduersatiuā intelligatur repetita qualitas qñ testator co
gitauit de certo sicut erat in ꝓcedētibus,ꝛ tāto fortius procedit
ista inductio q̄ est verissima quia vltra aduersatiuā de qua sola
loquitur Bal.i.d.loēs in isto tex.est etiā expressa copula:qz text.
11 dicit ꝫ etsi lācē.ſ ego habeo ꝙ ꝓ natura copule ꝛ ᵇ est repetere
b in sequēti legato qualitatē adiectā in ꝓio.ita dicit Bart.expsse
l.si.§.cui dulcia.ff.de prino trit.oleoq; leg.ꝛ vltra Bar.est de hoc
gl.notabilis in.l.si sic in gl.j.ff.quemadmo.ser.amit. ¶ Gl.ma
gna in ver.pessimus.ista gl.eg aminat tria ꝓincipaliter. Jn pri
ma enim parte ꝫ Bar.ponit an ille cuius est electio possit libe
re eligere quē velit.Tu dic ꝙ imo gl.in prima ꝑte timore plurīū
contrariorū declarat an ꝛ qñ procedat iste tex.qō in legato gene
ris debeat eligi mediocre. Jn secunda que est ibi, sed quis ha
bet electionē,glo.declarat an ꝛ quando valeat legatus relictum
in genere:ꝛ facit quinq; casus. Jn tertia que ibi,circa electionē
tripleꝫ est opinio. gl.ponit cuius sit electio qñ valet relictum ge
neris ꝛ ista gl.est magistralis ꝛ signāda ꝑm bar. ꝛ alios bic ꝛ est
omnino similis gl.in.§.generaliter.insti.eo.ꝛ gl.in.l.heredes.§.

si incerto.

si incerto.ff.fa.ercis.ꝛ ista gl.formaliter refert ꝛ simpliciter sequi
12 tur.d.Abb.in.c.indicante.de testa. ¶ Ex prima parte glo.ba
bes magna restrictionē ad regulā gñaliter traditaꝫ in prin.bu
ius.l.vt ꝓcedat in rebus animatis in quibus alique possunt re
periri quas magis expediret nō habere ꝙ habere ꝛ in eis lega
tarius habet electionē eligēdo mediocrē ꝛ nō muscā.tamen gl. habuit
respectum quando electio est heredis. Preterea si tale legatum
referatur ad animalia existentia in patrimonio testatoris non
veniret musca:qz nō est in eius patrimonio.vnde ꝑm Raph.me
lior est ratio ꝓpter nimiā gñalitatē ꝛ incertitudinē. Preterea
in genere ita late vt est animal, difficile esset reperire mediū cuꝫ
cōprehēdat infinitas species animaliū. ¶ In ea.gl.ibi sola de
stinatione hominis vt fundus.contrariū tenet gl.i.d.l.si quis in
16 rerū.§.si quis post.vbi dixi qui tenet qō ad ꝛstituendū fundum
requiratur etiā factum hois.l.diuisio per regiones vel ꝑ spec et
si. Preterea tex.in.d.l.si quis post.sentit non esse differētiam in
hoc inter domum ꝛ fundum:qz dicit ꝙ nostra distinctione fun
17 dorum nomina ꝛ domus constituuntur. ¶ In ea.glo.ibi vt ꝛ
alias.§.de serui.l.si cui ista.l.cōm do. Pet.de begu. nihil facit ꝛ
male allegat per glo.Tu dic qō imo bene facit iuncta.l.si via.ff.
de serui.rusti.predio.ibi glo.in prima solutione.Adde tamen ꝙ
in cōtrariū videť facere tex.in.l.statuliberū.§.si.j.de lega.ij. vbi
qz erat determinatū tēpus heredi ad eligendum eo negligente
intra tempus transit electio in legatarium.ergo probant secus
18 esse vbi terminus non fuisset appositus ad eligendū. ¶ In ea.
glo.ibi aut testator reliquit seruos in suo patrimonio. dupliceꝫ
rōne diuersitatis assignat Bar.ꝛ simpliciter sequuntur Flozia.
ꝛ Cu.bic primā rationē Bar.reprehendit Salice.qz ꝫ cum est
eadem cum.d.l.ij. Jn ꝓtrariū facit ꝑm Aret.quia tūc posset in
stari quare magis primo casu videť trāferre electionē in lega
tarium qñ habet seruos in patrimonio ꝛ quādo non habet. su
per hoc vltimo laborat multum Aret.Tu autem salua declara
tionem Bart.nam quādo testator habet in patrimonio plures
seruos ꝛ legat vnum in gñe videť ei legare optionem que optio
cadit in rebus testatoris: ideo electio est legatarij, vt no.in.l.si
quis a filio.§.si quis plures.§.eodem.que ratio cessat quādo ser
ui nō sunt in patrimonio testatoris:quia cū res aliena non pos
sit operari vt per glo.in.l.serui electione.in princ.§.eod. ideo nō
videtur tunc legasse electionē. Et hoc modo declarando, ratio
nem Bar.eius ratio non est eadem cum dicto. ¶ Circa secun
dam rationem quam Barto.dicit esse inrisōsuli in.l. si seruus
legatus.§.cū homo.j.eo.ꝛ sequit etiam Sali.bic. Adde qō eam
subtiliter impugnat Aire.bic ꝛ credit Bar.errare qz dato ꝙ ele
ctio rerū cōpetat heredi.tamen non est verum quod per hoc im
pediatur in persona legatarij electio actionum ꝛ sic facultas eli
19 gendi remedium. Nam poterit legatarius agere ad hominem
in genere ꝛ assignari terminū heredi.j.quē eligat hominē quez
vult dare ꝛ si non eligat tranfferatur potestas eligendi in lega
tarium,vel habeatur pro facta in detrimētum heredis,vt decla
rat Bar.in.l.eum qui certarum.§.fin.ff.de ver.obl. Joan.an.in
addi.Spe.in tit.de electione.§.sequitur.ver.sed pone.in fi.addi
tionis.Tu autem defende optime Bar.qz imo impediret lega
tario facultas eligēdi quo remedio vel qua actiōe velit agere si
heredi cōpeteret electio prout dicit Bar.ꝛ bene:qz ꝫ legatarius possit ad hominē in genere agere,vt dicit Aret.est verū
actione ꝑsonali ad hominē in genere ex testamento sed non pos
set agere rei vēdicatione que ꝓsupponit dominium in agente.
l.in rem.in prin.cum si.ff.de rei ven.ꝛ rei in genere nō potest in
20 terim haberi dñium. ¶ Ité qō est fortius etiā quādo aliquid est
in legato ꝛ sic in obligatione si tamē est incertū qd futurum sit in
solutione nunc dñium trāsit in legatariū nisi ꝓius constitituerit
qd fit soluē.put dixi.i.l.nō ampli⁹.§.cū bono.ꝛ.ꝛ.ibi.d. Ale.
ꝛ Are.ponūt istā regulā ergo apparet qō impediretur facultas
eligendi remediū ꝛ sic agendi rei ven.ergo ratio Bar.est vera ꝛ
sic remanet defensata vtra ꝙ ratio Bar. Tu tñ cōtra istā ꝙ ra
tionē Bar.cōiter approbatā ꝛ que videť fundamētaliter,pon
dera multū facere tex.in.l.si domus.in prin.j.e.vbi si factū est le
gatū dom⁹ in genere,si testator habeat domos i patrimonio vꝫ
legatū sed electio est heredis ꝛ tamen ꝑm rationē Bar. deberet
esse electio legatarij qz etiā ibi auferēdo electionē rerū legatario
etiā aufert sibi electionē actionū qz nō poterit ibi eligere agere
rei vēdicatione prout potuisset eligere si habuisset electionē do
mus ex quo erāt in patrimonio testatoris. Nec dicať ꝙ illud ibi
ideo fit qz testator senserat de certa domo prout ibi videť sonare
litera quo casu indubitanter electio est heredis vt.j.in glo.quia
istud expresse reprobāt ꝑ gl.Bar.ꝛ alios in.d.l.si domus.in prin
cip.vt illa.l.procedat etiā si testator ꝙ habebat domos in patri
monio non sensisset de certa adhuc esset electio heredis,ergo cō
tra rationē Bar. Nec etiā dicať ꝙ Bart.loquit in legato gñis
habentē fines a natura vt in legato serui in genere.sed.d.l.si do
mus.in prin.loquitur in genere habēte fines ex facto hois,vt in

a ¶ Aduersati
na ꝫ ꝛ si. Ad
de gl.ꝛ Bar.i
l.i.§.sed ꝛ fo
te.ff.si quis in
ius voca. non
ic. Bar.in.l. si
ita.ff.de lib.et
post.

b ¶ De natura
copule. ꝛ ad
de ꝙ l.c. quē
admodū ō in
reiur. doct. in
cle.ij.ō referi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gl.hic.q̃ istud nihil ad rũbũ, ꝑpter gñalitatem.l.ñ.§.gñalit.ff. de eo quod cer.in quã fundat ratio Bar. ¶Aliam rationẽ diuersitatis assignat gl.in.l.heredes.§.si in certo.ff.fa.ber.ꝛ sequitur Sali.hic ꝙ quando serui non sunt in patrimonio testatoris si electio cẽt legatarij posset multũ grauare heredẽ eligẽdo vnũ in partibus remotis ꝙ esset multũ dãnosum heredi ꝓstare.que ratio cessat q̃n electio debet fieri de seruis existentibus in patrimonio testatoris ꝓserti cũ debeat eligere mediocrẽ,vt hoc text. sed ista rõ vr confundi ꝑ ter.in.§.si generaliter.insti.de leg.vt J.plenius dicam. ¶Scdam rõnem diuersitatis ꝙ quidem colorata assignat Ja.But.hic,ꝛ ot fuisse Rapha.cu.hic sed in mea lectura non ponit.nã q̃n serui vel species ex genere legato sunt in patrimonio legatarius non habet necesse petere de manu be-
21 redis q̃ ꝓuium facta electione transit recta via in legatarium l.cum seruus.§.si tibi homo.J.eo.ꝛ.l.legatũ ita.J.tit.j.bene verũ est q̃ naturalr̃ posse habet necesse capere de manu heredis.l.§. rediguñt.ff.quo.leg.l.nõ duoiũ.C.de le.sed q̃n serui vel species nõ sunt in patrimonio testatoris tunc legatarius necessario capit ꝓuium de manu heredis ꝛ tenet heres ynam speciem redimere ꝛ dare legatario.l.non dubium.§.ã.ꝛ.l.q cõ.ubi ã.§.fin.J. tit.ñ.nimirũ si hoc vltimo casu electio est heredis.sed huic rõni etiã vr obstare.o.§.si generaliter.vt itatim dicã. ¶Tu aũt aduerte ꝙ licet oẽs scribentes teneãt cũ ia theotica gl.q̃ q̃n legatur seruus vel species alia ĩ genere ꝛ testator habet seruos in patrimonio q̃ tunc electio est legatarij mouetur gl.ꝑcipue ꝑ tex.in.§.si generaliter.insti.eo.vbi etiã gl.idem firmat per illũ ter.sed certe ille ter.ꝓbat de directo contrarium ꝛ contendit
22 istã cõem doc.nã dicit tex.si ꝙaliter seruꝰ alienꝰ vl aliena res legetur electio est legatarij. Pondera q̃ ibi tex.loquit quãdo seruus vel res aliena legatur in genere. ꝑ̃dera si aliena,ergo non erat in patrimonio testatoris,ꝛ tñ electio est legatarij. Se cũ.do cõsidera ꝙ etiã ille text.a ꝺno sensũ vr adhuc destruere cõem sniam ꝙ si esset legatus seruus ꝓpius vel res ꝓpria a testatore innuit a contrario ꝙ tunc electio esset heredis.sed credo q̃ gl.debuit ille ter.intelligere hoc modo.si ꝙaliter seruus vel alia res legetur electio sit legatarij,ꝛ hoc modo non obstaret. tñ cõiter oẽs libri habẽt text.primo modo vt dixi.Et ista ꝺcta ꝑ̃ possunt defendi ĩ rõne q̃ si ille text.loqueretur in reb⁹ alienis nõ caderet electio de q̃ ita loquit ille text.vt itatim dicã.Tertio ꝑ dicta q̃ ꝺm ĩ tã cõem opinionẽ gl.ꝛ doc.multũ restringeretur regula q̃ aliter tradita in prin.huius.l.vltra restrictiones glo.ꝛ doc.in prima parte hñ⁹ ql nã ista.l.q̃ gñaliter ꝛ indistincte dat electionẽ serui legati in ꝛñe legatario restringitur vt ꝓcedat q̃ testator habebat seruos ĩ patri nõio alias esset electio heredis. nã ꝺ istud quo ad haberet seruos in patrimonio est diuinare ꝛ restringere ꝓsertim q̃ istud est factũ ꝛ facta non ꝓsumunt nisi ꝓbẽtur.l.in bello.§ facte.ff.de capt. Itẽ illa verba testatoris lego hominẽ in genere si ꝓficãt sub cõpẽdio oẽs homines de mũdo:vt.l.ad⁹. §.duob⁹.J.tit.ij.ꝛ statim.J.subsiciã. Preterea nulla lex videt expresse ꝓbare si bene aduertatis q̃ fiat differẽtia an testator habeat seruos in patrimonio vel nõ quando loquimur in seruo in genere legato sed in alijs secus.l.si domus.J.eo.
23 ¶Tamẽ etiã ad ista potest rñderi q̃ electio vel optio non cadat ꝓprie in rebus alienis,vt no.gl in.l.serui electione.in prin.ff. eo.ꝛ Bar.ff.ꝛ tex.hic in verbo accipiat videak loqui de electione legatarij ꝛ expressius tex.in.o.l si seruus legatus.§.cũ homo.cũ alijs allegatis per glos.ergo loquunt quando serui erant in patrimonio testatoris,ꝛ sic remanet defensata theozica gl.ꝛ cõmu-
24 nis ex qua gl.oiligẽter no.ꝙ si testator legat hominẽ vel aliqd aliud in genere ꝛ habeat aliquam speciem in suo patrimonio de illo genere:vi.lek de illa sensisse nõ aũt videt sensisse de omnibus que sunt in mũdo,ꝛ sic videtur legasse electionẽ que tãtũ in suis cadat:ex quo stabit notabilis cõclusio ꝙ legatũ in genere factũ restringit ad species vel corpora illius generis q̃ testator habet in patrimonio.idem not.Bart.in.l.iiij.ff.de vino tri.oleoꝙ leg. Raph.cu.ꝛ.d.Aleꝝ.hic,idẽ est in contractibꝰ vt est tex.not.in.l. si quis argentum.§.i.ꝛ ibi Bald. ad hoc no.C.de dona. ¶Et ex hoc potes tu ꝓnocte elicere in practica tres notabiles effectꝰ ꝛ
25 tres notabiles cõclusiones.† Prima est ꝙ si testator legauit seruum in ꝛñe ꝛ habeat aliquos seruos in patrimonio ꝙ illis mortuis qui sunt in patrimonio extinguitur legatũ in totũ:quasi illud legatũ generis quãuis absolute factũ subalternetur ad solos seruos existẽtes in patrimonio,ꝛ hoc etiã tenet Raph.cu. ꝛ do.Aleꝝ.hic,ꝛ idẽ Rapha.in.l.si ita legatũ.in prin.per illum tex.J.eo.Scda cõclusio est ꝙ si testator omnes illos seruos suos existentes in suo patrimonio voluntarie alienaret:reuocaretur illud legatũ generis in totũ.l.fideicõmissa.§.si rem.ff. de leg.iij.
26 ꝛ.§.si rem sñã.insti.de lega.Tertio habes limitationẽ ad text.l. ¶Deuꝰ.§.duoꝝ.J.titu.i.† vbi dicit tex.ꝙ legatũ hominis ĩ genere sub cõpẽdio continet omnes homines de mundo.nã intelligitur quãdo testator nõ habebat seruos in patrimonio vt ptz ex predictis,vel intelligit quãtũ ad significationẽ verborum nõ
27 aũt quantũ ad ꝓsumptã mentẽ testatoris. ¶† In ea.glos.ibi in scõo dic.si in fundo ꝙ nõ valet idem tenet gl.in.o.l. cũ post.§. gener.hic alle ꝛ Bar.hic ꝛ plenius in.l.ita stipulatus.ff. de verbo.oblig. Adde q̃ subtilis ꝓPetr.de bellaperti. quẽ sequuntur Rapha.cu.ꝛ Pau de ca.hic melius tenet ꝙ si testator haberet fundos in ꝓmonio,ꝛ legaret fundũ in genere q̃ valeret legatũ ꝛ intelligeret relinquere vnũ de illis quos habet in patrimonio, sicut dicemus in le.prato domus.l.si domus.in princ.J.eod. nã qua ratione legãdo seruũ in genere vel legãdo domũ in gñe si habeat in patrimonio intelligat de vno ex suis sensisse:ita eadẽ ratione legãdo fundũ in ꝛñe si habet fundos in patrimonio ꝺz intelligi de vno ex illis fundis ne alias legatũ ꝓpter nimiã incertitudinem reddat ridiculosum:ꝓesertim cũ debeat fieri in terpretatio vt act⁹ valeat.l quoties.cũ.ff.de verbo.obli. ſz q̃ nõ haberet in patrimonio bene verũ est ꝙ nõ valet legatũ. ꝺ.§. gener.sicut etiã in domo.l.si domus.in prin.J.eo.ꝛ ex his nõ apparet obstare ratione glo.ꝙ heres ꝺando palmũ terre pro fundo liberaret.nã istud nõ ꝓcedit quãdo testator habet fundos in patrimonio ꝙ cũ testator intellexerit de vno ex illis nõ ꝓt heres ꝺ volũtate,testatoris ꝓsumptã ꝛ in preiudicium legatarij diminuere nec facere de vno fundo plures cum testator nõ fecerit ꝛ nõ posset facere vnũ ita parui ꝙ nullius esset vtilitatis.preterea nõ est verũ ꝓsuppositũ.gl.ꝙ sola destinatione possent ex vno fundo plures fieri,vt superius dixi.Tenẽdo tamẽ istã conclusionẽ gl.q̃ cõiter tenet ꝙ nõ valeat legatũ fundi in gñe etiam
28 si testator haberet fundos in patrimonio per gñalitatẽ ꝺ.§.gener.ꝙ ꝺdo modicũ terre liberaret.† ¶Limita no.q̃ testator legauit fundũ simplr̃ secus q̃ legauit adiecto ꝓprio nomine: puta ꝙ legauit in genere fundũ Corneliani ꝛ ipse nullus habebat nã nũc censet le.tare vnũ fundũ Corneliani ex his que reperiunt in rerum natura ꝛ sic heres tũc non posset de nouo facere vnũ fundũ parui ꝛ ꝺare le.tatario.text.est no.in.l.quibus ꝺieb⁹. §.qui dotale.ff.de cõdi.ꝛ demõ.Accedat q̃ infra dicit gl.pen.de testatore le.tãte fundũ Titiani cũ testatores vicini habeãt Titianos. ¶Glos.in ẏbo cogitauit.diuide in tres partes.In prima ꝺm Bar.format questionẽ.dic melius ꝙ gl.rũdet oppositio ni.In scõa colligit notabile ꝙ opinionẽ regule.In tertia querit. scõa ibi:ex no.quod.Rtertia ibi sequid si non habeat. ¶In ea-
29 glo.ibi ex benignitate ergo ꝺcitur.ꝙ dicꝙ imo de rigore iuris ꝛ per punctũ rõnis vr le.tatũ cũ talis ꝺubietas cadit circa res legatas.ista tex.in.lono sunt Titii.§.de testa.text.allegat⁹ in gl. loquitur quãdo incertitudo cadit circa personas.q̃ tũc bene vi tiat vt ibi,ꝛ l.si fuerit de reb ꝺub.ꝛ fuit ꝺictũ in.l.si quis a filio. §.si quis plures.J.eo.rationez ꝺiuersitatis inter res ꝛ personas assignat Joã de Imo.hic:q̃ vna res ꝺubet alteri nõ sic in ꝑsonis.l.iusiurandum.ff.de edi.Bar i.l.Titie textores.§.nihil.§.eodẽ. Sed ista ratio parũ cõcludit.Tu aũt assignabilem rationem ꝺiuersitatis q̃ est incertitudo rerũ:saltẽ ꝑsona legatarij est certa que potest instare ꝛ petere declarationem legati fieri.sed quando est incertitudo personarũ nõ est fundatum ius in ꝑsona alicuius legatarij q̃ possit petere fieri declarationẽ:ideo tũc legatũ vitiatur.ista rationẽ ꝺiuersitatis alibi:in alio ꝓposito assignat do-
30 Christoph.pozhus.l.§.an vero.ad fi.inst.de leg. ¶† In ea.gl. ibi videt legatarij electio ẽt in seruis ꝺixi.Ista glos.reprobat q̃ oes ꝛ debuit ꝺicere q̃ electio est hr̃dis ꝓpria text.in versi.de certo iudistincte loquentẽ. Itẽ q̃ q̃ testator non habet seruos in patrimonio electio est heredis vt firmat.§.gl.magna circa mediũ que ab omnibus approbatur. Item quando testator sensit de certo fundo vt hic electio vel potius declaratio spectat ad heredem.l.si quis filio.§.si quis plures.§.eo.

1 ¶† Legatarius non potest ꝓ parte acceptare ꝛ ꝓ parte repudiare legatum.

2 Voluntas testatoris non potest ꝓ parte acceptari ꝛ ꝓ parte non:heredes legatarij possunt ꝺiuidere legatum.

Heredibus q̃ plus concedatur q̃ ꝺefuncto.

3 Jus accrescendi q̃ nõ habeat locũ in pluribus heredibus legatarijs q̃ vno repudiante alij non admittuntur ad eius partem. Jus accrescendi q̃ non habeat locum inter coniunctos coniunctione legali.

4 Portio vnius ex heredibus emphyteute si deficiat ꝑ delictum vel renunciationẽ non accrescit alijs sed vadit ad ꝺominum.

5 Jus accrescendi quod non habet locũ postq̃ portio fuit semel acquisita licet deficiat preterq̃ in vsufructu.

6 Jus accrescendi q̃ non habeat locũ in ꝺomino ꝺirecto vel vtili ex resolutione acquisite eius.

7 Portio legati que repudiatur fingitur nunq̃ fuisse relicta. ꝛ.8.

Repudiatio idem operatur quod cessans ꝺispositio.

8 Seruitus q̃ nõ extinguat̃ si ꝺnium fundi seruiẽtis acquiratur ꝺomino

ꝺomino fundi ꝺominantis sed reuocabiliter.

10 Acquisitio ꝺominij reuocabilis non attenditur. 38-

11 Conditio apposita legato que venit implenda ꝺiuidi nõ pot qa est facti,sed agnitio legati bene potest ꝺiuidi per heredes.

1 **Legatarius.** †Legatari⁹ non pot vnũ legatum scindere,ꝙ parte acceptãdo ꝛ ꝙ parte repudiãdo,ſz ei⁹ heredes bene pñt vn⁹ acceptare parte sua alter repudiare ꝛ repudiato legato fingitur vsq̃ retro nunq̃ fuisse factum.ꝺ.o. tota l. ¶Nota prio q̃ legatari⁹ nõ pt ꝙ parte acceptare ꝙ pte repudiare legatũ.cõcordãtes sunt in glo.ratio est q̃ cũ volũtas testatoris sit vnica,nõ pot ꝙ parte acceptari, ꝓ parte nõ.l. cũ q.ꝙ. ꝓ parte.J.de his qui.vt indi.l.quidẽ eulogio.C. de iur.deli. facit q̃ habet in.l.ff. de acqui.here.vñ ꝺicit tex.in.nã absurdus, ff.de bo.lib.q̃ absurdũ vr in ꝺicio ꝺefuncti partes approbare:
2 partẽ nõ. ¶† Secũdo no.ꝙ ls legatarius nõ possit ꝺiuidere legatum,vt ꝺixi.tñ eius heredes possunt.eg quo correlarie sequit̃ aliud notabile ꝙ plus cõcedat heredib⁹ q̃ ꝺefuncto. sicut in.l. si aliena.§.Scevola.ff.de vsuca.allegata in gl. ꝛ tex.valde no.in l.fi.C.de euic.quẽ Bar.ꝛ alij ibi reputãt singulare.ratio ꝺiuersitatis in ista.l.est ꝙ in legatario obligatio est vnica, ideo nõ pot eã scindere acceptãdo ꝙ parte.l.meminẽ. cũ.l.seq.J.tit.j.sed inter heredes legatarij ꝺiuisa est ipso iure ꝙ.q̃.si.tab.l.pro heredita-
ris.C.de he.act.l.i.C.si cer.pe.ideo heres q̃ parte sua repudiat ꝺicit totũ ius sui repudiare nõ aũt ꝺiuidere.hinc est q̃ si heres legatarij vellet parte partis sue repudiare ꝛ alias retinere non posset.ꝺ.l.neminẽ. ¶Tertio no.ex tex.ibi,vt alter eoꝝ partem
3 sua acgrat hic esse tex.no.q̃ ꝺ in pluribꝰ heredibꝰ legatarij vno repudiãte ei⁹ portio nõ accrescit alijs coheredibꝰ ratio quia isti censẽnt ꝓiuncti cõiunctione legati nõ aũt sunt cõiuncti a testatore legãte:ideo inter cõiunctos cõiunctione legati nõ habet locum ius accrescendi.l.a peculo.J.tit.j.Et ita ꝓ istũ tex.ꝺicit Bar.in.l.
4 re cõiuncti.in pe.eo.in q̃a.q.ſn.J.ti.j. Bal.Imo.ꝛ ad ꝺe.† hic
a ꝙ istũ tex.colligit Bar.argu.q̃ si sunt duo vel plures heredes vnius emphyteute ex ꝙ ꝺelictũ vel renũciatione vnius sua portio nõ accrescit coheredi,sed vadit ad ꝺnum.sequunt̃ Fl. Raph.
5 cu.ꝛ.ꝺ.Aleꝝ.hic.ꝙ ꝺo ista ꝺecisiõe melis⁹ facit ꝙ ius accrescẽdi non ht locũ postq̃ portio semel fuit acqsita l⁹ postea deficiat ꝑter ꝙ in vsufructu.l.i.§.fi.ff.sed in vsufructu tñ.ff.de vsufr.accres. l.aqua.§.fi.ff. quẽad.fer.amit.l si minor.ff.de q. ber.ꝛ ita in ꝙ positio iuris emphytentici. Bar.ꝛ ad ꝺod.in.l.si mihi ꝛ Titio.ff.
6 de verb.obl.Bal.in.l.unica.§.i.in pe.col.C.de cad.tol. Itẽ facit q̃ ex acqsitorũ resultatione nunq̃ hz locũ ius accrescẽdi in ꝺnio directo vel vtili.ista regula tradit no.ꝺ.Bzo.in sum.inst.de assigna.lib.q̃ refert ꝛ sequit Bal.in aut.si quas ruinas.in vlt.col. C.de sac.san.eccle.ꝙ hoc põdera tu ꝙ ecte ꝙ iste tex. nõ bñ alle
gatur ꝙ Bal.ꝛ ad ꝺod.ad.q.ſ.relatã q̃ iste tex. loquit in parte le
7 gati repudiata,ſz sic est ꝙ portio legati q̃ repudiat fingit nunq̃ fuisse relicta.tex.est hic ꝛ statim dicã.ꝛ ideo ibi impeditur ius accrescẽdi alia rõne q̃ ibi solũ adest cõiunctio legalis, vt.ſ.ꝺixi.ſz
8 q̃ Bald.ꝓcedit q̃n illa portio semel fuit effectualiter acquisita. ¶† Quarto no.i ẏ.si legatũ.ꝙ repudiatio legati idẽ operat ac si legatũ retro nunq̃ fuisset relictũ.facit tex.in.l. si tibi homo.ꝺ. cũ seruus.J.eo.ꝛ ex hoc cozrelarie no.ex tex.ꝺm Bal.ꝛ Fl.ꝙ idẽ
9 operat repudiatio ꝙ cessans ꝺispo a pri.facit tex.in.l. pinde.ff. si cer.pet. ¶† Quinto no.ꝙ q̃n ꝺnium fundi seruiẽtis acquiritur ꝺño fundi ꝺominãtis ſz renocabiliter nõ extinguit̃ seruit⁹ neqꝫ cõfundit̃ secus si esset irrenocabiliter acqsitũ.l.cõi.ꝛ ibi no.ff.de
ser.rusti.pred.eo ex res mea irreuocabiliter nõ pot mihi deberi
10 nec rebus meis aliquã seruitutẽ.l.vti frui.l pn.cũ sim.ff.si vsusfru.pe.facit q̃ acgsitio q̃ ꝺ est renocabilis nõ attẽdit.l.in bel lo.§.si gs seruũ.ꝛ ibi Bar.ff.de ca.l si exẽte.§. latin⁹. ff. de exce. rei iudi.ió q hz ꝺnium ſz renocabile pot vsucapere ꝛ ꝑscribere, vt habeãt ꝺictis iurib⁹.ita limitat̃ text.i.l.sequit̃.§.lana.ff.de vsur. ¶Sl.in ẏb.possunt.ibi solutio.illud intelligit̃ nisi det totus ls
11 Bar.ꝺicat eg ista solutiõe gl.nõ habere intellectũ, tñ intẽtio gl. bona est,ſq̃ cõditio implenda nõ pot ꝺiuidi,ſz ea impleta bene agnatio legati pot ꝺiuidi postea per heredes.Tu aũt ꝺic clari⁹ ꝛ plen⁹ ꝙ text.in.o.l.cui fund⁹.in fi.loquit̃ in eo q̃ erat in cõditione ꝛ sic in eo q̃ est ꝺanda a legatario heredi,cã impleti cõditionẽ legati,ſz sic est ꝙ ꝺditio est facti.l.q heredi.i pn.ff. de ꝺi. ꝛ ꝺemõ.ergo est ꝺiuisibilis q̃ facta regulariter sunt ꝺiuisibilia.l.ij.§.Itẽ si in facto.l.iiij.§. cato.ꝛ i.l.stipulatiões nõ ꝺiuiꝺunt.i pn.ff.de vb.obl.iõ nõ pot ꝺiuidi vel scindi inter heredes ꝑsertim cũ ꝺditio ꝺebeat formaliꝛ specifice implere.o.l.q hr̃di. ꝛ.l. ¶Deuꝰ.in pn.sed legatũ cõsistit in iure ꝛ sic in obligatione ꝛ
1 actione sed obligationes ipso iure ꝺiuiꝺunt̃ p.l.ẏij.tab.inter heredes.vt ꝺixi in tex.facit q̃ no.i.l.si seruꝰ.§.si pluriũ.ff.si qs cau. ¶Seruũ esse in finga vel esse in loco longinquo equiparatur. Serui fuga assimilatur casui fortuito.

2 Heres quando possit prestare rẽ legatam legatario in loco vbi res ipsa est tempore testamenti.ꝛ nu.§.ꝛ.nu.8.

3 Qui tenetur aliquid facere suo opere ꝛ suo labore an tenetur id facere suo sumptu.vbi communiter tenetur q̃ sic.

4 Vasallus tenetur iuuare ꝺominum suo sumptu ꝛ impensa si fructus feudi sufficiant.nu.§.

6 Heres tenetur solnere collectas ꝓ vsufructuario quando tale legatum esset inutile

7 Testator si mandat male ablata restitui heres tenetur suis sumptibus restituere.8.

Seruus legatus si aufugit post mortem testatoris ꝛ aditã hereditatem heres tenetur ad estimationem si fuit in culpa. 39-

Legatarius quando petere possit estimationem rei sibi legate.

Cum seruus. Seruꝰ existẽtem in fuga vel in lõginquo loco tem-
1 pore testamẽti tenet heres sua opa ꝛ suo sumptu per grere ꝛ legatario ꝺare.ꝺ.o. ¶Tillo.prio ex hoc text. eq̃parari vel seruũ legatũ esse in fuga vel esse in loco longinquo ꝛ ratio est q̃ q̃ est in fuga cũ nesciat vbi sit eque difficilis est recuperatio sicut quando est in loco longinquo,imo aliquando est difficilioz.vnde per tex.istũ ꝺicit no.Bar.in.l.cõtinuus.§.illud. in.ij.col.ad fi.ff.de verb.obl.ꝙ fuga serui assimilat̃ quodãmodo casui fortuito:q̃ eũ habere nõ licet.sed nõ totaliter cũ subsit ali
qua spes restituẽdi. ¶† Scõ no.ex hoc tex.pulchra limitationem ad.l.cũ res.§.ij.J eo.ꝛ ad no.per gl.magistrã i.l. q̃ legatur. ff.de iud.vbi habet ꝙ satis est ꝙ heres ꝑstet legatario rẽ legatã in loco vbi est tpe testamẽti.facit tex.in.l.seruus legat⁹. in.ij.res
2 sponso.J.eo. nam limitat̃ quãdo res legata tempore testamenti fuisset in loco multũ longinquo,quia tunc si legatarius cogeretur suo sumptu rem legatã consequi legatum diceretur inutile de quo ꝺicet plenius.J.in gl.magna. ¶Tertio not.subtiliter tu
3 ꝓducte ex tex.ibi nas ꝛ sumptũ.ꝙ hic videtur aperte ꝓbari ꝙ qui tenetur aliquid facere sua opera vel suo labore nõ tamẽ tenetur facere suo sumptu vel sua impensa alias postq̃ iuriscon sultus iam ꝺixit ꝙ heres tenetur prestare operã in eq̃tẽdo seruum le.tatũ:frustra postea ꝺubitaret an etiã teneat ꝑstare sumptum.si verũ esset ꝙ q̃ qui tenet prestare operã teneat etiã prestare sumptũ. ¶Cõfirmatur ꝙ simile.nam licet vasall⁹ teneat sequi a
4 re sumptũ. ¶Cõfirmatur ꝙ similenam licet vasall⁹ teneat sequi a dnm suũ ꝛ cũ innare ꝛ sic prestare operã nõ, tenet ei sumptibus suis seruire sed sumptib⁹ dñi. Cõmuniter tamen solet tradi regula in cõtrariũ quod qui tenetur prestare operam tenetur suo sumptu ꝛ vi.tu ꝑstare.tex. est in.l.suo victu.ꝛ in.l.ꝙ nisi.in princ. vbi tex.no.ff.de op.li. Bar.in.l.si nõ sortẽ.ſ.liber⁹.J pe.col. post gl.vbi plenius ꝺixi.ff.de condi.in.de.ꝛ in.l.ij.circa medium.C.de neg.gest. Bar in.l.liberti liberteq̃.in.vi.col.C.de oper.liber.ꝛ in l.quoniam liberi.reprobata glo.ibi.C. de testa. facit ꝙ vasallus qui tenetur sequi ꝺnm ꝛ eum innare tenetur ꝓprijs sumptib⁹ ei seruire ꝛ innare nisi quãdo fructus feudi nõ sufficerẽt ad expẽsas.ita no.Bar.i.l. ¶Deuꝰ.§.per illũ tex.ff.de an.le.Bald.in.l. qui manumittitur.C.de oper.lib. Aud ro.in.l.recusare.§.si quis a filio per illũ tex.ff.ad Treb.Oldra.lau.in cõsi.ccgxiij. quod cip.factũ tale est quidã miles,alibi tamẽ Bal.i.c.cũ ex officij.in j.co.de prescri.no.ar.illius tex.qõ vasalli debẽt bñ ire ad exercitum sed sumptibus ꝺñi.ꝛ cõtra illã gmunem facit este tex.vt.§. ꝺixi. ¶Glos.in verbo,exigit.in primo casu ibi tẽpus testamẽti, ꝛ tũc suo sumptu heres recuperat. †adde qõ ratio huius prim membri est ꝙ tpe ꝺispositionis erat ꝺifficultas que ꝺebet esse ad incommodum ꝺebitoris.l.ij.§.ex his.ꝛ l.cõtinuus.§.illud.ff. de verb.obli.Contra istam cõclusionem glos.opponebat Bart.de l.cum res.§.i.J.eo.ꝛ qõ no.glo.magistra.in.l.qõ legatur.ff.de in. vbi habet ꝙ heres tenet ꝺare legatam rem vbi est. vt etiã ꝺicit tex.in.l.seruus legatus.in.ij.respon.J.eo.ergo apparet ꝙ heres nõ tenetur facere expeñ.ꝛ respõdet egregie ꝙ illa inra fallunt in casu huius.l.quãdo res legata esset in loco multũ longinquo ꝙ tunc redderetur legatũ inutile si teneret legatarius facere expensas.l.si res obligata.J.eo.ꝛ cum Bar.sequuntur alij oẽs hic.idẽ tenet Bart.in.o.l. cum res.in prin.per illũ tex. qui bene facit in versi.vel vbi verisimile est eum voluisse.idem tamẽ Pet.de ancha.Jmol.ꝛ Bbb.in.c.indicãte.ꝺe testa.adde tex.no.in.l.qui cõ
6 cubinã.§.qui hortos,cum glo.ſi.J.de lega.iij.† vbi heres tenetur soluere ꝓ vsufructuario expensas ꝓ tribus ꝛ oneribus reipublice quãdo alias tale legatum esset inane ꝛ nullam vtilitatẽ afferret,ꝛ illum tex.ad hoc no.commendat Barto.in.l.bis versus.§.a.per illum tex.in ratione sui.J.de leg.iij.ꝛ illuz tex.in.o.§. qui hortos.ad hoc no.ꝛ reputat singulare Aret.l.l.huiusmodi. J.de ver.obl.illum etiam allegant ꝺo.Alexãꝺ.ꝛ Are. hic. Itẽ ad
7 ꝺe illud qõ tenet Bal.in.l.i.C.de sac.san.eccle.† ꝙ quando testator mãdat restitui male ablata vel vsuras extortas i certo loco intelligẽ ꝙ heredes ꝺebeãt soluere suis sumptibus ad hoc vt legatum aliquid operetur.† Istam cõclusionẽ Bar.ꝛ cõmunem
8

Si sit duo vel plures. Adde Bart. in.l.si franca ti.J.de publi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

limitat ꝙ Dan. de ca. ⁊ Aler. post Bal. hic quando testator tẽpore testandi habuit rẽ legatã esse in lõgino quo tũc heres tenetur ad impẽsas. ita loquit tex. hic. ⁊ erit i alia restrictio ad istũ tex. secus si non sciebat. ita intelligat in. d. cũ res. ff. i. ita intelligat gl. in. d. ff. cũ legatur. ꝙ ista limitatione ponderat Aler. tex. in. l. si seruus legatus. in prin. f. eo. vbi res legata debet exquiri sumptibus legatarij ⁊ non heredis eo ꝙ testator tempore testamenti hoc cogitare non potuit ꝙ seruus fugit post testamẽtũ. ergo idẽ qñ tpe testamẽti ignorauit. ¶ Tu autẽ tene ꝙ theorica Bar. ⁊ doc. indistincte pcedat siue testator sciebat siue ignorabat quando expensa in redimẽdo talem rem legatã esset tãta ꝙ totaliter extenuaret legatũ ⁊ illũ redderet inutile eo ꝙ qua rõne heres tenetur ad expẽsam qñ testator sciuit videtur qõ legatum non sit inutile. eadẽ ratione debet teneri quãdo testator ignorauit qꝰ testator nõ presumitur voluisse id propter qõ sua dispositio reddatur inutilis. l. iij. ff. de test. mi. Scõdo qz si testator sciuisset rẽ esse in loco ita lõgin quo sicut ignorauit verisimile est, ⁊ ita presumit ꝙ voluisset per heredẽ aliter prestari ꝙ vtilitatẽ afferret legatario. l. titia cum testamento. ff. j. l. meuĩ. in prin. f. ti. i. Tertio facit qz si testator fuisset interrogatus an vz expẽsam fieri per heredẽ qñ alias legatũ redderetur inutile verisimiliter statuisset ꝙ sic. ergo habetur pro statuto per doc. gl. in. l. tale pactũ. ff. si. cũ dot. ibi traditis. ff. de pac. ¶ Narto de boc vr esse tex. multũ apertus in. d. l. si res obligata. in vbo, vel pot aliquid esse superfluum referẽdo illũ ter. ad versi. pri. precedentem qui loquitur quando testator ignorabat: vel referendo ad oia precedẽtia per. l. primã. ad fi. C. de lib. prete. ⁊. l. talis scriptura. vbi digi. ff. co. quãuis Ange. ⁊ Aler. ibi ⁊ hic referant tñ ad primũ casum ꝙ testator sciebat rẽ pignorată. Quinto facit ter. in. l. menia. ff. j. in fi. in ver. er lõgin gs bienbusqꝫ ercursionib⁹ ⁊ modo legãdi. ff. de an. le. ⁊ qõ no. Bar. ibi de vasallo. Tamẽ ad prima tria fundamẽta posses rndere per ter. in. l. si seruus legatus. in. fi. rũso. f. eo. per quẽ vident tolli illa obiecta ⁊ super quo fundat se do. Aler. Tamen ad illũ tex. p ꝙ bene replicari quod licet ter. ibi velit expensam pertinere ad legatarium: tñ non loquitur qñ impensa esset tanta que absorberet vires totius legati. ¶ In eadem gl. ibi, tenetur ad estimationem. habes er gloss.

10 ☩quod quando seruus legatus aufugit post mortẽ testatoris ⁊ aditam hereditatẽ ⁊ heres fuit in culpa tenet ad estimationẽ ⁊ sic gl. vult qõ estimatio possit tunc peti in libello. pro ista cõclusione gl. vꝫ esse tex. ad literã in. d. l. cũ res. in ver. itaqꝫ si stichus. f. eod. vbi dicit tex. ꝙ si seruus legatus culpa heredis non apparebat debebit estimationẽ eius prestare. Tamẽ respõde ad illum tex. qõ illud verbũ prestare respicit executionẽ nõ aũt petitionẽ. cõtrarium innuit gl. j. hic relata ad tex. qõ imo agak ad seruum quãuis existentẽ in fuga qz cũ seruus sit legatus a ꝛi dz in libello ad rem quãuis heres cõdemnet ad estimationẽ. l. si seruum. ff. si. ff. de verb. obliga. ¶ Aduerte etiã qz videt qõ legatarius habeat electionem petendi vel rem legatã licet fi sit longinqua vel eius estimationez per. l. filio. ff. j. ꝛ. l. illud. ff. j. ff. de dona. cau. mortis. Bar. in. l. plane. ff. qõ si rem. ⁊ ibi digi. f. eo. ⁊ in terminis nostris firmat Bal. in. d. l. cum res. in prin. f. eod. Ang. Imo. hic ⁊ gl. in. l. si quis seruũ. in prin. in gl. ij. ⁊. iij. f. titu. j. Bar. etiã hic. fatetur ꝙ vtraq; practica sit bona vel qõ petat res vel estimatio. subdit tamen notabiliter qõ si legatarius petat estimationẽ debet statui reo postulante modicũ tẽpus ad rem legatã alias con dẽnabitur in estimatione per. l. si cõstante. ff. si. ygot. ff. sol. matrimo. ⁊ ita etiã tenet Bar. ⁊ alij in. d. l. cum res. in princ. ¶ In eadem glo. ibi aut non. ⁊ cauebit de restituendo. habes ex gloss. qõ quãdo seruus aufugit post mortem testatoris ⁊ aditam hereditatem sine culpa heredis qõ heres tenetur solum cauere de restituẽdo seruum legatum cum ad cum peruenerit. ⁊ sic videt tenere glo. quod non teneatur cauere nec de prosequẽdo expensis legatarij. Et hoc clare sentiunt Bar. Ang. ⁊ Imo. in. d. l. cuꝫ res. quãuis contrarium ibi teneant Dan. de castr. ⁊ Raph. cuma. vt ibi dicetur.

1 Qui tenetur de fructibus percipiendis, tenetur ad eos quos potuit percipere petitor, non possessor.

2 Possidens domum qui condemnatus est ad fructus, an teneatur ad pensionem que percipi potuit per petitorem.

3 Habẽs causam a petitore nõ tenetur ad fructus quos percipere potuit petitor, sed ipse possessor.

4 Possessor malefidei non tenetur nisi ad fructus quos ipse percipere potuit.

5 Fructus fuisse perceptos probatur per solum sacramentũ actoris vel rei: qui melius nouit veritatem, vel qui legalior est.

6 Heres post moram soluendi legata tenetur ad fructus ⁊ ad omnes alias accessiones tam naturales ꝙ ciuiles.

7 In actionibus bonefidei veniũt fructus ⁊ alie accessiões a tempore more.

8 Heres tenetur ad fructus ante moram quando legatarius agere ad rem legatam rei vendicatione.

9 Iste tex. in quantũ loquitur de percipiendis intelligitur de his quos potuit licite ⁊ honeste percipere petitor.

10 Titulus heredis quod nõ excusat heredem a percipiẽdis post moram.
Legatarius in re legata est quasi heres.

11 Titulus excusat possessorem a percipiendis preter quam cõtra pupillum quia tenetur de percipiendis.

12 Argumentum de contractibus stricti iuris ad vltimas voluntates ⁊ econtra est validum.

13 Partus rei legate post moram heredis pertinet ad legatarium ⁊ quando etiam ante moram.

1 APud iulianũ. ff. Fruct⁹. ⁊ heres post mozam tenetur de fructibus rei legate non solũ pceptis, sz etiã qui percipi potuerunt per legatariũ ⁊ de omni causa vel vtilitate ⁊ etiam de interitu. b. d. vel sic ⁊ breuius. heres post moꝛã tenetur ad accessiones intrinsecas. b. d. quamuis gl. j. dicat hũc. ff. continuari ad precedẽtia, tamẽ ſm Dy. Bal. ⁊ alios nõ est verum, imo mutat hic casum, ⁊ tunc ad aduersatiuam autẽ, oportet dici ꝙ ponãt inceptiue non autem aduersatiue nec cõtinuatiue vt declarat Bar. in. l. hoc amplius. ff. de bis aũt. ff. de dam. infec. vel potes cõtinuare hunc. ff. cũ precedenti hoc modo, qz. ff. locutus est de accessionibus expensarũ seu sumptuũ hic tractat de accessionib⁹ fructuũ tã naturaliũ qꝫ ciuiliũ. cane tñ qz hic loquit de accessionibus acquisitis. f. legatario ibi de ablatis, hoc est de expẽsis que auferuñ vel ab herede vel a legatario. ⁊ iste. ff. habẽt. vj. dicta. ſm ibi, ⁊ idez in operis. tertiũ ibi, quod in fructibus. quartũ ibi, in vsurarus. quintum ibi, ipsius quoqꝫ. sextum ibi, item partus. ¶ No. primo ex hoc tex. qõ qui tenet de fructibus percipiẽdis [a] tenet ad eos quos percipere potuisset petitor ⁊ non ipse possessor tã in predijs rusticis vel vbanis ꝙ in aliis quibuscũqꝫ. sic in fructibus percipiẽdis cõtra mozosum habet respectus ad personam petitoris non autẽ rei conuenti. ⁊ idem est cõtra malefidei possessorem. l. si nauis. in fi. ⁊ l. pterea. ff. de rei vẽdi. no. gl. in. l. ex diuerso. ⁊. l. fructus. ff. de rei vendi. ratio est qz mora ⁊ negligentia heredis in nõ tradendo rem legatam nõ dz esse nociua ipsi legatario sed dz nocere heredi mozoso. d. l. si moza. ff. solu. ma. in contrarium fortiter facit tex. t. in. l. domũ. C. de rei ven. Bar. respõdet ꝙ illa. l. loquitur in pensionibus domozum in quib⁹ cõmuniter quilibet posset tantũ percipere ꝙ no est in aliis rebus, vt hic p eũ. Ista solutionẽ impugnat Joã. de Imo. quia restringit tex. in. d. l. domũ. cũ possibile sit quod etiam in domo plus percepisset petitor propter eius maiozem industriam.

2 ☩Tu impugna fortius istã solutionẽ Bar. qꝫ videt cõtra istum tex. in ver. qõ in fructib⁹. vbi in isto proposito iurisconsult⁹ equiparat fructus ⁊ pensionẽ domozũ. In cõtrariũ etiã facit tex. in. l. j. ad fi. in ver. percipere potuerũt. C. de peti. here. vbi illud verbũ percipiendis in aliis ꝙ in pensionibus domozũ: intelligit tamen ab ipso possessore. ⁊ tex. in. l. item veniunt. ff. item eos. ⁊ in. l. fed ⁊ si lege. ff. sed ⁊ fructus. ff. de peti. heredi. dic ergo melius secundũ Bar. in. l. domum. cuius distinctionẽ sequitur Raph. Dan. de ca. ⁊ do. Aleꝫ. hic. Bui. ⁊ Bal. in. d. l. domũ. do. Ant. in. c. grauis. de resti. spo. quãuis reprobat Bar. do. ¶ Adde. in no. clx. ſz ego sequor ibi Bar. ⁊ plenius ponam ꝙ si aliquis vult se referre ad illud qõ singulariter percipi potuisset pl⁹ ab vno ꝙ ab altero, tũc debet referri ad personam petitoris, vt hic, ⁊. d. l. si nauis. in fin. si enim persona possessoris potuisset plus percipere propter suã singularẽ industriã, tũc ad istud restituẽdũ nõ tenet qz magis percepisset ex sua negotiatione ꝙ ex re legata. l. iij. ff. ad l. falc. Preterea actor nõ pot imputare reo quare illam suam industriam non exercuit qz sic ageret de lucro captando ex aliena industria extra rem. preterea sicut mora nõ esset dãnosa. ita etiã nõ posset esse lucrosa creditori. l. mora. ff. sol. matri. l. ceterũ. ff. de rei vẽdi. ergo non debet creditor lucrũ cõsequi per hoc ꝙ reus per suam industriã potuisset plus lucrari. si autem aliquis vult se referre ad id qõ percipi potuisset per quẽcũqꝫ, ⁊ tũc nõ refert an se referat ad possessorẽ vel petitorem cũ vtrobiqꝫ sit idem ex quo sit relatio ad id qõ cõmuni estimatiõe percipi potuisset. l. ij. C. de rescin. vend. ¶ Allio ⁊ tertio modo respondet Ang. Salice. Flo. ⁊ Joã. de Imo. hic ꝙ in odium male fidei possessoris est introductum vt sit electio agentis an velit petere eos qui percipi potuerunt per reum conuentum. d. l. domum. an per ipsum agentem, vt hoc tex. ⁊ sic potuerit eligere illud qõ erit possessori deterius in eius odium. ⁊ ita etiam tenet Barto. in repeti. l. fructus. ff. de rei vẽdi. Adde tu de hoc gl. in c. iij. in gloss. penult. ad fi. de confes. in. vj. sed certe vt. ff. dixi creditor non debet ex mora debitoris velle lucrum sentire per hoc qõ dicat qõ debitor eius

3 industria potuisset plus lucrari. ¶ Limita communem doct. quam. ff.

a ¶ Fructibus percipiẽdis. Adde Bar. ⁊ Bal. in. l. certum. C. de rei vend. Bar. in l. ex diuerso. ff. de rei ven. Bal. f. l. ij. C. õ fru. ⁊ lit. expẽ.

quã. ff. tenuit procedere in eo qui nulla hz iustam causam a dño agente. secus si ab eo haberet causam vt est creditor habens fundũ pignoratũ a dño. qz tũc tenetur tantũ de illis fructib⁹ quos ipse percipere potuisset, ⁊ nõ ipse petitor. tex. est tenendus mẽti. in. l. ij. C. de pig. act. qõ reputat ibi Bal. perpetuo no. dignum, ⁊ sequit simpliciter Aleꝫ. hic Tu dic melius ꝙ ibi creditor nõ tenetur ad fructus ratione alicuius more, hz ex natura cõtractus de

4 bent sibi imputari in sorte. l. j. ⁊. ij. C. de pign. actio. ¶ Secũdo limita in verbo malefidei possessore. secus est in fictor: cuius mala fides est inducta per litis cõtestationẽ cõtra eũ factã: tunc enim nõ tenebitur nisi ad fructus quos ipse reus percipere potuisset. tex. est nõ violando literam. in. l. ij. de fruc. ⁊ lit. expẽ. ſm Barto. ⁊ alios ibi, Quis gl. aliter intelligat. idẽ tenẽt Imo. Dan. de ca. ⁊ alij. Dod. hic facit bene tex. in. l. illud. f. prin. ⁊ qõ ibi no. Bar. ff. de peti. hered. ꝙ dispositio que fit de vero malefidei possessore nõ hz locũ in fictor: qñ cessat equitas ꝓpter quam est inducta fictio. ☩ Adde etiã ꝙ fructus fuisse perceptos probatur per solũ

5 sacramentũ actoris vel rei qui melius nouit veritatẽ, q est legalior. gl. est sing. in. ſ. si vero lucra. alias est. in. ſ. qz igit hec matrimonia. in gl. in verb. inreiur. in auc. de nup. col. iiij. que gl. nõ est alibi ſm Bal. in. c. grauis. in. l. col. de rest. spo. eã etiã reputat sin gu. Flo. hic. dixi in cõmẽ. l. admonẽdi. super glo. mag. ad fi. ff. de inreiur. ¶ Scõo no. ex hoc tex. ꝙ heres post moꝛã tenetur ad

6 fructus ⁊ ad oẽs alias accessiões tã naturales ꝙ ciuiles: ⁊ istud est clarũ, si agebat actiõe ex testamẽto: eo ꝙ hz naturã bonefidei quo ad fructus. l. in bonorum. C. in qui. cau. in integ. resti. non est

7 necesse. declarat no. Bar. in. l. si heres. ff. de eo qõ cer. lo. ☩ sed in actionibus bone fidei veniunt fructus ⁊ alie accessiones a tempore more. l. mora. ſ. in bonefidei. ⁊. l. videamus. ſ. si actionẽ. ff. de vsu.

8 Bar. in. l. cũ filius. in prin. ff. de verb. ob. ☩ si ante leg atarius agere ret rei vẽdicatiõe: qz res legata esset ipsi⁹ testatoris tũc veniunt fructus ꝓcepti et añ moꝛã heredis a tpe quo est factus dñs. ⁊ sic saltẽ a tempore adite hereditatis. l. si tibi homo. ſ. cũ seruus. ſ. eo. qz tunc veniũt tanꝯ percepti de re propria ipsius legatarij. l. berennius. ff. de vsu. l. ſ. ⁊. ij. C. de vsu. ⁊ fru. leg. dixi. in. l. si qs bono-

9 rũ. ſ. eo. ☩ Ite intellige istũ tex. de his quos potuit licite ⁊ honeste percipere. l. fructus. ſ. de rei vend. l. ex ancillarũ. ⁊. l. si qd pos-

10 sessor. ff. de pe. her. ¶ Tertio no. ex tex. ꝙ titulus heredis non excusat eũ a percipiendis post moꝛã ꝙ videtur cõtra. l. si fundũ. C. de rei vend. sed respõde ſm Bal. ⁊ alios ꝙ heres licet habeat titulũ in hereditate: tñ in re legata alteri nõ hz titulum: pz qz le gatarius in illa re legata est quasi heres. l. id tẽpus. ſ. j. ff. de vsu

11 fru. l. quod in rerũ. ſ. j. ſ. eo. pz in. l. legatũ. ij. ſ. tit. i. ☩ Alibi videt colligi ex gl. in. c. ij. ad fi. de do. ⁊ cõtu. in. vj. qõ titulus nõ excusat a percipiendis, sed cõiter tenet cõtrariũ per. d. l. si fundum. sed limita in pupillo cui debẽt restitui nõ solũ percepti sed qui percipi potuerunt, etiam si conuentus habuit titulũ. gl. est sing. in. l. patri. in ver. item ex diuerso. in gl. in vers. cũ fructib⁹. ff. de min.

12 quã gl. sic pro singulari no. Lnd. ro. in consi. cccliij. qõ inci. in re presenti. in vlti. gl. ¶ Quarto no. ex tex. ibi, sicut in stipulatio-

a ne. qõ bonũ est ar. de cõtractibus [a] etiã stricti iuris ad vltimas volũtates ⁊ ecõtra: de quo dixi. in. l. que de legato. f. e. sed contra qz in actionibus stricti iuris nõ veniũt fructus nisi a tẽpore litis cõtest. l. cũ fundus. in prin. ff. si cer. pet. l. videamus. ſ. si actionem. ff. de vsu. ſz in vltimis voluntatibus cũ habeat instar bone fidei veniũt fructus a tpe more, vt. ſ. dixi: ergo argumẽtatio iurisconsulti nõ est bona. sed respõde ꝙ equiparatio tex. procedit quãtũ ad interitũ, vt post moꝛã sequuto interitu glibet teneat ad estimationẽ, sine in cõtractu stricti iuris sue in vltima volũtate. ita etiã quo ad hoc eq parat tex. in. l. si ex legati causa. ff. de

13 ver. obl. ſz quãtũ ad fructus ista eq paratio nõ procedit, vt dixi nec tex. eq parat quo ad fructus. ¶ Quinto no. in ver. itẽ partus. ꝙ pars ꝓ rei legate post moꝛam heredis pertinẽt ad legatariũ. Et quo videtur innuere tex. ꝙ ante moꝛã heredis nõ debet legatario qõ intellige verũ qñ nõ est legata res propria testatoris alias etiã añ moꝛã pertineret ad legatariũ. l. si tibi homo. ſ. cuꝫ seruus. ſ. e. ⁊ in hoc differt iste ver. a precedẽtibus, ſm Ly. Bar. ⁊ Raph. hic, ⁊ bene. Sequitur. ſ. alias est leg ſi titius.

1 ☩ Legatum factum mihi de re mea testatori debita valet, licet regulariter legatum rei mee non valeat.

2 Res mea in qua alius habet ius potest mihi legari.
Res mea potest mihi legari quãdo nõ est irreuocabiliter mea.
Res mea potest mihi acquiri ex noua acquisitione: quãdo prima est dubia, ⁊ secunda est certa vel pinguior.

3 Legatũ nõ extinguitur per trãslationem dominij rei legate facta cum ab alio in testatorem, secus si fit per testatorem in alium.

4 Testator legans rem sibi debitam debitori: quãdo videatur legare liberationem, ⁊ si illam ab inuito egigat quando legatum videatur reuocatum.

5 Quid in legato quantitatis.

6 Dictio mog, licet de ꝓpria significatione significet statim: tamẽ aliquando impropriatur ⁊ denotat magnum interuallum.

7 Legatarius qui rem vẽditam per ipsum testatori tradidit post legatum sibi de ea re per testatorem factum, non videtur legato renunciare.

8 Renunciare iuri de futuro ꝙ quis expresse non potest.

9 Renunciare ꝙ non intelligitur quis iuri quod ignorat, nec qõ quis sibi competere dubitat.
Parcitur dubitanti sicut ignoranti.

10 Iudex vel cõsultor qui dicit, videtur prima facie dicendũ ꝙ titius debeat condemnari, an valeat ⁊ quãdo videatur decidere.

11 Venditor qui tradidit rẽ venditã emptori, liberatur ab actione ex vendito etiam si nõ transtulit dominium.
Obligatio qua tenetur venditor ad rem tradẽdam sapit de natura obligationis dandi ⁊ faciendi.

12 Venditor qui rem venditam tradidit si res euincatur non agit emptor ex antiqua obligatione sed ex noua.

13 Venditor qui in instrumento cõstituit se nomine emptoris possidere, liberatur ab actione ⁊ obligatione ex vendito.

14 Legatum ad liberationem conuertitur ad agendum.
Conuentio que fit ad resoluendum, non potest operari productionem actionis.
Pactum ordinatum ad excipiendum, non valet ad agendum.

15 Venditor qui non soluto pretio rẽ simpliciter tradidit, videtur habere fidem de pretio ⁊ transfert dominium.

16 Casus in quo quis agit ad rem ⁊ pretium.

17 Debitor si simpliciter legat creditori, legatum quando valeat.

18 Legatũ ꝙ a principio valet respectu vnius iuris: potest ex euẽntu conuerti vt valeat respectu alterius.

19 Actus vltimarum voluntatum ꝙ non possit stare in suspenso: tamen causa ex qua debetur relictum sic.

20 Testator legando simpliciter rem sibi debitam a tertio ex con- a tractu, videtur solum legare ius ad rem sibi competens ⁊ illud ius solum venit in legato.

21 Si testator legat rem sibi debitam, heres cedendo actionẽ que sibi competebat liberatur, si non est debita alternatine: qz tunc heres agere compellitur.

22 Legatum factum de re testatori debita non extinguitur: lz testator post testamentum rem a debitore exegerit, secus in legato nominis exacto.

23 Testator si legat simpliciter rem sibi debitam, talis res heredi solui potest ⁊ tamen legatum non extinguitur.
Nomẽ debitoris si est legatũ, debitor heredi soluere non potest.

24 Legato fundo testatori debito, an vtilis trãseat in legatarium sine cessione.

25 In terminis huius tex. legata est res, ⁊ non liberatio.

26 Heres quando testator mihi fundum ab alio emptum legauit pro quo nondum soluit pretium, tenetur ipse pretium soluere si non fuit totum solutum, ⁊ si partem, residuum.

27 Homen debitoris si est legatũ, debitor heredi soluere non potest.

28 Heres non tenetur prestare legatario expensas litis pro recuperanda re legata: nisi quando esset litigiosa, ⁊ etiam tenetur prestare quando litigat cum ipso herede.

29 Heres tenetur prestare legatario que requirerentur in soluendo gabellam: vel faciendo cessionem.

1 Si titius. ri. ⁊ quid sit in legato futurus euentus declarabit: ⁊ si testator legat alterius rẽ sibi debitã ex contractu: videt legare actionẽ quã hz ad ipsam rẽ: quã heres cedẽdo liberat, vl sic: legatũ rei legatarij debite testatori qd attineat, futur⁹ declarat euẽtus. ſz si sibi ab alio est debita: legatũ cõtinet nomẽ qõ sufficit heredẽ cedere. b. d. ¶ Diuidit in duas partes principales. In prima testator legauit rem propriã legatarij sibi debitam ex Sctũ. In scõa legauit rem aliẽnã tertij sibi debitã. Secũda ibi, idez, iulianus. ☩ Prima pars subdiuiditur in tres. In prima loquit qõ post testũ fuit res tradita testatori, ⁊ ptiũ solutũ. In secũda qñ fuit traditio facta, sed nõ numeratio ptij. In tertia cõtra qñ numeratio sed nõ traditio. Secunda ibi, ſz si. Tertia ibi. idẽ ꝙ subiugit. ¶ No. ꝙ quis regulariter legatum mihi factũ de re mea nihil valeat etiã postea desinat esse mea. l. cetera. ſ. j. ſ. eo. l. propzias. C. de leg. ſ. si rem meã. insti. eo. ratio qz qõ meũ est amplius meũ fieri nõ pot. l. sequit. ſ. liana. ſ. de vsuc. l. iij. ſ. ex plurib⁹. ſ. de acqui. pos. tñ fallit qñ nõ erat mea libere ⁊ irrenocabiliter: qz erat debita ex cõtractu testoris: tũc legatũ valet vt hic. ⁊. l. nõ quocunqꝫ. ſ. si ex bonis. ſ. eo. Et quo habes cozrlarie notare duo. ☩ Primo qõ res mea in qua alius hz ius potest mihi legari. facit bene tex. in. l. senatus. ſ. qui ab hostibus. ſ. eod. Scõo, ꝙ res mea pot mihi legari qñ nõ est irreuocabiliter mea vt hic. ⁊. l. in bello. ſ. si quis seruum. ⁊ ibi Bar. no. ff. de capt. accedat qõ no. dicunt Joã. and. ⁊ Joan. mona. in. c. cum persone. de

Universidad de Deusto
Biblioteca

prius.in.vi.q̄ res mea pōt mihi acquiri ex noua acquisitione,qñ prima causa est dubia:& ista scōa est certa,vel qñ per secūdam fit pinguior acquisitio quā ex prima.& refert & simpliciter sequitur Are.in.l.egistimo.in prin.ff.de verb.ob.d.Abb.in cōsi.ex.qō ici
3 pit,nitar in presenti cā.in.j.col.¶ Secdo no.ex tex.ℓm Bald.& aliōs,q̄ per trāslatione & sic mutatione dñi rei legate factā ab alio in testatorē:nō extinguit legatū q: potī ipsum fortificat. l. qō in rerū.ℓ.j.ff.e.secus ℑ in trāslatione dñij rei legate q̄ fieret p testatorē in aliū volūtarie.nā per eam extinguitur legatum.l. si
4 deicōmissa.ℓ.si rem.j.de leg.iij.¶ Tertiº no.ex tex.q̄ testator legans rem sibi debitā debitori,licet videatur relinquere liberationē eo casu q̄ rē nōdū tradiderat testatori,vt hic.in ver.idēq̄ subiungit.nō tñ est per oia idē ac ſ liberationē legasser:q: testor expresse legās liberationē ſ exigat ab inuitō rem debitā,legatū in totū extinguit.l.non solū.ℓ.j.liberatio.ff.de li.le.& d.l. fideicō missa.ℓ.si rem.secus qñ expresse nō legat liberationē:sed simpliciter legat rē que sibi debeť,vt hic in verb.eandē mihi legasser. isto casu in re ipsa cōsistit legatū,& videtur isto casu heres reluere & soluere,& postea tradere legatario.sed causa minuendarū litiū occultatur vnus actus ſ res est apud legatariū.l.iij.ℓ. fi.ff. de don.inter vir.& vxo.l.ij.ℓ.fi.ff.de don.cau.mor.& l. singularia ff.si cer.pet.ita singulariter intelligit istū tex.Barto.cū quo alij trāseūt:qō ītellige verū qō species certa erat debita & legata,vt
5 hic,ſsec si quātitas,vel aliud in genere,cōsistēs:puta decē que mihi debes mihi lego,isto casu sola liberatio est in legato.vnde si testator illa decem a legatario inuito exigat,legatū extinguit in totum.l.si ſic.ℓ.j.in fi.iuncto ver.proinde.j.eo.ℓm Pau.de ca. Raph.cu.& doc.hic,q̄uis Are.in pe.col.istud vltimū videatur impugnare.tu aūt aduerte circa solutionē Bar.& cōem ad hunc tex.q̄ hic nō fuit legata expresse liberatio,sed res simplr.& sic in ipsa re legatū cōsistit.Jn contrariū videt facere & fortiter.nam testor legādo rē alienā in qua vel ad quā ħ3 ius vel actionē nominando rem,puta lego talē rem:in dubio videt legare ius qō ħ3.l.si dom⁹.ℓ.fi.j.e.& est tex.in ver.idē iulian⁹ hic.si ỹo vī legare ius qō ħ3 ergo actionē ex 3ctu quā ħ3 ℑ legatariū:ergo videtur legata liberatio & nō res,cogita q: bñ posset defendi Bart. Secūdo mō rñdet Bar.q̄ hic recipit a ſpōte soluēte,nō aūt ege git in iudicio ab inuito:& ita añ eū respondet gl.in.d.l.non solū. ℓ.liberatio. Jstā scōam sol.reprobat Raph.cu.q: diuinat & restringit istū tex.Tu aūt dic q̄ nec diuinat nec restringit qō ꝓbatur ſ.cnā in hoc tex.legatarius idēq̄ venditor ſcīes rem ꝓpriā quā testatori vēdidit esse sibi legatā illam tradidisset heredi & ab eo pretiū recepisset,tūc forte videret renūciare legato sibi facto de illa re,& cōem exceptionē cōpetere ad retinēdū,remittere.l.si qs dele gauerit.ff.de do.l.cuius per errorē.ff.de reg.iur.sec⁹ si igno
9 raret legatū sibi factū,tūc ſ iuri qō qs ignorat nō intelligit renunciare.l.mater decedēs.ℑ.de inoff.test.imo iuri qō quis ubi tat sibi cōpetere,nō intelligitur renūciare,vt not.Bar.& alij.ī.l.

a ¶ Dictio mog. Idde Bal.in.l.iube mus.la.ℓ.ſ.ſane.C. de sacr. san.ec.Bal.in l.ſſDenius.ℓ. duob⁹.col.fin. ff.ō leg.ij.Fel. in.c. ſRodul/
phus. de resc.

fi.ℓ.j.per illū tex.in ver.sinautē nescius.C.de fur.per quē tex.no. Bal.in.l.leges sacratissime.C.de leg.q̄ ita parcit dubitāti sicut ignoranti.& reputat no.dignū:refert & sequit Jo.de ana.in cō fi.lxxij.q̄ incipit visis & cōsideratis his que in facti.in vlt.col.& ista bñ no.ad intellectū tex.cogita tū sup ista limitatione an sit vera ad illū tex.¶ Sexto pōdera tex.ibi,videť gdē prima facie
10 ad ỹnū quo alſ babui ℑsulere de facto:& erat cōmissa cuidā doctori causa ad consiliū sapientis:iste doctor in cōsilio suo respōdit hoc mō:vī prima facie q̄ titius debeat cōdēnari &c.fuit dubitatū de validitate talis consilij,& an videat affirmare dicēdo prima facie an potius effectualiter negare ego cōsului q̄ si consultor vel etiā inde;in sentētia vtaſ isto termino vī prima facie & postea decidat ℑsiū res est clara,& ita loquit text. hic.& in.c.ad audiētiā.el.j.de reseri.si vero diceret videť prima facie & postea aperte nō firmaret ℑsiū hoc nō obstante videť affirmare.tex. est in.l.vnica.ℓ.si vero non oēs.C.de cad.tol.& in.c.dilectis filijs.ℓ. preterea.extra de ap.& in.l.aliene.ℓ.fi.ff.de fideic.liber. sic etiā si diceret videť prima fronte q̄ debeat cōdemnari.nā si postea ex presse nō dicat cōtrarīū videť approbare & ita iudicare. tex. est ī l.quinquaginta.ff.de pba.¶ Septimo no.ex tex.ibi.ſ3 ex empto
11 actiōe liberat⁹ ℓm are.ħ videtor tradēdo rē venditā emptori liberatur ab obligatiōe & actione ex vēdito etiā si nō trāstulerit dñium:q: forte nō erat dñs.facit.l.ex empto.in prin.ff.de actio. emp.¶ Tu dic q̄ istud est verū in se:ratio:q: obligatio qua teneť venditor ad rem tradendam partim sapit de natura obligatio nis dādi:q: tenetur dare effectualiter si est dñs partim sapit de natura obligationis faciēdi:q: si non est dñs:sufficit nuda traditio ℓm Bar.in.l.j.in pn.& l.ex empto.& in prin.ff.de act.emp.& in.l.j.q̄ cōcubinā.ℓ.si here.ꝓ illū tex.j.de le.iij.& in.l. si domus.ℓ.
12 de euictione.j.eo.¶ vnde si res vendita postea euincat nō agitur ex antiqua obligatiōe sed ex noua:secus in eo qui est obligatus ad rez dari, vt declarat subtiliter Bar.in.l.si quis aliam.in pn. ff.de solu.& in.l.elegāter.in prin.ſ.de pig.act.Bal.in.l. libera.C. de sen.& hoc vltimū ēt sequit Are.hic imo fortī⁹ si in instrumen
13 to vēditionis adest cōstitutū,put cōiter solet apponi puta† q̄ venditor ſstituit se tenere & possidere simpliciter nōe emptoris cū ſstituto habeat viz traditiōis:liberat ex obligatiōe & actiōe ex vēdito.l.iulian⁹.ℓ.ex vēdito.in ver.possessionē.ff.de act.emp. & est gl.no.quā Bar.ibi multū cōmēdat in.l.ab emptione.vbi di gi.ff.de pac.& gl.in aut.sacramenta puberū.in gio.ſ. in ver.cu stodianē.C.si aduer.ven.tamē ista nō cōueniūt ad tex.nostrum: q: pondera q̄ iste tex.in ver.venditare rem potero.& in versi. rē meā mihi legasse,presupponat q̄ vēdens erat dñs.vnde tradēdo in cōsequētia trāstulit dñium:q: habet annexā causam bono
14 rum.l.in conuentionalibus.ff.de ver.obl.¶ Octauo no. ex eo tex.ℓm Bal.& Flo.q̄ legatū ad liberationē cōuertit ad agendū facit.l.qō nisi.ff.de lib.leg.& l.fed & si possessori.in prin.in ver.p inde.ff.de iurein.Adde,q̄ alibi tū dicit q̄ cōuētio q̄ fit ad resoluendū non potest operari productionē actiōis.d.l.ab emptiōe. ver.fi.& ibi no.Bar.& l.vendite.C.de ac.emp.sicut pactū ordinatum ad excipiendū non valet ad agendū ℓm Bar.& doc.in.l.tra ditionibus.ad fi.C.de pac.¶ Nono no.in ver.ſ3 si nōdū.ꝑbari in isto tex.ℓm Are.illud qō ħ3 gl.in.l.qō vendidit.ff.de contra
15 hen.emp.& tenent doc.in.l. inciuile.C.de rei ven.ħ q̄ qñ vēditor non soluto pretio tradit rē simpliciter tunc videtur habere fidē de pretio,nisi aliud protestet,& sic tranſfert dñium,illud ꝑbat in hoc tex.hoc modo ℓm eū,q: si per traditionē adſcp numeratio de pretij nō fuisset translatū dñium certe legatū nō cōsisteret:i ipsa re,qñ semper duraret vēditoris.sicut erat tēpore testameti. vñ esset dicēdū.idē ꝑ in tertio casu qñ videret sibi relicta liberatio ab actione ex emp.hic autē dicet q̄ legatū cōsistit in re,& Bar.& alij firmāt:ergo ꝑsupponit necessario,qō tradita esset absq̄ so lutiōe pretij nihilominus fuit dñum trāslatū:ista fuit sua ſtū tilis inductio.Tu aūt potes reto:quere istū tex.ad oppositū tū cto ver.precedēti vbi qñ pretiū fuit numeratū,bene ex traditiōe dicitur translatū dominiū cū tex.dicat legatariū vēdicare:ergo erat translatū tunc dominiū.Jtē dicit rē meā videtur legasse, postea iste tex.qui semper loquitur in eodem venditore & legata rio venit aduersatiue in isto ver.ſ3 si nōdū.qñ pretiū nō fuit numeratum.Et decidit q̄ legatarius tūc agit ex rem vēditā quā tradidit tunc recipiat.vnde pondera qō tex.tūc de vendicatiōe seu de translatione dominij verbum nullum,agitur ergo tūc ad tradēdum:& sic ad restitutionē possessionis,tū predictū notabi
16 le est in se verū & cōiter tenetur.¶ Decimo no.ex eo.ver.sed si nondum casum in quo qs potest petere rem & pretium & sim.ul vtrūq̄ cōsequi.Nec obstat.l.j.C.si ser.ex tero.& in simili tex. in.l.re scriptum.ℓ.si pacto quo penā.ff.de pac.& in.l.predia.C.de actio. emp.q: hic iste actiones oriuntur ex diuersis fontibus:q: ad pre tium oritur actio ex cōtractu,ad rem actio ex testamento,sed in d.l.j.agēs est sibi cōtrarius ℓm Bal.Flo.Pau.de ca.& Raph.

bic,facit

hic facit in simili.l.in numerationibus.ff.de solu.& l.is stichū.ff. de act.& ob.¶ Undecimo istum tex.ponderat Raph.cu. cōtra
17 id qō vult⁹ q̄ si debitor legat simpliciter,legatū nō vs per.l.le gauī.ff.de lib.leg.¶ Dic videť tex.in oppositū ħ3 eū.vbi si testor q̄ erat debitor ad pretium legatarij venditoris legati ipsi vendito ri:& sic creditori simpliciter valet legatum & intelligitur remissa exceptio.Tu dic q̄ iste tex.parum,imo nihil facit: q: testor hic nō legabat id quod debebat,imo legabat rem emptā cuius ipse est creditor,& que ibi debebatur actione personali ex contractu, & sic nihil facit ad illud ꝓpositū.Preterea in primo & scdo casu dui⁹,ℓ.ipsi testatori legāti nō cōpetebat aliqua exceptio, ex quo in primo & secūdo casu legatarij⁹ sibi impleuerat tradēdo:ergo nihil facit ad propositū.Similiter in tertio casu quando ꝑtius erat numeratū,ſ3 res nō soluī.ℓ.liberatio.qō autē hic nō legauerit nomen
18 debitoris,pt3 clara ratiōe:q: hic legauit simpliciter fundū cui⁹ appellatio de ꝓpria significatione importat dominiū: & sic le gando fundū simpliciter intelligeb ā dniū fundi legare.l.si alij. ff.de vsufr.leg.ſ3 q: fundus nō erat ꝓprius testōris,ſ3 sibi debi tus ex cōtractu,ideo tacite & cōtra ꝓpriā significationē verbo intelligitur effectu legare nomen debitoris.facit qō dicā in seq.
19 nota.¶ Decimoexto & vltimo no.in tex.ibi,vel heredi.q̄ qñ testator legat simpliciter rē que est sibi debita ex 3ctu,nō obstā te tali legato illas res pōt solui bñdi, nec ꝓpterea legatū extin guit.Et ex hoc corrolarie no.q̄ testator legādo fundū & sic rem debitā,nō censeť legare expresse nomē debitoris,q: ex legato no minis trāsit ipso iure vtilis in legatariū absq̄ alia cessiōe.l.ex le gato nois.C.de le.& sic nō posset solui heredi,ex quo commoduz actionis spectaret legatario.l.nō quocunqs.ℓ.si caiū.j.eo.& l.qui duos.ℓ.si is.j.ti.j.vnde heres exceptiōe repelleret,vt est tex. no.
20 in.l.si pecunia.& ibi Bal.& Mod.j.e.Tcū ergo nō leget expresse nomen & actionē sed fundū & sic rē,ideo legatarius non haberet vtile sine cessiōe.ita per istum tex.tenet Bal.in.d.l.ex legato no minis.in.j.& ij.q.& ita tz Quis Pau.de cast.hic teneat ℑ Bal.eo q: legando fundū vel rē cēseť legatū nomē debitoris vel actio. si res nō fuerat tradita testatori,ergo transit vtilis sine cessiōe, sed male dicit,& eū in specie reprobat Alret.hic.& d.Aleg.in.d.l. ex legato nominis.in vlt.col.& pt3:q: in isto tex.non est expresse legatū nomē debitoris,sed res pt3:q: si esset legatū nomē testa tor exigēdo,ab inuito extinguit legatū cuius ℑsiū dicit tex.ℓm
21 Bar.& alios hic.¶ Sto.super ver.nō consistere.ibi vnde saltem cōsequor liberationē.ista glo.videtur dicere cōtra hunc tex.q vult qō legatarius cōsequat rē legatā.& gl. vult qō liberationē. Decerta solum in tertio casu huius tex.qñ res nō erat tradita

& pretiū solutū legatarij⁹ tūc cōsequit liberationē:ergo sec⁹ in precedenti.Jtē & fortius cū hic venditor idēq̄ legatarius tradi derit rem testatori vtuenti:ergo solutiōe ei⁹ qō debuit fuit sub lata oīs actio & obligatio.inst.quib.mod.tol.ob.in prin.ergo im possibile est qō amplius cōsequat liberationē,q̄ priuatio ꝑsupponit habitū.l.decem.ff.de verb.obl.ergo glo.male dicit quan tum ad istū primum casum,& solū procederet quo ad tertium ca sum in ver.idē subiūgit.facit tex.in.l.senatus.ℓ.fin.j.eo.& ℑsium qō tenet glo.tenent Bar.& doc.ſ.qō in isto tex.fit legata res,le gatū cōsistat in re & nō in liberatiōe.vt dixi in text.¶ Extra gl. querit Bar.an in casu ver.idē iulianus.heres teneatur soluere pretiū venditori rei legate,an legatarius:& cōcludit post Jaco. de are.q̄ heres,ne legatū reddatur inutile:cui pretiū equiualeat
22 rei:& legatū ds veritate vtilitatē:q: res empta a tertio per testatorem legabatur titio:vbi heres cedit actionē legatario & soluit pretiuz rei vnde tunc non tenetur aliter ad expensas litis.Subdit vlti
23 mo Flo.hic,q̄ ħ3 heres nō teneatur prestare expēsas litis: tū bene tenetur prestare expensas que requirerentur in faciendo cessionē:puta in soluendo gabellam pro cessione ex forma statu torum:q: heres debet cessionez liberam facere.Sid quod etiam allegat no.per Bar.in.l.si ſic.ℓ.fi.j.eo.

1 ¶ Factum merum quando est in legato tūc dicitur persone co herere,& non transit ad heredē,licet cēseatur eadē persona cum defuncto.

Quod iuris est de aliquo,id est etiam de herede eius, licet de eo non fiat mentio.

2 Verum factum nō transit in patrē vel dominū ħ3 censeatur ea dem persona cum filio,& vox filij dicatur vox patris.

3 Legatum etiā non agnitū transmittitur ad heredes legatarij.

4 Contractus inter positus super facto vel super iure mere ꝑsona li non transit ad heredes nisi de eis fiat mentio expressa.

5 Stipulatio facti affirmatiui:quādo sit transitoria ad heredes.

6 Facultas meri facti si concedit̄ per priuatum alicui:talis con cessio censetur mere personalis.

7 Jurisdictio si est cōcessa alicui pro annuo censu: transmittitur ad filium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 Concessio colligendi pedagium si legatur alicui super aliquo ponte ꝙ talis concessio dicitur realis.
9 Papa si concedit alicui castrum vel emphyteusim nō facta mētione heredum quando talis concessio transmittatur ad heredes, & sic dicatur realis vel personalis.
Beneficia principum sunt latissime interpretanda etiam si concedatur arduum.
10 Facultas cedendi lapidem si legatur alicui non facta mentione heredū, sicut ad heredes non trāsit: ita dicatur verificari in vna vice vel annua.
11 Actus reiterabilis in vltimis voluntatibus censetur annuus, secus in contractibus.
12 Intellectus ad. l. boues. ℌ. hoc sermone. ſ. de verb. signi.
13 Casus contingens in ꝑsona legatarij non nocet eius heredib⁹.
14 Pater qui accepit emphyteusim pro se & filijs, ꝙ non possit ei renunciare in ꝓiudicium filiorum.
15 Pater in emphyteusi accepta pro se filijs & heredibus quando posset filijs ꝓiudicare, remissiue.
16 Testator si legat ius cedendi lapides, tale ius ex quo est exercuit num facti transit ad heredes.
17 Jus cedendi lapides an dicatur seruitus personalis.

1 **Si quis alicui.** †Ñ legatū cōtinet merum factum, cessetur mere personale: ideo nō transit ad heredes: nisi de eis fit facta mectio. b. d. ℭ Alo. j.[a] ex isto tex. ꝙ quando merum factum est in legato, dicitur cohērere ꝑsone, & sic cessio dicit esse personalis adeo ꝙ nō transit ad heredē, Quis heres censeat eadem persona cum defuncto. in auc. de iureiurā. a mo. prestī. in ꝓin. col. v. & Quis habeam⁹ etiā regulā notabilē, qō iuris est de aliquo & eiusdem est de herede eius licet non fiat de eo mentio. l. postulante. in ꝓin. & ibi Bar. & alij. ſ. ad treb. sicut etiam merum factū nō transit ad patrē vel dominū. ℌ. cū factū. instit. de stipu.
2 seruo. † Quis filius censeatur eadē persona cum patre. l. fin. C. de impu. & alijs substi. & vox filij censeatur vox patris. insti. de inu. stipu. ℌ. ei qui. Et ita limitātur predicte regule vt non procedāt in meris factis. Aliud est ergo dicere lego tibi talem rem: & tunc
3 legatum transit ad heredes legatarij: timo legatuꝫ etiā exꝑesse agnitum nō transmittitur ad heredes legatarij. l. vnica. ℌ. in nouissimo. C. de cadu. tol. Aliud est dicere: concedo vel lego tibi ꝙ possis tale quid facere in fundo meo. ratio: q̄ ista facultas est permissio meri facti, ideo personam nō egreditur. d. ℌ. sed cū fa
4 ctum. & l. fi. in ꝓin. ff. de verb. obli. ℭ † Adde idē esse in cōtractu interposito nō solū super facto, sed etiam super iure mere personali: puta super vsufru. q̄ nō trāsit ad heredes, nisi de eis fiat exꝑessa mentio. l. stipulatio ista. ℌ. si quis ita. ff. de verb. obli. vnde dicit Jo. de imo. videri hic casum cōtra opi. Bar. & cōem. in. l. si sic stipulatus fuerit. ff. de verb. ob. Ly. & do. in. l. veteris. C. de cō
5 traben. & comit. stip. quibus locis concludit ꝙ stipulatio facti affirmatiue regulariter est transitoria ad heredes. Quis de heredibus nō sit exꝑesse facta mentio. Ista cōclusio videt confundi per istū tex. q̄ si stipulatio cōtinēs factū affirmatiuū trāsiret ad heredē: multo fortius legatū cōtinēs factū affirmatiuū deberet trāsire ad heredes cum legatū sit magis fauorabile ℭ tractus. cū dilecti. de don. & in. l. in testamentis. ff. de reg. iur. & tamē cōtrariū decidit in hoc tex. vbi tamē erat factū affirmatiuū, sc̄ facultas cedēdi lapides, sed salua illā conclusione Bart. & doct. ꝑm limitationē quā statim dicam. ℭ Limita ergo istū tex. & predictū nō. ꝑm Pe. Ly. & al. & alios omnes hic quando tale factū est incertum & indeterminatum tam qualitate ꝙ tēpore, vt est in hoc tex. facultas cedendi lapidem sit indeterminate concessa. Ratio q̄ tūc videt electa industria persone ad determinādū, et hoc respectu ad alium nō transit etiam ad heredē. l. vnica. ℌ. ne autem. C. de cad. tol. l. inter artifices. ff. de solu. & c. ſi. de offi. dele. secus quando tale factū esset certū & determinatū: puta si testator cōcessisset facultatē cedēdi oēcē plaustra lignoꝝ pro igne ex suo nemore: tunc ista facultas certa & determinata bene trāsiret ad heredes legatarij, arg. l. ſi necessarias. ℌ. de vēdēdo. ff. de pig. act. & l. ſi pactū. de prob. & l. q̄stū. ff. de vsufr. Et isto vltimo casu salua cōclusione Bar. & cōem. in. d. l. ſi sic stipulatus. ꝑm Jmo. & Mod. hic. & ibi. Similis distinctio inter certū & incertū fit in operis. l. ſi nō fortē. ℌ. libertus. ff. de cōd. ind. ℭ Adde etiā ꝙ ꝑ istū tex. & tex. in. d. ℌ. cū factū. instit. de stip. ser. & Bar. in. l. pa
6 ter. j. de ser. le. † ꝙ qñ per prin. & cōcedit alicui facultas merita citūc cōcessio ꝓsumitur mere personalis. puta si dico, ꝑcedo tibi facultatem eundi, vel ꝙ possis ire vel similia verba. ideo nō transit ad heredes, nisi sit de eis facta mentio. secus si referat ad ius distinguendi, de qua ibi per Bar. cū concor. bic traditis ꝑ d. Alex. ℭ Et vltra eū adde late Albe. de ros. in. l. ſi. ff. de cōstit. ꝓin. & ibi aliquid per Ang. & Bal. in. l. fordidatū. post gl. ibi. C. de exc. mune. lib. x. ℭ Item adde quod decidit notab. Bald.
7 in. d. c. j. in. vij. col. de iu. † ꝙ si princeps cōcedat iurisdictionem alicui nobili ꝓ certo annuo cēsu vtrū trāseat ad heredes eius dē gīis: an vero censeat contractus personalis & nō trāsitiuus. Et tenet finaliter ꝙ transmittat ad heredē suū eiusdē generis, vt ad filium. & ista supplet Bar. in. d. l. pater. Adde etiā illud ꝙ
8 tenet Bal. in. l. vnica. ℌ. excepto. C. de cadu. tol. † ꝙ si aligs baro legauit mihi ius colligendi pedagiū qō habebat supra pōtem: talis cōcessio & realis & transmittit ad heredes. Similiter etiā
9 decidit Pe. de bellaper. bic † ꝙ si papa ꝛcedit alicui castrū vel emphyteusim nō facta mētione heredū: tū transibit ad hēdes q̄ alis ex natura feudi vel emphyteusis succederēt. Bal. aūt qui dicit ꝙ habuit cōsulere de facto egregie limitat & dt ꝙ ex tribus ista cōcessio ꝓsumit ꝑsonalis. l. ex forma verborū: puta q̄ dt papa cōcedo ꝙ p te iurisdictionē exerceas. Sedo ex natura rei, vt q̄ dixit cēcedo tibi & sumfructū talis castri. l. vnica. ℌ. ne aūt. C. de ca. tol. Tertio ex cā ꝛcessionis, vt q̄ electa est industria ꝑsone: ꝑ ne. per Jmn. in. c. q̄ū abbas. de offi. dele. Sz si nulli hoc appareat cōcessio ꝓsumit realis: q̄ in būficijs principū facien
10 da est lata interpretatio. l. ſi. cū ſi. ff. de cōsti. princ. facit q̄ no. gl. in. l. ſi. C. de pact. inter empt. & ven. nota. Bal. bicū quo trāseūt Flozia. Jmo. Raph. & alti⁹ Are. bic, & Pe. de anch. referēs oīa ista. d. Bal. in regula ꝓiuilegium. in vlt. char. de reg. iur. in. vi. Alibi tū cōtrariū de directo tenuit idem Bal. in. l. liberti. in. ſi. char. in ver. denuo quero, imperator concessit. C. de ope. lib. vbi tz ꝙ si imperator ꝛcessit cuidā nobili iurisdictionē in quodam castro nō dico feudū ꝙ in dubio cēset simpler cōcessio, que est personalis. c. vno delegatorū. de offi. dele. & nō concessio realis, motus: q̄ talia nō consueuerunt concedi nisi cū maxima delibe
11 ratione, vt no. in. l. humanū. C. de le. & q̄ in arduis vt electa industria ꝑsone: subdit tū qō si esset vera trāslatio, vt q̄ baro vendat suū territoriū vt donat: tūc est realis, vt. l. ſi pactū. ff. de ꝓb. Ita etiā tenet Bal. in. l. ſi. in vlt. col. ff. de cōsti. ꝓn. Sed tene primā opi. q̄ est magis cōis & vera & q̄ etiā est de mēte Bar. in. d. l. pater, q̄ beneficia principū sunt latissime interpretāda non habita distinctione an cōcedat arduum vel nō. d. l. ſi. & c. cū dilecti de dona. & c. olim tibi. de ver. sig. ℭ Secūdo istū tex. ponde-
12 rat Pau. de ca. bic. † ꝙ ex quo ista facultas cedēdi lapidem nō transit ad heredes legatarij: ergo a ꝛtio sensu immit iste ter. qō ipse legatarius poterit cedere lapides quouscz vigerit nō tū se mel sed singulis annis. Jn contrarium tū dicit facere ꝙ talis cōcessio intelligat de prima cessione: per regulā. l. boues. ℌ. hoc sermone. ff. de verb. sig. Finaliter putat ex qualitate persone esse sumendū, licet dicat hoc esse sibi satis dubium. ℭ Sed Are. dicit ꝙ iste tex. modicū facit: q̄ per hoc ꝙ ista facultas denegetur heredi: per hoc inferꝛ qō est cōcessa ipsi legatario, sed nō inferꝛ qō sit cōcessa plus ꝙ semel. Tu dic ꝙ inductio de hoc tex. videt bene facere pro Pau. de ca. hoc modo inducendo. nā ex quo ista facultas cedendi lapidē denegatur heredibus legatarij: ergo se quitur ꝙ ipsi legatario conceditur, nō quidē limitate, sz semper quouscz vigeris: & si vsqz ad tēpus heredū, ex quo in heredibus excludit. Et sic singulis annis donec vixerit poterit legatarī⁹ ce
13 dere. † Nam qō sit cōcessum legatario: istud nō ɔz inferri a contrario sensu, ex quo in testamento expresse cōcessit. Nū quid aūt semel sz pluries vsqz quo vixerit bene probat & colligitur a contrario sensu. Et veritas est ꝙ tale legatū est annuū per tex. nota bilē quē Bar. ibi reputat mirabilē. in. l. cū qdā. ff. de annu. leg. attenta tū qualitate ꝑsonarū ꝓout ibi intelligit Bart. & sequit Are. bic. imo fortius. per. d. l. cū quidā. tenet Raph. cu. in. l. cū q calendis. in ꝓin. ff. de verb. ob. ꝙ in vltimis voluntatibus lega
14 tariozū actus reiterabilis intelligatur esse annuus: sz in cōtra ctib⁹. † Et ad regulā. d. l. boues. ℌ. hoc sermone. tu rūde ꝙ illa regula ꝓcedit qñ ꝓmus actus cōsumit effectū ꝑm intentionē disponētis: alias intelligitur etiam de vlteriozib⁹. Ita limitat Bal. in. l. invitus. ad ſi. C. de ꝓcu. Lud. ro. in cōsi. ix. qō incipit in casu proposite cōsultatiōis. sed in proposito nostro ista indefinita concessio, ꝙ legatarius cedat lapidem, nō sumit effectum ꝑm intentionē disponentis ex prima cessione, alias vsqz ad annū nō posset nisi semel cedere. & sic cessio cēseretur determinata, & cōsequenter trāsiret ad heredes ꝓout limitaui in precedenti nota. quod est cōtra istū tex. & de dicta regula. d. ℌ. hoc sermone.
15 diri late. in. l. ꝓuozio. ℌ. qō in anno. ff. sol. mat. ℭ † Tertio notat ex tex. ibi, nisi fit appositum nomen heredis, casus cōtingens in ꝑsona legatarij non nocet eius heredibus. Et sic ꝓstat argu
16 mentum ꝑm Dy. Ray. & Bal. † quod si alicui cōcedatur res in emphyteusim pro se & filijs suis ꝙ pater non possit ei renūciare in ꝓiudicium filiozum, cum censeantur due cōcessiones, vna in ꝑsona patris, alia in ꝑsona filiozū. l. stipulatio ista. ℌ. si quis ita. ff. de verb. ob. ergo ius nouū queritur a patre filijs non postest eis nō cōsentientibus auferri. l. fin. ff. de pact. sequūtur Are. Sal. Flozia. Raph. & Pau. de cast. bic. † istud dictum ꝓclamat

Pau.

15 Pau. de cast. dicens facere ad arduam questionē quā habuit de facto de qua hic per eū. & stam† decisionem limitat Jmo. & alti⁹ Alex. bic, nisi pater acquisiuisset istam emphyteusim ꝓ filijs vt heredibus iuxta glo. magistrā. l. si tibi. ℌ. si pactus. ff. de pac. vbi dixi. & latius Bar. & Mod. in. l. quod dicitur. ſ. de verb. obl. tunc pactū seu renūtiatio patrisbi ꝓiudicaret eis: q̄ heres nō pōt venire contra factū defuncti. l. cū a matre. C. de rei vēdi. ℭ Ista est ardua & diffusa questio quā late examinaui per tres chartas in. l. ij. in vl. q. C. de iur. emph. ibi videas. ℭ Sl. in ver. cedere. ibi bic ergo nō habebat ꝓdiū. dic ꝙ etiā si legatarius in hoc tex. habuisset ꝓdiū: tamen ex hic testator non cōcedit ius cedendi lapidem, sed quandā facultatē facti respicientē personam, vt de claraui in tex. ideo nō posset dici realis. dato etiam ꝙ testator legasset ius cedendi lapidē: tamen ex tale ius est exercitiuū facti
16 mere personalis: adhuc nō trāsiret ad heredes. l. stipulatio ista. ℌ. si quis ita. ſ. de ver. obl. a. l. pe. ff. de serui. rust. pre. † nisi exꝑresse reliquisset ꝑpter ꝓdiū vicinū. tunc enim esset seruitus ꝓdialis & sic transiret ad heredes: vt dicit ista glo. bic. in ꝓin. & sequitur Raph. cu. bic. ℭ In ea. glo. ibi, vnde est ius personale. non dico seruitus personalis. Idē tenet gl. & alti⁹ Bar. qui ponit rationem differētie. in. l. mela. ℌ. ſi. ff. de ali. & cib. le. Iz Rogle. & vltra monta. tenuerint cōtrariū, vt ibi habes per Bar. de quo etiam ꝙ Bar. & Bal. in. l. vt pomum. ff. de serui. titu. ge. Ly. Bal. Sali. & Fulg. in rub. C. de vsufru. glo. a Ang. in. d. l. pecoris. ff. de seruit. rustī. pre. & in. l. ſi quis binas. ff. de vsufru. d. Alex. in consi. lviij. v. volum. qui. d incipit attentis narratis in themate, & que ponit Bal. in. c. j. in ꝓin. de feu. marchi.

1 ℣ Heres tenetur ſoluere tributū rei legate ꝓ tēpore ꝑterito. Uectigal quid differat a tributo.
2 Heres ſoluit onera publica mere realia ꝓ re legata, ꝓ tēpo re ꝑeterito.
Predium censetur obligatum ꝓ oneribus publicis.
3 Lex ista intelligitur ꝑm distinctionem. l. ſi res obligata. ſ. eo.
4 Onera publica censentur magis onus fructuū ꝙ ꝓprietatis.
5 Heres tenetur ſoluere collectas ꝓ re legata ꝓ tēpore ꝑterito.
Predia censentur tacite hypothecata ꝓ collectis.
6 Heres tenetur etiam ſoluere collectam ꝓ re legata impositaz in vita testatoris, licet tempus ſolutiōis euenerit poſtꝙ res fuit tradita legatario.
Tempus imposite collecte inspicitur non tempus ſolutionis.
7 Res legata ſi detur talis qualis est ſufficit heredi, ſcilicet respectu qualitatis intrinſece.
8 Legatarius ꝓ re legata ꝓ tempore futuro tenetur ad collectas & tributa. niſi tale onus esset tam grande quod equipolleret fructibus rei legate.
9 Legatum ſi est factum de incerto de certis appoſito ꝓpzio no mine: electio seu declaratio pertinet heredi.
10 Legatarius qui debet eligere mediocrem an possit eligere minimum inuito herede,
11 Jncertitudo personarum magis vitiat legatum quam incerti tudo rerum.

1 **Heres cogitur.** †Heres tenetur ſoluere tributum seu vectigal rei legate ꝓ tpe ꝑterito. & vbi testō sensit de certo & non apparet de quo, electio seu declaratio est heredis. b. d. vsqz ad ſi. ℭ In tex. ibi, ve
a ctigal vel tributū. q̄ differētia sit[a] inter hec duo declarat gl. magiſtr. in. l. j. ſ. ff. de pub. que glo. est optima & tenenda menti. ſm
b c. ſi cautio. in vlti. colū. de fide instr. & quid sit tributū & q̄o ꝑste
2 tur declarat gl. mag. in rub. C. de anno. & trib. li. x. ℭ Alo. j. ex hoc tex. † ꝙ heres tenet ſoluere onera publica mere realia ꝓ re legata ꝙ tpe ꝑterito. Ratio huius est duplex. Prima ſm Jac. de are. Ly. Bar. & alios: q̄ ꝑdū cēset obligatū ꝓ talibus oneribus publicis. l. imperatores. & ibi no. ff. de publi. l. j. C. in quib. cau. pig. tacite cōtraha. Sed quando testator legat rem suā que
3 est alij obligata: tenet heres eā ſoluere & liberare. l. ſi res obligata. ſ. eo. & ibi Bar. tenet † ꝙ ista lex intelligitur ſm distinctionem illius legis, sc̄ si testator sciebat istam rem esse obligatā, ad ista onera publica: tūc heres tenetur satisfacere: alias sec⁹. idē tenet Ang. & Jmo. hic: q̄ an sit verum ibi dicetur. Secunda ratio est ſm Pau. de ca. q̄ ex quo ꝓ tēpore ꝑterito fructus pertinent heredem. ℌ. fructus. ē. ca. l. ergo similiter debet ſpectare
4 onus, de quo hic: † q̄ cēsetur magis onus fructuū ꝙ ꝓprietatis. l. nam ſtipendiū. in fi. ff. de impen. l. ſi pendētes. ℌ. ſi quid cloacarij. ff. de vsufr. ℭ Istum tex. ampliat Pau. de ca. d. Alex. & latius Aret. vt procedat etiam in collectis † quod heres teneatur ſoluere collectas ꝓ re legata ꝓ tempore ꝑterito: quis collecta imponat ꝑsone ꝓ rebus: & sic nō sit onus mere reale. l. rescripto. ℌ. ſi. & ibi Bar. ff. de munc. & bono. Et ratio est: q̄ etiam ꝓ collectis predia censentur tacite hypothecata ſm Bal. i tit. de pace cōſtan. in ver. nos romanozū. & in. l. j. ℌ. qō si nemo. ff. qō
5 cuiusqz vniuer. & latius Are. bic, est de mente Bar. in. l. ſi. ꝑ illū tex. C. sine censu vel reli. & sic per cōsequens militat prima ratio Bar. & cōis. ℌ. relata. ℭ Juxta istū tex. querit vtiliter Pau. de
6 ca. † quid si collecta vel onus publicū fuit indictū in vita testatoris, sed tēpus ſolutionis faciēde euenit post mortem testatoris poſtꝙ res fuit tradita legatario, ad quē ſpectabit ſolutio vl ad heredē vel ad legatariū. & concludit ꝙ pertinet ad heredē: q̄ inſpicitur tps quo collecta est imposita, non aūt tps quo venit ſoluēda. p. l. defuncta. in ꝓin. ff. de vsufr. & gl. in. l. nicola. ij. & qō ibi Bar. ff. ad muni. Et qō no. Jo. an. in regula, non est in mora in mercurialibus de onere impoſito per papā tpe quo quis erat epūs Bonoñ. & qñ euenit tps ſolutiōis effectus est epūs Paduanus: ꝙ ſolutio ſpectet ad eccleſiā Bonoñ. cōsiderato tēpore quo fit indictū, & sic ad eius ſucceſſorē. & cū Pau. de ca. tenent Alex. & Are. bic. Idē tenet Bal. in. l. j. ℌ. qō ſi nemo. in. iij. q. ꝓin. ff. qō cuiusqz vniuer. ℭ Sed no. ex isto tex. declarationē ad id qō dixit tex. in. l. ſi a ſubſtituto. ℌ. ſi. j. eo. † ꝙ ſufficit ꝙ heres det rem
7 legatā talis qualis est. nam intelligitur ille tex. reſpectu qualitatis intrinſece inheritis ipſi rei: vt bñ vel male. secus est quo ad ea que veniūt extra rē, vt bic. ℭ Tertio no. ex isto tex. in ver. ꝓ
8 terium. a cōtrario ſenſu, ꝙ † ꝓ tpe futuro tenetur legatari⁹ ad collectas & tributa ꝓ re legata. & ita est tex. in. l. quero. ff. de vsufru. lega. & in. l. bactenus. in ꝓin. ff. de vsufru. & bic in gl. Jstud limitat ſolus Ly. nisi onus tributi esset tā grāde ꝙ equipolleret fructibus rei legate: tunc tale onus ſpectaret ad heredem etiā in tpe futuro. alleg. tex. in. ℌ. qui conclubinā. ℌ. q bortos. j. ti. ij. Sed istā limitationē videt impugnare. d. Alex. bic: q̄ Bart. in. d. l. quero. respōdet ad. d. ℌ. qui bortos. ꝑm gl. in. l. bis verbis. ℌ. si. vbi etiam Bar. ff. de leg. iij. ꝙ. d. ℌ. qui bortos. loquitur quo ad onera q̄ debentur ꝓ habēdo ipſo iure fructuū: ista bñ ſpectant ad heredem, vt ibi. Quedā sunt onera que habito illo iure imponunt ꝓ fructibus vel ꝑdio vel mixtim, & ista onera pertinent ad legatariū. d. l. quero. Tu aūt ſi vis defendere limitationem Ly. potes dicere & bene ꝙ in. d. l. quero. ℌ. q bortos. nō erāt tributa ita grauia ꝙ absſorberēt oēs fructꝰ rei legate: & sic redderent legatū omnino inutile ꝓout bic. vnde ne legatū redderatur penitus inutile, ista onera debēt ſpectare ad heredē: per ea q̄ di
9 xi in. ℌ. ſi titius. ſup ver. ſi. ē. ca. l. poſt Bar. & alios ibi. ℭ † Unarto no. ex ver. ſcio. ꝙ qñ testator legat incertū de certis appoſito nomine ꝓpio per qō apparet eū censisse de certo: electio seu declaratio pertinet heredi: qui verisimiliter eligeret minimū. facit l. ſi quis a filio. ℌ. ſi qs plures. & ibi gl. & l. legato generaliter. v. ſi certo. ē. eo. & limitatur. l. qui duos. ē. eo. licet gl. in. d. l. legato generaliter intelligerit istuz tex. ꝙ in isto legato generis nulla ſpecies esse poterat quam nō exꝑediret legatario habere poti⁹ ꝙ nō habere: ō debetur nimimū. ℭ Alo. in ver. minozē. ibi, ſi vellet heres dare maiozem vtiq; poterit. No. istā glo. qz facit ad id
10 qō dixi poſt Ang. & Mod. in. l. legato ꝙ aliter. ſ. eo. † ꝙ ſi ibi legatarius qui debet eligere mediocrem ſi vellet eligere peſſimuz inuito herede: an poſſit, ista glo. facit quod ſic. vt ibi dixi. ℭ In ea. glo. ibi, sed argu. contra. j. tit. j. l. caius. reſponde ꝙ ibi vnic⁹ tantū erat fundus, lz diuiſus in plures gratia cōmodioris cul- a ture, nimirū ſi totus debetur legatario: bic aūt erant duo fun-
11 di ſeparati. ℭ † In ea. gl. in. ſi. reſpōde. ad. d. l. duo. quod ibi est incertitudo ꝑsonarū que magis vitiat: bic incertitudo rerū, vt per gl. & doc. in. l. ſi quis a filio. ℌ. ſi quis plures. ē. eod. ratione poſui. in. d. l. legato generaliter. ē. eo.

1 ℣ Legatum factum de re aliena que cum difficultate etiā haberi potest a testatore sciente vel cōiuncte persone valet.
Heres ꝙ quis non potest inſtitui in hereditate aliena. b
2 Terminus res alienas in isto tex. quod non comprehendat hereditatem alienam.
Hereditas etiam rerum appellatione continetur.
3 Difficultas prestationis non impedit nec vitiat legatū nec contractum ſtricti iuris.
4 Furioſus quis iudicatur ex sermonibus.
5 Fatuus est qui fatua loquitur.
6 Testamentum conditum a doctore Paduano in quo mandabat corpus suum deferri debere ad eccleſiam cum cantibus & ſonis ſunt beſtiale.
7 Difficultas maxima que cadit in quādam impoſſibilitatem quod vitiet legatum.
8 Quod expediri non potest abſqz principis licētia vel niſi habito principis conſenſu, reputatur impoſſibile.
Dependentia a ſola voluntate principis adeo sunt difficilia ꝙ reputantur impoſſibilia.
10 Primū testamētū ꝙ nō rumpitur per scōm in quo poſſibile est adiri hereditatem per reſtitutionem factam a ſolo principe.
11 Matrimoniū contractū inter prohibitos ſub cōditione si pōti fex diſpenſauerit, nō tenetur etiā ſequuta diſpēſatione pape niſi

a ℭ Que differētia sit. Adiō gl. in. l. ij. in v. tributoru. ff. de her. vel ac. vē. Fe. in. c. ad andictiā. i. tz. col. de ꝓscrip.
b ℭ Tributū. adde. l. agit. & ſ. ff. de verb. ſig. c. cōueniozes. xxiij. q. viij. & in. c. tributū. ca. cauſa. & q.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nonus consensus interueniat.
12 Actus vt retractabatur ops q a principio poterit intercedere.
13 Solita per principem concedi, non censentur impossibilia.
14 Beneficiū confuetū concedi a principe, censetur impetrabile.
15 Relegati restitutio q non soleat de facili per principē concedi.
16 Conditio apposita legato que non potest impleri nisi per dispē
fationem principis, censetur impossibilis, nisi esset de substātia
z validitate actus.
17 Dependens a potestate vnius tātum reputatur ita difficile qō
iudicatur impossibile, intellige alicuius de mini non priuati.
18 Podere seu fundus si relinquatur fratribus minoribus cū one
re q construāt ibi monasterium in quo sient certi fratres, onus
tanq impossibile reiicitur: z legatum vt purum debetur.
19 Legatū factū in aliquā piam causam, si nō potest impleri eo mo
do quo testator id fuit, debet conuerti in aliam piam causam.
20 Mendicantes sunt incapaces immobilium quo ad tenendum,
z.j.nu.42. non quoad vendendum. z nu.37.z.41.
21 Legatum factum de rebus publicis vel destinatis ad vsum pu
blicum vel principis, non valet etiam quo ad estimationem.
22 Distinctio tex.in.l.cum alienam. C.de lega. an habeat locum in
hoc tex.
23 Legati nullitas potius presumitur q presumatur heredem es
se gratuitum de redimendo iure alterius.
24 Res redacte in patrimonium principis censentur eius quate:
z non alienantur sine eius speciali mandato.
25 Legatum factum de re aliena que est in communi commercio
Taliorum valet, z debetur estimatio.
26 Stipulatio facta de re que est in communi commercio alterius
quam stipulatoris non valet etiam quo ad estimationem.
27 Estimatio rei aliene legate licet res ipsa sit in obligatione etiā
peti potest.
28 Judeum esse quod cadat in delictum non tamen punibile.
29 Principes non potest expellere indeos de ciuitatibus suis siue
iusta causa.
30 Leges sonum suerūt facte ante aduentum Christi.
31 Legatum factum de re immobili fozensi prohibito per statutū
acquirere an valeat. z nu.34. quod sic quo ad estimationem.
32 Judex potest propter delictum imponere alicui ne acquirat.
33 Naturalis obligatio quod non oriatur ex legato facto contra
prohibitionem statuti. z nu.39.
34 Fozensi prohibito acquirere domū in ciuitate: potest legari sub
modo vt vendat.
35 Dominium rei quā quis prohibetur retinere potest acquirere.
36 Legatum factum collegio de re quam non pōt retinere valet.
37 Legatum factum de vestibus que prohibentur portare per sta
tutum valet quo ad estimationem.
38 Regula catoniana non pertinet ad leges nouas.
39 Legatum factum de fundo dotali vel minoris q valeat vt esti
matio debeatur. nu.46.z.47.

Constat. Res aliene que sunt in cōmercio, ꝛ cū difficultate possunt legari. hoc primo. Res vero q nō sunt in cōi cōmercio propter earū publicā qualitatē, vel esse nō possunt absq; iussu solius principis legari nō possunt et quo ad effectū, vt estimatio debeat. hoc scōo. Si sunt in cōi cōmercio sed nō legatarij absq; tā eius delicto v3 legatum quātū ad hoc vt earū estimatio debeat. hoc dicit tertio z vlti. cum. l. sequēti, ꝛ sic h3 tres partes que patent ex summario. ¶ Hoc. j. q legatū pōt cōsistere in rebus alienis etiā que cū difficultate haberi possunt. intelligē tū qī legatū rei aliene fit: vel a testatore sciente vel cōiuncte persone sm distinctionem. l. cum aliena. C. de lega. z. l. vnī ex familia. §. si rem. j. tit. j. ¶ Jtē adde secus esse in hereditate aliena: in qua quis non potest institui heres etiaz a testatore sciente. l. fi. C. de her. inst. z ibi not. L' al in. gviij. opp. z assignat rationē diuersitatis: qz legatū respicit principaliter z secundario rem ipsam que legatur, z que potest redimi z prestari qī est aliena, secus in heredis institutione que respicit principaliter personā z que redimi nō potest nec obligari: qō est notandū
2 sm eum. ¶ Ex istis ergo tu prouecte pōdera q terminus res alienas, positus in tex. l3 sit gñalis. l. i. in fi. ff. si cer. pet. z. l. rei appellatione. ff. de ver. sig. nō tamē videtur hic cōprehendere hereditatē aliena, z maxime ppter naturā tituli, sm quā leges debēt intelligi. l. imperatores. ff. de in diem addic. z iste iste titul⁹ tractat de legatis z nō de hereditatib⁹, l3 alias sub appellatiōe rez cōtineat etiā hereditas. tex. est in. l. l3. in ver. rebus. z ibi Bart. in. iij. go. ad hoc. C. de pact. qī non est datus alius coheres vni-

uersalis. l. fi. z ibi gl. no. ff. de vsufr. leg. vide tū tex. in. l. nā qō in §. fi. in vltimis verbis. in ver. vel vniuersam rē meam. ff. ad treb.
¶ Scōo no. ex ter. ibi etiam difficilis. q difficultas prestatio-
3 nis nō impedit nec vitiat legatū. ¶ Confirmat: qz si difficultas nō vitiat 3tum stricti iuris. §. stipulationē. l. cōtinuus. §. illud. ff. de vb. obl. multo minus d3 vitiare legatū, qō est fauorabil⁹. l. in testamētis. §. de re. iud. in. c. cum dilecti. de do. ¶ Tertio no.
4 ex tex. ibi furiosi est talia legata scribere pm Bar. z alios + qō ex
a sermonibus appositis in testamento qs iudicaf furiosus. facit l. quidam in suo. ff. de cōdi. insti. Furor enim est morbus intrinsecus qui declaratur ex verbis z ex qualitate dispositionis sue: z sic per actus exteriores. z quod ex sermonibus quis presumat furiosus est gl. in. l. nec codicillos. in gl. ma. ad fi. C. de cod. z ter. in. l. is qui. in prin. in ver. sermonibus. z ibi gl. no. ff. de tut. z cu. da. ab his. z ter. in. l. ob que vitia. circa prin. z ibi Bal. multū ad hoc no. ff. de edil. edic. qui ter. est melior de corpore iuris ad hoc
5 secundum Ang. in. l. fi cū dotem. §. si maritus. ff. fol. mat. Alibi est ter. in. c. legimus. z ibi gl. no. ꝛc. di. z gl. in. c. gonsaldus. xvij. q. ij. qō ille est fatuus qui fatua loquitur. Et ibi probat ter. in. c. j. §. si vera. z ibi no. Semi. de cler. egro. in. vj. z in. c. filij. z ibi etiam no. Semi. de her. in. vj. q ille presumit furiosus qui non loquit,
6 vel nō respondet ad propositum. ¶ Predictis etiam adde illud qō ponit Lu. ro. in. l. j. in prin. in. vj. col. ff. de ver. obl. de test. cuiusdam Paduani q inter cetera ordinauit in testamento qō cadauer suū deberet deferri ad ecclesiā cū catibus z sonis. dicit Lu. fuisse indicatū q esset furiosus. Ipse tū tenet cōtrariū cum de iure cadauera debeant deferri ad sepulturā cum sonis z cantibus psallentiū. Jta est ter. no. in. c. qui diuina. z in. c. vbicūq. rij. q. ij. z ista opi. Jl. ad. refert z simpliciter sequif. d. Aler. in. l. cū dotem. §. si maritus. in vlt. col. ff. fol. ma. sed Paul. de ca. in. l. non opotet. C. de his quib. vt indig. refert qō fuit vnus doctor Paduanus qui fecit tale testamētū, z q eius dispositio fuit de
7 stialis z minime seruanda. ¶ Sed aduerte lz Bar. z cōiter cete ri ita no. ex isto ter. vt dixi. ¶ Raph. cu. dicit z forte nō male, q iste ter. ibi, furiosi est, sic intelligitur id est fecit actū qui cōuenit magis furioso, alias cū si ex hoc, pbaret verus furor: vt dicunt Bar. z alij, frustra quereref in hoc ter. an estimatio deberet q testamentū nō valeret: qz esset cōditū a furioso. l. q furiosum. C. qui testa. fa. pos. sic etiā ponit sm cū. in. l. unica. C. de his que pene nomi. tu allega melioꝛ ter. in. l. j. ff. de inof. test. ¶ Preterea si verū esset notabile Bar. z doc. sequeretur ex hoc tex. qō eo ipso q testator legat rem que nō est in cōmuni cōmercio vel est cum magna difficultate ex hoc non presumeret furiosus: ergo segre-
8 tur quod testator apponēdo conditionem impossibilē: presertiz cū z de facto presumeretur furiosus z sic testamentū nō valeret
b cōtra. l. j. z totū tit. ff. de cōdi. insti. ¶ Quarto no. ex tex. q diffi cultas maxima que cadit in quādam impossibilitatem vitiat le
c gatū: ex quo sequit, q illud qō est valde difficile indicaf impossibile, vt hic, z. l. cōtinuus. §. cū quis. ff. de verb. ob. qō est nota. dignū p3 Bal. qō intelligē verū qī talis magna difficultas est circa rē z sic solam rei legate secus si circa tps prestationis rei lega
9 te. l. si mihi z tibi. §. si qs seruos quos gradib⁹ alias incipit pro-
d cul⁹ ait. §. e. z ibi dixi, vel circa cōditiōes. l. j. vbi gl. z do. ff. de cōdi. insti. ¶ Quinto no. ex tex. q illud q nō pōt expediri absq
8 licētia principis vel nisi habito cōsensu principis est ita difficile q reputaf impossibile. Et idē no. gl. in. d. l. continuus. §. cū qs. q
9 quā no. ibi Bar. in fi. q illd qō nō pōt obtineri nisi fiat noua leg p ciuitate est ita difficile q reputaf impossibile. ¶ Et sic not. q ea q depēdet a volūtate solⁱ principis sunt adeo difficilia q reputanf impossibilia, ad hoc quotidie allegaf iste tex. idē dicit Bar. in. l. fi. in. vj. col. C. de sen. pas. z in. l. si quis sub conditione. in vj. col. ff. de testa. tute. z in trac. minorizarū. in. c. incip. pone aliqs reliquit. facit tex. in. l. vj. §. tractari. ff. ad tertul. vbi no imputatur matri que non desiderauit a principe conditionem remitti
10 quasi cēseat illud impossibile. ¶ Hinc est qō per sōm testamē tū ex quo possibile est adiri hēditatē p restitutio nē factā a solo principe nō rūpitur primū testamentū: qz vī nō posse fieri. l. iiij. in prin. z. §. j. ff. de fideicō. lib. sm Bar. in. l. j. ad fi. ff. de inin. rup.
11 ¶ Jtē ad regulā adde qō notabiliter volūt Jnn. d. Car. z do. Abb. in. c. sup eo. de cōdi. appo. q si duo inter quos erat probi
d bitū matrimoniū cōtrahāt matrimoniū⁹ sub conditiōe, si Papa, dispēsauerit: q tale matrimoniū est nullū. qz cōtractū super conditione impossibili, cū pēdeat a potestate solⁱ pape intāti qō si papa etiā postea dispēsaret adhuc nō valeret matrimoniū
12 nisi postea nou⁹ cōsensus interueniret? qz ad hoc vt act⁹ retrotrabatur ops q a principio potuerit intercedere, vt no. in. l. si is q pro emptore. ff. de vsucap. an tū hoc sit verum pendet a progi
e mo dicendū. ¶ Sz aduerte qz cōtra istā regulā z doctr. Bar. z doc. videf tex. l. l. qdā relegat⁹. in prin. ff. de re. dub. z in. l. inter dicit. ff. de cōd. z demō. hoc modo inducendo. nā restitutio relega-

fit a solo

fit a solo principe. l. j. §. fi. ff. de qō. z tū ista additio que fuit apposita in illis legib⁹ nō cēsetur impossibilis: patet qz reiiceret. l. j. in
13 prin. ff. de cōdi. insti. Sed rūdetur cōiter q ibi sunt talia q solita sunt per principē facile concedi: tūc illa nō censenf impossibilia. facit bū tex. hic ad fi. in ver. cū distrahi nō soleāt. Et ita per ista iura limitant istam regulam Raph. cu. d. Aleg. z Aret. hic, Raph. cu. Paul. de cast. z Are. in. d. l. cōtinuus. §. cum qs. Aud. roma. in. l. j. in prin. in vlt. char. ff. de verb. ob. vbi pro ista limitatione addit bonum tex. in. l. que cum maior. post prin. in verb. cū non facile impetretur. ff. de oper. liber. pro ista etiam opin. alleg. Aret. tex. quē reputat sing. in. l. j. §. permittitur. ff. de aqua quo-
14 tid. z esti. vbi dicit tex. q ppter beneficium consuetum concedi a principe censetur impetrabile, z potest impetrari, vt ibi exponit glo. non su biungit tex: quod presumitur quod indubitate impetrabit. Tu aduerte quod ista solu. Moderno. ad. d. l. quidā relegatus. z ad. l. inter cidit, nō videf bona q illa iura loquanf in his q solita sunt per principē facile concedi. istud nō videf bū dictum: qz sic sequeref q restitutio relegati foleat per principē de facili
15 concedi, quod non est verum? cū relegatio fiat propter delictuz l. relegatū. in prin. z per totam legem. ff. de interdic. z releg. alias daref materia ad delinquendū cōtra. l. cōuenire. ff. de pac. z doc. z. l. cū leg. z ibi no. Bar. ff. de legi. nā facilitas venie prestaret licentium delinquendi. nec etiā verisimiliter est q princeps sine causa sit solitus de facili inducere restitutionem relegationis: z si di ceres q in illis legib⁹ relegatio erat facta ex leui causa. adeo pre sumatur principē de facili concedere, esset sōmniare ad illa iura. z ideo ista solutio Modo. ad illa iura non est bona: qz bene procederet attento posito illo, sed non attento solito z facili. Tu ergo
16 potes ? aliter z notabilius respondere ad illa iura ex doctrina Bal. in. l. j. in. vj. q. C. de instit. z substi. vbi dicit q si in testō aliqd relinquatur sub conditione, que nō potest impleri nisi per dispē sationē pncipis: talis cōditio censef impossibilis, vt bis. z sic reiicitur per regulā. l. j. vbi glo. ff. de cond. insti. nisi sm eum esset cōditio que esset de substātia z validitate actus, puta si pater relin quat filio spurio, si legitimatur tunc nō vitiatur. l. si tempus. ff. de hered. insti. ita videf esse. in. l. quidaz relegatus. nam ibi factū erat legatū sub cōditione si aliquis impetrauerit restitutionem de relegatione ab imperatore: cuius enim non possit impetrari, nisi a solo principe, z sic iudicatur impossibilis: tamē totū reiicitur: qz est necessaria ad substantiā z validitatē legati: qz si reiiceretur legatū ibi vitiareť ppter incertitudinē persone, cū esset factū vbi ex heredibus q impetrauit ab imperatore, vnde ex implemento conditiōis certificabitur persona cui est legatū z propter hoc nō reiicitur: z iste est verissimus intellectus ad istū tex.
17 ¶ Sexto per istū tex. no. gñalius Bal. q illud qō vnius solⁱ? potestati cōcedit, vel qō pendet ex vnius potestate tū, est ita difficile q reputaf quasi impossibile. z refert ita tenere Ray. z segf simplr Flo. sed sm Jmo. istud videf esse nimis generale: qz istō nō probat nisi qī a solius principis ptāte depēdet: tū sm eū potest dici qī dependeret a volūtate solius ōnī alicuius loci: cū idē esse videatur. ar. l. illud. ff. ad leg. aqui. §. d. Ale. z Are. reprobāt z bñ regulā Bar. qz si testator legat mihi rē titij, pēdet a sola voluntate titij q ōnium transferatur. l. nec emere. C. de iur. deli. ūcta. l. id qō nostrū. ff. de reg. iur. z tū legatū v3 vt hoc tex. in prin. §. ij. iudicaret impossibile nō valeret, vt hic. in fi. Et diuersa rō est inter istos principes: qz difficilior est aditus principij q ptuatorum. Item nimia audacia est testatoris legantis rē que est in patrimonio imperatoris z attribuitur demētie. Sed tu caue q Bar. in. d. l. continuus. §. cū quis. circa prin. colligit etiā ipse ex glo. generaliter, q illud quod est possibile explicari per vnū tū est impossibile. Sz d3 Bar. sane intelligi per vnum sz principē qui similem non per vnum sz priuatum. ¶ Per istum tex. p
18 dicta d3 Bar. se dixisse ? q si relinquaf podere seu fund⁹ fratribus mendicantibus cū onere qō id debeat construere locū sui monasterij vbi morētur certi fratres, qō illud onus adiectū nō valet qz est impossibile sine authoritate pape. c. j. de relig. domi. in. vj. z in. c. j. de exeef. prela. in. vj. Sed tu aduerte qz Bar. nō aperit nec declarat an reiecto tali onere legatū tāq purū valeat, vl nōtamen Flo. hic refert Bar. tenere q isti fratres mēdicātes re moto tali onere, vt impossibile capient relictū tanq purum: et hoc sequitur ipse Flo. si alias eius sint capaces per not. in. c. i p̄ sentia. de prob. Similiter do. Alle. hic refert Bar. velle q legatū tanq purum valeat z teneat: z conditio tanq impossibilis reiiciatur z subdit doc. cōiter istō seq, z3 Raph. cu. hic refert Bar. tenere contrariū sez talē modū vel conditionē, vt impossibilem reiici, nec; legatū valere nec; tenere: sed quod legatū valeat tenet idem Bar. in tracta. minorizarum. in. ij. parte. in vers. pone.
19 Aliquis reliquit fratribus edificia. z ibi limitat q tale legatuz quod nō potest impleri eo modo quo testator iussit, d3 conuerti in aliam piam causam, vt memoria z salus anime defuncti serue

tur. l. legatū ciuitati. ff. de vsufr. leg. Idē tenent Abb. Rapha. cu. Paul. de ca. z Aleg. hic: ita etiā tenet Bal. in. l. cum aliena. in ij. col. C. de leg. s. q tale legatū valeat. cum aliās aūt adiectum legato 13 nō valeat, d3 tū cōuerti in aliū pium vsum arbitrio superioris: puta in cōstitutione alicuius venerabilis capelle in eorū ec clesia, vbi p aie testatoris celebrentur diuina officia, vt i cle. qz cōtingit. de relt. domi. ¶ Adde ēt q idē t3 ? ed. de se. i §. fi. ctpe vj. qō incipit viso instrumēto donatiōis. vbi cōcludit q tale reli ctū v3 tanq purū z liberū, z onus habeť pro non adiecto quod est cōtra iura q habēt q prohibeatur quod aliquis neu⁹ locus fiat pro habitatione fratrū minorū z penam imponunt recipiē
22 tibus, vt. d. c. vnico. de exeef. pla. in. vj. z cle. fi. de pen. nec est expe ctāda dispensatio pape propter nimiā difficultatē ppter quam habeť qō est impossibile per regulā isti? tex. z posito q inde ad aliqō tēpus obtineret q fratres possent ibi habitare z stare, tū illō onus iam remissum nō rediret: vt. l. qui res. §. area. ff. de fol. z. l. cū ex causa. C. de remiss. pig. maxime cū resuscitatio oneris esset in preiudiciū iuris iam quesiti fratribus. c. quāuis. de reseri. ta. vj. ¶ Cōtrariū t3 ipsemet Bal. in aut. ingressi. in pe. col. C. de sanc. eccl. vbi tenet q istud quod relinquit istis fratribus mi noribus qui non sunt propter se capaces nō v3 z sic reiicitur: qz modus impossibilis coberens tali legato vitiat legatū. c. exiit q seminat. §. ad hoc q fratribus. de verb. signi. in. vj. z tic nūquā fit cōuersio in alium vsum. z cum Bal. tenet Pet. de anch. in cle. exiit. de verb. sig. voluit dicere Bal. qui obscure locut⁹ est: tunc demū fieret cōuersio in aliū piū vsum qñ legatū fi esset simpliciter relictū valeret, ita loquitur. d. l. legatū ciuitati. §3 in casu nō si res fuisset simpliciter relicta fratrib⁹ mēdicātibus legatū nō
20 valeret: ? qz ipsi sunt incapaces immobilium. d. cle. exiui. z. d. c. j. de reli. do. in. vj. ergo nō debet tunc fieri cōuersio in alium vsuz. ¶ Sed certe istud fundamentū Bal. nō est tutū: qz quando immobilia relinquūtur fratribus mendicātibus quorū sunt incapaces, vt. §. tamē legatū valet quātū ad estimationē p out tenent Bart. z alij, vt. j. dicef. Contrariū etiā t3 Pet. de anch. in regula. nemo potest. de regu. iur. in. vj. qē refert z videtur sequi Aret. hic. Tu tene q onus reiiciatur: qz nō est impossibile contra Bar. z alios cōiter doc. tū legatū valet z tenet: eo q summa ratio est que facit pro religione z pia causa. l. z sunt persone. ff. de reli. z sump. fun. verisimile est ergo q poterit obtineri, z impetrari dispensatio z gratia a summo pontifice. z ideo iste modus nō videtur impossibilis: qz ea que verisimiliter possunt obtineri a solo papa, nō iudicantur impossibilia, vt dixit tex. Sed certe cū papa exercet istas dispensationes z acquisitiones nouorū locoruin in fratres mendicantes, vt in. d. c. j. de relig. dom. in vj. z. d. c. vnico. de exeef. prela. in. vj. nō videtur per illa iura q papa debeat esse difficilis, imo multum facilis ad concedendum.
21 ¶ Septimo no. ex hoc tex. q qñ alicui legant res publice, vel q sunt destinate ad vsum publicū principis: vt magna palatia, horti publi. z similia, tale legatū nō v3 etiā quo ad estimationez: qz censet truffatorie relictū, z ideo tex. ōt q furiosi est talia lega
22 ta scribere, vt. §. declarani. ¶ Jstum tex. limitat Raph. cuma. hic non procedere qñ testator legauit rem que nō est in cōmuni cōmercio: puta rem principis non scienter sed ignoranter, z cōiunctе persone. nam istis duabus cōcurrentibus tenet q valeret legatū quātum ad effectum, vt debeatur estimatio. Ratio qz si testator sciuisset verisimiliter aliud ei legasset, per. l. si quis ingl inos. z in prin. in ver. ex voluntate defuncti, coniuncta glo. j. eo. Contrariū tenent Paul. de ca. z. d. Aleg. in. d. l. cū aliena. ad fi. C. de leg. z. d. Aleg. hic: eo qz distinctio que fit inter testatorem sciētē z ignorante. d. l. cū alienam. non h3 locū in rebus que nō sunt in cōi cōmercio, vt sunt res principis, vt hoc tex. Seu istud fundamentum potest de facili cuaditi: qz potest negari assumptū, qō dist. l. cū aliena. non habeat locum in casu istius tex. istud potest
a negari⁹. Et propterea istō p bat ? forti? do. Alle. hic: q iste tex. vult facere differētiā inter legatū rei aliene, que est in cōmercio a cōmuni, z legatū rerum quarū nō est cōmercium vel cū magna difficultate, vt in rebus cesaris. Sed in re aliena que est in cōi commercio bene addibet distinctio, an scienter vel ignoranter legef z quando ignoranter an coniuncte persone. d. l. cū alienam ergo aliud esse debet in rebus hic exceptis que non sunt in cōmuni commercio vel cū magna difficultate. Sed certe nec istud fundamentum quamuis videatur oclarum aliquid stringit: qz bene verum est quod iste tex. facit differentiam. j. relatā inter res alienas que sunt in cōmuni cōmercio, z res alienas que non sunt in communi cōmercio vel sunt cum magna difficultate, z differentia. tex. est: qz primo casu valet legatū, vt saltez debeatur estimatio, sed secundo casu nullo modo valet legatum, etiā quo ad estimationem: sed certe propter hanc differentiam tex. non sequif quod distinctio. l. cum aliena. lequitur solū in primo casu sez in re alieno que est in cōmuni cōmercio. Jsta talis illatio non bene

a ¶ Negari. Limita fcō nisi de mēte legantis constaret, vt no. p Aleg. lib. ij. §. ix. ij. dubio. col. vj. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Decio no. bar. i. l. stipu. nō. i. iij. co. de v. ob. t. l. si fi lius. j. de don. causa/mortis. Dun.

b ¶ Dō esse in deñ. Adde q gl. sunt 5 tie. l. multū. ff. de v. ob. ti. l. apō iulianū. 5. j. ff. ō le. j. ꝛ p Fel. i. c. multoꝛ. in ij. col. de inde.

c ¶ Ut pnceps. Adō Inn. in c. q̄ sup his. ō voto. Abb. i c. i. ō sagi. Ol. ꝑ. cel. giij. ici. vī. pbabilior sententia.

d ¶ De iudeo. adō pe. ō anc. ꝛ Jo. ō ana. in ca. ij. de inde.

e ¶ Immobili. Adō Bar. in l. multū. ff. de vb. obl. Bal. i l. placet. C. de sa. san. ec. bal. i. l. si ita. ꝑ. ea. l. ff. ō v. ob. bal. in. l. dudū. C. ō Zbē. emp. Ra pha. cu. l. si re. ff. de ver. obli.

f ¶ Immobilia reliquūt. Ad de Jo. ō lign. in cle. exiui. de ver. signi.

g ¶ Relictū fa etū. Adō bar ba. i repe. rub, de reb. eccl. nō alie. bal. i. l. ser cuos qui ad cu stodiaz tepli. ff. de ali. ꝛ cib. leg. Bar. i. lu ci. ꝑ. 5. tres be redes. ff. ad treb. Ange. ꝛ Mdod. in. l. sti chū aut Pā philū. in. ꝑ. sti pulatio. ff. de verb. obligat. e Pe. de anc. ꝛ Jo. de imo. in c. ij. ō test. Ab. in. c. nūmis. el ij. ō excef. pla. Bato. in tra ctatu alimen. Federic. de sen. consil. cij. incip. fratres predicatores,

venit ex hac differentia: quinimo illa. l. cū aliená. videt generali ter loqui in re aliena: ergo quomodocūq; aliena. Pterea ꝛ fo rius ratio finalis decidendi assignata in illo teꝝ. d. l. cū alienam. que est q̄ q̄ testatoꝛ legat cōiuncte persone si ciuiliter verisimi liter aliud legasset: militat etiam quando res principis legatur cōiuncte persone a testatore ignoꝛāte. ¶ Preterea ꝛ quarto iste teꝝ. potest eu adi aliter vt nō sit contra Raph. q̄ nō loquitur q̄ coniuncte persone fieret tale legatum. Preterea ꝛ quinto q̄ ꝺ fieri interpretatio vt legatum valeat: per regulam. l. quoties. ff. 23 de reb. dub. † Et si diceres ad hoc vltimū q̄ imo in dubio potiꝰ p̄sumitur nullitas legati quā q̄ ꝑsumatur heredē esse gra uatum de redimendo inꝑ alterius. l. vlt. ꝓ patrui. vbi gl. ꝛ doct. C. de leg. l. q̄ō in rerum. ℈. j. ℈m intellectū Bar. ꝛ magis commu nem ibi. ℈. ē. ¶ Sed ad hoc potes replicare q̄ in dictis iuribus non concurrit verisimilitudo voluntatis testatoris que causaꝝ ex cōiunctione persone legatarij. vt hic. Isto modo videt posse defendi limitatio Rapha. cu. hic. ¶ Et si diceret q̄ Rapha. ℈m hāc limitationē intelligeret istū teꝝ. in testatore sciente, ꝛ ista vi detur diminutio ꝛ restrictio: tu potes hoc probare q̄ teꝝ. iste pro prie loquitur in testatore sciente: quia dicit q̄ furiosi est talia le gata facere: ergo videtur loqui in sciente: q̄ in ignoꝛāte cessaret ista ratio demētie ꝛ furoris. ꝛ q̄ō iste teꝝ. loquaꝛ in testōe sciente firmat expresse gl. hic. in ver. nec estimatio. dii respondet. ad. d. l. de ℨhen. emp. cōiter approbata. ¶ Sed caue q̄ ℈m limitatio nem Raph. iste teꝝ. loquereꝛ in sciente magis deberet estimatio quasi ignoꝛaret, vt est teꝝ. in. d. l. cū aliená. Fateoꝛ q̄. l. si quis in quilinos. in pnn. in qua ſe fundat Raph. nihil facit. ꝛ ad illā re ſpōdet Bar. j. ꝛ bene. preterea gl. ibi intelligit q̄ testatoꝛ scinit. 24 ¶ Octauo no. ex ter. ibi, sed ꝛ predia. † Q̄ res redacte in patri monium principis censentur eius p̄uate ꝛ non possunt aliena ri sine eius speciali mandato. facit. l. j. in. ij. respon. ff. de offi. pcu. 25 cesa. declaraꝛ nota. Bal. in. c. contingit, ad fi. de trāsac. ¶ Bono no. eꝛ. l. sed si res. q̄ quando testatoꝛ legat rem aliená que est in cōi commercio aliozum, sed non ipsius legataꝛij quod valet le gatum quātum ad hoc vt ei debeatur estimatio. quod intellige ℈m gl. ꝛ doc. quando impedimentum non procedit vitio legataꝛij, vt in gl. ¶ Adde ad istum teꝝ. secus esse in stipulatione quia 26 † si stipulatoꝛ stipulatur rem que est in communi commercio ſz non ipsius stipulatoris: stipulatio nullo modo vz; etiam quo ad estimationem. ita limitat Bar. in. l. multum interest. in duobus locis. ff. de ver. obli. per illū teꝝ. indistincte loquētē: ꝛ potest esse ratio diuersitatis: q̄ in stipulationibus cū sint stricti iuris: oia stricte aguntur: ꝛ quicquid est omissum a verbis habetur pro omisso. l. quicquid astringēde. in pnn. j. de verb. ob. Et ideo sti pulatio non valet etiā quo ad estimationē: q̄ de ea nō est facta mentio, secus est in legatis in quib⁹ fit benigna ꝛ lata interpre 27 tatio. l. in testamentis. cū si. j. de reg. iur. ¶ Decimo⁹ not. ex fine teꝝ. ibi, puto estimationē deberi. ꝓ q̄ cū estimatio debeatur sequi tur q̄ ipsa est in obligatione ꝛ sic in petitione ꝛ hic ipsa estimatio poterit in libello peti: de quo fuit dictū in. l. plane. ℈. eo. ꝛ no. bar. in fin. ¶ Glo. in ver. non habet. ibi, aut propter delictum suum 28 vt quia iudeus. habes ex glo. ꝓ q̄ esse iudeuᵇ cadit in delictū ra b tio q̄: cadit in superstitionem reprobatā. l. nō erit. ℈. diuus. vbi glo. ꝛ latius doc. ff. de iureiur. tamen non est delictū punibile ꝛ Bar. ꝛ docto. eo quia ecclesia eos tolerat. Adde bene facere q̄ 29 teꝝ vel pnceps ᶜ nō potest expellere indeos de ciuitatibus c suis nisi ex aliqua iusta causa: prout egregie cōsulit Gld. lan. in cōsi. lxxxvij. q̄ō incipit. querit an ꝓnceps sine peccato. ¶ Ista exempla gl. de iudeoᵒ ꝛ heretico quibus legatū est mancipium christianum reprobant Bar. ꝛ doc. in. l. multū interest. ff. de ver. obli. q̄ tēpore harū legū† quę erāt facte ante aduentū Christi, 30 vt est glo. in. l. titia. ℈. fi. de auro ꝛ argen. lega. ꝛ. l. pridie. ff. de fe rijs. non erant tales secte reprobate nec factus ille titulus. C. ne manci. christia. ideo Barto. exemplificat in fozensi prohibito ex forma statuti acquirere immobilia. l. in quozum. ff. de pigno. bo nus teꝝ. cum glo. in. l. j. C. non licere habitato. metrocomie. li. ℈j. vel in eo cui est interdictū a iudice, vt est teꝝ. in. l. moris. ff. de pe. 31 ¶ Pōdera ergo Bar. oꝛo velle. primo† q̄ legatū de re immo bilᵉ factū fozensi prohibito acquirere immobilia non vz etiam quo ad estimationem. ita vult Bar. referēdo eum ad casum gl. Secūdo videt velle Bar. q̄ in fozensi, prohibito acqrere ex forma statuti rō sit q̄ est quasi delictū. Sec certe prohibitio statutaria in fozensi nō potest dici q̄ causeᵗ a delicto nisi forte p̄suppone res illos fozenses perpetrasse aliquod crimē lese maiestatis pro pter quod esset factū tale statutū contra eos, alias non videreꝛ bene salnari posse Barto. in hoc nisi etiā intelligas alio modo 32 ꝓout. j. dicetur. Jstud autē quod dicit Bar. videt meliꝰ posse tolerari in secūdo membro Bar, sez in interdicto a iudice. † ñ propter delictū pōt bene indeꝛ alicui imponere ne acquiraꝛ. d. l. moris, de pen. ¶ Adde etiam quod Rapha. cuma. dicit posse

defendi ex ēplum Bar. alia melioꝛi ratione quā ratione alicuiꝰ delicti: q̄ cum illud legatū sit factum contra dispositionem sta tuti vel legis ciuilis nullo modo ꝺ valere lege resistente. l. non 33 dubiū. C. de legi. iuncta. l. nemo potest. j. eo. † Et sic ex tali legato facto cōtra ꝓhibitionē. l. nō oritur etiā naturalis obligatio. l. si nō forte. in pnn. ff. de cōdi. inde. l. cū leg. ꝛ. q̄ō ibi Bart. ff. de fideiuſ. Jdē Bart. in. l. si quis ꝓ eo. in. ij. mēbro pnic. ff. de fideiuſ. ꝛ l. j. in vlt. col. j. de noua. vnde nimirū si nō debetur ēt estimatio. bene facit teꝝ. an. l. filiusfamilias. ℈. si quis alicui. in ver. licite. j. e. 34 7 an ista ratio Raph. sit bona ſtatim. j. dicetur. ¶ Adde etiaz circa cōclusionē Bar. in qua vī tenere q̄ legatū de re immobili factum fozēsi prohibito acquirere ex forma statuti nullo modo valeat etiā quo ad estimationē. Contrariū est verius ꝛ cōiter te netur q̄ imo valeat quo ad effectū estimationis. ita tenēt Jac. de arc. Bar. ℨo. z Ilex. bic. ꝛ dicit. ō. Alle. q̄ ita ſe ꝺ veritas ꝛ cōis opi. Jdem tenent Jaco. de are. Bar. Bald. Ange. Jmol. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. filiusfamilias. ℈. si quis alicui. per illū teꝝ. in ver. aliá quācūq; ꝓbabilē cām. Pet. de anch. ꝛ Jmo. in. c. filius. de testa. Alb. de ro. in. ij. parte statu. q. ij. in. ij. co. ¶ Pro ista cōi cōclusione facit, q̄ in fozēsi nō est incapacitas acquisitionis ra tione sui delicti: ergo debeat estimatio per doctrinā huius gl. approbatā. Jtem leꝝ vel statutū nō resistit quo ad acquisitionē pretij. ¶ Adde etiā Bal. in. l. cū questio. in fi. C. de leg. vbi dicit 35 Q̄ ſi per formā statuti fozenses sunt prohibiti acquirere domos in ciuitate. q̄ō pōt eis legari sub modo: vt vēdant ꝛ sic estimatio nem habeant: q̄ō est notabile ℈m eū. ꝛ sic Bal. vult q̄ tale statu 36 tum nō ꝓhibeat acquisitionē estimationis. † Adde etiā teꝝ. in c. recolentes. de sta. mo. per q̄ nē no. ibi. ꝺ. Abb. q̄ posse acqre re ꝺnium illius rei quā ꝓhibet tenere. Jbi eñ Listensienses ac quisiuerunt castra ꝛ villas cū iurisditione que sunt interdicta per eos acquirī: mandatur ibi q̄ illa cōmutent cū alijs eis non 37 prohibitis. vñ not. ibi. ꝺ. Abb. † q̄ si alicui collegio legatur res quā ipſi tenere nō possunt nō vitiatur legatū: ſz possunt illa ca pere vt cōmutent illam cū alia re vel vēdāt, ex quo ratiōe delicti nō sunt incapaces per istā. l. ſz si res. ꝛ est bona gl. in. c. j. de excef. f pcla. in. vj. ¶ Facit q̄ō. j. ꝛ Bar. q̄ immobilia relinquāt fratribꝰ mēdicantibꝰ? quoꝛū ipſi sunt incapaces q̄ō valeat quo ad estima 38 tionē. ¶ Adde et facere q̄ ſi in testameto legāt vestes q̄ ex for ma statuti sunt ꝓhibite portari: tn vz legatū ad hoc vt estima tio debeat legataꝛio: ex quo talis ꝓhibitio causaꝝ abiꝛe eius delicto. l. fideicō. ℈. si seruo. j. tit. ij. ita tenet Bal. in rub. C. de cō di. ob tur. cau. ꝛ in. l. cum te. in vlt. col. C. de don. ante nup. Lud. coma. in. l. multū. ad. fi. j. de ver. ob. ꝛ Alleg. bic, ℨuis Bal. super hoc vltimo relinquat cogitandū. in. l. ℨuis. in fi. ff. de aur. ꝛ arg. leg. Et tenēdo istā partē que est vera ꝛ cōis, potes rēspōdere ad 39 iura allegata per Raph. cu. ꝓ q̄ ex quo legatū fit cōtra dispoſi tionē legis cū non ꝑducat naturale etiā obligationē: ex eo non potest deberi estimatio: q̄ potes ꝺpliciter rēspondere. Primo q̄ō statutū nō resistit quo ad acquisitionē pretij vel estimationē, vt. ℈. dixi. Secūdo rēspōde ꝙ iura ꝑdicta loquūt in his q̄ habēt perpetuā cām prohibitiōis q̄ō non est hic: q̄ fozensis posset effi ci ciuis. l. assumptio. ff. ad muni. Et si diceres q̄ obstaret regula catoniana: q̄ si facto testamēto testatoꝛ decessisset: statim ille re periretur fozensis: ꝛ sic inhabilis legatiꝛ: ergo nō debet reconua 40 lescere si postea efficiatur ciuis. Rīdeꝛ † ꝙ regula catoniana non pertinet ad leges nouas. Jta dicit iurisco. in. l. ſi. C. de reg. cato. ex quo de eis nō potuit in ſpecie diuinare. arg. l. iubemus. ad fi. ff. de test. Et certe dictū Bar. nō vī posse saluari referendo illud ad casum glo. prout facit continuatio verborum Bar. ℈z dictū Bar. procederet clare si referaꝛ ad teꝝ. hui⁹. l. sed si res. q̄ legatariꝰ nō ꝺz cōmerciū rei legate absq; fuo delicto quod tūc valeat legatū quo ad estimationē. Exemplū esset tunc planū in fozensi prohibito ex forma statuti acquirere immobilia. valeret enim legatum tunc quo ad estimationem. Et isto modo concor daret Bar. cū cōi opi. ¶ Successiue per istū teꝝ. decidūt Jaco. 41 de are. Bar. Bal. ꝛ alij, ꝙ si immobilia fuerint legata fratribꝰ mendicātibus quoꝛū ipſi sunt incapaces, vt in cle. exiui. de ver. signi. tn legatū valebit q̄tū ad estimationē, vt ꝓbatur in ista. l. sed si res. ꝛ in. l. fideicōmissa. ℈. si seruo. vbi etiā hoc no. Bar. j. titu. ij. Jdem etiam tenet Bar. in trac. minoziczarum. in. j. pte principali. in ver. sed quero. ꝛ in. ij. parte. ver. aliquādo cōtingit. Jdem no. Flo. in. l. cetera. ℈. si duobus. per illū teꝝ. j. eo. ℨuis ille teꝝ. nō videatur facere rēspondendo, vt. ℈. per Bar. ꝓ eadem parte facit q̄ vult gl. in. c. j. in ver. demū. de relig. domi. in. vi. ℈ 5 vult q̄ valet relictū factū⁹ de immobili fratribus mendicātibꝰ vt vendant ꝛ in eoꝝ necessitatibus conuertant. ꝛ ita Bald. in. l. cum questio. C. de lega. ꝛ in aut. ingressi. in. vij. col. C. de sac. sanc. eccl. ꝺ. Ant. in. c. in presentia. in ver. quintus casus. de ꝓb. Lud. rom. in. l. antistius. ℈. ff. ff. de acqui. here. Adde bene facere illud 42 q̄ō vult Bal. in. l. si qua, mulier. in. iij. col. C. de sac. san. eccl. ℸ. q̄ fratres

fratres mendicātes sunt incapaces immobiliū, est verū quo ad tenendū ꝛ possidēdū, nō aūt quo ad vēdēdū. Jdeo pūt accipere ꝛ petere bona ingredientiū religionē nō vt ea possideāt sed ven dant ꝛ pretium cōuertant in eoꝝ necessitates. ¶ Sed aduerte q̄ cōtra pnic. decisionem Bar. ꝛ doc. tz Raph. cuma. bic ad fi. motus q̄ fratres mēdicātes sunt ꝓhibiti a iure, ergo videt lega tū non valere, ꝛ quo ad estimationē per no. ꝓ Bar. l. j. in vlt. col. ff. de noua. ¶ Lu potes fortius ꝛfirmare. q̄ si vera esset deci. Bar. ꝛ doc. fraudaretur dispositio. ꝺ. cle. exiui. que irritat legata de re bus immobilib⁹ fratribus minozibus. ¶ Ad fundamētū Ra pha. pōt ꝺpliciter rēsponderi q̄ fratres mēdicantes sunt ꝓ hibiti: verum est quo ad ipsas res immobiles, sed nō quo ad esti mationem in eozum necessitatem conuertendā. Secundo rīde, q̄ ex quo talis ꝓhibitio causaꝝ non ob eoꝝ delictū ꝛ testa toꝛ legans est sciens, ideo estimatio debet, vt hac. l. sed si res. cū 43 gl. magistra. ¶ In ea. gl. ibi, aut propter corporis vitiū ꝛ testa toꝛ scit ꝛc. Adde q̄ etiā isto casu q̄ testatoꝛ ignoꝛauit debet esti matio si legatarius erat coniuncta persona. arg. l. cum alienam. C. de leg. ℈m Petr. de bellaper. Jlico. de neapo. Flo. Rapha. ꝛ 44 ꝺ. Alex. ¶ Extra gl. querit Bar. quid si relinquatur res ec clesie nū quid valeat legatum quo ad hoc vt debeatur estimatio ꝛ concludit quod non pōt esse in cōmercio nostro nisi cū magna difficultate. Et ita tenet Jnn. in. c. filius. de testamē. vbi videtur esse casus huius decisionis ℈m intellectum Jnno. Jdem tenent Pet. ꝛ Jlico. de Beapo. bic. ꝛ glo. in. c. si episcopus. ℈j. q. v. ꝛ. ℈j. q. ij. in summa. Pau. de cast. in. l. cum alienam. C. de leg. videtur tenere Bal. tz nō clare firmet, in. c. i. ℈. donare. in tit. quali. olim feu. po. alie. ista cōclusio. pcedit in re ecclesie romane cuius ꝺnū est apud papam sicut bic dicitur in rebus que erant in ꝺminio imperatoꝛis vel cesaris, ꝑpter eandem rationē. Jtē q̄ equipa rantur vt dicit gl. in summa. ℈j. q. ij. secus est in rebus inferioꝝ ecclesiarū que possunt alienari sine authoritate pape si est de ne cessitate vel vtilitate. ℈j. q. ij. c. sine exceptione. c. ij. de reb. eccle. nō alienan. in. vj. aut. hoc ius porrectum. C. de sacrosanc. eccle. ꝛ sic cum sint in cōmercio valet legatum saltem quo ad estimatio nem. Jta tenent Bal. ℨlo. Jmo. Pau. de cast. ꝛ alij. Mod. bic. Bal. in. d. l. cum alienam. Postien. in. d. c. filius. late ꝺ. Alex. in cōsi. clj. quod incipit, visis dicto themate vna cum instrumen to. in. vj. col. ad fi. ꝛ duobus sequentibus. ꝛ est in. ij. vol. consi. viij. 45 ¶ Cōfirmaſ, q̄ sicut valet legatū factum de fundo dotali, vel re minoris, q̄ quicūq; possunt alienari subsistēte necessitate vel vtilitate: ergo idē est dicē. in re ecclesiastica q̄ similiter pōt alie nari. Preterea res ecclesiarū inferioꝝ pūt mutari facta melioꝛi cōditione ecclesie: vt in aut. itē sibi inuicē. ꝛ in aut. sed pmuta re. C. de sac. san. eccl. ꝛ no. ℈j. q. in summa. ergo sunt in cōi cōmer cio. Ad teꝝ. in. d. c. filius. rīde dupliciter. primo q̄ teꝝ. ibi nō ne gat estimationē deberi ꝓout etiā ibi tenet Host. nā loquitur de re ipsa legata tradita legatario quam mandat restitui ecclesie. ¶ Scdo teꝝ. ibi aperte dicit q̄ licet de iure ciuili legatū rei alie ne factū a sciēte valeat, tn sec⁹ fit de iure canonico, siue sit eccle sie siue alteri⁹. Et sic i hoc aliud disponūt leges seculares, aliud canonicū ius vt ibi cantat litera. Et ita tz glo. in. d. l. cū aliená. Jmo. ꝛ do. Abb. in. d. c. filius. Lud. ro. in repetitione aut. filr. C. ad. l. fal. in. ꝑ. spāli pie causa inter vltimas volūtates. ꝺ. Alex. bic, ꝛ in. d. l. cū aliená. Vbi retuli seq; intellectus ad teꝝ. dicti. c. filius. 46 ¶ Scdo querit Bar. vtrū fundus dotalis possit legari ita vt ſaltē debeat estimatio. gl. in. l. ſi dotalē. ff. de test. mili. tz ꝙ dota lis fundus nō fit in cōmercio. ꝛ ideo ſi legeꝛ nō debeaꝛ estimatio. Sed illam ibi reprobat Bar. post Ja. de are. licet hic nihil clare decidat. ꝛ idē Bar. in. l. cū leg. in. ij. col. ff. de fideiuſ. Joā. an. in. c. cū cōtingat. de iureiu. ꝛ ibi Jmo. in. ℈tiij. col. qui refert cōiter te neri cōtra illā gl. Bal. ꝛ Sali. in. d. l. cū aliená. Bal. in repetitio ne. l. j. in. iij. char. C. de sac. san. ecc. ꝛ in. l. ſi dotis. in. iij. col. C. de in re do. Jmo. ꝛ alij. Mod. bic. eo q̄ fundi dotalis non est prohibi tum cōmerciū nec alienatio, licet fauore mulieꝛi sit inducta vt nō possit alienari, ſic nōiū trāsferri. l. ita cōstante. ꝛ. l. fi. C. de iure do. gl. ꝛ Bar. in. l. cū leg. imo cū iuramēto validatur alie natio facta etiā a muliere. ꝺ. c. cū cōtingat. ꝛ. c. licet mulieres. de iureiur. in. vj. ¶ Saluauit tn gl. in. d. l. dotalē. Bal. Ang. ꝛ Ra pha. cu. ibi. Bal. ꝛ Ang. ꝛ in. d. l. ꝛ si dotis. Sali. in. d. l. cū aliená. Jmo. ꝛ Mod. bic quando ipse maritus legaret fundum dotalē alteri. q̄ videreꝛ legare ius quod habet in re dotali dato quod extinguatur morte. l. vlt. primū. C. de leg. l. quo in rerū. ℈j. vbi dixi. ℈. eo. Jdeo tūc nō debereꝛ estimatio. sed dicta cōclusio doc. procedit quādo extraneus legaſſet fundū dotalē alteri, tūc bene 47 deberetur estimatio legatario. ¶ Tertio querit Bar. quid si legetur res minozis. tenet quod valet legatum vt debeaꝛ estima tio, q̄ illa bene est in cōmercio licet nō in ꝑiudiciū minozis. l. ꝛ si is. C. de ꝑedi. mino. iuncta. l. leg que tutores. C. de admi. tuto, ne. gl. ꝛ doc. in. d. l. cū leg. ¶ Jtē res minozis possunt alienari cū

authoritate tutoris ꝛ decreto iudicis. l. magis puto. ℈. non pas ſim. ꝛ per totū tit. ff. de reb. eorū. ergo non est exempta a cōmuni commercio. Pro ista cōclusione Bart. que est vera, ꝛ omnes se quuntur dicit Alret. se posse casum notabilē in. d. l. magis puto. ℈. si fundus legatus. in. ij. respōso. vbi si testatoꝛ legat fundū pu pilli heredis instituti, ille fundus nō potest solui legatario, nisi causa cognita ꝛ intercuniente pretoze. ergo datur intelligi quo legatum factum de re pupilli valet ꝛ tenet etiam si interuemēte authoritate nō posset solui, q̄ pretoz nō potest interponere de cretū in donatiōe rei minoris. l. si. in fi. C. si maioz fac. alie. fac. sine decre. ꝛ a. hab. ꝛ est melioꝛ teꝝ. in. l. nō solū. C. de pre. mino. ¶ Lu aduerte q̄ potes dicere q̄ in. d. ℈. si fundus legatus. illud ibi fit: q̄ pupillus cui res legabatur fuit institutus heres a testatoze. vnde si testatoꝛ pōt disponere de re heredis sicut sua propria. l. vnū ex familia. ℈. si rem. j. tit. j. ꝛ valet tunc legatū quo ad ipsam rem, nec ibi tūc queritur de estimatione de qua loquuntur doct. bic. Et isto modo posset ille teꝝ. potius retoqueri ad oppositū. nam si teꝝ. ille loquertur quando pupillus non fuit heres instituus, tunc ille ter. bene faceret.

1 ¶ Corporalia ꝛ incoꝛporalia que sunt in commercio nostro le gari possunt.

Jus agnationis ꝛ libertas propie legari non possunt.

2 Edictū de legatis debet censeri prohibitoꝛium certaꝝ rerū. Edictum de testamentis est prohibitoꝛium certaꝝ personaꝝ.

3 Legari possunt omnia nisi reperiantur expresse prohibita.

4 Dubium non ꝺcitur esse id de quo est regula iuris.

Judicandum est ꝓ regula iuris nisi de fallentia doceatur.

5 Affixa edibus legari non possunt nec in contrarium deduci, va let tamen legatum quo ad estimationem. nu. 15. ꝛ. 17.

6 Affixa edibus q̄ sine deformitate amoueri possunt legari pūt.

7 Affixa edificio illicite facto legari possunt.

Affixa parue domuncule legari possunt.

8 Legatum nullum ꝓpter qualitatem rei legate non confirma tur prohibente regula catoniana.

Alios casus in quibus habet locū regula catoniana remissiue.

9 Regula catoniana quod habet locum etiam in legatis que non sunt omnino inutilia.

10 Res affige edibus legari possunt sub conditione.

Res que non sunt in communi cōmercio de presenti legari pos sunt sub conditione.

11 Expectare quod iniunctum edibus separetur ab eis nō est tri ste ꝛ iniustum.

12 Prohibitum fieri pure non prohibetur fieri sub conditione.

13 Res mea potest mihi legari vel promitti sub conditione.

14 Regula catoniana non habet locū in legatis conditionalibus ꝛ rationem. vide nu. 21.

16 Res que non est in communi commercio de per se sed cum alia si legatur debetur estimatio.

18 In casu huius teꝝ. an res ipsa legata vel estimatio sit in obliga tione.

19 Constitutum quod liberat ꝺnitorem ab actione ex empto.

20 Regula catoniana ꝙ non habeat locum in substitutionibus, quia sunt conditionales institutiones.

22 Testatoꝛ quando apponit cōditionem vult ꝙ inspiciatur tem pus futurum non tempus testamenti.

Tria tempora ꝙ inspiciantur in institutionibus conditionali bus, scilicet testameti, mortis testatoris ꝛ additionis hereditatis.

23 Dictū hoc amplius, repetit totam dispositionem precedentē.

1 Cetera. ¶ Regulariter omnia pūt legari si ne corporalia sue incoꝛporalia, misi il la q̄ sunt edibus affixa, ꝛ res ꝓprie legataꝛij in qb⁹ legatū non recōualescit, licet postea ab edibus sepa rentur vel desinant esse legataꝛij, nisi fuerit legatū conditionale pendente cōditione separentur vel desinant esse propria legata ꝛij. hoc dicit totus teꝝ. vſq; ad. ℈. ité queri. ¶ Et habet quatuoꝛ partes principales. secūda ibi, sed ea que edibus. tertia ibi, tra ctari tamen poterit. quarta ꝛ vltima est ibi, sed si sub cōditione legetur. ¶ No. primo quod regulariter oia ꝛ corporalia ꝛ incoꝛ poralia possunt legari, itellige si sunt in cōmercio nostro ℈m di stinctionē. l. Jdē Julianus. ℈. li. ℈. eo. Et ideo ℈m Bar. ius agna tionis ꝛ libertas ꝓprie non pūt legari: q̄ nō sunt in cōmercio. l. ius autem agnationis. ff. de pac. ꝛ. l. iura sanguinis. ff. de re. iur.

2 ¶ Secundo ex hoc teꝝ. potes notare ꝙ illud edictum de lega. debet censeri ꝓhibitoꝛium certaꝝ rerum que legari nō pos sunt sicut est ꝓhibitoꝛium certaꝝ personaꝝ quibus legari non potest. quas enumerat gl. magistra, in. ℈. legari. instit. de leg. Regulariter ergo oēs res que nō sunt prohibite censentur permisse legari. Sic est in edicto de testi. quod est prohibitoꝛiū certaꝝ personaꝝ: oēs ergo persone que nō reperiuntᵗ ꝓ

Universidad de Deusto
Biblioteca

hibite,cēsent̄ pmisse ad testifican.l.q̄ multi.in fi.ꝛ ibi gl.ad hoc no.C.de here.ꝛ in.l.j.in pn.ff.de testi. Sic ét edictū de teitamēt̄is est phibitoriū certarū psonarū. vñ oēs psona que nō fit spālter phibita pōt testari.gl.ꝛ ibi Bar.in.l.si queramus.ff.de testā. Abba.in ru.extra de testa.in.j.col.Sic ét est in edicto de matrimonio.Zbē.tex.est in.c.cū apud.ꝛ ibi gl.de spon.ꝛ matri. Idē in edicto de,pcuratorib⁹.tex.est in.l.mutus.§.i.ff.de pcu. Et idē in casibus similibus. ¶ Tertio no.q̄ omnia videtur esse de gene re permissoū quo ad legandū nisi specialiter reperiātur prohibita. Ex quo correlarie not.q̄ qui vult dicere rem esse phibitā legari debet hoc pbare,q̄ regula est in ℨiū.sufficit enim habere regulā pro se,ª ꝛ qui vult dicere esse exceptionē in ℨium debet pbare.l.ab ea parte.ff.de prob.l.suus quoq;.in verſi.puto. ff.de here.instī.in.c.ad decimas.de testi.spo.in.vj.c.venerabilis. §.pōt quoq;.de sen.excō.in.vj.Bar.in.l.ij.ff.si qs in ius voc.non je.in.j.col.circa fi.Alibi dī no.Bar.in.l.quoties.ff.si qs cau.q̄ nō dicit esse dubiū de quo est regula iuris,ℨ sint alīq casus exceptionales. nisi de illis specialibus casibus probet. Itē semper est p regula pronunciandū nisi de fallentia vel casu speciali probet ſm Bal.in.l.si tutor.in fi.C.de ser.pig.da.ma.ꝛ in cap.§.in.iij.col.de alie.iudi.mu.cau.facta. Albe.de re.in.j.parte statutorum.questio.clvij.q̄. incipit,si ex forma statuti eligantur custodes ꝛc.

¶ Quarto nō.in ver.ℨ ea que.quod affixa edibus nō pōt pure legari sicut nec in alium ℨctum deduci,ppter prohibitionem senatusconsulti vt hic,ꝛ.l.senatus.ff.de ℨtrahē.emp. Ratio huius prohibitionis est ne inducatur deformitas edium ꝛ in cōsequētiam deformitas vbis.l.ij.C.de edi.priua. Facit.l.pretor.§. hoc interdictū.ff.de ope.no.nū. ¶ Inc infertur q̄ vbi tales res affixe possent amoueri absq; deformatione ediū,bene pōt tūc legari.tex.est valde notabilis ꝛ assignādus in.l.mute.§.fi.ff.de leg. iij.quem text.ad hoc reputat sing.Jmo.in.§.sed si parauerit.j. ea.l.facit.l.marcellus.ſm intellectum gl.ibi.ff.de dona.inter vi. ꝛ vgo. Scdo limita q̄ñ edificiū esset illicite factū,tūc affixa talibus edibus possunt legari,quia non reputatur edificium quod nō est duraturum. Jta est tex.qui hāc rationem assignat in.l.fideicōmissa.§.si quis illicite.ff.de leg.iij. Tertio limita in affixis parue domuncule quia bene possunt legari.tex.est singularis in l.senatus.§.marcellus.vbi dicetur.j.eod.quasi de minimis non curet pretor.l.scio.ff.de in integ.resti.Bar.in.l.si proprietarius. in pzin.ff.de dam.infe. Quarto limito q̄ñ affixa edib⁹ legarētur ad opus reipublice facien̄.quia tūc propter vtilitatem publicā ℨ legatū.tex.est in.§.sed si qs ad opus.j.e.l. ¶ Quinto not.in ver.tractari duos casus in quib⁹ habet locū regula catoniana. Et sic illud q̄ a pn.nō ℨ etiā cessante impedimēto nō ℨfirmat. Primus q̄ñ legantur affixa edib⁹.scds q̄ñ mixta cōsideratione rei legate ꝛ persone legatarij,vt q̄ erat res propria legatarij, poterat eñ cuicūq; alteri legari sed nō oño. Itē iste erat capax alterius legati sed nō istius de re sua propria. Quatuor alios casus in qb⁹ habet locū regula catoniana psequit Bar.post Dy. in.l.j.ff.de regu.cato.de quibus hic aliquid per Paul.de cast.ꝛ Alret. ¶ Sexto no.ex isto tex.q̄ regula catoniana habet locū etiam in legatis que nō sunt omnino inutilia.pt; in hoc tex.ſſā istud legatū de affixis edibus saltem valet vt debeat estimatio. tex.in.§.si duobus.j.eo.l.t; gl.iij.hic.Sed tu dic satis esse q̄ legatū nullū sit rōne rei legate vt regula catoniana locū habeat: pt; q̄ quo ad ipsam rem legatam quod a pzin.est inutile postea nō reconualescit.de quo.j.dicetur. ¶ Septimo no.in verſi.sed si sub cōditione.q̄ res affixe edibus possunt legari sub cōditiōe quod videtur durū ſm Rap.hic.quia natura rei repugnare videt. Et ex hoc tu ꝓuecte habes corelarie tria notare. Primū q̄ ea que nō sunt in cōmuni cōmercio de presenti licet non possint legari pure,pñt legari sub cōditione,q̄ poterit esse q̄ tempore quo purificabitur conditio cessabit impedimētum. Secundo ¶ no.habes elicere quod nō est tristis vel iniusta expectatio quod illud quod est iniunctum edibus separaretur ab eis.sicut patet.nam si esset turpis expectatio sicut q̄ liber homo possit fieri seruus vel res sacra possit fieri prophana non esset habēda in cōsideratione,q̄ tristis euentus non est cōsiderabilis.l.interstipulātē.§.sacrā.j.de verb.ob. Ratio est q̄ ista separatio poterit fieri legitime ex multis causis,puta vt transferatur in alias edes ciusdē dñi vel propter opus publicū,vt.§.sed si quis.j.ea. l.ꝛ sic est hic diuersa ratio a.d.§.sacrā.prout etiam tenet Raph. hic. Tertio habes colligere ¶ q̄ illud quod prohibetur fieri pure nō prohibetur fieri sub conditione.quāuis illud quod nō potest fieri per viam pure ꝛ simplicis dispositionis,non potest etiā fieri p viam penalis dispositionis.l.seius ꝛ auge.j.ad.l.fal.l.non dubium.C.de legi.nisi sit diuersa rō.l.stip.ista.§.alteri.ff.de verbo.declarat no.Bal.in.d.l.non dubium.in.iij.oppo.ꝛ Bar.in l.ita stipula.in.xx.oppo.prime partis.ff.de verborū obligatio. ¶ Octauo not.ex tex.q̄ ℨ quis res mea nō possit mihi legari vel ꝓmitti pure.l.proprias.C.de leg.l.apud iulia.alias incipit, aphricanus.§.si titius.ℨ.eo.tū bñ pōt legari ꝛ ꝓmitti sub condiōe vt hic,ꝛ.l.existimo.l.si rē meā.ff.de vō.ob. ¶ Nono no.ex fine tex.q̄ regula catoniana nō ℓ; locū in legatis conditionalib⁹, vt hic,ꝛ.l.pe.j.de re.cato.que aūt sit rō.ℨ.dicetur.quedā alia not. habes ex dictis.j.per Bar.que suo loco referuo. ¶ Sl.in verſi. non possunt.habes singulariter ex ista gl.quod licet legatum rei affixe edibus nō valeat quo ad ipsam rē,vℨ tū quo ad estimatiō nem.Et cum ista limitatione ꝛ declaratione glo.transeunt oēs. Et qua cōclusione habes ſ q̄ñ legat res que nō est in cōi commercio de p se sed cū alia re debetur estimatio,vt declarat Bar. in.l.apud iul.§.fi.ℨ.e.aīs inci.aphrican⁹.Ista cōem ↄclionē gl.ꝛ doc.impugnat subtiliter Rap.hic,ꝛ latī⁹ in.§.si duob⁹.j.eo.l.j. ꝓ text.in.l.motu.§.fi.in ver.nulla estimationis facta mētiōe.j.de le.iij.vbi q̄ñ sunt res legate q̄ nō pōt separari sine iniuria dom⁹, videtur ex generalitate illius text.q̄ nec estimatio etiā debeak. Et iste casus includitur in dictione eo tantum modo,ibi posita. Et si ille tex.intelligeretur q̄ nō baberet rō estimationis solum q̄ñ possunt separari frustra illud de estimatione ibi adiiceret.nō enim dubium quod si ipse res debentur quod estimatio prestari non debet.Secundo allegat tex.in.l.senatus.in pzin.j.eo.vbi si res non erat affixa tempore mortis testatoris beres tenetur ad estimationem:ergo vult q̄ si essent affixe tēpore mortis testatoris q̄ tunc nō debetur estimatio.Tertio monetur,q̄ q̄ñ testator legat scienter res affixas facit cōtra legis prohibitionem, vt hoc tex.ergo nulla obligatio potest causari etiā quo ad estimationem,per.l.nō dubiū.C.de leg.ꝛ.l.cū lex.ff.de fideiuſ.Ad text. d.§.si duob⁹.in quo se fundat Bar.ꝛ doc.respondē q̄ ille text. potius facit cōtra doctores,q̄ loquit in duob⁹ casibus spālib⁹ in quibus erat dubiū an pertineret ad dispositionē senatusconsul.quia videbatur fieri transmissio de domo vnius ad aliā domum eiusdem:ꝛ tūc dicit tex.deberi estimationem:ergo si essemus in casu claro q̄ legarē contra dispositionem iurisconsē nō deberē etiam estimatio. ¶ Tu pondera q̄ cum tex.ibi dicat,sed melius etiam in vtroq; casu deberi estimationē, dicēdo ergo in vtroq; casu ostendit q̄ regulariter non debetur estimatio quādo legantur affixa edibus. ¶ Ultra cū pōt quarto adduci iste tex.qui equiparat legatum rei affixe edibus,ꝛ legatum factum de re propria legatarij:sed fic est q̄ legatum factum de re propria non valet,ꝛ quo ad hoc vt debeatur estimatio.tex.est in.§.sed si rem.insti.de lega.ergo etiam nō debebitur estimatio quādo legantur res affixe edibus. ¶ Quinto stringit tex.in.§. fi.j.eo.l.cū.l.seq.in pzin.seq.vbi si testator legat marmora ꝛ colūnas que nō sunt affixe edibus:ꝛ sic legatū a pein.valebat si postea testator viuens illas edibus assignat legatū in totū cozruit, sed si heres eius assignat valet legatū quo ad estimationē:ergo apparet clare in illo tex.quod quando testator vsq; ab initio legat res affixas edibus quod legatum nō valet etiā quo ad estimationē. ¶ Sed ad idem facit text.in.l.filiusfa.§.si quid alieni. j.eo.vbi si relinquitur aliquid alicui,ꝛ nō possit nec ipse nec ali⁹ habere,tūc non debet estimatio.secus si ipse impediatur habere:tamen si esset in cōi cōmercio alionum,tunc bene debetur estimatio.Et ista opinio Rapha.cuma.contra cōem fniam possit dispūtādo optime defendi. Et ea retēta cessaret difficultas quā j.mouet Bar.de.l.apud iulia.alias incipit,aphricanus.§.si titi⁹. ℨ.eo.ꝛ non bene respondet.Sed nō recedas a communi opi.gl. ꝛ doc.quā etiam tenet do.Alber.in.§.j.j.ea.l. ¶ Pro cōi fnia facit optime argumētatio a cessante ratione prohibitionis.l.adigere.§.quāuis.ff.de iure patro.l.quod dictum.ff.de pact. Jdeo enim senatusconsultum prohibet res affigas edibus posse legari propter deformitatem edium ꝛ sic vbis.prout dixi in tex.ℨ ista ratio cessat in estimatione,quia ex prestatione estimationis non sequitur aliqua deformitas ediū. Secundo facit tex.in.l.si quis inquilinos.in princ.ſm verum intellectū glo.ꝛ doc.ibi.j.eo.vbi si legātur serui ascripti predio,quamuis lex expresse prohibeat tales seruos de per se alienari sine predio.l.quemadmodū.C.de agri.ꝛ censi.lib.xj.debetur tū estimatio q̄ alienari possunt cum ipso predio,ergo ita etiā debet deberi estimatio q̄ñ legant affixa edibus:ex quo alienari possunt cū ipsis edibus,vt est tex.in §.sequēti.ꝛ declarat Bar.in.l.apud iulianū.§.fi.ℨ.eo. ¶ Tertio ꝓ cōi potest retorqueri cōtra Raph.tex.quē ipse ad oppositum adducit in.d.l.motu.§.fi.vbi si legarē res affixe edibus que sine iniuria domus auferri possunt,dicitur ibi q̄ ipse res sunt prestāde nulla facta mētione estimationis.ergo vltra a ℨio sen su quod si tales res nō possunt legari sine iniuria domus quod isto casu non debeantur ipse res,sed debeat tunc haberi mentio estimationis. ¶ Nec obstat aliud fundamentū Rap.q̄ q̄ñ testator scienter legat affixa edibus,facit ℨ dispositionem legis.respondeꝛ negādo,q̄ lex bene prohibet res,sed nō estimationem, pt; q̄ cessat rō deformitatis ediū,vt.ℨ.dixi. ¶ Nō ob.equiparatio quam

tio quā facit iste text.q̄ñ legātur res affixe.ꝛ q̄ñ res mea ꝓpria. Respōdeꝛ q̄ ista equiparatio fit respectu ipsius rei,ꝛ respectu regule catoniane,vt quemadmodum legatum factū de re ꝓpria legatarij nō recōualescit q̄uis postea desinat eē mea. Jdē in legato rerū que sunt affixe edibus,sed quo ad alia differunt prefertim respectu estimationis:pt; in.§.si ex duob⁹.j.ea.l.iuncto.d.§.sed si rem.insti.de leg.Et si diceres forte vzgēdo,q̄ erit ratio diuersitatis q̄ñ si legatur res ꝓpria legatario,nō debet etiā estimatio.d.§.sed si rem.ꝛ tamen si legatur res iuncta edibus debetur estimatio ſm cōem opinionē,cur diuersum. Posset rūderi,q̄ vℨ magis impossibile q̄ res que est mea ꝓpria p legatum efficiatur amplius mea. Et ꝓpter hoc in totum legatū nihil valet. ¶ Jta dicit tex.in.d.§.sed si rem.q̄ sit dare rē inūctam edibus.prefertim cū in multis casibus valeat vt diri in notabilibus. ¶ Nō obstat aliud q̄ videtur fortius stringere vℨ tex.in.§.fi.j.ea.l.ꝛ.l.seq.in pzin.Ride q̄ ibi testator affigendo marmora vel columnas edib⁹ quas pzius legauerat oī essent separate:videtur ex tali actu reuocare legatū.vnde nimirū si nō debet etiā estimatio,quasi testator videat reuocasse voluntatem suā quā pzius habuerat in legando:ar.l.fideicōmissa si rem.j.tit.ij. ¶ Sed quando heres ipse affigit ideo debet estimatio quia factum heredis nō potuit ꝓeiudicare legatario.l. is qui fundum.ff.de vsufru.leg.saltem quia debeatur estimatio ꝛ ista est optima ratio diuersitatis ad illum tex. ¶ Jn gl.in verbo alienata. Respōde melius,vt p gl.ꝛ Bar.in.d.l.j.ff.de reg. cato. ¶ Sl.in ver.purū.Bar.fortiter opponit cōtra tex.ſquod ex quo istud legatum factum de rebus affixis domui nō est ab initio inutile,cum valeat quo ad estimationē,prout tenet glos. cōiter approbata i ver.nō posse.vbi dixi.ergo ex postfacto cessante impedimēto debet ℨfirmari legatū quo ad ipsam rē.l.apō iul.als.incipit african⁹.§.si titi⁹.ℨ.e.Et rūdet ibi res erat in legato,q̄ fingitur breui manu tradita testatori.ꝛ sic saltē attēta fictiōe res fingit esse,i legato bic,ꝛ vero nō ipsa res ſ; estimatio est in obligatiōe.patet quia si res esset in obligatiōe certe separatis rebus ab ipsa domo ipse res deberentur,ꝛ q̄ est cōtra istū ter.Jdeo necessario sequitur q̄ res nō est in obligatiōe sed estimatio.Sed ista sol.Bar.put etiā ibi latius diri non pōt stare q̄ si ibi fingeret res tradita p legatariū testatori,ergo p talē tra ditionē fuisset liberat⁹ ab actiōe ex empto.ꝛ q̄ etiā p actū fictū puta p ℨstitutū liberaꝛ vēditor ab obligatiōe,vt est gl.no.i.l.ab emptiōe.q̄ Bar.ibi multū no.ff.de pac.ꝛ tū tex.in.d.§.si titius. vult q̄ legatario cōpetat actio,vt liberet ab actiōe ex ℨctu,aliter rūdet Alre.bic:sed nec sua solu.satisfacit.Unde potes dicere quod hec res affixa edibus erat legata ꝛ incontinēti legatū vi tiatur ppter prohibitionē senatusconsul.Et ideo ℓ; postea res desinat esse affixa edibus tamen recōualescit legatum in ipsa re impediente regula catoni.sed in.d.§.si titius.res ipsa nō erat a pzin.legata.sed quid esset in legato futurus declarat cuētus vt ibi etiam declarant Bar.ꝛ doc.ideo nimirum si potest validari legatum in ipsa re. De quo tamen dic vt ibi dixi. ¶ Slo.si.in fi. istā gl.reprobant Bar.ꝛ doc.ꝛ bene ꝓ tex.in.l.j.§.fi.ff.de regula catoniana.ꝛ per.l.beredē.ſ.tit.j.allegatam in gl. ¶ Extra gl. querit Bar.quare regula catoniana non habeat locū in legatis cōditionalibus. Et rūdet q̄ ex quo testator appouit cōditionē noluit q̄ inspiceretur tps testamēti,sed aliud tps futurum. Et istam rationem ponit gl.in.l.potest quis.ꝛ in.l.tps.ff.de bered. instī.ꝛ Bar.in.l.i.in vlt.col.ff.de reg.catonia.ꝛ omnes bic sequūtur qui nihil addunt. Facit quod vult Bal.in.l.in testamēto.in ig.q.C.de test.mili.† quod regula catoniana non habet locū in substitutionibus q̄ sunt cōditionales institutiones.l.in ratione.§.q̄ vulgo.ff.ad le.falci.No.istam regulā Bar.ꝛ doct.q̄ testator apponendo conditionē nō vult inspici tps testamenti sed futurū. Et circa istam regulā nihil scribunt doc. ¶ Tu adde ꝓ hac regula tex.in.§.q̄ vo bacten⁹.in auc.de nup.col.iiij.ꝛ in.l.eū q̄ post.cū gl.in ver.cōdi.ff.de cōdi.ꝛ demō. Bar.in.l.ex facto.in pzin.ij.col.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ in.l.si alienū.§.extranei.ff.de here.in stit.circa fi.per dictā.l.in tps.Bal.in.l.iij.ad fi.C.de actio.empt. Sed cōtrariū videtur tenere Bar.si bene inspexeris in.l.si is q̄ heres.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ ibi expresse pōderat Alre.vbi etiā in instī tutionibus cōditionalibus vult debere attendi tria tpa de quibus in.l.si alienū.§.in extraneis.ff.de here.instī.tēpus testamēti,mortis testatoris,ꝛ additionis hereditatis.ergo vult ibi Bar. q̄ in dispositione cōditionali attendaꝛ tps testamēti ꝛ nō tps futurum tū vt bic dicit.sed tu dic ꝓ Bar.ibi loquit de cōditione intrinseca que tacite inest in substitutione,etiā si nō exprimatur a testatore.l.q̄ liberis.in pzin.ff.de vul.ꝛ pup.ℨ Bar.bic,ꝛ in locis pcalle.loquit in ↄditiōe expressa apposita a testatore. Sed ↄ acideqō ℨ regulā Bar.ꝛ doc.bic,ꝛ in locis pal.stringit tex.ineni tabilis in.l.si alienū.§.in extraneis.vbi tex.aperte vult q̄ etiā in substitutiōe ↄditionali apposita a testatore inspiciaꝛ tria tpa,ꝛ sic

tps testamēti,per quem tex.ℨ Bar.tz Jo.de imo.in.l.ij.in pzin. in.ij.col.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ ibi latius Alre.in.iij.ꝛ.v.col.Et ille tex. vℨ in duobus locis stringere.primo q̄ postq̄ posuit in institutione pura,postea subiungit ꝛ hoc amplius ꝛ cū adit hereditatem siue pure siue sub cōditione fit institutus.ꝛ sic vult q̄ ita in institutione cōditionali sicut pura debeant attēdi tria tpa.ꝛ sic etiā tps testamēti.corroboraſ q̄ dictio hoc amplius repetit to tam dispositionē precedentē vt ꝓbaſ in.l.si cui pure.j.de leg.iij. Scdo stringit ille tex.in fi.dum dicit q̄ tps mediū inter testamētum ꝛ implementū cōditionis institutionis nō nocet.Et statum subiungit q̄ vt diximus tria tēpora debent inspici.ergo manifeste vult q̄ etiā in institutione cōditionali attendatur tempus testamenti.ꝛ nō solum tempus futurum,contra Bar.ꝛ doc.bic.

1 ℨ Jniuncta domui mee extrabere possum ꝛ trāsferre in aliam domum meam.

2 Discooperire vnum altare ꝛ aliud cooperire quod non licet.

3 Permittitur aliquid ratione coniuncti dominij,q̄ñ non permitteretur ratione separati.

Jniuncta domui mee in ciuitate,non possum extrabere ꝛ transferre in domum quam habeo in villa.

4 Exportare iniuncta domui communi ꝛ transferre in domum meam non possum.

Nec lex que loquitur in re mea nō habet locum in re communi.

5 Dominus pro parte dicitur vere ꝛ ꝓprie dominus.

Res communis ꝓprie dicitur mea intellige ficte.nu.8.

6 Verbum est,importat veritatem,ꝛ quando.

7 Arguere non licet ex his que ponūtur ex forma questionis vel dubij,quando tex.postea decidit contrarium.

9 Statutum q̄ trāsiens per territoriū talis loci teneatur soluere gabellam,non habet locum in transeunte per locum cōmunem. Fictio non habet locum in statutis.

10 Quod fieri non potest per viam legati,non potest fieri per indirectum via reseruationis.

11 Reseruatio vitiatur ꝛ non vitiat.

Reseruatio de bonis facta per ingredientem monasterium nō valet,licet ingressus teneat.

12 Legatum factum de rebus iniunctis domui licet non valeat vt debeant remoueri,tamen valet vt debeatur estimatio.

Item queri. Jniuncta edibus possunt trāsferri in aliam domum,remanente eodem domino insolidū vtriusq; domus.secus si dñium mutetur etiā in parte:tunc eñ sola estimatio debetur.b.d.cū seq.vsq; ad.§.sed ꝛ si qs. ¶ Not.primo ex hoc tex.q̄ possum de vna domo mea extrabere inuicta ꝛ trāsferre in aliā domū meā.q̄ licet deformē aspectum publicū in vna tamē reformo in altera,ꝛ propter hoc toleratur ſm Paul.de cast.hic. ¶ Sz aduerte,q̄ tex.in.l.ij.C.de ediſi.priua.dicit,q̄ de vna domo mea licet extrabere iniuncta edibus,ꝛ in aliā domū meā transferre dum tū per hoc publicus nō deformetur aspectus.sicut etiā alibi dicit vulgo † q̄ nō licet vnū altare discooperire ꝛ cooperire aliud.l.assiduꝰ.§.exceptis. ꝛ ibi Bar.in.iij.no.C.qui po.in pi.ba.Bal.ꝛ alij in.§.sed ꝛ si qs. j.ea.l. ¶ Scdo not.ex hoc tex.ſm Bal.Flo.ꝛ Jmo.q̄ aligd ꝓmittitur ratione cōiuncti dominij,q̄ñ alias non permitteretur rōne separati. Et ꝓcedit iste tex.siue ambe domus sint in eadē ciuitate vt hic,siue in diuersis,vt in.§.sed ꝛ si qs.j.ea.l.non tñ ℓ; de domo q̄ habeā in ciuitate extrabere marmora vel affixa ornamēta vt illa transferā in domū q̄ habeo in villa.l.si quis post hāc.C.de ediſi.priua. Sed ℨ.in.l.senatus.§.marcellus.vbi dicet j.eo. ¶ Tertio no.in ver.si duob⁹,q̄ñ nō est mihi licitū exportare de domo cōmuni ꝛ trāsferre in domū meā ꝓpriā,q̄ liceret si ambe essent mee insolidū,vt bic.ꝛ.d.l.si quis post hāc.ꝛ sic dispositio.l.nostre que fit de re nostra nō procedit in re communi, ꝛ sic in qua habeo partē dñij.de quo in.l.serui electione.§.j.ſ.eo. ¶ Quarto diligenter no.tex.ibi,q̄ dñs est vtriusq; legatarij⁹, hoc clare probatur ſm Alret.q̄ ꝓ parte dñs dicaꝛ vere ꝛ ꝓprie dñs totius,ꝛ sic quod res cōmunis dicatur ꝓprie mea. Jstud

6 significat verbū dominus est.nam illud verbum est † importat veritatem ſm doct.Bart.in.l.si maritus.§.legis.ff.de adulter. ¶ Alij nihil tangunt. Tu potes dupliciter dicere. Primo,put egregie dicit Bald.in.l.que fortuitis.in.iiij.col.C.de pig.actio. q̄ illud quod dicitur q̄ verbū sum es est,importat veritatem; q̄ demonstrat substantiā,est verum quādo pōt veritas denotari:secus si nō pōt.ꝛ ponit exemplum,dicta statutum q̄ Florentini sint originarij cines Perusini.nā exponit sint,id est,fingātur,ꝛ nō pōt authoritas statuentiū remouere veritatē naturalē a subiecto.l.j.ꝛ.ij.ff.de vsufr.ea.re.que vsu cōsu.Et isto modo v̄bum est,nō staret ꝓprie in hoc tex.sed impꝛopꝛiaretur.Et q̄ propter hoc forte ista solutio non placeret.Jdeo respondeo scdo modo ꝛ notabilius retorquēdo istū tex.contra Alre.Nā ponderat quod tex,vtitur istis verbis,dū ponit rationem dupitādi ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

qõnem ibi nõ male agitabatur an valeat,q dñs est vtriusq; legatarius.non aũt istud dicit tex.in decisione imo Ziũ decidit.

7 Unde succedit regula † q ex his que ponunt ex forma questionis vel dubij non est licitum arguere,quando postea tex.decidit Ziũ,per doct.gl.in.l.vnica.in.iij.lec.C.quan.nõ peten.par.r ibi multas concordantias allega.r probatur in.l.illam.in versi.nepotibus.r ibi ponderat Bar.C.de colla.Et ex hoc potes etiam vltra dicere quod gl.hic similiter male no.ex tex.dum dicit dominum eũ qui est dominus p parte.ex quo tex.istud dicit proponendo questionem r referendo rationem dubitandi.r postea contrariũ decidit tex.Et patet q si esset dñs totius nõ procederet tex.q tunc de vna domo in aliam que esset tota sua esset licitum transferre vt dicit tex. ¶ † Itẽ adde predictis,clarũ esse q illud qõ est cõmune dicit meũ ficte nõ vere nec proprie.gl.est ordinaria.in.l.id qõ nostrũ.ff.de regu.iur.r probat in.l.illud.ff.de ritu nup.r in.l.extraneo.§.j.ff.de questio.r ita no.Bar.r doc.in

9 l.serui electione.§.j.in fi.cũ cõcor.ibi traditis.ff.eo. ¶ † Nunc est quod si statutum disponat qõ transiens per territoriũ talis loci teneatur soluere certam gabellam sub pena,nõ habet locum in transeunte per locum cõem.Ita per plura not.decidit not.do. Abb.in cõsil.lxxxiij.in.fi.vol.quod incipit,Disponente statuto erroze talis presertim per illud qõ nõ est ppzie meũ per fictionẽ que fictio nõ habet locũ in statutis:vt no.Bar.in.l.iij.§.hec ver

10 ba.cũ fi.ff.de neg.gest. ¶ † Quinto no.in vers.r quid si qs.qõ illud qõ nõ põt fieri directo per viã legati,nõ põt fieri per indirectũ via reseruationis,sicut eñ testator nõ potuisset directo iniũ gere legatario domus vt euulsis marmoribus de domo legata illa prestaret heredi.Ita non põt legare domũ deductis r reser

11 uatis marmoribus ipsi heredi. ¶ † Et ex hoc habes corrolarie notare ex hoc tex.q reseruatio vitiat r nõ vitiat.vnde facit iste tex.fm Ja.de are.Flo.Jo.de imo.do.Alex.r Are.hic ad qõnẽ

a ¶ Monasteriũ.adõ Jmo.in.c.ex transmissa.õ renũ.Pe.de anch.in regu.actus legitimi.õ regu.iur.lib.vj.Lap.alle.lxij.Jo.õ imo.clẽ.in agro.de sta.mo.Ant.de bu.in.c.statuim⁹.de reg.dñi õ rota decij.in antiquoribus.Cal.in tit.de regula.cõsil.xxiij.idẽ Lald.cõsi.xxvij.e.ti.Ang.cõsi.inci.xxiij.cã talis est.

de ingrediẽte monasteriũ[a] r reseruãte sibi bona.q talis reseruatio nihil valeat,nec ꝓpter hoc tñ vitiet ingressus.De quo arti. plene p gl.Bar.r doc.in ant.ingressi.vbi aliqñ dixi.C.de sa.fan. eccle.r ibi disputãti,per doc.in.c.fi.de condi.appo.r in.c.in presentia.de ꝓba. ¶ Tu aũt dic q iste tex.nõ facit ad istã.q.imo potius ad oppositũ,pt3 q in isto tex.ista reseruatio nõ oino tollit,imo valet in estimatione,vt õt tex.in fi.ergo sibi debueremus dicere in illa qõne,de ingresso monasteriũ,q reseruatio bonorũ non debeat valere quo ad ipsa bona,sed bñ quo ad estimationẽ,

12 qõ esset ridiculũ. ¶ † Sexto no.ex tex.ibi tamen valebit vt estimatio eorũ prestet,qõ licet nõ teneat legatũ de reb⁹ iniũctis domui vt ipsa iniuncta debeãt remoueri,r possint peti ex testamẽto tamẽ valet legatũ vt debeat estimatio.de quo per gl.r doct. in ꝓin.huius.l.vbi disputaui r posui intellectum istius tex.qui ex quo dicit in vtroq; casu prestari estimationem,ostẽdit q non generaliter debeatur estimatio qñ legans affixa edibus. Tenetñ predictũ no.generaliter,ꝓout tenent glo.r doc.ibi.nõ est qñ illarũ rerũ,licet nõ sit cõmerciũ de per se:tñ simul cũ edibus est cõmerciũ penes oẽs,vt declarat Bar.in.l.apud iulianũ.alias incipit aphricanus.§.fi.ff.eo.Et pondera q ꝓtũ ad ipsam rẽ legatã nõ valet,nec res ipse sunt in obligatione vel legato,alias regula catoniana nõ haberet locũ fi i ipsis reb⁹ ꝓsisteret legatũ. Cuius Ziũ dicit in hoc tex.in ꝓin.vbi dixi.r ꝓ hoc sequitur q estimatio sit in obligatione,r illa in libello debeat peti:vt ꝓbat tex.in.l.fi res.in ꝓin.in verb.estimationẽ deberi:vt dixi.§.eo. ¶ Affixa edibus possunt legari ad opus publicum.

1 Lex generaliter prohibens non prohibet casum in quo vertitur fauoz publice vtilitatis.

2 Al fauoze publico recedit propter aliũ fauorẽ publicũ maiorẽ. Fauoz publicus consistens in publica vtilitate qõ sit maioz q consistens in ornatu r aspectu publico.

Bonum publicum principaliter prefertur bono publico in consequentiam.

4 Priuilegiatus vtitur suo priuilegio contra priuilegiatũ quando suum est potentius.

5 Affixa edibus in vna ciuitate non possunt legari ad vsum publicum alterius ciuitatis.

Al fauoze publico vnius ciuitatis non receditur propter fauorẽ publicum alterius ciuitatis etiam maiorem.

Honori vnius ciuitatis nõ detrahitur ꝓpter honorẽ alterius.

Discooperire vnum altare vt aliud cooperiatur non licet.

6 Iniũcta domui quã quis habet in vna ciuitate q qs põt amouere vt transferantur in domum quam habet in alia ciuitate.

7 Statutum prohibens frumentũ extrabi de comitatu,non prohibet extrahentem causa sui vsus.

8 Omnis actio legislatoris,debet esse nostra instructio.

Statutum simpliciter loquẽs recipit restrictionem a iure communi passiuam.

9 Babellam quis soluere nõ tenetur de rebus quas quis ad vsum

suum ꝓprium portat.

Scholaris ꝓ libris quos secũ portat non tenet soluere gabellã.

10 Portare rem ꝓ suo vsu ꝓprio probatur per iuramentum.

11 Legatum an sit commercium quoddam r negotiatio.

Negotiatio seu commercium est q simul cum alio bincinde geritur.r nu.14.

Gabella si solui debet de negotiatione,an debebit solui de legato.r nu.6.quod non.

12 Dictio quodammodo denotat impropzietatem.14.que dicatur negotiatio.

13 Legatum vt plurimum fit propter bene merita legatarij,r alterius contemplatione.

15 Negotiator dicitur qui emit vnã rem,r forma non mutata eam vendit vt lucretur.

16 Artifex dicitur qui rem emit r forma mutata eam vendit.

17 Partis appellatione licet veniat dimidia,tamen si apponitur dictio aliqua,intelligitur etiam de qualibet minima.

18 Extensio in penalibus r odiosis q fiat ad casum fictum propter identitatem rationis r fauozem publicum.

19 Extensio in penalibus habentibus rationem expressam fit ad alium casum eandem rationem habentem.

20 Lex puniens delicta dicitur fauorabilis,r propter identitatem rationis extenditur.

21 Statutũ puniens extrahentẽ frumentum de territorio an comprehendat portantẽ per transitum illius territorij,quod non.

22 Statutũ puniẽs portantẽ r extrahentẽ frumentũ de territorio comprehendit etiam portantem per transitũ de alio territorio.

23 Statutum puniens intromittentem pannos forenses in ciuitate,non comprehendit intromittentes per transitum.

Sed r si quis ad opus. ¶ Affixa edibus põt legari ad opus publicũ eiusdem ciuitatis,non aũt alterius,sed bene opus alterius domus cinsdẽ dñi site in alia ciuitate.h.d.Et h3 tria dicta.fm ibi,sed videamus.Tertium ibi,quandam cõstitutum sit. ¶ † Nono.primo ex hoc tex.ꝓuis affixa edibus ꝓ hibeantur legari ad opus priuatũ,ne vbs ruinis deformetur,vt dixi in ꝓin.huius.l.nõ tamen prohibetur legari ad opus publicum faciendũ.quo casu poterit fieri eorũ separatio.rationẽ assignat

2 tex.q non ꝓ commercij causa haberetur. † Tu vltra tex.adde aliam not.rationem:quia lex generaliter aliquid prohibens,nõ cõprehẽdit casum in quo vertit fauoz publice vtilitatis.tex.est no.in.l.si quis in grauẽ.§.vtrũ.in versi.id quoq;.ff.ad silla.cum suis cõcor.Facit.l.hoc modo.in fi.ff.de cõdi.r demonstra.Idem est,q lex quãtũcũq; penalis r odiosa que alias deberet stringi.l. cum quidã.ff.de lib.r posth.r in regula odia.de reg.iur.in.vi.tũ quãdo tẽdit ad fauorẽ reipublice,ita extendit sicut si esset mere fauorabilis.ita no.Bar.in.l.quẽadmodũ.per gl.ibi.C.de agri.r

3 cẽsi.li.xj.cũ suis cõcor. ¶ † Octo no.ex hoc tex.fm ꝓaul.de ca.r Aret.qõ a fauore publico recedit ꝓpter aliũ fauorẽ publicũ maiorẽ.Nam fauore publico emanauit prohibitio senatusconsul.de quo hic,ne vbs deformaret ruinis,vt dixi in ꝓin. huius.l.r tamẽ ab isto fauore publico recedit quoniã ꝓpter vtilitatem publicam r ꝓpter opus publicum faciẽdum remouentur iniuncta edibus.Ex quo corrolarie sequitur in hoc tex. quod maior est fauor publicus consistens in publica vtilitate q cõsistens in ornatu r aspectu publico fm eum.Tu autem dic q istud notabile non bene ex hoc tex.colligitur ita generaliter loquendo.Nam ratio ꝓpzia istius tex.est,quia bonum publicũ principaliter r immediate prefertur bono publico in cõsequentiam.Nam prohibitio ne auferantur iniuncta edibus est,ne illa domus deformetur.istud est principaliter,r in cõsequentiã vbs seu ciuitas.Sed quãdo legatur ad opus publicum faciend.ibi est bonoz principalis r immediatus r prefertur mediato r in cõ

4 sequentiã.r ista est ꝓpzia ratio huius tex.Adde tamen q ꝓ isto no.ꝓaul.de ca.r Are.facit illud quod volunt Bar.r doctores in aut.quas actiones.in.ij.col.C.de sacrosan.eccle.† qõ priuile

b giatus[b] vtitur priuilegio cõtra priuilegiatum.quando fuũ priuilegium est potentius per.l.verum.§.fin.vbi etiam Bart.idem

5 not.ff.de mino. ¶ † Tertio not.in versi.sed videamus.q affixa edibus in vna ciuitate non possunt legari ad vsum publicũ alterius ciuitatis. ¶ Ex quo correlarie habeo tria notare.Primo secundũ Paulum de castro,qõ a fauore publico vnius ciuitatis nõ receditur ꝓpter fauorẽ publicũ alterius ciuitatis etiã maiorem. ¶ Secũdo habes notare fm Bal.r Flozia.q ꝓpter honorem vnius ciuitatis non est detrahendum honori alterius ciuitatis. ¶ Tertio habes illud vulgatũ,q non licet discoope

c rire[c] vnum altare vt cooperiatur aliud,secũdum Bal.r alios. bic facit.l.assiduis.§.exceptis.r ibi Bar.in.iij.not.C.qui ꝓ.in pig.ba.r tex.in.§.sed etiam hoc in presenti.ad fi.in aut.de sanc

6 episco.col.ij. ¶ † Quarto principaliter not.in ver.qn.an quãq; põt

qõ põt quis remouere iniũcta in vna domo q̃ habebit in vna ciuitate vt trãsferaꝝ in domũ quã h3 in alia ciuitate.Et sic diuersitas ciuitatũ nõ ꝓhibet quin liceat trãsferre iniuncta edib⁹ in aliã domũ ꝓpriã alterius ciuitatis.r ita ampliat.§.j.§.ea.l.

7 ¶ † Quinto no.ex isto tex.in fi.ar.fm Bar.r alios qõ si statutum prohibet extrahi frumentum de comitatu de certo territorio nõ intelligit de eo qõ quis extrahat sui vsus causa,vt hic,r §.item queri põt.§.ea.l.sequũtur communiter alij.r dicit Jmo. esse singulariter notãdũ.sed Raph.cu.õt q̃ iste tex.nõ facit,q hic manifeste r expresse exceptuat iste casus,vt de vna domo sua liceat ad aliã suã ꝓpriã exportare.Unde ita nõ potest argui a statuto ad alios casus omissos. ¶ Tu dic q iste text.bñ facit cũ in hoc ter.ostẽdatur istã exceptionem esse instã qñ trãsporta

8 tio fit gratia ꝓprij vsus etiam in aliã ciuitatẽ. ¶ † Unde ois actio legislatoris debz esse nostra instructio.l.r hoc tiberi⁹.ff.de here.instit. ¶ Preterea q̃uis statutũ simpliciter loquat,tñ recipit interpretationẽ passiuã a iure cõi.l.si serui vestri.C.de noxal. gl.in.l.fi.§.in cõputatiõe.cũ fi.C.de iure deli. ¶ Tene dictũ Bar.

9 qõ est equũ r verũ.r ꝓ eo bene facit † q̃ quis de iure nõ tenetur

a soluere gabellã[a] nec pedagium de rebus quas portat ad vsum ꝓpzium.tex.est in.l.vniuersi.C.de vecti.r cõsul.r in.l.si publicanus.§.j.ff.de pu.r in.l.censoria.ff.de verb.signi.cle.fi.de censi. no.in.c.super quibusdam.de ver.sig.r ꝓterea per ista dixit gl. in autb.habita.C.ne fil.ꝓ pat.quod scholares ꝓ libris quos

10 secũ portãt nõ tenent soluere gabellas nec pedagia. ¶ † Adde

b etiam q̃ ꝓbatur per iuramentum[b] solũ portantis qõ portat res ꝓ suo vsu.gl.est solennis in cle.fi.in ver.negotiãti.de cẽsi. quam sequitur Bal.in.l.cum ꝓponas.in pe.co.C.de nau.fe.r in.d.l.vniuersi.r in.l.si quis non dicam rapere.in.iiij.opp.C.de epi.r cle.vbi ad hoc allegat text.not.in.l.j.C.de litorum r itine. cust.li.xij. ¶ Gl.in verb.cõmerciũ.habes ex ista gl.notare duas

11 principales conclusiones.Primo no.Bar.ex ista gl.[a] q legatũ est commercium quoddam r negotiatio.Idem no.gl.in.l.mar cellus.ff.de dona.inter vir.r vxo.vnde facit ista gl.quod si statutum disponat quod de qualibet negotiatione vel mercantia soluatur gabella qõ etiã debebit solui de legatis. ¶ Contrarũ tenet Bar.in vtroq; cum quo transeunt,q negotiatio seu commercium est q̃ simul cũ alio bincinde geriẽ,vt.l.legatis.circa ꝓin.ff.de leg.iij.Sed cũ legatum possit fieri extraneo penitus ignoto,vt.l.extraneum.C.de here.instit.r.§.postremo.institu.de lega.Ité legatũ acquirat etiã ignoranti.l.cũ pater.§.furdo.j.ti. j.ergo cũ legatario nihil bincinde queriẽ,ergo nõ dicit ꝓpzie negotiatio.Sed certe gl.non dixit illud quod ex ea colligit Bar. q̃ legatum sit ꝓpzie negotiatio vel cõmercium,imo glo.dicit

12 Ziũ q̃ impropzie est negotiatio,patet:q gl.dicit quodãmodo

c ex negotiatione.† Tu dictio quodãmodo,[c] denotat impropzietatẽ l.si me in vacuam.in ꝓin.ff.de acqui.posz.r in.l.in suis.ff.de lib.r posth.r illud verbum quodãmodo,quo vtit glo.non considerauit Bar.Et ꝓ o gl.bene facit tex.in.l.verba gesserunt.ff.de ver. sig. ¶ Secõ aduerte q̃ fundamentum Bar.contra glo.intellectum ꝓout ipse facit potest de facili tolli,q̃ licet verũ sit qõ legatũ possit fieri etiã nullo precedente merito legatarij qñ sit extraneo vel ignoto vel postbumo alieno vt in iuribus allegatis

13 ꝓ Bar.† Tamen legatũ frequentius vt plurimũ fit ꝓpter bene merita legatarij vel alterius cuius cõtemplatione fuit legatũ: vt iuribus allegatis,in glo.r firmat ipsemet Bar.in.l.qui filiabus.in ꝓin.§.eo.ergo attẽdi debet illud quod frequẽtius accidit.l.nam ad ea.ff.de legi.r.l.certi cõditio.§.qñ.ff.si certum petatur. ¶ Et sic regulariter in legato aliqd bincinde interuenit

14 cuius respectu legatum dicet negotiatio r comerciũ.† Ex pro cõclusione Bar.r cõi melius facit,q illa dicetur ꝓpzie negotiatio quãdo interuenit actus vltro citroq; obligatorij⁹,vt not. Bar.in.d.l.legatis.in ꝓin.r ibi est tex.de hoc.r ꝓbatur in.l.si quis ex argẽtarijs.§.ratione.ff.de eden. ¶ Sed quando legata fiunt etiã ꝓpter benemerita legatarij:ibi nõ est obligatio nisi quedam antidoralis que non est efficax vt bene facienti bene faciamus.l.sed r si lege.§.consuluit.ff.de pe.here.glo.r docto.in.l. ex hoc iure.ff.de iusti.r in.ergo non dicitur ꝓpzie negotiatio. ¶ Confirmatur per illud quod dicit text.not.in.c.fozus.§.j.de verb.signi.quod negotiatio in commerciis dicitur vbi aliquid

15 o datur vt maioza lucretur,imo fortius alibi est tex.† q̃ ille ꝓpzie dicitur negotiator[o] qui emit vnã rem r non mutata forma eam vendit vt lucretur.Artifex vero est qui rẽ emit r mutata forma illam vendit.tex.est.lxxxviij.dist.in.c.ecsiens.r per totũ.Joan. an.in.c.q̃.de cenſi.in.vj.do.Abb.in consi.vj.qõ incipit,casus

16 super quo petite fuerunt allegationes,in vlti.col.Et not.Fede, desenis,in consil.ccvij.qõ incipit,nos grisoldus. ¶ † Item circa decisionem Bar.q̃ si statutum disponat de qualibet negotiatione solnatur gabella non comprehendatur legatum,quia nõ est ꝓpzie negotiatio.Cum Bart.omnes indifferenter tenent,

ego idem teneo.Sed cõsidero quod ista decisio Bar.r doc.clare pcederet qñ statutũ simplr diceret q̃ de negotiatione vel mercantia soluaꝝ gabella:tunc non cõprehenderetur legatum.Sed ex quo statutũ fm Bar.dicit qõ de qualibet negotiatione soluatur gabella:forte posset attentari per illam dictionem qualibet quod statutum voluit intelligi etiã de negotiatione larga r impropria per illud quod in simili vult glo.sing.in cle.j.in verbo,

17 aut earũ parte.iuncto tex.de fe.cõpe.† q̃ licet appellatione par

e tis[e] q̃ñ simpliciter proferẽ intelligaꝝ ꝓpzie de dimidia.l.nomen filiarũ.§.portionis.j.de ver.sig.tñ si adijceretur dictio aliqua r diceretur aliqua parte propter adiunctã dictionẽ aliqua,intelligitur large etiam de qualibet anima.Et idẽ no.do.Abb.in.c. super eo.in.ij.no.de eo q cogno.cõsan.vgo.sue.Bal.in.l.j.in pe. col.C.de inoffi.dona.r in.c.j.§.cum aũt.in vlt.col.de cõtro.inue

18 sti.cum alijs suis cõcor. ¶ Secũdo diligenter not.ex ista glo. aliã secũdam cõclusionẽ q̃ cũ senatusconsultũ de quo hic,ꝓhibeat de rebus iniũctis edibus negotiationẽ sub pena,vt est tex. in.l.fi.ff.de dam.infe.r in.l.senatus.ff.de contraben.emptio.hic est glo.no.qõ in materia penali r sic odiosa fit extensio ad casum qui largo sumpto vocabulo r ficte comprehẽditur sub expresso. ita est gl.no.hic.Sed istud ideo procedit ꝓpter identitatẽ rationis r ꝓpter fauorem publicum ne vbs ruinis deformẽt.l. ij.C.de edifi.ꝓiua.fm Jmo.do.Alex.r Aret.hic.Et hoc etiã fa

a ¶ Soluere gabellam.Adõ Bertach.in tra.de gabel. ¶ Juramẽtũ.Adõ Bal.in autb.habita.C.ne fil.ꝓ pa.

b tis voluit Bar.facit tex.in.§.sequẽti.r in.l.ij.§.exercitium.cum

f glo.r ibi Bar.ff.de inofficia.alias in penalib⁹ f r sic cũ odiosis nõ fit extensio etiã ex identitate rõnis.l.cum quidam.ff.de libe.r posth.

19 c.odia.r in.c.in penis.de reg.iur.in.vj. ¶ † Tu autem sustinendo melius gl.dic q̃ lex etiam penalis habens rõnem expressam extẽdit ad aliũ casum eandẽ rationẽ habentẽ.tex.est not.in.l.cũ mulier.ff.sol.mat.r ibi do.Alex.in.j.col.multum not.illum tex. ꝓ o limitatione iurij q̃ dicunt q̃ in penalibus nõ fit extensio

c ex identitate rationis iuribus ꝓealle.Nam limitatur nisi ratio esset expressa in lege penali.rõ:q tunc nõ est ꝓpzie extensio,sed lex loquitur ita.l.bis solis.in versi.satis tacite cantũ putamus. C.de reno.dona.Sed in ꝓpsito nostro in ista materia est ratio expressa.l.ne vbs ruinis deformẽt.tex.est in.d.l.ij.C.de edi.priua.Mirabile mirum si ex identitate rationis expresse in ista materia penali fit extensio:imo fortius ꝓ o ista glo.videtur bene facere qõ

d lex penalis extenditur etiam ad casum impropziũ.tex.est valde no.quem reputo ad hoc mirabilem in.l.si vgoz.§.j.ff.de adulte. in verbo sine iusta sine iniusta fuerit vgoz.iuncta tertia declara

20 tione glo.ibi que est verissima. ¶ † Hec dicat qõ imo illa lex debeat reputari fauorabilis:qz attẽdit ad puniendũ delictũ adulterij.Et reipublice interest delicta puniri.l.ita vulnerat⁹.ff.ad l.aquil.Ita no.Bar.in.l.quẽadmodum.per glo.ibi C.de agri.r censi.lib.xj.quia respondetur qõ tex.ibi loquitur quando crimẽ adulterij princ.respicit ꝓinatã accusationẽ iuris mariti.vt ibi clare dicit tex.Et reperio qõ illum tex.non ad hoc,sed ad aliud ꝓpositum ponderauit Are.in.c.per tuas.in.iiij.col.de ꝓbati. Ité q̃ penalis extendit qñ constitutio videt esse cõem regulã. est gl.in.c.j.in glo.fi.in verbo ꝓinare.de posti.ꝓcla.quã domi. Abb.ibi in pe.col.multũ no.r reputat singulare.postea plenius e distinguit vt ibi per eum.Tu adde aliã gl.simlem in.l.j.in glo. j.C.que res expoz.non possunt.Et habes de hoc tex.meliore de iure in.c.j.§.pozro.r ibi Bal.in.iij.col.ad hoc no.que fuit prima causa benefic.amit.alias plene dicitur de hoc q̃ multa sunt ad oppositum. ¶ Tamen q̃ntum ad gl.nostram et dicta doct.tu potes aliter r melius dicere qõ hic nulla fiat extensio senatusconsulti de quo hic ad legata,ꝓout dicit ista glo.r omnes super ea: qz imo istud senatusconsultum expressam ꝓhibitionẽ faciebat de legato.Ita cantat tex.in ꝓinc.huius.l.ibi,sed ea que edibus iũcta sunt legari nõ possunt:qz hoc legari nõ posse senat⁹ cẽsuit.

21 ¶ † Extra gl.inducitur iste tex.in secũdo responso per doct.qõ f statutum prohibens extrahi frumentum de comitatu sub pena intelligatur de extrahẽte oziginaliter de illo territorio.secus si aliunde portaretur per trãsitum illius territorij.Facit bene tex. in.l.si quis post hãc.r ibi gl.hoc no.r doc.post eam.C.de edi.priua.Facit etiam ratio,qz tunc non interesit illius ciuitatis ꝓ quã fit trãsitus,nisi inde extrabatur,vt dicit gl.in.d.l.si qs post hãc. facit tex.in.l.cesar.ff.de publi.r vecti.Et r ita cõmuniter tenent hic,r in.d.l.si quis post hãc.Idem tenet Jo.an.in addi.Spe.in titu.de constitu.§.j.in addi.que incipit,Quid.de su.a.Pet.de ancha.r Jmo.in.c.j.de cleri.non resi.Alberi.de rosa.in secunda parte statutoꝝ.q.iiij.que incipit,quid si Regimus volebat poztare merces.Paul.de ca.in.d.l.cesar,per illũ tex.ff.de publi.r vecti.r cõmũ.d.Alex.in consi.ccccclxix.qõ incipit,visa inquisitione cõtra dictos inquisitos formata,in.j.col.r est in.iiij.vol.cõsi. lxxxiij. ¶ Et aduerte quod domi.Alex.in prealleg.to consilio sequitur opi.Jo.de imo.hic contra Ang.qõ ista decisio procedat sine statutũ loquatur de extrahẽte,qz vtroq; modo statutũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

dz intelligi de frumẽto q originaliter habeat ex illo loco, aksnõ interesset illius ciuitatis, vt predixi. Dz Ang. hic ꝓstituit differentiã an statutũ ꝓquaꝫ de extrahẽte ꝛ procedat decisio Bar. secus si loquaꝫ de portãte frumẽtũ ꝛ extrahẽte, tũc statutũ procederet etiã si portaret originaliter ex alieno territorio. Et istã limitationẽ sequit hic. d. Alex. sibimet Jrỹ. Et refert ita tenere ꝓfatos doc. in locis superi? no. ꝛ istud vltimũ est veri?. ¶ Ultimo ꝓ istũ tex. ꝛ predicta decidit no. Pau. de ca. ꝛ q si in ciuitate sit factũ ordinamẽtũ q panni forenses nõ intromittant? in ciuitatẽ istã sub pena dz intelligi de ijs qui intromittunt pannos: vt ibi remanean? ꝛ operentur. secus si per transitum ad alia loca. Ita refert ꝛ sequitur do. Alex. in. d. consi. in. j. col.

1 ☞ Statutum in vbe Romana habet etiam locum in alijs ciuitatibus ex identitate rationis.
Sola vbs Romana dicitur habere rempublicam.

2 Affixa edibus non pũt etiã pro debito publico euelli. ꝛ nu. 4.
Domus non soluentium condemnationes publicas vel gabellas non debent destrui.
Officiales publici non possunt accipere tegulas vel trabes, aut ostia affixa domibus pro debito publico, contrarium seruatur Rome ꝛ Florentie.

3 Debitor reipublice non potest iniuncta suis domibus separare: vt vendat ꝛ soluat.

4 Fauor publicus est maior in edificio publico quam in solutione debiti publici. nu. 5.

6 Porticus ꝙ non cõprehendatur proprie appellatione domus. Capi sub porticu quod possit quis licet in domo non. ꝛ nu. 9.

7 Argumentum ab etymologia vocabuli affirmatiue non procedit sed negatiue sic. ꝛ nu. 8.

9 Factum in porticu non dicitur factum in domo.

10 Lex noua ꝓhibitiua ꝛ penalꝫ ex tẽdaꝫ ꝓpter publi. vtilitatẽ.

11 Ostium quod cõprehendatur appellatione domus.
Factum in ostio quando dicatur factum in domo.

12 Testes quorum vnus deponit factum esse aliquid in domo, ꝛ alter in ostio quod dicuntur singulares.

13 Posita in domo vt ibi perpetuo sint, licet nõ affixa cedunt venditioni edium.

a ☞ Quarto no. Aldo Fel. in. c. cum. alle. col. iij. in fi. de constitu. Purp.

b ¶ Dom⁹. ad de. l. j. ꝛ ibi doct. ff. de. in. c. inter alia. de inm. ecc. Spect. de iniur. in ꝟ. j. ver. sed po ne in statuto.

c ¶ Etymologia, Aldde gl. in. l. ij. in. ꝟ. appellata. ff. si certũ pet. tex. ꝛ gl. in. l. tuguri. ff. de verb. sig. do. in. c. cle ros. xxi. dist. doc. in. c. cum ꝓm. de prebẽ.

d ¶ Porticus. Aldde. l. pe. ff. de dã. infe. l. si qñ. C. de oper. lib. ꝛ ibi doct. spe. ꝛ ibi Joã. an. in addi. in tit. de iniur. in ꝟ. j. ver. fz po ne. Jo. de san. in. c. si qs ꝓtu mar. xviij. q. iij. Joã. an. in c. inter alia. de immu. eccle.

e ☞ Sexto no. Limita inspecto cõi vsu loquẽdi, per ea que dicit Fel. ô domo ꝛ apotheca. in ꝓin. decre. col. iij. Purp.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

¶ Hoc senatusconsultũ. Prohibitio istius senatusconsulti habet locũ vbiq; ꝛ ꝓpter debitũ publicũ nõ debẽt affixa edib⁹ euelli. Et istud senatusconsultũ extẽdit ad oẽ genus edificij vt ei iuncta nõ detrahant. secus in ijs q̃ nõ sunt affixa. b. d. cũ seq. ꝟ. vsq; ad. ꝟ. fi. ¶ Primo. ꝓmo ꝙ statutũ in vbe Romana dz locũ etiã in alijs ciuitatibus state idẽtitate rõnis, dz sola vbs romana dicatur habere rẽpublicã ꝛ alie non. Leũ q vectigal. ff. de verb. sig. de quo per gl. ꝛ Bal. in. l. si respublica. C. ex quib. cau. ma. ꝛ in. l. si. in j. col. C. de sac. san. eccl. ꝛ in. l. si finita. ꝟ. si de vectigali b⁹. circa ꝓn. ff. de dam. infe. ¶ Scdo no. in ver. sed ꝛ diuorũ. qõ nõ solũ pro debito priuato, sed etiã pro debito publico nõ permittit vt possint euelli affixa edibus. Ex quo cozrelarie habes plura notare.

¶ Primo ꝓm Bar. ꝙ nõ debẽt destrui domus nõ soluẽtiũ ꝓpter nationes publicas vel gabellas. ¶ Scdo ꝙ officiales publici nõ pũt accipere tegulas de tectis vel trabes aut ostia aut alia domib⁹ affixa vt vendant? pro satisfaciẽdo debito publico ꝙuis in multis ciuitatibus presertim Rome ꝛ Florẽtie ꝟium de facto seruetur. ꝛ ita tenet Jac. de are. Bar. ꝛ alij hic. ꝛ Bar. in. l. mutu. ꝟ. fi. per illũ tex. ff. de leg. iij. ¶ Nec obstat tex. in. l. si is cũ quo. ff. cõmuni di. hic allegat? per Bal. vbi ꝓpter inobedientiã vel contumaciam domus fuit diruta: q̃ rñdet ꝙ vbi indeg iniuste hoc fecit: vt ibi sentit gl. ꝛ Dod. hic. ¶ Tertio signanter pondera istũ tex. prout etiam eum no. Pau. de ca. ꝙ ipsemet debitor rei pub. dz nõ habeat vñ soluẽtũ nõ põt iniuncta vendat? ꝛ soluat reipublice. tex. est hic no. ꝙ ꝓprie videt loqui in his terminis. ¶ Tertio principaliter no. tex. ꝙ dz affixa edib⁹ possint remoueri ob vtilitatẽ publicã. f. vt fiat edificiũ publicũ, vt in ꝟ. prece. nõ tñ possunt auferri ꝓ solutione debiti publici hic. ¶ Ex quo habes vnũ cozrelarie notare ꝙ maior est fauor publicus i edificio publico ꝙ in solutione debiti publici. Rõ q̃ edificium publicũ respicit ornatũ q̃ versat in omniũ oculis. sec⁹ in solutione debiti publici. ¶ Quarto no. ª ex tex. ibi, vel porticꝰ. ꝙ appellatione domus ᵇ proprie nõ cõprehẽdit porticus, sed ex quadam extensione, vt patet hic in verb. extendit. bene facit qõ vult Ang. in. l. plerũq;. ff. de in ius voc. quod licet quis nõ possit capi in domo, vbi est tex. poterit tñ capi in porticu, q̃ est diuersa ꝛ separata a domo. ad hoc allegat hũc tex. Dz ad hoc dicit per Bar. hic, cũ quo alij omnes indifferẽter trãseũt. ꝛ Pau. de cast. in. l. qõ cõclaue. ff. de dam. infec. Dz vt detur materia melius cogitãdi, dz ꝑs trãseant cũ dictis Bar. Tu aduerte inquãtum Bar. vt concordet istum tex. in verb. extenditur. cum. l. qui ędes. in fine. in verbo continetur. ff. de incen. rui. nauf. ¶ facit differentia inter domũ ędes. Et vult appellatione domus nõ cõtineri ꝓprie porticũ, vt hic, sed bene appellatione edifi̊ vt ibi, et mouet ab etymologia vocabuli, q̃ ędes dicunt ab ędẽdo seu edificãdo vel fabricãdo, ergo hoc respectu porticus ꝓprie ędes appellant nam istud fundamẽtũ Bar. nõ vt tutũ. ¶ Ex quo Bar. arguit ab etymologia vocabuli affirmatiue ꝛ sic a genere ꝛ maiori ad specie affirmatiue, qõ arg. nõ valet: sed bene si arguatur negatiue ꝛ sic remotiue, tunc ꝓcedit arg. ꝓut arguit tex. in. l. ij. ꝟ. appellata. vbi de hoc dixi. ff. si. cert. peta. Et de isto argumẽto ab etymologia ᶜ plene scripsi in. l. i. in ꝓin. ff. de acquir. possessio. alias si bona esset argumentatio Bart. etiam appellatione edifi̊ ꝓprie contineretur nues cum ibi etiã edificentur. ¶ Cogita quia bene posset saluari Bar. Jtẽ inquantũ Bar. tenet ꝙ factũ in porticu ᵈ non dicaꝫ factũ in domo ꝓ. l. i. ꝟ. in flumine. ff. de flu. adde latius Bar. ꝛ alios in. l. gallus. ꝟ. ille casus. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ tex. in. l. si mihi. ꝟ. ij. ff. de serui. rust. ꝓ. ꝓed. vbi aliud est opus fieri iuxta riuũ aliud in riuo ꝙuis aliter videaꝫ tenere ipsemet Bar. in. l. meminisse. per illũ tex. ff. de offi. ꝓco. ꝛ leg. ¶ Quinto diligẽter no. ex eodẽ tex. in verb. extenditur. hic esse tex. valde notabilem quod leg⁹ noua ꝓhibitiua ꝛ penalis ꝛ sic odiosa, ꝛ sic est cõtra regulas iuris communis, ꝛ tamen extenditur. nã istud senatusconsultũ, de quo hic est ꝓhibitiuũ ꝛ penale, vt. l. senat⁹. ff. de cõtrahẽ. emp. ꝛ. l. fi. ff. de dã. infe. Item est ɔ regulã ꝙ in re ꝓpria quilibet est moderator ꝛ arbiter. l. in re mãdata. C. mandati. etiã in dubitẽdo. l. sed ꝛ si lege. ꝟ. cõsulnit. in ver. dũ se abuti putant. ff. de pet. here. ꝛ tũ extendit vt hic dicit tex. ꝙ est ex eo quia pertinet ad vtilitatẽ publicã ne vbs ruinis deformet. l. ij. C. de edifi. priua. quod bene no. ad regulam quam tradit Bar. in. l. ij. ꝟ. exercitũ. per illum tex. cũ glo. ff. de insa. ꝛ. l. quemadmodũ. per glo. ibi. C. de agri. ꝛ cẽs. lib. xj. ꝛ dixi in ꝟ. precedenti. ¶ Et per eandẽ rõnem publice vtilitatis, istud idem senatusconsultũ quãtus ꝓhibitiuũ ꝛ penale loquẽs de ijs que sunt iũcta edib⁹, extẽditur etiam ad ea que non sunt iniuncta edibus vt sunt statue ꝛ similia q̃ sunt apposita vt ibi ꝓpetuo sint, vt. ꝟ. in ver. gd ergo. ꝛ in ver. si vero. ꝛ ibi dicit tex. in versi. tũ mẽs ṽie senat⁹ talẽ extẽsionẽ fieri non facit ex ꝓprietate vocabuloꝝ, q̃ statue nõ sunt iuncte, ꝟ ex mẽte ꝛ rõne. f. publice vtilitatis vt dixi. ¶ Sexto no. ᶜ ꝙ appellatione domus vr̃ comprehẽdi ostiũ, facit. l. j. ꝟ. hoc interdictũ. ver. cloace. ff. de cloacis. vbi appellatione cloace cõtineꝫ rub⁹ ꝛ sic ostiũ cloace, an aũt factũ ab aliquo existẽte in ostio dicaꝫ factũ in domo. cõcludit Bart. in. d. l. j. ꝟ. hoc interdictũ. qõ aut sit in ostio intra clausuram domus ꝛ dicitur factũ in domo. secus si extra clausuram. allegat tex. in. l. i. ꝟ. de inspiciendo. ff. de ven. inspi. ꝛ in. c. licet mulieres. in fi. de iureiur. in vi. ¶ Tu adde illud quod alibi dicit gl. de domibus veronensibus quoꝝ ostia sunt extra clausurã. ita dicit gl. in. l. fi. ꝟ. fi. i verb. apparuit. ff. de serui. vrb. ꝓ. ed. ꝛ ꝓ ista doc. Bar. dicit Ange. in. l. pleriq;. ff. de in ius voc. do. Alex. hic esse meliorem tex. de iure, in. ꝟ. si ab hostibus. cũ seq. insti. qui. mo. ius pa. po. fol. qui tñ tex. mihi parũ vel nihil facit. ¶ Adde etiã qõ ꝓm ista debet intelligi illud qõ vult Bal. in. l. si ita. ꝟ. idem ait. ff. nau. caupo. stap. vbi not. ꝙ illud qõ fit in ostio dicit fieri in domo. Alibi etiã idem Bal. in rub. ff. sol. mat. tenet ꝙ si statutũ dicat si quis insultauerit in aliquẽ in domo ꝛc. sufficit si insultauerit in ostio domus, quia qui est in ostio partim est in domo partim extra, vt dicit gl. not. de pe. dist. j. in. c. cum ecclesiam sanctam. not. in. c. j. de consecra. eccle. vel alta. in vi. ꝛ sufficit tangere partem, vt dicit tex. in. l. vulgaris. ff. de furt. ¶ Alibi tñ idem Bald. in. l. de quibus. ff. de legi. dicit ꝙ testes sunt singulares quoꝝ vnus dicit ꝙ factũ fuit in domo, alius ꝙ fuit factum in ostio, de quo etiam per Bal. in. l. data opera. in xiij. col. C. qui accu. non pos. ¶ Septimo not. ex hoc tex. bonum arg. ꝓm Jo. de are. Bal. ꝛ do. Alex. ꝙ ea que sunt in domo posita vt ibi perpetuo sint, licet non sint figa edibus, cedunt tamen venditioni edium. Facit melior tex. in. l. fundi. ꝟ. labeo. ff. de act. empt. quod est menti tenendum, secundum Bal.

1 ☞ Destinata ad edificium non censentur pro edificio ꝛ pro affixis edificio. ꝛ de hoc. j. nu. 15.
Destinatum non habetur pro facto nec pro adimpleto.
Destinatum non operatur idem quod factum.
Propositum sunum quis mutare potest post destinationem.

2 Facere cõtra prohibitionẽ senatus de quo hic non dicit qui separauit aliquid in edibus suis translatiuis in alias suas edes.

3 Propositũ quis mutare põt vbi separatio ab initio fuit licita.

4 Legatum extinguitur quãdo res legata facto testatoris desijt extare ita quod non est amplius in sua substantia libera.

5 Legatum videtur reuocatum quando testator rem legatam affixit edibus.
Ea que impediunt fienda tollunt etiam iam facta.
Multa impediunt fienda que iam facta non tollerent.

6 Si aliquid deuenit ad casum a quo incipere non põt vitiatur.
Per factum

7 Per factum heredis non debet preiudicari legatario, licet factum illud contrarietur legato.

8 Res legata si per heredem iguoranter iungatur domui legate non extinguitur, ꝛ estimatio prestatur.
Heres non liberatur a prestatione estimationis quando res legata periit, licet sine eius culpa.

9 Heres non liberatur a pena de qua hic si res iniuncta edibus separauit vt satisfaciat legato.
Res immobilis si ex forma statuti alienari nõ possit in forẽsem sub pena si heres alienauit ex dispositione testatoris forensi non excusatur a pena.

10 Lex penalis ꝛ prohibitiua loquens in venditione habet locum in datione in solutum.
Datio in solutũ est similis emptiõi. intellige de ea q̃ fit a patre.

11 Res emphyteutica licet nõ possit alienari poteſt tamen in solutum dari per iudicem quo debitis emphyteute.

12 Statutum puniens alienantẽ immobilia in forensem cõprehendit debitorem dantem in solutum forensi rem immobilem.

13 Res iniuncta edibus si desijt extare, quia de per se nõ censetur legatum reuocatum.

14 Frumentum quod legatum fuit per testatorem vgoi si illud su perueniens consumpsit, ꝛ aliud reposuit: legatum factum non extinguitur. ꝛ aliud quod reperitur tempore mortis testatoris debetur.

15 Statutum puniens ementem frumẽtum in platea nisi pro suo vsu. ꝛ scholaris emat pro toto anno ꝛ mutato proposito vult recedere non comprehenditur a statuto.

17 Statutum puniens extrahentem molendinũ de Ticino in Padum non comprehendit extrahentem molendinum quod construi fecerat, vt vteretur in Pado.

18 Destinatio nihil operatur quãdo destinatum ad nouum opus nondum erat ceptum. ꝛ si erat ceptum erat valde remotum ab illo ad quod erat destinatum.

19 Destinatio tunc operatur quando destinatum ad nouum opus erat ceptum ꝛ propinquum ad id quod destinauerat, ꝛ opus ceptum habetur pro perfecto.
Potentia propinqua actui habetur pro actu.
Fructus de proximo recolligenda habentur pro recollectis.

20 Perfectũ non dicitur quod est in proxima dispositione ad perficiendum vbi facti essentia requiritur.
Destinatio non inspicitur vbi requiritur factum hominis.
Pecunia destinata ad emptionem prediorum an censeatur immobilis. ꝛ determinatur quod non.
Nobilia si mortua vgoe debẽtur viro ꝛ immobilia heredibus vgoris, ꝛ etiat pecunia destinata in emptionem prediorum vir iliam non habebit.

22 Pecunia pupilli deposita ad emptionem prediorum non alienatur sine decreto pretoris.
Statuto stante ꝙ viro premoriente vgoi habeat dimidiam bonorum immobilium ꝙ habebit etiam dimidiam pecuniarum depositarum pro comparatione prediorum.

23 Aliud est esse tale ꝛ haberi pro tali.

24 Testator si legat vgoi vestes quas habet in domo ꝙ in tali lesato veniant vestes que erant extra domum, ꝛ de nouo fiebant.

Sed si parauerit.

¶ Destinata vt edib⁹ iungant possunt legari, ꝟ legatũ extinguitur si postea per testatorem edibus iniungatur. secus per heredẽ qui etiã ignorans tenet ad estimationẽ, ꝛ si ea postea detrageꝛit incidit in penas istius senatusconsulti. b. d. cũ l. seq. ꝛ sequen. vsq; ad. ꝟ. marcellus. ¶ Sio. primo ex tex. quod destinata ad edificiũ nõ censentur pro edificio ꝛ pro affixis edificio. ꝛ ideo non prohibentur legari, sicut sunt prohibita affigaedificio. Et ex hoc habes cozrelarie plura notare. Primo ꝙ destinatũ nõ habet pro facto nec pro adimpleto, ꝛ sic destinata ad aliqd faciẽdũ anteq̃ fiant nõ habent ꝓ factis. Et sic ꝙ destinat nõ operat idem ꝙ factũ. l. ſi nõdũ. C. de fur. l. ꝓponebat. C. de capti. Hinc etiã sequitur ex hoc tex. ꝙ post destinationẽ põt quis mutare ꝓpositũ suũ, vt hic. de qua materia infra latius ꝓ Bar. ibi refert no. ¶ Tamẽ ad hũc tex. potes dicere qõ hic destinata non habentur ꝓ factis vt succedat prohibitio istius senatusconsulti, eo q̃ cessat eius ratio que est ne vbs ruinis deformet. l. ij. C. de edi. priua. que rõ cessat qñ est sola destinatio ad edificiũ, q̃ trãslatio aliarũ rerũ non inducit deformationẽ vbis. destinatio ergo sola nõ habet rõnem prohibitiuã senatusconsul. ¶ Secũdo no. ex hoc tex. qõ non dicitur facere cõtra prohibitionem senatusc. de quo hic qui separauit aliquid ab edibus suis trãslaturus in alias edes suas qõ est licitu, vt. ꝟ. j. ꝛ. ꝟ. sed si qs ad op⁹. in fi. ff. eo. l. ij. postea mutato ꝓposito illas res alteri tertio leget, ꝛ sic postea ꝟ transferri in edes alterius. Satis enim fuit ꝙ a principi animus ꝛ actus fuerit licitus. ꝛ ita inferius tenet Bart. ꝛ

3 alij. ¶ Ex quo correlarie sequit ꝙ vbi ab initio separatio fuit licita põt quis mutare ꝓpositum, ꝛ sibi licebit illud ꝙ a pn. nõ licuisset. ꝙ multũ no. ꝛ facit ad notabile. q. de qua. j. ꝓ Bart. ad

4 boc nõ multũ limitat ter. i. ꝟ. j. s. ea. l. ¶ Tertio ii o. er istõ ter. ꝓm intellectũ Bar. de quo. j. ꝙ qñ res legata facto testatoris desijt extare. ita ꝙ nõ est amplius in sua prima substãtia semp extinguit legatũ nõ distinguẽdo an testator illud fecerit ex volũtate vel necessitate, prout distinguitur in. l. fideicõmissa. ꝟ. fi rẽ.

5 j. ti. ij. de quo dicã. j. in gl. ¶ Quarto no. ꝙ eo ipso ꝙ testõr res lega. affigit vel iniunxit edibus, hoc ipso videtur reuocare legatũ vt hic, ꝛ. l. scia. in fi. ff. de aur. ꝛ ar. le. ¶ Ex quo habes duo cozrelarie inferre. Primo ꝙ ea que impediunt fienda tollũt etiã iam facta. de quo per Bar. in. l. inter stipulãtẽ. ꝟ. sacrã. ff. de vb. ob. quia multa impediũt facienda que iam facta non tollerẽt. l. patre furioso. cum si. ꝟ. de ijs qui sunt sui vel alie. iu. ¶ Scdo habes ꝙ qñ aliquid deuenit ad casum a quo incipere non põt vitiat. l. placet. ꝟ. a si plurib⁹. j. de verb. ob. ꝛ rõ est hic, q̃ res nõ dũ habuit effectũ. Jtẽ q̃ dies legati inutiliter cedit cũ tpe mortis testõris reperiat affixa edib⁹, vt õt ter. hic in. l. senat⁹. in ꝓn.

7 ¶ Quinto no. in versi. sed si heres. ꝙ p factũ heredis nõ debet ꝓiudicari legatario, licet factũ illud ex nature legati. rõ q̃ nõ debet esse in potestate heredis se per factũ suũ liberare a legato. l. si id ꝙ. j. de li. le. ꝛ. l. seruũ filij. ꝟ. si pocula. ꝓm vnũ intelle

8 ctũ gl. j. e. ¶ Sexto no. ibi siue ignorauerit. ꝙ si ꝓ heredẽ ignoraꝛer iungaꝫ domui ea que alteri erãt legata nõ per hoc extinguit legatũ, sed dz estimatio ꝓstari. Ex quo habes ꝙ qñ res legata perit facto heredis ꝙuis sine eius culpa, nõ liberaꝫ heres a prestatione estimatiõis. de quo plene per Bar. in. l. seruũ. ꝟ. si.

9 j. de vb. obli. ¶ Septimo no. ex. l. senatus. ibi, ꝟ si detraxerit ꝛ pitterit penis erit locus quod heres nõ excusaꝫ a pena legis affixas edibus separauit vt satisfaciat legato: ꝛ sic volũtati testatoris. vnde prestat ute ter. optimũ arg. ꝓm Bal. Ang. Flo. Jmo. ꝛ do. Alex. ꝙ si ex forma statuti nõ possunt alienari res im moviles in forẽsem sub certa pena qõ nõ excusaꝫ hꝰ a tali pena, licet heres ex dispositione testatoris vendiderit forensi. Et ita disputãdo fuit determinatũ ꝓ Ja. bu. vt hic ꝓ Bal. cũ concor. traditis hic ꝙ do. Alex. ¶ Sz aduerte, q̃ etiã vt õt Are. iste tex. nihil facit, q̃ testator istas res tpe mortis licite separauerat a domo, ꝛ sic heres poterat licite eas tradere ꝓm volũtatẽ testatoris, sed posita ipse heres iterũ affigẽdo edib⁹ facit vt ex hoc

a ☞ Octauo no ta. Aldde tex. in cõtrariũ. ꝟ. q̃ vero leon⁹. el. ij. in aut. de non alie. Purp.

preceptũ redderet illicitũ. ꝛ in istũ casum ꝓhibitũ nõ habebat

10 volũtatẽ nec ꝓceptũ testõris. ¶ Octauo no. ª ex fi. tex. ibi quãuis nõ vt vendat detraxit, ꝟ vt exoluat hic videri tex. no. ꝙ leg. ꝓhibitiua ꝛ penalis loquẽs in vẽditione habet locũ etiã in dõnatione insolutũ. facit q̃ datio insolutũ similis est emptioni. l. si prędium. C. de euic. l. i. j. ꝓ emp. ꝛ. l. fi. ff. ex. qui. caus. in pos. ea. sed potes dicere vt pluries dictũ est qõ hoc fit ꝓpter identitatẽ rõnis ex ꝓdicte in. l. ij. de edifi. priua. ¶ Item predicta ꝓcedit in

11 datione insolutũ q̃ fit a parte. sec⁹ est in illa q̃ fit a iudice. Hinc est ꝙ licet res emphyteutica nõ possit alienari sine ꝛ sensu dñi. l. fi. C. de in. emphy. c. potuit. de loca. tñ põt dari insolutũ per iudicem ꝓ debitis emphyteute sine ꝛ sensu dñi ꝓm Bal. in. c. j. in ꝓn. in. iiij. col. de phi. feu. alie. per Fede. de quo ꝙ Bar. ꝛ alios in. l. si

12 finita. ꝟ. si vectigali. in. iiij. ꝛ. v. col. ff. de dam. infec. ¶ Jtẽ p istũ tex. decidit Albe. hic ꝛ in trac. statutorũ, in. q. ij. ꝛ. iij. ꝛ ꝙ statutũ disponens ꝙ res immobiles nõ possunt alienari in forẽsem sub pena habet locũ etiã in donatione insolutũ facta per debitorem creditori, vt hic. secus si per indicẽ, vt ibi per eũ. ¶ Sl. in verb.

13 extinctum. in fi. Rñde vt per Dy. Bar. ꝛ alios hic ꝙ hic res in iuncta edibus desijt extare, q̃ de per se nõ censetur. l. qui vniuersas. ff. de acquir. pos. Similiter si indistincte reuocatur legatum non facta distinctione an testator ex volũtate alienauerit an ex necessitate, prout distinguit tex. in. d. l. fideicõmiſ. ꝟ. si rem. vbi loquit qñ res legata nõ desijt extare ꝙuis fuerit alienata. Et si ei cas ꝙ etiã alibi qñ nomẽ debitoris legatũ fuit ex actũ a testatore extinctũ est debitũ. Rñde ꝙ superest prętiũ eius loco subroga-

14 tũ, vt ibi declarat tex. in ver. nisi forte. ꝛ in ver. cum tamẽ. ꝟ sicut quando testator leganit vgoi frumẽtum qõ habet in domo. Et superuiuens illud cõsumpsit ꝛ aliud reposuit nõ extinguitur legatũ, sed debebitur aliud frumentum qõ reperietur tempore mortis testatoris. Jta. Bar. in. l. si seruus legatus. ꝟ. q̃ quinq;. ꝓ illũ tex. j. eo. ꝛ in. l. qdã heredẽ. per illũ tex. ff. de vino tri. oleoq; leg. Et ad hoc adde tex. valde no. in. l. filie. ꝟ. titia. ff. de cõdi. ꝛ demõ.

15 ¶ Extra gl. tangit late Bar. an ꝙ quãdo res destinata ad edificium vt in eo ponatur dicatur esse edificiũ, ꝛ an quãdo destinatum habeatur pro facto, ꝛ dicti Bar. ꝛ alij scribentes nihil aut parum admodum addunt. ¶ Tu adde primo inquãtum Bar. dupliciter dicit ad istum tex. quod ideo hic destinatũ non habetur pro affixo edificio, ꝛ sic non habeꝫ pro facto eo quia res erat destinata reponi ꝛ iniungi in aliud edificiũ vel domũ. nec erat

Universidad de Deusto
Biblioteca

sumpta. Uel scõ, ideo hic destinatio nõ attẽdit ꝑpter mutatio
nẽ ꝓpositi quaſi destinatio ſit reuocata ꝑpter ꝛtrariã diſpoſ
tionẽ teſtatoris licitã. hic eñ principiũ fuit licitũ enellẽdi ꝺ vna
domo iniũcta vt tranſferaꝛ in aliã domũ ꝓpriã. vñ q̃ a ꝑn. ꝑmũ
propoſitũ fuit licitũ potuit variare ꝛ mutare propoſitũ ꝛ relin
quere i alias edes. tex. eſt hic no. ¶ Tu dic tertio ꝙ ideo in hoc
tex. deſtinatũ ad edificiũ nõ hꝫ ac ſi eſſet affixũ edificio, ꝛ ſic non
habeꝫ ꝓ facto, eo ꝙ in deſtinato ceſſat rõ finalis iſti⁹ ſenatuſ
cõſulti. ſ. deformatio publici aſpectus vbis. l. iij. C. de edi. priua.

16 ¶ Scõ inquãtũ Bar. poſt Bul. de cu. no. determinat ꝙ ſtãte
ſtatuto ꝙ null⁹ emat frumẽtũ in platea niſi ꝓ ſuo victu ſub pe
na. ſi ſcholaris emit frumẽtũ ꝓ ſuo victu pro toto anno ꝛ ſic li
cite poſtea mutato ꝓpoſito vult recedere nõ incidit in penã ſta
tuti quaſi emerit vltra vſum ſuum. Adde ꝙ idem tenet Bald. ꝛ
Albe. in. d. l. j. ſ. vnde querit offilius. ꝑ illũ tex. ff. de exer. Alb. de
roſa. in tract. ſtatutorũ. q. lxxxj. ꝛ in ſcõa parte ſtatutorũ. q. ccliij.
inci. predicta etiã faciunt. Pau. de ca. in. l. ij. in pin. ff. ſi cer. pet.
per gl. ibi que dicit primum propoſitũ attẽdi. Item adde illud
qõ dicit per iſtũ tex. Bal. in. c. j. ſ. ſi quis de manſo. in vlt. col. de
ꝓuer. innoſt. in. q. quã dicit fuiſſe de facto in iſta ciuitate Pa
16 pie. vbi dicit † q̃ eſt ſtatutũ ꝙ nemo poteſt extrahere molẽdinũ
de Ticino in Padũ ſub pena amiſſionis molendini ꝛ centũ li
brarũ: modo quidã fecerat conſtrui molendinum eo vſurus nõ
in Ticino ſed in Pado ꝛ nondũ appoſitis machinis ꝑ Ticinũ
duxit in Padũ, inquirebatur contra eum ad penã ſtatuti. dicit
Bal. ſe dixiſſe ꝙ propter deſtinationẽ edificationis, q̃ erat deſti
natũ ad flumen Padi, ꝛ q̃ mole nondũ erãt impoſite pena non
erat cõmiſſa per hunc tex. l. d. debitor in argumentum. ff. de pig.

18 ¶ † Tertio inquãtũ Bar. tenet ꝙ deſtinatũ ad nouum opus ſi
nondũ erat ceptũ deſtinatio nihil operaꝛ. l. ligni. ſ. ſi lignũ. ꝛ. l.
Iana. ff. de leg. iij. Idem ſi erat ceptũ ſed adhuc valde remotum
ab illo ad quod erat deſtinatũ. l. libroꝝ. ſ. ſed nec cepti. ff. de leg.
iij. Adde Albe. de roſa. in. q. ccvij. que incip. alias de facto con
ſultus reſpondi Leonardum ꝛc. ꝛ eſt in. iiij. volu. conſil. ccvij.

19 ¶ † Quarto inquantum Bar. tenet ꝙ deſtinatũ ad nouũ opus
ſi erat ceptũ ꝛ propinquũ ad id ꝙ deſtinauerat, tũc opus ceptũ
habeꝫ ꝓ pfecto ꝛ deſtinatio operaꝛ. l. ꝛ ſi nõ ſunt. ſ. qd ergo. ff. de
au. ꝛ ar. d. l. libroꝝ. ſ. ſed nec cepti. ver. ſed preſcripti. Adde face
re quia potentia propinqua actu habetur ꝓ actu. l. pe. cum gl.
ꝛ ibi Bal. no. ff. de teſta. in. ꝛ ad hoc multa cumulaui in. l. omnio
tio. ſ. interdũ. ff. ſol. ma. vbi Bar. no. ꝙ fructus de ꝙmo recol
ligẽdi habentur ꝓ recollectis. Alibi tamen dicit Bal. in. l. ſed
20 dini fratres. ff. de re. dini. † qõ illud qõ eſt in progima diſpoſitio
ne ad perficiẽ. non tũ ꝺ̃ eſſe perfectũ. l. fundi. ſ. ité qõ inſule. ff.
de act. emp. ꝛ hoc vbi facti eſſentia requirit. ſecus vbi ſoli⁹ ani
mi cõſiliũ cogitatur. ad hoc allegat iſtum tex. ¶ Alibi etiã not.
Bal. in. l. ſi nondũ. in fi. per illum tex. C. de fur. ꝙ non reſpicitur
deſtinatio vbi requiritur verũ factũ hominis vt ibi, ſed vbi ſola
intentio perficit factũ, tunc ſola deſtinationis cauſa inſpicitur.

21 ad hoc allegat iſtum text. ¶ † Circa iſtã materiam queritur de
no. q. An pecunia deſtinata ad emptionẽ prediorũ cenſeaꝫ im
mobilis. Ly. Ray. Bal. ꝛ Ang. hic determinant ꝙ non. Et per
hoc inferunt ꝙ ſtante cõſuetudine vel ſtatuto ꝙ mortua vxor
mobilia ſpectẽt ad virũ, ꝛ immobilia ad heredes vxoris, ꝙ ſi pe
cunia vxoris erat parata ꝛ deſtinata ad emptionẽ prediorũ, nõ
tũ per hoc min⁹ debebiꝫ viro, q̃ deſtinatio nõ habeꝫ ꝓ facta.
Ad hoc etiã allegant optimũ ter. in. l. cum in fundo. ſ. ſi fundus
cõis. in verb. ſed ita vt nõ vice corporis. ff. de iure do. Itẽ q̃ iſta
cõſuetudo eſt ℥ ius cõe: ideo nõ adaptaꝫ ad fictionẽ. Et ita etiã
tenent Flo. Jmo. Are. ꝛ do. Alleg. latius hic. Et idem do. Alleg.
in. l. j. ſ. fuit queſtũ. ff. ad treb. Et idem domi. Alleg. ꝛ in. l. a diuo
pio. ſ. fi. ff. de re iudi. ¶ Pro iſta deciſione facit tex. in. d. l. ſi non
dũ. C. de fur. vbi res deſtinata vt efficiaꝫ ſacra nõ habeꝫ per hoc
ꝙ ſacra. Item q̃ vbi opus erat valde remotũ ab eo ad qõ erat
res deſtinata, tũc deſtinatio non operaꝛ. d. l. libroꝝ. ſ. ſed nec
cepti. ſm Bar. hic. ¶ Adde quod iſtam deciſionem impugnat
Rapha. cu. hic per tex. in. d. l. a diuo pio. ſ. fi. vbi tex. qõ pecunia
pupilli in arca poſita ad comparationem prediorum citra per
miſſum prętoris, ab eo qui exigit iudicatũ ſoleꝫ capi ꝛ in cauſam
iudicati conuerti. Ecce ꝙ in tali pecunia deſtinata ad cõpara
tionẽ prediorũ ſeruatur forma que eſt in executione rerũ immo
bilium. ¶ Similiter Raph. cum. in. d. l. a diuo pio. ſ. fi. dicit ibi
ſingulariter probari ꝙ pecunia poſita ad emptionem predio
rum cõputatur inter immobilia, ꝛ per illum tex. reprobat iſtam
deciſionẽ Bal. ¶ Sed potes reſpõdere ad illum tex. q̃ ibi non
dicitur ꝙ talis pecunia deputata ad emptionẽ prediorũ reputẽ
tur immobilis. patet q̃ tex. ibi dicit etiã citra permiſſum prętо
ris, ergo vult qõ nõ requiratur illa ſolennitas que requireret ſi
eſſet res immobilis. Preterea ibi loquitur in alienatione neceſ
ſaria in qua etiã ſi eſſet res immobilis minoris nõ interdicitur

q ☞ Immobilis. Adde Jaſo. in. l. nemo. col. xiij. ſ. eo. Purp.

iure vigeſtorũ minoꝝ talis neceſſaria alienatio. l. iij. ſ. ité queri
poteſt de rebus eorũ. Sed caue q̃ tex. ille videt fortius ſtringe
re cõtra iſtam deciſionẽ Bal. ꝛ cõmunem: q̃ ſi in pecunia pupil
li deſtinata ad cõparationem prediorũ poteſt ſibi fieri executio
iudicati abſq; decreto prętoris, vt ibi dicit tex. eo q̃ illa eſt alie
natio neceſſaria in qua nõ requiritur decretũ. d. l. iij. ſ. ité queri
põt. ergo probat ille tex. q̃ ſi alienatio eſſet volũtaria qõ nõ poſ
ſet alienare ſine decreto, ꝛ ſic ſine ſolẽnitate que requirit in reb⁹
immobilib⁹ pupilli. niſi dicas vt dicit ad aliũ tex. j. allegandũ.
¶ Scõ cõtra iſtã cõem deciſionẽ videt eſſe tex. no. in. l. iij. ſ. qd
22 ergo. ff. de cõtra. iudi. tute. † vbi pecunia pupilli depoſita ad em
ptionẽ prediorum nõ põt alienari ſine decreto prętoris ſicut nec
alie res immobiles. ꝛ ad hoc reputat illum tex. fing. Jud. in. l. ſi
ex legati cauſa. ff. de ver. obli. Iſtam partẽ videt tenere Alb. de
ro. in. iij. parte ſtatutorũ. q. ccvij. que incipit. ité habeo duas pul
chras. q. ꝛc. vbi decidit ꝙ ſtante ſtatuto Bergami ꝙ marito pre
moriẽte vxor ſuccedat in dimidia immobiliũ, certe mulier habe
bit dimidiã mille florenorũ depoſitorũ ꝓ cõparatione predio
rum. allegat ad hoc. d. l. a diuo pio. ſ. fi. ¶ Tu tene deciſionẽ
Bal. ꝛ cõem optima rõne, nam ſtatutũ ꝛ talis cõſuetudo cũ ſint
ſtricti iuris debẽt intelligi de re immobili ꝓprie. l. iij. ſ. hec ver
ba. ibi Bar. ff. de neg. geſt. cũ ſi. Sz pecunia deſtinata ad emptio
nẽ rerũ immobiliũ ꝛ cenſeaꝫ ꝓ re immobili, tũ vere ꝛ ꝓprie
a nõ eſt res immobilis. a † Cũ aliud ſit eſſe tale vel haberi ꝓ tali. l.
23 mercis appellatiõe. ff. de ver. ſig. Bar. in. l. ſi maritus. ſ. legis. ff.
de adul. cũ multis que ad hoc cumulaui in. l. prętor. ſ. j. ſ. de ope.
no. nũ. ¶ Ultimo ad preſentẽ materiã tactã per Bar. adde tex.
no. in. l. ex facto. ſ. rerũ aũt. ff. de here. inſti. per quẽ tex. Bal. ibi
24 vlti. col. poſt Lyn. decidit † q̃ ſi teſtator legat vxori veſtes quas
habet in domo veniunt etiam veſtes que erant extra domũ ꝛ fie
bant de nouo eo q̃ tales veſtes videntur fuiſſe in domo ꝓpter
deſtinationem teſtatoris ꝛ propter ſi. eius propoſitũ. Adde etiã
ad materiã tex. in. l. ſi choꝛus. ſ. j. ff. de leg. ij. ꝛ tex. in. l. fideicõmiſ
ſum. ſ. tractatum. verſi. quid tamen. ff. de iudi.

1 ☞ Dicta dicitur parua domuncula exiſtens ſiue in rure ſiue in
ciuitate. ꝛ quid ſit. nu. 3.

2 Statutum puniens comburentem domũ habet locum in com
burente paruam domunculam.

4 Diſpoſitio ſenatuſconſulti de quo hic ꝙ non habeat locum in
edificio conſtructo per virum in fundo dotali.

Intellectus ad. l. marcellus. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem.

1 **Marcellus.** † Maritus dictã quã in hortis vxo
ris fecit ſicut põt detrahere ita ꝛ lega
re. h. d. In tex. ibi, dietam. Jaco. de are. Bal. ꝛ Rapha. cu. expo
nunt, id eſt, paruã domunculã gratia fructuũ factã, ꝛ ſic dicitur
predũ ruſticũ. ꝛ iſto modo videntur intellexiſſe hunc tex. Bar.
Bal. ꝛ Ang. ꝙ dicta hic capiatur ꝓ parua domuncula in ru
re poſita quo caſu per deſtructionẽ talis edificij ceſſat fomitas
vbis. l. ij. ꝛ. l. ſi quis poſt hãc. C. de edifi. priua. ꝛ ſubdũt Baldus
Ang. Sal. ꝛ Flo. ꝙ ideo iſte tex. intelligitur de domuncula ſita
in rure: q̃ ſi eſſet in ciuitate maritus ſolũ haberet retentionẽ do
nec ſibi ſatiſfiat, vt per glo. in. l. in rem. ſ. tignum. ff. de rei vendi.
¶ Iſtum cõem intellectũ reprobant Jmo. ꝛ do. Alex. hic, q̃ ꝛ ibi di
cit q̃ in illa pecunia pupilli depoſita ad cõparationẽ predio
rũ tutor creditor pupilli fuit in culpa ſi nõ poſtulauit a prętore
vt cogeret depoſitariũ ad ſatiſfactionẽ ſibi de illis pecunijs, nõ
tũ ibi requirunt alie ſolẽnitates que requirerent in alienatione
rei immobilis minoris, de qbus in. l. magis puto. ſ. non paſſim.
ff. de re. eo. ꝛ facit tex. in. d. l. a diuo pio. ſ. fi. ¶ Tu tene deciſionẽ
Bal. ꝛ cõem optima rõne, nam ſtatutũ ꝛ talis cõſuetudo cũ ſint
ſtricti iuris debẽt intelligi de re immobili ꝓprie. l. iij. ſ. hec ver
ba. ibi Bar. ff. de neg. geſt. cũ ſi. Sz pecunia deſtinata ad emptio
nẽ rerũ immobiliũ ꝛ cenſeaꝫ ꝓ re immobili, tũ vere ꝛ ꝓprie
a nõ eſt res immobilis. a † Cũ aliud ſit eſſe tale vel haberi ꝓ tali. l.
23 mercis appellatiõe. ff. de ver. ſig. Bar. in. l. ſi maritus. ſ. legis. ff.
de adul. cũ multis que ad hoc cumulaui in. l. prętor. ſ. j. ſ. de ope.
no. nũ. ¶ Ultimo ad preſentẽ materiã tactã per Bar. adde tex.
no. in. l. ex facto. ſ. rerũ aũt. ff. de here. inſti. per quẽ tex. Bal. ibi
24 vlti. col. poſt Lyn. decidit † q̃ ſi teſtator legat vxori veſtes quas
habet in domo veniunt etiam veſtes que erant extra domũ ꝛ fie
bant de nouo eo q̃ tales veſtes videntur fuiſſe in domo ꝓpter
deſtinationem teſtatoris ꝛ propter ſi. eius propoſitũ. Adde etiã
ad materiã tex. in. l. ſi choꝛus. ſ. j. ff. de leg. ij. ꝛ tex. in. l. fideicõmiſ
ſum. ſ. tractatum. verſi. quid tamen. ff. de iudi.

1 ☞ Dicta dicitur parua domuncula exiſtens ſiue in rure ſiue in
ciuitate. ꝛ quid ſit. nu. 3.

2 Statutum puniens comburentem domũ habet locum in com
burente paruam domunculam.

4 Diſpoſitio ſenatuſconſulti de quo hic ꝙ non habeat locum in
edificio conſtructo per virum in fundo dotali.

Intellectus ad. l. marcellus. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem.

ctiõis, ꝛ ſicuti talia poſſunt detrahi ita etiã legari, vt ſtatim decla
rabo. Item inquãtũ doc. omnes exponunt tex. in verbo dietam. i.
paruam domũculam. Adde qõ alibi glo. in. l. equiſſimum. ſ. ſed ſi
edium. ff. de vſufr. intelligit dictã. d. locũ in quo mozaꝫ pater famil.
in die. De hac dicta habes etiã tex. in. l. j. ſ. eo autem tecto. ff. ad
ſyllã. ꝛ in. l. ligni. ſ. lignis. ff. de leg. iij. ꝛ in. l. faccularij. in princip. ff.
de extraor. cri. Et quib⁹ legib⁹ dare videbis ꝙ dicta non eſt par
4 ua domũcula. ¶ Uerus ergo ꝛ plan⁹ intellectus ad hunc text.
eſt ꝙ ꝓhibitio iſtius ſenatuſcõſulti nõ vẽdicat ſibi locũ in edificio
conſtructo ꝓ marito in re dotali: q̃ talis impẽſa fuerit volunta
riaꝫ permittitur abſq; detractio qũ marito eſt vtilis ꝛ fit
ſine detrimento vxoris. vt dicit ad literam tex. hic. ꝛ in. l. ꝓ volun
tarijs. ff. de impen. facit. l. ſed edes. ſ. ſi inquilinos. ff. loc. vnde ſicut
permittitur detrahere, ita ꝛ legare. Iſta eſt ꝓpria ratio huius
text. Et ſic tũc ceſſat ꝓhibitio iſtius ſenatuſconſulti. ratio: q̃ iſto
caſu talis ſeparatio ſeu detractio nõ fit gratia negotiandi: q̃ ꝓ
biberetur. d. l. ſenatus. ꝛ. l. cetera. ſ. ſed ꝛ ſi quis. C. eo. ſed fit ex neceſ
ſitate, ne alias perdat id qõ eſt edificatũ bona fide in ſolo alieno
ratione iuris qõ edificãs habebat in eo. l. doce ancillam. C. de rei
vendi. ꝛ iſte etiam eſt ꝓprius intellectus text. in. l. marcellus. de
do. inter vir. ꝛ vxo. vbi ponitur idem caſus qui hic, quamuis glo.
ibi ponat duos alios intellectus ad illum tex. qui nihil valent. Et
iſtũ intellectũ tenet: q̃ per omnia cõgruit verbis ꝛ rationi, ꝛ iſtum
intellectum effectualiter voluerunt Alex. ꝛ Areti. hic.

Legatum. Legatũ nõ põt cõferri in volũtatem hꝫ
rã heredis, ſed tertij. h. d. ratio vꝫ q̃ obli
gãdus nũq̃ ꝑſumereꝫ velle. l. ſub hac. ff. de act. ꝛ obli. Et ſic legatũ
eſſet ridiculum. Et de materia plene habetur in. l. j. ſ. de legat. ij.

1 ☞ Legari quod poſſit liber homo, licet eius commercium ha
beri non poſſit.

2 Dominus qui legat vaſallum ſibimet vaſallo videtur ſibi legare
liberationem.

3 Inter rem legatam ꝛ legatarium non eſt differentia.

Perſona legataꝛij ꝛ res legata ſunt vnum, non tamen quantum
ad veritatem.

1 **Qui ab hostibus.** † Liber homo in quo te
ſtator hꝫ ius pignoris ꝓt
ſibiꝫſi legari, ꝛ vꝫ a vinculo debiti liberari. h. d. Et ille caſus eſt
ſingularis in iure ſm Dy. Bar. ꝛ oēs qõ liber homo cuius nullũ
cõmercũ habeꝫ põt tñ legari. ꝛ ita etiã no. gl. in. l. ſed ſi res. ſ. eod.
ꝛ ita limitatur tex. in. l. apud iulianũ. alias incipit aphricanus. ſ. fi.
ſ. eo. ꝛ in. l. inter ſtipulãtem. ſ. ſacram. ff. de verb. obl. cum ſi. Et per
2 illũ tex. dicit Bal. in. c. j. in prin. in. iij. col. de ſucceſ. feu. † q̃ ſi dñs le
gat vaſallum ſibimet vaſallo. videt ſibi legare liberationẽ a iure
vaſallagij. facit qõ tenet Salic. in. l. j. in. gij. q. C. de act. ꝛ obli. quod
ꝺ̃ cellio facta per cred. torẽ debitori de actionibus quas hꝫ cõ
tra eum: q̃ videtur in effectu ſibi concedere liberationem. alle. l. ſi
ſpõſalibus. in fi. ff. de iur. dot. ꝛ bñ facit iſte tex. ¶ Scõ no. ex tex.
3 ibi legari ſibi poterit ſm Bal. ꝛ Jmo. † hic eſſe caſum in quo in
ter legatarium ꝛ rem legatam non eſt differentia. Et ſic perſona
legataꝛij ꝛ res legata ſunt vnũ ꝛ idẽ. Adde q̃ ſimileꝫ videamus qõ
aliqñ idẽ eſt fur ꝛ res furata: qñ ſeruus fugiendo a dño facit furtũ
ſuimet. l. j. C. de ſer. fugi. ꝛ. l. ancilla. ff. de fur. Sed quantum ad teꝛ.
noſtrum iſtud non videt poſſe procedere. q̃ debet eſſe differẽtia
inter legatarium ꝛ rem legatam, ſicut debet eſſe differentia inter
cõtrahentẽ ꝛ rẽ ſuper qua contrahit. l. ij. vbi Bart. multa pulchra
ponit. ff. de ſtipu. ſer. ſic ꝺ̃ eſſe differentia inter baptizantem ꝛ ba
ptizatũ. C. debitũ. de baptiſ. ſic etiã ꝺ̃ eſſe differẽtia inter patronũ
preſentantem ꝛ preſentatũ. C. per veſtras. de iure patro. C. ſi. de in
ſti. ꝛ ad iſtum tex. dic melius ſm Pau. de ca. q̃ hic perſona lega
2 tarij ꝛ res legata ſunt vnũ ꝛ idẽ, verũ eſt quantum ad corticẽ ver
borum, ſed nõ quantũ ad veritatem ꝛ rei effectum: quia hic res le
gata eſt ipſum pignus ꝛ ſic illud ius incoꝛporale quod habebat
legans, ſed ipſa perſona legataꝛij in quo habetur iſtud ius eſt pe
1 nitus diuerſa ab iſto iure incoꝛporali.

☞ Regula catoniana non habet locum quando impedimentũ
ceſſat ex cauſa que trahitur retro.

2 Legatum quod fuit nullum ſi teſtator cõditio teſtamento ſtatim
deceſſiſſet reconualeſcit ceſſante impedimento quando ceſſat ex
cauſa que trahitur retro.

3 Jus quod eſt in ſpe hominis vel legis ſi legatur, ineſt quedam ta
cita conditio ſi illa ſpes ad actum deducatur.

Tacita conditio quod non faciat ceſſare regulam catonianã ſi
cut expreſſa ꝛ communis.

4 Filiuſſamilias poteſt de peculio caſtrenſi inter viuos ꝛ in vltima
voluntate diſponere.

5 Filiuſſamilias mites ſi moꝛiꝫ inteſtatus, omnia que acquiſiuit in
caſtris vſq; retro a tempore acquiſitionis fingũtur fuiſſe patris.

6 Ratio huius fictionis que ſit.

Filiuſſamilias miles non liberatur a patria poteſtate.

7 Filiuſſamilias miles ſi deportatur peculium caſtrense non publi
catur, ſed remanet patri.

8 Filiuſſamilias ſi in caſu huius legis feciſſet teſtamentũ ꝛ ſeruum
patri reliquiſſet legatũ valeret, ꝛ de veritate. nu. 10.

Jus ſuperueniens teſtatoꝛi poſt conditum teſtamentum nõ pro
deſt legatario ꝓpter impedimẽtum regule catoniane. niſi esꝫ
mus in legatis in quib⁹ ſolũ dies cederet ab adita hereditate vt
eſt in legato vſufructus.

9 Teſtatoꝛ legãs rem alienã in qua habet aliquod ius, videtur ſo
lum illud ius legare quod habet in re vel ad rem: ꝛ tunc non ha
bet locum deciſio. l. cum alienam. C. de lega. ꝛ veritate. nu. 13.

10 Legans rem alienam in qua ius habet videtur non ſolum lega
re ius quod habet in re vel ad rem actu, ſed etiam in potẽtia vel
habitu vel in ſpe, etiam de futuro.

11 Deciſio huius tex. an bodie pcedat in exemplo huius text. q̃ ſic.

12 Lex correcta cenſetur correcta eius ratione.

13 Pater legãs rem caſtrenſis peculij filij habet ius in re habitu ꝛ po
tentia.

15 Spes hereditatis viuentis tanquam turpis reꝓbatur.

16 Teſtatoꝛ habens emphyteuſim, ſi illã legat ꝛ poſtea acquiraꝛ di
rectum dominium, an illud cedat commodo legataꝛij, vbi tenet
quod tantum ius emphyteuticum ꝙ habebat tempoꝛe legati.

17 Superuenientia alterius iuris, non facit extingui legatum.

18 Jus ſuperueniens an augeat legatum ſi teſtatoꝛ legando vtitur
ꝓnomine meum quod non.

40.

1 **Seruum filij.** † Regula catoniana non
hꝫ locũ qñ impedimentum
ceſſat ex cã q̃ trahit retro. h. d. ſm Bart. ꝛ eſt cõe ſum
mariũ. vel ſic ſm Bal. ꝛ Flo. Pater legando ſeruum
caſtrenſis peculij videt legare ius q̃ ex caſu põt ſibi cõperere. ꝛ ſi
ille caſus exiſtatꝫ legatũ, ſi non exiſtit euaneſcit legatum. h. d. vel
ſic. Et tertio ꝓpriꝫ ad tex. legatũ patris factũ de ſeruo caſtrenſis
peculij filij vꝫ, ſi filius inteſtatus moriaꝫ ante patrẽ. h. d. ꝛ eſt ſub
2 tile ꝛ difficile principiũ. ¶ Ito. j. ex hoc tex. q̃ legatũ q̃ fuiſſet nul
lum ſi teſtatoꝛ cõdito teſtõ ſtatim deceſſiſſet, reconualeſcit ceſſan
te impedimento qñ ceſſat ex cã bue trahit retro. rõꝛ: q̃ tũc regula
catoniana nõ habet locũ ſm Bar. ꝛ cõiter doct. Iſtam rationem
reꝓbãt Bal. ꝛ Flo. dicẽs q̃ iſta fictio non fingit patrẽ habuiſſe
dominũ retro a tpe conditi teſtameñti, vt ſolũ a tpe mortis filij er
go nihil ꝺ̃ operari, nihil ad hoc allegat. ſed Rapha. cu. dicit qõ
eſt truffa: q̃ imo ſuper fingit fuiſſe patris, nõ ſolum a tpe quo fi
lius moꝛiꝫ. ſed etiam retro a tpe acquiſitionis. ita etiã dicit Pau.
de caſt. hic. ꝛ verꝫ eſt qõ fingaꝫ retro vſq; ad tps acquiſitionis
facte per filiũ, nõ ſolũ a tpe teſtameñti, vt dicã. j. in. iij. no. ¶ Etiam
tñ rõnem aſſignãt Bal. ꝛ Flo. ad hũc tex. quare regula catonia
na non ſit impedimento in hac lege: † q̃ qñ legatur ius qõ eſt in
ſpe hoꝛis vel legis tacita quedã ineſt cõditio, ſi illa ſpes ad actum
deducaꝫ. arg. l. anterũ. ff. de verb. obli. ſed ſic eſt qõ conditio facit
ceſſare regulã catonianã. l. pe. j. de reg. ca. l. cetera in prin. S. eo. iſta
ratio nõ videt bona: q̃ ꝛ cõditio expreſſa appoſita a teſtatoꝛe fa
ciat ceſſare regulam catonianam per rõnẽ quam ꝺ̃ in. d. l. cete
ra. in prin. tñ tacita conditio non facit ceſſare regulam cato. q̃ nõ
ſuſpendit legati conditionẽ. l. cõditiones que extrinſecus. j. de cõ
di. ꝛ demon. ita expreſſe Bar. in. l. j. in. ſ. col. j. de reg. cato. intellige tñ
vt ibi per eum. ꝛ idẽ Bar. in. l. ſi optio. per illum text. in. ij. rñ. ff. de
opti. leg. ꝛ in. l. ſi dño ſtichus. j. eo. quamuis alibi contrarium ſen
ferit gl. q̃ imo etiã tacita cõditio facit ceſſare regu. cato. in. l. cũ fi
lio. in gl. in verbo ex ipſoꝛũ perſona. in fi. S. eo, Bal. in. l. qui filiaꝫ.
ꝛ ibi Jmo. in. ij. no. S. eo. ſed cõiter tenetur opi. precedens Barto.

4 ¶ Scõa no. ex tex. ibi iure ſuo non vtitur qõ filiuſſa. poteſt de
peculio caſtrẽſi ad votum ſuũ diſponere ꝛ inter viuos ꝛ in vltima
voluntate. ꝛ rõ eſt: q̃ in peculio caſtrenſi reputaꝛ pfamilias. l. ij.
ff. ad macedo. ¶ † Tertio no. in ver. cum enim filius qõ quando
filiuſſami, miles moꝛiꝫ inteſtat⁹, oia que acquiſiuit in caſtris vſq;
retro a tpe acquiſitionis fingunt fuiſſe patris, vt hic, ꝛ. l. propone
batur. ꝛ. l. hereditatem. in prin. ꝛ in. ſ. pater. ꝛ. l. ſi. ff. de caſt. pe. ꝛ illa
pater occupat iure peculij. l. ij. ꝛ. l. pater qui caſtrenſe. in princ. vbi
gl. magiſtra. ff. de caſt. pe. antequam procedam viterius neceſſa
6 rium eſt inueſtigare que ſit rõ huius fictionis. † Breuiter dic rõnẽ a
eſſe: q̃ quicquid, acquirit filius in poteſtate ſtatim acquirit patri.
l. placet. ff. de acquir. here. ꝛ. l. j. in princi. ff. ſi quis a pat. fue. manu.
ſed filiuſſa. "hꝫ ſit miles per hoc non liberatur a patria poteſtate.
ſ. filiuſſa. inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. ꝛ. l. iij. C. de caſt. pecu. milli. lib.
xij. ergo mero iure ꝛ ſm regulas iuris, illud quod acquirit in ca
ſtris ꝺ̃ ſtatim acquiri patri ſi non eſſet priuilegium datum ca
ſtren. bonis, vt de eis filius poſſit diſponere pro libito volũtatis,
ſi ergo filius nõ vtatur iſto priuilegio: vt dicit tex. hic cũ enim fi
lius iure ſuo nõ vtatur ſed moꝛiatur inteſtatus: pater occupat in
re peculij, ꝛ cenſetur dominus iſtius peculij vſq; retro tempoꝛe

a ¶ Filiuſſa. ad de Bal. l. Si maritus. C. de pat. po. Bald. in. l. ſi. ſ. neceſſi tatẽ. C. de bon. que lib. Bald. in authẽ. Epiſcopalis digni tas. C. de epi. ꝛ cleri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

acquisitionis facte per filium, ac si regula iuris habuisset locū isto casu. ¶Hinc dicit tex. no. in. l. filiussa. circa medium. ff. ad. l. fal. qō cum mortuo filio apud patrem remanet peculium castrense, ius pristinum aurat. Et sic pondera quod non acquiritur de nouo.

7 ¶Hinc etiā est qō si filiussa. propter delictū suum deporteatur: tū peculiū eius castrēse nō publicatur, sed remanet patri. tex. est valde no. in. l. ij. C. de bo. proscri. quem Bal. ibi ⁊ alij post eū reputāt singulārē. ⁊ Jmol. ⁊ ☞oder. in. l. si finita. §. fi de vectigalibus. ff. de dam. infec. ¶Sli in verbo consistit. habes ex ista gl. colligere qua

8 tuor conclusiones. duas prin. ⁊ duas correlarie. ¶†Prima cōclusio est sm Bar. ⁊ doc. quod si in casu huius. l. fecisset filius testū ⁊ patri reliquisset istum seruū ꝙ tunc valeret legatū: qz tunc nō iure paterno sed iure legati perueniret ad patrem; ⁊ sic quia tūc pater vt heres capit ex testō filij nō trahit retro, prout declarau in tex. Et sic cū cessat rō huius tex. per cōsequens cessat eius dispositio. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pa. ¶Ex hoc infertur correlarie alia conclusio ꝙ ius superueniens testatori post conditum testū nō prodest legatario, propter impedimētū regule catoniane, nisi essemus in legatis in quibus dies solum cederet ab adita hereditate, vt est in legato vsufructus, vt. l. quod in rerum. ff. ⁊ ibi gl. sic

9 declarat. §. eo. habetur in. l. si ex toto. §. fi. §. eo. ¶†Secunda principalis conclusio est ꝙ testator legans rē alienam si in ea habeat aliquod ius vel solū legare ius qō hz in re vel ad rem. Et sic tūc non attēdit decisio tex. in. l. cū aliena. C. de leg. ⁊ in. l. apud iulianū. alias incipit, idem Julianus scribit. §. constat. §. eo. ¶Ex hoc sequitur quarta singularis cōclusio ex gl. ꝙ legās rē nedū videt legare sibi ius qō hz in re vel ad rē actualiter, ⁊ sic ꝓnt ius iā est in actu vt. l. ꝙ in rerū. §. j. ⁊. l. apud Julianū. §. si titi⁹. §. eo. ⁊. l. si domus. §. fi. j. eo. sed etiam si tale ius consistat solum in potentia vel in habitu vel in spe de futuro ad hoc solū videtur illud ius potentiale legare. ⁊ ad hoc istam gl. ꝓo valde singulari commendat. Ange. hic, ⁊ sequunt Flo. ⁊ alij ☞dod. hic. Et propterea allegat ☞au. de cast. tex. in. l. si sic. §. fi. §. eo. ⁊ in. l. si titius mihi. in pūn. j. ti. ⁊ licet Are. di-

10 cat istas. l. nō bene, pbare, sed nō insistā in hoc. ¶†Circa primā principalem conclusionem qō iste tex. non procederet quando filius fecisset testū ⁊ legasset patri istū seruū quē pater alij legauerat: eo quia tunc talis causa nō trahitur retro. Cum ista cōclusione transeunt Bar. Bal. ange. Flo. Jmo. ⁊ cōiter doc. sed ista conclusio nō est vera; qz in cōtrariū est tex. ad literam in. l. fi. ff. de cast. pecu. vbi filius in testō reliquit patri seruū a patre legatum decidit vbi qō recōnalescit illud legatū factū a patre, ⁊ qō habet locum cōdito testamento: isti a fictio ⁊ trahitio retro vt seruus videt ab initio fuisse patris, sicut etiā hic qñ filius mortuus est ab intestato. Et ita etiā per illū tex. tenet Rapha. cu. hic ⁊ bene. ¶Hec dicaz ad illū tex. put dicit Jmo. in. l. cum vir. in. vj. col. ff. de vsuca. ⁊ do. Alex. hic qō illud ꝙ dicit in. d. l. fi. procedit: qz agit de favore libertatis illius serui cui pater in testamento reliquerat libertatem: qz pondera qō tex. ibi non tam se fundat in favore libertatis quā in fictiōe: eo qz ille seruus fingitur vsqz ab initio fuisse patris, ⁊ quod filius in testō reliquit eum patri. ⁊ ita tenet ipse met Bar. in. d. l. si dū allegat. d. l. qui seruū. ff. qui ⁊ a quib. ¶Posses tamen saluare istam gl. que simpliciter dicit vel filius testet, vnde pōdera qō ista gl. non loquitur ꝓout Bar. ⁊ doc eam referunt quādo filius qui fecit testū in castrensibus instituit patrem heredem vel reliquit istum seruū patri. Isto enim modo gl. procedere nō posset, per tex. d. l. fi. vnde intellige gl. qō filius testetur, sc; instituendo extraneum vel relinq̄ndo illa sic ꝙ nō illi extraneo; tūc gl. bene di-

11 ceret ⁊ cessaret. d. l. si. ¶†Circa pdicta opportune queritur an iste tex. hodie procederet in exēplo posito in tex. Pet. de bellaperti. ⁊ Flo. hic in fi. tenēt qō non; qz hodie iure nouissimo authenticorū, si filius fa. habens castrense peculiū decedat ab intestato, pater nō occupat iure peculij, imo tāquam proximior est vera filij ab intestato, vt tenet gl. in. l. ij. ff. de castr. pecu. no in. §. j. in aut. de here. q̄ ab inte. col. ig. Sed sic est ꝙ acquisitio que fit iure hereditario nō trahitur retro, sicut illa que fit per acquisitionem iure peculij, vt hic, ⁊. d. l. quereb atur. ⁊. l. hereditatem. §. pater. ff. de castr. pecu. ergo cū cessat ratio fictionis, ⁊ sic trahitionis retro in qua se fundat

8 ¶Sl testator, adō Bal. ⁊ Salic. in. l. vgo. C. de testa.

12 iste tex. per consequens sequit qō ista. l. hodie iure nouissimo non procederet quātū ad exēplū positū in tex. ¶†Confirmatur: quia ratione legis correcta dicit correcta ipsa lex. gl. est que reputatur singularis in. l. j. in pūn. ⁊ ibi Bar. ff. de legi. tut. ¶Tene contrarium qō imo ista lex nō solū procederet in regula quā tradit qō est indubitatū, sed etiā in exēplo qō ponit: quia etiam quādo pater nō occupat iure peculij, sed venit vt heres institutus a filio: tū adhuc habet locum fictio ⁊ trahitur retro. tex. est formalis in. d. l. fina. de castren. pecu. secus si instituretur ab extraneo. l. ij seruo. ff. qui et a quib. ⁊ hoc etiā voluit Bar. in. d. l. si. Et ita tenet quāuis Raph. cu. hic non clare firmet, sed videatur potius tenere precedentem opi. Sed ista est verior ⁊ venit tenenda precipue cū euitetur iurtū correctio. c. cum expediat, de elec. ⁊. l. precipimus. in fi. C. de appel.

13 ¶†Circa scām principalē conclusionem qō pater legans rem castrensis peculij filij videatur legare ius qō hz in re. ☞pro clara intelligentia huius conclusionis, ⁊ sic istius gl. opponitur fortiter cōtra tex. ꝙ imo indistincte legatū factū per patrem de suo castrēsis peculij filij semp valeat, sine filius vtatur iure suo sine non sine moriatur ante patrem sine non, cū regulā habeamus qō legatum rei aliene factū a testatore sciente semper valet vsqz a principi. cum alienam. C. de leg. ⁊. l. apud iulianū. §. constat. §. eo. ergo istud legatū factum de seruo castrensis peculij, ⁊ sic de re aliena hz valere vsqz a prin. ⁊ sic etiam viuente ipso filio. gl. voluit respōdere ꝙ cōtrariū procederet qñ testator legans rem alienam nullū ius habet: tūc indistincte legatū valet, ⁊ intelligitur legare estimationem iuribus prealleg. Sed cū in isto text. pater habeat ius in re castrensis peculij filij, vī solum ius qō hz legare, merito distingui

14 tur vt in tex. †Et si dicatur qō pater in castrēsibus bonis filij nullum ius habet et dicit tex. in. l. ij. C. de ca. pecul. mili. lib. vj. ⁊ in. d. l. hereditatem. §. pater. ff. eo. Respondetur ꝙ verum est quod non habet ius de pšenti, sed bene habet habitū ⁊ potētia: qz posset filij intestatus premori, ante patrē. Et cum ista gl. tenent Ja. de Are. Dy. Bal. Albe. ⁊ Pau. de ca. hic. Sed Bar. reprobat ⁊ dicit se de hoc admirari ꝙ pater debuerit cogitare de tali spe que est cōtra votū parētum ⁊ naturalē charitatē. vt hic per eum. Pcterea vtra eum sm ☞dod. †ista esset spes hereditatis viuentis que nō solum in patre sed etiam in alijs reprobatur tanq̄ turpis. l. j. §. si im

15 pubere. ff. de carbo. edic. l. ij. §. fi. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. ij. §. j. ff. de here di. vel act. vendi. l. post emancipationem. §. j. ⁊ ibi Bar. no. ff. de lib. legat. Bar. in. l. fi. ad fi. C. de pac. ⁊ latius in. l. is potest. ff. de acquir. here. ⁊ in. l. qui Rome. §. duo fratres. in. j. oppo. ⁊ in. vj. q. ff. de verbo. vnde Bar. cum quo transeunt Ang. Flo. Jmol. Rapha. cu. do. Ale. ⁊ Areti. hic intelligit istum tex. altero de tribus modis, ⁊ presupponit ꝙ iste pater nō legauit scienter rē alienā: tunc enim indistincte valeret legatū ⁊ pcederet oppositio supra facta, vnde intelligit vel quod hic testator errauit in iure vel qō errauit in facto circa personam filij vel errauit in facto circa ipsam rē, vt hic per Bar. ⁊ sic sm istos tres intellectus Bar. testator habuit animum legandi rem propriam ⁊ non alienam, ⁊ sic cessabit contrarium. adde qō primus intellectus Bar. sm ☞au. ⁊ Alex. non solum est verus. imo est necessarius ꝙ testator crederet seruum castrēsis peculij filij ad se spectare, etiam viuo filio, alias enim si testator sciuisset indistincte valeret legatū, vt predixi ꝙ est contra istum tex. ¶Istum intellectum Bal. reprobat Bal. tanq̄ diuinatiuum in omnibus tribus modis. Tu impugna fortius: quia iste tex. in ver. cum enim filius. in ratione decidēdi nō fundat se ex eo: quia pater crederet seruum esse suum, ⁊ sic errauret vel in iure vel in facto, sed tex. se fundat: qz vsqz retro fingitur pater dōium habuisse ex quo filius nō est vsus iure suo, que ratio est indifferens ⁊ generalis, siue pater sciuerit esse filij, siue ignorauerit. ¶Preterea quod hic pater errauit in iure credens peculia castrēsia, ita statim acquiri patri sicut profectitia nō est presumēdum: qz quilibet presumitur scire iura. l. leges sacratissime. C. de legi. Sal. etiam ex alio reprobat intellectum Bar. ⁊ dicit nihil esse; ⁊ mouetur: nā si pater credebat se habere ius plenum, cum non haberet, ideo non valet legatū tanq̄ res aliena; eo qz credebat esse suā nec tāquam habens ius in re, cum in veritate non haberet. Sed ad hoc dimentum Sal. tu posses facile rñdere ꝙ valet legatum qñ vt ex re tro sibi acquiretur, ⁊ sic veritas ex postfacto concurrit cum opinione. §. si quis rē suam. insti. de leg. bz enim ter potes tenere intellectum gl. quem vt dixi sequuntur Sy. Bal. Albe. ⁊ Pau. de cast. ⁊ pcedit ad hūc tex. sine vlla diuinatiōe. Nec obstat fundamentum Bar. ⁊ doc. ꝙ cogitare de morte filij ante patrē est contra votum parētū ⁊ naturalē charitatem: quia respōde qō desiderare mortē filij eius odio esset bene in patre spes omnino improba, sed cogitare vt in casum mortis filij prouideatur vel disponatur: istud nō videatur improbatū a iure. istud patet in. l. gallus. in pūn. ⁊ per to tam legem. ff. de libe. ⁊ postibu. Et etiā isto modo tollitur aliud sm qō spes hereditatis viuētis tanq̄ turpis reprobatur: qz fateor in

16 spe non aūt in cogitatione ad prouisionem. ¶†Extra glo. queritur

3 Bar. si testator[a] legat rem quam habet in emphyteusim, ⁊ postea acquirat directum dōium, an illud cedat commodo legatarij. Et distinguit vt per eum, cum quo tenent Bal. Flo. ⁊ Jmo. hic Bal. Jmo. ⁊ Pau. de cast. in. l. serui electione. §. fi. §. eo. Ang. Flo. ⁊ do. Ale. g. in. l. apud iulianum. §. si titius. ad fi. §. eo. Ang. j. §. seq. Pet. de ancha. in. c. filius. de testa. ¶Contrariam opinionem ⁊ melius quod imo indistincte debeatur legatario solum ius emphyteuti cum quod habebat testator tempore testamenti, ⁊ non directum dominium postea acquisitum, tenent Bald. Ang. Saly. ⁊ Paul. de cast. in. l. vgo. patrui. C. de lega. Nico. de neapo. Paul. de cast. do. Ale. ⁊ Areti. hic. idem Paul. de cast. in. d. l. serui electione. §. fi. in alia lec. Bonoñ. per regulam tritam ꝙ testator in dubio videtur legare illud ius tantum quod habet. l. si domus. §. fin. cū si. j. eo. Nec

eo. Nec obst. l. si ex toto. in pūn. §. eo. allegata p Bar. qz illa lex procedit qñ vna res accedit alteri legato vtraq̄ manēte in sua substātia ⁊ suo esse, tūc augmentū accedit priori legato vt ibi. quia illud ius superueniēs nō absorbet prius legatū sed ei superuenit tanq̄ accessio. Ibi cui⁹ ius supuenies absorbet dominium vtile ꝙ erat legatum, ⁊ sic nō superuenit vt accessorie sed vt principale, vnde heres tenebitur constituere nouā vtilem, ⁊ sic emphyteusim ipsi legatario. Cūm obst. l. in rerum. §. j. §. c. etiam allegata per Bar. quia loquitur quando habēs aliquod

17 ius put⁹ vsusfructus illud legat. †Istam superuenientia alteri⁹ iuris nō facit in effectu extinguī legatū, vt ibi, ⁊. l. apud iulianū. §. si titius. §. eo. ⁊ ita etiā est hic: qz superuenientia dominij

18 directi, non facit extingui legatū emphyteuseos. ¶†Item in quātum Bar. facit differētiam: an testator vtatur pronomine

a meum[a], ⁊ tunc ius superueniēs nō augeat legatum, per glo. in l. serui electione. §. fi. §. eo. q̄ apponendo pronomē meū, videtur tūc se restringere ad tēpus pšens testamēti. l. si ita. ff. de auro ⁊ ar. leg. alias sec⁹. Adde ꝙ ista differētia nō est vera: qz semp testator videt legare id qō est suū. l. si domus. §. fi. j. eo. ⁊ semp videtur se referre ad tempus testamenti, siue adficient pronomē meū siue non. l. si. §. j. ⁊ ibi not. Bar. j. ti. j. no. Bar. in. d. l. si ita. in versi. ij. videndū est. Et istam differentiā Bar. communiter reprobant ☞dod. in. l. serui electione. §. fi. vbi plenius videas.

1 ¶Legans rem sibi legatam ignorāter si repudiet legatum an valeat legatum ab eo factum.
Repudiatio quod sit alienatio. z nu. 3.

2 ☞dutatio voluntatis in dubio non pesumitur.

4 Aduersatiua si vero, debet poni differitatem iuris ⁊ facti.

5 Res legata censetur legatarij a die mortis testatoris facte, sed vere a die adite hereditatis.

6 Verbum videtur importat fictionem.
Verbum retro importat fictionem translatiuam de tempore ad tempus.

Si quis rem. Qui rem sibi legatam ignorans legat siue acceptet siue repudiet valet legatū. b. d. sm Bar. Sed an istud summarū i vltima parte quādo repudiat valeat, statim dicēt. ¶†In tex. ibi, si vero repudianerit. in tex. non aperit, an isto secūdo casu etiam legatū valeat vt in primo, an vero extinguatur. Bar. tenet qō etiā isto casu legatū valeat. Idem tenēt Saly. ☞au. de cast. do. Ale. ⁊ Are. hic Jmo. in. l. si fundū sub ꝺditione. §. si titius. j. eo. ⁊ dicit Saly. hic istud cōmuniter teneri. dicit etiam Are. se valde admirari qō Bal. Ang. ⁊ Jmo. sequunt aliā opi. ⁊ tra Bar. qō licet repudiatio sit alienatio vt statim dicā: tamē per istā fingitur vsqz retro rem nunq̄ fuisse legatam, vt dicit ter. hic. ⁊ in l. legatarius. §. j. §. c. ⁊ in. l. si tibi homo. §. cū seruus. j. eo. ideo legatum non debet extingui, sicut nō extingueretur si dicta res nunq̄ fuisset testatori legata, ⁊ eandem rem tanq̄ alienā sciens legasset. l. cū aliena. C. de lega. licet ergo postea sciuerit eam rē sibi legatā esse repudian. videtur remanere in prima voluntate que fuit legare rē alienā, ⁊ sic grauare heredē onere reemē

2 di rē alienā, presertim * cū in dubio non presumatur mutatio volūtatis. l. cum qui. ff. de proba. ⁊. c. maiores. de baptis. Cōtra riam opi. ⁊ melius ꝙ imo per talem repudiationē extinguatur legatum factum ab ipso repudiante tenēt Dyn. Jaco. de arct. Dy. ⁊ Bal. Ang. Flo. Jmo. ⁊ Rap. cu. hic. ⁊ ☞aul. de ca. in. d.

3 l. cū aliena. eo. q⁹ talis repudiatio dicitur esse spōtanea aliena tio. ter. est in. l. magis puto. §. fundum. ff. de reb. eoū. ergo legatum extinguitur. l. rem legatā. ff. de adimen. leg. ⁊. l. fideicom. §. si rem. j. de leg. ij. Et pōdera ꝙ tex. in. d. l. fundū. dicit repudiationē esse alienationē, ⁊ sic vtitur verbo esse qō verbū denotat veritatē, vt dixi. in. l. cetera. §. si duobus. §. eo. ergo ibi est ter. ꝙ repudiatio est vera alienatio, sed per veram alienationē extinguitur legatū. ¶Item quia sm Bald. talis actus repudiationis est cōtractus acquisitioni dominij, cum tendat ad resolutionē legati, ideo videtur dicere mutationē volūtatis. ☞dibi magis placet ista scda opi. ⁊ iste intellect⁹ ad tex. ⁊ mouetur propter aduersatiuā si vero, posita in vltima parte ter. Nam si ita valeret legatū in scdo casu quando legatarius repudiauit,

4 le staret aduersatiua, †si vero que ponere dz diuersitatē facti ⁊ iuris, vt p Bar. in. l. hoc ampli⁹. §. de his aūt. cū si. §. de dā. infe. ¶Et si diceret subtiliter ꝙ in. d. ver. si vero. bene ponaī diuersitas in iure ⁊ in facto: qz in primo casu: qz acceptauit videt vsque retro fuisse legatarij, sz vbi repudianit videt vsqz retro fuisse heredis vt dicit ter. Rñdet ꝙ iste sunt rationes que inferūt ad principalē quesitum ter. scilz an legatum valeat: sicut ergo in primo casu quādo legatū acceptauit valet legatum: qa per acceptationē videtur retro fuisse legatarij, ergo similiter in secūdo casu in quo est aduersatiua quādo repudiauit: qz fingitur non fuisse dominus, debet per repudiationē legatū extingui. alias ter. omitteret rationem principalis dubij in scdo casu. Et credo ꝙ ista sit ꝓpria mēs ist⁹ ter. ¶Istū forte diceres qō in primo casu quādo acceptauit valet legatum tanq̄ de re ꝓpria testatoris: qz cessetur vsqz retro sua. si vero repudianit tūc venit ter. aduersando qz nō valet legatum tanq̄ de re propria ipsius testatoris: tamē bene valet tāq̄ factuz de re aliena. Sed istud nō apparet in isto ter. ideo plus placet illud qō proxime dixi. Sed o pro isto secundo intellectu quem tenui pōt etiam ponderari iste ter. in pūn. dū dicit si postea cognouerit ⁊ voluerit ad se pertinere qō valet legatū: ergo a contrario si repudiauerit non valebit legatum, alias enim ista superflue diceretur in

5 tex. si etiā valeret legatū quando repudiat. ¶†Ultimo ex isto ter. ibi retro ipsius fuisset videt no. Bar. qō res legata censetur esse legatarij a morte testatoris ficte, sed a tempore hereditatis

b vere. l. si tibi homo. §. cū seruus. j. eo. ☞dem not. [b] gl. hic que dicit a iste ter. qui loquitur de die adite hereditatis respicit veritatē:

6 Illa vero que dicit ō morte testatoris respiciūt fictionē. †Sz certe iste ter. vt etiā probat Alret. in anisefte probat contra gl. ⁊ Bar. qō legatarius nō est vere dominus a die adite hereditatis rei legate sed ficte: ptz quia ter. dicit retro videtur. Et ȳbum videt sui natura importat fictionē. l. j. §. deieciisse. ff. de vi ⁊ vi arma. cū simi. Bart. in. l. si is qui pro emptore. in. vj. colū. de vsucap. ⁊ verbum retro importat fictionem trāslatiuam de tempore ad tēpus. l. retro. l. j. de capti. l. de mēp. ⁊. l. nec vtile. ff. ex quib. cau. maio. Bart. in. d. l. si is qui pro emptore. in materia fictionis translatiue. Et de ista materia quando dominiū rei legate acquiratur legatario, ponit late Cyn. in. l. i. in pūn. C. comm. de leg. per scribentes in. l. si tibi homo. §. cum seru⁹. j. eo. per. gl. notabilem in. l. si quis ita hereditatem. ff. de condi. tio. institu.

1 ¶☞dutatio forme artificialis in rudem materiam vel ecōtra non extinguit legatum.

b ☞dutatio sepius facta circa formam eiusdem rei non diminuit presumptionem continuate voluntatis.

2 Edificatum in area legata debetur legatario vltra aream.
Legato solo edificium seu superficies superimposita cedit, ⁊ ponit limitationes remissiue.

3 Augmentum factum in re legata circa substantiam rei legate cedit commodo legatarij. ⁊ intellige, vt j. nu. 7

4 Factum heredis non potest preiudicare legatario.

5 Legata lana, si fiat vestimentum quando debeatur vestimētū. Scyphо legato si reducitur ad massam quando debeatur.

6 Domus legata si cecidit ⁊ reducta est ad aream, ⁊ alia noua edificata sit legatum extinguitur.
Glo. debet intelligi secundum legem quam allegat.

Si pocula. Si sit mutatio rei legate de materia i formam vel ecōtra. nō extinguitur legatum nisi testator volūtatē suā mutauerit. Edificatū in area

1 legata cedit legatario. b. d. vsqz ad. §. eū qui. ¶†Not. primo qō mutatio forme artificialis in rudem materiam vel ecōtra non extinguit legatum, qō ampliatur in versi. sed ⁊ si lanē. etiam si multiplex mutatio intercuniret subsistēte eadem materia. Ex quo correlarie habes notare qō mutatio sepius facta circa formam eiusdē rei nō dimmuit presumptionē continuate volūta

2 tis qō bene no, ad ea que. j. dicunt per Bar. ⁊ alios. ¶†Secundo no. in ver. si arce. qō edificatū in area legata debetur legatario vltra arcā. facit. l. si arce. j. ti. j. ¶Ex quo habes duo correlarie notare. Primo qō legato solo cedit edificiū seu superficies postea superimposita. facit. l. paulus. in fi. §. de pigno. ⁊ adeo. §. cum in suo. ff. de acqui. rerū domi. ⁊. l. si. C. de rei vendi. vide tamen ser limitationes ad istā regulam quod edificium cedat solo, quas ponūt Lud. ⁊ do. Aler. in. l. l. §. nūc videam⁹. ff. de op. noui nūci. Septimam limitationē ponit Bart. in tractatu de

3 aluco. in. vij. col. ¶†Secundo habes quod augmentum facti in re legata circa substātiam rei legate cedit commodo legatarij. facit. l. si er toto. in pūn. ⁊. l. quod in rerum. §. i. §. c. ⁊ p Bar. in pūn. huius legis vbi dixi. ¶Glo. in verbo ꝓsistere dū opponit. de. l. lana. j. ti. ij. Adūcrte qō illa lex fortiter obstat ꝓtra istā in duobus. Primum inquantū dicitur qō si lana legetur ⁊ ex eo fiat vestimētum debetur legatū vestimēti, ibi dicit ō direcō oppositum. Scōo obstat quia iste text. equiparat legatum lane ⁊ legatū masse ⁊ vtrobiq̄ idē decidit. ibi autē text. in pūn. ⁊ in fine facit totū oppositū, alis decidit in lana, aliud in mas

4 sa legata. gl. hic respōdet quod iste tex. intelligitur quando heres facit istā mutationē: contrarium loquitur quādo testator. Ita dicit gl. in. l. si conuenerit. ij. §. fi. ff. de pigno. actio. Ista est vera solu. in se: qz quando heres mutauit † factum heredis non potest pūdicare legatario. l. cetera. §. fi. in fin. §. e. l. si is qui. j. de vsufr. lega. Sed testator per factū suum potest preindicare. d. l.

¶Pronomine meū. Adde gl. i. l. ij. ff. de reli. ⁊ sum. fu. glo. in. l. ij. ff. de orig. in glo. in. c. j. de post. pla. bar. l. quantus. in §. argen. leg. ff. de aur. ⁊ ar. leg. Bar. in. l. j. ff. de op. no. nūc. doc. in. c. pro illoum. de preben.

¶Idē not. Illā sequitur Jas. in. §. prejudiciales. v. col. init. ō act. ⁊. i. l. sciendū. iij. not. de ȳb. ob. addēs ter. in. l. qui libe ris. §. hec verba. de vulg. ⁊ pupil. Pur.

¶Verbū retro. adde glo. in. l. si de eo. §. pe. ff. de acqr. pos. ⁊ in. l. facto. ff. de cōd. ⁊ dem. ⁊ in re gula, rati. de reg. iur. li. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cetera. §. fi. ¶ Istā solutionē reprobant Bar. & oēs quia est cōtra illum tex. qui necessario loquitur quando ipse testator mutauit, alias si mortuo testatore heres fecisset istā mutationē, vt dicit gl. ineptum esset illud quod dicit tex. de mutatione voluntatis testatoris. ¶ Preterea ista solutio gl. non tolleret contrariū, prout secūdo formauī. vnde Dy. Bar. cōmuniter alii scribentes aliter soluunt distinguendo, vt hic per Bar. ¶ Sed tu aduerte inquātum Bar. & doc. volunt quod quatenus iste text. loquitur de lana legata debet intelligi in casu claro quādo cōstat qđ testator nō mutauit volūtatem: tunc testamētū debetur ex legato, alias secus esset, per. d. l. lana. sed quatenus ille tex. loquitur de scyphis & massa potest intelligi vt procedat etiam in casu dubio. ¶ Ista solutio Bar. & communis est valde dubitabilis. nam si iste ter. quatenus loquitur de lana intelligeret in casu claro qñ constabat qđ testator non mutauerat volūtatem, ter. esset de indubitali vltra qđ sit diuinare ad ter. ¶ Preterea & secundo intelligere istum ter. diuersimode vt quatenus loquitur de lana intelligatur in casu claro quando constat. sed quatenus loquitur de scyphis & massa, pcedat etiam in casu dubio. Istud non videtur cōgrue dictum ad istum ter. cum vterq; casus pariter decidatur sub vna & eadē oratione & decisione, ibi in omnibus supradictis legatum consistere. Tamen qz ter. in. d. l. lana. si consideretur in prin. & in fi. iuncta. l. quesitum. §. illud fortasse. ff. de le. iii. formaliter videntur facere istam distinctionem Bart. & doct. ideo cum ea necessario est transeundum quicquid aliter soluat Rapha. cu. & nihil est. ¶ Capio gl. in verbo, legatario. ibi, secus cōtra si leguerit domum. Istam gl. reprobāt & bene Bar. & doc. per ter. clarum. l. si grege. in fi. §. eod. Sed tu salua gl. intelligendo eam ſm legem quam allegat. & sic ſm. l. si

a ¶ Sco. ff. Limita in inferen. instrm i re locata. ff. in. §. ites seruiana qō. v. vbi dixi & ac. Purpu.

b ☞ Tertio nota. Limita vbi eadem est ratio. Aller. in l. si insulā. v. col. de vb. ob. Purp.

c Voluntates. Adde. l. pactū. vbi glos. & Dy. ff. & pactis. Bal. i. l. fi. C. commu. pred. Bal. in l. fi. C. de leg.

ita legatum. §. fi. ſ. eo. & quando domus legata cecidit & redacta est ad aream & alia noua edificata: tunc extinguitur legatū. dictū enim gl. debet intelligi ſm l. quam allegat, vt inquit Bart. in. l. nō solum. §. si liberationis verba. ff. de libe. lega. & in. l. cum quidā. ſ. de bis qui. vt indi. Saly. in. l. si er cautiōe. in. r. col. C. de nō nu. pecu. Jo. And. in. c. cū nuncius. de testi. ¶ Jn ea gl. ibi. Solutio, ibi mutauit voluntatē. Istā solutionem reprobāt Bart. & doc. qđ diuinat, & respondent alio modo, vt hic per Bar. ¶ Sed tu aduerte qz solutio Bar. & cōis videtur eodem modo diuina re, & sic illo vitio laborare quo Bar. reprobat gl. primo inquantum Bar. dicit qđ in isto ter. area erat ppria testatoris, & quod ipse testator superedificauit i area ppria. istud diuinat ad istū ter. quādo impersonaliter dicit si aree legate domus imposita sit saltuo si nō defendas Bar. er eo & subdit litera, nisi testator mutauerit volūtatē. q vbatū necessario nō inferūt areā fuisse propriā testatoris. ¶ Jtē inquatū Bar. & doc. dicunt qđ in. d. l. si chorus. §. area. ibi area erat aliena & non testatoris, & qđ ibi ille tertius superedificauit istō etiā diuinat ad illū tex. vbi etiā nō dicit haberi estimationē, imo potī vba ꝛtrariū innuit. Iꝫ Bar. istō presupponat p ter. l. l. cetera. §. si duobus. in fin. §. eo. Retēta tñ ista solu. Bar. & cōi pro vera, er ea habes notabilem limitationē ad regulā, ☨augmētum superueniēs rei legate augget legatū & cedit cōmodo legatarij. l. si ex toto. in prin. & qđ in rer. §. j. §. eo. pcedit si augmētū superueniat ex pona testatoris vel eius facto. secus si supueniat facto tertij in re aliena legata qđ fuerit aucta a vero dño: nā p hoc nō augef legatū. d. l. si chor⁹. §. area. & ita etiā no. & sequunt Raph. cu. & d. Aller. hic.

1 ¶ Legans vel vendens chirographū seu instrumentum intelligitur legare debitum quod in eo cōtinetur & de instrumēto vendito quando censeatur venditum nomen infra. nu. 4.

2 Legatum quando esset inutile inconuenienti: tunc intelligitur id quod continetur esse legatum.

Legatum est donatio.

Donās instrumentū intelligit donare cōtenta in instrumēto.

3 Debitum videtur remissum quando creditor reddit debitori instrumentum debiti.

4 Testator qui legat libum rationum, intelligitur legare debita & credita in libro descripta.

5 Statutum annullās instrumentum propter gabellam non soluta an intelligatur etiam annullare substantiam, scilicet obligationem seu debitum in instrumento descriptum, ita vt debitum non possit postea probari per testes.

6 Renuntians instrumento non videtur renunciare debito in eo cōtento, sed tantum probationi fiende per instrumentum.

7 Instrumētū qđ differat a cōtractu seu obligatiōe in eo cōtēta.

8 Statutū debet restrigi vt minus ledat ius cōe qđ fieri possit.

9 Arguere de cōtractib⁹ ad vltimas voluntates quod sit bonū argumentum.

10 Nomen quando legatur alicui sufficit & heres cedat actionē.

11 Heres quod non teneatur exigere nomine debitoris legatum suis sumptibus.

Eum qui chirographum.

1 * Jnlegato chirographi vel nominis & tunc est substātia debiti tā in cōtractu quam in vltima voluntate. & debēt cedi iura legatario. b. d.

a ¶ No. i. ª q legās vel vēdēs chirographū seu instrumētū: intelligit legare debitū qđ in eo cōtinet. Ratio est, qz alias legatū chirographi de p se esset inutile, sed legatū & sic semp intelligi vt afferat cōmoditatē legatario. l. si creditori. in fi. cū. l. seq. §. c. ¶ Et ex hoc correlarie no. ex ter. & qñ legatū esset inutile incontinēti intelligit id qđ continet esse legatū facit bene. qz legatū est donatio. l. legatū. j. ti. j. & tex. est not. in. l. j. C. de dona. qđ qui donat & tradit instrumēta intelligit donare & tradere res illo instrumēto descriptas. * Simile etiā videm⁹ & si creditor reddat debitori instrm crediti hoc ipso intelligit remisisse. Ratio qz alias redditio instrumēti nulla vtilitatē & tineret. l. labeo. cū seq. & ibi gl. & doc. §. de pact. & cū ecclesiā. ñ. in fi. & ibi gl. & doc. vt lit. pē. & similr si testator legat calēdariū. i. libzū rōnū seu codicē rōnū: intelligit legare debita & credita. l. eo. li. descripta. ter. est in. l. qui filiū. & in. l. vroze. §. si legauero. j. de leg. iij. Lyn. in. l. certi iuris. in. vj. q. C. loca. ¶ Limita istum ter. & similes dum loquit de vēditione instrumēti, nisi qđtitas pretij aliud presumi faciat, vt si vēdat bibello charta instrumēti p vno solido in qua erat descripti⁹ debitor meus in certū: tunc sola charta intelligit vēdita & nomen in eo contentū ſm Ang. & Flo. Jmo. & Moder. hic per gl. not. in. l. j. §. i. ff. de superfi. quam glo. Bart. ibi reputat valde no. & illā gl. reputat singularem Bal. in. C. literе. in. iij. col. de dila. ¶ Secundo per istū ter. not. Bal. argumētū & qđ statutū annullat instrumentū propter gabellā non soluta nō intelligit solū annullare scripturā iustrumēti, sz cētā substātiā. f. obligationē debitū seu ꝛtractū descriptū in instrumēto adeo qđ si pars vellet pbare cōtractū & testes nō valeret ex quo statutū intelligit annullare ipsum cōtractū. & idē leqt Flo. hic. idē Bal. in. l. bmōi. §. si ita. per illū ter. j. c. Ludo. ro. in cōsi. lvij. qđ incipit in causa vertēte inter cūmunitatē. ¶ Contrariū tenēt Jmo. Rapha. cu. Pau. de ca. do. Aler. & Bre. hic. Et Rap. cu. in. d. l. bmōi. §. si ita cui. Pau. de ca. in cons. xcix. & incipit notandū est qđ dictum statutū. eo qz mens statuti fuit invalidare, pbationē que fieret per instrm que facilior est probatio quam per testes. l. cōtrahit. ff. de pigno. ergo firma dz remanere obligatio & substantia si debitum probetur per testes, sicut qñ depditū esset instrm in. l. sicut. C. de fide. instr. l. testiū. C. de test. & cū olim. de pui. Bene facit & nor. Bal. in. l. labeo. §. j. ff. de pac. & qui renunciat instrumēto non videtur renunciare debito in eo ꝛtento, sed tantū probationi per instrm. ita dicit esse casum in. l. iij. C. de side inst. ¶ Sed istud argumētum de facili tollitur negā. assumptū: qz imo statutum intendat annulla re effectū & substantiā instrī odio nō soluentiū gabellas. ☞ Deinde ergo facit pro ista parte qđ videt verū: qz ex quo statutū simpliciter annullat ☨instrm de propietate sermonis. aliud est instrm, & aliō ꝛtus seu obligatio in eo cōtenta. l. si quis legatū. in pn. & ibi Bar. in iij. col. ff. de falsis. Bar. in. l. j. §. patruus. ff. & vi aut clā. Bat. in. l. fi. per illū ter. C. de falsa cau. ad lega. ergo in ipso statuto penali verba debēt ppie intelligi. l. j. §. fi is qui nauem. cū fi. ff. de exercito. ☨ Pro edē parte bene facit qa ex quo istud statutū multū operatur vltra ius commune. ergo dz restringi vt minus ledat ius cōe quā sit possibile. l. si qñ. in pn. cū gl. C. & inoff. test. c. cum dilectus. de consuetudine. no. Bar. in. l. iij. §. preto. ait. in. iij. col. ff. de dam. infec. & in. l. ff. de vsucap. do. Abb. in. c. ex parte. iij. per illum. ter. de verb. sig. ¶ Nec obstat ter. cū similibus: qz loquit qñ legatū alias nulla vtilitate afferret: vt. §. dixi. statutū aute bene operatur inualidādo probationē validioē per instrm. Preterea ſm Raph. dictū statutū est penale ergo restringendū. l. cū quidam. §. de libe. & post. & regula in penis. de regu. iur. li. vj. Sed in hoc tex. agitur de legato. & sic de vltima volūtate que est fauorabilis. l. in testamētis. ſ. de reg. iur. c. cū dilecti. de dona. ¶ Tertio no. b illud ad qđ quotidie allegaf iste ter. ☨ & bonū est argumētū de cōtractibus ad vltimas volūtates. Sed aduerte qz ista est bona & optima argumētatio: qz cū ꝛtractus sint minus fauorabiles argruere de minori ad maius affirmatiue est bona argumentatio. tū vī & et ecōtra procedat argumētū de vltimis volūtatibus ad cōtractus. put arguit ter. in. l. que delegato. & ibi late dixi de boc. ſ. eo. ¶ Quarto no. in ver. ſz si nomē. & qđ qñ legaf alicui nomē debitoris, sufficit qđ heres cedat actionē vt dicit tex. hic, & in. l. si sic. §. i. in verbo dūtaxat. ſ. eo. Et quo correlarie videtur probari, qđ heres non teneatur exigere suo sumptu & impēsa ſm Bal. Ang. Flo. & alios ☞ Moder. hic. de quo dixi in l. apud iuliamū. §. si titius. super ver. si. §. eo. Sic intellige id qđ p istū ter. decidit Bal. in. l. instrumēta. C. de fideicom. qđ heres teneatur dare instrumētū debiti legatario, cui nomē debitoris est legatum

Si idem seruus

est legatum nam est intelligendum sumptibus legatarij per predicta. Et ita etiam tenet do. Aller. hic.

1 ☞ Dictio interdum, importat regulam in oppositum. Legatum libertatis regulariter quod prevalet legato facto ō seruo fauore libertatis, & de quo nu. 5.

2 Utile per inutile non vitiatur quādo in eadem scriptura apparent duo capitula incōpatibilia, quoz vnū est vtile, alterz inutile: tūc videt qđ p inutile nō sit recessum ab vtili. qđ est notabile. quotidianū ſm Bal. ¶ Tu adde notabilius qđ nō solū hic sunt duo capitula incōpatibilia in eadē scriptura sed etiā super eadē re facta & ita ante eos no. glo. in. l. q teitō. j. tit. j. Sed dic qđ ista capitula sunt penitus separata & referūt ad pſonas omō diuersas: quo casu clarum est qđ in separabilibus vtile per inutile nō vitiat. l. fancimus. C. de dona. l. j. §. illō. & §. trebatius. ff. de aqua quoti. & esti. Bar. in. l. grece. §. illud. ff. de fideicōl. ¶ Tertio no. qđ p dationē libertatis inutilē nō censet renocatū legatū factū de isto seruo alteri in eadē volūtate.

4 De quo dicit plenius in gl. ¶ Quarto no. ex ter. in fin. & qđ legatū libertatis relictū pignori specialiter obligato non valet vt hic. & Lab eo. C. de ser. pi. da. manumiſ. alleg. in glos. ¶ Contra istū ter. fortiter opponit qđ imo libertas relicta seruo pignori dato debeat valere: eo quia qñ res legata est alteri obligata vel pignorata heres tenet eam luere. l. si res obligata. in pin. j. cod. & tanto fortius fauore libertatis, vt dicit ter. generalr. §. si qs seruo. ff. de fideicom. li. allegata in gl. solus Rapha. cu. tangit istā difficultatē & fatet ꝛtrariū. Et ita limitat istum ter. qđ legatū istius serui pignorati nō valeat, est vez nisi luatur ab herede, & heres cogit redimere vt dixi. Interim ergo donec redimat vz legatū, & i istis terminis intelligit hūc ter., Pcedere. & dicit qđ reputat istud equū & verū. ¶ Adde etiā qđ iste tex. plane pcederet qñ testator ignorasset seruū esse pignoratū. d. l. si res obligata. & ibi gl. dicit qđ in dubio pſumit ignorātia in testatore quis seruꝰ esset ipsius testōris. Potes cōfirmare hāc opi. qz testator qui vult & sequēs cēset velle omne antecedens necessariū & c. l. illud. §. de acq. here. ergo qñ testator reliquit libertatē seruo suo alteri pignorato, intelligit voluisse in necessariū antecedēs & heres lueret talē seruū ad hoc vt legatū valeat. Tamē qz ſm ista fieret maxima restrictio ad istū ter. & similes, posses dicere qđ d. l. si res obligata. ideo nō pcedat hic: qz testor q legauerat libertatē seruo pignori obligato, etiā legauerat talē seruū alteri. & pter tale legatum cessat illa pſumptio qđ voluit & heres eum lueret vt & sequeretur libertatē: qz istud tangeret pīudiciū illius tertij legatarij, vt pbat ter. in. d. l. si res obligata. in verbo, nisi testator alio animo fuerit. Cogita tamē si posset melius dici. ¶ ☨ Sl. in verbo in fraudē creditoris ibi, nī de fuit legat⁹ si legatarius det. & heredi, cum ista gl. trāseunt i. differēter omnes. ☞ Sed ibi autē videt qđ ista gl. nullatenus possit procedere. & videtur contra istum tex. qđ data paritate termi-

noz in casu quo vz legatum factum de seruo in fraudem creditorū in eodēmet casu debeat valere legatū libertatis in fraudē creditoz̄ qđ est de directo contra istū ter. Istā in exemplo gl. qñ legatus est seruus cū isto onere expresso qđ legatarꝰ & det. & heredi, ideo vz legatū de seruo: qz creditores nō fraudantur in totū cū pro seruo debeant habere illa. & certe in eisdem terminis fortius deberet valere legatū libertatis in fraudē creditorū si libertas sit relicta seruo sub isto onere expſso qđ det. & heredi. Similiter eadē rōne valebit legatum libertatis, qz creditores nō fraudant in totū. Et tanto fortius qz magis fauēdum est legato libertatis quā legato facto de ipso seruo, vt dicit tex. in. l. idem seruus. & l. qui testō. j. tit. j. qz etiam si legatum libertatis esset posterius ꝑualet legato serui, vt in dictis iuribus. facit qđ dicit tex. in. l. generaliter. §. si quis seruo. ff. de fideicom. li. Jmo fortius qz iste tex. & similes non loquunt qñ legatarꝰ cui legatꝰ est seruꝰ fuit grauatꝰ de dādis. & ita intelligere vī magna diuinatio & restrictio ad ter. Adeo cum ter. loquatur generaliter videretur qđ legatum libertatis simpliciter factum quāuis in fraudē creditorū debeat potius valere quā qñ iste seruus est legatus alteri simplr in fraudē creditorum: qz primo casu qñ seruo est simplr relicta libertas, sz est in fraudē creditorū tacite intelligitur si seruus dederit. & vel simile heredi sicut dicitur in. l. pignori. ff. qui & a qui. & in. l. pignori. §. de hered. instī. allegata in gl. qđ nō est sic in scdo casu quis ad hoc vltimum posses dicere qđ illa iura solū procedant qñ seruus est heres institutus, vt testator habeat heredē, sed non videtur tantus fauoz quando libertas relinquit per viam legati, quo casu non ita interest testatoris. Et ita etiam in hoc vltimo sed ad aliud ꝓpositum tenent Jmo. & Bre. Et probāt optime licet ipsi non dicant in. l. pen. in princ. fūcto. §. illo. C. de necess. seruis here. instī. vbi institutio de seruo sine libertate dū vz, sed nō legatū factum ipsi seruo sine libertate. ¶ Ex istis ergo cōcludatur qđ intellectus & exemplum gl. nō bene procedat. qz data paritate terminorum vt dictū est eodē modo valeret legatū libertatis. Et ista tū solutione gl. cū qua omnes indifferenter trāseunt. & est vera in se, habes duo notare ſm Ang. & Bo. hic. Primo qđ illud qđ recipit heres a legatario causa conditionis implende nō debet remanere penes ipsum heredem, sed ex eo debet solui creditoribus, vt hac glos. licet secus sit respectu legatariorū: qz illud qđ capit heres causa conditionis implende non ꝑdet legatarijs quo ad diminuendam falcidiam. l. id aūt. & l. in quartā. ff. ad l. falci. Et istud qđ dicit gl. procedat indubitāter isto iure, quo heres tenetur creditoribus vltra vires hereditarias. l. que dotis. ff. solu. ma. no. l. si creditorib⁹. ff. de separa. bono. quid aūt sit ☞ effecto inuentario dic vt per Ang. & do. Aller. hic. ¶ Scdo habes ex ista glo. ſm Ang. Pau. de ca. & alios ☞ Moder. vnū casum in qđ heres tenet ad legata vltra vires hereditarias, cōtra regulā. l. si vniuerse. C. de leg. & l. j. §. pe. & fi. ff. ad trebel. quādo illa legata essent facta sub cōditione dādi aliquid heredi, ex quo possit satisfieri creditoribus. & in hoc ista gl. est notabilis ſm Ange. & reputāt singulare Pau de ca. hic. & idē Pau. de cast. & Aler. & in. d. l. si vniuerse. Sz certe tunc legata nō dicūtur in effectu vltra vires hereditarias, considerato eo qđ debet a legatarijs ꝓstari. l. non amplius. in prin. §. eo. & l. ciuitatibus. §. fin. §. eo. ¶ In cad. glo. ibi item qz falcidia detrahitur de legato. Istā vtilitatem glos. reprobant do. Pe. de beru. & d. Jac. puteus hic: qz nō est ad propositū tex. eo. qz falcidia que detrahitur nō cedit vtilitati creditoz̄, sed ipsius heredis. & tex. loquitur de vtilitate & cōmodo creditorum. Sed ad hoc facile est respondere, & quia quādo hereditas nō est soluendo dz prius satisfieri creditoribus, & falcidia si qua detrahitur erit commodo creditorum. posset ctā dici ſm Bre. quod ideo impediatur legatum libertatis in fraudē creditorū, & nō legatū ipsius serui, qz libertas ex quo semel cōperūisset est postea renocabilis. Sed legatū serui dato quod valeat poterunt creditores renocare nisi eis consulatur. l. qui aūt. §. pe. ff. de bis que in frau. cre. ¶ Capio gl. in verbo venierit ibi sol. ibi tacite. Istam gl. multum no. Ang. iuncta. d. l. iij.

9 §. fi. alleg. in gl. Ex qua colligit qđ alienatio & volūtaria inutilis renocat legatum si est tacitū, nō aūt si est expresse factum. qđ est perpetuo notā. ad. l. rem legatam. ff. de adi. lega. & l. l. fideicommissa. §. fi rem. j. tit. ij. & sequitur Pau. de ca. hic. Cōtrariū tenet Jmo. do. Aleg. & latius Bret. hic: qz imo per alienationē inutilem extinguitur legatū, siue sit tacitum siue expressum. l. si trāsferam. ff. de adi. leg. eo quia vtrobiq militat eadem ratio qz per alienationē videtur presumptiue mutata volūtas testatoris. Jtē reprobat Bre. alio fundamēto quia in isto tex. alienatio inutilis fuit facta per viam vltime volūtatis. † Sed inutilis trāslatio facta in vltima volūtate tollit legatuz expressuz precedens. l. plane. in princ. §. eo. & multo fortius per actum inutilem factum inter vinos. d. l. legatum sub cōditione. §. j. & ibi

C In verbo interdū. Adde do. in. l. ad monendi. ff. de inreiur. & in. l. j. & ñ. ff. ō aqua quoti. & esti. & in. l. fi. ff. ō carbo. edic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bar. ¶ Tu respondeo q̄ in vltimis volūtatibus bene trāslatio expressa licet inutilis operaī adēptionē legati. Ita propue loquitur. d. l. plane. in pn̄. sed nos loquimur in tacita ⁊ plumpta
11 que inducitur per actum alienationis. Sed sic est q̄ ⁊ per actū 3 tacitum inutilē nō reuocatur legatum precedens. l. si iure. ⁊ ibi Bar. in prima opposi. j. de leg. in. ⁊ dixi in. d. l. plane. Et ista est melior. fol. ad. l. plane. quā illa que tradit hic per Bart. q̄ vio-
12 lat istū ter. Tu potes tenere le cōclusionem gl. ⁊ eo q̄ faciliꝰ ēndu citur renocatio tacita quā expressi. ter. est reputatus singularis in. l. si. in pn̄. j. de leg. ij. vbi clausula derogatoria tacite reuocat per simplicē volūtatē sequentē. ter. est ibi, ⁊ tū secus esset si esset derogatoria expresse. l. si qs. in pn̄. testamēti. ff. de leg. iij. gl. ⁊ doc. in. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. §. co. Preterea forti operaī ex-
13 presse dispositū a testatore quā tacite. ⁊ est maioris potētie. pt̄s q̄ expressa. phibitio testatoris de nō alienēdo reddit alienatio nem ipso iure nullā, ⁊ alienantē tanq̄ indignum repellit a renocatione: secus in tacita. gl. est in. l. cū pater. §. liberis. in gl. i. ⁊ ibi Bar. ⁊ doct. j. ti. i. no. in. l. seruo legato. in pn̄. j. c. ¶ Itē per expressam dationē vulgaris substituti tollitur suitas. l. si filius heres. vbi Bar. ⁊ doc. ff. de lib. ⁊ posth. Bar. in. l. filius qui pa-
14 tri. cū si. ff. de vulg. ⁊ tū tacita vulgaris cōtēta sub expssa pupillari nō tolit suitatē. l. filius qui se paterna. ⁊ l. iulia. §. de acqui. hered. not. Bal. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. §. de libe. ⁊ posth. sil' ¶ expressa pupillaris excludit matrē. si pater. de test. in vi. secus in tacita. l. si. ⁊ ibi doc. C. de insti. ⁊ substi. no. in. l. pcibus. C. de i-
15 pube. quātū tū ad cōtrariū gl. Bar. ponit alias duas sol. sed pri ma est melior. potes etiā notabilius dicere ad hūc ter. er mēte Bre. q̄ quēadmodū fauore libertatis est inductū ℈ legatariū q̄ etiā si pcedat legatum factū de ipso seruo. ⁊ postea sequatur legatū libertatis: tū ḟualeat legatum libertatis qñ est vrile. l. si idē seru. ⁊. l. q testō. j. ti. i. Ita aliud inducak in recōpensatione pro ipso legatario, vt qñ legatū libertatis inutile etiam si fiat post legatū de ipso seruo: tamē nō annullet legatū precedens. Ita est ter. sing. hic nō violando literaꝫ vt facit Bar. qui dicit q̄ ista nō sunt verba testatoris sed iurisconsulti que non deno
16 tant ordinem, ⁊ sic succederet regula quod ⁊ qui in vno granat in alio debeat alleuiari. l. cum qui. in pn̄. ff. de iureiur.

1 ¶ Rēstare ℨsultius est q̄ estimationē vbi nō venit cuictio.
2 Heres soluēdo estimationē rei legate cuius ius est resolubile ī euentū cōditionis, ℨ illud ius resolnat, tū estimatio soluta nō repetitur, intellige in herede sciente, secus in ignorante.
3 Testator qui habebat duos fundos quorū vnus ab altero prestabatur iter vel via si diuersis legaret, vnus legatarius nō po test agere contra alterum ad viam, sed agit contra heredem.
4 Via ⁊ aditus ad fundum videtur legatus illi cui vsufructus fundi legatus est.
5 Proprietate fundi legata, non intelligitur sibi relicta via per alium fundum testatoris.
6 Fundo vendito non intelligitur venditus accessus per alium fundum venditoris nisi expresse dicatur.
7 Diuisione facta de fundo nō intelligitur actum q̄ habeat iter per pratum alterius sicut ante diuisionem, nisi sit actum. Domus habēs tria solaria si diuidat inter tres fratres, habēs partē superiorem non potest transire per inferius nisi dicatur.
8 Diuisio est similis venditioni.
9 Sicut dominium rei legate transit ipso iure in legatarium, ita per viam vltime voluntatis constituitur seruitus ipso iure.
10 Dominium seruitutis vel aliud ius q̄ non transeat ipso iure in re tacite legata, ⁊ de veritate etiam nu. 12. ⁊. 15
In legato vniuersali gregis vel peculiꝰ vel certe partis bonoꝝ q̄ quod dominium singularum rerum vel partis bonorum transit ipso iure in legatarium.
11 Substitutiones que continentur sub breuiloqua vel cōpendio sa quod sint expresse saltem verbis generalibus.
13 Seruitus acquiri non potest vsufructuario, sed mera facultas eundi sic. ⁊ vide. nu. 15.
14 Facta ex vltima voluntate non acquiruntur.

1 **Si statuliberum.** ¶ Legato statulibero ex-pedit heredi potiꝰ ipsum prestare quā estimationē, ⁊ legato vsufructu fundi videt lega ta via necessaria p aliū fundū testatoris. h. d. vsq; ad fi. l. ¶ No. Primo ℈ Bal. q̄ vbi nō venit cuictio cōsultius est rē prestare q̄ estimaitonē rei, p rōnem de qua in ter. Et est bonū ℨsilū ℈ Pau. de ca. pro habentibus soluere aliquā rē debitā. ¶ Scōo
2 no. ¶ q̄ quādo heres soluit estimationē rei legate cuius ius est resolubile in euentū alicuius cōditionis, ℨ postea illud ius rei solutum: tū estimatio semel soluta nō repetitur. Ratio: q̄ tāti videtur estimasse illum dubium euentū. l. si seruꝰ. in pn̄. ⁊ ibi glo. ff. de cond. fur. l. §. si heres. ⁊ lucius. §. fi. ff. ad treb. Ex quo infert ℈ Pau. de ca. ⁊ Modet. q̄ istud nō procederet in he-
rede ignorante ꝯditionē legati serui, qui solui̇sset integrā estimationē seruꝰ: nam eueniente postea cōditione libertatis, posset repetere a legatario. arg. l. litis estimatio. j. pro empt. ¶ Ter
3 tio no. q̄ tex. ⁊ in ver. si duos. q̄ licet alias testator qui ℨ duos fundos qui ita se habent q̄ ab vno pstat iter vel via ad alterū legando illos fundos diuersis, videtur legare cū illa qualitate que erat apud eum. l. damnas. §. j. ff. de vsufr. legā. l. binas. ff. de serui. vnb. pred. l. j. §. fin. ff. de vsufr. peta. l. testator. in pn̄. ff. si ser
4 uend. tamen per hoc vnus legatarius non potest agere con tra alium sed debet agere ℨtra heredē. ter. est hic ⁊ tacito q̄ ab vno legatario alteri nihil est legatum. ¶ Ultimo no. q̄ legato vsu
5 fructu ⁊ fundi, de necessitate videt legat' aditus ⁊ via ad ipsum fundū, alꝰ legatū vsusfructus censeret inutile. facit. l. si is qui binas. ff. de vsufr. Itē facit rō, q̄ heres tenet facere q̄ legatarij possit vti frui. d. l. damnas. §. j. cum aliis alle. in precedēti not. ⁊ l. sed ⁊ si quis. §. fin. ff. de vsufru. Hinc videtur inferri a cessan
6 te ratione ⁊ q̄ si alicui esset relicta proprietas fundi, non intelligeretur sibi relicta via p alium fundū testatoris. Et ita tenet gl. in. l. iij. §. fi. loci. ff. de adi. leg. Et facit ratio diuersitatis q̄ ℨ vsufructuario debeak accessus cū istō sit ad tēpus, ⁊ vsufructꝰ de facili pereat, non videt tantū preiudicium, sicut in legato ℨ prietatis. vbi ista accessio esset perpetua. Juxta glos. in. l. ℨ ⁊ si quid. §. ppietatis. ff. de vsufr. Bar. tamē contrarium tenetur l. j. ff. de vsufr. leg. ⁊ in. d. l. binas. vbi etiam Pau. de cast. Jmo.
7 ⁊ Mododer. in. l. q̄ dam. j. de dā. infec. l. si fundū. §. qui fundum. j. eo. Adde etiā aliud esse in ℨtractibus: ⁊ q̄ si vendis mihi fun dum nō intelligitur q̄ vendas accessum vl' viā per aliū fundū tunm. nisi expresse sit actū. ter. est in. l. in vendēdo. ff. de cōtrahē. emp. Bar. in. d. l. j. ad fi. ff. de servi. leg. Adeo q̄ nō cogeris etiā nouo pactio vēdere accessum: ℨ speciale est fauore religionis. l. l. si quis sepulchrum. ff. de relig. ⁊ sum. fauc. secūm Pau. de cas.
8 hic. ⁊ in. d. l. q̄ cōclaue. ¶ Adde ⁊ q̄ similiter facta diuisione nō intelligitur actū q̄ habeat iter per pratū alterius sicut primo ante diuisionem habebat, nisi specialiter sit conuentum ter. est in. l. via constitui. §. fi. quem Bar. ibi ad hoc multū not. ff. de ser ui. rusti. pred. Jntātū q̄ pillū tex. decidit ibi singulariter Bal. fin Ubertū de cremo. ⁊ sequif simpliciter Flo. q̄ si tres fratres habeant domū cōem habentē tria solaria ⁊ veniāt ad diuisio nem illius domus, cuilibet est adiudicatū vnū solarium q̄ fra tres q̄ habuerūt solaria superiora nō possunt transire per infe rius. Nec inde debent habere viam per aditū per illū tert. Ad
9 illud facit: q̄ ℨ diuisio est similis vēditioni. l. j. C. cōmu. vtriusq; iud. ⁊ in vēditiōe via vel aliter nō venit nisi expsse dictū fuerit. d. l. in vēdēdo. Et ideo sint cauti fratres in diuidendo q̄ō reser uēt sibi aditū ℈ Bar. ⁊ Flo. ibi. ¶ Si. fi. ibi, idē est si fundū alie nasset. ista gl. pōt quadrupliciter intelligi. Primo q̄ loquat de legatario. ⁊ isto modo gl. est plana q̄ legatarius nō pōt aliena re quin remaneat obligatus p ꝯditionē indebiti vel sine causa: q̄ nō pōt extinguere ius tertij. l. fi. ff. de pact. Alio modo pōt intelligi q̄ ipse testator alienasset. ⁊ tunc heres ℨ redimere oa to ptio emptori. ⁊ tūc nō tenet gratis aditū pstare. l. in venden
10 do. ff. de ℨb. empt. l. via cōstitui. §. fi. §. de ser. rust. pdi. declarat Bar. in. l. i. j. de ser. leg. Tertio modo pōt intelligi ℈ Saly. q̄ loquat de herede. q̄ si heres vendidisset fundū per quē ad aliū fundū ibatur, tenet redimere aditū seu viam. Potest ⁊ quarto intelligi gl. nō de testatore legāte, ℨ qñ qs alienasset duos fun dos duobus inter vinos prout vident pbare. ll. in gl. allegate.
11 Extra gl. opponit Bar. ⁊ q̄ sicut rei legate transit ōsium ipso iure in legatariū. l. si a titio. ff. de furt. l. si tibi homo. §. cū seruꝰ. j. eo. ita per viā vltime volūtatis constituit seruitus ipso iure. l. i. j. de serui. leg. ⁊. l. si partē. §. i. ff. quemad. ser. amit. ergo videt quod male dicat ter. q̄ debet peti ab herede. Et respondet vt
12 hic per eum. No. bene istā regulam Ja. de are. ⁊ Bar. ⁊ q̄ō in re tacite legata nō ℨ transit ōsiū ipso iure nec seruitus vel aliud ius. idē tenēt Bal. Ang. Flo. Pau. de ca. ⁊ do. Eler. hic. Idem Bar. in. l. emptor. §. ancillā. per illum ter. cum gl. ff. de rei ven. Bar. in. l. binas. ff. de ser. vnb. pdi. Bar. in. l. j. in vlti. col. ⁊ ibidē Pau. de cast. §. co. Istā cōclusionē reprobant Jmo. do. Eler. ⁊ Bre. in. l. j. §. co. moti: q̄ in legato vniuersali gregis vel peculi singulares res intelliguntᵏ tacite legate. ⁊ tū ōsiū singulariū re rum trāsit recta via in legatariū. l. si peculiū. in pn̄. ff. de pec. leg. ⁊. si grege. in verbo vēdicare. §. e. Bar. met. in. d. l. i. in pe. co. in fi. §. e. ita etiā reprobat Jmo. in. l. si socer. §. ℨ lucius. §. so. mat. ⁊. l. ex hac scriptura. ff. de do. ⁊ in. l. qui volebat. §. de here. instī. cōfirmat Eler. i. d. l. j. q̄ in legato certe partis bonoꝝ puta ter tie trāsit ipso iure dominiū. l. non amplius. §. fi. cum. l. seq. §. co. Ad istū ter. respondent, q̄ loquitur qñ aliquid venit in conse quentiam eius q̄ō est legatū: tunc verum est q̄ ōsium eius q̄ in cōsequētiā est legatū nō transit directo. Et ideo ace' vel adi tus non venit ex verborum testamenti, sed in consequentiam vsufructus

vsusfructus ne reddatur inutilis. Sed tu defendēdo Bar. dic q̄ō predicta nō aduersantur Bar. q̄ in legato vniuersali vel in legato partis bonoꝝ, singule res nō sunt oīno tacite, imo sunt
11 expresse saltē verbis generalib⁹, ⁊ vt in simili dicit Bar. in sub stitutionibus que ptinentur sub breuiloqua vel cōpendiosa q̄ sunt expresse saltē verbis generalibus licet nō specialibus. ita Bar. ⁊ doc. in. l. ꝑpbus. C. de impu. ⁊ in. l. luci⁹. §. de vulg. ⁊ pu.
12 pil. Bar. hic loquit in legato oīno tacita, ⁊ sic omisso a vbis spe cialib⁹ ⁊ gñalibus testatoris. ¶ Ista ꝯclusionem Bar. repro bat ⁊ subtilius Rap. cu. dicad fi. q̄ō imo etiā er legato omnino tacito transeat seruitus ipso iure, per ter. qui fortiter stringit in. l. si fundū sub ꝯditionē. §. qui fundū. in verbo, ⁊ seruit⁹ ipso iure ville debebit. j. e. vi get etiā ter. in ver. sequēti, nō secus. vbi dicit, nō sec⁹ ac si duoꝝ fundoꝝ ōis alterꝝ legauerit, ita vt al teri seruiret. vbi vult ter. q̄ seruitus constituat ipso iure: ita in legato expresso sicut ⁊ in tacito. q̄ est de directo cōtra Bar. ⁊ sequaces. ⁊ fic ille ter. fortiter stringit ℨtra Bar. in duob⁹ locis
13 est ver. q̄ō gl. ⁊ Bar. ibi exponunt ter. in verbo ipso iure, id est mediante cōstitutione, sed est euidēs impropriatio ⁊ violatio ad illū ter. ⁊ est ponere albū pro nigro. Scōo allegat Rapha. cu. in. l. testatrix. in pn̄. ff. si seruꝰ vēd. vbi etiā er legato tacito debet seruit⁹. ⁊ debet intelligi ille ter. ipso iure vt deseruiat na ture ti. allegat etiā simile ter. in. l. binas. ff. de ser. vnb. pred. intel ligit etiā ℈ naturā tit. ⁊ ter. in. l. iij. §. qui habet. ff. de serui. ru sti. pred. Sed ista tria vltima iura minꝰ faciunt. cādē opin. per
14 eas dēmet. ll. tenet Aret. hic. ⁊ vltra alios ad istum ter. multum egregie rādet q̄ iste ter. loquit in vsufructuario ⁊ cui nō potest acquiri ius seruitutis: quia sic esset seruit⁹ seruitutis, quod esse nō potest. l. j. ff. de serui. leg. sed bene acquiritur quedā mera fa cultas eundi, vt dicit tex. in. l. j. §. recte. ff. si seruꝰ. vēd. glos. in. l. iij. §. qui habet. ⁊ ibi Bar. ff. de seruꝰ. rust. pred. cū ergo ista me ra facultas eundi sit facti, aut falte habeat plus facti q̄ iuris,
15 ideo ipso iure ex vltima volūtate nō acgritur: ⁊ quia facta ex vltima volūtate nō acquirūtur: q̄ sunt difficiliora ad transfe rendū, ideo nō migrant de persona in personam. §. sed cum fa ctū. insti. de stipu. seruo. ⁊. l. si qs stipulatus fuerit. j. de ver. obli. not. in. l. q̄ō eo. ⁊ isto modo ℈ eum singulariter limitabitur. l. si partē. §. si per fundū. ff. quēadmo. servi. amit. Sed tu aduerte licet ista sol. sit pulchra ⁊ subtilis: tamē cōfunditur per ter. in. l. damnas. §. i. ff. de vsufr. leg. vbi ponitur formaliter idem casus qui in isto ter. ō testatore habēte duos fundos qui vni propue tatem vnius legauit, ⁊ vsumfructum alteri. ⁊ tamē dicit tex. q̄ vsufructuario ius seruitutis acquirit. ita dicit text. ibi nisi paꝰ
15 i⁹ trāseūdi vsufructuario pstet, ⁊ sic in terminis ter. nostri vsufructuario nō mer. factū nec mera facultas eundi sed ius seruꝰ tutis obuenit. ¶ Nec obstat fundamētū Bre. q̄ vsufructua rio nō potest acgri ius seruitutis. d. l. j. ff. de servi. leg. ⁊. d. l. iij. §. recte. quia respōde tex. esse q̄ vsufructuario non acquiritur seruitus, sed acquirit facto heredis proprietarij, ⁊ retinetur p vsufructuarium, vt probat tex. in. l. sed ⁊ si quid. §. fin. ff. de vsu fruc. ⁊ tenendo conclusionē Bar. que est magis cōmuniter re probata. punctus est respondere ad. d. l. si fundum sub cōditio-
16 ne. §. qui fundum. qui certe multum vget, ⁊ reiecta solutione glo. ⁊ Bar. in. l. i. circa pn̄. ff. de seruis lega. potest dicere ad illū ter. q̄ō loquitur quādo testator non legauit fundum simpliciter sed legauit fundū excepto edificio, quo casu ex vbis legati apparet q̄ō testator nō vult legare fundum libere. Adeo ex hoc includitur seruitus itineris ab illo edificio exceptuato expresse ad fundū legatū, ac si seruitus esset specialiter a testatore impo sita, sed iste ter. loquit quādo legauit testator fundum simplr ⁊ nihil excipit. quo casu intelligit legari talis qualis reperitur. ita dicit ter. in. l. seruo legato. §. si fundus. j. e. vnde postea legā do fundum alteri nō venit seruitus virtute legati nec alcuius exceptionis, sed est omnino tacita ne reddatur legatum iutile: ideo non transit ipso iure tale ius seruitutis.

1 ¶ Dispositio vitiatur quādo res venit ad eum casum a quo incipere non poterat.
2 Legatarius emendo rem legatā q̄ videak renunciare legato. Juri de futuro quod quis renuntiare non possit propter con ditiones substitutionis.
3 Res que subiacent pupillari substitutioni quādo possint per pupillum alienari efficaciter ⁊ nu. 6.
4 Administratio honoꝝ pupilli non videtur sibi interdicta post substitutionē pupillarem, sicut nec testatori post testamētum.
5 Substitutio pupillaris continet merum fauorē, ⁊ substitutio fideicommissaria vel vulgaris grauamen.
7 Dominium rei legate medio tempore superueniens in perso nam legatarij non vitiat legatum q̄ est conditionale. facit. l. ce tera. in pn̄. §. e. l. eristimo. ff. de per. ob. ⁊. l. sed si in conditione. §. solent. §. de pcred. insti. ¶ Tertio not. ex isto tex. q̄ctā gloss.
8 q̄ō ¶ emens scienter rem legatā non impeditur quin possit pe tere legatum eueniente conditione non solum si emat ab extra neo, vt. l. plane. §. q̄ō fi rē. §. co, sed etiam si emat ab herede: quia

Universidad de Deusto
Biblioteca

iuri de futuro etiam expresse renunciari non potest, vt superi⁹ dixi. ⁊ ita firmat Bar. in l. qui rome. §. duo fratres. in. ff. q. ff. de verb. obl. doc. in. l. huiusmodi. ⁊ l. qui seruum. §. eo. Areti. in. l. iij. §. ex pluribus. in penul. col. j. de acquir. pos.

1 ¶ Sanitas non venit in legato generis, sed euictio: in legato vero speciei neutrum venit.
Seruus infirmus qui traditur per heredem legatario generis quando dicatur mediocris.

2 Heres tenetur de euictione pro legato generis, non sic in legato speciei.

3 Emptor tenetur transferre in venditorem dominium pretij: venditor autem non tenetur transferre dominium rei vendite.

4 Venditor vendens aliquid in genere tenetur transferre dominium rei vendite in emptorem.

5 Promittens rem in specie non tenetur transferre dominium, nec de euictione: secus si promisit in genere. nu. 7. ⁊. 9.

6 Res in specie legata qualis reperitur, talis datur per heredem etiam si esset alteri obligata, ⁊ legata sit ab ignorante: secus si a sciente: quia tunc heres liberatur.

7 Promittens rem dare tenetur dominium transferre: secus si tradere vel prestare.

8 Quod dicitur hic in legato generis quod habeat locum etiã in legato alternatiuo.

10 In legato speciei simpliciter facto venit traditio ⁊ non datio ⁊ de veritate. nu. 13.

11 Differentia inter vltimas voluntates ⁊ contractus. nã in vltimis voluntatibus re simpliciter legata venit traditio, ⁊ in cõtractibus re simpliciter promissa venit datio, ⁊ sic dominij translatio nisi aliud sit ex natura contractus.

12 Verba debent intelligi in potiori significatu. etiam in vltimis voluntatibus.

14 In obligatione rem dari, re perẽpta culpa debitoris res ipsa peti potest.
In legato speciei simpliciter facto, re perempta culpa heredis res ipsa peti potest.

15 Donatio quando incipit a promissione ⁊ non a traditione, donator tenetur de euictione.

16 Promittens titulo lucrativo tradere rem liberatur tradẽdo, ⁊ non tenetur de euictione.

17 Promittens tradere rem in genere, tenetur rem facere accipientis ⁊ tenetur de euictione.
Lex si rem tradi. ff. de verbo. oblig. procedit quando quis promisit tradere speciem.

18 Stultitia pot⁹ psumitur q̃ donatio vl alius titulus lucrati.

1 **Heres seruum.** †In legato generis non venit sanitas, sed euictio. in legato vero speciei neutrũ venit. Et idẽ in stipul. rẽ tradi. b. o. cũ seq. ¶ Lo. primo. qõ in legato generis, heres non tenetur ꝓmittere de sanitate serui quez tradit. ex quo sequunt corelarie duo. primo qõ in legato generis heres dãdo seruũ infirmum liberatur. secundo notabilius infertur quod cũ in legato generis heres teneatur dare mediocrẽ. l. legato generaliter. §. eod. ⁊. l. si heres generaliter. j. eo. per hoc qõ seruus qui traditur nõ fit sanus nõ desinit esse mediocris, ⁊ sic ꝓpter infirmitatẽ seru⁹ non desinit reputari inter mediocres. qõ Pau de ca. reputat bene mirandũ, sed intellige istũ tex. sane qñ ꝛsideratis alijs seruis ⁊ eozũ statu: iste ꝙuis infirmus poterat iudicari mediocris ꝑm Pe. de bellapti. ⁊ Alex. hic. vl scõo intellige istũ tex. ꝑm Jmo. Rap. Pau. de caf. ⁊ Are. qñ iste seru⁹ ex aspectu apparebat sanus, ⁊ heres ignorabat infirmitatem, ⁊ sic nihil potest imputari heredi: tũc nõ cogitur aliter cauere de sanitate, vt dicit tex.

2 ¶ Scõo not. ꝓ differẽtiam iter legatũ generis, ⁊ legatũ speciei: nam in legato generis heres tenetur de euictiõe. sec⁹ in legato speciei. Adde quod dupler ratio diuersitatis potest assignari. Primo ꝑm Bal. Flo. ⁊ alios: qr genus cũ sit in abstracto non est qualificabile: qz in legato generis non magis iste q̃ ille cẽsẽt legatus. l. meuij. §. duo. ⁊. tit. j. In legato vero speciei talis debet ꝓstari qualis est, vt dicit tex. in fi. qz speciei bñ inest qualitas. Scõa ratio est ꝑm subtilem Pet. de bellaper. qõ in legato generis heres bz multũ latã facultatẽ, qz nõ magis cogit ꝓstare vnũ q̃ aliũ, ideo debet eligere talẽ quem liceat legatario effectualiter babere. ar. l. cũ quis. §. qui bominẽ. ff. de sol. ⁊. l. qui eõ cubinã. §. si heres. j. de leg. iij. sed in legato speciei heres precise astringit ad illã speciem. Ista ratio confirmat per bonũ simile

3 † nã emptor tenet facere pretiũ vẽditoris, ⁊ sic trãsferre dominũ pretij: qz est obligatus in genere ad quãtitatẽ. vẽditor autẽ nõ tenetur facere idẽ emptori: qz est astrictus ad vnã certã speciẽ. ita dicit glo. in. l. ex empt. in ꝓn. ff. de acti. emp. ¶ Ex qua rõ

4 ne infert ibi no. Bar. † q̃ si vẽderet aliquid in genere vel quantitate, puta. x. sacci frumẽti in gñe, vel decẽ brente vini: tũc bñ venditor teneretur trãsferre dominũ nõ ex natura cõtractus, sz ex natura rei vẽdite: quia vẽdidit rem in genere. l. qui concubinam. §. si heres. vbi gl. ⁊ Bar. idem tenet. j. ti. ij. gl. in. l. si dom⁹. §. de euictione. j. eo. Bart. in. l. ij. in fin. ꝓin. ff. si cert. pet. Ange. Saly. Pau. de ca. ⁊ Roder. in. l. ñ. in ꝓin. ff. si cer. peta. ⁊ ita est ter. in. l. ratio. §. si ꝓ vẽdi. ⁊. l. sterilis. §. cũ ꝓ vẽdi. ff. de act. empt.

5 Tu confirma ex alio no. † q̃ licet ꝓmittẽs tradere rem in specie nõ teneat transferre dominium, ⁊ non transferẽdo non tenetur de euictione. l. si rẽ tradi. ff. de vb. obl. tñ si promisit rem in gñe non obstante verbo tradere, tenetur dominium transferre, ⁊ obligatur de euictione ꝓpter naturã rei in genere. ꝓmisse tradi. ita. ꝑbatur in. l. sequẽti. iuncta glo. in verbo dare. ⁊ ad hoc not. Jmo. Pau. de ca. ⁊ Alex. hic. ⁊ idẽ tenet expresse Barto. hic in

6 sua distinctione. ⁊ ita limitat. d. l. si rẽ tradi. ¶ † Tertio not. ex isto ter. in fi. qõ res in specie legata, talis est dãda p heredẽ qualis est. nõ obstãte q̃ ꝓpter delictũ vel alterã cãm sit alteri obligata. facit ter. in. l. seruo legato. §. si fundus. j. eo. q̃ intellige sane qñ testator hoc ignorabat. secus si sciebat eã tali obligatiõe effectã: qz tũc dz liberari p heredẽ. l. quid ergo. §. si heres. versꝰ. sed si nore. ⁊. l. si res obligata, ⁊ vtrobiq; no. j. e. quicquid latius teneat Rap. cu. hic. ¶ Quarto no. ex. l. que delegato. in fi. iuncta gl. † qõ qui ꝓmittit rem dare, tenetur ꝛsum transferre. facit. §. sic itaq; inst. de act. l. vbi aũt nõ apparet. §. fi. ff. de v. obl. ⁊ l. fi. ff. de cõdi. ob caus. sed qui promittit rem trãdere, non tenet ꝛsum transferre. l. si rem tradi. ff. de ver. obli. Idẽ si promittat rem ꝓstare, vt no. Bar. in. l. si fundũ certa die prestari per illum ter. ff. de verb. obl. ¶ Tu aduerte circa primũ q̃ iste tex. cũ gl. videt procedere qñ quis promisit dare per stipulationẽ, ⁊. l. sic ꝓ cõtractũ stricti iuris: tũc bene tenetur precise ꝛsium transferre. secus aũt videt esse in cõtractibus bone fidei, in quibus obligatus ad dandũ non tenetur precise ꝛsium transferre, sed solũdo interesse liberat. gl. est singularis in. §. actionũ. in glo. ñ magna circa medium. inst. de actio. quam ꝓ singulari ad hoc not. ⁊ sequitur Bal. in. c. j. §. j. de cõtrouer. inuesti. in vsib. feud. ⁊ in. c. cũ venerabilis. in. v. col. de excep. ⁊ in. l. vnica. in. vj. colũ. C. de sentẽ. que ꝓ eo q̃ interest. est verũ q̃ illa glos. reꝓbat per Joan. fab. ⁊ alios cõiter ibi. etiam eam reꝓbat Ludo. ro. in. l. certi cõdictio. in ꝓin. ff. si cer. pe. ⁊ ꝓtrariũ tenet de directo gl. in. d. l. vnica in vbo, ꝙtractibus. C. de sent. que ꝓ eo q̃ iterest. Ellibi dicit Ange. in. l. si. ff. si quis in ius voc. non ie. qõ illa glo. male dicit in obligationibus dãdi mere, sed in obligationib⁹ in qbus est mirtũ dare ⁊ facere vt in obligatis ad reddẽ dũ rationẽ. l. ij. in ꝓin. de ver. ob. illa gl. posset. pecdere. alia notabilia possent colligi ex tex. que dicẽt in glo. ¶ Glos. j. in. l. que

7 delegato. ꝓ expeditiõe bui⁹ gl. ⁊ sequentis in verbo dare. oppcõtra tex. qõ in stipulatione dãdi siue sit in genere siue in specie qui promisit dare, tenet ꝛsium trãsferre, ⁊ sic non liberatur, nisi rem accipientis faciat: ergo indistincte tenetur de euictione. l. vbi aũt nõ apparet. in fi. j. de ver. ob. cũ alijs alleg. in tex. ꝓpter hoc gl. parua exponit dare. i. tradere: ⁊ tũc cessat contrariũ, sed glo. j. dicit qñ ista. l. ꝓt intelligi vt sit distinctio testatoris. Itẽ potest intelligi vt sit distinctio. l. ij. ꝑm Bar. ⁊ do. istud nihil est ad ꝓpositũ: qz siue sit distinctio testatoris siue. l. ꝓ hoc non tollitur ꝙtrariũ precedens, ⁊ doc. aliter nõ declarant istã glo. ¶ Tu aũt aduerte q̃ intẽtio huius glo. ls obscura est qõ ista. l. potest intelligi de legato in genere. Itẽ de legato in specie. ⁊ si quidẽ intelligatur primo modo, sc⁊ de legato in genere: tũc ista erit distinctio testatoris. vult dicere gl. † q̃ illud qõ est dictum in legato in genere habet locũ in legato alternatiuo. ⁊ sic glos. si aduertis equiparat legatũ generis, ⁊ legatũ alternatiuum. ⁊ ad hoc allegat ter. ita formaliter equiparãtẽ in. l. cum is. §. fi. ff. de ꝙdi. inde. Et ista modo verbũ dare stabit ꝓprie, ⁊ cessabit contrariũ. §. formatum: quia siue legetur siue quis promittat dare rẽ in genere vel alternatiue. cum ista equiparent. scilicet debitũ generis ⁊ debitũ alternatiuũ vt ꝓxime dixi. tenet rem facere accipiẽtis, ⁊ sic venit euictio. ⁊ isto modo so. gl. facit ad ꝓpositũ, quãuis Bar. ⁊ alij inaduertenter dicãt qõ nihil facit ad ꝓpositũ. Aduerte tñ qõ dum ista gl. dicit ꝑm hoc erit distinctio testatoris que sequit, melius diceret gl. ꝑm Sali. q̃ erit distinctio ꝓmissoris, ꝓout ꝓprie loquitur ista. l. que le

8 gato. Secũdo modo legitur ꝑm glo. qõ loquatur de legato in specie: ⁊ tũc erit distinctio. l. ⁊. l. dicit quod siue leget stichũ siue alium hominẽ. ⁊c. ꝑm istum modum verbũ dare ꝓsitum in ista. l. ponitur ꝓ tradere, vt in gl. sequenti. Tu dic melius ad istũ tex. ꝑm Andr. Jmo. ⁊ Rap. qõ sensus huius legis que delegato est qõ ea que dicta sunt in. §. precedẽti distinguendo an legetur genus an species habẽt locũ etiam in ꝓmissione. † vt sicut in legato generis tenet heres cauere, ita in ꝓmissione hominis in gñe, ⁊ sic vtroq; casu venit euictio: si aũt legeat certꝰ homo in specie, tũc dz dari talis qualis est. ita si quis ꝓmittat tradere

tradere hominẽ certũ in specie. Et ideo pondera qõ ter. cũ mysterio exẽplificat de vtraq; s. de ꝓmissione hominis facta i specie: dũ dicit vel qui stichũ, ⁊ sic specialiter, ⁊ nomine ꝓprio. itẽ exẽplificat de ꝓmissione facta in genere dũ dicit vel hominẽ dare ꝓmiserit. ⁊ iste est ver⁹, ⁊ formalis sensus hui⁹. l. que de legato. ¶ Circa tamen predicta, ⁊ contrariũ de. l. vbi autẽ non apparet. §. fi. Bart. tradit notabilẽ distinctionẽ de qua hic per eũ. ¶ Ex qua doc. habes tria precipue notare. Primo no. sin-

10 gulariter, ⁊ perpetuo tene menti † q̃ quãdo testator rẽ in specie simpliciter legat, ⁊ non grauat expresse heredẽ dare tũc heres non obligat dare, ⁊ sic facere rẽ legatarij, sz solũ tenet tradere. ⁊ ideo si tũc res cuicaꝰ a legatario, nõ tenebit hẽs de euictiõe. ¶ Tu adde q̃ ista singularis ꝙclusio Bar. qõ in legato speciei simplr facto veniet traditio, ⁊ non datio, videl bene probari in isto ter. i. fi. ⁊ si bene respexeris, vbi dicit ter. si vero cert⁹ homo legatus est. ꝓdera qz simpliciter dicit legatus est, ⁊ non subiungit dare. Et sic testator non grauauit expresse heredẽ q̃ daret: subiũgit ter. quod talis debet dari qualis est: ergo vult qõ heres non teneat tũc de euictione: ergo vult quod non teneat accipiẽtis facere, ⁊ quod in isto ver. fi. quando legata est certa res sz simpliciter: ⁊ testator expresse non adiecit verbũ dare, q̃ heres non teneat de euictione. vltra istud qõ clare sonet litera

11 dum dicit talis qualis est: probaꝰ ⁊ clari⁹ iste tex. vbi est aduersatiua si vero, vt differat a casu precedenti. Nã in casu precedẽti quando est legatũ generis, heres tenet de euictione. ergo in isto ver. fi. qñ aduersatiue venit legatum speciei, heres non tenet de euictione, alias esset eadem decisio iuris. ¶ Secũdo tu

a 12 ex ista † ꝙclusione Bar, collige pulchrã differẽtiam inter vltimas volũtates, ⁊ contractus. Nam in vltimis volũtatibus si testator legat simplr rẽ: in dubium venit tradere non dare. ꝓut hic vult singu. Bar. ⁊ ꝓbatur in hoc ter. in fin. vt. ff. de dẽuri. Et tñ in contractibus secus: qz si quis promiserit rem simpliciter: in dubio videt ꝓmittere dare, ⁊ sic dominiũ trãsferre non aũt tradere. Nisi aliud esset ex natura ꝙtractus. tert. est in. l. si ita. §. j. ff. de ꝙtrahẽ. emp. per quẽ text. ita dicũt Bal. Flo. Jmo. ⁊ ceteri Mod. hic. idẽ tz Bar. in. l. si fundum certo die pstari. ff. de verb. ob. ⁊ in. l. cum moza. circa mediũ. C. de transac. Bal. in. l. j. in pe. col. C. de in. dotiũ. Tu vltra autboritates assigna per hoc rõnẽ: quare in dubio videat ꝓmitti dari, ⁊ non

12 tradere † eo qz in dubio ꝑba debẽt itelligi ꝑ potẽtiozi significatu. l. j. §. q in perpetuũ. ff. si ager vec. vel emphy. pet. c. pe. de sen. excom. in. vj. Sed caue tu prouecte attenta ista ratione: qz etiã in vltimis voluntatib⁹ verba debẽt intelligi in potẽtiozi significatu. tex. in. c. si pater. de test. in. vj. Sz redeũdo ad principalẽ conclusionem Bar. inquantum Bar, vt dixi singulariter vult q̃ qñ testator legat rẽ simpliciter videtur grauare heredem ad tradendum ⁊ non ad dãdum. Ista conclusio Bar. ꝓ certo est val de dubia, nec credo q̃ posset bñ defendi. Primo per rõnẽ ꝓxi. dictã: qz etiã in vltimis volũtatibus debent verba intelligi in potentiozi significatu. ¶ Secundo ⁊ fortius secundũ Aret. qz si in legato speciei simplr facto esset rẽ tradi, ⁊ nõ dari: sequeret q̃ si talis res esset extincta culpa heredis: nõ posset amplius

13 peti in libello ipsa res: † qz hoc solũ procedit in obligatione rẽ dari. vt re perẽpta culpa debitoris, ipsa res possit peti, vt declarat punctualiter Bart. in legato in. l. filio fami. ff. de dona. cau. mor. ⁊ in. l. stipulationes non diuiduñt. ff. de ver. obl. ⁊ tamẽ in

14 legato speciei simpliciter facto † hoc est falsum: qz re perempta culpa heredis põt ipsa res peti. tex. est in. l. cũ seruus. §. eo. ⁊ in l. cũ res. ver. itaq;. j. e. ergo non est verum q̃ in legato in dubio sit rẽ tradi: qz tũc re extincta succederet obligatio ad itereſſe. l. si quis ab alio. in fi. ff. de re iud. ⁊ sic ipsum interesse deberet peti, vt no. p Bar. in. l. j. ff. de act. emp. De ista ergo prima cõclusione Bar. an sit vera dic vt pleni⁹ habetur per Bar. ⁊ doc. in. l. si dom⁹. §. de euictiõe. j. e. ⁊ ipsemet se remittit ad ibi plenius dicẽda, ⁊ ibi est tex. etiam in ꝓin. qui non violando literam facit

15 de directo contra Bar. ¶ Scõo habes ex theorica Bart. singularem limitationem ad iura que volunt qõ † quando titulꝰ lucrativus puta donatio incipit a ꝓmissione, ⁊ non a traditiõe tũc donator tenet de euictione. l. iul. §. j. secũdum verum intellectum. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij. ff. de verb. obl. glos. ⁊ docto. in. l. ñ. C. de euic. gl. in. l. j. in verbo intercessit. ⁊ ibi doc. C. de iur. dot. Bart. in. l. aristo. ff. de dona. Nã illa iura procedũt quando ꝓmisisset

16 dare vel rẽ donare quod idem importat: † qz donatio est doni datio. l. senatus. §. ñ. ff. de dona. cau. mor. Secus si promisisset titulo lucrativo tradere, tũc liberaret † tradẽdo rem talem qualis est, nec aliter teneret de euictione, vt hoc text. qõ est ꝑtcuo notãdũ ꝑm Pau. de ca. d. Alex. ⁊ Bre. hic. ¶ Tertia cõclusio

17 est q̃ † qui ꝓmittit tradere rem in genere, tenet facere accipientis, ⁊ sic tenet de euictione nõ obstãte verbo tradere. Et probatur in ista. l. que de legato. iuncta gl. in verbo dare, quam ad hoc

a ¶ Differentiam. Adde Bar. in. l. cuꝫ qs. ff. de ver. obl.

1 ¶ Arguere de vltimis volũtatib⁹ ad ꝛctus ls, ⁊ econtra.
2 Testamentum connumeratur inter contractus. ⁊ nu. 30.
3 Interpretatio benigniozꝫ latiozꝫ fit in vltimis voluntatibus quam in contractibus.
4 Argumentum de maiori ad minus affirmatiue non valet.
Argumẽtũ de minozitfauozabili ad maꝰ pcedit affirmatiue.
5 Vltime voluntates de iure communi habent executionem paratam absq; libello ⁊ ordine iudiciario.
6 Instrumenta contractuum regulariter de iure communi non habent executionem paratam.
Partes non possunt conuenire quod instrumentum habeat executionem paratam.
7 Prohibita alienari in vltima volũtate tacite vel expresse, alienantur ex causa dotis vel donationis ꝓpter nuptias.
8 Prohibita alienari ex contractu inter viuos nõ possunt alienari ex causa dotis vel donationis propter nuptias.
9 Actus inter viuos intergpretationem non recipiunt.
Prohibitio alienandi que fit in vltima voluntate est fortior quam prohibitio que fit ex contractu.
10 Res subiecte restitutioni per viam vltime volũtatis, nõ possunt effectualiter alienari.
11 Secunda vltima voluntas etiam inutilis reuocat primam.
Per secundum contractum inutilem non receditur a primo, ⁊ ibi quomodo hoc intelligatur.
12 Electio in alternatiuis in vltimis voluntatibus in dubio est legatarij, ⁊ in contractibus debitoris.
13 Masculinum in vltimis voluntatibus concipit femininum.
14 Femine in contractibus nõ veniunt appellatione masculorũ.
15 Nepotes in vltimis voluntatibus veniunt appellatione filiorum non in contractibus.
16 Monasterium in vltimis voluntatibus habetur loco filij: secus in contractibus.
17 In vltimis voluntatib⁹ vno cõcesso videtur cõcedi aliud sine quo concessum non haberet effectum, secus in contractibus.
Dispositio loquens de vna persona q̃ extendatur ad aliam, si aliter non possit habere effectum.
18 In vltimis voluntatibus in debito in diẽ vel sub conditione etiã si nõ subsit causa caueri debet: secus in contractibus: quia non caueretur nisi subsit causa.
19 In vltimis voluntatib⁹ conditione pendente legati vel fideicommissi potest interim protestari heredi per quem damnum vel penam incurrat. secus in contractibus.
20 Testator de iure ffori vel codicis nõ põt prohibere falcidiã.
Heres inter viuos potest remittere falcidiam.
21 Cautionẽ de vtendo fruẽdo arbitrio boni viri, testator remittere non potest.
Dfs iter viuos remittit vsufructuario cautionẽ de vtẽdo ⁊c.
22 Cautio mutiana habet locũ in vltimis voluntatibus, non tamen in contractibus.
23 Spes conditionalis in vltimis voluntatib⁹, non trãsmittitur ad heredes: secus in contractibus.
Fideicõmissum conditionale relictum ab ascendente: nõ trãsmittitur per descendentẽ ad posteros suos si decedat ante purificatam conditionem.
24 Alimenta de futuro si debeant ex vltima volũtate sup eis nõ transigitur sine decreto: secus si per viam contractus.
25 Diuisio quod nõ inducatur per receptionẽ partis factam de debito ex testamento: secus in contractibus.
26 Consequentia vt tollatur non sufficit dare etiam multas instantias.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ☞Que de legato. adde. l. iure ciuili. ff. de cõdi. ⁊ demon. Aler. li. ij. consi. xij. in. j. arg. ij. vol. Purp.

b ¶Et sic de vltimis volũtatibus. Adde. l. si a substituto. ff. cũ. l. seq. ⁊ ibi doc. de leg. j. ⁊ in. l. pactũ inter heredẽ. C. de pac. ⁊ in. l. iure ciuili. ff. de cõdi. ⁊ demon. Nic. superantius miles hierosolymitanus V. J. doct.

c ☞Lõtra. j. regulã. Adõ. d. Scar. q multa ex his non fcta mẽtione Jas. transcribit. l. j. char. ij. C. de insti. ⁊ substi. vbi põit an pceat ar. de iudicijs ad vltias volũtates post Jas. l. j. seniũ. col. iij. C. qtef. fa. posi. ⁊ vi ꝺ Jaso. dicẽt eũ parare testamenta ℨctui bõefidei i aũthẽ. ex cã. col. xiiij. deli. ꝑte. Et Par. volẽs. q ꝺ õ fa cili ipleat in ℨctu q vltima volũtate, i. l. hec ꝺ õ. col. j. de ꝺi. ꝺemõ. Tres differẽtias ponit gl. j. l. si. in a vb. minime. õ ꝺi. lser. bar. i. l. si filij. j. ij. de vb. õcil. Nicho. j. q. eque. co. ij. ist. õ ac. Jaso. vbi de mercib⁹ in. ℨ. ité seruiana. vj. col. e. ti. Et icremẽtũ patẽs i vltimis volũtatib⁹ ce dit honorato, nõ j ℨtractu. ℨeci. in. c. cũ ad. iiij. no. de 2 ℨst. ⁊ l. cũ acutissimi. col. ij. C. õ fideic. nõ pceditiℨctu c ℌz bal. ibi j si. ⁊. l. q̃nã⁹. C. de inst. ⁊ sub. 3 nõ hz locũ in ℨctu. Ale. li. iij. ℨsi. xxviij. col. pe. Pur.

d ☞Quarto. 4 adõ Jas. i. l. si. ij. col. C. cõ. de leg. gl. i. l. pe. to. ℨ. fratre. õ leg. ij. Purp.

e ¶Legatarij. Adde Jo. fa. l. ℨ. q̃nã⁹. co. si. inst. de leg. 5 Purp.

f ¶Emphyteusim. Adõ Jaso. in. l. Sallus. in ꝑin. col. x. ff. de lib. ⁊ postibu. ⁊ in. l. j. col. ij. vbi inaduertenter loquitur. C. quando non pet. part.

27 Contrahere prohibetur cum existente in magistratu, non sic per vltimam voluntatem.

28 Prohibitus contrahere cum certo genere personarũ, non videtur prohibitus in vltima voluntate relinquere.

29 Statutũ loquens de contractu non hz locum in testamento.

30 Arguere de ⁊tractu ad vltimas voluntates in statuto non hz.

31 Prohibitio de non alienando in certas personas an comprehendat transmissionem iure hereditario.

32 Statutum qõ non possint fozensi vendi vel donari res ciuiuz existentes in libro communis, an poterit in vltima voluntate relinqui vel donari causa mortis non firmat.

Casus omissus in statuto exorbitãti habetur pro omisso, ⁊ remanet in dispositione iuris communis.

33 Conditio impossibilis vitiat stipulationem, ⁊ omnes contractus non tamen vitiat vltimam voluntatem.

34 Libertus donando minuit legitimã patroni non tñ testando.

35 Argumẽtũ a ℨtio sensu qõ sumaf in ℨctibus conditionalibus non in testamẽtis in verbis testatoris cõditionaliter prolatis.

36 Act⁹ viuẽtium stare põt in suspẽso non tñ actus morientium.

37 Fraus facili⁹ presumit in ℨctibus quam in vltima voluntate.

38 Minor habens curatoꝛẽ non contrahit sine curatoꝛe, ⁊ tamen testatur etiam eo inuito.

39 Minor habens curatoꝛẽ non alienat immobilia inter viuos sine curatoꝛe, ⁊ decreto: tamen in vltima voluntate sic.

40 Exceptio non numerate pecunie opponi potest contra concessionem factam inter viuos secus in vltima voluntate.

41 Seruo manumisso inter viuos intelligitur donatum peculiũ quod habebat. secus in manumisso ex vltima voluntate.

42 Stipulatio annua pro primo anno cẽsetur pura, pro reliquis conditionalis. secus in vltimis voluntatibus.

De de legato.

ltimis volũtatib⁹ ad ℨct⁹. ℨta arguit iurisc̃ol⁹ tus hic, ⁊ in. l. ita stipulat⁹ magna. j. vers. idq̃ defendebat exeplo. ⁊ i. l. si diuoꝛtio. ff. de ver. ob. ⁊ in. l. obligationũm fere. ℨ. plz. ff. de act. ⁊ ob. in. l. nõ est mir. ff. de pig. ac. ⁊ in. l. pactũ iter brẽ. vbi gl. ⁊ doc. ff. õ pac. ⁊ i. l. j. ℨ. veteres. ⁊ ibi Alre. ad hoc no. ff. de acq. pos. ⁊ i. l. cũ qdã. in fi. de ver. sig. ⁊ in. l. si seruus legatus. ℨ. si ei cui. j. c. ¶Simili⁹ ℨ de ℨctibus ad vltimas voluntates pcedit argumẽtũ. ℨta arguit iurisc̃olsultus in. l. seruũ filij. ℨ. eũ q chirographũ. ℨ. c. ⁊ in. l. si chirographũ. j. de leg. iij. ⁊ in. l. si successoꝛi. ℨ. de nego. gest. ⁊ in. l. si. C. de leg. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi Bar. no. C. de leg. fus. ca. ¶Et q̃ ab vtroq̃ bona sit argumẽtatio, sez a ℨctibus ad vltimas volũtates, ⁊ ecõtra no. gl. in. ti. de lege fusi. cani. in gl. si. ⁊ in. l. j. C. c. facit: qz ℨctus, ⁊ vltime volũtates equiparanꝫ. l. si ex legati causa. ff. de ver. ob. ⁊ ꝺ. l. j. ℨ. veteres, ⁊ in. l. testiñ non ideo. C. de testa. ⁊ in. l. eandẽ. in pinc. ff. de duo. reis. facit qz testiñ connumerat inter ℨctus. ita ꝺixit glo. notab. c. j. ℨ. itẽ sacramẽta, in verbo, sup ℨctibus post mediam. de pace iur. fir. p. ꝺ. l. eandẽ de qua gl. inferi⁹ ꝺicẽt. ¶ℨste due regule: qz min⁹ bene explicate reperiunt, ideo ꝑ intelligentia cõtra vtrãq̃ opponã multis mediis. ¶Cõtra primã⁴ regulã q̃ non sit bonũ argumentũ de vltimis volũtatibus ad ℨctus, ⁊ sic ꝺtã istã ter. ⁊ ꝓcordãtia ꝓallegata, multa vident obstare. ¶℘rimo qz in vltimis volũtatibus sit latioꝛ, ⁊ benignioꝛ interꝑetatio quã in ℨctibus, c. cũ dilecti. de ꝺona. Itẽ vltime volũtates sunt fauoꝛabiliozes. nã in dubio ꝓsumit maioꝛ rõ fauoꝛabilis in vltimis volũtatib⁹ q̃ in ℨctibus. l. in testamentis. ff. de reg. iur. idẽo videt ꝓcludendi q regulariteꝛ, i dubio nõ pceꝺat argumẽtũ de vltimis volũtatib⁹ ad ℨct⁹ ⁊ sicut nõ pceꝺit argumẽtũ de maioꝛi ad min⁹ affirmatiue. c. cũ in cunctis. de elec. Itẽ nõ videt bona argumẽtatio cum nõ sit a pari nec a simili. ⁊ ita colligit eꝛ no. ꝑ Sy. Ray. ⁊ Jmo. in. o. ℨ. eũ q chirographũ. ꝑ Ang. in. ℨ. fi. l. pceꝺctis. ⁊ ita expꝛsse firmat do. Aler. in. l. j. in vlt. col. C. de instit. ⁊ substi. ℨz bũ econtra, tanq̃ de min⁹ fauoꝛabili ad magis fauoꝛabile pceꝺet argumẽtũ affirmatiue. ita firmat do. Christopho. de castel. in. l. pecunĩa. in j. charta. ff. ti cer. pe. de quo vltimo pleni⁹ ꝺicẽt. ℨ. in secũda regula. ¶Scõo contra istã regulã facit. ⁊ qz vltime volũtates de iure cõi habẽt execution ẽ parata absq̃ libello, ⁊ alio ordine iudiciario. hinc est q̃ instrm testameti de iure cõi hz executionem paratã. l. si. vbi doc. ad hoc no. C. de edic. ꝺiui adr. tol. q̃ pceꝺit nõ solũ ex parte heredis, iz etiã si legatarij⁹ vel fideicõmissarij⁹ agat ℨ heredẽ ꝑ legato vel fideicõmisso sibi relicto: nã de iure cõi hz execution ẽ testameti absq̃ alio libello: ita ꝓbat tex. notab. nec alibi legi. in. ℨ. illud. cũ gl. in verbo, decreto. ⁊ ibi Ang. ad hoc no. in aut. de here. ⁊ falci. col. j. referũt, ⁊ sequunt ℳ ꝺer. in. ꝺ. l. si. Sed⁶ tñ est in contractib⁹: ⁊ qz regulariter instrumẽta ⁊tractuũ de iure cõi non habẽt execution ẽ parata, vt est tex. melioꝛ de iure in. l. minoꝛ. q̃z v. annis cui fideicõmissum. in verbo ad imitium noue petitionis redegerat. ff. de minoꝛ. ℨnta tñ qõ etiã cõtrahẽtes non possent ꝑ pactũ expꝛessium facere q̃ instrumẽta habeãt execution ẽ parata ẽm Bal. in repeti. l. tale pactũ. ℨ. q̃ puocauit. in. q̃. q. ff. de pac. Ratio⁷ qz ordo iudiciarius est de substãtia: ideo pactis priuatoꝛũ tolli nec puerti põt gl. in. c. de causis. cũ fi. de offi. ꝺeleg. ⁊ in. l. sacris. C. de ꝓgti. sacro scri. lib. xij. Nec obstat ter. in. l. iij. C. de pig. ⁊ l. titia cũ testamẽto. j. ℨ. de leg. ij. q̃ illa iura loquunt in ꝓpꝛia executione in qua nõ requirit ordo iudiciari⁹ secus in publica iudiciali, ita ibidẽ Bal. ¶Tertio qꝛa ista regulã facit, q̃z in vltimis volũtatibus res, ꝓhibite alienari ꝑ testatoꝛẽ, possunt tñ alienari ex cã dotis vel donationis ꝓpter nuptias. aut. res que. ⁊ i cozpoze vnde sumit. C. cõia de leg. Et ista regula ꝓcedat non solũ in tacita ꝓhibitione resultãte ex cã fideicõmissi ꝓzout ꝓpter lo quunt iura ꝓallegata, ℨ etiã q̃ esset expꝛessa ꝓhibitio testoꝛis de nõ alienãdo adhuc posset alienari ex cã dotis vel donationis ꝓpter nuptias. ita Bar. in. l. filiuſſami. ℨ. diui. in. ij. q. j. c. cũ concoꝛd. que ibidẽ traduntur vbi ꝺicetur de hoc firmant Lyn. Bal. ⁊ Sal. in. l. voluntatis. C. de fideicom, Sal. in. l. si. in pe. q. C. de reb. alie. Et tamẽ sec⁹ est quando res esset ꝓhibite alienari ex ⁊tractu inter viuos tali ꝓhibitiõe que impediat trãslationẽ dominij, tũc non posset alienari ex causa dotis vel donationis ꝓpter nupt. gl. est ⁊ no. approbata in. l. nulla. ⁊ ibi Lyn. ⁊ Bal. no. C. de iure do. ⁊ ꝺicit ibidẽ Bal. q̃ illa gl. est valde signanda q̃ actus inter viuos non recipiunt interpꝛetationẽ. ꝺ. aut. res que. ⁊ illa gl. non est alibi in iure ẽm ꝺo. Aleꝛ. qui etiã eã sequitur in. ꝺ. ℨ. diui. in. vj. col. ⁊ in consi. ccxlv. quod incipit, visis scriptis mihi trãfmissis. i. iiij. col. lib. ij. ¶Quarto⁹ ℨta predictã regulã facit. ꝑ nam fortioꝛ est ꝓhibitio alienãdi que fit per viam vltime voluntatis, q̃ illa impedit translationẽ dominij q̃ illa que fit per viam cõtractus, ẽm gl. ⁊ doc. in. l. ea lege. C. de cõd. ob cau. ⁊ in. l. si ita gs. ℨ. ea lege. ⁊ ibi Bar. ⁊ ℳ ꝺ. de ver. obl. ¶Hinc est q̃ res subiecte restitutioni ꝑ viã ℨctus bene põt alienari effectualiter alienari. l. ij. ℨ. pen. ⁊ aut. res q. C. cõia. de leg. ⁊ in. l. ℳ Darcellus. ℨ. res q̃. ff. ad tre. ⁊ tñ res subiecte restitutioni ꝑ viã ℨctus bene põt alienari effectualiter. ter. est in l. ⁊ si dotis. vbi Bar. ⁊ Bal. no. C. de iur. do. ¶Quinto in ℨtio facit: qz in vltimis volũtatib⁹ ꝑ ꝺam inutile renouat prima. l. ⁊ si trãsferã. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ff. de adi. le. l. plane. in pin. ℨ. e. Jmo. ⁊ ℳ ꝺo. in. l. si cũ ꝺotẽ. in pin. ff. fol. ma. ⁊ ibidẽ ꝺ. Aleꝛ. in. ij. co. ⁊ babes ter. notabilẽ in. l. legatũ sub cõditiõe. ℨ. i. ff. de adi. leg. Bal. in. l. filia in. iij. q. C. de leg. tñ sec⁹ i ℨctib⁹ vbi ꝑ sequẽtẽ ℨctũ inutilem nõ receꝺitur a ꝓximo. l. j. ff. de noua. ⁊ l. certi. cõdictio. ℨ. q̃ñ. ff. si cer. pe. ¶Intellige tñ sane ẽm qõ ꝺeclarat Bar. in. ꝺ. l. ⁊ fi tranfferam. ꝑ. l. legata. in fi. ff. de adi. leg. Itẽ intelligẽ respectu legatoꝛũ vel fideicommissoꝛum, nõ respectu testamenti. l. si iure. ff. de leg. iij. ⁊ l. sancimus. C. de test. ¶Sexto in cõtrariũ facit: ⁊ qz in vltimis volũtatibus. in alternatiuis in ꝺubio electio est legatarij⁹ ⁊ sic creditoꝛis. l. lucio. vbi gl. ⁊ Barto. ℨ. de lega. ij. Bar. in. l. legato generaliter. ℨ. eo. Jmo. ⁊ ℳ ꝺoder. in. l. plane. ℨ. pe. ℨ. eo. secus est in contractibus, in quibus in ꝺubio electio est debitoꝛis. l. plerunq̃. in fi. ℨ. de iur. do. ⁊ l. iij. in ꝑn. de eo q̃ certo loco. ¶Septimo in ℨtum facit: ⁊ qz in vltimis voluntatib⁹ masculinum concipit femininũ. l. si ita sit scriptum, ℨ. de leg. ij. ⁊ l. q duos. ℨ. de lega. iij. ⁊ est tex. notabilis in. l. seruũ. ⁊ in. l. quisquis. ff. de verbo. signi. Hinc est quod si testatoꝛ fecerit sub substitutionẽ hoc modo, si heres moꝛiatur absq̃ filijs legitimis, ⁊ tunc intelligitur nõ solũ de filijs masculis sed etiam de feminis ẽm Jo. And. ꝺ. Ant. ⁊ aliosin. c. Raynaldus. de test. do. Aleꝛ. in cõsil. lv. in. iij. vol. quod incipit, ponderatis bijs que in themate narrantur. in pe. col. ⁊ tamen ℨ secus est in ℨctibus vbi appellatione masculoꝛum non veniunt femine. Unde si aligs acquisiuit emphyteusim⁶ ꝓ se, ⁊ filijs suis, non veniũt filie femine eꝛ quo nõ sunt expꝛesse. ℨta oꝛiginaliteꝛ no. Buli. de suza. in. l. veteribus. per illũ tex. ff. de pac. ⁊ in. l. quicũqs. C. de ser. fugi. q̃ refert ⁊ sequit Archi. in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. refert, ⁊ sequit Jo. de Jmo. ꝺicens se ita pluries cõsuluisse in. ꝺ. l. si ita scriptũ. ⁊ in l. cũ vir. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ in cõmẽto. c. potuit. ad fi. de locacum aliꝭ concoꝛ. quas ꝺedi. in. l. si quis id qõ. ff. de iur. om. iud. ¶Octauo in ℨtum facit. qz in vltimis voluntatibus appellatione filioꝝ veniunt etiam nepotes. l. liberoꝝ. ff. de verb. sig. ⁊ tamen

⁊ tñ secus est in contractibus. ita singulariter tenet Bar, in. ꝺ. l. liberoꝝ. in. v. col. per. ꝺ. l. si veteribus. sequit. ꝺ. Ant. de ꝓ. in. c. in quibusdam. in pe. col. de penis. ℘et. de anch. in cle. j. eo. titu. Hinc est q̃ si aliquis acquisiuit emphyteusim ꝓ se, ⁊ filijs nõ veniũt nepotes, ita per plura determinat Sali. in. l. ij. in. xxj. q. C. de iure emphy. Jmol. ⁊ ℳ ꝺod. in. l. q̃ ꝺicitur, in antepe. col. ff. de ver. obl. ⁊ in. l. cum vir. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ in commento. ꝺ. c. potuit. ad fi. Itẽ specifice consuluit Jo. cal. in consi. xj. ꝓsito sub titu. de loca. ꝺo. Aleꝛ. in consi. xcj. quod incipit põderatis bis de quibus in themate in. xvj. col. j. volu. ⁊ in cõsi. cxxviij. quod incipit consideratis verbis instrumenti in. xj. col. in fin. ⁊ ꝑin. seq. in eo. vol. ⁊ in consil. cvij. v. vol. quod incipit, ponderatis bis que in themate narrantur. in. ij. col. ¶Nono in cõtrarium facit: quia in vltimis voluntatibus monasteriũ habetur loco filij. c. in presentia. de ꝓba. ℨ. sed hoc ꝓsenti. in aut. de sanctis. epis. colla. iv. ⁊ aut. nisi rogati. vbi gl.ª ⁊ ꝺoc. C. ad treb. ⁊ tamen secus est in contractibus ẽm Spe. in tit. de loc. ℨ. nunc. aliqua. in vers. quem refert ⁊ sequitur Bal. in. l. filium diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝺo. Ant. de but. in. ꝺ. c. in presentia. in. vij. col. faciunt que habenẽ per gl. ⁊ doct. in aut. ingressi. C. de sac. san. eccle. ¶Decimo in cõtrariũ facit ⁊ qz in vltimis volũtatibus cõcesso vno videt concedi illud sine quo concessum non haberet effectũ. l. illud. ff. de acqui. here. l. ꝓ here. ℨ. si. cum gl. ff. de acquir. here. secus est in contractibus, vt patet ex distinctione Bar. in. l. j. ff. de ferui. lega. ẽm quã istud intelligas. ⁊ boc qñ ꝺz fieri certẽio de vna re ad aliam secus si ꝺebeat fieri extensio de vna persona ad aliam: qz ad illam bene fit extensio, si aliter ꝺispositio non possit habere effectum. l. si stipulatus fuerim abs te. ⁊ ibi Bar. no. ff. de ver. ob. ¶Undecimo ẽm contrariũ facit: ⁊ qz in vltimis volũtatibus in ꝺubio videtur concedi illud sine quo conditione indistincte ꝺz cauerꝛi, etiã si nõ subsit alia iusta cã. l. inter omnes. ⁊. l. seq. vbi Bar. ⁊ alij no. ff. qui satisꝺ. cog. l. paulus. ij. respon. ff. de ꝓcto. sti. secus in ꝺebito in ꝺie vel sub cõditione per viam contractus, sine stricti iuris sue etiã bone fidei: quia ibi non ꝺebet cauerꝛi nisi superuenerit iusta causa suspicionis. l. in omnibus. in verbo, eꝛ iusta causa. ff. de iudi. ⁊. l. si creditoꝛes. ff. de his que in fraud. credi. Bar. in. ꝺ. l. inter omnes. ⁊ in. l. ij. in ꝑin. ff. so. ma. cum concoꝛ. ibi traditis. ¶Duodecimo in ℨtum facit: ⁊ qz in vltimis voluntatibus ꝑendente conditione legati vel fideicõmissi, põt interim fieri interꝑellatio, ⁊ ꝓtestatio here ꝺi pqã incurrit in ꝺamnũ vel penã si ℨditioni non paruerit. l. si penũ. ff. qñ ꝺies leg. ceꝺ. l. j. ff. de penu leg. l. hec aꝺiectio si in capitoliũ. ℨ. de cond. ⁊ demon. ⁊ tñ secus est in contractibus in quibus ꝑendẽte ℨditione talis ꝓtestatio nihil relenat. l. si ita stip. ver. sabinus. ⁊ ibi late Bar. in multis locis. ff. de ver. obli. Bar. in. l. non solũ. ℨ. morte. in vl. col. ℨ. de oper. no. nun. Decimo tertio in cõtrariũ facit: ⁊ qz testatoꝛ ꝺe iure ffoꝛmã. ⁊. C. nõ ꝓpotest ꝓhibere detractionẽ falcidie. l. qõ ꝺe bonis. ℨ. fi. ad. l. falcidi. l. si. C. ⁊ tñ heres iter viuos põt remittere ꝑ pactũ. l. pom. ff. ad. l. fal. rõnẽ ꝺiuersitatis assignat Bar. in. l. pactũ inter heredẽ. vbi gl. ꝺe hoc ꝺubitauit. ℨ. ꝺe pac. Bar. in. l. nemo põt. in. j. col. vbi ꝺicẽt. j. c. ¶Decimoquarto in ⁊trariũ facit: qz ⁊ in vltima voluntate testatoꝛ nõ põt remittere satisfactionẽ ꝺe vtẽdo fruendo arbitrio boni viri. l. j. ⁊ iij. C. ꝺe vsufr. intantũ qz si testatoꝛ in testameto ꝓhiberet ab heredẽ peti satisfactionẽ, ⁊ casu quo peteꝛet, cũ ꝓinaꝛet hereditate: tñ hoc non obstante heres põt eã petere, ẽm ℘au. ꝺe ca. in ℨ. ij. rej. q̃ incipit, anteq̃ veniã ad ꝺubia ꝑ tex. in. l. vnica. ad fin. C. ꝺe bis que pe. no. facit vltra eũ regula. l. ℨcius, ⁊ augeriꝰ. cũ bis que ibi ꝺecidũt Bar. ⁊ alij ff. aꝺ. l. fal. ⁊ tñ hz⁹ inter viuos põt remittere. l. scire. C. vt i posteg. nec est bona ratio. gl. ibi, ⁊ Bar. in. ꝺ. l. pactũ q̃ inter heredẽ. ⁊ in. l. nemo põt. in. i. col. ℨ. e. eo q̃ staret materia ꝺelinquendi. nam inuitaret vsufructuariũ ad ꝺelinquẽ. contra. l. queniri. ff. de pac. ꝺot. Nã ẽm istã rõnẽ etiã heres non posset remittere q̃ similteꝛ inuitaret ad ꝺeliq̃. l. si vnus. ℨ. illud. ff. de pac. ⁊ tamẽ ꝺoce ⁊ falsum ꝓ. ꝺ. l. scire. in fi. in verbo. testameto ℨtio sensu. ꝺe quo pleni⁹ ꝺixi in. ꝺ. l. pactũ inter heredẽ. ¶Decimo qnto in ⁊trariũ facit. ⁊ Nã cautio mutiana hz locũ in vltimis volũtatib⁹. l. mutiane. ⁊. l. titie fund⁹. j. ꝺe ꝺi. ⁊ demõ. ⁊. l. cũ filiꝰ. ℨ. q mutianã. j. ꝺe leg. ij. ⁊ tñ nõ hz locũ in cõtractib⁹. ℨ. si quis ita stipuleꝛ. inst. ꝺe ver. ob. gl. ⁊ Bar. in. ꝺ. l. mutiane. cũ cõcoꝛ. quas ꝺedi. l. ſue apud acta. C. de trãſ. ¶Decimoseꝛto in ℨtum facit: qz ⁊ in vltimis volũtatib⁹ ſpes ꝺitionalis nõ trãſmittit ad heredes. l. vnica. ℨ. sinaũt sub ꝺitione. C. de cad. tol. intrũ q̃ etiã filij⁹ nõ trãſmittit fideicõmiſſum ꝺitionale si ꝺecedat ante ꝺitionẽ purificatã. gl. est no. i. l. heredes mei. ℨ. cũ ita. in ver bo ſuſcepiſſet. ⁊. ad treb. Itẽ fideicõmiſſum ꝺitionale relictuz ab aſcẽꝺẽte non transmittit per ꝺeſcendẽtẽ ad poſteroꝝ ſuos si ꝺecedat ante purificatã conditionẽ gl. est no. in. l. vnica. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij. C. de his qui ante aper. tab. bonus ter. in. ꝺ. l. vnica. ℨ. ſinaut ſub cõditione. ⁊ ibi Bal. ⁊ Raph. ad hoc not. tert. in l. ſi in perſonam. ⁊ ibi Bal. no. C. de fideicõ. ⁊ tñ secus est in cõtractib⁹. ℨ. ex ꝺitionali. ⁊ ibi gl. in ſt. de ver. ob. Bar. i. l. bmõi.

24 ff. qñ ꝺies leg. ⁊ in. l. extraneũ. ad fi. C. de hered. inſti. ¶℘ecimoſeptimo ſup alimẽtis de futuro relictis in vltima volũtate nõ põt trãſigi ſine ꝺecreto pretoris: ⁊ tũ secus est ſi ꝺebeantur per viã cõtractus. l. cum hi. ℨ. plane. ff. de tranſact. l. ꝺe alimen

25 tis vbi ꝺixi. C. eo. ¶℘ecimooctauo in vltimis volũtatibus per receptionẽ partis nõ ꝓeiuꝺicatur nec inꝺucitur diuiſio. l. ſi ex toto. ℨ. i. ſ. ⁊ tñ sec⁹ est in contractibus. l. ſi creditoꝛes. vbi Bart. ⁊ alij, ſ. ꝺe pac. ¶Multas alias opiniones quilibet ſtuꝺioſus poterit aꝺinuenire. Ex iſtis omnibus habes notare q̃ iuriſcõſulti ꝺicẽt in locis. ſ. allegꝫ. arguant ꝺe vltimis volũtatib⁹ ad contractus, ⁊ tamẽ reperiunt multe inſtantie. Et ſic vi

26 ꝺeſ q̃ ad tollenꝺa ⁊ cõſequentia nõ ſufficiat ꝺare etiã multas inſtãtias q̃ vltimũ qualiter ꝓcedat ꝺixi in. l. creditoꝛi. vbi gl. a ff. ꝺe ope. no. nũ. ¶Contra ſecunꝺã regulã ⁊ q̃ etiam ecõntra

27 non ꝓcedat argumentũ a ⁊tractib⁹ ad vltimas voluntates multa videnꝫ facere. ¶℘rimo ꝓhibiti⁹ eſt contrabere cum habẽte magiſtratũ vel officiũ publicũ in loco: ſcipue ꝺonãdo. l. vnica. C. de contract. iud. l. nõ licet. de contrabẽ. emp. l. ſi. C. ꝺe reſc. ven. l. ꝓincipaliter. vbi ꝺixi. ff. ſi cer. pet. l. anteratur. ℨ. q a preſiꝺe. ⁊ ibi no. Bar. ff. ꝺe iur. fiſ. ⁊ tñ nõ eſt ꝓhibitũ ꝑ viã teſtamenti vel vltime voluntatis. l. non ꝺubiũ. ⁊ ibi Bar. ⁊ ꝺoc. b

28 C. de teſta. Exiſtis iuriꝺbus collige pulchrã regulã ⁊ q̃ ꝓhibiti tus cõtrabere cũ certo perſonarũ genere nõ videt eſſe ꝓhibiti tus in teſtameto vel vltima voluntate relinquere. facit: qz reſtamẽtũ non eſt contractus nec ecõtra. l. verba geſſerunt. ff. de ver. ſig. l. teſtiñ nõ ideo. C. de teſt. ꝑ q̃ tex. cũ gl. no. Bal. ⁊ alij

29 ibi ſ. q̃ ſtatutũ loquẽs de cõtractu nõ hz locũ in teſtamẽto, ⁊ ſi ſtatutũ annullat cõtractũ rõne gabelle nõ ſoluteꝫ, non ꝓpterea annullat teſtiñ: qz ſtatuta noui iuris inductiua nõ extẽꝺunt de contractibus ad teſtameta nec econtra. nec iſta argumentatio ꝓcedit in ſtatutis q̃ tñ ꝺiſponũt quãtũ loquunt ⁊ nõ plus, ⁊ ita ibi Bal. ⁊ alij. ⁊ iꝺe Bal. i. l. vnica. C. de leg. fuſi. cani. ⁊ ſcõm

30 iſta ꝺeclara. gl. ℨ. ſ. retnli i. c. j. ℨ. itẽ ſacramẽta. de pa. iur. fir. ⁊ q̃ c

31 ꝺicit teſtiñ numerari iter cõtract⁹: ꝓhibitio ⁊ aũt de nõ alienãꝺo in certas ꝑſonas videt generaliteꝛ: qz cõprehendit etiã trãſmiſſionẽ iure hereꝺitario. l. codicillis. ℨ. matre. f. de leg. ij. ꝺeclarat no. Bar. i. l. peto. ℨ. fratre. c. ti. ⁊ in. l. ſi ita gs. ℨ. ea. l. ff. de ver. obl. ⁊ in. l. ea lege. C. de condi. ob cau. ⁊ adde qõ ſtatim ſequit. ¶Secũꝺo cõtra iſtã regulã facit illuꝺ q̃ ſingulariter ꝺecidit Bal. i. c. qz. v. in vl. col. circa fi. de iud. vbi ꝺicit ſepe de facto cõ

32 tingere. ⁊ ꝺictat ſtatutũ q̃ foꝛẽſi nõ poſſunt vendi vel ꝺonari res ciuiũ criſtẽtes in libro cõis, nunquid poterũt in vltima voluntate legari vel ꝺonari cã mortis? primo ꝺicit videri q̃ nõ cũ ſit eaꝺẽ rõ ſtatuti, ⁊ vbi eſt iꝺẽtitas rationis ibi nõ ꝺicitur exteñio, ſz ea veri⁹ tacita ꝺiſpoſitio ciuſꝺẽ ſtatuti. l. bis ſolis. ſ. ver bo ſatis tacite cautũ putam⁹. C. de renoc. ꝺona. Contrariũ ꝺeterminat. ⁊ no. iſtã ꝺeciſionẽ ꝑ ꝺoctrinã ℘y. in. l. ſeruũ filij. ℨ. qui chirographũ. ℨ. eo. Itẽ q̃ in ſtatuto exorbitanti. casus omiſſus habet ꝓ omnino, ⁊ relinquitur ꝺiſpoſitioni iuris cõmunis. l. ſi cũ ꝺotẽ. in ꝑin. ⁊. l. ſi vero. ℨ. ꝺe viro. ff. ſol. mat. not. in. c. ſuſceꝑit. ꝺe reſcri. in. vj. in nouella. ⁊ boc reputat valde tenendũ mẽti, ego nõ firmo hãc ꝺeciſionẽ: q̃ ex theozica Bart. ⁊ aliozũ. in. l. ſi ita quis. ℨ. ea. l. ff. ꝺe ver. obl. apparet nõ eſſe verũ.

33 ¶Tertio in cõtrariũ facit: ⁊ q̃ cõꝺitio impoſſibilis vitiat ſtipulationẽ ⁊ oẽs ℨctus tã ſtricti iuris q̃ bone fidei. l. nõ ſolum. ff. ꝺe act. ⁊ ob. ⁊ ibi ter. aſſignat rationẽ. l. impoſſibilis. ff. ꝺe ver bo. ob. ℨ. impoſſibilis. inſti. ꝺe inuti. ſtip. ⁊ tñ nõ vitiat vltimas voluntates. l. obtinuit. ff. ꝺe cõꝺi. ⁊ ꝺemon. l. i. vbi gl. ⁊ Bar. ff. ꝺe condi. inſt. gl. in. ℨ. ſi. inſti. ꝺe leg. not. in. l. ſi mihi ⁊ tibi. ℨ. ſer uos quos gradib⁹. ℨ. eo. etiã ſi teſtatoꝛ fuerit incertus vtrũ cõꝺitio eſſet impoſſibilis vel non, aꝺbuc non vitiatur legatũ. causus eſt ſingularis ẽm Bar. ibi aꝺ ſi. in. l. ab omnibus. ℨ. in teſtamento. j. c. ¶Quarto in cõtrariũ eſt ter. in. l. ꝺinus libertus. ff.

34 ſi qꝺ in fran. patro. ⁊ vbi libertus inter vnos põt ꝺonare bene merẽtibus in ꝺiminutionẽ legitime patroni: ſed tamẽ non poteſt in vltima voluntate eis legare. ⁊ vide q̃ ꝺ pillũ ter. ꝺecidit no. Bar. in. l. ambitioſa. in. ij. colum. ff. ꝺe ꝺecre. ab oꝺi. fac. rationẽ ꝺiuerſitatis aꝺ illũ ter. aſſignat gl. no. in. l. patron⁹. ff. ꝺe ꝓba. ⁊ vide ter. in. l. j. ℨ. j. ff. ſi quiꝺ in frau. pa. ¶Quinto in cõ

35 trariũ facit: qz ⁊ in cõtractibus cõꝺitionalibus ſumit arg. a cõtrario ſenſu. l. pecuniã. ff. ſi cer. pe. l. inter ſocerũ. ℨ. cũ inter. ff. ꝺe pac. ꝺot. ſiue ſint cõtract⁹ ſtricti iuris ſiue bone fiꝺei ẽm Bal. in. l. apuꝺ antiquos. C. de fur. ⁊ tñ nõ hz locũ i vltimis volũtatibus i verbis teſtõis ꝺitionaliter ꝓlatis ſi ꝺeceſſerit ſine liberis talẽ ſubſtituto, nõ ſumit arg. a cõtrario: ergo ſi ꝺeceſſerit cũ filijs q̃ filij intelligañt ſubſtituti gl. eſt ꝓbata i. l. luci⁹. ⁊ ibi clari⁹. Bar. ℨ. ꝺe her. inſt. cum cõcoꝛ. quas ꝺixi in. l. j. C. ꝺe pla.

a ☞Ubi gloſſ. Adde q̃ illa glo. in cauſis fig. facit ℨta banc ꝺiſtinctionem. Purpu.

b ¶Undecio, ij. opp. q̃ cõꝓba, ⁊ erit, ẽir. oppo. q̃ cõꝺitio eſt fauoꝛabilioꝛ in vltimis volũtatibus. Jaſ. in. l. j. colũ. iij, C. ꝺe inſtit. et ſubſt. Purp.

c ☞Oꝑer. no. nunci. Adde quas ꝺifferẽtias quas ipſe ponit i. l. plane. la. j. ℨ. ij. i iij. limita. ℨ. c, ⁊ Jo. ꝺe pla. ℨ. ſeruus aũt plurũ. inſt. õ ber. inſt. Jaſ. ponit vnã i. l. cum res. viij. no. j. eo. Aliã q̃ eſt i ℨ. vñ, viſo iſtrumẽto. Parp. i. l, ſtipulatiões nõ. viij. opp, ꝺe verb. obli, Aliã Bar. in l. ſi ita quis. ℨ. ea. l. ff. ꝺe ver. obl. apparet nõ eſſe verũ. ¶Tertio in cõtrariũ facit: ⁊ q̃ cõꝺitio impoſſibilis vitiat ſtipulationẽ ⁊ oẽs ℨctus tã ſtricti iuris q̃ bone fiꝺei. l. nõ ſolum. ff. ꝺe act. ⁊ ob. ⁊ ibi ter. aſſignat rationẽ. l. impoſſibilis. ff. ꝺe ver bo. ob. ℨ. impoſſibilis. inſti. ꝺe inuti. ſtip. ⁊ tñ nõ vitiat vltimas voluntates. l. obtinuit. ff. ꝺe cõꝺi. ⁊ ꝺemon. l. i. vbi gl. ⁊ Bar. ff. ꝺe condi. inſt. gl. in. ℨ. ſi. inſti. ꝺe leg. not. in. l. ſi mihi ⁊ tibi. ℨ. ſer uos quos gradib⁹. ℨ. eo. etiã ſi teſtatoꝛ fuerit incertus vtrũ cõꝺitio eſſet impoſſibilis vel non, aꝺbuc non vitiatur legatũ. causus eſt ſingularis ẽm Bar. ibi aꝺ ſi. in. l. ab omnibus. ℨ. in teſtamento. j. c. ¶Quarto in cõtrariũ eſt ter. in. l. ꝺinus libertus. ff. ſi qꝺ in fran. patro. ⁊ vbi libertus inter vnos põt ꝺonare bene merẽtibus in ꝺiminutionẽ legitime patroni: ſed tamẽ non poteſt in vltima voluntate eis legare. ⁊ vide q̃ ꝺ pillũ ter. ꝺecidit no. Bar. in. l. ambitioſa. in. ij. colum. ff. ꝺe ꝺecre. ab oꝺi. fac. rationẽ ꝺiuerſitatis aꝺ illũ ter. aſſignat gl. no. in. l. patron⁹. ff. ꝺe ꝓba. ⁊ vide ter. in. l. j. ℨ. j. ff. ſi quiꝺ in frau. pa. ¶Quinto in cõtrariũ facit: q

Universidad de Deusto
Biblioteca

36 pac. ¶Sexto in ȝriū est ter.i.l.fi.i fi.ff.cōia ꝑd.q dicit q† actus viuentiū ꝓsunt stare in suspēso.sed non act⁹ morientiū.ꝛ ibi
37 vide ꝑ Bar.in vl.col.declarantē ad ꝓpositū nostrū. ¶† Septimo in ȝtrariū facit:qz in contractib⁹ facilius ꝓsumit fraus q̄ in vltima voluntate.l.er hoc edicto.§.alienationes.ff.de alie.iud.mu.cā fac. Bar.in.l.si is q̄ ex bonis.ad fi.vbi digi.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ ibi Jmo.ꝛ ¶Mod.reprobāt gl.q̄ dicit cōtrariū in.l.qui
38 testū.in ꝑn.ff.de ꝓb. ¶† Octauo in ȝriū facit:qz minor.xxv.annis habēs curatorē cum equiparet pupillo nō ꝑt contrahere sine authoritate curatoris.l.si curatorē habēs.C.de in inte.resti.mi.ꝛ tū ꝑt testari sine authoritate curatoris.l.aurelio.§.cā ius.ff.de lib.leg.l.frater.ff.q̄ test.fa.pos.etiā si curator expresse cōtradicat.l.cū pf.§.curatoris.ff.de leg.ii.ꝑm Bal.ꝛ alios in.d.l. si frater.nō diuersitatis tradit ꝑ gl.in.d.l.cai⁹.ꝑ Bar.in.l.verba gesserūt.ꝑ illū ter.ff.de v̄.sig.ꝛ in.l.i.§.fuit questū.ff.ad tre.
39 ¶† Nono in ȝriū facit:qz adult⁹ habens curatorem non ꝑt alienare inter vivos res immobiles sine authoritate curatoris ꝛ decreto iudicis.l.q̄ tutores.C.de admi.tu.l.magis puto.§.ne passim.ff.de reb.eo.ꝛ tū ꝑt in vltima voluntate,nā in testamēto ꝑt cōmittere,creditorib⁹ q̄ alienēt res sine decreto.ita no. Bal.in.l.prediū.C.q̄ decre.op⁹ non est.vbi dicit hūc passum non esse ab aliis tactū.ꝛ idem Bal.in.l.i.in ꝓinc.ff.de reb.eo.
40 ¶† Decimo in ȝtrariū facit:qz contra confessionē que fit inter vivos hȝ locū exceptio nō numerate pecunie.instit.de lite.obl.ꝛ toto ti.C.de nō nu.pec.fec⁹ est in illa que fit in vltima voluntate:qz non expectat futuram numerationem.glo.est no.in l.i.C.de fal.cau.adiec.leg.q̄ gl.est ad hoc vnica.ꝛ singularis in iure ꝑm Bal.in.c.litteras.in.ij.col.de ꝓesump.ꝛ in tit.de pace
41 constan.in verbo,vasalli.el.i.in fi. ¶† Undecimo in contrariū facit:qz dns manumittēdo seruū inter vivos:intelligit ei donare peculiū q̄ habebat seruus.secus si manumittat in vltima
42 voluntate.l.vnica.ꝛ ibi gl.C.de pec.ci⁹ q̄ lib.meruit. ¶† Duodecimo facit:qz stipulatio annua cēsetur ꝓ ꝑmo anno pura ꝓ sequētibus cōditionalis,secus in vltimis voluntatibus,l. stichum.§.stipul.ff.de verb.obli.l.senatus.§.fin.cum simi.ff.de dona.cau.mor. ¶Decimotertio facit quod decidit Bart.in.l. j.§.si plures.in.ij.q̄.ff.de exercito. ¶Decimoquarto facit q̄ decidit idem Bar.in.l.via constituī.§.fin.ff.de serui.rusti.prędio. ¶Decimoquinto facit quod decidit not.Bar.in.l.si plures.ff.de dam.infec.

1 ¶☞ Heres post mortem tenetur legatario ad vsuras,ꝛ omnes accessiones.
2 Vsure quod hȝ non veniant quando legata est species,ex morte tamen debentur quando legata est pecunia.
3 Pecunia que debetur hȝ quo ad aliqua iudicetur,vt species tamen quantum ad vsuras non habet naturam speciei.nu.§.
4 Pecunia etiam in sacculo deposita non recipit vsuras.
6 Actio ex testamento est stricti iuris,ꝛ habet naturam bone fidei quo ad vsuras,ꝛ accessiones,ꝛ quomodo.nu.8.remissiue.
7 Vsure in contractibus stricti iuris non veniunt nisi a tempore litis contestate.
8 Fructus naturales ex re testatoris legata,non debent ante moram sicut nec vsure.ꝛ ibi de veritate.
9 Heres de fructibus perceptis ex re testatoris legata tenetur ante moram ab adita hereditate de eo quod percepit,ꝛ de percipiendis post mozam.
10 Res legata ꝓstatur per heredem in loco vbi relicta est.
11 Res legata si esset in loco multum longinquo heres eam perquirit sumptibus eius.
12 Quasi contractus qui celebratur inter heredē,ꝛ legatarios per aditionem hereditatis,differt ab aliis.
Res que petitur ex contractu dȝ solui vbi petitur ex cōtractu, sed in legato vbi est.
13 Heres qui adit videtur contrahere non in loco vbi adit,sed in loco vbi sunt res.
14 Seruari q̄ debeat non solū id q̄ testator voluit,sed etiam illud quod verisimile est eum voluisse.ꝛ nu.15.16.17.18.
19 Dispositio quamuis generalis non est referenda ad ea de quibus non est verisimile disponentem cogitasse.
20 Institutio facta de filijs an trahatur ad filium quem testator ignorabat se habere.
22 Heres si transtulit rem legatam de loco vbi erat tempore facti legati,tenetur eam prestare in loco vbi petitur.
23 Trāslatio rei legate ab herede facta sine dolo vel culpa nocet legatario,vt in loco vbi res nūc est debeat peti,nisi esset facta ad locum multum longinquum.
24 Quantitas legata debet prestari per heredem vbi petitur.
25 Res legata si culpa heredis non apparet heres tenetur ad estimationem.
26 Res legata si perijt culpa heredis,legatarius eligit vel agere ad rem vel ad pretium.
27 Electio in legato alternatiuo quando verba executiua referūtur ad heredem,est heredis,alias legatarij.
28 Heres ꝛ alij⁹ quilibet q̄ habeat eligere in alternatiuis ita demum habet electionem q̄n non est mozam facturus legatario. Debitor in alternatiuis tunc datur electio quando vtriusq̄ rei habet expeditam solutionem.
29 In obligationibus alternatiuis inter vivos licet admittatur variatio etiam post sententiam,tamen non admittitur quādo variatio impediret executionem.
30 Mes quod non extat,ꝛ non appareat vel non reperiatur paria sunt.
Ad estimationem rei ita deuenitur quando non apparet,sicut quando non extat.
31 Heres erga legatarium q̄ teneatur etiam de leuissima culpa. Diligentia capitur ꝓ leuissima culpa.
32 Per interitū rei legate ante mozā heres liberatur,ita vt etiaȝ non teneatur ad estimationem.
33 Heres post mozam tenetur de interitu,ꝛ odio morosi. Contra morosum fit in omnibus sinistra interpretatio.
34 Heres ꝓ specie legata qua nō appareat absq̄ eius culpa tenetur cauere legatario de restituendo si apparuerit,ꝛ de ꝓsequendo,expensis tamen legatarij.
35 Debitor speciei quando teneatur cauere de restituendo rem ipsam quando non apparet.
36 Procurator tenetur de leuissima culpa,ꝛ quando teneatur cauere de restitutione rei si ad eum peruenerit.
37 Depositarius tenetur de dolo,ꝛ lata culpa,ideo non cauet de restituendo rem.
38 Heres ad.undo hereditatem dicitur quasi contrahere cum legatarijs ꝛ fideicommissarijs.
39 Quasi cōtrahere cum legatarijs,ꝛ creditoribus quod dicatur etiam agnoscens bonorum possessionem.
40 Debitor speciei morosus q̄ teneatur de interitu etiā si species eodem modo fuisset peritura penes creditorem. 47.

Cum res. ¶Heres post mozaȝ tenetur ad vsuras,ꝛ alias accessiones,h.primo.ꝛ species legata dȝ ꝑstari in loco vbi est relicta, nisi testator aliud senserit vel si dolo heredis in aliū locū sit trāslatio.b.fcō.Item legatū generis q̄ iudicatur vt corpus dȝ ꝑstari vbi relictū est,alias vbi petit.b.tertio.ꝛ si species legata nō apparet culpa heredis,estimatio debet alias canet de restituēdo cū ad eū pueneriṫ.b.quarto. Et in legato alternatiuo dȝ res ꝑsens ꝑstari vel alterius estimatio.ꝛ si ambe res nō apparēt dȝ cauere de prestanda illa que in potestate heredis puenerit aut absentis vel mortue estimationē.b.quinto. Itē quando res legata perijt vl nō apparet sine culpa heredis tenetur solum cauere.si vero cum culpa dȝ statim condemnari ꝓ re legata.b.sexto. Itē heres tenet de leuissima etiam culpa ꝛ etiā de interitu ꝓ ī mozā.b.septimo,ꝛ vlti.ꝛ tota ista.l.vsq̄ ad fi. ¶† Not.j.q̄ heres morosus in ꝑstanda re legata tenetur legatario ad vsuras,ꝛ ad fructⁿ.ꝛ ad omne aliud dānū q̄ pati⁹ sus est legatarij⁹.facit.l.apud iulianū.alias incipit aphrican⁹. §.fructⁿ.s.e.Et quatenus ter.loquitur de vsura clare procedit in pecunia in quātitate relicta,pōt etiā ꝑm gl.primā,ꝛ clarius Bar.ꝛ doc.ꝑcedere in pecunia loci ꝑsecutiua p.l.ii.§.ꝛ iiij. C.depositi. ¶No.istam sc̄dam solutionē Bar.ꝛ doc.q̄ ex ea hȝ
2 bes correlarie tria vel quatuor notare. ¶Primo † q̄ hȝ in spēb⁹ nō veniāt vsure ex mora.d.l.in fideicōmissi.§.si auro.ff.de vsu. tamē veniūt in pecunia que debetur vt species.vt hoc ter.iuncta gl.prima.Et ex hoc habes secundo notare,ꝑm Pe.Jmo.
3 Raph.ꝛ Alret.hic† quod licet pecunia que debetur,vt certum corpus quo ad aliqua iudicet vt species,ꝛ habeat naturā speciei.l.talis scriptura.ver.penult.ꝛ.l.plane.§.i.§.co.ꝛ.l.sed si certos.j.e.ꝛ.l.si creditor.§.de pecu.tamē quantum ad vsuras non habet naturam speciei vt hic.quod bñ not. ¶Tertio per ista apparet non bene dicere Bal.in.c.j.§.similiter.de contro.inue
4 stit.in vsib.feu.vbi not.† quod sicut species non recipit vsuras d.l.in fideicōmissi.§.si auro.ita nec pecunia in sacculo deposita cū iudicet vt species.ꝛ male dicit ꝑ predicta. ¶† Quarto
5 ꝛ subtilius habes correlarie notare ex isto ter.ūcta dicta solutione glo.ꝛ Bar.ꝛ iuncto versi.sed si id.j.cad.l.quod in eadem pecunia que legatur vt certū corpus reputatur q̄ non sit species:itē reputatur q̄ sit species,ꝛ cum ista sint contraria in eadē lege non videntur posse stare.Jn isto enim principio pecunia que legat,vt certum corpus nō iudicatur vt species:qz veniunt vsure que nō veniūt in speciebus,vt diri.sed postea.j.in ver.sed si id.pecunia que est legata,vt certum corpus iudicat vt spēs,sed potes dicere q̄ quāuis ambo sint in eadē.l.tū ꝓcedunt respectu diuerso ꝛ.Nā in hoc principio non iudicat vt species

species respectu vsurarū.Jbi vero inducat vt species respectu loci in quo dȝ ꝑstari. ¶Scdo principaliter no.ex eodē ꝑn.bu-
6 ius ter.† q̄ actio ex testō sit stricti iuris:ꝓtz qz nō enumerat in §.actionum.inst.de actio.Et q̄ sit stricti iuris probat teg.in.l. alias.ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ff.de in litē inr.Item Bar.in.l.arbitrio.§.j.post gl.ibi.ff.de dolo.tamen habet natutam actionū bonefidei quo ad vsuras fructus ꝛ similia vt hic,ꝛ.l.in minor. Cui qui.cau.in integ.rest.non est neces.vt veniant a tēpore mo-
7 re,sicut in cōtractib⁹ bone fidei.† Nam in contractibus stricti iuris nō venirēt nisi a tempore litis conte.l.cum fund⁹.in ꝑnc. ff.si cer.pe.l.moza.in ꝓin.ꝛ.l.videamus.§.si actionū.ff.de vsu.
8 Jstud † tamē q̄ actio ex testamēto habeat naturam stricti iuris quomodo procedat declarat melⁱ⁹ quam alibi Bar.in.l.si
9 heres.ff.de eo q̄ cer.loco. ¶Tertio diligenter † no.ter.istum ibi vsuras ꝛ oēs vtilitatē ꝓestaū.q̄ sicut vsure que sunt fructⁿ industriales ꝛ ciuiles nō debent legatario nisi post mozā heredis:hic est tert.ꝓ.ita etiā fructus naturales ex re legata que est ꝓpria testatoris non debeant ante mozā,hȝ solū post mo ram quod ꝓ certo videtur mirabile ꝛ contra cōmunes regulas.Jste ēm ter.loquit q̄n legata est res ꝓpria testatoris,vt dicit tert.ibi,si quidē ꝓpria fuerit testatoris.Et tū in verbo oēm vtilitatē vult q̄ fructⁿ nō debeant nisi post mozā:in contrariū est regula q̄ fructⁿ ex re legata que est ꝓpria testatoris deben tur etiā an mozā a die adite hereditatis.l.berēnius.ff.de vsu.l. si tibi homo.§.cū seruⁿ.j.eo.ꝛ.l.j.ii.ꝛ.iij.C.de vsur.ꝛ fruc.le.Ratio:qz dñiū q̄n est res ꝓpria testōis ipso iure trāsit in legatariū a die adite hereditatis.l.seruum filij.§.j.cum gl.§.e.cum si.ꝛ ita fuit dictū in.l.si quis bonorum.vbi Bar.ꝛ alij.§.e.Cogita ꝛ dic vt no.in.d.l.si tibi homo.§.cū seruⁿ.j.e.Et forte posset dici altero de trib⁹ modis ad hūc ter.ꝑmo q̄ ter.iste respectu fructuū nō excludat tēpus ante mozam,nec talis argumētatio dȝ ꝑti a cōtrario sensu,per iura ꝓxi.alleg.secūdo posset attētari q̄ ex quo iste text.cū mysterio ꝓesupponit q̄ heres habeat copiam ꝛ facultatē q̄ fuit a ꝓin.in mora cōstitutus.Tamē istud ꝑm nō teneo,ꝓter regulā.l.q̄ tc.ff.si cer.pe. Vel tertio dic q̄ heres de fructibus quos percepit bene tenet ab adita hereditate etiā ante mozā iuribus ꝓallegatis sed de
10 percipiēdis:solū tenetur a tēpore more.gl.est in.l.fi.ꝛ ibi Bar. in fi.C.de vsur.ꝛ fru.leg.ꝛ istud tertiū videt turi⁹. ¶† Quarto not.in ver.ſ.si res.q̄ res legata dȝ ꝑstari ꝑ heredē in loco vbi relicta est q̄ verbū exponit hic in gl.dupliciter.l.vbi relicta.est j.vbi erat tpe conditi testamenti.ꝛ ita etiam exponit gl.in.l.cū seruus.§.eo.ꝛ gl.in.l.seruus.j.e.circa q̄ tex.bene insistit Bre. hic.vel secundo ibi relicta est.i.vbi testator moriēs eā reliquit, ꝛ sic ibi erat tpe mortis testatoris.facit ter.in.l.q̄ legatur.in ver bo,vbi est.ff.de iudi.ꝛ istud tenet Ly.in.l.j.C.vbi fideicom.peti
11 debeat. ¶† Jntelligo istū ter.procedere quando res non erat in loco multū longinquo,alias ꝓsumeretur q̄ testator voluerit sumptib⁹ heredis perquiri ꝛ ꝓstari.l.cū seruus.vbi digi.§.eo. ꝑm Bar.hic ꝛ ibi,ꝛ alios oēs.ꝛ est ratio:quia si legatarij⁹ cogeret rē legatā que est in multū lōginquo suū sumptū persequi le gatū redderet inutile.l.q̄ cōsubinā.§.q̄ bonos.ꝛ.l.bis vbis.§. ſi.ꝛ ibi Bar.no.j.de le.iij. ¶Quinto subtiliter no.er eo.ter.ꝑm
12 Rapha.q̄ † quasi cōtractus qui celebrat inter heredē ꝛ legatarios aditiōe hereditatis.l.apud iul.§.fi.ff.ex qui.cau.in pos.ca. ꝛ.§.heres.instī.de obli.que er quasi contrac.differt ab aliis:nā in cōtractib⁹ res dȝ solui vbi petit ex cōtractu.l.heres absens. §.de in.c.fi.de fozo cōpe.sed i legato spēs dȝ solui vbi est.casus est hic.Et sic obligatio que causat er isto quasi cōtractu aditionis vl fieri respectu loci vbi res est.q̄ est notabile ꝑm eū,ꝛ aliter nō declarat.Sed tu dic istud procedere ꝓpter verisimilitudinē
13 mentis testatoris,vt dicitur in ter.ꝛ ꝓptereа dicit † Ange.hic q̄ heres adeundo nō videt quasi cōtrahere in loco vbi adit he reditas,sed in loco vbi sunt res legate per istū tex. ¶Sexto no. egregiū ter.ibi vbi testator voluit vel vbi verisile est eū voluisse
14 q̄ † nō solū seruādū est illud q̄ testator expresse voluit ꝛ dixit,sz etiā illud q̄ verisile est eū voluisse,ꝛ ista a pari procedunt,ꝛ sic pondera hic esse tex.ꝓ eo q̄ voluit gl.que quotidie allegatur
15 ꝓ singulari in.l.tale pactū.§.fi.ꝑ illū ter.ff.de pac.† q̄ illud habetur ꝓ dispōsito q̄ testator verisimiliter dispōsuisset si de hoc fuisset interrogat⁹.idē no.Bal.in.l.j.C.que res pi.obl.pos. facit ter.in.l.barbarius.ver.sed ꝛ si sciuisset.ꝛ ibi Bal.ad istā re-
16 gulā.ff.de offi.ꝑsi.bñ facit:† qz dispositio testōis collata in vnū casum hȝ locū in alio in quo verisimiliter dispōsuisset idē si cogitasset.tex.est notabilis in.l.titius.§.luci⁹.ꝛ ibi Bar.ꝛ ¶Mod. ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.C.de posthu.her.instī.facit etiam q̄ notabiliter dicit Angel.in.l.gallus.§.ꝛ q̄ si
17 tiū.§.de lib.ꝛ posthu.† q̄ dispositio testatoris facta in vno casu vel vna persona extēdit ad aliū casum vel aliā ꝑsonā q̄ ex cōiecturis colligi potest quod testator verisilr idem dispōsuisset si cogitasset aut fuisset interrogat⁹. ¶Et per ista dā notabilis
18 limitatio ad regulā que hȝ † q̄ casus omissus a testōre habetur ꝓ omisso.l.cōmodissime.§.de lib.ꝛ posthu.si cū dotem.in ꝑn. ff.sol.ma.ꝛ.l.si extraneus.ff.de cōd.ob can.nisi verisimile sit q̄ō testator idē voluerit in casu omisso.ter.est hic notab.cum alijs
19 ꝑcal. ¶Adde similiter cōtra † q̄ nulla dispositio est tā generalis que nūq̄ referēda sit ad ea de qbus nō est verisimile dispōnēt cogitasse,ꝑm Ang.in eōsi.ccclviij.q̄ incip.Philipp⁹ cius de Florētia.in.ij.col. ¶Cōtra ꝑdicta,ꝛ tex.nostrū fortiter facit ter.in.l.si quis ita.§.pe.ff.de test.tut.ꝛ gl.ordina.ꝛ appro
20 bata in.l.luci⁹.in ꝑn.ff.de lib.ꝛ posth.qui vult † q̄ si testator instituat filios suos:ista institutio hȝ generalis nō trahitur ad filiū q̄ testator ignorabat se habere.ꝛ tū verisimilitudo est ꝓsumpta mēs testōis q̄ō si sciuisset eū habere ex naturali charitate fuisset eū instituturꝰ.ar.l.iij.C.de inof.test.ꝛ illā gl.tenent My.ꝛ Bar.in.d.l.si gs ita.§.pe.vbi est bon⁹ ter.de hoc. Unde
21 per illū ter.in.d.§.pe.ꝛ per illā gl.est necesse limitare ꝑdicta, vt nō procedāt q̄n ertēō haberet fieri de vna persona ad aliā personā.ꝛ ita in specie limitat Alret.in.d.§.ꝛ quid si tātū.in.v. col.er quo apparet q̄ illud q̄ ibi dicit Ang.de ertēōne q̄ fit ad aliā personā,vt.§.retuli nō est verū. ¶Septimo no.in ver.
22 sed si alibi.hic etiā esse egregiū ter.† q̄ res legata tēpore mozis testōis erat in certo loco puta Florētie,ꝛ si heres de illo loco nō amouisset liberarēt eā prestādo Florētie vt in ver.precedēti,vbi dixit.ꝛ in.l.q̄ legat.ff.de iud.ꝛ ñ si heres inde amouit sine cā nō liberarēt si eam velit prestare Florētie,sz tenetur reducere ad locū vbi iudicialiter petit.q̄ est notandū ꝑm Paul. d.Aler.ꝛ Alret.hic.ꝛ ꝑcdit ꝓpter dolū heredis dolose trāsferentis.ex quo habes correlarie notare ꝑm Rapha.cu.q̄ trāslatio dolose facta ab herede obligat eū ad solucēdā speciē legatas vbi petit quāuis cessante dolo fuisset soluenda vbi erat nō vbi
23 petit.q̄ bñ no. ¶† Octauo no.in §.cetꝛ q̄ trāslatio facta ab herede sine eⁱ⁹ dolo vel culpa nocet legatario,vt i loco in quo nunc est debeat peti,non autē in loco in quo ꝓius erat tēpore mortis testatoris:q̄ intellige ꝑm Rapha.cu.ꝛ bene,nisi translatio esset facta ad locū adeo longinquū q̄ ex eⁱ⁹ recuperatione facīēda legatū redderet quodāmodo inutile:nā tūc factū be redis ēt sine dolo ꝛ culpa bñdis nō dȝ valere nec tenere ad annullādū effectualr legatū.l.si seruū.§.de isto.ff.de ver.ob.facit q̄ dixi.§.in.iij.no.ꝑm Bar.ꝛ alios hic. ¶Nono nor.in versi.
24 sed si id petat.in fi.† q̄ō quantitas debet prestari per heredem vbi petit,ꝛ non cōsideratur locus vbi est.Ratio huius not.est q̄ quantitas non respicit certum locū nec dicit circunscribi loco.l.cai⁹.in ꝓin.j.de leg.ij.l.fideicōmissaria.§.tractatum.ff.de iud.Jmo fortⁱ⁹ tenuit gl.in.d.l.q̄ legatur.q̄ idē sit in quolibet legato generis.q̄ an sit verū dic vt hic ꝑ Rapha. ¶Decimo
25 no.in ver.itaq⁹ si stich⁹.† q̄ quādo res legata culpa bñdis non apparet tenet ad estimationem,siue res legata sit ꝓpria testatoris siue aliena.Et si heres in dolo fuit statim pōt condēnari ad estimationē,vt hic:si vero fuit i culpa dȝ dari modicū tēpus ad inueniendū rem,ꝛ restituēdū.l.si ꝓstante.§.si vroz.ff. sol.ma.ꝑm Bar.hic,ꝛ in.l.cū seruus.vbi diri.§.eo. ¶Undeci- a
mo⁹ not.ꝛ eo.ver.† q̄ si res legata perijt culpa heredis,videt
26 q̄ estimatio peti possit,ꝛ nō ipsa res q̄ videt ꝓxa.l.si seruus. §.e.vbi ipsa res petit.tamē sc̄dm Bar.ꝛ doc.iste tex.nō loquit de petitione,sed de prestatione,ꝛ sic executiōe,tū est in electione legatarij vel petere rē vl estimationē.l.illud.§.j.ꝛ.l.si filio.ff. de dona.cā mor.diri i.l.si cū seruⁿ.§.e. ¶Duodecimo no.i ver.
27 toties hic videri tex.† q̄ in legato alternatiuo i dubio electio sit heredis q̄ ꝓxa ter.doc.ꝛ gl.magistralē in.l.lucio.j.ti.j.ꝛ contra.l.plane.§.pe.§.e.sed rūde ꝑm My.Bal.Paul.de ca.do. Aler.ꝛ Alret.q̄ iste tex.de necessitate dȝ intelligi quando vba executiua fuerunt relata ad heredē,quo casu electio semper est heredis.l.si ita relictū.§.fi.j.ti.j.not.gl.in.d.l.lucio.Tamē ista solutio diuinat ad tex.presertim cū tex.loquat imperfonaliter fs si stichus aut ꝓphilus legeꝰ. ¶Decimotertio not.ex ver.
28 toties.egregiū ter.† q̄ heres ꝛ quicunq⁹ alius debitor cui alias de iure cōpeteret electio,ita demū debet habere electionē quoties nō esset eligēdo mozam facturⁿ legatario,ꝛ sic credito ri,vt q̄ ambo seruī essent ꝑsentes,ꝛ sic posset statim dare illum quē eligit.Non sic quando alter abesset in longinquo:qz ñ illū eligat ꝛ petat mozā faceret legatario.Unde correlarie habes notare ex ter.q̄ tūc demū debitori est danda electio quando vtriusq̄ rei hȝ expeditā solutionē.si ergo nō sit expedita solu- b
tio nō dȝ ꝓcedi electio,nec impediatur executio.tex.est hic notabilis. Ast confert iste.§.ad materiam.l.eū q̄ certarū.§.j.ff.de
29 ver.ob.† vbi in obligationib⁹ alternatiuis inter vivos admittitur variatio etiaȝ post sniam.Nam dȝ limitari ꝑ hūc ter.dūmodo talis variatio nō ꝓdiat executionē. ¶Decimoquar- b
to⁰ no.in ver.itē si res ibi perierit vel nō cōpareat ꝑm Bart.ꝛ

¶☞ Undecimo no.Bar.in l. stipulationes non.xiij. opp.de v̄.ob. declarat Alexā.i.l.si insulā.co.xij. ver. xiij.de v̄.obl, Purp,

¶☞ Xiij.not. Aler.in.l.stipulatio.non. col.viij.in.vi. q. Barto. de verbo.oblig, Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 doc.q† paria sunt ré non extare,ꝛ non apparere seu non reperiri. Adde Bar.in.l.q te.circa fi.ff.si cer.pe.ꝛ tex.in.l.si contẽte.§.si vꝛot.ff.fol.ma.q quẽ tex.no.ibi Bart.q sicut deuenit ad estimationẽ re nõ extãte.l.in re furtiua.cũ fi.ff.de qdi.fur.ita re extãte,sed nõ apparẽte. Alibi q paria sunt non esse vel esse ꝛ non apparere.l.si ꝙ titij.ff.de test.tu.l.in lege.ff.de contrahẽ. emp.c.folēnitates.primo.ꝛ ibi gl.no.de confe.di.j. Sed tu aduerte q imo iste ver.videf ad hoc male alleg.per Bar.ꝛ doct. Mãloquif qñ res legata sine culpa heredis petierit vel nõ cõparuerat,quo casu in nullo sunt paria.Mã qñ res legata petierit sine culpa heredis heres est liberat⁹,vt.j.in ver.fi.vbi dicf,sed qñ nõ appet sine culpa ꝑstat cautionẽ de ea restituẽda,vt hic ꝛ in ver.sed si culpa.§.ea.l.Et ꝛ iste tex.videatur innuere q etiã in primo casu heres debeat cauere,ꝛi istõ nõ videf hũ dictũ,ex quo enim heres est liberat⁹ per interitũ rei legate fruitratorijs cautionib⁹ non est vtendũ.l.non cogendũ.§.fabinus.ff.de procu.est bene vꝛ q qñ heres fuisset in culpa,tũc talis equipara tio bene procederet.ita debeꝫ estimatio re extante,ꝛ non appa rente sicut re perẽpta,vt in ver.itaq;.ꝛ ibi do.Alex.not.§.ea.l. ẜ rũde saluando notabile Bar.ꝛ doct.q iste tex.loquit quando res periit,ẜ non ꝛstabat perhisse,ꝛ sic erat dubiũ an esset in rerũ natura vel nõ. Unde etiã tũc ꝑtãt cautio sicut qñ nõ re perif.ita ꝓprie procedit iste tex. Tamen si hñ cõsideras tunc esset idẽ casus:qz nõ appareret,ꝛ nõ esset equiparatio. Deci
31 moquinto no.in ver.culpa.q† heres teneꝫ erga legatariũ non solum de lata,ꝛ leui culpa,ẜ etiã de leuissima quãuis ꝛrariũ in hoc vltimo teneat gl.hic.Sẜ iste ter.stringit ẜ gl.q& heres teneaꝫ etiã de leuissima culpa ouapliciter inducẽdo tñ tex.iste eñ tex.expresse dixit heredẽ teneri etiã de leui culpa,postea du bitat an etiã teneaꝫ de diligẽtia.Et decidit q sic.Modo si dili gẽtia solũ cõprehẽderet lenẽ culpã tex.esset superflu⁹,vt ergo aliqd addat intelligif sub termino diligẽtia cõphẽdere leuissi mã.ꝛ expositio gl.dũ exponit.i.q faciat q debitu elt,eit lepta ad propositum,scdo.ꝛ proprius facit:qz diligẽtia capitur pro leuissima culpa.gl.est ozdin.in.l.si vt certo.§.nunc videndum.
32 in verbo diligẽtia.ff.cõmo. Decimoseꝛto no.in ver.fi.q† p interitũ rei legate ante moꝛã heres liberat. Ita vt etiã non teneat ad estimationẽ.facit.l.nõ amplius.§.j.ff.eo.ꝛ.l.si ex legati causa.ff.de ver.ob.limita in casu singulari.l.ci quidã.C.de cõdi.inser.vbi specie perẽpta ante moꝛã casu fortuito tñ debetur
33 estimatio.ꝛ rõnẽ dic vt ibi ꝑ doct. † Ultimo no.q post moꝛã heres teneꝫ de interitu,ꝛ odio morosꝰ si ꝑspicit ꝙ possibile fue rit ꝙ seruus nõ fuisset mortis in manibus legatarij:nã contra morosum sit in oĩbus finiētra interꝓtatio.l.locii.§.odẽnatio. ff.de tab.exhi.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de interro.ac.Et ita ad terminos nostros dixit gl.in.l.diuortio.in gl.iij.ff.de neg.ges.
34 Sl.in verbo de restitutione.† Bar.Ang.Flo.ꝛ Jmo.respõ dẽt q iura que allegat gl.ꝓo cõtrarijs cõcordãt cũ isto tex.q& hic,ꝛ ibi dicif qõ dz caueri de restituẽdo nõ aũt de ꝑsequẽdo. ꝛ ita gl.in.l.si quis seruũ.in ꝓin.ff.tit.j. Sed tu aduerte:qz imo hic heres teneꝫ non solũ eauere de restituẽdo ẜ etiã ꝓsequẽdo sumptibus tũ ipsius legatarij,ꝛ eius periculo.l.seruo lega to.§.si.ff.l.si seruus legatus.in ꝓin.cum gl.j.eo.gl.Bar.Ang. ꝛ alij.in.l.si seru⁹.§.e.in ꝓin.ꝛ in.l.si quis seruũ.j.tit.j.Pan.de ea.o.Alex.ꝛ Are. Unde ad cõtraria gl.rñdetur qõ iste tex.t. loquit in vltimis ꝙ voluntatib⁹ in quibus versaf maioꝛ fauoꝛ.l. in testamẽtis.ff.de reg.in.ꝛ ibi heres obligaf ex quasi cõtractu aditionis,vt dicef in gl.in verbo,diligentia.Et ista cessant in
35 actionibus realib⁹,ꝛ sic in.ll.alleg.in glo. † Jnxta istam gl. Bart.plene distinguit an ꝛ qñ debitoꝛ teneaf eauere de restituendo.Et eius distn.referunt,ꝛ simpliciter sequuntur Flo.ꝛ Sal.hic.ẜ tu aduerte inquantũ Bar.dicit q fallit in procura toꝛe:qz ẜ talis contractus mandati fiat solũ gratia mãdantis
36 sicut ꝛ depositi:† tamẽ qz adeo granauꝛ procuratoꝛ q etiã te neatur de culpa leuissima.l.a procuratoꝛe.C.de mãd.ideo etiaz grauaf ad cauendũ:ista ratio Bar.videf concludere totũ eoõ tra,ꝛ oppositũ:qz si procura.adeo grauaf in hoc vt teneaf etiã
b de leuissima culpa quãuis mãdatũ fiat solũ gratia mãdantis: ergo ex hoc potiꝰ debet inferri relenatio ab onere cauẽdi,ꝛ nõ aliud grauamẽ per regulã trita q qui in yno grauatur in alio est alleniandus.l.eum qui.in ꝓin.ff.de iureim.qz afflictio non ꝺz addi afflicto.l.diuꝰ.ff.de oēfi.ꝓcõ.ꝛ sic granato nõ ꝺz addi aliud grauamẽ. Sed defende Bar.q ẜ illa sua argumenta tio nõ videaf bona,tamẽ eius conclusio est bona sic intelligẽ do q procuratoꝛ teneaf de omni culpa etiam leuissima. Ex hoc sequif q videaf fuscepisse omnẽ diligentiam rei,nimirũ si
37 eꝛ hoc teneaf eauere de ipsa restituẽda si ad eũ peruenerit.† non sic est in depositario q solũ teneꝫ de dolo ꝛ lata culpa:ideo non eauet de restituẽdo.o.l.si fine.ff.depo. Sl.in verbo diligen
b tia.distingue,vt dicꝫ per Bart.post antiquos cui⁹ distinctio-

1 Heres morosus tenetur ex delicto sui serui commisso circa rem legatam etiam si heres sit ignorans.
2 Exceptio precisa vel noralis quod ita datur ex delicto serui si cut datur actio.
3 Casus in quibus actio in factũ datur legatario occasione legati contra heredem.
4 Actio in factũ,ꝓtoria de qua hic quod non habeat naturam actionum bone fidei quo ad fructus,ꝛ accessoria.
5 Heres conuentus ex delicto serui commisso circa rem legatã liberatur dando ipsum seruum ꝓ noxa.
6 Domin⁹ quando non vult dare seruum ꝓ noxa quando teneatur de peculio vel teneatur ad veraꝫ estimationem.z nu.7. Et quando seruus non ꝓstetur pro noxa.nu.16.
8 Factum culposum vnius ex pluribus quando noccat aliis.
9 Dominum rei in vniuerso quod possit esse penes vnum,ꝛ in rebus particularibus penes alium.
Regnum Apulie licet sit ecclesie,tamen feuda singularia que sunt in regno,sunt de directo dominio regis.
10 Legatarius dicitur heres in re legata.
11 Dominium rei legate quando recta via transeat in legatariũ, ꝛ quando non.
12 Res legata fingitur legatarij hereditate adita vsque retro a morte testatoris.
13 Legatarius agens actione ꝑsonali in terminis huius legis an videatur renuntiare dominio,ꝛ sic rei vendicationi.
14 Actio in factum quod sit remedium extraoꝛdinarium,ꝛ actio subsidiaria.
15 Actio negotioꝝ gestoꝝ vtilis que datur ex ratihabitione sequta quod dicatur subsidiaria,ꝛ concurrere possit cum alia subsidiaria.

1 Si heredis seruus. †Legatarij agit cõtra heredem ex facto serui sui.itẽ heres delinquẽs teneꝫ non alij coheredes.vel sic,heres tenetur de furto serui sui circa rẽ legatam cõmisso.ꝛ delictum vnius circa rem legatam nõ nocet coheredib⁹.h.d.vsq; ad fi.l. Mot.j.quod heres mo rans teneꝫ ex delicto serui sui commisso circa rem legatam. Et tex.ideo dixit de ignorante:qz si dño sciente seruus cõmisisset furtum

furtum,dñs teneret in solidũ,nec liberaretur dãdo seruũ ꝙ noxa.
2 l.j.in ꝓin.ꝛ.l.in delictis.ff.de noxa.ꝛ aduerte q† sicut ꝓ delicto per seruũ cõmisso interdũ datur cõtra dñm solum actio noxalis qñ dñs ignoꝛauit,interdum precise ad totũ qñ sciuit ꝛ prohibere potuit.d.l.j.in ꝓnc.de noxa. Ita etiã ex delicto serui interdũ est dare exceptionẽ precisam,interdũ noxale cõtra dñm.tex.est in.l.ij. ff.de eo per quẽ fac.erit.ꝛ ibi Ang.ꝛ clarius Bal.ad hoc no.ꝛ dicit Bal.q istud raro innenit alibi i iure.Sed tu dic q istud videf indubitatũ:qz si ex delicto serui cõtra dñm interdũ dat actio precisa,interdum noxalis,vt dictũ est fortius debet dari exceptio:qz cui damus actionẽ fortiꝰ dam⁹ exceptionẽ,vt in regula,cui dam⁹, j.de reg.in.ꝛ.l.j.§.quod autem ait.ff.de superfi. Secundo no.ex isto tex.casum in quo heres cõuenitur per legatarium actione in factũ occasione legati. Adde tu aliũ casum no.qñ filius est institutus heres,ꝛ in fraudem repudiat testm̃,ꝛ venit ab intestato: quo casu legata sustinentur per tit.ff.si quis omisi.cau.testa.ꝛ sic ex edicto ꝓtoris,tunc ꝓo illis legatis solum competit actio in factũ ꝓtoria.Nõ aũt cõpetit aliqua ex tribus actionibus que competit ꝓo alijs legatis.l.j.C.commu.de leg.ẜ.sed nostra.institu.de leg.ita tenet Bar.in.l.si quis pecuniã.in ꝓin.per illũ tex.ꝛ.l.pe
3 denteff.si quis omisi.cau.test. Bal.ꝛ Saly.in.l.si.C.eo.ꝛ ẜ Bart.in d.l.si quis pecuniã.subiungat q modici effectus sit ista inuestiga tio,tu potes dicere q quod uno est magne vtilitatis.primo circa vi tã,ꝛ tps actionũ.inst.de perpe.ꝛ temp.actio.in ꝓin.ꝛ.l.in bonoraꝝ.in ꝓin.ꝛ ver.sed cum rescissa.ff.de act.ꝛ obli.quamuis posses replicare q tale interesse tpis,ꝛ sic vite actionis non sit habẽdum in considerationẽ,vt videmus in.l.creditoꝛ.§.eo.Alia ergo posset
4 attendari vtilitas,ꝛ posset teneri † quod ista actio in factum ꝓtoria non habeat naturam actionũ bone fidei quo ad fructus ꝛ alia successoꝛia,sicut habent alie actiones que competunt ꝓo legatis. l.in minoꝛum.C.in quib.cau.in integ.restit.non est nece.ꝛ.l.cũ res. in ꝓin.vbi digi.ẜ.eo.ne dicatur quia ista actio in factum ꝓtoria subꝛogata loco aliaꝝum que cõpetebant ꝓo legatis:ergo debeat ſapere earum naturam.l.si eum.§.qui iniuriarum.cum fi.ff.si quis cau.qz respõdetur,dato etiã qõ ꝛ subꝛogata solũ ſaperet naturam ꝓin.non accidentalem que caufatur ex mora ꝓout dicit glo.no.ꝛ ozdi.in.l.certi condictio.in ꝓin.quam Bart.ꝛ alij ibi multũ no.ff.
5 si cer.pet. † Tertio no.ex tex.q qñ heres conuenitur ex delicto serui cõmisso circa rẽ legatã liberatur dãdo ipsum seruũ ꝙ noxa. Adde q in contrarium fortiter facit:qz ex quo ex tali delicto aliquid peruenit ad dñm vt dicit iste tex.in n.ergo nõ debet liberari dãdo seruũ ꝓ noxa.nisi ꝓius restituat totum illud qõ ad eũ peruenit,ꝛ postea det seruum ꝓ noxa.tex.est in.l.si seruus vel filius. ff.de cõdi.fur.rñdet Are.qõ iste tex.procedit qñ agitur ꝓ furto serui contra dñm hoc medio concludendi:qz obligatur ex delicto serui,ꝛ tunc poterit dare seruum ꝓ noxa:quia ꝓ delicto aliter nõ obligatur.Iecus si ageretur hoc medio:quia res furata vel ei⁹ estimatio peruenit ad dñm,tũc procedit tex.in.d.l.si seruus. Et est singularis limitatio ad illum tex.ꝑm eum. Tu aduerte:qz ista so lutio facit violentiam,ꝛ continet diuinationem ad vtrunq; tex. Jdeo posses aliter rñdere q hic qñ dñs dat seruũ ꝓ noxa,tex.
6 nõ ꝓiupponit q aliqd peruenerit ad dñm,sed istud bene ꝓsup ponit in ipso casu qõ cõuenitur de peculio. Quarto no.q ex hoc tex.q qñ dñs nõ vult dare seruũ ꝓ noxa,teneꝫ de peculio in telligẽ qñ ex peculio serui restat tãti quantũ ex vẽditione habuit. Et hc quando peculiũ coꝛresponder ꝓtio ꝛ rei vendite,alias tene retur ad veraꝫ estimationẽ etiã vltra peculium.l.miles.§.decem.ff. de re iu.l.j.§.si seruus.ꝛ ibi gl.ff.de bis qui deie.vel effu.ꝛ ita tenet
7 etiam Are.hic. Quinto no.q ex malencio serui agitur de pe culio contra dñm qõ intellige ideo esse:qz tũc aliquid peruenit ad dñm,vt dicit tex.ꝛ sic dñs effectus est locupletioꝛ,alias ex maleficio non agitur contra dñm de peculio,vt declarat tex.in.l.iij.§.ex furtiua causa.ff.de pecul.facit.l.quoties.cum seq.ꝛ quod ibi Bar.
8 no.ff.de noxa. Sexto no.ex ver.si si vnus.† q factum culposum vnius ex heredib⁹ non aggrauat alios coheredes nec eis nocet. facit.l.j.ff.ad fyll.l.in depositi.cum.l.seq.ff.depositi.de pupillo.§.si plurium.ff.de oper.no.nun. Jmo.hoc ꝓdest:quia si vnus ex he redibus seruum legatum occidat alij liberantur per interitũ rei legate sine eoꝝ dolo vel moꝛa.l.cum res.in fi.vbi digi.ꝛ.l.nõ am plius.§.j.§.eo.ꝛ.l.si ex legati causa.ff.de verb.obl. Item iste tex. procedit ꝑm Bar.ꝛ alios qñ obligatio habet originem ex ꝑsona ꝓmissa per defunctum ſi talc quid fit.nam factum vnius ex heredibus facit penam committi contra oẽs in indiuiduis.l.iij.§.j.ꝛ.§.etiam si in facto.ꝛ.l.iij.§.cato.ꝛ.l.v.§.fi.j.de ver.obli. Sl.ibi,ſoluitio in ſpecta vniuerꝛitate. Ista ſoluuio est in se vera:† qz ſtat ſimul q& do minium rei in vniuerſio ſit penes vnum,ꝛ postea in rebus particu laribus dominium ſit apud alium.l.ij.ꝛ.iij.in ꝓin.ff.de rei vendi. Tu adde ꝓ gl.facere illud quod ſingulariter no.Bald.in.l.j. per ſilium tex.C.vnde cogna.quod ſingularia feuda que ſunt in re

gno Apulie ſunt de directo dominio regis,licet ipſa vniuerſitas totius regni ſit eccleſie,per feudum cle.paſtoralis.de re iudi.ꝛ ita dicit tenuiſſe doctores antiquos regni,ꝛ bene ſecundum eũ.ꝛ idẽ tenet Bal.in ꝓm.ſtoꝛum.in.iij.colum.ſed cõmuniter damnatur
10 iſta ſoluuio:quia bic conſideratur res ſingulariter.† Item quia le gatarius dicitur ipſe heres rei legate.l.ta tẽpus.§.j.ff.de vſucap. ergo legata res detrahitur de vniuerſitate. Preterea ꝛ fortius ſi vno reſpectu res erat legatarij cõſiderata ſingulariter vt dicit gl. per conſequens ſibi poterat dari actio furti,ergo debet ceſſare ac tio in factum que eſt ſubſidiaria.l.j.ꝛ.l.quoties.ff.de preſcri.verb. ꝛ.l.in cauſe.ij.in princi.ff.de mino. Jn ead.glo.ibi,vel dic ſecun dum Alꝛo.quod heredis ꝛ non teſtatoris ꝛc. Iſta ſolutio diuinat
11 ad tex.no.tamen ex ea habes regulam† q quãdo legatur res he redis,dominium non tranſit recta via in legatarium,ꝛ ita tenent tres alie glo.allegate per Barto. Tu adde aliam glo.in.l.per di uerſas.in verbo,ſeu res.ꝛ ibi Bart.in vlti.col.eam not. Cmanda. Licet contrarium tenuerit gl.in.l.ij.C.commu.de leg.que eſt ſola ẜ ſingularis ſecundum Ange.in.d.l.papinianus.vbi etiam Bal. ꝛ Angel.eam reꝓbant.ꝛ Bald.in.l.heredem.C.de fideicommiſ. Jmplia iſtam regulam gl.ꝛ doct.vt procedat etiam ſi teſtator legaret rem heredis de expreſſo conſenſu ipſius heredis,adhuc non tranſit dominium recta via in legatarium ſecundum Bart. in.l.cum quis decedens.in ꝓin.per illum text.ſ.de lega.iij.Bald. in.l.j.in.v.col.C.commu.de lega.vbi limitat,mi& res legata de ex preſſo conſenſu heredis eſſet penes legatariũ,tunc recta via tra& ſiret dominium in legatarium.l.quedam mulier.ff.de rei vendic. In ead.gloſ.ibi,vel bit non erat adita hereditas.iſtam ſolu
12 tionem reꝓbat Bart.ꝛ bene:† quia poſtea adita hereditate fin gif vſq; retro legatarij a morte teſtatoris.l.a titio.in fi.ff.de furt. buic ſcripture.ꝛ.ad leg.aquil.licet Jmo.conetur defendere iſtam ſolutionem,ꝛ minus bene vt bic per do.Alex.ꝛ Areti. Alium ſegtum intellectum egtra gloſ.tradit Barto.poſt Jacob.de aret. quod ſi legatarius intentat perſonalem,habet tunc actionem in factum,vt bic.ſi vero intentat realem,tunc baberet actionem fur
13 ti.ꝛ militaret contrarium gl.Ratio diuerſitatis,† quis intentan do perſonalem que preſupponit obligationem videtur tacite re nunciare rei vendicationi,ꝛ ſic dominio.l.cum filius.§.variſs.ff.de legatis.ij.ſed ſi fine dominio non poteſt competere actio furti.ſi quis rem.§.tina.ff.de preſcript.verb.allegata in gloſ.iſtam opin. etiam refert ꝛ ſequitur Barto.in.l.j.in.o.q.§.eo.Jbi tamen attri buit eam Ricar.Adalumb.Jſtam ſolu.ſequuntur communiter doct.bic.ꝛ ibi,preſertim Angel.Saly.ꝛ Are. Sed Bal.ꝛ Flo. bic in ſi.reprehendunt:quia per hoc quod agat perſonali,non eſt verum q videatur renunciare dominio quod habet,vt tenet gl. in.§.noſtra aũt.inſtit.de leg.quã ad hoc reputat ſingularem idem Bal.in.l.j.in.j.col.C.commu.de lega.vbi latius idẽ ſequitur,mibi quoꝛ iſte intellectus Barto.ꝛ communis videtur valde dubius ſed alijs medijs,primo qz ꝑm iſtum intellectum deciſio iſtius.l.vi deretur eſſe impoſita verbis ꝛ non rebus,contra.l.ij.in fi.C.comu.de leg.nam cum ſit in facultate legatarij,vel intẽtare realem vel perſonalẽ actionẽ ꝓout voluerit.d.l.cum filius.§.variꝰ.ꝛ.l.j. C.commu.de leg.certe intentando realẽ faceret ceſſare deciſionẽ hui⁹.l. Preterea dicere q in iſto tex.ideo detur actio in factũ
14 eo quia legatarius bic intentaꝛetur perſonalem non caret diui natione. † Preterea ꝛ fortius cum actio in factum ſit remediũ extraoꝛdinariũ,ꝛ ſic actio ſubſidiaria,vt.ſ.digi.ergo ceſſaret ſem per,vbi alia ordinaria etiam aptitudine ſolum competeret.o.l.j.l. quoties.ff.de preſcript.verb.ꝛ.l.in fi.cum ſeq.ff.de dolo.niſi dice res defendendo Bar.quod poſtquam intentauit actionem per ſonalem dicitur renũciaſſe reali,ꝛ ſic dominio.o.l.cum filius.§.va riꝰs.ergo realis amplius etiam aptitudine non competit.de quo ſolet plenius ſcribi in.l.j.§.eod. Non eſſet ergo tutum recedere ab intellectu Bartol.ꝛ communi. Pan.de caſt.dicit ſe mirari de tanta cecitate gl.ꝛ docto.ita laboꝛantium ꝛ variantium circa in tellectum iſtius text.qui ſecundum eum eſt valde planus. Jam in iſto tex.ſi legatarius vellet agere ad penam dupli vel quadrupli actione furti vel vt detur ſeruus ꝓ noxa,certe poſſet,cum ſit do minus rei legate dicta.l.a titio.in fin.ff.de fur.ꝛ.l.legatum.j.titu.j. ꝛ ſic oppoſitio gloſ.eſt verißima,ſed in iſto text.legatarius vole bat agere ad pretium rei legate ſubtracte habitum per ſeruum hereditarium.Et ad illud non datur actio fur.ſed ſolum actio in factum ſubſidiaria ex equitate.l.ſi me.ꝛ titium.ff.ſi cer.peta.ne be res indebite locupletetur ex re legatarij vel datur vtilis negot. geſto.habendo ratam venditionem ſerui in ſubſidium re per
15 empta vel preſcripta.l.fin.ff.de nego.geſt. † Et iſta vtilis nego. geſto.eſt ſimiliter ſubſidiaria.ergo poteſt concurrere cum alia ſi militer ſubſidiaria.l.de peccoibus.C.ad leg.aquil.Barto.ꝛ alij in l.in prouinciali.§.ſi de oper.no.nunciatio.iſtum intellectum reꝓbant domi.Alexan.ꝛ Areti.bic,ꝛ in primo domi.Eleganꝺ.refert Pe.ꝛ Ly.dicere nonnullos antiquos habuiſſe iſtum intellectum

Universidad de Deusto
Biblioteca

r illū reprobare, r bene. ſm eſt: q agendū ad prætiū habitū ex ven
ditione rei ſubtracte vī legatarius approbare cōtractū. r agere
ex contractu l.i.C.de fur. r.l.fi.ff.de neg.geſt. Ideo non vī q̄ libe-
16 ret heres pſtā. ſeruū pro noxa. q̄ vbi † agit ex cōtractu nō eſt lo-
cus pſtationi ſeruī p noxa, etiā ſi delictū pceſſerit ante contractū.
l.i.ſ.cū ſeruus r ibi gl.ff.de bis q̄ dcie. vel eſſin. r.l.iij.ſ.ité ſi ſeruus
in fi. r ibi glo.ff.nau.caupo.ſtab. ſed tu dic q̄ iſtud fundamentum
facit ipſemet Pau.de caſt. r dicit q̄ propter hoc iſta lex eſt mira
bilis, r difficilis ad ſuſtinendū, r quod intelligeſ res alienata non
erat perépta nec pſcripta quo caſu per bāc legē datur tēperamē-
tum, vt poſſit euitare iudiciū actionis in factū dando ſeruum pro
noxa. Sed p̄dicta iura pcederēt q̄n res erat perépta vel pſcripta.
¶ Iſtū intellectū etiā, vt dixi impugat Bre. alio modo: q̄ legā-
tarius erat dñs p cōſequēs poterat agere condictione furtiua ad
cōſequendā ré vel eſtimationē eius. l.in re furtiua. ff.de cōdic. fur.
Item poterat rem auocare per rei ven. ex quo erat in rerū natu-
ra, r nō erat pſcripta. vt dicit Pau. de ca. ergo debet ceſſare actio
in factū ex equitate. o.l.ſi me. r titiū. cum ſit remediū ſubſidiarium
vt ibi tenet Bar. r.glo. in.l.ſi eū ſeruū. ff.ſi cer. peta. ¶ Sed iſtud
fundamentū facile tollitur, cum iſta remedia dentur penitus ad
diuerſa, nec circa idem reperiuntur concurrere.

a ¶ Cōpletuꝰ. Adde gl. verſ. decimooctauo. in cle. ſi. de eta. et qualita. Bar. i.l. Spurij. ſ. minor. ff. de cura. Bar. in.l. Lucius. ſ. pen. ad munj. Bar. i.l. de pupillo. in princi. ff. de no. oper. nun. Bal. in.l. ſi. C. de teſt. mili. Bal. in. l. exigēdi. C. de procura. docto. in capit. cum eo. de elect. lib. vj. Bal. in. c. cū vigeſimū. ꝟ offi. dele. Lar. in. c. veniens. col. ij. de ſponſa.

b ¶ Dictio cū. Adō. l. ſi qs arbitratu. ff. ō v̄. obl. doc. in. l. j. r ij. C. de verbo. ſig. Lar. zaba. in cle. ij. iij. nota. de teſta. idē Lar. in. c. ſi. in j. no. de cōſuet. Raph. cu. 2ſil. lvj. incip. pen. beres.

c ¶ Argumēta tio ō toto. Ad de Bal. i.l. per fundum. ff. de ſerui. ruſt. p̄di. r in. l. que de to ta. ff. ō rei vēd.

1 Ordinandus in anno trigeſimo ſufficit ſi ordinetur initiato trigeſimo anno.

Quod quis poſſederit triennio; intelligitur de triennio cōpleto.

16 Vendita re cū termino vnius anni ad ſoluendū pretium curſus anni incipiet a tempore traditionis rei: intellige vt in nu. 20.

17 Terminus aſſignatus in aliqua diſpoſitione quando eſt reſpectiuus certe cauſe requiritur quod illa cauſa prius exiſtat, alias terminus prius non incipit currere.

18 Teſtator ſi legauit quibuſdaꝫ fratribus centum pro cōſtructione capelle quam tenerētur conſtrui facere intra annuꝫ alias ſint priuati quod ille terminus anni non incipit currere antequam perceperunt legatum.

19 Intel. ad tex. in. l. iij. ſ. biduum. ff. quando appel. ſit.

20 Tempus in diſpoſitione appoſitum quando eius principium eſt certum, tunc non expectatur aliquod implementum.

Si cui legetur.

¶ Diuidit iſta l. vſq; partes p̄ncipales. In p̄ma ponit vna deciſio. In ſcōa qui via illationis ponit alia deciſio cū limitatione. In tertia ponit dictū cū illatione. In quarta, r vltima ponit alia deciſio. Scōa ibi: ergo r cū ſic, tertia ibi, hoc aūt legatū. quarta r vltima eſt ibi, q̄ſi teſtamēti. Et quia ſummariū Bar. r doc. vī defectiuū, r nō cōpletū totuꝫ tex. Tu ſumma ſic. † Tps certe etatis legatarij adiectū legato dꝫ totū eſſe completum. b. primo. Et terminus p̄fixus a teſtatore ſolutioni legati incipit currere a tpe p teſtatore deſignato etiā ſi illud tempus in parte vel totū precеſſerit tps mortis, r etiam teſtamenti, ſi tū teſtator hoc ignorabat. Si aūt ſciebat incipit a tpe teſtamēti. b. ſecūdo. Ité tale legatū collatū in certū tempus legatarij importat conditionē q̄ impedit trāſmiſſionē. Sed terminus poſtea p̄fixus ſolutioni facit ſimpliciter. dilationē abſq; 2ditione r ideo trāſmiſſionem non impedit. hoc tertio. Et ſi tēpus p̄fixū legatari non reperiat cōpletū tempore teſtamēti: ſed poſtea tempore ſolutionis ſeu annue prеſtationis ſtatim incipiet currere a tpe completo poſt teſtū. b. d. quarto r vltimo clare, r liquide vſq; ad. ſ. iij. tit. ¶ Not. i. ex p̄ima parte
a q̄ q̄ tps certe etatis datur legatario dꝫ totū eſſe complerum, r non ſufficit q̄ ſit incboatū. Et ratio p̄t eſſe duplex in hoc p̄n-
b cipio. Prima q̄ dictio cū b denotat extremitatē tpis. r eſt ac ſi di ceret relinquo titio tūc cū erit. ccciij annoꝝ. l. iiij. in fi. cū ſ. ff. de cōdi. r demō. r.l. pe. ff. de teſt. tute. Scōa ratio eſt propter genitiuꝫ: nam q̄ importat tēpus ſignificat perfectionem r ſm Bar. r alios clarius Bald. r Flo. facit q̄ not. per Barto. r alios in rubri. ff. de
2 oper. no. nū. ¶ Secūdo not. q̄ q̄ diſtributio temporū annua bima trima die non apponit a princ. ſolutioni legati ſed ſolum apponitur prеſtationi r executioni; tunc ſolutio legati debet fieri in fine cuiuſlibet anni, vt hic. r.l. lecta. ff. ſi cert. peta. de quo infra
3 pleni⁹ dicet. ¶ Tertio no. in ver. proinde. ſm Bal. r Flo. quod
c in tēpore bona eſt argumentatio de toto ad partē tpis, r ecōtra. Adde q̄ iſtud p̄cederet in materia fauorabili vt hic ſed in materia odioſa nō procedit argumentum de toto ad partē. tex. eſt no. in. l. ſi pignū. ſ. in ſtipulatione. ff. de euic. quem ad hoc no. Saly. in. l. nam r poſtea. in pun. ff. de iureiur. Ité etiam intellige q̄ eſt eadē
4 ratio, alias ſecus. gl. eſt no. in cle. ſi. in verbo defenſor. de reb. eccleſ. nō alie. r in. l. qui hominem. in p̄in. ff. de ſol. ¶ Quarto no. q̄ tps p̄fixum a teſtatore prеſtationi r ſic ſolutioni legati incipit currere a tpe deſignato per teſtatorem, etiā ſi p̄eceſſerit tpe teſtamenti r plus cōpletum fuerit. Et ex hoc habes correlarie notare tria. Primo enim ſequitur vnū valde mirandum ſm Pau. de caſt. q̄ primo incipiat currere tēpus ſoluendi legatū anteq̄ ipſum legatum ſit factū. Scōo q̄ tps deſignatū a teſtatore per modū futuri temporis ſi ſit preteritū; tunc non expectamus amplius futurū ratio vtriuſq; eſt: q̄ iſtud tempus q̄ cōmenſuratur ex etate legatarij non dependet amplius a poteſtate teſtatoris, ſed a curſu nature, ideo neceſſario cepit initium a preterito, licet verba teſtatoris reſpicerent futurum. Et ex hoc tertio habes q̄ eo modo quo veritas ordinat voluntatem teſtatoris: eo modo illā ordinat opi.
5 ¶ Quinto no. in ver. hec ita. q̄ tps appoſitū ſolutioi legati ſcienter p̄ſciens futurū connumerat tamē cum tempore iam preterito ſi teſtator ignorauit illud tps pceſſiſſe, r ſic legatari⁹ iam eſſet. ccciij. annoꝝ. Sec⁹ tñ eſt in teſtatore ſciente. Ratio eſt: q̄ teſtator ſciens illud tēpus. ccciij. annoꝝ. um iam legatarium expectat referendo ſe ad futurū cū non poſſit amplius referri ad tēpus q̄ teſtator expeſſit: q̄ repugnat lapſus tēporis neceſſario facit vt tps incipiat
6 a tpe teſtamenti. Et ex hoc habes correlarie notare q̄ † q̄n termi nus adiectus diſpoſitioni ex certa ſcientia teſtatoris eſt talis q̄ nō poteſt referri ad tps q̄ teſtator expeſſit, ne appoſitio illius tem
7 poris cenſeatur nugatoria: intelligitur q̄ talis terminus currat a tempore teſtamenti. tegt. eſt hic nota. ¶ Sexto no. ex eo. ver. q̄ valeat legatū factū a teſtatore ignorāte aliquē cum peruenerit ad ccciij. annū. r iam tēpore teſtamenti erat maior. ccciij. annoꝝ. Ratio eſt: q̄ verbū peruenerit ly ſit futuri tpis ſubiunctiuū; tñ quia deri natur a preterito indicatiui eſt verificabile in etate iam cōpleta. l. verbum erit. ff. de verb. ſig. l. plotiana. ff. de iure codi. r eſt gl. in. l. iij. ſ. ex pluribus. in gl. parua. in verbo ſuſceperit. quam Bar. ibi. in. ſ. col. no. ff. de acquir. poſ. Bar. in. l. oēs populi. in. iij. q. vj. q. princi. ff. de iuſt. r iur. r in. l. hoc arti. ſ. j. ff. de bere. inſti. Et per hoc patet nō obſt. tex. in. l. ſeruo manumiſſo. ff. de condi. inde. vt hic plenius per Pau. de caſt. in. ſ. j. in vlti. col. ¶ Et. l. ibi. vt. ſ. de manumiſ. teſta. l. ſi ita fuerit libertas. Iſta ſolutio cōiter tenetur per Bar. r alios licet Pet. de bellaperti. r ſubtiles vltramon. dicant q̄ iſtud fit fauore libertatis. r ante eos dicit gl. in. d. l. ſi ita fuerit. in verbo liberorum. Sed certe tegt. ibi non ſe fundat ſuper aliquo fauore libertatis: ſed ſuper p̄opria ſignificatione verborum r communi vſu loquendi. Et quod non ſit ſpeciale fauore libertatis probat tex. in. l. ſi in annos. ff. de condi. r demon. ¶ In ea gl. ibi vel ibi ſpeciale q̄ eſt verius, iſta ſolutio etiā cōiter tenetur r ſpecialitas conſiſtit in tribus: quia ibi ille erat filius. r agebatur de hereditate paterna
8 r erat minor. r ſi dicaꝫ etiā in hoc tex. iſta tria 2currūt. nam etiam hic erat filius vt patet. j. in verſi. quod ſi teſti. ité erat minor vt ibi dicit tex. dic q̄ de hereditate tertium: q̄ non agebatur de hereditate paterna ſed de legato. ¶ In ea. gl. ibi. l. ad rēpub. dic q̄ ibi eſt ſpe
ciale reipublice, r fauoꝛ conſtit in duob⁹. primo † q̄ annus ceptus nō habeatur p̄o cōpleto ad hoc vt quis poſſit adminiſtrare per tinentia ad rēpublicam. Ité annus ceptus non habetur p̄o com pleto, vt poſſit quis ſe excuſare a munerib⁹ publicis vt ibi in ead. gl. in fi. diſtingue vt hic per Bart. quem ſimpliciter refert r ſequit Sali. r concludit Bar. q̄ q̄ tps certe etatis ponitur in accuſatiuo: tunc tps vltimi anni dꝫ eſſe totū cōpletū. nō q̄ iſtud importet ſignificatio accuſatiui: ſed propter naturā verbi importantis perfectionem, vnde ſecus eſſet q̄n tps apponeretur in accuſatiuo ſim pliciter tunc eſſet idem ſicut in ablatiuo. Sed vt iſtam do. Barto. clarius habeas ex ea collige tres princi. concluſiones. Prima eſt
9 q̄ † differentia eſt an tps certe etatis apponatur in accuſatiuo an in ablatiuo cū limitatione tñ de qua hic per Bar. Secunda concluſio q̄ q̄n tps ponitur in accuſatiuo ſimpliciter abſq; verbo importante perfectionē: tūc ſufficit vltimum annum eſſe incboatū, ſicut quādo ponitur in ablatiuo. Tertia concluſio q̄ q̄n tempus certe etatis ponit in ablatiuo, ablatiu⁹ de p̄opria ſignificatione importat tempus imperfectum, r ſic ſolum incboatū, q̄uis non
10 completum. ¶ † Circa primam concluſionem adde quod iſtam differentiā Bar. inter accuſatiuum r ablatiuū reprobat. d. Bene.

De legatis primo.

de plū. in. d. l. ſi ita fuerit. p̄ ter. l. l. nec ſemel. ſ. nouiſſi. ff. q̄n dies
ſe. ce. vbi ter. dicit nihil intereſt an teſtator dicat ī annos ſingu
los vel quotānis, an in ſingulos meſes vel quot meſib⁹. r ſic ſtete
rit quominus perceperint. r ad hoc allegāt. d. l. tali. in p̄in. Tu
dic melius facere tex. in. l. quibus diebus. in p̄in. ff. de cōdi. r de
19 mon. † Tenēdo iſtā deciſionē ab omnib⁹ approbatā. Nō obſtat
tex. l. i. iij. ſ. biduum. ff. q̄ſ app. ſit. ſuper quo relinquit Bar. cogi
tandum: q̄ reſpōdet ipſemet Bar. in. d. ſ. biduum. circa ſi. quod
eſt ſpeciale in ſentētia, propter authoritatē rei iud. alias ſec⁹ eſ-
ſet p̄ tex. in. l. pe. ſ. j. ff. de excuſa. tut. vbi ſi eſt datus tutor ſub cō-
ditione, tēpus excuſationis incipit currere a tpe exiſtentis con-
ditionis r nō a tēpore creatiōis. Et ita etiaꝫ ridet Alic. de neap.
j. p̄ncipio. ſ. r. d. Ellep. hic. ¶ Tu potes aliter reſpōdere q̄ q̄ī in
dex tulit ſententiā ſub 2ditione ſtatim incipit grauare partē, iō
ſtatim incipit currere tps ad interponēdam appellationem, eo
magine, q̄ q̄ſ conditio exiſtabit retro fingitur pure iudicatum a a
tempore ſentētie. vt r alias in. l. ſub cōditione. ff. de ſol. Ideo ſta
tim appellari debet. ita no. ij. q. vj. c. anteriorū. in. ſ. biduū. ſuper
20 quo tū cogita. ¶ † Iſtam deciſionē Bar. r doct. limita. b vt per
b Sali. in. l. ij. ad ſi. C. de Iben. emp. r ſequitur etiā Are. hic, vt pro
cedat q̄ſ principiū termini eſt incertum, vt in. q. Bar. ſecus ſi eſ
ſet certum, vt q̄ diceret ab hodierna die vſq; ad annum: vl binc
ad annū. vel in ſpē vſq; ad feſtū ſancti Petri progl. futurū. alle.
l. ſi. ſ. j. in verb. vt ex die. ff. de reſcin. vendi. r idem tz Bar. i. l. ſi in
diem. in p̄in. ff. de cōdi. r de. do. Ant. de but. in conſi. lvij. q̄ inci
pit in q. ſurgente. vbi ita limitat. d. l. tali. in princi. bene facit iſte
tex. ſm q̄ dicit Bart. r doc. q̄ ideo hoc fit, q̄ erat impoſſibile a te
ſtatore q̄ī terminus inciperet. Facit etiam q̄ q̄ī temp⁹ expreſ
ſe exprimitur: tūc vnum tēpus non poteſt poni pro alio. l. ſi vſus
fructus in biennium r ibi ponit Bar. ff. de vſufru. lega. ſicut nō poteſt vna ſpecies p̄o alia prеſtari. l. ij. ſ. i. ff. ſi cer. pet.

1 ¶ Tempus appoſitum legato quādo faciat ipſum cōditionale vel in diem. r nu. 6. r. 8.

2 Differentia inter tempus certe etatis legatarij, r tempus ſimpliciter appoſitum in legato, quia primum facit conditionem, ſecundum non.

5 Teſtator in terminis huius tex. q̄ videtur habuiſſe ſenſum ad tempus ſimplex, r non ad tempus certum legatarij.

4 Diſpoſitio aliqua q̄ poſſit eſſe conditionalis r non in diem, et conditionalis in diem propter temporum diuerſitatem.

3 Pendentia conditionis etiam in filio impedit tranſmiſſionez. ſecus in pendentia diei.

6 Fideicommiſſum conditionale relictū ab aſcendente q̄ nō trāſ mittitur etiam ad deſcendentes conditione pendente.

7 Teſtator ſi legauit Titio centū pure r q̄ volebat q̄ prеſtarentur poſt mortem vgonis, tale legatum eſt conditionale.

8 Dies mortis incerta habetur p̄o conditione.

9 Dictio poſt, quod inducat conditionem principaliter.

10 Libertati quod magis fauetur q̄ filiationi.

11 Pie cauſe quod faueatur magis q̄ filiationi legitima excepta.

12 Teſtamentum factum ad pias cauſas valet, non tū inter filios.

13 Legatum libertatis quod ſit fauorabilius q̄ pie cauſe.

Legatum libertatis minuit legitimam r in totum p̄uat filiū legitima, non ſic in legato pie cauſe.

Hoc autem.

¶ No. † p̄mo ex hoc tex. q̄ tps certe
1 etatis legatarij facit condit ionem.
Ratio eſt q̄ eſt iſtud tps cū erit. ccciij. annoꝝ, habet ſe ad eſſe r
nō eſſe. r ſic fundaꝫ in euētu incerto, quia poſſet legatarius mo
ri ante euentū etatis. ergo facit conditionē. adde etiā ſi legatum
ſit relictum in certum tps etatis Titij. nam interim legatū di
citur eſſe conditionale. l. ſi ita ſcriptum. ff. de manumiſ. teſt. r. l. ſi
ſeruus lib. ff. de ſtatulibe. ¶ Limita niſi tale tempus apponere
tur ad extinguendū legatus puta ſi teſtator dicat lego tibi cen
tum annua quouſq; Titi⁹ erit. ccciij. annoꝝ. nā tale tps facit diē
r nō conditionē adeo q̄ nō extinguit legatū etiā Titio ante tps
decedente. tex. eſt ſolēnis in. l. ambiguitatē. in p̄in. C. de vſufru.
fz Bal. Flo. r alios hic. Et ille tex. nō reperitur alibi in iure fz
Bal. ibi. r Pau. de ca. quid ante ſit q̄ī legato adijcitur tempus
certe etatis heredis, r ſic grauari dicetur. j. latius poſt Bartol.

2 ¶ Scōo no. ex hoc tex. ſm Bar. r alios ſolā differentiam inter tps certe etatis legatarij, r tempus ſimpliciter. p̄imū enim facit cōditionem: quia pēdet ab aliquo euentu: ſecundū autē tps ſimpliciter quia eſt certum euēturum, ideo conditionem non facit. Tu aduerte, licet iſtud ſit in ſe bene dictum: tñ iſte tex. nō facit differen tiam per hunc modum, vt dicit Bar. ſed facit differentiā an tēpus apponatur ſubſtātie legati, puta lego tibi cētum cum reis annorum. ccciij. r tūc facit legatum conditionale. r ſi legatarius moriatur antequaꝫ perueniat ad. ccciij. annos, nō trāſmittit ad heredes. aut vero tempus apponitur ſolutioni ſeu prеſtationi legati: r tunc illud tēpus quod ſolū apponitur in ſolutione non

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit ꝯditionē ſ3 inducit ſolā dilationē tpis ad ſoluēdā. vñ ſi interim moriat legatar⁹ trāſmittit ad heredes. ita cātat iſte tex. ⁊ Bar. ſ. in. l. opp. ¶ Aduerte etiā diligēter pro intellectu huius tex. ⁊ declaratione predictoꝝ ſ̄q teſtator in dubio preſumit hab buiſſe ſenſum ad tps ſimplex, ⁊ nō ſe retuliſſe ad tps certe etatis legatarij vſ̄ ſi teſtator legat Titio cētū annua vſ̄q ad xxv. annos, nō intelligit de xxv. anno etatis legatarij, q̄ ita accipiendo ſi legatarius haberet xx. annos nō duraret legatū niſi q̄nq annis, ſed intelligit de xxv. annis ſimplr̄ poſt morte teſtatoris. ⁊ ſic illud legatū durabit xxv. annis. caſus eſt in. l. codicillis. in pnc. ⁊ ibi clare Bart. in ſuminario. ff. de annu. leg. ⁊ eſt caſus ad hoc valde ſing. in iure, ſ3 Paul. de ca. ⁊ d. Alex. hic. ¶ Tertio no. ex hoc tex. ſ3 Bal. ⁊ Flo. q̄ eadē diſpoſitio intelligit vbi eſt cōditionalis nō in die: vt hic. interdū eſt cōditionalis ſ3 in die. Tu dic illud reſultare propter diuerſitatē temporū. nam hic eſt duplex tps. quoddā apponit ſubſtantie ⁊ legati, ⁊ illud reddit diſpoſitione conditionalē. quoddā ſolutioni, ⁊ illud importat ſolum dilationem vt dixi in precedenti notabili. ¶ Vide. not. ſm Bal. ⁊ Flo. q̄ pena dicta cōditionis etiā in filio impedit trāſmiſſionem. ſcz in pendentia diei. ¶ Tu adde fortius q̄ fideicommiſſum cōditionale relictū ab aſcendente nō tranſmittit etiā ad deſcēdentes fideicōmiſſario defuncto pēdēte ꝯditione. gl. ibi no. in. l. vnica, ⁊ ibi Bart. ⁊ doc. no. ⁊ ſequunt. C. de his q̄ ante aper. tab. ⁊ gl. ibi. heredes mei. ſ. cū ita. ⁊ verb. ſi ſuſcepiſſent. ff. ad Treb. ⁊ eſt tex. in. l. vnica. ſ. ſi naūt ſub conditione. ⁊ ibi Bal. ⁊ Ange. ad hoc no. C. de cad. tol. dicit ibi Bal. q̄ ille text⁹ decidit ꝑſentē q. ſ3 ad hoc nō allegetur. ⁊ Bal. in. l. ſi in perſonā. per illū text. C. de fideicō. ⁊ in. c. j. q. ſuccel. teneam. in. ij. col. ⁊ l. ſi pater. in. fin. q. C. de inſti. ⁊ ſubſt. d. Ant. de but. in. c. Raynal. i. col. ad fi. de teſtāq̄ uis cōtrariū teneat gl. in. l. ſi cui ſub cōditione. ſ. fi. ff. de act. ⁊ ob. que gl. cōiter reprobat in locis preallegatis. ¶ Solo. in verb. corpletus. in fi. vera ſolutio eſt q̄ ibi dies fuit adiectus ꝑ ſtationē legati. hic vero ſubſtantie. ¶ Nec ob. l. quibus diebus. ſ. quidā ritio. ff. de cōdi. ⁊ demō. q̄ rñdet Bart. poſt gl. ꝑ eū alle. ratas. q̄ vbi eſt tps incertū q̄ ſemp reddit legatū conditionale etiā ſi apponat executioni ſeu ꝑſtationi legati. Et ita tenēt cōiter doct. hic, ⁊ Jo. de Imo. in. l. q̄ no dcuiqs. ⁊ l. i. cētesimis. ſ. ſi. ff. de verb. ob. ¶ Et ex hoc dicit Bal. ſe cōſuliſſe q̄ ſi teſtator legauit titio centū pure, ⁊ dicit q̄ voluit preſtari poſt morte ygotis, q̄ legatarius interim decedēs non trāſmittit q̄ dies mortis incerta habetur pro cōditione etiā, ſi inſeratur ſolutioni legati, ⁊ ita dicit expreſſe tenere gl. in. d. l. ſcius ſaturninus. ff. ad Treb. Et ſequit ſimplr̄ Flo. hic. ⁊ certe de hoc vſ̄ eſſe text. formalis in. d. ſ. quidam titio. Raph. cu. impugnat iſtā ſol. Bal. ⁊ doct. ad. d. ſ. quidam titio. ⁊ dicit q̄ eſſet potius dicendū totū econtra, q̄ tēpus mortis, de quo in. d. ſ. quidā titio. eſt certum an ſit vēturus licet ſit incertū q̄n. l. j. ff. de cōdi. ⁊ demō. Tps aūt certe etatis de q̄ loquit̄ tex. in. d. l. ex his. eſt incertū. Itē eſt dubiū an verificabit̄ q̄ poſſet nō euenire illa etas. ⁊ ſic maior incertitudo eſt in. d. l. ex his. ⁊ tū non facit cōditionē, q̄ et adiectum ꝑſtationi q̄ nam in. d. ſ. quidā titio. ¶ Eu dic q̄ imo eſt maior incertitudo in. d. ſ. quidam titio. nō ſolū q̄n. q̄ eſt indubitatū, ſed etiam an mors ygotis eſſet euectura in vita legatarij, ⁊ ſic ibi erat omodo incertitudo facies cōditionē. l. heres meus. in pnin. ff. de condi. ⁊ demō. Sed nō ſic eſt in. l. ex his. q̄ tps certe etatis de ſe eſt certum. ſ. q̄ ad illam etatē peruenire debeat ſi legatarius vigerit. ¶ Circa iſtam glo. Bar. plene examinat tan ⁊ quādo tēpus faciat legatū cōditionale vel in diem. Et inter cetera concludit q̄ tps certe etatis grauati nō facit legatū cōditionale p tex. ſing. in. l. libertis quos. ſ. ab heredibus. ff. de alimen. ⁊ cib. lega. ⁊ cum eo ſequuntur Bal. Ang. Flo. ⁊ Paul. de ca. hic. Lud. Rom in. l. in illa. ff. de verb. obl. ¶ Cōtrariū tenēt alij omnes Dy. Salic. Imo. Raph. cu. d. Alex. ⁊ Bre. hic. Jac. de are. Cy. ⁊ Bal. in. l. ex his. C. quādo dies leg. ced. Jac. de aret. ⁊ Bal. in. l. ſi quis a filio. in pnin. per flo. ibi. ſ. eo. ⁊ ibi eſt bonus tex. cū gl. contra Bar. ¶ Item cōtra Barto. ſtrin. git tex. in. l. tbais. ſ. libertatem. in verb. humaniore interpretatione. ff. de fideicō. lib. vbi apparet eſſe ſpeciale fauore libertatis vt certū tempus etatis filij, ⁊ ſic honorati non faciat conditionem. ergo in cōtrariū eſt ius commune. Et licet Bar. reſpōdeat q̄ ibi lequatur de benigna interpretatiōe que ſit in qualibet vltima voluntate, eſt cuidens violatio ad illum tex. vt pt̄. in. l. ſi ita ſcriptū. ff. de manumiſſ. teſt. Item cōtra Bar. facit tex. in. l. fideicommiſſa. ſ. etiam. ff. de fideicō. lib. Et ſ3 Bar. rñdeat̄ q̄ ibi eſt dictio poſt, que induxit conditionē principaliter. l. inter illaz. ff. de verb. ſig. tū ſm Sali. Imo. ⁊ alios. ideo. bic. ſ. iud non dicitur in. d. l. inter illā: imo tex. ibi contra Bar. appellat̄ trāſ⁹ conditionem ſine ſit dictio poſita, ſiue dictio cum. ꝺ3 bene dicit tex. quod dictio poſt, re jurit maiorem perfectionē. item ibi dicitur q̄ dictio cū, deſignat rem in potētia naturali, ſ3 dictio poſt, in actu. ¶ Nō ob.

a ¶ Poſt. Adde l. fruct⁹. ff. ſol. mat. doct. q̄ no q̄. in. ſ. fi. ff. de ber. inſti. doc. in. l. illud. ff. de acq. ber.

b ¶ Iſtum. Adde Bart. in. l. j. in. ſ. ſi quis ita. de verbo. obli. Bal. in. l. j. in. iſti. col. C. de ſacroſanc. eccle.

7

8

9

a

tex. in. d. l. libertis. ſ. ab heredibus. alle. per Bart. varie ſolutiones dant ad illū tex. quas refert do. Aleg. inter cetera Paul. de cast. in alia lec. reſpondet q̄ ibi teſtator cenſetur legaſſe militiā ad remuneran. legatarium ſi ſteterit cū herede. ⁊ ideo ne illa remuneratio ponat certū tempus etatis honorati non intelligit facere conditionem. tempus ergo certe etatis nō ſolū ibi reſpiciebat legatum, ſed etiam onus propter q̄ videbatur fieri legatum. Et cū illud grauamen de ſtando cū herede cenſeat impletū ex quo ſtat per caſum mortis. l. j. C. de lega. ergo vniformiter nō ds expirare commodū legati. ⁊ ſi diceretur q̄ ibi loco oneris morādi cū herede habebat victū ⁊ veſtitū, rñdetur q̄ teſtator ibi voluit q̄ etiam legatarius haberet legatū militie in premium illius oneris vltra victū ⁊ veſtitū. non obſt. etiā ſi opponeretur de. l. tbais. ſ. libertatē. vbi nō ſolum erat tps certum honorati, ſed etiā onus conditionale reddēdarū rationum. ⁊ tñ ibi tempus certe etatis faceret ꝺditionē niſi eſſet fauor libertatis. ⁊ circa illum ter. multum inſiſtit Jmo. hic. Tu rñde plani⁹ q̄ ibi illud onus non erat tale quod mereretur remunerationē legati cum oino teneretur reddere rationem prout eſt in. d. ſ. ab heredibus. ¶ Tu aūt vltra alios ex vbis Bar. potes colligere nouā regulā ⁊ nouā cōcluſionē q̄ magis fauet libertati quam filiationi. iſtud probatur in. l. ſi ita ſcriptum. ff. de manu. teſt. iūcta. l. ſeius ſaturninus. ff. ad treb. ⁊ iūcto iſto ter. nā in. d. l. ſi ita ſcriptum. tēpus certe etatis ſemper ⁊ indiſtincte fauore libertatis facit diē, ⁊ tū fauore filiationis nō facit diē niſi alia duo copulatiue ꝓurrant. ſ. q̄ ſit minor ⁊ q̄ ſit heredi tas paterna. d. l. ſeius ſaturninus. ſi vnū deficit, ſecus eſt in filio, vt hoc tex. q̄ loquit̄ etiā de filio, ⁊ tanto plus cū in. d. l. ſeius ſaturninus. illud tps vi deaf appoſitū ſolū fauore filij. Lin fideicōmiſſi. ſ. cū pollicit⁹. ff. de vſu. ⁊ l. ſi ita le gatū. ſ. pegaſius. j. de leg. ij. tu poſſes confirmare iſtā regulā q̄ magis faueat libertati quā filiationi tali fundamento. Nam ſ+ercepta legitima magis fauet pie cauſe q̄ filiationi. ita eꝓſſe tenet Bar. in repe. l. j. in pe. col. C. de ſacſan. ec. ⁊ ꝓbat ter. in aut. ſi qua mulier. in ver. ſi. ⁊ ibi Bal. Sali. ⁊ alij ad no. C. de ſac. ſan. ecc. ¶ Hinc eſt q̄ ds teſtamentum factum nu[b] ad pias cauſas, vt eſt gl. ſin. in. c. cū tibi. de teſt. quam doc. ibi ſe quuntur. ⁊ tū nō valet re ſm patris inter filios nutu, ſm Bal. Ang. ⁊ alios in. d. l. iubemus. Ang in. l. in fraudē. ſ. i. ꝓ illū. text. cum gl. ſ. de teſt. mi. Bal. ⁊ Ang. in. l. in epiſtola. C. de fideicommo. ſi fauorabilius eſt legatū libertatis q̄ pie cāe vt n. ic ꝓbatoꝝ ſequit̄ q̄ ſit fauorabilius q̄ legatū ad pias cās, ſeu quā ius filiationis, ⁊ ſi vinco vincēte ꝛc. tex. eſt in. l. de acceſſionib⁹. ff. de oner. ⁊ temp. pre. c. authoritate. ad ſi. de ꝯcel. preb. in. vi. facit. l. ſi vina matre. circa mediū. C. de bo. mater. q̄ fuit aſſumptū ſit verū quod fauorabilius ſit legatū libertatis q̄ pie cauſe pt̄. nā legata ad pias cauſas non diminuit legitimā filiozū. d. authen. ſi qua mulier. in verſi. le gitima nulli diminuta. ⁊ ibi Bal. ⁊ Sali. ad hoc no. quia qui eccleſiā vult inſtituere ⁊ filium eohere dare a legitima. aliud quer at cōſilium q̄ ab Auguſtino. gvñ. q. vlti. c. ſi. gl. in. l. ſi quis ad declinandam. cū multis ſimi. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ tamen legata libertatum nō ſolū diminuunt legitimaz, imo in totum ꝓinūt. tex. eſt in. l. Papinian⁹. ſ. quarta aūt. ⁊ ibi Raph. ⁊ Paul. de caſt. ad hoc no. ff. de inoffi. teſta. ⁊ dicit Paul. de ca. illum tex. eſſe ad hoc mirandum.

1 ¶ Legatarius ſi eſt granatus ſoluere creditori defuncti heres ⁊ fideiuſſor a nere poſſunt vt ſoluat creditor non.
Legatum factū a debitore creditori quare eſt quod non valeat.
2 Stultitia potius preſumenda eſt q̄ renunciatio vel donatio.
3 Legatum ſi eſt factum vni ⁊ actio ex eo competit alteri non, nominato tunc dicitur factum contemplatione non nominati.
4 Exceptio contra agentem ex teſtamento, non nominatum debet ita concipi, non potes agere ex teſtamēto quia nō es nominatus nec tua interest.
5 Exceptio, tu nō es nominatus in inſtrumēto, nō nocet heredi.
6 Statutum quod inſtrumentum exequatur cōtra debitorem in inſtrumento deſcriptum, vel nominatum comprehendit eius heredem.
7 L imitatio ad tex. in. l. condi. in pnin. j. ti. i. vt procedat quādo legatarius eſt grauatus dare heredi vel eius ſeruo.
8 Libellus in quo ago cōtra te vt alij ſoluas quando procedat.
9 Legatum etiam videtur factum contemplatione eius cuius minus intereſt.
10 Teſtator in dubio videtur prouidere ei cuius plus intereſt.
11 Dictio etiam quod implicet caſum minus dubitabilem.
12 Ex legato licet agere non poſſit ille cuius nō intereſt, tamē eius intereſt potius non ſoluere q̄ ſolutum repetere.
13 Caſus aduerſi debent conſiderari vt eis prouideatur.
14 In terminis huius. ſ. quod non intereſt an principalis ſit ſoluendo necne.
15 Fideiuſſor an poſſit eſſe iudex vel teſtis i cauſa principali, quod non

non ⁊ intellige, vt in nu. 16.
17 Suſpicio minor ſufficit ad repellendum taz iudicem q̄ teſtem.
18 Creditor in cauſa debitoris quod poſſit eſſe teſtis.
19 Fideiuſſor q̄ poſſit teſtificari pro alio fideiuſſore.

1 **Si Titio.** ¶ Si legatarius grauat ſoluere creditori defuncti heres ⁊ fideiuſſor agere poſſunt, non aūt creditor. b. d. ⁊ eſt cōe ſummarū. no. j. ex tex. ibi, q̄ nihil eius intereſt ratione ad. l. ſi creditori meo. cū. l. ſeq. ſ. e. quare legatum factū a debitore creditori non vz, eo q̄ nulla affert vtilitatem, et ſic nō intereſt creditoris cū in oēm euētum eſſet cōſecuturus ab herede debitoris. ⁊ iſtud ampliatur̄ per hunc tex. vt ꝑcedat non ſolum q̄n grauatur heres ipſius debitoris q̄ poterat creditorē cōuenire vt ibi, ſ3 q̄n grauatur legatarius qui nō poterat acreditore cōueniri. tex. eſt hic. vel nō inſoliduꝫ, vt vn⁹ ex plurib⁹ heredibus. l. ſeruo legato. ſ. ſi teſtator. j. e. ¶ Sed tu cane, q̄ tex. in hac ratione videtur ſe confundere. nā per iſtā rationē etiā nō ds valere legatum factū ipſi titio. q̄ cū ipſe titi⁹ legatarius ſit grauatus totū legatū dare creditori. ergo legatū nullam ſibi affert vtilitatē. ergo ei⁹ nihil intereſt. ergo legatū nō vz. ⁊ tū tex. vult q̄ valeat, ⁊ glo. in verb. legatū. dicit q̄ iſtud eſt clarū ⁊ liquidū. q̄ primū legatū titij valeat, nec dicat poſſe intereſſe creditoris,
2 q̄ forte creditor remittet, iſtud preſumi nō ds. Inemo preſumit lactare ſuum. l. cum de indebito. in. fi. ff. de proba. ⁊ potius preſumi debet ſtultitia q̄ renūciatio vt donatio, ꝺ3 Bal. in. l. gnaliter. in. iij. col. C. de nō nu. pec. nō etiā dicatur q̄ irriſcō ſultus poſuit pro cōſtanti q̄ primū legatū titij valeret q̄ iſtud preſuppoſitū non fuiſſet bonum ex quo nulla vtilitate affert. ⁊ ſic nō intereſt. ⁊ iuriſcō. debebat preſupponere q̄ legatū titij eſſet maioris quātitatis q̄ illud q̄ debebat. cogitat nec etiā dicatur q̄ interim le gatari⁹ poſſet de tali pecunia legata alteri ſatiſfacere vel poſſet ſoluendo aliquam penam euadere. q̄ iſta nō debent eſſe in conſideratione. vt dicit tex in. l. Imp. ator. ſ. i. j. de leg. ij. alias etiam tale intereſſe poterit cōſideraꝛi ex parte creditoris. ¶ Scōo no
3 ta ſ̄q aliquādo relinquit vni vel vnus nominatur in legato, ⁊ tū actio cōpetit alteri nō nominato, ſi eius intereſt. non noiati ga cenſet ſibi tacite relictum. ⁊ eius contēplatione factū, nō aūt nominati cuius nō intereſt. facit tex. in. l. fideicō. ſ. interdū. ⁊. l. plumq̄. j. tit. ff. ⁊. l. ſeruo legato. ſ. ſi teſtator. ⁊ ibi no. Bar. j. e. ⁊ in. l. iiij. ſ. fi. ff. de lib. leg. ¶ Alibi dicit tex. in. l. cū pater. ſ. donationis. j. de leg. ij. q̄ nō opoꝛtet queri cum q̄ de ſuprēmis teſtatoꝛ loquatur. ſ3 in quē volūtatis intētio dirigat. ¶ Tertio no. ex hoc
4 tex. ſm Bal. Flo. ⁊ Rap. ſ̄q iſta nō eſt bona exceptio, tu nō potes agere ex teſtō. q̄ nō es nominatus in eo. ſed debes dicere tu nō potes agere ex teſtō, q̄ non es nominat⁹ in teſto nec tua intereſt. tūc exceptio inexpugnabiliter ꝺcludet. tex. eſt hic no. ad
5 de q̄ no. Bal. in. l. j. per illū tex. in verb. ſcriptis. C. quo. lega. ⁊ q̄ exceptio que quotidie opponit̄ in palatijs. ſ. tu nō es nominat⁹ in inſtrō, nō nocet heredi. q̄ nominato aliquo virtualiter vſ̄ nominat⁹ ei⁹ heres. idē effectualiter volunt Ang. ⁊ Jmo. in. l. j. ff. de bis que in teſta. delē. accedat q̄ ſing. tz Paul. de ca. l. j. poſtu
6 lāt. i pn. q̄ illū tex. ff. ad Treb. ſ̄q ſi ſtatutū dicat q̄ inſtrm mittatur execution cōtra debitorē in eo deſcriptū vl nominatū, poterit fieri executio cōtra eius heredē qui cenſet nominatus vel deſcriptus in inſtro. ſequitur. d. Alex. in conſ. xiij. quinti vol. q̄ incipit, attētis narratis in thematē. i vlt. co. idē volūt in effectu Ang. ⁊ Jmo. in. l. j. ff. de bis que in teſta. delen. Ang. in. l. in rōne prima. ſ. ſi filio. in vſ̄ ſi⁹. ff. ad. l. fal. ¶ Quarto no. ex tex. ibi, he
7 res vero. limitatione ad. l. codicillis. in pri. j. ti. i. vbi dicit tex. ſ̄q ſi legatarius grauat dare heredi vl eius ſeruo id q̄ eſt relictū legatū: nihil vz ratio q̄ vna manu reciperet ab herede alia reſtitueret. l. qui ſic. ff. de ſol. limitatur q̄n legatarius eſt ganatus dare ipſi heredi, tūc nō vz vt ibi. ſec⁹ ſi eſt granatus dare creditori ⁊ ſic tertio, tex. eſt hic. ⁊ ꝺtur actio heredi cōtra legatarij da
8 tur vt ſoluat creditori ⁊ nō ſibi. ⁊ ꝑ hoc ꝑz nō eſſe verū ſimplr̄ id quod no. gl. hic ex hoc tex. q̄ a legatario poteſt legari heredi. ¶ Quinto no. q̄ quis ꝑ ſuo intereſſe poſſit agere vt alij ſoluaſ. ⁊ ſic procedit libellus in quo ago cōtra te vt alij ſoluas. q̄ eſt verū, ꝺ3 Bal. ⁊ alios q̄n ſolū verba exequutiua referunt̄ ad tertiū, vt q̄ peto te mihi cōdēnari ad dandū tertio. ſecus ſi peterem te cōdenari titio ad eidē dandū. l. ſtipulatio iſta. ſi quis inſulā. cum gl. ff. de ver. ob. declarat Bar. in. l. j. C. de ſen. ⁊ interlo. omn. ind.
9 Facit regula quecūq̄ gerim⁹. ff. de act. ⁊ ob. ¶ Sexto no. in vſ̄. ſed ſi teſtator. hic videri tex. valde no. ſ̄q legatū in dubio videt factū non ſolū contēplatione eius cuius principaliter intereſt, ſed etiā cōtēplatione eius cuius minus intereſt, nā hic concediꝫ tur actio nō ſolū heredi cui⁹ intereſt, q̄ ſi ſolueret nō haberet repetitionē ſoluti, ſed etiā cōceditur actio fideiuſſori cuius minus intereſt, q̄ ſi ſolueret poſſet repetere actione mādati, vt dicit in fi. tex. ſed in cōtrariū eſt regula tex. in. l. fideicom. ſ. interdū. in fi. j. ti. ij. ꝑ quē tex. Bar. in fi. poſt Jo. de are. no. mirabile preſump.

10 ¶ Q̄ teſtator in dubio videtur velle ꝓuidere ei cuius plus intereſt. Reſpōdet Bre. q̄ imo hic heres ſi ſoluit pōt repetere ab iſto legatario, cum cauſa debitoris quod poſſit eſſe teſtis. Et ſic nō magis intereſſet vn⁹ q̄ alter⁹ in hoc tex. ⁊ in hoc dicit iſtū caſum ſing. ⁊ no. tu aūt pōdera tex. qui dicit nō ſolū heredi, ſed
11 etiā fideiuſſori ꝑ tit petitio. Dictio etiā, ꝺz implicare caſus minus dubitabile. ꝺ3 Raph. Lu. ro. ⁊ Mode. in. l. qui ſe patris. C. vnde liberi. d. Alex. in cōſ. xxiij. quinti vo. q̄ incipit viſo proceſſu cauſe vertētis inter magnificū. in. iij. col. ergo minus dubiuꝫ eſt de fideiuſſore q̄ de herede, ergo minus videtur intereſſe fideiuſſoris.
12 ¶ Septimo no. ex tex. ſ̄q tz non poſſit agere ex legato ille cui⁹ nō intereſt vt hic, ⁊. l. ſeq. in pri. ⁊. l. ſi creditori. cū. l. ſe. ſ. e. tū iſtud eſt ſufficies intereſſe ad legatū validādū vt potius nō ſolnam q̄ ſoluti repetā. caſus eſt hic q̄uis iſtud intereſſe nō indicatur eſtimabile. Et hoc ideo eſt. q̄ multi caſus poſſunt euenire in futurum in quibus ſoluens nō repetit vel ꝑ ꝑ inopiā debitoris ſuperueniētē. l. nā bis. ff. de dolo. vel q̄ debitor ſit difficilis exactionis. l. j. cū gl. ff. qui ſatiſ. cog. vel ꝓpter intereſſe vexationis euitāde. l. minoribus. ff. de mino. ité ſi res. ſ. fi. ff. de alien. iud. mut. cā fac. ⁊ ſi dicerꝫ q̄ iſti caſus aduentitij non debeant eſſe
13 in cōſideratione. l. Jul. ff. qui ex a qui. ſ̄q caſus ⁊ aduerſa fortuna nō debēt eſſe in conſideratione. l. inter ſtipulantē. ſ. facram. ff. de verb. ob. Rñdetur q̄ imo caſus aduerſi ſunt in cōſideratiōe quo ad hoc vt eis ꝓuideaf. tex. eſt no. l. generaliter. ſ. ſi libero homini. ff. de fideicō. lib. ſed poſſes dicere q̄ ibi ſit ad ꝓuiſionē eius cui⁹ aduerſa fortuna conſideratur. hic vero tertij. ¶ Ultimo pōdera tex. in fi. ibi nec intereſt an ſoluēdo ſit necne. nā cōiter intelligit̄ doc. ſ. teſtator. iſtū intellectum reꝓbat Raph. cu. q̄ ſi te
14 ſtator ⁊ nō eſſet ſoluēdo, certe legata per eū facta non valerent, vt. l. ſi vniuerſe. C. de lega. vñ ipſe intelligit̄ ex. ſ. ipſe fideiuſſor. vñ no. ex hoc tex. q̄ fideiuſſoris intereſt liberari ſiue ſit ſoluendo ſiue nō. Tu tene cōem intellectū, ⁊ rñde ad. d. l. ſi vniuerſe. quod procedit niſi talia legata fiant ad ſatiſfaciendū creditoribus, vt hoc tex. facit bene tex. in. l. ſeruum filij. ſ. ſi idem ſeruus. cum gl. in verb. in fraudē creditoris. ſ. eo. poſſet etiā attētari tertius intellect⁹ vt intelligat. ſi heres a quo fideiuſſor ꝺz recuperare que poſtea diſſipauit aliq̄s agoneat. ¶ Extra gl. q̄rit Bart.
15 poſt Dy. ⁊ an fideiuſſor[a] poſſit eſſe iudex vel teſtis in cā ꝓn. debitoris. ⁊ Bar. ſe remittit ad Spec. vt hic per eū. Dy. Ang. Jmo. Paul. de ca. ⁊ Bre. tenēt indiſtincte q̄ nō etiā ſi ꝓiū. ſit ſoluēdo,
16 per iſtū tex. in. fi. q̄ dicit̄ fideiuſſoris intereſſe princ. eſſe liberatū, dato q̄ ſit ſoluēdo ne litibus vexetur. l. minoribus. ff. de minori. Idē tenet Jo. an. in addi. Spec. i. ti. de iudi. dele. ſ. quereſt ver. ſed nunqd fideiuſſor. ⁊ in tit. de teſte. ſ. i. verſ. quid de fideiuſſore. Ang. in. l. ab executore. ſ. alio. ff. de app. Jmo. in. l. a ſententia. in pnin. per illuz tex. eo. ti. do. Ant. de bu. ⁊ Bre. in. c. inſuper. de teſti. Alb. de ro. i. l. fi. in vlt. col. C. de pcu. Et no. Ang. i cōſi. cccv. incip. viſis atteſtationibus teſtiū pdictoꝝ. vbi no. limitat vt ibi per eū. ⁊ iſta videf eſſe cōis opi. ꝓout etiā dicit Bret. hic. ¶ Et pōdera q̄ ſi ꝓhibetur eſſe teſtis fortius ꝓhibetur eſſe iudex.
17 ¶ Q̄ minor ſuſpicio ſufficit ad repellēdū ta iudicē q̄ teſtē. tex. eſt in. c. cū. R. canonicus. ⁊ ibi gl. ſi. ⁊ in. c. inſinuāte. ⁊ ibi Jmo. de of ſi. deleg. Bal. in. c. de cās. in. ij. col. eo. ti. ſed Bal. Flo. ⁊. d. Ale
18 xan. tenent q̄ opinio precedens procedat quando fideiuſſor renūciaſſet beneficio excutiōis, vel debitor principalis nō eſſet ſoluendo, ſed ſi debitor eſſet preſens ⁊ ſoluendo, ⁊ fideiuſſor nō renunciaſſet beneficio de fideiuſſoribus, tūc bene poſſet eſſe teſtis ⁊ iudex. q̄ tunc non poteſt haberi regreſſus contra delicti ſozem. auf. preſente. C. de fideiuſ. ⁊ ſic nullū damnum vel ꝓiudiciū poteſt eſſe fideiuſſori. facit quod ſing. volūt Jaco. but. ⁊ Ang. in. l.
19 non ſolū ſ. queritur. ꝑ vlti tex. ff. de procu. ſ̄q tz creditoris interſit debitorē ſuum habere locupletē, tū in cauſa debitoris poſt credtoꝝ ferre teſtimoniū. refert ⁊ ſequit̄ do. Alex. in cōſi. lxxviij. qō incipit in cā ⁊ lite verte. inter Bar. in. ij. col. ad idē facit qō te
20 net Bar. in. l. ſi quis ita. ꝑ illum tex. ff. de reb. du. ſ̄q fideiuſſor pōt teſtificari pro alio fideiuſſore q̄ nō principaliter teſtificatur in ſua cauſa. Idē tz Bal. in. l. ſi. ſ. j. C. de vſu. rei iud. ⁊ in. l. dictantibus. ſ. de teſta. q̄uis cōtrariū in hoc vltimo teneat Ang. de are. in. ſ. legatarijs. inſti. de teſta. ¶ Nec ob. q̄ dicit Jmo. quod principalis nunc ſit ſoluēdo. tū in futurū poſſe fieri nō ſoluēdo ꝓpter quē caſum accipitur fideiuſſor. ſ. fi. inſtit. de replica. q̄ rñdet do. Aleg. q̄ nō permittit lex iſtud haberi i cōſideratione, vt. l. Jul. ff. qui ⁊ a qui. ⁊. l. ſi q̄s ab alio. ff. de re iudi. ⁊ dixi. ſ. qn̄imo lex potius preſumit contrarium. l. defunctus. C. arbi. tut. ⁊ l. cura. ſ. deficientium. ff. de mune. ⁊ bono.

Sequitur lex ſi fideiuſſor.

1 ☞ Expreſſum ſi eſt vitiatur non vitiatur tacitum eque principale. ⁊ intellige, vt in nu. 13. ⁊. 15.
2 Legatum factum per fideiuſſorem creditori quando valeat.
3 Fideiuſſor dicitur debitor.

a ¶ Fideiuſſor. Adde Bart. i. l. ſi q̄s ita. ff. de re. du. Flo. in. l. dictatib⁹. C. de teſta. Ale. de imo. cō ſi. lxxviij. inci. in cā ⁊ lite ver tēte. iter Bar. in. j. volumīe. ☞ Adde an fideiuſſor poſſit eſſe teſtis. Ange. tz opi. Imol. in. ſ. legatari⁹. inſti. de teſt. Pur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 Fideiussor versus pupillum q̄ non possit esse eius tutor.
5 Fideiussor si legat simpliciter creditori id quod debet ꝛ eius bes soluat non repetit a principali debitore.
6 Testator si grauat heredē vt fideiubeat ꝛ heres fideiubēs qui potest cogi ad soluendum soluat, non repetit solutum ab eo pro quo fideiussit. ꝛ intellige, vt nu. 7.
Heres iussus fideiubere, licet fideiubeat tamen non dicitur parere nisi soluat.
8 Testator si mandat solui omnibus habere debentibus, an comprehendat causam fideiussoriam, vt si heres soluat possit repetere a principali debitore. ꝛ nu. 10.
9 Promissio generalis quod idem operatur quo ad omnes q̄ specialis quo ad specialitatem.
11 Dispositio q̄ satisfiat omnibus habere debentibus non cōprehendit creditorem qui potest exceptione repelli.
12 Fideiussor legando q̄s intelligatur remittere exceptionem.
14 Substitutio pupillaris expressa si vitiet quod nō vitiatur vulgaris tacita in ea comprehensa.

1 **Si fideiussor.** †Uitiato expresso non vitiatur tacitū eque principale. b. d. & m Bar. ꝛ est cōe summariū. vt sic. ppius ad tex. si fideiussor legat creditori q̄ ei debet vel legatariū grauat eidē soluere ex tali legato agit. ꝛ debitor heres
2 fideiussoris. b. d. vsq; ad. §. meminisse. ¶ Isto. primo q̄ si fideiussor legat creditori q̄ debet tale legatū respectu creditoris nō vꝫ q̄ nō interest creditoris. ꝛ sic q̄ nō affert ei vtilitatez, vt in. §. si. precedētis. Sed aduerte primo videtur q̄ hodie tale legatū valeat ꝛ afferat vtilitatē creditori, q̄ cuꝫ hodie sit necesse q̄s prius agatur contra principalē debitorē ꝛ quod prius executiāt antēq̄ possit agi cōtra fideiussorē. auth. presente. ꝛ in corpore vñ sumik. C. de fideiuss. certe legatū proderit creditori q̄ poterit ex dispositione testatoris agere cōtra heredē fideiussoris nō excusso principali debitore. Et ita reperio tenere solū Sal. hic qui p̄ hoc simpliciter dicit quod hodie ista lex est correcta. aliꝫ nō tangunt. tu confirma fortius vltra eum, q̄ testator legādo simpliciter illud q̄d ꝺz intelligit remittere exceptionē quā hꝫ q̄s alias legatū nihil valeret ꝛ nihil oparetur. l. si creditori. vbi dixi post alios. §. e. tū per hoc nō credo q̄ ista lex hodie sit correcta. pcederet enim etiā hodie q̄si fideiussor tpe quo fideiussit renunciasset beneficio de fideiussoribus. ꝛ sic. d. auth. prefecte. tūc si legaret procederet iste tex. ¶ Item procederet in q̄pluribus casibus in quibus. d. auth. nō hꝫ locū. ¶ Sedo no. q̄ tex. ibi q̄d ei deberet, ſm Bre. hic esse
3 tex. †q̄ fideiussor dicitur esse debitor. idē tꝫ Bar. in. l. i. in vlt. col. ff. si cer. pe. per tex. in. l. ꝛ magis. in verb. debeo. ff. de solu. ꝛ domi. Ale. in illa. l. in vlti. col. ad hoc no. istū tex. facit tex. i. l. si seruus. videamus. in ver. principalis debitor. ꝛ ibi Raph. ad no. ff. de
4 ver. obl. ¶ Adde forti⁹ †q̄ etiā in materia correctoria ꝛ penali debitor pupilli nō possit esse ei⁹ tutor. sub pena aut. minozis de bitor. C. qui dar. tu. pos. cumprehendit etiam fideiussor per. o. l. ꝛ magis. ita no. tenet Ang. in auth. bi q̄ obli. ad fi. prin. col. vi. refe rés ita fuisse perusū de facto indicatuꝫ q̄ bene no. q̄ est magna decisio si est vera. ¶ Tertio sing. no. ex hoc tex. ſm Bal. Ang. ꝛ
5 alios †q̄ si fideiussor legat simpliciter creditori id q̄ ei debet, et heres fideiussoris soluat, nō potest repetere a principali debitore. Et lucet glo. hic in verb. nō potest. intelligat istū tex. q̄s fideiussor legauit animo donādi debitori. tū ſm Bal. ꝛ alios est oīnatio ad istū tex. qui propie loquitur in casu dubio. ¶ Preterea testator legādo in dubio facit actū liberalitatis cū legatū sit
6 quedam donatio. l. legatum. j. tit. j. Adde alium casum †q̄s testator in testō grauat heredē vt pro aliquo fideiubeat. nam tūc heres fideiubēs pōt cogi ad soluendū, ꝛ si soluat non pōt repetere ab eo pro quo fideiussit tex. est reputatus singu. in. l. tribus. ff. de vsuf. ea. rerū que vsu. ꝛ sic q̄ nō affert ei vtilitatez, vt in. §. fi

Universidad de Deusto
Biblioteca

obligatus ex testō ad vēdendū non ōz satisfeciſſe per hoc quod vendat niſi adimpleat conſequutiua cōtractus, ergo in propoſito locādo nō ōz satiſfeciſſe ꝓcepto arbitri, niſi ēt preſtet partez etiam que ēt ꝛconſequutiua ℈ctus locatiōis. l. ſi in lege. §. colonus. ff. locā. ¶ Nec ob. ſol. Bar. q̄ ille tex. intelligāt de acceſſoriis vēditionis, q̄ tū nō ſunt vēdita ſed ad rē vēditā accedūt: vt habes ex emplū in. l. ſi pregnās. ꝛ in. l. vacet. ff. de enic. nam ſm Imco. de neapo. ſi ibi illa acceſſoria nō dicerētur vēdita, vt dicit Bart. nō deberet ꝑ illis dari actio ex empto. cuius cōtrariū dicit tex. i. d. l. ſi heres. tū iſta nō eſt bona cōſequētia q̄ ꝑ melioramentis datur actio ex vēdito. ꝛ tū nō ſunt vēdite. l. idē ꝙ. ff. de act. empt. in §. illud. tu aūt fortius impugna ſol. Bar. primo q̄ facit magnaz reſtrictionē ꝛ violētiā ad tex. in. d. l. ſi heres. ℙ Deterea ꝛ fortius tex. ibi formaliter dicit q̄ nō liberatur quo ad reliqua per cōſequentiā ſunt propīe emptionis. pōdera illa verba que ſunt ꝓ pria ꝑ cōſequētiā, nā iſta ſunt traditio ꝛ euictio. vt eſt gl. i. l. pacta cōuenta. in pnc. ff. de ꝓben. em. nō aūt alia penit⁹ extrinſeca, de quibus loquitur Bar. nō ob. text. in. d. l. in numerationib⁹. in fi. in quo principaliter ſe fundat Bar. q̄ rūdet Ang. Imo. ꝛ Are. q̄ heres locādo bñ liberaf ab actione ex teſtō ℈tum ad locādum, vt ibi dicit tex. ſed nō liberaf ℈tū ad preſtandā patiētiam
13 que venit in cōſequentiā ſicut in reſtitutione vſufructus. vt ſer uitutis, per actū mōētaneū liberatur ab obligatione de cōſtituēdo, ſed nō liberaf ab obligatione patiētieque hz tractū in futurum. l. iii. §. dare. ff. de vſufr. gl. i. l. cōruptionē. C. ē. ꝛ in. l. pluri b⁹. §. ſi placeat. ff. de ver. obl. §3 certe iſtud nō valde ſtrigit cōtra Bar. q̄ ēt hic bñ pōt agi ad patientiā actione ex ℈tu locationis, ſed per hoc nō ſequif q̄ actio ex teſtō detur ad talem patiētiā. Sed tu ſtringe fortī⁹ iūgendo ſimul duos text. ſ. in. d. l. in numerationibus. in fi. cū. d. l. ſi heres ex teſtō. nā vtrobiq; heres fuit damnat⁹ ex teſtō vendere ſeu locare. ꝛ in. l. in numerationibus, in fi. dicif q̄ locando vel vendendo liberatur ab actione ex empto. Sed in. l. ſi heres. dicitur q̄ nō liberatur q̄ ad ea q̄ in cō ſequentiā veniūt. Neceſſariū eſt ergo dicere ꝙ iſtos tex. ſimul iunctos, q̄ locādo bñ liberaf quo ad principalē obligationē, hz non liberatur quo ad cōſequutiua quin actio ex teſtō que nō pōt amplius dari vt locetur datur ad patiētiā que eſt ꝛconſequutiua in locatiōe vt declarat Bar. in. l. ſi quis domū. in pnn. ff. loca. ¶ Te
14 nendo tū opi. Bar. que eſt cōis ꝛ a qua in practica nō eſt recedēdum, bñ facit q̄d decidit Bal. in. l. vnica. in. viii. col. in. iiii. q. C. de
15 bis que pene no. vbi querit, pone q̄ ⁊ teſtator ꝛ mīſit heredi ꝙ cō promitteret cauſam q̄d hz cū titio ſup mutuo ſub certa pena, heres cōpromiſit. ꝛ eſt latū laudū q̄ heres ſoluat ea cā mutui. c. heres non ſoluit, an teneatur ad penā appoſitā in teſtō. cōcludit q̄ nō, q̄ ſtatim q̄d cōpromiſit eſt liberatus a pena, per. d. l. in numeratiōib⁹. ꝛ. d. l. ſi heres. ¶ Pro eadē parte facit aliud fundamentū ex mente Ang. Raph. ꝛ do. Alex. nam faciēs contractū locationis pro executione ſententie arbitri incidit in nouā obligationem inſurgentē ex contractu locationis, qua mediante poteſt cogi ad preſtandū patientiā ſi ceſſat obligatio ex ꝓmiſſo. In iſtis terminis procedit deciſio Bar. ſec⁹ ergo eſſet q̄ explicando actū non incideret in aliū actū, ꝑducenté aliā obligationē ad futurā obſeruantiā, vt in caſu q̄d decidit Bart. in. l. ſi
16 cut. §. ſuperuacuū. ff. quib. mo. pig. vel hyp. ſol. ⁊q̄ iudex ꝓcipit alicui q̄ exiret oſis poſſeſſionē ſub pena vt eam diſbrigaret. ille exiuit ⁊ diſbrigauit, ⁊ de hoc fecit inſtrm poſtea ingreſſus eſt, an incidat in penā ꝓcepti iudicis. ⁊ determinatur q̄ ſic. idē eſt in caſu q̄d ponit Bal. poſt Jac. de are. in. l. titio centū. in pnn. ꝑ il
17 lum tex. ſ. de cōdi. ⁊ de. ⁊q̄ ſi arbiter iuſſerit mihi fundū reſtitui ꝑ aduerſariū ſub pena ⁊ poſtea reſtituat ⁊ adhuc recipiat q̄d cadat in penā inſertā in compromiſſo. ꝛ iſto modo vltra Bar. potes reſpondere ad. l. fundi partem. ff. de cōtraben. emp. ꝛ in. l. inter caſtellianū. ff. de arbi. q̄ in illis iuriſb⁹ per executionē actus nō inducitur alius cōtractus per q̄d cauſatur noua obligatio ad perſeuerantiam, ꝓout in. q. Bar. ¶ Cōfirmo optime per illud quod tenent Bar. ꝛ alii, in. l. ſingularia. in. v. col. ff. ſi cer. pet.
18 quod ⁊ quādo ſtipulatio precedens continet obligationē de contrahendo tunc cōtractus ſequens iure cuiuſdam ſolutionis tollit contractum precedentem ſeu obligationē. alleg. d. l. in numerationibus. d. l. ſi heres. §3 aduerte q̄ iſta fundamēta hz videātur colorata, tū omnino deſtruūt per tex. in. d. l. ſi heres. vbi post
19 executionē actus vigore teſtamēti oziebatur noua obligatio ex cōtractu vēditionis, ꝛ tū durat ēt actio ex teſtō. ¶ ⁊ Nō omitto q̄ Raph. cu. aliter reſpondet ad. d. l. ſi heres. q̄ ibi loquitur in actiōe ex teſtamēto, que quo ad illa acceſſoria hz, naturā bone fidei. l. in minorum. C. in qui. can. in integ. reſtitu. non eſt neceſſ. ꝛ. l. cum res. in pnnc. ff. eo. ideo durat vt detur ad illa acceſſoria, ſed queſtio Bar. loquit⁹ in ſententia arbitri que eſt ſtricti iuris. ꝛ ēt in materia penali. ꝛ ſic odioſa in qua nō receditur a forma. l. multa. ff. l. in teſtamento. in pnn. ff. de condi. ⁊ demō. ꝛ ita etiam dicit Bar. in. l. ſi. in pe. q. C. de pac. inter emp. ⁊ vē. ¶ Iſtud confirmat ſubtilius Alre. q. q. Bar. procedit i pena cōpromiſſi, ꝛ ſic in ma-
20 teria odioſa, ſed ſic eſt ⁊ q̄ pena appoſita ſup principali nō extēditur ad illud q̄ venit conſequutiue. ꝛ ſic non dz hic extendi ad patientiā que venit cōſequutiue ad cōtractū locationis, vt probatur in. l. vēditor. ff. l. pregnans. ff. de enic. gl. in. l. non quocunq;. §. Julian⁹. ff. eo. In q̄ nib⁹ ꝓbatur q̄ in actione ex empto veniant acceſſoria ad rem venditā, non tū cōprehendūntur in ſtipulatione duple q̄ eſt penalis, ſed tex. in. d. l. ſi heres. loquitur in his que poſcūt naturaz bone fidei. ¶ Ita fol. Raph. licet videatur colorata, tū duplici ratione cōfunditur. primo in quantum dicit q̄ in. d. l. ſi heres. ibi actio ex teſtamēto datur ad illa reliqua que in cōſequentiā venirēt, eo q̄ quo ad iſta acceſſo-
21 ria hz naturam bone fidei. iſtud nō eſt verū: q̄ ⁊ actio ex teſtō eſt ſtricti iuris. l. alias. ꝛ ibi no. Bar. ff. de ſ lit. in. ꝛ nō hz naturā bone fidei, niſi ſolū quo ad duo, vt veniant fructus a tpe more, ſicut in actionibus bone fidei, vt poſſit agi prima actione q̄ non eſt plene tradita. ita declarat melius q̄ alibi Bar. i. l. ſi heres. ff. de eo quod certo loc. ergo non poteſt habere naturaz bone fidei quo ad alia que veniunt in conſequentiā. de quibus loquitur. d. l. ſi heres. Sed eo cōfunditur per tex. t. in. d. l. in numerationibus. ad ſi. que ſimiliter loquitur in obligato actione ex teſtamēto ad vendendum, ⁊ tamen ſola venditione liberatur ab actione ex teſtamento. de quo tamen vltimo dic vt ſuperius dixi.

1 ℣ Si caſtrum eſt plurīū inequaliter, ⁊ fiat eidem caſtro legatū acquiritur tale legatum pro portionibus inequalibus.

2 Res noſtre ita nobis acquirunt ſicut per ſeruos noſtros nobis acquiritur.

3 Per rem inanimatam quando nobis acquiritur.

§3—

Si seruus plurium. Legatum ſeruo cōi, acquirit oīs ꝓ ſua portione. h. d. intelligē ſcōm diſt. l. ſi cōis ſeru⁹. ff. de ſtip. ſer. Et ꝙ iſtū tex. dicunt
1 Bal. Flo. Imo. ⁊ Raph. ⁊q̄ ſi ſunt plures oīi vni⁹ caſtri ꝓ inequalibus portionib⁹, ⁊ aliq̄ relinquāt tali caſtro, acquirit oīis illius caſtri nō equaliter ſed ꝓ portionibus oīiciis. tu pōdera iſtud dictū ex quo habes ⁊q̄ ſicut ſerui noſtri nobis acquirunt,
2 ita etiā res noſtre. addē de hoc tex. in. l. caſus. ff. de annu. leg. per quē tex. Bar. ibi in fi. no. q̄d ſi ſicut legatur ſeruo meo acquiritur mihi, ita q̄ legatur rei mee videf mihi relinqui ⁊ mihi acquiritur, q̄d eſt bene tenendū menti, ſm Bar. Et ita limitaf gl. ſin-
3 gu. in. §. pe. in ver. per hāc. inſtit. p quas perſo. no. acqui. ⁊ quod per rem manimatam nihil nobis acquiritur. ⁊ illaz gl. dicit eſſe ſing. Bal. in. l. ſi de ꝓprietate. in pe. col. C. ſi a non compet. iudi. fue. in. ⁊ ideo dicit Bal. in. c. i. §. ſi quis de manſo. in pe. col. de contro. inuſt. q̄ aqua per ſeipſam detiuēs non poteſt inducere preſcriptionem, quia per rem inanimatā nihil nobis acquiritur. de quo vltimo dixi in commento. l. quo minus. ff. de ſtu.

1 ℣ Sententia lata contra heredem ſe non defendentē, vel colludentem, vel culpabiliter non appellantem nō nocet legatariis, aliter regulariter ſic. ⁊ vide nu. 7.

2 Legata ſimpliciter relicta ab inſtituto quod in dubio intelligū tur repetita ſubſtituto.
Subſtitutus cenſetur ſubrogatus loco inſtituti.
Jus coniunctionis quod erat in ſubſtituto, cenſetur translatuz ad eius ſubſtitutum vulgarem.

3 Qui obtinet ꝓ ſe ſententiā etiam iniuſtam in petitione heredi tatis tenetur creditoribus ⁊ legatariis.

4 Allegare quod non poſſit quis ſententiā ꝓ ſe latam iniuſtaz. Allegare turpitudinem ſuam quando liceat: remiſſiue. ⁊ nn. 6.

5 Sententiam ꝓ ſe latā habens plura capitula, poteſt in capitu lis contra ſe facientibus dicere iniuſtam.

6 Sententiam ꝓ ſe latam quis poteſt dicere iniuſtam ad ſui damnum ⁊ preiudicium.

8 Legatarius an poſſit agere cōtra heredem ex collusione vincē tem quando legatum eſſet tale quod dominium nō eſſet ipſo in re in legatarium translatum.
Verbum agere, non refertur ad rei vendicationem, ſed verbum petere.

Si hereditatis. Sētentia lata ⁊tra heredē nō defendentē vel colludentē aut culpabiliter nō appellātē nō ꝓiudicat legatarijs. h. d. ꝓmo. ⁊ ſubſtitutus nō pōt ⁊tra legatarios dicere ſe iniuſtā ſniam obtinuiſſe ⁊tra heredē iſtitutū, q̄ ſic turpitudinē ſuā allegaret. h. d. ſcō q̄ vlt. Et hz duas partes q̄ patēt ex ſummario. ſed ea eſt ibi,
1 ſi tū. ¶ Mo. primo ex hoc tex. tres caſus in quibus ſniā lata cō tra heredē nō nocet legatarijs. primo quādo non defendit cām vt hic. ꝛ. l. ſi perluſorio. §. ſi. ff. de appel. ꝛ. l. qui repudiātis. §. fi. ff. de inoff. teſta. ꝛ. l. diui fratres. ff. de lib. cā. ꝛ. l. ſi ideo. in pnn. ff. de euict. nō, q̄ tūc ſentētia ꝓnūciatur lata ꝓpter nō defenſionē, nō autem

aūt ꝓpter malā cām idē q̄ſi minus plene defendit: vt in. §. ſeq. et ibi Bar. no. Scō q̄ſi heres collusit: vt hic toto ti. de collu. de teg. Tertio q̄ſi ſnia eſt lata per iniuriā ⁊ nō appellauit. l. exceptione. ff. de fideiuſ. ¶ Regulariter ergo extra iſtos caſus ſnia lata ⁊tra heredē nocet legatariīs. l. papi. §. ſi ex cauſa. §. de inof. teſta. l. ſi ſuperatus. §. j. ff. de pig. ⁊. l. j. ff. de exceptio. rei iudicate.
2 ¶ Scō no. in v. ſi tū. q̄ in dubio legata ſimpliciter relicta ab inſtituto intelligūtur etiā repetita a ſubſtituto, alias inepte dubitaret in hoc tex. nūquid ſubſtitutus qui obtinuit ſententiam tenet legatarijs. ⁊ eſt tex. in. l. imperator. j. eo. Et ratio eſt, q̄ eo ipſo q̄ quis ſubſtituit, cenſetur ſubſtitutus i omnib⁹ ⁊ per oia. l. coheredi. in pnn. ff. de vulg. ⁊ pup. l. iulia. ff. de here. inſti. ratio cōis q̄ ſubſtitutus cēſet ſubrogat⁹ in locū inſtituti. ergo dz ſapere naturā eius cuius loco ſubrogatur. l. ſi cū. §. qui iniuriarū. ff. ſi qs cau. Hinc eſt q̄ ius cōiūctiōis q̄ erat in inſtituto trāſit ad ei⁹ ſubſtitutū vulgarē. tex. eſt no. in. l. cū ex filio. §. fi. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. ff. de vulg. ⁊ pup. Et ibi Bal. reputat valde digni. ⁊ Ra
3 pha. valde ſingulare. ¶ Tertio no. q̄ ille qui obtinuit ſententiam ꝓ ſe in petitione hereditatis, tenetur creditorib⁹ et legatariis, hz ſnia ſit iniuſta. Et ad hoc iſte tex. nō eſt alibi in iure ſm Dy. Bal. Imo. ⁊ Pau. de caſt. ⁊ ad hoc iſtum tex. no. gl. in. l. ſti pulatio iſta. §. j. in verb. ſucceſſores. ff. de ver. obli. in. §. ſi qs fo
4 rte. in. c. l. Bal. in. l. poſt mortē. §. de adopt. ſed Bal. ⁊ Flo. hic addunt tex. cōcor. in. l. ſi. C. de petit. here. ¶ Quarto no. ⁊ in v. nec
a enim q̄d nō eſt licitū allegare ſuiam ꝓ ſe latā eſſe iniuſtam, eo
b q̄ vt no. gl. nō eſt licitū allegare turpitudinē ſuā etiā excipien do. de quo vltimo per Bar. in. l. iuſtitiā. ⁊ ad pecunias. §. ꝓpo curator. vbi dixi. ff. de iureiu. gl. ⁊ doc. in. c. inter dilectos. de do. Imo fortius ille qui obtinuit ſniam ꝓ ſe, ſi ſuccedat condemnatio nō pōt etiā tūc eam dicere iniquam, ſm Bal. in. l. ſi credi toribus. C. de ſeruo pig. da. manumiſ. per gloſſ. no. in. l. modeſti
c nus. ff. de exce. Facit q̄d vult gl. no. in. l. vnica. in pnn. ff. de ex cept. rei iudi. ¶ Limita ſm Bar. hic in fi. q̄ſi ſnia eſſet in totū ꝓ
5 eo lata. ſecus ſi in aliquibus capitulis ſtq; cū tot dicantur ſenten tie quot ſunt capitula. l. etiā. §. j. vbi gl. ff. de mino. l. quedā mulier. ff. fa. erci. pōt dicere iniuſtam in capitulis contra ſe facientibus. c. Raymutius. ⁊. c. Raynal. de teſta. facit. l. fina. C. quando
6 prouo. non eſt neceſſe. ¶ + Scō limita niſi allegaret iniuſtā ad ſui dāni ⁊ preiudiciū tūc poſſet q̄nūis etiā trāſiuiſſet in rem iudicatam, ſecundum Imo. in. c. q̄ plerīq;. de immu. eccl. Bal. in auſ. ad hec in. v. col. C. de vſu. cum concor. quas dedi in commento. l. admonendi. ff. de iureiur. Facit vna ratio, q̄ licitus eſt allegare turpitudinem ſuam cōtra ſe. ⁊ ad turpitudinem ſuam. l. inde iſerati⁹. §. fi. cū. l. ſeq. ff. ad. l. aquil. l. ſi is cū quo. ff. de condi. inde. l. qui ſeruum. in pnn. ff. de interro. ac. late Bar. in. l. iuſtura
7 dum ⁊ ad pecunias. §. procurator. ¶ + Glo. in verb. nō nocebit. ibi aget contra inſtitutum. Diſtingue vt hic per Bar. cum quo cōmuniter alij tranſeunt, ſed Jo. de Imo. do. Alex. ⁊ Are. repre hendunt Bar. in vno dū facit differentiam inter primum ⁊ tertium caſum. ſi an ſententia ferat per colluſionem vel heredem nō defendendo. an vero ferat ur iniuſte per iniuriā heredis. iſtud vi detur de directo cōtra tex. hic, ⁊ in. §. ſeq. nā hos tres caſus equi parat tex. hic, ⁊ Pe. Dy. ⁊ Ray. hic. Tu vero defende Bar. dupliciter. primo aduerte q̄ hz videat ponere iſtos caſus ſub diuer ſis mēbris, tū eos equiparat cū vtrobiq; dicat ſententiā nō ꝓiu dicare legatarijs. ⁊ legatarios poſſe heredem cōuenire. bene ve rum eſt q̄ Bar. in vno facit differentiā ꝙtum ad vincentem, q̄
primo caſu q̄ſi ſententia fertur contra heredē ſe non defendentē vel colludentem tūc legatarij poſſunt etiam contra heredē vin centem vti poſſeſſorem agere rei ven. l. ſi perluſorio. §. fi. ff. de ap. ſed q̄ſi fertur ſententia iniuſte ꝓ iniuriā heredis, tūc nō pōt agi cō tra vincentē q̄ tutus eſt. l. ſi ſuperatus. §. j. ff. de pig. Et ꝙtū ad iſtos terminos. ſ. ꝙtū ad vincentē nō fit equiparatio iſto tex. nec in. §. ſeq. ¶ Ratio diuerſitatis eſt in ꝓptu, ſm Bar. ſi bene cō
ſideras, q̄ in primis duobus caſib⁹ heres eſt in dolo, ſed i tertio eſt in culpa. vnde magis ſubueniē legatarijs q̄ſi heres eſt in do lo ꝙ q̄ſi ſolū fuit in culpa. Eſt verū q̄. d. l. ſi ſuperatus. §. j. nō cla re loquit in terminis Bar. q̄ſi fuit heres in aliqua culpa. ¶ Se
c cūdo aduerte q̄ tex. bñ equiparat iſtos tres caſus q̄ſi heres nō defendit vel colludit, vel q̄ſi a ſententia per iniuriā iudicis lata non appellauit. ita loquitur iſte tex. q̄ſi aūt heres ꝓuocauit iudi cem cōtra ſe, ⁊ ſic culpa ſua: nō loquit tunc iſte tex. fed. l. ex ceptio nem. ff. de fideiuſ. quā alleg. Bar. licet gl. in verb. iniuriā. etiā in
8 telligat tex. tū hoc tertio modo ⁊ male. ¶ Tu vltra eos conſide ra inquātū Bar. tz in primo mēbro q̄ſi heres nō defendit vt col luſit, q̄ tūc legatarij poſſunt agere cōtra vincentem vti poſſeſſo rem. ¶ Ex iſtis verbis vult Bar. q̄ ⁊ q̄ſi legatū eſſet tale cuius dominiū nō eſſet ipſo iure trāſlatū in legatariū, puta in legato ꝓtatis vel generis vel rei aliene, vl alternatiuū vl ſimile, vt ha betur ꝑ Bar. ⁊ alios, in. l. j. §. e. q̄ tūc legatarij nō poſſent agere contra heredem ex collusione vincentē. q̄ videtur contra gñali tatem. l. ſi perluſorio. §. fi. in verb. agere. q̄ verbū Bar. non ſolū reſtringit ſed intelligit im ꝓprie. q̄ verbū agere non refert ad rei ven. ſed bene verbū petere. l. actio in perſonaz. ff. de act. ⁊ obl. cum ſi. vnde poſſet teneri cōtra Bar. ⁊ cōiter ſcribētes q̄ tex. in d. l. ſi perluſorio. §. fi ſi generaliter procedat in actione perſonali ⁊ reali. ⁊ ſic dicaf q̄ōo poſſibile eſt q̄ actio perſonalis ex teſtō cō a petat contra vincentē ex quo nō eſt obligatus aliquo mō poſſes dicere ſm Raph. cu. hic q̄ poteſt agi vtili ex teſtō ꝓpter dolū heredis in nō defendendo vel colligēdo. arg. l. ſi alienus. §. tit. j. tūd credo verum quando vincēs colluſit cū herede, ne alias ex b dolo ſuo commodum reportaret. contra. l. relegatorū. in fi. ff. de interdi. ⁊ rele. ⁊. l. ſiue hereditaria. in fi. ff. de neg. geſt.
1 ¶ Hereditas quando tranſit ad fiſcum tranſit cum onere legatorum. ⁊ intellige vt ibi.
2 Hereditas q̄ remaneat penes indignū ſi fiſc⁹ nolit eā auferre.
3 Deportatus habet heredem ſi fiſcus nolit auferre hereditatez.
Fiſcus ſolus opponit heredem indignum.
4 Heres dans cauſam vt hereditas ab eo tanq̄ ab indigno aufe ratur non excuſatur ab oneribus hereditarijs. c
Factum procuranti nō prodeſt quod alias prodeſſet.
5 Delinquens procurans excuſari coram minore iudice vt min⁹ puniatur non excuſatur a iudicio ſiue foro iudicis maioris.
Delinquēs ꝓcurās accuſari ne ingrerek nō euitat inquiſitionē.
6 Accuſans aliquem ne contra ipſum poſtea teſtificet nō poteſt il d lum repellere a teſtificando.
Dignitas procurata non preſtat immunitatem.
7 Ignorantia affectata vel procurata non prodeſt.
Diſpoſitio puniēs ſcientiam includit ignorantiam affectatam vel procuratam.
8 Litari quod non debet ad diffinitiuam qui malitioſe ꝓcurauit ne citatio ad eum perueniret.
9 Eps non poteſt expedire actum capitulo ſpectantē quando vo luntarie malitioſe procurauit negligentiam capituli.

Si quis ante. † Hereditas tranſit ad fiſcū cum onere legatorū: niſi fiſc⁹ repudiet vel heres iſtud ꝓcuraverit. h. d. ¶ Mo. ꝓmo ꝙ fiſcus tenef ad le gata. cōcordātes ſunt in gl. intelligē q̄ſi propter delictū heredis bona fuerūt cōfiſcata. ita loquitur iſte tex. ſec⁹ ſi teſtatoris, tunc fiſcus nō teneref ad aliqua legata. l. cū filij⁹. §. fi. j. ti. j. ratio q̄ le e gata erāt effecta irrita. l. eius. q. ff. de teſta. Scō intelligē ſi non tex. q̄ſi hereditas erat tā adita per heredē. alias ſi fiſcus occupa ret bona tanq̄ vacātia nō teneref legatarijs, vt dixi in. l. eā quā. C. de fideicom. ⁊ habes hic per. d. Alex. ¶ Scō no. in ver. quid
2 tū. ⁊q̄ penes heredē indignū remanet hereditas ſi fiſc⁹ noluit auferre. Et ita etiam no. Bal. ad hoc iſtū tex. in. Letiā. in vlti. op f po. C. ad. l. fal. ⁊ ſic ꝓbatur in hoc tex. illud q̄ vult gl. reputata ſing. in. l. ea ſolu. ff. de re in. ⁊q̄ deportatus habeat heredē ſi fiſc⁹
3 nolit auferre hereditatē. ⁊ ita limitat. l. j. C. de here. inſt. ⁊ illā gl. ꝓ mirabili ad hoc no. Bal. in. l. eā quā. in. v. col. C. de fideicom. Lud. ro. in rub. ff. de acqui. her. ⁊ eſt rō in ꝓptu, q̄ alius nō po teſt opponere indignitatē heredi niſi ſolus fiſc⁹. gl. eſt i. l. bis cō
4 ſequēter. §. fi. ff. fa. er. ⁊ in. l. hereditas. C. de bis q. vt id. ¶ Ter d tio not. ⁺ in vl. hz ſi ſubiecit. q̄ heres q̄ bñ cauſam vt bona ab eo tanq̄ indigno auferātur nō ꝓ hoc excuſatur ab oneribus he reditarijs. Ex quo colrelarie no. ſm Bal. ⁊ alios q̄ factū aliquo e ſibi procurāte non pdeſt q̄ alias prodeſſet. ⁺ Et ex hoc inferunt
5 Bal. Ang. Flo. ⁊ alij q̄ſi delinquēs ꝓcurauit ſe accuſari coram iudice minoris curie coram quo minor pena imponit talis preuē tio nihil operatur, nec ſibi opitulat, nec eū liberat ab alio foro, vbi maior pena imponit. Et ita limitatur regula. l. ſi qs poſtea f q̄. ff. de iud. ⁊. c. ꝓpoſuiſti. de fo. cōpe. ⁺ ſimiliter hz Ang. et alios ſi delinquēs ꝓcurauit ſe accuſari ne iudex poſſet procedere per g inquiſitionē: iſtud nō pdeſt nec tollit inquiſitionē iudicis. adde ad iſtā regulā plures text. in. l. iij. §. ſubueniē. ff. ad Sylla. ⁊ l. ⁊ q data opa. ff. ex qui. can. ma. ⁊ in. l. ij. §. fi. ⁊ ibi Bar. no. ff. ſi qs can. ⁊ in. l. ſpadonē. §. fi. ff. de ex cu. tu. ⁊ in. §. item tria onera. inſti. eo. ⁊ quod no. Bar. in. l. ſi vero. in pri. ff. q̄ ſatiſ. cogan. ¶ Secūdo ad b des ad illud. q. no. Jo. an. in. c. ſi. de teſti. Bal. in auth. ſi dicatur. g
6 in pe. col. C. eo. ⁺ de eo qui accuſauit aliquē, vt poſtea eū repelle ret a teſtificando contra, ſed talis malitia nihil pdeſt. ⁊ in ſimili ar. in. l. j. §. cum quis. ⁊ in. §. ſi ſeruus. ſecundo. ff. de. q. eo. q̄ eſt inimicitia procurata. ¶ Tertio adde tex. ſi. l. vniuerſi. C. de leg. li. x. vbi eſt tex. no. ſm vnā lect. ⁊ ibi Bart. no. q̄ officia publica ⁊ dignitates que alias preſtāt immunitatē: tamen ſi ſint ꝓcurate
7 non preſtant immunitatem. ¶ + Quarto adde q̄ ignorātia affe b ctata ⁸ vel ꝓcurata non prodeſt: q̄ eſt pars ſcientie. gl. eſt in cle. j. in verbo ſciēter. de cōſan. ⁊ affi. ⁊ gl. in. c. eos. in verbo affectata, de tempo. ordi. in. vj. ⁊ gl. in. c. ſi. §. vt aūt. de offi. dele. in. vj. per quaz gloſſ. ibi no. Bemi. q̄ diſpoſitio puniens actum ſcienter factum

¶ Quarto. no. gl. in. l. vendicā tem. ff. de euic. Purp.
¶ Turpitudinem. Adde gl. ⁊ doc. in. c. ex te noze. ō 2ceſ. pb. l. iuſtūrādū. in. §. fi. ff. de in. do. c. iij. loco. de ꝑ ſumpt. doct. in. c. latoz. de re iu. ¶ Modeſtin⁹. Voluit allega re gl. l. j. i pnc. i gl. j. ff. de exce. ri. vl mo. li. vj. Purp. ¶ Tertio no. vide ad hoc tres nota. de ciſiões. ſ. §. j. in gl. curiſs. per Dbriſto. iuſti. de bered. q̄ ab inteſt. Jaſ. i. l. ſi vo. in pn. ff. qui ſa. co. do. Parp. i. l. pe mo. chart. ex ti. de le. j. tex. i Li executiõe. §. fi. ff. ō ver. obl. Purp. ¶ Prodeſſet Adde Fel. i. c. cum. col. xiij. vbi Dec. no. ō 2ſti. Purp. ¶ De foro cō pe. Limita tū vt alia coniectura poſſit tollere iſtas. Alex. li. ij. 2ſi. ex viij. col. pe vſic. preterea. Tertio limitat Jaſ. i. l. reſcriptū. §. ſi pacto. col. j. ff. de pact. ꝑ gl. in. c. j. in ver. decernimus. ne cleri. vl mo. li. vj. Purp. ¶ Adde amplia. ēt ad pſu mēdū delicti. Soci. cōſi. cij. co. iij. Purp. ¶ Affectata. Adde Fel. in c. a nobis. i. j. col. verſi. ⁊ dicas. q̄ ignorātia affectata. de ex cep.

Universidad de Deusto
Biblioteca

includit ignorãtiam affectatã vel procuratã, quod bene no. cũ illa sit materia penalis ⁊ sic odiosa, ⁊ per cõsequens multum restringenda, vt in regula in penis. de re. iur. in. vi. ⁊ in. l. cũ quidã. ff. de lib. ⁊ posth. ¶ Quinto adde quod vult Jnn. i. c. ad petitio
8 ne. ad fi. de accu. ¶ Et qui malitiose procurat ne ad eũ citatio pueniat nõ est amplius citandus etiam ad diffinitiuam sententiam.
9 per tex. in. c. qñ. §. porro. vt lite nõ contest. ¶ Sexto ⁊ vltimo adde q̃ l̃ ꝑpter negligentiã capituli act' deuoluatur ad epm. c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ord. tũ si epũs hoc ꝑcurauit nõ deuoluitur ad eũ, fm Jnno. in. d. §. excessus. predicta omnia intellige procedere qñ quis ex malitia ⁊ sic dolose procurasset. secus si ex aliqua iusta causa. tex. est not. in. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest. Alb. de rosa. ⁊ Rapha. cu. hic. ¶ Et quando quis ꝓsumatur affectasse vel procurasse. est tex. not. in l. spadones. §. fi. ff. de ꝓcu. tut. quem tex. ꝓ singulari no. ad hoc Lud. Roma. in singulari. lx.

1 ☞ Consuetudo testatoris ⁊ regionis, mens patrissami. legatarij dignitas, charitas, necessitudo, ⁊ vicinitas scripturarus declarant voluntatem ambiguam testatoris. ⁊ nu. 2.
Ordo scripture legislatoris quod in dubio attendatur.
3 Precedentia declarant sequentia ⁊ econtra. ⁊ nu. 4. ⁊ 5.
6 Quantitas quando legatur vt certum corpus existẽs in aliquo loco tunc nõ indicatur vt quantitas, sed vt certa species quod limitat duobus modis.
7 Obscuritas circa substantiam rei legate quando declaretur ex consuetudine testatoris vel aliter.

1 **Si numerus.** †Legatum obscurũ declaratur ex septẽ ꝓiecturis hic expressis, ⁊ quãdo quãtitas legatur vt species de ea indicatur vt species. b. d. cum. l. seq. ¶ No. primo fz gl. septẽ coniecturas ex quibus voluntas testatoris ambigua declaratur cõsuetudo testatoris, siue tudo regiõis, mẽs patrissamilias, legatarij dignitas, charitas, necessitudo, ⁊ vicinitas scripturarũ. Caue tñ q̃ tertia. s. mẽs testatoris nõ est mẽs ꝓprie cõiecturata. imo alie coniecture tẽdũt ad declarandũ mentem testatoris. Et ideo fm Bal. Flo. Jmo. ⁊ communiter ẽ ordo. in hoc tex. non ponuntur nisi sex coniecture. ¶ Sed pulchrum dubium est ꝓ intellectu litere an inter cõiecturas hic annumeratas attendatur ordo litere, vt que est ꝓior ordine litere cẽseatur esse ꝓior ⁊ melior. Pau. de ca. tenet q̃ non, imo fm eum primo debet recurri ad precedẽtia ⁊ sequẽtia. Et hic ad vicinitatem scripturarũ, q̃ illa est ꝓpinquior scriptura cum colligatur ex verbis testatoris. l. cũ pater. § cum perfecto. ff. de le. iij. ad istum tex. in verb. ante omnia. respõdet q̃ ponitur solũ respectu casus sequentis. s. cõsuetudinis regionis. Et sic vult tex. consuetudinẽ patrissamilias cũ illa sit specialis preferri cõsuetudini regionis. ¶ Contrariũ tenent Pe. Jmo. do. Alex. ⁊ Alre. quod imo attẽdi debeat ordo litere arg. l. cum pater. § pe. ff. tit. j. q̃ in dubio ordo scripture legislatoris attẽdi debet. § inordinatiũ. in auth. de here. ⁊ fal. col. j. no. in. l. nec enim. ff. de solu. ⁊ in. l. ij. § pri'. ff. de vulg. ⁊ pup. ꝓ eo ista opi. facit bene tex. in. l. pe. in ꝓn. ff. de ali. ⁊ cib. leg. facit. l. si cui annuum. ff. de an. leg. ¶ Tu aũt ꝓ ista opi. Pau. de ca. adde bonũ tex. in. l. heredes palã. § si quid post. in fi. ff. de testa. ibi vel ex vicinis scripturis, vel ex consuetudine patrissamilias vel regionis. Et sic ꝓ attenditur vicinitas scripturarum in cõiecturando mẽtem testatoris q̃ cõsuetudo testatoris. Et coniungendo simul illum tex. cum isto erit necessariũ dicere quod ordo hic positus nõ sit attendẽdus. est verum quod Alre. ibi, in. v. no. dicit q̃ in illo tex. ille ordo litere nõ est attendẽdus. ⁊ eo ex ꝓssior ⁊ plenior ordo ponitur in illo tex. Et si velis tenere secũdam opi. que est magis cõmunis apud doc. cõtra Pau. de ca. adde ꝓ eo tex. in. l. nummis. j. de leg. iij. vbi ꝓnus attẽditur cõsuetudo patrissamilias ⁊ regiõis q̃ cõtextus testamẽti, ⁊ sic vicinitas scripturarũ. ¶ Secũdo no. illud ad quod tota die allegatur iste tex. ꝙ precedẽtia declarãt sequẽtia ⁊ ecõtra. ad hoc adde multa que dixi in. l. qui filiabus. in ꝓn. ff. eod. ¶ Item adde quod ꝓbi precedẽtia sunt expressa ⁊ determinata, ⁊ sequẽtia sunt obscura vt generalia, tũc precedentia determinant ⁊ declarant sequentia. Jta eleganter Bal. post Ly. in. l. legatorum petitio. § fi. in fi. j. de leg. ij. per illũ tex. ⁊ tex. no. in. l. si cui fundum. ff. de ver. sig. Jtẽ no. Bal. Jmo. ⁊ Dod. i. l. si cohaeredi. § si quis discretas. per illũ tex. ff. de vul. ⁊ pup. ¶ Tertio adde q̃ ista regula procedit etiam si ꝓcedentia cõsistant in solis ꝓfationibus adhuc volũtatem ambiguã declarãt. l. fi. ff. de he. instit. l. titia. § idẽ rñdet. ff. de ver. ob. Ang.
4 hic. ¶ Quarto adde q̃ similiter anim' precedẽs declaratur ex posteriozibus gestis. l. si cõcubinã. § si res amotas. ff. re. amo. l. cum quis. circa fi. C. de natu. libe. sed ⁊ Julian'. § interdum. ff. ad macedo. Flo. hic. ¶ Limita nũc regulã istius tex. valde notabiliter vt ꝓcedat qñ aliquid est relatum ad plura diuersa vt separata. ⁊ in vno eoꝝ fuit declaratus vel in precedentibus vel in sequentibus, tunc procedit iste tex. secus quando plura verba referuntur ad idem in vna dispositione. vt quia testator dicat si filij' meus decesserit sine liberis titium instituo ⁊ substituo. vel titium substituo ⁊ heredem facio, nã licet verbũ substituo sit commune. l. ij, hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ sic deberet declarari per verbum ad ũctum, vt sic cẽseatur tota directa substitutio tũ ibi nõ fit ista declarata, sed substitutio videatur data electio veniẽdi vel iure directo vel iure fideicommissi, si filij' moriatur in pupillari etate. arg. n. l. recusare. § titius. ff. ad Tre. ita Bar. i. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pup. quod ibi Jo. de Jmo. in pe. colũ. ad fi. in specie põderat ꝓ limitatione regule huius tex. ibidem Alret. in. gliij. col. vbi dicit semper esse notãdum ꝓ limitatione hui'
6 tex. ¶ Tertio no. in. l. sed si certos. ꝙ quando quantitas legatur vt certũ corpus existens in aliquo loco, tunc nõ indicatur vt quantitas sed vt species. Ad idẽ est tex. in. l. talis scriptura. in versi. pe. §. eo. ⁊ multa ibi posui super hoc que potes hic addere. ¶ Limita quãdo testator diceret simpliciter non facta mẽtione certi loci, tunc intelligeret relinquere vt quãtitatẽ que perire non potest, ⁊ non vt speciem. glo. est in. l. i. §. pen. ⁊ ibi Bart. post Oldra. Lan. ff. de dote prelega. Pau. de ca. ⁊ do. Alex. hic. Secũdo limita nisi legetur pecunia vt quantitas. ⁊ postea in solutione assignetur pecunia existens in certo loco, tũc etiã erit relicta quãtitatis q̃ nõ peribit, licet pecunia illius loci ꝑierit. ter. est no. in. l. quidam. j. eo. in ꝓnc. ¶ Ilo. in verb. cõsuetudo. ibi, ne sit cõtra. § de vi. tri. ⁊ oleo lega. l. cum certum. dic meli' scõm
7 Bar. ibi ꝑ an obscuritas sit circa substãtiam rei legate, tũc declarantur ex vsu defuncti tam loquendi q̃ vtendi. l. j. eo. ti. an vero circa qualitatem. ⁊ tunc aut circa intrinsecam vt bonitas, onlecdo, asperitas, ⁊ similia. ⁊ in ista qualitate non inspicimus cõsuetudinem defuncti, quia talis qualitas inest a natura ⁊ nõ consuetudine loquendi vel vsu testatoris. ita loquitur. d. l. cum certus. aut loquimur in qualitate extrinseca que non est a natura ⁊ in petio ⁊ valore, ⁊ tũc inspicitur consuetudo testatoris vt dicit. l. cum alimẽta. ff. de ali. ⁊ cibaria. leg. nisi testator qualitatem expressisset. q̃ etiam tunc in qualitate etiam intrinseca, puta si legauit vinum vetus, inspicitur consuetudo testatoris. l. si quis vinum. cum. l. seq. ff. de vino tri. oleoq̃ lega.

1 ☞ Dictio cum, quod veniat augmentative, non tagative, nec restrictiue.
2 Apposita ad augendum non operantur diminutionem.
3 Principale non restringitur per accessorium. SS—
Relatiuum positum sine copula stat restrictiue.

1 **Si cui serui.** †Dictio cũ, venit augmẽ
b tatiue non autẽ tagatiue vl
2 restrictiue. h. o. ¶ Ilo. primo q̃ verba apposita ad augmentum non debẽt operari diminutionem. Facit tex. in. l. si mancipia. ff. de fund. instru. ⁊. l. si quis legauerit aurum. ff. de auro ⁊ argento lega. ad istam regulam adde multa q̃
3 posui in. l. legata inutiliter. § eo. in ꝓn. ¶ Secundo no. q̃ principale non restringitur per accessorium. secus autẽ est econtra. l. ꝓdictis. in ꝓn. cũ glo. ⁊ ibi multũ no. Bar. j. de leg. iij. ¶ Ilo. j. in fi. respõde quod ibi illud est ꝓpter relatiuum quod, positum sine copula quod stat restrictiue. l. ea tamen adiectio. cum vulga. j. de leg. iij.

1 ☞ Repetitio simplex legatorum conditionalium facta a substituto pupillari non inducit repetitionem conditionis primo apposite etiam si talis repetitio non vitiaret legatum. et numero quinto.
Expressa repetitio legatorum facta a substituto repetit solum substantiam legati, non eius qualitates.
2 Legatum si est factum de certa quantitate ab instituto, ⁊ eidem sit etiam factum legatum a substituto de maiori quantitate, q̃ quantitate relicta a substituto inest quantitas legata ab instituto.
3 Quando in eodem testamento sunt duo capitula cõtinentia diuersas quantitates legatarius potest petere legatum vtrunque integrum ex vtroq̃ capitulo.
4 Legata repetita a substituto pupillari quod intelliguntur repetita etiam si succedat ex tacita vulgari cõprehensa in expressa pupillari.
6 Repetitio specialis quod tantum debet operari in sua specie quantum generalis in suo genere.
7 Accusatus de adulterio commisso in personam Berte vxoris titij si confiteatur cognouisse carnaliter Bertã an videatur cõfiteri ipsam vxorem titij.
8 Respondens positionibus in delictis si fateatur non intelligitur fateri qualitates.
9 Responsio simplex cum debeat intelligi fm interrogationem precedentem refertur ad omnes qualitates interrogationi insertas, ⁊ quomodo hoc intelligatur. nu. 1).

Confessio

10 Confessio indefinite prolata in omnibus preiudicat.
Relatio intelligitur fieri cum omnibus qualitatibus.
Confessio intelligitur facta nedum de negotio principali sed de qualitatibus.
11 Responsio indefinita in criminalibus quod limitatur secũdum specificam interrogationem.
12 Statutum quod contumag̃ habeatur pro confesso intelligitur quo ad crimen principale, non quo ad qualitatem persone aggrauantis.
13 Dispositio que sit ex necessitate nunquam inducit repetitionem qualitatum precedentium.
14 In criminalibus quando sunt opiniones doctorum bincinde, iudicandum est pro reo.
15 Confessio simplex non intelligitur secundum interrogationem precedentem vbi tractatur de graui preiudicio.
16 Producens instrumẽtum in iudicio an videatur fateri omnia contenta in instrumento etiam incidenter ⁊ enuntiatiue dicta.

1 **Si a filio.** †Repetitio legatoꝝ cõditionalium facta simpliciter a substituto pupillari intelligitur pure facta. ⁊ impubere hereditatem adeunte legatũ debetur ex primis tabulis nisi in eo quod vltra ex secũdis tabulis sit relictum vel coniunctis sit datum in legato. b. d. cum ꝓnc. legis sequentis. In tex. ibi, pure. intellige id est simpliciter. ⁊ sic est verbũ iuris cõsulti. si enim testator appoluisset istud verbũ pure tex. haberet dubitationem quod legata deberẽtur statim a substituto contra. l. quod labeo. ff. de carbo. edict. ¶ Not. primo q̃ simplex repetitio legatorum conditionalium facta a substituto pupillari nõ inducit repetitionem cõditionis primo apposite etiã si talis repetitio non vitiaret legatum. casus est hic. Nam alias repetitio eorum que vitiant regulariter nõ intelligitur. l. si quis a filio. in ꝓn. ⁊ ibi gl. no. vbi dixi. § eo. l. seruo alieno. si ab impubere. j. eo. Et ex hoc correlarie not. quod expressa repetitio legatorum facta a substituto repetit solũ substantiam legati: sed non
2 eius qualitates. de quo plenius dicetur. j. in gl. ¶ Secũdo no. in. l. quid ergo. secundum Bar. in fi. ꝙ si testator reliquit certam quantitatem ab instituto, ⁊ postea reliquit eidem maiorẽ quantitatem a substituto quãtitati relicte a substituto inest illud quod erat relictum ab instituto ⁊ sic quatenus vnum legatum concurrit cum summa alterius non debetur bis, sed semel tantum quamuis quãtitas sit multiplicabilis. l. plane. § j. § eod. qõ dic, vt l. seruo alieno. § si quis a primo. j. eo. ⁊ sic pondera secundum Rapha. hic videri tex. fortissimum contra theoricam Bar. in. l.
3 cum centum. ff. de admen. leg. vbi per illum text. tenet quod qñ in eodẽ testamento sunt duo capitula continentia diuersas quãtitates quod legatarius potest petere vtrunque legatum integrum ex vtroque capitulo. Jstud videtur contra istum text. t. l. si is qui ducenta. in ꝓnc. j. de reb. dub. Cõfirmatur ⁊ fortius ista inductio. nã si in capitulis factis a diuersis personis vt hoc tex. quantitas minor posita in vno capitulo intelligitur repetita in alio capitulo maioris quantitatis: ergo fortius istud debet procedere in vna ⁊ eadem persona, vt loquitur Bart. ibi. ⁊ circa hoc multum insistit Raph. ¶ Sed respõdeas omissis aliis eius solutionibus qõ iste tex. nihil facit quia in isto tex. legatũ maius a substituto fuit factum per viam expresse repetitionis. ⁊ sic testator hic voluit tantum relinquere repetito eo qõ a primo legauit illud plus. a secõ. ⁊ sic via repetitionis in eo in quo summa concurrit nõ debetur nisi semel. ⁊ iste est proprie casus huius tex. loquẽtis vbi facta est expressa repetitio. De hac tũ materia die vt habetur plenius in. l. plane. § j. ⁊ ibi dixi. § eo. ¶ Host. in verbo,
4 exticerit. in ꝓn. ¶ Nota signanter ex ista gl. ꝙ quod legata repetita a substituto pupillari intelliguntur ab eo repetita etiam si succedat ex tacita vulgari cõprehensa in expressa pupillari. ⁊ sic si pupillus heres non esset. similem gl. habes in. l. apud Julianũ. § j. ff. ad treb. ⁊. l. legata inutiliter. vbi dixi. § eo. Et sic habes qõ legata relicta a substituto pupillari debẽtur siue succedat ex expressa pupillari quia pupillus sit heres ⁊ moriatur in etate pupillari, siue succedat ex tacita vulgari in ea contenta quia pupillus non sit heres. gl. est hic nota. Et si diceretur quod ista gl. violet tex. subaudiendo dictionem magis, dic quod non est violenta omissis solutionibus Alre. vnde aduerte quod text. in mysterio posuit casum quando pupillus heres exticit patri, vt sic decideret casum magis dubitabilem. Nam quando pupillus fuit heres ⁊ sic se immiscuerit hereditati paterne iam legata ceperũt habere essentiam aut saltem dependentiã a persona pupilli. vnde videbatur qõ postea pupillo moriente in pupillari etate substitutus deberet illa legata prestare ex persona pupilli. Et consequenter quod conditio que erat apposita in ipsis legatis factis a pupillo deberet etiam expectari in persona substituti. sed iuris consultus no. determinat contrarium: quia cum isto casu repetitio sit pure facta, a substituto legata ex persona substituti deben-

tur non expectata purificatione illius cõditionis primi gradus. ergo cũ iste sit casus magis dubitabilis fortius diceretur quando pupillus non esset heres: quo casu cessaret ratio ꝓallegata
5 ideo bene subauditur dictio magis. ¶ Extra gloss. fortiter opponit Barto. de. l. fina. ff. de fideicommiss. liber. quam gloss. allegat ꝓ concordanti vbi in expressa repetitione legatorum intelligitur repetita conditio nisi sit talis que vitiet dispositionem ⁊ respondet quod hic testator repetiit legata simpliciter: ibi autem dixit quicquid legaui caui. ⁊ sic magis generaliter. ¶ Jsta ⁊ solutionem reꝓbant ⁊ bene Jmo. Raph. a. ⁊ Alret. quia falsum est quod in. d. l. fi. fuerit appositum signum vniuersale quicquid, vt dicit Bar. ⁊ Jmo. ⁊ in testamento ⁊ in codicillis fuit apposita dictio relatiua indefinite. nã in testamento dixi legata que a primis heredibus reliqui a sequentibus prestari volo. deinde in codicillis dixi peto vt ea que in testamento legaui ⁊ quem codicillis leganero cauero prestetis. ¶ Allio modo respondent Petrus Ly. Bal. Rico. de neapo. Jmo. Raph. Lu. ⁊ domi. Alegan. hic quod in. l. contraria repetitio facta fuit vniuersaliter dicẽdo que legaui ab instituto volo prestari a substitutis: ideo in tali vniuersitate intelligitur repetita conditio. hic autem repetitio fuit specialis de re legata dicendo fundum quem legaui ab instituto volo deberi a substituto. ⁊ tunc conditio nõ intelligitur repetita. arg. u. no. per gloss. in. l. si priot. ff. fol. matri. ⁊ in. l. meuio. §. j. tit. j. ⁊ ita in effectu voluit etiam dicere Bart. licet corupte
6 digerit quicquid. Sed huic sol. obstat: ꝙ quia tantum debet operari specialis repetitio in sua specie quantum generalis in suo genere. l. si duo. cum simili. ff. de administra. tut. Jtem confunditur per tex. in. l. si quis a filio. versicu. sed si ita. §. eo. Tu aduerte quod tex. in. d. l. fina. in ratione decidendi posita in versi. nam vt supra scriptum est fundat se in verbo caui legauit ꝓout etiam dicit Salicet. hic: quia testator petiit vt que testamento caui legaui prestentur. ⁊ testator cauit de libertate sub conditione danda ⁊ sic eo modo quo cauit ⁊ legauit videtur recepisse a substitutis. ita cantat ibi tex. alias etiam verbum caui ibi positum esset superfluum ⁊ nihil importaret contra regulam. l. si quando. in ꝓn. cum simi. j. eo. Predicta inducit Bar. ad no. q. de accusato
7 de adulterio commisso in Bertam vxorem titij, qui respondendo accusationi dixit: Confiteor me cognouisse carnaliter dictam Bertam, an per hoc videatur confiteri eam vxorem titij. ⁊ decidit q̃ non: eo quia talis confessio refertur ad substantiam persone non ad alias qualitates persone per istum tex. cum simili. Et per hoc sequitur in practica effectus quod nisi probetur matrimonium, non est probatum maleficium intentatum ideo accusatus debet absolui. nam in causa adulterij necesse est probare eã esse veram vxorẽ. l. si vxor. §. fed si ea. ⁊. §. si quis vxori. ff. de adult. cum Bart. tenet solus Bal. hic. ⁊ idem in simili videtur tenere
8 Spe. in tit. de positio. §. sequitur. versic. ꝙ. ꝙ quod in delictis respondens positionibus fatẽdo nõ intelligitur fateri qualitates ⁊ simpliciter do. Ant. de but. in. c. j. de plus petitio. ꝓ ista decisione bene facit tex. in. l. si. §. titia. ff. de libe. lega. per quem not. ibi Bar. qõ clausula refertur ad ea que principaliter posita sunt in oratione non ad ea que causa demonstrationis. ¶ Contrarium tenet Flor. Jmo. Raph. Lu. Pau. de Cast. ⁊ Alexan. Alre. hic, Bald. in. l. j. in pen. col. ad fi. C. de edil. actio. Jmo. in. l. si dubitet. §. j. ff. de fideiuſ. Benedic. de plumb. in. d. l. fi. ff. de fideicom. lib. d. Alb. in. c. j. de plus peti. Raph. Fulgo. in. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interrog. act. Lud. Ro. in cõs. cix vij. quod inci. Antonius accusatus de adulterio. ⁊ istam etiam partem consulendo tenuit ipsemet Bartol. in consi. incip. statuto Florentie cauetur quod forensis ꝛc. cum vna limitatione de qua ibi per eũ.
9 Aduenitur omnes contra Bartol. tali fundamento ꝙ simplex responsio cũ debeat intelligi fm interrogationẽ precedentem. igitur refert ad omnes qualitates interrogationi insertas. §. preterea. inst. de inuti. stipu. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interro. act. l. j. §. si quis simpliciter. ff. de ver. oblig. facit bene quod vult Bar. in. l. si quis intentione ambigua. in vlt. q. ibidem Bal. ff. de iudi. q̃ quando intentio actoris est certa: tunc rñsio est ambigua seu obscura intelligitur fm intẽtionẽ actoris. per. d. §. qui interrogatus. ⁊ per hoc respondetur ad istum text. ⁊ alia. §. allegata quod hic non precesserit aliqua interrogatio, ⁊ agitur fauore legati. ꝓ ista parte bene facit. l. at si quis. §. plerique. in fin. cum
10 gl. no. in verb. oportet. ff. de relig. ⁊ sum. fun. que not. dicit ꝙ quod confessio indefinite prolata in omnibus preiudicat. Ad idem bene facit q̃ relatio intelligitur fieri cum omnibus qualitatibus. l. a filio. §. testator. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊. l. iij. in ꝓn. ff. de fun. instru. Bar. in. l. si quis seruum. §. fin. in. ij. col. j. de leg. ij. ⁊ in. l. j. in ꝓn. j. de recepta. ⁊ in. l. j. §. fina. ff. si fami. fur. fecis. dicatur. ad idem facit bene tex. in. l. ij. §. quod si actor. in verbo, quemadmodum rei qualitas. C. de iuramen. calum. per quem tex. Bald. in fin. not. q̃ facta confessio intelligitur non solum de negotio. in principe. sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

de qualitatibus. Ad idē facit tex. in l. quero. ff. de edi. edict. vbi si seruus interrogat⁹, fugisti de domo debitoris? r simplr rñdit q fugit videtur cōfiteri nō solū de fuga ꝫ etiā de loco. r per illū tex. dicit no. Bal. in l. j. in pe. col. C. de edi. acti. ff q in criminalibus rñsio indefinita limitatur fm specificā interrogationē vt videat cōfiteri facti? r coherentia tū fm interrogationē precedentē. r ista vꝫ esse cōis opi. ꝫ Bar. ¶ Tu aduerte licet scribentes cōiter teneant ꝫ Barto. tū potest optime defendi ista decisio Bar. presertim cū Pau. de ca. dicat q̄ aduocati r procuratores cōiter sequūtur istud dictū Bar. similiter dicit Raph. cu. in fin. q in practica difficile esset obtinere ꝫ Bar. r Bal. hic. Et in primis vltra istas authoritates Bar. r Bal. adde Bal. idē tenētem cum Bar. in. c. prudentiā. de mutuis pet. Ang. in cōsil. clxvj. q̄ incipit super primo dico sniam fore nullā. vbi tenet q ꝫtitēs declictū nō videatur cōfiteri qualitates delicti. Itē cū Bar. tꝫ Jo. de imo. in. l. si quis a filio. in pcin. per illū tex. ff. de. ꝫ cū Bar. tꝫ Pe. de anch. in cōsi. cccc xvij. q̄ incipit, phata tāti iuris scientia. ad fi. r vbi tꝫ q̄ lex vel statutū disponēs q̄ contumax habeatur pro cōfesso intelligit quo ad crimē principale nō aūt quo ad qualitatem persone aggrauātis delictū. r sic tꝫ de directo cōtra Bal. in d. l. ij. ff. q̄ si actor. in fi. Pro ista opi. adde me. de. dec⁹. in pcin. in ver. stipulatione. ff. de ver. ob. r ibi Are. in. iiij. col. in fi. subtiliter ponderat. r dicit per illū tex. approbari opi. Bart. hic quam ff Dod. impugnāt. ¶ Ibi enim probatur q̄ dispositio que fit ex necessitate nunc inducit repetitionem qualitatū precedentium: sicut est ibi in cautione legatorū que interportur per heredem ex necessitate. Ita hic qui respondet accusationi rūdet ex necessitate. ideo non vꝫ confiteri qualitas q̄ reputat semper tenendum menti. r sic etiā ibi Are. sequitur Bar. r per istud fundamentū Are. potest rñderi ad allegata in oppositū. ¶ Pro eadem parte in practica facerēt multū q̄ in istis criminalibus q̄n sunt opi. doc. pro r cōtra indicandū est pro reo ad absoluēdū. interpretatione. l. sanctio. ff. de pen. Tenendo istā partē Bart. non ob. precipuū fundamentū tenētiū oppositū q̄ cōfessio seu rñsio simplex intelligatur r qualificetur fm interrogationem precedentē iuribus preallega. Rñdetur q̄ istud nō procedit vbi tractaꝫ de graui preiudicio prout hic fm Bar. r Bal. in l. j. C. de diuer. refer. per illum tex. arguendo a Sxio. vt hic per eos. Ita posset in practica optime defendi opin. Bar. ꝫ si tū velles tenere aliā opi. contra Bar. tanq̄ videatur magis cōis: pro ea potes addere illud q̄ habetur in optimo simili q̄ produces instrm in indicio vꝫ fateri[a] contenta in instrō esse vera non solū quo ad ea que ibi principaliter disponūtur, ꝫ etiā quo ad dicta incidēter r enūtiatiue, ? sup illis verbis incidēter enūtiatis potest pars aduersa se fundare. tex. videtur esse apertus. in. c. cum olim. de cēsi. fm Dō. Abb. in cōsi. liij. in. ij. vol. inci. in pecdicta causa dicit Ray. in vlti. col. licet contrarium in hoc vltimo teneat egregie Bal. in. c. venerabilis. an pe. col. de exce. per tex. in. l. aurelius. ff. de lib. legā. refert r simpliciter sequitur. d. Alex. in consi. cv. v. vo. q̄ incipit in causa r lite vertente inter magnificam communitatem. in v. col. r sic ista regula posset induci pro r econtra.

¶ Sequitur. ff. si quis duos. positus in. l. quid ergo.

¶ Relictum a diuersis heredibus perinde est ac si relinquerentur in testamentis diuersorum q̄ procedit quando vnusquisque heredum est damnatus prestare rem insolidum.

Due cause lucrative non possunt concurrere in re quando habent originem in persona vnius.

Due cause lucrative nō possunt cōcurrere in re q̄ habent originem in personam diuersorū ꝫ reducantur ad personam vnius.

Quid ergo.

Si quis duos.

heredib⁹ perinde est ac si relinqueretur in testamentis diuersorū. idem si relinquit alicui r filio vel seruo. h. o. Et habet duo dicta que patēt ex summario. fm est ibi, nam r si mihi. r procedit iste tex. q̄n testator expresse dānauit vnumquēq̄ in solidum rem prestari alias secus esset. l. si tibi homo. ff. j. c. r. l. meuius. ff. cum qui. j. ti. j. de quo gl. opponit.

¶ Itē aduerte q̄ in primo casu si consequeretur primo rē legatā nō posset postea cōsequi estimationē, vt dicit gl. q̄ ? due cause lucratiue haberēt directo originem in personā vnius q̄ esse non potest. ff. si res. insti. de le. l. meuius. ff. si duobus. j. tit. j. secus est in fcō casu q̄ directo habēt originē in personā diuersorum: ꝫ per obliquū reducantur ad personam vnius, vt dicit Bar. in. l. si seruus legatus. ff. j. c. gl. in. l. plane. ff. in verbo bis petere. ff. e. r ita istam differentiam inter primum r secundum casum tex. faciunt Dy. Rico. de nea. Sal. Flo. Pau. de ca. ? do. Alex. hic.

¶ Heres qui occidit seruum legatum quia merebatur non tenetur legatario, r non dicitur esse in dolo nec in culpa.

Occidens bannitū cū quo primo fecerat pacē anteq̄ esset bānitus r promiserat de nō offendēdo sub pena si postea fuit exbānitus r ex forma statuti occidi poterat non tenetur aliqua pena.

Pacem rumpere non dicitur qui occidit ex noua causa.

Aliquid fieri non posse vel non commode parificantur.

Aliquem occidere vel eum compellere ad ita delinquendum q̄ sequatur mors paria sunt.

Clericus impellens aliquem ad furandum ob quod suspēditur est irregularis.

Si heres hominē.

turaliter vel ciuiliter sine dolo r culpa heredis heres liberatur. h. o. vsq; ad fi. l. ? habet septē dicta princ. que patent in tex. ¶ Sed o. q̄ heres occidēs seruū legatum merentem non dr esse in dolo nec in culpa. r ideo non tenetur ciuiliter vel criminaliter etiam tertio qui per hoc prētēdit se damnificatū. Concordantes sunt in gl. ? Inde prestat iste text. arg. fm Bar. r alios ? q̄ occidēs eū[b] cui quo pacē fecerat r promisit de nō offendēdo sub pena si postea fuit exbānitus r ex forma statuti potest impune occidi, nō teneatur ex quo occidit merentē r sic non incidit in penam. idem tenent Bar. r alij. in. l. qui seruū. in pcin. per illū tex. ff. de ver. obl. cū multis cōcor. hic. r ibi alleg. per Alex. vltra quas adde no. Bal. in rub. eztr. de sum. trin. ij. col. ad fi. r seq. Ang. de are. in. ij. ? res legata. insti. eo. Facit tex. in. l. cū filiū. in ver. quid ergo. ff. de ver. ob. Facit etiā q̄ offendens ex noua causa nō dr rumpere pacē, vt no. Bart. in. l. aut facta. ff. causa. per illū tex. ff. de pen. Facit tex. in. c. cū inter. ? r ibi do. Ant. r Imo. ad hoc no. de renū. Bal. in. c. j. in pcin. de pac. te. Facit etiam quia promissio intelligatur rebus sic se habentibus prout nunc se habent. l. quod seruus. vbi dixi. ff. de cōdi. ob. cau.

¶ Secundo no. ibi vel q̄ opportune fm Bal. Imo. r Raph. q̄ paria sunt aliquid non posse fieri vel non commode. Facit. l. nepos. pculo. r ibi Bar. ad hoc no. ff. de ver. sig. r. l. si fideiussor. ff. j. ff. qui satisf. cog. ¶ Tertio no. in ver. ité si seruum q̄ paria sunt aliquem occidere vel eum compellere ad delinquendum ex quo sequatur mors. vnde facit fm Bal. Ang. Flo. r alios quod clericus compellens vel inducens aliquem ad furtum faciendum ex quo ille suspendatur efficitur irregularis. ¶ Facit. c. primū r secundum. de homici. in. vj. l. non solum. ff. si mandato. ff. de iniur. Facit etiam optime quia ad irregularitatē sufficit culpa. c. tuanos. cum gl. de homici.

Legata facta per verba diffamatoria legatarij que descendunt ad aliquam speciem turpitudinis non valent.

Annullatio actus quod sit pena.

Cōditio de nubēdo arbitratu tertij si deficiat legatū nō pimit.

Legatum factum mulieri si nupserit de consilio seij mortuo seio antequam consilium requiratur non tenetur.

Pater in testamento an possit committere in arbitrium tertij maritandi r dotandi filiam.

Defectus conditionis potestatiue non nocet legato.

Diffamare aliquem quando quis dicatur.

Iniuria vel infamia quod dicatur si alicui dicatur q̄ sit spurius vel natus ex nouerca.

Iniuria dicit si dicatur plus valet pilus mei equi q̄ capilli tui. Agi iniuriarum quod possit ex parua causa.

Iniuria dicitur si dicatur alicui quod sit rauagiosus vel quod vxor eius commisit adulterium.

Socius quod possit agere actione iniuriarum contra eum qui protulit contra eius socium verba iniuriosa que in socio non erant sed bene in consocio agere volente.

Non inspicitur in materia iniuriarum cum quo quis loquatur sed in quem voluntatis intentio dirigatur.

Ille tenetur iniuriarum qui aduersus aliquem dicat, tedet me quod condemnatus fueris de falso.

Verbum iniuriosum dicitur quando dicitur, tu mentiris etiam saluo honore tuo.

Iniuria non dicitur si dico alicui tu dicis falsum.

Turpia.

tozia legatarij nō valēt. hoc primo. Et defectus cōditionis inualide nō vitiat legatum. hoc secundo. Et si cōditio potestatiua deficit per casum non perimitur legatum hoc tertio r vltimo vsque ad. ff. fina.

¶ Dot. primo fm intellectum glos. r communem doctrinam q̄ relicta per verba diffamatoria legatarij que descendunt ad aliquam speciem turpitudinis non valent. ¶ Istum cōmunem intellectum reprobat Rap. cu. per tex. qui dicit turpia legata sed turpia legata dicuntur que in sui substantia turpitudinē continent, nō que sunt facta cū turpi demonstratione. l. generaliter. et l. si plagij. ff. de ver. ob. Sed tu responde quod arg. posset procedere q̄ tex. simpliciter dixisset turpia legata: sed subiungit que magis denotandi, r sic infamandi gratia legatarij ascribuntur. Istum communem intellectum etiam reprobat Sal. dicens q̄ non

autem p̄t vllo modo cadere in caput suum q̄ tex. dicit q̄ talia legata nō valent odio scribentis r sic testatoris. Et fm cōem intellectū istud nō esset odiū scribētis ꝫ legatarij qui esset diffamata tus r nihil habebit: ꝫ ad hoc rūdet Bar. q̄ est in odiū scribētis vt legata per eū facta nihil valeāt, vt statim dicā. Aduerte etiā q̄ rō assignata in tex. p̄t sic intelligi. nā legata fuerūt gra r fauore legatarij. l. nec adiecit. ff. pro so. Dictum fuit in. l. q̄ filiab⁹. in pcin. ꝫ. eo. sed ista verba diffamatoria ostēdūt q̄ talia legata sunt indignatione r odio testatoris. ¶ Sed o. no. ex tex. ibi odio scribentis fm Bar. r alios ? q̄ vꝫ esse pena testatoris si scripta p eum in testamēto nō valent. r sic no. fm Bal. q̄ annullatio legati dr esse pena. r gñaliter q̄ annullatio actus[a] sit pena. tꝫ etiam Bar. in. l. sanctio legū. in. j. col. ff. de pen. Facit tex. in. l. nō dubiū. in verbo nec penas. r ibi Bal. r Dod. ad hoc no. C. de leg. r tex. in. c. si religiosus. in pcin. in verbo, r in pena. de elec. in. vj. r in. c. dispendia. de referē. in. vj. in fi. in verbo simili pena. iuncto princi. ibi nec processus valeat. r bonus tex. in. l. senatus. ff. de contrahend. emp. gl. in. c. decet. ante fi. in verbo processus. de immu. eccl. in. vj. dic vt latius per do. Alex. hic. r per doc. in locis per eū alleg. per canoni. magime. d. Abb. in. c. ij. r ibi late. Dod. de cōsti. ¶ Tertio no. in verbo si titie. ? q̄ dditio de nubēdo arbitratu tertij cū a. l. reijciatur tanq̄ prestans impedimentū matrimonio r sic inductiua vidutatis. l. cū tale. fi. arbitratu. als inc. rescriptū. ff. de cōdi. r demon. Bart. in. l. j. ff. de his q̄ pene no. p consequens si deficiat multominus peribit legatum. Et qua ratione colligit secus esse? q̄n fieret legatū mulieri si nupserit consilio seij tūc per mortem seij decedentis anteq̄ eius consilio nupserit bene deficeret legatū eo q̄ talis conditio nō impedit libertatē matrimonij cū nō teneatur sequi ꝫ filiū sed tantū requirere. l. quidā decedēs. ff. papinian⁹. r. l. titiū aut meuiū. in pcin. ff. de admi. tu. c. cū olim. de arb. plene Bar. in repe. l. j. ff. si plures. ff. de exerci. Et tꝫ differatur potestas nubēdi vsq; ad tempus consilij requisiti istud non impōbatur a iure, vt est tex. no. in. d. l. cū tale. ff. meuius. in. d. l. ? si hic. ff. de condi. r demon. ita tenent Pau. de ca. d. Alex. hic. Ly. in. d. l. cum tale. ff. si arbitratu. licet Imo. ibi videatur ? ium tenere. r idem q̄ Petrus tenuit no. Pau. de ca. in cōsi. lxxxviij. q̄ incipit vt dicendum q̄ dicta filia. Et no. Jo. de Ana. in cōsi. xv. q̄ incipit circa testū domini. A. de Sabaudia. Facit bñ tex. in l. theopompus. ff. de dote prele. r istud valde no. ¶ Secundo limita singu. ? in patre qui potest in testō committere alicui arbitrium maritandi r dotandi filiā nec illud a. l. reijcitur. Ita sing. Bal. in. l. j. in fi. C. de nupt. per. d. l. theopōpus. r. l. si pater pactū. C. de spōsa. sed istud reprobat. d. Alex. q̄ in hoc nō est aliud in patre q̄ in alio testatore. l. filie fm intellectū Bar. ibi. ff. de condi. et demon. ¶ Quarto no. in ver. ꝫ ? si serui, ? q̄ defectus conditionis potestatiue nō nocet legato. cōcor. tex. in. l. que sub ditione. ff. quoties. ff. de condi. in debi. allegata in gl. ponit no. Bal. in. l. si pater. in. iij. q. C. de insti. r substi. r ratio est q̄ testator apponendo conditionem potestatiuā que pendet ex voluntate legatarij nō respexit nisi factū legatarij si per eū non staret. ideo si stat per casum nō deficit legatū, vt etiam dicit tex. q̄ per te nō stetit q̄ ostendit ista cōditio dicaꝫ mere potestatiua patet q̄ pēdet ex sola voluntate manumittentis q̄ manumittēdus nō potest recusare libertatem. l. fi. ff. de manumiss. testa. declarant Bart. r alij. in. l. j. C. de insti. r substi. vbi plene traditur ista materia. ¶ Bl. j. circa istā glo. ponit Bar. ? quādo quis dicatur diffamare r quomodo intelligatur diffamare. r cum Bar. trāseunt ceteri omnes excepto Imo. vt hic habes per. d. Alex. idem tenet Bald. in. l. diffamari. C. de inge. r manumiss. Bal. r Ang. in. l. j. ff. de lib. r postib. Ange. de are. in tra. maleficiis. in glo. que incipit verba iniuriosa. Facit bñ tex. in cle. j. in verbo diffamatur. iuncta gl. de offic. or. in. c. j. de ob. ad ratiocinia. r tex. no. in. l. apud labeo. ff. ex his. ff. de iniur. r inquantum Bar. r doct. post gl. volunt ? q̄ dicatur iniuria r infamia si alicui dicatur tu es spurius vt natus ex monacha. Adde que dicantur verba iniuriosa r diffamatoria declarat Bar. in. d. l. item apud labeonem. in. ff. sed q̄ adijcitur. r in consi. q̄ incipit in questione vertente inter dominā Nicolusiā. per Ang. r alios. in. l. si non conuicij. C. de iniu. Item adde tex. in. c. cū te. de re iud. vbi est tex. tus q̄ ille q̄ dicit alicui plus valet minus pilus equi nici quam valeant capilli tui ex hoc fuit condēnatus iniuriarū. vnde per illum tex. no. ibi. d. Zint. quod ex parua causa p̄t agi iniuriarum r fieri condemnatio. ¶ ? Item adde quod si aliquis dixerit alicui quod eius vxor cōmiserit adulteriū vel q̄ ipse sit rauagiosus quod tenetur iniuriarū r sunt verba diffamatoria fm Lud. ro. in consi. clxxxiij. q̄ incipit in casu proposito dicēdū est pacem. ¶ Item adde quod ? stante statuto quod si quis dixerit alicui verba iniuriosa puniatur tanta pena. Et aliqs dixerit alicui aliquam iniuriam que in eo nō est vera sed in socio q̄ secum erat ille socius potest agere iniuriarum q̄ presumitur dixisse illa verba ad iniuriam eius licet verba dixerit ad alium q̄ non in

ibi narrat nō decidit imo sodij sc. in fi. negat comitti

Actus. ad de regulaꝫ in penis r regula odia. de reg. iur. lib. vj. Jo. an. i. c. fi. ō elec. libr. vj. in nouella. Into. de butr. i. c. fi. de ref. doc. i. c. ij. de constit. Bal. in. l. non dubium. C. de legibus.

Dicas. declarat Alegā. istū text. in. ij. dicto, in. l. stipulatiōes nō. col. iiij. de ver. obl. Purp.

Actus. ad de regulaꝫ in penis r regula odia. de reg. iur. lib. vj. Jo. an. i. c. fi. ō elec. libr. vj. in nouella. Into. de butr. i. c. fi. de ref. doc. i. c. ij. de constit. Bal. in. l. non dubium. C. de legibus.

Dicas. declarat Alegā. istū text. in. ij. dicto, in. l. stipulatiōes nō. col. iiij. de ver. obl. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

teneatur in viriles.si vero oēs heredes sint noiati teneantur pro portionibus hereditarijs:ergo cōis intellectus stare nō pōt nisi aliter capias verbū nominatim in prima pte aliter in scōa. vnde melius est tenere intellectū gl.in.l.si qs testō.ff.de statulib.qō iste tex.intelligatur ad literā prout iacet q si pars heredū fit nominata tenebit in viriles.si vero oēs teneātur pro portionibus hereditarijs.z ita clare cātat litera.z nō diuersitatis est:q qñ testator grauat partē heredū nō vī habuisse respectū ad hereditatem:q oēs grauasset sed solū ad eorū personas.nimirū si teneāt in viriles.Sed qñ grauat oēs heredes:tūc vī habuisse respectū ad hereditatem.nimirum si tenentur pro portionibus hereditarijs.Sed huic rōni ? istum intellectū fortiter ob.o.l.fine a certis.vbi qñ testator granat partē tū etiā tūc tenetur pro portionibus hereditarijs.z rationē assignat ibi tex.q? sunt heredes.z sic onus eis imponitur q? heredes sunt.¶Posses ad illū tex.rūdere q in isto tex.verbū nominatim,refertur ad personas grauatas, ibi vero refertur ad actū legādi:pio ergo casu bī respectus ad personas,casus est hic,scō vero casu habetur respectus ad hereditatē,vt ibi dicit tex.z credo q illud sit melius qō possit dici ad illū tex.q alias fortissime z de directo ? dicit buic.l. ¶Tenēdo tū cōem differentiā que in se est vera operepetitū est videre q
4 sit ratio diuersitatis quare nominati ? per noia propria teneant in viriles ? q appellatiua teneant in hereditarijs portionibus. Ratio ? mentē doc.est q? testator nominando per oia propria vī fecisse respectu personarū,sed si per noia appellatiua videtur fecisse respectu hereditatis.ar.l.si seruus cōis.ff.de stip.ser.Sed ista rō cōfunditur in primo mēbro q tex.in.o.l.sine a certis. Itē in scōo mēbro si testator dicat fratres meos,habuit respectū ad personas z tū tenetur pro portionibus hereditarijs.l.lucius.§. nerua filiū.ff.ad treb.Bal.hic.Unde Rap.cu.pulchrā assignat rationē diuersitatis quā ante eū assignauit Raph.Ful.in.l.j.C. de inpu.nā qñ legatur ab heredibus per noia propria est neces-
5 se q? apponatur copula vel pūctus habēs vim copule.†Sed de natura copule est attribuere cuilibet vim verbi i viriles.l.reos. §.cum in tabulis.ff.de duo.re.l.j.C.si plu.vna sen.sed qñ fit p nomina appellatiua fit vniuersaliter:ideo intelligī pro portionib? hereditarijs,z per hoc infert singularem limitationē ad ista iura q si testator relinqueret ab heredibus nominibus appellatiuis:sed cū copula puta dicēdo illū qđ instituī in tali parte z illū quem instituo in tali:tūc tenerētur in viriles propter culpam, et istud clare dicit tex.in.l.si heredes nominatim.z ibi Bar.j.co.similiter econtra si reliquisset legatum ab heredibus noibus propriis:sed sine copula,puta dū instituissem duos qui vocabantur Titij z dixissem titios grauo.z sic nomine collectiuo.z non p nominum demonstrationem tenerentur pro portionibus hereditarijs.Tu pro hoc allega tex.in.l.titius.in prin.ff.de here.insti.

¶Sequitur lex nemo potest,ſm primam lecturam.

¶Ad hanc.l.fiet summarium secundum vtranque lectūrā pro maiori vtilitate studentium.

1 ¶ Testator in testō nō potest derogare dispositioni legū.et in secunda nu.1.z ibi quod nec etiā per indirectum.z ibi rationes.

2 Voluntas testatoris si non contrariatur legibus seruatur pro lege.z in secunda nu.12.

¶Mutare formam iurisdictionis vel iuri publico derogare non licet cuiquam.z in secunda lectura nu.2.

3 Rex nō pōt statuere in eius testō q? secūdo genitus succedat in regno.in scōa nu.3.intelligit nisi primo genitus esset insufficies.

4 Inferior nō potest derogare legibus superioris.in secūda nu.3.

5 Clausula non obstantibus.ll.in ? iuū faciētibus,q nō vtatur nullus inferior a principe nec testator in eius testō.z in scōa nu.co.

6 Cardinalis equiparatur legatis.
Legatus de latere non potest committere q in causa procedat summarie ꝛc.iuris ordine non seruato.z in secunda nu.6.limita vt in prima nu.8.z in secunda sub eo.nu.z nu.10.

7 Legatus de latere non potest committere causam appellatione remota.z in secunda nu.7.
Legatus de latere non potest rescribere contra aliquod consilium.in secunda nu.7.
Homini de malatestis non possunt committere causam cognoscendam summarie ꝛc.ibi.

8 Legatus de latere non potest supplere defectus commissos in contractibus vel in iudicibus.ibi.
Eps ex causa pōt cōtra iura canonica statuere.in secunda nu.9.

9 Reges,principes,marchiones possunt committere causam expediendam summarie simpliciter ꝛc.z in secunda nu.10.

10 Testator nō pōt facere qō obligationes psonales ex testō que de sui natura sunt ppetue finiant ipso iure certiori tpe loco vel ? dicione.z ibi rationes.z in secūda nu.16.z ibi vī tenere cōtrarium.

11 Testō qi testō statuit terminū heredi ad adeūdā hereditatē an p illud tps testator mero iure excludatur vbi q? sic.z in.ij.nu.17.
Arguere de testatore ad.l.q? non sit bonum.in secunda nu.11.
Arguere de verbis.l.ad verba testatoris q? licet.ibi.
Arg.de statuto ad testatorē qō non procedit.in secunda nu.13.

12 Argumentū de contractibus ad vltimas voluntates est bonū.
Obligatus reuendere vsque ad certum tempus tempore elapso amplius non tenetur.ibi.
Partes etiā de cōi ? sensu nō pōt renūciare iuri aliqd pro solennitate vel pro forma introducēti,nec etiā testator in scōa nu.14.
Prohibitio testatoris equiparatur prohibitioni statuti.ibi.
Mens testatoris coniecturatur sicut mens statuti.ibi.
Statutum potest facere ne leges habeant locum in statuto.ibi.
Testator nō pōt in testō arguere alias solennitates vltra solēnitates iuris cōis sicut non potest diminuere.in secunda nu.15.
Contra.l.dicitur id quod additur forme.l.sicut qō detrahitur.
Obligatio sui natura perpetua de expresso partiū consensu non potest fieri temporalis.in secunda nu.18.
Heres adeūdo an dicat quasi ? here cū legatarijs.in scōa nu.19.
Cōtract?,do vt facias qō celebrāt iter testōrē z heredē.ibi.n.20.

13 Numerus septem testium est de forma essentiali z substantiali testamenti.z nu.17.z in secunda nu.21.

14 Forma ex qua dat esse rei.z in secunda nu.22.

15 Solennitas probatoria non attenditur quando constat de actu per confessionem partis.

16 Confessio partis non sufficit quando requirūtur duo testes ad probandum pro forma.

18 Lex quando iubet q? aliqua solennitas adhibeatur tempore actus tunc si aliter fiat ipso iure non valet.in secunda nu.26.
Solennitas testium in dubio censetur probatoria nisi lex ad vltериora procedat actum annullando.z in secunda nu.27.
Diffinitio significat essentiam rei.in secunda nu.24.
Justa voluntas testatoris dicitur tripliciter scilicet solennis,legitima,z perfecta.in secunda nu.25.

19 Relictum potest transire in contractum qñ non subest fraus.
Testator potest stipulari heredi suo.z in secundo nu.29.

20 Cautela per quam voluntas defuncti probabitur per duos testes.z in secunda nu.12.

21 Stipulatio interposita in vltima voluntate non seruat naturā stipulationis z sic contractus.in secunda nu.30.

22 Contractus celebrati in vltima voluntate possunt reuocari per testatorem.z in secunda nu.30.

23 Testator quod possit hodie prohibere detractionem falcidie.et in secunda nu.36.
Heres scriptus si nō vult adire propter prohibitionem falcidie an requiratur q? persone quibus hereditas defertur a.l. adeant vt legata debeantur.z in secunda nu.31.in quibus tenet q? sic.

24 Dispositio aut.hoc amplius.an habeat locum ex hoc etiam qō falcidia de legato particulari nō possit detrahi sicut quando fit prohibitio generalis detractionis falcidie de omnibus legatis.

25 Quando agitur de sustinenda vltima voluntate dicitur tractari de fauore publico.

26 Arguere de toto ad partem non licet qñ subest diuersa ratio.
Si testō fecit sibi ? mittere heredi de ? stando legatū an legatarius ex tali promissione possit heredē conuenire.in scōa nu.28.
Testator q? possit stipulari ēt legatario.in.ij.nu.29.z in.j.nu.19.
Cōstructio penalis loquēs in cōmittēte falsum in testō qō ? cū in cōmittente falsum in ? ctu qui fit in testō.in secunda nu.31.
Testator ? nō possit remittere ea q? tēdūt ad solēnitatē testamēti bñ pōt remittere ea q? veniunt ex dispōne ipsius.in scōa nu.33.
Cautio de vtendo fruendo arbitrio boni viri quare sit quod non possit per testatorem remitti.in secunda nu.34.
Testator an possit prohibere trebellianicam.in secunda nu.36.
Heres potest remittere detractionem falcidie.in secunda nu.37.
In re sua glibet est moderator z arbiter ēt abutēdo.in.ij.nu.38.
Testator an in testamento possit disponere qō heres quem grauauit per fideicommissum restituere,non possit per fideicommissarium cogi.z in secunda.20.
Aut.sed cum testatores licet sit correctoria iuris antiqui tamē est fauorabilis z extenditur.in secunda nu.40.
Lex correctoria censetur fauorabilis quādo per eam reuertitur ad ius antiquum.ibi.
Testator an sicut potest prohibere falci.ita etiam trebel.ibi.

27 Testator quod non possit derogare statuto disponenti quod testamenta non valeant nisi insinuentur.z in secunda nu.41.

28 Renunciare iuri statutario negatiuo quod nō possit.z in secunda nu.42.vel quando procederet ad annullationem actus.

29 Testi possunt partes remittere solēnitatem iuramenti.z ibi rationem,non tamen in causa matrimoniali.ibi.nu.31.
Juramentum in teste quod sit solennitas substantialis.

Juramentum

30 Juramentum calumnie non potest remitti de cōsensu partium quia inductum est fauore publico.
Testator q? possit remittere in testamento ea que per indirectus inducerent ad delinquendum.in secunda nu.43.

32 Testator q? possit facere ne bona eius sint tacite pro legatis hypothecata.z in secunda nu.44.
Testator potest disponere q? dominium rei legate non transeat in legatarium nisi apprehensa possessione.

33 Testō pōt facere ne datio coheredis extranei vel vulgaris substituti tollat existētiā sui heredis.Itē qō etiā in secunda nu.45.
Legatum conditionale transmittitur.Item quod tacita condicio impediat transmissionem.
Nō trāsmissibile ex tacita volūtate testōris efficit trāsmissibile.

34 Testator an possit dare legatario licentiam capiendi possessionem rei legate propria authoritate.z in secūda nu.48.vbi q? sic etiam in testamento non solum.ibi.z nu.49.

35 Judex potest dare parti licentiam ingrediendi propria authoritate,ibi heres vel legatarius q? possit mortuo testatore ingredi rem propria authoritate quando testator constituit se possidere pro herede vel legatario.z in secunda nu.50.

36 Testator apponendo in testamento q? heres nō impediat legatarium in possessione intelligitur dedisse licentiam legatario capiendi rem propria authoritate.idem z in secunda nu.51.
Si diceret vim fieri veto legatarijs meis.

37 Testator si dicat relinquo vsqueam meam dominā z vsufructuariam bonorum meorum.z extent liberi vigore talis legati potest capere alimenta authoritate propria.z in secunda nu.3).

38 Testator quod non videtur dedisse licentiā apprehendendi propria authoritate possessionem per illa verba, libere reuertatur, tenet contrarium.z in secunda nu.54.

39 Actum libere qui facere potest:potest illum facere sine authoritate z licentia.z in secunda nu.55.
Verbum libere quid importet.

40 Testō? vel heres dās licentiā legatario apprehēdēdi rē legatā propria authoritate non vī ei remittere detractionem falcidie.
Testō? pōt dare licētiā fideicōmissario vli apprehēdendi propria authoritate absq; eo qō heres directus restituat.in scōa nu.51.

41 Renunciatio exceptionis simulationis vel fictionis an valeat.z in secunda nu.56.vbi q? non nisi fiat ex interuallo.z in prima nu.30.z in secunda nu.64.

42 Cōtractus simulatus nō dicitur contractus.z in secūda nu.57.
Simulatio appellatur imago z collusio.ibi.

43 Instrumentum simulatum quod non sit instrumentum.

44 Juramentum interpositum super contractu simulato non firmat contractum nec validat renunciationem simulationis.
Juramentum interpositum super contractu quando iuratur omnia z singula esse vera,z eis non contrafacere an tollat simulationem.z vbi nu.46.vbi quod sic.

45 Juramentum appositum super cōtractu simulato an indigeat rescissione remissiue.

46 Absolutio a iuramento apposito super contractu quod omnia z singula sunt vera quod non possit peti. nu.47.nisi partes allegassent simulationem,probationes recepte.

48 Tertius propter iuramentum interpositum non impeditur allegare simulationem contractus.

49 Tertius quod possit allegare contractum vsurarium non obstante iuramento super eo interposito.
Contractum esse simulatum z renunciare exceptioni simulationis an contineat repugnantiam.z in secunda nu.58.z nu.62.
Cōpromissus factū p prelatū de re ecclesie sine licētia superioris nō pacto fieri pōt q? nō liceat allegare nullitatē.in secūda nu.60.
Multa sunt que sunt nulla z tamen non possunt allegari nulla. in secunda nu.59.
Pacto fieri potest q? non opponatur de nullitate sententie que erat nulla ex defectu solennitatis.in.o.nu.60.
Renunciare solennitatibus introductis de iure publico ? partes non possunt:tamen possunt pacisci q? licet actus sit nullus non possit opponi nec allegari nullitas.in secunda nu.61.

50 Argumentum de statuto ad pactum valet.in secunda nu.93.

51 Statutum quod non possit tollere exceptionem simulationis.

52 Testator potest remittere cōfectionē inuentarij tutori.etiā legitimo z datiuo.z in secunda nu.65.z nu.70.z de ratione nu.68.

53 Judex potest cogere tutorem ad conficiēdum inuentarium si est de eo suspicio non obstante q? testator remiserit z videre an expediat pupillo.in secunda nu.69.z vide nu.71.
Inuentarij cōfectio vt dicatur remissa nō sufficit q? testō? simpliciter remittat sed etiam q? dicat vetuit cōfectionē inuētarij reqritur z ibi tenet q? sufficit remittere.z in secunda nu.72.z nu.74.

54 Juramentum in litē quod deferatur contra tutorem non conficientem inuentariū z presumitur in dolo.in scōa nu.66.z nu.73.

55 Testator potest remittere confectionē inuentarij heredi in prejudicium legatarioꝝ nō tamen creditorum.z vide nu.96.
Testator potest heredi remittere necessitatem reddende rationis fideicommissario vniuersali.in secunda nu.65.
Minor aduersus dolum presumptum de furto non restituitur. in secunda nu.97.

56 Appellari an possit a sentētia arbitri in casibus in quibus ex ea oritur actio.z in secunda nu.65.cum seq.z nu.85.in quibus locis quod communis z contra Bar.

57 Ubi non oritur actio an detur appellatio remissiue.z in secūda nu.75.

58 Dispositio.l.cum antea.C.de arbi.an habeat locum qñ compromissum est factum cum pena z cum clausula rato manēte pacto sic,z est magis communis opi.z in secunda nu.88.

59 Clausula rato manente pacto appositā in compromisso operatur quod videantur duo cōpromissa.z in secunda nu.89.z censetur pars compromissi.in prima nu.62.z in secunda nu.91.

60 Sententia arbitri de iure ciuili solum emologatur qñ factū est compromissum nudo pacto z sine pena.z in secunda nu.90.

61 Prouisio hōis facit cessare prouisionē.l.qñ est extraordinaria.

63 Appellatio quod nō det iurisdictionem z quod appellari possit ab actu extraiudiciali si actus tenet.z in secunda nu.82.
Appellari quod possit a transactione.z in secunda nu.82.
Arbitramentum dicitur quedam transactio.
Appellari quod possit a laudo arbitratoris.
Appellari quod possit a sentētia lata super legitimatione personarum z tamen ex ea non oritur actio.in secunda nu.76.
A sententia lata super admissione vel nō admissione testium appellatur licet ex ea non oriatur actio.in secunda nu.77.
A sententia lata super competentia vel incompetentia appellatur.z ex ea non oritur actio.ibi.nu.78.
A sua nulla ? actio nō oriatur tamē appellatur.in scōa nu.79.
A sententia interlocutoria que secum trahit executionē appellatur,tamen ex ea non oritur actio.in secunda nu.80.
A sua absolutoria appellat ? ex ea nō oriat actio.in scōa.n.81.
Actio indicati vel actio in factum regulariter ex qualibet sententia oritur.in secunda nu.83.
Pacto an possit fieri q? possit appellari vbi alias non posset,sicut pacto potest renunciari appellationi.in secunda nu.84.
Appellās vī dicere suam sibi displicere.in.j.nu.56.z in.j.n.86.
Approbatio que fit eodem instanti vt approbetur z reprobetur non debet attendi.in prima nu.97.z in secunda nu.97.
A sententia arbitri electi ex necessitate statuti q? oriatur actio z ab ea potest appellari.in secunda nu.92.

65 Pacto an possit fieri q? a sententia arbitri possit appellari in casibus in quibus oritur actio.q? sic z in secunda nu.93.

66 Pactum quod a sententia arbitri possit appellari non tenet.z in secunda nu.84.ibi tertio.

67 L.arbitro.ff.qui satisd.cog.q? loquatur in arbitris a iudice datis vel a partibus electis cum iudicis authoritate.

68 Argumentum a minori negatiue ad maius tenet.
Arguere de charactere corporali ad spiritualem licet.
Collatio ordinis imprimit characterem spiritualem.
Character ordinis est figura intellectualis z indelebilis.

69 Actio ex testō ex sui natura est perpetua z ex dispositione iuris non tollitur ipso iure sed ope exceptionis.z in secunda nu.90.

70 Legatarius quod possit retinere rem sibi relictā ī testamēto minus solēni.z agentem repellere exceptione.z in secunda nu.94.

71 Heres an possit retinere res hereditarias in testamēto min? solenni z agētem repellere exceptione sicut legatarius:tenet quod non,licet disputando dicat posse teneri contrarium.

72 Hereditas ex testō minus solenni licite retinetur in foro cōscientie.z nu.77.z in secunda nu.95.nu.99.intellige vt nu.107.

73 Venientes ab intestato possidentes hereditatem relictam in testamento minus solenni non tenentur etiam in foro conscientie eam dare scripto heredi.z in secunda nu.104.

74 Legata facilius sustinentur q? hereditas q? facilius reuocant.

75 Hereditas quod non sustineatur per edictum si quis omiſ.causa testa.licet legata sic.

76 Testamentum inuentione est de iure gentium.
Solutas testatoris probatur ex testō invalido.z in scōa nu.97.
Obligatio naturalis quod oriatur ex testamento invalido.

78 Contractus mulieris factus sine solennitate a statuto requisita z sine fraude tenet in foro conscientie.z in secunda nu.100.
Prelatus electus forma non seruata in foro conscientie tute remanet in prelatura.z in secunda nu.98.

79 Actus in quo pretermissa est forma si consensus interuenit z sine fraude valet in foro conscientie.z in secunda nu.98.
Professio facta omissa forma in regula tradita legati quo ad deum z tenet in foro conscientie.z in secunda nu.101.

Universidad de Deusto
Biblioteca

80 Prescriptio an tolli possit ꝛ eius cursus impediri pacto. tenet opin. Bartol. quod non cum limitatione de aqua in nu. 83. ꝛ in secunda nu. 190.
81 Prescriptio quod respiciat priuatam vtilitatem principaliter et secundario publicam. ꝛ in secunda nu. 112.
82 Juri continenti secundario fauorem publicum renunciari nō potest. ꝛ in secunda nu. 113.
83 Prescriptioni etiam odiose qō renunciari non potest cum iuramento ꝛ sic tene contra Alleg. ꝛ in secunda nu. 115.
Statuto introducenti prescriptionem non renunciatur etiam cum iuramento.
84 Pacto potest seruitus inducta retineri sicut pacto potest noua seruitus restitui.
85 Cautela per quā impedit cursus ꝓscriptionū. ꝛ in sēa nu. 118.
Illud quod fieri non potest per viam renunciationis fieri potest per viam repetite obligationis. ibi.
Nepos testatoris an in foro conscientie possit auocare hereditatem ab herede scripto in testō scriptis subscripto et sigillato a vij. testibus in cuius apertura ipse non fuerat. testatus. ꝛ in secunda nu. 96. vbi disputando refert consuluisse quod sic.
Testamento irritato quia non registratum in memorialibus iuxta dispositionem statuti quod heres ab intestato possit ab scripto herede auocare etiam in foro conscientie hereditatem testatoris. in secunda nu. 102.
Statutum a lege ciuili si non continet peccatum etiam in foro conscientie seruari debet. in secunda nu. 102. ꝛ. 105.
Statuta laicorum etiam in foro conscientie seruari debēt si non continent peccatum. in secunda nu. 106.
Prescriptio qō interrūpatur ꝑ bonā fideiussoris si dat ante prescriptionem finitam. in prima. nu. 8 4. ꝛ in secunda nu. 108.
Seruitus quod prescribatur ab habente bonam fidem cui restituit tradita etiam ab autore male fidei. in secunda. nu. 109.
Aliud male fidei. C. de prescrip. long. tempo. quod non habeat locum in iuribus incorporalibus. ibi.
Emptor emens a venditore sciente rem alteri hypothecatā longo tempore prescribit talem hypothecam. in secunda nu. 110.
Pacto non renunciatur statuto introducenti qō debitum prescribatur decem annis. ꝛ secunda nu. 116.
Prescriptio statuaria minuens prescriptionem longioris temporis assumit eius naturam. in secunda. 117.
Prelatus qui locauit fundum per nouem annos cum pacto qō ipsis finitis de renouando ad alios nouem annos tale pactum non valet. in secunda. 119.
86 Promitto respondere vbicūq locorum preterquam in curia romana quod valeat tale pactum.
Testator si ordinauit heredē certo loco ꝙueniri posse ꝛ expresse prohibuit ne alio loco cōueniretur ꝫ conuenire possit de rigore heres tamen hz de equitate exceptionem. ꝛ in secūda nu. 120.
87 Clericus effectus post contractum non potest coram iudice seculari conueniri nisi fit factus in fraudem. ꝛ in secūda nu. 121.
88 Heres qui ex dispositiōe testatoris nō pōt ꝙueniri nisi in certo loco si dolo facit quomiꝰ ibi reperiatur poterit alibi ꝙueniri.
89 Dispositio testatoris quod heres non possit conueniri sub indice competenti non valet. ꝛ in secunda nu. 122.
90 Laicus qui ex dispositione statuti potest se tueri prescriptione triennali aduersus creditorē si efficiat clericus an possit se tueri in curia episcopali. ꝛ in secūda. 123. vbi cum Bal. sentit q sic.
Statutum equiparatur sententie diffinitiue.
91 Conditio tacita an impediat natiuitatem obligationis. ꝛ in secunda nu. 124.
Conditio quando dicatur inesse obligationi ꝛ quādo executio ni ibi remittitur.
92 Dominium quod possit transferri duraturum ad tempus.
93 Ratio quare testator possit remittere satisdationē que prestatur ꝓ legatis ꝛ fideicommissis, non tamē satisdationē de vtendo fruendo ꝛc. ꝛ in secunda nu. 125.
94 Testator ita disponere potest de re heredis sicut de propria.
95 Argumentum a contrario sensu quod sumatur quando resultaret absonus intellectus. ꝛ in secunda nu. 126.
Juramentum calumnie tacite remitti potest non tñ expresse. ꝛ in secunda nu. 127.

1 **Nemo potest.** †Testator non pōt tollere in testamentis condendis nec potest alterare naturā actionis ex testamento que est perpetua respectu tēporis: generalis respectu locorum in quibus heres sortitur forū vt faciat eam finiri tpe certo vel incerto vel restringat ad certū locū. h. d. in effectu ꝑ Paul. de cal. ꝛ bene. Diuiditur in duas partes. In prima per viam regule ponit dictū generale. In secūda illud probat in specie per tria exempla ꝑ Bar. ꝛ alios, vel notabilius. in prima facit qō dictū est. in secunda illud dictum generale probat per argumentum a minori hoc modo. Nam si testator non potest alterare naturā actionis ex testamēto multominus poterit alterare illud in quo consistit tota substantia testamenti, ꝛ sic formā: vel in secunda illud probat arguēdo de naturalibus vel accidentalibus ad substantialia. ¶ Nō. primo quod testator in testamento non potest derogare dispositioni legum vltra concordantias positas hic in gl. magna. ad fi. facit; tex. in. c. requisiti. ꝛ ibi ad hoc no. D. Abb. ꝛ in. c. tua nos. de testa. ꝛ in. l. testandi. ꝛ ibi Bal. ad hoc no. C. de testa. cum alijs cō
a cor. ibi per eum allegatis. ¶ Hinc ex hac. l. ª limitatur regula que habet q voluntas testatoris seruāt pro lege. ff. diſponat. in aut. de nup. colū. iiij. intelligitur nisi contrarietur iuris dispositioni, vt hic. ¶ Hinc etiā ꝛ regula huius tex. infertur q testator non potest ꝓmogenito ius auferre vt alius filius succedat in regno
b vel in ducatu, ratio qꝛ ius ꝓmogenituraᵇ est firmatū. l. diuina. canonica, ꝛ cōsuetudinaria. ꝑm Jo. an. ꝛ alios. in. c. licet. per illū tex. de voto. Jta per hunc text. cōsulit. D. Abb. in consi. iij. in. ij. vol. quod incipit nitar in presenti causa. in. ij. dub. Tu intellige nisi ꝓmogenitus esset insufficiens: tunc pater in testamēto posset regnum dimittere secundogenito, ꝑm Bald. in aut. hoc amplius. in. ij. col. C. de fideic. ꝛ in proe. Segō. iij. col. in fi. alias si pater nō disponeret regnum deberet remitti ꝓmogenito, ꝛz insufficienti ꝛ gubernari per procuratores, etiam si esset demēs. cap.
4 grādi. de sup. neg. prela. in. vj. ¶ Ratio autē regule huius tex. est dupler: sed in idem reincidit. Prima qꝛ inferior non potest derogare legibus superioris. c. cum inferior. de ma. ꝛ obe. l. iij. in prin. ff. de alie. iud. mutan. can. fac. Secunda qꝛ conuentionibus priuatorum non potest iuri publico derogari. dicit tex. no. in. l. ff. de suis ꝛ leg. l. quod de bonis. ff. ad leg. falci. cum excepto principe omnis creatura sit sub lege. l. ij. ꝛ. l. digna vox. C. de le-
c gi. ꝛ. l. princeps. ff. eo. ꝛ. c. j. de constit. ª Et ex his infernt Angel.
5 Jmol. ꝛ alii. Sed. hic, ꝛ quod nullus inferior a principe potest vti
d clausula derogatoria nō obstantibus legibus in contrarium facientibus: qꝛ peculiare est solius principis esse supra leges iuribus ꝓ allegantibus: imo ꝑm eas nullus princeps nisi imperator vel papa, vel nō recognoscens superiorē, pōt vti ista clausula nō obstantibus legibus. facit bene tex. in. l. fōmā. C. de offic. prefecto. vbi prefectus pretorio qui equiparatur legatis nō potest istud facere. itē tenet Bal. in. l. rescripta. C. de preci. imper. offerēti aliꝭ concor. traditis per. d. Alleg. hic. ꝛ in consi. ci. qō incī. vi-
sis instrumentis exceptionis. in. vj. col. in princ. Facit quod vult gl. reputata sing. in. c. si in glos. magna, de here. in. vj. que vult qō
6 ꝛ cardinalis qui equiparatur legatis ꝑm gl. in. l. j. ff. de offi. prefec. pretō. cum si. etiam si sit legatus de latere: non potest causam committere. qō in ea procedatur summarie simpliciter ꝛ de plano iuris ordine non seruato. Et est similis gl. in cle. sepe. in verb. mandamus. de ver. sig. ꝛ gl. in cle. ne romani. in prin. de elect. ꝛ in cle. ij. in gl. si. in fi. de refer. ꝛ. c. in demittatibus. in verb. sine strepitu. de electi. in. vj. Tu dic quod istud fuit originale dictum Spe. in tit. de proba. ꝙ superest. in ver. sed nunquid potes cognoscere. ꝑm do. Abb. in consi. ꝙvj. in. ij. vol. qō incipit quanquam multa contra dictam cautionem. Idem tenet Spe. in tit. de loca. ꝙ superest. in versicu. sed nunquid possit instituere. Idem tenet nōt. Bald. in. l. nec quicquam. ff. de offi. procon. ꝛ lega. Angel. in questione per eum disputata incipien. astensis miles. post medium do. Anto. in. c. dilecti. de iudi. per illum tex. ad hoc subtiliter inductum, ꝛ ibi. d. Abb. in. ij. col. Facit bene tex. in. c. illorum. el. j. iuncta glō. de preben. Et quod voluit glo. nota. in. c. illorum. in ver. autem. de preben. per illas glo. tenet Sali. in. l. fi. C. de sen-
7 ten. quod ¶ legatus de latere non potest committere causam appellatione remota. sequuntur Ang. de Are. ꝛ Jmo. in. l. j. ff. quib. appel. non lic. ꝛ est de hoc glos. in. c. quod translationem. in glos. magna. in fin. de offic. legat. Bald. not. in. l. ij. C. de appella-
8 ¶ Limita predictas glos. dupliciter. Primo nisi subesset eius
e dēs ꝛ necessaria causaᵉ cōmittendi causam summarie simpliciter iuris ordine non seruato, puta attento statu personarū ꝛ loco rei tunc posset legatus ita committere. ꝛ in hoc iuri derogare. Jta tenent domi. Anto. ꝛ Jmol. in. c. fina. in secundo not. per illum tex. de transac. do. Alex. hic, ꝛ latius in consil. cvj. in. ij. volu. quod incipit: perspectis. Facit bonus tex. in. l. si hominē. ff. manda. per quem dicit singulariter Bal. in. l. omnes populi. in. y. col. ff. de iusti. ꝛ iure. quod episcopus ex causa potest statuere contra iura canonica. quod dictū ꝓ singulari exclamat ꝛ sequitur do. Abb. in. c. dilecti. vltimo. de app. ꝛ in. c. at si clerī. ff. de adul. in. v. col. de iudi. ꝛ in. c. studuisti. de offic. leg. cum si. Et dixi plenius in l. omnes populi. Secundo singulariter limita predictas glos. vt procedat in personis seu prelatis ecclesiasticis que habēt mi-

noꝛ potestatē in derogando iuri. secus est in ꝓncipibus seculari
9 bus. ideo reges ꝛ principes, marchiones, ꝛ comites recognoscentes superiorē possunt cōmittere casum summarie simpliciter et de plano iuris ordine nō seruato. ita tz Pau. de ca. in 2i. ccc. xv. qō incipit: super primo dubio videt dicē dū. in. iiij. col. Jta. ro. in cōsi. lij. qō incip. ad discutiendū veritatē. in. v. ꝛ in. vj. dubio. do. Alleg. in cōsi. j. v. vo. i. j. col. sicut etiā isti tales pōt cōmittere cām appellatione remota ꝑm Bal. in. l. fi. C. queri ap. nō reci. ꝙuis le
10 gatus de latere nō possit, vt. ff. dixi. Caue tñ ꝛpter rōnes quas. ff. allegani. ¶ Secūdo no. ex secunda parte tex. q testator non pōt facere q obligationes ꝑsonales ex testō q sui natura sunt ꝑpetue finiant ipso iure citerioꝛ tpe loco vel cōditione. facit tex. in. l. obligationum fere. ff. de act. ꝛ obl. ꝛ. l. iiij. ff. de serui. Ratio est duplex. Prima est ꝑm Bar. ꝛ doc. vt j. dicetur: qꝛ obligationes sunt affixe ꝑsone tam ꝓ qdā character impressus ossibus. l. quis ergo casus. in prin. ff. de pecu. Et est gl. no. in. l. iiij. in prin. ff. ꝓ so. sicut ergo character visibilis in corpore nō potest tolli mutatione tpis loci vel conditionis, ita quoq; nec actiones
11 actiue ꝛ passiue vel ꝑm Raph. ratio ꝓpria est: qꝛ lex imposuit istis actionibus ꝑsonalibus suam certam metaꝫ viuendi. ideo non potest tolli nisi alijs remedijs legalibus: non autē remedijs hominū: qꝛ ea que per. l. certa principia habuerunt: non possunt volūtate hoīs immutari. ꝛ si subtiliter diceref, qō ista. Pcederent qñ obligatio ꝛ actio ia esset in esse deducta ꝛ radicata tunc testator nō posset immutare: sed dū est in fieri ꝛ in esse producit, id est donec fit testū ꝫ testatoꝛ posse limitare: qꝛ facilius impedit aliquid a ꝓin. qñ est in fieri ꝓ ia ꝓst factū ꝛ radicatū tollat ꝑ re-
a gulā. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Potes rñ dere ex mente ꝓ art. in. xiij. col. ꝛ in. l. iiij. ff. de serui. arguendo ab instō materiali ad instrūm intellectuale, quod sicut a princi. non possēt alicui cū ferro ignito imprimi character visibilis i corpore: sic quod hoc qō fiat iuxta tanto tpe vel mutatione loci: ita in proposito qñ a principio infertur character inuisibilis obligationum non posset per testatorē fieri quin sit perpetua. alias esset contra natūram impressionis illius characteris vel corporalis vel intel
12 lectualis ꝓnunt ibi plenius dicēt. ª Sed aduerte qꝛ alibi Angel. l. si quis heres ita scriptus. ff. de acqui. her. ꝛ querit si testator in testaméto prefigit heredi tps ad adeūdā hereditatē an per illud tps mero iure egeludaf. iste tex. facit qō non. Contrarium determinat ibi Ang. per tex. in. d. l. si quis heres ita scriptus. vbi casus de hoc est. ꝛ. l. cretionū. C. de iur. delī. ꝛ refert ita fuisse decisuꝫ florenꝫ. ꝛ sequitur Pan. de ca. ꝛ Are. ibi, ꝛ respondent ad istum tex. cū glo. qō in hac. l. tractatur de extinguendo ius iam quesitū
13 sed in. q. ꝓpōsita nō erat ius quesitū, vñ illud facilius tollitur quam ius quesitum per regulā. d. l. patre furioso. ꝛ. c. quēadmodum. de ineiu. idē tenēt Ang. ꝛ. d. Alleg. in. d. l. cretionū. ꝛ Alleg. hic. in fi. Tu considera q dicere qō in hac. l. agatur de extinguēdo ius iam quesitū procedit cōsiderato tpe qñ testator illud dispōnitꝫ tunc non potest dici ius quesitū cū viuente testatore nullum ius queratur legatario cum ambulatoria est voluntas ꝛc. l.
14 cū hic status. ff. ait oratio. ff. de do. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ. c. cū marthe. de cele. misꝫ. ¶ Item ad istum tex. ꝛ predicta adde arguēdo de contractibus ad vltimas voluntates q ꝛ obligatio in esse deducta de sui natura ꝑpetua nō possit finiri tpe ipso iure de expīssa
b conuentione partium: sed ope exceptionis. tex. est. in. l. cū qui ita. ff. qui ita. l. j. ꝛ ibi Bart. ff. de ver. ob. tñ qui emit rem cū pacto de retrouendendoᵇ ꝓ certo pretio. j. certum terminus puta intra annū elapso illo termino nō tenēt amplius vēdere nec amplius cogi potest. l. ij. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. ꝑm Ang. in cōsi. cxcix. qō incipit titius rem quam emit. ¶ Sic, ibi nō valet in substan
15 tialibus, habes ex ista gl. ꝛ clarius ex verbis Bar. ¶ Q numerus septē testiū est de forma essentiali ꝛ substantiali testamenti. vnde testator qui vult valere testū sine ista solēnitate implicat cōtradictionem. cū enim sit de substantia testaméti sine qua testū nō est: ergo est perinde ac si diceret volo esse testū ꝛ nō esse. ¶ Sed aduerte q idē Bart. in. l. j. in. iiij. col. ff. de cōdi inde. ꝛ in. l. cū qs. C. de iur. ꝛ fac. igno. est in hoc sibi de directo Jzius. nam ibi tenet qō solēnitas septē testiū in testō nō sit solennitas essentialis sed probatoria: ergo si nō pertinet ad essentiā nō implicaret cōtradictionē, vt dicit Bar. hic. dicit eñ ibi Bar. q in vltima volūtate ꝙdā est forma substātialis testaméti, vt voluntas defuncti. quedā est forma ꝓbationis, vt qō adsint septē testes. ꝛ ista licet cessat
16 nō tñ impedit quin ex testō minus solenni oziatur naturalis obligatio: sed si per hoc peccaret in forma substantiali nō oziet nec naturalis nec ciuilis obligatio. l. j. ff. si quis ita. ff. de ver. obl. ꝛ. l. j. ff. cum qui. ff. de consti. pecu. ¶ Adde etiam qō Bald. in repe. l. j. in. gig. col. in verbo super primo quesito. C. de sac. sanc. ecc. similiter dicit nō esse verū q numeru. septē testiū sit de forma substan
17 tiali testaméti. ꝛ probat sic. † Illā forma est que dat esse rei. l. iulianus. ff. sed ꝛ si qs. ff. ad exhi. sed septē testes non sunt de esse testamenti sed solennitas requisita ad testū. l. fi. C. de fideicō. Nam de forma testaméti est vnus contextus. l. cum antiquitas. C. de test. ꝛ. l. heredes palā. in prin. ff. eod. quod testator oꝛ ꝓpio nominet heredē. Tu ꝛfirma qꝛ de forma substātiali testaméti est volūtas testatoris, vt dicit Bar. in iuribus ꝓcal. Jtē institutio heredis sine qua testū nō est, vt hic dicit Bart. ꝑ. l. ꝓxi. ff. de his q in testa. delen. ff. ante heredis. instī. de leg. Jtē qō testū fiat vno contextu, vt ꝓpi. dixi. Jtē bodie qꝛ testator nominet heredē ꝓpio nomine. l. iubemus. C. de testa. sed istud nō est de numero testiū. Et si diceretur subtiliter si numerus septē testiū solet solum solennitas probatoria: ergo sufficeret confessio heredis ad cū obli
18 gandum qñ testamentum nō est solenne ꝙ solennitas probatoria non attendit qñ cōstat de actu ꝑ confessionē partis, vt no. Bal. in aut. nouo iure. C. si cert. pe. Et tñ istud ꝛfis est falsum, vt tenent gl. ꝛ doc. in. l. si. C. de bo. ꝓpo. ꝑm tab. ergo ꝛ antecedens est falsum. Nā fides qō aliqñ requiritur solennitas probatoria simpliciter. ꝛ tunc procedit arg. factū aliqñ lex ꝓcedit vltra annullādo actum si nō adhibeatur talis solennitas, vt in casu nostro in testamento, vt statim dicam ꝛ tunc non sufficit confessio partis, vt colligit ex dictis Bal. in. c. j. quot testes requirātur ad ꝓbā. inue
19 sti. ꝛ ita dicit Are. in. l. heredes palā. in prin. ff. de test. Facit bene
16 qō vult Bal. in rub. C. de ꝓb. ꝛ cano. in rub. extra eo. ꝛq qñ requiruntur duo testes ad probandū ꝓ forma tūc cōfessio partis nō sufficit. ¶ Confirmat ꝛ strictius ꝑm Are. hic. in. iij. col. q videtur tenere cōtra Bar. qꝛ si numerus septem testiū esset de forma substantiali vt dicit Bar. nō sufficeret cōfessio heredis iurata ex quo deficit forma substantialis. ꝛ tamē istud est falsum per tex. in. l. fi. C. de fideic. qui stringit. nec dicatur qō ideo ibi fit quia a
a testator sic voluit quia in his que sunt de forma substantiali voluntas testatoris nihil facit, vt hoc text. ꝛ gl. sed tu potes rñdere qō illud fit in. d. l. fi. ex dispositione. l. ꝓpter voluntatem testatoris. ¶ Jdē Are. hic. in. vij. col. ad fi. addit ꝓ opi. Bar. ꝑm eum dicentem q ista est forma substantialis. in. l. si quis legatū. in. ij. respōso. ff. de fal. vbi tex. dicit qō qñ in testō in scriptis deficiūt signatureꝫ septem testiū tunc qꝛ est imperfectū nō potest dici testamentū seu habere formam testamenti: ergo ista est solennitas substantialis cum sine ea actus nō possit nominari talis. Tu autem ꝫ istud fundamentum Are. adde tex. formalem, in. l. ij. ff. quemad. testa. ape. vbi tex. dicit qꝛ testaméta imperfecta quo ad numerū septē testium: tñ dicuntur testaméta, ꝛ in eis hz locū illud edicti. Et ibi gl. rñdet. ad. d. l. si quis legatum distinguendo, vt ibi not. per eum. ¶ Quid tenendum in isto subtili passu licet
17 fit valde dubius, breuiter ꝛ teneo opi. Barto. hic qō numerus se-
c ptē testiū sit de forma essentiali ꝛ substātiali, nō aūt solū de ꝓbatoria. Et ꝓ ea allego text. qui stringit. in. l. si vnus. C. de test. dupliciter inducēdo illū tex. Prā dicit ibi tex. qō si deficiat vnus testis de septē ꝛ sic sint adhibiti sex testes testū est ipso iure nullum. ꝛ tamen vides qō posset probari per sex testes magime inb
cta confessione ab intestato: ergo apparet q est de forma substātiali testamenti. Secundo ꝛ fortius ex gl. qꝛ ibi annullatur ipso iure testū: ergo apparet q est de forma substātiali vt probabo nunc: qnia alias si nō esset de forma substantiali nō annullaret ipso iure. qꝛ ius nō deficeret sed ꝓbatio. Duo sunt ti- c
tij. ff. de testa. tut. Et quod qñ deficit numerus septem testium, lex vltra procedat annullādo: ꝓz etiā. in. l. hac cōsultissima. q. ex imperfecto. C. de testa. vnde dixit opportune Bar. in. l. vniuersa.
18 C. de preci. impe. offe. ꝛ q qñ lex iubet qō aliqua solennitas adhibeatur tpe actus tūc si aliter fiat ipso iure nō valet. Et ponit ex plā de numero septē testiū qui requiritur a principio in testaméto. d. l. hac cōsultissima. in prin. sed sic est qō qñ lex procedit vltra annullando illud oꝛ esse de forma substantiali: vnde dicit opportune Bal. in. c. j. in vlt. col. quid sit inuestī. qō solennitas testiū in dubio cēsetur ꝓbatoria ꝛ nō substātialis nisi lex vltra ꝓcedat ad annullationē actus sicut facit in testō vt predixi. Et istā eādē partē tenet Bal. ꝫ sibi Jzius. in. d. l. cū quis. in. ij. char. sed vtitur alijs fundamētis q bus rūdet Are. hic. ¶ Extra gl. Bar. opponit de. l. si. C. de fidelc. vbi sufficit qō testor ponat in fine heredis absq; alia solennitate testaméntaria: nā qñ testator noluit solēniter testari sed ponere in fide heredis istis duob⁹ cōcurrentibus cogitur iurare testator an reliquerit nec tūc pōt opponere quod voluntas testatoris nō sit solennis: ergo pōt testator facere quod solennitates testamentoꝝ in eius testō nō seruent. ꝛ rñdetur du pliciter. primo qō ibi est casus spālis. Tu dic melius qō imo ibi est lex que tunc remittit solēnitates propter talem voluntatē testatoris nō autem est testator solus. Secundo modo rñdet sing. Bar. qō ibi testator nō simpliciter posuit in fide heredis ꝫ fecit qꝛ heres sibi promitteret de prestādo legatū vel fideicōmissum, iuxta. l. quidam cum filium. ff. de her. inst. ꝛ. l. spadonem. ff. ij. ff. de
19 ex cu. tut. Et fic ista dispositio transit in contractum ꝛ cōuenitur heres per legatarium ex Jctu. Istum intellectū multū cōmen-

a ¶ Dicet. que stio Aluge. i. l. si qs. Jā qđ teneo, ꝙ regulā bus ꝛ tex. ꝛ rūdeo ad leges, cretionum qō est ibi casus i oppositū, iuncto scōo itelle ctu gl. Ald. l. si qs rūdeo qō non ꝓbat, nisi a Jzio qō non dz sumi, ne dicat hunc legi. l. ij. de 2di. iser. ꝛ vide Alleg. hic. in fin. Purp.
b ¶ Retroue dēdo. Et vid. j. domi. Par. char. ꝛv. Purp.
c ¶ Essentiali. Adde glos. quā sequitur ibi Joā. Fab. Pet. Christ. Rico. ꝛ Ang. in. ꝛ. testes. in vbo, ipubes. i fi. isti de testa. ꝛ gl. in. l. iij. ꝛ. lege. Julia. in verb. ipubes. ff. de test. ꝛ gl. et vtrobique Bart. sequit i l. ad testiū, ꝛ. j. i vbo, cōtigerit. ff. de test. gl. quā ponderaui. in rubri. instī. de exhe. lib. d. Purp. ꝓbat Jaso. esse Jzij hic. ꝛ in colū. xiij. in chart. ꝛvj. bonius legis. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fant ⁊ sequitur Jmo.⁊ Alle.hic.eũ etiã ponit Bal.in.q. per eum
disputata que incipit,statuto cauef qõ feneratoꝛ.in.iij.char.Tu
19 istum intellectũ particulariter proba.† ista relictũ põt trãsire in
ẽctum gñ nõ subest fraus.l.in tacitis.⁊ ibi Bal.in.ij.no.ad hoc
no.J.e.Jtẽ sicut testator põt stipulari heredi suo.l.si tibi.ℊ.si pa
ctus.ff.de pac.prout late habetur.in.l.qõ oꝛ.ff.de ver.ob.ita ⁊ le
gatario qui in re legata cesserat heres.l.id tps.ℊ.ff.de vsuca.Et
isto casu ℘m Jmol.⁊.d. Alex.sufficeret apparere de tali promis
sione per duos testes.Tu adde ad hoc no. Bart.veronensem in
caute.clxxvij.vbi eꝛ hoc colligit pulchrã cautelã in practica.istã
cum sit dubiũ quot testes requirantur ad probandũ volũtatem
defuncti,vt per gl.⁊ doc.in.l.ij.C.de bo.pof.℘m tab.in.d.l.fin.C.
20 de fideic.⁊ in.l.beredes palam.ℊ.fi.ff.de testa.†cautela est qõ te
stator faciat heredem sibi promittere.aut qõ est securius nota
rio stipulanti nomine legatariorũ aut ipsi legatario si est ꝓsens
de prestando legata vel fideicõmissa.Et tunc cũ transeat in con
tractũ qui põt fieri in testõ,vt per gl.⁊ doc.in.d.l.beredes palã.
ℊ.fi.cum fi.⁊ duo testes in contractibus regulariter sufficiant.l.
vbi numerus.ff.de testib.certe isto casu ad probandũ talia lega
ta vel fideicõmissa duo testes sufficiunt.sed tu aduertelz neminẽ
21 reperiã qui in hoc ℨdicat tñ valde dubito:qꝛ stipulatio interpo
sita in vltima voluntate non seruat naturam stipulationis ⁊ sic
contractus.Jmo etiã in totũ assumit naturã vltime voluntatis
tex.est in.l.i.ℊ.fi quis sub conditione.ff.vt leg.no.etiam si in
terponatur post testamentũ iam conditum,vt ibi est tex.†Istud
22 idem †confirmatur qꝛ Jctus celebrati in vltima voluntate pos
sunt renocari per testatorem licet alias Jctus sint irrenocabiles
℘m qõ no.declarat ⁊ determinat Bar.in.l.cum quis decedens.ℊ.
codicillis.J.de leg.iij.ergo apparet ꝙ contractus celebrati in te
stamento nõ seruant naturam contractuum:sed assumunt natu
ram vltime volũtatis.Jstu ⁊ tertio patet:qꝛ irrito testõ irritã
tur Jctus in eo facti,vt no.Bal.in.l.fi.per illum tex.ff.de reb.eo.
Preterea ⁊ quarto non eundo per alia suffragia tex.formalis in
ℊ.fi.instit.de fideic.her.appellat istam ꝓmissionẽ factam per be
redem testatoꝛi vltimã voluntatem ibi ne depereat volũtas te
statoꝛis fides heredis commissa.⁊ si diceretur ꝙ bene est vltima
voluntas:sed habens instar Jctus,vt dicit Bre.hic ꝑpter ꝓ
missionẽ quã fecit heres defuncto.Certe istud non facit quin ita
debeat ꝓbari sicut ⁊ vltima voluntas.¶ In ea.gl.ad fi.gl.in
effectu bñ rñdet ad.d.l.codicillis.ℊ.fi.ſ⁊ rñde formalius ℘m An
ge.⁊ Jmod.qõ ibi testator per illa verba que apposuit quod non
vult seruare in suo testõ ꝙ nõ potuit facere qõ valeret eo modo
quo voluit.f.iure testamẽti ex quo deficiũt substantialia: tñ p illa
verba lex interpretat qõ testator voluerit valere testũ omnimo
do quo põt.Et sic fit perinde acsi adiecisset clausulã codicillare.
ideo valet in vim codicillorũ si aderat solẽnitas codicillaris.Et
si dicta verba nõ fuissent non valuissent etiã in vim codicillorũ.
23 l.j.ff.de iur.codicillorũ.⁊.l.nõ codicillũ.C.de testa.¶†Extra gl.
opponit Bar.qõ testator hodie põt prohibere detractionẽ falci
die qõ videtur contra publicũ.Et rñdet duobus modis ℘m tex.
in.ℊ.fi vero expressim.in aut.de her.⁊ falc.col.j.vt hic per eũ.⁊ in
aut.ſ⁊ cũ testõr.C.ad leg.fal.Et in.l.pactũ inter bñdẽ.ff.de pact.
¶ Circa primã solutionẽ inſtũ Bar.põderat in hoc esse casũ
sing.in quo valet testm ⁊ legata debent ſ⁊ heredꝫ as nõ sit adita.
Tu aduerte ꝙ imo etiã isto casu est necesse qõ tales psone quis
bus a lege defert hereditas qñ heres scriptus nõ vult adire ꝓ
pter prohibitionẽ falcidie iuxta aut.hoc amplius.C.de fideicõ.
qõ adeant hereditatẽ,vt ibi habetur.Sicut requiritur qõ ꝑ ve
nietes ab intestato adeatur hereditas vt legata debeatur vt ad
eundo quasi ℨbatur cum legatarijs.l.ij.⁊.iij.ff.de fideic.libe.Et
istud tenet gl.approbata.in.l.qui filio.ℊ.seruus.ff.de here.insti.
℘ reputat sing. Bal.in aut.ex cã.in.ij.opp.C.de lib.pre. ¶ Jstã
24 decisionẽ Bar.⁊ cõem †ampliat valde singulariter idẽ Bart.in
l.eam quã in.iij.col.C.de fideic.Et ibi solus Raph.Ful.in.viij.
col.ponderat ⁊ reputat valde singu.qõ sicut qñ testator ꝓhibuit
falcidiã de omnibus legatis ⁊ propterea heres noluit adire he
reditatẽ tũc hereditas vadit ad personas enumeratas in.d.aut.
hoc amplius.⁊ legata ⁊ fideicõmissa sustinentur.d.ℊ.si vero ex
pressim.ita ex hoc solo quod falcidia nõ possit de aliquo legato
particulari detrahi,vt est in legato ad piã causaſ.aut.similiter.
C.ad.l.fal.Jsta particularis ꝓhibitio facit vt illa iura simili
ter locum habeant.que extensio si est vera esset magna extensio.
25 †Tu potes confirmare qꝛ qñ agitur de sustinenda vltima volũ
tate dicitur tractari de fauore publico.gl.est no.in.l.gallus.ℊ.qõ
si quis.ff.de li.⁊ posth.sed vbi tractatur de fauore publico debet
fieri extensio.l.illud.cũ gl.C.de sac.san.ecc.Bart.in.l.si cõstante.
in.ij.q.i.partis principalis.ff.solu.ma.sed non puto esse verũ qꝛ
licet heres nõ possit detrahere falcidiam de illo legato ad piam
cãm,tñ cũ possit detrahere de omnibus alijs legatis, nõ sumus
in casu illorum iurium qñ testator ꝓhibuit detrahi falcidiam de
26 omnibus legatis,†vnde non est bonum argu.de toto ad partem
quando subest diuersa ratio glo.in.l.si vna.in verbo defensor.de
reb.eccle.non alie.⁊ gl.in.l.si hominem.in prin.ff.de solu. ¶ Circa
secundam solutionem Bart.quam dicit esse persuasiuam dic
quod non est nec vera nec persuasiua.patet qꝛ dicit ꝙ tpe Justi
niani Christiani cõsiderabant premiũ animę:⁊ premium qõ ex
pectatur a Deo in ꝛequendo volũtatẽ defuncti que considera
tio non habebatur tempore iurisconsultorum,cum essent paga
ni.Jtã ꝙ ista sit falsa ostenditur.nã tpe.Cedicis subiecti imperio
erãt Christiani.l.i.C.de sum.tri.⁊ tñ illo tempore nõ poterat ꝑ
biberi detractio falcidie. ¶ Circa istã primã partẽ tex.Bar.for
27 mat ex principales †qõnes.Prima est nunquid testator potest
derogare statuto disponenti ꝙ testamenta non valeant nisi insi
nuentur.⁊ concludit quod non.⁊ cum eo oẽs alij indifferenter.et
idem Bar.in.l.modestinus.J.de dona.⁊ in.l.sancimus.ℊ.fi.C.eo.
cum concoꝛ.traditis hic per Alex.potissimũ fundamentũ est qꝛ
iuribus aliquid inducentibus ꝓ solennitate actus nõ possunt
nec testator nec partes renunciare:prout etiam dicit Bar.in.l.si
quis in cõscribendo.C.de pac.⁊ in.l.ius publicũ.ff.e.Cano.in.c.
28 si diligenter.de fo.cõpe. ¶†Tu adde bene facere ꝙ iuri statuta
rio renunciari non potest ℘m Jo.an.in addi.Spe.in tit.de app.
ℊ.nũc breuiter.in additione magna.Alb.de rosa.i.i.parte statu
a torum.in.q.xviij.Bal in.l.fi.in.xiij.opp.C.de edi.di.adr.tol.ª qõ
intellige sane prout declarat idem Bal.in.c.transmissam.de ele.
esse verum in statutis negatiuis vel quando procedũt ad annul
29 lationem actus ipso iure.l.antique.C.ad velle. ¶†Cõtra istud
fundamentum Bar.⁊ doc.vi.dentur fortiter facere tex.in.c.tuis.
de testib.vbi partes possunt remittere testamenti solennitatẽ iu
ranti.⁊ sic renunciare solennitati inducte a.l.Super quo Alexti
nus relinquit cogitandum Bar.in.l.si quis legatum.in princ.in
pe.q.ff.de fal.dicit hoc ideo esse qꝛ iuramentum in teste nõ est de
forma vel substantia testimonij nihil allegat sed istud stare non
potest prout etiam inferius tenet Alex.in.viij.col.qꝛ cum dictus
testis sine iuramento sit ipso iure nullum.l.iurisiurãdi.C.de test.
c.ij.extra.e.c.hortamur.iij.q.ij.ergo patet qõ est solẽnitas sub
b stantialis cum eius omissio reddat actum ipso iure nullũ. ᵇ Un
de dic ideo esse qꝛ iuramentũ in teste est principaliter inductum
c solo fauore ipsarũ partiũ ideo de consensu earũ põt remitti ℘m
gl.in.l.ij.ſ.⁊ in.l.ij.ſ.sed qꝛ veremur.C.de iur.ca.⁊ in.d.l.iurisiu
randi.Fundamentum ergo Bar.⁊ doc.hic procedit qñ solenni
tas est introducta in fauorem publicuꝫ vel ne detur materia de
linquendi aut committendi falsitates.Secus si fauore priuato
rum.Jta declarat not.ab.Bar.in.l.ij.ſ.sed ⁊ si filius.J.de lega.iij.
¶ Confirmatur per illud qõ in ꝓposito tenet Bal.in.l.ij.ff.de
30 fer.vbi queritſ quare iuramentum calumnie ᵇ nõ potest remitti
d de consensu partium.d.l.ij.ℊ.sed qꝛ veremur.Et tñ iuramẽtum
testis sic.d.c.tuis.Et rñdet qꝛ iuramentũ in teste est inductũ me
ro fauore partiũ,vt propter iuramentũ testis inducatur ad dicẽ
dum veritatem.sed quilibet potest remunciare fauori suo.l.pe.ff.
de pac.sed iuramentum calumnie est inductum fauore publico.
ad hoc vt partes calumnijs cõprimãtur.d.ℊ.sed qꝛ veremur.ergo
31 partes renũciare nõ possunt.l.ius publicũ.ff. de pac. ¶ Hinc
est ꝙ in causa matrimonij partes nõ possunt remittere inramẽ
tum testibus qñ agitur de matrimonio dissoluendo.c.super eo.
de eo qui coꝛ.consan.vgo.sue.Jta tenet gl.in.d.c.tuis.⁊ in.c.fra
ternitatis.de testib.ratio qꝛ dissoluere matrimonium nõ cõsistit in
mera voluntate partiũ ideo tunc nõ possunt remittere inramen
32 tum. ¶†Secundo querit Bar.an testator possit remittere hy
pothecam,⁊ sic possit facere ne bona testatoris sint ꝓ legatis
tacite hypothecata,iuxta.l.i.ij.C.cõ.de leg.⁊ tenet qõ sic secuꝫ
glo.in l.ij.C.vt in pof.leg quam Bal.ibi reputat sing.⁊ sequun
tur communiter doc.hic.⁊ ibi Bal.in.l.i.in.vi.col.C. de his que
pene nomi.⁊ per illam gl.in.d.l.ij.que vult quod testator possit
disponere ne habeat locũ hypothecaria ꝓ legatis.determinat
ibi Bal.quod similiter testator potest disponere quod dominũ
rei legate non transeat in legatarium nisi appreheñsa pos.⁊ rñ
det ad.d.l.quod loquitur de legibus inducentibus solennitates
quas testator nõ potest prohibere.Jtem ad materiam adde qõ
33 †testator potest facere ne datio coheredis extranei vel vulgaris
substituti tollat existentiã sui heredis.Jtẽ qõ legatum cõditio
nale trans̃mittatur⁊ quod tacita conditio impediat trãsmissio
nem ℘m Bal.in.c.cumana.in.vj.col.de elec.per tex.in.l.in condi
tionibus primum locum obtinet.ff.de condi.⁊ demon. Jtẽ adde
qõ testator potest facere quod legatũ ꝙuis sit cõditionale trans̃
mittatur.l.vnica.C.vt actio.ab herede.Et ecõtra põt facere qõ
illud quod est trans̃missibile nõ trans̃mittatur.d.l.in conditioni
bus.℘m Bal.in.l.si pater.in.iij.q.C.de insti.⁊ substit.⁊ in.d.l.vnica.in.ij.no.per illum tex.C.vt actio.ab here.quimmo ex tacita
sen cõiectura ꝛata volũtate testatoris illud quod nõ est trãsmissibile de iure efficitur trans̃missibile. Jta not.vult Bald.in.l.vnica.
in vltima

34 in vlti.col.C.de his qui ante aper.tab. ¶†Tertio querit Bar.
an testator possit dare licentiam legatario capiendi possessionẽ
rei legate ꝓpria authoritate:vbi de iure dz capere de manu he
redis.l.j.ſ.rediguntur.ff.quo.legato.l.non dubium.C.de lega.⁊
determinat qõ sic:sequitur gl.in.l.titia cũ testamẽto.ℊ.lucius.
J.de lega.ij.Et ceteri cũ eo tenent.idem tenet Bar.in repetitio
ne.l.iij.in.ij.q.princ.C.de pig.Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de cõmn.de
leg.Facit ꝙ vult Bar.in.l.legitimos.in princ.in.j.col.ff.de legi.
tut.Similiter indeꝫ põt parti dare licentiam ingrediẽdi possessionem ꝓpria authoritate.gl.⁊ Bar.in.l.iuste possidet.ff.de acq.
pos.cũ concoꝛ.quas ibi dedi. ¶ Adde ꝓ ampliatione ꝙ etiã
in testamẽto nõ solẽni põt per testatorẽ dari licẽtia apprehẽden
di possessionem bonorum⁊ eorum defuncti.tex.est not.in.l.si ff.
35 de re.eorum.℘m Bal.in.c.ceterũ.in.v.col.de iudi. ¶†Secũdo ª
a adde ꝙ si testator cõstituat se possidere ꝓ herede vel legatario
cuis nõ valeat vt precarium vel vt constitutum:qꝛ nemo rem
suam precario rogare põt.l.neq; pignus.ff.de reg.iu.tamẽ he
res vel legatarius põt ingredi possessiõ.mortuo testatore ꝓpria
authoritate:qꝛ testor põt prenenire mortẽ tradẽdo.l.lucius.J.de
leg.ij.ita egregie tenet Bal.in.c.j.in pe.col.de cõfirma.vtili vel
inuti.vbi dicit ꝙ istud est dictũ suũ nouum ab alio non tactum.
36 ¶†Tertio adde ꝙ per illa verba testatoris,ꝙ heres nõ impe
diat legatariũ in possessione intelligitur data licẽtia legatario
capiẽdi rem legatã ꝓpria authoritate.ita no.Ang.in.l.⁊ si res.
ff.de rei vendi.per illũ tex.quem ad hoc reputat clariorẽ qui sit
in iure.Adde plus ꝙ si diceret testator vim fieri veto legatarijs
meis:videt per ista verba eis dare licentiã ꝓpria authoritate
mgrediendi ℘m Lu.ro.in repetitione aut.similiter.in.gꝛ.specia
li inter vltimas volũtates.C.ad.l.fal.⁊ ita dicit velle solũ Bal.
in.l.i.C.cõia de leg.in lectura antiqua per tex.sing.in.l.pmiscẽ
ri.ℊ.species.℘m vnã lectu.Jac.de are.ff.de acqui.pos.Et sequi
cur simpliciter.d.Alex.Tu adde ꝙ Srium tenet Aud.roma.in
singula.lxxxviij.quod incipit,aduerte ad me vt repollicẽ intel
lectum tuũ:vbi refert:qꝛ si testator dicat legatario vim fieri ve
to,vel legatario nõ fiat molesta:per talia verba non dicitur da
re licentiã ꝙ possit ꝓpria authoritate capere:℘m Bal.in.d.l.
j.in si.C.cõmn.de leg.in prima lectu.quam fecit perusij per.d.l.
permisceri.ℊ.species.Sed ille tex.℘m Aud.nõ probat ꝑpter oi
ctionem ingredienti,ibi positam.tamẽ dicit Aud.ꝙ ꝑpter illã
authoritatẽ Bal.obtinuit ſ lozentie questionẽ de facto,sed pro
cessit ꝑpter grossitiẽ iudicis qui comederat nimias fabas.Ta
men non innenio Bald.in aliqua eꝛ tribus lecturis meis istud
37 dicere. ¶†Quarto adde ꝙ si testator dicat relinquo vxorẽ meã
dominam⁊ vsufructuariam bonorũ meorũ quo casu existen.li
beris intelliguñ solum relicta alimenta:vt per gl.⁊ doc.in aut.
hoc loco.C.si mulier secun.nupse.Bar.in.l.titia cum testamẽto.
ℊ.fi.J.tit.j.Certe illa verba important ꝙ talia alimenta poterit
vxoꝛ ꝓpria authoritate capere⁊ sua manu,licet alias deberet
capere de manu heredis:ita tz Ang.in.l.rerũ annotatũ.prima.
ff.rerũ amota.alleg.Jo.An.in addi.Spe.in ti.qui filij sint legi
ti.ℊ.ij.Et dicit quod non reperit alium doct.de hoc facere men
tionem.Tu adde in terminis Albe.de rosa.idem tenẽtem in.d.
aut.hoc locum.in.ij.col.in fi.⁊ ibi Bar.in.gj.col.idẽ tenet Bal.
38 in.c.fi.in.g.col.in prin.de consue.do.Alex.hic. ¶†Quinto ꝓ
limitatione predictorũ adde ꝙ per illa verba libere reuertatur:
nõ videtur testator dedisse licentiã ꝓpria authoritate appre
hendẽdi possessionẽ ℘m Raph.cu.in consi.cv.℘m oꝛdiné meum
ꝙ incipit,Antonius bñdicto filio,motus:qꝛ verbũ reuertat,est
verbũ cõe,⁊ sic equinocũ vt per Bar.in.d.l.cẽturio.in vlti.char
ta.ff.de vulg.⁊ pu.Et verbũ libere non intelligitur de tali liber
tate que possit esse causa scandali,iuxta ea que habẽtur in.l.me
nius.ℊ.fundo.ff.de leg.ij.nõ memini alibi legisse in specie tactũ,
sed puto contrarium:quia si per alia verba que.S.digi que sunt
magis a remotis intelligitur testator dedisse licentiam ꝓpria
authoritate apprehẽdendi pos.quanto magis per verbũ libere.
Jstud probat per tex.in.c.de multa.in verbo libere conferat.de
39 ꝓben.per quem no.do.Abb.in.v.col.† ꝙ qui põt libere facere
actum poterit sine cuiusquã licẽtie requisitione.ꝙ est no.℘m eũ.
Facit etiã tex.in.c.que in ecclesiarũ.in verbo liberũ.de cõti.per
quem not.Bal.⁊ do.Ant.ibi quod verbũ libere,importat quod
non teneaꝫ licentiã seu cõsensum requirere.quẽ alias teneretur.
Facit tex.in.c.ij.in vbo libere.cũ glo.de arbi.in.vj.⁊ in.c.cũ eps.
in versi.libere.de offi.ordi.in.vj.iuncta expositione Joã.And.⁊
Arch.ibi qui exponũt libere.i.sine cuiusquã cõtradictione.⁊ de
isto vbo libere,dixi alias plene in.l.j.C.de sac.san.eccl. ¶ Sexto
40 predictis adde †ꝙ nõ solũ si testator dz etiã si heres dat licentiã
legatario apprehendẽdi rem legatã ꝓpria authoritate:non ꝓ
boc videt operari vt ei remittat detractionẽ falcidie ℘m Sali.
in.l.j.C.de pac.per tex.quẽ ad hoc reputat sing.in.l.cũ certũ.C.
ad leg.falci.qui tñ non multũ probat,nisi inducatur a speciali.
41 ¶ Quarto querit Bar.† an renuntiatio exceptionis simulatio
nis vel fictionis valeat.Et cõcludit ꝙ nõ:nisi fiat ex interuallo.
⁊ cũ eo tenẽt alij ⁊ do.Anto.⁊ Jmo.in.c.cum contingat.de iure
iurã.vt.j.in specie referam.Pe.de anch.d.Card.⁊ Jmo.in.c.ad
nostrã.de emptio.⁊ vẽdi.Aud.ro.in.l.si quis cum aliter.ff.de
42 ver.ob. ¶ Tu adde primo inquantum Bart.dicit † ꝙ contra
ctus simulatus cũ deficiat in substãtialibus nõ est contractus.
adde ꝙ no.Bal.in.l.ab anastasio.in.iiij.no.C.manda.qõ Jctus
simulatus ditiur coloꝛatus seu depictus qui extrinsecus appa
ret aliquid,sed intrinsecus nõ habet substantiã. ¶ Alibi dicit
Bald.in.l.⁊ qui.C.de vsufru.pig.ꝙ simulatio appellatur imago
que habet superficiem viri,sed nõ medullam.Et ideo simulatio
appellatur cõclusio ℘m eum.Alibi dicit Bal.in.l.j.C.plus vale
re ꝙ agi.ꝙ cõtractus simulatus seu instrumentũ simulatum est
tanꝙ corpus sine spiritu:qꝛ cõsensus est remotꝰ ab actu. ¶ Se
43 cundo prin.adde ex verbis Bar.inferrit ꝙ instrumentum sim
latum non dicaꝫ instrumentum,prout etiam.ℊ.proxime retuli.
Contrariũ tñ in specie tz ipsemet Bart.in.l.j.ℊ.parui.in.ij.col.
ff.ꝙ vi aut clã.sed primũ est verius:qꝛ licet superficialiter appa
a reat esse instrumtũ substantialiter ⁊ intellectualiter nõ est instru
mentũ,⁊ cum careat effectu,etiã nõe carere dz,ita no.dicit Bal.
in.l.fi.ℊ.in cõputatione.in vlt.col.C.de iure delibe. idem tz Bal.
in.l.cũ precibus.per illum tex.C.de ꝓbatio.⁊ in.l.si prior sotẽ.
in prin.ff.de condic.inde.⁊ in.c.pastoralis.in.ij.col.de app.⁊ in
l.ij.ℊ.testamentũ.per illũ tex.Et ibidẽ Ang.⁊ Jmo.ff.quemadmo.testa.aperiã.Jmo.in.l.fi.ff.a qui.appel.nõ licet.⁊ in.c.cũ con
tingat.in.vj.membro.de iureiuran.do.Aleg.in consi.cix.inij.vo
b lu.ꝙ incipit,super quesito. ¶ Tertioᵇ princ.adde ℘m Jmo.hic
ꝙ decisio Bar.procedit etiam si in renuntiatione similitudinis
44 esset appositũ simpliciter iuramentũ † qꝛ iuramentũ regulatur
c scõm mentem contrahentium.l.fi.C.de nõ nu.pecu.Bar.in.l.si
quis ꝓ eo.in.viij.membro.ff.de fideiusso.secusc est ℘m Jmo.si
b partes in instrumẽto inrassent quod omnia predicta ⁊ singula
essent vera,⁊ in nullo cõtra facere,dicere vel venire:tũc ꝑpter
iuramẽtũ sic interpositũ nõ põt allegari simulatio,vt vr voluit
se Bar.in.d.l.fi.in fi.C.de non nu.pe.nisi forte sup hoc obtineret
prius absolutio a iur.ar.c.debitores.de iureiur.⁊ per Jmo.hic.
c Ald primũ adde gl.reputatã sing.in.l.emptione.C.plus valere
qõ agitur.que vult qõ iur.interpositũ super cõtractu simulato
nihil operaꝫ,nec firmat cõtractũ.⁊ Ang.ibi eã reputat fin.⁊ do.
Abb.in.c.ad nostrã.in.j.col.de emp.⁊ ven.Et illa glo.est cõmuꝫ
inter approbata ℘m do.Alex.hic cum concoꝛ.per eũ allegatis.
vltra quas adde Ang.in.l.j.C.de dote cau.non nu.Pau.de ca.
in cõsi.cclxxx.qõ incipit viso processu.in.j.col.Ang.de are.insti.
de excep.in prin.in.cxxxix.col.do.Bar.veronẽ.in tractatu de si
mulatio.cõtractus.in.vij.presumptio.Pau.de cast.in.l.si quis
ꝓ eo.in prin.in.v.col.ff.de fideiuſ.⁊ ibi dicit ꝙ ratio illius glo.
est:qꝛ cum tale iurans tentã non habeat cõsensum dicitur carere
anima.Jmo fortius per illam glo.tenet Bal.in.l.rogasti.ℊ.si tiꝫ
45 bi.in vlti.col.ff.si cer.pet.qõ quãdo iuramentũ apponitur super
ẽ tractu simulato nõ indiget recisione.de quo vltimo vide ple
nius p.d.Abb.in.c.cũ cõtingat.in.giij.col.⁊ sequẽ.† Ad aliud
e qõ vult Jmol.quod quãdo partes in cõtractu iurassent omnia
⁊ singula predicta esse vera ⁊ in nullo cõtrauenire,sicut quotidie
notarij apponunt in instrumentis quod tunc nõ posset apponi
simulatio nec venire cõtra iur.allegando.simulationẽ.Ilo.qꝛ est
valde vtile ⁊ quotidianũ in practica,⁊ habui sepe de facto consu
lere.Adde qõ idem tenet do.Ant.debu.in.d.c.cũ contingat.in
vij.casu,⁊ ibi Jmo.in.vij.membro,in col.clxiij.Jmo.in.c.ad no
stram.ad fi.de empt.⁊ vendi.Jmo.⁊ domi.Alexan.in.l.si scius ⁊
augerius.in vlti.col.ff.ad.l.fal.Pau.de castr.in.l.empti.domi.
Alex.hic ⁊ in consi.cxxvj.in.v.vol.quod incip.viso themate.in
ij.colũ.in consi.cxxij.in.ij.volu.quod incip.viso instrumento di
nitionis fun.huius decisionis est:qꝛ tunc deteꝛeret se periurum
post ꝙ iurauit omnia ⁊ singula esse vera,⁊ non contrauenire,⁊ si
repelleretur tanquam allegans turpitudinem suam,vt late per
Barto.in.l.iusiurandum quod ex conuentione.de iureiuran.l.
d uij.ℊ.procuratoꝛ.⁊ habetur in.c.inter dilectos.de fide instrumẽ.
d Pondera ᵈ tu pronecte quod per istam rationem confunditur
illud quod tenet Jmo.vbi limitat nisi prius obtineretur absolu
tio a iuramento.⁊ si hoc esset verum,dictũ precedens esset parui
pretij,cum facile sit obtinere absolutionẽ a talibus iuramentis.
sed ista limitatio confunditur per illam rationem:prout etiã te
net Alex.hic.nã eo ipso quod peteret absolui a iuramento:eo qꝛ
diceret illud quod iurauit esse falsum,allegaret se periurũ ⁊ sic
nõ admitteretur ad allegandũ turpitudine suã.Et per hoc nõ
obstat authoritas Bar.in.d.l.si in ſ.qꝛ ibi non loquit in iure ac
e cessorio,vt est casus noster,sed in iure promissorio.bñ verũ est ᵉ
47 †qõ limitatio Jmo.procederet qñ pars aduersa esset passa ꝓ
bari de simulatione,⁊ sic partes allegassent simulationẽ ⁊ ꝓ

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Recedit dñs. Quarto sublimita qñ de simulatione appareret ex instrō q̄ tūc piuris ē detectū. ergo succedit q̄ dictū est. s. i scōa subli. et alr vt p Soc. l.j.ff.so, mat. co.pe. Diri in l.j. §. creditū. §. si cer. peta. Purp.

b ¶ In fi. adō Jasi. §. ḡs i fraudē. iij. eui dē. ff. de act.

c ¶ Aliij. mibi a ggv. ꝛ 3 facit. l.j. C. de vsufr. vbi verba p̄hibitiua plus nō operātur. Purp. b

d ¶ 3 bñ. Secūda amplia tio Alex. 3 q̄ tz Jaso. in fi. huius legis. Purp.

e ¶ Alc. in 2si. ccxxiiij. Adō q̄ c. ccxxiiij. als. lxxxij. i. ij. vol. ꝛ adde ei dem Alex. in consi. clxiij. col. pe. in fi. in. iij. volu.

f ¶ Snia arbi. Adde Bal. in l. cū qdā. ff. de le. ij. Jo. ō fan. i. c. a iudicib⁹. ij. q. vj. doc. in c. ab arbitro. de offi. dele. li. vj. doc. in. c. ij. ꝛ in. c. p tuas. de arbi.

g ¶ ff. eo. Quā tz Bar. in. l. ij. i fi. ff. de arbi. Purp.

b ¶ Clausula rato manēte. Adde text. et doc. in. l. cū p ponas. C. de trāsa. gl. ꝛ doc. in. c. fin. de lo. Bar. in. l. pater. §. libert⁹. ff. de le. ij. doc. in. l. ita stipulat⁹. ff. de verb. ob. doc. in. l. ij. C. ō iure ēph. doc. in. c. cum ter. R. senio rem. de elec.

alias de iure ciuili ex pacto nudo oriri nō poterat. l. iurisgētiū. §. sed cum nulla. ff. de p ac. Et hoc ne alias sententia arbitri esset inanis ꝛ delusoria, sed ista p̄uisio subsidiaria cessat q̄n p̄uisi
61 sa est pena per stipulationē ad quam pōt agi. † q̄a tunc p̄uisio
a hominis facit cessare p̄uisionē. l. q̄n. ff. ex traordinaria. l. fi. cū si. C. de pac. cōuē. ¶ Sed aduerte q̄ istud, pōt enadi ex fundamento Bar. habēdo respectū ad vlt. pactum nudū q̄ resultat ex dicta clausula: vbi cessat p̄dicta ratio. ꝛ sic cadit emologatio. Nisi tu neges assumptū Bart. q̄ dicantur duo cōpromissa. Jmo est vnum tantum: p̄out etiam dicit Raph. Fulg. in. d. l. cum antea. ex quo tendunt ad idem. arg. l. q̄ui bis idem. ff. de verb. obli. ¶ Itē q̄ illa clausula censēt esse pars cōpromissi. l. fundi partem. ff. de Jhen. emp. ergo nō facit aliud cōpromissum de per se.
62 ¶ Tertio p̄incipaliter inquantū Bar. vult q̄ per appellationem nō detur iurisdictio: q̄ pōt appellari ab eo qui nō ħz iurisdictionem: si actus eius tenet ꝛ habet effectū iuris. ¶ Tu adde bene facere q̄ a trāsactione ꝛ sic ab actu partiū litis finitiuo et traiudiciali, pōt appellari. tex. est aperꝫ in. l. a snia. §. idē rescripserunt. ff. de appel. Lud. ro. in. d. l. arbitro. Et in consi. cclxj. q̄ incipit super eo q̄ queritur a sententia iudicis. Et licet Bar. in d. §. idem rescripserunt. se nō firmet sed remittat se ad. l. fi. C. de
63 app. recipi. certe i illa. l. fi. in pe. col. istud firmat. † Et q̄ ab actu extraiudiciali pōt appellari: est tex. in. c. cum sit Romana. §. si vero. in verbo, extra iudicium. ꝛ ibi gl. no. de ap. ꝛ in. c. concertationi. eo. tit. in. vj. nisi diceres quod illa iura procedūt de iure canonico quo ab omni grauamine generaliter potest appellari. c.
64 vt debitus. de appel. Et dicit Bar. in. d. l. fi. in pe. col. † q̄ cum arbitramentum ducatur esse quedam transactio: vt no. in aut. si
65 vero contigerit. C. de iudi. ꝛ est glo. in corpore aut. † vnde sumitur. q̄ a laudo arbitratoris poterit de iure ciuili appellari, vt ibi per ci. Et sequit Ludo. ro. in. d. l. arbitro. ꝛ in. d. consi. cclxj. ꝛ in rub. ff. de arbi. Quis ȝuium in hoc vltimo teneat Bal. in. l. bi qui ad ciuilia. ad fi. C. de appel. ꝛ in. l. j. C. de arbit. ꝛ in rubr. C. de appel. do. Abb. in consi. lxxvij. in. ij. volu. q̄s incipit in questione que ad p̄sens vertit inter Ja. in vltimo dubio. ¶ Circa sc̄dm
66 articulū † an per pactū fieri possit q̄ a snia arbitri possit appellari in casibus in q̄bus nō oritur actio. Bar. concludit q̄ sic: sumēdo appellationē large ꝛ impropriē pro quadam reuisione. l. nō distinguemus. §. cū quidā. ff. de arbi. Sed quantū ad appellationem propriē sumptā nō: cū sententia arbitri nō possit per appellationē rescindi: q̄ nulla est ex defectu iurisdictiōis. l. p̄iudatorum. C. de iur. om. iudi. Facit. c. a iudicibus. ij. q. vj. Idē tenent Bal. Sali. Flo. ꝛ cōiter alij hic, ꝛ in. l. j. C. de arbi. Bald. in rub. C. de app. Jo. And. ꝛ alij in. c. cū dilectus. de arbi. d. Ant. ꝛ Jmo. in. c. quintauallis. in. xxiij. differentia. de iureiurā. Et ista est cōis opi. ſm do. Aler. ¶ Sed tu aduertel ȝ Barto. §. referat Spe. in ti. de ap. §. in quibus. ver. pyl. tenere cū Sy. q̄ valeat tale pactū: certe Bar. corrupte alleg. Spe. qui ȝuium tenet: nā dicit q̄ si conuenitur inter partes q̄ a snia arbitri licet appellare quod non valeat tale pactum allegat in arg. text. in aut. in medio lit. nō fieri sacras fo. circa fi. p̄in. co. viij. vbi dicit ter. q̄ eñ in legū potestate positū est nō egebit aliqua extrinsecus dispositione: allegat etiā. d. l. p̄inatorum. nisi q̄ teneris respōdendo q̄ Spe. loquatur de appellatione propria. Item aduerte inquantum Bar. p̄o hoc allegat. l. arbitro. ſm ſcdam lectrā gl. ff. qui
67 sat. cog. † q̄ ab illa sententia arbitri non habebat locum appellatio, sed potest implorari officiū iudicis vt videat an arbiter bene fecerit: iste intellectꝰ stare nō pōt: q̄ ter. ibi dicit appellare licet, ꝛ subiungit vt a iudicibus: ergo loquitur de appellatione propria: verus ergo sensus illius litere est q̄ loquatur in arbitris datis a iudice vel a partib⁹ cū auctoritate iudicis: vnde cū iſti habeāt iurisdictionē ꝛ sint delegati, ab eis pōt appellari: ita loquitur. d. l. arbitro. ꝛ l. ex cōsensu. in p̄in. de ap. sed. l. j. C. de arbi. loqtur in arbitris cōpromissariis electis extra iudiciū de ſolo cōsensu partiū: vnde ex quo solus consensus p̄inatorū non potest tribuere iurisdictionem. d. l. p̄inatorū. ꝛ sic tales arbitri nullā habebant iurisdictionē, sed tm̄ simplicem notionem, l. ait p̄etor. in p̄inci. ff. de re iudi. ideo sententia ab eis lata dicit latas ꝛ p̄ scōnā q̄ nō est nulla quo ad dām, vnde cū talis nullitas inducat in merū fauorē dñi, nimirum si dominus posset ea approbare: q̄ quilibet pōt remictere fauori suo. l. pen. C. de pac. que ratio cessat hic. ¶ Preterea ꝛ tertio attēdi nō debet approbatio que fit vt eodē instanti improbef. l. qui fc. ff. de sol. ꝛ. l. a titio cū mozieff. de vsufruc. ¶ Preterea ꝛ quarto ꝛ notabilius in. d. l. iij. §. falsus. approbatio ꝛ reprobatio tendebat circa diuersa: q̄ dominꝰ approbat sententiam falsi procuratoris vt habeatur perinde ac si fuisset verus a p̄in. sed improbat ſniam iudicis dicens eam esse iuſtam vnde nihil repugnat: q̄ in duobus subiectis possint esse due qualitates contrarie. l. ancillā. C. p̄o suo. sed in casu isto approbatio ꝛ reprobatio tēdit circa idē subiectū. ſ. circa ſniam. ¶ Similiter etiā cōmuniter reprobatur alius intellectus quē
g per. d. l. iij. §. falsus. ponit Bar. in. l. posthumo. C. de cōtrahē. ꝛ in. l. filio preterito. C. de iniusto rup. Circa vero illud q̄ pluries
57 p̄supponit Bar. † q̄ vbi nō oritur actio non pōt appellari, vt videt tex. ꝛ gl. in. l. j. C. de arbi. Istud non est ita generaliter verū vt dixi in. d. l. arbitro vbi posuit quinq̄ instantias in oppositū. Et patet q̄ illud q̄ Bar. met ifra dicit de executore. ¶ Secundo p̄in. inquantum Bar. sequēdo glo. in. l. ij. ff. de arbi. tenet
58 quod emologatio laudi, ꝛ sic dispositio. l. cū antea. C. de arbi. habeat locum etiam quādo factum est cōpromissum cū pena, cum clausula rato manēte pacto. i. cōpromisso, nam ꝛ tunc oritur actio ad id in quo est cōdemnatus in ſnia arbitri emologata, ꝛ sic etiā tunc pōt appellari. ¶ Adde q̄ idem tenet Bar. in. d. l. ij. ꝛ in. l. si duo. in p̄in. ff. de arb. ꝛ in. l. ait p̄etor. in p̄in. ff. de re iudi. ꝛ in. d. l. cū antea. vbi etiā Bal. Sal. ꝛ Raph. idem tenent. ꝛ Spec. in titu. de arbitro. §. j. in ver. consueuit. in ver. quid ergo. Jo. an. in addi. Spe. in titu. de arbitro. §. j. do. Anto. but. in. c. per tuas. de arbit. Bal. in. l. post ſniam. in. j. col. C. de senten. ꝛ in. l. ſi. in. iij. col. C. de eqcep. rei iu. Et ista est magis cōis opinio, p̄out etiam dicit do. Alex. in. d. l. ait p̄etor. in p̄in. Fundamētū Bart. † est q̄
59 propter illā clausulā rato manente[b] pacto videntur esse duo cōpromissa separata, vnū cum pena, ꝛ aliud sine pena nudo pacto celebratū, ideo etiā sublato vno p̄ solutionē pene, remanet aliud factū pacto nudo cuius respectu pōt cadere emologatio in ſnia arbitri. ꝛ sic haberet locū dispositio. d. l. cum antea. Istā opinionem reprobant Jmo, do. Alex. ꝛ Aret. hic. Raph. cu. ꝛ latius. d. Alex. in. d. l. ait p̄etor. in p̄in. idem tenet Cy. post antiquos in. d. l. cū antea. Jo. an. ꝛ Jmo. in. c. dilecti. de arbi. Jmo. in. c. per tuas. eo.
60 tit. fundamentum eorū est † q̄ de iure ciuili solū pōt emologari sententia arbitri quando factum est cōpromissum nudo pacto sine pena ꝛ tūc in subsidiū inuenta est p̄uisio. d. l. cum antea. q̄ emologando sententiam oriatur actio ex sententia arbitri. que

dicit de tempore. sexta ibi, item facit ad hoc. septima ꝛ vltima est ibi, item argumentum contra. ¶ In ea. gl. ibi: ergo nec in aliis similibus: habes ex gl. quod iurisconsultus in ista secūda parte cōprobat regulā generalē per similia. Tu dic vt dixi in diuisio
68 ne tex. q̄ iurisconsultus comprobat† per argumentum a minori negatiue: q̄ si testator non pōt super naturalibus vel accidentalib⁹ dispōnere q̄ est minus: ergo multofortius nō poterit super substantialibus. Bar. cōfirmat arguendo a charactere corporali ad characterem intellectualem. vt hic per eū. Et in. l. iiij. ff. de fernī. Adde q̄ habetur per cano. magnine Jo. an. in titu. de sacramen. non iteran. super rubri. vbi tenet quod per collatio
b nem ordinis[b] impunitur character spiritualis anime clerici: q̄ quem etiā in futuro seculo ab alijs apparebit separata. Et idē tenet Jmol. in. c. j. de baptis. Jmol. in. l. eum qui ita. ff. qui ita. in iij. col. ff. de verb. obl. ꝛ dicit Jnno. in. c. fi. de sacra. non iteran. q̄ character ordinis est figura intellectualis ꝛ indelebilis per quē ordinatus a non ordinato in die iudicij discernetur. ¶ In eadē glo. ibi volo quod si heres non petat vsq̄ ad. q. an. ꝛc. ꝛ in glo. est corrupta ꝛ debet dicere: volo quod si legatarius: patet q̄ actio ex testamento non cōpetit heredi, sed ei competit petitio heredi
tatis: nisi gl. oriterit q̄ testator dispōsuit quod heres non possit conueniri ꝛ sic passiue. ¶ In ea. glo. ibi, sed tamen excep. potest
69 repelli. habes ex glo. † q̄ actio ex testamento sui natura est perpetua, ꝛ sic ex dispositione testatoris nō finiꝫ ipso iure, vt hic, ȝ bene op̄e exce. lobligationi fere. §. placet. ff. de act. ꝛ obl. subdit Bar. vt bona sit similitudo tex. q̄ etiam in p̄in. licet prohibitio testatoris nō valeat ipso iure circa substātialia: valet tamē ex na a
70 turali eqtate, ꝛ sic in effectu ope exceptiōis ꝛ replicationis. Tyn de legatarius pōt retinere rem sibi relictā in testamento nō solenni, ꝛ agenti exceptione repellere cū sibi naturaliter debeatur p̄out vltimū plenius firmat gl. ꝛ cōmuniter doct. in. l. cū quis. C. de iuris ꝛ facti ignoꝛ. ꝛ in. l. j. ff. de condi. inde. l. ȝ Bal. in repetitione. l. j. in. q̄z. col. in vers. super p̄imo quesito. C. de sacrosanc. b
eccle. teneat in hoc cōtra Bar. q̄ ius retinēdi non cōpetat ex testamento nō solenni: per tex. in. l. si post diuisionē. C. de iur. ꝛ fac. igno. que loquitur in hereditate non aūt in legato. Mouēt etiā per. l. fi. C. fa. ercis. ꝛ in. l. hac consultissima. q̄. ex imperfecto. C. de test. que dicunt voluntatē non solennē pro nulla haberi: si ergo pro nulla habeꝫ: ergo nec exceptio nec retētio ex ea cōpetit: sed responde aliud est esse nullū, ꝛ tūc p̄cederet ar. aliud haberi pro nullo. l. mercis. §. ij. gl. ff. de verb. sig. Bar. in. l. si maritus. §. legis. ff. de adulte. ¶ Circa hec dicta Bar. queritur de pulchra ꝛ
71 disputabili. q. ¶ nūquid sicut legatarius pōt retinere sibi rē relictam in testamēto minus solenni, ꝛ sic se tueri via exceptionis ꝛ retentionis: q̄ sibi naturaliter debeꝫ, idem etiā fit in herede scripto in testamēto nō solēni, vt si res hereditarias habeat sine vitio possit se tueri aduersus venientes ab intestato via exceptiōis ꝛ retētionis, ꝛ sic p̄ctus est an etiā hereditas relicta in testamēto min⁹ solēni debeatur heredi scripto naturaliter, ꝛ p̄esertim ſm terminos hui⁹. l. q̄ testator expresse dispōsuit quod volebat testamētū valere quānis nō sint exhibite solēnitates iuris ciuilis, istud arg. nō recolo vidisse ab aliquo bene discussum, in hoc eñ arg. Jo. de imo. ꝛ. d. Alex. breuius se expediūt q̄ aliud fit in legatis p̄out loquit Bar. ꝛ aliud fit in hereditate que ex testamēto minus solēni nō debetur etiā naturaliꝫ, per tex. in. l. si post diuisionē. C. de iuris ꝛ fac. igno. subdit tū Jmo. q̄ in foro cōscietie etiā hereditas pōt retineri per heredē scriptū in testamento minus solēni. ¶ Nouēt per id quod tenet Jnn. in. c. q̄ plerique. de
immu. eccle. ꝛ in. c. q̄ fcut. de electio. cū concor. traditis per do.
72 Alex. vbi tenet q̄ victus iniuste per ſniam pōt retinere in foro cōscientie illud in quo est cōdēnatus. Jstud idem q̄ hereditas relicta in testamento minus solēni possit per heredē in foro cōscientie licite retineri. firmat Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de testa. allegans Jnno. in. d. §. q̄ plerique. sequit Jo an. de cast. in. l. ad testiū, §. conditionem. ff. de testa. adde domi. Abb. idem tenentē in. c. j.
73 ij. col. q̄ō me. can. Idem in istis terminis sequit do. Alex. † quod quādo heres scriptus in testamēto nō solēni possideret res sibi datas ex illo testamēto scilicet hereditatem apud deum ꝛ in foro cōscientie licite eas retineꝫ, sed cōtra quādo venientes ab intestato possiderent nō tenerent etiā in foro cōscientie hereditatē de rescripto heredi: q̄ cū retineant ab intestato. l. permittēte, ergo nec peccat. xxiij. q. iij. c. qui peccat. allegat Bal. ita tenere in d. l. si post diuisionem. ꝛ doc. in aliis locis hic per eum late addu
ctis. ꝛ vltra eum idem formaliter tenet Bal. in. l. cū quis. in. iiij. col. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ in no. q. in aut. ingre. C. de sac. san. eccl, quādo testator ordinauit q̄ hereditas daretur fratribus minoribus qui sunt incapaces, venientes ab intestato in foro cōscientie eam licite retinent. Tu autem in isto no. arg. nunquid hereditas relicta in testamēto nō solenni debeatur naturaliter scripto heredi, ita vt possit vti exceptione ꝛ retentione sicut legata-

a ¶ Quia. Adde pecisio. Ricon. in. ¶. itē seruiana. j. colū. insti. de actio. Purp.

b ¶ Ordinis. Adde. c. qō qdā. ꝛ ibi doc. j. q. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rius pro opinione Jmo.ꝛ do. Alepan.ꝙ aliud sit in hereditate.
74 aliud in legatis,adde ꝑ facere:ꝙ sicut facilius reuocant lega
ta quã institutio.l.ex parte.ff.de adi.lega.ita ecõtra facilius de
bent sustineri legata quã hereditas.hinc est ꝙ quamuis legata
possint relinqui solo nutu.l.nutu.ff.de leg.iij.secus est in heredi
75 tate.l.iubemus.C.de test. ¶ Confirmatur optime ꝙ licet lega
ta sustineant per edictum,si quis omissa causa testamẽti,nõ ta
mẽ sustinet institutio heredis.tex.est in.l.si in testamẽto.in prin
cipio.ff.si quis omis.cau.test.ꝛ per illum tex.no.in terminis no
stris Bal.ꝛ Ang.ꝙ licet legata relicta in testamẽto non solenni
sustineantur vt naturaliter debeantur:secus in hereditate.Ita
etiam Bal.ꝛ Paul.de ca.in.l.ex parte.de acqui.here.Bal.in.l.si
a in conditione.ff.si.ff.de her.instit.d.Aleꝛ.ª in consi.ccxij.ꝙ incip.
viso consi.in.viij.col.ii.ij.Et ita est communis opinio a qua con
sulendo ꝛ iudicando durũ esset recedere. ¶ Tu aduerte ꝙ mo
posset teneri ista noua cõclusio cõtra doc.hic,ꝛ in.o.l.si post di
uisionẽ.excepta gl.ibi ꝙ nõ solũ legatũ,sed etiã hereditas reli
cta in minus solẽni testamento debeatur naturaliter,ꝛ quod ve
nientes ab intestato sint obligati naturaliter ad illã hereditatẽ
relictã in testõ nõ solẽni,ꝛ multofortius tenenꝫ in foro cõsciẽtie.
76 ¶ Mouet:nã testamẽtũ inuẽtione[b] est de iure gentiũ,lz per
b ius ciuile addite sint solẽnitates ſm Bar.ꝛ doct.in.l.interdũ.ff.
de cõdi.inde.ꝛ.l.ex hoc iure.ff.de instit.ꝛ in.Sz istud testamentũ
est validum de iure gentiũ,ꝛ hz volũtatẽ testatoris:que probaꝫ
etiã in testamẽto inualido.l.ſi.ff.de rebus eoꝝ.ꝛ.l.in testamẽto.
ff.de fideicõ.liber.ergo cũ sit validũ de iure gentiũ,ꝛ adsit cõsen
sus ꝛ volũtas testatoris:ergo dz causari naturalis obligatio q̃
est de iure gẽtium.l.cum amplius.ſ.his natura debet.ff.de reg.
iur. ¶ Scõ põdera ꝙ ita argunnt Bar.ꝛ doc.hic respectu le
gatorum ꝙ lz testamentum nõ habeat solẽnitates requisitas de
iure ciuili:tñ oritur naturalis obligatio q̃ est solenne de iure gẽ
tium.Sed ista ratio est indifferẽs etiã respectu heredis,igit̃ ꝛc.
¶ Tertio ꝛ fortius mouetur:dato ꝙ alias ex testamẽto nõ sole
ni nõ deberetur hereditas scripto heredi naturaliter nõ posset
vti exceptione vel retẽtione:tamen q̃n testator expresse derogau
it solẽnitati testamẽti,videt ꝙ tũc debeat naturaliter heredi
tas scripto heredi,ꝛ ꝙ sibi cõpetat exceptio ex equitate.Ita ꝑ
bat sing.iste tex.incip.in prin.adaptando ſm responsum quo ad
omnia ad primum,prout volunt Bar.ꝛ doc.qui expresse tenent
quo ad hoc ꝙ sit bona similitudo,sicut in prima parte seruatur
volũtas testatoris ope exceptionis.Ita etiam sit in prin.l.Sed
principiũ legis est indifferẽs:ita ad heredẽ scriptũ sicut ad le
gatarios:sed quo ad legatarios Bar.ꝛ oẽs fatenꝫ ꝙ habeat lo
cũ exceptio ꝛ retẽtio:ergo idẽ dicẽ.necessario esse respectu bere
dis.Nam ineptũ esset dicere ꝙ principiũ huius.l.loquaꝫ quo ad
legatarios ꝛ non quo ad heredes.ꝛ hoc no.ꝙ est pulchrũ ꝛ subtile.Et ad istum tex.dicetur prout dicũt Bart.ꝛ omnes in.o.l.si
post diuisionẽ.ꝙ inter venientes ab intestato ꝛ heredẽ scriptum
in testamento minus solẽni:nulla est cõmunio per quã põt cau
sari obligatio:ꝙ si testamẽtũ esset solẽne,quilibet heredũ capit
a seipso ꝛ nõ a persona coheredis.l.in singulis.ff.ad le.fal.respõ
detur verũ esse considerato iure ciuili:secus considerata equita
te mera iurisgẽtium que alias esset frustratoria. ¶ Per ista in
fertur clare quod multofortius heres scriptus in testõ minus
solẽni põt hereditatẽ retinere licite in foro cõsciẽtie. ¶ Et vltra
superius adducta,adde ꝙ tenuit ꝑpe.de Anch.ꝛ regula posset
77 sor.in.ſ.q.de reg.iur.in.vi.ꝛ ꝙ institutus in testõ carens solenni
tatibus iuris ciuilis ꝛ habẽte cõsensum puri testatoris licite te
net talẽ hereditatẽ in foro cõscientie.Facit quod sing.tenet do.
78 Abb.in repetitione.c.relatum.el.j.in.vj.col.de testib.ꝛ ꝙ stante
statuto ꝙ in cõtractibus mulierũ debeat interuenire consensus
propinquorũ:tamen cõtractus mulieris factus sine fraude va
let in foro conscientie,lz non seruata forma statuti.ꝙ valde no.
Ad idem bene facit regula quã tradit Jmo.in.c.q̃ propter.de
elec.ꝛ in.c.ſi celebrat.de cleri.excõ.ministran.ꝙ ſi aliquis est ele
ctus in prelatum non seruata forma tradita per ius,potissimum
ex quo tamẽ interuenit cõsensus eligentiũ ꝛ actus valet de iure
gentium:est tutus in foro cõsciẽtie.Et sequit̃ do.Abb.in.c.j.ad
79 ſi.de in integ.resti.vbi ex hoc generaliter no.ꝙ in omni actu in
quo est pretermissa forma tradita a iure:ſi tñ interuenit volun
tas ꝛ cõsensus debentiũ actũ explicare,ꝛ nõ interuenit deceptio
lle est tutus in foro conscientie.idem not.Bemi.in.c.j.in princ,
per illum tex.de sponsa.ꝑde.de anch.in regula beneficiũ.de reg.
iur.in.vi.viij.q.Facit q̃ not.do.Abb.in.c.pozrectum.in.ij.col.
80 de regula.per gl.secũdam ibi ꝙ professio facta omissa forma
tradita in regula valet tñ quo ad deũ ꝛ in foro cõscientie,ꝛ pre
dicta puto in pucto iuris esse veriora. ¶ Iuxta istã partẽ que
rit Bar.post Dy.an per pactũ possit tolli prescriptio seu impe
diri cursus prescriptionis.etiam concludit ꝙ non:quia vsusca
pio ꝛ prescriptio est inducta propter bonũ publicum prin.l.j.ff.
de vsucap.ergo partes non possunt ei renuntiare,per regulã.l.
ius publicũ.ff.de pact.Idẽ ſi prescriptio sit principaliꝫ inducta
odio ꝛ negligẽtia creditoris,vt in prescriptione statutaria que
a iure seu prescriptioni inducte princ.odio alterius partes non
põt renunciare.gl.in.l.tñ.ff.ad maced.Et cũ Bar.tenent Rap.
cu.do.Aleꝛ.ꝛ Are.hic,ꝛ Bal.post antiquos in.l.centurio.ad ſi.
ff.de vulg.ꝛ in multis aliis locis hic allegatis per do.Aleꝛ.ꝛ vl
tra eum adde do.Abb.in rub.extra de prescrip.in vlti.col.Idẽ
tenet Lud.ro.in consi.cci.quod inci.pro decisione presentis du
bitationis.in.ij.col.Et in repetitione rubri.de arbi.in.gr.colũ.
¶ Contrarium tenet Bal.hic qui dicit ꝛ doct.cõiter adherent
cum Dy.ſ.Bar.ꝛ ꝙ ipse ita cõsuluit,ꝛ sequuntur Flor.ꝛ Jmo.
hic,Bal.ꝛ Ang.in.l.j.C.ne rei domi.vel tempo.Jo.an.in addi.
Spe.in ti.de prescrip.super rub.in.ij.col.do.Ant.in.c.cum non
liceat.de prescri.cum dist.tñ an sint prescriptiones fauoꝛabiles
vel odiose ꝙ out etiã tenet Ang.hic añ eos Bar.in.l.j.ff.de vsu
cap.potissimum fundamẽtum eoꝝ est de directo cõtrariũ fun
81 damento Bar.ſ nam prescriptio respicit ꝑsonã vtilitatẽ pre
scribẽtis principaliter ꝛ publicã secũdario,vt declarat Bar.in
l.j.ff.sol.ma.ergo ei põt renũciari.vt no.Bar.ꝛ doc.in.l.pe.C.de
pac.ꝙ tũc nõ sumus in regula.l.ius publi.ff.de pac.allegata ꝑ
Bar.sed ad istud fundamẽtum Bal.in repetitiõe.l.cũctos po
pulos.in.gl.col.C.de sum.tri.lz etiã ꝙ prescriptioni habẽti fa
uoꝛe migtũ aut odiũ renũtiari nõ põt per no.in locis ꝓallega
82 tis. ¶ Sed o melius hic ſm Jmo.hic,ꝙ etiã iuri cõcernenti
secũdario fauoꝛe publicũ renũtiari non põt.istud ptz in dote ꝙ
l.de die.ꝛ in.l.attilicinus.ff.de pac.dota.ũcta.l.j.ff.sol.ma.istud
etiã patet in.l.ꝙ de bonis.ſ.i.ff.ad.l.fal.nisi ꝙ heres ꝑ in dote ꝛ
falcidia non est ius publicũ oĩno secũdario. ¶ Tertio ꝛ adhuc
not.rũdeo ꝙ̃ut not.declarat Bar.in.o.l.ius publicũ.circa ſi.qñ
qñ per.l.aliqd statuitur ex cã publice vtilitatis,lz respiciat prin
cipaliꝫ vtilitatẽ ꝓuatam:tũc ei renũciari nõ põt.allegat.o.l.de
die.ꝛ.l.ij.ꝛ.l.quẽadmodũ.C.de agri.ꝛ cẽſu.li.xij.sed ꝑscriptio fuit
expresse inducta ob bonũ publicũ.o.l.j.ff.de vsuca.ergo ei non
põt renũciari dato etiã ꝙ principiũ respiciat vtilitatẽ ꝓuatã,
83 ꝛ ita[e] teneas ꝛclusionẽ Bar.ꝙ limitat do.Aleꝛ.hic nõ ꝑcedere
interueniẽte iuramẽto:ꝙ ẽm eũ nõ solũ ꝑscriptioni fauoꝛabi
li lz etiã odiose põt renũtiari interueniẽte iuramẽto.ꝓbaꝫ per
tex.in.c.cũ cõtingat.cũ ſi.de iureiur.ꝛ in.c.lz mulieres.eo.tit.in
vi.vbi in dote ꝛ sic in iure prin.inducto in fauoꝛe ꝓuatũ:secun
dario in fauoꝛe publicũ põt mulier renũtiare cũ iuramẽto.ſm
probaꝫ:ꝙ iuri introducto in odiũ alterius põt renũtiari cũ iu
ramẽto.c.significãte.de pig.declarat Bar.in.l.ſi qs ꝑ eo.in ter
tio ꝛ quarto mẽbro ꝑnc.de fideiusſ.ꝛ dt do.Aleꝛ.qõ istud vltimũ
est bñ ponderandũ:ꝙ nõ reperit ab alio scriptũ.Ego añ repe
rio scriptũ:nam Zuin in terminis ꝛ in indiuiduo lz Rapha.cu.
in ſi.clxix.ſm ordinẽ meũ ꝙ incipit visa copia ꝑcepti.ad fi.vbi
in terminis statuti disponentis ꝙ debitor ꝓscribat.g.annis:ꝛ
sic in prescriptiõe inducta in odiũ negligẽtis,vt hic dicit Bar.
tenet ꝙ partes nõ põt renũciare etiã cũ iuramento ꝙ ꝙ iuramẽ
tum nõ validat huiusmodi renũciationẽ,motus per ea que ha
bentur in.c.ſi diligẽti.de fo.cõp.ꝙ bis que inducta sunt fauoꝛe
publico nõ põt renũciari etiã cũ iuramẽto,vt ibi habes.allegat
etiã ad hoc.l.j.ꝛ.l.quemadmodũ.C.de agri.ꝛ censi.lib.xi.iuncta
o.l.j.ff.de vsuca.ꝛ iuncta gl.not.in aut.vt sine probi.ma.credit.
col.vij.ꝛ que no.per Bar.hic ꝛ in.o.l.si quis pro eo.Ita etiã vi
detur tenere Ang.in consi.lv.ꝙ incipit,Bul.ꝛ Frãci.ad finem.
84 ¶ Adde tñ dictis Bar.inquantum Bar.pro Dy.arguit ꝙ cõ
pares per pactũ possunt nouã seruitutẽ cõstituere:ergo multo
fortius inductam retinere.allegat gl.in.l.cũ quis.ſ.ſi quis pro
reo.ff.de sol.vbi per dationem fideiussoris interrũpitur prescri
ptio qñ fideiussor daũ ante prescriptionẽ finitã.secus ſi ea finita.
rõ ꝙ facilius cõseruaꝫ quã inducaꝫ.ꝛ dicit ibi Bar.ꝙ quotidie
allegatur illa.l.cum gl.¶ Tu die qõ de hoc est tex.expressus lice
glo.nunquam allegauerit in.l.i.ſ.ſi.cum sequẽ.ff.de iti.actuque
priua.vbi est melior tex.qui reperiatur in mundo ſm Bal.in.c.
ſi vigilanti.in.ij.col.de prescr.Facit regula.l.patre furioso.ff.de
bis qui sunt sui vel alien.iur.ꝛ.c.quemadmodum.de iureiuran.
85 ¶ Mo.etiã diligenter cautela quã dat Bar.ad impediendum
cursus prescriptionis,ꝙ agatur per pactũ,ꝙ finita prescriptio
ne iterũ deberi incipiat,vt toties incipiat deberi,quoties cõple
ta fuerit,per tex.in.l.sicut in annos.ff.qui.mo.vsufr.amit.adde
Bal.in.l.vnica.C.de ca.tol.ꝛ in repetitione.l.cunctos populos.
in.gl.col.C.de sum.tri.vbi per boc egregie notat quod illud qõ
non põt fieri per viã renũciationis,fiat per viam repetite obli
gationis.Et ideo põt testor vel ℨbẽs ita dicere,quoties prescri
ptum fuerit:toties iterũ deberi volo:ꝙ desinẽtia vm[3] est origo
alterius ſm Bald.in.l.ij.C.vt in pos.legat.Idẽ tenet Flo.in.l.ſi
vsufructꝰ alterius anni.ff.qui.mo.vsufr.amit.do.Bart.vero
nensis in cautela.ccliij.que incipit,in multis casibus.Intellige
tamen

85 tñ vt per eũdem.o.Bar.in cautela.c.que incipit,põt dari.ꝛ ꝛ in
cautela.cix.ꝙ incipit,cautela est ꝙ in ℨctu.aliam cautelã ponit
An.in.l.ꝙſitũ.ſ.pe.ꝙ illũ tex.ff.de ꝑca.ꝛ in.l.cẽtesimis.ff.de ver.
ob.ꝛ in.l.j.ff.de vsuca.Bal.ꝛ Ang.in.l.sicut.in prin.C.de ꝓscrip.
xxx.an.o.Bar.vero.in caute.cxix. ¶ In ea.gl.ibi nolo cõueniri
heredẽ vbi hz domicilitũ.adnerte:ista gl.habeẽ dupliciter.ꝑmo
cum litera negatiua,ſ.nolo cõueniri heredẽ vbi hz domicilitũ ꝛ
tunc infra dz dicere,ꝛ ipse ibi nõ inueniretur.Et ſm istam lite
86 ram notant hac gl.ar.Bar.Flo.ꝙ valet pactũ ꝓmitto rũdere
vbiqz locorũ ꝑeter qnã in curia ro mana vbi nolo posse conue
niri:nã circa eorum põt exceptuari per istam gl.scõm eos.Alio
modo habetur gl.cũ litera affirmatiua:put habuit Bar.ſ.volo
cõueniri heredẽ vbi hz domicilitũ.Et tũc infra debet dicere ipe
ibi nõ inueniret.Sz ista gl.necessario intelligit ſm Bar.ꝛ alios
qñ testor expresse ꝓhibuit ne alio loco posset cõueniri:aliter pos
set cõueniri in quocũqz alio loco habili.l.j.ꝛ.j.ff.de eo ꝙ certo lo
co.ꝛ isto casu qñ testor expresse prohibuisset intellige ſm Bar.ꝛ
alios nisi heres dolo faceret ibi cõueniat vt legatarium fraudet
87 legato. ¶ Sic etiam limitatur illud ꝙ dicit gl.ꝙ de eo qui post
a ℨctum effectus est clericus.[a] Et ad hoc no.istam glo.Bal.in.c.j.
de mili.vasal.ꝙ arma belli.depo.ꝛ in.l.affinitatis.in fi.C.cõia de
succes. Limitat̃ esse nisi in fraudẽ fecisset se clericari,vt per Bar.
in.l.ff.de penis.ꝛ latius Jo.an.in.c.j.de obl.ad ratiocinia.cum
88 concor.traditis p do.Aleꝛ. ¶ Adde idẽ esse etiam ſi dolo ꝑnon
fecerit quominus esset in illo loco,sed tñ fuit in mora ibi:tũc po
terit alibi conueniri,nõ obstãte ꝓhibitione testatoris.tex.est in.l.
in bone fidei.ſm ynam lectu.quã ad hoc ibi ponderat Bar.ff.de
eo ꝙ certo loco.ceriã nõ est alibi ſm Bal.Ang.ꝛ Raph.ibi.ꝛ do.
Aleꝛ.hic. ¶ Adde etiam ad hanc gl.ꝙ Bal.in.l.ij.circa mediũ.
89 C.vt in pos.leg.no.hic esse glo.sing.ꝙ ꝙ si testator dispone
ret qõ
b heres non posset cõueniri sub iudice cõpetenti:nõ valet talis di
ꝓsitio testatoris:ꝙ est ℨ ius publicum.[b] Item adde ꝙ ista
gl.ad aliud reputat sing.Bal.in.c.ecclesia sancte ℳarie.in.iij.
90 col.de cõsti.ꝙ ſi laicus per statutũ municipale tutus ꝛtra cre
ditorẽ ꝓscriptione triẽnij factus est clericus:an virtute istius
statuti poterit se tueri in curia ẽpali:Jo.an.l.c.ij.de epis.in.vi.
dicit ꝙ hec qs fuit disputata Bononie ꝛ determinatum fuit ꝙ
non:ꝙ nõ dz ditari de alieno.sed Bal.dicit ꝙ effectus clericus
mutat eorum:non tñ perdit ꝙ sibi est quesitum.Ita dicit ste gl.
sing.hic:ꝙ hec exceptio in preteritum est imatur vt hic.Et sta
tutũ ꝙ equiparaꝫ suie diffinitiue nõ perdit vires ꝑter mutatio
nẽ feu.l.cũ pupilla.ff.de inrisd.om.iud.Istã gl.etiã alibi repu
tat sing.Bal.in.c.nõnulli.in.viij.col.de rescrip.Et in.c.ſi.in pe.
col.in fi.de testis.Sed tu aduerte ꝙ oĩa ista exẽpla tradita p gl.
ꝛ doc.de loco nõ sunt bona nec cõueninnt ad tex.nostrum:ꝙ illa
nõ loquunnt̃ de obligatiõe finienda loco:vt dicit tex.sed de execu
tione legati certo loco facienda contra heredem,ꝛ sic de execu
tione restringenda vel moderãda ad certũ locũ:prout in simili
dicit Bar.ſ.circa exẽpla de ꝛditione:vnde potes exẽplificare
tex.altero de duobus modis.primo modo ſm Ang.qñ testator
dixit ꝙ dolebat heredem esse obligatũ ad legatũ solũ in ciuita
te Bononie,ꝛ nõ extra,ita qõ extra ciuitatem non esset obliga
tus.ista dispositio testoris non habet alterare dispositionem le
gis.que est ꝙ obligatio nõ circumscribit loco.l.causs.ꝛ in ꝓnc.ſ.
ti.j.Sed tanꝫ character impressus anime,iuxta gl.in.iij.in pn.
ff.pro socio.sequatur obligatum quocunqz loc.l.ſi.C.de ꝓscri.
long.temp.Vel secũdo exemplifica scõm Rapha.cu.ꝙ testator
dixerit:cũ heres venerit ad certum locũ non teneatur amplius
ad legatũ:quo casu bene agitur de obligatione finiẽda per ad
uentũ certi loci:hec dispositio testatoris non valet ipso iure per
rationem ꝓxi.dictam,sed ope exceptionis sicut in tempore.
91 ¶ In eadẽ gl.ibi,itẽ ꝙ dicit conditione,scilicet tacita.istam gl.
repebant Bar.ꝛ alij cõmuniter ꝙ cõditio tacita ita impedit
natiuitatem obligationis sicut expressa.gl.in.l.item quia.cum
ſimi.ff.de pac.tu salua gl.qꝛ illud ꝙ dicit Bar.est verum quãdo
cõditio tacita inest obligationi.secus ſi executioni vt in casu no
stro:tunc tacita cõditio que solũ respicit executionem nõ impe
dit nasci obligationẽ.gl.in.l.ita demũ.per illum tex.ff.de arbi.
ꝛ ibi.l.ij.C.eo.Bar.Albe.ꝛ alij.in.o.l.item qꝛ.a subtiliter Bal.in
o.l.ij.C.de arbi.ꝛ in.l.ſi ex cautione.in.viij.q.C.de nõ nume.pe
cunia.ꝛ melius quam alibi Bal.in.c.ſi.in.ij.col.de ꝓsumptio.
vbi per eum subtiliter declaratur quomodo debeat cognosci an
conditio insit obligationi,an executioni:dixi in.o.l.item quia.
¶ In eadem glo.ibi,item ad id quod dicit de tempore est cõ
tra.C.eo.l.ſi.Bar.ꝛ communiter doc.hic ꝛ ibi respondent quod
ista.l.loquitur in obligatione personali que ossibus persone co
heret vt character:ideo tempore ipso iure non fruitur:ibi vero
loquitur in oĩo,ꝛ sic in iure mere reali qõ solũ adheret corpori
vt annulus digito,ꝛ vestis corpori:ideo illa adherentia potest
esse localis ꝛ temporalis,pondera ꝙ in illa.l.ſi.est tex.no.iuncta
92 gl.iij verbo manentibus.ꝙ ꝙ dominium potest transferri dura
turum ad tẽs adeo ꝙ finito tpe reuertatur ad tradentẽ ꝛ ita il
lum tex.allegat Ang.in cõſi.cccvij.ꝙ incip.in themate ꝓdicto
iam cõsului.in.iij.dubio,lz super hoc vltimo dubitanerit Rap.
Fulg.ꝛ relinquat cogitãdũ in.l.traditionib.C.de pac. ¶ In ea
dem gl.ibi itẽ argumẽtũ cõtra.C.vt in pos.leg.l.ij.ꝛ sic ad ſi.gl.
93 iunge.l.pe.eo.ti.ꝙ qua de causa videndum est qñ sit ratio quare
testator possit remittere satisfactionẽ que ꝓstatur ꝓ legatis
ꝛ fideicommissis.o.l.ij.ꝛ tamen vsufructuario nõ põt remitte
re satisfactionẽ de ꝑte.ꝛ fruẽ.arbitrio boni viri.o.l.pe.ꝛ.l.j.C.de
vsufr.gl.in.o.l.pe.assignat duas rões Bar.ꝛ ꝓbat primam
ꝛ sequitur secũdam:ꝙ inuitaret ad delinquendũ.item tz Bar.in
l.pactum inter heredem.ff.de pact.ꝛ in.l.j.C.de vsufru.sed certe
nec ista scõa ratio est bona,ꝛ manifeste cõfunditur:ꝙ secundum
eum etiã ipse heres nõ posset remittere talem cautionẽ de ꝛten
do ꝛ fruẽdo arbitrio boni viri:quia similiter inuitaret ad delin
quendum.l.ſi vnus.ſ.illud.ff.de pact.ꝛ tamen ipse heres põt re
mittere,vt probat tex.in.o.l.pe.in verbo a testamẽto a cõtrario
sensu:firmant glo.ꝛ Bar.in.l.j.C.de vsufru.Raph.cu.hic relin
quit super hoc cogitã.Jmo.coniungit vtrãqz fo.gl.in.o.l.pen.ꝛ
94 circa primã fo.dum Bar.impugnat ꝙ ꝛtestator põt disponere
de rebus heredis sicut de ꝓpria.l.vnum ex familia.ſ.frem.ſ.tit.j.
respondet Jmo.esse verũ:nisi inuitet ad delinquendũ.ipse.aute
heres ideo potest remittere:ꝙ posset totum donare vsufructua
rio,ꝛ ꝙ in re ꝓpria quilibet est moderator ꝛ arbiter etiã in abu
tẽdo.lz ſi lege.ſ.cõsulnit.in vbo dũ re sua ſc abuti putant.ff.de
peti.her.lz ista fol.nõ est bona:ꝙ etiã ipse testator potuisset totũ
donare vsumfr.imo potuisset relinquere ꝓpietatẽ,ꝛ tñ non põt
remittere cautionẽ de vtẽ.ꝛ fruen.arbitrio boni viri:vñ semper
puntani tutius esse tenere ꝙ sicut testator non põt remittere cau
tionem de vtendo arbitrio boni viri que sonaret in vitium ꝛ in
dolũ:ita nec etiã eius heres possit:ꝙ inuitaret ad delinquẽdũ.
ꝛ hoc mõ cessat difficultas que aliter euadi nõ posset.Et ad tex.
95 in.l.pe.in verbo testamẽto,rũdetur simpliciter.primo ꝙ ꝙ nõ de
bet ibi fumi ar.a ꝛtrario sensu:ꝙ resultaret absurdũ intellectus
cõtra.l.cõuenticulã.C.de epi.ꝛ cle.gl.in.l.ij.C.de condi.insert.vel
sẽdo potes dicere ꝙ illa cautio põt remitti ab herede,verum est
tacite nõ petẽdo eã ꝛ sic negligẽdo.ita ꝓcedit gl.ꝛ Bar.in.o.l.j.
C.de vsufr.nõ aũt ꝙ ab herede posit expresse remitti per pactũ:
sicut in simili iur.calumnie põt tacite remitti,nõ aũt expresse.l.
ij.o.ſ.sed qꝛ veremur.C.de iura.calũ.sicut etiã in.ꝛ.de quarta.de
prescrip.iuncto.c.ij.de donatio.ꝛ est gl.no.in.l.sed ſi inter.in pn.
ff.de serui.vtb.predio.Et per hoc posset attẽtari qõ vera sit opi
nio quã sensit Bal.in.l.ſi.C.arbi.tu.cõtra Paul.de ca.do.Aleꝛ.
96 ꝛ Bire.hic,cũ cõcor.quas dedi.ℨ.in.y.qõne Bar.ꝙ sicut testa
tor nõ põt remittere heredi confectionẽ inuẽtarij in prejudiciũ
creditorũ,ita nec in prejudiciũ legatariorũ:ꝙ inuitaret ad de
linquendũ.nec obstat fundamentũ Paul.de cast.ꝛ ℳod.quod
potuisset eis nõ legare,ergo multofortius limitare legatũ.l.vi
deamus.ſ.iurare.ff.de in lit.iuran.Istud fun.clare cõfunditur
per predicta:ꝙ similiter testator potuisset nõ legare vsumfru
ctum.Itẽ potuisset plus legare,scz ꝓpietatem cũ vsufructu
c cassuali. Et tamẽ per hec non potest remittere cautionem que in
nitat ad delinquendum,ꝛ per hec est expedita ista lex.
¶ Sequitur.l.nemo potest.secundo lecta.

[a] Post ꝛtra
ctũ effect⁹ est
cleric⁹. Adde
Ant.de but.ꝛ
Abb. in.c.ꝓ
posuisti.de fo
ro compe.
☞ Publicũ.
Adde Alc.ſ.
volu.cõſi.ccx.
ponderatis.ꝛ
consi.seq.
¶ Purp.

[b] Cai⁹. adõ
Jo.fab.ſ.ſ.ntẽ
seruiana.col.
iij.vbi Ja.in
stitu.de actio.
¶ Purp.

[c]

NEmo potest. Istis vt ex.ſ.dicẽdis appa
rebit.Et ſm Bar.diuidit in duas ptes.In ꝑma p
viã regule ponit dictũ generale. In scõa illud ꝙbat
in specie per tria exempla.scõa est ibi:ꝙ nec tpe. ¶ Tu diuide
in duas.In ꝑma ponit dictũ generale negatiuũ.In scõa illud
ꝙbat per argumẽtũ a minori,hoc modo:nam ſi testator nõ põt
illud ꝙ est minus.ſ.alterare naturã actionis ex testõ,multomi
nus poterit tollere vel alterare illud in quo cõſistit substãtia te
stamẽti,ꝛ sic alterare substantiã formalẽ.vel ꝛ scõo illud dictum
generale negatiũ ꝓbat arguẽdo de naturalibus vel accidẽta
libus ad substãtialia.Secunda est ibi vt dixi:quia nec tempore.
¶ Et licet Bar.dicat qõ ista.l.nõ possit breuius summari.Tu
eam summa ſm Paul.de ca.Testator non potest tollere formã
traditã a iure in testamẽtis condendis,nec põt alterare naturã
actionis ex testõ que est perpetua respectu tpis,ꝛ generalis re
spectu locorũ in qbus heres sortit foũ vt faciat eam finiri tpe
certo vel incerto vel ꝙ restringat̃ ad certũ locũ.b.d.in effectu.
1 ¶ Mo.primo ex hoc tex.regulam quod testator in testõ nõ po
test derogare dispositioni legũ.concordantes sunt in gl.ſi.circa
ſi.vltra quas adde tex.in.c.requisiti.ꝛ ibi do.Abb.ad hoc not.ꝛ
in.c.tua nos.de testa.ꝛ tex.in.l.testandi.ꝛ ibi Bart.not.C.de te
sta.Jmo testator nõ põt nedum directo sed nec etiã per indirec
tum aliquid in fraudem legis disponere.tex.est in.l.ſcius.ꝛ au
gerius.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.ſ.ad.l.fal.ꝛ.l.que testamẽtum.ℨ.de pro

Universidad de Deusto
Biblioteca

ba.ꝛ.l.cum quis decedens.§.titia.ſ.de leg.iii. Rationem huius
2 regule aſſignat tex.no.in.d.l.teſtandi.C.de teſt.¶quia irritatio
nis mutare formã vel iuri publico derogare nõ eſt cuiquã per
miſſum. Ratio rationis:q; per cõſenſum priuatorũ nõ põt iuri
publico derogari.l.ſi.ſ.de ſuis ꝛ legi.l.q; de bonis.§.i.ſ.ad.l.fal.
Idẽ teſtator cũ ſit inferior non põt derogare legib⁹ ſuperioris.
t.cũ inferior.de maio.ꝛ obe.ꝛ.l.iiij.in prin.§.de alie.iudi.mutan.
can.fac. Ex iſta regula huius tex.multa not.inferũtur vltra
ea que inferius videbimus ſm Bart.¶Primo inferꝛ q cũ lege
3 diuina conſuetudinaria ꝛ canonica ſit ſtatutũ,q; primo genitus
ſuccedat in regno:rex nõ poſſet in teſtamẽto auferre primogeni
to illud ius ꝛ ſtatuere q; alius:puta ſecũdogenitus in regno ſuc
cedat:caſus eſt hic,ſm Jo.an.in.c.licet.de vo.do.Abb.in conſi.
iſſ.incip.Vitar in preſenti cauſa.in ſcõo dubio.li.ij.¶Intellige
4 niſi primogenit⁹ eſſet oĩno inſufficiens:puta amẽs vel mẽte ca
ptus:tunc poſſet ſcõogenito regnũ in teſtõ relinquere ſm Bal.
in auf.hoc amplius.in.ij.col.C.de fideicõ.idem Bal.in proemio
grego.in.iij.col.in fi.ꝛ ita limitaꝛ ille tex.ſolẽ.ls vulgat⁹ in.c.grã
5 di.de ſup.negli.prela.in.vj. ¶Secundo per iſtam regulam in
fertur q teſtator in teſtõ non poteſt vti clauſula nõ obſtãtibus
talibus legibus,ꝛ ſic nõ põt derogare aliquibus legibus. Jmo
fortius dicũt Ang.Jmo.ꝛ oẽs Mod.q; nullus inferior a ſum
mo põtifice vel iperatore põt vti clauſula nõ obſtãte vel nõ ob
ſtantib⁹ talib⁹ legib⁹:q; peculiare eſt ſoli⁹ imperatoris ꝛ ſolius
pape eſſe ſupra leges.l.principes.§.de legi.Jmo ẽm eos nullus
principes niſi iperator vel nõ recognoſcẽs ſuperiorẽ põt vti cla
nõ obſtantibus.ll.prout tenet Bal.in.l.reſcripta.C.de preci.im
pera.offe.cũ multis cõcor.allegatis per do.Aleg.hic.ꝛ in conſil.
ci.inci.viſis inſtrumẽtis egemptionis.in.vj.col.in prin.in.i.vol.
Facit q vult gl.ſolẽ.ꝛ repu.ſing.in.c.ſi.in prin.in gl.magna.de
6 bereti.in.vj.que vult¶q etiã cardinalis legatus de latere nõ po
teſt cõmittere cãm q in ea ꝓcedat ſummarie ſimpliciter:de pla
no iuris ordine nõ ſeruato,ꝛ ls illa gl.reputeꝛ ad hoc ſingularis
habes quãplures alias gl.que iſtud idẽ volũt:habes ſimilẽ gl.
in cle.ſepe.in verbo mãdamus.de ver.ſig.ꝛ gl.in cle.ne romani.
in prin.de elec.ꝛ gl.in cle.ij.in gl.ſi.in fi.de reſcrip.ꝛ gl.in.c.iden
titatibus.in verbo ſine ſtrepitu.de elec.in.vj.ꝛ gl.in.c.q translã
tionem.in gl.mag.ad fi.de offi.le.Dic q̃ ante omnes iſtud fuit
originale dictũ Spe.in tit.de proba.§.ſupereſt.in verſi.ſed nun
quid poteſt cognoſcere.ꝛ in tit.de leg.ſ.ſupereſt.in ver.ſed nun
quid poteſt inſtituere.idem tenet Bal.in.l.ne quicquã.§.fi.ſ.de
offi.ꝓcon.idem Bal.in.l.ſi.ff.de ferijs.Ange.in.q.per eum di
ſputata que incip.aſtẽſis miles.circa medium.Lud.ro.in repe.
rub.§.de arbi.in.v.col.Idẽ tenet Hemi.in.c.ſi.de iud.in.vj.do.
Abb.in.c.niſi ſpecialis.per illum tex.quem ad hoc not.de offic.
leg.idem do.Abb.in.c.fi.in.j.no.de confir.vti.vel inuti.do.An
to.de bu.in.c.dilecti.ꝛ ibidem.d.Abb.in.ij.col.per illum tex.ad
hoc ſubtiliter inductũ de iudi.facit bene tex.in.c.dilectus.pmo.
7 de preben.iuncta gl.que no.ex illo tex.¶q Cardinalis etiam le
gatus de latere nõ põt reſcribere contra aliq̃ cõſilia.Ad idem
facit q̃ vult gl.no.in.c.ꝓo illozũ.in verbo recepiſſe.de preb.vbi
tenet gl.q̃ talis legatus de latere non põt reſcribere cõtra ius
vel priuilegium alicui conceſſum. Per iſtas glo.conſuluit in
ſpecie.d.Abb.Pan.in conſi.lxij.incip.in cauſa ꝛ queſtione que
ad preſens vertit inter cõtatẽ in.ij.ꝛ.vj.col.q̃ oſſi de malateſtis
oſti arrimineſes nõ pũt cõmittere cãm cognoſcendã ſummarie
ſimpliciter ꝛ de plano:eo q; recognoſcunt ſuperiorem. Item
nullus circa papã vel imperatorem,etiã ſi ſit legatus de latere
põt ſupplere defectus commiſſos in cõtractibus vel inducijs,ꝛ
ſic nõ pũt apponere clauſulã ſupplentem:nec ea vti. Ita no.de
terminat Spe.in ti.de leg.§.nunc oſtendendũ.in ver.q̃vij.quã
8 refert ꝛ ſequitur do.Abb.in.c.j.in.j.col.ad fi.de tranſac. ¶Item
per gl.preallẽ.determinat Sal.in fi.C.de ſen.q̃ etiã legatus de
a latere non põt committere cãm appellatiõe remota.ª ꝛ ita ſeq
tur Jmo.ꝛ Ang.de are.in.l.j.§.fi.ſ.a qui.appel.nõ licet.ꝛ eſt de
hoc gl.in.c.q̃ tranſlationẽ.in gl.mag.in fi.de offi.leg.ita etiã te
net no.Bal.in.l.ij.C.de app. Idẽ tenet do.Abb.in.c.paſtoralis.
in prin.in.ij.col.de app. Limita duobus modis.Primo niſi
ſubeſſet euidens ꝛ neceſſaria cauſa committendi cãm ſummarie
ſimpliꝛ ꝛ de plano puta attento ſtatu cauſe ꝛ rerũ,ꝛ qualitate p
ſonarũ tũc poſſet legatus cõmittere cãm ſummarie ſimpliciter
ꝛ de plano,ꝛ ſic iuri cõi derogare. Ita tenent do.Anto.de but.ꝛ
Jmo.in.c.ſi.argumẽto illi⁹ tex.de tranſac.do.Alex.hic ꝛ latius in
cõſi.cclxviij.incip.ꝓſpectis.li.ij.facit bñ tex.reputat⁹ ſing.in.l.ſi
9 homĩe.§.man.¶Per illã.l.determinat Bald.in.l.oẽs populi.
in.v.col.ſ.de iuſti.ꝛ iur.q̃ eps ex cã põt ɔ iura canonica ſtatue
re.idem tz.d.Abb.in.c.ſtuduiſti.de offi.leg.in.c.at ſi clerici.§.de
10 adulteriſs.in.v.col.de iud.ꝛ in.c.dilecti.vltimo.de ap. ¶Secũ
do ſin.limita vt ille gl.ꝓcedat in perſonis eccleſiaſticis que bñt
minozẽ poteſtatẽ in tollẽdo iura.ſecus eſt in principibus ſecula

a Appella
tiõe remota.
Adde de hoc,
ꝛ vide etiã in
locis ſupra.p
prime in prece
dente apo.lil
la allegatis.

b In conſil.
cclxv. Adde
q̃ alias eſt in
conſi.cxcv.in
prima pte cõ
ſiliozũ nouoz
ſecundũ ſtan
pã Papienſes.

c De teſtato
re.Adde ꝛ in
telligе quo ad
interpretadũ
verbũ ꝛ mẽte.
ita Bald.in.l.
ſi.C.de lib.pre
te.ꝛ do.Ma
ria.ſoci.in ſ.
ſſ.gl.col.ij.ſſ.
ſi.probat.qui
allegat ꝛ ſequi
tur Bald.vbi
ſupra.

ribus:ideo reges,principes,ꝛ marchiones põt cõmittere cãm
expediendã ſummarie ſimpliciter ꝛ de plano ſm Pau.de ca.in
cõſi.cxxxv.binci.ſuper primo dubio vſ dicẽdũ.in.iiij.col.Lud.
ro.in conſi.lix.inci.ad diſcutiẽdũ veritatẽ.in quinto ꝛ ſexto du
bio.d.Aler.in conſi.v.vol.in.v.col.ſicut etiã poſſum commit
tere cãm appellatione remota ſm Bal.in.l.ſi.C.quozũ app.nõ
reci.ꝛ tũ legatus de latere nõ põt vt.ſ.diui.Laue tñ q̃ɔ bãchl
mita.videnſ ſtringere rationes ſuperius allegate. Secundo
11 principaliter ex iſta prima parte tex.videt poſſe inferri¶q non
eſt bonũ argumẽtũ de teſtatore ad legẽ:q; per legẽ põt tolli ꝛ
remitti ſolẽnitas iuris ciuilis in teſtõ:ſicut facit in.l.j.ſ.de teſt.
mi.Bar.hic in.iij.opp.ꝛ tñ teſtator nõ põt hoc facere vt bac.l.
Alibi tñ dꝛ ter.vulgatus in.§.diſponat.in auf.de nupt.col.iiij.
q̃ volũtas teſtatozis eſt lex,ꝛ põdera q̃ ille ter.dꝛ q̃ eſt lex.ver
bũ eſt,denotat,veritatẽ,ꝛ nõ aliq̃ impropꝛietatẽ vel fictionẽ.l.
mercis appellatione.cũ gl.ſ.de ver.ſig.Bal.in.l.ſi maritus.§.
legis.j.de adnl.alibi habemus q̃ licitum eſt arguere a verbis le
gis ad verba teſtatoris ꝛ ɔ.l.ſi quis legauerit.ſcõa.ꝛ ibi Bart.
ad hoc no.ſ.eo.l.qm filium.§.ſabinus.ꝛ ibi Bar.no.ſ.ad treb.l.
ſi fuerit.§.quẽtio hec.ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ſ.de ma.teſta.ꝛ.l.cũ
12 quidã.C.de verb.ſig.¶Dicõ voluntas teſtatoris ſeruatur pro
lege:niſi ſztictur iuris diſpoſitioni:vel tranſgrediamur formã
a lege traditam vt hic.ꝛ ita etiam declarat Bar.in.l.j.in.j.col.
C.de vſufru.Ité quantum ad derogandum legibus non eſt bo
na cõparatio:q; lex ciuilis poteſt:vt dixi,ſed non teſtator vt
13 hic.¶Tertio ex eodem tex.videtur aperte,pbari q̃ nõ eſt bo
num argumentuñ de ſtatuto ad teſtatorem vel econtra.pt;q;
ſtatutum poteſt derogare ſolemnitatibus requiſitis a iure ciui
li in teſtamento,ꝛ eas tollere.tex.eſt in.l.ſi non ſpeciali.ꝛ in.l.ſi.
C.de teſt.late Bar.ꝛ alij in.l.cũctos populos.C.de ſum.tri.ꝛ tñ
14 teſtator non poteſt:vt hoc tex.cum concor.ſ.allega.Dic quod
quantum ad derogandum iuri publico formali:plus poteſt ſta
tutum quam teſtator.¶Ratio quia iuri aliquid introducẽti ꝓ
forma vel ꝓo ſolennitate nec teſtator nec etiam partes de com
muni conſenſu renuntiare poſſunt.l.prolatã.C.de ſenten.glo.ꝛ
doc.in.c.de cauſis.de offi.deleg.alias bonum eſt argumentum
c de teſtatore ad ſtatutum ꝛ econtra.d.ſ.diſponat.ꝛ.l.ſi.C.de reb.
alie.nõ alienan. Vince eſt ꝓhibitio teſtatoris eqparaꝛ ꝓ
bitioni ſtatutarie ſm Pe.de anch.in conſil.c.inci.plura ſunt
dubia. Item per omnes modos per quos coniecturatur mens
teſtatoris,per eoſdem coniecturatur mens ſtatuti. Ita no.dicit
Ang.in conſi.cclxxx.incip.Adartinus Joãnis de Florentia.in
iij.col.ad ſi. Et preterea dicit Bar.hic in.iij.oppo.q̃ iſta lex lo
quitur in priuato:nam per ſtatutum bene poſſet fieri ne leges lo
cum haberent in teſtamento,ſed non per priuatum.ꝛ ex his ba
15 bes declaratã regulam legis noſtre.¶Ampliа not.iſtam re
gulam,quod ſicut teſtator in teſtamento nõ poteſt diſponere q̃
ſolemnitates iuris ciuilis non habeant locum in teſtamento:vt
declarat gl.prima hic diminuẽdo tales ſolemnitates:ita etiã nõ
põt teſtator augere in teſtamẽto ꝛ alias ſolẽnitates vltra ſolẽni
tates iuris cõis:q; iſtud etiã eſſet derogare ſolẽnitatibus inau
ctis a iure publico q̃ teſtator facere non põt. Et ſic ita dicit eſſe
contra legem illud q̃ additur forme legis:ſicut illud q̃ detra
bitur.tex.eſt de hoc no.in.l.duus.§.ls.j.de iure codic.per quem
tex.ita tz Bar.in.l.ſi quis in prin.teſtamẽti.in.ij.col.j.de leg.iij.
dixi in.l.ſi mihi ꝛ tibi.§.in legatis.ſ.eo.Licet alias dicamus q̃
abundans cautela teſtatoris nõ vitiet teſtamentũ.l.teſtamentũ
nõ ideo.C.de teſt.ita remanet expedita prima pars principa
16 lis tex.¶Ex ſcõa parte principali huius legis not.¶q̃ teſtor
non põt facere quod obligationes ex teſtamẽto perſonales que
ſui natura ſunt perpetue in.xxx.anno finiant ipſo iure citeriori
tempoze,loco,vel additione.l.obligationũ fere.§.placet.ſ.de act.
ꝛ obl.ꝛ.l.quarta.§.de ſerui. Nõ eſt q̃ obligatiões affixe per
ſone tãquam quidam character impreſſus oſſibus.l.quis ergo
caſus,§.de pecu.ꝛ eſt glo.no.in.l.iiij.in princ.ſ.ꝓ ſocio.Sicut
ergo character viſibilis impreſſus corpori non põt tolli tempo
re aut mutatione loci vel cõditione:ita nec obligationes actiue
ꝛ paſſiue. Et ſi diceres q̃ iſta precederent quãdo obligatio ꝛ
actio iam eſſet in eſſe ꝓducta,ꝛ radicata ſz dũ eſt in fieri,ꝛ in eſſe
ꝓducitur tz poſſe teſtator limitare:q; facilius impedit a prin
cipio quid fieri quam poſtquam eſt factũ tollatur.l.patre furio.
§.de bis qui ſunt ſui vel alie.in.c.quemadmodum.de iureiuran.
Reſponde ex mente Barto.hic,ꝛ latius in.d.l.quarta.§.de ſer
ui.quod ſicut a principio nõ poteſt alicui imprimi character vi
ſibilis in corpore cum boc q̃ non duret niſi tanto tempore ita a
principio q̃ infertur character immiſibilis actionum:nõ poſſet
fieri quin ſit perpetuus:q; eſſet contra naturam illius impreſſio
nis.Sed aduerte q; alibi Ant.in.l.ſi quis heres ita ſcriptus.§.
17 de acqui.heredi.¶querit ſi teſtator in teſtamẽto prefixit heredi
tempus ad adeundã hereditatem,an per illud tempus dicatur

mero

mero iure excluſus:iſte tex.facit q̃ nõ.Cõtrariũ determinat ibi
Ang.p.d.l.ſi qs heres ita ſcript⁹.ꝛ per no.p glo.in.l.creationũ.
C.de iure delib.ꝛ refert ita fuiſſe deciſum Florentie,ꝛ ſequuntur
Pau.de ca.ꝛ Are.ibi qui ad iſtũ tex.cũ gl.rñdent q̃ hic tractaꝛ
de extinguẽdo ius iã q̃ſitũ.Sed in.q.ꝓpoſita ius nõ erat q̃ſitũ
vnde facilius tolli põt.d.l.patre furioſo.ꝛ.d.c.quemadmodũ.ꝛ
ita etiã ſequitur do.Aleg.hic in fi.Ang.ꝛ do.Aleg.per.d.l.crea
tionum. Licet oẽs ita tenent ego teneo contrarium per iſtũ
tex.qui ineuitabiliter vigetꝛ nã in iſto tex.nõ poteſt dici q̃ agaꝛ
de extinguendo ius iam q̃ſitũ:niſi conſiderato tempore poſt
mortẽ teſtatoris in quod effectus teſtamenti conferꝛ,ſed de iſto
tempoze non loquiꝛ iſta lex,ſed loquitur quãdo teſtator viuens
iſtud diſpoſuit,ꝛ ille tpe nõ põt nec poſſet dici ius q̃ſitũ alicui:q; viuẽ
te teſtatoze nullũ ius querꝛ legatarius:ex quo volũtas teſtatoris
eſt ambulatoria vſq; ad mortẽ.l.cũ hic ſtatus.§.ait oratio.ſ.de
dona.inter vi.ꝛ vgo.c.cũ marthe.de celeb.miſſa.ꝛ tñ teſtator nõ
põt iſtud ſtatuere.ꝛ.d.l.ſi quis heres ita ſcriptꝰ.nihil facit. Idẽ
18 de etiã q̃ ſimiliter in cõtractibꝰ obligatio ſui natura perpetua
de expreſſo partiũ cõſenſu nõ finitur tpe ipſo iure,ſed ope exce
ptionis.l.cum qui ita.§.qui ita.primo.ꝛ ibi Bar.ſ.de verb.obli.
Ultimo põdera tex.ibi.obligatio heredis legatozũ nomine,
19 ꝛ addeꝛ q̃ heres adeũdo hereditatem dicitur quaſi contrahere
cũ legatarijs:ex quo quaſi cõtractu cauſatur iſta obligatio lega
tozum cõtra heredẽ.tex.eſt in.l.eꝛ maleficijs.§.heres.ſ.de act.ꝛ
obli.l.here.inſti.de obli.que ex quaſi contra.Bar.in.l.cũ res.in
pzin.ꝛ in.§.culpa.ſ.eo.Jmo fortius tz Bar.in.l.de eo.ſ.de indi.
q̃ heres adeundo hereditatem nõ dicit quaſi ɔbere cũ creditoꝛ
ribus,ſed bñ cum legatarijs.Credo q̃ Bar.in hoc male dicat:
q; imo heres adeũdo hereditatem nõ dicit quaſi cõtrahere:non
ſolũ cũ legatarijs,ſed etiã cum creditoribus:per tex.in.l.apud
iulia.§.ſi.ꝛ ibi Bar.ꝛ Ang.ad hoc no.ſ.ex qui.cau.in poſ.catur.
20 Oꝛ eſt tex.in.l.minoꝛ.ſ.de acq.here.¶ſed inter teſtatoꝛẽ ꝛ heredẽ
celebꝛatur quaſi contractus innominatus,do vt facias. Ita eſt
gl.no.in.l.his conſequenter.§.ſed q̃ monumentũ.ſ.ſa.ercif.Ad
quam gl.ſimpliciter ſe remittit Bal.in.l.j.C.vbi fideic.pet.opp.
Expeditis tex.venio ad apparatum gloſſarum,ꝛ capio gl.i.
in ver.ne leges quã diuide in duas partes.In prima timoze cõ
trarij q̃ formaꝛ Bar.gl.declaratꝛ reſtringit tex.In ſcõa oppo
nitꝛ ſoluitꝛ.ſcõa eſt ibi,ſed argumentũ contra.j.titu.j. In gl.
ea.ibi,vel aliud ſubſtãtiale,habes ex hac gl.ꝛ expreſſius ex ver
21 bis Bar.¶q̃ numerus.viij.teſtiũ eſt de forma eſſentiali ꝛ ſubſtã
tiali teſtamẽti:vñ teſtatoꝛ qui vult valere teſtamentũ non ſerua
tis iſtis ſolẽnitatibus,implicat contradictionem.cũ eiñ ſint de
ſubſtantia teſtamenti ſine q̃bus teſtm non eſt:eſt perinde acſi te
ſtatoꝛ diceret:volo eſſe teſtm,ꝛ non eſſe. Iſte eſt ſubtilis ꝛ diffici
lis paſſus quem intendo plene excutere.Cõtrarium de directo
tenet idem Bar.in.l.cum quis.in.iij.col.C.de iurꝛ fac.igno.ꝛ in
l.j.in.iij.colũ.§.de condi.inde.In quibus locis Bar.de directo
ſibi contrarius tenet q̃ ſolemnitas.viij.teſtiũ in teſtamento non
ſit ſolemnitas eſſentialis,ſed ſolũ probatoria:ergo videtur q̃ ex
quo non pertinet ad eſſentiã q̃ nõ implicat ɔdictionem:vt vult
Bar.hic dicit eñ Bar.in predictis locis q̃ in vltima volũtate
quedam eſt forma ſubſtantialis,vt eſt volũtas defuncti.quedã
eſt forma pbationis,vt q̃ adſint.viij.teſtes,ꝛ ſtaꝛ ſz eſſet non ta
men impedit quin ex teſtamento minus ſolenni oziaꝛ naturalis
obligatio.Sed ſi teſtamentũ peccaret in forma ſubſtãtiali non
oziꝛeꝛ nec ciuilis nec naturalis obligatio.l.j.§.ſi quis ita.ſ.de v.
obl.ꝛ.l.j.C.cum qui.§.de conſti.pecu.idem tenet Bal.in repe.l.j.
C.de fac.ſan.eccle.in.ij.col.in ver.ſupra primo queſito.vbi ſim
pliciter dicit non eſſe verum q̃ numerus.viij.teſtiũ ſit de forma
22 ſubſtantiali teſtamenti.¶nã forma eſt que dat eſſe rei.l.iul.§.ſed
ꝛ ſi quis.ſ.ad exhiben.ſed teſtes non ſunt de eſſe teſtamenti.ſed
ſolennitas requiſita ad teſtamentũ.l.fi.C.de fideic.Nã de forma
teſtamenti eſt q̃ fiat vno contexꝛtu.l.heredes palam.§.fin.ſ.de
teſt.l.cum antiquitas.C.eo.ꝛ q̃ teſtator nomine ꝓprio nominet
heredem.l.iubemus.C.de teſt.Sic ergo de forma ſubſtãtiali te
ſtamenti eſt voluntas teſtatoris:vt dixi.Ité inſtitutio heredis
ſine qua non eſt teſtamentũ.Item q̃ fiat vno contexꝛtu.Item q̃
hodie teſtator nominet heredem nomine ꝓprio.Iſta bñ ſunt
de forma ſubſtantiali teſtamẽti,ſine quibus non eſt teſtamentũ.
Sed numerus ſeptẽ teſtium non eſt de iſta forma eſſentiali,ſed
bene eſt de forma ꝓbatoria.iſtam opinionẽ etiam tenet Are.t.
bic motus viuo fundamento:q; ſi numerus ſeptẽ teſtium eſſet
de forma ſubſtantiali teſtamenti:vt vult Bar.hic:nõ ſufficeret
confeſſio heredis iurata:ex quo deficit forma ſubſtantialis.ꝛ ta
men iſtud eſt contra tex.in.l.ſi.C.de fideicom.de quo tex.ſtatim
23 opponit Bar.vbi dicẽs.¶Ego teneo opi.Bar.hic quã ſem
per tenui,q̃ imo numerus.viij.teſtium in teſtamento ſit de for
ma eſſentiali ꝛ ſubſtãtiali.Item opi.tenet Bal.ſibi contrarius
in.l.cum quis.in.iij.col.C.de iuris ꝛ facti igno.vbi mouet Bal.

24 duplici bono fundamento.¶Primo q̃ diffinitio ſignificat
eſſentiã rei.l.j.§.polli.ff.de do.ſed in diffinitione teſtamenti di
citur q̃ ſit iuſta,id eſt,ſolennis.l.j.in verbo inſta.ſ.de teſta.ergo
ſequitur q̃ ſolennitas teſtamenti eſt de eſſentia ipſius.Ad iſtud
fundamentum reſpondet Are.hic,q̃ in diffinitione teſtamenti
includit ſolennitas intrinſeca:puta inſtitutio heredis ſed nõ ſo
lẽnitas extrinſeca.Puto q̃ iſta nõ ſit bona ſol.vllo modo.Nam
25 aduerteꝛ q̃ dictio iuſta,poſita in diffinitione.d.l.j.put ibi decla
rat Bar.capiꝛ tripliciter.Primo iuſta,id eſt,ſolẽnis,ad differẽ
tiã volũtatis nõ ſolẽnis,que nõ dicit teſtm.Scõo iuſta,id eſt,le
gitima,ꝛ ſic a iure ꝓmiſſa.Tertio inſta,id eſt,perfecta,ꝛ ſic ha
bẽs inſtitutionẽ heredis:ergo apparet q̃ diffinitio teſtamẽti in
illo verbo iuſta,cõprehendat nõ ſolum inſtitutionẽ heredis,vt
dicit Are.ſed etiam ſolennitatem numeri teſtiũ,ꝛ alias ſimiles.
Secundo mouetur Bal.in.d.l.cum quis.in.iij.col.alio fun
damento:quia ſi numerus.viij.teſtiũ eſſet in teſtamento ſolenni
tas ꝓbatoria,ꝛ non ſubſtantialis,certe ea nõ ſeruata teſtm non
redderetur nullũ:q; teſtamentũ non deficeretꝛ ſic ius,ſed ꝓba
tio:vt dicit tex.in.l.duo ſunt titij.§.de teſta.tute.ꝛ in.l.ſi qui ſer
num.§.ſi inter duos.j.de leg.ij.ꝛ tñ iſtud eſt falſum:q; teſtm ſine
ſolennitate numeri.viij.teſtium eſt ipſo iure nullũ:vt dicit tex.in
l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſt.tex.in.l.ſi.C.fami.
ercif.tex.in.l.j.ꝛ.ij.§.de iniu.rup.ergo apparet q̃ numerꝰ.viij.te
ſtiũ eſt ſolennitas ſubſtãtialis in teſtamento,ꝛ non ꝓbatoria.
Iſtud fundamentũ Bal.etiã refert Are.bic ſed ei nõ rñdet.
Tu autem reſponde q̃ illud ibi ideo fit:eo quia lex que requirit
numerum.viij.teſtium,vltra procedit annullando teſtamẽtum:
ſi deficiat talis numerus teſtiũ:ergo non eſt principaliter nullũ
ꝓpter omiſſionẽ numeri.viij.teſtiũ,ſz q̃ lex vltra ꝓcedat annul
lando ſicut econtra,aliq̃ lex vltra ꝓcedit cõfirmando:quis in
teſtõ non ſint.viij.teſtes:patet in.l.ſi.C.de fideic.vbi valet volun
tas teſtatoris quã poſuit in fide heredis,ls ſolẽnis numerus te
ſtiũ non interuenerit:eo q; ibi lex vltra ꝓcedit confirmando vt
ſtatim dicã. Ꝓo iſta eadẽ opi.Bar.Are.j.in.viij.col.in fi.ad
dit tex.qui ſm eum expreſſe determinat q̃ numerus.viij.teſtiũ
in teſtamẽto ſic de forma ſubſtantiali.in.l.ſi quis legatũ.in.ij.rñ.
ſ.de fa.vbi tex.dicit q̃ quãdo in teſtõ in ſcriptis deſunt ſignatu
re.viij.teſtium:tunc q; eſt imperfectum non põt dici teſtamentũ
ſeu habere formã teſtamenti:ergo apparet q̃ iſta eſt ſolennitas
ſubſtãtialis,cũ ſine ea actus non poſſit noiari talis.Sed ille te
xtus mihi nihil facit,ꝓpter tex.in.l.ij.§.i.ſ.quẽad.teſta.ape.vbi
põt textus q̃ teſtamẽta imperfecta quo ad numerũ.viij.teſtiũ:tñ
dicũtur teſtamenta.ꝛ ɔ locum illud edictũ.ꝛ gl.ibi rñdet ad.d.
l.ſi quis legatũ.diſtinguẽdo vt ibi per eũ.Ego vt dixi teneo
opi.Bar.hic q̃ numerus.viij.teſtiũ ſit de forma ſubſtantiali te
ſtamẽti.Moueoꝛ quatuoꝛ fundamentis.Primo per tex.in.l.ſi
vnus.C.de teſt.quẽ dupliciter induco.Dicit ibi tex.q̃ ſi deficiat
vnus tantũ teſtis de.viij.q̃ teſtm eſt ipſo iure nullũ,ꝛ tñ poſſet
pbari per illos ſex teſtes,iuncta confeſſione veſentiũ ab inte
ſtatoꝛ:ergo apparet q̃ numerus tagatus.viij.teſtiũ eſt de forma
ſubſtantiali teſtamenti.Secũdo ꝛ fortius quia tex.ibi annullat
ipſo iure teſtm in quo ſolũ de fuit vnus teſtis de.viij.ergo appa
reꝛt quod eſt de forma ſubſtãtiali teſtamẽti:alias nõ annullaret
26 ipſo iure.d.l.duo ſunt titij.cum aliſs.§.allegatis.¶Tertio mo
ueoꝛ per doc.Bar.approbatã in.l.vniuerſa.C.de preci.impe.of
fe.vbi formaliꝛ dicit Barto.q̃ ſi lex iubet q̃ aliqua ſolennitas
adhibeaꝛ tpe actus tunc ſi aliter fiat ipſo iure non valet,ꝛ ponit
exemplum in numero.viij.teſtiũ qui apponiꝛ in prin.in teſtamẽ
to.Quarto ꝛ vltimo moueoꝛ per doc.Bal.in.c.j.in vlt.col.qd ſit
27 inueſti.vbi Bal.tradit iſtã no.doc.¶q̃ ſolẽnitas teſtium in du
bio cenſeꝛ ꝓhibitoria ꝛ non ſubſtantialis,niſi lex vltra procedat
ad annullandoꝛ actus ſicut facit in teſtõ:q; ibi numerus.viij.te
ſtium eſt de forma ſubſtantiali,ꝛ credo iſtam eſſe veritatẽ.¶In
ea.gl.in fi.rñde formalius ad.d.l.codicillis.§.fi.ff.Alñ.ꝛ Mod.
q; ibi teſtatoꝛ per verba que ibi apposuit q̃ non vult ſeruari in
teſtamẽto omiſerã ſolennitatẽ legũ,nõ poterat facere vt valeret
eius diſpoſitio vt teſtm ex quo deficiebant ſolennia teſtamenti:
tñ per illa verba lex interꝓetatur q̃ teſtatoꝛ voluerit teſtamen
tum valere omni modo quo põt ꝛ ſic ſit perinde acſi apposuiſſet
clauſulã codicillarẽ ideo ibi valet in vim codicillozũ.ꝛ ſi dicta ver
ba apposita nõ fuiſſent nõ valeretꝛ etiã ſi in vim codicillozũ.l.j.ſ.
de inr.codi.ꝛ.l.non codicillum.C.de teſt.Extra glo.Bar.for
mat quatuoꝛ oppoſitiones,deinde formatꝛ ſex qõnes quas oẽs
per ordinẽ Bar.expediã.Primo opi.Bar.eſt de.l.C.de fideicõ.
vbi teſtatoꝛ abſq; alia ſolẽnitate ponit eiꝰ volũtatẽ in fide here
dis.Bar.dupliciter reſpondet.primo q̃,id eſt,caſus ſpecialis.
ſcõo ſingulariter q̃ ibi teſtatoꝛ fecit quod heres ſibi promitte
ret de ꝓeſtando legatũ vel fideicõmiſſum legatario.ex tali ꝓ
miſſiõe heres cõuenieꝛ ꝑ legatariũ.ꝛ ſic ibi illa diſpoſitio trãſit
in Sctum.Iſtum intellectũ multũ no,ꝛ ſequmꝛ Jmo.do.Alex.

Universidad de Deusto Biblioteca

hic eũ etiã tz Bal.in.q.per eum disputata inci.statuto cauetur q̃ fenerator.in.iij.char.ꝛ dicunt Jmo.ꝛ.d.Alex.q̃ isto casu sufficiet apparere de tali ꝓmissione ꝑ duos testes:cũ regulariter in cõtractibus duo testes sufficiãt.l.vbi numer⁹.ſ.de testib.Quot autem testes requirantur ad probandũ volũtatem defuncti est dubium quod tangitur per gl.ꝛ doct.in.l.secunda.C.de bo.pos. ſm tabu.ꝛ per gl.in.l.ſi.C.de codicil.ꝛ per glo.ꝛ Bar.in.l.heres palam.in prin.de test.videamus an ista dicta Bar.sint vera,deinde an sint vera dicta Jmol.ꝛ do.Alex.¶ Quantũ Bar.tz ꝛ alij omnes sequntur quod testator in.d.l.ſi.fecit heredem sibi promittere de prestando legatũ ꝛ q̃ legatarius ex tali ꝓmissiõe agat cõtra heredẽ.Jn cõtrariũ facit q̃ tenet idem Bar.in.l.cũ quis decedens.in prin.ff.de leg.iij.ꝛ idẽ Bar.in const.cccj.incip. quidã sibi filios heredes instituit.in primo dubio.in quibus locis tz Bar.quod imo legatarius ex tali promissione facta testatori,nõ põt cõuenire heredẽ:eo q̃ ſm Bart.nihil est gestũ cũ legatario q̃uis testator inserit ei dari,sed est gestũ cum testatore: ergo nõ subest materia ex qua oriatur actio ꝛ obligatio ipsi legatario.l.quecũq; gerimus.j.de actio.ꝛ obl.Subdit tamẽ Bar.in predictis locis q̃ illã actionem quã testator tz ẽ heredem consentientẽ:puta actionẽ mãdati poterit testator cedere legatario in testamento.l.quidã cum filiũ.ſ.de here.instit.ergo nõ est verũ q̃ in.d.l.ſi.C.de fideic.legatarius possit agere vigore promissionis facte testatori,ꝛ sic vigore cõtract⁹ agere cõtra heredẽ.Puto Bar.posse saluari ab ista ẽrietate:q̃ Bart.in.d.l.cũ quis decedẽs.in prin.loquitur in terminis iõge remotis a terminis nostris.nã Bar.ibi expresse format questionẽ q̃n testator disposuit de re heredis eã legãdo alteri presente ipso heredẽ ꝛ expresse cõsentiente q̃ illã rẽ suã legaret illi tertio.Jn istis terminis Bar. ibi optime loquit̃ q̃ ex quo nihil est gestũ cum legatario,legatarius nõ põt agere:q̃ ibi heres q̃uis expresse cõsenserit testatori leganti rem ipsius heredis,nõ tamẽ expresse promisit illã rẽ dare legatario,sed in.q.nostra heres expresse promisit dare legatario,ꝛ sicut põt testator stipulari heredi suo:q̃ nõ dicit stipulari alteri,ex quo fingit eadẽ ꝑsona cũ testatore.l.ſi tibi.ſ.ſi pact⁹.ſ.
28 de pact.† Jta etiã testator potuit expresse stipulari legatario q̃ in re legata censẽt heres.l.in 'tempus.ſ.j.j.de vſuca.ideo Bart. bene dicit q̃ heres conueniẽt per legatariũ ex tali promissione que promissio vt dixi nõ interuenit in.q.Bar.in.d.l.cũ qs decedens.in princ.¶ Item inquantũ Jmo.ꝛ.d.Alex.dicunt q̃ tali ꝓmissione facta per heredẽ testatori sufficit ꝑbari per duos testes qui sufficiunt in ℈ctibus,licet aliud esset in vltimis volun-
29 tatibus.Puto q̃ ista decisio nullatenus sit vera:† eo q̃ stipulatio interposita in vltima volũtate nõ seruat naturã stipulationis,ꝛ sic ℈ctus,sed in totũ assumit naturam vltime voluntatis. ter.est no.in.l.j.ſ.ſi qs sub conditione.j.vt leg.no.ca.patet cla-
30 re:† q̃ ℈ctus celebratus in vltima volũtate potest reuocari per testatorem.vt no.tenet Bar.in.l.cũ quis decedens.ſ.codicillis. j.de le.iij.ꝛ tñ contractus regulariter sunt irreuocabiles.l.in cõmodato.ſ.ſi cui.ſ.commo.l.sicut.C.de act.ꝛ obli.¶ Confirmo per ter.valde solẽne:q̃ pena falsi que imponit notario aliquid sibi scribẽti in testamẽto hz locũ in ascribente sibi contractum que fit in testamẽto.teg.est not.ꝛ solẽ.in.l.ipuberẽ.ſ.qui liberti.
31 ꝛ ibi Bar.in ſi.ff.de fal.Et sic est ibi ter.valde no.† q̃ cõstitutio penalis loquens in cõmittente falsum in testamento hz locũ in cõmittẽte falsitatẽ in ℈cu q̃ fit in testõ.ergo ibi est ter.ẽ Jmo.ꝛ d.Alex.q̃ q̃ ℈ctus fit in testamento non iudicatur de eo ꝓut de contractu,vt sic duo testes sufficiant.Jmo iudicatur ꝓut de vltima voluntate.¶ Ultimo non eundo per mendacia suffragia ẽ illam decisionem Jmo.ꝛ.d.Alex.stringit ter.in.ſ.fin. instit.de fideicõ.her.q ter.est sumpt⁹ ex.d.l.ſi.C.de fideic.vbi ter. appellat ista ꝓmissionẽ factã per heredẽ testatori,vltimã volũ-
32 tatẽ.ita expresse õt ter.ibi,depereat vltima volũtas testatoris.Et si dicaẽ,put dicit ẽre.hic qui perpẽdit de illo ter.† q̃ ista vltima voluntas habeat instar cõtractus ꝓpter ꝓmissionẽ quã fecit heres de testato:certe istud non facit quin debeat ꝑbari sicut vltima volũtas ex fundamẽtis prime relatis.¶ Per ista quatuor fundamenta puto nõ esse verã cautelã quã tradit.d.Bart. vero.in can.clxxvij.vbi colligit talẽ cautelam,gõ er quo est ou biũ quot testes requirant ad ꝓbandũ vltimam voluntatem vt dixi supra:cautela est gõ testator faciat heredem sibi promittere,aut q̃ ex securius faciat ꝓmittere notario stipulanti nomine legatarij:aut ipsi legatario si est ꝓsens de prestando legatũ vel fideicommissum.ꝛ tũc ſm Bar.cũ transeant in ℈ctum duo testes sufficiũt.Credo q̃ cautela nõ sit vera ex his que superius dixi.ꝛ ita habes expeditã primã oppo. Bar.¶ Circa tertiã op-
33 po.Bar.de.l.i.C.de vſufru.ꝛ.d.l.pe.C.vt in pos.leg.† Quib⁹ iuribus dicitur q̃ cautio de vtendo ꝛ fruendo arbitrio boni viri nõ põt remitti vſufructuario per testãtẽ.Jsta opp.videtur ineꝓta ꝛ impertinẽs ꝛ non facit contra text.nostrum,imo concordat,ꝛ propterea gl.magna.ſ.in pe.parte allegat.d.l.pe.ꝓ concordanti ad istam.l.Dic q̃ Bart.vult opponere non cõtra text. sed vult opponere cõtra ea que dixi.ſ.respondẽdo prime oppo. vbi dixi q̃ testator non põt remittere ea que tendunt ad solẽnitatem testamenti:vt hoc text.sed bene põt remittere ea que respiciunt tenorem,ꝛ sic que veniunt ex dispositione testatoris q̃ in illis voluntas testatoris est seruanda.l.in cõditionibus primũ locum.in prin.ſ.de condi.ꝛ demon.Contra istud vltimum vult opponere Bart.de dictis.ll.ſ.de.l.ſ.C.de vſufr.ꝛ.d.d.pe.in q̃bus dicitur q̃ testator non potest remittere cautionem de qua ibi,ꝛ tñ istud nõ concernit solenitatẽ testamenti.Et dum Bart. subdit q̃ gl.magna hic in fi.solvit q̃ cautio de vtẽdo ꝛ fruendo arbitrio boni viri,ſ.q̃is nõ respiciat solennitatẽ testamẽti:tñ q̃ est inducta fauore heredis:ideo testator nõ põt eam remittere,ꝛ reprehendit istã solutionẽ,per regulã.l.vnũ ex familia.ſ.ſi rẽ.ſ. de leg.iij.q̃ testator ita põt disponere de re heredis sicut de ꝓpria. Errat Bar.q̃ imo.d.gl.magna hic circa fin.allegat istam l.pe.ꝓ cõcordanti,ꝛ sic non opponit de ea.aut male õt Bar.ſz bene opponit de.l.ſi.in eo.ti.C.vt in pos.leg.vbi est ter.quod testator potest remittere heredi satisfactionẽ de prestãdis legatis vel fideicõmissis:iuxta titulũ vt leg.no.cauea.ꝛ respõdet illa gl.
34 ibi in fi.ꝛ bene.q̃ ibi testator suo fauori tñ derogat.† ꝛ istud est q̃ formaliter dicit text.in.d.l.iij.q̃ dicte satisfactiones voluntatis defunctorum tuende gratia in legatis ꝛ fideicommissis fiunt inducte:ideo eorũ volũtate remitti pũt.ꝛ sic Bar.nõ bene gustauit glo.mag.hic in fi.Est verum q̃ ista solutionem quã Bar.reprobat nõ potuit glo.mag.hic in fi.vt ipse dicit,sed bene potuit gl.in.d.l.pe.quã Bar.erroꝛe deceptus debuit allegare.¶ Alia solutionem ponit gl.in.d.l.pe.q̃ ideo testator non põt remittere talem cautionem de vtendo ꝛ fruẽdo arbitrio boni viri:eo quia talis remissio inuitaret ad delinquendũ cõtra.l.conuenire.ſ.de pac.dota.ꝛ ista solutionẽ sequit Bart.hic.At in ista solutio sit vera examinabo late.j.super illa gl.magna ad fi.¶ Circa quartã opp.Bar.de aut.sed cum testator.C.ad leg.fal.vbi testator põt hodie prohibere detractionem falcidie,ꝛ tñ videtur contra ius publicum.l.quod de bonis.ſ.j.j.ad.l.fal.ꝛ respondet dupliciter Bar.hic vt per eum,ꝛ per eundẽ Bart.in.l.pactũ inter heredẽ.
35 ſ.de pac.ꝛ Bar.in.d.aut.sed cũ testator.Adde circa primam solutionẽ Bar.inquantũ dicit in hoc esse casum singularẽ† in quo valet testamentũ ꝛ legata debent,licet hereditas non sit adita: intellige sane Bar.licet hereditas nõ sit adita per heredẽ institutum ꝛ prohibitum detrahere fal.tamẽ cũ hereditas isto casu deferatur ad personas enumeratas.in aut.hoc amplius.C.de fideicõ.necesse est quod tales persone quibus a lege defert hereditas adeant hereditatẽ.d.aut.hoc amplius,sicut requiritur q̃ per venientes ab intestato adeat hereditas ab intestato vt legata debeantur:quia adeundo quasi cõtrahitur cum legatarijs.l. ij.ꝛ.iij.j.de fideicõ.liber.ꝛ dixi in tex.in vlt.not.ꝛ ita tenet gl.no.ꝛ approbata in.l.qui filie.ſ.seruus.ſ.de here.instit.quam glo.reputat singu.Bald.in aut.ex causa.in.ij.oppo.C.de libe.preteri.
¶ Circa scõam rationẽ quã Bar.dicit esse persuasiuam q̃ tempore Justiniani imperatoris ꝓpianissimi cõsiderabatur meritũ anime erga deum in exequẽdo voluntatem defuncti.que consideratio non habebat tempore digestorum,cum essent pagani,ꝛ ad hoc Bart.specialiter ponderat tex.in.ſ.si vero expressum.in aut.de her.ꝛ.fal.col.i.Dic q̃ ille.ſ.potius ꝑbat oppositũ.q̃ dicit ibi tex.quedã fortasse iuste ꝛ pie relinquenti meritorium esse heredi exequtor:ergo vult q̃ illud meritũ acquiraẽ q̃ sunt legata pia:ergo secus in alijs legatis.Sed quoq; ista ratio Bar. q̃ tempore Co.subiecti imperio erant ꝓpiani.l.cunctos populos. C.de sum.trini.ꝛ tamẽ illo tempore ante tempora authenticorũ non poterat prohiberi detractio falcidie.ꝛ propterea Bar.dicit
36 q̃ ista ratio est persuasiua.† Et circa istud querit Bar.an testator possit prohibere treb.ꝛ istud ponit solum Bar.in lec.impelfis,alie lecture nõ habent ꝛ merito:q̃ Bar.vbi q̃ tenet cõtrariũ eius q̃ hic tenet in istis lecturis impressis,que sunt mendose,ꝛ do.Alex.in.l.marcellus.in princ.j.ad tre.vbi late examinat istũ articulũ.nõ facit mentionem q̃ Bar.hic Scium teneat illius q̃ tenet Bar.in alijs locis,ꝛ tñ si esset lec.Bar.d.Alex.inducibitanter faceret mẽtiõ.¶ Circa istã.iiij.opp.Bar.aduerte ad quo-
37 † Planũ est q̃ heres põt remittere detractionẽ falcidie legatarijs:q̃ eius cã inuenta est.Jta dicit tex.in.l.põt.j.ad.l.fal.et in l.pe.ꝛ fi.C.eo.nũqd testator poterit in testõ ꝓhibere ne.d.l.põt. locũ habeat,ꝛ sic q̃ heres nõ possit remittere fal.do.Alex.in.d. l.põt.refert Dy.Ray.Nic.de nea,ꝛ Jmo.tenentes q̃ nõ,quod testator nõ possit ꝓhibere,per tex.in.l.lucius.ſ.testator.de le.ij. qui nõ videtur multũ facere.do.Alex.allegat tex.meli⁹ facientẽ in.l.titio centũ.in prin.j.de cõdi.ꝛ demõ.Tu adde aliũ tex.magis no.in.l.ſi.j.de manu.test.vbi est tex.q̃ si testator grauat heredẽ dare libertatem seruo adueniente tali conditione,nũquid statim p̃ poterit dare libertatem seruo anteq̃ eueniat conditio.õt ter.q̃ sic:q̃ talis conditio erat adiecta fauore heredis. ideo po-
38 test ei renunciare.† Item in re sua quilibet est moderator ꝛ arbiter.l.in re mãdata.C.mãda.etiam in abutendo,vt est tex.sing.ℓ3 vulgarius in.l.ſz ſ.l.ſ.cõsuluit.in ẽbo,cũ re sua se abuti putãt. ſ.de pet.here. Item quilibet põt renũciare fauori ꝛ iuri pro se
39 introducto.l.pe.C.de pac.ꝛ.si diligenti.de fo.cõp.¶ † Secundo queritur an testator in testamẽto possit disponere qõ heres quẽ grauauit per fideicõmissum restituere bfactatẽ alicui,nõ possit per fideicõmissum cogi ad adeũdũ hereditatẽ ꝛ restituendum, iuxta dispositionem senatusconsul.trebel.Jmo.in.l.ita tamẽ.ſ. si pater.j.ad treb.ℓz qõ non:per regulam huius.l.o.Alex.ibi tz cõtrarium,ꝛ q̃ testator possit prohibere,facit text.quem ibi do. Alex.in.ij.col.di latat in.l.si patroni.ſ.fi.ꝛ i.l.debitor.j.ad treb. Et ad illum teg.rñdet do.Alex.qõ licet alias heres institutus cogaẽ adire ꝛ restituere ꝛ sic testm valeat,ꝛ istũ respicit publicã
40 vtilitatẽ.l.vel negare.ſ. quẽad.test.ape.† Tamen ſm eum istũ est hodie correctũ per.d.auth.ſz cũ testator.que auth.licet sit correctoria iuris antiqui,ꝛ loquat in fal.ertẽdit ad trebel.ꝛ sic ad casum nostrũ.Et sic sicut testator põt ꝓhibere fal.ita põt ꝓhibere ne heres cogaẽ adire.Confirmatur optime q̃ ista aut.sed cũ testator.est fauorabilis ex quo per eã reducimur ad ius antiquũ.l. ẽij.tab.quo tpe libera erat legandi facultas.Et ideo succedit regula no.q̃.l.q̃is correctoria censetur fauorabilis ꝛ extendẽda: qñ per eam reuertitur ad ius antiquum:q̃ res de facili reuertit ad primam naturaꝛ suam.Jta tz gl.valde no.ꝛ melior de corpore iuris in.c.statutum.in verbo,numerãdũ.de preben.in.vj.do. Ant.in.c.olim tibi.de ver.sig.do.Alex.in.l.si constante.in prin. in.vj.col.l.ſ.ſi.mat.ꝛ ista ratione vtuntur in simili Modern.in.l. marcellus.in prin.j.ad treb.in illa.q.an sicut testator potest hodie prohibere fal.ita possit ꝓhiberet reb. ¶ Circa istam partẽ Bar.formatseꝛ questiones:quarum quarta ꝛ septa non ꝓprie
41 spectãt ad istam.l.Alie quatuor fic.† Prima.q.Bar.est,an testator possit derogare statuto disponenti q̃ testm debeat insinuari apud acta iudicis:alias nõ ualeat,ꝛ determinat q̃ non: per tria fundamenta de quibus hic per eum:cũ quo alij oẽs trãseunt,ꝛ est cõis opi.idem tenet Bar.in.l.modestinus.j.de dona. ꝛ in.l.fancimus.ſ.fi.C.eo.cum alijs concor.hic traditis per do. Alex.Potissimum fundamentũ Barto.est:q̃ inribus aliquid inducentibus ꝑ solennitate actus nõ põt renũciari,prout etiaꝫ dicit Bar.in.l.ſi qs in ſcribẽdo.C.de pac.ꝛ in.l.ius publicum.
42 ſ.e.ſz de pac.Cano.in.c.ſi diligẽti.de foro cõpe.† Tu cõfirma optime q̃ iuri statutario negatiuo nõ põt renuntiari ſm Jo: And.in addi.Spe.in ti.de ap.ſ.nũc breuiter.in addit.magna. Bal.in.l.ſi.in.xviij.opp.C.de edi.di.adri.tol.Alb.in prima parte statutorũ.in.q.xviij.quod intellige sane q̃n statutũ est negatiuum,vel q̃n vltra ꝓcedit ad annullationem actus ipso iure, ſm Bal.in.c.transmissam.de elec.Tertiũ fundamẽtũ Bart.est: q̃ solennitas que requiritur propter facultatem enitandã non potest per testatorem remitti,eo q̃ talis remissio inuitaret ad
43 delinquendum contra.l.conueniri.ſ.de pac.do.Jstud tertium fundamẽtũ Bar.posset† euadi q̃n testator indirecte inuitat ad delinquẽdũ:hoc tolerat̃ sicut q̃n testator remittit tutori confectionẽ inuentarij,per indirectũ inuitat ad delinquendum istud tolerat̃,vt dicet.j.in.v.q.Bar.ꝛ ita est hic.remittẽdo insinuatio nem testamenti per indirectũ:intelligitur remittere illud p q̃ facili⁹ inuitat ad delinquẽdũ,ꝛ istud toleratur.Sed si testator principaliter disposuit super falsitate committenda:puta disposuit q̃ mulier nõ possit cõueniri de furto nec actione rerũ amotarũ.Jstud q̃ directo inuitet ad delinquendum, est bene ꝓhibitũ.Jta ꝓprie loquitur tex.in.d.l.cõuenire.quam.l.sic declarat Ang.in questio.per eum disputata inci.quidam ex nobili genere.quem refert ꝛ sequitur do.Alex.in consil.ñ.inci.visis codicillis.col.viij.dum respõdet septimo fundamento.an.j.
44 vo.Et repetitũ in.ñ.vo.cõsi.lxxvij.¶ † Sedo querit Bar.an testor possit remittere hypothecã,ꝛ sic an testator possit disponere ne bona testoris sint ꝓ legatis tacite hypothecata,iuxta l.primam ꝛ scõam.C.com.de leg.per Bar.ꝛ alios in.l.j.ſ.e.ꝛ tz q̃ sic,secutus gl.in.l.ij.C.vt in pos.leg.quã Bar.ibi reputat singꝛ per eam determinat q̃ etiã testator possit disponere ne domini rei legate trãseat ipso iure in legatariũ:niſi apprehensa possessione.Adde q̃ similiter testator põt in testamẽto facere q̃ tz
45 alias cõditio habeatur ꝓ impleta q̃n stat per implere dependentem.l.iure ciuili.j.de condi.ꝛ demon.potest testator disponere q̃ cõditio nõ habeatur ꝓ impleta,dato q̃ non stet per implere debẽt.Jta signãter determinat Bar.in.l.vter ex fratrib⁹.ẽ.de ẽdi.instit.† Similiter testator põt facere ne datio coheredis extranei vel vulgaris substituti tollat existentiã suitatis.Item q̃ legatum conditionale transmittat ꝛ q̃ tacita conditio impediat transmissionem.ita tenet Bald.in.c.cumana.in

vj.col.de elec.ꝛ q̃ testator possit facere q̃ legatum conditionale transmittat,ꝛ ecõtra:q̃ illud q̃ alis est trãsmissibile non transmittat,tz Bal.in.l.si pater.in.iiij.q.C.de isti.ꝛ substi.ꝛ in.l.vnica. in.ij.no.ꝑ illũ tex.C.vt act.ab here.ꝛ cõtra here.quinimo non solum testator põt istud expresse disponere:imo etiã ex tacita volũtate testoris,ꝛ sic ex coniecturis illud q̃ nõ est transmissibile efficitur transmissibile.Jta no.tenet Bal.in.l.vni.in vlti.col.C. de his qui ante aper.tab.ꝛ ſm istam decisionẽ recolo me sepius
46 cõsuliſſe.¶ Tertio q̃rit Bar.an testator possit dare licentiã legatario capiẽdi possessionẽ rei legate ꝓpria authoritate vbi de iure debet capere de manu heredis.l.j.ſ.rediguntur.j.quo.lega.ꝛ.l.non dubium.C.de leg.ꝛ determinat q̃ sic,secutus gl.ord. in.l.titia cum testamento.ſ.lucius.in gl.magna circa med.j. de leg.ij.ꝛ idem ceteri tenent.idem tenet Bar.in repe.l.creditores. in.ij.q.prin.C.de pigno.Bal.in.l.j.in.iij.col.C. com. de legatis. Ego confirmo istam conclusionem Bar.ꝛ communem per duo fundamenta.Primo per simile:nam testator põt dare licentiã tutori q̃ ꝓpria authoritate incipiat administrare bona pupilli absq; alio decreto iudicis.ita tenet Bar.in.l.legitimos.in prin. in.j.col.ſ.de legi.tut.idem Bar.in.l.ꝛ si plurib⁹.ſ.de autho.tu.
47 † Secundo cõfirmo quia bonum est argumentum de iudice ad
48 testatorem,ꝛ econtra.l.non est mirum.in prin.ſ.de pig.act.† sed iudex potest dare licentiam parti ingrediendi possessionem ꝓpria authoritate.gl.est ozdi.in.l.iuste possidet.ꝛ ibi Bart.ꝛ alij.ſ. de acqui.pos.cum concor.quas aliqñ ibi dedi.¶ Amplia istam
49 conclusionem gl.ꝛ Bar.quinq; nota.modis. ¶ † Primo amplia q̃ etiã in testamento non solenni põt testator dare licentiã apprehendẽdi possessionẽ rerũ defuncti ꝓpria authoritate,vt est tex.in.l.ſi.ſ.de rebus eo.ſm Bal.in.c.ceterũ.in.v.col.in fi.de iudi.¶ Secundo amplia q̃ si testator cõstituat se possidere vel habere ꝓ legatarijs vel fideicommissarijs q̃is non valeat
50 vt precariũ(† q̃ nemo rem suam precario rogare potest.l. neq; pign⁹.j.de re.iur.)tñ legatarius mortuo testatore põt ingredi ꝓpria authoritate:q̃ testator põt ꝑuenire mortem tradendo.l. luci⁹.j.de le.ij.ſm Bal.in.c.j.in pe.col.de confir. vti. vel inuti.
51 dbi dicit quod istud est sumum dictum nouũ.¶ Tertio no.amplia q̃ etiã fideicõmissario vniuersali põt testator dare licentiã apprehẽdẽdi bona ꝓpria authoritate absq; eo q̃ heres directo restituat re aut ẽbo.Jta signãter determinat Ant.ꝛ do. Alex. in.l.paulus.ꝓima.j.ad treb.Et no.q̃ est magna ampliatio ad illam gl. que loquitur in legatis particularibus vt habeat locũ
52 etiam in fideicõmisso vniuersali. ¶ † Quarto amplia q̃ ꝑ illa verba testatoris,quod heres non impediat legatarij in possessione,intelligitur data licentia legatario capiendi rem legatam ꝓpria authoritate.ita no.Ange.in.l.item si res.ſ.de rei vẽ.ꝑ illum teg.q̃ ad hoc reputat clarioꝛẽ qui sit in iure:imo si testor diceret vim fieri veto legatarijs meis,viderẽt dare licẽtiam ꝓpria authoritate ingredi,ſm Aud.ro.in rep.aut.similiter.C.ad l.fal.in.gg.ſpãli pie cause inter vltimas voluntas: vbi refert ita velle solum Bal.in.l.j.C.cõ.de leg.in lec.antiqua ꝑ text.sing.ſm vnã lec.Jac.de are.in.l.qmisceri.ſ.spes.j.de acq. pos.ꝛ sequitur simplr.d.Alex.hic.idẽ refert Aud.ro.in sing.cxxviij.vbi õt q̃ ꝑter authoritatẽ bal.obtinuit Florẽtie de facto ꝑter grossicie iudicis. Sz tñ teg.i illo.ſ.species.nihil facit ſm cũ. Ego nõ inuenio Bal.in lecturis meis,nec in le.impressa nec i alia istud
53 dicere.¶ † Quinto ꝛ vltimo amplia q̃ si testor dicat relinquo vgorem meam dñam ꝛ vſufructuariã bonorũ meorũ: quo casu existentibus liberis intelliguntur solũ alimẽta relicta,vt est gl. in aut.hoc locũ.C.si mulier scõo nup.Bar.in.l.titia cũ testõ.ſ.fi. j.de leg.ij.Certe illa ẽba importat q̃ talia alimẽta poterit vgor ꝓpria authoritate capere.ita tz Ang.in.l.rerũ amotarũ prima.ſ. rerũ amo.alle. Jo.an.in addi.Spe.in ti.qui fil.fint legi.ſ.j.ꝛ ẽt q̃ nõ reperit aliũ doctorẽ de hoc facere mẽtionẽ.Tu adde Alb. idem tenentẽ in loco ordinario in.d.aut.hoc locũ.in.ij.col.in fi.ꝛ ibi Bar.in.vj.col.in repe.idẽ tz Bal.in.c.ñ.in.g.col.de consue.ꝛ d.Alex.hic,Et ꝑ ista tria vltia credo nõ bñ ꝓsuluisse Rap.cumin cõsi.cxiiij.inci.Antonius bñdicto filio.in fẽdo dubio:vbi consuluit q̃ ista ẽba libere reuertat,nõ vt testor dedisse licentiaz
54 ꝓpria authoritate ingrediẽdi possessionẽ† eo q̃ ẽbũ renertat, est equocũ ꝛ cõe,vt ꝑ Bar.in.l.cẽturio.in vl.char.ſ.de vul.ꝛ pu. ꝛ verbũ libere,nõ intelligiẽ de tali libertate q̃ possit esse similtra cã scãdali:iuxta ea q̃ habenẽ in.l.meni⁹.ſ.fundo.ff.de le.ij. Deneo Scio q̃ ꝑ alia verba superius relata q̃ sunt magis a remotis videt testator dedisse licẽtiã ꝓpria authoritate apprehẽdẽdi possessionẽ:quãto magis ꝑ ẽbum libere,de quo est ter.in.c.de multa in verbo libere cõferat.de ꝓbẽ.ꝑ quẽ teg.no.ibi Abb. in
55 j.col.† q̃ qui potest libere actum facere:poterit sine cuiusquam authoritate vel licẽtia:quod semper est notã.ſm eum. Facit ad idem teg.in.c.que in ecclesiarũ.in verbo liberum. de consti.per quem no.Bal.ꝛ dicit ibi q̃ verbum libere, significat quod non

Universidad de Deusto
Biblioteca

teneatur requirere consensum illius, quem alias teneretur requ-
rere. Et de hoc vbo libere[a], alia plura scripsi in l.j.C. de sac. san.
56 eccl. Ad id dicta me remitto. ¶ Quarto q̃rit no. Bart. an re-
nunciatio exceptionis, fictionis, ꝛ simulatiõis valeat, ꝛ tz q̃ nõ
duplici fundamẽto. Nisi talis renũciatio fieret postea ex magno
internallo post. ꝛ cũ Bar. tenẽt alij simplr hic: nihil addẽtes ad
decisionẽ Bar. cũ cõcor. hic adductis per. d. Aleꝝ. Tu aduerte
57 circa primũ fundamentũ Bar. q̃ tz duo capita. ¶ Primũ est q̃
Jctus simulatus cum nõ habeat substantiam nõ est Jctus, ꝛ in
hoc Bar. bene dicit, ꝛ frequẽter allegat. Adde ad hoc bñ facere
tria. primo illud q̃ egregie no. Bal. in. l. ab anastasio. in. iiij. no.
C. man. vbi dicit q̃ simulata donatio dicit colorata seu depicta
que extrinsecus tz aliquid, sed intrinsecus non tz substãtiam
prout etiam dicit Bar. hic. Secõ dicit idẽ Bal. in. l. ei qui. C. de
dñtra. pig. q̃ simulatio appellat imago q̃ tz superficiẽ veri, sed
non medullam: ideo simulatio collusio appellatur ꝑ se cũ. Ter-
tio dicit, opportune Bal. in. l. j. C. plus valere q̃ agitur. q̃ Jctus
simulatus est tanq̃ corpus carens spiritu: q̃ cõsensus est remo-
tus ab actu. ¶ Secundum fundamentum argumenti Bar. est
58 ꝙ quod talis renunciatio simulationis que fit in eodem cõtractu
cõtinet repugnantiã: q̃ fit simulatus ꝛ nõ fit simulat[r]: ergo ni-
hil valet per regulã. l. vbi repugnãtia. j. de re. iu. ¶ Tu aũt ad-
uerte subtiliter q̃ hic nõ videt aliqua repugnãtia: q̃ stat simul
q̃ velimus Jctũ esse simulatũ, ꝛ sic nullum. l. emptor. j. de aqua.
plu. arcen. allegata per Bar. ꝛ tamẽ non possit opponi exceptio
59 simulationis ꝛ sic nullitatis. ꝙ multa sunt q̃ sunt nulla, ꝛ tñ nõ
possunt allegari nulla. l. post mortem. in prin. ff. de adop. gl. in. l.
si creditoribus. C. de ser. pig. da. manu. ꝛ ita expresse dicit Ange.
60 in ff. clxxxvij. inci. a. ꝛ. b. Sẽrũt. ad fi. illius cõi. ¶ Cõfirmat
optime per illud q̃d consuluit do. Aleꝝ. in cõsi. xxxij. secũdi vol.
incip, opportune considerato themate. vbi si prelatus ecclesie fe
cerit compromissum super rebus ecclesie incõsulto superiore, ni
hil valet, ꝛ compromissum est nullum. c. veniens. c. decetero. ꝛ. c.
cum contingat. de transl. modo pone quod in tali compromisso
fuerit appositum pactũ q̃ non licet allegare nullitatem cõpro-
missi: certe licet compromissum sit nullum ex defectu forme seu
solẽnitatis: tñ nõ poterit allegari nullũ. alle. Ang. in palle. cõfi.
clxxxvij. ad fi. tenentem q̃ si sñia erat nulla ob defectum solenni
tatis, ꝛ per pactũ fuerit conuentũ nõ opponere de nullitate ob
defectum solẽnitatis: certe nõ poterit dici nulla obstante pacto.
Nec ob. sñm Ang. ꝛ. d. Aleꝝ. in consiliꝭ preallegatis si subtiliter
61 dicere ꝝ cõtra. ¶ Partes non ꝑñt renunciare solẽnitatibus in-
troductis de iure publico, vt hac. l. ꝛ. l. ius publicum. ff. de pact.
no. in. c. de causis. de offi. dele. ꝛ in cle. sepe. de verb. sig. q̃ respon-
dent not. verũ esse quantum ad hoc vt actus valeat non seruata
solennitate: q̃ partes nõ possunt facere q̃ actus ex defectu for-
me nullus valeat, ꝛ q̃ cõpromissum ipso iure nullũ sit validum.
Sed bene ponũt per pactum facere q̃d licet actus sit nullus: tñ
non posset opponi nec allegari nullitas: vt iurib[9] prealle. ꝛ ista
est bona ꝛ sing. limitatio ad hãc legẽ. Facit bñ tex. in. l. ij. cũ gl.
62 no. licet ipsi non allegẽt. C. cõ. vtriusq; ind. ¶ Logita si posset
faluari Bar. hoc modo qui cũ mysterio loquitur: q̃ fuit expres
se actum inter partes quod Jctus esset simulatus. ꝛ sic deficeret
substãtia. ista sunt verba Bar. ꝛ cõsequẽter q̃ partes egerunt
q̃ talis Jctus non valeret nec in substãtia, nec etiam quo ad effe
ctum. vnde si in eodẽ Jctu renuncietur exceptioni simulationis,
si renũciatio valeret esset q̃dã repugnãtia: q̃ si nõ posset oppo-
ni exceptio simulationis valeret in effectu contractus Jvolũta
tem Jhentium: q̃ non est in supradictis, in quibus nõ fuit actũ
inter partes: q̃ actus etiã non valeret in effectu, ꝛ tanto magis
vt salues Bar. q̃ sicut contractus fuit simulatus: ita renũciatio
fuit simulata. facit in arg. l. doli mali. versi. diuersum. j. de nona.
Ego pro cõclusione Bar. ꝛ cõi vltra scribentes facio tale bonũ
63 fundamentũ. ¶ Illud q̃ non põt fieri per statutum q̃ est plus:
multominus potest fieri per pactum. l. non est singulis. j. de re.
iur. Bar. in. l. alia. ꝙ. eleganter. ff. sol. ma. late Bal. in. l. vacuatis.
C. de decu. lib. x. sed per statutum non potest remoueri seu tolli
exceptio simulationis: ergo multominus per pactum, pro bo af
sumptum. Item statutum prohibens exceptionem simulationis
est contra ius naturale: q̃ vbi deficit cõsensus ibi deficit ius na
turale. ita tz Bal. in consi. cxvij. quarti vol. incip. premittẽdum
est q̃ promissiones. in ij. col. Itẽ tale statutũ remouẽs exceptio-
nem simulationis est iniquũ ꝛ innaturale, ꝛ tunc propter iniqui
tatẽ talis statuti requireretur ad subsidiũ ecclesie, vel pape, ita
dicit Bal. in. l. ij. ff. in computatione, in vlti. col. C. de iure delib.
64 ¶ Successiue inquantũ Bar. limitat q̃ renunciatio simula-
tionis non valet si fiat in eodẽ contractu. secus si postea fieret ex
internallo. Adde tu pro ista limitatione solẽnẽ tex. in. l. quarta.
ff. si ab ignoto. ff. man. vbi est fol. tex. quod simulatio inducitur
ex his que fiunt tempore Jctus: non autem ex his que postea
fiunt. Ita dicit tex. ibi. ab initio esñ agi debet vt imaginaria sit
emptio. ꝛ ita illũ tex. ad hoc no. Bal. in. l. j. in. g. q. C. si fernus ex
tero. ꝛ in simili tz Bar. in. l. pacta nouissima. vbi aliqñ dixi. C. de
pac. ꝛ in simili Bar. in. l. cũ seruus. j. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ ita babes
expiditam hanc. iiij. q. Bart. ¶ Quid autem si renunciaretur
exceptioni simulatiõis cũ intrameto tertigi alias plene non refe-
65 ro aliter. ¶ Quinto querit Bar. post Dy. an testator possit re
b mittere tutori confectionẽ inuentarij[b], concludit q̃ sic per text.
clarum in. l. fi. ad fi. C. arbi. tute. Adde tex. in. l. cum tale. ff. titius.
ꝛ ibi Bal. ad hoc no. j. de conditio. ꝛ demonstratio. Idem tenet
Bar. in. l. tutor qui repertorium. in prin. circa med. ff. de admin.
tut. Bal. in. c. ex parte. ff. de appel. ¶ Adde bonum simile, q̃
similiter testator põt beredi remittere necessitatem reddẽde ra-
tionis fideicommissario vniuersali, ꝛ sic necessitatem conficiẽdi
inuentarij, tex. est valde no. in. l. cũ tale. ff. j. ꝛ ibi gl. Bal. ꝛ Jmo.
66 ad hoc no. j. de cõdi. ꝛ demõ. ¶ Contra cõclusionẽ Bar. cõem
videt facere: q̃ si tutor nõ facit inuẽtariũ: statim dicit esse in do-
lo presumpto: q̃ lex contra eũ statim presumit. tex. est in. d. l. tu-
tor qui repertorium. in pn. ꝛ tex. in. ff. si vero nõ fecerit. Iaut. de ba
re. ꝛ fal. col. j. sed dolus presumptus de futuro remitti nõ põt. l.
si vnus. ff. illud. ff. de pac. eo. q̃ inuitaret ad delinquendũ. l. q̃
67 niri. ff. de pac. dot. ¶ Hinc est q̃ etiã minor aduersus dolũ pñm
ptum de futuro nõ restituit in integrũ. l. augiliũ. in. ij. risso. ff. de
min. bar. l. l. j. ff. renũciatio. vbi aliqñ dixi. j. de ope. no. nũ. ¶ De
fendendo cõclusionẽ Bar. ꝛ cõem, ex quo pro ea est tex. clari[9] in
68 d. l. fi. C. arbi. tut. ¶ Dic q̃ ideo per testatorẽ põt remitti cõfectio
inuẽtarij duplici rõne. Prima est: q̃ pater est ille qui hãc remif
sionem fecit, ꝛ de patre lex nimium confidit q̃ bonum cõsilium
pro filio accipiet. Isti quidem in fi. cum simi. ff. q̃ metus cau. eo
q̃ pater scit expedire pupillo suo, ne pãdanẽ facultates pupilli
qñ sunt aut nimium magne, aut nimium tenues: vt iuribus hic
allegatis per Barto. ¶ Secũda ratio est: q̃ ista non est simplex
69 ꝛ effectualis remissio: ꝛex quo postea iudex habet videre ꝛ inue
stigare an talis remissio expediat pupillo vel nõ, ꝛ si videt eam
non expedire põt iudex eã nõ sequi. l. vtilitatẽ. ff. l. in cõsirmãdo.
hic allegata ꝑ Bar. ergo nõ simpliciter inuitat ad delinquẽdũ:
ergo nõ est simplex remissio doli presumpti futuri. Ita bene de
fendo cõclusionẽ Bar. ꝛ communẽ. ¶ Amplia istam cõmunem
cõclusionẽ vno mõ, deinde eã limita alio singulari ꝛ vtili modo.
70 ¶ Primo ergo amplia quod testator põt remittere ꝛfectionẽ in
uentarij, non solũ tutori testamẽtario, cuius fides est approbata
per testatorẽ, sed etiam põt remittere tutori legitimo ꝛ etiam
dativo. gl. babes de hoc ordinariã. in. l. tutores. ff. in vb. publica
rũ. ad fi. C. de admi. tu. Idẽ sentit gl. in. l. iij. ff. tutores. ff. de susp.
tuto. Ista tñ ampliatio visa est iniqua Bal. hic. q̃ tenuit q̃ imo
71 testator nõ possit remittere, ꝛ qõ ꝛremittẽdo videt errare, ꝛ pro
pterea iudex nõ obstãte remissiõe testatoris põt cogere tutores
ad cõfectionẽ inuẽtarij. si est de eo suspicio q̃ supprimat res pu
pillares. ar. l. pe. ff. j. ff. vbi pup. edu. deb. ꝛ. l. facultas. C. de iu. fis.
li. x. ꝛ segẽ simplr Flo. hic tz ante eos eandẽ limitationẽ etiam in
tutore testamẽtario ponit Bar. hic, qõ si appareat hãc remissio
nẽ esse Jvtilitatẽ pupilli: iudex nõ debet eã sequi. ar. l. vtilitatẽ.
ꝛ. l. in cõfirmãdo. ff. de cõfir. tuto. ita etiã tz Bal. in. l. fi. C. arb. tu-
tele. Ang. i cõsi. clxiij. inci. reuocak in dubiũ. ad fi. Limita istam
cõmunẽ cõclusionẽ. Primo limitatione. ergo diligẽter aduer-
72 te q̃ si nõ sufficit q̃ testator in testamento remittat tutori confe
ctionẽ inuentarij, sed est necesse q̃ testator dicat vel notarius q̃
testator vetuit vel prohibuit cõfectionẽ inuentarij fieri. aut for
maliter dicit tex. in. d. l. fi. C. arb. tute. i vbo nisi specialiter testa
tores inuẽtariũ cõscribi vetuerũt. ꝛ ibi Sali. i specie ad hoc mul
tũ no. illũ tex. Idẽ notabili[9] tz Ang. de are. i. ꝙ. ptere a. ij. i. gitti.
col. insti. de excep. vbi formaliter dicit Ang. de are. bon[9] practi
cus q̃ istud nun q̃ exeat mẽte tuã, q̃ nisi tutor spaliter ꝛ expresse
verit[9] fuerit per testatorẽ, tz testator releuaret tutorẽ a cõfectio-
73 ne inuẽtarij, nõ tñ ꝑ hoc tutor esset liberat[9], timo si nõ cõficeret
inuentariũ posset ꝛ eũ iurari in litẽ. iuxta. d. l. tutor. q̃ reprotiũ. i
prin. ꝛ dicit q̃ vidit multos peritissimos in hoc errare. Alij ni
hil tãgũt. Ego aũt valde admiror q̃ Sal. ꝛ Ang. de are. nõ alle
gauerint in terminis Jo. an. qui est supreme authoritatis, idẽ
tenentis in addi. Spec. in tit. de tuto. ꝙ. generaliter. in versic. hoc
aũt notãdũ. vbi refert dñm suũ in legibus do. Mar. fili. in qua-
dam. q. per eũ disputata aliter tenuisse quantũ hic referat Bar.
ibi determinat Mar. silj. magister Jo. an. in legibus q̃ simplex
remissio testatoris facta tutori ne inuentariũ facere teneatur ni
hil valet: q̃ sic remitteret tutori redditionẽ rõnũ, ꝛ sic ne reddat
rõnem villicatiõis sue, ꝛ cõsequenter remitteret ius publicũ, qõ
est ꝓhibitũ. l. cũ qs decedẽs ſ pn. ff. ō admi. tu. ꝛ. l. si vn[9]. ꝙ. illõ. ff.
de pac, Si vo testator exꝑsse vetuit seu ꝓhibuit ne tutor faceret
inuẽtariũ: q̃ putabat eẽ vtile pupillo ne fieret, ꝛ valet talis remis
sio, nec vo tutor inuẽtariũ facere. Ita propzie loquit tex. i. d. l. fi.

quia

quia verisimile est q̃ testator qui est pater pupilli velit vtilitatem filij sui nisi appareat testatorẽ errasse circa remissionẽ inuẽtarij cõficiẽdi: q̃ putabat esse vtile pupillo q̃ nõ fieret, ꝛ tñ sciũ est vtilius, scz fieri: vel q̃ supponit cã ꝓpter quã expedit inuẽtarium fieri tunc iudex nõ tz sequi. ꝓhibitionẽ testatoris: imo tz
74 cogere tutorẽ ad faciẽdũ inuẽtariũ. d. l. vtilitatẽ. ꝛ. l. in confirmã
do. ff. de cõfir. tu. Istã decisionẽ refert ꝛ sequit Joã. an. supreme
authoritatis in loco ꝑallegato. Ego habeo illam. q. mar. filli. et
ceteras oẽs inter qõnes antiquorũ doctorũ numero. clvij. ꝛ inci.
questio est, Testator in testamẽto dedit tutores filijs. Põdera
q̃ tenẽdo isto mõ Bar. ꝛ scrib. hic, ꝛ in locis ꝑal. inepte formarẽt
qõnẽ eo modo quo formãt. Hũgd testator possit remittere cõfec
tionẽ inuẽtarij, ꝛ dicat q̃ sic: loquuntur de simplici remissione
nõ aũt de ꝓhibitione: isto mõ nõ bñ gustassent tex. in. d. l. fi. in fi.
¶ Quid tenendũ? Ego si mihi casus cõtingeret in facto tenere
74 cõtrariũ ꝛ cõtrariũ ꝛfulerẽt q̃ sufficiat testatorẽ simpliciter re
mittere cõfectionẽ inuẽtarij ad hoc vt tutor exęuset: dato q̃ te
statoꝛ nõ vtaꝭ vbo ꝓhibuerit aut verbo vetuerit: put est de mẽ
te Bar. ꝛ omniũ scribentiũ hic, ꝛ in locis. ff. prime alle. Ita etiã
tenet Ly. in. d. l. fi. idem tz Bal. in. l. fi. ff. cũ igitur. in pe. col. C. de
iure delib. Ad ita tenẽdũ multũ me mouet: q̃ pariavidenẽ pro
bibere confectionem inuentarij: vel liberare tutorẽ a confectiõe
inuentarij; seu disponere vel remittere q̃ non tenetur cõficere
inuentarium. Ita ꝑbãt duo tex. simul iuncti. tex. in. l. fi beres ve
titus. j. eo. iuncta. l. cũ tale. ff. titius. in fi. in verbo reddẽde rõnis
remissa fuerit necessitas. j. de condi. ꝛ demon. pondera in tex. ibi
verbo remissa, ꝛ nõ dicit aliqd q̃ testator vetuit aut prohibuit.
¶ Secũdo q̃ in testatore nõ tz cõstitui differẽtia in tali formu
la verborũ prout dõt tex. in. l. qñ indigni. C. de testa. tex. in. l. fi. in
princi. C. cõia de leg. ¶ Tertio cõtra istã limitationẽ videt esse
gl. satis in terminis in. l. tutores. in verbo publicatũ. ad fi. C. de
admi. tuto. que glo. dicit nisi testator eis remiserit confectionem
inuentarij, per. d. l. fi. ꝛ sic pondera qõ gl. non dicit vetuerit, tz so
lum remiserit, ꝛ ista videt mihi equior: q̃ sñia cõsuledo ꝛ iudicado
amplectãda. Tamen magne sunt authoritates tenẽtiũ contra
rium. ¶ Sexto querit Bar. an per pactũ possit fieri q̃ a sñia ar
bitri possit appellari. Ex mente Bar. diuide hanc questionẽ in
duos articulos. ¶ Primus est an bodie a sñia arbitri possit ap
pellari in casibus in quib[9] bodie ex sñia arbitri nõ oritur actio.
¶ Secũdus articulus erit, an p pactũ possit fieri qõ a sñia arbi
tri possit appellari in casibus in quibus non oritur actio, tz so
75 lum metu pene paretur laudo arbitri. ¶ Circa primum artis
culũ aduerte q̃ ꝑsens materia cõsilit in illo fundamẽto ex sen
tentia arbitri nõ ozit actio iudicati: ergo appellari nõ põt. put
dicit tex. in. l. j. C. de arb. Rõ rõnis est: q̃ arbitri eligunt a parti
bus, ꝛ consensus ꝓinatoũ nõ põt tribuere iurisdictionem non
habenti. l. ꝓinatoũ. C. de iurisd. om. iud. ideo arbitri nõ habẽt
iurisdictionem sed simplicẽ notionẽ: q̃ possunt cognoscere. l. ait
pretor. in prin. j. de re iud. imo gñalius dicit gl. in. d. l. j. C. de arb.
q̃ ab illa demũ sententia potest appellari ex qua oritur actio, et
illã glo. ad hoc reputat valde singularem. Bal. in. c. presentata.
in vlti. col. de testi. ¶ Contra istud fundamentum multa facere
76 videntur. Nã ex sententia lata super legitimatione personarũ
non ozit actio iudicati, ꝛ tñ põt appellari. l. ait pretor. ꝙ. ꝓmitti
tur. ff. de mino. Item Bal. in. c. pastoralis. in. v. col. de appel. quip
77 hoc reprehẽdit gl. in. d. l. j. ¶ Secõ si iudex pronũciat tales te
stes esse vel nõ esse admittendos: quãus ex ea nõ oriatur actio
tñ põt appellari Item Spe. in ti. de teste. ꝙ. j. in versi. recepta autẽ
probatione. Bal. in. l. arbitro. in lect. antiqua. ꝛ ibi Ang. ꝛ Lud.
78 ro. ff. qui satisd. cog. ¶ Tertio si iudex pronũciat tales te
dubitatur pronũciat se esse iudicẽ cõpetentem, potest a tali sñia
appellari, vt est gl. ibi nõ dicit q̃ appellãdo videat sententiã ap
probare, sed bene videtur approbare personã illius cũ quo lata
est sententia. Preterea ibi sententia erat aliqua quo ad ꝓcuratorẽ
tz falsum. l. j. C. de procu. ꝛ. l. plautius. ff. ꝛ. c. sed erat nulla quo ad
dñm: vnde cũ talis nullitas inducat ad merũ fauorẽ domini ni
mirũ si põt eã approbare: q̃ libet põt renũciare fauori suo. l. si
quis in cõscribẽdo. C. de pac. ꝛ. ff. diligenti. de fo. compet. que rõ
79 cessat in presenti ꝓposito. ¶ Preterea ꝛ tertio nõ tz attendi
approbatio q̃ fit vt eodẽ instãti reprobẽt. l. q fic. ff. ō so. l. titio. cũ
moziet. ff. de vsuf. Preterea ꝛ quarto in. d. l. iij. ff. falsus approba
tio ꝛ reprobatio tẽdebant circa diuersa: q̃ dñs approbat factũ
falsi, ꝓcuratoris vt habeat perinde acsi a principio fuisset ver[9],
sed reprobat sñiam iudicis, dicẽs eã esse iniustã, vnde nihil repu
gnat i duab[9] diuersis subiectis posse esse duas qualitates. 2tra
rias. l. si ancillã. ꝙ. ꝑ suo. scz in casu nostro approbatio ꝛ reproba
tio tendũt circa vnũ ꝛ idẽ subiectum, scz circa sñiam, ꝛ sic falsum
est assumptũ bar. ꝓ. d. l. iij. ff. falsus. Sicut ẽ cõiter reprobat ali⁹
intellectus Bar. quẽ per. d. l. iij. ff. falsus ponit Bar. in. l. posthu
mo, C. de bo. pos. contra tab. ꝛ in. l. filio ꝓterito. ff. de inioffic. tup.

a ¶ Bodie ex sententia arbitri. Adde ꝛ vide quando ex sñia arbitri oriatur actio, ꝙ Ale. de imo. i cõs. ccvj. col. iiij. ver. ꝛ ls. in j. vol. ꝛ in cõsi. xix. col. ij. circa fin. in iiij. volu.

a tri[a] oritur actio iurta. l. cũ antea. ꝛ. l. ne in arbitris. C. de ar. potest abs. ꝙ alio facto a tali sententia appellari, eo q̃ tũc cessat rõ
83 quã assignat tex. in. l. j. C. de arbi. Bar. in hoc male dicit, ꝛ cõiter reprobatur, tz etiã idẽ tenuerit Bar. in. d. l. j. C. de arbi. vbi dicit istam, esse suam nouã opi. cõtra oẽs quã putat esse vera. ꝛ in. l. ij. ff. eo. Bar. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. arbitro. ad fi. ¶ Et dixi ista opi. est damnata a legistis ꝛ canonistis. Contrarium tenet glo. ord. in. d. l. arbitro. ꝛ ibi Albe. de ro. Ang. ꝛ oẽs Moder. gloss. ꝛ doc. in. d. l. j. C. de arbi. Jo. de imo. in. l. fin. in. j. char. j. a quib. app. nõ li. Jmo. do. Aleꝝ. ꝛ Arc. hic. Apud cano. idẽ tenent do. Ant. de bu. ꝛ do. Abb. in penul. col. in. c. cũ dilectus. de arbi. do. Anto. et Jmo. in. c. quintauallis. in. ꝙvj. differentia. de iureiur. attestatur Aleꝝ. hic qõ cõis opi. est in hoc cõtra Bar. Adde q̃ simꝛ do. Ab. in. c. suspicionis. de off. dele. dicit q̃ ista opi. Bar. cõmunẽ
86 ter nõ tenet. ¶ Fundamẽtũ hui[9] cõis opi. cõtra Bar. est: quia appellãs vt dicere sñiam sibi dissplicere, vt dicit tex. in. l. j. C. si ex pias in integ. rest. fue. postu. quo casu nõ tz locũ. d. l. cũ antea. vt ibi est tex. in verbo, dissplicebat. nec tunc oritur actio. Preterea i casibus positis. d. l. cum antea. non est expediens introducere re medium appellandi, attento q̃ per solã contradictionẽ simpliciter factã intra. ꝙ. dies impedit posse nasci actio, ergo frustrato riũ esset remediũ appellandi. Hoc est verũ assumptũ. Bar. q̃ ꝓ appellationẽ appellans videat approbare sententiã per. l. iij. ff. falsus. j. rẽ ra. ba. q̃ ibi nõ dicit q̃ appellãdo videat sententiã approbare, sed bene videtur approbare personã illius cũ quo lata est sententia. Preterea ibi sententia erat aliqua quo ad ꝓcuratorẽ tz falsum. l. j. C. de procu. ꝛ. l. plautius. ff. ꝛ. c. sed erat nulla quo ad dñm: vnde cũ talis nullitas inducat ad merũ fauorẽ domini nimirũ si põt eã approbare: q̃ libet põt renũciare fauori suo. l. si quis in cõscribẽdo. C. de pac. ꝛ. ff. diligenti. de fo. compet. que rõ
87 cessat in presenti ꝓposito. ¶ Preterea ꝛ tertio nõ tz attendi approbatio q̃ fit vt eodẽ instãti reprobẽt. l. q fic. ff. ō so. l. titio. cũ moziet. ff. de vsuf. Preterea ꝛ quarto in. d. l. iij. ff. falsus approba tio ꝛ reprobatio tẽdebant circa diuersa: q̃ dñs approbat factũ falsi, ꝓcuratoris vt habeat perinde acsi a principio fuisset ver[9], sed reprobat sñiam iudicis, dicẽs eã esse iniustã, vnde nihil repugnat i duab[9] diuersis subiectis posse esse duas qualitates. 2tra rias. l. si ancillã. ꝙ. ꝑ suo. scz in casu nostro approbatio ꝛ reproba tio tendũt circa vnũ ꝛ idẽ subiectum, scz circa sñiam, ꝛ sic falsum est assumptũ bar. ꝓ. d. l. iij. ff. falsus. Sicut ẽ cõiter reprobat ali⁹ intellectus Bar. quẽ per. d. l. iij. ff. falsus ponit Bar. in. l. posthumo, C. de bo. pos. contra tab. ꝛ in. l. filio ꝓterito. ff. de inioffic. tup.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Emologa tio. Adde q̄ snia arbitri emologata pa rit actionē, t3 Soci. in cōsil. xxvij. colū. v. versi. secundo confirmo.

28 ¶ Quinto inquantum Bar. sequendo gl. in. l. ñ. §. de arbi. te net q̄ emologatio[a] laudi ꝛ dispositio. d. l. cū antea. hꝫ locū etiam qñ est factū ꝓmissum cū pena, adiecta clausula rato manēte pacto, ꝛ sic rato manēte ꝓmissionā tunc ēt ozīt actio ad id in quo est cōdēnat' ex snia arbitri emologata. Idē t3 Bar. in. d. l. ij. ꝛ in. l. si duo. in pcin. §. de arbi. ꝛ in. l. cum antea. vbi etiā Bal. ꝛ Sal. ꝛ Ful. C. de arbi. idē Bar. in. l. ait pretor. in pcin. ꝛ de re in. Spe. in tit. de arbi. in. §. j. in versi. consuenit. ꝛ in versi. quid ergo ꝛ ibi Jo. an. in addi. Bal. in. l. post sententiam. in. j. col. C. de sen. ꝛ in. l. ñ. in. iij. col. C. de execu. rei iudi. ꝛ do. Anto. de butr. in. c. p tuas. de arbi. ꝛ ista est magis cōis opi. ꝛm do. Alexan. in. d. l. ait

89 pretor. in pcin. Fundamentū Bar. est q̄ ꝓpter talē clausulā vi dent esse duo cōpromissa separata: vnū cū pena, ꝛ aliud sine pe na nudo pacto celebratum. Jdeo etiā sublato vno p solutionem pene remanet aliud celebratum pacto nudo: cui' respectu cadit emologatio laudi arbitri, ꝛ sic pōt habere locū dispositio. d. l. cū antea. ¶ Ista opi. hꝫ magis cōem repehēdit' Jmo. d. Alex. et Are. hic. Raph. cu. latius do. Aleꝝ. in. d. l. ait pretor. in pcin. Ly. post antiquos in. d. l. cum antea. Jo. an. ꝛ imo. in. c. dilecti. de ar

90 bi. ꝛ Jmo. in. d. c. per tuas. ꝛ eo q̄ de iure ciuili solū pōt emolo gari sententia arbitri qñ factū est cōpromissum nudo pacto sine pena, ꝛ tūc in subsidiū est inuenta ꝓuisio. d. l. cū, antea q̄ emolo gando sententiā oriaꝫ actio ex snia arbitri: que alias pacto nu do nō ꝓduceret actionē. d. iuris gē. §. fed cū nulla. §. de pact. Sz ꝓuisio subsidiaria cessat qñ ꝓmissa est pena ad quā pōt agi: tūc ꝓuisio hois de pena facit cessare ꝓuisionē extraordinariam. d. l. cum antea. per regulam. l. fi. C. de pac. cōuē. ¶ Sed si vis tene re opi. Bar. magis cōem, istud argumentū pōt cuadi ex fundā mēto Bar. respectu vltimi pacti nudi resultātis ex clausula ra to manēte pacto: cui' respectu cessat ratio ꝓdicta, ꝛ sic cadit ibi emologatio. Misi negares assumptū Bar. q̄ dicanꝫ duo cōpro missa: imo vnum tantū: ꝓout etiam tenet Raph. Ful. in. d. l. cū

91 antea. ex quo tandū ꝛ in idem ar. l. qui bis idem. §. de ver. ob. ꝛ et illa clausula rato manēte pacto censeaꝫ pars illius cōpromissi. l. fundi partē. §. de cōtrahē. emp. ¶ Sexto aduerte inquantum Bar. no. vult. q̄ p appel. nō cēseaꝫ firmari iurisdictio, eo q̄ pōt appellari ab eo q̄ nō hꝫ iurisdictionē: si eius act' t3 hꝫ effectū iuris. patet q̄ potest appellari ab executore qui nullam hꝫ iuris dictionē. l. executorem. C. de execu. rei iudi. Adde bene facere qō a tran factiōe ꝛ ab alio actu extraiudiciali pōt appellari. put di xi. §. in ꝓmo assumpto. Bar. ¶ Septimo ꝛ vltimo aduerte oū Bar. dicit qō in ciuitatibus Italie cōiter sunt statuta quod ex sententia arbitri oriatur actio: tūc scōm eum nō est dubium qō poterit appellari. idē tenet Bar. in. d. l. C. de arbi. ¶ Tu adde

92 fortius ꝙ ō a sententia arbitri electi ex necessitate statuti potest b appellari[b] quamuis statutum non dicat qō oriatur actio. ita t3 Bar. in. l. si. ꝛ ibi Bal. ꝛ Sali. C. de iudi. vbi alias plenius dixi ō hoc. Bart. in. l. j. §. fi. j. a qui. ap. non licet. ꝛ est gl. expresse de hoc ij. q. vj. c. a iudicibus. ꝛ in gl. in. c. ab arbitris. in glo. fin. in verbo appellandū. ꝛ ibi ꝓpe. de anch. de off. dele. in. vj. Ange. ꝛ Pau. de ca. in. l. apertissimi. per illum t3. C. de iudi. late Are. hic in. §. colū. quamuis contrarium in hoc vltimo videatur tenere idem Bar. in ꝓma consti. C. in. j. col. ad fi. ꝛ seq. sed cōcorda hanc con trarietatem Bar. vt per Jmo. in. l. j. in pe. col. §. fol. ma. ꝛ ibi la tius do. Aleꝝ. in. xxv. col. ꝛ ita habes perfecte expeditum primū

93 articulum Bar. ¶ Circa secūdum articulum Bar. Bz euiter me expedio an per pactū possit fieri q̄ a sententia arbitri possit appellari in casibus in quibus nō ozīt actio. Bar. cōcludit q̄ sic capiendo appellationem large ꝛ impropie pro quadā reuisiōe seu specie recla mandi. l. non distinguem'. §. cum quid. §. de arbi. sed non ꝓtum ad appellationem ꝓpie sumptā. Cum snia arbi tri q̄ nulla est ex defectu iurisdictionis, nō possit ꝙ appellationez confirmari. Jdem tenent cōiter alij, ꝛ ista est magis cōis opi. hꝫ do. Aleꝝ. cū aliis concor. hic ꝙ eum alleg. Jnquantū tū Bar. ꝙ hoc alleg. tex. in. l. arbitro. ꝛm intellectum glo. §. qui fatisd. cog. q̄ habeat locum officium iudicis, hꝫ non appellatio vt ibi, ꝛ. l. si. §. a quib. app. nō li. Jste intellectus nullatenus stare pōt. put latius dixi in. l. arbitro. ¶ Capio gloss. ij. magnam quā inuide magistraliter in seq ptes principales. Jn ꝓma declarat secun dam partem tex. in genere. Jn secūda declarat in specie quo ad tempus. Jn tertia quo ad locū. Jn quarta quo ad conditioné. Jn quinta contra primū de tpe formar duas op. Jn sexta ꝛ vlti ma allegat quinq; cozdātes nō ad istā scdam ptem, sed ad pri mam partē text. ꝛ contra eam opponit ꝛ bñ soluit. scda ibi, ꝛ dic tempoze. Tertia ibi, item non finitur obligatio loco. quarta ibi. Item q̄ ōt conditione, quinta ibi. Item ad id q̄ ōt de tempo re. sexta ꝛ vltima est ibi, item facit ad hoc. ¶ Jn ea. glo. ibi, volo q̄ si heres nō petat. gl. videt corrupte loqui: q̄ hēdi nō cōpetit actio ex testamēto, sed petitio hereditatis. Unde debuit glo. di cere q̄ si legatarius non petat vsq; ad tantū tempus: q̄ legata-

b ¶ Potest ap pellari. Adde q̄ idē late ponit Fel. i. c. fin. colū. pe. de re iudi.

rio ꝓpie cōpetit actio ex testamāto cōtra heredē, ꝛ ꝓpie tex. lo quitur de obligatione q̄ debeꝫ legatarijs contra heredem. Misi salues gl. eg mente Jmo. hic qñ aliqd esset legatū heredi ab alio legatario. supra. l. plane. §. si duobus. cum ibi no. §. eo. Sed plus placet id ꝙ dixi. ¶ Jn ea. glo. ibi, sed tū exceptione pōt repelli. habes ex gl. q̄ actio ex testamēto q̄ sui natura est perpetua non finitur ipso iure ex dispositione testatoris, sed tū ope exceptio

94 nis ꝛ cōfirmat bar. q̄ dicunt in tex. ꝛ gl. arguēdo a charactere corporali ad characterē intellectualē, vt hic ꝙ eū. ꝛ latius in. d. l. iiij. §. de serui. Subdit postea bar. ad hoc vt bona sit similitudo ter. q̄ etiā in ꝓma parte, hꝫ ꝓhibitio testatoris ipso iure non valeat circa substātialia, valet tū ex naturali eqtate. ꝛ sic in effe ctu ope exceptionis ꝛ replicationis: vñ legatarius potest retine re rem sibi relictā in testamēto non solenni ꝛ agentem, repellere ope exceptiōis: cū sibi naturaliter debeat. p. l. misitis. cod. cicillis. §. veteran'. vbi solenis tex. §. de testa. milit. Et qō relictum in te stamento nō solēni debeaꝫ naturaliter, ponunt glo. ꝛ scribe. in. l. cū qs. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ in. l. j. §. de cōdi. inde. ꝛ in. l. cuius per

95 errorē. j. de re. iur. ꝛ ita tenet cōiter qō legatari' pōt retinere, rē sibi relictā in testamento non solenni: q̄uis contrarium teneat Bal. in repe. l. j. in. pig. col. in ver. super primo quesito videtur. C. de fac. san. ecc. de quo plene tetigi in. l. post diuisionē. C. de iur. et fac. igno. ¶ Subsciuit Jmo. ꝛ latī' do. Aleꝝ. q̄ in foro cōscien tie etiā hereditas pōt retineri per heredē scriptū in testō min' solenni: per illud q̄ no. Jnn. in. c. q̄ plerīq;. de immu. eccl. ꝛ in. c. q̄ sicut de ele. in quib' locis tz qō victus seu cōdēnatus iniuste per sniam, potest in foro cōscientie retinere id in quo fuit indebi

96 te condemnatus. ¶ Ego in presenti materia anno preterito consului in causa valde ardua vltra mōtes, an nepos testatoris in foro cōscientie, ꝛ sic anime sine peccato possit auocare heredi tatē ab herede scripto in testō in scriptis subscripto ꝛ sigillato a septē testib' in cuius apertura non fuit in specie citat' ipse ne pos, put debebat ꝛ non fuerunt seruata requisita a ture: que habes in titulo. j. quēad. test. ape. ꝙ totum. ¶ Pro parte negatiua q̄ non possit sine peccato auocare talem hereditatē multa vidē

97 tur stringere. ¶ Primū q̄ tale testamentum saltem est solenne ꝛ validū de iure gentiū: cū habeat voluntatē testatoris que volū tas ꝓbat ex testamento innalido ꝛ nō solenni. l. ñ. §. de reb. e. ꝛ. l. in testamento. j. de fideic. lib. ergo oz valere in foro conscientie ꝛ aie per regulā no. quā tradit Jnn. in. c. q̄ ꝓpter. de elec. ꝛ in. c. sic

98 celebrat. de cle. ex. mini. ¶ Q̄ actus valet de iure gentium ꝛ hꝫ voluntatem ꝛ consensum partiū, hꝫ nō sit seruata forma tradita a iure positiua: tñ est tutus in foro cōscientie, ꝛ tale testū in foro conscētie valet. Et ideo si aliqs est electꝰ nō ꝛuata forma tra dita ꝙ ius positiuū: ex quo tū interuenerit cōsensus eligētiū, ꝛ sic actus valet de iure gentiū: talis electꝰ est tutus in foro cōscientie. Refert ꝛ sequitur do. Abb. ꝙ Panor. in. c. j. ad fi. de in intell. rest. Ubi ex hoc generaliter no. q̄ in oī actu in quo est ꝓtermissa forma regsita a iure positiuo: tñ foro ꝛscietie nō oz gs sibi facere cōscientia: ex q̄ nō interuenit deceptio ꝛ ꝓcurrit cōsensus ꝛ voluntas q̄ requirit a iure gētiū. ꝛ ita in casu ꝓdicto vidi ꝛsultū i ciui

99 tate. ¶ Dediolani ꝙ quēdā magnū aduocatū q̄ ita ꝛsuluit solū ex authozitate. d. Abb. in. d. c. j. ad fi. Idem q̄. d. Abb. t3 formaliter Bemi. in. c. j. in pn. de spon. in. vi. per illum text. probantem q̄ actus pōt esse nullus de iure positiuo, sed valere in foro anime ꝛ in foro cōscietie. idem t3 ꝓpe. de anch. in regula bifīciū. de re. in. in. vi. ¶ Scdo pro ista parte facit q̄ in terminis tenuit ꝓpe. de ancha. in regula possessor. in. j. q. de reg. iur. in. vi. vbi in specie t3

100 ¶ q̄ institutus in testō carente solennitatibus iuris ciuilis ꝛ hā bente cōsensum puru testatoris: pōt licite retinere talē hereditā tem in foro conscientie ꝛ sine peccato. ¶ Tertio facit q̄ egregie t3 do. Abb. in repe. c. relatū. primo. in. v. col. de testa. ꝛ vbi t3 q̄ stante statuto qō in contractibus mulierum debeat interuenire certa solennitas: puta consensus ꝓpinquoꝝ: cōtractus mu lieris factus sine fraude valet in foro cōscientie. hꝫ nō sit seruata forma requisita a statuto. q̄ bñ teneas cozdi. ¶ Quarto ad idē facit qō tenet do. Abb. in. c. pozrectū. in. ij. no. de regula. per gl.

101 ij. ibi: ꝛ vbi t3 qō ꝓfessio facta omissa forma tradita in regula li gat tū, ꝓfessum quo ad deū ꝛ in foro ꝛscientie. Ista sunt que vi

102 denꝫ stringere in fauoꝛē hꝛdis scripti. ¶ Ego istis nō obstan tibus ꝓplura cōsului Sziū, ꝓcertim per illud qō t-terminis no stris multū in specie decidit Jo. cal. in. q. q̄ eū disputata que inci pit, bononiensi statuto cauet. vbi no. t3 qō heres ab intestato hꝫ pōt petere ꝛ cōseq etiā in foro cōscietie ꝛ sine peccato hereditā tē illius q̄ testū fecit ꝛ aliū hꝛdē scripsit: tū tale testū est effectū irritū, eo q̄ nō fuit insinuatum nec positū in memoriali[b] scdm formā statuti; eo q̄ tale statutū fuit editū propter cōe bonus ad occurrendū difficultatibus que alias in testō possent cōmitti. l. fi. C. de fideic. ergo est seruandū in foro cōscientie si non inducit peccatum. viij. dist. in. c. quo iure. Jstam decisionem formaliter refert

tī bonam fidem quo ad impediendam prescriptionē. aut. male fidei. C. de prescri. lon. temp. ꝛ. §. rursus. vnde sumitur illa aut. vt spon. largi. col. ix. defendendo Bar. dic. nō. qō illa aut. male fi dei ꝛ in corp. vnde sumit, loquit de prescriptione rōne dominij qñ agitur de prescribēdo dominiū rei, vt patet ibi in tex. in. §b. dñi. nō aūt. ꝓcedit i iurib' incoꝛporalib' ꝓscribēdis: put est hic

110 in seruitute reali de qua ꝓpie loquit Barto. ¶ Hinc est q̄ si debitoꝛ alienat rē per se alteri hypothecatā, emptoꝛ ꝓscribit ad uersus talē hypothecā longo tpe q̄uis debitoꝛ, ꝛ sic auctoꝛ sciret illā rē esse alteri hypothecatā. l. sequit. §. si rē. j. de vsuca. ꝛm Ly. ꝛ Ang. in. d. aut. male fidei. Spe. ꝛ Jo. an. in tit. de prescri. §. j. in ver. quid si debitoꝛ. ꝛ in ver. sed nunquid hodie. do. Alexan. in. l. pompo. §. cū quis. in. vj. falle. j. de acq. pos. vbi do. Aleꝝ. nō fuit recordatus de Bar. hic. idem t3 Ang. de are. in. §. hꝫ iste. in. viij.

111 col. insti. de act. ꝛ in. §. furtiue. insti. de vsuca. ¶ Tertio in ꝓn cipali articulo cōcludit Bar. ꝙ pactū nō posse tolli nec impedi ri prescriptionem: q̄ prescriptio est introducta propter bonum publicū. l. j. j. de vsuca. ergo ei remiciari non pōt. l. ius publicū. §. de pac. cū Bar. tenent Raph. cu. do. Ale. ꝛ are. hic, cū multis aliꝫs cōcoꝛ. additis per do. Aleꝝ. quibus adde quod idem tenet Bal. in. l. si quis post ꝙ. j. de fideiuſ. d. Abb. in rub. de prescrip. in vlt. col. Lud. ro. in repe. rub. ff. de arbi. in. ꝛꝛ. col. ꝛ in cons. ccj. in cip. ꝙ decisione ꝓsentis dubitatiōis. in. ij. col. ꝛ istā tene. ¶ Cō trariam opi. t3 Dy. per aliqua fundamēta quibus rūdet Bar. ꝛ cū opi. Dy. tenēt plerīq; ꝓfertim Bal. hic sibi cōtrarius di cit q̄ doct. cōiter adheret opi. Dy. ꝛ q̄ ipse ꝓo ista parte consu luit. Jdē tenēt Flo. ꝛ Jmo. hic. ꝛ Bal. ꝛ Ang. in. l. j. C. ne rei do mi. vel templo. Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. de sen. que ꝓ eo quod in teresꝛ. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de prescrip. super rub. in. ij. col.

112 d. Ant. de beꝛ. in. c. cum nō liceat. de prescrip. ¶ Potissimū fundamentum tenentium istā partē Dy. est: q̄ prescriptio prin cipaliter respicit primatā vtilitatē pscribētis ꝛ secūdario publi cam, ꝓout declarat Bar. in. l. i. §. fol. ma. ergo ei pōt renunciari. vt no. Bar. in. l. pe. C. de pac. q̄ tūc nō sumus in casu. l. ius publi cum. §. de pac. Huic fundamento potes dupliciter respondere.

113 ¶ Primo ꝛm Jmo. hic quod etiam iuri cōcernenti secundario bonum publicū renunciari nō pōt. l. de die. ꝛ. l. attilicinus. §. de pac. dot. iuncta. l. j. §. fol. mat. Uel oc etiā patet in. l. q̄ de bonis. §. j. §. ad. l. fal. Secundo respondet ꝓout no. Bar. in. d. l. ius publi cum. circa fi. §. de pac. q̄ quādo per. l. aliquid statutur ex causa publice vtilitatis, licet respiciat principaliter vtilitatē priuatam, tamen ei renunciari nō pōt. allegat ad hoc. d. l. de die. l. ñ. ꝛ l. quēadmodum. C. de agri. ꝛ censi. lib. xj. Sed prescriptio videt inducta ꝓpterse ob bonū publicuz, vt dicit tex. in. d. l. j. de vsuca. ego ei nō potest renunciari. dato etiam quod ꝓnatam vti litatē principaliter respiceret. Et sic tene opi. Bar. hic, ꝛ in. d. l.

114 i. j. de vsuc. † limitat do. Aleꝝ. hic quando prescriptioni renūcia retur cum iuramento, tunc bene valeret, per tex. in. c. cū contin gat. cum simi. de iureiu. vbi in dote, ꝛ sic in iure inducto princi paliter in fauoꝛē priuatum, secūdario publicum renunciatur cū iuramento, vt hic, ꝛ in. c. licet mulieres. de iureiurā. in. vj. Jmo, fortius istud etiam procedit secundum eum in prescriptione in ducta odio alterius: q̄ iuri introducto in odiuꝫ alterius potest renunciari cum iuramēto. c. significante. de pig. declarat Bar. in. l. si quis pro eo. in tertio ꝛ quarto mēbro principali. j. de fideiuſ. Et dicit do. Aleꝝ. istud vltimum esse bene ponderandum: q̄

115 nō reperit ab alio scriptū. † Ego aūt reperio[a] ab alio scriptū cō a trarium in terminis tenere Raph. cu. in cōsi. clxix. incip. visa co pia ꝓcepti. ad fi. vbi in terminis statuti disponētis quod debi to prescribatur. q. annis, ꝛ sic in prescriptiōe inducta in odiū ne gligentis petere non potest renunciari etiam cū iuramēto, ꝛ iu ramēto nō validat huiusmodi renūciationē. per. c. si diligēti. de fo. cōpe. vbi habeꝫ qō iuri publico non potest renūciari etiā cum iuramento, iuncta. l. ij. ꝛ. l. quēadmodum. C. de agri. ꝛ cēsi. li gi. ꝛ in. d. l. j. j. de vsuc. ꝛ iuncta gloss. no. in aut. vt sine probi. ma gre. ꝛ ita etiā videtur tenere Ang. in cons. lv. incip. Euidemus

116 Fracischus. ad fi. ¶ Quarto inquātum Bart. tenet non posse per pactū renunciari statuto disponenti quod debito ꝓscriba tur. q. annis eo q̄ talis prescriptio est odiosa: q̄ currit ex sola ne gligētia nō petētis. l. ñ. in fi. C. de edi. di. adri. tollen. adnote: q̄ illa. l. fi. loquitur in prescriptiōe. xxx. annoꝝ, illa bene est odio sa: quia procedit ablq; titulo, ꝛ bona fide ex sola negligētia non petentis, ergo nō videt facere ad propositū Bar. ¶ Defenden do Bar, dic no. q̄ ista prescriptio statutaria. q. anno. est subro gata in locum illius prescriptionis. xxx. anno. Jdeo assumit ei' naturā, ꝛ cessetur etiā ipsa odiosa, vt expresse no. Bal. in. l. in cō tractibus. in pcin. in. j. no. per illum tex. C. de nō nume. pecu. vbi

117 no. Bal. qō ꝓscriptio statutaria minōis ꝓscriptionē lōgioris tempoꝛis, assumit eius naturā. ꝛ ita etiam dicit idem Bal. in. c. si quis per. xxx. in vlt. colū. si de seu. fue. contro. inter. do. ꝛ agna.

a ¶ Ego aūt re perio. Adde tu q̄ ēt ita cō mē. hāc opi. t3 Host. in sum. de prescr. in. §. q̄ res. ñ. opin. tñ est. Et po nit etiā Fel. in rub. de prescr. col. vi. ver. fal lit quarto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

patet q; ista prescriptio statutaria.g.annozum currit ex sola negligentia non petētis:ficut ꝛ illa.xxx.anno.l.sequif.ff. uia. ff. de
118 vsucap. ¶ Quinto ꝛ vltimo diligēter aduerte in practica ad cautelā quā tradit Bar.ad impediendū prescriptionem statutaria m:q; per pactū expressum agaf qō finita prescriptione per la psum,g.annozū prefinozū statuto iterū deberi incipiat, ꝛ toties incipiat deberi quoties cōpleta fuerit per teg.qui prima inspectione videf bene facere in.l.sicut in annos.in prin.ff.quib.mod. vsuf fr.amit.adde Bal.in repe.l.cūctos populos.quā pauci habent in.gl.col.C.de sum.tri.vbi per istam cautelā Bar.no.quod illud q; non pōt fieri per viā renunciationis,fiat per viam repetite obligationis,ꝛ ideo pōt testator,ꝛ possunt cōtrabētes ita dicere quoties pscriptū fuerit toties iterū deberi volo:q; definētia vnius est ozigo alterius ſm Bal.in.ij.C.vt in pof.leg. Idem tz Flo.in.l.si vsufructus alterius anni.ff.qui.mo.vsufru.amit.d. Bar.vero.in cau.xciij.ꝛ per eundē in cau.c.ꝛ.cit. ¶ Licet oēs teneant istam cautelam Bar.mihi nullatenus placet. ¶ Noueor q; per eam fieret expresse fraus statuto:conueniendo q; elapso decēnio,ꝛ sic decursa pscriptiōe statutaria iterū deberi incipiat. Ista conuentio ad nihil aliud fit,nisi vt fraudetur statutū:ergo nihil valet,per.l.fraus.ff.de legi.ꝛ.l.nō dubiū.C.cōia de leg. Et enim partes nō possunt directo ꝛ expresse renunciare tali statuto q; per eam fieret expresse fraus statuto:conueniendo q; elapso decēnio,ꝛ sic decursa pscriptiōe statutaria iterū deberi incipiat. Ista conuentio ad nihil aliud fit,nisi vt fraudetur statutū:ergo nihil valet,per.l.fraus.ff.de legi.ꝛ.l.nō dubiū.C.cōia de leg. Et enim partes nō possunt directo ꝛ expresse renunciare tali statuto
120 q; per eam fieret expresse fraus statuto:conueniendo q; elapso decēnio,ꝛ sic decursa pscriptiōe statutaria iterū deberi incipiat. Ista conuentio ad nihil aliud fit,nisi vt fraudetur statutū:ergo nihil valet,per.l.fraus.ff.de legi.ꝛ.l.nō dubiū.C.cōia de leg. Et enim partes nō possunt directo ꝛ expresse renunciare tali statuto q; per eam fieret expresse fraus statuto:conueniendo q; elapso decēnio,ꝛ sic decursa pscriptiōe statutaria iterū deberi incipiat. Ista conuentio ad nihil aliud fit,nisi vt fraudetur statutū:ergo nihil valet,per.l.fraus.ff.de legi.ꝛ.l.nō dubiū.C.cōia de leg. Et enim partes nō possunt directo ꝛ expresse renunciare tali statuto

Stipulatio dicitur pendere tanquam accessoria ab actu super quo interponitur.
4 Verba debēt aliquid operari.
5 Dispositio huius ter.q; procedat in titulo lucrativo,secus in titulo oneroso:q; tunc teneatur.
7 Donās licet nō teneatur de cuictione:tñ si promittit tenetur.

Si legati serui. interponi nō debebat si sit interposita nō obligat in effectu.b.d.ꝛ sic loquitur in herede errante ſm intellectum gl.ij.ꝛ de hoc an cautio q; nō debuit interponi si fuerit interposita cōmittat, vide subtiliter ꝛ plene Bar.post Dy.in.l.si patronus.ff.de vo.
1 vel secūdum alium intellectum gl.in.¶ Stipulatio simpliciter interposita etiam a scientе intelligit ſm naturam actus super quo interponit.b.d.cōcordātes sunt in gl. Istū passum an stipulatio semper intelligat ſm naturā actus super quo interponitur,late disputaui arguendo ad partes in rub.ff.de vb.obli. Ad tbi plene dicta me remitto. ¶ Diuidit ista lex in tres partes. In prima ponitur thema ꝛ decisio. In scōa ratio decidēdi. In tertia ratio rationis, secunda ibi quia qualis est.tertia ibi
2 nec vllum in legato damnum. ¶ Nota.ser hoc ter.q; si legatarius stipuletur ab herede seruum in specie sibi legatum nō esse fugitiuū:per talē stipulationē nihil plus debetur q; esset in legato:q; heres debet prestare talē qualis est,vt hic in ter.ꝛ.l.si a substituto.ff.si in fi.ff.de eo. Et stipulatio dicitur pendere tanquā accessoria ab actu super quo interponitur.dicit ter.in.l.v.ff.cōuentionales.ff.de verb.obli. Ellibi dicit teg.in.l.j.ff.si q; sub cō ditione.ff.vt le.no.caue.allegatus in gl.stipulationi easdē cōditiones ꝛ causas inesse que in legato,ꝛ sic pondera fortiter quod isto modo stipulatio interposita nihil operatur:prout dicit iste ter.ibi nihil veniet in stipulatione,ꝛ sic habes per hunc ter.no-
3 tare magnam ampliationem ad regulam que habet q; stipulatio interposita super aliquo actu,intelligitur ꝛ regulatur secūdum naturam illius actus super quo interponit:vt iurib⁹ allegatis in gl.vt procedat etiā si isto modo intelligēdo stipulatio reddaf inutilis ꝛ sine effectu.ter.est hic notabilis ꝛ peregrinus, licet nemo ad hoc aduertat. Sed hoc videtur cōtra regulam.l. si quando.in prin.cum similib⁹.j.eo.ꝛ.c.si papa.de prinile.in.vi.
4 Tq; verba semper debent sic intelligi vt aliquid operentur:imo non solum clausule,sed etiā quodlibet minimum verbū debet esse cum effectu aliquid operandi secundum Bald. qui millies allegatur ad hoc in rub. C.de contrahē.emp.in.ix.q.ꝛ ante enm glo.in.c.solite.in.verbo tanquam.de maio.ꝛ obe.ꝛ glo.in.l.j. in glo.j.ff.quod metus cau.ꝛ in.l.i.ff.ait pretor.ff.de vi ꝛ vi.arm.respondet Bal.in.d.rub.C.de cōtraben.emp.in.ix.q. quod verba debent intelligi vt aliquid operentur.ita tamen q; intelligaf secūdum naturaz rei deducte in cōtractu. Ita dicit notare Jmo.in.c.ex literis.de iure pa.ꝛ dicit patere in.l.si stipulatus.ff.de vsuris.ꝛ ita etiā dicit idem Bal.in.l.si a procuratore.C.manda. vel aliter ꝛ secūdo. Tu respōde q; illa regula procedit in stipulatione principaliter interposita.secus quādo accessorie interponitur.vt hoc teg.cum concordantijs allegatis in gloss. Tamen ad idem quod stipulatio interposita nihil operatur:fact teg.in
5 l.fluminum.ff.anvitium.ꝛ in.l.si edib⁹.ff.de dā.infec.quas Bar. alleg.post Jac.de arena.ꝛ illi teg.assignant rationem. Item ad uerte qō iste teg.procedit in titulo legati q; est lucrationis:vt. l. si hereditatem.ff.manda.secus est in contractu oneroso vt emptionis ꝛ venditionis,¶ q; venditor promittens seruum vendi-
6 tum non esse fugitiuum indistincte teneī si reperiatur cōtrariū: cū pretiū recipiat ꝛ maius pretiū vt ita se obligет.l.si ita quis.ff. de euic.ꝛ.l.si apud.C.de edict.act.quas allegat gl.fin.pro contra
rijs. ¶ Hinc inferī q; si in isto teg.seruus fuisset legatus nō pure sed sub conditione si legatarius daret certum quid heredi,ꝛ preter promissionem heredis asserentis seruum legatum non esse fugitiuū:legatarius adimpleuit cōditionē,ꝛ sic soluit q; titatez q; isto modo versatur in dāno:tunc heres tenetur ad interesse si seruus reperiatur fugitiuus ſm Pau.de ea.bic in lectura Bo-
nonienſi,qui dicit per alios nō tangi ꝛ esse substātiale.refert etiā ꝛ simpliciter sequitur do.Alex.bic. ¶ Secundo limita quando heres expresse vellet teneri cōtra naturam legati de vitio seruī fugitiui:tunc obligaretur nō pper interesse damni q; non pati
7 tur legatarī,ſz pcpter interesse lucri cessantis ad q; heres si nul potuit se obligare ¶ sicut donans qui nō tenetur de euictione tamen si promittat obligatur.l.aristo.in fi.cum gl.ff.de don. secundum Bar.ꝛ communiter alios bic.quamuis Jac.de are. tenuerit contrarium per aliqua iura quibus respondet Bar.et bene.ꝛ cum Jac.de are.tenuerunt Ray.ꝛ Bald.bic. sed teneas precedentem que est magis communis ꝛ dicit Raph. ideo bic, quod opi.Jac.de are.est falsissima.
1 ¶ Testator si legat rem pignori obligatam quando ꝛ quibus casibus tenetur heres eam luere.no.7.ꝛ nu.9.ꝛ nu.17.ꝛ.20.
2 Argumentum de re aliena legata ad legatum rei pignorate valet.ꝛ nu.7.
3 Voluntas testatoris in vltimis voluntatibus tanquam regina attenditur.
4 Testator legans rem suam alteri obligatam,an videatur legare talem qualem habet.
5 Testator intelligitur minus grauare heredem quam fit possibile.ꝛ nu.13.
6 Jus pignoris propie non respicit rem sed personam.
8 Legatum factum valde amico,equiparatur legato facto coniuncte persone.
Dispositum inter coniunctos sanguine q; habet locum inter coniunctos non leui amicitia.
1 Heres ꝛ nō legatarius tenetur luere rem legatam quādo alias legatum esset inutile.
10 Heres tenetur soluere collectas ꝛ onera pro fructuario quando aliter legatum esset inutile.
11 Heres tenetur perquirere rem legatam absentem in lōginquo sumptibus propijs ꝛ non legatarij.
12 Res obligata pro tanto quātum valet ꝛ vltra, videtur eximisse patrimonium obligantis ꝛ pro aliena habetur.
14 Testator si rem in testamento legatam pignorauit:quando intelligatur legatum reuocasse.ꝛ nu.20.
15 Creditor habens rem debitoris obligatam pro tāta summa q; nō sit verisimile quod debitor illam luat,habetur loco domini.
16 Experientia rerum magistra.
17 Res legata si per testatorem ex eius debito vel heredis fuisset obligata,an heredes tenentur luere.
19 Teg.in hac.l.quod generaliter procedat in re obligata pro debito hereditario,ꝛ etiam pro debito alieno.
20 Intellectus ad istum teg.communiter reprehenditur.
21 Heres nō tenetur rem legatam per se pignoratam luere si testator in testamento sibi permisisset quod posset talem rem p; suis necessitatibus pignorare.
22 Si testator leguit mihi rem meam per me obligatam:heres tenetur eam luere.
23 Si in legato vniuersali reperitur res obligata legatarius ꝛ nō heres tenetur luere.
Legatum vniuersale semper transit ad legatariū cū onere suo.
24 Mercator qui legat apothecam pannorum q; intelligitur illā legare cum debitis ꝛ creditis.
25 Cōsuetudo si extet quod mortuo parochiano sacerdos habeat illius vestes:heres non tenetur luere vestes pignoratas.
26 Legatarius ꝛ non heres luit rem sibi legatam que ante testamētum facto legatarij erat obligata.
27 Actio ex testamento quod non producatur ex tacita voluntate testatoris.
28 Testator in eius testamento non potest inferre preiudicium creditoribus suis.
29 Voluntas tacita quamuis ex coniecturis non tantū operatur quantum expressa.
30 Ex ea volūtate testatoris agi potest que ad dispositionē trāsit.
31 Tacitum habetur pro expresso quādo transit ad dispositionē.
32 Omissum a testatore in scriptura ꝛ in prolatione verborum dispositiua habetur pro omisso.
Non creditur testatorem voluisse,nisi illud quod expressit.
33 Teg.in.l.nutu.j.de leg.iij.loquitur de tali nutu per quem volūtas perpendatur.
Fideicommissa vniuersalia non possunt relinqui nutu.
34 Intel.ad.l.iij.C.de legatis.
35 Ignorantia non toleratur nec presumitur in facto propio,ꝛ qñ toleretur.nu.36.ꝛ.37.
38 In facto alieno ignorantia presumitur.ꝛ nu.40.
39 Dominus ex contumacia procuratoris citati nō dicitur verus contumax.
41 Scire factum alienum ille presumitur qui illud indagare tenetur ratione officij.
Pastor non excusatur si lupus oues comedit ꝛ nescit.
42 Facta nobilium presumuntur nota,ꝛ ideo non toleratur ignorantia.
43 Scientia presumitur in factis illicitis,ꝛ non ignorantia.
44 Solutione eius quod debetur etiam facta a penitus extraneo tollitur omnis obligatio.
45 Legatarius q; quatuoz temporibus potest petere sibi actiones cedi per creditores contra heredem.
Exceptio cessionis,ꝛ omnis exceptio que non impugnat sententiam,potest opponi contra sententiam.
46 Non possidens quod possit petere cessionem sibi fieri.
47 Exceptio que obstat cedenti,non obstat cessionario.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si res obligata. Rem legatam que est pignori obligata cogitur heres liberare in tribus casibus hic positis in qbus si legatari⁹ eā luat cedende sunt actiones cōtra heredē, vel via exceptiōis vel officio iudicis. h. d. ista magistralis ⁊ solēnis lex. ⁊ dicit Raph. cu. hic circa prin. qō non est lex in hoc titulo que habeat materiā magis inuolutā ⁊ pei⁹ declaratam. ¶ Diuidit ꝑm Barto. ⁊ cōiter scribentes in duas partes principales. In prima ponit in quibus casib⁹ teneatur heres liberare rē legatam quesit obligata. In secunda ponit p quem modum heres cogatur liberare si creditores conueniant legatarium hypothecaria. scōa ibi quod testator. Rursus ꝑma primo dividitur in duas particulas. In prima ponit vnam regulam qñ testator scienter legauit rem obligatam cum vna exceptione. In secunda ponit aliam regulam quando testator legans ignorabat rē obligatā cum duabus exceptionibus, secunda ibi nesciat. ¶ Nota primo ex hoc tex. duas regulas cū
1 tribus exceptionibus, ⁊ sic in effectu habes tres casus: in qbus si testator legauerit rē pignori obligatā: heres tenetur eā luere ⁊ liberare, scz quādo testator sciebat eam esse obligatam. Item quādo ignorabat sed verisimiliter eandē vel aliam fuisset legaturus: qz forte erat cōiuncta ꝑsona testatori vel quando aliquid superesset legatario exoluto ere alieno. ¶ Examinem⁹ p ordinem ꝓ intellectu tex. istos tres casus. ¶ Primus casus est qñ testator legans sciebat illam rem esse pignori obligatam vt hic.
2 ⁊ ff. de eo. pcle. ⁊ Adde bene facere: quia bonum est argumentum de legato rei aliene ad legatum rei obligate. ita equiparat tex. in. ff. sed si rem suam. insti. de leg. ij. quando testator legat rē alienam sciēter, intelligitur grauare heredem vt eam redimat. l. cū aliēnā. C. de leg. ⁊. l. nō dubiū. in fin. ff. de lega. ergo simsliter quando testator scienter legat rē obligatam: intelligitur grauare heredē ꝑ eam luat ⁊ liberet, ⁊ hoc verum nisi aliter appareat de animo testatoris vt subiungit tex. quia. in hoc fallit omnisre
3 gula in vltimis volūtatibus ꝓeter. l. nemo potest. cū similibus. ℈. eo. ⁊ qz voluntas testatoris tanq̄ regina attendi debet que regulat vltimas volūtates. ita dicit iurisconsultus in. l. in cōditio nibus primū locū obtinet. in prin. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊ in. l. non aliter. ff. de leg. iij. Stat ergo ꝑ qñ testator scienter legat rē obligatam ꝑ heres tenetur eā liberare. Ex quo habes corelarie no
4 tare ⁊ ꝑ testator legans rem suam alteri obligatam non videt legare talē qualem hz, ⁊ sic videt solū legare illud ius luendi qō habet. ¶ Contra istud fortiter opponitur ꝑ imo testator nūꝑ debeat videri grauare heredem onere luendi: qz quādo testator hz aliquod ius in re vel ad rem vel ꝓ re: illud tātum legare videtur ⁊ nō plus. l. apud iulianū. ℈. idē iulian⁹. ℈. e. ⁊. l. si dom⁹. ℈. fi. ℈. eo. Item liberatur heres quando rem legatam tradit talem qualis est, vt dicit tex. in. l. seruo legato. ℈. si fund⁹. ⁊ in. l. legatū. ℈. fi. ℈. eo. ⁊ in. l. si a subſtituto. ℈. fi. in fi. ℈. eo. ⁊ in. l. ℈. progme precedēti, ⁊ quantūcunqꝫ illud ius ꝙ hz testator, sit finiturum eius morte, ⁊ sic nullam sit allaturum vtilitatē legatario, illud tantū intelligit legare ⁊ nō plus: ideo si habeat solū ius vsufructꝰ illud tūm intelligit legare ꝙ⁹ finaꝫ eius morte. tex. est in. l. vxor
5 patrui. C. de leg. ⁊ in. l. ꝙ in rerū. ℈. j. ℈. eod. ⁊ vt sic testator intelligatur minus grauare heredē ꝑ fit possibile. l. vnū ex familia. ℈. si rem. ff. de leg. iij. cū ergo in casu nostro testator in re legata habeat dominium, item habeat ius luendi, illud tantū intelligitur legasse ꝙ hz, ⁊ nō plus: ergo videt ꝙ indistincte onus luēdi rem pignoratam nūꝑ debeat ad heredē spectare, semper ad legatarium. Ang. reputat istud contrarium esse multum difficile: licet non ita plene illud formet nec ipse nec aliquis scribētiū, ⁊ respōdet ꝙ non intelligit testator legare plus iuris ꝑ habeat quantitatiue sed qualitatiue sic: vt hic intelligēdo de illa qualitate q̄ in iure hypothece cōsistit vt hic plen⁹ ꝑ eū, ⁊ sequit do. Ang. de perilis, sed ista solutio ꝑm Jo. de imo. diuersificat casus, sed nō instruit. Aliō modo rūdet Bar. in. l. si dom⁹. ij. ff. de euictionib. in. ij. col. j. ead. l. ꝙ iste tex. loquitur quando ius ꝙ deficit testatori est tale ꝙ rō possit a legatario auocari ⁊ in totū evinci: ideo tūc seruatur distinctio tex. ꝙ qñ testator est sciens, videat velle ꝙ legatarius habeat cum effectu, ⁊ nō possit ab eo auocari per hypothecariā: secus qñ ꝑ tale ius non sequeret euictio in totū vt in cōtrarijs. Istā sol. sequit Imo. Flo. ⁊ do. Alex. circa fi. ⁊ latius Paul. de ca. hic. Eam etiā sequitur Bald. in. l. prædia. C. de fideicom. Et ista solu. cōiter tenet, sed ꝓ certo ista solutio Bar. ⁊ cōmunis nō eneruat difficultatem qñ vt dixi. ℈. testator videtur solū legare illud ius ꝙ hz in re etiā si sit periturum ex morte, ⁊ ex hoc legatū reddatur in totū inutile. d. l. vxor patrui. ⁊. d. l. ꝙ in rerū. ℈. j. ergo licet in casu nostro respectu iuris hypothece sequaē in totum euictio rei legate, ⁊ sic legatum redderatur inutile: tamen nō censetur testator legasse nisi illud ius ꝙ habet quāuis futurum inutile: nisi saluando communem solu. dicas ꝙ ibi nihil pōt imputari heredi qui nō potuit facere quin ipm ius ꝙ habebat testator in re legata per eius mortem extinguere tur: sed hic bñ fuit in facultate heredis facere ne res legata obligata posset per hypothecariam auocari eō liberando: vnde potest imputari heredi si eam non luit. ex quo testator scibat eam obligatam. Aliō modo respōdet Rapha. cu. in. d. l. si domus. ℈. de euictione. ꝙ verum est qō testator videt legare ius qō habet
6 in re: sed † ius pignoris non ꝓpie respicit rem sed ꝑsonā: qz ista qualitas pignoris inerat ex facto testatoris qui eā pignorauit. Unde ex natura qualitatis testator vel eius heres tenebit luere ꝑm do. Pe. de begu. hic. Sed ista vltima solu. parū valet, reputo cōtrariū esse valde difficile ꝓnt etiam dicebat Ange. quānis Paul. dicat nō esse qui forte nō bene gustauit difficultatem contrarij. † Secund⁹ casus tex. est quādo testator ignorans
7 rem esse pignoratam legauit sed verisimiliter si sciuisset eandē vel aliam eque bonam ⁊ non obligatam fuisset legaturus: vt hic ⁊. d. l. prædia. in scō responso: puta qz legatarius erat cōiuncta persona testatoris, vt hic in gl. sicut quando testator legat ignoranter rem alienam coniuncte persone: nam tunc heres tenetur eaz redimere: vt. l. cū aliēnā. C. de leg. allegata in gl. ⁊. d. l. prædia. ita quando res pignorata legat coniuncte persone testatoris: cū vt dixi supra equiparentur legatum rei aliene, ⁊ legatū rei obligate. d. ℈. sed ⁊ si rem suam. insti. de leg. Idē quando præcessisset magnum meritus legatarij ꝑm Bal. in. d. l. prædia. Addo aliud notabile exemplum, quādo legatarius erat valde amicus testatori, iuxta. l. late culpe. ℈. amicos. in verbo non leui amicitia. ff.
8 de verb. sig. ⁊ ibi glo. notabili⁹, ⁊ nā talis valde amicus equiparatur coniuncto sanguine. l. cū allegas. C. de castren. pec. mi. libro xij. Bar. in. l. nō solū. ℈. qui aliena. in. j. col. ff. de procu. Jo. And. ⁊ do. Abb. in. c. ñ. de postulan. nam illud ꝑ dispōnitur inter cōiunctos sanguine: hz locū inter amicos nō leui amicitia cōiunctos, ꝑm gl. in. c. requisiti. ⁊ ibi do. Abb. expressius ita no. de testa. de qua plenius dixi post alios in. l. exigendi. C. de procu. late do. Alegā. qui videt aliud sentire in repe. l. sepe. in. lv. colū. ff. de
9 re iud. ⁊ in. l. j. ℈. lex falcidia. in. j. ⁊. ij. col. ff. ad le. fal. ¶ Tertius casus est qñ nihil esset superfluū in re legata soluta quantitate debita, ⁊ sic legatū non contineret vtilitatem si onus luendi spectaret ad legatarium: tunc indistincte spectat ad heredē: etiā si testator ignorauit rē fuisse obligatā. ita intelligit glo. hic in verbo nō pōt, ⁊ cōiter doc. antiqui: gl. ⁊ Ang. in. d. l. prædia. ⁊ gloss. in. ℈. fi ⁊ si rem suam. insti de leg. eo quia lex isto casu facit con
10 iij. † vbi heres tenet soluere ꝓ vsufructuario tributa ⁊ onera reipublice: qñ alias legatum tale esset mane ⁊ nihil emolumenti afferret: quę tex. ad hoc cōmendat Bar. in. l. bis verbis. ℈. j. ff. de leg. iij. ⁊ ad hoc reputat singulare Bre. l. l. h. minusnodi. ff. de verbo obli. Ad idem adde bene facere illud qō voluit Bar. ⁊ docto. in
11 l. cum seruus. ⁊ in. l. cum res. in prin. C. eo. † qō quādo res legata est absens multum in longinquo: tunc sumptus perquirēdi spectat ad heredē, ⁊ ita videtur testator sensisse: qz si spectaret ad legatarium, legatū nulla haberet vtilitatem, ⁊ sequit etiā d. Alb. in. c. indicāte. de test. Sz iste intellectus non videt bonus cū tex. loquaē affirmatiue ⁊ dicat vel nisi nō pōt aliqd esse superfluū ex
12 soluto ere alieno, ⁊ subaudire negatiuā, nō ꝙ ut facit in gl. in ꝙ bo vel pōt sumendo ex dictione nisi diuisim posita vt importet si nō, est detruere tex. ⁊ exponere albū ꝑ nigro. Item legatū vz, lz legatarius tm̄ soluat quātū valet res legata, vt. l. ⁊ si quo. ℈. eo. ¶ Adde Alu. hic intelligit simpliciter istum tex. ꝙ ut iacet affirmatiue nulla facta suppletione: ꝙ si res erat obligata ꝓpter ꝙ minori quātitate quā valeret, ⁊ sic aliqd pōt esse superfluū deducto ere alieno, vt dicit litera, ⁊ tūc heres tenetur indistincte luere etiam si testator ignorauit eā esse obligatā ita ꝓpter ie loquitur iste tex. si aūt erat obligata ꝓ tāto ꝙ tū valet aut plus, ⁊ tūc nō teneatur eam luere, sed legatarius. Ratio diuersitatis potest et se duplex. Prima ꝑm Ange. quia quando est obligata ꝓpter minori quātitate quā valet: tūc heres dicitur esse in culpa vel in negligētia si nō luat. sed qñ erat obligata ꝓ tanto quantū valet ita ꝙ nihil supereſt deducto ere alieno: tūc nō pōt imputari culpa heredi si eam nō redemit, sed habuit ꝓ derelicto: qz facit id
13 ꝙ etiam diligens paterfamilias fecisset. Secunda fundamēta lior est ratio diuersitatis: ꝙ qñ res est pignori obligata ꝓ tanto quantum valet ⁊ vltra: censetur equisse patrimonium testatoris: quia non est verisimile ꝙ vnq̄ velit eam redimere. ⁊ sic habetur ꝓ alienata. l. qui habebat. cum gl. ℈. ⁊ ibi Bar. ff. de lega. iij. ⁊. l. legata. ℈. fin. ⁊ ibi Bar. ff. de supel. leg. dig. ⁊ multa similia ad hoc addenda in. l. manumissiones. ff. de iustitia ⁊ iure. si ergo testator

testator hoc ignorabat. videt ignoranter legasse rē alicuī vt suā ergo non vz vt heres teneatur eā redimere, nisi legatari⁹ esset cōiuncta ꝑsona. d. l. cū aliēnā. vbi quando testator legat rem alienā ignoranter non vz legatū: qz haberet necesse soluere tm̄ quantū valeret res vt satisfaciat legato eadē rō militat quando testator ignoranter legat rē obligatā ꝓ tanto quantū vz: qz t tunc heres ꝓ eo ea liberanda haberet necesse tantum solucre qu antū vz, ⁊ vt dixi equiparant legatum rei aliene, ⁊ legatum
13 rei obligate. Put equiparat tex. in. d. ℈. fi ⁊ si rē suā, ⁊ non plumiꝰ ex testator ignorans voluerit in tantū grauare heredē vt redimat ꝓ tanto quantū valet, vt. l. vnū ex familia. ℈. si rē. ff. de leg. ij. secus qñ res est obligata ꝓ minori quantitate quaz valeat: tūc non videt eriuisse patrimoniū testatoris ideo valet legatū, ⁊ heres tenet eam luere. Istum intellectū Ang. sequit Paul. de ca. dicēs ꝙ est mirabilis, ⁊ ꝙ sibi placet: qz est conformis litere ꝙ loquit affirmatiue ⁊ est sustētabilis ⁊ pulchrior ℈. cum. Eum etiam sequuntur Raph. cu. ⁊ do. Alexan. hic, ⁊ dicit do. Alex. hic ꝙ iste intellect⁹ semp sibi placuit. Eum etiam sequitur Raph. ful. in. d. l. prædia. ¶ Ego ꝑ isto singulari intel
14 lectu cōfirmādo addo vltra alios bene facere † qō quando testator rē in testamēto legatā postea pignorauit nō intelligitur legatum reuocasse: imo heres teneē eā luere seu liberare. tex. est in. l. iij. vbi diri. C. de leg. ⁊ in. ℈. si quis rem suam. initi. eo. tñ qñ testator pignorasset ꝓ tanto quantum valet ipsa res ita qō non est verisimile debere luere: tunc habetur loco alienationis iurib. ℈. allegatis: ⁊ tunc reuocatur legatū. ita tenet Bar. in. l. rē legatā. in fi. ff. de alimē. leg. Cy. Raph. Ful. ⁊ Paul. de cast. in
15 d. l. ij. C. de leg. Ad idē addo illud ꝑ tenet Bal. in. l. qui de ere ditore. ff. de dam. infe. † qō quando pign⁹ est apud creditorē ꝓ tāta summa ꝙ debitor verisimiliter nō vult eā luere: tūc creditor habet loco domini per. d. l. qui habebat. cū gl. ñ. Jmo fortiꝰ tenet signanter Bal. in. l. j. C. de tbesau. lib. x. qō si testator legat alicui res suas ꝙ in tali legato venit etiā res obligata ꝓ tanto ꝙ nō est verisimile debitorē luere eam rem ꝙ bene not. ¶ Sed caue licet iste secundus intellectus Ang. videatur colorat⁹ ⁊ multū applaudere litere affirmatiue ⁊ alij post eum sequātur, nec aliquis scribētiū vnquam eum impugnauerit: ego tamen dubito ⁊ puto nō posse ꝑcedere forti ⁊ inuincibili rōne. nā ꝑm istū intellectū Ang. quando res legata erat pignorata minori
16 quātitate ꝙ valeat, semp ⁊ indistincte heres tenet luere. † Sed a cōmuniter accidentib⁹ res pignorant ꝓ minori quātitate ꝙ valeāt vt docet experiētia rer magistra. c. quā sit. in ꝑn. de elec. in. vi. ⁊ leges debēt intelligi ꝑm cōiter accidētia. l. iij. ⁊. l. sequēti. ⁊. l. nā ad ea. ⁊. l. seq. ff. de legi. ergo supſlui duo casus ꝑcedētes positi in ter. Qr sive testōr sciat sive ignoret. Item sive testator esset alias legaturus sive non a cōiter accidētibus onus luendi semper ⁊ indistincte spectaret ad heredem, ex quo cōiter vt dixi res pignorat ꝓ minori ꝙtitate quā dos valeat. vnde ne dicamus casus ꝑcedēs in ter supfluus qō esset absurdissimū ℈. ℈. quib⁹. in. j. ℈. stitutione. C. rō videtur de necessitate ⁊ qō inuitis dentib⁹ sit tenendus intellectus gl. qui de directo cōtrariatur intellectui Ang. ⁊ sequaciū. ⁊ intellect⁹ glo. est magis cōmunis
17 ⁊ saltē apō antiquos. vt dixi. ¶ + Ultra tres casus positos in ter. addit Bart. quartum casum, in quo heres tenēt indistincte luere rē obligatā qñ res fuit obligata ꝓ debito testōris, ⁊ sic ꝓ debito hereditario vel qñ fuit obligata ꝓ debito ipsius heredis, tunc heres indistincte tenet luere. lz testator ignoraret ⁊ legatarius non esset coniūcta persona. vnde ista lex ꝑm eum dz intelligi ⁊ restringi quādo res fuit obligata ꝓ debito alieno
18 alicuī tertij. + Ad ꝙtus est Bart. nā qñ debitū est hereditariū onus luendi spectat ad heredē. l. apud iulianum. ℈. heres. ℈. eo. ergo tūc non posset procedere distinctio buiꝰ ter. ité mouetur per rationē qz contra legatariū non potest deueniri per hypothecariā actionē nisi ꝓ⁹ debitore principali existente in mora etiā iure ipso ffori. l. debitores. C. de pig. cuz ergo heres qui est principalis debitor fuit in mora nō soluēdi ergo culpa hēdis res legata auferet legatario: ergo dz heres indistincte ex sua culpa teneri. l. cum res. ℈. culpa. ⁊. l. qd ergo. ℈. si heres. ⁊ ℈. seq. ℈. eo. Idem tenet Bar. in. l. prædia. C. de fideicom. vbi dicit qō istud est suū nouū dictū ⁊ ꝙ nō reperit aliū dicere. ⁊ in fi. dicit quod habet istam limitationē ꝑ valde notabili ad hoc. Idem dz Bart. in. l. qui solidū. ℈. fi. ff. de le. ij. ꝑ gl. ibi nō violando nec cauillādo eam. ⁊ sequit Pe. de anch. in. c. filius. de test. ¶ Cōtra istū intellectū Bar. fortiter obstat iste ter. in fi. ꝙ dicit legatario cedendas actiones contra heredē. Ad qd enim cederentur si debitū nō esset hereditariū? ⁊ sic heres non teneret ergo cū fiat cessio ꝛra heredē. ter. de necessitate intelligit de debito hereditario ꝑ quo talis res fuit obligata. Bar. de hoc obiecto ꝑpendēs respondet tenēdo intellectū suū, ⁊ seipsum confundit ⁊ sibi ꝑsi contrariat. Nam dicit ꝙ iste ter. intelligitur in re obligata ꝓ debito alieno, s. ipsius heredis. nō aūt testatoris. Unde actiones cedunt ꝛra ipsum heredē. Vel si tenēas ꝙ res erat obligata ꝑ debito hereditario: ⁊ tunc text. clare procedit ꝑm eū. Ista solutio vltra diuinationes ⁊ nimiā restrictionē ad ver. fi. finem tabiliter ꝛfunditur: qz si intelligat de debito alieno sbſdis, ergo nō loquit de debito alieno. s. tertij, qz fruitratoria esset cessio cōtra bſdē. Item si fuit obligata ꝓ debito heredis dz heres magis teneri ad luendum, ⁊ magis dicatur esse in culpa si nō luat ꝙ si esset obligata ꝓ debito testatoris. Tu posses melij⁹ respōdere inherēdo intellectui Bar. ꝑm Ang. quod iste tex. in fi. nō dicit ꝙ actiones cedātur contra heredes. vnde intellige ter. ꝙ cēdant actiones legatario cōtra illū tertiū ꝓ cui⁹ debito res testatoris erat obligata ⁊ qui eaz luere tenebat ad petitionē heredis, sed tu caue: qz huic solu. Ang. obstat iste ter. dū dicit on⁹ liberandoꝙ prediczū ad heredes suos ptinere voluit testator, ⁊ sic innuit cessionē fieri contra heredes. Unde scōo modo rūdet Ang. qō ipse testator se obligauerat ꝓ alio
19 tertio, ⁊ etiam obligauerat rē suam vnde legatario lucri cedēde sunt actiones contra tertium debitorē principalem ⁊ etiam contra heredē qui successit in obligatione testatoris. Et interest legatarij q̄ soluit ꝙ actiones sibi cedant contra plures ⁊ sic interest sua habere plures obligatos. l. iij. ℈. j. ff. de lib. le. Sed etiaz ista est diuinatio ad ter. quod testator se obligauerit ꝓ
20 alio tertio. ⁊ etiā rē suā pignorauerit ꝓ eo. + Unde per istum tex. teneas cōtra intellectū Bar. qđ reprobant omnes alij hic indifferēter. ⁊ Bal. Ang. Sal. Fulgo. ⁊ Paul. de cast. in. l. prædia. C. de fidei. Jo. de imo. in. d. l. qui solidū. ℈. fi. ⁊ in. d. c. filius. ⁊ Bal. hic. ⁊ in. d. l. ꝑdia. cruffat de isto intellectu Bar. nihil potest peius dici ⁊ contra Bar. etiam facit iste ter. in ꝓncip. qui indistincte loquitur ꝙ aliter dicens, Si res obligata. ⁊ plus non dicit ꝓ alio ꝙ ꝓ se, ⁊ ci loquatur in dubio magis verisimile est qō res fuerit obligata ꝑ debito ipsi⁹? test. vel ei⁹ heredis ꝑ ꝓ debito alieno alterius tertij, ⁊ eodē modo loquit
21 d. l. ꝑdia. ⁊. l. licet. ff. de dote prelega. ¶ + Unde iste text. ⁊ concordantes ꝙ aliter procedunt in re obligata ꝓ debito hereditario ⁊ etiā ꝓ debito alieno. si vero ꝓ debito ipsius heredis tunc indistincte heres tenet eā luere, alias diceret esse in culpa ⁊ dolo ꝑm Ang. Raph. cu. Paul. de cast. ⁊ domi. Alexan. hic, ⁊ ante eos Barto. in. d. l. prædia. Item ex quo testator ignorauit rē esse ꝓpignoratam, videtur voluisse onus luēdi spectare ad legatarium, vt hoc ter. in secundo casu, ergo heres non pōt dici esse in aliqua culpa vel mora. Item si interpelletur non luet, ⁊ sic cessat ratio Bar. nō obstat ter. in. d. l. apud iulianū. ℈. heres. al legatus per Bar. quia respondent Ray, Bald. ⁊ do. Christopho. de cast. hic qō loquit quando res erat obligata ꝓ debito legati ⁊ publico tributoꝝ ⁊ tributarū functionum in quibus non cadit ignorātia nisi supina. vnde cū testator ibi ꝓsumat scire. nimirum si heres tenetur soluere, sed hic loquitur in debito contracto facto hominis in quo probabilis est ignorātia. c. j. de ẽsti. in. vi. vel ꝑm Cy. ibi Ang. ⁊ Jmo. hic. ille tex. dz intelligi ꝑm distinctionē. l. nostre. Vel tertio ꝑm Paul. de cas. ille ter. loquitur in debito respiciēte onus fructuum. l. neq; stipēdium. ff. de impensis. ideo legatarius ibi non potest teneri ꝓ tēpore quo non habuit fructus. quod secus est hic, vbi est
22 debitū extrinsecū non respiciēs onus fructuum neq; rei. + Ultra Bar. adde quintuz casum in quo heres indistincte tenetur luere rē obligatam. nam testator legauit qñ testamentū fuisset prius conditum ⁊ postea testator pignori obligasset rē legatā: quia per hoc non dicitur testator legatum reuocasse tanquam sit alienatio voluntaria, lz ab herede indistincte est luenda. ter. est in. l. iij. vbi dixi. C. de leg. vnde distinctio quius. l. ⁊ similium procedit quādo res fuit pignori obligata ante conditum testamentum. ⁊ ita etiam dicit glo. in dicta. l. iij. + Aduerte tñ qō si testator in testamēto promisisset heredi ꝑ suis necessitatibus talē rem legatam pignori obligare si postea heres eam obligaret, non teneret eam luere. tex. est notabi. in. l. deducta. ℈. fina. ff. ad treb. ⁊ probat in. d. l. prædia. in fi. facit text. singu. in. l. tribus. ff. de vsufr. ea. re. que vsu consu. vbi est ter. valde sing. qō si testator grauauit heredē qō fideiuberet ꝓ titio, si heres fideiubēs ꝓ eo solueret nihil potest repetere ab illo titio ꝑncipali debitore: quia paruum esset seruitiū fideiubere si etiam ꝓ eo nō solueret nec posset solutū repetere. ⁊ Bald. ibi multum not. illū ter. ⁊ dicit ꝙ in publico examine interrogauit scholares qui
23 examinabatur de directo respōdit contra illum ter. ¶ + Adde etiam aliū casum per quē limita istam legē ⁊ similes vt procedunt qñ legat res testatoris per eum pignori obligata. secus si testator legat mihi rē meam quā ego pignori obligaueram: qz tunc heres tenet eā indistincte luere ⁊ qz testator censetur solaz luitionē legasse eum rem propriā mihi legare non possit. text. de hoc in. l. si tibi homo. in princi. vbi glosl. ⁊ scribentes. ℈. eod.

23 ¶ Ité limita dist. bui⁹. L. vt pcedat qñ legat res aliqua particularis obligata. secus quando legatur aliquid vniuersale, vt dos vel pecuniū: qz si in illa vniuersitate reperiantur alique res obligate heres nō tenetur eas luere ſz semp legatarius. l. licet. secūdo ſſilo. ff. de dote plega. qz legatū vniuersale semper trāſit ad legatariū cum onere suo. l. cum pater. §. mense. ff. de lega. ij. secundū Bal. qui ita limitat in. d. l. pdia. in. ij. op. z sequit sim-
24 pliciter. d. Alex. hic. ¶ Adde q̄ hoc infert notabiliter Bal. in d. l. predia. qz si mercator habēs apothecam puta pannoꝝ legat alicui simpliciter talem apothecam intelligitur legare cū omnib⁹ creditis z etiā cum debitis talis apothece. z ita etiam tz Bal. i. l. in legatis. C. de le. Ang. Pau. de ca. in. l. certo gñi. ſ. de ſerui. ruſt. pd. Det. de anc. z Jo. de imo. in. c. indicāte. de teſta. d. Aler. in conſi. xlvij. j. vol. q̄ incipit circa primum de quo querif. in. ij. col. Et idē qđ iſta lex z ſimiles nō procedāt quan-
25 do legāt qd vniuerſale. tenēt etiā Pe. z Cy. hic. ¶ per hoc notabiliter inferūt q̄ ſi ſit patrie ꝓſuetudo q̄ mortuo parochiano ſacerdos parochie debeat habere illi⁹ veſtes, ſi aliq̄ ex illis veſtib⁹ eſſent pignorate heres defuncti nō teneat eas luere: qđ
26 bene no. ¶ Ité quādo res legata fuiſſet ante teſtamentū obligata facto legatarij: tunc onus luēdi nō ſpectat ad heredē ſed ad ſolum legatarium ſm Bal. in. d. l. predia. in. ij. oppo. per ter. in d. l. licet. in ſi. ff. de dote pceleg. Idē tenet Joan. fab. ſub dubio tamē forte. §. ſi ſi rem. inſtitu. de leg. ſequunt Flor. z do. Alerā. hic, z p iſta remanet plane z vtiliter expedita prima pars buiꝰ legis. ¶ Circa ſecundam partē prīnc. ter. z ſic circa verſi. quod ſi teſtator. ibi, nō q̄ aperte de his liberandis ſenſit: vult dicere
27 ter. z q̄ quando teſtator legans rē obligatam non expreſſit q̄ ab herede luceretur, ſz ex cōiecturis lex preſumit, vt eſt qñ teſtator sciuit rē eſſe obligatam z in aliis duabus fallentiꝰ poſitis in ter. q̄ tūc nō cōpetit actio ex teſtameto ꝓtra heredē vt luat: z ſic voluntas tacita z ꝓſumpta teſtatoris non producit actionē ex teſtameto, ſed alia via ſuccurritur legatario, vt actiones ſibi cedant a creditoribus ꝓtra heredē vel via exceptionis vel officio iudicis vt i litera. z ita etiā Bar. apoſtillat iſtū ter. z ſic innuit iſte ter. a Jzio ſenſu qñ teſtō. expreſſe diſpoſuiſſet qđ hꝰ deberet luere re legatā: z tūc legatario cōpeteret actio ex teſtameto cōtra heredē. Et tunc non eſſet opus remediis ſubſidiariis, p obtinēda ceſſione contra heredē: z ſic mēs teſtatoris qđ heres luat rē legatā que eſt obligata ſi non eſt aperta z manifeſta non obligat heredē vt cōueniri poſſit actione ex teſtamento vt luat, ſz legatarius tūc recurrit ad remedia ſubſidiaria ex-
28 ceptiōis vel officij iudicis que remedia nō credas qđ procedāt ex teſtameto: pt̄z qz danf legatario contra creditores ꝓtra teſtatoꝛ qui eſt debitoꝛ nō poſſet in teſtameto inferre preiudiciū creditoribꝰ ſuis. l. filiuſſa. §. diui. ij. in fi. j. eod. l. ſi creditoꝛi. §. eod. z
29 ſic pōdera diligēter hic videri caſum notabilē q̄ volūtas teſtatoris tacita Quis ex ijecturis colligat: nō ſū opaꝫ ſicut expreſſa. z ita etiā no. Raph. cu. hic, ſz Pau. de caſt. dicit totum contrariū q̄ tātū operaꝫ volūtas teſtatoris tacita quantū expreſſa p ter. in. l. cum proponebaf. ff. de lega. ñ. ſed ille ter. nihil facit: qz nō loquit in volūtate teſtatoris tacita ſz p errorē omiſſa: prout etiā dicit Florianus hic, lz de predictis nō faciat mētionē. ¶ Ego teneo predictū notabile z addo illud qđ notant Bal. z Jmo. in. l. quidā cum filium. in. iij. not. per illum ter. ff.
30 de her. inſt. vbi no. z qđ nō ex omni volūtate teſtatoris agit, ſz ſolū ex ea que tranſit ad diſpoſitionē. vnde nō ſufficit probare teſtatorē aliquid voluiſſe niſi appareat q̄ illud expleſſe z aperte diſpoſuerit, vt ibi eſt ter. no. vnde infert Bal. ibi diligēter no
31 tandū qđ illud qđ tacite agit habeꝫ ꝓ expreſſo, eſt verū qñ illud tacitū tranſit ad diſpoſitionē. alias ſec⁹. refert z ſimiliter ſequit do. Aler. in. l. iij. C. de lib. prete. tamen quando trāſit ad diſpoſitionē nō dicitur tacitum. alibi dicit Bal. in. d. l. cum
32 proponebat. in. ij. op. ff. de leg. ij. z qđ illud qđ omittit a teſtatore in ſcriptura z in platione verborū diſpoſitiua habeꝫ p omiſſo. alibi dicit idem Bald. in. l. voluntatis. ad fi. C. de fideicom. q̄ nō credim⁹ teſtatoꝛē velle niſi illud qđ expreſſit. ¶ Nec predictis obſtat ter. in. l. nutu. in prin. ff. de le. iij. qz intelligit a teſtatore qui naturaliter pōt loqui, ſz ꝓpter infirmitatē eſt impe-
33 dit⁹ log z vt ibi expreſſe dicit text. ité loquitur de tali nutu per quē colligatur voluntas z conſenſus puta per talia ſigna p q̄ volūtas ꝓpendatur: vt qz ad interrogationes notarij nutu reſpōdeat z hoc notari⁹ dz ſcribere alias nō ꝓcederet ille ter. ſz Bart. z ibi Bal. in. l. diſcretis. C. qui teſta. fa. poſ. z multa ſcribunt Bal. z Sal. in. l. z in epiſtola. C. de fideic. z ibidē notabiliter limitat Ang. q̄ fideicōmiſſa vniuerſalia nō pūt reli. nu-
34 cu. ¶ Non ob. etiā text. in. l. iij. C. de lega. vbi ſi poſt teſtamētū factū teſtatoꝛ pignorauit rē legatā per hoc nō intelligit legatū reuocare qz hꝰ tenek idiſtincte luere. z vꝫ velle ter. q̄ actio ꝓſonalis ex teſtō competat: z tū ibi teſtō nō expreſſit q̄ heres lucret, ſz ꝓſumit teſtatoꝛē voluiſſe: ergo ex voluntate tacita teſtatoris ad luēdū cōpetit actio ex teſtameto contra Bar. z ea q̄ ſuperi⁹ tenui. Reſpōdeo ad illū teꝛ. q̄ dicit q̄ lz actio ꝓſonaliter electa fuerit tamē recte placuit heredē teneri luere. nam verus ſenſus illi⁹ litere eſt, q̄ lz legatarius elegerit agere actione ꝓſonali contra heredē, vt heres ſibi traderet rem legatam. per hoc ſibi nō ꝓiudicat in iure luēdi quin heres teneaf ad luēduz. nō ergo dicit q̄ actio ꝓſonalis ex teſtamento cōpetat ad cogēdum heredē luere, ſed bene competit ad cogendū heredē tradere rem legatam que expreſſe legata eſt, z ita eſt verus ſenſus illi⁹ litere. ¶ Glo. in v. ſi neſciat. diuidit in tres partes. in prima rīdet tacite q̄ſtioni. Jn ſcōa remouet Jzio. Jn tertia aliud. fe-
35 cūda ibi, lz quo. tertia ibi, nec ob. ſ. de cōdi. inde. ¶ Jn cad. gl. ad ſi. habes duas ꝓclu. ſeu duas regulas. ¶ Pzia q̄ in facto ꝓprio nō ꝓſumit neq̄ eſt tolerabilis ignorantia. l. ꝑ. ff. ad vel. ſeia. z. c. ab excōicato. q̄ eſt. c. aſpe. in ver. de facto ſuo cert⁹ eſſe dicit. z ibi gl. z doc. de reſcrip. z. l. magnā. ad ſi. C. de contraben. z cōmit. ſti. vbi ter. dicit q̄ qs dz eſſe memor eoꝝ q̄ fecit vl̄ promiſit. Ista regula fallit ſm gl. qñ quis tractat de damno, z recipiēs de lucro: puta qz qui ſoluit qđ nullo iure debeb: tūc tolleratur etiā in facto ꝓprio, vt poſſet ſolutum repetere. p. l. ſed z ſi me pūte. in prin. vbi gl. z doc. z gl. in. l. cū bis. in prin. ff. de cōd. ind. z gl. in. l. ſi qs delegauerit. ff. de noua. Bar. i. l. cū de indebi-
36 to. in prīnc. ff. de ꝓba. ¶ Scōo fallit ſm Bar. z alios hic z in d. l. ſi qs delegauerit. qñ eſſet factū ꝓpriū ſed de antiquo aut multū de longinquo, tūc etiam in facto ꝓprio tolerabilis eſt ignorātia: qz memoria hominum eſt labilis. l. peregre. in prin. ff. de acqui. poſ. z tz Sy. in regula nō ꝓſumit. de reg. in. in. vi. z Bar. in. l. nō fatef. ff. de cōfeſ. in. iij. z in pe. col. intellige vez ſin gulariter qñ tractaf de dāno cuitādo: tūc in facto ꝓprio anti-
quo bñ tolerabilis eſt ignorātia. ſecꝰ qñ tractaref de lucro, tūc talis ignorātia nō excuſat vt qs ꝓſequaf lucrū, z hoc eſt vltra fal. gl. ita limitāt Bar. z alij in. l. q̄ fundū. §. ſeruus me⁹. p illum teꝛ. gl. ff. de vſuf. ꝓ. empt. z ſequit ſimpliciter Alexā. hic. z in. d. l. pegre. in pn. Scōo intellige niſi eſſet factū ꝓpriū de antiquo ſz eſſet arduū z notabile, tūc nō eſt tolerabilis ignorātia. c. cū illoz. z ibi Abb. in vl. no. de ſen. excō. d. Ant. z Jmo. in. d. c. ab excōicato. z ſequit ſimpliꝛ. d. Aler. hic. z. d. l. peregre. i pn. adde Gemi. idē notare in. c. fundamenta. in princ. p illū teꝛ. de elec. in. vi. Tertio intelligeniſi interueniſſet iuramētū: q̄ tūc in
37 facto ꝓprio longinquo nō eſt tolerabilis ignorātia ſm Bal. in c. i. de nona forma fideli. quaſi dicaf arduū, ꝓpter iuramentum. Quarto intellige niſi factū ꝓpriū eſſet obligatoriū alteri: tūc nō tolleret ignorātia, ꝓpter longinquitatē tēporis. ita Bal. limitat in. l. vnica. in. iiij. col. ad ſi. C. de confeſ. z ſequit Aler. hic. z
38 melius in. d. l. peregre. in prin. ¶ Tertio principaliꝛ fallit concluſio gl. ſm Bar. hic. z in. d. l. ſi quis delegauerit. qñ eſſet factū multū implicitū vel valde intricatum, ſicut eſt calculus rationum reddendarū, tūc etiā in facto ꝓprio tolerabilis eſt ignorantia, vt. l. emptoꝛ. §. lucius. in ver. rōnem implicitā. ff. de pact. z i. l. cū fideicōmiſſum. in v. cōputatio difficilior eſſet. ff. de ꝓfeſ. z idem tenet Bartol. in. l. non fatetur. in. iij. col. ff. eod. de confeſ.
39 ¶ Scōo prin. cōcluſio huius gl. eſt, q̄ in facto alieno preſumit ignorantia, z ideo ſm gl. dōs preſumitur ignorare factū a ſeruo ſuo vel ſuo procuratoꝛe. facit text. lequens de vtroq; in. l. qđ Pau. de ca. hic. Quarto poſt ſniam latā i hypothecariā z poſt executionē factā in re hypothecaria non tū ſolutionem factam de quātitate debita credi-
40 toꝛi, z iſte caſus bene notandus ſm Bar. z q̄ ille q̄ nō poſſidet tamē petit ceſſionē ſibi fieri: eo qz eſt dōs alias mull⁹ poſſet petere ceſſionē niſi poſſeſſoꝛ. l. paul⁹. z. l. mulier. ff. qui pot. in pign. ha. z. l. ſi fideiuſſoribus. cū gl. ff. de fideiuſ. z. l. nulla. C. de ſol. late Pau. de ca. hic. Quarto poſt ſniam latā i hypothecariā z poſt restitutionē rei hypothecarie: z etiā poſt ſolutionē debite quātitatis factā creditoꝛi: eo qz legatarius nō fecit talē ſolutionē cum animo liberādi heredē a debito principali, ſz ſolū animo luēdi rem ſibi legatā: ergo cum heres qui eſt principalis debitoꝛ nō fuerit ipſo iure liberat⁹. ergo cū adhuc ſuperſit actio cō-
tra hꝰdē illa pōt cedi legatario vt hac gl. no. z. §. declarani. Et iſtā gl. ad hoc reputaf fin. Pau. de ca. hic in. ij. col. Idem tenet Spe. in tit. de obl. z fol. §. i. in ver. quid ſi te mihi. Et ſi diceres quod iſto vltimo caſu ſi creditoꝛes qui receperunt debitū a legatario vellēt agere ꝓtra heredē repelleretur ſaltem exceptione ex eqtate. l. bona fides. ff. de reg. iur. z ſic iſte actiones que remanſerunt penes creditoꝛē ſunt inanes ergo ſi cedanf per creditoꝛes legatario, non poterit legatarius cū effectu agere con
47 tra heredē. reſponde notabiliter q̄ quod per ceſſionem purgatur obſtacula cū dicte exceptionis: qz exceptio que obſtat cedenti nō obſtat ceſſionario qñ eſt diuerſa rō, vt eſt text. no. in. l. apud celſum. §. ſi cū legitima. z ibi notabi. Bar. ff. de excep. doli. z in l. ſi. vbi gl. z doc. C. de iure do. de quo vltimo dic vt plenius habetur per Bal. in. l. doli mali. ff. de noua. Et per iſta cum laude dei remanet iſta lex lecta z quidem bene intellecta.

42 pertitur inter. d. Floridā in. v. col. ¶ Tertio limita in factis nobiliū perſonarum que preſumunt nota alijs. vū de facili nō admittit allegatio ignorantie. c. tuam. z ibi do. Abb. in. i. not. ad boc no. de ord. cog. facit q̄ vult gl. no. in. l. ſi tutor periꝰ.
43 C. de periculo tuto. ¶ Quarto limita vbi factū eſt de ſe illicitū: tunc preſumitur ſcientia etiam in facto alieno, vt qñ quis iniecit manus violentas in clericū. nā preſumitur cum ſciuiſſe clericū. c. ſi vero ſecūdo. z ibi do. Abb. in. iiij. notabili ad boc no. de ſen. excom. ¶ Capio glo. ſi. in verbo, ſuo tempore. quam diuide in duas partes principales. Jn prīa timore z rarū qđ ſtatim formabo gl. intelligit iſtum ter. in ver. ſuo tempore. altero de trib⁹ modis: z ſic ponit tres ſolut. Jn ſecunda format queſtionem ad ter. z bene reſpondet, ſecunda ibi, ſed quo iure. ¶ Pro expeditione prime partis glo. opp. 2tra ter. quod poſt ſolutionē facta nō pōt poſtea ex interuallo fieri ceſſio actionū vt eſt teꝛ. in. l. modeſtinus. ff. de ſol. z ibi ter. aſſignat rationem
44 cū nulla ceſſio ſuperſit que poſſit cedi + cū per ſolutionē eius quod debetur ipſo iure tollatur obligatio, inſti. quib. mod. tol. obli. in prin. z. l. ꝓcur. ff. de ſolu. z in ſpecie declarat gloſ. in. l. j. ff. cum prædium. in gl. fin. ff. de pigno. etiam ſi talis ſolutio fieret ab aliquo penitus extraneo. l. ſoluendo. ff. de neg. geſt. nam actio que nō eſt cedi nō pōt per reg. l. decem. ff. de verbo. oblig. z. c. ad diſſolnendum. de deſpon. impub. bñc eſt quod q̄ñ quis ſoluēdo ꝓ alio ſimpliciter non liberat⁹ ipſo iure debitoꝛē: tūc
1 tribus. ll. ſeq. vſq; ad. l. ſi ancillā. ¶ Not. j. ex boc ter. + qđ lz dominus legata ſit igne conſumpta non ꝓ hoc extinguit legatū: qz durat area q̄ eſt pars rei legate. l. ſi grege. in fi. §. e. z. l. ſi ita lega-
2 tū. §. ſi dom⁹, j. e. + Scōo no. qđ hꝰ expēdēs in re ſubiecta reſtitutioni lz interim ſua: nō ſi videf expēdere animo donandi ſz repetēdi in caſu restitutionis faciēde, z ideo tales expēſas tūc deducit vel repetit: z ſic fructꝰ interim ꝓcepti nō cōpenſantur cū iſtis impēſis, eo qz tales fructus percipit heres ex re que interim eſt ſua: ergo facit tales fructꝰ ſuos. gl. eſt ſing. z perpetuo tenēda mẽnti in. l. emptoꝛ. in prin. in gl. mag. in ver. ſuperſtuū. ad fi. ff. de rei ven. q̄ ad hoc reputant ſing. Bal. Jmo. Rapha. cu. Pau. de ca. do. Aler. z ceteri ¶ Dod. hic. Bal. Ang. ibi, vbi etiā Bar. dē eā eſe notādā. eā etiā reputāt ſingularē Bal. in. c. gravis. in. iiij. co. de reſt. ſpo. d. Alex. in. ſi. ccxviij. j. vol. inci. diſ-
3 cuſſis hesitatiōib⁹. ad ſi. + cuēt⁹ eſt cōditionis in legatis nō trahit retro, nec quo ad vtilitatē nec quo ad fructꝰ. l. j. ſ. j. ff. ad fil. ſm Bar. z alios in. l. ſi. §. lz q. C. cōmu. de le. ſecꝰ qñ expenſa fiebant a bonefidei poſſeſſoꝛe i re aliena tūc bñ cōpēſaf cū fructib⁹ pceptis. l. ſumptus. ff. de rei vē. z. d. l. emptoꝛ. in prin. ¶ Tertio no. ex text. ibi. z edificioꝛ ꝓtitatib⁹ eſtiatis z tene mẽti q̄ eſtimatio refectionis edificieꝛ dz fieri habito reſpectu ad valoꝛē que eſt de pſenti tpe quo dz reſtitui, non aūt put valebat in pre-
4 terito tēpoꝛe quo factū eſt edificiū, z ideo ſi heres in reficiendo domū expēdit cētū, z poſtea ſuperuixit tū q̄ edificiū vetuſtate attritū non poteſt durare niſi paruo tpe, fiet eſtimatio quantū modo dz edificiū, nō ꝓtū expēdit heres. ſm Jac. de are. Bart. Bal. z alios hic, z iſtud eſt multū vtile ſz Ang. z Pau. de ca. nā quotidie ꝛtingit testamētis, relinquunt fideicōmiſſa vniuerſa poſt mortē hꝰdis, z heres dū viuit cōſtruit edificia vel iā cōſtructa reficit: deinde eo mortuo petit haberi rōnē ſumptuū ꝓdictoꝛū, nā ex ꝓdictis ptz que z quales expēſe ſint reficiēde p
5 hūc ter. qđ Pau. de ca. hic ad hoc reputat ſingularē, z de hoc vide ter. z gl. in. l. vbi pure. §. ſi. ff. ad treb. qui ſic dēbēt intelligi. ¶ Quarto in. l. ſi modo. no. gl. que dicit + qđ incendiū non pōt facile fieri ſine alicui⁹ culpa, vt dt ter. i. l. ſi vēdita. ff. de pericu. z cō. rei vē. allegat⁹ i gl. z dicit ter. in. l. iij. §. j. ff. de offi. pfec. vigi. qđ incēdia plerūq; fiūt culpa inhabitātiū. hic ſequit in practica q̄ ꝓbato incēdio fundata eſt intētio cōtra inhabitātes, niſi ipſi ex aduerſo pbēt q̄ abſq; culpa ſua vel ſuoꝝ incendiū fit ſequutū. z ita vꝫ tenere Bar. Ang. z ¶ Dod. in. l. ſi qs ex argentariis. §. ſi. ff. de edē. Sal. z i. l. ſi creditoꝛ. C. de pig. ac. Jmo. z Flo. hic. d. Abb. z alij in. c. ſi. de depoſi. Ang. notabili. in. ſi. ccv ij.
6 q̄ incipit incēdiū eſt ortū. Adnerte tamē diligēter q̄ culpa q̄ pſumit in incēdio ꝓtra inhabitātes eſt culpa leuiſſima vt eſt gl. ſing. z multū ſignāda in. §. ꝑterea. in gl. ſi. inſti. qui. mo. re ꝛbi. obli. qua gl. ſequit z reputat ſingularē z tenēda cordi. Sali. in l. q̄ fortuitis. in vlti. col. C. de pig. ac. z in. l. in iudicio. C. loc. z in d. l. ſi vēdita. circa ſi. d. Aler. hic z in. d. l. ſi qs ex argētariis. §. ſi. z in cōſi. l. primi voluminis qđ inci. viſis z opportune pōderatis bis de qb⁹ in ſcripto themate fit mētio. i. ſi, z in vi. co. illā gl. etiā p ſingulari ſequit Jo. de ana. in. ſi. lxxj. q̄ incipit viſis z diligenter pōderatis bis q̄ in facto. pponunt. vbi in caſu incēdij cōmiſſi p quādā nurū: q̄ noctis tpe lucernā accenſam in camera minus diligenter ſeruauit, ſequutus eſt illā gl. eam reputās ſingularē. Et ſic illa glo. in. o. §. ꝑterea. videf eſſe magis cō-

45 buius glo. babes + q̄ quatuor tēporibus pōt legatarius petere actiones ſibi cedi p creditores ꝓtra heredē. Primo ante ſentētiā latā in hypothecaria z hoc eſt indubitatū. Scōo poſt ſentē tiam latā in hypothecaria ante tamē reſtitutionē rei hypothecate vel ante ſolutionē debiti: z de hoc etiā eſt planū cum exceptio ceſſionis poſſit opponi poſt ſniam. l. fideiuſſores. §. idē reſpondet. ff. de fideiuſ. ratio q̄ exceptio que non impugnat ſentētiam pōt opponi poſt ſniam. l. neſennius. §. ſi. ff. de reiud. ex diuerſo. §. ſi. ff. ſol. ma. Bar. in. l. j. vbi plene diri. C. de inris z fa
cti igno. ſz iſta excep. cedendarū actionū non impugnat ſentē tiam de aliqua iniquitate: ergo pōt opponi poſt ſentētiam in eius execūtione. d. l. fideiuſſores. §. idem reſpōdet. Tertio poſt ſniam latā in hypothecaria z poſt executionē factā in re hypothecaria non tū ſolutionem factam de quātitate debita credi-
46 toꝛi, z iſte caſus bene notandus ſm Bar. + q̄ ille q̄ nō poſſidet tamē petit ceſſionē ſibi fieri: eo qz eſt dōs alias mull⁹ poſſet petere ceſſionē niſi poſſeſſoꝛ. l. paul⁹. z. l. mulier. ff. qui pot. in pign. ha. z. l. ſi fideiuſſoribus. cū gl. ff. de fideiuſ. z. l. nulla. C. de ſol. late Pau. de ca. hic. Quarto poſt ſniam latā i hypothecariā z poſt restitutionē rei hypothecarie: z etiā poſt ſolutionē debite quātitatis factā creditoꝛi: eo qz legatarius nō fecit talē ſolutionē cum animo liberādi heredē a debito principali, ſz ſolū animo luēdi rem ſibi legatā: ergo cum heres qui eſt principalis debitoꝛ nō fuerit ipſo iure liberat⁹. ergo cū adhuc ſuperſit actio cō-
tra hꝰdē illa pōt cedi legatario vt hac gl. no. z. §. declarani. Et iſtā gl. ad hoc reputaf fin. Pau. de ca. hic in. ij. col. Idem tenet Spe. in tit. de obl. z fol. §. i. in ver. quid ſi te mihi. Et ſi diceres quod iſto vltimo caſu ſi creditoꝛes qui receperunt debitū a legatario vellēt agere ꝓtra heredē repelleretur ſaltem exceptione ex eqtate. l. bona fides. ff. de reg. iur. z ſic iſte actiones que remanſerunt penes creditoꝛē ſunt inanes ergo ſi cedanf per creditoꝛes legatario, non poterit legatarius cū effectu agere con
47 tra heredē. reſponde notabiliter + quod per ceſſionem purgatur obſtacula cū dicte exceptionis: qz exceptio que obſtat cedenti nō obſtat ceſſionario qñ eſt diuerſa rō, vt eſt teꝛt. no. in. l. apud celſum. §. ſi cū legitima. z ibi notabi. Bar. ff. de excep. doli. z in l. ſi. vbi gl. z doc. C. de iure do. de quo vltimo dic vt plenius habetur per Bal. in. l. doli mali. ff. de noua. Et per iſta cum laude dei remanet iſta lex lecta z quidem bene intellecta.

1 ¶ Legatum domus nō extinguitur licet domus legata ſit combuſta.
2 Heres erpendens in re ſubiecta reſtitutioni licet interim ſua videtur expendere animo repetendi, nec fructus percepti cōpenſantur.
3 Conditionis euentus in legatis non trahitur retro, nec quo ad dominium nec quo ad fructus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

muniter approbata huius Ang. de aret. in. o. §. preterea. repro
bat illam gl. ibi. ¬ dicit q̄ habuit de facto Ferrarie in causa cu
iusdam vīe apollonie vidue. illa glo. est bene signanda ad pra
7 cticam. ¬ sic de iceret 2ditio legati ¬ ꝙsequenter legatū nō de
beret. l. heres meus. §. fīi. ff. de condi. ¬ demon. ¬. l. si cū dies. ff.
q̄n dies le. ccd. Itē cū legatū esset 2ditionale, heres interim im
pendit in re sua ¬ nō in re aliena ¬ sic cessat contrariū. sequens
so. gl. pcederet si legatū domus fuisset purū. tūc esset persona
liter obligatus heres ad rem tradendam. ℔ in. l. contraria non
esset obligatus ℔ posset rei vendi. conueniri tanquā detentor.
13 ¶ In vltima parte gl. ibi. ité 2tra. j. c. l. si ita legatū. §. fin. vbi
legatū dom⁹ extinguitur ſ domus combusta postea reficiat.
gl. bene rīdet qō ibi vīuo testatore qui potuit mutatione vo
luntatis perīmere legatū. ¬ sic p refectionē vī legatū reuocasse
vt ibi. hic aūt heres reficit post mortē testatoris in cuius prātē
non est legatum reudcare nec tollere. l. certa. §. fi. §. eo.

1 ℭ Conditio incerti an sit nomen actionis ¬ cuius nature sit
remissiue.

2 Heres adeundo dicitur quasi contrahere cum legatariis.

3 Dominium q̄ transfertur in legatariū rei legate a morte te
statoris vicitur ciuile ¬ impropium.

Quod si nulla. †In glo. in ver. incerti,

1 dictio incerti sit nomē actionis ¬ cui⁹ nature sit, ad
quid cōpetat, late disputaui in. o. l. ℔ ¬ si me putē. §.
cu inter. vbi tenui 2tra gl. ibi ¬ vbiq; ¬ 2tra doc. qō 2dictio in
certi sit actio cōpetens ad oīa incerta sicut certi 2dictio gnalis
est actio cōpetens ad oīa certa. l. certi cōdictio. in prin. ff. ſi cer
pet. ad ibi dicta me remitto. ¶ In. §. parte gl. p̄m istā sol. Ro
gerij iste tex. non pcederet qn legatū domus fuisset purū, sed
hoc nō est verū, p ea que statim subsiciā: ergo ista sol. Rogle. nō
est vera. vnde vera sol. ad. l. si in area. est q̄ hic heres verus fecit
impēsam in reficiēdo rem nō alienā, vt ibi: imo que pēdēre con
ditione interim erat heredis, ¬ poterat legatari⁹ mori ante he
redē: ¬ sic deficere posset cōditio legati, vt dixi in gl. precedēti.
2 †Ité scō heres adeundo hereditatem dicit quasi contrahere
cū legatariis. l. apud iulianū. §. heres. ff. ex q. can. in pos. ea. ¬. §.
heres. inst. de obl. q̄ ex quasi cōtractu p quā additione legata de
benē que alias nō deberenē. l. si nemo. cū vulgaribus. ff. de test.
tu. ¬ si caliquod negotiū vel quasi est inter eos gestū qō non est
3 in contrario. Item ¬ tertio †etiā dato q̄ hic legatū esset purus
¬ ꝑfium fuisset ipso iure translatū in legatariū a morte testato
ris. l. a titio. in fi. ff. de fur. tñ illud dominium est ciuile: ¬ sic im
propriū ¬ non de iure cōi: ꝓ nam legatarius potest rem lega
tam habere hypothecatā qō nō posset si esset vere dñs de iure
cōi. l. neq; pign⁹. ff. de reg. iur. ideo heres tradendo rem legatā
transfert vē ¬ propriū dñiū iuregentiū mediante actuali tra
ditione, vt p Bart. ¬ alios in. l. j. circa fi. §. c. p Cy. ¬ alios in. l. j.
C. cōia de leg. ¬ sic intelligit aliquid negotij gestū inter heredē
¬ legatariū vnde oriē cōdictio indebiti. secus in. o. l. si in area. ¬
ideo non videt posse pcedere sol. Rogle. posita in gl. vt predi
ri quando legatum fuisset purum, vt patet per predicta.

¶ Expensa facta pro manutenendo rem legatam per here
dem quod repetatur a legatario.

Donatio non ꝛ presumi vbi alia coniectura presumi potest.

2 Expēsas factas per heredē in re legata tā causa custodie q̄ ali
ter quando heres repetat vel cum fructibus compensetur.

3 Sumptus facti ad custodiam rei dicuntur necessario fieri.

4 Legatarius cui legatum fuit factum sub cōditione de aliquo
fortilitio non tenetur ad expensas factas conditione penden
te per heredem causa custodie.

5 Maritus nec eius heres repetere potest sumptus factos in cu
stodiā castri sibi in dotē dati per vxorē matrimonio soluto: ne
tellige si expensa est temporalis. secus si perpetua. nu. 7.

6 Maritus tenetur defendere res dotales suo sumptu.

8 Expensa facta p munitione castri dotalis per maritū repetit.

9 Dñs tenetur ad custodiam castri existentis in ciuitate vel co
mitatu suis expensis ¬ etiam reparare tenetur non subditi.

10 Dux mediolani tempore guerre potest imponere custodes in
castro feudatarij eo inuito.

Sumptus. Glo. opponit contra ter. †q̄ si

1 pendente conditione legatarij
facit sumptus necessarios in re legata debeant esse
heredis. ¬ possit heres deducere qñ restituet rem le
gatam: eo q̄ legatarius impēdens ante euentum conditionis
in re cōditionaliter legata videtur impendere in re aliena, ¬ ab
alieno possessa: ergo impēdere donandi heredi. per regulā que
habet, quicquid plantaſ seritur vel edificatur omne solo cedit.
§. cum in suo solo. ¬. §. ex diuerso. instit. de re. diui. ¬ l. fina. ff. de
acqui. rerum do. Huius timore ista lex legitur in glo. altero de
duobus

duob⁹ modis. primo legit in gl. i. ¬ in gl. ñ. ad fi. q̄ iste text. log
tur in sumptib⁹ factis a legatario pēdente 2ditione, pter spē
quam habebat ad illam rem quod ad eū debeat peruenire in
euentū 2ditionis: ¬ tales expensas fecit, p manutenendo rē ad
eam pernenturā: vnde cū hoc possit habere locum in alia cōie
ctura quā donationis cessat presumptio donationis. l. si cū au
rum. ff. de sol. ¬. l. cum de indebito. in prin. ff. de ꝓba. imo etiā
vbi cadit alia legis occasio vel ꝓiectura ibi nō ꝑsumit donatio
fecūdum Bal. in. l. j. C. ad treb. ¬ ista lectura est plana etiā dicit
gl. sequēs i fi. p̄m quā summaui. §. ter. ¬ intelligit q̄ tales sum
ptus erāt necessarij manutenēdo rē: nō aūt qō incumberent le
gatario necessario faciendi: ¬ sic isti sumptus erāt necessarij ex
parte rei que egebat refectione ſ nō quo ad personā legatarij
q̄ nō tenebat facere ¬ istū primū intellectum tenet gl. ¶ Scō
2 modo legit in gl. ſi. ¬ q̄ iste ter. loquit de sumptib⁹ factis ab be
rede, sed tunc obstat ter. in. l. dom⁹. §. e. vbi heres repetit expen
sas quas fecit in re legata: gl. dupliciter respōdet. primo q̄ hic
loquit de expensis factis ratione custodie ¬ ꝙsequenter ob cau
sam temporalem: ideo non repetunt, ℔ si ob causam perpetuā
bene repetūtur. o. l. domus. vel secundo dicit gl. quod hic erat
impēsa pticulatim facta puta circa sacramēta: ¬ sic erat impē
sa modica que cū fructibus compensatur vel si in totū refecit
fuit culpa heredis: q̄ propter eius culpam incendiū processe
rat: ideo expensas nō repetit a legatario. l. cū res. §. culpa. §. e.
sed in. o. l. domus incendium processerat sine culpa heredis vt
expresse ibi dicit ter. l. l. seq. ideo repetit a legatario. Ista secū
da lectura gl. nullatenus est tenenda: quia non conuenit litere
que dicit sumpt⁹ in reficiēda domo factos: ergo nō est in ea cu
stodienda vt dicit gl. Item ter. dicit factos a legatario. nā p̄m
istam secundū intellectū post dictionē factos deberet esse pun
ctus vel virgula ¬ induceretur ꝓpositio a, quia debet dicere le
gatario in datiuo ¬ nō a legatario. ℔ ista violāt ter. ideo istam
3 scām sol. omittas ¬ tene primam. ¶ Et ista tamen gl. no. dili
genter q̄ sumptus qui fiunt ad custodiā rei dicunt necessario
fieri ꝓpter diligentiam ad q̄ quis astringit: ideo non repetun
4 tur. ¬ per hoc infert not. Ang. †q̄ legatari⁹ alicuius castri vel
fortilitij nō refundet heredi sumpt⁹ factos in eius custodia pē
dente conditione legati cum heres teneat talē diligētiam pre
stare ¬ talis impensa sit tēporalis vt hac gl. notabili. ¶ Et per
5 eandem rōnem idem dicit Ang. †in marito qui constante ma
trimonio expēsas fecit in custodia castri vel fortilitij sibi ſ do
tez dati vt eas soluto matrimonio repetere nō possit nec ipse nec
eius heredes. ¬ subdit Ang. q̄ istas duas gōnes vidit de facto
in vbe veteri in qbusdā nobilib⁹ dicte ciuitatis. adde q̄ cum
Ang. simpliciter transeunt Imo. Rap. cu. Pan. de cast. Flor.
¬. o. Ang. de perillis hic ¬ istud idem in fortilitio dotali tenet
6 Bar. in. l. pe. ff. de impē. quā Bar. legit ꝓ. o. l. ñ. per illū optimū
tex. vbi ter. dicit. †nā tueri res dotales marit⁹ ſno sumptu ꝺ.
¬ ibi gl. i ver. tueri. intelligit. ſ. ad tps. Sed aduerte qō ipsemet
Ang. sibi 2trarius de directo cōtrariū tenuit in. l. oīo rtio. §.
impendio. ff. sol. ma. vbi dicit Ang. q̄ habuit istā questionē de
facto apud vbē veterē ¬ q̄ 2trariū fuit decisum ¬ iudicatum
qō tales sumptus non dicaūt fieri gratia fructuum querendo
rum, ſ potius ad ꝑseruandum ipsam substantiā rei: ideo ꝑ ma
ritū vel ei⁹ heredes repetunt. per tex. in. l. cū queritur. §. ꝓdis.
ff. de leg. iñ. vbi Bar. succincte tangit ¬ videt etiam 3iū velle.
Ité in contrariū videt esse gl. in. l. j. §. inter necessarias. in ver.
ꝓiectas. ff. de impen. dum gl. ibi dicit vel causa munitionis. ¬
ibidē not. ipsemet Ang. ¬ dicit q̄ de ea nō fuit recordat⁹ Bar.
in. o. l. pe. ff. de impē. ¶ Tene primā opi. q̄ est magis cōmunis
7 q̄ †marit⁹ vel eius heredes nō possint tales expensas repetere
qū talis impēsa ad custodiam castri vel fortilitij fuit tēporalis
vt dixi. sec⁹ si esset impensa ꝑ custodia perpetua. Puta si mari
tus emisset seruos vt ꝑpetuo essent ad custodiam necessariam
8 castri. l. si ita. §. pe. ff. de fun. inst. ¬. o. l. pe. in ver. extra tutelā ne
cessarias. ¬ ibi gl. ff. de impē. ¶ † Vel si esset impēsa in munitio
nibus castri puta in machinis vel tormētis. ita loquitur gl. in
o. l. j. §. inter necessarias. oū dicit vel cā munitiōis: q̄ tūc affert
cōmodū nō oīo etiā post restōnē castri sibi factā ita in effectu cō
cludunt Imo. Raph. cu. ¬ do. Aler. in. o. §. impēdia. ¬ in effe
ctu. o. Aler. hic in vl. col. ¬ vide etiā Pau. de ca. ¬ Are. in. l. fru
ctus. ff. sol. ma. Bal. in. l. j. in. ñ. col. ¬ etiā in vlt. col. post mediū.
9 C. de fru. ¬ lit. exp̄ē. Ité diligēter aduerte †q̄ ad custodiā forti
litij vel ferrarij existētis in ciuitate vel comitatu tenet dñs face
re custodiri ¬ reparari suis expēsis tpe pacis ¬ guerre. non aūt
eius subditi. ita singulariter no. Ang. nec alibi legi i. l. turres ꝑ
10 illū ter. C. de ope. pub. ¬ ita de facto cōsului in partibus pede
mōtanis. ¶ † Ité aduerte q̄ si dux mediolani ꝓcedat castrū
vel fortilitiū feudum pōt tēpore guerre imponere ibi custodes
inuito vasallo. ita no. Bal. i aut. nūc si heres. C. de litig. ¬ ideo

magn⁹ magister francie anno superiore ꝓpter bellicos germa
norū mot⁹ potuit non solū iure belli, sed etiam de iure cōi po
nere custodes ¬ munitiones in fortilitijs hui⁹ patrie ¬ ligusti
cis, q̄ no. q̄ forte interrogatus nescisisse de hoc allegare de
cisionem iuris. ¬ per ista remanent be quatuor leges cum ma
gna vtilitate bene expedite.

1 ℭ Dictio cum, posita inter personas quod coniungat sicut
dictio ¬, eque principaliter.

2 Persona propter eius dignitatem alteri persone non accedit.
Dictio cum, posita inter res diuersas quando cōiungat eque
principaliter sicut dictio ¬.

3 In interpretandis testamentis nō accipitur illa interpretatio
que nec menti nec verbis testatoris congruit.

4 Testamenti verba subtiliter consideranda sunt.

Item caute respicienda.

Si ancilla. †Dictio cū, posita inter perso

1 nas ꝺiūgit eque principaliter.
Ité legata ancilla ¬ partu debet part⁹ ancilla mor
tua. h. o. cū. l. seq. ¶ No. ſ. q̄ dictio cū, quando ponī
tur inter ꝑsonas seruorū legatorum ꝺiūgit eque principaliter
sicut dictio ¬, vt hic. ¬. l. titie tertor. es. §. mihil superest. §. eo. co
2 †q̄ ꝑsona, pter eius dignitatē alteri persone nō accedit. l. iu
stissime. ff. de edi. edic. ℔ quādo dictio cū, ponit inter res distin
guitur, aut inter res diuersas quarum vna nō accedit alteri: ¬
tūc etiā cōiūgit eque principaliter: ¬ sic vna extincta nō extin
guit alia cū sint duo principalia legata, ¬ due principales dispo
sitiōes: puta lego ꝺigestū nouū cū infortiato. si aūt ponit inter
res quaz vna accedit alteri, ¬ isto casu differūt dictio ¬, ¬ cū: q̄
dictio ¬, coniūgit eque principaliꝛ, ℔ dictio cū, cōiūgit accesso
rie, ¬ ideo sublato principali tollit accessoriū, vt q̄ñ testator le
gat seruū cū pecunia. §. fi q̄s ancillas. ¬ ibi gl. l̄st. de le. ¬. l. si cui.
ff. de fun. instr. ¬. l. j. §. ¬. iij. ff. de pec. leg. ¬. l. si cui seruī. in prin. §.
eo. ¬ ista fuit ratio dubitādi in. l. seq. q̄ mortua ancilla videbat
tolli legatū part⁹ tanq̄ partus veniret accessorie ad matrē, sed
2trariū ibi decidit: ¬ nō dubitādi colligit ex ꝓdictis: q̄ legatuz
part⁹ venit eque principaliter. ¶ Not. ñ. ex. l. sequēti ad fi. ibi nec
3 verbis nec volūtati defuncti accōmodata est hec distinctio †q̄ i in
terptādis testamētis nō est recipiēda illa opinio q̄ nec verbis nec
mēti testōris congruit. ¬ ita consulēdo soleo sepe allegare istuz
ter. ad idez ter. in. l. ab omnibus. in prin. j. c. ibi cū ¬ significatio
verborum nō repugnet huic sententie ¬ volūtas testatoris cō
gruat. ad idē ter. i. l. meuia. ff. de manumiſ. test. ibi nec cōtertū
verbū toti⁹ ſscripture testamenti nec; mētē testatoris eam esse.
4 Ité †verba testameti sunt subtiliter ꝑsideranda, vt ꝺē tert. in. §.
nos igitur. in aut. de restī, fideic. col. ix. qnē tert. no. Bal. in. c. j.
de fend. guar. vnde verba testameti caute sunt respicienda ſm
Bal. in. l. si cū dotē. §. si pater. in fi. ff. sol. ma. nā verba testatorū
in semagnū pond⁹ habēt ad cognoscēdū quid est: ideo bñ pon
deranda sunt, secundum Bald. in consi. cxxij. prime partis. qō
incipit verba testamenti sic dicunt. in fi.

1 ℭ Captatoria dispositio non valet in legatis sicut nec in insti
tutionibus.
Captatoria dispositio dicitur deceptoria.

2 Ultima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio.

3 Legatū pōt cōferri in volūtate legatarij. non tamen heredis.

4 Ademptio legati captatoria non valet.

5 Argumentum de institutione ad legatum: ¬ sic de maiori ad
minus quando valeat.
Potentioribus nostris pares esse non possumus.

6 Institutiones sunt fauorabiliores quam sint legata.

7 Conditio apposita in legatis q̄ statim debeat impleri quā pri
mum pōt, alias habeāt pro defecta. secus in institutionibus.

8 Arguere de libertate ad piam causam quod liceat.
Dispositio captatoria ad pias causas q̄ teneat. remissiue tū.

9 Legatum quando possit conferri in arbitrium tertij.

10 Matrimonium quod possit conferri in voluntatem alterius
tertij etiam extranei.

Captatorie. †Dispositio captatoria nō

1 ꝺyz in legatis sicut nec in in
stitutionibus. h. o. materiā explicaui als in. l. capta
torias. C. de testa. mil. Ad ibi dicta me remitto, ¬ ꝺz
captatoria: q̄ pōt et ea seq deceptio ¬ testatoris ¬ honorati ℔
gl. in. l. captatorias. ff. de here. inst. do. Abb. in. c. cū tibi. de test.
2 Item vltima †volūtas nō pōt depēdere ex alieno arbitrio, vt
l. illa institutio. ff. de here. inst. vt est quādo substātia dispositio
nis cōfert in voluntatē tertij: puta lego illi fundum si titius vo
luerit, ¬ tale legatum nō valet vt hic. ¬. l. nōnunq̄. ff. de condi. ¬
demon. sed in contrarium videt esse ad literam in. l. senatus. §.
legatum. s. e. vbi dicit ter. legatum in aliena volūtate poni po
test in heredis aūt non pōt. communiter tamē respōdet ꝑ gl. ¬

Universidad de Deusto
Biblioteca

doc.ibi qõ legatũ poteſt ꝙferri in alienã volũtatẽ.ſ.ipſi⁹ legatarij qui ceſſetur alienus ab herede:ſ3 hec certe cõis ſo.nõ eſt ſine violẽtia illi⁹ rei.ꝛ Adde qõ ſicut legatũ captatoriũ ꝯ vt hic eodem modo adẽptio legati captatoria ꝯ v3.l.legata inutiliter.§.ex qbus cauſis.ff.de adi.leg. Bald.in.o.l. captatorias.i.vſ.q.ꝛ ibi Sal.C.de teſt.mi. ¶ Scõo põdera† vltra ſcribẽtes tex.ibi ſimili modo nec in hereditatib⁹ nec in legatis valẽt qõ hic fit egparatio ab eo qõ eſt maioris ꝓiudicij† vt eſt inſtitutio ad illõ ꝙ eſt minoris ꝓiudicij vt eſt legatũ.nã maior ratio ꝓhibẽdi diſpoſitionẽ captatoriã videt eſſe in inſtitutione cuz ſit maioris periculi.ꝛ dãni quã in legato:ꝛ fic eſt ac ſi diceret capitaneo armoꝝ eſt ꝓhibitũ trãſire ad hoſtes:ergo etiã vni militi. Ita nõ vt bona egparatio:nã vulgo dicit potẽtioꝝ⁹ noſtris pares eſſe nõ poſſum⁹,vt ingt iuriſco.in.l.in.in prin.ff.de alie. iu.mu.cã fac.ſ3 dic ideo equiparationẽ ꝓcedere eo qz hic ꝓhibẽt diſpoſitio captatoria tanꝝ ſit illicita.ꝛ ꝙtra bonos mores: ergo ita adaptatur minori ſicut maiori,ꝛ ecõtra.alias vero ab inſtitutione ad legatũ nõ liceret arguere tanꝝ a maiori ad minus:nã† inſtitutiões ſunt fauoꝛabiliores quã ſint legata:ꝛ eius fit fauoꝛabilis interpretatio,vt eſt gl.in.l.ſi plures.i gl.ſi.ff.de condi.inſti. Bar.in.l.ſub conditione.poſt glo.ff.de hered.inſt. ꝛ probatur in.l.pe.§.j.ſũcto.§.illo.C.de neceſſ.ſer.heredi.inſti. vbi ſi ſeruꝰ inſtituat ſiꝛ bꝛs intelligit ſibi relicta libertas.ꝛ tñ ſi fiat legatũ ſeruo ſimpliciter non intelligitur ſibi relicta libertas quãuis ſit neceſſarium antecedẽs ad validitatem legati:eo qz fauoꝛabilior eſt inſtitutio ꝙ ſit legatũ.hinc eſt qõ† legatis conditio apposita ꝺ3 ſtatim impleri ꝙ primũ poteſt.alias habẽt ꝓ defecta legatũ annullaſ.l.hec ꝺditio ſi in capitolium. ff.de ꝺdi.ꝛ demõ.ꝛ tñ ſec⁹ eſt in inſtitutiõe vbi tractaſ de maiori ꝓiudicio vt eſt gl.valde no.in.l.ſi quis inſtituet heres in pic. ff.de ber.inſt.in ꝓn.in gl.in ver.oiffinit tẽpus. Bart.in.o.l.hec ꝺditio ſi in capitoliũ. ¶ Capio gl.ꝓmã quã diuide i tres ptes. In prima declarat tex.In ſcõa per viã fal.remouet vnũ ꝙtra. In tertia opp.ꝛ de ſolu.ſe remittit.ſcõa ibi,ſed in libertate ꝛ. tertia ibi,itẽ ꝙtra.ſ.ti.j. ¶ In ea.gl.ibi,ſ3 in libertate v3.aduerte ꝙ.o.l.fideicõmiſſaria libertas.ij.ꝺ3 quatuoꝛ ꝓncipalia riſa. Primũ ꝙ fideicõmiſſaria libertas poteſt reling in voluntate heredis ꝙuis aliud relinqui non poſſit.ꝛ iſtud videtur poſtea corrigi.j.in.iij.riſo. ¶ Scõm hic ꝙ legatũ libertatis poteſt relinq in voluntate ipſius ſerui ſi ſeruꝰ voluerit.ꝛ iſte caſus eſt ſine ꝺubio:qz etiã qõlibet aliud legatũ põt cõferri in volũtate ipſius legatarij,vt in.l.ſequenti.§.illi ſi volet.Tertiũ ponit in ver.ſed ꝛ ſi ita.qõ legatũ libertatis põt cõferri in volũtate tertij,ꝛ hoc bñ eſt ſpãle in legato libertatis in alio ſec⁹ eſſet,vt hoc ter.Quartũ riſum ponit in ver.qõ ſi ita.qõ nõ v3 legatũ liber tatis collatũ in volũtate heredis:puta ſi heres voluerit, vel ei libuerit.ſecus ſi tanquã in arbitriũ boni viri:ꝛ ſic iſtud quartũ reſponſum de directo vꝰ ẽſſe primo. ¶ Pro ſol.danꝺ quinq; principales intellect⁹ quos retuli i.o.l.captatorias.Et ibi ego addidi tertũ nouum meum intellectum.ad ibi dicta me remitto.Et arguendo de libertate ad pia cãm vt facit Bar.in.l.prime.ad fi.ff.de iſs q̃ in teſt.delẽ.ꝛ in.l.ſi vnus.ad fi.C.de teſt.poſſet inferri er illo tex.ꝙ diſpoſitio captatoria ad pias cãs valeat ꝙ pendẽt ab intellectu.c.cũ tibi.de teſt.Vixi plene in.o.l.captatorias. ¶ In ea.gl.ad fi.cõiter rñdetur qõ legatũ ſ̃nõ põt conferri in liberã volũtatẽ tertij vt hic,ſ3 beqe in arbitriũ ſi titius fuerit arbitraꝝ:qz intelligiẽ de arbitrio boni viri,vt ibi quamuis aduerſet ver.qd eñ ſequẽs q cõiter intelligiẽ qõ ſtet interrogatiue.dic vt ibi pleni? habeẽ maxime ꝙ repetentes. ¶ Extra gl.tangit Bar.qõ ꝛ ſubſtãtia legati nõ poſſit ꝙferri in voluntatem tertij:tñ bene põt ꝙferri electio perſonarũ:puta ſi teſtõr relinquat illis de familia eligendis per fideicõmiſſariã.o.l.fideicõmiſſaria.§.ſi.ff.de fideicõ.lib.ꝛ.l.vtrũ.§.cũ quidã.ff.de rebus dub.ꝛ.l.vnã eg familia.§.j.ꝛ.l.cũ pater.§.hereditatẽ.ꝛ.§.a filia. ff.de le.ſi.ꝛ hoc etiã ꝛ Bar.in.o.l.captatorias.vbi hoc plenius examinaui ꝛ limitationẽ ibi videas.ꝛ ponit Paul.de caſt.bic. ¶ Ultra Bar.ꝛ ſcribentes addeꝛ ꝙ ꝛ legatũ ꝛ inſtitutio captatorie nõ valeãt vt bic.ſecus eſt in matrimonio ꝙ põt cõferri in volũtate alteri? tertij:puta ſiõo tecũ matrimoniũ ſi pater vl̃ pq truus cõſenſerint aut alius tertius:nã eis postea cõſentiẽtibus v3 mr̃imoniũ ſ3 ab alieno arbitrio depẽderet.ter.eſt i.c.ſup eo. ꝛ in.c.fe.de cõdi.appo.rõ diuerſitatis eſt ſm.o.Bal.ibi i.ñ.no. eo qz matrimoniũ eſt de iure diuino:ideo ibi ſufficit conſenſus qualitercũq; habeaꝝ.ſec⁹ eſt in vl.volũtate ꝙ depẽdet ex gratia: qz cõferr in aliud tp̃s quo teſtator nõ eſt futur⁹ vñs.ſ.poſt mortẽ,vt dicit gl.no.in.l.illa inſtitutio.ff.de here.inſti.ideo nõ põt in alteri⁹ volũtate conferri. Itẽ matrimoniũ põt cõferri nõ ſo lũ in volũtate patris vel patrui vt volũt iura ꝑallegata, ſed et in volũtate cuiuſcq; extranei ſm Spe.in ti.de cõdi.appo.in vñ. quid ſi aliquis.ꝛ doct.magiſtr.o.Lar.flo.in.c.ꝙ tnas.de condi.

appo.ꝛ ibidem.o.Card.alexandrinus in.vi.no.

1 ¶ Dictio pter,qõ excludat id ad ꝙ refertur,ꝛ quando ſtet excluſiue ꝛ quando incluſiue.vide nu.3.
Deus ꝙ non poſſit actum repugnantem in eſſe deducere.
2 Verbum do,in prima perſona ꝓlatum facit legatum eſſe di rectum.ſecus ſi eſt in tertia.
4 Legatũ an vitiet ſi res legata nõ reperit in ꝓmonio teſtõris.
5 Albericus de roſate fidelis conſeruator antiquitatis.
6 Exceptio declarat regulam in quibus terminis debeat regula intelligi.
7 Jn legato generis electio eſt legatarij,
Jn legato generis primo nominatus eligit.
8 Relatiuum quantitatis qõ ponatur ꝓ relatiuo numeri.
Quelibet coniunctio vel dictio poteſt poni ꝓ alia.
9 Verba enũciatiua legatorũ de preterito nõ inducũt diſpoſitionem de preſenti,ſ3 alias ſolo nutu legata relinqui poſſunt.
10 Verba inducta ad priuationẽ nõ debẽt operari augmentum.
11 ¶ Dictio pter,excludit id ad ꝙ refert.h.

Si ita legatum. dicit ſm Bar.Sal.ꝛ Rap.cu.vel ſic ꝛ notabili⁹ ſm Bal.Ang.ꝛ alios.Nõ vꝫ diſpoſitio ſi qcq ipa iclu dit,excludit qcceptio.b.d.rõ:qz includere ꝛ excludere ſunt ꝺdictoria:ꝛ ideo diſpoſitio tãꝝ ẽtiãs repugnãtia annullaꝫ.l.vbi repugnãtia.ff.de re.iur.nã actũ repugnãtẽ etiã ſummus deus nõ põt in eſſe inducere,ſm Ang.in ſũ.clxxv.vij.inci.hic pũct⁹ prima facie videt clar⁹ circa ſi. Diuidit i duas ptes. In prima ponit thema ꝛ ꝙ reſultaꝫ tacita qõ. In ſcõa ponit trinẽbzis deci.ij.ibi,ſigdẽ. ¶ Mo.j.er ter.ibi ſeruos decẽ do.ſ3 Bar.
2 alios ꝙ† vbũ do,in prima ꝑſona,platũ facit legatũ ꝙ preterito ctũ quaſi ꝙ ipm teſtator̃ directo detur legatario.ſec⁹ ſi apponeret in.iij.ꝑſona,vt ſi teſtator granet hr̃dẽ vt det titio.l.fundi trebatiani.ff.de vſufr.le.Adde qõ illud ꝓcedit nõ ſolũ qñ verbũ do,in.j.ꝑſona referꝫ ad legatũ vt hic,ſ3 etiã ſi referaꝫ ad hereditatẽ.vnde ſi teſtator dicat do hereditatẽ meã titio itelligiẽ titiũ directo hr̃dẽ facere,vt.l.cũ filio.i ꝓn.ꝛ ibi ad hoc põderanꝰ.ſ.eo.quãuis Joã.de imo.ibi exponat datur.i.relinquaꝫ,vt
3 ibi dixi. ¶ Mo.ñ.ex hoc ter.† ꝙ dictio pter,ſtat excluſiue:eo qz ponit inter diuerſas ꝑſonas.Itẽ ꝛ circa res q̃ cõprehendi poſſunt in ꝓcẽti oratiõe ſicut ſi diceret oẽs ſcholares ſunt i ſcholis pter titiũ dictio pter ſtat exceptiue:ſi aũt eſſet eadẽ ꝑſona ꝛ res diuerſe ac ſeparate:tũc ſtat excluſiue.vnde ſi lego titio cẽtũ pter fundũ,ſtelligo etiã fundũ legare ac ſi dicere vltra fundũ ter.eſt i.l.ſcio.§.vroni.ff.de annu.le.ꝛ.l.j.i fi.ꝛ ibi glo.ꝛ doc.ff.de pig.ac.de quo plene dixi poſt Bar.ꝛ alios i.l.ſi cũ.§.q iniuriarũ,ff.ſi qs cau.ꝛ in.l.actioe.C.de tranſ. Itẽ dictio pter,in iſto ter.facit ꝙ titi⁹ ꝛ ſeius in illis ſeruis que in patrimonio repe
4 riunt nõ ꝺcurrũt,vt ꝓ† tex.eo qz illa dictio pter,oſtẽdit teſtatoꝛe eos ꝺcurrere noluiſſe:alꝰ aũt cõcurrerẽt.l.plane.§.ſi cõ
5 tũctim.ſ.c. ¶ Mo.ij.ex ter.ibi inutile eſt legatũ ꝙ ſi res legate non reperiant eſſe in patrimonio teſtõris vitiaꝫ legatũ:ꝛ ſic teſtõr legando ſcio.ꝛ.ſeruos pter illos.ꝛ.quos legauit titio ſi nõ reperiant tot in patrimonio teſtatoris legatũ nõ v3:qz teſtatoꝛ vt ſenſiſſe de ſuis ꝛ nõ de alienis redimẽdis. Cõtra iſtud notabile ꝛ ꝙtra iſtũ ter.fortiter opponit ꝙ licet in patrimonio teſtatoris nõ ſint niſi.ꝛ.ſerui legati titio:tñ ꝺ3 valere aliud legatũ factũ ſcio de alijs.ꝛ.ſeruis:eo qz iſtud videt legatũ in gñe:ergo i legato gñis ſi in ꝓmonio teſtatoris nõ reperiant tot ſeruũ debẽt redimi extra patrimoniũ ex ſeruis alienis.l.bmõi.§.ſi cui homo.j.e.ꝛ.l.legato generaliter.ꝛ ibi glo.ſ.eo.ꝛ.l.titia.§.ſ. ff.de aur.ꝛ ar.le.ꝛ iſta interpretatio ꝺ3 fieri vt legatũ ſecũdo factũ valeat ꝛ nõ annullet.per reg.l.ſi quãdo.in ꝓinc.j.eo.ꝓpter iſtud difficile cõtrariũ Bar.reſtringit iſtũ ter.vt procedat qñ teſtator exꝑſſe dixit relinquo ſeio.ꝛ.ſeruos de ijs q̃ ſunt in meo patrimonio:ꝛ ſic quãdo teſtator exꝑreſſe ſe retulit ad ſuos ſeruos alias procederet in ꝺziũ ꝙ intelligeretur etiã de alienis:ꝛ ita refert intelligere Ja.de are.bic,ꝛ ſequunt ſimpliciter Ang. ꝛ Sal.bic,ſ3 iſta ſol.nullaten⁹ eſt tenẽda:qz eſt nimia diminutio ꝛ reſtrictio ad iſtũ ter.q ſimpliciter loquit:ꝛ cũ loquat ſimpli
5 citer nõ poſſet ꝓcedere ſ3 iſtã ſol.Bar.Itẽ Albe.† de rol.fidelis ꝺferuato:antiquitatis refert Jac.de are.aliter dicere ꝙ cũ referat Bar.nõ qõ teſtator iſtud exꝑreſſerit vt dicit Bar.ſ3 qõ ideo bic teſtator ꝑſumit ſenſiſſe de ſuis ſeruis,ꝓpñs:eo qz exce
6 pit de ſuis qui ſunt in patrimonio ꝛ exceptio declarat regulã in quib⁹ terminis debeat regula itelligi.l.nã ꝙ ligde.§.ſi.ff.de penu leg.notaꝺ i.l.j.ff.de reg.iu.ſ3 nec iſta ſolutio v3:qz ſi ſimiliter diuinat ꝙ hic exceperit de ſuis ſeruis quos habeat in patrimonio iſtud nõ dicit litera,ſ3 ſimplr dicit ꝑter eos.ꝛ.quos titio leguit niſi ſubtili⁹ dicas ſm Jo.de imo.ꝙ teſtõr in exceptuaris intellerit de ſuis ꝓꝓꝛijs ſeruis cũ eos haberet in patrimonio.l.iij.ꝛ.iiij.ff.de vino triti.ergo eodem modo regula

ꝺz intelligi de ſeruis ꝓꝓꝛijs cũ vt ꝺixi exceptio ꝺeclaret regulam,ſed nec iſta ſolutio ſatiſfacit,cũ text.etiã loquatur qñ non habebat tot ſeruos in patrimonio ibi qñ ſi min⁹.Itẽ declaratio que ſumeret ab exceptione tẽderet ad annullandũ legatũ factũ ſcio ſi nõ intelligeret etiã de alienis.Unde alio modo rñde ꝛ meli⁹ ꝙ in Pau.de ca.ꝙ ꝛtrariũ ꝓcedit qñ teſtator nullos ſeruos in ſuo patrimonio reliquiſſet vel ſi reliquiſſet tantũ.ꝑ.ꝛ ſciebat plures non eſſe in patrimonio,ſec⁹ qñ teſtator habebat ſeruos in ꝓmonio ꝛ credebat eſſe plures:qz forte aliq erant mortui:tũc ꝓcedit iſte ter.ꝙ teſtator nõ videaꝫ voluiſſe ex alienis fieri ſupletionẽ,ꝛ iſte eſt ver⁹ intellect⁹ ſm cũ quẽ etiã ſequit Ang.de perillis bic tacito authore.ſ.Pau.de caſ.addo ꝓ iſta ſol.bonũ ter.in.l.iij.in ꝓin.ibi cũ nullũ reliquiſſet vinum.ff.de vino tri.oleo.le. ¶ Mot.iiij.er text.ibi quos titius elegit ſm Raph.
7 cu.† qõ in legato generis electio eſt legatarij,ſec⁹ eſt ſm glo.in contractib⁹ p.l.compẽdẽſum.ff.de ꝺben.emp.Tu dic melius ꝙ iſte ter.loquit quando duo eraꝫ legatarij de.ꝛ.ſeruis in genere:tũc titius primo nominatus eligit,ꝛ alij.ꝛ.qui reſtãt debent ſcõo legatario ſicut qñ teſtator habẽs plures equos legauit titio vnũ de eqs ſuis,ꝛ poſtea ſcio aliũ.nã primo nominatus debet eligere.l.quoties.i ꝓin.ff.de vſufr.ſm Bal.in.l.qui duos.vbi dixi.ſ.e. ¶ Mo.vult er ter.in ſi.ibi in tãtos quãt inueniaſ† nã ꝙ ponit tantos.i.tot,quãti.i.quot.ꝛ ſic no.ſm Ja.
8 de are.Bart.ꝛ alios ꝙ relatiuũ ꝙtitatis ponit ꝓ relatiuo numeri.Addo quod vult glo.notabilis que tota die allegat in.l. eas cauſas.ff.de ꝺdi.ꝛ demon.vbi dicit gl.qõ quelibet ꝺiũctio ꝛ qlibet dictio põt poni ꝓ alia. ¶ Jn gl.j.i ſi.babes ex gl.nota
9 bilem cõclusionẽ:qõ† verba enũciatiua legatorũ de preterito nõ ꝺucũt diſpoſitionẽ de pñti:Quis alias legata poſſint ſolo nutu relinqui.l.nutu.ſ.tit.ij.dixi in.l.ſi res obligata.ſ.e.ſed inquãtũ gl.ad boc alleg.tex.in.l.titia.in princi.ſ.ti.j.illa lex nihil ꝑbat ſm Dy.ꝛ Bar.eo qz ibi erãt verba enũciatiua futuri ene tus que inducũt tñ ꝺditionẽ.ꝛ intelligunt ſi legauero.ꝛ certũ eſt qõ illud qõ eſt in ꝺditione non eſt in diſpoſitione.l.ſi qs ſub cõditione dandoꝝ.r.ff.ſi qs omiſ.cã te.bic aũt erãt verba enũciatiua de ꝑterito.vñ ꝓ concluſione gl.quã omnes tenẽt meli⁹
10 facit ſm Bar.ꝛ doc.ter.in.l.cũ tale.§.ſi.ff.de ꝺdi.ꝛ demõ.ꝛ ter. in.l.er facto.etiã agitatũ.ff.de ber.inſt. Itẽ qr† verba inducta ad diminutionẽ ꝛ priuationẽ non ꝺebent operari augmentũ:ꝛ ſic ꝛtrariũ effectũ.l.legata inutiliter.in ꝓin.vbi dixi.ſ.e.Sz aduerte licet Dy.Bar.ꝛ omnes indifferẽter teneãt ꝺcluſionẽ gl. tamẽ ter.ſ.allegati per Bar.ꝛ ſcribẽtes poſſunt de facili euitari.ſ.ter.in.o.l.cum tale.§.ſi.nam ibi fuerũt verba ꝓlata ad diminuendũ:ergo non operanꝫ augmẽtũ,vt ibi exꝑſſe dicit text. qz non animo legãdi ſ3 diminuẽdi factũ eſt legatũ.nã ibi teſtator ꝺixerat ex cẽtũ q legaui titio lego.ꝛ.ſcio.per iſta verba non intelligiẽ legare centũ titio,ſ3 non ſic eſt in iſta lege,vbi illa verba pter eos.ꝛ.quos titio legaui reſpectu ipſi⁹ titij non ſunt ꝓlata ad diminuẽdũ imo ad ꝺferuandũ imo ad ꝓferendũ legatũ factũ titio,vt ꝓferatur legato facto ſcio.Similiter potest de facili euitari ter.in.o.l.er facto etiã:g min⁹ facit,qz ibi vba exꝑreſſa fuerũt ꝺditionalia.ſ.ſi mihi ſci⁹ heres non erit qũ hereꝺẽ non inſtituerat.vñ verba ꝺditionalia ꝛ priuatiua put ibi ſunt nullatenus diſponũt,ſ3 in iſto tex.non erant verba conditionalia:qz teſtator ꝺixit pter eos.ꝛ.quos titio legaui:ꝛ ſic poſſet diſputatiue teneri contra cõem gl.quaꝫ Dy.Bar.ꝛ omnes indifferenter teneãt:tamen in iudicando ꝛ conſulendo non eſſet ab ea recedendum.

1 ¶ Exꝑreſſio eorum que tacite inſunt ſi exꝑimantur alio modo quam inſint aliquid operatur.ꝛ vide nu.ſ.ꝛ nu.ꝛ.
2 Uolũtas in mente retenta nihil operatur in actibus hominũ.
3 Uoluntas datur intelligi facto aut verbis.
4 Legatum quod poſſit conferri in meram voluntatem legatarij:non tamen in voluntatem heredis vel tertij.
6 Conditio ſi volet apposita in inſtitutione qõ nihil operetur.
7 Contractus quare non poſſit conferri in voluntatem alterius contrahentium.
9 Verbum do,quod importet translationem dominij.
10 Diſpoſitio hui⁹ tex.ꝙ generaliter ꝓcedat in omnib⁹ legatis.
11 Translatio legati ad heredes quod non impediatur licet dominium legati non transeat ipſo iure in legatarium.
12 Legatum ante aditam hereditatẽ quod non poſſit cedere quo ad obligationem ꝛ actionem:qz nõ eſt perſona que obligetur, intelligo quando legatum eſt conditionale.ſecus ſi eſt purum: qz oritur ſed obſtat exceptio.
13 Legatum in diem certum transmittitur ad heredes legatarij, etiam ante aditam hereditatem.
14 Hereditas non adita non transmittitur,
15 Ratio quare hereditas non adita non transmittitur:ꝛ tamen legatum ante hereditatem transmittitur.

1 **Illi ſi volet.** ¶ Exꝑreſſio eorũ que tacite inſunt ſi exꝑimantur alio modo quã inſint aliqd operat.b.d. ſic ꝓpri⁹ ad tex.legatũ collatũ in volũtate legatarij eſt ꝺditionale.vñ ſi decedat ante ꝙ declaret ſe velle nõ trãſmittit ad heredẽ.b.d. ¶ Diuiditur in duas ptes. In prima ponit dictũ. In ſcõa rũdet cuiꝺã obiectioni.ſcõa ibi,Quis alias.ꝛ erit ſubtilis ſ.quẽ intẽdo vltra ſcribẽtes bene ꝛ fundamẽtaliter declarare. ¶ In ter.ibi ſi volet.ſtellige ſi declarauerit ſe velle:nõ eñ ſuffi
2 cit mẽte velle niſi declaret ſe velle aut vbis aut factis:qz† ꝓpoſitũ in mẽte retentũ nihil operatur.l.ſi repetẽdi.ff.de condi.ob cau.in.c.j.in ver.ſ3 voluntatem habuerit.ꝛ ibi gl.no.Paul.de eo qui mit.in poſ.nam volũtas clauſa in mẽte nihil vꝫ i actib⁹ boim,ſ3 exꝑreſſa verbis aut factis:nã animi cogitatio que non ꝓducit in lucẽ cẽſet abortiua:ꝛ eſt ſicut poſthumus exiſtẽs in vtero qui ſi nõ naſcaꝫ ꝛ ꝓducaꝫ in lucẽ nihil eſt.l.ſi.ff.de poſth. here.inſt.ita egregie dicit Bald.in.l.j.in.ñ.q.C.qui admit.ꝛ in ſuo diuino ꝛſilio ſchiſmatis poſito poſt ru.C.ſi qs aliquẽ teſt. ꝓbi.l.xiij.col.ſufficit ergo ꝙ declaret ſe velle aut verbis aut fa
3 ctis:qz† facto volũtas ꝺak itelligi.l.reꝓbẽdẽda.ꝛ ibi gl.Bal, ꝛ alij ad boc no.C.de inſt.ꝛ ſubſt. Item non refert an voluntas declaret verbis an factis.l.paulus reſpondit,non tñ verbis.ff. rẽ ra.ba.ꝛ.l.de quib⁹.ad ſi.ff.de legi.ꝛ.l.recuſari.ꝛ ibi glo.ſ.de acqui.bered.ꝛ eſt tex.notabilis in.l.ſi tñ.§.ei qui.ff.de edi.edic.
4 ¶ Mo.j.er iſto tex.ꝙ legatũ põt ꝙferri i merã volũtatẽ legatarij ſi volet vt hic.non aũt põt ꝙferri in voluntate heredis:qz heres nũq⁹ ꝑſumeret velle.l.ſenatus.§.legatũ.ſ.eo.ꝛ.l.fideicõmiſſaria libertas.ñ.in ꝓin.ff.de fideic.liber.limitãdo aliquib⁹ modis,put limitat tex.notab.in.l.fideicommiſſa.§.ſi ſic.ꝛ in.§. boc aũt legatũ.ꝛ in.§.tanꝝ.ff.de leg.iñ.ꝛ in.l.vroẓe.§.ſeuola. ff.e.ſimilr etiã legatũ nõ põt ꝙferri in voluntatẽ tertij,qõ eſſet captatoriũ.l.captatorie.vbi diri.ſ.e. ¶ Mo.ñ.er boc ter.ꝙ ter
5 preſſio facta p aliũ modũ quã tacite inerat,multũ operet:nam bic facit legatũ eſſe ꝺditionale impedit tranſmiſſionẽ legati,ꝛ iſtud eſt ꝓpter differẽtiã forme:ꝛ boc eſt qz tacitũ nõ ineſt ꝺditionaliter ſicut hic ꝺditionaliter exꝑimitur.nã ſi ꝺditio iſta ſi volet nõ fuiſſet exꝑſſa volũtas legatarij nõ requirebat l acgſitione:qz legatũ acquirit ipſo iure ignorãti.l.cũ pater.§.furdo. ff.de le.ñ.ꝛ eſt tex.not.in.l.ſi partẽ.§.j.ff.quẽad.ſer.amit.ꝛ glo⁹. magiſtra in.l.ſi quis ita hereditatẽ.ff.de condi.inſti.ſ3 quando apponit ꝺditio ſi volet,oportet qõ ꝺclaret ſe velle alꝰ nõ trãſmitteret:qz legatũ ꝺditionale nõ trãſmittit.l.vnica.§.ſcire aũt ſub ꝺditione.C.de caꝺu.tol.ergo apparet ꝙ exꝑimit alio mo
6 do ꝙ tacite inerat.† Adde ꝙ ſ3 in legato illa ꝺditio ſi volet ali qd operet boc tñ ſecus eſt in inſtitutione in qua nihil operat: vt eſt ter.in.l.verba hec.ff.de condi.inſt.niſi eſſet heres neceſſarius:qz ꝺicẽdo ſi volet faceret eũ volũtariũ vt ibi text. ¶ Mo. ꝑma ꝺiuidit in duas ptes.quo format duas oppoſitiões ꝛ ſoluit.ſcõa ibi,itẽ videt non ꝺditionale.Jn.j.oppoſitione ꝺic me
7 lius ſm ſcribẽtes ſqõ in volũtate illius cui ſit acgſitio ſine aliqua eius obligatione:ꝛ ſic qui ſolũ eſt creditor heres potest cõferri tã legatũ vt hic,quã etiã cõtractus vt in ſtipulatiõe in ꝑſonam ſtipulatoris,vt.l.a titio.§.ſi.ff.de ver.ob.ſ3 in voluntate illius qui etiam obligat vt in ꝙtractib⁹ de quoꝝ natura eſt vt hinc inde oriat obligatio cõferri nõ põt:ꝛ ſic cõferat in voluntatẽ alteri⁹ eoꝝ,vitiaꝫ:ꝛ rõnẽ aſſignat tex.in.l.ſub bac.ff.de ac. ꝛ obl.qz inanis eſſet obligatio.nã ꝙ nõ ꝺicto eſt qõ ꝺare nõ ve lis cogi non poſſis.Item eſt alia ratio:qz in ñs que habent deꝓpentiã a volũtate ꝺuoꝝ nõ eſt equũ ꝙ pẽdeant a volũtate vni⁹.Itẽ ſicut legatũ nõ põt cõferri in merã volũtatẽ heredis qz nunq⁹ ꝑſumeret velle obligari vt ꝺixi in tex.ita etiã in ꝙtractib⁹ nõ põt ꝙferri in volũtatẽ ꝺebitoris,vt eſt tex.in.l.centeſimis.§.fin.ff.de verb.obl.hinc eſt ꝙ in ꝺonatione qz ſolus ꝺonãs obligat,ideꝰ eſt qõ in legato:qz põt ꝙferri in volũtate ꝺonatarij ſm Ja.de are.Bal.Imo.ꝛ Flo.bic.ſed aduerte ſ3 omnes indifferẽter ita trãſeãt,ſequeret qõ ſi fieret legatũ titio ſi volet cum onere aliqd ꝺandi heredi vel alij,quo caſu bincinde oriret obligatio qõ tũc nõ ꝓcederet iſte.§. ¶ Jn ſcõa op.quã gl.facit de le.iij.§.e.Adde qõ eadẽmet oppoſitio eſt de.l.aliqñ.ff.de cõdi.ꝛ demon.de qua gl.ſi.opponit.gl.bic reſpondet ꝙ ibi condi
8 tio fuit oppoſita heredi bic legatario.Iſta ſolutio† non v3:qz ſolũ diuerſificat caſus ſ3 non vacuat difficultatẽ.vñ reſponde melius ſm gl.in.o.l.aliquando.Bar.ꝛ oẽs hic qõ bic exꝑimit alio modo quã tacite inerat:qz ſi nõ fuiſſet ꝺictũ,ſi heres volet legatũ acquireret ignorãti ꝛ trãſmitteret ad heredes vt ꝺixi in ter.ſ3 qz ꝺictum eſt ſi volet,eſt neceſſe qõ legatarius ꝺeclaret ſe velle alꝰ nõ transmitteret:qz alio modo exꝑimitur quã tacite inerat.ſec⁹ in.o.l.iij.Aduerte ſ3 oẽs indifferẽter ita transeant, iſta ſol.nõ eſt generalis.nã pone ꝙ ſit legata quantitas vel ge-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nus vel res alternatiua, vel sit legata res in specie que sit alteri⁹ tertij, aut dr̃dis, ꝛ sit apposita ꝯditio, si legatarij⁹ volet istis casibus prius non acquirebat dñiũ ipso iure ignozãti: vt volunt Bar. ꝛ ocs in l. i. in vl. col. s. eo. Tunc non procederet iste ter. qz tunc conditio exprimeret eo modo quo tacite inerat: ꝛ sic tũc non faceret conditionẽ. ꝛ ponderа qõ ter. noster loquit quando legatus est istibus ꝛ sic species: ꝛ presumẽdũ est qõ istibus esset testatozis: ex quo ter. nõ dicit ꝙ esset heredis vel alterius. Isto modo multũ restringeretur decisio huius ter. vt solũ p̃cedat quando legat in specie res ꝓpria testatozis: quo casu dominiũ ipso iure acquiritur legatario ignozanti, alias sec⁹: ꝛ ea que: qz est ter. in. l. si ita expressum. ff. de ꝙi. ꝛ demõ. qui idẽ decidit ꝙ iste ter. nõ loquit de stichꝙ legato nec de specie, sed simpliciter ꝛ in genere: ꝛ tũ ibi ꝙdem dicit ꝙ hic. ꝙ illi si volet facit legatũ ꝯditionale ꝛ impedit transmissionẽ ad heredẽ. cõsidera si posset dici ꝙ ter. iste ꝛ ter. i. d. l. si ita expressim. ambo dicũt si
9 volet do. ꝛ põdera verbũ do, ꝙ importat translationem dominij. ℌ. sic ita ꝙ. inst. de ac. ꝛ. l. vbi autem non apparet. in fin. ff. de verbo. ob. ergo iste ter. loquitur in tali legato in quo per testatorẽ possit transferri dominiũ: ꝛ sic quando res ꝓpria testatozis in specie legatur. ꝛ ter. iste loquitur quãdo legatur stich⁹ ꝛ sic i specie. Tamẽ isto modo multũ restringit pecunia ter. hic ꝛ ibi qui generaliter procedũt. ¶ Ego teneo licet scriptum in
10 specie nõ inueniam ꝛ qõ iste ter. generaliter procedat in omnibus legatis, nõ solũ quãdo legatur in specie res ꝓpria testatozis, ℌ etiam quando legatur res extranei aut ipsius heredis aut quãdo legat quantitas vel genus aut quid alternatiuum. ꝛ licet in istis alijs legatum non cedat a morte testatozis quo ad trãslationẽ dñij ipso iur. vt predixi: tamẽ bene cedit quo ad transmissionẽ ad heredes, vnde si testator dicat lego illi si volet etiã in istis alijs legatũ efficitur conditionale, ꝛ nisi legatarius declaret se velle, nõ transmittet ad heredem. ꝛ sic etiam in alijs legatis. ꝙditio si volo aliter exprimit quã tacite inesset. ꝛ pondera ꝙ iste ter. nihil dicit de acqsitione ꝛ nisi, vt faciunt Bar. ꝛ
11 doc. sed solũ dicit de trãsmissione legati ad heredes. vnde ꝛ stat simul ꝙ dominium legati nõ transeat ipso iure in legatarium ꝛ tamẽ legatarius transmittat tale legatum ad heredes. Istud assumptũ ꝓbo: nã quãdo legatũ est factũ ad diem certam, impedit translatio dominij ipso iure a morte testatozis, vt est ter. reputatus singularis in. l. sempronⁱ⁹ attalus. ff. de vsufr. leg. de quo ter. in. l. pe. cbar. s. eo. ꝛ tũ nõ impeditur interim translatio legati ad heredes. ter. est ad literam in. l. si dies, in prin. ff. quando dies leg. ce. ꝛ ter. in. l. vnica. ℌ. cum igitur. in fi. C. de cad. tol. ergo bene stat qõ dñiũ legati nõ trãseat ipso iure in legatariũ, ꝛ tamen legatarius transmittat tale legatum ad heredem. Et si tu subtiliter dicgres ꝙ qñ est legatũ in diem certum ideo trãsmittit ad heredẽ: qz ante diem nata est obligatio ꝛ actio ꝛ ℌ obsset exceptio. l. j. in fi. ff. quando dies leg. ced. vnde ibi est obligatio ꝛ actio que potest transmitti ad heredẽ legatarij: licet dominium antea non transeat ipso iure in eum. ¶ Ego possem dicere qõ idẽ esset in ꝓposito, licet emi in legato quãtitatis vel generis aut alternatiuo vel rei aliene nõ acquiratur dominiũ ipso iure ignozãti, vt dixi: acquirit tñ actio personalis ex testamento ℌm Bar. in. d. l. j. in vlt. col. in prin. s. e. ꝛ illa fuisset trãsmissa ad heredẽ legatarij, nisi fuisset dictum si volet: ergo etiã in istis alijs legatis exprimit aliter ꝙ insit. Sed aduerte in vtroq; dili
12 gẽter ne erres in terminis ꝛ qõ ante aditã hereditatem per heredem non potest cedere legatũ quo ad obligationem ꝛ actionẽ: qz nõ est persona que obligẽt: qz obligatio illa oriꝛ ex quodam quasi ℌctu qui celebratur mediante aditione heredis. ℌ. heres. insti. de obli. que ex quasi contrac. ꝛ. l. ex maleficijs. ℌ. heres. ff. de act. ꝛ obl. ꝛ. l. apud iulianum. ℌ. fi. ff. ex quib. cau. in pos. eaꝝ. vnde ante celebratũ istũ quasi ℌctũ nõ potest dici esse obligatio nec actio: sed post aditam hereditatẽ, si quidẽ legatũ est purum statim ℌbitur obligatio, quia heres obligatur. si vero est in diem certũ tũc etiam statim mero iure nascatur obligatio, sed obstat exceptio, vt dixi. ꝛ ita tenet gl. nota. in. d. l. vnica. s. cũ igitur. in ver. cedere. ꝛ ibi magistraliter Bart. ꝛ illam gl. reputat ad hoc singularẽ Bal. in. l. fi. C. de testa. manumi. s. Aller. in. l. j. in. rubr. col. s. e. ꝛ. l. iij. in. v. col. s. eo. sed ego allego gl. consocią in. ℌ. si pe
13 culium. in ver. cedere. instι. de leg. ꝛ modo in ꝓposito in legato in diẽ certũ nõ acqrit dñiũ ipso iure vt dixi. Itẽ nec ante aditã hereditatem est debitum, nec obligatio, nec actio orta, ꝛ tñ trãsmittitur ad heredem legatarij, vt iuribus. s. alle. ꝛ legatũ trãsmittitur a legatario etiã anteꝙ heres adeat hereditatẽ. d. l. vnica. ℌ. cum igitur. ad fi. ℌ. in nouissimo. ita qñ legatur quantitas vel genus aut res aliena, non transit dominiũ ipso iure. ꝛ hoc cõstat vt dixi: nec ante aditã hereditatẽ est obligatio vel actio, ꝛ etsi ante aditã hereditatẽ trãsmittitur, vt in casu precedenti: eo qz legatũ est purũ, ꝛ mortuo testatore est acquisitũ legatũ ipsi legatario incõmutabiliter nisi adiciat ꝙditio si volet tunc reqrit ꝙ declaret se velle alias nõ trãsmitteret vt hoc ter. q gñaliter ꝓcedit sicut est dictũ in legato in diẽ vbi etiã nõ est dominium nec debitũ, ꝛ tamen transmittitur illud ius in spe ꝓpbabili de presenti. ꝛ si dicis isto modo etiã hereditas nõ adita deberet trãsmitti sicut trãsmittit legatũ tũ anteꝙ habeat dñiũ. Item anteꝙ debeak ꝛ consequẽter anteꝙ adeat hereditas, cuꝫ ipsi heredi competat ius adeundi. l. si mater. C. de instι. ꝛ fust. ꝛ sic ibi est etiã ius in spe, pbabili de presenti, ꝛ tũ hoc est falsum:
14 ꝛ qz hereditas nõ adita nõ trãsmittit. d. l. vnica. ℌ. in nouissimo. eo qz ibi nõ est ius quesitũ ꝛ formatũ de presenti, sed ius querẽdũ in futurũ, vt declarat Bar. in. l. ⅈs põt. in. vi. col. ff. de acquir. dixi in. l. cum filio. in vl. parte. s. eo. respondeꝙ aliud est in legato, ꝙ facilius trãsmittit etiã ante aditã hereditatẽ. ꝛ aliud in ipsa hereditate, vt est tert. de vtroq; in. d. l. vnica. ℌ. cũ igit. ꝛ
15 in nouissimo. ratio diuersitatis est qz hꝛes põt adire hereditatem quandocunq; vult cum adeatur solo animo. l. ꝙ heredẽ. in prin. ꝛ. l. gerit. ff. de acq. her. Ideo cum heres habeat sibi imputare si non adit hereditatẽ, ideo lex statuit ꝙ si hereditas nõ adeatur per heredẽ ꝙ eam non trãsmittat, nõ fic est in legatarijs a quozum voluntate non pendet qõ adeatur hereditas ꝙ in stitutum, ideo lex statuit qõ legata trãsmittant etiam si legatarius moriatur antequaz adeatur hereditas per heredẽ. ℌ. cũ igitur. ꝛ. d. ℌ. in nouissimo. sic intelligo ꝛ declaro presentem materiam quam scribentes non declarant. ꝛ etiã intelligo ꝛ declaro istũ. ℌ. quez nemo sic declarat, ꝛ multi allegant istum. ℌ. qui non intelligunt quomodo loquatur ꝛ quomodo procedat.

1 ¶ Legatum factum de domo ꝙ non censeatur renouatum quando dirupta, ꝛ per testatozez diuersis temporibus refecta.

2 Area domus legate que destructa sit in totum per legatarium vendicari potest. ꝛ vide nu. 13.

3 Domus legata destructa si postea in totum a testatore reedificetur legatum extinguitur. secus si per heredem reedificaretur mortuo testatore.

4 Jus pignoris quod est perfecte acquisitũ creditori non extinguitur, licet domus hypothecata in totum destruatur ꝛ reficiatur. nu. 6.

5 Canonici de nouo creati tenẽtur stare electioni de priori facte per primos mortuos ꝛ electio nõ sit per superiorẽ cõfirmata.

7 Area trahit ad se edificium.

8 Testator per refectionẽ domⁱ legate videt voluntatẽ renocasse.

9 Fallacia accidentis dicit quando quid mutatur in quale, vel quando infertur de quid ad quale.

10 Augmentum ꝙ fit rei legate cedit legatario. ꝛ nu. 12, vbi vide.

11 Legatum partis non recipit incrementum.

12 Argumẽtũ de toto ad partem ꝙ procedat vbi est eadem ratio.

1 **Si domus.** ꝛ Si domⁱ⁹ legata particulatim reficiatur non extinguit legatũ. secus si in totũ destructa a testatore edificet, hoc dicit. ꝛ habet duas partes. Secũda ibi. at si ea domo. ¶ Do. i. ex isto ter. qõ domus particulariter ꝛ tic diuersis tpibus tota a testatore refecta censet eadẽ domus, ⅈs nihil remanserit de illa materia: ideo durat legatũ nec cesset renocatũ ꝛ põt peti tãꝙ legata cũ sit eadẽ domⁱ⁹. facit l. qõ in rex. ℌ. fi. s. e. vbi idẽ decidit in naui legata que tota fuit particulariter refecta. Itẽ qz remansit area in legato, vt. l. si grege. in fi. s. e. ℌm cõmunẽ opi. de qua tamẽ. j. plenius dicã ad fin. gl. ergo quicquid inedificatur cedit aree. ℌ. ꝛ ex diuerso. insti. de re. diui. Itẽ sed a loco ꝑis subrogak: ergo cedit i legato. arg. l. filie. ℌ. j. ff. de cõd. ꝛ demõ. ꝛ. l. si donare. ℌ. j. ff. de ꝺo. inter vi. ꝛ vro rẽ. Quis ibi sint res oino diuerse ⅈs in eadem materia ꝛ forma.
2 ꝛ si aũt domus legata in totũ destructa esset, ꝛ testator eam nõ reedificasset: tunc area per legatariũ vẽdicari potest. d. l. si grege. in fi. s. e. ℌm cõmunẽ opi. que an vera sit. ℌ. dicetur. ¶ Hoc. ñ.
3 er secũda partem legis ꝙ si domus legata in. totũ destruatur, ꝛ postea in totũ a testatore edificet: intelligit renocatum legatũ ꝛ ius legatarij in totũ defecisse: eo qz censetur esse noua domⁱ⁹ etiã si ex eadẽ materia reficiatur, vt. l. inter stipulantẽ. ℌ. sacrazcirca fin. ff. de verbo. ob. ꝛ. l. qui res. ℌ. areaꝫ. ff. de sol. Et vinete testatore nullũ ius erat acquisitũ legatario. sec⁹ si post mortem
4 testatozis: quo tẽpore iã erat acqsitũ ius reale legatario: ꝛ tunc si in totũ destruerek ꝛ in totũ reficeretur ꝙ heredẽ, nõ extinguit legatũ. l. domⁱ⁹ hereditarijs. ꝛ ibi gl. in fi. s. eo. qz non est in potestate heredis renocare legatũ. l. cetera. ℌ. fi. ꝛ. l. sequẽti ꝛ principio sequentis. s. e. licut ius pignoris ꝙ est perfecte acquisitum creditori, nõ extinguit ⅈs domⁱ⁹ hypothecata in totũ destruat ꝛ reficiat. l. si fundⁱ⁹. ℌ. si res. ff. de pig. allegata in gl. ꝓ cõtrario. ⅈs gl. aliter respondeat ꝛ nõ bene, vt. l. seruitutes. ℌ. si sublatũ. ℌ. de ser. vt. pd. ℌinc determinat ℌy. ꝙ si mortui sunt oẽs canonici, ꝛ alij de nouo creati ꝙ tenenẽ stare electioi de poi facere ꝓ primos, ⅈs nõdũ cõfirmate ꝓ superiorẽ: qz erat acquisitũ ius
5 electio. ꝛ

electo. ꝛ sequunt Bal. Alb. Bar. ꝛ Flo. hic. ¶ Expeditis tert. capis gl. vnicã in ver. interire. que diuidit i quatuoꝛ ptes. In prima allegat. vi. 2coꝛ. ad ter. Jn. ñ. opponit ꝛ sol. Jn. iij. idẽ facit. Jn. iiij. idẽ. ñ. ibi, sed argumẽtũ ℌ. s. eo. iij. ibi, itẽ est cõtra. s. de pig. iiij. ꝛ vlt. est ibi, itẽ arg. cõtra. s. eo. ¶ Jn ea. glo. ibi, sed ibi est ecõtra casus. Adde ꝙ ibi est casus ecõtra in duob⁹. Primo qz ibi principaliter testator a principio legauit solũ aream. hic ait a prin. legauit domũ. Itẽ ibi nulla domũ ℌstruit ⅈs area legata nouã domũ edificauerit. hic aũt legauerat domũ ꝛ illã domũ vsq; a fundamẽtis ℌstruit, ꝛ postea aliã ꝛ nouo edificauit. ¶ In ea gl. ibi hic de lucro captãdo. ista solutio reꝓbatur a scribẽtib⁹ p. l. dom⁹. s. e. vbi legatarius tractabat de lucro, ꝛ tũ domus destructa, ꝛ postea refecta cedit legato: tũ ille ter. posset
6 euadi. vt ꝛ dixi in tex. in. ij. no. vt Bar. ꝛ cõiter doc. rñdet qõ ibi ℤtractus erat perfect⁹ ꝛ eius pignozis, ꝛ sic reale ꝙstiũ credito ri sicut etiã in. l. domus. s. e. post morte testatozis ius erat ꝙstiũ legatario, sed hic nõ erat ius ꝙstiũ: qz adhuc viuebat testator. Sed aduerte cõtra istã fol. Bar. ꝛ cõem videt facere ter. l. d. l. iter stipulantẽ. ℌ. sacrã. in ver. pen. ꝛ tũ si. vbi ℤtractus stipulatiõis erat perfectus: ꝛ tũ si dom⁹ ꝓmissa destruat tota eo ꝓposito vt nõ amplius reficiat, si postea reficit noua domⁱ⁹ nõ debet ex stipulatione: ꝛ tũ vt dixi ibi ℤtractus erat perfectus ꝛ acquisitum ius stipulatozi. bcuiter omissa sol. Rap. cu. hic, dic ꝙ ter. ibidẽ videt rñdere ꝙ ideo ibi stipulatio perit: eo qz perit subiectũ, ꝛ sic substãtia obligatiõis. s. domⁱ⁹ deducta in stipulationẽ: qz domus postea edificata cẽset noua domus ꝛ alia ꝙ ea que deducta fuit in stipulatione nec ibi erat causatũ aliqd ius reale vt in pignore ꝛ dominio rei legate mortuo testõre, vt ꝓdixi: caue tamẽ circa. d. l. domus. ouum Bart. ꝛ doc. volũt ꝙ ibi esset causatũ ius perfecte ex quo testator erat mortuus. nã ibi tex. loquit in domo legata sub cõditione. s. post mortẽ heredis: ergo interim nõ põt dici qstiũ ius perfecte nisi purificata cõditione ꝓout forte intellegit Bar. vel nisi dicas vt dixi in ter. in. ij. no. ¶ Jn ea. gl. in. fi. Bar. mouet bonã difficultatẽ ℌ istũ text. nam
7 ꝛ quãdo testator simpliciter legat aream, ꝛ postea ibi edificat domum, per hoc nõ extinguit legatũ: qz testator edificando super area legata, nõ intelligitur mutare volũtatẽ, imo arca ꝛ domⁱ⁹ ambe debentur legatario. l. seruum filij. ℌ. si aree. s. e. quia area trahit ad se edificiũ. l. obligationũ fere. ℌ. placet. ff. de ac. ꝛ obl, quare nõ sic est in isto ter. qñ testator legat domum, ꝛ postea illã destruxit in totũ vsq; ad aream. nã area remanet in legato, vt. l. grege. in fin. s. e. vñ si postea super ea testator edificat, quare to
8 tũ nõ venit in legato: ꝛ tñ iste ter. vult oppositũ qõ extinguatur legatum in totum: ꝛ qz per refectionem domus intelligit testator mutasse voluntatẽ, vt etiam dicit ista gl. in fi. solutio er mẽte Bar. ꝛ scribentiũ. ⅈs apertius dicꝙ hic est fallacia accidentis ℌ qua est gl. in. l. vẽdicatio. ꝛ in. l. q de tota. ℌ. incerte. ff. de rei vend. qñ quid mutat in quale vel qñ infertur de quid ad quale
9 ℌ gl. in. l. debitor. ℌ. fi. ꝛ ibi Bar. ff. de leg. ñ. vt cũ dico quicqd bodie emisti, comedisti: pisces crudos emisti: ergo pisces crudos comedisti ℌm Bart. in. l. iij. ℌ. incertã. in fi. ff. de acqui. posvñ in ꝓposito: in primo casu qñ legat simplr̃ area, ipsa area cõstituit totũ legatũ: ꝛ ideo si per testatorẽ edificatur domⁱ⁹ ius
10 per illa area, debebitur legatario. sicut omne augmẽtum ꝙ fit rei legate cedit legatario, vt. l. si ex toto. in prin. ꝛ. l. ꝙ in rerum. ℌ. si quid post. s. e. sed qñ testator legat domũ, ꝛ postea destruit totã domũ, area que remanet nõ debetur tãꝙ res legata, sed tã quã pars rei legate. ℌm gl. in. l. scire debemus, versi. stipulatio nẽ. in ver. legata. in fi. ff. de ver. obl. vnde si postea testator edificat domũ in illa area nõ potest peti tũc illa area, anteꝙ ps rei legate: qz tũc cedit alij domui, nec tãꝙ principaliter legata tra
11 hit ad se totũ: qz nũꝙ fuit principaliter legata ꝛ legatũ ptis nõ recipit incremẽtũ, vt no. in. l. serui electione. ℌ. si vbi gl. s. eo. ita Bar. Cõfirmak ℌm Paul. de ca. qz qñ area est expresse legata tũc debek vt res principalis, ꝛ tic recepit accessionẽ augmenti. d. l. seruũ filij. ℌ. si aree. s. e. Aliud est qñ debetur tauꝙ remanẽs ex re legata, ꝛ sic debetur vt accessio: tũc nõ recipit aliã accessionẽ, sicut nec seruit? aliam seruitutẽ recipit. l. i. ff. de vsufru. leg.
12 Sed aduertez ⅈs ista fol. Bart. ꝛ cõis videatur colorata, non tũ trãsit sine dubitatione, inquantũ vult ꝛ qõ augmentũ qõ accedit legato auget legatũ. d. l. qõ in rerũ. ℌ. si quid post. secus est ⅈ augmẽto ꝙ accedit parti legate: nã in ℤtrariũ est trita regula ꝙ idẽ iuris est de parte qõ de toto. l. que de tota. ff. de rei vend. ꝛ c. pastoralis. in prin. ff. de offi. dele. ꝛ si dicis qõ hoc procedit qñ est eadẽ ratio, alis secus: ℌm gl. in. cle. si vna. in ver. l. defensoꝛ. de reb. eccle. nõ alie. ꝛ gl. in. c. vnico. ℌ. in. gl. si. de rẽli. do. in. vi. ꝛ gl. in. l. qui hominẽ. in prin. ff. ô sol. certe hic nõ videtur bene assignari ratio diuersitatis. ꝛ in ℤtrariũ etiã facit text. in. l. peculiũ. ℌ. quadrige. ff. de leg. ñ. ꝛ fortius ℌm Raph. cu. qz in legatis quadrige, si pereat equus perit legatũ, ꝛ tñ equus superuenies

recõciliat legatũ, ergo fortius hic vbi destructa domo nec perit legatũ in totũ cũ duret in area, vt dixi: tñ posset dicere qõ ibi augmẽtũ nõ fit parti rei legate ino toto. Itẽ ℌ sol. Bart. ꝛ cõem videt facere: qz si destructa domo legata durat legatum in area, ergo domⁱ⁹ postea edificata ⅆ cedere solo, ꝛ sic arce. ℌ. ꝛ ex diuersa. insti. ô re. diui. ℌ dera qõ Bar. mouek duplici fundamẽto. Primo qz augmentũ nõ accrescit parti legate. Secõ qz cũ area ꝙ erat ꝓ legatũ, nũc cedat alteri domui postea edificate, nõ põt peti tãꝙ ps rei legate. ꝛ Tu aũt ad oppositionem. s. formatã ℌ istum ter. rñde melius qõ destructa in totũ domo legata per testatorẽ nõ est vez assumptũ Bar. ꝛ cõiter doc. qõ area remanẽat in legato, eo qz testator volũtatarie destruendo in totũ domũ legatã, ꝛ postea refecta cedit legato: tũ ille ter. posset euadi. vt ꝛ dixi in tex. in. ij. no. vt Bar. ꝛ cõiter doc. rñdet qõ ibi ℤtractus erat perfectⁱ⁹ ꝛ eius pignozis, ꝛ sic reale ꝙstiũ credito ri sicut etiã in. l. domus. s. e. post mortẽ testatozis ius erat ꝙstiũ legatario, sed hic nõ erat ius ꝙstiũ: qz adhuc viuebat testator. Sed aduerte cõtra istã fol. Bar. ꝛ cõem videt facere ter. l. d. l. iter stipulantẽ. ℌ. sacrã. in ver. pen. ꝛ tũ si. vbi ℤtractus stipulatiõis erat perfectus: ꝛ tũ si dom⁹ ꝓmissa destruat tota eo ꝓposito vt nõ amplius reficiat, si postea reficit noua domⁱ⁹ nõ debet ex stipulatione: ꝛ tũ vt dixi ibi ℤtractus erat perfectus ꝛ acquisitum ius stipulatozi. bcuiter omissa sol. Rap. cu. hic, dic ꝙ ter. ibidẽ videt rñdere ꝙ ideo ibi stipulatio perit: eo qz perit subiectũ, ꝛ sic substãtia obligatiõis. s. domⁱ⁹ deducta in stipulationẽ: qz domus postea edificata cẽset noua domus ꝛ alia ꝙ ea que deducta fuit in stipulatione nec ibi erat causatũ aliqd ius reale vt in pignore ꝛ dominio rei legate mortuo testõre, vt ꝓdixi: caue tamẽ circa. d. l. domus. ouum Bart. ꝛ doc. volũt ꝙ ibi esset causatũ ius perfecte ex quo testator erat mortuus. nã ibi tex. loquit in domo legata sub cõditione. s. post mortẽ heredis: ergo interim nõ põt dici qstiũ ius perfecte nisi purificata cõditione ꝓout forte intellegit Bar. vel nisi dicas vt dixi in ter. in. ij. no.

1 ¶ Legatum factum ô re emẽda vl vendẽda iusto ptio valet.

2 Justum ptium inder arbitrat quando partes sunt discordes.

Interest nr̃a acqrere fundos ℌnes et supra instã estimationẽ.

3 Interest nostra habere rem que fuit maioꝛum nostroꝛum.

Vendere domum in qua imagines maioꝛum nostroꝛum sunt fixe satis lugubre est.

4 Justum ꝓtium rei estimari põt respectu fructⁱ⁹ ꝛ rẽditus rei.

Item ex rei venditione prediꝛum vicinoꝛum.

5 Vẽdere vl emere ꝙ qñ cogak ꝓcedẽte obligatoria dispositiõe.

6 Libellus peto vt emas vel vẽdas istam rẽ an ꝓcedat ꝙ sic.

7 Heres in casu huius legis an teneak precise vendere aut emere. Et sic an teneak ꝓcise ad factũ ꝙ sic fauore vltime voluntatis.

1 **Et si equo.** ꝛ Valet legatum de re emẽda vl vendẽda ꝛ ly dicta ꝙ heredẽ iustoꝙtio si interest legatarij. b. d. ¶ Diuiditur in duas partes. Jn prima ponit decisio. Jn scda respõdet tacite qstioni: posset enim qs dicere qua vtilitatẽ ꝛtinet tale legatum: secũda ibi, qd enim si legatarⁱ⁹ dubiũ faciebat ꝙ legatũ deberet cẽseri inutile, quasi nõ ꝛtineret vtilitatẽ. arg. l. ciuitatibus. in fi. j. eo. vbi dicitur ꝙ nihil ex testamento videt capere qui tantum erogat quãtum accipit, sed iste ter. in scda parte rñdet qõ legatum dicitur vtile si interest legatarij vẽdere iusto ptio, quãdo necessitas vrgebat qõ vẽderet ꝛ nõ reperiebat emptoꝛem, vnde poterit per actionẽ er testamẽto cõpellere heredem ad emendũ
2 rem puta fundum iusto ꝓtio ꝙ iussum ptium estimabit inder qñ partes discordarẽt. l. hac edictali. ℌ. his illud. C. de secun. nup. ꝛ. l. fi. in fi. C. de iure do. impe. ꝛ. l. alieno. ℌ. fi. ff. de fideicom. liber. Bar. ꝛ alij hic similiter potest interesse legatarij ꝙ heres cogatur sibi vendere rem puta fundũ vl domum iusto ptio. gl. ponit duplex interesse, vel quia habebat fundos confines vnde lepe interest nostra cõfines fundos etiam supra iustam estimationem acquirere, vt dicit ter. practicus in. l. si cui fundus. j. ti. j. allegatus in glos. vel quia res illa fuerat maioꝛ suoꝛum, vt est ter. notabilis in. l. si in emptionẽ. ff. ô mino. vbi si minoꝛ vẽdat domum que fuit maioꝛ suoꝛũ, ꝛ vendat iusto ꝓtio vel etiam pluris quam valeat, tamẽ tãꝙ lesus potest petere restitutionẽ in integrum que lesio insurgit er boc quia res fuit maioꝛ suoꝛũ, vt ibi est ter. notabilis. facit ter. in. l. lex ꝙ tutoꝛes, circa medium. C. de admi. tuto. in ver. vendere domⁱ⁹ ꝛ in qua videre ma
3 ioꝛum suoꝛ imagines fixas satis est lugubre. tamẽ aduerte licet tale interesse aut cõmodum sufficiat quo ad validitatẽ legati, vt hic qz tñ istud non est cõmodũ pecuniaꝛ, nõ posset per hoc legatarius gratuari aliquo onere fideicõmissi. l. plane. ñ. ℌ. fin. ꝛ. l. eq. j. eo. ꝛ. l. iij. ℌ. si rem. ꝛ. ℌ. fin. vbi ter. no. ff. de leg. iij. ꝛ. l. assignare. in fi. ff. de assig. liber. gl. in. l. nõn amplius. in prin. s. eo. Bar. in. l. cũ filio. in. j. col. vbi dixi. s. eo. ¶ Jn text. ibi nullũ inueniret emptoꝛem, ergo videtur qõ nõ posset estimari quod sit iustum ꝓtium rei put testator ordinauit, cũ res tãtũ valeat quantũ vẽdi potest. l. si seruus. in prin. ff. de cõdi. furꝛ. ꝛ. l. mortis causa capimus. ℌ. fi. ff. de dona. can. mor. ꝛ. l. ꝓtia. ꝛ ꝓ. in prin. ff. ad. l. fal. respondet Bar. dupliciter vt hic per eum. Vel melius rñde qõ etiam dato ꝙ nullus reperiatur emptoꝛ, tũ iustũ ꝓtiũ poterit estimari ℌm fructus ꝛ rẽditus rei per text. in. l. si fundũ per fideicõmissum. j. eo. Item ex vẽditione vicinoꝛ prediꝛ in

eodē loco exist̄etinm,vt no.gl.in.l.ij. C.de rescin.vē.ꝛ ita etiam tenēt Bal.ꝛ Jmo. Raph.cu.ꝛ Flo.ꝛ do.Ange.de perillis hic.

5 ¶No.ex isto tex.†q̄ qs cogit emere aut vēdere rem pcedente dispositione obligatoria.facit.l.si fideiusso.ff.meminisse.s.e.ꝛ. l.vxore.ff.agri plagā.ff.de le.iij.ꝛ in.l.si heres.ff.ō act.emp.ꝛ ita limitat regula.l.nec emere.C.de iure delibe.lz Bar.i.l.si.C.ō fideicō.li.dicat q̄ istud hic sit fauore vltime volūtatis:statim dicā an bñ loquatur:ꝛ fm Dy.ꝛ Bal.†pcedit libell⁹ in quo peto vt emias talē rē,vl vt vēdas pcedēte obligatoria, p illū tex.ꝛ le-

7 quūt Flo.ꝛ do. Ang.de perillis hic.nūqd†aūt in casu isti⁹.l.ꝛ similiū cogat heres pcise emere aut vēdere:ꝛ sic teneat precise ad factū:an vero soluēdo interesse libereꝛ. iurta. l.si quis ab alio.in fi.ff.de re ind.ꝛ.l.stipulatiōes nō diuidunt in ver. celsus. ff.de ver.ob.sol⁹.o.Pe.de ber.tāgit hic,ꝛ dicit q̄ iste tex.videtur innuere q̄ heres precise teneat ad factū, ꝛ sic teneatur pcise emere aut vēdere,ꝛ plus nō dicit.miror ꝙ nō fuerit recordatus qō de hoc est tex.reputat⁹ singularis in.l.fideicōmissa.ꝧ.fi. ff.de le.iij.vbi est tex.ꝙ in vltimis voluntatib⁹ obligationes faciēdi sunt pcise.ꝛ ita ꝙ illū tex.tenet Bart.in.o.l.stipulationes nō diuidūt.in.viij.q.in duobus locis.vbi dicit ꝙ in hoc est speciale fauore vltime volūtatis: qñ teneat precise ad factū.ꝛ,hoc mō intellige ꝛ salua Bar.in.l.fi. C. de fideicō.libe.quā.ꝛ.retuli dū dicit ꝙ hoc est speciale fauore vltime volūtatis,ꝛ de intellectu.o.l.fideicōmissa.ꝧ.fi.dixi in.o.l. stipulationes nō diuidunt in.viij.q.post Ludo.ibi,ꝛ Bal.in.l.unica.in penul.col.C.ō sen. que pro eo quod interest.ad ibi dicta ne remitto.

1 ¶ Executio legati ex iusta causa differtur.

Procurator alicuius si 2demnatur ad mortē,executio differt̄ donec reddiderit rationē administrationis si hoc dominus petat.hoc de consuetudine non seruatur nu.3.

2 Publice interest ne delicta remaneant impunita.

Item ne executio pene differatur.

3 Cautela ad differendam mortem condemnati.

4 Datio libertatis ꝙ nō differatur pretextu ꝙ dicatur seruum debere reddere rationem administrationis.

1 **Seruus.** †Executio legati ex iusta causa differ.b.o. Vel sic.Traditio serui legati differt vt actus sui rationē reddat. b.o. Et facit iste tex.fm Dy.Bar.ꝛ alios ꝙ si aligs est 2demnatus ad mortē qui pit⁹ fuerat pcurator⁹ vel negotio⁹ gestor aut administrator alicui⁹:ꝙ ꝺ differri executio donec rōnem administrationis reddiderit si hoc dñs petat.ad idē.l.seruo legato.ꝧ.seru⁹.ſ.e.sed ista iura pax facere videnſ:q̄ ī eis agit de ipedēda executiōe iuris priuati,lz in decisione pdicta tractat ō

2 publica vtilitate:†q̄ publice interest ꝙ delicta puniantur. l. ita vulneratus.ff.ad.l.aquil.Bar.in.l.qñadmodū.circa mediū.C. ō agri.ꝛ cen.lib.xi.Itē publice interest,ne executio pene in delictis differat arg.ter.no.in.l.si quis forte.in prin.ff.de pe.vñ pro hoc est tex.expressus in.l.j.ꝛ ibi Dy.Bar.ꝛ alij. C.de bo.pscrip. facit.l.fi.ꝧ.j.ꝛ ibi Bar.ff.de publi.idē tenet Pan.ō ca.in.l.si cognati.C.de neg.gest.Flo.in.l.pōpōit⁹ scribit. in prin. ff. fa. er.

3 †Et est bona cautela ad differendū mortē 2dēnati ad aliqō tēpus:vt dicas eū teneri tibi ad reddēdā rationē alicui⁹ apothece vl mercātie aut alterius debiti.tñ fm Ang.Raph.cu.ꝛ do. Pet.de beru.hic,lz istud sit de iure:tñ de facto nō seruatur de ꝙsuetudine.ꝛ dicit Ange.in.o.l.j.per illū tex.C.de bo.prescrip. ꝙ volēs differre mortē 2dēnati vt fortsitā eius gratiā cōsequat a superiore,ꝺ adhibere cautelā vt pro se protestet.ſi dicat vel potestati vt nō exequat:eo q̄ qui 2dēnat ad mortē est sibi obligatus ad reddēdā rationē: nisi primo rationē reddiderit:ꝛ petit super hoc assignari terminū cōpetēte. Subdit tñ ꝙ hoc nunq̄ vidit practicari,ꝛ si hic fieret hec protestatio credit ꝙ nō obseruaret ō cōsuetudine, lz pcedat de iure fm eū. Idē feq̄.o.Bar. veron.in cautela.v.incip.si vis differre mortē alicuius.vbi modificat illud ꝙ dicit Ang.nō seruari de cōsuetudine vt ibi per

4 cum. †Aduerte tñ qō lz executio cōdemnati ad mortē debeat differri donec rationē administrationis reddiderit vt hic, nō tñ per hoc debet differri manumissio ,ꝛ datio libertatis serui qui alterius negotia male gessit:ꝛ male administrauit: quamuis postea ex ante gesto post manumissionē cōueniri nō possit q̄ nouus homo cēsetur.ter.est notabilis in.o.l.si cognati.ꝛ ibi Pau de ca.C.de nego.gest.

1 ¶ Nominati per nomina propria vocantur in viriles.

2 Nomina propria ad recognoscendas personas imponuntur.

3 Legatum factum pluribus heredibus pro diuersis partibus institutis intelligitur pro portionibus hereditarijs.

4 Legatum factum parti heredum dispariter institutorum, intelligitur viriliter ꝛ non pro portionibus hereditarijs.

5 Punctus pro copula.

Copula quod attribuat vim verbi cuilibet in viriles.

6 Legari ꝙ possit duobus ex pluribus heredibus disparit̄ institutis per nomina appellatiua sine interpositione copule.

Duobus ex pluribus heredibus disparit̄ institutis quodlegari possit per nomina propria sine interpositione copule.

Si ex pluribus. Iste.ꝧ.negligit a scribentib⁹. sed ego intendo cū fundamē-

1 taliter declarare,ꝛ vltra oēs ei nouū†ꝛ vex intellectū dare.nominati p noia ppria vocāt in viriles fm gl.Bar.ꝛ doc.indifferenter.simile in.l.turpia.ꝧ.fi.ſ.e.o.fm gl.Bar.ꝛ doc.ibi.lz differunt:q̄ ibi loquit in heredib⁹ gratuitis per noia ppria,hic autē in heredib⁹ bonoratis p noia ppria,ꝛ lz iste ter.simplr dicat ꝙ duob⁹ ex pluribus heredibus fuit legati,nec aliquam mentionē faciat q̄ p noia ppria,cū verisimiliter ꝛ quasi necessario illi duo ex pluribus heredibus fuerūt per noia propria nomi-

2 nati,als ignoraremus qui sint illi duo ex pluribus.†cū noia ꝓpria imponanť ad cognoscēdas personas.l.ad recognoscēdas C.de inge.ꝛ manumiſ. Ego nullatenus teneo istū intellectū gl. Bart.ꝛ omniū indifferēter scilicet qō iste ter.solum loquat̄ qñ legatū factum fuit p noia propria: q̄ de nominib⁹ propriis in ter.verbū nullū.vñ ego nō facio vim in hoc,an legatū sit factū p nomina ppria,an per appellatiua prout oēs faciūt. Sed facio differētiā an legatū sit factū omnib⁹ heredib⁹ pro diuersis partibus institutis,ꝛ tunc intelligit pro portionibus hereditarijs vt est ter.no.in.l.plane.ꝧ.si duob⁹.ſ.e.o.ꝛ iste nō est casus noster:q̄ iste ter. nō loquit qñ legatū est factū omnib⁹ heredibus,sed punctualiter loquitur qñ legatū est factū pti plurium

3 heredū ex diuersis partib⁹ institutor⁹.†Nā hic fuit legatū duobus ex pluribus heredibus ex disparibus partibus institutis. ita expresse cantat iste ter. ꝛ tunc intelligit eis relictū viriliter ꝛ sic equaliter non autē p portionibus hereditarijs:vnde ego summo realiter ter.prout iacet sine vlla restrictiōe aut diuinatione.¶†Legatū factū parti heredū dispariter institutorum intelligitur viriliter ꝛ nō pro portionib⁹ hereditarijs.h.o.Ita

4 etiā ppie loquit text.in.o.l.turpia.ꝧ.fi.ſ.e.o.qñ pars heredum fuit grauata onere legator⁹ ꝛ tunc tenentur in viriles.si vero oēs tūc teneanť p portionibus hereditarijs,put etiā ibi cātat litera.ꝛ ita etiā ibi late tenni 2tra gl.Bart.ꝛ doc.ibidē. Ratio diuersitatis est q̄ testator legat solum parti heredū vt hic.vel quando solū grauat partē heredū vt ibi,tūc nō videť habuisse respectū ad hereditatē q̄ oēs bonora⁹sset aut oēs grauass̄et.sed solū habuit respectum ad psonas aliquorū heredum.nimirum si tūc veniūt in viriles vt hic ꝛ ibi.Sed qñ relinquit oibus heredibus,aut oēs grauat,tunc videť habuisse respectū ad heredi-

5 tatē.nimirū si oēs veniūt ꝙ portionib⁹ hereditarijs,prout etiā tenuit glosſ.in.l.si quis testameto.ff.de sta.lib.ratio dubitādi in isto tex.esse poterat:q̄ partes adiecte in institutione videbātur etiā repetite in legato simplr facto:q̄ quos testator magis dilexit in institutione,videbat etiā magis dilexisse in legato. arg. l.j.C.de impu.ꝛ aliis substi.cū 2co.ibi datis. Cōtrariū tñ decidit̄ur in isto tex.ꝛ que sit ratio decidēdi statim apparet ex.j.pte me dicendis.tex.t. ergo iste ꝓfaliter procedit vt iacet,qñ legatū fit parti heredū dispariter institutorū,siue fiat p noia ppria, siue fiat p appellatiua cōtra oēs,nā qñ legatur duobus ex pluribus heredibus per noia propria,puta titio ꝛ seio ex heredibus meis lego fundū, est necesse qō inter illa,duo ppria noia ponat

5 copula, vel punctus babēs vim copule.†Sz natura copule est attribuere vim verbi cuilibet in viriles.l.reos.ꝧ.cū in tabulis. ff.de duo.re.ꝛ.l.j.C.si plures vna sen.nimirū si tunc illi duo heredes nominati per noia ppria veniūt viriliter ad legatum:et sic pro equalib⁹ portionib⁹,licet essent inequaliter instituti. Eodē modo quando testator legaret duobus ex pluribus heredibus dispariter institutis per nomina appellatiua,tunc etiā est idem qñ posthum⁹ cognosceret qui sunt illi duo ex plurib⁹, puta testator dixit,illi qui instituti in tali parte,ꝛ illi qui instituti in tali lego fundum.vel quando diceret primo heredi et secundo lego talem fundū,iurta gl.no.in.l.si a certis.que est lex antepe.ff.de duobus reis.adhuc illis duobus deberetur legatum in viriles, et sic equaliter propter copulam interpositā inter illa nomina appellatiua,vt.l.si heredes nominatis.ꝛ ibi Bar.j.e.Et ibi tex. assignat rationem quia personarū enumeratio hūc effectū habet vt exequātur in legato.ita ego nouiter intelligo istum tex. et credo qō sit verus ꝛ planus intellectus reiecto intellectu gl.

6 Bart.ꝛ omnium hic.Et licet†possit dari casus in quo duobus ex pluribus heredib⁹ dispariter institutis posset legari per nomina appellatiua sine interpositione copule,ꝛ cognoscerem⁹ qui essent illi duo.puta si duo ex heredib⁹ instituti erāt fratres aut nepotes testatoris,ꝛ alij heredes extāt extranei, et testator diceret,lego fratrib⁹ meis talem fundū,tūc non procederet iste tex.quia tunc admitteretur ad legatum non in viriles, sed pro portionibus hereditarijs,sicut si fuissent nominati vt heredes.

tex.est de

ter.est de hoc notabilis in.l.lucius.ꝧ.menia filium.ff.ad trebel. Bar.ꝛ alij in.o.l.turpia.ꝧ.fi.ſ.e.o.Pau.de cast.hic:eo q̄ tūc nō

7 est ibi copula q̄ attribuat vnicuiq⁹ in viriles.†Similiter posset testator duob⁹ ex plurib⁹ heredibus dispariter institutis legare per noia ppria sine interpositione copule,puta testator instituerat quatuor heredes:ꝛ duo vocabant titi⁹,sed erāt de diuersis familijs seu partelis,ꝛ ita vn⁹ cognoscebat ab alio in institutione:posset a testator simplr dixit,lego titijs talē fundū ,ꝛ sic noie collectiuo ꝛ nō per nominū ꝓpriorū copulatā demōstratione,tunc admitteren̄ ad legatū pro portionib⁹ hereditarijs, acsi essent vocati p noia appellatiua:vt est ter.no.in.l.titi⁹ fundi.in prin.ff.de bere.instī.nec tūc haberet locū iste tex.cū etiā ibi nō adsit copula q̄ attribuit vnicuiq⁹ in viriles.ita ego nouiter intelligo istū.ꝧ.ꝛ sic declaro ei⁹ materiā implicitā ꝛ innolutā, licet alij nil dicant. ¶In gl.ſ.i.in verbo habere debent.gl.ponit duos intellectus.ꝛ primū sequuntur Bar.ꝛ oēs,quē ego nō tenui.ꝛ fm gl.reprobat ꝛ bene:quia tex.dicit ex disparibus,ergo nō erant instituti ex eisdem partibus.Itē dicit tex.ꝛ non p bereditarijs portionib⁹.Tu teneas vltra omnes intellectū quē ś.posui qui est bonus ꝛ planus.

1 ¶Tempus cedentis legati quod in legatis inspiciat quo ad acquisitionem,scilicet cui acquiri debeat.

2 Conditio in legatis quod retrorahatur.

3 Filius in bis que acquiruntur sibi vt filio non est necesse quod sit heres patris.

Emphyteusis si acquiratur pro filijs ꝛ nepotib⁹,debeť filijs licet patris hereditatem repudiauerunt.

4 Frater qui quittauit generaliter fratrem de omni ꝛ toto qō pertere posset in hereditate paterna,non impeditur petere partem feudorum vel fundorum emphyteuticorum.

5 Legatum factum ab extraneo testatore seruo alteri⁹ post mortem domini,si dominus in testamēto instituto extraneo legat libertatem seruo:cui acquiratur mortuo domino.

Inter mortē testatoris ꝛ additionem hereditatis in extraneo quod sit dare medium.

6 Inter mortem testatoris ꝛ additionem hereditatis qō nō sit dare medium in suo vel necessario.

7 Beneficiū abstinēdi datur suo qñ agit de ei⁹ ꝓiudicio ꝛ dāno.

Hereditas iacens quod non detur vbi est suus.

Curatori hereditati iacenti qō non detur vbi est suus.

8 Interpretatio sit in partē fauorabiliorem quando duo in eodē puncto concurrunt nisi concurrant successiue.

9 Si vnus ex duobus dominis dicat seruo suo , vade ad pontē ꝛ si obuiaueris seruo liber esto, ꝛ alter dicat suo seruo si obuiaueris,liber o liber esto:quis eorum erit liber?

10 Oppositio de ponte que fit.

11 Si iudex ecclesiasticus excōmunicat partem si appellet ꝛ pars appellat an intelligat excōmunicatus primo anteꝙ appellat.

12 Banatio in metallum ꝙ sit eꝙ penetrabilis sicut excōicatio.

Seruus pene nō efficit quis dū sula legitur sed postꝙ est lata.

13 Conditio necessario extitura habetur pro impleta.

Conditio intelligitur secundum suam conditionē aditionata.

14 Capitaneus si ex dispositione statuti desinat esse capitane⁹ , si proposuerit de exbāniendo bānitum ꝛ faciat talē propositionē an desinat statim esse capitaneus anteꝙ sit perfecta ꝓpositio.

Si post mortem. Quo ad acquisitio- nē legati inspicitur dies cedentis legati:ꝛ si in pūcto concurrat fauem⁹ legatario.b.o.fm Bart.ꝛ alios.vel sic ꝛ plenius legatum ab extraneo facto filiofa.post mortē patris acgrif filio, etiāsi nō sit heres patris.nō adit acgrif heredi patris, legatum vero ab extraneo factū seruo alteri⁹ post mortē dñi sui petinet ad heredē dñi,nisi dñs illi seruo libertatē purā directo reliqrit ꝛ fuerit institut⁹ heres su⁹ vel necessari⁹: q̄ tunc qñ cedit dies legati reperit liber,ꝛ sic acgrif sibi.b.o. ¶Diuidit in tres ptes. In ꝓma logt qñ legatū fuit factum filiofa. alteri⁹ post mortē patris sui. In scōa qñ fuit factū legatū seruo alteri⁹ post mortē dñi sui. In tertia ponit notabil⁹ limitatio scōi dicti scōa ibi

1 ſz ſi seruo.tertia ibi:preterquā. ¶†No.primo ꝙ in legatis quo ad acqſitionē.ſ.cui acquiri ꝺbeat inspicit tps cedētis legati,vt hic,ꝛ.l.post diā.ꝧ.fi.ff.qñ dies leg.ced.ꝛ.l.res legata.ff.de re.iur. ꝛ.l.ſi vxorē.C.de 2di.inser.ſz hic tpe cedentis legati.ꝛ sic tēpore mortis patris, filius reperit esse sui iuris , ergo sibi acgrif legatum,nā istō legatum factuz post mortē pris cēsēt esse conditionale.l.beres meus.scōo respōso.ff.de 2di.ꝛ demō.ꝛ.l.ſi cum heres.ff.qñ dies le.cc. †Sed in legatis cōditio nō trahať retro. l. j.ꝧ.serui appellatione.ff.ad syllā.l.ſi pr̄.ꝧ.c. ff.de excep.rei iudi.

2 late Bart.in repe.l.ſi is q̄ p emptore.in.v.q.in pr̄. ff.de vsuca.

3 ¶†Nota scōo ibi, nec interest an patri heres extiterit necne, hic esse ter.diligenter notādum qō in bis ſ̄ acquiruñ filio vt filio

nō est necesse ꝙ filius sit heres patris,ꝛ ideo ſi pater acquisiuit emphyteusim vel feudū pro se filijs ꝛ nepotibus,nō addendo ꝛ heredib⁹,videť acquirere filijs vt filijs:ꝛ nō vt heredib⁹, ꝛ ideo licet filij repudiarēt hereditatē patris,forte q̄ grauata est oneribus,tñ admitterēť ad emphyteusim ꝛ feudū fm Bar.i.l. si tibi decē.ꝧ.si pactus.ff.de pac.ꝛ in.l.si nō forte.ꝧ.libertus.in vlt. col.vbi dixi.ff.de cōd.inde.ꝛ in.l.gall⁹.ꝧ.quidā recte.in pe.col. ff.de libe.ꝛ post.ꝛ in.l.ꝙ dicit.in pe.col.ꝛ ibi Ang. Jmo.ꝛ alij ad.ff.de ver.obl.ꝛ in.l.vt iurisiurādi.ꝧ.fi liberi.ff.de ope.licū alijs 2cor.quas dedi.in.o.ꝧ.si libertus.ꝛ ista est cōis opinio fm do.Eller.in cōſ.crir.v.vo.ꝙ incip. Viso pcessu cause vtentis inter dominā Bernardinā.in.j.co.ꝛ in cōſ.crir.v.vol.ꝙ incī. Perspectis bis q̄ ſ supascripto themate narrāt.in.j.col.

4 †Bene facit,ꝙ si mortuo patre frater alteri fratri facit quittationē ꝙ fiale de omni ꝛ toto eo quod petere posset in hereditate paterna p hoc nō impedit petere partē possessionū emphyteuticarū vel partē feudoꝝ:q̄ nō petunt tanꝙ ex hereditate paterna. Ita signāter tenet Bal. post Dy.in.l.titi vidēdū. ꝧ.fi.ꝛ ibi Bal.ꝛ Ang.ff.de peti,here.Bal.late dispūtās l aut. si quas rumpas.C.de sac.sān.ec.ꝛ in.l.j.in.v.q.ff.de re.diui. Albe.ō rol.ſ l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ istud procedit etiā ſi talis renūciatio hereditatis pater ne fieret cū iuramēto.ita singula.tenet Bal.ſ

5 c.j.in.iiij.col.in ti.an agnat⁹ vl filius. ¶†No.in.iij.vl.sed ſi seruo.quod qñ ſi legatū ab extraneo testatore seruo alterius post mortē dñi sui,ꝛ postea dñs in testamēto reliqt libertatē seruo suo instituto extraneo,mortuo dño legatū primi testatoris factū post mortē dñi,cū ꝙ mortē dñi purificetur conditio legati, acquirit hereditatē iacēti,ꝛ postea heredi adeūti,cū inter mortē dñi ꝛ additionē hereditatis ī extraneo heredē sit dare mediū, ꝛ legatū libertatis nō cedat nisi ab adita hereditate.l.unica.ꝧ. in nouissimo.C.de cadu.tol. Si aut̄ fuit institut⁹ necessari⁹ vl suus heres,puta alius seruus illi⁹ dñi vl eius filius in potestate:q̄ tūc nō est dare medium iter mortē dñi ꝛ hereditatis sue; q̄ lex ipso iure facit necessariū vl suum icontinēti heredē,ꝛ sic eodē instāti cedit dies libertatis relicte,quo instanti cedit dies legati facti post mortē dñi:ergo cum illo tpe seruus reperiat se esse liber,sibi acquirit legatum ꝛ nō heredi dñi:ꝛ licet eodē tpe 2currāt legatū ꝛ libertas, nec vnū possit dici anterius altero, tamē fingit̄ prius factus liber ꝛ postea cedere dies legati sibi facti vt sic legatū sibi acquirat qō est fauorabilius,ista est medul la huius ter. ¶No. quarto in tertia parte.ꝛ sic in ver. ꝓterquā

6 qz in vnū 2currunt, tex.notabile ꝛ expressum ꝛ ꝙ inter mortē ꝛ additionē nō est mediū suo aut necessario heredi extītē , qō nō reperit alibi,ita bñ.ꝛ ad hoc quotidie allegat iste ter. fm Bal. adde text.in.l.ꝧsitū. ꝧ.j.ad fi.ſ.e.ꝛ in.l.j. ꝧ.qui sunt in potestate, ff.si quis omiſ.cau.test.ꝛ in.l.iulianus noster,circa fi. ff.ō cond, ꝛ demō.gl.in.l.si alienū.ꝧ.in extraneis.ff.de bere.inst.late Bar. in.l.fi.ff.de cōdi.instī.ꝙuis gl.in.o.l.iulianus noster.in gl.fi.teneat hoc esse verum in necessario:secus in suo propter beneficium abstinēdi ꝙ hz a prętore. ꝧ.sed is permittit prętor. instī.de bere.quali.ꝛ differ. ꝓpter qō videť reduci ad initar mācipati.l. nā nec emācipatus.ſ.eo.ꝛ ideo glosſella parua bic exponit tex. aut pro ꝛ,nuin dicit su⁹ aut necessarius,sed talis expositio destruit tex.†Et illud beneficium abstinēdi dat suo solum i 2cernētibus eius dānum aut ꝓiudicium,alias sec⁹, vt est tex. melior de iure in.l.si filius qui patri.ff.ō vul.ꝛ pupil.vnde teneas ꝙ etiā i suo nō est dare mediū ꝓpter cōtinuationē q̄ fit a lege. l.in suis. ff. de libe.ꝛ post.vñ vbi est suus nunq̄ est dare hereditatem iacentē,vt est gl.no. in.l.cū bereditas. C.depositi. per q̄ infert notabiliter ibi Bal.quod vbi est suus nō poteť ibi dari curator tanꝙ hereditati iacenti,nec valet ꝓcessus factus tā-

8 quā ꝯtra hereditatē iacentē.qō nō. ¶†Nota quinto ibi probabilius tex.egregium ꝛ signādum, qō qñ duo in eodem puncto 2currant,interpretatio debet fieri in fauorabiliorē partem.nisi 2currant successiue:q̄ tunc primum in ordine inspicitur.l.are tbusa.ff.de sta.bo.ꝛ hic late ꝙ Bar.ꝛ Salic. ¶†Istud inducit Bar.ad questionē de duobus dominis,qui voluerunt experiri fortunā seruoꝝ suoꝝ,vnus dixit seruo,vade ad pontem Ticini ꝛ si obuiaueris libero, liber esto. Alius dixit econtra seruo suo,vade ad pōtē ticini,ꝛ si obuiauer⁹ seruo, liber esto.isti duo serui sibi inuicē obuiauerūt supra pōtē,ꝛitur quis eorū liber erit,ꝛ an ambo,an vero null⁹.ꝛ ꝛcludit qō ille cui fuit dictum si obuiaueris seruo , erit liber:qz in puncto in quo obuiauit inuenit seruum. Alius aūt cui fuit dictū si obuiaueris libero,nō erit liber:qz in co puncto in quo obuiauit inuenit seruum,licet successiue statim factus sit liber p.o.l.aretbusa. vbi tertius filij qui nascitur in illo puncto facit matrē esse liberam,ꝛ tamē ipse nō est liber tanꝙ natus ex matre serua.ꝛ cum Bar. simpliciter relato tenet Sali.bic. Ita etiā tenet Bart.in.o.l.aretbusa ad fi.Adde gl.in.l.sed ꝛ pactus.ꝧ.fin.ff.quod metus causa vbi qi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cit esse oppositionē de pūcto,quā oppositionē ō pūcto etiā facit gl.in ti.de his qui sunt sui vel alie.iur.in prin.in verbo acq rit ad fi. ¶Ad.de questionē Cano. Jnno. Joā.an.ꝛ alitoꝝ in.c.
11 preterea requisti.ō appel. ✝Pone iuder ecclesiastic' ercōicat parte ſi appellet:pone qō appellat:ſi intelligimus illū pn̄ appellasse,ercōicatio sequēs nihil valet.ſi aūt intelligiē ercōicatio prius facta nihil valet appellatio.c.p tuas.ō sen.ercō.gl.in.l.ſi. C.ſi a nō cōpe.iudi. Jſta ergo questio remanet in ꝯsideratione puncti an illo puncto quo appellat dicat ercōicatus. Jnn.ibi tz ꝙ in ipsa appellatione ꝯtrahat ercōicatio: qz ercōicatio est
12 pūctualioꝝ oī intellectuali gladio.nā q̄dā sunt q̄ ,pter sui velocitatē p̄cedūt intellectū sensibilē.l.ii.ſ.scīdū. ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.l.illud.ff.de acqui here. Bal.ibi reprobat istud fundamentū: ✝qz dānatio in suppliciū est eque penetrabilis.ꝛ tñ cū ſnia vltimi supplicij legit nō est seruus pene,ſz postp̄ est lata
13 l.qui vltimo.ff.de pe.Sicut alibi dicit gl.in.l.arboribꝰ.ſ.iulianus.ff.de vſufr.lupus incipit errē ſpluā non tñ eriuit: tñ dicit Bal.p̄o Jnno.facere.o.l.arethusa. vbi ꝯditio ſi tres peperierit implēt incipiente vltimo partu. ✝sed rō subtilis est secūdū eū, qz icipiēte vltimo partu ꝯditio est necessario extitura.l.ter emi ra.ff.de verb.signi.ideo habēt ꝙ pura.l.ſi pupillus.ſ.j.ff.de noua.vñ p̄o Jnn. melius facit ſm eū qz intētio iudicis erat pro hibere futurā appellationē a qua voluit cessari:ꝛ ad actum nō peruenirī:vnde ꝯditio intelligitur ſm suā cōditionē conditionata:sicut ſi testōr̄ p̄hibet alienari.ꝛ ſi fuerit alicui data,legat familie nā intelligiē legatū p̄ambula boza alienationis, vt subtiliter dicit ꝓbare Ja. de Arc. in.l.ſi ita fuerit.ff.de manumiſſ. test.vide etiā ibidē p̄o. Abb.in vlt.col.vbi ꝙ aliquas alias rationes tenet cū Jnno.q̄uis refert do.Ant.de bu.ibi tenere contrariū.ꝛ Postien. in summa de re iudi.ſ.qualis.in versꝰ.pura.
14 ¶✝Scōo Bart.inducit ad aliquā q̄stionē diſputatā p Ja.bu. Si statutū diſponat ꝙ capitaneus qui ꝓpositus fuerit in cōsilio de rebāniēdo erbānitū.desinat esse capitaneus,ꝛ capitaneus facit talē ꝓpositā de rebanniēdo erbannitū: ſi dicimus ꝙ statim desinat esse capitaneus q̄ primū incipit ꝓponere anteq̄ ꝓpositio fit perfecta:ergo in eo nō verificabūr verba statuti:que loquunt de ꝓposita facta a capitaneo. Si aūt dicimus ꝙ nō desinat esse capitaneus statim,ergo nō verificabūr verba statuti que dicūt ꝙ facta ꝓposita desinat esse capitaneus. Bart. se remittit ad ea que dixit in.l.ſi quis ita.per illū ter.in ver.ꝙ ſi dū proponit.ff.de iurisdi.omniū iud.ꝛ ibi Bar. breuiter tenet qō propositio debet esse perfecta. vnde ante propositā perfectam est capitaneus:ꝛ ſic in eo verificantur verba statuti,vt ibi dixi.

1 ¶✝Libertate legata ſub conditione seruo alteri legato pure, ꝛ conditio libertatis eueniat,legatum extinguitur.

2 Legatum purum ſi admittur ſub conditione,intelligitur ſub contraria conditione collatum.

3 Redemptio legati tacite facta ſub conditione,quod faciat cēseri legatum datum ſub contraria conditione.

4 Legatum secundo factum de eadē re ſub cōmemoratione p̄mi quādo faciat vt primū legatū in totū intelligatur reuocatum.

5 Conditio tacita prouenies ex dispositione testatoris impedit trāſmiſſionem legati,ſecus ſi proueniat a lege ꝓpter factum extrinsecum.

6 Si seruo alteri pure legato relinquitur libertas ad diem certā: primum legatum totaliter extinguitur.
Libertas seruo alieno dari non potest.

7 Legatum factum alicui post mortē titi vel heredis, dicitur cōditionale:ꝛ legatarius interim decedēs illud nō transmittit.

8 Legatum libertatis factum seruo,quando intelligatur ademptum per secundum legatum factum de ipso seruo alteri.

9 Correctio legum vitanda.

1 **Si pure.** ✝Legatū libertatis ſub cōditione factū facit legatū de eodē seruo videri ſub cōtraria cōditione datū.sed ſi libertas in die oīno extitura relinquāt: legatū serui videt ſimplr reuocatū.h.o.vl sic.ſi seruo alteri pure legato,libertas ſub cōditione relinquāt, primū legatū serui reꝛdatur ꝛditionale in euētu ꝛtrarie cōditiōis.ſi vero relinquatur libertas ſi die certā vl post mortē legatarij, legatū serui totaliꝰ reuocaī.h.o. ¶Diuidit in duas ptes ꝓin.put tz duo ꝓncipalia dicta. ✝Primū est qñ seruo alteri pure legato,fuit libertas ſub ꝛditiōe relicta,ꝙ nō vz p̄mū legatū cū duab⁹ illationibus.Scōm dictū in ꝟ.qō ſi idē,qñ seruo alteri pure legato fuit relicta libertas ad die certā, vl post mortē legatarij;ꝙ oīno extinguāt p̄mū legatū.ꝛ adde ꝛcordātē ter.in.l.ſi seruus cōis. ℣. ſi.ꝛ in.l.ſe.ff.de vnl.ꝛ pup. ¶Not.i.ex isto ter.qō ſi seruo alteri pure legato relinquatur libertas ſub ꝛditione.ſi quidē ꝛditio libertatis eueniat,extinguit legatū de seruo alteri factū:qz nō est possibile pō seruus fit liber ꝛ ꝙ fit alternus.ꝛ ſic libertas ꝛtinet quādā tacitā adēptionē legati.l.ſi idē.in prin.ſ.ti.j.ꝛ.l.seruū filij.ℊ.ſi idē seruus.ℊ.e.ꝛ.l.ſi quis.cū.in prin.ff.de vulg.ꝛ pup.ſi aūt deficiat cōditio libertatis,tunc legatū ipsius serui debetur
2 primo legatario:qz regula est:qō qñ legatum purū admittur ſub ꝛditione,intelligitur ſub contraria cōditione esse collatū. vt hic,ꝛ.l.ſi legatū pure.in prin.ff.de adi.le.ꝛ.l.ſi aliqñ.ꝛ.l.a testatore.ff.de ꝛdi.ꝛ demō.ꝛ.l.qō pure.ff.qñ dies leg.ced.nā defi ciente ꝛditione adēptionis,legatū remanet firmū,sicut etiā in ℊctibus,ſi pecunia pure debita ꝓmittatur alteri ſub cōditione ꝛ defīciat cōditio creditū primū remanet in suo esse.l.pecu
3 niā quā.ff.ſi cer.pe. ¶✝Tu dic ꝙ imo ſingulariꝰ ꝓbat iste ter. ꝙ nō ſolū adēptio legati facta ep̄sse ſub cōditione facit legatū censeri datū ſub ℊria cōditione,vt iuribus p̄allegatis.sed etiā adēptio legati tacite facta ſub ꝛditione facti legatū censeri datū ſub ℊria cōditione. nā hic testator legando ſub conditione libertatē seruo qui erat alteri legatus, intelligiē in euentū conditionis adimere legatū de ipso seruo vt prime dixi,ꝛ tñ de legato seruo adimēdo nullam testator facit expressam cōditionē,ꝛ tñ hic ter.est no.ꝙ adēptione legati tacite facta per cōditionē libertatis facit vt ſub cōtraria cōditione legatū de ipso seruo intelligatur esse factū,qō est notabile ad ampliatio-
4 nē p̄dictoꝝ iuriū.ꝛ ita ego p̄dero iſtū ter. ¶✝ſic o.ſcō ex isto ter.ꝙ illnd ꝙ alibi dicit,qō legatū ſcō factū de eadē re ſub cō memoratione primi,facit vt primū legatū intelligat in totum reuocatū.l.plane.in prin.vbi dixi.ℊ.co.ꝛ.l.trāſlatio.ff. de adi.lega.Jstud ꝓcedit qñ aliud ſcōm legatū est factū pure, vt ibi. secus ſi est factum ſub conditione, nā tunc primum legatū non cēsēt in totū reuocatū,imo videt datū primo legatario in euē
5 tū cōtrarie conditionis vt hic,ꝛ.l.qñ ſi alij.ff.de adi.leg.imo ſingularius p̄obat iste text.ꝙ illud qō dicit qō legatū ſcō factū de eadē re facit primū legatū censeri in totum reuocatum.o.l. plane.in prin.ꝓcedit,qñ tale ſcōm legatū est oīno purū abſtractū ab omni cōditione expressa vel tacita: secus ſi ſcōm legatū sit factū ſub ꝛditione expressa adēptionis primi legati. o.l. qō ſi alij.vel etiā ſub cōditione expressa in qua insit tacita adēptio
6 precedēs legati:qz tūc nō facit cēseri legatū primo factū esse reuocatū:imo facit primū legatum cēseri datum ſub cōtraria cōditione.ita est ter.hic nota.quē ego ſic p̄dero. ¶✝Nota ter tio ex ter.ibi,ꝛ ideo ſi p̄dēte ꝙ tacita ꝛditio prouenies ex testamēto ꝛ ſic ex dispositione testatoris impedit trāſmissionem legati,vt hic,ꝛ.l.aliqñ.ꝛ.l.a testatore.ff.de ꝛdi.ꝛ dmō.ſecus qñ tacita cōditio prouenit a lege ꝓpter factū extrinsecum ertra testamētū vl natura rei.vt ſi lego tibi fructus talis agri nascituros,inest tacita cōditio ſi nascātur.l.i.in fi.ff. de cōd.ꝛ dem. Jsta tacita cōditio prouenies extrinsecus a testamēto nō impedit trāſmissionē legati.l.ꝛditionis extrinsecus.ꝛ ibi notabiliter Bar.ff.de cōd.ꝛ dem̄.Adde ter.no.in.l.ſi legatū pure.in prin. ꝛ ibi Bar.ff.de adi.leg.vbi ſi legatū factū pure titio adimatur
7 ſub cōditione,ꝛ p̄dente cōditione titius decedit:ḡnis conditio defecerit,tñ nō trāſmittit ad heredē titi;qz legatū ſub cōdi ditione adēptū cēsēt ſub contraria conditione datū,ꝛ legatum conditionale non transmittitur ad heredē legatarij.l.vnica.ℊ. ſinautem aliquid ſub cōditione.C.de cad.tol. ✝✝Nota quarto
8 in ver. qō ſi idem, qō quādo seruo alteri pure legato relinquitur libertas ad die certā,legatū primum totaliter extinguitur. Ratio fundamētalis huiꝰ tertus est,qz ſi nō extingueretur p̄i mum legatū, licet interim dictus seruus acquireretur legatario,ꝛ ſic dominiū serui trāſiret in legatarium, certe eueniente postea die certa nō posset seruus ab herede cōsequi libertatem ſibi relictā:qz eo tpe reperiet esse alienꝰ:ꝛ seruo alieno libertas dari nō p̄t.l.ſi seruꝰ legatus.ℊ.ſi alienus seruus.ſ.e.ꝛ.l.seruo. C.de test.ma.vbi est ter.notabilis,ꝙ seruo alieno nō potest directo relinqui libertas,etiā ſi talis seruus sit ꝓpnus heredis. ¶Ultimo p̄dera istū ter. in fi.ibi:qz moriturū titiū certū est. ✝ista ratio assignata in ter,nō videt esse ꝛgrua,qz ſi sit certum titiū esse moriturꝫ,nō tñ est certū cū esse moriturꝫ ante seruum: qz posset seruꝰ mori anteq̄ titiꝰ,vt.l.ſed ꝛ ſi nō seruus.ℊ.incertum.ff.ad.l.fal. ergo cū istud ſit icertū ꝛ possit ſe habere ad esse ꝛ nō esse:ergo facit ꝛditionē. l. dies incertus. ff.cōdi.ꝛ demon.
9 ✝Hinc est qō qñ legat alicui post mortē titi,aut post mortem heredis,tale legatū est ꝛditionale.ꝛ legatarꝰ iterim decedens nihil transmittit ad heredē.l.heres me⁹.ſcō resp̄ſo. ꝛ.l.ḡnus diebus.ℊ.q̄dā titio.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.ſi cū heres.ff.qñ dies lega.ced.cū ergo libertas fuerit relicta seruo post mortē ciꝰ cui idē seruus erat pure legatus:ergo legatū libertatis est ꝛditio
10 le ſi seruꝰ superuinat post legatariī:aliter em nō p̄t libertatē nāciſci.ergo ſub ℊria conditione videt iste seruus esse legatus titio.l.ſi iste seruꝰ ante moriet,ergo legatū serui non videt esse inutile.tñ iste text.ad ſi.vult ꝙ tale legatū libertatis cenſet esse relictū ſi die certā. nō aūt ſub ꝛditione. ideo ſtatim extinguit legatū alteri factū ō ipso seruo qō non procederet ſi esset cōditionale

tionale:qz pendente conditione nō extingueret,sed staret in ſuspenſo:vt in prin.iſtius.ℊ.ꝛ in.l.iulianus.ff.de manumiſ.testa. Ang.hic dicit ꝙ semp dubitauit ſup iſto ter.ꝛ rñdet qō intelligēdo iſtud legatū de seruo cēseri factū ſub ℊia cōditione, esset verisimile:qz videret seruus esse legatus post ꝙ mortꝰ erit:vñ iste seruus nullo modo p̄t deberi legatario:nō em̄ ante mortē ipsius legatarij ꝛ serui,cū seruus posset superuiuere ꝛ ei? libertas eriſtere:nō etiā post mortē legatarij superuiuēte seruo:quia tūc seruus immediate factus est liber:nō quoꝫ post mortē ſui superuiuēte ipſo legatario:qz cū seruus nō ſit in rerū natura impossibile est legatario deberi:ergo ter.bene decidit ꝙ inutile est legatū.Et cū ista sol.Ang.trāſeūt Rap.cu.Flo.ꝛ.d.Pe. de bern.hic.ita etiā in effectu rñdet Pau.de cast.hic ꝙ dicit ꝙ hic ꝓmus legatarꝰ nō p̄t cōsequi aliqō emolumētū de legato serui ſibi facto:cui postea est relicta libertas post mortē ipſi? legatarij,sicut p̄t in primo casu huius.ℊ.nā ſi deficiat illa conditio libertati apposita remaneret legatū seruꝰ penes eū:ſz hic in fine ſi diceret,qz seruus moreret ante legatariū:certe mortuo seruo nullum cōmodum remaneret penes legatariū, ꝛ ista sol. Pau.de cast.ſibi aſcribit Bre.in.l.idem est.ff.de vnl.ꝛ pup.vbi de ea facit festum:ꝛ ꝓcit qō est ſua nona ſolutio. ¶Hſ.ſi.in verbo inutile.diuidit in duas partes. Jn prima declarat tert. Jn ſcōa fortiter opponit ꝛ dupliciter ſoluit.ſcōa ibi , sed vr etiam
8 ꝓmum valere. ¶✝Jn ca.gl.ibi,qō non placet:ꝛ bene:qz etiam qñ legatū de seruo esset factū ſcō loco,nō ꝓ hoc ſntelligeretur adēptū legatū precedēs libertatis,niſi ep̄sse ita appareret esse voluntatem defuncti:vt.l.ſi idem.ſ.tit.j.allegata in gl.ꝛ.l.ſi seruus legat⁹.ff.de fideicō.lib. ✝Preterea qō ista prima solutio nō sit vera,patet:qz ibi ex ordine litere manifeste apparet qō seruꝰ primo fuerat legat⁹,deinde iussus esse liber:sicut ꝛ hic: quāuis Jo.de imo.ꝛ.d.Alex.in.l.ſi seruus cōis.ℊ.ſi.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ Iacobus.d.Alex.in.l.cū quo.de peculio.ℊ.iſ qui in bonis.ff.ad.l. fal.teneant istam primam ſol.gl.ꝛ nō bene,quia nullatenus potest procedere vt ex predictis patet:tñ dicit.d.Alex.in.d.ℊ.is q in bonis.qō dato qō ista prima ſoln.nō posset procedere ad ista duo iura,cum loquantur in eisdem terminis.tñ saltem ꝓcedit ad.d.ℊ.is qui.de quo statim.ſ.dicā.¶Communiter tenet ſcōa solutio gl.nostre,qō ibi ter.loquitur de libertate directa vel fideicōmiſſaria p̄stāda ab herede,quo casu ſi valeret interim legatū ꝛ ōnium serui transferretur in legatarium,eueniente postea die,nō posset heres p̄stare libertatē seruo: qz nō esset ei? ōns ꝛ libertas nō p̄t cōpetere seruo alieno vt diximus ter.in.iſi.no. ꝛ sicut a testōre vel ei? herede nō p̄t libertas dari alieno seruo ita nec datio libertatis p̄t ꝛferri in tēpus quo erit alienus ſcilicet legatarij. Sz ista ratio cessat qñ libertas est p̄stāda ab ipo legatario vt in cōtrario,tūc cū ōnium serui interim trāseat in legatarium poterit in adueniente die ipe vl ei? heres p̄stare li
2 bertatē seruo cū sit ōns.ista sol.est vera i ſe ꝛ eā tene. Tamē cōtra istā ſcōam sol.obstat ter.l.ꝛtrarie in duobus,ꝓout etiā ibi p̄derat Bart.ꝛ tū sequit istā sol. ✝Primo cū ter. ibi dicit cō petite ergo directo. Jtē ibi dicit liber esse iuſſ⁹ fuerit sicut ꝛ hic ergo nō potest dici ꝙ per talia verba magis sit relicta libertas per fideicōmiſſum a legatario quā hic directo ab herede vel p fideicōmiſſum,tū ad vtrūq; rūde, dū ter.dicit cōpetit. Jtē dū dicit liber esse iussus est.intelligiē per fideicōmiſſum per.l.iulianus.ff.de manumiſ.test.put etiā dicit Jo.de imo.hic.ꝛ ſi dicis ꝙ ista ſoluti⁹ licet in se possit esse vera.cū diuinat ad vtrūq; ter.potes dicere ꝙ nō diuinat. ex quo em̄ ter. ibi dicit ꝓmū legatū serui valere: ergo loquit necessario qñ libertas erat p̄stāda seruo per ipsum legatariū hic autē cū ter.dicat ꝓmū legatū de seruo esse inutile : necessario loquit qñ libertas erat p̄stāda ab herede, quā p̄stare nō potuisset ſi legatū seruꝰ valuisset:ꝛ sic dominium seruꝰ esset translatū in legatarium vt ꝓxi. ¶Cōtra istā cōem ſolu.ꝛ cōtra istum ter.fortissime obstat ter. in.l.cum quo de peculio. ℊ.is q in bonis. in verſi.quēadmodū ſi directo ff.ad.l.fal. vbi est ter.qō ſi post tēpus certū,puta post trienniū directa libertas relinquatur,per hoc nō impedit quin interim valeat legatū factū alteri ō ipso seruo,ergo dē directo ꝛ istum ter.,ꝛ ꝛtra rationē superi⁹ adductā. Jo. de imo.hic dicit se admirari ꝙ gl.ꝛ doc.nō faciāt mentionē de illo ter.ꝛ rñdet ꝙ ille text.tan ꝙ posterior ꝛ corrigit istū arg.ℊ.quibus in prima cōſti. codicis.ꝛ ita etiā rñdet ibidē Jo.ō Jmol.ꝛ ibi latius.d.Aler.
9 referēs alias sol.ꝛ reꝓbās dicit se istā tenere ꝓ minus mala. ✝Sz vitāda est legū correctio.l.vnica. in fi.C.de inoffi.dona.ꝛ c.cū expediat.de elect.li.vj. ¶Scō modo rēspōdet Jo.de imo. hic qō ibi cōstabat de mēte testatoris, qō volebat cōmoditatē operaꝝ serui legati ī terim esse legatarij,ſz non dominiū. Sed iste ter.loquitur i dubio:quo casu ꝛ cōmoditas erit interim penes legatariū,ꝛ sequitur dominiū, ꝛ dicit qō non videt aliam rēſionē. Eam etiā tenēt Jmo.ꝛ do. Aler.in.d.l. ſi seruus cōis.

ℊ.ſi.quāuis eam reprobēt in.d.ℊ.is qui in bonis.ꝛ ista videtur minus periculosa solutio. Jſto modo etiā rñdet Jmol.hic ad l.ſi.C.de leg.vbi testator post certū tēpus p̄t adimere dñiū rei legate ꝛ trāſferre i aliū: ergo videbat qō eodē mō posset hic testator post certū tēpus adimere dominiū dicti serui legati a legatario,ꝛ dare eidē seruo libertatē directo:qz hoc modo nō di cerēt alienꝰ:etſi cessaret ratio ſuperius tradita.nā rñdet Jmo. ꝙ etiā illa.l.ſi.loquit qñ apparebat ep̄sse de voluntate testatoris , qō volebat legatariū habere dñiū solū ad tēpus , sed hoc nō apparet in iſto ter.qui loquitur in dubio. ¶Tu potes alio mō ꝛ plani? rūdere ad.d.ℊ.is qui.tenēdo scōam sol. gl. nostre cōiter approbatā qō ibi legatarius cui erat legatus seruus erat etiā grauatus per fideicōmiſſum dare libertatē seruo post trienniū.ꝛ hoc ibi dicit clare ter.ꝛ ſic apparet de voluntate testatoris:quod voluerit legatarium habere cōmoditatē iſti? serui per trienniū,ꝛ posito qō iſto medio tēpore nō solū transeat cōmoditas sed etiā dominiū ipsius serui in legatariū.put tenet do.Alex.in.d.ℊ.is qui in bonis.ꝓ ter.in.l.sed ſi non seruus. ℊ.ſi incertū.j.ad.l.fal.ꝛ in hoc reprehēdit Jmol.hic tenentem contrarium. Tamen hoc nō obstat huic sol.quia cum ibi libertas fideicōmiſſaria esset prestanda,abipso legatario,tunc libertas optime p̄stāt ab eo legatario qui est effectus ōns ipsius serui ꝛ cōsequēter q potest eū manumittere.sed iste ter.ſm glo.ꝛ doctōres loquit qñ libertas erat directo danda ab herede, vel per fideicōmiſſum p̄standa,quo casu interim impedit legatū factū de ipso seruo,qđlud est inutile,vt dicit ter. per rationē quā.ſ. dixi:qz ſi hic legatū valeret,ꝛ seruus interim efficeretur legatarij nō posset postea eueniente die feruus per heredē manumitti,cum esset alienus.

1 ¶✝Seruo ꝓprio alicui legato legare potest testator,ꝛ dies secundi legati cedit ab adita hereditate.

2 Dominium rei legate ſcite queritur a morte testatoris,vere ab adita hereditate,incōmutabiliter ꝛ die acceptationis legati,

3 Fictio fictionis induci non potest.

4 Legatarius in re legata dicitur quaſi heres.

1 **Seruo legato.** ✝Seruo ꝓprio alteri legato p̄t testator legare,ꝛ dies secūdi legati cedit ab adita hereditate. h. d. ¶Dubiū faciebat:qz nō vz legatū factū a testatore seruo ꝓprio sine libertate.l.seruis.C.de leg.Cōtrarium dicit hic in casu isto:qz verū est qō testator nō potest legare seruo ꝓprio qui est māſurus heredis.ℊ.an seruo.inſt.de leg.sed ſi est transiturus in dominum alterius bene potest legari: vt hic.ratio decidēdi ponitur in ter.quia dies istius secundi legati facti seruo legato cedit ab adita hereditate,vt dicit ter.ꝛ cōsequēter eo tpe q̄ seruꝰ legatus erit quesitus legatario cui queritur a morte testatoris,ideo nō reperiſ legatum factum seruo
2 ꝓprio testatoris,ergo valet ꝛ tenet. ¶✝Jn gl.i.ibi veritate iſpecta , ficte ergo querit dominiū legati a morte testatoris.l.a titio.in ſi.ff.de fur.ꝛ.l. papi.ff. ō serui.vere ab adita hereditate: qz tūc cōfirmatū est testamētū additione heredis.l.ſi tibi domo. ℊ.cū seruus.ſ.e.allegata ī gl.Jncōmutabiliter autē queritur a die acceptationis legati,vt est gl.magistri a.in.l.ei q ita hereditatē.ff.de ꝛditi.inſti. ¶Glo.ſi.in verbo legatū.in gl.ibi.ℊ.in nouiſſimo.ꝛ in codē.ℊ.gl.in verbo aliꝫ legatis.circa mediū videtur aſſignare rōnē huiꝰ,ꝛ latius Pau. ō ca. hic,vbi dicit rōnē diuersitatis esse: qz dies legati facti ipſi seruo cedit a morte testatoris, put regulariter cedūt legata vt diximus ꝓcedēti glo.sed dies secūdi legati facti ipſi seruo solū cedit ab adita hereditate vt hic,ꝛ.l.cū legato seruo.ff.qñ dies leg.ced.qz cū dñiū serui sit acquisitū ficte,ꝛ sic nō habeat verā substātiā, nō p̄t p eū alteri queri,ꝛ fictū dñium serui nō est sufficiēs vt per ipsum seruum ficte acquisitū legatario acquiraī ficte scōm legatum seruo fa
3 ctū:ꝛ qz sic inducēret fictio fictionis.ℊ.l.j.in fi.cū gl.C.ō dot.ꝓmiſ.ꝛ gl.in.l.cū poſt.ℊ.gener.ff.de iur.do. Bart.in repe.l.ſi is q p emptore.in vlt.q.vbi dixi.ff.de vſucap. ¶Jn ca glo.ibi.ꝛ per eam heredi futuro. Adde ꝙ heres tenebitur postea restituere legatario ſm gl.in.l.ꝙ seruꝰ.j.ti.j. quā sequunt antiqui.ꝛ Bart.ꝛ cōiter alij,ꝛz cōtrariū teneāt Pet.ꝛ Ly.in.l.ſi.poſt gl.ibi.C.ō vſufr.leg.ꝛ sequunt Jmo.ꝛ Raph.cu. qui conātur rēspondere ad iura Bart.sed eos reprehendit ꝛ bene do. Pet.de bezu.hic. ¶Tene opinionē Bar.ꝛ magis cōem per ter.ꝓ eū allegatos.

4 ✝Jtē qz heres in re legata nullū ius habet, sed legatarius qui in re legata ℔ quaſi heres,vt.l.ad tēpus. ℊ.ſi.ff. de vſucap.ego quesita per seruū alij legatū nō debēt remanere penes heredē sed restituī legatario qui habet ius in re legata ꝛ in quē transit dominium ficte a morte testatoris.

1 ¶✝Alienatio facta de re legata ab herede nō extinguit legatū,

2 Dominium rei legate quod ipſo iure trāseat in legatariū,etiā in casu quo heres non haberet legatum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Libertas semel data revocari non potest.
Difficilius concedit̃ur id̃ quod difficilius revocatur.
4 Res legata sub conditione, quod potest hodie per heredem conditione pendente alienari.
Tex. istius. §. quod hodie sit correctus.
Habens rem pleno iure illam alienare potest.
5 Jure patronis soluto resolvitur ius acceptatoris.
6 Qui promisit rem nõ alienare sub pena, si interim alienaret incidit in penam: & alienatio teneat.
7 Alienatio inualida facta de re emphytentica ab emphyteuta domino irrequisito non inducit caducitatem.

1 **Si seruum.** †Alienatio rei sub ꝯditiõe legate nõ perimit legatũ: sed eueniente ꝯditione ipso iure resoluit. b.d. ¶ Not. primo q̃ heres nõ põt facto suo puta alienatione rei legate extinguere legatũ. facit. l. cetera. §. fi. & l. domos hereditarias. cũ l. sequ. ff. eo. ¶ Nota scõo q̃ põ quascunq; manus ambulauerit dominiũ rei legate pẽdẽte cõditione, eueniente postea ꝯditione recta via trãsit in legatariũ absq; alia retrotraditione. l. nõ quocunq;. ff. eo. Ex quo corelarie habes q̃ ofiũm trãsit ipso iure i legatariũ: etiã in casu in quo heres nõ potest tradere legatum. ¶ Capio gl. primam que remouet duas oppositiones: & sic diuidit in duas ptes. scõa ibi, sed hodie. Jn ea. gl. ibi, sed manumittere nõ põt. Ratio huius
3 ponit p glo. in. l. plerunq;. ff. de reg. iur. †q̃ libertas semel data ampli⁹ reuocari nõ põt. §. fin. el. inst. quib. mo. ma. nõ li. ideo si heres eueniẽte ꝯditione posset postea habere seruum legatum preiudicaret legatario: q̃ eueniẽte cõditione nõ posset postea habere seruũ legatũ. Et sic i hoc deterioris est ꝯditionis datio libertatis quã alienatio: q̃ difficilius ꝯcedit illõ q̃ difficilius potest revocari vt hic per Paul. de ca. Limita tũ p gl. plenioꝛe in. l. quidã ita. §. si qs filiũ. in. gl. mag. & ibi late Bar. ff. ad trebe. qñ seruus esset specialiter legatus, secus qñ esset legatus sub
4 vniuersitate vt ibi. ¶ Jn ea. gl. ibi, & hodie nec alienare habes q̃ res legate sub ꝯditione nõ possunt hodie pẽdente cõditione p heredẽ alienari: ex quo sequit̃ q̃ iste ter. & similes sunt in hoc hodie correcti. Idẽ tenet gl. in. l. marcellus. §. res que. ff. ad tre. & in. l. qui fundũ. ff. de cond. & demõ. & in. l. plerunq;. ff. de reg. iur. & in. l. fi. §. finaũte auaritie, C. cõmu. de lega. & pro hac sua videt prima facie ter. in. d. aut. res que. in princ. vbi text. dicit: res que subiacent restitutioni, prohibenẽ alienari. Sum & melius tz gl. in. l. cũ pater. §. libertis. ff. de le. ij. & in. §. quamobrẽ. vbi bon⁹ tex. in aut. de resti. & ea que pa. in vi. mẽ. col. iiij. Et iste gl. cõiter approbant per do. hic. & in locis pallegatis. Et q̃ pẽdẽte ꝯditione ofiũ rei legate interim est penes heredẽ. l. gñaliter. §. i. ff. q̃ & q. ibi pẽdente cõditione pleno iure heredis est. Pondera illud pleno iure: ergo interim potest heres alienare & ofiũ trãs
5 ferre. †Sz ꝯditione postea existẽte revocat alienatio: q̃ resoluto iure datoris resoluit ius acceptatoris. l. lex vectigali. ff. de pig. Nec ob. d. aut. res q̃. q̃ tz ter. ibi i pn. dicat q̃ res subiecte restitutioi̇ pḣibenẽ alienari, si intelligis que erãt subiecte restitutioni pure vl in diẽ nihil obstaret ille ter. si aũt sub ꝯditione tunc intellige q̃ nõ possunt alienari: vel est irreuocabiliter tz
6 bene revocabiliter. †Et per hoc infert Bart. q̃ si alĩgs p̃misisset nõ alienare sub pena & alienaret rẽ pẽdẽte ꝯditione, scideret i penã, cũ alienatio iterum valeat, vt diximus & ita etiã tz bar. & alĩ. in. d. li. fi. C. de leg. qñ aũt alienatio nõ ten ere, tũc p̃mittes non alienare sub pena nõ incideret in penã. Adde bene facere q̃ tz
7 Bal. in. l. ij. in. j. col. ad fi. C. de epis. & cle. †Mã emphyteuta alienãs irrequisito ꝺnsu ꝺni punit̃ pena p̃inatiõis iuris emphyteutici. l. ij. de p̃hi alie. & potuit. de loca. rñ. qñ alienatio nõ tz, nõ incidit in penã: puta qñ mulier alienat nõ seruata solẽnitate a statuto regĩta in ẽcti⁹ mulier, vbi requirit ꝺnsus duoꝝ cõsanguineoꝝ, al's nõ valeat. facit. l. sicut. §. ff. de ope. lib. & qua materia late diri in. l. vbi pactũ. in pe. & vlt. col. C. de trãsa.

1 ¶ Legatarius ꝓprie quod dicatur ille cuius p̃incipaliter interest legata p̃stari, licet verba ad eum non dirigantur.
2 Creditoꝛ testatoris quando possit agere contra aliquos ex heredibus granatis de soluendo.
3 Actio ex statuto quod oziatur illis quorum interest etiam si verba dispositiua ad eos non dirigantur.
Mascŭli quod possunt agere ex statuto disponente quod extãnibus masculis femine non succedant.
4 Quando quis remouetur a lucro contemplatione alicuius illi debet applicari, cuius contemplatione remouetur.
5 Testatoꝛ si reliquit vꝛori sue victum & vestitum in domo: & granat heredem ne molestet, si eam molestauerit p̃inat eum hereditate: molestatione sequnta, hereditas vadit ad alios heredes non ad vꝛorem.
6 Statutum quod filia nupta & dotata non succedat extantibus masculis, non habet locum in filia moniali.

Pars filiaꝝ nuptarum & dotatarum a statuto excludentium applicatur masculis, & non monialibus & statuto non comprehensa.
7 Ablatiui absoluti a statuto quod induncant conditionẽ & quando inducant.
8 Arguere de vltima voluntate ad statuta quod possit.
9 Verba statuti debent stricte intelligi, sicut in stipulationibus.
Dispositio legalis vel statuti magis equiparatur vltime voluntati quam contractui.
10 Argumentum de statuto ad testamentum quod sit bonum.
Adeps statuti coniecturatur per eosdem modos per quos coniecturatur mens testatoris.
11 Pro legato dotis facto genero vel sponso agit filia, non generi: nisi esset factum contemplatione vtriusq;.
12 Ratio quare in stipulationibus non agit ille cuius principaliter interest, sed stipulator. non sic in legatis.
13 Legatum factum per testatorem creditoꝛi meo valet.

1 **Si testator.** †Ille agit ex legato cuius interest, lz ꝑba legati ꝑstari, lz verba legati nõ sint ad eũ directa. b.d. nõ enim queri oportet cũ quo de supremis testator loquat, lz in quẽ voluntatis intẽtio dirigatur. dicit iurisco. in. l. cũ pr. ff. donationis. in fi. ti. i. ¶ Siuiditur in duas partes. Jn prima ponitur decisio. Jn scõa respõdet tacite obiectioni ibi, nec solũ hoc casu: quo possunt coheredes agere cũ nõ sint nominati. Et
2 respõdet q̃ etiã hoc alibi ꝺtingit vt sequit̃ in litera. ¶ † Not. primo q̃ si aliq̃i ex heredib⁹ grauãt de soluẽdo creditoribus testatoris: tũ per hoc ipsi creditores nõ poterũt agere actiõe ex testamento ꝺ illos coheredes grauatos vt eis soluãt: q̃ legatũ quo ad eos est nullũ: cũ ipsi habeant suas actiones. l. si creditoꝛi. §. c. nec etiã agere possent actione prima ꝺ solos coheredes grauatos insolidũ: cũ sit diuisum inter eos p portionibus hereditariis. l. j. C. si cer. pet. & l. p hereditariis. & l. si adultã. & toroti. C. de here. act. vbi alĩ coheredes nõ grauati agẽt ꝺtra grauatos vt soluãt creditoribꝰ: vt hic. fallit vno casu singulari in q̃ creditoꝛ põt agere cõtra heredẽ granatũ in testamẽto. s. in creditore ex cã dotis. & sicl legato dotis relicto p virũ vꝛori ab vno ex heredib⁹. ter. est vnic⁹ & singularis in. l. cũ ab vno. ff. ꝺ le. ij, quem ad hoc reputat singu. & nõ reperi alibi Ang. Imol. &
3 Paul. de ca. in. l. debitoꝛ. C. de pac. ¶ † Scõo p istũ tert. & simi. dicit Bar. se pluries dixisse q̃ ex statutis oziat actio illis quoꝝ rũ interest, licet ad eos verba dispositiua nõ dirigãtur, vnde si statutũ dicat q̃ extãnibus masculis filie femine nõ succedãt, lz hoc statuto expresse nõ disponat q̃ masculi succedant: tamẽ quia p̃o eis & eoꝝ fauoꝛe fuit factũ, ipsi agẽt ex hoc statuto vt hic. & l. fideicõmissa. §. cũ esset. & §. interdum. ſ. ꝺ leg. iij. & reputat Bart. esse not. & cũ Bart. alij oẽs indifferenter trãscunt & nihil penitus addũt. & dicit po. Pe. de ber. q̃ ista decisio Bar. est tenẽda mẽti: quia sepe versatur in cõtrouersijs. ¶ Sed aduerte lz scribẽtes hic ita simplr trãseunt cũ Bar. nihil addẽdo. Ego intẽdo hũ tãgere: q̃ ista decisio Bar. frequẽter in practica allegatur. Adde q̃ idẽ & latius tenet Bart. in. l. ij. §. videndum. ff. ad territ. & in. l. j. §. quidã filiũ. in. ij. col. ff. de cõtrahẽda. & in. l. ij. §. fi. per illũ tex. q̃ ad hoc no. ff. de colla. bo. & in. d. l. fideicommissa. §. interdũ per illum tex. Bal. in. l. si defunctus. circa prin. per illum tex. C. de suis & legi. & in. l. maximum vitium. in j. col. C. de libe. p̃et. & in. l. q̃ vero ꝺtra in. j. col. ff. de lega. Lud. ro. in consi. xxxj. q̃ incip. Visa municipali ꝺstitutione in fedo
4 dubio. †Pro ista decisione Bar. ab oĩbus approbata bñ facit: q̃ qñ quis remouetur a lucro contẽplatione alicuius, illi debet applicari cuius contẽplatione remouetur. l. si legatarius. C. de lega. & l. legatum. Sadmittere. ff. de his quib. vt indig. & l. ij. §. fi. & ibi ad hoc no. Bar. ff. de colla. bo. & hoc fundamento etiam vtitur. Bar. in. d. l. ij. §. videndum. in vlt. col. vide tamẽ in hoc vltimo qñ signãter decidit Bar. in. l. vꝛoze. §. heres. per illum
5 ter. ſ. de leg. iij. cũ suis cõcor. † Ubi decidit Bar. q̃ si testator in testamẽto reliquit vꝛori sue victum & vestitũ in domo, & grauat heredes ne molestẽt vꝛoze suã: & si eam molestauerint p̃inat eos hereditate, & nõ dicit cui debet applicari talis hereditas, tamẽ licet eos p̃inet cõtẽplatione vꝛoris, tñ hereditas nõ applicabitur vꝛori, sed vadit ad alios coheredes nõ granatos si qui sunt, vl substitutos vt ibi not. per eum quod pro nunc nõ
6 examino. ¶ † Ista decisio Barto. est vtilis ad multa. Subijcio vnũ in specie, stante statuto q̃ filia nupta & dotata non succedat extantibus masculis, p̃supposito pro vero q̃ tale statutũ non habeat locum in filia moniali seu ingressa monasteriũ: quia nõ dicit ꝓprie nupta & dotata sed ficte & similitudinarie. ergo nõ habet locum in statutis. l. ij. §. hec verba. ff. de neg. gest. tz Abbas in consi. j. ꝓpoꝛi. allegãdo. Bal. in consi. lv. incip. quidam

prime partis: quicquid teneat idẽ do. Abb. in. d. ecclesia facte Mandarie in vit. col. de cõsti. certe alie femine maritate seculares bene excludunt a statuto extãtib⁹ masculis. Sz ipsarũ portio nõ accrescit in alĩq̃ bonoꝛi mr̃imoniali, ſz solũ masculo cuius contẽplatione excludunt, vt hic per Bart. in. d. l. ij. §. videndũ, & ita Abb. in consi. in. secũde partis q̃ incipit, Jn cã Catherine monialis. in vltimo dubio. Amplia istã decisionẽ Bar. q̃ istõ mcrũ seu portio filie exclusa a statuto nõ solũ ꝺfertur filijs masculis, ſz etiã nepotib⁹. Jta Bal. in. l. j. in. iij. col. p illũ ter. i vbo
7 gradib⁹. C. de secũ. nup. ¶ † Tu aũt põdera in Bart. duo que videt satis dubia. Primo q̃ ꝑba ꝺditionalia posita in statutis dispositionẽ inducãt regulariter est ſ. vt. i. si qs sub ꝺditione ꝺdoꝝ decẽ. ff. si qs omiſ. cau. test. nã illi ablatiui absoluti extãtibus masculis resoluunt in ꝺditionẽ legis si extãt masculi, vt. l. a testatoꝛe. ff. de ꝺd. & demõ. l. cuictis. ff. de vsur. & l. ab eo pto. vbi diri. ff. de pac. & diximus plenius in rub. ff. fol. ma. ¶ Sed ad hoc duplr rñde. Primo q̃ illud ꝓcedit in verbis mere ꝺditionalibus, q̃ regulr dispositionẽ nõ inducũt. secus in cõditionibus impositis per ablatiuos absolutos sm Bart. i. l. ex hac, in. iij. col. ff. de dona. Vel rñde sm Bar. in. d. l. ij. §. videndũ. q̃ illi ablatiui extantibus masculis, inducũt dispositionẽ qñ ꝓferũt ab eo q̃ põt disponere circa illõ. d. l. fideicõmissa. §. cũ esset, ff. ꝺ leg. iij. & l. i. rõne. §. tacẽti. ff. ad. l. falc. Al' tertio dic sm Bal. in. l. maximũ vitiũ. i. j. col. C. de libe. ꝓt. & q̃ etiã bo. aliq̃n cõtingit & reducũt in dispositionẽ ex mẽte legis. l. si ita stipulatio. ff.
8 ꝺ ope. lib. ¶ † Scõo põdera Bar. in ista decisiõe arguere ab vltimis volũtatib⁹ ad statuta: nã ꝺ hoc fortiter facit: q̃ cũ statuta sint stricti iuris oẽs stricte intelligi, & qcquid omissum est a verbis statuti babeẽ p omisso. l. qcquid. in p̃in. vbi not. Bart. ff. de vb. obl. Sz in vltimis volũtatib⁹ fit larga & benigna interpretatio. l. in testamẽtis. ff. de reg. iur. & c. cũ dilecti. de donat. ergo nõ vꝛ bona argumẽtatio ꝺ vltimã volũtatib⁹ ad statutũ.
9 † Itẽ statutũ fit ad instar stipulationis per interrogationẽ & rñsionẽ. l. i. ff. ꝺ leg. Jdeo verba statuti debent stricte intelligi sicut ꝑba stipulationis sm Bal. in. l. Octus. C. de fide instru. tñ pro Bar. hic bñ facit: q̃ dispositio legalis vl statuti equiparatur magis vltime volũtati quã ꝺctui, sm Bar. l. j. p gl. ibi. C.
10 ꝺ his qb. vt indi. cũ ꝛcor, quas ibi dedi. & lati⁹ in. l. ita stipulat. ff. de ver. obl. Jtẽ bonũ est argumẽtũ de statuto ad testm & cõtra. l. fi. C. ꝺ re. alie. nõ alie. & §. disponat. Jaut. ꝺ nup. col. iiij, Ang. in. l. j. ff. de aeq. here. p ter. quẽ ad hoc reputat singularem in. l. iij. C. ꝺ oi agr. defer. lib. xi. Jtẽ põs modos p quos coniecturat mẽs testatoris p̃ eosdẽ cõiecturat mẽs statuti sm Ang.
11 in cõsi. cc. rer. q̃ incipit, ¶ Martin⁹ Jo. ꝺ flo. in. iij. col. ¶ † Tertio no. ex ista parte ter. q̃ p legato nõe dotis facto genero vl sponso nõ agit gener vl sponsus, sed filia: q̃ magis interest filie ne remaneat in dotata quã generi vel sponsi. intellige nisi tale legatũ esset factũ cõtemplatione vtriusq;. & sic filie & etiã generi vl
12 cõtra. qnta & vltima ibi. & adde q̃ notaui. ¶ † In ea. gl. ibi stipulatio hic legatũ, ratio diuersitatis est: q̃ in stipulatiõe q̃ est stricti iuris nõ recedimus a verbis, & quicqd est omissum a verbis stipulationis habeẽ p omisso. l. qcqd. ff. ꝺ ob. obl. Jtẽ in stipulatiõe ꝑsona extrinsec⁹ nõ intelligit. l. si ita stipulat⁹. §. chrysogonus. ff. de ver. ob. Jtẽ ex stipulatiõe mariti nõ acquirit obligatio nec actio mulieri. l. multũ interest. C. si qs alteri. vl sibi
13 sicut nec regulariter ex stipulatiõe alteri p alterũ ãri põt. l. stipulatio ista. §. alteri. & §. si stipuler. ff. de ver. ob. & §. si quis alĩ, insti. de inuti. stip. numirũ si ibi sol⁹ maritus stipulat⁹ agit ad ꝺtẽ & nõ filia. Sed hic loquimur in legato, in quo q̃rit̃ dominiũ illi cui testator voluit in effectu queri & cui⁹ magis interest, ¶ † In ea gl. ibi, ali⁹ est ibi casus. Mã ibi alius testator legauit creditoꝛi meo q̃ sibi debeo tale legatũ valet vt ibi dicit tert. & assignat rõnem: q̃ interest creditoris habere plures debitores. hic aũt debitoꝛ est ille qui legauit creditoꝛi, & tale legatũ nihil valet: q̃ non affert vtilitatem creditoꝛi. l. si creditoꝛi. §. eo.

Si fundus. Species legata tz dari talis qualis est nisi aliud sit expressum. b.d. Item seruus legatus non debet tradi antequã rationes reddat. b.d. §. seruus. de quo fuit dictũ in. l. si seruus vni. in p̃in. vbi est similis ter. §. eo. Et si dubitatur an res legata sit in rerum natura heres debet cauere de persequendo & restituendo cum invenerit. b.d. §. fin. de quo in. l. cũ seruus. & i. l. cum res. in p̃in. §. e.

1 ¶ Heres potest retinere seruum legatum pro nora & fundum legatum vt seruitus per successionem extincta redintegretur.
2 Creditoꝛ an possit retinere rem debitoris que ad eum peruenit remissiue.
3 Seruitus que debebatur a fundo testatoris ad fundum heredis quod per additionem confundatur.
4 Mandans quod teneatur mandatarium seruare illesum ab omnibus mandatis que sibi ratione mandati obtemuerint.
5 Dominum fundi per me simplicter empti tuo mandato mihi acquiritur.
6 Dominiũ rei legate in diem certum quod non transit in legatarium ante euentum diei, sicut in re legata sub conditione.
7 Legatum factum in diem certum, transmittitur per legatariũ ante diem descendentem ad heredes.
8 Usufructus dicitur pars fundi.
Testatoꝛ si legat fundum in quo habet ꝓpꝛietatem & heres vsumfructum, videtur etiam vsumfructum legare. & nu. 12.
9 Edictum de quo in ti. si quis testa. liber iussus esse fuerit. quando habeat locum.
10 Dispositio huius ter. an restringatur vt procedat, quando testatoꝛ ignoꝛabat rem legatam esse obligatam.
11 Fundo legato fit traditio illius talis qualis est.
13 Testatoꝛ legans fundum in quo ipse habebat vsumfructum & heres ꝓpꝛietatem, an videatur totum legare.

Si seruus. Heres potest retinere seruũ legatum pro nora & fundũ legatum vt seruitus p successionẽ extincta redintegref, b.d. ¶ Diuidit in quatuoꝛ partes. Jn prima ponitur vna decisio. Jn secũda adducit vnã simile. Jntertia addu
cit aliud simile. Jn quarta primã decisionem ampliat. scõa ibi, nã & si fundus. tertia ibi: nec dissimile est. quarta & vltima est
1 ibi quare & si post aditam. ¶ † Nota primo ex isto tex. sm Bar. ex suo summario, quod si res ꝑ qua vel in qua ius habebã ad me pertinerit cũ onere alteri restituendi, possum per retentionem conseruare mihi ius meũ q̃ erat extinctũ vel ꝛsum per additionẽ, quousq; redit̃egref vel indẽnis reseruer: quia perinde est ac si ad me non pertinuisset cum revocabiliter pertinerit ex quo habeo alteri restituere, facit. l. non quocunq;. in p̃inci. ſ. god. & l. debitoꝛ. ff. ad trebel. & ideo si seruũ obligatus pro nora
2 peruenerit ad creditoꝛem institutum hereꝺe: heres non solum non debet liberare seruũ obligatũ pro nora ex quo debet cum tradere legatario talem qualis fuit apud defunctũ. l. si a substituto. §. fi. & l. si legati serui. §. ro. sed etiam potest eũ retinere pro
2 nora sibi illata. ¶ † An autem alius creditoꝛ possit retinere rẽ debitoris que ad manus eius peruenerit, diq̃ vt per Bar. in. l. si non sortem. §. si centum. vbi diri. ff. de condi. indeb. & in. l. si non abducta. C. in quib. cau. pig. tac. cõtraba. & in. l. j. C. etiam ob chi
3 rogra. pecu. ¶ † Ho. ſ. in versi. nam & si fundus, quod per additionem hereditatis confunditur seruitus que debebatur a fundo testatoris ad fundum heredis, Ratio est: q̃ heres incipit esse dominus vtriusq; fundi: tam seruientis quam dominantis, et res sua nõ potest sibi debere seruitutem. l. in re communi. ff. de serui. vrba. predio. & l. vti frui. ff. si vsufruct. pet. ideo seruitutes confundantur: vt hic, & l. legatum. §. fina. ſ. eod. & l. legatarius. §. j. §. e. sed legatarius exceptione repellitur si non patiat̃ seruitutes iterum imponi. l. papinianus. ff. de seruitu. titulo genera
4 li. ¶ † Ho. in. in versi. nec dissimile est q̃ mandans tenetur seruare mandatarium indemnem ab omnibus mandatis que sibi rõne mãdati obtenerunt. facit. l. inter causas. §. sed cum seruꝰ.
5 ff. mandati. ¶ † Et pondera subtiliter secundum Paul. de cast. in isto tex. quod si emi fundum vel seruum simpliciter mandato tuo & mihi traditur: acgritur mihi dominium, vt etiã notatur in. l. res ex mandato. ff. de acqui. re. domi. & in. l. si ita quis. §. seia cauit. ff. de ver. obli. licet per actionem mandati tenear tibi cedere, alias nõ extingueretur ius quod in eo habebam, cuius cõtrarium hic dicitur, sed habeo retinere vt reintegretur mihi illud ius vel conseruer indemnis. Si autem emissem tuo mandato & tuo noĩe, tũc facta traditiõe recta via acquireret tibi dominium & possessio. l. per procuratoꝛem. C. de acqui. pos. & l. j. C. per quas perso. no. acqui, quod reputat Paul. de cast. esse bene notandũ. ¶ Sed tu cane quia iste ter. in hoc versi. nec dissimile est. simul in vna cõstructione determinat istos duos casus, vel q̃ quis habeat mandatum de emendo seruum, vel habeat mandatum de redhibendo seruum, sed in mandato redhibendi seruꝰ non potest cadere acquisitio dominij, & sic nõ potest dici quod extinguatur ius q̃ in eo habebam: ergo nec in alio casu simul posito nec in isto versi. dicitur vt dicit Paul. de ca. q̃ habebã actionẽ vt redintegretur illud ius, sed bene dicit ter. q̃ oẽs isti nõ aliter restituere cogunt quã habeat ratio furti ab ipso seruo cõmissi. & sic nõ videtur Paul. de cast. bene ruminasse istũ versũ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Glossa prima ꝑ eius expositione ⁊ ꝓ declaratione text. ab extra opponit qđ ter. in prima parte sit de indubitabili. Jn secũda aũt ptę qđ ꝓcedere non possit. Nã in prima parte, si seruꝰ testatoris viuẽte testatore decerit mihi damnũ, puta qz rẽ meã furto subtraxerit: certũ est testatorẽ mihi fuisse obligatũ actiõe furti noralis: ratione ipsius serui. vñ si testator cuius erat seruꝰ instituit me heredẽ ⁊ legauit ipsum seruũ alteri: certe dominiũ ipsius serui recta via transit in legatariũ a morte testatoris sal tẽ ficte. l. a titio. in fi. ff. de fur. ⁊ vere ab adita hereditate: vt. l. seruũ filij. ℌ. j. ff. c. ergo ossium ipsius serui nũqꝫ fuit penes ipsum heredẽ. l. legatũ ita. ℌ. tit. j. ⁊ nora caput sequitur. ℌ. ois. insti. de nozą. cui ergo dubiũ qđ legatarius quem nora sequitur teneat actione furti noralꝫ occasiõe furti, ⁊ sic ꝙ heres poterit ipsum seruũ retinere donec refarciat sibi dãnum ꝙ habuit ab ipso seruo, vnãc ter. videt oino de indubitabili. ¶ Scõa vero pars in ver. nã ⁊ si fundus. videtur nõ posse de iure procedere: qz si fundus testatoris seruiẽs fundo heredis legeꝰ alicui tertio, ly ego heres ⁊ sim dñs predij dominãtis: tũ nũqꝫ fui ⁊ dñs pdij seruientis: qz eius dominiũ via recta trãsiuit in legatariũ a morte testatoris. d. l. a titio. in fi. ⁊ est ter. no. in. l. si partẽ. ℌ. j. ff. quẽad. fer nit. amit. ergo nunqꝫ fuit extincta seruit⁹: qz heres nunqꝫ fuit dñs vtriusqꝫ pdij eodẽ tẽpore, seꝫ dominãtis ⁊ seruiẽtis. qđ est ergo qđ dicit iste ter. ꝙ fundꝰ nõ est aliter ꝓtandus legatario quã pristinã seruitutẽ recipiãt: istud non põt de iure procedere: timore boꝫ Jriorũ facta est gl. j. que intelligit istũ ter. vt sit ỏ dubitabili. qđ loquat qñ legatum fuit factum sub ꝙditione vel in die: qz si fuisset purũ nõ esset tractãdũ de ꝙfusione iuriũ mediãte aditione si heredi integre mansissent actiones in re legata ꝙbus nõ solũ posset retinere, sed etiam agere. Et ỏ gl. intelligit legatũ factũ sub ꝙditione, vl in die, intelligę de die certa. nã dies incerta cũ habeat se ad esse ⁊ nõ esse eqparat ꝙditioni. l. dies incert⁹. ff. de cõd. ⁊ demõ. vñ in prima parte cũ iste seruꝰ fuerit legatus alteri sub ꝙditiõe vel in die: ergo iterim effect⁹ est heredis. l. gñaliter. ℌ. j. ff. qui ⁊ a qui. ergo sibi ꝑ ꝑ seipsum actio noralis ꝙpetere nõ potuit. l. apỏ antiquos. C. ỏ fur. ideo videat actio noralis extincta: ideo heres potest retinere ⁊ non tradere seruũ legatario donec ei satisfecerit. ꝓ dãno ꝙ seruũ illa to: ⁊ hoc est ꝙ vult iste ter. in prima parte. Si autẽ seruꝰ fuisset pure legatus: tũc tert. nulla haberet dubitationem vt predixi. Similiter in scõa parte buius. l. qñ fundus testatoris seruiens fundo heredis fuit legatus alteri sub cõditione vel in die hoc medio tpe est heredis ⁊ sic heres isto medio tpe est dñs vtriusquę pdij ꝙ ꝙ antis ⁊ seruiẽtis: ⁊ sic est extincta seruitus vt dixi in ter. vnde prouidetur hoc casu heredi, vt nõ tradat fundũ seruiẽte legatario nisi ꝓius patiat imponi pristinã seruitutẽ vt
6 hoc ter. in scõa parte. † Ex ista gl. parua sic declarata habes ꝙ sicut dñium rei legate sub ꝙditione ante euentũ cõditionis nõ transit in legatariũ. d. l. gñaliter. ℌ. j. ff. q. a q. facit. l. cedere die. ff. de verb. sig. Jta etiã qñ legatũ est factũ in oĩs certũ ante dicꝫ euentũ nõ trãsit dñium in legatariũ. vt est ter. no. in. l. sempꝛoni⁹ attalus. ff. de vsufr. leg. eo qz fm Bal. ista trãslatio dominii est
7 quedã executio iuris que nõ fit ante die vt ibi. † Tamẽ ly dies certus impeditat translationẽ dñi in legatarium vt dixi: tamẽ non impedit translationẽ dñi in legatarium vt dixi: tamẽ non impedit translationẽ talis legati ad heredẽ legatarij: vt est ter. in. l. si dies. in prin. ff. qñ dies lega. ced. ⁊ in. l. vnica. ℌ. ⁊ vt plenius. ⁊. ℌ. in nouissimo. C. de cadu. tol. dixi fundamentaliter in. l. si ita legatum. ℌ. illi si voleꝫ. vbi rationẽ assignaui. s. eodẽ.
¶ Capio gl. in verbo recipiam. que diuidituꝫ in duas partes. Jn prima allegat duas concordantes ad ter. Jn scõa remouet vnũ ꝛrarium. scõa est ibi aliud in seruitute personali vsusfruc.
8 ¶ † Jn ea. dic qđ ratio est qz vsusfructus quẽ habet heres ỉ fundo legato dicit pars fundi vt declarat Bar. in. l. qui vsumfr. ff. de ver. obl. ideo testator legãdo rẽ cuius ipse habebat ꝓprietatem ⁊ heres vsumfructũ, videt etiã vsumfr. heredis legare qui facit partẽ in ipsa re, vt dicit ter. in. d. l. cũ filius. ℌ. dñs. qz videt velle ꝙ tota res debeatur legatario. secus est in iure seruitutis realis. ꝙ nõ est ius dñi, nec ꝓ dominũ, nec facit partẽ in re legata tunc heres põt sibi cõseruare illũ ius seruitutis per retentionẽ, vt hoc ter. nec tenet tradere fundũ libeꝛ ab illa seruitute
13 reali. vt hic ⁊ in. l. precedenti. ℌ. si fundus. ¶ Jn gl. ſ. in verbo legatario. in fi. ista gl. reꝓbat per Bal. Sali. ⁊ alios hic qz illũ
9 edictũ de quo in tit. ff. si quis test. lib. esse iuſ. fue. ꝓcedit ⁊ quando seruus in testamẽto iussus esse liber dat damnũ puta furtũ cõmittit mortuo iã testatore sed hereditate iacẽte quo tpe nõ est liber cũ legatũ libertatis cedat solũ ab adita hereditate. l. vnica. in. ℌ. nouissimo. C. de ca. tol. si postea fuerit adeptus libertatẽ videbat nõ teneri ex dãno ꝓi⁹ dato vel furto ꝓius cõmisso dũ esset seruꝰ ex quo nunc adepta libertate videt esse nouꝰ homo: ideo fuit adinuẽtũ illũ edictũ ⁊ ꝓouisum per actionem in factum ex illo edicto. sed ter. noster loquit in si. qñ hereditas iam erat adita vt dicit ter. quo casu non põt ꝓcedere illũ qõ subdit illa glos. ꝙ si esset manumissus teneret actione in factũ ex illo edicto. ff. si qs testamẽto liber esse iuſ. fue. imo tũc tenere tur sicut qlibet liber homo dans dãnũ vl cõmittẽs furtũ, ⁊ sic teneretur actione furti ⁊ cõdictione furtiua: vt est ter. clarus in d. l. ℌ. sed nõ ante. in ver. quinimo. ff. si quis testi. lib. esse iuſ. fue. ⁊ sic ista gl. merito displicuit Bal. ⁊ aliꝭ. Tamen potes subtiliter saluare istam glo. fm Rap. cu. intelligẽdo ter. nostrũ, put glos. prima intellexit in seruo manumisso nõ quidẽ pure ỉ sub ꝙditione vel ad diẽ certã, put est ter. clarus in. l. si. in illo titulo. ff. si quis testa. liber esse iuſ. fue. ⁊ ita etiã tenet do. ℘e. de beru
10 tio hic. ⁊ bene. ¶ † Extra gl. Bart. restringit istã legẽ vt ꝓcedat qñ testator ignorabat rẽ legatã esse legatũ ꝓ nora, alias si testator sciuisset heres teneretur eã liberare, per. l. cũ aliena. C. de leg. vel qñ interueniisset vnũ ex tribus ỏ quibus in. l. si res. ℌ. de quibus ꝓsumitur qđ voluerit heredẽ subire on⁹ il. cran di: ⁊ hoc dicit sentire gl. in. l. quid ergo. ℌ. si heres. in gl. ſ. in vlti. solu. ℌ. eo. ¶ Confirmatur vltra Bart. quia si in dictis casibus heres teneꝛ liberare ab extraneo vt ibi: ergo etiã teneꝛ liberare a se arg. l. frater a fratre. ver. pono. ff. de condi. indeb. nec obstat qđ testator põt legare rẽ heredis sicut suã: nec tũc distinguntur an sciuerit vel nõ. l. vnĩ ex familia. ℌ. si rem. ſ. ti. j. Nisi det Bar. tenẽdo restrictionẽ: qđ illud ꝓcedit quãdo heres in re habet
11 ius dominij in totũ vel in partẽ, vel habet illud ius ꝙ est pars dominij vt vsusfructus. ita sol. ter. in. d. l. cũ filius. ℌ. dñs. ſ. tit. ſ. secus si habebat aliud ius, puta pignoris vel seruitutis vel similę. fallit fauoꝛe libertatis, vt. l. si fructuarij. ff. de manu. test. ita resident Bar. cũ quo tenẽt Ang. ⁊ Flotia. hic. ¶ Sed ista dicta Bar. vident dubia. Et ꝓmo dũ restringit istũ ter. vt loquatur in testõe ignorãte, nõ bũ loquitur cũ iste ter. simpliciter ⁊ indistincte loquat: ergo dz fi cindistincte intelligi. vulgata. l. ỏ pretio. ff. de publ. nec hic distinguitur, put in. d. l. si res obligata. ¶ Scõ ⁊ fortius cõtra Bar. stringit: nam iste ter. eqparat seruum legatũ cõmisse furtũ heredi: ⁊ fundũ legatum debere seruitutẽ fundo heredis: sed in fundo legato debẽte seruitutem non fit distinctio an fuerit legatus a testatore sciente vel igno
12 rãte ⁊ qz semper debet tradi talis qualis est: vt ſ. l. ꝓece. ℌ. si fundus. ⁊. l. si a substituto. ℌ. si. ℌ. eo. ⁊ ꝓbat in. l. menius. ℌ. fundo. ff. de leg. ij. ergo idẽ dicendũ in ꝓmo casu in seruo legato qui commisit furtum heredi. Nec ob. d. l. si res obligata. per Bart. allegata: qz respõdet Sali. hic qõ ibi res legata erat obligata facto testatoris qui eam pignozauit: hic vero seruus erat obligat⁹ sine fctõ testõis. Jtẽ ibi seruus erat in obligatiõe: hic nõ sed estimatio dãni tm: ly dños habeat facultatẽ dandi seruum. ꝓ nora. ¶ Allio ⁊ scõ modo respõdet Raph. cu. hic. ⁊ segutur do. ℘e. de beru. quod hic loquitur de re obligata propter vitium ipsius serui, vl propter seruitutẽ que inest ipsi rei: ⁊ tũc est dãda qualis est. d. l. si a substituto. ℌ. heres. ibi aũt res erat pignozata ꝓpter debitũ testatoris ⁊ ꝓ modũ accessoꝛij ⁊ nõ principaliter. ¶ Tu respõde tertio modo ⁊ melius ꝙ. d. l. si res obligata loquit in iure pignoris ꝙ ꝙ tota res legata põt anocari: qđ non est hic. put in specie ipsemet Bar. dicit in. l. si dom⁹. ℌ. de euictione. in vlt. col. ſ. ⁊ latius dixi in. d. l. si res obligata. ¶ Secũdo inquantũ Bar. dicit ꝙ est speciale fauoꝛe libertatis in. d. l. fructuarium. Aduerte ꝙ illa lex fm primã lecturã glo. ⁊ fm ꝓpriẽ stat ibi litera loquit qñ dños ꝓprietatis fructuarium heredẽ scripsit, ⁊ tũc nihil est specialitatis in libertate: qz est extra casum libertatis, vt. d. l. cũ filius. ℌ. dominus. sed fm aliã leturã fm quã testator erat solũ vsufructuarius ⁊ instituit heredẽ ꝓprietariũ est bene speciale in libertate: ꝓout etiã dicit Jmo. qõ licet libertas seruo heredis directo reliqui nõ possit, tamẽ ibi potest relinqui ꝓpter vsumfructũ quẽ testator habe
12 bat in seruo. ⁊ ter. in. d. ℌ. dños. loquitur econtra ꝙãdo testator habebat ꝓprietatẽ rei ⁊ heres vsumfructum: tũc legãdo simpliciter illam rẽ intelligitur etiã legare vsumfructũ heredis: ibi aũt est casus cõtra: tũc bene est speciale fauoꝛe libertatis quod intelligatur legare etiã ꝓprietatẽ quã heres habebat, alias si nõ esset fauoꝛ libertatis intelligeret legare solũ ius qõ
13 habebat in re. l. qõ in rem. ℌ. i. ff. eo. ¶ † Forte tamẽ posset attendi secũdum Ang. de perillis hic: quod etiam isto vltimo casu quãdo testator habẽs solum vsumfructum, ⁊ heres ꝓprietatẽ legat simpliciter rem: quod videatur totã legare: ⁊ sic etiã ꝓprietatẽ heredis attẽta ratiõe dicti. ℌ. dominus. ⁊. d. l. vnĩ ex familia. ℌ. si rẽ. ⁊ hoc modo nihil esset specialitatis fauoꝛe libertatis in. d. l. si fructuarium.

1 ☞ Legatum simpliciter factum de re que habet fines facto dominis valet si in patrimonio testatoris reperiatur, alias non. ⁊ numero. 10.

2 Testator legans domum simpliciter, in dubio intelligitur legare ꝑ iam ex illis quas habet.

Testator si legat simpliciter centum corbes frumenti intelligitur legare de eo qõ est in eius patrimonio nec heres de alio inuito legatario dare potest.
Testõr si legat vnam habitationẽ dom⁹ heres nõ cogit ꝙducere alienã si ỉ ꝓpias testõis in quib⁹ possit cõpetẽter morari.
4 Frumentum ꝓmissum debetur de eo qõ quis habet in patrimonio, ⁊ ex fundis ꝓpriis patrimonij.
5 Domo simpliciter legata quando testator habet plures domos electio est heredis, ⁊ quando legatarij. nu. 8. ⁊. 9.
6 Habitatio domus si est relicta vnam donec honeste, ⁊ caste vixerit ⁊ testator habeat plures domos an debeatur illa in qua cum viro habebat.
7 Donatio interpretatur secundum qualitates personarum donantium ⁊ eorum quibus donatur.
Verba testatoris ꝙ debeant intelligi secundum conditionem persone ad quam dispositio confertur.
10 Legatum simpliciter de domo factum si testator non habet domum non valet.
11 Domus consistit ex solo pariete ⁊ tecto.
12 Testator habens solam domum in qua filij instituti heredes habitabant si simpliciter legauit domum an illa debeatur.
13 Habitatio domus in genere si legeꝰ licet testator nullã domuꝫ habeat: legatũ non vitiat, ⁊ heres tenet prestare habitationeꝫ.
14 Legatũ factũ de domo in gñe quam legatarius elegerit valet.
15 Legatum factum de domo sciana licet testator nullam domuꝫ habeat tamen debetur.
16 Dispositio huius ter. loquens in domo ꝙ habeat etiam locuꝫ in fundo.
Jtem habet locum in naui.
Jtem in legato vestis an valeat.
17 Planeta si legatur a testatore, ⁊ in domo non habeat planetam legatum valet.
18 Dispositio huj⁹ text. ꝙ nõ habeat locũ in legato facto ecclesie.
19 Dispositio huius ter. ꝙ habeat locum etiam in feudis.
20 Jn legato generis electio est legatarij scilicet in bis quorum individua habent fines determinatos a natura. secus si habent fines determinatos per artem. nu. 21.
22 Dictio alia est repetitiua similium.
23 Nõ quare in individuis quorũ fines sunt determinati a natura in legato gñis electio sit legatarij si ꝑ artez electio sit dñis.
24 Verbum volet, non importat arbitrium boni viri sed liberaz, ⁊ absolutam voluntatem.
25 Domus ⁊ fundus ꝙ habeant terminos destinatione hominis ⁊ non a natura. ⁊ nu. 28.
26 Legatũ factũ de re in genere licet testator in patrimonio non habeat tamẽ valet, itẽ intellige de re que habet fines a natura.
27 Legatum factum de domo in genere, ⁊ legatum factũ in fundo in genere ꝙ equiparantur, vt habeat locum distinctio huius tex. ⁊ est communis contra Bar.
29 Heres non potest deteriorare conditionem legatarij.
30 Testator habens plures fundos si fundum simpliciter legat intelligitur legasse de fundis suis vnum qualem habet, ⁊ talem qualis erat tempore dispositionis.
31 Heres non potest declarare voluntatem defuncti in preiudicium legatarij.
32 Legatũ in genere factũ de pecunia vino vel frumẽto ꝙ valeat.
Domeria habet suam formam de publico.

74

1 Si domus. ¶ Legatũ simpliciter factũ de re q̃ ỉ fines facto hois vꝫ si in ꝑmonio testõis reperiat. alias secus. h. d. fm Bar. Sali. Jmo, ⁊ Flo. Vel sic, ꝓpius ad text. legatũ domus simplr factus vꝫ ⁊ electio est heredis si domos in patrimonio testatoꝛ reliquit alias legatum est derisoꝛiũ, ⁊ inutile. h. d. ⁊ forte nõ reperit alibi fm Paul. de cast. in lect. bono. ⁊ d. Aler. ⁊ dicit Raph. cu. hic in ꝑn. ꝙ iste text. est singularis in iure, ⁊ nõ habet cõcoꝛ. quem audiuerit allegari. ¶ Siuidit in duas partes. put habet duo dicta, secũda est ibi, ꝙ si nullas.
2 ¶ † Mo. ꝓmo ꝙ qñ testator legat domũ simpliciter in dubio intelligit legare vnã de illis quas habet in patrimonio ⁊ ex te stator legãdo simpliciter vel in genere intelligit legare de reb⁹ suis non de alienis. Addo bene facere qõ si testõr legat simplr centũ corbes frumenti vel centũ bzentas vini in dubio dicitur legare de eo ꝙ erat in patrimonio, ⁊ sic heres legatario inuito nõ põt dare de alio. l. ij. vbi expresse not. Bar. ff. de vi. ole. tritico ỉ leg. Jmo. Rapha. cu. d. Aler. ⁊ Modern. in. l. generaliter. in ꝑn. ſ. eo. ¶ Item adde quod decidit Bal. in. l. in annalib⁹.
3 in fi. C. de lega. ⁊ ꝙ si testator legat vnoꝛi habitationem domus, ⁊ testator habeat domos ꝓprias nõ cogit heres ad pensionẽ conducere alienas: sed sufficit ꝙ heres vnam illarum assignet legatarie loco habitationis in qua possit competẽter morari.

De legatis primo.

sequitur simpliciter ꝓan. de cast. hic. Jtez dicit Bal. hic, in fi. ꝙ qñ testator legat vnoꝛi habitationẽ dom⁹ nõ specificãdo de qua si nõ habet nisi vnã debetur habitatio illi⁹. si autez plures habeat in domicilio heres tũc eligit in qua domo presset habitationem per istã. l. sequit simplr Flo. hic. ¶ † Simplia idem
4 elie in actu inter vivos si aliquis rẽ in genere ꝓmittat: qz vt ꝓmittere de his que sunt in patrimonio, vt ꝓbat in. l. si qs argẽtum. posit ꝑin. C. de dona. ꝙ quẽ ter. bal. ibi no. ꝙ ꝓmittes certã quãtitatez frumẽti vel vini in gñe intelligit ꝓmittere de eo ꝙ nasceꝛ ex predijs patrimonij. Jdẽ tenet Dy. Bal. ⁊ Mod. hic.
5 ¶ † Scõ no, ex isto ter. ꝙ quãdo testator legat domũ simpliciter ⁊ habeat in patrimonio plures domos electio est heredis ỿ velit dare. Nõ est fm Bar. ⁊ alios: qz si esset electio legatarij posset multũ grauari heres; qz inter domũ, ⁊ domũ, põt esse magna differẽtia, fm gl. in. l. heredes. ℌ. si incerto. ff. fa. er. ¶ Amplia istũ text. vt ꝓcedat etiã qñ testator vnã ex illis domib⁹ inhabitabat: qz legando domũ simplr nõ intelligit legare illam
6 quã inhabitabat: sed adhuc electio est heredis ꝑ istũ text. ⁊ vnde si testator, vt frequẽter fit reliquit habitationẽ dom⁹ vnoꝛi sue ꝙdiu caste, ⁊ honeste viverit nõ poterit vnoꝛ petere habitationẽ quã testator inhabitabat, si alias domos reliqt, ỉ adhuc electio est heredis. ita refert Raph. cu. tenere Bal. hic. ỉ istud reꝓbat Rapha. qz videtur esse contra voluntatẽ defunctiꝫ videtur voluisse concedere habitationẽ vnoꝛi quam habebat se vivo ⁊ in qua cũ vnoꝛe sua habitare cõsueerat. Sz certe Bal. in neutra ex lecturis meis istud dicit: sed illud qõ supra retuli in ꝓmo nota. ⁊ circa hoc esset interpretanda volũtas testatoris ex qualitate ꝑsone vnoꝛis. arg. l. sed ⁊ si fuscẽperit. ff. de iudi. Jtẽ ex qualitate domus arg. l. si seruus plurium. ℌ. si. ℌ. eo. nam si domus in qua inhabitabat testator erat multũ ampla ⁊ splẽdida, vnoꝛ vero vidua erat cũ vna ancilla mãsura, non est verisimile testatorẽ voluisse relinquere habitationẽ tam ample domus vnoꝛi vidue cum vna ancilla mãsure, vnde posset tunc bene res dare habitationẽ in alia ex domibus testatoris que magis cõgrueret conditioni vnoꝛis. probatur: quia legatum est dona
7 tio quedã. l. legatũ. ℌ. tit. j. † sed donationes debent interpretari fm qualitatẽ ꝑsonarum donantiũ, ⁊ earum que donationes recipiunt fm do. Abba. in. c. pastoralis. ad si. post Jnno. ibi, de dona. Jtem verba testatoris debent intelligi ỉ cõditionẽ ꝑsone ad quã dispositio cõfert. l. plenus. ℌ. equitis. ff. de vsu, ⁊ ha. ⁊. l. si quis filio. ℌ. irritũ. ff. de inoffi. tup. ⁊. c. si de bificio. de ꝓbẽ.
8 in. vi. ¶ † Limita no. istum text. vt ꝓcedat qñ testator habebat plures domos in domicilio tunc bñ electio est heredis vt hic. Si autez testator haberet plures domos vnã in domicilio aliã extra domicilium tũc in dubio intelligeretur legasse illã quã haberet in domicilio, ⁊ sic nõ esset tunc electio heredis p. l. que cõditio. ℌ. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. vbi si testõr reliquit aliqd fieri in foro ⁊ nõ dixit in quo foro, intelligit de eo in quo testator domiciliũ habuerit. ita limitat no. Bal. hic ⁊ sequunt simpliciter Joã. de imol. Rapha. cu. Flotia. ⁊. d. Aler. hic. ⁊ dicit Rapha. cu. ꝙ ille ter. in. d. l. que cõditio. ℌ. j. est ad hoc singularis. ¶ Sed aduerte licet oẽs trãseat cũ ista limitatione, tamẽ ter. in. d. l. que ꝙditio. ℌ. j. parũ imo nihil facit: nam ideo ibi intelligit de foro domicilij testatoris: eo qz ille forus videtur predilect⁹ a testatore. Sed in casu nostro cessat ista predilectio cũ non sit plus honoris testatoꝛi qõ legatarius habeat domũ que est intra prouincias, ꝙ qõ eam retineat heres vnde per hoc nõ debet tolli electio heredi dandi qđ domũ velit legatario ex quo talis electio sibi con
ceditur per hanc. l. presertim cũ etiã cõcurrat alia presumptio qõ testator in dubio intelligit min⁹ grauare heredẽ ꝙ possit.
9 l. vnĩ ex familia. ℌ. si rem. ſ. ti. j. ¶ † Scõ limita istũ ter. ꝓcedere in dubio secus qñ ex cõiecturis appareret aliud testatorem voluisse tũc illud sequendũ est. arg. l. sed si suſceperit. ff. de ind. fm Raph. cu. hic. Tu adde ꝑ. hic in verbo nõ tñ apparęat a contrario sensu. ¶ † Tertio not. in ver. qõ si ꝙ qñ testator leganit
10 domũ simpliciter, ⁊ nullas domos in patrimonio habebat tale legatũ est derisoꝛiũ, ⁊ sic inutile ⁊ sic heres non tenetur aliam domum extra patrimoniũ testatoris redimere. Ratio est secũdum. d. Aler. hic in duobus locis, sed ad aliud ꝓpositum: qz dando domunculã in qua vix musca inhabitaret heres liberaretur. ¶ Adde qõ similiter qũãdo testator legat fundũ simpliciter legatum est nullũ, ⁊ eluforiũ: eo quia dando palmũ terre ꝓ fundo heres liberaretur, vt dicit glos. in. l. legato generali. ter. in fine. ℌ. eo. † Sed ista ratio do. Aler. videt de ridicula cũ
11 domus cõsteꝛ ex tribus. ſ. ex solo, pariete, ⁊ tecto. l. cũ qui edes. in ꝑn. ⁊. l. rerũ mixtura. in ꝑn. ff. de vsufr. cap. quomodo ergo posset dari pomũcula tam minima in quavis mansa posset inhabitare, certe nulla talis reperiret in mundo ỉ posset forte sic fieri ꝙ is ille fuerit quedam excessus in loquẽdo. Tu dic rationem esse: qz quãdo testator legat domũ simpliciter, ⁊ nullaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

habet in patrimonio ꝙ legatū vitiaꝫ propter nimiā incertitudinem, ꝛ qz heres posset tunc dare domuculā sic vilissimam ꝛ sic gratuitā qđ potius interesset legatarij eā nō habere quā habere, ꝛ iō dicit legatū derisoriū vt hic ꝺ̄ in litera. ¶ Amplia singulariter, ꝛ mirabiliter istū ter. ſm Paul. de cast. vt pcedat etiā qñ testator habebat in pſimonio vnā solā domū, ꝛ reliqt filios heredes qui illa domo indigebāt tūc legādo simpliciter domū titio non est verisimile quod de illa senserit, vñ putat posse esse ac si nullas edes reliquisset, ꝛ sic quod legatū nō valet nihil tamē allegat: sed ita dicit ex equitate capitis sui. Reprobat ꝺ. Aler. ꝛ bene: qz ex quo testator vnicā tñ domum habebat habeē periude ac illa, ꝛ domum specifice demonstrasset, l. ij. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ l. fundus ꝙ locat. ff. de fun. instru. ꝛ presumendū est testatorē voluisse facere legatū efficax, ꝛ validū. l. titia cū testameto. §. j. ꝛ l. meuꝰ. in pin. ff. de le. ij. vnde filij aliā domū sibi acquirēt vel conducent nisi aliter de mente testatoris appareat. ¶ Limita istū ter. vt procedat quando legatur domus simpliciter vel in genere, sec⁹ quādo testator legaret habitationē domꝰ in genere tūc licet testator nullas sedes in patrimonio reliquisset nō vitiaret legatū, sed heres tunc teneret pstare habitationē commodā ſm cōditionē legatarij. arg. l. ij. ff. de ali. ꝛ cib. leg. Et legādo habitationē intelligit testator reliquere cōmoditatē habitādi per ter. ꝛ gl. in l. cū antiquitas. ꝛ ibi Hui. de cu. C. de vsufru. ita egregie limitat Paul. de cast. hic. ꝛ sequitur ꝺ. Aler. ꝛ reputat notandū: qz multi cōtrarium dixissent ſm cū, ꝛ pro hoc etiā mouet. ꝺ. Aler. qz isto casu dando domunculā in qua vix habitaret musca nō ꝺ̄z dare habitationē. ¶ Scō notabiliter limita istū text. nō habere locū qñ testator legasset in genere domū quā legatarij vellet, ꝛ sic qñ testator expſſam electionē dedisset legatario tūc valet legatus lz testator nō haberet domū in pſimonio p tert. notabilē in l. titia. §. j. ff. de auro, ꝛ argē. leg. ſm Rico. de neapo. Raph. co, ꝛ ꝺ. Aler. hic. ¶ Tertio singulariter limita istū text. vt pcedat qñ testator simpliciter, ꝛ in genere legauit domū, sec⁹ si adiecisset aliqđ nomē proprium puta lego domū seianā vel corneliānā tunc licet testōr nullas domos in pſimonio reliquisset tū non vitiaret legatū imo potius deberet domꝰ seiana que reperiret esse alterius. Et a in discursu tz Paul. de ca. hic. in j. col. in fi. nil allegat, ꝛ sine rōne loquit. alij nō tangūt. Ego idē teneo ꝛ dico qđ tūc debebit domus seiana que reperiret in illa ciuitate vel ꝺ̄io testatoris aut ēt alia ꝙ sit in rerū natura. ter. est quē ad hoc reputo vnicū, ꝛ singularem in. l. quibus diebus. §. q ꝺo talē. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ miror qđ Paul. de cast. non fuerit de illo ter. recordatus. ¶ Pro cōplemēto totius huius ter. am-
16 plia + ꝙ distinctio q̄ singulariter sit per istū text. in domo simpliciter legata hz etiā locū in feudo ſm qđ vī equiparare glo. fi. in pin. vbi plenꝰ dicit. ¶ Scō amplia qđ ita distinctio q̄ hic fit in domo hz etiā locū in naui simpliciter legata ſm gl. in l. quod in rerū. §. fi. in verbo specialiter. ſ. eo. ꝺ. Aler. hic. in fi. ¶ Tertio amplia ꝙ etiā hz locū in veste. nam si testator legat alicui simplr vestē an valeat legatū ꝺ̄z distingui, put in hac lege. naz si habebat in pſimonio ꝺebebit bſe vnā ꝙ heres eligat ꝛ valebit legatū alias nō: qz vestis hz fines determinatos nō a natura lz facto hominis, q̄ sibi facit fieri vestes, ꝛ ideo in legato vestis idē dicimus qđ in legato domus ſm Albe. de rosa. ꝛ Ric. de neapo. hic. nec obstat gl. in. §. in summa. insti. mādati. q̄ vult qđ si ꝙuitto tibi par vestimentorū, ꝺ̄z pmissio: qz ibi incertitudo vestis determinat rōne seruitij pstiti. nā ibi ex natura mandati ꝺebebat salariū, pcuratori ſm quod salariū vestimenta ꝺebebunt. lz Raph. co. hic in fi. aliter respōdeat. ista decisio non solū procedit in vestibus secularibus, sed etiā in vestibus que relinquūtur ecclesie. ꝛnam si testator legat planetā ecclesie, ꝛ in patrimonio suo planetas nō reliquerit tunc legatus non valet per hunc text. quia planete nō habent certos fines a natura sed facto hominis, sicut ꝛ domꝰ. ita tenet Ric. de neap. qđ refert, ꝛ sequitur. ꝺ. Aler. hic. Izium ꝛ melius in hoc vlt. tenet Paul. de ca. hic ꝙ ter. in l. titia. j. ff. de auro, ꝛ argē. lega. ꝛ qz durū esset tenere ſm eū quod si qs legaret ecclie planetā vel calicē, ꝛ nō reperirēt in eius patrimonio ꝙ per hoc legatum factum ecclesie non valeret. ꝛ tamē ad. ꝺ. l. titia. §. j. rñdent Nicol. de neapo. ꝛ ꝺ. Aler. hic ꝛ bene ꝙ ideo ibi vz legatū licet vestes nō essent in patrimonio: qz ibi testator ꝺedit expresse electionē
18 legatario. ¶ + Ego teneo decisionem Paul. de ca. sed alia cōsideratione, ꝛ ꝺico ꝙ decisio huius ter. est iuris ciuilis: ergo nō habet locū in relictis factis ecclesie vel ad pias cās ex quo ista decisio iuris ciuilis esset damnosa ecclesijs, ꝛ nō reperit expſse approbata a iure canonico, vt tenēt cano. in. c. ecclia sctē ꝛ Darie. de cōsti. notatur in. c. j. ꝛ. ij. de oper. no. nūci. ¶ Quarto am-
10 plia distinctionē huius ter. vt etiā habeat locū in feudis. + vñ si baro vel comes ꝙmiſit ꝺare militi suo feuda non ꝺicit quod an valeat, ꝺebet distingui prout in isto ter. aut comes habebat feuda in suo patrimonio aut nō. ꝛ si nō habebat nō valet promissio vt hic aut habebat. ꝛ vz vt elt argumentū optimū in l. pe. ff. ꝺe ali. ꝛ ciba. lega. ꝛ ꝺebebit ꝺare feudū scōm qualitatem persone cui promissum est. l. verū. §. fi. ff. de rebus du. ita tenēt Bar. Albe. de rosa. ꝛ Bal. hic. ꝛ sequunt Jo. de imol. ꝛ Jo. hic. Sed tu aduerte qđ ista determinatio doctorū posset procedere qñ comes in vltima voluntate reliquisset feudū simpliciter militi tūc optime facit ista. l. ꝛ l. si seruꝰ pluriū. §. fi. ſ. ſ. ſ

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 Cautio de euictione vt petatur non requiritur regulariter qō res sit euicta sed sufficit quod possit euinci.
6 Jn legato generis debet de euictione caueri.
7 Heres tenetur de euictione legatario duplici remedio. Res soluta non dicitur quando non durat soluta.
8 Cautio quam prestat heres legatario in casu huius. §. satis est quod sit simplex: nec fideiussores vari debeant.
9 Ubicunq; re euicta pōt agi de euictione pstita, ibi semp ante eam prestitā potest agi officio iudicis vt de euictione caueat.
10 Legatum q̄ sit donatio. Et legatarius tenetur de euictione. Donans quando teneatur de euictione.
11 Prelatus conferens beneficiū eccleſiasticū qō erat alteri debitum tenetur illo euicto ꝓuidere illi de equiualenti beneficio.
12 Ilgi de euictione quod non possit pro re euicta sine euictione etiam per sententiam arbitri. ℣ quando possit. nu. 14.
13 Expulsus de possessione non agit de euictione. Sola possessione euicta p sniam iudicis agi pōt de euictione.
16 Actio semel extincta amplius reuiuiſci non potest.
17 Actio ex testamento an sit sublata cautione prestita per heredem legatario: an vero ambe actiones competant ipsi legatario. ℣ nu. 24. ℣ quod non, sed quod ambe competant.
18 Snia nō nouat priuam actionē: sed noua actio accumulatur.
19 Accessorij q̄ nō debeat posse nouare suū principale. ℣ nu. 23.
20 Debitor generis puta serui quod non liberatur si stichum prestat etiam si prester cautionem. ℣ nu. 22.
21 Venditor si tradidit, ℣ etiam prestitit cautionem de euictione quod actio ex empto erit sublata. ℣ nu. 24. vbi damnat.
23 Jn obligatione generis quis teneā dare, ℣ sic oīū transferre.
25 Vendens decem saccos frumēti in genere tenetur dominium transferre.
26 Promittens rem vendere in genere tenetur dominium transferre ℣ obligatur de euictione.
27 Jus hypothece licet non sit dominium, est tamen tale ius per quod auocatur res legata in totum.
28 Testator si legat rem alienam scienter, tunc heres tenetur de euictione, ℣ tenetur illam redimere a domino. limitat nisi testator habuisset aliquod ius in illa re.
29 Heres qui redimit rem alienam legatam, ℣ tradidit legatario si postea euincatur non tenetur vlterius legatario. tenetur tamen ei cedere actionem de euictione.
Jntelligit verum nisi heres fuisset in culpa emendo ab eo qui communiter non reputabatur dominus.
30 Legatum factū a testatore de re aliena ignoāte vel dubitante alienam quando valeat, ℣ heres teneatur de euictione. nu. 32.
Legatum factum de re empta a pupillo sine authoritate tutoris ℣ decreto iudicis etiam coniuncte persone non valet.
Limitatio ad ter. in. l. cum alienam. C. de leg.
33 Priuilegiat⁹ q̄ nō vtat priuilegio contra eque priuilegiatū.
34 Differentia inter legatarium, ℣ emptorem agentem de euictione cum sequentibus vbi dantur tres differentie.
Venditor regulariter non tenetur nisi ad tradendum non ad vendum.
35 Emptor potest o directo agere contra venditorem vt caueat de euictione etiam re non euicta.
Cautio euictionis quod veniāt in contractu iure actionis.
36 Actio ex empto est actio bonefidei.
Actio ex testamento est stricti iuris licet habeat naturam bonefidei quo ad fructus ℣ accessiones.
37 Emptor non agit de euictione antequa̅ res euincatur, legatarius sit si constat esse alienam.

1 **De euictione.** †Re legata euicta nō ꝑstita cautione agit ex testamēto ꝛ anteqū euincatur officio iudicis cautio postulat. b. d. ꝑm Bart. Sali. Jmo. ℣. d. Christo. de castel. vel sic ↑ pleni⁹ ac planius, si res legata extra iudiciū prestita euincitur agi pōt actione ex testamento ad ipsam rem ad finem vt cautio de euictione p heredē prestetur: si autē res legata in iudicio petitur actione ex testamento, tunc per officiū iudicis illi actioni deseruiens cōpellit heres de euictione per stipulationē cauere, ℣ ea sequuta actio ex stipulatu cōpetit. b. d. ℣ est famosus. §. ꝑm Pau. de cast. hic.
¶ Diuidit ꝑm Bar. ℣ alios oēs in tres partes. Jn prima ponit thema, ℣ q̄stion: an heres p re legata teneat cauere ō euictione ℣ quo remedio. Jn secunda ante q̄ rūdeat questioni premittit quandā regulā. Jn tertia er illa regula infert decisionē questionis prius formate. secūda ibi, ℣ regulariter. tertia ibi, certū. Jsta diuisio Bar. ℣ doc. non habet saporem ad istum ter. quia imo in illa secunda ibi, ℣ regulariter ponit determinatio questionis proposite. cum distinctione bimembri q̄ aut res legata est ꝑstita legatario sine iudicio, ℣ sine lite, ℣ ꝑpterea cautio fuit omissa. aut res legata petita fuit in iudicio, vt in litera: nō

2 aute incipit decisio in ver. ceterū. prout volunt. Bar. ℣ doc. ↑ si isto modo exponeretur ceterū, pro ideo, ℣ sic staret illative, sed ego intelligo ter. ꝑpte ℣ realiter vt iacet, vt dictio ceterū, stet aduersatiue ℣ nō illative: ergo ibi nō pōt incipere decisio. put Bar. ℣ omnes volunt. item i m decisionē Bar. ℣ doct. iste tert. nihil diceret quando res legata non fuit prestita extra iudiciū an tunc possit peti cautio. ℣ istud ingenue fatet Bar. in duob⁹ locis, ℣ alij sequunt. ℣ sic isto mō text. esset diminutus. ¶ Subdit Bar. sup scā gl. q̄ licet ter. dicat q̄ quādo petitur in iudicio quod tunc potest peti cautio officio iudicis, non tamē per hoc negat ter. quod etiā si res legata fuisset prestita extra iudiciū nō posset adhuc peti cautio, hoc est res ipsa propter cautionē. Sed certe text. iste in verb. regulariter. hoc exꝑsse decidit. quod q̄n res legata fuit ꝑstita legatario sine iudicio ℣ sic sine lite ℣ consequenter extra iudiciū quod legatarius pōt de nouo petere ipsam rem legatā ad finem ℣ effectum ℣ consequāt cautionē de euictione omissam. ℣ quanto magis cōsidero istum text. videtur mihi quod hoc non posset apertius decidere. ℣ miror quod Bar. ℣ doct. non aduerterint, tenendo quod istud nō decidatur in hoc ter. sed sic communiter in litera ℣ sic teneo cōtra Bar. ℣ oēs q̄ istud. s. quod res legata fuit ꝑstita extra iudicium q̄ adhuc pōt peti cautio agendo ex testō. ℣ q̄ istud exꝑsse

4 ponit ter. in ver. a regulariter. ¶ † Unde ego diuido istū. §. in duas partes. Jn prima ponit thema ℣ qō. Jn scōa ponit rōnē cū bimēbri distinctione. scōa ibi, ℣ regulariter. ¶ Illa scōa subdividit in duas particulas. Jn prima loquit q̄n res legata fuit prestita extra iudicium sine lite an possit peti cautio de euictiōe ab herede. Jn scōa q̄n legatari⁹ habuit necesse petere in iudicio ré legatā q̄ heres denegabat. Secunda ibi, ceterum. Et sic considera qō iste ter. ponit duos casus principales. aut enī heres est contentus amice ℣ sine iudicio prestare legatario ré legatā, ℣ ita prestat, an ea prestita ℣ soluta teneatur de euictione, ℣ decidit in ver. a regulariter q̄ sic. intēdāo actionē ex testō ad ipsam ré legatā quātus sit soluta vt hoc modo heres cogit cauere de euictiōe, vt statim dicā. Ell⁹ casus est q̄n heres nō vult dare ré legatā, sed denegat, ℣ ideo legatari⁹ petit ab eo in iudicio. ℣ iste casus ponit in ver. ceterū. nec facio differētiā vtrū euictio sit actualiter sequuta, an vero pōdeat. put ꝑpte loquit iste ter.

5 dū dicit cuincit an euictio possit in futurum sequi. ↑ ℣ dico qō ad hoc vt possit peti cautio de euictione nō regrit q̄ res actua liter sit euicta ſz sufficit q̄ possit euinci, vt est tex. i. l. seia. ff. de solu. ℣ in. l. iulianus. §. j. ff. de ver. obli. sed bene deberet res esse cui cta iudicialiter ad hoc vt possit de euictione agi. l. habere. cū similib⁹. ff. de euic. sed istud vltimū nō tractat ter. noster. s. q̄n possit agi de euictione sed quando possit peti cautio ꝑ euictionē.

6 ¶ † Jtē ter. ibi is qui seruum prestat. Jdē si aliā rem. ℣ intellige ꝑm Bal. qō iste seruus fuit legatus in genere vnde summat istum tex. qō in legato generis dꝫ de euictione caueri. sed Ang. intelligit istū seruum fuisse in specie legatum vt questio sit dubia. nā vbi esset legatus seruus in genere indistincte teneret heres ipsum accipētis facere ℣ sic indistincte teneret de euictione magis ex natura rei ↑ sic obligationis ℈cte in genere quam ex natura tituli, vt hic dr in gl. magna ꝑm Role. tū q̄ in isto text. seru⁹ nō fuit notatus vt potī⁹ fuisse legatus in gñe quā in specie, vt. l. cū incertus. §. co. ℣ in. l. heres seruum. in verbo non nominatim. ff. de euictioni. ℣ ita etiam in discursu sermonis tenet

7 Rapha. co. hic. in. iij. col. ¶ † Jo. j. q̄ heres tenetur de euictiōe ꝛ legate duplici remedio. Primo actione ex testamento si nō fuit prestita cautio quasi res legata non fuerit soluta ex quo potest euinci, vel euincitur, ℣ heres tenebatur facere rem irrenouca biliter legatarij. l. qui concubinam. §. si heres. j. de lega. iij. vnde non dicitur res soluta q̄n nō durat soluta. l. etiā. ff. de solu. ℣. l. iulianus. §. j. ff. de verb. obli. ℣ sic non facit rem accipientis prout tenebatur adhuc tenetur prima actiōe. l. si a substituto. §. heres. supra co. ℣ sic licet alia solutione eius qō debetur omnis tollatur obligatio ℣ actio, vt insti. qui. mo. tol. obliga. in princi. ℣. l. prout. ff. de soln. tamen heres soluendo rem legatam legatario nō liberatur sola solutione: eo casu quo tenetur de euictione: patet quia iterum potest agi actione prima ex testamēto propter euictionem acti heres non soluisset rem legatā legatario ex quo eam non plene facit accipientis, vt dixi. Et si diceretur ad quid est vtilis ista cautio quas heres cogitur prestare cum secuta euictione heres teneatur legatario etiā si nō prestiterit cautionē de euictione, vt hoc ter. dic quod vtilitas potest esse, vt ex ipsa cautione facilius cōueniatur heres ℣ facilius probetur intentio legatarij. quod interesse etiam ponderat glo. in. l. penul. C. depositi. ℣ glossa in. l. cog. post princi. in verbo defendurum. ff. ad trebel. ℣. d. Allegē. hic. in vlti. colū. Secundū remedium est quando res legata petitur in iudicio: eo q̄ heres denegat eam prestare tunc dum litigatur potest legatarius implora

plorare officiū iudicis mercenarium deseruiens actioni interate pro legato, ℣ per illud officiū iudicis cogere heredē ad cauendū per stipulationem de euictione: qua euictione postea se

8 quuta: poterit cōuenīri ex stipulatu. sufficit ↑ ergo simplex cautio ℣ nō debēt dari fideiussores, nisi in casib⁹ notatis in. l. illud. ff. de euict. Et si dicaꝭ qūo pōt heres cōpelli ad cauēdū de euictione: eg quo nō fuit de hoc grauatus testatorē in testamēto. rūde q̄ ꝑpter hoc nō cōpetit directo actio ex testamēto, ſz pōt implorari sup hoc officiū iudicis mercenarij deseruiēs actioni proposite ad rem legatā. ¶ No. ff. ex hoc text. ad fi. ꝑm Bar. ℣

9 alios tenēdo eorum intellectū ad istū ter. optimā reg. ↑ q̄ vbicunq; re euicta potest agi de euictione prestita, ibi semper ante eam prestitā potest agi, vt de euictione caueat implorato officio iudicis mercenario. facit. l. ij. ℣. l. empto. ff. de euict. ℣. l. i. ff.

10 de re. permuta. ¶ † No. iij. ex hoc ter. q̄ licet legatū sit donatio quedā. l. legatum. j. de leg. ij. ℣ regulariter donās non teneat de euictione qñ donatio incepit a traditiōe. l. ad res donatas. ff. de edili. edict. fec⁹ qñ donatio incepisset a precedēti ꝓmissione, vt. l. aristo. §. j. cum gl. ff. de dona. ℣. l. ij. C. de euic. Tamē legatario heres regulariter tenetur de euictione: ratio q̄ heres adeūdo hereditatē dicit quasi cōtrahere cū legatarijs. l. apud iulia. §. ñ. ff. ex quib. cau. in pos. ea. ℣. l. eg maleficijs. §. heres. ff. de act. ℣ obli. ℣. §. heres. insti. de obli. que ex quasi cōtractu. ℣ per consequēs efficitur postea debitor necessari⁹, ideo tenetur de euictione licet ex titulo lucrativo legati. o. l. legatum. ℣. l. si hereditatē.

11 §. j. ff. man. ↑ Adde qō eodem modo eꝑs vel alius ꝓlatus conferens vni beneficium ecclesiasticum qō erat alteri debitū tenet il lo euicto ꝓuidere illi de equiualenti beneficio, vt est ter. valde nota. in. c. inter cetera. ad fi. de preben. ℣ ibi. d. Abb. in vlti. notabili. ad hoc no. illum teg. ℣ reputat illum esse mirabilem casum, ℣ sic ibi vī esse alius casus in quo collator beneficij qui censet do nator tenetur de euictione, ℣ rationem dic, vt ibi per gl. fi. ℣ melius ibidem per. d. Abb. ¶ Sl. j. in ver. sine iudicio. in fin. dic ra

12 tionē: quia ↑ si sine iudicio res euinceretur non posset agi de euictione. l. non tamen. ff. de euict. ℣. l. vtiq. ff. de rei vendi. ℣. l. at qui natura. §. si me absente. vbi tex. notabilis. ff. de neg. gest. etiam si euinceretur per sentētiam arbitri volūtarie electi, vt est ter. no. in. l. si dictū. §. si cōpromisero. ff. de euict. adde gl. no. in. l. fi. C. de

13 act. empt. per quā gl. Bal. ibi, circa prin. no. q̄ ↑ expulsus de possessione non agit de euictione: q̄ ad hoc vt agatur de euictione res debet euinci p sniam iudicis sed expulsio nō est ꝑ sniam euictio etiā si talis expulsus egerit interdicto vī vi, ℣ succubuerit p sniam: q̄ in isto interdicto nō ꝫ cām ab authore suo ꝑm Bal. ibi qō no. si tamē sola possessio per viam iuris, ℣ sic per sniam iudicis euinceretur tunc posset agi de euictione ꝑm Bar. in. l. venditores. ff. de ver. obli. Bal. in. l. j. circa fi. in pen. q. C. de pericu. ℣ cōmo. rei ven. ℣ in. o. l. fi. C. de act. empt. ¶ Limita predictā con

14 clusionem que habet ↑ q̄ re euicta sine iudicio non potest agi de euictione quando agens vellet probare rem fuisse illius cui sine iudicio restituit cum sibi licuerit bonā fidem agnoscere. l. si rez quā. ff. de euict. ℣. l. ex empto. in prin. ff. de actio. emp. q̄uis tunc non committatur stipulatio duple. Jta limitat Raph. co. hic ↑ sequūtur simpliciter Ange. de perillis. ℣ do. Pet. de beruttio hoc. Sed aduerte: q̄ ante Raphaelē ita formaliter limitat. d. Christo. de castel. eius preceptor. ita etiam tenet Rapha. co. in. l. aristo. §. j. circa fi. ff. de dona. ℣ ante eos idem tenet Bal. in. l. libera. in vlti. col. C. de sen. ℣ interlocu. om. iudi. ¶ Sl. in ver. ex

15 testamento. Jsta gl. ꝑm Bar. ℣ scribentes determinat casum q̄ fuit omissus in ter. s. ↑ qd iuris sit, sc̄z, q̄n res legata fuit prestita extra iudicium an possit peti cautio ab herede. ℣ glo. determinat q̄ non: quia per solutionem extincta est actio ex testamēto: q̄ solutione eius qō debetur omnis tollitur obligatio ℣ actio. insti. qui. mo. tol. obl. in pr̄in. ergo nō subest actio cui of

16 ficium iudicis deseruiat: ↑ q̄ officiū iudicis qō est mercenariū ℣ accessoriū nō pōt stare de p se extincta actione principali. l. iiij. C. depositi. secus est in verſi. ceterū. q̄n res legata in iudicio peti tur, ℣ sic nōdum est soluta nec tradita. Jstā gl. reprobant cōiter oēs: q̄ ℈ res legata fuerit prestita tū adhuc superest ius cautionis qō respicit totam rem: ideo adhuc pōt peti ipsa res legata quātus soluta ad hūc effectum, vt cautio prestetur, vt est ter. in. l. iulianus. §. j. ff. de verb. obli. ℣ clarior ter. in. l. etiam. ff. de solu. nec obstat. o. l. iij. C. depositi. quia loquitur de accessionib⁹ non autem de euictione respiciente totam rem. Ego puto q̄ decisio huius glo. nō solum nō sit vera per supradicta nisi vt nunc dicam sed etiam sit superflua: quia ꝓout tenui supra in ter. contra Bar. ℣ omnes istud non fuit prętermissum in hoc tex. imo istud exꝑsse decidit tex. in verſi. ℣ regulariter. quādo res legata fuit ꝑstita sine iudicio, ℣ sic extra iudiciū, q̄ adhuc ipsa res legata potest peti, vt cautio prestet. ita dicit ter. ibi posse eam ex testamento. ¶ Sed aduerte: quia ista gl. non meruit hoc mo

do reprehendi: imo pōt optime saluari eo mō quo ipsa gl. log. q̄ nō pōt implorari officiū iudicis, vt caueat de euictione: q̄ qñ res legata est prestita non pōt tūc cautio principaliter peti per officium iudicis, ℣ in hoc nemo dicit: tū bene pōt peti ipsa res legata extra priā actiōe vt. s. cautio ꝑstet, vt omnes volūt. nec gl. istud negat. ℣ sic non meruit in hoc reprehēdi. est bñ verū q̄ dū subdit gl. q̄ per solutionē rei legate fuit extincta actio ex testamento. in hoc male dicit: q̄ adhuc pōt peti ipsa res actione prima est testō ꝑpter euictionē: vt hic dicit ter. ℣ in iuris⁹. §. al legatis: ergo nō est verū illud qō dicit gl. q̄ actio erat extincta. ℣ sic pōt dici re saluādo in hoc gl. qō actio erat extincta sed qō

16 euictione sequuta renascatur: ↑ q̄ actio semel extincta: amplius resuscitari nō pōt. l. qui res. §. areā. j. de solu. ℣. l. inter stipulātem. §. sacrā. ff. de verb. obli. in verſi. nec renouātur. Jsta investigatio cautionis prestāde ab herede pōt esse vtilis in practica si heres offerret ré legatā, ℣ legatarius recusat accipere nisi etiaꝫ heres caueat de euictione an legatarius dicatur in mora cōstitut⁹ ita qō si res legata pereat heres libereatur in gta. l. hmōi. §. si cui homo. j. e. ℣. l. si ex legatis cā. ff. de ver. ob. Pau. de cast. hic tenet q̄ nō ↑ q̄n imo ipe heres est in mora, ex quo petit cautio. vñ si periret nō liberaret heres p. l. cum res. §. itē si res. ff. e. iunctis notatis per Bar. in. l. qui solidū. in prin. ff. de leg. ij. Jdē simpliciter tenet. d. Ang. de Perillis ls de Pau. de ca. nō faciat mētionē. Sz tu caue: q̄ nō vī qō legatari⁹ possit de iure recusare accipere ré legatā q̄ sibi offert ab hāde p hoc q̄ petat cautionē: q̄ postq̄ receperit rem legatā adhuc pōt petere cautionē vt hoc ter. ℣ in iuris⁹. §. allegatis, ℣ sic receptio rei legate nō preiudicat quin possit peti cautio: ergo nō vī qō habeat iustā causam recusandi recipere ré legatā nisi caueat sibi ab herede nisi dicas q̄n meli⁹ sit in tēpore occurrere q̄ postea remediū quere re. argumēto. l. circa fi. C. in qui. caus. in inte. restit. non est necesse. ¶ Capio gl. fi. in verbo ex stipulatu. que diuidit in tres partes principales. Jn prima gl. rūdet qōni ponēdo duas opiniones. Jn scōa gl. ad intellectū text. an heres teneat legatario de euictione, ponit magistralē distinctionē Rogle. Jn tertia prope fi. respōdet tacito q̄stioni remissiue. Scōa ibi, ℣ no. ꝑm Rogle. tertia, ℣ vltima ꝑpe finē. ibi de donatore dic. ¶ Jn prima parte gl. pro clara intelligentia ter. ℣ glo. reassumo articulū in du

17 biū † nunquid prestita cautione per heredē sit sublata actio ex testamēto an vero ambe actiones legatario cōpetāt vt si postea contingat rem legatā euinci per tertium possit legatarius agere ℈ heredem per euictionē nō solum actione ex stipulatu quem est mere stricti iuris: ſz etiā actione ex testō que hz in aliquibus naturā bonefidei. l. in minorū. C. de in inte. resti. mi. ℣ notabiliter Bar. in. l. alias. ff. de in litem iurando. Jtem interest nostra habere plura remedia, ℣ actiones. l. cum filius. §. varijs. ff. de leg. ij. Jn gl. ponuntur due opiniones. prima quam gl. tenet q̄ per stipulationem de euictione nō sit sublata actio ex testamento nisi fuisset interposita aſo nouādi. ℣ ista tenēt Bar. ℣ cōiter scribētes. fun

18 damētum glo. est ↑ q̄ snia non nouat priman actionē. l. euictēter. ff. de except. rei iudi. quia non solet fieri deterior conditio eorum qui in iudicio litem contestantur. l. solet. cum sequenti. ff. de reg. iur. ℣. l. aliam. ff. de nouati. sicut nec per ꝓmissionē nouatur actio ex snia nisi hoc fit actum. l. iiij. §. si ex conuentione. ff. de re iud. allegata per Bar. sed ista ratio infra possunt de facili tolli: quia verū est q̄ sententia lata in fauorem legatarij super re legata cōtra heredē non nouat actionē ex testamento sed illi addit ℣ accumulat aliā actionē ex snia: tū licet ꝓ snia non tollat actionem ex testamento ꝓ cautio de euictione de qua querimus posset eam tollere q̄ nō ꝓsyptam⁹ de snia ſz de euictiōe. nisi intelligeres fundamētū gl. q̄ snia fuit lata, p legatario in qua fuit heres condēnatus, vt caueret de euictione: tūc ista snia nō deberet nocere legatario. p

19 reg. o. l. euictēter. cum aliis allegatis per gl. ↑ quia per sententiam accumulaſ noua actio nō autē extinguit prima: eo q̄ snia habet vim nouationis accumulatiue nō aūt extinctiue. vt est glo. in. l. j. vbi dixi. C. de iudi. gl. in. l. puobus. ff. de exce. rei iudi. glo. in. l. nepoti. ℣ ibi Bar. ff. de fun. instru. ℣ gl. notabilis in. l. fi. circa medium, in verbo notatur. C. de ꝑsuris rei iudi. vbi videtur tex. in oppositum. Sed caue quia isto modo ratio gl. non esset generalis: quia non procederet nisi q̄n per sentētiam heres fuisset damnatus ad cauēdū sed questio nostra est an cautio prestita per stipulationē ab herede absq; iudice vel snia iudicis nouet vel tollat primam actionē ex testamēto, ↑ sic nō queritur an petitio facta in iudicio noceat an ipsa receptio cautionis pro ista opinione gloss. melius facit: quia ista cautio fuit interposita ex necessitate cū heres posset cogi ad eam prestandam, vt hoc tex. ergo per eam non fit novatio etiam iure isto per glo. in simili in. l. non solum. in princi. in glo. magna. post medium. ff. de procu. ℣ multominus hodie per l. fina. C. de nouati. Jtem cum ista cautio veniat accessorie ad negotiū principale pro ipsius cautela: ergo per eā nō potest induci

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 nouatiõ etiã ſm iura, ꝛ cũ acceſſoriũ nõ debeat poſſe nouare ſuũ principale. l. nuda. C. de Jhen. ꝛ cõmit. ſtipu. ꝛ. l. cũ principalis. ff. de reg. iur. ¶ Scõa principalis fuit opinio Ottonis antiqui gloſatoris relata in gl. q̃ per ſtipulationẽ de euictione tollatur actio ex teſtõ. pro iſta opinione vt bene facere iſte ter. in verſi. ceterũ. dupliciter inducẽdo. primo q̃ iſte ꝟſi. ceterũ, venit aduerſatine ad ver. precẽtẽ: prout denotat dictio ceterũ, aduerſatiua. ſed in verſi. precẽti ỹ q̃ ſi res legata fuit pſtita ſine iudicio agit actione ex teſtõ ad rẽ ꝑpter cautionẽ omiſſam. ergo q̃ petit in iudicio ꝑſtat cautio tũc cõpetit actio ex ſtipulatu: ergo tũc nõ cõpetit actio ex teſtõ. Scõo dum ter. dicit cautio neceſſaria eſt, vt ſit ex ſtipulatu actio, ſed ſi actio ex teſtamento cõpeteret ceſſaret iſta neceſſitas. ꝛ ſi dicis q̃ ter. voluit q̃ ſit neceſſaria. ſ. q̃ cautio preſtetur ad hoc vt cõpetat actio ex ſtipulatu: tũc iſtud eſſet fruſtra dictum ꝛ ſine dubitatione. ¶ Potes reſpondere q̃ ver. ceterũ. venit aduerſatine hoc mõ: q̃ tũ res legata fuit petita in iudicio põt ꝙ offrẽ iudicis mercenariũ deſeruiẽs actioi intẽtate peti ab herede cautio de euictione, ſecus in ver. precedenti, q̃ſ res legata fuit pſtita ſine iudicio vbi nõ põt implorare offm iudicis mercenariũ ſine iudicio: iõ intẽtat prima actio ex teſtõ ad ipſaz rẽ, nõ vt ipſam rẽ ꝓſequat ſed vt ob ipſam rẽ pſtet cautio. Item cautio eſt neceſſaria reſpectu actioꝰ ex ſtipulatu ꝙ al's nõ cõpeteret ꝛ ſic vt heres poſſit ex ſua ꝓmiſſiõe 3ueniri, nõ ꝓ hoc ne gatur quin etiã prima actio ex teſtõ cõpetat. ¶ Iſtã opinionem Ottonis 3 cõem tz ſubtilis Raph. co. alia ſubtili cõſideratiõe. Mã tz actio prima ex teſtõ nõ tollatur vigore cautionis de euictione preſtite per heredẽ q̃ cautio potius cõrmat, vt volunt oẽs, tũ tollet vi ꝓfecte ſolutionis. Mã q̃ſ heres tradidit rẽ legatã legatario: adhuc nõ eſt perfecte liberatus, cũ illa res tradita poſſit euinci a legatario, vt. l. qui cõcubinã. §. ſi heres. ff. de le. iii. ideo adhuc cõpetit actio ex teſtõ ad ipſam rẽ ꝓpter euictionẽ vt hic: ꝛ. l. iulianus. ſ. j. de ver. obli. ꝛ. l. etiã. ff. de ſol. Tũ q̃ſ heres tradidit rem legatã ꝛ etiã ꝑ ſtipulationẽ ꝓmiſit de euictione, tũc traditio rei ſimul cũ preſtatione cautionis habet vim perfecte ſolutionis, vt tũc heres dicaꝫ liberatus ex prima actione ex teſtõ ꝛ ſic iſto mõ tollit actio ex teſtõ. ꝑ hoc adducit illud q̃ te
20 net Bar. in. l. cũ ꝙs. §. qui hominẽ. ff. de ſol. vbi tenet ꝙ debitor generis puta ſerui nõ liberaꝫ ſi ſoluat ſtichũ in ſpecie cũ poſſit euinci niſi etiã pſtet cautionẽ q̃ tũc bene liberaꝫ per ſolutionẽ ꝛ preſtationẽ cautionis ſimul per. l. ſi. ff. de condic. ob cau. ꝑ hoc etiã adducit ſimile: nã in ſeruitute tanquam in re corꝑali non cadit ꝓprie traditio. l. ſi ſeruus. §. incoꝛporales. j. de acqui. re. do. ſed patiẽtia habeẽ loco traditiõis. l. iii. §. dare. ff. de vſufru. vnde ſi etiã interueniat pſtatio cautiõis tũc illa quaſi traditio facta ꝑ debentẽ ſeruitutẽ ſimul cũ preſtatione cautiõis bz vim perfecte ſolutionis. l. quoties. ff. de ſeruitu. tit. gñali. ꝛ ꝑ hoc in-
21 fert noniter Rapha. co. † q̃ ſi vẽditor tradidit rẽ ꝛ etiã preſtitit cautionẽ de euictione cũ ꝑ iſtã cautionẽ fit plene conſulꝰ emꝑtori q̃ tũc actio ex empto erit ſublata ꝛ nõ cõpeteret ampliꝰ in caſum euictionis. Jſta eſt ſubtilis cõſideratio Raph. co. lz ego pleniꝰ ꝛ clariꝰ poſuerim q̃ ipſe. ¶ Sz tu aduerte q̃ Bart. q̃ ſe allegat Raph. co. in. d. l. cũ qs. §. qui hominẽ. tenet to
22 tum oppoſitiõ. nã vult q̃ † in obligatione generis ſoluta re nõ ẽxtingit liberatio quãtumcũq; ſit ẽt ꝓſtita cautio ꝑ debitorẽ q̃ res põt euinci rõne diũj vel quaſi, vt eſt caſus noſter. ſecꝰ dicit bar. q̃ poſſet euinci ſolũ ꝑ actionẽ ꝓſonalẽ vel hypothecariã. tunc quia ſoluẽs fecit rẽ accipiẽtis ꝛ ſic trãſtulit in eum dominiũ ꝓicit impleuiſſe illud ad q̃ tenebaẽ. tũ q̃ ipſa res poterat auocari per actionẽ ꝓſonalẽ vel hypothecariã tũc ſi ꝓeſtiterit cautionẽ iſto caſu ẽt ſola cauſa de euictione bñ inducit plenaz liberationẽ per ter. qui iſtam diſtinctionem facit in. d. l. ſi. ff. de
23 condi. ob cauſam. itã ibi cãrat Bart. ¶ † Pzeterea vltra Bart. in obligatione gñis qs teneẽ dare ꝛ ſic dñium trãſferre ex qua litate rei vt. j. dicit gl. ſm Rogle. ergo ſoluẽdo rem que eſt aliena ꝛ que põt euinci nõ facit q̃ ꝓmiſit. lz etiã preſtet cautionẽ ex quo nõ trãſtulit dñium. ꝓut tenebaẽ: ergo adhuc durat prima actio quãuis res fuerit tradita ꝛ preſtita cautio q̃ nõ fuit trãſl. tũ dñium ꝓout tenebaẽ. Jtẽ ꝫ Raph. co. facit rõ quã. ſ. diꝛi. nã ſtipulatio de euictione eſt ſequela principalis obligationis ꝛ interponiẽ ad maiozẽ ſecuritatẽ: ergo nõ ꝓz tollerẽ ꝑ
24 cipalẽ actionẽ. nõ etiã eſt verũ illud q̃ ſingꝝ tz Raph. † q̃ ſi vẽditor tradiderit rem ꝛ ꝓniſerit de euictione q̃ re euicta nõ poſſit emptor agere actione ex empto. nam in cõtrariũ vꝰ eſſe ter. in. l. emptor. C. de euic. qui vult q̃ ſi emptor de enũciauit vẽditori lite mota q̃ habet plura remedia. ſ. actionẽ ex ſtipulatione de euictione ꝛ actionem ex empto ꝛ aliud remediuz de quo ibi, ergo vult ille ter. q̃ ꝑ traditionẽ rei ꝛ ꝑſtationẽ cautionis de euictione nõ impediaꝫ actio ex empto. ꝛ iſta eſt veritas. Ex predictis remanet defenſata ſrita gl. ꝛ cõis q̃ ꝓſtita per heredẽ cautione de euictione ſi poſtea ſequaꝫ euictio competat legata rio, nõ ſolũ actio ex ſtipulatu, ſed etiã actio prima ex teſtõ ꝓra heredẽ ꝓpter euictionẽ. ¶ In eadẽ glo. in ſcõa parte principali vbi ponitur diſtinctio magiſtralis Rogle. circa primum mẽbrum diſtinctionis q̃ legatur res in genere declara gl. ꝛ li-
25 mita duobus modis, vt hic per Bar. ꝛ dũ Bar. tz † ſi quis vẽderet aliquid in genere puta. v. ſaccos frumẽti: tũc vẽditor teneretur trãſferre oñm nõ ex natura cõtractus, ſed ex qualitate rei vẽdite in genere: vt hac gl. ꝛ glo. in. l. qui concubina. §. ſi here. vbi Bar. j. de leg. iñ. gl. ꝛ Bart. in. l. ex empto. in prin. ff. de ac. emp. Bar. in. l. ij. ad pain. ff. ſi cert. pet. ꝛ Ange. Sali. Pau. de ca. ꝛ Alſoder. in. l. ſi. ff. de cõdi. ob cauſa. ꝛ eſt tex. in. l. ſi ſterilis. §. cum per venditorem. in verbo dandum, ꝛ in verbo dari. ff. de
26 acti. emp. quem alleg. Bar. in. d. l. ex empt. in prin. ¶ † Adde be ne facere q̃ promittẽs tradere rem in genere nõ obligatur de euictione ꝛ hoc ꝓpter qualitatẽ rei quã promiſit in genere tradere vt ꝓbatur in. l. que de legato. iuncta gl. in verbo dare. ſ. eo. ꝛ ibi ad hoc notãt Jmo. Pau. de caſt. ꝛ. d. Aler. ꝛ ita limitatur. l. ſi rem tradi. ff. de verb. obli. ¶ In ſcõo mẽbro q̃ legatur in ſpecie res ꝓpria teſtatoris dic vt hic. per Bar. ꝛ no. bene rationem quaz aſſignat Bar. ad. l. ſi res obligata. ff. eod. q̃ teſtator legat rem ꝓpriã alteri pignoratã quare intelligatur grauare heredẽ de liberãdo pignus, ꝛ nõ intelligatur legare ſolũ iſtud ius q̃ ha
27 bet, ſcilicet dominiũ, et luẽdi ꝓout alias intelligiꝫ. ratio eſt ꝙ Bart. † q̃ ius hypothece licet nõ ſit ius dominij eſt tñ tale ius per quod auocaꝫ res legata in totũ. Jſtã rationẽ ſequunt Jno. Flo. ꝛ do. Aleran. in. d. l. ſi res obligata. circa fi. ꝛ ibi latius Pau. de caſt. ibi plene diꝛi, vnde ad ibi dicta me remitto. Et ſe
28 quitur etiã Bal. in. l. predia. C. de fideicõ. ¶ † In tertio mẽbro quãdo teſtator legat rem alienã ſcienter, tunc heres tenetur de euictione. l. cũ alienã. C. de lega. ꝛ ſic tenẽ eam redimere a domino ſi põt ꝛ facere accipiẽtis. l. huiuſmodi. ſ. ſi ſeruum. j. eod. ꝛ. l. nõ dubiũ. ſ. fi. de lega. iñ. Limita dupliciter iſtam cõcluſionem gl. primo niſi teſtator habuiſſet aliquod ius in illa re alie na tunc illud ius ſolũ intelligeretur legaſſe, vt. ſ. ſi. j. eo. ꝛ. l. ſer ui electione. ſ. fi. ff. eo. ꝛ. l. ſtichõ. ff. de vſufruct. lega. etiam ſi tale ius eſſet finiturũ morte teſtatoris vt vſuſſructus. l. qõ in rerũ.
29 ſ. i. vbi diui. ff. eo. l. vroꝛ patrui. vbi etiã diꝛi. C. de lega. ¶ † Secũdo intellige ꝙ poſtq̃ heres ſemel redimeret rem alienã, ꝛ ſic ꝓ ea erbuſſauerit pretiũ, ꝛ poſtea euincaꝫ a legatario nõ teꝛ nebitur vlterius heres vt. l. fideicõmiſſa. ſ. ſi qs decẽ. ff. de lega. iñ. ne duplici onere grauetur, tamẽ tenebitur cedere legatario actionẽ de euictione quã habet cõtra veditorẽ. vt in. l. in credi tore. ff. de euic. ſm Cy. in. d. l. cũ alienã. Bal. Jmo. Paul. de ca. ꝛ alios hic. adde ad hoc ter. in. l. apud iulianũ. ſ. idem iulian⁹. ff. eo. quod intelligẽ niſi heres fuerit in culpa rẽdimendi ab eo qui communiter nõ reputabatur dominus tunc iterũ teneretẽ heres per. l. cũ res. in. ſ. culpa. ꝛ. l. quid ergo. ſ. ſi heres. ff. eo. ſm Raph. co. ꝛ plenius. d. Aller. hic. ¶ Quartũ ꝛ vltimũ mẽbrum
30 gl. eſt † q̃ teſtator ignorans rẽ eſſe alienã vel dubitãs eam legauit: qz ſi coniuncte perſone vz cũ ſingulari limitatione quã ſtatim dicã, ſi extranee ꝑſone nihil valet ꝛ ceſſat euictio. ¶ In eadem gl. ibi precedẽtis cauſe nulle vel etiã finite de cauſa nulla
31 exẽplifica ſm Bart. † q̃ quis emit rem a pupillo ſine decreto iudicis vl ſine authoritate tutoris, ꝛ ſic emptio eſt nulla: vt. l. ſi. §. ſi a pupillo. ff. ꝓ emptore. tũc etiã ſi teſtator legat cõiuncte perſone legatum nõ valet. ita ſingulariter limitatur tex. in. d. l. cum alienã. vbi dicitur quod legatũ rei aliene factuz a teſtatore ignozante cõiuncte perſone valet ꝛ tenet vt ꝓcedat q̃ teſtator ſimpliciter putabat rẽ eſſe ſuã, ignozãs ex qua cauſa in ſpecie puta: qz eã reperit in hereditate patris. ſecus q̃ſ putabat eã eſſe ſuã ex aliqua certa cauſa q̃ erat nulla: tunc legatũ nõ valet vt hac gl. ſingulari. ꝛ iſtud eſt meliꝰ, ꝛ vtiliꝰ q̃ habeaẽ in hac gl. ꝛ iſta gl. in hoc cõmuniter approbat ꝑ Bar. ꝛ alios. ꝛ eſt ſin gularis ꝛ nõ reperitur alibi ſm Pau. de caſt. Rapha. co. ꝛ do. Aler. hic licet Pau. de ca. diꝛeat ꝙ nõ bene ꝓbet iure. põt dici ꝙ hñ faciat ter. in. l. ſtichõ. ꝛ ibi ſentit Bar. ff. de vſufru. lega. attento q̃ ibi legatũ fuit factũ coniuncte perſone ꝛ a teſtatore erraãte. ſed Jo. de imol. Raph. co. ꝛ. d. Aler. multũ dubitant an limitatio huius glo. poſſit. ꝓcedere: qz iſto modo. d. l. cũ alienã nam, redderet inutilis q̃ſ fuit legatũ cõiucte perſone a teſtatore erraãte: qz vix vnq̃ poſſet dari caſus quin teſtator crederet de aliqua cauſa ꝛ ſic cauſa eſſet nulla q̃ eſſe nulla debet cũ res nõ ſit teſtatoris legatũ nihil valeret quãuis factũ cõiuncte perſone. ꝛ conant defendere iſtã gl. in aliquib⁹ caſib⁹ particularib⁹. Addo q̃ vltra eos etiã Raph. fulg. in. d. l. cũ alienã. in vlt. col. ꝓbat iſtam limitatiõe gl. quia ſi limitatio huius gl. eſſet vera cõfunderetur. d. l. cum alienam. qz hoc modo legatũ factũ coniuncte perſone a teſtatore erraãte nunq̃ valeret: qz vix vn-
q̃ poſſet euenire caſus quin ſi teſtator erret in cã q̃n ſit nulla. ꝛ ad. d. l.

ſticho. Raph. fulg. multum laboꝛat in reſpõdendo: ſed tu aduerte: qz Jmol. ꝛ prefati Mod. nõ bene guſtarũt in quib⁹ terminis loquãt iſta gl. nã Rogle. l. ic in iſta gl. addidit vnũ verbum q̃ ſaluat eũ in hoc ab omnib⁹ impugnationibus moderꝛoꝝ ꝓont etiã aduertit. Jo. de. de. ſ. et. de bꝛutio hic ꝛ bñ. diꝛit enim Rogle. niſi alias nõ legatarũ erroꝛ ꝓcedẽtis cauſe nulle vel finite induxiſſet ad legandũ tũc etiã ſi ſit factũ cõiuncte ꝑſone nihil valet ita formaliter loquit iſta gl. ꝛ hoc videt clarũ argumẽto. l. cum tale. ſ. pe. ff. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ q̃ hoc eſt verũ patet clare: qz tex. in. d. l. cũ alienam. in fi. formaliter dicit q̃ legatũ factũ a teſtatore ignozante ꝑſone cõiuncte ideo valet: qz ei legatarius erat etiã ſi ſciuiſſet rem alienã eſſe. ꝛ iſto modo limitatio huius gl. bene ꝙadrat cum tex. in. d. l. cum alienam. in fine q̃ ſecus ſit q̃ſ alias nõ erat legatarius cõiuncte ꝑſone niſi erroꝛ precedẽtis cauſe nulle vel etiã finite induxiſſet ad legandũ cõiuncte perſo-
32 ne ꝛ hec eſt veritas. ¶ † In ea. gl. ibi, ꝛ. j. tit. j. l. cũ pr. ſ. euictis. vbi legatũ rei aliene fuit factũ a teſtatore ignozante coiuncte perſone, ꝛ tamẽ ei non debeẽ euictio contra. d. l. cũ alienã. in fi. ꝛ ꝛa ea q̃ ſupꝛadicta ſunt ꝛ ter. eſt ſingularis in iure ſm Bar. ꝛ alios ibi, gl. hic reſpõdet ꝙ ibi loquit quando erroꝛ cauſe nulle aut finite teſtatoꝛẽ ad legandũ induxit tũc legatum factũ coniuncte perſone ab ignozãte nõ valet nec heres teneẽ de euictione: ſz iſta ſolutio diuinat ad tex. ꝛ reſtringit. ¶ Scõa ſolu. eſt q̃ ibi eſt ſpãle ne creſcat iniuidia inter fratres. ita rñdet glo. ibi, ꝛ in. d. l. cũ alienã. ꝛ gl. in. ſ. non ſolum. in verbo ignozabat. inſiſt. de lega. Iſtã ꝛepꝛobat Bar. hic ꝛ ibi poſt vltramõtanos. Tertia ſol. eſt ſatis tolerabilis q̃ ibi cõiuncta perſona erat inſtituta heres ſimul cũ alijs ꝛ ei factũ erat ꝓelegatũ rei aliene teſtatoꝛe ignozante tunc licet ꝓelegatũ ei euincatur tũ coheredes nõ tenentur de euictione: qz ei remanet alind emolumentũ de parte hereditatis, cũ limitatione q̃ ibi ſequit in text. ꝛ iſtã ſolu. tenet Cy. in. d. l. cũ alienã. Bar. in. d. ſ. euictis. Bar. ꝛ Flo. hic ꝛ iſta eſt magis cõis ſolutio ſm. d. Allegan. in. d. l. cum alienã. Nec huic ſolutio. obſtat tex. reputat⁹ ſingularis in. l. heres preceꝓt. ff. ad trebel. vbi heres fuit grauatus reſtituere hereditatem retento fundo qui erat alienus, ꝛ teſtator ignozabat, ꝛ tñ debetur ſibi euictio q̃ uis in illa re quã retinet habeaẽ loco legatarij. l. j. §. ſi heres ꝓcepto. ff. ad tre. ꝛ. §. ſi qs ita. inſti. de fideicõ. here. ꝛ tñ nõ erat cõiucta ꝑſona teſtatoꝛi. rñde ſm Bar. ibi q̃ ibi logit in bꝛde grauato reſtituere bꝛditatẽ cui debeẽ quarta trebellianica ex diſpoſitiõe legis ideo fundo q̃ loco quarte debebaẽ ſuccurrit ſibi cõtra heredẽ de euictiõe. ſed. §. euictis. loquit in eo q̃ bz tantũ ex diſpoſitione defuncti. ¶ Quarta fuit ſolutio Bal. in. d. l. cũ alienam. ꝛ in. d. §. euictis. q̃ ibi vna perſona cõiuncta nõ vtitur ꝓiuilegio ꝫtra aliã perſonã eque cõiunctã: cũ ſint in
33 pari cauſa †, ꝛ ꝓiuilegiatus non vtiꝫ ꝓiuilegio ꝫ eque ꝓiuilegiatũ. l. non ſolum. §. de vno. ff. de ritu nupt. ꝛ. l. ſed ꝛ milites. in prin. in ver. coequalitas enim. ff. de excuſa. tu. ꝛ cũ iſta ſolutione trãſeunt etiã Jmo. hic. ꝛ. d. Alexã. in. d. l. cũ alienã. Jſta ſolutio mihi nõ placet: qz ibi ſolũ illa perſona cõiuncta cui factum eſt ꝓelegatũ a teſtatoꝛe ignozãte eſt ꝓiuilegiata: alie vero quibus nõ eſt aliquid ꝓelegatũ nõ ſunt in hoc ꝓiuilegiate: ideo nõ ſumus in caſu in quo ꝓiuilegiatꝰ nõ poſſit vti ꝓiuilegio ꝫ eque ꝓiuilegiatum, vt declarat Bar. in aut. quas actiones. in. ij. col. C. de ſac. ſan. ec. d. Albd. in. c. ad aures. in ſcõo notabili. de ꝓſcri. ꝛ in. c. cũ ꝓcã. in ſcõo notabili. ꝓ illũ ter. de ſen. excõ. Jtẽ magis dilect⁹ ceſſetur in hoc ille cui teſtatoꝛ ꝓelegauit, cũ legata fiũt ꝑpter affectionẽ ꝛ merita. l. nec adiecit. ff. ꝓ ſocio. gl. in. l. q filia
34 bus. in prin. ſ. eo. ¶ † Extra gloſſas Bar. in ſi. dicit eſſe differẽtiã inter legatariũ, ꝛ emptoꝛẽ: qz q̃ſ legatarius agit de euictione cõtra heredẽ petit rem legatã ac ſi nunq̃ ſoluta fuiſſet vt hic in verſi. ꝛ regulariter, ꝛ in. l. qui concubinã. §. ſi heres. j. de le. iii. emptor vero agit actione ex empto ad intereſſe. l. nõ dubitaꝫ. C. de euicti. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. in veditione. ꝛ. l. ſi veditoꝛ bois. ff. de euicti. rõ differẽtie eſt: qz veditoꝛ regulariter nõ teneẽ niſi ad tradẽdũ nõ aũt ad vendũ. l. i. ff. de re. ꝑmu. ꝛ. l. ex empto. in prin. ff. de ac. emp. ꝛ. l. ſi. ff. de cõdi. ob cãm. Jdeo facta traditione: ſublata eſt actio ex empto, etiam ſi res tradita erat aliena, vt eſt gl. in. l. ab emptione. ff. de pact. ꝛ gl. in aut. ſacraméta puberũ. C. ſi aduer. vẽdi. ideo re euicta nõ poteſt amplꝰ agere cõtra venditoꝛẽ ad ipſam rẽ, ſed agit ad intereſſe, heres vero in caſib⁹ in qb⁹ teneẽ de euictione nõ liberaꝫ ab actione ex teſtõ ꝑ traditionẽ rei legate cũ teneaẽ facere irreuocabiliter accipiẽtis, q̃ nõ facit ex quo põt euinci, vt dicit ter. in. d. l. que cõcubinã. §. ſi heres. ideo põt
35 ex actione ex teſtõ ad ipſaz rẽ acſi tradita nõ fuiſſet vt in ver. ꝛ regulariter. ¶ † Adde ſcõm Pau. de ca. aliã differẽtiã: qz veditoꝛ facta traditione, ꝛ re nõ euicta põt ꝓ directo cõueniri actione ex empto vt caueat abſq̃ eo q̃ eadẽ res peratur. l. ſi. ff. de euicti. quia inre actionis venit cautio in cõtractu emptionis. d. l. ex empto. in prin. heres vero nõ poteſt directo conueniri vt ea-
neat: quia hoc venit officio iudicis mercenario, vt bicꝰ vltima parte: ergo legatarius poterit petere rem legatã actione ex teſtamento vt hic. in verſi. ꝛ regulariter non vt eam conſequatur quam habuit, ſed vt heres caueat. l. iulianus. §. j. ff. de ver. obli.
36 ꝛ. l. eam. ff. de ſtatu diuerſitatis: qz † actio ex empto eſt actio bone fidei. §. actionum. inſti. de actio. ideo in ea veniunt oĩa que equum eſt venire, ꝛ cõſequenter venit vt caueat de euictione. d. l. ex empto. in prin. ſed actio ex teſtamẽto eſt ſtricti iuris. l. alias. ꝛ ibi Bar. ff. de in lit. iuran. licet habeat naturam bone fidei quo ad fructus ꝛ acceſſiones ꝓpter moꝛã. l. in minozum. C. de in integ. reſti. mu. ideo in ea nõ veniꝛt niſi illa que teſtatoꝛ diſpoſuit: alia vero veniꝛt officio iudicis mercenario ex diſpoſitione legis. ¶ Item ſecundum Pau. de caſt. eſt alia tertia differẽtia
37 † quia emptoꝛ nõ agit de euictione antequã res euincatur. l. habere licere. ff. de euictio. ꝛ. l. vtiq;. ff. de rei vẽdica. ſed legatarius poteſt agere etiam antequam euincatur ſi conſtaret eſſe alienã, ꝛ eſſet caſus in quo heres teneretur redimere a domino: q̃ non eſt liberatus ſola traditione cũ teneatur ad vandũ. l. cum quis. §. qui hominem. ff. de ſolu. ꝛ. l. ſi a ſubſtituto. §. heres. §. eod. Et ſequitur ſimpliciter Ange. de perillis hic. licet de Pau. de ca. non facit mentionem ꝛ ſic eſt bene expeditus iſte ſubtilis. §.

1 ℣ Heredi conſtenti legatum ſtatuitur modicum tempus ad ſoluẽdum iudicis arbitrio, ꝛ quod dicatur modicum. ꝛ nu. 20. Tempus decem dierum hodie datur de conſuetudine conſtenti debitum ad ſoluendum. ꝛ nu. 3. ꝛ nu. 5. vbi quod habet locum in paruo debito.

2 Judex in ſtatuendo terminum conſtenti legatum debet ſeruare ſtylum curie, ꝛ morem regionis.

4 Quare ſit q̃ condemnato per ſententiã ſtatuitur tempus quatuoꝛ mensium ad ſoluendũ ꝛ conſtenti debitum decem dierũ.

5 Jurisditio quod dicitur preoccupata ex confeſſione criminis facta coram iudice etiam non formato proceſſu nec inquiſitione ita quod alios iuder non poteſt cognoſcere.

7 Jurisdictionis preuentio quod inducatur per ſolam citationem verbalem.

8 Jurisdictio quod prorogetur etiam per ſolam confeſſionem factam coram non ſuo iudice etiam non in forma iudicij.

9 Litis conteſtatio quod non fiat per confeſſionem ſolum niſi ſit facta libello precedente.

10 Confeſſio facta libello precedente operatur litis conteſtationem probationem ꝛ ſententiam.

11 Aliud pro alio inuito creditore interdum ex cauſa ſolui poteſt ꝛ remittiue.

12 Heres non cogitur rem alienam legatam a teſtatore redimere iniuſto pretio ſed iuſto niſi fuiſſet in mora.
Juſtum pretium quod ſit, iudex arbitratur.

13 Ratio affectionis perſonarum quando ſeparatio coniunctionis eſſet inhumana habenda eſt.

14 Ratio affectionis ad res non ita habetur ſicut habetur ratio naturalis, affectionis ad perſonas coniunctas.

15 Si teſtator doctor inſtituto filio ſtudente herede alteri legauit libros ſuos non poteſt filius heres inuito legatario ſoluere eiti mationem.
Interest noſtra quod res fuerit maiorum noſtrorum.

16 Arguere de perſonis ad res q̃ non liceat niſi ſit diuerſa ratio fauoris, ꝛ affectionis.

17 Statutum diſponens quod inter coniunctos delicta leuius puniantur quod non habeat locũ in delictis commiſſis circa res.

18 Heres prohibitus a teſtatore molestare vxorem in vſufructu, ſub pena ſi occultauit vnã rem hereditariã nõ incidit in penã.

19 Inducta ſpeciali ratione non debent trahi ad conſequentiam.

21 Valor rei non eſtimatur ſecundum affectionem ſingularium perſonarum.

1 **In pecunia.** † Heredi legatũ conſtenti ſtatuitur terminus moderat⁹ ad ſoluẽdum nec cogitur ſuſcipere iudiciũ. Jtẽ ꝓpter difficultatẽ preſtationis ꝛ duraꝫ ſeparationẽ ꝓſumit ſolui eſtimatio ꝓ ſpecie legata nõ autem ꝓpter ſimplicẽ rerũ affectionẽ. b. d. vſq; ad. §. fi. ¶ No. primo ex iſto tex. ꝓcticã q̃ heredi cõſtẽti legatũ ſtatuit modicũ tps ad ſoluẽdũ arbitrio iudicis tagãdũ. cõcordãtes vide in gl. Tũ cõſuetudo interptaẽ q̃ hodie in cõfeſſus fiat ꝓceptũ. ꝛ. diez rũ ad ſoluẽdũ. eſt gl. in. l. ſi debitor. in gl. fi. ff. ꝛ iudicijs. ꝛ gl. plenior in. §. oĩs. inſti. de verb. obli. facit ter. in. l. ꝓmiſſe ſtichi. §. j. ff. de conſtitu. pe. ibi, ſz modicũ tps ſtatuẽdũ eſt nõ min⁹ de-

2 cem dierũ. ꝛ ſm † Angel. hic debet iudex ſeruare ſtylum curie ꝛ morẽ regiõis. l. ſi. C. de iniurijs. adde Bar. in. l. ita ſtipulat⁹ magna. in. j. q. ff. de ver. ob. vbi õt † q̃ hodie ex cõſuetudine ſtatuit tps. x. dierũ. facit q̃ habeẽ ꝑ gl. ꝛ doc. in. l. qd ergo. §. pena gra-

3 uior. ꝛ in. l. athletas. §. caluiniator. ff. de inſa. Sz cppenit. ꝛ vt q̃ iſta cõſuetudo. x. dierũ ſit iniqua, ꝛ irrationabilis ꝛ debeat dici

Universidad de Deusto
Biblioteca

dici corruptela iuxta.c.fi.de cõsue.⁊.c.massana.de elect.q̃ confesso qui a principio agnouit bonã fidẽ ⁊ debitũ pala ⁊ aperta voce confessus est:nõ debeat statui nisi terminis.x.dierũ ad solvẽdũ. Sed ei qui inficiatus est debitũ,⁊ litigauit vsq; ad sententiã,⁊ frustrauit actorẽ sumptibus litis ⁊ laboribus statuit tps quadrimestre ad solvẽdum.l.fi.⁊.l.fi.C.de exe.rei iudi.ergo isto modo meliorẽ conditionis est qui malignatur quam qui probus est ⁊ legalis ꝛra.l.seruius.in fi.ff.q̃ vi aut clam.⁊.l.nõ solum.ff.de noxa.⁊.c.cũ qui.de p̃eben.in.vi. Ista oppositio solet moueri scholarbi⁹ in examinibus:q.d.l.fi debitor.sepe dat in puncti.huic difficultati rñdet.d.C.haisto.posc⁹ in.d.ff.ois.⁊

4 sibi ascribit.d.Jo.de puteo,hic q̃ ideo cõdẽnatus per sniam habet locũ tempus ad solvendum:eo quia granatur in alio:q̃ post q̃ semel negauit velit nolit cogit fubire iudiciũ vsq; quo ferat snia diffinitiua etiã si paratus fuerit confiteri.l.fi reus paratus.ff.de procu.secus est in eo qui a principio confessus est:vt dicit text.ibi nec vrgendus est ad suscipiendum iudiciũ.⁊ si dicis si cogit fubire iudicium cogitur ex dolo suo respondere qõ iste impr̃ob⁹ litigator q maluit litigare vsq; ad sniam sustinet improbitatis sue penã:q̃ victus victori cõdẽnatur in expẽsis.l. properandũ.ff.finaũtẽ alterutra.C.de iudi.⁊.l.eum quem temere.ff.eo.⁊.c.finẽ litibus.de dolo ⁊ contu.⁊ post quadrimestre tps current vsure.l.fi.C.de vsuris rei iudi.⁊ nõ fic est in eo qui cõfessus est debitum a prin.sed primum assumptum huius solutionis non est simpliciter verũ vt ptz in.d.l.si reus paratus.⁊ in.ff. fi.in fi.insti.de perpe.⁊ tem.act. ¶ Alij rñdẽt q̃ imputãdũ est cõfitenti quasi nõ fit litem contestatus,⁊ diffinitiuam sniam expectauerit ⁊ sic furit ptãtis sue habere quatuor meles ad solvẽdũ vnde dãnum qõ quis sua culpa sentit sibi imputare debet,vt in regula dãnũ.de reg.iur.in.vi.sed istud nõ tollit difficultatẽ:q̃ nõ tollit difficultatẽ q̃ impr̃ob⁹ litigator ect meliorẽ ꝛditiõis q̃ legalis qui bonã fidẽ agnouit.vnde ego aliter rñdeo qõ ideo breuius tps dat confesso quã cõdemnato:q̃ lex p̃esumit qõ ex quo quis cõfitet debitũ,⁊ sic agnoscit bonã fidẽ qõ debeat esse magis paratus solutioni cum sciat se esse debitorẽ ⁊ debere soluere quã ille qui litigauit,⁊ sic nunq̃ creditur se esse debitorem nisi post q̃ fuit ꝛdẽnatus,⁊ sic nunq̃ deliberauit soluere ⁊ expẽdit in litigando:nimirum ergo si confesso ⁊ sic magis parato solutioni lex vel consuetudo voluit breuius tẽpus assignare.tolle simile in.l.fi.cum gl.ff.de ferijs.vbi minores dilationes dantur accusatori tanq̃ parato q̃ reo.Ad idem facit.l.pure.⁊.fi.ff.de except.doli.Et si dicis:ergo dol⁹ volẽtis litigare est sibi vtilis respondeꝛ q̃ nõ imo punitur in alio per cõdemnationẽ expẽsarum vt dixi.Et si iterum dicis si lex p̃esumit cõfessum esse paratũ solutioni:ergo nullũ terminũ debet habere vt dicit gl. in d.l.si debitori.per text.in.l.debitoribus.ff.de re iudi. Rñde q̃ lex seu cõsuetudo nõ p̃sumit eũ specialiter paratũ solutioni sed magis quã cum qui litigauit cũ etiã creditor non debeat cõfestim venire cũ sacco paratus.vt.l. ratũ.⁊.l.q̃ dicim⁹.ff. de fol.

5 ¶ Limita tamẽ illud qõ dixi q̃ ex cõsuetudine dãtur.x. dies cõfesso ad solvendũ vt procedat si ꝑtitas sit parua:sed si magna datur vnius spatiũ duplo nõ excedat tps quadrimestre.ita notabiliter limitat Bal.in.c.dudum.scõo.in.vij.col.de elec.⁊ in.c.querenti.de offi.dele.⁊ ibi etiam.d. Ant.de but.⁊.d.

6 Lard. ¶ Scõo q̃stũ ter.dicit Bal.qõ si quis cõfitetur crimẽ iudicis nõ formato' pcessu nec formata adhuc inquisitiõe q̃ dicit preoccupata iurisditio quẽadmodu⁹ ptinet ad eius cognitionẽ q̃ ex eq̃si dicta cõfessionẽ pertinet ad eius officiũ,vt hic: ita quod aliud iudex nõ poterit de hoc delicto cognoscere nec inquisitionẽ pr̃ius formare.ad hoc allegat.l.ictus fustium.ff.de

7 infa.⁊ sequunt Paul.de ca.⁊.d.Aller.hic:⁊ facit ¶ q̃ etiã p̃ solaꝛ citationẽ verbalẽ ⁊ multomagis realem inducitur p̃euentio iurisditionis vt.l.si quis postea.ff. de iudi.⁊.l.ij.ij.fi.ff. de cu.re.

8 Adde qõ fortius vr̃ sentire Bal.allegãdo.d.l.ictus fustiũ.⁊ qõ etiã per solã confessionem etiam nõ in forma iudicij ⁊ etiã coram iudice non sua facta videtur quis iurisditionẽ prorogare qõ etiã põderãt Rapha.co.⁊.d.Pe.de beruti o hic,⁊ reputant notabile.adde.l.si cõfessus.ff.de custo.re.⁊.c.at si clerici.ff. de adulteriis.de iudi. ¶ Nota tertio ex ter.ibi nec vrgendus est ad

9 suscipiendũ iudiciũ.q̃ ¶ qui debitũ cõtetur non videt litẽ cõtestari:sed potius litẽ detestari ⁊ iudiciũ declinare:⁊ sic hic videtur ter.qõ per cõfessionẽ nõ inducatur litis cõtestatio:q̃ sic quodãmodo cogeretur ad suscipiendũ iudiciũ qõ fieri non dz vt hic.⁊.l.si reus paratꝰ.ff.de procu.intelligeꝛ verum ſm Bar.⁊ alios hic q̃ cõfessio sit nõ precedẽte libello nec in forma iudicij. secus si fieret precedente libello vtp'gl.⁊ doc. in.l.i.C.de liti.cõtestatio.⁊.l.proinde.ſ.i.ff.ad.l.aquil.⁊ in.ſ.suscepto. in aut. de exhib.reis.⁊ est bona gl.in.c.oudũ.secundo.in verbo responsionem.de elec.⁊ in.c.er parte. primo.de ver.signi. late Bal.in.l.si rem paratꝰ.⁊ dicit gl.notabilis in.d.ſ.suscepto.in verbo litis.

10 cõtestationẽ ¶ q̃ qñ cõfessio emanat postrecto libello euenit mirabile q̃ talis confessio tria operat:quia obtinet vicẽ contestationis ⁊ probationis ⁊ quasi snie vt ibi in gl. ¶ Nota quarto

11 in ver.qui cõfitetur.q̃ interdũ ex causa soluitur aliud pro alio creditore inuito.de quo late per gl.⁊ doct.in.l.ij.ſ.j.vbi dixi.ff. si cer.pet.⁊ sic notat Bar.q̃ cõtra confitentẽ officiũ iudicis est qñqz facere solui aliud pro alio,sicut etiã cõtra eũ quẽ cõdẽnauit vt.l.iulianus.ff.de cõfes. ¶ Nota quinto q̃ qñ testator scientes ter legat rem alienã, non cogitur heres eam redimere immẽso pretio sed iusto vt dic,⁊.l.non dubiũ.ſ.fi.ff.de leg.iij.⁊ q̃ sit iustũ pretiũ iudex arbitrabit, vt.l.alieno.ſ.fi bis cu⁹.de fideicõ. liber.⁊.l.qui concubinã.ſ.fi.ſ.de leg.iij. Bar.in.d.l.non dubiũ.

12 ſ.fi.limitat notabiliter,qñ heres potuit habere aliã rẽz legatã iusto pretio,nunc autem nõ potest, tunc non liberatur soluendo verã estimationẽ,imo vltra estimationẽ etiã debet cõdenari ad interesse post moꝛã,ſm gl.⁊ Bal.in.d.l.qui cõcubinam.ſ.fi.

13 ¶ Nota.vi.q̃ habetur ratio affectionis psonarũ qñ esset dura ⁊ inhumana separatio coniunctionis personarũ vt hic.⁊.l.possessionum.C.cõia vtriusq; iudi.⁊.l.quesitum.ſ.sed an instrumẽti.ff.de fun.instr. vnde põ heres soluere estimationẽ partis sui alteri legati,vel matris vel fratrũ vt habes in litera. Istũ text. limitat mirabiliter Rapha.co. vt procedat in testatore ignorante.secus si testator legans sciuisset talem coniunctionẽ, tũc scienter legãdo apparet q̃ vult rem deberi legatario nõ obstãte cõiunctione personarũ.sed.ista limitatio nõ est vera prout etiã tenet.d.Pe.de beruti o:q̃ sciẽtia testatoris nõ remouet rationeꝛ iuste cause.licet enim testator scienter cõiunctionẽ, nõ tñ remouet quin separatio sit dura ⁊ inhumana,sicut in casu precedẽti licet testator sciret rem legatã alienam ⁊ q̃ dominus non vult vẽdere nisi immẽso pretio, nõ per hoc remouet iusta causa quã habet heres vt nõ cogat redimere immenso pretio.vnde sicuti ibi in casu precedẽti nõ distinguit an testator sciat q̃ oñs velit immensum pretiũ vel nesciat, ita etiã non debet distingui hic.

14 ¶ Nota septimo versic. cũ vero alicui q̃ licet habeatur ratio affectionis naturalis ad personas coniunctas,non tñ habetur ratio affectionis ad alias res, ⁊ potest poni duplex crẽplũ ſm Bal.vel in omnibus legatis que olim fuerũt antiquoꝛũ heredis,vel in libris ad quos haberet magna affectio,⁊ sic facit ſm Jmo. q̃ non exercetur heres a solvẽdis libris legatis, licet pretendat affectionẽ: q̃ fuerũt aliquius famosi doctoris. imo foꝛ-

15 tius ſm ¶ Paul.de ca.si pater doctor instituit filiũ suũ studentem heredẽ ⁊ alteri legauit libros suos nõ audiret filius volẽs soluere estimationẽ librorũ legatario inuita. p hoc quod dicat qõ libri paterni nõ debẽt ab eo separari qz in eis hz magnã affectionẽ ⁊ etiã memoriã localẽ.facit tert. notabilis.in.l.pe.ad fi. ff.ad exhiben. Sicc obstat.l.si in emptione.in prin.ff.de minoꝛi. ⁊.l.libertus qui solvẽdo.ff.de bo. liber. in quibus iurib⁹ habeꝛ consideratio talis interesse qõ res fuerit maioꝛũ nostroꝛũ.⁊ gl. in.l.si equo.ſ.eo. Responde ſm Paul.de cast.hic bene illud esse verũ nisi per hoc venerunt cõtra dispositionẽ testatoris vt hic quod est tenendũ menti scõm eũ. ¶ Nota octauo ex ter.ibi alia

16 est cõditio hominũ alia certarũ rerũ ter.exp̃ressum limitãtẽ regulã q̃ hz bonũ est argumentũ de psona ad res ⁊ ecõtra, vt l.si qs inquilinos.ſ.fi ita legatũ.j.e.Bar.in.l.miles ita.ſ.i.ff.de

17 test.mi.vt procedat nisi sit diuersa rõ fauoris ⁊ affectiõis,vt est ter.hic. ¶ Adde bene facere q̃ statutũ disponẽs q̃ delicta inter cõiunctas psonas cõmissa nõ puniantur aut leuius puniantur nõ hz locũ in delictis cõmissis circa res:q̃ qñ delinquit circa res statutũ nõ loquit.l.si seruũ.ſ. nõ dicit proꝛ.ff. de acq.here. vnde si frater fratri faciat furtũ bñ teneꝛ. si dat alapã nõ teneꝛ. ita notabiliter tenet Bal.in.l.si qs in tantã.in.iij. col. p gl. ibi. C.vnde vi.⁊.p illa decisione est bon⁹ ter. hic lz Bal.nõ alleget. ¶ Scõo adde qõ egregie cõsuluit Paul.de cast.in cõsi.crci.qõ

18 incipit anteq̃ veniã ad dicta dubia.in.j.col.vbi cõsuluit q̃ ¶ si testator prohibuit ne heredes molestaret vel inquietaret vxorem in vsufructu sibi relicto sub pena priuatiõis hereditatis q̃ per occultationẽ aliquarũ rerũ hr̃editariarũ factã ab herede nõ incidit in penã priuationis hereditatis:q̃ p hoc nõ dr̃ ppie molestasse vel ingetasse dictã vxorẽ in vsufructu relicto cũ p̃dicta verba supponat violentiã quãdã illatã in personã.l.vim facit. ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ quod no.Bar.in.l.i.ſ.i.ff.si quis testa.liber esse inf.fue.⁊.l.itaq̃ fullo.ff.de furtis.qõ nõ est hic. Nota q̃ elegans ⁊ notabilis decisio:q̃ ex quo heres occultat aliquas res hereditarias de qb⁹ vxor dz habere vsumfructũ videbat qõ eã turbaret ⁊ inquietaret in vsufructu.⁊ nisi haberem⁹ decisionẽ Paul.de cast.in terminis potest de hoc dubitari p rationẽ p̃dictã.⁊ pro illa decisione Paul.bene facit regula decisio Bal.in d.l.si qs in tantã.in.iij.col.facit etiã iste text.lz Pan.de cast.ista nõ alleget. ¶ Nota nono ⁊ vltimo ex ter.ibi in hominib⁹ enim

19 benigna ratione ſm Sali.⁊ Floꝛi.⁊ qõ inducat aliqua ratione speciali

speciali non debent trahi ad cõsequẽtias.adde ter.in.l.qõ vero contra.⁊ in.l.ius singulare.ff.de legi.⁊ tert.in.c.apostolica.lvi.

20 dif. ¶ Lapio gl.i.in verbo,modicum.que diuidit̃ in duas partes. In prima ad intellectũ ter.ponit q̃ dicak modicũ tempus:⁊ refert duas opiniones. Prima Joã.que est vera de iure per.l.si debitori.allegatam in gl.ff.de iudi.⁊ ibi Bar.licet consuetudine statuatur cõfessio tps decẽ dierum:vt dixi in ter. In scõa allegat ser cõcordantias ad ter.secũda ibi,⁊ facit.ſ. ¶ Lapio gl.in vers.prestare,q̃ diuidit in quatuoꝛ partes. In prima infert ex ter. In secũda cõtra illã illationem opp.⁊ sol. In tertia colligit notabile de quo se remittit. In quarta ⁊ vltima allegat duas cõcordantes ad ter.secũda est ibi.⁊ sic est cõtra.tertia est ibi,itẽ non aliud.quarta ⁊ vltima est ibi,⁊ facit.l. prori. ſ.i. ¶ In eadẽ glo.ibi,ad vtilitatem actoris,sed rei sic respõde melius ſm doct. ⁊ q̃ nõ cõsideratur affectio vt res pluris estimetur,vt ibi:q̃ res non estimatur valere ſm affectionẽ singularum personarũ,vt.l.pretia rerũ.ff.ad leg.fal.sed bene quo ad alios effectus: puta ne fiat dura separatio,vt hic vel prout in

1 l.cũ seruus.ff.manda. ¶ Sil.ſi.ibi,secus si in põdere intellige re ducibili ad materiã vt in pondere argenti,prout loquũtur iura allegata per gl.in.l.j.ſ. fi. ff. de auro ⁊ argẽ. leg.lj gl. corrupte alleget.l.ij.⁊.l.cum certum.eo.tit.alias esset secus per regulam.l.ij.ſ.j.ff.si cer.peta.prout etiam dicunt Jmo. ⁊ do. Aler.

1 ¶ Fundus vectigalis ⁊ fundus emphyteuticus an sint idem.

2 Res que plene nõ est mea potest legari mihi per habentẽ ius.

3 Res dicitur illius qui habet dominium directum licet alias habeat vtile.

Appellatione dominij in dubio intelligitur de directo.

Verba in dubio debent intelligi in potentiori significatu.

4 Dominium vtile est dupler.

5 Libellus in quo emphyteuta asserit se dominum,procedit.

6 Narrans se dominum in libello si postea in processu probat de prescriptione per quam acquiritur dominiuz debet obtinere.

Dominus directus si in libello proponit rei vendicationem vtilem obtinet.

7 Habens fundum vectigalem potest illum alteri legare sine consensu domini.

Emphyteuta potest donare fundum emphyteuticum sine consensu domini.⁊ de veritate vide nu.26.

8 Proprietas rei quod sit apud illum qui habet directum,⁊ non apud illum qui habet vtile.

Nomen proprietatis est directum ⁊ non obliquatur.

9 Emphyteuta q̃ in libello dicit se ꝓpriet̃ariũ debet succũbere.

10 Testatoꝛ qui habet ius in re quam legat intelligitur tantum illud ius legare cuicunq̃ legat.⁊ nu.12.13.14.15.16.17.18.19.20. ⁊ numero.25.

11 Qui simpliciter donat rem videtur donasse illud ius quod habet in re.

21 Testatoꝛ legando rem que erat pignorata videtur legare totam ⁊ heres tenetur luere.

Jus hypothece quod aduocet rem legatam in totum.

22 Testatoꝛ legando fundum in quo habebat nudam proprietatem, ⁊ alius vsumfructum an videtur legare ⁊ proprietatem ⁊ vsumfructum.

24 Vlendens rem quod non intelligatur vendere ius quod habet,sed totam rem:nisi de hoc haberet scientiam vel pretij quã titas aliud suaderet.

26 Legatarius censetur quasi heres.

27 Emphyteuta priuati non potest legare aut donare rem emphyteuticam sine consensu domini.

28 Obligatio psonalis nõ sequit fundũ nec singularẽ successoꝛẽ.

Iste ter.an loquatur in emphyteuta reipublice.

29 Ciuitates,municipia,⁊ ville quod veniant appellatione reipublice ⁊ habent rempublicam.

30 Emphyteuta quod non possit suum singularem successoꝛem inducere in possessionem rei emphyteutice.

31 Dominus non cogitur mutare nomen debitoris ⁊ alium accipere etiam idoneioꝛem.

32 Legata ⁊ donationes sunt propter merita ⁊ ob affectionem.

33 Verbum transferre est generale ⁊ comprehendit legatum ⁊ donationem.

34 Emphyteuta ecclesie q̃ possit donare vel legare sine consensu ecclesie:⁊ est communis contra Bar.

35 Ecclesia quod habet hypothecariam contra quencunq̃ possessoꝛem in quem sit translata res ecclesie pro canone.

36 Ciuitas ⁊ ecclesia equiparantur.

37 Emphyteutis ecclesie quod non possit in extraneum transire per viam successionis.

28 Plures qui conduxerunt emphyteusim q̃ possint inter se quocunq̃ titulo alienare irrequisito domino.

39 Plures fratres accipientes emphyteusum pro se ⁊ filijs licet promiserunt non alienare sine licentia domini: poterunt tamen alienare inter se.

40 Plures heredes succedentes vni emphyteute quod possunt inter se alienare.

41 Dominus qui offert iustum pretium pro re emphyteutica alienanda preferetur ceteris.

1 **Si fundus.** ¶ Habenti dominium directũ potest legari ab eo q̃ habet vtile ⁊ in dubio videtur quis legare ius quod habet.h.d. ⁊ habet duo dicta secundũ est ibi,sed si nõ municipib⁹.⁊ premitte q̃ fundus vectigalis idẽ est q̃ emphyteuticus,vt est ter.in.l.sciendũ.ſ.i.ſ.qui latisda.cog.⁊ gl.in rubr.ff.ſi ager vectig.vel emphyt.pe.licet p fundo vectigali soluaꝛ vectigal reipublice,ſz p fundo emphyteuticico soluitur census priuato.est tamen differentia q̃ fundus vectigalis transit cum onere suo ad quencunq̃ vadat fauore reipublice.l.fi.C.sine cen.vel reli.⁊.l.imperatoꝛes.ff.de publica.secꝰ est in fundo emphyteutico:q̃ emphyteuta tenetur soluere censum actione personali que non sequitur fundum.l.j.ſ. si heres percepto.ff.ad trebel.neq̃ singularẽ successoꝛem.l.fi.ſ.

2 j.ff.de cõtrahẽ.empt. ¶ Nota primo ex isto ter.casum in quo res mea mihi potest legari quando nõ est plene mea,seu deficit mihi aliquod ius quod habet legãs:nam eatenus non videtur mea:vnde ratione iuris deficientis potest mihi legari.idẽ quãdo res est mea sed potest aliquo casu auocari valet legatũ, vt efficiatur irreuocabiliter mea.l.nõ quocunq̃.ſ.j.j.co.⁊.l.in bello.ſ.si quis seruũ.ff.de capti.Idem quando res mea erat alteri pignoꝛata:tũc testatoꝛ legando intelligitur grauare beredem vt eam redimat.l.ſi tibi homo.in prin.j.co. idem quando legatur mibi sub conditione valet legatum si tẽpore existentis conditionis non reperiatur esse mea.l. cetera.in prin.ſ.eo.⁊.l. mea

3 res.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ istis modis limita.l.proprias.cum similibus.C.de leg. ¶ Nota secundo ex ter.ibi,municip⁹ fit:q̃ res dicit esse illius qui habet directũ dominiuz:licet alius habeat vtile.ex quo correlarie not.quod appellatione dominij in dubio intelligitur de directo:vt hic,⁊.l.ſ.qui in perpetuum.ff. ſi ager vectig.vel emphyt.peta.que quotidie ad hoc allegatur. nam verba in dubio debent intelligi in potentiori significatu. c.ſi pater.de testamen.in vi.⁊.c.pen.de sentẽ.ex com. Adde etiã aliam rationem q̃ ideo appellatione domini cõtinetur tantũ ille qui habet dominiũ directum:eo q̃ vtile est q̃ apud alium est respectu tertij,sed non respectu habentis directũ dominiũ. ita subtiliter dicit Bal.post Andre.de barulo in.l.j.C. de thesaur.libro.x. ¶ Sed hoc non puto verũ:quia imo vtile dominium est etiam respectu habentis directũ dominiũ. ꝓ patet q̃

4 dominiũ vtile est dupleg. quoddã quod recognoscit directus; vt est illud qõ habent emphyteuta feudarius superficiarius ⁊ similes.quoddam est dominiũ vtile, qõ non recognoscit directum:imo ei aduersatur:vt est illud quod acquiritur mediãte p̃scriptione:vt declarat Bar.in.l.j.in pri.vbi dixi.⁊ in.l.si qs vi.ſ.differentia.ff.de acqui.possc.alibi tamen Bart.in.l.si mater.ſ.eadem.circa fi.ff.de ex.cep.rei iudi.dicit post Pet.de bella pert.q̃ ideo in istis iuribus appellatio dominij referꝛ ad directũ: quia ratione adiuncti nõ poterat ad vtile referri.limita istud notabile nõ ꝓcedere,quãdo verbũ dñiuz ponit in libello in quo debent verba late interpretari vt libellus sustineat:tũc

5 etiã verificat in vtili.⁊ vnde si emphyteuta vasallus aut superficiarius in libello asseꝛeret se esse dominũ:procederet libellus ⁊ intelligeretur de vtili dominio ſm Bart.in.d.ſ.eandẽ.in vlti. col.⁊ in.l.j.C.de vsufr.⁊ in.l.ſed ⁊ si possessoꝛi. ſ. itẽ ſi iurauero, ff.de iureiurã.⁊ in.l.j.in vlt.col.ff.de actio.⁊ obli. Ang.in.d.l.j. ſ.qui in perpetuum. Joã.de imo.in.c.ſi.de libel.obla.Canoni. p̃sertim do.Anto.de but.in.c.examinata.de iud. quãuis cõtrariũ in hoc tenuerit Bal.⁊ male in.l.doce ancillam.C.de rei

6 vendicat. ¶ Itẽ ſi in libello qs narrauit se esse dñm simpliciter, ⁊ postea in processu probauit de prescriptione per quã acquiritur vtile dñium, tũ debet obtinere:vt est gl.j.in.l. minoꝛ.ſ.in gl.magna.⁊ ibi doc.ff.de euic.⁊ gl.in.l.per.hãc.⁊ ibi Bal.in.vj. col.C.de tem.appel.Bald.in.c.fraternitatis.in.v.col. de testa.⁊ idẽ ecõtra si habẽs dñiuz directũ ꝓponeret rei vẽdicationẽ vtilem ꝓcederet libell⁹ q̃ intelligeret vtilẽ.i.efficacẽ.ita singulari

7 ter tenet Bal.in.c.pen.in vlti.col.de re iudi. ¶ Nota tertio ex scõa parte ter.q̃ habẽs fundũ vectigalẽ potest cũ alteri legare sine cõsensu municipũ qui habent dñium directũ. ⁊ sic correlarie not.q̃ emphyteuta potest illã rem legare sine consensu dñi: vt hic,⁊.l.in comũtionalibus.ſ.fi.ff.de ver.obl.. ¶ Hinc sequit q̃ cum legatũ dicak esse donatio quedã.l.legatũ.j.tit.j.hic videtur ꝓbare q̃ emphyteuta põt rẽ emphyteuticã alij donare sine

Universidad de Deusto Biblioteca

consensu directi oñi cuius emphyteuta nō possit vēdere nec alter alienare sine consensu directi domini : alias caderet a iure suo. l. fi. C. de iure emphyt. c. potuit. de locato. de quo. ff. dicetur. ¶ Nota quarto ex tex. ibi, nō videri ppietatē fm Paul. de ca.

8 q ꝫ ppietas rei dicitur esse apud illum qui habet directū dominiū nō aūt apud illū qui habet vtile. adde q alibi dicit bal. in. l. cum res. ad fi. C. de proba. ꝛ in. l. pen. C. si a non cōpe. iudic. q istud nomē ppietas est directū ꝛ nunq obliquat nec capit pro vtili dominio: ꝛ vltra Bal. istud confirmat ex etymologia vocabuli. ppietas enim est res propietua ꝛ nisi res sit ppietua nō dicit ppietas, vt dixi in. l. in traditionibus. C. de pac. ꝛ latius in. l. naturaliter. ff. nihil cōmune. ff. de acqui. pos. vnde di

9 cit singulariter Bal. in. l. ff. de cōdi. insti. ¶ q fi emphyteuta in libello diceret se esse propietariū debet succūbere: q nō est reperire ppietatē nisi directū. allegat. l. fi ppietas. ff. de vsufru. accre. ꝛ ita limitat illud qō dixi. ff. in secūdo notabili q vltimū aliter nō firmo nec examino: q nō est locus suus hic. dixi in. d. l. in traditionib⁹. ꝛ in. d. nihil cōmune. ꝛ in. l. fi ꝛ si possessori.

10 ff. ite si iuraucro. ff. de iureiur. ¶ Nota vltimo ex fi. tex. q testator habens aliquod ius in re quā legat, intelligit tm illud ius legare cuicūq; leget. ꝛ quia iste ter. ad hoc frequēter allegat intendo istam regulā bene ꝛ perfecte ordinare ꝛ melius q Ang. Jmo. ꝛ alij moder. hic, cōcordātes sunt in gl. vltra quas adde. l. si titio ꝛ meuio. in prin. ꝛ ibi not. ꝛ in. l. si dom⁹. ff. de lega. ii. ratio istius regule est: q testator in dubio videtur min⁹ grauare heredē de redimendo q potest. l. vnū ex familia. ff. si rem. ff. de leg. ii. ¶ Amplia regulā istius ter. septē notabilibus modis, ꝛ postea eam limita septem modis. ¶ Primo cum legatū dicatur esse donatio, vt dixi. ff. in. iii. not. amplia primo idē esse in

11 donatione inter viuos: ꝛ q donando rem simpliciter non videtur donasse nisi illud ius qō habet, vt est tex. no. in. c. pastoralis. de dona. fm Bal. Ange. ꝛ alios hic, cum sit in hoc eadem ratio que in legato: q vterq; est titulus lucratiuus. adde idem ter. in. l. predia. ꝛ ibi ad hoc no. Bar. C. de colla. fun. ff. lib. xi. Bal. in. l. inonumenta. ꝛ in. l. cū aliena. vbi etiā Ang. C. de leg. Bal. in rubri. C. de contraben. emp. in. vi. q. o. Aler. in consi. xlvii. iii. volu.

12 quod incipit, visis instrumētis diuisionis. ¶ Secundo amplia fm Jmo. ꝛ. d. Aler. quod istud, pcedat etiā si sit ius putatium ꝛ non verum : q testator videtur solū legare ius qō putat se habere l3 vere non habeat, vt no. Bar. in. l. si fic. ff. si per illum ter. vbi dicā. ff. eo. facit. l. cum aliena. C. de leg. ꝛ ibi bar. dum allegat. l. vlt. pro patrui. C. eodē. ¶ Adde eodem modo si testator legans putat se habere in re legata plus iuris q̄ habeat videt solum legare illud ius qō veritate inspecta habet non autem illud quod habere putabat: q; in legante ꝛ donante inspicit veritas ꝛ non opinio, vt. ff. si quis rem suam, insti. de lega. fm do. Aler. in prealleg. consi. xlvii. tertij volu. post Joā. de imol. in. l.

13 vnū ex familia. ff. sed si quidē. in vlti. col. ff. de lega. ii. ¶ Tertio amplia fm Ang. Jmo. Raph. Flo. ꝛ. d. Aler. siue doceris fit ille siue in spe tantū licita tamē. l. seruū filij. in prin. cum gl. sin-

14 gul. ff. eo. ¶ Quarto amplia etiam si testator haberet tantum actionem personalē ad rem legatam : puta q illam emerat sed nondū fuerat sibi tradita. l. apud iulianū. ff. idem iulianus. ff. eo. ꝛ. l. si fic. ff. ff. eo. ꝛ. l. si titius mihi. in princ. ff. de leg. ii. q; qui actionē habet rem ipsam habere videt. l. qui actionē. ff. de reg.

15 iur. ¶ Quinto notabiliter amplia, ꝛ iste est vtilis passus qū testator habet ius pignoris: tūc legando illam rem intelligitur legare solū illud ius hypothece quod habet per rationē huius ter. eo q hypotheca potest de per se legari sine principali debito. l. iulian⁹, in prin. ꝛ. l. qui habebat. in princ. cū simi. ff. de le. iii. ꝛ declarat magistraliter Bar. in. l. fideiussor obligari. in prin. ꝛ ibi Ang. ꝛ zIod. ff. de fideiuss. Bal. in. l. fin. C. de here. vel actio vēdi. ꝛ effectus huius legati est : q testator habet pign⁹ penes se: tunc legatarius pōt pignus retinere, donec sibi soluatur. d. l. iulianus. in prin. ꝛ hoc modo legatū habebit effectū: alias an tē si heres agat actiōe personali tenebit postea legatario quasi ipsi⁹ dolo factū sit vt legatū intereat: vt no. in. l. si. ff. de transac. ita notabiliter tenet Bart. in. d. l. fideiussor obligari. ꝛ istā ampliationē q testator intelligat solū ius pignoris legare quod habet in re, nō autē actionem personalē nec debitū principale, tenēt Ang. Raph. cu. ꝛ do. Aleg. hic, quamuis aliter ꝛ male ꝛ inaduertēter tenuerunt Pau. de castro ꝛ domi. Pet. de berutio hic, ꝛ Pau. de cast. in. l. seruī electione. ff. in. ii. eo. qui credebat quod ius pignoris cum sit accessorium non possit stare sine debito principali ꝛ q nō possit separari ab obligatione principali ꝛ male per iura allegata, ꝛ ita etiam vt latius tenuit do. Aler. in prealleg. consi. xlvii. tertij volu. incip. visis instrumentis diuisionis. ꝛ ibi dicit do. Aler. quod putat istam cōclusionē esse de iure veram ꝛ si inueniatur aliquādo contrarium voluisse nō putat eum bene dixisse: nec eius dictum bona ratione fun

16 dari. ¶ Sexto amplia quando testator haberet rem communem cū alio, tunc intelligitur solum partē suam legare. l. seruī electione. ff. vbi dixi. ff. eo. nisi adiiceret terminum vniuersalē totū vel omne: quia diceret lego totum fundum, tunc intelligeretur legare etiā partem socij, vt est text. reputatus singularis in. l. iulianus. in prin. ff. de leg. iii. vel nisi haberet rem communem cum herede tunc intelligeretur etiam partē heredis legare. l. vnū ex familia. ff. si rem. ff. titu. i. ꝛ. l. cum filius. ff. dominus. ff.

17 de lega. ii. ¶ Septimo ꝛ vltimo amplia etiā si illud ius quod habebat testator erat finiturum eius morte vt vsusfructus ꝛ fic non erat transitorium ad heredes adhuc illud intelligitur solū legasse. l. quod in rerū. ff. vbi dixi. ff. eo. ꝛ. l. vlt. pro patrui. vbi dixi. C. de lega. ꝛ. l. sticho. ff. de vsufruct. lega. Bart. ꝛ communiter alij, ꝛ propterea dicit Bart. in dictis locis se diuisse in questio-

18 ne de facto q quod cū aliquis haberet emphyteusim ecclesie que finiebatur in eius persona ꝛ talem rem legauerit, videtur solū legasse ius emphyteuticum quod habebat quamuis finiturum morte nec heres tenetur reddere res aut soluere estimationē.

19 ¶ Limita septē notabilibus modis istam regulā. ¶ Primo limita fm. d. Aler. procedere quādo testator sciebat habere illud ius in re quam legabat. sec⁹ si ignorabat aliquod ius in re legata habere, tunc legando rem simpliciter videtur legare in totū ꝛ nō respectu illius iuris qō habebat. l. seruum. ff. cum ibi no.

20 per Bar. ff. eo. ¶ Secūdo limita quando testator habebat solum ius possessionis: q; tunc legando rem simpliciter nō videt legare ius qō habet in possessione cū aliud sit res, aliud rei possessio. l. si duo. ff. ff. vti pos. vnde legando rem videtur legare respectu dominij quod in cōsequentiā trahit ad se possessionē. l. si quis vi. ff. differentia. ff. de acq. pos. ff. l. vnica. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. fm Bal. in. l. cū aliena. C. de lega. Jo. de imol. in. ff.

21 de euictione. in. iii. colū. ff. ea. l. ¶ Tertio limita quando testator habet dominium rei quam legat sed est pignorata, tūc nō intelligitur solum legare dominiū quod habet, sed etiam grauare heredē q̄ eā luat ꝛ redimat scōm distinctionē. l. si res obligata. ff. eo. ꝛ. l. predia. C. de fideicōmiss. q; ius hypothece licet nō sit ius dominij est tamē ius tale q auocat rem legatā in totum fm Bar. in. d. ff. de euictione. in vlti. col. ꝛ dixi plenius in. d. l. si

22 res obligata. ¶ Quarto limita quando testator habebat solū ius seruitutis realis in fundo legato, tunc non intelligit legare illud ius seruitutis predialis quod habet in fundo alieno, eo quia talis seruitus non pōt deberi ei qui nō hz predium dominans. l. j. ff. cōia predio. q; seruitus predialis est accidens inseparabile a fundo dominante testatoris, ꝛ ideo tūc videtur ipsam rem legare, vt. l. menius. ff. fundum. ff. de le. ii. fm Jmo. Raphā. ꝛ. d. Aler. hic. ꝛ Paul. de cast. in. l. seruī electione. ff. in. ii. eo.

23 ¶ Quinto limita qñ testator habebat nudā proprietatem rei legate, ꝛ vsusfructus erat alienus, tūc testator legando simpliciter talē rē nō videt solū legare nudam proprietatem quam habebat, sed etiam quod heres redimat vsumfructū: illum prestet legatario: q al⁹ ius vsusfructus deficiens auferret totum emolumētū legati. ita videtur pbare ctext. no. in. l. menius. ff. fundo. ff. de lega. ii. fm intellectū Dy. Ray. ꝛ Jmo. ibi, ꝛ Jmo. in. c. pastoralis. de do. intelligēdo q ibi fundus quo ad proprietatem spectaret testatoris, ꝛ ita in specie per illum ter. limitat regu. ff. nostri. d. Aler. in. l. seruī electione. in. ff. in. iii. col. ff. eo. fed cōtrarium ꝛ melius tenet ipsemet. d. Aleg. hic, sibi de directo contrarius, eo q Bar. ꝛ Bal. in. d. ff. fundo. reprobāt illum intellectū per istum ter. cum simi. ꝛ intelligunt illum. ff. in fundo alieno le

24 gato. ꝛ istud est verius fm. d. Aler. hic, ꝛ ita etia tenet Rapha. cu. hic, ꝛ ibi. ¶ Sexto limita istam regulā precedere in titulo lucrativo vt est titulus donationis vel legati. ¶ seus est in vēditione ꝛ in alio Jctu oneroso, vbi non fit restrictio ad ius concedētis, nisi emptor de hoc scientiam haberet, vel nisi pretij qualitas aliud suaderet. l. si quis domū. ff. hinc subinungi. ff. loca. ꝛ. l. fi. in verb. nescienti. a Jzio sensu. C. com. re. alie. iuncta gl. in. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. ꝛ ita intelligitur ter. in. l. q tabernas. ff. de contraben. empt. de quo gl. hic opponit ꝛ solutquē tex. etiā ita intelligit Bal. in. l. in testamento. C. ad. l. fal. ꝛ in rub. C. de contraben. empt. in. vi. q. ita concludunt Bal. Angel. Jmo. Raph. ꝛ alij cū multis cōcor. hic traditis p. d. Aleg. ꝛ ita etiā tenet. d. Aler. in consi. xcv. quinti vol. qō incipit diligenter cōsideratis. in vlt. col. ꝛ vide etiā gl. in. l. si quis emptionis titu-

25 lo. in gl. si. in verbo sit. ꝛ ibi Bal. C. de pacti. xxx. an. ¶ Septimo ꝛ vltimo limita quādo legans vel donans intendebat legare ipsam rem vel ius qō in ipsa re haberet, secus quando habēs ius in re intēdebat legare vel donare ipam rē totaliter ꝛ nō solū ius qō hz in re, tūc nō valet donatio etiam respectu sui iuris regu. l. is qui putat. ff. de acquir. here. ꝛ. l. nec ignorans. C. de donā. ita limitat. d. Abb. in. c. quod autem. circa fi. de iurepatro. de

26 quo nec do. Aler an. nec aliī faciunt mentionem. ¶ Extra glo. querit

querit bar. an fund⁹ emphyteutic⁹ possit legari vel donari alteri sine cōsensu dñi. iste ter. videt pbare q fic. put etiā dixi. ff. in ter. in. iii. no. ꝛ statim dicetur. ad idē Bar. ꝛ doc. allegat ter. l. in cōuentionib⁹. ff. de verb. signi. sed ille ter. videtur se fundare q legatarius censetur quasi heres, vt ibi, ꝛ. l. id tempus. ff. de vsuca. ꝛ ideo q municipes cōcesserunt fundū vectigalē vel emphyteuticū vt etiā trāsiret ad heredes recipiētes venit etiā legatarius attēta magis mente contrahentiū q verbis. ita for maliter vult ibi ter. ibi ergo ideo potuit legare ꝛ legatari⁹ admittit qz cōcessio erat facta vt etiā trāsiret ad heredes, ꝛ in hoc fundat ille text. ergo in emphyteusi simpliciter concessa nō videret ille ter. facere, nisi Bar. ꝙsiderauit q cōcessiones emphy

27 teutice cōiter recipiant, p se ꝛ heredibus. ¶ In isto articulo Bar. facit tres principales cōclusiones quas de per se expediā. Prima cōclusio est q emphyteuta primati non pōt legare aut rē emphyteuticā donare sine cōsensu directi oñ sicut nec pōt vēdere, iste est lat⁹ ꝛ disputabilis articul⁹ qué plene examinaui in. l. fi. C. de iure emphy. mūc strictius ꝛ subtilius ꝛ fundamētalius procedā. idē vbiq; tenet Bar. s. in. l. j. ff. pen. ff. de superfi. ꝛ in. l. si patrom. ad finem prin. ff. ad treb. ꝛ in. d. l. in conuentionibus. ꝛ ibi dicit Bart. quod istam opinionē semper tenuit. ꝛ idē Bar. in. d. l. fi. C. de iure emphyt. ꝛ ibi dicit se putare q ista opinio sit vera ꝛ verissima. idē ibi tenent Pe. Lyn. in additio. Ray. de foli. Guli. de cu. Albe. de ros. Ang. ꝛ Sali. ꝛ dicit ibi Ang. magnū verbum q istud obseruat consuetudo. istā tenet do. Pe. de berutio hic: eam etiā tenet. d. Aler. de quo admiror in consi. ix. secūdi volu. quod incipit: visis dicto themate. in. v. col. mouetur Bar. per tria, primo per gl. in. l. j. C. de fun. patrimo. lib. xi. sed illa glos. fm Jo. de imo. ꝛ Raphā. cu. hic, si bene ponderetur hoc nō dicit quia illa gl. in donatione nō facit pif ferētiam inter emphyteutā primati ꝛ reipublice: sed bene facit differentiā in venditione, ꝛ sic nō probat illud ad qō allegatur per Bar. sed recolende memorie. d. Jac. pnteus dicit q dicant Jmo. ꝛ Rapha. quicquid velint illa gl. optime facit pro Bart. nā ter. in. d. l. j. C. fun. patri. li. xi. dicit q emphyteuta fisci pōt donare saluo iure fisci. gl. querit quid in venditione: ꝛ dicit idē postea subdit secus in emphyteuta primati: ergo vult illa gl. re

29 lata ad illū text. quod emphyteuta primati nō possit nec vēdere nec etiā donare: ergo bene allegatur per Barto. Sed tu cape quod glo. ibi nō simpliciter dicit, secus in emphyteuta primati sed ex primit secus in emphyteuta primati qui nō potest vendere. ita ibi in gl. sed an possit donare gl. nō dicit, vnde ego etiaz teneo q illa gl. non faciat contra. ¶ Secundo mouetur Bar. p ter. in. d. l. fi. C. de iure emphy. vbi nō solū vēditio sed omnis alienatio phibet emphyteute ibi nō liceret vēdere vl' trāsferre: sed de intellectu illius tex. statim. j. dicam. ¶ Tertio ꝛ istud est potissimum fundamentum Bar. si emphyteuta primati posset donare vel legare alteri sine cōsensu domini esset magnū preiudiciū domino qui habebat primum emphyteutā obligatus

28 actione personali ad pensionē ad quā nō teneretur nouus emphyteuta qui nihil prinsitꝛ obligatio personalis nō sequitur fundum nec singularē successorem. l. j. ff. si heres precepto. ff. ad trebel. ꝛ. l. fideicō. ff. tractatum. ff. de iudi. ꝛ. l. fi. ff. de contra ben. emptio. que ratio preiudicij ita habet locū in legato ꝛ donatione sicut ꝛ in vēditione, ꝛ per hoc apparet nō obstare istā legē ꝛ similes: q; loquunt in emphyteuta reipublice in quo cessat istud preiudiciū: q; ad quascūq; man⁹ vadat res eoipso qō est possessor tenetur ad vectigal. ꝛ sic ad pensionē. l. fi. C. sine cē, vel reli. ꝛ. l. imperatores. ff. de publica. ¶ Sz aduerte ad vtrāq; partē istius fundamēti potest respōderi : ꝛ primo ad illud qō dicit Bar. de republica de cuius emphyteuta loquitur iste tex. Rapha. cu. subtiliter reprehēdit ꝛ cū eo trāsit. d. Pet. de beru, eo q; bene verū est q emphyteuta principis vel fisci bene tenet actione in rem scripta que concomitat rem ad quascunq; manus vadat, vt quilibet possessor rei teneatur soluere pensionē, ita loquuntur iura allegata per Bar. ff. l. fi. C. sine cen. vel reli. ꝛ d. l. imperatores. ꝛ ista ter. loquit in fundo municipij. Sz municipes imo ꝛ alie ciuitates excepta romana loco prunto⁹ habentur, vt est ter. in. l. eū qui vectigal. ff. de verb. signi. sed defendo fundamētū Bar. ꝛ q ille ter. procedit stricte capiēdo

29 alias ꝛ etiā cetere ciuitates ꝛ municipia ꝛ ville veniūt appellatione reipublice, vt est gl. in. l. fi. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. C. de sacrosan. eccle. ꝛ propterea tenet bar. in. d. l. fi. q̄ priuilegiū illius. l. fi. habeat locū in qualibet ciuitate ꝛ municipio ꝛ villa qō est bū notabile, ꝛ sequunt Sali. ꝛ Paul. de ca. ibi cū aliis cōcordā. quas ibi dedi. propterea. d. l. fi. C. sine cen. vel reli. ꝛ. d. l. imperatores. fun dāt se in iure publico, sed municipes habēt etiā rēpublicā. ter. et in. l. fed ꝛ in. l. cū q. C. de fun. reipu. li. xi. ꝛ per illā. l. ſz ꝛ bi q. §. j. ff. de fur. ꝛ in. l. cū q. C. de fun. reipu. li. xi. ꝛ per illā. l. ſz ꝛ bi q. §. satis declaratur q. d. l. imperatores. etiā pcedat in republica municipij ꝛ cuiuslibet ciuitatis. ¶ Ad secūdam partē fundamenti Bart. q esset dānosum dño qui nō haberet actionem personalē cōtra non emphyteutā si canonē nō solueret, respōdent Jmo. ꝛ. d. Aler. q dñs pōt rē vendicare si canonē aut pensionē nō solueret. sed ista solutio mihi nō satisfacit: q; imo modo grauarēt dñs si haberet agere rei vēdicatione, cū difficillis sit probatio dominij: vt habet in. l. rem q nobis. ff. de acquirē. poss. ꝛ. l. cū res. C. de pba. ¶ Secūdo modo respōdet Raph. cu. q nisi solueretur pensio per nouū emphyteutā q̄ res incidit in cōmissum p. l. fi. C. de iure emphyt. sed certe etiā hoc posset esse preiudiciale domino si mallet habere cēsum seu pensionē q̄ rē. Unde tertio ꝛ melius ꝛ fundamētalius rūde fm Lardi. ꝛ Jo.

30 de imol. in. d. c. potuit. q istud nō est preiudiciale domino : ꝛ q emphyteuta nō pōt sua singularē successorē inducere in possessionē, sed oportet q dñs eum inducat. vnde dominus poterit recusare eum inducere in possessionē nisi fit idoneus ꝛ pmittat soluere pensionē domino: vt dicit ter. in. l. fi. in vers. necessitatē. C. de iure emphy. ibi, ꝛ idoneus ad soluendū emphyteuticū canonē. ꝛ ita etiā ad vltimū respōdet. d. Aler. ¶ Et p ista opinione vltra scribētes adduco aliud fundamentū. nā si emphyteuta posset donare vel legare alteri sine consensu dñi: cogeret dñs mutare nomē debitoris sed sic est q dñs nō cogit mutare debitorē ꝛ aliū recipere etiā idoneiorē, vt est ter. notabilis in. l. si mādato meo. ff. mandati. ibi, aut si nolit creditor mutare. Bal. in pulchra qōne in. l. fi. pf. ꝛ ibi zIoder. C. de colla. ¶ De

31 nādo istā partē nō obstat potissimū fundamentū tenētiū cōtrariū q̄ si emphyteuta volēs legare vel donare alteri deberet primo regrere dñm an vellet sibi legari, pculdubio ipse acceptaret ꝛ sic. d. l. fi. que vult dñm pri⁹ requiri ꝛ exceptari eius respōsum per duos mēses nō videtur adaptabilis ad istū casum donationis vel legati: q dico q opinio Bar. nō est ita supine intelligenda: sed debet intelligi q emphyteuta qui vult alij legare vel donare debet primo notificare dño ꝛ eū regrere nō dico an velit q̄ sibi doner sed an velit boc. f. cū fit donatur? vel legaturus alij an ipse dñs velit soluere estimationem ipsius rei : ꝛ ita preferri alijs. ꝛ hoc modo. d. l. fi. erit adaptabilis ad istū casum donationis vel legati. ¶ Cōtraria opi. tenet gl. ordi. d. l. fi. in vb. vēdere. ꝛ ibi Odof. ꝛ Old. ꝛ Bal. ꝛ gl. ꝛ cōiter Lano. in d. c. potuit. in gl. iii. ꝛ ibi dicit. d. Lardi. flor. q ista opin. est cōis ꝛ vera. Idē tenēt Jac. de arena. Bal. ꝛ Jmol. ꝛ ceteri oēs hic. ꝛ dicūt Bal. ꝛ Jmol. hic, q ita cōiter tenēt ꝛ eā etiā dicit esse cōmunē Bal. in. l. vsufruc. ff. sol. mat. ꝛ tenet etiā Bar. sibi cōtrarius in. d. l. j. C. de fun. patri. li. xi. cū aliis concor. doctorū hic al

32 legatis per. d. Aler. ꝛ vltra eū idē tenet. d. Abb. vbi late examinat hūc articulū in cōsil. lxxv. q̄ incipit, duo principalia circa predicta sunt examinanda. in. ij. col. vsq; ad fi. d. Aler. in consi. cxx. primi volu. q̄ incipit, sup eo q̄ queritur. in vlti. col. ꝛ in. ij. cxxxvii. secūdi volu. quod incipit, viso ꝛ mature discusso processu. in. v. col. ad fi. cum concor. per eum alleg. ꝛ in consi. xvii. v. volu. quod incipit, pōderatis bis que in themate narrantur. in pe. col. vbi etiā dicit q ista est cōmunis opinio: precipuū fundamentū istius partis est q̄ venditio de qua loquitur. d. l. fi. fit ppter pretiū in quo nō interest emphyteuta quo illud habeat l. nūmis. ff. de in lit. iur. ideo equū est q dñs volēs tantundem

33 solvere alijs preferat: vt ibi: ꝛ sed legata ꝛ donationes fiūt propter bene merita. l. nec adiecit. ff. pro socio. Itē propter affectionem fm gl. in. l. qui filiabus. ff. c. Sed merita ꝛ affectio nō eque cadūt erga dominum sicut erga illum qui emphyteuta vult legare vl' donare. Ego vt dixi late examinaui istū articulū vltra omnes per quatuor chartas in. d. l. fi. ꝛ retuli omnū bincinde authoritates ꝛ rōnes. vltimo reduxi ad concordiā ibi videas. nunc aut paucis concludo q emphyteuta volens legare aut donare sus suū alteri non tenetur denunciare dño an sibi velit donari vel legari nec eius respōsum sup hoc expectare p duos mēses, sed absq; tali denunciatione potest alteri legare vel donare: quia ad istū casum nō possunt adaptari verba. d. l. fi. dum loquuntur de tali denūciatione ibi ꝛ quantū pretium re vera recipere potest. Quantū aut ad inductionez in possessione q debeat denunciari dño qō recognoscat legatariū vel donatariū in emphyteutā ꝛ eū inducat in possessionē si est idoneus ꝛ habilis ad soluēdū ꝛ sibi pmittat soluere canonē emphyteuticū ꝛ tunc etiā verba. d. l. fi. cōueniunt donatario ꝛ legatario ibi

33 vēdere vel trāsferre. ꝛ nā verbū transferre est generale cōprehēdens etiā legatū ꝛ donationē similiter quantū ad quinquagesimā soluendā dño pro receptione noui emphyteute ꝛ noue inuestiture, istud etiā adaptatur legato vel donationi sicut vēditioni, ꝛ patet ex ter. ibi pretij vel estimationis. naz dñ dicit pretij, refertur ad venditionē. l. fi. C. de predi. curia. li. xi. ꝛ dñ dicit, estimationis, referē ad alios actus in quibus non interuenit pretiuz vt in legato vel donatione rei emphyteutice, ꝛ sic cōcludę

Universidad de Deusto
Biblioteca

qđ.d.l.fi.i vno nō habet locū in legato nec in donatione.s.q̄ de beat denūciari dño an velit pro eo petio habere q̄ ab alijs in uenīt cū expectatione duorū mēsiū sed in alijs omnibus sic cū ꝛ verba ꝛ ratio conueniāt.ita etiā concludunt do. Card. Per. de ancha.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.potuit. Jmo.ꝛ do. Aler. bic idem in effectu tenent Are.in cōsi.vij.incip. diligēter ꝛ mature pēsa ta consultatione.d. Aler. in consi.pe. tertij volu.qō incip.visis
34 narratis in themate. ✝ Scōa cōclusio Bart.est q̄ quicquid sit in emphyteuta priuati:tamē emphyteuta ecclesie nō pōt do nare vel legare sine cōsensu ecclesie,ꝛ putat q̄ nō sit dubiū per ter.in.l.ij.q̄ incipit,vniuersitas ibi vendere vel vllo alio pacto alienare.C.ne rei domi.vel tēplo.ꝛ ibi dicit Bar.q̄ nullus aliꝰ tāgit,ꝛ illū ter.reputat singularē Bar.in.l.pen.ff.in fin.ff.de superfi.ꝛ dicit Ange.in.l.cū bi.ff.eni.ff. de transact.qō Bar. semper faciebat de illo ter.magnū festū, prout ipse dicit se plu ries ab eo in voce audiuisse:ꝛ ille ter. est canonizat⁹ in decretis xvj.q.iij.ꝛ in.c.vniuersas.ꝛ istam opinionē vbiq; tenet Bar.ſ, bic,ꝛ in.d.l.in conuictionibus.ff.de verb.signi.ꝛ in.l.ſi patroni. in prin.ff.ad treb.ꝛ in.d.l.j.ff.pen.ff.de supſi.idē tenet Ange.in l.sicut.ff.si debitor.ff.quib.mo.pig.vel hypo.ſol.ꝛ in.d.l.vniuer sas.d. Aler.in consi.ix.ij.vol.inci.visis dicto themate.in.v.col. cōtrariā opinionē tenent Bal. Jmo.ꝛ indifferēter omnes alij: ꝛ dicit Paul.de ca.ꝙ Bal.in hoc modaciter repetēdit Bar. ꝛ quod audiuit ab eo ꝙ istā questionē habuit ō facto ꝛ qō ipse erat aduocatus pro vna parte ꝛ alius pro alia:ꝛ ls Paul.de ca. nō alleget istud refert ipsemet Bal.in aut.quas actiones.in.v. col.C.de sacrof.eccle. vbi dicit ꝙ habuit istam qōnem de facto vna cū dño Bar.ꝛ istud cōtra Bar.vbi tenet Bal.in locis hic allegatis per.d. Aler.ꝛ ista est cōis opi.cōtra Bar.fm.d. Aler. sibi contrariū in consi.xvij.v.volu.incip.pōderatis his.in vlti. col.eam etiā tenet.d. Abb.in consi.lxxv.quod incipit,quo pzin cipalia circa p̄dicta sunt examinānda.in pe.ꝛ vlti.col.ꝛ ita tene. qz.d.l.ij.allegata per Bar.nihil facit qz loquitur quādo aliena bat tanq̄ suam ꝓpziā ꝛ nō ecclesie supprzesso noīe emphyteu te,ꝛ sic in fraudē ecclesie vt prestaret causam prescribēdi contra ecclesiam ꝛ hoc nullo modo potest fieri,vt ibi:secus si alienaret tanq̄ emphyteuta ecclesie:tunc nunquā prescriberetur qz reco gnosceret ecclesia,vt.l.male agitur.C.de prescri.xxx.anno.ꝛ ita vbiq; respōdet Bald.ita etiā respondet Ange.in.l.cum bi.ſ.ſi cui.ff.de transac.ꝛ ꝙ iste sit verus intellectus illius.l.ij.ꝛ Bar. in eo errauit patet euidēter: qz loquitur nō solum in emphy teuta ecclesie,sed etiā in emphyteuta reipublice qui potest in dubitanter donare ꝛ alienare sine cōsensu reipublice,vt est ter. bic.ꝛ in.l.j.C.de fun.reip.li.xj.ꝛ sic donatio vel alienatio valuiſ set si ius suū alienasset,sed cū ibi decidat contrariū apparet ꝙ alienabat tanq̄ rem suā ꝓpziā ꝛ nō tanq̄ emphyteuta reipu
35 blice vel ecclesie. Corroboratur forti ratione:nam qua ratione potest emphyteuta reipublice alienare sine cōsensu directi do mini. qz hoc nō est p̄iudiciale reipublice cū possit quencunq; possessorē ad soluendū canonē cōuenire:prout hic ꝛ vbiq; tenet Bar.eadē ratiōe debet posse emphyteuta ecclie donare sine cō sensu ecclesie cū ✝ etiā ecclesia habeat obligatā rē emphyteuticā pro canone soluēdo vt ad quencunq; possessorē transeat,possit cōtra eū hypothecaria agere,vt est text.not.in.ſ.fine autem.in aut.de nō alie.col.ij.quē tex.ad hoc reputat valde notabilē.bal. in auf.ſi quas ruinas.in.iiij.col.C.de sacrof.eccle.ꝛ.d. Aler.bic, qui in hoc repetēdit ꝛ bene.d. Anto.ꝛ Jmo.in.d.c.potuit.de locato. qui dicebant hoc non reperiri iure cautū nō recordati de ter.in.d.ſ. scire autē.ꝛ sic per fundamentū ipſusmet Bart.
36 eius opinio cōfunditur. ✝ Itē cum ciuitas ꝛ ecclesia equiparen tur.l.ſi.C.de sacrof.eccle.sicut emphyteuta ciuitatis potest alie nare sine cōsensu reipublice,vt bic.ita emphyteuta ecclesie.ꝛ sic concludo ꝙ etiā in conclusione precedēti vera esset opi. Bart. ꝛ sequacium cōtra cōmunem ꝙ emphyteuta nō posset donare vel legare sine cōsensu directi ꝓpziī:tñ emphyteuta ecclesie pōt,ꝛ sic cōcludo totum contrariū eius quod Bar. ꝙ quicquid sit in emphyteuta priuati an possit donare sine consensu domini:tū in emphyteuta ecclesie hoc est sine dubitatione qō nō pōt scōm eū qz dico ꝙ imo totū est ecōtra ꝙ quicquid sit in emphyteu ta priuati qō tū emphyteuta ecclesie sine dubio pōt donare ꝛ le
37 gare sine consensu ecclesie. ✝ Nec predictis obstat ꝙ emphy teusis ecclesie nō potest transire in extraneam personam, vt.ſ. emphy.in aut.de nō alie.col.ij. de quo tamē quia est magnū du biū, vide per gl.ꝛ doc.in.l.etiā.in prin.ff.fol.matri.ꝛ in.l. quod dicitur.ff.de verb.obli.ꝛ in specie ad propositum nostrū. Joā. de imo.in cōmēto.d.c.potuit.in.ꝛ.e.gi.col.respōde verum esse per viam successionis:tamē emphyteuta vinens potest donare vel legare etiam extraneo sine consensu ecclesie per predicta qz hoc nullibi reperitur prohibitū:quāuis eo mortuo,nō trāsiret
38 ad extraneos heredes fm Jmo.d. Aler.bic. ✝ Tertia conclu

1 ✝ Exceptio facta de re que non reperitur nihil valet.
Exceptio obscura non releuat.
Exceptio generalis idem.
2 Reseruatio non reperiens reseruabile nihil operatur.
Reseruatio nihil iuris tribuit de nouo illi in quem dirigitur.
3 Vinee appellatione non venit fundus qui vites non habet.
4 Effectus dispositionis testatoris confertur post eius mortem.
5 Vendens fundum fructibus plenum saluo iure coloni, ꝛ co lonus nullus reperiatur,sed ipse vēdens fuit colonus qui ma nibus propriis laborauerit fundum,an debeat habere partem coloni.ꝛ nu.8.vbi limitat.
6 Fructus pendentes quod veniant in venditione.
7 Rusticus si vendit fundum saluo iure coloni, intelligitur de omnibus alijs preter ipsum vendentem.

1 Si quis legauerit. ✝ Exceptio fa cta de re que nō reperit nihil importat.b.d. fm Bar.ꝛ alios similes de exceptione obscura.l.titie textores.in prin.vbi di ri.s.e. Similiter exceptio generalis nil releuat fm Bar.in.l.j. in.ij.col.de excep.ꝛ est gl.no.in.e.pastoralis.in verbo potestate.
2 de excep.vel sic,fz Ang. ✝ reseruatio nō reperies reseruabile ni hil operatur.b.d. quod est vtile pro reseruationibus que fiunt in sententijs ꝛ alijs cōcessionibus.l.ait prætor.ſ.j.ff.de re iudic. ꝛ.l.terminato.C.de fruct.ꝛ lit.expē.ꝛ per gl.in.l. idem labeo.ff. fami.erci.d. Aller.in.l.iudex.in penul.colū.ff. de re iudi. Item reseruatio nihil iuris tribuit de nouo illi in quē dirigit,n pu non habebat,fm Ang.in.l.omnes. per illū ter.C.de prescript. xxx.an.ꝛ in.l.ſi.in prin.per illum tex.C.de tempo.appel.ꝛ qō te net Bal.in.l.ſi.C.de legi.tut. Nota primo ex ter.ibi,exceptis
3 vineis,✝ quod appellatione vinee non comprehenditur fund⁹ qui vites non habet,sed stat sub nomine fundi quod est verum ante ius queritum in vinea,ꝛ sic quantum ad ius non radicatū in solo antequam remoueantur vites, sed post ius acquisitum in vineis,licet postea vites deficiāt vel extirpentur tamē rema net ius in solo,vt est ter.no.in.l.certo generi.in prin.ff.ō.serui. rusti.predio.fm Ang.ꝛ Paul.de cast. bic. quāuis aliter ibi di cat Bar.vel secundo dic quod appellatione vinee venit solum seu fundus si eo tēpore in quod confert dispositio est ibi vnica.

ita loquitur ter.in.d.l.certo generi.in prin. vbi seruit⁹ quesita vinea:ibi eriſtētis censetur quesita solo remanet ipsi loco extir pata postea vinea vt ibi : secus si nō est ibi vinea.ita loquit ter. bic fm.d. Aler.bic.ꝛ in effectu voluit etiā Bar.bic. Itē intelli ge istū text. qū tēpore cōditi testamēti erāt vinee in ipso fundo prout dicit gl.vnde heres volebat retinere fundū in quo erat vinea que fuit exceptuata a testatore cū vinea consistat in solo
a 4 vitib⁹:ergo tam solū ꝙ vites videbant cadere in exceptione. d.l.certo generi.in prin.S3 cōtrariū decidit in isto ter.qz testa tor viuens tales vineas extirpauit.✝ vnde cū effectus dispositionis testatoris conferatur post eius mortē.l.cum hic status. ſ.ait oratio.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.ꝛ.c.cū marthe.de celeb. miſ.illo tēpore mortis testatoris nulle vinee extabant:ergo ex ceptio que nō reperit nihil importat.ꝛ hoc est ꝙ dicit iste tert. ibi exceptis vineis que tēpore mortis ei⁹ erūt:sec⁹ si vinea sup fuisset illo tēpore in quo dispositio differebat.d.l.certo generi.
5 in glo.nihil est. Inducitur iste ter.fm Jaco.de aret.Bart.ꝛ alios ad qōnem ✝ de eo qui vēdidit fundū fructib⁹ plenū saluo iure coloni q̄ habeat medietatē fructuū si null⁹ reperiat colo nus sed ipsemet vēditor suis manib⁹ laborauerit fundū, vtrū possit detrahere partem que cōsueuit dari colono : puta dimi diam:ꝛ determinat Jaco.de arena ꝙ nō:quia exceptio fuit fa cta propter colonū ꝛ nullus reperitur colonus ergo nihil ope ratur perinde acsi facta nō esset:vt hoc ter.sed si exceptio facta
6 nō esset ✝ venirēt⁹ in vēditione fructus pendētes.l.iulianus.ſ.
b 5 fructibus.ff.de acti.empt.qz sunt pars fundi vēditi.l.fructus pendētes.ff.de rei vēn.dixi in.l.cū filio.in ſi.ſ.eo. Itē excipiēdo ius coloni nō potest intelligi de ipso dño:qz dñs nō potuit es se colonus sui proprij fundi iz eum colurit vt ōis rei sue. pro hoc etiā Bar.allegat quinq; iura ꝛ duz allegat.l.ſi.ff.de cōtra hen.emp.meliius facit.l.pacta cōuenta.ſ.ſi.in eo.ti. idē allegat l.ſi mercedē.ſ.ſi.ff. de acti.emp.vbi ſi in vēditione exceptuata sit generaliter habitatio omnibus in ea habitātibus nō intel ligitur de habitatione ipsius venditis:ꝛ ideo not.ibi Bar.esse
7 casum ✝ ꝙ ſi rusticus vendidit tibi fundū saluo iure coloni seu laboratoris intelligitur de omnib⁹ alijs preter ipsum vēdentē
8 qui colurit.vt ibi limitat Bart.bic ✝ qñ inter partes constabat nullū aliū esse colonū niſi ipsum venditorē.tunc intelligitur ꝙ ipse vendit:o habeat ius coloni per.l.ſi quis suas.ſ.ſi in vendi tione.circa ſi.alias incipit.l.ſi.in venditione.ff. cōia pre.facit.l. fundus qui locatus.ff.de fun.instru.Bal. vero intelligit deci sionē Jaco.de are.quādo venditor dixit saluo iure coloni refe rēdo se ad ius:tric cū nullus sit colonus nullū est ius coloni ꝙ possit dici esse saluū.sec⁹ si diuisset salua parte coloni ꝛ sic retu lisset se ad factū ꝙ in re propria cadit,quā differētias reprobat Jmo.ꝛ Ang.de perillis bic,fz ipse Jmol. distinguit ꝙ aut in reseruatione excipiens se retulit ad ius alicuius persone etiam indeterminate ꝛ tunc ſi illi persone illud ius non debeatur re seruatio nihil operatur.l.minor.ſ.ſi.ꝛ ibi gl.ff.de enic.secus.qñ simpliciter reseruatur ius non respectu persone.o.ſ.ſi.in vēdi tione.breuiter tene distinctionem Bar. que cōmuniter tenet.ꝛ adde qō idē simpliciter tenet Ang.reputans no.dignum in.d. l.ſi in vēditione.ff.cōmunia predio.idez tenet.d. Aler. in consi. xvij. primi volu.qō incipit,visis ꝛ a curate pōderatis.in.iij. col.ꝛ sequenti ꝙ errorē est duplicatū in consi.xxij. secūdi volu.
1 ✝ Jussus facere vt quis habeat centum tenetur ei dare:nec li beratur dando fideiussorem.
2 Obligatus facere in plus tenetur quam obligatus curare.
3 Verbum curare est latius quam verbum facere.
Frater ſi in suo testamento iussit heredem suum facere,vt o 76–3
4 mnia legata ꝛ relicta in testamento fratris sui mandarentur
1 executioni an heres teneatur solure:tenet contra Ange.

Si beres. ✝ Jussus facere vt qs habeat cen tum tenetur ei dare.b.d.ꝛ sic nō li beraretur dādo fideiussorem vel expromissorē. sicut etiam quādo promisit dare : tunc tenetur precise ad dandum.l.vbi autem nō apparet.ſ.fin.ff.de verb.oblig.ꝛ.ſ.sic itaq;.insti. de act.secus si promisit curare vt habeat qz tūc libe rare tur dando reum locupletē.ita loquitur text.in.l.ſi.ſ.ſi.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.illa stipulatio.ſ.eum qui.ff.de ver.obli.licet gl.bic
2 aliter respondeat:ꝛ sic in plus tenetur qui obligat facere quā qui obligatur curare : nam primū importat factū immediatuz soluēdi.vt bic.secundū autem denotat factū mediatū promit tēdi fm Pe.ꝛ Bal.bic.ꝛ sic significatio verbi curare est latior ꝙ verbi facere.ideo in instrumētis bodie tabelliones apponūt vtrūq;.ſ.promisit se facturū ꝛ curaturū fm Bar.bic. Item
3 per istū ter.dicit egregie Ang. bic se de facto consuluisse in ci uitate Florētie ✝ frater in testamēto suo iussit heredem suū fa cere vt omnia legata ꝛ relicta in testamento fratris sui manda

rentur executioni ꝛ soluerentur:dicit se consuluisse quod p illa videbatur heres iussus solure:non autem sibi solum videbat sibi immuneta quedā cura ꝛ solicitudo, vt per heredes fratris de bet fieri solutio predictorū, ꝛ refert ita fuisse iudicatum de fa cto,dicens ex hoc fuisse lucratum decē florenos aureos,ꝛ repu tat tenēdum menti. Cui dico ꝙ nullus scribentiū nec hic nec alibi facit mentionem de ista solēni decisione Ange.ego teneo contrariū ꝛ credo male consultum per Ang.ꝛ male iudicatū: eo quia iste ter.in quo solo fundat Ang.nihil facit:eo quia hic
a 1 soluere vel facere ꝙ quis habeat centū, vel aliam rem:nō per tinebat ad aliū quā ad heredē grauatū. ideo testator mandan do heredi ꝙ faciat quod habeā centū, videt mandare ꝙ soluat mihi ista centum:prout formaliter dicit Bal.ad istū ter.quem nemo allegat in.c.abbatē.in.in.notab.de rescrip.secus qñ pro nisio pertinebat ad aliū:tunc testator nō intelligitur fuisse nec dedisse potestatem heredi ,puidēti, sed bene compellēdi illum alium.l.ſi.ſ.ſi.ff.ſi cert.pe.ita ibi expresse dicit Bal.de quo nul lus mentionē facit.sed in questione Ang.soluere legata relicta in testamento fratris pertinebat ad alium.l. heredē ipsius fra tris ideo secundo heredi grauato in secūdo testamēto videt so lum iniuncta cura solicitandi heredes primi fratris vt ipsi sol uant,ꝛ ista est veritas.ad idē facit regula:ꝛ qz testator in dubio censēt minus grauasse heredē ꝙ sit possibile. l. vnū ex familia. ſ.rem.ff.de leg.ij.er30 secundus testator censetur grauasse he redem, vt solicitaret alios heredes primi fratris vt solurent: non autē ꝙ ipse teneatur solure;ita consulerem ꝛ iudicarem.
1 ✝ Dicis legari potest sicut ciuitatibus.
Vniuersitas vici ita est approbata sicut vniuersitas ciuitatis.
2 Vniuersitas burgi vnius aur ville dicitur approbata.
Priuilegium indultum ciuitati in quatuor casibus habet lo cum in villis ꝛ castris.
3 Ville ꝛ castrum ꝙ equiparentur minori :ꝛ ratione lesionis quod restituantur in integrum.
4 Ciuitas honoratur dignitatibus quibus nec vicus nec villa.
Dignitas episcopalis in communi vsu facit ciuitatem.ꝛ nu.5.
Ciuitas ꝙ sit que muris est cincta ꝛ veterum authoritate ciui tas nuncupata est.ꝛ nu.6.
5 Episcopalis dignitas fuit creata post aduentum Christi tem pore apostolorum in consilio publico.
Episcopus ad esse ciuitatis non requiritur.ꝛ nu.4.
6 Episcopi non debent in modicis ciuitatibus constitui.
7 Castrum ꝙ distinguatur a villa ꝛ oppido.
Castrum dicitur quasi casa alta ꝛ fortis,ꝛ non debet esse ni b mis spaciosum.
8 Villa propie est vnitas quarundam domorum.
9 Oppidum quid sit ꝛ vnde dicatur.ꝛ dicitur ab ope.

1 Dicis. ✝ Dicis pōt legari sicut ꝛ ciuitatib⁹.b.d. Not. primo ꝙ vniuersitas vici ita est approbata sicut vniuersitas ciuitatis:alias nō posset ei relinqui.l.collegium.C. de bere.insti.no.in.l.j.C.de sacrof.eccl. Jmo vniuersitas vnius burgi dicitur approbata sicut vniuersitas vici aut ville.l. pen. C.de fun.reipu.lib.ꝛ.Bart.bic.in ſi.ꝛ alij. Et sit cozrelarie not. ex isto ter.ꝙ vici ꝛ ciuitates equiparant quo ad capacitatē reli
2 ctoꝝ,vt bic. ✝ Similiter priuilegiū indultū ciuitati in quatuor casibus per.l.ſi.C.de sacrof.eccle.habet locum etiam in villis ꝛ castris fm glo.ꝛ Bar.ibi.ꝛ sequitur Sali.ꝛ Paul.de cast.ibi dem,ꝛ ita etiā late tenet do. Aler. in.l. finita.ſ. ſi de vectigali bus.in.iij.ꝛ.iiij.col.ff.de dā.infec.vbi dicit ꝙ ista est magis cō munis opi.quāuis gl.ꝛ Bar. sibi cōtrarius ibi teneāt contra rium,ꝛ ibi sequitur Ludo.ita etiā tenet Raph. Fulg.in.d.l.ſi. in.iij.col.de quo etiā vide per Ang.de areti.in.ſ.res ſifi.insti tutio.de vſuca. ✝ Itē sicut ciuitas equiparatur minori:ſi sit lesa restituatur in integrū sicut ꝛ minorib⁹.l.respublica.C.ex quib. cau.ma.ita quelibet villa ꝛ quodlibet castrum fm gl.ibi,in gl. j.in ſi. Itē ciuitates habēt priuilegia : qz gubernātur per alios qui segnius negocia publica administrāt.ista ratio etiā milit at in vicis ꝛ villis. Glos.in verbo vicis.diuiditur in duas partes. In prima ponit differentiā inter vicū ꝛ ciuitatem. In
4 secunda ponit duplicem etymologiā vnde dicatur vicus.secū da ibi,sed quia vice ciuitatis. ✝ Circa primum gl.dicit quod ciuitas honoratur dignitatibus quibus nec vicus nec villa.ꝛ fm Bar.in cōmuni vsu dignitas episcopalis facit ciuitatē.ad de Bar.in.l.ſi.in.ij.col.ff.de colle.illi.vbi dicit ꝙ in vsu nostro nō apppellat ciuitas niſi episcopatū habēs.Iz Bal. in.l.ex hoc iure,in.vj.col.ff. de iusti.ꝛ iure.dicit ꝙ in terris christianis illa dicit proprie ciuitas que habet episcopalē sedez, vt notat in.c. prouincia.xcvj.dist. sed qz antiquitus erant ciuitates ꝛ tamen non erant episcopi,ideo fm eum ciuitas est q̄ muris cincta est ꝛ veterū authoritate ciuitas nūcupata est. Itē adde ꝙ ad esse ciuitatis nō requirit episcop⁹:qz potest esse ciuitas licet nō ha

Cuineas. Adde ꝙ ſi te stator legane rit talem fun dum in quo posita plātā te fuerunt vi tes ꝛ sic fruc⁹ est pro ea in vineam ta lis vinea de betur legata rio tanq̄am augmentum superuenies rei legate nec per talez mu tationem ex tinguitur le gatum per ea que habētur in.l.seruum ſi lij. ſ. ſi pocu la.ſ.eod.ꝛ ibi etiam.d. Jaſ. ꝛ quid ſi lega ta sit vinea ꝛ extirpate sint vites. vide ea que habētur in.l.ſi er toto. in prin. ſ. eo.

Cuenirent. Dic istud es se verū ſi em ptor ignora ret esse colo num ibi pro ur in dubio psumit igno rare. alias ſi scirēt tunc vē ditor intelli geretur solū vēdidisse ius ꝙ habet l fr⁹ ctibus pēde vt per.d. Jaſ. in.l. cuz filio. in fi. per eum bic allegata. ſ. eodem.

beat episcopū.c.j.ō prini.ꝛ ibi.d.Abb.in primo notabili.ad hoc multū not.istum tex.ꝛ reputat semper tenendum mēti:ꝛ patet nam antequā esset creata dignitas episcopalis iam erāt ciuitates cōstitute: ✝ qz episcopatus fuit creat⁹ post aduentū christi tēpore apostolorū in concilio publico,vt probat in.xcvj.distin. in.c.olim.ꝛ tamē ciuitates erāt ante aduentū christi,l.ex hoc iure.ff.de iust.ꝛ iure.ꝛ.xxj.distin.in.c.cleros.tamē ꝑm.d.Abb. cōmuni interpretatione italicorū receptū est,vt ea dūtaxat reputētur ciuitas que episcopū habet, sed apud vltramōtanos ita ꝛime Teutonicos hoc non recipit ꝑm eū,vt dicit no. Jo.and. in.d.c.fi.ciuitas.de sen.excōi.in.vj.ꝛ vltra abbatē qz ad esse ciuitatis nō requiratur episcopus.adde tex.notabile in.c.episcopi. lxx.distin.vbi est ter.✝ qz episcopi nō debent in modicis ciuitatibus cōstitui,ne vilescat nomen episcopi.ꝛ text.in.c.audiuimus.iñ.q.ij.idem not.Bal.in.c.j.in.j.col.de offi.ord.Bar.in.l.j.col.de metropoli.berito.li.vj.C.ꝛ Bar.in extrauagāti qui sint rebelles.in verbo lombardie. Unde idem Bar.in.l.j.ℌ.siue autem.ff.de ope.no.nūci. dicit qz ciuitas differt a villa qz ciuitas est que muris clauditur.l.ij.ff.de verbo.signi.ꝛ.d.c.sic ciuitas.ꝛ ita ante eum qz ciuitas sit que sic muris cingitur dicit gl. in.c. j.in verbo ciuitatibus.de iureiuran.in.vj.facit text.in.l.nam qz liquide.ℌ.si ita legek.ff.de penu lega. ibi,ꝛ quidē vbes muro tenus finiunt.ꝛ ter.in.l.j.C.ne rustric.ad.vllū obse.deuo.lib.vj. ibi er rusticana plebe que extra muros posito tamē in Frācia ꝛ apud Gallos ciuitas appellatur villa.ꝛ est ter.in.c.venerabili. in verbo cenomanēsi villa.de cēsibus.ꝛ ibi.d.Abb.in.iñ.notabili,dicit qz illud procedit ex vsu loquēdi quozundā locorū, vt
7 est apud Gallos.Item dū Bar.subdit✝ qz castrū distinguit a villa ꝛ oppido,qz villa non est muro nec vallib⁹ circūdata,put castrū:adde qz castrū dicitur quasi casa alta ꝛ fortis munitum muris ꝛ nō debet esse nimis spatiosum vt paucis indigeat ad custodiam.ita dicit.d.Abba.in.c.tue.in.ij. notabi.de clerj, non resi.ꝛ dum Bart.dicit qz villa dicitur que non est vallibus circundata nō videtur bene dicere.✝ villa enim est proprie vnitas quarundā domorū sine muris quasi vallis vallata, secundum
9 d.Abb.in ca.venerabili.in.iij.notabili.ꝛ in.d.c.tue.in.ij.notabili.Gemini.in.d.c.si ciuitas.✝ Quid autem sit oppidū ꝛ vnde dicatur habes ter.in.l.pupillus.ℌ.oppidum.ff.de verbo.signi. vbi dicit qz oppidū dicitur ab opecuius rei causa media sunt constituta,ꝛ dicitur terra iurata que fert opem contra hostes.ꝛ ponit notabiliter Archidia.in.c.qualiter.xxiij.q. vltim.
1 ✝Legata ab instituto relicta cēsentur tacite repetita a substituto vulgari nisi aliud ex coniecturis apparet.ꝛ vide nu.15.
2 Inconueniens non est quod filius post patrem eligatur in imperatorem.
Imperatores duo quod simul esse possunt eodem tempore.
3 Imperator qz vnus tantum esse debet de iure.
4 Ler que coniecturatur voluntatem testatoris qz intelligatur nisi aliud de voluntate disponentis appareat.
Ler coniecturans voluntatem testatoris respicit semper interpretationem restrictiuam.
Una presumptio tollit aliam.
Presumptio legis non est presumptio iuris ꝛ de iure.
5 Apparere euidenter dicitur illud qō apparet ex legitimis coniecturis licet non fuit expressum.ꝛ limita vt in nu.14.
6 Manifestum dicitur illud qō ex coniecturis apparet.ꝛ nu. 11.
7 Patere dicitur illud quod constat per presumptiones.
8 Presumptiones legum dicuntur liquidissime probationes.
Presumptio legis dicitur esse veritas.
9 Falsitas notarij potest probari per coniecturas.
10 Expressum qz dicatur illud quod continetur ex mente legis.
11 Usurarius manifestus qz dicatur qui ex coniecturis probatus est vsurarius.
12 Contractus vsurarius qz probatur ex perspicuis indicijs.
13 Probatio euidens qz inducatur per coniecturas legitimas a iure approbatas,alias non.
Statutum requirens euidentes probationes qz verificetur in probationibus resultantibus ex legum cōiecturis.
14 Euidenter,expressum qz non dicatur illud quod elicitur per coniecturas etiam ex verbis testatoris.
16 Juder an teneatur sequi a suo capite illam presumptionem quam presumit ex aliquibus coniecturis testatorem voluisse.
17 Portio coheredis deficiens qz accrescat alteri coheredi cum onere legatorum ab eo relictorum.
18 Interpretando mentem testatoris sepenumero propter nimiā subtilitatem erratur.
19 Tria dicuntur multa,ꝛ etiam duo.ꝛ vide nu.21.
Multi ꝛ pauci dicuntur secundum subiectam materiam,ꝛ etiam iudicis arbitrio.nu.22.ꝛ.24.
20 Testis deponens super publica voce ꝛ fama si in redditione cause nominat duos ꝛ quod audiuit a multis alijs quod non concludat.
22 Falsitas qz nō possit committi coram hominum multitudine.
23 Turbam duo vel tres non faciunt sed decem aut quindecim.
25 Statutum punies contem cum multitudine hominum quod non compiebendat expugnantem castrum cum quatuoz hominibus.
19 Expressum qz faciat cessare tacitum.item ꝛ presumptum.
20 Testator si instituit filium beredem vniuersalē ꝛ filiam in centum,ꝛ si filius decederet sine liberis substituit hospitale ꝛ filia haberet quinquaginta: an mortuo filio filia vltra centum habita a filio habebit etiam hospitale quinquaginta.
21 Legatum factum ab instituto qz nō censet repetitum a substituto quādo causa grauandi institutū est diuersa a substituto.
22 Substitutus in parte hereditatis non est verisimile quod habeat simul substitutionem ꝛ legatum relictum ab instituto.
23 Testator si instituit filium beredē vniuersalem ꝛ vroxi leganit vsumfructum ꝛ si filius decederet in pupillari etate substituit ei fratrem ipsius testatoris ꝛ dictam vroxem:an mortuo impubere vroz habebit precipuum vsumfructum.
24 Legata relicta ab instituto quod in dubio cessantibus coniecturis cēseantur tacite repetita a substituto, intellige substituto vulgari.ꝛ nu.29.ꝛ vide nu.36.ꝛ vide late.in nu.45.
25 Subrogatio quod censeatur fieri cum omnibus qualitatibus ꝛ conditionibus eius cui fit.ꝛ nu.30.
26 Jus coniunctionis quod erat in persona instituti cum alio qō transeat ad eius substitutum vulgarem.
Substituto competit ius accrescendi in parte alterius heredis repudiantis quamuis ei non esset coniunctus.
27 Institutus secundo loco an dicatur substitutus.
29 Tex.in.l.querebatur.ℌ.fi.ff.de testa.milit.quod locatur in substitutione que directa militaris appellatur.
Substituti maiori directo nō potest post aditam hereditatem a pagano sed a milite sic.
30 Legata relicta a primo quod cēseantur repetita a secundo quando fit translatio de vno ad alium simpliciter ꝛ pure.
31 Legata nominatim relicta ab instituto quod non intelligantur repetita a substituto ꝛ intellige nomine proprio, vt ibi,ꝛ numero.36.ꝛ.54.
32 Dictio nominatim refertur ad nomen proprium ꝛ ad nomen appellatiuum.
33 Testator si grauat onere legatorū omnes gradus institutorū ꝛ substitutorū, tunc legata a primo videtur repetere a secūdo.
34 Testator si grauat plures beredes nominatim nomine proprio onere legatorum ꝛ portio vnius deficiat vadit ad alium per ius accrescendi cum onere legatorum.
35 Textus in.l.celsus.ℌ.quod alicuius.ff. de lega.iij. quod hodie non procedat.
37 Legatum veniens priuatiue nihil ponit.
38 Legatum alimentorum licet nominatim. s. nomine proprio sit relictum ab instituto,tamen censetur repetitū a substituto.
Legatum in piam causam relictum ab instituto censetur repetitum a substituto.
39 Legata relicta ab herede veniente ab intestato non censentur repetita a sequenti in gradu.ꝛ nu.55.
40 Succedens ab intestato quod dicatur habere voluntatem defuncti quando talis succedens obtineret primum gradum.
41 Legatum relictum nominatim ab eo qui est in primo gradu non debetur ab eo qui est in secundo gradu si ad eum hereditas deuenit ab intestato.
42 Legata relicta in codicillis nominatim a certa persona quod non debeantur a succedentibus ab intestato qui sunt in secundo gradu.
43 Conditio apposita in institutione,an intelligatur repetita in substitutione.
44 Titulus si quis omis. causa testa. ℌ. quando habeat locum in terminis huius legis.
46 Legata relicta ab instituto quod censeantur etiam relicta a substituto per fideicommissum.
47 Legata relicta ab instituto quod censeantur repetita etiam a coherede veniente per ius accrescendi.
48 Conditio dandi apposita in persona instituti quod censetur repetita in persona substituti.
49 Onus iniunctum instituto quod censeatur repetitum a substituto,etiam si esset iniunctum cum aliqua qualitate que cessaret in persona substituti.
50 Substitutus censetur subrogatus loco instituti.
51 Regula huius text.quod procedat etiam in legatario a quo fuit relictum.
52 Lōditio adiecta legato relicto ab instituto qz censeat repetita a substituto

a substituto.
53 Substitutus directo a milite per directam militarem non tenetur ad legata relicta ab instituto.
56 Legata relicta ab instituto an debeantur a substituto quando institutio ab initio pro non scripta habita fuit.
57 Legata relicta ab instituto an videtur repetita a substituto pupillari,qz non.ꝛ ibi ponit rationem.
58 Legata relicta ab instituto non censentur repetita a substituto in re particulari sed in vniuersali sic.
59 Legata relicta ab instituto minus dilecto nō debentur a substituto magis dilecto.
60 Legata relicta ab instituto non debentur a substituto:quando vnus ꝛ idem est institutus,ꝛ substitutus.

LIcet imperator. Ista est solēnis ꝛ dicit Pan.de ca.in fi.j vltimis vbis qz est pulcherrima ꝛ notabilis leg.ꝛ lz glossator simplr ꝛ sicco pe de trāsuerit in ista lege solū allegādo cōcordātias:tamē Bar. ꝛ doc.eā bñ cōmētauerūt.ego intēdo solēniter ꝛ vriliter eaz legere.✝ Legata ab instituto relicta cēsent tacite repetita a substituto vulgari nisi aliud ex cōiecturis appareat.b.d. ¶Diuidit in quatuoz ptes. In ꝑma ponit effectū rescripti imperatoris. In ſcda illud limitat. In tertia limitationē p tria crepla declarat. In quarta cōcludit qñ rescriptū pccdat. Secūda ibi, tñ hoc ita. Tertia ibi,quid enim si aliā rem. Quarta ꝛ vltima est ibi,in obscura igitur volūtate. ¶No.i.ex tex.ibi:cū a patre
2 scripserit,ꝑm Joā.de imo,Ang.de pillis✝ nō esse ablonu ꝛ inconueniēs qz filius post patrē ꝑmoueat ad imperiū, intellige per viā electionis:qz in imperio nō est ſucceſſio iure hereditario.c.per venerabilē.de elec.ꝛ q sint illi ad quos spectet eligere imperatorē,est gl.sing.iu.c.ad apostolice.in fi.de re iudi. in.vj. tamē ꝑm.d.Alex.iste ter. nō dicit qz filj⁹ fuerit imperator post patrē:vt ꝓsupponit Jmo. sed ambo potuerūt esse imperatores,ideo ꝑm eū iste tert. pōt allegari qō duo possunt esse simul imperatores eodē tēpore.de quo remittit se ad notata p Jmo. in.l.ſi.ad fi.ff.de her.instī.vbi ꝑm eum Jmo.cōcludit qz sic per illā legē ibi imperatoribus nostris cū alijs similibus. Tu aduerte dum ter.dicit imperator noster,dic.l.diuus Seuer⁹, vt est ter.in.l.ſi titio ꝛ meuio.ℌ.iulian⁹ j.tit.j.q dū dicit cuz patre dic.l.diuo Anto.vt est tex.in.l.nō instā.C. ad treb.ꝛ sic nō fuerunt eodē tēpore imperatores sed diuersis:lz posses dicere qz
3 Seuerus ꝛ Antonin⁹ fuerūt simul imperatores vt.l. imperatores Seue.ꝛ Anto.ff.de iure fisci.ꝛ.l.fi.ff.ad turpil.ibi imperatores Antonin⁹ ꝛ Seuer⁹.tamē qz simul fuerint necessario nō probāt illi ter. Jtē Jo.de imo.in.d.l.fi.in.viij.col.ff.de hē.instī. tenet totū cōtrarium eius qō eum refert tenere do.Alexā.hic:
4 ✝nam tenet qz imo de iure vn⁹ tñ debet esse imperator: vt est tex.diui ℌieronymi.viij.q.j.c.in apibus.dictū Phil.in quinto ethico.entia nolunt male disponi.princeps ergo vn⁹ disponit ozbi,lz qñqz fuerint duo,vt in iuribus prealleg.ꝛ in. l. diui fratres.ff.de pe.ꝛ in.l. cū proponebat.ff. de leg.ij. sed illud fuit de facto ꝛ nō de iure ꝑm gl.not.in.d.c.in apib⁹.ꝛ Jmo.in.d.l.fi.in
4 viij.col. ¶Not.ij.ex tex.ibi,si nō fuerit euidēs,ꝑm Bar.✝ quod omnis lex que cōiecturaz volūtatē alterius debet intelligi nisi aliud de volūtate dispōētis appareat euidēter.istud est nota bile Bar.ꝛ sic habes qz lex cōiecturans voluntatē testatoris recipit semper interpretationē restrictiuā nisi contrarium euidenter appareat:ꝛ sic vbi lex statuit aliquid ex tacita volūtate testatoris vel contrahentium inest semper tacita conditio nisi alia presumptio sit in cōtrariū,qz vna ꝓsumptio tollit alia, vt bic,ꝛ.l.cū de indebito.in ꝓin.ff.de ꝓba.ꝛ.l.diuus.ff.de in integrū resti.ꝛ.c.literas.ꝛ ibi ad hoc not.d.Alb.in.iiij.no.de ꝓsum, ꝛ sic apparet qz presumptio legis nō est presumptio iuris ꝛ de iure,qz admittit probatio in contrariū ꝓ aliam cōiecturam:vt bic.sed quādo est presumptio iuris ꝛ de iure ibi non admittit ꝓbatio in cōtrariū,vt est gl.not.in.l.ſi.in ꝓin. ꝛ ibi Bar.ff. qō
5 met.cau.glo.in.c.is qui fidē.ꝛ ibi Lano.de ꝓfessa. ¶No.iij.ex eodē tex.ꝛ ex eisdē vbis ꝑm Jac.de are.Bar.ꝛ alios qz ✝ illud dicitur euidenter apparere qz apparet ex legitimis cōiecturis licet non fuerit expressum. nā iste ter.appellat euidentē voluntatem que ꝓ coniecturas probatur. facit. l. ſi quis locuples.in fi.ff.de manu.testa. ¶Et qz iste tex.frequēter ad hoc allegat:ideo intēdo bene examinare regulā huius ter. ¶Adde primo bonū ter.in.l.quidā testamēto.ff.de vulg.ꝛ pup.ibi id qz apparet eui
a denter vbi dicitur apparere[a] euidenter illud qō apparet ex cōiecturis lz nō sit expressum.ꝛ ibi Are.ad hoc notat istum ter.ꝛ ante Bal.ꝛ Raph.cu. Ad idē bonus ter.in.c.ij.de cogn.spiri. in.vj.no.d.Abb.in.c.tu dilecti.in.j.not.per illum ter.de dona.
6 ✝Secūdo adde qō illud dicitur manifestū quod ex coniecturis apparet.c.j.ꝛ ibi Alb.in.ij.notabili ad hoc notat de cēsi.ꝛ cj.ꝛ ibi do.Abb.in.ij.notabili. de cleri.nō residē.Item ꝓbatio cōiecturalis dicitur manifesta ꝑm Bart.o.in.l.ſi quis ex argentarijs.ℌ.penul.ff.de excē.ꝛ dicā.j. ¶✝Tertio adde qō illud
7 dicitur patere qz constat per ꝓsumptiones ꝑm.d. Alb.in.c.ad
8 nostrā.in vltī.not.per illū ter.de emp.ꝛ vēdi. ¶✝Quarto adde qz ꝓsumptiones legū dicuntur liquidissime ꝓbationes vt est gl.notabilis in.l.ſi tutor.ꝓpositus.C.de pericu. tut. quam gl. dicit singularē ꝛ meliorem de iure. Joā.de imo.in.l. quesitū.ff. de re iudi.ꝛ in.l.tempus.in.ℌ.j.ꝛ in.l. ſi ita quis heres instituꝰ fuerit excepto fundo.ff.de here.instī.illā gl. etiā ꝓ notabili ad legat.Bal.in rub.extra de ꝓsum.ad fin.bene facit tex.in.l.j.in verbo liquido ꝓbet.cū gl.in ✝vbo ꝓbat.C.de test.mi.quā ad hoc ponderāt Ange.Lu.ꝛ alDod.ibi:facit.l. diuortio.ℌ.si fundus.in verbo palā sit.ff.de ſolu,matri.imo fortius ꝓsumptio legis dicitur esse veritas,ꝓut videtur ter. iuncta glo.in.l.ſi.ℌ. ſi.ad ſi.ff.de ꝓba,ibi veritatē locū superfore.quē tex.audiui ad hoc allegari a quodā magno aduocato qui faciebat de illo ter. magnū festū ꝛ reputabat suū peculiarem ter. tu videbis an ꝓ
9 bet. ¶✝Quinto adde qz falsitas notarij potest ꝓbari per coniecturas veri ſimiles agendo ciuiliter ꝑm Jo.de ana. in consi. a
10 xlix.incipi.dubiū de quo queritur. ¶✝Sexto adde quod sicut illud dicitur esse euidēs quod colligitur ex cōiecturis:vt bic,ꝛ not.o.Abb.in.c.licet causam.ij.not.in fi.de ꝓba.ita illud dicitur esse expressum [b] qō cōtinetur ex mente legis ꝛ sic ex cōiectura legis.ita not. Bar.in.l.ꝓtor.ait.in ꝓin.ꝓ illū text.ff.de oper.no.nun.cū cōcor.quas ibi dedi. Jtē illud dicit expressum non solū qñ verbis exprimitur, sed etiā qñ euidentibus signis
11 colligit.ita no.Bar.in.l.itē qz.ꝓ gl.ibi.ff. de pac. ¶✝Septimo
c ꝛ vltimo adde qz manifestuz dicitur aliquid per coniecturas[c] ꝛ indicia.l,cum ꝓponebatur.ff.de leg.ſi.in ver.manifestā voluntatē videri.ꝛ ibi Bal. hoc notat:ꝛ ex hoc colligit argumētum qz ille dicat vsurarius manifest⁹ qui ex cōiecturis ꝓbatus est vsurarius,lz contra eum non sit ꝓbatus per aliquam directā probationē:ꝛ ad hoc etiā dicitur facere.c.vltimum.de succes.ab intesta.ꝛ eum referūt ꝛ simpliciter sequunt Rapha. cu.ꝛ Ang.de perillis bic, licet nō teneat altare paratū ad mutuandū vel non teneat telā ante ostiū vt faciunt vsurarij alDe diolani. ¶Adde quod contrariū tenet idē Bald.in.l.ciues.in j.no.C.de appel.vbi per illū ter.dicit patere qz ille qui dicit ali
b quem esse vsurarium manifestum debet hoc ꝓbare per actus apertos ꝛ indubitatos ꝛ nō ꝓ coniecturas:qz vbi cōiectura ibi veritas non est per se nota:tamē non precedenti opi.adde ter.in c.cum in diocesi.in verbo ſi tamen argumentis.de vsuris.tamē ille ter.videtur procedere concurrente etiam fama publica vltra arg.ꝛ indicia ꝑm do.Abb.ibi. Item adde ter.cū gl.in.c.ad nostrā.de empt.ꝛ ven.per quā no.ibi do.Abb.qz vsurari⁹ conuincitur per ſolas ꝓsumptiones vrgentes.idem tenet Bal.in
12 rub.extra.de offi.iudi.in.vj.col.vbi tenet✝ qz cōtractus vsurarij ꝓbat er perſpicuis indicijs sicut dolus ꝑpter occultas fraudes vsurariorum,imo isto casu ꝓsumptiones ꝓferuntur cōfessioni partis,lz alias nulla sit maior ꝓbatio quā per cōfessionem partis.ita pulchre no. Bal.in.l.j.per istū ter.C.de collu.de tegen.vbi dicit esse argumētum contra feneratores qui faciunt e fieri cōfessionem coram epo qz instrumētum est de vero ꝛ puro capitali:nā qz ista fit collusio facta in fraudē debet ꝓbari saltem per ꝓsumptionem canonum que in hoc ꝓualet cōfessioni partis ꝑm eum,qō bene no. ¶✝Limita predictam regulam
13 huius ter.ampliatā vt.ℌ.duobus notabilibus modis. Primo limita vt procedat quando sunt coniecture legitime a iure ꝓbate:qz ille habentur ꝓ vera ꝓbatione:alias per ſolas coniecturas nō inducerēt euidens probatio,iuxta.l.ſi tutor petitus. C.de peri.tu.ꝛ in.l.absentē.ff.de penis.ꝑm Bald.Paul.de cast. Flo.ꝛ domi.Aler.bic.ꝛ Bal.in.l.ciues.in.j.no.C.de app.sic intellige illud quod vult Ange.hic dum tenet qō notabile qō col legit ex tex.est vtile ad ſtatutum requirens euidentes probationes quod verificetur in probationibus resultantibus ex legum cōiecturis.ꝛ sequuntur ſimpliciter Ang.de perillis ꝛ Flo.bic,ꝛ
14 ꝓsequitur plenius Alexander hic. ¶✝Secūdo notabiliter limita quod licet dicatur euidenter apparere illud quod apparet ex legitimis coniecturis.vt bic:tamen non dicitur euidēter expressum illud qō elicitur per cōiecturas etiam ex verbis testatoris a quib⁹ coniecture cauſantur,vt.l.ſi plures.in fi.ff.de vul, ꝛ pupilla.ubi:nisi euidenter fuerit expressum.ꝛ ibi gloſſ.no.ꝛ ſolus Areti.ad hoc notat ꝛ reputat ꝛ perpetuo tenendum menti ꝛ plus non dicit. Tu vltra eum adde ter.in.c.ij.in verbo patenter expressum.de ſenten.excōmun.in.vi.per quem text.notant Canoniſte ꝓesertim Semi.quod illud non dicitur euidenter expressum quod ex coniecturis apparet.nta pulchre limita regu
15 lam huius ter. ¶✝Nota quarto ex isto textu quod licet ante rescriptum Jmperatoris,ratio naturalis in mentibus hominū

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

insinuaret q̃ legata ab instituto intelligant repetita a substituto q̃ libet homo rõis capax diceret q̃ si testõr voluit gratiare legatis heredẽ primo loco institutũ quem magis dilexit multo fortius est credendũ q̃ voluerit gravare substitutũ quẽ minus dilexit. tex. est in l. publi⁹. ff. ff. de q̃di. & demõ. vbi text. dicit etẽ cõtra volũtatẽ testãtis videri vt amplius ad substitutos pueniat quã ad heredẽ institutũ puenire potuisset. Itẽ si testator fuisset de hoc interrogatus verisimiliter de hoc respõdisset: ergo habet pro dispposito. l. titius. §. lucius. vbi dixi. ff. de libe. & posthu. & l. si. C. de posth. here. instit. gl. in. l. tale pactum. §. si. per illũ tex. ff. de pac. & tamen ante rescriptũ imperatorũ non fuissemus ausi ita determinare: als rescriptũ fuisset vanũ & supervacuũ. & sic videt iste tex. & mirabiliter ꝓbare ꝑm. d. ꝑde. de beru. q̃ ex iudex ꝓsumat ex aliquibus cõiecturis testatorẽ aliquid voluisse: nõ tamẽ potest a suo capite illam ꝓsumptionẽ sequi. istud notabile videt destruere materiã vltimarũ volũtatũ. nam in vltimis voluntatibus ꝑsertim circa legata & fideicõmissa quocũq̃ modo deprehẽdatur quid voluit testator illud debemus sequi. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad trebel. & l. cuiq̃ quesitũ. in fi. C. de leg. facit. l. in cõditionibus primũ loci obtinet volũtas testatoris, & . in. l. cũ anus. ff. de condi. & demõ. ego cõsuleõ soleo ad hoc allegare tex. egregiũ q̃ in cõmuni nõ allegatur in. l. quisquis. ff. de verb. signi. vbi dicit tex. labeo videt verborum figurã sequi: proculus aũt mentẽ testantis. sed non dubito quin labeonis sententia vera non sit & sic stat difficultas huius tex. & mo fortẽ etiã post emanatũ istud rescriptũ imperatoris adhuc iulianus ipse cõsultus maxime dubitavit ertẽdere rescriptũ imperatoris ad coheredes: ꝑ vtrũ portio vni⁹ coheredis deficiẽs accrescat alteri coheredi cũ onere suozũ legatorum ab eo relictorũ quasi vnus coheres videat tacite substitute. alteri. l. si titio & meuio. §. iulian⁹. ff. de leg. ij. sed debes pcere q̃ testator granat ex ꝑsse institutũ legatis & nõ substitutũ & sic omisit repetitionẽ legatorũ a substituto: casus videbat q̃ deberet haberi pro omisso, ex quo erat omissus a testatore in scriptura testamẽti vnde rescriptũ imperatoris ꝓuidet supplẽdo ex cõiecturata mẽte defuncti: post ergo rescriptũ imperatorium habuim⁹ regu. indubitatas ex legata ab instituto relicta videnr regulariter tacite a substituto repetita. l. cũ pater. §. ab instituto. ff. de leg. ij. & l. vnica. §. in primo. & §. pro scõo. C. de cadu. tol. cũ alijs cõcor. in gl. allegatis. & dicã lati⁹. ff. vt dicit alibi signãter Bal. in. l. precibus. in. vij. col. C. de impu. & alijs substi. ꝙ tin interpretãda volũtate testatoris sepenumero propter animam subtilitatem erramus: quia testantis animũ non videmus q̃ signa in practica: vnde nimirũ si ante rescriptum imperatoris hoc dubiũ reputabat. ¶ Nota quinto ex tex. ibi: q̃ ex multis colligitur iunctis sequentibus ꝑm Ja. de are. Bar. & aliosq̃ tria dicuntur multa. nam tex. dicit q̃ istud ex multis colligit & postea tantũ tria subiũgit exempla. facit tex. in. l. j. §. hoc rescriptum. ff. ad syllania. & ibi gl. dicit q̃ etiam duo dicunt multa p §. fi. in. ti. de iure perso. vbi etiã videt text. q̃ duo sunt multa, & gl. in verbo multa. aliter respondeat ad illũ tex. Adde etiã tex. in. c. latores. de cleri. excõmu. & gl. in. c. ad nostram. de rebus eccle. non alie. Albert. de rosa. in prima parte statutorum. in. q. q. Alber. in. l. imperator. in. iiij. col. in fi. ff. ad treb. fed Bal. in. l. hac cõsultissima. in fi. C. q̃ testa. face. pos. dicit q̃ multi dicunt octo vel plures. per illum ter. cum multi & pauci dicunt ꝑm subiectã materiã ꝑm Abba. in. d. c. latores. post gl. ibi. Adde text. in. §. multis. insti. de liberti. ita etiã videtur cõcludere Albe. de ros. in prima parte statutorũ. in. r. q. & in dictionario suo in verbo multo. naz, rgñ. milia personarũ in vna ꝓuincia dicunt pauci & non multi. Similiter diceretur christianissim⁹ imperator noster mittit multos milites cõtra venetos esset verisimile q̃ illa dictio multos verificaret in duobus vel tribus, imo nec in milibus attenta exigẽtia rei & conditione ꝓsone. Itez adde in practica illud quod notabiliter cõsuluit Bal. in cõsi. ccccl. vij. quinti voluminis quod incipit, ad euidentiã ꝓmittendũ est quis dicatur vsurarius manifestus. in pen. col. vbi tenet ꝙ testis deponẽs de publica fama interrogatus a quibus audiuit dici nominat duos & subdit q̃ a multis alijs nõ cõcludit necessarjo famã, cum istud verbũ multis: possit verificari in duob⁹ quod bene not. ¶ Item aduerte q̃ licet tria vel duo dicãtur multa, vt dixi non tamẽ dicũtur facere multitudinem per tex. in aut. de referendarijs. colla. iij. vbi probatur quod etiaz octo non dicantur facere multitudinem scõm Ang. Imo. Rapha. cu. Ang. de perillis & Flozi. hic, sed contrarius tenet Bal. in. l. hac consultissima. in fi. per illum ter. C. qui testa. facere pos. vbi no. q̃ coram multitudine hominum falsitas cõmitti nõ potest vt ibi in litera. & dicũtur multi octo vel plures, vt ibi patet. alibi tenet Albe. de rosa. q̃ multitudo ac etiã multi dicuntur arbitrio iudicis ꝑm qualitatẽ negotij. ita tenet Albe. de rosa. in dictionario suo in verbo multitudiné. & in versi. multa. & sequit. D. Alex. hic. ¶ Tu autem pro Angel. & sequacibus adde bonũ tex. in. l. ꝓeter. ij. §. i. in ver. turbã aũt. ff. vi bo. rap. vbi text. dicit turbã esse multitudinem hominum & qr tres aut quatuoz nõ faciũt turbã, sed decẽ aut quindecim homines. ¶ Itẽ adde Bal. in. c. cum causam. el. j. in pen. col. de testa. vbi tenent per gl. ibi q̃ multitudo dicatur arbitrio iudicis. & per hoc signãter infert q̃ si statutũ disponat q̃ vadens cũ multitudine armatorũ puniat pena capitis & quidam iuit ad expugnandũ castrum cũ quatuoz hominibus armatis q̃ non dicitur iuisse cũ multitudine quia inspecta rei qualitate sunt pauci & ad hoc dicit singulariter no. illã gl. ¶ Itẽ adde tex. in. l. ij. in pen. ver. remittit. ibi & multitudo filiorum. ff. de excu. tuto. per quem tex. no. ibi Bal. q̃ multitudo dicuntur tres vel quatuoz vel quinq̃. & facit secũdũ ad questionem de eo qui accusatur q̃ fecit insultum cum multitudine armatorum, sed credo q̃ Bal. male dicat per tex. in. l. ꝓeter. ij. §. j. ff. vi bo. rapt. qr cõtrarũ de directo tenuit idem Bal. in. d. c. cũ causam. bene fateor q̃ attenta qualitate negotij ꝺr multitudo filiozũ vbi sunt quatuoz vel quinq̃ filij respectu vni⁹ & eiusdẽ patris & sic restrictiue secus q̃ simpliciter dicitur de multitudine armatorũ. ¶ Tullo. vj. ex vsi. qd enim si aliam rem q̃ q̃ legatario erat aliquid relictũ ab instituto & eidẽ qd diuersum relictũ a substituto: tũc est vehemens cõiectura q̃ nõ intelligatur tacite repetitũ a substituto illud legatũ qđ erat legatũ ab instituto, ratio huius prime cõiecture tex. põt esse duplex. Prima qr non est verisimile testatorẽ voluisse gravare substitutũ duplici onere legatozũ eidẽ legatario. & sic expresse & tacite. l. titia. §. q̃ in vitaff. de le. ij. vnde secus videret si a substituto fuissent relicta legata alijs legatarijs: tunc legata relicta ab instituto viderẽtur repetita a substituto ꝑ istũ tex. a contrario sensu, & ita intelligunt ex hoc tex. Dy. Raph. cu. Paul. de ca. hic. & ibi no. ad istũ tex. ¶ Ego alia scõam rõnẽ assigno: qr expressum facit cessare tacitũ. l. cũ filio. §. fi. vbi dixi. ff. de vul. & pup. Item expressum facit cessare ꝓsumptum. l. ita. ff. de liber. & posthu. & l. clemẽs patronus. ff. de ber. insti. Bal. in. l. in multis. circa fi. ff. de statu ho. & in l. fi. C. de don. ante nupt. Et quo ergo testator expresse legauit a substituto cessat tacita repetitio legati relicti ab instituto. Ita adde q̃ per istũ tex. in ver. quid enim. decidit Spe. dubitalem quẽstionẽ in ti. de testa. §. j. in versi. itẽ pone. vbi querit Spec. ꝙ pone testator instituit filium heredem vniuersalem in omnibus bonis suis & filiã in centũ & si fili⁹ decederet sine liberis substituit hospitale & qõ filia haberet quinquaginta mortu⁹: est filius sine liberis post immixtionẽ hereditatis paterne filia perit quinquaginta hospitale vult in illis cõputare illa centũ in quibus fuit instituta & que habuit. tenet Spec. qõ possint p istũ tex. in isto ver. quid enim cũ testator vnã quãtitatẽ reliquerit a filio instituto & aliã ab hospitali substituto vulgari, ergo ꝑmũ nõ intelligit repetitũ a scõo, tũ Jo. an. ibi in additionib⁹ tenet Saxũ, eo qr in ista qõe duo fuerũt legata. Primũ purũ de certũ cuius dies cessit statim ab adita hereditate. l. legatũ. & l. cũ ꝑ. §. fundus. ff. de leg. ij. Scõm cõditionale cuius dies cedit filio sine liberis moziẽte, ergo vnũ nõ computatur in reliquum. Itẽ sunt duo legata relicta diuersis personis. primũ a filio, secundũ ab hospitali substituto ipsi filio, ergo vnũ nõ tollitur per aliud. & si plurib⁹. §. j. & l. seruo alieno. §. si qs a primo. ff. de le. ij. & sic nõ potest dici quod purum sit translatum in cõditionale per. l. cũ centũ. ff. de adi. leg. tũ Jo. an. non bene respõdet ad istũ tex. nã ꝑm cũ iste tex. nõ loquit q̃ testator reliquit aliã rem a substituto, sed in ista. q. aliã reliquit a filio & aliã a substituto, sed certe in isto ver. qd enim, ad quẽ non aduertit Jo. an. ter. ꝓpie loquit q̃ testator aliã rẽ reliquit ab instituto & aliã diuersam a substituto. Itẽ ratio quã. §. prime assignaui ad istũ versi. q̃ testator in dubio nõ vt voluisse gravare substitutũ duplici onere legatozũ respectu eiusdẽ legatarij militat etiã in qõne ꝓsenti. tũ si bene cõsideras qõnem Spe. nõ sum⁹ in terminis hui⁹ legis: qr nõ sunt duo legata. vt dicit Jo. an. imo prima fuit institutio filie de centũ, secũda fuit vel institutio in certa re & sic in quinquaginta aut fuit legatũ de quinquaginta. ¶ Nota. septimo ex tex. ibi vel quid si certa fuit cã. q̃ si alia est causa granandi tacite institutũ q̃ substitutũ, tũc nõ intelligit repetitũ legatũ factũ ab instituto. Ratio qr cessante cã dispositionis cessat ipsa dispositio. l. adire. §. quãuis. ff. de iure pa. & l. q̃ dictũ. ff. de pact. & c. cũ cessante. de appel. Et potest ista secũda cõiectura tex. explicari trib⁹ modis. Primo si ab instituto agẽte administratore: qr forte erat pupillus vel prodig⁹ fuit relictũ alicui cautis administrationis suscipiẽde, puta legata fuerũt titio decẽ singulis annis, vt administret negotia instituti. l. nesenni⁹. ff. de excus. tu. & sic ob remunerationẽ labozis. l. scio. in pen. ff. de annu. leg. nam non intelligitur repetitũ legatũ a substituto qui erat maioz & prudens & nõ indigebat administratore. Secũdo

& notabilius exemplificat Old. laudẽ. & Ray. de forli. & sequũntur Bar. & alij hic: q̃ testator ab instituto legasset rem que in totum esset ipsius heredis instituti: tũc ipsum gravamen nõ intelligit repetitũ ab ipso substituto: eo qr ipse substitut⁹ haberet necesse redimere illam rem: qõ non habet facere institutus: qr est sua: et faciliores sunt testatores ad legandum rem propriã vel heredis quã ad grauandũ vt redimat res aliena. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. ff. de leg. ij. ¶ Tertio potest explicari ꝑm Dyn. Ray. Salic. & Raph. cu. q̃ testator ab instituto reliquit aliqđ factũ eius persone coheres sub pena: puta testator granauit heredem instituti scienté hũ scribere, vt scriberet talẽ libzũ tali ecclesie: tunc substitutus qui nescit scribere non vr granatus. ¶ Nota octauo ex tex. ibi, vel quid si substituit q̃ non est verisimile substitutum in parte hereditatis habere simul & substitutionem & legatum relictum ab instituto. Ratio qr vna & eadẽ substitutio nõ ꝺr censeri diuersa iure. Liam hoc iure. in ꝓin. ff. de vulg. & pupil. & l. q̃dam. C. de impube. & alijs substi. & ideo ex quo duo sunt substituti simpliciter: testator voluit eos equaliter venire ad successionem. Ideo lex facit ex hoc coniecturã: quod etiam noluerit repetere legatũ factũ a substituto. ¶ Et per istum tex. fuit determinata egregia questio de facto contingens in ciuitate Bononie ꝑm Dy. & altos. † Bone testator instituit filiũ suum impubem heredẽ vniuersalẽ & vgozi legauit vsumfructũ: & si filius impubes decederet in pupillari etate substituit ei fratrẽ ipsi⁹ testatoris & dicta vxor em. mortuo impubere ambo substituti veniunt ad hereditatẽ q̃libet ꝓ dimidia: sed vxor vult etiã habere ꝓpriam vsumfructũ tanq̃ repetitũ a substituto, fuit determinatũ q̃ nõ possit per istũ tex. per. l. latius. j. ti. j. & dicit Salic. istud esse notandũ: qr directo alia die fibi contigit de facto. Similiter Paul. de ca. hic. ad fi. dicit q̃ vidit istã questionẽ de facto. Istam decisionẽ limitat Bar. inferius esse vacuã q̃s dicta vxor succederet ex tacita vulgari comprehẽsa ex expressa pupillari: sic legatũ vsufructus nõ cepit deberi a pupillo, sec⁹ si pupillus adiuit vel se immiscuit hereditati patern: & sic iam incepit deberi vsufructus vxori: qr tunc tale legatũ vsufructus ꝓ parte debebit vxori ex persona pupilli ex cuius persona initiũ habuit. l. ex ratione. §. quod vulgo. ff. ad. l. Falc. & sic illud ante partẽ vxor dedu cet. l. j. C. de bo. auth. iud. ꝓ. licet pro alia parte pro qua vxor succedit confundat legatũ vsufructus: qr iũgitur cũ proprietate: & sequitur Ang. & alij. Mod. hic. & Bald. in. l. nõ iustã. C. ad treb. & vide circa hoc subtiliter Raph. cu. hic. in iij. col. ¶ Not. nono & vltimo ex ti. ter. ibi in obscura igitur, effectũ & conclusionẽ relicti ꝑ imperatorẽ: & sic regulam q̃ in dubio cessantibus cõiecturis legata relicta ab instituto censentur tacite repetita a substituto: ratio huius regule põt esse triplex. Prima vt dixi. §. q̃ testator censet magis dilexisse heredẽ institutũ primo loco quã substitutũ, vt est tex. notabilis. in. d. l. publius. §. j. ff. de cõdi. & demonst. si ergo granauit legatis heredẽ primo loco institutũ quẽ magis dilexit quanto magis cẽsetur voluisse grauare substitutũ quem secũdo loco substituit & sic minus dilexit. Scõa ratio est: qr substitutus censet esse subrogatus in locũ institutis: ergo sapit naturam eius in cuius locũ subrogatur: qr subrogatio censetur fieri cum omnibus qualitatibus & conditionibus eius cui fit. l. si eũ. §. qui iniurias. ff. si quis cau. & l. j. §. hec actio. & ibi Bart. ff. si qs testa. libe. esse iussus fue. ideo nimirũ si substitutus vulgaris tenetur ad legata que erãt ab instituto relicta. Tertia rõ est: qr eo ipso q̃ quis substituit heredi censetur substitutus in omnibus & per omnia, vt. l. coheredi. in ꝓin. ff. de vul. & pup. & iulianus. ff. de here. insti. Tũc inc est q̃ ius coniunctionis qõ erat in persona instituti cũ alio transit ad eius substitutum vulgarẽ, vt est text. valde signandus. in. l. cum ex filio. §. fi. ff. de vulg. & pup. & ibi gl. fin. & doc. ad hoc no. & Bal. reputat not. dignum. & Raph. Cu. reputat illum tex. singularem in iure: & ideo substituto cõpetit ius accrescendi in parte alterius heredis repudiantis quamuis ei non esset comũctus neq; re nec verbis: ex quo ille cui fuit substitutus erat coniunctus: qr vt dixi ius coniunctionis & sic ius accrescendi transit ad substitutũ. ¶ Contra istã regulam & sic contra istum tex. format Bar. quatuoz oppositiones: q̃ in glo. nihil est. Adde circa primam oppo. de. l. querebatur. §. fi. ff. de test. mil. In quantum Bar. sequitur sol. gl. ibi q̃ ibi non fuit substitutus, sed secundo loco institutus, vt ibi patet in tex. ꝑm eũ. Et ita etiã dicit Bal. hic. Ita etiam & plenius respondet gl. in. l. centurio. ff. de test. mil. Et sic vult Bar. secundum glo. q̃ secundo institutus non dicatur substitutus: qõ non videt prima fronte posset procedere: quia substitutio in hereditate dicitur esse secunda institutio. l. in ratione. §. qõ vulgo. & §. si filio. ff. ad. l. Falci. & ita distinit gl. in rub. ff. de vulg. & pup. nisi diceres q̃ omnis substitutio dicitur secunda institutio: sed non omnis institutio dicitur substitutio: quia est dare secundã institutionẽ que non est substitutio nec habet effectum substitutionis, vt ibi cum gl. pone clarius istam fol. q̃ ibi erant ambo in eodẽ gradu institutionis: sed sub diuerso tpe: q̃ miles ibi instituit vnũ heredem ad certum tps puta ad decẽ annos: & elapsis decẽ annis instituit aliũ heredẽ: & sic est ibi alia institutio: ideo legata relicta ab vno instituto nõ debent ab alio. Et sic iste gl. & Bar. tenent q̃ ibi secundo institutus nõ dicatur substitutus. Sed in ꝓmo & ꝓmo sit substitutus, est tex. in. l. miles ita heredem. in ꝓin. ibi nemine substituto. ff. de test. mil. & si diceres substituit qõ cũ ibi nõ sit conditionalis institutio ergo non põt dici substitutio: q̃ substitutio est conditionalis institutio. d. l. in ratione. §. si filio. & §. qõ vulgo. dic q̃ ibi scõo loco institutus posset mori ante primũ: & sic anteq̃ pretereat illi decẽ anni hoc aũt est incertũ. l. j. ff. de cõdi. & demõ. ergo facit conditionẽ. l. dies incertus. ff. de condi. & demon. Si tu dicas q̃ ibi loquit q̃n est dies omnino incertus. & an. q̃ sed tps mortis licet sit incertum tũ est certũ q̃ omnino veniet. d. l. j. ff. de condi. & demon. ¶ Rides melius ad contrarium de. l. querebat. §. fi. eq̃ mente Raph. Cubic. & ibi. sed ego clarius & melius dicã q̃ imo ille tex. loquitur in substitutione que appellat directa militaris. Nã postq̃ qs fuit heres nõ potest maiori directo substituti. l. post aditã. C. de impube. & alijs subst. Nisi a milite priuilegio militis & appellatur directa militaris, vt ibi. & . d. l. miles ita heredem. in ꝓin. & in. l. in fraudem. §. miles. ff. de test. mil. & l. cẽturio. ff. de vulg. & pup. & l. in testamento. in fi. C. de test. mili. & l. precibus. ad fi. C. de impu. & alijs subst. vnde rides ad contrariũ in forma regulam istius. l. cum si. que hz q̃ legata relicta ab instituto intelligant repetita a substituto procedere in substituto vulgariter: q̃ substitutio vulgaris sit sub cõditione: si primus heres non erit. l. j. ff. de vulga. & pup. & l. cum proponas. ff. de her. inst. vnde si primus non est heres: succedit secũdus in totũ in eius locũ: ideo tenerek ad legata ab instituto relicta: sed in. d. l. querebat. §. fi. ibi primus fuit heres vsque ad certũ tps: & post illud tps instituit aliũ. iste secũdus nõ succedit in defectũ primi: qr primus fuit heres: sed transfertur de primo ad fin: ideo secundus nõ tenetur ad legata relicta a primo. ¶ Secundo confirmatur alia euidenti ratione: nam ideo legata relicta a primo instituto censentur repetita a substituto: eo q̃ testator magis predilexit primo loco institutũ: si ergo eũ granauit legatis, quãto magis voluit esse granatũ illis legatis scõo loco institutũ quẽ minus dilexit: vt dixi. §. in vlt. nota in prima ratione, sed in. d. l. querebatur. §. fi. est totum econtra: quia ibi plus dilexit substitutũ, quã primo loco institutũ. patet q̃ primum instituit solũ ad tempus: scõm aute instituit simpliciter, & sic in perpetuũ: ergo eũ magis dilexit: ergo a cessante ratione regule tex. nostri ibi, legata relicta ab instituto, non intelliguntur repetita ab eius substituto magis dilecto. & ista est fundamentalis ratio ad illum tex. ¶ Et si dicis qõ qũ fit translatio de vno ad aliũ, ꝓout ibi fit, tunc legata relicta a primo censentur repetita a secũdo, vt est tex. in. l. cajo. in ꝓin. & ibi Bar. no. & in. l. legatum sub conditione. ff. de adi. leg. respõdetur illud esse verũ qñ translatio fit pure & simpliciter vt ibi, secus qñ fit post tempus. d. l. quereba tur. §. fi. & ita habes bene expeditam primã oppositionem Bar. ¶ Circa secõam oppositionẽ cõcludit Bar. q̃ qñ legata sunt relicta nominatim ab instituto: nõ intelliguntr repetita a substituto, & qõ ista est alia quarta coniectura qõ testator noluit legata a substituto repeti. & sic regula huius text. procedit qñ legata sunt relicta ab instituto nomine appellatiuo, secus si nolatim. l. si plures. in vlti. chart. ff. de lega. iij. & l. j. §. id qõ ex substitutione. ff. ad. l. Falc. & l. celsus. §. quod alicuius. & §. fin. ff. de leg. ij. ¶ Et intelligitur hoc nominatim † id est expresso ꝓprio nomine heredis: puta a titio herede lego talẽ: tunc non videntur repetita legata a substituto, secus si digisset ab herede meo instituto nominando eum nole appellatiuo & nõ nole ꝓprio, licet alias dictio nominatim, referatur etiam ad nomẽ appellatiuum. l. nominatim. ff. de condi. & demon. & l. nominatim. ff. de leg. iij. & l. nominatim. ff. de lib. & posth. & l. turpia. §. fi. & ibi Bar. j. eo. ¶ Ratio huius fallentie est: quia quando testator relinquit ab herede expresso nomine ꝓprio ipsius heredis tũc nõ videtur inijgere onus legatozũ hereditati sed ꝑsone. l. quoties. cum. l. seq. ff. ad treb. ideo tũc non censentur repetita a substituto, secus quãdo heres granatur sub nomine appellatiuo vt hic, licet Raph. cu. hic dicit q̃ non videt rationẽ differentem in hoc. ¶ Similiter Paul. de ca. dicit q̃ non comprehendit bonã differentiam, an ex ꝓpria tur nomen ꝓprium an appellatiuum, tu autem aduerte q̃ iste secundus casus est multũ implicitus & male declaratus & leges in eo varie loquuntur. Ideo ꝓ intelligentia quatenus est ad ꝓpositũ considera tres casus. Aliquãdo testator granat onere legatozum omnes gradus tam institutozũ quã substitutozũ vt qr generaliter dicit quisquis mihi beres erit talia legata ꝑsoluat, vel indifinite dicit, heres meus det, & tunc a quolibet gradu dicũ esse expresse legata relicta: nec tunc tractandũ est de aliqua tacita repetitiõe ex cõiecturata mẽte testatoris: cũ hic sit expressa

Universidad de Deusto
Biblioteca

iste est casus in.d.l.si plures.in.j.respõso.ff.de leg.iij. Et in.l.que conditio.& ibi Bar.ff.de condi.& demon.& in.l.quidam referunt. ℣.quod si duo.ff.de iur.codi.& in.l.j.℣.id quod ex substitutione.in fi.ff.ad.l.Falc.habetur in.l.j.℣.sciẽdum.de leg.iij. Et isto casu cũ legata sint expresse relicta a quocunq; gradu:expressum facit cessare tacitum, vt dixi.ff.in.vj.notab.& iste primus casus de plano procedit. Aliqñ & secundo testator in primo gradu instituto:cum plures instituit heredes:& ab eis nominatim legata reliquit expressis propijs noibus eorum puta lucius titius caius & seius
34 heredes mei publio ℳdeuio decẽ dare dammas sunto.† & tunc si portio vnius coheredis deficiat vadit ad aliũ per ius accrescẽdi & cũ onere soluendi legata,vt est tex.in.l.ciuitatibus.℣.lucius.et ibi Bar.j.eo.& in.l.si duobus.℣.j.& ibi gl.& Bar.ff.eo.& in.l.quidã referunt.℣.quod si duo.ff.de iur.cod.& in.l.si titio & meuio.℣.Iulianus.j.ti.j. Et cũ coheres veniens per ius accrescendi dicitur tacite substitutus.d.l.si titio & meuio.℣.iulianus.gl.in.l.apud iulianũ.℣.idẽ in.ff.ad treb.& sic licet legata fuerint relicta nominatim expressis propijs nominibus heredũ transeunt ad coheredem:eo qr omnes erant nominatim grauati:& sic tũc gradus videtur esse grauatus & nõ persona:& plures simul grauati habent tur loco vnius.l.vnica.℣.is ita.in ver.hec ita tã varie.C.de cad. tol.sed in ℣ium videtur fortiter facere tex.in.l.celsus.℣.℣ alicuius.&.℣.fi.j.de leg.℣.vbi si sint plures heredes & ab vno noiatim sit legatũ relictũ:alius coheres cui eius portio accrescit nõ tenetur ad tale legatũ.Ad illum tex.respondet Pau.de castr.qõ loquitur qñ nominatim grauatus non erat in rerũ natura tẽpore grauaminis:& sic qñ onus legati nõ habuit originem in persona nominatim grauata iuxta.d.l.quidam referunt.℣.quod si duo. in fi.& istũ intellectum tradit ibi ℣yn.& multi sequuntur:& dicit
35 Pau.de cast.sibi placere.Sed qr manifeste diuinat eũ nõ teneo vnde gl.† vbiq; tenent quod.d.℣.quod alicuius.hodie nõ procedit.per.d.℣.iulianus.ita vtrobiq; tenet glo.& glo.in.l.que conditio.ff.de condi.& demon.& glo.in.d.l.non iustam.C.ad trebellia. & sic ille.℣.quod alicuius.hodie est correctus, per.d.℣.iulianus. & sequitur Rapha.co.hic dicens quod ista est veritas,licet magna sup hoc sit dubitatio ℘ eũ:& istud nihil est cũ vitanda sit legũ correctio.l.precipimus.in fi.cum vulgaribus.C.de appel. vnde respondet tertio & plene quod text.in.d.℣.quod alicuius.& in.℣.sequenti.loquitur quando legatũ est relictũ nominatiz ab vno ex duob⁹ heredib⁹:tũc non debetur ab alio cuius portio ei accrescit,vt ibi:secus quando legatum relinquitur a duob⁹ vel pluribus & ab oibus noiatim:tunc vno repudiante debetur ab altero.ita loquunt iura p̃allegata.& etiã tenet Bart.i.d.l.si titio & meuio.℣.iulianus.& idẽ Bar.in.d.l.que cõditio.in princ.ff.
36 de condi.& demon.† Aliqñ & tertio testatori sp̃aliter reliquit ab instituto legata:& tunc aut sub noĩe appellatiuo:puta ab instituto & talia legata censetur repetita a substituto,vt hoc text.cũ si. aut reliquit expresso nomine proprio ipsius heredis:& tunc non censentur repetita legata ab eius substituto.ista est magis cõis opinio Bal.& Pau.& Sal.& scribentiũ hic per duos text.primo per tex.in.l.si plures.in fi.j.tit.ij. Sed ad illũ tex.respõdẽt tenẽtes ℣ium q̃ loquit qñ plures sunt instituti in eodem gradu:puta tres vel quatuor:& nullus substitutus:& testator nõ vult omnes heredes legatorũ p̃statione onerare sed aliquos ex his:tũc dz noiatim dãnare,vt ibi dr tex.in fin.sed nos loqmur qñ vnus est tñ institutus quo casu cẽsẽt noiatim grauat⁹.per.l.ij.ff.de libe. & posth.& l.fundus qui locat⁹.ff.de fun.instru.Sed tu dic q̃ ille tex.non loquitur de pluribus heredib⁹ eiusdẽ grad⁹:sed loquit de pluribus gradibus:nam tex.ibi dicit q̃ si sunt plures grad⁹ heredũ,testator nõ dr oẽs grad⁹ grauare:sine indesinite sine generaliter dicat, postea subdit qõ si testator nolit omnes heredes grauare dz aliquos ex his nominatiz dãnare:ergo loquitur de plurib⁹ gradib⁹,& sic de institutis & substitutis:nõ aut̃ de vno gradu:& sic de pluribus heredib⁹ in eodẽ gradu q nõ habebant substitutũ prout dicunt tenentes cõtrariũ.& sic ibi est bon⁹ tex. pro cõi opinione:& nec ad illũ tex.procedit alia solutio Pan.de ca.qui dicit q̃ ibi constabat de mente defuncti q̃ non grauabat niſi gradũ institutorũ: puta qr apposuit dictionẽ tagatiuã ℘ eum. Alias dicit nõ cõprehendere bonã differentiam:an exprimat nomẽ propriũ an appellatiuũ:nã imo ter.ibi dicit q̃ aliqs noiatim dãnando nõ videt ab aliis gradibus repetere:& sic non videt repetere a substitutis. Scõo ad idẽ Bar.alleg.text.in.l.j. in.℣.id qõ ex substitutione.ff.ad leg.falc.cũ ibi no.sed ille tex.vt̃ probare totũ oppositũ.Illã dicit q̃ si ille a quo legata erant noiatim relicta omiserit hereditatẽ q̃ ei⁹ portio vadit ad coheredes substituti habentẽ aliã portionẽ locupletẽ,& ita non augebunt legata quo ad detractionẽ falcidie:qr ita defalcabunt tunc legata sicut defalcata fuissent si ille cuius portio deficit adiuisset:ergo ℘ q̃ legata nominatim relicta ab instituto debeant a substituto & nõ augeant,& ℣y.Ang.Imo.& d.Alex.& idem.d.Alexã.

bic intelligunt illum tex.q̃ dicit nõ augebũtur.& q̃ nullo modo debenẽ & ita ℘ eos necesse est intelligere illũ text.& si verũ esset q̃ ibi legata nõ a tm relicta intelligerentur repetita & coherede substituto tunc ita deberent augeri legata sicut & qñ nominatim legata nõ essent:cuius ℣ii ibi dr.tu potes cõfirmare istam solutionem:& q̃ illa negatiua nõ augebuntur legata:cũ veniat pri-
37 mitiue,nihil ponitur.l.ex facto etiã agitatũ.ff.de here.instit.& l.tit tia.℣.si.ff.de manumiss.test.& sic non sequitur:non augentur ergo debentur:qr ex negatiua & sic ex primitiua nihil sequit & nihil ponitur:sed renera tex.ille nõ obstat:qr nõ erat ibi questio an legata deberenẽ a coherede substituto sed an augerenẽ prout dicit in prin.illius.℣.vnde cũ tex.declarat nõ augeri satis vult q̃ debeãtur.tene tũ sniam cõem Bart.& sequaciũ a qua cõsulendo & iudicando nõ esset recedẽdũ ℘m do.Ale.ibi,& ℣ii tenuerit subtilitatum princeps do.Ubisto.de castel.oũ repeteret istã.l.hic Papie anno salutis dñice.ℳ.cccc.ciij.& sequnti fuerunt Raph.cu. & Pau.de ca.hic moti per aliqua alia quibus particulariter rñ-
38 det.d.Alex.ad eũ te remitto. ¶† Limita singulariter istã cõm conclusionem,fauoze alimentorũ,nã legatũ alimẽtorũ q̃uis nominatim relictũ ab instituto,censetur tũ repetitũ a substituto,vt est tex.notabilis.in.l.iiij.℣.fi.cũ gl.& ibi no.Bar.ff.de ali.& ciba. leg.Bar.in.l.mela.in prin.ff.e.d.Alex.hic:vbi p hoc infert idem esse in legato ad pias causas.post Lud.ro.in repe.aut.similiter. C.ad.l.Falc.in.℣.speciali pie cause inter vltimas volũtates.ad
39 ſi.Idẽ tz.d.Alex.in.l.si duob⁹.℣.heres.&.e. ¶† In tertia oppositione tenet Bar.qñ ista.l.procedit in relictis a vere instituto in testõ.secus si a veniente ab intestato:tũc nõ intelligunt repetita a sequenti in gradu.l.j.℣.fi.ff.de leg.iij.sed bene ab alio qui est in eodẽ gradu.l.cũ pater.℣.cũ estimaret.& ibi late Bar.& in.l.si titio
40 & meuio.℣.iulianus.j.ti.j.Adde rationẽ:qr̃ succedens ab intestato dr habere voluntatẽ defuncti.l.si quis cũ nullũ.& l.cõficiũtur.in princi.& lab intestato.ff.de iur.codi.& l.ab exheredati.in prin.j.eo.Istud procedit qñ succedens ab intestato tẽpore mortis defuncti obtineat primũ gradũ.alias secus,vt est gl.reputata singularis.in.l.non iustam.C.ad treb.& sic sequẽs in gradu veniens ex successorio edicto non dr venire ex voluntate defuncti, ideo nõ tenetur ad legata.& ℘m Bal.ibi,in.iiij.opposi.est mirabilis limitatio,ad.d.l.conficiuntur.in princ.cũ concor.℣.allegatis. tamen contra illam gl.cõmuniter approbatam põdero ibi text.
41 in.l.si pater.℣.si.in fi.ff.de fideic.lib.Sed aduerte q̃ idem Bar. d.l.℣.fi.ff.de leg.iij.intelligit illum tex.q̃ legatum est relictum nominatim ab eo qui est in primo gradu:tunc nõ debetur ab eo qui est in secundo gradu si ad eũ hereditas deueniat ab intestato.idem tenet Bar.notab.in consi.cciiij.incipit.factum est tale:si-
42 bi condidit testamentũ vbi limitat tribus notabilibus modis.d.l.j.℣.fi.ff.de leg.iij.& in prima limitatione dicit q̃ proceedit qñ legata in codicillis relinquuntur a certa persona nominatim:tũc nõ debẽtur ab aliis ab intestato succedentibus qui sunt in secundo gradu:de quo consilio Bar.nullus scribentium facit mentionem:vnde isto modo non esset differẽtia an legata essent relicta ex testõ vel ab intestato:qr etiã qñ relinquuntur ex testamẽto nõ debenẽ a sequẽti in gradu & sic a substituto, vt l.si plures.in fi.ff.de leg.iij.& Bar.in precedẽti oppositione:& tñ Bar.hic vult esse differentiã an relinquat ex testõ an ab intestato.& sic Bar.vt̃ in hoc sibi ℣iari q̃nis scribẽtes non aduertant: tñ tex.in.d.l.j.℣.fi.nõ bñ aperit an legatum fuerit iminentum ab
43 exĩenti in primo gradu nõ iatim,an vero simpliciter vel sub nomine appellatiuo. ¶ In quarta oppositione de.l.sub cõditione. ff.de here.instit.dicit Bart.quod non est materia nostra q̃ cõditio apposita in institutione,non intelligatur repetita in substitutione nisi ex primat.Bar.remittit se ad ea q̃ dixit in.l.que condicione.ff.de cõdi.& demon.Sed ista lex loquitur de legatis relictis ab instituto,qõ videanẽ repetita a substituto,nõ aut̃ loquitur de cõditione adiecta institutioni,q̃ cõditio appellatur qualitas:nõ aũt relictũ nec dispõ.l.si qs sub cõditiõe dãdorũ decẽ.ff.si quis omiſ.cã test.& ratio ſliius.l.si qs sub cõditione est:qr si cõditio illa intelligeret repetita in p̃sona substituti esset ℣ia substitutioni & excluderet etiã substitutũ:qr substõ vulgaris sit sub cõditiõe si primus nõ sit heres,vel qr noluit vel qr nõ possit.l.cũ proponas.C.de ber.inst.& illud qr nõ possit intelligitur de qualiber
44 impotentia vt ibi,& sic de impotẽtia propter cõditionẽ non euenientẽ viuo institutore:ideo nõ intelligit repetita in substitutore:qr esset oppositũ in obiecto,& ℣ natura substitutionis:qr corruptio institutionis est generatio substitutionis,& sic qñ deficit cõditio institutionis tũc directo est locus substitutioni:& si cõditio intelligeret repetita in substitutione ita deficeret substitutio ex defectu q̃itiõis sicut & institutio. Ista p̃cedũt intelligẽdo.d.l.sub cõditione loqui in cõditione causali,prout ibi intelligit gl.tunc verũ est qr nõ faceret ad ℘positũ nec ad materiã nostrã.sed si intelligeremus qr loquat in conditione dandi:tũc aduerte qõ illa

lex si quis sub cõditione,posset esse de materia legis nostre:si ponas heredẽ institutũ sub cõditiõe si cẽtũ dederit titio:tũc ista cõditio intelligit etiã repetita in p̃sona substituti,vt etiã ipse substitutus ita demũ admittat si titio centũ dederit:duplici rõne. Prima qr talis cõditio hz vim relicti:& sic sum⁹ in regula hui⁹ tex.q̃ legata relicta ab instituto intelligãt repetita a substituto. Secunda ratio est:qr iustũ videt q̃ si testator voluit grauare heredẽ primo loco institutũ & quẽ magis dilexit illa cõditiõe grauati ita si centũ dederit titio:multo magis voluit repetere illam cõditionẽ grauatiuã in p̃sona substituti:si ipse substitut⁹ illa cẽtũ dederit titio:ex quo eũ minus dilexit:per tex.notab.in.d.l.pubiius.℣.j.ff.de cõdi.& demon.& dixi.ff.in vlt.no.& hoc etiã in effectu tz Raph.co.& simpliciter do.Jac.de pute.lz de Raphaele nõ facit mẽtionẽ. Idẽ tz Raph.co.in.d.l.sub cõditione.q̃uis gl. & Bar.in.l.que conditio.ff.de condi.& demõ.& in.d.l.sub conditione. Et ibi Bal.& Ang.videant tenere cõtrariũ:℘ quibus vt̃ facere tex.in.l.si.ff.de cõdi.inst.vbi fuit institutus filius sub cõditione si titio centum dederit.& nepos ei substitutus mortuo filio vocat nepos & nihil ibi dicit q̃ debeat implere illam cõditionez si dederit titio decẽ:nisi intelligat qõ nepos ibi vocetur ex substitutione.℣.impleta cõditione:vnde passus nõ est sine dubio:propter authoritatẽ tenentiũ cõtrariũ,lz prima fundamẽta multum vrgeant p̃o prima parte,& illa videt in puncto iuris esse verior. ¶ Ultra Bar.quinto opponit de.l.j.C.si qs omiſ.cau.te.vbi est
45 tex.† qõ si heres institutus omiserit adire ex testõ vt hereditas vadat ad substitutũ:qõ ipse heres tenẽt legatarijs,lz si vera esset regula huius legis qõ legata relicta ab instituto censerenẽ repetita a substituto,nõ esset opus remedio illius dicti cuius cõtrarium ibi dicit.ad idẽ tex.in.l.iiij.& in.l.cui seruus.& in.l.iulianus. ff.si quis omiſ.cau.test.Et in.d.l.j.rñdet qõ illa.l.j.& alia superi⁹ adducta loquuntur,qñ testator noluit legata esse repetita a substituto:puta qr nominatim reliquit a substituto,vt.l.si plures.in fi.j.tit.ij.dixi.℣.in.ij.opposi.Bart.tunc est opus remedio illius edicti,quod generaliter prouidet quã ista lex.& istam sol.sequitur Bal.& Ang.in.d.l.j.Adde quod similiter idẽ,& sic in aliis casibus in quibus nõ hz locum repetitio legatorum,& sic cessat rescriptũ imperatoris positũ in hoc tex.& tex.hic ponit tres causas:ego inferius addam quãplures alios casus & tunc haberet locũ illud edictũ. ¶ Alio modo & subtilius respondet Rapha. co.hic.in vlt.col.& sequitur do.Jac.but.qõ.d.l.j.loquitur generaliter etiã qñ legata relicta ab instituto intelligebanẽ repetita a substituto adhuc illud edictũ potest esse vtile legatarijs, quãdo ab instituto erant facta panca legata:& sic non erat locus detractioni,per.l.falcidia:substitutus aũt erat grauatus multis legatis vltra illa que erãt relicta ab instituto,& que cẽsentur repetita a substituto,vnde cũ prima legata p̃stenẽ a substituto cũ diminutione.l.falcidie.istud damnũ recuperant p illud edificiũ ab here rede qui omisit adire ex institutione:q̃ damnũ nõ posset recuperare per istã.l.Adde q̃ istã vtilitatẽ de falcidia ad illud edictum etiã cõsiderat Are.in cõsi.clx.qõ incipit:lõga est ista cõsultatio. in pe.col.vbi ad hoc ponderat verba Bar.in.l.fin.in pen.colũ.in prin.ff.si quis omiſ.cau.test.Et tex.in.l.qr autẽ.in.℣.qõ deinde. ff.e.tu aũt iunge simul vtranq; sol.& planius procedent. ¶ Expeditis oppositiõibus succedit Bar.ponit notabilẽ distinctionem,an relicta ab instituto intelligãtur repetita a substituto,vt hic per Bar.tu aũt clarius ꝑcede q̃ regulã & exceptiones,& postea
46 per fallentias.† Regula est quã ponit iste tex.& quam dixi in vlti.notab.quod regulariter relicta ab instituto censentur repetita a substituto. Istã regulam amplia septẽ modis. Primo amplia istã regulã vt ꝑcedat siue sit expresse vulgaris siue tacita cõtẽta sub expressa pupillari:qr relicta ab instituto intelliguntur repeti ta a substituto vulgari siue expressa siue tacita,vt est tex.in.l.qui fundũ.℣.q filiũ.ff.ad leg.fal.hic allegatus per Bar.& alios. Elde aliũ tex.ad hoc notabilẽ.in.l.si.ff.de fideic.lib.vbi pupillaris substitutio nõ potuit habere locũ:qñ postpumi ibi nõ fũt nati: tñ tacita vulgaris habuit locũ,vt ibi dr in tex.& ab illa tacita vulgari intelligũtur repetita legata facta ab institutis,vt ibi in tex. & istũ tex.ad hoc no.Are.& facit magnũ festũ de illo tex.in.l.pen. in pe.col.ff.de vulg.& pup. ¶ Secũdo amplia vt ista regula pro
47 cedat etiã in substituto p̃ficeicõmissum † cũ in fideicõmissario vniuersalẽ transeat oĩa iura hereditaria actiue & passiue.l.j.℣.fi.& l.marcellus.in prin.& l.q quadringenta.ff.ad treb.& ℣.restituta. insti.de fideic.here. Jdeo nimirũ si legata relicta ab instituto cẽ senẽt repetita a substituto per fideicõmissum.ita tenet Ange.de Perilijs.Flo.hic licet Raph.co.in discursu sermonis dicat contrariũ. ¶ Tertio amplia istam regulam procedere non solum in
48 ☩ substitutione sed etiã in quasi substitutione,& sic in iure accrescẽdi quãm coheres veniens ad partẽ coheredis repudiatã:dicitur venire ex quasi substitutione.l.si titio & meuio.℣.iulia.j.tit.j.glo. in.l.apud iulia.ff.ad treb.nã tenet ad legata relicta a coherede q̃ censenẽ ab eo tacite repetita.d.℣.iulia.intelligẽdo tñ & limitãdo prout dixi.&.in.℣.opp.Bar.in secũdo casu quẽ ibi consideraui
49 ¶† Quarto amplia in cõditione aggrauatiua posita in p̃sona instituti:si centũ dederit titio:illa talis conditio dandi intelligi tur etiã repetita in persona substituti,vt dixi.&.in.iiij.opp.Bar.
50 ¶† Quinto notabiliter amplia:q̃ onus iniunctũ instituto videat etiã repetitũ a substituto vt ꝑcedat etiã si instituto esset iniunctũ onus legati cũ aliqua qualitate:que formaliter cessat in personam substituti,vt habes tex.& exemplum.in.l.cum ab vno. ℣.de le.℣.Et simpliciter etiã tz Raph.co.hic.vbi on⁹ legati erat per modũ cõpensationis cum debito dotis & in persona substituti nõ poterat habere locũ compensatio.& tñ onus illius legati videt etiã a substituto repetitũ,& ille tex.est vnic⁹ & singularis in iure ℘m Bar.& alios ibi,& ℘m Ang.Imo.& Pau.de ca.in.l.ser-
51 uo legato.℣.si testator.&.eo.† Eo qr substitutus cẽsetur subrogatus in locũ instituti,& sic cũ ommibus qualitatibus conditionibus instituti,vt dixi.&.in vlt.not.in.ℸ.ratione. ¶† Sexto amplia vt ista regula ꝑcedat nõ solum in herede grauato legatis qñ postea hereditas vadit ad substitutũ,sed etiã procedit in legatario a quo fuit relictũ legatũ vel fideicõmissũ,& alteri,si postea testator priuauit legatariũ & transtulit legatũ in aliũ:censetur trãslatũ cũ onere iniuncto primo legatario:nisi ille fuerit specialiter onere grauatus,vt est tex.in.l.caio.in prin.ff.de ali.& cib.leg.& in.l.alũne.in princ.ff.de adi.leg.& si nõ fuisset in aliũ transtatum sed simpliciter ademptum:tunc remanet apud heredem cuz eodem onere.l.si adimendo.& ibi Bar.ff.de adi.leg.nisi heres occasione ꝑlegati sibi facti esset granatus ad aliud dãdũ coheredi gratia coequationis:qr adẽpto ꝑlegato videt etiã adẽptũ gravamen,vt est tex.notab.in.l.pamphilo.℣.fi.ff.de leg.iij.& in.l.alteri.ff.de adi.leg.Et istã ampliationẽ etiã ponit Pan.de cast.hic & do.Alex.hic.in fi.sibi ascribit nullam faciens de Pau.de cast. mentionẽ. ¶ Septimo & vltimo amplia istã materiã:q̃ nõ solũ
52 ipsum legatũ sed etiã qualitas legati censetur repetita.† & ideo etiã conditio adiecta legato relicta ab instituto censẽt repetita a substituto vigore tacite repetitionis,vt est text.in.d.l.si.℣.fi.ff.de fideicom.lib.quem ad hoc not.Are.in.d.l.pe.in pe.col.ff.de vul. & pup.facit q̃ habetur per Bar.& alios.in.l.si cui serui.℣.a filio. &.eo.Ité vt istatim proxime dixi qr substitutus cẽsetur subrogatus heredi cũ omnibus qualitatibus & cõditionibus suis,vt dixi.&.eo.in vlt.not.in scõa ratione. ¶ Limita tunc regulã huius
53 tex.sic ampliatã octo modis.† Primo vt ꝑcedat in substituto vulgari:secus in substituto a milite per directã militarẽ qui non tenẽt ad legata relicta ab institutore:& sic nõ censentur ab eo repetita,vt est tex.in.l.querebatur.℣.fi.ff.de test.mi.dixi & rationẽ alli
54 gnaui.&.in.j.oppo.Bar. ¶† Secundo limita qñ legatũ esset relictũ ab herede nominatim expresso proprio nomine ipsius heredis,tũc nõ censeretur repetitũ a substituto,vt.l.si plures.in fin. ff.de le.ij.℘m Bar.& magis cões opi.de qua dixi.&.in.ij.op.Bar. & ibi singulariter limitaui in legato alimentorũ relicto nomina-
55 tim ab herede:qõ tũ debeat a substituto. ¶† Tertio limita qñ esset relictũ ab instituto:secus si a venientib⁹ ab intestato:tunc nõ intelligerentur repetita ab exĩente in secundo vel remotiori gradu.l.j.℣.fi.ff.de leg.iij.In quo dic,vt dixi.&.in.ij.opp.Bart.
56 ¶† Quarto limita vt ista regula procedat qñ legata fuerũt ab initio vtiliter relicta ab instituto:secus quãdo fuerunt pro non scripta puta qr relicta ab herede qui tpe testamenti nõ erat in rerum natura qr mortuus:tũc nõ censentur repetita a substituto.l. quidas referunt.in prin.ff.de iur.cod.℘m Bal.ibi.An.Rapha. Flozia.& d.Alex.hic.Quamuis Bar.ibi,& in.l.que conditio.in prin.ff.de cond.& demon.teneat quod institutio fuit ab initio p nõ scripta:tũc bene relicta debentur a substituto:secus qñ institutio fuit ab initio valida:qr tempore conditi testamenti heres institutus erat in rerũ natura,sed tñ legata fuerũt postea pro nõ scripta:eo qr heres institutus mortuus est ante testatorem:tunc procedit.d.l.quidã referunt.q̃ legata nõ intelliguntur repetita a substituto,p ea q̃ habẽtur p gl.& doc.in.l.iij.℣.fi.ff.de lib.& post. Tamen ex quo legata vtroq; casu nullũ fomentũ habuerũt:dicta distinctio nõ vt̃ ad ℘positũ cõuenire,an institutio ab initio
57 valuerit vel nõ. ¶† Quinto limita istã regulã ꝑcedere in substituto vulgari vel fideicõmissario:secus in substituto pupillari,in quo nõ videntur repetita relicta a pupillo siue sint pura:siue cõditionalia:dũmodo dies eoz cesserit in vita pupilli:qr ad illa tenet substitutus pupillaris tanq̃ ad es alienũ,& sic tãq̃ quilibet alius heres impuberis,vt.l.j.℣.interdũ.& l.in ratiõe.℣.q̃ vulgo. ff.ad leg.fal.vt hic pleniꝰ per Bar.inferentẽ q̃ etiã hẽ cõiecture posite in tex.nõ ꝑcederẽt in substituto pupillari,vt hic per eũ. Adde q̃ ratio differẽtie inter substitutũ vulgarẽ & substitutum pupillarẽ est in ℘ptu:q̃ substitutus vulgaris succedit in locum instituti,eo q̃lle nõ est heres.l.quãdiu.ff.de acqu.her.vnde isto casu nõ debẽtur legata ex persona instituti qui heres nõ est:& cũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō fuerit heres, nō potuit teneri nec grauari legatis. l. plane. §. fi. ſ. eo. ꝛ. l. in ratiōe. prima. in. §. fi. ff. ad leg. fal. ꝛ ideo debētur tūc a substituto ex persona propria ipſius substituti vigore tacite repetitionis, vt hac. l. ſed in substitutione pupillari. substitutus nō ſuccedit in defectū instituti, imo qñ pupillus est heres: ꝛ q̄ deſcēdit in pupillari etate substitutus pupillaris admittitur: cuz ergo pupillus fuerit heres: legata ab eo deberi ceperunt: ideo tūc debētur a substituto nō ex persona substituti: imo ex persona ipſi⁹ pupilli instituti qui fuit heres, vt dicit Bart. ꝛ idem q̄ in pupillari. vicēdū est etiā in exēplaria. per. l. humanitatis. C. de impub. ꝛ aliꝑ sub. ꝛ. l. ex facto. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ in. §. qua rōne. insti. de pu.

58 subst. ℔ An. Jmo. Raph. Ang. de perillis. ꝛ Flo. hic. ¶ Sexto limita reg. huius. l. vt procedat in substituto vniuerſali: ſecus in substituto particulari in aliqua re: q̄ ab eo nō cēſentur repetita legata facta ab instituto: ꝛ ita signanter tenet Bal. referens ſe ita cōſuluiſſe. l. quoties. in fi. C. fa. erc. ꝛ in. l. vnica. §. pro. ij. in vlti. col. C. de cad. tol. do. Ale. hic. ꝛ facit ratio q̄ substitutus in re certa habet loco legatarij. l. quoties. cū ſi. ff. de her. inſt. ꝛ ſic nō ſuccedit in totū in locū instituti: ergo nō tenet ad legata relicta ab instituto, per tertiā rationē quā aſſignaui. ſ. ad istū tex. in vl. no.

59 ¶ Septimo notabiliter limita † qñ q̄s est institutus heres ſub cōditione que nō est veriſimiliter ventura: ꝛ granatus legatis ꝛ ei datus est substitutus ſimpliciter aut ſub cōtraria conditione veriſimiliter euentura tūc nō procederet regula huius text. ꝛ ſic tunc legata relicta ab instituto nō intelligerentꝝ repetita ab ipſo substituto, eo q̄ tunc ceſſat ratio huius. l. que est, q̄ ſi testōr grauauit legatis eū q̄ primo inſtituit heredē: ſic q̄ magis dilexit fortius voluit grauare substitutū q̄ minꝰ dilexit, vt. l. publius. §. j. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ dixi. ſ. in vlt. no. ſed hic videtur magis dilexiſſe substitutū quā instituti q̄ inſtituit ſub tali cōditiōe nō veriſimiliter extitura. Jta ſignāter limitat Raph. co. hic. in. ij. col. Et ſibi aſcribit do. Ale. in vlt. col. nulla de Raph.

60 faciens mētioné. ¶ Octauo ꝛ vltimo limita iſta procedere † qñ vnus eſſet institutus ꝛ alius ſubſtitutus, ſecus q̄ vnus ꝛ idem eſſet inſtitutus ꝛ etiā ſubſtitutus: tūc legata relicta a gradu inſtitutionis, nō intelligerentur repetita in ſubſtitutione, vt eſt text. in. l. i. §. ſi proponatur. ff. ſi quis omiſ. cau. teſt. ꝛ ratio ponit ibi: q̄ ſubſtitutio alias eſſet inutilis: q̄ in effectu idē eſſet bis inſtitutus. Jdeo videt facta repetitio legatorū ad hoc vt ſubſtitutio afferat istud cōmodū ſi heres omittat inſtitutionē, ꝛ veniat ex ſubſtitutione: q̄ pōt facere ex preſumpta volūtate defuncti vt ibi: tunc veniendo ex ſubſtitutione habebit hanc vtilitatē q̄ legata relicta a primo gradu nō intelligerentur repetita ſecūdo gradu ſubſtitutionis. ita limitat ſolus Raph. co. hic. in vlt. col. Alij vero nō tangunt. Adde q̄ idem tenent Ang. Jmo. ꝛ clariꝰ idē Raph. co. in. l. ſi titius. ff. de vul. ꝛ pup. tenēt Pau. de caſt. ꝛ do. Ale. in. l. ſed ſi plures. §. fin. eo. ti. ff. de vul. ꝛ pup. ¶ Ultimo pro cōpleméto huius. l. Bar. format. xiij. q. de ſolutione in omnibus ſe remittens: dic vt per eum. Et ita habes optimā legem optime ꝛ ſubtiliter ad laudem omnipotentis dei bene expeditam.

1 ☞ Legatum quod non est poſitum in mera grauati potestate, ſed in ſui arbitrij equitate valet.
2 Obligatio q̄ pēdet a voluntate debitoris an debeat, nō valet.
3 Subſtantia contractus quod non poſſit conferri in arbitrium alterius contrahentium etiam per verba importantia arbitriuz boni viri.
Accidentalia contractus conferri poſſunt in arbitriuz alterius contrahentium.
4 Verba importantia arbitrium boni viri que ſint, ꝛ quando non. nume. 21.
5 A ſententia lata per habentem authoritatem faciendi, prout ſibi inſſum fuerit, q̄ poſſit appellari.
6 Verbum placebit, importat arbitrium boni viri.
7 Verbum iudicio tuo. importat arbitrium boni viri.
8 Verbum diſcretio, idem ꝛ etiam verbum diſcrete.
Judicium ꝛ diſcrete idem ſunt.
9 Prudentie tue, importat arbitrium boni viri.
10 Arbitrio tuo, intelligitur boni viri, intellige niſi alias haberet arbitrium: quia intelligitur libere.
Arbitratu tuo, ꝛ iudicio tuo idem.
11 ☞ Diſericordie tue importat arbitrium boni viri.
12 Conſcientie tue importat boni arbitrium.
Conſcientia ſenſus ſane mentis.
13 Executor teſtamenti tagans alimenta ſecundum conſcientiam: tenetur vocare heredem quando vult tagare.
14 Si executor diſtribuit bona teſtatoris ſecundum eius conſcientiam: poteſt tamen epiſcopus petere ab eo vt ſibi oſtendat rationem talis diſtributionis, an fecerit ſm conſcientiam boni viri.
15 Appellari q̄ poſſit a ſententia lata ab eo qui aliquid habebat agere ſecundum eius conſcientiam.
16 Senſu tuo importat arbitrium boni viri.
17 Secundum mentem tuam intelligitur ſm iudicium tuum.
18 Dictio plus importat arbitrium boni viri.
19 Verbum poteſtas, ꝛ verbum licentia, an importat arbitriū boni viri: quod ſic.
20 Equitas est inſtitia dulcore miſericordie temperata.
22 Executor qui habet plenam aut liberam facultatem a teſtatore intelligitur habere meram voluntatem a iure tamen regulatam.
23 Statutum dans liberum arbitrium iudici, intelligitur de libertate que continet in ſe equitatem.
24 Poteſtas qui habet plenum arbitrium procedendi in crimina libus non poterit procedere ad torturam ſine indicijs.
25 Statutum diſponens q̄ poteſtas poſſit libere inquirere, intelligitur precedentibus fama vel indicijs.
26 Jlle cui facta est commiſſio per verba importantia arbitriū boni viri: tenetur ſeruare regulas iuris cōmunis, ꝛ procedere prout procederet in cauſa propria.
27 Verbum voluerit quando importet liberam ꝛ abſolutam voluntatem.
Voluntas ꝛ opinio eſt facti.
28 Facias voluntatem tuam, refertur ad abſolutam voluntatem, idem in verbo vbi vis.
Commiſſio facta propie voluntati, importat liberam ꝛ abſolutam voluntatem non regulatam ratione.
29 Cōmiſſio facta voluntati alicuiꝰ, non eſt ſubiecta regulis iuris.
30 Committens ſe in voluntatem aduerſarij, intelligitur arbitrio boni viri.
31 Pro tue voluntatis arbitrio: importat arbitrium boni viri.
32 Prout arbitrat' fuerit ꝛ voluerit, intelligit arbitrio boni viri.
33 Exactor qui habet facultatem compellēdi omnes debitores fiſci ad ſoluendū omni cohertione qua ſibi videbitur: tenetur in modo exigendi ſeruare ſtatuta ꝛ conſuetudinem loci.
34 Verbum libuerit importat liberam voluntatem, ꝛ idem ſi dicatur libuerit ꝛ voluerit.
Pro libito voluntatis idem.
35 Statutum ſenenſe quo cauetur q̄ rector pro ſuo examine non teneatur ſoluere niſi prout proceſſerit ex fue libito voluntatis: importat nudam voluntatem, ꝛ non arbitrium boni viri.
36 Si est facta commiſſio alicui in liberam eius voluntatē, an talis poſſit etiam iniuſte arbitrari, q̄ ſic: dum tamen dolus abſit.
37 Arbitrium commiſſum alicui in re aliena etiam quibuſcunque verbis intelligitur cum iuſtitia.
38 Judex per quancunq̄ commiſſionem quam ſub quancunq̄ verborum formam habeat: non poteſt exceptionem partī acquiſitam reſcere.

1 **Si sic legatum.** † Legatū pōt cōferri in arbitrium heredis tāq̄ boni viri, ſz nō in merā eius voluntatē. h. d. vel ſic. Vz legatū q̄ nō ē poſitū i mera grauati poteſtate, ſed in ſui arbitrij equitate. h. d. ſm Bal. ꝛ Flo. ¶ Diuiditur in duas partes. Jn prima ponit deciſio. Jn ſcōa ratio decidendi per quā etiā rñdet tacite obiectioni. ſcōa ibi, qm̄ quaſi bono viro. ¶ Ratio primi dicti eſt: q̄ cenſetur cōmitti legatum heredi, nō vt heredi ſimpliciter, ſed vt bono viro, ꝛ ſic nō eſt in arbitrio heredis an legatū debeat, ſz an legatarius meruerit tale legatū: ꝛ ſi heres male arbitratus fuerit aut nollet arbitrari: tūc recurritur ad arbitriū boni viri ꝛ ſic iudicis. l. j. vbi eſt tex. de hoc. ſ. tit. j. ¶ Ratio ſcōi dicti: q̄ ſi legatū cōmittitur in meram ꝛ liberaz voluntatem heredis, ideo nō valet vt hic. ꝛ. l. ſenatus. §. legatuz.

2 §. eo. est duplex. Prima † q̄ obligatio eſt nulla que pendet a voluntate debitoris an debeat, vt dicit text. in. l. ſub hac. ff. de acti. ꝛ ob. ꝛ in. l. a titio. in pr. ff. de verb. ob. cū obligatio ſit iuris vinculū quo neceſſitate aſtringimur ad aliquid dandū vel faciendum, vt insti. de obl. in pr. in. Secunda ratio eſt q̄ tunc heres poſſet preferri iniquum equo, ꝛ ſic poſſet iniuſte arbitrari. l. cū quidam. ſ. tit. primo. ꝛ poſſet inique priuare legatarium: ꝛ tunc non poſſet recurri ad arbitrium boni viri vt ibi. ¶ Limita iſtū text. procedere in vltimis voluntatibus: ſecus eſt in contractibus in

3 quibus † ſubſtantia contractus nō poteſt conferri in arbitrium alterius contrahentium etiam per verba importantia arbitriuz boni viri. l. quod ſepe. §. j. ff. de contrahen. emp. ꝛ. l. in mentis. C. eod. de quo tamen puncto dic, vt dixi in. l. ſi quis arbitratu. ff. de verb. ob. iſtis in dote. l. cum poſt. §. gener. ff. de iur. dot. ꝛ. l. ſi quis ea. cum glos. C. de dotis promiſſ. ¶ Accidētia autem cōtractus bene poſſunt conferri in voluntatem alterius contrahentium. l. hec venditio. in pr. in. ff. de contrahē. emp. ꝛ que dicātur ſubſtantialia contractus, ꝛ que naturalia, ꝛ que accidētalia declarat gl.

4 magiſt. in. l. pacta cōuenta. in pr. in. ff. de contrahē. emp. ¶ † Ilo. ex iſto tex. tria verba importantia arbitriū boni viri, ſcilicet eſti mauerit, cōprobauerit, ꝛ iſtū putauerit. Ergo vt iſta materia bo

no ordine habeatur, addā alia verba que ſimiliter important arbitriū boni viri cum ſuis extenſionibus ꝛ limitationibus: poſtea ponā de per ſe que dā pauca verba que important meā ꝛ puraꝫ volūtatē. ¶ Adde primo ſm Bar. ꝛ alios q̄ etiā verbū videbitur, importat arbitriū boni viri, vt. l. fideicōmiſſaria libertas

11 ſcōa. in pr. in. ff. de fideic. libe. ꝛ. l. continuus. §. cū ita. ff. de ver. obl. ꝛ. l. fideicōmiſſa. §. q̄ſ. ff. de leg. iij. vbi tex. ponit de multis aliis ſimilibus verbis, ꝛ no. Bar. ꝛ melius quam alibi, in extranag. ad reprimen. in ver. videbitur. Jdem no. d. Ant. de Butr. in. c. quereti. in pen. notab. per illum tex. de ver. ſigni. ꝛ in. c. cum ad ſedē. de reſti. ſpo. Hemi. in. c. catholica. ij. di. Jde ſi dicatur viſum fuerit. Jſta verba important arbitriū boni viri. d. l. fideicommiſſaria. §. q̄ſ. glo. ſ. in. c. ij. in verbo viſum fuerit. de corpore vitiatis. Alibi tamen Bal. in tit. de pace cōſtantie. in pe. char. in verb. in animā noſtrā. dicit q̄ ille qui habet poteſtatē faciēdi q̄cqd videbit expedire. de habere arbitriū voluntatis, ꝛ ſic talia verba ſunt voluntatis nō arbitrij boni viri, alleg. l. creditor. §. lucius. ff. mada. ꝛ no. per Jo. And. in. c. contra. de iuramen. cal. in. vj. ibi plus

5 tenuit no. Joā. an. † q̄ꝫ a ſententia lata vigore talis cōmiſſionis non poteſt appellari. ꝛ idē tenet Jmo. in. c. ſi. de fer. Bal. in. l. ceſſante. in pr. in. C. quomodo ꝛ q̄n iud. fed iſtud repiobant cano. do. Ang. Jmo. ꝛ alij. in. c. j. de conſti. ꝛ do. Alegā. hic. in. ij. col. q̄ imo

6 dicta verba, viſum fuerit, important arbitriū boni viri vt dixi ꝛ hoc videas per. d. Aller. ¶ † Scō idē in verbo placebit q̄ ſimiliter importat arbitriū boni viri, vt. l. thais. §. ſozor. ꝛ. l. lucius prima. iuncta. d. l. fideicommiſſaria libertas. ij. in pr. in. ff. de fideicom. lib. ꝛ ita etiam tenent Bar. ꝛ alij hic. Adde no. Bar. in. l. cū proponas. C. de fideicō. libe. ꝛ in. l. ite ſi vnus. §. idem pōponius. ff. de arbi. ꝛ in. l. creditor. §. lucius. ff. mand. do. ad bathesia. in notabi. q̄vij. ité adde q̄ iſtud multo fortius procedit ſi verbum placet, iungatur cum aduerbio bene: vnde beneplacitum intelligitur arbitrio boni viri ſi fieret cōmiſſio ad beneplacitū alicuius. ita no. Bal. in. l. ſi. §. j. in. iij. notab. per illū tex. C. cōmunia. de leg.

7 do. Abb. in. c. verum. in. ij. col. in vlti. nota. per illum tert. de foro compe. Semi. in. c. epiſcopus. ij. col. de priui. in vi. ¶ † Certio idem in verbo iudicio tuo, quod importat arbitriū boni viri. d. l. thais. §. lucius. ij. ff. de fideic. libe. in verbo non neceſſitatem heredibus impoſitā ſed arbitriū remiſſum quicquid ibi dixerit glo. in ver. iudicio. que exponit id est voluntate, facit tex. in

8 c. illud. de cle. egrō. mini. ꝛ in. c. inter corporalia. ad fin. de transla. prela. ꝛ tex. in. d. c. verū. de for. compe. gl. in. c. tria. in ver. iudicauerit. xxxv. q. vlt. ꝛ ita tenent Jo. de Jmo. Raph. cu. ꝛ. d. Aleg. hic. d. Cinto. ꝛ Jmo. in. c. j. de conſtit. Poet. de Ancb. in cle. ſepe. in pr. in. de ver. ſig. facit quod vult gl. in. l. cum pretor. §. ſi. in verbo, iudicio. ff. de iudi. que exponit iudicio id est diſcretioni, ꝛ ſic vult quod iudicium ꝛ diſcretio idem importent. † Et diſcretio importat arbitriū boni viri vt ſtatim dicā. ꝛ ita tene. Quis Bal. hic teneat Dum. per. d. l. thais. §. lucius. cum gl. quam. ſ. retuli. ꝛ cum eo tenent May. de for. Nico. de ſleapo. ꝛ Pau. de caſt. hic. ſed Bar. met ſeipſum in hoc correxit ꝛ tenuit cōtrariū eius q̄ hic in extranag. ad reprimen. in ver. videbitur. in. ij. col. ꝛ hoc ēt ſequit do. Benedic. de plumb. in. d. l. thais. §. lucius. Quis Bal. ibi cōtra. ꝛ idē tenet. d. Aleg. in. ſi. xxxiij. j. vo. q̄ incip. viſo tde

9 mate ſuper quo copioſe allegatum. in. j. col. item adde quod ſtatim. l. progme ſubijciam ſuper verbo arbitrio. ¶ Quarto idez in verbo diſcretioni, quod importat arbitrium boni viri, vt est gl. in. c. cum virum. in gloſ. ij. de regularibus. do. Abb. in. c. cum antem. de iur. pat. d. Ant. de But. in. c. cū inferiot. de ma. ꝛ obe. do. Ant. ꝛ Jmo. in. c. j. de conſti. Jmo. in. c. eccleſia ſancte Marie. ante ſi. eo. ti. de conſti. Bal. in. l. ſi. circa ſin. C. de iur. do. impe. Semi. in. c. ex committi. §. j. de hemi. in vj. ꝛ in. c. ij. de iura. calū. in. vj. facit q̄ iudiciū ꝛ diſcretio idem ſunt, vt tenet gl. in prealle

10 gata. l. cū pretor. §. ſi. ff. de iudi. ſed iudicium importat arbitriū boni viri, vt. ſ. dixi. Similiter etiā vbū diſcrete importat arbitriū boni viri, ꝛ non liberam poteſtatem ſm do. Aleg. in prealle

11 gato. conſi. xxxviij. j. vo. in. j. co. ¶ † Quinto idem in ver. prudētie tue, quod ſimiliter importat arbitrium boni viri ſecūdum Jo. de Jmo. in. c. ne innitaris. de cōſti. d. Abb. in. c. j. in. iiij. col. de ſequeſtra. poſ. ꝛ fructuū. d. Alegan. hic. Adde text. in. c. de precarijs. in ver. ſue prouidentie. cum ſequen. p. q. ij. quamuis. d. Ant. de but. in. d. c. ne innitaris. teneat cōtrarium, per illum tex. ꝛ male quia ibi per verba adiuncta intelligitur de prudentia mala.

12 ¶ † Sexto idem in ver. arbitrio tuo, nā intelligitur de arbitrio boni viri, ſm. d. Abb. in. c. j. in. iiij. col. de ſequeſtra. poſ. ꝛ fructuū. confirmo q̄ verbum arbitratu tuo. ꝛ tuo iudicio, idem important, vt est tex. in. l. j. C. de conſti. in publi. horreis. lib. x. Sed verbum iudicio importat arbitriū boni viri, vt ſtatim dixi. Et ideo dicit Bal. in. d. l. j. q̄ illa verba arbitrio vel arbitratu ſuo, ſignificant ius ꝛ ſic arbitrium rectum ꝛ ſm leges limitando, vt ibi per eum. Item limita niſi arbitrium committeretur ei qui alias ha-

beret: tūc intelligeret de libero ꝛ abſoluto arbitrio, vt verba aliquid operētur ꝛ nō ſint fruſtra. arg. l. ſi q̄ſ. in pr. in. j. c. ꝛ. c. ſi papa. de priui. in. vi. Jta limitat Jo. de Jmo. in. l. filiuſſa. ff. de do. ꝛ ſequitur ſimpliciter. d. Aleg. hic. ¶ † Septimo idem in ver. miſeri

13 cordie tue, vt ſi quis committat ſe miſericordie alicuius. Jam importat arbitrium boni viri, ſm Jmo. in. c. veniens. de renun. quē refert ꝛ ſimpliciter ſequitur Ang. ro. in repe. rubric. ff. de arb. in. viij. ccl. in pr. in. q. vij. q. ꝛ ſequitur etiā ſimpliciter do. Alegā. hic quamuis de Ludouico nō faciat mētioné. idē in eo qui ponit ſe in manu alterius, nam vſ illi dare arbitrium. ſ. ſe vt bono viro. l. ſi cū ea. C. de dot. promiſ. ꝛ. c. ſane. de renun. ſm Bal. in. l. ij.

14 in pr. in. ff. de oziq iur. ¶ † Octauo idem, in ver. cōſcientie tue. vt c. non ſolum. de regula. in. vi. in ver. conſcientie puritati nō deſit rationis iudicium. Item conſcientia est ſenſus ſane mentis ſm Bal. l. ſi. C. de pen. iud. qui male iudi. imo fortius cōmiſſum conſcientie alicuius, intelligitur cōmiſſum vt viro optimo in ſuperlatiuo. Sed ſi cōmittat diſcretioni intelligit cōmitti de viro bono ſimpliciter. ita ſing. tenet Bal. faciens iſtā differentiam. in. l. ſi. ante ſi. C. de iur. do. impe. d. Aleg. in eo ſſi. cxviij. v. vol. q̄ incipit in caſu de quo queritur. in. j. colū. ꝛ hic. Ité adde q̄ notabiliter tenet Pe. de Anc. in cōſi. ccclxxij. q̄ incipit primo ꝛ ante oia

15 vbi tenet executorem teſtamēti tagantē alimenta ſm conſcientiam teneri ſi ad vocandū heredes q̄ vult tagare. ſimiliter Be

16 mi. in. c. ſtatutū. §. aſſeſſore. de reſcri. in. vj. ſignanter tenet † q̄ q̄ teſtator in teſtō ſuo imponit executori q̄ eius bona diſtribuat ſm eius conſcientiam: pōt tñ eps petere ab executore eq̄ ci oſtendat rationē talis diſtributionis ꝛ an eā fecerit ſm cōſcientiā boni viri ſaltē naturali rōne bene informatā, ꝛ dicit ſe ita conſuuiſſe. q̄ multū no. ꝛ dicit eſſe valde quotidianū. ꝛ idem vult Sdr. Jan. in conſi. lxj. q̄ incipit, cū regi Francie. ad fi. q̄ bene no. q̄ nondū eſt mensis q̄ vidi de facto. Ālibi tū gl. reputata ſingularis, in. d. c. ſtatutū. §. aſſeſſore. in ver. relinquat. tenet † q̄ ille eius conſcientie aliquid cōmittitur, poteſt ſequi illud q̄ voluerit nec poterit appellari. Sed Jnnz voluit gl. in cle. j. in ver. oneramus. de iurepatro. pro quarū cōcordia, vide per Bal. in. l. j. in. ſi. col. C. de reb. cre. ꝛ in. l. ij. circa ſi. C. de ſen. ex breui. reci. per Ang. Jmo. Pau. de ca. ꝛ alios. in. l. de pupillo. ſ. qui opus. ff. de ope. no. nū. cum multis concordan. traditis per do. Ale. hic. ꝛ ibivide Lud. ro. in. l. qui bona. §. quidam. ff. de dam. infec. ꝛ ibi etiam do. Aleg.

17 in vlti. col. cū concordantijs ibi etiā per eū allegatis. ¶ † Nono idem in ver. ſenſu tuo, q̄ proprius ſenſus intelligitur q̄ iudicet vt bonus vir: ſicut de verbo ſi eſtimauerit, ſi cōprobauerit, ſi placuerit. ꝛ ſimilibus, vt hoc tex. ꝛ. d. l. fideicōmiſſaria. §. q̄ſ. ita notabi. tenet do. Abb. in. c. j. de conſti. vbi per hoc ſignanter infert q̄ ſi in cōpromiſſo data eſt poteſtas arbitratori pronunciandi ſm ſenſum ſuum: q̄ nō poterit pronunciare ſm volūtatē ſuam ſed intelligitur de ſenſu bene organizato ꝛ freno rationis ſuppoſito. ita ibi reſidet do. Abb. facit tex. in. c. vtinā. in ver. ſenſu ſuo. lxxvij. diſt. ꝛ in. l. ſi. in ver. realem ſenſum. C. de legib. niſi dicta verba iungantur cum aliꝭ verbis denotantibus iuris obſeruantiam, prout contingit. in. d. c. j. de conſti. vbi dicit tex. ꝛ nemo ſuo ſenſu ſed eorum authoritate dicātur, ibi ergo ſenſu ſuo, capitur in malam partem propter verba que ſequuntur ibi, ſed eorū authoritate. ꝛ ita tene quamuis do. Ant. de But. ꝛ Jo. de Jmol. in

18 d. c. j. teneat cōtrarium per illum tex. ꝛ ſimpliciter. d. Aleg. hic. in j. col. ſed tu tene precedentem opinionem per ea que progme dixi. ꝛ facit † q̄ ſi dicatur ſm mentem tuam, intelligitur ſcōm iudicium tuū. ꝛ ſic prout est regulata iure ſm Bal. in. l. voluntatis. in ij. col. C. de fideic. ¶ † Decimo idem est in verb. plus, ſimpliciter prolato. nam intelligitur arbitrio boni viri, vnde ſi teſtator gra

19 uauit beredem inſtitutum q̄ intra certū tempus reſtitueret hereditatem nepotibus ſuis ꝛ tribueret nepoti primogenito plus q̄ alijs, ꝛ nō expreſſit quantū: vel inſtit heredē q̄ nepotibus ſuis tātum daret ſed vni eorum plus quā alijs: nec poſuit verba que ſapiant liberā voluntatē: nec etiam verba que ſapiant arbitrium boni viri, ſed ſolum dixit q̄ vni eorum plus tribueret: tūc intelligitur arbitrio boni viri, tex. est no. in. l. cum filius. ſ. pater. ꝛ ibi Bar. valde no. ad doc. ff. de leg. ij. Pau. de caſt. in. l. j. ff. de leg. ij. ¶ † Ultimo idem in ver. licentiā, ꝛ in verbo poteſtatem que important arbitriū boni viri: quāuis Jmo. in. c. cum ad monaſterium. de ſta. mona. ſuper finem gl. in ver. ſuper licentiam. in diſcurſu videatur tenere contrariū: quod licentia intelligatur libera voluntas ſine aliqua cauſa. ꝛ iſtud videntur velle oratores dum conſtituunt differentiam inter licentiam ꝛ libertatē: q̄ licentia ſignificat quid abſolutū ſine ratione, ſecus in libertate, ꝛ ideo licentia ſignificat in malā partem, libertas in bonam, tū primum est verius: cum nomen licentia deſcendat a verbo liz, q̄ tantū est dicere quantū licitum est, ſed iuſtum vel licitū important arbitriū boni viri. d. l. fideicōmiſſa. §. q̄ſ. j. ti. ij. Similiter verbū poteſtatē refertur ad arbitrium boni viri

Universidad de Deusto
Biblioteca

q illud dicimur posse qđ honeste possumus.l.nepos proculo.ff. de ver.sig.ꝛ ita in vtroq; verbo tenet Bar.in.l.alio.in.ij.co.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ in repeti.l.j.in.v.q.prin.in prin.C.de sacrosan.eccl. ꝛ de verbo potestate q referatur ad arbitriū boni viri,adde etiā tex.l.qui explicandi.cum glo.in ver.est.ꝛ ibi Bald.ad hoc no.C. de accu.ꝛ cum Bar.contra Jnno.tenet etiā.d.Abb.in.d.c.cum ad monasterium.ad fi.vbi etiam pro hoc alleg.text.in.c.magne.

20 de voto ꝛ vbi verbū licere,refertur ad quandā equitatem,ꝛ equitas est iustitia dulcore misericordie temperata ꝑm beatum Cy-

21 prianum,vt etiā dicit.d.Abb.in.d.c.magne.in.iij.no. ¶ Limita predicta omnia vt procedant quando talia verba simpliciter proferuntur:tunc bene important arbitriū boni viri,vt in superioribus dixi,secus si adiiciatur verbū plenū vel liberū aut simile:tunc ratione adiuncti important merā ꝛ liberā voluntatē.d.l. fideicōmissa.ꝑ.ff. in ver.plenū arbitriū.ff.de leg.iij.ꝑm Bart. ꝛ alios hic ꝛ Bar.in extrauag.ad reprimen.in ver.videbitur.in j.col.ꝛ in rep.l.j.in.v.q.prin.C.de sacrosan.ecc.ꝛ in.l.alio.in.iij.co-

22 lum.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ ynde si testator dat executori plenam aut liberam facultatem vel potestatem:intelligitur in eius meram ꝛ liberam voluntatem conferre ꝑm Bar.in.d.l.alio.in.iiij.col.tamen Bal.in.c.j.ꝑ.fi.in fi.de pace iura.fir.per illum text.tenet qđ licet talia verba videantur significare precisam libertatē.tñ intelliguntur seruato ordine iuris,vt ibi,in ver.liberā facultatem. iuncto verbo coniuncti.sed dic q tex.ibi nō dat domino absolutē liberā facultatē,sed eam dat quando prius conuigerit vasallum.ꝛ ita etiā dicit.d.Alleg.hic.in.j.col.ad fi.ꝛ vltra cum contra Bal.facit tex.in.c.que in ecclesiarū.in verb.liberā habeat facultatē.de consti.ꝛ ibi ponderat do.Ant.de Butr.in.iiij.not.ꝛ idem Jo.de imo.in.ij.col.vbi per illum tex.dicit quod illa verba liberam habeat facultatē,intelliguntur de facultate non regulata a iure,ꝛ vide que de verbo libere cumulaui.in.l.j.C.de sacrosan.ec.

23 dicit tñ not.Bal.in.l.si quis maior.in.j.no.C.de transl.q ꝛ si statutum dat liberum arbitriū iudici in certis causis:q dictum statutum tendit in preiudicium tertij,ɔ intelligi de ea libertate que contineat in se equitatem,non autē quod possit preferre iniquo eqno. Item limita predictam limitationem nō procedere in cri-

24 minibus ꝛ ynde licet potestas habeat plenū arbitriū procedendi in criminalibus ex forma statutorū:tamen vigore huius pleni arbitrij nō poterit procedere ad torturā nisi precedētibus indicijs ꝑm Alb.de gandi.in trac.malefi.dum tractat de tormentis in rub.an potestas qui hꝫ arbitriū : quē refert ꝛ sequitur do. Alleg.in cōsi.lxv.j.vol.qđ incipit,habita super contentis in superiori themate.in.ij.col. Jdē tenet Raph.Fulg.in consi.lxix.ꝑm eōdem meum quod incipit super questione formata.adde bene facere illud quod tenet Bal.in.c.j.per illum tex.ꝛ ibi gl.in verbo

25 liberā.de offi.or.vbi tenet ꝙ si statutū disponit q potestas libere possit inquirere: tamen ꝓpter illud verbū libere nō poterit inquirere nisi precedente fama vel prius quam sint indicia.ad idē facit q no.idem Bal.in.c.licet vndiq;.per glos.ibi, de offic.ordi. quod licet papa vel princeps mādet inquiri in genere:tamē hoc debet intelligi ꝛ limitari fama precedente ꝛ nō aliter. Jtē requiritur citatio,ꝛ testes debent esse idonei ꝑm eum,ꝛ ista bene no.in

26 practica. ¶ Secundo principaliter aduerte ꝛ quod vbicunq; aliquid committitur alicui per verba importantia arbitrium boni viri,de quibus.ſ.dixi.tunc tenet seruare regulas iuris cōs ꝑm Bar.in.d.extrauagan.ad reprimen in ver.videbit.Bal.in.l.ꝛ si post tres.in.ij.col.ff.si quis cau.do.Ant.de but.ꝛ Jmo.in.c.j.de cōsti.ꝓ.de anch.in cle.sepe.in prin.de verb.sig.d.Aleg.in cōsil. xxxiij.j.vol.quod incipit viso themate super quo copiose allegatum.in.ij.col.in prin. Jtē habens facere vel procedere vt bonus vir,debet procedere ꝓout faceret in causa ꝓpria, ita vt alteri non faciat qđ sibi nollet fieri,vt est tex.soleunis.in.l.j.ꝛ ibi notab. Bal.ff.de solu.ꝛ illum tex.reputat ad hoc singularem Bald.in.l. vnica.in.j.col.ad fi.C.de bis que pe.no. Et sic est expedita prima materia de verbis importātibus arbitriū boni viri. ¶ Transeo

27 nunc ad verba importantia liberam ꝛ absolutam voluntatem ꝛ ꝙ sunt duo precipua que simpliciter ꝛ de per se prolata meram ꝛ liberam voluntatem important. Primo verbū,voluerit.l.cū quidam.j.de leg.iij.ꝛ.l.fideicōmissaria libertas.ꝙ.in prin.ff.de fideic. lib.ꝛ.l.verum.ꝑ.cū quidā.ff.de reb.du.Bar.in extrauag.ad repri. in ver.videbitur.in.j.col.ꝛ dicit Bar.in.l.centesimis.ꝑ.fi.in pen. col.ff.de ver.obli.ꝙ virtus istius verbi voluerit.est vt possit qs voluntatem suā facere etiam iniquē.d.ꝑ.cum quidam.dū tamen dolus malus absit.l.creditor.ꝑ.lucius.ff.man.ꝓout etiam dicit Bar.hic.in fi. Item verbum voluerit vel volo significat merum factū ꝛ non arbitriū,ꝑm Bal.in.l.j.C.de condi.in horreis publi. lib.ꝛ. Item voluntas ꝛ opinio facti est.l.bonefidei.ꝑ.j.ff. de acq. re.do.ꝑm Bal.in.l.voluntatis.in.j.col.in fi.C.de fideic.vbi etiam

28 Bal.in.ij.col.dicit ꝙ ꝛ verbū facias ad voluntatē tuam,refertur ad absolutā voluntatē nō ad arbitriū boni viri.ꝛ idē ꝛ fortius est

ba ampla detur plena potestas, intelligitur dummodo ex fide agat,vt est tex.solennis.in.d.l.creditor.ꝑ.lucius.ꝛ ibi Bart.dicit illum casum esse notandum:q forte non habes alibi ita clare.et illum tex.ad hoc dicit esse aureum Bar.in.c.pe.in vlt.col.de prescri.eum etiam ad hoc reputat singulare Bal.in.c.pen.de postu. prela.ꝛ eum dicit esse meliorē qui sit in iure Bald.in.c.cum in iu-

37 re.in.j.col.de off.dele.item addet ꝙ omne arbitrium commissum alicui in re aliena intelligitur commissum cum iustitia, quibuscunq; verbis cōmittatur.ita no.Bal.in.l.j.per illū tex.ff.de solu. Quod an sit verum patet ex predictis. Item diligenter aduerte

38 quod quecunq; clausula ponatur in commissione sub quacūq; verborum forma:nunquam pretextu talis ample commissionis poterit iudex reiscere exceptionem acquisitam parti quantumcunq; sit de rigore iuris inducta, vt est exceptio prescriptionis: q; in his que ipse iudex habet facere, verū est q; non tenetur sequi regulas iuris ciuilis,sed in his que iam facta sunt, ex quibus ius est iam alteri quesitum,iudex non potest aliquid immutare sed tantum illud sequi,vt.l.bona fides.ff.depositi.alias esset auferre ius alterius quod est contra naturalem equitatem, ita solenniter Bar.in.d.extrauag.ad repri.in ver.videbitur.in fin.qđ teneas cordi ꝛ nunquam obliniscaris.ꝛ exclamat.d.Mathesila in no.ex.incip.no.quod si iudex.ꝛ latius Lud.ro.in.l.sequitur.ꝑ.si viam.ff.de vsuc.ꝛ sequitur etiam Are.in.l.si seruum.ꝑ.sequitur. ff.de ver.ob. Et ita habes hanc vtilē ꝛ quotidianam materiam plene ꝛ ordinate expeditam.

1 ¶ Legatum factum a debitore putatiuo creditori certa quantitate expressa valet.

2 Legatum factum a creditore putatiuo debitori quantitate certa expressa nihil valet.ꝛ nume.16.ſi reuera nihil debet,ꝛ intellige vt ibi.

3 Conclusio de presenti si est falsa,reddit actum nullū,si vera reddit actum purum.

4 Legatum factum de eo quod sibi debetur a tertio certa quantitate expressa:si ille tertius nihil debet,vitiatur.ꝛ est nullum.

5 Heres qui tenetur cedere actiones legatario nō tenetur ad sum ptus litis nisi legatum redderetur inutile.

6 Persona testatoris potest concipi in prima ꝛ in tertia persona.

7 Verba eiusdem instrumenti possunt concipi in prima ꝛ in tertia persona.

8 Legatum dotis non vitiatur per falsam demonstrationem : nec etiam si non sit expressa certa quantitas.

9 Dos statuenda est pro modo facultatū ꝛ dignitate personaruꝫ.

10 Ratio quare legatum factum per debitore creditori non valet.

11 Falsa demonstratio non vitiat qñ non deficit substantia legati.

12 Sensus qui non vitiat actum in dubio capi debet.

13 Legatum factum a testatore sciente de decem que sibi titius debebat:si titius nihil nebebat an valeat.

14 Tex.in.l.cum alienam.C.de lega.quando procedat.

15 Intellectus absonus non debet capi.

17 Paria sunt ab initio causam legati fuisse nullam, vel validam, ꝛ postea reduci ad nullitatem.

18 Concessio facta ecclesie per comitem de iure qđ habebat in tali castro vel fundo an valeat ꝛ tribuat titulum ad prescribendum.

19 Comes si concedit titio in feudum nobile quicquid cōcessit seio in feudo guardie:si non apparet de hac concessione,concessio facta titio nihil valet.
Substantiuum vbi non est,ibi non congruit relatiuum.
Relatiuum qui vult probare probat terminum referentem ꝛ ad quem fit relatio.

20 Venditio facta de toto iure quod quis habet in tali fundo:si tradatur fundus,licet venditor nullum ius haberet an causat titulum ad prescribendum.

21 Malafides antbonis quod bodie noceat singulari successori.

22 Vendens quicquid iuris habet in tali fundo,si sciebat nullū ius habere:tenetur ad pretij restitutionem,secus si ignorabat.

1 **Si mihi.** ꝓSi testator legat quod sibi debet ꝛ nihil ei debetur:legatum nō valet siue exprimat certam quātitatem siue non,sed si legat quod ipse debet: licet nihil debeat.valet legatum si exprimat certam quātitatem alias non. hoc dicit vsq; ad.ꝑ.fin.licet Barto.aliꝫ tribus modis summet.
¶ Diuiditur in quatuor partes principales. In prima loquit quando testator legat illud quod sibi debetur a tertio, vel illud qđ ipse debet non expressa quātitate, cū nihil debeatur:ꝛ neutro casu legatum valet propter incertitudinem, ꝛ ista ratio est euidens:quia nō apparet quid quale aut quantū sit in legato, ꝛ casus iste fine scrupulo ꝛ de plano procedit. In secūda ponit differentia an testator leget illud qđ ipse debet expressa certa quantitate quamuis nihil debeat:ꝛ tunc legatum valet.an vero leget illud qđ legatarius sibi debet expressa certa quantitate qui in veritate nihil debet:ꝛ tunc legatum nihil valet. In tertia assignat

2 rationem diuersitatis inter istos duos casus,ꝛ sic inter casum in quo testator legat quod debet,ibi sufficit exprimere quātitatem etiā si nihil debeat,ꝛ casum quando legat legatario illud qđ legatarius sibi testatori dꝫ,vbi nō sufficit exprimere quantitatē si nihil debeatur. In quarta ꝛ vltima ponit aliū casum quādo testator legat alicui illud qđ sibi debet a tertio expressa certa quantitate ꝛ ille tertius nihil debet:tunc legatū nihil valet.ꝛ assignat rationem quam per duo cōprobat.secunda ibi.cū si decem.tertia ibi,nā inter falsam.quarta ꝛ vltima est ibi,proinde ꝛ si titio.
¶ Verum qꝛ iste tex.vt aliqualiter perplexus ꝛ intricatus ideo pro eius enucleatione colligendo dicta gl.Bar.ꝛ aliorum ꝛ clarius ꝛ ordinatius procedendo considera tres casus,quādo testator legat id quod sibi debetur expressa certa quantitate ꝛ in veritate nihil debetur an legatū valeat. Aut enī testator legat illud quod ipse debet,aut illud quod sibi debet a legatario, aut illud qđ sibi debetur a tertio. ¶ Primus ergo casus est quando testator legat illud quod ipse debet expressa certa quantitate, ꝛ fic qñ debitor putatiuus legat creditori quamuis in veritate nihil debeat:ꝛ tūc legatum valet qꝛ substantia rei legate reperitur:eo qꝛ res vel quantitas que legatur est in rerum natura quamuis non debeatur:tamen illa verba,que debeo,sunt appōsita loco demōstrationis:ꝛ falsa demonstratio non vitiat,ex quo nō deficit substantia legati,ꝛ constat de corpore.l.demonstratio falsa.in princ. ff.de condi.ꝛ demon.sicut nec vitiat legatum dotis.l.j.ꝑ.adeo.ff. de dote prele.ꝛ.l.non designata.C.de falsa cau.adiecta leg. ¶ Se-

3 cundus casus est ꝓquando testator legat illud quod sibi debetur ab ipso legatario expressa certa quātitate,ꝛ legatarius nihil debet,ꝛ sic creditor putatiuus legat debitori:tunc legatū nihil valet:quia effectus seu substantia istius legati non consistit in debē sed consistit in iure illius crediti quod testator credit se habere,ꝛ sic effectualiter consistit in iure liberationis:quia etiam si verus esset debitum nō tenetur heres nisi ad liberationē.d.l.ꝑ.adeo. ff.de do.prele.ibi nihil aliud quam liberationem habebit:sed vbi non est debitum,ibi non potest cadere liberatio:qꝛ priuatio presupponit habitum.l.decem.ff.de ver.obli.c.ad diffoluendum.de despon.impu.ꝛ sic cum hic deficiat substantia rei legate : ideo legatū non valet:ꝛ ista ratio videretur de plano procedere si hanc rationem assignaret tex.tamen iste tex.in ver.nam inter.videtur aliam rationem differentie assignare ꝛ dicere:nam falsa conditio seu falsa causa que fuit in isto casu debet vitiare legatum:qđ autem fuerit conditio videbatur per relatiuum que titius debet: quod relatiuū videbatur facere conditionē ꝛ expōni pro ſi,id est si titius debet,vt.l.ſtichum qui meus erit.in prin.ff.eo.tamen qꝛ est inſinctum verbo presentis vel preteriti tēporis,nō est propria conditio,eo qꝛ non suspendit in futurum,vt.l.ſi stipulatus fuero hanc summam.ff.de ver.ob.ꝛ.l.cum ad presens.cum duabus sequen.ff.si cer.pe.ꝓout etiam glo.Bar.ꝛ alij magis communiter tenent. Jdeo tex.disiunctiue dixit falsam conditionem siue causam. Sed conditio de presenti si est falsa reddit actum nullum, si est vera reddit actum purum.l.cum in secūdo.ff.de iniusto.rup. vnde si legato titio centum que ipse titius mihi debet,inest conditio si debet:ergo si non debet est falsa : ergo legatum est nullū cum deficiat substantia rei legate. Item causa legati que inest legato cuius pretextu testator motus fuit ad legandū qꝛ putabat eū esse debitorē sui alias nō fuisset legaturus.ꝛ si causa est falsa vitiat legatum:quādo est finalis,ꝛ sic existens falsa facit deficere substantiā legati,vt hic.ꝛ.l.ſi seruus legatus.ꝑ.qui quinq;.ſ.eo. secus quando causa nō inesset legato sed extrinsecus illa deficiēs non vitiat legatum,vt.l.cum tale.ꝑ.falsum.ff.de condi.ꝛ demon.

4 ¶ Tertius casus est quando testator legat id quod sibi debetur a tertio expressa certa quantitate:puta lego tibi decem que titius mihi dꝫ,tunc videtur legare nomen debitoris ꝛ fic actionem contra illum tertium,que si non est : qꝛ titius nihil debeat: deficit substantia rei legate:ideo legatum est nullū, qꝛ legata est rei actio que non est in rerū natura:ꝛ sic cedi non potest:ꝛ sic deficit substantia legati,vt hoc tex.ꝛ.l.leganit.in ter.ꝛ gl.ff.de lib.le-

5 ga.imo heres ꝓqui tenetur cedere actionem legatario non tenetur ad aliquas expēsas litis,vt hoc tex.in fi.in ver.actiones dūtaxat prestare cogitur,ꝑm Ange.ꝛ Jmol.nisi legatum redderetur inutiliter si opoteret legatarium facere sumptuꝫ litis.arg. l.ſi res legata.ꝛ ibi dixi.ſ.eo.faciunt que habentur.in auk.nunc si heres.C.de lutigio.ꝛ ita tenet Jmol.hic.qđ autem testator videatur legare actionem quādo legat decē que titius debet, istud assumptum probat tex.duabus rationibus ibi,nam ꝛ si vivus. prima quia si testator vivus egegisset extingueretur legatum:qꝛ extingueretur actio.l.ſi fideicōmissa.ꝑ.ſi rem.ff.de leg.iij.qđ non esset ſi videretur legare actionem non rē debitam:qꝛ illa non est extincta,secunda ratio:quia heres liberatur solū cedendo actionem contra illum tertium,vt in.ꝑ.ſequenti.ꝛ.l.non quocunq;.ꝑ. qui caium.j.eo.quod nō esset ſi esset legatum ipsum debitum : qꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

tunc heres cogere& exigere ⁊ tradere legatario vt dicitur in.§. sequen. ⁊ ita habes explanatam mentē huius ter. ⁊ rationum quas tex. assignat: quāuis gl. assignat q̄ testator in vno casu loquitur per verba prime persone. in alio per verba secūde vel tertie persone, ⁊ sequuntur Dy. ⁊ Oldr. laud. sed hoc reprehendit Barto.

6 ¶ q̄ persona testatoris potest concipi in prima ⁊ etiam in tertia persona si testator vocatur titius, ⁊ dicit titius legat tibi q̄ dā, ⁊ cum Bar. alij communiter transeunt. nō est ergo curandum p̄m Ang. ⁊ Flo. an per verba prime secūde vel tertie p̄sone relinquat sed solum an subsit substātia eius quod legatur: tunc valet legatum, alias secus. adde bene facere& p̄ verba eiusdem instrumenti

7 possunt cōcipi in prima ⁊ tertia persona, vt est tex. melior de iure. in. c. oudum. circa med. ⁊ ibi do. Abb. ad hoc no. de conuersio. coniug. ⁊ illum regt. ad hoc reputant meliorem de iure. Joan. de Imo. in. l. caius. vbi est etiam tex. de hoc. ff. fol. ma. Et illum text. in. d. c. oudum. ad hoc reputat singu. Bal. in. c. j. de noua. fo. fide. Item Bal. in. c. j. §. fi. qui fen. da. pos. Bal. ⁊ Imo. in. l. oiuortio. in p̄in. per gl. ibi, in ver. ait. ff. fol. ma. ¶ Pau. de ca. Lud. ro. ¶ Dod. in. l. lecta. per illum tex. ff. si cer. pe. Et sic non est differētia an notarius scribat testamentū in prima an in tertia persona, sed aduerte, gl. habuit bonum sensum ⁊ non meruit reprehendi, ⁊ non discrepat in effectu ab his que ꝫ. dicta sunt. nam gl. cōsiderauit communem vsum loquendi qui est quod quando testator legat illud quod ipse debet: loquitur in prima persona, vt lego decem que debeo, ⁊ ad hūc cōem vsum gl. se retulit, licet verba testatoris possent a notario etiā in tertia persona concipi, vt etiam dicit Bar. p̄tere& quocūq; modo cōcipiant verba testatoris siue in prima p̄sona siue in tertia in effectu est semp ipse testator qui legat illud q̄ debet. ¶ Sed extra glo. opponitur contra tex. in ij. parte. ¶ Primo dum adducit similē vt in legato dotis ad probandum assumptum: quod falsa demonstratio non vitiet: nam

a ¶ Item aliena. q̄ legatur res aliena an 8 legatū valeat ⁊ i q⁹ casib⁹ valeat vide eū dē. d. Jas. in. l. apud iulia. §. constat. ꝫ. eo.

b ¶ Debetur a tertio. limita istud esse verū q̄ testor legauit nomē debitoris als nō extinguitur le 9 gatū, vt p eūdē. d. Jas. in. l. apud iulia. §. si titius. ſ. iij. col. in p̄in. in xv. no. ꝫ. eo.

certe† videt probare per similē magis fauorabile de legato dotis, in gta. l. in ambiguis. ff. de regu. iur. ⁊. c. ex literis. de pig. vnde non videtur esse bona cōsequentia, falsa demonstratio nō vitiat legatū dotis: ergo nec aliud legatum: nam etiam si non esset expressa certa quantitas in legato dotis: tamen valeret: q̄ incertitudo quantitatis nō vitiat legatum aut p̄missionem dotis. l. cum post. §. gener. ff. de iur. dot. Et tū vitiat aliud legatū, vt hoc tex. in. j. parte. sed respōde quod quantum ad falsam demōstrationem non est differentia inter legatum dotis ⁊ alia legata, vt hic patet. ⁊ toto ti. C. de fal. causa adiec. leg. sed quantū ad incertitudinem bene est differentia: quia alia legata nō exp̄ssa quantitate propter incertitudinē vitiātur, vt hoc tex. in. j. parte secus in dote, vbi licet res vel quātitas nō sit exp̄ssa: tū nō potest dici incertitudo† cum dos p̄o modo facultatū ⁊ dignitate personarū statuenda sit. l. quero. ⁊. l. cū post. §. gener. ff. de iur. do. ⁊. l. si filie. ff. de le. ij. ¶ Scdo opponit. nā iste tex. vult q̄ q̄ testator legat illud q̄ dz exp̄essa certa quantitate, lz in veritate nihil debeat tū ꝫ legatū ꝫ. nā debitū putatiuū vel ficti nō plus dz operari, quā si esset verū. istā rationē ponit tex. j. in vl. pte. in ver. p̄o inde. lz vbi esset verū debitū, ⁊ debitor legaret creditori verū creditū, legatū nō valeret. l. si creditori. §. e. ⁊. §. ex cōtrario. insti. de leg. ergo fortius nō dz valere si legat q̄ vere nō debet: cuius cōtrariū hic decidit: ergo male. Sed rīdet q̄ qī est vere debitum

10 ideo legatū nō valet: q̄ nō continet vtilitatem, ⁊ sic non interest creditori. d. l. si creditori. hoc aūt casu valet: q̄ vtilitatē continet quātitatis legate ex quo vere nō debebat. ¶ Tertio cōtra rōnē tex. ibi, nā inter falsam demōstrationem ⁊c. Fortiter opponitur q̄ imo idē in vtroq; casu est eadē ratio, nā q̄ testator legat decē que debet, ⁊ in veritate nihil dz: illud relatiuū q̄ dz, dicit̄ positus esse loco demōstratiōis, ad demōstrandū q̄ sunt illa decē q̄ sunt relicta, ⁊ falsa demōstratio nō vitiat q̄ constat de corpore. similiter idē videt in scdo casu, q̄ testator legat decē que tertius dz: ⁊ neuter eorū in veritate dz: nā illud relatiuū que legatarius dz vel que tertius dz, debet cēseri positū gratia demōstrationis, ad demōstrādū q̄ sunt illa decē que testator legat: ergo falsa demonstratio nō dz magis vitiare in scdo vel tertio casu, sicut nec i pri

11 mo. ¶ Respondet q̄ falsa demonstratio non vitiat q̄ non deficit substātia legati, p̄out est in primo casu vbi decē legata sunt ⁊ reperiūtur in rerū natura, ⁊ possunt p̄stari ab herede: lz in scdo casu deficit substantia legati. Jdeo legatū nō vz, nā q̄ testator legat decē que legatarius sibi dz, ⁊ in veritate nihil dz, illa decē nō sunt legata, vt ea decē debeat habere legatarius nō etiā liberatione a debito: q̄ isto modo heres grauaretur duplici onere: ꝫ l. titio. §. qui in vita. ſ. de leg. ij. sola ergo liberatio ab illo debito est in legato. l. i. §. adeo. ff. de dot. prele. Et cum nullū sit debitum non potest esse liberatio: ideo deficit substantia legati, per consequens le legatū est nullū. Jsta est rō fundamētalis, sed aduerte q̄ istud, p̄cederet q̄n testor putabat sibi deberi a legatario tunc testator putās sibi deberi, videt legare liberationē ab illa obligatione. sed q̄n testator sciens nihil sibi deberi sciēter legasset indebitū, nō videtur legasse liberationē, q̄ est impossibilis: ergo quātitas dz cēseri legata ⁊ sic ipsa decē ad hoc vt legatū valeat ⁊ sic

12 ne videat fecisse actū inanē. l. si q̄n. in p̄n. ſ. e. ¶ Ū in dubio debeat capi sensus qui nō vitiat actū. l. quoties. ff. de ver. ob. a. l. quoties. ff. de reb. du. facit. l. qui duos. ſ. de leg. ij. vbi testator legando debitū duobus: q̄ videt impossibile, videtur vni legasse liberationem ab obligatione, alteri quātitatem. Similiter in vltima parte. in ver. proinde. q̄n testator legat decē que tītius dz: ⁊ titius re uera nihil dz legatū nihil valet: eo q̄ solū videt legare nomē titij debitoris ⁊ sic actionē cōtra titiū, ⁊ cū nulla sit actio q̄ nō est debitū nec obligatio, deficit substātia legati: ⁊ sic legatū est nul

13 lum. nam aduertē† istud de plano, p̄cedere q̄n testator putabat titium sibi debere decē: sed q̄n sciebat titium nihil debere ⁊ tamē scienter legat decē que scit nō deberi a titio: tunc ne videatur fecisse actū inutilē ⁊ sic vt legatū valeat, dz censeri legasse quātitatem, de decē ⁊ nō solā actionē. Jsto modo multū restringeretur ⁊ limitaretur iste tex. qui non vt bene aliter posse procedere vt de necessitate intelligatur in testatore ignorante, vel q̄n essemus in dubio. ¶ Raph. cu. super hoc vltimo cogitādum relinquat: quia nullus tangit secundum eum, sed p̄o ista differentia inter testatorem ignorantem ⁊ scientem: q̄n legatur illud quod reuera nō debetur, vt primo casu nō valeat, secūdo casu sic, facit text. no. in. l. si. in p̄in. ff. de libe. leg. vbi iurisconsultus in ista materia quando legatur illud q̄ vere nō debetur a legatario: facit istam differentiam an testator ignoret an sciret. Sed do. Alex. licet de predictis fundamentis non faciat mentionem retorquet subtiliter illum tex. in. l. si. in p̄in. in oppositum: cum tex. ibi velit quod quādo testator loquutus est per verba preteriti temporis, puta lego tibi q̄ debuisti: ita demū valet legatum si testator sciuit debitū nō subesse. ergo q̄n testator loquutus est per verba presentis tp̄is vt in proposito nostro legatū nō dz valere: etiā si testator sciuit non subesse debitū: alias non esset differentia inter verba preteri tp̄is, ⁊ verba presentis temporis quā ibi facit tex. ⁊ fuit subtilis. Jdē tenet Pau. de ca. hic licet illum tex. non ponderat ad hoc: nec de predictis vllā faciat mētionē, sed rīde ad. l. cū alienū.

14 C. de leg. † vbi q̄n testator scienter legat rem alienam[a] valet lega

a tum q̄ ibi ex tabat subſtantia rei legate licet esset aliena ⁊ testator sciebat alienū, ⁊ sic poterat redimi a dño ⁊ dari legatario: hic autem deficiebat substantia rei legate vt predixi ⁊ sic etiā rīdet Raph. co. hic. in ſ. Sed tu aduerte q̄ nec hic deficit substātia rei legate, q̄ testator sciebat indebitū cum censeatur legasse quātitatē de decē in scdo casu, ⁊ nō liberationē nec cessionē actiōis in tertio casu. imo ipsa decē ad hoc vt legatū valeat nec ea que superius deduxi: p̄ que apparet nō posse fieri inductionē de tex. in

15 d. l. si. in p̄in. p̄out facit do. Alle. qa illo mō resultaret abſonus intellectus qui capi nō dz, ſm glo. in. l. ij. C. de condi. insert. ⁊ in. l. conuenticulam. C. de epiſc. ⁊ cle. ⁊ sic vides cū quanta difficultate transeat decisio huius tex. in. ij. parte p̄inc. ⁊ sequen. ¶ Not. j. ex

16 isto tex. q̄ † creditor putatiuus legat debitori illud q̄ ipse legatarius debet exp̄essa certa quātitate, si reuera nihil dz, legatum non valet ⁊ rationē assignaui. ꝫ. limita istum tex. procedere quā do legatū fuit factū per verba presentis tēporis, secus si testator fuit loquutus per verba preteriti tēporis, puta lego tibi q̄ debuisti etiam nulla quātitate exp̄essa: tūc si iste legatarius antea fuerat debitor, ⁊ ante testū satiffecit testatori, ⁊ sic nunc post factū testū nihil dz si tū testator sciuit debitū solutū fuisse valet legatū: q̄ videt legasse illā quātitatē que olim fuit debita ⁊ solu. secus si ignorauit: vt est tex. in. l. si. in p̄in. l. ij. resp̄ō. ff. de lib. leg. per quem Bar. ibi ita limitat istum tex. licet hic nihil tangat. ⁊ sequit Pau. de ca. ⁊ do. Alex. hic. Sed tu aduerte, q̄ ista limitatio non videtur ad p̄positum tex. nostri, q̄ loquitur quando nec de presenti nec in preteritum vnq̄ fuit debitū, sed ibi in preteritum fuit vere debitū, lz nunc non sit: q̄ ante testamentū fuit

17 satisfactum. ¶ Secundo not. in ver. nam ⁊ si vinus † quod paria sunt ab initio causam legati fuisse nullā vel fuisse validā ⁊ postea reduci ad nullitatē. Jtē paria sunt nulluꝫ ab initio fuisse debitum, vel fuisse debitū, sed a testatore postea exactū, nā quando

b testator legat illud quod sibi debetur a tertio[b], exigēdo ab illo tertio extinguit legatū quando spōte exigit. l. fideicommissa. §. si rem. ff. de leg. iij. Et sic idem operatur defectus cause a principio q̄ operatur causa que ex postfacto finitur, ⁊ sic legatum nō potest incipere in eo casu in quo finiretur si antecepisset. facit. l. titio cū moz̄etur. ff. de vſufru. ⁊. l. inter stipulātem. §. sacram. ⁊. l. pluribus. §. ⁊ si pl. iceat. ff. de verb. ob. ¶ Ultimo iste. §. inquātū. dicit in p̄ima parte, q̄ si in cōcessione non fuit exp̄essa quantitas nihil valet si nihil debeatur, inducitur per Dy. Bar. ⁊ alios

18 ad decisionē notabilis questionis. † Quidam comes concessit cuidam ecclesie quicquid iuris habebat in tali castro vel in tali fundo, talis cōcessio nihil operatur ⁊ nullum titulum tribuit ad p̄scribendum

p̄scribendū nisi cōstet de iure concedentis, vnde si ecclesia que possedit tale castrū longo tp̄e si dicat se p̄scripsisse titulo bona fide, ⁊ lōgo tp̄e nō poterit se tueri p̄scriptiōe aduersus tertiū

18 vendicantē illud castrū, ꝫo quia incertitudo impedit acquisitionem possessionis ⁊ per consequēs vsucapionis. l. que de certa. §. incertā. ff. de acquir. pos. ⁊. l. si fur. §. fi. ff. de vſuca. quia sine possessione nō potest esse vsucapio. l. sine possessione. ff. de vſuca. gl. i rubri. ff. de acqui. pos. vbi dicit. facit quod no. speculator in tit. de instru. edi. §. nunc autē. i ver. l. item facit. l. quod si in vēditione. ⁊ in. l. q̄ si fit hereditas. ff. de heredi. vel actio. vēdi. sed cū Bar. tenēt alij omnes hic. ⁊ dicit Pau. de ca. q̄ istud semel habuit de facto ⁊ p̄ ita ꝫfuluit, lz de dicto Dy. ⁊ Bar. nō fuerit recordatus. similiter do. Pe. de begutio dicit q̄ alia die sic consuluit. adde p̄o ista decisione tex. exp̄essum in. l. locus. ff. de acqr. pos. vbi dicit tex. q̄ incerta pars nec tradi nec vsucapi pōt, vel

luti si ita tibi tradā quicqd mei iuris est in dicto fundo. Et miror quod Bar. ⁊ scribentes sbic nō allegēt illum tex. vbi est casus de boc. item adde quod idem tenet Oldra. lau. in cōsi. clxiij. q̄ incipit, viso p̄uilegio. Spe. i ti. de legato. §. nūc aliqua in ver. lviij. ⁊ in ver. lxxj. Ang. do. Alex. ⁊ Are. i. d. l. locus. ff. de acquir. pos. do. Alex. in consi. lxxviij. primi voluminis incipiēte, visis et acurate ponderatis, in. v. col. quod cōsiliū est erroze duplicatū in consi. xxxj. secundi voluminis. Item adde. d. Allegā. in consil. clxxxvj. secundi voluminis, quod incipit, in causa ⁊ lite veniēte inter. R. in. iij. col. ad fi. ⁊ sequē. Item adde q̄ō in terminis decidit Bar. in. c. j. in p̄in. in. j. col. ad fi. de feudo guardie. pone† comes dicit cōcedo titio in feudo nobili, quicquid concessi seio in

19 fundo guardie, cui reuera nihil concesserat vel non apparet, et respondet q̄ nihil cōcessum dicatur, q̄ falsa substantia subest, per illud quod decidit Dy. p illum tex. quia falsa demōstratio circa rē nō existentē incidit in defectū rei substantialis. Jtē vbi nullū est substantiuum ibi non congruit relatiuum, vt notatur per gl. in. c. j. de fide instru. Item qui vult probare relationē debet probare duos terminos, ⁊ vtrunq; verum scilicet terminus referentem ⁊ ad quem fit relatio, vt not. per Innocen. in. c. inter dilectos. ⁊ ibi Joan. andr. in nouella. de fide instr. ita ibi resident Bal. de quo nec do. Alleg. nec alij scribentes faciūt mentionem.

20 ¶ Limita istam decisionē Dy. ⁊ Bar. notabiliter vt per Bar. in. l. emptor fundi. ff. de vſucap. p̄ emptore. † vbi tenet q̄ si venditor sciens vendidit ignoranti quicquid iuris habet in tali loco si vēditio fuit facta hoc modo: vēdo quicqd iuris habeo. Jtē trado quicquid iuris habeo, ⁊ tūc nō potest sic possideri, p̄pter incertitudinem. Item p̄scriptio non procedit. d. l. locus. sed si vendo quicquid iuris habeo in fundo ⁊ trado totū fundū, ⁊ tūc procedit vſucapio, q̄ credit se totum emisse. arg. l. ij. §. fed si fundum. ff. de vſucap. p̄o emp. ⁊ mala fides tradētis non nocet, vt l. qui fundum. §. procurator. in verſi. nam ⁊ cum sciens. ff. p̄ emptore. ⁊ cū ista limitatione transeunt doc. ibi, cū qua etiā simpliciter transit. d. Alex. hic. sed vide. d. Alex. in. d. l. locus. tenētem, ⁊ meli⁹ q̄. dī. limitatio sit vera p̄ter q̄ in vltimo dicto Bart. cū dicit q̄ mala fides trabētis non nocebit, per. d. §. p̄curator. nā illud procedit ſm, iura fo. ⁊, ſm q̄ mala fides authoris nō nocebat singulari successori: sed hodie p̄ aut. malefidei. C. de p̄script.

21 xxx. ann. † mala fides authoris nocet singulari successori, nam tūc nō sufficeret p̄scrip. longi tp̄is, lz requireret p̄scriptio longissimi tēporis ſm eū, ⁊ tū plures limitationes traduntur ad illā auth. malefidei. p Bart. ⁊ alios in. l. Pōponius. §. cū quis. ff. de acqui. pos. ⁊. xxj. limitationes collectas a doc. ⁊ hāc vide p Ang. de are. in. §. sed iste. i. xvi. col. insti. de acti. §. furtiue. insti. de vſuc.

22 † Item aduerte q̄ vēdens quicquid iuris habebat in tali fundo, ⁊ credebat se nullū ius habere, tenetur emptori ad restitutionem pretij. secus si ignorabat. per. l. q̄ō in vēditione. cū duabus legib⁹ sequētibus. ff. de heredi. vel actio. vendi. ſm Ang. Jmo. ⁊ do. Alex. hic qui reprehendunt Jac. bu. in. l. j. C. de euic. tenētem quod ⁊ tunc venditor ignorans teneatur ad restitutionem pretij ⁊ male. ita etiam tenet do. Alex. in. d. l. locus. Ang. in. d. l. j. C. de euic. et de intellectu. l. quod in venditione. vide per Bar. in. l.

1 cotem ferro. §. qui maximos. in. iiij. q. ff. de publica.

¶ Potestas eligendi mortuo stipulatore transit ad legatariū cessa sibi actione, ⁊ etiam ad singularem successorem, sed viuo stipulatore non.

2 Res. p̄hibita alienari extra familiā semel alienata in casu permisso, semper est alienabilis.

3 Perum imperium semel delegatū potest postea subdelegari.

Electio q̄ō metus causa que semel competijt cōtra heredem, effi-

4 citur contra alios transitoria.

5 Legatarius in re legata non est p̄prie heres.

Statutum q̄ debitor debeat personaliter capi ad instantiā creditoris, habet locum in cessionario.

6 Tante statuto q̄ frater nō possit capi facere fratrem pro debito, si frater cedit alteri iura sua, cessionarius non possit facere capi illum fratrem.

Statutum q̄ frater cōtra fratrem possit petere compromissum ⁊ frater cederet iura alteri non comp̄ehendit cessionarium.

7 Statuto disponēte q̄ creditor possit capi facere debitorem sine citatione, cessionarius non poterit capi facere fine citatione.

Venditor domus qui iurauit non monere litem si postea cessit alteri qui monit, quod dicatur periurus.

Jurans soluere titio, si titius alteri cessit ⁊ illi non soluat promittens quod non sit periurus.

8 Testator legans illud q̄ vere sibi debetur ab alio, cēsetur legare nomen debitoris, ⁊ heres liberatur cedēdo actionem contra illum tertium.

Cessio iurium in incorporalibus idem operatur quod traditio in corporalibus.

9 Libellus ago contra te vt agas cōtra titium q̄ procedat. idem ago vt emas vel vendas.

10 Casus in quo est in arbitrio debitoris alternatiui facere vt legatum factū per creditorem de vna ex rebus alternatiuis valeat.

Debitor q̄ possit facere quod cessio iurium facta per minorem sine decreto iudicis qui habebat actionem ad fundū vel ad centum alternatiue valeat.

11 Actio iudicatur mobilis vel immobilis ſm naturam rei que in eo continetur.

Minor obligatus alternatiue ad domum vel centum, si fuit interpellatus sine iudice an constituatur in mora.

12 Testator in dubio non solū videt legare ius q̄ hz in re, sed ius q̄ alternatiue habet ad rem. Item ius q̄ putabat se habere.

Si quis ita.

In alternatiua obligatiōe si legatur q̄ debetur, cogitur heres ad cedēdū sed si legatur vna de reb⁹ alternatiue debitis cogitur heres ad agendum, ⁊ in solutione apparebit an legatū videatur. si autem legatur vtraq; res diuersis, cogit heres vtriq; insolidū satisfacere. b. d. cū. l. seq. ¶ Diuidit i tres partes. In prima loquit q̄ electio alternatiua erat legātis ⁊ legauit quod sibi debetur. In secunda loquit q̄ si electio erat debitoris, ⁊ legauit vnam ex reb⁹ alternatiuis. In tertia loquit quādo electio erat legātis ⁊ legat vtraq; rem diuersis. secūda ibi, in ver. p̄inde. tertia ⁊ vltima est

1 in. l. q̄ si quis. ¶ Primo, primo ex isto tex. in prima parte ibi electio nem habituro. q̄ potestas eligēdi mortuo stipulatore trāsit ad legatarium cessat sibi actione, ⁊ sic transit ad quēcūq; successorē etiam singularē, ⁊ sic etiā in cessionarium vt hic: sed viuo stipulatore, q̄ est personalis, nō pōt transire in singularem successorem, nec pōt cedi. l. stipulat⁹ fuerim illud aut illud. i p̄in. ⁊ in. l. fi. in p̄in. ff. de ver. obli. rō huius notabilis, ⁊ sic hui⁹ ter. secūdū Bar. est dupler. Prima, q̄ mortuo stipulatore facultas eligēdi trāsit ad ei⁹ heredē q̄ presumit scire volūtatē defuncti. l. si q⁹ a filio. §. si quis plures. ſ. eo. ⁊ censetur vna ⁊ eadem persona cum defuncto: vt i anſ. de iureiu. a mozi. ſti. in p̄in. co. v. ⁊ sic post q̄ transiuit ad heredē, ⁊ sic semel facta est transitoria: tunc illa po

2 testas est cessabilis, ideo transit in cessionarium, ⁊ sic in legatarium. Sicut in simili dicimus † in re prohibita alienari extra familiā si semel alienat casu permisso, sc; vni de familia, ⁊ sic fiat semel alienabilis, potest postea quandocunq; alienari, vt est tex.

3 no. in. l. pater. §. quindecim. ſ. de leg. ij. † Item merum imperiū post q̄ est semel delegatū, pōt postea subdelegari, vt notat in. l. j. C. qui p̄ sua iurisdi. per Guli. de cug. ⁊ alios in. l. ſ. in p̄in. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. Jdē in actiōe q̄ō metus causa que cō petijt ꝫ heredem, efficitur transitoria cōtra alios, vt est tex. no. in. l. videamus. ff. q̄ō me. causa. Jn verſi. sufficit enim semel peruenisse ad p̄orimū heredem. quem tex. Bar. ibi, ⁊ in. l. p̄cedēti. i. in. l. q̄ō dicimus. §. ſi. reputat esse singularem ⁊ se nescire alibi, ⁊ per eum dicit se cōsuluisse idem esse in iure deliberandi, vt ibi per eū. ad idē tex. in. c. ex parte. de feudis. vbi prelatus ecclesie q̄ inuauit non infeudare res ecclie incōsulto romano Pontifice: tamen si feudum fuit semel concessum ⁊ reuertatur ad ecclesiā, pōt p̄latus de nouo infeudare incōsulto romano Pontifice. ¶ † Secūda ratio Bar. est, quia legatarius in re legata dicitur heres. l. id tempus. §. j. ff. de vſucap. ideo sicut in heredem transit facultas eligendi, ita ⁊ in legatarium: sed caue quia ter. in. d. l. tempus. §. j. vtitur duplici impropietate. ſ. quodammodo quasi heres: ⁊ sic facit sensum impropriſſimū. ita per. d. l. id tempus. §. i. dicit Bald. in. l. si abducta. in vlti. col. C. de furtis. ¶ Tertiā rōnem assignat Bal. hic, q̄ ista electio competens stipulatori coherebat ipsi obligationi tāquam ipsius obligationis forma. ⁊ ideo ad quēcunq; transit ista obligatio trāsit cum forma sua ⁊ suis qualitatibus. secus si talis electio competeret alicui vt nudo ministro, tunc non recedit a persona, vt. l. si quis arbitratu. ff. de verbo. obligatio. ⁊. l. fina. C. de contraben. empt. ¶ Per istum tex. determinant Lyn. Bal. Flo. ⁊ do. Alex. hic, ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 Jo.de imo.j.in.l.prima.in fi.†q̄ si ex forma statuti debitor ɔ̄z personaliter capi ad instantiā creditoris:similiter debebit capi ad instātiā cessionarij.idē tenet Bal.in.l.per diuersas,in.x.q.C. mādat.qr cessionarius ɔ̄z creditor,vt ibi per eum.ꝛ vltra eā est tex.in.l.ab anastasio.in verb.aliū creditorē.ꝛ ibi Bal.in.iij.no. ad hoc notat co.tr.C.man.Idem tenet Bal.in.l.j.in ꝓlti.q.C.de act.ꝛ obli.Sali.in.l.fi a creditore.co.ti.Jo.And.in addi.Spe. in ti.de cessione actionis,sup rub.Pau.de cast.in.l.postulante, in pᵹin.ff.ad treb.ꝛ ibi.d.Alex.circa fi.ōt q̄ ista est magis cōis conclusio.ꝛ ibidem in pe.col.etiam ponit remissiue alibi determinat Bal.ꝛ alij in l.si post diuortium.per illum tex.ff.sol.mat.

6 †q̄ si statutum ois̄ponat q̄ frater non possit facere capi fratrē ꝓ debito,ꝛ frater cederet iura sua alteri,iste cessionarius non

7 posset facere capi illum fratrem debitorem,per illum tex.†Sed si statutum diceret q̄ frater contra fratrem possit petere cōpromissum,ꝛ frater cederet iura alteri:ille cessionarius nō possit petere cōpromissum,qr mutata persona agētis mutat ꝓiuilegiū qō ꝯcernit actorē.qō est notabile,ſm Bal.ibi dicit etiā Bal.in d.l.per diuersas.in.x.q.q̄ si statutū disponeret q̄ creditor posset facere capi debitorē sine citatione,tū cessionarius nō posset eum facere capi sine citatione,sed debet prius eum facere citari, vt discutiat an ius sit cessum necne,per notata per Jnn.in.c.qr. v.de iudicijs.ꝛ sequitur simpliciter do.Alex.bic circa fi.Paul. de cast.in.d.l.postulante.in princi.Item adde q̄ si vendidi tibi domum ꝛ iuraui non tibi moueꝛe litem.si postea cessi iura vni q tibi mouit litē,ego dicor periurus.ita notabiliter tenet Spe. in ti.de arbi.ꝯ.sequitur.in ver.sed pone in compromisso.quem refert ꝛ segtur Lud.ro.in.l.sed si hac.in pᵹin.ff.de in ius vo.vbi tamen Bal.no.ex gl.ar.in casu contrario,ꝙ ille qui iurauit solꝝuere titio,si cessit titius alteri iura,non est periurus soluendo cessionario,qr iste propie non frangit fidem.ꝛ sequnt Raph. Fulg.ꝛ Ludo.roma.ibi,tamen Bald.ibi non firmat sed relin-

8 quit cogitandum.†Secundo nota ex eadem ꝓima parte q̄ quando testator legat illud qō vere sibi debetur ab alio,cēsetur legare nomē debitoris vnde heres liberatur ꝓcēdēdo actionem ɔ̄ illum tertium,vt hic,ꝛ in.ℌ.precedenti.in fi.ꝛ.l.nō quocunqꝫ. ℌ.qui caium.j.eo.ꝛ facit ratio,qr idē operatur cessio iurium in incoꝛporalibus,qō operatur traditio in rebus coꝛporalibus.ll. fi.vbi gl.Bar.ꝛ Bal.C.qñ fiscus vel pri.gl.Ange.ꝛ nōod.in.l. pe.ff.de vsucapio.ꝙ donato.Bar.i.d.l.quocunqꝫ.ℌ.qui caium. in fi.Bal.in.l.j.in ij.cbar.C.de act.ꝛ obli.tamen si in exigēdo requireretur magna expensa,tūc ad heredē spectaret labor ꝛ sumptus,ſm distinctionē traditam,in.l.quod seruus.s.eo.ita tenet Bart.hic.ꝛ Jmo.in.ℌ.precedenti.de quo tamen vide Angel.et Flo.ꝛ do.Alex.in.l.apud Julianū.ℌ.si titius.s.eod. Ang.in.l. seruum filij.ℌ.eum qui chirographus.per illū tex.s.eo.†Tertio no.in ver.proinde.ibi,cōpellat heredem experiri nouum mo

9 dum agendi,ſm Bar.Ang.ꝛ alios†ago vt agas.ꝛ fic ago contra te vt tu cōtra aliū agas,facit.l.cū in plures.ℌ.messem.ff.locati.ꝛ.l.ij.ℌ.idē Labeo.ff.ne qd in loco publico.ꝛ.l.Jul.ℌ.pen.ff. de act.emp.sic etiam procedit libellus in quo ago vt emas vl vē das,vt.l.equo.vbi dixi.s.e.ꝛ fic quando ago vt talis liberetur.l.

10 j.in pᵹin.ff.vt in pos.leg.†Quarto ꝛ vltimo no.ex tex.ibi,ſm quod erit in arbitrio debitoris,casum ꝙ no est in arbitrio debitoris alternatiui cuius est electio facere an legatū factum ꝑ creditorem de vna ex alternatiuis valeat,ꝛ per istū tex.dicit Bart. cōfuluisse qō erit in potestate debitoris facere an valeat cessio iurium facta per minorem fine decreto iudicis qui habebat actionem ad fundū vel ad.c.alternatiue,ꝛ erat electio debitoris,put est regulariter in alternatiuis.in.l.plerūq̄.ℌ fi.ff. de iure do.ꝛ in regula in alternatiuis.de reg.iu.in.vj.nam si debitor soluat fundum,non valebit cessio rei immobilis facta per minorē sine decreto iudicis,vt.l.lex que tutores.C.de admi.tuto.ꝛ.l.magis puto.ℌ.ne passim.ff.de rebus eorum.si vero eligat centū soluere,valebit cessio que erit de re mobili.ꝛ sic ex futuro euentu boc declara-

11 bitur.†nam actio iudicatur mobilis vel immobilis,ſm naturam rei que in ea continet.l.si ad resoluendā.C.de predi.min.gl. in.l.j.C.si aduer.transac. Syn.ꝛ Bar.in.l.pōt.ff.de authoritate tuto.ꝛ cū Bart.tenent alij hic.ꝛ Lud.Roma.in.l.j.ℌ.fuit questum.ff.ad Treb.Adde quod per istum text.decidit Bart.in.l.si ex legati causa.ff.de ver.obl.de minore seu adulto q̄ erat obligatus alternatiue ad fundū vel ad cētum.ꝛ fuit interpellatus fine iudice,an constituat in mora,quam questionē dicit Bart.se habuisse de facto,ꝛ tenet quod si electio adulti apparebit ex futuro euentu:q̄ si adultus soluet pecuniam apparebit interpellatio nē tenuisse.si vero soluet fundū apparebit nō tenuisse per istum tex.†Capio gl.in verb.si sticbum.que diuiditur in duas partes.Jn ꝓima declarat tex.Jn secūda per viam questionis oppo.ꝛ sol.secūda ibi,sed quare non cogitur.†Ex secunda parte habes qō testator licet nō habeat ius in re,sed habeat actionem personalem ad ipsam rem etiam ꝛ nō habeat precise sed alternatiue,videt legare ipsam respectu illius iuris tale quale ɔ̄,etiaɔ̄

12 si tale ius postea non sortiatur effectum.†ꝛ sic testator in dubio non solum videtur legare ius quod simpliciter habet in re,vt.l. si domus.ℌ.fi.vbi late digi.s.eodem. sed etiam ius quod alterna tiue habet ad rem: nam spem illius iuris quam habet in sticho videt legasse,ꝛ ideo in casu isto non fit cessio ad sticbū legatum. qr sticbus nō erat precise debitus testatori,cum debitum esset alternatiuū,ꝛ electio est debitoris.imo plus per istū tex.no.Bart. ꝙ nō solum testator videtur legare ius quod habet in re,vel etiā quod habet ad ipsam rem etiam sola spe.l.seruus filij.in pᵹi.vbi gl.s.eod.sed etiam videtur legare ius qō pue.habat se habere,per istum tex.s.Sed aduerte licet dictum Bar.sit in se verū,tū non videt ꝓbari in isto tex.vbi testator habebat reuera ius in vtraq̄ re alternatiue ꝓmissa,cum vtraq̄ sit in obligatione non precise sed alternatiue.l.illud aut illud.ff.de cōstit.pecu.ꝛ.l.si duo rei. ff.de ver.obli.est verum qō debitor poterit eligere quam rem velit dare:ꝛ ꝓpter hoc est motus Bart.ad dicendum ꝙ testator putabat habere ius in sticho,quasi putaret quod debitor eligeret sticbum.ꝛ fic sane intelligendo salua Bar.

79-

1 **Quod si quis.** Jn gl.fi.ibi, non ergo cessit actio.glo. male dicit, que voluit cozrigere iuriscōsultum,qō est absurdus, ꝛ communiter reꝓbatur,qr est cōtra istum tex.qui expresse dicit,qō cedat alteri actionem suam,nec obstat.l.ꝓxi ma.ℌ.finali.quia ibi loquitur quādo electio erat debitoris, quo casu actio ad sticbum solum nō poterat ꝑ heredem cedi,qr plus cederetur quam esset legatū,quia creditor alternatiuus non ɔ̄ actionem ad alterum tantū precise sed alternatiue.l. vbi autem nō apparet.ℌ.qui illud aut illud.ff.de verb.obl.ɔ̄ vtrūq̄ debeatur,ꝛ fic in obligatione nō precise sed alternatiue.l.si duo rei.ff. de verb.obli.ꝛ dixi etiam in glo.precedēti.sed hic testator habebat electionē,vnde heres pōt vni legatario cedere actionem ad ipsum sticbum,vt dicitur in litera.

1 ☞Tex.in.l.iij.C.de dona.ꝙ procedat in contractibus,non autem in eo qui habet vtiles ex vltima voluntate.
Habens vtiles actiones ex vltima voluntate,qō semper preferꝫ tur habenti directas.
2 Ex vltima voluntate acquiritur etiam absenti ꝛ ignoranti.
3 Res tacite legata ꝙ nō acquiratur absenti ꝛ ignoranti quo ad dominium,sed quo ad exceptionem.
4 Exceptio facilius acquiritur quam dominium.
5 Cessionario ex cōtractu ꝙ acquiratur ius vtilis actiōis ex cessione in eum facta.
6 Lex.iij.C.de nona.quod non habet locum vbi in cessione est anexa liberatio irreuocabiliter.
7 Jnducta ad fideicommissum quod inducat tacitum relictum.
8 Legari quod possit ab omni debitore,intellige dummodo legetur alij extraneo.
9 Legatum factum a debitore de alio quam deberet,quod legatum non valeat.

1 **Si pecunia.** †Debitor pōt fideicōmisso grauari:qr debiti liberatione bonorabꝫ,ɔ̄z exceptionē cōtra hereredē petētē. b. d.teg.intelligē si acceptet iudiciū testatoris,qr cētem esse liberatus ab herede,alias secus,vt.l.cum pater.ℌ. q doctale.j.ti.j.allegata in gl.ꝑ cōtraria.☞Per istuɔ̄ tex.dicit Bal. signāter.phari,qō.l.iij.C.de nona.que vult ꝙ debitor cessus possit cōueniri a creditore cedente,nō obstante cessione:nec pōt sibi opponere exceptionē cessionis nisi in tribus casibus.ſ.ꝙ debitori fuit denunciatū per cessionarium,vl qñ aliquid ab eo recepit vel qñ lis est cū eo cōtestata.vt procedat in cōtractibus vt ibi,ꝛ nō habeat locū in eo q ɔ̄z vtiles ex vltima volūtate:naɔ̄ ille sem per ꝓferꝛ babēti directas:ꝛ debitor etiā extra illos tres casus semp pōt se tueri exceptione adueꝛsus heredē babētē directas: vt est tex.bic.ibi,nā si cōueniatur.qō Bal. reputat nota.dignū ꝛ dicit esse suū nouum dictū a nemine tactum.ꝛ cum Bal.tenent Rapha.cu.Pau.ꝛ alij in effectu Jo.de Jmo.ɔ̄ aliqualiter dubitet an iste tex.ꝑbet decisionē Bal.rō diuersitatis est ɔ̄ Bald.

2 cū quo ceteri transeunt,ꝙ ex vltima volūtate querit ēt absenti ꝛ ignoranti.l.cū pater.ℌ.furdo.ff.de leg.iij.ꝛ.l.si partē.ℌ.j.ff.quēadmo.ser.amit.secus est in cōtractu,ɔ̄ aduerte q̄ ɔ̄ Jmo.ꝛ oēs alij trāseāt cū ista rōne diuersitatis assignata ꝑ Bal.mihi videtur qō nō possit ꝓcedere,nā ex legato bñ q̄rit ignoranti qñ est expresse factū,ꝛ sic qñ liberatio esset,ex ꝓsse relicta debitori. secus

3 qñ tacite vt hic.†Mā qñ legat tacite nō acquirit ipso iure ignoranti.l.ℌ.fi.ꝛ ibi Bal.ℌ.eo.Bar.in.l.j.in vltima col.ℌ. eod.ꝛ in.l.emptor.ℌ.ancilla.per illum teg.ff.de rei vendi.☞Sed defendendo decisionē Bald.potes respōdere altero de duobus modis.Primo quod etiā in re tacita legata acquirit ius ignoranti,

ranti,ꝓout cōtra Bar.tenēt Jo.de Jmo.Aler.Aret.ꝛ alij in d.l.ℌ.eodē. Raph.cu.ꝛ Are.in.d.l.seruū filij.ℌ.fin. ꝛ vtrobiqꝫ dixi.Secundo potes respōdere tenendo opinio. Bal. quod ex legato tacite facto non acquiritur ipso iure ignoranti,verū est dñium,sed nos loquimur de exceptiōe de qua loquitur iste tex.

4 que†exceptio facili? acquiritur ꝙ dñium,vt.l.ait pretor.ℌ.si cū l.sequēti.ff.de iurciur.☞Sed scōo cōtra Bal.ꝛ sequaces facio aliud fundamentū,qr ɔ̄z ex vltima volūtate acquiratur ius absenti ꝛ ignoāti,tū istud nō ɔ̄z obstare heredi intēdāti directas,

5 nisi interuenerit vnū ex illis tribus,de quibus in.d.l.iij. + qr ēt cessionario ex cōtractu acquirit ius vtilis actionū ex cessiōe in eū facta:vt.l.ℌ.C.de heredi.vl act.vē.ꝛ.l.ℌ.cū emptor.ff. de pac. gl.in.l.ℌ.si culpa.ff.de rei vē.ꝛ tū nō impedit cedens agere cōtra debitorem,nisi interuenerit vnū de illis tribꝰ de quibus in.d.l. iij.Tenēdo tū ꝛclusionē Bal.cōiter approbatā ꝛ que est multū tenēda menti.adde qō idē ɔ̄z Bald.in.l.ex legato nois.in.ℌ.co. in ver.modo reuoco in dubiū.C.de legatis.Pau.de ca.l.ꝓpter

6 ma.†Itē adde rōnē,qr vbiqꝫ in cessione est annexa liberatio irreuocabiliter,tūc nō ɔ̄z locū.d.l.iij.ſm Bal.in.l.j.in pe.co.C. de act.ꝛ obl.per teg.in.l.ℌ.ff.de trāsac.sed hic debitori acceptāti graūamē fideicōmissi,irreuocabiliteꝛ dicit esse quelita liberatio,vt boc teg.Jdeo in eo nō ɔ̄z locū.d.l.iij.ꝛ ꝑ hoc potes rūde

7 re ad fundamentū qō statim feci ɔ̄tra Bal.†Scōo no.ex isto teg.ꝙ inducta ad fideicōmissum,ꝛ fic ad grauādū cū fideicommissum dicatur on?ꝛ grauamē inducūt tacitū relictū.qō videtur cōtra vulgarē regulam que ɔ̄z ꝙ inducta ad diminutiones nō debent operari augmentū.l.cū tale.ℌ.fi.ff.de cōdi.ꝛ demon. ꝛ.l.legata inutiliter.vbi dixi.s.eo.sed dic qō istō venit in necessariū antecedens qr testator nō posset alias grauare debitorem suum legato,nisi in necessariuɔ̄ antecedēs intelligeret eū bonorare:ꝛ sic intelligitur ei relinquere liberationem, per regulam l.ab eo.C.de fideicō.ꝛ.l.ℌ.pe.ꝛ fi.ff.de leg.iij. Et ad boc bene fa

8 cit teg.in.l.deniq̄.ℌ.interdū.ꝛ ibi Bar.ita summat.ff.de pec.le. ꝛ in.l.proculus.ff.de vsufru.†Tertio no.in fi.teg.regulā generalē,quod ab omni debitore pōt legari, qr istud legatum includit liberationem:alꝰ nō posset grauari,vt statim dixi.☞Li

9 nita istam regulā qō ab omni debitore potest legari,verum est alij ex traneo,ꝛ sic alij tertio.sed nō ipsi heredi futuro creditoris: qr nullū afferret commodum.l.cum pater.ℌ.curatoris.j.titu.j.ꝛ ibi Bar.not.illum teg.ꝓ limitatione huius.l.☞Scōo limita istam regulam,ꝛ fic istū teg.non procedere quādo debitor esset grauatus de dando aliud quā deberet,puta testator debitorem suum de mille grauauit dare fundum sempronio, tūc nō videt sibi legata liberatio,nec legatum valeret, † qr ista sunt diuersa separata,ex quibus nō fit bona illatio.l.Papinian? exuli.ff.de mino.e.l.fin.ff.de calumnia.l.naturaliter.ℌ.nihil commune. ff. de acqui.posſ.ꝛ.l.inter stipulātem.ℌ.sacram.in ver.sed bec dissimilia sunt.ff.de verb.obli.ita limitat solus Raph.cu.bic.ꝛ sim-

10 pliciter sequitur do.Jaco.puteus:alij nō tangūt.Sed aduerte cum iste tex.procedat quādo debitor acceptanit iudicium testatoris:vt.ℌ.digi.tūc videtur in necessarium antecedens tale legatum fundi cōpensari cum illo debito,quantitatis de mille,ꝛ sic tacite videt eum liberare ab illo debito dato etiā quod fundus plus valeret:ꝛ ad hoc allegat bonum tex.in.l.Jmperator.ℌ.si in

11 versi.enimuero.j.ti.i.☞Vl fi.diuiditur in duas partes.Jn ꝓma opponit ɔ̄ tex.ꝛ fol.ꝛ bene.in secunda allegat res cōcordantes.secunda est ibi,ꝛ facit.j.dum allegat ꝓ cōcordanti.l.si seruus.ℌ.qui margaritam.j.eo.illa videtur in cōtrarium facere.qr ibi dicitur ꝙ nō tenet debitor:sed heres ipsi legatario: ergo de directo cōtra istum tex.tū Bar.ibi respōdet quod a debitore potest relinqui fideicommissum si agnoscat vt bic:alꝰ heres tenetur cedere actionem vt ibi.

1 ☞Res legata si reperitur penes legatarium ꝙ teneatur cedere actionem heres legatario.
2 Fratres predicatores cui relicta sunt centū cū onere cōstruendi capellā in eccleſia.j.annū,alꝰ relicto ꝓiuient:ꝙ nō ꝓinabunt
3 tur si per heredem steterit ꝙ pecunias non habuerint.
Cōstitutio episcopi si dicat ꝙ executore non exequēte intra annum a tempore mortis testatoris cadat ab officio, intelligitur a tempore mortis ꝛ scientie.

1 **Fideicōmissum.** Legatarius tenetur ad fideicōmissum ab eo relictū,si legatū fuerit cōsequut?.b.d.ꝛ distingue vt hic per Bart.post Jaco.de are.cum quo

2 Sali.ꝛ alij trāseūt:ꝛ per Bar.in.l.Jmpator.j.ti.j. sed in vno vidētur Bar.male dicere dum in fi.dicit vltra Jaco.de Aret.licet nemo aduertat ibi.Adde qō si heres habet rem tenetur eam dare:si vero est apud legatariū tenetur heres cedere actionem, vt l.si seruus legatus.ℌ.qui margaritam.j.eod.Sed hoc videt inepte dictum,qr si res esset apud legatariū ipse non peteret.l.j.C.

1 de re iudi.ꝙ frustra quis petit qō int? habet.l.si quis ex largitarijs.ℌ.ꝓhibet.vbi glo.ff.de edēdo.vnde forte Bar.est contrarius,ꝛ debet dicere,si vero est apud alium: ꝛ qō ita velit dicere ꝓ.ex.d.ℌ.qui margaritā.quē Bart.allegat, nisi diceres.quod l.res sit apud legatariū: per hoc non est consequutus plenū ius, ꝛ posset cadere a possessione:ideo heres tenet cedere actionē, tamen planior est sensus dicendo,si vero est apud alium: vel dic si res erat apud legatarium.ſ.grauatum:vt hoc teg.ꝛ istud videt magis de mēte Bar.ꝛ in se est verū:tū tunc non videt bene facere teg.in.d..ℌ.qui margaritā.quem ad hoc allegat Bar.vbi cre

2 ditor de quo ibi nō erat ꝓprie legatarius.†Ultimo ꝓ istam legē determinat Bal.ꝙ fratres ꝓdicatores quibus relicta sunt cētum vt intra annū a morte testatoris cōtruant certā capellā in eoū ecclesia:alꝰ relicto ꝓiuentur,ꝛ peruenīat ad alia ecclesiam cū eodem onere,certe nō ꝓiuabūtur per lapsum anni si dicta cētum ab herede consequi non potuerunt,ꝛ per eos non steterit ꝙ nō perciperent, qr anteꝙ percipiāt nō tenentur adimplere:vt est tex.bic,ꝛ.l.si vero non remunerādi.ℌ.fin.ff.mandati.ꝛ l. insulam.ℌ.fi.ff.locati.imo tempus anni nō incipit currere ante consequutionē legati de centū,quāuis sit dictū a morte testatoris,qr iubaꝛ.itur verbū principale ꝛ a cōsequutione pecunie,et sic legati,vt.ꝑbat in.l.iij.ℌ.si quis heredi.ff.de statulib.ꝛ in.l.talī facta stipulatione.in pᵹin.ff.de iure do.ꝛ cū Bal. tenēt Jmol.

3 Raph.cu.Pau.de ca.ꝛ alij.facit quod tenet Bart.in.l.genero. in pe.q.ff.de infa.†vbi decidit ꝙ si cōstitutio epi,dicat ꝙ si executor nō fuerit executus vltimam volūtatē intra annum a tēpore mortis testatoris cadat ab officio executoris,intelligitur a tēpore mortis ꝛ scientie.ꝛ sic ꝙ potuerit exequi ꝓ.d.l.iij.ℌ.si quis heredi.vbi ſi testator dixit a morte testatoris,subauditur ꝛ adite hereditatis:quia tunc incipit esse in negligentia.Item adde qō decidit Baro.in.l.si cui legetur.ad fi.princi.ꝛ que ibi dixi.s.eo.
Item vide que dixi in.l.j.ff.si quis cautio.

1 ☞Legatum de.x.si est factum duobus in eadem oratione,decem tantum inter ambos intelligūtur relicta.ꝛ sic quilibet habebit quinqꝫ.ꝛ intellige,vt nu.ɔ̄.ꝛ.

2 Copula posita inter personas diuidit ꝛ tribuit actum cuilibet insolidum.
4 Quantitas legata alicui in diuersis orationibus,etiam si eadē sit multiplicatur.
6 Dictio dena,ponitur ꝓ.xx.licet aliquando ponatur ꝓ. x.et nume.8.
7 Dictiones numerales quina dena apposite absolute, ponūtur ꝓ simplici numero:si vero respectu diuersarum personarum ꝓ duplicato.
9 Constitutio penalis imponens ꝓ delicto penam denarum librarum,quod intelligatur de.xx.libris.
10 Decem ꝛ decem an faciant.xx.

Si quis testamēto. Qui relinquit.x.nō videtur relinquere.xx.b.d.ſm Bart. Sali.ꝛ Flo.sed istud ſummariū sic ſimpliciter ꝓout sonat nō ɔ̄z ꝓpositum ꝛ esset de indubitabili.vnde adde vnū verbū positū in text. f.duobus,ꝓout etiā fuit mens Bar.vel sic:qui reliquit duob? x.intelligit legasse.x.tantum inter ambos ꝛ nō cuilibet. b.d. vel sic ꝛ tertio:relinquēs duob? simul decem,nō videtur relinquere

1 dena.d.b.☞Nota primo ex hoc teg.ꝙ si legatur vna quātitas pura.x.duobus in eadē oratione nō censetur legata cuilibet insolidū:sed vna inter ambos cōiter diuidēda.Ex quo correlarie sequuntur duo.Primo ꝙ legatum quātitatis factum duobus cōiunctim,intelligitur collectiue,ꝛ nō distributiue vt bic, ꝛ.l. cū qui ita.in pᵹin.in ſcōo rūſo.ff.de verb.obl.Secūdo correlarie sequitur ꝙ si plures sint verbis cōiuncti in eadē quātitate faciunt

2 partes per cōcursum,nō aute duplicatur quantitas ex numero personarū.† ratio est propter naturā copule que ponitur inter ꝓsonas q̄ ɔ̄z diuidere ꝛ tribuere actū cuilibet in viriles.l.reos. ℌ.cū in tabulis.ff.de duobus reis.ꝛ.l.j.C.si plu.vna sent. Jstud notabile,ꝛ iste tex.pcedit vbi quantitas semel exꝓmit vt bic, ꝛ.d.l.eū qui ita.in pᵹin. Jdem ſm Bar. si bis.sed in eadem oratione,puta titio.x.ꝛ seio.x.lego,qr est vna oratio ꝛ vnum verbuɔ̄ lego,intelliguntur eadem.x.l.stipulatio ista habere licere.ℌ.euɔ̄ qui.ff.de verb.obli.qr licet sit duplex rerum expressio, ex quo tū vnicus est actus dispositiuus intelligitur de eadez summa,ꝛ de eadē quātitate.si vero in diuersis orationibus eadem quātitas bis exꝓmat,vt titio lego.x.ꝛ seio lego.x.tūc intelligitur de diuersis.x.ꝓpter diuersitatē orationū ꝛ ꝓsonarū, vt insti.de duobus reis.in pᵹin.ꝙ etiā si eidē persone eadē quātitas sub diuersis orationibus legaretur,censeretur quātitas multiplicata: vt l.plane.ℌ.sed si nō corpus.ℌ.eo.ergo fortius qñ diuersis ꝓsonis.

4 ꝛ cum Bart.tenent Sali.ꝛ Pau.de cast.bic.†Sed aduerte inquantū Bar.in primo membro,tenet ꝙ qñ in eadem oratione

Universidad de Deusto
Biblioteca

fit bis nominatio de.r.intelligif de eisdē.r.contrariū ⁊ melius tenent Pe.Ly.Albe.de rosa.Ymo.⁊ Rapha.cum.⁊ no.Pe.de bera.Raph.cu.Lu.ro.⁊.D.Aller.in.d.l.stipulatio ista.§.eū qui. qz ꝫ istud pcedat in stipulationibus in quibus sit stricta interpretatio.l.quicquid astringende.in prin.ff.de ver.obli.⁊ in quibus sit interpretatio ℨ ipsum stipulatorem, vt dicit tex.in.d.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.qui precedit.§.eū qui.allegatū p Bar.qz imputādū est stipulatori quare legē apertius non dixerit.l.veteribus.ff.de pac.tū secus est in testamētis in qbus fit lata ⁊ benigna interpretatio.l.in testamētis.ff.de re.iur.⁊.c. cū dilecti.de dona.qz si in testamento bis esset expressa quātitas de.g.intelligeret de diuersis.r.arg.l.menio.in prin.⁊.l.meuius.
6 in prin.ĵ.ti.j. ¶ Nota scdo ex hoc tex.significatū huius dictionis dena:qz significat bis.g.⁊ sic.gg.⁊ sic numerū duplicatuz. ad idē tex.in.l.vbi fideiussor.ff.de solu.glo.Bart.⁊ cōiter alij in.d.l. stipulatio ista.§.eū qui.cōtrariū tenet Raph.cu.hic.⁊ idez Rapha.cu.⁊ Lud.ro.in.§.eum qui.per tex.in.l.duo.in vb. duobus denis.ff.de in dié addic.⁊ per tex.in.l.si nō sortem.§.fin.in verb. aut vtriqꝫ quia est.ff.de condi.inde.vbi quina ponitur ꝓ quinqz ⁊ nō pro decem. Sed tu dic illud ibi esse ꝓpter verba precedētia.ad hoc etiam allegat Rapha.illud Boetij: Bella quis quinis operat⁹ annis.allegat etiam text.in.l.sed ⁊ si quis.§.Julia. alias est.l.adhuc.ff.de vsufru.vbi dena ponit pro.g.tene cōmunem:⁊ adde tex.in.l.nam ⁊ si fur.§.fin.ff.si cer.pe.in verb.in quinum.⁊ ibi gl.exponit quinum,id est quinqz ⁊ quinqz,id est.g.ta-
7 men Are.ibi,in primo notabili.no.ex illo tex.iuncta glo.ꝫ ꝙ iste dictiones numerales quina dena ⁊ similes significant numerum duplicatū quādo proferunt respectu diuersarū personarum.ſ si proferātur absolute vel respectu eiusdem persone, tunc est secus.⁊ in hoc reprehendit Bar.qui cōtrarium tenuit ⁊ male,ſm
8 eum,in.d.l.stipulatio.§.eum qui. † Ité adde qō qñ dictio dena. adiicitur prestatiōi annue,⁊ sic multiplicatiue de anno in annū: tunc intelligitur de.g.vt si stipuler dena annua,intelligitur.p.g. in isto actu ītinēte reiterationem, vt.l.si ita stipulatus fuero.§. si titius.in prin.ff.de ver.ob.⁊.l.iij.ff.de annuis lega.Bart.in.d. §.eū q.in fi.eodē modo qñ adesset geminatio vel pluralitas, tūc dictio dena,intelligitur pro.r.ita loquit tex.in.d.l.cū duo.in verbo,duobus denis.ff.de in diem addic.allegata per Rapha.cu. nam in illa geminatione duob⁹ denis nō intelligit denis, id est xx.ſ intelligitur pro decē.sic etiam Virgilius in primo Eneid. Bis denis Phrygiū conscendi nauibus equos.nā ibi denis capitur pro.r.⁊ sic bis denis, id est.gg.nō antē capitur ꝓ.gl.nauibus. ¶ † Amplia supꝛascriptū notabile collectum ex hoc text. vt pcedat etiam in penalibus:vnde si in aliqua cōstitutione penali imponatur pena denarum libraꝝ intelligitur de ℔ quia ista est propria significatio istorum verborum,vt hoc text. a qua non est recedendum propter odiū pene,⁊ ita tenet gloſſ.in.§. illud.in verb.denarum.⁊ ibi Bar.in prima constitutione ffozum. glos.in fi.in gl.fina.in verb.denarum.C. de preposi.agen.in re.libro.gij.in auth.causa que fit monacho.in gl.fi.C.de epiſc.⁊ cler.⁊ glo.in.§.ad eçclūdendas.in auſ.de litigiosis.col.viij.⁊ ita tenet Nico.de neapo.⁊ Bar.in.d.§.eū qui.⁊ ita tenet quāuis cōtrariū teneat glo.in.l.qui textrini.C.de murilegulis.lib.xi. quā sequntur Bal.⁊ Flo.hic.⁊ Jo.de Ymo.in.d.§.cum qui.ex qꝫ in penis ſm eos debet fieri mitior interpretatio.l.cū quidam.cum simili. ff.de liber.⁊ posthu.sed ad hoc respōdet Bar.in.d.§. eū qui. qō propria significatio verbi denarum importat.gg.vt hoc text.et
10 in penis non est recedendum a propria significatione. ¶ Vltimo querit Bartol.an.g.⁊.g.faciunt.gg.⁊ sic fiat cumulatio summarum,ita vt stante statuto quod ebānitus in.gg.possit impune offendi comprehēdatur habens duo banna separata de.g.de quo est glo.in.l.vbi fideiussor.⁊ ibi ponit Bar.ff.de solu.dixi plene in.l.si idem cum eodem.in prin.ff.de iurisd.omnium iud.Ad ibi dicta me remitto.

1 ☞ Legata ꝙ diminuñ propter defectum facultatum,⁊ propter falcidiam pro rata.⁊ intellige,vt nu.3.
2 Legata etiam ad pias causas,ꝙ minuantur propter defectum facultatum.
4 Legatum vnius quantitatis minuit aliud.
Primo nominatus non prefertur alijs.⁊ intellige vt nu.5.
Qui minus habet minus contribuit.
6 Ordo quod non attendatur vbi agitur annullando.
7 Quando vnū legatū cōsistit in specie ⁊ aliud in quantitate,si in patrimonio testatoris nō erat nisi illa species,legatarij speciei illam habebit,⁊ legatarius quantitatis nihil.
8 Dominium quantitatis legate ꝙ non transeat in legatarium sicut dominium speciei.
Legatarius quantitatis dicitur legatarius generis.
9 Legatum liberationis qō dicaſ legatū in specie ⁊ nō in genere.
Legatum quantitatis debite quod dicatur legatum speciei.

1 **Apud iulianum.** † Propter defectū facultatum ⁊ propter falcidiam fit
2 diminutio legatorū pro rata.h.d.† Et primā diminutionē propter defectū facultatum patiunt etiā legata ad pias causas.l.si post missionem.⁊ ibi Bart.ff.ad.l.fal.qz talis defalcatio fit rōne impossibilitas,qz vires patrimonij nō patiunt.secūdam autem defalcationē legata ad pias causas nō patiunt qz de eis nō detrahitur falcidia.aut.ſimiliter.C.ad.l.fal. ¶ Hoc ex hoc tex.ꝙ
3 qñ legata excedūt vires patrimonij testatoris, ita quod nō potest integraliter satisfieri legatarijs iuxta quātitates a testatore taxatas:tūc fit reductio legatoꝝ ad quotā minorē, habitaꝝ rōne ad quotā scriptam in testamēto vt in ista quota minori qui libet legatarius in tāto alium excedat quātū excedebat i quota maiore:⁊ sic tunc cuilibet legatario sit diminutio pro rata,iuxta volūtatē testatoris donec reducant ad vires patrimonij. vñ cū testator voluerit quod legatarij⁹ de.gg. haberet plus ꝙ legatarius de.g.⁊ ꝙ legatarij⁹ de.gg. haberet plus quam legatarius de.g.in defalcatione seruatur voluntas testatoris.vt in text.⁊ in concordantibus in glo.⁊ sic cuz testator haberet solid.gg.in bonis ⁊ fecerit legata ascēdentia ad.g.l.⁊ sic in duplo quā haberet, cuilibet fit diminutio pro medietate primi legati,vt hic patet in tex.
4 ¶ Et sic in isto tex.tria correlaria not. ℘Primo ꝙ legatū vni⁹ quantitatis diminuit aliud. Secūdo ꝙ primo nominatus non preferatur alijs. Tertio ꝙ ille qui minus ħ minus cōtribuit,qz quelibet cōtribuitio debet fieri pro rata. ¶ Cōtra istū tex. opponitur ꝙ primus cui legata sunt triginta solus ꝺ habere legatū eo quia † primo nominatus ꝺ preferri alijs,vt.l. si ita legatū.in prin.§.eo.⁊ in.l.quoties.in princ.ff.de vsufru.nam ordo denominationis designat ordinē dilectionis ⁊ charitatis.l. qui soluēdo scō.⁊ ibi Ang.⁊ Jmo.ad hoc notāt.ff.de here.instī. Bald.in.d. l.pe.in.iij.opp.C.de v.ſig.⁊ i.l.j.C.de edi.di.Adri.tollē.ſ ad primū,⁊ sic ad.d.l.si ita legatū.in princ.rūde ſm Jac.de are.⁊ Bali. hic qō ibi expresse apparet quod testator noluit diminuere legata primi,imo p exceptionē preter,ibi posita illa reseruauit: hic autē nō fic voluit. Sed.l.quoties.rūde ꝙ loquit qñ eligendo per hoc ius alioꝝ nō tollitur sed differtur,tunc primo nolatus pri⁹ admittitur.hic autē si primo nominatus admitteretur ius alio-
6 rum tolleretur,vnde tūc non attēditur ordo prime nominatio-
7 nis.ar.l.ne essi.ff.de solu.† qz vbi agit de annullando ordo nō attēditur,vt est tex.no.in.l.quidā.ff.de pecu.leg. ¶ † Ité aduerte quod in isto tex.oino legata ponūtur in quātitate,tūc primo nominatus non prefertur alijs,vt hic.sec⁹ si vnū legatū ℨ fit de specie ⁊ aliud in ℘tiate ⁊ in patrimonio testatoris nō erant tot bona q̄ sufficerēt legatis, vt nō erat i hereditate nisi illa species,tunc legatarius speciei illā habebit,⁊ legatarius ℘tiatis nihil,vt.l.si fideicōmissoꝝ.ff.vt i pos.le.intelligēdo ꝙ ibi hereditas nō erat soluendo.⁊ ita in terminis tenet Bal.in.l.si vero composita.§.quid ergo.ff.de test.mili.⁊ latius Pau.de ca.hic. Jste est pulcher passus. ¶ Pro ista limitatiōe facit duplex rō. Prima qz ille cui est legata species,dicitur esse legatarij⁹ illius speciei.ille autē cui legata est quātitas,ꝺ esse legatarij⁹ generis. l.in rōne.§.incerte.ff.ad.l.fal.sed generi per speciem derogat.l. vxorem.§.felicissimo.ff.de leg.iij.⁊.c.nudū.circa mediū.⁊.c.quā
8 uis tibi.de preb.in.vi.† Scōa rō qz in legatarium speciei.trāhit dñium ipso iure.l.a titio.in fi.ff.de fur.sec⁹ in legatario quantitatis in quē nō transit aliqō ius in re ſm Bar.in.l.j.in vlti.col. §.eo.ergo legatarius speciei puta fundi debet pferri legatario quantitatis. Sed ad ista duo fundamenta licet videant colorata ⁊ prima frōte stringere, pōt rūderi qō pcedit qñ hereditas est soluēdo ⁊ sufficit ad oia legata,tūc est verū qō legatarij⁹ speciei ꝺ preferri ⁊ habere illā speciē quā nō pōt legatarij⁹ quātitatis pretendere sibi esse obligatā pro suo legato quātitatis.d. l.si fideicōmissoꝝ.sec⁹ qñ hereditas nō est soluēdo ⁊ nō pōt satisfieri legatis,⁊ tūc ꝓpter defectū facultatū ꝺ fieri cōpositio ⁊ cōtributio amboꝝ legatoꝝ ⁊ pro rata cuiuslibet eorum detrahi,vt.l.ij.§.j.ff.de ædi.inde.⁊ ibi vel diminutionē ꝙ hoc quia alijs quoq; legata relicta sunt.⁊.§.si qs agens.in scō rñso.instī.de act.Ang.tū tenet contrariū in.l.querebatur per illū text. ff.ad.l.fal.⁊ dicit quod Bal.in.d.l.si vero cōposita.§.i.non fuit recordatus de illa lege,sed potest rūderi ſm Pau.de cas.hic qñ ibi legatum magis consistebat in quantitate quā in specie:qz ibi in hereditate erat tantū debitoꝝ in.cccc.cui legata fuit liberatio ⁊ alij fuerunt legata centū,⁊ sic ibi videtur legata quantitas debita.dicitur ibi ꝙ nō liberat in totū, sed alius legatarius debet habere partē.nec mirū:qz si soluisset illam quātitatē ⁊ sibi posset ea esse legata ⁊ mihi centū,cōcurremus ꝓ rata,vt hoc tex.ergo idē si legata est liberatio qz vt legata quātitas debita,vt dixi.secus qñ vni legaſ species certa ⁊ alijs quantitas,⁊ hereditas nō est soluēdo.tū do.Alex.in.d.l.querebaſ.ad fi.conatur probare ⁊
9 non bñ † ꝙ illud legatū liberationis relictum dicatur legatū in specie ⁊

specie ⁊ non in genere:nam argumentū do.Alex.bene pbat qō aliud fit legare ℘tiatem debitā,⁊ aliud legare ℘tiatē simplr, vt.l.si sic.in prin.§.eo.tū per hoc nō cōcludit ꝙ qñ legaſ simpliciter quantitas debita ꝙ non dicaſ legatū quantitatis sed speciei. Item subdit ꝙ opinio Ang.est equior,quā etiā videſ tenere ipsemet Paul.in.l.procuratoris.§.si plures.ff.de tributo.mihi tamē plus placet precedens opinio:de quo etiam remissiue do. Alex.ponit in.l.ij.§.j.ff.de condi.inde.

1 ☞ Heres per suam dispositionem non potest preiudicare dispositioni testatoris aut eam immutare.

Si fundū sub cōditione. ¶ † Verlegatum heredis nō aufertur dñium legatarij defuncti.h.d.⁊ sic heres per suam dispositionē
1 nō pōt preiudicari dispositioni primi testatoris,aut eam immutare.l.vnū ex familia.quasi ꝓ totā legē.j.titu.j.vñ etiā si primo loco eueniret cōditio legati facti ab herede,ꝫ ipsi legatario dñium acquireretur,tñ postea eueniente conditione legati facti a testatore reuocat ipso iure dñium ab isto scō legatario,⁊ acquiritur legatario testatoris,vt hic,⁊.l.seruo legato.§.j.§.eo.⁊.l.si. finautē sub conditione.C.cōia de lega.⁊.l.marcellus.§.res que.ff.ad trebel.⁊ sic ampliaſ iste tex.ꝙ loquit qñ primo euenit cōditio primi testamēti,⁊ sic primi legati,⁊ postea euenit cōditio apposita per heredem in legato eiusdē secundi vt procedat etiā in casu fortiori ecōtra quādo prius extitisset conditio secundi legati facti per heredem,cuius iste tex.a contrario sensu videatur innuere ꝓtrium:sed talis sensus non debet sumi,vt.ſ.declarani,qz resultaret absurdus intellectus.l.conuenticulam.C.de episc.⁊ cleri.⁊ gl. in.l.ij.C.de condi.inser.

1 ☞ Jus accrescendi quod non habeat locum inter coniunctos coniunctione reali.
2 Legatarius non potest legatum pro parte acceptare ⁊ pro parte repudiare.
3 Seruus cōmunis plurium dominorum cui est factum legatum non dicitur vnus legatarius.

Si seruo cōmuni. Unus ex dñis potest legatum factū seruo cōi repudiare,⁊ aliter potest agnoscere.h.d. Pars tñ repudiata alteri dño agnoscenti non accrescit,eo qꝺ dicti dñi non sunt cōiuncti
1 a testatore qui nō fecit mētionē nisi de seruo,sed dicunt cōiuncti cōiunctione legali ratione dñi qō habent in seruo. † Unde inter coniunctos coniunctione legali non hz locū ius accrescendi.l.et pculo.j.tit.j.de quo late ponit Bar.in.l.re cōiuncti.in vlt.chart. in.v.questio.pun.vbi dixi.j.de leg.iij.remanebit ergo penes heredem portio repudiata.ratio dubitandi in hoc text. esse potuit
2 qz † legatarius cui factū est vnum legatum non pōt illud rescindere,⁊ sic pro parte acceptare ⁊ pro parte repudiare.l.legatarius.
3 §.eo.l.neminē.j.ti.j. † Ratio decidendi ponitur hic in tex.in fin. ibi,quasi duo serui sunt,qz hic seruꝰ cōmunis nō dicit esse vnus legatarius propter pluralitatem dominorū.ratio rationis:quia seruus ex iure suo non est capax,sed habetur ꝙ mortuo.l.qō attinet.ff.de reg.iur.sed est habilis respectu persone domini.l.si mihi ⁊ tibi.§.regula.§.eo.⁊ ideo magis inspicitur persone dominorum que sunt due,quam persona ipsius serui tantum.

1 ☞ Libertas legata a primo legatario an censeatur repetita ab eius substituto.
2 Dispositio.l.licet imperator.§.eo.quod procedat etiam in legatarijs particularibus.
3 Primus legatarius quod censeatur magis dilectus quam eius substitutus.
4 Legatum alimentorum nominatim relictum ab instituto,quod censeatur repetitum a substituto.
Idem in legato ad pias causas.
5 Arguere de libertate ad piam causam quod sit bonum.
6 Legatum libertatis ꝙ minuat ac etiam in totum tollat legitimam non tamen legata ad pias causas:hodie non.
7 Correctio iuriū ꝙ non debet induci per subanditos intellectus.
8 Ea que sunt in conditione,non dicuntur esse in dispositione.
9 Aduersativa ꝙ aduersetur precedentibus in facto ⁊ in iure.
Aduersative natura est ꝙ vno casu existente,non habet locum dispositio facta in alio.
10 Arguere de verbis legis ad verba testatoris qō licet,⁊ econtra.
11 Legatum ademptum sub conditione an videatur datū in eneutum contrarie conditionis.
12 Cōsultor cui trāsmittunt puncta dubiorꝫ ad cōsulendū ⁊ simpliciter petāt qd iuris,tenet nedū sup principalibus,sed etiam incidentibus ⁊ emergentibus rīdere,alias non videtur cōsilium dedisse. Item debet videre nedum circa metita,sed etiam circa ordinem iuris ⁊ accessoria.
13 Causam committere cōsulendam quid iuris,⁊ qō consulat qua-

liter iudex debeat facere sniam ⁊ diffinire causam,ꝙ differant.
14 Testator ꝙ possit derogare legibus aliquid introducentibus in fauorem ipsius testatoris.
15 Prouisio expressa testatoris ꝙ faciat cessare prouisionem legis.
16 Executor deputato a testatore ad exequendū pia legata existēte in negligentia,licet potestas exequendi deuoluatur ad episcopum,tamen non deuoluitur si alius esset datus per testatorē data negligentia primi.
18 Substitutio facta a testatore de executore in executorē impedit ne post lapsum anni potestas exequendi deuoluatur ad epm.
19 Legatum factum in piā causam non pōt cōuerti in aliā piā causam etiam cum superioris authoritate qñ testator expresse prouidit quid fieri deberet illo non facto.

Stichū. Eueniente conditione substitutionis in legato apposite,legatū ad substitutum pertinet.h.d.ſm Bart.⁊ omnes. ¶ † Nota primo ex isto tex.quod si
1 testator legauit stichum seruum sempronio,⁊ si eum non manumiserit intra annum,legauit eum titio:elapso anno est in totum titij.ita cantat iste tex.verum qz tex.non aperit an titius scōs legatarius ad quem elapso anno stichus peruenit,teneatur ipsum stichū manumittere:nec doc.tangunt nec declarāt:⁊ est necessa-
2 rium scire pro intellectu tex.ideo cōtra istum text. † Mdoueo no uā difficultatē a nemine tactā,⁊ oppono ℨ text.ꝙ imo libertas relicta a primo legatario debeat cēseri repetita ab eius substituto,ꝙ reg.l.ℨ imperator.§.eo.presertim fauore libertatis cuius fauore multa etiā ℨ regulas iuris sunt statuta,vt dicit tex.in.§.fin. insti.de donatio. ¶ Et qz cogitauit qō ad hoc posset rīderi altero de tribus modis,ideo cōtra vnāquāq; ex tribus solutionibus insistā ⁊ ostendam qō oppositio remanebit inconcussa. vñ si prio diceres ꝙ text.in.o.l.ℨ imperator.pcedit in instituto ⁊ substituto vnius saltē in hꝰditate in quē transeūt iura hereditaria actiue ⁊ passiue,⁊ qui censēt in oībus ⁊ per omnia esse substitut⁹ heredi.l.coheredi.in prin.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊.l.iul.ff.de heredi. instī.sed iste tex.loquit in legatarijs singularib⁹ vnius serui particularis,qz rīdeť hoc probari per rōnem quam assignaui in.o.l.
3 ℨ imperator.⁊ ibi cōiter tenetur,† qz primus legatarius cēsetur magis dilectus a testatore quaz eius substitutus.l.publius.ff.de condi.⁊ demon. Si ergo testator grauauit onere manumittendi stichum primum legatarium quem magis dilexit,multofortius videtur grauasse eius substitutū quē minus dilexit. Item legatarius in re legata ꝺ heres.o.l.id tēpus.§.j.ff.de vsufcap. Bart. in l.si fic.§.fi.vbi tamē vide que ibi dixi.§.eo.tertio nō eundo ꝙ mēdicata suffragia qō illa regula.l.ℨ imperator.pcedat non solum in herede grauato legatis,⁊ postea hereditas peruenit ad substitutū,sed etiā pcedit in legatario a quo fuit relictum onus legati vel fideicōmissi,si postea testator priuauit legatariū ⁊ transtulit legatum in alium legatariū censetur translatū cū onere iniuncto primo legatario.l.caio.in prin.ff.de ali.⁊ cib.lega.⁊.l.alumne. in prin.ff.de adi.leg.⁊ ita in specie tenent Pau.de ca.⁊ do.Alex. in.o.l.ℨ imperator.⁊ ibidem firmaui in sexta ampliatione: ergo in prima sol.nullatenus pōt procedere. ¶ Secundo posses dicere qō hic legatum libertatis fuit noiatim relictum a primo legatario expresso eius proprio noīe,sc; sempronij.quo casu relictum factum a primo nominatim expresso proprio noīe,nō censeť repetitum a substituto.l.si plures.in fi.ff.de leg.iij. Bar.in.o.l.ℨ imperator.in scā oppositione vbi dixi,qz dico qꝫ ista solutio videatur prima fronte multum colorata ⁊ applaudere auribus audientium:tū nō pōt pcedere, † qz ego habeo qō fauore alimentorum legatū alimentorum noiatim relictum ab instituto expresso noīe ꝓprio cēseť repetitū a substituto,vt est text.in.l.iiij.§.fi.⁊ ibi
4 Bar.ad hoc no.ff.de ali.⁊ cib.leg. Idē Bar.in.l.mela.in prin.eo. ti.ergo idem fauore libertatis,cuius fauore vt dixi multa contra ius statuta sunt. Item idem dicimus fauore pie cause ꝙ legatuz relictum noiatim expresso proprio nomine ab instituto cēseatur repetitū a substituto per.o.l.mela.in verb.pietatis intuitu.et ita in specie firmat Lud.ro.in repe.auth.ſi militer.C.ad legem falci. in.gg.ſpāli pie cause inter vltimas voluntates. Idem firmat do. Alex.in.o.l.licet imperator.in.iiij.col.⁊ in.l.si duob⁹.§.j.§.eo.ergo idē in libertate que dicitur pia causa,vt est tex.melior de corpore iuris,in.l.ad ſi.in verb.ad hanc rationē pietatis.⁊ ibi Bal.
5 ad hoc no.C.de commu.seruo manumiſ. ¶ † Item bonū est argumentū de libertate ad piā causam ⁊ econtra,vt no.Barto.in.l. proxime.§.j.ff.de his que in testa.delen.⁊ in.l.si vnus.C.de testa. cū alijs 2co.quas ibi dedi. Jmo fortius fauorabilius videť esse
6 legatum libertatis quā sit legatū pie cause. † Nā legata ad pias causas nō diminuunt legitimam filij:quia qui ecclesiam vult instituere z filium a legitima eꝛheredare:alium querat pro cōsilio quam Augustinū.dicit text.sancti Augustini.xvij.q.vlti.in.c.fi. glo.in.l.si quis ad declinandā.cum simi.C.de episco.⁊ cleri.glos. in.l.papinianus.in princi.C.de inoffic.testamen,⁊ tamen legata

Universidad de Deusto
Biblioteca

libertatum nō solū diminuūt legitimā filiōs, imo in totū priuāt. tex. est in. d. l. papinianus. §. quarta aūt. ff. de inoff. test. & ibi Rapha. Fulg. in tertio notabili, expresse notat per illum tex. q̄ favorabilius est legatum libertatis q̄ legatum pie cause, & licet glos. & communiter doc. in. d. §. quarta autē. dicant q̄ illud procedit ꝑm iura ff. o. & C. sed q: hodie legata libertatū nō minuūt legitimā filij, per tex. in. §. phibemus. in aut. de triente & semisse. col. iij. tū reuera si bene cōsideres tex. ibi nō loquit̄ in libertatib⁹. & gl.

7 ibi aliter tenet: † & vitanda est legum correctio. l. precipim⁹. in fi. C. de appella. Item per subauditos intellectus nō debet induci correctio iurium: vt dicit glo. no. in. c. cupientes. §. quod si per. x. de elec. in. vj. & sic etiam ista scēa solut. nullatenus potest procedere. ¶ Tertio modo posset rīderi q̄ oppositio procederet q̄si libertas fuisset pure relicta sticho a primo legatario, tunc intelligeretur repetita etiam a substituto: & sic a scōo legatario, sic hic manumissio stichi nō erat in dispositiōe, sed in cōditione si sempronius stichum intra annum nō manumiserit, † ea que sunt in con

8 ditione non dicuntur esse in dispositione. l. si quis sub cōditione dandorū decē. ff. si quis omiss. cau. test. & ista tertia responsio vī satis colorata: tamē nec ista videt posse ꝓcedere: q: imo in hoc tex. libertas videt relicta a primo vt satis innuit principiū huius tex. ibi stichum sempronio do lego: & sic voluit q̄ō cū manumitteret intra annum, & si eum non manumitteret, eundem stichum legamit titio, alīs sequeret q̄ si testator dispositiue dixisset, lego stichū sempronio, & volo q̄ō eū manumittat intra annum: & sic dispositiue & si ipsum manumiserit eundē lego titio. q̄ō isto casu nō ꝑderet iste tex. ꝑm istā sol. q̄ post annū efficeret liber, & non esset titi, & tū hoc nō videt verū, q: iste tex. generaliter ꝓcedit etiam si a sempronio fuisset pure relicta libertas sticho, et postea adiecta condition: nā testator q reliquit libertatē pure seruo, pōt eā auferre & sibi adimere. l. seruū filij. §. si idē. §. eo. l. si idem seruus. j. ti. j.

Item si istud grauamen non fuisset impositū sempronio dispositiue sed cōditionaliter, & ꝑpter hoc, ꝑpter lapsum anni nō fit liber, sed perueniat ad titium cui scōo fuit legatus: isto modo nulla esset dubitatio istius tex. put etiam dicit Pau. de cast. & sic vide ꝑ ꝓdicta q̄ intellect⁹ huius text. in hoc reddat ambiguus: tū de mente istere, & etiam de mente doctorū est, q̄ō elapso anno sticho⁹ suis erit in totū titi, & non erit amplius liber, nec titi⁹ tenebitur eū manumittere, & sic ꝑ alebit scōz legatū exꝑsse factū de sticho & ita in specie tenent Imo. Pau. de ca. do. Petr. de bexu. & Jac. putans neminem inuenio contradicere: tamen ꝓdicta vigent ad oppositum de quibus nemo scribentium facit mentionē vnde considera ꝓ: intellectu huius tex. qui nō negat aperte, quin secundus legatarius, & sic substitutus teneat stichū manumittere. Hec istud aperte decidit. tu tū potes dupliciter inducere istuz textum ad probandum quod titius secundus legatarius nō censeatur grauatus de manumittēdo stichum. ¶ Primo q: text. in fin. dicit seruū totū ad titium pertinere. si totum ergo pleno iure, ergo sine onere manumittēdi. & si diceres q: z iste tex. in fin. dicat seruū totū ad titiū pertinere, per hoc q̄ dicit totum nō sequitur necessario, ergo nō tenet stichum manumittere, ptz q: etiā in primo legatario tex. dicit rīdi sempronio interim totū habiturum, & licet dicat totū, tū tenebat eū manumittere, posses rīdere z bū q̄ tex. in primo casu nō dicit totū simpliciter, z̄ addit interim to tū, & sic limitatiue. ¶ Scōo potes ponderare istū text. qui dicit, si intra annū manumisisset liberū effectum. si aūt hoc nō fecisset totum ad titium pertinere, ergo satis vult, q̄ō isto scōo casu non

9 efficiatur liber ꝓout in ꝓcedēti, ꝑpter aduersatiuam, † si autez dz aduersari ꝓcedētibus in facto & in iure. l. sed si lege. in fi. cum glo. ff. de peti. here, late Bart. in. l. hoc amplius, §. de his autem. ff. de dā. infect. & istud induco fortius: nam aduersatiua importat q̄ vno casu existente non habeat locū dispositio facta in alio casu. ita no. Bar. Bal. & alij in. l. si ita scriptū. ff. de li. & posth. & ideo tunc nūe nunc inducit repetitio legatorū ꝓcedentiū ꝑm Bar. in. l. in repetendis. in vlti. q. ff. de le. iij. & in. d. l. si ita scriptus. et ista erit quarta solutio ad oppositionem superius factam, tū Bart. in dictis locis loquitur q̄ testator est ille qui vtitur talibus aduersatiuis, tunc bene videt velle q̄ vno casu existēte non habeat locū dispositio facta in alio casu, nec tūc inducat repetitio legatorū ꝓcedentiū: sed in hoc tex. ista aduersatiua si aūt est aduer-

10 satiua legis & nō testatoris, nisi dicas † q̄ licitū sit arguere a verbis. l, ad verba testatoris & ecōtra. l. si quis legauerit. & ibi Barto. no. j. eo. & l. qui filium. §. fabinus. & ibi Bart. no. ff. ad trebel. & l. si fuerit. §. q̄stio hec. & ibi Bar. no. ff. de manumiss. testamē. & ita ha

11 bes bene ruminatum intellectum huius tex. ¶ Scōo no. ex hoc text. quod legatum ademptum sub conditione nō videtur datum in euentū contrarie conditionis, imo remanet pure ademptum quod videtur contra. l. quod pure. ff. q̄ō dies legati ced. & l. si post mortē. §. si, vbi dixi. z. eo. dic ꝓ ideo istud hic contingit vt legatū ademptum sub conditione non intelligatur datum in euentum

2trarie 2ditionis, eo q: contraria 2ditio est impossibilis cū ipso legato duplici consideratione, nam testator hic ademit a primo legatario si nō manumitteret seruū legatū. j. annū. certe si diceremus q̄ videretur ei datū in euētū 3tie 2ditiōis, istud est impossibile q: cōtraria cōditio est si manumitteret, & sic videret ei legatus eo casu quod esset manumissus: est q̄d impossibile, q: manumissus, & sic liber, nō pōt legari. Scōa rō, quia in defectum cōditionis seruus fuit legatus titio, & sic alteri. vnde 3tia conditio eū manumittere est impossibilis, q: seruū alienū manumittere non potest. l. seruo. C. de test. ma. nisi de facto, iuxta. l. mulier. in ꝓin. ff. de cōdi. insti. ¶ Tertio no. ex text. ibi quesitum est q̄d iuris esset

12 ꝑm Ang. Imo. & cōiter alios. ¶ † Ad pūcta dubioz q̄ trāfimittuntur ad consulendum, & simpliciter petitur q̄d iuris: nā ꝑ ista verba intelligitur petitū cōsiliū sup quolibet dubio ex facti narratione resultante, tam super principali q̄m super incidentibus et emergentibus, & ad omnia tenetur consultor rīdere. facit text. in l. filiusfa. §. apud marcellū. j. eo. & text. in. c. j. in ꝓinc. in verb. quid iuris. de cōtroner. inuesti. & ibi dicit Bald. in. ij. col. q̄ō questio est ginalis & omnia capitula cōplectitur. vnde si committitur alicui questio consulenda per istum modum, q̄d iuris, nisi super omnibus consilium reddat, nō videt cōsiliū reddidisse. l. quid tū. ff. de arbitris. Item adde Ange. & Imo. in. l. cū stipulatus sim mihi a proculo. §. fi. ff. de ver. ob. Imo. in. l. qui quadringenta. in ꝓincip. per illū tex. ff. ad. l. fal. Ang. Imo. & d. Alex. in. l. titia diuortiū. ꝑ illū tex. ff. solut. matrimo. & tex. in. c. iij. in verb. quid iuris sit. & ibi Cano. de consue. Item adde Ang. in. l. querebatur. in ꝓinc. ff. de testa. mili. vbi no. allum tex. in verb. q̄d iuris, ad cōmissionē q̄ tota die fit consultoribus, per istud verbuz, quid iuris sit. est enī ita ꝓgnans cōmissio q̄ eius vigore pōt inuestigare consultor ola antecedentia sequentia & cōnexa, ꝑm eū. Itē adde tex. notabilem in. l. eius qui in ꝓincia. in ꝓin. ff. si cer. pe. in verb. consulebatur. quid iuris esset. iunctis sequentibus, per que not. ibi Ang. quod q̄ causa committitur alicui consulenda ꝑ ista verba, quid iuris: tunc consultor dz videre non solum circa merita cause, sed etiam circa ordinē iuris, & non solum circa ꝓincipales causas, ſ etiam circa accessorias. ¶ Sed aduerte lz predicta sint de iure vera, tū iste tex. nō videt, ꝑare notabile suprascriptū, cū isto text. si bene aduertis, non fuit responsum sup omni dubio resultante ex themate ꝓpositi, sed solum super eo quod parum dubiū videtur habere, & omissum fuit illud q̄ō erat valde dubitabile, an titius scōs legatarius ad quem ex legato peruenit stichus teneatur stichum manumittere, sicut tenebatur ꝓimus legatarius, ꝓout late dixit glo. no. in. l. ij. & ibi Bar. & doct. C. de iure emphy. Bartol. in. l. j. §. vnde queritur. ff. de publica. & cum ista solutione trāseunt in effectu Bar. & alij, & hanc tene, q: alie duo sol. gl. sunt

16 diuinatiue & nihil valent. ¶ † Ultimo per istum tex. inter nota biliter

biliter Bal. cū quo alij trāseūt. nam certū est q̄ si executor deputatus in testamēto ad legata pia exequenda non exequatur piam voluntatē defuncti intra annum ꝓuale officio, & potestas exequēdi denoluitur ad ēpm. l. nulli. & l. si quis ad declinandum. C. de epis. & cler. & si aūt ꝓ redēptione. in auth. de ecc. ti. col. ij. & c. nos quidē. & c. si hēdes. & c. tua nobis. de test. Istud est verū nisi testatoz puidit de alio executore in casu quo ꝓim⁹ esset negligens in exequēdo intra annū, tūc ꝓuisio testatoris facit cessare ꝓuisionem legis, & sic q̄ō in casum negligētie ꝓimi executoris executio nō deuoluat ad ēpm, sed ad alios executores specialiter deputatos ab ipso testatore. & ꝑm hoc posset sumi cautela ꝑm Bal. quem sequūtur Imo. & Flo. q̄ a testatore prouideatur de pluribus executoribus successiue, & hoc modo raro potestas deuolneretur ad ēpm, q̄ō bñ no. Sed aduertez 20. ita trāseant, tū iste text. nil⁹ videt ad hoc facere, q: testator pōt ꝓhibere suū manumitti. Ité potest ꝓhibere ne illa ꝓstitutio diuorū adrianci & Commodi locū habeat q̄ facit seruū ipso iure liberū si nō

1 manumittat intra tps a testatore taxatū, vt. §. progime dixi. sed testator nō pōt ꝓhibere quin executio deuolnat ad episcopum: imo elapso anno potestas exequēdi denolnit ad ēpm, etiā si contrarium voluit testator: vt est tex. in. d. §. si aūt ꝓo redemptione. et in. d. l. si quis ad declinandā. & in. d. c. tua nobis. Bar. in. l. centurio. ff. de vulg. & pup. in. ij. q. ꝓinc. in vers. sed q̄ si dixit testator si filius meus decesserit sine liberis &c. Itē q̄ executio denoluat ad ēpm elapso anno. videt respicere publicā vtilitatē, q: fauore pie cause & fauore pauperum istud fuit introductū, ergo non potest testator illi derogare. l. q̄ō de bonis. in ꝓin. ff. ad. l. falci. & c. si diligēti. de fozo cōpe. & sic in hoc text. dic ꝙ testator nō pōt directo ꝓhibere, ne elapso anno executio denoluatur ad ēpm quando nō prouidet sibi de alio executore. & sic testator non posset disponere quod si executores fuerint negligētes intra annū, quin executio denoluatur ad episcopum. ita loquunt iura ꝓallegata. sed si testator in negligentiā ꝓimi executoris exꝑsse prouideret de alio, & successiue de alijs executorib⁹: tunc isto modo bene potest facere testator ne executio denoluatur ad ēpm, q: vt di

1 ꝙ prouisio hominis facit cessare ꝓuisionē legis. & istud est vtile q: multoties episcopi ista relicta ad pias causas male dispēsant

17 & cōuertunt in ꝓprios vsus & superfinos. ¶ † Ité ad ista decisionem Bal. ad. l. q̄ō. idē Bal. in. l. vnica. in ꝓin. in. ij. colum. C. de ca. tol. vbi notat argumentum ex illo tex. q̄ō substitutio facta a testatore de executore in executorem impedit ne per lapsuz

18 anni potestas exequendi deuolnat ad ēpm. † Ité adde bñ facere quod legatum relictum in vnam piam causam potest cōuerti in aliam piam causam cum authoritate superioris. iuxta. l. legatū ciuitati. & ibi Bar. ff. de vsufru. lega. & cle. quia contingit. de reli. do. Istud procedit nisi testator exꝑsse prouiderit quid fieri debeat illo non facto. ita notabiliter tenet Bart in. l. liberto. §. Lucius. per glo. ibi. ff. de annu. le. Bal. in. l. dictam. in pen. col. C. de condi. ob causam.

1 ¶ Domus consistit ex solo & superficie, ꝑm legistas, sed ꝑm dia
2 lecticos ex solo, parietibus & tecto.
3 Superficies quod est supra solum.
4 Edificium est commune ad totam domum & ad superficiem.
Edes ꝓ omni specie edificij capitur.
Domus appellatione nō continetur omne edificium, sed appellatione edium sic.
5 Urbana edificia, edes, rustica, ville dicuntur.
6 Villa etiam ꝓ vico seu vnitate plurium domorum capitur.
Superficies sola edificij q̄ exceptuata a legato fundi. tūc seruitus itineris & actus deberi nō pōt, sed quedam cōmoditas eundi. secus quando superficies simul cum solo exceptuatur.
7 Seruitus q̄ transeat cum re quando est realis. secus est quādo
8 esset personalis.
9 Dominium rei que venit tacite in legato an transeat ipso iure.
10 Exceptio in dubio intelligitur facta ꝑm naturā rei exceptuate.
Testator quando legato fundi excipit edificium, an tunc seruitus ipso iure debeat esse, vel per heredem debeat redimi.
11 Seruitus in actibus inter vinos quod non censeatur imposita
12 ipso iure nisi dicatur. & nu. 12.
Fundus vel domus communis si in plures diuidatur, non potest vnus per partes aliorum ire, nisi exꝑsse sit dictum.
14 Fundo vendito quod non dicatur venditus accessus, vel via per alium fundum venditoris, nisi dicatur.
15 Vicino si concedantur duo pedes terre vt ibi aquam proiciat, an videantur concessi iure ꝓprietatis vel seruitutis.
16 Nuce legata quid veniat.
17 Fundus si vendatur excepta tali arbore que incisa postea pullulauit cuius sint pullulationes.
18 Ecclesie si concessit in emphyteusim oliuetū in tali loco sitū, an intelligatur concessio de arboribus oliuarum, an de ipso solo.

Qui fundum.

1 **Qui fundum.** † Testator excipiens edificium a legato fundi, videt in dubio etiaz excipere solum in quo consistit. Item per fundum legatū debet heredi constitui ius necessarium eundi ad ipsum edificium. hoc

2 dicit. † Et ꝓmitte q̄ō habemus quatuor vocabula. domum superficiem, edificiū, & edes. Domus ꝑm Dialecticos ꝙsistit ex tribus, scilicet ex solo, parietibus & tecto, sed ꝑm nos legistas consistit ex duobus, scilicet ex solo & superficie. l. cum qui edes. in ꝓincij. ff. de vsucap. gl. in. l. solum. ff. de rei vend. Superficies autem dicitur illud quod est supra faciem terre & sic id quod est. §. solū, quādo solum est alterius, & id quod est. §. edificatū est superficiarij. vnde dicit tex. in. l. superficiario. ff. de rei vend. superficiario, id est qui in alieno solo superficiem ita habet vt certā pēsionem

3 ꝓstet. † Edificium aūt est vocabulū cōmune & potest sumi pro tota domo. Item pro sola superficie, vt hic in text. Edes vero ꝓ omni edificio & omni specie edificij capiunt. ita dicit tex. in. l. qui edes. in fin. ff. de incen. rui. naufra. & in. l. j. §. deinde. ff. de cloacis.

4 ibi dicit Bar. † q̄ō non omne edificium continetur appellatione domus, sicut continetur appellatione edium: quia domus cōsistit ex parietibus tecto & fundamento vt predixi. ¶ Hoc simile so iste subtilis. §. diuiditur in quatuor partes. In prima querit quādo legatur fundus excepto edificio. quid deueniat in ista exceptione edificij, an intelligatur de sola superficie, an etiā de solo in quo situatum est edificium. In secunda respondetur q̄ō si constat testatorē intellexisse de sola superficie, tūc talis exceptio facta de superficie sine solo mero iure non valet neq; tenet: q: superficies naturaliter cedet solo, nec est possibile quod fit alterius quam eius cuius est solum in quo situata est. l. obligationū fere. §. placet. ff. de actio. & oblig. & sic mero iure totus fundus ꝓlegatarium vendicari poterit, tamen ope exceptionis heredi succurritur ꝓ superficie, vt voluntas defuncti in effectu melius saluet quam possit, & sic vt habitationem edificij habeat & commoditatem eundi per fundum legatum ad ipsum edificium. In tertia loquit quando testator excipiēdo edificium intellexit in superficie simul cuz ipso solo, & sic voluit dominium directū soli in quo est edificium tāq̄ separati a totalitate fundi esse ipsius heredis. & tunc legatarius poterit solum vendicare alias partes fundi legati, sed nō ipsum edificium nec solum in quo situatuz est, tanq̄ si de vno fundo essent effecti duo. & tunc seruitus ꝓpria & vera itineris & actus debetur ipso iure edificio, cum heres habeat directum dominium edificij & soli. ergo sibi ꝓpria debetur seruitus. l. j. ff. communia predio. & sic fund⁹ legatarij seruiet edificio heredis. secus est in ver. precedenti, vbi nō est ꝓpria seruitus, sed quedam commoditas eundi, ex quo non erat alius accessus ad ipsam superficiem, nisi per alias partes fundi legati. vnde testator videtur heredi reseruasse illam facultatem accedendi, vt hic in ꝓximo ꝓcedenti. & l. testatrix. in ꝓinc. ff. si serui. vendic. In quarta dicitur quod in dubio q̄ non constat que fuerit voluntas defuncti excipiēdo simpliciter edificium a fundo legato, intelligitur excepisse superficiem simul cū ipso solo, sine quo edificium constare nō potest. secūda ibi, si de sola. tertia ibi, si vero solum. quarta ibi, sed inclinandum est. & sic habes exꝑlanatū subtilem & pulchrum. §. In ter. ibi, villa. iste text. vtitur isto vocabulo villa, & ponitur ꝓ edificio posito in rure. & nam vbana edificia edes, rustica ville dicuntur. ita dicit iurisc⁹ ultus in. l. fundi. ff. quib. mod. vsufr. amit. & l. heres. & ibi glo. declarat. ff. de vsufru. le. 3a. inde venit villic⁹, qui ꝓpter fruct⁹ ꝓcipiendos in rure ꝓponitur, vt inquit iurisc⁹ ultus in. l. si cuz villico. ff. de insti. aliquando etiam villa[a] capitur ꝓ vico seu ꝓ vnitate pluriū domorū sine muris, vt declarat in. l. si heres. §. vicis. s. e. ¶ † Nota ꝓimo ex isto tex. quod quādo sola superficies edificij est exceptuata a legato fundi, tunc seruitus ꝓpria itineris & actus deberi nō potest, sed quedam cōmoditas eundi, ꝓout etiam dicit gloss. ꝑ. l. olympico. que est. l. fina. ff. de seruit. vbano. predio. secus quando exceptuatur superficies simul cū solo in quo situata est. tūc seruitus ꝓpria itineris & actus intelligitur tacite legata & debetur, vt hic. ratio diuersitatis est: quia in primo casu ex quo ipsum solum in quo situatū est edificium remansit in totali dominio legatarij, per cōsequens etiam dominium directum superficiei pertinet ad eundem legatariū fundi: cū vt ꝓdixi dicti sit vt superficies cedat solo, nec possit esse alterius q̄ illius cuius est solū, ergo cū alie partes fundi sint etiā ipsi⁹ legatarij, ergo nō possunt ei seruitutē debere: quia res sua ꝓpria alteri rei sue seruire nō pōt. l. in re communi. & l. si quis edes. in ꝓin. ff. de seruit. vrb. pred. & l. vti frui. in ꝓin. ff. si vsufru. pe. Ité cū heres nō sit dominus directus neq; soli neq; edificij sed habeat nudam habitationem, & solum vtile dominiū in sola superficie. sequit q̄ō vera seruitus predialis ei qui non habet dñium ꝓpriū fundi constitui nō potest. l. j. ff. cōmunia pred. et

a ¶ Villa. Q̄ō vniuersitas ville sit ita ap probata sicut vniuersitas Burgi vel vici, et q̄d sit ciuitas, q̄d sit oppidū, & q̄d sit castrū habes ꝓ cundez do. Jas. in. d. l. si heres. §. vicis. ē. eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.ij.§.i.ff.si ser.ven.secus est in secundo casu in quo directū ꝓfūi soli ꝛ edificij est ipsi⁹ heredis, tunc debet sibi propria seruitus. d.l.j.ff.cōia ꝓdio.ꝛ sic fundus legatarij seruiet ꝓprie edificio heredis.ꝛ cit vtile scire an sit seruitus ꝓprie,an solum quedā commoditas,† q̄ si cit seruitus in quēcunq; heres alienaret superficiem trāsiret seruitus realis.l.via cōstituti.§.si fundus.ff.de seruit.rusti.pred.quia cum sit ius reale concomitatur ipsam rem.ꝛ sic trāsit in quēcunq; res vadat.secus si non est seruitus,sed cōmoditas,qz esset personalis,tūc nō transiret in aliā personam nisi de nouo decederetur per dñm.d.l.si quis edes.in principio.

8 ff.de seruit.vrba.predio. ¶† Scdo nota diligenter ex tertia parte ter.ibi,ꝛ seruitus ipso iure vtile debebitur,q̄ in legato qō venit tacite transferꝛ dñiū ipso iure.nā hic ista seruitus realis itineris ꝛ actus non fuit expresse legata heredi vt ei ꝓficeret a legatario,sed venit tacite in cōsequentiam edificii exceptuati,ꝛ tñ ter.iste dicit q̄ seruitus ipso iure debetur.ꝛ sic hic vt tex.ad literam contra illud qō vbiq; tenet Bar.q̄ ex legato tacito non trāsferatur ipso iure dñium,sed solū ex expresso.ita tenet Bar. in.l.seruus filij.§.fi.ꝛ in.l.j.in vlti.col.s.eo.ꝛ in.l.si ancilla.§.emptor.ff.de rei ven.ꝛ ita contra Bar.pōderat istū ter. Raph.cu. ꝛ Alre.in.d.l.seruum filij.§.fi.vbi dixi,ꝛ quanuis gl.magna hic in pin.dicat q̄ in isto ter.dictio ipso iure stat impꝛopꝛie, certe hoc est de ruere ꝛ violare text. Itē istā expositionē nō pōt pati iste ter.eo qꝛ subdit similitudinarie, nō sec⁹ ac si duorū fundoꝝ dñs alterū legauerit,ita vt alter seruiret.quo casu cōstat seruitutē expressam transire ipso iure sine impositione.l.si quis ita. ff.quemad.ser.amitt.ꝛ.l.j.in verb.ipso iure.ꝛ in.l.si.in verbo,vendicare.ff.de serui.leg.ergo similiter qñ seruitus debetur tacite transit ipso iure,vt expresse dr in litera.ꝛ pro certo iste ter.fortiter vꝛget contra Bar.si nō cauillet.saluādo Bar.potes ad istū ter.rūdere altero de duobus modis. ꝓPrimo qꝛ ex legato tacito nō trāsfert dñiū ipso iure,verū est in legatariū,ita ꝓprie loquit Bar.sed bene transit ipso iure de legatario in heredem.et sic de fundo legato i edificiū exceptuatū.ꝛ ita ꝓcedat iste ter.ſ hic esset opⁿ bona rōne diuersitatis, Scdo modo potes rūdere, ꝓnut etiā dixi in.d.l.seruū filij.§.si.qō hoc legatū nō est omnino tacitū,ꝓut loquitur Bar.qz iste ter.loquitur qñ testator legauit vnū fundū vni sed nō simpliciter,ſ excepto edificio.ꝛ sic excepit superficiem simul cū ipso solo,quo casu ex verbis testatoris apparet q̄ non vult legare fundū liberū,sed a fundo legato vult deberi seruitutē itineris ꝛ actus ad edificiū exceptuatū. ꝛ sic est perinde acsi seruit⁹ esset spāliter ꝛ expresse a testatore apposita:ideo tunc acquirit ipso iure,tamen vt dixi reuera iste ter. vꝛ̄ contra Bar.vt dictū est quicquid potest dici ad saluandū Barto. ¶Tertio ꝛ vltimo nota ex vltima parte text.ibi,sed inclinandum est qō in dubio alio non apparente voluntate testatoris:testator simpliciter excipiendo edificiū intelligit excipere superficiem simul cū solo cui coheret. †Ex quo correlarie not.q̄ exceptio in dubio intelligitur facta ſ natura rei exceptuate.nā edificium naturaliter cōsistit ex solo ꝛ superficie.l.eum qui edes. cum ibi no.ff.de v fucap.ꝛ declarani.§.in pin. vnde testator qui excepit edificium intelligitur excipere qualibet ei⁹ partem,ꝛ sic superficiem,ꝛ solum. ¶Capio glos.in verb.ipso iure ista glos. videtur obscura,ꝛ nō declaratur a scribentibus,ideo diuide ea intellectualiter in tres partes. In prima timore vnius cōtrarij quod statim formabo gl.ꝓpliciter intelligit illa verba ipso iure ꝛ sic ponit duas fol.ad dictū contrarij. In scōa ꝓpter aliud contrarium quod statim etiā.j.formabo.glo.ponit alias duas fo. In tertia allegat quatuor ꝛ cōcordātes ad tex.scōa ibi,ꝛ ad hoc cogitur.tertia ꝛ vltima est ibi,ꝛ facit.§.si vsusfr. ¶† Videoad primū,ꝛ opponoꝛ tra tex.qui in tertia parte vult q̄ qñ testator excipiēdo edificiū sentit etiam de solo,q̄ seruitus ipso iure debeatur:contra quod imo seruitus non dicatur ipso iure debita,imo debebat p heredem redimi,vt est tex.in.l.seruū filij.§.it.§.eo quāis glos.in vltima parte allegat pro concordanti, imo quando esset debita adhuc nō cōpeteret ipso iure,sed oꝛ p legatariū gratuā constitui,vt.l.si tibi liberū.ff.de actio.emp.glo. bui⁹ timore ꝓpriꝰ ꝓpliciter illa vba. ꝓPrimo ipso iure,id est equissimo iure. Istam expositionem tenēt An.ꝛ Flo.per tex.fortem quem etiam sic exponūt.in.l.penul.C.de suis ꝛ legitimis. vbi dicit ter. quod filius succedit matri ipso iure:hoc videtur impossibile cū filius quo ad matrē sit extraneꝰ,vnde etiam ibi intelligitur ipso iure,id est equissimo iure:cum commune votum parentum ꝛ natura sit vt eorum hereditates ad suos descēdentes confluant.l. scripto.ff.vnde liber.ꝛ ita etiam oꝛ An. dicebat ibi Franciscus tigrini preceptoꝛ suus,licet Bar.in.d.l.pe.intellexerit ipso iure si volunt.ꝛ sic si adeant hereditatem quod dicit Bin.se reprobasse in repe.l.vētre.ff.de acquir.heredi.Secūdo modo exponit gl. ipso iure:quia isto casu seruitus debetur de iure.sec⁹ in versicu ꝓ precedenti,vt declarani in tex.in primo nota. Sed ytraq; expositio glo.violat literam:ideo dic qō ex vltima voluntate ipso iure cōstituitur seruitus, absq; aliqua impositione quādo testator expresse leganti seruitutem,ꝛ hoc est expeditum.l. si partē.§. j.ff.quemadmo.serui.amitt.ꝛ.l.j.ff.de serui.le.vel quando testator legauit fundū excepto edificio,ꝛ intellexit de superficie simul cū ipso solo,vt hoc tex.ꝛ declarani.§.in scōo no.secus quando testator legauit vnū fundū simpliciter ꝛ nihil excepit quo casu intelligitur cū legare qualis tūc reperitur.l.seruo legato.§.si fundꝰ. §.eodem.vnde postea legando alium fundum alteri non transit ipso iure seruitus,nec virtute legati nec vigore alicuⁱ exceptionis:tamen ne legatum primum reddatur inutile intelligitur seruitus tacite relicta:ideo cogitur heres eam redimere ꝛ prestare. ita loquitur ꝓprie tex.in.d.l.seruum filij.§.fi. ¶tex secus in actu inter vinos:† q̄ ibi requirit ꝓstitutio,ꝛ sic impositio seruitutis. ita loquitur.l.si tibi liberus.ff.de act.em.q̄ vt dicit gl.j.in sequēti parte in putet sibi emptoꝛ qui cōtractum inter vinos fecit si nō cauit sibi expresse de seruitute.quod dici nō potest in vltima voluntate in herede vel legatario.ꝛ ita habes expeditam primā partem gl. ¶In secunda parte glo.opponit de.l.via constituti. §.si.ff.de serui.rusti.predio.vbi seruitus itineris nō debet etiam inter cōsortes,nec ipso iure nec ope exceptionis,quāis sit necessaria,nisi fit expresse imposita.† vnde si fundus cōis inter plures dños fit diuisus inter eos,non potest vn⁹ in ep partes alio rum nisi specialiter sit conuentū,etiā q̄ talis aditus sit necessarius vnde si fratres diuidant domū cōmunē habentem tria solaria,certe illi qui habuerūt solaria superiora nō possunt trāsire p inferiora ,nec inde habere aditū quāis sit necessariū.ideo debēt esse cauti vt in diuisione talem aditus expresse reseruent, ſm Bal.ꝛ Flo.ibi ergo similiter in isto tex.seruit⁹ itineris quāis necessaria ad edificium nō dꝫ censeri debita,ex quo per testatoꝝ non fuit expresse constituta.gl.ꝓpliciter respōdet,ꝛ dum in prima solutione dicit secus si talis voluntas nō apparet intelligi expresse vel tacite:alias glo.diceret cōtra istum textum.cōmuniter tenetur secunda sol.q̄ alind sit in cōtractibus,† sic in actibus inter vinos vt ibi,ꝛ aliud in vltimis voluntatib⁹,vt hic. ꝛ rationem diuersitatis.s.assignaui.ꝛ ita tenet Bar.in.l.ff.de serui.le.ꝛ in.l.abinas.ff.de serui.vrba.predio. Imo.ꝛ Dode.in.l. quod cōclane.ff.de dam.infec.facit tex.in.l.in vēdendo.ff.de contraben.emp.† vbi si vendas mihi fundum nō intelligis vēdere accessum vel viam per alium fundū tuum, nisi expresse fit actū. ¶Bloss.fin.in verb.cogitasse.diuiditur in duas partes. In prima opponit cōtra tex.ꝛ vbi sol. In scōa colligit ex tex.notabile. scōa ibi.item est argumētum. ¶In prima parte glos.bene respondet.ꝛ nō solutionis est,ne plus operet exceptio in accessorio in decē pedibus terre quā in principali in seruitute aque.arg.l.Q. abeo.ff.quēadmo.serui.amit.ꝛ.l.ij.§.fi.ff de seruit.rusti pre dio.† Et si cōcedo vicino duos pedes terre vt ibi proiiciat aquā an videar cōcedere iure ꝓprietatis an seruitutis,vide gl.not.a bile de hoc in.l.si mulier.in gl.i.ꝛ ibi Bal.C.de iur.do. ¶† In ista cūda parte nota ex gl.q̄ legatum nucis continet tria. Primo quod testator videatur legare ipsam arborem. Scōdo videtur legare solum ea sic terrā in qua sunt radices ipsius nucis. Tertio videtur legare viam eundi ad ipsam nucē. Bar. intelligit verū quādo legauit arborē ratione fructuum,secus si legasset ratione materie vt trabes vel tabule fierēt vel ligna ad comburendum. tunc terre vbi nata est legari nō intelligitur.l.ligni.ff.de legatis. in dubio quāis nō declaret Bal.dic ſm Imo.ex qualitate arboris hoc ꝓpēdi.arg.l.plenum.§.equitū.ff.de vsu.ꝛ ibi.nam si erat fructifera videtur ratione fructuū legata,alias secus.puta si erat nuc antiquissima nullos amplius fructus proficiens. ¶† Quid autem si quis vēdidit fundum excepta tali arbore q̄ exaruit ꝛ fuit incisa,ꝛ postea eius truncus pullulauit,cuius erunt pullulationes istius arboris seu pedamēta:decisio patet ex predictis:qz si excepta fuit arbor ratione fructuū,quo casu etiā solum in quo est arbor cēsetur exceptuati:ꝛ tunc eius sunt pullulationes ꝛ pedamēta que sunt apta ad producēdos fructus,secus si arbor fuit excepta cā habēdi ligna.de quo est gl.in.l.obligationes fere.§.placet.ff.de act.ꝛ oblig.ꝛ in.l.damni.§.sit⁹ qui vicinos.ff.de dam.infec.† Quid aūt si in instrumēto ꝓtinet q̄ talis ecclesia concessit titio in emphyteusim oliuetū in tali loco situ, an intelligatur de terra oliua an solū de arboribus oliuarū pēdentibus.nā si intelligat de arboꝛib⁹ destructo oliueto finit emphyteusis.sec⁹ si intelligat de sole.Bal.notabiliter in.l.j.ad fi.C. de iure emphy.tꝫ q̄ intelligit de nobilioꝛi,ꝛ sic de solo:qz natura emphyteusis est q̄ ꝓstituat in re immobili.ꝛ ad hoc allegat istū tex.cū gl.ꝛ.l.certo generi.in princ.ff.de serui.rusti.predi.ꝛ ibi gl. magna ponit notabile questionē de rustico ꝓmittēte certā partē vinee,an intelligat solū de arboꝛib⁹ vineaꝝ,an ēt de ipsa terra vineata,dic vt ibi ꝓ glo.ꝛ Bar.ꝛ si est actū expresse q̄ solū ipse arbores sint emphyteutice ꝛ nō fundus:tūc ſm Bal.in.d.l.j.ad fi.C.de

9 ¶Sit diuus.ō ista materia an ōbeatur via an sit expresse cōcessa,adde que ipsemet dom. Jas. tradit in l.fernum filij. §.si statulibertus.in.i. col.j vlt.no.s.eo.

10

17

18

si.C.de iure emphy.valet donec arbores pendent in fundo ꝓpter immobilē radicē ꝛ si arbores veteres deficiant ꝛ noue ex illis pullulāt,durabit emphyteusis:qz nō est mortua radix ꝓductiua,imo viuit in plantis.d.l.damni. §.si is qui vicinas.

1 ¶ Jnc finita equipollent vniuersali.

2 ¶Sens testatoris in grauando heredes cōprehenditur ex forma legandi.

3 Heres in dubio intelligitur granatus ꝓ sua portione hereditaria tantum,ꝛ non vltra.

4 Item intellige in re testatoris non tamen in heredis vel extranei quia tunc tenetur insolidum.

5 Verbum vendicare pro peti,aliquando poni debet.

6 Estimatio testatoris facta de rebus legatis quod non attenditur.ꝛ nu.10.ꝛ.12.

7 Testatoꝛ si leguit vꝛori vestimēta ꝛ iocalia que estimauit valere centū,licet valeant minus vel plus,vestimenta ꝛ iocalia qualia sunt debentur.

8 Testatoꝛ iure isto quod non possit tollere vel prohibere aut minuere falcidiam hodie sic.nu.10.

9 Conditio apposita a lege sui natura importat causam finalem, ꝛ debet necessario existere.

1 Error probatur,probando rem aliter esse.

11 Si testatoꝛ mandat heredem vendere rez certo pretio quod bes tenetur illud seruare etiam si esset minus quam valeat.

14 Si testatoꝛ leguit titio prediuum intra tales confines quod dicit esse iugerum quinquaginta ꝛ reperiantur quinquaginta quinq; an totum debeatur.

15 Oldra.landen.magister Jo.andree.in legibus.

Si libertus. Aliqui ex heredibus in specie heredi tarie grauati,intelligitur tñ grauati ꝓ sua portione quā habent ꝛ nō vltra. Item non attendit estimatio testatoris in rōne.l.falcidie,sed ꝓpriū verum.h.d.ꝛ sic habet duas partes.scōa ibi,adiectio aūt illa.ꝛ est multuꝫ singularis ꝛ notabilis.ſm Rapha.cu.hic. ¶In tex.ibi. a coheredē. Raph.cu.exponit id est coheredib⁹.qz plures erāt.vt.ſ. in tex. ibi,ſz alios ex ceteris,sed istud est emendare tex.ideo tu dic q̄ illud a coheredē ponit indefinite † indefinitā equipollet vniuersali.ꝛ est acsi diceret,ab omnibus coheredib⁹.l.plurib⁹.ꝛ ibi la te Bar.ff.de le.j.ꝛ.c.qz circa.ꝛ ibi do.Abb.ad hoc no.de prinile gijs.gl.in.c.vt circa.in verb.aliorum.de ele.in.vj. ¶No. primo ex isto tex.† q̄ ex forma legādi cōprehēdit mēs testatoris,quem heredum suoꝝ grauare voluerit,naz cum hic digerit,quisquis mihi alius ex suprādictis heres erit,videtur alios heredes grauasse,non autē patronum,cum de illis in conditione mentioné fecerit ꝛ ad alios verba principaliter diriguntꝫ. Itē propter illō relatiuū ouersitatis ait⁹. ¶Scdo no.q̄ heres in dubio itelligitur granatus ꝓ sua portione hereditaria tñ.ꝛ nō vltra,ꝛ sic legatum rei hereditarie relictū ab vno ex heredibus intelligit ꝓ parte illius,ꝛ nō insolidū ratio:qz nō est verissime testatoꝛ voluisse grauare heredē onere redimendi partes alienas alioꝝ coheredum.l.vnū ex familia.§.si rem.j.ti.j.intellige istū tex. qñ species hereditaria fuit relicta ab vno heredū.tunc tenet ꝓ sua portione tñ,vt dixi,nisi esset indiuiduū legatū:vt libertatis. l. cū quasi.§.si fures.ff.de fideic.lib.secus qñ fuit relicta quātitas tunc cēsetur granatus insolidū.l.ab omnibus.in pin.j.e.allegata in glo.pro contraria:qz tūc cessat ratio.s.assignata.cum solidum possit prestare de sua parte. ¶† Scdo intellige istū tex.qñ grauamen est impositum in specie q̄ erat ipsius testatoris.secus si in specie non hereditaria q̄ sit heredis grauati vel alterius tertij,tūc tenet insolidū.per.l.si tibi homo.§.j.ſ.e.qz si est ipsi⁹ gratuati nō cogit ad aliquid redimendū.ꝛ sic cessat ratio.s. assignata.si autē sit alterius tertij,ꝛ sic heres grauat⁹ in ea nullam portionem hereditariā habet,tunc tenetur insolidum redimere,cū nō possit limitari grauamen per portionē hereditariā quā illa specie non habet.sed aduertez Bar. cōiter alij ita trāseāt tñ tex.in.d.l.si tibi homo.§.j.q̄ allegāt.ꝓ se.strīgit fortiter ad oppositū cum dicat ipso iure vēdicare,ergo necessario res erat te statoris ꝛ non heredis nec alterius:qz vendicatio ꝓsupponit dñium,l.in rē.in ꝓn.ꝛ.l.officiū.ff.de rei ven.ꝛ.c.examinata. de iudi.nō habet locū si res fuisset heredis vel aliena.vt ꝓ Bar. in.l.j.in vl.col.s.e.Et pondera qō ibi fuit legata species certa q̄ erat testatoris,cuz tex.dicat vēdicare,ꝛ sic erat hereditaria,ꝛ tñ ibi heres tenetur insolidū ꝛ nō ꝓ portione hereditaria,ergo directo cōtra istū tex. Ad idem tex.in.l.menins.§.cū q.j.tit.j.vbi tex.facit expresse mentionem de dominio,ꝛ sic videtur manifeste loqui de re propria testatoris legata ab vno ex heredibus, ꝛ tñ ille solus tenetur insolidum ad speciē hereditariā legatam.non autem solum pro portione hereditaria. ergo etiā contra istum tex.propter illos duos tex.qui fortiter vꝛgent cōtra istum.Jac. de arctio.ꝛ Rayne.intelligūt istuz tex.procedere quādo agitur rei vendi.vt patet in tex.ibi,vendicare posset tunc legatarius nō vendicabit nisi quincūcem ab istis heredibus grauatis:qz cum essent istituti in quinq; vncijs hereditatis habebāt solū quinq; vncias dominij in seruis legatis.secus si ageretur actione ꝓsonali ex testamento tūc tenerenē insolidū,ita ꝓcedūt illi duo tex. in cōtrariū adducti.ꝛ istud sequitur.o.Pe.de bey.hic.ꝛ Jo.de imo.in.d.l.si tibi homo.§.j.posset aliter dici q̄ ꝛ vtroq; ter. dicit qō litis estimationē soluit,ergo apparet qō illi tex. nō loquunt in re hereditaria:qz si fuisset res hereditaria debuisset illa res ō necessitate prestari ꝛ per hoc patet† q̄ verbū vendicare.de necessitate dz ibi poni large ꝓ peti,ꝓut etiā exponit Rapha. cu. hic do.Alex.ꝛ alij in.d.§.j.tū est violatio ad illū tex.ibidē pleni⁹ dicetur. ¶Ultimo no.ex fi.tex.q̄ estimatio testatoris facta de rebus legatis non attenditur,vt hic.ꝛ.l.cū pater.§.qui filio.ꝛ.l. fi. §.j.ſ.ti.j.vnde per istū tex.ꝛ iura p allegata determinant ¶Bar.ꝛ alij oēs indifferēter† q̄ si testatoꝛ leguit vꝛori sue vestimēta ꝛ iocalia que estimauit valere ducētū,qō si valeāt minꝰ nō potest vꝛor petere qō plus suppleat illud qō sibi deest:quasi voluerit testatoꝛ ducenta legare eodē modo si reperiantur plus valere etiā in duplo nō poterit beres aliquid diminuere, sed vestes ꝛ iocalia debēt dari vꝛori,ꝓut sunt,non attēta estimatiōe testatoris.ꝓut est hic tex.sed aduerte q̄ ꝛ Rapha.cu.iste tex. nō videtur aliquid facere,ꝛ fuit subtilis cōsideratio: qz hic nō credit estimatiōi testatoris,vbi est locus rationi falcidie:† eo qz testoꝛ iure isto nō poterat directo vel per indirectū falcidiā prohibere aut tollere vel minuere.l.qō de bonis.§.i.ꝛ.l.scius ꝛ augeri⁹. ff.ad.l.fac.quod non est in questione ¶Dy.Tu vltra Raph. pondera qō tex.iste loquitur cōditionaliter,si legis falcidie ratione haberi oporteat,† sed cōditio apposita a lege sui natura importat causam finalē.l.ij.§.fi.ꝛ ibi plene Bar.ff.de dona. Item cōditio apposita per legē dz necessario existere:qz nō importat lenē solēnitatē,vt inquit singulariter Bal in auf.matri ꝛ auie.ſ.i.co. in fi.qñ mul.off.tuto.fungi po.ꝓ tex.in.l.pretor in pn.ff.de colla. bo.sequunt do.Alex.ꝛ Alre.in.l.ij.§.ꝓtius.ff.de vul.ꝛ pup. ergo iste tex.nō simpliciter vult nō stari estimatiōi testatoris,ſz si debet haberi ratio.l.falcidie,ꝛ isto modo iste tex.nō faceret ꝓ decisione ¶Dy.Bar.ꝛ oīm.sed cauet cū hodie testatoꝛ possit in totū ꝓhibere detractionē falcidie.aut.ſz cū testatoꝛ.ſ cooꝛe vnde fumit.C.ad leg.fal.sequere† q̄ a cessante dicta ratione hodie nō deberet,pcedere iste tex.qō nō est dicēdum.vulgata.l.ꝓcipim⁹. in fi.C.de appel.vnde dic q̄ etiā hodie nō starēt estimatiōi testatoris ꝛ possit ꝓhibere detractionē falcidie:qz ꝓsumeret testatorem errasse in estimatione rerū legatarū qñ veritas est in cōtrarium:† naz probādo rem aliter se habere error ꝓsumitur.ꝛ ꝓbatur.l.si post diuisionem.vbi Bar.ꝛ alij. not. C.de iuris ꝛ fact. igno. Itē ꝓ decisione ¶Dy.ꝛ aliorū facit tex.in.l.j.C.arbi. tu. vbi est tex.† q̄ nō stat estimatiōi quā fecit testatoꝛ in testamento de bōis suis vel de suo patrimonio in piudiciū tutorū. ¶Limita istum tex.ꝛ sic supradicta decisionem† quādo testatoꝛ grauauit heredē vendere rem certo pretio alicui:tunc heres tenetur illud pretium seruare,etiā si esset minus quā valeat,ꝛ sic statur estimationi ipsi⁹ testatoris,dato qō veritas aliter se habeat,vt est in.l. fideiussoꝛ.§.meminisse.s.eo.vbi Bald.ꝛ alij intelligunt illū tex. procedere etiā si pretium est vltra dimidiā iusti pretij,nec tunc heres haberet remediū.l.ij.C.de rescin.vendi.ꝛ.c.dilecti. de em. ꝛ ven.ꝛ est etiam de hoc bonus tex.in.l.etiam.§.j.ff.de peti. her. in versi.etiam si paruo pretio iussus sit heres vendere.ꝛ in vbo per exiguum pretium.ratio est ſm Imo.ꝛ Raph.cu.in.d.§.me minisse.qz testatoꝛ cēsēt tunc residuū pretij donare,ex quo exercuit actū liberalitatis,cum tale legatū sit donatio.l. legatum.j. tit.j.¶Ultimo vt nihil omittaꝫ per istū tex.no.decidit Jo. an. in addi.Spec.in titu.de emp. ꝛ ven.§.j.versi.pen.in addi. incip.

14 hic querit⁹ si vēditoꝛ.ꝓne testatoꝛ in testamēto dixit,lego tale prediū intra tales cōfines qō est quinquaginta iugerum.ꝛ reperiunt quinquaginta quinq;,querit⁹ qd erit de illis quinq; plus. ꝛ dicit quod ista questio facilius procedit in legato vel donatiōe quā in emptione.vbi exꝓmit ꝓpretiū ꝛ illud tagatur per iugera in quibus habetur ratio pretij.sed in legato ꝛ donatione non sic est:qz ibi nō cadit pretiū:vnde dicit primo videri qō iugera numerata veniant in legato ꝛ non plura,per tex.no.in.l.pe.§. vlti. ff.de actio.emp.ꝛ in.l.comprehēsum.ff. de contraben.emp. contrarium dicit se audiuisse dominum suum in legibus tenere ꝓ istum tex.nostrum in fi.ꝛ d.l.cum pater.§.pater qui filio.j.tit.j. cum distinctione:tū an cōcedēs incipiat a numero siue mēsura ꝛ tūc nihil pꝛ veniat.l.si quis in testamēto.s.e.aut ꝓnus exꝓmit certā speciem vel corpus,ꝛ postea addit mensuram:tunc ad iectio mēsure est loco demōstrationis,que falsa nec vitiat nec minuit id cui addit.l.si seruus legatus.§.qui quinq;.j.eo.ꝛ.l.demōstratio falsa.ff.de cōdi.ꝛ demō.cū aliis per eū allegatis.† Adde qō ista decisio q̄ Jo.and.dicit fuisse dñi sui:dicit fuisse Ol.lan.

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui etiã formaliter ponit in cõi.c.cxvij.qõ incipit in cõcessõe cu iusdam donationis hec clausula continet:& illud cõsilij Ol.etiã formaliter refert & sequit Alb.de rosa.in.d.l.cõprehensum.ff.de cõtrab.emp.Cano.in.c.p tuas.de don.Bal.in ru.C. de cõtrab.emp.in.xxij.q.Item adde facere tex.in.l.q fundũ.§.qui agrum. ff.de cõtrab.emp.& in.l.fernũ.§.si modus.& in.l.iulianus.§.si titius.a qõ ibi Bar.ff.de contrab.emp. cum aliis concordantijs que in contractu venditionis tradi consueuerunt.

1 ☞Liberatio quod habeat vim solutionis etiam quo ad implementum conditionis.

2 Si emittere debitum quod sit dare:& ibi an sit idem propie.

1 **Titio.** †Liberatio habet vim solutionis & quo ad conditioñe implendam.b.d. C¶Io.q ly conditio de beat impleri forma specifica.l.q heredi.in pn.l.meui?.in pn.ff. de cõdi.& demon.tñ ille cui legatus est fundus sub conditione si decẽ dederit heredi:liberãdo heredẽ a decẽ que sibi debet, dicẽt legatarius implere cõditionẽ.& sic debet habere legatũ: q licet nõ ppie det qõ est dãnũ tranferre.§.sic itaq.insti.de act.& vbi aũt nõ apparet.§.fi.ff.de ver.oblig.tñ fictiõe iuris videtur dare q pecunia fingit pri? sibi soluta:deinde breui manu data heredi.l.iij.§.fi.ff.de do.inter vir.& vxo.& l.si spõsalibus.§.j.ff.de iur.

2 do.& l.singularia.ff.si cert.pe.† Itẽ remittere debitũ est dare. l. si mulier.ff.de cõ.ob cau.& l.quinetiã.in fi.ff.de cal.no.Bar. in.l. peculiũ.in pnin.per illũ tex.ff.de pecu.gl.in.c.veniens.pão.cũ si. & ibi do.Alb.de testi.Sed aduerte melius:q conditio nõ debet impleri qñ stat per heredẽ cui est implenda.istã aliã rationẽ formaliter assignat tex.in.l.iulianus ait.ff.de cõ.& demõ. vbi dicit tex in terminis nostris,q nõ videf.legatarij? cõditiom paruisse quasi dederit ly quasi per heredẽ stetisset quomin? paruisset: iõ põt legatũ petere,priusq; extiterit cõditio.ita ibi tex.& ibi Bart. summat illum tex.quod remittere & dare non est idem propie.

1 ☞Dominium rei legate qõ queritur legatario ignorãti:& ibi de ratione.& intelligе irrenocabiliter.

2 Dominium vt trãseat in legatarium sufficit qõ fuerit penes defunctum etiam commutabiliter.

3 Legatum rei sue factum vt de aliena valet.
Veritas prefertur opinioni.

4 Heres quod non possit repudiare legatum alteri factum:& si repudiat non tenet repudiatio.

5 Lonstiterit quod non possit heres in preiudicium illius cui iura sunt relicta.

Si titius. Dominiũ qõ erat apud defunctũ transit in legatariũ,etiaz si defunctus ignorabat rẽ esse suã:& possessio apud eũ nõ erat.& est bon? casus.§m Bar.

1 C¶Io.primo q̃ dñiũ rei legate querit legatario ignorãti ad idem.l.cũ pater.§.furdo.j.ti.j.ratio est:q legatũ nõ põt nisi afferre vtilitatẽ legatario.l.si hereditatẽ.in princ. ff.mãd.ideo leg statuit acquiri ipso iure etiã absenti & ignorãti.secus est in hereditate q̃ posset esse dãnosa.o.l.si hereditatẽ.ideo leg noluit acq̃ri nisi a deã:& sic nisi interueniat factũ bñdis instituti.intelligatñ qõ legatũ acquiritur ignorãti.verũ est reuocabiliter: quia adhuc põt repudiari donec fuerit acceptatũ:vt declarat gl.no.

2 in.l.si quis hereditatẽ.& ibi Bar.ff.de cõdi.inst. † sic not.eg boc tex.qõ sufficit dñiũ etiã cõmutabiliter fuisse penes defunctũ,vt dñiũ ipso iure trãseat in legatariũ.ita est tex.no.hic. C¶Secũdo

3 no.q̃ † qñ testator legat rem suã vt alienã,qõ valeat legatum:eo q̃ plus quod est in veritate q̃ id qõ est in opinione. si quis rem suam insti.de lega. Item opinioni veritas est preferẽda: inquit tex.in.c.nuptie.de biga.cõtra aũt qñ testator legat rẽ alienam vt suam:tũc non valet nisi legatũ sit factum coniuncte persone. l.cum alienam.C.de leg. C¶Bo.ff.in verb.nõ repudiauerit.In

4 ista glo.in fi.istud cõiter tenetur † q̃ heres repudiare nõ potest legatum alteri factum:& si repudiat non tenet repudiatio:vt est tex.in.l.liberto octoginta.ff.de bo.liber.Itẽ vt est de mente glo. istud,q̃ batur a partibus sufficiẽter enumeratis.aut enim heres repudiat antequã adeat hereditatez:& tunc nullũ ius habet qõ possit repudiare.l.is q heres.ff.de acqui.here.aut post q̃ amisit hereditatem:q̃ acquisitũ est ius ipso iure legatario,heres repudiare non potest.l.si partẽ.§.fin.ff.quemadmo.ser.amit.facit.l. j.§.vnusquisq;.& §.decretalia.de suc.edi.Item heres per dispositionẽ suã non potest preiudicare legatario,vt hac.l.in pnin.vñ

5 iste tex.prestat argumentũ §m Dy.Bal.& Flo.† q̃ heres nõ potest cõsiterin preiudiciũ illius cui legata sunt iura. ipse aũt testatoz bene potuisset repudiare.l.seruũ filij.§.j.ff.eo.q. in potestate sua erat adimere:sed nõ heredis. Ista sunt vera in se ly punctus est respõdere ad istum tex.qui dicit z heres legatũ non repudiauerit.& sic aperte innuit quod heres possit repudiare glo. rũdet quod tex.per hoc nõ dicit q̃ repudiatio teneat:& isto modo tenendo gl.§m Dy.Bal.Sali.Jmo.z communiter alios debet subaudiri ad tex.magine,quod est destruere tex. Item tex. superfluo diceret & heres Titij legatũ repudiauerit si repudiare nõ posset & repudiatio non teneret. Itẽ illa negatio nõ repudiauerit,& sic illa priuatio psupponit habitũ,& sic potẽtiã repudiãdi & sic qõ repudiare potuisset & valeat.l.decẽ.ff.de v.ob.& l. remittit.ff.de iureiu.& l.ad dissoluendum.de despon.impu.vnde seõ loco Ang.dicit qõ lña que dicit q̃ heres legatũ non repudiauerit facti cõtingẽtiã notat & non ius.nam & si vellet repudiare nõ posset,ppter ius quesitum legatario.d.l.si partem. §.j.in fi.sed istud nihil est dicere p̃dicta. Unde tertio dicẽ mẽte Jmo.& Raph.cu.q̃ in isto tex.heres põt repudiare legatum serui sactũ seio,quẽ defunctus ignorabat ad se?tinere,& sic credebat alienũ,eo q̃ dñiũ erat commutabile & repudiabile penes defunctũ:ideo heres põt tũc illũ repudiare:als sec?,vt singulariter,pbat iste tex.& talis repudiatio vz in preiudiciũ ipsius heredis sed nõ in preiudiciũ legatarij.d.l.liberto octoginta.de cui? intellectu dixi in.l.si mihi & tibi.in pnin.§.& q heres tenebit legatario prestare estimationẽ illius serui legati,aut illũ redimere,iurta.l.nõ pubium.§.fi.ff.de leg.iij.& l.cum alienam.C.de le. ex quo facto heredis legatum petit,& qõ istud sit verum pz cla re ex his que nunc subijciam.vnde ad.d.l.si partem.§.j.in fi.que allegat in oppositũ q̃ ibi ille cui erat legata seruitus alienauerat fundũ dominãt cui debebatur seruitus & sine quo seruitus p̃dialis cõsistere nõ põt.l.j.ff.cõia.p̃di.l.& si maxime.ff.de seruit. leg.vnde post q̃ alienauit fundũ dominãte sibi nõ competit amplius aliq̃ ius in seruitute:q̃ seruitus sequit fundũ & nõ fundi,nimirũ si nõ põt repudiare seruitutẽ q̃ non debet sibi sed illi in quem alienatus est fundus,non sic est in hoc tex.vbi obligatio personalis ex testamẽto cõpetes pro hoc legato serui ipsi titio ℨ heredem primi testatoris,trãsiuit ad heredẽ titij,nõ aũt ad seiũ ℨm legatarium:ergo ipsi heredi competit ius:ergo etiã ad eũ potest pertinere repudiatio talis legati,& hoc modo ꝓcedit iste tex.sine violentia aut destructione.

1 ☞Repetitio legatorũ facta a substituto pupillari qõ habeat locum si legata non ceperunt deberi a pupillo.

2 Argumentum de tempore ad res quod si bonum.
Legatum pure relictũ a filio impubere heredem instituto,& pure repetitum ab eius substituto pupillari impubere adeũte, habetur acsi eadem res sepius eidem & ab eodem legata sit,& debetur tantum semel.

3 Vxor que relicta fuit domina massaria & vsufructuaria filio instituto,& eidem extraneo substituto pupillariter,si extranẽ? successit pupillo decedenti,an habebit integrum vsumfructum vel tantum alimenta.

4 Legatum quod non põt pluries deberi a grauato vel eius herede.

5 Legatum vsufructus factum ad instituto quod non censeatur repetitum etiam si sit conditionale a substituto.

6 Obligationis qualitas quod non debet variari ex persona heredis.& intellige vt nu.9.

7 Vxore relicta vsufructuaria & filio impubere instituto,& si eidẽ sit substituta pia causa qõ habebit integrũ vsumfructũ a substituto eueniente casu substitutionis pupillaris.

8 Qualitas priuilegiatiua mutatione persone differentis mutatur & peritur priuilegium.
Consuetudo Bulgari inducta etiam beneficio filiozũ debet stricte intelligi & non extendi ad aliam personam.nu.10.

11 Vxor que relicta est vsufructuaria donec in viduitate mãserit, si per triennũ stetit vidua & fructus percipit q̃ licet postea nubat non tamen restituit fructus perceptos.

12 Qualitas extrinseca que insurgit speciali priuilegio persone q̃ non censeatur repetita nec extenditur.

13 Species eadẽ si relinquatur in testamẽto patris & in substitutione pupillari,non debetur ex vtroq; testamẽto.secus tñ est si relinquatur in duobus testamẽtis diuersoz.qz debetur ex vtroq; scilicet species ipsa & estimatio.

14 Legata facta ab instituto qõ cẽseanẽ repetita a substituto vulgari succedente ex tacita vulgari comprehensa in pupillari.

15 Pupillaris substitutio quod possit fieri ex internallo,& alia hora separata post testamentum patris.

Si paterfamilias. †Repetitio legatorum facta substituto pupillari ḃz locũ esse si legata non ceperũt deberi a pupillo istituto.b.d. & vide Bar.in.l.ḃz imperator.vbi dixi.s.cod. C¶Et iste tex.põit tres casus.Primo qñ a pupillo ḃr de instituto testatoz legauit alteri fundũ pure,& repetit eundẽ pure a substituto pupillari,& sic repetitio fuit eiusdẽ forme,& pupillus adiuit hereditatẽ patris:certe talis repetitio facta a patre nihil vz:q̃ idẽ legatũ nõ põt denuo & sic bis deberi ab eo.l.cũ qõ.§.j.C.de le.facit.l.q bis idẽ.ff.de ver.ob.& testatoz tũc nõ vt sepius legare,ḃz sepius log, vt dicit tex.in.l.meuius.§.eũ qui.j.ti.j. C¶Secũdus casus est qñ a pupillo

a pupillo pure a substituto subcõditione,& sic sub diuersa forma & ret idẽ multo magis: q̃ tũc dispositio secũda min? plena cedit plemori.l.si quis ita scripserit.ff.de here.instit.facit.l.queritur.ff. de sta.homi. Item anteq̃ scom cedat.& sic anteq̃ eueniat condi

2 tio primũ suscepit efficacitã suã,vnde secũdũ postea eueniens nihil põt operari. C¶Tertij casus est ecõuerso † qñ a pupillo sub conditione & a substituto pure,a pupillus decessit pendente conditione,tũc repetitio valet & legatũ statim debetur a substituto pupillari:q̃ sic est cõmodum legatarij qõ debeatur a substituto sicut qñ esset plus relictũ a substituto pupillari,tũc valet quatenus est in eo plus.l.quid ergo.in prin.§.eo.& bonus est argumẽtum de tempore ad res,& contra.l.miles ita.§.j.ff.de testamẽ.mili.& l.si ita relictũ.§.fina.j.eo.Secunda pars est ibi,quare & si pure.tertia ibi,contra autẽ,& utilis est ista inuestigatio propter falcidiam,si hereditas patris nõ esset in totum soluendo,sed hereditas filij? sic,vt.l.in ratione.§.quod vulgo.ff.ad.l.falc.& ita habes bene explanatum istum notabilem tex. C¶Io.primo quod legatum pure relictum a filio impubere heredẽ instituto,& pure repetitum ab eius substituto pupillari impubere adeunte habetur perinde ac si sepius eadem res eidem ab eodẽ legata fuisset quo casu nõ debetur nisi semel.d.l.cum questio.§.fi.& non nascitur nisi semel actio contra pupillũ institutũ adeũte sine legatarius acceptauerit a pupillo sine nõ acceptauerit ab eo, non põt redire ad illud,vt inquit litera: q̃ cum vna tantũ actio sit nata pro isto legato cõtra pupillũ,nõ põt alia nasci nec itẽrari cõtra substitutũ tanq̃ contra substitutũ,& in hoc dum tex.dicit sine pre

3 pudiauerit est valde notabilis casus §m Bal.hic.ego vltra scribentes pro clara intelligẽtia istius tex.formo notabilẽ qõnẽ que satis aperiet intellectũ huius litere,† pone testator instituit filiũ suum pupillum heredem,& ei substituit pupillariter quẽdam extraneum,deinde reliquit vxorem dominam massariã & vsufructuariam bonorum suorum,prout quotidie cõtingit in testamẽtis,quo casu attẽta ꝓsuetudine Bulgari approbata,vxor existẽte filio debet tñ alimenta habere.secus si non extant illi), q̃ tũc vxor debet habere integrum vsumfructum §m gl.& doc.in aut. hoc locum.C.si mnli.secũdo nu.pupill? fuit heres patris & mortuus est in pupillari etate,& extranẽ? successit ex pupillari substitutiõe,an vxor ab extraneo substituto debebit habere integrũ vsumfructũ.an solum alimẽta.est nobilis & quotidian? passus in quo Bar.in.l.titia cum testameẽo.§.fi.in vltima col.ff.de leg. ij.dicit quod debẽt bene inspici verba istius relicti,qualiter fuerint cõcepta.vnde distinguit quod aut testator simpliciter reliquit vxorem vsufructuariã,& sic est vnum legatum & non variat per tempora,& sic vxor debet tantũ habere alimẽta:q̃ filius fuit heres patris.& sic iam legatum in persona filij incepit vim habere,ergo substitutus non põt in plus teneri quã filius.l.qui fundum.§.qui filios.ff.ad.l.fal.si vero testator dixit,relinquo vxorẽ dominam & vsufructuariã donec caste & honeste vixerit,vel donec vitã viduale seruauerit,prout quotidie dicitur i testamẽtis. & tunc ex eo quod dixi donec videtur legatum esse annuum,vt.l. legatũ.ff.de annu.leg.& pro primo anno est purũ, pro sequentibus est conditionale.l.cum in annos.ff.de annu.leg.& per consequens mortuo pupillo incipit tunc deberi ex persona substituti prout dicit esse tex.in hoc.§.nostro.& sic cum substitut? sit extraneus, vxor debet habere totum vsumfructum. Item cum sit annuũ legatũ in pnin.cuiuslibet anni debet inspici conditio psonarum.d.l.cum in annos.& dicit se ita consuluisse,& quod plures se subscripserunt consi.suo. Adde q̃ ita consulnit Barto.in consi. clxxi.quod incip.Nicolaus ser amati. Itẽ etiã Bar.in cõsi.lvi. icip. Bar.fecit testamentũ in scõo dubio.& ista est cõis opinio q̃ etiam tenent Bal. Jmo. Raph.cu.& Flo.in.d.l.titia cũ testamẽto.§.fi.Bal.z Jmo.in.l.& si contra.ff.de vulg.& pup.Bal.in.l.si. in vlti.col.C.de indi.vid.tol. Ang.in.d.aut.hoc locum.& pleni? in consi.cvij.incip.in dicto testõ continetur. Joan.de Jmo.in.c. fina.in.iij.colum.de pig.do.Abb.in consi.lxxviij.ij.vol. quod in cipit,punctus questionis in his terminis proponitur in secũdo dubio. Pau de ca.in consi.vij.incip.circa primum videtur dicẽdum.in.ij.& iij.colum.Ludo.roma.in consi.ccccc.vj.incipi.in casu propositẽ consultationis.in quo primo querit an domina Francisca. Idem simpliciter tenet do.Alexan.in cõsi.xl.j.volu. quod incip.viso themate & dubitatione de qua querit.in.j.& ij.col.& in consi.xlij.ij.volu.incip.viso processu in causa & lite. C¶Tu aduerte quod vtrunq; membrũ distinctionis Bar.bene probat in isto tex. Nam primum membrum quando vnum est legatum nõ variatum per tempora,& filius fuit heres patris,tũc substitut? pupillaris nõ põt in plus teneri quã filius,& sic solum ad alimenta istud optime probatur in hoc tex.in.j.& ij.parte:quia cũ legatũ vsufructus sit pure relictum vxori a filio pupillo heredẽ istituto,& pupill? fuit heres patri,ergo cepit deberi ab ipso pupillo. ergo etiam si tale legatum fuisset repetitum a substituto pupilli

4 talis repetitio nihil valet.tex.est hic:† quia idem legatum non põt deberi ab eodem vel eius herede:vt.l.cum questio.§.j.C.de lega.& .§.digi.& tenet etiam Bar.per istum tex.in.l.licet imperator.§.eo.multominus † qñ legatum vsufructus non fuit expresse repetitum a substituto pupillari,vt in casu presenti: nam tũc nõ censetur etiam tacite repetitus a substituto siue sit purũ siue cõditionale & dies cesserit in vita pupilli.l.j.§.interdũ.& l. in ratione.§.quod vulgo.ff.ad.leg.fal. Bal.& alij in.d.l.licet imperator.§.eo.ergo cũ pupillus fuerit heres,& legata ab eo deberi ceperint licet postea moriat in pupillari etate & substitutus pupillaris admittat,tenebitur ad legatũ ex persona pupilli substituti & nõ ex sua persona,cũ legata relicta a filio pupillo non censeãtur repetita a substituto pupillari:ergo apparet quod substitutus tenet ad legatũ nõ tanq̃ substitutus ḃz tãq̃ heres impuberis:ergo non deb et in plus teneri quam filius pupillus quãdo vnicum est legatũ.l.qui fundum.§.qui filius.in fi.ff.ad leg. falc.

6 presertim † cũ ex persona heredis non debeat variari qualitas obligationis.l.ij.§.ex bis.ff.de verbo.oblig.& l.cui fundus.in fi. ff.de condi.& demõ.sed licet ista inductio de hoc tex.videat bene facere pro primo membro Barto.tamen vt posterius de materia melius cogitãdi videtur quod iste tex.sic inductus possit bene euadi:q̃ iste text.loquitur quando a pupillo instituto fuit relictũ aliquid in specie quod non habet tractum successiuũ: puta q̃ legat? est fundus,vt hic dicit tex.ḃz in qñtione nostra istud legatũ vsufructus etiam simpliciter factum habet tractũ successiuum de anno in annũ:ergo licet pro primo anno ceperit deberi a pupillo:tamẽ post q̃ mortuus erit pupillus & successerit substitutus pupillaris ab inde in antea incipiet deberi a substituto pupillari.cũ vt dixi istud legatũ licet simpliciter factus habeat tractum successiuum in futurum.secus in legato fundi de quo loquitur iste tex. C¶Similiter scõm membrũ distinctionis Bar.quando tale legatum vsufructus est annuum propter dictionem donec:& sic pro primo anno purum,& pro sequentibus cõditionale:q̃ mortuo pupillo incipit deberi a substituto,put est casus in hoc.§.in.iij.parte qui optime probat membrũ Bar.

7 & cũ substitutus sit extraneus:& ideo tũc vxor debet habere plenum vsumfructum. Et istud amplia etiã si esset substitutũ pupillariter hospitale,& sic pia causa:adhuc filio adeunte & moriente in pupillari etate vxor habebit tũc ab hospitali substituto in tegrũ vsumfructum,& non sola alimenta §m Bal.& Jmo. in. d. l.& sic cõtra.tamen ad istum tex.posses dicere qõ iste tex. in.iij. parte loquitur quando legatum fuit relictum a pupillo sub cõditione & a substituto pure,tũc bene debetur a solo substituto vt dicit tex.& nõ consideratur persona pupilla quo nunq; deberi cepit,propter pendẽtiam cõditionis,sed attenditur persona substituti,nõ sic est in isto secundo membro Bar. quando in legato est apposita dictio donec:q̃ ibi a principio legatũ istud in persona pupilli fuit purum:postea in sequentibus annis semper est cõditionale,ita in persona substituti pupillaris sicut in persona pupilli:ergo iste tex.in.iij.parte nõ facit in qua a substituto erat relictũ pure,licet a pupillo sub cõditione. C¶Ultra Bart.cõfir-

8 matur istud secundũ membrũ ratione † q̃ qualitas priuilegiati ua mutatiõe persone differẽtis mutat & perditur priuilegiũ vt est tex.no.in.l.licitatio.als incip.locatio.§.pe.z fi.ff.de pu.& in.l. paulus.§.j.ff.de acq.her.& in.c.j.z vnico.de iure patr.in.vi.ergo cõsuetudo Bulgari iterpretãs talia verba priuilegio filiozũ vt solum alimẽta contineant:non debent extendi ad extraneũ substitutũ in quo cessat forma filiationis. C¶Et per hoc põt respõdere ad vnũ qõ statim dixit qõ ex persona ḃr dis nõ debet variari qualitas obligatiõis,est verũ nisi in principali esset tale priui-

10 legiũ qõ mutaret per successionẽ heredis. † Itẽ talis cõsuetudo que taliter interpretata est tale relictũ cõtra vim verborũ & fauore filiozũ ḃz stricte intelligi & nõ extẽdi ad aliã personam preferim extraneam:vt est glo.valde no.in.l.j.§.si quis eq̃ boc interdicto.& ibi Bar.ff.de itin.actuq; pri.cũ suis concordantijs.& istud fundamentũ videf satis vzgere p Bar.tñ posset dici q̃ attento isto fundamẽto idẽ deberet dici in primo casu Bar.qõ in secundo:q̃ vtrobiq; militat idẽ fundamẽtũ,nisi dicas adherẽdo fundamẽtis Bar.q̃ in primo casu legatũ cepit pure deberi ab ipso pupillo:ergo semper persona pupilli cõsiderat.nõ sic est in scõo casu. C¶Item pro isto secũdo mẽbro distinctiõis Bar. bene facit illud qõ decidit Bal.& Jmo.latius in.l.cũ filius.§. qui mu-

11 tianam.j.tit.j.vbi querit ponet q̃ maritus reliquit vxorẽ vsumfructũ donec vel q̃diu caste vixerit & in viduitate pmãserit:ista vxor stetit vidua p triẽniũ & fructus triẽnales percepit,& postea nupsit:an teneat restituere fructus istius triẽnij:& tenent q̃ nõ q̃ plura sunt legata annua ppter illã dictionẽ donec,vel q̃diu, & sunt postea cõditionalia,vnde pro annis preteritis quib? conditio fuit impleta nõ venit fructũ restitutio,sed in futuro tpe sic. allegat notata p glo.in.l.fi.C.de ind.vid.tol. C¶Sz aduerte

qō Bal.met p more suo varias in.l.volūtatis.in.ij.col.C.de fideicom.tenet Ɔ Bar.z cōem sniam z dicit Ziuum cōsuluisse, inquātū Bar.tenet qō substitutus extraneus tenetur ad plenum vsumfructū.per tex.nostrū. Bal.tz Ziū per istūmet tex.nostrū quētū aliter nō inducit.z per.l.lz imperator.ś.eo. Jtē qz totū legatū est ascriptū filio pupillo z ad onus filij pupilli:ergo substitut⁹ pupillaris nō dz teneri in plus ꝙ pupill⁹,cū sit heres pupilli z veniat ex ꝑsona pupilli:z sic vides qō Bar.z Bal.in hoc sunt Ziū: tū vter qs eorū allegat istū tex.pro se:credo qō melius alleget Bar.qz qū legatū vsufructus fuit annuū,z fic.ꝑ primo anno purū,z ꝑ sequētibus cōditionale nō pōt dici qō ꝑ sequētibus annis cōditionalibus ceperit deberi ex persona pupilli: z sic nō sumus nec in primo nec in scdo casu huius text. Sed in prin.cuiuslibet anni in quo purificat cōditio,debet inspici persona que tenet.Cū ergo sit mortuus pupillus,z sic in sequētib⁹ annis legatū annuū purificet in ꝑsona substituti extranei:z ab eo incipiat deberi z nō a pupillo,z substitutus sit extraneus:ergo tenebit ad integrū vsumfructū, vt elt tex.hic in tertia parte. z hoc modo posset euadi retorquutio, quā superi⁹ in oppositū feci. Jtē tunc legatū auget in ꝑsona substituti pupillaris, vt est tex.in.d.l.z si cōtra.ff.de vul.z pup.z.l.cum patronus.ff.de le.ij. ¶Cōtra Bar.etiā multū audacter tenuit Sali.i.d.anf.hoc loco m.v.z.vj.col.vbi dicit qꝫ ita de facto cōsuluit cōtra Bar.z qō ita obtinuit sniam ꝑ rōnē Bald.quā.ś.ꝑme retuli. Jtē qz istud legatū vsufruct⁹ relictū a filio censet repetitū ab ei⁹ substituto ad hoc allegat istū ter.q ꝑbat Ziū,sed repetitio de instituto ad substitutū cēsēt repetita cū eisdē qualitatibus.d.l.lz imperator.ś.eo. quēadmodū a filio debebant solū alimēta vrori z nō plen⁹ vsufruct⁹,ita cū eadē qualitate debebant solum a
12 substituto pupillari:lz ad hoc ꝓz rīsio ex supradictis.z Jtē qī est qualitas extrinseca q̄ insurgit spāli ꝓuilegio ꝑsonali vt in casu pñti:tūc talis qualitatis nō fit repetitio qz censēt coherere ꝑsone z nō extēdi p rām.l.qz tale.cū ibi traditis p bar.z alios. ff.sol.ma.z.l.j.C.de pi.do.z in.l.in obus.ff.de re iud.reliqua in isto articulo dixi in.d.l.z si ś.vide etiam Bar.in consil.cclxiij. qō incipit fuit quidā de assisio.in scō dubio.z in.l.ij.ff.qui mo. vsufr.amit.z in.l.si ita scriptū fuerit.scda ꝑ illū tex.ff.de ma. testō.z in.d.l.z si ś.Bal.in.d.l.iij.ś.qd ergo.ꝑ illū tex.ff.de vsu.z habi.Bene.de plum.in.l.ij.ff.de ma.testa.vbi aliter distinguit in ista qōne.z eius dist.refert.z sequitur domi.Alexan.in.d.l.z si cōtra. vide etiā Ꝑet.de anch.in cōsi.clxxxv.qō incip. qō videtur magis dubia.d.Bar.Soci.in cōsi.lxviij.inci.Joānes magistri Frāciſci. in.iij.col.in prin.do.Frā.de curte in cōsi.ciiij. qꝫ incip.nobilis testator. ¶Secūdo principaliter vltra scribētes pondera ex isto tex.qꝫ eadē species relinquitur in duobus testa
13 mētis.l.in testamēto patris,z† in substitutiōe pupillari que di cit testamētū ipsi⁹ filij pupilli.l.patris z filij.ff.de vulg.z pul.z ꝑ ea succeditur in diuersis bonis z diuerse persone:z tñ legatū nō debet ex vtroq; testō.qō videt ꝫtra ter.in.l.plane.ś.i.ś.c.vbi qñ eadē res legatur eidē in testamētis duorū debet ex vtroq;:vt ex vno rō,z ex alio estimatione cōsequat vt ibi.imo qñ vnus z idem testator legat bis eidē eandē speciē a diuersis heredib⁹ : ab vno debet res ab alio estimatio.z sic vtraq; vꝫ.l.quid ergo.ś. si quis duos.ś.e.Rūde qō.d.l.plane.ś.i.loquitur in duobus testamentis diuersoꝝ eque principalibus,lz testamentū patris est principale.testamētū vero filij est sequela z accessoriū.l.ij.ś.ꝑi⁹.in fi. z.l.ex pupillari.ff.de vul.z pup.z ideo rupto testamento paterno rūpitur z pupillare.l.si quis eū.ś.j.de vul.z pup.imo qñ duo testamenta habentur ꝓ vno,legatū non debetur nisi semel. vt si primo legaui tibi fundū,z postea heres meus legauerit tibi eūdem fundū,nō poterit cōsequi nisi semel rē vel estimationē.l.bu
14 insmodi.ś. si semproni⁹. j.e. gl.i.d.l.plane.ś.i.ś.e.nō ob.etiā. d. l.qd ergo.ś.si qs duos.ś.e.qi ibi apparebat de expressa volūta te defuncti,qō volebat legatū deberi bis ab vtroq; herede, hic aūt logī in dubio vbi nō est ꝑsumendū testatorē velle nisi semel deberi legatū vt dixi.ś.declarādo tex. ¶Jn gl.in verb.non potērit.adde planiorē rationē quā dixi.ś.declarādo text. qz ex quo semel est nata actio contra pupillū instituti ꝓ legato puro nō nascitur iterato cōtra substitutū:qz nō interest legatarij.ar.l.q bis idē.ff.de ver.obl. ¶Jn gl.in vēr.legata.gl.oupliter intelligit tex.tene scdm qui est melior z magis cōgruit litere,z dū glo. dicit sed ex tacita debentur ista glos.nō videtur bene dicere qz si expressa repetitio legati nō valet,vt dicit gl.ergo etiam non potērit valere tacita.ꝓnt gl.met dicit in gl.in.in prin.illud ergo
14 quod dicit gl.ex tacita. intelligēt id est ex persona pupilli tanꝫ heres pupilli,nō aūt qō ꝓprie videatur facta aliqua repetitio legatorū in substitūto pupillari,lz bū fit tacita repetitio qū est successor ex tacita vulgari,vt.l.q fundū.ś.qui filium.ff.ad.l.fal.z rationē diuersitatis inter substitutionē vulgarē z pupillarē assignauī in.d.l.licet imperator.que leg solū loquitur in substituto vulgari z nō pupillari,vt ibi per Bar.z oēs. z ideo gl. hic male allegauit illuz tex.pro tacita repetitiōe in substituto pupillari. Intellige ergo qō debeat ex tacita,nō vt a substituto, sed vt ab herede ipsius impuberis:nā vt a substituto:nec vt ex tacita, nec vt ex expressa deberi posset:ex quo legata ceperūt deberi ab ipo pupillo instituto q fuit heres. ¶Capio gl.ś.in ver.sola.q̄ dividitur in quatuor ptes. Jn prima declarat tex. Jn secūda removet vnum cōtrariū. Jn tertia opponit z soluit. Jn quarta z vltima allegat vnā cōcordātē ad tex.secūda ibi,refert ergo, tertia ibi,sed videtur.quarta z vltima ibi,z facit.ś.de vulga. substitu. ¶Jn ea.gl.ibi,que est cōtra.dic qꝫ imo cōcordat:qz ibi nō debebatur legatū a pupillo:imo debeꝫ ab eius substituto sicut z hic in tertia parte. ¶Jn ea.glo.ibi,per.l.hic fic.dic meli⁹ qō ibi loquit qñ ab eadē persona z eodē gradu relinquit,hic qñ a diuersis z diuerso gradu:qz censēt semper ex interuallo fieri.ar.l. pe. z.ś.ff.de vsufru.accre.nā qñ ab eadem persona eadē res eidē in eadem vltima volūtate fuerit relicta pure,z postea sub cōditiōe potest legatarius eligere vtrū velit illud legatum vt purū an vt cōditionale.pōt enim interesse sua habere vel cōditionale:qz forte erit capax tempore existentis cōditiōis q non erat tēpore testāmēti vel qz legatū cōditionale nō habebat aliquod onus: purum aute sic.Circa istam partē gl.dubitat do.Ꝑet.de begu.
1 dum vult quod legata possunt relinqui a substituto pupillari ex interuallo. Istud videtur dubium:cum pupillaris substitutio z testamentū paternū debeāt fieri eodē cōtextu,vt.l.ij.ś.ꝓnus. ff. de vul.z pup.vnde dicit se nō videre qūo legata possint a substituto impuberis ex interuallo relinqui,nisi salues glo. ꝑm eū qō
15 relinquit faciēdo codicillos:qz poterit hoc facere ex interuallo. Sed mirādū est de tāto patre:qz pupillaris substitutio potest fieri ex interuallo,z alia bona separata post testamentū patris, vt est tex.in.l.si qs eū.ś.j.ff.de vulg.z pup.l.testamentū patris z filij cēseantur loco vnius.l.patris z filij.ff.de vulg.z pu.z.ś.igit. insti.de pup.substi.ergo videbat quod deberent eodē contextu fieri.l.beredes palā.in prin.ff.de testa.z.l.cum antiquitas.C. eo. sed dubito quod nō fuerit lectura ossi Ꝑet.de begu.sed fuit cu
1 isdam substituti qui ꝓ eo legit.

¶Copula z alternativa quando ponitur inter eadē ꝑsonas, vtraq; seruat naturam suam secundum ordinem prioritatis et posteriozitatis.intellige vt nu.2.

3 Disuncta posita inter personas honoratas nō ponitur pro cōiuncta quando ponitur simul coniuncta z disiuncta.

4 Clausula quod omnes vel alter eorū expediat importat quod vnus etiam alijs irrequisitis expedire possit.

5 Stante statuto qō antiani vel maior pars ipsoꝝ aliquid faciat si id respicit onus,maior pars facere id poterit alijs irreqsitis.

6 Clausula qō si nō oēs poteritis interesse,vel si alīq voluerint vt non potuerint interesse,operatur qō vnus nō poterit expedire nisi ꝑius constet de aliorum impotentia z voluntate.

His verbis. Hec verba vobis vel alteri vestrum, intelliguntꝫ si oēs non supsunt. z sic in defectū aliorū.b.d.z est no.tex.z satis ꝛcordat.l.beredes mei.ś. fi.ff.ad treb.vtilitas est:qz ille sol⁹ qui supererit habebit totū ex dispositiōe defuncti,z sic ex persona sua,z cōsequenter habebit sine onere quod impositum fuisset legatarijs.si aute haberet ex iure accrescēdi,z sic ex persona aliorū,tūc teneret ad onera illis imposita,vt.l.si plur⁹.z.l.plane.ś.si coniunctim.ś.eo.z.l.re cō
1 iuncti.ś.de leg.iij. ¶Mo.ſingu.ex isto tex.qō quando copula z alternativa ponitur inter eaſdem personas,vtraq; seruat natura suā ꝑm ordinē prioritatis z posteriozitatis,vt primo cōiuncta,deinde disiunctiua attēdatur:vnde si testator legauit fundū titio z seio vel alicui eorū,z tēpore mortis testatoris:oēs viuunt omnes simul admittuntur z tunc procedit prioritas copule antecedentis.Si aūt nō reperiatur nisi vnus solus tēpore mortis testatoris:tūc ille solus insolidū admittit,z sic habet locum alternativa postrius posita.z istū casum qī testator ponit cōiunctam z disiunctā inter eaſdem personas.dicit Bal.hic se nescire
2 alibi. ¶Et sic no.ꝑm Bal.quā ceteri sequunt limitationem ad l.cū quidā.C.de verb.sign.† vbi disiunctiua posita inter personas oneratas ponitur pro cōiuncta. nam illud est verū vbi sola disiuncta fuit posita,vt ibi.secus vbi ponitur simul cōiuncta z disiuncta,vt hic.nam tunc disiuncta seruat naturam suam z debet aliquid operari qō est bene notandū ꝑm Bal.z sequit etiā dom. Alex.in.d.l.beredes mei.ś.fi.z facit ratio:qz cū disiuncta sequēs nō possit plus cōiungere quā cōiuncta que precedit:debet disiuctiua intelligi vt aliquid operetur.l.si quando.in prin.j. e. ergo remanebit in vi ꝓpria disiuncta:als esset superflua. ¶Limita
3 istū tex. † similes vt procedat quādo agitur de cōmodo z honore illorum in quos dispositio collata est copulative z alternative.nā ita demum vnus eorum admittetur ad totū si alij nolue rint vel nō potuerūt admitti.secus qñ agitur de grauamine vel onere

4 onere debentiū aliquid facere puta iudicare vel arbitrari † vñ si papa cōmittat causam plurib⁹ delegatis cū clausula qō oēs vel alter eorū expediat: vel si fiat compromissuz in plures arbitros cū dicta clausula,poterit tunc vnus etiā alijs non requisitis facere z expedire,etiā si alij valeāt z velint itereſſe, vt est tex. in.c.cum plures.de offi.dele.in.vj.z in.l.non distinguemus.ś.cū
5 in plures.ff.de arbi.†similiter si statutū cōmitteret ancianis seu decurionibus vel maiori parti eorū aliquid facere, tūc qñ illud nō respicit eorū cōmodū sed onus,tunc maior pars alijs regis
6 tis poterit facere per.d.c.cū plures. ¶Jtē secus est † qñ clausula apponeret isto alio mō puta quod si nō oēs poteritis interesse vt boc mō qō si aliqui noluerint vel non potuerint interesse expediat per aliū,tūc nō poterit per aliū expediri nisi prī cōstet de aliorū impotētia z voluntate,vt.l.pudētiā.in princ. de offic. deleg.z.l.pedius.ś.fi.cū.l.seq.z.l.nō distinguemus.ś.cum in plures.ff.de arbi.ita cōcludit Bar.in.d.l.bꝰdes mei.ś.fi. cum quo transeunt Ang.Raph.cu.Pan.de ca.z latius do.Allexan. ibi Pan.de cast.z cōiter alij hic,qcquid hic teneat Jmo.quē refert z reprobat do.Allegā.in.d.l.beredes mei.ś.fi.de quo etiam vide Bar.in.l.pōponius.alias incipit,si vni.in.vj.q.vbi limitat,z ibi Ang.Jmo.z alij.ff.de re iudi.Bal.in.l.ij.in.vij.col.C.de liber.z eozum lib.Jo.de imo.in.d.c.prudentiam.in prin.in.ij.col.

1 ☞ Eueniente conditione legati,legatum de seruo valet.

2 Quod in se non tenet aliud non perimit.

1 **Cū statuliber.** †Defectus cōditiōis apposite libertati validat legatum factum de seruo.secus si conditio libertatis eueniat.b.d.cum.ś.sequēti vsq; ad fi.l. ¶Et primo loquitur quādo fuerunt diuersi testato res,quorum primus legauit libertatem serno sub cōditione qui interim dicit statuliber,vt toto titu.ff.de statuliber. postea bꝰ buius testatoris qui pendente conditione interim est dēs istius serui,vt hac.l.in prin.z expressius teg.in.l.nō ideo min⁹.ff. de rei vendi.z in.l.plerūqꝫ.ff.de reg.iur.legauit istū seruū alteri pure vel sub alia conditione nō pure,certe si deficiat cōditio sub qua fuit relicta libertas z eueniat conditio legati legatum factū de seruo valebit,z multo magis quādo fuit pure legat⁹ facit regu
2 la,† non prestat impedimentū quod de iure nō sortitur effectū, ites illud qō in se nō tenet aliud perimere nō potest. Postea. ś. sequens loquitur quando vnus z idem testator legauit seruum alieni a filio impubere z a substituto pupillari reliquit libertatē illi seruo:nam censetur relicta libertas sub cōditione si substitutio habebit locū,z sic si substitutus succederet,z cōsequēter primū legatū serui factū a pupillo reddit cōditionale sub cōtraria conditione si substitutio locū nō habebit.l.si.post mortem.ś.fi.ś.eo. z.l.aliquando.in.fi.ff.de condi.z demon.z ideo si efficiāt pubes deficit substitutio pupillaris que expirat adueniēte pubertate. l.in pupillari.z.l.verbis ciuilibus.ff.de vul.z pup.z.ś. masculo. insti.de pup.substi.z sic deficit legata libertatis, ideo legatū de ipso seruo factum valet z tenet.secus si moriatur impubes z sic fit locus substitutioni pupillari,tūc existit cōditio libertatis re licte a substituto,ergo tunc legatū factū de ipso seruo cozuit. z ita habes plane declaratum vtrunq; ś.vsq; ad fi.legis.

1 ☞ Res legata si efficiatur legatarij ex alia causa lucrativa lz revocabiliter,legatū nō extinguitur.secus si erat irrevocabile.

2 Possessionē adipisci non videtur ille qui eā retinere nō potest.

3 Due cause lucrative in eadem re z in eadem persona cōcurrere non possunt.

4 Deum quod est irrevocabiliter,non potest amplius meū fieri.

5 Res legata si efficitur legatarij ex causa onerosa legatum nō extinguitur.

6 Legatarius pro re legata sub cōditione quando statim agere potest.

On quocunqz. Dominium rei legate superueniens legatario revocabiliter,cedente die legati nō extinguit legatum quod per duo declaratur exempla.b. d.Dicitur in tres partes. Jn prima ponit regulam. Jn secūda comprobat per vnum exemplum. Jn tertia per aliud.secunda ibi,ponamus.tertia ibi,nam si ex stipulatione.z gl.prima ponit casum declarādo exempla tex.z tractat ista lex tota excepto ś.qui caium.quando res legata incipit esse legatarij, sed revocabiliter:quia potest ex futuro euentu sibi auferri quod durat causa legati,z de eadem materia etiā tractat.l.sequens.z.l.huiusmodi.ś.j.i.e.z late z subtiliter bar.l.l.meuꝫ.ś.duobꝰ.j.ti.j. ¶Mo. quod si res legata efficiat legatarij ex alia causa lucrativa lz revocabiliter legatū nō extinguitur.ratio quia nō videtur datū illud quod auferri potest.l.qui concubinā.ś.si beres.j.ti.ij.z.l.iulianus.ś.j.ff.de condi.z demon.sicut non videtur acquisitū illud
2 quod pōt auferri,vt in.ś.seq.vbi glo.alle.l.nemo.ś.j.ff.de in integr.restitu.† imo non videtur possessionem adeptus is qui ita nactus est vt eam retinere non possit.ita dicit tex.in.l.nō videf. ff.de acq.pos.hinc sequitur quod si tēpore testamēti res erat legatarij.sed revocabiliter quod talis res potest sibi legari, vt est text.in.ś.seq.z ita limitatur.l.ꝓpias.C.de leg.z.l.linea res.ff.de condi.z demō.secus quando res efficeretur legatarij irrevocabiliter ex causa lucrativa:tūc extinguitur legatū ratio est duplex.
3 primaꝫ quod due cause lucrative in eadem re z in eadē persona concurrere non possunt.l.omnes.ij.ff.de act.z obl.z.l.si seruus legatus.ś.stichum.j.eod.z.ś.si res aliena.insti.de lega.z secūda est
4 subtilior ratio:qz tunc obligatio redigit ad impossibile: qz † qō meū est irrevocabiliter amplius meū fieri non potest.l.si vt certo.ś.si duobus vehiculū.ff.commodati.z.l.hereditate. ś. pater.
5 ff.de castr.pecu.secus quando est effecta mea ex causa onerosa. l.nō est nouū.ff.de act.em.p.z.l.ex stipulatione.de actio.z obliga. ratio est qz fingitur mea non esse facta ꝓpter pactiū qō abest. l.plane.ś.si rem.ś.eo. ¶Capio gl.in ver.agā.in ista gl. Barto. post Jaco.de are.cōcordat istas duas opiniones positas in gl.
6 quod tanꝫ legatarius vult agere ad estimationē dubij euentus qz res minus valet,qz euenīente cōditione potest sibi avocari. l. ś.si beres percepto.ff.ad trebel.z.l.idem labeo.ś.fina.z.l.seq.ff. fami.ercisc.z.l.si seruus.in prin.de cōdi.fur.z tunc statim potest agere ita loquitur iste tex.in primo exēplo ibi,qz is stat⁹ est ei⁹. vbi tex.cōsiderat illud quod euenire potest,z sic agitur ꝓpter illum dubium euentū.aut legatarius vult agere ad totalē estimationem sine interesse z non potest nisi existente conditione z resibi ablata.ita loquit tex.in secūdo exēplo ibi, existēte conditiōe. facit bū tex.in.ś.seq.ibi,deinde si postea euincat recte ex testamē to petam.z cum Bar.tenent cōiter alij,idē tenet Bar.in.l.inter stipulantem.ś.si rem.ff.de verb.obli.z.l.meuꝫ.ś.duobus. in.j. col.in.vj.oppo.j.tit.j.sed aduerte.lz cōiter scribētes ita trāseant videtur quod etiam in primo casu nō possit legatarij agere ad aliquod interesse ratiōe dubij euentꝰ z hoc cum effectu cū beres liberetur prestando cautionem de euictione si contingat rē quā habuit legatarius ex causa lucrativa ei euinci.ar.l.si domus. ś. de euictione.ś.eo.sicut euenit quando saluſ res cui aliquod ius deest potest adhuc peti ea res ad effectum,vt prestetur talis cautio.l.iulianus.ś.j.ff.de verb.obli.z.l.etiam.ff.de soln.z ita etiam est de mente Rapha.cu.hic,z Rapha.z do.Ꝑet. de begu. in.d. l.inter stipulantem.ś.si rem.

1 ☞ Regula catoniana qō nō impediat legatū valere. qī impedimentum vere fuberat,sed iuris fictiōe fingitur non subesse.

2 Res mea que iuris fictione est aliena quod possit mihi legari.

3 Legatum rei mee qua alteri debeo actione personali an valeat.

4 Regula catoniana quod non habeat locum quādo a principio non erat precisum impedimentum.

5 Legatum factum de re propria legatarij nō valet dato quod vno testatore definet esse legatarij.

6 Res mea que a me pōt auocari pōt mihi legari z legatū tenet.

7 Res mea que mea erat revocabiliter,potest a me vsucapi. Limitatio ad regulam.l.sequitur.ś.lana.ff.de vsucap.

8 Res absentis causa reipublice z vsucapta potest legari ei qui eam vsucepit.

9 Absenti causa reipublice an magis faueatur qua minori in restitutione vbi recitatis opi.concordat ex mente Alleg.

10 Illud quod euenire potest de iure speciali per beneficium restitutionis an attendatur vel quod de iure communi.

11 Substitutus quod non retardetur quod non admittatur instituto repudiante licet posset ipse qui repudiauit venire bñficio restitutionis in integrum.

Sier bonis. Regula catoniana cessat vbi impedimentum vere subest fingiſ nō subesse.b.d.ꝑm Bar.Sal.z Jmo.vel sic z melius: res mea que potest a me auocari,potest mihi legari tanꝫ nō mea. hoc dicit.

1 ¶Nota primo ex isto tex.ꝑm Bar.Sal.Jmo.z alios quod regula catoniana non impedit legatū valere quando impedimentum vere subeſat,sed iuris fictione fingitur nō subesse.z ita sum
2 mari ꝑm eos primo loco istum tex.† nam bic res vere erat mea qz eam vsuceperam.l.traditionibus.C.de pac.tamē fingitur nō mea,z sic me nō vsucepisse,ex quo poterat a me auferri bñficio restitutionis in integrum.l.nemo.ff.de in integ.resti.allegata in gl.facit.l.seruū filij.in prin.ś.eo.sed aduerte istud quod Barto. z doc.volūt qꝫ res vere mea licet iuris fictiōe aliena mihi possit legari,nō videtur ita passim z indistincte verūtimo esse multuz dubitabile:quid enim si rem meam alteri debeam actione personali fingitur aliena z qz ille qui actionē habet,rē habere videtur. l.qui actionem.ff.de reg.iur.z tamen videtur qō mihi legari nō possit,cum sit mea ꝓpria.l.cetera.ś.j.ś.eo.z.d.l.ꝓprias.C.de legatis.lz auocari a me de iure possit.nec ad hoc obstat tex.in.l. apud iulianū.ś.titius.ś.eo.vbi si debeo rem meam alicui actiōe personali,puta actione ex empto,z eam mihi leget:valet legatū

vt ibi est tex. sed ideo illud ibi est: qz testator videtur legare illud ius quod habet in re seu ad rem: sed nō loquimur qñ tertius cui nihil debeo legare mihi rem meā quā alteri debebā: quo casu vidētur non valere legatum: z sic cōclusio Bart. z docto. non esset simpliciter vera: non pono tamen hoc pro constanti: qz puto qō
3 posset dici qđ imo valeat legatum rei mee quā alteri debeo actione personali: eo qz heres censetur tunc grauatus de liberādo rem ab illa actione personali: qz testator sciebat rem esse legatarij sed alteri debitam, per tex. no. ad hoc in l. si tibi homo. ff. eo. facit. l. res obligata. ff. eo. z. l. huiusmodi. ff. qui seruum. ff. eo. itez testator sciens rem esse meam z alteri debitam eam mihi legando videtur voluisse facere legatū validum z vtile. l. titia: cum testamento. ff. z. l. meninius. in prin. ff. tit. ff. ergo cēsetur grauasse heredem de liberando illam rem ab illa actiōe personali: z istud teneo. tamen ad enadendū istas dubitationes puto quod melius
4 z planius possit dici ad regulā catonianam. ff. † quod regula catoniana nō habet locum quando a principio non erat precisum impedimētum prout hic. vbi res legata nō erat irreuocabiliter legatarij, ita quod posset precisse dici res sua ppria, ita quod nō valeret legatū, iuxta. l. ppias. cum si. C. de lega. z. l. mea res. ff.
5 de condi. z demonstra. † nam si res esset propria z incōmutabiliter ipsius legatarij: z testator legaret eā ipsi legatario: certe nō valeret legatū, dato qđ adhuc viuo testatore res talis desineret
6 esse legatarij. l. cetera. ff. eod. † propter regulā catonianā que habet quod quando legatum est a principio nullum si testator tunc mozeretur: nō reconalescit ex eo quod testator superuiuat z impedimētum cesset. l. j. ff. de regu. catonia. z si bene consideres istud idem etiā in effectu voluerunt Bar. z scribētes. ¶ Unde no. ex hoc tex. qđ res mea reuocabiliter, z sic que pōt a me anocari, potest mihi legari z legatum valet vt hic, z in prin. huius. l. facit quod vult gl. no. in. l. sequitur. ff. fructus. z ibi Bar. circa fin.
7 ff. de vsuca. vbi glo. nota. tenet † quod possum vsucapere rē meā si nō erat irreuocabiliter mea sed poterat aliquo iure a me anocari. z est tex. no. in. l. in bello. ff. si quis seruum. z ibi Bar. not. ff. de capti. z ita limitatur regula. d. l. sequit. ff. lana. que vult quod illud quod est meum vsucapere nō possum. nam procedit quan-
8 do est irreuocabiliter meum. ¶ Secundo in specie not. † ex isto tex. quod si aliquis vsucepit rē absentis causa reipublice quia ille reuersus potest petere restitutionem in integrū aduersus talem vsucapionē ex clausula generali. si qua iusta causa mihi videbitur: ideo potest talis res legari ei qui prescripsit, z idē dicit Bar. per istū tex. si vsucepi rem minoris qui pōt in integrū restitui, quod si aliquis legat mihi illam rem quam vsucepi cōtra minorem, quod valet tale legatum. sed pro certo videtur mirandum quare Bart. dubitauerit de isto casu. s. de eo q vsucepit rē minoris qui potest restitui quod talis res pōt legari illi q prescripsit, z v3 legatum: cum iste tex. expresse decidat de eo q vsucepit rē absentis qui similiter potest restitui: qō propter hoc v3 legatum factum de illa re ei qui prescripsit. non videtur prima fronte quod Bar. habuerit probabilem dubitationē super hoc cum non minori equitate subueniaf minoribꝰ rōne minoris etatis imo maiori: quam subueniatur maioribus ratione absentie.
¶ Sed licet Bar. z scribētes nō declarēt, puto Bar. bene dubi-
9 tasse: z dico qō dubitatio Bar. potuit esse qz magis fauet absenti causa reipublice quam minori. l. si qua militi. in prin. z ibi gl. z Bar. ff. eo. qui. cau. ma. gl. in. l. iij. §. sed vtrum. in verbo. t nō puto. ff. de mino. que dicit qō plus facit absentia, q̄ minor etas. z gl. in. l. cum quidam. in prin. in verb. aberat. ff. de acqui. hered. que in duobus locis dicit qō in restitutiōe in integrum magis succurrit maioribus rōne absentie, quā minoribus ratione etatis. z ibi illam gl. sequnf scribentes, maxime Bal. z do. Aler. in. j. col. idem latius tenet Sali. in. l. j. C. de restit. mi. vbi assignat rationem diuersitatis. istud est propter quod Bar. potuit probabiliter dubitare. ¶ Cōtrarium tamen tenet gl. o. in. l. necnō. §. quod eis in verbo prohibeant. ff. eo. qui. cau. ma. que dicit bonum esse argumentum nō subuenitur minori ratione minoris etatis: ergo nec maiori ratione ignorantie vel alterius impedimenti. z illam gl. reputat valde notandam. idem do. Alex. in. l. si finita. §. si iulianus. in. glij. col. in prin. ff. de dam. infect. z dicit quod de illa gl. non fuit recordatus Sali. in. d. l. j. C. de rest. mi. contrarium etiam tenet Bal. in. l. in cōtractibus. in prin. in. iij. no. per illum ter. C. de non nu. pec. vbi notat quod magis est priuilegiata minoz etas in restitutione in integrum quā restitutio que cōceditur maiori ratione absentie. idem late tenet Areti. in cōsi. ciij. incipiēte bnitas in cōsulēdo bñ necessaria est. in. iij. col. z seq. vbi dicit Sali. in. d. l. j. multum erraſſe. z idem Areti. in consi. clxj. quod inci. in presenti consultatione videndum est nun quid sozor. in. iij. col. z in. d. l. cum quidam. in prin. z in. l. pantonius. in vlt. col. ff. de acqui. here. d. Franc. de curte in consi. lviij. quod inci. super premissa consultatione. in. iij. col. z duabus sequētibus, vbi dicit quod ista secunda est verior z magis cōmunis. z vide do. Alleg. concordantē istas glo. contrarias in. l. cum filius. §. in hac. ad fin. vbi dixi. ff. de verb. obli. vt glo. ij. allegata procedat quando aliquid est gestum cū minore, ita quod persona minoris habetur in cōsideratiōe: tūc est magis priuilegiata. secus vt quia nō habetur in consideratione, vt qz nihil sit gestū cum minore, sed obligatio sumpsit originem ex persona defuncti tūc procedūt prime glosse cōtrarie, vt habetur in. l. ij. C. si ad
10 uer. vendi. ¶ Tertio not. ex isto tex. † quod attenditur illud qđ euenire pōt de iure speciali per beneficiū restitutionis in integrum. naz hic vsucapta erat res absentis causa reipublice: z propter hoc reuersus posset restitui in integrum aduersus talē vsucapionem: istud habetur in cōsideratione. ¶ Contra istud nota bile z cōtra istum text. vltra scribētes fortiter oppono. nā ea que de iure speciali per restitutionem in integrū possunt obtineri, non sunt in cōsideratione anteq̄ actualiter sint impetrata. text. est no. licet vulgatus in. iiij. §. j. ff. de fideicō. liber. per quem text. dicit ibi Bar. quod inspicitur illud quod euenire pōt de iure cōmuni, sed non illud quod euenire potest de iure speciali per restitutionem in integrum. ad idem est tex. in. l. exceptiones que pone. ad fin. ibi, nec ipse ante habet auxilium quam restitutus fuerit. ff. de excep. gl. in. l. equissimus. §. j. in verbo repudianerit. quā Bar. ibi, cira fi. in pe. q. dixit esse menti tenendā. ff. de bo. pos. fm tabu. Bar. in. l. j. §. quidā filium. circa prin. j. col. ff. de cōtratab. z in. l. j. circa fi. ff. de iniust. rupt. z in. l. q̄diu. prima. ff. de acqui. her. z in. l. j. in prin. ff. de vulg. z pupil. in. iiij. q. prin. in primo effectu.
11 vbi per hoc tenet † quod licet subsit spes qō institutus qui repudiauit possit venire per restitutionē in integrū: p hoc tū subsistitutus nō cessabit interim admitti. l. sed z si fine. §. quod papinianus. ff. de mino. potes bzeuiter dicere quod etiā in isto text. si bene aduertatur nō est in effectuali cōsideratione donec sequatur ipsa restitutio, vt dicit iste tex. ibi, deinde postea enim catur ergo secus ante facit. l. interdicit. in ver. quia restitui in ciuitate pōt. ff. de condi. z demon.

1 ☞ Jus plenum, z plenum dominium fundi qō constituatur ex proprietate z vsufructu.

2 Legatū rei legate eatenus extinguitur quatenus efficitur legatarij ex causa lucratiua.

3 Vsufructꝰ cōsolidatus proprietate quesite ex causa onerosa non dicitur ex eadē causa onerosa cōsolidari: qñ pro vsufructu nihil fuit solutum sed fuit finitus in persona vsufructuarij.

4 Aduersatiua debet aduersari precedētibus in iure z in facto.

5 Titulus onerosus qui habetur in ancilla empta censetur etiam haberi in eius partu legato.

6 Usufructus an obtineat ius seruitutis an vices dominij.

Fundus. † Quatenus res legata efficit legatarij ex causa lucratiua legatū extinguit: et emptor ancille cēsetur etiā in eius partu habere causam onerosam. b. tenēcū. §. sequēti. z primo loquitur quando quis emit partē integrā z lē fundi legati. nam ex proprietate z vsufructu cōstituitur plenius z plenū dominium fundi glo. in. l. recte dicimus. ff. de verb. obliga. Barto. z alij in. l. qui vsumfructum. ff. de verbo. obliga. z legatarius emit solam proprietatē pro. x. cum fundus sūcto vsufructu cū proprietate valeret. xv. in solis. g. habet causam onerosam z non in quinq̄ pro vsufructu: cū pro eo nihil soluerit, sed per mozrem vel capitis diminutionem venditozis ad eum pueniret. Jn secūda loquitur qñ legatarius emit partē quātō puta dimidiam fundi legati. Jn tertia quando partus ancille fuit legatus z legatarius emit ipsam ancillā. secunda ibi, marcell⁹. tertia ibi, iulianus. ¶ Not. primo ex isto tex. † q̄ quēadmodū si legatarius totā rē fuisset cōsequutus ex causa lucratiua, non posset agere ex testamento, qz due cause lucratiue circa idē concurrere non possunt, vt dixi in prin. huius. l. eodē modo. nec si partem respectu huius tex. vt hic probatur per duo exempla: nā bonum est argumētū de toto ad partē. l. que de tota. cū vulgarib⁹. ff. de rei vē. z. c. pasto, in prin. ve off. dele. ¶ Nota secō qō vsufructus cōsolidat⁹ proprietati quesite ex causa onerosa, nō dicitur ex eadē causa onerosa cōsolidari: qñ pro vsufructu nihil fuit solutū, sed fuit finitus in persona vsufructuarij, z sic no. quod licet legatarij in proprietate habeat causam onerosam si tñ vsufructus postea reuertatur ad proprietatē, tūc in vsufructu dicit habere causam lucratiuam: alias ex testamēto dicitur etiā cōsequi estimationem vsufructus: cuius cōtrariū videtur velle iste tex. z glo. Bar. z doc. istud cōiter aperte volunt. pro clara ergo intelligentia istius tex. oppono fortiter contra istud scōm notabile, z sic cōtra istum tex. nam ille qui emit nudā proprietatem censet illā remisse carioze propter spem vsufructus qui aliquando 03 reuerti ad proprietatem habito respectu ad qualitatem psone vsufructuarij, vtrū. s. sit senex an iuuenis. z sic an verisimiliter sit citius finiturus vsufructus an non, z sic viliozi z cariozi pretio proprietas

proprietas de per se ematur, alias eīm proprietas de per se esset inutilis z nullius s pretij. l. iij. §. ne aūt. ff de vsufruc. ergo videt q̄ etiā vsumfr nctum dicatur habere ex causa onerosa, z sic q̄ etiā eius est imationem debeat cōsequi actiōe ex testamēto, sicut etiā dicitur hic i. iij. parte. in ver. iulian⁹. an legatario qui emit ancillam pregnātē. nā dicit habere titulum onerosum etiam in partu, eo q̄ videtur matrem carioze emisse propter spem partus legati. l. quod ex pamp hilo. j. titu. j. z tenendo istam opinionē pro vera, nō obstat iste tex. q z si bene aduertatur nō negat q̄ legatarius non debeat cōsequi estimationem etiā vsufruct⁹, nec decidit an vsufructus dicaf haberi titulo lucratiuo an oneroso, sed tex. solum decidit qō iudex tāti litem estimare debebit quāti mi
5 bi aberit. si ergo cōsequor tñ p̄tū mihi abest: ergo cōsequar totum in quo onus pretēdo: ergo etiam vsumfructum in quo pretēdo causam onerosam, cum propter vsumfructum emerim pro prietatē cariozem, nam legatarius debet tantum cōsequi quantum sibi abest ratione rei legate. l. plane. §. qō si rem. ff. eo. z istum intellectū ad istū tex. tenet Rapha. cu. bic cōtra gl. Bar. z alios. z eum sequnf. d. Pet. de bezu. z do. Jac. pute. bic. Jste intellectus licet prima fronte videtur coloratus, tñ nullaten⁹ est tenēdus, per tex. idem decidētem in. §. si cui fundus. insti. de leg. vbi tex. clarius decidit quam hic, z dicit q̄ in officio iudicis cōtinef vt deducto vsufructu iubeat estimationē prestari, ergo vult q̄ nulla fiat estimatio ipsius vsufructus, secundo per istum tex. in ij. parte. in ver. marcellus. qui dicit, idē erit si partez redemero. nam fm Rapha. non esset idem in casu precedenti, sed diuersū ergo iste intellectus stare nō potest. tertio per. §. iulianus. q di-
4 cit qō legatum, z sic pōdera quod tex. † venit aduersatiue, ergo debet aduersari precedentibus in iure z in facto. l. sed z si lege. in prin. cū gl. ff. de pe. here. Bar. in. l. hoc amplius. §. de his aūt. ff. de dam. infec. ergo nō est idem ius in ancilla empta propter partum, prout est in primo casu, prout vult Rapha. cu. sed est diuersum z contrarium, prout expresse ostēdit illa aduersatiua quod si legatum. z tex. iste in primo casu loquitur in casu claro quādo legatarij redemit solā nudā proprietatem detracto vsufructu z sic fine vlla estimatiōe vsufruct⁹. z ita teneas cōem intellectū
5 glo. z doc. ad hūc tex. q planē z sine scrupulo procedit. ¶ Tertio no. in ver. iulian⁹. q̄ titul⁹ onerosus qui habet in ancilla empta censet etiā haberi in eius partu legato, vt hic, z. l. si quod ex pamphila. j. ti. i. vbi tex. ponit practicam huius. §. non tamen est verum q̄ partū emerit, sed matrē carioze propter partū, z hoc respectu videt etiā partus haberi ex causa onerosa, vnde euicto partu nō potest agi ad duplam que nō cōmittit nisi qñ euincit res vendita, sed solū potest agi actione ex empto ad interesse q̄ competit etiam pro re non vendita, sed accedente rei vēdite. l. si pregnās. z. l. seq. ff. de euic. z ita tenet glo. bic. z glo. z Bar. in. d. l. si qō ex pamphila. ¶ Capio gl. primā in ver. aberit. que dividi tur in duas partes. Jn prima ponit rationē dubitādi z rationē decidendi ad istum tex. Jn scā declarando tex. remouet vnū cō trariū. scā ibi, z itellige. ¶ Jn ea. gl. ibi, vicē seruitutis obtinet
6 istud est necesse dicere fm Dy. z alios † quia vsufruct⁹ obtinet vicē dñij. i. partis dñij non autē totius, vt dicit text. in. d. l. iij. ff. de vsufru. allegata per gl. ideo habito vsufructu ex causa lucrativa cōsequ legatari⁹ estimationē ppietatis quā consequutus fuit ex causa onerosa. item vsufru. est bic causalis nō formalis, de quo loquitur. d. l. iij. de vsufructu.

1 ☞ Heres si duobus separatim fuit legatū id quod erat debitū a duobus reis debēdi tenetur vni cedere actionē z alteri estimationem solnere. z nu. 4. z legatum vtriusq̄ extinguitur acceptilatione facta per testatorem vni ex reis debendi. z vide nu. 13.

2 Heres tenetur ad estimationē rei legate, quando facto heredis etiā ignorantis res legata prestari non potest. z sub nu. 14.

3 Obligatio pluriū reoꝝ debendi licet sit vna respectu vnitatis rei deducte in obligationem, tamen respectu personarū censentur esse plures. z nu. 12.

5 Cedens vni iura contra debitorem non potest illa alteri cedere contra eundem debitorem. nu. 6.

Actio vtilis vni competens ex cessione qō non potest alij cedi.

Cessio in incorporalibus qō idē operatur quod traditio in corporalibus. z nu. 7. in fi.

6 Procuratores duos insolidum in rem suam quod quis nō possit facere.

8 Cessionarius qō possit alteri cedi, z apud ipsum nihil remanet.

9 Cedens actionem ex quo penes eum remanet actio directa pōt in eam procuratorem simplicem constituere vel in rem suam z etiam plures. nu. 11.

10 Actio directa quod remaneat penes cedentem penitus inualida quando cedens posuisset cessionarium in suum locum.

14 Quādo in legato alternatiua electio est debitoris solutio facta de vno producet liberationem in alium, secus si est creditoris.

15 Res legata si perijt sine culpa heredis: tunc heres non tenetur ad estimationem.

16 Acceptilatio quod habeat vim solutionis.

17 Legatum quod extinguatur per actum voluntarium factum a testatore sponte exigente.

Legatum quod non extinguatur per actum necessarium factū a testatore.

18 Tex. iste an bodie corrigatur vel limitetur.

19 Correi ex vltima voluntate quod non habeant beneficium diuisionis.

1 **Qui caium.** † Jste. §. erit subtilis: qz hz materiam legendi qō erat debitū a duobus reis debēdi, tenef heres vni cedere actionē z alteri estimationē soluere, acceptilatiōe tñ facta per testatorē vni ex reis debēdi vtriusq̄ legatū extinguit. h. d. Et habet duo dicta. scōm est ibi. si tñ vinus. ¶ Not. primo ex isto tex. quod quādo testator legat vni ex legatarijs illud qō vn⁹ ex reis debēdi debet puta centū z alteri legatario illud quod alter ex reis debēdi sibi dz, z sic eadē centū: qz natura reoꝝ debēdi est vt quilibet teneat insolidū ad eādē summā: teneī heres vtriq̄ legatario insolidū satisfacere: z vni cedere actionē insolidum contra vnum ex reis debēdi, z alteri legatario prestare litis estimationem seu illam quantitatem de cētum in qua erat obligat⁹ alter reus debēdi, vt hic, z in. l. qui duos. j. titu. j. z ibi tex. assignat rationem: qz heres cedēdo actionē cōtra vnū ex reis debēdi facto suo aliū liberat: ideo tenef p eo estimationē soluere. z istā ra
2 tionem etiā assignat gl. in. l. qō si qs. s. eo. † nā qñ facto heredis cōtingit qō res legata extinguif vel prestari non pōt tunc hēs tenetur ad estimationem etiā si ignorans fecit. l. cetera. §. si. s. e. z. l. plane. §. si cui stichus. j. eo. sed mirū videt: nā obligatio duorum reoꝝ debēdi censetur esse vna respectu rei per eos debite, z ideo solutione ab vno facta tollitur oīm obligatio. l. iij. in fi. ff. de duo. reis. z. §. j. insti. eo. Sed qñ testator vnā rē legat pluribus isti dicunf re cōiuncti, z faciūt sibi partes per cōcursum in illa re, nec vnus pōt petere rē z alter estimationē. l. si plurib⁹. s. eo. qūo ergo in isto tex. cū idem esset debitum ab vtroq̄ ex reis debēdi, videtur esse legatū ambob⁹ legatarijs insolidum: z ista
3 potuit esse ratio dubitādi in isto tex. dicf qō lz obligatio plurū reoꝝ debēdi sit vna respectu vnitatis rei i obligationē deducte z qz vnica solutiōe oēs liberant tñ respectu psonarū ipsoꝝ reoꝝ debēdi censentur esse plures obligationes: qz quilibet eorum debendi est obligatus ppria obligatiōe. z ideo isto casu qñ testator legat vni legatario id qō debebat vn⁹ reus debēdi. z alteri le gatario id qō debebat alius reus debēdi: iste obligatiōes erant diuerse fm diuersitatē psonarū. l. j. in fi. ff. de duob. reis. ideo ista iudicātur plura legata: z ideo heres est obligatus vtriq̄ insolidum, cum testator voluerit vtrūq̄ legatariū insolidū legatum habere, z sic testator voluit multiplicare legatū eiusdē quātitā
4 tis, z ista pōt esse rō decidēdi ad hunc tex. ¶ Et ex his habes declarationē tex. q̄ hēs tenef vni legatario cedere actionē: qua cessa tenef alteri ad estimationē. nā qz hic respectu rei erat vna tñ obligatio: facta cessione vni ad illam rē amplius nō pōt alij cedi: vt statim dicam in sequēti notabili. §. qz hic respectu plurā litatis personarū erāt plures obligatiōes, z sic videnf esse plura legata, ideo respectu alterī⁹ heres tenef ad estimationē: ¶ hoc cōsistit substantia z fundamentū istius tex. ¶ Scō principali
5 ter no. ex hoc tex. † qō qui cessit actionē vni contra vnum debitorem, nō pōt postea eā alteri cedere cōtra eundē debitorē: z sic q cessit iura vni nō pōt eadē cedere alteri, vt hic. z. l. qui duos. j. ti. j. nam si istud p̄cedit in duobus reis debēdi. qui sunt diuersi debitores z quilibet est obligatus insolidū. z in gb⁹ est dare duas obligationes z actiōes. l. iij. in fi. ff. de duobus reis. qō facta cessione cōtra vnū ex ipsis reis, non potest fieri cōtra alterū. fortiꝰ hoc p̄cedet in vno tñ debitore, fm Ja. de are. Bar. z alios. cōfirmat: qz sicut idē dominium in vnū translatū non pōt ampliꝰ in aliū trāsferri. l. iij. §. ex pluribus. ff. de acqui. pos. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. cōmodati. ita etiam actio vtilis vni cōpetens ex cessione alij cedi nō pōt: ergo quod operatur traditio in corporalibus, illud idē operaf cessio in incorporalibus. l. fina. vbi gl. C. quando fiscus vel pri. ¶ Item adde qō Bart. in rub. extra de pcu. in. viij. col. dicit quod in isto. §. est tex. singu. quod
6 † quis nō pōt facere duos procuratores in rem suam insolidum ita quod vteriq̄ insolidū exigat: quia sunt cessionarij. ¶ Limita
7 ta ex mente Barto. tribus modis z clarius babebis quam pōnat Bar. primo intellige istud procedere in ex casibus in quib⁹ transfertur vtilis, quāuis non sit expressa cessa: q enumerantur per gl. magistram. in. l. j. C. de act. z obl. z gl. in. l. ex legato nominis. C. de leg. alias si non esset translata vtilis, z sic extra illos casus. vt in contractibus innominatis, vt est tex. in. d. l. tūc bene posset alteri cedi, sicut res vēdita vni anteq̄ ei tradatur pōt

alteri vendi ⁊ transferri ossiũ. l. quoties. C. de rei ven. ⁊. l. siue aut. §. si duobus. ff. de public. in rẽ act. nã vt statim dixi, illud ꝙ operatur traditio in rebus corporalib⁹ istud operat cessio in iu
8 rib⁹ incorporalib⁹. Secũdo intellige quod vtilis in dictis sex casibꝫ non potest alteri cedi: verum est per ipsum cedentẽ: sed per cessionarium bene posset alteri cedi, licet apud ipsum cessionariũ nihil postea remaneat. ita propzie loquitur tex. in. l. i. §. de illo. ⁊ in. l. ex asse. ⁊ ibi Bar. ff. ad tre. que duo iura. pmisene allegat Bar. hic sed ad hoc tẽdunt. ¶ Tertio intellige ꝑdicta quo ad vtilem: secus est in directa que remanet apud cedẽtem: ⁊ non potest transferri per cessionem: qz directe actiões ita sunt affige ossib⁹ nostris vt euelli non possint a nobis. l. qs ergo casus. ff. de pecu. nec transeunt de subiecto ad subiectũ: vt est glo. no. in. l. iij. in prin. ff. pro socio. imo non transirent in heredẽ, nisi qz fictiõe iuris singulor heres eadẽ persona cum defuncto: vt in aut. de iu reiur. a mozi. prefti. in prin. col. v. gl. in. l. cũ a matre. C. de rei vẽd.
9 ⁊ tunc ꝑpõt cedẽs in directa que apud eũ remansit constituere procuratozem simplicem vel in rem suam: sicut potuisset cedẽs agere directa nõ obstante qõ cessit vtilẽ ⁊ alij: ⁊ talis constitutio procuratozis habebit effectũ: qz poterit ei solui nisi fit precluſa via per vnũ ex tribus casib⁹ positis in. l. iij. C. de noua. qñ esset facta interpellatio per cessionariũ: aut pars debiti ei soluta sit aut lis cõtestata: vt ibi. quod intellige nisi prime cessioni fuisset annexa valida liberatio debitozis respectu cedẽtis: quo casu nõ posset amplius ei solui: ⁊ nõ habet locum. d. l. iij. C. de nouat. fm Bald. reputantem suũ nouũ dictũ in. l. si pecunia. vbi dixi. §. eo.
10 vel ⁊ nisi cedens posuerit cessionarium in locum suum: ꝓout cõmuniter solet dici in instrumentis, quo casu directe remanẽt pene cedentem penitus innalide: ⁊ sic ei non posset amplius solui per debitozem cessum: ⁊ tunc non habet locum. d. l. iij. ⁊ ita notabiliter tenet Ang. in. l. si cũ emptoꝛe. ff. de pactis. vbi dicit se ita cõsuluisse ⁊ obtinuisse. ⁊ idẽ Ang. in. d. l. si. ff. de transac. licet idẽ Ang. videatur in hoc variare in. l. qui quadraginta. in princ. et vide ibi Jo. de imo. ff. ad trebel. ⁊ vide ꝑaul. de ca. in. d. l. si cum emptoꝛe. Vnd. ro. in. l. in prouinciali. §. si ego. ff. de ope. nouí nũ.
11 † Itẽ poterit talis cedẽs quo ad exercitiũ directarũ cõstituere non solũ vnũ, imo plures procuratozes in rem suã: ⁊ tunc preoccupantis melioꝛ erit conditio. l. pluribus. ff. de procura. ⁊ ita habes clare ⁊ ordinate explanatã doctrinã Bart. ¶ Sed aduerte quod hic dicta Bar. ⁊ doc. post Jaco. de are. possunt procedere quãdo vnus tm̃ subest debitoꝛ: tunc actio cessa vni contra istum debitoꝛẽ: nõ põt alij cedi contra eundẽ. ⁊ ita procedũt ea que superius dicta sunt. sed mirandum fm̃ Raph. cuñ. quare in isto tex. nõ possit fieri cessio duobus cũ hic sint duo debitozes correi ⁊ sint due obligatiões: vnde nihil videtur obstare: quod quãdo cessio fuit facta contra vnum reum debendi: quin etiam nõ possit cedi cõtra alium correum: ⁊ erit melioꝛ cõditio preoccupãtis l. plurib⁹. ff. de procu. ⁊ dicit qõ istud videtur voluisse Bart. in. l. ex duobus. in. viij. q. ff. de duob⁹ reis. ⁊ qõ nullus ad hoc aduertit: ⁊ qõ hec res est sibi multum dubia. ¶ Defendendo Barto. ⁊ scribentes potes respondere altero de duobus modis. primo quod istud hic fieri nõ potest: qz nõ debet esse in potestate heredis facere legatũ elapsoziũ cõtra mentẽ testatoris, vt. l. qui duos. j. tit. j. si enim cederet actiones vni legatario contra vnũ ex reis debendi ⁊ postea cederet alij legatario contra aliũ correũ, deberi eiusdem pecunie debitozem: oporteret vnũ ex legatarijs fraudare legato, qz si vn⁹ ex correis solueret vni ex legatarijs vi cessionis alter ex natura correorum liberaretur: ⁊ cõsequẽter alter legatarius haberet actiones inanes. sedo respõde ꝓout etiam
12 dixi. §. in. j. no. † quod obligatio duozum reozũ respectu persone creditoris q̃ est vna: ⁊ respectu rei seu pecunie debite que est vna ⁊ eadem quãtitas cẽsẽt vna obligatio. l. iij. §. fi. ff. de duob. reis. ideo si eum cedat vni insolidum quantũ ad vtiles actiones ex quo abdicauit a se ius suũ: nõ habet aliquid qõ possit postea alteri cedere, iõ secũda cessio nihil valeret: qz esset inutilis ⁊ inefficax. ⁊ sic tene cum doctrina Bar, ⁊ cõmuni. ⁊ vide etiam Bal. in. l. j. in pe. col. ⁊ ibi Sal. in. iij. q. C. de act. ⁊ ob. Spe. ⁊ Jo. an. in tit. de cess. actionis. §. j. in versũ. quid si habẽs directã. ¶ Tertio no.
13 principaliter in versũ. si tamẽ. † quod acceptilatio facta per testatoꝛẽ vni ex correis debendi extinguit vtrũq; legatũ. ratio est: qz talis acceptilatio habet vim solutiõis q̃ liberat vtrũq; reũ debendi. l. si ex pluribus. ⁊. l. per iusiurandũ. §. fin. ff. de accep. ⁊. l. ij. ⁊ ibi notat. ff. de duo. reis. Si ergo vterq; reozũ est liberatus et sic sublatũ est omne debitũ qõ erat legatũ: ergo euanescit ipsum legatum. l. si fic. §. j. in fi. §. eo. Sed caue subtiliter: cum heres vni legatario debeat cedere actiones: alteri vero litis estimationez ꝓestat, vt hic dicit in tex. in vno ergo legato subtiliatiliter inest cessio actionum ⁊ respectu illius facta solutione vel acceptilatione nõ est dubium resolui legatum: qz resoluitur subtãtia legati
f. ipsa obligatio: fz in alio legato inest litis estimatio, ⁊ ista videt
durare: ergo similiter ipsum legatũ debebit durare. ita arguit in simili iurisconsultus in. l. fideicõmissa. §. si rẽ. ff. de leg. iij. vbi dicit hic cũ extinguitur ipsa subtãtia debita ibi res durat tametsi alienata sit, sed respondẽ quod estimatio est in legato non simpliciter sed respectiue ad debitum ⁊ per respectũ ad obligationes ipsozum duozum reozũ. item non dicitur ipsa litis estimatio deberi, sed solũ esse in executione ⁊ prestatione, vnde per empta actiõe ⁊ obligatione ipsa litis estimatio ampli⁹ nõ debetur ar. l. eitie textones. §. fi. §. eo. ¶ Capio gl. primã in ver. prestare, que diuiditur in duas. In prima allegat vnã ꝛcordãtem ad ter. In secunda opp. ⁊ non sol. secunda est ibi, sed argumẽtũ contra. ¶ In secunda parte dum gl. opponit de. l. si titius. j. tit.
j. illa lex obstat. §. nostro in duobus. f. principio huius. §. ⁊ etiã
14 fini. quantum ad principium obstat hoc modo † nã duo rei debẽdi quodammodo tenentur alternatiue: quoniam vna solutio sufficit ad liberãdum ambos. l. iij. in fi. ff. de duobus reis. ⁊. §. j. iniſti. eo. sed qñ debitoꝛ alternatiuus de stichoꝛ: aut decem soluit. ⁊. perimit etiam legatum alterius legatarij vt ibi: ergo ꝛ istum tex. qui vult heredem teneri vtriq; legatario insolidũ, vni ad cedendum actionem, alteri ad soluendum estimationem, ⁊ sic per solutionẽ estimationis factã vni non extinguitur legatum alterius. respõde quod hic est electio creditoris, ⁊ sic heres habebat electionem conueniendi quẽ veller: vnde heres cedendo vni fecit ne posset cedere alteri, ⁊ sic facto suo fecit ne possit alteri dare: ideo tenet alteri ad estimationẽ. ita dicit tex. in. l. qui duos. j. tit. j. idẽ in legato alternatiuo qñ esset electio creditoris petendi quod velit, vt. l. quod si quis. §. eo. sed in. d. l. si titius. erat electio debitoris ⁊ nõ creditoris, put est regulariter. l. plerunq; in fi. ff. de iure do. ideo tunc cessat ratio predicta: qz nihil tunc põt imputari heredi ꝙ ipse elegerit, ⁊ si diceres ꝙ heres cedẽdo actionem vni ex legatarijs non fuit in aliqua culpa: qz necesse habuit obedire volũtati testatoris. l. qd ergo. §. si heres. §. eo. ergo licet nõ possit amplius cedere actionẽ alteri legatario, per hoc non dz
15 teneri ad aliquam estimationem, cũ istud nõ euenerit culpa sua sed ex necessitate obediendi testatori, sicut † qñ res legata perit sine culpa heredis, nõ tenetur heres ad altqua estimationem. l. si ex legati causa. ff. de verbo. oblig. ⁊. l. non amplius. §. j. §. eo. ⁊ super hoc laborat do. Jac. puteus. sed non enacuat difficultatem. tu respondes fm̃ ꝑaul. de cast. nõ hic, sed in. l. qui duos. j. tit. j. qõ heres nõ onerat hic ꝓpter aliquam culpam suam, sed ꝓpter volũtatem testatoris, qui voluit onerare heredẽ duplici prestatione, vt cũ deberẽtur sibi centũ a duobus reis, legauit. cc. quia illud quod vnus reozum debebat, ⁊ sic cẽtũ legauit semꝓnio, ⁊ illud qõ debebat alius correus, ⁊ sic cẽtum legauit menio: vnde vt saluetur volũtas defuncti heres habet necesse soluere vtriq; insolidum, fm̃ formam traditam hic in tex. facit. l. si dãnatus. ff. de libe. leg. ¶ Scõo modo obstat. d. l. si titius. ad huius. §. nam ibi per solutionẽ factam de vna ex rebus alternatiue debitis nõ extinguitur legatum, sed quod legatum valeat per illã solutionem declaratur: ergo nec hic per acceptilationes factam vni ex reis debẽdi debet vtrumq; legatum extingui, cum acceptilatio
16 habeat † vim solutionis. l. † per iusiurandũ. §. fi. ff. de accepti. ⁊. l. si fundum sub cõditione. §. si titio. §. eo. respõde qõ hic loquitur in acceptilatione. ⁊ sic in liberatione vltro ⁊ voluntarie facta ꝙ
17 testatoꝛem per quã ꝓsumitur mutatio volũtatis † qz per actũ voluntarium factũ a testatoꝛe ꝓpte egistẽte extinguitur legatũ l. fideicõmissa. §. si rem. j. de leg. iij. ibi vero loquitur in solutione debitoris facta a ſponte soluente quam testator nõ potuit recusare recipere. ⁊ sic ille actus quo ad testatoꝛem videtur esse necessarius, sed per actum necessarium tãtum a testatoꝛe puta p alienationem necessariam nõ extinguitur nec reuocaf legatum. d. l. fideicõmissa. §. si rem. ⁊. l. rem legatam. ff. de adi. leg. ¶ Ultimo extra glossas est aduertẽdum qõ iste text. non videtur hodie ꝓcedere, cum hodie plures rei debendi sunt solũdo habeant beneficium diuisionis competens duobus reis, ⁊ sic hodie tenetur quilibet reozũ ꝓo parte ⁊ non insolidũ, vt in auf. de duob. reis. col. vij. vnde sumit auf. hoc ita. C. de duo. reis. ⁊ sic testator hodie legãdo in forma de qua in tex. videt legasse vtriq; legatario id qõ debebat vnusquisq; ex reis debẽdi fm̃ bñficium ipsozũ reozum, ⁊ sic dimidiam eius qõ debebãt rei debendi, ⁊ sic in hoc iste §. remanet correctus. Et istud expresse firmat Raph. cu. hic qõ iste. §. hodie sit correctus. ⁊ ita dicit velle ꝑe. ⁊ Ly. in. l. q duos. j. tit. j. ⁊ sequnt simpliciter. d. ꝑe. de bequ. ⁊. d. Jac. putens hic. idem tenet Raph. cu. in. d. l. qui duos. alij nihil tangunt, sed ꝓ certo vitãda est iurisũ correctio quantum est possibile. l. precipimus. in fin. C. de appel. ⁊. c. cũ expediat. de elec. in. vi. Item ꝓ sub auditos intellectus non debet induci legum correctio, vt inqt gloss. no. in. c. cupientes. §. quod si per. ex. de elec. ideo tu cõsidera ꝙ per hoc non corrigeretur hodie iste. §. sed bene limitaretur, quãdo isti plures rei debendi omnes essent presentes ⁊ soluendo

uendo, vnde qñ aliqui eozũ essent nõ soluendo vel aliqui absentes procederet iste tex. Item qñ renunciassent beneficio de duobus reis, ꝓout fit in instrumẽtis ⁊ fieri potest per eos: qz quilibet potest renunciare iuri suo. l. si quis in conscribẽdo. C. de pac.
19 ⁊ ca. obligẽti. de foro cõpe. Adhuc hodie procederet iste. §. † Itẽ non habent illud beneficium illi qui sunt correi ex vltima voluntate. l. ille aut ille. in prin. f. de leg. iij. ⁊. l. si ex toto. §. fi si ita scriptũ. §. eo. ⁊ in. l. in lege falcidia hoc obseruandũ. ff. ad leg. fal. ⁊ ita in specie tenet Bart. in. d. l. qui duos. etiam tunc procederet iste. §. ergo non est verum qõ sit hodie correctus. ⁊ per ista iste subtilis §. bene ⁊ subtiliter remaneat expeditus.

1 ☞ Due cause lucratiue quod possunt cõcurrere in diuersis rebus ⁊ in diuersis partibus eiusdem rei.
2 Due cause lucratiue quod possunt concurrere in parte intellectuali que non potest ad oculum demonstrari.
3 In obligatione alternatiua quod vtrunq; sit in obligatione.

1 **Cum mihi.** † Due cause lucratine possunt concurrere in diuersis rebus ⁊ in diuersis partibus eiusdẽ rei. b. d. cum. l. seq. ¶ Not. primo qõ in obligatione alternatiua possunt cõcurrere due cause lucratiue in testamẽtis diuersozum, vel etiam ex testamẽto eiusdem: qz in effectu nõ reperiuntur cõcurrere in eadem re sed in diuersis, ⁊ sic cessat regula de duabus causis lucratiuis que nõ possunt cõcurrere vt dixi in prin. hui⁹ legis, verũ est in vna re, secus est in diuersis hic. Item in isto tex. heres posset mihi soluere estimationẽ eius qui factus est meus, qui forte erat viliozis pretij, si electio erat ipsi⁹ heredis. l. stichũ. cum glo. ff. de sol. ⁊ ita tenent Barto. ⁊ alij hic.
2 ¶ Secundo nota ex. l. sequenti fm̃ Bar. Bal. Ange. ⁊ Sali. qõ in † parte intellectuali que nõ potest ad oculũ demonstrari, due cause lucratiue possunt concurrere, nã hic quelibet legauit partem simpliciter, nõ facta aliqua demonstratione ad oculũ, secus si fuisset ad oculum demonstrata. l. meuius. §. si duobus. f. titu. j. vel fm̃ Jmo. dic quod ista legata in dubio intelligũtur circa diuersas partes, ideo non habet locum regula de duabus causis lucratiuis, vt dixi in precedenti notabili. ¶ Capio gl. in verbo possuꝫ, que diuiditur in tres partes. In prima infert ex tex. In scõa timoze cõrarij declarat tex. In tertia allegat cõcordates. secunda ibi, ⁊ semper dicas. tertia ibi, ⁊ facit. j. eo. ¶ In prima
3 parte dum glo. infert ex tex. † quod in alternatiua vtrunq; est in obligatione, dic quod istud est verissimũ, ⁊ de hoc est tex. clarus in. l. si duo. in fi. ff. de verb. obli. sed gl. si bene aduertas non bene infert istud ex hoc tex. dicere quod vtrũq; dicatur esse in obligatione, vt due cause lucratiue dicantur circa idem cõcurrere. Hã licet legatum alternatiuũ sit vnũ, tamen sunt diuerse res, vt. l. si ex toto. §. j. vbi dixi. §. eo. vnde licet vnum tantũ esset in obligatione tñ est respectu diuersarũ rerum, ⁊ regula de duabus causis lucratiuis loquitur circa eandẽ rem ⁊ nõ circa diuersas. nec in hoc posset saluari ista glo. bñ verũ est qõ in obligatione alternatiua illa res que soluitur fingitur vsq; retro sola in obligatione fuisse. l. si non sortem. §. fi. ⁊. l. cum bis. §. j. ff. de condi. inde.

In lege titius. In gl. ibi, stichi alieni. istud nõ est necessariũ quod ita restringatur iste tex. nam pone quod isti duo testatoꝛes essent domini istius stichi ⁊ quilibet legaret partem suam simpliciter: certe optime procederet iste tex. qui etiam posset procedere quando esset alienus: vt dicit gloss. sed melius est ipsum simpliciter ⁊ generaliter intelligere.

1 ☞ Legatum factum sub conditione si legatarius cauerit de alio quo dando vel faciendo assimilatur legato cui in vim modi vel fideicommissi onus imponitur, ⁊ valet. ⁊ nu. 7. 8. ⁊. 16.
2 Legatum quod valet ⁊ sit vtile licet sit tantum in onere quantũ in honore: intelligẽ quando a principio continet vtilitatem vel speratur posse continere, licet postea desinat. ⁊ nu. 24.
3 Qui tenet facere dicitur habere tacitũ tempus quo fieri possit.
4 Qui tenetur dare vel facere, cogi potest vt satisfaciat vel det vel faciat tempore vel loco debito.
5 Stipulari alteri quod quis possit fi a principio stipulatoris interfit licet postea desinat.
6 Prefcribi an possit cautioni de dãdo vel faciendo appposite legatario in legato eidem facto.
Nota prima quod semper incipiat ab eo a quo incipit onus.
Quis cogitur officio iudicis implere iussum testatoris.
9 Conditio quando sit implenda ex eo quod relinquitur, an tunc legatum ꝓius ꝓstatur quam conditio impleatur.
10 Legatarius cui factum est legatum continens tantum in onere quãtum in honore sub conditione non cogitur illud acceptare.
1 Legatum conditionale quod non trãsmittatur ad heredes per legatarium decedentem ante conditionis implementum.
12 Legatarius decedens ante modum impletum quod transmittat legatum modale ad heredes.
13 Modus quod nõ impediat transmissionem legati sicut condi-

tio etiam tacita.
14 Modus licet non impediat actionem nec legatum, impeditur tamen executio.
15 Modus quod potius presumatur quam conditio: quando non apparet an fuerit conditio an modus.
16 Legatum factum sub expressa conditione nõ equiparatur legato facto sub modo sed legato facto cum onere fideicommissi.
17 Stipulari alteri quod quis potest si stipulatur sibi recipienti nomine, ⁊ vice alterius etiam si eius non interfit, si habeo mandatum vel sim negotiorum gestoꝛ.
Stipulatus dicitur ille cuius nomine fit stipulatio.
18 Stipulari alteri per indirectum qõ quis potest si stipulatur nomine alterius.
19 Concessio feudi facta titio ⁊ fratri suo absenti qõ non valet quo ad fratrem, nisi concedatur titio recipienti ꝓo se ⁊ nomine fratris sui absentis.
20 Promissio facta mihi pro tali, ⁊ facta noie talis idẽ est ⁊ valet.
21 Legis mens nõ est disputare verbaliter sed terminare realiter.
22 Heredis quod interfit vt impleatur voluntas defuncti.
Stipulari alteri quod quis potest quãdo sua interest: etiam nõ pecuniariter, ⁊ an sufficit interesse affectionis affinitatis vel etiam renunciationis.
23 Stipulari alteri quod possit quando pena adijcitur.
24 Stipulatus alteri sub pena, si non seruantur promissa tenetur cedere penam stipulatoꝛis.
25 Arbiter qui stipulatus est penam a litigatoribus si nõ paretur sententie tenetur actionem ad penam cedere patri obseruanti.
26 Stipulari quod possit quis alteri cum iuramento.
27 Facere qui tenetur aliquid ex forma statuti vel pacto, debet ita facere quod valeat licet non sit dictum.
Notarius tenetur talter facere instrumentum quod valeat de iure communi ⁊ habeat clausulas consuetas.

Huiusmodi. Ista lex fm̃ Ang. de perilis reputatur melioꝛ lex in
1 tex. quã sit in isto titulo. ⁊. l. cũ pater. melioꝛ que sit in titulo de leg. iij. ⁊. l. fideicõmissa. melioꝛ que sit in titulo de leg. iij. † legatũ factum sub cõditione si legatarius cauerit de aliquo dãdo vel faciẽdo assimilatur legato cui in vim modi vel fideicõmissi onus imponitur. b. d. fm̃ Bar. Ange. Jmo. ⁊ ꝑaul. de ca. ratio est fm̃ eos: qz sit expressio eius quod tacite inest per eum modũ per quem inest. vt. l. quibus diebus. §. termilius. ff. de cõdi. ⁊ demon. de quo. l. latius dicetur in gl. vel sic, licet onus fideicõmissi legato adiectum equinaleat legato, nihilominꝰ legatũ est validum. b. d. fz Sy. Pet. Ray. Bal. Sal. ⁊. d. Aler. bic, vel sic, ⁊ tertio iuxta literam, legatum certe quantitatis factũ sub conditione si legatarius cauerit heredi illam alteri dare, vel in aliqõ opus expendere est vtile, sicut si legatarꝰ dictam quantitatem esset grauatus alteri restituere. b. d. ¶ Bini dif istud principiũ intellectualiter in tres partes. In prima loquitur quãdo relicta est certa quantitas sub expressa conditione, si legatarius cauerit heredi de faciendo illã quãtitatem tertio. In scõa quando fuit relicta quantitas non expressa dicta conditione, sed propter onus fideicommissi iniunctũ legatario tenetur legatarius ex dispositiõe dictam cautionem prestare. In tertia quando fuit relicta quantitas sub expressa conditione si legatarius cauerit heredi de faciendo certum opus alteri: puta reipublice. secũda ibi, quẽadmodum. tertia ibi, eadem ratione.
¶ Primo pondera qõ in isto text. legatarius videtur intãtum
2 grauatus inquantum est bonoꝛatus ⁊ sic nota † quod legatũ ozz esse vtile ⁊ validum quamuis sit tantum in onere quantũ in bonoze. In contrariũ fortiter facit: quia quando onus equinalet legato, non debet valere legatum quasi nõ contineat vtilitatẽ, vt. l. sinaũt. §. eo. ⁊ no. in. l. si res obligata. in tertio casu vbi dixi, §. eo. Itẽ nihil ex testamento videtur capere qui tãtum erogat quantum accipit. ita dicit tex. in. l. ciuitatibus. in. §. fi. in fi. §. eo. ideo tunc legatum non valet vt ibi. vnde si legautur mihi centũ aurei sub conditione si centum tritio dem, nõ valet legatum; quia non continet vtilitatem. ⁊ est magis deridiculum, ita est tex. formalis in. l. si fundus legatus. ad finem. ff. ad legem falcid, ⁊ per illum textum apparet mihi non esse veram cõmunem rationem quam ad istum textum assignant Jmol. ꝑaul. de cast. Raphael. cu. do. Aleꝛ. ⁊ alij hic: qui dicunt quod in isto ter. ideo legatum est vtile ⁊ validum: qz potest afferre commoditatem legatario, si contingat legatum aliquo casu remanere apud ipm̃ legatarium, puta si fideicommissum deficiat, vel qz fideicommissarius illud repudiet, vel quia decedat viuo testatoꝛe, nã remanebit penes legatarium sine aliquo onere. l. si quis titio. in pn. j. titu. ⁊. l. si quis eum. ff. de condi. ⁊ demon. nam istud etiam poterat contingere. in. d. l. si fundus legatus. in fi. ⁊ tamen text. ibi decidit qõ tale legatum nõ valet, ⁊ ad illum tex. scribentes non

Universidad de Deusto
Biblioteca

aduertunt,ꝛ videtur multū stringere,sed tu respōde qō ille tex. loquitur quādo legatum a principio nullā continet vtilitatem nec sperat̄ posse cōtinere tūc legatū est nullum ꝛ deridiculū, vt ibi dicit tex.nā testator legauit mihi centū sub conditione si titio centū dedissem vnde cū deberem de presenti dare titio tā tum quantū fuit mihi relictū,legatū est sine vtilitate ꝛ nihil valet,vt ibi.sed in isto tex.legatarius nō tenebaꝫ de presenti dare meuio quantitatē sibi relictā:patet qꝛ tenebatur heredi cauere se daturū illa centū meuio,nā si debuisset statim dare:non fuisset opus cautione,sed solutione.nā qꝛ minus est in cautione q̄ in solutione.l.meuius.in vlti.char.ff.de regu.iur.ꝛ pondera qō tex.dicit si heredi meo cauerit centū meuio se daturū pondera illud verbū daturū ꝛ sic in futurū heres meus titio centū dato pondera illud dato ꝛ de p̄senti ꝛ sic heres bene teneꝫ dare de p̄senti legatario legatarius aūt non teneꝫ dare de presenti.sed tenetur cauere se daturū in futurū:similiter.ſ.in.iſi.parte tex.dicitur si cauerit se opus facturū cōprobaꝫ per versi.eadē ratione ꝛ si in illa tertia parte tex.vbi equiparatio vel quod legatū certe quātitatis fiat sub cōditione si cauerit heredi ſe daturum:vel si
3 cauerit se facturū opus † sed ista secunda cautio habet tempus tacitū quo opus fieri possit.l.cōtinuus.ſ.itē qui insulā.ff.de verbo.obli.ꝛ.ſ.loca.insti.de verb.obli.ergo ꝛ ista prima si cauerit se daturū nec obſt.versic.quēadmodum.qꝛ intelligo qō etiā illud onus fideicōmissi haberet tempus in futurū.p:out regulariter habent facit qō dicit Ang.hic in discursu licet p̄edicta nō tan-
4 gat:† vbi dicit q̄ qui debet dare vel facere,cogi pōt cauere,vt det vel faciat tpe vel loco debito.l.in omnibus.ff.de iudic.vnde hic legatari⁹ potuit p̄mordio vti illa pecunia donec eueniret tempus in cautione cōprehensum de dando meuio,ꝛ sic ad contrariū respondeo,quod vbi fuit legata quantitas si eam immediate dedisset titio,ꝛ tūc bene est deridiculū,vt ibi dicit tex.hic aūt si cauisset de dando in futurum meuio,ꝛ sic cū cōmoditate medij temporis:vnde hic sufficit qō legatū a principio contine
5 ret vtilitatē licet ex postfacto illa vtilitas desinat,sicut quis nō pōt alteri stipulari cū sua nō interſit†ꝛ tamen si a principio stipulatio cōtinet vtilitatē stipulatoris valet ly ex postfacto desinat esse vtilis.l.si p̄curator.ff.si quis cau.Ité in isto tex.legatarius dꝫ cauere de dando in futurū meuio ꝛ fic hꝫ tēpus ad dandum vnde interim ille cui est dādū posset fieri inhabilis vel reputant singularē Raph.ꝛ Ang.hic:assumptū probat gl.per duos tex.qui probant cōtrariū.primo per tex.in.l.pe.C.ad legē falci.hꝫ illa lex probat cōtrariū,vt patet ibi in tex.prius eo dato vel retento vbi prius heres debet dare ꝛ sic implere cōditionem anteꝫ possit adire:nam cōditio debet prius impleri anteꝫ legatarius possit aliquid consequi.l.qui heredi.ſ.fi.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.ij.in fi.C.de bis que sub modo.ꝛ nō tex.in.d.l.pen.dicit vel retento,p̄cedit quādo illud qō est dādū causa cōditionis implende ex̄cederet dodrantē ꝛ sic faceret locū falcidie,tūc non debet dari,hꝫ per heredē retineri cū falcidia ipso iure resecet de legatis.l.linea margaritarū.ꝛ.l.plautius.ff.ad legē fal.put etiā dicit Bar.hic,hꝫ non aduertat ad ter.in.d.l.pe.in verb.retento. qui p̄pie voluit hoc dicere.¶ Scdo pro suo assumpto allegat tex.in.l.mulier.ſ.i.in fi.ſ.de cōdi.insti.illa lex etiā probat cōtrarium ꝛ hoc ostendo:qꝛ ibi erat impossibile prius impleri ꝺditionem de iure,ꝛ tamē tex.vult qō heres debeat prius implere condītionē de facto anteꝫ adeat:ergo fortius qū potest de iure implere,vt in tex.nostro,dꝫ legatarius ante implere quā cōmodū legati possit cōsequi.vnde tene scdam sol.gl.que est bona ꝛ communiter tenetur,qꝛ nō granatur si nō vult,ꝛ repetit etiā gl.ſ.in
10 vlti.parte.vbi gl.tenet † qō legatarius inuitus nō cogitur tale legatū acceptare in fauorē fideicōmissarij,nā ea que sunt in condītione non sunt in dispositione.l.si quis sub cōditione dando-rū.ff.si qs omiſ.can.testa.vnde nō granaꝫ legatarius si nō vult, sed si sponte vult potest cauere ꝛ p̄m ambas sol.glo.istud legatū
11 de quo in hoc tex.est cōditionale † vnde si legatarius decederet, anteꝫ dictam cautionē p̄staret,ꝛ sic anteꝫ conditionē impleret legatū cōditionale ad heredes nō trāsmitteret.l.legata sub conditio.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.ynica.ſ.finautem aliquid sub cōditione.C.de cadu.tollen.ꝛ.ſ.ex conditionali.cum gl.insti.de verbo.obli.¶ Bar.extra gl.certo modo solut quod istud lega
12 tum nō est conditionale sed modale † vnde legatarius decedēs ante modū impletū bene trāsmittit legatū ad heredes.l.a testatore.cum glo.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.si post diem.ſ.i.cum gl.ff. qū dies le.ce.assumptū probat Bart.q̄ istud legatū sit sub modo ꝛ nō sub conditione,nam legatarius qui tenetur aliqd dare vel facere ex dispositione testatoris,hꝫ testator nō expresserit tacite tamē ex.l.dispositione poterit compelli ad cauēdum de dando vel faciēdo.l.in omnibus.ff.de iud.ꝛ sic nō admittitur ad pe tendū nisi p̄stet cautionem de implendo modum.l.si tibi legatum.ff.de leg.iij.ſi vero testator expримit qō caueat,dicit exp̄ime illud qō a iure tacite inerat,ꝛ per eum modum quo inerat ergo eius expressio nihil operatur.l.ij.ſ.eo.ideo nō est legatum cōditionale hꝫ modale,p:out dicit dicere tex.in.l.qbus diebus. ſ.termilius ibi,ac si ita legatum esset.ff.de cōditio.ꝛ demon.vbi tex.parificat legatū sub modo ꝛ legatum relictum sub ista cōditione si satisfēderit de implēdo,ꝛ hoc est p̄m eum q̄ etiam dicit iste tex.in ver.quemadmodū.vbi p̄obatur qō legatum de quo in p̄in.huius tex.est tale quale si esset relictum expressa cōditio ne de cauendo,ꝛ per viā modi vel fideicōmissionis fuisset ininm ctum,nam etiā tunc legatarius nō admittetur ad parendū,nisi p̄stita cautione de implendo modum vel fideicōmissum.d.si tibi legatū.ꝛ.d.ſ.termilius.ꝛ sic patet qō ulla conditio si cauerit tacite inerat:ergo si ex̄primatur nihil operatur vt p̄dicit:ergo nō suspēdit subſtantiā legati nec eius acquisitionē,nec natinita tem actionis,sed solū suspendit ex̄ecutionem,vt.l.si cui.ꝛ.l.cum in testamento.ff.de fideicom.liber.ergo cum legatū sit acquisitū ante cautionē.nimirum si legatarius pōt grauari onere cancdi vt hoc tex.ꝛ hoc modo hꝫ obscure loquaꝫ voluit Bar.soluere cōtrarium glo.ꝛ ita etiā declarat Paul.de ca.hic.ꝛ sibi ascribit.d. Alex.nullam faciens de Paul.mentionem,ꝛ cum isto intellectu Bar.hic,ꝛ in.d.ſ.termilius.quod in isto tex.in princip.sit legatum modale ꝛ non conditionale,tenent etiā Ray.Ange.Sali. Imo.Paul.de ca.ꝛ do.Christo.de castel.ꝛ late.d.Alex.hic.quē per te videas.vbi respondet ad quedā obiecta Pico.de neapol. Raph.cuma,ꝛ do.Pe.de begu.hic,ꝛ Raph.in.l.si decē cum pe tiero.per gl.i.ibi.ff.de ver.ob.qui tenent contra Bar.ꝛ vide etiā Jo.de imo.in.l.si ita expressum.ff.de condit.ꝛ demon.vbi etiam tenet cum Bar.ꝛ respondet ad aliqua que videntur cōtra Bar tolum facere,ꝛ eum in specie ꝛ formaliter refert do.Allegan.hic. ¶Ultra scribentes contra Bart.videntur duo stringere.primo inquantum vult Bar.quod in isto tex.ista conditio si cauerit,fuit expressa per eum modum per quē tacite inerat,credo q̄ hoc sit falsum,cum hic fuerit expressum cōditionaliter ꝛ dispositio incepit a cōditione expressa,ꝛ nullus modus fuit adiectus, sed conditio.ergo non potest dici quod cōditio exp̄imatur per
13 eum modum per quem inest:quia tacite inest solum modus,sed † modus nō impedit trāsmissionem legati,p:out facit conditio, etiam si esset tacita,vt est gl.in.l.item quia.vbi dixi.ff.de pactis. ergo qn̄ exp̄imitur cōditionaliter non pōt dici qō exp̄imatur per eum

per eū modū quo tacite inest,cū tacite insit solū per viā modi qn̄ multū distat a cōditione.l.demonstratio falsa.in ver.at si cōditionaliter.ꝛ ver.qō si cui.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.libertas.ſ.hec scriptura.ff.de manu.testa.¶ Scdo etiā fatendo p̄suppositū Bar.esse verū qō in isto tex.esset legatū modale ꝛ nō cōditiona-
14 le p hoc nō tollit oppositio gl.† qꝛ ly modus nō impediat natinitatē actionis nec legatū:impedit tn̄ executionē ꝛ effectū.l.ij. C.de bis q̄ sub modo.ꝛ gl.magistra.in rub.illius tituli:ergo anteꝫ habeat effectū,ꝛ sic anteꝫ habeat cōmoditatē legati prius tenebit cauere,ꝛ sic prius teneꝫ ad onus quā habeat emolumentū.nec obstat ter.in.d.ſ.termil⁹.allegatus per Bar.qꝛ pōt ꝺpliciter rñderi.Primo qō ibi nō fuit expressa conditio a testatore si cauerit:p:out in isto tex.sed ibi erant mille simpliciter legata ad monumentū edificandū.ista fuerunt verba testatoris, vn̄ pōt intelligi qō onus ibi fuit adiectū per viā modi,put etiā
15 fuit in.d.l.si tibi legatū.ſ.de leg.iij.Cōfirmo notabiliter:† qꝛ in dubio qō nō apparet an fuerit cōditio an modus,p:out ꝓpie cōtingit in.d.ſ.termilius.tūc in dubio p̄sumiꝫ qō fuerit modus nō aūt cōditio.ita tꝫ Bar.in.l.cū mota.in.ſ.col.vbi dixi.C. de trāsact.per tex.in.l.quero.ſ.inter locatorē.ff.loca.idem tenet Bal.in.l.cū quis.in.ix.col.ad fi.in vers.quarto p̄obaꝫ.C.de iur. ꝛ fac.igno.sēdo respōdetur q̄ ibi illa equiparatio fit quo ad effectū ꝛ cōsiderato effectu eius q̄ dꝫ fieri de p̄stādo cautionem rei de qua agitur.nō aūt p̄obaꝫ ibi si ista cōditio cauerit expressa a testatore faciat modū,nō obstat etiā iste tex.in versi.quēadmodū:qꝛ nō loquiꝫ de legato facto sub modo sed de legato facto
16 cū onere fideicōmissi;† ſic principiū huius legis loquēs de legato facto sub expressa cōditione nō equiparatur legato facto sub modo,vt vult Bar.sed bene equiparaꝫ legato facto cū onere fideicōmissi,vt sicut tale legatū valet ꝛ tenet nō obstante gravamine fideicōmissi,ita etiam valeat si onus iniungatur sub cō ditione.ista est p̄pie mēs ꝛ intētio huius versi.quemadmodū. nā inter legata facta sub modo ꝛ facta sub onere fideicōmissi vi detur esse differētia ꝛ videbimus in.l.fundū per fideicō.ſ.j.eo. vnde per ista intellectus Bar.reddit valde dubius.potes intelligere tex.realiter,put iacet:qō istud legatū si cauerit sit conditionale ꝛ qō impediat trāsmissionē legati si legatarius decedat ante p̄stitā cautionem.tene secūdam sol.gl.cōmuniter approbatam.¶ In eadē glo.ꝛ sic in tertia parte principali gl.opponitur contra tex.qō cautio p̄stāda heredi de soluēdo titio ꝛ sic alteri de iure nō valet per regulā.l.stipulatio ista.ſ.alteri.ff.de ver.obli.ꝛ.ſ.alteri.insti.de inuti.stip.ergo cōditio impossibilis de iure debuit reijci de ipso legato.l.j.ff.de condi.instit.glo.ꝺpliciter respondet.Prima nihil valet:qꝛ cōtra istū tex.qui vult qō debet cauere heredi ꝛ non meuio fideicōmissario ꝛ conditio debet impleri in forma specifica.l.qui heredi.in p̄in.ꝛ.l.meuiꝰ. ff.de condi.ꝛ demon.secunda sol.glo.est valde notabilis ibi.vel dic cauet heredi.ſ.vt sic valeat.eg ista gl.not.duo ad que quoti-
17 die allegaꝫ ista gl.† Primo no.limitationē ad iura p̄allegata que dicit qō alteri stipulari nemo pōt nisi stipulantis intersit. nā procedit qn̄ simpliciter stipulatur,sed stipulatur sibi recipiē ti,nomine ꝛvice alterius p:out faciunt notarij,tūc valet stipulatio etiam si nō interſit stipulantis,si habet mandatū,vt procurator.ꝛ nō habet,vt negotiorū gestor:qꝛ ille dicitur stipulaꝰ cuius nomine fit stipulatio:sicut ille dicit possidere cuius nome possidetur.l.generaliter.ꝛ.l.qō meo.in p̄inc.ff.de acqui.pos.ꝛ.c. cum veniſſent.in fi.de resti.spo.ꝛ.c.ſi diligēti.de p̄scri.ꝛ p̄m gl. tenetur stipulator cedere illi alteri actionem mādati si erat procurator,ꝛ sic habebat mandatum,vel actionem negotiorum gestorum si nō habebat mādatū ꝛ sequnta fit ratihabitio.l.si ego. ꝛ.l.pen.ff.de nego.gest.ꝛ ista forma stipulandi alteri p̄m Ange. apertius declaratur in ista gl.quā in aliqua parte iuris,sed ad
18 similem gl.ꝛ plenior.in.ſ.alteri.in ver.vt supradictū.ꝛ ad fi.insti.de inuti.stipu.ꝛ gl.in.l.pen.ff.de neg.gest.ꝛ gl.in.l.quecunq̄.ff.de act.ꝛ ob.ꝛ fic habes quod licet quis non possit direcꝛo stipulari alteri,tamē potest per indirectū stipulando nomine alterius;† qꝛ multa possunt fieri per circuitum que non possunt directo,vt patet in ascēsione montis.sic in stipulatione opꝫ qō firmetur aliquo tramite p̄m Bal.in p̄oe.decreta.in.v.col.ꝛ cū ista gl.transeunt indifferenter omnes hic.Bart.in.l.stipulatio ista.ſ.si stipuler.in ver.sextus modus.ff.de verb.obl.Imo.ꝛ alij in.d.l.stipulatio ista.ſ.alteri.vbi late digi.Bal.in.l.ij.ad fi. C.vt in pos.leg.ꝛ in.l.sancimus.in p̄in.C.de verb.sig.ꝛ in.l.certi cōdictio.ſ.quoniam.in.ij.col.ad fi.ff.si cer.peta.Facit qō notabiliter tenet Bar.ad practicam in.l.si mihi ꝛ titio.in.ij.col.ff.de
19 verb.obli.vbi notabiliter tenet quod † si feudum concedatur a duce tibi ꝛ fratri tuo absenti,quod ad fratrē nihil valet:qꝛ ei sti pulari nō potuisti,nisi feudū sit cōcessum tibi recipienti pro te, ꝛ nomine ꝛ vice fratris tui absentis,tūc bene valet,ꝛ per istum modum potes stipulari feudū etiā fratri tuo absenti,vt ibi per

eum.ꝛ ita etiam tenet Bal.in.c.j.in pe.col.in tit.si vasallus feu. p̄inc.cui applī.debe.ꝛ ideo debes esse bene cautus in formādo verba stipulationis feudalis ꝓ fratre absente,alias nec sibi nec tibi portio fratris acgreretur sed remaneret apud ducem cōcedentem.¶ Amplia istam gl.ꝛ cōcordantes vt etiam procedāt
20 † si promittis mihi pro tali,nam perinde est acsi diceretur nomine talis:qꝛ idē est dicere ꝓ tali,qō nomine talis,vt est casus nota.in.l.fideicommissa.ſ.interdum.j.titu.ij.p̄m Lud.ro.in.d. l.stipulatio ista.ſ.si stipuler.in vlti.charta.¶ Sed aduerte licet omnes indifferenter hic ꝛ vbiq̄ transeant cum ista gl.ꝛ concordantibus,ego semper dubitaui q̄ nō sint vere:per rationes assignatas in.d.ſ.alteri.ibi,inuente enim sunt stipulationes vt qs stipuletur quod sua interest,que ratio nō militat siue qs stipuletur simpliciter alteri,siue nōe alterius.¶ Scdo qꝛ iura q̄ ꝓbāt alteri stipulari essent imposita verbis ꝛ nō reb⁹,si glibet extraneus cuius nō interest posset sibi stipulari nōe alterius con
21 tra.l.ij.in fi.C.cōmu.de lega.ꝛ.c.cōmissa.ſ.j.de elect.in.vi.† cum mens legum non sit dispvtare verbaliter sed determinare realiter,p̄m Bal.in rub.ff.de re.diui.circa fi.¶ Tertio in p̄ium allego fortem text.in.l.si ita stipulatus fuero te sisti.in.ſ.possum. ff.de verbo.obli.vbi est tex.quod si stipulor mihi dari vel solui nomine titij ita demū valet ista stipulatio si mea interest alias non ergo de directo contra istam gl.ꝛ concordantes,sed posito quod ista gl.verum diceret in se,tamen ista sol.non conuenit ad istum tex.vbi tex.non dicit quod debeat cauere heredi recipienti nomine titij,sed simpliciter,ꝛ sic ista solutio restringeret tex.t. ¶Unde tertio modo soluit Bar.qō sufficit heredi cauere simpliciter.vt dicit tex.† quia interest heredis stipulari meuio ad
22 hoc vt volūtas testatoris impleaꝫ ly cōferat in alium.l.titio centum.in p̄in.in secunda sol.glo.ſ.ſecundo.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.is cō sequenter.ſ.ij.ff.fami.ercis.ꝛ hoc modo cessat oppositio glo.qꝛ alteri pōt quis stipulari quādo interest ipsius stipulantis,ꝛ licet eius nō interſit pecuniariter.d.l.si tibi legatū.in.iij.char.ff. de leg.ij.tñ procedit stipulatio p̄m Paul.de ca.vel nō interest.ſ. aliter ꝓpter generale interesse quod habet heres vt impleaꝫ volūtas testatoris.d.l.titio cctū.in p̄in.p̄m.d.Alex.ꝛ cū ista so. Bar.trāseunt indifferenter alij omnes.excepto Raphael.cu.qui dicit qō nō videt in quo ꝓsistat istud interesse heredis.nā qō volūtas defuncti obseruetur est interesse inestimabile,vnde non attendit.d.l.si ita legatū.¶ Sed aduerte licet omnes transeant cū ista sol.Bar.que est cōmunis,ego eā nullatenus teneo:ꝛ impugno alio reali fundamēto:qꝛ ad hoc vt ratione interesse possit quis alteri stipulari:requiritur de necessitate qō tale interesse sit pecuniariū,ꝛ nō sufficit interesse affectionis vel cōsanguinitatis aut affinitatis,vt est glo.no.ꝛ approbata in.l.adicissoris.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij notant ꝛ sequuntur.ff.de pac.ꝛ tex.expressius melior de iure in.l.iij.ſ.sed ꝛ si forte.ff.iud.so.Bar.in.d.l.stipulatio ista.ſ.alteri.ꝛ in.l.quod dicitur.ff.de verb.obl.ꝛ in.l.ynica.in viij.col.in.ij.q.p̄inc.C.de sen.que pro eo qō interest.Item etiā interesse remunerationis nō sufficit vt quis possit alteri stipulari,vt est gl.no.in.l.si tibi.ſ.si pactus.ff.de pact.est tex.in.l.quod dictū.ff.eo.de pac.ꝛ ibi Bal.in lectu.antiqua.Ang.Fulg.ꝛ moder.ad hoc not.ꝛ dicit Ang.quod istud melius p̄obatur in illa l.ꝓ alibi,ꝓ quis alias obligatio remuneratoria ad antidota habeat quāplurimos notabiles effectus,quos alias posui in.l.eg hoc iure.ff.de iusti.ꝛ iure.sed in isto ter.nō interest heredis pecuniariter stipulari meuio:ergo ly habeat affectionē qō voluntas defuncti obseruetur,istud interesse affectionis nō sufficit vt stipulatio alteri facta valeat.ergo sol.Bar.ꝛ cōmunis non posset
23 procedere.Unde quarto modo respondet Raph.cu.Quod debet sub pena cauere heredi,ꝛ hoc modo stipulatio facta alteri valet adiſciendo penā.d.ſ.alteri.ꝛ.l.fi.ff.de pacto.stipu.ꝛ glo.hic dicit quod debet aliter cauere qō valeat.Adde q̄ ita etiā respōdet Raph.cu.in.d.ſ.alteri.vbi dicit qō gl.ꝛ doc.nesciuerunt intelligere istā.l.in p̄in.que debet intelligi quādo fuit adiecta pena,ꝛ plus non dicit,tamē iste tex.nihil dicit de adiectione pene.
24 ¶Tenendo tamen solutionē Raph.que in se est vera,aduerte quod † si heres sibi cauerit stipulando sub pena,ꝛ titius promiſſor nō seruauerit,tenetur heres talem penam cedere meuio,per illud quod tenet gl.no.in.l.litigatores.ſ.quod ait pretor.in ver.
25 promissa.ff.de arbi.que tenet q̄ † si arbiter stipulatus fit penā a litigatoribus eo casu quo nō fit paritū sue sententie actionem ex stipulatione ad penā teneꝫ cedere parti obseruāti cōtra nō parentem.quā gl.bene no.ꝛ illud qō dicit gl.nostra qō heres cedet meuio,procedit qn̄ heres fuit stipulatus nōe meuij,sed hic penam fuit stipulatus sibi suo nomine ꝛ nō nōe meuij:ergo quod teneaꝫ cedere sibi illā penā reputo bene notabile si est verū per gl.in.d.ſ.q̄ ait pretor.licet Paul.de ca.hic in fi.nullā de p̄dictis faciens mentionē teneat in alio proposito qō quādo heres non recipit nōe meuij,non cōpellitur illi cedere,pōt tamen si vult.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ego quinto modo soluo oppositionē glo.ꝛ dico aduertendū qđ tex.non dubitauit super validitate cautionis,sed ponit pro constanti ꝙ cautio taliter interponaf ꝙ valeat,ꝓout etiā dicit gl.nostra.vnde dico qđ istud pōt verificari multis modis,puta qñ heres stipulatur nomine titij,vt in gl.sequendo cōem sniam. quāuis ego.s.aliter tenuerim,vel qđ adijcit pena in stipulatio-
26 ne ꝓout rñdet Raph.cu.†vel ꝙ apponatur iuramentum:quo casu pōt quis alteri stipulari interueniēte iuramento quamuis sua non intersit,vt est glo.approbata.j.q.vij.in.c.quoties cozdis oculus.Bar.in.l.si gs pro eo.m.vj.mēbro.ff.de fideiuſ.do.Ant.ꝛ Jmo.in.c.cū cōtingat.in.g.char.de iureiu.o.Alex.ꝛ alij in.d. ℌ.alteri.vbi dixi cū concor.ibi per do.Alex.alleg.vel aliquibus similibus modis. ¶ Secundo pincipaliter not.ex ista gl.dum
27 dicit,debet caueri sic vt valeat ſm Bal.ꝛ alios qđ ꝫqui tenetur ex forma statuti vel cōtractus aliquid facere,tenetur taliter facere qđ de iure valeat:quāuis nō fit dictū,ꝛ notarius dz cōficere instrumentū taliter qđ valeat de iure cōi,ꝛ qđ habeat clausulas consuetas apponi,iz non sit dictū a partibus,per tex.reputatū singularem in.l.ſi.ad ſi.C.de fideiuſ.cum multis cōcordantijs ꝛ additionibus quas ad hoc vltimum plene dedi in.l.certi conditio.ℌ.ſi nummos.ff.ſi cer.pet.ꝛ in.l.vt liberis.in vlti.no.C. de colla.ad ibi dicta me remitto.

1 ☞ Due cause lucratiue ex testamento duorum qui loco vnius habentur iudicatur ac si ex testamento vnius procederent.
Res eadem sī legatur eidem in testamento testatoris ꝛ heredis semel tantum debetur.

2 Res legata legatario illi cui grauatus erat dare,semel tantum debetur.
Si debens mihi rem ex stipulatione ex causa lucratiua eā mihi legat semel tantum debetur.

3 Legatum factū a debitore creditori de re sibi debita etiam animo duplicandi non tenet.

4 Jn re sua etiā abutendo quilibet est administrator ꝛ dominus.

5 Legatum speciei non recipit duplicationem.

6 Dominium rei legate ex tempore etiam certo non transit in legatarium nisi illo die adueniente.

1 **Si semp̄onius.** †Due cause lucratiue ex testamento duorū qui habētur loco vnius iudicanf ac si ex testamēto vnius ꝓcederent.h.d.ſm Bar.ꝛ alios.vel sic:si in testamēto testatoris ꝛ heredis eidē eadē res legatur:semel tantū debetur.h.d.ſm Ray.Bal.ꝛ Flo.ratio quare istud legatū non debeatur nisi semel pōt esse duplex.Prima:qz iste due cause lucratiue procedunt ex ꝑsonis duorū qui loco vnius habentur.ſ.testatoris ꝛ heredis,vt in aut.de iureiu. g mo.ꝓsiti.in ꝓin.col.v.ideo cōcurrere nō possunt.idē si ex testamento patris ꝛ ex substitutione pupillari:cū etiā illa duo testamenta habeanf loco vni⁹.l.si fundū sub cōditione.ℌ.si pater. vbi dixi.s.eo.ꝛ licet in hoc tex.ꝓius fuerit cōsequn⁹ estimationem nō tñ poterit postea cōsequi rem,lz secus esset si illi duo nō haberenf loco vnius.vt in iuribus allegatis in gl.vel qñ esset relictum a diuersis heredibus quorū vnus nō habetur loco alterius.l.quid ergo.ℌ.si heres.s.eo.Secūda ratio quare nō debeatur nisi semel,est qz heres videtur legare tantū illud ius qđ hz vcz ius retinēdi per biennīū.l.si domus.ℌ.ſi.s.eo.ꝛ hic in gl.vbi
2 dicetur. ¶ Amplia istū tex.ſm Bar.ꝛ alios† vt illud qđ hic dicit in herede ꝓcedat etiā in legatario,si legatari⁹ a quo res est relicta legat eam eidē cui est grauatus dare:qz in re legata dicit locum heredis obtinere.l.id tps.ℌ.ſi.ff.de vſufca.de quo vltimo dixi post Bar.in.l.si ſic.ℌ.ſi.s.eo.idē ſm Bar.ꝛ alios,si debens mihi rem ex stipulatione:ex causa lucratiua eam mihi legat:qz vtraq causa lucratiua ꝓcedit ab eadē ꝑsona,ideo nō admitti tur ꝛcursus.facit.l.iij.ℌ.ſi rem.ff.de leg.iij. ¶ Capio gl.in verb. repelli potest.que diuidit in tres partes. Jn ꝓima assignat rationem ad tex.eum declarādo. Jn ſecūda oppo.ꝛ sol. Jn tertia ꝛ vltima allegaui.vij.cōcordātes.ſcōa ibi.sed cōtra tertia ꝛ vltima est ibi,ꝛ facit.j.eo. ¶ Jn ea.gl.ibi duplicare legatū non po-
3 tuit.no.diligēter ex ista gl.oī subdit:qz debitū:† ꝙ si debitor legaret rem debitam creditori nō animo compēsandi sed animo duplicandi:ꝙ ꝓpterea non valeret legatū:ꝙ est bene notabile ꝛ signandū ad.l.ſi creditori.cum seq.s.eo.sed dic qđ imo potuisset si voluisset.ſ.legādo estimationē,cū ꝓin⁹ testator legasset fundum.l.ſi alij.ℌ.rerū.ff.de vſufru.no.doc.in.l.plane.ℌ.j.ſ.eo.nam
4 testator pōt disponere de rebus suis ꝓout vult.l.j.C.de sacro ſan.eccle.ꝛ.l.j.in ꝓin.ff.ad leg.fal.† quia quilibet in rebus ꝓprijs est administrator ꝛ dñs.l.in re mādata.C.manda.etiā abnuendo,vt est tex.no.in.l.sed ꝛ si lege.in.ℌ.cōſuluit.in verb.oum sē
5 gbuti putat.ff.de peti.here.sed legando eundē fundum,verum est qđ nō potuit duplicare:qz † legatū speciei duplicationem nō recipit.l.lucius.ℌ.impuberem.j.titu.j.ꝛ.d.l.plane.ℌ.j.vbi dixi.s. eo.vnde tenet illud quod subdit gl.qđ in dubio non videtur vo-

luisse duplicare ꝛ sic legare estimationem:quia incredibile est id egisse heredem vt eadem res eidem bis debeatur.dicit iurisconsultus in.l.meuius.in ꝓin.in tit.j.sed potius videtur legare id ad qđ tenebatur ex testamento sempronij,ꝛ legare illud ius qđ habebat retinendi per biēnium.ꝛ dum gl.dicit quod heres habebat retentionem biennij dic qđ etiam interim habebat domi
6 nium ipsius fundi legati:† quia dominium rei legate ex tempore etiā certo non transit in legatarium nisi eueniēte illo die,sed interim remanet penes heredem,vt est tex.not.in.l.sempronius attalus.ff.de vſufr.leg.ꝛ dixi post Bar.in.l.j.in vlt.col.s.eo.ꝛ est gl.ꝛ ibi Bar.in.l.si seruus titij.vbi etiam dixi.s.eo.vnde etiam videtur illud dominium legasse.

1 ☞ Debitor generis re oblata perēpta,liberaf ope exceptionis. Genus non potest perire.
2 Exceptio intentionis ꝛ facti nullum ius ꝓsupponit.
3 Dominium hominis electi ꝛ oblati ex legato generis qđ transferatur in legatariū quando legatarius acceptauit rem oblatā.
4 Jn legato generis quādo fit electio legatarij ꝛ quādo heredis.
5 Testatores qđ faciliores sint in legādo res quas habent quam in grauando heres in redimendo.

1 **Si cui homo.** †Debitor generis re oblata perempta liberatur ope exceptionis. h.d.ratio autem quare non liberetur ipso iure est:qz nō dicitur perempta res debita cū in obligatione generis nulla sit in obligatione sed quelibet in solutione,vt notatur in.l.meuius.ℌ.duobus.j.tit.j.secus si consisteret in specie:qz interitu speciei debite etiam ante obligationem debitor liberatur ipso iure:quia perit subiectum obligationis.l.ſi ex legati causa.ff.de verbo.obliga.ꝛ l.quod te.ff.ſi certum peta.ꝛ.l.non amplius.ℌ.j.ſ.eo.sed in legato generis ideo requiritur obligatio:qz genus perire nō potest. l.incendiū.C.ſi certum petaf.ꝛ.l.in ratione.ℌ.incerte.ff.ad legē fal.ꝛ re oblata perēpta liberatur pot⁹ ex equitate ne mora creditoris noceat debitori quā de rigore:ideo liberaf ope exceptionis:qz omnis exceptio fundatur in equitate.l.qui exceptione.ff. de exceptio.doli.ꝛ istam rationem ponit iurisconsultus in.l.qui decem.in ꝓin.ꝛ ibi glo.ff.de fol.Bal.in.l.acceptam.in.j.col.ff.de vſur.Raph.Fulgo.in.l.quod te.vbi etiam dixi.ff.ſi certum peta.ꝛ ita tenent glo.ꝛ communiter docto.hic. ¶ Contrarium tenet solus Raph.cuma.hic quod imo etiam in isto tex.heres liberetur ipso iure:eo quia heres qui vnum hominē obtulit dicitur illū elegisse:ꝛ est perinde ac si ille solus ab initio fuisset legatus.l.cum incertū.ℌ.eo.ꝛ facta electione transfertur incontinenti dominium in legatarium.ℌ.stichum.j.ea.l.apud auſidium.ff. de opti.lega.ergo cū sit effectus legatarij si postea perit dz eius periculo perire:qz res perit periculo eius cui est.l.pignus.C.de pig.actio.ergo heres debet iure liberari.nec obst.tex.in dicta.l. qui decem.in ꝓinc.quia loquitur in obligatione quantitatis,ꝛ
2 in eo qui tenetur ex cōtractu.Ad istum tex.oum dicit exceptio doli mali,respondent qđ intelligitur de exceptione intētionis ꝛ facti,que nullum ius ꝓsupponit.iuxta glo.in.l.ij.ff.de excep. ꝛ in.l.qui se debere.in ꝓin.ff.de condi.ob cau.non autem loquitur de exceptione iuris,sed istud destruit tex.ideo non recedas a communi sensu glo.ꝛ doct.ꝓout tex.realiter loquitur.nec ob-
3 stat fundamentum Raph.† quod in legato generis homine electo ꝛ oblato transfertur dominiū in legatarium perinde ac si ille solus fuisset legatus:nam illud procedit quādo legatarius acceptauit rem oblatam.ita loquitur.o.l.cum incertus.que loquitur solutione iā facta quo casu ſtichus solutus ꝛ acceptatus fingitur vſq; retrofuisse in obligatione:vt ibi.ꝛ tunc est verum qđ illius rei stichi dominium in legatarium,sed hic legatarius recusauit accipere stichum electum ꝛ oblatum ab herede:ergo nō potest dici translatum fuisse dominium in ipsum legatarium,ꝛ ideo non pōt dici quod tali re oblata perempta liberetur heres ipso iure,sed bene ope exceptionis per rationē quam.s.assigna ui cum remaneat obligatus actione ex testamēto ad hominem in genere.ꝛ ita etiā tenet Bar.in.l.stipulatus sum damam.in ſi.ff.de verbo.oblig. ¶ Capio glo.in verbo volebat.ꝛ opponitur
4 qđ in legato generis sit electio legatarij ꝛ non heredis.ℌ.ſi generaliter.instī.de lega.ꝛ.l.legato generaliter.s.eo.gl.respondet quod hic seruꝰ nō erant in patrimonio testatoris:quo casu non est electio legatarij.l.ſi quis a filio.ℌ.ſi quis plures.cum gl.s.eo. eo qz posset eligere vnū in remotissimis partibus secundū gloin.l.beredes.ℌ.ſi incerto.ff.famil.ercisc.un.vnde dicunt Bart.ꝙ doct.per istum.ℌ.melius ꝓbari quam alibi in iure qđ in legato generis quādo seruꝰ nō sunt in patrimonio testatoris electio est heredis.sed quis reuelauit gl.ꝛ doc.qđ in isto tex.testator nō
5 haberet aliquos seruos,in patrimonio,vnde ista est diuinatio ꝛ restrictio ad istū tex. Item nō est verisimile ꝙ si testator nō habuisset seruos in patrimonio qđ legasset hominē ibi legatarie: quia † faciliores sunt testatores ad legandum res quas habent quam in

quā in grauādo heredes in redimēdo alienas.ita dicit tex.in.l. vnū ex familia.ℌ.ſi rem.j.de leg.ij.vnde potes dicere ſm Ang. de perillis ꝛ do.ꝑet.de begu.hic,quod testator habebat seruos in matrimonio sed qđ in isto tex.verba fuerunt directa ad here dē le ꝛdo hoiem in genere:puta heres dato hoiem.quo casu qñ verba dirigunfur ad heredem,electio est ipsius heredis ſm gl. in.l.lucio.ſ.tit.j.Et si dicaf ꝙ ista est etiā diuinatio dicere ꝙ hec ẏba fuerūt directa ad heredē,rñdent ꝙ cōiter testatores verba dirigunt ad heredes.preterea ista non pōt dici diuinatio qñ sit vt leges legibus cōcordent,ꝛ maior est diuinatio glo.ꝛ doct.qđ testator nō haberet aliquos seruos in ꝓmonio,ℌ dicere qđ testator ẏba dixerit ad heredē.tū cane ꝙ tex.simpliciter ōt si cui homo legat⁹ fuisset,ꝛ magis sonat qđ verba fuerint directa ad legatariū.vñ posset dici qđ in isto tex.nihil decidaf an electio sit heredis an legatarij,ꝛ dato ꝙ esset electio legatarij,tamē heres obtulit talē hominē legatario qui licite recusare nō potuit.iuxta formā traditā in.o.l.legato gñaliter.puta obtulit mediocrē. vt hic.dicit gl.ꝛ eū ꝙ erat sine vitio.vñ si talis seruus sit mortu⁹ succurrit heredi,nō vt liberetur ipso iure,sed ope exceptionis.

1 ☞ Actio ex testamēto qđ durat ad rē si nō est perfecte tradita.
2 Actio ꝛ passio non possunt simul concurrere in eodem subiecto.
3 Dominium rei legate pure qđ recta via transeat in legatarium intellige adita hereditate per heredem.
4 Plenum qđ non dicatur cui aliquid iuris deest,ꝛ etiam quod non recipit additionem.
5 Procurator qui habet plenū mandatū dicitur habere liberam.
6 Verbum libera,importat liberam potestatem.
Proprietas plena dicit ꝓprietas cū vsufructu ꝛ iure alienādi.
7 Plena possessio dicitur ciuilis ꝛ naturalis.
8 Remissio iniuriarum facta in foro conscientie non tollit actionem ad vindictam in foro fori,nisi sit facta plena remissio.
9 Clausula facimus tibi plenā gratiam,ꝙ trahitur etiam ad bona,non tamen ad alienata.
10 Restitutio plenaria degradati ꝛ priuati beneficio quod trahatur etiam ad beneficium.
11 Actio ex testamento qđ durat ad seruum legatum,si heres eum tradidit debilitatum dolo vel culpa.

1 **Edes.** †Actio ex testō durat ad rē si nō est ꝑfecte tradita.h.d.ꝛ habet duas partes. Jn ꝓima ponit decisio. Jn ſcōa cōprobatio.secunda ibi,nam ꝛ cum. ¶ Jn tex.ibi legate sunt.intellige in diem vel sub conditione,ſm ℣y.Bart. ꝛ cōiter oēs per no.ꝙ gl.in.l.papinianus.ff.de fermi.ꝛ ita etiā tz do.Alex.in.l.si tibi homo.ℌ.cum seruus.j.eo.ꝛ sic interim pēdente die vel cōditione heres adeundo effectus est dominus edium dominantiū:vnde cū etiā esset oñs ediū seruientiū extincta fuit
2 seruitus cōfusione.l.si quis edes.ff.de serui.vꝛba.ꝓdi.ꝛ.l.si seruus titij.secundo respondo.ſ.eo.ꝛ.d.l.papinianus.ꝛ ibi glo.† qz actio ꝛ passio non possunt simul concurrere in eodē subiecto.l. vanius.versi.sed cum duo.ff.de fideiuſ.gl.in.l.frater a fratre.in gl.magna.ff.de cōdi.inde.ꝛ res sua non potest alteri rei sue deb̄e seruitutem.l.in re cōi.ff.de serui.vꝛba.predio.ꝛ.l.vtifrui.in ꝓin.ff.ſi vſufru.pe. Jtē seruit⁹ de necessitate requirit duo prędia que sint diuersoū.ſ.prędū dominās,ꝛ prędiū seruiēs.l.j.ff. cōmu.prędi.ergo si vtrunq; deueniat ad vnū deuenit ad casum a quo incipere nō pōt:ergo vitiatur.l.pluribus.ℌ.j.ꝛ si placeat. ff.de verb.obli.vnde adueniēte postea die vel conditione legati
3 dz redintegrari seruitus extincta,cū edes dominātes debeant ad legatariū peruenire tales quales erāt apud defunctū,ꝛ sic cū iure seruitutis:alias legatarius non dicit habere plenū legatū. sed si edes fuissent pure relicte,nō fuisset extincta seruit⁹ cōfusione:qz nunq; fuissent heredis,sed carū ꝑsoniū recta via trāsiuisset in legatariū.l.a titio.in ſi.ff.de fur.ꝛ.l.legatū ita.j.ti.i.vbi tex. dicit recta via ꝑsoniū ad legatariū trāsit nō per factū heredis.ali bi dicit tex.in.l.sed ꝛ si dānū.ℌ.sed ꝛ si creditor.ff.de pec.qđ heres nullo mōēto tēporis dominium in legato puro habuit:qz tū ista vꝛ magna diuinatio ad istū tex.simplr loquentē qđ edes fuerint legate in diē vel sub cōditione.nam ista sunt facti.l.cōsilio.ℌ.ſi.in ſi.ff.de cura.furio.ergo nō debent ꝓsumi ſi nō appareant.l.in bello.ℌ.facte.ff.de capti.itē iurisconsultus fuisset mul tū diminutus omittere illud in quo ꝓsisteret fundamentū ꝛ substantia buⁱ⁹ tex.vſi subtilis ꝑet.de bella perti.quē referūt Ly. ꝛ Raph.cu.ꝛ lati⁹ Jo.de imo.hic,fuit in vna singulari opinione hic,ꝙ dominiū verū nunquā transeat in legatarium etiā adita hereditate ꝙ heredē,nisi demū agnito ꝛ acceptato legato ꝙ lega
tarium:vnde qz dominiū verū remanfit penes heredē extingui tur seruitus cōfusione,ad hoc allegat bonum tex.in.l.ſi fundum sub cōditione.ℌ.ſi titius.s.eo.in verb.ꝛ heres titij legatum non repudiauerit:non violando literam,vt ibi dixi,ꝛ isto modo non esset opus subaudire ad istū tex.quod edes essent legate in diem vel sub conditione ꝓout subaudiunt doct.tamē cōmunis opi-
nio gl.ꝛ doc.habet quod adita hereditate per heredem verū dominium transeat statim in legatarium.l.ſi tibi homo.ℌ.cū seruus.vbi dixi.s.eo.cū aliis duobus iurib⁹ que statim.s.adduxi. ideo iste intellectus ꝑe.de bel.perti.stare nō posset nisi tu subtiliter diceres qđ licet verū dominiū adita hereditate trāseat statim in legatarium,tamen illud dominium est revocabile legatario non agnoscente legatum.l.ſi quis ita hereditatem.ꝛ ibi glo. no.ꝛ Bar.ff.de condi.instī.ꝛ sic nō videtur esse plenum ꝛ irrevocabile dominium penes legatariū.ꝛ sic aliquid adhuc est penes heredem qui etiam habet possessionē ꝛ tenutam rei legate,vnde tale ius existēs penes heredem videtur operari vt seruitus cōfusione extinguaf.ita posset attēdari si velis intelligere textū plane ꝓout iacet sine vlla subauditione,ꝓout faciunt doc.non recedas tñ a communi opinione per iura.s.ꝓprime allegata.ꝛ ita etiam late concludit Joan.de imo.hic,ꝛ latius.d.Alexan.in d.l.si tibi homo.ℌ.cum seruus. ¶ Secundo no.ex tex.ibi,qz non
4 plenum legatum accepisset secundum Bal.ꝛ Jmo.† quod non dicitur plenum cui aliquid iuris deest.idem si deest aliquid facit vt in versū.seq.ꝛ ad hoc iste tex.est bene notandus.alij nihil tangunt.adde nam plenum dicitur illud quod nō recipit additionem sed qđ additione non indiget.c.bene quidem.in ꝓin.ꝛ ꝓvi-
5 dit.† vnde procurator habens plenum mandatum dicitur habere liberam.l.si procurator ad vnā speciem.in verbo plenam. vbi Bar.ꝛ doc.notant.C.de ꝓcur.Bart.ꝛ doc.in.l.procurator cui libera.ff.eo.Bal.in rub.C.de exerci.in vlti.col.facit tex.in.c.
6 pieterea.de offi.dele.ꝛ vbi verbum plenaria,importat liberam potestatem secundum do.Lardi.ibi.item plena ꝓprietas intelligiſ quando quis habet ꝓprietatē ꝛ vsumfructū ꝛ ius alienandi tanqnā rē ꝓpriam.ita no.Bal.in.l.femine.ℌ.illud.per illum tex.C.de secun.nupt.dicens non esse ter.in iure qui ita plene ponat quid sit plena ꝓprietas.itē † plena possessio dz qñ qs
7 possidet ciuiliter,naturaliter,ꝛ pacifice.ita dicit Bal.in.l.mater.C.ad tertullia.per tex.in.l.raptores.ℌ.finautem.ꝛ ibi etiam
8 Bal.ad hoc no.C.de episco.ꝛ cler.† Item remissio iniuriarum facta in foro cōscientie apud confessorem non operatur in foro contentioso quin agi possit actione iniuriarū ad vindictā,ſm Bar.in.l.nō solum.ℌ.j.ff.de iniu.ꝛ in.l.si tibi.ℌ.ff.de pac.fallit si diceret se facere plenam remissionem.tūc operatur etiam in foro contentioso scđm Bal.in.c.j.ℌ.iniuria.in.ij.col.de pace iur. firman.Ludo.ro.in.l.ij.ff.ad ſylla.do.Alexan.o.l.si tibi.ℌ.j.vbi
9 etiā dixi.† Jtē ista verba facimus sibi gratiam,important simplicem indulgentiam ꝛ remissionem pene:non autem restitutionem bonorum,vt concludit Salic.in.l.ſi.ad fin.C.de sen.paſ.tamen si princeps in rescripto diceret,facimus tibi plenā gratiā: tunc recuperauit etiam bona,dummodo nō sint alienata per fiscum.ita tenet do.Alnd.Barba.in repeti.c.testimoninm.in pechar.de testi.ꝛ in.c.eam te.in.gij.col.de rescrip.ꝛ vtrobiq; quod refert se ita obtinuisse de facto in ciuitate Ferra.ad hoc inducit verba Bal.in ti.de pace cōstan.in verbo plenitudine gratie nostre recipimus.† Jtē restitutio degradati ꝛ priuati beneficio nō
10 trahitur ad beneficium nisi sit plene restitutus.secundū Spe.in titu.de leg.ℌ.j.versi.quid si degradatus.quem refert ꝛ sequitur Joan.and.in.c.quamuis.ꝛ ibi Semi.ad finem.de rescrip.in.vj.
11 ¶ Tertio nota in ver.nam ꝛ eum.† qđ si heres tradidit seruum legatum seu debilitatum culpa aut dolo ipsius heredis:durat actio ex testamento ad eundem seruum,licet eum penes se legatarius habeat ad finem ꝛ effectum vt consequatur pretium detrioꝛationis,ꝛ hoc ideo:quia actio ex testamēto habet in hoc instar bone fidei.l.in minorum.C.in quib.cau.in integ.resti.nō est necef.declarat Bart.notabili.in.l.heres.ff.de eo quod certo loc. sed actio bone fidei durat si sit tradita res debita sed deterioꝛata.l.iij.ℌ.si reddita.ff.commo.qz in actionibus bone fidei veniūt ea que equum est ꝛ bonum venire licet non fit cogitatum.l.consensu.ff.de actio.ꝛ obli.secus in actionibus strictis iuris in quibus debitor liberatur sed tenetur actione de dolo.l.elegāter.ℌ. non solum.ff.de dolo.ꝛ.l.exhibitionis.C.ad exhibē.nec obstat.l. si heres generaliter.j.eo.quia ibi exponitur de dolo,id est,ex testamento nomine doli.ita cōcludunt Bar.ꝛ alij bic.ꝛ in.o.l.exhibitionis.post Ly.ꝛ no.Bar.in.l.qui tibi.ℌ.j.ff.de sol.ꝛ in.l.inlianus.ℌ.l.ff.de verb.obli.

1 ☞ Emens rem sibi legatā debet eam habere sine solutione pretij,ꝛ si soluit repetit si emit ignoranter.
2 Legatarius emens sciēter ab herede rem sibi pure legatam an videatur renuntiare legato.
3 Herede rogato post eius mortem vel sub conditione restituere hereditatem titio,si titius conditione pendente aliquas res ab herede emit quod conditione eueniente titius repetat ab herede pretium rerum emptarum.
4 Actione proueniente ex contractu ad resolutionem ipsius contractus agi potest.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 Emptor qui consequitur a vēditore rem emptam ex alia causa quam emptionis nō tenetur soluere pretium, & solutum repetit.
6 Qui non facit quod debet, non recipit quod oportet.
Qui differt facere qō debet, non pōt petere quod sibi debetur.
7 Exceptio doli quod obstet agenti ex contractu bone fidei cōtra equitatem ex sui natura.
8 Venditor quod tenetur de euictione etiam quando res euincitur ab ipsomet emptore ex noua causa vel ex veteri de nouo in suam notitiam proueniente.
9 Dominium rei legate sub conditione, conditione pendente nō transit ipso iure in legatarium.
10 Dominium rei legate in diem certam non transit ipso iure in legatarium ante illam diem.
11 Dominiū rei heredis legate per testatorē non trāsit ipso iure in legatarium etiam si legata fuisset de expresso consensu heredis.
12 Res que est mea renocabiliter, potest mihi esse obligata.
13 Emptio rei sue quando nulla sit.
14 Legatarius iuregentium & communi non est dominus rei legate sed iure speciali.
15 Actio ex empto & actio ex testamēto an possint simul cumulari.
16 Causam possidendi quod possum mihi mutare ex titulo de nouo ad notitiam superueniente.
17 Mutare causam agendi causa noua, superueniente & diuersis respectibus quod quis possit.
18 Actio ex empto ex quo est bone fidei, quod cōtineat omnia que dictat equitas euenire.

1 **Qui seruum.** †Emens rem sibi legatā dz eam habere sine solutiōe ptij: qō si soluerit repetet medijs hic explīs. h. d. fz Bar. Bal. Ang. Sal. & alios. vel sic pleni⁹ ex mēte ꝑau. de ca. si legatari⁹ rē legatā ignorās emit ab herede, & eā postea ex testō fuit cōsequut⁹: aduersus petitionē ptij habet exceptionē doli. h. d. puma pars. Et si iam pretium soluit illud repetere pōt per actionē ex empto. h. d. secūda pars. Si vero fuerit rem cōsequutus ex cōtractu emptionis & pretium soluerit, ad hoc vt pretiū solutū recuperet pōt intēta re actionē ex testamēto ad eandem rem: a quo heres nō absoluitur nisi pretiū restituat & rē legatarij faciat. h. d. tertia & vltima pars. Et sic habet tres partes, ꝑut ponit tres casus. In prima loquit qñ res erat integra ex vtroq; latere qñ peruenit ad notitiā legatarij qō seruus qē ab herede emerat erat sibi legatus: qz nondū fuerat sibi seruus traditus, nec ipse pretiū soluerat, & sic respectu executionis bincinde res erat integra. In scōa logit qñ res erat integra ex parte vēditoris: qz rem nō tradiderat sed nō erat integra ex parte emptoris: qz pretium iam soluerat. In tertia & vltima loquitur qñ neutra parte res erat integra: qz iā seruus ex causa vēditionis fuerat traditus, & pretium fuerat solutū, & postea peruenit ad eius notitiā qⁿ erat sibi legatus, vñ q habet seruū ex cōtractu qui fuit sibi impletus: videbat qⁿ pretiū repetere non posset, ex quo etiā implere pro parte sua tenebat, & si impleuit tenebat cōseruare: sed cōtrarium decidit in hoc tex. qz ex quo ex alia causa legati debet emptori talis seruⁿ: certe potest agere ex testō ex illa causa legati ex qua nō habet vt recuperet pretium qō si abest. secunda ibi, qⁿ si pretio soluto. tertia ibi, qⁿ si iudicio ex empto. & reputat difficilis & valde subtilis. ¶ In tex. ibi, ignorans hoc ideo dicit: ꝙ si legatarius sciuisset seruū sibi legatum & sciēter emisset ab herede rem sibi legatam, & legatum erat purum tūc videretur repudiare legatum, & sic non haberet locū dispositio huius. §. qz acceptando scienter cām onerosam ex empto: videt renūciare cause lucrative legati. super quo vide Bar. & alios in. l. qui rome. §. duo fratres. in. fin. ff. de vb. obl. Syn. Imo. & Alex. in. l. si a substituto. in prin. s. eo. ꝑau.
3 de ca. in. l. plane. §. qō si rē. s. eo. ¶ †Et quid si heres rogat⁹ est post eius mortē vel sub alia cōditione restituere a titio hereditatē, & interim pēdēte cōditione titi⁹ emerit ab herede aliquas res hereditatis: an postea euenīte cōditione possit habere hereditatē. & etiā recuperare pretiū illarū rerū quas emerit ab herede. istum passum tangit Jo. an. in addi. Spec. in tit. de emp. & vēdi. §. tertio loco. ad fi. vbi refert quosdā tenere qō non: quasi videat emisse dubiū euētum. l. si iactum retis. ff. de act. emp. qz pōt conditio deficere si titius mozeretur ante heredē. l. si cū heres. ff. qñ dies leg. ce. & iste tex. loquitur de re specialiter legata. Cōtrariū post multa notabiliter cōcludit per istū tex. & qz est eadē ratio q̄ est in re particulari legata. allegat ad hoc. l. imperator. §. fi. ff. tit. vt ibi lati⁹ p eū. & simpliciter sequit ꝑau. de ca. & Alex. hic. & faciūt notata p Bar. in. d. §. duo fratres. in. fin. q. ¶ †No. primo
4 ex tex. ibi, actione ex vendito absolui debet ꝑm Bal. qō agi pōt actione proueniēte ex contractu ad resolutionem ipsius contractus, ꝑpter causam superuenientē que resistit equitati cōtractus facit. l. sed & celsus. §. si fundus annua. ff. de contraben. emp. & l. si fullo. ff. de condi. sine causa. tu vide gl. hic. in verb. ex vendito. dupliciter declarātē istū tex. & ꝑm primā declarationē que est vera iste tex. nō ꝓbaret hoc notabile. ¶ Scdo no. qō vbi emptor cō sequitur a vēditore rem emptā non ex causa venditionis sed ex alia causa: nō tenetur soluere pretiū imo solutū potest repetere: ratio qz pretiū debet correlative ad rem ex causa emptiōis. l. in liamus. §. offerri. ff. de act. emp. ergo si res habeat aliter q̄ ex causa emptionis emptor nō implet cōtractū ex parte sui: ergo etiā sibi nō debet impleri. d. §. offerri. & l. quero. §. inter locatorem. ff.
6 loca. & l. ediles. §. fi. & ibi gl. no. ff. de edil. edi. † nam qui non facit quod debet nō recipit q̄ oportet. ita notabili. Bal. in ca. §. in vlt. col. qualiter oñs a ꝓprietate feudi ꝓuenitur. & in. c. i. §. porro. que fuit prima causa benefi. amit. facit. c. quenit. & ibi Ab. de inrein. sicut qui differt facere qō debet non pōt petere quod sibi debet. ita no. Bal. in auf. dos data. per illum tex. C. de dona. ante nup.
7 ¶ †Tertio no. q̄ in cōtractibus bone fidei qñ agitur cōtra eq tatē semp ex natura sui obstat exceptio doli, vt hic, & l. fi. §. si iō. in fi. ff. sol. mat. & in. l. qui egtate. ff. de excep. do. nā heres hic agit contra equitatem & sic dolo facit: qz petit pretium cū rem nō tradiderit ex causa vēditionis ad qō per ꝑius tenebak. d. l. iulianus. §. offerri. & l. q pendēte. ff. de act. emp. sed tradidit ex alia cā vel tradere debuit. f. ex testamento: ergo merito sibi obstat exceptio doli. Item heres dolo facit petere pretiū illius rei quā testator voluit legatariū habere ex causa lucrativa legati, & sic fi
8 ne pretio. ¶ Quarto no. in ver. quemadmodū. † q̄ vēditor tenetur de euictione: nō solū qñ res euincit a tertio, sed etiā si euincatur ab ipsomet emptore sibimet ex noua causa vel ex veteri de nouo in sua notitia proueniēte. ¶ In gl. ibi. nulla esset emptio. scilicet per. l. sue rei. ff. de cōtraben. emp. & sic nō daretur actio ex empto vel vendito, nec esset opus exceptione q̄ esset contra istū tex. gl. in effectu soluit trib⁹ modis. & sic ponit tres casus in quibus dominium serui legati statim nō trāsiuit ipso iure in lega
9 tariū, & sic non pōt dici emisse rem suam propriā. ¶ †Primus qñ res erat testatoris & legauit sub cōditione: qz ea pendēte non trāsiuit oñiū. ¶ Scōs qñ res erat ꝓpria testatoris & eā legauit in diē: intellige certā vt differat a primo casu. † qz dies incertus habetur pro cōditione. l. dies incertus. ff. de cōdi. & demon. ex qua solutione habes q̄ qñ legatū est factū in diem certam dominiū nō trāsit ipso iure in legatariū ante illā diē, & sic dies etiā certa impedit trāslationē oñij: qz lex nō facit executionē añ diē nec pēdente conditione: sicut etiam iudex nō faceret. facti. l. sempronius attalus. ff. de vsufr. leg. & l. si seruus titij. vbi gl. & doc. & eo. dixi in. l. i. post Bar. in vl. col. & eo. ¶ Tertiꝰ casus est qñ res
11 legata nō erat testatoris, sed heredis: ex quo not. † qō licet testator de re heredis pōt disponere vt de sua ꝓpria. l. vnū ex familia. §. si rem. & l. titn. & nō tamen rei heredis a testatore legate trāsit dominiū recta via in legatarium. idem voluit gl. in. l. si heredis seruus. vbi dixi. & eo. & istud procedit etiā si testator legaret rem heredis de expresso cōsensu ipsius heredis: adhuc nō trāsiret dominiū ipso iure in legatariū ꝑm Bar. in. l. cum quis decēs. in prin. per illū tex. & l. & ff. Bal. in. l. i. in. v. col. C. de leg. dixi in. l. i. & eo. cū isto intellectu glo. transeunt Bar. & cōmuniter alij & est verus in se. & est tex. in. l. si ita fit scriptum. §. si sub conditione. & l. sed aduerte qz vltimus casus glo. planius procedit qñ seruus legatus erat heredis quā duo precedētes: qz quando seruus testatoris fuit legatus in diem vel sub conditione saltē eue
mente cōditione vel die fuisset translatum dominium in legatariū. ergo nō procederet iste tex. in fi. qui vult quod si legatarius agat ex testamento nō aliter heredē ex testamēto absoluit quam si pretium restituit⁹ hominem actoris fecerit, pondera q̄ actio ex testamēto non cōpetit nisi euenerit cōditio vel dies & sic trāslato dominio in legatariū: ergo nō posset tūc heres facere homi nē legatarij, vt dicit tex. cū iam esset suus, & per ꝙ est q̄s emptio redderetur nulla: cū esset sua propria, & sic nō potuisset agi actio ne ex empto. vt dicit tex. nisi diceres q̄ fuerat actū actione ex vē dito ꝓiusq; eueniret cōditio vel dies legati. iste intellectus glo. & cōmunis nō caret multa diuinatione: qz tex. non facit mentionē de aliquo ex tribus casib⁹ positis hic. in gl. vnde ꝑau. de ca. putat q̄ iste tex. possit de plano ꝓcedere: etiā in re propria testatoris pure legata. nec obstat tex. in. d. l. sue rei. qz ille tex. procedit in re que est perfecte & irreuocabiliter mea: quod nō est in re legata que nō est legatarij irreuocabiliter cū possit eam nō acce
12 ptare. l. si quis ita bereditatē. vbi glo. no. ff. de condi. insti. vnde qua rōne tota res reuocabiliter pōt mihi esse obligata. l. ex fratre. §. latinus. & ibi Barto. ff. de excep. rei iudi. & l. in bello. §. si quis seruū. ff. de capt. licet secus quādo esset irreuocabiliter mea l. neq; pignus. ff. de reg. iur. eadem ratione possum eam emere, & cū ista sol. ꝑau. de cast. transit simpliciter do. Alex. sed caue: q̄ d. l. in bello. §. si quem seruum. Et Bar. in. d. §. latinus. loquitur quando res reuocabilis per alium tertiū, qō non est in legato: quia non est reuocabile per aliū licet legatarius possit illud non acceptare

acceptare, & hoc respectu dicit nō esse suū irrenocabiliter ante quā acceptet, ꝑm gl. in. d. l. si qs hereditatē. Unde tu rūde me
13 lius ex mente do. Pet. de begu. † nam rei sue nulla est emptio. d. l. sue rei. istud procedit qñ esset sua pleno iure, & omni respectu. sed hic posito qō iste seruus legatus fuisset propri⁹ ipsius testatoris, & per cōsequēs adita hereditate fuisset translatū dominiū in ipsum legatarium: tamē hec translatio dominij sit ex dispositione iuris ciuilis & iure speciali, sed inspecto iuregētiū & cōmuni, iste legatari⁹ nō dicit oñs. istud patet duplici medio. primo:
14 qz dominiū non concurrit cum hypotheca. d. l. neq; pignus. & tū legatarius oñs de iure speciali potest habere candē rem legatam sibi hypothecatā, eo respectu qz iuregentiū & cōmuni non est oñs, vt tenet Bar. in. l. i. ad fi. vbi dixi. & eo. Bal. in. l. i. C. communi. de leg. secundo istud patet: qz licet legatarius habeat dominium ciuile, & propterea sibi cōpetit rei vendicatio, tamē etiam habet actionē personalem ex testamento ad dandū, vt cōsequatur ab herede verum & proprium dominiū de iuregentiū, vt est tex. in. l. i. vbi Bar. & alij. C. cōmunia de leg. & ibi dixi. ita hic legatarius q̄us iure speciali esset dominus: potuit emere talē rem legatam & valuit emptio: qz iuregentiū & cōmuni nō erat dominus, facit. l. si in emptione. §. rei sue. ff. de ꝓbēn. empt. ¶ Capio gl. in verb. ex vēdito. in qua tene primū intellectum: quia secundus violat tex. exponere ex vēdito. i. ex empto. ¶ Capio gl. fin. magnā in verb. ex testamēto. que est gl. diaboli, ꝑm Pet. de bellaperti. & do. Alex. hic. ¶ Dividit per do. Pet. de begu. in tres partes, ꝑut ponit tres intellectus ad text. scōa ibi, vel scōo dic. tertia ibi, vel dic planius. Ista diuisio videtur congruere gl. sic superficialiter lecte, sed ex infra dicēdis apparebit alia esse mēte huius gl. Tu aduerte qō ista gl. est intricata, & male declaratur a scribētibus, vnde vt eam bene exprimes aduerte q̄ ista gl. gl. precedens in verb. actum sunt facte ꝓpter duas principales oppositiones. vnam non format glo. expresse, sed ego statim formabo. Aliam expresse format gl. circa eam principaliter insistit. & tres solutiones quas infra ponit gl. ibi. vel secundo dic: possunt ad vtranq; oppositionē applicari, vt. ſ. dicā, licet ꝓprie & directo vadant ad oppositionē quā glo. expresse format. vnde mihi super ista gl. & precedenti est alius sensus quā Bar. & doct. habuerint. ¶ Ad diuide magistraliter istā glo. magnā in quinq; partes principales aliter q̄ Bar. ea declaret. In prima timore tacite oppositionis q̄ statim formabo. gl. declarat tex. In secūda opponit cōtra tex. & videtur trib⁹ modis soluere, vt dicebat do. Pet. de begu. sed sunt due principales solutiones. aliter tñ q̄ dicat Bar. qz scōa & tertia ad idē tendūt. In tertia ergo pte ponit primam principalem sol. qō hic legatarius emit rē legatam a quodā extraneo, & ꝙ istū intellectū duas oppositiones format. & prime respōdet. deinde declarat tex. ꝑm istum intellectū. Postea iterum & tertio cōtra eum opponit & soluit. & sic sunt quatuor particule huius tertie partis. In quarta ponit secūdā principalē sol. & sic ꝑm principalem intellectū qō hic legatari⁹ emerat ab ipso herede, & ad oppositionē. §. factam simpliciter respōdet. In quinta & vltima eundē ꝑm intellectū planius repetit, assignādo rationē, qⁿ hic emit ab herede, postea exponēdo tex. in alio loco. Ista est ꝓprie mens & intentio huius glo. quicquid circa eam dicat Bar. secūda ibi, sed certe imo videtur. tertia ibi soluntio hic emit ab extraneo. quarta ibi, vel scōo dic q̄ emit ab herede. quinta, & vltima est ibi, vel dic planius. Tertia principalis pōt subdiuidi in quatuor particulas, vt. ſ. dixi. similiter quarta principalis pōt subdiuidi in tres ptículas, vt. ſ. dixi. ¶ Assumo primā opp⁹. quam gl. non format expresse & oppono contra tex. q in tertia parte dicit: qō si ex empto actū fuerit & tūc actor cōpererit legatū sibi esse hominem agat, & agat ex testamento,
15 & sic vult iste tex. qō † iste due actiones. s. ex empto & ex testamento, possint simul cumulari. sed contra: qz plures actiones diuerse ex diuersa causa ad eandē rē cōpetētes cumulari nō possunt. l. nemo ex bis. §. quoties. ff. de reg. iur. & l. cum filius. §. varij. & ff. de leg. ij. no. in. l. edita. C. de eden. ꝓpter istud contrariū ista gl. magna in prin. dicit q̄ alio iudicio & alia actione agit, & sic non pōt dici fieri cumulationē, cum iste actiones fuerint in diuersis iudicijs oppositе: ergo nō fuerunt in eodē iudicio cumulate. & dū gl. dicit alio iudicio, satis ꝓsupponit qō primū iudicij ex empto iā erat finitū. & ꝓpterea gl. precedēs in verbo actū intelligit ꝓ peractū, & sic fuit perfectū & fuit cōsequutus rē que fuit sibi tradita in executione actionis ex empto. postea gl. ſ. ibi, vel secūdo dic: ponit tres alias sol. que vt dixi etiā possunt ad aliā tacitā oppositionē applicari, licet vere facte videant ꝓpter sequētē oppositionē quā gl. expresse format. ¶ Prima solutio sit qō dū tex. dicit actione ex testamēto, impropriе ponit, id est, actione ex empto occasione testamēti. & tūc nō esset nisi vna actio, & sic cessaret ista oppositio de cumulatiōe. ista sol. nihil v3. primo qz ipropriat tex. q̄ fieri nō dz. l. nō aliter. ff. ō le. iij. secōo qz nō est ō mēte huius lre & facit differētia inter actionē ex empto & actionē ex testamēto. tertio qz est ꝺ ordinem huius ter. q vult q̄ primo egerit ex empto & postea egit ex testamento, & sic vtroq; cumulatiue. ¶ Scdo modo rūdet glo. capiēdo ꝓprie ex testō qō ꝙ hoc tex. non dicit q̄ de iure potuerit agi ex testō, sed bene ex empto. & sic gl. fatet ꝺ iure, qō cū de iure nō potuerit ꝓpria actio ex testamēto: ergo nō fit cumulatio: sed q̄ egit de facto ex testō que sibi nō cōpetebat de iure. sed ista est truffa: que nemo de iure potuit agi etiā ex testō vt vult ter. & statim dicā. ¶ Tertio modo rīdet gl. q̄ dum ter. dicit actū fuit ex empto, dic sed nō per actus, & ita etiā exponit gl. precedens in verb. actū. in fi. & ista est vera. cum tex. simpliciter dicat actū, & sic q̄ legatarius primo egerat actione ex empto ad rē, & nō peregerat, qz non erat lata sniā nec facta executio. vnde pendente adhuc iudicio in actione ex empto, & fi. ante q̄ rē cōsequutus fuisset, cognouit postea talē rē sibi esse legatā: & sic cepit agere actione ex testō ad ipsam rē, & de iure potuit vtraq; actio simul proponi & fieri cumulatio istarum actionū: eo q̄ cōpetūt ad diuersa. nā actio ex empto dat ad rem tradēdā tm. l. ex empto. in prin. ff. de act. empt. & l. fi. ff. de ꝑdi. ob can. Actio aūt ex testō datur ad rem dandam & sic ad dominiū transferendum, vt hic in fi. & l. si domus. §. de euictione, & ibi notāt doc. ſ. c. ergo cū denā ad diuersa & exactione facta ex vno nō contingit liberatio ex alio: & sic non sunt contrarie, nec electiōe tolluntur: ideo admittitur cumulatio. vt. l. si idē cū eodē, in ꝓn. ff. de iur. om. iud. no. doc. in. d. l. edita. vnde aduerte q̄d si seruⁿ legatus non erat testatoris nec heredis, heres tradendo ex causa emptionis nō trāstulit oñium: qz non habebat, & tñ fuit liberat⁹ ab actione ex empto: qz tenebak solū tradere, vt statim dixi: sed nunc qñ conuenietur ex testamento tenebitur seruum facere legatarij: & sic eū redimere a oño si erat alienus, & sic consequet legatarius in ista tertia parte tex. per actionē ex testamēto q̄ heres faciat ipsum oñium rei legate vt dicit tex. ibi ꝓpe fi. & hominē actoris fecerit. per actionē vero ex empto cōsequet restitutionē ptij q̄ heredi dedi: nec aliter ex testamēto absoluet, quasi nō impleuerit cām testamenti, vt habes in tex. & ita habes expeditam primā oppositionē. §. formatam quam gl. non format expresse: & in eius sol. inordinate procedit hic, in diuersis locis & in gl. precedenti. nec docto. bene declarant. ¶ Scda oppositio quā gl. expresse format contra tex. est quod imo debeat agi hoc casu actione ex empto & nō ex testamento per. l. cui res. & l. iulianus. §. si fundū. ff. de act. emp. vbi legatari⁹ cōditionalis q emit rem legatam per actionem ex empto consequitur ꝓtium quod solvit: quia nō ex causa legati rem habet, vt ibi, & l. fundo. ff. ad legem fal. nō autem datur actio ex testamento per quā cōsequatur pretiū, vt hic dicitur in tex. gl. videt ponere tres solutiones ꝓout do. Pet. de begu. diuidebat istam gl. vt. ſ. retuli, sed sunt due principales, aliter tamen & aliter quā Bar. referat. ¶ Prima principalis solutio est quod hic legatarius emerat ab extraneo contra quem non poterit competere actio ex empto, cum impleuerit quod debet, sed in contrarijs emit ab herede contra quem pōtest agere ex empto. ¶ Cōtra istam primā solutionē & sic principalem intellectū quatuor obstant. Primo ob. prin. tex. ibi ab herede emit. & punctuatio quam facit gl. videtur violare literam. Secundo obstat tex. in fi. ibi, & hominem actoris fecerit quod, conuenit heredi, nam extraneus vendens nō tenetur trāsferre dominium. l. ex empto. in prin. ff. de actio. emp. ꝑm gl. tertio obstat versi. quēadmodum. si enim nō emisset ab herede sed ab extraneo, nō posset heres ꝙueniri ac si esset euictus ꝑm Bar. Quarto quod etiā iste sensus stare non possit. nā si ab extraneo legatarius emisset, quomodo teneret heres soluere legatario illud qō ipse extraneo soluisset, vt dicit glo. certe sufficeret si heres rē praestet & trāsferat oñium, nā pretiū solutū debet legatarius repetere cui solvit. Secūda principalis solutio est, qō legatarius emerat ab ipso herede & bene: ꝓout tex. in prin. dicit qui semper loquitur in eodē casu quicquid dicat gl. in. d. l. fundo. ff. ad le. falci. & gl. ſ. in ver. vel scōo dic tenēdo istū intellectū ponit tres solutiōes que etiā possunt ad istud cōtrariū cōgruere sicut ad precedens, lz principaliter vt dixi sint facte ꝓpter istud cōtrariū, & due prime textū impropriant: vt dixi. & ideo sunt rēsciende. Tertia pōt procedere etiā ad contrariū dicte. l. cui res. quod hic fuit actum ex empto vt dicit litera, sed non per actum & fic res nō erat adhuc tradita ex causa emptionis quādo cepit agere actione ex testamēto, vnde hic agit actione ex testamento ad rem legatā, vt rem consequatur, & etiā per indirectum pretiū quasi non videatur rem legatā habere donec etiā pretium solutum rē rehabeat. l. plane. & qō si rē. & eo. posset etiā agi ex empto ad pretiū. vt in. d. l. cui res, que non negat quin etiā agi possit ex testamēto. Postea gl. in ver. vel dic planius. videtur velle aliter solvere sed nō directo solvit, tamen mens gl. fuit quod sit in electione legatarij an agat actione ex testamento ex quo sibi abest

Universidad de Deusto
Biblioteca

pretium.l.etiam.ff.de fol.allegata in gl.an vero agat actione ex
16 empt.† Jstā fol.sequitur Bar.sic declarando q̄ si ego habeo rē
ex causa emptionis que mihi tradita est,ꝛ pretiū solui,possum
in aīo meo ꝓstituere habere ex causa legati,ꝛ sic possum causam
possidendi mutare ex titulo de nouo ad notitiā superueniente.l.
iij.§.ex plurimis.ff.de acq.pos.vel ex causa extrinseca superue
niente.l.nemo.C.de acqui.pos.ꝛ.l.pe.ꝛ ſi.ff.ſi pars here.pe.ꝛ.l.nō
solū.§.q̄ vulgo.ff.de vſucap.ꝛ tūc possum agere cōtra te actio
ne ex empto quasi mihijpſi emicerim.ita loquitur.d.l.cui res.et
d.l.fundo.aut cōstitui in animo meo velle habere ex causa em
ptionis,put etiā rem habui nec mutare titulū in meipso,ꝛ tūc
agā ex testamēto:cū non videar rem mihi legatā habere,ex quo
non habeo ex illo titulo.ꝛ ita loquitur finis huius tex.ꝛ ſi vult le
gatarij possidere titulo ex empto,debebit agere actiōe ex testa
mento.ita loquit tex.hic.sed ſi vult possidere titulo legati debi
ti:debebit agere actione ex empto.ita loquunt cōtraria.ꝛ istam
fol.sequit Ang.hic.ꝛ in.d.l.fundo.quamuis Jo.de ĩmo.eam co
netur impugnare per aliqua quibus rñdet.ꝛ bene.d.Alex.hic,
ad quē te remitto.Raph.cu.etiam reprobat Bar.ex alio,ꝛdicit
q̄ ēst truffa,q̄ ille legatarius idēq̄ emptor possit sibi mutare
cām.vnde ſi semel elegerit actionē ex empto ad pretiū allegādo
se rē habere poti? ex causa legati quā empti:nō poterit agere ex
testamēto ꝛ allegare oppositum ꝛ dicere q̄ non habet rē ex cau
17 sa legati sed ex causa onerosa.C†Tu dic q̄ sicut pōt quis sibi
mutare cām possessionis ex nona cā extrinsecus superueniente,
vt in iuribus.§.progime allegatis.ita pōt quis sibi mutare cau
sam agendi superueniēte nona causa,ꝛ diuersis respectibus,vt
declarauī in precedenti oppositione.bene verum est q̄ gl.nō vo
luit idē q̄ Bar.q̄ pēdeat ex volūtate legatarij ex qua causa ha
beat,vt dicit Bar.sed voluit gl.q̄ licet vere retineat rem ex cau
sa legati,tamē non videtur habere:ex quo pretiū sibi abest:ideo
agit ex testamēto,vt hic.potest tamen etiā pretiū petere actione
ex empto.d.l.cui res.per rationem quam ter.ibi in fi.assignat:q̄
non cā legati rem habet:quā rōnē sic declarat ex mente Raph.
18 nam†actio ex empto que est bonefidei ꝛtinet omnia que dictat
equitas euenire,etiam si non fuerit cogitatum a cōtrahentibus
vt hic dicit gl.in verb.iudicium.sed equitas contractus bonefi
dei dictat q̄ ĩ habuerim rē ex causa emptionis,tū q̄ erāt mihi
aliunde debita titulo lucrativo,ꝛ per hoc est factū q̄ aliūde nō
habeam.equitas dictat q̄ etiam pretiū ex causa emptionis cō
sequar,ꝛ sic potero agere ex testamēto vel ex empto nō illo colo
re quo vtitur Bar.ſ; q̄ equitas bonefidei in vtraq̄ hoc dictat.

1 ☞Si pater dotem primo promissam postea legat:videtur pro
dote legare.
2 Legatum factū genero pro dote promissa pro filia q̄ sit nullū.
3 Si pater legat filie dotem primo promissam genero:videtur le
gare animo compensandi.
4 Si pater filiam priusdotatam instituit in legitima,intelligitur
dote computata.
5 Si pater promisit dotem filie ꝛ postea decessit filio ꝛ filia heredi
bus institutis onus dotandi pertinet in totum ad filiam.
6 Due persone ſi ꝛcurrunt ꝛ petunt illud q̄ vtriq̄ est debitū in
solidū,sed vna solutio sufficit,tūc obstat exceptio doli ne bis sol
uatur ꝛ vt neutri soluatur nisi concordent cui eorum soluatur.
Duo rei credendi ſi simul ꝛ semel agant insolidum,repelluntur
exceptione nisi fit protestatum quod vnica solutio sufficiat.
7 Testator in dubio nō presumitur grauare heredem duplici one
re ꝓstationis:etiā cōcurrēte fauore sanguinis,itē ꝛ fauore dotis.
8 Maritus ſi expresse legat v̄ centum que in dote habuit:nō
valet legatum:nisi in commodo representationis,ꝛ quando vi
deatur legare animo compensandi.ꝛ nu.10.
9 Pater ad dotandam filiam tenetur ex legali dispositione.
10 Maritus ad dotis restitutionem tenetur ex proprio cōtractu.
11 Si pater legat filie centū cui primo dotē promiserat de cētū nō
apponēdo eadem,an in dubio videf legare animo cōpensandi.
12 Compensatio q̄ non fiat de quātitate ad speciem,sed de quāti
tate ad quantitatem ſic.ꝛ quid ꝛ quando sunt dispares.
13 Ter.in.l.ſi pater pro filia.C.de colla.dotis.qualiter intelligat.
14 Dictio sine,q̄ licet ſit disiunctiua q̄ tñ habeat naturā copule.
15 Si pater primo dotat filiā ꝛ dotem tradat,postea legat:an filia
debeat habere vtrunq̄.
16 Si pater p̄mo legat filie,postea eā dotat,an filia babebit vtrūq̄
17 Legatum ſimpliciter factum,in dubio presumitur factum ani
mo compensandi.
18 Quātitas expressa in legato non minuitur per causam adiecta.
19 Dos constante matrimonio augeri potest.
20 Pater aut auus ſi reliquit filie mille pro ea maritādā,ꝛ postea
ipsa nupserit viuente ꝛ sciēte testatore,q̄ ei nihil dedit:q̄ pote
rit filia petere legatum factum pro dote actione ex testamento.
21 Filia maritata a patre vel patruo cū minori dote q̄ prius eidē

legata fuerat,poterit petere legatum sibi prius factum vel eius
residuum non obstante quod sit maritata.
22 Pater dotem etiam promissam pro filia minuere non potest.
23 Frater qui egregie maritauit sororem cum minori dote quā pa
ter reliquerit:tenetur tamen integram dotem ei dare nisi facta
fuisset liberatio.
24 Si testator legauit p filiabus maritādis ly vna maritata ꝛ do
tata sit de bonis maternis:debetur etiam ei legatum paternū.
25 An tex.hic procedat etiam ſi testator legauit genero,ꝛ sic non
filie dotem eidem promissam.

1 **Cum pater.** †Si pater dotē primo ꝓmissam post
Bar.Ang.ꝛ Sal.ꝛ Jmo.vel sic ꝓprius ad literā ſm Bal.ſi pa
ter dotē genero promissam leget filie,nō tenetur heres ad dupli
cē ꝓstationē:sed ambo alterutra prestatiōe debēt esse ꝓtēti.h.d.
ꝛ iste casus est sing.ſm Cu.hic.cum etiam reputat sing.Pet.de
begu.hic.C†In tex.ibi,eidē.ſ.filie.ſm gl.ꝛ bene:q̄ text.nō facit
mentionem nisi de filia:ergo illa dictio eidē,debet intelligi.ſ.filie
2 vel eidē genero.ſ; Bal.ꝛ isto modo† ꝓmissio ꝛ legatū fuit factū
eidē genero,ꝛ videtur in effectu legare filie,ꝛ filia aget ex tali le
gato ꝓ suo interesse licet verba sint relata ad generū:q̄ eius ꝓ
cipue interest eam esse dotatā.l.seruo legato.§.ſi testator.ſ.eo.ſ;
caue:q̄ ſi legatū fuisset factū genero cui etiā dotē pater ꝓmise
rat:certe tale legatum nō valuisset:q̄ debitor legasset creditori.
ꝛ sic marito qui erat creditor,ꝛ nullum emolumentū mariti ꝓ
net:ergo nō valet.l.ſi creditori.in fi.ꝛ.l.ſeq.ſ.eo.ꝛ ita est casus ad
literā cōtra Bal.in.l.cū pater.ff.de iure do.de quo Bal.nō fuit
recordatus.vbi est tex.formalis q̄ ſi pro filia dotē ꝓmissam pa
ter legat marito,ꝛ sic gño tale legatū nō v̄s,q̄ debitor legat ere
ditori ita ibi tex.nisi rñdeas sustinēdo Bal.q̄ nō valet legatū.
verum est respectu generis,sed bñ v̄s respectu filie,vt ipsa agat
cui? interest.l.ſi cui.§.ſi titio.ꝛ.l.seruo legato.§.ſi testator.ſ.eod.
ſm Pau.de ca.hic;ꝛ ſm Raph.cu.in.d.§.ſi testator.tū est ma
gna violētia ad illū tex.vnde teneas ꝓmū sensum q̄ tex.in v̄.
eidem.intelligit.ſ.filie,prout etiā vult Bar.in vlti.q.C†Jo.i.ex
3 isto tex.†q̄ ſi pater primo ꝓmisisset certā quātitatē genero pro
dote filie ꝛ postea legat filie pecuniā pro dote ꝓmissam:videf le
gare animo cōpensandi,ꝛ sic filia debet alterutro esse cōtēta,sed
punct? est:videre q̄ ſit ratio fundamentalis.dic q̄ istud operat
vnitas cause finalis.ſ.vt filia dotē habeat:q̄ vnitas versat tam
in promissione dotis facta genero q̄ in legato facto filie.vñ ista
vnitas cause finalis facit q̄ ista quātitas semel tātū debeatur,
nō obstāte diuersitate obligationū,ꝛ ꝓsonarū.ita est tex.hic.se
cus q̄ nō adesset idētitas cause,vt ſi testator legaret sempronio
decē que tritio dꝫ valet legatū,ꝛ vterq̄ effectualiter admittit vt
4 l.ſi ſic.§.j.ſ.eo.Adde ad hūc tex.ꝛ ad istud notabile q̄ † ſi pater
filiā priusdotatā instituit simpliciter in legitima intelligit com
putata tamē dote.ita notabiliter tenet Bal.in.l.q̄ñ in priorib⁹.
in vlt.col.C.de inoffi.test.sequitur Pau.de cast.l.q̄ñ nouella.in
l.j.col.eo.tit.ꝛ latius.d.Alex.in.l.ſi cum dotem.§.ſi pater.ff.sol.
mat.ꝛ in.l.pater filiam.in prin.in vlt.col.ff.ad legē fal.facit tex.
5 solēnis in.l.j.§.pe.ff.de colla.do.vbi est tex.q̄ ſi pater promisit
dotē filie ꝛ postea decessit filio ꝛ filia heredibus institutis:quod
onus dotandi nō pertinet ad filiū pro dimidia pro qua est heres
sed totum est in parte ipsius filie:quem tex.ad hoc reputant mi
rabilem ꝛ sing.Aud.ro.ꝛ do.Alex.in.l.post dotem.in.pr.ĩ.col.ff.
sol.mat.sed ego addo alium tex.similem in.l.ij.C.de colla.de ve
ritate tamen illius dicti Bald.in.d.q̄ñ in priorib⁹.isto casu plene
in.d.l.quoniam nouella.in.j.col.vbi videf:ideo nō repeto.C†Se
6 cundo no.ex hoc tex.q̄ † quando due persone ꝛcurrunt ꝛ petūt
illud q̄ vtriq̄ est debitū insolidum:sed vna solutio sufficit,tūc
obstat exceptio doli ne bis soluatur,ꝛ etiam neutri soluatur nisi
concordent cui eorum solui debeat,vt hic.ꝛ.ſ.ſi.j.ea.l.ꝛ sic pon
dera q̄ hic videtur probari q̄ ſi sunt duo rei credendi qui simul
ꝛ semel agant insolidum q̄ repellantur exceptione.Bart.tamē
in.l.iij.§.j.in.j.col.ꝛ seq.ff.de duo.reis.tenet q̄ plures rei credē
di possunt agere insolidum in eodem libello,ꝛ plures rei deben
di possunt simul conuenirī ꝛ quelibet insolidum prestādo quod
vna solutione volunt esse contenti,ꝛ pondera an ita etiā posset
nouiter limitari iste text.ꝛ esset pulchra limitatio ad istum tex.
tamen in effectu esset idem cum eo quod decidit tex.C†Tertio
7 no.ex hoc tex.quod † testator in dubio non presumitur grauare
heredem suum duplici onere prestationis etiam concurrēte fa
uore sanguinis,ꝛ sic filiationis.itē concurrente fauore dotis.ita
est tex.not.hic.facit.l.titia.ſ.qui in vita.ꝛ.l.cū pater.ſ.pater.ſi
lie.ſ.tit.ſ.cum aliꝫ allegatis in glo.C†Lapio glo.ſi in ver.con
tenti.que diuidit in tres partes.In prima declarat tex.In se
cunda remouet vnū cōtrariū.In tertia per viam notabilis re
monet aliud contrarium.secunda ibi,ſi autem separatim.tertia
ꝛ vltima est ibi.item nota ex predictis.C†In secūda parte dicit
glo.istam

gl.istū tex.ꝓcedere q̄ſi simul veniūt ad petēdū maritus ex pro
missione ꝛ filia ex legato,tūc debēt inter eos ꝛuenire vt sint al
terutro ꝓtēti:vt dic.ſ; ſi primo veniret filia ꝛ peteret legatū he
res nō aliter cogeret soluere filie q̄ ſi filia ꝓtaret cautionē de
ꝛatihabendo heredē indēnē aduersꝰ genē ex ꝓmissione dotis sibi
facta.ecōtra aūt ſi gener primo veniat dꝫ soluī sine cautiōe q̄ so
lutione facta genero ad quē res erat puctura heres liberat a ſi
lia.ꝛ ita est casus de vtroq̄.in.l.cū pater.ff.de iure do.allega.in
gl.C†In tertia parte gl.ibi sec⁹ in viro.aduerte ſi ſuisset ter.itelli
geret q̄ exꝑsse legauit eadē centū tunc nō esset diuersum in vi
ro:nā ſi maritus exꝑesse legat centum que in dotē habuit ap
paret q̄ noluit duplicare,ꝛ nō v̄s legatū nisi in commodo re
ꝓsentationis.l.ū.per totū tit.ff.de dote prelega.ꝛ.l.creditori.
cum.l.seq.ſ.e.vñ ista gl. dꝫ intelligi q̄ñ marit⁹ nō exꝑessit ver
bū eadē,sed ſimpliciter legauit cētum vroꝛi cū cētum in dotē
habuisset.cū ista gl.trāseunt cōiter doc.hic.ꝛ i.l. ſi enim dotē.§.
9 pater.ff.eo.ma.ꝛ assignāt rationē diuersitatis.ꝛ nā pater ad do
tāduꝫ filiam tenet ex legali dispositione.l.obligamur.ff.lege.ff.
de act.obl.ꝛ.l.qui liberos.ff.de ritu nup.ꝛ.l.ſin.C.de do.ꝓmiſ.ꝛ
sic tenet ex necessitate,ergo illud q̄ relinquit videf relinquere
animo cōpensandi,ꝛ qꝛ in necessitatib⁹ nemo liberalis erīstit.l.
rē legatā.ff.ō adi.le.marit⁹ aūt tenet ad restitutionē dotis vꝰ
10 ri ex ꝓprio ꝛctu volūtarie celebrato vñ cum sit† volūtarius de
bitor nō videt legare aīo cōpēsandi.l.creditorē.j.tit.j.ſ; animo
erercēdi liberalitatē,vñ vroꝛ pōt vtrūq̄ petere q̄ bodie cessat
edictū de alterutro.d.l.vnica.§.sciendum.C.de rei vxo.ac.ꝛ ibi
subdit ter.cū manifestissimum est q̄ maritus qui nō exꝑssit cō
trariū voluit vroꝛē vtrunq̄ ꝛseq.ista est cōis theorica.Bart.ꝛ
doc.hic.ꝛ in.l.ſi cum dotē.§.ſi pater.ꝛ in aut.ꝓterea.vnde vir
ꝛ vroꝛ.Bal.in.l.ſi vroꝛ.C.de bo.autho.indi.pos.C†Cōtra quā the
oricā multa vigēt.nā a principio bincinde vterq̄ dicitur debi
tor voluntarius sed ex postfacto vterq̄ videf debitor necessari
rius,ꝛ fortius deberet videri maritū relinquere aīo compēsan
di q̄ patrē cu maioꝛ sit affectio patris.l.isti quidē.in fi.ff.quod
me.cā.ꝛ.l.ſi.in prin.C.de cura.fur.vbi dicit illi duo ter.q̄ null⁹
amoꝛ vincit paternū.ꝓterea difficile est videre quare in.d.l.vni
ca.§.sciēdum.maritus cēseat debitor volūtarius mediante fa
cto suo qꝛ dotē recipit,ſ; in.d.l.ſi cū dotē.§.ſi pater.vbi pꝛ qui
recipit dotē absente filia est effectus debitor mediāte facto,boc
est mediāte exactione,ꝛ tū ſm Bart.ꝛ doc.dicitur debitor ne
cessarius,ꝛ ꝓterea legatū ꝓ eum factū cōputat in dotē.Inter
istos duos casus quare in.d.§.sciēdū.sit debitor volūtari⁹,ꝛ in
d.§.ſi pater.sit debitor necessarius cū vtroq̄ casu factū bois in
teruenit.ſ.exactio dotis,nō curo nūc intrare istā difficilē mate
riā,diri plene in.d.aut.ꝓterea. ad ibi dicta me remitto.tamē
ꝓtum ad istū ter. pōt dici q̄ certū erat bic patrē noluisse mul
tiplicare obligationē cū ter.dicat q̄ pater eadē cētum legaue
rat q̄,ꝓmiserat marito,vñ pōderāda est illa dictio eadē,ex qua
ꝛstat patrē noluisse multiplicare obligationē,istō tñ verbū ea
dē posset esse verbū testatoris.Itē posset esse,verbū iurisconsul
11 ti,ꝛ isto vltimo mō nihil faceret. C†Quid autē in dubio ſi pa
ter legasset nō apponendo dictionē eadē.an ꝓsumatur voluisse
legare filie eadē.c.gl.hic ver.eadē.tꝫ q̄ ſic p quatuor iura per cū
allegata.tñ ter.quē ꝓmo loco alle.in.l.titia.§.q̄ inuita.j.tit.j.nō
facit,ꝛ male alleg.p gl.qꝛ nō loquit in dubio,vt gl.dicit,ſ; i ca
su,claro ꝛ certo,vt dicit ter.ibi fideicōmissus filie nosce dotis re
liquit.ꝛ ita dicit Bar.j.ſ; tūc fortiter obstat ter.i.l.ſi pater.ꝓ fi
lia.C.ō col.do.vbi filia ly vtrūq̄,ꝛ dotē ꝓcipuā,ꝛ illō q̄ pater
legauit,ergo de directo ꝫ istū tex. Bar.rūdet q̄ ille ter.loquit
q̄ñ aliud legauerat q̄ ꝓmiserat, puta ꝓmiserat spēm in dotem
ꝛ ꝓtātē legauerat,nā boc casu nō pōt capi ziectura q̄ voluе
12 rit facere aīo cōpēsandi,eo qꝛ† ꝓtātate ad spēm nō fit cōpēsa
tio.l.ſi quenerit.ſi.ff.de pig.ac.ꝛ.l.ſi.C.de compēsa. Jdeo filia
pōt vtrūq̄ petere,vt ibi.ſ; iste ter.logꝛ q̄ñ pater ꝓmiserat ꝓti
tatē,ꝓtie fit cōpensatio,vñ tūc ꝓsumit legasse aīo compen
sandi.ꝛ cū ista sol.Bar.tenēt Bal.Raph.cu.Pau.de ca.ꝛ do.
Aller.hic,Bal.in.l.q̄ñ in priorib⁹. in vl.co.circa me.ff.de in
of.test.ꝛ in.l.Mesennius.ff.de neg.gest.Jsta sol.pōt esse vā in se,
ſ; est nimia diuinatio ad illū ter. Itē ter.ibi nō se fundat, qꝛ le
gatū esset aliō ꝫ erat ꝓmissum.similr diuinatiua est sol. Jac.
de are.hic quā refert.d.Alex.dicēs q̄ null⁹ de ea facit mētionē
qꝛ ibi loquit q̄ñ ꝓtas legata ꝛ ꝓtitas ꝓmissa in dote erāt di
uerse,quo casu cessat cōpēsatio:ſ; hic ꝓtitas legati cōcurrit cū
ꝓtātate dotis,,vt dicit iste ter. in v̄.eadē. sed ista est diuinatio
ad.d.l.ſi pater.ꝫ ibi essent diuerse quātitates,ō boc in illo ter.
verbū nullū. Itē non dꝫ in illa materia attēdi an ſint ꝓtates
pares vl disparcs,qꝛ p ocurrēti ꝓtiate deberet fieri compēsa
tio.ar.l.impator.§.ſi cētū.in v̄.enimuero.j.ti.j.ſm Bal. Jmol.
ꝛ do.Aller.hic,ꝛ in.§.ſi pater.vbi etiā Ang.ꝛ Bal.in.l.titia.§.

q̄ inuita.j.ti.j.vñ vsq̄quaq̄ nō est bene solutū Jtiū. d.l.ſi pater
ꝓ filia.ly.d.Aller.in discursu quasdā alias solu.diuinatiuas re
ferat q̄ nō sunt digne referri. C†Ego respōdeo notabiliter ſi
ne vlla diuinatione prout et als diri in.d.aut. ꝓterea. C.vñ vir
ꝛ vroꝛ.ly nūc plem? ponā.vnde dico q̄ ille ter.ꝓcedit ex quadā
egratē.nā vbi pꝛ pro filio dotē ꝓmiserat, deinde filie exheredata
te vl emācipate aut ꝓterite legatū dēit,ibi decidit q̄ filia vtrū
que habebit,eo qꝛ q̄ñ vꝛ sibi potius legasse in quādā recōpēsa
tionē iniurie exheredatiōis vl ꝓteritionis,vt vꝛ legasse in pmi
um emācipatiōis,vt dicit ter.i.l.vt liberis.in fi. C.de collat.quā
q̄ velit i dotē cōpēsare.ꝛ iste est ꝓprius ītellectus illi⁹ text.sine
vlla diuinatiōe.ꝛ ideo pōdero q̄ ter.i.d.l.titia.§.q̄ inuita. loq̄ns
similiter in filia exheredata cuius dotē pater rcbabuerat cū my
sterio ponit casum clarꝫ ꝛ certū q̄ñ filie exheredate pꝛ fecit lega
tū noie dotis,als ſi nō exꝑsisset noie dotis vt ibi fecit i dubio
nō ꝓsumeret cā dotis,sed propter iniuriam exheredationis.
d.l.ſi pꝛ pro filia.ꝛ isto mō habes ibi ter.singulare ꝛ pegrinum
limitantē istū ter.ꝛ alios ꝛcordantes allegatos hic. in gl.in v̄.
eadē.q̄ pater in dubio q̄ñ legat filie ꝓsumit legare aīo cōpēsan
di cū dotē ꝓmissa,ꝛ sic filia nō pōt nisi vnū ꝛsequi,est verū, nisi
pꝛ ꝓsumat legasse in recompēsationē iniurie quam facit filie eā
exheredādo vel ꝓtereundo,vel q̄ñ facit in premium emancipa
tionis,vt diri. Et pōdera q̄ forte etiā idē voluit dicere Bar.
d.l.ſi pater.ꝓ filia.dū dicit q̄ ibi legatū non erat factū ꝛtplā
tione ad dotē,ꝛ sic nō cōpēsatur in dotē.forte Bar.voluit dice
re q̄ ibi legatū erat factū ꝓpter alios respect⁹ ſupius relatos
q̄ ꝓpter dotē. vl forte Bart.ꝛ ibi voluit idē dicere q̄ bic,q̄
ideo ibi legatū nō dicatur factū ꝛtemplatione ad dotē,eo quia
erat diuersum q̄ dos erat ſpecie ꝛ fuerat legata q̄titas:vl e
contra.ꝛ ꝓ certo verba sol.Bar.ibi sunt valde ambigua,ſ; cre
do q̄ necessario dꝫ declarari altero de duob⁹ modis quos sta
ti diri,ꝓ solutione q̄ ego dedi ad.d.l.ſi pater.ꝓ vna filia. quam
puto verā,ꝛ quā ſemper tenui. Addc sicetiā esse q̄ñ filia esset cū
heredibus extraneis instituta, tūc quodāmodo fit sibi iniuria
ꝛ tūc habebit dotē ꝓcipuā nec cōpensabit cū legato ō institu
tione facta de ipso filio.ter.est singu.in.l.fin.in versi. sinaūt ex
tranei.C.cōia vtrunq̄ iud.quē Bart.dicit esse multū sing. ꝛ se
nescire alibi.idē dicūt Bal. Rap.cu.Lu.ro.d.Aller.in.d.l.ſi cū
dotē.§.ſi pater.ꝛ.d.Aller.hic.ꝛ ista erit scōa limitatio ad istum
ter.quasi etiam tunc filia videcat affecta aliqua iniuria, ex quo
fuit instituta cū extraneis licet de iure pater potuerit hoc face
re dummodo filiā habuerit legitimam suam,nō potest cōqueri
l.cū queritur.ꝛ.l.parentibus.C.de inoffi.test. C†Tamē contra
intellectum quē dedi ad.l.ſi pater.ꝓ filia videtur fortiter ob
stare ter.in.d.l.ſi cū dotem.§.ſi pater.in illa alternatiua sine pa
tri heres extiterit siue in legato tñ acceperit: ergo ibi erat ꝓte
rita ab institutione.sicut in.d.l.ſi pater ꝓ filia.ꝛ tamē ibi lega
tū cōpensatoꝛ cū debito dotis.dic q̄ ter.ibi cū mysterio bis re
petit siue i legato tñ acceperit ꝓtum dotis satis esset, vl ſi tñ
a parte ꝛsequnta est ꝓtum ei dotis noie debebat,ꝛ sic legatum
ibi tñ capiebat quātū in effectu institutio,ꝛ sic effectualiter nō
dicat ibi preterita.ꝛ boc patet ꝓ dictionē sine ibi bis posita.dū
14 dicit siue patri heres extiterit siue in legato tñ accepit.† nā di
ctio siue,nō est simplex disiunctiua,ſ; habeat aliquā naturā co
le ꝛ sensum ꝛiunge,vt cū dicit Aler.audiet siue pareis.ſ; Bar.
in.l.ſi quis ita.ff.de aur.ꝛ ar.leg.ꝛ sic ibi ter.in dictione sine,vi
dek a pari capere, siue patri heres extiterit siue in legato tantū
acceperit.ergo etiam isto casu habeē effectualiter ꝓ instituto.
15 C†Extra gl.format Bar. tres qōnes. † prima q̄ñ pater primo
extat tradēdo dotē ꝛ postea legat,an filia ꝺbeat vtrūq̄ habere
distinguit Bar.ſm Dy. Jac de are.ꝛ Dl.q̄ aut testator legat
ipsum corpus dotale traditū in dotē,ꝛ sic legauit res prius in
dotē patas:ꝛ tunc valet legatū ꝛ vltra dotem filia debet habe
re estimationē illa:ꝛ rerū,qꝛ cū pater legauerit res ꝛsiā traditas
in dotem,ꝛ sic iam effectas mariti.l.doce ancillā.C.de rei ven
di.per consequens legauit res alienas quas scit esse alienas,ꝛ se
tradidisse genero.ꝛ etiā ſi ignoraret legat coniunctę pſone,er
go debet earum estimatio.l.cū alienam. C.de leg.ꝛ ita est casus
in.l.cum pater.ſ.pater filje.j.titu.j.ſ; intellectum.gl.ꝛ ibi.ꝛ di
cit ibi Bar.q̄ est nouus casus,ꝛ dicit Rap.cu.bic,q̄ ille est ca
sus singu.ꝛ multū notandus, qꝛ mille vicibus testatores legāt
bona que in dotem dederant:nam tūc etiam deberetur estima
tio.tamē idem Raph.cu.in.d.ſ.pater filie. dicit q̄ communi
teristud nō seruatur,vt ibi per cū,Ellia etiā pōt esse ratio vltra
Bar.ꝛ valde plana:qꝛ cū pater ibi sit extra vinculū obligatio
nis legalis qua tenebatur dotare filiā,vt dixi.ſ.in gl.ſi.in vlti.
parte,cū iā dos esset soluta actualiter ꝛ tradita:necipsa exigi
tur nō videtur factum legatum animo cōpēsandi cum nō sub
esset necessitas cōpēsationis,vt voluit Bart.in.l.filia legatoꝛ.
C.eo.Joan.de imo.ꝛ do.Pet.de beru.hic.ergo ipsum legatū

Universidad de Deusto
Biblioteca

valet ⁊ debeꝫ estimatio. aut testatoꝛ legat simplr: ⁊ tũc dic vt ibi per Bart. ⁊ cũ ista doctrina transeunt Bal. ⁊ alij indifferenter hic vltra antiquos. ꝛ. relatos. Bol. post Ly. i. d. filia legatoꝛũ. Au. ro. in consi. cclxiij. qõ incipit videam' primo qd iuris. ⁊ vide ad primũ mẽbꝝ Bart. hic illud qõ decidit tex. in. l. licinius.

16 in prin. ff. ti. j. ¶ Scõo querit Bar. quid ecõtrat̃ pater primo legat filie post eam dotat an filia debeat vtrũq; habere, ⁊ tz qõ. si primo legauit pro dote seu nomine dotis ⁊ postea viues dotat videtur de ipso legato dotare, ⁊ sic testatoꝛ viuens videtur soluere legatũ. l. filia. C. eo. qñ tñ esset in legato q̃tũ i dote. l. luci⁹. j. ti. j. si vero primo legauit simpliciter ⁊ postea dotat, tũc filia habebit vtrunq; argumento. l. quinquagita. ff. de pba. no. glo. in. l. plane. ℣. eandẽ. in verbo ostẽdatur. ℟. eo. ⁊ idẽ tenet Bar. in d. l. filia. sed istud reprobãt cõiter doct. hic. By. Jac. de are. Ol.

17 Bal. Jmo. ⁊ do. Aller. hic, ⁊ cõiter doct. in. d. l. filia. ⁊ q; imo legatũ simpliciter factum intelligit̃ in dubio aio compensandi factũ. per ter. in. d. l. filia. nõ violãdo literã. ⁊ ibi hoc tenet Bal. in suo summario, ⁊ idẽ tz ipsemet Bar. in. l. lucius prima. i ver. sed cõtra hoc videtur. ff. de leg. ij. ℟. eo q; nõ debet ꝟstitui differentia an pater exprimat se relinquere pro dote filie an simpliciter relinquere, q; semp intelligit̃ p dote relinquere. l. qõ aũt. ⁊ ibi Bar. ⁊. l. tali. ff. de iure do. Ald. d. l. quinquagita allegatam per. Bar. respondẽt Jmo. ⁊ do. Aller. hic. ꝛ ego clarius loquar q; ibi erant due dispositiones vltime volũtatis: ⁊ si ℟a intelligeret de eadem q̃titate, de qua prima nullus esset effectus, ꝛ in casu nostro ℟a dispositio. ſ. actus otãdi inter vinos, vñ dato q; intelligat de eadẽ q̃titate de qua factũ est legatũ, tamẽ vltra legatũ hz istã cõmoditat̃: q; est effectũ filie q; antea non erat, cũ legatũ viuo testatore nõ habeat effectũ ⁊ esset revocabile p testõrẽ. l. cũ hic stat⁹. ℣. ait o ratio. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. e. cũ marthe. de cele. misſ. ℘dicta ꝓcedũt qñ pater illã q̃tita tẽ quam primo legauit filie post ea dedit in dotẽ. ſi aũt minus puta pater legauit mille filie postea viuẽs ẽt maritauit cũ quinque cẽtum, an residuũ poterit filia repetere mortuo pfr: Oldr. lau. in. d. l. luci⁹. i. j. titu. j. tenuit quod residuũ potest petere, qa

18 ⁊ qñ q̃titas est expressa in legato, illud nõ minuit p causam ad iecta. l. lucius. ff. õ ali. leg. ⁊. l. creditoꝛ. ℣. cũ inter. ff. manda. Contrarium tenet ibi By. p ter. in. l. libertis quos. in prin. ff. de adi. lega. Bar. aũt in. d. l. lucius prima. distinguit qõ aut pr̃ qñ fecit primũ legatum de mille, legauit nõ pro dote filie, ꝛ pro ea maritanda, ⁊ tũc ſi eã viuẽs maritauerit cum quinq; cẽtũ, q; finita est causa legati: ergo extinguit̃ legatum in residuo. Nec obſt. d. l. libertis quos. q; ibi i ſcõo legato retinet pl⁹ q̃ in primo. Aut pater facit primũ legatũ de mille p dote filie seu nõe dotis filie, ⁊ tũc licet pater eam maritauerit cũ quinq; centũ poterit filia residuũ petere, q; ea maritata causa legati non est finita ⁊ cũ cõstãte matrimonio possit dos augeri. l. pe. ⁊ auf. sed iã necesse. C. de dona. ante nup. Sed ℈ Bar. tenent indistincte Bal. Ang. Sali. Pau. de ca. ⁊ alii in. d. l. filia. Bal. Jmol. Rapha. cu. ⁊ do. Aller. hic, Ric. de nea. Jmo. ⁊ Rapha. cu. in. d. l. luci⁹. i. Pet. de anch. ⁊ Jmo. i. c. fili⁹. extra de test. Eo q; attẽta opi. Bar. sequerer ꝙ si pater reliquisset mille filie, p ea maritãda, ⁊ postea eam maritasset, p nihilo, ꝙ filia nihil posset petere de legato qõ est absurdũ. Et ℈ in specie tenet Guil. de cu. in. l. cũ his. ℣. si mu-

20 lier. ff. de cõdi. inde. vbi tenet ꝙ si pater vel auus reliquit filie mille pro ea maritanda ⁊ postea ipsa nupserit viuente ⁊ sciente testatore ⁊ ei nihil dedit, qõ tñ postea poterit actione ex testamẽto petere legatũ de mille factũ pro dote. l. si qs heredẽ. C. de instit. ⁊ substit. Et illam decisionem Guil. de cug. refert ⁊ sequit̃ do. Aller. in consi. vij. ij. vol. inci. visis ⁊ diligenter animaduertis. in

21 v. col. ¶ Jtem dicit Pau. de cast. in. d. l. filia. se ꝛsiluisse ⁊ obtinuisse contra Bar. in quadã causa in qua pater in testamento reliquerat mille pro filia maritanda, deinde patruus vel pater isti⁹ puelle eã maritauit pro minori summa, ꝙ nõ obstãte ꝙ sit maritata poterit petere legatũ factũ a patre vel eius residuũ.

¶ Sz aduerte ℈ oẽs ita teneãt, ego p Bar. soleo facere tale fundamentũ. ſ. na pater qñ semel dedit dotẽ filie non põt amplỹ illã dotẽ diminuere. aut. sed quãuis. C. de rei vxo. act. tamen qñ pater solũ ꝙnisit dotẽ ꝙ filia ꝑ quãtitatẽ diminuere. ita ℈ gl. in. d. auf. sed quamuis. modo in proposito qñ pater solum legauit dotẽ filie, hic nõ interuenerit traditio: ergo quãtitatẽ dotis legate ⁊ nõ tradite ℈ posse diminuere, ergo postea eam maritãdo cũ minori quãtitate ℈ intelligi quãtitatẽ dotis diminuisse. Tñ By. ⁊ Sali. in. p. auf. sed quãuis reprobãt illã gl. ibi, q; l.

22 quoties. ff. sol. ma. per quã mouet gl. nihil facit, q; non loquitur in diminutione dotis, sed bene dicit qõ pater qui dat dotẽ põt ante vel incontinenti post stipulari sibi reddi. cõtra illã gl. tenet etiã. d. Frã. de curte in ꝛsi. xxvij. inci. ad magnific⁹ vir do. Ugutio in. iiij. dubio. vnde nõ recedas a cõi opi. Et pea ℈ Bar. ad de text. in. l. virilis. ℣. si. cũ. l. seq. ff. de lega. ꝟstan. Quis posses dicere ꝙ ibi legatur pro dote filie nõ aũt pro ea maritãda. Item

23 adde ꝙ si frater nõ dat integrã dotem sorori sue relictam a patre q̃uis bene egregie eã maritauerit, tñ tenet̃ dare supplementũ vsq; ad integram q̃titatẽ legatã. tex. est in. l. cũ pater. ℣. pater certã. j. ti. j. Et ibi Bal. Jmo. Rap. ad hoc nota. illũ ter. ꝛ ibi Raph. limitat nisi facta fuisset liberatio. aut cõiter fit ꝙ bene

24 no. quid aũt si testatoꝛ legat pro filiabus maritandis, ⁊ vna filia sit maritata ⁊ dotata ex hereditate matris an ei debeatur legatũ? vide p Jo. õ imo. notabiliter determinatum ꝙ sic, in ꝛsi. cxiij. inc. in causa q̃ vertit ⁊ versa est inter Antoniũ, in pe. col. vbi ꝓcipue ad hoc allegat Guli. de cu. quẽ vide i. d. l. cũ bis. ℣. si mulier. ⁊ istas decisiones bñ nota ⁊ tene mẽti. ¶ Tertio ⁊ vlti-

25 mo querit Bar. ⁊ an in casu hui⁹. ℣. si testatoꝛ nõ legauit filie ꝛ genero, cui etiã dotẽ promiserat an procedat iste ter. distinguit vt hic p cũ. ad iroꝛ ꝙ p primo mẽbꝝ nõ alleget tex. expressum vtentẽ ꝓpter rationẽ Bar. in. l. cũ pr̃. ff. de iure do. Jtẽ ponderat Bar. tenere ℈ expositionẽ quã facit Bal. ad istũ ter. in versi. eidẽ intelligẽdo etiam genero. Dixi. ℣. apostillãdo text. vltimo aduerte Bal. velle qõ qñ testõr legat simplr genero, cui etiam dotẽ promiserat qõ gener ℈ verunq; habere, q; tunc testatoꝛ erat debitoꝛ voluntarius, ideo nõ videtur reliquisse animo cõpensandi. l. creditorẽ. ℣. titu. j. ⁊. l. vnica. ℣. sciendũ. C. de rei vxo. actio. secus qñ leget filie cẽsetur debitoꝛ necessarius ideo tunc cẽsetur legasse animo cõpensandi vt hic, ⁊. l. si cum dotem. ℣. si pater. ff. sol. matr. l. filia. C. de leg. ⁊ tamen est debitoꝛ generi ad dotem. ergo videretur necessarius cum necessitetur a lege sine facto suo dotare filiam ⁊ cõsequenter generum licet nõ immediate sed respectu filie: ⁊ tamen soluendo genero liberatur ab obligatione legali ⁊ sic necessaria.

1 ☞ Conditio de instrumentis reddendis continet etiam liberationem ꝓstari, quod sufficit si instrumẽta reddi non possunt. ⁊ nu. 4. ⁊ intellige, vt nu. 6. ⁊ 13.

2 Redditio instrumenti debiti licet liberet debitorem non tamẽ liberat ipso iure, sed ope exceptionis. ⁊ nu. 7.

3 Conditio que potest equipollenter impleri nõ dicitur defecta. ⁊. j. numero. 8.

5 Conditio ꝙ aliquando importet virtualẽ effectum vltra illud qõ verbum sonat.

Creditoꝛ debitori soluẽti vltra qõ teneat reddere eidem instrumentũ debiti cancellatũ. ꝛ etiã facere instrumẽtũ liberatiõis.

8 Cõditio licet debeat in forma specifica impleri, tamen sufficit qõ virtualr impleatur quando formaliter impleri non potest.

9 Stãte statuto qõ debitoꝛ nõ cogat̃ soluere nisi creditoꝛ reddat instrumẽtũ debiti cãcellatum sufficit ꝙ creditoꝛ ꝓbata amissione instrumẽti per iuramentũ liberet ipsum per acceptilationẽ.

10 Stãte statuto ꝙ solutio debiti non possit ꝓbari nisi per publicum instrumentũ producẽs instrumentum debiti cancellatum dicitur ꝓbare solutionem per instrumentum.

11 Amissio instrumenti ꝓbatur per iuramentum si persona est honesta.

℘batio per iuramentum qõ admittatur in his que sunt leuis ꝓiudicij.

12 Mercatoꝛ si fecit mihi literas cambij quas amisi in itinere qõ si libero ipsum per instrumentum ab ipsis literis cambij, possum depositum repetere.

14 Conditio impossibilis quam testatoꝛ putabat possibilem vitiat dispositionẽ ⁊ nõ vitiatur nisi possit per eqpollens ipleri.

15 Bannitus cuius bannũ nõ est cancellatum si vigore statuti potest impune offendi appareat in libris communis eum soluisse q̃titatem in banno positam licet bannum non cancellatum quod non poterat impune offendi.

16 Banniti qui ex forma statuti debebant rebannîri per quosdã sapientes, quod non poterunt offendi etiam antequam bannũ sit cancellatum.

17 Condemnatio banni si ꝺz cancellari ⁊ sic̃ia nõ reperiatur in archiuo publico, si quidã priuati habent exinde publicũ instrumentum talis banni tunc sindicus communis liberabit a banno, ⁊ inde conficiet instrumentum qõ ponet in archiuo.

18 Ignorantia priuata non patrocinatur vbi publica scientia debenditur.

19 Creditoꝛ qui promisit soluto debito reddere cirographum si illud casu perdidit sufficit qõ faciat ci refutationem ⁊ cancellabitur verbaliter.

Creditoꝛ si promisit reddere instrumentum cancellatum ⁊ illud est perditum sufficit quod reddat equipollens.

1 **Si ita.** *Conditio de instrumentis reddendis ꝛtinet etiam liberationẽ ꝑtari quod solũ sufficit si instrumenta reddi nõ possunt. b. d. ⁊ est singularis text. ſm domi. Pet. de begu. ⁊ istũ text. reputat notabilẽ ⁊ vnicũ in iure. Bal. in. l. pecunie, ad fi. C. de soluti. ¶ Hinc de istũ. ℣. intellectualiter in tres

in tres partes. In prima promittit vnũ ꝙ qditio si tabulas reddiderit, idem importat qõ si heredẽ liberauerit ab actiõe cuius ꝓbatio ꝛtinetur. in tabulis, q; testatoꝛ apponendo talẽ conditionem nõ videtur voluisse talem redditionẽ fieri ꝓpter se ℈

1 ꝓpter officium liberatiõis, q; traditio instrumenti videtur ad effectũ liberationis tẽdere. l. labeo. ff. õ pac. ⁊ ecclesia sanc. ad Marie. ij. in fi. vt li. pe. Jn secũda ex illo prmisso infert ad decisionẽ quod si tabule extant nõ sufficit instrumẽtum reddere ꝓout est facti nisi etiam liberet per acceptilationẽ q; testatoꝛ non sensit de redditione sola instrumenti ꝓout est facti ⁊ prout verbũ sonat sed de effectuali liberatiõe que fit ipso iure mediãte acceptilatione. l. iij. ℣. nũc de effectu. ff. de libe. leg. q; redditio instrumẽti sola nõ liberat ipso iure vt hic, sed ope exceptionis. d. l. labeo. ad fi. si aũt tabule non extarẽt in rer̃ natura, ⁊ sic instrumentũ nõ poterit reddi, tunc debet liberari per acceptilationẽ, ⁊ censẽt qditio impleta q; ad impossibile nemo tenetur. l. impossibiliũ. ff. de reg. iur. Jn tertia ampliat istam secundã decisionem text. vt procedat siue tabule iam intercidissent tẽpore qditi testamẽti siue post testamentũ ⁊ ante mortẽ testatoris, sine etiã mortuo testatoꝛe. tamẽ si tẽpore testamẽti instrumẽtũ iam erat perditũ. clare ꝓcedit iste tex. q; tunc conditio esset impossibilis, ⁊ nõ haberetur ꝓ adiecta. l. ab omnibus. ℣. i. j. eodem. ⁊. l. obtinuit. ff. de qdi. ⁊ demõ. sed fi tunc non fuit perditum sed postea nõ fuit cõditio impossibilis a principio vnde si postea pdatur instrumẽtum censetur cõditio defecta ⁊ defectus cõditionis vitiat lega-

3 tũ ℣ium, tũ decidit̃ in ista vltima parte tex. ⁊ q; cõditio non dicit defecta que potest equipollenter impleri. sc̃da est ibi, qua-

4 re ⁊ si tabule. tertia ⁊ vltima est ibi, nec ad rẽ ¶ ℣o. j. quãdo factũ est legatũ alicui sub cõditione si instrumẽtum debiti redditerit heredi. ista qditio cõtinet in se duo, primo illud qõ sonat. ſ. qõ instrumẽti. ⁊ sic ꝙ ipsa charta materialis actualiter reddat̃. sc̃do ꝙ vltra redditionẽ instrumenti debitoꝛ ipso iure libe-

5 retur mediante acceptilatione. ¶ Ex quo correlarie nota qõ qditio aliqñ importat virtualẽ effectũ vltra illud qõ verbũ sonat. ⁊ per istum text. dicũt Jaco. de are. ⁊ Bal. ⁊ sequuntur do. Pe. de begu. ⁊ do. Jac. putẽ qõ ℈ creditoꝛ debitori soluẽti de bitum teneatur reddere instrumentũ cancellatum. l. dissolute. C. de qdi. er lege. ⁊. l. sicut datũ. C. de libe. causa, glo. notabilis in l. ex empto. ℣. is qui vinũ. ff. de actio. empti, tamen per istũ text. 11 tenetur etiã facere instrumentũ plene liberationis. ⁊ pro hoc l. pecunie. ff. de solu. ⁊. l. plures apochis. C. õ si. instr. ⁊ si dicis nõ ne debitoꝛ habens penes se instrumẽtum debiti inciſum ꝓbat per hoc liberationẽ. l. cirographum. ff. de pba. ⁊. d. l. labeo. ⁊. l. post ꝙ. ff. de pac. ⁊. d. c. ecclesia sancte Marie. secũdo. in fi. vt lite. pẽ. ergo hoc ℈ ei sufficere. respõde qõ hec ꝓbatio liberationis que fit p postẽsionẽ instrumẽti inciſi existẽtis penes debitoꝛẽ est ꝓbatio ꝓsumptiua ⁊ satis leuis que põt facile tolli p aliam ꝓ-sumptionem vñ si debitoꝛ esset ꝓsona domestica creditoris ꝑsumeretur potius subtraxisse instrumentũ ꝙ ꝙ debitũ solueret, vt notãt doc. in. d. l. labeo. Bar. in. d. l. fullo. ℣. g tabulas. ff. õ furtis. Jtẽ si creditoꝛ probaret domũ suã fuisse subiectã sacco vel famulũ suum aufugisse, ⁊ multa instrumenta exportasse, facere vacillare illam ꝓsumptiuam ꝓbationẽ que fit per ostẽsionẽ instrumẽti inciſi vñ tutius est habere instrumentum liberationis plene facte p acceptilationẽ: vt hoc ter. notabili, tũ ℈ m Raph. cu. iste tex. nõ videt facere pro ista decisione Jac. de are. ⁊ Bal. nã ideo hic exigit̃ liberatio p acceptilationẽ: eo q; sola redditio instrumẽti nõ liberat ipso iure ℈ tñ ope exceptionis, sed in coꝛ decisione debitoꝛ actualiter soluit creditori ⁊ solutio indubitater liberat ipso iure, vt insti. qb⁹ mo. tol. ob. in prin. ergo cũ hic sit liberatus ipso iure p solu. Alia liberatio non est necessaria. Sed defendẽdo decisionem Ja. de are. ⁊ Bal. q; est vtilis in practica dic vel̃ esse qõ non requirit̃ alia liberatio ex quo iã est liberat⁹ ipso iure per sol. imo impossibile esset amplius liberari ℈ bene requiritur instrumentũ qõ vere ꝓbet ipsam liberationẽ vltra instrumẽtũ debiti qõ reddit̃ cãcellatum. vt. c. significauit. ⁊. c. Albe. de testi. late Bar. in. l. si finita. ℣. elegãter. ff. de dã.

6 infe. ¶ Limita istũ tex. pcedere qñ instrumẽtũ extaret ⁊ debitũ nõ esse solutũ tũc requireꝛẽtur duo supradicta. ſ. redditio instrumẽti ⁊ acceptilatio liberatoria. Si aũt debitum iam esset solutũ anteq̃ apponereꝛ ista cõditio tũc amplius impleri nõ põt. ſ. si iã facta. in ꝑn. ff. de qdi. ⁊ demõ. q; liberatio ⁊ sic ꝓinatio ꝓsupponit habitũ. l. r. ff. de ver. obl. ⁊. c. ad dissoluendum de desponsa impu. vnde tunc vnũ tñ poterit impleri. ſ. redditio instrumẽti de facto ꝓout verbũ sonat, ſm Bal. ⁊ alios in. l. ab oĩ bus. ℣. i. j. co. ⁊ in effectu Pau. de ca. ⁊ latius Aller. põt intelligi debitoris ꝙ etiam soluto debito reddatur sibi instrumentũ q; si remaneret penes creditorẽ, posset iterꝫ ipse vel eius heres cõpellere vigore dicti instrumẽti soluere debitorẽ vel heredẽ non valẽtes facile solutionẽ vel liberationẽ ꝓbare. ¶ Secũdo no

7 er hoc. ter. ꝙ redditio instrumẽti facta per creditorẽ debitori non liberat ipso iure sed solum ope exceptionis taciti pacti. d. l. labeo. in fi. alias fruſtra requireret in hoc ter. acceptilatio liberatoria vltra redditionẽ instrumẽti. ¶ Tertio not. diligẽter ex ter. ibi, ⁊ si tabule in rer̃ natura nõ fuerint qõ qñ factũ est legatũ sub conditione si tabulas heredi reddiderit ⁊ tabule non sint in rer̃ natura non tamẽ ꝙ hoc deficit hec conditio, imo impletur liberãdo heredẽ per acceptilationẽ, vt notabiliter dicit iste ter. q; ista cõditio apponitur ad fi. liberationis, vt ꝓsupponit iste ter. in. j. parte, ideo sufficit vt effectualr impleat, licet

8 non possit formaliter impleri. Et sic diligẽter põdera ꝙ ℈ cõditio debeat impleri in forma specifica. l. qui heredi. in pri. ⁊. l. menius. ff. de condi. ⁊ demõ. procedit qñ põt impleri formaliter prout testatoꝛ voluit: alias sufficit virtualr ⁊ in effectu impleri q̃tũ ad mentẽ testatoris ⁊ causam finalẽ. ita est ter. valde notabilis hic: ⁊ ita etiã tenet Bar. i. l. j. in vl. col. circa mediũ. ff. õ condi. inst. vbi ℈ qñ cõditio nõ potest impleri eo modo quo testatoꝛ voluit, sufficit impleri p cãm similẽ. p. l. legatũ. ff. de vsufr. leg. Alibi babes ter. ꝙ ℈ cõditio nõ impleat formaliter nõ tñ per hoc irritatur dispõ. l. paterfa. ⁊ ibi Ange. ⁊ Jmo. ad hoc not. ff. de here. inst. ¶ De istũ tex. decidũt By. ⁊ Bart. ⁊ ceteri

9 cũ eo tenẽt ꝙ ℈ stante statuto in ciuitate ꝙ debitor non cogatur soluere nisi creditoꝛ reddat instrumentũ debiti cancellatũ si creditoꝛ nõ ℈ qz admisit sufficit ꝙ debitoꝛẽ liberet p acceptilationẽ vt est tex notabilis hic, ⁊ ꝓbauit amissionẽ instrumẽti p iuramẽtũ. l. fi. C. õ si. instru. ista decisio Bar. est equa ⁊ rationabilis ne quis debito suo ꝓiudicẽ iniuste, sed possit dubitari ex quo idẽ est de iure cõi. d. l. dissolute. C. de condi. ex leg. l. plures apochis. C. de si. instru. ergo statutũ ℈ sic intelligi vt aliqd operet vltra ius cõe, vt. l. si qñ. in prin. j. eo. Bar. in. l. iiij. ℣. proꝛ ait. ff. õ dã. infe. in. l. õ. ff. de vsuca. sed ſm decisionẽ Bart. istud statutuz

10 nihil operaret vltra ius cõe, vt hoc tex. ¶ Aduerte etiam qõ stante statuto ꝙ solutio debiti nõ possit ꝓbari nisi per publicũ instrumentum certe dicit ꝓbare solutionẽ per instrumentum ille q; ꝓdicit instrumẽtũ crediti cãcellatũ. ita singulariter tenet Bal. nec alibi legi in. l. vacuatis. in fi. C. de decu. libr. x. qõ bene nota. q; nõ innenio p aliquẽ fieri metionẽ in aliquo loco. diri de eius veritate, in. d. l. labeo. ¶ Jtem inquantũ Bart. hic ℈ ꝙ creditoꝛ ꝓbat amissionẽ instrumẽti per solũ iuramẽtũ dic ꝙ istõ ꝓcedit in casu isto, q; tractat de modico ꝓiudicio debitoris cui cõsulit̃ p liberatoriã actionẽ, ⁊ in his que sunt modici ꝓiudicij admittit̃ ꝓbatio per solũ iuramẽtũ. l. thesaurus. cum ſi. ff. ad exhi. Adde Bal. in. d. l. dissolute. ante fin. C. de condi. ex. l. vbi dicit esse ter. notabilem ꝙ si creditoꝛ nõ habet instrumẽtum iuret se nõ habere ⁊ faciat instrumentum quietationis. Jtẽ ℈ Bal. in. l. ſi. C. de eden. vbi tenet ꝙ amissio instrumenti ꝓbatur iuramento si est persona honesta, ⁊ allegat verisimilia, vt q; domus fuit sibi cõbusta ⁊ tale iuramẽtũ sibi prodest et nemini nocet. istis concurrẽtibus ꝓbatur amissio instrumenti p iuramẽtũ. d. l. thesaurus. cum aliis. ℣. alleg. Jtẽ quãdo quis ad exhibẽdũ instrumẽtũ tenet̃ officio iudicis tñ, ita loquit̃. d. l. fi. C. de fide. instr. ⁊ ibi expresse Cyn. in. ſi. oppo. Bal. ad fi. alias debet ꝓbari amissio instrumenti per legitimas ꝓbationes sicut ⁊ amissio cuiuslibet rei. l. si quis ex argẽtarijs. ℣. pẽ. ⁊ fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij plene. ff. de eden. ibi dixi, cum concoꝛ. traditis per. d. Aleg. hic. ⁊ ibi. ¶ Secũdo per istum ter. decidit no. Bal. casum

12 quotidianum. in. l. instrumenta. in fi. C. de fidei. c. ꝙ si mercatoꝛ fecit mihi literas cambij ⁊ ego in itinere eas amisi vnde cãbiũ non est secutum ꝙ depositum meum repetam. non obstante ꝙ nõ possum literas cãbij reddere liberãdo mercatorẽ ab ipsis literis per publicũ ⁊ solenne instrumẽtũ qõ reputat tenẽdũ mentinõ innenio aliqñ in specie nec hic nec ibi tangere. ⁊ quia est casus frequens, aduerte quod ista liberatio mercatoris ab ipsis literis cambij, vt dicit Bal. nõ vł sufficeret, q; posset vnus alĩ tertius reperire istas literas cambij ⁊ eis mediantibus recipere pecunias ab illo alio mercatore ad quem litere dirigebant̃. vnde videtur qõ mercatoꝛ qui fecit literas cambij nõ ante teneat restituere depositũ nisi ei fiat cautũ qõ si alius qui posset reperire istas literas cãbij faceret fibi eẽburſari talẽ pecuniã qõ mercatori qui literas facit sit consultum saltem interim donec alio modo ꝓuideatur ne hoc sequi possit: q; qñ redditio instrumẽti nõ solũ apponit̃ ad fi. liberationis, sed etiã ad aliũ effectũ tũc

13 nõ ꝓcedit iste. ℣. put limitat Bar. hic quã statim referã. ¶ Limita istũ tex. vt ꝓcedat qñ cõditio de reddẽdis instrĩs apponit solũ pro liberatione ⁊ sic̃ad effectũ liberationis secus si apponeret aliã causa, ⁊ ad aliũ effectũ puta ad sc̃iẽdũ vel ad certificandũ debitorẽ: puta promisi tibi centum si per instrumentum aut cirographũ ostẽdas patrẽ meũ illa promisiste, tunc non sufficit ꝙ velit accepto ferre nisi per instrumẽtũ ostẽdatur ſm Bar. hic in fi. Et sequuntur simpliciter Ang. Sali. Raph. cu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Flo.⁊ Ang. de perillis hic,⁊ potest etiã illã limitationẽ exẽpli-
ficare i casu notabili quẽ statiz.ꝫ.prime retuli. ¶ Quarto no.
14 ex vltima parte text. ibi tñ cũ testamẽto fiebat.⁊ ꝙ ꝛ alias con-
ditio impossibilis quã testator putabat possibilẽ vitiet disposi-
tionẽ? nõ vitiet,vt est ter. reputat⁹ singularis i.l. seruo manu-
misso.ff.de 2di.inde.quẽ Bar.Ang.Ypau.de ca.ibi dicũt sin.⁊
Aln.in.l.cũ i scdo.ff.de iniust.rup. Illõ ꝓcedit nisi talis 2ditio
impossibilis possit per equipollẽs adimpleri,ita elegãter ꝓbat
iste terr.tenẽd⁹ mẽti.ꝫ do. Aler.hic. Jdẽ Bar.i.l.j.in.iñ.col.⁊
ibi Jo.de Imo.ff.de 2di.insti. ¶ Capio gl.primã in ỹ.cui.q̃ di
uidit in quatuor partes. Jn prima declarat tex.⁊ allegat tres
2cordantes. Jn.ij.oppo.⁊ se remittit. Jn tertia allegat vnã cõ
cordantiã cõrupte⁊ melius allegasset. l.seruũ filij. ℌ.eum qui
chirographũ.⁊ que ibi no.ꝫ.eo.in.iiij.⁊ vltimo no. ex isto ter-
secũda ibi,sed cõtra.ℌ.eo.iij.ibi,ibi,item facit.ꝫ.eo.l.legatum.quar
ta ⁊ vltima ibi,⁊ not. vtilẽ.ℌ. ¶ Jn eadẽ glos.ibi,sed contra.ℌ.
eo.l.ab omnibus. ℌ.in testamẽto. dic ꝙ si extabat debitũ ⁊ etiã
instrumentũ debiti tũc legatari⁹ tenet vtrũq; facere.ſ.reddere
instrumentum ⁊ liberare debitorẽ,sed si instrumentũ nõ extat,
sed extat debitũ tũc nõ debet impleri quo ad reddition̄ instru
mẽti, q̃ fieri nõ potest, sed liberatio sola sufficit ⁊ cõditio quo
ad liberationẽ ex illa parte ꝺ impleri.vt hic.sed si neutrum po
test fieri , q̃ nullũ er at debitum ⁊ nullũ erat instrumentũ tunc
cõditio de reddendis instrumẽtis habetur pro nõ scripta, ⁊ sic
nõ attenditur vt ibi:vel si vis intelligere ꝙ sibi subesset debitũ
tunc cõditio habeẽ pro nõ scripta quo ad reddendas tabulas ⁊
dicitur impossibilis,vt ibi:⁊ sic legatum dicit pure debitũ le-
gatario,tñ debet fieri liberatio ꝓ acceptilationẽ.ℌm gl.ibi. Et
15 sic facit iste tex.ℌm Bal.ad questionẽ, ✝ statuto cauet ꝙ bãnit⁹
cuius bannũ nõ est cãcellatũ possit impune offendi,modo in li
bris cõis apparet q̃ aliquis bannitus soluit quãtitatẽ in ban
no positam,⁊ sic iure erat rebannitus tamen bannũ nõ fuit cã
cellatum de facto an poterit impune offendi.iste ter.facit ꝙ sic
q̃ nõ sufficit liberatio nisi etiã bannũ fuerit actualiter cãcella
tum cũ potuerit cãcellari. ¶ Contrarium determinat Bal.q̃
iste nõ dicitur amplius bannit⁹ is figuraliter nec subst̃atialiter
ex quo apparet solutio ⁊ sic sublata ois obligatio ⁊ pena. ⁊ cũ
appareat scriptura in archiuo publico nõ põt prætẽdi ignoran-
tia.⁊ iste tex. loquitur in 2ditione hois que ꝺ impleri i forma
specifica nedũ quo ad effectum,sed etiam quo ad modũ. l.g be
redi.in pin.⁊.l.menius.ff.de 2di.⁊ demõ. sed qõ nostra loquit
in 2ditione iuris seu in dispositione legali in qua habito effe-
ctu,nõ curam⁹ de mõ.l.gall⁹.ℌ.⁊ quid si tñ.ff.de lib.⁊ post.⁊ cũ
Bal.trãsit simpliciter Rap. cu.hic vltra Bal. tu potes ad istũ
ter.aliter ꝛndere ꝙ cãcellatio bãni nõ ẽ ita in prãte bãniti sicut
est hic in potestate legatarij redditio instrumẽti. ¶ Item ꝓ ista
decisione facit ꝙ decidit idẽ Bal.i.l.si creditores.circa ỹn.ℭ.ꝺ
16 fideicõ.ꝙ ✝ si statutũ disponat qõ banniti debeant rebãniri per
quoslꝺ sapientes ꝙ etiã ante ꝙ bãnũ sit cancellatũ nõ poterãt
offendi , q̃ bannũ est ineffic̃ patet q̃ si ageret ex eo obstaret
exceptio,vt ibi.S3 Jo.ꝺ Jmo.tꝫ decisionẽ Bal.posse ꝓcedere
si iurta bãnũ facta est scriptura liberatiõis,aut facta est mẽtio
de solutiõe. Als cũ ꝓbabiliter possit offẽdẽ ignorare solutio-
nẽ esse factã lꝫ instrumẽtũ sit i archiuo publico est excusandus
nisi ꝓbeẽ scia ꝙ notata ꝑ Dy.⁊ Bar.in.l.pe.ff.ꝺ adul.quã Bar.
legit ꝓ sin.⁊ sequit lati⁹.ꝺ. Aler. hic ꝑsertim ꝙ notata ꝑ Bal.
in.l.labeo.ℌ.j.ff.de pac.⁊ p alia de qb⁹ hic ꝙ eũ ad quẽ te remit-
to. ¶ Jtẽ addẽ qꝺ decidit notabiliꝫ Bal.in.l.nostrã.in vlt. col.
17 C.de test.✝ ꝙ si ꝺẽnatio bãni ꝺ cãcellari ⁊ sñia reperitur in ar
chiuo publico q̃ forte libri sunt cõbusti tñ quidã ꝓuati habẽt
exinde publicũ instrm talis banni, tũc syndic⁹ cõis liberabit
eũ in bãno,⁊ inde cõficiet instrm̃ publicũ ꝙ ponet i archiuo pu
blico.ita dicit ꝺ hoc esse ter. multũ notabilẽ hic,vel inder. pnũ
ciabit ꝙ si appareat de eo bãnum vl cõdẽnatio qꝺ ipse ꝺcernit
nõ valeret.arg.eoꝝ que not. Jnn.in.c.ℌ.ꝑtuus.de fide inst.
est etiã vtile ad hoc vt nullus possit prætẽdere ignorãtiã,q̃ hic
18 ꝑ edicta publica ⁊ publicas ꝓclamationes fiat notũ. ✝ nã vbi
publica scia deꝑhẽdit,tũc ꝓuata ignorãtia non patrocinat.vt
no.ꝑ gl.in.l.si tutor.C.de pi.tu.⁊ in.c.i.de postu.pla. Jta ibi resi
det.Bal.quẽ refert⁊ simpliciter sequit ℌlo.hic. ¶ Jn vlti.pte
gl.ibi,⁊ nota vtilẽ.ℌ.ꝓo istrumẽtis q̃ nõ possunt reddi.sꝺbito
ri soluẽti ꝓut fieri ꝺ.l.dissolute.C.de 2di.er.l.nã tũc sufficit fie
ri liberationẽ ꝓ acceptilationẽ,⁊ sic instrm̃ solutionis.ita volu
it ꝺicere ista gl. Addõ ꝙ fortius ꝺicit velle istã gl.notabilẽ Bal.
in.l.instrumẽta circa ñ.C.ꝺ fidei.ꝙ si debitor ꝑmisit soluto sibi
debito reddere chirographũ ⁊ illud casu ꝓdidit ꝙ tꝫ chirogra
phũ nõ possit actualiter reddere, tñ fiet ei refutatio, ⁊ cancella
biꝭ ei chirographũ verbaliter postꝫ actualiter fieri nõ põt.ita
ꝺicit velle istã gl.nescio quõ bar.voluerit inducere istã gl.velle
boc qꝛ paꝛ videtur facere. Jtẽ ꝺicit Bal.in.l.pecunie.ꝓope fi.

per gl.ibi que parũ facit.C.de solu.quod si creditor ꝑmisit red-
dere instrumentũ cancellatũ ⁊ illud est perditũ reddet equipol-
lens, q̃ confitebitur creditor instrumẽtum non habere, ⁊ si qꝺ
haberet aut habuerit cancellat ⁊ ꝓo cancellato vult haberi ⁊
hoc esse bene obseruandũ in practica.

1 ℭ Qui non admittitur ad partẽ iure actionis facit partẽ si
habeat ius retẽtionis,etiã iure suo ꝓprio lꝫ nõ iure legati. h.
ꝺ.ℌm Bart.⁊ cõiter alios,vel sic,qui non admittitur ad partẽ,
iure legati sed iure ꝓprij ꝺñj facit partem.h.ꝺ.Bal.⁊ Raph.
cu.⁊ hꝫ duas partes,in prima ponit dictum. Jnscda assignat
ratio. Secũda ibi,nam titius. ¶ Add ñn.ter.ibi partẽ facit.ſ.ſi
cit qõ alter nõ habebit nisi partẽ tñ.l.verum.ff. de reb. ꝺu. Si-
cut materialiter loquendo vt.ſ.subiungit Bart.ſi cum alius eo
2 mederet faceret sibi partẽ q̃ faceret ꝙ nõ haberet nisi partẽ tã-
tũ. ⁊ sic facere ptẽ est impedire ne qs habeat totũ ius accrescen
di. ✝ No. istũ ter.ℌm Bal. qõ ad hoc vt quis faciat partẽ al-
teri non requiritur qõ eodem iure ad partẽ admittatur,sed suf
ficit ꝙ alio iure diuerso eandem partẽ habere vel excusandus
nisi,ꝓbeẽ in casu isto vbi titi⁹ q̃ est ꝺñs istichi legati nõ retinet ptẽ
iure legati q̃ non valet legatum rei sue ꝓprie.l. proprias.C.
de lega.⁊.l.cetera.in pin.ꝫ.c. Sed retinere poterit q̃ ꝺñs,⁊ tñ
facit partẽ: vnde licet quo ad titiũ ꝺñm istichi legati nõ valeat
legatum aliquo modo.ꝺ.l. proprias.ideo videbatur ꝙ nõ face
ret partẽ tantũ q̃ retinere potest iure ꝓprio q̃ ꝺñs:ideo facit
partẽ,⁊ intelligẽ qõ hic legabatur res titij ⁊ sic aliena a testato
re sciente,vel legabatur cõiunctę persone alias nõ valeret lega
tũ etiam quo ad medium.l.cũ aliena.C.de lega. ¶ Jnducit iste
3 tex.per Bal.ad notabilem questionẽ, qõ ✝ si statutum excludat
a successione existẽtibus masculis filiã feminã ꝺotatã lꝫ ipsa fe
lia veniat diuerso iure ad ꝺotẽ vigore statuti excludat a succes
sione ꝓpter fratres,tñ eis facit ptẽ i legitima ex quo ꝙ statutũ
nõ excludit i totũ a successiõe,cũ ꝺebeat ꝺotari,⁊ sic nõ habeat
oino ꝓo mortua, vñ cũ ꝺebeat ꝺotari ⁊ ꝺos succedat loco le-
gitime,vt not.i.l.titio cẽtũ.ff.de 2di.⁊ demõ.ergo in legitimã
partẽ facit cũ masculis,ẽt si ꝺos min⁹ sit ꝙ legitima.⁊ cũ Bal.
trãseũt simplr Jo.de imo.⁊.ꝺ.Pe.de bcgu.hic ꝙ est vtile i pra
ctica si quatuor essent filij.⁊ ẽt ista soror ꝺotata ⁊ sic sunt in to-
tũ quꝫ filij:vñ legitima portio vniuscuiusꝫ ẽ ꝺimidia ei⁹ qõ
habitur⁹ est ab intestato ⁊ si essent pauciores quꝫ, legitia esset
tertia portio ei⁹ qõ vnusqsꝫ habitur⁹ ẽ ab itestato.⁊ sic tertia
ꝺimidie.aut̃ nouissima.vbi gl.⁊ ꝺoc.C.de ino ff.test. Iꝫ ergo ꝺi-
cta filia ꝺotata ꝑ statutũ sit excluſa a successione ꝑ̃na, ꝺz tñ fa
cere ptẽ in legitia ꝑpter ꝺotẽ,ita qõ legitia vniuscuiusꝫ ex ꝺi
ctis q̃uoꝛ fratriꝫ erit ꝺimidia ei⁹ ꝙ vnusqsꝫ habitur⁹ erat
ab intestato

ab intestato, ideo legitima filioꝝ est pinde acsi filia succederet.
adde ꝙ Jzuũ tꝫ Ang.in.l.papinius.ℌ.vñ si gs.ꝑ gl.ij.ibi.in ver.
sertas.⁊ ibidẽ etiã Bal.ff.de inof.tes.vbi no.Ang.diligenter il-
4 lam gl.⁊ ꝺicit ꝺecidere expresse qõnẽ qõ ✝ filia femina ꝺbeat so-
lũ ꝺotari et tantũꝺ⁹ masculis tũc illa pos ꝺeducit ꝺ medio tãq̃
es alienũ ⁊ ꝺe residuo tñ ꝺebeẽ legitima masculo pinde si filia
nõ esset in rer natura,vnde si est vnus filius ⁊ vna filia habebit
ꝺotẽ q̃ ꝺtrahit tãq̃ es alienũ. ⁊ ꝺ toto residuo masculꝰ habebit
tertiã nõ aũt sextã sicut ꝺberet habere si filia vocaret vna cũ eo
vt ibi lati⁹ ꝓcũ. Et ꝺicit Rap.cu.hic ad fi.ꝙ ita 2sluit cũ An
ge.ꝑ.ꝺ.ℌ.vñ si gs cũ gl.⁊ reperio qõ ita 2sluit ipse Rap. cu. ⁊
plene in cõsi.xxxv.qõ incipit,statꝭ statuto Vincẽtie.ꝺicit etiaꝫ
Pau.de ca.hic ꝙ nõ est ꝺiu qõ habuit istũ casũ ꝺe facto ⁊ trã-
sit cũ ꝺecisiõe Ang.quã reputat tenẽdã mẽti, ⁊ ꝙ faciet tibi bo
norẽ.⁊ ꝙ vidit multos ꝺubitare sup hoc.Addõ ꝙ ita etiã nota-
biliter 2sluit Ang.in 2si.cccxix.incipiẽ.puncꝰ talis est,statu-
to ciuitatis Cortone.ita etiã tꝫ,Ang. in eadẽmet.l.papinian⁹.
ℌ.qñ aũt quarta.ad ſi.vbi ꝺicit ꝙ ꝺe ista qõne pluries consult⁹
respõꝺit qõ habetur cõsideratio filie,cũ filia non sit ab omnib⁹
exclusa ex quo ꝺz habere ꝺotẽ ꝑ parte sua, vñ legitima aliorũ
filioꝝ impinguatur,quia ꝺe toto residuo quod inueniret extra
ꝺotem est eorũ legitima ꝺetrabenda,⁊ ꝓo hoc ꝺicit esse gl. or-
dina.quam nescit ab alio allegari,in.ꝺ.ℌ.vnde si quiſꝫ etiã ad
hoc reputat singulare ⁊ vnicam in iure Ange.in ꝓalle.consi.
cccix.De qua qõe q̃ egeret adhuc altioꝛi ꝺagine,vide ꝑ bal.
Ang.⁊ Mod.in.l.plenc.ℌ.si duob⁹.ꝫ.eo.cũ concoꝺantiis ibi
tradit is ꝑ ꝺo. Aler.qui aliter nõ examinãt.vide Bal.in.l.vni-
ca.in.vj.q.ad ſi. C.qñ nõ pe.pa.⁊ Bal.notabiliter tenentẽ Jzuũ
in.l.j.in.ℌ.i.C.de ca.tol.in.iñ.col.Et vide notabiliter ꝺo.But.
de bu.in.2si.xxxix.qõ incip.in questione ista varia sunt scripta.
5 ¶ ✝ Secũꝺo not.er boc text.ꝙ res nostre ꝓprie nec in totũ nec
in parte legare nobis possunt,⁊ ita ampliaꝭ regula.l.proprias.
C.de leg.⁊.l.cetera.in pin.ꝫ.eo.⁊.l.mea res.ff.de cõdi.⁊ demõ.
Est eñ eadẽ ratio ,phibitiua in parte que in toto,ergo idẽ ius.
l.que de tota.cũ vulgarib⁹.ff.de rei vẽ.⁊.c.pastoralis.in pin.de
6 offi.dele. ¶ ✝ Tertio not.ꝙ ius accrescẽꝺi habet locum etiã q̃
testator legat res alienas:nã bi ciste stich⁹ seruus nõ erat testa-
toris lꝫ titij, ⁊ hic impeꝺitur ius accrescẽꝺi,q̃ titius erat ꝺñs.
fi ergo nõ fuisset ꝺñs inter bos legatari⁹ habuisset locũ ius ac-
crescẽꝺi q̃uis res nõ essent testatoris,ꝺsiderata tamẽ ꝺistinc.l.
cũ alienam.C.de leg.qõ adde ad materiam.l.re coniuncti,ff.de
leg.iij. Capio gl.scdam in ver.pars, que ꝺiuiꝺit in q̃atuor p-
tes. Jn.j.ꝺeclarat ter. Jn ñ.enumerat quatuor casꝰ negatiuos,
in quibus q non admittitur ad partem legati, non facit etiam
partem. Jn iij.enumerat ꝛ quatuor casꝰ affirmatiuos cõtra-
rios,in quibus qui non admittitur ad partem legati, tamẽ fa
cit partẽ. Jn quarta opp.ꝺe quatuor.ll.⁊ sunt qnq; ⁊ nõ soluit.
ꝺeinde allegat vnã concoꝺantiã.ſ.l.ñ.⁊ est,l.ñ.ℌ.ſi. secunda ibi,
⁊ not.quibus casibus,iñ.ibi. Jtẽ legatur mibi.quarta ⁊ vltima
est ibi. Item sunt arg,cõtra. ¶ Jn.ñ.⁊.iñ.parte glos.ex casibus
enumeratis per gl.ꝓ.⁊ cõtra.nõ habemus rõnem,ll.per gl.al
legata:ideo Bar.cum quo Ang.⁊ ceteri omnes transeunt in
boc ponit duas regu.vnã negatiuã ⁊ aliã affirmatiuam. Pri-
7 ma regula negatiua est.✝ q̃ q nõ admittit ad partẽ nec admitti
speraꝭ aliquo iure getiõis vel retẽtionis vl alterius egtatis
vel p se vel aliũ iste nõ facit partẽ.⁊ ideo 2iunctus totũ legatũ
suo iure 2sequit. ita Joqunꝛ ꝑmi quatuor casus positi in gl.si
inspiciantur, ⁊ aꝺuerte qꝛ in eis legatum est ꝓ nõ scriptũ q̃
legatur ei qui tempore testamẽti nõ erat in rer natura, vel qui
mortuus est ante testatorẽ vel quãꝺo legat posthumo qui na-
scitur abortiu⁹ ⁊ in legato ꝓ nõ scripto est locus iuri accre-
scẽꝺi,⁊ ille q nõ admittit ad partẽ nõ facit alteri partẽ, vt in
iurib⁹ allegatis in gl.omitto tertiũ casum q̃n legat mibi ⁊ he-
redi, qui reꝺdit valde ꝺubi⁹ ꝓpter istũ tert. qui fortiter obstat
ꝺicã.ſ.ꝺe per se late. ¶ Similiter in iiij.casu q̃n legatarius post
mortẽ testatoris repuꝺiat legatũ,⁊ tũc efficit caꝺucũ ⁊ in lega-
to caꝺuco pars caꝺuca accrescit collegatario ⁊ sic q nõ admit-
titur in partẽ etiã nõ facit partẽ,⁊ si ꝓceres quare in ꝓꝺictis
casibus pars legati que nõ ꝺz que est ꝓ nõ scripta, vl q̃ caꝺu
ca vl quasi caꝺuca,quare nõ remanet potiꝰ apud heredẽ a quo
relicta est, ꝙ accrescat collegatario,ꝺic rõnẽ fundamentalẽ esse
8 ✝ ius accrescẽꝺi ꝓuenire ex tacita volũtate testatoris, ſ, ſi titio
⁊ mevio. ℌ.iulianus.ſ.tit.i.⁊ ideo ꝺicitur tacita substitutio, ℌm
gl.no.in.l.apud iulia.ℌ.idẽ iulianus. ff.ad tre.er cõiectura tacite
volũtatis insurgit ex eo,qõ testator legauit puob⁹ ꝺiunctim;
isti duo iꝺicantur vt vna persona.l.plane.circa ꝑin.ℌ.eo.⁊.l.
vnica.ℌ.si vero quidam.in vers.⁊ ita tam varie.C.de ca.tol.⁊ in
hac re legata testator magis ꝺilexit collegatarios quã heredẽ.
⁊ est verisimile ꝙ si testator cogitasset ꝓportionẽ ꝺeficere respec
tu vnius ex legatarijs qõ voluisset potius cõiunctũ in legato
9 habere ꝙ heredẽ,ideo ꝓferꝛ ipsi heredi,⁊ sic posset formare istã
reg.negatiuã hoc modo ꝙ q̃ qui nõ admittit ad partẽ legati eo
qꝛ legatum ꝓ parte sua sit ꝓ nõ scriptum vel caducum,vel
quasi caꝺucũ, tunc non facit partẽ nec impeꝺit ius accrescẽꝺi.
ita ꝓprie loquunt casus ꝓmo allegati in gl.⁊.ll.per gl.alle-
gatis ꝑter tertium casum qꝛ ꝓpter ter. nostrũ multum aduer
sante reꝺdit multum ꝺifficilis,⁊ ꝺe eo plane ꝺicã. ¶ Secunda
10 regu.affirmatiua Bar,⁊ est ꝙ ille qui in aliquo ex ꝓꝺictis mo-
ꝺis relatis,ꝫ.per Bar.in ꝓma regula põt ad legatũ admitti fa
cit partẽ ⁊ impeꝺit ne alius collegatarius admittat̃ nisi ad ptẽ
tñ.ita loquunt alij quatuor casus ſcꝺo loco per gl.relati.ratio
est in ꝓpũ, ℌm Bart. qꝛ ex eo qõ aliquo modo admittit̃ au-
fert tibi partẽ cum eaꝺẽ res pluriũ esse nõ possit. l.ſi vt certo.ℌ.
si ꝺuobus vebiculi.ff.cõmoꝺati.⁊.l.ꝙ cõtra.ℌ.si vni ꝺuo.ff.de
reg.iur.vnde qñ legatũ ꝝ in persona collegatarij omni iure,⁊
ipse petit nõ est ꝺubiũ ꝙ facit partẽ. vt.l.si plurib⁹.ꝫ.eo.⁊.l.re
cõiuncti,ſ.ti.ij. Jdem qñ collegatarius speraꝭ admitti vt
in posthumo qui speratur nasci.l.si ꝺuobus.in pin.ꝫ.eo. Aꝺ-
uerte ꝙ ideo ꝺixit Bar.ꝙ se vl ꝙ aliũ ꝓpter casum huius gl.qñ
legat mibi ⁊ nõ capaci,tũc facit mibi partẽ.l.si titio ⁊ me,ſ.tit.
j.qñ nõ est ojno incapax, sed mero iure est capax, sed nõ in effe-
ctu,qꝛ fiscus aufert ab eo tãq̃ ab inꝺigno.l.ex facto.ℌ.iulianus
lõginus,ff.ꝺe vulg.⁊ pup. ⁊.l.aliõ est capere. ff.de verb.sign.qꝛ
ꝛ ipse incapax nõ admittat, tñ fiscus qui in eius locũ succeꝺit
facit partem sicut materialiter loquẽꝺo ℌm Bart.sicut faceres
mibi partẽ in mensa si mecũ comeꝺeres ita si aliũ poneres lo
co tui in mensa. ¶ Secũꝺo ideo ꝺixit Bar. iure actionis vel re
tentionis ꝓpter casum gl.⁊ ꝓpter istũ ter.qñ testator le-
gat mibi ⁊ titio seruũ qui erat titij ,nam lꝫ titius nõ admittat
ad partẽ iure actionis agẽꝺo ex legato quia legatũ rei ꝓprie,
nec in totũ nec in parte valet,vt ꝺixi in ter. tñ admittitur iure
retẽtionis,qꝛ potest eã retinere iure ꝓprij ꝺñij cũ sit sua,ideo
facit partẽ ⁊ impeꝺit ius accrescẽꝺi. Bar.tũ ꝺeclarat istã ratio-
nẽ ter.multũ extranee:vt etiam ꝺicit Rap.cu.nã qꝛ per legatũ
rei aliene in mensũ non transfertur ꝺñij ipso iure beres habeꝛ
redimere.⁊ mibi ꝺare vel ꝺare estimationem,⁊ ideo habeo ne-
cesse petere seruꝝ ꝺe manu heredis qꝛ seruꝰ nõ erat testꝛis,lꝫ
alienus.ſ.collegatarij, ideo heres põt sibi cõsulere iure retẽtio-
nis,ita ꝺicit esse casum hic in isto.ℌ.⁊ istud etiã ꝓsequit̃ lati⁹
Bar.in seqnti 2zio ⁊ ꝺic Bart.videt seipsum cõfundere ⁊ sibi
ipsi 2ziari.nã.ſ.in summario hui⁹ text.ꝺicit ꝙ titius q non ad
mittit ad partẽ legati iure actionis, facit tñ partẽ qꝛ hꝫ ius re-
tentionis ex iure suo ꝓprio.⁊ sic Bar.in suo summario vult ꝙ
titius legatarius sit ille qui habet ius retẽtionis rõne ꝺñij sui.
⁊ tũ postea Bar.ꝺeclarãꝺo istã rõnem ter. nõ vult ꝙ sit ipse ti-
ti⁹ legatarius q habeat istã retẽtionẽ,lꝫ sit ipse beres qꝛ de ma-
nu heredis ꝺz capi seruus legatus,cũ sit alien⁹, ⁊ sic q̃tum ad
istũ ter.circa ius retẽtionis.Bart.vl sibi 2ziari,qꝛ i summario
vult qõ si titij collegatarij,lꝫ bic vult qõ sit heredis;⁊ si tu ꝺice
res saluãꝺo Bar.qõ bic vtriusq; sit retẽtio,lꝫ ꝺiuersis respecti
b⁹,heredis ⁊ etiã collegatarij, aꝺuerte qꝛ materia nostra est an
legatarius qui nõ admittitur ad partẽ legati faciat partẽ col-
legatario,⁊ hic ꝺicit ꝙ sic,si hꝫ ius retẽtionis,ergo logꝫ ꝺ iure
retẽtionis qõ hꝫ collegatari⁹,nõ aũt ꝺ eo ꝙ hꝫ heres nisi idem
esset heres ⁊ collegatari⁹,vt est in.l.plane.ℌ.si puob⁹.ꝫ.eo.qõ nõ
est hic.⁊ credo qõ ille tex. ꝺecipit Bar. Jtẽ iste text. ꝺecidit ꝺe
titio legatario qõ partẽ faciat,lꝫ nõ admittatur iure legati,nõ
aũt loquitur ꝺe herede. Cõsidera si posset sic intelligi Bart.qõ
qñ legat tibi ⁊ mibi res tua vt boc tex. ratio sit qꝛ i me nõ trã-
sit ꝺñij lꝫ heres ꝺz redimere ⁊ mibi ꝺare, vñ herede redimẽte a
te collegatario habes tu ius retẽtionis nõ aũt beres , ⁊ sic iure
retẽtionis cõsulitur tibi legatario.⁊ si Bart.habuisset istũ sen-
sum posset ꝓcedere,tñ ista nõ fuit mens Bar.nam Bar, loqui
tur qñ legatur mibi ⁊ tibi res tua ⁊ beres habeꝛ redimere,ꝺicit
Bart.iure ergo retentionis ꝙ sulitur sibi ⁊ sic heredi:non autem
ꝺicit tibi ⁊ istud patet clarius ex oppositione quã statꝭ formaꝛ
ꝺe.l.plane ℌ.si ꝺuobus.ꝫ.e. vbi ꝺicit Bar.heres poterat vti retẽ
tione sicut bic,ergo Bar.ex ꝓsse loquitur ꝺe iure retentionis
qõ habet heres ⁊ nõ de eo qõ hꝫ legatari⁹. qõ omnino est alie-
nũ a materia nostra. Tertio ideo Bar.ꝺixit vel alterius equi-
tatis ꝓpter tertiũ ⁊ quartũ casum gl.quãꝺo legaꝭ mibi ⁊ ser
uo ꝓprio testatoris sine libertate.tũc seruus facit mibi partẽ
vt.l.plane.ℌ.si cõiunctim,ꝫ.e.quia lꝫ legatum factum seruo ꝓ
prio sine libertate stricto iure non valeat, tamen ex equitate ⁊
pietate ipsi seruo ꝺebeẽ quia non ꝺebent heredes esse ita impij
quin legatũ ꝓestent illi seruo,vt est ter. notabilis in.l.pen.ℌ.il
11 lo.C.de necef.ser.here.iusti. Et sic ꝺiligẽter nota.✝ quod qui non
admittitur ad partẽ ꝺe iure seq̃ solum ex quadam humanitate
⁊ equitate,tamẽ facit partem ⁊ sic impeꝺit ius accrescẽꝺi, ⁊ ita
etiam tenent ꝺoct.in.ℌ.l.plane.ℌ.si coniunctim.⁊ glos.in.l.si fi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

lio 7 ei.ff.ti.i.7 ideſt in quarto caſu gl. quando legatur mihi 7 ſeruo meo p̄ eandē rationē, vt.l.ſi mihi pure.ff.ti.i. Sed aduerte q̄ iſta communis ſolutio poſſet in ſe eſſe vera tamē text. in.o.ff. ſi cōiunctim. dicit q̄ legatū factum ſeruo p̄ oppotio ſine libertate nō cōſtitit nec ibi ter. poterit diuinare de equitate. o. Fſilo. q̄ eſt i⁹ nouiſſimū. Imperatoris poſt mille annos poſtea editum, ideo Alex. in.o. ff. ſi cōiunctim, alio modo, 7 quidē ſubtiliter dicit q̄ legatū facto ſeruo ppio ſine libertate vſ⁹ inſpecto iure naturali, ſeu iure gentiū p̄ncipio, vñ orit obligatio naturalis inter
12 ſeruum 7 heredem. que obligatio naturalis poteſt eſſe inter ſeruum 7 dñm. vt.l.ſiid q̄ in principio. ff. de cōdi. indebi. 7 .l. quibus diebus. ff. de condi. 7 demon. vnde cū iſtud legatum valeat ſaltē reſpectu naturalis obligatiōis nō dicit oīno inutile. Jdeo inpedit ius accreſcēdi, ſed iſtā rationē que videt ſubtilis ego ſubtiliter impugno 7 ineuitabiliter, q̄ obligatio naturalis nō impedit ius accreſcendi, p̄out vult ſua ratio, p̄out vult text. in.l. hac cōſultiſſima. ff. ex imperfecto. in v. liberis accreſcere. C. de teſt. vbi cōperit ius accreſcēdi, 7 tū relictū in teſtamēto nō ſoleni naturaliter debet ſm eōdem ſniam p̄out latius dixi in.o. ff. ſi ſiunctim. 7 ad ibi dicta me remitto. Et de hoc vltimo etiā dixi in.l. re ſiuncti. ff. ti. ſi. 7 ſic ratio Alex. que videbatur eſſe data pro fundamento. ¶ Reſtat magna difficul-
14 tas inter iſtū. ff. plane. ff. ſi duobus. ff. ē. q̄ hic q̄ legat mihi 7 tibi res tua in p̄ſona tua nō v⁹ legatū rei ſue, p̄pie, 7 tū tu facis mihi partē, ſed in. ff. ſi duobus. q̄ legatur mihi 7 heredi 7 p̄ſona heredis nō v⁹ legatū q̄ a ſeipſo ſibi legari nō poteſt, 7 tū nō facit mihi partē, 7 tū ibi heres q̄ etiā erat collegatarius ita potuiſſet vti iure retētionis, put hic. pro ſolutione huius diffi cilis cōtrarij Bar. ponit tres limitationes ſeu veri⁹ tres reſtri ctiones ad. ff. ſi duobus. prima q̄ procedat q̄n legat eo p̄⁹ hereditarium ſeu ſpecies que erat teſtatoris quo caſu tranſit ei diuiū recta via in legatariū nec heres p̄t vti retētione p̄eter tu alicuius iuris merito ibi nō facit p̄tē. nō eſt heres ad illud admitti p̄t iure hereditario 7 ſic vt heres: q̄ teſtator ſpecialr legando illud ab vniuerſitate erimit, q̄ titulus inſtitutionis nō eō cernit res legatas q̄ videnē extracte de corpore hereditatis. l. ſi heredis ſeruus. ff. ē. nō etiam p̄t venire vt legatarius, q̄ ſibi a ſeipſo legari non p̄t, vt ibi dicit ter. 7 .l. legatū. ff. ſi. ē. 7 ſic hec res nō p̄t vti retentione nec iure hereditario nec iure legati, 7 diuiū nō eſt factū heredis q̄ recta via tranſiit i legatariū, ideo minimū ſi ibi nō facit partē cū nō habeat aliq̄ ius retentionis put in iſto ter. vñ ſecus ſi teſtator legaſſet rē heredis aut aliēa aut p̄tē aut genus, q̄ cū tūc diuiū nō tranſeat recta via in legatarium, ſed debeat res legata capi de manu heredis, tunc heres poſſet vti retētione, 7 ſic faceret partē nec tūc procederet o. ff. ſi duobus. imo fortius etiā in primo caſu q̄n teſtō legauit corpus hereditariū, 7 ſic rem p̄priā heredi 7 tibi. ita denim o. ff. ſi duobus, p̄cedit q̄n legatarius vēdicat. ſi aūt ageret actiō ne p̄ſonali ex teſtamēto, q̄ etiā tūc poteret de manib⁹ heredis adhuc nō. p̄cederet iſte ter. q̄ adhuc heres poſſet vti retētione, 7 ſic impediret ius accreſcēdi. 7 ideo .ſiliū eſt ſm Bar. legatario q̄ agat iſto caſu 7tra heredē rei vēdi. nō aūt actione perſonali ex teſtamēto. Jta mirabiliter ſcōo mō limitat 7 reſtringit illū ter. bar. ¶ Subdit bar. ex hoc apparere intellectū. l. ſi qs ti
15 tio. ff. ō vſuf. acer. 7 vbi ſi teſtō legat titio 7 heredib⁹ ſuis vſum fructū, titi⁹ habebit tm̄ dimidiā 7 heredes partē faciūt intelligēdo de heredib⁹ ſuis. .ſ. teſtatoris, put litera iacet, 7 ratio eſt q̄ apud heredes remanet ius dñij directi 7 ius vſufruct⁹ cauſa lis, ideo p̄ retentionē p̄t ſibi heredes 2ſulere. ¶ Tertia limitatio Bar. hic 7 ibi eſt q̄ in. o. ff. ſi duob⁹. heres 7 legatarius erāt 2iuncti re tm̄ aut re 7 vbis, q̄ teſtator reliquit eādē rē heredi 7 legatario, 7 ſic erat locus iuri non decreſcēdi inter eos: tūc iure ſuo, legatarius ad totū admittit 7 heres ſecū nō 2currit. ſi aūt fuiſſent verbis 2iuncti, ſed re diſiūcti q̄ teſtator diuiſit 7 aſſignauit p̄tes, tūc legatarius nō p̄t petere niſi p̄tē ſuam tātū per tria iura hic allegata p̄ Bar. cū iſta doctrina Bar. tráſeunt Ang. Pau. 7 Flo. 7 do. Aler. hic, 7 in. o. ff. ſi duob⁹. 7 Alige. in 2ſi. ccxciij. incip. Pe. teſtator ſolum titium in heredem inſtituit. Facit gl. in.l. ab omnib⁹. ff. ſi titio. in glo. ñ. ſ. eo. que vult. o. ff. ſi duobus. p̄cedere q̄n eſt legata ſpecies ſecus ſi eſſet legata q̄ntitas, ſz iſtas limitationes reprobat Rap. cu. in. o. ff. ſi duobus. dices q̄ ſibi videnē fruſſe. nā ex quo legatū eſt nullū non eſt q̄rendū de iure retinēdi, ſed parcat mihi Rap. Jſtud fundamentū ſic ſimpliciter intellectū eſt ſ̄ iſtū text. vbi legatū eſt nullū ex parte titi 7 q̄ queritur de iure retinendi. vnde do. Chriſto. de caſtel. hic etiā reprobat Bar. 7 dicit q̄ in. o. ff. ſi duob⁹. legatū reſpectu heredis 2tinet contrarietatē 7 impoſſibile q̄ a ſeipſo ſibi legare nō poteſt. Jdeo cū legatum ſit p̄ro non ſcripti non poteſt q̄eri de iure retinendi, 7 ſic nō facit partem, 7 id q̄ collegatario totū querit. Sed tu caue q̄ etiā hic legatū 2tinet impoſſibile q̄ res ſua ſibi legetur, q̄ illud q̄ meū eſt amplⁱ fieri meū nō p̄t. l. iij. ff. ex plurib⁹. ff. de acq. poſ. 7 ſic etiam hic eſt impoſſibilitas de iure ſicut 7 ibi. Item prima limitatio Bart. nimis reſtringit. o. ſi duobus. ſimpliciter 7 indiſtincte loquēte vbi nō apparet q̄ fuerit ſpecies hereditaria magis quā res. he redis vel alterius. Item ibi apparet q̄ fuerit actum re vel indi. 7 nō actiōe perſonali ex teſtō, 7 ita etiā reprobat Jmo. Rapha. cu. 7 Jmol. in. l. titio. 7 .l. ſi. ff. in. l. cui fundus. ff. de cōdi. 7 demon. ¶ Secundo circa intellectum Bar. ad. l. ſi quis titio. ff. de vſufru. accre. licet cū eo ſimpliciter tráſeunt Ange. 7 Flo. hic tū
16 eū reprobat Jo. de imo. 7 bene q̄ 7 q̄n legat vſufructus rei here ditarie tranſit ipſo iure vſufr. in legatarium ſicut oīnium rei le gate ſine traditiōe, ſm gl. 7 doc. in. l. cōſuptionē. C. de vſufr. fa cit. l. ſi vſufructū. mihi in bienniū. ff. de vſufr. leg. Jdeo in hoc vī heres magis hāc ius retētionis quo ad ipſum vſum fr. quā q̄ ſi bi alteri legatur aliqua ſpecies hereditaria quo ad plenā p̄o prietatem, vnde intellectus Bar. vt ſolū poſſe ſaluari in lega to vſufructū rei heredis vel extranei, nō ait teſtatoris, ſed dum Bar. intelligit illū ter. loqui de heredibus teſtatoris intellect⁹ vī non ſolum verus, imo neceſſarius q̄ impoſſibile eſt intellige re de heredibus ipſius titij legatarij, q̄ titius legatarij⁹ viuebat
17 7 pretendebat totū vſum fructū ſibi deberi. 7 vnde viuentis non eſt poſſibile p̄ere heredem. l. j. ff. de here. vel acti. ven. 7 .l. qui ſit peritis. ff. de acq. here. diri in. o. ff. ſi duob⁹. 7 de intellectu ſi lius. l. ſi quis titio. diri in repetitione. l. re cōiuncti. ff. ti. ſi. 7 vide Bal. in. l. vnica. ff. vbi autem. in. j. col. C. de cad. tol. ¶ Tertio cir ca tertiam limitationē Bar. adde q̄ ē cētia tenet Bar. in. o. ff. ſi duobus. 7 ibi ſequuntur Ange. Paul. de caſt. 7 do. Aler. Jdē tenent Paul. de caſt. 7 do. Aleg. hic ad ſi. Sed iſtam limitationē reprobant Jmo. Rapha. cu. 7 Areti. ibi Jmo. 7 Rapha. cu. hic per aliqua de quibus per eos, 7 reſpondent ad tria in tra allegata per Bart. q̄ parum vel nihil faciunt. ego etiam per quedam fundamenta tenui contra Bar. in. o. ff. ſi duob⁹. in. l. col. 7 .ij. ad ibi dicta me remitto. 7 in contrarium viget text. in. o. l. ſi duob⁹. ff. ſi in verb. viriles partes. ff. eo. vbi nihil 7 poſthumo coniūctis verbis tantum ſed re diſiunctis erat legata res, 7 tamen nō nato poſthumo tota mihi debetur. quem text. etiam alio fortiori modo induxi cōtra Bar. in. o. ff. ſi duob⁹. 7 ſic reſcio ſol. Bart. hic. ¶ Secundam principalem ſol. ad difficile contrarium. ff. ſi duobus. tradunt Pe. de bellap. 7 Ray. de foli. ibi, vbi etiam Bar. refert, 7 iſtam ſol. ſequunt Bal. Sal. Jmol. Pan. de caſt. 7 do. Pe. de beru. hic, 7 nō ſcio reperire melioꝛ ſol. iſta q̄ iſte ter. loquitur quando ius retentionis eſt vetuſtius ipſo legato: nā hic ius retentionis cauſatur ratione p̄opriū dominū q̄ h⁹ titius collegatarius, quod ius dominī erat antea q̄ fieret legatum, vnde cum tunc reperiatur a quo poſſit ſumere fomentum 7 efficaciā ius retentionis, ideo illud attenditur 7 impedit ius accreſcēdi. ita p̄oprie loquitur ter. hic, ſed ius retētionis quod vellet habere heres idē quod legatarius non eſt vetuſtius lega to ſz incipit haberi ſolū tunc ex cauſa legati. 7 cum legatum ſit ipſo iure nullum ius retētionis nō poteſt ſuper eo fundari nec etiam ſuper titulo hereditario inſtitutionis cū res legata fuerit ex pemta de vniuerſitate hereditatis, vnde ex hoc ius retētio nis nō poſſit ſuper aliquo fundari. ideo ibi non facit partē nec impedit ius accreſcendi. Jſta videtur mihi potior ſolutio que poſſit dari 7 magis cōmuniter tenet vt ex predictis p̄z, q̄uis p̄. Alex. reprobet. q̄ nō poteſt aſſignari ratio differētie: nā imo ratio differētie p̄z ex p̄dictis alia q̄ ea quam aſſignat Jmol. 7 reprobat domi. Alexā. hic. 7 ita tene quicquid alias in diſcurſu dixerim in. o. ff. ſi duobus. ¶ Iſ non admitto tamē q̄ aliam ſolu. tradit inſignis doct. Joan. fabri in. ff. ſi eadem. in. j. colum. inſti. de lega. vbi querit 7tra iſta duo iura cōtraria quare magis fa ciat partem legatario q̄n res ſua ſibi legatur vt hic quam quan do legatur a ſeipſo ſibi p̄ſi, vt. o. ff. ſi duob⁹. dicit q̄ fortis eſt du bitatio, 7 reſpōde q̄ maioꝛ eſt defectus q̄n deficit legatū ratio ne rei legate vt hic, q̄ q̄n deficit ex parte p̄ſone. Jdeo min⁹ ſub uenitur legatario, iſtud patet in regula catoniana que non per mittit legatū cōfirmari quādo eſt defectus ex parte rei ſecus ſi ex perſona. l. ſ. 7 ibi notatur. ff. de reg. cato. Jtē vno caſu magis ſubuenitur vt valeat legatum in totū q̄ in alio p̄ parte. Item minus valet legatum q̄n a ſeipſo ſibi legat, quo caſu ſemper eſt inutile. o. ff. ſi duobus. 7 .l. legatum. ff. j. ē. q̄ quādo alicui res ſua legat. quo caſu p̄t valere ſi vno teſtatore alienauerit eam. ff. ſed 7 ſi rem. 7 ibi glo. inſti. de leg. ſubdit tamen q̄ iſta materia eſt ſpinoſa, ideo cautius tranſeundū eſt in ea. ſed iſtā differē tiā Jo. fa. an legatū ſit inutile ratione legatarij an rōne rei legate quam faciebat Dy. reprobat Bar. hic, 7 in. l. plane. ff. ſi cō iunctim. in. j. oppoſitione. ſ. e. q̄ iſta doctrina ponit diuerſitatē caſuum 7 non rationū. Item non eſt verꝛ ſi alicui res ſua lega
tur q̄ valeat ſi vino teſtatore alienaret eā, per regu. cato. 7 per tex. in. l.

ter. in. l. cetera. in prin. ff. eo. ¶ In vltima pte gl. dum opponit de quinq. ll. 7 Bar. dicit ſe examinare iſta 2traria in. l. re 2iuncti. in vlt. q. ſ. tt. ff. quantū ad quatuoꝛ p̄ma iura. ſ. l. ſi cōis ſeruus. ff. de autho. tuto. 7 .l. prouide. ff. ſ. 7 .l. ité ſi alter. 7 .l. ité ſi ſeruus. in prin. que ſequtur. ff. de ſtip. ſer. reſpōde ſm Jmo. 7 Rapha. cu. q̄ loquunt in contractibus 7 in diuerſis caſibus hic in vltimis volūtatibus. Item ibi non admiſſus nō habet ius retētionis. ſecus vt hic ſm gl. 7 Bar. in. o. l. proinde. ff. j. Eld. l. cuz pater. ff. libertis. reſpondet Jmol. 7 Rap. q̄ nihil obſtat quia ibi nō admittit aliquo iure ille qui conſenſerat alienationi phi bite. hic autē admittitur ſaltem iure retentionis. ¶ Jn fi. glo. dū allegat p̄o concordanti. l. iij. ff. ſed 7 conſunctim. ff. de lega.
17 preſſan. dic melius q̄ ibi habes notabilē † fallentiā ad ſuperi⁹ dicta: nam ibi qui nō admittitur ad partē facit tamē partem ei qui admittitur de iure ſingulari. ſecus ſi admitteret de iure cōmuni: 7 ſic ibi loquitur q̄ſ q̄s admittitur de iure ſpeciali cui nō competit ius accreſcēdi, vt ibi, 7 .l. ſi mulieri 7 titio. ff. de cōdi. 7 demon. ſec⁹ ſi admitteretur de iure cōi: q̄ potētius eſt ius cōe q̄ ſit ius ſingulare. l. eius militis. ſ. militia miſſus. ff. de teſt. mili. 7 .ſ. ga vero veriſimile. in fi. in auth. de nō alie. col. ij. 7 .c. ſi. 7 vbi Hemi. in. v. not. notat de in integ. reſti. in. vj, 7 de hoc q̄ admiſſo de iure ſpeciali non competit ius accreſcendi, dixi plenius in. o. l. re cōiuncti. vbi etiam enumerani pluꝛes alios caſus in quibus non habet locum ius accreſcendi.

1 ¶ Qui habet electionem ex vltima voluntate non poteſt variare, 7 poſt electionem periculum pertinet ad legatarium.
2 Verbum volo, iunctum cum infinitiuo in actibus inter viuos non diſponit.
Verbum volo nihil importat niſi ratione adiuncti.
3 Si vna ex rebus alternatiue legatis perīt poſt electionē de ea factam, perīt periculo legatarij ſi electio non eſt variabilis.
4 In vltimis volūtatibus electione ſemel facta non admittitur variatio niſi electio eſſet facta ante tempus.
5 Debitoꝛ qui habet eligere magis poteſt variare q̄ creditoꝛ.
6 Ratio quare in ſtipulationibus admittitur variatio, ſecus in vltimis voluntatibus, 7 vide nu. 12.
7 Variatio vel moꝛe purgatio q̄ſ executio ſit a lege vel ab hoīe.
8 Variatio an admittatur quando teſtatoꝛ legat de rebus alienis vel heredis alternatiue vel etiam in quantitatibus.
9 Variatio 7 moꝛe purgatio quod admittatur in vltimis volun tatibus vbi ſit executio ipſo iure.
10 Dominium in legato alternatiuo quod non tranſeat in lega tarium antequam fiat electio.
11 Libellus alternatiuus in rei vendicatione quod non admitta tur, licet in actione perſonali ſic.
12 Ultima voluntas quod non poteſt ſtare in pendenti nec in ſuſ penſo. intelligo quo ad ceſſionem dici. ibi. 13,
Reipublice intereſt quod vltime voluntates exequantur.
14 Contractus quando ſunt puri regulr non ſtant in ſuſpenſo.
15 In 2tractu ſemper habet locū pēnitētia 7 variatio admittit.

Stichum † Habens electionē ex vltima volūtate non p̄t variare 7 poſt electionē periculū p̄tinet ad legatariū. ff. d. o. totus. ſ. 7 h⁊ duo dicta. ſcōm eſt ibi, cum autē ſemel. ¶ Iſ lot. j. ex tert. ibi. ſi dixerit ſe velle. q̄ſ per iſta v̄ba infinitiui modi ſi dicat ſe velle pare, inducit ſtatiz electio inuariabilis. 7 ſic pondera hic videri tet. cōtra doctrinā Bart. 7 cōem, in. l. ſerui electione. in prin. poſt gl. ibi. ſ. e. 7 in. l. cūctos popnlos: in. j. 7. ñ. colum. C. de ſum. tri. vbi tenent Bar. 7 doct.
2 q̄ verbū † volo iunctum cum infinitiuo in actibus inter viuos nō diſponit, vñ ſi dico volo eligere talē rē nō inducitur electio nec per talia verba dico: eligere. Jn cōtrarium vt diri videtur eſſe ter. hic notabilis ſuſtinendo regul. Barto. 7 doct. reſponde notabiliter ad iſtum text. q̄ hic verbū volo dare, magis tendit ad executionē 7 implementū q̄ vbum volo eligere: q̄ verbum magis inclinat ad ſuſpenſionem, 7 deliberationē, nimirū ſi hic diſponit 7 inducit electionē inuariabilē q̄ nō eſt ibi, nam etiā verbum volo eligere 2 non inducat electionē q̄ reſpicit delibe rationē 7 ſuſpenſionem in futuꝛ vt diri, tū ſi dico volo habere iſtā rem, vel volo ſumere iſtam rē, tūc ſtatim iuducitur electio inuariabilis, q̄ tunc reſpicit executionē 7 implementum. text. eſt i. l. apud auſidiū. ff. de opt. leg. per quē ter. ita tenet Bar. po nēs bane differentiā, in. l. gerit. in. iij. col. ff. de acqui. ber. 7 iſtud per quedam alia latius confirmani in. o. l. ſerui electione. ſ. e. Ad ibi dicta me remittoꝛ 7 vide etiam circa hoc Bar. in. l. apud au ſi. ff. de opti. lega. vbi dicit q̄ verbū volo nihil importat niſi ra tione adiuncti, vnde ſi dico volo eligere: certe nō eligo, ſed ſi di co me velle habere talē rem bene eligo. Sed caue quiz etiā ſi di cerem me velle eligere talē rem, tamen rōne talis adiuncti non inducereꝛ electio, ſm Barto. in. o. l. ſerui electione. 7 in. o. l. i.
3 C. de ſum. tri. ¶ Scōo no. ex iſto ter. q̄ ſi vna ex rebus alterna tiue legatis perīt poſt electionē de ea factā q̄ perīt periculo legatarij pinde acſi ſola fuiſſet legata nec remanet obligatio i altera. ratio eſt quia quādo vna res eligitur perinde eſt ac ſi ſo la fuiſſet legata merito per interitū talis rei electe heres libera tur. q̄ cū facta electione dominiū ipſo iure tranſeat in legata rium. vt. l. apud auſidiū. ff. de optio. legat. tunc ſuccedit regula quod perit periculo illius cui⁹ eſt. l. pignus. C. de pigno. actio. ter. tamē in. o. l. apud auſidium. p̄opriē loquitur quādo electio eſt legatarij 7 ſic creditoꝛis quo caſu facta electione per ipſum legatariū bñ ler facit executionē vt dominiū ipſo iure tráſeat in ipſum legatarium eligentē: ſed iſte ter. loquitur quando ele ctio eſt heredis 7 ſic debitoꝛis: vñ intellige facta electione quā do licitū nō eſt variare: vnde pinde eſt ac ſi ſolus electus fuiſſet legatus, quo caſu per interiū eius nō interuenīte dolo vī cul pa debitoꝛ liberatur. l. nō amplius. ſ. j. ē. eo. l. ſi ex legati cauſa. ff. de verb. obli. 7 .l. quod te. ff. ſi cert. peta. ſecus quādo facta ele ctione licitum eſt variare, tuncſi vna ex rebus alternatiue debi tis deſinat poſſe preſtari remanet obligatio i alia: quia electio cenſetur non facta. l. ſtichum aut pāphilum. in prin. ff. de ſolu. ¶ Secūdo iſte ter. procedit in legato alternatiuo in quo vtra que ſpecies eſt in obligatione, nō tamē irreuocabiliter ante ele ctionē. l. ſi duo. ff. de verbo. obliga. glol. in. l. non quocunq;. ſ. fi. vbi dixi. ſ. eo. gl. in. l. illud. in prin. ff. de conſti. pecun. 7 in. l. cum iſte. ſ. fi. ff. de ꝛdictio. indebi. ſed electa ſemper cenſetur fuiſſe in obligatione. l. ſi quis ſtipulatus ſit ſtichum. ff. de verbo. obliga. Jdeo ſi perit, perit periculo legatarij: nec requiritur q̄ ibi ſit facta aliqua obligatio, ſec⁹ eſt in legato generis in quo nulla ſpe cies eſt in obligatione niſi actualiter ſoluatur. l. cum incertus. ē. e. tūc nō ſufficit ſtichum eſſe mortuum poſt electionē niſi fue rit oblatus 7 legatarius in moꝛa recipiēdi. tex. eſt in. ſ. ſi cui ho
4 mo. vbi dixi. ē. ea. l. ¶ † Tertio not. ex ſecunda parte. ſ. q̄ in vl timis voluntatibus facta ſemel electione nō eſt licitū amplius variare: vt hic. 7 .l. ſtatuliberum. ſ. ſtichū. in. ſi. j. tit. j. 7 .l. ſi ex electione. in prin. vbi plenius de materia. ſ. eo. 7 rationem videbi mus in gl. que hoc tāgit. Limita niſi electio eſſet facta ante tēpus tunc interim poteſt variare, vt. l. vnūex familia in princ. in ver. cum moꝛetur. 7 ibi gl. ſi. 7 Bar. ad ſi. j. tit. i. bene facit ter. in. l. j. ſ. quod. ait pet⁹. ff. quoꝛ lega. Lapio gl. primam in ver bo, non poterit. que diuiditur p̄incipaliter in tres partes. Jn prima opp. cōtra ter. 7 ſolu. Jn ſecūda ſignat in cōtrariū in ar gumentū tria iura quibus nihil reſpōdet. Jn tertia 7 vlti. alle gat duas cōcordantes. ſecunda ibi, item ſunt. argumentum cō tra. in. ibi, item facit rurſus. Prima pars p̄incipalis ſubdui ditur in quatuoꝛ particulas. Jn prima facit quod dictū eſt, q̄ opponit contra ter. Jn ſecūda ſoluit vno modo. Jn tertia illā ſolu. reprobat. Jn quarta ſoluit alio modo. 7 illā ſolu. tenet. ñ. ibi ſolutio hic erat electio, tertia ibi, ſz certe idem. quarta 7 vlti ma eſt ibi, dicit ergo aliud in ſtipulatione. ¶ Jn eādē gl. ibi, vt ſ. de eo q̄ cer. loc. l. ita prima ſolu. vltra reprobationem glo. cōſynditur per ter. in. l. eum qui certarū. ff. de verborum obli. j.
5 allegatam, in gloſſ. 7 vbi debitoꝛ cuius eſt electio magis poteſt variare q̄ creditoꝛ, vt ibi plene habetur, ergo de directo ſ ibi glo. ¶ † Jn ea. gl. ibi dic ergo in ſtipulatione aliud q̄ in legato
6 iſta differentia eſt vera. 7 ratio differentie eſt ſm gloſſas. q̄ in legatis facta electione electio ſtatim trahit ſecum executionē: quia ſtatim dominium tráſit ipſo iure in legatarium, ergo nō admittitur variatio. Et iſtam rationem aſſignat text. in. o. l. a- pud auſidium, ſecus eſt in cōtractibus, 7 iſtā rationem diuerſi tatis. etiam tenet gl. in. l. ſtatuliber. q̄. ſ. ſi ſtichum. j. ti. j. 7 .l. ſi quis ſtipulatus ſit ſtichum. j. de verbo. oblig. ¶ † Confirmatur quia
7 quando ſit executio a lege vel ab homine ibi non admittit̄ va riatio vel purgatio moꝛe. l. ſi cui. ff. de actio. 7 obliga. 7 .l. qui ob rem, non defenſam. ff. de cōdi. inde. Et iſtud etiā p̄cedit in vl timis voluntatibus, ſm Barto. in. l. ſi is. cui. j. ti. j. 7 in. l. ſi inſu lam. in. iij. q. ff. de verbo. obliga. iſta ratio diuerſitatis gloſſ. eſt bona in ſe, tamen ſm Bart. 7 alios ſcribentes nō eſt generalis, quia nō p̄cederet quādo teſtatoꝛ alternatiue legaſſet de reb⁹ alienis vī heredis vel in quātitatibus: nam tūc facta electione nō tranſit dominiū ipſo iure in legatarium, 7 tamē habet locū quod hic dicitur q̄ facta electione nō poteſt mutari volūtas: vnde ratio gl. eſt vera, 7 habet locum ſolum quando electio ca dit in rebus p̄opriis teſtatoꝛis: tūc facta electione ius ſtatiz fa cit executionem, q̄ dominium ſtatim tranſit in legatarium. o. l. apud auſidium. ¶ Sed aduerte q̄ Angel. Paul. in. o. l. ſerui electione. 7 in. l. qui ex pluꝛibus. ff. de verb. obligat. tenent 7 vt puto melius q̄ in iſtis caſib⁹ quādo teſtatoꝛ alternatiue legaſ ſet de rebus alienis vel rebus heredis vel i quātitatibus quod imo nunc licita eſſet variatio cū nō fiat ipſo iure executio, 7 ita limitatur iſte ter. cū ſimili, ne alias reddat imperfecta ratio iu
8 riſconſulti, in. o. l. apud auſidium. ¶ † Confirmatur optime q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

in vltimis volũtatibus vbi sit executio ipso iure ibi põt mora purgari,ꝛ ibi admittitur variatio que alias non admitteretur. l.i.§.itẽ si ita.ff.ad.l.falc.ꝛ.l.pe.ff.de pe.leg.ꝛ hoc mõ põt bñ defendi rõ gl.no.tre,que vt dixi fuit ratio iurisc̃sulti,in.d.l.apõ
10 aufidium. ¶Ro.etiã gl.dũ dicit facta electione,ergo interim ante ꝑ fiat electio in legato alternatiuo non trãsit dñium in legatarium,ꝛ hoc expresse tz gl.ordi.in.l.si in rem aliꝝ agat.ff.õ
11 rei ven.†ꝛ ideo libellus alternatiꝰ in rei vẽdicatione nõ ꝓcedit tz secus in actione psonali eo qꝛ nõ reperitur dñium alternatiuum tz reperiat obligatio alternatiua.l.vbi aũt nõ apparet.§.illud aut illud.ff.de ver.obli.qõ reputat perpetuo notandũ Bal.hic,ꝛ simpliciter sequunt Flo.ꝛ Ang.de perillis hic.
¶Ultra gl.Pet.Cy.ꝛ Bal.ꝛ cõiter alij dicũt qõ alia est rõ di-
12 uersitatis,qꝛ vltime volũtates nõ possunt stare in pendẽti nec in suspenso,put Jctus.l.si.in.si.ff.cõia pdi.ꝛ hoc fauore vltimarũ voluntatũ vt celeriorẽ exitum habeant.qꝛ interest reipubli. quod vltime volũtates execution demãdentur,vt est ter.i.l.vl negare.ff.quemadmodũ test.ape.ꝛ ista ratio est generalis,vnde ad quemcunqꝫ pertinet electio nõ tz variare.Jn contractibꝰ autem distinguitur an electio pertineat ad creditorem,ꝛ idem aut ad debitorẽ: ꝛ tũc refert per que verba an preteriti tẽporis vt volueris,an futuri vt quem voles.vt.o.l.si qs stipulatus sit stichum.in pin.ꝛ.d.l.eum qui certa.ꝛ.§.j.ff.de verb.obli.ꝛ notatur in.l.si vnus.§.ꝛ generaliter.ff.de pac.ista ratione diuersi tatis vbiꝫ tenet Bar.s.hic,in.d.l.si quis stipulatus sit stichũ.i pcipe.ꝛ in.d.l.eum qui certarũ.§.fi.ꝛ in.d.l.apud auſidiũ.Bal. ꝛ Jmo.in.d.l.serui electione.an pin.ꝛ istã sequunt cõiter doc.
13 ¶†Jstã rationem reprobat do.Pet.de beru.hic,quia imo vltime volũtates stant in suspenso quandiu heres deliberat adire hereditatẽ ꝛ quãdiu legatarius deliberat acceptare legatũ,ꝛ ad.l.fi.in fi.ff.cõia prędito.respõdeo ꝙ loquit quo ad cessionem diei,nã quo ad hoc nõ põt stare in suspenso.Tu aduerte fortꝫ ꝙ Bar.met in.d.l.fi.in duobus locis dicit ꝙ illa .l. vult dicere qꝫ tz iure quo.ã speciali in seruitutibus fit receptũ vt cõtractꝰ stent in pẽdenti: tri istud ius singulare nõ est extẽdẽdũ ad vltimas volũtates. Jtem dicit esse propriũ intellectũ illius text.
14 patet hoc†esse yex,qꝛ etiam contractus qñ sunt puri regulariter nõ stant in suspenso,vt declarat late Bar.in.l.suffructus. ff.de stipu.ser. Jo.fa.in.l.j.in fi.de inuti.stipu.ꝛ dicit ꝙ ibi non erat alterius efficaciter questium qñ penitentia habet locũ ſm
15 Dy.ꝛ Bal.vt hic fauore vltime volũtatis,ſm Bar.¶†Jn eadem gl.ibi.§.depositi.l.j.§.penul.dic qõ sine alicuius piudicio variat,qꝛ in depósito semper tz locũ penitentia,cũ fiat gratia deponentis tantum,secus in aliis ꝛactibus vltro citroqꝫ obligatoriis,ſm gl.in.in.l.sicut.C.de actio.ꝛ obli.¶Jn ea.gl.l.eũ qui certa.ꝛ.§.fi.dic ꝙ loquit in cõtractibus in quibus admittitur variatio,vt ibi plene per doc. nos loquimur in vlti.volũtatibus.ꝛ dixi.ſ.in vlt.parte glo.

1 ¶Ꝑ Qui in fuga est videtur esse in loco a quo recessit.
2 Repręsalie si sunt concesse contra perusinos an possunt exerceri contra perusinos a sua ciuitate exbannitos.
3 Bannitus non desinit esse ciuis sue ciuitatis quo ad eius incõmodum.
4 Plebanus qui tz habere decimas omniũ pecoꝝ q̃ sunt in sua villa,sed si propter guerrã pecora sunt alio traducta ꝛ alia ibidem nata habebit etiam decimam pecudum alio traductarum ꝛ ibidem natarum.
5 Conditionem impletam esse iuris fictione licet nõ sit impleta in forma specifica nec veritate attenta ꝙ satis sit.
Relatiuum que,iunctum verbo futuri temporis importat cõditionem.
Conditionem impletam esse equipollenter qõ sufficiat quando non potest impleri in forma specifica.
6 Res censetur esse in loco ad quem destinata est,vel stare debet aut consistere.
Appellatione eorũ que in loco erunt tempore mortis testatoris ꝙ cõtineantur ea que ibi esse cõsueuerunt, ꝛ que destinata sunt vt alibi essent,licet casu aliter alibi reperiantur.
7 Jn legato facto vxori per testatorem existẽtibus in camera ꝙ non veniant illata per eam testatore ignorante.
Jn legato facto per virum vxori de camera cum omnibus que ibi erunt,que veniunt.
8 Legatum factum vxori de omnibus vestibus quas habebat in domo ꝙ cmoꝛeb̃dat vestes que fiebant de nouo licet essent extra domum ad vsum tamen vxoris.
Jn legato facto vxori de veste venit pannus ad faciendã vestẽ destinatus,licet vestis nondum facta sit.
9 Partus fingitur esse editus vbi mater fingitur esse, licet vere non sit.
Si perusinus casualiter cum vxore pregnante transibat perci-

uitatem florentie ꝛ ibi peperit filium, ꝙ talis filius non censet originem ciuis florentinus sed perusinus.ꝛ vide nu.15.
10 Forum vt aliquis sortiatur ratione originis opꝫ ꝙ sit natus i loco in quo parentes habent domicilium ꝛ non in loco in quo parentes erant transeuntes.ꝛ vide nu.14.
11 Statutum ꝙ nullus possit esse de collegio nisi sit ciuis originarius loci si pater sit ciuis originarius,ꝛ filius sit alibi natus,ꝙ habebit locum in eo.ꝛ vide nu.14.vbi tenet contrarium.
12 Statutum loquens in casu vero quod habeat locum ſficto in casibus in quibus ius commune equiparat casum verum ꝛ casum fictum.
13 Statutum loquens in casu vero hz locum in ficto quando dispositum ita potest cõuenire casui ficto sicut vero,ꝛ ratio ꝛ mẽs disponentis ita habet locum in vno sicut in alio.
16 Veritas ꝛ non destinatio ꝙ attendatur in assumptione originis que sit a natura.
17 Destinatio alicuius qõ attendatur quo ad regulandam suam dispositionem,non legis.
18 Oriundus de aliqua ciuitate ꝙ dicatur cuius pater in ea natꝰ est ꝛ originem durit,hz filius alibi nascatur.
19 Statutum de admittendo in collegium nisi sint ciues originarij,vel nisi habeant certas qualitates quod benigne interpretãdum est.
20 Testis vnicus plene probat vbi nõ agit de alicuius piudicio. Doctoratus sacerdotium,ꝛ ꝙ quis sit baptizatus vel ordinatus.probatur per vnum testem.
21 Idem ius censetur de accessorio quod de principali.
Vacca vendita qõ censetur venditus vitulus qui est in vẽtre.itẽ ꝛ vitulus lactens.
22 Accessorium regulariter sequitur naturam principalis.
Accessorium sequitur causam eius cui accedit.
Statutum in principali censetur statutum in accessorio.
25 Qui petit se mitti in possessionem bonoꝝ defuncti debet etiã mitti in possessionem fructuum post mortem defuncti.
24 Pater qui dotauit filiam si vltra dotem expendit in nuptiali festiuitate potest expenditum imputare filie habẽti propium matrimonium.

1 **Legatum.** est ita.† Qui est in fuga videt esse loco a quo recessit,qõ ꝛ iuris est de ꝓncipali ẽ
ẽt de accessorio.h.o.ꝛ sunt due decisiões:scda ibi, huic ꝓcẽs
est.¶Ro.i.ꝙ seruus fugitiꝰ vt esse in loco vñ aufugit vt volũtas testatoris seruet ꝛ ne fuga seruoꝝ officiat volũtati testatoris.l.j.C.de ser.fu.facit ter.in.l.titius.ff.de ser.expor.istũ text.in-
2 ducunt Bar.Ang.ꝛ Sali.ꝙ repręsalie cõcesse ↄ ciues perusinos possunt exerceri contra perusinos a sua ciuitate ei bãnitos qui dicuntur esse in fuga ꝛ cõsequenter videntur esse in loco vnde aufugerunt:de quo tñ Bar.se remittit in suo tractatu repręsaliarum.in.vij.q.prin.licet Bar.ibi non videatur specifice tangere istam.q.¶Ultra Bar.confirmatur duplici fundamento: qꝛ iste exbannitus ꝓpter delictũ ex delicto suo nõ tz cõsequi liberationẽ de repręsaliis.l.relegatorum.ff.de interdi.ꝛ relc.ꝛ.l.si
3 hereditaria.in fi.ff.de neg.gc.†ſcdo qꝛ licet bãnitus desinat esse ciuis.l.amissione.§.qui desciuit.ff.de cap.di.ꝓcdit quo ad suũ commodum,secus quo ad incommodum,quia quo ad incommoda non desinit esse ciuis,ſm Bar.in.l.tutelas.§.fi.ff.de cap. dimi.vbi etiã Bar.dicit istud facere qõ exbannitus possit capi ꝓ repręsaliis.ꝛ de ista.q.Bar.vide etiam per Jo.And.in addi tio.Specu.in tit.de iniur.super rub.Bal.in aut.ꝛ ommno.in vij.col.C.ne vxor pro marito.¶Secũdo facit iste text.ſm Dy.
4 Jac.de are.Bal Jmo.ꝛ Flo.ad.questionẽ†plebanus debet habere decimas omnium pecorum que sunt in sua villa, sed propter guerram pecora sunt alio traducta ꝛ alia ibidem nata,certe plebanus vnde recesserũt tz habere decimas ꝛ nõ plebanus loci quo sunt traducta ne mens canonis ledat ex casu superueniẽte ꝓter ꝓpositũ plebani,vt hic faciunt que notantur in.c. cum sint.ꝛ.c.paſtoralis.de deci.itẽ qꝛ pecora videntur esse in loco vnde recesserũt,vt hic.ꝛ.d.titi.ff.de ser.expor.ꝛ.l.nihil.ff. de capt.facit.l.fundi.ff.de act.emp.ꝛ.l.quesitum.§.idem respondit.ff.de fun.instru.tamen iste tex.non vꝫ facere ad prędicta.vt etiam dicit Raph.cu.qꝛ loquitur in bis que dependent ex volũtate nostra vbi res videt in loco destinato,vt hic.ꝛ.l.ex facto magna.ff.de here.instí.secus vbi agit de iuris dispositione, tũc nõ attẽdit destinatio nostra,put cõtingit in ista.q.cetera.§.fi,
5 ſ.e.¶†Scõ no.er isto tex.ꝙ sufficit cõditionẽ impleri iuris fictione, hz non impleatur in forma specifica nec veritate attenta,iste tert.est notabilis hic.nam ista verba que in fundo erunt cũ moriar faciunt cõditionẽ,qꝛ relatiuũ que,iniũctũ verbo futuri temporis importat conditionem.l.sticbum qui meus erit.ſ. eo.ꝛ impletur iuris fictione quia exitꝰ in fuga fingitur esse in loco a quo aufugit,qõ no.ad reg.que habet quod conditiones debent

debẽt impleri in forma specifica.l.qꝫ heredi.ꝛ.l.meuius.ff.de cõdi.ꝛ demõ.nã hic habes egregiũ ter.ꝙ sufficit impleri iuris fictione,hz nõ impleaꝫ forma specifica nec veritate attẽta.Elde ꝙ similiter sufficit cõditionem impleri in forma equipollẽti qñ nõ põt in forma specifica,vt est text.in.§.si ita cui.vbi dixi.
6 ſ.ad le.fal.¶†Tertio no.er ter.ibi esse consueuerat.ꝛ ibi,ac si in eo fundo fuisset ꝙ res censet esse in loco ad quẽ destinata est vel vbi stare tz aut cõstituit:ꝛ sic appellatione eoꝝ que in loco erunt tẽpore mortis testatoris cõtinentur ea que ibi esse cõsueruẽt ꝛ q̃ destinata sunt vt ibi essent hz casu aliter ibi reperiantur nõ vt ibi perpetuo sint hz ad tempus.facit ter.in.l.quesitũ. §.fi.ꝛ in.l.si ita legatũ.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.pen.§.j.ff.de aur.ꝛ arg. leg.ꝛ in.l.cũ delationis.§.fabinus.ff.de fun.instr.quod plane procedit quãdo testator loquutus est per verba de futuro que erunt sicut hic,secus si per verba de presenti hz que sunt ꝛ sciebat ibi nõ esse pertura prealłegata ſm Pau.de ca.ꝛ Ange.de perillis.ꝛ vide etiã ter.in.l.cũ ita legatur.in ꝓin.j.de le.ij.vbi ponitur casus ecõtra si legatur quicquid in bcreo meo erit tẽpore mortis ꝛ plus reperiatur quã consuetum fuerit an debea
7 tur,ꝛ ibi Bar.†no.illum tex.contra dominas quibus testator legat omne ꝙ habet in camera ꝙ illata per eas ignorãte testatore nõ cadũt in legato.Eld idẽ tex.no.in.l.nomen.§.filio.ff.de leg.iij.ꝛ ista sunt notanda ad quotidianas questiones quando maritus legat vxori camerã cum omnibus que ibi erunt tempore mortis mariti ꝛ tũc plus vel minus reperiatur ꝙ consuetum fuerit an debeatur ꝛ dicit Pau.de ca.qõ semel vidit istũ casum de facto florentie.nã testator existens in villa fecit testamentũ ꝛ legauit vxori omnes masaricias que erãt in domo florẽtie ꝛ de illis masariciis aliquas portauerat in villã quousq; staret reportaturus florentiã:qꝛ communiter cõsueuerãt stare florẽtie,querebatur an deberentur vxori ꝛ plamm est qõ sic si tz testator loquutus fuisset per verba futuri tẽporis que erunt. idẽ si ꝓ verba presentis tẽporis si testator ignorabat illas masaricias esse in villa ꝛ hoc ne ex casu vel ignorantia fraudẽ intentio testatoris:si aut loquutus est per verba presentis temporis ꝛ sciebat esse in villa ꝛ nõ florẽtie,vt est hic.iste casus est valde dubiꝰ:qꝛ ter.prealłegati fortiter faciũt quod vxori habere debeat,hz contrariũ videtur facere mens testatoris qui loquutus est per verba presentis tẽporis ꝛ sciebat tunc illa non esse florentie ꝛ clare nõ decidit Paul.istum presentem casum, sed dicit ꝙ vidit super eo dubitari:qꝛ er vna parte vigebãt ter. prealłegati er alia intentio testatoris,sed idem Pau.de cast.in alia lectura bononiensi que nõ est impressa tenet quod inditin
8 cte debeantur vxori per iura prealłegata.¶Jtẽ adde ꝙ decidit Bal.post Cy.in.l.ex facto mag.ia.in vlti.col.ff.de here.instí.p illam tex.in ver.rerũ aũt.†quod si testator legauit vxori omnes vestes quas hz in domo veniunt etiã vestes que erant extra domum ꝛ fiebant de nouo que tũ erant destinate ad vsum vxoris qꝛ videntur fuisse in domo ꝓpter destinationem testatoris ꝛ finale ꝓpositũ ꝙ bene nota,ꝛ vidi de facto.Adde facere tert.in l.ij.§.i.ff.de aur.ꝛ arg.leg.Jtem adde tex.no.in.l.vestimentum. ꝛ ibi Bar.ff.de aur.ꝛ arg.leg.vbi est tex.qõ si testator legat vxori veste venit pannus destinatus ad faciẽdũ vestem licet vestis nondũ facta sit ꝙ nota.qꝛ quilibet prima fronte diceret ↄtium.
9 ¶†Quarto no.ex secunda parte ter.quod partus ibi fingit esse editus vbi mater fingitur esse licet vere nõ sit,ꝛ per illũ text.determinant Pe.Cy.Rico.de neap.Bal.Ang.ꝛ Flo.hic quod si aliquis ciuis perusinus casu aliter transibat per ciuitatem Florentie cum vxore sua prągnante que ibi peperit filium quod ibi talis filius non debet censeri originis ciuis florentinus nec quo ad munera nec quo ad honores:er quo in peregrinatiõe natus est,sed debet cẽseri natus in loco in quo pater habet originem per istum tex.ꝛ sic debet cẽseri esse ciuis originarius perusinus quia perusij natus esse fingitur,vt hoc tex.ex quomodo dũ peperit erat ibi in transitu ꝛ sic ad tẽpus nõ vt ibi perpetuo esset, licet als quis efficiatur loci ciuis propter originem.l.ciues.C. de inco.lib.x.ꝛ.l.j.cum simi.ff.ad muni.que iura sic debent limitari.Adde Bar.in.l.filios.C.de munì.ꝛ oti.lib.x.vbi dicit signã
10 ter†quod ad hoc vt ratione originis aliquis sortiatur forum oportet quod sit natus in loco in quo parentes habent domicilium:ꝛ non in loco in quo erant transeuntes,per.l.j.C.de capti. quod est multum singulare ꝛ signandum si est verum:ibi tamẽ subdit Bar.se istud nõ firmare sed illud expresse firmat.d.Abb. in.c.rodulphus.de rescript.vbi dicit illud dictum Bar.esse sin
11 gulare ꝛ tenendum menti.†istud est valde notabile ad statuta q̃ vigent per totam Jtaliam precipue in ciuitatibus in quibus sunt studia ꝛ vbi publice legitur quibus cauetur quod nullus possit esse de collegio legistarum vel medicoꝝ nisi sit ciuis originarius loci.quod si pater sit ciuis originarius licet filius alibi sit natus a casu tamen debet censeri ciuis originarius loci cuius est pater ꝓ istis ter.ꝛ dicit Paul.de cas.quod istud vidit de facto Padue in filijs cuiusdã doctoris natis alibi vbi pater erat cõductꝰ ad legendũ vel ad ꝛliud ministerium puta vicariat nõ ꝓpterea minus dicunt originarij patauini ꝛ dicit.d.Fel. Sande.in.c.rodulphus.in.xvj.col.ꝛ seq.de reser.referens prędictã decisionem Pau.de cas.quod ita vidit seruari in pluribus doctoribꝰ:ꝛ qõ ita fuit seruatum in eo collegio ferrariensi vbi est statutũ qõ non admittatur alius in collegio doctorum qui nõ sit ciuis originariꝰ Ferrarie ꝛ ipse casualiter natus fuit in villa quadã scilicet in felina oppido Regiensi tamen origo vtriusq; partis sui erat ex ferraria,ꝛ istud sufficit vt etiã ipse dicatur ciuis originarius ferrariẽsis,ꝛ si dicatur quod iste nõ est vere originarꝰ ciuis sed fictꝰ ꝛ in statutis regula intelligun
12 tur vere ꝛ nõ ficte.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest.ergo intelligit statutum de ciue originario vere ad hoc respõdet duplici ter do.Fel.primo*cum in casu isto ius commune equiparat casum verũ ꝛ fictum iuxta.l.assumptio.§.filius.ff.ad muni.ergo idẽ erit in statuto,vt declarat Jo.de imol.in.c.ad audientiam. in.j.notab.de cleri.nõ residen.iuncto.c.cũ dilecti.e.tit.ꝛ sequitur.d.Aler.in.l.j.§.lex falcid.in antepe.col.j.ad leg.falc.secũdo respõdet ex dictis Sal.in.l.sine possidetis.in.iiij.opp.C.de ꝓ
13 ba.vbi tenet*quod quando dispositũ ita potest conuenire casui ficto sicut ꝛ vero ꝛ ratio ꝛ mens disponendi ita habet locum in vno sicut in alio tunc statutũ hz locum in vtroq; siue dispositio sit fauorabilis siue odiosa ſm eum.¶†Sed non aduertit d.Fel.quod licet Pau.de cas.hic dicat se vidisse de facto:tamẽ postea determinat cõtrariũ ꝛ in contrarium etiam alibi communiter tenet vt statim referam,ꝛ cõtrariũ tenẽt Jo.de imol. Raph.cu.Pau.de ca.d.Aler.ꝛ do.Pe.de beru.hic qõ nati in loco in quo pater vel mater non erat mãsura nihilominus dicitur ibi sortiri originem vbi nascitur:qꝛ lex disponit ꝙ ratione ꝓpie originis qs ibi dicatur ciuis vbi nascitur.d.l.ciues. C.de inco.lib.x.faciunt not.per glo.ꝛ doc.in.l.assumptio.§.j.ff. ad munic.ꝛ in.d.l.si filios.C.de muni.ꝛ orig.lib.x.vbi filꝰ quocunqꝫ loco natꝰ efficitur ciuis illius loci in quo nascitur rõne prędicte originis loci dicitur originarius ciuis,ꝛ dicit Raph. cu.se ita consuluisse ꝙ ita de facto seruatur:qõ quo ad dispositionem legis non attendit destinatio hominis.l.cetera.§.fin. ſ.e.ꝛ.l.si.nondum.C.de furt.secus in ijs que pendent ex volun tate nostra,qꝛ tunc videt esse in loco destinato vt hic.¶Secũdo ad istũ text.respondent Jmo.Pau.de ca.ꝛ do.Aler.quod hic non dicitur pars natus in loco fugẽ:eo quia fraudaretur mens ꝛ intentio testatoris qui cogitauit partum nascturũ in loco in quo ancilla esse consueuerat ꝛ fieret prędictũ legatario ꝛ sic ledereturꝫ mẽs testatoris ex casu extrinseco ꝓter eius propositũ interueniente sed in.q.nostra nõ fraudaretur mens. l.disponentis quẽ effici ciuem loci ratione ꝓprie originis et
15 non tendit in prędictum alicuius.¶†Adde quod idem ꝛ latius tenet idem Raph.cu.in.l.cetera.§.sed si quis ad op.circa fi.ſ.e.vbi dicit qõ habuit de facto istam.q.ꝛ quod in ea consuluit.Aliquis habet vxorem prągnantem ꝛ cũ esset in aliquo loco casualiter dixi ꝓperit nunquid efficiatur pars ciuis loci in quo nasceturꝫ rõne originis:refert Bart.in.d.l.filios dubitantem tamen vicere ꝙ filius non nancisc̃atur ius ciuilitatis licet nasceatur in aliquo loco si pater non intendit qõ ibi moretur: qꝛ ex quo nõ est intentio patris vt ibi moretur,videtur potius natus in loco vbi pater voluit eum estimare argumento bui §.vbi videtur tenere Bal.ꝛ Ange.Contrarium dicit se consu-
16 luisse ꝛ contrarium putat seruariꝫ qꝛ in ista assumptione originis que sit a natura attenditur veritas ꝛ nõ destinatio patris. d.l.assumptio.§.j.ꝛ.l.filio quem pater.ff.de libe.ꝛ postli.Alias sequeretur quod si quis tenderet cũ vxore sua parisios ꝛ pareret in itinere qõ esset ciuis Parisiensis vbi ipse pater nunqã
17 fuit quod videtur absurdũ.Jtem†qꝛ destinatio alicuius attenditur quo ad regulandum dispositionem suam,vt bic non autem quo ad regulandũ dispositionem legis,vt ibi,ꝛ.l.mudum. C.de fur.ꝛ.l.proponebatur.ff.de cast.pec.ꝛ ita etiam consuluit Rapha.cn.in cõsi.clxxvij.inci.suppositis statutis ꝛMediolani
18 ꝛ cumaruz.¶†Aduerte tamen quod ille dicitur oriundus de aliqua ciuitate cuiꝰ pater in ea natus est ꝛ originẽ ducit licet filius alibi nascatur:ita tenet gl.notab.in.c.j.§.j.in verbo alienigenas.de vsur.in.vj.facit quod vult gl.in rubri.C.de municip.ꝛ origi.lib.x.que vult quod quis dicatur originarꝰ ab origine patris,ꝛ gl.in.d.l.ciues.in glo.j.in ꝓin.C.de incol.lib.x.
19 ¶†Secundo aduerte qõ statuta disponentia de non admittendis in collegium doctorum nisi sint ciues originariꝰ vel nisi habeant certas alias qualitates sunt benigne ꝛ non rigide interpretãda ex quo nullius ꝓiudiciũ versatur.Et ex eo quod neminem ledit benignior via est sequenda.l.ñ.§.item varus.ff. de aqua pluuia arcenda.ita in terminis tenet Bald.in consil.

Universidad de Deusto
Biblioteca

clxrriij.ff.vol.qō incipit statuto ciuitatis Verone cauetur.ꝛ istā decisionē solitus sum multū allegare consuledo in tali ma
20 teria ꝛ vltra Bal.facit quod in simili dicim⁹ꝛ quod vnicus testis plene pbabat vbi non agit de alicui⁹ preiudicio,ita no.do. Abb.in.c.ppositi.per gl.ibi,de cōse.ecc.vel altaris.do.Ant. de bu.in.c.veniens.i.de test.ꝛ est glo.in.c.nuper.eo.ti.de testi.ꝛ ibi per doc no.infert Bal.q̄ per vnum testem plene probatur q̄ aliqs sit baptizatus vel aliquis sit ordinatus vel qō ecclesia sit consecrata ꝛ similiter sacerdotiū probatur per vnum teste: qꝛ p ista nemini preiudicatur ꝛ similiter doctorat⁹ posset probari per vnum teste:ꝛ sic limitatur regula.l.iurisurandi.C.de testi.que dicit q̄ dicto vnius testis nō credit etiam si preclaro
21 curie bonore prefulgeat. ¶Quinto ꝛ vltimo not.ex ti.tex.ꝛqō idē iuris censetur esse de accessorio qō est de principali. Adde l.emptorem.ff.si quis rem.ff.de acti.emp.ꝛ l.ñ.C.de allu.ꝛ pal. ꝛ ideo ex quo mater est in fuga etiā partus censetur esse in fuga:qꝛ partus sequit in hoc ventrem,vt hic.facit.l.ſ3 addes.ff.si quis mulierem.ff.loca.Facit quod vendens equam vel vaccaꝫ videtur etiam vendere pullum qui sequitur tanquam accessorium,vt per Buli.de cu.ꝛ Bar.in.l.ſi vt certo.ff.nō vſqꝫ adeo. ff.commo.p Bal.in.c.translato.de consti.vbi tenet q̄ qui vendit vaccam pregnantem vendit fetū:itē vitulū lactentē nondū
22 pascentē herbā:ꝛitem accessorium regulariter sequitur naturā sui principalis.l.ſi.ꝛ ibi Bal.no.C.per quas perso.no.acq.ꝛ l. cos.C.de appel.ꝛ l.cū principalis.ff.de reg.iur.ꝛ in regula accessoriū.in sexto.bona glo.in.c.q̄ in dubijs.de consec.eccle.vel altaris.Itē accessoriū sequit causam eius cui accedit.l.item si fundi.ff.huic vicinus.ꝛ ibi gl.no.ff.de vſufruc.Item quod est statutū in principali cēsetur esse statutum in accessorio.ter.est in.l.iij.ff.ꝛ gd.ff.de neg.gest.ꝛ ibi gl.dicit q̄ istud est ex interpretatione quam glo.dicit ibi Bal.esse perpetuo notandam.
23 ¶Et p hoc infert in pratica qō si qs petierit se mitti in possessionem bonoꝝ que fuerunt defuncti implorando beneficiū l.ſi.C.de edic.di.adri.tol.tamē ille est mittendus etiam in possessionē fructuū post mortem defuncti licet isti fructus nunq̄ fuerint proprie defuncti.ꝛ ad hoc reputat illi tex.esse bene notandū pro ampliatione.o.l.ſi.C.de edic.di.adri.tollen.Sz aduerte contra predicta facit qō volunt Bal.ꝛ Ang.in.l.ſi.circa prin.per illū tex.qui est valde notabilis ad hoc.ff.de peti.here.
24 vbi tenent q̄ licet pater dotando filiā intelligatur dotasse de suo proprio quāuis filia habeat hereditatem maternam,vt est tex.solēnis.in.l.ſi.C.de do.pmiſ.tamen ſi extra dotem facit nuptialē festiuitatem potest illud imputare filie habēti propriū patrimoniū ex hereditate matris,per illum tex.quem reputat no.dignum licet dicat in contrariū esse argumentum,in.l.j.ſ. sed nonnullos.ff.de tute.ꝛ rat.distr.ꝛ sic non idem iudicamus ibi de accessorio quod de principali.

1 ¶ Si testator donat eo viuente legatario vnam ex rebus alternatiue legatis legatum remanet in alia secus in legato simplici,vt.ſ.nu.ſ.

2 Datio facta per testatorem de vna re per ipsum ex alternatiue legatis non vicitur electio.

3 Datio facta per testatorem legatario de vna re ex alternatiue legatis non inducit liberationem in vtroq̄.

4 Liberatio an contingat ſi testator dat in vita illud quod dando heres liberaretur.

6 Filia cui pater testamento legauit fundū aut mille pro dote:ꝛ eo viuente dat eidem mille pro dote quod eo mortuo poterit petere fundum.

7 Legatarius in alternatiuis quod habeat electionem de iure. Electio in vltimis voluntatibus in alternatiuis est creditoris in contractibus debitoris.

1 **Si titio stichus.** ✝Si testator donat legatario vnam ex rebus alternatiue legatis remanet legatū in alia.h.d.ꝛ est pulcher casus ſm Ang.ꝛ est singularis casus ꝛ forte nō reperies alibi ſm Jmo. ꝛ.d.Alex. ¶Dubiū faciebat in isto ter.ꝛ quicē magnū.nam si testator in re legata plus potest preiudicare legatario q̄ possit heres qui iudicare non potest.l.ſi fundum sub conditione.in prin.ſ.co.ſz cū heres dando alterū de alternatiuis liberat etiā ab alio.ſ.stichū.ſ.ea.l.ergo fortius dz seq liberatio ab vtroq̄ quando testator in vita donat vnū ex alternatiue legatis,contrariū deciditur in isto singulari.ſ.qꝛ testator viuens vnum ex alternatiuis ipsemet legatario donādo nō videtur tamē p hoc extinxisse legatū in alio.nā hoc potuisset facere si voluisset,ſz p vnū ex alternatiuis donatū legatario voluit testator peruenire ad aliud ita q̄ legatarius vtrunq̄ consequat.ita est ter.peregrin⁹ꝛ singularis hic. ¶No.primo ex isto tex.ſm Dy.Bar. Bal.Sal.Jmo.Pau.de ca.ꝛ alios q̄ si testator ī vita sua dat illud q̄ heres dando liberaretur:nō tamē contingit liberatio: ꝛ sic si testator vnā ex rebus alternatiue legatis donat legatario non videtur satisfactum legato alternatiuo:secus si heres vnam ex eis solueret liberaretur in totū:qꝛ in effectu vna tantum ex reb⁹ alternatiuis debet.ſ.stichum.ſ.ead.l.ꝛ sic videtur quod datio heredis tito casu plus operet quā datio testatoris: ꝛ tamē vt statim dixi testator si vult pōt in re legata plus preiudicare legatario q̄ possit heres ꝛ hoceſt expeditum ꝛ sic ex
2 isto text.duo corelarie inferunt.✝Primo q̄ illa datio facta p testatorē viuentē nō dicit esse electio:qꝛ electio non spectat ad eum sed ad heredē vel legatarium alias nō remaneret legatum in altero vt dicit tex.ſz singeretur non esse legata.d.ſ.stichū.C. ea.l.Sc̄o infert qō illa datio facta per testatorem viuentē nō habet vim solutionis:qꝛ per solutionē vni⁹ ex rebus alternatiue debitis inducitur liberatio ab vtroq̄.l.stichū aut pamphilū.in prin.ff.de fol. ¶Tu aduerte licet Dyn.Bart.ꝛ alij oēs
3 indifferenter ita dicāt,in.j.no.huius tex.credo qō nō bene loquuntur dū dicunt q̄ non contingit liberatio si testator in vita dat illud q̄ heres dando liberaret credo quod errent quantū ad istum tex.qꝛ non est verum q̄ heres dando vnum liberaretur ab vtroq̄:qꝛ in isto tex.electio erat legatarij,ꝛ testō expresse reliquit electionē ipsi legatario,vt dicit tex.ibi vtrū eo malit,ꝛ quando testator etiā non expressisset de iure tamen electio in dubio est ipsius legatarij,vt statim dicā in gl.ergo sortius in isto tex.vbi ocurrit dispositio testatoris ꝛ dispositio legis.ꝛ p vtranq̄ data est electio legatario:ergo in isto.ſ.heres possit dare vnū ex alternatiue legatis ipsi legatario:qꝛ sic auferret electionē ipsi legatario.Item heres dando vnū nō solū non liberaretur ab vtroq̄ prout dicit Bar.ꝛ doc.imo nec ab illo qui dedit nisi legatarius esset cōtentus illū accipere.ꝛ tex. in.ſ.stichū.ſ.ea.l.qui forte decepit Bar.loquitur quando electio erat ipsius heredis tunc bene verū est qō solū dando vnū imo solū eligendo liberaꝫ ab vtroq̄ vt ibi diri:ꝛ propterea cogita si Bar.debuit negatiue dicere q̄ heres dādo nō liberaretur,put affirmatiue dicit liberari,ꝛ si tu diceres qō heres dando vnū ex alternatiuis legatario volēti ꝛ sponte recipienti liberatur ab vtroq̄ nō q̄ doc.velint electionē esse heredis.ꝛ isto modo saluetur no.Bar.ꝛ doc.hic,q̄ tunc non indueretur liberatio:qꝛ heres daret:ſz qꝛ legatarius consentiret ꝛ cōtentaretur.Itē nūc istud notabile non colligeretur ex principio huius tex.vt dicunt Bar.ꝛ doc.sed veniret extra istū tert.cū iste ter.loquaꝫ quando testator expresse dedit electionem legatario vt haberet quem mallet:tunc heres vt diri non posset vnū dare,ſz si ipse legatarius eligeret vnū planū est qō induceretur liberatio ab vtroq̄ qꝛ traberet executionē ipso iure.l.apud au fidiū.ff.de opt.leg.Idem si heres de consensu legatarij daret: qꝛ tunc legatari⁹ cōsentiendo cēseretur ipse eligere ꝛ nō heres. l.qui patitur.ff.man.l.ſi fideiusſor.ſ.pater.ꝛ ibi gl.magistra.ff. de pig.Si autē daret non volente legatario aut recusante nō credo qō not.Bar.ꝛ doc.sit verū prut posset dare inuito legatario prout est qñ electio est ipsius heredis.o.ſ.stichū.Limita istū ter.pcedere in legato alternatiuo in quo si testator viuens donat vnū ex eis legatario,pōt legatarius post mortem testatoris aliū petere,vt hic.secus est in legato simplici in quo si testator viuens dedit totū quodlegauit nō pōt post eius mortez legatarius aliud petere.l.lucius.j.ſ.tit.j.ſm Barto.ꝛ alios hic, ꝛ no.Bal.in.l.ñ.in pe.col.C.de iur.do.qꝛ quando testator eandem rem legataꝫ donat in vita sua legatario dicitur satisfactū legato.ſ.cū pater.ſ.ead.l.ꝛ.l.filia legatorum.C.de leg.sed aduerte licet Bart.ꝛ omnes ita transeant dic melius q̄ in.o.l.lucius.testator viuēs vendidit illud q̄ legauit ꝛ legatario soluit ei⁹ estimationē:tūc dicitur satisfecisse legato:adeo q̄ si postea reemeret rē legatā non posset legatarius aliud petere,ita proprie loquit tert.in.o.l.lucius.prima.ꝛ credo q̄ eadem etiam in
4 effectu fuerit mens Bart.ꝛ doc. ¶Ultimo per istū tert.determinat no.Bal.ꝛqō si pater in testamēto alternatiue legauit filie sue duas res pro dote puta fundū aut mille:ꝛ postea viuēs dat tantū vnam ex dictis rebus pro dote filie quod non intelligitur liberasse beredem ab alia re,sed post mortem patris alia debeturfilie:ꝛ peti poterit p istū tert.nec obstat ter.in.o.ſ.cum pater.ſ.ead.l.qꝛ ibi in legato erat pcise idē quod in promissione,ſz hic in donatione non est precise idem q̄ in legato.ꝛ no.illam decisionem:qꝛ est valde vtilis in practica.ꝛ cū Bal.simpliciter transit Flo.hic. Idem tenet.d.Alex.hic per istum tert.ꝛ per not.per Bar.ꝛ doc.in.o.l.lucius.j.tit.j.Contrariū sub dubio forte tenet Jo.de imo.hic.cū vtraq̄ dispositio fuit ob eadem causam.ar.l.libertis quos.in prin.ff.de ali.ꝛ cib.le.ꝛ simpliciter sequitur do.Ja.putens hic.Sed respōde tenendo decisionē Bal.qꝛ vt dixi vtilis est.q̄ in.o.l.libertis quos.in prin. interuenerūt due dispositi forme:ꝛ secūda cōtinebat plus q̄ prima:ſz in p̄senti questione vna tū precessit dispositio poste
sequuta

secuta est executio facta p testatorē vinctē de parte ſm Bart. inct.in.o.l.luci⁹ prima. Itē ibi nō erat electio legatarij:ꝛ causa ibi non erat multiplicabilis:hic autē dos fuit recepta iuramenti.l. pe.ꝛ in aut.ſz iam necesſ.C.de don.ante nup. ¶In gl.in verbo malit,ibi ꝛ hic subaudi maxime poterat gl.cōgruenti⁹ dicere q̄ hic denotat cōtingentia facti:qꝛ etiā ſi testator non dedisset electionē legatario:ꝛ tū legatarius in alternatiuis habet electionem a iure.l.lucio.vbi gl.ꝛ doc.j.ti.j.nam in vltimis voluntatibus in alternatiuis electio est creditoris:ꝛ sic legatarij, vt dixi:in ℣tibus autē electio est debitoris.l.plerunq̄.ſ.fin.ff. de iur.do.ꝛ.l.ſi in emptione.ſ.pe.ff.de cōtrahē.empt. ¶In ſi. gl.ista gl.immit qō si electio esset heredis nō pcederet iste tert. qꝛ si heredis esset electio posset eligere pamphilū iam donatū a testatore ſz gl.errant cū ter.dicat q̄ solus stichus remanet in obligatione:ergo nō est verum qō posset eligere pamphilum. Item heres nō potest eligere illum per quē legatū fieret inutile.l.cum res.ſ.sed ſi stichus.ſ.eo.

1 ¶ Coniunctio verbalis non inducit ius accrescendi in rebus prorsus diuersis ꝛ ibi quando inducat.

2 Dictio distributiua singulos quōd hz vim separationis.

3 Testator ſi instituat filias suas in centum pro qualibet qō inter eas non habet locum ius accrescendi.

4 Quantitates adinuicem functionem recipiunt.

1 **Quibus ita.** ✝Coniunctio verbalis nō inducit ius accrescēdi in rebus prorsus diuersis h.d.ꝛ ſm Ang.no.singulare casum ꝛ quotidianū cōtingentez de facto.Ratio est ſm Bal.qꝛ hic nulla est ℣iunctio:pte qꝛ natura cōiunctionis verbalis est facere partes ab initio reales p cōcursum,ſz hic nō fiūt partes ab initio nec per consensum:ergo hic nulla est cōiunctio:ꝛ p cōsequēs cessat effectus coniunctionis circa ius accrescēdi:qō aūt hic neq̄ ab initio neq̄ per cōcursum fiant ptes pte qm dictio singulos tm operat quantū singularis diiunctiua rerū vnicuiq̄ legatario particulr facta ꝛ sic pinde est ac si vnicuiq̄ seruus de per se ipsolidū legatus esset:ꝛ ideo tex.dicit nō ℣cursuros in eūdē seruū ꝛ sic inter eos nō est loc⁹ iuri accrescēdi.Nec ob.si tu diceres qō hic adest salte ℣iunctio verbalis,prout etiā Bart.ꝛ doc.in summario dicunt:qꝛ aduerte q̄ ℣iunctio verbalis ita demū inducit ius accrescendi qñ non est oīmoda diſiunctio ꝛ diuersitas rei puta si testator dicit lego titio ꝛ seio fundū equis portionibus:qꝛ ls dicat eos portionibus tū fundus non est actualiter diuisus,ſz p iudiuiſo sunt partes quaꝫ nulla ad oculū potest demonstrari: ideo cū ibi nō sit oīmoda diuisio hz locū ius accrescēdi.l.re cōiuncti.j.ti.ſ3 quādo testator dixit singulos seruos lego voluit diuidere ipsos seruos ita q̄ in vno seruo nō cōcurrūt ideo nō hz locum ius accrescendi sicut si testator legasset vnā rē duobus:puta fundū factis portionib⁹ pro diuiſo:puta lego titio talē fundū vſqꝫ ad talem locū puta vſqꝫ ad talem fossatum ꝛ a tali loco vſqꝫ ad talē lego scio nō hz locum ius accrescendi:qꝛ tunc fundus est diuisus per partes que ad oculum demonstrātur.Itē tunc tot cēsentur fundi quod sunt partes.l.plane.ſ.fi. ſ.e.ꝛ voluit Bar.plene in.o.l.re coniuncti.Alb.de rol.Raph. cir.Pau.de cas.hic. ¶Itē vbi est ri omnimoda diſiūctio put est quando apponitur verbū singulos seruos,vt hic non videtur testator fecisse animo coniungendi,ſz vt celerius loqueret dixit ter.in.l.ſi qꝛ ita heredes.ff.de her.inſt.ꝛ sic in hoc tert.fm mentē ꝛ veritatē non est etiam coniunctio verbalis in effectu: 2 ✝qꝛ istud distributiuū singulos hz vim separationis:itez ideo inter cōiūctos re habet locum ius accrescendi:qꝛ testator vocauit vt in vnū corpus.ita dicit ter.in.l.vnica.ſ.his ita.in ver. ita tā varie.C.de cadu.tol.que ratio cessat quando sunt diuerse res ꝛ diuersa corpora:facit bū tert.in.l.luci⁹.ſ.que habebat.ff. ad treb. ¶Itē aduerte q̄ tex.eq̄parat istos duos casus vel qō testator in vna oratiōe ꝛ in vno verbo dicat titio ꝛ meuio lego singulos seruos vel dicat in diuersis orationib⁹ titio lego vnū seruū meuio lego aliū seruū q̄ nō videt prima fronte posse stare:qꝛ quando testator dicat titio vnū seruum ꝛ deinde separatim in alia oratione legat meuio aliū seruū isti sunt omo diſiūcti,primo re:qꝛ diuersi serui sunt legati.Itē verbis:qꝛ vocati in diuersis orationib⁹:ꝛ tamē casu nostro qñ testator dicit titio ꝛ seio lego singulos seruos istis sunt coniūcti verbis:qꝛ vocauit ad legatū sub vnitate orationis:qꝛ hic nō est nisi vnica oratio ꝛ verbū principale lego ꝛ sic inter istos est coniunctio verbalis. d.l.re coniuncti.ꝛ.l.triplici.ff.de ver.ſig.ꝛ consequēter similitudo ter.nostri nō videt posse pcedere. ¶Breuiter dic q̄ isti etiā nō dicunt coniuncti verbis considerato effectu vt hic:qꝛ testator nō tā videtur voluisse ℣iungere quā cito loqui,ꝛ modo isto est intelligenda.d.l.re coniuncti.in.ñ.respon.ꝛ facit ter.in.l.penul.ff.de vſufr.accresceñ. ¶Itē aduerte q̄ iste ter.loquitur qñ diuerse species ꝛ sic diuersi serui sunt singulis legati.Bar.ta
3 men extendit istum.ſ.vt procedat etiā in quantitatibus singulis relictis ꝛ dicit Bar.se vidisse de facto,✝testatoꝛ instituēs filias in certā q̄litatē.nā ſz videantur coniūcte verbis ꝓpter vnitatē sermonis in eadē oratione factam.l.vnica.ſ.his ita.in ver.ꝛ ita tā varie.C.de cad.tol.ramen cessat inter eas ius accrescendi:ꝛ ideo si vna earū moriatur portio sua alteri non accrescit ꝓpter dictione qualibet:qꝛ partes ꝓ diuiſo separate sunt ꝛ singulis relicte:per istū tex.vbi dicit ese casum ꝛ per.d.l.ſi in prin.ff.de vſufr.accre.ꝛ.l.ſi.in prin.ff.qb.mod.vſufr.amit.nota istā decisionem:qꝛ est vtilis ꝛ quotidiana ꝛ vidi pluries in facto:ꝛ ēt Bar.tenet Bal.Ang.Sal.hic.de neap.ꝛ alij omnes hic. Adde latius tenet Bar.in.l.re cōiūcti.ff.de legā.in.ar.col. in versi.quero nunquid inter cōiunctos verbis tantū.Bal.in l.ſi duob⁹.ſ.fi.ſ.e.Jo.de imol.in.l.qui filiabus.ſ.fin prin.ꝛ ibi do.Alex.ſ.e.Ange.in cōſi.xj.incip.seruitus.ſ.j. notarius.do. Allexā.in consi.v.ij.vol.qō incipit,viso tenlo questionis.in.ij. col.ſz aduerte licet omnes indifferenter hic ꝛ vbiq̄ cum Bart. transeūt:tamen iste ter.in quo Bar.ꝛ doct.se fundant non videtur facere ex quo ad diuersa ex toto erat facta dispositio hoc est ad singulos diuersos seruos,sed in questione Bar.quelibet filia erat vocata in solidū ad centū:ꝛ sic ꝑcitas erat tantū varia,sed non prorsus diuersa prout est in speciebus prout dicit
4 Bart.in summario ✝cū quantitates functionem adinuicē recipiant.l.ij.ſ.j.ff.ſi cer.pet.qō nullatenus pōt dici ñ speciēb⁹. ꝛ secundo contra Bar.ꝛ scribentes facit:nā illud nomē collectionum filias inducit coniunctionem rē ꝛ verbis simul secunduz Bart.in.o.l.re coniuncti.in.iij.q.prine.prime partis principalis.in ſi.ꝛ est communis sententia ſm Raph.cu.ibi,licet idem Bar.ſibi contrarius ibidem.in.ñ.q.prine.prime partis principalis teneat q̄ illud nomen collectiuū filias inducat solū coniunctionem verbalē:ꝛ tunc cessaret ista obiectio:sed primū videt verius q̄ sint coniuncte rē ꝛ verbis simul eꝫ quo eas nomiū ꝛ rei complexus commungit.l.triplici.in prin.ff.de verb.ſig. Sz respōde quod oppositio procederet quando nomen collectiuum filias esset simpliciter prolatū tunc bene induceret cōiunctionē mixtam rē ꝛ verbis,sed hic fuit additum ꝓ qualibet earum que verba inducunt diſiunctionem realem. 87

¶Sequitur.ſ.si is cui.cum.l.seq.que est.l.duobus.

1 ¶ Si plures petunt simul eandem rem legatam cogūtur in actione concordare secus si veniāt sepatim.h.d.cū.l.seq.ꝛ est singularis tex.ſm Bal.ꝛ.d.Alle. hic.ꝛ differt iste.ſ.a lege sequēti in duob⁹.primo qꝛ hic loquitur de duob⁹ heredibus vnius legatarij:ꝛ sic loquitur in pluribus tenentibus locū vni⁹,ſz.l.seqes loquit de duobus legatarijs principalib⁹ quib⁹ legata est eadē species principaliter ita q̄ vni debet species,alteri estimatio ꝛ in quib⁹ loc⁹ est preventioni.l.ſi pluribus.ſ.e.sed hic heredes vnius legatarij in

2 Plures q̄ possint simul in eodem libello agere ꝛ eundē conuenire ſi eodem facto ꝛ ad eandem rem agunt.

3 Cumulari q̄ possint in eodē libello contra eundem plures diuersi articuli ꝛ eadem sententia terminari.

4 Judex officium suum non impartitur ſi non petitur a parte.

6 Collegatarius ſi est consequutus estimationē partis rei legatē facit partem acsi totam rem fuisset consequutus.
Perceptio estimationis partis sue impedit ius accrescendi.
Estimatio succedit loco rei.

7 Filia ſi renuncianit hereditati paterne:qꝛ vocat se dote contētā vel qꝛ aliquid aliud pro sua legitima acceperit q̄ facit partem fratribus in legitima.

8 Jus accrescendi ad hoc vt habeat locum debet pars ipso iure deficere.

9 Statuto excludēte feminam dotatam existentibus masculis an talis femina faciat partem cum fratribus remittitur.

11 Rei vēdicatio ſi fuit intentata per vnum ex pluribus legatarijs ad rē ꝛ alius intentat actionem personalem ex testamento, iste actiones dicuntur quodammodo contrarie in executio.

12 Jurari in litem quod possit in rei vendicatione:non tamen in actione personali.

13 Judicium sortis quando sit permissum.

14 Usus sortis qō in bonis ecclesiasticis ꝑpetuo sit prohibitus.

15 Pontificis electio quod non possit fieri sorte.

16 Appellari quod non possit a sententia sortis.

17 Ad judicium sortis recurritur quando factum est certū ꝛ dubium est in iure.

18 Inquisitor deputat⁹ super hereſi nō pōt se intromittere de diuinationibus ꝛ sortilegijs nō sapientibus hereſim manifestaz.

19 Sortilega quando dicantur sapere hereſim manifestam.

1 **Si is cui.** ✝Plures petentes simul eandē rem legatā coguntur in actione ꝛdordare,secus si veniāt sepatim.h.d.cū.l.seq.ꝛ est singularis tex.ſm Bal.ꝛ.d.Alle. hic.ꝛ differt iste.ſ.a lege sequēti in duob⁹.primo qꝛ hic loquitur de duob⁹ heredibus vnius legatarij:ꝛ sic loquitur in pluribus tenentibus locū vni⁹,ſz.l.seqes loquit de duobus legatarijs principalib⁹ quib⁹ legata est eadē species principaliter ita q̄ vni debet species,alteri estimatio ꝛ in quib⁹ loc⁹ est preventioni.l.ſi pluribus.ſ.e.sed hic heredes vnius legatarij in

Universidad de Deusto
Biblioteca

eodē iudicio volebāt diuersas actiones intētare ꝛ non pōt ꝙ plici ratione. prima q̄ itti plures agētes tenēt locū vni⁹, secunda ꝛ meliori rōne q̄ p eadē re ꝛ eadē cā absurdū est diuersas actiones ꝓponi ꝙ sunt quodāmodo cōtrarie, ff. l. sequens loquit in duob⁹ legatariis principalib⁹ qui separatim in diuersis instantijs ꝛ diuersis actionib⁹ egerūt. Item intelligit Bal. istu⁹ ter. quādo plures heredes vni⁹ legatarij agebant simul in vno ꝛ eodē libello ad eandē rē diversis actionib⁹ ꝛ diuersis agēdi formis ꝛ cōsequenter diuersi modi concludendi requirebant ꝛ diuerse instantie merito nō admittunt sed cōpellūtur p iudicē cōcordare in eadē agendi forma. sed per diuersos libellos bene admittūtur diuerse agendi forme etiā ex eadē causa prouenientes, vt in. l. seq. ꝛ ratio huius. ff. est euidens. sm Bal. q̄ non potest dici idem libellus ex quo resultant diuerse concludendi forme: ꝛ ideo ex eadē instantia pcedi nō potest, vnde qui volūt esse diuersi debēt agere seorsum diuersis instantijs, vt in. l. seq. alias repellerentur nisi concordent, vt hic. ꝛ idem ꝙ iste ter. in. 2 tra ligatur quando plures agebant simul in vno ꝛ eodē libello tenent Pau. de cas. ꝛ. d. Alex. ¶ Et propterea not. ex isto text. ꝙ plures possunt simul in eodē libello agere: ꝛ eundem conuenire quando ex eodē facto ad eandē rem agūt. ꝛ est bonus text. in. l. si qs cū procuratorio. ff. j. in ver. vnius litis. ꝛ ibi Bar. ff. de procu. ꝛ in. l. supra iter. ff. officiū. in fi. ꝛ ibi Bar. ꝛ pleni⁹ i. ff. cas 3 sus. ff. de aqua plu. ar. ¶ Adde ꝙ similiter in eodē libello cōtra eundem plures diuersi articuli cumulari ꝛ eadē sua terminari possunt, vt. c. cū olim secundo, ꝛ ibi do. Abb. in. j. nota. ad hoc not. de priuilegiis. similiter econtra plures possunt conuenire in eodem libello super eadem re. c. fi, ꝛ ibi. d. Abb. in. j. not. ad hoc no. de libel. obla. Sed aduerte licet ista sint vera in se iste ter. pa ruim facit in quo nihil dicitur de eodem libello nec de diuersis nec est curandū an agāt eodē libello siue diuersis, vt etiā tenet Rap. cu. hic, ff. solū si eodē tēpore agant, ff. diuersis libellis, vt vult ter. ibi simul venientes: q̄ si non cōcordant in actione seu in forma agendi semper repellūtur, ꝛ istud plus placet ad istū ter. ¶ No. ex ter. ibi, vel iudice imminēte cui addit Bar. ad re 4 petitionē rei ꝑm Ly. in. l. fi. i prin. C. cōia de leg. ¶ Adde rationē: q̄ iudex nō ꝺz ipartiri officiū suū si nō petāt a parte. l. iiij. ff. hoc autem iudicium. cum simi. ff. de dam. infec. ¶ Et sic no. ꝙ vbi plures discordant in modo agendi ex eadē causa iudicis officio cogūtur 2cordare: q̄ iudex nō ꝺz admittere varietatē agentiū eodē tēpore ex eadē causa. Et sic no. ꝙ iudex partes di scordantes reducit ad cōcordantiam. facit. l. nō amplius. ff. ci. cū. l. seq. ff. e. ꝛ. l. meminimus. C. quando ꝛ qui. quar. pars debe. 5 lib. ri. ff. qualiter procedat, dicā in glo. ¶ Ité no. ex. l. seq. ꝙ si vn⁹ collegatarius ꝓsequutus est estimationē partis rei legate ita facit partē collegatario sicut si rem fuisset consequutus: q̄ estimatio loco rei succedit, ꝛ sic no. ꝙ peptio estimatiōis partis sue impedit ne alteri tota res legata debeat ꝛ sic ipedit ius accrescēdi: q̄ vt ꝺsci estimatio succedit loco rei ꝛ est ac si partē suā fuisset cōsequutus. ¶ Et per istum ter. determinat notab. 7 Bar. ꝙ si filia renūciauit hereditati paterne: q̄ dicat se dote contentā vel q̄ aliquid aliud ꝙ sua legitima acceperit quod fa cit partē fratribus in legitima ꝛ sic legitima filie fratribus nō accrescit: q̄ nō est mera repudiatio sed quedā satisfactio: cū loco sue partis habeat dotē, ꝙ est bene notandū per hanc. l. ꝛ cū Bal. simpliciter tenēt Pau. de cas. Flo. Ang. de perillis, ꝛ do. Alex. hic. Adde Bart. in. l. j. §. aduersus. ff. si quid in frau. patro. Sed aduerte ꝙ iste ter. vt etiā dicit Rap. cu. nihil facit ad ius accrescē di ex quo legatari⁹ accepit partem suam legati agendo actiōe personali ex testamento vnde post agnitū ꝛ acceptatū legatu⁹ nō pōt tractari de aliquo iure accrescēdi. l. j. §. pe. ff. de vsufruc. accref. ꝛ ꝺ postea desinat habere. Ité dato ꝙ etiā estimationem nō habuisset facit ꝙ vult gl. reputata singularis in. l. si duo pa 8 troni. in prin. ff. de iureiu. q̄ vult ꝙ ad hoc vt habeat locū ius accrescēdi debeat pars ipso iure deficere, preterea vt etiaꝫ dicit Bal. in. l. pater filiū. ff. de inof. test. ¶ Materia iuris accrescēdi est impertinēs ad istas qōnes. nā cū filia renuntiauerit hereditati paterne nō est ꝗstio an fratri accrescat, ꝛ an frater yoceā ꝓptio nomine acq̄ filiā nō superesset in rep natura. Ité adde ꝙ contrariū tz idē Bal. in aut. nouissima. in. vij. q. C. de inof. test. ꝛ in. l. vnica. §. in primo. in. iij. col. C. de cadu. tol. vbi in hoc po nit quedā verba que reputat aurea ꝛ subtilia, ꝛ vide etiā Bal. in. l. vnica. in. vj. q. C. quādo non peten. par. Bal. ꝛ Ang. in. l. pa pinianus. §. vnde si quis. C. de inofi. test. Pau. de cast. in. l. g su per titis. ff. de acqui. her. ¶ Ité vide aliā questionem quā posui 9 post Bal. ꝛ alios. in. §. fi titio ꝛ meuio. ff. ea. l. ꝛ quādo statutum excludit filiā feminā ꝺotatam existentibus filijs masculis, an talis filia ꝺotata faciat partem cum fratribus in legitima ꝛ an cōputetur in numero filiorum ad augendā legitimam ipsis fi

lijs masculis. In gl. in verbo in personam opponitur 2tra tex. 10 q vult ꝙ ꝺ q̄ plures bn̄ des legatarij discordāt in modo agēdi cōpellunt p iudicē concordare: econtra ꝺ imo iudex non concordat, ff. ꝺ q̄ repellant a legato ꝛ legatū extinguatur, vt. l. quoties. in prin. ff. de vsufr. Bar. ad ꝺ sol. distinguit, vt hic p eū. Adde inquātū Bar. circa sol. istius tex. dicit ꝙ hic discordadant in preiudicii tertij sc̄z heredis: ideo cogūtur p iudicē cō cordare, vt hic. ibi aūt discordabāt solum ad propium incom modū: ideo se impediunt ꝛ dispositio non h̄z locum, vt ibi nisi alter petat ꝙ sorte ꝺirimatur, vt. l. ū. i prin. C. cōmu. de leg. l. ff. cū ambo. ff. de ind. cum ista doctrina Bar. tenēt Sal. Rapha. co. Flo. ꝛ Ang. de perillis hic. Istā solu. Bar. ad istum text. re 11 probant Imo. ꝛ Pau. de ca. hic: q̄ modicū est preiudicium de redis. ꝛ dicit Jo. de imo. ꝙ nō cōcipit preiudiciū vel interesse heredis in hoc: q̄ siue agatur actione personali siue reali: nō po test aliquis istorū cōsequi nisi partē legati. Sed aduerte si hoc esset verū ꝙ ꝺicit Imo. ꝛ Pau. de ca. vana ꝛ frustratoria fuit set decisio istius ter. ꝛ seruiret nobis de vento. Ad quid enī iu ꝺex ꝺeberet eos reducere ad concordiā vt vna actione intēt̄t si nō pīdicarent heredi: Ité adde q̄ ꝺ. Bal. in. l. fi. in prin. in. j. oppo. C. cōmu. de leg. ꝺicit quod in isto ter. ideo tractat ꝺe preiudicio tertij: q̄ interest rei non cōueniri diuersis actionibus: ideo petēti reo imminet hic iudex ad concordādum ꝛ aliter in specie nō declarat, tu dic meli⁹ ꝛ planius quod in isto tex. quā do vn⁹ ex legatarijs vult agere rei vendicatione ꝛ alius actio 12 ne personali ex testamento pro eodem legato iste actiones dicun tur quodāmodo cōtrarie in exercitio: ꝙ rei vendicatio ꝑsup ponit dominiū in agente, l. in rem. ꝛ. l. officium. ff. de rei ven. ꝛ c. examinata. de iud. sed actio personalis ex testamento cōpetit ad ꝺandū ꝛ sic ad dominiū transferendū. §. sic itaq̄. inst. de ac. vnde de magno ꝗudicio heredis ꝺicit tractari qui diuersas ꝺefensiones h̄z parare ꝛ diuersas ꝓbationes facere: ꝛ sic diuer sos sumptus subminiſtrare ꝑm diuersitatē dictarū actionū. 13 l. nemo ex bis. §. quoties. ff. de reg. in. ¶ Item in actione in rem ꝛ sic in rei vendicatione potest iurari in litē sed non in actione psonali ex testamento. l. in actionibus. ꝛ. l. alias. ff. de in lit. iur. vnde cū grauetur heres ideo statuit iste ter. q̄ ad instantiam heredis iudex cōpellat legatarios 2cordare in vna actione cō muniter p eos intētanda. ꝛ ista est ꝓpria mens istius ter. Ultimo ꝺū Bar. tenet quod recurri potest ad iudiciū sortis altera parte petente de iudicio sortis an sit licitum ꝛ quādo permit tat aliqua tāgit. ꝺ. Alex. hic post Imol. Rapha. co. ꝛ Paul. de 15 cast. hic. Adde q̄ ꝺicit ter. in. c. sors. xxvj. q. ij. ¶ ꝙ sors nō est ali quid mali sed in humana ꝺubietate ꝺiuinam ꝺicans volūtatē q̄ ꝺ est verū cōsiderata sorte in se, sed ex causa aliqñ prohibetur, ꝑm gl. in. c. fi. in fi. ꝺe fortileg. ego plura ꝺe iudicio sortis tetigi. in. l. si. in prin. C. commu. de leg. que hic non repetam, ꝛ vide per Feli. in. c. capitulum sancte crucis. in. xxxj. col. ꝛ tribus seq. vsq̄ ad fi. ꝺe rescri. vbi inter cetera ponit quid in beneficialibus ꝛ q̄ 14 in papatu an possit questio sorte ꝺirimi. ¶ Et ad illud ꝙ ꝺicit in beneficijs, ꝺic quod in beneficijs ecclesiasticis vsus sortis est perpetuo prohibitus. ita ꝺicit text. in. c. fin. in fi. ꝺe fortileg. ꝛ ibi glo. no. ꝛ ratio est: quia in beneficijs ecclesiasticis tradita est spe cialis forma a iure. in. c. q̄ propter. ꝺe elect. a qua non potest re 15 cedi. ¶ Et per hoc inferur ꝙ si electio aliorum prelatorū non potest fieri per sortes multominus electio pape. ꝛ ita etiā tenet Bal. in. ꝺ. l. fi. in prin. C. commu. ꝺe le. ꝛ ibidē etiam subdit Bal. 16 ꝙ a snia sortis ꝛ sic fortune appellari nō potest: q̄ fortuna nō ꝺz superiorē in mūdo. Ité aduerte ꝙ vbi est ꝺubiū super facto 17 nun ꝙ recurritur ad sortē: ꝙ factū ꝺz plene ꝓbari per eum qui fundat intētionē er illo. l. ei qui. ff. ꝺe ꝓboba. Sed q̄ factum est certū ꝛ ꝺubiū est in iure: tūc ꝓprie regrit ad iudicium sortis. gl. est fin. in. l. i. in verbo ꝓbibebit. circa fi. C. vti pos. quā ad hoc re putāt singulare Jmol. ꝛ ꝺo. Alex. hic. Eam etiam no. Rico. de nea. Raph. co. ꝛ Paul. de ca. hic. idē tz Bar. in. l. si duo. circa fi. in prin. ff. vti pos. Ly. ꝛ antiqui. in. ꝺ. l. fi. in prin. C. commu. ꝺe le. Bal. in. c. licet causam. in. xiij. col. ꝺe ꝓboba. Ang. no. in. l. sed cū ambo. ff. de iud. sed ꝺo. Ant. ꝺe but. in. c. fi. ad fi. ꝺe fortileg. te net in hoc Zuī. ꝛ miror ꝙ scribentes non faciant ꝺe eo mentio nem ꝙ sine sit ꝺubium super facto sine super iure ꝙ potest ꝺici mi sorte. alleg. ꝺe boc gl. in. ꝺ. c. licet causam. ꝺe ꝓboba. in glo. in verbo vti possidetis. circa med. in versi. ité si constat. quod ꝺicit placere Posti. vt ipse ꝺo. Ant. refert. in. ꝺ. c. h̄z cām. tamen Jo. And. ꝛ cōiter alij ibi tenent primam opi. ꝛ melius pro qua be ne facit ter. in. ꝺ. l. fi. in prin. C. commu. ꝺe leg. vbi non erat que stio super facto: q̄ factū erat planū, sed erat questio super iure: ideo ꝺirimitur sorte, vt ibi est ter. Ité in ista materia sortiū no 18 ta ꝺiligēter ꝙ ingſitores super bereſi ꝺeputati nō pōt se intro mittere ꝺe ꝺiuinationibus ꝛ sortilegijs non sapientibus bere ſim manifestam. text. est nota. ꝺignus. in. c. accusatus. §. sane. ꝺe bere.

bereti. in. vj. ꝛ qñ ꝺicat sapere bresim manifestā multa vide p Old. Lau. in ꝑti. ccviij. quē refert ꝛ sequit Hemi. in. ꝺ. c. accusatus. §. fi. in vlt. colū. vbi tenent ꝙ sortilegia simplicia ꝛ magine que fiunt ad prouocandū amorē mulierū ꝛ inuocatio demoniū ad tentandū pudicitiā mulierū ꝛ similia: licet sint illicita ꝛ ab eis sit abstinendū non tamen sapiunt bresim manifestam ꝛ sunt magis suspitiosa ꝙ hereticā, vt ibi post Augustinū in ꝛ. ꝺe ciuitate ꝺei. ꝛ. 3. Thomā ibi per eum allegatū. ꝛ vide ter. xxvj. q. in. c. illud.

1 ☞ Res mea in qua mihi ꝺeficit aliq̄ⁱ⁹ ius potest mihi legari.
Res mea que potest a me auocari potest mihi legari.
2 Heres grauatus in vltima voluntate pro aliquo fideiubere si ſoluit non repetit.
3 Obligatus ex cōtractu pro me fideiubere si ſoluit repetit a me ſolutum.
4 Extraneus si mihi legat rē meam alteri tertio pignoratam cē ſetur grauare heredem vt illud pignus liberet ſoluēdo ꝺebitū pzincipale. ꝛ vide nu. 16.
Testator si mihi legat rē alienam alteri pignoratam an heres tenetur rem redimere a ꝺomino ꝛ etiam eam liberare a tertio cui erat pignorata.
5 Heres tenetur facere rem legatarij ꝛ tenetur ꝺe euictione.
6 Testatorem voluisse grauare heredem ꝺuplici onere quod nō ſit verisimile.
7 Testator si legat rē ſuam quam putabat alienam alteri pigno ratam heres non tenetur eam redimere nisi legatū esset factū coniuncte persone. ꝛ intellige, vt nu. 18.
8 Voluntas testatoris in legatis ſeruanda est.
9 Creditor quando legat ꝺebitori rem obligata. quod videatur ſolum legare liberationem, ꝛ vide nu. 16.
10 Legatum factū mihi ꝺe re mea a testatore ignorante eam esse pignori obligatam non valet.
12 Si testator legat mihi rē meam que nō erat actualiter pignori tradita sed ſola conuentione obligata legatum non tenet an heres teneatur redimere.
13 Creditor qui habet rē meam pignoratam si eam mihi legat he res non tenetur luere, ꝛ quid contineat legatum. nu. 16. ꝛ. 17.
14 In casu huius. l. quod agatur actione ex testamento non illud quod legatum est ſed ad factum.
15 Libell⁹ i quo ago vt inas vel vt ꝺēdas vel vt emas ꝙ pcedat.
16 Testator qui leganit chirographū in quo ꝺebitum continetur, intelligitur ipsum ꝺebitum legasse ꝛ non liberationem.
20 Remisso principali ſequitur remissio accesſorij.
21 Legatū rei mee mihi factū ꝑpter ius alteri ꝺebitū qñ valeat.

Si tibi homo. Si res mea alteri pignorata mihi leget ab alio extraneo tenet ei⁹ heres ſoluēdo ꝺebitū pign⁹ liberare. h. ꝺ. ꝛ istō principiū nō est alibi in iure ꝑm Dy. Bal. Ang. ꝛ Jmo. ꝛ alios hic. ꝛ poterat esse ꝺupler ratio ꝺubitā. ꝺi in isto ter. ¶ Prima q̄ videbat ꝙ res ꝑpria ipso ꝺño legari nō posset. l. ꝑprias. C. ꝺe leg. ꝛ. l. cetera. in prin. §. e. ꝛ ideo ꝺebatur legatū nō valere sed illud, pcedit nisi res ꝑpria esset 1 alteri obligata seu pignorata: ꝛ sic habes notare ex hoc tex. ꝙ res mea in qua ꝺeficit mihi aliq̄ⁱ⁹ ius pōt mihi legari: q̄ intelli gitur mihi legatū illud ius ꝙ mihi abest, ali⁹ est casus in quo res mea pōt mihi legari q̄ nō est mea irreuocabiliter: q̄ pōt a me auocari iure ꝺñi. l. nō quocūq̄s. §. si ex bonis. vbi ꝺixi. §. e. ꝛ. l. i bello. §. si qs seruū. ff. ꝺe capt. ꝛ. l. ex sertāe. §. latin⁹. ff. ꝺe excep. rei iud. ¶ Scōa pncipalis ꝺubitatio potuit esse in hoc ter. po sito ꝙ firmo ꝙ legatū valeat vt ꝺixi: nā ꝺubitatur in quo con sisteret substātia illi⁹ legati vcz an tūm in hoc vt res pignorata ab obligatione pignoris liberaretur, qō heres facere potuisset ſubmittēdo aliā res in pignus: an vero heres teneatur soluere ꝺebitū pncipale, ꝛ ꝺeterminatur legatū valere ꝛ heredē tene ri totū ꝺebitū soluere. ista est ꝓprie mēs ꝛ intētio hui⁹ text. Sz aduerte ꝙ bn̄s ſolūs tale ꝺebitū nō poterit repetere a legata 2 rio illud qō ſoluit p actionē negotiorū gestorū vel per actionē mādati sicut ꝙ qñ bn̄s est grauat⁹ in vltima volūtate ꝑ aliquo fideiubere. nā si ſoluit nō pōt ſolutū repetere, vt est tex. singu. in l. tri⁹. ff. ꝺe vsufr. ea. re. que vsu consu. qui tex. nō reperitur ali bi in iure ꝑm Bal. qui ꝺicit ꝙ interrogauit quēdā in primato examine qui rēspondit contra illū tex. ꝛ eum reputat mirabilē. idē Bal. in. l. indebitā. §. ꝺe condi. inde. cū etiam reputat singu. Ang. in. l. si qs mandato. ff. ꝺe neg. gest. cum etiam not. Bal. in 3 l. si pro ea. in. j. col. ad fi. C. manda. ꝛ in. l. vnica. §. ne autē. in. ij. q. vbi limitat. C. ꝺe cad. tol. ꝛ in. l. si fideiusſor. in prin. §. eo. ꝛ secus in eo qui tenetur ex cōtractu pro me fideiubere: q̄ si ſoluat pōt ſoluti a me repetere: q̄ in vltimis volūtatibus fit latior interpretatio quā in cōtractibus. l. in testamētis. ff. ꝺe reg. iur. ꝛ. c. cū ꝺilecti. ꝺe ꝺona. in quo tū ꝺic, vt subtiliter not. Bald. in. l. san

cimus. C. ꝺe ver. sig. ꝛ simpliciter tenet Pau. de ca. hic. ¶ Not. 4 primo ex tex. ꝙ qñ extraneus legat mihi rē meā alteri tertio pi gnoratā, cētet grauare heredē vt illud pignus liberet ſoluēdo ꝺebitū pncipale. Ampliatiſtū tex. notabiliter vt etiā pcedat qñ testator legat mihi rē alienā puta titi⁹ que erat pignorata scio: nam heres tenet redimere talē rem a ꝺño ꝛ etiā liberare a scio ꝺabere pign⁹: ꝛ sic tenetur ꝺuplici onere. Jta innuit Bar. hic, 5 ꝙ eo q̄ heres tenet facere rē accepti⁹ ꝛ sic legatarij. l. ꝺmōi. §. qui seruū. in fi. §. eo. taliter q̄ nō possit ab eo euelli. l. si rē mea. ff. ꝺe euict. Ité tenet ꝺe euictione. l. si ꝺom⁹. §. ꝺe euictione. §. e. ꝛ. l. cū aliena. C. ꝺe lega. ꝛ est magna ampliatio ad istū tex. si est vera. Adde quod cum Bart. tenet Rapha. co. hic, ꝛ in. l. si res obligata. §. e. ꝛ cū Bar. etiā simpliciter tenēt Pe. ꝺe anc. ꝛ Jo. ꝺe imo. in. c. filius. ꝺe testa. h̄z ipsemet Jo. ꝺe imo. hic intelligit esse verū quando testator scimt vtrūq̄. s. rē alienā ꝛ alteri obli 6 gatā, secus si tm̄ sciisset eam esse alienā. cum non ſit verisimi le voluisse grauare heredē ꝺuplici onere. s. redimendi a vero ꝺo mino ꝛ luēdi a creditore. l. titia. §. qui inuita. j. ti. j. sed Pau. de ea. Alig. ꝺe peril. ꝛ ꝺo. Alex. hic tenēt indistincte contra Bar. q̄ vt est ꝺictū non est verisimile q̄ testō voluerit bn̄ ꝺe ꝺuplici onere grauare vn̄ si res valebat. g. ꝛ erat pignorata pro quinq̄s nō tenebitur heres ad. g. predicta nisi ꝺño ꝛ titius tenebitur li berare eum a pignore. ꝛ si titius ꝺño vellet. g. pro re ꝛ vellet ꝙ ꝺ adhuc heres ſoluere quinq̄s pro pignore nō tenebit hoc facere tanq̄ⁱ⁹ in modico pretio velit vēdere. l. nō ꝺubiū. §. fi. ff. l. qui cō cubinam. §. fi. j. ꝺe leg. iij. vnde tm̄ tenebit legatario ad ꝺandū ꝛ. ꝺ ad iustum pretium rei, vt ibi ꝛ. l. si vomus. §. qui confite tur. §. eo. ꝛ non tenebitur aliter luere ꝛ hoc modo intelligendo nō grauaretur heres ꝺuplici onere. ¶ Ité qñ heres redimit rē a titio ꝺño: tūc titius tenetur liberare a vinculo pignoris ꝛ li berā tradere. l. ex ꝑdis. ꝛ ibi not. C. ꝺe euic. ꝛ. l. creditor. §. ꝑdiū. ff. ꝺe ac. emp. ꝛ si traderet nō liberatā ꝛ euinceretur a legatario legatarius haberet regressum ꝺe euictione cōtra heredē. l. si ꝺomus. §. ꝺe euictione. §. e. ꝛ ipse heres haberet regressum con tra venditorē. ꝺ. l. er predijs. ꝛ ita ꝺeclara meutem Bar. ¶ Li mita tunc istum ter. quatuor modis ꝛ totū ordinate habebis. 7 ¶ ☞ Primo limita vt procedat quādo testator sciebat rem esse aliēnā, si aūt putasset rem esse suā ꝛ sic errasset nō valeret lega tum nisi esset factū cōiuncte psone. l. cū aliēnā. C. eo. sc̄z ꝺe lega. Jta videt limitare istū tex. Bar. in sua theorica ibi ꝛ predicta ꝺa intelligo. Istā limitationē sequit̄ur Raph. co. ꝛ Paul. de cast. ꝛ ꝺo. Aler. hic. ꝛ ꝺicit ꝺo. Aler. ꝙ cū Bart. in hoc trāſeunt alij: q̄ testator putauit rē esse suā heres non tenebitur credi tori soluere ꝺebitū ꝛ pign⁹ liberare: q̄ testator verisimiliter no luit grauare heredē tali onere redimēdi in casu in quo errauit credens esse suam. ¶ Sed tu caue q̄ si testator credat rē esse suā etiam legando eam cōiuncte persone adhuc non valeret legatū ꝺ Bar. ꝛ alios: quia videret legasse respectu ꝺñi, sed respectu ꝺñi legatū non valebat: q̄ legatarius erat ꝺominus. l. ꝑpias. C. eo. ergo etiam valere non potest respectu luitionis pignoris 8 cum illud veniret omnino preter propositum ꝛ voluntatem te statoris que in legatis seruanda est. l. si tibi ꝛ mihi. §. in legatis. C. e. ꝛ ꝺicā statim in seq. limitatione Bar. ꝛ boc si illā ꝺba Bar. nisi esset factū coniuncte persone referantur generaliter ad istū ter. ¶ Item aduerte ꝙ ista limitatio Bar. potest referri ad istū ter. sed ad. l. j. §. ff. ꝺe lib. leg. ꝺe quā opponit gl. ij. ꝛ vꝫ qñ credi 9 tor legat ꝺebitori rem obligatam vt videat ſoluī liberationē le gare ab hypotheca, vt ibi vt procedat quādo testator sciebat rē esse ꝺebitoris: secus si putabat rem esse suam tunc nō valeret le gatum nisi esset coniuncta persona. ꝛ ita Barto. in telligunt Jmo. Pau. de cast. ꝛ ꝺo. Aler. ꝛ an tunc talis limita tio sit vera ꝺicam super gl. ij. in secunda limitatione. ¶ Scōo li 10 mita istum ter. ꝙ quando testator sciebat rem esse meam, tamen ignorabat eam esse pignori obligatam: tunc legatum non valet nec iste tex. procederet ꝑm Bar. hic circa fi. quia ꝺebemus inspi cere illud quod testator cogitauit. l. quo loco. ff. ꝺe her. insti. ꝛ. l. in conditionibus primum locum. ff. ꝺe cōdi. ꝛ demon. ꝛ. l. seruo. manumisso. ff. ꝺe cōdi. inde. ꝛ istam limitationem sequnt Ric. ꝺe neap. Raph. co. Pau. ꝺe cast. ꝛ ꝺo. Aler. hic. testator. ergo le gando rem quam sciebat esse meam sed nesciebat alteri obliga tam voluit legatum ꝺerisorium facere: non enim voluit liberā ri pignus: q̄ istud ignorabat, vt. l. si res obligata. §. e. ꝛ ꝺebem⁹ inspicere illud qō testator cogitauit ꝑm Bar. non etiam voluit legare rem ratione ꝺominij cū sciret eā esse meam: ꝛ sic nō posse legari. ¶ Sed aduerte licet omnes ita trāseant cum Bart. tū caue q̄ si testator sciebat rem legatā esse meā licet noluerit lega re rē ratione ꝺñij: q̄ non potuit q̄ res erat mea que mihi legari non potuit. tamen ꝺebemus capere presumptionē qō legatum valeat in eo qō potuit per regu. l. si qñ. in prin. j. eo. ꝛ. l. quoties. j. ꝺe reb. ꝺub. q̄ testator in ꝺubio presumitur voluisse facere le-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gatū validū ⁊ vtile.l.titia cū testamēto.§.j.⁊.l.meui⁹.in prin.ff.ti.j.ergo vt legatu valeat psumemus q testator volucrit pignus debere liberari:tñ cū testator ignoraret obligationē pignoris poti⁹ actus reddit nullus quā q heres teneat ad illud q testator ignorauit ꝑm Bar.⁊ alios qō reputo bñ notabile,⁊
11 facit erita regula ꝙ act⁹ agētiū nō debent operari vltra eorū volūtatē.l.nō ois.in prin.§.si cer.pe.⁊.l.obligationū subtātia.
12 §.fi.ff.de ac.⁊ ob. ¶ Tertio limitat istum ter. Raph.co. procedere qñ res erat actualiter pignori tradita, vt ꝓbat iste ter. verbo pignus, qō dicit a pugna:⁊ sic realē traditionē impo⁊ tat.l.si rē aliena.§.proprie.ff.de pig.act.⁊.§.itē seruiana.inst.de act.secus si nō esset tradita, ꝙ sola conuentione obligata, vt.l.j.ff.de pig.ac.tūc non procederet iste tex. qz qñ res est obligata alij per traditionē: tunc testator voluit eam mihi tradi:⁊ sic necessario voluit eā lui ⁊ liberari cū aliter mihi tradi nō posset:⁊ hoc modo procedit iste text. ꝙ quādo legatarius habet dominum ⁊ etiā rē penes se tunc potest dici ꝙ testator legauerit vt liberaretur ex quo rē habet penes se ⁊ verba non impotant. Istam limitationē reprobant Ang. de peril.⁊ do. Alexan. hic. nā ꝑm Ang. de perillis, ista videtur extranea limitatio qz etiā facta tradītione verba nō cōueniret vt teneat heres luere,⁊ tamen tunc tenetur, vt hoc text. Itē ꝑm do. Alex. testator sciens rē esse obligatam ⁊ legando eā videtur voluisse facere legatus validū ⁊ vtile vt in iuribus, in ꝓced. limi. allegatis. ¶ Quarto
13 limita istū tex. vt ꝓcedat qñ extraneus legaret mihi rē meam alteri pignoratā, secus esset qñ creditor qui rē meam habet pignoratā eam mihi legaret. l.j.§.j.ꝛ. de liberatione lega.⁊ hic. in
14 gl.ii. vbi dicē. ¶ Secundo principaliter not. ex isto ter. in fin. ibi vt pignus luat hic esse text. no. ꝙ in casu huius. l. ꝙuis seruus meus sit mihi legatus tñ ago actione ex testamēto contra heredē nō ad illud ꝙ mihi legatū est, ꝙ ad aliud scz ad factū,⁊ sic res est in legato:⁊ tamē agit ad factū ⁊ sic directo petā here dē condēnari, vt pignus luat. ꝙ Bar. hic. in fi. reputat notabi. non ergo agam ad rē nec petā qō heres det mihi pecuniā ꝓ luēdo pignus, ꝙ agam ad factū vt heres pignus luat:⁊ sicle-
15 gatari? debet esse cautus in modo agēdi:⁊ sic valet libellus in quo ago vt luas sicut valet libellus in quo peto vt emas vl vēdas.⁊.l.si equo, vbi diri,⁊.l.si sic. §.fi.ff.e. Cōtra istud notabile ⁊ istū tex. videtur stringere tex. in.l. meuius. in. §. fundo. in. ij. rū. j.ti.j. de quo gl. fi. opponit ꝙ ad illud ꝓpositū vbi si res legata est pignori obligata pōt ipsa res legata peti vt sibi tradat:⁊ qz hoc fieri nō pōt venit etiam luitio. potes ꝓo nunc respondere ex mēte Rapha. cu. qō ideo hic non petitur res legata:eo qz erat ipsi? legatarij nec hoc respectu poterat ipsa legati ⁊ sic cum legatum nō valeret circa rē principalem qz erat sua:ideo legatarius petit solam luitionē ⁊ sic egit cōtra heredem ad factū vt res sua luatur, ita ꝓprie loquitur iste ter. ꝙ in contrario legatum valebat circa rē principalē:qz erat aliena ⁊ alteri obligata. Jdeo ibi legatarius potest petere rē principaliter legatam ⁊ petendo rē consequitur luitionem. ¶ Jn glos. secunda in verbo ꝙderas. habes limitationē ad istum ter. vt ꝓcedat quando extraneus qui nō habebat rē pignoratā legauit mihi rē meam alteri tertio pignoratā: tunc censeꝰ grauare heredem
16 suum vt illud pignus luat soluēdo debitū principale, ⁊ secus quando creditor qui ꝛ rē meā pignoratā eā ꝛ mihi simpliciter legaret:⁊ tūc in dubio cēsetur mihi solū legare liberationē pignoris nō aut̄ remissionē debiti principalis:⁊ sic heres nō tenebitur aliqd soluere nec debitū ꝑsonale remittere ꝙ solū tradere rē liberatā a pignore. l.j.ff. de lib. leg. rō diuersitatis est: qz quādo creditor legat debitori pōt heres remittere solū ius pignoris remanēte substātia debiti principalis. Jdeo illud solū videtur in dubio legasse ⁊ sic sufficit liberare pign⁹ remanēte actione ꝑsonali: qz testator in dubio ꝓsumitur minus grauare heredē ꝙ sit possibile. l. vnum ex familia. §. si rē. j. titu. ii. ꝙ extraneus legat rē tertio pignoratā nō est verisimile ꝙ ille tertius eā liberet nisi mediāte solutiōe:ergo testator videtur grauasse hr̄dē vt debitū soluat ⁊ pignus luat. ¶ Istā limitationē gl.⁊ sic. l.j.§.j.ff. de lib. le. Bar. limitat in doctrina sua trib⁹ modis,⁊ ita habebis ordinatā istā materiā. Primo limitat Bar.
17 quādo ꝓres esset pignorata ꝓ maiori quātitate ꝙ valeret, secus quando esset pignorata ꝓ minori quātitate vel ꝓ tāto quātū vz. nā qñ pignus esset ꝓ tanto obligatū qō luitio non speraretur. tūc creditor legando talē rē videt legare liberationē debiti principalis: eo qz res ꝑ tāto pignorata iuris interꝓtatione videt esse ipsius creditoris:⁊ sic tunc videtur legare rē propriā, vt est ter. reputat⁹ sing. in.l. qui habebat. in prin. j.ti.ii. circa quē text. multa dixi. in.l. manumissiones. ff. de iust.⁊ iur.⁊ cū ista limitatione transeunt simpliciter ista. de neapo. Sal.⁊ Rap. co. hic. ¶ Det. de anch.⁊ Jmo. in. c. filius. de testa. ꝙ contrarium tenent ⁊ melius Ang. Jmol.⁊ Paul. de cas. Ang. de peril.⁊ do. Alexā. hic: eo qz istud legatum potest multum operari in restitutione talis rei pignorate absq; eo ꝙ intelligatur remissum debitū principale qz pōt afferre vtilitatem in vsu rei pignorate. nā magnū est cōmodū q res sua sit libera ab hypotheca vt de ea possit libere disponere ⁊ ipse tantū sit ꝑsonaliter
20 obligat⁹, vt etiā in. d. l. j. §. j. ff. de lib. le. facit. l. labeo. ⁊. l. ꝓstq̄. cū ibi not. ff. de pact. Nec ob. d. l. qui habebat qz ꝑm eos loquit̄ in casu diuerso quando legabatur non ipsi debitori, sed alij extraneo ⁊ sic ibi nō potest videri legata liberatio pignoris. nam vbi testator legauit alteri omnia quecūq; habebat in patrimonio, tūc etiam venit illa res obligata ꝓ tanta ꝓtitate quantū valebat. nā ⁊ illa censeꝰ esse testatoris qz nō est verisimile ꝙ debitor eā luat, vt ibi est ter. fing. nec ibi pōt dici qō videatur legata sola liberatio boc nihil ꝓficeret legatario cui res nō erat
18 sicut quādo legatur debitori. ¶ Scō limitat Bart. quando testator sciebat rē non esse suam, ꝙ esse sibi obligatā: tūc procedit. d. l. j. §. j. secus si testator putasset rē esse suā tūc legatū nō vꝫ in aliquo ꝓpter errorē testatoris vt nec ꝓsumitur liberationē pignoris nisi esset factū cōiuncte ꝑsone ꝑ. d. l. alienam. C. de leg. Istā limitationē reprobant ⁊ bñ Jmo. Paul. de ca.⁊ Ang. de peril.⁊ do. Alex. hic qz si testator habuit animū legandi extraneo dñium rei in casu quo ꝓfecte esset sua multo fortiꝰ videtur legasse ius pignoris ꝙ ea habuit ⁊ sic liberationē ab hypotheca ꝓsertim cū heres nō grauetur alteri quid ꝓstare, vt ꝓstare legatario illud ꝙ alteri legatū est, vt. l. vnū ex familia. §. si rē in rōne sui. j. tit. ii. ⁊ ꝑ hoc nō obstat. d. l. cum alienā. qz ibi ꝓpter opi. testatoris heres grauaret redimere ab alio qō sec⁹
19 est hic in hoc isto, vbi nihil venit redimendum. ¶ Tertio limitat Bar. d. l. j. §. j. vt ꝓcedat quādo testator legauit rem sibi obligatam, secus quādo testator legasset chirographū in quo debitū continetur tūc intelligitur ipsum debitum legasse. l. seruum filij. §. eū qui chirographum. ff. eod. ratio diuersitatis est dupler. vnā assignat tex. in. l. labeo. ff. de pac. qz legatum chirographi nihil operatur nisi debitum intelligeretur legatū ⁊ sic remissum, secus qñ legatur res obligata: qz magnum est cōmodū q res obligata libereꝰ a nerū hypotbece quamuis debitus
20 principale duret. ⁊ Scō a ⁊ melior rō est qz ad remissionē principalis sequit̄ remissio accessorij, ꝙ nō ecōtra, vt. l. j. §. j. ff. quib. mo. pig. vel hyp. sol. ⁊. l. ex pupillari. §. de vul. ⁊ pup. vnde legando pignus qō est accessorium non sequitur remissio debiti: qz est principale. ¶ Capio gl. fi. in verbo luatur. que diuiditur in tres partes. Jn prima assignat rōnē ter. ꝑm Rogle. Jn secunda opp. cōtra tex. ⁊ non soluit. Jn tertia colligit ꝛ ter. notabile per quod remouet contrariū. l. ꝓprias. C. de leg. de quo diri. §. in prin. ter. secūda ibi, ꝙ argumentum contra. tertia ibi, ⁊ no. bic ꝙ valet legatū. ¶ Jn scōa parte dum opponit de. l. meuius. §. pe. j. ti. j. vbi non vꝫ legatū rei mee ꝓpter ius seruitutis alteri debitū ⁊ sic ꝙuis illud ius nihil absit ⁊ tū hic vꝫ legatum rei ꝓprie factū legatario ꝓpter ius pignoris qō alius habebat. rūde ꝑm glo. ibi qō aut̄ dño cui legata est res ꝓpria deficiebat tale ius quo mediāte poterat tota res auocari vt est ius pignoris ⁊ usufructus: qz ꝑ pignus sit quomin⁹ dñs rez habeat, ⁊ tale ius intelligitur esse legatū vt hic. Aut nō potērat in totū ius auocari vt in iure seruitutis realis: qz seruitus non facit quin rē dominus habeat ⁊ non videtur illud ius legatum, ⁊ ibi plenius videas.

1 ¶ Testator quod nō ꝓsumatur legatum duplicare quantum ad solutionem.

2 Res eadē si vni a pluribus heredibus separatim relinquatur non tenētur singuli insolidū, imo semel tantum vꝫ legatarius ab omnibus habere, etiam si ab vno ex heredibus fuisset specialiter relictum in testamento ⁊ ab alijs vniuersaliter in codicillis fallit, vt ibi. nu. 6.

3 Voluntas testatoris quando est clara interpretatio verborum nusquam tantum valet vt melior sensus existat.

4 Si vnus ex pluribus heredib⁹ in certa specie simpliciter grauatur ille tenetur insolidum.

5 Una solutio ꝙ non possit parere solutionem ⁊ repetitionem.

7 Heres grauatus in vna re hereditaria in qua bꝫ parte intelligitur grauatus in illa parte, secus si res non erat hereditaria qz tunc in totum grauatus censetur ⁊ quando videatur grauatus insolidum, vide nu. 9.

8 Verbum vendicare quod ponatur hic ꝓ verbo petere.

9 Actione personali quod quis teneri pōt etiam ꝓ re aliena.

10 Solutio estimationis rei legate facta ab vno ex heredibus liberat omnes alios ipso iure.

11 Negatiua postpositā signo vniuersali facit equipollere suo contrario.

13 Si vn⁹ ex pluri⁹ heredibus specialiter grauatus soluit estimationē ipsius rei legate ꝙ non repetit ab alijs coheredibus.

Per generale

12 Per generale legatū iniunctum omnibus heredibus in codicillis nō videtur recessum a speciali legato iniuncto vni ex heredibus in testamento.

14 Collectam si imposuit papa clericis vnius cōitatis ꝓ soluendo aliquo debito alicuius ecclesie, ⁊ deinde generaliter toti ꝓuincie, potest creditor vti spāli impositione ⁊ etiam generali.

15 Species nō recipit multiplicationē ⁊ bis prestari non potest.

16 Heneri per speciem quando derogetur.
Genus non derogat speciei.

17 Per secundum legatum factum diuersa scriptura quando videatur recessum a primo.

Si testamento. Jstū. §. reputāt difficilē ⁊ merito Bar. Ang. ⁊ Pau. de ca. ⁊ erit multū subtilis, vt. ſ. ex dicēdis apparebit, ꝙ cōsequunt⁹ est estimationē totius a grauato singlr nihil vꝫ cōseq a grauatis vniuersaliter. b. d. ꝑm Bar. ⁊ Sal. vel sic ⁊ notabili⁹, ꝑsona spāliter grauata nō itelligit liberari ꝑ legatū postea ab oīb⁹ hr̄dibus factū de eadē re: legatari? tū vnica solutione dꝫ esse cōtentus. b. d. fing. ꝑm Bal. Jmol. ⁊. d. Alexā. vel sic ⁊ tertio ꝓpt⁹ ad literā, Legatari? q ab vno herede spāliter grauato estimationē rei legate habuit nō pōt eādē rē ab oībus heredib⁹ postea in codicillis grauatis petere. b. d. Nō est: qz q legat rē ab vno herede postea ab oīb⁹ nō itelligit duplicasse legatū ſꝫ voluisse qō vnica ꝓstatio sufficiat. ¶ Dubiū faciebat in isto text. qz si intestamētis diuersoꝝ idē stich⁹ eēt vni legat⁹ ex quolibet deberet mero iure, ⁊ si esset ꝙsequt⁹ estimationē ex testō vni? nō ꝓbi beref agere ad rē ex testō alteri?, vt plene. §. si duoꝝ. §. eo. ergo idē videbat qō idē stich⁹ nihil relictus vni ab vno herede in testamēto ⁊ postea fuit eidē relictus ab oībus heredibus in codi
1 cillis. Sz ꝓrariū decidit in hoc ter. in vno testatore ꝙ nō ꝓsumitur voluisse duplicare legatū speciei ꝓtū ad solutionē, vt bic. ⁊. l. meui⁹. §. eū q. ad fi. j. ti. j. ꝫ eam relinquat eidē a diuersis heredib⁹ ⁊ in diuersis dispositionibus. Idē si essent diuersi testatores tū haberenť ꝓ vno. l. bmōi. §. j. §. e. secus si essent diuersi testatores ⁊ diuersa testamēta ex quo quilibet eoꝝ voluit qō debeať ⁊ soluať insolidū, vt in. d. §. si duoꝝ. ¶ No. j. ex isto text.
2 ꝑm Bar. tria. ⁊ Primo ꝙ si eadē res relinquit vni a plurib⁹ heredib⁹ separatim nō tenent singuli insolidū: imo semel tm̄ dꝫ legatari⁹ ab oībus habere etiā si ab vno ex heredib⁹ fuisset specialiter relictū i testamēto ⁊ ab alijs vniuersaliter i codicillis: qz postꝑ ab vno tm̄ testatore legatū est nō ꝓsumitur voluisse duplicare legatū ſꝫ ꝙ semel tātū ad eū ꝓtineret, vt hic. ⁊. l. meuius. §. eū q. ⁊ ibi gl. ſ. ti. j. Fallit qñ testator expresse dixit ꝙ quilibet heredū teneret insolidū ⁊ sic expressum voluit solidū ꝑsta
3 ri. ita loquit̄ tex. in. l. qd ergo. §. j. §. e. qcqd ad illū tex. dicit glo. j. hic: ⁊ male ⁊ sine rōne: eo qz in claris ⁊ certis nō est opⁿ⁹ consuetudinis. l. continu⁹. §. cū ita. ff. de⁹ ver. ob. ⁊. l. pediculis. §. argēto. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ¶ Itē qñ volūtas testātis est clara, interpretatio vbor̄ nusq̄ tm̄ valeat, vt melior sensus exīstat. l. iij. ad fi.
4 C. de lib. ꝓte. ¶ Scō dō not. ex isto text. ꝑm Bar. ꝙ qñ vnus ex plurib⁹ heredibus grauať in certa specie simpliciter q̄ tenetur insolidū, istō ꝓbat Bar. ꝓ illū ter. vbi si codicilli nō fuissent facti in qbus postea ab oībus eadē res legata fuit, ille specialiter grauat⁹ teneref insolidū. Sed vltra Bar. iste ter. pōt ⁊ fortius ⁊ subtiliter induci ex mēte Rap. cu. ¶ Pau. de ca. qz si ille heres simpliciter grauatus teneref ꝓ parte ⁊ nō insolidū, certe solnēdo estimationē nō liberasset coheredes, vt dicit ter. qz qcqd soluisset vltra ratā ꝓ illis indebitū soluisset ⁊ posset repetere ꝓ
5 parte illoꝝ per ꝓdictionē indebiti. l. si testamento. §. j. ff. de fideiuſ. ⁊ sic nō liberaret cohēdes: ⁊ qz vna solutio nō pōt parere cōtrarios effect⁹. ſ. liberationē ⁊ repetitionē. l. g boicm. §. fin. ff. de sol. ⁊. l. cū bis. §. j. ff. de cōdi. inde. ¶ Cōtra istā inductionem sic subtiliter factāde isto text. arguit alibi Bre. ꝙ nō fit bona in. l. plane. §. j. in vlt. col. ſ. e. qz si ꝓximus heres videretur grauatus insolidū: ergo tꝫ soluere estimationē rei legate, alij cohēdes nō liberarēt̄ a ꝓstatione illius rei ꝓ rata eoꝝ sicut quādo
6 boredes sunt grauati insolidū ⁊ vnus soluit totam estimationē. l. quid ergo. §. j. §. e. ⁊ ¶ Sed ad hoc facile est respondere ꝙ ille ter. in. d. l. qd ergo. §. j. vt dixi in preced. nota. loquit̄ quādo fuit specialiter a testatore expressum ꝙ quilibet hr̄dū teneref insolidū hic qñ simpliciter: ⁊ sic fum⁹ in dubio ꝑm Bart. ⁊ omnes hic. in. j. oppo. ⁊ sic inductio huius ter. est bona. Contra istud ꝑm notabile: ⁊ sic cōtra istum text. fortiter obstat ter. in. l. si fundū sub conditione. §. si libertus. ff. eo. vbi vnus ex pluribus heredibus grauatus simpliciter in vna specie nō tenef insolidū ꝙ solū ꝓ hereditaria portione: ergo cōtra istum text. communis sol. antiquoꝝ est Dy. Pe. ⁊ Ray. hic. ⁊ Hul. de cu. l. seruus. ff. de pact. ⁊ sequuntur Bart. Bal. Ang. Sal. Rapha. cu. ¶ Pau. de ca. ⁊ Alex. hic. Bar. ⁊ cōiter doc. in. d. §. si libert⁹. ⁊ in. d. l. meuius. §. eum qui. Bre. in. l. plane. §. j. in vlti. colū. ſ. e. ꝙ hic stich⁹ legatus nō erat hereditarius, ꝙ erat heredis vel tertij. nā si fuisset testator primus heres grauatus non teneret nisi
7 ꝓ parte sua hereditaria tantū vt ibi. ¶ Ratio est qz quādo grauat heres in vna re hereditaria in qua habet partem intelligit in illa parte grauatus vt ibi. Sed quando res nō erat hereditaria ꝙ heredis vel alterius tertij cēsat ratio predicta: qz in ea nō bꝫ partē hereditariā: ideo in totū videtur esse grauatus, ꝙ ꝓ iste ter. loquat in re nō hereditaria ostendit ter. dū dicit estimationē ꝙsequt⁹ fuerit: nā si fuisset res hereditaria debuisset cōseq rē de necessitate. Sz aduerte ꝙ cōmuniter oēs ita transeant tū contra istā cōem sol. quatuor multū vigēt. Primo qz dicere ꝙ hic stich⁹ nō fuit hereditarius sed heredis vel alteri? est manifesta diuinatio, ⁊ ꝑfecto iurisconsultus fuisset diminut⁹ dimittere illud in quo cōsistit substantia huius text. Scō oporteret ⁊ aliud ꝑm diuinare. ſ. ꝙ in isto ter. testator sciret rē esse heredis vel alterius alias legatū non valeret nisi fuisset factū coniuncte ꝑsone. l. cū alienam. C. eo. Tertio ⁊ fortius obstat iste ter. in verbo vēdicari: nā si nō fuisset testatoris nullū fuisset dubiū ꝙ vendicare nō potuisset etiā nulla facta solutione estimationis: ⁊ tū ter. vult ꝙ si nō fuisset conseꝙut⁹ estimationē potuisset vendicare: ergo non erat heredis ⁊ multo
8 minus alienus ex quo nō trāsiuisset dñiū in legatariū. l. si heredis seruus. §. eo. Item ter. in. l. meuius. §. eū qui. ſ. tit. vbi ponitur idē casus loquitur expresse de dominio ergo erat testatoris. ¶ Sz ad istū tex. respōdet Rap. co. Pau. de ca. ⁊ do. Alex. ꝙ verbū vendicare in hoc text. de necessitate stat in ꝓprie ⁊ large ꝓ verbo petere cū supra dixerit litis estimationem solueriť vt ꝑdixi: ⁊ ita etiam exponit istum tex. Raph. co. in. d. §. si libertus. ⁊ Are. in. l. plane. §. j. in vl. col. ſ. e. sed ista exposition destruit istum ter. Itē confunditur per tex. similem huic. in. d. l. meuius. §. eum qui. in verbo dominiū. in quo nō pōt ista expositio cadere: ⁊ sic vides ꝙ quas amaritudines transit ista cōmunis sol. doctoꝝ. ¶ Quarto obstat ter. in. §. si fundus. j. ea. l. vbi quādo legat fundus vnius heredis nō ꝓpterea tenetur insolidū sed ꝓ hereditaria portione. Sed respōde qō ibi loquit̄ quādo fundus vnius ab heredibus fuit semel relictus ab omnib⁹ heredibus: tunc ille heres cuius est fundus non tenebitur nisi ꝓ parte sua ⁊ ceteri in reliquas partes, vt ibi. bic aūt quādo pluries a diuersis heredib⁹ fuit legatus: ⁊ sic ab illo bē rede cui⁹ erat specialiter deinde ab omnibus generaliter, ⁊ virtute specialis grauaminis tenet insolidum. ¶ Scōa principalis sol. est Ja. de are. qō ibi loquitur quantum ad agendum rei vendicatione: ⁊ sic actione reali in qua legatarius non pōt vendicare. nisi parte heredis grauati, nō aūt ꝓ partibus aliorum a quib⁹ noluit testator auferre dñium cū eos nō grauauerit. sed iste ter. loquitur qñ testator grauauit vnum ex heredibus simpliciter in specie hereditaria quo casu videtur grauari respectu totius: ideo actione personali ex testamento potest ad totū cōueniri etiam ꝓ partibus aliorum vt eas redimat, ar. l. cū questio. §. si plures. ff. de fideicom. lib. ⁊ quia etiam ꝓ re aliena po
9 test quis teneri actione personali, ⁊ secundum istam sol. tex. plane ꝑcederet in seruo hereditario ⁊ sic in seruo testatoris, ⁊ verbū vendicaret staret ꝓprie. Istā sol. Ja. de are. sequunt Jmo. d. Pet. de bern. do. Ja. puteus hic: ⁊ Ly. in. l. vnica. §. sed vt manifestetur. ad fi. C. de ca. tol. sed assumptum istius sol. non videt esse verum qō testator simpliciter grauando vnum ex heredib⁹ in certa hereditaria videatur insolidum grauare vt etiā teneatur redimere partes coheredum non est verum: imo legatū restringit solum ad partem hereditariam ipsius grauati per ter. in. d. l. cū quasi. §. si plures. quem ꝓ se. alle. Jmo. sed facit ꝓ iū quia ibi est speciale fauoꝛe libertatis. §. pen. insti. de dona. ergo contrarium in alijs est ius commune. Item ibi vnus heredum fuit grauatus ad quid indiuiduum sc̄z ad libertatē. ¶ Jn tāta difficultate considerabant qō isti duo ter. possunt aliter ⁊ plane concordari: nam si bene aduertatur sunt diuersi ⁊ nō aduersi ⁊ ponunt casus diuersos. nā in. d. §. si libertus. testator instituerat heredem patronum in septem vncijs ⁊ quosdam alios in ceteris: ⁊ sic in quincūce: deinde grauauit simul in vna dispositione ⁊ in vna clausula oēs heredes ꝑ ista ꝓba qsqs mihi ex supascriptis cū patrono heres erit seruos illos titio do lego ibi nō pōt capi cōiectura q aliqs eoꝝ fuerit grauat⁹ insolidū nec magis vnus quā alius, ideo ex quo oīb⁹ simpliciter onus iniunctū intelligit ꝓ portionibus hereditarijs ⁊ sic non ibi fuit grauatus vnus heredū spāliter in certa specie sicut bic. nā in isto text. ⁊ in. d. l. meuius. §. eū qui. vbi est idem casus grauamē fuit iniūctū in diuersis dispositionib⁹. nā in testamēto stichus fuit spāliter legatus ab vno herede intelligit insolidū duplici consideratione. prima qz postea hoc in codicillis mutauit ⁊ voluit ab oībus heredibus pariter deberi, scōa quia vter ꝙ. dicit ꝙ an tequā codicilli aperirēt̄ heres primo grauatus soluit totam

Universidad de Deusto
Biblioteca

estimationē stichi ꝙ certe non soluisset si non fuisset grauatus in toto: q nemo presumitur iactare suum. l. cū de indebito. in pncio. ff. de. pba. Ideo ter. hic decidit q er codicillis ipso iure nihil vēdicare poterit qñ testōr cū semel ad legatū venire voluit, ꝓpter mutationē ⁊ declarationē ꝙ i codicillis fecit. ¶ Et si diceres ꝙ ista intellect⁹ ꝓfundit p ea q. ff. prime dixi ⁊tra intellectū Ja. de are, vbi dixi qō testator grauando simplr vnus er heredibus in certa re hereditaria nō videtur grauare insoliduꝫ arguēdo a specialiter. o. l. cū quasi. ff. si plures. rūdeo ⁊ dico ꝙ illud, pcedit qñ est vna dispositio testatoris hic sunt due scz testrī ⁊ codicilli: ⁊ si iterū diceres ꝙ do. Alex. j. videt impugnare ista differentiā an in eadē scriptura an in diuersa ⁊ sic an in eadē volūtate an in alia: q. dico. d. Alex. male dicere, vt. j. in fin. dicā. ⁊ Bal. Jmo. ⁊ cōiter alij ista differētia tenēt ⁊ lz in. d. ff. si libert⁹ testator reliquerit specialiter seruos ab alijs heredibus excepto patrono: ⁊ sic ibi alij bñ des spāliter grauati debeāt teneri insolidū ad alios seruos legatos: ⁊ tū ter. ibi decidit qō tenenē solū ꝑ portionibus hereditarijs: hic ꝙ ibi est diuersus casus: q. ibi nō occurrūt ea que hic: q hic fuit grauat⁹ spāliter vn⁹ heredū in vna certa specie ibi nō lz ibi alij fuerint indefinite grauati sub illa clausula qſquis mihi alī⁹ ex supascriptis. Itē hic mutuauit in codicillis ⁊ voluit ⁊ ab oib⁹ heredibus pariter deberi ⁊ sic declarani ꝙ pnm⁹ spāliter grauat⁹ in testamēto tenebatur insolidū ꝙ nō est ibi. Tertio anteꝓ aperiēt codicilli heres primo grauatus in testamēto soluit totā estimationē stichi. erat ergo granat⁹ i totū, vt. ff. dixi, lz ista oia cessant vt ibi dixi: ergo relinquiē ꝙ sunt casus diuersi ⁊ nō adu10 uersi. ¶ Tertio ꝑncipaliter no. ex isto ter. ꝑm Bar. ⁊ qō solutio estimationis rei legate facta ab vno ex bñdib⁹ oēs alios heredes ipso iure liberat, ⁊tra istud videt obstare ter. in. l. meui⁹. ff. cū qui. j. ti. j. de quo gl. ff. oppo. ⁊ se remittit ad ibi no. ibi ponit idē casus q hic qſi ab vno ex bñdib⁹ granato legatarij⁹ estimationē rei legate absūnit ⁊ postea codicilli sunt apti in qb⁹ ab oibus heredib⁹ eadē res fuit relicta, lz lz fit idē casus tamē in determinatione videt discordare ⁊ sic est idē casus lz diuersa decisio: nā iste ter. qō vult ꝙ solutionē estimationis factā ab vno bñde specialiter grauato alij oēs ipso iure liberent ibi aūt videtur velle contrariū ꝙ lz vnus soluerit totā estimationē tamē res possit vēdicari ꝓ partibus alioꝝ nō eius qui soluit. nā dicit ibi ter. ab oibus heredibus oñiū non querere ergo inuit ꝙ ab aliquib⁹ poterit lz nō ab oibus: q nō lz ab illo q soluerit estimationē. Bar. ꝑ solutione dicit ꝙ ille ter. pōt dupliciter intelligi, vt hic ꝑ eū, tū vt dixi in pceed. nota. dicere ꝙ in isto tex. res nō erat hereditaria res nō trāsit sine discrimine. silr si ibi fuisset heredis inepte diceretur ab omnibus heredib⁹ dominiū non querere. Illud de oñio nō posset stare sed si intelligis illū ter. in specie hereditaria legata nō cōtinet diuinationem: ⁊ tūc respōsio ad illū ter. in vno verbo erit oū ter. ibi dicit
11 ab oib⁹ oñiū nō querere intelligitur id est a nullis ꝙ negatiua postposita signo vniuersali facit eqpollere suo cōtrario. l. legitima. ff. an ergo. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. de legi. tut. ⁊. l. nec quicquā. ff. vbi decretū. ff. de offic. pcon. ⁊ leg. ⁊ sic cū ibi ꝓm⁹ granat⁹ soluerit totā estimationē oñiū rei legate oibus nō quererētur id est a nullis. ⁊ hoc modo ꝛcordat cū isto ter. reiectis ijs q dicit Bar. vt potes dicere lz ꝑau. ff ca. ꝙ verbū ab oib⁹ determinet verbū relicte nō autē verbū querere, ⁊ erit sensus qō vna res q fuit in testamēto ab vno heredū legata, postea in codicillis fuit ab oibus relicta si legatarius recipit estimationez a primo herede granato nō pōt ab alijs oñiū quererc: q testōr videt sepi⁹ loqui ⁊ nō sepius legare, vt ibi sepius dicit in lite12 ra. ¶ Successiue querit Bar. ꝓ an i casu buiꝰ. ff. heres spāliter grauat⁹ q soluit totā estimationē habeat regressum ℨ alios coheredes ⁊ lz qō sic ex quo etiā alij fuerūt grauati, imo plus secundū eū eo casu quo teneret solus insolidū ℨ partes a coheredib⁹ redimere. l. cū quasi. ff. cum plures. ff. de fideicom. libert. ¶ Tene ⁊tra iū ex quo ꝓi⁹ erat insolidū obligatus ⁊ ex causa lucrativa: similiter etiā erāt grauati alij cohēdes in codicillis etiā ex causa lucrativa. Ideo solues non ℨ posse repetere per ter. i. l. in lege fal. hoc obseruādū. ff. ad le. fal. no. Bart. in. l. reos in. iij. q. ff. de duob. reis. ⁊ ita tenēt Raph. cu. ⁊ do. Alex. hic ad fi. ꝑau. de ca. ⁊. d. Alex. i. l. si er toto. ff. si. ē. nec ob. d. l. cū quasi. ff. si plures. q. loquit qū ab vno ex heredib⁹ fuit relictū quid indiuiduū. s. libertas. ¶ Quarto ꝓncipaliter vltra Bart. no.
13 ex isto tex. ꝑm intellectum singularē Bal. ⁊ quod ꝙ generale legatū iniunctum omnibus heredibus in codicillis nō videtur recessum a speciali legato iniuncto vni ex heredib⁹ in testamēto ⁊ sic isto casu generalis dispositio nō derogat speciali eo q fuit posterior ⁊ in diuersa dispositione. ex quo infert not. Bal.
14 ꝙ si ꝓ soluēdo aliquo debito cuiusdā ecclesie ꝑapa impo suit collectam clericis cuiusdam communitatis: de inde generaliter toti ꝓuincie ꝙ est i ptāte creditoris vtrū speciali an generali impositione vtat ⁊ sic facere gratiam cui velit: q. nentra derogat alteri ꝓ isum ter. ꝙ Bal. reputat esse bene notādum. istud notabile vltra Bal. inducit fortꝫ per hūc ter. ꝑm Jmol. Rap. cu. ꝑau. de cas. d. Alex. q. si per ꝑm legatum vniuersale tolleretur ꝓmū legatū factū a primo heredē esset facta indebite ⁊ solūs repeteret. ergo alij coheredes nō essent liberati qō est cōtra istū ter. censenetur ergo isti tanꝙ duo rei debēdi scz ille vn⁹ special⁹ granatus q tenē insolidū ⁊ alij oēs coheredes qui loco alterius habentur ⁊ omnes simal insolidū tenenē, lz inter se pro hereditarijs portionib⁹ ⁊ pinde acsi testator alternatiue grauasset illū vnū ex heredib⁹ aut alios oēs. q. censet multiplicare obligationē sed nō exactionē q. fuit legata species q nō recipit multiplicatio15 nē. ¶ cū bis eadē species nō possit eidē prestari. l. plane. ff. s. t. l. luci⁹. ff. impubere. j. ti. j. ⁊ sic in effectu voluit testator semel tantū legatū peruenire ad legatariū vt dicit iste ter. in fin. ⁊ in d. l. meuius. ff. cū q. j. tit. j. vnde vno soluēte totū alij liberantur ergo censenē vt duo rei debēdi: q. cōtra quemlibet agi potest insolidū ⁊ vno soluēte totū alij duo liberanē, vt. l. si ex toto. ff. si. ē. ⁊. l. ij. ⁊. iij. ff. pe duo, reis. ⁊ in hoc cōsistit substantia ⁊ consideratio intellectus istius. ff. ⁊ ita etiā tenēt Jmo. ꝑau. de cast.
16 do. Alle. ⁊. d. Jac. pute⁹ hic. ¶ Nec ꝓdictis obstat regula, generi ꝑ specie derogat vt in regula generi. de reg. iu. in. vj. ⁊. l. vrozez. ff. felicissimo. ff. de le. iij. ⁊ in. c. ij. de offi. leg. ⁊. c. quis tibi. de pbē. in. vi. q. ad hoc no. rūdeo altero de quatuor modis. ¶ Primo dico ꝙ hic pcessit granamē speciale ab vno herede ⁊ postea generale ab oibus, vnde nunꝙ reperitur in mundo qō species derogetur ꝑ genus sed bene econtra. ita ad litcrā dicit ter. not. in. c. nuꝙ. circa med. de preb. in. vi. ⁊ Bar. non recordatus de illo ter. in no. q. in. l. sed ⁊ posteriores. ff. de legi. post Syn. in d. reg. generi. ⁊ in. l. talis scriptura. s. e. ¶ Secundo potest dici ꝙ hic vtraq; fuerit specialis lz vna directa ad vnum heredem alia ad oēs. nā hic in vtraq; dispositione fuit relicta eadem species ⁊ eidē ⁊ sic vtraq; fuit dispositio specialis. l. si ex toto. ff. si. ē. ¶ Tertio q. hic ꝓmus heres primo granatus in specie conetur in generali grauamine postea facto omnibus heredib⁹. l. ab omnibus. ff. si titio. j. eo. ⁊ firmant in specie ad istum ter. ꝛRapha. cu. ⁊ ꝑau. de cast. hic. non ob. regula. l. doli clausula. ff. de verb. obl. ergo hic non cadit regula ꝙ species derogat generi. ¶ Quarto dicta regula procedit in rebus, nō aūt in personis granatis. per istū ter. ⁊. d. l. meuius. ff. cū qui. ꝑm Jmo. ⁊ ꝑau. de ca. hic. ⁊ vide de ista materia omnino plene Bal. in. l. ꝙsitū. ff. si qs fundū. ff. de fun. instr. ⁊ in. l. si plurib⁹. ff. j. t. in. l. meuius. ff. cū qui. j. ti. j. ¶ Istec ob. ter. no. in. l. legatorum. ff. qui plures. ff. ti. j. qz lz ibi scripserit codicillos ad omnes heredes, non tamē ibi dicitur quod omnes heredes granauerit, vt etiam ibi not.
¶ Ultimo vt nihil omittat. d. Alex. in vno reprehendit Bal. ⁊
17 Jmo. dum volunt ꝙ ideo in isto ter. non videtur per secundū legatum recessum a primo: eo qz secundum fuit factum in alia diuersa scriptura, ⁊ hoc non putat. d. Alex. verum nec ratione pbari, ⁊ dicit ꝙ ꝑy. ⁊ Bar. in. d. l. si pluribus. ff. j. j. tit. j. ⁊ in. d. l. quesitū. ff. qui fundum. ff. de fun. instr. non admittunt hanc distinctionē, an in eadē scriptura vel in diuersis. Tu dic qō imo istā differentiā facit expresse Bar. in. l. libertis quos in prin. ff. de ali. leg. post ꝑy. i. d. regula generi ꝑ speciē. ⁊ in. d. l. doli clausula. ⁊ Bal. Jmo. ⁊ communiter alij hic ita etiam tenent. ⁊ ita habes bene ⁊ vtiliter expeditum istum. ff.

1 ¶ Legatum si fuit agnitum quod censetur fuisse legatarij a die adite hereditatis. ⁊ idem seruatur in accessorijs rei legate.
2 Seruus non habet statum.
3 Dominium rei legate a die adite hereditatis transit in legatarij vere, ficte a die mortis testatoris ⁊ irreuocabiliter a die acceptationis.
4 Verbū intelligitur denotat fictionem. ⁊ nn. ff. vbi quod in ijs que sunt iuris sonat veritatem. secus in ijs que sunt facti.
6 Dominij rei legate quod querat ficte a die mortis testatoris, intelligedum modo postea sequatur aditio hereditatis.
7 Fictio translatiua de tempore ad tempus quod debet habere duo extrema habilia scilicet a quo ⁊ ad quod.
8 Dominium rei legate quod vere transeat in legatarium a die mortis testatoris in casibus in quibus aditio non requiritur.
9 Dominium rei legate sub conditione quando transeat in legatarium.
10 Conditio in legatis non trahitur retro sicut trahitur in institutione ⁊ contractibus.
11 Puri ⁊ purificati quod idem sit iudicium.
12 Acquisita post aditam hereditatem ⁊ post acceptationē legati per rem legatam seu propter rem legatam acquirunt legatario ⁊ vere sunt legatarij.

Legatum

13 Legatum factum de re cum cōmodis suis, comprehēdit etiam acquisita per rem vel propter rem ante mortem testatoris.
14 Usure debite occasione sortis legate ante mortem testatoris, ꝙ debeantur legatario.
15 Legatum factum de pecuniis existētibus super monte Florentie quod comprehendat redditus dictarum pecuniarum que cucurrerunt viuo testatore. ⁊ nu. 16.
17 Residui appellatione totum continetur.
18 Acquisita per seruum legatum efficiuntur heredis incommutabiliter nisi heres mozam fecerit in adcundo.
19 Acquisita per rem alienam legatam nō debentur legatario, nec fructus ex tali re nisi a tempore more heredis.

1 **Cum seruus.** ¶ Legatū censetur fuisse legatarij a die adite hereditatis si fuit agnitū, sed repudiatū nūꝙ eius fuisse censet ⁊ idem in accessorijs rei legate. ¶ In tex. ibi, cū seru⁹ intelligit. ff. testōris ꝙ fuerit pure ⁊ simplr legat⁹ nō sub cōditione nec alternatiue: q tūc nō transiret oñiū recta via a morte testōris vl ab adita hereditate, vt declarat plene Bar. in. l. i. in vlti. col. vbi dixi. ff. eo. ¶ In tex. ibi, serui status, intellige. s. cñiū. ⁊ iurisconsultus impropie loquit ꝑm Ang. ⁊. d. ꝑe. de bero. ⁊ qz seru⁹ nō lz status, cū habeatur ꝑ morto quo ad ea q sunt iuris ciuilis. l. ꝙ attinet. ff. de reiur. ⁊ idē dicit Rapha. cu. ⁊ ꝑau. de ca. Tu dic melius ꝙ ideo bñ exponit status. i. oñiū q. de statu serui hic nō agit: q. cōstat cū esse seruū ꝑm ꝑy. Sali. ⁊ Flo. ¶ In tex. ibi, in suspēso est. intelligē inspecto futuro euentu, ⁊ ꝙtum ad acquisitionē irreuocabilē, q. pōt legatarius repudiare legatū, lz inspecto presenti statu ⁊ veritate nō sunt in suspēso, cū adita hereditate oñiū seruus sit vere legatarij. l. cū pater. ff. surdo. j. tit. j. l. 3. reuocabiliter, et idē quo ad quesita ꝑ seruū cadē rōne. sed si legatarius repudiat censenē nō quesita, ⁊ hac rōne dicunē in suspenso. ⁊ vide glo. in. l. cū pater. in si. ff. de neg. ge. ⁊ sic nō ob. l. si. in si. ff. cōia. pre. q dicit ꝙ vltime volūtates nō possunt esse in suspenso, ⁊ hic in veritate non sunt in suspēso. ⁊ dixi in. l. hmōi. ff. stichum. s. eo. ¶ No. j. ex tex. ibi, ex die adite hereditatis. illud ad ꝙ semp allegat, ꝙ do-
3 minū rei legate ⁊ die adite hereditatis trāsit in legatariū. s. vere, ficte aūt a die mortis testōris, vt. l. a titio. i fi. ff. de fur. ⁊ ita declarat hic gl. ij. magistra. ⁊ gl. i. l. si heredis seru⁹. j. e. irrenocabiliter autē a die acceptationis legati, vt est gl. no. in. l. si qs ita hereditatē. ff. de cōdi. instit. ⁊ ꝓmū ꝙ notani ex hoc text. late disputat do. Allegā. hic arguēdo ad vtraq; partē, ⁊ dicit ista esse cōes opi. ⁊ vltra. d. Alex. Adde quos text. notabiles i. l. legatū ita. ff. de leg. ij. qui dicit ꝙ recta via oñiū ad legatariū transit nō per factū heredis. ⁊ tex. in. l. sed ⁊ si dānū. ff. sed ⁊ si creditor. ff. de pecu. vbi tex. dicit ꝙ heres in legato puro nullo momento oñium habuit. pōdera illud verbū, nullo momēto. Sed aduerte lz iste tex. vt ꝓdigrita cōiter allegetur: tū pōt fortiter retorqueri in oppositū, vt cōtrariū probet dupliciter inducēdo. Primo cū ter. di-
4 cat ex die adite hereditatis, eius intelligit. ¶ Illa verbū intelligitur denotat fictionem, vt. l. qui a seruo. in fi. ⁊ ibi gl. ff. de actio. et obl. ⁊. l. vnica. ver. j. cum tribus sequentibus. C. de rei vxo. actio. vbi hoc pluries probat. ⁊. l. sed si in bello. i ver. per gloza vinere intelliguntur. ⁊ sic ficte. insti. de excu. tut. glosa. in. l. heres qñq;. ff. de acqui. here. ⁊. l. si ex re. ff. si pup. seru. alias testator dicatur pro parte temporis decessisse testatus ⁊ pro parte intestat⁹. ff. l. uis nostrum nō patitur. ff. de reg. iur. ita ex consequenti sub altera fictione fingitur legatarius vsque retro fuisse domin⁹ a die mortis testatoris. d. l. a titio. in fi. ⁊ hic in gl. ij. ⁊ tenēt etiā Jmol.
7 ⁊ ꝑau. de ca. hic, ⁊ ficut fictio trāslatiua de tpe ad tempus debet habere duo extrema habilia scz a quo ⁊ ad quod, vt declarat Bar. in. l. si is qui pro emptore. in. v. questio. pnin. vbi dixi. ff. de vsu. Ita hic sunt duo extrema vnū a quo, puta aditio hereditatis. ⁊ aliud ad ꝙ: scz dies mortis testatoris. ¶ Item pondera ex predictis posset subtiliter inferri qō in casib⁹ in quibus
8 in legatis nō requiritur aditio hereditatis qui enumerant per glo. magistram in. l. eam quam. vbi dixi. C. de fideicom. in illis posset dici ꝙ a die mortis testatoris etiam vere dominium sit translatū in legatariū ⁊ notabiliter limitabitur. d. l. a titio. in fi. ff. de fur. quod vltimum sub dubio tamē forte tenet solus Ang. de perillis. super quo tu tamen cogita. Subdit successiue Bar. ꝙ quod iste tex. ⁊ predicta procedūt in re pure legata, ⁊ idē si sub
9 conditione, ⁊ conditio extitit ante aditā hereditatē ⁊ post mortem testatoris. si autem cōditio extitit post mortem testatoris ⁊ post aditam hereditatē ⁊ tūc legatum est legatarij solus. a tempore existētis cōditionis, ⁊ non ante nec fingitur tunc retro suū
10 a morte testatoris ⁊ eo qz in legatis cōditio non trahitur retro sicut trahitur in institutiōe heredis, vt prediqi ⁊ in cōtractib⁹ l. j. s. serui appelatione. ⁊ ibi Bar. ff. ad Sylla. ⁊. l. si mater. s. eandem. ff. de exceptio. rei iudi. ⁊. l. legatus. s. fin. j. eod. ⁊ istud sentit glo. hic in verbo in suspenso. ⁊ quod in legatis conditionalibus adueniente conditione legati non trahatur retro ad tēpus mortis testatoris nec adite hereditatis. vide plenius Bart. in. d. l. si is qui pro emptore. in. v. qō. pnic. vbi dixi. ff. de vsucap. ¶ Sed aduerte lz omnes ita trāseant cū Bart. tū in contrariū videtur facere qz si res a principio fuisset pure relicta legatarī⁹ pure acceptādo eam fingeretur ꝙ vsq; retro esset sua, vt est tex. hic ⁊ in l. seruum filij. s. i. s. eo. dixi. s. proxime ergo similiter deberet idē esse quādo euenit cōditio legati, ⁊ legatarius acceptauit legatū
11 cū habeamus regulā ꝙ puri ⁊ purificati idē sit iudicium. l. si. s. titius. vbi gl. Ang. ⁊ Soder. ⁊ ibi plene dixi. ff. de vulg. ⁊ pup. nec potes dicere qō obstet inhabilitas extremozū per ea que. s. proxime dixi. Sed respōde defendendo Bart. ꝙ ex quo cōditio legati fuit purificata post aditā hereditatē certe fuit purificata tali tempore ꝙ nō potest haberi retro pro pura cum in legatis cōditio nō trahat retro vt prediqi. Idne est vt dicit Bar. ⁊ bñ ꝙ si cōditio legati esset purificata ante aditam hereditatē, tūc
12 puri ⁊ purificati bene idē esset iudicii. ⁊ ista est veritas. ¶ Secundo no. ex isto tex. ꝙ ea que acquirūtur post aditā hereditatē ⁊ post acceptationē legati per rem legatam seu propter rē legatam acquirūtur legatario ⁊ vere sunt legatarij ita qō ea pōt vē dicare vt hoc tex. Ea vero q. seru⁹ legatus acquirit ante mortē testatoris, ⁊ si viuo testatore nō debenē legatario nec ad legata-
13 rium pertinēt, vt. l. quesitū. ff. pe. j. eo. ¶ Limita istud fcm duos bus modis. Primo nisi testator dixisset, lego rem cū cōmodis suis vt est glo. nota. in. l. Luci⁹. prima. ⁊ ibi Bar. j. tit. j. ꝑau. de
14 ca. ⁊ do. Alex. hic. ¶ Secō signanter limita nisi quo ad cōmodū usurarū debitarū occasione sortis legate ꝑm ꝑau. de ca. hic allegātē ad hoc tex. pro singulari in. l. nomē debitoris. in pn. ff. de lega. iij. vbi est tex. singu. ꝙ qui legat sortē debitā videt legare usuras q. cucurrerūt ⁊ exacte fuerūt viuo testatore. ⁊ per illū
15 tex. dicit se cōsuluisse Florētiet cum quidam legasset pecunias quas habebat super mōte Florētie aut sup impressis Venetijs. qō etiā videtur legare reditū dictarū pecuniarū seu pagas que cucurrerūt viuo testatore lz in legato nō fecerit mētionē nisi de sorte. ꝙ est valde notabile ꝓ limitatiōe. d. l. quesitū. ff. pe. j. e. Et simplr sequit ⁊ refert do. Alex. hic ꝙ nihil vltra addit. ¶ Adde qō decidit idē ꝑan. de. ca. in. l. cū stipulamur. ꝓ illū tex. ff. de ꝛ. ob. ⁊ ibi etiā simpliciter sequit do. Alex. in. j. col. vbi dicit ꝑau.

16 de ca. ꝙ alias consulnit in isto notabili casu: testator qui habebat pecunias in mote Florētie, iussit solui debita de dictis pecunijs, postea dixit ꝙ illud ꝙ restabat solutis debitis de dicta pecunia mōtis Florētie relinquebat cuidā hospitali, z tpe testamēti solutis debitis restabāt mille. postea testor supuixit post multos annos, z plures alias pecunias in mote acquisuit, ita ꝙ solutis debitis restabāt tria millia. an totū hoc debeak illi hospitali: refert fuisse iudicatū ꝙ hospitali deberenr solū mille, cū i illis potuerit tūc operari dicta dispositio tpe cōditi testamēti, ꝑpter verbū restaret ꝙ est ꝑiteriti imperfecti subiūctiui z ꝑsentis tpis optatiui. Sec⁹ si tpe testamēti nihil restasset p. l. si debitor. ff. verisimile. ff. de cōtrab. emp. Itē sec⁹ si dixisset ꝙ restituerit: per. l. solemnis. cū ibi notatis. ff. de condi. z demon. Ita ibi resident notabiliter Pau. de ca. quē vt ēt dixi simplr sequit do. Alex. refert etiā z simplr sequit do. Feli. in. c. ad hoc. in. fi. colū. de referip. subdens ꝙ quotidiana sunt, z aliud non ōt. tū Are. in. o. l. cū stipulamur. in vlt. col. dubitat de illa decisiōe Pau. de ca. ꝙ doctrinā Bart. in. l. si ita. ff. de aur. z arg. dupliciter inducēdo, vt ibi ꝑ eū.

17 ego etiā dubito ꝑpter vbū restabat, tcū appellatiōe resideat totū cōtineat, vt. l. ij. C. de ber. instit. z. l. ꝙ si Heuī⁹. ff. e. de here. in

18 sti. Itē ad notabile ꝙstitū hui⁹ tex. addet ꝙ ea q̄ acqrit seruus legatus añ aditā hereditatē efficiunt hr dis incōmutabiliter: qz nō tenet ea restituere legatario ꝑm glo. z doc. in. l. si. C. de vsur. z fruc. leg. z gl. in. l. berēnius. z in. l. equis. ff. de vsur. cū multis cō cordātijs hic allegatis ꝑ. d. Alex. quē ꝑ te videas ꝙuis cōtrariū teneat gl. in. l. ꝙ seruus. ſ. ti. ſ. Bar. z Ang. in. l. seruo legato. in ꝑin. ſ. eo. vt hic plenius ꝑ eo. Alex. ad quē remitto. ꝙ limita nisi heres moza fecisset in adeūda hereditatē, qz tūc fructus z accessiones q̄ obuenerūt ante aditā hereditatē post tū moza facta in adeūdo sunt restituēdi legatario ħz Bal. in. l. si. in ver. que ro gd si legatari⁹. C. de vsu. z fruc. leg. Sali. in. l. si. eo. ti. o. Alexā.

19 hic ad fi. ¶ Itē intelligē istū tex. z predicta in seruo testatoris. legato, in quo distinguit an quesierit ante aditā hereditatē vel post, vel ante mortem testatoris an post scōm predicta. Si autē legatur res aliena: tunc quesita per talem rem alienam legatam non dicunt legataria: nec fructus ex tali re aliena percepti, nisi a tempore moze heredis, vt. l. quesitum. ſ. fi. ſ. eo. z. l. berennius. z l. equis. ff. de vsur. z. l. z. ij. C. de vsur. z fruc. leg. Barto. z alij hic.

1 ☞ Res vnius heredis si legetur ab omnibus heredibus, ille solus non tenetur, sed omnes pro portionibus hereditarijs.

2 Testator legans rem heredis quam putabat hereditariam: ille solus ex heredibus cuius est tenetur eam prestare legatario.

3 Actio personalis non datur contra heredes nisi pro hereditarijs portionibus, quamuis vnus eorum habeat facultatem rei restituende in totum.

4 Actio ex testō est stricti iuris, nisi quo ad fructus z accessiones.

5 Dominium rei heredis legate per testatorē quod non transeat ipso iure in legatarium.

1 **Si fundus.** †Si res vnius hr dis legeř ab omnibus hr dibus, nō tenet ille sol⁹, sed oēs pro portionibus hereditarijs. h. d. z nō est alibi iste tex. ſm Dy. Albe. de ro. Raph. cu. z do. Pe. de bexu. z loquit iste text. qñ legata erat species vni⁹ heredis, z testator leganit semel tantum ab omnibus heredibus, tūc quilibet heredum tenetur pro hereditaria portiōe, vt hic: qñ autem legatur res specialiter ab vno heredum, z postea in alia dispositione legatur ab oībus heredibus: tunc loquitur tex. in. ſ. i. ſ. ea. l. z. l. Heuī⁹. ſ. eum qui. ſ. ti. ſ. quādoq; legat ab omnibus heredibus sub termino, quisq; mihi aliud ex supascriptis heres erit, z tunc propie loquit tex. in. l. si fundū sub conditione. ſ. si libertus. ſ. eo. put plenius dixi in

2 d. ſ. ſ. ea. l. † Itē intellige istū tex. ſm Bart. qñ testator sciebat rem legatam esse heredis, secus si putabat esse hereditariā et sic errabat, vnde non cogitauit alios grauare in redimēdo vñ ille solus ex heredib⁹ tenetur cuius est res, vt. l. fideicōmissaria. prima in. ſ. qui incipit, seruum peculij. ff. de fideicō. liber. vbi testator donauerat seruum filio suo in militiam proficiscenti z credebat donationē non valere inter patrē z filium suum militem, z si credebat illū seruum remāsisse in patrimonio suo, z ideo lz grauauerit filio suo manumittere illum seruum: tñ alij non tenētur pro portionibus hereditarijs, sed solū ille filius miles tenetur in totū. z cū ista limitatiōe Bar. trāseunt alij oēs, z in specie Raph. cu. z Ang. de peril. istam limitationē tenēt: eā etiā tz Bart. met in. d. l. fideicōmissaria. ſ. seruū peculij. pōdera ergo diligenter. qz ex hoc volūt Bar. z doc. ꝙ in casu huius. ſ. si testator crediisset hūc fundū⁹ qui erat vnius ex heredibus fuisse suū proꝑiū z sic errasset legādo eū simpliciter, ab omnibus heredibus deberetur insolidū ab illo solo herede qui est dominus z possessor ꝙ profecto si est verū est magna z solennis limitatio ad istū tex. eo. qz ſm eos cū testator credebat fundum suum proprium non videtur grauasse coheredes vt redimant rē alienam quam ignorabat esse alienam, vt. l. vnum ex familia. ſ. si rem. ſ. ti. ſ. z ille coheres qui est oīs non grauaꝭ redimere. z sic ipse insolidū prestat per. d. l. fideicōmissaria. ſ. ij. ista opinio Bar. z doc. videt mihi esse dura, z cōtra mentē testatoris, z potius videret dicendū totū contrariū. nā testator simpliciter legando ab oībus heredibus intelligitur eos grauare ꝓ portionib⁹ hereditarijs, vt hic. z. l. ab omnibus. ſ. eo. in ꝓin. z. l. si a pluribus. ſ. ti. ſ. quādo ergo testator putabat fundū esse suū proprium, z legat ab omnibus heredibus intelligit quilibet grauare ꝓ portionib⁹ hereditarijs: ergo ille heres cui⁹ est fund⁹ z q eū possidet non dz insolidū teneri qr esset contra illud ꝙ voluit testator. z cōtra significatum verborū ꝓlatorū a testatore: qui legauit ab omnibus heredibus, z debemus inspicere illud ꝙ testor cogitauit, vt dicit Bar. met. ſ. in ꝓin. huius. l. circa fi. ꝓ. l. quo loco. de here. insti. z in. l. in conditionibus ꝓmum locū. in ꝓin. ff. de condi. z demon. z. l. seruo manumisso. ff. de cōdi. inde. Nec ob. ꝙ tūc ipse heres nō cogitur redimere, cū sit sūus: fateor. fz dico ꝙ nec etiā dz cogi prestare vltra quā fuerit grauatus, z vltra illud quod voluit testator qui legauit simpliciter ab oībus heredib⁹. Et ad. d. l. fideicōmissaria. que videtur satis stringere pro limitatione Bar. z doc. potes respondere ſm do. Pe. de begu. hic, z do. Jac. Putcū ꝙ ibi loquitur in libertate legata que est indiuidua, z ibi cōcurrit dulcis fauor. libertatis, cuius fauore multa cōtra iuris regulas statuta sunt vt inquit tex. in. ſ. pe. insti. de dona. Itē cōcurrit fauor precedētis liberalitatis: qr testator illum seruū donauerat filio suo militi, vel ad militiam proficiscenti: vnde quia libertas est indiuidua, z testator exercuit libertatem in illum filiū militē, nimirum si ille solus filij⁹ miles qui erat oīs serui debet prestare libertatē: nec aliqd pōt a coheredibus cōsequi, que rōnes celsant in casu. ſ. nostri. z credo ꝙ ista sit veritas ℥ Bart. z scribentes. ¶ Scōo no. ex isto tex. ꝙ vnus heredū possit dēs rē legatā insolidū, nō tū tenet actiōe psonali insolidū, sed tñ ꝓ sua hereditaria portione, z sic actio psonalis cōpetēs ad specié, nō datur cōtra heredes nisi ꝓ hereditarijs portionibus, ꝙuis vn⁹ cōuz habeat facultatē rei restituēde in totū, vt hic, z. l. qui fundū. ſ. si tu ex parte. ff. ad. l. fal. z. l. ꝓo here. litarijs. C. de here. act. ¶ Nec ob. tex. in. l. iij. ſ. heres. ff. 2mo. vbi vnus ex pluribus heredib⁹ q̄ hz facultatē rei restituēde cōdēnat insolidū, qz loquit in obligatione rē restituī z in ℥ctib⁹ bone fidei, ꝑpter egratē officij boni iudicis ꝙ in actione versat vt ibi dz in fi. sed actio tex testamēto est stricti iuris. l. alias. z ibi notabiliter Bart. ff. de in lit. iur. z. ſ. actionū. instit. de actio. nisi quo ad fructus z ad accessiones. l. in minorū. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necesse. l. hmōi. ſ. heres. ſ. eo. de quo vide Bar. in. l. iiij. ſ. cato. l. iij. opp. ff. de ver. obl. ¶ Cōtra istud notabile z ℥ istū tex. facit nā rei legate trāsit do miniū ipso iure in legatariū, vt in. ſ. ꝓcedenti, ergo qui possidet pōt insolidū rei vēdicatione cōuenīri. l. ij. ſ. fi. ff. de ꝓto. stipu. rūdet Bar. ꝙ fuit hic legata res heredis z nō testatoris, vt dicit tex. ideo nō trāsiuit oīū, sed agēdū est actiōe psonali q̄ nō pōt dari nisi ꝓ hereditarijs portionibus, z sic pōderat hic Bar. esse casum ꝙ qū legatur res heredis nō trāsit dominium in legatariū, put tenet glo. in. l. si heredis seru⁹. l. vbi digi. ſ. eo. lz testator possit disponere de rebus heredis sicut de sua ꝑpria. l. vnū ex familia. ſ. si rē. ſ. ti. ſ. z istū tex. ℣y. inducebat ℥ gl. in. l. ij. C. cōia de leg. q̄ tz ꝙ etiā si res heredis sit legata transit oīū ipso iure in legatariū. nā si trāsiret cōueniretur solus posse ſsor rei vendi. in solidum qō est ℥ istū text. z cū ℣y. tenēt Bal. z Sali. hic, sed aduerte hz Jo. de Imo. ꝙ iste tex. nō vr obare notabile predictū, ꝙ oīūm rei heredis legate nō trāseat ipso iure in legatariū, qz hic erāt oēs heredes grauati z nō ipse solus cuius erat res, vñ ꝓ partibus aliorū nō trāsit oīū, nō tñ tex. negat quin trāseat ꝓ parte ipsius heredis qui erat oīs. ¶ Sed tu caue, qr imo Bar. videt velle ꝙ etiā ꝓ parte illi⁹ heredis qui erat oīs, oīū nō trāsfertur nec posset legatari⁹ ℥ eū rei ven. agere. z lz Bart. hoc nō ꝓbet, tu ꝓba optime. Nā lz dicat heres esset oīs et haberet facultatē rei restituende, tñ qr nō poterat cōueniri rei vendicatiōe, nō tenetur actione personali insolidum: qr qñ rei vēdicatio concurrit cū actione personali etiam stricti iuris. facit vt vnus heredū qui hz faculteatē rei restituēde teneaꝭ insolidū. l. in conditione. ff. de condi. fur. z. l. cū plures. ff. de vi z vi ar. Bar. in d. l. iij. ſ. heres. ff. cōmo. z latius in. d. ſ. cato. in. iij. op. z ℥ Pau. de ca. hic, ad aliud ꝓpositū. ergo cum iste tex. expresse decidat ꝙ heres cuius est fundus legatus nō tenetur nisi pro parte sua: ergo inexitabiliter probat ꝙ dominium in aliquo etiam pro parte heredis non est translatum in legatarium. z ista est vera inductio de hoc tex.

1 ☞ Superficiarius ꝙ possit legare superficiē domino directo.

2 Habens vtile dominium qō pōt illud legare habēti directum.

2 Superficies est seruitus large, z pro ea non cōpetit confessoria sed vtilis rei vendicatio.

3 Seruitutes sunt indiuidue, excepto vsufructu, superficies est dividua.

4 Legatū rei propie propter seruitutē alteri debitam nō valet.

5 Feudum dicitur esse seruitus.

6 Dominiū vtile nō pōt cū directo cōcurrere in eadem persona.

1 **Valet legatum.** †Superficiari⁹ pōt legare superficiē domino directo sic habēs vtile oīūm pōt illud legare habēti directū, z sic dicit idē in effectu. l. si domus. ſ. fi. ſ. e. ¶ In tex. ibi, lz is oīs soli sit. istud faciebat dubitationē in hoc tex. qūāis res sua ꝓpria sibi legari nō posset. l. ꝓpias. C. de leg. sed nō est sua pleno iure ꝓpter superficiem que erat alterius, z ꝑpter hoc valet legatū: sicut etiam valet in hac. l. in ꝓin. z. l. non quocunq; ℥. ſ. ei ex bonis. ſ. e. valet ergo legatū factū de superficie directo oīo, non ex eo ꝙ afferat lucrum in oīo, nec qz aliquod oīū accrescat directo domino, sed quia extinguitur vtile oīūm ꝙ habebat superficiarius, z oīo remanet sūū directū dominium plenum z liberū et non impeditum aliqua seruitute. ¶ In tex. ibi, vt hac seruitute large loqtur tex. ſm Pe. Dy. Bal. ℣mo. Raph. Pau. de ca. z Flo. ꝙ superficies sit seruitus, nā nō est qualitas, sed substantia: ideo non competit confessoria que datur pro seruitutib⁹. l. ij. ſ. ff. si ser. ven. sed superficiarius habet vtilem rei vēdicationem. l. superficiaria. ff. de rei ven. z. l. ſ. ſ. ait. ff. de superfi. Ideo cum superficiarius habeat vtile oīūm non potest in re sua habere seruitutē. l. in re cōi. ff. de ser. vrba. predi. z. l. vti frui. in ꝓin.

2 ff. si vsufructus pe. † sic superficies nō est ꝓprie seruitus, sed vtile dominium, z sic est quasi seruitus. nam vtile dominium se hz ad directum instar seruitutis: qr per ipsum incommodatur directū, sicut incōmodatur ꝓprietas per seruitutē. Itē superficiarius hz quasi vsumfructū seu quendam vsum, vt dicit tex. in l. ſ. ꝓ. ff. de superfi. vnde sicut vsufructuarius habet totā vtilitatem rei: ita habens superficiem. z quod superficies non sit ꝓ

3 ꝓrie seruitus comꝓbat subtiliter Rapha. cu. ꝑ duo. † nā oēs seruitutes sunt indiuidue excepto vsufructu. l. ꝓima. ſ. si vsum fructum. ff. ad leg. fal. iuncta. l. stipulationes non diuiduntur. in ꝓncip. ff. de verbo. obliga. z tamen superficies secundum eū est diuidua. l. ſ. ꝓ. z fi. ff. de superfi. Secundo z melius ꝓpter seruitutem alteri debitam non valet † legatum rei ꝓprie ipsius le

4 gatarij. l. meuius. ℣. fundo. in fi. ſ. ti. ſ. z tamen ratione istius seruitutis superficialis bene valet legatum factum domino directo ipsius rei, vt est text. hic. Adde vltra scribentes † ꝙ similiter

5 feudum dicitur esse seruitus, iuxta nota. per glo. in. l. si cuius. ſ. ꝓmo. in ver. oportet. ff. de vsufr. ꝑ quam gl. ita in specie tenet Bal. in. l. si vxorem. ad fi. C. de condi. inser. z in. l. si. C. de suis z legitimis in. c. ij. si de feu. fue. cōtro. inter. do. z agna. Nam dominī directi debent quandam seruitutem superficiario vasallo et emphyteute ꝓpter vtile dominiū quod illi habent. ¶ In tex. ibi, z superficiē lucrifaciat: intellige ꝑ extinctionē vtilis dominij. z dicte seruitutis: quia a tali seruitute talis superficiei libera

6 tur. z si dominus directus incipit habere plenū z vtile oīūm quale antea non habebat: quia si voluisset agere rei vēdicatione contra superficiarium fuisset repulsus exceptione. l. ꝓima. ſ. is autem. ff. de superfi. z hic in glosſ. vnde nunc vtile consolidatur cum directo, z directum plenius efficitur sicut impugnatur

7 ꝓprietas simito vsufructu: † nō autem credas quod vtile dominium possit concurrere cum directo in eadem persona: quia istud est impossibile. l. si heres institutus. in ꝓin. ff. ad Trebel. z l. stichum. ſ. aditio. ff. de solu.

¶ Sequitur. l. filio pater. cum tribus. ll. sequentibus.

1 ☞ Filius cui facta sunt prelegata in testamento patris in quo est ꝓ parte institutus potest legata acceptare z ab hereditate abstinere.

Boni viri execrantur lites.

2 Filius quando possit acceptare z retinere emphyteusim ex contractu paterno acquisitam pro se z filijs suis z abstinere ab hereditate paterna.

3 Emphyteusis accepta pro se z filijs z heredibus ita demum debetur filijs si sunt heredes.

4 Filius ꝙ non possit feudum paternum retinere. hereditate paterna repudiata.

5 Institut⁹ heres a debitore fisci qui repudiat hereditatē priuatur omnibus bonis a testatore peruētis etiā titulo inter vivos.

6 Repudians hereditatē debitoris pie cause priuatur omnibus bonis eidem a testatore etiam inter vivos peruentis.

7 Dura sententia non est admittenda nec tenenda.

8 Sententia humanior in dubijs est sequenda.

9 Opinio prima ex pluribus relata z non vltra censetur approbata quando prima est benignior z equitatem sapit.

Opinio quamuis dura a lege approbata sequenda est.

Statutum quamuis durum seruari debet.

10 Impugnās testamentū ꝙ nullū cōmodū ex eo consequi debet.

11 Filius heres qui se abstinet ab hereditate defuncti instis rationibus non dicitur eius iudicium impugnare vel etiam iniustis, z intellige si est pro parte institutus z datus coheres.

12 Si vnus solus heres institutus vel plures heredes instituti repugnant testamento, dicuntur illud impugnare.

13 Duobus heredibus institutis in testamēto quib⁹ testator prelegata fecit adiecit clausulam codicillarem in testamēto: si ambo repudiant hereditatem, an petant prelegata ex codicillis.

14 Voluntas testatoris qñ est clara, nō debem⁹ ire per cōiecturas.

15 Beneficium abstinendi cōcessum filijs in potestate eos redigit ad instar emācipatorum z tollit necessitatē non suitatē. nu. 24.

16 Filius in ptāte nō obstāte beneficio abstinēdi ꝙ ipso iure sit heres z transmittit hereditatem patris nō aditam ad quoscunq;

17 Filius emācipatus an bodie transmittat hereditatem patris, non aditam sicut suus.
Emancipatus quod bodie succedit ad similitudinem suorum.

18 Suitas fundatur in patris potestate.
Suitas confirmat tabulas pupillares tutele z libertatis dationē.

19 Suus abstinens se ab hereditate patris potest intra triennum revocare abstensionem suam, si bona patris non sunt alienata.

20 Suitas an censeak sublata in his q̄ concernūt vtilitatē filiorū.

21 Filij in potestate quod se undū. gū. tab. erāt z sui z necessarij.

22 Filij⁹ in dubio nō ꝓsumitur se immiscuisse hereditati paterne nisi creditores hoc probent.

23 Suitas an tollatur per dationem coheredis extranei vbi quod sic secundum communem opinionem.

25 Dictio hoc ampli⁹ isto tex. ꝙ inducat repudiationē diuisibilē.

26 Si pater diuisit inter eius filios hereditatem z instituēdo eos heredes vnicuiq; eorum fecit prelegata: q̄ si aliquis repudiat eius portionem hereditatis non habebit prelegatum.

27 Prelegata omnium bonorum vel maioris partis bonorum ꝙ veniant in restitutione fideicommissi.

28 Prelegata omnium bonorū vel maioris partis que succedunt loco portionis hereditarie quod imputentur in falcidiam.

29 Filius in potestate si renuntiat hereditati paterne, an trāsmittat prelegata.
Filius emancipatus hereditatem patris non aditā, quod non transmittat ex potentia suitatis.

30 Si filius pro parte institutus sit mortuus ante ꝙ repudiet hereditatē: qr nō trāsmittit prelegatū. secus si in vita cā repudianit.

31 Extitēs in mortis articulo quod adire nec repudiare possit hereditatem.
Conditio si heres nō erit quod dicatur impleri vltimo vitespiritu non tamen conditio si heres repudiauerit.
Legare a seipso sibi est impossibile.

32 Conditio tacita que impedit legati cessionem z transmissionē, quod faciat cessare regulam catonianam.

33 Conditio apposita in institutione si intelligitur repetita in prelegato, ea deficiente deficit legatum.

34 Prelegata posita loco portionum hereditariarū ꝙ ex presumpta voluntate testatoris prohibentur ab hereditate separari.

1 **Filio pater** †Suus vl emancipatus ꝓ parte institutus se abstinēs ab hereditate paterna: prelegatū in totū a coheredē cōsequit etiā factū ꝓ vba repetitiua, nisi testator aliud voluerit vel prelegata loco hr ditatis posuerit. h. d. cū tribus. ll. sequētibus vsq; ad. l. quesitū. ¶ Diuide istā legē cum tribus sequētibus in quinq; partes principales. In prima ponit decisionem in filio in potestate pro parte substituto cui factū est prelegatum, vt si se abstineat illud cōsequatur a coheredē. z assignat rationē decidēdi. In secūda que est in. l. seq. sed si nō alias. ponit primā limitationē ad decisionē. l. precedentis qñ testator contrariū expresse voluit. In tertia in. l. nā nec emācipatus extendit primā decisionē loquentem in filio in potestate vt procedat etiā in filio emancipato, z assignat rationē huius extensionis: qr filius in ptāte per beneficiū abstinēdi sibi cōcessum a prētore redactus est instar filij emācipati. In quarta, scz in. l. quid ergo. in ꝓin. ponit aliam extēsionem ad primam decisionem vt precedat non solum qñ filio in parte instituto est factū prelegatum simpliciter, sed etiā quādo est factū cū dictione repetitiua hoc amplius. In quinta z vltima in ver. plane. ponit aliā notabilem limitationem ad primā decisionē qñ testator in filios hereditatem per prelegata diuisit, z sic prelegata loco hereditatis posuit. ¶ In istis ergo quatuor. ll. ponit vna decisio cū duabus ampliationibus z duabus limitationibus. Decisio principalis est ꝙ prelegatum simpliciter factum filio in potestate pro parte instituto ei debetur ꝙis se abstineat ab hereditate patris. Prima ampliatio est vt nō solum procedat in filio in ptāte, sed etiam in emancipato. Secūda ampliatio est vt procedat nō solum

Universidad de Deusto
Biblioteca

quando est factum prelegatū simpliciter,sed etiā qñ est factū cū dictione repetitiua hoc amplius. ¶Prima limitatio est qñ te
stator expresse voluit Vtiū. Scda limitatio qñ abest efficax con
iectura tacite volūtatis cōtrarie ponēdo prelegata pōt abstinere ab
hereditate paterna z acceptare legata:q est vtile qñ hereditas
esset implicita oneribus z debitis z vellet euitare lites quas bo
ni viri exercent,vt dicit tex.i.l.apud celsum.§.si qs.ff. de excep.
do.z in.l.itē si rem.§.si.ff. de alie.indi.mu.can.fac. legatū autem
non potest afferre niſi vtilitatē.l.si hereditatē.in prin.ff.mā. per
2 istū tex.no.Bal.egregiū arg.¶ filius potest acceptare z retine
re emphyteusim ex cōtractu paterno acquisitā p se z filijs suis,
z sic q pater fuit stipulat' p se z filijs z abstinere ab hereditate
paterna:niſi aliud conster fuisse de mēte cōtrahentiū: eo q talis
emphyteusis descēdit in filiū titulo singulari, seq mortis causa
capionis z agnoscere hanc mortis causa capionē.z sic separare
emphyteusim ab hereditate patris,sicut z sic separat plegatus,
z sequunt Jo.de Imo. Floria.z Alb.de perillis hic. de quo vi
de per Bar.z alios in.l.si mihi z titio.ff. de verb.obl.cū concor
dantijs q ibi tradi solent. ¶Intellige z limita niſi pater esset
3 stipulatus emphyteusim p se filijs z heredibus, tūc p ter illaz
dictionem z heredibus,filij nō possunt venire ad emphyteusim
niſi etiam essent heredes patris:qz cōcessio requirit vtrūq; co
pulatiue,scz q sint filij z q sint heredes.§.emphyteusim.in aut.
de nō alie.col.ij.fm.Bar.in.l.vt iusiurādi.§.si liberi.ff. de oper.
liber.Bal.i.l.tale pactū.§.si.per illā tex. ff. de pac.z in.l. empto
rem.in.iij.co.C.loca.Sal.in.l.ij.in.gr.q.C. de iure emphy. vbi di
gi.late. Jo.de Imo.in.l.quod dicit.in.viij.z in.ij.z in vlt.col.ff.
de verbo.oblig.z ibi late do. Aleg.cum concordantijs per eum
4 allegatis.¶Jn feudo autem paterno filius non potest illud re
tinere repudiata patris hereditate,licet pater illud acquisierit
pro se z filijs,vt.c.j.in titu.an agna.vel fi.z in.c.filij. de capi. qui
5 cur.vendi.¶Adde tamen vnum casum singularem in quo in
stitutus heres repudians hereditatē priuatur omnibus,bonis
ab illo testatore prouētis etiā titulo inter vivos,scilicet quando
quis est institutus heres ab eo qui est debitor fisci vel republi
ce propter tributa que tenetur soluere,z sic est specialis casus fa
uore reipublice vel fisci.tex.est singularis ad literā in.l.heredes.
C. de omni agro deser.lib.ij.quem tex. Bart.ibi ad hoc reputat
singularem.eum etiam multum cōmendat Lud.ro.in repetitio
ne authētice similiter.C.ad le.fal.in.viij.speciali pie cause inter
contractus,vbi dicit quod ille tex.est vnicus in iure z perpetuo
6 memorie cōmendādus:¶z per illū tex.singulariter infert in re
pudiāte hereditatem debitoris ecclesie aut pie cause: occasione
decimarū que dicuntur tributa animarū egētiū.c.tua nobis.de
deci.z.gvj.q.j.in.c.decime.nā priuabitur omnibus bonis que ab
illo testatore vndecunq; etiā inter vivos habuerit,z talia bona
debebuntur ecclesie.sed tu aduerte circa illuz singularem tex.d.
l.heredes. q ibi non habebat coheredē cuius additione possent
sibi relicta in testamēto cōfirmari:sicut habebat hic quia ibi fo
lus erat institutus heres,ergo nō videtur facere ad tex.nostrū
7 sicut statim.j.dicam in.iij.nota. ¶Secundo no.ex tex.ibi duriſ
sima sententia est quod dura sententia non est admittenda nec
tenenda.imo fm Bal.hic,dura sentētia presumit falsa z nō ve
ra. Adde tex.in.l.ij que incipit,si quis seruum.in.ij. respōso.ff.
de cust.re.vbi dicit tex.sed hec interpretatio perdura z permi
nium seuera est. Jn dubijs ergo opinionib' humanior senten
8 tia semper est sequenda,vt est tex.in.l.nō sine.circa medū.C. de
bo.que libe.hinc est quod licet quando referuntur plures opi
niones,vltima censeatur approbata,vt.l.si idē cū eo.§.fi.vbi no
tant doc.ff.de iuriſ.om.iud. no. Bar.i.l.bona fides.per illū tex.
ff.depositi.gl.in.l.qui filium.§.Sabin'.ff.ad Trebel. tū quādo
prima opinio sapit equitatem vltra rigorē.tunc prima opinio
censetur approbata,z illa est tenenda fm Bret.in cōsilio.clxiij.
quod incipit,diligēter z mature discussis.in iij.col.per.gl.in.l.
9 si cum exceptione.§.sed z si quis.ff.q me.caus.¶Limita quādo
lex expresse approbat sententiam duram z asperam:illa sequen
da est:vt est tex.in.l.prospexit.ff. qui z a qui. ibi, quod quidem
per qđ durū est sed ita lex scripta est.z per.d.l. prospexit. dicit
Bal.in.acceptā.circa fi.C.de vsu.quod statutū licet durum ser
uandum est. Alibi tamen probat tex.in.d.l.ij.post medū.ff. de
custo.z exhib.re.q a duricia.l.q̄uis ita scriptum sit est receden
dum:tamē illud procedit in legislatore qui vlterius procedit ita
disponendo. Jtē duricies.d.l.prospexit.fuit inducta ratione pu
blice vtilitatis,vt criminosi reperiant,z vt prohibiti manumit
ti q̄us inculpabiles sint:tamen sint soliciti delinquētes perqui
rere scōm Andre.de Jser.in.c.i.§.fin.in.ig.col.ad fi.de capi.qui
curi.vendi.licet Bar.in.l.nō dubium.in.iij.col.C.de leg. referat
Jac.de Aret.dicere q illa.l. prospexit.caret spiritu, digi plene
in.d.l.nō dubiū.vbi relatis aliorum opinionibus posui veram
rationem ad illum tex.in.d.l.prospexit. ¶Tertio pondera tex.
ibi,nō enim impugnatur iudicii ab eo,vbi iuriscōsultus respō
det tacite obiectioni.nā videbatur filiū repudiante seu abstinen
tes se ab hereditate patris nō debere habere aliquod prelegatū
10 ¶nam eg eo q quis impugnat nihil cōsequi debet, vt in regula
ex eo.de reg.iur.i.vj.facit.l.in seruitute.§.sed z si quis. ff. de oo.
libe.z.l.filium.§.omnibus.ff.de leg.pecūan.vnde qui impugnat
testamentum perdit ea que ex testamēto queruntur.l.j.ff. de bis
qui.vt indi.z ideo filius impugnans testamētum patris, priua
tur substitutiōe pupillari cū esset substitutus pupillariter fra
tri suo pupillo,vt est tex.in.l.si is q cōtra.ff.de vulga.z pup.non
tū priuatur bis que aliūde obuenīūt quā ex testamēto,vt dona
tione causa mortis.l.j.z ibi gl.no.ff.de inoffi.test.Bart.in.l.cum
pater.§.libertis.j.ti.j. huic obiectioni respōdet tex. vt habes in
litera,z sic nota ¶q heres nō dicitur indicium defuncti impu
gnare,si se ab ei' hereditate abstinet iustis rationib' motus,vt
dicit litera ideo prelegatū nō perdit. Jdē si in iniustis rationi
bus:motus q in adeunda vel repudiāda hereditate sufficit pro
11 ratione volūtas.l.q; poterat.ff.ad Treb.limita istū tex.vt pce
dat qñ filius fuit pro parte institutus z sic habet coheredē,z tūc
licet se abstineat ab hereditate patris:nō dicit impugnare indi
cii testatoris,ex quo habet coheredē,z sic sua repudiatio nō ha
12 bet effectū impugnatiōis alio coheredē adeunte.¶ sed si esset so
lus institutus,vel si sunt plures z oēs impugnāt:tūc bene dicīt
tur impugnare iudicium defuncti:q; tunc cessuit tota volūtas
testatoris,z oia disposita in testamēto annullant z reducūt rem
ad cām intestat.l.quesitum.ff.de acqui.here.z.l.si nemo.ff.de te
sta.tute.z.l.eā quā.C.de fideicom.z hoc modo respondēt Bart.
z doc.hic,z in.l.qui filiabus.§.fi.ff.e.ad.l.si patroni.§. quid ergo.
in ver.cur esti nō vī indignū.ff.ad Treb.q ideo ibi dicit impu
gnare repudiādo q; solus erat institut',sed tu fundamētali' ad
uerte q ista teg.nullaten' posset,pcedere ēptū ad plegata qñ so
lus filius fuisset heres institutus:nā tunc nō esset tractādū de
prelegatis q fibijpsi a seipso plegari nō potuisset ,z sic plegata
fuissent in totū nulla.l.legatū.§.j.e.l.z quidē..l.plane.§.si duo
bus.§.eo.Jdeo iste tex.cū mysterio ponit casum qñ filī' fuit so
lum p parte institutus,z sic habuit coheredē. ¶Sed hic cadit
13 pulchra difficultas, ¶pone testator instituit duos heredes puta
filiū z aliū z eis reliquit prelegata,deinde apposuit clausulā co
dicillarem q si nō valebit iure testamēti valeat iure codicilloz
que clausula cōiter apponitur in omnibus testamentis, ambo
repudiarūt hereditatē an potuerunt virtute clausule codicilla
ris petere prelegata a venientibus ab intestato.est necessari' pas
sus ad intellectum tex.solus Rapha.cu.hic tenet q nō:qz cum
ambo repudiauerint dicunt iudiciū defuncti impugnasse, ergo
nihil debēt posse ex eo cōsequi,argumento huius tex.a Jzio sen
su.sz tu caue:qz isti repudiarūt iudiciū testatoris nō simp'r sed
quo ad voluntatē testamēti,vnde cum in testamento sit adiecta
clausula codicillaris,ista prelega.tūc petunt ex clausula codicil
lari succedentia ab intestato, z via cause intestati.l. ex ea. §. j.
ff.de test.l.posthu.§.si paganus.ff.de iniusto rup.l.ab intestato,
z.l.si qs cū nullū.ff.de iure codi.si cōtingeret in facto esse quę
stio pro amico. ¶Quarto pōdera tex.in.l.sequenti, ibi licet nō
cōditionaliter expresserit.nam sensus est q̄ lz testator nō expres
serit conditionaliter si filius meus repudiauerit,hereditatē, nos
lo q̄ habeat prelegatū,tū si aliter expresse apparet de voluntate
testatoris q̄ p istā formalē expressionē cōditionis standū est vo
14 luntati testatoris,ſq; qñ volūtas testatoris est clara,nō est eun
dum per coniecturas.l.iij.ad fi.C.de libe.prete.l.ille aut ille.§.cū
in verbis.z.l.nō aliter.ff.de leg.iij.q; in claris z certis non est lo
cus cōiecturis.l.cōtinuus.§.cum ita in fi.ff.de ver.obl.z.l.pedi
culis.§.argento.ff.de aur.z argen.lega. ¶Quinto not.in.l.nam
15 nec emancipatus.¶q beneficiū abstinendi concessum a pretore
filijs in potestate redigit eos instar filiorum emācipatorū, vt fa
cut emancipati sunt voluntarij heredes ita filij in potestate,z sic
equiparatio fit inter suū z emācipatū propter beneficiū abstinē
di ꝓpter q̄ filij in potestate sunt redacti instar voluntariorū he
redū,lz fm.l.eij.tab.essent sui z necessarij heredes.similē tex.ha
bes in.l.quo heredē.§.papinianus.ff.de acqui.here.z in.§.sed is
permittit pretor.insti.de here.qua.z diffe.Qđ intelligunt Bart.
Bald.Ang.z omnes alij indifferēter procedere in his que essent
dānosa filijs,puta si cogerētur inuiti esse heredes z sic esse aſtrin
cti oneribus hereditarijs,z sic prestationi legatorū. Sed in his
16 que respiciūt eoꝝ cōmodū z vtilitatē,¶q; in his idē operat suita
tas in filijs in potestate qđ olim operabat ante beneficium absti
nēdi cōcessum a pretore, vt est tex.melior de iure in.l.si filius qui
patri.ff.de vulg.z pup.vnde non obstante beneficio abstinendi,
filij in potestate sunt ipso iure heredes.l.j.§.q sunti potestate.ff.
si quis

si quis omiſ.cau.test. Jdeo transmittunt hereditatē patris non
aditaz ad quoscunq; heredes fin cōem opinionē.l.apud hostes.
C.de suis z leg.l.eg militari.§.fi. ff.de test.mili.l.si fratris.C. de
iure delibe.z latius Bar.z alij in.l.ventre.ff.de acqui.here.
secus in filijs emancipatis.sed aduerte q̄ idem Bar.in.d.l.ven
17 tre.in pe.col.dubitauit ¶nunquid hodie emācipatus transmit
tat hereditatē patris nō aditam,sicut suus,attēto q emācipa
tus hodie succedit in similitudinem suoꝝ.l. meminimus.C. de
legi.here.z q; hodie sublata est differentia emancipationis z pa
trie potestatis.§.nullā.in auc.de ber.q ab intest.col.ig.z sup hoc
18 Bar.ibi relinquit cogitandū:tū cōiter doc.ibi cōcludūt ¶q nō
quia suitas fundat in patria ptāte regulariter.§.sui.insti. de be
re.qua.z dicte.vt per do. Alegā.in.l.cū quidā.§.sui heredē.ff.de
acqui.here.z in.l.sub cōditione.ff.de libe.z posth. z in.l. si eman
cipati in.viij.col.ad fi.sequen.C.de col.cū cōcordantijs per eum
allegatis,z tenēt cōiter ¶doder.in.l. gallus.§.z quid si tñi.ff. de
libe.z posthu. Jtem propter existentiam suitatis confirmantur
tabule pupillares z tutele z libertates dato q filius se abstinue
rit ab hereditate.l.filius qui se paterna.z.l.quesitum.z.l.iij.ff.de
acqui.here.z.d.l.si filī' qui patri.ff.de vulg.z pup.nō sic in emā
19 cipatis. ¶Jtem suus abstinēs se ab hereditate patris pōt intra
triennīū abstēsionē suā renouare,si bona patris nō sint interim
aliena ta secus in emancipato.l.ſi.vbi digi.C.de re.here.habetur
20 in.l.si quis suus.ff.de iure delib. ¶sed tu aduerte licet Bar.z oēs
indifferenter ita teneāt q̄ in his que cōcernūt cōmoda z vtilita
tem filiorū: tūc suitas nō intelligit sublata.secus qñ esset dāno
sum filijs tanc suitas nihil operatur.z sic volunt doct. q̄ pretor
concedendo beneficiū abstinēdi , non solū abstulit necessitatem
21 sed etiā suitatē,cū limitatione proxime dicta.ego ¶ autē semper
tenui z semper tenebo q̄ filij in potestate fm.l.eij.tab.erāt sui et
necessarij,.z sic babebāt duas qualitates.o.§.sui.insti. de bered.
qua.z diffe.z pretor dando beneficiū abstinendi bene sustulit ne
cessitatē:ne inuiti essent heredes,z sic astringerētur ad onera he
reditatis, z sic ad prestationē legatorū, sed nō sustulit suitatem:
que nō pōt afferre niſi cōmodū z vtilitatem filij. Unde cū bene
ficium abstinēdi sit inductū in fauorē filiorū non debet in eorum
damnum retorqueri.l.q fauore.C.de leg.z qđ beneficium abstī
nendi tollat solū necessitatem,facit bene tex.in.l. necessarij.ff.de
acqui.here.z in.§.sui.iuncto.§.seq.sed bis permittit pretor. insti
tu. de here.qua.z diffe.§.j.qui sunt in ptāte.ff.si qs omiſ.cau.
testa.z hoc est q̄ etiā dicit iste ter.in ista.l.nam nec emancipat',
ibi, pretor enim permittēdo bis qui sunt in potestate abstinere ab
hereditate paterna liberū arbitriū adeūdi cōcessit:ergo solū di
spensauit circa necessitatē, vt efficerentur volūtarij:non aūt ali
quid circa suitatē amouēdam disposuit.z ita tenēdo superflua
22 erit solutio Bar.z doc.hic. ¶Secto no.ex eadē.l.nā nec emanci
patus fm Dy.Bal.z alios ¶q filius in dubio nō ꝓsumit se im
miscuisse hereditati paterne,niſi creditores hoc ꝓbent:cum ha
beat beneficiū abstinēdi.z sic intētio creditorū agētiū Ǯ filium
tan Ǯ heredē patris nō est fundata:niſi ꝓbent q̄ se immiscue
rit.l.j.C.ſi vt se ab here.absti.sicut si non esset fundata Ǯ emanci
pati.z ita tenēt gl.z doc.in.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.ff.sol.
ma.z in.l.necessarijs.ff.de acqui.here.Cy.Bal.z alij in.d.l.C.ſi
vt se.ab here.absti.z videtur ¶q bodie nō habeat locū illud
Apostoli,ſi filius ergo heres, ¶Septimo subtiliter no.ex ea.
23 l.fm.d.Cbristo.de castel.z Raph.cu.hic ¶q per dationē cohere
dis extranei non tollitur suitas nec necessitas filij in potestate.
Nam in ista.l.filius in potestate habeat coheredē:vt expresse di
citur in duabus.ll.precedētibus,z istud necessarium erit dicere.
Alias frustra tractaretur de prelegatis que a seipso sibijpsi fie
ri nō possent qñ solus esset institut', vt digi.§.in.in.no.z tex.iste
dicit qñ filius in potestate se abstinuit beneficio pretoris : ergo
p dationē coheredis extranei nō erat sublata suitas nec necessi
tas: quia tūc nō se abstinuissent beneficio pretoris. Jtem tū est
Ǯ cōem opinionem glossarum z doctorum in.l.filius qui patri.
ff.de vulg.z pup.z in.l.ſi filius heres.ff.de libe.z posthu.z dicit
And.de perillis hic,qđ audiuit Bradue in publica repetitione
qđ Rapha.cu.solitus erat dicere quod hic erat casus meritabi
lis contra cōem sententiam quod datio heredis extranei indi
stincte nō tollit existentiam suitatis,inducendo vt statim dixi,
sed ante eū do.Cbristo.de ea te.eius preceptor vt ꝓdixi ad hoc
expresse notat istū tex.tamē sub intendo cōmunem opi.potest ad
i tū ter.dupliciter responderi:primo fm Ang.de perillis q̄ iste
ter.non concludenter probat:qz non apparet q̄ hic coheres fue
rit extraneus,si enim fuisset suus clarum est q̄ suitatem nō tol
leret.l.si filius qui patri.ff.de vul.z pu.z licet non appareat qđ
teg.in istis.ll.magis loquāt de coherede extraneo quā de suo:tū
postquam isti text.loquuntur de coherede z possunt compe
tendere coheredem suum: ergo sequitur quod necessario non
probant opi.do.Cbristo.z do.Raph.z vltra eum pondera teg.
in.l.quid ergo.in ver.plane vbi dicitur:plane si plurib' filijs in
stitutis,vbi erat coheres,sed nō extraneus.imo alius filius,non
restringo tamen ad illos terminos istas tres leges precedentes
q; ibi ponit casus particularis,z particularis limitatio ad prin
cipalem decisionē istarum legum.Secundo vltra eū respondeo
tenendo opinionem quā tenui.§.in.v.nota.z quam puto veram
24 ¶quod pretor per beneficiū abstinendi solum sustulit necessita
tem non suitatē:prout clare videtur dicere ista.l.nā nec emanci
patus. ergo non obstāte beneficio abstinendi duraret suitas,z
illa potuit tolli per dationē coheredis extranei cū pretor per bñ
ficium abstinendi eū fecerit de necessario volūtarium heredem
in hoc redegerit instar emancipati. ¶Octauo no.in.l.qd ergo.
q̄ quādo pater filio in potestate ꝓ parte instituto fecit prelega
tum cū dictione repetitiua hoc amplius,non est abſimilis casus
priori posito in.l.filio,proxime precedenti,vt sicut ibi filius se ab
stinens ab hereditate paterna,tamen consequitur prelegatum:
25 ita erit hic. ¶Dubiū faciebat q̄ per verbum hoc amplius,indu
citur repetitio precedētiū.l.legata inutiliter.§.eo.z.l.ſi seruus le
gatus.§.ſi ei cui.j.eo.z sic videbatur mixtum prelegatū cū pos
tione hereditatis:ergo videbatur nō separabile ab hereditate.
contrarium dicitur in hoc ter.q; verba hoc amplius,non indu
cunt repetitionē indiuisibilē.sed diuisibilem.ita est casus nota
bilis hic.ratio decidendi potest esse:q; ista verba repetitiua fue
runt posita ad augmentum filij:ergo non debent operari dimi
nutionem.d.l.legata inutiliter.cū ſi. Jtem cū sint inducta in fa
uorē filij,non debent operari odiū z damnū.l.quod fauore.C.de
legi.z ia regula q̄ ob gratiam.de regu.iur.in.vi. ¶Hono z vlti
26 mo no.in ver.plane.tex.singn.qui nō est alibi in iure ¶q si pater
instituit filios heredes,z oia diuisit iter eos, ne postea deueniāt
ad rixas:qz cōmunio solet discordias excitare.l.cū pater.§.dnl
cissimis.ff.de leg.ij.z vnicuiq; via prelegatorū assignauit certā
partē z sic diuisit hereditatē inter filios institutos ꝓ plegata.q
si aliquis repudiat partē suam hereditatis,nō debet habere pre
legatū.q̄ est bene notabile,z fm Paul.de ca.ſi non haberemus
istum tex.esset satis dubiū,z est ratio q; ista prelegata succedūt
in locū portionis hereditarie q; vnusquisq; filiorū debet habe
re: ideo assumūt naturā hereditatis cuius loco succedūt.l. Im
perator.§.fi.z.l.seq.j.ti.j.l.filie.§.j.ff.de condi.z demō.z.l.ſi dona
te.§.j.ff.de dona.inter vi.z vxo. ideo idē iudicamus de istis pre
legatis q̄ de portione hereditatis. Jtē ista prelegata diuisoria
bonorum sunt facta in executionē institutionis,vt obuietur dis
cordijs vt dixi,ideo nō possunt separari ab instrentione: qz non
est in potestate heredum consequi commoditatē reiectis oneri
bꝰ hereditarijs. ¶Hinc ex isto tex.plura possunt vtilia inferri.
Primo infert notabiliter Bar.hic,z in.l.¶Marcell'.§. quidam
27 liberis.ff.ad Treb.¶q lz prelegata facta heredi nō veniāt in re
stitutione fideicōmissi vniuersalis quando heres est grauatus
de restituendo portionē suā:vt.l. ſi titi'.ff.de leg.iij. tū qñ essent
prelegata omniū bonorū vel maioris partis,tūc bene venirent
in restitutione fideicōmissi:qz succedūt loco portionis heredita
rie z de eis indicamus prout de parte hereditatis,vt est tex.nota
bilis hic,z cū Bar.tenet Ang.Paul.de ca.Flo.z Ang.de perillis
hic Bal.in.l.cum virū.in ij.col.C.de fideico. Jtem latius te
net Bar.in.d.§.quidam liberis.z ibi Jmo.do.Aleg.z ibi Bar.
respondet ad illum tex.in verbo magnimam partem.qui videtur
obstare:per quem text. Rapha.cu.hic reprehendit Bar.z dicit
eum dicere cōtra casum illius ter.sed respondet vt ibi per Bar.
28 Hinc secundo pōt inferri z quidē notabiliter ¶q lz in falcidiā
nō imputētur niſi ea que titulo institutionis heres percipit.l.in
quartā.ff.ad le.fal.tamen imputarentur ista plegata omnium
bonorum vel maioris partis,que succedūt loco portionis here
ditarie,z ita etiā tenet Ang.de perillis hic,q̄ bene not. ¶Ter
tio infert Raph.cu.q̄ si institutus moreretur ante aditā heredi
tatē ita q̄ nō trāsmitteret etiā ista plegata, ne heres eī habeat
plegata sine onere hereditatis quod ipse habere non poterat.
29 Sed ¶tu caue:qz filius in ptāte de quo loquitur iste tex. heredi
tatē patris nō aditā trāsmittit ad quoscūq;:vt dixi.§.in.v. not.
tū Raph.loquit cū grano salis,eo casu quo nō trāsmitteret,z li
cet nō declaret,tu declara,qñ filius renūciaret hereditati pater
ne,qz volebat plegatū,vt dicit iste tex.in fi.vbi q nō agnouit he
reditatē:tunc nō transmittit.l.filius qui se paterna,ff. de acqui.
here.z.l.vnica,in verb.si tū hereditatē nō recusant,C.de bis qui
ante aper.tabu.qz transmissio nunq̄ fit qñ hereditas recusatur,
vel qñ esset filius emancipatus qui hereditatem patris non adi
tam ex potentia suitatis nō trāsmittit; vbi dixi.§.in.v.notabi.
¶Capio glo.primā in verbo petitionē,qđ diuide in tres par
tes. Jn prima declarat tex.z allegat quatuor cōcordātes. Jn se
cunda oppo.z sol.z est fortis z difficilis oppositio, vt.j. patebit.
Jn tertia etiā oppo.z de so.se remittit scda est ibi,lz cōtra.j.ti.j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tertia ⁊ vltima est ibi,item contra.ff.de excep.doli. ¶In secũda parte gl.ibi nõ extitit cõditio eo vino. Ista fol.gl.tenẽt Bar. ⁊ cõiter doc.gl.⁊ doc.in.l.qui filiabus.ff.fi.s.co.⁊ in.d.l.miles.ff.
30 pro parte.ff.ti.i.ꝙ hic solus pro parte institutus repudiauit in vita hereditatem patris. Ideo cõsequitur totũ prelegatum ab herede,ibi aũt ꝓ parte institutus mortuus est anteq̃ repudiaret hereditate:vnde heres eius nõ põt cõsequi integrum prelegatum.vt ibi,eo ꝙ prelegatũ pro portione tangẽte ipsum institutum hz tacitã ꝯditionẽ:si repudiauerit hereditate:ꝙ a seipso sibijpsi prelegari nõ potuit.l.legatũ.ff. heredi.ff.co.l.⁊ quidẽ.⁊.l.
31 plane.ff.si duob⁹.s.eo.⁊ vñ si decedat nõ repudiata expellẽte hereditate:certe in extremo mortis articulo deficit cõditio:ꝙ tũc repudiare nõ põt sicut nec adire: vt est gl. reputata singularis in.l.ff.ff.qñ dies leg.ced.nimirũ si illa portio prelegati nõ transmittit ad heredẽ.Cõtra ista cõem solutionẽ glossarũ ⁊ doc.fortiter facit:ꝙ qñ pro parte institutus moꝛiẽ ante aditã hereditatem:dicitur in vita cõditionẽ extitisse:cũ in vita desinat esse heres:ꝙ vltimo vite spiritu ãdire nõ põt.per gl.singularẽ i.d.l.si. er go prelegatũ ꝺz in totũ deberi eius heredi.Huic difficultati respõdet Bar.in.d.l.miles.ff.ꝓ parte.ꝙ hz cõditio si heres non erit:de qua loquit.d.l.si.dicat impleri in vita in vltimo vite spiritu,vt ibi est text.apert⁹ in.l.ab olbus.ff.cũ quidã.in fi.ff.eo.tit cõditio si heres repudiauerit:quã Bar.õt inesse prelegato,non põt impleri vltimo vite spiritu cũ necesse sit ꝙ exẽsse repudiet. Sed aduerte qz dicere put dicit Bart.ꝙ cõditio tacita ꝙ inest prelegatis factis instituto pro parte est ilia si repudianerit ⁊ nõ illa:si heres nõ erit.nescio vnde sommiauerit Bar. Ista est quedam diuinatio Raph.cu.ex alio reprehẽdit Bar.ꝙ imo etiam nõ subintelligatur illa tacita cõditio quã dicit Bar.si repudianerit hereditatẽ qz legatũ est de se omnino puruz, ⁊ semp valet dũmodo legatarius nunq̃ adeat:si anteq̃ adiret bene corrueret legatũ pro parte sua:ꝙ est impossibile a seipso sibi legari,⁊ propterea dicit Raph.ꝙ nunq̃ vidit aliquã bonã rõnionẽ ad.d.l. coheredi.ff.fi.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ sic oĩ tex.dicit ꝙ transmittit portiones,intelligitur totũ prelegatũ capiẽdo portionẽ ꝓ ipso toto,⁊ hoc modo ꝺcordat cũ isto tex.⁊ dicit ꝙ ita etiã intelligũt Jac.de are.⁊ Albe.de rosa.in.d.l.miles.ff.ꝓ parte. Sed iste solutio impropriat illũ tex.vnde est reiiciẽda:vnde tenendo solu. Bar.⁊ cõmunẽ nõ obstat impugatio Raphaẽ.oĩ dicit ꝙ istud legatum semper est purum,⁊ non ista tacita cõditio, si repudiauerit hereditatẽ.⁊ hoc non est verũ:patet nã si postea institutus repudiaret hereditatẽ,legatũ non valeret pro ea parte pro qua erat institutus ⁊ pro qua a seipso sibijpsi legari non potuit quia obstaret regula catoniana que impediret ex postfacto ꝓpter repudiationẽ recõualidari legatũ pro illa parte instituti pro qua ab initio nõ valuit:vnde necesse est dicere ab initio inesse tacitã cõditionẽ:si repudiauerit:nã prelegatũ factũ instituto ꝓ parte valet in totũ,si repudiat hereditatẽ:si vero adeat redẽit nullũ pro parte pro qua est heres,medio aũt tpe pendet sub condtione tacita si hereditatẽ repudiauerit.ideo cessat regula catoniana que nõ hz locũ in legatis cõditionalib⁹.l.certa.in prin.s.eo.
32 ⁊.l.pe.ff.de reg.cato.⁊ cõditio tacita que impedit legati cessionem ⁊ transmissionẽ,vt hic facit cessare regulã catonianam ,ꝟz Bart.in.l.j.in.ĩ.col.ff.de reg.cato.in.l.si soo stichus.post gl.ibi j.eo.⁊ in.l.si optio.ff.de opti.leg. Bar.⁊ Flo.i.l.seruũ filij.in pn.
33 per illũ tex.s.e. ¶⁊ In gl.ibi,fol.vt.C.dicit ꝙ in.d.l.si.ff.de except.do.prelegatũ habebat in se aliã conditionẽ ꝙ ista tacita si heres non erit,vel si repudiauerit: qz ibi filia erat instituta in parte sub cõditione,si coheredes ab actione tutele liberasset,et illa cõditio apposita in institutione intelligit repetita in prelegato ideo ea deficiẽte deficit etiã legatũ. ¶In ver.plane.l.quid ergo.gl.j.⁊.ĩ.inepte figurãt casum,⁊ dicit Bar.ꝙ nescit quid dicant.Item postea soluẽdo contrariũ ꝙ hic filius habet istud prelegatũ a lege,ideo nõ põt illũ separare ab hereditate sed in l.qui filiabus.ff.fin.s.eo.habet prelegatũ a testatore:est expresse contra istum tex.dum dicit qõ testator verbis legatorum bona inter filios diuisit:ergo illa prelegata habent a testatore.Item
34 tex.subdit volũtatis ⁊ rationẽ.ergo ista prelegata prohibent se parari ab hereditate propter presumptam voluntatem testatoris,cum talia legata sint posita loco portionũ hereditariarum, prout glo.dixit in glo.pen.⁊ etiam glo.ĩ.declarãdo vt plenius dixi.s.in tex.in vltimo notabili.

¶Sequitur.l.si fundum per fideicommissum.

1 ℣Verbum assignare quot modis capiatur.

2 Pretium iustum rei immobilis quod probatur secundum estimationem reddituum qui inde percipiuntur.

Practica probandi verum valorem rei.

3 Respectus ad fructus ⁊ reditus rei quod potius habetur quã ad valorem vt exactio fiat inquantum aliquis facere possit.

4 Domus pretiose quod sint quodammodo steriles.

5 Pretium iustum fundi vel domus quod sit quantum capiunt eius reditus in.xx.annis vel in.xxv.

6 Sola presentia non indicat consensum.

7 Presentia ⁊ taciturnitas non preiudicat vbi contradicendo actus non potest impediri ne fiat.

8 Consentiẽs alienationi rei sue sibi non preiudicat in pretio.

9 Fideicommissarius in casu huius.l.quando possit petere pretium ab heredibus.

10 Mutuans pecuniã simpliciter nõ adiecto tpore quo debet remanere penes debitorem,videtur qõ incontinẽti possit repeti.

11 Qui diu pro alio stetit obligatus potest agere vt liberetur. Dictio diu intelligitur arbitrio iudicis.

12 Quando quis tenet ad quantitatẽ respectu rei,soluendo ipsam rem liberatur.

13 Obligatus ad quantitatẽ respectu certe speciei:illa specie perempta liberatur etiam a quantitate.

14 Emens rem communem cum alio intelligitur etiam partem suam emere.

15 Donare videtur ille qui non opponit exceptionem quam opponere potest.

16 Heres si vendit rem legatã de cõsensu legatarii, an legatarius habebit saltem pretium,vel sibi etiam in pretio preiudicauit.

17 Creditor si consensit debitori vt vendat pignus saluo iure suo, ꝙ sibi non preiudicat.

18 Fideicommissarius cõsentiens alienationi de re sibi legata que fit ex necessitate,sibi non preiudicat.

19 Donandi animus non presumitur vbi potest capi alia licuis confectura quam donationis.

20 Causa limitata consensus prestiti in contractu. limitatũ debet producere effectum.

21 Donatio quod magis presumenda sit consentiẽte quando alienatio fit ex causa necessaria:quam quando fit voluntarie.
Donatio quod presumatur quando quantitas datur indigenti ⁊ est modica vel esset data coniunctę persone.ibi.nu.28.

22 Res si legatur vt ex ea percipiatur annuus reditus,res ipsa vi detur legata ⁊ annuus reditus.

23 Legatarius qui vltra legatum erat consequutus aliam liberalitatem a testatore si consensit alienationi facte per heredem de re legata:quod videtur donare.

24 Jus patronatus libertorũ ꝙ trãsit etiã ad heredes extraneos.

25 Prohibitio alienationis facta fauore personarum ,si consentiunt alienationi nihil operatur.

25 Testator relinquendo rem pluribus ⁊ vetando alienari eoipso videtur fideicommissum vicissim relinquere,si cõtingat alterũ eorum alienare.

27 Consentiens alienationi rei sue quam non possideat,an videatur sibi preiudicare etiam quo ad pretium.

29 Fideicommissarius consentiens alienationi rei que ad eũ erat peruentura in casum quo alienaretur sibi preiudicat.

30 Si vendens rem alienam dicat vendo rem istam titio ,quod videtur vendere nomine ipsius titii,⁊ titius poterit ratã habere.

31 Cõsentiens alienationi rei sue regulariter quãdo sibi preiudicet.

32 Dominus si cõsentiat vasallo vel emphyteute alienanti feudũ vel fundum emphyteuticum quod sibi in totum preiudicat.

33 Dominus sciẽs ⁊ patiens vasallum feudum alienare, videtur consentire,misi erraret.

34 Primogenitus ad quem debet deuenire feudum si cõsentit secundogenitum inuestiri,sibi preiudicat.

35 Consentiens alicui donanti rem suam sibi in totum preiudicat

36 Donatio presumitur ex conuentione personarum ,⁊ supra numero.28.

37 Consentiens testatori leganti rem suam,an videatur donare. Et an possit consensum illum renocare.nu.45.

38 Filiusfamilis de consensu patris an possit legare rem patris pro anima.

39 Legatario cui fuit per testatorem res titii legata ipso titio consentiente,an detur actio ex testamento contra titium.

40 Testator sicut potest stipulari heredi: quod ita etiam possit stipulari legatario.

41 Heres põt pro re titii legata scio, titio consentiẽte agere cõtra titium actione mãda i vel de dolo,⁊ det legatario rẽ legatam.

42 Legatum quod sit quedam donatio.

43 Presens ⁊ tacens legato facto de re sua sibi non preiudicat.

44 Consentire non videtur qui patitur aliquem testari de re sua.

46 Legatũ factũ de re quã testator ignorabat aliena scit⁹ cõsentiente domino valet,⁊ datur actio heredi cõtra consentientem.

47 Dominium rei extranei legate de expresso eius consensu, quod non transeat ipso iure in legatarium.

48 Pretium in vniuersalibus quod succedat loco rei.

Si fundum

¶Si funduz per fideicom.

Legatarius cõsentiẽs alienationi rei a testõre sibi pure relicte pũdicat sibi in re non in ptio ꝙ adhuc põt petere. Itẽ heres q est debitor ꝙ titatis respectu rei,alienate soluẽdo rẽ legatã liberat a debito pretij.h.d.⁊ est difficilis ꝟz Bar.⁊ fm Raph.cu.est tex.multum singularis.⁊ Pau. de ca. in.j.col.in duob⁹ locis reputat istũ tex. singularẽ ⁊ nõ esse alibi. ¶Diuidit in tres partes. In prima ponitur thema ex quo de duobus dubitat. In scõa respondet prime dubitationi. In tertia respõdet alij dubitationi.scõa ibi,placet.tertia ibi, ¶Marcellus not.⁊ dũ text.in illa tertia parte dicit ¶Marcellus not.at.dicdeterminãdo:nõ aũt reprehẽdendo nec corrigẽdo: prout etiam effectu aliter tenet gl.ĩ.hic. ¶In tex.ibi,ppter ea alienũ hereditarij.intellige ꝙ tamen nõ absorbebat patrimonium defuncti:imo hereditas erat soluẽdo pro debitis ⁊ pro legatis , alias fideicommissum fuisset inutile.l.vniuerse.C.eo.⁊.l. pater filium. ad finem princ.ff.tit.ij.⁊ vendebatur fundus legatus de cõsensu fideicõmissarij:qz forsan in hereditate nõ erant alie res ex quibus ita facile posset redigi pecunia exoluẽda creditorib⁹ vrgẽtibus. ¶In tex.ibi.presente ⁊ assignãte eo.doct.cõiter exponit assignãte id est cõsentiẽte,sed mihi nõ videtur congrua expositio ꝙ verbuz assignare importet solum cõsentire. vnde Ang. de perillis exponit assignãte.i.subscribente.ista exposititio pcederet ⁊ si tex.diceret subsignãte.nã subsignare idẽ est ꝙ subscribere:vt inquit tex.in.l.subsignatũ.in prin.ff.de verb.sig. sed cuz tex.dicat assignante.ista etiam expositio nõ est bona: vnde ego intelligo assignante.i.tradente.l.qui officij.ff.cum gl.ff. de cõtraben.emp.vel etiã dante,seu transferente illũ fundum in herdem:cuius fundi primo erat ipso iure trãslatũ põium in ipsum fideicõmissariũ etiã ignorante.l.a titio.in fi.ff.de fur.l.cũ pater. ff.furdo.ff.de le.ij.⁊.l.si partem.ff.ff.si serui.vend.nam ꝟz diuersas materias diuersimode capitur verbum assignat.nã in ti.de assi.lib.assignare libertũ est testificari cui ex liberis libertum patronus esse voluit:vt dicit tex.in.l.assignare.ff. de verb.sig. facit l.assignare.ff.de assig.libe. Item assignare est conferre qñ alicui assignatur beneficium ecclesiasticũ.c.proposuit.in prin.⁊ in fi.in verbo assignetis.⁊ ibi gl.de cõcef.preben.no. Bemi.in.c.si beneficia.per illũ tex.de preben.in.vi.vbi notat ꝙ verbum assignare ꝺnotat tot alem beneficij ecclesiastici collationẽ quod dicit esse notandũ pro executoribus apostolicis,qui dicũt assigno tibi tale beneficium:qz idẽ importat ꝙ cõferre. Item assignare est rez tradere ad custodiẽdum.l.j.ff.⁊ ibi gl.ff.nau.can.sta.⁊.l.cũ pater.ff.pater plurib⁹.ff.de leg.ij. vbi assignare claues est tradere, custodiã rerũ que sub illa clani claudunt. Itẽ assignare importat tranſitationẽ oĩj.l.si pluribus.in verbo assignat.⁊ ibi Are. in.iij.no.ad hoc no.s.eo.⁊ in.l.si verberatum.ff.de rei vẽ.et l.Lucius.ff.de euictio.⁊ declarat notabiliter Bar.in.l.si cõstante.in prin.in.ij.q.iiij.qõnis principalis.ff.sol.mat. Bal.in.c.constitut⁹.in.ij.col.de rescrip.⁊ dicit magistraliter Bal.in.l.ij.in.ff. col.C.cõia de leg.⁊ per verbum assigno.interdũ datur possessio. interdum titul⁹,interdum quedam administratio.Ita⁊ interuenit actus corporeus assignare ponitur pro tradere.l. si qd ea rum.ff.fi.⁊ ibi per Jac.de are.j.tit.ij.si autẽ assignatio verbalis fiat in testamẽto importat legatum.l. quidam princ.C.de necessar.here.inst.⁊.l.pe.C.de leg. Si autem inter vinos,tunc si pater assignat filio in potestate dicitur solum cõcedere in peculium.l. fi.ff.de pecu.le. Si autẽ assignat filio emancipato videtur ei donare.l.si donatione.C.de colla.qz cũ sit sui iuris nõ potest habere peculium.l.fi.in fi.C.de inoffi.testa.⁊ si testõr in testamẽto assignat bona sua pluribus an dicãt testari vel codicillari,vtilitas est euidẽs:qz testamentũ rumpit agnatione posthumi preteriti. l.posthumo.C.de contra tabu. Secus in codicillis.l.pe.C.de iure codi.⁊.l.j.C.de codi. De hoc vide notabiliter Bald.in.l.quoties.C.fa.erc.per glo.ibi.quã ad hoc reputat notabiliorẽ alia de
2 corpore iuris. ¶Plot.j.ex text.ibi,scõm reditũ eius fundi prout etiam no.gl.i.ꝙ iustum pretium rei immobilis probatur scõz estimationẽ reditũ qui inde percipiũtur vt vnde quãdo expedit probare valorẽ rei:modus probandi in practica est ꝙ cautũ annuatim cõmuniter percipitur ex ea,⁊ res ex qua tantũ percipitur cõmuniter vel tantũ ad rationẽ tot pro cẽtenario : ex quo sequitur ꝙ testis deponens rem tantũ valere: eo qz de ipsa percipiuntur tot fructus singulo anno qui ascendũt ad tantũ: bonam rationem reddit,⁊ est ter.quem gl.alleg.l.si quos.C. de rescin.vẽdi.in verbo reditũ quantitas estimetur.ad idem tex.in l.pen.in verbo pro fructuum modo pretium inuentum sit.item
3 tenent Bar.⁊ alij in.ff.ad fi.post gl.ibi.C.de rescin.vendi.Bart. in.l.pretia rerum.ff.ff.ad leg.fal. ¶⁊ Item addẽ text.in.l.qui bonis.ff.qui bo.ce.pos.quez Bar.ibi reputat sing.⁊ mirabilem ꝙ in exigendo quantum aliquis facere possit ꝺz haberi respectus ad fructus,⁊ ad reditus rei potius quã ad valorẽ:quẽ ter. etiam dicit non esse alibi Ang.⁊ Jmo.in.l.si maritus.ff.so.ma.
4 Jmo.in.l.apud iulianũ.ff.heres.s.eo.⁊ alibi no.Bar.in.l.si.ff. sinaũt legata.per illũ ter.C.de bo.que lib.ꝙ domus ptiose sunt quodãmodo steriles:qz non respondent reditus pretio domorum.Similiter vna turris multũ ꝟz⁊ paruum reditus habet.
5 ¶⁊Item addẽ ꝙ iustum pretium fundi vel domus est quantũ capiunt eius reditus in.xx.annis ,⁊ sic multiplicando reditus per.xx.annos,illud quod in illis.xx.annis percipitur est iustũ pretium.ideo si domus locetur pro quinq; in anno,ꝟz centum, vt est text.notabilis ad literã in.ff.si vero alicuius ecclesiastici. ⁊ ibi gl.in aut.de non alie.col.ij.⁊ gl.in aut.perpetua.C.de sac. san.eccle.in gl.fi.Lu.ro.in cõsi.cccxxiij.incl.ꝙ plenior discussione.in primo dubio.Alibi tenet gl.ꝙ iustũ pretiũ rei sit quantum capiunt fructꝰ in.xx.annis.ita gl.ꝙ.q.ij.ff.hoc ius.in versi. sinaũt.in verbo ditincte.de quo etiã habetur in.c.cãm q; inter economum.de test.ꝙ nota ad ꝓbãdũ iustum pretium rei:puta si ageret remedio.l.ij.C.de rescin.ven.⁊.c.cũ cãm.de empt.ven.
6 ¶⁊Secundo no.ex tex.ibi presente ⁊ assignante,ꝙ sola presentia nõ inducit consensum:quamuis gl.magna hic noter ex isto ter.Stium ⁊ male,⁊ ideo ter.cause subdit ⁊ assignante.vnde dato ꝙ fideicommissarius fuisset presens alienationi fundi sibi legati ⁊ nõ cõtradixisset:per hoc non preiudicasset sibi in fundo qui adhuc posset ipsum fundum petere. Ita loquunt iura allegata in gl.ff.caius.ff.de pigno.act.⁊.l.tritia.s.lucio.j.tit.j.Nam quãdo contradicendo non possum impedire ne actus fiat tunc
7 presentia ⁊ taciturnitas nihil preiudicant.⁊Nam rem meã põt quis vendere me inuito.l.rem alienam.ff.de contraben.empt. ideo tunc taciturnitas nihil preiudicat:vt est doctrina gl.com muniter approbate in.d.l.caius.⁊ ibi Bar.⁊ gl.xvi.di.c.j.Bar. late in.l.que dotis.ff.fol.ma.⁊.d.Abb.in.c.nõe.de presumpt.
8 ¶⁊Tertio no.ter.ibi,sed pretium eius restitui debere ꝙ licet quis cõsentiat alienationi rei sue:non tamen sibi preiudicat in pretio,imo videtur mandare vẽditori vt vẽdat ⁊ pretiũ habeat loco rei.l.in familie.C.fami.ercis.l.mater.C.de rei vend.⁊.l.si ab eo.C. de nego.gest.⁊ potest esse ratio:quia ista venditio nõ fuit facta fauore fideicommissarij cuius erat res vendita: quia fideicommissarius non habebat rem vendere,sed fuit facta ꝓpter fauoꝛe hereditis:propter ea alienũ exoluendũ.⁊Iurta istum
9 ter.moneo nouum dubiũ non tactum a gl.nec a doc.f.quando fideicõmissarius poterit istud pretiũ petere ab heredibus: qz in effectu videtur quoddã mutuũ:qz pecunia redacta ex venditione rei legate videt mutuata heredibus,⁊ sic breui mam eis nu-
10 merata.l.singularia.ff.si cer.pe.⁊Et qñ qs mutuat pecuniã simpliciter nõ adiecto tpe quo debet remanere penes debitorẽ, videt ꝙ incõtinẽti possit repeti fm gl.in.l.si penã.in gl.fi.ff.de verbo.obli.sed isto modo nõ bene cõsulet heredibus in exoluendo es alienũ,si incõtinẽti deberet fieri restitutio fideicommissario nullã vtilitatẽ haberẽt heredes ex tali vẽditione,vt.l. q sic.ff.de solu.⁊.l.fi.ff.C.de bonis que lib.vñ videret imputandũ fideicõmissario quare legem apertius nõ dixerit ⁊ sic quare nõ limitauerit tps solutioni pretij.l.veteribus.ff.de pact.⁊.l.Labeo scribit.ff.de ẽhẽ.emp.vel videret dicẽdũ ⁊ forte melius,quod ex quo tẽpus solutionis nõ fuit taxatũ a partib⁹ nõ reperit limitatũ a iure ꝙ debeat relinqui arbitrio iudicis per reg.l.j.ff.ff.de iure delib.⁊.c.cũ causis.de offi.dele.⁊.c.si. de trãsact. Beuniter tene ꝙ fideicõmissarius poterit agere ad pretiũ quãtus fuerit in solutione cessatũ,vel qñ facilis fuerit solutio heredibus fm gl.ordinariam,que ita tenet in.l.penul.C.cõmodati, per tex.bonum
11 in.l.Luci⁹.ff.mãdati.vbi est text.ꝙ qui obligauit ꝓ alio pign⁹ suũ vel se potest agere vt liberetur si diu steterit in obligatione.⁊ gl.ibi declarat ꝙ illud diu nõ intelligit ꝓ decennio prout alibi fm subiectã materiam capitur, sed intelligit arbitrio iudicis. ⁊ cum illa glo.tenet Bar.⁊ magis communiter alijs in.d.l.si penam.in fi.vbi plene dixi.idẽ tenet do. Abb.in.c.fin.in.ij.⁊.iij.col.
12 de precariis. ¶⁊Quarto no.ex ver. ¶Marcell⁹.qõ ibi quis tenetur ad pretium,⁊ sic ad quantitatẽ respectu rei,soluendo ipsam rem liberat. Adde tex.in.l.si vero.ff.fi.ff.solu.matrimo.hic allegatum in glosl.fina.⁊ ibi Bart.vbi etiam per hoc not.casum in quo aliud pro alio potest solui creditori inuito.ad idez tex.in.l.
13 fideiussor euictionis.⁊ ibi Bartol.ad hoc nota.ff. de except. do. imo fortius ꝺobligatus ad quantitatem respectu certe speciei, perempta illa specie liberatur etiã a quantitate.l.titie textones. ff.fina.supra eodem.⁊.l.quidam testamẽto.ff.si tibi.⁊.l. filiusfam. ff.fin.j.eo.⁊.l.j.ff.fin.cum.l.sequenti.ff. si cui plus ꝙ per.l. falci.⁊ istud per alia quinq; iura tenet Bar.in.l.quod te.in prima oppositione.ff.si cer.pet.vbi late examinani an hoc vltimum sit verum,qz est articulus latus⁊ disputabilis. ¶Glo.j.expediui.ff.
14 in primo notabili. ¶⁊ Glosl.ff.in verbo mercatus sit.notat ex text.quod si vnus coheredum emat ab alijs coheredibus rem

Universidad de Deusto
Biblioteca

communẽ hereditariã:poterit etiã cũ partibus aliozũ partem suam emere,ꝛ sic ly regulariter nõ valeat emptio rei sue.l.rei.ff. de contrab.emp.Tamẽ qñ quis emit rem communem intelligitur etiam partẽ suam emere quã habet in illa cõmunione,vt dicit tex.in.l.si vno.ff.de in diẽ addic.allegatus in glo.Sed ista gl.errat quantũ ad istũ tex.qz hic fundat ꝑ fideicõmissum relictus nõ erat cõmunis heredũ:imo nec alius eozũ:cum eius dominiũ esset ipso iure translatũ in fideicõmissariũ.l.a titio.in fi.ff.de fur.vnde gl.verum dicit in se,sed quãtum ad istum text. non procedit.¶In gl.in verb.propter es alienum.in fi.hec gl. nõ bene dicit propter duo.Primo qz non est verisimile ꝙ si es alienum diminuisset legatum ꝙ non fuisset allegatum per heredes ꝓ qui nõ apponit exceptionem quam potest opponere,videtur donare.l.si quis delegauerit.ff.de noua.Bar.in.l.si. in ꝓin. ff.de bis que in frau.credi.Sed donatio nõ ꝓsumit.l.si cũ aurum.ff.de solu.imo potius ꝓsumit fatuitas ꝛ stultitia quam donatio ꝑm Bal.in.l.generaliter.in iij.col.C.de nõ nume.pecu. ergo non est verisimile ꝙ si heredes habuissent exceptionẽ eris alieni cõtra legatarium quod eam nõ apposuissent. Secũdo si fuisset es alienũ absorbẽs facultates hereditatis, non valuisset fideicõmissum.l.si vniuerse.C.de leg.Unde dic vt dixi.s.in apostillatione tex.ꝙ licet imminet res tali quod es alienum: tamẽ he reditas erat solubilis ꝓ debitis ꝛ legatis, sed forte nõ erant in hereditate alie res,ex quibus ita de facili posset redigi pecunia ꝓ soluendo creditoribus sicut ex vẽditione fundi per fideicõmissum relicti.¶Glos.in verb.restitui.de ber.diuidit in ser par tes.In prima oppo.cõtra tex.ꝛ sol.ꝛ est difficile contrariũ.In ſcda idẽ facit.In tertia idem.In quarta notat ex tex.ꝛ nõ bene. In quinta cõtra illud notabile oppo.de duabus legibus,ꝛ de solu.se remittit.In ſexta ꝛ vltima colligit aliud notabile ꝛ non bene.ſcda ibi,ꝛ eodẽ modo nñ de tertia ibi,itez eodẽ mõ.quarta ibi,itẽ nota hic ꝓsentiam nocere.quinta ibi, sed argumentum contra.ſexta ꝛ vltima est ibi,itẽ nota ꝙ pretiũ succedit loco rei ꝛc.¶In prima parte gl.istud primũ cõtrariũ est difficile.Nam
16 in.d.l.codicillis.§.j.†Testator legauit insulam libertis ꝛ eozũ reditum:postea beres vendidit talem insulam de cõsensu libertorum:decidit tex.ꝙ liberti nõ habebunt nec rem nec pretium sic nec insulam nec eius pretium:ergo de directo cõtra istum tex. ꝛ in solu.huius contrariũ ingenia doctozũ multum laborarunt. ¶Primo respondent glo.ibi eo animo bic cõsensit vt non per deret fideicõmissuz quasi dicat gl.ꝙ hic cõsensit saluo iure suo, ideo sibi nõ ꝓiudicat.Et intellige ꝑm Bar.quando dixit saluo inre suo,scilicet in ꝓtio.Nã si simpliciter cõsensisset saluo iure suo non ꝓiudicasset sibi etiam in fundo:qz talis cõsensus in effectu habetur ꝓ nõ consensu.ꝛ videtur quedam nugatio:vt dicit gl.in.l.si debitor.§.j.ꝛ in.l.sicut.§.nõ videt.ff.quib.mod.pi.
17 vel hypo.sol.†que vult ꝙ si creditor consensit debitori vt soluat seu vẽdat pignus saluo iure suo,istud est quedã nugatio:qz creditor in nullo sibi ꝓiudicat.facit qõ vult gl.i.l.si quis a filio. in ꝓin.§.eo.ꝛ istam solu.sequũtur Sy.ꝛ Oldr.Lau.sed ista solutio nõ est tenẽda:qz diuinat ad istũ tex.vbi de ista protestatione nihil apparet.Item ꝑm protestationẽ gl.eo animo consensit vt fideicõmissum nõ perderet:ergo hoc modo nõ ꝓiudicaret sibi etiã in fundo,ꝙ eis cõtra tex.ꝛ dicere ꝓnt dicit Bart. ꝙ talis protestatio nõ fuit cõcepta,put dicit glo.scilicet vt nõ perderet fideicõmissum, sed fuit cõcepta vt solũ saluũ esset ius in ꝓtio.esset facere etiã aliã diuinationẽ ad istũ tex. Itẽ ꝑm istã diuinationem iste tex.nõ habuit dubiũ:qz si expresse cõsensisset saluo iure in ꝓtio:esset sine dubio qõ sibi nõ ꝓiudicaret in ꝓtio.vnde iste ter.debet realiter intelligi quãdo fideicõmissarius cõsensit absqz aliqua protestatione.sed aduerte inquantũ Bar. ꝛ doc.volũt ꝙ si fideicõmissarius cõsensisset saluo iure suo simpliciter ꝙ nõ ꝓiudicaret sibi in aliquo,nec in proꝓietate, nec in ꝓtio.certe istud nõ videtur verum:qz eoipso ꝙ consentio ꝙ rem meam vendas saluo iure meo:sum cõtentus de venditione ꝛ sic sum cõtẽtus ꝓiudicare mihi in rez ꝓ per illa verba saluo iu re meo,volo ꝙ saluũ fit ius quo ad pretiũ,nõ autẽ quo ad rẽ:ex quo expresse cõsensi ꝙ vẽderes.facit bene.l.mater. C. de rei ven.
18 ¶Secundo modo respõdet subtilis Pet.de bellaper.ꝙ hic fideicõmissarius cõsensit alienationi que fiebat ꝓpter es alienũ hereditariũ,ꝛ sic ex necessitate.sed in cõtrario cõsenserunt alienationi que fiebat voluntarie ꝛ non ex necessitate:ꝛ cum ista solutione trãseũt cõmuniter alij excepto solo Bar.eã tenẽt Bal. Ange.Jmo.Raph.cu.Paul.de cast.ꝛ alij cõiter.vt dixi.dicit Pan.de ca.ꝙ ista est vera ꝑm oẽs,ꝛ istã teneo declarando eam vt statim subijciam,ꝛ ꝓ ista solutione bene facit:qz iste text.cũ mysterio dicit ꝙ ista venditio fuit facta ꝓpter es alienũ hereditarium:quasi secus si ex causa voluntaria.¶Item ꝓ ista solutione facit duplex ratio.Prima qz hic suberat alia causa con
19 sentiẽdi:scilicet ꝓpter necessitatẽ eris alieni.†Unde qñ potest capi alia ꝓsumptio ꝙ donationis,ibi non ꝓsumit animus donandi.l.si cũ aurum.ꝛ ibi Bar.ff.de solu.ꝛ.l.campanus ff.de ope.libe.imo ẽt vbi caderet alia leuis occasio vel cõiectura ibi nõ ꝓsumitur donatio ꝑm Bal.in.l.j.C.ad Treb.sed in cõtrario nulla suberat necessitas,ideo ꝓsumit animꝰ donandi nisi cõtrariũ probetur.¶Secũda ratio est:qz in necessitatibus nemo liberalis existit.l.rem legaram.ff.de adimen.leg.ꝛ.l.fideicõmissa.§.si rem.ff.de le.iij. vnde fideicommissarius qui consentit alienationi necessarie,fecit vt subueniret necessitati heredũ, vt ex ꝓtio fundi legati vẽditi possent satisfacere creditoribus, nõ aũt fecit animo donãdi vt in totum iuri suo ꝓiudicaret:ideo
20 datur sibi regressus ad pretiũ,vt in litera:†qz limitata causa cõsensus ꝓstitit in venditione limitatũ debet producere effectũ. l.in agris.ff.de acq.re.do.ꝛ.l.age.vbi.ff.de trãsactio. ideo fideicommissarius cõsentiẽs amplius non potest petere rem venditam,ſz solũ pretiũ.sufficit enim si cui vt in paucis per amici laborem cõsulatur:vt inquit tex.in.l.tutozi.C.de nego.gest.ꝛ in.l.tutores.§.qui se negotiis.in fi.ff.de admini.tuto.¶Et si tu subtilis diceres ꝙ necessitas alienãdi propter es alienũ hereditariũ incumbebat solis heredibus institutis,nõ autem ipsi fideicommissario q est singularis successor in fundo legato.l.j.§. si heres precepto.ff.ad Treb.ergo nõ sum? in predicta regula ꝙ in necessitatibus nemo liberalis extitit cũ ex pte fideicõmissarij nulla subesset necessitas.Respõde inherẽdo supradictis ꝙ fideicõmissarius videns necessitatem heredum ꝓ exolvẽdo ere alieno cõsensit huic alienationi necessarie heredum vt eozum necessitati subueniret non aũt vt actũ liberalitatis ꝛ sic donationis in hac necessitate exerceret cũ possit capi alia ꝓsumptio ꝙ donationis vt predixi,ꝛ sic tene solutionẽ Pet.que cõiter tenetur
21 licet solus Bar.eã reprobet vno fundamẽto:† qz maior est causa ꝓsumendi donationem quãdo alienatio fit ex necessitate ꝙ quando fit voluntarie.allegat nota per gl.in.l. cum quid. in gl. magna.in verbo ꝓ cauto.ante fi.ff.si cer.pe.que glos. parũ facit qz loquitur qñ quantitas que datur est parua quando datur indigenti:tũc ꝓsumitur donatio,ꝙ nõ est hic vt statim dicaz. Preterea vt dixi qñ imminet es alienũ potest capi alia cõiectura cõsentiendi ꝙ ex causa donatiõis,sed ꝙ cõsentiat vt tali necessitati subueniat que ratio cessat vbi alienatio fit voluntarie ꝛ sic nulla subsistẽte necessitate.Pan.de ca.etiã dicit se admirari de ista repzebẽsione Bar.nã bene verum est qꝺ necessitas ſcz pauꝑtas illius cui traditur facit ꝓsumi animum donãdi in eo qui tradit: si est modicũ illud ꝙ datur, ita ꝓprie loquitur glo.in.d.l.cum quid.allegata per Bar.sed hic nõ suberat

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tamen iura allegata per Bar.nihil probant:qz tex.in.l.ij.C.si
35 aduer.do.loquitur ꝟquādo quis consentit donanti rē suā,z consentit illi a quo ipsam rē dono prius habuit:tūc sibi bene prediçat:qz tunc videtur consentire animo donandi.l.si vero.ℌ adē papi.ff.manda.Bar.ℑ.in sua distin.in primo membro qz non est in ista questione:similiter tex.in.l.si seruus cōis.ff.de do.inter vi
36 rum z vxorē.nihil facit ꝟquia ibi loquitur propter coniunctionē personarum que facit presumi donationē ſm Barto.in.d.l.que dotis.in pe.col.que cōiunctio personarū cessat in questione ista. Unde pro ista decisione Bart.melius facit tex.in.l.in edibus.ℌ pe.ff.de dona.vbi est tex.qz si aliquis donat rem meam alteri suo nomine mea volūtate z me cōsentiente ego dicor donare,z ideo mihi preiudico.z illū tex.t.ad hoc melius allegat ipsemet Bart.
37 in.d.l.que dotis.in antepe.col.ad fi.¶ꝟQuid si consentio testatori leganti rem meam:ista casus est dubius ſm Barto.z distinguit vt hic per eum alij non tangunt,z qz est subtilis:z quotidiana passus intendo bene examinare. Adde quod idem qō hic in effectu tenet z plenius idem Bart.in.d.l.cum quis decedens.in prin.vbi bonus tex.ff.de leg.iij.z in consi.ccxj.quod incipit, quidam sibi filios heredes instituit.in primo dubio.¶Item adde inquantū Bar.tenet qz si cōsentio tibi leganti rem meam z eam possidenti:qz non est dubium qz datur exceptio contra me consentientē per.l.caius.ff.de pig.acti.z.l.sicut.ℌ.vēditionis.ff.qui.
mo.pig.vel hypo.sol.Ista iura nihil videtur facere:quia.d.l.caius.solū dicit qz si debitor subscripsit se tanqz testis in testamento in quo creditor fundū illius debitoris sibi pignoratum legauit vni ex filijs qué asseruit se ab ipso debitore emisse:qz istud nō preiudicat in aliquo ipsi debitori:ergo non preiudicat etiā quo ad exceptionem Bar.in.d.l.cum quis decedens.in prin.z in dicto consi.ccxj.de hoc perpendens dixi qz ideo ibi non preiudicat:qz solum se subscripsit in testamēto vt testis,z aliter expresse non cōsensit testatori legāti,vnde si se subscripsisset tanqz expresse consentiens,tunc contra expresse consentientem si agatur hypothecaria inducitur exceptio ſm Barto.ibidem, sed certe nec istud bene probat in illo tex. Similiter tex.in.l.sicut.ℌ.venditionis.nō videtur etiā facere:prout etiam fatetur Bar.in.d.l.cum
quis decedēs.in prin.z in.d.consi.ccxj.qz loquitur quo ad hoc vt
39 dictum est supra. Ad hoc notat de prohibi.feu.alie.per Fede.¶ꝟSecūdo principaliter aduertenquātū Bar.tenet qz legatario nō datur actio contra consentientē per.d.l.cum quis decedēs.in prin.nā Bart. ibi z in.d.consi.ccxj.tenet qz actio ex testamēto cōtra consentientem nō detur nec legatario nec etiā heredi:qz cū non sit bonorato non pōt etiā grauari,vt dicit ibi tex.z sic nō poterit ibi conueniri actione ex testamento per regu.l.ab eo.C.de fideic.z.l.j.C. cōmunia de leg. Item a legatario cui iussus est dare non debet posse conueniri aliqua penitus actione:qz cū eo nihil est gestum licet sit gestū cum testatore non est ergo materia ex qua oriatur actio nec obligatio.l.quecunqz gerimus.ff.de actio.z obligatio.
40 ¶ꝟSed tu caue qz istud,pcedit quādo ille simpliciter cōsensit. si autē promisisset testatori qz illam rem daret legatario:tunc legatarius posset agere ex promissione facta testatori per illud qō tenet Bar.in.l.nemo potest.ℌ.eo.in.j.col.in.ij.oppo.per.d.l.quidam cum filium.ff.de hered.instit.z.l.spadonem.ℌ.j.ff.de excusa. tut.z ratio est,put etiā ibi dixi:qz sicut testator pōt stipulari heredi.l.si tibi.ℌ.si pactus.ff.de pact.late traditur in.l.qō dicit.ff. de ver.ob.qz tunc non dicitur stipulari alteri:ex quo bene censetur eadem persona cum defuncto,vt in aut.de iureiur.a mor. prestiti.in prin.col.v.ita etiam testator potuit stipulari legatario: qz in re legata censetur esse heres.l.id tempus.ℌ.j.ff.de vsucap.
41 ¶ꝟTertio principaliter inquantū Bar.tenet qz heres qui tenetur legatario insolidum potest agere actione mādati vel de dolo contra consentientem:quia forte testator alias non fuisset legaturus.arg.l.quidā cū filiū.ff.de here.instī.Deide qz idē Bart. plenius in.d.l.cū quis decedēs.in fi.prin.z in.d.consi.ccxj.tenet qz si consentio testatori leganti rem meā talis consensus inducit mandatū.l.j.z.ij.ff.mādati.presertim cū aliter testator nō fuisset relicturus nisi ille cōsensisset. Unde cū heres teneat ad legatū.l. si duobus.ℌ.j.ff.de.habebit actionē mandati cōtra cōsentientem
42 quā poterit cedere legatario.d.l.quidā cū filiū.¶Sed pro certo mirandum est qz cū legatū sit donatio quedā.l.legatum ita.ℑ.tij.z Bar.in questione precedēti z in.d.l.que dotis.in antepe.colū. ad fi.tenuerit qz si cōsentiens donāti rem suā indistincte sibi prediçat:quare non ita sit in consentiente legāti rem suā ita vt sibi indistincte prediçet,z ppterea Bal.in.l.cū aliená.in ver.ℌ pone.cum seq.C.de leg.tenet qz idem sit in consentiēte leganti rem suā qz in cōsentiēte donāti,z idē tenet Lud.ro.in.d.l.que dotis. z ibi simpliciter d.Alleg.in.pv.col.ad fi.idē etiam ibi tenet Jo.de
43 Imo.in vlti.col.in prin.¶Ubi suadet secus esse qñ quis esset solum presens leganti rem suam z taceret:qz tūc sibi non preiudicaret:vt not.glo.in.l.si fideiussor.ℌ.pater.ff.de pigno.z in.d.l.cauius.idem tenet do.Alleg.licet de iure.nō faciat mētionē in consi. ccxj. tertij voluminis inci.ponderatis bis q̄ in themate narrātur
44 in.vj.col.z vltra eos ꝟadde qz vult idē Bal.in.c.j.in prin.de pbi bi.feu.alie.per tota.vbi querit quid si patior te de re mea testari. An videar cōsentire,z determinat qz nō,per.l.si qñ.ℌ.si.C.de inoffi.test.z qz patientia non prestat authoritatē extra iuris dispositionem:questio ergo nostra procedit qñ quis expresse cōsentit testatori leganti rem suam:prout etiam dicit Bar.in.d.l.cū quis decedēs.in prin.z in.d.cōsi.ccxj.secus qñ solū esset presens z tace
45 ret ac pateretur de re sua testari.¶Item ad istā materiaz pro eius ampliatione adde qz si aliquis legaret rem meam alteri me expresse cōsentiēte cū ex hoc esset sibi ius leganti questum:non posset per penitentiā illud impedire,nec cōsensum presistiri reno care ſm Bal.in.l.seruiū.C.qui testa.fa.pos.per multa iura ibi per eum allegata. Et vltra eū facit trita regula qz que ab initio sunt volūtatis ex postfacto reducunt ad necessitatē.l.in cōmodato.ℌ. sicuti.ff.cōmo.z.l.sicut.C.de act.z ob.z clicet.z ibi no.d.Abb.de
46 voto.¶Secūdo amplia qz predicta z tex.in.d.l.sicut.ℌ.vēditionis.ꝟprocedūt etiam si testator qui legat ignoret rē esse alienā, dūmodo dñs cōsentiens sciat.ita notabiliter tz Bal.in.l.cū alie
47 nā.in.iij.col.z ibidē Sali.C.de leg.¶Alduerte etiā qñ testator legat rem extranei de ipsius expresso consensu:tamen dūmodo ipso iure nō transit in legatariū.ita notabiliter tenet Ang.in.l. j.circa fi.C.com.de leg.z ibi vide per Bal.in.v.co.quid si testator legat rem heredis de expresso eius cōsensu an tunc transeat ipso iure dūmodo in legatarium:dixi de vtroqz plene in.l.ℌ.co.ad ibi dicta me remitto.¶In ea.gl.ibi. Item nota hic presentiā nocere.istud notabile non bene colligit ex isto tex.vbi nō solū interuenit presentia sed etiam assignatio ipsius fundi vt alienaret vt
48 dixi in tex.in fcō notabili.¶In vltima parte gl.ibi. Ité nota qz pretium succedit loco rei:istud notabile non est verum ad istum tex.quia procedit in vniuersalibus,puta in petitione hereditatis prout loquitur.l.si rem z pretium.ff.de pet.here.allegata per gl.secus est in singularibus,prout loquitur iste text.z plene dixi de hoc in.l.si seruum.ff.si cer.pet.ad ibi dicta me remitto. Et in isto tex.qz fideicōmissarius cōsentit qz res ei relicta venderetur per heredem vt subueniret necessitati heredis cui imminebat es hereditarium alienum exoluendum. Ideo pretiū sibi debetur non ex natura obligationis,sed quia isto casu consentiens alienationi fundi sibi legati intelligitur sibi pretium reseruasse vt dixi.ℌ.in glo.magna.in prima parte declarando intellectum
1 ℌ.de bellaber.quem ibi tenui.
¶ꝟModus mixtus adiecto legato si deficiat per factum alienum vel casum fortuitum legatum tamen debetur.z intelligo vt nu.4.
2 Assessor quod habet habere salarium a partibus statutuz,licet ipse deuenitat ad concordiam.
3 Salarium si debetur iudici post latā sniam z per eum non stet z ita protestatur qō licet non dederit:tamen debeat illud habere.
4 ¶Modus mixtus si adiiciatur mero executori si deficit per casuz facit deficere executionem.
5 ¶Modus potestatiuus adiectus legato si deficit per casum, non facit deficere legatum.
6 Factum tertij z casus fortuitus mortis parificantur in defectione modi mixti.
7 Legatarius cui relicta sunt centum vt seruū alienū manumittat quod licet seruus non valeat nisi quinquaginta z dominus vult habere centum qz teneatur dare illa centum sibi legata.
8 Arguere de conditione ad modum quod sit bonum.
9 Conditio mixta facit deficere legatum si deficit casu fortuito,secus in modo.

Dictio

Dictio vt,facit modum.z nu.15.
10 ¶Modus donec pendet non impedit ortum z natiuitatem actionis,sed executionem.
11 Legatum dotis qz habeat in se tacitam conditionem si matrimonium sequatur.
12 ¶Modus respiciens commodum tertij semper dicitur esse causa finalis.secus si commodum legatarij.
Differentia inter modum z fideicommissum quod sit.
13 In dispositione modali cauendum est de modo implendo:alias legatarius non admittitur.
14 Gauamen casu deficiens cedit lucro eius qui est grauatus.
16 Fideicommissum quando presumitur causa finalis legati.
Lex non debet censeri imposita verbis.
17 ¶Dens legū nō est disputare verbaliter sz realiter determinare.
18 ¶Dens testatoris magis attenditur quam verba.

1 ¶ꝟSi titio. Si modus mixtus adiect? legatō deficiat per factū alienum,vel casum fortuitū:tū legatū debet.h.d.ſm cōem lecturā. vel sic:fideicommissum deficiēs facto alieno vel casu mortis cedit lucro legatarij a quo relictū est.h.d.ſm aliā lectu.z de istis lecturis dicet.ℑ.extra gl.¶Dinidit in tres partes. In prima ponit decisio. In scōa ratio decisionis. In tertia compobatio.secūda ibi:qz per eū ibi non stat.tertia ibi,nā z si mortuus. ¶Nota primo ex isto tex.ſm cōem lecturam qō modus mixtus pendēs ex facto honorati z alterius tertij si deficiat per factum illius tertij vel per casum fortuitū mortis nō facit deficere legatum. Ratio assignat in tex.qz cū non stet per legatariū quo minus adimpleat voluntatē defuncti z sic fideicō.sibi ininuctū: nō debet ei imputari,z sic nō debet priuari cōmodo legati,vt hic.et l.pater.ℌ.tusculanus.ff.de leg.iij.z in regula imputari.z in reg. cum nō stat.de reg.iu.in.vj.facit.l.iure ciuili.ff.de cōdi.z demon.
2 ¶sicut alibi assessor vel cōsultor dz habere salariū statutū a partibus,lz partes deueniāt ad cōcordiā.qz nō stat per eū, vt est gl. ordinaria in qua multi decipiūtur ppter eius ignorātiam in.c. statutū.ℌ.assessorem.in verbo cōiter.de rescri.in.vj.Idem tenet Spe.in ti.de salario.ℌ.j.ex quo consuluit egregie Lud.ro.in ℑ.
3 lxxxv.qz incipit euidenter ostenditur. ꝟ qō si ex forma statuti nō debetur salariū iudici nisi post latā sniam,si nō stet per iudicem z ita protestatur tūc salariū sibi debetur sicut si sniam ꝓtulisset
4 qz no.¶Limita istū tex.pcedere qñ modus mixtus adiicitur legatario secus si adiiceret mero executori:qz tunc facit deficere cōmissionē executionis si deficiat p causam mortis.l.si qs quos. j.ti.z no.in.l.si quis eum.ff.de cōdi.z demon.ſm Bal.Paul.de ca.z Ang.de perillis hic.¶Item intellige istū tex.procedere in seruo alieno prout proprie loquit tex.qz pendet ex volūtate do-
5 mini an velit eū manumitti,z sic etiā ex facto tertij:ꝟcum seruus alienus non possit manumitti inuito dño.l.seruo alieno.C.de testa.manu.z dñs non pōt cogi vēdere seruū suū vt manumittat. l.alieno.ℌ.si is cuius.ff.de fideicō.liberta. secus si fuisset seruus ipsius testatoris:qr tūc nō esset modus mixtus,ſz potestatiuus cū per aliū fieri nō posset quo minus seruus manumittat qz per ipsum legatarium.nā seruus ipse nō posset libertatem recusare. l.si.C.de manu.test.z tūc etiā si onus manumittēdi esset oppositum per viam conditionis non deficeret relictū etiā si per casum
6 mortis serui deficeret conditio cū sit potestatiua.l.que sub cōditione.ℌ.quoties.ff.de cōdi.instī.¶Scōo diligēter nota ex isto tex.qz paria sunt modū mixtū deficere per factū tertij vel per casum fortuitū mortis.nam factū tertij cui de iure resisti nō potest equiparat casui fortuito.l.Sctus.ff.de reg.iur.z sic factū tertij et casus fortuitus equiparant qz vt esse contra distinctionem Jo. approbatā per gl.z doct.in.l.j.C.de instit.z substi.Sed ibi loquit in relicto sub conditione:hic autē sub mō vt statim dicet. ¶In gl.ibi idem si velit sed immenso pretio. Raph.cu.intelligit.d.l. non dubiū.ℌ.ff.de leg.iij.allegatā in gl.loquitur in relicto pecuniario vbi estimatio dari potest.sed iste tex.loquit in liberta-
7 te vbi estimatio dari non pōt.ꝟvnde tunc videt qz legatarius teneatur redimere vsqz ad vires sui legati.Et sic vult Rapha.cu. qz si testator legauit titio centū vt manumittat seruū alienū valentem quinquaginta z dñs nō voluit eum vendere nisi pro centum qz legatarius tenebitur tota cētū erogare pro emendo talē seruū manumittendū,lz non valeat nisi quinquaginta,sed istud reprobant do.Pe.de bero.z do.Jacob.puteus:quia testator fideicommittendo legatario vt manumittat seruū alienū videtur illum grauare vt illū seruum emat iusto pretio.l.si fideiussor.ℌ.si. ℌ.eo.ergo si legatarius offerat iustum pretiū domino serui,z dominus velit tunc ēsum ptiū esse excusatur legatarius si nō vult erogare vltra iustum pretium serui per.d.l.non dubium.ℌ.si.z.l. qui concubinā.ℌ.si.ff.de leg.iij.Tene limitationē Rapha.cu.z lz ipse nihil allegat:tu allega bonum tex.in.l.generaliter.ℌ.si quis alienum.in fi.ff.de fideicō.liberta.vbi est text.qz si legatarius sit

8 granatus manumittere seruum alienum tenetur indistincte tanti redimere quātū ex iudicio testatoris est cōsequutus z sic quantum ei legatum est,z ita etiam no.gl.in.l.deberi.in gl.magna ad fi.C.de fideicō.liberta.ſIon aperit tū ibi tex.an esset vltra iustum pretium vel ne.¶Extra glossas opponitur contra istū tex.de.l. legatum.C.de cōdi.inser.licet Bart.opponat de.l.j.C.de instit.z substi.que potius concordat cum isto.sed Bart.habuit respectū ad glo.ibi,nam in.d.l.legatum.conditio mixta pendens a facto debētis impleri z a facto tertij si impediatur per casum mortis illius tertij habetur pro defecta,z legatū nō debetur.ergo ℌ istū tex.qui vult totū ℑium qz granatus manumittere seruū alienū si impediat per casum mortis serui:tū debet ei legatum.z cōcordat tex.in.l.pater.ℌ.tusculanus.ff.de leg.iij.hic allegatus in gl. z sicut ibi cōditio mixta deficiēs casu,facit deficere legatum: ita hic casus mixtus deficiēs casu fortuito deberet facere deficere legatum ꝟcū bonū sit argumentū de cōditione ad modū.l.j.z.ij.C. de his que sub modo.z tū in hoc tex.decidit totū contrarium:timore huius cōtrarij,gl.magistra.in.d.l.j.C.de instī.z substit.z in l.in testamento.ff.de cōdi.z demon.Bar.z cōiter do.hic,z ibi solunt istud ℑium faciēdo differentiā inter cōditionem z modum.
9 ¶Ā conditio mixta deficiēs casu fortuito bene facit deficere legatum vt in ℑtio.z in.l.in testō.ij.z in.l.cū ita datur.ff.de cōdi.z demō.secus est in modo mixto.casus est hic z sic modus z cōditio non per oīa equiparant:qz gl.in.d.l.j.C.de instī.z substi.qz aūt in isto tex.esset modus apparet per dictionem: vt que facit modum.l.demonstratio falsa.ℌ.si.z.l.quibus diebus.ℌ. termilius.z ibi Bal.ff.de condi.z demon.glos.in.l.j.C.de bis que sub modo. Ratio diuersitatis inter cōditionē z modum est:qz cōditio pendens impedit ortū z natiuitatē actionis z obligationis.l.cedere
10 diem.ff.de verb.sig.ꝟSed modus donec pendet non impedit qz oriatur actio z obligatio,sed bñ impedit executionē.d.ℌ.termilius.z ibi plene p Bart.vnde si deficiat cōditio facilius impeditur oriri obligatio ad legatum quā tollatur iam orta qñ est modus per reg.l.patre furioso.ff.de bis qui sunt sui vel alie.iur.z.c. quemadmodū de iureiur.¶Contra istam cōem solutionē fortiter facit tex.in.l.titio centū.ℌ.titio genero.in ver.sed cū ante nuptias.ff.de cōdi.z demon.vbi legatū erat relictū sub modo.ℌ.vt matrimoniū contrahat.z tū si matrimoniū morte alterius z sic casu fortuito impediat nō debetur legatū.Bar.hic z ibi,z in.d.l. j.C.de inst.z substi.rñdet qz ibi reuera erat cōditio z non modus,
11 z sequitur Ang.hic.ꝟqz legatum dotis habet in se tacitā conditionem si nuptie sequunt.l.stipulationē.z.l.promittēdo.ff.de iure do.z Bar.ibi allegat.ℌ.sed hoc in pſenti.in auc.de sancti.episcol.ig.Istam solutionē reprobāt Raph.cu.do.Pe.de bero.hic. Raph.Fulg.z ¶Noder.in.d.l.j.C.de instī.z substi.Rapha.cu.in consil.lxxix.incipiente,testator legauit vxori sue.in vlti.colū.per tex.in ver.ſ cū ante nuptias.vbi tex.ad literā dicit tale legatum esse purū,z consequenter erat ibi modus z nō cōditio. Bart.ibi, multū se inuoluit z dicit qō ibi mutat casum z tic destruit illum tex.Secundo modo rñdet Dy.qz in.d.per.sed cū ante nuptias. modus erat causa ſnalis relicti:qz relictū nomine dotis intelligitur relictū ob causam finalē vt matrimoniū cōtrahatur z nuptie sequantur,sed in isto tex.modus fuit causa impulsiua,z istā
12 sequuntur Raph.cu.z do.Jac.put.hic.Sed Bart.reprobat ꝟqz quotiescūqz modus respicit cōmodū tertij vt hic.ℌ.cōmodū seruū manumittēdi,tunc semper dz esse causa finalis.secus si solum respiceret cōmodū legatarij:vt est tex.in.d.l.titio centū.in prin. Subtilitatum princeps do.Christo.de castel.hic aliter intellegerit istum tex.qō nō loquat de legato modali neqz de modo.put eum intellexerunt cōiter do.Sed hic legatū erat simplex cū onere fideicōmissi vt manumitteret seruum alienū.Nam hic fuit duplex dispositio.Prima continet legatū purū:qz testator legauit purā pecuniā titio.Scōo cōtinet fideicō.qz postea p fideicōmissum grauauit vt seruū alienū manumitteret z sic sunt due dispo
13 sitiones.ꝟvnde differētia est inter modū z fideicōmissum:nā modus est vna oratio z vna dispositio qualificata,puta lego tibi cētum vt manumittas seruum alienum.l.iij.ℌ.itē si quis ex his.z ℌ.seq.ff.de leg.prestan.hic enim est vnica oratio vnica dispositio qualificata sub isto modo.Et ideo tunc qualitas deficiens bene facit deficere legatum.z ita procedit tex.in.d.versi.sed cum ante nuptias.vbi legatuz bene erat modale vt nuptie contrahantur: vnde deficiente illo modo bene deficit legatum.Sed quādo sunt due orationes z due dispositiones testatoris,vna est legatū:scōa est fideicōmissum z sic nō est vna qualificata,sed due separate: z tunc licet deficiat fideicommissum facto tertij vel casu fortuito mortis,nō tñ deficit legatū.z ita proprie loquit text.hic,z in.d.l. pater.ℌ.tusculanus.z ita supertus scōo loco summauit istū text.
14 ſm istam scōam lec.ꝟItem inter istas dispositiones magna est differētia:qz in dispositione modali est cauēdū de modo implēdo,alias legatarius non admittitur in effectu ad agendum.l.ſi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tibi pure legauero.ff.de leg.iij.Secus quando sunt due dispositiones.s.legatū ꝛ fideicōmissum:qz legatarius capit legatū simpliꝛ.licet nō caueat de fideic.implendo.l.si cui legatū.ff.de condi.ꝛ demō. Ista fuit subtilis ꝛ peregrinus intellectus do.Christ. de castel.licet ipse eum non ita ponit nec ita probet.qđ intellectum etiam habuit Argentinus filius Ray.prout hic referunt Alb.de ro.ꝛ Raph.cu.hic. Et idē etiam vī vltimo Bar.in.d.l. quibus diebus.§.terminus.in.j.q.idē tenet Pau.de ca.hic,licet de domino Christo.ꝛ alijs.¶.relatis non faciat mētionem.nam dicit Pau.de ca.q reuera iste teꝛ.nō loquit in modo ſz in onere
15 iniuncto per viā fideicōmissi.†Nam modus sit per vt,vt si diceꝛetur lego tibi centū vt seruū alienū manumittas,sed hic primo fuit legata pecunia,ꝛ postea iniunctum onus fideicōmissi q seruum alienum redimeret ꝛ manumitteret:bene tunc ꝑm eū equiparantur onus iniunctum per viam modi ꝛ iniunctum per viā fideicommissi quando ambo sunt in eadem oratione,vt colligitur ꝑm eum in.l.buiusmodi.in pcin.§.eo.ita resſdet Pau.de ca. hic modo in proposito qñ legatum est alicui simpliciter ꝛ postea gratuitus est per fideic.facere aliquid:puta manumittere seruꝝ alienum:tunc si fideic.deficit casu fortuito ꝛ sic est quasi caducū,
16 stat reg.tq̄ grauamē casu deficiens cedit lucro eius qui est gratuitus.l.si qui eum.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.vnica.§.in primo.ꝛ.§. pzo secundo.C.de cad.tol.vnde in casu isto si moritur seruus alienus quem legatarius erat per fideicom.gratuitus emere ꝛ manumittere:legatum pecunie remanet penes ipsum legatarium: nec potest dici q hic fideic.fuerit causa fiscalis legati:imo econtra legatum fuit causa fideic.l.Pamphilo.in fi.ff.de leg.iij.qz si isti titio nō fuisset legata pecunia nō potuisset ab eo fideicōmitti de emēdo ꝛ manumittēdo seruo alieno ſpecialē ꝛeg.qđ nō honoꝛo grauare non possum.l.ab eo.C.de fideicō. Tamē q fideicō. ꝓesumat cā finalis legati est optimus teꝛ.qđ valde signa in.l. filio.§.j.ff.de adi.leg. ¶ Iste peregrinus intellectus.d.Christo. ꝓesupponit q si in isto teꝛ.fuisset modus:nō ꝓcederet iste teꝛ.ꝛ in hoc reꝓbat istū intellectum Raph.cu.ꝑ teꝛ.in.l.non tantum.§.si alienū.ff.de fideicō.liber.vbi satis ꝓbatur q hic sit modus tū idem decidit q hic.Tu aūt dic q ibi ponit fere idem casus qui ponitur hic non ſolū qñ expꝛesserat modū, sed etiā quā
17 placet ex alio:qz vt etiā dicit.d.Pe.de bexu.†Ista est differētia verbalis ꝛ non realis ꝛ iura non debent esse imposita verbis,sed rebus.l.ij.in fi.C.com.de leg.ꝛ.l.commissa.§.j.de ele.in.vj.qz mēs legum est non dispꝰtare verbaliter sed determinare realiter ꝑm Bal.in rub.ff.de diuisi.circa fin.quid enim aliud est effectualiter dicere lego tibi centū vt seruū alienū manumittas, vel dicere lego tibi centum ꝛ fideicōmitto vt seruū alienū manumittas, certe quantum ad mentē testatoris idē esse debet vtroq; casu, ꝛ ꝑm mentem testatoris,si modus in eadem oratione est causa finalis. ergo ꝛ fideicommissum q immediate sequitur primū legatum.ꝛ dicere q modus ꝛ fideicommissum de manumittēdo in alia oratione non ita afficit legatum sicut si in alia oratione fuisset adie-
18 ctus,ſcerte hoc non vī fuisse ꝑm mentē testatoris que magis attendi debet q̄ ipsa verba.l.cum virum.C.de fideic.ꝛ.l.iij.C.de li. ꝓtte.ꝛ.l.ꝓeter senerinā.in pcin.ff.de condi.ꝛ demon.postquam simul ꝛ continuatiue illud fideicom.incontinenti adijcitur.

¶ Sequitur.§,sicuti.cum.l.seq.ꝛ pcin,l,plane.

1 ¶ Fideicōmissum q̄ pōt relinq a succedentibus ab intestato filio pupillo q̄ expirat adueniente pubertate oīmodo pupillus nō sit exheredatus ꝛ venientes ab intestato nō sint a ꝓeinstituti.
2 Quilibet potest grauare onere fideicōmissi sibi ab intestato successuros de iure ciuili vel pretorio.
Succedēs ab intestato ōz succedere ex tacita volūtate defuncti.
3 Substitutio facta si filius decesserit sine liberis ꝛ filij filiozum sine filijs bona deueniant ad titium an ualeat in filijs filiozum poſtis in conditione.
4 Succedere ab intestato q̄ ꝓprie dicantur venientes de iure ciuili ex ꝓesumpta voluntate defuncti.
5 Succedens de iure pretorio dicitur habere tacitam voluntatem defuncti ꝛ sic potest fideicommisso grauari,contra glo.
6 Pater quod possit grauare fideicommisso legitimos heredes filij sui impuberis ꝛ ibi de ratione.
7 Captatoria dispositio q̄ non dicatur quando in voluntate alterius solum committitur electio personarum.
8 Pater quod non possit grauare fideicommisso legitimos heredes filij puberis vel emancipati.ꝛ nu.14.
9 Fideicōmissum relictū a legitimis heredib⁹ impuberis an ba-

beat locum etiā si ex testamento patris non adeatur hereditas.
10 Substitutio pupillaris q̄ corruat si ex testamento paterno hereditas non adeatur.
11 Filij pupillus a patre ībonis suis ꝓpꝛijs q̄ grauari nō possit.
12 Fideicommissum ex quo est onus ꝛ grauamen non potest in legitima filij apponi.
13 Fideicommissum in dote filie quando non est vltra legitimam quod apponi non possit.
15 Substituto pupillari q̄ possit iniungi fideicommissum per testatorem etiam in legitima filij.ꝛ nu.17.ꝛ nu.30.
De legitima filij non requirit grauamen impositum quādo deuenit ad eius substitutum pupillarem.
16 Fideicōmissum relictū a legitimis heredib⁹ pupilli vel ab eius substituto q̄ sit potentius q̄ relictum ab ipso pupillo.ꝛ nu.30.
18 Substitutio pupillaris quod sit bonoꝛ.
19 Pater q̄ possit facere codicillos filio suo pupillo,licet ipse non testetur,scilicet grauando venientes ab intestato.nu.21.
20 Clausula codicillaris apposita in testamento quod porrigitur ad pupillarem substituentem.
22 Fideicommissum relictum a legitimis heredibus pupilli quod expirat adueniente pubertate.
23 Dispositio huius teꝛ.q̄ non habeat locum in milite testante ex quo potest filio suo directo substituere quandocunq;,ꝛ sic fideicommissum iniunctum legitimis heredibus erit perpetuum.
24 Fideicōmissum de quo in.l.fœcuola.j.ad treb.q̄ non valet post pubertatem qñ substitutio pupillaris fuit facta in codicillis.
25 Substitutio non extenditur vltra tempus constitutum.
26 Pater q̄ non possit a legitimis heredibus filij pupilli exheredati fideicommissum relinquere,niſi ipsi sint heredes patris.
27 Pater filio pupillo exheredato q̄ possit pupillariter substituere.ꝛ nu.31.
28 Fictio non cadit vbi veritas locum habere non potest.
29 Legitimi venientes ab intestato impuberi quando possint grauari fideicommisso.

1 **Sicuti.** ¶ Potest fideicōmissum relinqui a succedentibus ab intestato filio pupillo q̄ expirat adueniente pubertate,oīmodo pupillus nō sit exheredatus, nisi venientes ab intestato essent a patre instituti.h.d.ci.l.seq.ꝛ pcin.secunde.l.sequentis vsq; ad.§.qui rogatus.ꝛ est casus valde singularis qui non est alibi in iure ꝑm Bar.ꝛ oēs hic,ꝛ Ang.in.l.eam quam.in.iiij.col.C.de fideic.ꝛ intendo eum solenniter ꝛ vtiliter legere,qui tota die allegatur. ¶ Iste teꝛt.diuidit in tres partes. In ꝓima ponit decisiō. In ſcōa vna limitatio. In tertia alia limitatio.ſcōa est in.l.q̄ fideicommissum.tertia est in.l.plane.in
2 pcin. ¶ Nō.primo ex isto teꝛ.q̄ glibet pōt grauare onere fideicōmissi sibi successuros ab intestato de iure ciuili vel pretorio:qz cū potuerit facere testamētū ꝛ alios heredes instituere nō faciendo testamētū videt eis tacite hereditatem suā relinquere. Et ex hoc dicim⁹ q̄ succedētes ab intestato dicunt succedere ex tacita volūtate defuncti.vt.l.conficiunt.in pcin.ff.de iure codi.qz q̄ pōt adimere nō adimēdo videtur tacite dare. Et intellige istum teꝛ. q̄ iste testator faciebat solū codicillos in q⁹ grauabat venientes ab intestato,vel eos grauare intelligitur.l.si qs cū nullum.ꝛ.l.ab intestato.ff.de iure codi.ꝛ sic ita possum grauare fideicōmisso illos quibus adimere potui ꝛ nō ademi,sicut ꝛ illos quos expresse honoꝛaui. Ad idē teꝛ.no.in.l.i.§.sciēdū.in verbo vel dum eis nō adimitur.ff.de lega.iij. Et ita limitatur ꝛ declarat regu.l.ab eo. C.de fideicō. ¶ Et istud facit ad illā arduā ꝛ difficilē questionem quam ponit Bart.l.centurio.in pe.char.in vlti.q.iij. questionis
3 pcin.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ de hoc pluries consuluit qñ testator dicit,si filius meus decesserit sine liberis,vel filij filiozum sine filijs vult omnia bona sua deuenire ad talem,an talis substitutio valeat in filijs filiozū,ꝛ sic an filij filiozū qui non fuerūt expresse honoꝛati,sed solum positi in cōditione potuerint expresse grauari onere fideicōmissi. Bart.ibi tenet q̄ sic:qz ex quo filios filiozum grauauit videtur eis tacite reliquisse.l.deniq;.§.interdum.ff.de pecu.lega.fecus qñ eis nullū grauamen imposuisset,prout tenet gl.no.in.l.lucius.ff.de heredi.insti.que vult q̄ filij positi in conditione nō videntur tacite instituti.ꝛ certe licet passus iste sit ou biūs vt ibi late examinaui,tū pro opi.Bar.multū facit notabile predictū q̄ collegi ex isto teꝛt.ꝛ ratio.ſ.assignata q̄ ex quo filios filij⁹ filiozū testator adimere potuit eis hereditatē,ergo non adi mēdo videtur eis dare.ergo eos grauare potuit fideicommisso. ¶ Ad idē facit qz ex quo testator posuit filios filiozū in cōditione,tacite cogitauit hereditatē ad eos debere venire ab intestato. vt dicit teꝛ.no.in.l.lucius.in verbo pudēs cōsiliū testatoris.vn de postea adijcitꝛ grauamē fideicōmissi ex ista tacita noua voluntate debet induci ꝛ relictū ꝛ fideicommissum quasi ex duplici tacita voluntate honoris ꝛ fideicōmissi vt ibidem plenius dixi,ꝛ
4 ad ibi dicta me remitto. ¶ † Scō not.ex teꝛt.ibi,vel bonoꝝm

possessio

possessio peruentura est.hic esse teꝛ.contra aliud q̄ tenet gl.mirabilis in.l.j.§. vel magime.ff.de col.bo.que vult q̄ tantū venientes de iure ciuili dicunt ab intestato succedere ex ꝓesumpta voluntate defuncti.ꝛ sic illi tñ possunt grauari fideicommisso.ꝛ ita
5 intelligit.d.l.conficiunt.in pcin. †Ille ergo qui succedit de iure pretorio non ōz habere tacitā voluntatē defuncti,ꝛ sic nō potest grauari onere fideicōmissi,ꝛ hoc modo esset multum vtile posse venire de iure pretorio tñ:quam gl.Bar.ibi dicit esse mirabile: sed eā reꝓbat:qz ita ſz tacitā voluntatē defuncti qui succedit ab intestato de iure pretorio, sicut qui succedit de iure ciuili.ad hoc allegat teꝛ.in.l.scripto.§.fi.ff.vnde liberi.in verbo parētum commune votum,vbi ꝓbatur q̄ qui veniūt de iure pretorio tantum veniunt,tamen ex voto ꝛ volūtate parētum. Sed ille teꝛ.in d.l.scripto.§.fi.licet loquat in filio non tamen aperit q̄ veniat de iure pretorio tñ,ꝛ sic nō aperit q̄ loquatur de filio emancipato nisi ꝓpter subiectā materiā,ꝛ sic ille teꝛ.nō vrgenter ꝓbat contra illam gl.sed cōꝛa illam glo.est teꝛ.hic,ꝛ teꝛt.in.d.l.j.§.sciendum.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.si pater.§.fi.in fi.ff.de fideicō.liber.ꝛ in.§. preterea intestatus.in verbo honoꝛario iure.insti.de fideic.here. que iura volunt q̄ veniens ab intestato de iure pretorio dicitur venire ex tacita voluntate defuncti,ꝛ illam gl.etiā reꝓbat Jo. de Imo.in.l.fi titio.§.mulier.ff.de leg.ā.licet eam reputat singularem ꝛ videatur sequi Bal.in.l nō iustā.in.iiij.oppo.C.ad trebel.de qua glo.vide omnino Bal.in rub.C.qui admitti.in vlti.ꝛ ibi do. Ang. Barba.in repeti.in.sciiij.col.ꝛ quatuoꝛ sequentib.
6 ¶ Tertio no.ex isto teꝛt.q̄ sicut pater pōt grauare fideicommisso legitimos heredes suos ab intestato successuros,ita pōt grauare fideicōmisso legitimos heredes filij sui impuberis. Ratio est ꝑm gl.Bar.ꝛ omnes:qz cū pater potuerit testari ꝓ filio suo pupillo,ꝛ sic ei substituere pupillariter extraneū,ꝛ excludere venientes ab intestato etiā si esset mater ipsius impuberis.l.papinianus.§.sed nec impuberis.ff.de inoffi.test.ꝛ.c.si pater.de testa.in.vj.ergo non substituendo videtur dare legitimis heredibus venientibus ab intestato.l.cōficiuntur.in pcin.ff.de iure codicil.ergo potest eos fideicōmisso grauare.venientes ergo ab intestato videntur habere hereditatē impuberis a patre qui potuit ab illis auferre dādo extraneum pupillarem substitutum: ergo non auferendo videt eis concedere. Reperio q̄ ad istam cōmunem rationem gl.Bar.ꝛ doc.reꝓbat subtiliter Are.in.l.j.§.fi. in.ij.char.ff.de vulga.ꝛ pup.per teꝛ.in.l.vnum ex familia.§.si de falcidia.iuncto pcin.ꝛ q̄ ibi Bar.ff.de leg.ij.vbi ꝓbatur q̄ si testator reliquit ꝑdiū vni ex libertis q̄ heres elegerit q̄ nec liberti electi nec alij si heres non eligat videntur habere causam ab herede,sed a defuncto vnde detrahitur falcidia sicut de testamento primi testatoris.ergo eodem modo in ꝓposito licet testator de substitutis pupillaribus hereditatem pupilli quā potuit non dare vel contra relinquat venientibus ab intestato quibus potuit auferre:qz tñ agit de successiōe alterius ꝛ de alterius hereditate,non videtur posse dici q̄ ista ratione hereditas dicatur haberi a defuncto vnde si dicit q̄ melioꝛ rō est q̄ sentit hic iurisconsultus,licet non eā expꝛicet totaliter vez q̄ testatoꝛ ideo pōt per codicillos ab intestato grauare legitimos heredes filij impuberis:qz regula ponitur in.l.ij.ā.eo.q̄ cui licet testari ſz codicillari,sed patri licet testari in bonis filij impuberis:ergo licebit nomine ipsius filij codicillari ꝛ grauare fideicōmisso venientes ab intestato ipsius impuberis,sed qñ ꝑ grauaret fideicōmisso ipsum filiū impuberē nō potest dici cōicere codicillos ꝓ filio: quia ex codicillis non grauatur faciēs codicillos sed heres eius. Tu tene rationem gl.ꝛ Bart.ꝛ communē que est vera ꝛ fundamentalis ratio. Et ad fundamentū Are.licet subtile rēspondeo
7 in forma † q̄ quemadmodum dicitur dispositio captatoria qñ in ipsa essentia testamenti cōfertur in volūtatem alterius ꝛ ista est reꝓbata a iure.l.captatorie.ā.e.ꝛ.l.captatorias.C.de test.mili. ꝛ vtrobiq; dixi secus qñ in volūtatem alterius committitur solum electio personarū:ista nō est captatoria nec reꝓbata a iure vt declarāt Bar.ꝛ doc.in.d.l.captatorias.ꝛ in.d.l.captatorie. ita in ꝓposito qñ pater facit vel non facit substitutionē pupillarem:certe substantia testamenti cōmittitur in voluntatem patris,ꝛ istud ius permittit fauoꝛe pupilli.ergo qui admittunt dicuntur vocati a patre:ideo possunt a patre grauari fideicōmisso vt hic,sed in casu.d.l.vnum ex familia.in pcinc.ꝛ.d.§.si de falcidia allegati per Are.solum cōmittitur electio persone de certis,scilicet libertis,substātia ergo ipsius dispositionis nō venit ab ipso eligente personam,vt ibi dicit teꝛt.sed solū prouenit ab ipso testatoꝛe.ꝛ ista veritas. ¶ Sed vltra Are.contra istā communem rationem gl.Bar.ꝛ doc.fortiter vꝛget teꝛ.in.l.plane.in
8 pcin.j.immediate sequenti,vbi referuo de hoc in specie dicēdū. ¶ Et sic ex predictis habes colligere limitationē ad istū teꝛt. ꝛ eius rationem quā.ā.adduxi q̄ procedat quādo filius est impubes ꝛ in potestate patris,secus si esset pubes,vt in.l.sequenti.
vel esset emancipatus:qz filio puberi vel emancipato non potest pater substituere pupillariter.l.fi.in pcin.ff.de vulga.ꝛ pup.ꝛ insti.de pup.subst.ꝛ cōsequēter cessat ratio.ſ.assignata ad istū teꝛt.
9 ¶ Item ad istū teꝛt.ꝓ eius ampliatione vt nihil omittatur adde q̄ fideicommissum relictum a legitimis heredibus impuberis,de quo loquitur iste teꝛ.cum.l.sequenti.ꝛ pricipi sequentis habet locū etiam si ex testamento patris nō adeatur hereditas. Ita singulariter tenet Raph.Fulg.in.l.eā quā.C.de fideicom. in.v.col.per illū teꝛ.ſm vnum suum nouum intellectum qđ ponit ad illū teꝛ.qō reputat nota.dignum. Nam iste teꝛt.licet ꝓprie loquatur quando pater facit solum codicillos, vt.ſ.dixi in ꝓimo notabili:tñ potest procedere etiam qñ pater fecisset testamentum,vt patet in.l.plane.in pcin.immediate sequenti que loquit qñ pater exheredauit filium impuberem:ergo quādo fecit testamentum.l.non codicillum.C.de test.ꝛ tunc procedit ampliatio Raph.Fulg.sed ego in.d.l.eam quam.reꝓbaui illum intellectum Raph.ꝛ ꝓ certo est admirādum de ista eius ampliatione:quia cōꝛa eam videtur esse teꝛ.in.l.ij.§.quisquis.ff.de
10 vulg.ꝛ pup.vbi est teꝛ.formalis †quod si non adeatur hereditas ex testamento paterno: cozuit substitutio pupillaris tanquam
11 eius accessoria. ¶ † Quarto no.ex isto teꝛ.q̄ licet ipse filius pupillus nō possit grauari a patre ꝓ fideicōmissum in bonis suis ꝓpꝛijs.l.ex tribus.vbi gl.ꝛ doc.C.de inoffi.testa.sed solum potest ei pupillariter substituiꝛ:q̄ est ꝓuisio ꝛ testamentum ipsius pupilli.l.ij.in pcin.ff.de vulg.ꝛ pup. Item licet a filio impubere instituto legitima tantum,non possit fideicommitti nec vniuer-
12 saliter nec particulariter nec legari: duplici ratione. † Prima fideicommissum est onus ꝛ grauamen.l cohereditatē.§.cum filio.ff. de vulg.ꝛ pup.ꝛ omne grauamen ipso iure reꝓicitur de legitima filij.l.quoniam in ꝓioribus.C.de inoffi.test.Secūda ratio:quia filius habet legitimam suam non a testatoꝛe sed a lege,vt.l.si arrogatoꝛ.vbi dixi.ff.de adopt. Ideo cum non habeat legitimam a testatoꝛe:non potest in ea grauari per fideicommissum per re-
13 gulam.l.ab eo.C.de fideicō. † Eodem modo non potest iniungi onus fideicommissi in dote filie que non est vltra legitimam suā secundum Cy.in.l.vnica.§.videamus.in fi.C.de rei vxo.act.Jo. and.in addi.Spe.in ti.de instr.edi.§.vt autem.in additione que incipit,sed incipit.facit teꝛ.in.l.fi.§.filie.ꝛ ibi Bar.no.ff.de le.ij. Bar.in.l.lucius.§.maritus.per illū teꝛ.ff.ad treb.Bal.ꝛ latius
14 Sali.in.l.quoniā nonella vterq;.in.ij.q.C.de inoffic.test.† tamen bene possunt grauari fideicōmisso vniuersali vel particulari legitimi heredes ipsius impuberis venientes ab intestato:ꝓ rōne quā dixi.ā.in precedēti notabili:qz pf potuisset excludere venientes ab intestato substituendo alium extraneum.pupillariter ergo non adimendo videtur eis dare:ergo potest eos grauare fi-
15 deicōmisso ꝛ ad hoc tota die allegat iste.§.Eodē modo per eandem rationē pōt iniungere fideicōmissum substituto pupillari: non ſolū in legitima filij quā pater sibi reliqt,sed etiā in alijs bonis ꝓpꝛijs filij per istū teꝛ.ꝛ ita etiā tenent Cy.Bar.ꝛ cōiter alij in.d.l.ex tribus.Bar.ꝛ alij in.l.j.§.fi.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ Bart.in consi.xiij.q̄ inci.ex facto ꝓposito plura dubia oriunt.in pen.col. Cy.ꝛ Bal.in.l.cū virū.C.de fideicom.do. Matheſi.iū no.clxiij. Cōfirmatur optime:qz licet omne grauamen ꝛ omne onus ꝛ oīs conditio ipso iure reꝓiciat de legitima filij.d.l.quoniā in ꝓioribus.tñ si postea legitima filij deueniat ad eius substitutū,veniet cum eius onere:nec tūc reꝓicietur:eo qz mutatione ꝑsone desinit esse legitima.teꝛ.est no.in.l.cum patronus.ꝛ ibi no.Pau.de ca. in vtraq; lectura.ff.de lega.ij. Et idem tenet Pau.de cast.in.d.l. quoniam in ꝓioribus.in vlti.col.vbi dixi.Raph.cu.hic circa fi.
16 ꝛ do.Pe.de bexutio. † Et sic pōdera q̄ potētius est fideicō.relictum per patrē a legitimis vel a substituto pupilli, q̄ relictum ab ipso pupillo:qz in persona legitimoꝝ ꝛ substitutoꝝ pupilli valet grauamē in legitima pupilli,ꝛ etiā in bonis ꝓpꝛijs ipsius pupilli,sed neutrū valet in persona ipsius pupilli. ¶ Sed aduerte q̄ alibi decidit totū cōtra:qz si pater exheredat filiū ab hereditate,ꝛ ei relinqt legatū,ꝛ filio exheredato substituit pupillariter,qz nō poterit legari nec fideicōmitti a substituto quē honorauit,sed bñ ab ipso filio exheredato:vt est teꝛt.in.l.cū quidā.C. de leg.ꝛ.l.qui fundū.§ qui filios.vbi Bar.ꝛ Doder.laboꝛāt in reddendo rationē.ff.ad.l.fal.ꝛ in.l.ab exheredati.que est.l.ante pe.ff.eo.ꝛ istud,ꝑcedit etiam in testamēto militis.l.miles ita.§.si miles.ff.de test.mili.Et per istā iura subtilis Rapha.Fulgo.in d.l.ex tribus.tenet contra cōem sententiā q̄ etiā a substituto impuberis nō possit relinqui fideicō.sicut nec ab ipso pupillo. Item si non possum grauare heredē meū,ergo nec heredē heredis.l.si fuerit.ſ.fi.ff.de leg.iij.Et ad istū teꝛ.rīdet q̄ hic filio erat relictū plus legitima:ideo pōt substitut⁹ grauari sicut etiā potuisset ipse filij⁹,ſz iste itellect⁹ diuinat ꝛ redderet istū teꝛ.indubitabilem,vī teneas cōem sniam q̄ est vera. Et ad iura ꝓia ſz difficile
17 sit rōnē assignare:dic vt dixi.in.d.l.cū quidā. † Et si dicas rete-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta cõmuni sñia: planũ est q̃ pater põt substituere pupillariter pupillo in oĩb⁹ bonis pupilli, z etiã in legitima habita a patre q̃ ad substitutum pupillarem pertinẽt omnia bona pupilli vndecũq̃ proueniẽtia. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vulga. z pup. z tamẽ non põt per fideicõmissum relinquere vt in iuribus pallegatis, cum in effectu nõ videatur referre an substitutus admittatur ex pupilli an ex fideicõmissaria substitutione, z si dicere q̃ fideicõmissaria est onus z grauamen. l. coheredi. §. cũ filio. ff. de vulg. z pup. secus est in pupillari substitutione: nã videt q̃ imo sit minus onus cũ in fideicõmissaria detrahatur quarta

18 Treb. per legitimos impuberes. secus in pupillari, dic⁹ q̃ ratio diuersitatis est: q̃ substitutio pupilli est honor z puñio pupilli q̃ pupillus habeat heredẽ: sed fideicõmissaria est onus vt dixi z per eã succedit testatori z nõ ipsi pupillo. d. l. coheredi. §. cum filio. ¶ Quinto pondera q̃ tex. loquit de venientibus ab intestato tam patris quã ipsius impuberis qui pñt grauari onere fideicõ missi: ergo loquitur q̃i pater nõ fecit testamẽtũ sed solũ codicillos. ergo pondera hic esse tex. no. prout etiã ponderãt gl. Bart. z

19 Doc. tq̃ pater põt facere codicillos filio suo pupillo: licet neq̃ sibi neq̃ filio testet z ĩ3 etiã codicillos filii non faciat. secus in testamẽto z pupillari substitutione: nã pr̃ non põt soli filio facere pupillarẽ substitutionẽ nisi prius sibi faciat testamentũ. l. j. §. fi. z l. ij. §. quisquis. z. §. prius. ff. de vul. z pup. z istud q̃ dabes hic, alibi nõ inuenies in iure ꝑ Bal. Jmo. Raph. cu. Pau. de castr. z Flo. z fic nota q̃ ĩ3 pr̃ nõ possit testari filio suo pupillo nisi sibi te stetur: vt eo casu quo pater decedit intestatus nõ põt facere filio testm̃. z sic pupillarẽ substitutionẽ vt in iuribus pallegatis, eo q̃ testm̃ filii ĩ3 dependentiam a testamẽto patris, vñ nõ valet nisi pater fecerit testm̃ vt ibi: tñ pater põt facere solos codicillos pupillo: q̃ tũc nõ habẽt dependentiã q̃ nullũ factum est testm̃, vt

20 l. iij. ff. de iure codi. ¶ Et per istũ tex. dicit Bar. q̃ clausula codicillaris q̃ cõiter apponit in testamẽtis. f. si non valet iure testamenti valeat iure codicillorũ: porrigit ad pupillarẽ substitutionem q̃ reputat Bar. notandũ: z sequitur simpliciter Raph. cu. hic in fi. Sed tu dic vt latius ꝑ Bart. in l. j. in. §. vj. q. ff. de iure cod. ꝑ Bal. Ang. Jmo. z alios in. l. vbis ciuilib⁹. ff. de vul. z pup.

21 cũ multis concord. ibi traditis per. d. Ale. in. j. no. ¶ Subdit etiam Bar. se intelligere istud notabile q̃ pater põt codicillari filio suo pupillo, verũ est grauãdo venientes ab intestato, nõ anteq̃ filiũ in suo pprio. Adde q̃ rõ est: q̃ si pr̃ in codicillis grauaret fideicõmisso ipsum filiũ impuberẽ: tũc non posset dici facere codicillos ꝓ filio ipso: q̃ ex codicillis nõ grauaẽ faciẽs codicillos,

22 sed heres eius. ¶ Sexto no. ex. l. q̃ fideicõmissum. q̃ fideicommissum relictũ a legitimis heredibus pupilli expirat aduenĩete pubertate z sic non durat aduenĩete pubertate sic expirat pupil. substitutio. l. in pupillari, ff. de vulg. z pup. z. §. masculo. instit. de pup. substi. z ista lex non est alibi in iure ꝑm Dy. Bar. z alios. et sic habes notabile casum z signandũ in quo substitutio fidei ex pirat. xiiij. anno. z sic finit aduenĩente pubertate q̃i est facta legitimis heredib⁹ impuberis, alias aũt est perpetua z durat etiã post pubertatẽ. l. precibus. C. de impub. z ratio est ꝑm Bar. quia j. tẽpus pubertatis vident venientes ab intestato habere ex dispositione defuncti qui aliũ extraneũ poterat substituere vt dixi. §. in. iij. no. postea vero vident habere ex casu: ideo nõ possunt ꝓ defuncto grauari, vt. l. ĩ3 z si sic, §. fi. ff. de leg. iij. ¶ Adde q̃ istã rõnẽ etiã ponit Bar. in. l. j. in pn. in pe. q. ff. de vul. z pu. ¶ Dime ex ista rõne infertur limitatio ad istũ tex. vt ꝑcedat in testatore

23 pagano. ¶ secus si testator esset miles qui põt substituere filio suo directo q̃cunq̃ etiã post pubertatẽ in bonis ꝓuentis ab ipso patre militẽ. l. cẽturio. ff. de vul ga. z pup. z. l. ꝓcibus. C. de impu. z alijs substi. z. l. in testamẽto. C. de test. mil. tũc fideicõmissum relictũ a testatore militẽ successuris ab intestato filio suo esset perpetuũ: eo q̃ perpetuo poterat ꝓuare istos successuros ab intestato filio suo substituẽdo ei etiã post pubertatẽ per directã militarem: ergo eos semper videt honorare eoipso q̃ ademit: ergo semper durabit fideicõ. etiã post pubertatẽ: z ita etiã limitat istũ

24 tex. Ang. Jmo. Raph. cu. hic z bene. ¶ Per istum tex. dicunt Dy. z Bar. q̃d fideicommissum de quo loquitur. l. sceuola. ff. ad Treb. nõ valet post pubertatẽ q̃i substi. pupi. fuit facta in codicillis in quib⁹ fieri nõ potuit: tñ ex equitate cõuertĩ in fideicommissariã vt ibi: nã sicut euanesceret pupil. substitutio aduenĩete pubertate si valeret iure directe militaris. d. l. in pupillari. z. d. l. masculo. ita debet euanescere fideicõmissum q̃ iuris interpretatione loco ei⁹ succedit, z est singularis limitatio ad. d. l. sceuola. z sequuntur etiã Ray. de foli. z Bal. hic. idẽ tenet Bar. in. d. l. sceuola. z in. l. si frater. C. de fideic. Cy. in. l. ꝓcibus. in pe. q. C. de impu. Jo. And. in. c. si pater. de test. in. vj. in nouella. Ista conclusio ꝑm Ray. de eã. procedit in pupillari expresse facta in codicillis que conuertitur in fideicommissariam: tunc illud fideicommissum bene expirat aduenĩente pubertate: quia substitutio limitato tempore vltra illud tempus non extenditur. l. si quis ita. ff.

25 de vul. z pup. z hoc etiã tenet Raph. cu. ꝺ sed q̃ cõpendiosa esset facta filio pupillo in codicillis per verba cõia. vt q̃cunq̃ filius meus decesserit talẽ substituo: q̃ tex. i. d. l. sceuola. simplr̃ dicit ei quoq̃ codicillis substituenti. z fic nõ aperit ibi tex. que substitutio fuerit: ĩ3 in dubio debeat ꝓsumi directa. c. si pater. de test. in. vj. tũc ĩ3 alias in cõpẽdiosa facta ꝓ verbũ cõe cõprehendatur directa pupillaris, si decedat in pupillari etate z postea fideicõmissaria, vt late ꝓ Bar. in. l. cẽturio. in. iij. q. pñ. ff. de vul. z pupil. tñ q̃ vbi est facta in codicillis non põt valere iure directe pupillaris, etiã intra pupillarẽ etatẽ, ĩ3 solũ iure fideicõmissi, tũc si filius decedat in pupillari etate in fideicommisso contento sub compẽdiosa ꝙ succedit loco pupillaris substitutionis, veniunt omnia bona a patris z filii. sed si filius moriat post pupillarem etatem: tunc in fideicõmisso veniunt solũ bona que habuit a patre: non autẽ bona ꝓpria ipsius pupilli nec eius legitima: ꝓ ea que fundamẽtaliter dixi. §. in. iij. not. Et dicit Pau. de ca. q̃ ista est veritas, ĩ3 male declarata ꝑ doc. Jdẽ tenet Ange. de perillis hic, z tenet esse multum notandũ. Sed tu aduerte q̃ ĩ3 ista in se possunt esse vera: tñ non videtur posse procedere ad. d. l. sceuola. cũ tex. ibi in fine dicat totũ accipiũt. z fic ꝺ dicto fideicõmisso nõ solũ veniũt bona paterna, sed etiã bona ꝓpria ipsius filii, vt ibi, z. l. coheredi. §. cũ filio. ff. de vul. z pup. Fap. cu. hic reprobat istã determinationem Dy. quam Bar. z oẽs sequuntur. z cũ Raph. simpliciter ĩ3 do. Det. de bern. hic. Sed ego clarius eo loquar z ordinatius: q̃ iste tex. in quo se fundant doc. ad limitandum. d. l. sceuola. loquit q̃i fideicõmissum fuit relictũ a legitimis pupilli: tunc nõ durat vltra pubertatẽ ꝑm rationẽ quã. §. dixi ꝑm Bar. z doc. q̃ eueniẽte pubertate tales legitimi nõ dicunt postea amplius habere hereditatẽ filii ex beneficio patris: ergo vltra non possunt a patre grauari fideicõmisso: q̃ post pubertatẽ videtur habere a fortuna z a casu, vt dicit Bar. ideo nõ pñt ꝑ patrẽ grauari. d. l. sed z si fic. §. fi. ff. de leg. iij. vel melius post pubertatẽ tales legitimi dicunt habere ab ipso effecto pubere q̃ cũ esset effectus pubes poterat cõdere testm̃ z alijs hereditatẽ suã relinquere: ex cũ non fecerit vt taciter reliquisse venientibus ab intestato. l. cõficiuntur. in pn. ff. de iure codi. Sed in. d. l. sceuola. vbi substitutio facta in codicillis trahit ad fideicõmissum: illud fideicõmissum non fuit relictũ a legitimis pupilli vt hic, sed fuit relictũ ab ipso pupillo quem testator vꝺ grauare z non eius heredes vt no. Bar. z doc. in. l. coheredi. §. cũ filio. ff. de vulg. z pup. ex quo videtur ꝙ tunc nõ extinguat pubertate, cũ ipse ꝓtuerit etiã post

26 pubertatẽ grauari z fideicõmissaria facta ipsi filio q̃i ei fieri põt durat etiã post pupertatẽ, vt. l. ꝓcibus. C. de impu. z aliꝭ substit. ¶ Septimo z vltimo no. ex. l. plane. q̃ a legitimis heredibus filij pupil. exheredati non põt pr̃ fideicõmissum relinquere, nisi ipsi

27 sint heredes patris vt hic. z. l. in rõne. j. §. fi. ff. ad. l. Fal. q̃ tũc cẽsenf grauari vt heredes patris z nõ vt legitimi impuberis ei ab intestato succedẽtes. Et sic põdera q̃ ꝓ istũ tex. videt inexibiliter confundi ratio gl. Bar. z cõis quam posui. §. in. iij. no. nam li cet pater exheredauerit filium, tñ filio ꝓpillo exheredato potuit pupillariter substituere. l. j. §. pe. z. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. z pup. z. §. nõ solum. insti. de pupil. substi. Ergo substituendo pupillo exheredato extraneum potuit adimere a legitimis hereditatẽ pupillo, ergo eos adimẽdo videtur eis dare, ergo debet posse eos grauare fideicõmisso ꝑm predictam cõmunem rationẽ. z tñ Jzium expresse dicitur in isto tex. ergo dicta ratio cõis nõ videtur esse vera nec generalis. ¶ Hanc difficultatẽ vident Raph. Cu. z do. Det. de bern. hic, q̃ licet pater possit pupillo exheredato substituere pupillariter extraneum, z consequẽter possit adimere bona a legitimis heredib⁹ pupilli q̃ venirẽt ab intestato, tñ extraneus q̃ esset substitutus filio exheredato

28 non vꝺ illa bona habere a patre: tq̃ vbi nõ põt habere locũ veritas ibi nõ põt cadere fideicõ. l. qui ad certum. ff. loca. ¶ Ad hoc

29 ergo vt qs possit sibi grauare legitimos venientes ab intestato, oꝑs ꝙ possit sibi auferre bona z ꝙ illa bona fuerint auferentis, alias fideicõmisso grauari non posset. ita ꝓcedit ratio gl. Bart. z doc. quã posui. §. in. iij. no. Ad hoc ergo vt legitimi possint fideicõmisso grauari nõ sufficit ꝙ potuerit admittere, ĩ3 requirit q̃ filius habebat bona patris: q̃ i illis solis põt grauari fideicõmisso. l. in duplicibus. z. l. in ratione. §. q̃ vulgo. ff. ad. l. fal. sed filius exheredatus nõ ĩ3 bona patris, vel si habet: quia forsan in querela inofficiosi testamenti obtineat, illa habet contra volumtatem patris, ergo legitimi non possunt grauari: q̃ requirit q̃ habeant ex tacita vel expꝛssa volũtate patris. ¶ Sed tu aduerte ꝙ si verum esset eorum ꝓsuppositum ꝙ pater nõ possit grauare fideicommisso venientes ab intestato impuberis, nisi in bonis que ab ipso patre in filium impuberem peruenerunt, tunc clara esset eorum responsio, ꝙ cum ad filium impuberem exheredatus, ergo nulla bona paterna peruenerint, ex quo est exheredatus, ergo venientes

venientes ab intestato impuberis nõ pñt fideicõmisso grauari:

10 sed cõis opinio glossarũ z doc. est in oppositũ: ¶ q̃ ĩ3 ipse pupillus nõ possit grauari a patre per fideicõmissum in bonis ꝓprijs ipsius pupilli nec i eius legitima: tñ legitimi bñdes impuberis tẽt substituti ꝓ pupillaris pñt grauari in legitima z in bonis ꝓprijs ipsi? pupilli. z sic in oĩb⁹ bonis, sunc ad cũ puenerint a patre siue nõ: vt dixi. §. in. iiij. no. q̃ efficacius est fideicõmissum relictũ a legitimis impuberis vel a substituto pupillari: q̃ in persona legitimoꝝ z substituti vꝫ grauamẽ in legitima z in bonis ꝓprijs pupilli, ſ3 neutrũ vꝫ i ꝑsona ipsi? pupilli vt ibi dixi, nisi dicere saluãdo Raph. q̃ istud nõ ꝓcedit q̃i fili? est exheredatus: q̃ tũc a legitimis eius bñdib⁹ z a substituto pupillari nõ posset fideic. reling nisi legitimi essent et bñdes ꝑris vt hic. z. l. cũ qdã. C. de leg. z credo q̃ ita intellexerit Raph. ¶ Allio scõo mõ rñdet

11 obiectioni. ĩ. formate. d. Ja. but. hic q̃ ista. l. ꝓcedit in odiũ ꝑris exheredãtis filium, z ideo in hoc statutũ est vt nec ipse filius nec ipsi veniẽtes ab intestato possint grauari fideicõmisso ꝓpter iniuriã qua ꝑ vꝫ affecisse filiũ ipsum exheredãdo, vt dicit tex. in. l. cũ qdã. C. de leg. z vide que ibi dixi. z q̃ ponũt Bar. z doc. in. l. qui fundũ. §. q filios. ff. ad. l. Fal. z ista vꝺ clarior rũsio. ¶ Et vltra eũ si tu subtilis diceres q̃ ista rõ putei nõ est generalis: q̃ non ꝓcedat q̃i pater exheredasset filiũ impuberẽ bona mẽte z ad ci? ꝓ

11 fionem: vt. l. multis nõ note. ff. de lib. z posth. tq̃ pater põt substituere filio pupillo exheredato siue eũ exheredet bona mẽte, siue etiã mala ꝑm Bar. in. l. ij. in pnin. in. v. col. vbi dixi. ff. de vulg. z pup. q̃ tũc cessaret iniuria illi exheredato z odiũ patris exheredãtis: potes dicere defendendo istã rõnẽ q̃ isto casu q̃i fili? est exheredatus bona mẽte z ad eius ꝓfisionẽ q̃ tũc ab eius substituto z a venientibus ab intestato posset fideicõmissum relinqui: q̃ tũc cessat. d. rõ iniurie. z ita tz Jo. Fa. i. d. §. nõ solũ. z ibi ep̃s Ang. de are. insti. de pu. substi. z mõ habes notabilẽ limitationem ad istũ tex. vide tũ circa hoc vltimũ ea que dixi in. d. l. cũ quidam. C. de leg. Et ita habes bene fundamẽtaliter expeditas istas. ll. que sunt fundamentales z frequenter allegantur.

¶ Sequitur. §. diui. positus in. l. filiusfamilias. ꝑm primã lectu.

¶ Quia hic. §. diuersimode per authorem legitur: ideo ꝓ faciliori studio summarium ad vtranq̃ lectu. accommodabitur. Et omittitur summarium tex.

1 ¶ Preceptũ testõris de nõ alienãdo nudã a cã ꝑsona nihil ꝙ, z in. d. lectura: eo. no. q̃ est nullũ ipso iure. z in prima. nu. 4.

2 Prohibitio testatoris non valet nisi fit certa persona designata que possit agere ex contemptu.

3 Prohibitio testatoris de non alienando ita demũ valet si cõcernit personam alterius quam prohibiti, vel sit cum causa.

5 Consilium nemo sequi tenet: in secunda. nu. 2. z in prima. nu. 4.

Verba vniuersalia negatiua videntur importare nullitatẽ ipso iure, z in secunda. nu. 3.

Clausula nullius esse momenti: q̃i intelligat ipso iure z q̃i non.

Preceptum iudicis nudum z sine causa: quando valeat: in secunda. nu. 5. z in prima. nu. 11. z in secunda. nu. 17.

Promissio facta sine causa non valet effectualiter. in. d. secũda. nu. 6, nisi fiat sub conditione. ibi. nu. 10.

Legitimatio spurij facta sine rõnabili cã nõ valet: in. d. secũda. nu. 7.

6 Prohibitio alienationis censetur odiosa: in secunda. nu. 3.

7 Prohibitio alienandi facta conditionaliter sine cã valet etiam si persona non sit expꝛssa. z in secunda. nu. 9. z nu. 61.

8 Stipulatio facta sine causa licet in effectu non valeat: tamen facta sub conditione tenet: in secunda. nu. 10.

Prohibitionem testatoris de non alienando non esse nudam, facit causa z persona, z in secunda. nu. 11.

9 Dispositio testatoris de non alienando vbi reperitur facta sine causa nec respectu persone nõ habetur pro lege, z in. d. secũda. nu. 12.

10 Posterorum appellatione q̃ veniant vltra trinepotes, secus appellatione liberorum, z in secunda. nu. 13.

11 Testator per suã prohibitionẽ alienãdi factã cũ causa nõ potest suis creditoribus preiudicare: quin talia bona prohibitione non obstante vendantur z ipsis satisfiat, z in secunda. nu. 14.

12 Filius in legitima q̃ sit creditor z prohibitus alienare etiã cũ cã non impeditur alienare vsq̃ ad legitimam, z in secunda. nu. 15. z intellige vt nu. 30. z in prima. nu. 61. z in prima. nu. 116.

13 Res prohibita alienari respectu certe persone vel cause: potest tñ alienari respectu dotis vel donationis ꝓpter nuptias, in secũda nu. 16. z nu. 77. z vide in prima. nu. 59. z in secunda. nu. 96. z. 101.

Dos succedit loco legitime, z in secunda. nu. 101.

14 Fideicommissum est grauamen, z tanquam onus de legitima restituitur. z in secunda. nu. 16.

15 Dispõ hui⁹. §. loquẽs i creditoriꝫ? q̃ bẽat locũ i ẽsi creditoriꝫ?.

16 Prohibita alienari cum causa, an possint alienari vsq̃ ad quartam trebellianicam, remissiue.

Filius prohibitus alienare cum cã vsq̃ ad tẽs. xxv. annorum, q̃ prohibet etiã alienare legitimã, in. d. secũda. nu. 7. z in prima. nu. 16.

Cautela ꝑ quã filius prohibitus alienare ante perfectã etatẽ. xxv. annoꝝ: poterit alienare legitimã, in. d. secũda. nu. 8. z in prima. nu. 117.

17 Prohibitio alienationis q̃ fit per testatorẽ respectu certe persone: illa persona dicitur fideicommissaria in causa facte alienationis contra testatoris dispositionem, z in secunda. nu. 20.

18 Prohibitio alienationis facta cũ cã trahit solum ad alienationem voluntariam, non autẽ necessariam. z. d. secũda. nu. 21. z nu. 72.

Prohibitio alienari q̃ non veniant in confessione bonorum, licet prohibitus committat tale delictũ ꝓpter quod omnia eius bona veniunt confiscanda, in secunda. nu. 9.

Prohibitio alienationis quecunque fit: non intelligitur de ea que fit ex causa necessitatis propter ea alienum. in. d. secũda. nu. 22.

Res prohibita alienari potest a creditoribus hereditarijs accipi in tenutam. in secunda. nu. 23.

Ager q̃ possit ꝓ eius dote eligere locum specialiter alteri legatum etiam ad pium vsum ꝓ constitutione ecclesie, in secunda. nu. 24. z intellige. vt nu. 29. quando erant obligata ipsi.

Bona prohibita alienari eo in casu possunt per creditores vendi ꝓ satisfaciendo creditoribus hereditarijs: si alia bona non sunt. in secunda. nu. 25.

Fructus beneficiorum clerici q̃ possunt in subsidium capi ꝓ satisfaciendo debitis clerici, in secunda. nu. 26.

Bona feudalia q̃ possint capi in subsidium ꝓ satisfaciẽdo debitis vasalli, z secunda. nu. 27.

Res donata ecclesie z prohibita alienari in subsidium ex necessaria causa alienari potest, in secunda. nu. 28.

Filius non potest eligere legitimam in re prohibita alienari, in secunda. nu. 30. nec in re alteri legata.

19 Testator coipso q̃ legat rem pluribus z prohibet alienari, q̃ si vnus sine consensu aliorum alienat, non videtur tacite vicissim per fideicommissum relinquere contra Jmo. z in secunda. nu. 31.

20 Fideicommissum reciprocũ inter plures ad hoc vt dicatur inductum que requirantur, z in secunda. nu. 31.

21 Prohibitio alienationis facta sine causa, licet nõ valeat quo ad prohibitum q̃i erit legitime etatis: valet tamen quo ad eius tutores vel curatores, z in secunda. nu. 33. z in secunda. nu. 62.

22 Prohibitio alienationis facta sine cã in re prohibita alienari de iure communi q̃ valeat. z in secunda. nu. 34. z in secunda. nu. 66.

23 Prohibitio testatoris de aliẽando vbi concurrit cum prohibitione legis: res prohibita non potest etiã alienari in casu pmisso.

24 Prohibitio alienationis facta sine cã respiciẽs non solũ fauorẽ prohibiti sed etiã alterius q̃ t3, z in. d. secũda. nu. 40. z in. d. secũda. nu. 63.

25 Prohibitio alienationis facta de re animata sine causa, valet. et in secunda. nu. 39. in fi. z nu. 64.

26 Prohibitio alienandi vasallos facta per comitem filio sine causa an valeat, z in casu alienationis vasalli habebunt libertatem, z in secunda. nu. 43. z in nu. 45.

27 Vasalli q̃ equiparantur liberis, z in secunda. nu. 44.

28 Dominus prohibetur alienare vasallos suos, z in. d. secũda. nu. 46.

29 Vasallus quando facit pactum de non alienãdo et quo tale pactum concurrit cum prohibitione legis: tunc non potest alienare etiam in casu permisso, z in secunda. nu. 35.

30 Prohibitio noua addita prohibitioni veteri eam ampliat, z in secunda. nu. 36.

31 Pactum nudũ in quo deducit illud q̃ alias erit debitum ex aliqua parte legis tunc dicitur roborari a lege z producit actionẽ. Tutor solus an tempore. l. fecũde. C. de vsuca. pro emptore potest alienare seruos, z alias res hereditarias, in secunda. nu. 37.

Res alienare prohibita q̃ nõ possit vsucapi, z in fecũda. nu. 38.

Tutor ante. l. leg que tutores. C. de admi. tut. q̃ etiã rem immobilem alienare posset: in secunda. nu. 39.

Intellectus ad. l. generaliter. §. fi petitum. j. de fideic. lib. in secunda. nu. 40.

32 Prohibitio alienationis sine causa facta de re que recta via nõ transit in legatarium tenet, z in secunda. nu. 48. z nu. 65.

33 Dominium rei legate licet transeat directo in legatariũ: non tñ transit possessio que non potest apprehendi sine licẽtia heredis.

34 Preceptum est testatoris de nõ alienando q̃nis nudũ, si est exequendum per heredem via cõtractus, valet. z in fecũda. nu. 49.

35 Prohibitio alienationis facta sine cã si fuit facta ꝓpter minorẽ industriã, prohibiti z hoc fit expꝛessum, valet, z in secunda. nu. 47.

Dispositio legis z testatoris equiparantur, z nu. 86.

36 Testator si legat ecclesie centum vt emat fundum: q̃ ecclesia dictum fundum alienare non poterit.

37 Prohibitio de non alienando quamuis sit facta cum causa vel respectu certe persone: tamen non valet si testator est vsus verbo

Universidad de Deusto
Biblioteca

subiunctiui.ꝛ in secunda.nu.50.
38 Testator ꝙ non possit transferre dominiū rei legate in aliū post quā est translatum de legatario in alium per viam contractus.
39 Lex stichus seruus.ff.de manu.test.ꝙ non ht̃ locum qñ testator expresse prohibuit alienari aliā,vide.f.nu.42.ꝛ in secūda.nu.56.
40 Prohibitio de non alienando expressa facta cum causa vel respectu persone,reddit alienationem ipso iure nullam,ꝛ impedit dominij translationem.secus in tacita,ꝛ in secunda.nu.69.
41 Prohibitio de non alienando si incepit a precedenti prohibitio ne pura,licet postea subiungat futurū subiunctiui:puta ꝛ si alie nauerit ꝙ tamen teneat.ꝛ in secunda.nu.56.
42 Prohibitio facta per verbū subiunctiui,vel tacita licet non impediat dominij translationem:tñ fideicommissario cuius respectu facta est prohibitio debetur estimatio.ꝛ in secunda.nu.73.
43 Prohibitio testatoris de non alienando quando est expressa:tūc ille in cuius fauorem facta est,potest propria authoritate ipsam rem apprehendere,ꝛ in secunda.nu.58.
44 Dominus propria authoritate recuperat feudum per vasallū illicite alienatum,ꝛ in secunda.nu.59.
Futurum subiunctiui ꝙ importat ꝛ preteritum ꝛ futurum,in secunda.nu.51.ꝛ rem perfectam cum effectu significat,ibi.nu.52.
Futurum subiunctiui a futuro indicatiui in quo differat.
Alienans nunquam videtur contrafacere prohibitioni testatoris,nisi rem actualiter tradiderit:in secunda.nu.53.ꝛ nu.86.
Emphyteuta alienans si non tradit non priuatur iure suo,in secunda.nu.54.
Prohibitio de nō alienādo tacita non impedit translationem dñij.in scā.nu.55.ꝛ in prima.nu.40.ꝛ in scā.nu.57.ꝛ nu.74.
Prohibitio testatoris de non alienādo certas res sine causa nec respectu certe persone,ꝛ dicitur esse nuda,ꝛ non impedit dominij translationem,ꝛ sic non valet:in secunda.nu.60.
Fallit nisi facta conditionaliter.nu.61.
Item valet respectu tutorum.nu.62.
Item si respiceret fauorem alterius.nu.63.
Item si prohibetur alienari res animata.nu.64.
Item res prohibita capi debet de manu heredis.nu.65.
Item fieret super rebus alias prohibitis alienari.nu.66.
Item si certa pena adiiceretur.nu.67.
Item si alienantem testator priuat.nu.68.
Prohibitio testatoris de non alienando certas res facta cum causa vel contemplatione certe persone valet,ꝛ impedit trāslationem dominij,in scā. nu.69. etiā si facta sit inter ignotātes.
Res certa si aliquibus est relicta ꝛ cuilibet est prohibitum alienare:adcerta persona vel causa cui acquiri debet quod etiam videtur prohibitum alienari partes que alicui obuenit per ius accrescendi,in secunda.nu.70.
Prohibitus cum causa alienare fundum non potest illum habere pro derelicto,in secunda.nu.71.
Prohibitus alienare rem extra familiam si alienat cū pacto ꝙ debeat incōtinēti restitui de familia tz alienatio,in scā.nu.75.
Alienatio semel facta ꝺ re prohibita alienari in vnū de familia ꝛ sic in psonā pmissa,poterit semp postea alienari,i scā. n.67.
Alienatio non impeditur quando testator in prohibitione est vsus verbo futuri subiunctiui,in secunda.nu.73.
Alienatio facta contra verba prohibitiua testatoris si ratio ꝛ mens ipsius disponentis nō offenditur,tenet in secūda.nu.78.
Alienatio prohibita contemplatione familie, si est facta ipsis consentientibus tenet.in secunda.nu.79.
Prohibitus alienare extra familiā facta denūtiatione illis de familia,ꝛ ipsis emere nolētib⁹,alienare poterit.in scā.nu.80.
Res prohibita alienari sita in tam longinquis partibus ꝙ legatari⁹ de facili ea vti nō posset,alienari pōt.in secūda. nu.81.
Res prohibita alienari contemplatione familie quod vno solum existente de familia talis alienare potest:in secunda nu.82
Prohibitus alienare ꝙ possit vendere fructus seu cōmoditates rei prohibite alienari toto tpore,vite sue,in secūda.nu.83.
Vasallus ꝙ possit vēdere fructꝰ seu cōmoditates rei feudalis p toto tpe quo feudū penes eū est duraturū,in secūda.nu.84.
Res prohibita alienari si alienet presente illo ꝛ nō cōtradicēte cuius respectu facta est prohibitio,alienatio tz.in scā.nu.85.ꝛ
Res prohibita alienari non prohibetur hypothecari,in secunda.nu.86.intellige sine traditione.
Melioramenta facta in re prohibita alienari que ꝛ qualia sint soluenda alienanti,in secunda.nu.87.vbi remissiue.
45 Prohibitio alienationis facta de re heredis licet non valeat: tamē estimatio debetur fideicommissario,ꝛ in secunda.nu.88.
Cautio de vtendo fruendo arbitrio boni viri,an possit remitti per testatorem,in secunda.nu.89.
46 Prohibitio alienādi si est facta respectu certe psone,an aliquo modo possit fieri alienatio phibitiōe nō obstāte ꝛ i scā.n.90.
47 Snia lata ꝺ prohibitū alienari ꝙ nō ꝑiudicet illis quorū cōtēplatione est facta prohibitio hz non sint citati,ꝛ secunda.nu.91.
48 Substitutus ꝙ non sit citandus quando iudicium agitur cum herede,ꝛ in secunda.nu.92.
49 Sententia lata contra heredem ꝑiudicat fideicommissario etiam non tacito.
50 Fideiussor necessario nō citat qñ executio fit contra principalē.
51 Aduersarius futurus citari non debet.
52 Citandi ꝙ non sint illi quos incidenter negotium tangit.
53 Actus afferens detrimentum alicui secundario,non dicitur verti in eius detrimentum.
54 Sententia lata per superiorem coram quo agebatur de processu iudicis per viam appellationis,nocet iudici licet non citato.
55 Suffraganei non citantur quando est questio inter archiepiscopos super iure episcoporum.
Sententia lata contra principales an ꝑiudicet illis quorū secundario interest qui non sunt citati,in secunda.nu.93.
56 Res prohibita alienari in personam permissam ꝙ possit semper alienari.ꝛ in secunda.nu.94.
57 Res pupilli que semel iuste fuit vendita ꝙ tutor potest eam licite pro se retinere.
58 Causa semel delegata in curia romana nūquam egibit de curia nec ad ordinariam reuertitur.
Lex.in.l.cū pater.ff.quindecim.f.de leg.iij.ꝙ loquat qñ ꝓhibitio alienationis esset personalis ꝛ limitata,in secunda.nu.95.
59 Prohibita expresse alienatione respectu certe persone vel cause an prohibeatur alienatio in causam dotis vel donationis propter nuptias,ꝛ in secunda.nu.69.ꝛ vide.ff.nu.13.
60 Statutum regni iuratum prohibens alienari per regem immobilia regni,non comprehendit alienationem factam in reginam pro matrimonio contrahendo,in secunda.nu.97.
62 Prohibitio alienationis quantumcunq; generalis ꝙ non intelligatur includere casum dotis,ꝛ in secunda.nu.98.
63 Dos specialiter est a iure priuilegiata vt in bonis fideicom.suppositis pro ea alienentur.
64 Arguere de lege ad testatoris dispositionem ꝙ sit bonum.
Lex quantumcunq; generaliter loquens,non intelligitur loqui in speciali dotis.
65 Dispositio aut.res que.C.communia de lega.ꝙ sit exorbitans a regulis iuris,ꝛ in secunda.nu.99.
Dispositio aut.res que.ꝙ tanquam fauorabilis extendi debeat ad casus similes.ꝛ in secunda.nu.99.
66 Prohibitio alienationis expressa ꝙ sit fortior quam tacita,ꝛ in secunda.nu.100.
67 Contractus inter viuos quod non recipiant interpretationem aut.res que.ꝛ in secunda.nu.103.
68 Prohibitio alienationis facta per testatorē in vltima voluntate ꝙ sit fortior ꝙ phibitio q̃ fit inter viuos,ꝛ in secunda nu.104.
69 Res prohibita expresse alienari per viam contractus inter viuos ꝙ non possit alienari ex causa dotis,ꝛ in secunda.nu.105.
70 Testator ꝙ possit expresse prohibere ne res alienetur etiam in causam dotis.ꝛ.f.nu.56.ꝛ in secunda nu.96.
Pater tenetur dotare filiam saltē officio iudicis,ꝛ dicitur quasi debitor in dote.in secunda.nu.101.
71 Statutum prohibens alienationem immobilium in non subditum an valeat.ꝙ sic,ꝛ in secunda.nu.106.vbi disputat.
72 Statutum laicorum prohibens alienationem immobilitū in ecclesiam vel monasteria an valeat quod non ꝛ est communis,ꝛ intellige,vt nu.83.vide in secunda.nu.107.
73 Dominium quod transferatur in ecclesiam ex venditione sine traditione est speciale priuilegium.
74 Statutum laicorum quod dicatur contra priuilegium ecclesie ꝛ contra libertatem ecclesiasticam.ꝛ in secunda.nu.108.
Jus competens de iure communi quod fit fortius quam quod competit de iure speciali.in secunda.nu.189.
75 Statutum laicorum quod fit in fraudem ecclesiastice libertatis ꝛ eam comprimendum non valet.ꝛ in secunda.nu.111.
76 Laici in acquirendis quod possunt ꝑiudicare ꝛ derogare iuribus ecclesie si hoc faciunt non malo animo.
77 Statutum laicorum disponens ꝙ ecclesia non possit prescribere res laicorum,ne ciuitas perdat datia valet,ꝛ in secunda. nu.123.
Laici possunt ꝓhibere alienationē rerū tributariarū in ecclesia.
Laicis licitū est defendere iurisditionē suā in acquisitis ecclesie.
78 Laici quod possunt facere statutum quod imponatur collecta clerico vel ecclesie pro acquirendis.
79 Statutum quod clerici non soluētes collectas pro bonis patrimonialibus non audiatur valet.
80 Facilius ꝑiudicatur in querendis quam in iam quesitis.
Prelatus in acquirēdis pōt cōditionē ecclesie facere deteriorē.
Statutum laicorū super eo quod est honestum reipublice valet quo

quo ad ecclesias.
82 Opinio que fauet ecclesie in dubijs opinionibus in iudicando ꝛ consulendo tenenda est.ꝛ in secunda nu.110.
83 Statutum laicorum disponens quod femina non possit testari, vel se obligare sine presentia duorum agnatorum,non comprehendit casum quando mulier testaretur ad piam causam.
84 Priuatus potest imponere legem rei sue,ne transeat in ecclesiam.in secunda nu.112.ꝛ in prima sub nu.75.
Statutum laicorum qō fortius operetur ꝙ pactum priuatorū.
86 Alienatio si prohibeatur per viam contractus,an sit dare remedium per quod prohiberi possit alienatio ꝛ translatio dominij. ꝛ in secunda nu.114.
87 Quando fideicōmissum est cōditionale vel in diē ꝛ euenit cōditio:cōditiōe purificata ꝺñū ipso iure trāsferr i fideicōmissariū.
88 Prohibitio alienationis facta in donatione causa mortis an impediat translationem dominij sicut in legatis.quod sic.
Donatio causa mortis ꝙ sortiat oēs effectus vltime volūtatis.
89 Donatarius causa mortis potest grauari fideicōmisso sub ꝺdi.
Prohibitio alienationis in contractibus quod non impediat translationem dominij.in secunda nu.115.quamuis contrafaciens teneatur ad interesse vel incidat in penam conuentam.
Prohibitio alienationis facta in vltima voluntate impedit translationem dominij,in secunda nu.116.
Dominium ipso iure in vltimis volūtatibus qō trāsferat per cōditionem extinctam.in secunda nu.117.secus in cōtractibus.
Prohibitio alienationis etiam per contractū impedit translationē dominij,si alienatio est irreuocabilis.ꝛ in secunda nu.118.
Res effecta sacra non potest amplius ad prophanos vsus reuerti.in secunda nu.119.
Prohibitus etiam pacto alienare non potest rem religiosam facere.in secunda nu.22.
91 Reseruatio iuris in re per pactum prohibita alienari quod impediat translationem dominij.ꝛ in secunda nu.121.
92 Singularis successor nō tenetur stare colono:nisi colon⁹ in casu alienatiōis faciat sibi speciālr obligari rē locatā.ꝛ l scā.n.122.
93 Pactum prohibitiuum alienationis si habet naturam resolutiuam contractus ꝛ traditionis quod tunc impediatur translatio dominij.ꝛ in secunda nu.123.
Clausula si alienabis,quod differat a clausula,si alienaueris.
Dominium quod non transferatur in cōtractibus inter viuos fine traditione:sicut a principio non trāsfertur:in scā.nu.124.
Stante statuto quod si capitaneus in cōsilio fecerit propositum de rebanniendo aliquem bannitum puniatur in centū,nūquid statim qō incipit proponere incidat in penā.in secunda.nu.125.
Prohibitio alienationis in contractibus in quibus sine traditione transfertur dominium in illis nō impedit translationem dominij.in secunda nu.126.
94 Prohibitio alienationis facta per sententiā arbitri,an impediat translationem dominij.ꝛ in secunda nu.127.vbi quod non.
Compromissum laudo sequto quod sit quedam transactio.
95 Emphyteuta qui facit compromissum de emphyteusi sine consensu dominij,non dicitur alienare.ꝛ in secunda nu.128.
96 Vtilium litigiosi non inducitur coram arbitro.ꝛ in scā.n.129.
97 Preceptū iudicis de nō alienādo an ꝛpediat alienationē ꝺñij trāslationem.ꝛ in scā nu.130.qō sic si factū est cum cā legitima.
98 Index potest interdicere bannito ꝛ confinato alienationem,ꝛ in secunda nu.131.
99 Sententia nihil operatur circa dominium.ꝛ in secunda.nu.132.
100 Libertas ne renoceā pōt prohiberi per sniam.ꝛ in scā.nu.133.
101 Alienatione prohibita per testatorem,an videatur prohibita heredis institutio.ꝛ in secunda nu.134.
102 Prohibitus alienare extra familiam vel descendentes,pōt ex testamēto trāsferre eū qui sibi esset ab intestato successur⁹,dato quod non esset de familia illa,ꝛ est communis.ꝛ in scā nu.135.
103 Testator si prohibet heredem ꝛ eius descēdentē alienare,quomodo vel alio quouis titulo in aliū transferre,ꝛ si secus fiat voluit eius bona peruenire ad titium prohibitus,non obstante tali prohibitione potest heredē instituere.ꝛ in secunda nu.139.
Alienatione inter viuos prohibita non comprehendit heredis institutionem:ibi.
104 Fideicōmissum iniunctū alteri in defectum cōditionis que de iure reiicitur vel reprobatur non debetur.ꝛ in secunda nu.104.
105 Testator non potest expresse prohibere heredi instituto ne aliū heredem instituat.ꝛ in secunda nu.41.
Prohibitio alienare extra familiam quod succedat ab intestato eius heres legitimus.in secunda nu.136.
Prohibitus alienare rem extra familiā aliquo titulo vel quocunq; titulo,talis non pōt heredē instituere.in secūda.nu.137.
Prohibit⁹ aliqua bona acgrere in territorio etiā si sit legitim⁹ nō poterit etiā ex testō succedere.in scā.n.138.ꝛ ibi de veritate.
Prohibitio tacita de alienādo qō inducat qñ quis est institut⁹ heres vniuersalis ꝛ grauat⁹ de restituendo alteri.in scā.n.142.
106 Uēditione prohibita an videatur prohibita donatio ꝛ omnis alienatio.ꝛ in secunda nu.143.
107 Venditionis appellatione nō veniunt alij contractus si est facta mentio de pretio quod sit conueniens rei,ꝛ in secūda nu.145.
108 Venditionis appellatione non veniunt alij cōtractus si cōmunis vsus loquēdi se habeat in contrarium.ꝛ in secūda nu.144.
109 Prohibitio de alienando facta filijs an extendatur ad nepotes quod non.ꝛ in secunda nu.146.ꝛ intelligit nisi ratio prohibendi etiam comprehendat nepotes.
Nepotes nō ꝛtinent filioꝝ appellatione nisi ex interpretatione.
Prohibitio alienationis facta filijs filiorum qui non erant instituti,sed positi in conditione,an valeat.in secunda nu.147.
110 Prohibitio alienationis facta heredi,an videatur facta heredi heredis quod sic.ꝛ in secunda nu.148.
Heres alienare si permittitur,eius heres ꝛ sic heres heredis potest alienare.
Heredꝫ appellatiōe ex ꝓpria significatiōe venit heres heredis.
111 Conditio que debebat impleri in herede,potest impleri in herede heredis.ꝛ in secunda nu.149.
112 Prohibitio facta heredi nominatiue quod non comprehendit heredem heredis.ꝛ in secunda nu.150.
113 Prohibitio facta heredi vt res perpetuo in familia remaneat, licet comprehendat heredem heredis:tamen non durat vltra quartum gradum,nisi adiiciatur qz vult rem perpetuo transire ad omnes descendentes.ꝛ in secunda nu.155.
Descendentium nomen in infinitum extenditur.
Dictio,ipsi heredi,facit prohibitionem personalissimam vt nō veniant heredes heredis.in secunda nu.151.
Prohibitio facta heredi de alienando si in ea adiiciatur causa: quia vult talē rem remanere in familiam,vel non erire de nomine suo:tunc comprehendit heredem heredis.in secunda nu.152.
Ratio adiuncta quod facit recedi a proprio significatu verborum antecedentium.in secunda nu.153.
Repudians bonorum possessionem quod cēseatur etiam repudiare ius adeundi si adiiciat causam generalem,puta quia hereditas est damnosa.in secunda nu.154.
114 Res prohibita alienari an possit vsucapi vel prescribi.ꝛ secunda nu.156.vbi quod sic spatio.xxx.annorum.
Preceptum iudicis ꝛ preceptum testatoris in prohibendo rem alienari,equiparantur.in secunda nu.158.
Arguere de iudicijs ad vltimas voluntates quod sit bonum. in secunda nu.50.

Iliusfamilias.

Diui. ¶ Preceptū testatoris de nō alienando nudū qō est qñ non cōtinet rationabilem cām,nec apparet persona cuius cōtēplatione factū nihil vz. Secus si sit persona designata in ꝙ peruenire debeat si fiat alienatio:ꝛ tūc nō ꝑiudicat creditoribus ꝛ fisco quominus ꝓhibitione nō obstāte respectu illarū personaꝝ facta alijs bonis deficiētib⁹ possint petere ꝛ illa vēdere vt eis satisfiat.h.d. ¶ Diuidit in quatuor partes. In prima ponit dictum qñ prohibitio est sine causa ꝛ absq; respectu certe psone. In scda ponit ratio dicti. In tertia ponit exceptio. In quarta ponit fallētia ab illa ac ceptatione.scā ibi, quasi nudū. tertia ibi,ꝙ si liberis.ſrta ꝛ vltima est ibi,sed hoc neq;. ¶ Nō.primo ꝙ preceptū testatoris de nō alienando nudū a cā ꝛ a persona nihil vz. Cōcordat tex.in.l. pater filiū.ſ.iulius agrippa.ꝛ in.l.uncius.f.de le.iij. Et ratio est: qz tale preceptū nudū censet potius cōsiliū qō nemo sequi tenet l.ij.ſ.fi.ff.mā. Et in terminis nostris est tex.in.l.cū pater.ſ.mando.f.ti.ſ.ꝛ in.l.quintus.circa fi.ff.de annu.le.ꝛ in.l.titio centū.in prin.ff.de cōdi.ꝛ demon. ¶ Et sic correlarie habes notare duo ex tex. Primo ꝙ prohibitio testatoris nō vz nisi sit certa persona designata que possit agere ex contēptu. ¶ Scdo qō prohibitio testatoris de nō alienādo ita demū vz si cōcernit fauorem alterius quā prohibiti,vel si sit cū causa. ¶ Et pondera vltra ius ꝙ tex. dicit nullius esse momēti,per que verba videt probare ꝙ tale preceptū testatoris phibitinū nudū a cā ꝛ persona sit nullū ipso iure.ꝛ in totū,vt in simili probat tex.in aut.sacramenta puberū.in fi.ꝛ ibi Bar.in fi.ꝛ Ang.no.C.si aduer.ven.nā cū sint ꝰ ꝛ verba vniuersalia ꝛ negatiua videtur importare totalem nullitatē,ꝛ ipso iure.tex.est in.l.si quis sempronū.ff.de here.instī.ꝛ.l.si minor.ff.de fernis expoz.ꝛ in.l.cū hi.ſ.si in annos. ff.de trāsac.ꝛ in.l.j.ſ.j.ff.de feriis.ꝛ.l.nō dubiū.C.de legi. Quetamen qz ista verba nullius esse momenti:aliquādo intelligunt nō ipso iure.l.pe.ꝛ ibi Bal.ad hoc no.C.qō met.cā.ex tex.in.l.iij. ſ.ij.ff.pro socio.dixi plene in.l.de pupillo.ſ.si qs forte.ff.de ope. no.nun.post gl.ibi. ¶ Limita istū tex. ꝛ vt procedat qñ prohibi

a ¶ Ponderā vlterius. Ampliatio. Jaso. idē tz in col.r. vers.sed tu potes.f.ea.l. Purp.

b ¶ Nā cū sint. Abb.l.j. ff.de iniust.rupto.ꝛ ſ.j.insti.de here.istit.l.luci⁹. ff.de cōditio. demō.l.filiij. ſ.sed cum exheredatio. ff. de cōtra tab. Purp.

c ¶ Laur.imo in illa lege pe. importāt ipso iure. Fel.in.c. Rodulphus. ex.col.de ꝛpti. Adde p gl.in ver.decime.in c.cū Bertol⁹. de pe.iudicis. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ☞ Excep.do. Adde tex.i.l.Julian⁹ verū debitorē.in prin.ff.de qdi.indc.Purp.
b ¶ Posteros. Adde tū qō posteroꝝ appellatione nō veniūt descendētes ex linea femínina.l.vacatio.j.de mu,z ho.z.l.l.ō.in.j.de iure immu. Nō intelligē nisi talis dictiō posteros,esset plata a femina,qz tūc bene descendētes ex ea venirēt,per ea que ponit ꝑ.de anch.in cōsi.cccgxvij.alias.cccgli.incī.ꝑ maiozi intelligētia.col. iiij. Et vide Frācis.cur.in eius cōsi.gl.colūn. pro quo etiā adde que ponit hic author in.l.sed si hac.§.liberos.de in ius vocan. Et ibi vide Ale.ponētem aliā limitationem,vcz qñ sequeretur absurdū. z in cōsil.lxxv.col.fi.in.j.vol.incip.viso z animaduerso.

c ☞ Trinepotē. Adde l.femine.§.fi.C.ō sec.nup. Purp.

d ☞ Vinc. Limitatio text.i prin.de legitima. Jaſ.j.ea.l.col.ix.versi.tertio facit. Purp.

e ¶ Dos. legitima. Adde Pan.de cast.cōsi.cviij.inc. sup eo de quo queritur. in.j.col.z per enndem cōsi.cccl.viij.inci.in pūcto queritur.in.j.col.

f ¶ Fideicom. adyerte.q.l. vnū ex familia.z.l. cū ita bic allegate parū faciunt. Et idē tenet Jaſ.j.ca.l.co.xij.fol.tu dic. Purp.

g ¶ Voluntariam. Limita vt ꝓcedat qñ alie res nō ꝓhibite extarēt. l.pater.in prin.j.ti.ij. Purp.

h ¶ Vendat. limita qñ cā ne cessitatis haberet originē a testatore.l. pero.§.pdiū.j.titu,j.

tio est facta dispositiue secus si cōditionaliter:qz licet nō sit tūc expressa causa nec persona cuius respectu sit facta ꝓhibitio:nihilominus tenebit.casus est.no.dignus in.l.iij.§.i.z ibi Bal.ad hoc valde no.ff.de condi.insti.Et licet.d.Alex.hic valde dubitet de decisioni.illius tex.nec declaret.z ante eum Raph.eu.ibi. Tu cōfirma per optimū simile.† nam stipulatio facta sine causa in effectu non valet:qz obstat exceptio dol.l.ij.§.circa.cum si. ff.de excep.do.[a] tamen si fiat sub cōditione,valet eo qz conditio habetur pro causa.l.a titio.in prin.z ibi Bar.z alij ad hoc not. ff.de ver.ob.l.cū ad ꝑfens.z ibi Bar.Ang.z Dod.ad hoc no. ff.si cer.pe.l.si quis cū debitore.ff.de iureiur.l.pecunia quam.in ver.causa cōditionis.ff.si cer.pe.quā ad hoc no. Bal.in.l.hoc in re.§.fi.ff.de don.Aud.z do.Alex.in.d.l.cū ad ꝑfens.z declarat hanc regulam not.Bal.in.l.si pater.in.vi.q.C.de insti.z substi.z istud procedit etiam qñ ex implemento conditionis nihil adest stipulatori:z nihil abest,ꝑmissori,ita ꝓbat no.tex.in.d.l.cū ad ꝑfens.in ex̄plo,si rex parthoꝝ viuat.z ideo ad hoc no.Ang. z idē Ang.in.l.si intra.ad fi.ff.de pact.alie limitationes ad hūc.

7 § colligūtur ex dictis Bartoli,ꝑsertim in.ij.col.ibi dicetur.

8 ¶ Scdo no.ex tex.duo que faciunt ꝓhibitionē testatoris de alienando nō esse nudā,scz causam z personā cuius contēplatio ne testator ꝓhibuit. De primo,id est.de cā.exemplū si testator dixerit,nolo talē fundum alienari qz fuit mihi donatus ab imperatore.vel qz fuit antecessoꝝ meoꝝm.z in hoc cōstituit iusta affectiō,si in emptionem ff.de mino.vel qz erat aliqua turris fortissima que erat tutela z protectio illoꝝ qui sunt de agnatione testatoris.Et isto vltimo casu etiā sine expressione istius cause v3 ꝓhibitio,vt est gl.no.in.l.quoties ab omnibus,z ibi Ly. z alij.C.de fideicom.cum cōcor.per do.Alex.hic.Et Bar.j.in.j. col.facit mentionem. De secundo.de persona,pone exemplum vt in tex.quando apparent persone ad quas voluit testator bona ꝓhibita alienari deuenire:puta filij z posteri vt i tex. ¶ Adde idem esse in quocunq; alio tertio in quem testator voluit bona ꝓhibita alienari deuenire.l.iij.§.si quis ita.ff.de alimē.leg. l.titia.§.q marco.ff.de annu.leg.§.fi.insti.de lega.z.l.unica.C.de bis que pene nomi.Raph.cu.z.d.Aler.hic in.j.col.Ang.in cō si.clxv.quod incipit testator in omnibus suis bonis in.v.col.d. Alex.in consil.lvij.in.ij.vo.quod incipit perspectis.in.ij.col.in prin.alia multa exempla ponētur infertus in discursu materie.

9 ¶ Tertio no.ex tex.ibi vel quia talem legem in testamento nō possunt dicere quod licet dispositio testatoris dicatur leg.col. iiij.pro lege seruetur.§.disponat.in auc.de nu.z.l.verbis.j.ff.de ver.sig.l.testandi.C.de test.tamen inhibēdo alienari vbi nō apparet causa nec vna persona certa ꝓhibita:nō est leg:nec est seruanda pro lege,ratio quia ista ꝓhibitio non continet vtilitatem alterius nisi ꝓhibiti.ideo per hoc obligatio nasci nō pōt vnde esset sine causa interdicere heredi quod postquam factus est dominus bonoꝝm non posset ea alienare quod lex reputat pro absurdo:cum in re sua quilibet sit moderator z arbiter.l.in re mandata.C.man.l.nemo externus.C.de iudi.etiam in abutendo.l.sed z si lege.§.cōsulit.in verbo dum se abuti putant.ff.de peti.here.ideo leg non vult quod ista voluntas testatoris valeat qñ contineat aliquid absurdum.alio modo limitani in.l.nemo

10 poteſt.per illum tert.§.eo. ¶ Quarto no.ex tex.ibi quod si libe
b ris aut posteris† esse differētiā inter liberos z posteros.[b] z eam
c ponit tex.in.l.iuris cōsul.§.parentes.ff.de gradi.qō liberi vsqꝫ ad trinepotem[c] vltra duos posteri vocātur.z ita etiā no.Bar. in.l.liberoꝝm.in vlti.col.ff.de ver.sig.fecit.l.cum acutissimi.in verbo posteritatē.C.de fideic. ¶ Quinto no.in ver.sed hec neqꝫ

11 † quod testator per suam ꝓhibitionem alienādi factam cum causa non poteſt ꝓeindicare creditoribus suis,quin talia bona non obstante ꝓhibitione testatoris vendantur vt creditoribus satisfiat:qñ aliunde non habent vt possit satisfieri,facit. l.fi.§.z si ꝓfati.C.de iure delibe.z quod dicam.j.in vltimo no.

12 ¶ Vinc[d] potes tu elicere ex hoc tex.quod cum filius in legitima dicatur esse creditor vt est no.gl.in.l.si quis legatum.§.fi.et ibi Bar.ff.de falsis.z legitima filij censeatur ea alienum.l.papinianus.§.si quis in pubes.ff.de inof.test.Bal.in.l.ij.circa fi.C. de lib.ꝓte.z in.l.quanquam.C.ad leg.fal.d.Alex.in.l.si debitor. ff.ad.l.fal.qō hic est tex.qō ꝓhibitio alienationis facta per testatorem cum causa non impediat filium alienare inquantū capit pro sua legitima.ita nouiter ad hoc pondero istum tex.z si subtiliter dicerē qō filius in legitima non est creditor sed quasi per gl.in.l.iij.C.de iur.z fac.ign.cū concor.quas ibi dedi.z dicit pūctualiter Bar.in.d.l.si qs legatū.§.fi.rñdetur dupliciter.primo qō istud tollit per illud qō tex.subdit de fisco cū prius dixisset de creditoribus.scdo apertius dico qō ille tex.etiā procedit in quasi creditoribus.Probatur per illud q tꝫ Bart.hic in.ij.q.

13 post Jac.de are.vbi vult qō res ꝓhibita alienari respectu certe persone vel cause,pōt tū alienari ex cā dotis vel donationis ꝓpter nuptias,z tū etiam dos dicitur solū quasi debita,vt est gl.no.in.l.mulier.§.cū ꝓponeret.in gl.fi.ff.ad treb.z dos z legitima[e] equiparant:cū dos succedat loco legitime,per Bar.in.l. titio centū.§.titio genero.cū suis cōcordantijs.ff.de condi.demon.an tamē illud qō vult Bar.in illa.§.q.fit verū lz cōiter aliter cū eo trāseant tū ibi late dispurabo illū passum. ¶ Sed quantū ad ꝓpositū de legitima filij cōfirmatur predicta cōclusio per istū eundē ter.alter inducēdo,nā casu alienationis filij deberet vocari per fideicōmissum ille cuius fauore facta est ꝓhibitio,vt est tex.hic in verbo fideicōmissarij.z dicā in sequēti no.sed fideicom.est grauamē.l.coheredi.§.cū filio.cū fi.ff.de vul.z pupil.† omne grauamē ipso iure reſcīdi de legitima filij.l.qñ in prioribus.z.l.sancimus.§.cū aūt.ff.de inoffi.test.igit.z.z qō talis ꝓhibitio respectu legitime censeat etiā onus,facit.l.femine.§.illud.z.§.fi.C.de secū.nup.z ita etiā in terminis tenet Alret.in cōsil.xij.qō incipit in facto ꝓsupponit.in.ij.z.iij.col.ibi tamē nō

15 facit aliquā mentionē de hoc tex. ¶ Et ex his habes not.† ampliationē ad hūc tex.loquēte in creditoribꝰ,vt procedat in qua si creditoribus. ¶ Quid aūt sit respectu quarte trebellianice, vtrū ꝓhibiti alienari cū causa possint per heredē alienari vsqꝫ ad quartā trebellianicā,vide no.Aud.ro.in cōsi.ccvj.qō incipit licet ex cōi cōclusione.Alre.in cōsi.cviij.qō incipit,visa z discussa.in tertio dubio.z in consi.cxxxvij.qō incipit,sequēdo ordinem

17 quesitoꝝ.in.iij.z.v.col.in fi.† Septo no.in verbo,fideicōmissarij.[f] qō qñ ꝓhibitio alienationis fit per testatorē cōtēplatione certe persone,illa persona dicitur esse fideicōmissaria in casu alienationis facte cōtra dispositionē testatoris,vt hic,z in.§.fe. z in.l.vnū ex familia.quasi per totā legē.z.l.peto.§.fratre.z.§.fi. z.l.cum ita.in fi.z.l.cū pater.§.libertis.ff.titu.j. ¶ Septimo not.

18 † quod ꝓhibitio testatoris de nō alienādo facta cū causa z fic

5 legitime trahitur solū ad alienationē voluntariā[g] non aūt ad necessariā,propter ea alienū creditoꝝm.z istud expressius dicit tex.an.l.peto.§.prediū.z ibi Bar.j.tit.j.z in.l.pater filium.in prin.z ibi Bar.j.de leg.iij.facit.l.alienationes.ff.fami.ercis.Facit.l.senatus.in prin.in verbo,nō vt vendat[h] sed vt exoluat.§. eo.vbi multa dixi que hic possent repeti.Facit in simili.l.j.z ibi Bar.C.de predijs mino.z.l.j.ff.de fun.dota. ¶ El.i.in vbo cos. Diuide in duas partes. In prima timore taciti contrarij,de.l. plautius.ff.de aur.z arg.leg.dupliciter rñdet. In scōa ponit casum in hoc.§.tribus modis.fm quod.j.declarat Bar.in quarta gl. ¶ In eadem gl.ibi vel etiam in herede vel in heredibus. pondera hic esse gl.ordinariam cōtra illud quod tenet Jmo.in

19 l.codicillis.§.instituto.j.ti.j.vbi tenet † quod eoipso q testator legat rem pluribus z ꝓhibet alienari,videtur tacite vicissim per fideicōmissum relinquere si cōtingat vnū fine aliorum consensu alienare. Unde tūc talis ꝓhibitio pluribus simpliciter facta valet z tenet:qz tunc intelligitur facta vni cōtemplatione alterius legatarij vel coheredis. ¶ Ad hoc pōderat esse ibi gl. quam ad istud reputat singularem. In contrarium habes glo. expressam hic z contrarū not.Sali.in.l.quoties ab omnib⁹.C. de fideicom.z do.Alex.hic in fi.comment.vbi ad glos.d.§.instituto iuncto tex.respōdet qō loquitur quādo plura alia verba

20 fuerunt adiecta. ¶ Adde tu† qō etiam assumptum Jmol. non est verum:quia eoipso qō testator relinquit rem pluribus et ꝓhibeat alienari,videatur inter eos facere fideicōmissum recipro cum. Istud non est verū,nec sola ꝓhibitio alienandi facta inter plures hoc inducit,sed alia requirunt,prout habes tex.in.l. titio scio.§.scia libertis.j.tit.j. Declarat Bar.in.l.vel singulis. vbi dixi.ff.de vul.z pup. Dan.de ca.z alij in.l.pen.ff.de impub. vbi etiā dixi.Iam requireretur qō esset facta vltimo morienti z in tota re,vt in dictis locis habetur.adde etiam illud qō not. Bal.in.l.cum hi.§.sed si pluribus.per illum tex.ff.de trāfactio. ¶ Capio gl.in verbo,non possunt dicere.in prima parte.Bar. extra gl.formal tres oppo.ex quarū solutione colliguntur tres

21 alie limitationes ad hunc tex. Prima limitatio est qꝫ quis ꝓhibitio sine causa nō valeat quo ad ꝓhibitū vt ꝓhibitus impediatur alienare si sit perfecte etatis,valet tū vt eius tutores vel curatores interim impediant alienare. Ita loquitur tex.fm Bar.hic z in.l.j.C.de vsu.ꝓ emp.Et rō est:qz administratores nō possunt fauori illi renūciare,prout ꝓhibitus pōt si est perfecte etatis,vt hic dicit gl.per.l.heres potest.ff.ad.l.fal. ¶ Adde qō Jo.de imo.Raph.cu.z do.Ale.assignāt aliā rationē ad tex.

22 † o.l.que erit alia limitatio ad hunc.§.qō ibi de iure cōi alienatio rerū minoris erat ꝓhibita ꝓtercꝫ in certis casibus.vnde si testator

si testator talē rem de iure cōi alienari ꝓhibitā expresse ꝓhibuerit etiā sine alia causa talis ꝓhibitio tenebit adeo qō non poterit alienari etiā in casib⁹ a iure permissis,per tex.valde no. in.§.sanctissimas.in auc.de alie.z emphy.col.ix.vbi res ecclesiarū que alias possunt alienari ꝓ redemptione captiuoꝝ si sint ꝓhibite a testatore alienari,non poterunt alienari etiā in casum

23 illū piū alias permissum. † Et sic vbicūq; cū ꝓhibitione testatoris concurrit ꝓhibitio legis,non potest fieri alienatio etiā in casu de iure permisso.glo.est in.l.fi.in glo.magna ad fin.C.de reb.alie.non alie.gl.z Bart.in.l.ea lege.C.de condi.ob cau.glo.z doct.in.c.verum.de condi.appo.Bal.in.l.j.in.vij.oppo.ad fi.C. de pac.z in.l.quoties ab omnibus.C.de fideicō. Bene facit trita regula:quia duo vincula debent magis ligare quam vbi vnum est.auc.itaqꝫ.z in corpore vnde sumitur.C.cōmu.de succes.z in c.j.de treu.z pa.ad idem bene faciunt ea que vltra alios addā.j. in.vij.limitatione. ¶ Sed tu aduerte qō Jmol.Raph.z.d.Alex. non bene inferūt ex.d.l.ij.C.de vsuca.pro emp.nec bene loquitur quo ad illam secūdam qō dicit qō ibi ille res minoris de iure cōmuni erant ꝓhibite alienari per solos tutores:qz imo tēpore illius.l.secūde,serui de ꝓbus loquitur illa leg z alie res mobiles seruabiles non ꝓhibeant alienare per solos tutores absqꝫ decreto iudicis.bene verum est quod istud postea fuit inductū per tex.in.l.lex que tutores.C.de admin.tuto.Et ita etiā eos reꝓbat Alre.in cōsi.cxlij.qō incipit diligēter z mature cōsideratis.in.ij.z.iij.col. † Sedam limitationē tradit Bar.per.l.iij.

24 §.si qs ita.ff.de adi.leg.qñ ꝓhibitio respicit nō solū fauorē ꝓhibiti,sed etiā alterius tertij.z istud est expeditum ꝓout dixi in tex.in.ij.not. ¶ Tertia limitationē tradit Bar.per.l.generaliter.§.si petitū.ff.de fideicō.libe.qñ res animata,z sic ꝑsona ꝓbibetur alienari valet z tꝫ:eo qz fauore ipsius rei ꝓhibite censetur facta,ꝓhibitio vt est ibi in seruo ꝓhibito alienari.ideo

25 in casu cōtrauēnionis ꝑsequit libertatē.casus est ibi no. ¶ Per

26 quem infert sing.Bar.† q si aliquis baro vel comes ꝓhiberet filio vel heredi alienari vasallos licet simpliciter a sine cā:tū talis ꝓhibitio semper valet:qz censet facta cōmodo z fauore vasal

a lozum.[a] solus Rapha.cu.reꝓbat qz in.d.§.si petitum.ideo ibi z quia prohibendo alienari serui in dubio videtur decisse libertatē seruo:ꝓptereā subiūgit tex.qō si nō habuit animū oande libertatis vt in scdo casu qñ voluit seruum coercere qō ꝓhibitio nō valeret vnde non pōt dici idē fm eū in vasallis:cū ibi ꝑsone sint in libertate.tu potes dicere vt ꝑsupponit Bar.qō imo

b ibi sit ius cōe:qz respectu rei ꝓhibite que habet animū z affectionē censetur facta ꝓhibitio:ergo resultat tacitū fideicōmissum[b] per q relinquitur sibi libertas in casu alienationis.ideo etiā tūc vasalli videbunt liberati in casu alienationis.ita videt qō sit clare de mēte Bar.nota ergo ꝑpetuo z valde signa istā decisionē quā si bene inſpexeris satis voluit Bar.qō si baro vel comes ꝓhibeat filio vel alijs ſtitutis alienare vasallos:ex quo talis ꝓhibitio cēsetur facta fauore z cōmodo vasallorū,in casu alienationis z fic cōtrafactionis videtur relicta liberatio vasallis. Et tūc inducetur liberatio vasallorū a subiectione,z sic a superioritate dñi.ita vult Bar.se fundando in.d.§.si petitū,vbi istud decidit in seruo.nō memini legisse alibi istud ab aliquo tactū nec forte in toto libro feudorū istud inuenies,z si est verum

27 est valde singulare. ¶ Et accedat q alibi † vasalli equiparātur libertis.gl.est in.c.j.in verbo salua reuerētia,de militare vasal.qui ꝙtumqꝫ est.gl.in.l.solo.C.de lib.can.Spe.in ti.de feu.§.quoniā. in ver.xvij.Bal.in.l.liber.in vlti.col.C.de ope.lib.ego tū dubito de veritate huius dicti q nō dz in dubio ꝑsumi qō ista fuerit volūtas testatoris liberandi oēs vasallos a subiectione filij: cū esset nimis grauez preindiciale que ratio cessat in.d.§.si petitū.vbi capitur illa ꝑsumptio qz tractatur tantū de preiudicio vnius serui:vnde si ꝑsonare paritatē terminorū posset argui ex illo tex.qñ testator in specie ꝓhibuisset alienari vnū vasallū. cogita tū iterū in ꝓdictis.tu aūt potes firmare decisionē Bar. de vasallis quātū ad hoc vt ꝓhibitio valeat:non dico q tū ad

28 cōsequendū liberationem. Et hoc cōfirma tali fundamento qō est valde planū † q de iure cōi absq; ꝓhibitiōe testatoris dns ꝓhibetur alienare vasallos inuitos:qz eoꝝ interest nō mutare dñm.tex.est in.c.preterea ducatus.de ꝓhi.feu.alie.per Fede. gl.in.l.inmitis.ff.de side.com.liber.Spe.in ti.de feu.C.quoniam. versi.ex.z ibi Jo.an.in addit.que incipit,z hāc rationē notat Bal.in.c.j.§.si qs miles.in primo ꝓt.per illū tex.quo tēpo.miles.z in.l.in testō.C.ad.l.falci.z in.c.fi in generali.fi de feud.fue. cōtrouer.inter do.z agna.z in.c.j.circa fi.de rest.spo.Bal.Sal.z Pau.de ca.in.l.debitorū.C.de pact.do.Ebb.in.c.auditis.in.vj. col.de ꝑsum.do.Alex.in.l.ij.in prin.ff.sol.ma.ergo cū hic cum ꝓhibitione legis simul cōcurrat ꝓhibitio testatoris valet etiā sine eā.etiam vbi alias nō valeret,z hoc qz duo vincula ꝛc.ꝓnt dixi.§.statim in prima fallentia. ¶ Cōfirmatur per illud q sin-

29 tꝫ Bal.in.c.i.§.preterea.de capi.corra.vbi tꝫ quod † qñ vasallus facit pactū de nō alienando,quo casu pactū cōcurrit cū ꝓhibitione legis:tūc non pōt alienare etiā in casu alias a iure per-

30 misso ad hoc vt pactū aliquid operetur z valeat. † Et qz qñ ꝓhibitio noua adiicitur ꝓhibitioni veteri,tunc bꝫ eā ampliare ꝓ tex.no.m.d.§.sanctissimas.in auc.de alie.emphy.col.ix. ¶ Do-

31 tes z alio modo cōfirmare per aliud optimū simile,† nā quotiesq; cūq; in pacto nudo deducit illud qō alias erat debitū ex aliqua parte iuris illud pactū dz robozari illa lege z dicitur efficaz ad agendū.ita no.Bar.in.l.legitima.in pe.col.per gl.ibi.ff.de pac. notat idē Bar.in.l.nō impossibile.per illū tex.ff.eo.z vtrobiqꝫ dixi.Facit bñ ter.in.l.inter socerū.§.cōuenit.ff.de pact.do.iūcta l.si quid ꝓ o ꝓze.in prin.ff.de oo.inter vir.z vxo.Ergo idē dicemus in ꝓposito nostro qō q̄uis ꝓhibitio testatoris fuerit de secūda,ex quo tū cōtinebat illud qō erat ꝓhibitū de inre,ista ꝓhibitio ꝑ hoc censeat efficaz z valida z ista fundamēta multum me mouēt ad ita tenendū vltra tex.Bar. ¶ In ea.gl.ad fi. Bar.hic z in.d.l.titio cētū.in prin.rñdet z ex eius rñsione datur

32 alia limitatio ad hūc ter.† vt procedat qñ res legata trāsit directo in legatarium,secus vbi de manu heredis.tūc v3 ꝓhibitio etiam sine cā z remedio cautionis prestande heredi qui aliter rē nō daret. ¶ Jstam sol.reꝓbat Raph.cu.quia est extranea re-

33 strictio ad.d.l.titio cētū.aliter z melius impugnat Jmo.† quia licet speciei legate transeat dominiū recta via in legatariū,non tū transit possessio.l.cū heredes.in prin.ff.de acqui.poſ.not.gl. in.§.si qs ita.ff.de adi.leg.qñ ꝓhibitio respicit nō solū fauorē ꝓ-

a hibiti,sed etiā alterius tertij.z istud est expeditum ꝓout dixi in tex.in.ij.not. ¶ Tertia limitationē tradit Bar.per.l.generaliter.§.si petitū.ff.de fideicō.libe.qñ res animata,z sic ꝑsona ꝓbibetur alienari valet z tꝫ:eo qz fauore ipsius rei ꝓhibite censetur facta,ꝓhibitio vt est ibi in seruo ꝓhibito alienari.ideo in casu cōtrauēnionis ꝑsequit libertatē.casus est ibi no. ¶ Per

26 quem infert sing.Bar.† q si aliquis baro vel comes ꝓhiberet filio vel heredi alienari vasallos licet simpliciter a sine cā:tū talis ꝓhibitio semper valet:qz censet facta cōmodo z fauore vasal

a lozum.[a] solus Rapha.cu.reꝓbat qz in.d.§.si petitum.ideo ibi z quia ꝓhibendo alienari serui in dubio videtur decisse libertatē seruo:ꝓptereā subiūgit tex.qō si nō habuit animū oande libertatis vt in scdo casu qñ voluit seruum coercere qō ꝓhibitio nō valeret vnde non pōt dici idē fm eū in vasallis:cū ibi ꝑsone sint in libertate.tu potes dicere vt ꝑsupponit Bar.qō imo

b ibi sit ius cōe:qz respectu rei ꝓhibite que habet animū z affectionē censetur facta ꝓhibitio:ergo resultat tacitū fideicōmissum[b] per q relinquitur sibi libertas in casu alienationis.ideo etiā tūc vasalli videbunt liberati in casu alienationis.ita videt qō sit clare de mēte Bar.nota ergo ꝑpetuo z valde signa istā decisionē quā si bene inſpexeris satis voluit Bar.qō si baro vel comes ꝓhibeat filio vel alijs ſtitutis alienare vasallos:ex quo talis ꝓhibitio cēsetur facta fauore z cōmodo vasallorū,in casu alienationis z fic cōtrafactionis videtur relicta liberatio vasallis. Et tūc inducetur liberatio vasallorū a subiectione,z sic a superioritate dñi.ita vult Bar.se fundando in.d.§.si petitū,vbi istud decidit in seruo.nō memini legisse alibi istud ab aliquo tactū nec forte in toto libro feudorū istud inuenies,z si est verum

27 est valde singulare. ¶ Et accedat q alibi † vasalli equiparātur libertis.gl.est in.c.j.in verbo salua reuerētia,de militare vasal.qui ꝙtumqꝫ est.gl.in.l.solo.C.de lib.can.Spe.in ti.de feu.§.quoniā. in ver.xvij.Bal.in.l.liber.in vlti.col.C.de ope.lib.ego tū dubito de veritate huius dicti q nō dz in dubio ꝑsumi qō ista fuerit volūtas testatoris liberandi oēs vasallos a subiectione filij: cū esset nimis grauez preindiciale que ratio cessat in.d.§.si petitū.vbi capitur illa ꝑsumptio qz tractatur tantū de preiudicio vnius serui:vnde si ꝑsonare paritatē terminorū posset argui ex illo tex.qñ testator in specie ꝓhibuisset alienari vnū vasallū. cogita tū iterū in ꝓdictis.tu aūt potes firmare decisionē Bar. de vasallis quātū ad hoc vt ꝓhibitio valeat:non dico q tū ad

28 cōsequendū liberationem. Et hoc cōfirma tali fundamento qō est valde planū † q de iure cōi absq; ꝓhibitiōe testatoris dns ꝓhibetur alienare vasallos inuitos:qz eoꝝ interest nō mutare dñm.tex.est in.c.preterea ducatus.de ꝓhi.feu.alie.per Fede. gl.in.l.inmitis.ff.de side.com.liber.Spe.in ti.de feu.C.quoniam. versi.ex.z ibi Jo.an.in addit.que incipit,z hāc rationē notat Bal.in.c.j.§.si qs miles.in primo ꝓt.per illū tex.quo tēpo.miles.z in.l.in testō.C.ad.l.falci.z in.c.fi in generali.fi de feud.fue. cōtrouer.inter do.z agna.z in.c.j.circa fi.de rest.spo.Bal.Sal.z Pau.de ca.in.l.debitorū.C.de pact.do.Ebb.in.c.auditis.in.vj. col.de ꝑsum.do.Alex.in.l.ij.in prin.ff.sol.ma.ergo cū hic cum ꝓhibitione legis simul cōcurrat ꝓhibitio testatoris valet etiā sine eā.etiam vbi alias nō valeret,z hoc qz duo vincula ꝛc.ꝓnt dixi.§.statim in prima fallentia. ¶ Cōfirmatur per illud q sin-

29 tꝫ Bal.in.c.i.§.preterea.de capi.corra.vbi tꝫ quod † qñ vasallus facit pactū de nō alienando,quo casu pactū cōcurrit cū ꝓhibitione legis:tūc non pōt alienare etiā in casu alias a iure per-

30 misso ad hoc vt pactū aliquid operetur z valeat. † Et qz qñ ꝓhibitio noua adiicitur ꝓhibitioni veteri,tunc bꝫ eā ampliare ꝓ tex.no.m.d.§.sanctissimas.in auc.de alie.emphy.col.ix. ¶ Do-

31 tes z alio modo cōfirmare per aliud optimū simile,† nā quotiesq; cūq; in pacto nudo deducit illud qō alias erat debitū ex aliqua parte iuris illud pactū dz robozari illa lege z dicitur efficaz ad agendū.ita no.Bar.in.l.legitima.in pe.col.per gl.ibi.ff.de pac. notat idē Bar.in.l.nō impossibile.per illū tex.ff.eo.z vtrobiqꝫ dixi.Facit bñ ter.in.l.inter socerū.§.cōuenit.ff.de pact.do.iūcta l.si quid ꝓ o ꝓze.in prin.ff.de oo.inter vir.z vxo.Ergo idē dicemus in ꝓposito nostro qō q̄uis ꝓhibitio testatoris fuerit de secūda,ex quo tū cōtinebat illud qō erat ꝓhibitū de inre,ista ꝓhibitio ꝑ hoc censeat efficaz z valida z ista fundamēta multum me mouēt ad ita tenendū vltra tex.Bar. ¶ Jn ea.gl.ad fi. Bar.hic z in.d.l.titio cētū.in prin.rñdet z ex eius rñsione datur

32 alia limitatio ad hūc ter.† vt procedat qñ res legata trāsit directo in legatarium,secus vbi de manu heredis.tūc v3 ꝓhibitio etiam sine cā z remedio cautionis prestande heredi qui aliter rē nō daret. ¶ Jstam sol.reꝓbat Raph.cu.quia est extranea re-

33 strictio ad.d.l.titio cētū.aliter z melius impugnat Jmo.† quia licet speciei legate transeat dominiū recta via in legatariū,non tū transit possessio.l.cū heredes.in prin.ff.de acqui.poſ.not.gl. in.§.si qs ita.ff.de adi.leg.qñ ꝓhibitio respicit nō solū fauorē ꝓ-

a hibiti,sed etiā alterius tertij.z istud est expeditum ꝓout dixi in tex.in.ij.not. ¶ Tertia limitationē tradit Bar.per.l.generaliter.§.si petitū.ff.de fideicō.libe.qñ res animata,z sic ꝑsona ꝓbibetur alienari valet z tꝫ:eo qz fauore ipsius rei ꝓhibite censetur facta,ꝓhibitio vt est ibi in seruo ꝓhibito alienari.ideo in casu cōtrauēnionis ꝑsequit libertatē.casus est ibi no. ¶ Per

26 quem infert sing.Bar.† q si aliquis baro vel comes ꝓhiberet filio vel heredi alienari vasallos licet simpliciter a sine cā:tū talis ꝓhibitio semper valet:qz censet facta cōmodo z fauore vasal

a lozum.[a] solus Rapha.cu.reꝓbat qz in.d.§.si petitum.ideo ibi z quia ꝓhibendo alienari serui in dubio videtur decisse libertatē seruo:ꝓptereā subiūgit tex.qō si nō habuit animū oande libertatis vt in scdo casu qñ voluit seruum coercere qō ꝓhibitio nō valeret vnde non pōt dici idē fm eū in vasallis:cū ibi ꝑsone sint in libertate.tu potes dicere vt ꝑsupponit Bar.qō imo

b ibi sit ius cōe:qz respectu rei ꝓhibite que habet animū z affectionē censetur facta ꝓhibitio:ergo resultat tacitū fideicōmissum[b] per q relinquitur sibi libertas in casu alienationis.ideo etiā tūc vasalli videbunt liberati in casu alienationis.ita videt qō sit clare de mēte Bar.nota ergo ꝑpetuo z valde signa istā decisionē quā si bene inſpexeris satis voluit Bar.qō si baro vel comes ꝓhibeat filio vel alijs ſtitutis alienare vasallos:ex quo talis ꝓhibitio cēsetur facta fauore z cōmodo vasallorū,in casu alienationis z fic cōtrafactionis videtur relicta liberatio vasallis. Et tūc inducetur liberatio vasallorū a subiectione,z sic a superioritate dñi.ita vult Bar.se fundando in.d.§.si petitū,vbi istud decidit in seruo.nō memini legisse alibi istud ab aliquo tactū nec forte in toto libro feudorū istud inuenies,z si est verum

27 est valde singulare. ¶ Et accedat q alibi † vasalli equiparātur libertis.gl.est in.c.j.in verbo salua reuerētia,de militare vasal.qui ꝙtumqꝫ est.gl.in.l.solo.C.de lib.can.Spe.in ti.de feu.§.quoniā. in ver.xvij.Bal.in.l.liber.in vlti.col.C.de ope.lib.ego tū dubito de veritate huius dicti q nō dz in dubio ꝑsumi qō ista fuerit volūtas testatoris liberandi oēs vasallos a subiectione filij: cū esset nimis grauez preindiciale que ratio cessat in.d.§.si petitū.vbi capitur illa ꝑsumptio qz tractatur tantū de preiudicio vnius serui:vnde si ꝑsonare paritatē terminorū posset argui ex illo tex.qñ testator in specie ꝓhibuisset alienari vnū vasallū. cogita tū iterū in ꝓdictis.tu aūt potes firmare decisionē Bar. de vasallis quātū ad hoc vt ꝓhibitio valeat:non dico q tū ad

28 cōsequendū liberationem. Et hoc cōfirma tali fundamento qō est valde planū † q de iure cōi absq; ꝓhibitiōe testatoris dns ꝓhibetur alienare vasallos inuitos:qz eoꝝ interest nō mutare dñm.tex.est in.c.preterea ducatus.de ꝓhi.feu.alie.per Fede. gl.in.l.inmitis.ff.de side.com.liber.Spe.in ti.de feu.C.quoniam. versi.ex.z ibi Jo.an.in addit.que incipit,z hāc rationē notat Bal.in.c.j.§.si qs miles.in primo ꝓt.per illū tex.quo tēpo.miles.z in.l.in testō.C.ad.l.falci.z in.c.fi in generali.fi de feud.fue. cōtrouer.inter do.z agna.z in.c.j.circa fi.de rest.spo.Bal.Sal.z Pau.de ca.in.l.debitorū.C.de pact.do.Ebb.in.c.auditis.in.vj. col.de ꝑsum.do.Alex.in.l.ij.in prin.ff.sol.ma.ergo cū hic cum ꝓhibitione legis simul cōcurrat ꝓhibitio testatoris valet etiā sine eā.etiam vbi alias nō valeret,z hoc qz duo vincula ꝛc.ꝓnt dixi.§.statim in prima fallentia. ¶ Cōfirmatur per illud q sin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt heres possit petere cautionem de non alienando ab illo prohibito vt ibi dicit tex. ℣ Item vꝫ quo ad hoc vt fideicōmissario cuius cōtemplatione facta est prohibitio debeat estimatio vt etiā tenet Bar. hic per l. ea lege. cū gl. C. de condi. ob causam.

a ¶ Aduerte etiam pro intellectu doctrine Bar. ℣ qō licet testatoz possit oīnum rei legate donec est apud legatarium in alium trāsferre l. fi. C. eo. dixi post gl. ℟ Bar. in l. nemo potest. in gl. magna. circa fi. S. eo. tamē post℘ trāslatū est oīnum a legatario in alium per viā cōtractus: non pōt testator hoc facere: ex quo ille tertius habuit per viam cōtractus ℟ non a testatore. tex. est not.

39 in. d. l. stichus seruus. ¶ †† Limita. d. l. stichus. ℣m Barto. ℟ clarius Paul. de ca. nō habere locū qñ testator expresse prohibuit alienari: qz tūc per quecūq; verba fiat etiam si per substitutiuū impeditur alienatio ℟ oīnum trāsferri. Ille ergo tex. procedit si prohibitio fuit tacita puta lego fundū, ℟ si alienaueris volo deueniat ad talem, isto casu tacite prohibeo ne alienes: ita procedit tex. in. d. l. stichus. ad hoc sing. ℣m Paul. de ca. ℟ tunc pecdit

b dist. Bar. rō diuersitatis ℣ qz expressa prohibitio testatoris de

40 nō alienādo facta cum causa vel respectu certe persone reddit alienationē ipso iure nullā, ℟ sic impedit trāslationē dominij in alium, secus est in prohibitione tacita. gl. est no. in. l. cum pater. ℣. libertis. in gl. j. ℟ ibi Bar. ℟ doc. not. j. tit. j. not. in. l. seruo legato. in prin. S. eo. ¶ Dubito multū de veritate huī limitatiōis ℣ alij nihil tangūt: qz etiā expressa prohibitio testatoris qñ testator vsus est verbo subiūctiuo alienaueris. videtur militare eadem ratio quā ponit iurisc̄onsultus. d. l. stichus seruus. ℟ Bar. c doc. hic: qz tale verbum presupponit perfectam alienationem, ℟ sic oīnum iam in alium trāslatum. ℟ hoc modo tollitur etiam gl. in. d. ℣. libertis. in gl. j. nisi saluando Bar. ℟ Pau. de ca. intel ligas quādo prohibitio expresse pure precessit vt dicā nūc in fe

41 quēti limitatione. ¶ Scdo not. limita. d. l. stichus seruus. ℟ doctri. Bar. ℟ doc. hic nō procedere qñ testator incepit a precedēti prohibitione pura: qz primo prohibuit res alienari, ℟ postea subiungat futurū subiunctiui, ℟ si alienauerit deueniat in talē: tūc prohibitio bene vꝫ tenet, ℟ alienatio est nulla propter prohibitionem puram precedentē, quo casu fideicommissarius nō renocatur tūc in casu quo oīnum iam sit in aliū translatum. Et quo phibitio simplex facta cū causa ipediret translationē oīnj, ℟ sic cessat ratio. d. l. stichus. Et ita tꝫ sing. in. d. l. stichus. in glo. fi. ita etiā tenet Alre. in consi. cxiij. qō incipit visa ℟ discussa con

42 sulta. ¶ Item inquātū Bar. tenet ℣ qñ tꝫ prohibitio facta p verbum subiūctiui: vel prohibitio tacita nō impediāt translationē oīnj: tū ipsi fideicōmissario cuius respectu est facta phibitio deberet estimatio rei per. d. l. ea lege. cū gl. Adde ℣ hoc facere aperta rōne: nā cū in predictis casibus reperiatur fideicōmissum relictum in casum quo oīnum fuerit in aliū trāslatū: qñ testator vsus est verbo subiūctiui si alienaueris: ergo in effectu testator reliquit per fideicommissum rem alienā ergo succedit regula q qñ testator sciēter legat rem alienā, fideicōmissario debetur estimatio. l. cū alienā. C. de leg. ℣. fi. insti. eo. ℟. l. nō dubiū. ℣. fi. ℣. de. l. iij. ℟ hoc etiā voluit Rapha. cu. hic. ¶ Adde etiā pro intellectu

43 totius materie ℣ qñ prohibitio testatoris est expressa, ille in cuius fauorē facta est, phibitio: pōt ppria authoritate illā rem ap prehēdere. gl. est solēnis in ℣. de cetero. in verbo licētia damnus. in aut. vt de cetero cōmuta. nō fiant. col. v. ℣ sequit ℟ cōmendat Ludo. ro. in. d. l. qui absenti. ℣. j. Ange. in. l. nemo pōt. ff. de pact. Bal. in. l. ceterū. in. iiij. col. de iudi. vbi illā gl. reputat ad hoc fin

44 gulare in iure. ¶ Et per eā not. infert ℣ qꝫ si vasallus feudū illicite alienat: pōt dūs sua authoritate recuperare qō bñ nota: ℣ nis Ang. sibi ℟ius in. d. ℣. de cetero. reprobat illā gl. ¶ Succedit siue inquantū Bar. opponit de. l. codicillis. ℣. matre. j. tit. j. adde inquātū in solutione dicit qō ibi, phibitio fuit facta odio certe persone, vt tūc admittatur ad reuocā. heredes defuncti. nā falsa lit Bar. ℣ ibi filij sozorum vroris essent heredes testatoris, imo nec℘ illius vzoris, ſꝫ bene admittunt℘ ex fideicō. testatoris, vt ibi clare dicit tex. ¶ Sl. in verbo nā si heredis. Tene tertiū intellectū qui est verus. addetū inquātū Bar. reprobat ℣m intellectū vltra reprobatione gl. qō testator nō pōt prohibere alienationē rerū heredis. per. l. heres ppriū. ff. qui ex a qbus. ℟. l. si quis ingā

45 lnos. ℣. j. ℟. l. si heredis seruus. S. eo. Intellige sane ℣ qn nō valet prohibitio vt per eam impediatur translatio dominj rerū here dis: tamē valet prohibitio vt heres teneatur ad estimationē inribus prealleg atis. prout etiā tenuit Bar. ℣. in. vij. opp. de. l. stichus seruus. ff. de manu. testa. ratio est: qz tūc cum fideicommissum sit factum de re heredis debet valere quātum ad estimationem: prout dixi. ℣. circa illā. vij. opp. de. d. l. stichus seruus. ℟ isto modo potes intelligere istū tex. qui aliter fortiter obstaret contra Bar. in. l. ſi quis ita legatus. ℣. qō cōstituti. ff. de manu. test. quē allegat Raph. cu. cōtra Bar. vbi testator ita potest prohibere manumissionē serui heredis, sicut serui propij qō est de di

c recto contra illa iura prealleg ata. ℣ presertim ℣. d. l. ſi quis inquilinos. ℣. j. fed intellige. d. ℣. qō cōstituti. pcedere ℣tū ad hoc vt heres prohibitus teneatur ad estimationē, nō aūt quo ad impediēdū trāslationē oīnj, quāuis nō sit fine violētia ad illū tex. qui fortiter stringit. vnde necessarium est ita dicere vt iura inribus cōcordētur. l. vnica. C. de inoffi. do. c. cū expediat. de elect. ¶ Er

46 tra gl. circa materiā istius. l. Bart. formal. qinj. q. ℙrima est tan facta, phibitione respectu certe persone, sit aliqō remedium vt possit fieri alienatio. Bar. ponit duo remedia. primū q heres vt legatarius patiat fundū pēdicari p aliquē qui sit creditor ℟ rem per hypothecariā obtineat: qz phibitio testatoris nō nocet creditoribus, vt hoc tex. vel patiat per aliquē vendicari vt ppriū. idem no. Bar. in. l. peto. ℣. prędium. per illum tex. j. tit. j. Subdit

47 Bar. sub dubio forte. ℣q sñia non preiudicabit illis quoꝝ contemplatione facta est, phibitio nisi sint citati per. l. in concedendo. ℟ melius in. l. sequēti que incipit. in dic. ff. de aqua plu. arcen. bene fecit ioqui sub dubio forte Bar. qz ℣ium tenent alij oēs ℟ in specie Ange. ℣lo. ℣mo. Raph. ℟. d. Alex. hic, Angel. ℟ Jud. in. d. l. in diem. ℣mo. in. l. decē. ff. de verb. obl. Bar. met sibi ℣ius in. d. l. in diem. eo quia ius defensionis prin. spectat ad prohibitum. vnde non sunt citandi qui in consequentiam vel secūdario ledi pñt, vt est gl. reputata singularis in. l. de vnoquoq; in prin. gl. ſi. ad ſi. ff. de re indi. quam Ang. ℣mo. ℟ Dod. ibi, ℟ hic ad

48 hoc valde ſo. reputant singulare. Scdo facit ℣m Rapha. cu. qz isti quoꝝ cōtemplatione facta est prohibitio reputātur legatarij seu fideicommissarij. vt hoc tex. in fi. vbi dixi sed legatarij vt fideicommissarij non sunt citandi quando iudicium agitur ℣tra heredē. l. ſi fuscepta. ℟. l. qui de inofficioso. ff. de inoffic. testa. ℟. l. ſi

48 superat. in prin. ff. de pig. ¶ Tertio bene facit ℣ qz qñ iudicū agitur cum herede, substitutus non est citandus. l. j. ℣. pen. ff. de ven. inſpi. Bar. expresse in. d. l. in die. ℟ est bon℘ text. in. l. ℣. Jctus. ff. de re iudi. vbi sententia lata contra heredem institutum man

49 datur ēgecutioni cōtra substitutū. ¶ † Quarto facit: qz sñia que fertur contra heredem institutū, non est necesse citari fideicommissarium etiam vniuersalē vt ei preiudicet tex. est in. l. ſi patroni. ℣. fi. ℣m vnam lectu. ff. ad treb. ℟ in. d. l. j. ℣. pe. ℟ fi. ff. de ventre

50 in pos. mit. ¶ Quinto facit: qz ℣ quādo fit ēxecutio principalis debitoris non est fideiussor de necessitate citandus. ita no. Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. de conuenien. ſiſ. debito. lib. x. ℟ in. l. duobus. ℣. qui iurauit. ff. de iureiu. Ān. in. l. in cognitione. in fi. ℣. ad ſyl. Et est de hoc tex. optimus in. l. amboze laudato. C. de cuict. qđ tex. ad hoc allegat. d. Alex. idem tenens in consi. clxj. in. ij. vo. qō in

51 cipit ſtantibus bis que in themate narrātur. ¶ † Sexto facit qz non est necesse citari illū qui ex postfacto in aliquem casum ius habere pōt ℟ sic futuri aduersarij citandi non sunt. ita not. tenet Bal. in. l. nec quic℘. ℣. vbi decretum. in. ℟i. col. ff. de offic. procon. ℟ leg. per tex. in. d. l. j. ℣. pe. ff. de ven. inſpi. ¶ Ibi dicit Bal. in

52 rub. extra de reſcrip. in. iij. col. qō ℣ qui casu vel in consequentiā ledi possunt nō sunt citandi. ¶ Septimo facit qō tenent Jmo. ℟ Bal. in. c. humilis. de ma. ℟ obe. non esse citādos illos quos incideret negotium tangit, sed ſufficit principalē citari. d. l. j. ℣. pe. ℟ fi. ¶ Octauo facit qō vult gl. in. c. quānis. in gl. fin. de pact. in

53 vj. per quam inferēdo ſo. ibi Semi. in. vj. col. ℣ qō actus non di

D citur verti in detrimentū alterius quando nō affert ei detrimē tum principaliter licet secundario. ¶ Eg quo decidit quod si ex forma statuti debent citari illi in quoꝝ detrimentum fit actus intelligitur directe ℟ principaliter. non aūt secundario qō est de

54 ne notādum ℣m eum. ¶ † Nono facit quia quādo est questio de processu iudicis coram superiore per viā appellationis vel nullitatis valet processus ℟ sententia cōtra eum ꝫ ipse iudex non cite tur: qz non agitur principaliter cōtra iudicē ℣m Jmn. in. c. in no

55 stra. de ꝓcu. Bal. in. l. lancinius. in. ℟iij. q. C. de iudi. ¶ † Decimo ℟ vltimo facit qō tenet Bal. in. c. ſi. circa ꝓin. post Jmno. ibi de dolo ℟ cōtu. ℟ qō quādo est cōtrouersia inter archiepiscopos super iure epoū seu super iure primatie licet causa tangat prouinciales. i. ſuffraganeos tū nō est necesse eos citari: qz sunt a

56 pēdices in cōsequētia. ¶ Circa ℣m remedū Bar. ℣ qō si prohibitus primo faciat vnā alienationē in personā permissam poste a poterit alienari simpliciter per. l. pater. ℣. quindecim. ℣. de le. iij. subdit tū Bar. qō alio casu loqtur vt ibi patet nec aliter declarat. Forte voluit dicere Bar. qō in. d. ℣. quindecim. est prohibitio nō respectu certe persone vt hic, ſꝫ respectu certi generis personarū, prout etiā in. l. peto. ℣. fratre. j. ti. j. Vbi em̄ non est set persona que posset prima vice licite accipere. accedat ℣ tenet Pau. de ca. in consil. cxij. quod incipit in questio. que vertitur parme. in. ij. col. ¶ Quantum tamē ad istud remedium Bar.

57 adde tex. not. in. l. tutor. rerum. ff. de admi. tuto. quem Bar. ℣ ibi reputat valde sing. quod quādo res pupilli fuit semel iuste ven dita potest etiā tutor eam licite retinere, ꝓ se non obstante qō sit tutor istius pupilli. Et illum tex. etiā reputat sing. Ludo. ro. in. l.

in. l. singularia. in. vij. col. ff. si cer. pet. Ad idē facit tex. in. l. diximus. ℣. ſi. cū. l. ſeq. ℟ ibi Bar. multū no. ff. qō met. cā. ℟ ter. in. c. ex

58 pte. de fo. ¶ Facit bñ no. ℣ qꝫ cā que semel est deca. in. d. aut. res que. eam ēxtēdit alios casus. ¶ Quid tenēdū in hoc no. ℟ subtili passu. durum videtur cōſulēdo ℟ iudicādo recedere a cōi ſnia. ¶ Sed tu potes tenere cōtra istam cōem sententiā, ℟ in puncto iuris credo esse melius.

66 † Nā fortior est expressa, phibitio testatoris de non alienādo, quā tacita. ptz clare: qz phibitio expressa testatoris reddit alienatio nem ipso iure nullā ℟ impedit trāslationē oīnj, ℟ alienantē tanq̄ indignum repellit a reuocatiōe rei alienate. secus est in prohibi tione tacita que nō hz istos effectus presertim nō impedit trāslationē oīnj. gl. est in. l. cū pater. ℣. libertis. in gl. j. ibi. ℟ ibi Bar. ℟ doc. ff. de leg. ij. expresse Bar. hic. in. ij. col. cū quo alij trāseunt. Sed sic est ℣ nulla lex permittit alienationē ex cā dotis qñ testator expresse, phibuit alienationē, sed solū permittit qñ tacite est phibita prout pprie loquitur. d. aut. res que. ℟ per hoc clare patet qō nō obstant tres leges allegate ꝓ Bar. qz loquunt in ta

67 cita, phibitione resultante ppter fideicōmissum, nō aūt loqunt tur in expressa, phibitione testatoris de qua est qō nostra. Et sic leges allegate per Bar. nō faciūt ad propositū nostrū. ¶ Per hoc etiam patet nō obstare aliud fundamētū. do. Alex. qō prozi. adduxi, dū dicebat ꝙ. d. aut. res que. qō contineat causam fauorabilem dz extēdi ad casus similes ℟ sic etiam ad hūc casum: qz tu aduerte qō hoc casu fieret extēsio de minozi ad maius, ſtz de tacita, phibitione ad expressam que est multofortior vt preci

68 gi. ℣ esset absurde dictum. ¶ Nec obst. ſi ponderes ratio tex. in aut. res que cēbus cōiter prosunt bis que aliquibus vtilia sunt preferunt: qz illa ratio militat quātum ad res subiectas restitutioni quibus resultat tacita, phibitio. ℟ ita loquit ille text. secus qñ est expressa, phibitio. ¶ Secūdo facit qz rationes assignate per gl. ℟ doc. in. d. aut. res que. fundantur in presumpta volūtate dentis, vt est tex. in. l. mulier. ℣. qū proponeretur. ff. ad treb. ergo nō habet locū qñ expresse apparet de voluntate testatoris expresse prohibentis: qz in claris nō est opus coniecturis. l. con

67 tinuus. ℣. cū ita. ff. de ver. ob. ¶ Cōfirmatur per illud † qō tenet Bal. in. l. nulla. C. de iure do. dum dicit gl. ibi est notan. qō contractus inter viros nō recipit interpretationem. d. aut. res que. ergo vult quod illa authen. sit fundata in presumpta mēte testa

68 toris. ¶ Tertio facit forte fundamentum. † nā fortior est prohi bitio alienationis facta per testatorē in vltima volūtate, ꝙ prohibitio facta inter viuos per viā cōtractus. istud assumptū patet euidenter: qz prima impedit trāslationem dominij vt supra pro prime dixi. secus est in prohibitione inter viuos: quia illa nō impedit translationem dñij, ita firmant gl. ℟ docto. in. l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. ℟ in. l. ſi ita quis. ℣. ea lege. ff. de verb. obl. Bar. hic. in. iiij. q. Hinc est qō res subiecte restitutioni per viā vltime volūtatis nō possunt in effectu alienari. l. ū. ℣. pe. C. vt leg. no. in l. marcellus. ℣. res que. ff. ad tre. Et tū res subiecte restitutioni p viā cōtract⁹ possunt effectualiter alienari. l. ſi dotis. vbi Bar.

69 ℟ doc. no. C. de iure dot. sed hic est qō res expresse prohibite alienari per viā cōtract⁹ inter viuos tali phibitione que impediat translationem dominij non possunt alienari etiā ex causa dotis vt ex glo. ordinaria ℟ approbata in. l. nulla. C. de iure do. quā ibi sequūtur doc. presertim Ly. ℟ Bal. ℟ dicit ibi Bal. quod illa glo. est multū signanda: qz vult quod cōtractus inter viuos nō reci a piant interpretationē. d. aut. res que. illā glo. sequitur etiā Bal. in. d. ℣. j. ℣. donare. d. Alex. hic. in. vj. col. vbi dicit qō illa gl. non est alibi in iure. Et idem. d. Alex. in cōſi. ciij. in. ij. volu. ℣ incipit visis scripturis mihi trāſmissis. in. viij. col. multo ergo fortius

70 qñ ex expressa, phibitio per viā vltime volūtatis debet impedire ne possit in dotē dari. ¶ † Quarto cōſidera ſi dispositio aut. res que. precedit ex defectu ptātis testatoris: prout tꝫ Pau. de ca. in d. cōſi. ciij. quod incipit, quia per suprascriptum ex immixti consul torem. Et tūc ista opinio non posset procedere qz siue tacite siue expresse testator non posset prohibere, sed cōtrarium est verius qō imo testator possit prohibere dispositionem. d. aut. res que. prout tenet do. Alex. in. d. consi. lvj. in. ij. vol. qō incipit cōsideratis ver. testament. in. iij. col. Et qō non sit ex defectu potestatis patet: qz per viam cōtractuum potest tolli dispositio. d. aut. res que. prout est gl. in. d. l. nulla. Et ita alias tantani consuleō in ciuitate Bononie pro nobilibus de castellio. ¶ Tertio querit

71 Bar. ſan valeat statutum a laicorum prohibēs alienationem in a laicum non subditum, ℟ an valeat respectu ecclesiarū ℟ ecclesia b sticarum personarum. ¶ Circa ℣ primū ℟ bene concludit qō sta b tutum valeat presertim per tex. tum optimū in. l. ſi emptione. ℣. j. in verbo vel moze ciuitatis cōmercio eq̄erunt. ℟ ibidem Bar. Bal. ℟ Sal. ad hoc no. ff. de contraben. empt. idem tenent Bar. Bal. ℟ Sal. in. l. duū. per illum tex. C. de contraben. emp. Bar. in. l. in his. C. de predijs nauiculario. li. xj. Bal. in. l. ij. in fin. ff. de iurisd. om. iud. ℟ in. l. ea lege. C. de cōd. ob cau. ℟ no. Pet. de anch.

a ℣ Alduerte. Limitatio. l. fin. facit quod vult Elegan. j. vol. consil. ℟. Purp.

b ℣ Ratio. ampliatio tex. in ij. parte. quaz. j. tenet. ℣. col. vers. sed tunc. Purp.

c ℣ Prealle gata. Iste est ineptus intellectus: qz ibi non est persona cui applicet. Item tex. egparat phibitionē bonorū heredis et testatoris, ergo equaliter logr. l. iā hoc iure. S. de vul ga. ℟ pupil. Purp.

D ¶ Detrimentū. Adde Fel. in. c. cum Ad. col. cxiij. vers. fallit. ñ. de cōstit.

a ¶ An valeat statutū. Addō doc. in. c. eccle sia sctē Ad arie. de consti. Lu. ro. in. l. ſti pulatio ℣ mo do cōcepta. ff. de ver. ob. Be oz. natā in re pe. c. ℣ uis. de pac. li. vj. Ada tbe. not. cliij. Ang. i disputatiōe inci. no bilis quidam genere. ℣. de. anch. cōſ. ciij. incipiē. in pau cis verbis.

b ℣ Circa primum. Adde Bar. in. l. fin. col. ſi. C. de sacrosanc. eccle. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in comen. c. canonū statuta. in verbo statutū ℣ Perusij. de consti. ⁊ diffuse Barb. in rep. rub. de reb. eccl. nō alie. vbi ēt ponit multas limitatiões ad dictū statutū. Circa ℔m articulū qui ⁊ subti
72 lis ⁊ disputabilis ⁊ an valeat statutū prohibens alienationē rerum immobiliū in ecclesijs vel monasteria Bar. hic post Oldr. Lau. ⁊ q nonq; esset cōtra priuilegia ecclesiarū. cū ecclesie sint priuilegiate q ex solo ℣ctu absq; traditione trāsferatur dñiū. l. fi. C. de sac. san. eccl. idē tenēt Alb. Ange. Jmo. Raph. ⁊ d. Alle. hic, ⁊ sic nemo scribēdo diserepat a sniis Bar. idē ⁊ Bar. in. d. l. fi. C. de sac. san. ecc. ⁊ in l. fi. C. de epac. tri. li. x. Ang. in cōsi. glviij. qō incipit quidā Frā. de Florētia cū limitatione quā examinat do. Alex. hic. ¶ Tu aduerte qō decisio Bar. ⁊ cōis videtur esse bona inquātū statutū sit nullū per tex. formalē in. c. fi. de immu. eccl. in. vj. vbi etiā Jo. an. ⁊ Bemi. idem tenuit. sed rō Bar. post Old. nō videtur esse bona ℔m Raph. Fulg. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. fi. nam qō possit vēdi ecclesie, istud nō est priuilegium, ℨ de iure
73 cōi, † sed qō ex vēditione dñiū transferatur sine tradītione, istud est bene priuilegiū. d. l. fi. ideo si fiat statutum qō res immobiles nō possint alienari in ecclesia, istud nō est cōtra priuilegia eccle-
74 siarū, vt dicit Bar. nā bene † cōtra eoū libertatem esset, si fieret statutū qō ex cōtractu nō trāsferatur dñiū in ecclesiā sine traditiõe. Et isto fundamēto vltra eos vtif Ang. in. d. cōsi. glviij. sed tu potes defendere Bar. dupliciter. ¶ Primo q Bar. ꝑsidera uit q ꝑ saltē istud priuilegiū semper veniat in cōsequentiā: ergo phibēdo cōtractū, prohibet etiā istud priuilegiū q; in cōsequētiā venit. ¶ Scō ⁊ fortius si dicūtur cōtra libertatē ecclesiasticā eam ea que statuuntur cōtra priuilegia ecclesiarum, quāto fortius ea que statuūtur cōtra cōpetentia de iure cōi ecclesijs, cum fortius sit illud qō cōpetit ex iure cōi quam illud qō ex priuilegio ⁊ sic iure singulari. arg. l. eius militis. ℨ. militia missus. ff. de testa. mil. ℨ. q; vero verisimile. in fi. aut. de nō alie. ⁊ ita tenēt do. Ant. ⁊ alij cano. in. c. ecclesia fancte ℳarie. de consti. ⁊ in. c. cum terra. per illū tex. de elec. Sal. ⁊ Raph. in. d. aut. cassa. ⁊ d. Alex. bic. ¶ Cōtrariam ª opi. qō ūno valeat statutum laicorum prohibēs alienationē rerū immobiliū in ecclesias, tenet Jaco. butr. in. d. l. assidnis. C. qui potio. in pig. hab. ⁊ in. d. aut. cassa. q; statū laicorū non ꝓponit directo in ecclesiasticos vel ecclesias sed in subditos laicos prohibē. ne eis vēdant. Ang. istud reprobat
75 † quia tale statutum videtur fieri in fraudē ecclesiastice libertatis ⁊ ad cā cōprimendā non videtur posse fieri, per no. per Bar. in. l. ℨ. que onerāde. ff. quarū re. actio non da. per Jnn. in. c. no uerint. de sen. excom. ¶ Adde qō contrariū etiam tz Bal. in. c. clerici. de iudi. vbi querit an statutum excelse ciuitatis ℳediolani expresse prohibens res immobiles posse alienari in personas ecclesiasticas valeat ⁊ an censeatur cōtra libertatē ecclesie. ⁊ refert qō in hac. q. laudabilis memorie. d. Signorolus de ℳediolano post prolixas allegationes pro ⁊ cōtra, finaliter consuluit in cōsi. xix. qō tale statutū sit iuridicū ⁊ nō censendū contra libertatē ecclesie, cū sit cōditū principaliter ꝑpter publicū ⁊ cōe bonū, ne immobilia trāseant ad ecclesias, cū non possint postea alienari pro necessitatibus ciuitatis, nec publicis functionibus grauari. aut. ité nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. c. nō minus. de immu. eccle. ité q; libet ꝓuatus pōt ꝓponere legē rei sue, ne trāseat in ecclesiā. l. fi ita quis. ℨ. ea lege. cū gl. ff. de verb. ob. ergo multo fortius statutū, vt est gl. in rub. C. de decre. decur. lib. x. fi. allegat etiā pro hac parte tex. in. c. ℨ. donare. in verbo, aut pro anima iudicare. quali. olim fen. pote. alie. ¶ Adde quod illud cōsiliū. d. Signorolī Bal. corrupte allegat: nā est in cōsi. xci. q incip. statuto ciuitatis ℳediolani canetur qō nullus ꝛc. ¶ Istā opi. etiam tz Bal. in repe. magna. l. cunctos populos. in. xij. col. C. de sum. trī. ⁊ ibi rūdet ad. d. l. fi. C. de sac. san. eccl. qō ibi ecclesie cōcēditur illud priuilegiū post ℣ctū factū cū ecclesia iam tūc priuilegiata in acqsitione dñij sine traditione, sed qñ ℣ctus nō erit validus, put in casu nostro ꝑpter statutū annullās: tūc non hz ecclesia priuilegiū, nec statutū videtur esse cōtra libertatē ecclesiasticā. ¶ Tu vltra alios potes cōfirmare istā ℔m opinionē ex mul-
76 tis. ¶ Primo ꝓ illud qō tz Bal. in quodā suo ℨsito inter cōsilia ℣e. de anch. in cōsi. xi. qō incipit, factū super quo cōsiliū petitur tale est. in pe. col. ad fi. vbi no. cōcludit q; hz in iā quesitis laici nullo ingenio possint derogare ecclesijs vel turib⁹ ecclesiarū. d. c. sancte ℳarie. tū in acqrendis si laici nō faciūt hoc malo ingenio sed principaliter pro bono pu. vt sibi ꝓsint, videt qō ita possint statuere: ergo similiter dicen. in ꝓposito. ¶ Scdo fa-
77 cit qō no. vult Bal. in rub. extra de cōsti. in. ij. col. † q; vz statutū laicorū ꝓponēs q; ecclesie nullo tpe possint ꝓscribere res immobiles laicorū, ne ciuitas ꝓ datia ⁊ collectas, ad quas nō tenentur ecclesie: q; tale statutū respicit q̄rēda. secus est in acqsitis aū statutū ℔m eū. ¶ Tertio facit qō i terminis nostris vult Bal. ī c. q̄ i ecclīarū. in. iij. col. in fi. de cōsti. q; licitū est laicis defendere suas iurisdictiões in acqsitis ecclie; ⁊ ideo possint laici per eoꝝ statutū ꝓhibere alienationē rerū tributariarū vel collectarū in clericos vel ecclias ne fiſc⁹ careat subsidio collectarū. ¶ Unarto bene facit illud qō tenet Barto. in. l. rescripto. ℨ. fi. ff. de mu. ⁊
78 bono. † q; licet laici nō possint facere statuta qō imponāt collecta ꝓ possessionibus iam quesitis clerico vel ecclesie; q; esset ℨ libertatē ecclesiaꝝ. d. aut. cassa. ⁊ d. c. nouerint. tū ꝓ his que nō sunt q̄sita clericis vel ecclesijs posset fieri statutū qō ex si perue nerit ad ecclesias poterit imponi collecta ⁊ sic qō censeatur tributaria ꝓ collectis imponendis: allegat no. per Jnn. in. c. postulasti. de fo. compe. Et ita fecerūt ℔m cum perusini qui merito imponūt collectas oibus possessionib⁹ que postea deueniāt ad ecclesias. Et ita etiā ⁊ Bal. in. l. placet. C. de sac. san. eccl. vbi late scripsi de hoc. ⁊ retuli plures tenere ℨtum. non insistā hic.
¶ Quinto facit qō tenet Bal. in. c. cū veniſſent. in. iiij. col. de eo
79 qui mit. in pos. † q; si statuto caueatur q; clerici qui non soluunt munera ꝓ bonis patrimonialibus ꝑ qbus dantur collecte lo co tributoꝝ qō nō audiantur. istud statutū ℨz ⁊ tenet: quia est
80 laudabile ꝓpter bonū publicū. ¶ Sexto facit trita regula † q; facilius ꝓiudicat in querēdis quā in iā quesitis. l. qui aūt. in ꝑn. ff. de his que in frau. cre. l. fi. cum multis si. C. de acqui. pos. binc
b est q; prelatus ª in acgrendis pōt cōditionē ecclesie facere deteriorē nō in acquisitis. gl. est. xvj. q. vj. c. fi. in gl. vlt. gl. Bar. ⁊ doc. in. l. iubemus nullam, per illū. C. de sac. san. eccle. Jnn. in. c. fi. de don. cano. in. c. j. de dolo ⁊ contu. d. Abb. in. c. tua. ad finē. de his que fiūt a ꝓla. sine consensu. c. ⁊ in. c. verū. in pe. col. de fo. cōpe. ¶ Septimo ꝓ isto parte facit bonus tex. in. ℨ. fi. in anſ. de be-
81 re. ⁊ fal. ibi in omni persona siue priuata siue militari, siue facer dotali vbi ptz † qō dispositio laicorū super eo qō est honestū ⁊ reipublice vtile, vz etiam quo ad ecclesias ª ecclesiasticas perso-
c nas nisi diceres qō sit illa dispositio iuris ciuilis ª que nisi sit approbata a summo pōtifice nō ꝓiudicat ecclesijs. d. c. ecclia sancte ℳarie. Jn quo vltimo dic vt no. p. d. Abb. ⁊ alios cano. in. c. fi. de sol. ⁊ in. c. j. c. ij. de ope. no. nun. per Bar. ⁊ alios in. l. ꝓmilegia. C. de sac. san. eccle. ¶ Et tendēdo istā partē que pōt optime disputādo defendi potes respōdere ad tex. in. d. c. fi. de immu. ecle. in. vj. qō loquitur qñ statutū laicorū passim prohibebat oīa vendi ecclesijs, vt ptz ibi in ter. in verbo nec qcquā vendant. Et sic erat nimis ꝓiudiciale ecclesijs maxime cōcurrētib⁹ etiam aliis prohibitionib⁹ de qb⁹ ibi in tex. Secus est in proposito nostro vbi per statuta laicorū solū ꝓhibentur alienari immobilia
82 in ecclesias, ꝓout etiā distinguit Ant. in. d. cōsi. glviij. ¶ Tū qz in dubijs † opinionibus ᵇ cōsulendo ⁊ iudicādo tenenda est opi-
d nio q̄ fauet ecclesie. l. sunt persone. ff. de relig. ⁊ sump. fu. c. fi. de re iud. Jdeo durum ⁊ difficile esset obtinere cōtra sniam Bar. que
83 est magis cōis. Quā intellige ꝑcedere † qñ statutū prohibitiuū faceret expſsam mētionē de ecclesia. si aūt simpliciter disponeret imobilia nō posse alienari in nō subditos, tūc ꝓ ista verba q̄tū cunq; gñalia nō vident cōprehēdi ecclesie nec ecclesiastice pſone ℔m Bal. in. l. fi. in. v. col. C. de sac. san. eccl. vbi dicit se ita cōsuluisse. Facit bñ tex. in. c. tua nuper. ⁊ ibi do. Ant. de deci. ⁊ in. c. a nobis primo. ⁊ ibi. d. Abb. iij. no. ad hoc no. de sen. excom. idē tz Jo. an. in. c. fi. de immu. eccl. in. vj. bñ facit qō signanter tenet. d.
84 Abb. in. c. relatū. cl. j. in. ij. col. per illū tex. de test. † q; statutum laicorū disponens q; femina non possit testari vel obligare sine presentia duorum agnatoꝝ, non cōprehendit casum qñ mulier testarē ad piā causam vel donaret ecclesie, allegat Bal. expreſſe tenentē in. l. generali. ad fi. C. de sac. sanct. eccl. Idem tenet do. Abb. in repetitione. c. ecclesia sancte ℳarie. in pe. charta. de cō sti. ℘et. de anch. in cōmento. c. canonum statuta. in. xxij. chart. in ver. dicit etiā Bal. de ℘sti. ℘an. de ca. in. l. j. ad fi. C. de sac. san. eccl. ⁊ in cōsi. xxxij. qō incipit, casus talis est domina ℳargari. vbi istā decisionem cōmendat pro singulari. Contrarium tū in hoc vltimo ⁊ quidē subtiliter tz Lud. in repe. aut. simpliciter. C. ad leg. fal. in. glvj. speciali quod hz pia cā inter cōtractus. Et in cōsi. cl vj. quod incipit, visa diligenter propositi thematis cōsultatione. in primo dubio. nō examino aliter pro nūc. ¶ Quarto
85 querit Bar. † an per viā cōtractus aliquo remedio possit prohiberi alienatio ⁊ trāslatio dominij, dic vt per eum, ⁊ in. l. qui absenti. ℨ. j. ff. de acqui. pos. cū multis cōcor. hic ⁊ ibi allegatis per
e d. Alex. ª adde. d. Bart. in quātum Bar. ⁊ doc. constituunt differentiā an ꝓhibitio expreſsa fiat per viā vltime voluntatis, ⁊ illa impedit trāslationē dominij vt. ℨ. fuit pluries dictū, an per viā cōtractus, ⁊ illa nō impedit trāslationem dominij q̄uis cōmittatur obligatio ad penam vel ad eius interesſe: vt. l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. ⁊. l. si ita quis. ℨ. ea. l. ff. de ver. obli. ⁊ est tex. in. c. raynaldus. in verbo transferendi in alium. ⁊ ibi. d. Ant. not. de test.
86 ¶ Operepretiū est videre que sit ratio diuersitatis do. Jacobus tic assignat talē rōnē q; dispositio testatoris equiparat dispositioni legali. ℨ. disponat. in aut. de nup. col. iiij. vñ quēadmodū ex dispositione legali impedit trāslatio dñij. l. nō dubiū

ad fi. C.

ad fi. C. de legi. ⁊. l. cū lex. ff. de fideiuſ. ita ex dispositiõe testatoris non fit est in contrahentibus qz contrahentes non habent tantam potestatē, vt possint impedire effectus iurisgētium. ⁊ sic facere ne ex traditione trāferatur dñiū. l. pen. ff. de pac. ¶ Tu dic qō melior ⁊ fundamētalior ratio diuersitatis est: qz vltima voluntate ei cuius cōtemplatione fit, phibitio videtur fideicōmissi iure relinqui in casum alienationis vt hoc tex. ⁊ in. l. vnum ex familia. ℨ. qō si talia. ⁊. l. peto. ℨ. fratre. ⁊. l. cū pater. ℨ. libertis. j. tit.
87 j. modo nos habemus qō † qñ fideicōmissum est cōditionale vel in diē ⁊ euenit cōditio, certe purificata conditione dominū ipso iure trāsfertur in fideicōmissariū. ideo pōt vendicare rem. l. ij. ℨ. sinaūt sub conditione. C. commu. de leg. sed per actū alienationis purificatur incōtinenti fideicom. si ergo cōditio postea exiſtēs irritat ipso iure alienationē medio tpe factam. d. l. ij. vel. iij. ⁊. d. ℨ. sinaūt sub cōditione. ergo fortius ex iſtem cōditione eodē pūcto quo alienatur debet impediri trāslatio dñij, cum facilius aliquid impediatur quā tollatur. l. pēe furioſo. ff. de bis q; sunt sui vel alie. in. c. quēadmodū. de iureiur. ꝓesertim cū non possit trāsferri dñium nec pignus in re que eodē momento sit futura aliena. arg. l. qui fic. ff. de sol. ⁊. l. titio cum mouetur. ff. de vſufru. ita tz Ly. in. l. fi. C. de rebus alie. nō alie. Bar. in. d. l. qui absenti. ℨ. j. que ratio cessat in phibitione facta in cōtractu qr cū stet in finibus solius ꝓhibitionis nō est potēs alienationē ⁊ sic dominij trāslationē impedire: nā cōtrahentē inter viuos nō possum grauare fideicōmiſſo. l. assignare. ff. de assig. liber. ¶ Jxta prē-
88 dicta occurrit pulchrū dubiū quid in donatione cā mortis, ⁊ an prohibitio alienationis facta in donatione cā mortis impediat trāslationē dñij sicut in legatis: an vero nō impediat sicut in cō tractibus. tāgit solus Raph. cū. circa fi. ⁊ dicit se cōsuluisse qō etiā tūc impediatur trāslatio dñij. Et plus nō dicit. alij non tangunt. adde q; ita subtiliter cōsuluit ipse Rap. cu. in cōsi. cc xviij. secūdum ordinē qō incipit filiuſſa. suam vltimā voluntatē condidit. vbi argnit pro ⁊ contra. ⁊ finaliter concludit vt. ℨ. motus subtili ⁊ egregia rōne premittendo in primis qō donatio causa mortis fortitur oēs effectus vltime voluntatis. l. fi. C. de donat. cau. mor. ⁊. l. marcellus. ℨ. j. ⁊. l. si debitor. ⁊. l. illud. ff. de dona. cau. me. ⁊ quos effectus ibidē Raph. enumerat. ⁊ notanē per ℳdo. de. maxime Alex. in. l. ij. ℨ. eo. in ꝓposito inter alios effectus ꝓ donationē causa mor. trāfit ipso iure dñium sine traditione. l. ij. ff. de publicia. sicut per legatum. l. a titio. in fi. ff. de fur. l. si tibi homo. ℨ. cū seruus. cum fi. ℨ. eo. Ecce qualiter dona. cau. mort. habet naturā vltime volūtatis q̄tū ad dñij trāslationē ipso iure, cū in cōtractibus ipso iure nō transferat dñium, sed demū inter uenīēte traditiõe. l. traditionib⁹. C. de pac. l. si ager. ff. de rei vēd. ergo qua ratione donatio cā mortis ħz naturam vltime voluntatis quātū ad dñij translationē ipso iure, certe pari ratione ħz naturā vltime voluntatis quātum ad resolutionē dominij, pt; euidenter qz si donator cā mortis superuigerit vel donatarius ꝓmoziat vtilis vēdicatio cēpetit donatori ⁊ sic trāfertur dominiū ipso iure. l. si mortis. ⁊. l. seq. ff. de donat. cau. mor. adde qō etiā si res fuisset in aliū alienata per legatariū tū adhuc vendicaretur ℔m Bar. in. l. illud. ℨ. j. ff. de do. cau. mor. q; alias nō reperitur in donationibus ob causam vt est gl. magistra in. l. j. in gl. magna. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de dona. niſi fauore alimentoꝝ. l. i. C. de donatio. que sub mo. cū ergo donatio causa mortis equiparetur vltime volūtati quo ad trāſferē. ipso iure dñiū ⁊ quo ad resoluendum ergo fortius quo ad impedīē. per regulam. d. l. patre furioſo. ⁊. d. c. quemadmo. ¶ Jsta rō est pulchra ⁊ subtilis, ⁊ bene cōcludit. tu cōfirma decisionē Raph. alia apta ratione qr
89 a donatario cā mortis pōt fideicōmitti. l. cū pater. ℨ. j. j. tit. j. in. l. seia. in fi. ff. de dote ꝓeleg. † ⁊ sic donatarius cā mortis pōt grauari fideicōmiſſo sub cōditione si alienabit. l. iij. ℨ. fi. j. de leg. iij. Bar. in. l. vt heredibus. in ꝑn. j. tit. j. ergo in donatione cā mortis militat ratio quā assignaui. s. in vltimis volūtatibus. nā ex fideicōmiſſo trāsēūte dñio sine traditione, clarū est qō impedi
90 tur dñij trāslatio in altū ex alienatione ꝓ regulā. l. si vt certo. ℨ. fi duobus vehiculum. ff. cōmo. ⁊. l. iij. ℨ. fi ex pluribus. ff. de acqui. pos. ¶ Secūdo ꝓin. adde dictis Bart. in quantum generaliter vult † qō vbicūq; alienatio est irreuocabilis. tūc etiam per con tractū impeditur trāslatio dominij, vt est in libertate vt. l. si ea quidē. C. si mācipi. ita fue. alie. Contrariū in hoc videtur tenere. d. Alex. per ter. qui ℔m eum fortiter stringit in. l. fi. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. ibi humano iure exigunere uncta gl. ibi cōiter approbata que dicit qō non obstāte prohibitione potest alienari licet ad interesse teneatur ad tex. in. d. l. ea quidē. dicit esse respōdēdū vt per glo. ibi vel aliter vt per Bal. in. d. l. ea lege. C. de condi. ob cau. ¶ Tu potes declinata auctoritate illius gl. tenere conclusionē Bar. ꝓ quo adde duos tex. ℨ. in. l. illeſ seruus. ℨ. fi. ff. qui ⁊ a quibus. ¶ Tertio principa-
91 liter inquātum cōcludit Bar. qō † reseruatio iuris in re per pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

familiaz. Nihil est, Facit lex patroni. ff. de bo. li. l. j. C. Ꝺ ipo. lu. defen. lib. g. Purp.

b ¶ Dot⁹. bar. rñdet in l. peto. ff. fratre. ſ. alle. Purp.

c ¶ Beredem. Ad hoc rñde p. l. cū ita lega tū. ff. de ꝙdi. ⁊ de. Jaſ. in. d. l. ſtipulatio . j , col. Purp.

d ¶ Prohibita venditiõe. Adde. l. j. C. Ꝺ ꝑdi. curia. lib. xj . Ly. l. j. no. lum⁹. in. iij. q. C. de fideicõ. Bal. in. l. ſi. in iij. q. C. Ꝺ reb⁹ eccle. non alie.

e ¶ Apklone filioũ. Adde glo. in cle. j. de bap. Bart. i. l. liberoũ. ff. de ver. ſig. Bar. i l. alimẽta. i ꝓn cip. ff. Ꝺ ali. le. Jo. an. i. c. ſta tutũ. Ꝺ her. li. vj. in nouella. Ant. Ꝺ bu. l. c. ad extirpan das. de filijs ꝓhꝺt. tũ ſi ſit nepos quem au⁹ ſolebat ſp tractare ⁊ no minare filiũ, venit appkone filij , ſcõm a Bar. i. Ꝺ. l. alimenta. ⁊ illud dictũ Bar. reputat ſin. Ang. ro. i. l. ſi vero. i ſ. Ꝺ viro. l. j. xxiij . fallẽtia. ff. ſol. ma. Idem Ang. ro. ſi. cccc xxxviij . ici. in caſu ꝓſentis ꝙſultationis. Et qd in vltimis volũtati b⁹, vió ꝑ bar. l. Ꝺ. l. liberoꝝ. b ⁊ qd in ſcrib⁹ vide ꝑ Ant. Ꝺ bu. l. c. i gbuſdã. in pe. col. Ꝺ deci. Pet. Ꝺ e anc. i cle. j. c. ti. Et qd i feudꝫ vide tex. in. ſ. ⁊ ſi cliẽtulus. de ali. feud. et ibi Bal. ⁊ bal. in. c. q in eccle ſtarũ. in. xvij. col. Ꝺ e conſti,

bãuito conſinato interdicere alienationem. Et idẽ no. Bal. in. l. i. in. iij. q. C. Ꝺ e cõtraben. emptione ponũt Ꝺ illo tex. Alb. ⁊ Bal. poſt Ja. Ꝺ are. in. l. ſi fideiuſſor. ſ. ſi. ff. qui ſatiſda. cogan. ſecus ſi iudex ex arrupto, ⁊ ſine cauſa ꝓhiberet tunc non impediretur alienatio. ratio ꝙ tũc tale ꝓceptũ iudicis nõ valet, vt per Bar. 99 j. in vlt. q. ¶ Item q ſnia nihil operat circa dſitum vt eſt glo. magiſtra in. ſ. j. inſti. Ꝺ offi. iudi. Bar. ⁊ doct. in. l. ex hoc iure. ff. Ꝺ iuſti. ⁊ in. ⁊ ita etiã tenẽt Pe. ⁊ Ly. in. l. ſi. C. Ꝺ rebus alie. non alienan. Bal. ⁊ Sal. in. l. ea lege. ad ſi. C. Ꝺ cõdi. ob cauſam. poſt 100 Jnn. in. Ꝺ. c. raynaldus. ¶ Fallit in libertate q̃ eſt irreuocabilis: nã ſicut põt ꝓhibere pacto cõtrahentiũ vt firmat Bar. ſ. in. iiij. q. ita etiam per ſententiã iudicis. ita probat ter. in. l. ſer uus bac lege. ff. Ꝺ manumiſ. allegata per Bar. ¶ Septimo q̃ 101 rit Bar. an ꝓhibita alienatiõe per teſtatorẽ videat ꝓhibita heredis inſtitutio. ⁊ remittit ſe ad ea que dixit in. Ꝺ. l. ſi ita qs. ſ. ea lege. iſta materia frequẽter cõtingit in practica. Ꝑuctus ergo eſt an ꝓhibita alienatione per teſtatorẽ cum cauſa intelligat alienatio ⁊ dominij trãſlatio prohibita ex tit. vniuerſali inſtitutionis heredis Bal. in. Ꝺ. ſ. ea lege. ⁊ plenꝫ in. l. peto. ſ. fratre. j. tit. j. dicit quod ſi prohibitio ſit in ſingulares perſonas: tunc eſt prohibita inſtitutio. Et ſic nec per heredis inſtitutionẽ nec per ſucceſſionem ab inteſtato poterit res alienari, ꝓhibita deuenire ad tales ꝑſonas quin fiat cõtra volũtatẽ teſtatoris. l. cõdicillis. ſ. matre. j. titu. j. ⁊ eſt ratio: q inſtitutio dicitur eſſe alienatio. l. ſi qs ꝓioris. ſ. cetex. vbi gl. Bar. ⁊ doc. ad hoc no. C. Ꝺ ſecũ. mup. l. ex hoc edicto. ſ. alienare. ff. Ꝺ alie. iudi. mutã. cau. ſa. ¶ Si ve 102 ro ꝓhibitio eſt reſpectu certarũ perſonarũ: puta vt non alienet extra familiã: tũc talis ꝓhibitio nõ extendit ad eũ qui venit ab inteſtato vt heres legitimus. l. cũ pater. ſ. cũ inter. j. tit. j. not. gl. in. Ꝺ. l. peto. ſ. fratre. ⁊ in. l. pater. ſ. iulius. j. Ꝺ leg. iij. Secꝰ ſi ve niret ex teſtamẽto, ſic vt heres teſtamẽtarius: nam ꝓhibitus nõ põt ex teſtamẽto heredem inſtituere. Ꝺ. ſ. fratre. eo q̃ vt dixi heredis inſtitutio õt eſſe alienatio. Saluo niſi etiã tunc inſtitue ret legitimus. ⁊ ſic qui eſſet ab inteſtato ſucceſſurus ſm Bar. in Ꝺ. ſ. fratre. ⁊ Jmo. in. Ꝺ. ſ. ea lege. ⁊ ſtatim. j. ſubiiciam. ⁊ cum iſta tbeorica Bar. tenet Ang. in cõſi. vij. qõ incipit, ex dicto themate plura dubia poſſent oriri. Ꝺ. Aleg. in cõſi. lvj. qõ incipit conſideratis verbis teſtamẽti. in. j. vol. idẽ tenet Ꝺ. Aleg. in cõſil. cv. in. ij. vol. qõ incipit, viſis ⁊ acurate conſideratis. ⁊ in conſil. lv. in iij. volu. qõ incipit ponderatis bis que in themate narrantur. ⁊ latius in cõſi. lix. in. iij. vol. ꝙ inci. attẽtis verbis teſtamẽti. Bal. in. l. ea lege. in. vj. col. in. iij. q. C. de cõdi. ob cauſam. Et iſta tbeorica eſt cõiter approbata. ¶ Ad cõfirmationẽ ꝓdictorũ adde 102 no. regulam q̃ ſ̃q̃ quis eſt ꝓhibitus a teſtatore alienare extra certũ genus perſonarũ: puta extra familiã vt deſcẽdẽtes: tũ põt ex teſtamẽto trãſferre in eum qui alias eſſet ſibi ab inteſtato ſucceſſurus: dato ꝙ nõ eſſet de familia illa. ⁊ iſtud cõtingit quotidie qñ heres ſic ꝓhibitus nõ habet niſi filias que ſunt marita te extra familiã⁹ põt eas inſtituere heredes. gl. eſt no. in. l. pater. ſ. iulius agrippa. j. de le. iij. Et illa gl. eſt cõiter a doc. approbata ſm Jmo. ⁊ Raph. cu. in. l. cũ pater. ſ. cũ inter. j. tit. j. illã gl. et vt ſingulariter. ⁊ vera ſequit Jmo. in. Ꝺ. ſ. ea lege. Ꝺ. Alle. in. Ꝺ. ſi. lv. in. iij. volu. in. ij. col. ⁊ in. Ꝺ. cõſi. lix. in. iij. vol. ⁊ v. col. ad fi. ⁊ ſeq. Facit bene qõ tenet Bar. in. l. iij. in vlt. col. ⁊ in. ij. q. ſ. eo. no. qz ſor tis eſt deciſio, cum teſtator fauoze familie ⁊ ſic agnatiõis expreſſe ꝓhibuit, vt ꝓpetuo bona remanerẽt in familia: videt enim ꝺ volũtatẽ teſtatis fieri, ſi extraneus a familia inſtituat licet eſſet ab inteſtato ſucceſſurus illi ꝓhibito: tũ vt dixi iſta deciſio cõi 103 ter tenet. ⁊ ſm eã pluries conſului. ¶ Scõo adde ꝓdictis aliã magis egregiã deciſionẽ Ang. in cõſi. lvij. qõ inci. dns andreas ꝙdidit teſtm. ⁊ ſuũ heredẽ fecit quoddã hoſpitale ꝛc. vbi ꝙſuliit qõ ſi teſtator ꝓhibuit heredẽ ⁊ eius deſcẽdẽtẽ alienare quoquo modo vel alio quouis tit. in aliũ transferre, ⁊ ſi ſecus fecerit vo luit eius bona peruenire ad titium. nõ obſtante tali ꝓhibitione põt inſtituere heredẽ etiã extraneũ. motus⁹ quia talis ꝓhibitio intelligitur de alienatione volũtaria inter viuos que nõ tra bitur ad heredis inſtitutionẽ, cũ ſit neceſſaria alienatio. l. j. ff. de fun. dota. iũcta. l. ex hoc edicto. ſ. alienare. ff. de alie. iudi. mutan. cau. ſa. non enim ꝓhibitus põt perpetuo viuere: neceſſe eſt qõ habeat heredẽ: ⁊ nec ſm eũ debet imputari, ꝓhibitio ſi inſtituit qui vult, ⁊ ſic extraneum: q̃ libera debet eſſe teſtandi facultas. ⁊ nõ ꝺz reſtringi per metũ penarũ vel amiſſiõis iuris aut heredi 104 tatis. l. ille aũt. ff. de here. inſti. l. ſtipulatio hoc modo cõcepta. ff. de ver. obl. fortius ſubdit ibi valde ſing. Ang. ⁊ eſt ſolẽnis deciſio, q̃ ſi teſtator q ꝓhibuit bona hereditaria alienari, volniſſet dicta bona adimere heredi ſuo ſi extraneũ heredẽ inſtituiſſet, ⁊ hoc exꝑſſe adieciſſet in teſtamẽto certe iſta talis ꝓhibitio de in 104 ſtituẽdo aliũ heredẽ nõ valeret. motꝰ: ⁊ q̃ fideicõmiſſus relictũ alteri vel inuctũ in defectũ cõditiõis q̃ de iure reñcitur vel re probatur nõ debeꝭ. l. vnica. C. de his que pene nomi. ſ. ſi. inſti. de

105 lega. l. quoties ſub cõditione. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ¶ Et ſic vult ſingulariſſime Aln. q̃ teſtator nõ poſſit heredi inſtituto exꝑſſe ꝓhibere ne inſtitutionẽ heredis etiã extranei faciat, q̃uis actiã ciat cãm cõtẽplatione familie vel deſcẽdentiũ. qõ perpetuo tene cordi ad limitationẽ iſtius tex. ⁊ alioũ quos allegaui in no tabilibus. illam deciſionem Ange. formaliter refert ⁊ ſequit. Ꝺ Aleg. in conſi. clv. in. ij. volu. qõ incipit viſis ⁊ acurate cõſidera tis his que in themate continenꝫ. Adde qõ iſtud idem qõ teſtator q̃ ꝓhibet bona alienari extra familiã: tũ nõ põt ꝓhibere qn ali⁹ heres extranꝰ inſtituatur licet ipſemet Ang. in ꝙſil. vij. qõ inci. ex dicto themate plura dubia poſſent oriri. Et ita al's ꝙſulit in ciuitate padue. ⁊ ita fuit iudicatũ. Et q̃ neſciret illam deciſionem Ang. diceret Zium propter expreſſa verba teſtatoris. ¶ Cõſidera tũ tu. puecte tex. no. in. l. pater. ſ. fundum. in fi. ff. de leg. iij. vbi decidit tex. quia ꝓhibitio ibi fuit facta ad tps quo ad viueret ideo ex teſtamenti factionẽ. ⁊ põt etiã extraneos heredes inſtituere. ita ibi ad literam dicit tex. ergo ſi ꝓhibitio nõ fuiſſet tẽporalis, tex. vꝫ velle ꝙ nõ poſſet teſtari nec heredes extraneos inſtituere. Item conſidera qõ teſtator poterat nõ relin quere illi heredi: ergo fortius potuit limitare inhibendo ꝓhibitionẽ ꝑ regulã. l. videamus. ſ. pe. ff. de in lit. iur. Itẽ ꝓhibitio illa teſtatoris cũ cauſa legitima cẽſet eſſe lex. ſ. diſponat. in aut. de nup. col. iiij. Et declarani. ſ. in notabilib⁹. ergo tanꝯ lex ꝺz obſeruari. ¶ Tñ magna eſt authoritas Ang. ⁊. Ꝺ. Aler. cũ non 106 habeant in ſpecie ꝺicentem. ¶ Octauo querit Bar. ⁊ an ꝓhi d bita venditiõe⁹ intelligaꝫ ꝓhibita donatio ⁊ omnis alienatio: ⁊ videt cõcludere qõ ſic, ſequutus gl. in. l. ñ. C. de vſuca. ꝓ emꝑto. que gl. nõ eſt alibi in iure ſm Bal. in ru. extra de pac. in. iij. col. ⁊ in. c. litere. in vlti. colũ. de oila. ⁊ illa gl. allegat tex. melioꝝ de iure in. l. ſtatuliberi a ceteris. ſ. ij. ff. de ſtatuli. Facit ter. in. c. j. in ꝓin. iũcto. ſ. donare. qualiter olim feu. pote. alie. cũ multis authoritatibus doc. hic additis per. Ꝺ. Aleg. ¶ Limita iſtã cõ cluſionem Bar. ſm Jmo. ⁊. Ꝺ. Aler. qñ eſt eadem ratio in alijs cõtractibus ꝓout in venditione: puta qñ teſtator ꝓhibuit alienari ne ereat extra familiã. Jſta ratio militat etiã ſi monarcha extra familiã. Ꝺ. l. volũtas a Ziũ ſenſu. C. de fideicom. alias ſecus eſſet vt. l. ſicut. ſ. ſed ⁊ ſi permiſerit. ff. qui. mo. pi. vel hypo. ſoluſ. ⁊. l. ſi. cum gl. C. de iure emph. Et ita etiã diſtingue in ſeq. q. Ꝺ. an prohibita donatione cõprehendantur alij cõtractus per. Ꝺ. l. ſicut. ſ. in contrarium. ſm Jmo. do. Alexan. hic. ¶ Scõo limi 107 ta ¶ cõclusionẽ Bar. nil fiat mentio de ꝓtio. tũc terminus vẽ ditio, capitur ſtricte. ꝑ ſola vẽditione. gl. eſt no. ⁊ ibi Bar. in. l. ſi. C. de predijs curia. lib. g. gl. in. l. apud celſum. ſ. ſi cũ legitima. ff. de egze. Ꝺo. ⁊ in. l. ſi cũ Ꝺotẽ. ⁊ ibi no. Bal. C. de iur. Ꝺo. Albb. in. c. j. de his que fiunt a ꝑela. fine cõſen. capi. Quod intellige verũ qñ ꝓetium eſt coueniens rei: alias ſecus. gl. eſt no. in. l. j. in ver. agẽ 108 do. ff. de ſuperñci. quã reputat ſingularem Bal. in. c. litere. in. iij. col. de oila. ¶ Tertio no. limita: niſi cõis vſus loquẽti ſe ha beat in cõtrarium: q̃ tunc appellatione vẽditionis non compre 109 hendunt alij cõtractus ex quo quilibet de per ſe intelligitur ſm cõem vſum loquẽdi. l. liberoꝝ. ver. qd ergo. ⁊ ibi glo. ff. de le. iij. Digi poſt Bart. in rub. ff. de ope. no. nun. ⁊ ita limitat Ꝺo. Abb. in. Ꝺ. c. j. de his q̃ fiunt a ꝑela. idẽ tz Bal. in. l. j. C. de rer. permu. 109 Et Ꝺo. Aleg. hic. ¶ Decimo querit Bar. ⁊ an ꝓhibitio facta filijs extẽdaꝫ ad nepotes. ⁊ cõcludit qõ nõ, per tex. in. ſ. nos igitur. ⁊ ibi gl. ord. Jac. de bel. ⁊ Ang. in auk. de reſti. fidei. co. ij. Idẽ tenẽt Ray. Bal. Jmo. ⁊ Ꝺo. Aleg. hic. Bar. in. l. lucius. ſ. j. Ꝺ leg. iij. Ly. Bal. ⁊ Sali. in. l. volũtas. C. de fideicõ. Bal. in. l. titius. in ꝓin. ff. de lib. ⁊ poſth. in. l. quiſquis. C. ad. l. iu. maie. Ꝺo. Aleg. in conſil. lvj. v. vol. quod incipit altronanolus. Facit quia e appellatione filiozũ nõ continẽtur nepotes niſi ex quadam in terpretatione. l. inſta. ff. de verb. ſig. ⁊. l. qõ ſi nepotes. ff. de teſta. tutel. que nõ videtur procedere in odioſis. l. cũ quidam. ff. de li. ⁊ poſtbu. odioſum aũt videtur interdicere alienationem rei ſue. l. in re mãdata. C. mãda. ⁊ dixi in tex. in nota. ¶ Undecimo q̃rit 110 Bar. ⁊ an ꝓhibitio facta heredi videat facta heredi heredis: ⁊ de permiſſione eſt tex. q̃ ſic in. l. ſicut. ſ. ſi debitori. ff. quibus mo. pignus vel hypo. ſol. Tamẽ Bar. idem putat in ꝓhibitione arg. j. proximo. ſ. ⁊. l. pater. ſ. fundũ. j. tit. ij. que iura parum imo nihil faciunt, nec in eis fuit facta ꝓhibitio ſub nomine heredis, nec dubitatur an trãſeat ad heredẽ heredis. Preterea ſecundũ Jmo. nõ videtur idẽ in ꝓhibitione qõ in permiſſione cũ permiſſio ſit fauoꝛabilis, ⁊ ſeruet arbitriũ bonis in re ſua, ſecus in ꝓhibitione. vera eſt tũ deciſio Bar. ⁊ cõmuniter approbatur in locis ſtatim allegandis, q̃ heres heredis cẽſetur heres teſta tozis. l. ſi. cum ſi. C. de here. inſti. item appellatione heredis com prehendiꝫ heres heredis ex ꝓpria ſignificatione vt. l. heredis appellatione. ⁊ ibi gl. de verbo. ſignifi. Bal. in. Ꝺ. l. fin. in. xx. q. C. 111 de here. inſti. ¶ Confirmatur: q̃ conditiones que debent vere impleri ⁊ in forma ſpecifica. l. qui heredi. ⁊. l. mentus. ff. de condi. ⁊ demon.

⁊ demon. ſi cõcipiaꝫ in heredẽ dicuꝫ impleri in heredẽ heredis. ter. eſt no. in. l. cũ ita datur. ſ. ſi. ff. de cõdi. ⁊ demon. in. l. ſi pe culiũ. ſ. heredi. ⁊. l. ſi ſtatulibera. ſ. ñ ſolũ. ⁊. ſ. ſi filius. ⁊. l. ſeruꝰ 112 ſi heredi. in prin. ff. de ſtatuli. ¶ Limita deciſionem Bart. niſi teſtator fecerit ꝓhibitionem heredi nominatiue: tunc nõn ve nit heres heredis. l. lucius. ſ. j. j ti. ij. facit. l. ſi ſeruꝰ cõis. ff. de ſtipa. ſer. idẽ tenet Ray. Jmo. ⁊. Ꝺ. Aleg. hic. Lu. ro. in. l. ſi qs filiũ. ſ. ſi. de acqui. here. Ꝺ. Aleg. hic in conſi. lvj. qõ incipit conſideratis verbis teſtamenti. in. ij. col. in. j. vol. ¶ Scõo pro limitatio 113 tis verbis teſtamẽti. in. ij. col. in. j. vol. ¶ Scõo pro limitatione adde q̃ ſi heres ſit ꝓhibitus alienare rẽ vt in familia perpetuo remaneat licet comprehendat heredem heredis non durat vltra quartum gradum poſt teſtatorem. tex. eſt ſing. in. ſ. j. ⁊ ibi Jac. de bel. ⁊ Ang. ad hoc no. in aut. de reſt. ⁊ ea que pa. col. iiij. a vel alias de fideicom. Ꝺ. Aler. hic qõ limita ª ſm. niſi teſtator in ꝓhibitione adieciſſet iſtã cauſam quia vult illam rem perpe tuo tranſire ad omnes deſcendentes tunc iſta ꝓhibitio erten dit vltra quartũ gradũ ⁊ deinceps in infinitum: ꝓpter illud nomẽ infinitũ q̃ nomẽ deſcẽdẽtium in infinitum extenditur. ſ. j. in aut. de here. que ab inteſt. col. ix. l. ſi. C. de ſuis ⁊ legi. ita ſm. li mitat Jac. de Bel. in. Ꝺ. ſ. j. quem refert ⁊ ſequitur. Ꝺ. Aleg. in. Ꝺ. conſi. lvj. in. ij. col. in. j. vol. ⁊ in conſi. lix. in. iij. vol. qõ inci. atten 114 tis verbis teſtamẽti. in. iij. col. ¶ Duodecimo querit Bar. ⁊ an b res ꝓhibita alienari poſſit vſucapi vel preſcribi. b ⁊ cõcludit qõ ſic. ⁊ eum eo tenet ſimpliciter Rapha. cu. idẽ etiam tenet Ꝺo. Aler. tali ſum. quia res que poteſt intercuniente aliqua ſolenni tate alienari illa põt preſcribi ſm Bar. ⁊ alios in. l. ſi. per illũ ter. C. in qb. cau. in inte. reſt. non eſt neceſſ. Bal. in. l. i. in. vij. col. C. de ſer. fugi. ſed res ꝓhibita per teſtatorem alienari: põt alienari ſeruata certa forma. ſ. intercuniente conſenſu ⁊ ſcientia illoꝝm quozũ fauoze ꝓhibita eſt. l. cũ pater. ſ. libertis. j. tit. j. l. nihil. ſ. j. eo. ergo ꝺz poſſe preſcribi. ¶ Contrariũ tenet ipſemet Bal. in. l. vbi lex. ff. de vſuc. per illũ tex. cũ gl. iuncto. ſ. diſponat. in aut. de nup. col. iiij. idẽ tz Jmo. hic Ang. in. l. j. C. de preſcri. lon. tem. o. Abb. in. c. cum non liceat. in. iiij. col. de preſcri. Tenendo iſtam partem non obſtat tex. in. l. ſi. ſ. pen. C. commu. de leg. allegatus per Bar. quia ille tex. ſm Jmo. dicit de directo oppoſiti. quia ꝺz qõ nullũ obſtaculũ preſcriptiõi põt eis opponi. ¶ Poſſes tũ tu prouecte dicere q̃ Bar. cõſideranit qõ ideo in illo. ſ. pen. nõ preſcribitur contra legatariũ vel fideicõmiſſarium eo quia ibi erat relictũ ſub cõditione vel in diem incertam ideo cum in terim non poſſet agere: non poſſet etiã preſcribi per regulam. l. j. in fi. C. de annali preſcrip. ſed in queſtiõe Bar. facta alienatiõe poterant ſtatim agere. merito Bar. ex illo tex. cõcludebat poſſe preſcribi. Nõ ob. etiam tex. in. l. qui heredi. ſ. ſi pars. ff. de condi. ⁊ demõ. allegat⁹ per Bar. quia ſm Jmo. intelligitur quod res fuit vſucapta vino teſtatore, vt ibi dicit gl. ⁊ licet gl. etiã videaꝫ intelligere qñ poſt mortẽ teſtãtis fuit vſucapta. tñ ſm Jmol. nõ videtur iſtud poſſe procedere per pregi. dicta. ¶ Tu potes di cere qõ tex. in. Ꝺ. ſ. ſi pars nõ loquit de re alienari ꝓhibita: ſz lo quit de re legata ſimpliciter. ⁊ ſic nihil videtur facere ad ꝓpoſitũ. ¶ Tu etiã potes rñdere ad fundamentum Aleg. ex mente Abb. in. Ꝺ. c. cũ nõ liceat. in. iiij. col. ꝙ in illa. l. ſi. cum. C. in quib. can. in integ. reſt. iura nõ ſimpliciter prohibent alienationẽ, rerũ minozis. ſed bene prohibẽt ſine cauſa ⁊ ſine certa ſolẽnitate ⁊ ſic iura nõ reſiſtũt ſimpliciter tali alienatiõi. ſed hic teſtator exꝑreſſe prohibuit alienationẽ ergo etiã vſucapionẽ. l. alienationis ver bo. ff. de ver. ſig. iũcta. Ꝺ. l. vbi leg. Tenẽdo iſtã ſẽdam opi. Ꝉ li mita procedere in vſucapione vel preſcriptiõe lõ. tẽp. Ꝺ. l. ij. cum gl. C. de vſucap. pro empt. eo quia in tali preſcriptiõe regritur ti tulus. l. dintina. C. de preſcri. lõ. tẽp. ſed hic titulus alienationis eſt nullus ⁊ habeꝫ pro nõ titulo, vt hic. ⁊. l. pater. ſ. iulius agrip pa. ff. de leg. ij. Tamẽ non ꝓhibẽt preſcrip. xxx. vel. xl. an. i qua nõ requirit titulus. ita tenet Pau. de ca. in. Ꝺ. l. ſi. ſ. ſi. C. commu nia de lega. ⁊ latius Ꝺo. Aleg. in cõſi. lix. in. iij. vol. quod incipit, attẽtis verbis teſtamẽti prefati domini Vmciguerre. in. vj. col. 115 ¶ Decimotertio ⁊ vltim oquerit Bar. an nudũ ꝓceptũ in dicis ſine cauſa vel cauſe cognitiõe factũ valeat ⁊ aliter loquut⁹ eſt ipſe Bar. in. Ꝺ. l. pater. ſ. iulius agrippa. j. ti. ij. dic vt late per Jmo. ⁊ latius Ꝺo. Aleg. hic iũctis his que dixi in. l. vnica. ſ. ſi. ff. 116 ſi qs ius dicẽ. nõ obtẽp. ¶ Ultimo pro cõplemento iſtiꝰ. ſ. in c quatũ. ſ. in tex. in. no. collegi ex tex. quod ꝓhibitio alienatio nis facta per teſtatorẽ⁹ cũ cauſa nõ impedit filiũ alienare quã tenꝰ capit ſuã legitimã dupliciter inducẽdo iſtũ tex. vt ibi dixi. ¶ Limita no. hoc eſſe verũ qñ ꝓhibitio eſſet facta ſimpliciter. ſec⁹ ſi ſieret vſq; ad tẽpus certe etatis: puta ſi teſtator diſponit qõ filij non poſſint alienare quouſq; ſint etatis. xxx. an. quia tũc non continet grauamen ſed prouiſionẽ filiozũ quorum infirmi tati pater voluit prouidere: ideo non reſcidit etiã bodie de legiti ma. l. filijs matrẽ. C. de inoffi. teſt. Bar. in. l. cũ ex filio. ff. de vul. ⁊ pup. ita notabiliter tenet Pau. de ca. in cõſi. cexxxiij. qõ inci. vi 117 ſis ⁊ cõſideratis omnib⁹. in. ij. col. ¶ Tu circa hoc vltimũ vi de cautelã quã tradidit Ang. in. l. quoties ab oĩbus. ꝓ iſtũ text. C. de fideicõ. ꝙ filij ꝓhibiti alienare ante perfectam etatẽ. xxx. anno. repudiẽt ſucceſſionẽ patris cũ iuramẽto tũc poſſunt alie nare vſq; ad legitimam non obſtante illa ꝓhibitione patris: ⁊ dicit qõ ita multoties practicauit Peruſij. refert ⁊ ſequitur. Ꝺ. Bar. vero. in cautela. liz. q̃ incipit ſi pater qui bz fortaſſe filios. ¶ Et per hec cum laude Dei ſit expeditus iſte. ſ.

¶ Sequitur ſecunda lectura huius. ſ. Diui.

Filiusfamilias.

Diui. ¶ Iſte. ſ. eſt ſolẽnis ⁊ bz vtilẽ ⁊ quoti diana materiam. Ideo diligẽter venit attingenda, vt inquit iuriſcõ. in. l. legaui. in ꝓin. de lib. leg. Ꝺ. ſm Bar. ¶ Ꝓhibitio alienatiõis facta ſine cã ⁊ non reſpectu certe ꝑſone non valet alias valeret niſi in ꝓeudicũ creditoꝝ boc dicit ſm Bar. Vel ſic ⁊ plenius. Ꝓceptũ teſtatoris de nõ 1 alienãdo nudũ quod eſt qñ non cõtinet rationabile cãm nec ap a paret perſona cuius contemplatione ſit factũ nihil valet. ſec⁹ ſi ſit ꝑſona deſignata in qua ꝓuenire debeat ſi fiat alienatio ⁊ tũc nõ ꝓeiudicat creditoꝝ⁹ nec ſiſco quominus nõ obſtãte ꝓhibitione facta ſi alia bona deficiant poſſint vendi vt eis ſatiſfiat. ¶ Diuidit in quatuor partes. In prima ponit dictũ qñ ſit pro hibitio ſine cauſa. ⁊ abſq; reſpectu perſone. In ſcõa aſſignat rõ. In tertia qñ ꝓhibitio ſit reſpectu certarũ ꝑſonarũ. In quarta ⁊ vltima ad hoc vltimo ponit exceptio. ſcõa eſt ibi, quaſi nudũ ꝓceptũ. tertia ibi. qõ ſi liberis. quarta ⁊ vltima eſt ibi, ſed bec 2 neq; creditoribus. No. ſ. ex hoc tex. ꝙõ ꝓceptũ teſtatoris de nõ alienando nudũ a cauſa ⁊ a perſona nihil valet. cõcordat tex. in l. pater filium. ſ. iulius agrippa. ⁊ in. l. lucius. j. de leg. ij. ¶ Põ dera qõ tex. iſte dicit nullius eſſe momẽti, ⁊ ſic vult qõ tale prece b ptum ſit nullũ ipſo iure in totũ propter illã vniuerſalem negati nã nullius eſſe momẽti. que dictio iſtud importat aut. ſacramen ta puberũ. in fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ Ang. in fi. ad hoc no. C. ſi. adner. ven. 3 Nam ꝓcum ſint vniuerſalia negatiua videnꝫ importare totalẽ nullitatẽ ⁊ ipſo iure ⁊ de iſta dictiõe nullius eſſe momẽti dixi la te in no. in. l. de pupillo. ſ. ſi quis forte. j. de ope. no. nun. vbi plu res tex. pro ⁊ cõtra adduxi nõ repetam hic. ¶ Ratio fundamẽ talis huius regule ⁊ huius tex. eſt quia tale preceptum nudũ cẽ ſetur quoddã conſiliũ teſtatoris per q̃ videt hortari ⁊ conſulere 4 heredi ne alienet. ſed ꝓconſilium nemo ſequi tenetur. l. ſ. fina. ſ. manda. l. cũ pater. ſ. mãda. j. de leg. ij. l. legati. circa fi. j. de annu. lega. Item cum iſta ꝓhibitio fiat ſolum fauoze heredis vel al terius bonozati nõ põt teſtator facere quin ipſe huic fauozi poſ ſit renũciare. tex. eſt no. in. l. põt. ff. ad leg. fal. ⁊ ibi Ꝺo. Aleg. etiã allegat iſtam. l. dic vt ibi per eum. imo cauſa que reſpicit ſolũ fa uozem ꝓhibiti habetur ꝑ nõ cauſa. tex. eſt no. in. l. titio cẽtum. in ꝓin. j. de condi. ⁊ demõ. ¶ Adde ꝓ ampliatiõe huius text. ꝙ ſicut ꝓceptũ teſtatoris de nõ alienãdo ſine cauſa nihil valet quia eſt nudum. Ita ꝙ ꝓceptum iudicis nudum ⁊ ſic ſine cauſa 5 nihil valet puta ſi iudex mandauit alicui ne talẽ rem alienet ſi non exꝑimit cauſam, tale preceptum nihil valet eo q̃ teſtator ⁊ iudex in ꝓhibendo alienari equiparãtur. tex. in. l. ſeruus bac lege. j. de manumiſ. Secus ſi iudex ꝓciperet cũ cauſa puta ꝓdi go. l. is qui bonis. j. de verbo. obli. vel quia illa bona eſſent in liti gio litigioſa. Et de hoc an ꝓceptum iudicis ſine cã valeat tan c 6 git Bar. j. ad fi. in vl. qõ. vbi dicetur. ¶ Similiter. ꝓmiſſio ſeu d ſtipulatio ſine cauſa effectualiter nõ valet ſcõz cõem ſniam. l. ij. ſ. circa. j. de excep. do. glo. ſ. in. l. generaliter. in verbo cauſa. C. de nõ nu. pec. ponunt late Ꝺoder. Jmo. dom. Aleg. ⁊ alij in a tio. j. de verb. obli. ¶ Similiter legitimatio ſpurij facta ſine iu ſta ⁊ rationabili cã nihil valet ⁊c. per venerabile. in verbo diuerſis. cauſis inſpectis qui filij ſint legi. ⁊ ibi domi. Ant. de but. domi. Abb. in. iij. no. ad hoc no. illũ tex. idẽ tenet Spec. in tit. de diſpẽ. o ſ. qualiter. ver. dicunt quidã. Pet. de ancha. in conſi. cclj. ſci. ex tenore primlegij. in. ij. col. ⁊ no. Do. Ant. roſell⁹ in ſuo ſolenni tra ctatu legitimatiõis. in. ij. lib. ſup rubrica de cauſa materiali vel ſubiectiua vbi iſtud valde cõmẽdat ⁊ dicit qõ ꝑ hoc poteris de ſtruere multas legitimationes factas per comites palatinos q nõ poſſunt legitimare ſine iuſta ⁊ laudabili cauſa. Idẽ tenet. d. Aleg. in conſi. lix. ij. volu. inci. viſa legitimatione. in. vij. col. ⁊ i vl. col. vbi ſingulariter limitat Ꝺo. Aleg. qñ legitimatio fieret vi uẽte patre ⁊ de eius volũtate. ⁊ ſic habes bene ampliatã ⁊ ordi natã regulã huius tex. ¶ Stat ergo regula huius tex. q̃ ꝓce 7 ptum teſtatoris de non alienãdo ſine cauſa nihil valet. Et ſi di ceret quare leg non ꝑmittit cãm in teſtatore puta vt bona rema neant in familia vel quod ꝓhibitio ſit facta fauoze venientium ab inteſtato ad hoc tale preceptum teſtatoris valeat. Dic quod ideo leg nõ ꝓeſumit cauſam ſi non exꝑimatur a teſtatore: ⁊ qz 8

c Teſtatoꝛe. Cõtrariũ hu ius limitatio nis tz Alb. in. l. gñaliter. ſ. ſi petitũ. ff. de fideicom. liber. Purp.

d ¶ Nihil valet. Adde ⁊ intelige hoc verũ niſi comes ha beret authozi tatẽ a princi pe legitimandi et ſine cauſa, ita. Ꝺ. Aud. de ſardis i ſuo tra. legitima. in. ſ. videndũ eſt quẽ ſpecia liter ad hanc legitimatiõ nẽ. in ver. non queritur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

prohibitio alienandi cẽsetur odiosa, vt probatur in §. nos autẽ. in aut. de resti. fideco. col. ix. iuncta l. filij. ff. l. iustã. ff. de verb. sig. ꝛ plura confirmat do. Alex. in consi. lix. iij. partis incipi. attentis verbis testamẽti. in pe. col. ¶ Limita sing. istum ¶. §. vt pcedat qñ prohibitio est facta dispositiue ꝛ sine cã nihil vz, secus si conditionaliter tunc licet nõ sit expressa cã nec persona cuius respectu sit facta prohibitio nihilomins vz ꝛ tz. casus est de hoc not. dignus in l. iiij. §. j. ff. de cõdi. insti. ꝛ ibi Bal. ad hoc valde no. ilꝰ tex. ꝛ. d. Alex. hic qui multũ dubitat super decisiõe illius text. ꝛ ante eum Raph. cu. ibi. Tamen quia do. Alex. hic. ꝛ Rapha. cu. ibi multũ laborãt circa illũ sing. tex. in illa. l. iiij. §. j. potes ad illum tex. dupliciter dicere. Et primo quod nõ est verũ illud qõ Bal. ibi ꝛ do. Alex. hic. no. ex illo tex. quod ibi prohibitio alienationis fuit facta sine causa: sed quia fuit cõditionaliter facta vz. errãt quia non potest ibi dici prohibitio sine causa cum ibi esset prohibitus alienari seruus hereditarius ꝛ sic res animata quo casu quãdo prohibetur alienari res que habet animam semper dicitur subesse causa, ne seruus prioꝛẽ dominũ mutet. Jta tenet Bar. hic, ꝛ oẽs in. v. opp. per tex. in. l. generaliter. §. si petitum. j. de fideicõ. liber. ¶ † Secũdo dico quod quẽadmodũ stipulatio sine causa in effectu non valet, vt. ff. de. j. dix. tũ si fiat sub conditiõe valet ꝛ tenet eo quia cõditio habetur pro causa. l. a titio. in pn. ꝛ ibi Bar. Ang. ꝛ Soder. ad hoc no. j. de ver. ob. l. si quis cũ debitor. j. de iureiur. l. pecuniam quam, ꝛ ibi Bal. ad hoc no. §. si cerpe. ꝛ illam. l. ad hoc no. Bal. in. l. hoc iure. §. fi. j. de dona. Rudo. ꝛ d. Alex. in. l. cum ad vesens. §. si cer. pe. no. Bal. in. l. si pater. circa. vj. q. C. de insti. ꝛ substi. Et istud procedit etiam quãdo ex implemẽto ẽditiõis nihil adest stipulatori ꝛ nihil adest promissori adhuc quia cõditio habetur pro causa, puta promitto tibi. c. si rex parthoꝝ viuit. ꝛ ibi Ang. ad hoc no no. ꝛ ibidẽ Ang. i. l. si intra. ad §. 3. de pac. ꝛ hoc mõ habes bene declaratã istam limita. ad tex. Alias ¶plures limitatiões colligemus ex dictis Bar. pręsertim in. §. co. vbi dicetur. ¶ Secũdo no. ex hoc tex. † duo que faciũt prohibitionẽ testatoris de nõ alienãdo non esse nudã. s. causam ꝛ personam cuius cõtemplatiõe testator prohibuit. ¶ Circa primum de causa, pone exemplum si testator dixerit nolo talẽ fundũ alienari quia fuit mihi donat⁹ ab imperatore vel quia fuit antecessoꝝ meoꝝ ꝛ in hoc consistit iusta affectio, vt est tex. in. l. si emptione. §. de mino. vel quia erat certa turris que erat tutela ꝛ protectio eoꝝ qui erãt de agnatiõe testatoris: tũc etiã absq; alia expressione alicuius cause valet prohibitio. vt est gl. no. in. l. quoties ab omnibus. ꝛ ibi Cy. ꝛ alij. C. de fideicõ. cũ concor. hic adductis per do. Alex. ¶ De secũdo scilicet de persona pone exẽplũ vt in tex. quãdo testator expressit pſonas ad quas voluit bona, phibita alienari deuenire puta qꝛ testator dixit qõ prohibet talia bona alienari ꝛ casu quo alienãtur vult puenire ad tales filios vel ad tales posteros vel etiã ad aliũ tertiũ puta ad hospitale. l. iij. §. si quis ita. j. de adimen. leg. l. titia. §. q marco. j. de annu. leg. §. fi. insti. de lega. ꝛ. l. unica. C. de his que pe. no. Raph. cu. ꝛ do. Alex. hic Ange. in cõsi. clxv. incipien. testator in omnibus suis bonis. in. l. ꝛ do. Alex. in consi. cxcix. incip. perspectis. in. ij. col. alias est in cõsi. lvij. in. ij. vo. ¶ Tertio no. ex text. ibi, quia talem legem in testamento nõ possunt dicere ſqõ lz alꝰ dispositio testatoris seruetur pro lege. §. dispõnat. l. auc. de nup. col. iiij. ꝛ licet alias quilibet possit apponere quam legẽ velit dationi vel donationis rei sue. l. legem. C. de pac. ꝛ. l. j. C de pac. cõuen. ꝛ licet alias sufficiat pro ratiõe volũtas. l. qa poterat. ff. ad treb. tamen testatoꝝ inhibendo rem alienari istud non potest facere vbi nõ apparet cã aut persona cuius cõtẽplatiõe fiat, phibitio. Et sic volũtas testatoris habetur pro lege qñ est legitima ꝛ sic facta, put leges dispõnũt. l. cũ questio. in fi. C. de leg. Alias qñ nõ est insta ꝛ legitima prout leges dispõnũt nõ habetur pro lege nec est licitum ei stare. Ratio ratiõis est qꝛ prohibitio alienatiõis simpliciter facta non cõtinet vtilitatẽ alterius? nisi prohibiti. l. titio centum. in pn. j. de condi. ꝛ demonst. Jdeo per hoc nõ põt nasci obligatio ꝛ iterdicere sine cã heredi qõ postẽ erit fact⁹ dñs bonoꝝ nõ possit ea alienare pro libito volũtatis, qõ lex reputat absurdũ: cum in re sua quilibet sit moderator ꝛ arbiter. l. in re mãdata. C. mãda. Jta põt persuasiue dici. ¶ Quarto põdera tex. ibi, quod si liberis aut posteris. † differẽtia esse inter liberos ꝛ posteros quã in specie ponit tex. in. l. iurisconsultus. §. parẽtes. j. de gradi, vbi dicit tex. qõ liberi dicũtur vsq; ad tritie potẽ vltra hos posteri vocãtur. ponit etiã Barto. in. l. liberoꝝ. in vlti. col. j. de ver. signi. Facit tex. in. l. cum acutissimi. in verbo posteritatem. C. de fideicõ. ¶ Quinto no. in vers. Sed hoc neqꝫ creditoribus. † quod testator per suam prohibitionẽ factam de non alienãdo tales res cum causa legitima nõ potest prẽiudicare creditoribus suis quin talia bona non obstãte prohibitione testantis vendentur vt satisfiat creditoribus quando aliũde nõ possit satisfiere. facit tex. in. l. si. §. ꝛ si prefatam. C. de iure delib. ꝛ tex. in. l. pacto successoꝝ. C. de pactis. ¶ Hinc ex hoc tex. potes † egregie ꝛ nouiter inferre quod cũ filius in legitima dicatur esse creditor, vt est gl. in. l. si quis legatũ. §. fi. ꝛ ibi Bar. j. de falsis. ꝛ propterea legitima filij cẽsetur esse ex alienum. l. papinianus. §. si quis impubes. §. de inoffi. testa. Bal. in. l. ij. circa fi. C. de lib. pte. ꝛ in. l. §. C. ad le. fal. d. Alex. in. l. si debitor. j. ad leg. fal. ideo prohibitio alienatiõis facta per testatorẽ cũ causa legitima nõ ꝛpediet filiũ posse alienare quatenꝰ capiat sua legitima. ¶ Et si diceret qꝫ filius in legitima nõ est creditor, sed quasi creditor per gl. in. l. ij. C. de iur. ꝛ fac. igno. cũ concor. quas ibi dedi. Rñdetur qꝫ istud tollitur per id quod subdit tex. de fisco. ꝛ pro illõ qꝫ subdit litera de fideicõmissario vt statim dicam. ¶ Facit quod vult Bar. hic. in. §. q. post Jac. de are. † quod res phibita alienari respectu certe persone vel cause potest tamẽ alienari ex causa legitima quia dos ꝛ legitima equiparãtur, cum dos succedat loco legitime. l. titio cẽtũ. §. titio genero. j. de cõdi. ꝛ demon. cũ etiã dos solum dicatur quasi debita vt est gl. ordi. in. l. mulier. §. cũ proponeretur. in gl. ñ. j. ad tre. ¶ Cõfirmatur qꝫ talis phibitio respectu legitime cẽsetur onus ꝛ granamẽ. l. femine. §. illud. ꝛ. §. fi. C. de secũ. mup. ¶ Patet qꝫ in casu alienationis debent vocari p fideicõmissum ille persone quarum fauore facta est prohibitio, vt est tex. hic in verbo fideicõmissarij. ꝛ dicã. j. in pe. no. sed fideicommissum est granamẽ. l. coheredi. §. cum filio. §. de vul. ꝛ pup. ꝛ omne granamẽ ipso iure rescitur de legitima. l. quoniã i pꝛio rib⁹. ꝛ. l. scimus. §. cum aũt. C. de inoffi. test. ꝛ ita etiam cõsuluit Alre. in cõsi. xix. inci. ex facto proponitur. l. ij. ꝛ. iij. co. licet de isto tex. nõ faciat mentionem. ¶ Limita nõ. istã ꝓclusionẽ quã feci, † quod filꝰ vsq; ad quãtitatem legitime põt alienare de bonis phibitis ex causa alienari qñ prohibitio esset facta simpliciter, secꝰ si fieret vsq; ad tẽpus certe etatis filij, puta si testator dispo suit qꝫ filij nõ possint alienari donec sint etatis. xxv. aut. xxx. an no. ista prohibitio tũc nõ cõtinet granamen: imo cõtinet prouisionem filioꝝ quoꝝ in infirmitati pater voluit puidere. Jdeo nõ reꝫcitur etiam hodie de legitima. l. filij matrem. C. de inof. te Bar. in. l. cum ex filio. §. de vul. ꝛ pup. ideo tũc non posset filius alienare pro legitima sua ante tempus. xxx. anno. Jta no. determinat Pau. de ca. nec alibi melius legi in consi. ccxxxiiij. incipi. a visis ꝛ cõsideratis omnib⁹. in. ij. col. ¶ Circa istam limitationem adde cautelã per quam pores euadere istam limitationem quam ponit Ang. in. l. quoties ab omnibus. per illã. l. C. de fidei 18 cõ. vbi determinatꝰ qꝫ filij phibiti a patre testatore alienare ante perfectam etatẽ. xxv. anno. si volunt alienare cautela est qꝫ respudient successionem patris cũ iuramento, tunc possunt alienare vsq; ad legitimã non obstãte illa prohibitione patris. ꝛ dicit Ang. quod ita multoties practicauit i ciuitate Perusij quẽ refert ꝛ sequitur. d. Bar. vero. in cautel. lix. incipit. Si pater q habet fortasis filios ꝛc. Intelligẽdo sane quãdo habet fratres vel coheredes alias nõ posset repudiata hereditate patris accepta re solã legitimam, vt tenent Bal. ꝛ Soder. in. l. ix. C. de repudi. bered. ¶ Sexto pondera tex. ibi neqꝫ fisco. ꝛ non intelligas istũ 19 tex. quando bona propter delictum essent confiscata ꝛ eo quia in confiscatione bonoꝝ nõ veniunt bona prohibita alienari da to quod heres cõmitteret tale delictũ propter quod omnia eius bona venirent cõfiscanda. Jn illa confiscatione non veniunt bona phibita alienari. l. imperator. ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. ad hoc no. j. de fideicõ. liber. l. iura libertorum. j. de iure patro. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de feu. §. quoniam. in vers. gl. Jud. ro. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. j. de dam. infec. late. d. Alegã. vbi dispntat istum passium ꝛ per nouem fundamẽta firmat istã regulam qõ in confiscatione nõ veniant bona prohibita alienari in cõsi. xxxiij. prime partis inci. opportune cõsideratis. vi itelligẽ istũ tex. secundum qꝫ etiam declarat hic glo. quãdo fisco aliquid debebatur per defunctum puta ex causa tributorum vel ex alia causa. patet: qꝫ tex. eparat creditores ꝛ fiscũ dum dicit, neqꝫ creditoribus neqꝫ fisco. Sed quatenus logetur de creditoribꝰ planũ est tex. loqui de creditoribꝰ. s. defuncti quibus debebat defunctus. ergo similiter debeat itelligi dũ ꝺt neqꝫ fisco. Et si diceres sub tiliter qꝫ isto modo tex. redderetur superfluus cõtra. §. gbus. in prima cõsti. codi. qz tunc fiscus similiter est creditor ergo sufficiebat dicere creditoribꝰ. Respõdetur quia fiscꝰ videtur habere causam quasi lucratiuã in gta ter. i. l. apud celsum. §. authoris autẽ dolus. ff. de excep. do. ideo in fisco videbatur magis dubitabile quã in creditore, qui creditor pretendit causam onerosam. 20 ¶ Septimo no. ex tex. ibi fideicõmissarij † qõ quãdo prohibitio alienationis fit per testatorẽ contẽplatione certe persone illa pſona dicit fideicõmissaria in casu alienationis facto cõtra dispositionẽ testatoris, vt hoc tex. in. §. seq. ꝛ. l. vnũ ex familia. quas p totam le. ꝛ. l. peto. §. fratre. ꝛ. §. fi. ꝛ. l. cũ ita. in fi. ꝛ. l. eum pater. §. libertus. j. de leg. ij. Si aũt prohibitio alienationis nõ fit cõtemplatione

platione certe persone sed in genere contẽplatione familie nunquid illi de familia intelligãtur fideicõmissarij ita qõ proximior tãꝑ fideicõmissarius possit petere est altus passus in quo nunc habeo cõsulere videas de hoc Bar. in. l. qui rome. §. coheredes. j. de verbo. obli. ꝛ ibi latius ¶ Quod. presertim do. Alex. ꝛ Areti. 21 ¶ Octauo ꝛ vlt. no. † qꝫ prohibitio testatoris facta cũ causa legitima intelligitur solũ de alienatiõe volũtaria: nũc aũt trahit ad alienationẽ necessariã que fieret propter es alienũ vt creditoribꝰ satisfiat. istud idẽ expressius dicit tex. in. l. peto. §. prediũ. ꝛ ibi Bar. ꝛ in. l. vnũ ex familia. §. qꝫ si talia verba. j. de lega. ij. ꝛ in l. pater filiũ. in pn. ꝛ ibi Bar. j. de leg. iij. ¶ Facit regula gene 22 ralis † qꝫ in quacunqꝫ prohibitione alienationis nõ intelligitur de alienatiõe que fit ex causa necessaria propter es alienũ. l. alienatiões. §. fa. crci. l. senatus. in pn. §. c. in hoc nõ vt alienaret sed vt solueret. ꝛ tex. in. l. j. ꝛ ibi Bart. C. de prędi. mino. ꝛ in. l. j. §. de fun. do. Jtẽ ad illud no. vide no. Bal. in. l. ñ. §. in cõtẽplatiõe. in iiij. q. C. de in. delib. in no. q. ibi ꝑ eũ tradita. vbi etiã subdit qõ 23 † alienatio necessaria extra penã est. ¶ Tertio adde quod rebꝰ phibitis per testatorẽ alienari ex insta causa põt tũ fieri missio in possessionẽ de creditoribus hereditarijs quibus testator non potuit talẽ legẽ prohibitoriã imponere. l. cũ fideicõ. j. de fideicõ. liber. fm Bald. in aut. ei qui. C. de bo. autho. indi. pos. in. xvi. col. in ver. quero nunquid in rebus prohibitis per testatorẽ alienari, refert ꝛ sequitur. d. Alex. in cõs. xviij. j. vol. inci. opportune cõsideratis his que in themate referuntur. in. v. col. ¶ Quarto ad 24 dꝫ † multũ no. decidit Bal. in. l. ij. ad fi. C. si aduer. vẽdi. pigno. † Quid si testator erat debitor vxoris in dote ꝛ vetuit quasdam res alienari quia in eis voluit post mortẽ filioꝝ construi ecclesiã vel hospitale certe vgoꝛ iure creditricis poterit tales res libere vendere ꝛ sic impedire ibi cõstructionẽ ecclesie vel hospitalis qꝫ testator non potest impedire ius creditoris quominus creditor possit vendere rẽ quã velit. l. creditoris arbitrio. §. de dist. pig. l. cũ fidei. j. de fideicõ. liber. ꝛ est expressum in. l. j. C. de debito. venditio. pigno. impedi. non pos. Subdit tũ Bal. qꝫ ecclesie vel hospitali satisfiet in aliꝭ locis testatoris facta ꝓmutatiõe loci arbitrio episcopi ꝓpter necessitatẽ legati. vt. j. de vsufru. leg. ꝛ. l. legatã. j. de admi. re. ad cini. pertinẽ. qõ est bñ not. fm eũ. ¶ Hõ reperio illã decisionẽ ab alio tactam nec examinatã. Cõtra eaꝫ videt fortiter facere arguendo de legitima filij ad dotẽ vxoris. iuxta tradita per Bar. in. l. titio centũ. §. titio genero. in vlt. co. j. de cõdi. ꝛ demõ. Modo filius nõ potest eligere legitimã in re alij legata: vt statim. j. videbim⁹. ergo videret qõ etiã vxoꝛ ꝓ dote nõ debeat posse eligere locũ spaliter legatũ ad puꝫ vsum ꝓ cõstructione ecclesie vel hospitalis: idcirco quomodo illa decisio intelligi debeat statim declarabo. ¶ † Limita ꝛ intellige istũ 25 tex. ꝛ predicta qñ nõ aderant alia bona que possent vendi ꝙ satisfactẽdo creditoribꝰ hereditarijs. tũc possunt in subsidiũ alienari bona prohibita ꝓ evoluendo es alienum. Secus si adessent alia bona non prohibita alienari. tex. est de hoc valde no. in l. pater filiũ. in fi. prin. ꝛ ibi Bar. no. j. de leg. iij. in verbo si nõ erat aliud in hereditate vñ debitũ evoluere. ꝛ ita ẽt limitat ¶ Raph. cu. in. l. peto. §. predium. j. de leg. ij. ¶ Confirmo istã limitationẽ per tria. ¶ Primo per illud qꝫ tenent Bar. ꝛ Mod. in. l. commo 26 dis. j. de re indi. vbi tenent † qꝫ illud qꝫ ꝺt fructus beneficiorum posse capi pro satisfaciendo debitis clericorum est verũ in subsidium deficientibus aliꝭ bonis clerici. ¶ Scõ addo illud qꝫ tenent Bar. ꝛ alij in. l. si finita. §. si de vectigalibus. j. de dam. in 27 fec. qõ illud † qꝫ dicit bona feudalia posse capi pro soluendis debitis vasalli ꝓcedit in subsidiũ deficientibus aliꝭ bonis ipsi⁹ va 28 salli. ¶ † Tertio addo qꝫ vult Joan. And. in. c. veram de condi. appo. quem sequitur Alre. in consi. xxxij. inci. diligenter ꝛ maturẽ. vbi idẽ concluditur per eos in re donata ecclesie ꝛ prohibita alienari quia licet superueniat necessaria causa alienandi: tamẽ si põt subueniri per alienationem alterius rei stabit firma prohibitio donatoris. sẽdm ista intellige supꝛascriptam decisionẽ 29 Bal. in. d. l. ij. ad fi. C. si aduer. vend. pigno. † qñ talia bona erant obligata creditori ꝛ sic vxoꝛi alias non possent ei dari in solutũ nisi deficientibus aliꝭ rebus. d. l. pater filium. ad fi. princi. cum aliꝭ prealleg. ꝛ per ista sunt plene expedita textualia huius. §. ¶ Tamen vt nihil omittã. Circa quintũ no. §. positũ qõ filius põt alienare bona prohibita alienari ꝙ ab concurrẽte legitimam suã in qua filius reputatur esse creditor limitaui vno mo 30 do. ¶ Scõ no. limita † qñ omnia bona testatoris non sunt ꝓhibita alienari sed quedã tñ qꝛ tunc filius non potest eligere le sitimã in bonis spaliter prohibitis fm Pau. de cast. in consil. xvij. inci. in causa que vertitur parme. in. §. col. cõfirmo vltra eũ qꝛ filius non potest eligere legitimam suam in re alij legata qñ supersunt alie res. ita no. determinat Bal. in rub. §. de re. diui. in. i. col. ad fi. ꝛ in. l. nõ ampli⁹. §. fi. §. eo. ꝛ ibi. d. Alex. ꝛ idem do. Alex. in. l. in quartam. in. xiij. col. j. ad leg. fal. ꝛ idem. d. Alex. in l. marcellus. §. res que. j. ad treb. ¶ Expeditis textua. capio gl. j. in verbo eos. quã diuide in duas partes. Jn prima timore taciti cõtrarij. l. plautius. j. de au. ꝛ arg. le. gl. dupliciter respõdet. Jn secũda ponit casum trib⁹ modis. put ista gl. declarat Bar. infra super gl. iiij. ¶ Jn ea. gl. ibi vel etiam in herede vel heredibus. pondera hic esse gl. cõtra illud qõ tenet Jo. de imo. in. l. co 31 dicillis. §. istituto. j. ti. i. vbi tenet † qõ eoipso qꝫ testator legat rẽ plurib⁹ ꝛ prohibet alienari videtur eis licite per fideicõmissum vicissim relinquere si contingat alterũ sine alterius cõsensu alienare. vnde talis prohibitio plurib⁹ facta valet ꝛ tenet: quia tũc intelligitur facta contemplatione alterius collegatarij vel cohe redis. Ala hoc põderat gl. ibi quam reputat sing. sed male dicit ꝛ in cõtrariũ est gl. hic ꝛ contrariũ expresse no. Bal. in. l. quoties ab omnibus. C. de fideicom. ꝛ de. Alex. hic ad fi. ꝛ ad glo. in. d. §. instituto. iuncto tex. respondeas qõ loquitur qñ alia verba fue 32 runt adiecta. non est enim verũ † quod sola prohibitio alienandi facta inter plures inducat inter eos tacitã substitutionẽ reciprocam: nisi duo copulatiue concurrant. Primo quod fiat vltimo morieri. secundo quod fiat in tota re vel in tota hereditate. l. titio seio. §. seia. libertis. j. de leg. ij. ponit Bar. in. l. vel singulis vbi aliqñ dixi. §. de vul. ꝛ pup. Pau. de ca. l. l. pe. C. de lpube. vbi etiam aliquãdo plene dixi. ¶ Capio gl. iiij. in verbo nõ possunt dicere. quã diuide in duas partes. Jn prima opp. ꝛ solvit, in secũda propꝛe fi. oppo. ꝛ de sol. se remittit. secũda est ibi. Jtẽ cõtra. j. de cõdi. ꝛ demon. ¶ Jn prima parte gl. Bar. extra gl. formar tres oppo. ex quarũ solu. colligũtur tres limitatiões ad istũ tex. 33 ¶ † Prima oppo. est de. l. ij. §. de vsuca. pro empto. Ad quã rñdet no. Bar. qõ lz prohibitio sine causa nõ valeat quo ad ipsum prohibitũ quin prohibitus possit alienare. cũ erit perfecte etatis valeat tñ vt eius tutores vel curatores interim impediant alienare. Rõ qꝛ administratores illi fauoꝛi minoꝝ renunciare nõ pñt. alio modo respõdẽt Jmo. Raph. cu. ꝛ do. Alegã. qõ in d. l. ij. alienatio rerũ minoꝝ de iure cõi erat prohibita ꝓterqꝫ in certis casibus: vnde si testator talẽ rẽ de iure cõmuni prohibi tã alienari ẽpsse prohibuerit etiã fine aliqua cã, talis phibitio tenebit adeo qꝫ nõ poterit alienari etiam in casibus a iure com 34 muni permissis. † qꝫ vbicũqꝫ cũ prohibitiõe testatoris cõcurrit prohibitio legis: nõ põt fieri alienatio etiã in casibus als a iure permissis. tex. est de hoc valde neta. in. §. sanctissimas. in aut. de non alienan. col. ij. glo. in. l. si. in gl. magna ad fi. C. de reb. alie. nõ alie. gl. ꝛ Bar. in. l. ca lege. C. de condi. ob cau. gl. ꝛ doc. in. c. veru. de cõdi. appo. Bal. in. l. j. in. vij. oppo. ad fin. C. de pac. ꝛ in. l. quoties ab omnibus. C. de fideic. eo quia duo vincula fortius operã tur quam vnum. auc. ita qꝫ. C. com. de succes. gl. ꝛ scriben. in. c. j. 6 tren. ꝛ pa. ¶ Pro ista eorum rspõsione vltra eos facit qꝫ sing. 35 tenet Bal. in. c. j. §. preterea. de cap. coꝛa. ꝛ † quod qñ vasallus facit pactum cum dño de non alienando tunc non potest alienare etiam in casibus alias a iure permissis: ad hoc vt pactũ aliquid 36 operetur. Jtẽ † quando prohibitio nona adiicitur prohibitioni veteri tunc habet ampliare. §. sanctissimas. in aut. de non alien. 37 col. ij. ¶ † Tu aduerte qꝫ Jmo. Rapha. ꝛ do. Alex. non videntur bene loqui circa intellectũ. d. l. ij. dũ ꝓsupponũt quod tempoze illius. l. ij. serui ꝛ alie res mobiles prohiberentur alienari ꝓ solum tutoꝛe. istud est falsum qꝛ solum hodie fuit facta talis ꝓhibitio per. l. eẽ. que tutores. C. de admi. tut. ꝛ ita in specie tenet Alre. in cõsi. xxij. inci. diligẽter ꝛ mature cõsidera. in. ij. ꝛ. iij. co. ꝛ vltra Alre. quod tempoze illius. l. ij. non esset prohibita alienatio serui ꝛ sic rei mobilis quin solꝰ tutoꝛ posset alienare ostẽdo: quia alias inepta fuisset dubitatio illius tex. in. d. l. ij. s. an tales serui vel talis seruꝰ vẽditus per tutoꝛem posset vsucapi ab em 38 ptore. Cũ regulã habeamus † quod res prohibita alienari vsucapi non possit. l. vbi leg. j. de vsucap. sed in illa. l. ij. ideo vsucapi nõ põt eo quia ibi tutores alienauerãt cõtra expressam volũtatẽ defuncti. ita ad. d. l. ij. formaliter dicit Bart. in. d. l. vbi leg. 39 ¶ Addo facere bonũ † tex. in. l. tutores. C. de admi. tut. ꝛ ibi glo. fortius tenet ꝙ etiã edificiũ legati ꝛ sic rẽ immobile poterat tutoꝛ alienare ante. d. l. leg que tutores. Nisi respondeas saluando Jmo. ꝛ prefatos ¶ Mod. ꝙ etiam illo tempoze erat prohibita solũmodo tutoribus alienatio nisi eam faceret in certis casibus specialibus prout sentit gl. in. d. l. leg que tutoꝛe. in gl. prima sed hodie per illã. l. leg que tutores. bene pꝛonisum est qõ licet olim in prędictis casib⁹ possent tutores alienare sine decreto ꝛ authoꝛitate iudicis hodie non possunt etiam in illis casibus sine decreto iudicis alienare. ¶ Ultra scribẽtes aduerte circa. d. l. ij. cũ ibi pro hiberetur alienari seruus hereditarius: ꝛ sic res animata ergo i eius prohibitiõe nõ requiritur expressio alicuꝰ cause prout tenet Barto. j. tertia oppo. Respondendo ad. l. generaliter. ꝛ. §. si 40 petitum. ff. de fideicom. libe. ¶ † Dictus ergo est videre quare Bar. non ita respondeat in isto primo cõtrario sicut. j. rñdet in tertio cũ vtrobiqꝫ sit prohibitus alienari seruꝰ hereditarius

§ ¶ Omnibus. Adde tu qõ est cõsi. cclvij. in prima pte cõsiliorũ nouoꝝ secundũ impressionem papiensem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

41 sic res animata. ꝙ ꝓ sol. dic qꝫ in. d. §. si petitū. ¶ queritur an testator prohibẽdo alienari seruū hereditariū videatur per talem prohibitionẽ reliquisse fideicõmissariā libertatẽ ipi seruo ⁊ distinguit faciendo tres casus principales: aut enim testator facit talẽ prohibitionẽ animo perducẽdi seruū ad libertatẽ ⁊ tũc per talẽ prohibitionẽ eo animo factam videtur seruo libertatẽ reliquisse. Aut taliaverba expressit nõ animo tribuende libertatis: ⁊ tũc cessabit libertas. ⁊ de hoc scõo casu ponit duo exempla ex quibus talis animus nõ dãde libertatis cognoscitur. Primus ex ꝙplii est quãdo mero fauore heredis ꝓsiluit heredi ꝙ talẽ seruum retineat. ⁊ in hoc cõcordat cũ. d. l. ij. C. de vsuca. ꝓ empt. facit tex. in. l. fi. C. qui ad lib. peruen. nõ pos. scõm exẽplum est qñ vetuit alienari mero odio serui prohibiti, vt qz voluit seruũ coercere vel cruciare ne meliorem dñm experiretur. Aliqñ ⁊ tertio casu sumus in casu dubio qz non apparet an testator talẽ prohibitionẽ serui alienãdi fecerit animo relinquẽde libertatis aut animo cõtrario ⁊ in dubio decidit ille sing. tex. qõ in dubio cẽsetur facta ꝓhibitio animo dãde libertatis ⁊ sic ne acerbioꝛ dñs experiatur nisi heres probet de cõtraria volũte testatoris. In dubio ergo cẽsetur prohibuisse fauoꝛe serui ⁊ sic ꝓpter interesse ⁊ affectionẽ rei prohibite ⁊ sic in dubio presumitur cã ⁊ nõ nuda prohibitio ⁊ istum casum dubium põderat Bar. ſ. in. iij. opp. ergo nihil facit ad casum. d. l. ij. C. de vsuc. p empto. ⁊ sic in dubio videtur relicta libertas sub cõditiõe tacita si heres eũ alienabit quo casu quomodocũqꝫ heres tentauerit seruũ vẽdere cõsẽstim poterit petere libertatẽ. ita dicit tex. in. l. quidã testõ. in prin. ⁊ in §. rogo. ſ. de fideicõ. liber. ⁊ nũc habes clare enucleatũ sensum. d. §. si petitum. ¶ Circa secũdũ contrariũ Bar. d. l. ij. §. si quis sta. ff. de adimẽ. leg. Aduerte qõ illa opp. prima fronte non videtur esse cõtra istũ tex. imo ꝛcordare cũ ver. ꝙ si liberis. vñ saluando Bar. ex eius mente dicas qõ iste tex. loquitur qñ prohibitio fit respectu certe persone cui in casum alienatiõis fuit factum fidei cõmissum ꝓout declaranit in tex. ibi autẽ alienatio respiciebat preiudiciũ tertij ⁊ sic heredis qui ex alienatione lederetur ꝙuis cõmodum fideicõmissi ad ipsum heredẽ nõ spectaret vnde ſm Bar. in fauoꝛẽ heredis videtur facta ꝓhibitio licet hic non fuerit expressum ꝓout fuit expressum in hoc ter. vnde iste tex. logtur in expõso fauoꝛe certe persone: ibi in tacito. ⁊ ad hoc Bar. al legat gl. loquẽte de vtroq; in. l. quoties ab omnibus. ⁊ ibi Lyn.

42 C. de fideicõ. ¶ Circa etia opp. Bar. de. l. generaliter. §. si petitum. dic vt dixi in primo contrario Bar. qõ ibi in dubio qñ ꝓhibeẽ alienari seruus hereditari⁹. ⁊ sic res animata videt in dubio subesse cã. ſ. affectio talis serui. ¶ Et inꝺ̃tũ Bar. ex hoc in-

43 fert ꝙ si aliquis baro vel comes ꝓhiberet filio vel heredi alienare vasallos lz simpliciter ⁊ sine cã ꝓhibeat tũ talis prohibitio semp vz propter affectionẽ ⁊ sic propter interesse affectiõis ad ꝛmodũ vasallorũ. ¶ Istã limitationẽ reprehẽdit solus Rapha. cu. hic. Aliꝫ nihil tangũt: qz in. d. §. si petitum. in quo solo se fundat Bar. illud ibi ideo est qz prohibẽdo alienari seruum in dubio videtur dedisse libertatẽ seruo patet qz si non habuit animũ dãde libertatis, vt in scõo casu illius tex. prohibitio nõ valeret vnde nõ possumus inferre idẽ esse in vasallis: cũ ibi speciale sit fauoꝛe libertatis. tu aduerte ꝙ Bar. circa. d. §. petitũ. nõ cõsiderat fauorem libertatis, sed cõsiderat qõ qñ fit prohibitio alienatiõis de re animata tũc cẽsetur fieri propter interesse affectionis ⁊ propter hoc in dubio resultat tacitũ fideicõmissum relinquẽde libertatis in casum quo seruum alienaret. ita volunt ſi̓re Bar. qñ vasalli ⁊ sic res animate prohibentur alienari, ⁊ si cõtingat vnã alienari ille eximetur a fubiectiõe dñi sicut i. d. §. pe-

44 titum. Cõfirmat ⁊ arguẽdo de liberis ad vasallos ꝓout alibi equiparantur, vt est gl. in. c. j. in verbo salua reuerẽtia. de mil. vasal. qui cõtu. est. gl. in. l. solo. C. de lib. cau. Spe. in ti. de feu. §. qñ.

45 in ver. gviij. Bal. in. l. liberti. in vlt. col. C. de oper. lib. ¶ Ho. diligẽter dictũ Bar. si est verũ quod testator ꝓhibẽdo alienari vasallos per istam prohibitionẽ in dubio censetur velle ꝙ si heres vnum vasallum alienet quod per talẽ alienationẽ erimatur a potestate domini sicut in. §. petitum. per alienationẽ seruus in dubio consequitur libertatem. ⁊ licet tex. in. d. §. petitum posset

46 cere: tq; omnino de iure cõi ꝓhibitũ est dño vt nõ possit alienare vasallos inuitos qz eorum interest nõ mutare alium dñm, vt est tex. in. c. j. §. preterea ducatus. de prohib. feu. alie. per Fed. ⁊ est glo. ord, in. l. inuitus. ff. de fideicõ. liber. cum multis concor. quas alias dedi hic ⁊ posui in prela. feu. vnde ex quo lex prohibet vasallos alienari testator ꝓhibẽdo illud nõ omnino lex ꝓhibet facit vt talis prohibitio sine cã que alꝫ nõ valeret nũc valeat per. §. sanctissimas. in auf. de nõ alie. co. ij. ⁊ dixi statim. §. in fine. opp. Bar. ibi etiã ad hoc retuli bonã decisionem Bal. in. c. j. §. preterea ducatus. de cap. cogza. ⁊ ita habes expeditas tres opi. Bar. in ea. gl. in fi. ibi ꝛ ibi apparet sol. quasi dicat gl. ꝙ ibi ap-

parebat de causa. l. de fauoꝛe filij fratris minus industrioſi ⁊ sic ibi prohibitio erat facta respectu certe psone. Bart. reprehẽdit istã so. qz illa causa respiciebat fauorem prohibiti ⁊ nõ alterius. ergo habetur ꝓo nõ cã ⁊ reuocatio pertinet ad ipsum prohibitũ ⁊ nõ ad heredem. Jmo. Pau. de ca. ⁊. d. Alex. hic ⁊ Pau. de ca. in. d. l. titio cẽtũ. in prin. defendũt istã sol. gl. qõ. in. d. l. titio cẽtum. prohibitio fuit facta propter minorem industriam prohi-

47 biti ⁊ testator hoc expressit ideo valet. ¶ sicut qñ propter prodigalitatẽ indeꝛ interdicit administrationem prodigo. l. is cui bonis. ſ. de ver. ob. l. pe. ſ. de cura. furio. arguẽdo de iudice ad testatorẽ ⁊ ecõtra. l. seruus hac. l. j. de manu. l. si fuerit. §. fi. ſ. de manu. testa. Jsta saluatio mihi nullatenus placet per impugnationez Bar. quia tũc ipse alienus prohibitus admitteretur ad renocadũ ⁊ nõ ipse heres. nec ibi heres peteret cautionẽ ex quo cã expressa respicit solũ fauoꝛẽ prohibiti ergo dicitur esse precꝑtuꝫ nudũ prout est tex. ibi, ⁊ superius dixi. ¶ Teneas ergo so. Bar.

48 per quã habes aliã no. limitationẽ ad hunc tex. vt procedat ꝙ si res legata trãsit directo in legatariũ tũc simpler prohibitio nõ vz vt hic. Sed vbi nõ trãsit directo sed de manu heredis qui habet necesse emere ⁊ tradere legatario certe heres tradẽs sub illa cõditione si nõ alienauerit valet tale pactum sicut si tale pactuꝫ de nõ alienando apponeretur in contractu. l. ea lege. C. de cõdi. ob. cau. ⁊ ita etiã dicit Bar. in. d. l. titio centum. in prin. ſ. de con-

49 di. ⁊ demõ. ¶ Sicut ergo in cõtractibus nuda cõuẽtio ꝑtentiũ prohibitiua alienatiõis vz ⁊ tz. l. ea lege. C. de condi. ob cau. ita etiã vz ꝓceptũ testatoris nudũ de nõ alienãdo qñ est expeden dũ via ꝺctus per heredẽ. ⁊ istã sol. tene quicquid hic dicãt Alexander ⁊ minus bñ. ¶ Extra gl. Bar. opponit de. l. stichus seruus. ff. de manu. testa. ⁊ dicit per illum tex. determinari omnes leges

50 de ista materia loquẽtes ꝙ vt prohibitio facta cum causa vel respectu certe psone nõ valeat qñ testator vsus est futuro subiũcti ui: qz dixit si alienauerit. quia cũ pfecta fuerit alienatio ⁊ res in aliũ trãslata postea vocatur persona cuius cõtẽplatiõe facta est prohibitio. cũ Bar. tenẽt Jmo. ⁊ Alexander. hic cũ cõcor. hic adductis per do. Alex. ¶ Cõtra tũ istã declarationẽ Bart. videt fortis tex. in. l. iij. §. si quis ita in vbo alienauerit. ſ. de ali. leg. vbi prohibitio fuit facta ꝓ futurũ subiũctiui: ⁊ tũ valet ad illũ tẽpus. respõdẽt Raph. cu. ⁊ do. Alex. hic qõ in illo tex. nõ dicitur valere prohibitionem quo ad impediendũ translationem dñi. Sz intelligitur valere quo ad hoc vt heres posslt petere cautionem ab illo prohibito de nõ alienando ⁊ sic valet quo ad hoc vt fideicõmissario debeatur estimatio, cuius cõtẽplatione facta est prohibitio, vt etiã dicit hic Bar. per. l. ea lege. cum glo. C. de condi. ob cau. ¶ Tu attẽde in primis cõtra. d. l. stich⁹ seruus. videret

51 facere ꝑ istam futurum subiunctiui importat ⁊ preteritum ⁊ futurũ tẽpus. l. verbũ erit. ſ. de ver. sig. l. plociana. §. de in. codi. gl. in. l. iij. §. eg pluribus. in gloſ. parua in verbo ꝓuiceperit. ſ. de ac qui. poſſ. quam gloſ. Bar. ibi dicit tenẽdam menti ꝓo statutis ⁊ vltimis voluntatibus in quibus apponunt verba subiũctiui modi que reperiũtur in futuro ⁊ in ꝑterito. Jbi dixi late de hoc ⁊ fi dicatur quod in. d. l. stichus seruus. verbũ alienauerit. necessario intelligatur in preteritũ quando perfecte alienauerit. Dico quod cũ futurũ subiũctiui etiã importet futurum tps alias esset impliceare cõtradictionẽ dicere futurũ subiũctiui si non impotaret etiã futurum. vnde tex. in. l. quidam in testõ. in princ. ſ. de fideicõ. liber. dicit quoquomodo vendere tentauerit seruum cõfestim libertas peti poterit. ⁊ ista interpretatio videtur debere fieri fauoꝛe libertatis vt valeat. Cũ multa ꝓo libertate cõtra

52 iuris rigoꝛẽ sint ꝓstituta dicit tex. l. gñaliter. §. quis seruo. in fin. ſ. de fideicõ. liber. Nunc oppo. respondet quod futurum subiunctiui formatur a preterito perfecto indicatiui ideo rẽ perfectaz cum effectu significat. l. j. §. fi. ⁊ ibi Bar. ita summat. ſ. qõ quisqꝫ iur. Sz futurũ indicatiui si alienabis, a presenti tempore formatur. Jta declarat gl. magistra assignãs rationẽ differtie inter futurũ subiũctiui si alienaueris, ⁊ futurũ indicatiui si alienabis. gl. in. l. si quis stipulat⁹ fit stichũ. in prin. ⁊ ibi Bar. ſ. de ver. obl. Modo in proposito futurũ subiũctiui si alienaueris, significat perfectum actum alienatiõis. d. l. stichus seruus. Jdeo libertas postea relicta nihil vz. Sec⁹ qñ vtik verbo si alienabis vel alio simili verbo, Jta loquitur tex. in. d. l. quidã in testõ. in prin. quez teg. ita declarat Bar. in. l. qui absenti. §. j. ad fi. ſ. de acquir. poſ. ¶ Scõo cõtra differtiã Bar. quã facit p. d. l. stichus seruus an testator vtatur futuro subiunctiui, si alienauerit, ⁊ tunc nõ impediatur alienatio: qz postꝙ seruus est in aliũ perfecte trãslatꝰ tũc vetatur per testatorẽ alienari. secus si testator vtaꝫ verbo indicati nisi alienabis. Cõtra istã differentiã vſ fortiter vrgere qz

53 ꝙ alienãs nũqꝫ vꝺ̃ facere ꝓhibitiõi testatoris nisi rẽ actualiter tradiderit ſm Bal. in. c. j. §. aut si libellario. in vlt. col. quib. modo feu. amit. vbi formaliter dicit Bal. ꝙ siue ꝙ testm siue ꝙ statutuz prohibeatur alienatio sub pena ꝙ nũquã incurritur pena nisi fit proceſſum

fit processum ad actualẽ traditionẽ. Jdẽ tz Bal. in. c. imperialẽ. in prin. in. ij. col. de prohibi. feu. alie. per Fed. ⁊ ꝓo ista regula so-

54 leo allegare glo. ord. in. l. j. §. si rẽ depositã. ſ. depoſi. ¶ Sic etiam videmus in emphyteuta qui nõ ꝓuatur iure suo si alienat ⁊ nõ tradit: requiritur traditio vt ꝓiuet sola alienatio nõ sufficit ꝝ Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. in. ver. ly. Sali. ⁊ alios in. l. fin. C. de iur. emphy. vbi ordinarie dixi. d. Alnt. de bu. ⁊ Jmo. i. c. potuit. de loca. Modo in proposito nostro siue testator prohibens sit vsus futuro indicatiui si alienabis siue sit vsus futuro subiũctiui si alienaueris: nũqꝫ dicitur alienãs cõtrauenisse ꝓhibitiõi nisi actualiter tradiderit rẽ prohibitam alienari ergo. nõ debet cõstitui differentia in forma verboꝝ prohibẽdi: sed an sit secuta traditio vel nõ ⁊ sic an alienatio fuerit perfecta cum traditiõe. ⁊ trãslatiõe dominij: traditio ergo est illa que attẽdi debet ⁊ non formalitas verboꝝ. ¶ Est verũ qõ cõtra assumptum quod feci in terminis nostris multum fortiter ob. tex. in. d. l. quidam in testamẽto. in verbo quoquomodo vẽdere tẽtauerit ⁊ nõ dicit aliquid de traditione tex. ille valde vrget nisi intelligas illum text. quoquomodo. ſ. per quem tamẽ transferatur dominiũ patet qz tex. illa statim subiicit nec prodeſt heredi si eũ redemerit ⁊ sic de notat dominium ꝓius fuisse translatum ⁊ hoc non potest dici nisi mediãte traditiõe. l. traditionib⁹. C. de pac. vel posset dici qõ illud ibi fit speciale fauoꝛe libertatis. vt quoquomodo heres ꝓhibitus seruum vẽdere tentauerit possit cõfestim peti libertas. vt ibidem dicit tex. ¶ Nec ob. huic secunde difficultati fi respõderetur sustinẽdo Bar. ꝙ Bar. vellet facere differẽtiã hoc modo: nam si testator ꝓtatur futuro subiũctiui si heres alienauerit sicbum volo qõ sit liber. ⁊ tunc si heres alienaret ⁊ traderet nõ impediretur trãslatio dominij. Si aũt testator vteretur futuro indicatiui si alienabit ⁊ tunc heres tradendo non trãsferret dominium. Dico ꝙ istud stare nõ potest qz siue vtatur futuro subiunctiui siue futuro indicatiui ex quo in. d. l. stichus seruus. ꝓbi-

55 bitio fuit tacita ſ illa neutro casu impedit trãslationẽ dñi ꝓout expresse firmat Bar. inet. in secũda opp. per gl. in. l. cũ pater. §. libertis. de leg. ij. ¶ Tenendo doc. Bar. cõiter approbatã, li-

56 mita ſ no. in. d. l. stichus seruus. nõ procedere nec habere locum quãdo testator incepit a precedenti prohibitione pura qz primo prohibuit pure seruũ alienari. licet postea subiũgat futurũ subiunctiui ⁊ si alienauerit. Tũc ꝓhibitio valet ⁊ alienatio est nulla propter prohibitionẽ puram precedentẽ: quo casu cessat ratio. d. l. stichus. ⁊ ita tenet gl. sin. ibi. d. C. huiꝰ. de castel. ⁊ do. Per. de begu. hic. Areti. ⁊ in consi. xviij. inci. visa ⁊ discussia consulta-

57 tione. ¶ Ultimo inquantũ Bar. tenet ꝙ tacita prohibitio lz non impediat translationem dominij. vt est gl. no. an. l. cum pater. §. libertis. in gl. j. ſ. de lega. ij. no. scriben. in. l. seruo legato. in prin. §. co. tũ ipſi fideicommissario cuius contemplatione facta est prohibitio debetur estimatio per gl. in. d. l. ea lege. C. de condi. ob cau. ¶ Adde rõnem esse ſm Raph. cu. istã qñ testator vsus est verbo subiunctiui si alienaueris. reperitur per fideicommissum in casum alienationis reliquisse rem alienam. nimirũ si debetur estimatio. §. fi. an. ti. de leg. I. rem alienam. C. co. ⁊. l. non dubium. §. fi. ſ. de leg. iij. ¶ Aduerte diligenter ad practicam ꝙ qñ est expressa prohibitio potest ille in cuius fauoꝛem facta est

58 prohibitio ꝓo pria authoꝛitate rem apprehendere. gl. est solennis in. §. decreto. in verbo licentiam damus. in auf. vt de cetero cõmu. nõ fiãt. col. v. quã gl. sequitur Ang. in. l. nemo potest. ſ. de pact. Aud. ro. in. l. qui absenti. §. j. de acqui. poſ. Bal. qui eam re

59 Bal. ꝙ si vasallus illicite feudum alienauit dominus sua ꝓpria authoꝛitate potest recuperare qõ bene no. ⁊ ita tene quis Ang. sibi contrarius in. d. §. de cetero. reprobet illam glo. ⁊ non bene. Et per ista habes perfecte expeditam hãc gl. ⁊ omnia dicta Bar. ¶ Antequam expediam sequẽtes gl. reassume duas re-

60 gulas tex. vt clare ⁊ perfecte materiam habeas. Prima regula est ꝙ ꝓhibitio testatoris de nõ alienãdo certas res sine causa nec respectu certe persone non dicitur esse nuda ⁊ sic non vz ⁊ nõ impedit dominij trãslationem. Ad istã regulam ex dictis ſ. magime ꝓ Bar. habes aliquas limitationes quas breuissime

61 reassumã. ¶ Limita primo nisi talis prohibitio fiat cõditionaliter tunc valet sine expressione alicuius cause. tex. est not. dignus in. l. iij. §. j. ⁊ ibi Bal. ad hoc valde no. ſ. de condi. institu. dixi de hoc. ſ. in tex. in primo no. ¶ Secundo limita ꝙ licet talis prohibitio nõ valeat quãtũ ad ipsum prohibitum quin non

62 obstante prohibitione possit alienare: ꝓ valet tũ quantũ ad hoc vt tutores vel curatores minoris prohibiti alienare nõ possint.

63 l. ij. C. de vsuca. ꝓo empt. ¶ Tertio limita quando talis ꝓhibitio respiceret etiam fauoꝛem alteri? qui ex tali alienatione le-

64 deretur. l. iij. §. fi quis ita. ſ. de adi. leg. ¶ Quarto limita qñ ꝓhiberetur alienari seruus hereditarius ⁊ sic res animata. l. gene raliter. §. si petitum. ſ. de fideicom. lib. Jstas tres vltimas limita

tiones tradit Bar. hic in. j. colum. dixi. §. de singulis non repe-

65 to. ¶ Quinto limita quando res legata trãsit directo in legatariũ tunc nuda ⁊ simpler prohibitio de non alienando non valet nec ꝙ tenet, vt hoc tex. secus quãdo debet capi de manu heredis: quia tũc heres tradit legatario sub illa conditiõe si nõ alienauerit ⁊ isto casu bene valet. l. titio. c. in prin. ⁊ ibi Bar. ſ. de cõdi. ⁊ demon. Jdem Bar. hic in. vj. oppo. quia sicut nuda connẽtio contrahentium prohibitiua alienatiõis valet ⁊ tenet. l. ea lege. ⁊ ibi glo. C. de condi. ob cau. Jta preceptum testatoris de non alienando nudum valet quando est exequendum via cõtractus

66 per heredem. ¶ Sexto limita quãdo talis prohibitio alienatiõis nuda fieret sup rebus alias prohibitis alienari ⁊ si cõcurreret prohibitio testatoris cũ prohibitiõe legis. tũc valet quamuis sit nuda: ⁊ impedit trãslationem dominij. d. l. ij. C. de vsuca. ꝓo emp. scõm aliam intellectũ imo. Rapha. cu. ⁊ do. Allegã. hic facit tex. in. §. sanctissimas. in aut. de nõ alie. co. ij. ⁊ dixi lati⁹. ſ.

67 ¶ Septimo limita quando prohibitioni de nõ alie. facte sine causa nec respectu certe psone testator adiẽceret certã penã. tũc licet alienatio valeret, tamen alienãs incideret in illam penam. Jta limitat solus Raph. cu. hic per tex. in. §. fi. insti. de lega. ⁊ in l. vni. C. de bis que pe. no. vide tamen qõ dicam in sequenti limi-

68 tatione. ¶ Octauo limita qñ testator vetat rẽ alienari ⁊ alienantem ꝓiuat tũc valet preceptum prohibitiuum alienatiõis. Jta tz Ang. in cõsi. clxviij. inci. testator in omnibus bonis suis. in vlt. col. in prin. Contrarium ⁊ melius tenuit idẽ Ang. sibi cõtrarius in consi. cliij. inci. Andreas Petri monaldi. ¶ Dot⁹ qz lz testator ꝓiuauerit alienãtem in casum quo alienauerit, tñ qz testator nõ designauit personam cui applicari vellet si cõtrafieret tale preceptũ est nudũ. Jdeo nõ valet nec ꝙ tenet, vt hoc text.

69 ¶ Secunda regula tex. est vtilis ⁊ quotidiana ꝑ prohibitio testatoris de nõ alienãdo certas res facta cũ causa vel contemplatiõe certe psone vz ⁊ tz ⁊ impedit trãslationẽ dñi. Amplia istã regulã vltra ea que dixi in tex. trib⁹ no. modis. Postea eam limita. ꝯ. vel. ꝯij. modis. ¶ Amplia primo istam regulã multũ no. vt procedat etiam qñ alienatio fieret inter ignoratẽs qz in re expresse ꝑ testatorẽ prohibita alienari nõ sustinetur alienatio ex ignoratia partiũ sicut sustinetur in prohibitiõe tacita que resultat ratiõe fideicõmissi illa bene sustinẽ inter ignoratẽs: text. est de hoc valde singu. in. l. si. §. fi. ſ. de leg. ij. ⁊ quod ille tex. nõ procedat quãdo res est expresse prohibita alienari tenet ibi Pau. de

a cast. sub dubio tamẽ forte. Sed ego addo Pau. de ca. istud cla- a ¶ In consilio

re firmãtẽ in cõsi. xviij. inci. in causa quevertitur parme in. ij. co- xviij. Adde ꝙ

lũ. idẽ tenet do. Alex. in. l. marcellus. §. res que. ſ. ad treb. ¶ Se- est i cõſ. cclvij.

70 cũdo no. amplia. ſ qõ si aliquibus est relicta certa res pura do- in prima pte

mus vel fundus ⁊ cuilibet est prohibitũ partẽ suã alienare adie- ꝓsiliozũ nouo

cta causa vel persona cui acquiri debet quod etiã videtur prohi- rũ scõm stãpã

bitũ alienari partẽ que alicui obuenerit per ius accrescendi ⁊ sic papiensem.

nõ solũ pars quã expresse habet ex testamẽto testatoris: sed etiã alia pars repudiatis ꝙ sibi accrescit. Jta egregie no. Ly. Bald. Ang. Jmo. ⁊ do. Alex. in. l. si nõ testõ. per illum tex. §. de vulg. et pup. vbi dicũt per illũ tex. ita fuisse determinatũ Florentie. Jdẽ tenent Bal. ⁊ do. Alex. in. l. si mihi ⁊ tibi. in princ. vbi dixi. §. eo.

71 ¶ Tertio no. amplia, qõ prohibitus cũ causa alienare fundũ non potest etiam eum habere ꝓ derelicto qz esset quedam donatio que faceret illũ occupanti. l. qõ seruus. ⁊ ibi Bar. ſ. de stip.

72 seruo. ¶ Limita ſ istã regulã sic ampliatã. Primo qñ alienatio fieret ex causa necessitatis propter es alienũ ⁊ sic vt satisfiat creditoribus qñ nõ subsunt alia bona ad soluẽdũ, vt hoc tex. in vlt. pur at singu. in. c. cetemm. in. iiij. col. de iudi. ⁊ per illam gl. dicit

73 parte. vbi late ⁊ no. dixi. ⁊. l. peto. §. prediũ. ſ. de leg. ij. ¶ Secũdo limita qñ testator qui vetuit rẽ alienari cõtẽplatiõe certe persone vsus est futuro subiũctiui tũc non impeditur alienatio ⁊ sic trãslatio dñi. Ratio qz tũc cũ est perfecta alienatio ⁊ sic res in alium trãslata: tũc ꝓhibita est alienari ꝙ fieri nõ põt. l. stichus seruꝰ. ſ. de manu. testa. que limitat oẽs. ll. de hac materia loquẽ-

74 tes ſm Bar. hic in. vij. opp. ſm vnã ei⁹ sol. ibi late dixi. ¶ Tertio limita qñ testator ꝓhibet expresse rẽ alienari ⁊ si alienauerit disponit qõ deueniat ad titium ⁊ sic ad certam personã talis ꝓhibitio expressa bene impedit trãslationẽ dominij. ita loquitur tex. hic. Secus si fiat prohibitio tacite puta lego tibi talẽ fundũ ⁊ si eum alienabis volo quod deueniat ad seium quo casu tacite prohibeo vt nõ alienes, tunc tacita prohibitio alienationẽ ⁊ sic translationem dominij non impedit. gl. est no. in. l. cum pater. §. libertis. in glo. ſ. j. de leg. ij. ⁊ ita loquitur. d. l. stichus seruus. ſm

75 secũdã solu. Bal. ſ. vbi dixi. ¶ Quarto limita quãdo prohibitus alienare rem. puta domum vel fundum extra familiã alienaret cum pacto quod incõtinẽti debeat restitui alicui de familia: quia non dicitur alienatio extra familiam fieri que momẽto est penes extraneum duratura. ar. gu. l. fina. §. fin. vbi tex. no. C. õbo. que libe. ſm Ange. in. l. voluntas. in fi. C. de fideicõ. Tu. confirma vltra Ang. per tex. valde no. in simili. in. l. cogi. §. ibi q so-

Universidad de Deusto
Biblioteca

76 lidũ. ſ. ad treb. ¶ Quinto no. limita qñ prima alienatio fieret in personam permissam puta in vnum de familia tunc secundo loco posset postea simpliciter alienari etiã i ẽtraneũ ẽ quo res semel est effecta alienabilis. l. pater. §. gndecim. ſ. de le. iij. ponit
77 Bar. ſ. in. i. q. extra glo. vbi plenius dicam. ¶ Sexto no. limita quod res expresse prohibita alienari per testatorem respectu certe psone vel cause potest tñ alienari ẽ causa dotis vel donatiõis propter nuptias. aut. res que. C. cõmunia de leg. Jta tenet Bar. in. ij. q. cũ eo oẽs ibi indifferẽter trãseũt. ego ibi late dispu
78 tabo istum arti. & tenebo contrariũ cõtra omnes. ¶ Septimo no. limita & qñ alienatio fit cõtra verba prohibitiua testatoris, sed tñ ratio & mẽs ipsius prohibẽtis nõ offenditur prout in no. casu determinat Ang. in cõſi. clxix. inci. Super pũcto suprascri
79 pto. in. i. & ij. col. ¶ Octauo limita quando prohibitio alienatiõis esset expresse facta fauore & cõtẽplatione familie: & omnes de familia consentirent alienationi & sic renũciarẽt eorum fauori: tunc valeret alienatio. tex. est in. l. nihil. §. omnibus. ſ. c. & in. l.
80 pater. §. quindecim. ſ. de leg. iij. ¶ Nono limita qñ quis est prohibitus alienare extra familiã. Nam illis de familia quibus fuerit denũciatũ nolẽtibus emere potest postea vendere extraneo p tex. reputatum fing. in. l. qui rome. §. coheredes. ſ. de ver. obl. qõ intelligit ibi Barto. singu. esse verum si solum esset prohibitus alienare extra familiam. secus si esset adiectum vt familie reluqueretur vel similia verba: tũc nullo modo posset illud facere de quo tñ vide ibi plenius per ꝛdoder. præsertim per. d. Alexã. et
81 per Jo. de ana. in. cõſi. clvij. inci. illud præsupponitur. ¶ Decimo limita qñ esset relicta aliqua res sita in tã longinquis partibus q legat. ri⁹ non posset de facili ea vti aut ẽ ea commodũ percipere tũc nõ obstãte prohibitiõe testatoris potest eã alienare. tex. est no. in. §. finautem annale legatum. in aut. de ecclesia ti. col. ix. per quem tex. ita limitat Bal. in lec. antiqua in. l. volũtatis. C. de fidei. ¶ Sed cane qnia ibi videtur casus valde specialis ẽ quo nõ videtur posse argui ad præsentem casum. Jtẽ ibi tex. requirit etiam consensum obligati nec ibi internuenit prohibitio testatoris de nõ alienãdo sicut hic. sed. l. simpliciter prohibuit alienari res relictas ecclesie que lex nõ habuit notitiã qõ alique res essent in tam lõginquis partib⁹. Sed in casu nostro qñ testator scit suam rẽ quam legat esse in tã remotis partibus & tñ expresse prohibet eius alienationẽ nõ videtur qõ tũc ratione distantie contra volũtatẽ testatoris possit alienari. cogita tñ
82 super illo tex. ¶ Undecimo limita qñ alienatio esset prohibita per testatorẽ cõtẽplatiõe familie & nõ supereſſet nisi vnus de familia q tunc res prohibita alienari extra familiam posset p ipsum non alienari ẽ quo nõ supereſt qui alienationem possit
a reuocare. ſm ¶ Pau. de ca. in cõſi. glv. a inci. videtur dicẽdũ qõ dictus Christophorus de vbertis. nihil tamẽ ad hoc allegat. Tu allega tex. in. l. mutatione. in fi. ſ. de cõdi. & demon. quem allegat
83 Bar. hic in ſcõa oppo. ¶ Duodecimo limita qñ prohibitus alienare vẽderet fructus vel reditus seu cõmoditates rei prohibite alienari pro toto tẽpore vite sue: certe hoc põt facere secundũ Bar. in. l. codilis. §. instituto. ſ. de leg. ij. Ultra Bar. in cõſi
84 ma per similẽ. Nã similiter ¶ vasallus potest alienare fructꝰ seu cõmoditates rei feudalis pro toto tẽpore quo feudum est penes eũ duraturũ etiã irrequisito consensu domini ſm And. de iſer. & Ja. alua. in. c. imperialem. in princ. de probi. feu. alie. per. Fed. & in. c. ij. §. ẽ eadem lege. cõtra Bal. in. c. j. §. aut si libellario. in pe. col. quibus mod. feu amitta. & in. c. que in ecclesiarũ. in. vij. & viij. col. de cõſti. & in. l. communi diuidundo. in fi. prin. C. commu. di
85 ui. ¶ Tertiodecimo limita quando alienatio fieret presente illo & nõ cõtradicẽte cuius respectu facta est prohibitio & in quẽ debet trãferri res si alienetur quia sibi ꝓiudicat ex quo est presens & non contradicit prout est glo. ord. in. l. cum pponas. prima. C. de pact. per quã gl. ita in specie tenet Lu. ro. in cons. cccc xvij. incipien. circa propositam consultationem. ad fi. Sed tu ca
pe quod illa gl. ibi cõmuniter reprobatur prout ibidẽ dixi. & dicit Bal. in. l. j. in vlti. col. C. de bo. mater. quod illa gl. est communiter reprobata. ¶ Quartodecimo & vltimo limita dictã regu
86 lam procederet in alienatione effectuali quãdo secuta esset traditio als secus prout dixi. ſ. intantum quod Bald. in. d. c. j. §. aut si libellario. in vlt. col. tenet quod etiã per hypothecã sine traditione non dicitur cõtra fieri prohibitioni alienationis. facit tex. in. l. si. in quorũ. ſ. de pig. sed cõtra istud vltimũ videt facere tex. in. l. C. de reb. alie. nõ alie. & in. l. si. ſ. sed quia. C. cõmunia de leg. & in. l. quidam in testõ. in princi. ſ. de fideicõ. lib. & in. c. nulli. de reb.
87 eccl. non alie. ¶ Ultra predicta qñ reuocantur res alienate cõtra prohibitionem testatoris que & qualia meliorameta sint solvendã alienanti declarat Pau. de ca. in prcal. cõſi. xvij. incip. in causa que vertitur palme. in pe. & vlti. col. ¶ In gl. in verbo, nã si heredis. Inquantum Bar. reprobando vltra gl. scõm intel
88 ctum facit tale assumptũ ¶ q testator non potest prohibere alienationẽ rerũ heredis sicut rerũ propriarũ per tex. in. l. heres servum propriũ. ſ. qui & a quibus. & in. l. si quis inquilinos. §. j. ſ. co. gl. in. d. l. heres seruum propriũ. intelligit hoc esse verũ qõ testor nõ põt prohibere alienationẽ rerũ heredis verũ est vt per talẽ prohibitionẽ impediat translationẽ oñj tñ talis prohibitio vz vt p heredẽ prohibitũ debeat estimatio cuius contẽplatione facta est prohibitio prout etiã in simili dicit Bar. ſ. in. vij. opp. d. l. stichus fernus. ſ. de ma. testa. Ratio qr tũc fideicommissum fit sup re heredis & sic super re aliena ergo debetur estimatio prout etiã ibi dixi & firmat etiã Raph. cu. hic. ¶ Sed adverte qõ contra istã ꝛclusionẽ Bar. stringit fortissim⁹ tex. in. l. si quis ita sit legatus. §. cõstitutũ. ſ. de manu testa. vbi testator põt prohibere manumissionẽ serui heredis sicut serui propꝛij. & illũ tex. allegat Raph. cu. hic cõtra Bar. Alij nihil tãgũt. ¶ Ego alias salnãdo Bar. rñdebam ad illũ tex. altero de duobus modis. Primo dicẽbãt concordãdo. d. §. quod cõstitutũ. cũ. d. l. si quis inquilinos. §. j. q illa. §. q cõstitutum. procedit quo ad hoc vt heres prohibitus teneatur ad estimationẽ: & ita declarat glo. in. d. l. heres seruũ propriũ. nõ aũt q heres prohibeatur trãsferre dominium rei
90 ppꝛie. Secũdo dicebã qõ. d. §. cõstitutũ. loquitur in expressa prohibitione sed. l. si quis inquilinos. §. j. loquitur in tacita que veni in cõsequẽtiã. Et istud erat quãtũ poterat dici saluãdo Bar.
91 ¶ Nunc neutra sol. placet nec tex. patiuntur eo q tex. in. §. qõ cõstitutum. prohibet seruum heredis ab ipso herede manumitti: qñ heres fuit a testatore prohibitꝰ manumittere, & sic prohibetur transferre dominium nec ad illum tert. potes aliquid dicere de estimatione prout dicit glos. in. d. l. heres seruũ propriũ. Istud ostẽdo ineuitabiliter. Nã si verũ esset qõ ibi potuisset seruus heredis manumitti nõ obstãte prohibitione testatoris: ibi nõ posset tractari de aliqua estimatiõe solnẽda per heredẽ: quia nemo ibi est cui deberet solui estimatio. Nõ qdẽ ipsi seruo qi ipe non est in aliquo damnificatus ex manumissione imo cõsequitus est maximum cõmodum libertatis. Nam etiam ipsi heredi qui manumisit eo quia ipsi heredi a seipso deberi estimatio non potest & sic in illo tert. posito q heres posset manumittere seruũ contra prohibitionẽ testatoris nõ posset tractari de aliqua estimatione quia nullus ibi est cui estimatio illa prestari possit & sic ille tex. stringit fortiter cõtra Bar. cõtra Bar. etiã facit illud q tenet ipsemet Bar. in. l. nemo põt in. j. colũ. ſ. eo. dum oppo. de
89 l. j. C. de vsufru. & de. l. pe. C. vt in pos. lega. & reprehẽdit primam solu. glos. in. d. l. penul. dum dicebat glo. q cautio de vtendo & fruendo arbitrio boni viri erat interponenda fauore heredis: ideo nõ potest per testatorẽ remitti. Bar. ibi reprehẽdit quia testator ita potest disponere de rebꝰ heredis sicut de suis. ppriis. vnũ ex familia. ſ. si rem. ſ. de le. ij. Cõfirmatur quia sicut bona testatoris sunt tacite hypothecata legatarijs. l. j. C. cõia de legatis. vidimus in. l. j. ſ. c. Jta potest testator facere vel in vltima volũtate vel per contractũ q bona heredis sint hypothecata pro le
gatis ſm Ly. Bal. & Ang. in. l. assiduis. C. qui potio. i. pig. hab. & in. l. j. in vlt. col. ſ. fol. matr. do. Alex. in. l. si heredis seruus. ſ. eo. q nuis cõtrariũ in hoc vltimo teneat Jmo. & Pau. de ca. in. d. l. si heredis seruus. ¶ Sl. sequens in verbo: fideicõmissarij. diuidi
tur in tres partes. In prima declarat tex. In secũda opp. & sol. nit. In tertia allegat 2cor. ad tex. ¶ Extra gl. circa materiã hu
90 ius. §. Bar. formal. ciij. q. Prima questio est & an prohibitione facta respectu certe persone sit aliqd remedij per qõ possit fieri alienatio. & ponit duo remedia que effectualiter ꝛpugnat vt hic
91 p eũ & in. l. peto. §. pdium. p illũ tex. ſ. de leg. ij. ¶ Adde dictis Bar. circa primum remedium in ꝛtum Bar. sub dubio forte & q sententia lata cõtra prohibitũ non ꝓiudicabit illis quorũ cõtemplatione facta est prohibitio nisi sint citati per. l. in concedendo. & meiius in. l. sequen. que incipit in diem. ſ. de aqua plu. arce.
¶ Contra Bar. in hoc tenent indifferenter omnes hic, & Ang. & Jud. in. d. l. in die. vbi etiã Bar. met. sibi cõtrarius. Jmo. in. l. decem. ſ. de verbo. obl. eo quia ius defensionis principaliter spectat ad prohibitum alienare vnde non sunt citandi qui in consequẽtiam vel secũdario ledi possunt. vt est gl. reputata sing. i. l. de vnoquoq. in prin. in glo. ij. ad fi. ſ. de re iudi. Cõfirmatur ſm Raph. cu. qr. isti quorũ cõtemplatione facta est prohibitio cen
92 sentur legatarij seu fideicõmissarij, vt hoc tex. in fi. ſ. legatarij vel fideicommissarij non sunt citandi quando iudicium agitur cõtra heredẽ. l. si suspecta. & l. qui de inofficioso. ſ. de inoff. testa. l. si superatus. ſ. de iudi. Ad idẽ facit: quia in sententia que fert contra institutũ nõ est necesse citari fideicõmissarium, vt est tex. in. l. si patroni. ſ. fi. secũdum ynam lecturam. ſ. ad trebe. & in. l. j. ſ. penul. & ſ. de ven. inspi. Sicut quando iudicio agitur cũ herede substitutus nõ est citãdus ſm Bar. in. d. l. in diem. & est tex. de hoc melius de iure in. l. ex contractu. ſ. de re iudi. & ita alias legẽdo istã partẽ tenni hãc cõem opi. cõtra Bar. & cumulaui quedã alia similia ad idẽ. ¶ Potes saluare Bar. quãuis ab omnibus

reprobatum

reprobatum & dicere q omnia allegata in contrarium ꝓcedũt quo ad validitatẽ actus. Nã si valet actus valet sententia licet nõ citẽtur illi quorũ secũdario interest. d. l. si patronus. §. fin. & d. l. j. §.
93 pe. & fi. ſ. de vẽ. inspi. cũ aliis in cõtrariũ adductis. Aut tu queri
mus an fiat ꝓiudiciũ illis quoꝝ secũdario interest: q nõ sunt citati: dicendũ est q nõ: ita ꝓprie loquitur Bar. hic qui dicit q eis nõ facit ꝓiudiciũ. & ita formaliter limitat & distinguit d. Alex. in. d. l. de vnoquoq. in vlt. fallen. & notabilius & plenius idem do. Alex. in cõſi. lxxxiij. tertij. vol. inci. in causa que vertit inter agentes. in. iiij. col. & licet ipse nõ alleget. Idẽ no. tenet Jo. fab. in. §. licet autẽ. insti. de adop. Lud. ro. in. l. peregre. §. quibꝰ explicitis. ſ. de acq. pos. cano. in. c. bumilis. de maio. & obe. ¶ Cõ
tra tñ istam fallẽ. istam saluationem allego text. fortiter strinɡẽtẽ in. l. ex cõtractu. ſ. de re iudi. vbi sententia lata cõtra istitutũ non solum valet cõtra substitutum non citatum imo cõtra eum mãdatur executiõi. & facit ꝓiudiciũ quis citat⁹ nõ sit. d. Alexan. hic rñdet ad illum tex. q ille tex. intelligatur qñ substitut⁹ fuit citatus. Sed p certo ista est truffa. Primo est manifesta diuinatio ad illũ tex. Scõo & fort⁹ ille tex. esset penitus de indubitabili. & substitutus fuisset citatus qõ sententia mitteretur executiõi cõtra eũ. dic ergo qõ ibi loquitur in pluribus heredibus eiusdẽ testatoris. vel in vno herede & alio substituto vbi gesta cũ vno herede debẽt cõfirmari per aliũ sine coheredem sine substitutũ siue culpa heredis cõdẽnati quãdo agitur pro credi
94 to testatoris. ¶ Circa scõm remedium Bar. ſ quod primo faciat vnã alienationẽ in persona permissam postea poterit simpliciter alienare per. l. pater. §. quindecim. ſ. de leg. iij. Tamẽ subdit Bar. quod alio casu loquitur ille. §. vt ibi patet. nec aliter declarat Bar. Ego alias declarani Bar. velle dicere & adhuc ita declaro quod in. d. §. quindecim. est prohibitio non respectu certe persone: prout Bar. hic format questionẽ, sed respectu certi generis personarũ, vt. l. peto. §. fratre. ſ. de leg. ij. vnde hic nõ esset psona que posset prima vice licite accipere prout in. d. §. fratre. qñ prohibitio fit respectu familie posset primo alienari licite in vnum de familia quod nõ cadit hic: vbi nõ est nisi vna persona cuius cõtẽplatiõe fit prohibitio. ¶ Reperio quod quidã q viderũt scripta mea, reprehẽdit istã declarationẽ subtilẽ colorato fundamẽto. Nã dicunt qõ si. §. quindecim procedit qõ prohibitio sit respectu certi generis personarũ puta respectu familie nec possit alienari extra familiaz si alienetur vni de familia & sic
96 persone licite poterit postea passim & simplr alienari, a fortiori istud debet procedere in questiõe Bar. quãdo ꝓhibitio fuit facta respectu certe persone puta titij: q si alienatio fiat titio & sic licite & postea prohibitus ab eo redimat poterit a fortiori alienare ex quo semel vendidit illi persone particulari: cuius cõtẽplatiõe facta est. ꝓhibitio. Dic q iste nullaten⁹ est casus Bart. quãdo prima alienatio fieret ipsi titio cuius respectu particulariter facta est prohibitio & q ista nõ sit mẽs Bar. ostẽdo cuidẽter. nã Bar. monetur quia ille cui debet acquiri potest dicere qõ prima alienatio facta est ficte & sic sibi nõ ꝓiudicat. l. nuda. §. cõtraben. empt. & l. empto. §. de aqua plu. arcen. Certe istud nõ posset allegare quãdo sibimet fuisset facta quia sic allegaret turpitudinẽ suã cõtra l. alias. §. de iureiur. & sic Bar. loquitur quãdo prima alienatio nõ fit in enm cui debet acquiri sz fit alij. Sz istud nõ potest fieri in casu presenti cum hic non sit alius in quẽ possit licite alienari nisi ille cui debet acquiri in casum alienatio
95 nis. ergo Bar. optime dixit quod ille. §. quindecim nõ facit ad casum nostrũ. ¶ Adverte etiam q ille. §. quindecim. loquitur qñ ꝓhibitio alienatiõis esset personalis & limitata ad portionẽ vnius cuiuscũq. Jdeo si semel portio vni⁹ fit alienata vni de familia illa pars exiuit causam prohibitiõis ideo ille in quem est alienata illa pars potest postea eã etiã in extraneum alienare ex quo nõ est prohibitus alienare nisi parte suã. Jta ꝓprie loquitur. d. l. quindecim. secus quãdo prohibitio esset simpliciter vel in rẽ qñ plures essent simpliciter prohibiti alienare talẽ fundũ quia quilibet cẽseretur prohibitus nõ solũ de parte suã sed etiã de illa quam habebit a coherede. & ita illum tex. declarãt Bar. & Jmo. in. d. l. peto. §. fratre. Bar. i. l. volũtas. C. de fideicom. Idẽ
a Bar. in. l. scenola. in fi. ſ. ad treb. & no. Pau. de ca. i. d. l. volũtas. vbi dicit⁹ se ita alias ẽ facto ꝛsuluisse. merito ergo Bart. hic dicit q ille. §. quindecim. alio casu loquitur ibi pt⁹ & sic nõ facit ad
96 propositũ nostrũ & ita habes expeditã primã. q. ¶ Secundo querit Bar. an res prohibita alienari respectu persone vel cau
se possit alienari ꝓpter dotẽ vel donationẽ propter nuptias: determinat simpliciter q sic post Jaco. de arc. per tria iura hic p
b eũ allegata, & cũ Bar. trãseũt indifferẽter omnes hic. Idẽ tenẽt Bal. & Sal. in. l. si. in pe. q. C. de re. alie. nõ alie. Ly. Bald. & Sali. in. l. volũtas. C. de fideicõ. Pau. de ca. in. cõſi. xiij. b inci. q: per su prascriptũ eximiũ cõsultorẽ vbi pro ista opi. addit aliã satis per
c tinentẽ rationẽ de qua ibi per eũ. Idẽ tenet do. Alex. in cõſ. lvj. primi vol. inci. cõſideratis verbis testamẽti qõ est error duplicatum in cõſi. clxxv. Lib. ij. vbi limitat mẽ in indiuiduo esset tacta. ꝓhibitio etiam ex causa dotis. facit. §. sanctissimas. in aut. de alie. & emphy. col. iv. ¶ Jntẽdo istũ articulũ bene & diligẽter
97 exercere. Pro ista cõi opi. solco allegare q in fortioribus terminis tenet Alb. de rol. in. j. parte statu. Jn. q. clviij. que incipit, statuto regis & regni Aragonie. vbi refert de facto fuisse aliã questionẽ longo tpe ventilatam in curia romana sub istis terminis. Statuto iurato inclyti regni Aragonie cauebat q rex nõ posset alienare aliqua immobilia regni nisi pro inclytis filijs infantibus, vel nisi ex causa necessitatis regni, postea rex qui ita iurauerat, pro matrimonio Jbẽdo immobilia donauit regine: fuit dubitatũ an poterit. & quãtũ attinet ad presens pro positũ determinat Alb. de rol. qõ sic, per tex. in. d. aut. res que. & in corpore vnde sumit. C. cõia. de leg. qõ est valde no. ad amplia
tionẽ illius aut. q in predicto casu erat expressa prohibitio alienatiõis a statuto etiã iurato, & tñ permittit alienatio causa matrimonij ergo idẽ in casu presenti. ¶ Secundo pro ista cõi sententia fortiter facit: qa ista questio & iura allegata per Bar. pro eodẽ qñ non erant alia bona ex quibus mulier posset dotari: nisi ille fundus qui esset expresse prohibitus alienari fm Cyn. et Sal. in. l. voluntas. C. de fideico. Sal. in. l. si. C. de pa. inter empto. & vẽdit. & d. Alex. hic. Si ergo nõ posset cõstituere dotẽ de fundo prohibito alienari, & nõ essent alia bona: ista mulier remane
ret indotata, & ꝛsequẽter sine dote nõ de facili reperiret maritũ qõ non esit presumendum fuisse de mente testatoris prohibẽtis
98 alienationem ꝛq in quacũq; generali ꝓhibitione facta per testatorẽ nõ ꝓsumitur eum cogitasse de isto casu speciali dotis quẽ casum testator veri similiter in specie nõ probibuisset. ar. l. generali. C. ne fideiuſ. do. den. & ꝙ vult gl. in. l. tale pactũ. §. fi. ſ. de pac. & ad hoc cõfirmãdũ solebã alias quedã addere que non curo nũc repetere. ¶ Jsta est cõis suia & habet magnam equitatem ne mulier indotata remaneat. Jdeo etiã si articul⁹ esset dubius in ambiguis pro dote est iudicandum. l. in ambiguis. ſ. de in. do. quãto fortius in casu presenti in quo communis opi. est pro dote. ¶ Cõtrariam opi. tenet solus Bal. pro more suo sibi cõtrarius. in. c. j. ſ. donare. qualiter olim feu. pote. alie. Ad dictus bono fundamento: quia dispositio dicte aut. res que. nõ hz locum in rebus expresse prohibitis alienari per testatorẽ: put est questio nostra, & credo qõ in hoc dicat ver. tatẽ: quia cũ illa au
99 thẽ. sit ꝙ equitas a regulis iuris cõmunis nõ debet extẽdi extra casum sui. l. ius singulare. ff. de legi. q uis ad hoc vltimũ respõdeat do. Alex. q cũ cõtineat causam fauorabile debet extendi ad casus similes per gl. Barto. & docto. in. l. si cõstante. in. ij. q. prime partis. ſ. solu. matri. ¶ Jsta sunt que reperio tacta in hoc quotidiano articulo. Ego tenni & teneo contra istam communẽ sententiam quod qñ testator expresse & nominatim prohibuit alienari talẽ fundũ, quod nõ possit per prohibitũ alienari ex causa dotis vel donationis propter nup. eo q tria iura allegata per Bar. nõ loquuntur in expressa prohibitiõe sed in tacita
a que resultat propter grauamẽ fideicommissi: ergo illa iura nihil
100 penitus faciunt ad presentẽ questionẽ. Nã clarũ est qõd fortior est expressa, ꝓhibitio testatoris quaz tacita patet: q prohibitio expressa testatoris reddit alienationẽ ipso iure nullã & impedit translationem dominij: & alienãtem tanq; indignum repellit a reuocationẽ rei alienate. Secus est in omnibus istis quãdo solũ est tacita prohibitio ratione fideicõmissi. gl. est ordi. & approbata in. l. cum pater. §. libertis. in gl. j. ſ. de leg. iij. Bar. hic in. j. col. Cõfirmo q prohibitio tacita que resultat ratione fideicõmissi facit vt alienatio inter ignorates facta valeat, vt est tex. reputatus fing. in. l. si. §. fi. ſ. de leg. & tñ secus est qñ est expresse prohibita alienatio, tunc nõ valet etiã inter ignoratos ſm Pau. de ca. ibi & expresse in cõſi. xvij. inci. in cã que vertitur parme. in gl. col. do. q. prime partis. ſ. solu. matri. ¶ Jsta sunt que reperio tacta in hoc quotidiano articulo. Ego tenni & teneo contra istam communẽ sententiam quod qñ testator expresse & nominatim prohibuit alienari talẽ fundũ, quod nõ possit per prohibitũ alienari ex causa dotis vel donationis propter nup. eo q tria iura allegata per Bar. nõ loquuntur in expressa prohibitiõe sed in tacita
a que resultat propter grauamẽ fideicommissi: ergo illa iura nihil
100 penitus faciunt ad presentẽ questionẽ. Nã clarũ est qõd fortior est expressa, ꝓhibitio testatoris quaz tacita patet: q prohibitio expressa testatoris reddit alienationẽ ipso iure nullã & impedit translationem dominij: & alienãtem tanq; indignum repellit a reuocationẽ rei alienate. Secus est in omnibus istis quãdo solũ est tacita prohibitio ratione fideicõmissi. gl. est ordi. & approbata in. l. cum pater. §. libertis. in gl. j. ſ. de leg. iij. Bar. hic in. j. col. Cõfirmo q prohibitio tacita que resultat ratione fideicõmissi facit vt alienatio inter ignoratos

Universidad de Deusto
Biblioteca

specialiter ⁊ expresse facta in certa re ꝺꝫ lōge plus operari ꝑ generalis ⁊ tacita ꝑm Bar.in.l.quidā.ff.si.ad treb. ¶ Tertio q̄ tria iura allegata p Bar.nihil faciāt oſtēdo q̄ loquūtur in ipſis liberis institutis ⁊ immediate granatis fideicōmiſſo ⁊ ſic tacite prohibitis alienare gbus bene permittitur alienatio ex causa dotis vel donatiōis propter nuptias.ita ꝓprie loquit auc.res que.ꝛ alia duo iura Bal.ſꝫ queſtio noſtra loquitur de dote vel donatiōe propter nup.nō quidē persone prohibite alienare sed eius filie:qō oſtēdo quia ſi pater vel alius qui tenebatur dotare filiā eam inſtituiſſet heredē ⁊ prohibuiſſet alienare fundum certe talis mulier poſſet alienare pro dote qñ nō haberet alia bona ad dotē. Jſtud probo non per.ll.Bar. que nihil faciunt: ſed per tex.expreſſum in iſto.ff.noſtro.in fi.vbi eſt tex.qō propter ea alienum,ꝛ ſic propter creditores teſtatoris poſſunt alienari res
101 ſpecialiter ⁊ cum cauſa prohibite alienari.Sed ſic eſt ꝙ ꝛ pater tenēt dotare filiā ſaltē officio iudicis.l.qui liberos.ſ.de ri.nup.l. obligamur.ff.lege.ꝛ ibi Bar.ſ.de actio.ꝛ obli.ꝛ.l.ſi.C.de vo. pro miſ.ꝛ ideo pater dicitur eſſe quaſi debitor filie in dote,vt eſt glo. ord.in.l.mulier.ff.cū proponeretur.in gl.ff.ad treb.ꝛ talis dos eſt ſicut ex alienū reſpectu patris ꝑm Bar.in.l.a filia. in prin.ff. ab treb.ergo apparet quod in iſtis terminis nō ꝓcedit queſtio
102 Bar.quia eſſet caſus bic.ꝛ.ll.Bar.nō tēdūt ad hoc. ¶ Confirmatur per illud quod dixi in tex.in no.de legitima quā filius poteſt detrahere de re prohibita alienari qñ non ſuperſunt alia bona.ꝛ bonū eſt argumētū de dote ad legitimā,vt per Bar.in.l. titio centū.ff.titio genero.in vlt.col.ff.de cōdi.ꝛ demon. Et ſic ex iſtis trib⁹ fundamētis apparet ꝙ iura allegata per Bar. nihil faciunt ad queſtionem preſentem. ¶ Et ſi tu ſubtilis diceres ꝙ forte Bar.voluit ponderare rationez illoꝝ iurīū vez rationē.l. mulier.ff.cuz proponeretur.ff.ad treb.ibi qō mulieris pudicitie ⁊ patris voto cōgruebat ⁊ rationē quam aſſignat tex.in.o.auc. res.que.ad ſi.ibi ea enim que omnibus cōiter proſunt his que quibuſdam ſpecialiter vtilia ſunt ꝓponēda ſunt, qz dico quod etiā ille ratiōes nō faciūt ad preſentē queſtionē Bar.eo q̄ fundatur in preſumpta volūtate defuncti:ergo nō loquūtur in preſenti caſu qñ expreſſe apparet de volūtate teſtatoris expreſſe ꝓhibentis alienari certum fundū qz in claris nō eſt locus cōiecturis.l.continuus.cū ita in ff.ſ.de verbo.ob. ¶ Confirmo optime per illud qō dicit Bal.in.l.nulla.C.de in.o.dō dicit glo.ibi
103 eſſe notandum ꝙ contractus inter viuos nō recipiunt interpretationē dicte auc.res que.ergo vult qō.o.auc.ſit fundata in preſumpta mente teſtatoris. ¶ Pro eadem ſententia cōtra Bar.
104 ⁊ oēs adduco forte fundamentum. † nam fortioz eſt ꝓhibitio alienatiōis que fit a teſtatoꝛe in vltima volūtate quā illa que fit per cōtractus inter viuos.iſtud aſſumptū ꝓbo ꝓbatur.nā ꝓhibitio alienatiōis expreſſa facta a teſtatoꝛe impedit alienationem ⁊ tranſlationem dominij per gl.ordi.ꝛ approbatam in.l. cūm pater.ff.libertis.ff.de leg.ij.ꝛ dixi.ff.late.ſed ꝓhibitio alienatiōis que fit per viā contractus nō impedit tranſlationē dominij:vt tenēt gl.Bar.ꝛ oēs in.l.ſi ita quis.ff.ea lege.ff. de verb. ob,ꝛ in.l.ea lege.C.de cōdi.ob cau.Bar.ſtatim.ſ.in.iij.q. vbi dicam.Secūdo ꝓbo aſſumptū. Nā res ſubiecte reſtitutioni per viam vltime voluntatis in effectu alienari nō poſſunt.l.ff.ſ. pe. C.commu.de lega.l.marcel.ff.res que.vbi no.ff.ad treb. ⁊ tū res ſubiecte reſtitutiōi per viā Ꝺct⁹ poſſunt effectualiter alienari.l.
105 ⁊ ſi dotis.vbi Bar.ꝛ alij.C.de inr.dot. Tūc ſic. † Res expreſſe ꝓhibite alienari per viā cōtractus inter viuos tali ꝓhibitione que impediat tranſlationē dñij non poſſunt alienari etiam ex cauſa dotis ꝓo danda dote filie.gl.eſt ordinaria ⁊ approbata in l.nulla.C.de in.o.quā ibi ſequunt Ly.ꝛ Bar.ꝛ dicit ibi Bald. qō illa gl.eſt multū ſignāda qz vult ꝙ Ꝺctus inter viuos nō reciṗiāt interpretationē ꝑm.o.auc.res que. Illā gl.etiā ſequit Bal. in.c.i.ff.donare.qua.olim feu.pote.alie.o.Alex.bic in.vj.col.vbi dicit quod illa gl.nō eſt alibi ad hoc in iure.ꝛ idē.o.Alex. in con
a ſil.ccxlv.ª incip.viſis ſcripturis mihi tranſmiſſis.in.viij.col.ergo multo forti⁹ qñ eſt expreſſa ꝓhibitio alienandi per viam vltime voluntatis,debet impedire ne poſſit in dote dari. ⁊ iſtam
106 puto eſſe veritatē cōtra cōmunē ſententiam. ¶ Tertio querit Bar.an valeat ſtatutū ꝓhibēs alienationē immobiliū in non ſubiectū.ꝛ tenet ꝙ valeat quo ad laicos foꝛenſes ſed nō ꝗtum ad clericos ſeu eccleſiaſticas ꝑſonas. ¶ Circa ꝓimū ꝙ tale ſtatutū valeat ne bona immobilia poſſint alienari in foꝛenſes laicos eſt cōmunis opi.cū Bar.ꝓeſertim per tex.qđ ipſe allegat in.l. ſi emptiōe.ff.i.in verbo vel moꝛes ciuitatis cōmercio eguerūt.ff. de cōtraben.emp.ꝛ ibi Bar.Bal.Sal.ad hoc no.illū tex.ꝛ in.l. pudū.C.e.Bal.in.l.ij.in fi.ff.de iur.om.iud.ꝛ in.o.l.ea lege.ꝛ diffuſe.o.And,barba.in repe.rub.extra de reb.eccl.nō alie.vbi ponit multas limitationes ad dictū ſtatutum. ¶ Licet omnes ita tranſeant ꝛ ita indubitanter ſit tenendum:in cōtrarium tū allego tex.in.l.ij.in prin.C.de predi.ꝛ aliꝗs reb⁹ nauicu.li.ꝗ.vbi cica ꝓncipi.dicit tex.quoniam intercipere contractum emendi ⁊ vendēdi ius ꝓhibet ⁊ ſic nō eſt licitū per ſtatutū tollere facultatē emēdi ⁊ vēdēdi nō tñ negat ille tex.quin ꝑ ſtatutū ꝓtuiſſet annullare ſi voluiſſet.o.l.ſi in emptione.ff.j. Sed nō inſiſtā in hoc qz inteꝛ
107 do plenius exꝯutere ſequētē paſſum. ¶ Circa ſecūdam cōclu ſionem Bar.in qua tenet Bar.nō valere ſtatutū laicoꝝ ꝓhibēs alienationē immobiliū i eccleſias vel monaſteria,eo qz eſſet cōtra ꝓiuilegia ſcḋlta eccleſiis,que habēt ꝙ ſolo Ꝺctu trāſferꝛi dñium ſine traditiōe.l.ſi.C.de fac.ſan.ec.ergo tale ſtatutū ꝺz cōtra libertatē eccleſiaſticā p cōſequēs eſt nullū.ꝛ cū Bar. trāſeūt indifferenter oēs hic.ꝛ Bar.in.o.l.ſi.C.de fac.ſan.ecc.ꝛ in.l.ſi.C. de exac.tri.lib.g.cū aliis hic adductis per.o.Alex.ꝛ nō eumdo p̄ medicata ſuffragia,ꝓo iſta cōcluſiōe Bar.ꝛ cōi videtur teꝛt.factus ꝓpter hoc in.c.ſi.de immūn.eccl.in vj. ¶ Sed nō Bar. nō videtur bona:ꝓout eā repꝛehēdūt Raph.ful.ꝛ Pau.de ca.i.o. l.ſi.C.de fac.ſan.ec.iſtā ꝙ poſſit vēdi eccleſie,iſtud nō eſt ꝓiuilegiū imo eſt de iure cōi,ſꝫ ꝙ ex vēditione trāſferatur dñiuz bna
108 traditiōe iſtud eſt bñ ꝓuilegiū. Ideo ſi fiat ſtatutū qō res immobiles nō poſſint alienari i eccleſias,iſtud nō eſt cōtra ꝓiuilegium eccleſiarū.vt dicit Bar.nā eſſet cōtra ꝓiuilegiuz qñ fieret ſtatutū ꝙ in eccleſia nō trāſeat dñium ipſo iure ſine traditiōe:et ꝳ ipſi nō dicāt,ali eos iſtud fundamētū cōtra Bar.adducit Ange.in cōſi.glviij.incip.quidā Frā.de Sloꝛcīia. ¶ Sꝫ ab iſta impugnatiōe ego defendo Bar.dupliciter rñdēdo.Et primo dico Bar.cogitaſſe ꝙ iſtud ꝓuilegiū ſaltē venit in ꝙſequētiā Ꝺctus emptionis ⁊ vēditiōis.ſi ergo ꝓhibeatur Ꝺctus ne poſſit vēdi eccleſie,ergo etiā ꝓhibetur iſtud ꝓiuilegiū in cōſequentiam veniens.Secūdo ⁊ fortius defendēdo Bar.ſi illa dicitur eſſe ⁊tra libertatē eccleſiaſticā que ſtatuūtur cōtra ea que cōpetūt eccleſiis,ꝯto fortius que ſtatuūtur cōtra ea que cōpetūt eccleſiis
109 de iure cōi cū ſit regula trita ꝙ fortiꝰ ſit illud ꝙ cōpetit de iure cōi ꝑ illud qō cōpetit de iure ſpeciali.ff.qz vero veriſimile.i fi. auc.de nō alie.col.ij.ſi ergo ꝺz cōtra libertatē eccleſie qñ ſtatuitur cōtra illud qō cōpetit eccleſiis ex ꝓiuilegio.ꝛ ſic de iure ſingulari,quanto magis qñ ſtatuit Ꝺ eccleſias in eo qō habent de iure cōi qz fortius eſt illud qō habēt de iure cōi ꝑ illud ꝙ habēt de iure ſingulari.ꝛ ita habes defenſatā ſententiā Bart.ꝛ cōem a
110 qua in cōſulēdo ⁊ iudicādo ꝺrrū ēt recedere† cū in dubijs teneāt fit opi.que fauet eccleſie.l.ſunt ꝑſone.ff.de religio.ꝛ ſimp. ſume.c.ſi.de re iu. ¶ Licet iſta ſit cōis ſententia,ego ſemp tenui cōtrarium ꝙ imo tale ſtatutū valeat ꝓhibens alienari res imobiles in nō ſubiectū poteſtati ꝛ ſic in eccleſias vel eccleſiaſticas ꝑſonas,ꝛ referā oēs q tenent contrarium. Cōtrarium in primis tenet Ja.bu.in.l.aſſiduis.C qui poſſo.in pig.hab.ꝛ in.o.au thē.caſſa. Adꝺotus viuo ꝛ claro fundamēto quia tale ſtatutum nō diſponit directo in clericos,ſꝫ diſponit in ſubditos laicos ꝑ bibēdo ne ſubditi laici poſſint alienare res imobiles in eccleſias. ergo cū ſtatutū directo diſponat in perſonas laicas,ergo debet valere.Tamē ad iſtud fundamentum rūdent Ange.ꝛ Floꝛ. bic in ſi.eo q̄ tale ſtatutū videtur fieri in fraudem eccleſiaſtice liber tatis ⁊ ad eam cōprimēdam.ꝙ nō videtur poſſe fieri per no.per Bar.in.l.i.ff.que honoꝛāde.ff.qua.re.act.nō ꝺa.per Jnn.in.c.no uerint.de ſen.excō. Super iſto fundamēto non facio magnum
111 capitale. ¶ Addo etiā ꝙ cōtrariū in terminis tenuit Bal.in c.clerici.de in.vbi querit an ſtatutum expreſſe ꝓhibēs res imobiles poſſe alienari in eccleſiaſticas perſonas, valeat,ꝛ an cē ſeatur cōtra libertatē eccleſie,refert quod in hac queſtiōe lauda bilis memorie Do.Signoꝛo.de homede.de Aldediolano poſſit ꝓ ligas allegatiōes ꝓo ⁊ cōtra finaliter cōſulnit in cōſi.xix. quod tale ſtatutum valeat ⁊ ſit iuridicum,ꝛ nullatenus ſit cenſendus contra libertatem eccleſie,eo qz fuit conditū ꝓpter publicum ⁊ cōe bonum,ne immobilia tranſeant ad eccleſias,cum nō poſſint poſtea alienari ꝓo neceſſitatib⁹ ciuitatis,nec publicis functionib⁹ grauari.auc.item nulla communitas.C.de epiſc. ⁊ cle.c.
112 nō minus.de immū.eccle. ¶ Secūdo qz quilibet ꝓiuatus poteſt imponere legem rei ſue ne tranſeant in eccleſiā. l. ſi ita quis. ff.ea lege,cum gl.ſ.de verbo.obliga.ergo multo forti⁹ ſtatutuz, vt eſt gl.in rubri.C.de decre.decu.lib.g.allegat etiā teꝛt.in.c.i.ff. donare.in verbo aut ꝙ anima iudicare.qualiſ.olim feu.pot.aſſe. ego cōfirmo illud fundamētum.d.Signo,melius ꝙ ipſe addu cat.Nā ꝓiuatus pōt per pactū facere ne fundus qñ vēdit ꝓtio vnꝰ tēpoꝛe efficiatur ſacer vel religioſus,ꝛ ſic ne ꝓtio vnꝰ tempoꝛe tranſeat in eccleſiam.teꝛ.eſt in.l.ſi.C.de pac.inter empto.et vendito.Si ergo iſtud poteſt fieri per pactum ꝓinatoꝝ,ergo longe fortius debet poſſe fieri per ſtatutū laicoꝝ:quia non eſt ꝓbiū ꝙ longe plus poteſt ſtatutum ꝙ cōuentiones ꝓiuatoꝝ

l.non eſt ſingulis.ff.de reg.iur.Bar.in.l.alia.ff.eleganter.ff.ſol. ma. ¶ Tamen aduerte ꝙ Bal.in.o.l.ſi.C.de pac.inter emptoꝛē ⁊ vēn.perpendit de illo teꝛ.ꝛ rñdet ꝙ auc.caſſa.ꝺz locum in ſtatutis ꝓuinciſoꝝ,ꝛ ꝓuinciſalium factis in deꝛogationē libertatis eccleſiaſtice illa nō valēt.ſecus eſt in pactis ꝓinatoꝝ factis ſup vna re immobili vt ibi.tu potes aliter rñdere ꝑm gl.cōiter ap ꝓbatā in.o.l.ſi.que intelligit iſtā teꝛt.ꝛ vult qō nō obſtāte tali ꝓhibitione poterit illa res alienari pro conſtrucēda eccleſia ꝳ contrauenies teneat ad intereſſe,ita intelligit illū teꝛt.Bal. ibi ⁊ oēs ſequunt,ꝛ ita illū teꝛ.in illa.l.ſi.in alio ꝓpoſito intelligit.o.Alex.bic.in ij.col.ī prin.vbi ſimiliter rñdet nō in iſta q̄ ſtione ſed in alia qō nō obſtante tali pacto poterit talis fund⁹ alienari in eccleſia vel ꝑ eccleſia facieda,ſꝫ tñ ſi faciens tenebitur ad intereſſe.ꝛ dum Bal.allegat.o.Signo.in conſil.xix.ꝛ in conſi.xcj.incip.ſtatuto cini.mediolani cauetur qō nullus eandem opi.tenuit Bald.in rep.magna.l.cunctos populos,in.ff. col.de ſum.tri.ꝛ ſi.cath.ꝛ ibi rñdet ad.o.l.ſi.C.de fac.ſanc.eccl. allegatā per Bar.qō vbi eccleſie cōceditur ꝓiuilegiū poſt cōtractū factū cum eccleſia,nam tunc eſt ꝓiuilegiata in acquiſitione dñij ſiue traditione.Sed qñ contract⁹ nō eſt validus,vt in caſu precedenti ꝓpter ſtatutū annullans tunc eccleſia nō habet ꝓiuilegiū:ergo ſtatutū nō videtur cōtra libertatē eccleſiaſticā. ¶ Adde pro ij.ta parte bene facere illud qō not.tenet Bal.in rubr.extra de cōſtit.in.ij.col.vbi tenet valere ſtatutum
113 laicoꝝ:ꝙ eccleſie nullo ⁊pe poſſint pſcribere res immobiles laicoꝝ ne ciuitas perdat datia,ꝛ collectas ad quas nō tenent eccleſie:qz tale ſtatutū reſpicit querēdā ſec⁹ effectū in iā queſtiſ antē ſtatutū ꝑm eū. ¶ Ad idē facit qō tz idē Bald.in.c.que in eccleſia.ꝓ.in.iij.col.ī fi.de ꝺ.Ili.ꝙ licitū eſt laicis defendere ſuas iuriſdictiones in acquirēdis,ꝳ nō in acquiſitis eccleſie,ꝛ ideo poſſunt laici ꝑ eoꝝ ſtatutū ꝓhibere alienationē rerū tributariarū vel collectariarū in clericos vel eccleſia,ne fiſc⁹ careat ſubſidio collectarū.facit quod tz Bart.in.l.reſcripto.ff.ff.de mun.ꝛ bono.ꝛ qō tenet Bal.in.c.cū veniſſent.in.iiñ.col.de eo
114 q in poſ.ꝛ ſemp putaui ꝙ iſta opi.ſit verioꝛ in iure. ¶ Quaꝛ
a to querit Bar.an ꝑ tractū ª poſſit ꝓhiberi alienatio ꝛ an ſit dareremediū ꝑ qō ꝓhibitio in tractu impediat trāſlationē dominij dic vt per Bar.bic ꝛ in.l.qui abſenti.ff.j.de acquirē. poſ.cū ꝛeo.traditis per.o.Alex.bic ibi.ꝛ babes ter.in.c.Raynal.in verbo trāſferēde in aliū.ꝛ ibi.o.Anto.ad hoc no.de teſt.
115 ¶ Tu er dictis Bar.habes regulam ⁊ tres fallen. Regula eſt ꝙ in contractib⁹ ꝓhibitio alienationis nō impedit tranſlationē dominij dic vt per Bar.bic ꝛ in.l.qui abſenti.ff.j.de acquirē. poſ.cū ꝛeo.traditis per.o.Alex.bic ibi.ꝛ babes ter.in.c.Raynal.in verbo trāſferēde in aliū.ꝛ ibi.o.Anto.ad hoc no.de teſt. ¶ Tu er dictis Bar.habes regulam ⁊ tres fallen. Regula eſt ꝙ in contractib⁹ ꝓhibitio alienationis nō impedit tranſlationē dominij quāuis contrafacientes incidat in penā conuentā
116 vel teneat ad intereſſe.ratio huius regule eſt:qz voluntas contrabētiū ſola nō eſt ſufficies ad tranſlationē dominij in alienādā.l.traditionibus.C.de pact.ꝑ conſequēs non etiā ſufficiens ad impediendū trāſlationē dominij:ſꝫ qz acquirēs ꝓmiſit non alienare ⁊ ſic ꝓmiſit factū:ergo ſi cōtrafaciat ſuccedit obligatio ad intereſſe,ꝑ regulā.l.ſtipulationes non diuidūtur.in ver.
117 celſus.ff.de verb.ob. ¶ Hic inſerꝛ ꝙ cū in vltimis voluntatibus trāſferaꝛ dñiū ſine traditiōe.l.a titio.in ſi.ff.de fur.ꝛ.l.cū be redes.ff.de acq.poſ.certe ſiſr ꝑ ꝓhibitionē alienationis in vltima voluntate impedit trāſlatio dominij,vt eſt gl.ordi.in.l.cuz pater.ff.libertis.ff.de le.ij.ꝛ dixi.ff. ¶ Hinc etiā eſt qō ꝳ in cō tractibus per conditionē extinctiuā nō trāſferaꝛ ipſo iure dominiū fec⁹ tū eſt in vltimis voluntatibus per rōnem predictā. Ita ꝛ.tenet Bar.in.l.j.ff.de cōdi.ꝛ demon.in.vj.col.in ver.ff. ꝓin.quero de natura aduerbioꝝ.Duas alias rōnes aſſignaui alias legēdo iſtam partē potes per te videre. Iſta plus placet.
118 ¶ Limita iſtā regulā.ſ.primo ꝑm Bart.bic qñ alienatio eſt irreuocabilis vt eſt in libertate tunc per cōtractum impeditur trāſlatio dñij,ꝛ ſic datio libertatis:qz ſicut difficili⁹ reuocaꝛ libertas ſemel data ita facili⁹ impedit ne ꝑſtet.ter.eſt in.l.ea quidē.C.ſi manc.ita fue.ali.ꝛ tert.in.l.ſeruus bac.l.j.de manu.et tex.in.l.ille ſeruus.ff.ſ.j.qui ꝛ a quib.ꝛ per hoc dicit Bar.ſe putare idē eſſe in quacūq; alienatione irreuocabili p eādē rōnē,ꝛ aliter nō declarat.Tu declara in ſpecie,put declarat idē Bar. in.o.l.ſi ita qs.ff.ea.l.in.i.q.ad ſi.ꝛ in.l.ea lege.C.de condict.ob cau.ſi alienās faceꝛet pactū emēdi de nō faciēdo rē venditā ſacrā vel religioſam vel de nō faciendo ibi eccleſiā:qz iſta eſt irre
119 tractabilis: † qz res ſemel effecta ſacra nō pōt amplius ad ꝓpbanos vſus reduci.l.inter ſtipulantē.ff.ſacram.ff.de verb.ob. Jdeo tūc impedit trāſlatio dominij:qz eſt cadē rō ꝓout in li
120 bertate. ¶ Adde qō cōtra iſtā illationē Bart.vꝛget fortiter ter.in.l.ſi.C.de pac.inter emp.ꝛ vē.in vbo humano iure eximere,iecta gl.ibi cōiter approbata q̄ dicit ꝙ nō obſtāte tali ꝓhibitione pōt res alienari vt efficiatur ſacra vel religioſa,ꝳ alienans tūc teneāt ad intereſſe ꝑm.o.Aller.bic,q dicit ꝙ ad tert. in.o.l.ea lege.Tu ad.de vltra.o.Aller.gſiali⁹ exꝑlū qō tradit Sal.

in.o.l.ea lege.in quarta fallētia.vbi generali⁹ dicit ꝙ prohibit⁹ ex pacto alienare non pōt rem ſacrā vel religioſam facere. Et ſic Sal.intelligit etiam quando pactū fuit ſimplex ꝛ nō in ſpecie fuit dictū ne poſſit rē ſacrā facere vel religioſam:put ꝓprie loquit.o.l. ea qđ.ff.Jſtud etiā vꝭ reꝓbare Sali.per tex.qđ ſibi aſcribit o.Aller.in.o.l.ſi.C.de pac.inter emp.ꝛ ven.itē qz iſtud non eſt ꝓprie alienare ſed potius Deo aſſignare cuius ꝓprietāi fit,ꝛ
121 ſup hoc reliquit cogitandū. ¶ Sed o fallit ꝑm Barto.qō apponens pactū de non alienando in ꝛactu reſeruaret ſibi ius reale iure ꝙ hibita alienari:qz reſeruatio illi⁹ iuris realis impedit tranſlationē dominij per.l.creditoꝛ.ff.ff.ꝑm lectu.piſa.ſ.de diſt.pig.qui ter.eſt ad hoc ſing.ſecundū Jmo.bic,ꝛ in.l.qui ro me.ff.coheredes.ff.de ver.ob. ¶ Ex hoc ſumit Jo.de imo.bonū remediū in practica ad.l.emptoꝛem.cum ſimi.C.loca.vbi dicit
122 ꝙ quod emptoꝛ ꝛ ſic ſingularis ſucceſſoꝛ non teneāt ſtare colono. Nam iſtud eſt veꝝ niſi ꝺuctoꝛ apposuerit pactū ꝙ nō deꝺbeat talis res locata in alīū alienari ꝛ ſi contrafiat alienatio ſit nulla ꝛ ꝓ obſeruantia promiſſoꝝ obligetur oīa bona ꝛ ſpecialr illam domū cōducta,nam tūc nō poterit trāſferri dominiū in emptoꝛē ad ꝓtinditū conductoꝛis nō cōſentientis,ꝛ ideo non poterit expelli de domo ꝺucta.ꝛ dicit Jmo.ſe allegaſſe ꝛ obtinuiſſe in practica.idē tenent Jmo.ꝛ alꝺod.in.l.qui abſenti.ff.j. ad ſi.ff.de acq.poſ.Pau.de ca.in.l.ſi merces.ff.ſ.loca.o.Aller.
123 in.l.ſi filio.ff.ſi.in.col.l.ſi.ſ.ſol.ma. ¶ Tertio fallit ꝳ Bar. qñ pactū prohibitoriū alienationis appoſitū in contractu habet naturam reſolutiuam cōtract⁹,ꝛ traditionis tunc impedit trāſlationē dominij,vt qñ emptoꝛ ꝓmittit vēditoꝛi nullo vnq̄ tēpoꝛe alienare rē venditā,ꝛ ſi contingat eū deueniꝛead aliqđ actū alienationis:eo ipſo res reuertāt ad venditoꝛē ꝓ quo conſtituit ſe in illū caſum conſtituis te meo nomine poſſidere. Iſta ſunt bū neceſſaria,nec iſtō voluit negare Bar.vt ꝓtꝫ ꝓdictis. ¶ Ultimo circa iſtā fallen.dū Bart. ſubdit ſe ita ſtelligere qōnē ꝙ ꝓpoſita facienda per capitaneū
125 declara Bar.hoc modo.† Statutū diſponit ꝙ ſi capitane⁹ in conſilio ciuitatis faciat ꝓpoſitā de rebanniēdo aliqđ bānitū puniaꝛ in cētū.Jſtunquid ſtatim qō incipit ꝓponere incidat in penā ſtatuti.ꝛ Bar.ꝓſiderat an ſtatutū vtaꝛ verbo ſi ꝓpoꝛnatur vel ſi ꝓpoſitā faciat ꝛ ſtatim ꝙ incipit ꝓponere incidat in penā.ſi autē dicat ſi ꝓpoſuerit,ꝛ tunc requirit ꝓpoſi
126 tionē ꝑfectā,iſtō eſt qō voluit dicere Bar. ¶ Ultra Bar.ꝛ ſcribē.tu quarto modo ꝛ quidē valde nota.limita predictā cōcluſionē qō in contractibus ꝓhibitio de non alienando non impedit tranſlationē dominij qñ eſſemus in caſu in quo ex ſolo contractu ſine traditione trāſferꝛur dominiū,vt eſt in eccle-

a ¶ An ꝙ ꝛtractu. Adde qō ꝳ alienatio ſit ꝓhibita ꝑ Jctū,nō tñ eſt ꝓhibita alienatio que fit ꝑ teſtīm tit. vniuerſali.ita Jo.de imol.ſi l. ſi ita qs.ff.ea.l.ſ.de ver. ob.ꝛ ſequitur o.Aller.i ꝑſi. cxx.incip.ſup eo qō querit. col.ij.verſ.nō obſtat ſi diceret.in.j.volu. Et qñ alienatio ꝑ teſtōez eſſet ꝓhibita etiā i caſu neceſſitatis, qñ poſſit fieri in teſtō, vide latiſſime per.o. Bartho.ſoc. i ꝑſi.cclj.inci. quoniā. in ꝑſenti cōſultatione.ꝑ totū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ka.l.fi.C.de fac.san.eccl.c.ex parte.de 2fue.⁊ in aliis casib⁹ enumeratis p glo.magistram in.l.fi.ager.ff.de rei vend.tunc prohibitio de nō alienando impediret translationē dominij sicut in victima volūtate ꝑm Bal.i.l.peto.ℌ.fratre.in.v.opp.⁊ ibidē Jmo.j.de leg.ii.⁊ p2o ista limitatione bene facit:q2 tunc cessat ratio ꝓsentis regule quare in 2tractibus prohibitio alienationis non impedit translationē dominij ꝙ superius assignaui.

127 ⁊ istam limitationē bñ signa:q2 multas sub se.¶ Quinto querit Bar.an per sniam arbitri prohibentis alienationē impediatur translatio ꝓij,⁊ t3 qō non, secutus Jmo.in.c.Raynal.de testa.vbi est ter.de hoc,⁊ ibi gloss.in verbo neutra pars. Idē tenēt Bal.⁊ do.Aler.hic.Jmol.⁊ Mod.in.l.fi ita quis. ℌ.ea lege.j.de ver.ob.Tu confirma fundamētū Bar.quo mouetur qō potestas arbitri pēdet ex pacto partium.o.l.non distinguem⁹.ℌ.nūc de officio.ℌ.de arbi.ergo arbiter non pl⁹ potest prohibēdo impedire translationē dominij ꝙ possint ipse partes per pactū vt in precedenti.q.Bar.confirma q2 compromissum secuto laudo arbitri dicit esse quedaz translatio,vt est gl.in.ℌ.fi vero.in auf.vt diffe.iud.col.ix.no.Bar.⁊ d.aut.fi vero 2tigerit.C.de iudi.⁊ sic censet 2tractus inter vinos. Sed sic est ꝙ p 2tractū non impedit translatio dominij,vt tenet Bar. in precedenti qōne:ergo nec p sniam arbitri.¶ Adde etiam illud qō t3 Bar.in.l.j.in fi.C.cōmu.diui.vbi p hoc dicit vnū no-

128 ta.vbi⁊ꝙ vitiū litigioſi nō iducit cozā arbitro,iuxta.l.fi.cū aut.ibi posita.C.de litig.eo q2 pendentis litis cozā arbitro nō d3 plus operari ꝙ fi esset lata snia.l.Jul.ff.rñ.ℌ.de condi.inde. t3 snia arbitri non impedit alienationē vt dixi:ergo nec pēdentia litis.facit bene ter.in cle.fi.in verbo coram iudice cōpetēti. extra vt lit.pē.⁊ ita etiam sequit Sal.i.d.j.i fi.C.cōi diui.⁊.d. Aler.hic.¶ Adde etiam illud qō no.t3 idem Bal.in.l.fi.ℌ.fin.

129 ad fi.C.eōia de le.⁊ꝙ emphyteuta facies cōpromissum i arbitrū non dicit alienare l3 arbiter adiudicet illam rē parti:eo q2 p sniam arbitri non perdit oñium.d.c.raynal.de hoc vide late

130 in.l.fi.in.ix.q.C.de iur.emphy.non repeto hic.¶ Sexto q̄rit Bar.an ꝓceptū iudicis impediat alienationē,⁊ sic trāslationē dñij.⁊ 2cludit qō siꝙ.l.scies.vbi etiam Bar.idē no.ℌ.de contrahē.emp.⁊ p.l.seruus hac lege.j.de manu.quam Bar.cozrupte alleg.⁊.l.iul.ℌ.de cur.fur.quam etiam corrupte alle.Bart. idē t3 Bal.in.l.fi ℌn.C.de pac.inter emp.⁊ vē.Jmo.in.l.fi ita quis.ℌ.ea lege.j.de ver.obl.¶ Intelligeconclusionē Bart.esse verā ꝑm Jmo.⁊.d.Aler.qñ phibitio iudicis de non alienando fit cū causa legitima puta rōne prodigalitatis.l.is cui bonis.j. de verb.obli.⁊.d.l.iulia.⁊.d.l.si scies.vel causa litis pēdētie,vt.l. diuus.ℌ.de peti.here.vel ex simili cā,vt est gl.no.in.l.ꝓspexit.in ꝓin.in gl.i.j.qui ⁊ a quib.⁊ gl.in.l.si ab eo.j.de vsuca. Similiter propter suspicionem fuge iudex potest interdicere alienationē alicui,vt est tex.in.l.de pollicitationibus.in fi.⁊ ibi Bar.ad hoc no.j.de polli.⁊ illum tex.ad hoc reputat ſin. Bal.in.l.per diuer-

131 sas.in.ix.q.C.man.⁊ per illum tex.no.Bal.⁊qō iudex pōt cōsinato interdicere alienationem bonorum.⁊ idem tenet Bal.in.l. j.in.iij.q.C.de contraben.empt. Bal.Alb.in.l.si fideiussor.ℌ.fi.ℌ. qui satisf.cog.Secus si iudex ex abrupto ⁊ sine causa ꝓciperet

132 tunc tale ꝓceptū nihil v3,vt per Bart.j.in vlti.q.⁊ quia snia iudicis nihil operatur circa dominium,vt est gl.magistra.in.ℌ. fi.in fit.de offi.iudi.Bar.⁊ doc.in.l.ex hoc iure.ℌ.de iusti.⁊ iur.⁊ ita etiā t3 Cy.in.l.fi.C.de re.alie.nō alie.Bal.⁊ Salt.in.l.ea l.C.

133 de condi.ob cau.¶ Fallit in libertate que est irreuocabilis.nā sicut potest per pactum prohiberi,vt tenet Bart.ℌ.in.iiij.q.vbi dixi:ita etiā ꝙ sniam.ita ꝙpie loquit tex.i.l.seruus ea lege.ff.de

134 manu.quam corupte alle.Bar.¶ Septimo querit Bar.an phibita alienatione videbat prohibita heredis institutio,⁊ consequenter titulus vniuersalis heredis.Et quia materia est frequēs⁊ vtilis intēdo eam plene examinare.Bar.in.l.si ita quis. ℌ.ea lege.j.de ver.ob.⁊.l.plentus.in.l.ꝓcto.ℌ.fratre.j.de leg.ij.tenet ꝙ si prohibitio fit in certas singulares personas puta prohibeo ne possis alienare in Titiū aut in Seiū,⁊ tūc vī prohibita etiā institutio,⁊ sic nec per heredis institutionē nec p successionē ab intestato poterit res ꝓhibita deuenire ad illas personas. l.codicillis.ℌ.matre.ff.de leg.ij.⁊ ē rō:q2 institutio d3 esse alienatio.l.ꝓtoris.ℌ.ceterū.vbi gl.Bar.⁊ alij.C.de secun.nupt.ler boc edicto.ℌ.alienare.ℌ.de alie.iud.mut.cau.fac.Si vero prohibitio est respectu incertarū personaꝝ,puta vt nō alienes extra familiā,tūc talis prohibitio nō extenditur ad eum qui venit ab intestato vt heres legitimus.l.cum pater.ℌ.cum inter.j.de le.ij. no.gl.in.l.peto.ℌ.fratre.et.⁊ in.l.pater.ℌ.iul.agrippa.j.de legis. Secus si veniret ex testō.⁊ sic vt heres testamentarius.o.l.peto.ℌ.fratre.¶ Tu ꝓo cōfirmatione predictorum no.diligēter

135 regulā valde vtile in ista materia ꝙ qñ quis est ꝓhibitus a testatore alienare extra certū genus personarū puta extra familiā vel descēdētes:tñ pōt ex testamento transferre in eum qui alias sibi esset ab intestato successur⁹ dato ꝙ nō esset de familia illa ⁊ istud cōtingit quotidie qñ heres ꝓhibitus alienare extra familiam nō d3 nisi filias feminas q̄ nupserūt extra familiā pōt nō obstante ꝓhibitione eas ex testō heredes instituere ex quo erāt sibi ab intestato successure.gl.est de hoc valde sing.in.o.l. pater.ℌ.ul.agrip.⁊ illa gl.est cōtra a doc.qꝓbata ꝑ3 Jmo. ⁊ Rap.cu.in.l.cū pater.ℌ.cū inter.j.de leg.ij.cā sequit Bart.in d.l.peto.ℌ.fratre.⁊ in.o.l.si ita qs.ℌ.ea.l.vbi etiam Jo.de imo. ⁊ do.Aler.in pleris⁊ cōsilijs alias per me hic alleg.¶ Nota q2 fortius est decisio.nam testator fauoze agnationis⁊ familie ꝓhibuit ne bona possent alienari extra familiam si ꝓhibit⁹ ex testamēto instituat vnū qui nō sit de familia dato qō sibi sit ab intestato successurus,videtur facere contra volūtatē primi testatoris,⁊ tamen valet.gloss.est ibi communiter approbata.

136 ¶ Confirmat q2 ꝓhibitio alienare extra familiam succedit ab intestato legitim⁹ eius heres dato quod nō sit de illius familia.l.cū pater.ℌ.cum inter.⁊ ibi Bart.ad fin.j.de leg.ij.eo q2 talis ꝓhibitio intelligit casu quo ꝓhibitus vellet alienare in penitus extraneos per actū inter vinos vel etiam per actū testandi,vt declarat.d.Alexan.in.l.q rome.ℌ.coheredes.in.iiij. col.ad fi.j.de ver.obl.non examino ꝓo nunc istum vltimū articulum:q2 est articulus valde latus,⁊ diffusus,⁊ multi doc.reperiunt ꝙ ⁊ 2ra alias consuluit in ciuitate Bstensi.⁊ fecutus fum illā decisiō. Bar.¶ Limita istam not.regulam quaz dedi

137 duobus no.modis.¶ Primo limita nisi in ꝓhibitione de nō alienādo essent verba vniuersalia maxime geminata,puta ꝙ talis fund⁹ talis domus nō possit alienari extra familiā alicui toto vel quocunq; titulo,tunc non possit talis legitim⁹ succedere ex testamēto illius ꝓhibiti ad hoc vt illa verba geminata quocunq; titulo aligd operentur.l.balista.j.ad trebel. Ita limitat Aret.in.l.pantonius.ℌ.j.in.ñ.col.j.de acqui.here. Alij nihil tangūt. Ego tamē contra istā limita.[a] alleg.d.Ange.in consi.lvij.quē statim.j.proxime referā.¶ Secundo vade no.limita predictā regulam vt ꝓcedat in ꝓhibitio alienare:q2 illi ꝓhibito alienare pōt ex testamento succedere extraneus q ei esset ab intestato successurus.Ita procedit predicta

138 regula secus autez est in ꝓhibito acquirere,vnde⁊ si statutū ciuitatis diſponat,ꝙ null⁹ fozēis possit aliquo titulo acquirere aliqua bona in territorio ⁊ aliquis fozēis sit primior consanguineis defuncti,⁊ sic de successentib⁹ ab intestato,tamen nō poterit etiā ex testamento succedere qō bene no.ad intellectus ⁊ ampliationē dicti statuti qō est vbiqꝫ in partibus Italie.ita videtur esse de mente Bart.in.l.ventre.ℌ.de acqui.here.in.iij. col.in ver.tertius casus.⁊ ibi expresse ponderat ⁊ firmat Aret. in.cvi.col.⁊ seq.⁊ idem Are.in.d.l.pantonius.ℌ.i.in.ñ.colum. ¶ Alij nihil tangūt.Ego pondero Bar.qui mihi videtur cōtrarū tenere in.o.l.si ita quis.ℌ.ea lege.in vlti.col.in ver.Per hoc formo tibi.q.valde no.vbi querit formaliter Bar.Stante ꝓdicto statuto ꝙ null⁹ possit relinquere fozēi nō allibrato aliqua bona q̄ sint in ciuitate vel in territorio nunqd fozēis poterit succedere ꝙ vīa vltime volūtatis.gl.in.l.vnica.C.non licebita.metroco.lib.gi.videtur tenere quod sic. Bar.dicit qō non intelligit illam glo.sed quod in ista questione prohibet aliena-

139 tio in incertū genus personarū,scz in fozenses.⁊ ideo debet distingui an ille fozēis tanꝯ primior ab intestato,⁊ sic tanꝯ legitimus velit venire an solū ex simplici testamēto ꝓout distinguunt gl.prealleg.ergo vult Bar.ꝙ si ille fozensis esset legitim⁹ ⁊ primior ab intestato si instituer.ur posset ex testamēto succedere,Alibi etiam examinat istum passum Sali. in.l.ea lege.in pe.col.C.de condic.ob cau.vbi arguit ad partes postea videt tenere qō in casu predicto estimatio debeatur illi

139 fozēi,vt ibi pleni⁹ per eū.¶ Sexto principaliter in hac materia adde egregiam ⁊ valde vtilem decisionē Ang.in consi.lvij. incip.domina Andrea condidit testamentū ⁊ sui heredē fecit quoddam hospitale &c.vbi tenet qō si testator ꝓhibuit heredē ⁊ eius descendentem alienare certam domū vel certū fundum ⁊ quoquo modo vel quouis titulo in aliū transferre,⁊ si fec⁹ fecerit voluit ei⁹ bona peruenire ad Titiū,decidit egregie Ange.ꝙ nō obstante tali ꝓhibitione potest instituere heredē omnino extraneū,motus q2 talis ꝓhibitio intelligitur de alienatione volūtaria inter vinos que nō trahit ad heredis institutionē cū sit necessaria alienatio.l.j.ℌ.de fund.dota.iuncta.l. ex hoc edicto.ℌ.alienare.ℌ.de alie.iudi.mut.cau.fac.nec ꝑm ea debet im putari ꝓhibitio si instituat quē vult.q2 libera d3 esse testandi facultas.⁊ non debet restringi per metū penarum vel amissionis iuris aut hereditatis.l.ille autē.ℌ.de here.instit.l.fi pulatio hoc modo concepta.j.de verbo.oblig.Fortius subdit ibi sing.Ang.⁊ est solēnis decisio ꝙ si testator ꝙ ꝓhibuit vocna hereditaria alienari voluisset etiā dicta bona adimere heredi suo fi heredem extraneū instituisset,⁊ hoc expresse adiecisset

in testamento qō ista talis ꝓhibitio de institutēdo aliū heredē

140 non valeret:⁊ eo q2 fideicommissum relictū vel iniunctum in defectū conditionis que de iure reiecit vel reprobatur non debet.l.unica.C.de bis que pe.no.in.l.quoties sub conditione.j.

141 de 2di.⁊ demon.¶ Et sic vult singularissime Ang.ꝙ testōr non possit heredi expresse ꝓhibere ne ipse institutionem heredis etiam extranei faciat.Illam deci.Ang.formal⁹ put iacet refert ⁊ sequit.d.Aler.in consil.ciiij.ℌ.volu.incip.visis ⁊ acurate consideratis bis que in themate continētur.Istud idē qō testator qui ꝓhibet bona sua alienari non tamē possit ꝓhibere ne ali⁹ heres etiam extraneus instituat tenet etiam ipsemet Ang.in ℌi.vij.ici.ex dicto themate plura dubia possent oziri. ⁊ ita als in 2tingentia facti consului in ciuitate Padue dū ibi legerez,⁊ ita fuit iudicatū.¶ Hūc teneo contrarium ⁊ si casus nunc mihi occurreret cōtrariū consulerē ⁊ indicarem:eo q2 cōtrariū in terminis t3 Bar.in.o.l.peto.ℌ.fratre.in vltimo mem bro sue distinctionis,⁊ ibi clare Bal.i.vi.opp.⁊ idē Bar.in.d. l.si ita quis.ℌ.ea lege.cū quo alij cōiter transeūt.¶ Et ad ita tenendū moueor:q2 extraneo ex testamento ꝓhibit⁹ alienare solū potest venire qñ est legitimus,⁊ alias successurus ab intestato,ꝑ hoc firmani supra in regula ꝓcedenti:ergo in alio extraneo non ꝓcedit decisio Ang.¶ Secōo adde qō vult glo.valde not. in.l.quēadmodū.in verbo,vendicatione.circa med.C.de agri.⁊ censi.lib.xi.vbi gl.valde no.querit nunquid ꝓhibitus alienare extra certū genus ꝑsonaꝝ posset extraneū in testamēto heredē instituere.⁊ determinat illa no.gl.ꝙ nō.¶ Tertio pondero facere ter.valde no.i.l.pater.ℌ.fundū.in fi.j.de leg.iij.vbi decidit ter.q2 ꝓhibitio de non alienando fuit facta ad tempus quo ad ꝓhibitus viueret:ideo tūc d3 testamenti factionē,⁊ pōt etiā extraneū heredē instituere:ergo sec⁹ esset qñ ꝓhibitio esset simpleꝝ aut ꝑpetua.¶ Quarto facit : q2 testator potuit non relinquere talē fundū vel talē domū instituto:ergo fortius ponit limitare ne in eo possit extraneū instituere 2tra decisionē Ang. ꝙ regulā.l.videamus.ℌ.de.ſ.de in lit.iuran.attento qō voluntas testatoris cū cā est lex.ℌ.diſponat.i aut.de nup.col.iiij.⁊ diz.ſ.in tex.⁊ tenendo istam partē ꝙ puto verā nō obstant fundamenta quib⁹ mouetur Ang.oū dicit qō ꝓhibitio de instituendo aliū heredē nō valet:eo q2 propter metum priuationis iuris vel hereditatis non d3 restringi libera facultas testandi. d.l.ille autē.in ꝓin.ℌ.de here.instit.⁊.l.stipulatio hoc modo cōcepta.j.de verb.obli.Itē fideicōmissum relictū in defectū cōditiōis que de iure reꝓbat reiicit.l.unica.C.de bis que pe.no.q2 dico ꝙ ista fundamēta nihil penit⁹ ad ꝓpositū faciūt:q2 habēt fallaciā in se nō ꝓcederēt in bonis ꝓpriis ipsi⁹ testatoris in illis nō pōt restringi libera facultas testādi nec metu pene i defectū

2ditionis fideicō.v3.Sec⁹ aūt est in bonis alienis sibi relictis in

142 ꝓhibitione alienādi⁊ sicut qñ aliqs est institut⁹ heres vniuersalis⁊ ꝑ fideicō.grauat⁹ alteri restituere hereditatē:nā ꝑ istud grauamē inducit tacita ꝓhibitio de non alienando vt est gl.in l.cū pater.ℌ.liber.j.de leg.ij.⁊ tū nō pōt in ꝓeiudiciū fideicommissi,⁊ sic tacite ꝓhibitiōis q̄ est minus testari ⁊ aliū substituere toto tit.ff.⁊.C.ad treb.l.fi.ℌ.sed q2.⁊ aut.res q̄.C.cōmu.de leg. ⁊ tū ꝙ hoc nō d3 sibi auferri nec restringi libera facultas testandi.¶ Et si tu subtilis ocreas ꝓsito ꝙ fundamēta Ang.nō faciāt ad ꝓpositū tū ꝑ deci.Angel.⁊.d.Alex.videret fortⁱ facere q2 testator q est priuatus nō pōt facere qō heres suus decedat ꝑ parte bonoꝝ testat⁹ ⁊ ꝑ parte intestatus.l.ius nostrū.j.de reg. iu.qō certe sequerēr si heres de talibus bonis ꝓhibitis alienari testator nō posset decedere ꝑ parte testat⁹ ⁊ ꝑ parte intestatus: q2 heres postꝯ adiuit hereditatē illa bona sunt effecta sua ꝓpria.l.sed plures.ℌ.quos possum.ℌ.de vul.⁊ pup.gl.in.l.j.ℌ.vete res.vbi aliqñ plene dixi.j.de acqui.pos.Pōt dicere qō argumē tū cessat:eo q2 talis res ꝓhibita alienari trāsibit ad illos quibus debēt ex cā fideicōmissi vt boc ter.in fi.sicut in bonis subie

143 ctis fideicōmisso,in illis testari nō pōt:q2 ꝓim⁹ testator testat⁹ est,⁊ ita babes perfecte expeditū istū articulū.¶ Octauo q̄rit

a Bar.an ꝓhibita venditione[a] videatur ꝓhibita donatio ⁊ quelibet alia alienatio,⁊ cōcludit ꝙ sic secutus gl.in.l.ñ.C.de vsuca. ꝓo empt.que gl.non est alibi,ꝑm Bal.in rub.extra de pact.in iii.col.⁊ in.c.litere.in vlti.col.de vita.⁊ illa gl.allegat tex.melior em de iure ad hoc in.l.statuliberis a ceteris.ℌ.fi.j.de statulibe. facit ter.in.c.j.in ꝓin.iuncto.ℌ.donare.quali.olim feu.pot.alie. cū multis concord.⁊ auth⁹ citatibus adductis per.o.Aler.hic. ¶ Limita ꝑm Jmol.⁊.d.Aler.ꝓcedere cōclusionem Bar.qñ est eadem ratio in omni alienatiōe puta ne res exeat familiā.d. l.volūtas a 3tio sensu.C.de fideico.alias secus,vt.l.sicut.ℌ.fed⁊ si permiserim.ff.quib.mo.pi.vel hyp.sol.⁊.l.fi.cum gl.C.de iur.

144 emphy.¶ Secōo limita ⁊ intellige nisi cōis vsus loquendi se habeat in contrarium:quia tunc appellatione venditionis nō cōꝓhēduntur alij contractus,ꝑm.d.Abb.in.c.j.de bis que fi-

a ¶ Ego 3 istā limitationes. Adde ꝙ hac limitatiōe,⁊ vide Lar.in 2si.cxxv.in ci.redēptoris postulato suffragio puto filias ꝓfectas. vbi si alienatio ē ꝓhibita ꝓ statuta verba geminata in nō sustinētibus onera, tūc non poterit fieri i filias nuptas extra territoriū, et si essent ab intestato succes- sare. Et an alienatione ꝓhibita cēsear prohibita successio ab intestato,vid⁹ per Soci.cōsil.cxciij.colum.j.⁊ fin.

a ¶ An ꝓhibita vēditione. Adde qō 13 i testō sit ꝓhibita vēditio, nō tū dicit esse ꝓhibita ꝓmutatio :ita babes 2silxuz iter 2si.Pau. de cas.in 2sil. cclxx.incī. dubitat nunqd hospitale.i.j. parte 2si.anti quez ꝑm stā- pā papiēsem: qō no.p limitatione hui⁹ 2clusiōis. Et qō dōatio cō prehēdat etiā in statuto appellatione alienationis. adde Lar.in cōsil.xv.inci. q⁹ marit⁹ posit donare.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicuntur impleri vãdo heredi heredis, qũ quis est grauatus si dederit heredi.ter.est in.l.cũ ita oatur.ff.ſi.ſ.de cõdi.⁊ demon. in.l.ſi peculium.ff.heredi.⁊ in.l.ſi ſtatulibera.ff.nõ ſolum.⁊.ff.ſi filius.⁊ in.l.ſi ſeruus heredi.in pain.ſ.de ſtatulibe.⁊ iſta eſt com
nunis cõcluſio qõ prohibitio facta heredi cẽſetur etiam facta
150 heredi heredis. ¶ † Limita iſtam communem cõclusionẽ, niſi teſtator fecerit prohibitionẽ heredi nominatiue ipſũ nomine
proprio nominãdo, puta titiũ heredẽ, phibeo alienare, tunc nõ
venit heres heredis.ter.eſt in.l.lucius.ff.i.⁊ ibi Bar.ff.de lega.
iij.Ray.Jmo.⁊.d.Aler.hic Lud.ro.in.l.ſi quis filiũ.ff.ſi.ſ.de
acqui.her.d.Aller.in cõſi.lvj.j.vol.incip.cõſideratis verbis te
ſtamẽti.in.ij.col.facit tex.in.l.ſi ſeruus cõmunis.j.de ſtipu.ſer.
151 ¶ † Pro ampliatiõe huius limita.aduerte multũ ſingu.quod dictio, ipſi heredes facit prohibitionem eſſe perſonaliſſimã, vt
non veniãt heredis heredes. ꝓpter dictionẽ ipſi que non ſoluꝫ
eſt relatiua, ſed etiã ad oculum demõſtratiua. Jta ſingulariter
tꝫ Bal.nec alibi vnq̃ ſcriptum legi in conſi.cccij.v.vol.incip.
Nobilis vir.d.Bui.de ſancto Nazario.⁊ ſi vera eſt hec amplia
152 tio eſt valde ſingularis, ſꝫ apud me multũ mirabilr. ¶ † Jſtaꝫ limitationẽ q̃ bꝫ qõ qñ ꝓhibitio fit nominatim heredi, ꝙ tunc
nõ venit heres heredis nec aliꝫ ſucceſſores. Limita multũ vtili
ter ad practicã, niſi teſtator adiũciat ꝓhibitioni rationẽ: qꝫ ve
lit talẽ reꝫ remanere in familia vel nõ exire de ſuo nomine aut
de ſuo genere. Tũc attendi debet ratio que eſt generalioꝛ, ⁊ q̃
declarat ⁊ ampliat ipm dictũ.l.cũ pater.ff.dulciſſimis.j.de le.
iij.vt ſic prohibitio cẽſeatur eſſe mere realis, acſi verba eſſent in
rem concepta.⁊ ſic includit omnes heredes ⁊ deſcendentes. ita
no.limitat Bart.in.l.pater.ff.fundum.j.de leg.iij.qꝫ ratio pro
hibitionis que eſt generalis facit qõ ampliat prohibitio ⁊ cen
ſeat realis preter verbo.ſignifi.vt ibidem tenet Dy.⁊ Ray.de
forli.quos in.ff.fundum.refert ⁊ ſequitur Flo.idem tꝫ Ludo.
ro.in cõſi.cccclvij.inci.circa propoſitam cõſultationem de tri
bus dubitari ꝙtingit.in.ij.du.⁊ no.Pau.de ca.in ꝑſi.ccrxiij.
incip.viſis ⁊ ꝑſideratis omnibus diligenter.in.ij.dubio.⁊ ita
als in cõtingẽtia facti cõſului, ⁊ ita obtinui, ⁊ ita fuit iudicatũ.
¶ Cõfirmo iſtã limitationẽ duplici bona ꝑſideratione. Pri
153 mo: ⁊ qꝛ ratio adiũcta facit recedi a primo ſignificatu verboꝝ
antecedentiũ. Jta no.egregie Bal.in.l.ſi ſeruus legatus.ff.qui
154 quinq̃. per illũ tex.ff.eo. ¶ † Secundo confirmo. nam qui re
pudiat bono.poſ.⁊ ſic remediũ petitorium, poteſt tamẽ venire
de iure ciuili eſt vꝛ niſi renũcietur in ſpecie vni iuri adiecta, ta
men cauſa generali puta, ſi ideo renũcio bono.poſſeſ.qꝫ here
ditas eſt dãoſa. Jſta ratio pariter ſfert circa vtrũq̃ remediũ
excludẽdũ, ⁊ ex rõne intelligimus dictũ, vt not.gl.in.l.ſi is qui
animo.ff.de acq.here.ita ad literã dicit ſignãter Bal.in.l.ſuus
155 heredẽ.ad fi.C.de iur.deli. ¶ † Secõ pncipaliꝫ pro limitatione
ad de ꝙ ſi heres ſit prohibitus alienare rem, vt in familia per
petuo remaneat, iſta prohibitio lꝫ comprehendat heredẽ here
dis, tamẽ non durat vltra quartũ gradum ſeu vltra quartã ge
nerationẽ poſt teſtatorẽ. tert.eſt de hoc ſing.in.ff.j.j.auk.de re
ſtitu.fideicõ.col.iij.⁊ ibi Ja.de bel.⁊ Ang.ad hoc no.⁊.d.Ale.
hic.⁊ vltra eos etiã no.Bar.in illo.ff.j.ſi eſt lect.Bar. ¶ Nõ li
mita ſingulariter niſi teſtator in phibitione adieciſſet cauſaꝫ:
qꝫ vult talẽ rem perpetuo tranſire ad omnes deſcendentes, tũc
iſta prohibitio extenditur vltra quartũ gradum, ⁊ deinceps in
infinitum propter terminũ deſcendentes: qꝛ nomen deſcenden
tium in infinitũ extẽditur. ff.j.in auk.de hered.ab inteſta.col.ir.
⁊.l.ſi.j.de ſuis ⁊ leg. Et ſic illud quod non operãtur illa verba
vt i familia ꝑpetuo remaneat, operaꝫ illa dictio ad omnes de
ſcendentes. Jta ſignãter limitat Jac.de belui.in.o.ff.j.in auk.
de reſti.fideic.quem refert ⁊ ſimpliciter ſequitur.d.Aler.in cõ
ſi.lix.iij.vol.inci.attentis verbis teſtamẽti.in.iij.col.⁊ in preal
leg.conſi.lvj.in.j.vol.in.ij.col.⁊ licet ipſe nõ dicat, iſtud idẽ foꝛ
maliter ⁊ ad literam ponit ⁊ notabiliter Bar.in.o.ff.j.ſi tamen
156 vt dixi eſt lect.Bart. ¶ † Duodecimo querit Bar. an res pro
hibite alienari poſſint vſucapi vel ꝑſcribi.⁊ ꝛcludit qõ ſic, ⁊ cũ
eo tenet ſimplr Raph.cu.hic, ⁊ latius.d.Aler. Jſta conſidera
tione: quia res que poteſt interuenĩre aliqua ſolennitate alie
nari, illa põt preſcribi ſm Bar.⁊ alios.in.l.ſi.per illũ tex.C.in
qui.cau.in integ.reſt.non eſt neceſ.Bald.in.l.j.in.viij.col.C.de
fer.fug. Sed res prohibita per teſtatorẽ alienari, põt alienari
ſeruata certa forma, ſꝫ interuenĩte cõſenſu illorum quoꝝ fa
uoꝛe phibitũ eſt.l.nulli.ff.j.j.eo.l.cũ pater.ff.libertis.j.de leg.ij.
⁊ ſic requiritur eorum ſciẽtia: ergo debet poſſe preſcribi. ¶ Sꝫ
ad iſtud fundamentum do.Aler. poteſt reſponderi ex mente
do.Abb.in.c.cum nõ liceat.in.iiij.col.de preſcrip.quod in.d.l.
ſi iura.nõ ſimpliciter prohibẽt alienationem rerũ minoꝛis, ſed
prohibẽt ſine cauſa ⁊ certa ſolẽnitate, ⁊ ſic iura nõ ſimpliciter
reſiſtũt alienatiõi, ſꝫ in caſu noſtro teſtator expreſſe prohibuit
alienationẽ: ergo etiam prohibuit vſucapionem. d.l.alienatio
nis verbum.j.de verb.ſig. vbi dicit tex. alienationis verbũ cõ
tinet vſucapionem. Cõtrariũ tꝫ Bartol.in.l.vbi ler.per illum
ter.cum gl.j.de vſuca.late Jmol.hic.Ang.in.l.j.C.de preſcrip.
long.tempo.d.Abb.in.d.c.cum nõ liceat.in.iiij.col.⁊ pro certo
mirandum eſt qõ Bar.alleg. pro ſe ter.in.l.ſi.ff.de.C.commu.
de leg.qui decidit totũ ⁊trariũ ibi nec vſucapio nec longi tem
poris ꝓſcriptio, ⁊ ibi nullo obſtaculo eis opponẽdo ꝓnt etiã
repzebẽdit Bartol.Jmo.hic. ¶ Aliꝫ nõ tangũt. Sed tu ſalua
Bar.qui bene alleg.ter.o.ff.penul.Nam conſiderauit Bar.qõ
ideo ibi non preſcribit contra legatarium vel fideicommiſſa
riũ non valentẽ agere pendẽte cõditione vel die incerta per re
gulam.l.j.in fine.C.de anna.except.ſed hic valebat agere ergo
currit preſcrip.Similiter alius ter.quem allegat Bar.in.l.qui
heredi.ff.ſi pars.ff.de cõd.⁊ demon.non videtur obſtare eo qꝛ
ſm Jmol.poteſt intelligi qõ ibi illa pars legati fuit vſucapta
viuo teſtatore ꝓnt ibi tãgit gl.Et licet glo.ibi etiã videatur
intelligere quãdo poſt mortem teſtatoris fuit vſucapta. Dicit
Jmo.iſtud nõ poteſt ꝓcedere ꝓxime dicta. Tu potes me
lius reſpõdere q̃ ibi non loquitur ter.de re prohibita alienari
ſed de re legata ſimpliciter. ¶ Tenendo iſtam partem contra
Bar.poſſet limitatio ꝓcedere in vſucapione vel preſcriptione
lõgi temporis.d.l.ij.C.de vſucap.pro empt.eo quia in tali pre
ſcrip.requiritur titul⁹.l.diutina.C.de preſcri.lon.temp.ſed ta
lis titulus alienationis eſt nullus ⁊ habetur pro non titulo, vt
hic, ⁊.l.pater.ff.iulius agrippa.j.de leg.iij. Tamen nõ prohibe
tur preſcrip.xxx.vel.xl.annoꝝ in qua nõ requiritur aliquis ti
tulus ſed currit aliqua negligẽtia nõ petẽtis. Jta tenet Pau.
de ca.in.d.l.ſi.ff.pe.C.commu.de leg.⁊ latius.d.Alex.in palle
ga.conſi.lix.iij.vol.incip.attentis verbis teſtamenti.in.vj.col.
Sed aduerte qõ etiam iſtud non eſt verum contra Bart.quia
dato q̃ venditio non valeat ꝓpter prohibitionẽ alienationis
tamẽ er quo emptor eſt iniuſta cauſa errozis: qꝛ ignozat here
dem prohibitũ alienari, talis erroꝛ habetur loco tituli, ⁊ valet
quo ad preſcribendũ. ter.habes ⁊ exẽplum in.l.ij.ff.ſi a pupillo.
⁊.ff.ſi a furioſo.j.de vſucap.pro emp.vbi Bart.⁊ idem Barto.
in.l.celſus.j.de vſuca. ¶ Decimotertio ⁊ vltimo querit Bart.
157 † an preceptum iudicis nudum ſine cauſa vel ſine cauſe cogni
tione factũ valeat ⁊ dic vt ibi per eũ. Aduerte tamen inquan
tũ Bart.dicit qõ iſte tex.nihil facit: quia preceptum teſtatoris
continẽs ſolũ fauoꝛe prohibiti cenſetur eſſe conſiliũ. Adde q̃
in hoc Bart.aliter eſt locut⁹.⁊ ſic forte melius in.l.pater.ff.iu
lius agrippa.j.de leg.iij. Nam ibi dicit qõ ſi preceptũ iudicis
eſt factũ in fauoꝛe partis tantũ, ⁊ tunc eſt nudũ.⁊ ſic nihil va
let vt hoc ter.ſec⁹ ſi eſſet factũ in fauoꝛe tertij vl alterius quo
158 quomodo intereſſet, tũc non eſſet nudũ ⁊ valeret. ¶ † Confir
mo optime: qꝛ preceptũ iudicis ⁊ preceptũ teſtatoris in prohi
bendo alienari rem equiparãtur. ter.eſt in.l.ſeruus hac lege.j.
de manu. Jtẽ iuſſus iudicis ⁊ teſtatoris equiparãtur.l.non eſt
mirum.⁊ ibi Bar.ita ad hoc not.ff.de pigno.actio. Jtem factũ
iudicis ⁊ teſtatoris equiparantur.l.ſi.⁊ ibi Bald.ad hoc no.C.
de diuid.tute.⁊.l.j.ff.ſi pupillus.in ver.ergo.⁊ ibi Bal.ad hoc
no.ff.de tut.⁊ rat.diſt. Jtem licitum eſt arguere a verbis preto
ris ſeu iudicis ad verba teſtatoris.l.ſi quis legauerit.ff.e.tit.l.q
filium.ff.ſabinus.ad trebel.l.ſi ita fuerit.ff.ſi.ff.de manu.teſta.
159 † Item bonum eſt argumentum de iudicis ad vltimas volũ
tates.l.qui teſtamento.ff.nec furioſus.⁊ ibi Bar.ad hoc not.ff.
de teſta. Et ꝓterea in hoc diſtingue put diximus.in.vj.q.Bar.
quod ſi preceptum iudicis prohibens alienationem eſt cũ cau
ſa legitima prohibiti puta cauſa prodigalitatis vel fuge vel ſi
mili, ⁊ tũc valet tale preceptũ iudicis. Secus ſi fiat ex abrupto
⁊ ſine cauſa: ⁊ tũc nihil valet, ꝓout etiam voluit Bar.hic in fi.
Et per iſta cũ laude Dei eſt impoſitus perfectus finis vt arbi
troꝛ huiꝰ ſolennissimo.ff.diui.dic.v.Adaũ.

¶ Sequit repetitio notabilis.l.Regiuncti.de legatis tertio.

1 ¶ † Diſiuncti dicuntur qui ſeparati ſunt.⁊ vide.nu.4.
2 Coniuncti ꝓprie dicuntur illi qui ſunt coniuncti verbis te
ſtatoris quibus eadem res equis portionibus, ⁊ non inſolidũ
relinquitur.
3 Res ſi eſt relicta pluribus ⁊ cuilibet prohibitum alienari par
tem ſuam videtur etiam prohibitum alienari partem ei obuen
tam per ius acreſcendi.
5 Onus impoſitum rei diſiunctim legate vno er ipſis repudian
te non tranſit ad alium.
6 Jus accreſcendi quod ꝓprie habet locum in coniunctis, ſed
ius non decreſcendi in diſiunctis.
7 Jus non decreſcendi quod habeat locum etiã quando aliquis
venit de iure ſpeciali.
Jus accreſcẽdi nõ habet locum qñ quis venit de iure ſpeciali.

Jus non

Jus non decreſcendi ſeu non diminuendi competens diſiun
ctis competit eis inuitis.
Jus accreſcendi competens in legatis competit volentibus.
ſecus in hereditate.
Caſus in terminis ponitur in iſta lege.nu.9.
10 Coniunctus re tantũ dicitur qñ vnobus eadẽ res in ſpecie ſe
paratim, ⁊ ſic in diuerſis ozationibus legatur. ſecus in quãti
tatibus: qꝛ vterq̃ habebit ſua decem.ⁿ late infra nu.56.ⁿ.65.
11 Coniunctus verbis tm̃ dicitur quando diſtributio partium in
eadẽ re, ⁊ in eadem oratione ponitur.ⁿ etiaꝫ vide infra nu.74.
Coniunctio verbalis fit per nomen collectiuũ.ⁿ nu.78.ⁿ vnita
tem oratiõis.nu.31.ⁿ vide infra nu.74.ⁿ.86.ⁿ in nu.109.
12 Coniuncti re ⁊ verbis dicuntur quando in eadẽ oratione plu
res copulantur partibus non aſſignatis.
13 Coniunctus re ⁊ verbis ſimul quod preferatur ceteris in por
tione deficientis collegatarij.ⁿ nu.35.
Jus accreſcẽdi ſeu non decreſcendi q̃ cauſat ex coniunctione.
14 Jus accreſcendi qõ habeat locũ etiam in habente legatum de
iure ſpeciali.ⁿ de hoc infra.nu.152.ⁿ.177.quod non.
15 Coniũctus per nomen collectiuũ poſitus inter plures coniũ
ctos verbis tm̃ vel re tantũ preferꝛ alteri ſimpliciter coniũcto.
16 Si vnus erat coniunctus re tantũ alter verbis tantum in por
tione deficientis nenter eoꝝ alteri venit preferendus, ſed am
bo ſimul concurrere debent.
17 Duo vincula vincunt vnum data paritate.
Due ſingula non proſunt multa iuuant.
18 Due rationes vincunt vnam.
Duo iura vincunt vnum.
Qui eſt comes ⁊ marchio ſimul quod prefertur illi qui eſt co
mes tantum vel marchio tantum.
19 Doctoꝛ vtriuſq̃ iuris ꝓferꝛ doctoꝛi q̃ eſt doctoꝛ in altero tm̃.
Duo vel plures gl.quod vincant authoritatem vnius.
Jus ſubſtitutionis cum iure accreſcendi quod eſt potentius
quam ſimpler ſubſtitutio.
20 Coniuncti re ⁊ diſiuncti verbis qualiter dicantur.
21 Verbum lego quod non poſſit regere duos accuſatiuos.
22 Tacitus ſenſus non attenditur in verbali coniunctione vel
diſiunctione.
23 Si a pluribus teſtatoꝛibus ſit legatuꝫ pluribus legatarijs iſti
vllo modo non dicuntur coniũcti, ſed omnino ſeparati: intelli
ge niſi duo teſtamenta haberentur pro vno.
24 Teſtatoꝛ legando eandem rem ſecũdo quando videatur adi
mere a primo vbi q̃ cõmunis opinio eſt qõ nõ.ⁿ vide nu.71.
25 Hereditas quod facilius renocatur, per tacitam ⁊ preſumptã
ademptionem quam legatum.
26 Jndefinita quod equipolleat vniuerſali.
27 An ſicut in legatis commemoratio primi inducit ademptio
nem ita pariter in hereditatibus.
28 Commemoratio primi legati in eadem perſona quod opere
tur ademptionem. ſecus in diuerſis.
29 Arguere de ſtipulatione ad legatum quod ſit bonum.
30 Nouatio quod per interuentum noue perſone paſſiue induca
tur ſecus er parte eius cui acquiritur obligatio.
31 Seruus in actu acquirendi poteſt conditionem domini facere
deteriozem non poſt quam fuit acquiſita.
32 Soluta in coniunctam reſoluitur quando plures perſone po
nuntur in eadem oratione, ſecus in diuerſis.
33 Coniunctio verbalis quod propter diuerſitatẽ oratiõum nõ
inducatur etiam ſi inter eas adeſſet copula.ⁿ nu.42.
Copula ⁊, quod idem reſoluatur in idem.
34 Coniunctus verbis tantum an preferatur coniuncto re tantũ
vel ambo concurrant.ⁿ in nu.40.tenet intel.
Ugo quod preferatur.
36 Dicto multũ cõfert ad intelligentiam ⁊ interpretationẽ legis.
37 Dictio qõ ſi, eſt aduerſatiua, ⁊ poſita ſine copula ſignificat di
uerſitatem in facto ⁊ in iure.
Dictio qõ, pro qꝛ, qñ venit per modum redditionis cauſe.
38 Dictio ⁊, auget ⁊ includit.
39 Ratio non aſſignatur per id quod eſt idem cum dicto.
41 Jaſon moze ſuo ⁊ veteri inſtituto ſemp amplectiꝫ reales itelle
ctus cõgruẽtes verbis litere ⁊ q nullã impꝛopꝛietatẽ inducũt.
Punctus habetur pro copula ibi in ſi.ⁿ in nu.81.
43 Clau.ex equis portionibus poſita in diuerſa oratione qõ non
poſſit referri ad primum poſitum in oratione ſeparata.
44 Inſtituti ſine partibus non dicuntur realiter coniũcti: eo qꝛ
non ſunt vocati ad eandem rem, ex expreſſa voluntate.
45 Copula ⁊, quod inducat coniunctionem verbalem non realẽ.
46 Jntellectus ad ter.l.menio.in prin.ff.de leg.ij.
47 Species non eſt multiplicabilis ſicut quantitas.
48 Aduerſatiua ſi vero, qõ non repetat qualitatem precedentis.
Elduerſatiua continet etiam in ſe copulam.
49 Coniũctio eſt triplex, ſcꝫ dictionum, rationum, ⁊ locutionum.
50 Coniũctio alia hominis, alia legis, ⁊ hominis, alia teſtamẽta
ria, alia conuentionalis ⁊ alia mixta.
51 Coniunctio legalis dicitur quãdo plures coniũctim ad acqui
ſitionem alicuius rei a lege vocantur.
52 Coniunctio legalis vnobus modis contingit.
53 Coniunctio teſtamentaria eſt tripler, quedã realis, quedã ver
balis, quedam mixta.
54 Coniũctio conuẽtionalis eſt, que cauſatur in diſpoſitionibus
inter viuos.
55 Coniunctio mixta quomodo dicantur.
56 Coniuncti re vt dicantur que requirantur.
57 Diuerſitas perſonarũ qõ facilius inducat multiplicationem
q̃ vna perſona, ⁊ idem operatur quod diuerſitas ſcripturarũ.
58 Quando eadẽ quãtitas relinquitur ſub diuerſis conceptioni
bus, tunc intelligitur legatum duplicare.
59 Quantitas ſi legatur plurib⁹ ſub nomine collectiuo an intelli
gatur coniũctim omnib⁹ relicta, an vero ſingulis ſingulis quã
titates habere debent remiſſiue.
60 Secundum requiſitum vt dicantur re coniuncti.
61 Coniunctio realis qõ operetur, vt ſi deficiat in perſona vnius
alius habeat rem totam iure ſuo non diminuendi.
62 Effectus reſultantes ex coniunctione reali ſunt duo.
63 Tertium requiſitum vt dicantur re coniuncti.
64 Jnſtituti ſimpliciter, ⁊ ſic ſine partibus non dicunt re cõiũcti
ꝓtũ ad ius accreſcẽdi, ſed ſibi faciant partes per concurſum.
66 In vltimis voluntatibus tantũ debet operari tacitum quan
tum expreſſum.
67 Si teſtoꝛ inſtituit titiũ in dimidia, ⁊ Sẽproniũ in eadẽ dimi
dia inſtituit: in qua titiũ inſtituerat iſti dicuntur re coniuncti.
68 Si teſtatoꝛ vni legauit totum aliꝫ partem an in illa parte erũt
re coniuncti.
69 Fundus ſi relinquit vni deinde vſufructus ciuſdem fundi in
ſpecie aliꝫ relinquit er quo ambo concurrunt in vſufructu in
eo dicuntur re coniuncti.
70 Uxore relicta vſufructuaria omniũ bonorum ⁊ ſi filius moria
tur in pupillari etate legatus eſt fundus titio qõ mortuo filio
vꝛoꝛ non concurret in vſufructu fundi legato titio, ⁊ ibi tenet
contrarium quo imo habebit.
Si vni primo legat fundus deinde aliꝫ legatur tertia vel quar
ta pars illius fundi qõ non dicanꝫ re coniuncti, ſecus econtra.
72 Legatum optionis ꝙ facta electione dicatur legatum ſpecici.
73 Coniunctio realis qõ etiam fiat mediantibus qualitatibus di
uerſis vtriq̃ legatario ſeparatim aſſignatis in quibus res le
gate communicant.
75 Unitas oratiõis cõplectens plures legatarios eoſdem loco
vnius legatarij facit heredes.ⁿ vide nu.83.
76 Coniunctio verbalis vt inducatur non refert an ponatur co
pula ⁊, an dictio cum.
77 Coniunctio verbalis quod inducatur etiam per alienationez
poſitam inter perſonas.ⁿ nu.78.
Alternatiua poſita inter perſonas qõ reſoluatur in coniũctã.
79 Coniuncti verbis tantũ, vt dicantur quid requiratur vt repu
tentur vt vnum corpus. in nu.90.
80 Copula poſita inter diuerſas orationes qõ non inducat con
iunctionem verbalem, ⁊ eſt communis.
81 Due orationes ſolute ꝙ non inducant coniũctionem verbalẽ
ſed inter eas ponitur punctus loco copule, ⁊ vide nu.86.
82 Expreſſio eoꝝ que tacite inſunt ſi aliter ⁊ ad aliud exprimã
tur quam inest quid operetur.
84 Copula poſita inter duas perſonas quod operatur quod ha
beantur pro vna.
85 Copula poſita inter duas orationes pariter principales ꝙ nõ
requirat concurſum copulatorum.
87 Coniũctio verbalis qõ etiã inducatur per dictiones diſtribu
tiuas per aduerſatiuam ⁊ alternatiuam.
88 Conjuncti re ⁊ verbis ſimul qui dicantur.
89 Cõiuncti vocati a teſtatoꝛe cũ alio diſiũcto reputãtur vt vnus.
90 Coniũcti re ⁊ verbis an dicãtur ſi teſtatoꝛ dicit Titio ⁊ Seio
fundum lego. in nu.88.vbi diſputat.
91 Copule natura eſt diſtribuere actum verbi cuilibet in viriles.
93 Dictio quaſi eſt nota impꝛopꝛietatis, ⁊ etiam ꝓpꝛietatẽ ⁊ ve
ritatem ſignificant, ⁊ ibi quando.
94 Jnterpretatio qõ vniformiter ſumiꝰ in cõtractib⁹ ⁊ vltimis.
voluntatibus quando diſputatur de ſignificatione terminoꝝ.
95 Illud dicitur eſſe ex verbis quod venit ex vi verboꝝ vel pro
pria ſignificatione.
96 Diuiſio circa grauamẽ, ⁊ ipleméũ cõditiõis in ꝓſonis grauã
toꝝ q̃ facili⁹ preſumatur ꝙ in perſonis tãtũmodo honoratis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

97 Jus non decrescendi an habeat locū etiam in contractibus. qō fic etiam in coniunctis re ⁊ verbis,⁊ vide j.nu.119.
98 Si testator dicit titio fundū cornelianum ⁊ scio eundem fundum cornelianum lego ili dicuntur re ⁊ verbis coniuncti.
99 Coniuncti re ⁊ verbis ꝙ dicanꝫ etiam si dicatur filijs titij vel seruis vel cognatis lego fundum.⁊ vide nu.47.
100 Nomina collectiua ꝙ inducant coniunctionem verbalem tan tū imo mixtam ⁊ ibi qñ verbalem ⁊ quando mixtam.⁊.n.147.
101 Coniuncti habentur loco vnius persone.
Substitutio reciproca videt facta inuicē ꝑ ordinē ziuctiōis.
Coniunctio habet effectū iuris accrescedi vel non decrescendi.
102 Jus non decrescendi an habeat locū inter coniunctos re tantum in ꝓprietate.
Jus accrescendi inter coniunctos re tantū in vsufructu ꝙ habeat locū si post eius acquisitionem deficiat, secus si ante acquisitionem: qz habet locum ius non decrescendi.
103 Jus accrescendi qō ꝓprie habet locū inter coniunctos verbis tantum nisi inter eos sit omnimoda disiunctio rerum.
104 Jus accrescendi qō non habeat locū si testator dicat Titie ⁊ aie ⁊ Catherine relinquo ꝓ dotibus ⁊ cuilibet earū mille.
105 Si testō instituat filias suas in mille ꝓ qualibet earū inter eas nō ꝫ locū ius accrescēdi ꝫ videant coniuncte verbaliter.
106 Jus non decrescendi qō habet locum inter coniunctos re et verbis simul.⁊ nu.196.
107 Si testator dicat Titio ⁊ meuio lego singulis singulos seruos, vel si legat a titio ⁊ meuio talem fundū Titio a parte superiori vsq; ad talem arborem, ⁊ abinde intra ad meuio an dicantur verbis coniuncti.
108 Causa non potest esse sine effectu ne frustratorie inducatur.
110 Fundus quando habet partes diuisas visibiliter tūc ⁊libet pars fundi dicitur vnus fundus destinatione patrifamil.
111 Jus accrescendi ꝙ cōpetit cū onere iniūcto deficienti an habeat locum inter coniūctos re ⁊ verbis sicut in coniūctis verbis tantū: an vero ius non decrescendi sicut in coniunctis re, qui veniūt iure suo, sic non tenentur ad onus iniunctum deficienti vbi qō veniant per ius non decrescendi, ⁊ ꝙ est cōis.
112 Jus accrescendi in legato inter omnino disiunctos qō nō habeat locum.⁊ in nu.117.
Jus accrescendi in hereditatibus habet locū inter omnino disiunctos,⁊ ibi rationes quere.nu.203.
113 Jus accrescēdi quod habeat locum etiam in successionibus ab intestato.⁊ latius infra nu.217.
114 Decedere ꝓ parte testatus, ⁊ ꝓ parte intestatus quod quis possit ex post facto.
115 Jus accrescendi quod habeat locum in contractibus.
116 Hereditatē ꝑ parte acceptare ⁊ ꝑ parte respuere est absurdū.
117 Heredes repesentant personam defuncti.
118 Cortina cortinam trahit.
119 Jus accrescendi quod non habet locum in fisco herede ⁊ ibi tenet quod sic contra ro.⁊ infra.nu.216.
120 Deportatus pōt habere heredem, si fiscus nō vult eius bona.
121 Fiscus non habet aliquas specialitates magis quam priuatus nisi in lege expresse dicatur.
Ordo iuris ita seruandus est in causis fiscalibus sicut in causis priuatorum.
122 Jus accrescēdi quod habeat locum in hereditatibus, ⁊ legatis ad pias causas.
123 Jus accrescendi an transeat ad successorem.
Jus accrescendi in vsufructu non transit in successorem.
124 Successorem singularem an quis possit habere in vsufructu.
125 Jus accrescendi an transeat ad emptorem ⁊ sic singularem successorem qui ab vno ex heredibus emit partē suam an remaneat venditori qui adhuc remanet heres.
126 Venditor hereditatis adhuc heres remanet ⁊ cōuenit a creditoribus hereditarijs ⁊ esse heres desinere nō pōt.in nu.28.⁊.39.
127 Jus accrescendi dicitur esse tacita substitutio.
129 Petitū in vniuersalib⁹ ꝙ succedat loco rei ⁊ heres qui ꝫ ptiū hereditatis vendite hereditatem habere videtur.⁊ vide nu.133.
130 Actiones que sunt in hereditate vendita etiam in habitu ⁊ potentia quod transeant in emptorem.⁊ vide.nu.34.
131 Jus accrescendi ꝙ non habeat locū in succedentes diuerso iure etiā in hereditate nisi succedens diuerso iure subrogetur in locū eius qui succedit eodem iure.⁊.j.nu.211.⁊ ꝓ limitatione.214.
132 Fiscus auferens hereditatē ab indigno habet tanquā successor vniuersalis, ⁊ in eum transeunt omnia iura actiue ⁊ passiue.
Intellectus ad tex.in.l.si totam.de acquir.here.
134 Emptor hereditatis obtinet vicem heredis.
135 Jura vtilia vniuersalia, ⁊ iura vtilia particularia qō differant.
136 Lucrum ⁊ dampnum occurrens hereditati transeunt ad emptorem ⁊ ibi qualiter hoc intelligatur.
137 Portio accrescit portioni in iure accrescendi ⁊ non persone ⁊ nu.193.
138 Alluuionis augmentum quod transeat in emptorem.
139 Hereditas ꝙ nō transeant pleno iure in emptorē hereditatis quinō omnia iura actiua ⁊ passiua remanēt penes venditorē.
140 Jus accrescendi ꝙ cōpetit ex repudiatione heredis facta restitutione partis hereditatis quod spectet fideicommissarium.
141 Jura vtilia quando transeant in fideicommissarium actiue et passiue ex dispositione testatoris.
142 Opinio communis dicit illa que plurium authoritate iuuatur seu que habet plures doct.pro se.
143 Jus accrescendi qō transeat ad vniuersalem successorem.
Jus accrescendi ꝙ transeat ad substitutum vulgarem.
144 In iure accrescendi quis ex coniunctis preferatur.
145 Si testator dicat Titi⁹ in dimidia ⁊ fratris mei filij i alia dimidia heredes sunto, an dicanꝫ coniūcti.⁊ qua coniunctione.
146 Illatio principalr ad singula ꝙ non possit fieri ex collectiuis.
147 Si testator dicat titi⁹ ⁊ fratres mei filij heredes sunto, qō ibi dicantur re ⁊ verbis coniūcti ⁊ portio vnius ex filijs deficiens accrescit alijs filijs.
148 Si ille cui⁹ portio deficit habet vnū coniūctū re tantū aliū verbis tm̄ quis eoꝝ preferat ⁊ non ambo equaliter admittanꝫ vbi ꝙ coniunctus verbis preferatur coniuncto re.⁊ in nu.153.
149 Coniūctus re tantū an preferatur coniuncto verbis tantum.
Jus non decrescendi in reali coniunctione qō non impeditur per ius retentionis sed ius accrescendi sic.
150 Jus accrescēdi ꝙ inducit ex ziūctiōe verbali inter cōiūctos, verbis tm̄ nō ꝫ locū in cōtractib⁹ sed ius non decrescendi sic.
151 Proprietas verboꝝ quod attendatur in cōtractibus nec per presumptiones a verbis receditur.
154 Coniunct⁹ veniens per ius accrescendi vel nō decrescendi an preferatur substituto vel econtra.
Substitutus quod preferatur coniuncto.
155 Prouisio hominis expssa ꝙ faciat cessare prouisionem legis.
Jus accrescendi dicitur tacita substitutio.
Omne tacitum venit suppletiue, sed expressum suppletionem non recipit.
156 Substitutio tacita quod impedit ius accrescendi.
157 Substitutio tacita qō nō impedit ius accrescēdi qñ persona veniens per ius accrescendi esset magis dilecta testatori.
158 Substitutio inualida ex causa preteritionis filij vel inefficax quod impedit ius accrescendi.⁊.j.nu.164.
159 Substitutus a testatore prefertur vocatis a lege.
160 Coniunctus ex coniectura vel presumpta volūtate defuncti prefertur substituto.
Veniens ab intestato ⁊ presumpta voluntate defuncti prefertur instituto in testamento.
161 Quando substitutio est facta pluribus copulatiue vel coniunctim, tunc ille qui adiuit habebit partes aliorū per ius accrescendi ⁊ substitutus excludetur per eius additionem.
162 Jus accrescendi ꝙ non impeditur quando coniunctos in institutione testator adinuicem substituit.
163 Jus accrescendi quod est potētius ꝙ successorium edictum.
164 Substitutio si non habuit effectū ꝓpter repudiationē substituti vel aliam causam an reuertatur ad coniūctū venientē per ius accrescendi vel ad heredem scriptū a quo relictū est legatū in testamento vel hereditas vadat ad venientem ab intestato.
Substitutio est subrogatio in locū deficientis ⁊ nō translatio.
165 Facultas que in actu vtili ita est inutili.
166 Legatum quod adimatur per inutilem donationem.
167 Contractus precedens per contractū sequentem inutilem nō tollitur nec ab eo receditur.
168 Quando eadem persona est coniuncta in institutione ⁊ etiaz substituta si substitutio est nulla, vel substitutus repudiat ex substitutione potest venire ex iure accrescendi.
169 Legitimus heres cui hereditas defert a lege heres institut⁹ ꝙ possit repudiare ex testamēto ⁊ succedere ab intestato ex dispositione legis.
170 Coheres substitut⁹ coheredi pōt portionē coheredis deficiētem repudiare ex substitutione, ⁊ eam habere iure accrescendi.
171 Testator substituendo coheredi qō voluerit eius ius augere ⁊ non minuere.
172 Substitutio est conditionalis institutio.
173 Jus accrescendi quando habeat locum.
174 Quando pluribus est relictū in casum alimentorum tūc inter eos non habet locū ius accrescendi etiam si sunt relicta ad pias causas.nu.176.
Causa alimentorum non est reiterabilis.
Legatum alimentorum naturaliter est limitatum ⁊ taxatum.
175 Jus accrescendi an cesset in legato vestimentorum.

Dispensationes

178 Dispensationes sunt stricti iuris ⁊ odiose.
179 Dispēsatio si est facta parti ꝙ possit legare duobus filijs spurijs quod inter eos habeat locum ius accrescendi.
180 Si plures filij ꝑmi mrim. extāt ꝙ pōt reuocare relictū factū a pfe scōe vroꝝ ⁊ aligs ex eis repudiat ꝙ nō accrescit ceteris. Priuilegium non habet ius accrescendi.
181 Argumētum a cōtrario sensu etiam in statutis sumitur ⁊ ad correctionem iuris communis ne verba reddanꝫ frustratoria.
182 Statutū ꝙ nō extatib⁹ masculis femine ab itestato patri succedāt ꝙ ex eo arg.a cōtrario sumaꝫ ꝙ statibus non succedant.
183 Dictio quandiu non importat conditionem.
184 Jus accrescendi quod cessat quando legatum petitur de iure speciali succedēte contra volūtatem testatoris secus si succederet secundum voluntatem testatoris.
185 Minor qui repudiaut partem suam legati si postea restituit ad eādem licet veniat de iure speciali, tamen sibi accrescit portio alterius coniuncti deficientis.
Restitutio reponit omnia in pristinum statum.⁊ in nu.235.
186 Veniens ex edicto si quis omissa causa testamenti quod habeat ius accrescendi.
187 Qui venit contra voluntatē testatoris qō minus teneatur ad legata, quam qui venit secundum voluntatem.
188 Veniens preter volūtatē testatoris quod debet esse meliorис conditionis quam qui venit contra.
189 Dictio sed cū copula denotat diuersitatem in facto, ⁊ identitatem in iure.
190 Filiusfamilias si de voluntate patris fecit testamētū ad pias causas ꝓ parte, ⁊ ꝓ parte ad non pias causas an portio ad non pias causas que est ꝓ non scripta accrescat pie cause.
191 Jus accrescendi in hereditatib⁹ qō habeat locū ꝫ quis veniat ad portionē suā de iure speciali ⁊ contra voluntatem defuncti.
192 Stāte statuto ꝙ masculis existētib⁹ filie femine nō succedāt si extant duo filij qui totū habēt ⁊ vn⁹ repudiat partē suā vel alter excludatur an eius portio accrescat in totū alteri masculo.
194 Bonoꝝ possessio contratabulas competēs patrono non rescindit per testamentū liberti in totum ⁊ presupponit hereditatem aditam, ⁊ per eam patronus consequitur tertiam.
195 Jus nō decrescēdi ꝙ habeat locū ꝫ quis veniat de iure spāli.
197 Verba tarativa quod non impediant ius accrescendi.
198 Si filia fuit instituta in dote tm̄ ⁊ iussa ꝙ pl⁹ petere nec habere possit in bonis patris istituto masculo in vniuerso, si masculus repudiat vel ꝑdecedat viuo testatore ꝙ filia habebit totū.
199 Jus accrescēdi qō non ꝫ locum in dispositionib⁹ limitatis.
200 Jus accrescendi non habet locū quando quis perfecte non excluditur a parte sua sed sustinetur aliqua naturali ratione.
201 Jus accrescendi non habet locum quando portio non deficit ipso iure, sed ope exceptionis.
202 Relictū in testamēto imperfecto extraneo ei debēt naturalr.
203 Jus accrescēdi qō habeat locū in caducis ⁊ ꝓ nō scriptis.
204 Obligatio naturalis quod tollatur per iuramentum.
205 Obligatio ciuilis sola que semel fuit ziucta cū naturali quod sit potens ad inducendam actionem.
206 Jus accrescendi non habet locū in substitutione fideicommissaria vno ex fideicommissarijs repudiante partem suam.
207 Jus accrescendi non habet locū quando testator illud prohibet ⁊ quando hoc sit verum.
208 Testator dando tacite substitutum vulgarem quod impediat ius accrescendi.
209 Jus accrescendi videtur prohibitū quando testator instituit filium in legitima ⁊ prohibuit quod aliud petere non possit.
210 Mater pupilli cui in testō aliqd fuit ꝓ testatorē relictū ⁊ prohibuit ꝙ de bonis suis plꝰ petere nō possit ⁊ iussit eā esse tacitam ⁊ cōtentam an excludaꝫ per tacitas pupillarem remissiue.
212 Jus accrescēdi qō non habeat locū in diuersis hereditatibus nec in diuersis legatarijs qñ diuersis heredibus relinquitur.
213 Jus accrescendi quod non habeat locū inter venientes ex diuersis capitibus edicti.
215 Stāte statuto ꝙ extāti⁹ masculis femine nō succedāt, si testator haberet bona in diuersis territorijs in quib⁹ esset diuersum ius bona existia in alio territorio nō accrescerēt filijs masculis ⁊ filie femine ꝑterite in testō ꝓ earū rata haberēt ab intestato.
218 Dictio legitimus heres intelligitur ab intestato.
Rubrica est optima interpres nigri.
219 Jus accrescendi quod cessat in penis.
220 Portio iam acquisita si deficit nō facit locū iuri accrescēdi.
221 Jus accrescēdi qō nō habeat locū post emolumētū acquisitū.
Jus accrescendi ꝙ non habeat locum in dominio directo vel vtili ex acquisitorum resolutione.
Jus accrescendi quod non fit post aditam hereditatē ⁊ euanescit adita hereditate.

222 Jus accrescendi quare habeat locū in vsufructu etiam post emolumentum acquisitum.
223 Jus accrescēdi etiā post emolumētū acgsitū ꝫ locū in donatione ciperiali, ⁊ late disputat qñ in feudis.⁊ vide etiā in.n.233.
224 Jus accrescendi quod habeat locū in feudo vel marchionatu concesso duobus altero eorum deficiente sine filijs.
225 Jus accrescendi quod non habeat locū in feudo concesso ab inferiore imperatoris.
226 Jn feudis quando non reperitur aliquid specialiter decisum statur dispositioni iuris communis.
227 Feudū pōt appellari gra attēto pncipali ppōsito cōcedentis. Feudum dicitur beneficium afferens gaudium capienti.
228 Lex vnica.C.si libera.imperia.socius lib.x.quod habeat locū in liberalitate imperiali nemine petente.
229 Lex vnica.C.si libera.imperia.lib.x.ꝙ procedat quando alter socius esset exclusus ipso iure.
230 Jn feudo concesso per principem Petro ⁊ Joāni, ⁊ cuilibet eorum portio vnius deficientis accrescit alteri.
231 Jus accrescendi in feudo quod habeat locū si inuestitura ducitur de vno in alterum.
Idem si fuerit vtriusq; nomine acquisitum.
Dictio vtriusq; attribuit actum cuilibet insolidum.
232 Jus accrescendi an habeat locum in feudo indiuiduo.
Feudum indiuiduum quod dicatur.
234 Jus accrescendi ꝙ habeat locū etiam quando portio deficit ex postfacto questa p restitutionē in integrū intellige volenti.
236 Jus accrescēdi ꝙ ꝫ locū post acgsitionē ꝑfecte factā ex legis dispositiōe ꝫ et locū ex dispōne testōris post agnitū legatū.
237 Si heres est cōpulsus adire hereditatē ad instātiam fideicommissarij cui ob aliquā causam hereditatē restituere non possit, an ꝫ illam portionē per ius accrescendi cum suis oneribus.
238 Jus accrescendi qō habeat locū in querela inofficiosi si post agnitionem renuncietur.⁊.246.
239 Hereditas ꝓ nō scripta qō transeat cū onere ⁊ sic accrescit coheredi secus in legato, ⁊ ibi tenet cum Jmo.contrarium.
240 Jn iure non decrescendi in coniunctis re ⁊ verbis simul onꝰ vni adiectum videtur in personam alterius repetitum.
241 Jus accrescendi an habeat locū in legitima filiorum quod sic ⁊ est magis communis opinio.
242 Legitima que debēt patrono in bonis liberti an dicaꝫ quota bonorum vel hereditatis.
243 Conditio si heres non erit qō deficiat in eo qui est bonorum possessor de iure pretorio.
244 Legitima ꝙ debēt filijs ꝺr ꝗta bonorū nō quota hꝫditatis.
245 Petitio hereditatis an detur filio ꝓ legitima.
Filius in legitima an habeat nomen heredis.
246 Jus accrescēdi ꝙ hēat locū in actiōe ad supplemētū legitīe.
247 Rō quare legitima filiorū augeꝫ qñ sunt plures ꝙ quatuor.
248 Inter filios natos ex diuersis matribus si vnus eorū repudiat quod omnes per ius accrescendi pariter admittātur nec frater vtrinq; coniunctus prefertur remissiue.

Reconiuncti. Jn commento bus ius difficillime legis ꝙ materiā hꝫ latā ꝓfundā ⁊ inuolutā non audeo illud Apulei madaurensis in cōmune iactare. Lector intende letaberis. Non venit a musa paupere diues op⁹. Audeo tū fidele studiū ⁊ curā ꝓuigilē ꝓ cōi scholastico⁹ vtilitate, citra ostentationē ⁊ ambitū polliceri: qz ꝙ aliqua disciplina diuti⁹ laborarūt astringunt ex ꝓfessionis debito ꝙ vsui futura mēte cōceperunt instar seminis in lucē ꝓferre ſm Bal.in ꝓlu.feud.in.j.col. Jstā l. pauci admodū scriptores cōmētarunt vt merito illud Vergilianū occurrat, Apparēt rari nātes in gurgite vasto. Eā Bar. iuris illuminator pleno ⁊ acutissimo stylo repetīt. Ego cōmētarijs Bar. vt par est inhērēs eius vestigia ⁊ ordinē quantū fieri poterit obseruabo. Quāplures nodosos huius iuris articulos late ⁊ subtiliter vt spero infra disputaturus.

Ad euidentiam Quo ꝑmitte, vnum genera le ad totā materiā, aliud speciale ad ītellectū tex. Primo ꝑmitte ad euidētiā totⁱ materie qui dicanꝫ ziūcti, ⁊ q diuiūcti, quā differētia magis ꝙ iurisconsulti ꝙsiderauit impator: i tota illa ꝫstitutiōe. C. de cad.tol.⁊ ꝑsertim.in.ꝟ.his ita.cū seq.⁊ in.ꝟ.vbi autē.⁊ seq.⁊ declarat i specie Bart.in.iiij.opp.sed eo lōge pleni? prosequar. † Et aduerte ꝙ diuiūcti apud imperatorē in locis prealle. ꝙ iurisc̄sultos appellanꝫ separati, vt hac.l.i ꝑn.in verbo, separatim.⁊.l.si pluribus.ꝟ.de leg.j.⁊.l.si separatim.ꝟ.de 2di.⁊ dem.⁊.l.j.in prin.ꝟ. idē ait.⁊.ꝟ.interdū.⁊.l.pe.ꝟ.de vsufr.accre.⁊.l.meuio.in prin.ꝟ. de leg.ij. Et de diuiūctis vel separatis facit mentionē gl.magi.l d.l.j.ꝟ.pe.de vsufr.accre.⁊ tu capias ꝙ synonymis idē ipotans

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 tibus disiunctos vel separatos.+Coniuncti propie dicunt illi qui sunt ziuncti verbis testatoris quibus eadē res equis portionib⁹,ꝛ nō insolidū relinquit,ꝛ sic quilibet habet ius in parte tanti,vt in exēplo hui⁹ reg.in.ij.dicto,ꝛ sic qui cōiunguntur verbis propie appellant coniuncti.ꝛ in istis habet propie locū ius accrescendi.¶Nam vno repudiante alius nō admittitur ad illā partē repudiatā iure suo.l.iure non diminuēdi eę quo sunt disiuncti re,ꝛ sic non hz ius nisi in parte sibi relicta:ergo aliam partē hz iure alieno.ꝛ sic iure accrescēdi.ꝛ sic hz cum onere imposito repudianti,vt dicit reg.in.l.vni.§.finautem ad deficientis.C.de cad.tol.ꝛ si aliquib⁹ relicta certa res,ꝛ cuilibet est phibitū partē suā alienare etiā videt phibitū alienare ptē alicui obuenientē p ius accrescēdi.l.si in testō.§.de vul.ꝛ pup.ꝛ ibi Cy.Bal.Ang.Jmo.ꝛ.d.Aller.dicūt p illū reg.ita fuisse determinatū Florētie.Bal.ꝛ.d.Aller.in.l.si mihi ꝛ tibi.in prin.de le
4 ga.§.+Disiuncti vero seu separati dicunt illi quos verba testatoris in diuersis orationib⁹ disiungunt vel separant,§ tamen eadem res cuilibet insolidū relinquitur.¶Nam si eadē res legatur Titio in vna oratione,ꝛ postea legat Sempronio in alia.Isti sunt disiuncti ac separati verbis testatoris.ꝛ si vnus eoz repudiet legatū alius habet solidū,ꝛ sic totam rem iure suo,scz non diminuēdi,ꝛ sic p ius non decrescēdi.d.l.si mihi ꝛ tibi.in princ. in verbo vel ex meo legato.ꝛ ibi gl.ꝛ.l.si titio ꝛ mihi.in prin.in ver.vel ex mea propia causa.ff.de lega.ij.qꝛ si alius repudians non vult secū concurrere,parte non facit.d.l.vni.§.vbi autem.
5 cū seq.+Et si aliquod onus illi repudiāti erat impositum non transit ad aliū:qꝛ nullū lucrum hz ex eius persona,sed ex proprio legato,put expresse dicit text.in.d.§.finautē ad deficientis.Et sic habes duas differētias inter ziuctos ꝛ disiunctos seu separatos.+¶Item in ziunctis hz propie locū ius accrescendi.et
6 sic cuz onere imposito repudianti:hz in disiunctis seu separatis habet propie locū ius non diminuēdi seu non decrescendi,ꝛ sic on⁹ imposito repudianti nō transit ad eū,vt in iuribus pcall. de boc tñ an ius accrescendi vel ius nō decrescendi habet locū cū onere vel sine onere,dic vt late per Bart.in vlt.char.in.ij.q.
7 quarte questionis in prin.¶+Adde tertiā differētiā:qꝛ ius nō decrescēdi,ꝛ sic obtinēdi totū ꝙ cōpetit disiunctis idiscrete hz locū hz qs veniat de iure speciali.l.iij.§.hz ꝛ si cōiunctim.cū glo. ꝛ.l.filiū.§.fi.ff.de leg.pitan.Secus est in iure accrescēdi cōpetente ziunctis.illud nō hz locū in venīte de iure speciali.l.mulieri ꝛ titio.ff.de ꝛ.ii.ꝛ demon.cū dist.tñ quā late ponit Bar.ff.in pe.char.in.iij.q.prin.vbi Bar.ponit in specie iſtā differentiā inter cōiunctos ꝛ disiunctos.ꝛ huius differētie ratio clare colligit ex
8 dictis.¶+Quarta differentia est:qꝛ ius nō decrescēdi seu non diminuendi cōpetēs disiunctis cōpetit eis inuitis.rō qꝛ nō pōt scindi vnū legatū.l.neminē.ff.de leg.ij.Sed ius accrescēdi cōpetēs cōiunctis in legatis cōpetit volentib⁹.sec⁹ est in hereditatib⁹. d.l.vni.§.vbi aūt.C.de cad.tol.ꝛ ibi Bar.ꝛ aliī ponūt rōnem diuersitatis:qꝛ in hereditatib⁹ nō pōt testator decedere pro parte testatus ꝛ pro parte intestatus.l.ius nostrū.ff.de reg.iur.que rō ceſſat in legatis.Cū nemine volēte pars legati repudiata remaneat apud heredes institutos.¶Istā differētiam inter coniūctos ꝛ disiūctos ponit Bar.in pe.char.in.i.q.quarte questionis pn. Sed an dicta rō diuersitatis inter legata,ꝛ hereditates sit vera:qꝛ Bar.bis cā reassumit,scz in.ij.char.in.ij.q.quarte qstionis prin.ꝛ in vlt.char.in.v.q.prin.in prin.dicam.ff.late in loco suo,ꝛ aliā rōnē diuersitatis assignabo.¶Scdo pmitte ꝙ prima pars pn.hui⁹.l.nō hz varietatē aliquā lecturarū.scda vero pars pn. in ver.prefertur.legitur variis modis,sed duob⁹ principaliter. Primo modo fm Jo.ꝛ Bto.ꝛ iste intellectus est magis cōis ꝛ eū sequunt cōiter Citramō.Bar.Ray.ꝙ ibi iurisco.ponit vnū dictum ꝛ illud comprobet in ver.qō si re tantū.vsqꝫ in si.a sufficienti partium enumeratione.Et isto modo duo casus qui sequunt in litera sunt solum declaratio precedētis dicti.Primo enim dicit ꝙ coniunctus re ꝛ verbis prefertur omnino ceteris. Istud probat in ver.ꝙ si re.exponēdo qō,pro qꝛ,si re tñ cōiunctus ꝛ constat non esse potiorem.ſ.coniuncto re ꝛ verbis.deinde ver.si vero verbis cōprobat:qꝛ si est coniūctus verbis tñ etiam iste nō est potior cōiuncto vtroqꝫ modo,licet in eo videt maior dubitatio ex quo in vna oratione esset copulatus cū cōiūcto re ꝛ verbis,ideo erat questio an cōiūctus re ꝛ verbis simul.fit etiā tūc potior coniuncto verbis tñ,ꝛ boc deciditur in ter.ibi ꝛ magis est vt ꝛ spe preferat,scz ziūcto verbis tñ.ꝛ ita trāseūt Bar. ꝛ magis cōiter doc.Ista lectura cōis est vera in se tñ non est de mente litere nec verbis ter.congruit.ꝛ pro certo teꝫ.redderetur superfluus:qꝛ illud ꝙ est dictum in ver.prefertur.repeteret in ver.qō si re.ꝛ in ver.si vero verbis.Item ista ratio si bene consideres esset eadē cū dicto.Ité dictio qō si re,que vere est aduersatiua impropriarē exponēdo pro quia.ꝛ multa alia obstāt de quibus infra in loco suo dicet.Alius est intellectus qō in versi, prefert igitur vsqꝫ in si.ponant tres decisiones.Prima ꝙ coniūctus re ꝛ verbis simul pferat olno ceteris.Scda ꝙ cōiūctus re tñ nō pferat ziūcto verbis tñ.Tertia ꝙ coniūct⁹ verbis pferat ziūcto re.iste intellect⁹ videt esse planior ꝛ magis 2gruere verbis litere ꝛ nihil est superfluū in ter.Contra istū fm intellectū obstāt multa pfertim ille difficillim⁹ text.in.l.meuio.in pn. ff.de le.ij.Ité duo vltima assumpta sunt valde dubia ꝛ disputabilia.ꝛ ea examinat Bar.in.ij.q.pn.ꝛ vtrūqꝫ.late disputabo. ꝛ ter.iste in neutro casu clare decidit,vt.ſ.dicē.istos intellect⁹ examinant Bar.in duob⁹ locis,scz in ser.oppo.ꝛ latius in.iij. char.in.ij.q.prin.quis aūt sit verior intellect⁹ ad hūc ter.discutiam.ſ.multū late.¶Istis sic ad euidētiam pmissis dīnide ităꝫ l.in duas partes prin.¶In prima loquit de ziūctis declarando duas species ziūctoꝝ.¶In scda ponit de effectu coniunctionis. ꝛ sic de iure plationis in iure accrescendi.scda ibi,prefert igit. Prima principalē subdiuide in agistraliter i tres.¶In prima ponit q dicanē re ziūcti tñ declarādo illud ꝙ viā regule ꝛ nō ponēdo aliter exēplū ꝙ ziūcti re tñ dicanē cū duobus separatim i.in diuersis orationib⁹ eadē res.l.in specie ꝛ simpliciter legāt. Hos eñ rei tantū complexus coniungit,vt titio lego talē fundū,eundē fundū Sempronio lego.in scda ibi,item verbis.ponit qui dicanē coniūcti verbis tantū ponendo solū exemplū.et nō declarando ꝙ viam regule vt fecit in parte pcedēti.in tertia assignat rōnem scdi dicti qñ semp partes babent:qꝛ vocantur ad pres ab initio ꝙ ex postfacto,ꝛ nō insolidū:ergo apparet ꝙ non sunt coniuncti re:qꝛ tunc vocarentur insolidum saltez a principio hz postea faciant sibi partes p 2cursum.l.si pluribus. ff.de leg.j.ꝛ.l.coniunctionem.ff.ꝛ.ꝛ boc in glo.ff.Aduerte ꝙ inrisco.in tota ista prima parte principali solum declarat duas species coniunctoꝝ ꝛ sic ꝙ dicanē coniuncti re.ité qui dicantur coniūcti verbis nō autē declarat ꝙ dicanē cōiuncti mixtim re ꝛ verbis simul.ꝛ sic omittit tertiam speciē.De qbus coniūctis vtroqꝫ modo postea loquit versi.preferē igit.ꝙ sint illi declarat text.in.l.triplici.ff.de verbo.sig.ꝛ gl.magi.in.l.j.§.pen.ff.de vsufru.accre.sed inrisco.hic presupponit ꝙ cognitio simplicē inducat cognitionē mixti.l.ij.in prin.ꝛ ibi gl.ꝛ scribē.ff.de verb. obl.Erant ergo coniuncti re ꝛ verbis simul cū duobus eadem res simpliciter in eadē oratione legat sine partiū assignatione. Nō qꝛ istos res ꝛ verboū cōplex⁹ cōiūgit.ita dicit text.in.d.l. triplici.ꝛ sic dicunt vtroqꝫ modo ziuncti.Ex tñ illud fit verū ff.late disputabo in.iij.qō.prin.Bar.¶Scda pars principalis subdiniditur in duas tenēdo communem intellectuz.in prima ponit dictum.in secunda illud probat per argu.a sufficienti divisione.scda ibi,qō si re tantū.Vel scōm aliū intellectum subdiuidit in tres partes,prout tres ponunt decisiones.¶Jam in prima ponit effectū ziunctoꝝ duplici coniunctione.in scda ponit effectū cōiunctoꝝ re tñ.in tertia ponit effectum coniunctoruz verbis tñ.scda ibi,qō si re tñ,tertia ibi,si vero verbis. ista lex cōmuniter non summak:qꝛ ppter multiplicationē versi.cōgrue summari nō potest.casum in terminis figurat Bar.vt bic per eū,vt in prima parte principa.clarius patet casus ex diuisione quam feci ꝙ explicat Bar.in secunda parte prin.ibi prefertur. ¶Igit pone sic casum,vidimus qui sunt coniūcti re tñ,ꝛ qui verbis tantū.er quibus etiā satis percipit qui dicanē cōiuncti mixtim vtroqꝫ modo.ſ.re ꝛ verbis.¶Modo querit quis erit effectus harum ziunctionum.+¶Pone vn⁹ legatarius cui⁹ portio
9 defecit bz alios collegatarios coniunctos in re legata.vnum cōiunctū re ꝛ verbis simul,aliū coniunctū re tantū.ꝛ aliū ziūctū verbis tantū.Querit cui accrescit portio defecta,ꝛ sic quis illoū triū preferat in iure accrescēdi.exēplū,Titio ꝛ Seio pro equis portionib⁹ talē fundū ꝛ eundem Caio lego.Ité sempronio eundē fundū lego duo primi sunt cōiuncti verbis tñ vt pz ibi,eqs portionibus.Tertiꝰ vtroqꝫ modo.Quart⁹ re tantum. Pone ꝙ titi⁹ portionē suā repudiet,aut vino testatoꝛ precedēs cesserit.Querit cui ex triū istis accrescit an primo.ſ.solo verbis tñ ziuncto,aut scdo,ꝛ sic Caio qui est vtroqꝫ modo ziunctus an vero tertio ꝛ sic sempronio re tñ ziūcto.ꝛ sic qs eoū in iure accrescēdi pferet.¶Rūdet iurisco.ꝙ ziunctus re ꝛ verbis oīno ceteris prefert.Isto modo dictio igit,in ista scda parte ponit inceptiue ꝛ nō illative.ꝙ aut ista decisio sit vera ꝓbat a sufficienti diuisione in ver.ꝙ si re.vt bic ꝓ Bar.ꝛ declarau.ff.in scdo enidētiali.isto modo dictio ꝙ,exponit ꝙ pꝙ.cū ibi assignet rō precedētiū,ꝛ hoc modo oīa erūt plana fm Bar.tu aduerte qꝛ ista rō sic declarata vt ꝓ Bar.nihil necessario 2cluderet ꝛ in effectu esset eadē cū dicto.ité isto modo iurisco.decideret casum mīn⁹ dubitabilē,scz ꝙ cōiunctus re ꝛ verbis simul preferat ceteris ꝛ omitteret alios duos casus qui sunt magis dubitabiles,vez an cōiūctus re tñ preferat ziuncto verbis tñ vel ecōtra,an cōiunctus verbis preferat ziūcto re,ideo alius intellect⁹ magis applauder vbis lre ꝙ bic ponant tres decisiões,vt dixi.ff.in text. ꝛ de

ꝛ de veritate.ff.latius dicē.¶Mo.j.er prima parte text.per viā
10 regule+qs dicaē coniunctus re tñ.Nam vbi duob⁹ eadē res in specie separatim,ꝛ sic in diuersis orationib⁹ legat inducit coniūctio realis tñ:qꝛ solū rei cōplexus hoc cōiūgit.Secodat text.in §.fi eadē res.insti.de le.ꝛ in.d.triplici.ꝛ dicē.lati.ff.in.j.q.pn. Bar.ista reg.nō procedit in quantitatibus:qꝛ si legentur titio decē ꝛ seio legent decē:isti nō sunt coniuncti re,sed glibet habet sua decē.Nec ob.ꝙ imo vna decē tñ videnē esse relicta.l.stipulatio ista.§.cū qui.ꝛ.l.cū qui ita.in prin.vbi gl.ꝛ.l.si mihi ꝛ titio.in prin.ff.de verb.obli.qꝛ illud ꝓcedit qñ plurib⁹ legātur decē sub eadē cōceptiōe verboū.l.si gs testō.in prin.§.de le.j.sec⁹ si in diuersis cōceptionib⁹ verboū,vt in casu ꝓpositoꝛ ita intelligit Bar.post Pe.de bellaper.in.j.q.j.q.prin.vt dicit Bar.istud videri sibi de mente iuris:ibidē dicitur de boc.¶Secūdo not.in
11 ver.ité verbis.per viā exēpli.ꝛ qs dicaē cōiunctus verbis tñ nā distributio partium in eadem re,ꝛ in eadem oratione cōiūctionem verbalem inducit.concorda text.in.d.triplici.in prin.ꝛ in l.si quis ita heredes.ff.de here.instī.similiter cōiunctio verbalis fit per nomē collectiuū,vt lego filiis fratris mei vel libertis vel cognatis meis:oēs cīs qui cōtinentur sub nomine collectiuo dicunt verbis cōiūcti.l.interdū.in prin.ff.de here.instī.fm Bar.ff.
12 in.ij.q.j.q.prin.¶Tertio ex boc ter.pone tacite colligit qui dicantur esse cōiūcti mixtim,scz re ꝛ verbis simul,qū in eadē oratione plures copulant partibus non assignatis:nam ex cognitiōe simpliciū inducit cognitio mixti,vt dixi.ff.in diuisiōe tert.
13 ¶Quarto no.in versi.preferē.+ꝙ coniunctus re ꝛ verbis simul pferē ceteris in portione deficiētis collegatarij,ꝛ sic preferē cōiuncto re tñ,ꝛ coniūcto verbis tñ.Ex boc no.plura corelarie inferunt.Primo ꝙ ius accrescendi seu non decrescendi causaē ex cōiunctione:ptz ex quo in boc text.tractatur quis cōiūct⁹ in portione deficientie pferat:ergo ptz pro indubitato ꝙ ista portio deficientis non debet remanere penes heredem scriptū,sed cōiūctis accrescere:ergo bū stat ꝙ ex cōiūctione causaē ius ac-
14 crescendi.+Et ex boc inferē ꝙ etiā in habēte legatū de iure speciali procedit ius accrescendi cū sit inductum ex comiūctione,ꝛ sic in eo etiā militat ratio cōiūctiōis.de quo late per Bar.in.iij. q.prin.circa prin.dū ponit intellectū.l.mulieri ꝛ titio.ff.de 2di. ꝛ demon.su per quo dixit se semper dubitasse.ibidē referno plenius dicendum.Tertio inferē ex isto no.tqō si inter plures con
15 iunctos verbis tñ,vel re tñ:sunt aliqui cōiūcti noie collectino ꝙ talis cōiunct⁹ p nomē collectiuū debet pferri aliter simpliciter cōiuncto in portione deficiētie:ex quo cōiunctus per nomē collectiuū habet duplicē 2iunctionē,vnā ex vnitate orationis aliā ex vnitate verbi collectiui,ꝛ sic est fortius,ziunct⁹ ergo hz pferri,vt in boc exēplo.Titius in dimidia ꝛ fratres mei filij in alia dimidia heredes sunto,ꝛ si cōtingat vnū ex filijs fratris repudiare debebit accrescere aliis fratrib⁹ ꝛ nō titio.de quo plenius.per Bar.ff.in.ij.q.prin.scde questionis prin.vbi late dicē.
¶Quinto subtiliter no.ex eodē ver.preferē tenēdo cōem intel-
16 lectu+ꝙ si vnus erat cōiunctus re tñ,alter verbis tantū:qō in portione deficiētis neuter eoꝝ alteri venit preferend⁹.hz ambo simul cōcurrere debēt:istud no.probat ex boc ter.dupliciter inducendo.¶Primo cū in hoc ter.iurisco.solū decidat ꝙ coniunctus re ꝛ verbis simul ceteris preferat.ꝛ de boc solo in tex.erat dubitatio fm cōem sensum:ergo sequit ꝙ inter alios simplices coniunctos ista dubitatio circa ꝓlationē nō cadebat.Secundo qꝛ cōiunctus vtroqꝫ modo prefertur:ex eo qꝛ duo vincula vicunt vnū:igit ex quo inter cōiunctū re tñ,ꝛ coniunctū verbis tñ vnū solum vinculum reperit in vtroqꝫ nullus alteri debet preferri,hz ambo simul admitti:qꝛ qñ ter.fm aliū intellectum magis amicū litere quē.ff.retuli videt probare contrarium ex quo ponit tres decisiones reseruo de boc late disputandum.ſ. post
17 Bar.in.ij.q.prin.ff.q.prin.¶Sexto ꝛ vltimo no.er eodē versic. preferē fm Rap.cum. duas tritas regulas.+¶Prima est quod duo vincula vincunt vnū data paritate.Secūdo illud vulgare Duidianū.Et que nō prosunt singula multa iuuāt,vt est gl. in.l.j.C.qui mune.tute.Ad primam regulā ꝙ duo vincula vincunt vnū.Adde qō ad boc ēt allegat istū text.Pan.de ca.sepe ꝓfertim in.l.j.C.de le.her.Adde ter.in auk.de consan.ꝛ vte.fra. in prin.col.vi.ꝛ in auk.ita.ꝙ. C.cōm.de succe.ꝛ in auk.post fratres.C.de legit.her.ꝛ in.l.cū in adoptionis.in prīc.ꝛ ibi Bald. in.ij.col.ad boc no. C.de adop.ꝛ in.c.i.ꝛ ibi glo.ꝛ cano.de reu.
18 ꝛ pa.¶+Scdo adde qō due rationes vincūt vnā.Ita no.Bar. ꝛ alii in.d.auk.itaꝙ per illū ter.qué dicit Bart.ad boc tota die allegari.ꝛ est gl.in.§.item vetustas,insti.de here.que ab intest. ter.in.d.l.cum in adoptinis.in prin.ꝛ ibi Bal.in.ij.col.ad boc no.¶Tertio adde qō similiter duo iura vincunt vnū.l.hz ꝛ milites.in prin.§.de ercu.tu.ꝛ ibi ad boc no.Bal.Et ꝓ boc infert qō si aliquis sit marchio ꝛ comes simul qō prefertur illi qui est marbio tantū vel comes tantū.facit qō qui est theologus ꝛ ca-
19 nonista simul pferendus est simplici theologo ꝛ simplici canoniste.ita tenet do.Bbb.in.c.de cōsan.ꝛ affi.+Ité qui est doctor vtriusqꝫ iuris debet pcedere eū qui est doctor in altero gradu tantū.ita tenet.d.Bbb.in.c.clerici.de iudic.¶Quarto adde ꝙ si sunt due vel plures gl.vincunt authoritatem vnius.ita tenet. Bal.in.l.preclbus.in.vii.col.in fi.C.de impu.ꝛ alīs subst.per.l. emili⁹ largian⁹.ff.de mino.¶Quinto adde ꝙ ius substitutionis iuncti cū iure accrescēdi est potius ꝙ ius simpler substitutionis ꝛ illi pfertur.tex.estin.l.coheredi.§.qui discretas.ꝛ ibi Bald.Jmo.ꝛ nDoder.ad boc not.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ ibi diri.
20 Lapio glo.j.in verbo,separatim.+ babes ex glo.exemplum ad primū dictū text.de cōiuncto re tantū, videlicet titio fucdum talē Sempronio eundē fundum lego.istud exemplum glo.reprebēdit solus Rap.cum.a.bic ꝛ bene;eo quia istud exemplum conuenit cōiunctis mixtim ꝛ sic re ꝛ verbis:er quo sit sub vna cōceptione vnius verbi.ꝛ sic semel posuit verbum lego:vñ isti sunt coniuncti re ꝛ verbis:re quia ambobus eadē res est legata insolidum.sunt etiam cūiuncti re ꝛ verbis:qꝛ vnum verbū positum in oratione.ſ.lego deseruit ambobus legatarijs.vñ re linquitur ꝙ isti sunt cōiuncti re ꝛ verbis,cū sint positi sub vno ꝛ eodē verbo.istud expresse vult Bar.ff.in.iij.q.j.questionis pn. in ver.ſi.Tertio loco principaliter querit qui dicanē ziūcti re ꝛ verbis,vbi Bar.approbat exemplū ꝓpe.de bellaper.de cōiunctis re ꝛ verbis simul ꝙ exemplū est tale,titio lego talē domū ꝛ similiter Sempronio eo qꝛ fm Bar.vn⁹ est sermo cū verbū lego sit positū semel tñ in oratione.vnde dicit Rap.cu.ꝛ bene si vis saluare exēplū gl.debes addere aliud verbū lego.ꝛ sic pone re exemplū,boc modo titio fundū talē lego Sempronio eundē fundū lego.isti bū sunt cōiuncti ꝛ disiūcti verbis,qꝛ sunt diuer se orationes.ꝛ ita est ter.formalis.§.fi eadē in versi.cōiunctim. insti.de leg.fubtilis.d.ꝓpe.de begu.in sua subtili repe. buius.l. in.ij.cha.defendit exēplū gl.duab⁹ rationib⁹.Prima qꝛ in exēplo gl.due sunt orationes.Mā cū testator dicit titio fundū talē: statz intelligit verbū lego aut do aut relinquo aut simile.l.j.§. j.ꝛ fi.ff.de here.instī.ꝛ est bon⁹ text.in.l.si in testō.ff.de leg.j.ergo sunt due orationes disiuncte vel separate.ꝛ per cōsequens sunt
21 disiuncti verbis.+sedo mouek qꝛ verbū lego non potest regere duos diuersos accusatiuos:qꝛ hoc est ꝓprie i gbus dā aliis vbis que bū pnt regere duos accusatiuos.l.successores.ꝛ ibi per gl. enumerantē.C.ad.l.falci.facit.l.cā quā.C.de fideicō.ergo cū dixit titio fundū talē sempronio eundē lego necesse est ꝓme orationi ad eius pfectionē subaudire verbū lego.ꝛ sic erūt due orationes.do Jac.de but.dicit ꝙ ratio do.Ꝓe.de beru.nō bñ concludit:qꝛ imo istō verbū lego pōt regere plures accusatinos q̄ ex eadē natura regunt.vnde possus dicere lego titio fundū talē ꝛ vinū ꝛ vineam talem.illud verbum lego,solum regit omnes istos accusatinos.hz errat do.Ja.quia in exemplo per eum tradito omnes illi accusatiui referuntur ad eandē personam,sed nos loquimur quādo ad diuersas personas.Tu aūt dic ꝙ prudicte rationes do.Ꝓe.de bern.nihil valent:qꝛ vt in proposito nostro dicit egregie Bal.in.l.si fortidianū.C.de lega. quando dico titio fundū talē licet tacite subintelligatur verbum relin-
22 quo.l.cū pater.§.cū interfecta.ff.de le.+tamē tacitus sensus nō attenditur in verbali coniunctione vel disiunctione.alias lega tarij semper essent disiuncti,cū enumeratione personarū tacite videat diuisum inter eos.l.cum fundus.ff.de cōdi.ꝛ demō. est falsum cum reperiantur plures coniuncti re ꝛ verbis vt bac l.¶Circa partē huius legis Bar.format quatuoꝛ oppo.Prima oppo.est de.l.pē.ff.de vsufr.accre.ꝛ tripliciter solvit vt bic per eum. Circa prīmā soln.inquantū Bart.dicit qō ibi loquit
23 quādo a diuersis testatoribus fit legatū + pluribus legatarijs tunc non dicuntur vllo modo coniuncti,sed omnino separati. Limita valde no.nisi duo testamenta haberenē.p vno patris ꝛ filij.ff.de vul.ꝛ pupil. vnde si vni relinquatur eadē res in tabulis paternis ab impubere instituo heredē in testamento patris deinde eadē res legetur alijs in tabulis pupillaribꝰ,ꝛ sic a substituto pupillari,isti tamen dicuntur re cōiuncti ꝛ faciunt sibi partes per cōcursum ꝛ inter eos habet locū ius nō decrescēdi. ter.est not.in.l.plane.§.fi cōiunctim.ꝛ ibi Bar.in.ij.opp.Pau. de ca.ꝛ alij scribē.ff.de leg.j.ꝛ ter.in.l.coheredi.in.§.coberes.ꝛ ibi Ange.ad boc not.illū text.ff.de vulga.ꝛ pup.qō bene net.ad
24 ampliationē presentis materie.¶+Scōm ztrariū est ꝙ legando scō videat adimere a primo.l.sicut.ff.de adimē.leg.Cōmunis opi.videt esse ꝙ legādo scō nō videat adimi a primo totū sed ambo per cōcursuz admittant.ꝛ ꝓpterea sunt cōiuncti re. ita tenet gl.in.d.l.sicut.in glo.ij.in.l.j.ff.de bis que pe.no.siue legatū fiat sub cōmemoratione primi sine simpliciter.ꝛ sic contra Dyn.sine loquamur in hereditatib⁹ sive in legatis.ꝛ ita tenet Bar.bic ꝛ vbiq;.ꝛ idem Bart.in.d.l.sicut.ꝛ in.l.quod traditū. ff.de condi.ꝛ demonstr.ꝛ idem Barto.in.l.si fortidianum.ꝛ ibi

Universidad de Deusto
Biblioteca

latinus.o.Aler.ꝛ Modoer.C.de leg. Joan.de imo.in.l.iulianus quoq;.§.de here.insti.ꝛ in.o.l.nā ad ca.Rap.cu.in.o.l.quod tra ditū.ꝛ ibidē Pan.de ca.idē Pau.de ca.in.l.si pluribus.§.de le ga.j.ꝛ in.l.iñ.C.de codicil.o.Alex.late in cōi.clxiv.v.col.incip. viso themate ꝛ scripturis mihi exhibitis,ꝛ ista vt vir iest com munis opi. ¶ Pro ista cōi opi.stringūt duo tex.hic all.p Bar. in.o.l.iul.quoq;.ꝛ in.o.l.triplici.ad fi.Ita in.l.iul.quoq; est cal qđ si testator instituit scēm er eadē parte er qua instituit primū videt primū ꝛ secundū cōiungere ꝛ coniunctim instituere.Nō autem videt recedere a prima institutione scu a primo admere partē hereditatis,ꝛ tū secūdo relinquit hereditas sub comme moratiōe prime institutionis.ꝛ ista duo iura vident valde strin gere in ꝓposito idcireo ea bene discutiam⁹. ¶ Ad ista duo iu ra respōdebāt qdā antiqui relati per Bar. q̄ loquunt⁹ i hereditate que facilius adimit quā legatū.l.er parte.j.de adimē.lega. Bar.reprobat istā sol. ꝛ volēs respōdere ad.l.er parte dicit qđ illa l.loquitur in volūtate imperfecta nec solēni.vñ in volūtate testatoris solēni put loquimur non ita de facili adimit⁹ hereditas sicut legatū.ad hoc allegat ter.in.l.ij.§.de iniu.rup.Ꝛ certe ille tex.nō videt in aliquo facere: q̄ loquitur in adēptione que fit faciēdo scēm testamentū,qđ secundū nō patit aliquo modo stare primū.Ꝛ ipso iure revocat.§.posteriori. insti.qui.mo.test. infir.l.sancimus.C.de test. nos autē loquimur in tacita seu pre sumpta ademptione,ꝓout dicit ter.in.o.l.sicut.in fin.in verbo tacitā ademptionē cōtinet.Sed sicest qđ p tacitā ꝛ presumptā ademptionē facili⁹ revocat hereditas quā legatū, vt pbat i.o. l.er parte.ꝛ ponit gl.in.l.iij.§.fi.j.de adimē leg. ¶ Confirmatur ista solu.antiquoꝝ per tex.in.l.si te solū.j.de hered.insti. iuncta o.l.nō ad ca.§.de cōdi.ꝛ demon.Ista in.o.l.nō ad ca.commemo ratio facta in legatis in eadē persona facit vt censeat recessum a prima dispositione legati. secus est in hereditate. ter.est i.o.l. si te solū.Bar.in.l.qđ traditū.j.de cōdi.ꝛ demō.vbi tz idē quod hic.ad pbandū assumptū suū qđ idē sit in hereditate ꝛ legatis. allegat aliū tex.equiparantē in.l.titius ꝛ seius. cū l.seq.ꝛ seq.§. de here.insti.Ꝛ aduerte:q̄ illa iura etiā nō faciunt in ꝓposito q̄ loquūtur in admissione ꝛ sic in tacita substitutiōe q̄ est fauo rabilis.In illa materia q̄ est fauorabilis ad admittēdū bene fit equiparatio de hereditate ad legata, sed nos loquimur in adē ptione ꝛ sic in priuatione que est magis odiosa.l.cum quidā.§. de liber.ꝛ posb.ergo ab alia materia fauorabili non bn̄ arguit Bar.ad materiā nostrā que est odiosa.Tu ergo ꝓo assumpto Bar.alle.text.loquentē in adēptione ꝛ in hereditatib⁹,qui me lius videt facere in.l.si ita scriptū fuerit tit⁹.in prin.§.de her. instit. Tamē si quis disputādo vellet tenere opin. Dyn. contra Bar.ꝛ omnes,ista rīsio antiquoꝝ quā Bart. impugnat facilli me defenderet.qđ iura Bar.loquuntur in hereditate,videam⁹ an alia respōsio possit dari ad illa iura Bar.d. Jac.bu.aliter re spōdet ad.o.l.iul.quoq;. quod ibi ideo nō videt facta adēptio a primo,eo q̄ ibi fuit facta cōmemoratio precedētis institutio nis repetitiue ꝛ nō aduersatiue.Dicit em̄ testator ex qua parte titium instituit,ex eadē instituto Laium.certe dicēdo ex eadē vi detur repetere ꝛ nō aduersari.ideo nō videt ex tali cōmemora tione recessum a prima institutione,Ꝛ scēo instituit⁹ videt rea liter cōiunctus cū precedēti .ista so.etiā in effectu voluit subti lis.d.Pe.de bern.hic qui dicit quod illa verba ex qua parte sa piunt magis inclusionē q̄ trāslationē. l. obligationū fere in fi. j.de act.ꝛ obli.p ista sol.d. Jac.but.adducas tert.in.l.meuio.in prin.§.de le.ñ.ꝛ in §.fi eadē res.insti.de leg.in qbus iuribus ōr q̄ si lego fundū titio ꝛ postea dico eundē fundū lego Seio, ꝛ sic p dictiōē eundē facio cōmemoratiōnē primi legati q̄ nō videt adimi a primo,Ꝛ inducit cōiunctio,ꝛ illū ter. pōderauit Jo.fa. excellens doc.insti.de adem.leg.in fi.ꝛ in.o. §.si eadē res distin guēdo tamen vt ibi late per eū. Ista so.d. Jac.bu.prima inspe ctione satis applaudet illi litere. o.l.iul. quoq;,sed,nō est bona solu.eo quia tollitur in totū per tex.in.o.l.triplici.ad fin.vbi nō fuit apposita illa dictio repetitiua eadē. Et tamē ibi idem de cidit⁹,ꝛ qđ plus est tex.ibi referens illam decisionem iul.non apposuit illā decisionē eadē, ergo apparet quod decisio illa ex alio processit.ꝛ ideo iungēdo simul.o.l.iul.quoq;.cū.o.l.tripli ci.in fi.stringūt fortiter ꝛ so.do. Jac.but.nō valet nec est bona, ꝛ ita habes defensatā cōmunem opi.gl.Bar.ꝛ doc.si tamē dis putatiue velles tenere opi.Dy.cōtra Bart.ꝛ doc.qđ legatū fa ctum scēo sub cōmemoratione primi legati videat ademptum insolidū a primo.ꝛ nō ꝓo parte.ꝛ cōsequēter qđ nō inducatur coniunctio realis potes ꝓo opi.Dy.fortiter induere ter.in o. l. sicut, tripliciter eum inducendo ꝑm quod subtiliter inducit subtilis do.Pe.de bern in sua subtili repe.huius.l.in.vj.chart. vbi tenet istā opi.Dy.ꝓo vera quā etiam tenet Ly.in.o.l.si for tidianum.C.de leg.Primo quia illa.l.sicut venit continuatiue ad precedentes.ll.ꝛ ideo per precedentes declaratur.l.si seruus plurium.§.fi.ꝛ.l.qui filiabus.in prin.§.de le.j.sed in precedenti bus.ll.loquitur iuriscō. de totali adēptione: ergo etiam in.o.l. sicut.sed huic inductioni tu respōnde q̄ etiā in ꝑcedentibus.ll. loquitur de adēptione partis.l.iij. §.cū titio qui est.§.pen.j.de adimen.leg.ergo ista prima inductio nō cōcludit. ¶ Secundo ponderat do.Pe. de bern.in illo tex.relatiuū qđ,scz q̄ titio le gauit id Seio do lego.nā illud relatiuū qđ, refert totū.l.stichū qui meus erit.§.de le.j.Tu dic q̄ ista inductio tollit per tex.o. l.iul.quoq;.ꝛ in.o.l.triplici.ibi etiam est relatiuū qui,scz er qua parte titiū instituit.ꝛc. Et tamē a primo nō admittitur nisi ꝓ parte sue partis:ergo nō facit relationē in totū. Tertio modo inducit.d.Pet.de bern.o.l.sicut.iuncta.l.seq.q̄ incipit,trāslatio.vbi declaratur in ter. q̄ trāslatio legati fit quatuor modis. ꝛ in tribus modis ibi positis fit trāslatio in totū,ꝛ in totū adi mit a primo:ergo idē debet esse in primo casu quādo fit trāsla tio de persona in personā. de qua loquitur. o.l.sicut.que prece dit.ꝛ ista inductionem etiam facit Bre.in.o.l.si pluribus.§.de leg.j. Sed certe in primo casu quādo fit translatio a persona in personam ibi nihil deciditur: ergo de illo tert.non potest fieri fundamētum stringēs.Tu quarto modo vltra do.Pet.de ber u.inducas realiter.o.l.sicut.p Dy.dicitur ibi sicut adimi lega tum potest ita ad alium transferri. ibi loquit⁹ de adēptione to tali,ꝛ nō de adēptione partis legati. patet: q̄ simpliciter dicit sicut adimi legatū pōt⁹ idefinita equipollet vniuersali.l.si plu ribus.§.de leg.ñ.ꝛ.l.si plures.de leg.iñ.gl.magistra in.c.vt cir ca.de ele.in.vj.ergo dicēdo quod potest adimi legatus intelligi tur de toto,sicut etiam in.l.ꝛ si transferatur.eo.tit.ꝛ in.§.trāsl ferri.insti.de adem.leg,vbi etiam est bonus tert.ꝓo opi.Dy. cui non potest fine violentia respōderi.postea subiūctur in.o.l. sicut.ercplū veluti q̄ titio legauit id Seio lego, que res i psonā titij tacitā adēptionē iducit:ergo patet,q̄ ter. ille loquit de to tali adēptione.ꝛ intellige vt faciunt glo.Bar.ꝛ doc.qđ loquat solum de ademptione in parte est manifesta violentia ꝛ destru ctio illius tex.Ista opi.Dy.contra Bar.etiam tenet Sali.hic in.§.opp.per.o.l.sicut.cum.l.seq. ꝛ ad.o.l.iul.respōdet Sali.p ut.ī.retuli respōdere d.Jac.bu.ꝛ.o.Pe.de bern.quod ibi testa tor non habuit animum adimendi: q̄ ibi locutus est per verba quotitativa,ꝛ p relatiuū verā ꝛ ꝓpriā relationē facies q̄ est ibi sc̄z ex qua parte. p q̄ apparet q̄ voluit solū demōstrare in qua parte scēm faciebat heredē. ꝛ refert Sali. qđ ita prędie dicebā mus in quodā priuato examine sup. o.l.si fortidiarū.in quo ven tilatū fuit istud contrarium de o.l.iul.quoq;.an aliqđ obstaret Dy.Tu dic q̄ ista sol.similiter reprobāt p.o.l.triplici.vbi non fuit apposita illa dictio repetitiua eadē ꝛ tamen idem decidit ꝓout.§.latus dixi.Raph.cu.hic in repe.in.iiij.col. dubitat,ꝛ tandē dicit quod in veritate si res esset de facto satis esset loc⁹ gratificationi.ꝛ sic disputando posset optime teneri opi. Dyn. que forte est verior,ꝛ magis amicatur legibus ꝑ alle. Tamen iudicando ꝛ consulendo non esset tutū recedere a cōmuni opi nio.Ꝑm quā etiā do.Alex.cōsuluit.vt.§.retuli.ꝛ ita habes nunc articulū bene discussum. ¶ Scēo inquantū Bart.ꝛ scribētes volunt in isto ꝓposito non esse differentiā inter hereditatē ꝛ le gatū q̄ imo sit differētia ostēdit: q̄ ly in legatis cōmemoratio primi inducat ademptionē.o.l.sicut.ꝛ §.trāsferri.tamē sec⁹ fit i hereditate.o.l.iul.quoq;.ꝛ.o.l.triplici in fi. iunctis bis que circa bos ter.superius addidi. Et ꝓo ista opi. 2tra Bar.ꝛ scribē tes adde bonū tex.in.l.j.§.ly 2sulto.in versi.ꝛ cū hereditatis.de bis que in testa.delen.§.vbi text.dicit qm̄ hereditas semel data adimi facile nō potest.ꝛ ibi gl.fi.magnā dicit esse differentiā in ter hereditatē que difficilius adimitur ꝛ legatū q̄ facili⁹ ipso iure adimitur ꝛ in alium trāffertur. Tamen ꝓo ista equipara tione Bar.vltra tex.quē.§.alleg.addo nunc alium tex.loquen tem de adēptione in diuersis personis ꝛ equiparantē hereditā tem ꝛ legata in.l.cum questio.C.de lega. ad idē tex.in.l.hec scri plura.§.j.de cōdi.ꝛ demō. ¶ Ultimo inquantū Bart.consti tuit differentiā an simus in eadēmet persona:ꝛ tūc cōmemora tio primi legati operatur eius ademptionē. ita ꝓprie loquit text.in.l.nā ad ea.j.de cōdi.ꝛ demon. secus si in diuersis perso nis per ter.in.l.j.§.fi.cū gl.j.de stipu.ser. Tu confirma ꝛ decla ra q̄ faciendo quis scēam stipulationē in eadē persona sub com memoratione prime videt in totū recedere a prima.l.obligatio num fere.§.fin.j.de ac.ꝛ oblig. Sed si fiat scēa stipulatio in alia diuersa persona nō in totū receditur a prima ipso iure, sed ope exceptionis.nā si seruus duoꝝ dñoꝝ stipulet primo dño,ꝛ si in tra certū tēpus nō det primo stipulet scēo non tollit prima sti pulatio nisi ope exceptionis.o.l.j.§.fi.cū gl.ita dicamus in lega tis q̄ cōmemoratio primi legati operet adēptionē in eadē pso na.o.l.nā ad ea.secus in diuersis personis.o.l.j.§.fi.cum glo.cū bonū ꝛ sit argumētū de stipulatione ad legata.l.seruū filij.§.cū qui chirographum.ꝛ.l.que de legato. §. de lega.j. et.l. si chiro grapbum.

graphū.§.eo. Ita voluit arguere Bar.Ꝛ non ita clare inducat
30 ꝛ Et si diceret q̄ ꝑ interuentū none persone facilius deberet i duci nouatio primi per.l.quotics.j.de noua.§.preterea.instit.q̄ bus mo.tol.ob.ꝛ.l.fi.C.de noua. Ꝛ idet no. Bar.in.o.l.qđ tra ditū.in vlt.opp.ꝛ in.o.l.j.§.fi. Qđ interuentus noue persone ex parte eius qui passiue obligat bene inducat nouationē. ita lo quūtur.ll.ꝓallegare,Sz nos loquimur ex parte eius cui acq rit obligatio:ideo non inducit nouatio.o.l.j.§.fi.o.Jac.bu.re spondet ad.o.l.j.§.fi.q̄ ideo ibi non fit nouatio,eo q̄ ibi tracta tur de priudicio primi creditoris,ꝛ sic ꝑm ꝑsi cui ius erat acq sitū ex prima stipulatione facta pe seruū:Ꝛ in casu.o.l.sicut.nō agit de aliquo preiudicio primi legatarij cui nullū ius potest dici q̄sitū vno testatore. Ista sol. non est vera q̄ vt dicit Bar.
31 ꝛ bene in.o.l.j.§.fin. licet seruus ꝑ nō possit facere pe terciōē ad itionē dñi sui post acquisitionē tā perfectā tamē donec est in fie ri:ꝛ sic in ipso actu acquirēdi ꝓout erat ibi,bene pōt seruus fa cere detertiōē conditionē dñi ꝛ dño preiudicare.l.contra iuris ciuilis regulas.§.fi.j.de pac.ꝛ.l.apud celsum.§.in hac.§.de erce. do. Tu.tū potes dicere ꝑm Bar.in.l.j.§.fi.q̄ ibi nō pōt preiudi care ipso iure Ꝛ ope exceptionis:vt ibi dicit Bā. Sz in legatis testator pōt ipso iure preiudicare ꝑmo legatario ꝛ sic ꝓsona di uersoꝝ legatarioꝝ.l.si legatū pure.§.fi.j.de adi.le. ¶ Cōtra istā differentiā bar.ꝛ cōeni videt fortiter facere ter.in.l.trāslatio.j. ō adi.le.vbi iuriscō. equiparat trāslationē legati que fit de vna persona ad aliā diuersam personaꝝ ꝛ eam que fit in eademmet persona de legato primo pure.scēo sub cōditione scēm legatū precalet ꝛ admit primū:ꝛ tamē in eadem persona si vni primo legat pure postea cidē sub conditione fit illa distinctio an incontinēti an ex inter vallo. ter. est in.o.l.non ad ea.ergo apparet q̄ magis videtur facta adēptio vbi sunt diuerse persone ꝑ vbi est vna ꝛ eadē.si ergo in eadē ꝓsona cōmemoratio primi legati inducit ei⁹ adē ptionē. o.l.non ad ea.ergo idē ꝛ fortius in diuersis personis. ꝛ sic 3tra differentiā Bar.ꝛ doc.ꝛ per ista habes late ꝛ subtiliter discussa.§.si opp.Bart.ꝛ ex dicis supra potes per te elicere tres 2clusiones disputabiles cōtra Bar.ꝛ cōmunē opi. ¶ Tertia opp.Bar.est quā tu clarius inducas ꝑ si testator dicat lego li tio talē fundū eundē fundū lego scimpliciter:si sunt cōiūcti re vt hoc ter.in prin.cū gl.ꝛ clarior ter.in.§.si eadē res.in ver.2iū ctum.inst.de le.contra iste soluntē resoluunt⁹ 2iunctā. l.triplici. §.videam⁹.ꝛ.l.sepe.j.ō v.sig. ergo est perinde ac si diuisset lego titio ꝛ sempronio eundē fundū, q̄ casu essent cōiuncti vbis vt hoc ter.in scēo dicto er quo sunt in eadē oratiōe.vñde ꝑm Bar.
32 ꝛ bene q̄ soluta in coniunctā resoluit,ꝛ sic inducit coniunctio verbalis quādo plures persone ponunt⁹ in eadē oratione,cū in testamēto.§.hec verba.§.de ber.inst.ita loquit Jason. secus si i diuersis orationibus solutis plures persone ponerent:tūc non fit resolutio in coniunctā nec inducit 2iunctio verbalis vt hoc ter.ꝛ est clarior ter.in.o.§.si eadē res.in versi.coniunctim. etiāsi
33 due ꝛorationes ponerent⁹ copulatiue,q̄ inter eas adesset copu la ꝛ adhuc nō inducerēt cōiunctio verbalis ꝓpter diuersitatē orationū: q̄ forte videbit tibi mirabile ꝑm Bar.ꝛ copula ꝛ,re solui⁹ in itē. qm̄ 2iunctio verbalis fit ꝑ vnitatē orationis. l.vni. §.his ita.ver.hoc tā varie.C.de cad.tol.ꝛ.o.l.triplici.ꝛ pbat in l.lucius.§.q̄ habebat.j.ad tre.Nicaūt non est vnitas Sz diuersi tas orationis.l.i.§.j.§.de vul.ꝛ pup.Et ita etiā tenet Rap.cu.in repe.huius.l.in.ij.col.quānis illa repetitio non fuerit impessa. ¶ In quarta opp.dū Bart.facit differentiā inter cōiunctos ꝛ disiunctos seu separatos dixi late ꝛ magistraliter supra in ꝑmo euidentiali.tres sequētes oppo.Bar.vide per ter. ¶ Capio gl. magnā in ver.ꝑ si re.quā diuide in quatuor partes. In prima timore Jesu qđ statim formabo,ponit primū intellectū ad text. Joā.ꝛ Ezo.qui est cōis. In scēa ponit ꝑm intellectū Roge. In tertia ponit tertiū intellectū q̄ est Hugo. In quarta gl.duos vl timos intellectus ꝓcedētes reprobat.scēa est ibi,Sz Rog.dicit. tertia est ibi,tertiū vltimo hoc dicūt.quarta ꝛ vltima est ibi,sed neutra plz. ¶ Pro expeditione huius gl.opp. contra si.huius
34 ter.ꝛ qui videt innuere q̄ verbis tū cōiunctus sit potior re cō iuncto. Cōtra imo videt ambos pariter debere admitti, vt.l.si ita quis heredes.§.de ber.inst.ꝛ.l.meuia.in prin.de lega.iij.que iura allegat ista gl.in fi. Timore huius 2trarij intellect⁹ istius l.vertat in.glo.trib⁹ modis.in primis Joan.ꝛ Ezo.negarunt assumptū q̄ in isto ter.decidat q̄ verbis tū cōiunct⁹ ꝓferatur cōiuncto re tantū. istō nō est ver.ꝛ sic cessat contrariū.nam iste ter.in ver.ꝓferit.solū decidit q̄ 2iunctus re ꝛ vbis simul cete ris duobus ꝓferat.postea in ver.q̄ si re.ꝛ in ver.si vero verbis.

illud ꝓbat a sufficienti diuisiōe vt ō declarani in ter. An aūt 2iunctus re tantū fit potior cōiuncto vbis tantū vel econtra:an coniunctus verbis tantū ꝓferat coniuncto re tantū non facit mentionē hec litera. Unde isti duo casus qui non sunt decisi in hac.l.relinquuntur disposītioni iuris cōis per regulā.l.si extra neus.§.de condi.ob causaz.ꝛ.c.sul.eptū.de rescrip.in.vj. Ꝛ de iure cōmuni neuter eoꝝ ꝓfertur sed ambo pariter admittunt. o.l.si ita qs heredes.ꝛ.o.l.mento.in prin. Nec ob.Fin istū intellectum qđ iuriscō.videat idem repetere.ver.qđ si re.ꝛ in ver.si ve ro verbis.qđ iam erat dictū in vers.ꝓfertur.cū tamen in iure nostro nihil debeat esse superfluū. §.quib⁹?. in prima Institutione Lodicis.respōdet Bar.in.vj.opp.q̄ nihil est superfluū intel ligēdo ver.qđ si re.cū se.vt veniant per viaz ꝓbationis exponendo q̄ ꝓo quia,vt declarani in tex.Istū primū intellectū se quit Bar.hic in cribus locis: primo in.j.col.in figuratione ca sus vbi dicit q̄ eū sequuntur omnes Citramon. Idem Bar.in vj.opp.ꝛ latius in.iij.cbar.in.ij.q.j.q.questionis prin.eum etiaz sequuntur Ray.de fo.ꝛ.flo.hic idem Ray.in repe.l.j.§.interdū. §.de vsufr.accref.vbi Ray.repetit totam materiam huius.l.ꝛ
35 istū intellectū sequuntur oēs Citramon.Ꝑm Bar.ꝛ istū cōem i tellectū habes q̄ coniunctus re ꝛ verbis simul ꝓfertur ceteris omnibus. Ité coniunctus re tantū verbis tantum pariter ad mittunt⁹ ꝛ neuter preferāt alteri. Istū primū intellectū impugnāt subtiles Ultramon.Pe.de bellaper.Jaco.de ra.Sali.Raph. cu.in lec.ꝛ in rep.do.Pet.de bern.ꝛ do. Jaco.de but.ꝛ sic licet Bar. tpe suo potuisset dicere istū esse cōmunē intellectū ex au thoritatibus.§.relatis apparet cōiter reprobari. in ꝑmis ergo Rap.cu.in lec.huius.l.in.v.col. dicit q̄ iste intellect⁹ cōis non 2gruit litere. Primo q̄ exponat q̄ ꝓo qa:cū illa dictio ꝓ si,ꝓ ꝓprie sit aduersatiue, Secūdo qa non bene sequit⁹ eg ter. conitat nō esse potiorē: ergo nec esse parē,istō nō sequit. Tertio qa eo dem modo nō congruit ad fi.huius ter. Similiter Rap.cu.in repe.hui⁹.l.in pe.col.repechēdit istū communē intellectū:qa nō videt congruere litere. Secōo qa ꝑ bat⁹ quā dicit Bart. fieri a sufficienti diuisione in ver.qđ si re.ꝛ in ver.seq.nō esset cōuenies iuriscōsulto, qui nō fuisset ita inepte locut⁹ nec tā ineptā rōnē assignasset,istū cōmunē intellectū etiā plen⁹ reprobat subtilis do.Pet.de bern.in sua subtili rep.huius.l.in.iij.cbar,vbi dicit ꝑ nulla lectura verior est ista prima: q̄ ꝑ quis multis ꝛ magnis sit authoritatibus suffulta:leuibus tamē est munita rationib⁹. falsitatē cōis lecture dicit se primo deducere ex ordine text.qui
36 ꝛordo multū cōfert ad intelligētiā ꝛ ad interpretatiōē.l.si ser nus plurium.§.fi.cum materia.§.de leg.j. Nam iurisconsulto in pri ma parte huius.l.cōiuncto principio fedē partis fecit mētio nem de tribus speciebus cōiunctorum. Postea in secunda parte cepit tractare de effectibus oim illarū trium spērum.si ergo po nerent⁹ vnū casum tū de cōiunctis re ꝛ verbis simul q̄ ceteris pre ferantur cum assignatione rationis,vt vult communis intelle ctus:certe in sufficienter ꝛ diminute legislator ꝓcessisset ꝛ omi sisset decidere de alijs duabus speciebus cōiunctorū. Secundo quia in iure nostro nihil debet esse superfluum.d.§.quisquis.in j.consti.C.sed iurisconsulto in ver.ꝓfertur,decidit quod cōiunctus mixtim re ꝛ verbis ꝓfertur oibus alijs cōiunctis:ergo super fluet istud idem repeteret in versi.quod si re.ꝛ in versic.seq.ꝛ esset quedā nugatio ꝛ superfluitas aliena a mēte iurisconsultorum. Nec obst.respōsio Bar.in.vj.opp.qđ nihil sit superfluū. ex quo primo ponit vnum dictum circa effectum coniunctorū. Secun do illud probat a sufficienti diuisione,exponendo qđ ꝓo quia.
37 nam ista expositio ꝑm eum destruit tex.ꝛ quia dictio q̄ si est di ctio aduersatiua que posita fine copula significat diuersitatē in facto ꝛ in iure.l.qđ si alij.j.de adi.leg.l.quid ergo.versi.qđ si he res.ꝛ ver.si.§.de leg.j.l.titia.§.qui inuita.ver.qđ si in summa.de leg.ij.ergo apparet q̄ illa aduersatiua quod si,non stat in virtu te reddende rationis.est bene verum quod aliqñ dictio qđ,expo nitur ꝓo qz,qñ venit per modum redditionis cause.l.si ancillā. §.fi pater.in verbo quod inter eos.ꝛ ibi gl.ff.ꝓo suo.ꝛ.l.si com munis seruus ita stipuletur.in fi.ibi q̄ si ꝓnum.j.de stip.ser. non autem quando stat aduersatiue vt hic. ¶ Tertio cōtra cō munem lect.ponderat istum ter.in fi.ibi ꝛ magis est vt ipse pre
38 feratur. ꝛ Nam dictio ꝛ auget ꝛ includit.l.ea tamen adiectio.§. eo.quasi dicat text.non solum ꝓfertur coniunctus re ꝛ verbis simul de quo dictum fuerat.sed etiā coniunctus verbis tū ꝓ fertur coniuncto re tantum.ꝛ istam tertiam ponderationē ante eum facit etiam Sali.hic in.iij.cbar.poterat ad idem ponde ra re illud ꝓnomen demonstrativum ꝛ relativum ipse qđ debet referri ad cōiūctū verbis tū de quo statim dixit.ꝛ erit sensus nō tū coniunctus re ꝛ verbis ꝓfertur sed etiam coniunctus ver bis tū.mihi quoq; ista cōmunis lect.nullatenus placet:qz nul latenus congruit verbis litere.ꝛ tex.redderet superfluus. Item inepta esset ratio quā assignaret tex.in ver.qđ si re.ꝛ in ver.seq.

Universidad de Deusto
Biblioteca

declarádo eã put facit Bar. ꝛ talis ratio nihil cõcluderet. Itẽ
39 talis ratio esset eadẽ cũ dicto ꝙ eit ineptũ. ¶ Ratio eñ non assignat ꝙ id ꝙ est idem cã dicto vt est gl. in l. ſi. ꝛ ibi Bar. ſ. ö ofic. pcu. cesa. ꝛ glo. in. l. labeo. ꝛ. l. neratius. ſ. de vſuca. Bart. in. l. q interrogat. ſ. de peti. here. Itẽ iuriſcõ. decideret caſum min⁹ dubitabilẽ, ſcz qõ coniunctus mixtim re ꝛ verbis preferat ſimplicibus, ꝛ ſic cõiuncto re tantũ ꝛ coniuncto verbis tm̃, ꝛ omitteret duos caſus magis dubitabiles, vcz an cõiunctus re tm̃ p ferat cõiuncto vbis tantũ vel cũ eo equalr admittat, ita eõtra an coniũctus vbi preferat coniuncto re. ¶ Preterea ex quo ſupra erat deciſum ꝙ re ꝛ verbis cõiunct⁹ preferat oio ceteris fau. bratoria ꝛ vana fuiſſet dubitatio iuriſcõ. in verſ. qõ ſi re. dubitaret an cõiunctus re tm̃ ſit potior ꝙuncto re ꝛ verbis ſimul. Scõs fuit intellectus Roge. relatus in gl. qõ verſ. qõ in ſi re. primo qureat an re tãtũ cõiunctus preferatur re ꝛ verbis coniuncto ꝛ rñdetur ꝙ nõ poſtea in verſ. vero verbis querat. ſcõo an cõiunctus re tantũ preferat cõiuncto verbis tantũ. ꝛ rñdet ꝙ ſic. ¶ Tertius fuit intellectus Ugo. relatus in gl. in quo õr totũ cõtra ad. lecturas Roge, vcz qõ in vltimo reſpõſo querat an verbis tantũ cõiunctus pferat re tantũ cõiuncto. ꝛ rndetur qõ ſic. ꝛ hoc magis ſonat litera, vt dicit gl. tũ gl. ambas iſtas vltimas lec. reprobat p. o. l. ſi ita qs heredes. ꝛ. o. l. meuio. in. prin. quibus videt decidi ꝙ ambo ſimul admittant. ¶ Quarto modo extra gl. intelligit Jac. de ra. dictũ verſ. ſi. Si vero verbis vt refert Bar. in. vj. opp. vt ibi querat an cõiunctus verbis tantũ ſit potior eo a quo legatũ eſt relictum, ꝛ deciditur quod ſic qua ſi dicat qõ portio cõiuncti deficiẽs poti⁹ vadit ad cõiunctũ verbis quã remaneat apud heredem Bar. ꝛ Rap. cu. in repet. in vl. col. reprobant ꝛ bene iſtum quartũ intellectũ: quia iſte teg. loqtur de prelatione inter ipſos legatarios cõiũctos, ꝛ de herede nihil dictũ erat in ter. ꝛ ſic iſte quartus intellectus nõ conuenit litere. ¶ Quid tenendũ in tãta varietate? Tene tertium intel-
40 lectũ Ugo. relatũ in gl. qõ teg. in ver. ſin. velit⁹ quod cõiunct⁹ verbis tantũ preferat coniuncto re tm̃. ꝛ ſic tene qõ in ver. pferr. vſq; ad ſi. legis ponãtur tres deciſiones. Prima qõ coniunct⁹ mixtim re ꝛ verbis preferat oio ceteris. Scõa qõ cõiunctus re tantum non preferat cõiuncto verbis tantum, ſed qz poſſet dubitari an eſſet ei par ꝛ ſic equalr ſuccederẽt, ideo fuit dicẽ. Tertia deciſio qõ cõiunctus verbis tm̃ preferat cõiuncto re tm̃, ꝛ ſic cõiunctio verbalis prouenies ex verbis teſtatoris eſt potior cõiunctione reali tantũ que videtur eſſe incidẽs ꝛ preter mentem teſtatoris ꝛ eius verba. Iſte intellectus qõ hic ponãtur tres õtiones, eſt planior ceteris ꝛ multũ applaudet litere ſm quem
41 nulla fit impropriatio ꝛ nihil eſt ſuperfluum in text. ꝛ ego pro more meo ꝛ veteri inſtituto ſemp amplector reales intellectus cõgruentes verbis litere ꝛ qui nullã impropꝛietatẽ inducunt. Iſtum intellectũ tenent Pet. de bellaper. ꝛ ſubtiles Ultramõ. Sali. Rap. cu. in lect. ꝛ in repet. d. Petr. de begu. ꝛ do. Jaco. de but. due prime deciſiones plane pcedũt. Tertiã qõ cõiunctus verbis tantũ preferat coniuncto re tãtũ eſt magis dubia ꝛ diſputabilis quã examinat Bart. ſ. in. ij. q. queſtio. prin. ibi reſerno late diſputandũ vt ſequar ordinẽ Bart. ꝛ vere ꝓ opi. Ugo. eſt ter. hic in ver. ſi. iſte intellectus planiſſime procedit ad verba litere buius. l. niſi fortiſſime refragaretur. text. in o. l. ſi ita qs heredes. ſ. de here. inſti. ꝛ dicit Bar. ſ. loco proxime allegato. ꝙ ille text. deſtruit iſtam opi. ꝛ iſtum intellectum Ugo. ꝛ Pe. per quem text. etiam gl. hic in ſi. reprobat iſtũ intellectum. Item in o. l. ſi ita quis heredes titius fuit inſtitut⁹ ſimpliciter de p ſe in vna oratione. vnde alĩs poſtea inſtitutis eſt re cõiunctus cai⁹ ꝛ meuius ex equis partibus inſtituti ſunt inuicẽ coniunci vbis tantũ: qꝛ poſiti in vna oratione nõ aũt ſunt cõiuncti re propter diuiſionẽ portionũ, vt hoc ter. quantũ ergo ad illũ cui⁹ portio deficit ſunt duo quoꝛ vnus eſt cõiunctus re tãtũ, alter verbis tantũ ibi decidit ꝙ pariter admittunt: ergo ibi videt eſſe caſus expreſſus ſ iſtũ intellectum. ꝛ intelligit ille ter. qõ deceſſit vn⁹ ex illis duob⁹ inſtitutis ex equis partib⁹ vel caius vel meuius alꝫs ſic intelligeremus ꝙ deceſſit titius nulla eẽt dubitatio i illo ter. ꝙ caius ꝛ meuius pari modo inſtituti eidẽ pariter ſuccedẽrẽt Pet. de bellaper. vt refert Bar. in loco. ſ. prime alleg. vt ſe fugeret illũ ter. dicit ꝙ ibi oẽs ſunt ꝙuncti verbis, qõ inter ꝓmã inſtitutionẽ, ꝛ ſcõam debet eſſe ꝓunctus qñ ponit ꝓ copula, ꝛ copula facit cõiunctionẽ verbalẽ. l. triplici. ſ. de verb. ſign. ¶ Ita ſol. eſt falſa ſm Bar. per duo fundamẽta. Primo qꝛ ibi ſunt due orationes ſolute, ergo nõ ſunt ꝙuncti verbis vt hic.
42 ¶ Adde tu qꝛ copula cadẽs inter diuerſas oratiões nõ facit cõiunctionẽ verbalẽ, vt tz Bar. ſ. in. iij. opp. ꝛ latius Bart. ſ. in. ij. q. prin. j. q. pri. ergo minus facit punctus qui habet ꝓ copula. ¶ Scõo qꝛ ſi ibi primus eſſet cõiunctus verbis vt vult Pe. de bellaper. eſſet etiã cõiunctus re, cũ primo aſſignauerit totũ, ſecũdo totũ ꝓ partes. ꝛ ſic primus tanꝙ re ꝛ verbis cõiunctus preferret qõ eſt ꝛ illã. l. alio ꝛ ſcõo modo rñdet Salt. hic qõ in. o. l. ſi ita quis heredes. ratio quã ibi aſſignat ter. in ſi. facit vt ibi vi deat ter. ꝓ Petr. de bellaperti. vnde eſt aduertendũ ſecundũ cum qõ aliquãdo teſtator permittit conjunctus re ꝛ poſtea ſequunt hi qui verbis tantũ ſunt cõiuncti, vt titio lego tale fundum, Caio ꝛ meuio lego eundẽ fundũ ꝓ equis portionibus, ꝛ tunc pariter veniunt ratio: qꝛ lex ꝓſupponit qõ nõ ſi coniungerit quod celeriter dixerit, vt dicit ibi ter. Et ꝙ iſta ſit preſumptio legis ꝓbat verbum videatur ꝙ impropꝛietatẽ notat ꝓpoſitum in ratione ibi aſſignata, vt ſic ſit ibi perinde ac ſi omnes re cõiunxiſſet. aliquãdo eõtra teſtator permittit verbis cõiunctos, vt Caiũ ꝛ meuium inſtituo ꝙ equis portionibus titiꝰ heredem inſtituo, tunc qꝛ non poteſt cadere preſumptio huius accelerationis preferrur coniunctus verbis arguendo a ratione ceſſante: ꝛ quia ratio ibi poſita que eſt remotiua obiecti hoc implicat. ꝛ ita ſm eum habes declaratum finẽ illius. l. qñ teſtator videat voluiſſe cõiungere, ꝛ qñ celeriter dicere, ſed certe ille ter. nõ ſe fundat in ordine ſed in celeritate dicẽdi, vt. ſ. late õclarabit. ¶ Tertio loco ſubtilis do. Pe. de beru. in ſua ſubtili repetitiõe poſuit duos alios intellectus ad. o. l. ſi ita qs heredes. In primis dicit qõ lz Bar. quẽ. ſ. retuli dicat qõ ille tex. õſtruit iſtã opi. Ugo. ꝛ Pe. de bellaperti. tũ ſm eum magis ꝙfundit opi. Bar. ꝛ cõem. ꝛ ſic retorquet illum text. ad opq. ꝛ lz Pet. de bellaper. nõ bene intellexerit illã legẽ ſm cuz. ꝛ nõ ſcinerit bene rñdere, vt. ſ. proxime retuli. nã in illa. l. eſt caſus a cõtrario ſenſu ſ Bar. ꝛ cõem opi. qõ ſi teſtator voluiſſet eos cõiungere nõ accreſceret portio deficiẽs omnibus ſz cõiuncto verbis tatũ, ꝛ ſic cõiunctus verbis pferr ꝓmo ſcz titio q erat tm̃ re ꝙunctus: ſed qꝛ teſtator noluit eos ibi cõiungere ideo nõ pferunt, ſz fecit vt celerius diceret. nã teſtator ibi volebat facere tres orationes ſeparatas ꝛ dicere: titius heres eſto, caius heres eſto, meuius heres eſto, ſz vt celerius ſe expediret de ꝺuabus orationib⁹ vltimis fecit vnã copulato extremo. vñ lz ibi ſint in figura verborum caius. ꝛ meuius ꝙuncti. tũ illa cõiuncta accipit ꝓ diſuncta ex voluntate teſtatoris q voluit celeri⁹ dicere, vt ibi. ꝛ. l. ſepe. j. de ver. ſig. ꝛ lz ibi eſſet copula, ꝛ inter caium ꝛ meuiũ ex equis partibus inſtitutos: ergo viderẽtur verbis coniuncti, vt hac. l. ſecundo reſpõſo. ꝛ. l. triplici. ſ. de ver. ſign. tũ copula ꝛ, qꝛ alꝫs cõiunctiones facit i caſu illo nõ facit: qꝛ nõ eſt ibi de mẽte teſtatoris velle cõiungere ſed celerius dicere. ita bñ reſpondet iuriſconſul. ꝛ ſi dicis qõ ille text. in verbo non tã ſtet comparatiue: ꝛ ſic duo ꝛportet, ſcz qõ voluerit ꝙungere ꝛ celeriter dicere, ſz tamẽ magis fecit vt celeriter diceret. Reſpõdet Bern. qõ imo illa dictio ſtat electiue, vt etiã ibi dicit gl. ꝛ doc. qꝛ alꝫs iuriſcõ. non reſpondiſſet ad oppoſitionẽ ſibi factã: fuit enim ſibi oppoſitũ qõ copula ꝛ, faciebat coniunctionẽ, ꝛ qõ Caius ꝛ meuius erãt coniuncti ꝛ p conſequens debebat preferri. Ad hoc iuriſcõ ſul. volunt negatiue reſpondere, vcz quod in caſu illo non facit coniunctionẽ: qꝛ nõ tã ꝙunxiſſe ꝙ celeriter diviſſe videt. ſi cñs iuriſcon. ꝓſupponeret ibi fieri coniunctionẽ adhuc remaneret argu. ſibi factũ in ſolutũ ꝙ nõ eſt credendũ in iuriſcõ. Et ſi ita dicas qꝛ reuelauit Põpo. author illi? legis q nõ fuit ꝓſens illi teſtõ ꝙ ibi teſtator voluerit facere tres orationes ſeparatas et qñ voluerit celerius dicere. rñdet Begu. iſtõ ꝓpoſitũ ex duob⁹. Primo ex initio verboꝛ teſtamẽti que dant intelligere ſequentia, vt. l. ſi ſeruus plurium. ſ. fi. de leg. j. nã teſtator ibi incepit ab oratiõe ſoluta dicẽdo, titius heres eſto. deinde clauſula ſequẽs ibi equis portionibus dat intelligere ꝙ teſtator nõ curabat cõiungere Caiũ ꝛ meuiũ in eadẽ portione ſz diſiungere: eo qꝛ precedẽs oratio diſuncta facit ꝙuncta accipi ꝓ diſuncta. ſi ſubꝙcitur verba etiam diſunctionẽ verbalẽ ſignificantia. Et itez ꝛ tertio dicas, ꝛ iſtõ ſtringit plus ꝙ illa verba equis portionibus beneimportãt diſunctionẽ realẽ non autem verbalem, vt hac. l. ſecũdo reſponſo. reſpondet Beru. quod ibi duo cõcurrebãt ad ꝓbandũs ꝙ ibi teſtator noluerat ipſos etiã verbis ꝙiungere: qꝛ premiſerat diſunctã verbis ꝛ ſubiecit diſunctã re, vcz equis portionibus, vt ergo meuiꝰ participet ꝺ extremis erunt diſuncti re ꝛ verbis. iſte fuit primus peregrinus ꝛ acutus intellectus Beru. ad. o. l. ſi ita qs heredes, ſm quẽ ille ter. retorquet ꝛtra gl. Bar. ꝛ magis communẽ opi. ꝛ ſubdit Begu. ꝙ nõ põt aliter intelligi ille ter. ſine violatione litere ꝛ ſine interꝓtatione iuriſconſulti ibi. ¶ Illo ꝛ ſcõo modo intelligit quod in. o. l. ſi ita quis heredes. titius primo loco ſeparatiz de per ſe inſtituꝰ nõ videtur re cõiunctus: qꝛ lz alꝫs videret ſibi hereditas inſolidum aſſignata. l. vni. ſ. ſi vero non oẽs. C. de cad. tol. tamẽ clauſula ſubiecta er equis portionibus etiã ad eũ referri poſtꝙ põt cõgrue ad oẽs referri, vt. l. interdũ. in prin. ſ. de hered. inſtitue. vbi ſm eũ expreſſe probatur ad omnes referri, ꝛ ſic cum omnes tres eſſent ex equis partibus inſtituti: ergo apparet qõ primus non erat coniunctus re, ꝛ ſic qõ ibi non erat aliqua cõiunctio realis contra omnes, nõ quoꝛ ibi inter eos erat aliqua cõiunctio verbalis: qꝛ teſtatoꝛ nõ tã coniungere, quam celeriter dicere voluit, vt. ſ. dixi. ꝛ ſic ſm eũ in illo ter. nulla penitus erat cõiunctio nec realis nec verbalis cõtra oẽs doc. ꝛ ſubdit qõ iſte ſcõs ſuus nouus intellectus datus vltra oẽs ſibi magis placet ꝙ pcedẽs, ꝛ ꝙ de eo fuit allocut⁹ õnm ſuũ. d. Chriſtoph. de caſtel. qui ſibi dixit tenere iſtũ vltimũ intellectũ in rep. ſua in. l. lz imperator. ſ. de le. j. vbi ſuccincte tãgit ſm eũ. ¶ Tu aduerte ꝙ ter. in. o. l. ſi ita qs heredes. ad fi. dũ dicit nõ tã videt ꝙunxiſſe in telligit. ſ. realiter. verbaliter aũt bene ſunt ꝙuncti vt etiã ibi intelligũt gl. Dy. ꝛ cõiter ſcribẽtes ꝙ paret: qꝛ ẽt ſi illi duo ſcõo inſtituti nõ eſſent cõiuncti mediãte copula, ꝛ, tamẽ ex quoi vna ꝛ eadẽ oratiõe fuerũt vocati dicunt ꝙuncti vbis etiã detracta copula. d. l. triplici. ꝛ cũ ter. dicat nõ tã cõiunxiſſe, apparet qꝛ voluit vtrũqꝫ facere, tũc ſic ſi cai⁹ ꝛ meui⁹ nõ ſunt cõiuncti vbis vt vult Begu. ergo nec etiã re poſſunt vllo modo dici cõiuncti ex quo ſunt ex equalibus partib⁹ inſtituti: ergo titius ſolus õberet habere totã portionẽ repudiãtis ꝓ ius nõ diminuendi ex ꝙ ſolus erat cõiunctus re, aut ſolus inſolidũ inſtitutus, cui⁹ cõtrariũ ibi decidit ter. ergo apparet intellectũ Beru. non poſſe pcedere ꝛ ſi diceres, put dicit Beru. i ſcõo intellectu quẽ dicit ſibi plus placere ꝙ ꝓim⁹. ſ. titi⁹ nõ erat etiã ipſe re ꝙunctus ꝓpter dictionẽ ex eqs portionib⁹ ꝙ oẽs etiã ad eũ referri, dic qõ
43 iſtud nullo mõ põt pcedere ex duob⁹ fundamentis. ¶ Primo qꝛ ex quo illa verba ex eqs portionibus ſunt poſita in diuerſa oratione nõ poſſunt referri ad primũ poſitũ in oratiõe ſeparata. l. cũ videt. ſ. de vul. ꝛ pup. c. cũ dilecti. ꝛ ibi do. Car. ꝛ Imo. no. õ dona. ꝛ ꝙ hoc apparet nõ obſtare. d. l. interdũ. in prin. qꝛ ibi dictio eque, eſt poſita i vna ꝛ eadẽ oratiõe ideo ad oẽs ꝙſonas refertur, ſed in. o. l. ſi ita qs heredes. ſunt diuerſe oratiões, ꝛ ſic ille ter. nihil facit quãuis Beru. dicat ibi eſſe ter. expreſſum de hoc ꝛ male. ¶ Scõo ſi vez eſſet ꝙ oẽs illi tres fuiſſent inſtituti ex eqs portionibus vt vult Beru. certe text. in. o. l. ſi ita qs heredes, ꝙ dicit oẽbus ꝙ portionib⁹ hereditariꝰ accreſcere, dicẽdo ꝙ portionib⁹ hereditariꝰ oſtẽdit ꝙ nõ erãt equales portiones: qꝛ primus erat inſtitutus heres ſimplr, ꝛ ſic inſolidũ. ꝛ alij duo ꝙ eqs portionib⁹: ergo primus ꝺz habere duplũ magis ꝙ ſecũd⁹. ¶ Ergo quarto ꝛ vltimo loco rñdeo valde not. ꝛ plane ad. o. l. ſi ita qs heredes. ꝙ ibi titius ꝓmo loco ſimpliciter inſtitut⁹ nõ
44 erat cõiunctus re ꝛ aio ꝛ meuio quãtũ ad ius accreſcẽdi. Iſtud aſſumptũ, pho ꝺupliciter. ¶ Primo qꝛ inſtituti ſine partib⁹ nõ dicunt cõiuncti realiter: eo qꝛ nõ ſunt vocati ad eadẽ rẽ ex expſſa volũtate defuncti. ter. eſt ad literã in. l. itẽ. ℌ. fabin⁹. ſ. de here. inſtit. vbi formalr ſic õt ter. nã quãtũ ad ius accreſcẽdi nõ ſunt ꝙuncti q ſine pte inſtituunt, ꝛ ibi Bar. ad hoc multũ no. illũ ter. Iſtud idẽꝑ illũ text. tz Bart. hic. l. ij. q. i. q. ꝓn. ¶ Scõo ꝓho: qꝛ ex quo prim⁹. l. titi⁹ erat inſtitut⁹ heres ſimplr videbat inſtitutus inſolidũ in tota hereditate tacite: tũ. l. vni. ℌ. ſi vero nõ oẽs. C. de cad. tol. gl. in. o. l. ſi ita qs heredes. in gl. ſi. ꝛ ꝓbat in. l. ſi ita fuerit. ℌ. i. ſ. de here. inſti. Ex quo ergo primo inſtitnto erat relicta tota hereditas, ꝛ ſic totus attributus. Igit inſtituẽdo poſtea caiũ ꝛ meuiũ vſ trãſire ad diſpondiũ ꝛ ſic eos inſtituere in alio aſſe. text. eſt in. o. l. itẽ ꝙ ſabinus. in. ℌ. ſed ſi aſſe. ergo non poteſt dici ꝙ titi⁹ dicaꝛ re cõiunctus cũ illis duob⁹ cũ ſint in diuerſis aſſib⁹ inſtituti: ſtat ergo aſſumptũ ꝙ ibi titi⁹ primo loco ſimplr inſtitut⁹ nõ erat ꝙiunct⁹ re caio ꝛ meuio ſcõo inſtitutis quãtũ ad ius accreſcendi. Similiter etiã ſcõ lz ꝓpter celeritatem dicẽdi teſtatoris fuerint poſiti in vna oratione, tñ qꝛ teſtator etiã de eis volebat facere duas orationes ꝛ ſic eos ſeparare: nimirũ ſi etiã ipſi nõ cenſeãtur coniuncti vt ibi dicit litera, ꝛ ſic nimirũ ſi portio deficiẽs vtrũqꝫ accreſcit, ꝙ portionib⁹ hereditariꝰ ne teſtator decedat ꝙ parte bonorũ teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſtatus. ℌ. l. ius noſtrũ. ſ. de reg. iu. er quo ibi null⁹ eſt ꝓprie cõiunct⁹ cui ſoli accreſcat, vt eſt ter. no. in. l. heredes ſine partib⁹. ℌ. de here. inſtit. vbi eſt ter. ꝙ ſi teſtator inſtituit plures heredes ſine partib⁹, ꝛ ex ꝙiunctis decedat aliqs eiꝰ portio ad reliquos cõiunctos ptinet ſi aũt ſeparatim ad oẽs q eodẽ teſtõ ſcripti ſunt heredes eius portio ptinet. ita ibi õt ter. vñ ſi in. o. l. ſi ita qs. illi duo ſcõi fuiſſent ꝙiuncti verbis portio vnꝰ eoꝝ deficiẽs alij ſoli accreniſſet. o. l. heredes ſine partib⁹. ſed ꝙium ibi decidit ter. ergo apparet ꝙ nec ipſi erãt cõiuncti, ꝛ ſic relinquit ꝙ oẽs ibi erãt diſuncti, ꝛ ꝓpterea iuriſcon. ibi nõ diſtinguit nec cõſiderat quis eorum primo moriaꝛ, ſed ſimplr dicit ſi quis ex cõiunctis decedat, ꝛ ſic ꝓz ꝙ ille ter. quamuis fortiſſimus, nõ tñ obſt. ℌ intellectum verum quẽ ℌ. tenm ad iſtũ, nec põt dici ꝙ tex. ibi ad ſi. in verbo nõ tã cõiunxiſſe intelligatur. ſ. realiter ſed bene verbaliter: prout gl. ꝛ doct. ibi cõiter intelligunt: quia iſtud ſtare non poteſt duplici rõne. Prima quia cum ter. dicat ꝙ erant inſtituti ex equis partibus erat prorſus indubitatum ꝙ realiter nõ poterant dici coniun-

cti, vt hac. l. in primo ꝛ ſcõo reſpõſo ergo ſolũ dubiũ erat de vo-
45 bali ꝙiunctione. Secũdo qꝛ terr. ꝛ dicit quãtis ꝛ ſyllaba iducat ꝙiunctionẽ. ſed ſyllaba ꝛ inducit cõiunctionẽ ẏbalẽ ꝛ nõ realez, ergo ꝓz ꝙ ille tex. ſolũ dubitat de verbali cõiunctione, ꝛ intelligere ꝺ reali eſſet ineptũ ꝛ nugatoriũ. ꝛ ita habes bñ diſcuſſuz ꝛ enucleatũ ſenſum. d. l. ſi ita quis heredes. ꝛ credo diviſſe verũ ꝛ propriũ intellectũ illius legis ꝙuis fortiſſime. ¶ Scõo principaliter contra iſtũ intellectũ multũ fortiter vigere videt cõtra tex. in. l. meuio. in prin. ſ. de leg. ij. quẽ ter. in ſtrariũ allegat iſta
46 glo. in fin. lz alleget in ar. ꝛ ibi teſtator dixit meuio fundi partẽ dimidiã. Scio partẽ dimidiã lego eundẽ fundũ titio lego. Scio decedẽre eiꝰ portio vtrũqꝫ ꝓ portiõe legati accreſcit, tũc ſi meuius ꝛ ſeius vocati fuerũt ad partes fundi dimidias, ꝛ ſic in viriles: ergo ſunt re diuiſi ſeu ſeparati: ℌ qꝛ in eadem oratione ſunt poſiti ꝛ ſub vno verbo lego, ideo ſunt vbis cõiuncti vt hac l. in primo ꝛ ſcõo reſpõſo. titius vero ex quo fuit vocat⁹ ad eundẽ fundũ ſeparatim a primis ꝺz eſſe re coniunctus, ſed nõ verbis: qꝛ in diuerſa oratione eſt poſitus: ergo ibi eſt caſus ꝙ re tã tũ cõiunctus admittit ſimul cũ coniuncto verbis tantũ ꝛ neuter eoꝝ eſt potior alio nec aliũ excludit: ergo ibi videt eſſe fortiſſimus ter. cõtra intellectũ quẽ tenui. ꝛ ita illũ ter. itelligit ibi gl. in ꝓnto intellectu quẽ ibi ſequit Bar. poſt Oldr. ille tert. eſt valde difficilis ꝛ patit varios itellect⁹ itm̃ ꝙ Dy. Bal. ꝛ Pau. ô ca. in. o. l. meuio. in pric. referũt ſubtilẽ Pe. de bellaper. dicere qõ legerat octo vicib⁹ illã. l. anteqꝫ poſſet illud ꝓnc. intelligere legiſt ibi ꝙ glo. primã altero de trib⁹ modis. Tene tertiam lec. gl. ibi quã ibi approbat Dy. ꝛ dicit Bar. hic. ſ. q. prin. ſcõe partis princ. qõ illa. iñ. lec. cõiter tenetur. eam etiam finaliter poſt multa tenet Begu. hic in ſua repeti. in. ij. char. ꝛ ſeq. ꝛ iſto tertio modo intelligẽdo illa lex nihil ob. ſ. ꝙ loquat in plurib⁹ re tm̃ cõiunctis. Nã dũ ter. dicit meuio fundi partẽ dimidiã, ſcio dimidiã lego, intelligit de eadẽ dimidia. ꝛ ſici illa dimidia meui⁹ ꝛ ſeius ſunt re cõiunci ꝛ ſimiliter titius eſt re cõiunctus: qꝛ ſibi tot⁹ ille fund⁹ fuit relict⁹. ibi ergo eſt ſola cõiunctio realis inter eos: ergo nihil. facit ℌ intellectũ qñ tenui ad iſtũ ter. Et lz teſtator ibi videat velle trãſire ad dipõdiũ legãdo ꝺuob⁹ primis dimidiã fundi ꝛ poſtea legãdo titio totũ fundũ. d. l. itẽ qõ ſabinus. ℌ. ſi expleto. ſ. de here. inſt. ꝛ ita in ſpecie ad illã. l. menio. ꝙ ibi teſtator trãſiuit ad dipõdiũ, tenet Beru. in ſua rep. i ſuo nouo intellectu qñ ad illam. l. tradit. Et ſic lz alꝫs transitus ad dipõdiũ impeditat ꝙiunctione realẽ ꝓpter diuerſitatẽ aſſium, vt dixi in intellectu quẽ poſiti ad ꝙiũ pcedens. tũ in. l. menio. nõ impedit ꝙiunctionẽ realẽ ꝓpter dictionẽ eũdẽ: qꝛ ibi dicit eundẽ fundũ titio lego. ar. l. ſiſ. quoꝙ. ſ. de her. inſt. ¶ Contra iſtũ tertiũ intellectũ quẽ Bart. dicit cõiter approbari ꝛ quẽ tenni: duo videnꝫ obſtare. Primo ille ter. dũ dicit cũ ſeparati partes fundi ꝛ totus legatus ſit, põdera partes fundi: ergo diuerſe partes nõ eadẽ dimidia ibi fuerũt legate, cũ dicaꝛ in plurali partes: ergo nõ fuerũt re cõiuncti vt ibi opponit Bar. reprobans iſtũ tertiũ intellectũ, ꝛ exponere. i. partes. i. partẽ ꝓout ibi exponit gl. eſt violẽtia litere. ¶ Scõo in cõtrarium fortiter facit vt etiã ibi dicit Bar. qꝛ ibi ſi ſeius ꝛ meui⁹ eſſent re ꝙiuncti, put vult iſte tertius intellect⁹: certe pferret menius in portione ſeij decedẽtis: qꝛ ille etiã erat ꝙiunctus ẏbo ex quo in eadẽ oratiõe ꝛ ſub eodẽ verbo lego, erat poſitus vnde eſſet re ẏbis ſimul cõiunctus. ꝛ ſic excluderet titiũ: vt hac. l. in ver. preferr. cui⁹ ℌ ibi decidit tex. qui ambos admittit, ergo iſte tertius intellect⁹ ad illũ ter. nõ videt poſſe ꝓcedere defendẽdo iſtum tertium in-
47 tellectũ dic ꝙ text. ibi loquit ꝺ fundo legato. ꝛ ſic ꝺ ſpẽ: ſpecies aũt nõ eſt multiplicabilis ſicut quãtitas. l. plane. ℌ. ſi duobus. ℌ. de le. j. ergo debet intelligi de eadẽ dimidia. imo fortiꝰ ẽt in quantitatibus. ſi dico. ꝓmittis mihi ꝛ titio. r. intelligit facta ꝓmiſſio de eiſdẽ. g. l. ſtipulatio iſta. ℌ. eum qui. ꝛ. l. eum qui ita. ℌ pn. vbi gl. ꝛ. l. ſi mihi ꝛ titio. j. de ver. obl. firmat Bar. hic. in. j. q. prime partis prin. ſi ergo in quantitate que eſt multiplicabilis intelligit ꝺ eadẽ quãtitate: ergo fortiꝰ in. o. l. meuio. in prin. in fundo: ꝛ ſic in ſpecie que nõ eſt multiplicabilis intelligit legatum ſpeciei ꝺ eadẽ dimidia. ¶ Non obſt. ꝙ ibi ſeius ꝛ meuius erãt poſiti in eadẽ oratione ergo etiã erãt ẏbis cõiuncti. rñde ꝙ ter. ibi in duobus locis ꝓſupponit ꝙ cõſtãti ꝙ eſſent ẏbis ſeparati. Primo oũ dicit ꝙ ſeparati ꝛ partes fundi ꝛ totꝰ fundus legat⁹, ſi partes ergo fundi erãt inter meuiũ ꝛ ſeium ſeparatiz legate. idẽ dicit ille tex. in ſi. in quib⁹ fundus ſeparatiz legatus eſt: ergo ꝓſupponit tex. pro ꝛſtanti ſeiũ ꝛ meuiũ fuiſſe ſeparatos, ꝛ ſic diſunctos, ꝛ ſic poſitos in diuerſis orationibus. ¶ Quartũ intellectũ ad. o. l. meuio ponit Pe. de bellaper. quẽ refert ꝛ reprobat Beru. hic in repe. in. ij. ꝛ iij. char. ꝛ ibidẽ bey. ꝙ plura verba tradit aliũ quintũ nouum intellectũ: poſtea ipſe met in fi. ingenue fatet ꝙ iſte ſuus intellect⁹, lz ſit ſubtilis, tñ nõ eſt magna authoritate ſuffult⁹, ideo dicit ꝙ ipſum tz ſolũ diſpu

Universidad de Deusto
Biblioteca

tando. Deciendo autē nō recedit a supzascripta. iij. lec. que est vltima in. d.l. meuio. Jdeo de istis duob⁹ intellectibus non facio aliter in specie mentionē: quia nō sunt reales nec veri. Per ista remanet expeditus intellectus huius difficillime. l. Tamē vt mihi intactū ꝓtermittatur, non omitto q̄ quidā ex nobis egregius scholaris ꝓ Placentinus cui intellectus qđ tenui vis⁹ est continere aliquid superfluitatis ad hūc ter. Cū velit cōiunctum: verbis tantū ꝓferri 2iuncto re tantū, z istud decidatur in vers. fi. ergo superfluus erit ver. qđ si re. Jtē ꝑm intellectum qđ tenui erūt solū due decisiones in ter. z nō tres, z tū ego dixi tres esse decisiões. Jdeo misit ad me i scriptis aliū suū intellectū ad ver. q̄ si re. q̄ ibi decidat q̄ inter ipsos 2iunctos re tā trū nō sit locus relationi, z dū text. dicit re tm̄ coniunctum nō esse potiozē, intelligit ipse alij similiter re coniuncto q̄ etiā ꝓsupponit Bar. esse vez in ij. q. ꝓin. secūde partis princip. circa ꝓin. ibi simpliciter dicit Bar. q̄ si sunt 2iuncti eadē 2iunctione reali tantū q̄ neuter alteri ꝓfert. Ratio dubitādi ꝑm eum poterat esse dupler. Primo quia legādo scō eandē rē videbat adimere a primo. l. sicut. z. l. fe. j. de adimē. leg. vidimus late. ff. j. op. bar. Scō poterat esse dubitatio: quia ille cui primo erat factum legatū videbatur ꝓferendus tanq̄ primo nominatus in testamēto a testatore. ar. l. quoties. ff. de vsufr. z que no. Bar. in. l. qui duos. ff. de lega. j. Justis tñ nō ob. iuriscō. in ver. qđ si re. decidit 2trariū. f. q̄ inter 2iunctos re tm̄ non sit locus ꝓlationi. z hoc modo ꝑm eū, postea in vers. fi. bene decidit q̄ cōiunctus verbis tatū ꝓferatur cōiunctio re tantū, z hoc modo nihil erit superfluum in illo ter. Iste intellectus q̄uis acutus, z qui 2ueniret etiā doctozi iudicio meo nullatenus pōt ꝓcedere ad istū tex. q̄ qua ratione in ver. qđ si diceretur qđ 2iunctus re tātum nō ꝓferak alteri similiter cōiuncto re tm̄ eadē ratione in ver. fi. si vero verbis deberet decidi qđ cōiunctus verbis tantū non ꝓferak alij similiter 2iuncto verbis z probak istud assumptū:

48 q̄ per aduersatiuā si vero verbis posita in ver. fi. reperit qualitas precedētis ver. ꝓnut valde no. tenet Bal. in. d.l. oēs populi. in. tñ. col. fi. de insti. z iure. vbi ꝓ hoc decidit pulchrā z not. q̄stionē de qua ibi per eū allegādo gl. in. ff. itē lapilli. insti. de re. diui. Cū aduersatiua etiā copulā in se cōtineat, vt ibi per eum. z istā doc. Bal. refert z sequit. d. Aller. z dicit nō reperiri alibi i l. filius a patre. in ꝓin. in. tñ. col. in fi. ff. de lib. z posth. sicut ergo in v. si qđ decideret. qđ 2iunct⁹ re tātū nō ꝓferatur alteri similiter cōiuncto re tātū. Jdē deberet decidi in ver. fi. Si vero verbis q̄ 2iunctus verbis tm̄ nō ꝓferak alteri coniuncto verbis tm̄, ad hoc vt illa aduersatiua si vero, que etiam habet in se copulā repetat qualitatē eiusdē verbi. z tū istud stare non pōt ad illū ver. fi. vt clare ptz ex verbis illius litere: ergo similiter iste sensus ad ver. q̄ si re. ꝓcedere nō pōt. Unde tene intellectū quē tenui q̄ ponant tres decisiones in ꝑtert. ficut sunt tres spēs 2iūctoz. z ꝑm ordinē ter. nō est aliqua superfluitas. Primo em̄ ꝺcidit q̄ 2iunctus re z verbis simul ceteris oio ꝓferē. Scōo qđ 2iunct⁹ re tm̄ nō ꝓferet cōiuncto re z verbis simul, nec cōiuncto verbis tm̄. ita decidit in ver. qđ si re z qz posset dubitari. an saltē cōiunctus re tm̄ sit equalis cōiuncto v̄bis tantū, z simul cū eo admittak, in ꝑta. l. si ita qs heredes. ff. de here. insti. z. l. meuio. in ꝓin. ff. de leg. ij. ideo subiūcit v. fi. Si vero verbis ꝺcidit q̄ cōiūctus v̄bis tm̄ ꝓferak cōiūcto re tm̄. z sic nihil est superflui i isto ter. Et ꝑ ista cū laude Dei habes expeditas oēs gl. huius. l. z cōsequēter intellectū ter. in q̄ cōsistit magna pars buius apparat⁹. Extra gl. Bart. duo ꝓncipalia ꝓncipaliter examinat. Primo materiā cōiūctoꝝ. Scōo ꝺ effectu cūiūctionis. f. iuris accrescēdi. Et sic pōdera q̄ Bar. sequit ordinē iurisc̄onsul. in bac. l. q iurisc̄onsult⁹. Primo posuit de cōiūctis. Scōo ꝺ effectu cōiūctionis, z sic ꝺ iure accrescēdi. Aut dictū fuit i diuisione hui⁹ ter. Jtē dicit Bart. ex ꝓdictis patere q̄ cōiunctio est dupler. alia est hoīs, alia est legis. Jtē 2iūcti cōiūctione hominis. alij sunt cōiuncti re tm̄. alij coniuncti verbis tm̄. alij re z v̄bis simul cōiuncti. z ideo de singulis est videndum ꝑm Bar.

49 Adde tu⁹ q̄ triplex est cōiunctio, quedā est cōiunctio dictionū, quedā orationū, z quedā locutionū, vt est gl. in. l. quidā. f. de pecu. leg. z l3 alia gl. aliter nō declaret. Dic cōiunctio dictionū, est q̄ vnus actus vel regit duas diuersas dictiones, vt lego Titio z seio talē fundū: cōiūctio orationū est q̄ sunt due orationes cū copula vt lego titio fundū cornelianū. Jtē lego seio eundē fundū: cōinnctio locutionū est de diuersis reb⁹ vel personis, vt lego titio fundū, itē seio domū. Jn tali spē ꝺclarat istas tres species cōiunctionū. Bal. in cōsi. ccclxij. ꝓme partis. ici.

Querit a me vtrū copula q̄ 2filiū est erroꝛ duplicatū in cōsil.

50 ccxj. scde partis. Jtē dū Bar. †† dicit q̄ dupler est cōiunctio alia est hoīs, alia est legis. z de vtraq; ponit glo. in. l. j. ff. ide ait. in v. socij. ff. de vsufr. accref. quā gl. alleg. Bar. ff. in vij. opp. ita etiam dicit Bal. in. l. vni. ff. bis ita. in ꝓin. C. de ca. tol. Jsta videtur esse bona diuisio, q̄ quelibet diuisio debet esse bimēbris aut reducibilis ad bimēbrē ꝑm boetij. Tū dic plenius q̄ cōiūctio est quadrupler, legalis, testamētaria, q̄ctionalis, z mixta, z l3 testamētaria z cōuctionalis ambe dicant hoīs: vt vult bar. tamē dimdo in quartoꝛ species gratia cōmodioris doctrine z

51 intelligētie. Cl† Cōiunctio legalis dicit, quādo plures cōiuncti ad acq̄stionē alicui⁹ rei a lege vocant⁹: puta si testator legat seruo pluriū oñoꝛ: illi plures oñi vocāt ad acquisitionē legati facti seruo. l. cōmunis. ff. de acquir. here. l. vero. ff. si duo. ff. ꝙ soc. z. l. j. ff. idē ait. de vsufr. accref. z inter istos nō videt q̄ habeat locū ius accrescēdi in ꝓpriate, vt est ter. no. in. l. z ꝓculo. de lega. ij. z illa. l. est ad hoc melioꝛ q̄ sit i iure ꝑm Ange. in. l. itē q̄ sabinus. in ꝓin. ff. de here. insti. Secus est in vsufr. d. l. j. ff. idē ait. de vsufr. accref. Simil⁹ si moriatur legatarius relictis plurib⁹ heredib⁹. l. legatarius. de le. iij. Jtē q̄ plures ab intestato bene ficto iuris ciuilis vel ꝓtoꝛij vel statuti vl cōsuetudinis ad aliq̄ hereditatē vel successionē cōiunctim admittunt. l. vni. ibi late Bal. z Sali. C. q̄ nō peté. par. l. si plurib⁹. f. de suis z legi. l. j. ff. si nemo. ff. ad tertu. z ista declarat latius Bart. f. nu. iiij. q. ꝓin. huius ꝓme partis. Et de ista cōiunctione legali formatur Bar. aliquas not. questiones. f. in. v. q. ꝓin. scde partis pri. vbi

52 dicet. Cl† Jsta cōiunctio legalis 2tigit duob⁹ modis. Uno mō ex verbis legis vt q̄ duo nepotes in potestate cōiungūt inuicem respectu nepotis emācipati. Alio modo quādo per vnam personā ex legis dispositione descēdit ius in plures. d. l. z ꝓculo. sicut quando ex vno stipite descēdit feudū in plures filios. Jsti possunt dici cōiūcti cōiūctione cōsuetudinis: q̄ ex vno fō re oriunt, vt in. c. j. ff. cū vero 2uadus. qui feu. da pos. in vsi feud.

53 ꝑm Bal. in. l. uni. ff. bis ita. circa ꝓin. C. de cad. tol. Cl† Coniunctio testamētaria, vt dixi est tripleꝛ, quedā est realis tm̄, quedā verbalis tm̄, quedā mixta, z sic realis z verbalis simul. l. triplici. f. de verb. sig. z ista est ꝓprie materia nostra de qua loquit ista

54 lex. z de ista plene dicetur. Cl† Coniunctio cōuentionalis, est q̄ causak in dispositionibus inter vinos: puta in cōtractibus q̄ duobus vel pluribus cōceditur feudum vel emphyteusis. Et de ista cōiunctione cōuētionali tractat Bar. f. in. vj. q. ꝓin. que est vltima scde partis ꝓin. tradit ordinarie per Bart. z omnes

55 in. l. si mihi z titio. f. de verb. obl. Cl† Cōiunctio mixta pōt esse vel ex legali z testamētaria simul vel ex legali z cōuentionali simul, vel ex testamētaria z conuētionali quādo cōuentio fieret in testamēto. l. hec sentētia. ff. de test. tute. gl. in. l. heredes palā. ff. i. z ibi bar. z alij. ff. de test. Lyn. z alij. in. l. cū antiquitas. C. eo. itē relictū pōt trāsire in cōtractū q̄ nō subest fraus. l. in tacitis. z

56 ibi Bal. in. ij. not. ff. de leg. j. Cl† Assumo nūc coniunctionē testamētariam triplicem que vt dixi est ꝓprie materia nostra. Primo ergo videndū est qui dicāt cōiuncti re tātū. Dicit Bar. q̄ sunt illi quib⁹ eadē res separatim legat, vt hic, z. ff. si eadē. iunct. de le. z. d. l. triplici. Jsta diffinitio seu descriptio bar. est diminuta, vt statiz. f. dicā. circa istos cōiūctos re tm̄. Bar. format quatuoꝛ q̄stiones. Tu tū ordinate ꝓcedēdo ex ꝙbus primis questionibus bar. colligetria requisita necessaria q̄ requirunt

57 ad hoc vt dicātur re cōiuncti. † Primo requirit⁹ q̄ res que pluribus relinquit cōsistat in specie. secus si consisteret in q̄titate vel in genere, tūc nō dicuntur re cōiuncti: puta si testator dicat lego titio. x. seio lego. x. Jsti nō sunt cōiuncti re, sed quilibet de per se debet habere sua. x. ꝑm bar. hic in. j. q. Mouet subtiliter bar. quia si diuersis volūtatibus ꝓsumit⁹ multiplicatio legati cōsistentis in q̄titate eidē persone facti. l. quinquenta. ff. de ꝓba. ergo multo magis hic facit diuersitas personaꝝ: qui bus in eodē testamēto q̄titas relinquit: q̄ diuersitas ꝓsonaꝝ facilius inducit multiplicationē quā si esset vna persona. l. oēs. z. l. si is qui. f. de actio. z oblig. l. quid ergo. f. j. de lega. j. no. in. l. huiusmodi. f. j. eo. ti. vt idē operetur diuersitas personarum in eadē volūtate q̄ operak diuersitas scripturarū in eadē ꝓsona. Jta voluit arguere Bart. hic z cū barto. z eius ratione transit simpliciter Sali. hic. ibidē tenet do. Det. de bern. in sua repet. i vj. char. vbi dicit q̄ ista determinationē Bar. nō deducitī disputationem, quia non est dubitabilis questio. Sed tu aduerte quod ratio assignata per bar. videtur esse fragilis, ꝓut etiam perpēdit Rapha. cu. hic in repeti. in. iij. col. Nā in eadē persona non inducit multiplicatio q̄ fit in eadē dispositione. l. plane. f. j. ff. de leg. j. sed bene quando fit in diuersis dispositionib⁹ puta in testamēto z codicillis vel in diuersis codicillis, tūc loquitur. d. l. quinquaginta. z sic bart. non videtur concludenter arguere a diuersis volūtatibus ꝓut loquitur. d. l. quinquaginta. ad vnā vltimam voluntatē licet in ea relinquatur diuersis personis. Ipse tamē Raph. sequit conclusionē bart. quā putat esse clarā, z ꝓ eo ea adducit ter. insti. de duo. re in ꝓin. z in. l. meuio. in ꝓin. z. l. qui duo. ff. de lega. ij. probat etiam ratione. Nā si testatoꝛ a diuersis heredibus legat eidē eandē qualitatem de. r.

intelligitur

intelligit duplicare. vt. gg. habere debeat. l. si plurib⁹. ff. j. ff. de lega. ij. fortius si legat diuersis legatarijs non eisdē 13 ab eodē ab vno herede. Cl† Jtē inquātū Bar. limitat istam conclusionē vt

58 ꝓcedat z q̄n eadē q̄titas relinquit sub diuersis cōceptionib⁹ secus q̄n sub eadē cōceptiōe, puta Titio z Scio lego. x. tūc dicunt re ꝓiūcti in illis. z. si qs testō. ff. de leg. j. addē q̄ idē tenent Bal. Rapha. cu. Paul. de cast. z. d. Aller. in. d. l. stipulatio ista. ff. cū q̄. Quis aliter videatur sentire Bar. ponēdo tertium casum qui hic vī omitti in. d. l. si qs testamēto. in ꝓnc. de quo perpēdit Mod. ꝓfertim. d. Aller. in. d. ff. cum qui. Adde etiā q̄ cum Bar. hic

59 13 Sal. in. l. vni. ff. sui aūt diuiunctim. C. de cadu. tol. z Adde etiā questionē quā ponit. d. Aller. post Jo. de imo. in. d. l. qui filiab⁹. ff. j. q̄ pluribus sub noīe collectiuo relinquit quantitas an intelligatur cōiunctim oībus de vna q̄titate, an singuli singulas q̄titates hr̄e debeāt, puta si testator legat filiab⁹ suis mille florenos an intelligak cōiūctim z cōsplerive de solis mille tm̄

60 an ꝓ o singula filia singula mille debeant, ibi videas. Cl† Scōo requirit⁹ vt dicant re cōiūcti ꝙ eadē res relinquatur plurib⁹ separatim simpliciter. quo casu per 2cursum faciunt sibi partes, z vnus habebit rem, alius estimationem: quia impossibile est ꝙ vter ꝙ habeat rem insolidū, iurta. l. si plurib⁹. de leg. j. sec⁹ esset q̄ eadem res pluribus separatim legatur hoc expresse acto ꝓ testatoꝛem vt quilibet eā insolidū habeat: tunc non dicant cōiuncti adeo q̄ vno repudiante alter habeat rem z estimationē: q̄ tūc nō faciunt sibi partes ꝓ cōcursum. z illi dicunt re cōiūcti quibus eadē res separatim legatur, z faciunt sibi partes per concursum. l. coniunctim. ff. eo. z. l. inde neratius. in ꝓnci. ff. de vsufr. accref. z sic duo requiruntur ꝑm Bar. hic in. ij. q. z sequit simpliciter Sali. hic. idem tenet Raph. cu. in repe. in. iij. col. ad

61 fi. vbi cōfirmat opi. Bar. subtili rōne: q̄ coniunctio realis operak vt si deficiat in persona vnius, alius habeat rē totā iure suo nō diminuendi. l. vnū. ff. sui aūt diuiunctim. C. de ca. tol. declarat. ff. in ꝓmo euidētiali: 13 hic situd esse nō pōt, cū totū habeat iure suo sine alī⁹ cōcurrat cū eo sine nō: ideo cōiūctio nihil operabit, al's oporteret ꝙ his deberet ipsa eadē res ex eodē legato eidem persone z insolidum, qđ esse non potest. l. plane. ff. si coniunctim. ff. de leg. j. z. l. qui bis idem. f. de verb. obl. 13 subtilis. d. Pe. de bern. in sua repe. in. vij. char. istud reprehēdit: q̄ ꝙ legatarij faciāt sibi partes per concursum: hic nō requiritur ad coniunctionē realē. ꝓducendā in esse, sed est effect⁹ resultās ex ipsa cōiunctione reali. ideo ꝑm eum Bart. errat q̄ vult q̄ id qđ est effectus cause sit eius causa q̄ est impossibile ꝑm eum. Cl Addō qđ istud prima facie satis videt posse tolerari: q̄ ꝓ essentia coniunctionis realis requirit qđ eadē res pluribus insolidum legetur separatim. a. in diuersis orationibus vt hac l. in princi.

Cl Effectus autē resultātes ex ista cōiunctione reali sunt duo.

62 Primo q̄ isti legatarij facūt sibi partes ꝓ 2cursus. d. l. 2iunctim. ff. eo. z. l. vnica. f. si vero nō oēs. C. de cad. tol. Scōs effect⁹ est, q̄ si alij legatarij non veniant ad legatū, ille solus qui venit habet per ius nō diminuendi: ex quo nullus secum cōcurrit z nō per ius accrescendi, vt declarauī. ff. in ꝓin. in primo euidē. tamē determinatio Bart. videtur esse verior: q̄ peride est, ac si

63 duob⁹ diuerse res legate essent. † Tertio requiritur vt dicant re cōiuncti q̄ ad eandē rem vel partem sint plures vocati, z expressa volūtate testatoris. secus si solum ex tacita. l. iij. cū gl. ff.

64 de vsuf. accre. † Hinc est, q̄ instituti simpl'r, z sic sine partibus non dicunt re cōiuncti alijs quantum ad ius accrescendi, 13 faciant sibi partes per concursum. ter. est not. l. item qđ sabinus. in. ff. vnde idē tractat. ff. de bered. inst. vbi formal' dicit ter. Nā quantū ad ius accrescēdi nō sunt cōiuncti qui sine parte instituunt ꝑm Bar. hic in. ij. q. z in. d. l. itē qđ sabinus in ꝓn. per illū ter. z hoc tenet gl. in. l. vnica. f. bis ita. versi. si vero quidā. z ibi

65 Det. z Ly. C. de cad. tol. Cl Et propterea Bar. alibi plenius scribēs ꝙ bic qui dicant re 2iuncti dicit ꝙ illi sunt qbus ex expressa dispositione testatoris tota res cuilibet assignat, ita no. Bar. in. l. vnica. f. vbi autē. C. de cadu. tol. vbi dicit Bart. se ad hoc singulariter no. illū tex. huic dicto Bar. vt esse ter. de directo contrarius in. l. triplici. f. de verbo. sig. Rap. cu. in rep. in. v. co. dupliciter respōdet ad illū tex. Primo qđ ille ter. debet intelligi portionem ibi fuisse expressam a testatore, sed ista est diuinatio, vnde secūdo respōdet ꝙ licet vbi duo separatim instituunt sine expressione portionis z dicūtur 2iuncti re, vt dixi secundū Bar. tamē vbi institutūr cōiunctim verbis sine adiectione partis expressa, tūc dicuntur cōiuncti etiam re, vt. d. l. triplici. z hoc modo datur nota. limitatio ad doc. Barto. hic. Subtilis. d. Det. de begu. in rep. hui⁹. l. in. vij. char. repehēdit

66 istam deci. Bar. ꝓ eo q̄ in vltimis votūtatibus tantum debet operari tacitum ꝙ expressum imo interdum plus. l. si cui legetur. in fi. z. l. se. ff. de lega. j. z. l. nutu. ff. e. Istud est fragile fundamentū ꝓ ea que late dixi in. l. cū quid. ff. ci cer. pet. vbi late posui, an z quādo tacitū idē operet ꝙ expressum. Cl Scōo z forti⁹ dicit idē Begu. qđ ista decisio Bar. videt esse cōtra casum in. l. si dño stichus. ff. de leg. j. vbi saltē tacite vni eādem rem legauit z tamen faciunt partes per concursum ergo sunt re 2iuncti. ff. sinautem disiunctim. C. de cadu. tol. eo q̄ effectus ꝓsupponit causam suam de necessitate. Tu dic qđ ille text. paz facit. Nam ibi non erāt partes vni assignate, z alius sine ꝑtibus institutus ꝓut loquitur. d. l. item quod sabinus. in ꝓin. z Barto. hic. Sz ibi erat vni legatus stichus i specie alij legata optio serui quo casu eligendo stichū dicūtur in illo stichō cōiuncti re, ꝓut de clarat Bar. f. ꝓqui. in. iiij. q. ad fi. z idē Barto. in. d. l. si domino stichus, z sic in illo ter. vni erat relicta species iā declarata. alij declarāda per electionē ꝑm Bal. in. c. j. in vlt. colū. de rescrip. z sic quilibet vocatur separatim vt ad eandē rē ideo faciunt sibi partes per cōcursum, z sic dicuntur re coniuncti. Cl Tenc cōclusionē Bar. que nō est vera z cōmunis. z quā etiā tenēt Bal. in. d. l. itē qđ sabinus. in pain. in. ij. no. per illū tex. vbi dicit quod iste est subtilior passus illius legis. Jdem etiam tenet ibi Angel. reputans illū ter. esse ad hoc mirabile: z quod est melioꝛ lex

67 ad hoc que sit in iure ꝑm eū. Cl† Subdit Barto. in. ij. q. ꝓut q̄ testator instituit Titiū in dimidia z Semproniū in eadē dimidia instituit in qua Titium instituerat q̄ isti sunt cōiuncti re. Et intellige de eadē dimidia in specie per. l. iuli. quoq;. ff. de bered. insti. z. d. l. triplici. in fin. Secus ergo videtur si simplr diuisset dimidia nō addēdo eandē. vt. l. meuio. in ꝓin. ff. de leg. ij. De cuius tamen intellectu dixi supra super glo. magna domi. Pe. de begu. hic in repe. in. viij. charta. sequit simpliciter Bar. z dicit ꝙ ista questionē meruit formari: q̄ casus est clarus in dictis duobus iuribus alleg. per Bart. alij nihil tangunt. Tu ad uerte qđ in. d. l. iulia. quoq; bene est dictio eadem cum relatiuo qua, vt dicit Bar. Tamē in. d. l. triplici. ad fi. vbi iurisc̄o. refert decisionem Juliani non est dictio cadē, nec aliquod relatiuum q̄ ibi simpliciter dicit sempronius ex parte dimidia heres esto, ꝓut etiam dixi. ff. in. ff. oppo. Bar. Jtem adde qđ Bal. in. d. l. tulia. quoq; tenent quod isto casu est etiam cōiunctio verbalis nō tātum realis z non bene, vt patet ex ꝓdictis, z ex his que statim dicam declarando qui dicantur coniuncti verbis tātū.

68 Cl Quarto querit Bar. ꝙn testator vni legauit totum, alij legauit partē, an in illa parte erunt re cōiuncti. Et distinguit totum z partes triplicīter, vt hic per eū. Aduerte in secūdo casu Bar. quādo vni legatur fundus alij vsufru. illius fundi qđ in vsufr. dicunt re coniuncti z ambo admittunt ad vsumfructū, z faciunt sibi partes per concursum. l. si alij. f. de vsufr. leg. l. idē neratius. ff. in. z. l. si ꝓpriatas. de vsufru. accrescen. eo quia remota parte integrali, scilicet vsufru. nō dicitur fundus, sed nuda ꝓprietas: cum fundus consistat ex ꝓprietate z vsufructu. z ideo in vsufructu ambo sunt re 2iuncti, vt hic per Bar. Cōtra istam cōclusionem Bart. arguitur fortiter qđ isti duo nullo modo sunt re coniuncti. nam vnus habet vsumfruct. formalem: alius habet vsumfruct. causalem. z sic quasi sint diuersarū rerum legatarij non possunt dici re cōiuncti. cum oporteat ꝙ eadem res sit eis insolidum legata, vt hoc tex. huic difficultati respondet solus Salice. hic alij non tangunt quod non est vis in hoc: quia licet leges appellent vnum vsumfru. causalem: qa causatur ex ꝓprietate sua, alium formalem: tamē reuera z in effectu idē est vsufru, licet leges eis adiciant diuersas qualitates. vnde cū primo vni sit legatus totus fund⁹ post ea alij legatur vsufru. qui cōcurrit cū primo. z sibi facit partes per 2cursum. certe dicitur re coniuncti licet diuersam qualitatem habeat vsufructus primi, quia vocatur causalis. alium secundi: quia vocatur formalis: sed quia nō potest habere causalem quia 2enrrat cum formali, z ideo perinde est ac si sibi for-

69 malis fuisset legatus. Cl† Limita istam conclusionem Bart. ex singulari decisione Bal. in qua dicit se cōsuluisse in. l. quoties. in fine. C. fami. ercis. vt. d. l. si alij. cum alijs. ll. ff. allegatis procedat quando fundus fuit relictus vni, deinde vsuffr. illius fundi fuit alij in specie relictus: tunc bene ambo cōcurrunt in vsufru. z in eo sunt re coniuncti. z ita loquitur doct. Bar. hic. secus quando fundus esset in specie relictus vni, alij autem esset relictus vsufru. nō specialis illius fundi, sed vniuersalis omnium

70 bonoꝝ. ꝓut dicit Bal. euenisse sibi de facto in testatoꝛe⁹ qui reliquit vxorem vsufructuariam omnium bonorum suoꝝ z si filius moriatur in pupillari etate legauerat fundum titio. certe in vsufructu illius fundi vxor non concurret cū legatario fundi, cum vxori nō fit relictus vsuffr. particularis illius fundi 13 vniuersalis: vnde illi vniuersalitati per speciem intelligit derogatū. l. questum. f. vlti. f. de fun. mūru. z sic vxor nō debet habere vsumfr. in re alteri specialr assignata. Et ad hoc dicit Bal. sē ꝑiter allegare. l. si fideicōmisso. f. vt in pos. le. vt ibi lati⁹ q

Universidad de Deusto
Biblioteca

eũ. Facit qõ dicit Bart.hic in primo mẽbro, q generi p speciẽ derogat per reg.l.vxorẽ.ff.felicissimo.ff.eo. ꝛ.l.seruis vrbanis. ff.ti.3.e. ¶ Tene indubitãter cõtra Bal. contra quẽ alleg.ter. in terminis in.l.sempronio.in prin.ff.de vsuf.leg.vbi est tert.q legato generali vsufr.nõ derogat p legatũ speciale domus vel fundi.ꝛ Bar.ibi in fi.prin.dicit q ille ter.est tenendus mẽti:q quotidie relinquunt pdia pluribus personis,ꝛ postea testator dixit vroꝛi lego vsumfr.bonoꝝ q in vsufru.oẽs ꝓcurrũt,q est tenendũ mẽti fm eum. Et illũ ter. Pau de cast.in consi.ciiij.in cip. viso pũcto obscuro. tenet cõtra Bal.ꝛ bñ.ꝛ dicit qõ Bal. non ineminit de illo te.nec de Bar.ibi illã decisio. Bar.in.d.l. sempronio.in prin.sequitur etiã do. Aller.in consi.lvj.iij.volu. incip.perlectis verbis testamẽti. vide etiam aliquid per Bar.i l.fi quis seruum.ff.fin.in vlt.col.circa mediũ.ff.de leg.ij.ꝛ Bar. in.l.questum.ff.fin.in.in.vlt.col.f.de fun.instr. Nota diligenter predicta ad doctr. Bartol. hic,ꝛ multi in his facile errarent in practica. Et fm hoc habes magnã ampliationẽ ad istũ fm ca-
71 sum Ba. ¶ In tertio casu Bar.qñ vni primo legatur fundꝰ deinde alij legat tertia vel quarta pars illius fundi qõ nõ dicã tur ℨinnci re:q q legatur scõ,videt ademptũ primo. Secus esset ℨ:q si primo relinqueretur vni pars fundi puta.iij.vel iiij. postea alij relinqueretur totus fundus,impossibile est qõ totũ adimatur de parte.l.cum questio.cum glos.C.de lega. vbi dixi. ¶ Not.ad ea que tꝫ Bart.ff.in.ij.oppo. per.l.sicut.f.de adi.leg. functo intellectu glo.ibi qõ legando secundo sub commemoratione primi eandẽ rem videtur a primo adimere partem illius rei. De quo tangit hic Rap. cu.in repe.in.v.col. ¶ Item circa contrariũ.l.si domino stichus.ff.de le.de qua.l.oꝛgi.ff.priorime
72 in.ij.q. Bar.† Tu aduerte Bar.hic velle q legatũ optionis oi cal legatũ speciei facta electione. Et idẽ tenet Bart.in.l.si domino stichus. Adõ Bal.idẽ tenentẽ in.l.ff.f.j.in.iiij.col.C.cõia de leg.ꝛ ad.d.l.si domino stichus. vide per Jmol.ꝛ Mododer.in l.plane.ff.si coninnctim.ff.de leg.j. Ultimo circa istud primum
73 mẽbrum q dicãtur re cõiuncti tantũ.adde† q etiã fit cõiunctio realis mediãtibus qualitatibus diuersis vtriq; legatario separatim assignatis in quib⁹ cõicantur res legate, vt.l.titie textores.in prin.in ver.cõmunes esse.ff.de leg.j. Nã in primo ꝛ secundo casu illius.l.titia ꝛ plotia sunt re ℨiuncti,ꝛ faciunt sibi ptes per cõcursum in seruis tertozib⁹ ꝛ vernis simul fm do. De.ff. beru.hic in repeti.in.vj. charta qui dicit q nõ inueniat ab alio animaduersum. Adde q itõ idẽ not.ibi solus Ber. Allij nihil tangunt vbi dicit vltra doc.se notare ex illo text.mirabile modũ ℨiungendi re,ppter concursum duaꝝ qualitatũ q vnicuiq; legatario in suo legato ꝙueniunt. Et p illa ita remanet expedi tũ primũ mẽbꝝ ℨiunctiõis testamẽtarie. scz de ℨiunctis re tiñ.
74 ¶ Scõ principaliꝫ videndũ est de scõ mẽbro cõiunctionis testamẽtarie que dicitur coniunctio verbalis tiñ.Bart.ponit duo exempla ꝛ quatuoꝛ q̃stiones,ꝛ sic Bar. secutus est mozez iuriscõ.hic. Nã nõ ponit diffinitionẽ seu descriptionẽ verbalis ℨiunctionis,sed solũ ponit exẽpla.aliter autẽ facit in mẽbro pcedẽti,sicut etiã tex.hic.facit.Et fm Bar.siue sit copula ꝛ, siue copula cũ, siue sit soluta, siue sit nomẽ collectiuũ est ℨiũctio ỽbalis.Tu potes dicere qõ dicũtur cõiuncti verbis quãdo pluribus in eadẽ oratione ptes distributiue relinquunt, vt hic,ꝛ ℌ.bis ita.C.de cad.tol.ꝛ ibi Bar.in fi.multũ no.illũ tex.ꝛ dicit q nõ babes alibi ita clare in iure qui dicanꝫ ℨiuncti verbis qui in vna ꝛ eadẽ oratione ponunt. Illi vero dicunt distincti ỽbis qui ponunt in diuersis orationib⁹.vel sic,ℨiuncti verbis dicũtur qui sub vnitate verboꝝ eandẽ orationẽ ℨficientium ad legatũ vel ad hereditatẽ admittuntur diuersis a testatore portioni
75 bus, vel qñ testoꝛ instituit plures in eadẽ re ꝛ in eadẽ oratione distributis tamẽ partibus.l.si duobus.ℌ.si.in fi.ff.de lega.j.† nã vnitas oratiõis plures legatarios cõplectẽs eosdẽ loco vniꝰ facit haberi.l.vnica.ℌ.hoc ita tã varie.C.de cad.tol. ꝛ.l.plane.in pn.ff.de leg.j.vt habes exẽplũ in ter.titio ꝛ seio lego fundũ egs portionib⁹. Et istud ꝓcedit etiã si due pſone vel plures ponãtur in eadẽ oratiõe soluta ꝛ sic sine copula,vt titio seio lego talẽ fundũ equis portionib⁹,vt.l.triplici.ℌ.videamus.j.de verb. signi.ꝛ.l.cũ in testamẽto.ℌ.hec verba.ff.de here.instit.lꝫ Pet.de bellaper.voluerit hoc vltimo casu esse omnino diuisictos,vt refert Ly.in.o.ℌ.vbi autẽ.ꝛ male dicit per iura ꝓcall.fm Bar.ꝛ
76 alios hic. ¶ Subdit Bar.nõ esse differẽtiã an ponaꝫ copula ꝛ, vel dictio cũ.d.l.triplici.nã inter ꝛ,ꝛ cũ,nulla est differentia in modo ℨiungendi ỽbaliter.l.titie textores.ℌ.ff.de leg.j.ꝛ.l.si qs
77 titio.ff.de vsufr.accre. ¶ Item subdit Bar.j.in.iiij.q.que erit per hoc ꝛpedita, idem esse in alternatiua posita inter ꝑsonas vt testatoꝛ dicat,titio aut seio talẽ fundũ egs portionib⁹ lego. Isti sunt ỽbis cõiuncti cum alternatiua vel posita inter personas resoluatur in coniunctã,vt.l.cum quidam.C.de verb.sign.
78 ¶ Scõm exemplũ Bart.est qñ testatoꝛ apponit nomẽ collectiuũ plures personas cõprehendens absq; alia expressione ꝓpꝛioꝝ nominũ, vt lego fratribus meis vel filijs fratris mei vl liberis vel cognatis talẽ fundũ equis portionibus nã omnes q vocant sub eodẽ nomine collectiuo videnꝫ esse verbis coniuncti.vt.l.interdũ.in prin.ff.de here.inst.ꝛ.l.si pr.de vul.ꝛ pupi.ꝛ l.qui quartã.ℌ.fi.de leg.j. Isti prohibitio alienationis inducat qõ nomẽ collectiuũ nõ operet plusq; specialis enumeratio, vt l.lucius.ℌ.lucius.de le.ij.fm Bart.f.in.ij.q. pri.scõe patris pn. vbi dicẽs. Amplia istud exemplũ Bar.multũ signanter vt pro cedat nõ solũ qñ apponitur nomẽ collectiuũ de per se,put log tur Bar.hic,sed etiã si in eadẽ oratione adiciatur nomen ꝓpium vnius ꝛ etiam nomẽ collectiuũ:puta q testatoꝛ dicat,titius ℨdimidia ꝛ fratris mei filij in alia dimidia beredes sunto. nã inter oẽs istos inducit coniunctio ỽbalis tãtũ fm Bar.f.in j.q.prin.scõe ptis princ.circa prin. Sed aduerte in hoc vltimo videret dicendũ q titius non sit ỽbis ℨiunctus singulis filijs fratris,lꝫ bñ omnibus collectiue sumptis. Itẽ filij fratris non sunt inter se cõiuncti verbis tantũ:vt vult ibi Bar. sed re ꝛ verbis simul:cũ in eadẽ re scz ℨdimidia nõ distributis partibus sint instituti ꝛ sic nominum ꝛ rei cõplexus eos ℨiungit.o.l. triplici. Ideo pone clarius exemplũ.titius ꝛ filij fratris mei ex equis partibus:credes sunto.o.l.interdũ.in princ. de here instit.hic omnes simul erunt ℨiuncti ỽbis tantũ ex quo in eadẽ oratione
79 boc. ¶ Ultra Bar.aduerte qõ ad hoc vt dicanꝫ ℨiunctỹ ỽbis tñ requirit q expresse partes sint facte a testatoꝛe, vt bic alias diceremꝫ etiã cõiuncti re.o.l.triplici. Intellige ꝛ hic aduerte q nõ tantũ ita ptes expresse facte sint a testatoꝛe vt ad oculũ demõstrari possint:imo est opus q habeãt partes ꝓpo indiuiso. iuxta.l.meuius.ℌ.duob⁹.ff.de le.ij.nã si partes ita diuise essent a testatoꝛe vt ad oculũ demõstrari possunt:tũc alteraret cõiun ctio verbalis ꝛ portio deficiens nõ accresceret alteri. ter.est i.l. huiusmodi.ℌ.quib⁹.ꝛ ibi Bart.ꝛ alij. ff.de le.j. q factis portio nibus fundi ꝓpo indiuiso:tũc quelibet pars diuisa est separat⁹ fundus de per se.l.recte dicimus. ℌ.fi.f.de ỽb.sig.ꝛ tũc testatoꝛ videretur legasse duos fundos. Similiter si testatoꝛ i eadẽ oratione diceret Titio ꝛ mcuio lego singulis singulos seruos:nõ essent cõiuncti ỽbis quãtũ ad ius accrescẽdi fm Bar.ponentẽ
80 ꝛ plenius examinandũ. ¶ Querit Bart.an copula cadẽs inter diuersas orationes inducat ℨiunctionẽ verbalẽ.ꝛ concludit q nõ per quinq; fundamẽta de quibus bic per eum. Et Bar.dicit q ita casus est tenere:q est opi.sua noua ꝓt ipse met Bar. dicit in.o.l.sicut in annos.ℌ.j.ff.qui.mo.vsufr.amit.cũ ista opi. Bar.tenent simpliciter Sali.ꝛ Raph.cu.hic in repe.in.vj.col. ꝛ latius do.Pet.ó begu.hic in repe.in.viij.charta. Idem tenet Bar.in.l.lucius fundi.ꝛ.l.liber homo.ℌ.titius. ꝓ illũ tex.cũ gl. ff.de here.in.ti.ꝛ in.l.vnica.ℌ.bis.ita.in fi.C.de cad.tol.idẽ tenet Bal.in.l.si fortidianũ.C.de leg.ꝛ in.o.ℌ.bis ita.in vlti.col.ꝛ in cõsi.cccl.xij.f.vol.qõ incip.querit a me vtrum copula.qõ consilium vt iam diri est duplicatũ erroꝛe. in conf. cccj. scõe partis. Idem tenet Ang.in.l.iul.quoq; in pri.ff.de here.inst.ꝛ in.l.co heredi.ℌ.coheres.vbi per illũ ter.limitat.ff.de vulg.ꝛ pup. Et ista est cõmunis opi.Si quis vellet disputãdo tenere opi.contrariã subtilis Vltramõ. Pet.de bellaper.quẽ etiã segũt Rayde fozli.in.l.j.ℌ.interdũ.ff.de vsufr.accres.ꝛ si vellet tenere ꝙtra cõmunẽ opi. posset optime respõdere ad omnia fundamẽta Bar.primum ꝛ precipuum fundamẽtum Bart.est de casu.l.si cui in annos.ℌ.j.ff.qui.mo.vsuff.amit.vbi copula ꝛ.fuit posita inter duas orationes,ꝛ tamẽ text.in fi.dicit qõ nõ videtur verbis cõiuncti sed re. Ad illum text.in quo Bart.facit magnum capitale respõdet tripliciter. Primo fm quod Bal.ibi respondet,ꝛ quidẽ notabiliter q ideo ibi copula ꝛ.non inducit cõiunctionem verbalem: q fuit posita inter legatariũ ꝛ substitutũ. nam ter.ibi equiparat illũ qui ex repetitione habuit vsumfru. a substituto,sed i casu nostro copula fuit posita iter duos legatarios eque principaliter honozatos.quo casu habet virtutem inducẽde coniunctionis verbalis.l.si ita quis beredem.in.ver. q̃uis ꝛ syllaba.ff.de here.inst. Scõ potes respõdere q in illo ter.verba ibi posita cũ copula ꝛ,fuerũt verba iuriscõsul.ponẽtis exemplum nõ autẽ verba testatoris. Voluit enim iuriscõ. ibi ostẽdere q si legatario in casu admissionis vsuffru. legaret quod ius accrescẽdi locũ habet. Et ita respondet Docfre.ibi ꝛ eum refert domi.Alexan.in.l.plane.ℌ.si coniunctim.ff.de leg.j. Precedẽs tamẽ solutio est melioꝛ ꝛ magis realis. Tertio ꝛ adhuc notabili⁹ respõde qõ ideo ibi positi in diuersis orationibus copulatis nõ sunt coniuncti verbis,eo quia non sunt pariter vocati sed diuersimode:q primus erat vocatus pure.secundo in secunda oratione copulata erat vocatus sub conditione si vsuffr.capi. dimi.amittatur,vnde nimiꝝ si ibi non dicuntur coniuncti

coniuncti verbaliter vocati in diuersis orationib⁹ ꝛ diuersimode,ꝛ iste est ꝓpter casus illi⁹ ter. ¶ Quarto aduerte q Bar. met,in.d.l.sicut.ℌ.j.no.ex illo ter.de directo ꝙtrariũ eius quod hic tenet. Nã notat q qñ copula cadit inter diuersas orationes facit cõiunctionẽ verbalẽ. Credo q sit corrupta lectura Bart. ꝛ q̃ debeat dicere negatiue qõ no faciat cõiunctionem verbalẽ per illũ ter.qui ꝓpter sic in fine dicit.ꝛ per ea que ibi sequnt
81 per Bar. ¶ Secundũ fundamentũ Bar.est:q† due orationes solute nõ inducũt coniunctionẽ verbalẽ,sed inter eas pomtur punctus,qui est loco copule,vt est gl.in.l.ꝓtia rerũ.in prin.in ver.ad eam.f.ad leg.fal.gl.in.l.in.ℌ.due autẽ sunt cause.in ver. moliri.f.de carb.edic.gl.in.l.cũ duobus.ℌ.in coetida.in gl.fi.ꝑ soc.sicut ergo tacita copula inter orationes nõ inducit coniunctionẽ verbalẽ:ergo nec expꝛessa:q expressio eozũ que tacite insunt nihil operat quãdo insunt de necessitate, vt habeẽ.in.l.iij. ff.de le.j.sicut de necessitate inest copula aut pũctus loco copule, alias nõ esset bona grammatica quod facere nõ debemus. l. plauti⁹.ff.de aur.ꝛ arg.leg.c.ad audictã.de reser. Istud funda mẽtum Bart.prima fronte videtur coloꝛatum,sed ad illud tripliciter respõde. Primo potest negari assumptũ Bar. q punctus loco copule insit de necessitate grãmatice inter orationes solutas,nec illud assumptũ probat Bar.ꝛ bona videt esse grãmatica,lꝫ nõ adsit copula nec pũctus loco copule. Scõ dicit dato etiã ꝓ vero q punctus loco copule inesset de necessitate
82 grãmatice,† dico q expꝛimit aliter ꝛ ad aliud quaꝫ tacite inest ergo expressio dꝫ operari.l.si ita legatũ. ℌ.illi si volet.ff.de leg.j. Bar.ꝛ doc.in.d.l.iij.de le.j. Nec dicimus q expressa nocẽt que nõ expressa nõ nocẽt.l.nonnunq;.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ.l.i. de le.ij. Ineit enim punctus loco copule ꝑpter bonã grãmaticã,vt dicit Bar.sed expꝛimitur copula vt fiat cõiunctio verbalis.nam testatoꝛ expꝛimendo copulã vult verbaliter coniungere,ꝓout est de natura copule.l.si ita qs beredes.ff.de bered.inst. Tertio respõdetur negãdo quod insit de necessitate quo ad coniungẽdum istos verbis:q; poterat testatoꝛ eos instituere in diuersis partibus testamenti:ꝛ sic facere quod nõ essent coniuncti verbis,ꝓout dicebat Jac.de are.quẽ refert Bar.ff.in.iij.opp.vnde si expꝛimatur ex quo non inerat de necessitate quo ad cõiungendũ istos verbis:ergo nõ est verũ quod debeat operari con-
83 iunctionẽ verbalem. ¶ Non obstat tertium fundamentũ Bar. † quod vnitas sermonis testatoris sit illa q inducat cõiunctionem verbalẽ,per ter.in.l.viij.ff.bo.ita tam varie.C. de cad.tol. q est melioꝛ ꝛ formalioꝛ text.de hoc qui sit in iure fm Bal.in.ℌ. bis ita.in vlt.col.C.de ca.tol. Sed qñ sunt due orationes ℨ copulate ibi est sermonis duplicitas ꝛ non ỽnitas.l.ij.ℌ.l.ff. de vul.ꝛ
84 pupil.ergo nõ est cõiunctio verbalis. Respõdetur q̃ quẽadmodũ copula posita inter duas personas operatur vt habeat ꝓ vna ꝑsona,vt inquit ter.in.l.plane.post.prin.ff.de leg.j.ibi, coniuncti vnius persone potestate fungunt. Ita copula posita inter duas orationes dꝫ operari,vt habeanꝫ ꝓ vna: ꝛ sic erit vnitas sermonis.facit tex.in.o.l.si ita quis beredes. ibi quãdo ꝛ copula coniunctionẽ faciat:ꝛ sic probat qõ etiã copula inducit coniunctionẽ ꝛ nõ sola vnitas orationis:ꝛ sic contra Bart. quãuis etiã ibi copula ponat in vna oratione. ¶ Quarto Bar. inducit glo.in.l.meuio.in prin.in primo exemplo.ff.de leg.ij.si quis eam bene intueat ꝛ nõ transcurrat:ꝛ aliter in specie nõ inducit illam gl.Bar.ibidẽ nam gl.illa ponit exemplũ boc modo,meuio ꝛ seio lego fundũ equis portionibus ꝛ titio eundem fundũ,subaudi secundum Bar.scz lego in isto vltimo,vnde ibi fuit posita copula inter diuersas oratiões,videlicet inter duos primos legatarios ꝛ titiũ : ꝛ tamen quo primi tantũ sunt verbis cõiuncti titi⁹ re tantũ:ideo ibi pariter admittuntur titius ꝛ meui⁹.nã si copula posita inter illas orationes induceret cõiunctionẽ verbalẽ:certe titius tanquam cõiunctus re ꝛ verbis
85 ꝓferret meuio cuius cõtrarium ibi decidit tex. dic qõ ista inductio Bar.est ecõtra illũ tex.in quo ter. nõ est aliqua copula: ꝛ sic scõm ỽy. ibi copula fuit cõiunctio glo.ꝛ nõ testatoris, lꝫ Bar.bic dicat qõ nõ fuit de mẽte illius gl. Sed illa gl.stare nõ põt per illũ ter.vbi nulla est copula. Potes aliter inducere illã gl.que ponẽdo exemplũ: ita quod inducat cõiunctio verbalis, ponit vnit atẽ orationis:licet ter.videbat posuisse duas oratio-
86 nes:ergo sentit quod si copula esset posita in illo text.ꝛ poneret inter diuersas orationes:nõ induceret ℨiũctio ỽbalis. ¶ Ultimo nõ ob.doct. Jaco.bu.in qõne per eum disputata de legato facto mercatoribus ꝛ artificibus lane:q; respõdet quod illa doctri.nihil facit ad ꝓpositã nostrã: q aliud est dicere quod copula posita inter duas orationes pariter principales:nõ requirat cõcursum copulatoriũ:q ad hoc vt quis sit infamis non requirunt copulatiue oĩa que ponuntur in.l.j.ff. de insa. ꝓout latius declarat Bar.in.l.si is qui ducenta.ℌ.vtrũ.circa.v.col.f. re.dub.ꝛ in.l.j.in pri.vbi dixi.ff.de iust.ꝛ iur. Aliud est q̃rere an copula posita inter duas orationes eque principales inducat cõiunctionẽ verbalẽ.ꝛ ad hoc nihil obst.doctr. Jac.bu.ꝛ ita ha bes optime defensatã opi. Pe.de bellaper.ꝛ Ray.cõtra Bar.ꝛ
86 cõem:tenẽdo tñ † cõez opi.ꝓo ea aduertendũ est quod qñ testatoꝛ vtitur vnico verbo lego:q; dicit titio ꝛ seio lego fundũ:tũc coniungit ꝑsonas ad vnicũ actũ legandi:ergo tunc ꝓpter vnitatẽ sermonis inducit cõiunctio verbalis. o.ℌ. hoc ita tam varie:ꝛ tunc cõiuncti vnius ꝑsone potestate funguñ,vt inquit ter.in.o.l.plane.in prin. Secus qñ sunt due orationes:ꝛ sic duo verba:tũc copula interposita nõ copulat ꝑsonas sed orationes ꝛ sic actus:ꝛ per cõsequens nõ inducit cõiunctionẽ verbalem ꝑsonarũ:ꝛ sicnõ recedas cõsulendo aut indicãdo acõ-
87 muni sista. ¶ Subdit Bar. q etiam per dictiones distributinas ꝛ p aduersatiuã ꝛ alternatiuã inducit coniunctio verbalis data vnitate actus ꝛ sermonis,vt hic per eũ. Et de dictione distributiua:adde not.exẽplũ Bar.qõ dicit pluries vidisse de facto.in.l.bmõi.ℌ.quib⁹.ff. de leg.j. quãdo testator instituit filias suas in centũ ꝑ qualibet. Nã dicũtur cõiuncte verbaliter,licet inter eas nõ babeat locũ ius decrescendi ꝓpter separatã quãtãtatẽ cuilibet assignatã, de quo vltimo ponit Barto.f.in.ij.q.ij.
88 partis prin.vbi opportune dicet. ¶ Tertius articulus principalis est q dicãtur cõiunctire ꝛ verbis simul:sup quo assumo dubiũ plene ad vtraq; partẽ dispꝛutandũ si testatoꝛ dicat titio ꝛ meuio fundũ lego,an ista fint re ꝛ verbis simul cõiuncti:gl.magistr.in.l.j.ℌ.fi.ꝛ ibidẽ Bal.ff.de vsufru.accre.tenuit qõ sic.Nã verbis dicuntur cõiuncti ꝓpter vnitatem sermonis re q; nõ dicitur ꝓ equis partibus:ideo cuilibet insolidũ:ꝛ sic per concursum faciunt sibi partes.idẽ tenet Bar.hic referens Ray.de fozt.ꝛ Citramon.idem tenere.ꝛ simpliciter sequuntur Salice.ꝛ Raph.cu.hic.in repe.in.viij.col.ꝛ latius.d.Pet.de beru.in repe.huius legis.in.viij.char.idem tenet Bart.in.ij.vbi autẽ.per illum ter.ꝛ ibi Bal.C.de cad.tol.ꝛ gl.in.l.si duobus.ℌ. fi. in gl.j. ꝛ ibi Bal.ff.de leg.i.ꝛ gl.in.o.l.triplici.Bal.in consi.cccl.xij.prime partis quod incipit,queritur a me vtrum copula.Ange.in consi.cccviij. inci. punctus testatoꝛ solum titium beredẽ instituit.in pen.col.Sali.in.ℌ.finantẽ diffunctim.C.de cad.toll:Jo. fab.in.ℌ.si eadem.inst.de leg.d.Alex.in consi.cix.ñ.volu.incipi. videtur prima fronte respondẽdum. vbi dicit istam esse cõmunem opi. Eam etiã tenet.d.Aller.in.l.stipulatio ista.ℌ.cum qui. in vlti.col.ff.de verb.obli quãuis alibi Bal.in.l.si plures. in.vj. col.C.de condi.inser.recitet opi.ꝛ nihil firmet. ¶ Pro ista communi opi.dicit Bar.esse casum.in.ℌ.si eadẽ.in vers.cõiuncti.in fi.de leg.ꝛ bi secũdum Bart.est tex.q si lego titio ꝛ seio stichũ qõ sunt cõiuncti re ꝛ verbis ꝛ faciũt sibi partes ꝑ concursum, fed certe scõm Sali. hic.ille ter.non necessitate:q; licet dicat q sint cõiuncti nõ tamẽ dicit qua cõiunctione,nec text.ille dicit, vt refert Bar.qõ sint cõiuncti re ꝛ verbis,ꝛ cũ tex.ibi simpliciter dicat coniunctim legatur,intelligitur scz verbis ꝓpter vnitatẽ sermonis. Et ita etiã respõdet do. Aleg.in.l.plane.ℌ.si coniunctim.ff.de leg.j. Est verũ quod gl.ibi in ver.coniuncti.dicit scz re ꝛ verbis,ꝛ forte ad illũ tex.iuncta illa gl.Bart.habuit respectũ:tamẽ ꝓ certo tex.ille de necessitate nõ videtur. Tu ergo restringe illũ text.fortius ꝑ cõmuni opi.iungẽdo principiũ illius.ℌ.si eadẽ. vbi dicitur sine cõiunctim sine distinctim duobus legatꝛ ambo veniant ad legatũ scinditur inter eos legatũ: ergo vel coniunctim qui sequit nõ potest intelligi de cõiunctis verbis tantũ,qꝛ tunc nõ scinderetur legatũ per cõcursum:imo haberẽt ptes a principio:vt bac.l.ij.rñlo.ergo necessario versi. cõiunctim.qui venit cõtinuatiue ad precedentia intelligitur de cõiunctis re ꝛ verbis simul. ¶ Scõ ꝓ o ista opi.Bar.adducit tex.in.l.triplici.ff.de ver.sig.qui dicit q cõiuncti re ꝛ verbis dicunt quos ꝛ nominũ ꝛ rei cõplexus iungit. sed ita est in exẽplo ℌ.dato.igitur ꝛc. Et dicit.d.Aller.in.o.l. stipulatio ista.ℌ.cũ q. circa fi.qõ ille tex.fortiter stringit ꝓ Bar. idẽ qõ ille ter.stringat ꝓ Bar.nõ cauillãdo cũ.dicit etiam.d.Aller.in.d.l. plane. ℌ.si cõiunctim.de leg.j. Sz ad illũ tex.rñde qõ in terminis nris titius ꝛ scius nõ cõiungunt re:ꝛ sic illos rei cõplex⁹ nõ iungit: qꝛ testatoꝛ intelligit cuilibet viriles assignare:ꝛ sic diuidere re inter illos.l.j.C.si plu.vna sen.l.legata inutiliter.ℌ.fi.ff.de le.j.ꝛ j.lati⁹ dicẽ.ꝛ dicit.d.Aller.in.o.ℌ.si cõiunctim.qõ tex.in.o.l.triplici.clare nõ decidit si bene inspiciatur,lꝫ gl.ibi istud velit:ꝛ sic põdera qõ.d.Aller.ibi est aliqualiter cõtrarius super illo ter.qꝛ in vno loco dicit qõ fortiter stringit ꝓ Bart.nõ cauillãdo. In alio dicit q clare nõ decidit si bene inspiciaꝫ. ¶ Tertio ꝓ ista cõi opi.Beru.põderat esse ter.in hac.l.nostra.in.ij.rñso.vbi dicit tex.qõ illi dicunt cõiuncti ỽbis ꝛ nõ re, si testoꝛ dixit titio ꝛ seio lego fundũ egs portioñib⁹:ergo si nõ essent apposita illa ỽba egs portionib⁹ diceremꝫ cõiuncti ỽbis ꝛ re,alias ter.frustra adficeret egs portioñib⁹. Tu stringe fortiꝰ istũ tex.nã verũ esset q legãdo simplr titio ꝛ seio fundũ diceremꝫ verbis tñ ℨiuncti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cui dubiũ esset q̃ qñ expresse adiecit,p equis portionib⁹ qõ multo magis dicerentur verbis tñ coniuncti:ergo vana fuisset dubitatio huius tex.ꝛ illa verba frustratoꝛi eadiecerent.Sed rñde qõ iurisconsin ista scõa parte nõ ponit regulã.prout in p̃in.fecit,ꝫ solũ ponit exẽplũ ꝛ exẽpla nõ restringũt regulã.l.dãi infecti stipulatio.ff.si.j.de dam.infec.ꝛ.l.ij.ff.labeo.j.de vi ꝛ vi ar.Et dubiũ erat q̃ exprimit equis portionib⁹ qõ tũc intelligat diuidendo velle eos diuĩgere ꝛ nõ ꝓiungere:cui⁹ tñ ꝛium deciditur in hoc ter.¶Quarto addit Bꝛgu.rõnẽ.Bã q̃ testatoꝛ simpliciter legat titio ꝛ seio fundũ isti duo fungunt vice vnius persone: ꝛ sic cẽsent vnũ corpus,vt inquit iurisc.in.d.l.plane post p̃in.de leg.j.Sed q̃ vni solus fundus esset legatus intelligeret legat⁹ integer ꝛ indiuisus ꝛ sic sine portionibus:ergo q̃ legat duob⁹ fic cõiunctim qui vnũ corpus reputant ꝛ ꝫ intelligi vnicuiq; insolidũ assignatus ꝛ nõ diuisim per partes.Ista ratio prima inspectione videtur colorata sed nõ ꝓcedit,nã si duo legatarij reputant vt vnũ corpus:ergo nõ põt dici q̃ vnicuiq; assignet fundus insolidum sicut regrif in coniunctis re ꝛ verbis:hic em̃ est
89 considerare illos vt duo corpora.¶Sec obst.d.l.plane.in p̃in.fq; ziũcti vocati a testatore cũ alio diuũcto reputant vt vn⁹:qr tñ cõsequũtur illi cõiũcti quãtũ ille solus diuunctus.l.interdũ.in p̃in.ff.de her.instit.ꝛ.l.si quis titio.de vsufr.accre.ꝛ ꝓper hoc dicunt vnius persone vicẽ sustinere,vt ibi.Itẽ nõ est bona consequentia Bꝛu.isti reputant vnũ corpus:ergo per hoc ꝺz intelligi vnicuiq; solidũ esse legatũ ꝑbat:qr etiã verbis tñ coniuncti reputant vt vnũ corp⁹.tex.est in.l.vnica.ff.hꝺ.ita.in ver.hoc ita tã varie.C.de ca.tol.tũ habent partes vsq; a ꝓncipio,vt hac.l.
90 in.ij.rũso.¶+Quinto ꝓo ista parte adducit text.in.ff.vbi aũt. in ver.si vero non oẽs.C.de cad.tol.vbi tex.vult illos videri esse cõiunctus re quibus sermo testatoris insolidũ rem assignauit.ꝛ ibi Bar.dicit se ad hoc sin.no.illum ter.Igitur in terminis nostris isti erunt re coniuncti ꝛ similiter verbis.nam de hoc vltimo non dubitatur,ad illum ter.respõdet.d.Aller.in.d.ff.si coniunctim.qõ etiam ille tex.nõ ꝓbat ista cõem opi.qz testatoꝛ legando modo quo.ff.non videt talibus insolidũ imo partes assignare.d.ff.si cõiũctim.ꝛ.l.cui fundus.j.de condi.ꝛ de.¶Sexto ꝛ vltimo ꝓo ista parte facit ter.in.l.sicut in annos.ff.j.gb.mo. vsuff.amit.vbi dicit tex.qõ si titio ꝛ meuio vsufr.legatus est q̃ isti ꝛ si nõ verbis:re tñ coniuncti esse videnꝛ:ꝛ sic apparet p illũ ter.qõ in exẽplo gl.superius relato inducitur coniũctio realis: ergo ꝛ verbalis de qua nõ est dubiũ,ꝛ ꝑ illũ text.Sali.in.ff.finautem diſiunctim.C.de cad.tol.tenet ista opi.ad istum text.respondet.d.Aller.in.d.ff.si coniunctim.sequendo Odofr.ibi,qõ verba illius exẽpli non sunt verba testatoris sed iurisconsulti,patet qz si fuissent vba testatoris ibi fuissent sine dubio cõiuncti verbis ex quo sunt vna oratione vocati,vt hac.l.ij.rũso. ꝛ.d.l.triplici.Cui⁹ cõtrariũ decidit ibi text.ꝛ ꝓ certo nõ põt dici q̃ ibi ponat exemplũ de cõiuncto re ꝛ verbis simul,prout est questio nostra ex quo text.ibi dicit qõ nõ sunt verbis cõiuncti:ergo super illo ter.nõ potest fieri fundamentũ.Tu respõde aliter ꝛ no tabilius ad illũ tex.qõ ibi querit de cõiunctione inducẽda inter titiũ cui scõo loco vsufr.legat⁹ est in diuersa oratione ex re petitione.ꝛ meuiũ primo cõiunctũ vbis cũ titio in prima oratione:qz dixi titio ꝛ meuio vsumfr.lego,postea dixit ꝛ si titi⁹ca pite minutus fuerit vsumfr.eidẽ lego.Itẽ scõo loco in repetitione vocatur:ꝛ sic in diuersa oratione nõ videt coniũctus verbis sed re vt ibi clare dicit'litera,alias duas sol.ad illũ text.po
91 sui.ff.in.j.q.ij.membri princ.ꝓcedẽtis.¶+Cõtrariã opi.quod si testatoꝛ dicat titio ꝛ seio lego fundũ q̃ isti nõ dicanť cõiuncti sed tñ verbis,tenuerũt subtiliter ꝑDe.de bel.ꝛ vltramõ.sequtur Cy.in.d.ff.vbi autẽ.idẽ tenet.d.Christo.de castel.put eum refert Beru.hic.in rep.in.viij.char.Idẽ vr tenere Jo.de imol. in.l.plane.ff.si cõiũctim.p illũ tex.in.d.l.si cui fundus.p illũ ter. j.de cõdi.ꝛ demõ.eam sequit.d.Alexã.sibi cõtrariꝫ.in.d.ff.si cõiũctim.vbi dicit qõ in pũcto iuris putat ista opi.ꝑDe.esse verio rẽ,ꝫ subiũciat q̃ ꝓpter authoritatẽ gl.Bar.ꝛ sequaciũ difficile ꝛ durũ esset obtinere cõtrariũ.ꝓo ista parte fortiter strin git fundamentũ subtilis ꝑDe.de bel.illi dicunt re cõiuncti qb⁹ insolidũ res assignat.dicit tex.in.d.ff.vbi autẽ.in ver.si vero.nõ omnes patet ecõtrario:qz illi sunt re disiuncti quib⁹ ab initio portiones diuise collate sunt,vt hac.l.ij.rũso.Sz si testatoꝛ dicat titio ꝛ seio lego fundũ,certe cuilibet videntur partes ab ini
92 tio assignate:ꝛ qz natura copule est distribuere actũ verbi cuilibet in viriles,l.nos.ff.cũ in talib⁹.j.de duo.re.l.j.C.si plu.vna sen.ꝛ in spẽ est ter.in.l.legata inutiliter.ff.si.ff.de le.ff.vbi si testatoꝛ legat titio ꝛ seio fundũ simplr intelligit eqs portionib⁹ ad istũ fundamẽtũ rñdet Bar.qõ ꝓcedit legatarijs cõcurrẽtib⁹, ꝫ verba testatoris cuilibet rẽ insolidũ assignãt.ꝓ ista sol.Bar. nihil alle.ego allego tibi ter.in.l.qdã relegat⁹.ff.si.iũcta.l.vtrũ. in p̃in.j.de reb.du.nã in illo.ff.si.ꝺeicõmissuz vniuersale erat

do.Aller.cõiter teneri.¶Alio modo respõdet Jo.fab.in.d.ff.si eadẽ.in vlt.col.q̃ aliud est in contractibus in quibus sit stricta interpretatio:ꝛ verba stricte interpretanť.l. quicquid astringẽde.in p̃in.ff.de ver.ob.ꝛ imputať cõtrabẽtib⁹ quare legẽ aperẽtius nõ dixerũt.l.veterib⁹.ff.de pac.ꝛ aliud in vltimis volũtatib⁹:in quib⁹ fit latior ꝛ benignior interpretatio.l.in testamentis.j.de reg.iur.c.cũ dilecti.de dona.inter sol.Jo.fab.effectualiter reincidit in illã.d.Aller.vnde eã similiter impugnat.Posset tertio dici quod idẽ in.d.ff.si mihi ꝛ titio.ꝛ tota decẽ stipulatoꝛi nõ dentur,ex quo stipulatio fuit inutilis in illa parte quã titio fuit stipulat⁹.facit bene tex.in.l.bmõi.ff.si titio.ff.de leg.j. ꝫ in contrariũ facit tex.in.l.plane.ff.si duobus.c.tit.¶Tertio principaliter ꝓ ista opi.ꝑDe.cõtra cõem videtur esse tex.in.l. si duob⁹.ff.hꝺ.de leg.j.ibi,sed ꝛ si testatoꝛ titio ꝛ posthumo viriles partes dari voluisset vel etiã id expressisset:ꝛ sic vult tex.qõ testatoꝛ velit dari viriles absq; expẽtione vel etiã id exprimedo:ergo vult quod ibi nõ expliꝛ:sed dixit titio ꝛ posthumo lego fundũ quod dicantur habere partes viriles:ꝛ sic quod tunc sint cõiuncti verbis tantũ:ꝛ nõ re,ergo ꝓ opi.ꝑDe.cõtra cõem: sed respõde ad illũ tex.qõ testatoꝛ videt dare partes vel velle q̃ viriles debẽtur etiã nõ exprimẽdo legatarijs demũ cõcurrẽtibus:ꝛ nõ ab initio:qz ab initio sermo testatoris solidum assignare videt:ꝛ sic oĩ tex.ibi dicit dari voluisse:intelligẽ meditẽte cõcursu.Vel secũdo potest respõderi ꝑm Bꝛu.hic.in repe. in.rj.char.qõ tex.in.o.ver.sed ꝛ si loquať.de coniunctis verois tantũ:ꝛ de participatione coniecturata ꝛ de expꝛssa.¶Quarto ꝓ opi.ꝑPet.facit ter.in.l.ff.si.ff.seio.de le.ff.vbi seio ꝛ eius vꝛoi legate sunt.ry.libre argẽti:excluso marito ꝓ defectu cõditiois vꝛoi dimidia portio debetur,ita decidit ibi tex.ꝛ tñ si essent re ꝛ verbis cõiuncti vꝛoi ad totũ admitteretur per ius nõ decrescẽdi:ꝛ sic nõ fierẽt partes ab initio cui⁹ ꝛium ibi dicitur ter.ꝺ.ꝑDe.de Bꝛgu.hic.in rep.ꝛ in.d.ff.si cõiuncti.exponit illũ ter.ab initio scz quo incipiũt cõcurrere tunc ꝓprie dicuntur fieri partes ꝛ nõ ante:nõ autem intelligiť ab initio scz testameti cõtra istam sol.Bꝛu.ꝛ sic etiã cõtra sol.Bar.ꝛ fortius ter.in.l. cui fundus.j.de cõdi.ꝛ demõ.ibi statim a testamento ꝛ dimisa in singulas personas videri potest si statim a testamento fit diuisio,vt ibi dicit text.ergo fundus tolliť so.Bart.ꝛ Bꝛgu.ibi cñ ꝺz q̃ si pluribus eiusdẽ rei fiat legatũ sub eadẽ cõdõne q̃ ꝓpter enumerationẽ ꝑsonarũ statim a testõe videt facta diuisio p̃ viriliꝫ partib⁹ ꝛ rei ꝛ cõditionis,ꝛ ille tex.ꝓ certo stringit ꝺ Bar.ꝛ sic cõtra cõem opi.Bar.in.d.l.cui fund⁹.volẽs ista iura euitare,rñdet qõ ab initio fiũt partes,verũ est ex mẽte tacita testatoris,sed nõ ex verbis.per text.in.l.nominis ꝛ rei.ff.verbũ illud ex legibus.j.de verb.sig.vbi etiã ex verbis ꝺz prouenire illud q̃ venit ex sniã,vt in ꝓposito nostro,ista sol.Bart.reꝑhẽ
95 dũt Jmo.ꝛ.d.Alle.in.d.ff.si cõiũctim.ꝛ qõ illud ꝺz esse ex verbis qõ venit ex vi verborũ vel ꝓpria significatione.l.nõ aliter.de leg.iij.ꝛ dicit Paul.ff.ca.in.d.l.cui fund⁹.ꝙ Bar.ibi in sol.isti⁹
95 legis musauit tu potes rñdere ad.d.l.cui fund⁹.† quod ibi inducit diuisio circa grauamẽ ꝛ implementũ cõditionũ in personis grauatorũ vbi facili⁹ inducit ꝓesumptio diuisionis.arg. l.si qs in fundi vocabulo.ff.si.ff.de lega.j.ꝛ in.l.titia.ff.q; multa. de leg.ij.nos logmur in persõis eorũ qui sunt honorati tãtũmõ.ad ter.i.d.ff.si cõiũctim.rñdẽt ibi tertio loco Jmo.Bapho. Paul.de ca.ꝛ.d.Aller.qõ ille tex.intelligiť in cõiunctis verbis tñ nõ autẽ re:quia testatoꝛ ibi dixit lego titio ꝛ seio fundũ equis portionib⁹.ꝛ ita apotillãt ꝛ summãt illũ text.ista sol.nõ videt posse stare.Primo qz eaidẽter diuinat,nec text.ibi,dicit equis portionibus,ꝛ si ita diceret ille tex.esset sine vlla dubitatione.Si enim ibi fuisset res legata duob⁹ ꝑ equalib⁹ portiõbus vana ꝛ ridicula fuisset decisio illi⁹ tex.qõ partes essent ab initio facte cũ neutri eorũ esset legata nisi pars fundi.¶Scõo ꝓncipaliter,ꝓ opi.subtilis ꝑDe.cõtra communẽ.d.Aller.in.d. cõi.cõiunctũ.adducit ter.in.l.si mihi ꝛ titio.in p̃in.j. de verb. ob.vbi si stipulor decẽ mihi ꝛ titio sola quã mihi debent,nec portio titij mihi accrescit,sed si inter me ꝛ titiũ esset cõiunctio
97 realis ꝛ verbalis tota decẽ mihi deberent per ꝛ ius nõ decrescẽdi q̃ ꝫ locũ etiã in cõtractib⁹.l.ꝓpꝛius.ff.cõmu.predio.cui⁹ contrarium ibi decidit in ter.ꝛ ista inductionẽ de illo tex.ante eum Cy.ibi.C.de cad.tol.ꝛ Jo.fab.in.ff.si eadẽ.insti.de leg.quẽ statim.j.referam.sed ad illũ ter.respõdet.d.Aller.in.d.ff.si coniunctim.qõ in cõtractibus inter cõiunctos re ꝛ verbis non est locus iuri nõ decrescẽdi,ꝓut in legatis ꝛ vltimis voluntatibus.nec ob.tex.in.d.l.ꝓprium.qz loquit in individuis.ꝛ ita etiã respõdet idẽ.d.Aller.in.d.l.stipulatio ista.ff.si q.in vlt.col.quẽ ff.legit sub.ff.in stipulationib⁹.i.ita sol.nõ est vera:qz ꝛium tenet Bar.ꝛ doc.i.d.l.si mihi ꝛ titio.qõ imo etiã in ꝛtib⁹ inter ꝛiũctos re ꝛ verbis simul ꝫ locũ ius nõ decrescẽdi,put etiã facit
do.Aller.

nus potest procedere:qz Bart.declarat tres species diuersas cõiunctionũ,quidã sunt coniuncti re tantũ,ꝛ de istis loquitur in j.quidã sunt cõiuncti verbis tantũ,ꝛ de istis loquitur in.ij.qõ. p̃in.ꝛ ibi dicit quod nomina collectiua inducũt talẽ cõiunctionẽ verbalẽ:ergo verbalẽ tantũ.Hũc autẽ hic tractat mixtim de cõiunctis re ꝛ verbis simul,ꝛ ponit exẽplũ in nominibus collectiuis que inducunt mixtã coniunctionẽ:ergo ista saluatio ꝛ ista cõcordia stare nõ potest,credo q̃ illud quod hic ꝛ sit verũ? q̃ nomina collectiua inducãt coniunctionẽ mixtã per rationẽ Bar.qz nominis ꝛ rei cõplexus eos iungit.d.l.triplici.¶Non quoq; placet alia cõcordia:si diceretur qõ Bar.ff.in.ij.q.princ. p̃ime partis loquit qñ nomini collectiuo adiecret egs portionibus:puta qz testatoꝛ dicat lego filijs fratris mei fundũ equis portionibus tunc nomẽ collectiuũ cũ illis verbis,equis portionibus inducit coniunctionẽ verbalẽ tantũ. ita loquitur Bart. ibi,secus qñ nomẽ collectiuũ poneretur simpliciter absq; illis verbis tũc induceret cõiunctionẽ mixtã re ꝛ verbis, ita loquit Bar.hic.ista cõcordia nõ placet,eo qz Bar.ff.in.d.ij.q.p̃n. ponit qñ nomẽ collectiuũ ponitur simpliciter ꝛ de per se,ꝛ ponit exẽplũ qñ dicit lego filijs fratris mei fundũ:nõ dicit Bart.egs portionibus,nõ esset nomen collectiuũ de per se quod induceret cõiunctionem verbalẽ,vt ibi vult Bar.sed esset ꝓpter illa verba equis portionibus,bene credo verum esse quod ſi nomen collectiuũ ponatur cũ illis verbis equis portionib⁹ que diſiũgũt re,vt hoc ter.in.ij.parte,quod tũc inducerẽt cõiunctio verbalis tantũ.Si autẽ nomẽ collectiuũ ponatur simpliciter:tunc credo qõ inducat coniunctionẽ mixtã ꝛ re ꝛ verbis per rationẽ Bart.hic.¶Aliud quartũ exemplũ de cõiũctis re ꝛ verbis simul ponit tex.in.d.l.triplici.in.ff.videam⁹.sed ibi nõ esset copula.¶Expeditis speciebus cõiũctionũ venio ad earũ effect⁹
101 ꝛ sic ad secundã partẽ principalẽ.Sciendũ est q̃ quod coniuncti habentur loco vnius persone, vt.l.plane.ij.rũso.ff.de leg.j.ꝛ sic ad vnã ꝓtionẽ vocãtur.l.titius fundi.ꝛ.l.interdum. in p̃inc. ff.de here.instit.ꝛ.l.si quis titio.de vsufr.accre.dixi late.in.j.enlden.huius legis,licet.l.hec scriptura.ff.si.ff.ꝛ.l.si separatim.j.de cõdi.ꝛ demõ. appellet ius accrescendi,tamen est large ꝛ impꝛopie dictũ ſm Bar.hic in cõiunctis re tantũ in vsufru.si post eius acquisitionẽ deficiat ꝫ locũ ius accrescẽdi.l.j.ff.interdũ.ff.de vsufr.accr. ꝛ sic tenet ad onus ei impositũ,secus si ante acquisitionẽ vsufructus.alteri accrescat,tũc habet locũ ius nõ decrescẽdi:ratio autem quare in vsufr.postq̃ fuit acquisitus adhuc habeat locum ius accrescendi est:qz vsufr.nunq̃ in totũ fuit acquisit⁹.Nam reputatur quotidie nouus vsufr.cũ quotidie constituatur per patientiã,ꝛ sic habetur perinde acsi multi essent vsufructuarij.ff. in interdum.ꝛ ibi gl.declarãt,ideo semper videt perinde esse, acsi accresceret ante acquisitionẽ, tamen in effectu est differẽtia, vt dixi.¶Circa coniunctos verbis tantũ,dic qõ ꝓprie ꝫ locũ
103 ꝛ ius accrescẽdi.ff.bis ita.C.de cad.tol.fallit valde no.ꝫ Bar. quando in coniunctis verbis esset omnimoda diſiunctio rerũ, tunc coniũctio verbalis non operatur ius accrescendi, puta si titio ꝛ meuio lego singulis singulos seruos.l.huiusmodi.ff.qui j.de leg.j. vel qñ essent assignate partes taliter diuise ꝙ separate quod possunt visibiliter ꝛ ad oculum demõstrari, puta titio ꝛ meuio lego talem fundũ:titio a parte superiori vsq; ad talem locũ vel vsq; ad tales arbores ab inde infra meuio.Nam quelibet pars diuisa est separatus fundus.l.recte dicimus. ff.etiã.j. de verb.sig. Jdeo nõ est locus iuri accrescẽdi.l.pe.ff.respon.de vsufr.accre. Secus si partes solũ intellectualiter demõstrarẽtur:puta titio ꝛ meuio lego fundũ equis portionibus: iurta.l. meuius.ff.duobus.de leg.ij.tunc ista coniũctio verbalis bñ ꝫ effectũ iuris accrescendi,ita not.determinat Bar.hic not.perpetuo ꝛ valde signa istam doctri.Bar.qz est valde vtilis ad ꝓcticam,vt statim dicam,ꝛ cum Bar.transit Sal.hic idem cum Bar.simpliciter tenent Rapha.cu.ꝛ Paul.de cast.in.d.l.huiusmodi.ff.quibus.¶Ex ista fallentia singulariter infertur scõm
104 Sal.ad ꝓcticam ꝓ dotibus que relinquũtur filiab⁹.†Nã si testatoꝛ dicat titie caie ꝛ catharine relinquo ꝑ dotib⁹ ꝛ cuilibet earũ mille,tunc ꝓpter rerũ diuisionẽ que potest ad oculum demõstrari nõ erit inter eas locus iuri accrescendi,si vna earum premoriꝛ cõtingeret viuo testatoꝛ vel anteq̃ maritaret

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius portio nō accresceret alijs filiab⁹.no.qz casus iste frequenter ⁊tingit ⁊ anno ꝓterito erat de facto in ista ciuitate Papie.
105 ¶ Adde qō si testator instituat filias suas in mille ꝓo qualibet earū:l⁊ videant esse cōiuncte verbaliter ꝓpter nomen collectiuū ⁊ ꝓpter vnitatē sermonis ⁊ oratonis.l.vnica.§.hoc ita tā varie.C.de cad.tol.tū inter eas non ht⁊ locū ius accrescēdi:qz separata quantitas cuiuslibet assignatur:ita determinant Bart. Bal.ibi.c.de neapo. Raph.cu.⁊ Pau.de ca.in.o.l.bmōi.§.quib⁹. sed idē Raph.cu.hic.in rep.in.vj.⁊ in.ix. col.tenet cōtrariū ꝙ ista nō est ꝓprie cōiunctio etiā verbalis,sed ꝙ sunt diuisīcti omnino quo ad mentē testantis, ⁊ ꝙ ita videt diuisse testator vel celerius loquerē.l.si ita qs heredes.§. de be red.instī.⁊ plus non dicit. ¶ Ego etiam puto Bar.⁊ docto.in hoc male dicere,⁊ teneo cōtra eos qō instituti nō dicantur etiā verbis cōiuncti moueor ratione fundamentali. Nam illi dicūtur verbis cōiuncti quibus eadē res in eadē oratione distribuūtis partib⁹ relinquit,vt dixi.§.in.§.q.princi. prime partis prin cipalis. Sz hic relinquunt diuerse res:ergo nō possunt dici verbis cōiuncti,facit tex.in.l.vnica.§.vbi autē.C.de cad.tol.vbi cōiuncti dicunt verbis qñ pluribus aliqd legat, vt id quisqs habeat ꝙ ſna portione. Sed isto casu nō habent legatarij eadem rem ꝓo partib⁹ sed diuersas res:ergo nō possunt dici cōiuncti verbis,ad idē ter.in hac.l.nostra.in.ij.respō. vbi verbis cōiuncti dicuntur esse qui testator dixit titio ⁊ Seio fundū equis portionib⁹ lego, ⁊ sic eadē res relinquit faciēdo partes ꝙ indiuiso.
¶ Secūdo principaliter pondero text.quem Bart.allegat ꝓo se ⁊ retorqueo in oppositū.l.huiusmodi.§.qbus.de leg.i. vbi dicit tex.qō si lego titio ⁊ meuio singulos seruos, cōstat eos non cōcurſuros in eundē seruū,sicuti nō ꝛcurrūt,cū ita legat titio seruū do lego meuio alterū seruum do lego,pondera quod inuisīcōsul.ibi equiparat ista duo:ergo sicut si dico titio seruū do lego meuio alterū seruo do lego,proculdubio nō inducit coniunctio vbalis ex quo sunt diuerse orationes ⁊ diuerse res. Ita etiā ⁊ in primo casu potes dicere saluādo Bart.qō ibi equiparatio fit quo ad cōcurſum, ⁊ sic quo ad ius accrescendi. ⁊ istud est in quo ꝓprie pōderauit Bar. illū ter.nō autē ibi fit equiparatio quo ad ꝛiunctionē verbalē:patet qz in primo casu est vna oratio tm ⁊ vnū verbū lego,sed in secūdo casu sunt due oratio-
108 nes. ¶ Tertio ꝓ ista parte cōtra Bar.⁊ scribē.facit:ꝙz causa nō pōt esse sine effectu ne frustratorie inducak.l. hec stipulatio. §.diuus.§.vt leg.no.cauea.l.nō cogēdū.§.sabin⁹.§. de pen. Itē illud qō caret effectu,caret et noie.l. vni.⁊ ibi Bal.C. de nudo iure q̄ri.tollē.gl.in.c.ad monere.xxviij.q.ij. tūc sic effect⁹ coniūctiōis vbalis est circa ius accrescēdi,vt bac.l.scō⁹ riso. Bar. §.in.iij.op. ſz qñ legant plurib⁹ singuli serui nō h⁊ inter eos lo-
109 cū ius accrescēdi:ergo nō debēt dici vbaliter cōiuncti. † Non ob.si dicerē ꝙ vnitas sermonis est illa q̄ inducit coniūctionē verbalē.§.hoc tam varie.C.de cadu.tol.Bar.§.in.j.q.ij.questionis principalis. in prima pte vbi dixi. Dīnc est ꝙ licet plures sint solute positi in eadē oratione,tū ꝓpter vnitatē sermonis dicunt verbis cōiuncti tex.est in.o.l.triplici.§.videam⁹.Bart. §.in.o.ij.q.prin.ij.partis prime. Sed in casu nostro plures sunt facti legatarij in eadē oratione:ergo dicuntur verbis cōiuncti. Rīdetur quod ista ratio ꝓcedit vbi vna ⁊ eadē res ꝓplurib⁹ ꝓ portionibus ꝓindiuiso relinquit,vt dixi.§.in.j.fundamēto.secus si plures ita quod singuli singulas habeāt vel vnā rem factis partib⁹ ꝓ diuiso demonstrabilib⁹ ad oculū:qz tūc dicunt due res.l.recte dicimus.§.fi.ſ. de ver.sig. Non obst. etiā si diceretur ꝙ tpe facti legati res erat vnus fund⁹ ⁊ sic legatarij tpe facti legati sunt vocati ad vnā rē:ergo debēt dici vbis cōiūcti, l⁊ ꝓpter verba testatoris fiāt due:rīdent ꝙ.l.ante factū legatū
110 vnus esset fund⁹ : † tñ ex quo ꝓ partes verisīl⁹ diuisas separat a testatore:quelibet pars fundi dicit esse vn⁹ fund⁹ destinatione patrissa.l.ꝙ in rerū.§.si quis post.⁊.l.plane.§.fi.ſ. de lega.i. Ideo testō⁹ dz legare plures res:ergo nō dicunt vbis cōiūncti: facit.l.j.in prin.in ver.ceterū.§. de vsufr.accre.⁊ ita habes bū de fensata ista conclusionē cōtra Bar.⁊ doc.quā etiā puto veram.
111 ¶ Circa cōiunctos re ⁊ verbis simul:an habeat locū ius accrescendi ꝙ cōpetit cū onere inuncto deficiēti:put h⁊ locū in cōiunctis verbis tm:an vero habeat locū ius nō decrescēdi:sicut in cōiunctis re tm:qui veniūt iure suo:⁊ sic nō tenetur ad onus iniunctū deficienti:ex quo hic ambe qualitates cōcurrūt quod sunt cōiuncti ⁊ re ⁊ verbis simul. Dubiū maximū facit: qz cōiūcti re ⁊ verbis tenenk subire onus partis deficīctis.§.finauitē ad deficīctis.⁊ ibi gl.hoc expresse t⁊.C. de cad.tol.ergo videtur ꝙ veniant per ius accrescēdi. Nā qui veniūt per ius nō decrescēdi vt sunt cōiuncti re tantū non tenetur tale onus subire, vt ibidē est text.istud est fortissimū arg.secundum Raph.cu. hic. in rep.in.ix.col.hoc nō obstāte Bar.determinat quod veniant per ius nō decrescēdi:nam faciūt sibi partes per cōcurſum.§.fi eadē res.instī.de leg.⁊.l.cōiunctim.§.eo. ergo habet locum ius nō decrescēdi. Nec ob.cōtrariū.§. formatū:qz respondet Bar. j.in.iiij.q.prin.qō istud operatur cōiunctio verbalis. Nam ꝓpter cōiunctionem verbalē videt onus adiectū vni repetere in personam alterius si ad eum totum legatum perueniat, arg.l. seio.§.caio.ſ. de fun.instr.cū Bar.simpliciter transeunt Sali.⁊ Begn.in repe.in vlt.char.⁊ ista est cōis sn̄ia fm Raph.cu.hic. in repe.in.ix.col.in fi.sed ipse Raph.reprehēdit predicta solu. Bart.qz cū iste cōiūctus re ⁊ verbis veniat ex persona sua:⁊ sic iure suo:⁊ non ex ꝑsona deficīctis:ideo nō dz induci repetitio oneris. Alioquin sequeretur quod etiam granato veniēte cōiunctus re ⁊ verbis teneret ad onus sicut illo nō veniēte:ꝙ constat esse falsum : vnde ipse cōsiderat diuersis respectib⁹ posse dici ius accrescēdi:⁊ ius nō decrescēdi ꝓpter diuersas qualitates que cōcurrūt,vt hic latius per eum,ſz certe hoc nō discrepat in effectu ab opi.Bar.si predicta bene consideras. Adde ꝓo conclusione Bart.quod in cōiūctis re ⁊ verbis habeat locū ius nō decrescēdi.gl.ordi.que ante Bar.idē tenet.in.l.j.§.fi.ſ. de vsufr. accre. Bal.in.§.bis ita.C. de cad.tol. Imo l.stipulatio ista.§.cū
112 qui.ſ. de verb.obl. ¶ Circa oīno disiunctos qui sunt separati verbis ⁊ portionib⁹ ⁊ sic sunt oīno disiūncti:cōstat in legatis nō esse locū iuri accrescēdi.l.j.ij.rīsio.§. de vsufru.accr.⁊.l.a pulo. de leg.ij. in hereditatibus secus:nisi sit miles qui pōt decedere ꝙ parte testatus ⁊ ꝙ parte intestat⁹, ita cōcludit Bart.⁊ cū eo simpliciter trāsit Sal.licet in legatis Begn.in repe.in vlti.col. dicat disputatiue,posse teneri ꝛtrariū ⁊ minus bene. Tu no.diligēter rationē Bar.quare in hereditatib⁹ etiā inter oīno disiūctos habeat locū ius accrescendi. Ratio est ne testator decedat ꝓ parte bonorū testat⁹ ⁊ ꝓ parte intestatus cōtra.l. ius nostrum.ſ. de reg.iur. Adde Bar.qui eandē rationē assignat.ſ. in antepe.col.in.v.q.prin.circa prin.eā t⁊ Bart.in.§. bis ita.C. de cad.tol. Bal.in.l.mihi ⁊ tibi.in prin.de leg.i. Odo.late in.l.vni. in.v.col.ad fi.⁊ ibidē Lud.ro.C.qñ nō pe.par.⁊ est gl.que ista rationē ponit in.l.si seru⁹ cōis ab extero.i gl.pe.ad fi.§. de acqr. her.⁊ gl.in.l.celsus.§.fi.de leg.ij.⁊ ꝓ ista rōne est bonus ter.in l.si duobus.§. de testa.mil.qué ter.ad hoc alleg. Raph. Ful. in d.§.bis ita. ista rō cōiter tenet:ego puto qō nō sit vera ⁊ semp
113 eam reprobaui per quatuor fundamēta. ¶ Primo qz in hereditatibus habet locū ius accrescēdi : nō solū in successionibus ex testamēto,quo casu dicta ratio posset esse colorata,ſz etiā h⁊ locū in successionibus ab intestato fm Bar.ſ. in.ij.q.quinte.ꝓ. prin.vbi late dicā:sed inter succedētes ab intestato cessat dicta
114 ratio:qz omni casu semper est intestatus. ¶ Secō cōfundit ista cōis ratio:qz h⁊ testator a principio nō possit decedere ꝑ pte testatus ⁊ ꝓ parte intestat⁹.d.l.ius nostrū.tamen ex posītacto bene potest.tex.est.in.l.circa.§.ō inof.test.⁊ ita per istud fundamentū istam rationē impugnat Ly.in.d.§.bis ita.in.j. norab.

¶ Tertio cōfundit ista cōis ratio per text.mirabilē.in.l.si sol⁹. in prin.§. de acqui.here. vbi si aliqs sit institut⁹ in diuersis portionibus hereditatis ⁊ in aliquib⁹ habeat substitutū si vnā ex istis partib⁹ hēditatis acquirat alie accrescūt sibi inuito, ecce qō ibi in omni parte sibi erat pronisum per dationē substituti, vt nō posset testator decedere ꝑ parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus,⁊ tū h⁊ locū ius accrescēdi. text. est ibi multū solēnis de hoc. Misi rūdeas fm Bar.ibi,qō illud sit ne sīet in pēdenti successio. ¶ Quarto ⁊ vltimo si dicta rō esset vera sequeretur qō ius accrescēdi nō haberet locū in cōtractib⁹:qz in eis cessat dicta ratio:⁊ tū istud est falsum:qz etiā in ꝛactibus h⁊ locū ius accrescēdi.l.fund⁹ ille.§. de ꝛahē.emp. Bar.⁊ alij.in.l.si mihi ⁊ titio.cū concor.ibi traditis.ſ.ō ver.ob. Albe. Bal.⁊ Sal. in.l. vnica.C.qñ nō pe.par. ¶ Secūdā rationē assignat ter.in.§.bis
116 ita.ad fi.C. de cad.tol. † qz absurdū est eiusdē hereditatis partē agnoscere ⁊ partē respuere, ⁊ sic ne sit in potestate hēdis vnā partē accipere ⁊ aliam omittere, ⁊ sic scindere hereditatē qō est absurdū.l. j.⁊.ij.§. de acqui.her.⁊ istā rationē tenet Bar.in.o.l.
117 j.in.j.col. de acqr.her. ¶ Tertia ratio est:qz heres representat personā defuncti, ⁊ fingitur eadem persona cū defuncto, vt in aut. de iurcin.a mo. prestī.in prin.col.v.gl.in.l.cū a matre.C. de rei ven. Ideo nō pōt representare in parte,⁊ in parte nō, vt est gl.no.in.l.ij.ad fi.ſ. de pacto.ſtip.quod esset si nō haberet locum ius accrescēdi. Dīnc est qō l legatis inter oīno disiūctos cessat ius accrescēdi:qz in eis cessat ratio predicta:istā rationem tenet Bar.in.l.mulieri ⁊ titio.ſ. de cōdi.⁊ demō.⁊ no.Bal.in.l.j.C.ō indi.vidui.tol. ¶ Huic rationi etiā duo obstāt ex his que alle gaui cōtra primā rationē. Primo qz ex postfacto pōt testator decedere ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ parte intestatus. Secūdo qz sequeret qō in cōtractibus nō haberet locum ius accrescēdi:qz cessaret ratio predicta qō tū est falsum. Quartā rationem assignat Bal.in.l.j.§.i. in vlt.col.C. de cadu.tol.ratione vnionis:qz sicut naturaliter euenit ꝙ vni⁹ oculi pupilla claudit alterius oculi pupilla dilatatur. Ita qñ defecit vn⁹ cōiunctorū alter lo
118 cupletat,⁊ hoc ꝓpter colligātiam: † qz cortina cortinā trahit, ita ibi Bal. Adde facere ter.in.§. hoc ita tam varie.C. de cadu. tol.ibi ꝓpter vnitatē sermonis quasi in vnū corꝑ redacti, ista ratio non est ad propositū nostrū qō solum procedit in legatarijs cōiunctis, sed nos loquimur inter oīno disiunctos ꝓsertim in hereditatib⁹. ¶ Quintā rationē assignat breuiter Are. in.d.l.j.§. de acqui.her.qz cadē res nō dz diuerso iure censeri.l. eū qui edes.j. de vsuca. ⁊.c. qz circa. de priuile. Tene secundā ⁊
119 tertiam simul iunctas ꝓ min⁹ periculosis. ¶ Limita conclusionem Bar.⁊ predictam regulam nō habere locū in fisco here de in quo nō habet locū ius accrescēdi.fm Lud.ro.in.l. vnica. C.qñ non pe.par.⁊ in.o.l.j. de acqui.here. allegat ad hoc gl.ꝓ fing.in.l.ea sola.ſ. de regu.iur. ista esset conclusio disputabilis. Nunquid ius accrescēdi habeat locum in fisco herede.d. Alex. in.d.l.j.in pe.col. de acquir.here.reprobat istā fallen.eo qz rationes pxallegate quare inductū est ius accrescendi, habent locū etiā in fisco herede,⁊ dicit quod gl.in. d.l. ea sola. non loquitur quando fiscus veniebat tanꝗ heres sed aliter. Est bene verum
120 ꝙ gl.in.o.l.ea sola.est sing.ad aliud,vz ad reg.⁊ que habet qō deportatus non potest habere heredē,est verum quando fiscus vult habere bona deportati:alias si fiscus nolit habere, bī deportatus h⁊ heredē.⁊ ad hoc illā gl.reputat sing. Bal.in.l. eaz quā.in.vj.col.C. de fideicō.⁊ Lud.ro.in.o.l.j.in fi.de acqui.her.⁊ est ter.de hoc in.l.si seruus pluriū.§.si quis ante.§. de leg.j.
121 ¶ Ego teneo istā opi.do. Aler.contra Ludo.⁊ moueor:qz in fisco nunꝗ est aliqd speciale magis quā in priuato, nisi in lege istud exꝑresse dicatur.ter.est.in.l. tē videndū.§. in priuatorū.⁊ ibi gl.§. de pet.her.⁊ tex.in.l.j.⁊ ibi gl. C. eo.ideo in causis fiscalibus ita seruādus est ordo iuris sicut in causis priuatorū. ter. est.in.l.j.⁊ ibi Bar.⁊ alij ad hoc no.C. de condu.⁊ ꝓcu.ꝓdio.
122 fil.lib.vj. ¶ Secundo moueor:qz etiam in hereditatibus ⁊ in legatis ad pias causas h⁊ locū ius accrescendi fm Bald.in repe.l.pe.C. de sacrosan.ecc.in.ꝓvi.col. in ver.super quintā videt: ergo etiā h⁊ locū in fisco. ¶ Quinta ⁊ vltima q. Bar.huius pri
123 me qōnis prin.est, † an ius accrescendi transeat ad successorē, vt hic per Bar. Adde inquātū Bar. primo loco tenet quod in vsufr.ius accrescēdi nō transit ad successorē,eo qz vsufr. accrescit ꝑsone ⁊ nō portioni.l.interdū.in fi.§. de vsufr.accre.⁊.l.⁊ an eadē.§. qui cū partē.ſ. de excep.rei iu. Alexandrū est de Bar.cū nō possit quis habere in eodē vsufr. nec vniuersalem nec singulare successorē , dato etiā qō quis acquisīuerit vsumfr. exꝑresse ꝓ se ⁊ heredib⁹,cū diuersi sint vsufr.l.stipulatio ista.§.ſi quis ita stipulat⁹.ſ. de ver.ob.⁊ sic heres egebit tunc nouā constitutione vsufr.fm Bart.ibi, ⁊ in persona heredis requirit noua cautio de vtendo ⁊ fruēdo arbitrio boni viri,fm Bal.in.l. vnica.§.excepto.C. de cad.tol.vñ cū sit diuersus ⁊ separat⁹ vsufr. ab eo cum quo testatoris vsufr.erat coniunctus:idcirco de eo q̄ri nō potest,respectu iuris accrescēdi, de singulari quoꝙ successore queri nō pōt : qz vsufr. nō potest alteri ꝓstari nec cedi titulo singulari quin itatim reuertat ad ꝓprietatē. tex.est no.
124 in.l.si vsufructus fundi.de iur.do. † Quo tamen videtur esse casus in quib⁹ quis pōt habere successorē singularē in vsufru. ⁊ in eius persona haberet locū ius accrescendi qui ponunt in ter.l.sicut in annos.§.j.quib.mo.vsufr. amit. Ibi perinde acti alij⁹ esset in vsufr.substitutus. ⁊ sic qū ꝑ testatorē esset datus substitutus vsufructuario:isto casu haberet locū ius accrescendi cū eo cū quo ꝛiunct⁹ erat ille cui fuit substitutio facta:dato qō cē sciat alter vsufru. Et hoc est:qz testator substituit.ter.videt ibi esse de hoc qđ tu vide ⁊ bene cōsidera. Scōs casus est in vsufr. ex repetitiōe postea quesito eidē vsufructuario cū alius esset extinctus capitis diminutione h⁊ locū ius accrescendi, l⁊ videat esse alius vsufr.ita est ibidē ter. Cōsidera si alia fuerit intentio Bart. ⁊ alter saluari possit. Vel aliter posset dici defendendo Bar.ꝙ l⁊ alius ⁊ separat⁹ sit vsufr. apud heredē vel successorē quā esset vsufr. ꝓim⁹?:tamē istud nō h⁊ impedire ius accrescēdi,sicut alius est vsufr.formalis ⁊ ali⁹ vsufru. casu alis:⁊ tamē ista diuersitas in qualitate vsufr.nō impedit cōcursum nec ius accrescēdi.l.si alij.ſ. de vsufru.lega.⁊.l.idē ne ratius.§.fi. de vsu. accre.⁊ declarani.§.in.j.ꝓte.in.iiij.q.j.q. prin.secundū Sal.ibi.
125 ¶ Secūdo inquantū Bar.tenet ꝙ in hereditate ⁊ legato respectu ꝓpietatis ius accrescēdi trāsit non solū ad vniuersalem ſz etiā ad singularē successorē. Pro clariori intelligētia resūmo in dubiū an ius accrescēdi transeat ad emptorē,⁊ sic ad singularē successorē qui ab vno ex heredibus emit partē suā hereditatis, an vero debeat ꝓtinere vēditori qui adhuc remanet heres. Istā qstionē qz valde vtilis est intēdo late disputare ad vtrancꝗ partē arguendo ⁊ respondendo. Partē negatiuā quod ius accrescēdi nō trāseat in emptorē partis hereditatis, tenuit subtilis Pe. de bellaper. hic, quē sequit Rayn. de fo.⁊ Flo. in l.ſ. interdū.in.iiij.col.ſ. de vsufr.accr. Sali.⁊.l.vni.in.vij.q.C. qñ nō pe.par. Raph.cu.in.l.papi.ſ. ad treb.⁊ istam partem ego
126 alias tenui in.d.l.vni.in.ij.cbar.C.qñ nō pet.par. ¶ Pro ista parte negatiua facit optime:qz vēditor hēditatis remanet adhuc heres ⁊ cōuenitur actionibus hereditarijs sicut ꝓius quibus emptor cōueniri nō pōt.l.ij.C. de her. vel acti.ven.⁊.l.ij.C. de pac.ergo ad eū dz spectare ius accrescendi.sicut etiā spectat substitutio.l.ex facto.§.iulius lōginus.§. de vul.⁊ pupi.⁊ istud
127 fuit fundamentū subtilis Pe. de bellaper. ¶ Cōfirmo istud fundamētū : qz ius accrescēdi dicitur esse tacita substitutio.l.si titio ⁊ meuio.§.iulia.§. de le.ij. sicut ergo substitutio exꝑsa nō transit in emptorē hereditatis vel in eū cui resituit hereditas, sed remanet apud eū qui solo modo noie remanet heres. d. §. iulius lōginus. ergo idē dicimus in iure accrescēdi quod dicit esse substitutio tacita cū taciti ⁊ expressi idē sit iudiciū.l.cuz
128 quid.§.si cer.pe. ¶ Cōfirmatur ⁊ secūdo qz cum venditor hereditatis semel fuerit effectus heres per additionē hereditatis: ergo amplius non potest desinere esse heres.l.⁊ si fine.§. sed qō papi.§. de mino.gl.⁊ doc.in.l. in substitutione. de vulg. ⁊ pup. Huic fundamēto rīde qō aliud est in substitutione que cōcernit ꝑsonā substitutā.l.qō liberis.§.hec verba.§. de vul.⁊ pupil. ideo illa vadit ad ꝑsonā heredis instituti,l⁊ indigna hereditate,aliud est in iure accrescēdi quod cōcernit rē seu portionē. l. si ex plurib⁹. vbi est tex. de vtroꝗ.ſ. de suis ⁊ legi.⁊ dicā lati⁹.ſ. in primo fundamēto partis cōtrarie. ¶ Scō ꝓ parte heredis, facit scōm Sal. in loco prealleg. Nam licet vēditor hereditatis nō habeat res hereditatis, habet tamē ꝓtiū portionis heredi
129 tatis vēditor ⁊ sic cēsēt habere ipsam portionē hereditatis: † qz in vniuersalibus ꝓtiū succedit loco rei.l.si rē.⁊ ꝓtiū.§. de petiber.l.ij.§. pernemisse.§. de her.vel act.ven.l.imperator.§.fi.cū.l. seq.de leg.ij.l. labeo ⁊ sabinus.§.j.⁊ ibi gl.no.ſ. de verb.sig. ergo cū videat habere rem,ergo et sibi debet accrescere,per.l.si totā. in fi.ff. de acq.her. Cōfirmo ꝑ ter.in.l.qz q ꝓtio. de vsufr.⁊ quē ad.qs yra. vbi dicit ter. q ꝓtio fruit nō minus habere intelligit quā q ꝓncipali vtit:ad idē adde ter.i.l. si qs pecunia.§. fi.ſ. si qs omiſ.cau.test.vbi dicit text.si heres vēdit hereditatē vtiqꝫ possidere videt nisi dolo feciſſet quomin⁹ possideat. Ratio est fm gl.⁊ doc. ibi:qz ꝓtiū h⁊ qō succedit loco hereditatis vendite. Huic fundamēto respōde qō licet habeat ꝓtiū:nō tū vere habet res hereditatis nec portionē hereditatis vendite ergo nec dz habere ius accrescēdi qō portioni accrescit.d.l.si tota.in fi. Et ꝓ ista sol.pondero ter.in.d.l.si rem ⁊ ꝓtium.circa fi.in verbo quodāmodo.que est nota impꝛoprietatis, vt est gl.in.l.si me in vacuā.⁊ ibi Bar.no.ſ. de acqui.pos.gl.in.l.j.in prin.de re. dīni. ¶ Tertio facit qz ratio quare est inductū ius accrescendi militat ꝓ herede ⁊ nō ꝓ emptorē hereditatis,quācunꝗ rationem teneas ex quinꝗ quas recitaui. ſ. in parte precedenti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

130 ¶+Quarto facit:q in emptore hereditatis nō transeunt nisi actiones que tūc tēporis cōpetebāt qñ fuit hereditas vēdita nō que in futurū cōpetūt.l.heredē.cū gl.& ibi Bar.ff.man.que lex est ad hoc fin.ſm Bal.in.l.ſi ſolutum.C.de act.& obli.facit bene tex.in.l.j.ſ.j.de here.vel act.ven.vbi dicit ter.in hereditate vendita ad tempus quo vendito ſic videtur venisse:ergo cū ius accreſcendi ſit cauſatū poſt vēditionem factam:ergo non dz transire ad emptorē hereditatis.¶Ride qō ius accreſcēdi tpe vendi tionis erat in habitu & in potentia coherede repudiāte,ſz nō in actu:ideo tale ius in habitu & potētia exiſtentis dicit transferri

131 in emptorē hereditatis.¶+Quinto & vltimo facit trita regula inter ſuccedētes diuerſo iure nō bz locū ius accreſcēdi,ēt in hereditate.l.cū patrono.in pn.ſ.de bo.poſ.citu.gene.ſz emptor hereditatis ſuccedit titulo ſingulari inter viuos:ergo non debere ius accreſcēdi,coherede vēditoris deficiēte qvenīebat titulo vniuerſali,ad hoc no.ꝛride ſm And.in.o.l.ſi totā.ſz ad aliud ꝓpoſitum ꝙ illud ꝙ dz qō inter ſuccedentes iure diuerſo non eſt locus iuri accreſcēdi,eſt verū niſi ille q ſuccedit diuerſo iure ſubzogetur in locū eius qui ſuccedit in eodē iure,vt in caſu ꝓſenti:qz tūc ꝓpter virtutē ſubzogatiōis admittit ad ius accreſcēdi vbi alias non admitteret,& dicit Are.ꝙ eſt ſuum nouū dictū.& no. limitationē ad regu.o.l.ſed cum patrono:& ita opi.Pe.vī eſſe multū ſuſtētabilis.¶Cōtrariā opi.tz Bar.hic per tex.forte.in l.ſi totā.ff.de acqui.here.vbi aliquis rogatus eſt reſtituere totā hereditatē aut partē in qua fuit inſtitutus tacite & ſic in fraudē & ſic nō capaci,put etiā ibi declarāt gl.& doc.quo caſu vt ab indigno auferē ſibi hereditas & applicat fiſco.l.q tutū.in fi.a.l.cū tabulis.in fi.ſ.de his quib.vt indi.& l.ij.ff.de in.ff.licet remaneat heres noīe & admittat ex ſubſtitutione.o.l.ex facto.ſ.iulius lon ginus.tū ius accreſcendi el non cōpetit:qz nō vī habere.ita dicit ibi tex.& ſic ius accreſcēdi reſpicit rē & nō perſonā,vt ſtatim. j.dicē.Aduerte ille tex.ſeruit pro Bar.in duob⁹.¶Primo enim probat qō ius accreſcendi trāſit in ſucceſſorē ſz in fiſcum, put ibi oēs tenēt:ergo etiā in gōne nostra dz trāſire in emptorē hereditatis.Sēdo ille tex.tollit fundamētū ꝑpe.ꝙ licet ſubſtitutio remaneat penes cū q durat heres noīe,licet ab eo auferat heres ditas vt ab indigno,vt eſt tex.in.o.ſ.iulius longinus.eo qz ſubſtitutio reſpicit perſonā ſubſtitutā.l.qui liberis.ſ.hec verba.ſ. de vul.& pu.Sec⁹ eſt in iure accreſcendi qō nō cōpetit ei qui remanet heres:ſed ab eo auferē hereditas vt ab indigno,& applicatur fiſco,eo qz rem nō bz,vt dicit ibi tex.& ius accreſcēdi cōcernit rem ſeu portionē.& ideo Bar.hic dicit ꝙ dicit ꝑpe.tollit ꝑ.o.l.ſi totā. ¶Secūdo diligēter aduerte circa intellectū illius ter.ſi totā.qō inquātū loquit in gravato reſtituere totā hereditatē nō videt ꝙ vllo modo poſſit ꝓcedere qō tūc poſſit tractari de iure accreſcidi,cū nō poſſit habere coheredē,ex quo ſolus fuit inſtitut⁹ in tota hereditate & ſic inſolidū.& propterea ille ter.inquātū dicit totā hereditatē intelligitur ſm doc.ibi id eſt totā portionē hereditariā m qua fuit inſtitutus:& ſic eſt ſenſus ꝙ aliquis fuit inſtitut⁹ in parte hereditatis,& totā ſuā par tem grauat⁹ eſt reſtituere tacite & ſic incapaci.nam nō pōt intelligi ille tex.in mille annis in inſtituto in tota hereditate & ſic in ſolidū: qz tūc nō poſſet habere locū ius accreſcēdi,de quo ſolo loquit ille ter.Et dū dicit aut partez,intelligit qñ aliquis fuit inſtitut⁹ in parte & nō fuit rogat⁹ reſtituere totā illā partē ſed partē ſue partis,vt ſic differat a primo.Sed ita ſcēa ꝓpoſito videtur cōtra illū ter.dū dicit quod nihil ei poterit accreſcere. Nā iſtud quod dicit tex.nō videtur poſſe ſtare,ex quo enim nō ꝓuatur totaliter parte ſua ſed parte patris:certe ꝓ rata que remanet apud eū haberet locū ius accreſcēdi,& ſic nō verificaret illa vniuerſalis negatiua nihil accreſcit.¶Pōt dici ꝙ illa verba intelliguntur reſpectu patris ablate,ach dicerez,ꝙ portione ſibi adēpta nihil ei accreſcit.& ſic vides quod ille tex.non tráſit ſine violētia & diminatione,ſz aliud dici nō pōt.¶Ad il-

132 lum ter.ride tripliciter.+Primo ille ter.loquit in fiſco auferē te hereditatē ab herede in digno q habeē tā ꝙ ſucceſſor vniuerſalis,& in eū trāſeūt oia iura actiue & paſſiue ſm Bar.& alios.in l.ſi cōſtante.ſ.ſi.ſ.ſol.mat.ꝙ ſecus eſt in caſu noſtro in emptore q & ſingularis ſucceſſor.¶Sēdo rñdet ſm Sali.in.o.l.vnica.vī.q.C.qñ nō pe.par.qō nos loqmur in herede q vēdidit hereditatē ſeu partē hereditatis,qui licet nō habeat res hereditarias,habet tamē earū pretiū+ꝙ in vniuerſalibus ſuccedit loco rei.& ſi rē & pretium.& de peti.her.& dicit.ſ.qō ſecus eſt in.o.l.ſi totā.vbi nō bz aliqō pretiū loco rerū hereditariarū, ideo dicit ibi ter.quod nihil ei accreſcit:qz rē nō videtur habere.¶Tertio reſpondeſm Raph.cu.in.o.l.papi.ad treb.qō ter.in.o.l.ſi totā,loquit in accōmodante fidem de reſtituēdo incapaci,& ſic in caſu prohibito,vt ibi per gl.& doct.nimirū ſi ꝓnatur etiam iure accreſcēdi qō nō eſt in emptore hereditatis,qui caſus eſt libitus & permiſſus a iure vt toto titulo.ff.& C.de bered.vel acti.

134 ven.¶+Secūdo principaliter ꝑ Bar.facit ter.in.l.ij.ſ.pe.de here.vel acti.ven.ibi emptorē hereditatis vicē heredis obtinere:ergo ſicut heredi accreſceret:ita etiā deberet accreſcere emptori hereditatis cū vicē heredis obtineat,vt ibi dicit ter. Cōfirmo qz omnia iura vtilia tranſferunt ex vēditione in emptorem hereditatis.l.emptor hereditatis.C.de her.vel act.vē.Ad primū reſpōde ꝙ ille ter.in.o.ſ.pe.videt poti⁹ facere in oppoſitum:nā cū dicat emptorē hereditatis vicē heredis obtinere:ergo nō eſt heres:qz aliud eſt eſſe talem,aliud vice talis haberi.l. mercis appellatione.j.de ver.ſig.Bar.in.l.ſi maritus.ſ.legis. j.de adul.Ad ſecundū reſpōde qō iura vtilia particularis actiua & paſſiua trāſeūt in emptorē hereditatis,ita loquit.o.l.emptor hēditatis.ſed iura vtilia vniuerſalia nō poſſunt trāſferri ex ſctu vel ex diſpoſitiōe inter viuos,vt eſt ter.ſolennis.in.l.ſi

135 mulier.ſ.ex aſſe.de iur.do.¶+Eſt eīm differētia inter iura vtilia vniuerſalia & iura vtilia ꝑticularia,vt magiſtral⁹ declarat

136 Bar.in.l.ex aſſe.j.ad treb.¶+Tertio facit ter.i.o.l.ſi.in pn. de here.vel act.vēd.vbi dicit ter.neq; amplius neq; minus iuris emptor habeat quā apud heredē futurū eſſet:ergo cū ius accreſcēdi fuiſſet penes heredē dz trāſire in emptorē:qz minus iuris eo nō dz habere.Cōfirmo per ter.in.o.l.ſi.ſ.nō ſolū.in ver. ſicuti.vbi tex.dicit quod omne lucrū & omne damnum reſpicit emptorē hereditatis,ſed ius accreſcēdi eſt lucrū:ergo dz reſpicere emptorē hereditatis.Reſponde qō ꝑdicta,ꝑcedit quo ad portionē hereditatis vendita:qz omnia pericula & cōmoda illius portionis tranſeūt in emptorē hereditatis:ſecus eīm in portione accreſcendi:qz lucrum eius partis debet heredi ſpectare. ¶Quarto facit ter.in.o.l.ij.ſ.illud poteſt queri.preſertim in ratione ſui vbi querit⁹ ſi vēditor hereditatis fuit impuberi pupillariter ſubſtitut⁹:an illud qō ex ſubſtitutiōe pupillari ſequitur teneaē reſtituere emptori,determinat qō nō:qz alia eſt hereditas pupilli:& alia eſt hereditas quā vēdidit:ergo ſi eadē eſſet hereditas emptori acquireret:ſed ius accreſcendi eſt portio eiuſdē hereditatis vēdite:qz accreſcit portioni hereditatis ergo ꝛc.Reſpōde quod ratio illius ter. facit in oppoſitū,qz alia eſt portio hereditatis quā heres vēdidit certo pretio:& alia eſt portio hereditatis dehciēs que accreſcere dz heredi.& ſic in ea

137 adhuc militat rō illius ter.¶+Quinto facit qz in iure accreſcēdi portio accreſcit portioni,& nō pſone.l.ſi titio fruct⁹.in fi.de vſufr.& quē.quis vta.l.interdum.de vſufruc.accr.l.ſi totam.de acqui.her.& l.hec ſcriptura.ſ.fi.de cōdi.& demon.ergo dz accreſcere emptori hēditatis.qz aliā portionē hereditatis hz.Strinxe fortius:qz ter.in.o.l.ſi titio.in fi. dicit ꝙ portio fundi,velut

138 alluuio portioni accreſcit.+Sz ſic eſt qō in emptorē trāſit augmentū alluuionis.l.id ꝙ.in pnn.ſ.de peri.& cōmo.rei vēd.& ſ.hz & ſi poſt emptionē.inſt.de emp.& vēdi.ergo etiā in eū debet trāſire ius accreſcēdi qō alluuioni equiparat.Reſpōde qō.o.l. ſi titio.in fi.loquit in portione fundi legata q̄ pleno iure tranſit in ſingularē ſucceſſorē:ideo altera portio deficiēs ſibi acquirit iure accreſcēdi velut alluuio que accreſcit ei cuius res eſt.& ita

139 etiā loquit.o.l.id ꝙ.in pnn.& o.ſ.ſed & ſi poſt emptionē.+Sed in emptorē hereditatis nō tranſit pleno iure hereditas,ſed oia iura actiua & paſſiua remanēt penes vēditorem.l.ij.C. de here. vel act.vēd.& l.ij.C.de pac.& cū ſemel fuerit heres per additionē nō poteſt amplius deſinere eſſe heres.o.l.& ſi fine.ſ.hz qō papi. de min.Itē cū habeat pretiū dicitur res hereditarias habere. o.l.& ſi rem & pretium. de peti.hered. ideo ſibi debet accreſcere.

140 ¶+Sexto & vltimo,p iſta parte facere videtur ter.in.l. papi. j.ad treb. vbi videtur eſſe ter.facta reſtitutione partis hereditatis ius accreſcēdi qō poſtea cōpetiſt ex repudiatione cohere dis ſpectat fideicōmiſſario in quē trāſeunt iura vtilia.ſ.reſtitu ta.inſt.de fideicō. here.& nō ſpectat heredi ſcripto:ergo idē dicendū in emptore hereditatis:in quē etiā iura vtilia trāſeūt. o. l.emptor hēditatis.C.de her.vel act.vēdi.Reſpōde qō ille ter. poteſt fortiter retorqueri in oppoſitū.Nā decidit portionē hereditatis accreuiſſe ſcripto hēdi:ergo in fideicōmiſſario:licet poſtea ter.in fi.dubitet an ſit opus noua reſtitutione illi⁹ portionis que accreuit & nihil decidit ter.& licet gl.fi.& Bar.ibi te neāt quod nō:qz ipſo iure accreſcit alteri parti.& ſic fideicōmiſſario ſine alia reſtitutiōe.certe nō videt qō iſte ſenſus poſſit ꝓcedere ad illū text.cū ibi dubitet,an ex quo portio hereditatis deficiēs accreuerat hēdi ſcripto q pri⁹ ex cōpulſione adiuerat, an ſit opus noua actione,& ſic compulſione ꝓpter illam portionem que reſtitutionem accreuit & decidit ter.qō nō eſt opus noua cōpulſione & ꝙ heres ſcriptus ſecurus eſt.Deinde dubitat an fideicōmiſſario ſit op⁹ noua reſtitutione portionis que accreuit.certe ſi ex iure accreſcendi eſſet facta acceſſio ipſo iure fideicōmiſſario nō dubitaret ibi ter.an eſſet opus noua reſtitutione.Sed dubitat eo qz in parte precedēti dixerat heredi ſcripto accreuiſſe.& ſic ille text.poti⁹ vigeraad oppoſitū.Preterea etiam

tiā tenēdo ꝙ ibi ius accreſcēdi tráſeat ipſo iure in fideicōmiſſariū:put intelligit gl.Bar.& doct.& adhuc ille text.nō obſt.qz loquit in fideicōmiſſario qui eſt ſucceſſor vniuerſalis,& nos loquimur in ſucceſſore ſingulari & ſic emptore hēditatis.¶Tertio poteſt reſponderi ex mēte Bal.in.l.ſi.in.ſ.oppo.C.de pac.ꝙ

141 † aliud eſt in fideicōmiſſario vniuerſali:qz in eum tráſeūt iura vtilia actiue & paſſiue ex diſpōne teſtatoris & ſenatuſcō.trebel.& repreſentat perſonā teſtatoris que oia ceſſant in emptore hereditatis.¶Quarto pōt rūderi ꝑm Raph.cu.in.o.l. papi.qō ibi accreſcit fideicōmiſſario:qz heres ibi coact⁹ adiuit hereditatem,& in illo tex.ponderat coacta aditio:ergo ,pbat qō ſi heres ſpōte adiuiſſet ꝙ ſibi cōpeteret ius accreſcēdi & non teneret illud reſtituere fideicōmiſſario.Per iſta habes ſpentes articulū ad vtrāq; partē bñ diſcuſſum.& ſi caſus cōtingeret in facto eēt qō ꝑ amico,ex quo ſol⁹ Bar. tenet ꝑ emptore hereditatis,alij oēs tenēt cōtrariū.Et a cōi opi.in cōſulendo & indicādo nō eſt recedēdū ſm Bar.& alios in.l.ſi.C.de pena iud.qui ima.iud.Ca-

142 no.in.c.ne innitaris.de cōſtitu.†Et illa dicitur eſſe cōis opin. que pluriū docr.authorizate iuuat ſeu que habet plures doc.ꝑ ſe.l.j.in ver.& ſane credio.& ibi Bar.ad boc no.ſ. de offi.queſto.& l.diui fratres.circa mediū.in verb.pluriū etiā iuris authorum.j.de iure pa.& & nouim⁹.in ver.opinio a plurib⁹ approbata.& tbi.o.Ant.de bu.& o.Abb. ad hoc no.ō ver.ſigni.& c.de in ducijs.in vbo,in quo plurimi cōcordāt.iij.q.iij.& ita habes ex-

143 pedita tota prima qōne ꝓin.huius ſecūde partis.¶+Tertio inquātū Bar.& oēs tenēt qō ius accreſcēdi ꝓcul dubio trāſit ad vniuerſalē ſucceſſorē.l.vnica.ſ.his ita.C.de cad.toll.& l. ſi ex plurib⁹.j. de ſuis & legi.Adde qō ius cōiunctionis qō erat in perſona inſtituti,& ꝑ ius accreſcēdi trāſit ad vulgarē ei⁹ ſubſtitutū.ſed eſt l.ſi cū ex filio.ſ.fi.ff.de vul.& pup.& ibi Bal. reputat not.dignū.& in hoc ille tex.eſt ſing.ſm Raph.cu.ibi. Ratio qz eo ipſo qō quis ſubſtituit alicui videt ſubſtitut⁹ ei in omnibus,& ꝑ omnia.l.coheredi.in pnn.ſ.de vulg.& pup.& l.iulian⁹. de her.inſt.qz ſubſtitut⁹ cēſetur eſſe quidā ſubzogatus loco primi inſtituti:ergo in omnibus debet ſapere eius natnrā.l.ſi cuz. ſ.qui iniuriarū.ſ.ſi quis cau.Jſtud ꝓcederet indubitāter tenendo illud qō tenet Bar.qō ius accreſcēdi tráſeat ad ſingularem ſucceſſorem quod late examinaui.ſ. in preced. cōclusione.

144 ¶+Secūdo principaliter videndū eſt quis ꝓferatur in re accreſcēdi per ſingulas ſpecies triū coniunctionū. Et ſi qdē ſunt re tantū cōiuncti nemo alteri ꝓferet:qz nulla ſubeſt ꝓlationis ratio,vt hac.l.ver.qō ſi re tantū.& l.meuio.in pnn.ſecundū tertiā lect.cōmuniter approbatā.ſ.de leg.ij.& l.ſi tibi.de vſufr.accre. Similiter in cōiunctis verbis tantū nulla inter ſe ſubeſt ratio ꝓlationis,niſi ſm Bar. vnus eſſet minus cōiunct⁹ altero, vnde coniuncti p nomē collectiuū ꝓferuntur coniun-

145 ctis inter copulā,vt in boc exemplo titius in dimidia fratris mei filij in alia dimidia heredes ſunto, ſi vn⁹ ex illis filijs repudiat accreſcit eius portio fratribus ſuis & nō titio:eo qz titius eſt minus cōiunct⁹ verbis & quodammodo ſeparatus quo ad illam portionem. Ad hoc ſpecialiter adducit. l. ſi quis titio.ſ. de vſufr.accre.inducēdo,vt bic per eū.& cum Bart. tráſit Bal. in.l.vnica,in.vij.q.C.qñ non pe.par.adde inquantū Bart.vult titiū dici cōiunctum verbis filijs fratris:eo qz in eadē oratione eſt poſitus cum filijs fratris.o.Petr.de bezu.bic in repe.in vlti.colū. dicit quod titi⁹ poteſt dici verbis cōiunctus filijs collectiue ſumptis,ſed ſingulis de ꝙ ſe nullo modo eſt cōiunctus:qz ſinguli nō ſunt vocati a teſtatore,ſed ſub termino collectiuo:& ideo nō accreſceret titio niſi omnibus filijs repudiātib⁹:† qz

146 ex collectiuis nō pōt fieri illatio particulariter ad ſingulare.l. ex toto.ſ.ſi ita legatū.ſ.de leg.j.& l.ij.cū ſeq.de leg.ij.licet contra boc ſm eum fortiter faciat tex.in.l.ſi chor⁹.in pnn.ſ.eo,vbi ſi chorus aut familia legeē,dicit tex.perinde eſſe acſi ſinguli homines legati eſſent,& reſpōdet ſcō gl.ſi. ibi qō eſt verū quo ad quid tantū,& nō ſimpliciter.Tu aut diligēter aduerte inquantum Bar.vult ꝙ ſi teſtator dicat titi⁹ in dimidia & fratris mei filij in alia dimidia heredes ſunto,qō iſti oēs inter ſe ſunt tātū verbis cōiuncti,credo Bar. male dicere. Nam imo filij inter ſe ſunt cōiuncti re & verbis,cum in eadem oratione & in eadem re ſcilicet dimidia nō diſtinctis partib⁹ per nomē collectiuū ſint vocati,& ſic eos nomiū & rei cōplexus iungit:ergo dicuntur re & verbis cōiuncti.l.triplici,in pnn.j.de ver.ſig.facit quod tenet Bar.ſ.in.j.parte prin.in.iñ.q.pnn.ad fi. Ad idē facit quod tenent Bar.& omnes in.l.meuio.in pnn.de leg.ij.quod qñ eadem dimidia plurib⁹ relinquit iſti ſunt in illa dimidia re cōiuncti: ergo cōtra Bar.bic facit tex.in.l.iul.quoq.in pnnc.ſ.de here. inſti.Ad idē bene facit tex.in.o.l.triplici.in pnn.vbi dicit ter. quod cōiuncti ſunt ſcilicet re verbis quos & nominū & rei cōplexus iūgit.Et ponit duo exempla, veluti titius & meuius ex parte dimidia heredes ſunto, vel titius cum meuio ex parte dimidia heredes ſunt:quemad.in eadē dimidia ſunt re coniuncti & in eadē oratione verbis:& ſic ſunt ſimul re & verbis coniuncti, et ita eſt in caſu noſtro:ergo contra Bar.¶Secundo & fortius facit ille tex.in ver.videamus.vbi dicit qō ſi teſtator dicat lucius titius publi⁹ meus heredes ſunto ex parte dimidia.vel ita:publius meuius lucius titius heredes ſunto:ſemp onius ex parte dimidia heres eſto:& titi⁹ & meuius veniāt in partē dimidiā, & re & verbis coniuncti videntur.Jta ibi dicit ter.vnde ibi eſt cauſus de directo cōtra Bar.qui multum fortiter vrget.Hec obſt. ſi diceretur quod vbi teſtator inſtituit plures in eadem re diſtributis partibus a teſtatore ꝙ dicuntur verbis tñ coniuncti & nō re,vt hac.l.ſcō reſponſo.& l.ſi duobus.ſ.ſi.in fi.ſ.de leg.j.Sed ita eſt in caſu iſto:quia teſtator inſtituit plures in eadem hereditate diuiſis partibus,vc titius in dimidia & filios fratris ſui in alia dimidia:ergo nō poſſunt dici coniuncti re.Jſtud eſt qō credo decepiſſe Bar.Sed reſpondeo qō cōiūctio verbalis tñ bene inducitur inter titium & filios fratris collectiue ſumptos:quia inter eos ſint diſtributе partes,ſed nō ſint diſtributе partes illius dimidie inter filios ipſi⁹ fratris:ergo ipſi inter ſe tñ ſunt cōiuncti re & verbis,iuribus ꝓpalleg.Et iſta concluſio eſt vera, & pōt optime defendi contra Bar.& ſequaces:& ideo cū in exemplo Bar.filij fratris ſint inter ſe cōiūcti re & verbis,& ſic mixtim nimirū ſi ꝓferuntur titio qui ſolum eſt coniunctus verbis illi filio repudianti.& iſto modo bene dicūtur coniuncti maiori cōiunctione,prout dicit Bar.ſed neſciuit ꝑbare & conſtat qō coniunctus re & verbis ſimul ꝑfertur coniuncto verbis tantum, vt boc tex.in ver.ꝑfertur.cū duo vincula fort⁹ operent quā vnū, vt dixi in tex.¶Potes ponere alind exemplū in quo verificabitur dictum Bar.boc modo,vc titius in parte dimidia & fratris mei filij in alia dimidia ex equis partib⁹ heredes ſunto:tūc oēs videntur verbis tñ coniuncti,licet adhuc in iſto exēplo titius videatur eſſe cōiūctus cū alijs collectiue & nō ſingulariter cū quolibet eoꝝ,vt ſuperius dixi. Jdeo pone aliud tertiū exemplum clarum:titius & fratris mei filij ex equis partib⁹ heredes ſunto:tunc omnes erunt ſimul coniuncti verbis tantum ex quo in eadē oratione diſtributis partibus ſunt inſtituti,vt boc ter. in.ſi.rñſo.Jtem ex eo ꝙ dixi ex equis partib⁹ videtur quilibet ſingulariter noiatus:& ſic titius cuilibet ſingulariter erit verbis cōiūctus.l.interdū.in pnn.vbi tex.ſ.de here.inſti.¶Ultimo inquātū Bar.inducit ꝓ ſe tex.in.l.ſi quis titio.ſ.de vſufr. & accre.boc modo inducēdo: nā ex quo illa lex ponitur.in tit.ff. de vſufr.accre.in quo tractat de iure accreſcendi non ponitur ad aliū effectū niſi vt oſtendatur coniunctos per nomē collectiuū vocari in vnā portionē & ꝓferri alij in iure accreſcēdi,iſta inductio Bar.nihil valet:qz ille ter.ſolum decidit quod titius de per ſe in vna dimidia & vocati per nomē collectiuū heredes in alia dimidia admittuntur:& ille tex.ponitur in tit.de iure accre.ad hoc vt oſtendatur ꝓ qua parte inter eos ſit locus iuri accreſcendi in portione deficiente.nam ex quo titius habet dimidiam:& aliam dimidiam heredes:vno ex heredibus repudiāte vſumfru. legatū eius portio accreſcit titio ꝓ dimidia & aliis fratribus ꝓ alia dimidia.Jſto modo oſtendit in illa lege eſſe locum iuri accreſcēdi:ſed quod vocati per nomen collectiuum ꝓferant in totum titio,vt dicit Bar.de hoc de ꝓlatione tali in ter.illo verbū nullū apparet.& ſic ille tex.potius ſtringit cō-

147 tra Bar.ꝙ ꝓ eo faciat.¶+Circa cōiunctos re & verbis tenet Bart. ꝙ ſi teſtator dicat titi⁹ & fratris mei filij heredes ſunto, ꝙ iſti ſunt cōiuncti re & verbis,& portio vnius ex filijs deficiēs accreſcit alijs filijs antequā titio,vt hic per eum.Sed.o.iſta doct. Bar.ad id qō tenui.ſ.in.j.parte,in.iñ.q.pnn. vbi poſui q cōiunctio inducaē p nomē collectiuū,& dixi quod ſi nomen collectiuū ponit⁹ de p ſe, puta filijs titij lego fundū vel libertis aut cognatis lego domū:tunc inducit cōiunctio re & verbis.ſecūdū Bar.ibi. Si aut nomine collectiuo adijciāt equis portionibus:tunc inducitur cōiunctio verbalis tantū ſm quod pōt procedere dictū Bar.in.j.parte,in.iñ.q.pnn.circa pnnc. ¶Jſta doc.quā dedi optime confirmatur ex doc.Bar.hic, nam Bar. vult ꝙ ſi teſtator dicat titius in dimidia,& fratris mei filij in alia dimidia heredes ſunto, ꝙ oēs iſti ſunt verbis tantū cōiūcti ꝓpter adiectionē dimidia, ſz ſi teſtator ſimpliciter diceret titius & fratris mei filij heredes ſunto,tunc iſti ſunt cōiuncti re &

148 verbis.¶+Secō querit Bar.pone ꝙ ille cuius portio deficit bz vnū cōiunctū re tantū,aliū coniunctū verbis tantū qs eoꝝ ꝓferatur, & an ambo equaliter admittent.Exemplū, titio lego fundum,caio & ſeio lego eundem fundū equis portionibus, caius repudiat vel moritur,an eius portio vtricp accreſcat:an titio re cōiuncto,an vero Seio verbis cōiuncto?Jn iſto articulo fuerūt tres varie antiquoꝝ gloſſatoꝝ opiniones circa intellectū.l.noſtre.in.ñ.ꝑ.te relate.ſ.in gl.magna vbi late poſui. ſubtilis Petr.de bellapert.tenuit ſcō am opi. Hug.ꝙ coniunctus

Universidad de Deusto
Biblioteca

verbis tñ preferatur cõiuncto re tñ, ⁊ ita intelligebat istam
lege.in ver.ſi.⁊ ita tenui.ſ.in.d.gl.ma. ¶Addouebat Pet.qua-
tuor fundamẽtis quibus respõdẽt Bart.Rapha.⁊ Sali.hic.
Primo q̃ coniunctio verbalis procedit ex voluntate testan-
tis:coniunctio realis est incidẽs ⁊ inducit re ex̃ vnitate rei le-
gate:ergo cõiũctio verbalis dz esse potior ꝑpter voluntatẽ te-
statoris.l.in cõditionib⁹ primũ locũ.in pnc.ſ.de 2di.⁊ demon.
Huic rationi respondent Bar.⁊ alij.ſ.relati, q̃ sicut coniun-
ctio verbalis ꝓcedit ex voluntate testatoris:ita etiã realis, ex
quo testator vtri ꝫ rẽ insolidũ legat ꝫ sepatim. ¶ Scõo ar-
guit Pet.Coniuncti verbis reputanẽ vt vnũ corpus.l.vni-
ca.ſ.finaũt.ex his.ver.hec ita tam varie.C.de cadu.tol.⁊.l.pla-
ne.in pn.de lega.j.ergo debẽt reputari magis ꝑiũcti quã sint
re ꝑiuncti:q̃ illi non pũt dici vnũ corpus,cum separatim,⁊ in
diuersis orationib⁹ sint vocati.rñdet Bart.⁊ sequaces se non
videre rõnem differentie: quare vnitas ex parte persone ope-
retur plus quã vnitas ex parte rei, vnde in coniunctis ybis est
vnitas sermonis personas cõiungẽs: in coniunctis re ex̃ vni-
tas rei: vñ idem dz operari vnitas rei, sicut vnitas sermonis
personas coniungentis. ¶ Istas rõsiones Barto.impugnat
do.Pet.de berũ.in re pe.⁊ imo videtur q̃ vnitas sermonis,⁊
sic cõiũctio verbalis plus operet ⁊ strictior videat quã conian
ctio realis.Nã verbis cõiuncti appellantur ꝓpzie coniuncti
⁊ vnũ corpus reputantur, sed re coniuncti appellanẽ ꝓpzie
diſiuncti ⁊ separati.l.vnica.ſ.finaũt diſiũcti.C.de cad.tol.⁊.l.i.
ſ.interdũ.⁊.ſ.ſi.ſ.de vſufr.accre.⁊ dixi late.ſ.in.j.euiden.Er-
go apparet q̃d inter ipſos nõ est tanta vnitas nec tãta coniun-
ctio sicut inter cõiũctos verbis, imo in cõiunctis re tñ videt
testator vnicuiq̃ rem insolidũ assignari.ſ.finaũt diſiũctiu.
⁊.ſ.ſi vero non oẽs.⁊ per cõcursum sibi partes faciunt: ergo
sunt incidẽter cõiũcti ⁊ nõ ex immediata voluntate defuncti.
Et hoc est q̃ voluit dicere subtilis Pe. ꝑ incidenter sunt re
cõiũcti. Sed tu caue:q̃ ex quo cõiunctis re tñ assignatur a te
statore res insolidum ⁊ nõ vicunẽ cõiungi nisi per cõcursum:
igit de mẽte testatoris est q̃ alio nõ cõcurrẽte res apud eum
insolidum remaneat, ⁊ sic debeat preferri coniuncto verbis
tñ,nisi dicas q̃ ex verbis testatoris cõiũcto re tñ sit assigna-
ta res insolidum:tũ ex quo verbis inter se tñ cõiuncti, cũ con-
iuncto re sunt etiã re coniuncti:ego sunt etiã ad eandem rem
insolidum vocati. ¶Tertio arguit Pet. qui in vno grauat in
alio debet alleuiari.l.cũ qui.in pzin.ſ. de iureiur.sed cõiunctio
verbalis accrescit cum onere prestãdi legata ab alio coniuncto
relicta,⁊ in hoc granatur:ergo in alio debet releuari,vt prefe-
rat cõiũcto re tantũ,cui sine onere accrescit.l.vnica.ſ.finaũtẽ
ad desiderũ.C.de cad.tol. Rẽspondent Barto.⁊ sequaces quod
volũtas testantis tollit cõtrarium,ꝫ Bexu.dicat q̃ imo non
tollit nec aliter declarat. Tu dic q̃ imo tollit:quia si testor vo-
luisset deficiẽte portione ꝑiunctum re subire onus poterat hoc
diſponere vel illũ etiam verbaliter coniungere,⁊ q̃ nõ fecit vi
detur voluisse contrariũ, vt dicit tex.in.d.ſ.finaũtẽ ad deficien
tis. ¶ Quarto arguit Pe.volũtas defuncti dz interꝑetari vt
valeat ⁊ nõ pereat.l.prime.ſ.ſi in re dubia.ſ.de bis q̃ in testa.
delen.l.quoties.ſ.de reb.dub.ſi coniunctus verbis prefertur
onus adiectũ portioni deficiẽti vz:q̃ accrescit ei cum onere,ꝫ
si ꝓferatur coniunctus re vitiatur:ergo ⁊c.respondent Bar.
⁊ sequaces q̃d istud procedit ex tacita voluntate defuncti qui
rem vnicuiq̃ insolidũ assignauit.ſ.ꝫ ⁊ varietatis,est ver.sub
ſ.finaũt ad deficientis.ista sol.Bar.non tollit rationem Pet.
prout etiã perpẽdit Beru.q̃ bene verũ est q̃d talis assignatio
facta per testatorẽ de re insolidũ,bene excludit onus,⁊ sic gra-
uamẽ legatarii,⁊ hoc causatur a voluntate defuncti,ꝫ non cõ-
cludit prejudicialiter nec concursum sez q̃d voluntas testatoris ve
lit ꝑiunctum re ꝓferri vel nõ ꝓferri,vnde adhuc militat ra
tio Pet.q̃d potius debeat interꝑetari, vt coniunctus verbis
ꝓferatur:q̃ per istam interꝑetationem onus impositum vz
⁊ prestari dz:per alia secus.teneas istam opi.Pet.q̃d coniun-
ctus verbis ꝓferatur ꝑiuncto re per tex.in hac.l.in ver.ſi.vbi
est casus ineuitabilis nisi fiat maxima violentia litere,prout la
tius explicaui,ſ.in glo.mag.⁊ ibidẽ pluribus modis respondi
ad.l.ſi ita q̃s hẽdes.ſ.de here.inſt.que lex ſm Bar.hic destruit
opi.Pe. Ibi etiam respõdi ad.l.meuio.in pzin.de leg.ij.que vi
dẽt in oppositũ fortiter vrgere,⁊ istam opi.contra Bar.Ray.⁊
Flo.tenent subtiles vltramon.⁊ Sal.⁊ Raph.cu.in lec.⁊ repe.
do.Pe.de berũ.⁊ do.Ja.put.hic.⁊ Raph.cu.in.d.l.meuio.in
pzin. ¶Non omitto quod ꝓ opin.prima Roge.que dãnatur
149 ab omnibus imo despicitur sez q̃d imo ꝑiunctus re ꝓferat
ꝑiuncto verbis tantũ,⁊ sic directo cõtrarium eius quod tenui
tria subtilia fundamenta videntur vrgere,vt articulum reddã
diſputabiliorẽ. Primo arguitur si ius nõ decrescendi in reali
cõiunctione non impedit per ius retẽtionis,⁊ tamẽ ius accre-
scẽdi in verbali bene impedit per ius retentionis:ista ꝓbantur
in.l.plane.ſ.ſi cõiunctim.ũcto.ſ.ſi duob⁹.⁊ ibi declarat Bart.
de.l.i. ergo cõiunctio realis videt esse fortior verbali. Respon
de quod imo etiã in reali ius retẽtionis impedit ius nõ decre-
scẽdi, vt est tex.in.l.huiusmodi.ſ.ſi titio.ſ.de le.j.⁊ ad.l.plane.
ſ.ſi cõiunctim. Respondeo quod ideo ius accrescẽdi impedit ꝓ
retentionẽ:q̃ ibi alius collegatarius admittebatur ad partem
ali quo iure, vez de ex̃tate:⁊ ideo eius pars non accrescit alteri
collegatario,ſm.d.ſ.ſi duobus.collegatarius nullo iure ad-
mittebatur neꝛ admitti sperabatur: ideo ibi totũ pertinet ad
150 legatariũ sibi coniunctum. ¶ Secundo arguit sic:ius accre
scendi quod inducitur ex cõiunctione verbali inter cõiunctos
verbis tantũ nõ hz locũ in cõtractibus.l.ſi mihi ⁊ titio.in pzin.
ſ.de ver.ob.⁊ tamẽ ius non decrescẽdi,q̃ causat a cõiunctione
reali hz locũ in cõtractibus.l.propriũ.ſ.cõmu.ꝓcdi.⁊ ita con-
cludit Bar.⁊ doc.in.d.l.ſi mihi ⁊ titio.ergo videtur q̃ fortiꝰ
ius causetur ex reali coniunctione quam ex verbali:ergo dz fa
cere vt cõiunctus re tantũ ꝓferatur verbis tantũ coniuncto.
Huic fundamẽto rñdet.d.Alc.in.l.stipulatio ista.ſ. eũ qui.in
vlt.col.ſ.de verb.obli.⁊ in.l.ſi plane.ſ.ſi cõiunctim.ſ.de le.j. q̃
imo etiã in cõtractibus nõ hz locũ ius nõ decrescẽdi. ⁊ hoc mo
do cesset ar.istud ꝑbat ſm eũ ter.in.d.l.ſi mihi ⁊ titio. qui lo
quit in cõiunctis re ⁊ verbis: ⁊ tamẽ hz locũ ius nõ decrescẽdi.
Nec ob.ſm eũ.d.l. propriũ.q̃ loquitur in indiuiduis:igit tunc
habet locũ ius nõ decrescẽdi.ista sol.d.Alc.est cõtra cõem opi.
Bar.⁊ doct.in.d.l.ſi mihi ⁊ titio. ꝓout etiã fatetur ipsemet. d.
Alex. Idcirco tu not.respõde huic fundamẽto q̃ nõ valet cõ
sequẽtia. In cõtractibus hz locũ ius nõ decrescẽdi,nõ autẽ ius
accrescẽdi:ergo coniunctio realis que causat ius nõ decrescẽdi
151 dicit esse fortior. Ista cõsequentia nõ tz, ⁊ eo q̃ in cõtractibus
attenditur ꝓpzietas verborũ neqꝫ ꝓsumptiones recedit a
verbis.l.quicquid aſtringẽde.in pzin.ſ.de ver.obl.vnde ideo in
contractibus nõ habet locũ ius accrescendi,q̃ qui stipulat sibi
⁊ titio fundũ ꝓ virilibus portionibus ꝓpzie sumendo nõ sti-
pulatur sibi nisi ꝓ parte: ergo pars titii sibi non accrescit ꝫ vbi
stipulat sibi totũ fundum, ⁊ similiter totum titio sibi querit to
tum per ius non decrescẽdi, quia stipulationis verba hoc im
portant,ꝫ sint stricti iuris,sed in vltimis volũtatibus in ghus
fit latior ⁊ benignior interꝑetatio.l.in testamẽtis.ſ.de reg.iur.
⁊.c.cum dilecti.de do.ex ꝓsumpta mẽte defuncti inducit ius
152 accrescendi in cõiunctis verbis tantũ.⁊ sic nõ ob.ar. ¶ Ter-
tio arguit sic. nã ius accrescẽdi nõ hz locũ vbi legatũ debẽt de
iure speciali.l. mulieri ⁊ titio.ſ.de cõdi.⁊ demõ. ⁊ tamẽ ius non
decrescendi bene habet locũ qñ legatũ debetur de iure ſpecia-
li.l.iñ.ſ.ſi coniunctim.cum gl.⁊.l.filium.ſ.ſi.ſ. de leg. preſtan.⁊
istã differẽtiam firmat Bar.ſ.in.iñ.q. pzin. ergo apparet quod
ius nõ decrescendi competens re coniuncto est fortiꝰ ⁊ validiꝰ
quã ius accrescẽdi cõpetẽs cõiuncto verbis:ergo sequit quod
coniunctus re sit ꝓferẽdus cõiuncto verbis. ¶ Respõde ad
ter.in.l.iñ.ſ.hoc autẽ solum.ſ.de leg.prestan. q̃ ideo hz locum
ius nõ decrescendi, eo q̃ totũ hz iure suo cum totum sit sibi re-
lictũ ⁊ illud edictũ de leg.prestã.conseruat id q̃ est relictũ,sed
cõiuncto verbis tantũ sola pars ꝓ indiuiso fuit relicta.⁊ alia
sola iure speciali sibi cõseruat,ideo alia deficiens sibi nõ accre
scit.d.l.mulieri ⁊ titio.de cuius tamen intellectu dubitat multũ
Bar.ſ.in.iñ.q.pzin. vbi plenius dicetur. vnde in illo edicto de le
ga.prest. agitur solum de conseruando illud q̃ est relictũ ⁊ nõ
de prelatione.q̃ cõiunctis re totũ est cuilibet insolidũ relictũ
ideo ibi ius non decrescẽdi est validus ꝓpter verba illiꝰ edicti,
153 alias secus esset. ¶ Teneas opi.quã tenui que est vera ⁊ ma-
gis cõis, q̃ verbis tantũ cõiunctus ꝓferatur re tantũ cõiunc
to. Articul⁹ tñ est ad oẽs tres partes disputabilis ſm q̃d sunt
in eo tres principales opiniones,quarũ duas hic examinaui ⁊
154 tertiã late discussi.ſ.in gl.magna. ¶ Tertio querit Bar.an
cõiunctus veniens per ius accrescẽdi vel nõ decrescẽdi, ꝓfera
rat substituto vel ecõtra Bar.facit regulam quã intendo mul-
tum vtiliter examinare sez substitutus ꝓferatur cõiuncto, vt
est ter.in.l.ſi.ſ.ſi duo.ſ.de bon.poſ.ſm tab.in aut.hoc amplius.
⁊ in corpore vnde sumitur.C.de fideicõ.⁊.l.vnica.ſ.in primo.⁊
ſ.pro secundo.C.de cad.tol.⁊ in.l.ſi.in pzin. ⁊ ibi gl.ſi.ſ.de vul.
⁊ pup.⁊ ita etiã tenet gl.in.l.q patris.⁊ in.l.ſi seruus cõis ab ex
tero.in glo.ſi.ſ.de acqui.here. Bal.in.l.vnica.in.r.q.C. quando
nõ pe.par.⁊ in.l.quidã eulogio.in.ij.col.C.de iur.delibe. Ratio
huius re.est duplex. Prima q̃ est substitutus venit ex expressa
diſpõne testatoris,ꝫ cõiunctus venit tacite per ius accrescẽdi
155 ex diſpõne legis,⁊ vnde prouisio hominis expressa facit cessare
prouisionẽ legis.l.ſi.cũ vulga.C.de pac.cõuen.l.⁊ habet. ſ.j. cũ
qs.de preca. Secũda ratio est,q̃ ius accrescẽdi dicit esse tacita
substitutio.l.ſi titio ⁊ meuio.ſ.iulian⁹. de leg.ij.ergo dz excludi
per expressam substitutionẽ:q̃ expressum facit cessare tacitũ.l.

cũ ex filio.ſ.filio.ſ.de vulg.⁊ pup. Ratio rationis est,q̃ omne
tacitũ venit suppletiue,sed expressum suppletionẽ non recipit:
q̃ est determinato modo expressum,ſm Bal.in.l.ſi.C.de do.an
te nup. Cõfirmo,q̃ ius accrescendi quasi expressum ꝓferet ta
cito q̃ est merũ ius accrescendi. Vnde si ego primo sum insti-
tut⁹ in quatuor vncijs hereditatis, scõo ⁊ alijs quatuor, dein
de ei⁹ in alijs quatuor.⁊ ego adeo hereditatẽ ex ꝓmis quatuor,
⁊ repudio ex alijs quatuor non accrescit scio ⁊ mihi simul, sed
mihi tñ:q̃ istud ius accrescẽdi est institutio de me facta,⁊ ego
q̃ semel fuit heres voluntarius sum deinceps heres necessari⁹
ex tacito iure accrescendi:q̃ est ex testamento ⁊ ex lege. Ergo
istud ꝓferẽt.ita subtiliter tenet Bal.in.l.quidã eulogio.in.ij.
156 col.per illum tex.C.de iure delib. ¶ Ampliat istã regulã not.
q̃ nõ solũ expssa,sed etiã tacita substitutio impedit ius accre-
scẽdi.tex.est melior de iure,in.l.ſi.in verb.parte.vt.C.de ber.in-
stit.⁊ ibi Bal.in.xxiij.q.ad hoc valde no. illũ ter.q̃ vulgaris
interꝑetatiua. Ité vulgaris oĩo tacita excludit ius accrescẽ-
di,quod Bal.ibi reputat valde notã.⁊ ibi dixi. Idẽ etiam te-
net Bal.in.l.ſi.in.j.col.per gl.ibi.C.de insti.⁊ substi.⁊ vt ibi di-
cit.d.Alex.in.j.col.ad ſi.Bal.tunc nõ fuit recordat⁹ de text.d.
l.ſi.C.de here.insti. Et tamen prima facie videnẽ obstare ratio-
157 nes.ſ.adducte.† Limita q̃ persona veniẽs per ius accrescẽdi
esset magis dilecta testatori, tũc substitutus in casu tacito vel
ex tacita substitutione non admittit.ter.est singu.in.l.fin.C.de
158 insti.⁊ substi. ¶ Secundo no.amplia istã regulã,vt procedat
etiã si substitutio sit innalida ex causa ꝓteritionis filij adhuc
impedit ius accrescendi.ter.est in.l.pe.⁊ ibi Bar.ſ. de inioſto
ruptoq̃ testa. Aret.post Bal.in.l.fin.C.de insti.⁊ substi.de quo
159 ponit latius Bar.ſ.in sequ.q.vbi latius dicet. ¶ † Tertio ad
istã regulã adde q̃ substitutus a testatore ꝓferẽt vocatis a le-
ge.l.ſi.C.de necessar.her.insti.⁊ faciũt due rõnes.ſ.prime assi-
160 gnate. ¶ † Limita nunc istã regulã. Primo ſm Bart.bic ex
cõiecturata vel ꝓsumpta volũtate defuncti que facit ꝓferri
coniunctũ substituto,per ter.no.in.l.quidã testamẽto, vbi etiã
Bar.⁊ alij.ſ.de vulg.⁊ pupil. Bar.in.d.l.ſ.ſi duo.ſ. de bo.poſ.
Bal.in.l.ſi.C.de impub.⁊ alijs substi. Sic etiã ex ꝓsumpta vo-
luntate defuncti veniẽs ab intestato ꝓferẽt instituto in testa-
mẽto.l.ſi quis ita heres institutus ſi legitimus.ſ.de here.inst.
161 q̃ lex est ad hoc sing.ſm Bal.in.l.i.in ſi.C.de test.tute. ¶ Se-
cundo limita quãdo institutio esset facta pluribus copulatiue
vel cõipctim, tũc ille qui adiuit habebit partes aliorũ per ius
accrescẽdi,⁊ excludetur substitutus per eius additionẽ,puta te-
statoꝛ instituit duos, titiũ ⁊ seiũ,⁊ dixit sic,si titi⁹ ⁊ seius here-
des nõ erũt talẽ substituo.vel dixit,si neqꝫ titius neqꝫ seius ⁊c.
vel dixit si predicti ⁊c. tũc vno adeũte deficit cõditio substitu-
tionis que requirit neutrũ heredẽ esse. ⁊ sic ille qui adiuit per
ius accrescẽdi admittitur ad partes aliorũ.ita determinat no.
Bar.in.l.j.in pzin.ſ.ꝫ vnl.⁊ pup.l.ij.q.quinte qñis pzin. Ta-
men caue q̃ ista nõ est ꝓpzie limitatio ex quo substitutio ex
tinguit ꝑ defectum conditionis, ⁊ sic non cõcurrit substitu-
162 tus ⁊ coniunctus. ¶ † Tertio limita predictã regulam vt pro-
cedat quando tertius est substitutus coheredi instituto. Nã te
statoꝛ substituẽdo extraneũ tollit inter coheredes ius accrescẽ
di.l.pe.ſ.de inioſto ruptoq̃ test. Secus qñ institutos, ⁊ sic cõ-
iunctos in institutione testatoꝛ adiuicẽ substituit,talis substi-
tutio non impedit ius accrescẽdi, quia testatoꝛ eos inuicẽ sub-
stituẽdo noluit ius eorũ diminuere sed magis augere, ⁊ sic ius
accrescẽdi nõ sustulit.tex.est in.l.testamento.⁊ ibi Bar.⁊ doct.
C.de impubc.⁊ alijs substitu. Istam limitationem etiã ponit
Bal.in.l.vni.in.r.q.C.quando nõ pe.par. Ad partem ergo re-
pudiatam cõperit coheredibus ouplex ius: vel substitutionis
vel iuris accrescendi.effectus est:quia ius accrescẽdi cõpetit in-
distincte cũ oneribus legatorum iniũctis repudianti. l. vnica.
ſ.bis ita.⁊.ſ.finautem ad deficinetis.C.de cadu.tollen. Non sic
quãdo obuenit iure substitutionis, quia tunc legata relicta ab
instituto nõ intelliguñ indistincte relicta a substituto. l. licet
imperator. vbi plenius ponit.ſ.de leg.j. ⁊ istã vtilitatẽ etiã tra
dunt Bal.⁊ Bod.in.d.l.testamẽto.⁊ ante eos eam considerat
163 text.not.in.l.recusare.ſ.titius.j.ad trebel. ¶ † Quarto aduerte
q̃ ex substitutio sit potẽtior q̃ ius accrescẽdi, ⁊ illud excludat,
vt predixi:tũ ius accrescẽdi est potentius q̃ successorium edi-
ctum.ita no. Bal.in.l.meminimus.in ſi.C.de legi.here.per illũ
tex. vbi dicit esse expressum. Nã habes istã regulã alibi sic exa-
minatã. ¶ Iurta supradictam regulam querit Bart. de passu
164 q̃ dubiũ reputat. ¶ † Si substitutio nõ habeat effectũ ꝓ-
pter repudiationẽ substituti vel aliã causam, an reuertatur ad
coniunctũ venientẽ per ius accrescẽdi, vel ad heredem scriptũ
a quo legatũ est relictum in testamẽto, vel hereditas vadat ad
venientem ab intestato arguit ad partes postea distinguit vt
hic per eum. Et sic in effectu querit Bar.an per substitutionẽ

invalidam vel efficacẽ tollat ius accrescẽdi.⁊ ita debuit Bart.
formare questionẽ.cũ Bar.tenet breuiter solus Rapha.cu.hic
in lec.in.vj.q.⁊ dicit quod putat Bart.bene dicere,q̃ substitu-
tio nõ est translatio,sed subrogatio in locum deficientis:vñ cõ
iũctio que est in institutione videt repetita in substitutiõe,ſm
Bal.in.l.qui cũ plures.ſ.de vulga.⁊ pup.⁊ plus non dicit:alij
nihil tãgunt. Tu aduerte inquantum Bar.arguit q̃ ad tollen
165 dũ dispositionẽ quã testator potest sua volũtate tollere. † eadẽ
facultas est in actu inutili,sicut in eo q̃ est vtilis.l.plane.in pn.
ſ.de le.j.⁊.l.ſi transferam.j.de adi.leg.⁊ sic voluntas inutilis est
eque potens ad tollendũ actũ qui potest sua voluntate telli si-
cut actus vtilis. Iñ cõtrarium arguit tex.in.l.ſi iure.de leg.iñ.
nec aliter soluit ista cõtraria que videntur adinuicẽ multũ cõ-
trariari:vnde idẽ Bar.in.d.l.ſi iure.in.j.oppo. rñdet q̃d iura cõ
traria loquuntur quando legatũ expsse admittit in voluntate
inuti.secus quãdo tacite admittur condẽdo aliam voluntatẽ:
tunc ita demũ videtur tacite reuocare si sequẽs volũtas de iu-
re valeat. Ita loquitur.d.l.ſi iure. Ista solutio.sequunẽ Paul.
de ca.⁊.d.Alex.in.d.l.plane.in pzin.⁊ ibi limitant singulariter
ſm Bar.in.l.ſi.ſ.ſi.per illum tex.ſ.de aur.⁊ argen.lega.ista.sol.
Bar.nihil valet,⁊ videtur esse cõtra.d.l.plane.in pzin.⁊.d.l.⁊
ſi trãsferam. Que iura loquitur quando testator voluit transfer
re legatũ de primo in secundũ,sed sic est ꝙ per talem translatio
nem dicitur adimi tacite ⁊ non expresse.l.sicut. ad ſi. in verbo,
tacitam ademptionẽ.ſ.de adimen. leg.⁊ ita etiam reprehendit
166 Raph.cu.in.d.l.ſi iure.† Ité contra istã soln. videt facere ter.
in.l.legatũ sub cõditione.ſ.pater hortos.ſ. de adi.le.vbi ꝙ do-
nationem inutilem renocatur legatũ, ⁊ tamen ibi est tacita a-
demptio:facit ratio.l.nec inutilẽ.i fi.ſ.ex q.cau.maio. vbi dicit
tex.q̃ non intelligit ablatũ illud q̃d alteri non est datũ, tamen
ad.d.ſ.pater hortos.potest dici ꝙ logẽ de tacita adẽptiõe q̃ fit
per actũ inter vnos, ſm Bar.in.d.l.ſi.ſ.ſi.in ſi.de aur.⁊ argen.
leg.⁊ cunde Bart.in.d.l.cũ dominus.ſ.ſi.ſ. de pecu.le.⁊ sequit
167 d.Alex.in.d.l.plane.in pzin.† Sed caue q̃ in contractib⁹ per
sequentẽ cõtractũ inutilem non receditur a primo.l. certi con-
dictio.ſ.qñ.ſ.ſi eer.peta.l.ſi quis ante.ſ.ſi. de acqui pos.Bar.
in.d.l. ⁊ ſi trãsferã, q̃uis alleget alia iura ad hoc que parũ fa-
ciũt,⁊ ibi assignat rationẽ diuersitatis inter contractus ⁊ vlti-
mas volũtates.idẽ tenẽt Jmo.⁊ Mod.in.l.ſi cũ dotẽ. in pzin.
⁊ ibi.d.Alex.in.iñ.col.ſ.ſol.ma.Hemi.in.c.ſi duo.in pzin.in.iij.
168 col.de procu.in.vj. ¶ † Secũdo principaliter inquantũ Bart.
tenet q̃d qñ cadẽ persona est coniuncta in institutione ⁊ etiã in-
stituta,tũc ſi substitutio est nulla vel subsistit⁹ repudiat er sub
stitutione.põt venire ex iure accrescendi,per tex.in.l.pe.ij.respõ
ſo.ſ.de inioſto rup.⁊ ꝑ alia de quib⁹ hic per eũ. Ité tenet gl.in
d.l.nec is.ſ.heres.⁊ ibidẽ Bal.de acqui.here.⁊ idẽ Bal.in. d.l.
pe.de inioſto rupt.est gl.⁊ Albe.de rosa.in.l.testamẽto.C.de im
pu.⁊ alijs substi.idem tenet.d.Alex.in cõsi.cin.secundi vol.inci.
videtur pzima frõte respondendum.in.ij.col.vbi formaliter re-
fert istam decisionẽ Bar.dicit ꝙ in hoc neminem discrepatem
reperit. Sz tu aduerte ꝙ Bar.principaliter se fundat ꝑ casum
d.l.pe.sedo rñso.ſ.de inioſto rup.test. Vbi duo erãt instituti,⁊
inuicẽ substituti,⁊ posthum⁹ a gradu institutiõis fuit exhẽda-
tus a gradu substitutionis preteritus. Si ibi ꝙ vno eorũ mo-
tuo vel repudiante põt alius adire ⁊ ex asse heres esse. Tunc si
ꝑpter preteritionẽ posthumi factã a substitutione,substitutio
erat nulla nec ex substitutione poterat ad portionẽ deficientis
admitti:ergo succedit ꝑ ius accrescẽdi:ergo ibi est tex. ꝑ Bar.
qõ ꝫ substitutio reddat nulla,vel re alias nõ habeat effectũ tñ
hz locũ ius accrescendi:ergo substõ nulla nõ tollit ius accrescẽ
di. Sz tu subtili⁹ gidera ꝙ ibi tex.nõ aperit an coheres veniat
ex iure accrescendi vel veniat ex substitutione.sed solũ dicit me
posse adire ⁊ ex asse heredem esse:ergo potest intelligi etiã ex
substitutione,prout etiam voluit gl.ibi in verbo puto. Nec po
test dicere ꝙ ibi posthumus preteritus rumpat illum secundũ
gradũ substitutionis, q̃ substitutus in secundo gradu fuerat
etiam institutus in primo: a quo posthum⁹ erat exheredatus.
nam cũ ibi ſi dẽ essent instituti ⁊ substituti, certe etiam nulla fa
cta substitutione coheres omnino succẽdisset ꝑ ius accrescẽdi
ex diſpõne legis:vñ testator eũdẽ substituẽdo voluit posthumũ
censeri exheredatũ etiã ab illo scõo gradu substitutionis. Pro
bo assumptũ per primũ casum illius legis, vbi posthum⁹ pre-
teritus ideo rumpit q̃ substitutus non fuerat vocatus in pri-
mo gradu a quo posthumus erat exheredatus:⁊ fic tunc substi
tutus nõ potest vocari in locũ instituti,vt ibi dicit litera, ergo
ibi idẽ reperit substitutus ꝙ ⁊ fuerat institut⁹, a quo erat facta
exheredatio succedit ex substitutione que tũc nõ rũpit. ita pos
set subtiliter retorqueri ille ter.contra bar. Sed huicsol.ob.q̃
licet posthumus fuerit exheredat⁹ a coherede,nõ tñ fuit exhe-
redatus tanꝙ a substituto. sed tanquã ab instituto. Repsentat

Universidad de Deusto
Biblioteca

enim duplicē psonā ꝓpter duplicē gradū, ⁊ ꝓpter ꝑeritionē positionis facta a scdo gradu rupit ille scōs grad⁹ subtōnis vt ꝓbat illo tex. dū dicit ꝙuis quasi in ptē substōnis exheredat⁹ nō sit: ergo etiā tūc requirebat exheredatio ab illo scdo gradu subtōnis. ¶ Scdo mouet Bar. ꝑter. in. l. nec is. ℣. hīs.

169 ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. in fi. no. s. de acq her. † vbi legitimus heres cui a. l. defert hereditas, heres institut⁹ pōt repudiare ex testamēto, ⁊ succedere ab intestato ex psione legis. Ergo ita in ꝓposito repudiās ex substōne pōt venire ure accrescēdi a iure in ducto. Ad idē est filius ter. in. l. illud. c. ti. de acqui. he. ⁊ in. l. recusare. ℌ. titi⁹. ¶. ad treb. sed ista iura parū faciūt, qz in illis legitimus duplici iure venire poterat: vnde repudiādo ex vno videtur repudiare ex altero. facit. l. j. ℌ. sed videdū. cū gl. no. ¶. de suc cess. edi. facit hī in arg. l. si dom⁹. de seruit. vrba. ꝓedi. Sz in qōne nostra vno tantū iure admitti poterat: qz substitutio cessabat, vel ꝓpter nullitatē vel ꝓpter repudiationē. ꝓpterea in illis legibus erāt duo iura se inuicē nō cōpatientia. s. causa testati ⁊ causa intestati. d. l. nec is. ℌ. ⁊. d. l. illud. vl iure directo ⁊ iure fideicōmissi. o. l. recusare. ℌ. titi⁹. Sz hic ambe cause se inuicē cōpatiunt. s. quod heres veniat ex iure accrescēdi causato ex substitutione, put etiā dicit Bar. in. l. si quis heres. de acqui. here.

¶ Tertio mouet Bar. ꝑ ter. in. l. si qs heres institut⁹. ℣. de acq.

170 here. ⁊ ibi est gl. ℌ. j. no. de hoc, † vbi coheres substitut⁹ coheredi pōt portionē coheredis deficientē repudiare ex substitutione, ⁊ eā habere iure accrescēdi: ita vult ibi ter. dū dicit, erit quoꝫ heres ex substōne: illa dictio quoꝫ implicat ꝙ etiā iure accrescauēt qz ille text. vī forti⁹ facere i oppositū, dū dicit, erit quoꝫ heres ex eā substitutionis, qñ inuito quoꝫ ei accrescit portio. Si ergo inuit⁹ efficit heres ex substōne. ergo seqt̄ ꝙ nō pōt repudiare ex substōne, vt habeat tanꝫ coniunct⁹ iure accrescēdi: ergo cōtra Bar. ⁊ illa implicatiua quoꝫ implicat ꝙ etiā ignorāti nō solū inuito, ꝓsit etiā ibi declarat gl. qz ꝙ pōt fieri nobis inuitis multo magis ignorātib⁹. l. qō pōt. ℌ. de re. in. ℌ. iiij. ℌ. illō. ¶. de fideicō. liber. Sed rūde ex mēte gl. ibi dū ille ter. dicit, erit quoꝫ heres ex causa substitutiōis, intelligit nō solū iure accrescēdi cū sit coheres, sed etiā ex causa substōnis, ⁊ sic vel vno vel alio iure, ⁊ sic ex iure accrescendi habere poterit repudiādo ex substitutiōe. ⁊ qō sit verū subdit tex. qñ inuito quoꝫ ei accrescit portio. pōdera verbū accrescit: ergo loquit expresse de iure accrescēdi, ⁊ expresse. ℌ. de substōne: ergo vel vno vel alio alio iure venire potest, ⁊ sic inuitus nedū ignorans efficitur heres ex iure accrescēdi: non autem dicit ter. qō efficiat inuit⁹ be

171 res ex substitutiōe, ⁊ ita habes hī discussum illū ter. † Quarto mouet Bart. rōne, qū testator substituēdo coheredē voluit ius eius augere vel minuere. Ergo voluit qō baberet vtrunqꝫ remediū ⁊ iuris accrescēdi ⁊ substōnis: ergo licet repudiet ex substitutione debet posse venire per ius accrescendi ꝙ sibi cōpetebat absqꝫ substitutione. Ista ratio Bar. vī prima frōte colorata sed pōt facile euadi ⁊ retoqueri in oppositū qō imo ex quo testator fecit expressam substitutionē voluit ꝙ cessaret ius accrescēdi, ꝙ est tacita substitutio cū ꝙ expressum faciat cessare tacitū, ⁊ ꝓinde testōis expssa facit cessare dispositionē legis in casu tacito, vt diri. ℌ. ibi est verū assumptū Bar. ꝙ testator substituēdo coheredē istud fecerit ad augendū ius ipsi⁹ heredis, qz dico ꝙ imo testator hoc fecit ad ꝓuidendū sibi de herede ne decederet ꝑ ꝓte testat⁹ ⁊ ꝓ parte intestat⁹. ℌ. l. ius nostrū. j. de regu. iur. ¶ Ultra Bar. ꝑ eius cōclusione, tu adde quto bonū ter. in. l. si ex plurib⁹. j. de suis ⁊ leg. vbi si coheres substitut⁹ moriatur anteꝙ ex substōne adeat partez coheredis repudiatā talis

172 substō extinguit, qt ⁊ cū substitutio sit cōditionalis in stitutio. Lin rōne. ℌ. si filio. ⁊ ℌ. ꝙ vulgo. j. ad. l. fal. ergo nō trāsmittit ad heredes. l. vnica. ℌ. finaūt sub condōne. C. de cad. tol. ⁊ tū eius heres pōt venire ex iure accrescēdi: ergo ibi est ter. ꝙ annullatio sub tōnis ꝙ morte substituti nō tollit ius accrescēdi. ¶ Secto adde ter. in. l. teitō. C. de impu. ⁊ aliꝫs substit. vbi institutis plurib⁹ hr̄dib⁹, ⁊ unicē substitutis ℌ ꝙ adeūtib⁹ suā portionē accrescit repudiantiū portio etiā inuitis, ergo ꝑ ius accrescēdi ⁊ non iure substōnis. ergo substitutio facta ad augendum ius

173 coheredum nō tollit nec impedit ius accrescēdi. ¶ † Tertio principaliter Bar. qū habeat locū ius accrescēdi, ⁊ ista questionem vt ordinate procedā, diuidit Bar. in duas materias principales. In prima ponit in effectu tres casus in qb⁹ cessat ius accrescēdi. In secunda ponit regulā ⁊ quinꝫ fallen. in quibus post acquisitā portionē habet locū ius accrescēdi. Assumo primam materiam, ⁊ omnia hic dicta per Bart. in ista prima materia reassumit formaliter idē Bar. in. l. mulieri ⁊ titio. ℌ. de cō

174 di. ⁊ demō. Sal. in. l. vni. in. ix. q. C. qū nō ꝑe. par. ¶ † Primus casus Bar. in quo cessat ius accrescēdi est quando pluribus est relictū in casum alimentorū, tūc inter eos nō est locus iuri accrescēdi. l. dōis. ℌ. j. ℣ ibi gl. ℌ. de vsufr. Rō est ꝙ Bar. qz causa alimentorū nō est reiterabilis. l. alimenta. ℌ. basilice. ℌ. de alimē. ⁊ ciba. leg. Aliā rationem assignat Bal. in. d. l. dōis. ℌ. i. ⁊ in. l. certa ratione. C. qū ꝓuo. nō est necesse. quia legatū alimentorū natu

175 raliter est taratū ⁊ limitatū. ¶ † Subdit Bal. in. l. dōis. ℌ. j. qō forte idē est in legato vestimentorū in quo etiā cessat ius accre

176 scēdi. ¶ Amplia istum primū casum vt procedat etiā si alimēta essent relicta ad pias cās, adhuc cessat ius accrescendi scōm Bal. in repeti. l. j. C. de sac. sanc. eccl. in. xvij. col. in. ver. super qu

177 ta videt. ¶ † Scōs casus est ꝑ Bar. in habēte legatū de iure speciali ꝙtra volūtatē testatoris cui nō ꝙpetit ius accrescēdi in portione cōiuncti deficiēte per ter. in. l. mulieri ⁊ titio. ad fi. vbi etiā gl. Bar. ℌ. de condi. ⁊ demō. ⁊ illa lex est ad hoc sing. ⁊ nō est alibi in iure secūdū ꝓ Dan. de ca. ibi triplicē rationē illius. l. assi

178 gnat Bal. in. l. i. circa ꝓin. C. de indi. vidui. tollen. † ꝓ prima est qz dispēsationes sunt stricti iuris ⁊ odiose. c. i. ⁊ fi. de filiis ꝓelbyt. in. vi. Ergo dispensatiue venienti nihil accresc⁹. Secunda qz in singularibus relictis non habet locū ius accrescendi contra volūtatē testatoris. l. quoties. ℌ. si duo. ibi si modo. ℌ. de ber. inst. Tertia qz vbi existit cōtraria ꝙditio legato perinde est, ac si nunꝯ fuisset le gatū, sed id quod nō est in legato nō accrescit. l. in testamēto ita. ℌ. de cōd. ⁊ demō. Alibi dicit Bal. in. l. seniuz. in. fi. C. qui testa. facere pos⁹. quod in. d. l. mulieri ⁊ titio. dispēsatio ius accrescēdi nō recepit ne multiplicet inconueniens. Alibi Bal. in. ℌ. vbi autē. in pen. col. de cadu. tol. dicit quod in. d. l. mu lieri ⁊ titio. mulier admittit ex dispensatione contra ius commune, ⁊ quia dispensationes sunt odiose nō habet locū ius accrescēdi, vel ideo qz ibi nō est ꝙictio sub, qz ꝙditio sub qua admittit mulier est aduersitatis cōiūctiōis alteri⁹ legatarij vī ibi ideo, quia contra voluntatē testatoris nō habet locū ius accrescēdi. d. l. dominus. ℌ. j. cū gl. ℌ. de vsufr. ¶ Et in ꝛa hoc querit

179 ibi opportune Bal. ⁊ forte nō inuenies alibi. † ꝓne dispēsatū est cū patre qō possit legare duobus filiꝫ spuriꝫ, nūqd inter eos habeat locū ius accrescēdi videt qō non, qz dispensatio vt odiosa est restringenda. Contrariū determinat qz volūtas testōis fauorabilis est ⁊ ampliāda. Et de hoc ꝑ nū eū minime est dubitandū si essent legitimati. nam de hoc ꝑ nullegio sequit ius commune, sc⁊ habilitatio. Alibi idē Bal. in. l. vni. in. v. q. C. qñ nō ꝑt. par. dicit qō in. d. l. mulier ⁊ titio. que admittit ex mera dispēsatione ꝙtra ius generale, ideo nō ḃz ius accrescēdi, qz ibi discrepatiua modi ⁊ forme capiendi legatū alterat ibi cōiūctionem testatoris. Alibi idem Bal. in. l. si plures. in. v. col. C. de cōdi. inser. dicit ꝙ ideo in. d. l. mulieri ⁊ titio. non habet locum ius accrescendi, quia fieret contra voluntatem testatoris. ⁊ quia ꝓinllegium non habet ius accrescendi, qō est not. ꝑ nū eū. Alibi idē Bal. in. l. hac edictali. in ver. omni circūscriptiōe. circa fi.

180 C. de secū. nup. per. d. l. mulieri ⁊ titio. no. determinat ꝙ si plures sunt filij ꝓimi matrimonij qui possunt reuocare relictū fatū a patre secūde vxori, ⁊ aliqui ex eis ripudiant ꝙ ceteris nō accrescit: qz cum veniant ex quodā ꝓinllegio nō debēt habere ius accrescendi, vt. d. l. mulieri ⁊ titio. l. mitando vt ibi per ewz. Dan. de ca. i. d. l. mulieri ⁊ titio. ℌ. qō ex quo mulier ibi admittitur speciali bñficio legis nō debet admitti cū iniuria heredis apud quem alis remanet legatū. l. ℌ. ℌ. merito. ⁊. ℌ. si qs a ꝓincipe. ne qd in loc. pu. ⁊. c. super eo. de offi. dele. Stat ergo communis intellect⁹ glossarū, ⁊ doc. ad. d. l. mulieri ⁊ titio. ꝙ ibi ille qui admittit ad legatū de iure ꝓpāli ℑ mentē testatoris non ḃz ius accrescendi: ⁊ ita etiā ad illū tex. tz Sali. in. l. vni. in. ix. q. C. qñ nō ꝑe. par. ¶ Sz ꝙ certo iste cōmunis sensus vī esse ℑ mentem ⁊ rōnē illius tex. qui potius videt ꝑbare ℑ in oi sui parte, nā primo ille ter. vult ꝙ ꝓdiu titi⁹ vinit ⁊ in eodē statu erit, mulier partez vsuffruct⁹ habebit, ergo a ℑrario sensu vult ille ter. qō titio mortuo vel capite diminuto mulier habebit totuz vsumfru. ⁊ sic partem titij per ius accrescendi: ergo contra cōmunem intellectum, ⁊ ita ista argumento vtuntur Raph. cu. Pau. de ca. ⁊ latius Mod. senen. ibi. Ego stringo fortius illū ter. qi illa verba ꝓdiu titius vinit ⁊ in eodem statu erit, alias esset frustratoria, ⁊ sine effectu aliqd operādi, scilicet ꝙ mulier

181 interim habeat partem vsuffru. sibi legati. Sed si sic est † quod quādo verba legis vel statuti in sensu directo nihil operantur, tunc de necessitate debet sumi arg. a contrario sensu etiā quod est fortius ad correctionē iuris cōmunis, vt potius corrigatur ius cōmune quā quod verba legis vel statuti sint frustratoria. Istud ꝓbatur optime per duos ter. simul iūctos. scilicet. l. nulla, nisi emēris. iuncta aut. diaconissam. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ita ista duo iura ad hoc ponderat Aud. roma. in. l. si cū dotem. in ꝓin. vbi etiam ℑmo. ⁊ dominus Alexand. idem tenent. ℌ. fol. matr. idem Aud. in authen. er testamento. in ꝓincip. C. de colla. ⁊ est doc. no. Bald. in. l. obseruare. ℌ. ꝓficisci. in. iij. qu est. ad finem.

182 de offi. ꝓconsu. ⁊ leg. † Ideo in statuto ℌ lorentie disponēte qō nō existētibus masculis filie femine ab intestato patri succe

dant

dant, quia in sensu directo nihil o⁹ erat, sumitur argumentū a cōtrario sensu qō existētib⁹ masculis femine nō succedāt: ⁊ ita cozrigitur ius cōmune. ℌ. l. maximū vitiū. C. de libe. ꝓcte. ita tenent Ly. Bal. Ling. Inn. ⁊. d. Alex. in. d. l. si cum poté. in ꝓin. cū concor. quas ibi in. l. j. in ꝓin. ℌ. de offic. eius cui mand. est iurisd. Ergo in ꝓposito cū in. d. l. mulieri ⁊ titio. illa verba quandiu titius viuit, ⁊ in eodē statu erit, in sensu directo nihil operent. ergo de necessitate debet ibi sumi arg. a cōtrario sensu qō titio mortuo vel mutāte statū, ⁊ sic capite diminuto mulier habeat totū vsumfru. ⁊ sic partē titij per ius accrescēdi, ꝑsertim cū ita fuīmēdo argu. a contrario sensu nō inducat aliqua corre-

18; ctio iuris cōmunis. ¶ † Pōdera etiā dictionē quādiu, que importat qō adueniente casu mortis vel capitis diminutionis nō duret ampli⁹ dispositio. l. j. ℌ. j. de ven. in pos. mittē. late Bar. in. l. j. in. ij. q. ꝓin. de condi. ⁊ demon. Ad idē facit bene tex. in. l. j. ℌ. ti. ad fi. ℌ. de assignā. liber. vbi filius ex clusus a successione liberti ꝓpter assignationē de eo factā alteri filio, dixit ibi text. quādiu viuit ille filius ex clusus, in eodē statu manet, excludit tertius a iure accrescēdi. Sed si capite minuatur tunc causatur ius accrescēdi. ita etiā dicam⁹ in. d. l. mulieri ⁊ titio. in j. respō-

186 sō. ¶ Sed cōtra istam ꝓimā inductionē posset fortius instari hoc modo, qz si ibi in portione titij deficiēte haberet locum ius accrescēdi, certe statim accresceret mulieri, nec ꝙ deberet expectari mors titij vel status sui mutatio, qz statim portio deficit cū titi⁹ sit cōditione defunctus, vt ibi dicit ter. in fi. ergo videt qō nō habeat locū ius accrescēdi. Potest dicere ꝙ ideo ter. ibi vult ꝙ mulier nō habeat portionē titij, quāuis quo ad eū conditio defecerit quandin titius viuit vel in eodē statu manet, eo qz hoc casu si impleta fuisset cōditio per mulierē ⁊ portio accepta per titiū mulier nō posset illā habere de iure cōmuni nisi postquā titius esset mortu⁹ vel capite minutus, ergo etiā eam nō debet habere de iure speciali, vbi in illis duobus casib⁹ quā do cōditio reiicitur ex parte mulieris, vt probatur in versi. seq. ¶ Secūdo principaliter cōtra cōmunē sensum, pōderatur ratio illius ter. dum dicit, tantū enim beneficio legis mulier ex legato cōsequit quantū haberet si cōditioni paruisset, sed si conditioni paruisset per ius accrescēdi partem titij: eo repudiante vel mortuo vel capite diminuto: ergo etiā isto casu eam ḃz habere. Et si dicis si mulier cōditioni paruisset, certe etiam titius habuisset ꝑtez suā vsuffr. legati, ergo nihil accresceret mulieri. rūde verū esse titio acceptāte, ⁊ eo viuo, ⁊ in eodez statu manēte: quibus casibus non potest tractari de iure accrescendi. Sed titio decedēte vel statutū mutāte eius portio sibi iam acquisita bene accresceret mulieri, eo qz in vsufr. de quo cum mysterio loquitur ille ter. etiā post acquisitā portionē si deficiat habet locū ius accrescēdi. l. j. ℌ. interdū. ℌ. de vsufr. accr. ¶ Tertio superest versi. si filius. l. vbi dicit nec si titius q cōditione defectus est legatū repudiet ea res mulieri ꝑderit, ⁊ ille ver. mouit gl. Bar. ⁊ doct. ad tenendū conclusionē supra relatā, quasi ille ver. ſi. velit dicere qō mulieri nō ꝓderit. s. vt ei accrescat, stringe fortius ius illum ver. ſi. nam si titius repudiasset legatū ⁊ mulier paruisset cōditioni sibi accrescēret portio repudiata, sed cū in. d. ver. ſi. dicat qō talis repudiatio nō ꝓderit mulieri qñ nō paruit conditioni: ergo vult qō nō habeat locū ius accrescēdi. Sed certe in illo ver. ſi. nullū verbū est qō nō accrescat ⁊ sensus illi⁹ ver. ſi. est qō si titi⁹ repudiat legatū, ex quo cōditio legati defecerat, ⁊ sic nullū ius in eo habet titi⁹ qō possit repudiare, vt etiā ibi declarat gl. talis repudiatio nihil valet. l. is pōt. ℌ. de acqui. her. ⁊ cōsequenter nō prodest mulieri, ⁊ sic de iure accrescendi, qꝫ mulier illud non habeat. ille ver. ſi nihil ꝓbat. imo ꝓbat ille ver. ſi. totū cōtrariū. ſ. qꝫ cōditio nondū esset defecta, ⁊ titius repudiasset talis repudiatio tūc ꝓdesset mulieri, ⁊ sic tūc mulier quis veniat de iure speciali haberet ius accrescēdi, ⁊ sic cōtra cōmunem intellectū: ⁊ ſm Raph. cu. ibi, titius fecit talē repudiationē simulate, ex quo admitti nō poterat defecta ꝙditione, ⁊ si talē repudiationē fecit vt gratificaretur mulieri, nam de facili quilibet inducitur ad repudiandū id quod non potest quere: qō enim retinere nō possumus gratiose relagam⁹. Ex predictis apparet de mēte illi⁹. l. fuisse in omni sui parte qꝫ venies de iure speciali habeat ius accrescēdi dūmodo nō plus consequat ꝙ si fuisset de iure cōmuni admissus: ⁊ sic ℣tra gl. Bart. ⁊ doc. ℘dicta. ꝑ certo aures multū demulcēt. Tū in ℣tra

187 rium fortiter potest retoqueri ille text. ꝑ cōmuni opi. nā quēadmodū in vers. ſi. per repudiationē titij nō accrescit eius portio mulieri: eo quia talis repudiatio dicitur esse nulla, ex quo defecerat cōditio legati, ⁊ cōsequēter ipsum legatū, ergo codē modo in ꝓimo casu illius. l. sumēdo argumētū a cōtrario sensuyt supertius indurī non poterit mulier habere partē titij, dato qꝫ titi⁹ moriat̄ vel mutet statū per capitis diminutionē: eo qz paris ꝛmiter per istos modos nō pōt dici deficere portio titij, ex quo ei nō debebat ex quo iam defecerat ꝑ defectū cōditionis, attēto qꝫ repudiās habet ꝑ mortuo. l. ij. ℌ. sed si sint sui. ſ. ad ter tul. Perfectio ingenioꝝ vestroꝝ suppleat verū sensum illius ter. hinc ⁊ inde plurimū discussi. ¶ Tertius casus Bart. est in

184 quo cessat ius accrescendi, † qñ petitur de iure speciali legatū a succedēte cōtra volūtatē testatoris, puta ꝑ ℌ. tūc etiā cessat ius accrescēdi. l. ij. ℌ. sed ⁊ si cōiunctim. ⁊. l. filiū. ℌ. si legata. ℌ. de lega. ꝓestan. Secus si ille a quo petit succedit ſm volunta tē defuncti: tūc est loens iuri accrescēdi: licet legatari⁹ petat de

185 iure speciali. d. l. filiū. ℌ. ſi. Et per hoc ſm Bar. infertur † qꝫ si legatarius minoꝝ repudiauit partē suam legati postea restituit ad eandē, licet veniat de iure speciali: tū sibi accrescet portio alterius cōiuncti deficiētis, ex quo venit ſm voluntatē defuncti, ꝑ. d. l. filiū. ℌ. si. ad hoc Bar. adducit ter. in. l. j. ℌ. j. de colla. bo. vbi minoꝝ restituto accrescit portio sibi debita ex collatione, put ante debebat, ⁊ ita etiā tenēt Bar. ⁊ alij in. d. l. mulieri ⁊ titio. Bal. in. l. vni. in. v. q. C. qñ nō ꝑe. par. Tu cōfirma bonā rationem, qz a principio ante repudiationē minoꝝ veniēs de iure cōmuni habebat ius accrescēdi: ergo similiter ℣ habere resti-

186 tutus † integrū q venit de iure speciali, † cū restitutio reponat oia in pristinū statū. l. qō si minoꝝ. ℌ. restitutio. ℌ. de min. ¶ Similiter ſm Bar. hic q veniūt vigore edicti si qs omiſ. can. test. habēt ius accrescēdi, cū perinde teneātur ac si adiſſent ex testamento. l. j. in ꝓin. ℌ. si qs omiſ. can. testa. facit hī tex. in. l. duo bere redes. in ꝓin. eo. ti. stat ergo ex predictis ꝙ ille qui admittit de iure speciali, ⁊ capit ab eo qui venit ſm voluntatē testatoris qō habet ius accrescēdi. d. l. filiū. ℌ. fi. secus qñ quis admittit de iure speciali: ⁊ capit ab eo q venit ℑ volūtate testatoris ꝑ tab. d. l. j. ℌ. sed ⁊ si cōiuncti. ⁊. d. l. filiū. ℌ. si legata. ¶ Pulcher est videre qñ sit ratio diuersitatis inter istos duos casus Bar. l. d. l. mulieri ⁊ titio. dicit qꝫ rōnes diuersitatis sunt faciles videri, ⁊ plō nō dicit, ipse ide Bart. in. d. l. filiū. ℌ. fi. assignat in specie rōnem diuersitatis, qz qui venit ꝑ cōtra tab. ⁊ sic cōtra voluntatē testatoris, debet minus grauari ꝙ ille q venit ſm volūtatē testato-

187 ris qui plus potest grauari. ita ibi Bar. nihil tū allegās. † Tu ꝛfirma qz minꝰ tenet ad legata q venit ℑ volūtatē testatoris ꝙ q venit ſm volūtatē. Istud assumptū ꝓz l. l. filio ꝑterito. ℌ. de iniusto rup. ad idē allego no. ter. in. l. si. ℌ. si. ſ. e. vbi est text. quod ꝑ ea parte qua quis venit ſm voluntatē testatoris tenet ꝓesta re legata omnib⁹, sed ꝑ alia parte qua cōmisso edicto habet cō tra volūtatē testatoris tenet solū ꝓestare legata liberis ⁊ parētib⁹, ⁊ sic melioris cōditionis est, ⁊ minus grauatur ille qui venit cōtra voluntatē testatoris ꝙ ille q venit ſm voluntatē. sup quo vide tamē latū ter. in. l. is qui in potestate. ℌ. sed si vn⁹. ⁊. ℌ. seq. ⁊ in. l. si duo. j. de leg. ꝓestā. tū primo aspectu istud videtur esse cōtra cōem rōnem ꝙ melioris sit cōditionis ille q venit ℑ voluntatē testatoris ꝙ ille q venit ſm voluntatē. Et in cōtrariū videt facere ter. in. l. maximū vitiū. circa me. C. de lib. ꝓcte. vbi teg. reputat absurdū ꝙ filia exheredata que venit ℑ voluntatē testatoris sit melioris ꝛditionis ꝙ filia ꝑterita vel institu

188 ta. † imo plus dicūt Mod. in. l. gallus. ℌ. j. ℌ. de li. ⁊ posthu. ꝙ melioris debet esse cōditionis q venit ꝑter volūtatē testatoris ꝙ q venit ℑ. Sed aduerte circa istū tertiū casum Bar. qō ter. ꝑ quē fundat Bar. facile pōt euadi. ſ. in. d. l. iij. ℌ. ſ. ℌ. ⁊ ſi cōiunctim. nam tollit per. ℌ. precedentē. qui incipit, hoc solū aute. vbi dicitur qō si legat seruo aut filio alicuius ex liberis testatoris qō le gatū nō cōseruat per illud edictū: qz non querimus cui acquiraſ, sed cui bonoꝝ habitus sit. ita dicit ibi ter. postea sequit ille.

189 ℌ. sed ⁊ si cōiunctim. † Ubi ponitur aduersatiua sed cū copula ⁊ que denotat diuersitatē in facto, sed identitatē in iure: vt est gl. in. l. sed ⁊ si lege. in ꝓin. cum vulga. ℌ. de peti. here. ⁊ ibi decidit qō si cōiunctim legatur vni ex liberis ⁊ extraneo, qꝫ portio tantū filij cōseruatur. Ratio quia in alia portione que veniret querenda per ius accrescēdi non est bonoꝝ habitus filio, ⁊ sic militat ratio. ℌ. precedentis cum quo cōtinuatur, isto modo ille. ℌ. nihil faceret ꝓ Bart. ¶ Sed huic cōsiderationi videt obstare tex. in. d. l. filium. ℌ. fin. vbi dicit tex. boc quod extraneis non ꝓestatur liberis parentibusqꝫ ꝓfuturū, nō dubitamus intelligendo liberis ⁊ parentibus, scilicet legatarijs ꝓout ibi intelligūt gl. ⁊ Bar. ⁊ ita etiam intelligit Bar. hic, ⁊ probatur ex fi. illius tex. ibi si non legatarijs liberis parentibusque dandum sit. ⁊ sic patet quod ibi liberi ⁊ parentes erant legatarij, ⁊ sic ibi est tex. quod legatis specialiter conseruatis per illud edictum accrescit portio legatoꝝ que deficit in persona extranei rum, ⁊ tamē quo ad illā non est habitus bonoꝝ ex quo venit per ius accrescendi. Ergo responsio quam dedi ad dictū. ℌ. sed ⁊ si cōiunctim. non videtur posse stare. ¶ Tu dic quod ter. in. d. l. filium. ℌ. fi. in illis verbis, liberis parentibusqꝫ ꝓfuturū non intelligitur de liberis ⁊ parentibus legatarijs, ꝓout intelligunt gl. ⁊ Bar. sed intelligitur de liberis vel parētibus scilicet

Universidad de Deusto
Biblioteca

institutis,quęz portio institutiõis ꝙseruaꝫ p illud edictũ,vt dicit ppie ille.ℒ.fi.in prin.¶Ā liberis ⁊ parẽtib⁹ legatarijs nõ ꝓdesset illud qõ deficit in ꝑsona extranceaũ,vt est tex.in.ℒ.si legata.in ea.l. Ite intellect⁹ ꝓbaꝫ p illũ tex.in ver.fi.q dicit,igit qõ extraneis nõ ꝑstaꝫ.ſa scripto herede cui hẽditatis portio conseruaꝫ p illud edictũ cõicaꝫ cũ eo g ℒtab.petit:⁊ sic nõ loquit de legatarijs.⁊ iste vt esse ver⁹ intellect⁹ illius.ℒ.fi.ſm quem nõ faceret per Bar.hic,⁊ Bar.eũ male allegaret.⁊ isto mõ nõ obstaret et ter.in.d.ℒ.si legata.circa qõ Zium gl.⁊ Bart.in illo.ℒ.fin. multũ laborant.⁊ ꝓbaꝫ etiã iste intellectus per illũ ver.fi.oñ loquit de liberis ⁊ parentibus addit legatarijs ad demonstrãdũ qõ.ℒ.progime nõ fuerat locut⁹ de liberis ⁊ parẽtib⁹ legatarijs sed bene de institutis.ſſõ vt tũ tutũ discedere ab intellectu gl.⁊ Bar.cui magis videntur applaudere verba litere tenẽdo doct. Bar.¶Adde qõ in practica decidit Bal.in repe.l.j.C.de sacr.
190 san.eccl.in.vj.col.in vſi.tertio ꝙro incidẽter.vbi ꝙrit Bal.ꝓpone qõ filiuſſa de volũtate patris fecit testamẽtũ ad pias causas ꝓ parte,⁊ ꝓ parte ad non pias causas,an portio ad nõ pias causas que est ꝑ nõ scripta accrescat illis ad quos spectat pars relicta ad pias cãs.⁊ vt qõ nõ,qz pauperes vel similes ad pias causas veniunt de iure spāli:ergo nõ habẽt ius accrescendi.d.l. mulieri ⁊ titio.Cõtrariũ determinat Bal.in.l.hac consultissima.ℒ.ex imperfecto.C.de testa.⁊ in.l.fi.C.fa.erc.nec ob.d.l.mulieri ⁊ titio.qz ibi legatari⁹ veniebat de iure spāli ℨ volũtatẽ testatoris,ideo nõ hz ius accrescendi:hic aũt veniebat iure spāli ſm volũtatẽ testatoris:ideo hz ius accrescẽdi.d.l.filiũ.ℒ.fi.vt ibi latius per eum,⁊ tantomagis cum hic loquamur in hereditate,in qua indistincte habet locum ius accrescendi,vt statim dicã in limitatio.seq.Et de hoc pũcto dixi latius in.d.ℒ.ex imperfecto.
¶Suprascriptos duos vltimos casus ī qb⁹ cessat ius accrescẽdi,sc̃z in habente legatum de iure speciali contra voluntatem testatoris.Item quando petitur legatum de iure speciali ⁊ con-
191 tratabulante,⁊ sic succedente contra voluntatẽ testatoris.+Limitat idem Bar.duobus modis.¶Primo vt predicta procedãt in legatis.secus autẽ est in hereditate,in qua licet quis veniat ad partem suam de iure speciali ⁊ contra voluntatem defuncti, nihilominus habet ius accrescendi.l.si duobus.in prin.ℒ.de cõtrata.⁊.l.ℒ.si quis ex nepotib⁹.de cõiungen.cũ eman.lib.⁊ hoc ex necessitate ne quis habeat heredem ꝓ parte ⁊ ꝓ parte nõ.⁊ ita etiam tenet Bart.¶au.de ca.⁊ Rapha.cu.in.d.l.mulieri ⁊
192 titio.+Per hoc determinaꝫ no.qõ in practica,p statuta Italie cõmuniter disponitur ꝙ existẽtib⁹ masculis filie femine nõ succedãt.¶pone ꝙ extãt duo filij masculi qui habent totũ,⁊ sic auferũt filie femine tertiã quã erat habitura de iure cõi.¶Dodo vnus ex masculis repudianit partẽ suã,vel aliter fuit exclusus,an accrescat in totũ alteri masculo.¶Dy.⁊ Ray.de for.determinarũt ꝙ nõ, sed qõd debeat accrescere filie femine, eo qz masculus nõ venit de iure cõmuni nisi ad tertiã,⁊ quatenus habet vltra illã virilẽ partẽ suaz illud hz ex forma statuti,⁊ sic de iure speciali.ergo nõ debet habere ius accrescẽdi.d.l.mulieri ⁊ titio. ⁊.d.l.iij.ℒ.ſ ⁊ si cõiũctim.⁊ sic ꝺz deuenire ad filiã.Sed boc nõ ob.cõtrariũ est verũ,qz illud fundamẽtũ posset alias habere locũ in legatis,sed nõ nocet in hereditatib⁹ in quibus cessat.d.l.
193 mulieri ⁊ titio,vt statiz dixi.+Preterea in iure accrescẽdi portio accrescit portioni ⁊ nõ persone.l.si tota.ℨ.de acqui.here.⁊.l. si qs titio.cũ simi.de vſufr.Sed alia femina nulla habet portionem,ergo nõ potest habere ius accrescẽdi.ita tenet Bar.in.d.l. mulieri ⁊ titio.⁊ ibidẽ Raph.cu.⁊ ¶au.de ca.⁊ dicit Rapha. ibi,qõ illud nõ habet dubiũ.item tenet ¶au.in.l.vni.in.iiij.q. C.qñ non pe.par.¶Cõtra rationẽ diuersitatis quam assignat Barto.in ista prima limitatione,fortiter facit illud quod dicimus in patrono:nam patronus veniẽs per cõtratab.venit de iure speciali,patet qz a.l.xij.tab.nõ vocabatur cõdito testamẽto per libertũ, sed demũ ab intestato nullis relictis liberis,vt
194 instit.de succes.liber.in prin.+⁊ bonorũ pos.cõtrata. cõpetẽs patrono nõ rescindit testamentũ in totũ,sicut illa que datur liberis,sed patronus cõtratabulando cõsequitur tantũ tertiã ⁊ sic suã legitimam in reliquis testamentũ stat firmum.l.j. C. de bo.pos.cõtratabul.liber.Ite talis bo.pos.contratab. cõpetens patrono ꝓsuppenit hereditatẽ adita,vel bon.pos.petitam ex testamẽto:alias prius nõ competeret.l.illud.in fi.prin.ℨ. de cõtratab.⁊.l.etiã.ℒ.vt patronus.de bo.libe.glo.sed cum patrono. in prin.de bo.pos.⁊ sic in ea cessat ratio Barto.ne quis habeat ꝓ parte heredẽ ⁊ ꝓ parte non. ℨstud ibi nõ potest contingere.cũ iam ꝓsupponatur hereditas adita,⁊ tamen in ea habet locum ius accrescẽdi.l.ex tribus.ℨ.de bon.liber.⁊.l.fine.ℒ.ex
195 duobus.⁊ de iure patrona.ergo ratio Bar.nõ est vera.¶+Secũdo limitat duos supaſcriptos casus vt procedãt in iure accrescẽdi,sed ius nõ decrescẽdi indistincte habet locũ,licet quis veniat de iure speciali:put dicit colligi ex gl.in.d.l.iij.ℒ. sed si cõiunctim.⁊ in.d.l.filiũ.ℒ.fi.vbi etiam Bart.idẽ tenet. Ista limitatio videt omnino confundi,per tex.in.d.l. mulieri ⁊ titio. vbi erãt re⁊ verbis cõuncti in vſufr.quia si testator⁊ dicat mulieri ⁊ titio,lego vſumfr.ꝓout ibi,sibi dicunt cõiuncti re⁊ verbis, quia ibi totus vſufr. in eadẽ oratione sunt relict⁹ duobus sine distributione partiũ.Ite cos nominis⁊ rei cõplectus iungit.l.triplici.in prin.ℨ.de verb.sig.ſm gl.⁊ Bar.ℨ.in.iij.q. prin.
196 prime partis prin.vbi late diximus.+Sed sic est qõ inter cõiunctos re⁊ verbis habet locũ ius non decrescẽdi.ita tenet Bar.⁊ alij. ℨ.in hac secunda parte.in.iij.q.prim.e questionis prin.⁊ in specie in vſufr.de quo loquit.d.l.mulieri ⁊ titio.⁊ in coniunctis re tantũ,si portio vnius deficit ante acquisitum vſumfr.habet locum ius non decrescẽdi.l.j.ℒ.interdum.⁊.ℒ.fi.ℨ.de vſufr.accrefirmat Bar.ℨ.in ista secunda parte.in prima.q. prime questionis in prin.⁊ tamẽ tex.in.l.mulieri ⁊ titio. vult quod mulier habeat solam partẽ vſumfr.⁊ sic nõ est locus iuri non decrescendi, quia venit iure speciali.si enim ibi esset locus iuri non decrescẽdi mulier haberet totũ vſumfr.ergo ibi videtur esse tex.contra istam limitationẽ Bar.⁊ hoc tenẽdo intellectum gl.Bar.⁊ cõmunem ad.l.mulieri.Si autẽ teneremus qõ ibi habeat locum ius accrescẽdi seu non decrescẽdi,ꝓout late disputaui,ille tex. nihil obstaret limitationi Bar.sed ego indugi tenendo intellectum gl.Bar.⁊ communẽ.Ite si teneremus opi.subtilis.ℨ.de bella pert.quam multi sequuntur ꝙ si testator dicat mulieri ⁊ titio,lego vſumfr.ꝙ isti dicantur disiuncti propter copulam que a principio distribuit cuilibet partes in vtilibus,vt late disputaui.ℨ.in.iij.q.prin.prime partis prin.tunc ille tex.nõ obstaret huic limitationi,eo quia in cõiunctis verbis tantũ non cadit nec habet locũ ius non accrescẽdi,vt declaraui.ℨ.in primo euiden.buius.l.⁊ ista de facili posset teneri ꝓ vna cõclusione.
197 ¶Ultra tres casus Bar.in quibus cessat ius accrescendi,+ad de quartũ casum ꝙ verba tarativa impediunt ius accrescẽdi, sc̃ũ Bal.in.l.si arrogator.in.fi.q.ℨ.de adopt.per tex.in.l.lucina.ℒ.que habebat.ad treb.per quem tex.idem etiã dicit Bal. in repeti.l.j.C.de sac.fan.eccl.in.xvij.co.in veri.super quinta vi detur L.ud.ro.in.l.vni.in prin.si quis ius dicẽ.non obt. ¶Cõtrariũ quod imo tarativa non impediat ius accrescendi tenet Ang.⁊ Imo.in.l.quoties.ℒ.si duo.ℨ.de ber.instit.Im.in repe. l.ℒ.si ex fundo.in.xxiij.colum.co.tit.do.Signo. de homo.in consi.clxxiij.incip.quidam vocatus.a.habuit quendam filiũ.
198 +Bene facit quod filia fuit instituta in dote tantũ,⁊ iussa ꝙ plus nõ possit habere vel cõsequi in bonis patris,filius autẽ masculꝰ fit instituꝰ in vniuerso. Certe masculo repudiate vel premortuo viuo testatore filia habebit totũ per ius accrescẽdi exclusis fratribus testatoris qui petendunt ab intestato succeſſionem ad eos spectare, ſm Bal.⁊ Ange.qui dicunt se ita cõsuluisse in.d.l.quoties.ℒ.si duo.idẽ tenet Ange.in.l.pe.de iniusto rup.vbi etiam dicit se ita consuluisse.refert ⁊ sequitur Joã. de imo.in commento.c.raynutiꝰ.in.xlvij.col.de test. facit quod la
199 tius dicã.ſ in nono casu.¶+Quintus casus est in dispositionibus limitatis,in quibus non habet locũ ius accrescẽdi:cõm Bal.in.l.j.in vlti.colum.C.de secun.nu.per tex.in.d.l.lucius.ℒ. que habebat in.l.fi.ad treb.Facit trita regula ꝙ limitata causa limitatũ producit effectũ.l.in agris.ℨ.de acquir.re.do.l.age.C.
200 de trãſac.Ite facit qõ diximus in precedenti casu.¶+Sextus casus est quando quis perfecte nõ excluditur a parte sua:qz saltẽ sibi ex aliqua equitate debetur:tunc non habet locũ ius accrescendi,nec eius portio alteri accrescit.l.plane.ℒ.si coniunctim. ⁊ ibi glossa⁊ scribẽ.ℨ.de leg.i.⁊ ibidẽ Bal.⁊ Flo.no.quod nõ habet locũ ius accrescendi quando portio nõ est omnino defecta, sed sustinetur aliqua naturali ratione vel gentiũ. Ad idẽ tex.in l.buiusmodi.ℒ.fi titio.ℨ.de lega.j.Bart.in.l.si duo patroni.in princi.de iureiuran.ſſec obstat si dicerctur quod qui semel fuit heres non potest amplius desinere esse heres.l. si fine.ℒ.sed qõ papi.ℨ.de mino.⁊ tamen si minor qui fuit heres postea restituatur in integrũ,habet locũ ius accrescendi.l. si minor. de acquirere.l.ex contractu.de re iudi.Gloſſ.in.d.l.ex contractu.relpõdet ꝙ restitutio in integrum facit haberi perinde ac si nõ esset adita.Circa quod vide omnino ¶aulum de castro in.l. pe.de
201 acqui.heredi. Item adde que dicam in sequenti casu.¶+Sed primus casus⁊ quidẽ nota.est qñ portio nõ deficit ipso iure sed ope exceptionis,tunc nunqã habet locum ius accrescendi.Et ista est magna limitatio ad totam materiam iuris accrescẽdi. tex.est in dicta.l.si duo patroni.in princi.⁊ ibi glo.not.in verb. iurasset.de iureiuran. ibi Bart. ad hoc not.⁊ reputat esse mirabile,⁊ ibidem Alberi.Bald.⁊ alij ¶Doder.facit tex.in.l.vnũ ex familia.ℒ.sed si vno.in versicu.verum.ℨ.de lega.secundo.Et ab ista doctrina nemo discrepat.Ego in contrariũ soleo ponderare fortem text. in. l. hac consultissima. ℒ. ex imperfecto. in verbo, sed liberis accrescere.C. de testament. hoc modo inducendo

202 cendo.+Ā illud qõ relinquitur in testamẽto imperfecto vel extranco debetur ei naturaliter ſm eõem sẽsum gl.⁊ doct.in.l. qs.C.de iuris⁊ facti igno.Cano.in.c.ſi.de solu.ergo talis portio non deficit ipso iure, ⁊ in totum cum naturaliter debeaꝫ:⁊ tñ ter.ibi dicit ꝙ filijs accrescit,⁊ ibi Bal.in pe.q.⁊ Sal.ad hoc no. Raph.Ful.ibi respondet ꝙ ibi propie filij non babent per ius accrescendi: sed qz efficitur caducum illud qõ extraneo relinquitur,ideo remanet penes filios.l.vni.ℒ.in primo.⁊.ℒ.pro secũ
203 do.C.de cad.toll.+ista solut.non tollit obiectum, quia etiam in caducis⁊ nõ proscriptis habet locum ius accrescẽdi.ℨ.ℒ.in primo.⁊ pro secundo.⁊.l.ſi duobus.in prin.⁊ ibi glo.⁊ docto.de lega.j. Alias dicebam qõ in.ℨ.ex imperfecto. ibi nõ erãt con
204 iuncti in quib⁹ caderet ius accrescẽdi,sed istud nihil valet:+qz in hereditate etiã inter oino disiunctos habet locũ ius accrescẽdi ne testator decedat ꝓ parte testat⁹ ⁊ ꝓ parte intestat⁹, ſm Bar.ℨ.in hac scda parte,in.iiij.q. prime ℒstionis principalis. ¶Unde posset tertio meli⁹ dici ꝙ in.d.l.si duo patroni.in prin. per iuramentũ liberti patronus nõ perfecte excluditur,qz ipso
205 iure actio remanet patrono:vt ibi tenent Bart.⁊ doc.ptz+qz per iuramentũ tollit tantũ naturalis obligatio,⁊ remanet ciuilis,sed ciuilis sola que semel fuit iuncta cũ naturali est potes ad ꝓducendã actionẽ:vt declarat Bart.in.l.iul.verũ debitorẽ. ℨ.de cõdi.inde. Ideo nimirũ si ibi nõ habet locũ ius accrescẽdi,sed in.d.ℒ.ex impfecto.erat tãtũ naturalis obligatio q̃ nũq̃ fuit iuncta cũ ciuili:⁊ sic nunq̃ fuit potens ad ꝓducẽdũ actionem.l.iuris gen.ℒ.sed cũ nulla.ℨ.de pact.nimirũ si non impedit ius accrescendi.ℨz nec in hac sol.quiescit bene animꝰ,per tex. in.d.l.plane.ℒ.si coniunctim.cũ glo. ibi:vbi illud ꝙ debetur ex sola equitate vel ex aliqua naturali obligatione vel gentiũ impedit ius accrescendi: vt dixi in casu precedẽti. Unde etiã ista posset teneri ꝙ vna cõclusione ℨ cõmunẽ. ¶Octau⁹ not.casus
206 est quẽ valde signa,qz est vtilis⁊ quotidian⁹+in substitutõe fideicõmissaria in qua nõ hz locũ ius accrescẽdi:si vnus ex fideicõmissarijs repudiaret partẽ suam nõ accresceret alijs. Ita tenet Jo.pe.de ferra.in practica sua.Papie.in forma libelli,que agitur ex substitutione in glo.sua ſi.per.l.primam.ℒ.sed⁊ quoties.⁊.l.cogi.ℒ si quis heres.⁊.ℒ. metianus.⁊.ℒ.idẽ metianus. ad trebel.⁊ dicit huius esse rationẽ manifestã, nam in directa substitutione,ideo inter substitutos est locus iuri accrescẽdi. ℒ. bis ita.C.de cadu.tol. qz alꝰ resultaret absurdũ qõ testator⁊ decederet ꝑ parte testatus⁊ ꝓ parte intestat⁹: que ratio cessat in fideicõmissaria substitutione,qz heres institutus q remanet beres partẽ fideicõmissi repudiatã in se retinet:ideo alteri non accrescit:ꝙ testator in ea parte habet heredẽ.l.j.ℒ.ſi.ad treb.⁊.l.ſi. C.c.facit.ℒ.ſi quis ex vna.in ſt.de fideicõ.hered.⁊ plus nõ dicit, nec aliquã autoritatẽ allegat. Ego addo ¶au.de cast.vbi per eandẽ rõnem idẽ firmat:qz in fideicõmissario vniuersali nõ habebat locũ ius accrescẽdi.⁊ i.d.l.luci⁹.ℒ.q̃ habebat.ad ſi. ad trebel.ibi sti videt loqui ¶au.de ca.in fideicõmissarijs distinctis. Sed certe in successione vniuersali quantũ ad ius accrescendi, nõ est differentia inter coniunctos⁊ distinctos,ſm Bart.ℨ.in hac.ij.parte prin.in.iiij.q.prime qõnis prin. Ibidẽ tñ reprobaui predictã rationẽ:in qua se fundat ¶au.de ca.⁊ Jo.¶pe. de ferra.⁊ eã etiã reprobat Ly.in.ℒ.bis ita.in primo no.C.de cad. tol.¶Addõ qõ Bal.in.l.vni.in.ij.q.C.qñ nõ pe.par.dicit qõ in
207 d.l.lucius.ℒ.que habebat in fideicõmissarijs vniuersalib⁹ testator probuit ius accrescẽdi. Põdẽra ista verba Bal. qz sentit ꝙ si testãtor nõ phibuisset ꝙ inter eos haberet locũ ius accrescẽdi.ℨ Jo.pe.⁊ ¶au.de ca. ¶Contrariũ in terminis etiã tenet ad literã Bar.in cõsi.liij.inci.¶Picardꝰ decedẽs facit testamẽtũ,vbi formaliter tenet ꝙ in fideicõmissis vniuersalibus est locus iuri accrescẽdi, etiã si sint sub cõditione relicta ꝙ casum. in l.filiussa.ℒ.diuus seuer⁹.el.i.in fi.ℨ. de le.i.⁊ expresse in.l.vni.ℒ. pe.C.de cad.tol.vbi dicitur ꝑ illa que dicta sunt in illa cõstitutione.ſ.de iure accrescẽdi, habẽt locũ in omni vltima voluntate⁊ in omni relicto etiã in codicillis, ergo etiã in iure fideicõmissi vniuersalis.¶Io.vt diristi istũ casum,qz anno ꝑterito ac
208 cidit de facto in hac ciuitate ¶apie.¶+Nonus casus est qñ testator ꝓbiberet ius accrescẽdi. In quo aduerte ꝙ si institutio trabaꝫ ad vniuersum ꝑ iuris fictionẽ vt institutio in re certa: nã quedã fictio est trahere ad vniuersum detracta mẽtione illi⁹ rei certe.ar.nota.in.l.apud iul.ℒ.i.j.ad trebel.⁊ tũc testator põt expresse ꝓhibere:vt.l.quoties.ℒ.si duo.in fi.de here.instit.Ang.in l.j.C.de test.misi. Aut trahit ad vniuersum de necessitate,⁊ tũc sec⁹ ne testator decedat ꝑ parte testatus⁊ ꝓ parte intestat⁹. l.ius nostrũ.ℨ.de reg.iur. Cũ actus testãdi sit indiuiduus.l. furiosum.C.qui testa.fac.pos.ita not.declarat Bal.in.l.vni.in.ix.
209 q.C.quando nõ pe.par. Ang.in.l.pe.de iniu⁹t.rup.+Hinc sequitur quod testator tacite dando vulgarẽ substitutum impedit ius accrescẽdi.l.ij.ℒ.ſi duo.ℨ.de bo.pos.ſm tab.Bar.ℒ.i hac secũda parte.in.iij.q.secunde ℒstionis prin. vbi multis modis istud amplianꝫ,⁊ deinde limitauꝫ.In legatis vero est planũ ꝙ testator potest prohibere ius accrescẽdi.l.dominus.ℒ.i.⁊ ibi gl. ℒ.de vſufruc.Bart.in loco.ℒ.prime allegato. Ad ista vide qõ no.tenet Bar.in repe.l.pater filiũ.in pe.col.ℒ.de inof.testa.vbi
210 tenet ꝙ per illa verba que cõiter cõsueuerũt apponi in testamẽtis,vez in dubio talẽ in sua legitima⁊ quod aliud petere nõ possit.¶Ā ex bis verbis videtur testãs prohibere ius accrescẽdi quod potest ſm eũ.Facit qõ late tenet idẽ Bar.in.d.l.quoties. ℒ.si duo.vbi tenet ꝙ si testator instituit te heredẽ in fundo,⁊ sic in certa re,⁊ adiecit ꝙ plus de bonis suis petere non possit:per ista verba intelligit ꝙ prohibuisse ius accrescẽdi:⁊ sic res reducetur ad causam intestati. Idẽ tenet Bart.in.l.ſi quis prioze.per illum tex.ad treb.⁊ in.l.sed ſi plures.ℒ.ſi ex asse.cum suis cõcor. ℨ.de vul.⁊ pupill.¶au.dulti tñ in hoc tenuerũt cõtrariũ:vt habes late per.d.l.ſi quis prioze.in vlt.co.⁊ in.l.quoties.C.de bere.instit.cũ multis cõcor.p⁊ ℨ ibi solitis allegari. ¶Do nũc ali-
211 ter nõ discutio:qz esset op⁹ lõgo egamine.¶+Ād ista adde qõ no.tenet Bar.in.l.ſi.in prin.⁊ pe.col.de vul.⁊ pup.vbi tenet qõ si testator matri pupilli reliqt aliquid in testamẽto,⁊ tuitꝰ eaz esse tacitã⁊ contentã,⁊ qõ plus de bonis suis petere nõ possit ꝓ talia verba dicit voluisse matrẽ excludi per tacitã pupillarẽ. Cum distinctione tñ de qua ibi ꝑ eũ,ꝙ an sit verũ ibi diximus,accedat ad ista qõ in dispositionib⁹ limitatis nõ habet locũ ius
212 accrescẽdi:vt diximus,ℨ.in.iij.⁊.v.casu.¶+Decimo inter succedẽtes diuerso iure nõ hz locũ ius accrescẽdi,⁊ ista est trita regula l.fed cũ patrono.in prin.ℨ.de bo.pos.Nõ est ſm Sali.in.l. vni. in.l.q.C.ſi nõ pe.par.ne idẽ vel eiꝰ acgsitio censeat iure diuerso.ℨtra.l.cũ qui edes.de vsuca.⁊ ne diuersa censeat eadẽ cõtra l.pap.emli.de mino.⁊.l.ſi.de calũ.⁊ ſm qõ ibi declarat Sali.di cunꝫ venire diuerso iure qñ qdã veniũt ꝓ cõtratab.vt patron⁹ preteritus:⁊ qdã ſm tab.vt instituꝰ.d.l.sed cũ patrono.in ꝑn, vel quidã veniũt de iure ꝓcono,quidã de iure ciuili,⁊ dãt er te
213 stõ qdã ab intestato, vt ibidẽ ꝑ eũ:adde+qõ similiter in diuersis hereditatib⁹ nõ hz locũ ius accrescẽdi, vt est tex.in.l. si filiũ cõditio.in fi.ℨ.qui.mo.vsufru.amit. Bar.ℨ.v.q.iiij.qõnis prin. vel qñ a diuersis heredibus diuersis legatarijs relinquit.l. pecũ gl.de vſufr.accre. Bar.ℨ.in.j. op.vbi limitaui nisi testamẽta
214 di,ſm Bal.in auth.preterea.in.ij.col.C.vñ vir.⁊ vxo.. ¶Limita istũ casum nisi ille q succedit diuerso iure subrogetꝰ locũ illi⁹ q succedit eodẽ iure.tũc ꝑpter virtutẽ subrogationis admittit ad ius accrescẽdi q als nõ admitteret,ita limitat Bret.l l.ſi totã.ℨ.de acq.here.vbi ôt ꝙ est suũ nouũ dictũ ⁊ nouã limitatio ad istũ casus:⁊ retuli ît.ℨ.in ista scda pte,in.iiij.ℒ.ṗme qõ
215 nis prin.¶+Undecimus casus est qñ esset statutũ ciuitate qõ existẽtib⁹ filijs masculis filie femine nõ succedãt,⁊ testator haberet bona in alijs territorijs in quib⁹ esset diuersum ius,certe bona existẽtia in alio territorio non accrescerẽt filijs masculis, imo filie femine ꝑteritꝰ testõ ꝑhs ꝑ eaz rata haberẽt ab intestato:ſm Bar.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.in.vj.q. ad fi.⁊ in.vij.q.⁊ ibidẽ Bal.in.xiij.col.in verſ.ſz hic ꝙro de effectu. ¶Douet Bal.qz dispositio legis existẽs in alio territorio ℨta filli statuto impedit ius accrescẽdi,ꝑ.l.mulieri ⁊ titio.de cõdi.⁊ dem ℨ.idẽ tenet Bal.in.l.ſi.in vlt.col.C.q̃ sit lõga cõsue.⁊ in cõsuetudi.ij.vo.qõ inci.circa ꝑdicta videtur esse primo ¶au.ô ca.in ℨ.ccxxiij.inci.circa primũ ℒstũ notãdũ est.d.¶Alex.I cõsi.cxvi. primi volu.inci.viso titulo ℒstionis.⁊ in ℨ.ccxviij.primi vol. inci.cõsideratis verbis instrumẽti,Et isto modo testator decederet ꝑ parte bonorũ testatus,⁊ ꝓ parte intestat⁹:⁊ istud facit diuersitas statutorũ ⁊ diuersitas patrimoniorũ in diuersis territorijs existentiũ,sicut ⁊ alias,in.l.ſi arrogator.de adoptiõ.
216 vbi alꝰ dixit,⁊ ibi ponit Bal.ꝑsertim in vlt.col.¶+Duodecimus ⁊ vltimus casus,in quo non habet locũ ius accrescendi:ſm Lud.roma.in.l.j.ℨ.de acgr.here.⁊ in.l.vni.C.quãdo nõ pe.par. Istud reprobaui.ℨ.in ista secũda parte.in.iiij.q.prime questionis prin.⁊ qñ etiã esset verũ nõ esset ad propositum: qz fiscus nõ haberet ius accrescẽdi,est verũ inuitus sed bene vo
217 lẽs.¶+Nunqã aũt in hereditate delata ab intestato habeat locũ ius accrescẽdi. Ure.in.l.j.in.j.col.de acqui.here.dicit ꝙ nõ reperitur hoc bene expressum. Tene ꝙ indubitato ꝙ etiã inter succedẽtes ab intestato habet locũ ius accrescẽdi.ꝓ hoc alle go tex.meliorẽ de iure,in.l.j.ℒ.ſi nemo.ℨ.ad tertul. Ad idẽ bonꝰ tex.in.l.ſi ex pluribus.in prin. de suis⁊ legiti. qui loquitur ab
218 intestato,cum dicat ſi ex pluribus legitimis heredibus.+Dictio legitimis ꝓprie importat ab intestato.l.iij.ℒ. de illos. ℨ.p socio.⁊ patet ex rub.que loquit ab intestato.que rub.est optimꝰ interpres nigri.l.imp atores.de in diẽ adiect. Ad idẽ facit tex. in.l.qui ex duabus.ℒ.fin.⁊ in.l. cum hereditate.ℨ. de acquiren.

Universidad de Deusto
Biblioteca

here. ⁊ in l. vni. C. qñ nō pe. par. ⁊ in §. bis ita: p̄sertim in rōne
sui. C. de ca. tol. Bar. j. in. iij. q. v. q. prin. per ista habes plene ex-
pedita p̄ma materia Bar. ⁊ sic habes enumeratos casus in gb⁹
219 cessat ius accrescendi. ¶ Decimus tertius casus est in penis in
quibus cessat ius accrescendi. Et ideo si statutum disponit, qō
si aliquis commiserit tale quid puniatur in centum, quozū di-
midia applicetur parti ⁊ alia dimidia fisco: si fiscus repudiat nō
accrescit eius portio parti: ita tenet Bal. in. l. arbiter. intra cer-
tum tempus. per illum ter. §. de arbi. Sed ille ter. mihi facit, qz
vt ibi declarant gl. Bar. ⁊ alij per priuatum non potuit acqui-
ri pars pene fisco, quod bene potuit fieri in casu nostro per sta-
tutum. ¶ Assumo secundam materiam in qua Bar. facit regu
220 lam ⁊ sex fallentias: vt hic per eu⁹. † Regula est q̄ portio iam
acquisita si deficit non facit locum iuri accrescendi. l. aquam. §.
221 fi. §. quemad. ser. amit. ⁊. l. §. interdum. de vsufru. accre. † Adde
quod post emolumentum iam alteri quesitū non habet locū
ius accrescēdi: ſm Bar. in. l. si mihi ⁊ titio. in prin. in. j. col. j. de v.
obli. Itē er acquisitorū resolutione nunquā hz locum ius accre
scendi in ōnio directo vel vtili, ſm. o. Azo. in sum. de assign. lib.
quem refert ⁊ sequitur Bal. in auc. si quas ruinas. in vl. col. C. de
fac. san. eccle. Item ius accrescendi non est post aditam hereditatem, ſm gl. in. l. mater decedens. in verb. semissem. §. de inoffi.
testa. quia ius accrescendi euanescit adita hereditate: ſm gl. in. l.
er ſcto. j. de re iud. Ista regula limitatur sex modis: de quibus
222 hic per Bar. † In prima fallen. in vsufru. dic ratione esse, quia
vsufru. nō potest dici in totū fuisse acquisitus, qz semper est in
fieri, ⁊ pro futuro tēpore nullū ius est causatū, qz quotidie con-
stituitur per patientiam: ideo nimirum si in eo non habet locū
ius accrescendi. o. l. j. §. interdum. ⁊ ibi gl. declarat, ⁊ Bal. in. c. j.
223 §. decedēs. in. ij. col. qui fen. da. pos. ¶ † Tertia limitatio est in
donatione imperiali facta duobus. Nam post ōnium vnicuiq;
acquisitū, ⁊ sic post emolumentum; iam quesitum si portio vni⁹
deficiat, puta qz moriatur sine filijs masculis accrescit consorti:
vt est tex. sing. in. l. vni. C. si liberali. imperia. so. decel. lib. xj. ratio
illius. l. est: qz beneficia principum sunt latissime interpretāda. l.
fi. cū vul. §. de ſti. prin. ¶ Adde qō per illā. l. vni. infert singula-
224 riter Bal. in. l. vnica. §. j. in pe. co. C. de cad. tol. † qō si feudū vel
emphyteusis cōcederetur a principe duobus in eadē inuestitu-
ra. ⁊ sic cōiunctim, qō inter eos haberet locū ius accrescēdi. Et
ideo ſm eum si duo fratres simul essent facti marchiōes duces
vel comites vnius prouincie haberet locū ius accrescēdi inter
eos: qz hic est feudū imperiale: vt dicit probari in. o. l. vni. iūcto
c. j. quis dicatur ouz, co. vel mar. Idē per illā. l. vni. quod in cō-
cessione regis vel principis habeat locū ius accrescēdi quo ad
integrā commoditatē: tenet Bal. in. c. j. de fra. de nouo benefic.
inuesti. ⁊ loidē Ja. alua. ⁊ do. Lar. Aller. idem ⁊ latius quod in
ter feudatarios quibus feudū est collatū ab imperatore vel re
ge habeat locū ius accrescēdi: tenuit idē Bal. ī. c. j. de duo. fra. a
225 capita. inuesti. p. o. l. vni. ⁊ in his putat esse ius spāle. † Si autē
ab alio inferiore feudū sit collatum, tūc cōtrarium tenet quod
nō habeat locū ius accrescendi duplici ratione, vna est quia in
parte iam quesita nō habeat locū ius accrescendi: vt hac regu-
la: alia quia in ☞ tractib⁹ habitis inter vinos nō habet locū ius
accrescēdi. o. l. si mihi ⁊ titio. idē tenet Bald. in. l. si qua mulier.
C. ad tertul. idem tenēt Raph. cu. ⁊ Pau. de ca. in. o. l. si mihi ⁊
titio. ⁊ idē. o. Aller. in. iij. col. ⁊ seq. vbi dicit se ita illo anno con-
suluisse: ⁊ qō nunquā ereat mentem tuam ſm eum, ⁊ ita consu-
luit. o. Aller. in consi. xxv. j. vol. incip. quoniam omne datū opti
mum. in. v. colū. qō est erroꝛ duplicatū: in consi. ij. quinti volu.
Idē etiam tenet. o. Allerā. in consi. xviij. quinti vol. incip. pon-
deratis his, que in themate narrant. in. iij. colū. Allouetur do.
226 Aller. † qz in feudis quādo nō reperitur aliquid specialiter de
cisum cōtra ius cōmune, stamus iuri communi. c. j. de gra. fuc-
cedē. in feu. ⁊ ibi not. gl. j. q̄ ad hoc ibi pōderat Bal. ⁊ reputat
no. dignā. ⁊ est melior ter. in. c. j. de feu. cognitio. idem not. Bal.
in. l. j. C. de suis ⁊ legi. ⁊ in. l. cū oporter. in prin. C. de bo. que lib.
Sed in vsi. feu. nō reperit tex. phibere ius accrescēdi in cessio-
nibus factis a supremo principe, ergo stabim⁹ dispositioni. o.
l. vni. Et subdit idē sentire Bar. i illa. l. vni. in. j. q. referēdo que-
stionē ad ter. ⁊ idem ibi Jo. de pla. iste est lucratiuus ⁊ ponde-
rosus passus, ideo venit bene discutiēdus: ⁊ posset disputari ad
vtranq; partē. Addo quod istud ibi idem quod in feudo cōces-
so duobus vel plurib⁹ ab imperatore rege vel principe tenēte
locū supremi principis habeat locū ius accrescendi, tenet ad li-
terā. Ange. in. l. vni. C. quando nō pe. par. Areti. in cōsi. pe. inci.
Magnifici ⁊ egeelsi domini. in. iiij. col. ⁊ latius. o. Fran. de cur.
in consi. clij. incip. memorie recolende ouz. Dedioiani terti⁹.
in. xxviij. colū. seq. Idē est de mēte Bar. j. in vlt. col. Contra
riā partem quod etiam in feud. cōcessio duobus ab imperatore
vel ab alio supremo principe nō habeat locū ius accrescēdi: sed

portio feudi deficies reuertatur ad dominū directū: tenet Cy.
in. l. vni. in fi. C. qñ nō pe. par. vbi dicit de hac que questione esse
casum, in. c. j. de fra. de no. benef. innesti. Sz potest respōderi q̄
ille tex. intelligat in feu. cōcesso ab inferiore a principe, sec⁹ fit
in feu. imperiali. per. o. l. vni. per quā ita limitatur ⁊ declaratur
tex. dicti. c. primo. ⁊ illa. l. cū mysterio loquit in libertate impe-
riali, ⁊ nō reperiatur specialiter correcta, ⁊ isto modo iura in-
ribus cōcordant qō fieri debet. l. vni. C. de inoffi. do. a. c. cū erpe
diat. de elec. in. vi. ¶ Eandem opi. tenet Sali. in. o. l. vni. in. j. q.
C. quādo nō pe. par. motus optimo, qz in feudis debēt seruari
iura feuda. ⁊ sic ter. o. c. primi. ⁊ aliud est in feudo q̄ respicit ser
uitiū perstandū per feudatarium dño, ⁊ si non est omnino gra
227 tuitu, ⁊ aliud est i casu. o. l. vni. vbi est mera liberalitas. Sz † ⁊
ad hoc potes dicere q̄ feudum potest appellari gratia attento
principali proposito cōcedentis, ſm Bal. in p̄clu. feu. in. v. col.
⁊ sequit. o. Mar. lau. in. c. j. in prin. qui feu. da. pos. Et sic in feu-
dis magis cōsideraf gratia q̄ vicissitudo bñficioꝝ. c. j. in fi. de
feu. da. in vicē. l. cōmisso. iuncta. l. titius pueruz. de obse. lib. Et
ideo feudū dicitur esse beneficiū afferens gaudium capienti: vt
est tex. in. c. j. §. fi. in qui. cau. feu. amit. ¶ Eandē opi. tenēt And.
de iser. o. Jac. Alua. ⁊. o. Mar. lau. in. c. j. ad fi. de duo. fra. a ca-
pita. inuesti. ⁊ Andre. de iser. in. c. j. de benefi. fra. eo q. o. l. vni. de
bet seruari iure romano ⁊ non in materia feudo. p tex. in. c. j. de
fra. de no. benefi. innestit. vbi ſgaliter ⁊ indistincte disponit qō
in feudis a principe cōcessis non habet locum ius accrescendi:
⁊ propterea ille text. nō est restringendus solum ad feuda infe-
riorū principum. Sed vt dicit potest rūderi quod. o. c. j. debeat
distingui ⁊ limitari. per. o. l. vni. cū feudū dicat imperialis libe
ralitas vt prediqi. ¶ Quid tenēdū in tam arduo passu? Adi hi
in pūcto iuris ista scōa opi. videt esse verior, p multa iura feu-
dorū que clare dicūt in feudis nō habere locū ius accrescendi.
primo, p tex. in. c. j. §. cū vero conrad⁹. qui feu. da. pos. vbi dicit
ter. quod si duo fratres cōmuniter a domino feudo acceperint
vno eorū defuncto sine legitimo herede alter frater ei nō succe
dit nisi hoc nominatim dictū sit in innestitura. Ecce quod ibi
in duobus fratribus cōiunctis nō solū natura ⁊ sanguine, sed
etiā acquisitione ⁊ inuestitura, tamen nō habet locū ius accre-
scendi. ¶ Potes dicere quod ille ter. etiam loquatur in feu. cō-
cesso ab inferiore a principe, put rūdet Bal. i. o. c. j. de duo. fra.
a capita. inuesti. Is. o. Aller. in. o. l. si mihi ⁊ titio. in. iij. col. Ego
vltra eos cōfirmo optime istā sol. q̄ iste ter. in. o. §. cū vero cō-
rad⁹. loquat in feu. babito ab inferiore a principe. Istud assum
ptum pro continuando illū. §. cū prin. istius. c. vbi ter. loquitur
solū de inferioribus concedentibus feuda. ſ. de archiepiscopis
abbatibus marchionibus ⁊ comitibus. ¶ Adi idē pro ista par
te est tex. in. c. j. §. fi. de succes. feu. vbi est ter. qō si duo fratres ac
228 quisiuerunt feudū in vna inuestitura, ⁊ sic coniunctim quod
vnus alteri non succedit nisi hoc dictū fuerit expressum in inue
stitura. ¶ Ad idem ter. in. c. j. §. fi. de feu. mar. vbi similiter dicit
ter. quod si duo fratres simul inuestiti fuerint de bñficio nouo
si vnus eoꝝ sine descēdentibus masculini sexus fuerit mortu⁹
dñs succederet ⁊ nō frater nisi pactū hoc ei cōciliet. ¶ Adi idez
est similis tex. in. c. j. de fra. de no. benefic. inuestit. ⁊ ter. in ca. j. de
fra. a capita. inuesti. Tamen ad istū vltimū ter. responderi po-
test ex rub. q̄ dixit a capitaneo inuestitis: ⁊ rubri. optime decla-
rat nigrū, vulgata. l. imperatores. ſ. de in dic adic. ⁊ istud expſ
se dicitur ibi in ter. ¶ Per ista quinq; iura feudo. que clare cā-
tant qō si duo fratres sint simul de eodez feudo inuestiti qō in-
ter eos non habet locum ius accrescēdi, ergo retorqueo contra
do. Alleg. fundamentū quod ipse adducit in. o. l. si mihi ⁊ titio.
vt. ſ. retuli. dum dicit quod in feudis debet seruari ius cōmu-
ne quādo non reperitur aliud specialiter decisum in feudis: qz
dico q̄ in feudis q̄ regulariter cōcedunk a summis principib⁹
est specialiter decisum qō nō hz locū ius accrescēdi, ⁊ illa iura
ſgaliter loquunk ⁊ nullo iure feudorū restringunk ad feuda cō
cessa ab inferiore a principe, ergo illa iura feudorū in ista ma-
teria iuris accrescēdi indistincte debnet attēdi non ing cōre-
manoꝝ ⁊ sic. o. l. vni. q̄ isto modo remanet sublata. Vel secūda
pōt rūderi ad. l. vni. put bñ rūdet Sali. ſ. relat⁹ qō logt in me-
ra liberalitate imperiali, ⁊ sic in mera donatiōe, qō nō pōt ca-
dere in feudis ꝑpter vicissitudinē seruitiorū ad q̄ vasall⁹ tenēt
dño ꝑpter q̄ nō pōt dici mera liberalitas nec mera donatio, ⁊
ista so. teneo. ¶ Tertio. o. l. vni. pcedit in liberalitate imperiali
emanāte nemine petēte, alis sec⁹, ſm gl. primā ibi quā ibidē se-
228 quit Bal. ¶ † Et in dubio nō psumit mot⁹ ꝑpriꝰ principis
concedētis nisi in rescripto exprimat. c. si nō ꝑpriꝰ. de ꝑbēd. in
229 vi. ¶ † Quarto illā. l. vni. limita quātū ad ius accrescēdi, licet
ista limitatio nō sit ad propositū presentis, q. sed vt nihil omit-
tā: circa illā. l. vni. vt pcedat qñ alter ex socijs imperialis libera
litatis esset excl⁹us ipso iure. sec⁹ aūt si esset exclusus p sniam
vel in

vel iure seu rando vel alia exceptione, tunc non haberet locū ſm
Bar. in. l. si duo patrom. in prin. per gl. ibi. ſ. de inreinr. ⁊ sequi
tur Ful. Aud. Ro. ⁊ plenius Albe. de rosa. ibi post antiquos.
idē no. tenet Bal. in. c. que in ecclesiarū. in. viij. col. de cōsti. diri
ſm pra in precedenti materia in septimo casu. ¶ Suprascripta
230 singulariter limita † misi princeps accederet feudū duob⁹ ⁊ cui
libet eorū: puta qz verba inuestiture feudalis dicerent. Cōcedi
mus vobis ꝑtro ⁊ Joanni ⁊ cuilibet vestrum tale castrū in
feudū, tunc semp videt actū qō vno deficiēte alteri totū accre
scat. ita sin. ad literā tenet Bal. in. c. j. §. filia vero. in pe. q. de suc.
feu. quod valde signa ⁊ teneas perpetuo firmū cordi. ⁊ sequitur
o. Aller. in. o. l. si mihi ⁊ titio. in. xv. col. ⁊ ibidē Are. in duob⁹ lo
cis. in. ij. col. in prin. ⁊ in vltim. col. o. Aleg. in p̄alle. consil. xxv.
primi volu. in. ij. qñ omne datum optimū. in. v. colum. in fi. ⁊ in
prin. seq. ⁊ in consi. xvij. quinti volu. incipi. viso titulo qōnis. in
iij. colū. ⁊ consi. cxix. quinti vo. incip. viso processu cause vertē
tis inter. o. Bernardinū. in. j. col. do. Franci. de cur. in p̄alleg.
cōsi. xlix. in. xx. vij. co. vide tū quod late examinat Bal. in. l. vni.
C. qñ nō pe. par. in. xj. q. in ver. sed hic dubitaf quid si in instru-
231 mēto. ¶ † Ampliā signā. idē esse per illa verba de vno in alte-
rum reuertēdo, ſm Bal. in. c. que in ecclesiarū. in. xiij. colū. de
consti. idem si feudū fuerit vtriusq; nomine acquisitū. tert. est
de hoc solē. in. c. j. circa fi. in ver. b. vl vtriusq; noie. de benefi. fra.
bene facit, q̄ dictio vtriusq; attribuit iceū cuilibet insolidū, vt
p Bar. in. l. hoc artīculo. de ber. inst. ideo operat ius accrescēdi
per ea q̄ tradit Bal. in. o. l. vni. in. xj. q. ⁊ ibi Sali. in. xij. q. C. qñ
232 nō pe. par. ¶ † Quid autē si feudū esset indiuiduū, an tunc ha-
beat locū ius accrescēdi. vide Jo. an. istud late disputantē ad
vtranq; partē, in add. Spec. in tit. de feu. super rub. in. iij. ⁊. iiij.
col. Bal. post gl. ibi, in. c. j. de fra. de not. benefi. innesti. vbi ponit
vltra gl. duplex exemplū in quo feu. est indiuiduū: puta qñ ius
piscandi concederetur in feudum, vel qñ ius colligendi peda-
233 giū. ¶ † Ultra ꝑdicta an in feudis habeat locū ius accrescēdi,
vide etiā Bal. in. o. l. vni. in. xj. q. ⁊ in vlti. col. C. quando nō pe.
par. ⁊ auth. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. ⁊ in. l. si alien⁹ ser
uus. per illū ter. de stipu. seruo. ⁊ in. c. j. §. decedenti. qui feu. da.
pos. ⁊ in. c. j. de feu. mar. per illū teg. in verb. per innestiturā fra-
tris. quem Bar. ibi reputat mirabilem. ⁊ in. o. c. que in ecclesia-
rum. in. xiij. col. per do. Abba. post glo. ibi, in. c. er parte. de feu.
234 ꝑt. de anc. in cōsi. cxxxiij. incip. ouo pma dubia. ¶ † Quar
ta fallē. Bar. ex dispositione legis vbi
pōt acquisitionē ꝑcepte facta habet locū ius accrescēdi. §. si qs
autē non implens. in verbo, accrescere. ⁊ ibi etiā Angel. circa
fi. ad hoc no. in auth. de here. ⁊ fal. gl. in. l. j. §. interdum. in verb.
admittit. de vsufr. accres. Sic etiā ex dispositione testōris post
agnitū legatū habet locū ius accrescēdi, ſm Bal. in. l. ab eo. in
237 fi. q. C. de fideic. ¶ † Ultra Bar. Adde septimā fallē, in here-
de cōpulso adire partē suaz ad instantiā fideicōmissarij cui ob
aliquam cām hereditatē restituere nō possit qñ tūc illa portio
quā quā adita trāsit ad heredē per ius accrescēdi cum suis one
ribus. ita limitat Lud. ro. in. l. apud iul. §. vtrū. j. ad trebel. per
ter. in. l. sed cū ab herede. co. tit. quem ad hoc reputat vnicum ⁊
fin. sed do. Aller. in. o. §. vtrū. reprobat, ⁊ bene per. l. si minor. de
acqui. here. Et quia institutus pro parte non potest compelli
inuitus per fideicōmissariū adire. Itē qz alias beneficiū con-
cessum fideicōmissario redundaret in damnū coheredis quod
238 esse nō debet: vt. o. l. sed cum herede. ¶ † Octauo fallit in que-
rela inofficiosi testamēti in qua si post agnitionem renūcietur
habere locū ius accrescendi. ter. est no. in. l. si ponas. §. fi. de in-
offi. testa. ⁊ ibi Bal. ad hoc ponderat ⁊ reputat esse mirū quod
remuniatio litis inducat ius accrescendi, idē tenet Aret. in. o.
l. si mihi ⁊ titio. in. iij. col. Nono fallit in casu. l. si qua mulier.
C. ad tertu. ¶ Quarto principaliter q̄rit Bar. an ius accrescē-
di accrescat inuitis vel volentibus, ⁊ an accrescat cū onere vel
fine, ⁊ an trabatur etiā ad bona impuberis cui erat coniunct⁹.
dic vt hic per eum. ⁊ per Salic. in. l. vni. in. v. q. C. quādo nō pe.
239 par. ¶ † Adde inquantū Bar. facit differentiā inter legatum
pro non scriptū, sec⁹ factū mortuo in quo accrescit sine onere. se
cus in hereditate, per rationem quam assignant ꝑt. ⁊ Ly. in
l. vni. §. bis ita. C. de cadu. toll. qz legatū pro nō scriptū est ipso
iure nullum: qz non est persona cui est datum, ⁊ per consequēs

omnis cti. à est pro non scriptum. Non sic est in hereditate, quia
licet mortuus sit ille cui hereditas erat relicta, tamē hereditas
iacens representat personā defuncti. l. hereditas. j. de acqui. re-
do. ⁊ l. mortuo. de fideiuſ. merito dicimus hereditatem pro nō
scriptā trāsire cū onere suo, qz ab initio cōsistat legatū in ea fa
ctum. Et istam rationē etiam tenet Bar. in. l. que conditio. in
prin. de condi. ⁊ demon. Ista differentia non videtur esse vera,
nec etiam ratio differentie: quia vtroq; casu tam in legato quā
in hereditate relictū pro non scriptum est nullū. l. quidam re-
ferunt. in prin. versi. in proposito. ſ. de iure codicillorū. Item
hereditas iacens representat personā defuncti non autem he-
redis futuri iuribus p̄alleg. Sed defunct⁹ ante mortē testa-
toris nō potuit obligari. Et ita tenet Jnno. quē latius videas.
in. o. l. que cōditio. in prin. in vlti. colum. ⁊ in. l. celsus. §. j. de le-
240 gij. ⁊. in. l. duobus. §. j. de leg. j. ¶ † Item inquantū Bart. tenet
quod in iure nō deserescēdi in cōiunctis re ⁊ verbis simul on⁹
vni acietū videtur in persona alterius repetitū propter con-
iunctionē verbalē, per. l. seio. §. caio. j. de fun. instr. Adde tu pro
hoc bonum ter. in. l. si quis legata. §. fi. de condi. ⁊ demon. ⁊ per
Raph. co. istud impugnantem in repet. huius. l. in. x. colū. ⁊ per
Alexander. senen. qui etiam reprobant in hoc Bar. in. l. si separa-
tim. j. de cōdi. ⁊ demō. ¶ Quinto principaliter querit Bar. de
cōiunctione legali, an inter cōiunctos coniunctione legali ba-
beat locū ius accrescēdi tam ex testamento quam ab intestato.
241 dic vt hic late per eum. † Jurta cuius dicta est videndū de al
ta ⁊ disputabili qōne an in legitima filiozū habeat locū ius ac
crescendi. istam quādo sunt quatuor filij aut pauciores eorum
legitima est trieus, si sunt plures, est semis ⁊ sic dimidia heredi
tatis: vt in auth. de trien. ⁊ semis. in prin. co. iij. ⁊ in auc. nouissi
ma. C. de inoffi. testa. ¶ Done q̄ vnus er quinq; filijs post mortē
pris sit etiā ipse postea mortu⁹ vel sit exheredat⁹ vel incapar,
puta de ordine fratrū minozū, vel bānitus pro delicto, vel vn⁹
er quinq; filiozū repudiat partē suam: an legitima quatuoz fi-
liozūerit similiter dimidia sicut prius, ꝑter ius accrescēdi. de
qua questione vide per Bar. in repe. l. pater. filium. in. iij. ⁊. iiij.
q. ſ. de inoff. testamē. late per omnes, in. l. plane. §. si duob⁹. de
le. j. per Bal. Salic. ⁊ alios, in. o. auth. nouissima. Bal. ⁊ Ange.
in. l. pap. §. vnde si qui. ſ. de inoffi. testa. Bal. in. l. vni. in. vj. q. ⁊
ibi Lud. ro. in vlt. q. C. qñ nō pe. par. ⁊ bal. in. l. vni. §. in primo.
C. de cadu. tol. Et circa hoc Rapha. cu. bic: in lect. in antepe. ⁊
vlti. colū. formar duas questiones in quibus dicit se cōsuluisse
quas late ⁊ subtiliter examinat: vt hic per eū. Et quod in legi-
tima filiozū nō sit locus iuris accrescēdi. Bar. in. o. repe. o. l. pa
ter filiū. in. iij. q. Adducit rationem fundatam in doctri. Bar.
bic. Nam inter coniunctos cōiunctione legali, vt sunt filij in le
gitima: ideo nō debet esse locus iuri accrescendi, eo qz nō agi
tur de hereditate vel de vsufruc. l. ⁊ pculo. ſ. de leg. ij. in heredi
tate enim secus esset, ne testator decedat ꝑ parte testat⁹ ⁊ ꝑ par
te intestatus. l. seruus cōmunis ab extero. ⁊ ibi gl. de acqui. her.
⁊ hic latius per Bar. Sed legitima filiozū non est quota here-
ditatis, sed est quota bonozū. cū intelligatur deducto ere alie-
no. o. l. papi. §. quarta. ergo in ea non debet habere locum ius
accrescendi. Istud fundamentū Bart. non videtur esse verum:
qz imo in legitima locus est iuri accrescēdi: vt est ter. in. l. siue.
§. ex duob⁹. j. de iure patro. qui est no. ⁊ sing. casus, ſm bar. ibi.
vbi est tex. qō in quarta. ⁊ sic in legitima q̄ debeā patronus est
locus iuri acrescēdi, ⁊ tamē patroni sunt cōiuncti cōiunctio-
ne legali. ergo fortius in legitima filiozū, vbi adest ⁊ cōiunctio le
galis ⁊ cōmunctio sanguinis, que ratio cessat in legatis in qui
242 bus loquitur. o. l. proculo. ſm Bar. bic. Item etiam ꝑquarta
⁊ sic legitima que debetur patrono est similiter quota bonozū
⁊ nō quota hereditatis: patet qz patronus pro sua quota non
tenetur ad legata. l. si patronus. in prin. j. de dona. ⁊. l. cum pa-
tronus. de leg. ij. ⁊. l. iiij. in prin. cū gl. de condit. ⁊ demonstra. ⁊.
§. finaute. institit. de succes. liber. ⁊ tamen si esset quota heredita
tis teneretur pro ea ad legatū. l. j. ⁊ per totum. ⁊. l. marcellus. in
prin. j. ad trebel. Adi idē facit ter. in. l. si duo patroni. in prin. cū
gl. ⁊ ibi Bart. ⁊ de iureiur. vbi in legitima patronozū, ideo non
habet locum ius accrescendi: quia ibi alterius portio nō defece
rat ipso iure sed solum ope exceptionis: ergo si ipso iure defeci
set habet locum ius accrescendi. ad idem. l. communi liberto. j.
de bon. libert. qui munis ad istum vltimum tert. respondat do.
Aleg. in. o. l. plane. §. si duobus. in. v. colū. ¶ Sed defendendo
Bar. posses ad ista iura rūdere qō ſm iura digestorū legitima
debita patronis erat quota hereditatis, ⁊ sic erat pars iuris vni
uersalis. nimirū si in ea habebat locū ius accrescendi. Nos au-
tem loqmur in legitima debita filijs que etiā ſm ista iura erat
quota bonozū, ⁊ sic quoddā ius singulare ⁊ nō quota iuris vni
uersalis. nimirū si in ea nō hz locū ius accrescēdi. Et qz legitia
debita pronis esset quota hereditatis, ⁊ sic ps iuris vniuersalis,

pbat per tex.solen.in.l.in conditionib⁹.§.sempronⁱ⁹.j.de 2di. ⁊ demon.vbi beres granatus ad legata sub conditione si patronus beres nō crit:nō tenetur illa legata prestare si patronus p ℨtab.debitam portionē ⁊ sic legitimā accipiat.ita ibi est tert.⁊ sic vult q⁹ patron⁹ succedēs i legitima dicat esse beres.quē ter.

243 pōderat Bar.in.l.j.§.bonozū.ad treb.vbi dicā⁊ q3 verba cō ditionum stricte ad literam intelligantur.l.qui heredi.⁊.l.meuins.j.de condi.⁊ demon.tū si sit victū,si heres non erit, deficit ista 2ditio in eo qui est bonozū possessor de iure pteto.facit tex. in.l.is qui in potestate.§.fi.j.de leg.pstā.Ergo apparet q⁹ patronus in legitima sua dz esse beres,⁊ bo.possessor.facit.l.j.C.ō bo. pos.ℨta.libe.ergo legitima patroni dz esse quota hereditatis ⁊

244 non quota bonozū.⁊ secus est in legitima debita filijs,in qua filij nō dicunt neq; heredes neq; bo.possessores:vt ōt ter.in.l.ff. §.si quarta.ff.fa.erc.¶Ad idē facit ter.in.l.quādiu.de bo.li.vbi quādiu patrono debite partis:⁊ sic legitime pōt bo.pos.ℨta.dari tādiu heres agēdo contra debitores hereditarios exceptione repellit.Ratio est q⁹ quādiu sperat sequi iudiciū vniuersale ita q⁹ pōt aliq⁹ pteiudiciū inducī nūquā potest heres agere vt declarat Bar.in.l.si quis libertatem.in vlt.col.de petī.here.Ergo apparet q⁹ iudicium in legitima patroni dicitur esse iudicium vniuersale:⁊ sic dicitur esse quota hereditatis ⁊ non bonorum, ⁊ q⁹ legitima patroni sit quota hereditatis,legitima aūt filioꝝ sit quota bonozū tz simplr Jo.de imo.l3 predicta non alleget in l.ita tñ.§.patronus.j.ad tre.⁊ ibi.d.Aler.in.ij.col.simplr refert. ¶Hec predictis habet obstare vnum fundamentum.d.Alex. in.d.l.plane.§.si duob⁹.i.v.col. vbi tenet q⁹ legitima filij habet cōformitates cū hereditate,⁊ sic cū titu.vniersali.pt3 fm eum

245 †q2 filio ꝑ legitima dat pretitio hereditatis,q2 in ea dz nomē heredis ⁊ iudiciū fa.ercī.l.ij.§.j.ℨ.fa.er.ita signāter tz Bald.reputans tenen.dū menti in l.nō est ambiguū.C.fa.ercī.⁊ in repe. d.l.pater filium.in.xij.col.de inoffi.testa.q2 dico q⁹ Jzium est ve ri⁹,q⁹ imo filio ꝑ legitima nō cōpetit petitio hereditatis, put tenet Angel.in.l.papi.§.si conditioni.de inoffi.test.⁊ in.l.q5q3. ad fi.per illū ter.in verb.nomine heredis.C.ad.l.iul.maie.Sal. in.l.scimus.in pzin.⁊ in.l.si quis in suo.C.de inof.test.vbi Sali. truffatur de tenentibus cōtrarium.ita etiam tenet.d.Alexan. sibi met Jzius in.l.si.in.iij.col.ad fi.C.de edic.diui adria.tol.Hec huic ob.d.l.ij.§.j.fa.erc.in qua se fundat Bal.quia videtur potius in oppositū facere,cū dicat q⁹ in legitima nō est heres neq; bonozū possessor, licet filio arrogato deē vtilis actio fa. erc. p diuidenda quarta sibi debita in bonis arrogatoris. ¶Tamen aliā partē.s.q3 in legitima filiozū habeat locū ius accrescendi: licet de predictis nō faciat mentionē,tenent Bal.⁊ Sali.in.d. auth.nouissima.⁊ Bal.in.d.l.vni.in.vj.q.C. qñ non pe.par.vbi in speci. decidit quod si sunt quinq; filij quozū legitima est dimidia hereditatis paterne,⁊ vn⁹ repudiat quod legitima quatuor liberozū erit similiter dimidia propter ius accrescendi:q2 bic agitur de legali prouidentia vbi attēditur legalis coniun-

246 ctio.† Jtē cum sit locus iuri accrescendi in querela.l.si ꝓponas.ℨ.fi.ℨ.l.qui repudiatis.in pn.ℨ.de inof.test.ergo ⁊ in actione ad supplemētum legitime q̄ subrogāt loco querele. ita etiā tenet Bal.in.l.non pro numero.ℨ.ad senatuscon.ofticia.¶Secūdo principaliter potest assumptū Bar. ꝑbari alia euidēti ⁊

247 efficaci ratione ⁊ multū naturali. † ista causa quare q̄si sunt plures filij quaz quatuor augeat legitima, vt sit dimidia hereditatis est,q2 propter cōcursum pluriū filiozū legitima reducꝛ ret ad minimū,⁊ sic ꝑpter concursum pluriū filiozū singuli filij redderent pauperes qui viuēte patre extiterūt idonei, verba sunt formalia.tex.in.§.j.in auth. de trien.⁊ semis.⁊ ibi declarat gl.in verb.octūcium.col.iij.sed in casu nostro cessat iste cōcursus pluriū filiozum qui talē depauperationem inducat q̄si vn⁹ est mortu⁹ vel incapax vel exhēdat⁹ vel repudiauit,iste nō cōcurrit cū alijs quatuor,ergo per locū a causa deficiēte, iuxta l.adigere.§.quamuis.de iurepat. debet cessare ius accrescendi in legitima vt supra tenuit dō.Ant.de but.in cōsi.xxxix.incip.in.q.ista varia sunt scripta. in.i.col.⁊ sic videt q̄ in puncto iuris posset ꝑ predicta optime defendi opi.Bar.hic,licet in ℨtrariū sit magis cōis opi.vt pleni⁹ habet in locis ꝓalle.ꝑtim in.d.l.plane.§.si duob⁹.vbi p

248 oēs maxime.d.Aler.⁊ Ere.vbi dixi. ¶† Jtē inquantū Bar. hic late ꝛcludit q̄ inter filios natos ex diuersis vxoꝛib⁹ si vn⁹ eozū repudiat q̄ oēs ꝑ ius accrescendi pariter admittunt,nec frater vtrinq; cōiunctus ꝓferr,q2 respectu patris de cui⁹ hereditate tractat omnes sunt equales sanguine,l3 diuersas matres habuerint,⁊ sic simul ⁊ eadē rōne vocātur ꝑpter coniunctionem legalē:vt hic plenius per eū.idē tenet Bart.in.l.luci⁹. in pe.q.de vul.pup. Et q2 ibi diffuse examinaui istū articulum

249 ad ea que ibi scripsit me remitto. ¶† Sexto principaliter ⁊ vltimo querit Bar.an in dispositionib⁹ inter vinos sit locꝰ iu-

ri accrescendi,⁊ distinguit vt hic per cum.⁊ in.l.si mihi ⁊ titio in pzin.j.de ver.ob.Idde da Bar.tāgit q̄ duob⁹ cōcedit feudum vel emphyteusis,vtrū inter eos sit locus iuri accrescēdi,⁊ se remittit.ista de feudo posita late.ℨ.in.in.q.pzin.huius secūde

250 ptis. De emphyteusi † an inter plures emphyteutas habeat locū ius accrescēdi.Bart.formal multas qōnes in.d.l.si mihi ⁊ titio.ibi videas per Bar.⁊ in.l.mortis causa capitur.in pzin.p illū ter.C.de dona.cau.mor.⁊ in.l.lucius.ℨ.caio. per illū ter.ad treb.⁊ in.l.codicillis.ad fi.pzinc.⁊ in.l.si quis vsumfr. ad fi.j.de vsufr.leg.⁊ in consi.lviij.quod inci.ex themate predicto tria dubia oriuntur.Et multas questiones ponit Bal.in.l. vni.in.xj. q.per totū.C.quādo nō pe.par.⁊ in.§.in primo.C. de cadu.toll. ⁊ late in auth.si quas ruinas.in vlti.q.C.de sacr.sanc.eccl.Bal. Flo.Raph.cu.⁊ domi.Alex. in.l.legatarius.in pzin.per illum ter.de leg.i.Bal.⁊ Ang.in.l.aquam.per illū ter.quemad.seruit. amit.Bal.in.l.vni. C. si imperia.libera.so.decess.lib.x.Bal.in.c. que in ecclesiarum.in.xij.colum.in pzinc.⁊ sequen.⁊ in.gxj.col. ad finē.de cōsti.⁊ in.c.i.§.filia vero.in fin.de succes.feu.⁊ in.l.ij. in vlti.col.⁊ ibi late Sali.C.de iur.emphy.Jo.de imo.in.c.ij.de feu.do. Abb.in consi.ccx.incip.factū contingens in his cōsistit terminis.Pet.de anchar.in consi.ccxxxiij.inci. duo prima dubia.d.Alex.in consil.cciij,secundi volu.inci.cōsideratis verbis dicte inuestiture.⁊ in cōsi.ciiij.quarti vol.incip.viso themate ⁊ instrumēto concessionis.⁊ in consi.seq.inci.in causa Nicolai de cāpegio.⁊ in consi.ciij.quinti volu.incip. perspectis bis que in

251 themate narrātur.in vlt.not.¶† Ultimo subdit Bart.q⁹ etiā in donatione causa mortis habet locum ius accrescendi si eadē res duobus cōiunctim causa mortis donaretur ⁊ vnus eozum viuo donatore decederet eius portio alteri accresceret.p tex.in l.unica.ℨ.hec aūt oia.qui est.ℨ.pe.C.de cad.toll. vbi etiā Bart. ad hoc no.illū tex.⁊ non reperit alibi in iure,fm Bal.in.ℨ.cuz autem.eadē.l.Jmol.in.l.ij.de leg.j.Idem etiam tenet Bart.in d.l.si mihi ⁊ titio.⁊ latius Bal.in.l.vni.ad fi.in vlti.q.C.quādo

252 non pe. par. † Adde secus esse in mortis causa capione in qua nō bz locū ius accrescēdi,vt est tex.in.l.pe.in pn.j. de cōdi.⁊ demō.per quē ter.ita tenēt Jmo.Raph.co.d.Aler.⁊ Ere.in.d.l. si mihi ⁊ titio.in hoc reprehendētes Bar.⁊ Paul.de ca.qui ibi tenebāt cōtrariū. Et subdit ibi.d.Ale.q⁹ cōis sentētia est contra Bar.⁊ ibi Ere.allignat rōnē diuersitatis. idē tenet Bal.in l.vni.in antepe.col.in versi.sed quid in patre.C. qñ nō pe.par.⁊ ibi Lud.ro.in.viij.q.Bal.in.c.j.ℨ.decedenti.qui fen.da.pos.do.

253 Mathe.in no.cliij.vltra Bart.¶† Circa istā.vj.q.adde quod in iurisdictione ordinaria inter collegas habet locū ius accrescendi.l.j.⁊ ibi Bal.de offi.cōsu.l.imperatores.ℨ.si magistraⁱ⁹. ⁊ ibi Ange.⁊ Jmo.de appella.Bal.in.l. vni.in vlti.q.C.quādo nō pe.par.Sec⁹ est in iurisdictione pluriū delegatozū seu pluriū,arbitrozum,seu arbitratozū,ybi non habet locū ius accrescendi.tex.est in.c.vno delegatozū.de offi.delega.Ratio diuersitatis puto q̄ sit, q2 iurisdictio ordinaria est fauorabilis ⁊ extendēda,vt est glo.not.in.c.j.in gl.magna,in verb.processus.de rel.in.vi.sed iurisditio delegata est odiosa ⁊ stricte intelligēda, vt est gl.in cle.ij.in gl.pe.de offi.oz.⁊ gl.in.c.statutū.ℨ.sancim⁹. in vb.sedis apostolice.de rescript.in.vi.¶Potestas arbitrozū vel arbitratozū pēdet a potestate a partibus attributa ⁊ vltra nō possunt ꝙ partes eis attribuerūt.l.non distinguemus.ℨ.de

254 offi.ℨ. de arbi. ¶† Similiter in executorib⁹ vltime voluntatis deputatis a testatore habet locum ius accrescendi.q2 vno eozū mortuo vel in remotis agēte, alius solus potest executionis officium adimplere.tex.est not.in.c.fi.ℨ.j.de testa.in.vi.Quē text. not.amplia vt procedat etiam si testator diceret q̄ faciebat tiūm suū executorez vna cum sempronio,nam licet per dictionem vna, videat prima fronte testator voluisse eos simul ⁊ non separatim executoris officū exercere,tū illa si multas in eo pōt vna,respicit actū dispōnēdi factū a testore,ac si diceret simul ⁊ vno actu facio talē cū tali executores meos:q̄ est idē ac si dicꝛ ret.facio titiū ⁊ seiū meos executores,vt ꝓbat in.l.vlt. in pzin. C.de institi.⁊ substi.ita ampliat Bar.in.ℨ.ij.cl.vij.incip.factū ta

255 le est predict⁹ mitus fecit testū. ¶† Sic⁹ si vn⁹ de ambasiatoribus decedat,vel al⁹ offm nō impleat, salariū decedētis vel nō impletis accrescit ei q̄ sol⁹ impleuit.ita sin.no.Bar.l.l.cū vos.

256 p illā ter.C.de leg.li.x.reputat Bar.esse bene notā. ¶† Similiter in vocib⁹ hz locū ius accrescēdi morte priuatione vel suspēsione.l.si legatario.ℨ.i.⁊ q̄ ibi Bart.j. de fideicō.liber. cōm Bal.in.d.l.vni.in vlt.qōne.C.qñ nō pe.par.facit tex.in.c.ū no

257 bis olim.de elect. ¶† Ecōtra aūt in pluriⁿ⁹ tutoriⁿ⁹ testamē tarijs vno eozū mortuo vl̄ bānito ci⁹ officiū ceteris nō accrescit hz ali⁹ tutoz dz p iudicē dari.l.si qs sub cōditiōe.circa fi.de testa.

258 tute.⁊.l.ij.C.in q.cau.ha.tut.tu.da.pōt. ¶† Jtē si babēs bona i diuersis territoriis bñtib⁹ diuersos dños,⁊ sic diuersos fiscos

fiscus repudiat alteri nō accrescit q⁹ inter istos duos fiscos non est ius accrescēdi:q2 sunt tāq; separati heredes diuersarū hēditatū ꝑpter diuersitatē territoriū,ita no.determinat Bal.in.l.ex facto magna.in vlt.col.⁊ ibi Jmo.in pe.col.ℨ.de bere.insti.idem tz Bal.in.l.vni.C.qñ nō pe.par.in.ix.q.in ver.ℨ ponamus qdā q habebat bona padue vbi mouet q⁹ideo inter istos duos fiscos nō est loc⁹ iuri accrescēdi q⁹ fiscus nō est ꝑsone heres.l.quoties. in fi.⁊.l.nouatio.de noua.Et alind sunt bona alind hēditas fm Bar.in rub.ff.de acqui.bere.licet fiscus habeatur loco heredis. l.tutoris.C.ad.l.iul.de vi. ¶Ultimo posset formari qō quā ponit Bal.in.l.vnica.ℨ.aūt.C.de ca.tol. ¶Quīdā concessit mihi ⁊ titio qō possumus decoquere in furno suo gratis omni hebdomada.g.ſtaria frumēti,an titio mortuo mihi accrescat eius portio,videret q⁹ sic ex quo sumus cōiuncti re ⁊ verbis,⁊ sic venio ꝙ ius non decrescēdi qō in ℨctibus locū habet. Cōtrarium determinat ibi Bal.q2 cum semel titius fecerit partē recessum est a iure nō decrescendi,⁊ oportet venire per ius accrescendi vt subtiliter dicit no.Bar.in hac.l.in articulo de vsufructu ⁊ istud ponit

259 Bar.hic.in.ij.parte.in.l.q.ij.q.pzin.ſsed ius accrescendi nō habet locum in cōtractibus lucratiuis,vt habetur in.l.si mihi ⁊ titio.in pzin.j.de ver.ob.Et istam dicit Bal.esse subtilem cōsideration em.Et per ista cum laude dei sit impositus finis huic difficillime legi.⁊ huic subtilissime ⁊ ꝓfunde materie.

¶Sequitur rub.ad senatuscōsul.trebel.fm primam lecturam.

¶Ad senatusconsul.trebel. Rubrica.

¶Hec Rubrica ⁊ eius leges ac paragraphi ad vtramq; lectu ram summabuntur ꝓout per authorem legitur.

1 ¶† Trebellianica quod habet locum vbicunq; habeat locum falcidia ⁊ ibi an hoc sit verum.⁊ in secunda nu.9.⁊ nu.15. Testator quod hodie possit prohibere trebellianicam.⁊ in secunda nu.10.

2 Trebellianica quod cessat in fideicommissis ad pias causas sicut cessat in legatis falcidia.⁊ in secunda nu.11. Heres non conficiens inuentarium an perdat trebellianicā sicut ⁊ falcidiam.⁊ nu.7.quod non.⁊ in secunda nu.12.⁊ nu.16.

3 Trebellianica an detrabatur de fideicommissis particularibus sicut de vniersalibus.⁊ nu.6.vbi tenet communem opinio.contra Raph.⁊ in secunda nu.6.vbi etiam disputat.⁊ in nu.12.tenet communem.

4 Falcidia an detrabatur etiā de fideicōmisso vniersali sicut de particulari legato.⁊ vide in secunda nu.7.⁊ in nu.14.quod non.

5 Idem verbum aliquando ꝓprie ⁊ aliquando improprie stare potest.⁊ in secunda nu.8.

8 Legata particularia sunt equiparata fideicommissis particularibus ⁊ vniersalia vniersalibus.⁊ in secunda nu.16.

9 Actiones que competunt ꝓ legatis an competant etiam ꝓ fideicommisso vniersali.

10 Dominium quare sit quod non transit recta via in fideicommissarium sicut in legatarium.

11 Onera hereditaria qō nō transeant ipso iure in fideicōmissariū.

12 Rei vendicatio quod non detur ꝓ vniersitate iurium ⁊ rerū seu corporum.⁊ in.l.j.ſ.eo.nu.10.in prima ⁊ in secunda.nu.1.

13 Hypothecaria an competat ꝓ fideicommisso vniersali ante restitutam hereditatem.

14 Actio personalis quod competat fideicommissario vniuersali contra heredem qui sponte adit,vt cogatur restituere.

Remedia senatusconsulti trebelliani ponit remissiue. in secunda lectura nu.1.

Senatusconsultum trebel.fuit factum tempore Neronis imperatoris.in secunda nu.2.

Senatusconsultum pegasianum fuit introductum tēpore Vespasiani imperatoris.in secunda nu.3.

Remedia senatusconsulti pegasiani.

Justinian⁹ attribuit remedia pegasiani trebelliano.i scđa.n.4.

Remedia pegasiani ideo sunt attributa trebeliano ꝓpter stipulationes captiosas ⁊ veteribus odiosas ex pegasiano descendentes.in secunda nu.5.

Maius dignum debet trahere ad se minus dignum.

¶Pro introitu istius titu.⁊ eius intelligentia necnon ⁊ ti.ℨ.ad l.fal.ante omnia se offert noua opinio quam ponit Raph.co.in

1 l.j.in vlt.col.ℨ.de leg.i.† q⁹ vbicūq; habet locum falcidia habet etiā locū trebellianica.Et q⁹ dispositū in vna,cēsetur dispositū in altera,⁊ quod vbi vna cessat,⁊ alia.eo quia vbicūq; est legatū est etiam fideicommissum.d.l.j.ℨ.de lega.j.⁊ aliud non allegat, ideo infert cum testator possit prohibere detractionem falcidie, authē.sed cum testator.C.ad.l.fal.fatuum est dubitare, an etiam potest prohibere trebellianicam,licet in hoc varie sint sententie, vt per Bar.⁊ alios in.l.Marcellus.in pzincip.j.eod.cum ibi sit falcidia est etiā trebellianica.Et vna remota etiā alia intelligit remoueri,vt dixi.⁊ aūt.de here.⁊ fal.col.i.vbi etiā sit mētio de fideicōmissis.nec ob q⁹ diuersi sint tituli ad.l.fal.⁊ ad tre.ergo vſ Jzium dicendū.l.si idē.C.de codi.videt Raph.q⁹ in tit.ad treb.⁊ in ti.ad.l.fal.tractatur promiscue de vno ⁊ altero. Item in ti.ed treb.principalius tractat de aliis beneficiis trebellianice quam de deductione quarte,sed in ti.ad.l.fal.principalius vſ tractare de particularibus in ti.ad tre.de vniuersalibus ꝑpter bñficia q̄ dantur singularibus que non dantur oīa vniuersalibus ⁊ econtra,vt patet ex.l.i.in pzin.j.e.ita ibi resident Raph.adde qō ista

2 opinio est vera,ex ea etiā sequit† q⁹ licet in legatis ad pias causas cessat falcidia.aut.similiter.C.ad.l.fal.⁊ ita cessat trebellianica.⁊ sic tenet Bar.in.d.aut.similiter. Jtē etiā fecit qō sicut heres nō cōicis inuentariū perdit falcidiā.ℨ.si vero nō fecerit.in aūt. de her.⁊ Fal.col.j.ita ⁊ trebellianica.ita tenet Lud.ro.in.d.aut. silr tenendo tex.in.d.ℨ.si vero non fecerit.in verbo ⁊ in fideicommissarios Jzium tamen in hoc vltimo tenent Bar.⁊ cōiter doct. in.d.aut.sed cū testator.in vlt.col.cū suis concor. ¶Adde etiam

a ꝙ fallit. ad de gl.i.l.testamento.la.ij. de testa. minus. Nurp.

b ¶Primatio. Adde. l. mas nummissiones. de iusti.⁊ iu.ſ. in.ℨ.ceterū.⁊ ibi Bal.ff.gb. mo. vsusfruc. amit.

ꝙ Forti⁹.ad

3 cu.in.l.j.in.ij.col.j.e.† q⁹ trebellianica detrabatur non solum de fideic.vniuersalibus,qō est indubitatum,sed etiam de fideicommissis singularibus qō probat sic.Nam pegasiani senatusc.introduxit detractionē quarte in singularibus ⁊ vniuersalibus.ℨ.ex singulis.insti.de fideic.heredi.sed virtus pegasiani est attributa b trebelliano,vt dicit glo.istius Rub.nisi rūdeas fm eū qō virtus pegasiani quatenus respicit vniuersalia bene est attributa trebelliano,sed quatenus respiciebat particularia fuit attributa legi falcidie p no.in.l.j.ℨ.de leg.i.tu dic q⁹ ꝙ ista opi.fortiter stringit ille tex.in.d.ℨ.singulis.q ad literā dixit ex singulis quoq; rebus que per fideicōmissum relinquūtur eadem retētio permissa est ecce qō ibi est tex.clarus pro ista opinione qō trebellianica de trahat etiā de fideicōmissis singularib⁹ nec dicatur qō ille tex.in verbo eadem retētio intelligatur de retē.falcidie cū ille tex.⁊ ti.

4 principaliter loquat de treb. ¶† Silr ecōtra qō ex fideicōmisso etiā vniuersali detrahatur falcidia nedū trebellianica.videt esse fortior tex.in.l.filiusfa.ff.ad.l.Fal.Adde etiā pro ꝑdicta opinione Raph.qō dispositū in vna cēseatur dispositū in altera facere. tex.in.l.i.ℨ.denique.⁊.ℨ.qō autē.j.e.similiter qō in quibuscūq; cessat falcidia cesset etiā trebellianica,est tex.in.l.marcellus.ℨ.quod autē.j.eo. Pro eadem opinione adde tex.in.l.in testamēto.ij.C. de testa.mili.qui dicit falcidiam ⁊ in legatis fideicōmissis cessare.⁊ gl.ibi dicit.ſ.gfalinis ⁊ specialibus.pōdera.q2 primatio ꝑpe supponit habitum.l.decem.cum vulg.ff. de ver.ob.ergo vult qō falcidia habeat locū etiā in fideicōmissis vniuersalibus:licet do. Alex.ibi dicat qō verbum falcidia capiatur ibi pro trebellianica iuxta gl.in aūt.vnde si parens.C.de inoffic.test.⁊ probatur in l.cum filio.in verbo falcidie.ℨ.de lega.j.certe ista exppositio nō vi detur posse stare cum tex.dicat in legatis ⁊ fideicōmissis, sed in legatis nullatenus cōuenit trebellianica:ergo illa exppositio stare nō pōt,nisi tu diceres † qō idem verbū aliqñ stet proprie ⁊ improprie,iuxta gl.in.l.ij.ff.de offi.procō.⁊ leg.⁊ sic ibi verbū falcidia stabit proprie respectu legatozū,ſz improprie respectu fideicommissorum,sed non est fine violentia ad illum tex. ¶Jtē adde qō cum predicta opi.Rapha.co.vſ se conformare Angel. de Ere.in.ℨ.sed q2 heredes.ad fi.instit.de fideicō.here.vbi querit an fideicōmisso singulari detrahatur falcidia an vero trebellianica.⁊ dicit ibi esse tex.in ver.ex singulis.qō detrabatur trebellianica. Jn contrarium dicit videri tex.in.l.j.in pzin.cum glos.j.eo. ipse tenet quod cum saltē hodie sint adequata per omnia legata fideicommissis ⁊ econtra.l.ij.C.comm.de lega.l.ſ.ℨ.de leg.j Et tantum sit dicere lego quantum fideicōmitto ⁊ econtra.l.⁊ fideicōmissum.ff.de leg.ij.necessario sequitur quod ꝙuis testator dicat per verbū fideicōmitto q⁹ facto fideicommisso singulari detrahatur falcidia sicut ⁊ de legatis olim poterat ⁊ poterit etiaz detrahi trebellianica quia hoc fuit introductum etiam ex senatusconsulto pegasiano.d.ℨ.ex singulis.⁊ sic nō vitiarctur fm eū actus seu petitio siue dicat qō petit de dicto fideicōmisso particulari deduci falcidiā siue trebellianicam qō est bene notandum fm eum. ¶Breuiter istis nō obstantibus nō recedas a cōibus

6 conclusionibus † qō falcidia habet locū in fideicōmissis singularibus vel particularibus ⁊ non trebellianica, que habet locum pro fideicōmissis vniuersalibus,vt est tex.apertus in.l.j.in pzin. j.eo.vbi vult tex.falcidiam pertinere ad fideicōmissa particularia.facit.l.ij.ℨ.quintus.C.de vete.iur.enucle. Item dispositum in vno non semper habet locū in alio patet per.l.in quartam.ff. ad.l.Falci.vbi in falcidia solum imputatur illud quod capitur iure hereditario non autem quod capitur iure prelegati vel conditionis implende qō secus est de directo in trebellianica vt ibi. ita non est vtrum quod que faciunt cessare falcidi.faciant cessare

7 trebellianicam:patet quod heres nō faciens inuentariū perdit

Universidad de Deusto
Biblioteca

detractionem falcidie.ff.si vero non fecerit.in auc.de here.⁊ falc. col.j.⁊ tū non perdit detractionē trebellianice.ista est cōis opinq̄ Bar.⁊ alij tenent m.l.marcellus.in pnin.in vlt.col.j.eo.cum multis cōcor.traditis per Alex.ibi.⁊ in consi.xxix. quinti volu. q̄ incipit perspectis⁊ cōsideratis.in iij.col.Bart.in.d.auth.sed cū testator.in vlt.col.Jo.de ana.in cōsil.lxj.q̄ incipit visis⁊ pōderatis q̄ cōsilium est erroꝛe insertum inter consilia do.Alex. in consi.xlix.in.iiij.vol. ¶ Non obst.d.§.ex singulis q̄ respondet vt ibi dicit.d.Christo.q̄ illa verba eadem retentio permissa est sunt referenda ad retentionem que fit ex.l.fal.ad proxima nō autem ad eum que fiebat tunc per pegasianum bodie vero per trebel.⁊ sic ad remota.¶ Nō obst.q̄ legata⁊ fideicōmissa sunt equiparata:q̄ respondetur q̄ legata particularia de quibus detrahitur falcidia sunt equiparata fideicōmissis particularibus, nō autem sunt equiparata fideicōmissis vniuersalibus vel econtra vt patet in.l.si qs omissa.ff.si quis omis.cau.testa.no.gl.⁊ doc.in
9 l.j.§.de leg.j. ¶ Junta predicta ad eoꝝ declarationē occurrit aliud dubium quod non reperio in specie tactum in locis cōmunibus.Nam bodie per.l.j.⁊.ij.C.commu.de leg.⁊.§.j.instit.de leg.est dispositum q̄ pro legatis⁊ fideicōmissis particularibus competunt tres actiones.rei vēdi.hypothecaria,⁊ actio ex testamento, an iste tres actiones competant etiā pro fideicōmissis et legatis vniuersalibus.Et quidem circa rei vendicationē videt clare concludendū q̄ competat duplici fundamento. primum est q̄ in particularibus trāsit ipso iure dominium.l.a titio.in fi. ff.de fur.l tibi homo.§.cum seruus.cū si.§.de lega.j.ideo rei vendi.competit.l.in rē.in pnin.ff.de rei ven.l.vni.C.de alie.iudi.mu. can.fac. ¶ Secus est in vniuersalibus ante restitutionem factā. l.restituta.in pnin.⁊.l.facta.in pnin.⁊ ibi gl.pēsse dubitat in termi nis.⁊.l.si mulier.§.fi.j.e.gl.in l.marcellus.§.res que.j.eo.Bar.in
10 l.j.in vlt.col.§.de leg.j.Et diceretur q̄ posset esse rō diuersitatis quare in fideicōmissis vniuersalibus nō trāseat recta via dominū sicut in particularibus dic quod triplex est ratio diuersitatis.Prima assignat Bar.in.d.j.l.iij.col.§.de le.j.q̄ in fideicō misso vniuersali res nō sunt relicte principalr.⁊ p cōsequentiā: ideo nō trāsit ipso iure oīū:q̄ etiā in reb⁹ particularib⁹ q̄ p cōsequentiā relinquūtur non trāsit recta via dōminū.l.seruum filij. §.si.vbi gl.⁊ doc.§.de leg.j. ¶ Secunda rationē assignat Jmol. in.l.nō amplius.§.si.§.de lega.j.q̄ in fideicōmissarij vniuersalē nedum debēt venire res sed etiā iura⁊ actiones actiue⁊ passiue. l.j.in pnin.j.e.ideo non fuit conueniens quod ante transiret dominium rerū quā in⁊ actiones que ratio cessat in particularibus
11 bus. ¶ Tu assigna tertiā rationem nam in fideicōmissarij vniuersalē trasiesunt onera hereditaria.d.l.j.in pnin.⁊.§.quanq̄.j.e. §.restituta.insti.de fideicom.her.sed onera ipso iure non debent trāsire ne quis inuitus reperiatur ipso iure obligatus ideo reqꝛitur q̄ sibi fiat restitutio.⁊ q̄ ipse acceptet restitutionē. Et cū non trāseant onera ipso iure non transit etiam commodum,⁊ sic dōminium ipso iure per regulam.l.fm naturam.ff.de reg.in.Et arguit tex.in.l.j.in pnin.j.eo.que rō cessat in particularibus que nō habent aliqua onera hereditaria annexa.l.si hereditatem.§.j.ff.
12 manda. Jdeo in eis trāsit ipso iure dominium. ¶ Scōm pnin. fundamentū quare pro fideicōmissis vel legatis vniuersalib⁹ nō competat rei vēdicatio est q̄ rei vē.nō datur pro vniuersitate iurium⁊ rerum seu corpoꝝ.l.vēdicatio.⁊ ibi Bar.ff.de rei ven. l.pe.C.de rei ven.declarat Bar.in rub.ff.fol.ma.in vlti.col.quic
13 quid digerit idē Bar.in l.j.in vlti.col.§.de leg.j. ¶ Circa vero hypothecariā breuiter tenet quod etiā pro fideicōmisso vniuersali ante restitutam realiter hereditatē competit hypothecaria. ita tenet Bal.in.l.j.in.j.no.C.cōmu.de leg.per tex.in auc.contra rogatus.C.ad tre.adde bene facere q̄ vult Bar.in.l.j.ad fi.§.de lega.j.vbi tenet quod quādo legatum vel fideicōmissum est tale pro quo nō cōpetit rei vendicatio,sed actio personalis vt in terminis nostris.Et tūc nō est dubium q̄ cōpetit hypothecaria.l. j.in fi.C.cō.de lega.etiā de iure antiquo,l.creditoribus.ff.de sepa ra idem fm eum q̄ non competit actio personalis,vel in rē sed solum officium iudicis vt in hoc casu:q̄ qua ratione heres compelletur possunt eadem rationeres hereditarie cōpelli.l.cum hereditas.ff.de petitio.here.ad hoc dicit bene facere.l.de pollicita
14 tionibus.in fi.ff.de pollici. ¶ Quantum vero ad actionem personalem ex testamento an competat fideicommissario vniuersali breuiter dic quod ei competit contra heredem qui sponte adit vt cogatur restituere.gl.in.l restituta.§.j.j.e.gl.in.l.ea scripta.C.e.Et ita tenet⁊ declarat no.Bar.in.l.si legatus.in princi.⁊ in.l.j.§.papinianus.j.eo.

¶ Sequitur.l.explicito que est.l.prima fm primam lecturam.

1 ¶ Actiones⁊ iura actiue⁊ passiue quod transeant in fideicōmissarium facta restitutione⁊ heredi contra heredem datur exceptio⁊ in secunda eo.nn.

2 Verbum reliquum,id est in posterum.⁊ in secunda nu.2.

Actiones actiue ab herede in fideicommissarium ex transeant sine cessione facta restitutione reali siue verbali etiam in minima re.⁊ in secunda lectura nu.9.

4 Actiones passiue ab herede in fideicommissarium ex transeant ipso iure facta restitutione.⁊ in secunda nu.8.

5 Constituens procuratoꝛem in rem suam ad suscipiendum iudicium potest tamen ipse etiam inuitus conueniri.

6 Creditoꝛ non tenetur nouare alium debitoꝛem etiam si eque vel magis idoneus offeratur.

7 Actiones actiue que in heredem facta restitutione fideicōmissario remanent apud eum sunt inanes.⁊ in secunda nu.9.

Creditoꝛes hereditarij licet ante senatusconsultum trebellianū non possunt agere contra fideicommissarium: tamen bodie facta restitutione agunt.in secunda lectura nu.3.

Heres adeundo dicitur quasi contrahere cum creditoꝛibus hereditarijs.in secunda nu.4.

Fideicommissarius post senatusconsultum trebellianum dicitur quasi contrahere cum restituente sibi hereditatem:⁊ cum eo tacite agere de satisfaciendo creditoꝛibus⁊ legatarijs hereditarijs. in secunda nu.5.

Casus in quibus actiones transeunt ipso iure sine cessione remissiue.in secunda nu.7.

8 Instantia iudicij cepta cū defuncto q̄ transeat in fideicōmissarium facta restitutione:secus si cum herede.⁊ in secunda nu.10.

Translatio instantie de vna persona in aliam quot modis fiat remissiue.

9 Usufructuarius quod dicatur large ille qui habet ius vtile:⁊ sic effectum⁊ commoditatem.⁊ in secunda nu.1.

Usufructuarius omnium bonoꝝ tenetur satisfacere creditoꝛibus hereditarijs.in secunda lectura nu.12.⁊ legatarijs.et in nu.14.⁊ vide in nu.19.vbi quid tenendum.

Uoꝛ relicta vsufructuaria omnium bonoꝝ si extraneus est heres institutus non tenetur de vsufructu soluere creditoꝛibus hereditarijs contra Bar.⁊ quod est communis,in secunda nu.13.

Cum vsufructuario vniuersali ex dispositione.l.q̄ mitius agatur quam cum vsufructuario ex dispositione hominis.in secunda nu.15.

Usufructuarius vniuersalis ex legis dispositione quod teneatur soluere legata annua.in secunda nu.16.

Testatoꝛ qui est obligatus oi anno ad dandū monasterio quinquaginta⁊ habebat duo millia in bonis si legatarioꝛ usufructum omnium bonoꝝ⁊ instituat titium heredem vniuersalē monasterium omni anno de fructibus duoꝝm mille habebit ad rationem quinque pro centenario.in secunda nu.17.

Usufructuarius quarte bonoꝝm quod non teneatur ad solutionem eris alieni.in secunda nu.18.

10 Dominium quod transit in fideicommissarium facta restitutione an sit directum an vtile.⁊ in secunda lectura nu.20.⁊ vide in primo nu.14.quod est vtile.⁊ in secunda nu.22.

Actiones directe sunt inseparabiles a nobis tanquam characteres impressi.

11 Domini duo quod directo esse possint:vnus in vniuerso,alius in rebus particularibus.⁊ in secunda lectura nu.22.

Feuda existentia in regno apulie sunt de directo dominio regis licet totum regnum sit feudale ecclesie.

12 Bonoꝝ possessoria hereditatis petitio vniuersalis licet sit pretoꝛia:tamen singulares actiones competentes bonoꝝm possessoꝛi sunt ciuiles.

13 Duo directa dominia an simul possint concurrere in eadem re in diuersis personis remissiue,⁊ in secunda nu.23.

15 Usufructus causalis quod sit inseparabilis⁊ eo translato efficitur formalis.⁊ in secunda nu.24.

16 Lex sequens de dominio quod in dubio intelligatur de directo.⁊ in secunda.nu.26.

Dominium vtile quod contrariatur directo vel ei preferatur dicitur verum dominium.⁊ in secunda nu.27.

Lex vbi possit disponere propie non censetur disponere impꝛo prie.

Actiones que trāseunt in fideic.per senatusconsultū tre.an sint ciuiles vel pretoꝛie.in secunda nu.28.⁊ nu.30.quod sunt ciuiles.

Statutum quod nullis actionibus prescribatur nisi spatio.xxx. annoꝝm an comprehendat actiones mere pretorias.

Princeps si mādat potestati q̄ causam de leget titio:titius dicitur delegatus potestatis.⁊ non principis.in secunda nu.26.

Dictio er,denotat causam immediatam.in secunda nu.31.

Actiones ex edicto si quis omissa causa testa.an sint ciuiles an pretoꝛie remissiue.in secunda nu.32.

Fideicom.in quem transeunt actiones vtiles facta restitutio.fideic.quod habeat etiam exercitium directarū nomine heredis. in secunda lec.nu.33.absque alia cessione.

Explicito

1 ¶ Explicito. ¶ Facta restōne fideicō missi vtis transeunt actiones⁊ iura actiue⁊ passiue in fideicōmissariū, et heredi⁊ cōtra heredem paratur exceptio.b.d. vsq̄ ad.§.sublata. ¶ Jn tex.ibi,sed idē est.ista est q̄dā interpositio q̄ melius fuisset posita in fi.post vbū defunctoꝝ volūtates,vt etiā dicūt Jmo.⁊ Pau.de
2 ca. ¶ Jn tex.ibi reliquum.ista dictio nō⁹ significat hic in reliq̄ū,id est in residuū,vt in l.reliquoꝝ.ff.de ver.sig.⁊ vult dicere
a in reliquum.i.in posterum.facit.l.donationes.in fi.in verbo,ceterum.cū glo.C.de dona.inter vi.⁊ vgo. ¶ Not.j.fm Rapha.cu. q̄ in isto tex.habemus tria exorbitantia a iure cōi que alibi non reperiuntur in iure fm eum. † Primū est q̄ ab herede in fideicōmissarium transeunt actiones actiue sine aliqua cessione facta
3 restitutione reali vel verbali etiā de minima re.l.restituta.⁊.l.facta.in pnin.j.e.Adde q̄ ratio est:q̄ facta restitutione heres ponit fideicōmissariū in locū suum.l.plane.in verbo suo loco.ff.fa. ercisc.⁊.l qui quadringenta.in verbo quod suo loco.j.eoꝝ attin
11 gendo etiā rem nimiā hereditariam q̄ sic dicit acceptare fideicōmissum consequit ius fideicom.vniuersalis iuribus pallegatis.facit.l.q̄ herede in pnin.⁊ per totam.l.ff.de acq.here.sunt tū etiā plures alij casus in quibus transeunt actiones sine cessione de quibus per glo.in.l.si quis alij.insti.de inuti.stipu.per Bart.
4 ⁊ alios in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.ob. ¶ Secundū singulare est,q̄ facta restitutione transeunt actiones passiue ab herede ipso iure in fideic.q̄ alibi in iure non reperitur, imo regula est in oppositū q̄ actiōes passiue ad aliū mero iure trāsire non possunt.l.ij.C.de pac.⁊.l.ij.C.de hered.vel actio.vendi.actiuas enim possumus a nobis exercere⁊ in alium trāsferre credēdo q̄ sunt in potestate nostra,secus aūt in passiuis,q̄ nō possumus nos liberare ab obligatione passiua transferēdo in aliū in
5 ribus pcalle. ¶ Hinc est q̄ si quis cōstituat procuratoꝛem in rem suā ad suscipiēdum iudiciū,pōt tū inuitus cōueniri omisso
6 procuratoꝛe.l.si actoꝛ.⁊ ibi no.ff.de. pcu. ¶ Hinc est etiā q̄ creditoꝛ non tenetur nouare aliū debitoꝛē etiā si eque vel magis idoneus offeratur,vt est text.no.in.l.si mādato meo.§.j.ff.mā. Bal. ⁊ Moder.in.l.si pater.C.de col. Et tū dic fideicōmissarius vniuersalis velit nolit obligatur⁊ nō heres:⁊ sic obligationes passiue transeunt in fideic.etiā inuitis creditoꝛib⁹. Et istud bic pmittit pter authoritatē senatusc.treb.alias aūt nō tollat, vt declarant Bal.⁊ Sal.in.d.l.ij.C.de pac. ¶ Tertiū singulare⁊ exeꝛbitās est q̄ etiā alibi nō reperit in iure fm eum q̄ actiones que heredi actiue debantur apud eū sunt inanes, lꝫ alias actiones
7 que per cessionē transferunt apud eū qui trāffert nō soleāt remanere inanes nisi interueniat vnū de tribus de quib⁹ in.l.iij.C.de nona.no.in.l.facta.§.si heres.⁊ in.l.qui quadringenta.j.e.alium tamen casum habes in venditoꝛe hereditatis in.l.si.ff.de trāsac.
8 ¶ † Scōo no.in ver.iudicia pēderent.fm Bar.Ang.⁊ alios.q̄ instantia iudicij incboati cū defuncto trāsit in fideicōmissarium cui restituta est hereditas,vt hic.secus si cū herede q̄ nō trāsiret in fideicōmissariū.l.cū hereditas.in fi.j.e.sicut in simili actiones que ceperūt nasci in persona heredis non transeunt per restitutionē hereditatis nisi cedant,vt est text.no.in.l.si heres pecuniā. in pnin.j.eo.⁊ quot modis fiat trāslatio instantie de vna persona in aliā dic vt per Bar.hic.⁊ no.in.l.post finitā.ff.de suspec.tu.cū multis cōcor.traditis p do.Alex.⁊ vltra scribētes an sicut instātia propria trāsit ad heredē.l.si eū dominē.ff.de fideiuſ.idē fit in quasi instātia,puta defunctꝰ se detulit⁊ nondū pbauit an heres succedat in ista quasi instātia que nō est ppie de cōtētiosa iurisditione:q̄ oꝝ de plano talis causa agitur,⁊ sic nō propie dicitur instātia que oꝝ ab instātia partis,tū dic adhuc heredē illa quasi instātia succedere.text.est in.l.edicto.§.ad heredes.ff.de iure fisci. de quo admirat Bal.in.l.vnica.ad fi.C.de ijs q̄ se defe.libr.10.dic
9 vtibi p eū. ¶ † Tertioꝝ no.ibi ius fructus⁊.q̄ ille in quē trāsit
b vtile ius⁊ sic effectus⁊ cōmoditas oꝝ vsufr.largo mō.ppie tū⁊ stricte loquēdo nō est vsufructuarius.l.j.ff.de vsufr.facit bū text. in.l.j.§.pe.ff.de supſi.vbi superficiariū⁊ sic habentē vtile dōium text.appellat vsufructuariū nō simpliciter lꝫ cū no.impꝛopriete
10 tis quasi. ¶ † Ultimo extra glos.querit Pau.de ca.in lec.bo.de subtili passu,an dōium q̄ trāsit in fideicōmissariū facta restitutione hereditatis sit directū vel vtile.⁊ videt q̄ sit vtile,sicut vtiles sunt ille actiones que trāseunt in fideic.l.pe.in fi.C.eo.§.restituta.cū se.insti.de fideic.here. ¶ Contrariū dicit se putare quod imo trāseat directū dōiū,licet dicat q̄ nō reperit ab aliquo tacitū. Modotus q̄ directū dōiū pōt quis a se separare,lꝫ secus sit in
12 actionib⁹ que sunt inseparabiles,tāq̄ qdā characteres impressi animē.l.quis ergo casus.cū gl.ff.de pecu.gl.in.l.iij.in pnin.ff.pro so. Jstud patet q̄ dōium potest transferri ad tps.l.fin.C.com.de leg.fec⁹ i actione.l.nemo pōt.⁊ ibi no.§.de le.j.⁊ sic fm eū fideicōmissarius poterit intentare directā rei vendicationē,non autem

b Dictio nō. Adde.c. innotuit.de elec.in ver.habito.et in.c.p tuas.q fil. sint legit. Rap.cu. cōi. q̄ruj.ici. Antonio.i.ij. col. ¶ Tertio no. Adde Jas.de feu.in.l.stipulationes non. iiij.q.Bartol. vbi.d.Parp. de ver.ob. Purp.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in perpetuū.ff.si ager vecti.⁊ vbicunq; leg poteſt diſponere proprie nō cenſetur velle improprie vel ficte,vt per Bar.in.l.ſi maritus.§.legis iulie.ff.de adult.rūdetur notabiliter qđ licet dominium vtile qđ recognoſcit directum vt in eo qđ hz emphyteuta vaſallus ⁊ ſi non ſit verū dominium.d.§.ꝙ qui in perpetuum.tñ vtile dominiū qđ contrariatur directo vel ei prefertur vt in caſu noſtro qz eſt potētius bene dz eſſe verum dominiū.ita ſingula.dicit Bar.in.l.ſi.in.v.col.vbi notani.ff.de acqui.poſ.Eneēdo iſtam partem non obſtat fundamentum qđ.ff.feci pro Paul.de ca.qđ ipſe intelligit de rebus ſingularibus nō autem in vniuerſo,⁊ qđ nō eſt abſurdum quod vnus ex vniuerſo ſit directo dñs alius in particularibus:qz dico qđ hic primus heres remanet directo dominus non ſolum in vniuerſo ſed etiam in rebus particularibus:⁊ ſic non obſtat.d.l.j.§.ſi.cum.l.ſeq.ff.de rei vendi.niſi aliter reſponderes quod duo nō poſſunt eſſe directo domini vnius rei verum eſt efficaciter,ſed vnus vano nomine: alius effectualiter nihil repugnare videtur.

a ¶Idem eſſe in ſtatuto.ad de Alexan.de imol.in.l.cum lex.ff.de fideiuſ.in apoſt.

¶Sequitur.§.ſublata ſecundum primam lecturam.

1 ¶Lex vel ſtatutum loquens actionem alicui non dari nō intelligitur ipſo iure ſed ope exceptionis,⁊ in ſecunda lectura eo. nu.intellige in ciuilibus.⁊ in ſecunda nu.2.

2 Statutū denegans alicui audientiam intelligitur ope exceptionis ⁊ non ipſo iure:⁊ in ſecūda nu.3.⁊ vide nu.8.vbi intelligitur non data inhabilitate perſone.

3 Actiones nobis competentes non tollūtur ipſo iure niſi certis modis per legem ſtatutis.⁊ in ſecunda nu.4.

4 Statutum diſponens ſuper actu iam perfecto inualidando intelligitur ope exceptionis.⁊ in ſecunda nu.5.

5 Statutum denegās alicui actionem propter ſolennitatem non ſeruatam intelligitur ipſo iure.

6 Statutum denegans alicui actionem inhabilitando perſonam quod intelligitur ipſo iure.⁊ in ſecunda nu.6.

7 Statutum dicens in criminalibus actionem non dari qđ intelligitur ipſo iure.⁊ in ſecunda lectura nu.19.

8 Lex vtens verbo futuri temporis non intelligitur ipſo iure ſed ope exceptionis.⁊ in ſecunda nu.20.

9 Obligatio naturalis quod oriatur etiam ex delictis.⁊ in ſecunda nu.21.

10 Actio non oritur in criminalibus ſed expeditio fit officio iudicis per accuſationem.⁊ in ſecunda nu.22.

11 Officium iudicis in criminalibus ſuccedit loco actionis,⁊ preſupponit quaſi obligationem:⁊ in ſecunda nu.2.
Stante ſtatuto quod banniti non admittuntur ad petitionem ſui iuris vllo modo ⁊ quod omnis iniuria ⁊ offenſio facta in perſona ⁊ rebus talis bāniti perpetuo remaneat impunita,an proceſſus ⁊ ſententia lata in fauorem talis banniti reddatur nulla ſi non fuit oppoſita aliqua exceptio.in ſecūda nu.7.⁊ tenet quod ſit ipſo iure nulla.
Cauſa que non debet audiri nec agitari niſi in certo loco tamen ſi non excipiatur proceſſus tenet.in ſecunda nu.8.
Judicium cum excōmunicato valet ſi non opponatur exceptio. in ſecunda nu.9.
Bannitus equiparatur excommunicato.in ſecunda nu.10.⁊ vide nu.17.
Lex vel ſtatutum qñ aliquid prohibet licet vltra non procedat annullando:tamen actus eſt ipſo iure nullus.in ſecunda nu.11.
Lex vel ſtatutum ſemper prohibens dicitur habere clauſulam annullatiuam.
Prohibitio legis vel ſtatuti ſimpleꝛ inducit qđ factum ſit ipſo iure nullum.in ſecunda nu.2.
Dictio nullo modo quod importat nullitatem actus ipſo iure ſicut dictio nullatenus.in ſecunda nu.13.item.
Intelligitur prohibita omnis diſpenſatio.
Bānitus ſi impune pōt offendi in perſona ⁊ bonis intelligitur tunc poſitus extra omnem protectionem iuris.in ſecunda nu.1.
Stante ſtatuto quod bannitus non audiatur proceſſus ⁊ ſentētia in eius fauorem lata eſt ipſo iure nulla licet non opponatur ⁊ eſt communis opi.in ſecunda nu.5.
Albericus de roſa.fidelis conſeruator antiquitatis.

12 Statutū vel lex diſponēs qđ actiones vni cōpētes alij dentur: intelligitur de vtilibus ⁊ non de directis.⁊ in ſecunda nu.24.
Statutum quod alteri per alterum queratur actio intelligitur de vtili ⁊ non de directa.

13 Lex vel ſtatutum diſponens aliquid queri ſine ceſſione vel traditione intelligitur de vtili.⁊ in ſecunda nu.25.

Sublata. Per iſtud ſenatuſcō.prouiſum eſt heredi ⁊ etiā fideicōmiſſario.b.d.vſq; ad.§.hoc autem.¶Nota diligenter ex iſto tex.iuncto.pcin.huius.l.fm Bart. qđ verba ſenatuſconſulti que dicūt non dari actione heredi importāt hoc eſt heredē exceptione repelli:⁊ ſic vbicūq; leg vel ſtatutum dicit actionē non dari intelligitur.ſ.ope exceptionis:non autē qđ ipſo iure repellatur qđ intelligit verū in ciuilibus.ſecus in criminalibus qz per illa verba vī ipſo iure denegata poteſtas accuſandi.p.l.j.§.qđ ait ꝑtor.ff.de alcato. Ex dictis Bar.habes duas cōcluſiones. Prima eſt qꝛ in ciuilibus qñ leg vel ſtatutum dicit actionē nō dari intelligīt ope exceptionis nō ipſo iure:idē tenēt Ang.⁊ alij indifferenter.adde Bart.idem tenentem in.l.ij. in pcin.per illum tex.cum gl.ff.de iureiu.⁊ in.l.cū lex.in vlti.col. ff.de fideiuſ.⁊ in.l.j.in pcin.p illū tex.ff.ad macedo. Albe.de roſa. in.ij.parte ſtatutorum in.q.c.prima incipiente,quid ſi ſtatuto caueturqđ alicui. Item adde pro iſta concluſione tex.in.l.neceſſarijs.in vbo vt in eos actio non datur.⁊ ibi Are.in.iij.no.ad hoc
2 no.ff.de acq.here.¶Item adde Ang.in.l.venditori.C.de vſuca.
a pro empto.vbi dicit idē eſſe in ſtatuto denegāte audientiam:qz intelligitur ope exceptionis ⁊ nō ipſo iure.allegat glo.ſingularē in.c.ſtatutum.in pcin.in verbo committātur.de referi.in.vi.iuncto.c.audiē.eo.ti.⁊ libro.C Sed aduerte qz iſte tex.in quo ſe fundant Bar.⁊ doc.non videtur aliquid facere pro no.Bart.prout etiam dicit Raph.co.eo qz loquitur qñ lex denegat actionē que iam ceperat competere:⁊ ſic iam erat queſita heredi.l.ita tñ.§.ꝙ ex trebelliano.j.c.nō autem de querenda:ideo ipſo iure non de
3 negatur qz regula eſt ꝙ qđ actiones cōpetentes non tollant ipſo iure niſi certis modis per legem ſtatutis.l.obligationuꝫ fere.§. placet.ff.de actio.⁊ obli.Et inſti.quib.mo.tol.obli.per totū.ſicut qñ ¶ſtatutū diſponit ſuper actu iam perfecto inualidando intelligitur ope exceptionis ⁊ nō impedit tunc tranſlationem dominij ꝑm Bar.in.l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de ver.obli.⁊ in.l.vniuerſa.C.de pneci.impube.offe. Similiter p iſto no.doctorū nihil facit tex.in.d.l.nā ꝓſtea.in pcin.Bar.in.d.l.cū lex.in vlti. col.⁊ in.l.j.in pcin.ff.ad mace.Are.in cōſi.lxxxv.qđ incipit cōfide rata diligenter cōſultatione propoſita.in.ij.dubio.⁊ ſic iſta concluſio eſt magis cōiter approbata.Pro iſta concluſione Bart.ⁿ doc.allegāt tex.in.l.j.§.qđ aūt prētor.ff.de alea.ſed ille tex.pront etiam dicit Jmo.nihil facit:qz dicit qđ lex denegās audientiam in cauſa criminali videtur denegare non ſolum quo ad perſonā, ſed etiā quo ad rē:ex quo ſimpliciter denegat. Tu dic qꝛ imo ille tex.potius videtur probare Bar.ⁿ doc.cum vtatur verbo
8 futuri tpis,vꝛ negat ſe furti actionem daturum. ¶Et quando lex vtitur verbo futuri tēporis nō intelligitur ipſo iure:ſed ope exceptionis.gl.in.l.in criminali.C.de iuriſ.om.iudic.ⁿ in.l.iubemus.§.ſane.vbi Bar.C.de ſacroſan.eccle.vnde Barto.in.d.l.nā ⁊ poſtea.voluit aliā rationem quam clarius ibi ponant Raph. Fulg.ⁿ do.Aleꝛ.nam in criminalibus facilius tollunt actiones tanq̄ magis odioſe quā in ciuilibus,pt; qz in delictis actiones tolluntur ipſo iure per pactum,ſecus in ciuilib⁹.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.in ver.ſed ſi pactum.ff.de pac.ergo multomagis debet impediri natiuitatis per regulā.l.patre furioſo.ff.de iūs q ſunt ſui vel alie.ⁿ.c.quēadmodū.de iureturā.ſi ergo per pactum ipſo iure tollunt,ergo fortius ꝑ ſtatutū.l.ſi.in fi.§.de fideiuſ.gl. in.l.nō impoſſibile.cū ſi.ff.de pa. ¶Iſta rō hz ſit colorata poteſt
9 tū cuadi.nā er ꝑ delictis oꝛit naturalis obligatio.§.qz vero leonis.⁊ ibi Ja.de bel.ad hoc no.in aut.de nō ali.coll.ij.l.j.ff.de fur. l.ſi.in verb.maluerit.⁊ ibi Ange.ad hoc no.C.de colla.fun.patr. li.xj.glo.in.l.ſeruus.ff.de iūs qui no.inſa.Bar.in.l.ex hoc iure.in vlti.col.ff.de iuſti.⁊ in.ⁿ in.l.nō ſolum.§.i.circa pcin.ff.de inin.mirum ſi per Iuium pactum vbi cōcurrit conſenſus partiū tolli tur illa naturalis.l.ſtichum.§.naturalis.ⁿ.l.prout.ff.de ſolu.ⁿ qz iunatur legis auxilio tollitur ipſo iure.l.j.cū gl.ff.de pac.q ratio ceſſat in ſtatuto. Aliā rōnē aſſignat Bar.in.d.l.cū lex.in vlti.
10 col.ꝙ in criminalibus nō oritur actio,ſed totū expeditur officio iudicis per accuſationē.inſti.de pu.iudi.in pcin.ideo cū denegetur audientia totū denegatur.l.ſi.C.qui ⁊ aduer.quos.facit.l. ſi ſeruus.C.de iūs qui ad ecc.cōſu.iſtā rōnem impugnāt Jmol.ⁿ d.Aleꝛ.qz hz cauſe criminales expediant officio iudicis,ⁿ officiū iudicis nō preſupponat obligationem.l.qui per collusionē.§.fi.
11 ff.de act.emp.ⁿ.l.quintus.ff.de annu.leg.¶tū tale officium ſuccedit loco actionis,c.ſi.de offi.iudi.ⁿ.l.qđ ſi minoꝛ.§.fi.ff.de mino. Et ꝓſupponit quaſi obligationē,vt no.gl.in.l.ſi ſeruū.§.fin.ff.de ver.ob.ergo per illa verba qđ nō audiāt debet ſolum parari exceptio officium iudicis ſicut contra actionē.vnde Jmol.ⁿ do. Aleꝛ.ſibi ꝛiuus reprobāt iſtā concluſionē cū non poſſit reddi rō diuerſitatis inter cauſas ciuiles ⁊ criminales ⁊ regulariter equi parank.l.abſentē.j.de pen.ⁿ ita etiā tz Bal.in.l.nō dubiū.ad fin.
12 in vlt.q.C.de leg. Scō no.er iſto tex.§m Bar.ꝙ qđ lex diſponit qđ actiones vni cōpetētes alij denſ intelligiſ de vtilibus nō de directis.Et p hoc infert qđ vbi ſtatutū diſponeret qđ alteri per alterū queraſ actio vt eſt in Florentia ⁊ Perugia,intelligi tur de vtili nō directa qñ ſtatutū loquitur de actione ꝓpius queſita alteri.ſecus ſi de actione ab initio querenda.Et cū eo ſimpliciter tenet Pau.de caſt.ſed Ange.Bꝛico.de neap.ⁿ do.Aleꝛ.hic, Albe.de ro.in.ij.parte ſtatutorū in.q.cc.xij.que incipit,ſed quid ſi ſtatutū dicit qđ ꝑ libera,tz ⁊ melius qđ imo indiſtincte ſemp debeat intelligi de vtili per iſtū tex.ⁿ.l.pe.C.ad exhi. Item qz excepto filio ⁊ ſeruo ex iſtētibus in poteſtate ſemper acquirit vtilis per alios.vt no.in.§.ſi quis alij.inſti.de inuti.ſtip.ⁿ in.l.ſtipu-
13 latio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de ver.obli.¶Item qz vbicūq; leg diſponit aliquod ius queri ſine ceſſione vel traditione ſemper intelligi tur de vtili:vt eſt gl.in.l.ſi.C.de ſac.ſan.ecc.ⁿ in.l.i.C.de dona.que ſub mo.ⁿ in aut.donationem.C.de in.do.ⁿ in.c.quanquā.de vſu. in.vj. Nec ob.l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.quam allegat Jmo.ⁿ dicit tbi eſſe caſum pro Bar.vbi ex numeratione facta ex cauſa mutui nomine alterius queritur illi directa actio: vt ioi idē tenet Bar.circa ſi.quia reſponde prout ibi dicit Bar. quod illud eſt propter ſingularia priuilegia que habet mutuum. l.ſingularia.ff.ſi cer.pe.

1 ¶Heredes venientes ab inteſtato etiam grauari poſſunt fideicommiſſo.ⁿ in ſecunda lectura.nu.6.

2 Proximior grauatus ſi repudiat vel moriatur an alius ſequēs videatur grauatus.ⁿ in ſecunda nu.6.

3 Succedēs ab inteſtato de iure pretorio poteſt etiam grauari fideicommiſſo.ⁿ in ſecunda nu.6.
Lex vel ſtatutum loquens de hereditate ex teſtamento quod habeat locum etiam ab inteſtato.in ſecunda lectura.nu.1.
Voluntas teſtatoris quod regulatur ⁊ declaratur etiam per ſtatuta loquentia ab inteſtato.in ſecunda nu.2.
Voluntas teſtatoris debet interpretari vt conformetur legi in ſucceſſione ab inteſtato.
In dubio venientes ab inteſtato ad ſucceſſionem videntur etiā comprehenſi in ſucceſſione ex teſtamento.in ſecunda nu.3.
Lex loquens de teſtamento qđ intelligatur etiam de teſtamento validō de iure ſpeciali.in ſecunda nu.7.
Senatuſconſultum loquens de hereditate quod habeat locum in ea que improprie dicitur hereditas.in ſecunda nu.8.
Verba legis vel ſtatuti debent proprie intelligi.
Extenſio ad caſum impropꝛium quod fiat ex idētitate rationis. in ſecunda nu.9.
Ratio adiuncta quod faciat recedi a propꝛio ſignificatu verborum antecedentium.
Statutum fauorabile extenditur ad caſum impropꝛium.
Statutum quod extantibus filijs maſculis femine non ſuccedant tale ſtatutum eſt fauorabile ex parte maſculorum ⁊ extenditur ad nepotes.in ſecunda nu.10.

4 Filiusfamilias quod poſſit eſſe in poteſtate quo ad quedam,et quo ad quedam non.ⁿ in ſecunda nu.11.

5 Pater an poſſit emancipare filium quo ad vnum actū tantum. ⁊ in ſecunda.nu.12.ⁿ ꝙ communis videtur eſſe qđ non.ⁿ nu.14.

6 Lex inducere poteſt fictionem homo non.ⁿ in ſecunda nu.13.ⁿ in pcima nu.11.ⁿ in ſecunda nu.22.

7 Patria poteſtas eſt indiuiſibilis.ⁿ in ſecunda nu.15.

8 Legitimus quod quis eſſe nō poteſt quo ad quid,ⁿ quo ad quid non.ⁿ in ſecunda nu.16.
Repugnantia non poſſunt ſimul ſtare,nec deus poteſt actū repugnantem producere.in ſecunda nu.17.
Filiuſſa.licet in caſtrenſi peculio habeatur ꝓ patreſa.tamē vere non eſt paterfa.in ſecunda nu.18.

9 Duplex qualitas cōtraria.ſ.vna vere,ⁿ altera ficte quod poſſit concurrere in eadem perſona.ⁿ in ſecunda nu.16.

10 Adoptio ⁊ emancipatio non poſſunt fieri ad tempus.ⁿ in ſecunda nu.20.
Adoptio quod in ſe ſit fictio.
Duc ſuccēſiones ex diuerſo fonte procedentes tolerantur.in ſecūda nu.21.

12 Jr gnere de re ad perſonam eſt bonum.ⁿ in ſecunda nu.23.

13 Status filij quo ad patriam poteſtatem non debet eſſe in pēdenti.ⁿ in ſecunda nu.24.

14 Emancipatio cum ſit actus legitimus non debet recipere metas temporum rerum vel actuum.ⁿ in ſecunda nu.25.

15 Filius abſens emancipari pōt per reſcriptū principis licet non habeatur ꝓ emancipato quo ad aliquas perſonas.ⁿ nu.26.

16 Filius legitimatus per oblationem curie efficitur patri tātum legitimus.ⁿ in ſecunda nu.27.

17 Princeps dicitur lex animata in terris.ⁿ in ſecunda nu.28.

18 Pater poteſt legitimare filium hoc acto quod nō fit legitimus quo ad ſucceſſionem.ⁿ in ſecunda nu.29.

19 Filius natus ex inceſtuoſis nuptijs reſpectu ignorantis cēſetur legitimus,ſed reſpectu ſcientis illegitimus.ⁿ in ſecunda nu.30.

20 Emancipatio poteſt recedere conditiones.

21 Si ſunt duo fratres in poteſtate patris vnus poteſt donare alteri bona profectitia pater conſentiente.ⁿ in ſecunda nu.31.

22 Legata quod poſſint directo in codicillis legari.

Hoc autem. Hoc ſenatuſc.hz locū ſiue ex teſtamēto ſiue ab inteſtato aligs ſit rogat ⁹ de hereditate reſtituenda.Jtē habet locū in teſtō filiſſa.teſtātis de caſtrēſi vel quaſi peculio.b.d.vſq; ad.§.bonoꝛū.vel ſic ⁊ breuius hoc ſenatuſc.hz locū ſiue ex teſtō ſiue ab inteſtato ⁊ ſiue teſtū ſit
1 factū de iure cōi ſiue ex priuilegio.b.d. ¶Not.j.ex hoc text.qđ nō ſolū heredes ſcripti i teſtō poſſunt grauari fideicōmiſſo vniuerſali,ſed etiā veniētes ab inteſtato.Eōcordātes ſunt in gl.Et eſt rō qz teſtō nō inſtituēdo aliquos vī tacite vocare venientes ab inteſtato,ⁿ hoc reſpectu pōt eos grauare fideicōmiſſo vniuerſali.ſi quis cū teſtū nullū.in pcin.ⁿ.l.ſi ciuitatē.§.j.ff.de in.codi.

2 ¶Hinc infero duo qđ ſi proximior repudiet bona vel moriaſ qđ alius ſequēs non vī granatus fideicōmiſſo:eo qz tantū primus vī vocat ⁹ ex tacita voluntate teſtōris,vt eſt gl.not.in.l.nō iuſtā. ⁊ ibi Bal.C.e.ꝙ ſi eſt verū eſſet valde mirabile ꝑ limitatiōe iſtorum iuriū,ſed in Jtiū videſ facere tex.in.l.j.§.ſi.ff.de leg.iij.ⁿ ibi Bart.ibi etiā vī tacite relictū a ſcō,niſi a primo ſit nominatim relictū.ⁿ vide hoc Ang.de Are.in.§.preterea.inſti.de fideicom.

3 here. ¶Secundo infertur qđ ſuccedēs ab inteſtato de iure pretorio tantum non videtur poſſe grauari fideicōmiſſo:qz non dz ſuccedere ex tacita volūtate teſtatoris,vt eſt gl.quā Bar.ibi reputat mirabilē in.l.j.§.vel magiſtē.ff.de colla.bono.dic Jtiū per tex.in.§.preterea.in verbo vel honorario.ⁿ.d.l.conficiuntur.§. j.ⁿ illam gl.in.§.vel magiſtē.reprobat ibi Bart.ⁿ Jmo.in.l.ſi ti-

4 tio.§.mulier.ff.de leg.ij. ¶Secundo no.in ver.in filij.qđ filiuſ familias pōt eſſe in poteſtate qua ad quedā ⁊ quedam nō.Nam ſi habet caſtrenſia vel quaſi quo ad illa cenſetur paterfa.ⁿ ſic ſui iuris quo ad alia cenſeꝛ in poteſtate.l.ij.ff.ad maced. ¶Juxta

5 hoc q̄rit Bar.de.q.quā intēdo latius examinare,an pater poſſit emācipare filiū quo ad vnū actū tm.ſ.quo ad factionem teſtamēti tm in ceteris remaneat in ptāte.primo arguit qđ ſic:qz lex hoc facit.ſ.qđ in caſtrēſib⁹ vel quaſi habeak tanꝑ pfa.in alijs ſecus.d.l.ij.ſed iſta rō Bar.nō eſt bona dicere lex iſtud facit ergo

6 etiā homo pōt facere:nō eſt bona argumētatio:qz lex ꝑ pōt illud inducere ꝑ fictionē.homo autē non.l.ſi forte.j.de caſtren.pec.l.cō dicillis.§.ſi.de leg.ij.ⁿ in ſpecie Bar.in.l.ſi quis pro emptore.in j.q.pcin.ff.de vſuca. ¶In Jtium dicit Bart.facere.l.queſitum, alias incipit,ſi tibi.ff.de adop.vbi tex.dicit qđ lex abbꝛeuiat filios habere tempoꝛales ⁊ reliquit cogitandum.Bꝛeuiter cōmunis opinio videatur eſſe pro parte negatiua qđ filiuſfamilias nō poſſit emācipari ad vnū actū tm.ita tenet Bal.in.l.ſeruū.in pe. q.ⁿ ibi Paul.de caſtr.ⁿ Ludo.ro.C.qui teſta.fa.poſ.Rapha.co. Pau.de ca.Jmo.ⁿ Aleꝛ.hic.Jmo.in.l.tā bis.§.j.ff.de do.cauſa mor.ⁿ in.d.l.ſi is qui pro emptoꝛe.in.pi.col.ⁿ ibi Ludo.roma.in vij.col.Pau.de caſt.in.l.ſi is qui in poteſtate.ff.de teſt.Ang.de Are.in.§.preterea.in vlti.colum.inſti.quib.mod.ius pa.po.ſolu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ¶ Pro ista parte facit ſm Bal.in.d.l.ſeniū.q patria ptās est indiuiſibilis,nec quis pōt esse in duplici statu cōtrario.l.vnica. §.j.C.de lati.li.tol. ¶ Confirmatur q lex nō admittit in eadem persona duos status.ſ.qō quo ad quid ſit ſeruus,ꝛ quo ad quid ſit liber.tex.est no.in.l.ſi duobus.ꝛ.l.ſi pariter.ff.de libe.cā.ꝛ in.l. ſi.C.com.de manu. ¶ Et ista iura fortius astringūt equiparādo emancipationem libertati ſeu manumiſſioni.prout facit tex.in.l.
8 j.ff.ſi quis a pa.fue.manu. ¶ † Confirmaſ etiā qꝫ quis non pōt esse legitimus quo ad quid ꝛ quo ad quid non:qꝫ esset mōſtrum. glos.est no.in.C.cum inhibitio.de clande.deſponſa. ¶ Sed iſtud fundamētum parum valet ſm Areti.in.d.l.qui in potestate.in
9 pe.col.iimo ſtin vna ꝛ eadē persona pōt cōcurrere duplex qualitas ꝫ vna quidem vere alia ficte,vt per Bart.in.l.ſi maritus.§. legis iulie.ff.de adul.probatur in.l.cum.ex obe.ff.de excu.tuto. ꝛ in.l.pen.ff.de iur.au.annu. vnde in propoſito emancipatus ad vnū actū erit qui dē in potestate vere,ſed quo ad aliū actū fingef
10 emancipatus. ¶ † Secūdo facit quia sicut adoptio non pōt fieri ad tempus.d.l.queſitū.alias incipit ſi tibi.ff.de adopt.ita nec emancipatio,ꝛ qua rōne non potest fieri ad tps eadē ratione nō videtur posse ad certū actum fieri,arguēdo de tempore ad rem. iuxta.l.miles ita.in prin.ff.de testa.mi. ¶ † Potest dicere qō cum adoptio sit in se fictio.§.minozem.iuſti.de adop.ſi permitteretur ad tps esſe alia fictio qō ſingat adoptatus ꝛ nō adoptatus, ſed due fictiones circa idem concurrere non possunt.l.ij.cum glo.de do.exce.gl.in.l.cum post.§.gener.ff.de iur.do.emancipatio vero est actus veruꝫ ideo ſi fiat ad vnū actum tantum non est ibi niſi
11 vna fictio. ¶ † Tertio pro hac parte stringit ratio quā adducit Jmo.hic nā qō illius quo ad q̄dā ſit in potestate,ꝛ quo ad quedā emancipatus iſtud non potest esse niſi per fictionem.d.l.ij.ff.ad macē.ꝛ declarat Bar.in.d.l.ſi is qui pro emp.in.iij.q.prin.inver. item querit circa predicta,ſed homo nō pōt inducere fictionem licet lex possit vt ſuperius dixi. ¶ Sed huic rōni rñdet Aret.in d.l.qui in potestate.quod imo etiam homo non potest inducere fictionem de permiſſione legis.ita dicit esse casum ſingularem in l.ſi ab eo.ꝛ ibi no.Ang.C.de legi.here.vbi qñ pater emācipat filium ſuis absentem per rescriptū principis filius non habetur pro emācipato quo ad ola:ſed quo ad quid:ſi ergo emancipatio conceditur fieri quo ad quid quando fit de iure ſpeciali ex cōcesſione principis propter absentiam filij:ergo multo fortius cum emancipatio fit de iure cōi:qꝫ diſpoſitio iuris cōmunis est validior quā illa q̄ fit de iure ſpeciali.l.eius militis.§.militia miſſus. de test.mili.ſi ſubdit Aret.qō potestas fingendi cum ſit cōtra regulas non est extēdenda de vno caſu ad aliū caſum. ¶ Quarto
12 vltra ſcribētes p iſta parte facit: † qꝫ ſicut eadē res nō ꝺꝫ diuerſo iure ceſeri.l.eū q edes.ff.de vſucap.c.cū in tua.de deci.ita nec eadē perſona ꝺꝫ diuerſo iure cenſeri arguēdo de rebus ad perſonas quod argumentū est validū.l.qui plures liberos.§.de vulg. ꝛ pup.l.ſi quis inquilinos.§.ſi ita legatū.de leg.j. ¶ Quinto fa
13 cit ter.in.l.ſi.C.de ſen.paſ. † vbi ſtatus filij quo ad patriam potestatem nō debet esſe in pēdenti,ſed debet esſe aut omnino ſui iu-
14 ris aut omnino in patria pote.vt ibi dicit text. ¶ † Sexto facit emācipatio cū ſit actus legitimus.l.actus legitimi.ff.de reg.iu. ſicut nō recipit diē nec cōditionē vt ibi ſic nō debet posse recipere metas temporum rerum vel actuum.ar.d.l.miles ita.§.i.ff.de testa.mi.ꝛ.l.qui certarum.ff.de teſtamen.tute. ¶ Jn contrarium
15 pro parte affirmatiua † qō filius possit emācipari quo ad vnum actum tantū,refert Jmo.ſe vidiſſe conſilia egcellentiū virorum qui mouebantur per tex.in.d.l.ſi ab eo.C.de legiti.her.vbi filius absens pōt emancipari per reſcriptum principis,ſed habebitur pro emāçipato quo ad aliquas perſonas ꝛ quo ad aliquas non: ergo ſimiliter dicendum est quo ad aliquos actus qō argumentum valet vt ſuperius dixi. ¶ Ad idē allegabāt tex.in.l.cōiun.
16 C.de natu.lib. † vbi filius legitimatus per oblationem curie ſoli patri efficitur legitimus ꝛ nō alijs agnatis.Et est ſimilis tex.in §.filiū vero.ꝛ ibi Ang.no.in auf.qui.mo.na.effi.ſui. coll.viij.ꝛ in §.j.in auf.q.mo.na.effi.legi.col.vj.Et pondera qō in iſtis iuribꝰ patet qō ſtatus eiuſdē bois est diuiſibilis:qꝫ quo ad quedā est legitimus quo ad quedā nō:ergo idem vī concedi in emācipatione cum vtraqꝫ iſtarū qualitatū ſit mutatio noui ſtatus. ¶ Sed ad iſta iura rñdet Jmo.qō procedūt ex diſpoſitione legis q̄ potest inducere fictionē quā nō pōt inducere homo priuatus.vt.ſ. dixi. ¶ Sz aduerte qꝫ in.d.l.ſi ab eo.illud ibi inducīt a principe,
17 † ſed dic qō princeps est lex animata in terris.§.pe.in auf.de cōſul. colla.iiij.gl.in.l.ꝛ qꝫ.ff.de iuriſ.om.iu. ¶ Jtē aduerte qō in illis iuribus lex non videt illud inducere diſpoſitiue ſed permiſſiue:
18 ergo pōt dici qō etiā videatur permitti huiuſmodi. ¶ † Tertio ad idē facit qꝫ pater potest legitimare filiū hoc acto qō non ſit legitimus quo ad ſucceſſionē.c.j.de filijs na.ex ma.ad morga.contracto.in vſi.feu.cū alijs iuribus.ſ.,pgi.alle.per que iura ita determinat do.Ant.de bu.in.c.per venerabilē.in.ggviij.colū.q filij

ſint legi.Paul.de ca.Lud.ꝛ Modo.in.l.pactum.C.de pac.cū concor.quas ibi dedi vltra do.Alex.ꝛ ſic quo ad qd cenſebitur legitimus:ꝛ ſic in potestate,ꝛ quo ad quid nō legitimus:ꝛ ſic nō in potestate. ¶ Quarto facit qō vult Bar.in.l.j.in.j.co.ff.de condi.ſine cauſa. † vbi tenet qō filius natus ex nuptijs incestuoſis ceſſat legitimus ꝛ illegitimus:ꝛ ſic ī potestate ꝛ nō in prāte,legitimus reſpectu ignorātis ꝛ illegitimus reſpectu ſcientis,vt.l.qui in prouincia.§.j.ff.de ritu nup.Quis aliter diuerit gl.in.l.qui contra.ꝛ
20 ibi Bal.C.de inceſt.nu. ¶ † Quinto facit qꝫ emancipatio potest p̄cedere cōditiones,vt quando pater emācipat filium cōtracta fiducia hoc est reſeruato ſibi iure ſuccedēdi.§.fin.inſti.de lega.agna.ſucceſſio.licet posſet dici qō hodie ſemp intelligit emācipare contracta fiducia vt ibi est tex. ¶ Sexto adde qō iſtā partem expreſſe firmat do.Bar.veronē.in cautē.clviij.que incipit,dixi in precedenti cautela. ¶ Jta etiam expreſſe tenet in cautela.cxcvj. que incipit,de iure cōi.ꝛ ita etiam videt tenere Are.in.d.l.qui in potestate.in pe.col. ¶ Septimo adde qꝫ in fortioribus terminis multū ſignāter decidit Jo.an.in addi.Spe.in tit.de inſtr.edi.§.
21 porro.in verſi.quid ſi filiaſa. † vbi ſingulariter tenet quod ſi ſunt duo fratres in potestate patris vnus potest donare alteri bona profectitia conſentiente patre.l.ſi permittente.C.ad mace.l.tamis.ff.de dona.cau.mor.ratio est ſm eum quia pater conſentiendo vī emancipare filium quo ad illum actum donationis:ꝛ ſic vult quod emācipatio pōt fieri etiā tacite quātō magis expreſſe:quod valde no.pro extenſione iſtius ar.Et illam deciſionē Jo.Andr. reputat ſingularē a nouam Are.licet de ea dubitet in.l.placet.ff. de acqui.her.Sed tu dic qō idem ꝛ plenius ante eū tenuit Old. Lau.in cōſi.xxvj.qō inci.pater cōſenſit filie.Nō recedas tū a prima opi.que magis cōis est,licet articulus ſit valde dubitabilis.
22 ¶ Sl.j.in ſi.Cum gl.tenent omnes ſed non omittō quod Joā. Fab.ꝛ Ang.de are.in.c.j.§.preterea.inſti.de fideic.here.multum dubitant an bodie legata poſſint directo relinqui in codicillis ꝛ per multas rationes que tamen ſunt leues inclinant qō nō.Tu potes audacter tenere contrarium quia in eis ceſſat ratio quam aſſignat tex.in.§.ſi.inſti.de codicil.ꝛ in.l.ſi idem.C.de teſt.ꝛ in.l.ſi quis cum nullum.C.de iure codi. ¶ Glo.ſi.ibi ſed quid de illis aduentitijs. Jſte est valde longus ꝛ diſputabilis articulus,ſed quia plene eum examinaui in.l.j.C.qui teſta.fac.poſſ.ideo hic non repeto.

¶ Ad ſenatuſconſultum trebellianum ſecundum ſecundam lecturam. Rubrica.

¶ Jſta rub.dicit ad ſenatuſcon.treb.ſubaudi interpretandum
1 ꝛ declarandū tranſeamus. † Et quinqꝫ remedia ſenatuſconſulti treb.enumerat gl.magiſtra in.l.in teſtamēto.C.ad.l.fal.ꝛ illā gl. dicit Bar.ibi eſſe no.ꝛ menti tenendā ꝛ melius dicere quā alibi. ¶ Jn gl.rub.op.Bar.q in ru.debebat etiā poni de ſenatuſconſul.pegaſiano.cū i nigro etiā dicatur de pegaſiano.Et rñdet ꝫ glo.qꝫ remedia pegaſiani ſunt attributa treb.ideo ſatis fuit rubricare de treb.Tu aduerte qō rub.ponit de vtroqꝫ ad ſenatuſcon.treb.ꝛ pegaſia.ita habēt cōiter omnes libri ꝛ dum Bart.dicit qō in nigro etiam dicaī de pegaſia.dic hoc nō esſe verum niſi falnādo Bar.dicas qō etiam in nigro tractatur de remedijs inuentis a pegaſiano:puta vt heres inuitus cōpellatur adire ꝛ reſtituere.l.qꝫ poterat.j.e. ¶ Jtē de detractiōe quarte treb.l.j.§.ſi heres.ꝛ.l.ij.j.e.Et iſta duo remedia pegaſiani habes in.§.reſtituta. inſti.de fideicom.her.ītē nullibi in iſto titulo ſit mentio in ſpecie
2 de pegaſiano. † Et aduerte qō ſenatuſcon.treb.factum tempore Neronis impatoris ſup fideicōmiſſis vniuerſalibus introduxit tantum trāſlationem actionū hereditariarū actiue ꝛ paſſiue in fideicōmiſſariū:non autem introduxit detractionem quarte, vt patet in.l.j.in prin.j.e.ꝛ in.d.§.reſtituta.in ver.ꝛ in Neroni.Sed
3 poſtea tpe † Vaſpaſiani imperatoris fuit factum ſenatuſcō.pega.qō introduxit tria. ¶ Primū qō heres grauatus reſtituere hereditatē posſet quartam hereditatis retinere. ¶ Secundo inducit diſpoſitionem ſtipulationū inter heredem ꝛ fideicōmiſſariū pro oneribus ꝛ cōmodis hereditarijs vtrinqꝫ pro rata diuidēdis. ¶ Tertio qō talis heres poſſet inuitus cogi ad adeundū ꝛ reſtituendum,vt.§.ſed ſi recuſet.ꝛ.§.ſed quia heredes.inſtitu. de fideicommiſ.heredit.ꝛ.l.ij.§.quintus.C.de vete.iur.enuclean.
4 ¶ Poſtea per Juſtinianū imperatorem omnia remedia pegaſiani fuerunt attributa trebelliano.§.ſed qꝫ ſtipulationes.inſti.de fideicom.here.glo.ꝛ Bart.bicideo fuit ſtatutum vt deinceps ſolum nominaretur trebel.ꝛ ideo de pegaſiano nō fit vltero mentio. ¶ † Quare autē Jmperator potius attribuerit remedia pegaſiani trebelliano quā ecōtra cū potius debuiſſet facere oppoſitum attento quod ſenatuſcon.pegaſia.fuit poſterius factum poſt trebel.vt dicit text.in.d.§.ſed qꝫ ſtipulationes.ꝛ ibi glo.in verbo qō poſtea.ꝛ plura remedia induxit qua trebellianū

vt predixi.vnde magis dignus debebat ad ſe trahere magis dignum.vt inquit tex.in.c.j.de conſec.eccl.vel alta.in.vj.gl.in.c.qō in dubijs.co.xi.in antiquis.ꝛ gl.ext.diſt.in.c.de ieiunio.no.Bal. licet predicta iura nō alleget in.l.ij.in.j.no.per illum tex.C.commu.de leg.ad hoc videt rñdere Jmperator in.d.§.ſed qꝫ ſtipulationes.ꝛ clarius in.d.l.ij.§.quintus.hoc factū fuiſſe ꝓpter ſtipulationes ex ſenatuſcōſulto pegaſia.deſcendentes captiōſas ꝛ ve
5 teribus odioſas quaſi in vno deficiens omnium videatur reddi rens.c.desleat peccator.de reg.in.c.de peni.di.v.in.c.conſideret. ¶ Expedita gl.rubrice iſtam rub.pro declaratione terminorū Modo.ſenen.poſuerunt aliquas nouas concluſiones cōtra communes opi.gl.ꝛ doc.quas ante eos originaliter poſuit ſubtilis Rapha.cu.in.l.j.in vlt.col.ff.de leg.j.ꝛ idem Rapha.cu.in.l.j.in prin.in.j.col.j.co.ꝛ latius do.Pe.de Ubatbe.Bononienſis doctor in repe.l.filium quem habētem. precipue in.j.z.ij.cbar.C.fa.erc.
6 ¶ Prima concluſio noua est quod quarta treb.detrahitur nō ſolum de fideicōmiſſis ꝛ legatis vniuerſalibus qō est indubitatum,ſed etiā de fideicōmiſſis particularibus ꝛ ſingularibus.Et iſtam vt dixi ponit Raph.cu.in.l.j.in prin.in.j.col.j.co.ꝛ eā probat ſic.Illā ſenatuſcon.pegaſia.introduxit detractionem quarte, etiam in ſingularibus ꝛ particularibus fideicōmiſſis,vt.ſ.ex ſingulis.inſti.de fideicom.here.ſed virtus pegaſiani ꝛ eius effectus est attributa trebelliano,vt dicit.§.gloſſ.ru.ergo apparet quod quarta treb.detrahitur etiā de particularibus fideicōmiſſis niſi reſponderes ſm eū qō virtus pegaſia.quatenus reſpicit vniuerſalia attributa est trebellia ſed quatenus reſpiciebat particularia attributa est legi fal.ꝓ no.i.l.j.§.de leg.j. ¶ Tu dic qō ꝓ iſta noua cōcluſione ſtringit text.in.d.§.ex ſingulis.vbi dz ex ſingulis quoque rebus que per fideicommiſſum relinquuntur eadem retentio quarte permiſſa est,pondera illa verba eadem retentio quarte:ergo loquitur de quarta trebel.de qua loquitur ille titulus. Nec dicatur eadem retentio.l.falcidie.cū tex.ꝛ ille titulus vt dixi principaliter loquantur de quarta trebellia. ¶ Jtem adde qō cum iſta noua cōcluſione videtur ſe cōfozmare Ang.de Are. in.§.ſed qꝫ heredes.ad ſi.inſti.de fideicō.her.vbi querit an de fideicōmiſſo ſingulari detrahatur quarta trebel.an vero fal.ꝛ dicit ibi eſſe tex.in.d.verſi.ex ſingulis.qō trebellianica.Jn contrarium dicit videri tex.cum gl.in.l.j.in prin.j.eo.eādem ipſe tenet quod cum ſaltem bodie adequata ſint per omnia legata fideicōmiſſis ꝛ econtra.l.ij.C.com.de leg.ꝛ tantum ſit dicere lego quantum fideicommitto ꝛ econtra.l.ꝛ fideicommiſſum.§.de leg.ij.neceſſario ſequitur quod quamuis teſtator dicat per verbū fideicommitto quod facto fideicommiſſo particulari detrahetur fal. ſicut de legatis ꝛ ſicut olim poterat.ita etiam poterit bodie detrahi tre.quia fuit etiam introductū ex ſenatuſcōſulto pegaſia. §.ex ſingulis.ꝛ ſic non vitiaret ſm eū actus ſeu petitio.ſine dicatur quod petit de dicto fideicōmiſſo particulari deduci falcid. ſiue petat deduci treb.qꝫ est notandum ſm eum ſi iſta opi.est vera ꝛ per eam datur magna ampliatio ad iſtum titulum.C.eo.qō
7 quarta treb.detrahaī etiā de fideicōmiſſis ſingularib' ſeu particularibus. ¶ † Scōa cōcluſio noua est qō falc.detrahatur non ſolum de legatis particularibus qō est indubitatum,ſed etiā de legatis vniuerſalibus,imo qō est fortius etiam de fideicōmiſſis vniuerſalibus.Et iſta etiam est opi.Raph.cu.in.d.l.j.in prin.j. eo.ꝛ latius do.Pe.de Ubatbe.in.d.repe.d.l.filiū quem habentem. Et ꝙ ex fideicōmiſſo vniuerſali detrabitur etiā falcid.videtur eſſe fortis tex.in.l.filiuſſa.§.ad.l.fal. ¶ Adde pro iſta noua conclusione tex.in.l.in teſtamēto.ſcōa.C.de teſta.mi.vbi dicit tex.qō in teſtamento militis fal.ꝛ in legatis ꝛ in fideicōmiſſis ceſſat.Et glo.ibi expreſſe dicit.ſ.generalibus ꝛ ſpecialibus.pondera ergo ibi videri tex.pro iſta noua concluſione ꝙ fal.detrabitur etiā de fideicommiſſis vniuerſalibus. Cum priuatio preſupponat habitum.l.decē.j.de ver.ob.ꝛ.l.remittit.§.de iurein.do.Alexā.ibi rñdet ꝙ dicto falcidia in illo tex.capitur pro treb. Cum poſſit tribus modis capi,vt est gl.in aut.vnde ſi parens.C.de inoffi.teſt. ꝛ probatur in.l.cū filio.in verbo falcidie.§.de lega.j. Et hoc modo poſſes etiam rñdere ad.d.l.filiuſſa. ¶ Sed iſta ſo.d.Alexan. non videtur vllo modo poſſe ſtare ad illum tex.cum tex.dicat in legatis ꝛ fideicommiſſis,ſed in legatis non competit trebelliani
8 ca,ergo exponere falc.j.treb.non potest ſtare ad primum dictum
9 de legatis,niſi diceres ꝛ est mendicatum ſuffragium † quod idē verbum ſtat ꝓprie quo ad fideicommiſſa,ꝛ impꝛoprie quo ad legata,iuxta gl.in.l.ij.§.de offi.proconſul.ꝛ leg. ¶ Tertia con cluſio noua est qō cum bodie legata ꝛ fideiçōmiſſa ſint in omnibus equata,l.j.§.de leg,j.ꝛ plenius in.l.ij.C.commu.de lega.et §.ſed non vſque.inſtit.de leg.ꝛ conſequenter ſint equate falci.ꝛ treb. Idcirco Raph.cu.in.l.j.in vlt.col.§.de leg.j.tenuit qō vbi cunqꝫ habet locū fal.habet etiā locum trebel.ꝛ quod diſpoſitum in vna cenſetur diſpoſitū in altera,ꝛ quod vbi vna ceſſat, ceſſat talia:qꝫ vbicunqꝫ est legatū est etiā fideicommiſſum vt predixi,

10 ¶ † Hinc infertur ſm eū qō cū teſtator poſſit bodie prohibere detractionem falcidie.aut.ſed cum teſtator.C.ad.l.falci.fatuum est dubitare qꝫ etiā potest trebel.prohibere,licet in hoc varie ſint ſententie.vt per Bar.in.l.marcellus.in prin.vbi dicetur.j.c.ſm eum vbi est fal.est etiam treb.vt dixi.vt patet ex aut.de her.ꝛ fal.
11 vbi etiam fit mentio de fideicommiſſis.col.j. ¶ † Hinc etiā ſequitur vltra eū qō ſicut in legatis factis ad pias cauſas ceſſat falc. aut.ſimiliter.C.ad.l.Falci.ita etiā ceſſat trebe..vt tenet ibi Bar.
12 ¶ † Hinc etiam ſequitur vltra eū qō ſicut heres non conficiens inuentarium perdit detractionē fal.§.ſi vero non fecerit.in aut. de here.ꝛ fal.col.j.ita etiā perdat trebel.Et ita tenet Lud.ro.in repe.d.aut.ſimiliter.ponderando text.in.d.§.ſi vero non fecerit. in verbo fideicōmiſſarios. ¶ Nec obſt.qō diuerſi ſint tituli ad.l. Falc.ꝛ ad trebel.ꝓpter quam diuerſitatem contrarium videt eſſe dicendum.l.ſi idem.C.de codicil.reſpondet Raph.cu.quod in titulo ad.l.Falc.tractatur promiſcue.item in titulo ad trebel. principalius tractatur de aliꝫ beneficijs trebellianj quā de deductione quarte,ſed in titulo ad.l.fal.principalius videtur tractari de particularibus in titulo ad tre.de vniuerſalibus ꝓpter beneficia que dantur vniuerſalibus,ꝛ non eque dantur ſingularibus ꝛ econtra,vt patet ex.l.j.in prin.j.eo. ¶ Jſta ſunt ſubtilia ad acuendum ingenia ſcholariū. Sed eis non obſtantibus nul-
13 latenus recedas a communibus concluſionibus que habent † qō fal.habet locum in legatis ꝛ fideicōmiſſis particularibus ꝛ non trebellianica,ſed trebellianum habet locum ꝓ fideicōmiſſis:ꝛ ꝓ legatis vniuerſalibus,ꝛ ita tenent gl.ꝛ doc.in rub.C.cod.ad treb.ꝛ gl.in.§.ſed quia heredes.in verbo ex.l.falci.inſtit.de fideicom.here.ꝛ gl.in.l.mulier.§.ſi.j.eo. ¶ Et contra primam cōcluſionem quod treb.non detrahatur de fideicommiſſis vniuerſalibus est tex.apertus.l.j.in prin.j.eo.vbi dicit text.explicito tractatu qui ad fideicommiſſa ſingularum rerus pertinet,ꝛ ſic vult falcidiam pertinere ad fideicommiſſa particularia non autē tre bellianica.facit.l.ij.§.quintus.C.de vete.iu. enucle. licet Modo. ſeneſi.hic conentur tripliciter reſpondere ad illum text.d.l.j.in prin.ſed nihil boni reſpondent:non refero. ¶ Nec ob.d.§.ex ſingulis.qui videtur prima fronte in oppoſitum vigere:qꝫ reſpondere vt ibidem dicit do.Chriſto.poꝛ.quod illa verba eadem retentio permiſſa est ſunt referenda ad retentionem que fit ex.l.fal cid.ꝛ ſic ad magis proxima:non autem ad eam que tunc fiebat per ſenatuſconſultum pega.ꝛ ſic ad remota. ¶ Similiter ſecun-
14 da concluſio redditur falſa † quod fal.detrahatur etiam de legatis vniuerſalibus:imo quod est fortius etiam de fideicommiſſis vniuerſalibus:qꝫ iſto modo ſequeretur qō de fideicommiſſis vniuerſalibus detraheretur quarta ad treb.ꝛ etiam falcidia.Nec ad hoc obſtat.d.l.in teſtamento.ſecūda.C.de teſta.mili.qꝫ vltra rñſionem.d.Alex.quā ſepe reprobaui,rñdeo clare ad illū text.ſine vlla impꝛopriatione dū dicit falcidiā ꝛ in legatis ꝛ fideicōmiſſis ceſſare:rñdeo qō loquitur in legatis particularibus ꝛ etiam in fideicommiſſis particularibus ꝛ tunc nihil obſtat:qꝫ vtrobique habet locum falcidia. ¶ Tertia noua concluſio ſimiliter non est
15 vera:† quia diſpoſitum in vna non ſemper habet locum in alia: patet per.l.in quartam.§.ad.l.fal.vbi in falcidia ſolum computatur illud quod capitur iure hereditario:nō autem illud qō capitur iure prelegati vel gratia cōditionis implende,ſecus est in treb.vbi omne illud quod capitur ex vltima voluntate, ſiue iure prelegati,ſiue gratia cōditionis implende cōputatur in quartā
16 treb.vt ibi.Nec est verum quod ea † que faciunt ceſſare falcid.faciant ceſſare treb.patet:qꝫ heres nō faciēs inuentariū perdit fal. §.ſi vero nō fecerit.in aut.de her.ꝛ fal.col.j.ꝛ tamen per hoc non perdit trebellia.iſta est communis opi.quam Bartol.tenet in.l. marcellus.in prin.in vlt.col.vbi dicam.j.eo.cum multis conçordantijs ibi traditis per do.Alex.idem tenet Bart.in auf.ſed cū teſtator.in vlt.col.C.ad.l.fal.cum cōcor.quas ponam.in.d.l.mar
17 cellus.in prin.j.eo. ¶ Nec ob.quod legata ꝛ fideicommiſſa ſunt equiparata quia reſpondetur quod legata particularia de quibus trahitur fal.ſunt equiparata fideicommiſſis particularibus: non autem ſunt equiparata fideicommiſſis vniuerſalibus vel econtrarita nota.gloſſ.ꝛ docto.in.l.j.§.de lega.j.patet in.l.ſi quis omiſſa.§.ſi quis omiſ.cau.teſt.ꝛ per iſta remanet expedita preſens rub.

1 Explicito. † Facta reſtitutione fideicō-
miſſi vniuerſalis tranſeunt iura ꝛ ſic actiones actiue ꝛ paſſiue in fideicommiſſarium ꝛ heredi z ꝺ heredē parat exceptio: etiā ſi pater heres ſcriptus rogatus ſit reſtituere filio.h.d.nihil omittendo vſq; ad.§.ſublata. ¶ Jn text.ibi.ſed idē est,ꝛ ſi ipſi filio.iſta est quedā interpoſitio que cōgruentius fuiſſet poſita infra poſt verbū defunctoꝫ voluntas. ¶ Jn textu ibi in reliquum. Hic non ſignificat in reliquum,id est in reſiduum prout ponitur in lege reliquorum infra

Universidad de Deusto
Biblioteca

de ver.sig.sed hic intelligitur in reliquũ id est in posterũ.facit.l. donationes.in fi.in vo,in ceternum.cum glos.C.de dona.inter virum ⁊ vxorẽ.¶ Jtẽ in tex.ibi,in quos ius fructusq; trãsferretur.illa copula q̃, videt esse superflua ⁊ planior est litera ſ quos vſusfructus trãsferet absq; illa copula que,nisi dicas ſ quos ius vſusfructusq; trãsferetur,prout etiam in libro meo additum ha

3 beo.¶ No.primo ex isto tex.ꝙ quod anteẽ fuerit introductum senatusco.trebellianum creditores hereditarij poterant soium agere ℨ heredem scriptũ:non autem contra fideicõmissariũ vniuersalẽ,dato qõ ei fuisset hereditas restituta.ratio erat dupleg. ¶ Prima qr actiones personales cõpetẽtes creditoribus dantur solum ℨ devitorẽ vel contra illum qui eo mortuo eius personam repræsentat.ℨ.si heres.ſ.ea.l.sed fideicõmissarius vniuersalis nõ repræsentat psonã debitoris.ℨ.fin.ſ.ea.l.ſ.ſ.⁊ in Heronis. insti.de fideic.here.ergo nõ poterat per creditores hereditarios

4 conueniri.¶ Secunda ratio erat:qr heres adcundo hereditatem dicit quasi cõtrahere cũ creditoribus ⁊ legatarijs.l.eg. maleficijs.ℨ.heres.ſ.de act.⁊ obli.ℨ.heres.insti.de obli.que ex quasi contra.propter quam quasi contractũ obligatur creditoribus ⁊ legatarijs.l.apud iulia.ℨ.fi.⁊ ibi Bar.ſ.ex qui.cau.in pos.ea.⁊ sic potest per creditores cõueniri sed cum fideicõmissario vniuersali non dicebatur contrahi vel quasi nam licet heres ei hereditatem restituat:tamen cum creditoribus ⁊ legatarijs nihil facit ℨm Bar.in.l.qui aliena.in prin.in.ſ.opp.ſ.de acqui.here.nimirum ſi per creditores hereditarios conueniri non poterat.Sed per senatusc.treb.fuit dispositum quod facta restitutione hereditatis:cũ in fideicõmissarium trãseant commoda etiam debẽt transire onera:⁊ sic actiones tam actiue quã passiue,vt hoc tex.

5 ¶ Item per senatusc.treb.fideicommissarius dicitur quasi contrahere cum restituente sibi hereditatem ⁊ cum eo saltem tacite agere de satisfaciẽdo creditoribus ⁊ legatarijs, licet absentibus authoritate senatusconsulti ℨm Bar.in.d.l.qui in aliena.in prin. in.j.q.⁊ clarius Bal.in rub.C.qui admit.in.viij.q.ad fi.ideo post senatusc.treb.fideicommissarius vniuersalis cui restituta est hereditas in quem authoritate dicti senatusconsulti transeũt actiones actiue ⁊ passiue debet conueniri a creditoribus ⁊ legatarijs. ¶ Secundo no.ex hoc tex.ℨm subtilem Rapha.cu.hic quod in isto text.habemus tria exorbitantia a iure communi que alibi

6 non reperiuntur.¶ Primũ qõ transeunt actiones actiue ab herede in fideicommissarium sine aliqua cessione facta restitutione reali vel verbali:etiã de minima re.l.restituta.⁊.l.facta.in prin.ſ.e. Adde vltra Raph.qõ ratio est qr facta restitutione heres ponit fideicõmissarium in locũ suum.l.plane.in verbo suo loco.ſ. fa.er.⁊.l.qui qnã.rin.gẽta.in verbo,vt te suo loco.ſ.eo.Et attiugendo rẽ minimã hereditatis consequitur ius fideicõmissi vniuersalis iũribus prea.facit.l.pro herede.in princ.⁊ p totã.l.ſ.de

7 acqui.here.¶ Sed caue qr sunt etiam quamplures casus in quibus transeunt actiones sine cessione de quibus per gl.in.ℨ.si qs aliꝰ.insti.de inuti.stip.per Bar.⁊ alios in.l.stip.ista.ℨ.si stipuler.

8 ſ.de ver.obli.¶ Secundum singulare est qõ facta restitutione transeunt ipso iure actiones passiue ab herede in fideicommissarium qõ alibi in iure non reperitur:qr actiones passiue ad aliꝰ mero iure transire non possunt.l.ij.C.de pac.⁊.l.ij.C.de here.vel actio.vẽdi.actinas enim possumus a nobis excutere,⁊ in alium transferre cedendo:qr sunt in potestate nostra.secus antẽ est in passiuis:qr nõ possumus nos liberare ab actione passiua transferẽdo in aliũ nisi hoc fieret authoritate senatuscõsulti,vt hic.et

9 ita declarãt Bal.⁊ Sal.in.d.l.ij.C.de pac.¶ Tertiũ singulare ⁊ exorbitans est quod alibi non reperitur secũdũ eũ: qr actiones que heredi actiue dabantur apud eum sunt inanes, licet alias actiones que per cessionẽ transferuntur apud eum qui transfert non remaneant inanes nisi intercrueniat vnum de tribus in qbus in.l.iij.C.de nona.no.in.l.facta ℨ.si heres.⁊ in.l.qui quadringenta.ſ.eo.¶ Tertio not.ex text.ibi in verb.iudicia.penderent ℨm

10 Bar.⁊ Ang.⁊ alios ſ quos instãtia iudicij incepti cum defuncto transit in fideicommissarium cui restituta est hereditas.secus si esset inchoata cum herede:qr tunc non esset quid hereditarium: ⁊ sic non transiret in fideicõmissarium.l.cum hereditas.ſ.e.sicut in simili actiones que ceperũt nasci in psona heredis nõ trãseũt per restitutionem hereditatis nisi tales actiones cedãtur, vt est tex.no.in.l heres pecuniam.in prin.ſ.e.Et quot modis fiat trãslatio instantie de vna persona in aliam,dic vt per Bart.bic,⁊ in l.si heres acceptum in pe.ſ.vlt.col.ſ.iudi.fol.⁊ Bart.no.in.l.post fi.nit.ff.de suspe.tuto cum concor.hic traditis per do.Alexã.

11 ¶ Quarto no.ex tex.ibi ius fructusq; tqõ ille in quem trãsit vtile ius:⁊ sic effectus ⁊ commoditas dicitur vsufructuarius largo modo:propie tamen ⁊ stricte loquendo non dicitur vsufructuarius.l.i.⁊ ibi no.ℨ.de vsufr.facit bene tex.in l.j ℨ.pe.ſ.de superficie.vbi tex superficiarium,⁊ sic habentẽ vtile dominium appellat vsufructuarium non simpliciter sed cum nota impropietatis quasi.¶ Quinto istum eundem tex.in dicto verbo ius fructusq; ponderant Moder.senen.hic.⁊ dicunt hic videri casum contra Bar.in.l.si.in pe.q.ſ.de vsufru.leg.vbi tenet Bart.quod

12 vsufructuarius ſ omnium bonorũ tenetur creditoribus respondere:⁊ sic tenetur ad onus eris alieni.iste tex.ℨm eos facit in oppositũ.nam ante senatusconsultum treb.fideicõmissarius habebat vsumfructũ omnium bonorũ:⁊ tamen creditoribus respondere nõ tenebatur:ergo idem dicendum est in legatario vsufructuario omnium bonorũ. ¶ Sed aduerte qr iste tex.nihil facit,⁊ fuit ridicula inductio:qr ante senatusc.treb.in quemꝫ fideicommissariũ non trãsibant actiones hereditarie nec actiue nec passiue vt dicit litera:ideo nõ tenebat creditoribꝰ hereditarijs rñdere:ergo nihil facit contra Bar.sed contra Bar.fortius vꝛget tex.in.l.si.ſ.sinautem es alienum.C.de bo.que libe.vbi pater qui est vsufructuarius vniuersalis non tenetur de suo vsufructu solvere debita hereditaria,sed pro eis soluendis debet fieri venditio bonorum hereditariorum ℨm formam ibi traditam.⁊ est mirabilis casus ⁊ mirabilis determinatio ℨm Paul.de cast.ibi qui dicit per illum tex.reprobari decisionem Bar.in.d.l.si.ſ.de vsufru.lega. Jn casu frequenter contingenti ſ quando vxores relinquunt domine ⁊ vsufructuarie oĩm bonorũ alio extraneo instituto heredẽ:⁊ sunt debita vel legata quibus oportet satisfieri dicit heres,solue tu mulier que habes vsumfr.oĩm bonorum: ego autẽ nihil habeo.mulier dicit vendantur tot bona hereditaria. heres non vult qõ vendantur,sed qõ de solo vsufructu solmantur. Bart.ibi tenet qõ mulier vniuersalis vsufructuaria habet soluere de suo vsufructu,sed ibi videtur casus contra Bart.per quem ibi contra eum tenet Paul.de ca. Idem latius per illum tex.consuluit contra Bar.Paul.de ca.in consi.cccl.xxxvij.incipin cã que vertit bononie.in.v.col.⁊ duabus seq.vsq; ad fin.adde qõ illã decisionem Bar.etiã no.reprobat Bald.in consi.lxxxvij. quinti vol.inci ſup primo puncto vidit demũ dicendum qõ legatarius vsufructuarius oĩm bonorũ qõ cõsilium est erroꝛe duplicatum in eo.quinto vol.in consi.cccclij. Modus fundamenta liter:qr impossibile est legatarium vsufructus omniũ bonorum teneri creditoribus hereditarijs cũ bona intelligãtur deducto ere alieno.l.subſignatum.ℨ.bona.ſ.de ver.signi.⁊.l.mulier.ℨ.de iure do.ergo primo dz fieri deductio eris alieni,⁊ postea de residuo consignabitur vsufructus legatario. Item creditores cum legatarijs non quasi cõtrahunt sed cũ herede.d.l.eg maleficijs. ℨ.heres.ſ.de act.⁊ ob.ergo debet cõuenire heredem : legatarium autem conuenire non possunt.facit.l.j.C.si cer.pe.l.quoties.C.de here.inſt.l.quoties.ℨ.heres.⁊.l.ex facto magna.in.ℨ.vicebam.ℨ. eo.de here.insti.⁊.l.fideicõmissum.ℨ.tractatum.ℨ.de iudi. Jbidẽ postea Bal.late respondet ad.d.l.fi.ſ.de vsufr.leg.vt ibi per eũ. ¶ Jllam decisio.Bar.etiam repehendit do.Alexã.in.l.vsufructu bonorum.ſ.ad l.fal. Modus contra Bar.duplici fundamento. Primo quia si vsufructuarius vniuersalis teneretur de suo vsufructu satisfacere creditoribus,sequeret quod magna expẽsa expectaret vsufructuario cõtra.l.hactenus ℨ.de vsufr.Sed ista prima ratio parum valet:qr lex hactenus loquit in vsufructuario simplici.nos aũt loquimur in vsufructuario vniuersali cõstituto in vltima voluntate qui intelligitur cum onere eris alieni, vt probat Bar.in.d.l.fi.⁊ statim dicetur. ¶ Secundo moueretur do.Alexan.qr si es alienum esset in magna quantitate ⁊ deberet solui de vsufructu,certe oporteret prestare vsumfruc.multorum annorũ:⁊ sic talis vsufructus vniuersalis redderetur elusorius ⁊ sine effectu.Et ista ratio etiam non multum stringit.idem do. Alex.in.l.si filio.ℨ.si vir in quinquennium.in.vij.col.ſ. fol. mat. dicit bonum ⁊ vtile verbũ in practica quod communis sentẽtia est in hoc cõtra Bart.ego vltra scribentes cõtra Bar.teneo fortiori ratione arbitror fundamẽto.Nam si creditoribus hereditarijs deberet solui de vsufructu:certe si es alienũ esset in magna aut me diocri quantitate sequerẽt maximũ absurdũ qõ creditores puri qui debẽt habere de presenti haberẽt necesse inuiti expectare dilationem solutionis ad multos annos sicut singulis annis vsufructus percipitur:⁊ istud esset eis valde dannosum:qr tempus diturnum esse pars summe.l.j ℨ.die.ſ.de eden.Et minus dicit solvere ille qui tardius solvit:dicit tex.in.ℨ.plus autẽ.insti.de act. ergo ne istud absurdũ sequatur quod creditores puri quibꝰ pure ⁊ de presenti debetur cogantur inuiti tantuꝫ expectare:debemus concludere quod eis debet solui de venditione rerum hereditariarum:⁊ non de vsufr. Et per istud fundamentum quod videtur mihi reale:teneo ℨ Bar.contra quem consuleret ⁊ iudicarem. ¶ Item aduerte qõ Bar.in.d.l.fi.facit duas differentias que nõ videntur vere.Nam in penul.⁊ vlti.q.tenet quod vsufructuarius omnium bonorũ tenetur ad onus eris alieni.ita tenet in pe.qõne.Sed non tenetur ad onus legatorum.ita tenet in vlti.qõ.Totum de directo ecõntra vult tex.in.d.l.fin.ſ.sinautem es alienum.⁊.ſ.sinautẽ legata.C.de bo.que libe.vbi vult tex.qõ pater qui

pater qui est vsufructuariꝰ vniuersalis nõ tenetur de suo vsufructu soluere es alienum,⁊ sic creditoribꝰ hereditarijs,imo debẽt bona hereditaria vẽdi.Sed hũ tenet de suo vsufru. soluere legata. Ratio diuersitatis põt esse:quia creditores non debent expectare nec pati dilationẽ vsufructus.cũ tractẽt de damno. Jdeo debet eis satisfieri ex vẽditione bonorũ hereditariorũ:legatarij autẽ qꝛ tractãt de lucro.l.si pr̃dicta.in princ.ℨ.manda. debẽt habere soluționẽ ex vsufructu, qr nõ est eadem ratio priuari lucro,⁊ pati damnum.l.si.ver.pen.C.de codi. Jlle est fortis text.cõtra Bart.qui confundit duas decisiones Bart.ibi.ſ.pe. ⁊ vltimã. ¶ Posses defendẽdo Bar,respõdere ad istũ text.ℨm qꝛ respõdent Paul.de ca.⁊ do.Alex.in.d.l.vsufructu bonorũ.ℨ. ad.l.falci.l; pdicta difficultate nõ moueãt qõ ille text.loquit in patre qui habet vsumfructũ vniuersalẽ a lege Bar.autẽ loquit in vsufructuario vniuersali ex dispositione testatoris ⁊ ratio di

15 uersitatis potest esse ℨm do.Alex.ibi:† qr in vsufructuario vniuersali ex dispositione legali,mitius agitur,quaꝫ qñ ex dispositione hominis.l.celsus.ℨ.de arbi. Jsta solu. mihi non satisfacit nec tollit istã difficultatẽ:qr si verũ esset qõ mitius augerẽt cum vsufructuario legali,ergo nõ deberet teneri de vsufructu legata soluere,sicut nõ tenetur vsufructuariꝰ vniuersalis relictus a testatore,put tenet Bar.in.d.l.fi.in vlt.q.ℨ.de vsufru. leg.quem sequitur do.Aleg.in.d.l.vsufructu bonorũ.quãuis contrarium in hoc vltimo teneãt Bal.Sali.⁊ expressius Rap.Ful.⁊ Paul.

16 de ca.in.d.ℨ.sinautẽ es alienũ.per illũ tex.cũ.ſ.seq. † Ultra scriben.defendẽdo.Bart. Tu potes alio modo ⁊ qdẽ no.respõdere ad tex.in.ℨ.sinautẽ legata.quod loquit in legatis annuis que pater vniuersalis vsufructuariꝰ bene tenetur de suo vsufructu soluere. Et sic innuit ille tex.qõ alia legata sicut ꝛdebita sunt statim soluẽda ex venditione rerũ hereditariarum. Ratio diuersitatis est quia legata annua recipiũt dilationẽ de anno in annũ, sicut ⁊ vsufructus qui similiter est annalis.secus est in aliis legatis que debẽt pure solui. ¶ † Pro ista solu.addo qr egregie

17 tenet do.Marthesi.in no.vij.vbi no.qõ si obligatus ad dandũ monasterio omni anno quinquaginta,⁊ habẽs duo millia in bonis relinquat vxori vsumfructũ omnium bonorũ ⁊ instituat titium heredẽ vniuersalẽ nõ debent ante oĩa deduci mille de herẽditate pro ut valet actio cõpetẽs monasterio ad rationẽ quinqꝫ pr̃centario.Sed salua debet manere tota pprietas duorũ millium:⁊ de fructibus ante oĩa soluendũ est illũ debitũ annuum ⁊ de reliquis vxor perciperet vsumfructũ. Moueꝛ pr̃ text.in.d. l.fin.ℨ.sinautẽ legata.⁊ dicit hoc audiuisse a.d.Ja.Maricachis. Ecce qualiter intelligit.d.ℨ.sinautẽ legata loqui in legatis an

13 nuis qbus qr vsufructus vniuersali qñ debet satisfieri. ¶ † Scõa differentia est.qr Bar.in.d.l.si.in distinctione quã ibi tradit miꝛabiliter tenet qõ quãdo relinquit vsufructus quote bonorũ.⁊ tũc onus eris alieni nõ sequit talem legatariũ vt ibi.⁊.l.generali.ℨ.si.ff.de vsufru.leg.qr bona intelliguntꝰ deducto ere alieno.⁊ in hoc bene dicit,secus qñ relinquitur vsufructus vniuersalis omniũ bonorũ,qr tunc poterit a creditoribus hereditarijs conueniri. Jta tenet ibi Bar.in pe.q. Moueꝛ:qr qñ in vltima voluntate fit dispositio de oĩbus bonis.⁊ sic qñ vniuersitas omniũ bonorũ defertur ex vltima volũtate,tũc intelligit cũ onere eris alieni.⁊ sic tũc includũtur debita ⁊ credita.monet per.l.nã qõ.ℨ. si.⁊.l.seq.in prin.ſ.eo. ¶ Sed certe ista iura nihil faciũt:quia loquuntur qñ plena pprietas omniũ bonorũ relinquit. Secus est qñ solũ relinquitur vsufructus vniuersalis put de hoc est tex.cõtra Bar.in.d.l. vsufructu bonorũ.ꝛ qr etiã hoc ſcõ casu bona debẽt intelligi deducto ere alieno.d.l mulier.ℨ.de iure do. ⁊.d.l. subſignatũ.ℨ.bona.Et ita late repehendit Paul.de cast. tanꝫ peridiculũ in prealleg.cõsi.cccl.xxvij.in.iiij.v.⁊.vj.col.Et subdit idẽ Paul.de ca.circa fi.illius cõsilij qõ illud dictũ Bar.

23 facit multos errare ⁊ ꝓplurimi nõ intelligũt Bar.nõ põderantes ea que per eum superius ibi dicta sunt. ¶ Quid tenendũ in

19 principali articulo:† Teneas qr primo debeat satisfieri de fructibus quos testator reliquit in hereditate si sufficiũt.alias p venditionẽ bonorũ testatoris ⁊ postea de residuo habebit vsumfructũ vniuersalẽ.per tex.no.in.d.l.vsufructu bonorũ. vbi dicit qõ vsufructu oĩm bonorũ legato,es alienũ ex oĩbꝰ rebus deducendũ est.⁊ sic ex vẽditione rerũ hereditariarũ,⁊ nõ ex solo vsufructu:vt vult Bar.⁊ sic deductio fiet ab herede, ꝙ solus potest conueniri a creditoribus.⁊ ita tenet Bal.in prealleg. consil.lxxxvij. quinti volu.ad fi. Paul.de ca.in palle.cõsi. cccl.xxxvij.in.v.colũ. Paul.de ca.a latius do.Aleg.in.d.l.vsufructu bonorũ.do.Marthesi.in not.v.vbi refert qr ita de facto pronũciauit oĩs Roge.

20 de perusio cũ esset potestas Bononie.Et ita habes hunc quotidianũ passum late ⁊ plenius quã alibi discussum. ¶ † Extra gl. querit de tribus necessarijs questionibꝰ ad intellectum.tex. Jn primis querit Paul.de ca.in lec.bono.de subtili passu, an oĩnũ quod trãsit in fideicõmissarium vniuersarium facta restitutiõe sit directũ vel vtile,⁊ videt qõ sit vtile,sicut vtiles sunt ille actiones que transeũt in fideicõmissariũ.l.pe.in fin. C.eo.ℨ.restituta. cum.ℨ.seq.insti.de fideicõ. hered.cõtrarium dicit se putare qõ transeat directũ dñium,licet dicat qõ nõ reperiat ab aliquo tactũ:eo qr directũ dñiũ potest a se separari,licet sec; sit in actionibus que sunt inseparabiles.l.quis ergo casus.cũ glo.ſi.in prin. ſ.de pecu. Patet qr dñium põt transferri ad tps.l.ſi.C.de legsecus est in actione.l.nemo põt.ad fi.ℨ.de legat.j.⁊ sic poterit intẽtare rei vẽdicationẽ directã nõ aũt directã hereditatis petitionẽ.l.j.⁊ per totũ.ſ.de fideicom.hered.peti. ¶ Jstam partẽ tenent Mod. Perusi.in.l.i.C.vnde legiti. Moꝺi qr ex quo interuenit realis restitutio,⁊ sic actualis traditio rerũ dz dici translatum directum dñiũ de iure gentium,per regulam.l.traditionibus.C.de pact.Sed ad hoc põt de facili respondeꝛi,quod illa regula intelligitur precedente titulo habili ad translationẽ directi dominij.l.nunqꝫ nuda.ſ.de acqui.re.do.Sed titulus fideicõmissi quis sit habilis ad translationẽ directi dominij, tñ nõ vſ habilis ad translationem directi dñiũ,ex quo ꝓim; remanet directo dñs,vt statim dicam. ¶ Contrarium tenet.d.Aleg.hic allegans Ly.tenere cõtrariũ.in.l.j.C.vnde legi.allegat etiã ter.in.l.i.ſ.de bono.poſ.iuncta glo.in verbo dominiũ.que exponit. ſ.vtile.⁊ Bar.in.l.ij.eo.tit.ſ.de bo.poſſ.vbi voluit Bar.quod ſi alius est directo heres sicut in alium transferuntur vtiles actiones,ita etiam transfertur vtile dominiũ.nec duo reperiant directo domini cinsdẽ rei,contra regulam.l.ſi vt certo.ℨ.ſi duob; vehiculum.ℨ.commo. Jstud etiam est de mente Bart.in.l.ſi gs vi.ℨ.differentia.ſ.de acqui.poſ.dum allegat.l.ſi filius.ℨ.j.ſ. qõ cum eo. ¶ Adde quod idem qõ hic contra Paul.de castr.tenet ⁊ plenius idem do.Aleg.in.l.j.in vlti.colum.C.vnde legi.⁊ iuſ. ex asse.in fi.ſ.eo. ¶ Sed aduerte:quia Paul.de cas.quando quẽrit an in fideicõmissariũ transeat directum dñium,debet intelligi in rebus singularibus non aũt in vniuerſo.ꝓ qr Paul.de

21 ca.dicit qõ effectus est:† qr poterit intentare rei vendicationes, directam,sed rei vendicatio non competit pro vniuersitate iuris.l.vendicatio.ℨ.de rei ven.dixi in.l.j.ſ.de legat.j.Jta tenendo cessaret absurdum adductum contra Paul.de Cast.qõ duo

22 essent directo domini:† qr respõdetur hoc non esse inconueniẽs, qr vnus est in vniuerſo,alius in particulari,tex.cl in.l.j.ſ.finacum.l.seq.⁊ prin.seq.ſ.de rei ven.⁊ quod ibi no.tradit Bart.facit quod dicit Bal.in.d.l.j.argumento illius tex.C.vnde leg.qõ singularia fenda ꝙ sunt in regno Apulie sunt de directo dominio regis,licet vniuersitas,⁊ sic totũ regnũ sit feudale ecclesie, pr̃out etiã tenet Bal.in prin.ffoz.in.iiij.col.licet Mod.in hoc vltimo.in.d.l.j.teneant contrarium. ¶ Tertio ad idẽ bene facit qõ vult gl.repu.sing.in.l ij.⁊ ibi Bar.ſ.de bo.poſ.here.per. vbi gl.singulariter tenet,qõ licet ipsa bonorũ possessoria hereditatis petitio vniuersalis sit pretoria tamen singulares actiones puta ex empto exẽdito ei cõpetẽtes sunt ciuiles. ¶ Quarto ad idẽ allego tex.no.in.l.j.C.de cuict.vbi venditor hereditatis (illa vniuersaliter cuicta,) tenet de euictione.⁊ tamen si res particulares hereditatis euincantur non tenetur de euictione, ⁊ sic in rebus particularibus hereditatis non dicit emptor habere speciale titulũ. Et isto modo posset etiam tolli text.in.d.ſ. restituta.dum dicit qõ restituta hereditate nihilominus q retinuit heres permanet. Si heres:ergo dominus.l.item mela.ℨ.legis.ſ.ad.l.aqui.ſ.de insti.de here.quali.⁊ diffe.ergo est impossibile quod in fideicommissariũ transeat directũ dominiũ:quia sic duo essent directi domini insolidũ, contra.d.ℨ.si duobus vehiculum.quia respõdeo quod istud procedit in vniuerso,vnde licet heres in vniuerso remaneat directo dominus tamẽ nõ est absurdum quod in rebus singularibus fideicommissarius habeat directum dominium. † Nunquid tamen duo directa dominia possint simul concurrere ponit Alre.in.l.non solum.ſ.solut.

24 matrimo. ¶ † Quid tenendum:teneo contra Paul.de Castr. quod in fideicommissarium facta restitutione transeat solũ vtile dominium,non autem directũ.Ad hoc ſoleo ponderare istũ tex.in verbo ius fructusq; transfertur qui fortiter stringit.Nã in isto tex.illa dictio vſusfructus stat large,⁊ impropie, pr̃out gl.Bart.⁊ omnes fatentur.⁊ non potest stare.p vſusfructu formali.tũc sic cõsidera qõ vſusfructuarius quomodocũq; capiat nullam similitudinem potest habere cum fideicommissario.nisi ratione dominij.Jn aliꝰ omnibus longe differt patet:qr vſusfructus extinguitur morte,⁊ sic nõ potest transmitti ad heredẽ. ℨ.finitur.insti.de vsufru. Cõtrariũ est in fideicommisso vniuersali qõ non finitur morte,⁊ transmittitur ad heredes fideicommissarij.l.cogi.ℨ.idẽ metianus.ſ.eo.solum ergo reperitur cõfortius in hoc,qõ sicut vſusfructuarius habet cõmoditatem,⁊ sic vtile dominiũ.l.iij.ℨ.de vsufruc.l.ſ.non solum.ſ.de arbo.cedẽ. l.in venditione.in principio.ſ.de bo.autb.iud.possid. Jta fideicommissarius habet vtile dominiũ.vnde ſi diceremus quod in

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficiecõmissariũ transiret dominiũ directũ.certe nulla penitus
esset conformitas etiam impropriissime capiendo vsumfructũ
& sic ille tex. nullo modo posset stare. Et ita legẽdo patet alias
fortiter indugit istã tex. in publica disputatiõe. Et si diceres q
tex. loquat de vsufructu causali. Dic qõ istud nõ potest prece-
25 dere propter verbũ trãferret. † Cũ vsufructus causalis sit inse
parabilis, & ille qui transfertur est formalis. vt per gl. in titu. de
vsufru. in prin. & per Bar. in. l. qui vsumfructum. ff. de verb. obli.
¶ Scõo quia licet senatusconsultum trebel. cũ sit pars iuris ci
milis, potuisset transferre directum dñium in fideicõmissarium
vt est gl. in. l. in subtitutione. ff. de vulga. & pupil. tũ sicut noluit
transferre directas actiones. & ideo restituta. & l. pe. in fi. C. eo. Ita
nullibi in iure reperitur qõ trãferat directum dominium. Et
sic opi. Paul. de cast. nullo iure probatur: qz ipse arguit de eo q
26 lex habet in potentia ad actum. ¶ Et si diceretur subtiliter † q
vbicunq; lex disponit dominium transferri, debet intelligi de
directo prout tenet Ang. in. l. in rem. in prin. ff. de rei vend. quia
no est presumẽdũ qõ lex voluerit transferre vtile qõ est impro-
prie dñium. l. i. ff. qui in perpetuũ. ff. si ager. vec. Et vbicunq; lex
pot. & nõ potest proprie, non censetur disponere improprie vel
tacite, vt per Bar. in. l. fi maritus. ff. legis iulie. ff. de adult. ¶ Respõ
27 detur no. † q; ibi dñium vtile qõ recognoscit directũ, vt est illud
qõ habet emphyteuta, vasallus, vel superficiarius, nõ sit verũ &
proprium dominium. d. ff. qui in perpetuũ. tũ vtile dñium qõ cõtra
tur directo dominio, vel ei pertur vt est in proposito nostro.
sliud dz esse verum dñium cũ sit potius directo. Ita singula-
riter tenet Bar. in. l. j. in prin. in iiij. col. vbi diri. ff. de acqui. pos.
¶ Et tenendo istam partem non obstat fundamẽtũ qõ supra feci
Paul. de cast. q ipse intelligit in reb⁹ singularib⁹ nõ in vni
uersis, & qõ non est absurdũ qõ vnus in vniuerso sit directo dñs,
alius in particularibus: & ideo hic esse fallaciam: quia hic pri-
mus bres remanet directo dñs nõ solũ in vniuerso, sed etiã in
rebus particularibus. Et si enõ obstant in dubiũ deducta, nisi
aliter dicetes qõ duo nõ possunt esse directo dñi eiusdẽ rei: ve-
rum & efficacitr. sed vnus vano nole, & alius effectualiter, ni-
28 hil refert sic & videt. ¶ † Scõo querit an actiones que trãseunt
in fideicommissariũ per senatusconsultum trebel. (vt dicit litera) sint ciui
les an pretorie. vtilitas patet. in. ti. de perpe. & tẽpo. act. in prin.
Ite posset esse alia vtilitas qã extaret statutũ, puta vt in ciuita-
te florẽtie qõ nullis actionibus ciuilib⁹ præscribat nisi spatio.
xxx. anno. Super quo statuto cõsuluit egregie Alman. cõprehẽ
dantur actiones mere pretorie, in cõsilio. cclj. incip. In q̃none Joã
nis Ianredi duo solũ reuocantur in dubiũ per Ang. in. l. in, in
prin. ff. de neg. gest. ponit Bre. in l. v. ad fi. prin. ff. de verbo. obli.
¶ In isto articulo Raph. cu. hic tenet. q; sint pretorie & nõ ciui
les p tex. in. ff. & restituta. insti. de fideicõ. here. in ver. potest qõ ses
natusconsulto pretor vtiles actiones ei & in eũ qui recepit heredi
tatem dare cepit, vnde ex quo pretor dat tales actiones: ergo di
cuntur pretorie. Ad hoc etiã allegat gl. in. l. ij. ff. de fideicõ. here.
pti. ¶ Hec op. si diceret qõ iste trãsitus vtiliũ actionũ sit induc
tus per senatusconsultũ & trebel. vt hoc tex. qõ senatusconsultum
est iuris ciuile. l. as autem ciuile. ff. de iusti. & iur. & ff. cõstat. instit.
de iure na. gẽ. & ciui. Ergo tales actiões debẽt dici ciniles. Re
spõdet Raph. cu qõ senatusconsultum intellexerit actiões debere dari. f.
a pretore, non aut voluit derogare regulis iuris cõis. Adducit
simile in. l. j. vt ex legi. senatu. bo. pos. detur. vbi licet ler ciuilis
mãdet dari bo. pos. tñ illa bono. pos. vt ex. l. est pretoria. Idde
qõ idem tenet Raph. Fulg. in. l. qui se patris. in. vij. col. ad fi. C.
vi liti. p. & restituta. in v. post senatusconsultũ. Ite qz senatusco.
trebel. iusserit actiões dari a pretore. ergo sunt pretorie, sicut qui
do lex ciuilis iubet dari bo. pos. vt statim dixi. & septima iusti.
29 de bono. pos. Cõfirmat per tale exẽplũ. † Pone dominũ Ve
netoꝝ vel alius princeps mãdat potestati, vt talẽ cãm deleget,
ille nõ dicit legat⁹ a dominio, sed a ptate, licet ex iussione dñi.
Et sic a tali delegato debebit appellari ad potestatẽ delegãtẽ.
l. Imperatores. ff. de appel. ¶ Eu aduerte qõ ambo isti Rapha.
faciunt vnam assamptum qõ non probãt, nec credo esse verum
q senatusconsultũ treb. inserit illas vtiles actiones dari a pre
tore. ¶ Cõtrariam opinio. q; imo tales actiones sint ciniles te
net do. Ang. de perillis de perusio in repe. l. in suis. in. ij. chart.
ff. de libe. a posth. Motus per tex. in. d. & restituta. in vers. a Ve
ronis, vbi dicit tex. q senatusconsulto trebel. cautũ est vt omnes
actiones que iure ciuili heredi & in heredem cõpetebant dẽtur
fideicõmissario & cõtra fideicõmissariũ, nec ibi mandat per pre
torem fieri, imo senatusconsultũ facit, & per cõsequẽs est ius ciui
le. d. l. us autẽ ciuile. Nec obst. tex. in. d. versi. post qõ senatusco.
dicit qõ ptor vtiles actiões ei & in eũ dare cepit: qz respõdet
quod aliquãdo ille qui est bo. pos. & sic qui succedit de iure pre
torio cogitur per senatusconsultum restituere ingta. & bonoꝝ. f.
ta. l. Et isto casu expedit qõ ptor vtiles daret de iure ptorio. ita
potest intelligi. d. & ff. post qõ. & sic tãc actiones erũt de iure preto
rio. Sed quãdo heres adiens de iure ciuili restituit. & tunc actio
nes vtiles que transferũtur sunt ciuiles. ¶ Ista responsio mihi
nullatenus placet. Primo: qa est nimia restrictio ad. d. & ff. post
quod. vt restringatur ad bono. possessorem restituentẽ qui venit
de iure pretorio. imo ter. generaliter loquitur in quocunq; restiti
tuente. Secũdo: & fortius: quia an tales actiones sint ciuiles, cõ
sideranda est origo. & ius ciuile a quo sunt introducte, quamuis
extẽdatur ad bono. possessores, vt est gl. nota approbata. in. l. fi.
& de bono. possess. here. petitio. Et sic nõ est considerandum qõ
pretor extẽdat ad bono. possessores. ¶ Ite si ex persona defun-
cti erãt ciuiles, erunt iam ciuiles in persona fideicõmissarii, da-
30 to qõ restituto fiat per pretorẽ. † Quid tenẽdum? tene qõ tales
actiones sint ciuiles, & nõ pretorie: prout etiam tenet Barto. in
d. qui se patris. in penulti. colum. facit tex. in. l. i. & de fideicom.
here. petitio. in verbo ex senatusconsulto, ex quo actiões trãseũt.
31 † Dicto ex, denotat causam immediatam. l. i. & ex. incẽdio. & de
incẽdi. naufra. l. i. & fi. seruus extero. Et sic qõ immediate transe
rũtur a senatusconsulto ex ergo sunt ciuiles, ad idẽ tex. in. & si quis
vna in ver. sed illa ad interrogãdũ. instituta. de fideicom. here. in verb. ex
senatusconsulto actiones transferuntur, inducendo vt. & prorsus
me. Nec obstat text. in. d. & post quod senatusconsultũ, quia pro
respõsione dic quod per senatusconsultum. Trebel. transferuntur in fi
deicommissarium vtiles actiones que cõpetebant heredi. vnde
si fideicõmissarius ex persona heredis vult intẽtare vtiles trãs
latas ex senatusconsulto trebel. ille sunt ciniles. Sz si vellet age
re ex persona sua, nullas habet ciniles, sed ei datur a pretore, vt ibi,
ita ad literam declarat Bar. in. l. ij. ad finem. & de fideicommis.
here. petit. vbi reputat tenẽdum menti. Sed certe ista etiam vi
detur restrictio & diuinatio ad illũ tex. vnde potes aliter respon
dere ad istum tex. quod senatusconsultum trebel. bene transtulit
actiones in fideicõmissarium, vt hoc tex. d. & restituta. sed nõ
declarauit an directas an vtiles, vnde pretor iuri reddẽdo pre-
positus, vtiles dare cepit quasi interpretãdo vtiles a senatusco
sulto translatas: ideo post. & restituta. immediate subiicitur ille.
& post quod senatusconsultũ ad declarandum istud dubium.
32 † Ad predicta adde quod tenet Bar. in. l. i. ad fi. princ. & fi. si quis
omisit. cau. testamẽ. vbi querit an actiones ex illo edicto sint ciui
les an vero pretorie, dic vt ibi per eum. Adde etiam quod ponit
gl. in. & fi. ff. de in. & ff. in glos. i. in fi. tit. de actio. ¶ Tertio principaliter
33 aduerte qõ fideicõmissarius in quẽ transeunt vtiles actiones
facta restitutiõe fideicommissi habet etiam exercitium directa-
rum actionũ nomine heredis: ab. & alia cessionaria: qz heres re
stituendo here. ditatem fideicommissario, ponit fideicommissariũ
in locum suũ, vt est tex. in. l. qui quadringẽta. in verbo vt te suo
loco constituat. f. eo. que verba important cessionem vtiliũ actio
num & exercitii directarũ, vt ibi no. Bart. Jmo. & alij habetur
in. l. emptor. C. de here. vel actio. vẽdi. & ita tenet Paul. de ca. hic
in lectu. bono. licet ibi eum doct. non tangant. & sequitur domi.
Eleã. hic. Adde quod dupler potest esse vtilitas. scz una: quia
directa intẽtatur cum priuilegiis suis, secus in vti. secundum
Bal. in. l. j. in. v. col. C. de priui do. Secunda: qz quãdo agitur di
recta, non requiritur discussio bonoꝝ. secus quãdo agitur vti
li secundum Bal. in. l. & in. ff. col. C. qñ fiscus vel prima. & in. l. he
redem in fi. C. de here. actio. licet alias dicatur qõ directa, & vti
lis non differunt effectu. l. pe. & de neg. gest. Et per ista remanet
vtiliter, vt puto expeditum istud principium.

¶ Sequitur. & sublata. scõm secundam lecturam.

1 **Sublata.** † Per istud senatusconsultum prouisum est heredi. & etiã fideicõmissario. b. d. vsq; ad. & hoc autẽ. ¶ Nota dili. ẽter ex isto tex. iuncto princ. huius. l. & m Bar. qõ verba senatusconsulti q dicunt nõ dari actionẽ here di, importãt hoc est heredẽ exceptione repelli, & sic vbicunq; lex vel statutum dicit actionem nõ dari, intelligit. f. ope exceptionis, nõ aũt qõ ipso iure repellatur, nec qz actio ipso iure intercidatur qõ intelligit Bar. esse verũ in ciuilibus, secus est aũt in criminalibus: qz tũc per talia verba intelligit ipso iure denegata potestas accusandi, per. l. primã. & qõ aũt. ff. de aleato. Subdit Bart. idẽ sentire Jac. de are. in quadã sua disputa. Adde quod illa disputatio licuit, si sit lata sita. Et illã disputationẽ formaliter refert & sequitur Jo. an. i addi. Spec. in tit. de semẽ. prola. in. & iuxta. in. ver. ites est nulla ratione litigatoris. ¶ Ex dictis
2 Bar. habes duas cõclusiões quas de per se examinabo. † Prima est: qõ qñ in ciuilibus lex vel statutum dicit actionem non dari, intelligitur ope exceptionis: nõ ipso iure. Adde Bar. idẽ tenentẽ in. l. nã & posteã. in prin. per illũ tex. cũ glo. & de iureiu can. & in. l. cũ lex. in vlti. colũ. vbi plenius ponit. f. de fideiuss. et in l. j. in prin. per illũ tex. & ad macedo. Idem etiã per hunc tex. tenet Alb. de rosa. in secũda parte statutorum. in. q. exti. incip. quid si statuto cauetur qõ alicui Ang. & alij omnes indifferenter hic.

Et apud

Et apud cano. idẽ tenet. d. Abb. in. c. ij. de ope. no. nun. facit tex.
in. l. necessarijs. in verbo, vt eos actio nõ detur. & ibi Bre. in. iij.
no. ad hoc. no. & de acqui. here. ¶ Adde etiã Ang. in. l. vẽditori.
2 C. de vsuca. pro empto. † vbi idem dicit esse in statuto denegãte
audientiã: qz intelligitur ope exceptionis. Allegat gl. fi. in. c. sta
tutum. in prin. in verbo comitantur. de rescrip. in. vj. iuncto. tex.
in. c. dispendia. eo. ti. & libro. ¶ Nec huic conclusioni ob. tex. in. l.
mercalẽ. in fi. in verbo denegandas esse actiones. C. de condi. ob
turp. cau. iuncta. l. generaliter. in fi. in verbo nulli⁹ mometi. f. de
verb. obli. qz respondet ibi Bret. in. ij. col. qõ ista cõclusio proce
dit qñ lex simpliciter denegat actionẽ dari. sed in. l. mercalẽ. de
negat actio per relationẽ ad. ll. veteres in quibus est expressum
qõ obligatio sit nulla ipso iure. d. l. ghaliter. & l. si a reo. & fi. f. de
fideiuss. ¶ Tu potes aliter respõdere qõ ibi illa vba pferũtur
in materia turpi & sic odiosa, nimirũ si intelligitur ipso iure, si
cut qñ proferũtur in criminalibus, vt dicet infra in secũda con
clusione. & de illo tex. etiam perpẽdit Sali. in. l. ij. C. de condi. ob
turp. cau. ¶ Sed aduerte ẽm Raph. cu. qõ iste tex. non facit p
no. Bar. & doc. qz loquit qñ lex denegat actionem que iam erat
quesita heredi. ita tamẽ. & qui ex trebelliano. f. eo. non autẽ lo
quitur de querẽda. Ideo ipso iure nõ denegat actio iam quesi
3 ta: quia regula est † quod actiones iam cõpetẽtes nõ tolluntur
ipso iure, nisi certis modis statutis a lege. l. obligationũ fere. &.
placet. f. de act. & obli. ¶ Sicut in simili dicit Bar. in. l. si ita qs.
5 ea. l. f. de ver. obl. & in. l. vniuersa. C. de preci. impe. offer. † qñ lex
disponit super contractu iam perfecto inualidãdo intelligitur
solũ ope exceptionis, & non impedit tunc translationẽ dominij.
¶ Similiter nihil facit tex. in. d. nã & posteã. in prin. cũ gl. licet
Ang. hic dicat ibi esse casum de hoc: quia ibi illa verba sunt po
sita in edicto pretoris, & pretor nõ potest ipso iure tollere etiã si
exprimeret. & quos autẽ. insti. de bo. pos. gl. in. l. in substitutiõe.
& de vul. & pup. Secus est in senatusconsulto qõ est ius ciuile: qa
potest ipso iure tollere. ¶ Istam cõem cõclusionez limitat no.
6 Jo. de Jmo. non habere locũ † qñ statutum procederet in habi
litando personã, puta qõ bannitus vel nõ solutes collectas nõ au
diatur, vel sibi ius nõ reddatur, tunc ipso iure absq; eo qõ oppo
natur exceptio, processus est ipso iure nullꝰ, & idẽ tenet, & latius
do. Alex. hic. ¶ Sed Moder. senen. dicũt qõ ista limitatio nõ
est ad propositũ Bar. qz Bar. loquitur an tollatur actio ipso iu
re vel ope exceptionis, sed ista limitatio tẽdit ad aliud, an pcessus valeat parte opponẽte vel non, & plus non dicunt. Tu con
firma, qz aliud est dicere qõ tollat actio ipso iure vl ope exceptio
nis, vt dicit Bar. Aliud an pcessus sit nullus: qs stat simul qõ
processus sit nullus, & tñ actio ei cõpetat. ar. c. j. de rescrip. in. vj.
¶ Doc nõ obstãte dico qõ imo limitatio Jmo. bene venit. nam
Bart. vult, qõ licet lex deneget alicui actionẽ, qõ intelligit ope
exceptionis: ergo vult Bar. qõ processus valeat, nisi opponat,
sicut in macedoniano & velleiano. Fallit ꝓ Jmo, quãdo perso
7 na inhabilitate statuto denegat actio. ¶ Ego sequẽdo limita
tionẽ Jmo. † als in causa ardua cõsului p nobilibus de Ferra
ris super statuto excelse ciuitatis Mediolani posito sub rubr.
de fugitiuis bãniendis quo cauet qõ banniti non admittantur
ad petitionẽ sui iuris vllo mõ. Et omnis iniuria, & offensio fa
cta & data in persona & rebus talis banniti perpetuo remaneat
impunita, fuit dubitatũ ẽtiã tali statuto, an pcessus & sententie
late in fauorem banniti reddũtur ipso iure nulle, ex quo nõ fuit
opposita aliqua exceptio banni, videbatur qõ non: quia illa ver
ba statuti Mediolanensis, qõ bãnitus non admittatur ad peti
tionẽ sui iuris debẽt intelligi opposita exceptione bãni. per do
ctri. Bar. & alicui hic. ꝑtim qñ iudex qui tulit sniam, ignora
uit tale bannũ ẽm Bal. in. l. non dubiũ. in fi. C. de legi. Petr. de
Anch. in repe. c. ea quc. in. vi. & vij. col. de reg. iur. in. vj. Et in ter
minis qõ stante statuto qõ bãnitus non audiatur, tñ valet pro
cessus factus ante exceptio bãni opponatur, et similiter valet
sentẽtia, tenet do. Car. Flo. in cle. cõstitutionẽ. & fi. in. j. q. de elec.
per illũ tex. & per. c. pia. in ver. sed si post rẽ. de exce. in. vj. arguen
do de excõmunicato ad bannitum. Idẽ tenet Are. in. c. j. in. & &
vj. col. de accu. Idem ante eos tenet summe authoritatis Bar.
in. l. elegãter. & fi. quis post. & de condi. inde. vbi tenet qõ qñ sta
tutũ disponit qõ bãnitus non audiat, tñ valet processus factus
ante exceptio bãni sit opposita, per tex. in. d. pia. in versi. sed
si post rem. Eandẽ partẽ tenet Bal. in. d. l. non dubiũ. in fi. C. de
legi. vbi tenet qõ stante statuto phibitorio qõ aliquis nõ audia
tur vt in bãnito, ramẽ si nõ fuit opposita exceptio banni & ea
non liquet neq; cõstat iudici. tunc videtur qõ processus valeat
qz nõ est temerarie processum, sed rite, ex quo nihil est obiectũ,
iuxta no. in. l. iij. & fi. quis in ius voc. non ier. & quod not. Barto.
in. l. absentem. f. de penis. Eandẽ opi. tenet Bal. in. l. j. in fi. C. de
pat. pote. per illum tex. quem dicit facere ad statuta disponẽtia
quod non audiantur querele bannitorum: potest enim intelligi,
qõ non audiãtur in effectu, & ita qõ repellãtur a limine iudicij.
Eandem partẽ tenet Ang. in. l. vẽditioni. C. de vsuc. pro empt.
vbi per illũ tex. in verbo nõ audiet. iuncto isto tex. nota p bãni
tis qõ si non debẽt audiri ex forma statuti qõ semper intelligit
dñmodo opponat & parte exceptio banni. & refert ita singulari
ter tenere Jo. And. in. c. statutũ. de rescrip. in nouella. in glos. in
8 verbo non audiãtur. vbi decidit † quod licet causa non debeat
audiri nec agitari nisi in certo loco, si tñ non excipiatur de hoc
tenet processus. Idem sub dubio forte videtur tenere Joan. de
imo. in. l. quidam consulebat. in. xxij. colum. & sequẽti. de re iudi.
Are. licet nõ clare firmet in. l. cũ lege. & de testa. ¶ Pro ista par
9 te multũ stringere videtur. † Item excõicato de iure communi
debet denegari audiẽtia si velit agere in iudicio. c. intellegim⁹.
de iudic. c. exceptionẽ. de excep. & tñ si ei nõ opponatur exceptio
excõicationis valet iudicium & sniã in eius fauorem lata. tex. est
in. d. c. pia. in ver. sed si post rem. de exce. in. vi. Et stringe fortius
10 illũ tex. † quia bannitus equiparatur excõicato. ꝓnt equipa
rat tex. in. c. domino guerram. in princ. in titulo hic finitur lex.
contra gl. in. c. pastoralis. in gl. fi. de appel. Spe. & Jo. Andr. in
titu. de arbi. & differt. in ver. quid de bannito. ¶ Istis non ob
stantibus plures late cõtrarium consului, qõ imo processus &
sententie late in fauorem banniti sunt ipso iure nulle etiã nulla
opposita exceptione bãni, ꝑtim ista dicto statuto Mediolanensi sic precise phibitiuo. ¶ † Moueor: quia quando lex vel
11 statutum aliquid prohibet, licet vltra nõ procedat annullãdo,
tamẽ actus est ipso iure nullus. l. non dubium. C. de leg. & l. cum
lex. f. de fideiuss. gl. no. in cle. j. in verbo. inhibẽtes. de iurepat. Lex
enim vel statutũ simpliciter phibens, semper intelligitur habe
re clausulam annullatiuam actus, quis vltra non procedat an
nullando. tex. est in. d. l. nõ dubium. in verbo nec specialiter dice
rit inutile esse debere & in verbo qõ fieri non vult tantũ phibi
buisse sufficiat. & ibi Bal. Sali. & Pau. de ca. ad hoc no. ullũ text.
12 Et dicit opportune Bar. in. l. si. in prin. & de diuor. ꝙd simplex
phibitio legis vel statuti. inducit qõ factũ sit ipso iure nullũ.
allegat. l. ij. & de his que pro nõ scrip. habent. ¶ Scõo quia pe
dictũ statutum Mediolanense disponit qõ bãniti nullo modo au
diantur ad petitionẽ iuris sui, pondera illa verba nullo modo.
Si nullo modo debẽt audiri, ergo siue fuerit opposita exceptio
bãni: siue nõ. Doc enim importat illa vniuersalis negativa nul
lo modo que alias redderet falsa. l. si is qui. cc. & vtrũ. ff. de reb⁹
13 dub. † Ite ista verba nullo modo importãt nullitatẽ actus ipso
iure. sicut importat dictio nullatenus, vt est gl. reputata fing.
in aut. si qua mulier. C. ad velle. De qua gl. facit festũ do. Card.
flo. in. c. fin literis. de rescri. & gl. in cle. j. in verbo nullatenus. de
eta. & quali. & in cle. j. de sequestr. poss. & fruc. Item per illa verba
geminata nullo modo intelligitur, phibita omnis dispẽsatio vt
est gl. no. in cle. vt bi qui. in verbo cõcedatur. de eta. & qualit. quã
ad hoc not. & reputãt sing. Ang. & Jmol. in. l. si queramus. ff. de
testa. Jo. de Jmol. in. c. ij. de testa. do. Aler. in. l. fi. C. de test. mili.
Alibi est egregius tex. qõ quãdo testator disponit qõ talis res
nullo modo alienetur. per illa verba nullo modo, intelligit vel
le qõ etiã in casib⁹ specialib⁹ alias permissis alienari nõ possit.
text. est peregrinus in. ff. sanctissimas. in aut. de alie. & emphyt.
14 colt. vj. ¶ † Tertio principaliter qz dictũ statutũ Mediolani
disponit qõ eis iniuria & offensio facta & data in ꝑsona & rebus
bãniti ꝑpetuo remaneat impunita, certe p talia vba bãnit⁹ in
telligit positus extra oẽm ptectionẽ iuris. gl. in. c. j. & fi. qs aliũ.
de mil. vasal. q ꝙtu. est. in vsi. feu. Bar. in. l. vt vim. in. ij. col. & de
iust. & iur. Ang. Jmo. & Mod. in. l. in suis. & illũ tex. & de libe. et
posth. & in terminis nostris tenet do. Alex. in. l. j. in pe. col. C. de
15 here. insti. ¶ Quarto & vltimo multũ me mouet: † qz cõis sniã
doctoꝝ est etiã in fortioribus terminis: qñ statutũ simpliciter di
cit qõ bãnitus nõ audiat, qõ tũc processus & sniã in fauorẽ bãniti
lata est ipso iure nulla, cuius nõ fuerit de ipso bãno oppositũ. er
go fortius istud erit in dicto statuto Mediolanẽ. sic precise p
bibito & magis amplo. ita disputando & arguendo ad vtrancz
partem generaliter determinant Jac. de aret. hic & latius per
Bar. in qõne per eũ disputata que incipit, qõ est si lata sniã pro
bãnito actore & ego habeo illã disputationẽ. Eã refert & sequi
tur maxime authoritatis Jo. an. in addi. Spe. in ti. de sen. pla.
16 & iuxta. in versi. itẽ est nulla ratione litigatoris. † Eandem ple
nius refert & sequitur fidelis cõseruator antiquitatis Alber. de
rosa. in. l. i. C. de iur. & fac. ign. vbi etiã dicit idẽ tenere Old. lau
de. & subdit vnũ bonũ verbuz in practica qõ idẽ cõiter tenetur.
Eam etiam refert & format Alb. de rosa. in vltima parte statu.
in. q. ꝙ. & in. l. si. ad fi. C. de ordi. cog. Eandẽ decisio. Jaco. de are.
refert & sequitur Bal. in. q. per eũ disputata que incipit, statuto
cauetur qõ fenerator. in. ij. & iij. col. & in. l. edita. in pe. col. ad fi. C.
de eden. & in. l. scire oportet. & quis. per illũ tex. & de ꝙtu. tuto. et
in tit. de pace constan. in. xj. colũ. in verbo. si quis autem. et in. l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

eleganter.¶.si quis post.in.iiij.col.ad fi.ff.de cõdi.inde.ꝛ in.l.iubemus.¶.sane.C.de sacrosan.eccl.ꝛ no.in.l.j.circa fi.in.v.q.C.de here.instit.ꝛ in tra.statu.in verbo bánitus.in.v.co.ꝛ in.l.cũ lege.ff.de test.vbi pro hoc ponderat tibi esse tex.ꝛ gl.oꝛdi.Jdé pplura tenet ipse Bal.in repe.l.cũ mulier.in.iij.cbar.ff.sol.mat.Jdé etiam tenuit Ang.in.o.l.cũ lege.per illũ ter.cum gl.ꝛ idé Ang.in.l.cum pɔlatis.j.de re iudi.Jac.de bel.in.¶.ad excludẽdas.in auf.de litig.Jo.de imo.hic,ꝛ in.o.l.cũ pɔlatis.circa fi.ꝛ in.l.sequitur.¶.si viam.circa fi.j.de vsuca.o.Ant.de but.in.c.super literis.in vlt.no.de referi.Pet.de anch.in repe.regule ea que.in vj.ꝛ vij.col.de reg.iur.in.vj.Mellus de san.Hemi.in trac.bannitoꝝ.in tertia parte secundi tẽporis.in.iij.q.Jdé tenet.o.Alexbic.vbi etiã dicit vnũ bonũ verbũ in practica,qõ ista est magis cõis opi.ꝛ idé.o.Aler.in cõsi.xxxvij.secundi vol.inci.viso.ꝛ opportune discusso.in.ij.col.Jdem tenet Aret.sibi contrarius in consi.lxxxv.incl.considerata diligenter consultatione ppõsita.

¶Tenẽdo istã partẽ,nõ obst.ter.qui fortiter videtur vrgere in
17 oppositũ.in.o.c.pia.in ver.sed si post rem.Tequiparando bannitum excõicato vt dixi.Ridet Jac.de are.in prealle.sua disputatiõe ad fi.ꝛ Alb.de ro.in.o.l.j.in fi.C.de iur.ꝛ fact.ign,qõ illud est dispẽsatiue statutũ de equitate canonica.patet per.c.j.cũ gl. de referi.in vl.ꝛ.c.exceptionem.de excep.Nec sunt ex toto paria excõicatio ꝛ bannũ.Mã excõicatio debet probari intra spatium ɔ.dierũ.vt est ter.in.o.c.pia.ꝛ tñ nõ sic in exceptione bãni.Cum hoc iure nõ reperiaꝫ expressum,vnde omissum a lege habeꝫ pro omisso.l.si vero.¶.de viro.ff.sol.mat.ꝛ.l.commodissime.ff.de lib.ꝛ postbu.Tamẽ posset replicari qõ imo idẽ in exceptiõe banni per equiparationẽ qtã.¶.posui.¶Scõ ꝛ notabilius respõde put respondet Bal.in.o.q.per eũ disputata inci.statuto cauet
18 qõ in bánito† qui habetur ꝓ mortuo.l.j.¶.pe.j.de ɔtabu.causa prohibitionis sui natura est perpetua secus est in excõicato de quo loquitur.o.c.pia.vbi non subest causa prohibitionis q̃ sui natura soleat esse perpetua,excõicatio em̃ semper põt resolui, excõicato satisfaciente vel cauẽte:qꝛ ecclesia nũqua claudit gremiũ suũ redeuntibus ad se.Iuxta no.in.c.er parte.de verb.sig.ꝛ in.c.qua fronte.de.appel.Item excõicatus nõ habeꝫ pro mortuo,cum possit cõtumaciã suam purgare vt.c.ex literis.de ɔstit.

¶Non ob.doctrina Bar.ꝛ doc.hic:qꝛ procedit quando lex vel statutũ state habilitate persone,disponit actionẽ non dari vel audiẽtiã denegat,tũc bene intelligitur opposita exceptiõe.Secus si statutum inhabilitaret personã,vt quia dicat quod bannitus nõ audiatur,vel qõ ei ius nõ reddatur.tũc ipso iure processus erit nullus absq; eo quod opponatur exceptio habi vt ex predictis apparet,ꝛ ita limitant Jmo.ꝛ latius do.Alexan.bic.ꝛ tanto fortius state statuto ꝛMediolani sic precisoꝛ vniuersaliter prohibitiuo.¶Confirmatur ista differẽtia per illud qõ habetur.in.l.ij.¶.j.cum gl.¶.qui satisda.cog. vbi fit ista differẽtia, An defectus sit circa habilitatẽ persone,an circa defectũ iurisdictionã primo casu gesta sunt ipso iure nulla. Secus in secũdo casu ꝛ ideo per.o.l.ij.¶.j.dicit Barto.in.l.licet.C.de procurato.quod quãdo persona est omnino inhabilitata,hec exceptio semp reddit iudicium retro nullum.ꝛ ita etiaꝫ do.Alex.bic. ¶Per ista etiam apparet qõ Ang.in.o.l.vẽditioni.C.de vsuca. pro empt. non bene se fundat in regula buius ter.Et ideo do.Alex.bic dicit qõ Ang.nõ bene probat dictũ suũ,qõ etiam aliter intelligit ꝛ declarat Are.in prealle.consi.lxxxv.in.iij.col.Jta teneas ꝛ cõcludas,ꝛ ita fuit semper cõsilio meo per duas sententias cõformes ꝛMediolani indicatum. Et non habes alibi hunc articulũ sic plene discussum. Et ita remanet expedita prima conclusio.
19 Bar.¶Secunda cõclusio Bar.est† qõ in criminalibus qñ lex vel statutum dicit actionem nõ dari,vel similia verba intelligitur ipso iure.Idem tenet Ang.Rapha.co.ꝛ Pau.de cast.hic. Bar.Ang.ꝛ omnes ꝛModer.in.o.l.nam ꝛ postea. in princi.ꝛ ibi do.Alex.sibi ɔtius.Bar.in.l.cũ lex.in vlti.colũ.j.de fideiuss.ꝛ in l.j.in princ.ff.ad macedo.Aret.in consi.lxxx.incip.Considerata diligenter cõsultatione propositã.in secũdo dubio.¶Pro ista conclusione allegant Bar.ꝛ doc.tex.in.l.j.¶.qõ autem prætoꝛ.ff. de alea.p qũ tex.dicit ibi Bart.Jac.de are.determinare quod si statuto cauetur,qõ bannito ius non reddatur, intelligitur qõ de delicto contra eũ cõmisso nõ procedaꝫ nec per accusationem nec per inquisitionem,qõ est no.ꝓm eum.item Bal.in.c.intelleximus.in vlt.col.de iudi.dicit quod in.o.¶.qõ autem.est tex.singu.qꝛ processus sit ipso iure nullus,ꝛ qõ ibi ipso iure actio nõ cõpetat. ¶Sed certe.o.l.j.¶.quod autem.nibi facit secũdũ Jmol. bic:quia solum dicit,quod lex denegãs audiẽtiam in causa criminali videtur denegare nõ solum quo ad penam, sed etiã quo ad prosecutionẽ rei.Tu dic fortius qõ imo ille tex.videtur probare contrariũ,cũ in duobus locis vtatur verbo futuri temporis.Primo dum dicit,negat se furti actionem daturũ, deinde
20 dum dicit,contra eum iudicium nõ dabo. † Sed qnãdo lex vtitur verbo futuri temporis,nõ intelligitur ipso iure, sed ope exceptionis.gl.in.l.in criminali.C.de inrisori.oim iudi.ꝛ in.l.iubemus.¶.sane.C.de sacrosan.eccle.ꝛ in.c.si diligenti. de decim cõpe. vnde Bar.in.o.l.nam ꝛ postea tenens eandẽ cõclusionẽ quam hic nõ allegat.o.¶.qõ autẽ.sed sentit aliam rationẽ quaꝫ ibi in specie declarãt Raph.¶.fulg.ꝛ do.Alex.Nam in criminalibꝰ facilius tollũtur actiones tanq̃ magis odiose,q̃ in ciuilibus.patet:quia in delictis actiones tolluntur ipso iure per pactum.secus in ciuilibus.l.si tibi.¶.quedam.ꝛ.l.si vñ.¶.pactus ne petet.ff.de pac.Ergo multomagis ɔ impediri natiuitas actiõis per regulã.l.patre furioso.ff. de bis qui sunt sui vel ali.iur.ꝛ.c. quemadmodũ de iureiurã.Ergo si per pactũ ipso iure tollũtur ergo multo fortius per statutũ.l.si.in fi.C.de fideiuss.glo.in.l.nõ impossibile.cũ fi.ff.de pac.¶Ista ratio licet colorata potest fa-
21 cile euadi.tñ ex delictis oritur naturalis obligatio.¶.qa vero leonis.in auf.de nõ alienadis.col.ij.Bar.in.l.ex hoc iure.in vlt. col.vbi dixi.ff.de iustis.ꝛ iur. ergo etiã per pactũ vbi cõcurrit cõsensus partiũ tollitur naturalis.l.stichum.¶.naturalis.j.de sol. ꝛ qꝛ iuuatur ꝛ legis auxilio tollit ipso iure.l.legitima. cũ glo.ff. de pac.quæ ratio cessat in statuto.Aliã rationẽ diuersitatis assignat Barto.in.o.l.cum lex.in vlti.col.†quia criminalibus non oritur actio nec obligatio,sed totũ expeditur officio iudicis per accusationem.instituꝛ.de publ.iudi.in prin.Jdeo cuꝫ denegetur audiẽtia totũ denegatur.l.fi.C.qui ꝛ aduer. quos.l.si seruus.C. de his qui ad eccle.confug.Ista rationẽ impugnat Jmo.ꝛ do.
23 Alex.†qꝛ ꝛ causæ criminales expediantur officio iudicis quod nõ presupponit obligationem.l.qui per collusionem.¶.fin.¶.de act.emp.l.quintus.j.de annu.lega.tñ tale iudicis officiũ succedit loco actiõis.c.si.de offi.iudi.l.quod si minoꝛ.¶.fi.¶. de mino. ꝛ presupponit quasi obligationẽ,vt not.gl.in l.si seruũ.¶.fi.j.de ver.obli.Ergo illa verba statuti debẽt solũ importare exceptionem cõtra officiũ iudicis sicut cõtra actionem.vnde Jmo.ꝛ do. Alex.sibi cõtrarius reprobat istam conclusionẽ.cum non possit reddi ratio diuersitatis inter causas ciuiles ꝛ criminales que regulariter equiparãtur.l.absentẽ.j.de pe.ꝛ ita etiã tenet Bal.in l.nõ dubiũ.ad fi.in vlt.q.¶.de legi. ¶Scõ principaliter no.ex
24 isto tex.qõ tñ lex† dicit qõ actiones vni cõperentes alij denẽtur. intelligit de vtilib? ꝛ nõ de directis.Et per hoc infert Bart.qõ vbi statutũ disponit qõ alteri ꝑ alterũ queraꝫ actio ꝛ intelligit de vtili ꝛ nõ de directa qñ statutũ loquit de actiõe prius questa.secus si de actione ab initio querẽda.ꝛ cum Bar.simpliciter tenet Pau.de cast.ꝛ latius Joan.de Imo.bic.Sed Ang.Hic. de nea.ꝛ d.Alex.bic.ꝛ Raph.co.in prin.buius.l.ꝛ Alb. de rosa. in scõa parte statuto.q.ccxxij.que inci.Sed quid si statutũ dicit qõ per liberã ꝛc.Tenẽt qõ imo indistincte semper debeat intelligi de vtili per istũ tex.ꝛ.l.pe.C.ad exhiben.Jtẽ qꝛ excepto filio ꝛ seruo acquirẽtibus patri vel domino, semper acquirit vtilis: vt no.in.¶.si quis alij.instit.de inut.stipu.ꝛ in.l. stipulatio ista.¶.
25 stipuler.j.de ver.obli.† Item vbicũqꝫ lex disponit aliquod ius queri sine cessione vl traditione,semper intelligitur de vtili l.fi. cũ gl.C.de sacrosan.eccle.l.j.C.de dona.que sub modo.c.ꝑ.cũ gl.de vsur.in.vj.ꝛ gl.in aut.donationẽ.C.de in.do. Illec ob.tex. in.l.certi cõdictio.¶.si nũmos.¶.fi cer.pe.vbi ex numeratiõe facta ex causa mutui nomine alteri?:queritur illi directa actio,vt ibi tenet Bar.circa ñ.ꝛ illũ tex.allegat Jmo. bicꝛ dicit ibi esse casum pro Bart.bicꝛ respõdetur vt ibi dicit Barto.illud esse propter singularia priuilegia que habet mutuum.l. singularia. ¶.si cer.peta.Et per ista remanet expeditus iste.¶.

1 **Hoc autem.** †Hoc senatusconsultum habet locuꝫ sive ex testamẽto sive ab intestato qs fit rogatus de hereditate restituenda.itẽ habet locũ in testamẽto filiũfa.testãtis de castrẽsi vl quasi peculio.b.d.vsq; ad.¶.bonorũ.Vel sic ꝛ breuiꝰ.Hoc senatusco.habet locũ in omni hereditate, sive ex testamẽto sive ab intestato.Et tam de iure cõmuni quaꝫ ex priuilegio.b.d.¶Nota primo ex hoc tex.qꝛ lex vel statutũ lo
2 quẽs de hereditate ex testamẽto,habet locũ etiam ab intestato a paritate rationis.Mã senatusco. Treb. loquebaꝫ de instituto in testamẽto.vt est tex.in.l.recusare.¶.meminisse.j.eo.ꝛ tñ extendit ad successores ab intestato.vt est tex.bic.ꝛ ibi.Adde qõ vult gl.no.in.l.vnica.i ver.liberos.C.de bis q ante.aper. tab.que extendit illã.l.loquentẽ in hereditate delata ex testamento,vt habeat locũ etiã in hẽditate delata ab intestato. Et dicit ibi Bar. quod illã gl.tenẽtoes,ꝛ illam gl.reputat singularem. do. Alex. in.l.emãcipata.in pen.col.C.qui admit.ꝛ pro illa glos. facit bene
2 tex.bic,ꝛ in.o.¶.meminisse. ¶†Adde qꝛ voluntas testatoris regulatur ꝛ declaratur etiam per statuta loquẽtia ab intestato, et sic testator ꝓsumit voluisse dispositionẽ suã cõformare dispositioni statuti etiã loquẽtis ab intestato. Ita signãter Bar.in.l. buiusmodi.ij.cũ ita.in.ij.col.ꝛ ibi clarius Ang. Raph.co.ꝛ do. Alex.in

Alex.in.viij.col.j.eo. Idem tenet Bar.in.l.heredibus.¶.fi.j.eo. ꝛ in.l.vt iurisurãdi.¶.si liberti.ff.de ope.lib. Jmo.in.l.fina. j.de cõdi.ꝛ demõ.d.Alex.in.l.gallus.¶.i.in fi.ff. de libe.ꝛ post. ꝛ spe. in cõsilijs suis.item dicit Sali.in aut. Item hereditas.ad fi.C. de bo.que lib.quod debemus interpretari volũtatẽ testõis vt
3 conformet legi in successione ab intestato.¶†Alibi dicit Pe. de anc.in cõsil.xxix.incip.p clarioꝛi decisione dubij de quo.¶.in tbenate circa fi.qõ in dubio qui venirẽt ab intestato ad successionẽ,videntur cõprehensi etiam in successione ex testamẽto: quia verba testatoris in dubio sunt referenda ad intellectũ inris cõmunis.c.cũ dilectus.de cõsue.ꝛ.l.quero.¶.inter locatoẽ.¶.leca.
4 ¶†Secũdo no.ex isto tex.qõ non solum heredes scripti in testamẽto possunt granari fideicõmisso vninersali de restituẽda hereditate,sed etiã venientes ab intestato. Concordantes sunt in gl. Et est ratio:qꝛ testatoꝛ nõ instituẽdo alios videtur tacite vocare venientes ab intestato,ꝛ hoc respectu põt eos granare si deicõmisso.l.si qs cũ multis.ꝛ.l.cõficiuntur.in prin.¶.de iur. cod.
5 ¶Hinc ex hac ratione viderent posse inferri duo.†Primo,qꝛ si progimioꝛ ex venientibus ab intestato repudiat vel moriꝫ,qõ alius nõ videtur granatus restituere.Cum primus tantum dicatur vocatus ex volũtate tacita,vt est glos.singu.in.l.nõ iustã. ꝛ ibi Bal.C.eo.qõ si esset verum esset mirabile ꝛ signandum,sed hoc non est verũ,ꝛ est cõtra.l.primam.¶.fi.ꝛ ibi Bar.¶. de lega. ij.vbi etiãvidetur relictum a scõ fideicommissum,nisi a primo sit nominatim relictũ,ꝛ de hoc vide Inge.de are.in.¶.preterea.
6 instit.de fideicõ.here.¶†Secũdo ex dicta ratiõe videretur inferendũ quod successurus ab intestato de iure pretorio tãtum, non potest granari fideicommisso qꝛ non dicit succedere ex voluntate defuncti.vt est gl.quam Bar.ibi reputat mirabilem in l.j.¶.vel maxime.j.de colla.bono.Tene contrariũ per text.in.d. ¶.preterea.in verbo vel honozario.iuncta.d.l.cõficiuntur.¶.fi.ꝛ illam gl.in.o.¶.vel maxime.reprehẽdit ibi Bart.ꝛ bene Jmol.
7 in.l.si a titio.¶.mulier.ff.de lega.ij. ¶Tertio no.ex.¶.i filiũ.qõ senatusco.trebel.loquẽs de herede instituto in testamento,habet etiã locũ in testamẽto,qõ solũ de iure speciali valet,vt est in filiofa.qui testari nõ potest.l.si queramus.¶. de testa. ꝛ quando testatur de castrẽsibus vel quasi,valet iure speciali.Leius militis.¶.militia missus.¶.de testa.mili.Et sic habet quod leges testamentarie extenduntur etiam ad testamentum validũ de iure speciali.facit.l.j.¶.lex falcidia.¶. ad.l.falci.per quẽ text. Bartol. ibi in fi.tenet quod si statutum cõcederet generaliter filiofa.po-
8 testatem testandi,in eo haberent locum leges loquẽtes de testamento.¶Quarto diligẽter no.ex eo.¶.in filiũ.ꝛ quod senatusco sul.loquẽs de hereditate habet locũ etiã in ea que improprie dicitur hereditas.Mã quãdo in castrẽsi peculio vel quasi filij, defertur patri ex testamẽto filij successio,put loquitur iste tex.improprie dicitur hereditas.tex. est in.l.ij.ad fi.in ver.pro hereditate habeẽ.j.de castren.pecul.ꝛ tex.in.l.proponebatur. in princ. eo.ti.ibi quasi hereditatẽ deferri heredi scripto, sive extraneũ scripsit heredem sive patrẽ.no.in.l.filiusfa.¶.ad.l.falc.Ergo hic est tex.qõ senatusco.extenditur ad casum impropriũ, quod videtur esse contra cõmunem regulã:qꝛ verba legis vel statuti debent proprie intelligi.l.i.¶.si qui nauẽ.versi. in re dubia.ff. de exer.l.ille aut ille.¶.cũ in ẽbis.ꝛ.l.nõ aliter.¶. de lega.¶. late Bar.in.l.nõ dubiũ.C.de legi. Et credo quod istud faceret magnã dubitationem in hoc tex.¶†Potes dicere qõ ꝑtẽ large
9 sumpto vocabulo dicit hereditas,ꝛ militat idẽtitatis rationis. Jdeo tũc fit extensio ad casum impropriũm.l.filiũ.habeo.¶.ad macẽ.ꝛ tex.in.l.libertum.¶.j.¶.de ritu nup.Itẽ ratio adiuncta facit recedi a ꝓprio significatu verborũ anteceꝺtiũ,ꝓm Bald. in.l.si seruus legatus.¶.qui quinq̃.¶.de leg.i. Itẽ lex vel statutum fauorabile extẽditur ad casum largũ ꝛ impropriũm.ita singulariter tenet Bar.in.l.qui se patris.in vlti.col.C.vnde libe.ꝛ ibi ¶aul.de ca.Lud.ro.ꝛ.d.Alex.ad hoc no.ꝛ reputant singu-
10 lare. ¶†Hinc est quod ste statuto quod existẽtibus filijs ꝓm Bar.in.l. liberorum. in.ñ.q.principa.j.de verbo.significa. Facit bene tex.in.o.l.filiũ habeo.¶Potes etiã dicere quod istud non sit ex vi ꝛ proprietate verborum,sed per interpretationem extensiuã iuriscõsulti propter identitatem rationis. Sicut etiã contingit in dicto.¶.liber-
11 tum.¶.i.¶†Quinto no.ex eodem.¶.in filiũ.quod filiusfa.potest esse in potestate quo ad quedam,ꝛ quo ad quedã nõn. Mã si habeat castrẽsia vel quasi, quo ad illa censet esse sui iuris.l.ij.¶. ad
12 macedo.quo ad alia cẽsetur esse in potestate.¶†Iuxta hoc queritur Bar.de questione quã late disputare intendo, an pater possit emãcipare filium quo ad vnum actuꝫ tantũ, scilicet quo ad factionẽ testamenti tantũ ceteris remanet in potestate.Primo arguit quod sic:qꝛ ler hoc facit scilicet quod in castrẽsibus vel quasi habeatur loco patrisfami.d.l.ij.in principio.in aliis secꝰ. Sed ista ratio Bart.non est bona,nam dicere leꝫ potest:ergo ꝛ homo.non est bona cõsequentia.patet. nam quod filius quo ad quedam sit in potestate,quo ad quedam non, nõ potest esse nisi per fictionem.d.l.ij.ꝛ declarat Bart.in.l.si is qui pro emptore. j.de vsucap.in.iij.q.prin.in versi. Item queritur circa predicta.
13 †Sed sic est quod licet leꝫ possit inducere fictionẽ, tamen homo nõ potest.l.si forte.j.de castren.pecu.l.codicillis.¶.fi.ff. de leg.ij. no.Bar.in.d.l.si is qui pro emptore.in.j.q. principa. ¶In contrarium dicit Bart.facere.l.quesitum.alias incipit,si tibi.¶. de adoptio.vbi dicitur quod leꝫ abhorret habere filios ꝛpoꝛales. ꝛ in hoc Bartolũ relinquit cogitandum,nec aliter determinat.
14 ¶†Cõmunis opinio videt esse pro parte negatiua, qõ filiusfami.nõ possit emãcipari ad vnũ actum tantũ.ita tenet Bald.in l.fenium.in.q.ꝛ ibi ¶au.de cast.ꝛ Und.roma.C. qui testa.facepos. Jmo.¶apha.co.¶an.de cast.ꝛ do.Allegã.bic. Jmo.in.l. tam is.¶.i.j.de dona.cau.mor.ꝛ.d.l.si is qui ¶emptore.in.¶.co. ꝛ ibi Lndo.ro.in.vñ. ¶au.de ca.in.l.qui in potestate.¶.de test. Inge.de are.in.¶.preterea.in vlti.colum.institu.quib.mod.ius pat.potestatis sol.do.Allegã.in consi.vltimo quinti volu.quod inci.perlectis verbis legitimatiõis.¶Pro ista parte facit ꝓm
15 Bal.in.o.l.fenium.† quia patria potestas est indiuisibilis,nec qui potest esse in duplici statu cõtrario.l.vni.¶.i. C.de lati.liber. tollen.Facit vltra eum quod leꝫ non admittit in eadẽ persona duos status cõtrarios scilicet quo ad quedã sit seruus,ꝛ quo ad quid sit liber.l.si pariter.j.de libe.cau.ꝛ tex.no.in.l. duobus. eotit.ꝛ in.l.fi.C.commu.de ma.Et illa iura fortius stringunt equi parando emãcipationẽ libertati seu manumissioni, quod potest
16 tex.in.l.j.¶.si quis a pat.fue.manu. ¶†Cõfirmatur:qꝛ quis nõ potest esse legitimus quo ad quid,ꝛ quo ad quid non,vt est glo.
17 nota.in.cum inhibitio. de clandestti. despon. †Item confirmatur:quia repugnantia simul stare nõ possunt.l.vbi repugnãtia. ff. de reg.iur. Jmo etiã summus ¶e? nõ potest actum regnantem in esse producere,secundũ Ang.in cõsi.clxxxvij.incip.Hic
18 punctus prima facie videtur clarus.circa finem. ¶†Itẽ facit quod tenet Bar.in.l.si marit?.¶.legis Julie.circa mediũ.j. de adulte.vbi dicit quod licet filiusfami.in peculio castrensi habeatur vt paterfami.l.ñ.in princ.¶.ad maced.tamen nõ est vere paterfami.quia nõ potest esse ꝑ parte paterfa.ꝛ pro parte filiusfami.qa sic resultaret cõtrarietas,quod esse nõ debet.d.l.si pariter.in ñ.j.de libe.cau.ita tibi Bar.¶Sed istud fundamentum licet multiplꝛiter corroboratũ potest euadi ꝓm Are.in.o.l.qui
19 in potestate.in pemsit.colum.†quia imo in vna et eadem persona potest cõcurrere duplex qualitas contraria,vna quidẽ vere, alia ficte,ꝓm Bar.in.o.¶.legis Julie.quẽ prorime retuli,ꝛ probatur in.l.cum ¶ oratione.¶.de excusati.tuto.ꝛ in.l.penultima. j.de iur.aureo.annulo. vnde in ꝓposito nostro emãcipatus ad vnum actum tãtum,erit quidem in potestate vere,sed ficte quo ad illũ actum cẽsebitur emancipatus. ¶Secundo principali-
20 ter facit:†quia sicut adoptio nõ potest fieri ad tempꝰ.d.l. quefitum.alias incipit,si tibi.¶.de adop.allegata per Bart.ita nec emancipatio.Et qua ratione non potest fieri ad tempus eadẽ ratione nõ videtur posse fieri ad certũ actum,arguendo de tempore ad rẽ,iuxta.l.miles ita.in principio.¶.de test.mili. Potes dicere quod cũ adoptio sit in se fictio.¶.minoꝛem.in ¶. de adop. si permitteretur ad tẽpus,esset alia fictio,sed due fictiones concurrere nõ possunt.l.i.cum glosſ.C.de dot.ꝓmiſ.glos.in.l.cum post.¶.gener.¶.de iur.do.Sed emãcipatio est actus verus. Jõ si fiat ad vnum actum,nõ est nisi vna fictio, ita etiam videtur re
21 spondere.Aret.in.l.qui in potestate.† Sed cause:quia due fictiones tolerãtur quãdo ex diuerso fonte pcedũt,secundum Bart. in.l.ex facto.in principio.feeũda.¶.char. de vulgari ꝛ pupilla.
22 ꝛ Bar. in.l.sub conditione.¶.de soln. ¶†Tertio pro ista parte stringit ratio quam supra retuli,ꝛ est Jmo.bic.Nam quod filiquo ad quedã sit in potestate:quo ad quedã nõ,istud non potest esse nisi per fictionẽ.sed homo nõ potest inducere fictionem,licet leꝫ possit,vt.¶.dixi.¶Huic fundamẽto respondet Areti.in.l.qui in potestate.quod imo etiam homo potest inducere fictionẽ de permissione legis.ita dicit esse casum singularem.l.si ab eo.ꝛ ibi ad hoc no.Ang.C.de legi.here.vbi pater potest emãcipare per rescriptũ principis filiũ cozã iudice.licet filius nõ sit presens, et poterit limitare effectum emãcipationis quo ad aliquid,ita qõ filius non habeaꝫ pro emancipato quo ad ola.Si ergo emancipatio concedit fieri quo ad aliqd qñ sit de iure speciali ex cõcessione principis.qñ filius nõ est presens:ergo multo fortiꝰ,quãdo emãcipatio sit ẽ iure cõi:qꝛ dispositio iuris cõis est validior quã illa que sit de iure speciali.leꝰ militis.¶.militia missus.¶.
23 de test.mil. ¶Ultra scribẽtes quarto facit:†quia sicut eadẽ res

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō dz diuerso iure cēseri.l.cum qui edes.ff.de vsuca.c.cū in tua. de decl. Ita nec eadem persona debet diuerso iure cēseri: arguēdo ne rebus ad personas,qō argumentū est validum.l.qui plures liberos.ff.de rit.nupt.ꝛ.l.si quis inquilinos.ff.si ita legatum.

24 ff.de lez.j. ¶ Quinto facit.l.si.C.de sen.pal.vbi status filij quo ad patriam potestatem debet esse aut omnino sui iuris ,aut o-

25 mnino in patria potestate. ¶ Sexto quia emācipatio cum sit actus legitimus.l.actus legitimi.ff.de reg.iu. Sicut non recipit diem nec conditionem vt ibi.sic non recipit metas temporū rerum vel actuum: arguendo de vno ad aliud.arg.l.miles ita.ff.j. de testa.milita.ꝛ.l.qui certarum.ff.de testa.tutel. ¶ In contrarium pro parte affirmatiua,qō filius possit emancipari quo ad vnum actum tantum,refert Jmo.hic se vidisse consilia excellen-

26 tiū doctorū qui mouebantur † per tex.in.d.l.si ab eo.vbi filiꝰ absens potest emancipari per rescriptum principis,sed habebitur pro non emancipato quo ad coniunctas personas.ꝛ sic ibi habe tur ,p emācipato quo ad aliquas personas,quo ad aliquas nō. ergo similiter idem dicendum quo ad res,arguēdo de personis ad res,vt.ff.proxime dixi. ¶ Douebantur etiam per.l.commu nium.C.de natura.liber.vbi filius legitimatus per oblationem curie,soli patri efficitur legitimus,ꝛ non alijs agnatis. Ad idē est tex.in.ff.filium vero.ꝛ ibi Ang.no.in auc.qui.mod.natu.effi. sui.col.vij.ꝛ in.ff.j.in auc.qui.mo.na.effi.leg.col.vj. Et sic in istis iuribus pater:qz status hominis est diuidunus:quia quo ad quedam est legitimus ꝛ quo ad quedam non. ¶ Sed respondet scōm

27 Jmo.ꝛ Paul.de ca.† qō ista pcedunt ex dispositione legis, que potest inducere fictionem:quam non potest inducere priuatus.

28 vt.ff.dixi.puncepś enim dicitur lex animata in terris.ff.penul.

29 in auc.de consu.col.iiij.gl.in.l.ꝛ qz.ff.de iur.om.iudi. ¶ Tertio facit:qz pater pōt legitimare filium hoc acto quod non sit legiti mus quo ad successionem.c.j.de fil.na.ex matri.ad moꝛ.cōtra in vsi.feu.per quem tex.ita determinat.d.Ant.de But.in.c.per venerabilē.in.xxvij.col.qui filij sint legi.Paul.de cast.Lud.ro.ꝛ.d. Alex.i.l.pactū.C.de col.cū alijs 2coꝛ.quas ibi dedi.ꝛ sic quo ad quid censebitur legitimus ꝛ cōsequenter in ptāte,ꝛ quo ad quid nō legitimus. ¶ Quarto facit qō tenet Bar.in.l.ff.in vlt.col.ff.

30 de condit.sine cau.vbi tenet † quod filius natus ex nuptijs incestuosis censeatur legitimus,ꝛ illegitimus,ꝛ sic in ptāte ꝛ non in potestate.ista censetur legitimus respectu ignorantis,ꝛ illegitimus respectu scientis.l.qui in pronincia.ff.j.ff.de ritu nup.quāuis aliter tenuerit gl.in.l.qui cōtra.ꝛ ibi Bald.C.de incest.nup. ¶ Istam partem expresse firmat.d.Bartb.vero.in can. clvij.q incipit,dixi in pcedēti cautela.ꝛ in cau.cxcvj.que incipit, de iure cōmuni,ꝛ videtur tenere Are.in.d.l.qui † potestate. ¶ Ego addo in fortiozibus terminis supreme authoritatis Joā. an.in

31 addi.Spe.tit.de instru.edi.ff.pozro.i ver.quid si filiafa.† vbi tenet quod si sunt duo fratres in potestate patris,vnus potest donare alteri bona profectitia cōsentiente patre.l.si permittēte.C. ad macedo.ꝛ.l tā is.ff.j.de dona.cau.moꝛ.qz pater cōsentiendo videtur emancipare filiū quo ad illū actum donationis tantum vt ibi per eum, ꝛ sic vult quod emācipatio ad vnum actū potest fieri etiam tacite.qō no.pro extensione huius articuli.ꝛ ita ante eum tenuit Oldra.lau.ꝛ plenius in consi.xxvi.incip. pater consulit filie.Et illā decisionē Jo.and.reputat nouam ꝛ singularē Are.in.l.placet.ff.de acqui.here.licet de ea dubitet.Nō recedas a prima opi.que cōmunioꝛ est licet articulus sit disputabilis ad vtranq; partem.

1 ¶ Statutum faciens mentionem de herede qō habeat locum in bonorum possessoꝛe,ꝛ est communis licet disputet ad partem contrariam.vide nu.17.ꝛ nu.23.

Conditio si heres erit,qp verificetur in bonorū possessoꝛe etiam si p er contratabu.in nu.15.

2 Statutum qō debeat intelligi in casu vero ꝛ non in casu ficto. Bonorum possessoꝛ non est verus heres.ꝛ nu.22.

3 Constitutio loquēs in casu vero qō extenditur ad casum fictum vbi lex equiparat casum verum ꝛ casum fictum.j.nu.24.

4 Ler loquens in vno casu etiam in exorbitantibus extenditur ad alium qui sublata significatione vocabuli comprehenditur sub expresso.

5 Bonorum possessoꝛ subrogatur loco heredis.
Extensio de vna persona etiam in exorbitātibus qō fiat ad subrogatum in eius loco.

6 Verbum continetur importat de propria significatione, ꝛ non per extensionem.

7 Lex ff.C.de edic.diui Adria tollen.loquēs in herede qō habet locum etiam in bonorum possessoꝛe.

8 Trāsmissio hereditatis que fit beneficio.l.prime.de his qui ante apertas tabulas,quod habeat locum etiam in bonorum possessione.

9 Transmissio hereditatis non adite que fit beneficio.l.cum anti-

quioribus qō habeat locum in bonorum possessione.

10 Ignoscens bonorum possessionem si in libello dicit se heredes, sustinetur libellus.

11 Procurator qui habet mandatum ad agnoscendam bonorum possessionem qō possit adire ꝛ econtra.

12 Protestans coram iudice qō vult amplecti hereditatem valet acsi diceret bonorum possessionem.

13 Procurator constitutus ad adeundam hereditatē coram iudice que iam annis.xxx.erat delata,censetur constituta ad agnoscendum bonorum possessionem.
Tempus agnoscendi bonorum possessionem de iure pretorio, non currit ignoranti.

14 Si ille qui de iure ciuili succedere non potest sed de iure pretorio si contra vsufructuarium agit ad sibi cauendum tanq; heredi de vtendo arbitrio boni viri per hoc dicitur agnouisse bonorum possessionem.

15 Succedeus de iure pretorio si alius non potest nec re nec spe succedere de iure ciuili,tūc dicatur propie heres ꝛ habet omnia iura hereditaria directa.

17 Verbum heres proprie significat heredem directo.

19 Patronus si est preteritus a liberto non habet aliud remediū nisi cotratabulandi.

20 Conditio debet impleri in forma specifica si potest alias verificatur etiam in casu impropio.

21 Qualitas persone ad quem verba diriguntur operatur vt recedamus a propietate vocabuli.

23 Extensio qō sit licita in exorbitantibus propter identitatem rationis de stricta significatione vocabuli ad latam.

26 Ler loquens de fideicommissis ꝛ legatis qō trabitur ad hereditatem ꝛ sic ad heredem directum.

1 **Bonorum.** Cito.i.ex isto.ff.scm Bart.o.† qō lex vel statutum faciens mentionem de herede:habet locū in bono.possessoꝛe.ꝛ sic in successoꝛe de iure pretorio,quod apparet ex hoc tex.relato ad vba senatusconsulti. hoc etiam probatur scm Bart.per tex.no.in.l.in conditionibus.ff. si patronus.ff.de cōditio.ꝛ demō.vbi conditio que debet stricte ad literā intelligi,si heres nō erit:deficit in eo qui est bono.possessoꝛ de iure pretorio. Raph.co.hic dicit:quod iste tex.nihil facit:qz procedit non ex vi verborū sed per interpretationē extensiuam,vt est tex.in.l.quāuis.in prin.ff.eo.sed ad hoc potes dicere qō statuta loquentia de herede recipiunt interpretationē passiuam ab isto iure cōi.l.si.ff.in cōputatione,vbi gl.ꝛ doc.C.de iu

2 re delibe. Lud.ro.hic dicit † qō cōtra Bar.facit:quia statuta debent intelligi in casu vero ꝛ nō in ficto.l.i.ff.hoc autē inter dictū de cisterna.ꝛ ibi pulchre no.Bart.j.de fonte.ꝛ.l.iij.ff. hec verba. cum gl.ꝛ ibi no.Bar.ff.de neg.gest.sed bonorum possessoꝛ non est verus heres.l.ij.ff.de bono.posses.ꝛ.ff.quos autē.instit. co.tā-

3 men ipse Ludo.salvando Bar.respōdet † quod vbi lex equiparat casum verū,ꝛ casum fictum,tūc constituto loquens in casu vero extenditur ad casum fictum.c.cum dilectus,iūcto ca.ad audientiam.de cleri.non residen.Sed ista lex in prin.iūcto isto.ff. equiparat heredem ꝛ bono.possessoꝛem:ergo statutū loquēs in herede habet locum in bono.possessoꝛe.d.Alegan.hic refert qō Bal.in repeti.ca.si pater.de testa.in.vj.i.gviij. col.in ver. quero nunquid appellatione heredis tenet cōtrarium, quod appellatione heredis nō veniat bono.possessoꝛ,sed successoꝛ de iure pretorio.allegat no.per glo.in.l.heredis.ꝛ in.l.hereditatis.ff.de verbo.sign.ꝛ.ff.quos autem.instit.de bono.posses.Tamen domi. Alex.sustinēdo Bar.dicit qō large sumpto vocabulo appellatione heredis veniat bon.possessoꝛ,vt.l.i.ꝛ ibi per Bal.C. vnde libe.statutum loquēs in herede,debet extēdi ad bono. possessoꝛem: † qz etiam in exorbitātibus lex loquens in vno casu, extenditur ad aliū qui sublata significatione vocabuli cōprehēditur

4 sub expresso.l.filium habeo.ff.ad maced.gl.in auc.vt ij qui obliga.in prin.in verbo ad curationē. Ista sunt omnia que tradūt per scribentes hic. ¶ Adde qō cum Bar.tenet etiam Are.in.l. j.in prin.in.ij.col.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ idē Are.in.l.i.C.vnde libe.et

5 in vtroq; loco mouetur:qz † bono.possessoꝛ subrogatur loco heredis.l.ij.ff.de bono.posses.Ergo virtute subrogationis etiā in materia exorbitanti a iure,illud qō dicitur de vna persona extenditur ad aliam.l.libertum.ff.senatus.ff.de ritu nup.not.Jmo.in l.si vero.ff.de viro.j.solu.ma. ¶ Ultra alios pro ista parte adde primo tex.in.l.hereditatis appellatione.ij.ff.de verb.sign.vbi di

6 nit tex.appellatione hereditatis bono.possessio cōtinetur † pondera verbum cōtinetur qō importat de propria significatione ꝛ nō per extensionem.ita singulariter tenet Bar.in.l. cui cozū.ff. affinitatis.ff.de posthu.ꝛ in simili Bar.in.l.hec verba.in prin.ff. de adul.est verū qō contra istud dictū Bar.de verbo cōtinetur multa iura obstāt q alias deduxi.in.l.emācipata.C. qui admit.

¶ Secūdo,p ista parte adde illud quod tenet gl.ordi.ꝛ approbata in

bata in.l.si.ff.sup verbo legitimo.in.iij.parte.C.de edic. diui.adr.

7 tollen.vbi tenet † qō beneficium.d.li.loquens in herede de iure ciuili qui debet statim mitti in possessionem ostenso instrumēto testamēti,habet locum etiam in bono.pos.eo.qz leges etiam nouelloquentes in hereditatem habēt locum in bono. possessio.sequitur ibi Bartо.in penul.col.in versi.quero quid de testamento.quod valet de iure pretorio,ꝛ ibidē alij sequuntur ꝛ ibi dixi. ¶ Tertio facit quod tenet glo.nota.ꝛ magis cōter approbata

8 in.l.emancipata.C.qui admit.que vult † quod transmissio hereditatis non adite que fit beneficio iuris ciuilis ,ꝛ sic beneficio.l. vnice.C.de his qui ante aper.tabu.habet locum etiam in bono. possess.ꝛ sic etiam in successionib⁹ pretorijs,quāuis loquatur in hereditate.ꝛ illam glo.post antiquos sequuntur Bart. Bald. ꝛ

9 Moder.in.d.l.emancipata. ¶ Quarto facit quod transmissio hereditatis nō adite que fit beneficio.l. cū antiquioribus.C. de iure deliberan.ꝛ sic beneficio iuris ciuilis habet etiam locum in bono.possess.ꝛ consequenter in successionibus pretorijs,sm Cy. ibi in prima questione. Raph.Fulg.ꝛ do.Alegan.ꝛ ibi de hoc

10 dixi. ¶ Quinto adde tex.not.in.l.j.in verbo heredes extitisse. C.vnde libe.per quem ibi not. Bald.Sal.ꝛ Moder.quod si ille qui agnouit bonorū possessionē ꝛ sic successit de iure pretorio dicat se esse heredē:sustinetur eius petitio. Idē etiam tenet Bal. in.c pastoralis.in penul.colū.de cau.possess.ꝛ propie. ¶ Sexto facit tex.nota.in.l.si quis mihi bona.ff.sed qd si mandauit.j. de

11 acquiren.heredi.† vbi habens mandatum ad agnoscēdam bonorum possess.potest eius virtute adire hereditatem de iure ciuili ꝛ econtra ꝛ tū forma mandati est ad vnguem diligenter observanda.l.diligēter.in principio.ff.mandata.ca. cum dilecta. de rescriptis. ¶ Septimo adde tex.in.l.ff.in verbo,amplectāde here

12 ditatis.C.qui admit.vbi est tex.† quod si aliquid coram iudice dicat,protestor qō volo amplecti hereditatem.valet ac si diceret bonorum possessionem. Et per illum tex.dicit ibi egregie Ra-

13 pha.Fulgo.se in contingētia facti digisse.† Mā in regno Neapolitano cōmuniter sunt instrumēta coram iudice,aliquis tenens multa castra constituit procuratorem ad adeundum hereditatem que erat delata iā triginta annis elapsis. opponebat quod elapsis triginta annis erat exclusus ne posset amplius adire hereditatem de iure ciuili.l.licet.C.de iure deliberā.dicit subtiliter Raph.Fulg.se diuisse quod licet esset exclusus ne posset adire hereditatem de iure ciuili,tamen non erat exclusus quin posset agnoscere bonorum possessionē de iure pretorio quia illud tempus pretorium non currit ignorāti,etiam si staret per mille annos.l.quandiu.ꝛ.l.emancipata.C.qui admit.ꝛ ita dicit se defendisse illum procuratorem qui iam erat pene confusus. Pulchra ꝛ no.est decisio quam etiam tenet idem Raphа.Fulgo.in.l.non

14 hoc.per illum tex.secūdum vnum suū intellectum.C. vnde legi. ¶ Item per illū tex.in.d.l.ff.dicit ibi signanter Raph.Fulg. se illo anno de facto respondisse: cum alicui esset delata bonorū possessio de iure pretorio qui non poterat succedere de iure ciuili:vt.l.postbumus.in prin.ꝛ in ver.idē circa.ꝛ in.l. filio preterito.ff.de iniusto rup.Deinde relictus erat vsufructus titio in certo fundo hereditatis. Iste cui delata est bono. pos.init ad iudicem ꝛ petijt per titium sibi caueri tāq; heredi,quod ille vsufructuarius veteretur arbitrio boni viri. Nunquid per istū actū dicatur agnouisse bonorum pos.coram iudice: Dicit singulariter Raphа.Fulgo.se respōdisse quod sic quia licet petierit sibi caueri tanq; heredi ꝛ nō tanq; bono.possess.tamen vnū pro alio sufficit per illū tex.ꝛ licet istam cautionē petierit propter aliud, tamen sufficit vt inducatur agnitio bono.pos.per illum text.ibi in verbo qualiscunq; testatio. Ista etiam fuit nota.ꝛ peregrina

15 decisio ꝛ eam refert ꝛ sequitur domi.Alegā.ibi, licet alio modo corrupte referat Sulgo. ¶ Octauo adde text.not.in.l. si is qui in potestate.ff.ff.de lega.prestan.vbi conditio si heredi.p.debebit.que debet impleri in forma specifica sub nomine heredis,cō prehendit bono.possessio.etiam qui venit cōtra voluntatem testatoris per contratabu.Et sic est ibi quasi similis tex.ac dictā.l. in conditionibus.ff.si patronus. hic allegatus per Barto. Dotes tamen respondere ad.d.l.is qui in potestate.ff.fina.quod ibi ideo est:quia tex.ibi effectum considerauit quod ex quo veniens de iure pretorio erat gratuatus prestando legata cōiunctis personis sub cōditione si.p. dederint heredi,ex quo sentit onus legatorum debet etiā ipse habere commodum implementi conditionis,ꝛ sic cōmodum dationis.ita videtur ibi se fundare text. ¶ Mono adde bo.tex.in.l.item veniunt.ff.licet autem.ff.de peti.

16 heredi.vbi est tex.quod licet senatusco.de quo ibi de his loquutum sit qui se heredes existimant,tamen ꝛ si bonorū possessores se existiment in eadem erunt conditione. Ille est optimus text. pro Bartol.facit ad idem text.in.l. quamuis. in princip.ff. eod. ¶ Decimo pro eadem parte pondera tex.in.l.ij.ff.de bonorum possess.qui dicit in omnibus enim vice heredum bono. possesso-

res habētur.pondera illam vniuersalē in omnibus innctis bisque traditur per Moder.in.l.j.ff.de lega.primo. vbi plura cumulauit super illa dictione,in omnibus. ¶ Undecimo accedat

17 nota.doctrina,quod quando aliquis succedit de iure pretorio,ꝛ alius non potest succedere de iure ciuili nec re nec spe. Illa successio de iure pretorio facit eū directe,ꝛ propie heredē,ꝛ habere omnia iura hereditaria directa.ita declarat magistraliter Bart. in.l.ij.ff.de bono.posses.ꝛ in.l.ex asse.ff.eodem.per glos.ibi.et per l.puberem.C.de iure delib.eran.vbi etiam est bonus tex. qui dicit puberem agnoscētem bono.possessionem pro herede gerere non ambigitur.Et ita singulariter limitatur.ff.quos autē.instituto.de bono.posses.qui dicit quod pretor non potest facere quem directo heredem. Tamen istud fundamentum non generaliter procederet.Ista sunt que faciunt pro decisione Bart.hic communiter approbata. ¶ Contrarium tenet Bal.quem supra re-

17 tuli in repetitio.d.c.si pater.in.giij.colum. † quod appellatione heredis nū venit bonorum possessoꝛ,ꝛ sic successoꝛ de iure pretorio. Pro ista parte contraria ego allego multos tex.scilicet tex. in.l.prima.in verbo,velut hꝰdes.ff.de bono.possessio.heredi.petitio.ꝛ in.d.l.secūda.in verbo,loco heredum.ff.de bono. pos.ꝛ in d.ff.quos autem.in verbo loco heredum.ꝛ in.l. cum emancipatus.in principio.ꝛ verbo loco heredis.ff.de cōtratab. ¶ Adde

18 ter.in.l.hereditatis appellatio.ff.de verborū significatione. vbi dicit tex.quod hereditas nomen iuris est, sicut bono. possessio. idem facit † quia verbum heres,proprie significat heredē directo ꝛ de iure ciuili,non bono.possessoꝛem vel fideicōmissarium. Istipulatio ista.in principio,in verbo ceterorum successoꝛa,iuncta glosf.j.de verborum obligatio.ꝛ ibi Are.in quarto nota. ad boc no.illum tex. ¶ Item adde quod Bart.met.in.l.j.in principio.in prima oppo.ff.de vulga.ꝛ pupil.dicit quod appellatione heredis largo modo sumendo continetur bo. possessoꝛ per illuꝫ tex.ꝛ.d.l.hereditatis appellatione. ¶ Tenendo istam partem contrariam,potest respondere ad iura hic allegata per Barto. Primo ad istum tex.quod parum facit. quia procedit propter extensionem.ꝛ quamuis.in principio.j. eodem. prout etiam respondet Raph.cu.hic quē.ff.retuli. ¶ Ad.l.in conditionibus. ff.si patronus.que videtur vrgere pro Barto. Respondet not.et dic quod illa conditio si patronus heres non erit, necessario in-

19 telligitur de iure pretorio,ꝛ sic per contratabu. † quia patrono preterito nō cōpetit aliud remedium quam contratabulandi, ꝛ ideo in eo necessaria est contrabu.scōm glosf.in.l.fina.C. vnde legi.ꝛ ibi clare Bald.in vlti.colum.ꝛ do.Alegan.in.x.col.in fine. Et ideo cum illa conditio si patronus heres non erit necessario intelligatur,scilicet de iure pretorio:quia aliter verificari nō potest.nimirum si ibi res capitur p bono.possessoꝛe.facit.l.si vno. in principio.ff.loca.ꝛ.l.fundus. qui locatus.ff.de fun.instru. Et isto modo ille tex.qui videbatur stringere pro Bart.potest fa-

20 citer contra eū retoqueri. † Et sic in forma respondeq̄ condicio debet impleri in forma specifica ꝛ impropria. verū est si pot, alias verificatur in alio casu etiā impropio.ꝛ ita est casus not. in.d.ff.si patronus.ꝛ ita etiam in effectu ibi respondent Jmo.et

21 Raphа.com. ¶ Tu conārma per regulam not.quia propter qualitatem persone ad quā verba diriguntur,iuxta.l.plenum.ff. equitij.ff.de vsu.ꝛ habi.recedimus a propietate vocabuli,ꝛ intelligimus in casu nō solum impropio.imo etiam impropissimo,sm Bart.si bene inspicias.in.l.prima.in principio.ff. ad legem fal.ꝛ ibi domi.Alegan.in quarta colum.vbi dicito falcidia que impropie capitur pro trebellia.ꝛ impropissime pro legitima debita iure nature,vt est gl.in auc.vnde si parens.C.de inof fic.testa.ibi capitur impropissime pro legitima,propter qualitatē persone scilicet filie ad quam dirigitur. Ergo similiter in d.ff.si patronus.conditio si heres nō erit,capitur nō solum impropie p bono.possessoꝛe,imo posset capi impropissime propter personā patroni ad quā dirigitur. Et isto modo etiam potest retoqueri ille tex.contra Bart. Et ista est egregia et bona

22 responsio ad illum tex. ¶ Quid tenendū? Concludo quod bono.possessoꝛ non est vere nec̄ propie heres:quia vnus est de iure pretoalius de iure ciuili,vnus habet iura vtilia tantū,alius directa. Et ad hoc tendunt iura secundo loco per me allegata. Sed lato sumpto vocabulo ꝛ sic impropie bono.possessoꝛ pōt

23 venire appellatiōe hꝰdis. † Unde in materia exorbitāti ex identitate rationis,licita est extēsio de stricta significatiōe vocabuli ad latam.l.filium habeo.ff.ad macedo.glo.in auc.vt ij.qui obli. in prin.in ver.ad curationem.col.vj.ꝛ gl.i auc.minoris debitoꝛ. C.qui da.tuto.pos. Item heres ꝛ bono. pos.a iure equiparātur vt hoc tex.iuncto prīnc.huius.l.ꝛ.l.quis.in princ.j.eodem.cum

24 aliis.ff.primo loco allegatis. Unde virtute equiparatiōis illō quod statuitur in herede,intelligitur etiam statutum in bonoꝝ possessoꝛe,vt est glosf.in.l.si quis seruo persuaserit.ad finē.C.de fur.ꝛ glosf.magis expressa in.l.quod vero contra.ff. de legi. Ite

Universidad de Deusto
Biblioteca

quãdo casus verus ⁊ casus fictus equiparant, vt in ꝓposito nostro, statutum in casu vero habet etiam locum in casu ficto. c. cũ dilectus, ⁊ ca. ad audiẽtiam. ⁊ vtrobiq; no. de cleri. non resident.

25 ¶ Ex istis infertur ad decisionẽ Bart. ⁊ doctorũ quod statutum loquẽs de heredibus habet etiã locum in bono. possessoribus, cui⁹ statuta recipiant interpretationẽ passiuam a iure communi. glo. ⁊ doct. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. Ad ista accedat text. singu. l. filium. §. sed etiam si portio. in verbo

26 hereditates. ff. de leg. prestan. per quem † no. ibi pulchre Bart. qõ leges loquentes de legatis, ⁊ fideicõmissis trahuntur ad hereditatem ⁊ sic ad heredẽ directum, ⁊ tũ illa materia est exorbitans ⁊ contra iuris cõis regulas. ⁊ ista sunt nomina distincta legatum ⁊ hereditas, vt habetur in l. verbis ciuilibus. ⁊ in l. cẽtum. ff. de vulg. ⁊ pup. Ego tamẽ soleo dicere ratione illius text. esse: q; quando fauor attribuitur legatis, ⁊ fideicommissis fortius debet attribui hereditatibus: q; hereditates honestiore, ⁊ plenioꝛe titulo tribuuntur, vt ibi dicit text. Ideo si concedit minoribus fortius maioribus censetur esse concessum. l. cui pacto. in fi. ff. de seruis exꝑo.

1 ¶ Lex loqnens de herede qõ habeat locum in fideicommissario vniuersali.

2 Heredis appellatione in statuto quod veniat fideicõmissarius vniuersalis.

3 Fideicommissarius vniuersalis quod habet beneficium inuentarij sicut heres.

4 Fideicommissarius vniuersalis qõ transmittat fideicommissum sicut heres.

5 Fideicommissarius vniuersalis quod non possit esse testis in testamento. ⁊ ibi quando.
Substitutus directo in testamento quod possit esse testis in testamentis si non contenditur de ipsa substitutione.

6 Fideicommissarius vniuersalis quod nõ veniat in penalibus appellatione heredis.

7 Dictio quodammodo denotat imꝓpꝛietatem.

8 Verbum heres ꝓprie significat heredem directo.

9 Laudum faciens mẽtionem de herede, quod nõ comprehendit fideicommissarium.

10 Actiones vtiles non solum transfert cedendo ille qui habet directas: sed etiam ille qui habet vtiles.

11 Actiones de primo fideicõmissario in scõm quando transeant fine restitutione.

12 ¶ Hora ⁊ sic culpa in dubio non debet ꝓsumi.

13 Correctio legum vitanda est.

1 **De illo.** † Fideicõmissari⁹ vniuersalis restituẽdo scõo fideicõmissario, in eum transfert actiones. h. d. vs; q; ad. §. sed ⁊ quoties. ¶ No. ex isto text. iuncto ꝓnc. huius legis vbi ponũtur verba senatusc̃ulti ꝑ Bar. qõ ꝓnisio legis loquẽs de herede. habet locũ etiã in fideicõmissario vniuersali.

2 ¶ Ex quo corelarie videt posse inferri qõ etiã in statutis appellatione heredis cõprehendat fideicõmissarius. ꝓ no. per Bar. in. §. precedẽti. ⁊ ita põderat. d. Alex. hic. ⁊ postea distinguit vt hic per eũ. Raph. cu. hic dicit qõ nõ putat no. Bar. ꝓcedere, nisi ꝑ extẽtionẽ que hic sit a iurisc̃onsulto, ⁊ q; istud fuit additum a cõpositoribus noui iuris ꝟ eum. ¶ Ultra scribẽ. adde ꝓ isto no. Bar. bonum tex. in. l. itẽ veniunt. §. licet autem. ff. de peti. bene vedi. vbi est text. qõ senatusc̃ultũ loquens in herede ꝟ locum

3 in fideicõmissario cui restituta est hereditas. ¶ Scõo adde qõ fideicõmissarius vniuersalis ita ꝟ beneficiũ inuentarij sicut heres directus, vt cõfecto inuentario nõ teneatur creditoribus nec legatarijs vltra vires hereditatis. ꝟ glo. ff. in. l. in ratione. §. qõ vulgo. ⁊ ibi Bar. in vlti. q. §. ad. l. fal. cũ suis cõcordan. ibi tradi

4 soliciꝰ. ¶ Tertio adde qõ sicut heres per ius deliberãdi trãsmittit hereditatẽ nõ aditã beneficio. l. cũ antiquioribus. C. de iure delibe. Ita etiam fideicõmissarius vniuersalis. glo. est no. in l. cum filio. in ver. retenturum. ⁊ ibi Bart. in vlti. col. vbi diui. §. de lega. i. ¶ Quarto adde quod sicut heres prohibetur esse testis in testamẽto, ita etiã fideicõmissariꝰ vniuersalis qui in effectu est heres, vt l. ex facto. ff. ⁊. l. si necẽ. §. si. §. de bo. lib. ꝟ m Bal. in l. dictantibus. circa ꝓin. C. de test. licet contrariũ in hoc vltimo teneat Ang. in consi. cclxxiiij. qõ incipit, Thema super quo consiliũ petit tale est. in pe. col. ⁊ ibi plus tenet Angel. qõ etiam substitutus directo potest esse testis in testamẽto quãdo contendit non de ipsa substitutione. sed de viribus testamẽti, vt ibi

6 per eam. ⁊ esset questio ꝓ amico. ¶ Limita no. Bar. non habere locum qñ essemus in materia penali, ⁊ sic odiosa per tex. in l. si ante. cum. l. sequẽti. §. ad Sylla. vbi pena que imponit heredi nõ vendicati mortem defuncti, nõ habet locum in fideicommissario vniuersali secundũ Are. in. l. i. in ꝓin. §. de vulg. ⁊ pup. ¶ Contra istud no. Bar. ⁊ doc. facit in l. si filius. §. i. §. quod cũ eo. vbi dicit tex. quod fideicommissarius effectu quodammodo

7 heres est. † Illa dictio quodãmodo, denotat imꝓpꝛietatẽ. l. in suis. §. de lib. ⁊ posthu. gl. in. l. si me in vacuã. j. de acq. qui. pos. ⁊ in. l. j. in ꝓinci. §. de re. diui. Ad idem bonus tex. in. l. si heres ab eo. ad fi. ꝓinci. j. eo. vbi dicit tex. heredis vice fungi eum cui fideicommissum relictum est. Ad idem bonus tex. in. l. postulante. §. pen. j. eo. ibi dicit tex. nam ⁊ quodãmodo ꝓ ꝑtem hereditatis senatus recipi voluit fideicõmissariũ, ⁊ haberi heredis loco. Nec posset esse expꝛessiꝰ tex. ad idem ter. in. §. inordinati. in verbo ad similitudinẽ heredis. in auc. de ber. ⁊ fal. ⁊ tex. in. §.

8 restituta. in ver. quasi heredi. insti. de fideicom. here. † Itẽ verbum heres ꝓprie significat heredẽ directo de iure ciuili. nõ autẽ fideicommissarium, vt no. Arcti. in. l. stipulatio ista. in ꝓin. in fiꝭ. no. j. de verb. obli. per illum ter. in ver. ceterorum successorũ.

9 cum gl. ¶ Ad idem adde quod singulariter consuluit domi. Anto. de But. in consi. lxxvj. inci. viso puncto ⁊ questiõs supra scriptis. circa fi. vbi tenet qõ laudum arbitri faciẽs mẽtionem de herede vel adiudicans heredi nõ comprehendit fideicõmissarium qui ꝓpꝛie dicitur heres. l. i. §. de fideicom. here. peti. ⁊ lauda arbitri sunt stricti iuris, ⁊ sic stricte ⁊ ꝓprie intelligẽda. l. non distinguimus. §. vlti. ff. l. i. si cum dies. §. plenum. ff. de arbit. Quid tenendum? Conclude per omnia ꝓut concluſi. in. §. precedenti in articulo, An appellatione heredis veniat bonorũ possessor. ¶ Scõo no. ex isto text. quod non solum qui habet directas actiones põt reddere ⁊ transferre vtiles, sed etiam ille qui solũ habet vtiles potest eas cedẽdo transferre. ⁊ eo casu quo fideicommissarius restituit secundo nulle actiones remanẽt penes eũ: ex quo solum habebat vtiles: vt est gl. in. l. ex asse. in glos. magna, ⁊ ibi Bar. j. e. ⁊ illa gl. est vnica in iure secundum Bal. in. c. ex literis. in. ij. col. de ꝓba. ⁊ quod vult gl. in. l. emptor. in glos. fina. C. de here. vel actio vendi. ⁊ in. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. §. commoda. Idem tenet Bartol. in. l. curatoris. in vlti. colum. C. de nego. gest. ⁊ in. l. j. in penul. col. ff. de actio. ⁊ obliga. Angel. Imo. ⁊ domi. Alexan. hic. Paul. de cast. in. §. bonorum. §. ead. l. ¶ Expeditis textꝰ a capio gl. in ver. si. actiones. quam diuide in duas. In prima respõdet tacite questioni. ⁊ ista est clara. In scõa que est ibi, sed videtur contra. C. eo. l. pe. in fi. gl. fortiter opponit contra ter. ⁊ dupliciter soluit. Pro expeditione huius scõe partis oppono cõtra istũ text. quia dicit ipse quoq; restituendo transferat actiones. põdera illud gerundium restituẽdo: q; innuit text. ⁊ vult quod si primus fideicommissarius rogatur restituere secundo: nõ transeunt actiones in

11 fm absq; restitutione. † Contra imo ipso iure transeunt absq; eo quod fiat aliqua restitutio, vt est text. in. l. penul. §. j. in fi. C. eo. vbi ponuntur tres casus in quibus nõ est necessaria restitutio, sed actiones ipso iure absq; restitutione transferũtur. ⁊ tertius casus est quãdo fideicõmissarius cui facta est restitutio est grauatus restituere alteri fideicommissario. Ergo cõtra istum text. Istud est difficillimũ cõtrariũ, super cui⁹ sol. doc. hic. ⁊ ibi multum laborarunt. Prima solu. relatã in gl. reꝓbat gl. hic. ⁊ ibi: quia isto modo nõ esset differẽtia inter grauatum restituere in quo requiritur moza vt actiones ipso iure trãseant. ⁊ fideicommissarium grauatum restituere si etiã in eo requireretur moza vt actiones trãseant. ⁊ tamẽ tex. in. o. l. pen. §. j. constituit differẽtiam inter primũ casum in quo requiritur moza. ⁊ scõs. Sed nõ obstãte hac reꝓbatione istam primã sol. approbãt Bart. ⁊ Sali. hic. ⁊ in effectu (aliter tũ declarãdo) Ange. Imo. Lud. ro. ⁊ Paul. de ca. hic: quia in herede grauato vt actiones ipso iure transeant duo sunt necessaria. ſ. absentia ⁊ moza, sed in fideicõmissario sufficit simplex moza. Istam cõem solu. fortiter impugnãt Raph. co. ⁊. d. Alex. hic: eo quia tex. in. l. pe. in fi. dũ loquitur de fideicõmissario grauato nulla facit mentionẽ de moza. ꝟ

12 solũ decidit actiones ipso iure transire. Et vltra eos † moza ⁊ sic culpa nõ ꝺꝫ in dubio ꝓsumi, ꝑ regulã. l. merito. ff. ꝑ socio. cr quo text. ibi de fideicõmissariꝭ verbũ nullũ facit. ⁊ ista est fortis impugnatio. ¶ Tu aũt salua istã sol. per tex. in. l. cogi. §. metian⁹. j. eo. vbi õt ter. absentes si velint fideicõmissum suscipere a ꝑsente petant, põdera illud a ꝑsente petant: q; ibi est tex. not. quod in casu in quo actiones ipso iure trãseunt sine alia restitutione, tñ intelligit si petãt sic si ali⁹ fideicõmissariꝰ in moza cõstituat.

13 Ergo etiã ita debet intelligi. d. l. pe. in fi. † Nã licet simpliciter dicat qõ quãdo fideicõmissarius est grauatus restituere alteri, qõ actiones in ipso iure transeãt ⁊ nihil dicat de moza tñ ꝺꝫ intelligi si ab eo petãt. ⁊ sic moza cõstituat ꝑ. d. §. metian⁹. ¶ Ad idẽ bene facit text. in. §. sequenti, vbi ꝺꝫ ipso iure transeant actiones in fideicõmissariũ purificata cõditiõe vt ibi dicit tex. in fi. tñ litera dicit si velit alius fideicõmissarius partẽ suã suscipere, ponderа verbum si velit, ꝓut in simili declarat gl. in. l. j. ff. si ager vecti. vel empby. peta. Ita tenet. Secunda sol. approbata per glo. diuinat fm Bart. ⁊ bene. Nam quod bic ꝓimus fideicommissarius esset grauat⁹ restituere secũdo

in diem

in diem vel sub cõditione. Ista sunt facti. Facta non ꝓsumũntur nisi ꝓhibent. l. in bello. §. facte. ff. de capti. ¶ Tertio modo re

4 spondet † Bar. in. d. l. pe. q; illa lex corrigit istũ. §. Et istã. solu. ꝛꝫ d. Alex. hic. sed nihil est q; vitãdã est legũ correctio. l. ꝓcipim⁹. in fi. C. de ap. l. vni. in fi. C. de inof. do. c. cũ expediat. de elec. in. vi. ¶ Quarto modo respõdet Raph. cu. hic, quod illud quod hic ponitur fuit additũ a cõpositoribus noui iuris, ⁊ q. d. l. pen. ꝺꝫ intelligi fm istum. §. qõ ipso iure transeunt actiones. s. mediãte restitutiõe. ⁊ ita etiam tenet Rap. cu. in. §. seq. sed truffa est ⁊ ad istum ⁊ ad illum tex. ⁊ expresse cõtra mentem ⁊ verba illius. l. vt etiam dicit do. Alex. ⁊ sic teneas primam sol. defensatam vt. §. pme. Et per istam remanet expeditus iste no. §.

1 ¶ Heres rogatus restituere partẽ hereditatis vni pure ⁊ ptẽ alij sub conditione si adire recusat potest compelli adire totã hereditatem ⁊ totã illi restituere cui erat grauatus restituere partem pure.

2 Casus in quibus actione in fideicommissarium absq; alia restitutione transeunt remissiue.

3 Fideicõmissum vniuersale relictum ecclesie vel pauperibus vel alijs pijs locis aut ciuitati an trãseat absq; alia restitutione qõ communis sit. quod sic.

4 Actiones vt transeant quando requiratur restitutio.

5 Heres de restituendo grauatus cogitur adire ⁊ restituere.

6 Heres coactus adire quando possit quartam retinere.

Sed ⁊ quoties. In fideicommissarium partis pure insolidum trãsibunt in alium fideicõmissarium ꝓ eius

1 rata existente conditione. b. d. vs; q; ad. §. si filio. † Not. j. quod heres rogat⁹ restituere partem hereditatis vni pure ⁊ partẽ alij sub conditione si recusat adire quia hereditas non põt adiri ꝑ parte sed insolidum, vt in gl. ⁊ posset cotingere q; conditio alterius fideicommissarij deficeret, ⁊ sic apud eum remaneret eius portio cum oneribus hereditarijs potest compelli adire totã hereditatem, ⁊ illi soli totã restituere, qõ videtur mirabile cũ sibi solum sit relicta pars. l. cogi. §. metianus. j. e. ⁊ sic restitutio alio modo sit q; testator disposuit cõtra regulã. l. sed si ante. j. eo. Sꝫ istõ fuit itroductũ aut hoc tr̃at senatusc̃ulti, ⁊ sic authoritate legis, vt heres scriptus in totum ꝛeneretur onerib⁹ hereditarijs. l. q; poterat. j. e. ⁊ si eueniat cõditio alterius fideicommissarij ipso iure actiones in eum transeũt sine alia restitutione, eo q; ille ꝓimus censetur eius nomine recepisse. Et licet iste textus loquatur quãdo heres scriptꝰ fuit rogatus restituere duob⁹ vni pure alteri sub ꝺditione. Idẽ tamẽ est si ambobus pure restitue re deberet, nã altero absente ille qui est ꝓsens potest cõpellere heredem adire, ⁊ totum sibi restituere. l. cogi. ij. metianus. j. eod.

2 ¶ Secũdo ex isto text. in fi. cũ dicit transire ad eũ ipso iure actiones † habes vnũ casum in quo ipso iure absq; aliqua restitutiõe actiones in fideicõmissarium transeũt, ⁊ ita etiam no. gl. i. hic in fi. Tres alios casus ponit tex. in. l. pe. §. cum autem. C. e. ⁊ ibi gl. enumerat quosdã alios casus, vltra quos adde aliũ in. l. postulante. in ꝓin. j. eo. cũ gi. in ver. recusat quam do. Alexan. hic putat non esse alibi scilicet quãdo institutus fuit coactus adire ad instantiam fideicõmissarij postea fideicõmissarius fuit mortuꝰ anteq; fuit restitutio heres fideicõmissarij recusat accepta restitutionẽ, tunc ipso iure absq; alia restitutione actiones in

3 eum transeũt. † Illquid aũt fideicõmissum vniuersale relictũ ecclesie vel pauperib⁹ vel alijs pijs causis vel ciuitati trãseat ipso iure absq; aliqua restitutione reali vel ꝑsonali examinat. d. Alex. hic ⁊ dicit magis communem opinẽ q; sic. Ego istũ articulũ plenius examinaui in. l. fi. in. v. no. C. de sacrosan. ecc. veritas pẽdet ab intellectu ter. dicte. l. fin. ad ea que ibi scripsi me remitto. Slo. in ver. actiones. est super vltimo verbo istius tex. ⁊ sic de

4 beret esse posita in fi. ꝓ vltima ⁊ cõsequenter post gloss. in ver. vniuersam. ⁊ sic Accursius in gl. suis. ꝓposterauit verba hui⁹ tex. Diuide magistraliter istã gl. ex medulla Barto. in tres partes. In prima remouet duas opp. In scõa per viam questionis opponit ⁊ soluit. In tertia p viã no. querit ⁊ se remittit. scõa est ibi, sꝫ an cõditionalis fideicõmissariã. tertia ibi. Itẽ no. casum.

4 ¶ In prima ergo parte primo opponit cõtra tex. q; requirat restitutio ad hoc vt transeat actiões, vt in. §. precedenti. Ridet gl. qõ isto. §. fideicõmissarij qui habuit vniuersalem hereditatem non fuit rogat⁹ de restituẽdo alteri fideicõmissario, sed bñ heres. Sed in. §. precedenti vbi requirit restitutio ꝓim⁹ fideicõmissarij erat grauatus restituere alteri. Sed opponit scõo qõ etiã hoc casu sit necessaria restitutio, vt. l. cogi. §. metian⁹. j. e. gl. ⁊ clari⁹ Bar. ridet q; ibi loquit in restõne facti per quam transfertur sola possessio rerũ ⁊ illa est necessaria; vt ibi. Sꝫ nõ est necessaria restõ iuris ꝓ quã trãsferunt actiões, q; ille trãseũt ipso

5 iure vt hic. ¶ In ea. glo. ibi. Ridet sic sed nõ restituere. † Idem tenet gl. in. l. sꝫ si alio. §. fi. j. e. Tene q; imo cogat vtrũq; ⁊ adire

pure alteri sub ꝺditione. Idẽ tamẽ est si ambobus pure restitue re deberet, nã altero absente ille qui est ꝓsens potest cõpellere heredem adire, ⁊ totum sibi restituere. l. cogi. ij. metianus. j. eod. ¶ Secũdo ex isto text. in fi. cũ dicit transire ad eũ ipso iure actiones † habes vnũ casum in quo ipso iure absq; aliqua restitutiõe actiones in fideicõmissarium transeũt, ⁊ ita etiam no. gl. i. hic in fi. Tres alios casus ponit tex. in. l. pe. §. cum autem. C. e. ⁊ ibi gl. enumerat quosdã alios casus, vltra quos adde aliũ in. l. postulante. in ꝓin. j. eo. cũ gi. in ver. recusat quam do. Alexan. hic putat non esse alibi scilicet quãdo institutus fuit coactus adire ad instantiam fideicõmissarij postea fideicõmissarius fuit mortuꝰ anteq; fuit restitutio heres fideicõmissarij recusat accepta restitutionẽ, tunc ipso iure absq; alia restitutione actiones in

3 eum transeũt. † Illquid aũt fideicõmissum vniuersale relictũ ecclesie vel pauperib⁹ vel alijs pijs causis vel ciuitati trãseat ipso iure absq; aliqua restitutione reali vel ꝑsonali examinat. d. Alex. hic ⁊ dicit magis communem opin. esse q; sic. Ego istũ articulũ plenius examinaui in. l. fi. in. v. no. C. de sacrosan. ecc. veritas pẽdet ab intellectu ter. dicte. l. fin. ad ea que ibi scripsi me remitto. Slo. in ver. actiones. est super vltimo verbo istius tex. ⁊ sic de

4 beret esse posita in fi. ꝓ vltima ⁊ cõsequenter post gloss. in ver. vniuersam. ⁊ sic Accursius in gl. suis. ꝓposterauit verba hui⁹ tex. Diuide magistraliter istã gl. ex medulla Barto. in tres partes. In prima remouet duas opp. In scõa per viam questionis opponit ⁊ soluit. In tertia p viã no. querit ⁊ se remittit. scõa est ibi, sꝫ an cõditionalis fideicõmissariã. tertia ibi. Itẽ no. casum.

4 ¶ In prima ergo parte primo opponit cõtra tex. q; requirat restitutio ad hoc vt transeat actiões, vt in. §. precedenti. Ridet gl. qõ isto. §. fideicõmissarij qui habuit vniuersalem hereditatem non fuit rogat⁹ de restituẽdo alteri fideicõmissario, sed bñ heres. Sed in. §. precedenti vbi requirit restitutio ꝓim⁹ fideicõmissarij erat grauatus restituere alteri. Sed opponit scõo qõ etiã hoc casu sit necessaria restitutio, vt. l. cogi. §. metian⁹. j. e. gl. ⁊ clari⁹ Bar. ridet q; ibi loquit in restõne facti per quam transfertur sola possessio rerũ ⁊ illa est necessaria; vt ibi. Sꝫ nõ est necessaria restõ iuris ꝓ quã trãsferunt actiões, q; ille trãseũt ipso

5 iure vt hic. ¶ In ea. glo. ibi. Ridet sic sed nõ restituere. † Idem tenet gl. in. l. sꝫ si alio. §. fi. j. e. Tene q; imo cogat vtrũq; ⁊ adire

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞Pupillus nō potest restituere hereditatem tutori eo authore, sed adultus curatori suo sic.
2 Authorari ꝙ nemo possit sibi ad suam vtilitatem.
3 Donatio causa mortis facta per filiumfa. patri eo authorāte ꝛ consentiente ꝙ non sit nulla ꝛ est magis communis, valet tamē si. veruenientе iudicis authoritate. in nu. 8.
4 Stante statuto ꝙ mulier vel minor non possit cōtrahere sine cōsensu duorum consanguineorum an sufficiat si consanguinei cōtrahentes consentiant quod non. ꝛ est communis.
5 Ago: que prohibetur testari a statuto sine presentia viri non potest ipsum instituere eo presente vel altero pro eo ꝛ consentiēte.
6 Statutum requirens in contractibus minorū vel mulierū consensum propinquorū debet intelligi de ꝓpinquis nō suspectis.
7 Authorari quādo quis valet in facto proprio ꝙ hoc debet suppliere per authoritatem iudicis.
9 Stante statuto episcopi ꝙ nulla locatio valeat facta sine cōsensu episcopi si fiat episcopo quod valet.
Tacitus consensus in facto proprio quod sufficit.
10 Pupillus grauatus de restituendo hereditatē tutori suo ꝙ nō possit illi restituere eo authore.
11 Tutor sibiꝑsi quando restituere possit.
12 Dominium ex solo titulo emptionis absq; traditione quod nō transfertur.
13 Effectus iuris resultāt ex actibus postq; sunt in esse producti.
14 Stipulatio licet sit quid facti, tamen tutor se authore a pupillo stipulari non potest.
15 Tutor sibiꝑsi authorari potest quando actum facit ex necessitate precedentis contractus celebrati cum patre pupilli.
16 Venditor habet facultatē rei tradēde qō tenetur ꝑcise tradere.
17 Tutor potest sibi propria authoritate soluere quando pupilli est ipsius debitor.
18 Tutor soluens pro pupillo non transfert dominium nisi secuta consumptione pecunie.
19 Authorari sibimet ꝛ in re propria potest tutor si palā ꝛ bona fide hoc faciat.
20 Bona fides in tutore emēte rem pupilli dicitur ītervenire quā do rem iusto pretio soluit.
21 Tutor in contractu vltro citroq; obligatorio an possit sibiꝑsi authorari. ꝛ est communis quod sic.
22 Pupillus heres institut⁹ ꝛ grauatus restituere eius tutori a no authorante possit hereditatem adire quod sic.
23 Adultus potest restituere hereditatem eius curatori sine eius authoritate.
Que differentie inter pupillum habentem tutorem ꝛ adultum habentem curatorem.
24 Adultus solus potest hereditatem etiam extraneo ꝛ sine curatoris authoritate restituere.
25 Ratio legis quādo est generalis licet casus sit specialis lex tamen generalis intelligitur.
26 Adultus habēs curatorem respectu actus in quo eius authoritas non est necessaria reputatur eum non habere.
27 Authoritas vitiosa interposita vbi nō regrit ꝙ nō vitiat actū.
28 Adultus curatorem habens an ꝛ quando sit similis pupillo.
29 Adult⁹ sine decreto iudicis potest soluere pecuniam creditori suo. ꝛ in eum transferre dominium. ꝛ de hoc. j. nu. 36.
Pecunia est de illis rebus q seruādo seruari nūt. ꝛ vide nu. 35.
30 Minor hodie nō potest etiam cū authoritate curatoris sine decreto iudicis alienare res que seruando seruari possunt.
31 Res dicitur seruādo seruari quando ex ea fructus percipitur, ꝛ nihilominus seruatur.
32 Pecuniarum vsus videtur esse consumptio ꝛ numeratio. ꝛ vide nume. 39.
33 Res que seruari non possunt que dicantur.
34 Decretum nec authoritas iudicis non exigitur in solutione debiti facta per adultum etiam si res immobilis soluatur.
37 Pecunia minoris deposita ad emptionem prediorum non potest alienari sine decreto iudicis.
38 Pecunia reposita pro ꝛseruatiōe ꝛ tuitione patrimonij, vt inde non remoueatur, alienari non potest sine decreto iudicis.
40 Adultus habens curatorem ꝙ possit facere testamentum etiā si curator sit presens ꝛ contradicat.
41 Adultus curatorem non habens potest solus adire hereditatē, ꝛ est communis.
42 Adultus an possit petere restitutionem in integrum aduersus testamentum a se factum.
43 Quando minor dolo fuit inductus vt alium heredem instituere. datur actio de dolo venientibus ab intestato.
44 Adultus habens curatorem faciēs testamētum potest in eius testamento dare licentiam executoribus suis vt alienēt res immobiles sine decreto iudicis.

Fuit quesitum.

Fuit quesitum. ¶Iste. §. ꝓz Bar. est no. ꝛ vt. j. videbitis erit subtilis ꝛ difficilis in tex. in gl. † Pupillus nō pōt restituere hereditatem tutori eo authore cū nō possit in facto proprio authorari, sed adultus curatori suo potest restitutionē facere quia authoritas eī nō est necessaria. b. d. Et habet duas partes. secūda est ibi curatori tamen. ¶ Ido. primo ex tex. regulam quod nemo potest authorari sibi ad suā propriā vtilitatem principaliter, vt hic. ꝛ. l. §. ꝛ. l. pupill⁹. in prin. ꝛ. l. quod dicimus. §. de autho. tu. ꝛ. §. fi. insti. eo. ꝛ cl. si vna. in ver. si episcopus. de reb. ecc. non alie. glo. in. l. iiij. C. de reb. cre. ꝛ distinguit no. Bal. in. l. bouem. in vlt. colū. C. qui adimi. ¶ Hinc videtur quod si filiusfa. donat causa mortis patri eo authorante vel consentiente. iuxta. l. tam is. §. j. ff. de donac. mortis. talis donatio causa mortis nihil vꝫ, fm gl. ꝛ Bart. in. d. l. j. in prin. §. de autho. tut. Bar. in. d. l. tam is. §. primo. i. vij. q. sequitur late Jo. de imo. hic. ꝛ in. l. in edibus. §. quod filius. ff. de donatio. Ludo. roma. in. l. ij. in princip. co. tit. ꝛ Bald. in qua tuor locis hic adductis, per do. Alegā. Contrarium in hoc magis communiter tenetur. contrarium tenent Bng. Raph. cu. ꝛ latius dom. Alexan. ad quem te remitto cum cōcordantijs ꝑ eum allegatis. ꝛ vltra eum, adde Ludoui. roma. sibi contrariū vbi consuluit contra Bar. in cōsi. ccccc xv. incip. in questiōe qua queritur nunquid dicta domina. Idem late ꝛsuluit do. Aleg. i consi. cvj. primi vol. incip. quo ad presens quesitum dubiū facit.

4 ¶ † Secundo per dictam regulā videtur sequi ꝙ state statuto quo disponitur ꝙ minores ꝛ mulieres nō possunt ꝛtrahere sine consensu aliquorū cōsanguineorū ꝙ talē consensum consanguinei prestare non possunt quando de acquirendo eis directo tractatur, ꝓz Bar. in. d. l. j. in prin. in pe. q. per illū ter. ff. de auth. tu. sequuntur Jmo. Raph. cu. ꝛ latius do. Aleg. cum concord. hic adductis, per do. Aleg. vltra quā adde qō idē tenet do. Abb. in c. sicut nostris. circa fi. de iureiurā. ꝛ idem do. Abb. in ꝓ. cglvij. quod incip. factū in effectu sic proponit. ad fi. d. Alegan. in pal. consi. cvj. ꝛ ita tenet ꝙ uis cōtrariū dicat Ang. hic fe cōsuluisse. ꝙ si statutū disponat ꝙ mulieres nō possint cōtrahere vel testari sine consensu duorum propinquorū qō sufficiat si consentiāt illi cui qb⁹ ꝛtrahit vel quos instituit. Idē tenet Bal. in. l. si quādo. §. j. C. de inoff. testa. Salice. in. l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. Et vltra eos facit quod in terminis tenet idem do. Abb. sibi contrarius. in. c. cū in veteri. in. vj. no. per illum tex. de elec. vbi no. qō si mulier ex forma statuti non potest testari sine cōsilio cōsanguineorum qō potest in illorum fauorem disponere testamentū. Tene precedentem opi. que est communior. Pro qua bene facit text. qō res ecclesie debent dari in emphyteusim presentibus economis ꝛ chartularijs ecclesie, sed economi ꝛ chartulary nec per se nec per interpositā personā possunt accipere illā emphyteusim, vnde infert ibi Angel. sibi de directo Jus⁹ † quod si vxor prohibeat a statuto testari sine presentia mariti sui non potest eū presentem vel alium pro ipso presente recipientem instituere, per illū tex. vbi dicit esse optimū argumentum. ¶ Secūdo addo quod decidit Bal. in. l. vidue, circa fi. per illum ter. C. de nupt. † qō statutū requirens in ℑctibus minorum vel mulierum consensum propinquorum, debet intelligi de propinquis non suspectis. q nō procurāt ꝓpria cōmoda potius quam cōmoda minorum.

7 ¶ Aduerte etiā pro limitatione predictorum † qō quando quis in facto ꝓprio debet authorari hoc debet suppleri per authoritatē iudicis, ꝛ ita esset in practica faciendum gl. est no. in. l. si furiosi. ff. de nupt. per quam gl. Bal. ibi circa finem no. † quod fi liusfami. potest donare causa mortis patri suo in cuius est potestate nō authoritate patris, ꝫ authoritate iudicis. Quod dicit tenendum menti: simpliciter sequitur. d. Alex. hic reputans singulare ꝛ perpetuo tenendum menti. ¶ Ultimo aduerte qō per regulam huius tex. ꝛ predicta redditur dubia sing. decisio Jo.

9 And. in regula qui tacet. in mercu. vbi concludit † quod si statuto episcopi caueatur quod nulla locatio valeat facta de rebus ecclesie sine consensu episcopi. quod locatio fit ipsi, valet ꝛ tenet quia conducendo videtur episcopus consentire, ꝛ sic vult singulariter Jo. And. quod tacitus consensus episcopi in facto suo proprio sufficiat. Refert ꝛ simpliciter sequitur domi. Abb. in c. cum in veteri. in. xiij. column. de elect. refert ꝛ simpliciter sequitur dominus Feli. sandeus, in capitulo edoceri. in. xiiij. columna. de rescriptis. Sed vt dixi dubia redditur hec decisio per ima. ꝓallega. presertim certus in dicta clemen. si vna. in versic. j.

10 de rebus eccles. non alienan. ¶ † Secundo no. ex hoc text. quod quando pupillus institutus heres est grauatus de restituendo hereditatem tutori suo, quod non potest illi restitutionem facere eo authore. Cum nō possit tutor authorari in facto proprio. ꝛ istud principaliter decidit iste textus. ¶ Contra istum text. et istud not. obstant tres difficultates. Primo obstat secundum Bart. quod imo tutor possit sibiꝑsi restituere, vt. l. si tutulas. §. j. ff. de

11 ff. de contrahen. emptio. ꝛ respondet Bar. † quod quedā est restitutio facti, ꝛ istam potest sibi facere tutor de re sibi debita. o. l. fi tutulas. §. j. ꝛ. l. tutor. ad fi. ff. de fideiuſ. quedā est translatio seu restitutio iurium, ꝛ istā nō potest sibi facere tutor sua authoritate. ita loquitur tex. hic. Jstam sol. Bar. ex. §. sed ꝛ quoties. §. ea. l. ¶ Sed Raph. cu. hic circa fi. pōderat Bar. velle ꝙ in. d. l. fistulas. §. j. tutor sibi tradēdo nō trāffert dñium, sed solam tenutam acquirit cum dicat Bar. quod illa sit restitutio facti. ꝛ plus nō dicit Raph. cu. Addo quod idem in terminis tenet clare Bal. in. l. singularia. ff. si cer. peta. vbi dicit quod tex. in. d. l. fistulas. §. j. loquitur quo ad possessionē non quo ad dñium, quia tunc requireret decretum iudicis. ar. l. ꝓfectitia. in fi. prin. ff. de iur. ꝛ. l. lex que tutores. C. de admi. tuto. vnde dicit Bald. ꝙ in casu. d. l. fistulas. §. j. tutor accipiēdo propria authoritate non facit rem suā, ꝛ sic non acquirit dñium, sed bene acquirit possessionē. Dic melius quod ibi ex cōtractu emptionis celebrato cū patre pupilli ꝛ sic ex titulo valido habito a defuncto non fuerat acquisitum dominium,

12 ex quo non fuerat res tradita. ꝛ absq; traditiōe ex solo titulo emptionis non transfertur dominiū. §. vēdite. insti. de re. dimi. l. si ager. ff. de rei ven. l. ex stipulatiōe. ff. de acqui. poſ. ꝛ. l. traditionibus. C. de pac. vnde postea acquirendo possessionem facit rem suam. ꝛ sic apprehensio possessionis ibi operatur translationem dominij. l. ex empto. in prin. ff. de actio. emp. ꝛ ita tenet ꝛ melius ipsemet Bal. sibi cōtrarius in. l. cū ipse. in vlt. col. C. de cōtrahē. emp. quē refert ꝛ simpliciter sequitur. d. Aleg. in. d. l. singularia. in. vij. col. ꝛ ex hoc apparet qñ so. Bar. ad. d. l. fistulas. §. j. approbata cōiter non est bona dum dicit ꝙ ibi loquitur de restitutione facti, imo est restitutio iuris ex quo fegt translatio dominij. ¶ Sedo ista sol. Bar. cōiter approbata mihi nō videtur tollere difficultatē. d. l. fistulas. §. j. ad istū tex. nā in restitutione bene ditatis duo sunt cōsideranda. Aut enim cōsideramus ipam restituere hereditatē, ꝛ certe actus restitutiōis hereditatis est facti sine restitutio fiat re siue verbo. l. restituta. in prin. ſ. eo. Aut cōsideramus effectū restitutionis ꝛ verū est ꝙ ex ipsa restitutiōe requirit effectus iuris, sc⁊ trāslatio iurium hereditariorū, vt bac. l. in prin. §. restituta. insti. de fideicō. here. eodem modo idem est in. d. l. fistulas. §. j. Nā si nos cōsideram⁹ ipm contrahere ꝛ illud est facti, qz ℑctus sunt facti. l. consilio. in fin. ff. de cura. furio. Si militer si nos cōsideramus ipsum tradere seu apprehendere possessionem, ꝛ istud est etiam facti sicut etiā restituere hereditatē.

13 Sed ꝛ contractus postq; sunt in esse producti ex eis resultāt effectus iuris, scilicet obligatio ꝛ actio. l. ℑs. §. ea obligatio. ff. de pro cura. Ita si consideramus in. d. l. fistulas. §. j. quod ex possessiōe rei vendite vacua tradita vel apprehensa acquiratur dominiū vt dixi si vendens est dominus alias acquiritur vsucapiendi cōditio si vendens nō est dominus. l. in cōuentionalibus. ad fi. ff. de ver. obl. l. claudius. ff. de cōtraben. emp. Jsti sunt effectus iuris. Sicut in restitutiōe hereditatis ꝛ sic vtrobiq; adest factū ꝛ effectus iuris. ꝛ tamē est diuersa decisio. vñ nō video quare apprehensio possessionis rei vendite possit fieri per solum tutorem vt ibi. ꝛ nō restitutio hereditatis vt hic. nam dicere vt dicit Bar. ꝛ alij quod ibi est restitutio nudi facti, ℑs hic restitutio iuris nō videtur bene dictum qz vtrūq; est facti ꝛ vtrūq; habet mixturā iuris. ¶ Confirmat ista difficultas cōtra Bar. ꝛ doc. qz stipula

14 tio dicitur quid facti sicut ꝛ alij cōtractus. d. l. cōsilio. in fin. ꝛ tamen tutor se authore nō pōt a pupillo stipulari, vt est tex. in. l. i. in prin. in ver. se tamē authore. ꝛ in. l. pupill⁹. in prin. ff. de auth. tuto. Sed fm sol. Bar. cū sit facti deberet posse. ¶ Posses subtiliter respondere qō in restitutione hereditatis versatur maior effectus iuris quia agit de iure vniuersali hereditario transferendo. Et iō qz restituto hereditatis est maioris ꝑiudicij iura non sunt confisa de solo tutore qō eo authore sibi fiat restitutio hereditatis, ℑs in emptione agitur de effectu iuris singularis, sc⁊ de transferēdo dominiū rei vēdite. ista so. nō tollit difficultatē. Mā considera qō tex. iste nō se fundat in iure vniuersali ꝛ singulari, sed in ratiōe, eo quia tutor nō potest in re ꝓpria authorari. Similiter iura supra in prin. allegata generaliter volunt ꝛ tradūt regulam generalē quod nemo in re propria possit authorari et non cōstituunt differētiam an sequatur magnus effectus iuris an paruus. ꝛ fm hanc sol. multum restringeretur regula generalis tradita hic ꝛ in locis palleg. ¶ Unde alibi Bal. in. l. bonorū in vlt. colū. ꝛ. qui admit. dicit quod in. d. l. fistulas. §. j. tutor authorat ad precedentis obligationis executionē, ꝛ istud potest facere, vt ibi, non autem ad nouę obligationis inchoationem. d. l. j. in prin. ff. de auth. tu. Sed nec ista sol. satisfacit. quia etiam

15 in hoc tex. authorat ad precedentis obligationis executionē. ¶ Unde tu potes respondere † quod tex. in. d. l. fistulas. §. j. loquitur quando tutor emit a patre pupilli ꝛ tūc executio potest fieri

sine debita solennitate. eo qz fit ex necessitate precedentis contractus. Nec vero secus. ꝛ ita ad illū tex. dicit Bar. in. l. ij. ad finē. ꝛ ibi Jmo. ꝛ Raph. co. ff. de stipu. ser. Bal. Sal. ꝛ Lud. ro. in. l. singularia. ff. si cer. pet. Ang. ꝛ Bire. in. ſ. actionū. in. gviij. q. in materia tutellarum insti. de act. Ego pro hoc allego tex. bene nota. in. l. magis puto. §. si pupillus. secūdo ad fi. ff. de reb. eo. vbi dicit tex. quod si pater fundum vendiderit vel quis alius cui pupill⁹ successerit pōt pupillus cetera venditionis inconsulto pretore perficere. Et si dicatur etiam in hoc tex. pupillus fuit institut⁹ heres ꝛ grauat⁹ a testatore restituere hereditatē tutori. ꝛ sic ex executio restitutiōis debet fieri ex necessitate precedētis dispositionis testatoris, ꝛ tamē pupillus nō pōt hoc facere tutore authore. Potes respōdere ꝙ in. d. l. fistulas. §. j. tutor. vt dixi emit fundū a patre pupilli, ꝛ sic executio traditiōis possessiōis fiebat ex necessitate precedētis cōtractus que necessitas erat precisa ꝛ eui

16 tari nō poterat. † qz quando vēditor habet facultatē rei tradēde, vt ibi tenetur precise tradere. l. ex empto. in prin. ff. de ac. em. glo. ꝛ Bart. in. l. j. in prin. ff. eod. ꝛ obligatur de euictione, ꝛ sic ad duplam. Sed pupillus heres institutus potest recusare adire ꝛ restituere. l. qz poterat. j. e. ꝛ si cogatur a pretore eximit ab oneribus ꝛ vexationibus hereditarijs, vt bac. l. in prin. ꝛ. §. j. ꝛ. ij. Teneas quam sol. velit res nō trāfit sine difficultate. ¶ Scōa difficultas cōtra tex. est † quia quādo pupillus est debitor, potest tutori sibimet ꝓpria authoritate soluere. l. quoties. §. licet autē. ff. de admi. tuto. ꝛ. d. l magis puto. §. si pupillus. secundo. Quare nō sic potest sibi restituere hereditatis facere. Nec dicatur ꝙ solutio debiti fit actus necessarius tendens ad vtilitatem pupilli, scilicet ad eum liberandū. qz idē est in restitutione hereditatis, ꝛ tamē diuersa est iuris dispositio, vt hoc tex. nisi digeris ꝙ solutio debiti fit actus necessarius q principaliter fit ad vtilitatē pupilli ad ipm liberandū, ℓs etiam tendat ad vtilitatē tutoris merito tutor pōt tūc authorari. l. ꝙ dicimus. in prin. ff. de auth. tuto. Sed actus restōnis hereditatis principaliter fit in vtilitatē tutoris ℓs fit actus necessarius, vt pupillus liberetur. Ideo lex noluit tutorē posse authorari restitutiōi sibi faciēdo, vt hoc tex.

18 ¶ † Raph. cu. hic in fi. dicit quod quando tutor soluit sibi pecuniam pro debito pupilli non transfert dominiū nisi secuta consumptione pecunie. ꝛ ita limita. d. l. quoties. §. sicut autē. Dubitat tamē ꝛ super hoc relinquit cogitādum remittēs se ad ea que dixit in. l. j. in prin. ff. de acqui poſ. ¶ Jo. de imo. aliter respondet quod quādo tutor soluit sibi illud quod ei debetur a pupillo ex hoc cōtingit tantū liberatio pupilli. Sed si tutor restitueret sibi hereditatē per pupillū nō solū sequeretur liberatio pupilli, sed etiam sequeret trāslatio iurium, que sol. non videtur tollere difficultatē, qz etiam in solutione vltra liberationē sequit trāsla

19 tio dominij. ¶ † Tertia difficultas est, nam mirandū videt fm Jmo. Lu. ꝛ do. Aleg. quare in casu istius. §. non possit tutor sibi authorari ad suā vtilitatē cōsiderato ꝙ ibi palam ꝛ bona fide interponitur authoritas. pōt etiam in re ꝓpria interponi nō solum quādo solus tutor obligat vt in mutuo ꝛ in quolibet alio simili actu. l. nō existimo. ꝛ. l. quoties. §. sicut. ꝛ. §. non tantū. ff. de admi. tuto. ꝛ no. gl. in. l. cū ipse. C. de cōtraben. emp. imo fm do. Aleg. glo. ꝛ doc. idē cōiter tenēt etiā in contractu vltro citroq; obligatorio puta emptionis si palā ꝛ bona fide tutor contrahat potest ipse in re propria authorari: vt est tex. nō violādo nec supplendo literā in. l. cū ipse. C. de cōtrahē. emp. ꝛ. l. tutor. rerū. ꝛ ibi no. gl. ff. de admini. tuto. ꝛ gl. in. l. si in emptione. §. fi. ff. de cōtraben. emp. ꝛ plene tradit Bar. in. l. pupillus. §. j. ff. de autho. tut. ꝛ istā etiā esse cōem opi. attestat do. Alegā. in. d. l. singularia. in. vj.

20 col. Nā pupill⁹ nullū dicit † pati damnū, bñ tutor ℑbit secū pactas ꝛ bona fide. Et tūc demū dicit bonā fidē intervenire si iustū pretiū soluat pupillo, vt no. in. l. j. C. si vend. pigno. aga. declarat Bar. in. d. l. si pupillus. §. j. Ly. ꝛ Sali. in. d. l. cū ipse. ¶ Timore

21 huius difficultatis Jmo. ꝛ Lud. ro. tenēt cōtra cōem † qꝫ in contractu vltro citroq; obligatorio vt in emptione ꝛ similibus non possit tutor sibiꝑsi authorari ꝑ regulā. d. l. pme. ff. de auth. tu. ꝛ pillū tex. Cū vtrobiq; videat eadē rō. Nec ob. tex. in. d. l. cū ipse. quia intelligit qñ cū authoritate alterius cōtutoris emit ꝙ tex. in. d. l. pupill⁹. in prin. ꝛ per tex. optimū. in. ſ. ité ipse tutor. in ea. l. vbi dicit tex. ꝙ tutor emptoris ꝛ vēditoris officio fungi nō potest, ꝛ si ℑtutorē hꝫ eius authoritas sufficit ꝛ emere pōt. postea subdit tex. ℓs si mala fides interveniat nullius est momēti. ergo apparet ꝙ tutor regulariter nō pōt emere a pupillo qz lege, ꝙ hibetur. l. si in emptione. §. fi. ff. de cōtrahē. em. nisi interveniat authoritas ℑtutoris ꝛ fiat bona fide iuribus palle. ꝛ ita necessario intelligit. d. l. cum ipse. Jsta opin. contra communē est sustētabilis ꝛ de mēte iuriū ꝑallegatorū. ꝛ mihi placet. Et hoc modo cessat ista difficultas. ¶ Retēta tñ cōi quod etiā in cōtractu vltro citroq; obligatorio tutor possit sibiꝑsi authorari ad istū tex. respōdet secūdo modo. Jmo. Lud. ꝛ do. Aleg. ꝙ iste tex. loquitur

Universidad de Deusto
Biblioteca

in restitutione hereditatis habente mixturā iuris per quam ēt
sit translatio iurium: ⁊ in illa non potest sibi tutor authorari, ſꝫ
predicta contraria loquuntur in contractu emptionis ⁊ similibus qui dicuntur quid facti. l. cōsilio. ℣. fin. ff. de curato. furioso.
Jsta solutio videtur confundi per ea que dixi. ℣. in. j. difficultate
vbi Bar. similiter rūde ad. d. l. fistulas. ℣. j. ¶ Alio tertio modo
resp̄ōdet domi. Alexan. ⁊ nihil ineptius potuisset dici. ſ. qō iste
tex. intelligat, ℣m. d. l. cum ipse. ſ. qñ tutor non palam aut nō bona
fide faceret sibi fieri restōnē, ⁊ si iste tex. ita diceret esset ineptꝰ
⁊ sine dubitatione: ⁊ hec solu. diuinat ⁊ mirabiliter stringit istū
text. ¶ Tertio principaliter not. ex ista prima parte text. prout
22 subtiliter ponderat Raph. cu. ꝙ licet pupillus non possit restituere tutori hereditatē eius authoritate, tñ ea bene pōt adire
eius authoritate ꝫ grauatus sit tutori restituere, hoc eñ videtur p̄esupponere iste tex. qui solū dubitat an restitutio hr̄ditatis possit fieri tutori eo authorize. ergo p̄supponere vī q aditio
hr̄ditatis fieri potuerit eo authore q̄uis ista aditio videat potius facta gratia fideicōmissarij, ⁊ sic tutoris q̄ heredis. l. si seruus legatus. ℣. cū quid. ff. de leg. i. ⁊ sic videt cōtra rationē istius
tex. q̄ sic tutor fieret author in suū cōmodū. potest dici ℣m eū alterō de duobus modis vel qō aditio nō est immediata vtilitas
tutoris ſꝫ pupilli ideo pōt fieri author. de. d. l. qō dicimus. in prin.
vel q̄ hic pupillus adijt hereditatem authoritate alteri⁹ tutoris
vel iudicis authoritate. Sed ista scōa diuinat ⁊ non est de mēte
huius litere. Breuiter dic de hoc esse text. in. l. j. in prin. ff. de auctho. tut. ibi. Prima eñ ratio authoritatis ea est vt heres fiat ſꝫ
p consequētias cōtingat debitū subire ⁊ sic obligari tutori, ⁊ istū
tex. etiā allegāt Modern. senen. hic. ¶ Ex secunda parte huj⁹. ℣.
23 etiā tria no. †† Primo q̄ in restitutione hereditatis facienda
p adultū curatori suo, nō ē necessaria authoritas curatoris. Ex
quo colligunt due differentie inter pupillū habentem tutorē
⁊ adultū habētem curatorem. Prima est q̄ pupillus nō potest
facere restitutionē hr̄ditatis sine authoritate tutoris sui, vt hic.
⁊. l. restituta. ℣. pupillus. j. e. secus est in adulto. Secūda q̄ tutor
non potest esse author in restitutione sibi facienda. Curator aūt
sic adulto q̄ no. ad limitationē. l. si curatorem habens. C. de in integ. resti. mino. ⁊ tangit in gl. ¶ Amplia istum tex. vt procedat
24 nō solum qñ † hereditas est restituēda per adultū curatori suo,
sed etiam q̄ esset restituenda extraneo solus adultus potest eā
facere per generalitatē huius litere, ℣m Jmo. Raph. cu. Paul. de ca. ⁊ do. Alex. hic: Bene facit rō ḡnalis quā tex. hic in si. assignat ibi, quoniā necessaria nō est authoritas ad restitutionem ⁊
nō eq̄parimit cui facieda. Ergo ratio generalis ampliat tex. etiā
qñ restitutio ꝺz fieri alteri q̄ tutori. l. cum pater. ℣. dulcissimis.
35 ff. de le. ij. ⁊. l. qō dictū. ff. de pac. † Item qñ ratio. l. est ḡnalis et
casu ⁊ spālis tñ lex ḡnaliter intelligitur. l. regula. ℣. sed ⁊ si qs. et
ibi Bart. Bal. ad hoc no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. g. in rub. C. etiam
36 ob chiro gra. pecu. Bal. in. c. cōo requiris. de appel. ¶ Scōo
no. ex hac secūda parte q̄ respectu actus in quo authoritas curatoris nō est necessaria adultus habēs curatorē reputatur eū
non habere, ⁊ sic non equiparat tūc pupillo, ⁊ ita etiam limitat
regula. l. si curatorem habens. C. de in integrū restitu. minorum.
27 ¶ † Tertio no. ex isto tex. in fi. q̄ vbi aliquid nō requirit de necessitate si interueniat in actu q alias esset prohibitus nō vitiat
actum vnde authoritas vitiosa tunc non nocet. perinde acsi nō
esset interposita ex quo nō requirit. Facit regula, l. vnice. ℣. j. C.
de rei vxo. act. Facit qō vult gl. no. in. l. vinum. in gl. magna. ad
finē. ff. si cer. pe. cū multis ꝺcor. quas ibi dedi. ¶ Expeditis textua. capio gl. fi. magnam in verbo necessaria nō est, quā diuide
in tres partes p̄m. Jn prima declarat tex. ⁊ ista est plana. Jn secūda fortiter oppo. cōtra tex. ⁊ soluit. Jn tertia formal gōnem.
secunda ibi, sed nōne similes sunt. tertia ibi, sed nunqd adultus.
Rursus secūda pars principalis subdiuiditur in quatuor par
28 ticulas. Jn prima opponit cōtra tex. † q̄ adultus habens curatorē sit similis pupillo: tñ tex. facit differētiam. Nam equiparatur ei cui bonis est interdictum. l. si curatorē habens. C. de in integ. rest. min. Nam dando ei curatorem intelligit iudex ei interdicere administrationem, ⁊ ille cui bonis est interdictū equiparatur pupillo. l. certi cōdictio. ℣. idē erit. ff. si cer. pe. Ergo omnibus simul iūctis apparet q̄ adultus habēs curatorem sit similis pupillo. Jn scōa gl. soluit vno modo ⁊ ponit ſꝫ similia conferentia ad solutionē. Jn tertia ℣m Bar. gl. ponit aliam sol. cū
vna oppo. ad seipsam ⁊ eius responsionem, tñ pōt cātare Bar.
quantū velit illa non videt noua sol. sed est ratio vel declaratio
precedentis sol. Jn quarta ⁊ vlt. glo. ponit aliam sol. Joannis.
secūda est ibi, sed certe similes sunt. tertia ibi, ⁊ est in casu huius
l. ratio quarta est ibi, vel ℣m Joannem, Teneas ergo quod in ll
la tertia particula gl. non ponat aliam solu. vt vult Bart. imo
gl. assignet rationem precedentis sol. ymo etiam tenet subtilis
Raph. cuma. hic. Dicit enim glo. ⁊ est in casu huius. l. ratio et
sic verba gl. sonant q̄ ista non sit nova solutio, sed potius ratio
⁊ declaratio prime sol. quasi velit glos. q̄ ideo in prima solutione vꝫ act⁹ restitutionis hr̄ditatis qui sit curatori tāq̄ sit actus
liberatorius. ⁊ etiam quia talis actus est necessarius: ⁊ ad istud
authoritas curatoris non extēditur ⁊ quo ad similes actus habetur pro non habente curatorem. facit text. in. l. procurator ad
ynam speciem. ff. de procura. ⁊ ista est bona sol. ⁊ per eam habes
not. limitationem ad regulam. d. l. si procuratorē habens. put
etiam multum no. Bar. hic. ¶ Jtē aduerte q̄ ſꝫ millia que ad
ducit glo. in prima solu. sunt bona in genere ad ostēdendum q̄
sit differētia inter pupillū habētē tutorē ⁊ adultū habentē curatorē: sed nō sunt ad ꝓpositū, ℣m Bart. ꝓpter duo. Primo q̄ in
eis non distinguitur an adultus habeat curatorem vel non ad
q̄ vadit contrarium glo. Secūdo illa similia loquunt in eis in
quibus lex disponit circa personā pupilli vel adulti vel circa eorum bona sine eorum facto. Sed materia nostra loquitur in his
que geruntur vel agenda sunt per ipsos an valeāt necne. ¶ Jn
ea. gl. ibi, sed hoc nō reperitur in adulto. Not. diligenter ex hoc
29 quarto simili gl. † q̄ adultus sine decreto iudicis potest soluere
pecuniam creditori suo ⁊ in eum transferre dominiū pecunie solute, ex quo singulariter not. ℣m Bart. ⁊ alios illud q̄ quotidie
allegatur ista glo. q̄ pecunia non est de bis rebus que seruando
seruari possunt, ex quo possunt sine decreto iudicis alienari, nā
si seruari posset, dato q̄ sit res mobilis non posset alienari etiā
30 cū authoritate curatoris sine decreto iudicis eo ꝓ q̄ hodie statu
tū est q̄ minores etiā cū authoritate curatoris nō pōt sine decreto iudicis alienare res que seruando seruari pōt etiā mobiles. l.
lex que tutores. C. de admi. tut. ⁊ si dicatur q̄ cōtrariū patet ad
oculū: q̄ pecunia reposita in capsa vel in muro potest ibi semper teneri, ⁊ sic seruando conseruari. Respondent Bar. ⁊ doct.
31 vt hic p eos. † Sed ego plenius declaro q̄ illa res dicitur seruādo seruari posse q̄ ex ea fructus percipi⁹ nihilominus seruantur, vt videmus in predijs seu possessionibus nostris: ex quib⁹
fructus annui percipiūtur, ⁊ tamen conseruantur. Sed non sic
est in pecunia que nō affert vtilitatem ℣m eū vsum ad quem est
destinata. nam pecunia destinata est ad vsum numerationis. l. j.
ff. de contraben. emptio. quia vtendo. ⁊ sic expendēdo nō cōseruatur, vt dicit tex. in. ℣. cōstituitur. insti. de vsufru. sed in aliū dominium transfertur, vt pater in ti. ff. de vsufru. ea. re. que vsu cōsumū. ⁊ sic pecunia licet per tempus non corrūpatur, tñ vtendo
⁊ sic expendēdo quātū ad nos cōsumitur. ⁊ sic habendo respectū
ad illud ad quod est destinata pecunia. ſ. ad expendendum precedit ista gl. quod dicitur de rebus que seruando seruari non pos-
32 sunt. † Item etiam de facili iuris interpretatione consumit per
solam commixtionem cum alienis nūmis. l. si alicui nummi. ff.
33 de sol. † Bene facit qō inquit Aristo. in. iiij. ethicorum. vsus pecuniarū vꝫ esse cōsumptio ⁊ numeratio, acceptio aūt ⁊ custodia
possessio magis est. ¶ Proprie tamen ille dicuntur res que seruā
do seruari nō possunt que in naturali sua bonitate nō possunt
seruari vltra triennium quin tēpore corrumpantur, vt sunt fructus, puta vinum, frumentum, oleum, ⁊ similia. Item vestimenta in quibus est p̄esumptio qō vltra trienniū nō possunt cōseruari licet de facto q̄nq; aliud contingat. vt est gl. reputata sin. in
l. j. ⁊ ibi vide Bal. C. si aduer. vsuca. ⁊ istam gl. in. d. l. j. ad hoc re
putant sin. Ang. Jmo. Raph. cum. hic, ⁊ Ang. in. l. procurator
totorum. ff. de procu. ⁊ in. l. procuratorem. C. eo. Ange. de Aret.
in. ℣. si quis a non domino. insti. de rerum diui. sed habes aliam
concordantem. in. l. diuortio. ℣. interdum. in verb. reddet. circa
prin. ff. sol. ma. ⁊ ibi Jmo. Lud. ⁊ d. Alex. ad hoc no. ⁊ ibi latius
Areti. in. v. col. ¶ Sed aduerte subtiliter licet Bar. ⁊ alij communiter illud notent ex hac gl. q̄ pecunia sit de rebus que seruando seruari non possint, eo quia potest per adultum alienari
sine decreto iudicis: tamen ista gl. non facit ad hoc prout etiam
34 perpēdit Raph. cum. hic. † eo q̄ decretū iudicis nō erigit in
solutione debiti: nec authoritas iudicis etiā si sit res immobilis
que soluatur. tex. est in. l. magis puto. ℣. si pupillus secūdo. ff. de
reb. eo. ⁊ in. l. quoties. ℣. sicut autem. ff. de admi. tu. nec etiā ibi distinguitur an seruari possit res an nō, eo q̄ solutio debitī de qua
loquitur gl. est alienatio necessaria ꝓ executione actus validi
precedētis. Item ℣m Jo. de imo. etiam certam speciem nedum
pecunia potest adultus soluere creditori sine curatore qñ agitur
de liberatione vt iuribus prealleg. ⁊ sic per hoc non videtur ꝓbari in hac gl. q̄ pecunia sit de reb⁹ que seruādo seruari nō possint: eo quia gl. non loquitur in alienatione simpliciter, sed solū
in solutione debita. Tenēdo tñ communia quod istud non colligatur ex hac gl. adde q̄ ad hoc istam gl. reputat esse vnicam, ⁊
sing. ⁊ nō reperiri alibi in iure. Bal. in. d. l. si curatorem habens.
⁊ in. l. sed si ex stipulatu. in fi. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. qō si forte. ℣. si.
ff. de soln. ⁊ ista gl. est de hoc peregrina, ℣m eundem Bald. in. l. j.
circa princi. ff. de reb. eo. ℣am etiam ad hoc reputat sing. Bal. in. l. j.

in. l. j. in. ℣. col. ff. sol. matri. ¶ Sed adde aliam glos. idem tenentem, in. l. interdum. ⁊ ibi expresse Bar. ad hoc no. ff. de cōdi. ind.
36 ⁊ aliam gl. in. c. j. de cōmoda. in glo. j. circa fi. que dicit † q̄ pecunia vsu consumit, ⁊ illā ad hoc pōderat Joā. de imo. Idē tenet
Bar. in. l. pōt pupillus. ff. de auth. tu. Bar. in. l. fi. ex legati cā. et
ibidē late Lud. ro. ff. de ver. obli. Bar. in. l. quis pro eo. ℣. j. ff. de
fideiuss. Bal. in. l. etiā. C. de fideiuss. ⁊ in. l. j. C. si aduersus transac.
Ang. in. ℣. ⁊ q̄ parū. in aut. de nup. colla. iiij. Salic. in. l. tutores.
scōa. in. ij. no. per. illum tex. C. de admi. tut. Are. in. l. diuortio. ℣.
interdū. in. v. col. ff. sol. ma. do. Ab. in. c. nulli. in vlt. col. C. de reb.
eccl. nō alie. ¶ Jsta conclu. gl. ℣m Bar. ⁊ doc. probatur in aut.
nouissime. C. de admi. tuto. huncta. l. lex. tutores. eo. tit. vbi tutor
sine decreto iudicis tales res etiam mobiles que seruādo seruari possunt nō alienat: ⁊ tamē secus est in pecunia. Ergo apparet
q̄ pecunia non est de rebus que seruando seruari possint. Pro
ista conclusione gl. habes bonum tex. in. ℣. cōstituitur. instit. de
vsufru. ⁊ in. l. aristo. ℣. fi. cum. l. seq. ff. de iure delib. ⁊ in. l. iul. ff. de
peti. here. quicqd ad illum tex. dicat do. Alex. hic. ⁊ tex. in. c. fin.
de pign. in verb. pecuniam que vsu consumitur. ⁊ ibi Lardi. flo.
⁊ Jmo. ad hoc ponderat illum tex. Hec ob. predicte conclusioni
tex. in. l. tutores. secunda. C. de admi. tuto. ibi, aurum argentūq;
⁊ quicqd vetustate tēporis non mutat. Nūdet do. Alexā. q̄ ibi
loquitur de actuali conseruatiōe, sed nō de fructuosa. Sed quo
ad hoc vt pecunia afferat vtilitatē ℣m vsum ad quē est destinata ⁊ sic ad expediēdū, dicit de rebus q̄ seruādo seruari non pōt.
Tu rūde planus ad illū tex. verum esse q̄ pecunia tpe non consumit neq; vetustate tpis immutat, vt ibi dicit tex. q̄ posset mil
le annis cōseruari, sed bene expēdendo ⁊ sic vendēdo consumit
quia eius ōnium perdit. ⁊ ppter hoc dicitur seruādo seruari nō
37 posse. ¶ † Limita conclusionē glo. nisi pecunia minoris esset de
posita ad emptionem predioꝝ, tūc non posset alienari sine decreto iudicis, vt est tex. sing. in. l. iij. ℣. quid ergo. ff. de cōtra. iud.
tute. per quē tex. ita limitant Raph. cu. ⁊ latius do. Alegan. hic
Lu. ro. in. l. si ex legati causa. ff. de ver. ob. facit bene tex. in. l. a di
uo pio. ℣. fi. ff. de re iudi. per quē tex. ibi dicit Raph. cu. singulariter probari q̄ pecunia deposita ad emptionem predioꝝ cōputatur inter immobilia seu inter ea que seruādo seruari possunt.
Facit. l. fideicōmissum. ℣. tractatū. in ver. quid tñ. ff. de iudi. ⁊ i. l.
qui filiū. ff. de leg. iij. vide que late digi in. l. cetera. ℣. fi. ff. de leg. j.
vbi plenius examinaui. ⁊ ibi allegaui tex. qui fortiter stringit cōtra istā limitationē, in. l. cū in fundo. ℣. si fund⁹ cōis. ff. de in. dotium. in verb. sed ita. vt nō in vicē corporis habeaf. ⁊ ibi rūdi ad
d. l. iij. ℣. quid ergo remitto me ad ea que ibi dixi. ¶ Secundo li
38 mita cōclusionē gl. ex mente Raph. cu. hic † qñ pecunia esset reposita ꝓ cōseruatione ⁊ tuitione patrimonij vt propterea ide
non remoneaf, per tex. no. in. l. si chorus. ℣. j. ff. de leg. iij. qui dicit
sepe audiuisse rusticos senes ita dicentes pecuniam sine peculio
fragilē, esse peculium existimantes qō p̄fidij causa seponerēt.
39 ¶ † Ultimo aduerte q̄ Bar. restringit illud quartū simile glo.
p̄cedere in adulto non habēte curatorē. ⁊ propterea dicit Bar.
modicū facit ad propositum glo. ⁊ sic Bar. vult q̄ si adult⁹ haberet curatorē q̄ sine eo nō posset soluendo creditori dñium pecunie trāsferre in creditorē. Sed certe istud est cōtra mētem huius gl. prout etiā tenet Jo. de imo. hic q̄ siue adultus habeat curatorem siue nō q̄ soluēdo creditori suo possit sine curatore dominium pecunie transferre, ⁊ ꝓ do. videtur casus hic. Jtē text.
⁊ cū gl. dicat q̄ istud nō reperitur in adulto ergo loquit⁹ in adul
to habente curatorē, ⁊ ꝓ ista gl. est bonus text. in. l. magis puto.
40 ℣. si pupillus secūdo. ff. de reb. eo. ¶ † Jn quinta differentia gl.
ibi ité pupill⁹ nō pōt facere testm̄ adultus sic. Adde ℣m Bart.
istud procedere etiam in adulto habente curatorē, vt est tex. de
hoc planus in. d. l. aurelius. ℣. caius. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. in. l. not. ad
hoc no. ff. de lib. leg. Idem tenent Bal. Ang. Sali. Ful. ⁊ Pau.
de ca. in. l. si frater. C. qui testa. fa. pos. vbi cū dēdunt etiam si curator sit presens ⁊ contradicat ne adultus testm̄ faciat adhuc p̄sente curatore ⁊ contradicente potest adultus cōdere testm̄, ⁊ est bona extensio, ⁊ ꝓ conclusione gl. est etiam tex. in. l. cum pater. ℣.
curatoris. ff. de leg. ij. Ratio differētie est ℣m quosdam vt refert
Bar. q̄ vltima voluntas cōfert post mortē, ⁊ sic illo tpe erit finita cura. Reprobat Bar. q̄ lex resistit initio. Ergo futurū tēp⁹
non attendit. l. si minor. ff. de ser. expor. Tu dic q̄ istam rationē
quam Bar. dicit quosdam assignare, ponit glo. in. d. l. si frater. ⁊
ibi Bal. in fi. ⁊ Bar. met sibi cōtrarius eam sequitur in repe. l.
j. C. de sac. san. ecc. in. ij. q. prime. q. principa. Magis tñ placet re
probatio Bar. hic. ¶ Aliam ergo rationē assignat Bart. quia
adultus quantum ad testandum non videtur habere curatorē
q̄ curator datur bonis. l. in copulādis. C. de nup. ad quorū administrationē testamēctum non pertinet. Adde tu aliam rōnem
q̄ institutio seu vltima voluntas nō ꝺz ex alieno arbitrio pēde
re illa institutio. ⁊. l. captatorias. ff. de ber. insti. ¶ Jn ead. gloss.
41 ad fi. † communiter tenet q̄ si adultus curatorem nō ḥz pōt solus
adire hereditatem, vt. l. impuberibus. ⁊. l. pupillus. in prin. ff. de
acq. her. Si aūt curatorē habeat ꝺz cū eius authoritate adire. l.
cum quedā. C. de admi. tu. allegata in glo. que tali casu loquitur.
Sed pupillus cū authoritate curatoris adire non potest, q̄ pupillo non sufficit curatoris authoritas ad addeūdū. l. cū in vna
42 ℣. tutor. ff. de app. ⁊ ibi gl. rōnē diuersitatis assignat. ¶ Extra
gl. querit Bar. an adultus possit petere restitutionē in integrū
aduersus testamentū a se conditum si dicat inconsulte factum
vel minus discrete ad alicuius suggestionē vel instantiā ⁊ determinat q̄ nō per rationem, de qua hic per eū. Idem tenet Bart.
in. l. verba gesserūt. per illū tex. ff. de verb. signi. Aliam rationē
assignat Ang. Jmo. Rapha. cu. do. Alexan. q̄ cū minor possit
prouidere de iure communi renocando tale testm̄ indiscrete factum. l. si quis in principio testamēti. ff. de leg. iij. ⁊. l. posthum⁹.
℣. j. ff. de iniust. rub. Ergo cessat beneficiū restit. in integ. q̄ est extraordinarium. l. in causa. secunda in princi. ff. de mino. Sed tu
caue q̄ posset cōtingere q̄ minor rōne imbecillitatis etatis nō
renocaret testamētū ⁊ in actu testandi ipsi posset dolo decipi. l. j.
in fi. ff. de excep. do. ℣m do. Alex. met sibi contrarium. j. in penu.
43 col. in prin. ¶ † Aduerte tamē q̄ si adultus dolo fuerit īductꝰ
vt alium institueret heredem succurritur veniētibus ab intesta
to per actionē de dolo. l. lucius. ℣. sempronia. cum glo. in verbo
actione. ff. de leg. ij. ℣m Bal. Fulgo. ⁊ do. Alex. in. l. si frater. C. q
testa. fa. pos. facit tex. in. l. non est enim. ff. de inoffic. testamē. quē
Ang. ibi ad hoc no. ⁊ dicit p̄ hoc obtinuisse sniam in quadā magna hereditate. Idem Ang. in. l. fi. C. si quis aliquem testa. phibue. glo. ⁊ Ly. in. l. quicquid. in verbo, quesierint. C. arbitri. tute.
44 Adde etiam mirabile q̄ † ꝫ adultus habēs curatorē nō possit vitā sua alienare res immobiles sine decreto iudicis. l. lex q̄
tutores. C. de admi. tut. ⁊. l. magis puto. ff. de reb. eo. tamē adult⁹
habēs curatorem ⁊ faciens testamentum pōt in testamento dare licētiam executoribus suis vt alienent res immobiles sine decreto iudicis q̄ cēsetur vti iure maioris quo ad testādum. ita ſiquanter ꝫ Bald. in. l. predium. alias est in. l. ij. C. qñ decre. opus
nō est. vbi dixit hunc passum nō esse ab alijs tactū. Sed adde q̄
idē tenet Bal. in. l. j. in prin. ff. de reb. eo. q̄ bene no. ad limitationem iurium p̄allegatorum. Et per ista cū laude Dei remanet
vtiliter expeditus iste solemnis. ℣.

1 ℣ † Collegium grauatum de restituendo potest ex senatusconsulto treb. restituere hereditatem vni de collegio.
2 Aliud est collegium, aliud singuli de collegio.
Corpus quod sit nomen magis generale q̄ collegium.
4 Universitas seu collegium q̄ per suam deliberationē possit facere contractus ⁊ expedire actus sibi incidentes absq; authoritate alicuius superioris dummodo non alienet res que seruādo seruari possunt.
5 Adultus habens curatorem licet possit sine eo hereditatē adire non tamen potest contrahere.
6 Universitas qñ per sepḥam vult actū expedire non est necesse quod constituat syndicum ad illum actum expediandum.
7 Judex potest cogere vniuersitatem ad constituendum syndicū cum quo omnia facilius expediantur.
8 Collegium quod possit contrahere cum vno de collegio.
9 Inter restituentem ⁊ eum cui debet fieri restitutio debet esse distinctio personarum. Item inter baptizantem ⁊ baptizatum.
Item inter presentantem ⁊ presentatum.

1 **Si autem collegiū.** † Collegium granatū de restituendo potest ex senatusconsulto treb. restituere hereditatem vni de collegio.
h. d. secundum gl. Bar. ⁊ cōiter alios: ꝫ Bar. ⁊ doc. sequanē istā positionē casus: vt in gl. Solus Sal. hic dicit aliter debere poni casum hoc modo, Jnstituo collegium ⁊ rogo vt restituat omnibus de collegio videbaf nō valere fideicommissum quasi sibijpsi fit rogatum de restituendo: sed tamē valet q̄ inspicit̄ p̄sona singulorum ⁊ diuiditur commodū inter omnes. Pro hoc facit iste
2 ter. ibi inspecta eoꝝ persona. Et hoc modo intelligēdo iste textus redderet notabilior. † Et facit q̄ aliud est collegium, aliud
singuli de collegio, in. l. tantum. ℣. vniuersitatis. ff. de re. diui. ⁊. l.
sed si hac. ℣. qui manumittit. ff. de in ius voc. ¶ Jn tex. ibi si autem. Jsta aduersatiua hic ponit, q̄ videbatur q̄ collegiū quo
dammodo in re ꝓpria authoritatē interponeret, ⁊ sic videbatur
q̄ nō valeret: vt in. ℣. p̄cte. sed non est verū. vt patet in fi. huius
℣. vbi tex. rūdet huic obiectiōi. Facit q̄ habetur in. c. postulasti.
3 de concess. prebē. ¶ † Jn tex. ibi collegium vel corpus. Jsta duo
inter se differūt, quia collegium dicitur quādo plures simul cohabitant. sic dictum, quia simul colliguntur. Corpus autem est
nomen magis generale plurium sine cohabitātium simul. sine
nō, vt declarat glo. in. l. j. in princi. ⁊ ibi Bald. in. l. q. ff. quod cu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

iusq; vniuer. glo. ℣ Bar. in rubri. ff. de colle. illici. gl. in. iij. §. a municipibus. in gl. j. ff. de bo. pos. ℣ glos. notabilior in. c. dilecta. de excel. prela. ¶ Not. primo ex hoc text. ꝑm Barto. ꝙ collegium seu vniuersitas per suum decretū. ℣ sic per suam deliberationem potest facere cōtractus ℣ expedire actus sibi incumbentes, ℣ nō videt necessaria authoritas alterius superioris vel alteri⁹ indicis: licet contrarium tenuerit gl. in. l. nulli. ff. quod cuiusq; vniuersitatis. que ꝑm Jmo. procedit quādo agitur de alienatione rerum collegij que seruādo seruari possunt, als secus: vt. l. j. ℣. ij. C. de ser. reipub. manumit. dic vt ibi per Bar. ℣ glo. ℣ Barto. in l. actor. ff. rem ratam habe. cum alijs concordant. traditis ꝑ do. Aleg. ℣ vltra eum vide per Bal. in. c. imperatorum. de iuramē. calum. Sed aduerte subtiliter ꝙ istud no. Barto. ℣ doc. non bene probatur in hoc tex. prout etiam perpendunt Modoer. sene. quia licet collegium granatum de restituēdo possit hereditatē restituere, vt dicit litera nō per hoc sequitur, ergo collegium po
5 test contrahere sine authoritate alterius superioris. † Ita adultus habēs curatorem potest hereditatem restituere sine authoritate curatoris, vt in. §. precedendi. ℣ tamen nō potest sine eo cō
6 trahere. l. si curatorem habens. C. de in integ. rest. mino. ¶ Secundo no. ex hoc tex. ꝑm Bar. ℣ alios ꝙ quando vniuersitas p seipsam vult actum expedire, non est necesse ꝙ constituat syndi cum ad illum actum expediendū, ℣ ideo si vult emere vel vēdere non est necesse quod constituat syndicum ad sic contrahendū: sz ipsum collegiū potest principaliter contrahere quod tene mēti.
7 ¶ Adde tamen ꝙ iudex potest cogere collegiū seu vniuersitatem vt syndicum faciat cum quo omnia facilius expediātur, vt est tex. nota. in. l. iiij. §. creditoribus. ℣ ibi Barto. ad hoc not. ff. ō fideicō. liber. Bar. in. l. solent. in fi. ff. de alimē. ℣ ciba. leg. ℣ in. l. j. per illum tex. C. de iure reip. lib. xi. Bald. in. l. j. §. quibus. ff. quod cuiusq; vniuer. ℣ in. l. ij. §. hoc etiam. C. de iura. calum. ℣ in. l. fi. in
8 ꝓin. C. de test. manumiss. ¶ Tertio no. ꝙ collegium potest cō trahere cū vno de collegio, quod est tenendum menti. ꝑm Bar. Ratio quia tunc contrahit tanq; cū priuato, vt dicit gl. sēcūda.
9 ¶ Quarto no. ex fine tex. ibi, nec ipse sibi videtur restituere: vbi tex. respondet tacite obiectioni. ꝙ inter restituentem ℣ eum cui fit restitutio debet esse distinctio personarum. Adidē text. in. l. ij. ℣ ibi late. Bar. ff. de stipu. seruo. ℣ tex. no. in. l. qui homines. ℣ quidam filiū. ff. de sol. ℣ in. l. legatum est. §. fi. alienus. ff. de leg. j.
¶ Sic etiā debet esse differentia inter baptizantem ℣ baptizatum. c. debitum. de batis. Sic inter patronum presentantem et presentatus. c. per vestras. de iure patro. c. fin.. ad fi. de insti. Sic inter donātem confirmantem donationem debet esse distinctio personarum. c. inter dilectos. ver. ceterorum. de fide instru. ℣ ibi do. Abb. in. iij. col. ad hoc no. illum tex.

1 ☞ Res que iussu testatoris remanet apud heredem estimatur cum suis qualitatibus nec cautio interponitur.

2 Actiones actiue ℣ passiue transeunt in fideicōmissariū vniuersalem: licet heres detrahat quartam treb. in fundo sibi prelegato ℣ sic in re particulari.

3 Actio personalis ꝙ nō sequatur fundum ℣ sic successorē singularem, ℣ etende, vt nu. 6.

4 Executio sententie vel instrumenti ꝙ nō possit peti nisi contra condemnatum vel eius heredē non contra singularē successorē tenentem bona obligati.

5 Statutum quod in causis vertentibus super instrumētis guarentigiatis procedatur summarie, omni exceptione remota intelligitur si contra principalem agatur non contra tertium possessorem.

7 Remedium. l. ij. C. de rescin. vend. quod non detur contra tertium possessorem.

8 Actio personalis qñ sequaf fundum, ℣ sic detur contra singularem successorem ponit tres fallentias ad regulam.

9 Res tantum valet quantum vendi potest consideratis qualitatibus suis, ℣ subaudi homini scienti ℣ intelligenti conditionē et rei qualitatem.
Practica ad probandū estimationem ℣ valorem rei in remedio l. ij. C. de rescin. ven.

10 Res dicitur esse minoris estimationis si in vēditione est appositum pactum de retrouendendo.

11 Res dicitur esse minoris valoris seu minoris pretij ratione mali vicim.
Fundus quādo estimatur debet estimari tot⁹ ℣ nō per partes.
Estimatio partis fundi debet fieri secundum bonitatem.

12 Res quando estimatur vt soluātur melioramenta, estimatur prout alias fuit impensum, ℣ non prout vendi poterat.

13 Res que vēditur ab implicito multis debitis ꝙ dicitur esse minoris. vt. §. n u. 9.

14 Res pignorata ℣ heredi legata debet estimari quanti vēdi posset cum illa obligatione pignoris sine cautione, ℣ intellige vt in-

fra, numero. 16.

15 Estimatio dubij euentus ꝙ inducat quandam emptionem.

Si heres percepto. Hucusque tractauit iurisc on. de vno remedio trebelliani. s. trāsferēdarū actionum: hic incipit tractare de alio remedio pegasiani. s. de detractione quarte, ꝙ remediū est
1 attributum trebelliano. ¶ † Res que iussu testatoris remanet apud heredē estimatur cum suis qualitatibus, nec cautio interponitur. b. d. ¶ In tex. ibi, neque enim. Ista est ratio primi ℣ nō
2 ver. nec multū. immediate precedētis. ¶ † Not. j. quod licet heres retineat quartam treb. in fundo sibi prelegato, ℣ sic in re particulari ex voluntate defuncti: tñ oēs actiones actiue ℣ passiue trāseunt in fideicōmissariū vniuersalem etiam que cōpetūt respectu illius rei eo ꝙ personales actiones nō sequunt fundum, prout assignat rō in verſ. neq; eñ ℣ sic heres in illa re particularis habet loco legatarij seu particularis successoris. §. si qs vna.
3 inſt. de fideic. her. ¶ † Scōo no. in ver. neq; eñ. illud ad qō quotidie allegatur iste tex. ꝙ actio ꝑsonalis non sequit fundū, ℣ sic singularem possessorem fundi, sed vniuersalē successorē. Et ideo ꝑm Bar. si habes aliquē obligatū ℣ bona eius nō essent tibi ex presse vel tacite obligata: nihil posses dicere contra eū ad quem illa bona trasirent. ¶ Slo. ad istam regulā allegat multas con cordantes, vltra quas adde tex. in. l. fi. §. fi. ff. de contrahē. emp. ℣ in. l. eris alieni. C. de dona. ℣ in. l. fi. C. de here. actio. Et sic secūdū Ang. Jmo. ℣ do. Aleg. fatui essent creditores petentes executionem instrumenti guarentigionati cōtra possessores bonorū debitoris obligati nisi intēderet actione hypotecaria, ℣ sic actionem realem que bene sequitur singularē successorē. §. itē seruiana insti. de actio. ℣ hic in gl. Jdē tenet Ang. ℣. l. si debitori. ꝑ illū
4 tex. C. si aduer. cre. ℣ ibi Bal. dicit ꝑbari per illū text. ꝙ executio fiat ex instrumenti non potest peti nisi contra condēnatum vel eius heredes: nō aūt cōtra singularem successorem tenentē aliqua bona obligati. ℣ dicit Bal. hoc esse notādum cōtra ignorantes procuratores ℣ aduocatos. Jmo fortius tenet singulari
5 ter Bal. in. l. j. in. j. col. C. commu. de leg. † ꝙ si statutū disposuit in causis vertentibus super instrumentis guarētigie seu cōfessionatis procedatur summarie omni exceptione reiecta qō istō statutū habebit solū locū si agatur cōtra principalē debitorem: secus si ageretur cōtra singularem successorem vel tertium possessorē, etiam si ageret hypotecaria, quia cōfessio priuilegiata posita in. o. instrumento non sequitur fundum seu fundi possessorē: vt hic, ℣. l. j. C. si cer. pe. qō dictū sequit ℣ cōmendat. o. Aler. hic. ℣ dicit perpetuo esse notandū, cum cōcor. hic traditis ꝑ eū.
6 Et hēde istā ꝓregulā tex. etiā si obligatio principalis ꝓtracta sit per respectū ad rē trāseuntē seu respectu rei transeuntis ad ꝑsonam singularis successoris: vt. l. cū hereditas ex causa fideicōmissi. ℣. l. si heres institutus. §. fi. j. eo. quāuis cōtrariū notauerit Ang. in. l. qui neptis. ff. de acqui. here. ℣ non bene, vt ꝑ Ludo. ibi. ℣ in consi. cccc. xvij. inci. in proposito casu aduertēdum. in
7 iij. col. Facit. l. quedā. §. nihil interest. ff. de eden. ¶ † Itē ad istā regulā adde qō si vēdidi tibi fundū mīn⁹ dimidia insti pretij ℣ tu postea vendidisti illum fundū titio, ego nō possum agere re medio. l. secunde. C. de rescin. ven. contra titium ꝑm Cy. in qōne Bal. in. xiij. ℣ Sali. in. vij. Facit qō ts Spe. in ti. de loca. §. nunc
8 aliqua. in ver. cxxvij. ¶ † Ista regula fallit interdū in subsidiū: vt. j. proxinio. §. ℣ no. plene gl. in. §. fi. in gl. magna. j. ea. l. ¶ Secūdo fallit ꝑm Ang. vt possit agi ℑ possessorem rei feudalis, vt prestetur sacramentum fidelitatis, quasi illa petitio sit in rem: per. l. iij. §. fi. cum gl. ff. vsufru. quēad. caue. Sed ꝑm Jmo. ℣ Lu. ℣ d. Aler. illa gl. sequitur contra in successore etiam singulari directi domini qui potest petere a vasallo prestari sibi iuramentū fidelitatis: per. c. si omnes. cum gl. si de feu. fue. contro. inter do. ℣ agna. ¶ Tertio fallit in casu. l. fi. ℣ ibi Bar. ad hoc no. C. quo quis ꝙ ordi. conuc. lib. ꝙ. de quo textu gl. hic opponit vbi dicet.
9 ¶ † Tertio no. ex hoc tex. ꝙ res tantum valet quantum vendi pōt consideratis suis qualitatibus, ℣ subaudi homini scienti ℣ intelligēti cōditionē ℣ rei qualitatē: vt est gl. solennis in. l. mortis causa capimus. §. fi. ff. de do. cau. mor. quā gl. Angel. ℣ Jmo. ibi, ℣ in. l. pretia rerum. in ꝓin. ff. ad. l. fal. ad hoc reputant sing.
¶ Et ꝓpterea Bar. hic tradēdo practicam docet ꝙ sis cautus qñ agit de estimāda aliqua re: eo ꝙ venditor dicat se deceptū vltra dimidiam insti pretij quod consideres personam vēditoris si erat implicita debitis vel vedit fideiussorem vel nō, vt ex hoc possit concludi qō talis res existens hominis sic impliciti debitis non reperisset emptorem tante quantitatis. Idē in similibus qualitatibus rerū que habent augere ℣ diminuere pretiū. Refert ℣ sequitur Ang. de Areti. in. §. si quis agens. initi. de actio. Adde bonum tex. in. l. si quos. ℣ ibi Bartol. nota. C. de rescinden. venditio. in verb. rei qualitas ℣ redituum quantitas estimetur. ¶ † Item adde bene facere quod si in venditione rei puta predij

ta predij est appositū on⁹ vel pactū de retrouēdēdo dicit tales res esse minoris estimationis ꝓpter tale pactū, ideo si postea allegēt paruitas pretij ad inferēdū cōtractū fuisse fictitiū vel vsurariū non ꝺz tunc estimari verus valor rei, sed ꝺz haberi respectus ad onus de retrouendendo impositū. nā tāto minus ꝺz pretium ꝓpter illud pactū. ita no. tenet. d. Abb. in. c. cū aliquib⁹.
Jn secūdo no. de deci. Et ibi dicit qō ita pluries in facto respōdit ℣ ꝙ multi errant in hoc. idem considerat. d. Abb. in. c. ad nostram. de emp. ℣ vendi. ad materiā illius tex. qō bene signa. facit bene tex. in. c. cum Joannes eremita. de fide instru. quem tex. ad hoc in specie reputat sing. d. Maria. loci. in consil. xv. inci. visis
11 predictis publicis instrumentis. in vlt. col. Itē addet ꝙ res dicitur esse minoris valoris seu minoris pretij, ratione mali vicini. l. qō sepe. §. fi. cū gl. ff. de ꝺben. empt. Item fundus debet estimari totus simul ℣ non quelibet eius pars de per se. l. j. cum gl. ℣ ibi Bar. C. commu. diui. l. meminis. §. fi. ff. fa. er. ℣ no. Bart. in. l. ygotē. §. agriplagā. in fi. ff. de leg. iij. ℣ qñ fit estimatio partis fundi nō debet fieri ꝑm mensuram sed ꝑm bonitatem. ita not. tenet
12 Bar. in. l. ex falsis. in vlti. col. C. de transl. ¶ † Item qñ res estimatur ad mensuram dāri vt qñ solumm meliorameēta facta: tū nō fit estimatio prout vendi poterat, sed prout in eo alias fuit expēsum. tex. est no. de boc. in. l. ij. §. portio. ff. ad legem rhod. de iac. ℣ vide qō no. Bar. in. l. hac. ℣ in. l. cū empto. §. fi. ff. de dam. infec. ℣
13 nota itū casum: qz frequenter de eo interrogaberis. ¶ † Itē no. diligēter illud quod vult Bar. hic in practica quam tradit, ℣. §. retuli qō si aliquis emit rem ab implicito ℣ innoluto multis debitis qui nō pōt prestare fideiussores de euictione: non videtur vendidisse intra dimidiā insti pretij, ꝺz nō esset implicitus debitis, secus esset: qz qlibet cari⁹ emeret a securo vēditore quam ab eo qui nō est securus. Et istud multum no. ℣ simpliciter sequit Raph. cu. hic, qō tene benementi ad practicā. Si vēditor dicat se deceptū vltra dimidiā insti pretij: tn emptor ecōtra capitulabis ꝙ ipse erat implicitus multis debitis. ℣ non dedit nec potterat dare fideiussorē de euictione. Et propterea res multo minoris pretij estimat. ¶ Q narto principal. ter no. ex hoc tex. ꝙ
14 † res pignorata relicta heredi debet estimari quanti vendi posset cū illa obligatiōe pignoris sine cautiōe, ℣ estimatio sit facta cū illo dubio euentu cōputat heredi in quartā treb. qnicqd postea sequatur de illo fundo. ℣ dato ꝙ euincat fundus nō poterit heres agere de euictione, quadruplici ratione. ¶ Prima: quia imputandū est heredi: vt dicit Pau. de ca. hic quare fundū non vendidit postq; reperiebat quātitatē sufficientem. ℣ licet empto
15 ri fuisset enict⁹ nō teneret restituere pretiū: qz propter illud on⁹ pignoris videt minus vēdidisse. ¶ † Secūda ratio est: qz estimatio dubij euētus inducit quandā emptionē. l. litis estimationē. ff. de vsuca. ꝓo empto. Sed in emptione dubij euentus non cadit euictio. l. si iactum rhetis. ff. de cōtraben. emp. ¶ Tertia ratio est: qz si fideicōmissarius vniuersalis teneretur de euictione: ergo heredi esset prestāda cautio. l. si domus. §. j. ff. de leg. j. cuius contrariū ex ꝓsse deciditur in hoc tex. ¶ Quarta ratio est ꝑm Raph. cuma. qz etiam si euincatur fundus pignoratus consultum est heredi offerendo debitū creditori, iuxta. l. mulier. ff. qui poti. in pig. hab. quod debitum postea fideicōmissario repetere poterit. l. si res obligata. in ꝓin. cū ibi not. ff. de leg. j. tamē tres
16 precedētes rationes plus placent. ¶ † Limita istū tex. vt procedat quando fundus quē heres granatus est retinere erat solū pignoratus: ita loquitur tex. hic. Sec⁹ si fuisset in totū alienus: qz tunc prestāda est estimatio per fideicōmissarium, ℣ heres potest tunc vti retentione. tex. est no. in. l. heres percepto. j. eo. Ratio qz qñ fundus est in totū alienus nō potest fieri estimatio de qua in hoc tex. ℣ sic tūc cessat dispositio huius tex. Item quando mero legatario esset legatus fundus pignoratus: tūc habet locum. l. si res obligata. in ꝓin. cū materia. ff. de leg. j. super quo Raph. cuma. hic, ℣ ibi latius insistit.

1 ☞ Heres restituens hereditatem retenta certa quantitate tenetur legatarijs in eo quod habet vltra quartam, si non possunt exigere legata a fideicommissario qui non detraxit falcidiam, ℣ nume. 2.

2 Fideicommissarius non potest detrahere quartā de relictis ab herede vel simpliciter nec de fideicōmisso vniuersali a se relicto.

3 Heres habetur loco legatarij in ea quātitate quā testator insist eum deducere de hereditate per fideicommissariū restituenda.

4 Actiones personales de equitate ℣ in subsidium sequuntur fundum.

5 Heres in quarta trebellianica prefertur legatarijs.

6 Fideicommissarius vniuersalis quod non teneatur legatarijs vltra vires hereditarias, intellige verum si confecit inuentariū alias secus.

7 Jus nouum limitatorium iuris antiqui ꝙ extendatur ex identitate rationis, licet non iura correctoria.

Heredis appellatione quod ex larga significatione veniat fidei commissarius non tamen in meteria penali. nu. 9.
Dispositio legis vel statuti quod non adaptatur vbi non possunt adaptari verba.

10 Extensio etiam in correctoriis est licita ex identitate rationis quando ratio est scripta.

11 Heres non conficiens inuentarium, ideo tenetur vltra vires bereditarias: quia presumitur subtrahisse.

12 Ratio habetur in lege vel statuto pro expressa, quando alia assignari non potest.

13 Lex quando in assignatione cause vtitur dictione forte: illa causa dicitur impulsiua ℣ non finalis.

14 Probatio per confessionem partis quod admittatur contra presumptionem iuris ℣ de iure.

15 Jnuentarium factum per heredem qō prosit fideicommissario.

16 Lex etiam penalis habēs rationem expressam vel que habetur pro expressa quando alia assignari non pōt, extenditur ad aliū casum eandem rationem habentem.

17 Constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam.

Si is qui. cccc. ¶ Heres restituens hereditatem retenta certa quantitate tenetur legatarijs in eo quod habet vltra quartam si a fideicommissario qui fal. nō detrahit legata exigi nō possunt. d. d. notāt. tex. vsq; ad. §. denicp. ¶ Et aduerte quod Bart. Ange. ℣ Jmo. intelligunt istum tex. quando heres retinet illam quantitatem sub nomine quote. ℣ ita summant istum tex. ℣ male: quia si retineret illam quantitatem. ℣ sic. cc. sub nomine quote: ergo ratione tāq; dimidiā hereditatis: ℣ sic de rigore iuris teneretur etiā si pars fideicommissarij esset sufficiens, vt ex tex. in. §. si quis vna. ℣. §. sequen. insti. de fideicō. heredi. ideo intellige meum tex. qō illam quantitatem retinet heres tanq; certam summam sub nomine quantitatis ℣ non sub nomine quote, prout intelligunt Pau. de ca. ℣ Rapha. cuma. hic. ℣ volūt glo. finalis dic. Et ita etiam summat do. Aleg. an licet de istis non fiat mentio.
2 ¶ In tex. ibi, quamuis falcidia cesset. ℣ eo quia fideicommissarius nec de relictis ab herede vel simpliciter: nec de fideicōmisso vniuersali a se relicto: potest aliquam quartam detrahere, vt per glo. ℣ latius Barto. j. in. §. sequenti. Sicut heres qui potest detrahere falcidiam ℣ trebel. de relictis a se per hoc tamen fidei commissarius licet sit deteriores conditionis qz heres: non tenetur vltra vires hereditatis sicut in testamento militis nō detrahitur falci. nec trebel. ℣ tamen nō tenetur vltra vires hereditatis, vt dicit tex. in. §. seq. qui incipit denicp. qui ꝓpter hoc fuit cōtinuatus positus. ¶ † Illo. primo ex hoc tex. quod licet heres habeatur loco legatarij in ea quantitate quam testator insist eū deducere de hereditate per fideicommissum restituenda. d. §. si quis vna. ℣. §. sequē. ℣. l. si legatus. §. multum. j. eo. Tamē quatenus illa quātitas excedit trebel. tenetur in subsidium ad legata si id quod restitutum est fideicommissario vniuersali nō sufficit ad legata. Et in hoc iste tex. redditur singularis secūdum Rapha. cu. ℣. d. Aleg. a. hic. † Et ꝺz regula sit ꝙ actiones personales nō sequuntur fundū nec rem certā, vt in. §. precedenti: tamen de equitate in subsidium doc permittitur, vt hoc tex. ¶ Secundo
5 not. ex hoc tex. ibi, ꝑm heredem antem centum. ꝙ heres in quarta trebe. prefertur legatarijs: sed in eo qō est vltra quartam non preferūt. Et in hoc iste. §. fi est singularissimus ꝑm Rapha. cu. hic vtoz verbis suis. sed in creditoribus qui pretendunt causam onerosam. l. fi. §. licentia. C. de iure deli. es alienū prefertur in totū illi quarte, que nō detrahit nisi eo deducto. l. in imponenda. ℣
6 l. irritū. C. eo. ¶ † Tertio no. in ver. neminem enim oporteret ꝙ fideicommissarius vniuersalis non teneatur legatarijs vltra vires hereditatis, vt hic. ℣. l. si vniuerse. C. de le. ¶ Istud plane procedit isto iure fforum. ℣. §. Modie ait per iura noua authenticorum sicut heres non conficiens inuentarium tenetur in solidum legatarijs vltra vires hereditatis. cum locum heredis teneat. l. si filius. §. j. ff. qō cum eo. Et iura loquentia de herede habet locum in fideicommissario vniuersali, vt no. Bar. in. §. de illo. per illum tex. vbi late dixi. §. eo. Et ita in specie tenent Ange. Jmo ℣ Modoer. hic. ℣ Bar. in. l. ratione. §. quod vulgo. in pen. q. ff. ad
7 leg. falci. Cyn. ℣ Bald. in. l. ij. in fin. C. eo. eo quia † dicta iura authenticorum hoc casu sunt tantum limitatoria iuris antiqui. ergo ex identitate rationis extenduntur, vt nor. Bart. in. l. si constante, in ꝓinc. in. ig. questione prime partis principij. fol. mat. quia iura limitatoria bene extenduntur ex identitate rationis ꝺz nō correctoria. c. cū dilecta. §. nos igitur. ℣ ibi do. Abb. ad hoc no. ℣. c. ad audientiā. ℣ ibidē do. Elb. in. j. not. ad hoc not. de cle. non resi. ℣ est bonus tex. in. c. post translationē. in verſi. ꝙ. ℣ ibi Bal. ad hoc multuz no. illū tex. de renū. prefertim ad casum qui sublata significatione vocabuli, continet. l. filiū habeo. ff. ad ma.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gl.in aut.minozis debitoz.C.qui dare tut.pos.sed appellatione peredis saltē largo sumpto vocabulo venit fideicōmissarij? vniuersalis,vt late dixi.in.ſ.ō illo.ſ.ea.l.ly ista fit cōis opi.seruāda in practica tū cōtraria opi.pōt multū phabiliter ⁊ subtiliter sustineri ſm ASod.senen.hic. ¶Primo per tex.in.ſ.si vero nō fecerint.in aut.de here.⁊ fal.col.j.dicit hoc introductū in penam heredis trāscendētis leges:qui potuit nihil dānificari. Imo ex le.fal.lucrari:sed hoc nō cadit in fideicōmissario vlī q nō detrahit falci.vt hoc tex.Ergo cum presupposita in illo tex.non possint verificari in fideicōmissaria vniuersali ergo nec in eo decisio illius tex.habebit locū per glo.quā ad hoc reputāt no.dignā in l.mancipia.in ver.aduocandū.C.de ser.fugi.Tu cōfirma vltra
8 eos ⁊ qz cui non possunt adaptari verba.l.vel statuti nō ly locū eius dispositio.l.iiij.ſ.quoties.⁊ ibi Bar.⁊ latius ASoder.hoc no.ff.de dam.infect.l.ita aūt.in prin.⁊ ibi Bar.ad hoc not.ff.de admi.tut.⁊ est tex.melioz de iure.in.c.indēnitatibus.ſ.fin.sed cū ea. de lec.in.vj.in ver.cum in ipsis hoc locū sibi nequeat vēdicare. quē tex.dicit esse ad hunc melioze de iure.Joā.de ana.in.c.ij.de maledi.ergo cū verba.d.ſ.si vero nō fecerint.nō possint adapta
9 ri fideicommissario vniuersali, in eo nō habebit locum dispositio illius.ſ. ¶Secūdo mouentur prefati ASod.sen.qz in materia penali appellatione heredis nō venit fideicōmissarius.l.si cū ante.cū.l.seq.ff.ad silla.diri.in.ſ.de illo.ſ.ea.l.⁊ nos sum? in materia penali quod teneatur vltra vires hereditatis:ergo iura authenticoū loquentia in herede nō cōficiente inuentarium nō debēt procedere in fideicommissario vniuersali. ¶Ista opi. ASod.seneñ.cōtra cōmunē est valde subtilis ⁊ colorata:sed ego teneo etiā in pūcto iuris cōem opi. per infrascripta fundamenta per que apparebunt sublata subtilia arg.istoū ASod.ASodoz in primis:qz tex.in.ſ.sancimus.iūcto.ſ.si vero nō fecerint. in aut.de her.⁊ fal.vnde sumit.d.aut.sed cū testator assignat ratione quare heres non faciens inuentariū teneatur insolidū legatarijs vltra vires hereditarias:eo qz lex presumit eū subripuisse res hereditarias vel occultasse vel aliter malignatū.ista
10 ratio etiā militat in fideicōmissario vniuersali cui facta est restitutio ⁊ nō fecit inuentariū.†Sed qñ ratio est expressa etiā in coz rectorijs licita est extēsio ex idētitate rationis ſm Bal.⁊ alios. in aut.quas actiones.in.ij.col.C.de sacrosan.eccl. Pau.de ca.in l.quāuis.C.de fideicom.facit tex.in.l.cū mulier.⁊ ibi Raph.cu. ad hoc no.ff.sol.ma.Ergo fortius ds fieri extēsio in materia no strā que non est correctoria sed solum limitatoria,vt supra dixi.
11 ¶†Et istam rationem q heres nō conficiens inuentariū presumat res hereditarias subtraxisse,⁊ per hoc teneat vltra vires hereditarias,p.d.ſ.sancimus.tenēt expresse Bar.⁊ doc.in aut. sed cum testator.in pe.col.C.ad leg.fal.⁊ no.Bar.in.d.l.in rone.
12 ſ.quod vulgo.in pe.opp.sed†quid fortius etiā qñ ille tex.nō assignaret istā rōnem ex quo tū alia ratio assignari nō pōt quare heres nō conficiens inuentariū teneat vltra vires hereditatis. certe illa ratio habetur pro expressa,vt est gl.in.l.q̄uis.⁊ ibi clarius Bal.⁊ Pau.de ca.C.de fideicom.cū concoz.quas ibi dedi ⁊ in facto magnū fundamētū.Et si tu subtiliter diceres,prout dicit do.Alex.ad aliud propositū reprobando vnam sing.limitationē Bal.in.l.filiū quē habentē.in pe.col.C.fami.ercis.qō tex.in d.ſ.sancimus.dicit forte surripuerint:ergo inuit idē esse si sur
13 ripuerint:†qz quādo lex in assignatione cause vtit dictione forte:apparet illam esse causam impulsiuā ⁊ non finalem,vt est gl. sing.in cle.j.in verb.forte.⁊ ibi do.Alnt.⁊ Imo.ad hoc no.de appel.⁊ do.Abb.in.c.quoniā frequēter.in prin.in.ix.col.vt lit.non cōtest.Et istā inductionē de illo tex.contra Bal.etiā facit idem d.Alex.in.d.l.in ratione.ſ.qō vulgo.in.gi.col.⁊ sic in proposito potes dicere qō ratio assignata.in.d.ſ.sancimus.cū sit solū impulsiua ⁊ nō finalis nō debeat attēdi:qz ly ista inductio do.Alle. sit valde pulcra:⁊ amē ad eā dupliciter respondeo.Primo dico q̄ ista inductio procederet qñ posset assignari alia rō:finalis sed in proposito nostro nō pōt assignari alia ratio:nisi presumptio occultationis rerū:ergo ista ratio finalis.Sēcō respondeo qō tex.in.d.ſ.sancimus nō simpliciter dicit forte surripuerint,sed addit aut malignantur.Et sic est sensus quod heredes qui non faciunt inuētariū presumūtur aut bona hereditaria surripuisse aut occultasse.aut aliter malignari,ideo ille tex.primo loco dixit forte:tū omnia ista tendūt ad presumendum fraudē heredis non facientis inuentarium que etiam militant cōtra fideicom
14 missarium vniuersalem.Et hoc†modo etiā defendo sing.limitationem Bal.in.d.l.filiū quē habentē.in pe.col.vbi dicit qō licet sit presumptio iuris ⁊ de iure q heres qui nō fecit inuētariū surripuit bona hereditaria:tū si legatarij cōsterētur plura bona non fuisse in hereditate ⁊ sic qō heres nihil occultauerit contra presumptionē iuris ⁊ de iure bene admittit probatio per cōfessionem partis,vt est gl.in.ſ.illud.in aut.de equali.do.col.vij. Docto.in aut.sed iam necesse.C.de dona.ante nup.Et istam limitationē sequitur etiam Pau.de ca.in.d.ſ.qō vulgo.⁊ Lud. ro.in ru.ff.de acqui.here. ¶Intellige tū istā cōem conclusionē
15 procedere†qñ heres statim restituit hereditatē fideicōmissario vniuersali:⁊ sic heres nullum fecit inuētariū:quo casu perdit falcidiā.alias si heres fecisset inuentariū prodesset etiā fideicōmissario:qz tūc cessaret ratio fraudis ⁊ occultationis bonoꝝ: prout declarat Bar.in.d.ſ.qō vulgo.in pen.q.Dy.⁊ Ang.hic. cum multis cōcoz.hic traditis.per do.Aleg. ¶Secūdo principaliter moueoz†qz lex etiā penalis habēs rationē expressam vel
16 que habet pro expressa qñ alia assignari non pōt extenditur ad aliū casum eandē rationem habentē.tex.est.in.l.cū mulier.ff.fol. mat.Et ibi do.Aleg.ad hoc multū not.illū tex.pro limitatione iurīū que dicūt q̄ in penalibus nō est licita extensio ex idētitate rationis:limitank nisi lex penalis habeat rationē expressam vel que habeatur pro expressa.ad idē tex.in.c.j.ſ.porro.que fue.pri. causa benefi.amit.⁊ ibi Bald.in.ij.col.ad hoc not.vbi tex.⁊ doctī esse melioze de iure ad hoc.Facit tex.in.l.famosi.ſ.pe.in verbo, vel ad exēplū.l.ff.ad leg.iul.maie.gl.in.c.j.in gl.fi.in verb.priua re.⁊ ibi do.Abb.in pe.col.de postu.prela.⁊ glo.in.l.j.in glo.i.que
17 res expoz.nō debent. ¶†Tertio moneoz qz constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latā.ita no.Semi.in.c.ij.ſ.ij.per gl.ibi,in ver.beneficiū.de her.in.vj.Ergo dato q̄ ista materia esset penalis extenderetur ad fideicōmissariū qui saltē largo modo venit appellatione heredis,vt dixi.in.ſ. de illo.ſ.ea.l.tū huic de directo refragatur secundū fundamentum qō adducūt ASod.seneñ. ¶Tenēdo cōmunē opi.non obdum dicebatur q̄ presuppositā que facit tex.in.d.ſ.si vero non fecerint:nō possunt adaptari fideicōmissario vniuersali:qz dico q̄ ille tex.duo decidit sc3 qō heres qui nō facit inuentariū tenetur vltra vires hereditatis.Et istud conuenit etiam fideicōmissario vniuersali:per rōnem assignatā.in.d.ſ.sancimus.aliud q̄ heres nō faciens inuētariū perdit falcidiā.Et illud verū est q̄ heres nō conuenit fideicōmissario,sed nō repugnat quin aliud locū habeat,⁊ sic in herede non conficiente inuentarium est onus pleq̄ pena scilicet amissionis lucri.⁊ sic detractiōis falcidie.Itē quod teneatur vltra vires hereditarias.In fideicommissario non conficiente inuentarium est solum pena q̄ teneatur legatarijs vltra vires hereditarias.Et ita habes hunc articulū plene discussum,⁊ per ista remanet expeditus iste.ſ.

1 ☞Testator de iure ffoum non poterat prohibere detractionē falcidie nec trebellianice.⁊ nu.4.

2 Fideicommissarius vniuersalis q̄ non detrabat falcidiam de legatis relictis in testamento militis.

3 Heres etiam directus quod non detrabat falcidiam in testamē to militis.

5 Priuilegium militum non debet intelligi cum damno tertij: numero.6.

6 In testamentis militum debet seruari merum iusgentium.

Heres adeundo dicitur cū creditoribus hereditarijs quasi contrahere.

7 Heres militis non tenetur etiam creditoribus hereditarijs vltra vires hereditatis.

8 Fideicommissarius vniuersalis licet loco heredis habeatur,et in eius locum succedat:tamen non potest falcidiam ⁊ trebellianicam detrahere.

9 Fideicommissarius vniuersalis quod detrahit falcidiam a legatarijs,si heres volens facere gratiam fideicommissario non detraxit.

Testator non potest prohibere falcidiam.

10 Necessitas non habet meritum,sed voluntas.

11 Heres scienter restituens totam hereditatē absq̄ detractione quarte:in dubio presumitur voluisse facere liberalitatem fideicommissario,ipse tenet contra communem.

12 Heres qui non detrabit quartam videtur facere non quia donet fideicommissario sed ratione pietatis vt plenius satisfaciat voluntati testatoris.

13 Donatio non presumitur vbi alia presumptio sumi potest,vel alia lenis occasio vel coniectura.

14 Fideicommissarius vniuersalis primus detrahat falcidiam a legatarijs quando heres coacte adiuit:non tamen quartam a secundo fideicommissario.

15 Fideicommissarius vniuersalis primus q̄ non detrabat falcidiam de legatis ab ipso fideicommissario relictis.

16 Fideicōmissarius primus q̄ detrabat a scō quartā si secundū fideicommissum fit ab herede ⁊ non a primo fideicommissario.

1 **Deniqz** †licet falcidia nō detrahatur:tū nō tenetur quis ad legata vltra vires hereditarias. Itē fideicōmissari? nō detrahit quartā nisi heres liberalitatē in eū exercuerit.b.d.vsq̄ ad.ſ.ſz si.cccc.in ver.inde nerati?.heres fuit rogatus restituere totā hereditatem non detracta aliqua falcidia,id est,

dia.l.trebellianica.certe heres nō tenebaī parere huic precepto testatoris:qz heres pōt quartā detrahere ↄ voluntatem testatoris.l.titia.in fi.ſ.ad leg.fal.qz testator hoc iure nō poterat phibere detractionē falcidie nec trebellianice.l.qō de bonis.ſ.fi.ff. ad leg.fal.gl.⁊ Bar.hic tū heres fecit inuentariū prodest etiā fideicōmissario:qz tūc cessaret ratio fraudis ⁊ occultationis bonoꝝ: prout declarat Bar.in.d.ſ.qō vulgo.in pen.q.Dy.⁊ Ang.hic. cum multis cōcoz.hic traditis.per do.Aleg. ¶Secūdo principaliter moueoz†qz lex etiā penalis habēs rationē expressam vel que habeī pro expressa qñ alia assignari non pōt extenditur ad aliū casum eandē rationem habentē.tex.est.in.l.cū mulier.ff.fol. mat.Et ibi do.Aleg.ad hoc multū not.illū tex.pro limitatione iurīū que dicūt q̄ in penalibus nō est licita extensio ex idētitate rationis:limitank nisi lex penalis habeat rationē expressam vel que habeatur pro expressa.ad idē tex.in.c.j.ſ.porro.que fue.pri. causa benefi.amit.⁊ ibi Bald.in.ij.col.ad hoc not.vbi tex.⁊ doctī esse melioze de iure ad hoc.Facit tex.in.l.famosi.ſ.pe.in verbo, vel ad exēplū.l.ff.ad leg.iul.maie.gl.in.c.j.in gl.fi.in verb.priua re.⁊ ibi do.Abb.in pe.col.de postu.prela.⁊ glo.in.l.j.in glo.i.que
17 res expoz.nō debent. ¶†Tertio moneoz qz constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latā.ita no.Semi.in.c.ij.ſ.ij.per gl.ibi,in ver.beneficiū.de her.in.vj.Ergo dato q̄ ista materia esset penalis extenderetur ad fideicōmissariū qui saltē largo modo venit appellatione heredis,vt dixi.in.ſ. de illo.ſ.ea.l.tū huic de directo refragatur secundū fundamentum qō adducūt ASod.seneñ. ¶Tenēdo cōmunē opi.non obdum dicebatur q̄ presuppositā que facit tex.in.d.ſ.si vero non fecerint:nō possunt adaptari fideicōmissario vniuersali:qz dico q̄ ille tex.duo decidit sc3 qō heres qui nō facit inuentariū tenetur vltra vires hereditatis.Et istud conuenit etiam fideicōmissario vniuersali:per rōnem assignatā.in.d.ſ.sancimus.aliud q̄ heres nō faciens inuētariū perdit falcidiā.Et illud verū est q̄ heres nō conuenit fideicōmissario,sed nō repugnat quin aliud locū habeat,⁊ sic in herede non conficiente inuentarium est onus pleq̄ pena scilicet amissionis lucri.⁊ sic detractiōis falcidie.Itē quod teneatur vltra vires hereditarias.In fideicommissario non conficiente inuentarium est solum pena q̄ teneatur legatarijs vltra vires hereditarias.Et ita habes hunc articulū plene discussum,⁊ per ista remanet expeditus iste.ſ.

1 ☞Testator de iure ffoum non poterat prohibere detractionē falcidie nec trebellianice.⁊ nu.4.

2 Fideicommissarius vniuersalis q̄ non detrabat falcidiam de legatis relictis in testamento militis.

3 Heres etiam directus quod non detrabat falcidiam in testamē to militis.

5 Priuilegium militum non debet intelligi cum damno tertij: numero.6.

6 In testamentis militum debet seruari merum iusgentium.

Heres adeundo dicitur cū creditoribus hereditarijs quasi contrahere.

7 Heres militis non tenetur etiam creditoribus hereditarijs vltra vires hereditatis.

8 Fideicommissarius vniuersalis licet loco heredis habeatur,et in eius locum succedat:tamen non potest falcidiam ⁊ trebellianicam detrahere.

9 Fideicommissarius vniuersalis quod detrahit falcidiam a legatarijs,si heres volens facere gratiam fideicommissario non detraxit.

Testator non potest prohibere falcidiam.

10 Necessitas non habet meritum,sed voluntas.

11 Heres scienter restituens totam hereditatē absq̄ detractione quarte:in dubio presumitur voluisse facere liberalitatem fideicommissario,ipse tenet contra communem.

12 Heres qui non detrabit quartam videtur facere non quia donet fideicommissario sed ratione pietatis vt plenius satisfaciat voluntati testatoris.

13 Donatio non presumitur vbi alia presumptio sumi potest,vel alia lenis occasio vel coniectura.

14 Fideicommissarius vniuersalis primus detrahat falcidiam a legatarijs quando heres coacte adiuit:non tamen quartam a secundo fideicommissario.

15 Fideicommissarius vniuersalis primus q̄ non detrabat falcidiam de legatis ab ipso fideicommissario relictis.

16 Fideicōmissarius primus q̄ detrabat a scō quartā si secundū fideicommissum fit ab herede ⁊ non a primo fideicommissario.

Quis ad legata vltra vires hereditarias.

Heres militis non tenetur ad legatum.ff.de procu.sic etiam videmus quod heres inuitus cogitur per senatuscon.trebel.ad instantiam fideicommissarij adire ⁊ restituere,vt hoc titu.a.ſ.restituta.⁊.ſ.sed quia stipulationes.insti.de fideicom.here.ita etiam in proposito,heres inuitus cogetur per.l.adire fauore militum.ista sol.ly colo
6 rata mihi nō placet:† qz priuilegiū militis nunq̄ debet intelligi vel interpetari in damnum vel in preiudicium tertij.d.l.cū filius.ſ.fi.⁊.d.l.impuberi filio.quod esset si heres inuitus cogeretur sine emolumento aliquo adire hereditatem militis:⁊ sic laqueare oneribus hereditarijs. ¶Ego alias respondebam,in d.l.in testamento secūda.C.de testa.mili.⁊ adhuc ita respondeo
7 †quod in alio herede si adeat tenetur insolidū creditoribus hereditarijs etiam vltra vires hereditarias de suo proprio solvere:qz adeūdo dicatur cū eis quasi cōtrahere.l.ex maleficijs.ſ.here res.ff.de actio.⁊ obl.ideo propter istud periculum nemo vnq̄ adiret hereditatē nisi saltē speraret lucrū falcidie aut trebellia. sed in herede militis istud est singulare qō vltra vires hereditatis nō teneāt nedū legatarijs:sed nec etiā creditoribus,vt vult tex.in.d.l.in testamento.secūda.in ver.sane.⁊ ibi expresse Pau. de ca.quicquid ibi teneat glo.ratio est ſm Pau.de cast.ibi:quia priuilegium militis non debet esse alteri nocium,vt dixi,sed si heres militis teneretur de suo soluere creditoribus ⁊ legatarijs vltra vires hereditatis:damnificatur,qō esse non debet. ¶Secunda potest esse ratio:qz qui in vno granatur in alio ds allenia ri.l.eum qui.in prin.ff.de iureur.cum ergo heres militis grane tur vt nō possit detrahere falcidiam,nec trebel.Certe in alio al leuiatur,vt non teneatur neq̄ creditoribus,neq̄ legatarijs vltra vires hereditatis.Et ad hoc etiam bene facit tex.hic cū ergo heres militis in nullo sit passurus damnum:nimirum si pōt cogi inuitus adire:sicut videmus in herede grauato restituere qui per dispositionem senatusconsulti trebel.potest inuitus cogi adire:eq̄ quo nullum est incommodū habiturus.l.qz poterat.
8 j.eo. ¶†Secundo diligenter nota q̄ eodem tex.q̄ licet fideicōmissarius vniuersalis habeatur loco heredis.l.si filius.ſ.j.ff. qō cum eo.⁊ in locū heredis succedat.l.qui quadringenta.⁊ ibi Bar.ad hoc no.j.eo.⁊ leges loquentes de herede habeant locū in fideicommissario,vt no.Barto.in.ſ.de illo.per illum tex.vbi dixi.ſ.ea.l.tamē licet heres possit detrahere falci.⁊ trebel.tamē fideicōmissarius vniuersalis detrahere nō potest,vt hic,⁊ in.ſ. precedenti.¶Ratio potest esse duplex. ¶Prima qz ad hoc vt quis possit detrahere falcidiam vel trebel.necesse est vt grauet vt heres.l.mulier.ſ.fi.j.eo. ¶Secunda ratio est qz falcidia fuit inuenta vt per eius detractionem heredes inuitarentur ad adeundum,vt inst.ad leg.falc.in prin.que ratio cessat in fideicommissario vniuersali:cum iam sit adita hereditas per heredē directum,vt dicit tex.in.l.si patronꝰ.ſ.qui fideicōmissariam.j.eo. Itē primus fideicōmissarius restituēdo secūdo omnia trāffert in eū.l.ex asse.j.eo.nimirū si tūc nihil retinet. ¶Ista regula limitatur in gl.magna duobus modis:quos ibi videas. ¶Ter
9 tio†not.ex hoc tex.quod si heres non detrahit falcidiā a legatarijs volens facere gratiam fideicōmissario vniuersali:tūc fideicōmissarius detrahit ex persona heredis q̄ videtur sibi donasse:ex hoc correlarie no.ex tex.qō testator non potest prohibere detractionem falcidie,vt etiā dicit gl.magna hic.Alias si posset prohibere non appellaretur liberalitas heredis:qz in necessitatibus nemo liberalis existit.l.rem legatam.in fi.ff.de adi.leg.⁊
10 l.si seruo.⁊ ibi Ang.no.ff.de here.inst.†necessitas cui non habet meritum sed voluntas,ſm Bald.in.l.ex placito.in.iij.col.C.de rerum permutatio. ¶Glo.magna,in verb.secundo quartā timore contrarij.l.penales.ſ.fin.ff.ad legem falcid.ponit distinctionem an ⁊ quando fideicommissarius vniuersalis de quo loquitur iste textus detrahat falcidiā.Secundo ponit quid in legatario vel singulari fideicommissario.de quo loquitur contrarium.Tertio declarat de quibus relictis nō detrahat fideicommissarius vniuersalis.Secūda ibi,singularis vero.Tertia ibi, item no.quod vniuersalis,⁊ tangitur etiam per glo.ſ.in verbo permittitur.⁊ quia distinctio gl.ſm Bar.non videtur esse perfecta:ideo Bar.ponit plenioꝛem ⁊ notabi.docto.An ⁊ quando fideicommissarius possit quartam detrahere,vt hic per eum,et
11 est satis intricata materia. ¶Adde inquantum glo.Barto.† ⁊ communiter doctoꝛes tenent quod heres scienter restituens totam hereditatem absque detractione quarte:in dubio presumitur voluisse exercere liberalitatem in fideicommissarium.⁊ sic ei donare per regulam legis,cuius per errozem.ff.de reg.iur.⁊.l. j.ff.de cōdictio.indebiti.⁊ ita etiam tenet Ange.in.c.si vero expressum.in.vij.col.in authen.de heredi.⁊ falc.col.j. ¶Subtilis Raph.cuma.tenet contra istam communem opinio.⁊ bene per duo fundamenta.Primo per istum tex.qui ponit regulā ⁊ exceptionem:ergo quando sumus in dubio debemus inherere regule,vt est gl.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur.Tu stringe fortiꝰ istū tex.qz si heres restituens sine detractione quarte:in dubio semper intelligeretur exercere liberalitatem:⁊ sic donare:ergo semper in dubio fideicommissarius posset quartam detrahere:

Universidad de Deusto
Biblioteca

ergo male posita hec regula negatiua ad oppositū. ¶Secundo
12 ꝛ fortius mouetur Raph.cu.† qz heres qui nō detrahit quartā videtur facere:nō qz donet fideicōmissario,sed vt plenius volūtatē defuncti ex toto exequatur:nihil detrahendo de legatis.l. si spōsus.§.pe.ff.de dona.inter vir.ꝛuxo.l.patrē.ff.de bis que in frau.cred.ꝛ.l.j.C.ad leg.fa.in ver.quo planiorē fidem haberes. ergo nō debet presumi facere animo donandi huic fideicommissario:sed ratione pietatis,vt plenius satisfaciat volūtati testatoris,tu stringe fortius istud fundamentum † qz quandocunqz
13 potest capi alia causa vel presumptio nunquam debet presumi donatio.l.si cū aurum.ꝛ ibi Bar.ff.de sol.ergo cū hic possit capi alia presumptio vt heres plenius voluntatē testatoris exequatur:ergo nō debet capi presumptio donationis.ꝛ istud ineuitabiliter stringit cōtra gl.Bar.ꝛ cōmunem sententiā:imo vbi cadit alia etiā leuis occasio vel cōiectura:ibi nūꝑ presumitur donatio ſm Bal.in.l.j.C.ad treb.imo fortius ad excludēdum presumptionē donationis:que presumitur in soluēte scienter indebitum sufficit quelibet alia presumptio etiam si capiendo illam aliam presumptionem actus sit inualidus ꝛ ineficax in effectu. ita subtiliter colligitur ex tex.iuncto not.per Bar.in.l.si nō fortem.§.si quis falso.ff.de cōdi.inde.Et ita in specie colligit Alre. in.l.a titio.in pe.col.in fi.ff.de verb.obli.ꝛ ista opi.contra communem videtur mihi verior per predicta:ꝛ est magis de mente huius tex.qui excipit solū vnum casum quādo heres voluit liberalitatem ad priorem tantum fideicommissarium pertinere: ꝛ nō ad legatarios,ꝛ sic quādo sumus in casu claro:ꝛ non in dubio:ꝛ ista est veritas. ¶Secundo principaliter ad de inquātum
14 Bar.constituit differentiam quādo † heres coactus adiit quod primus fideicommissarius tunc bene detrahit falcidiam a legatarijs.l.marcellus.in prin.in ver.quod si suspecta.j.eo.Et rationem assignat tex.ibi:qz iniquissimū videtur legatarios plus ferre ex eo ꝙ suspecta sit hereditas,ꝙ laturi essent si sponte adita fuisset,alia etiam potest esse ratio:qz propter diligentiam primi fideicōmissarij heres perdidit quartā:ꝛ sic primus fideicōmissarius qui cōpulit heredem inuitū adire,lucratur quartā quam heres potuisset detrahere de legatis ab ipso herede vel simpliciter relictus.Sed isto eodē casu qñ heres coactus adiit:tūc primus fideicōmissarius nō detrahit trebellianicā a secundo fideicommissario vniuersali.l.si patroni.§.qui fideicōmissariā.assignat rationem diuersitatis quare primus fideicōmissarius detrahit a legatarijs falcidiā:eo qz eā detrahit ex persona heredis:eo qz legata erant relicta ab herede vel simpliciter. ¶Hinc sequit qō
15 primus fideicōmissarius nō posset detrahere falcidiam de legatis ab ipso fideicōmissario relictis:eo qz tunc detraheret ex sua propria persona qꝑ facere nō potest:prout etiā tenet glo.magna hic.in fin.ꝛ simpliciter ꝓbatur.de cast.hic.cum ergo secundum fideicommissum vniuersale sit relictum a primo fideicommissario:ergo sequitur quod non potest ab eo detrahere quartam:qz tunc ex sua propria persona detraheret quod non permittitur.
16 ¶Hinc correlarie infertur qꝺ si secundū fideicōmissum fieret ab herede ꝛ non a primo fideicōmissario:tūc ex quo primo fideicommissarius restitueret secundo ex persona heredis:tūc bene quartā detraheret,vt ibi est tex.ꝛ facit ratio:qz cum tunc heres qz coactus adiit per talem coactionē perdiderit quartam:certe illa quarta applicatur primo fideicommissario qui per suam diligentiam fecit heredem quartam perdere:ideo ne sua diligētia alteri prosit:potest pro tunc eam detrahere aduersus secundum fideicommissarium.ꝛ sic ex istis pondera qꝺ non est verum illud qō dicit Bart.quod sit differentia quando heres coactus adiit inter secundum fideicommissarium vniuersalem ꝛ legatarios:imo non est differētia data paritate terminorum.ꝛ ita etiā tenet Jo.de imo.hic:licet predicta non ponat:ꝛ ita vt puto habes expeditum hunc subtilem.§.

1 ☞Heres grauatus restituere dimidiā hereditatis retenta alia dimidia tenetur ad legata pro rata parte hereditaria quatenꝰ habet vltra quartam.

2 Heres grauatus quando aliquid retinet sub nomine quantitatis vel summe tenetur legatarijs in subsidium quando portio fideicommissarij non sufficeret.

3 Heres grauatus tenetur ad legata ꝛ nō fideicōmissarius quando legata fuerunt nominatim ab herede relicta.

4 Heres grauatus restituere hereditatem deductis centum que ad quartam sufficiunt non tenetur legatarijs:sed legatarij totum habebunt a fideicommissario.

5 Fideicommissarius vniuersalis quod detrahit quartam de legatis quando heres coactus adiit.

6 Heres grauatus de restituēdo hereditatem retenta certa re vel summa:an teneat creditorib⁹ ꝛ legatarijs:an fideicōmissarijs.

1 **Sed si.cccc.** † Heres apud quem remanet dimidia hereditatis sub nole quote conuenitur ad legata in eo qō habet vltra quartā.Secus si apud eū remaneat id solū quod ad quartam sufficit.h.o.vsqꝫ ad finem.l. ¶Nota primo,heres grauatus restituere dimidiam hereditatis retenta alia dimidia,ꝛ sic retenta quota hereditaria tenetur ad legata ꝑ rata parte hereditaria quatenus hz vltra quartā, eo qz quarta heredis est exempta ab onere legatorum :ꝛ in illa quarta heres grauari nō potest.l.titia.in fi.l.qō de bonis.§.fi.ꝛ
2 l.seius ꝛ augerius.ff.ad leg.fal.† Secus aūt qñ heres grauatus retinet aliquid sub nomine quantitatis vel summe tunc non tenetur ad legata nisi ex equitate ꝛ in subsidium quādo portio fideicōmissarij non sufficeret.§.si is qui.cccc.ff.ea.l.ratio:qz tunc habetur loco legatarij.§.si quis vna.inst.de fideicō.heredi.ꝛ hic
3 in gl. ¶Item limita istum tex.nisi legata fuerint nominatim relicta ab herede:qz tunc heres ꝛ nō fideicōmissarius tenetur.l. post emancipationem.in prin.ff.de leg.iij.quam alleg.Rapha.cu.hic.hz super ea dubitet.ꝛ.l.marcellus.in princ.ſm communē lec.j.eo.ꝛ per gl.mag.in.l.seq. ¶Secundo no.in.§.idem Julianus.† qꝺ heres grauatus restituere hereditatē deductis cētum
4 que ad quartā sufficiant:nō tenetur legatarijs,sed legatarij habebunt integra.cccꝛa fideicōmissario penes quē nihil remanet. ¶Contra istud vltimū qꝺ primo fideicōmissarius vniuersalis possit quartā falcidie deducere de legatis videtur esse tex.ꝛ est. in.l.proxima.in versic.itaqꝫ.ad hoc respondet Bar.in.l.marcellus.in prin.in.ij.opp.j.eo.ꝙ iste tex.loquit qñ testator iussit heredem restituere hereditatem deducta certa quantitate ex qua videtur velle heredē nō teneri ad legata.d.§.si quis vna.ideo a fideicōmissario aufertur totum:qz fideicōmissarius ex persona propria non pōt deducere falc.de legatis.§.deniqꝫ.ꝛ.§.si is qui. cccc.ff.ea.l.nec etiam tūc ex persona heredis potest deducere:qz heres ipse sibi retinuit quartam.sed in.l.seq.heres fuit rogatus restituere simpliciter hereditatem. ¶Alio ꝛ secundo modo respondet Jo.de Imo.in.d.l.marcellus,in prin.† tex.ff.l.proxi. loquitur qñ heres coactus adiit,vnde cōmodū deducendi quartā de legatis trāsit ex persona heredis in fideicōmissariū,vt est tex.in.d.l.marcellus.in prin.ver.ꝙ si suspecta.ꝛ gl.in.§.precedēti.ꝛ ibi Bar. ¶Hic aūt heres sponte adiit ꝛ suā partē que est centū habuit que testator iussit cū habere de tota hereditate,ꝛ sequitur simpliciter do.Alex.hic.ad fi. ¶Tu aduerte vltra scribētes ꝙ iste tex.in fi.solum dicit legatorū actiones in fideicommissarium dari ꝛ nō cōtra heredem pro aliqua parte.Et sic solū decidit iste tex.cōtra quē debeāt legatarij agere,nō autem decidit an legatarij.cccc.legata cōsequenꝫ integra absq; aliqua detractione vel non,de hoc nihil decidit iste text.Ergo non est in contrariū ad legē sequentē.Et ꝓpterea gl.fi.magna addita ad tex.ꝙ cōsequētur legata scz tota,per.l.fi.C.eo. ¶Capio gl.fi.in verb.legatorū.quā diuide in tres partes principales.In prima declarat tex.In sc̄da opponit ꝛ dupliciter soluit.In tertia glo. ponit distinctionē,sc̄da est ibi,sed S.C.eo.tertia ibi,dic ergo breviter. ¶In ea.gl.ibi,sed dic illud referri ad creditores nō ad legatarios.ita etiam resident gl.j.in distinctione.ꝛ gl.in.l.cōtraria ꝛ hz Bar.hic videatur trāhere cū ista sol.cū ista prima sol.est falsa ad istum tex.ꝛ qꝫ lex cōtraria expresse loquitur etiā in legatarijs ibi seu legatorum prestationem.ꝛ ibi Bar.merito reprobat istam sol. ¶Item quātū ad istū text.est falsa:qz creditoribus hoc casu heres nō tenetur.§.si quis vna.insti.de fideicom.here.ꝛ.§.si heres precepto.ff.ea.l.Unde teneas secundam sol.glo.quam omnes sequūtur.Et dicit Bar.in.l.contraria.qō ista secunda solu.nō solū est bona:imo est necessaria.In tertia parte principali
6 gl.ponit distinctionē que secundū Bar.est satis perfecta.† Et legatarij vel creditores agant cōtra heredem grauatū de restituendo retenta certa re vel summa,an vero agant contra fideicommissarium vniuersalem ꝛ quomodo.Et gl.considerat duos casus principales.Aut heres retinet illam rem vel summā sub nomine quātitatis:vbi ꝙ capiat dimidiam hereditatis:ꝛ tūc nō tenetur legatarijs nisi de equitate in subsidium quando portio fideicōmissarij non sufficit.ꝛ quatenus hz vltra quartā.Ita loquitur tex.in.§.si is qui.cccc.ff.ea.l.vbi apud heredem remanent.ce.sicut hic,ꝛ sic dimidia hereditatis:ꝛ tamē ibi non datur actio pro dimidia contra heredem:eo qz eam non habet sub nomine quote,ꝛ sic suo nomine dimidie hereditatis,sicut hz hic. Sed habet sub nomine quantitatis vel summe,vt etiam hic dicit glo.Intellige verum respectu legatariorum.Creditores autem qui tractant de damno.l.fin.§.licentia.C.de iur.delib.possunt conuenire heredem etiam si non habeat vltra quartam eo qꝺ es alienū ꝓfertur illi quarte que nō detrahitur nisi eo decēcto,l.in imponenda.ꝛ.l.irritū.C.ad legē fal. ¶Scōm casum cōsideratur

sideꝛat gl.quādo hereditas est adita per heredē,sed nōdū restituta fideicōmissario vniuersali:ꝛ tunc tz ꝙ teneaꝛ nō solū creditoribus sed etiā legatarijs.contrariū in hoc vltimo tenet gl.in l.marcellus.in prin.in gl.iiij.in verb.onus.j.eo.vbi gl.tenet qō tunc creditores bene agunt cōtra heredē sed nō legatarij,quasi testator videaꝛ voluisse legata prestari a fideicōmissario tantū. per.l.j.C.eo.que tamē loquitur facta restitutione.cōiter tenetur ista gl.ſm Bar.ꝛ doc.hic,ꝛ ibi Bal.ꝛ alij.in.l.si.C.eo. ¶Intelige nisi heres coacte adiisset:tunc hz exceptionē ante restitutionem,vt.l.postulāte.in prin.j.eo.nisi actiones essent tēpore peritureꝛ fideicōmissarius esset absens:tūc adhuc cōpellitur heres q coactus adiit suscipere iudiciū vsqꝫ ad lit.cōtest.ꝛ sic vsqꝫ quo actiones perpetuent,vt est tex.in.l.cū hereditas ex trebelliano. ꝛ ibi gl.ꝛ no.Bar.j.eo.Et ita remanet expedita tota ista lex.

1 ☞Fideicommissarius vniuersalis quod detrahat quartam de legatis ex persona heredis quando heres coactus adiit.

2 Ratio legis est que regulat ipsam legem,ꝛ est sicut anima ꝛ spiritus legis.

3 Heres qō non contribuit cum legatarijs id quod iussus est retinere,licet legata cum fideicommissario vniuersali contribuantur ꝛ ibi rationem ponit.

4 Heres in quarta quod preferatur legatarijs ꝛ fideicōmissario.

5 Legata particularia simpliciter relicta in cōputatione falcidie cōtribuuntur cum fideicommissario vniuersali quod estimatur quantum superest in hereditate deductis legatis.
Fideicommissarius vniuersalis non tenetur in plus legatarijs quam tenetur heres si sponte adiisset.

6 Hereditas qō transeat in fideicommissarium vniuersalem cum onere legatorum,item creditorum:intellige quando legata fuerunt relicta simpliciter.

7 Heres restituendo hereditatem quod videtur ponere fideicommissarium in locum sum.

8 Clausula ponēs eum in locum suum quod importat cessionem iurium,ꝛ translationem vtilium actionum cōstitutionem procuratoris in rem suam.
Clausula facias de rebus meis prout vis,quid importet.

9 Quartam quam heres perdit per coactam additionem qō prosit tantum fideicommissario vniuersali cuius lucro cedit:nō autem legatarijs particularibus.
Legatarij particulares quod non possunt cogere heredem adire,sed fideicommissarius vniuersalis sic.

10 Jus accrescendi quod non habeat locum inter fideicommissarium vniuersalem ꝛ legatarios.

Qui quadringēta. Ista.l.hz Bar. consuenit reputari horribilis tū in veritate nō est,si ordinate legat ſm eū.sed certe ista lex vt horribilis ꝛ intricata,ꝛ in tex.ꝛ in gl.magna.ꝛ silr.l.sequēs marcellus.in prin.ꝛ ita sunt:tū spero satis claras reddere. ¶Duo principalia sunt que videnꝫ istas duas leges horribiles reddere. ꝓPrimo qz ista.l.vt sibi ipsi de directo ẓiari,nā primo vult ꝙ titius legatari⁹ debeat habere tota.ccc.sibi legata,ibi dicēdū est tota.ccc.te dare titio debere ꝛ ibi ipse functis oibus hereditarijs muneribus,id est,post legatorū dationē,postea in ver.itaqꝫ decidit totū cōtrariū scz qō titius legatarius.de.ccc.sibi legatis non dz habere nisi.cccxv.ꝛ fideicōmissari⁹ dz habere.lxxv.vltra.c.que restabāt.Et sic primo dt tota.ccc.debere restitui:postea dicit ꝙ debēt defalcari:et tū ver.itaqꝫ infert ex immediate precedētib⁹. ¶Timore huius cōtrarietatis tex.ista lex variaꝛ intellectu,ꝛ legit altero de quatuor modis.Ego postea ponā quintū meū intellectū. ¶Primo modo legit ꝙ verficulus itaqꝫ,corrigat precedentia,ꝛ sic qō Celsus seipsum corrigat.iste intellectus ponit in gl.in verbo ꝓsumptum.ꝛ in gl.in verb.itaqꝫ.Truffa est:qz vitanda est correctio iuribus vulgaribus.Item ꝛ fortius qz nō est presumendū qō iurisconsulcontinenti seipsum corrigerit.l.nō ad ea.ff.de condi.ꝛ demon. ¶Secundo modo legit gl.in verb.itaqꝫ.ꝙ iurisco sultus dubitans posuit istas duas opi.cōtrarias recitādo,ꝛ nullam eorum elegit:nesciens quā eligeret.Similiter truffa est,cū iurisco sultus certitudinarie loquaꝫ,in iure.cōsulto nō est presumēda iuris imperitia.l.j.§.seruius.aūt sulpicius.ff.de ori.iur. ¶Tertio modo intelligit Dy.qō primū dictū procedat respectu persone fideicōmissarij qui nō pōt falcidiā detrahere,vt.l.j. §.deniqꝫ.ꝛ.§.si is qui.cccc.ff.eo.Secundū dictū in ver.ita procedit inspecta persona heredis qui potest fal.detrahere,ꝛ ex eius persona similiter pōt fideicōmissarius.Sed nec iste tertiꝰ intellectus sapit:qz esset imponere legē verbis ꝛ non rebus,contra.l. ij.in fi.cū vulgaribus.C.cōmu.de leg. ¶Quarto modo legitur ſm Jo.de are.quē Bar.Alng.Sali.Imo.ꝛ ceteri mod.sequuntur,ꝛ ista est cōmunis lectura qō primum dictū loquatur inspecta.l.xij.tab.de voluntate testatoris.nam ſm.l.xij.tabu.testator poterat vniuersam substantiam particulariter legare:nec heres poterat legata defalcare.l.verbis legis.xiij.tab.prima.j.de vbo. sig.ꝛ insti.ad leg.fal.in prin.ꝛ sic voluntas testatoris plene adimplebatur qui non presumit voluisse qꝺ aliqua detractio per fal. vel treb.fiat.sed qꝺ totū qō legauit perueniat ad legatarios vel fideicommissarios.l.titia.in fi.ff.ad leg.fal.Et hoc respectu legatarius dz habere tota.ccc.sibi legata.Sed versi.itaqꝫ.loquit in spectaꝛ.l.ſm Bar.ꝛ doc.hic,ꝛ ibi Bal.ꝛ alij.in.l.si.C.eo. ¶Intelige nisi heres coacte adiisset:tunc hz exceptionē ante restitutionem,vt.l.postulāte.in prin.j.eo.nisi actiones essent tēpore peritureꝛ fideicōmissarius esset absens:tūc adhuc cōpellitur heres q coactus adiit suscipere iudiciū vsqꝫ ad lit.cōtest.ꝛ sic vsqꝫ quo actiones perpetuent,vt est tex.in.l.cū hereditas ex trebelliano. ꝛ ibi gl.ꝛ no.Bar.j.eo.Et ita remanet expedita tota ista lex.

1 ☞Fideicommissarius vniuersalis quod detrahat quartam de legatis ex persona heredis quando heres coactus adiit.

2 Ratio legis est que regulat ipsam legem,ꝛ est sicut anima ꝛ spiritus legis.

3 Heres qō non contribuit cum legatarijs id quod iussus est retinere,licet legata cum fideicommissario vniuersali contribuantur ꝛ ibi rationem ponit.

4 Heres in quarta quod preferatur legatarijs ꝛ fideicōmissario.

5 Legata particularia simpliciter relicta in cōputatione falcidie cōtribuuntur cum fideicommissario vniuersali quod estimatur quantum superest in hereditate deductis legatis.
Fideicommissarius vniuersalis non tenetur in plus legatarijs quam tenetur heres si sponte adiisset.

6 Hereditas qō transeat in fideicommissarium vniuersalem cum onere legatorum,item creditorum:intellige quando legata fuerunt relicta simpliciter.

7 Heres restituendo hereditatem quod videtur ponere fideicommissarium in locum sum.

8 Clausula ponēs eum in locum suum quod importat cessionem iurium,ꝛ translationem vtilium actionum cōstitutionem procuratoris in rem suam.
Clausula facias de rebus meis prout vis,quid importet.

9 Quartam quam heres perdit per coactam additionem qō prosit tantum fideicommissario vniuersali cuius lucro cedit:nō autem legatarijs particularibus.
Legatarij particulares quod non possunt cogere heredem adire,sed fideicommissarius vniuersalis sic.

10 Jus accrescendi quod non habeat locum inter fideicommissarium vniuersalem ꝛ legatarios.

Qui quadringēta. Ista.l.hz Bar. consuenit reputari horribilis tū in veritate nō est,si ordinate legat ſm eū.sed certe ista lex vt horribilis ꝛ intricata,ꝛ in tex.ꝛ in gl.magna.ꝛ silr.l.sequēs marcellus.in prin.ꝛ ita sunt:tū spero satis claras reddere. ¶Duo principalia sunt que videnꝫ istas duas leges horribiles reddere. ꝓPrimo qz ista.l.vt sibi ipsi de directo ẓiari,nā primo vult ꝙ titius legatari⁹ debeat habere tota.ccc.sibi legata,ibi dicēdū est tota.ccc.te dare titio debere ꝛ ibi ipse functis oibus hereditarijs muneribus,id est,post legatorū dationē,postea in ver.itaqꝫ decidit totū cōtrariū scz qō titius legatarius.de.ccc.sibi legatis non dz habere nisi.cccxv.ꝛ fideicōmissari⁹ dz habere.lxxv.vltra.c.que restabāt.Et sic primo dt tota.ccc.debere restitui:postea dicit ꝙ debēt defalcari:et tū ver.itaqꝫ infert ex immediate precedētib⁹. ¶Timore huius cōtrarietatis tex.ista lex variaꝛ intellectu,ꝛ legit altero de quatuor modis.Ego postea ponā quintū meū intellectū. ¶Primo modo legit ꝙ verficulus itaqꝫ,corrigat precedentia,ꝛ sic qō Celsus seipsum corrigat.iste intellectus ponit in gl.in verbo ꝓsumptum.ꝛ in gl.in verb.itaqꝫ.Truffa est:qz vitanda est correctio iuribus vulgaribus.Item ꝛ fortius qz nō est presumendū qō iurisconsulcontinenti seipsum corrigerit.l.nō ad ea.ff.de condi.ꝛ demon. ¶Secundo modo legit gl.in verb.itaqꝫ.ꝙ iurisco sultus dubitans posuit istas duas opi.cōtrarias recitādo,ꝛ nullam eorum elegit:nesciens quā eligeret.Similiter truffa est,cū iurisco sultus certitudinarie loquaꝫ,in iure.cōsulto nō est presumēda iuris imperitia.l.j.§.seruius.aūt sulpicius.ff.de ori.iur. ¶Tertio modo intelligit Dy.qō primū dictū procedat respectu persone fideicōmissarij qui nō pōt falcidiā detrahere,vt.l.j. §.deniqꝫ.ꝛ.§.si is qui.cccc.ff.eo.Secundū dictū in ver.ita procedit inspecta persona heredis qui potest fal.detrahere,ꝛ ex eius persona similiter pōt fideicōmissarius.Sed nec iste tertiꝰ intellectus sapit:qz esset imponere legē verbis ꝛ non rebus,contra.l. ij.in fi.cū vulgaribus.C.cōmu.de leg. ¶Quarto modo legitur ſm Jo.de are.quē Bar.Alng.Sali.Imo.ꝛ ceteri mod.sequuntur,ꝛ ista est cōmunis lectura qō primum dictū loquatur inspecta.l.xij.tab.de voluntate testatoris.nam ſm.l.xij.tabu.testator poterat vniuersam substantiam particulariter legare:nec heres poterat legata defalcare.l.verbis legis.xiij.tab.prima.j.de vbo. sig.ꝛ insti.ad leg.fal.in prin.ꝛ sic voluntas testatoris plene adimplebatur qui non presumit voluisse qꝺ aliqua detractio per fal. vel treb.fiat.sed qꝺ totū qō legauit perueniat ad legatarios vel fideicommissarios.l.titia.in fi.ff.ad leg.fal.Et hoc respectu legatarius dz habere tota.ccc.sibi legata.Sed versi.itaqꝫ.loquit in spectaꝛ.l.ſm Bar.ꝛ doc.hic,ꝛ ibi Bal.ꝛ alij.in.l.si.C.eo. ¶Intelige nisi heres coacte adiisset:tunc hz exceptionē ante restitutionem,vt.l.postulāte.in prin.j.eo.nisi actiones essent tēpore peritureꝛ fideicōmissarius esset absens:tūc adhuc cōpellitur heres q coactus adiit suscipere iudiciū vsqꝫ ad lit.cōtest.ꝛ sic vsqꝫ quo actiones perpetuent,vt est tex.in.l.cū hereditas ex trebelliano. ꝛ ibi gl.ꝛ no.Bar.j.eo.Et ita remanet expedita tota ista lex.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pzin.in gl.j.truffa est q; legũ correctio est enitãda.l.precipimus. i fi.C.de app.l.vnica.C.de inof.do.c.cũ expediat.ꝺ ele.in.vj.Itẽ si rõnes posite in hac.l.remanerẽt vere.de necessitate vera esset
2 decisio hui?.l.† q; ratio legis est q; regulat ipsaꝫ legẽ.l.qꝺ dictũ. ſ.de pac.l.adigere.ſ.q;nis.j.ꝺ iur.pat.q; ratio est sicut anima ⁊ spiritus legis,verba aũt sunt sicut corpus ⁊ superficies scõm Bal.in.l.si quis seruo persuaserit.C.de fur.⁊ in.l.j.in antepe.col. ꝫ.fol.mat.⁊ in.l.ſ.in.gv.q.C.de bere.insti.Et ita istũ ꝼm intellectũ reprehẽdunt Bar.⁊ oẽs indifferenter.¶Sed ab ista secunda impugnatione facile põt defendi iste secũdus intellectus tenendo q; rõnes posite.in.j.parte.l.fuerint rõnes dubitãdi,put tenui.ſ.in quinto intellectu quẽ dedi ad istã.l.vnde stat simul q; ista.l.sit correcta.per.l.marcellus.⁊ tñ rationes dubitãdi in hac lege posite non corrigantur:tñ nullatenus teneo istum ꝼm intellectũ propter vitandã correctionẽ legũ,vt dixi.Ex istis oĩbus habes verũ intellectũ ad istã legẽ,⁊ ad.l.seq.marcellus.in pzin.
3 ¶†Sed aduerte qꝺ ly in hac.l.legata cõtribuanť cũ fideicõmisso vniuersali tũ nõ fit contributio eoũ que heres iussus est retinere cũ ipsis legatis,ratio est q; illud qꝺ retinet heres non dicitur propzie legatũ nec fideicom.q; non põt dici propzie ab here de sibijpsi legari,vt.l.q filiabꝰ.ſ.fi.cũ.l.seq.⁊.l.legatũ.ſ.j.ſ.de le. j.ꝼm Jo.de imo.in.l.j.ſ.si is qui.cccc.in.j.no.ſ.e.⁊ ibidẽ do.Alle gãt.ad fi.¶Adde tu aliã rõnem clariorẽ q; †heres in quarta est potior legatarijs ⁊ fideicõ.in qua quarta prefertur legatarijs ⁊ fideicõ.l.titia.in fi.ff.ad leg.fal.ideo nõ fit cõtributio ꝑpter disparitatem potentie.¶Istis sic ad euidẽtia ꝓmissis Bar.diuidit istã legẽ in tres partes principales.¶In pzima ponitur thema ⁊ q;stio.In scꝺa ponit determinatio qõnis inspecta lege nouodecim tab.anteq; esset lex fal.⁊ inspecta volũtate testatoris. In tertia ponit determinatio inspecta qualitate potestatis legis fal.scꝺa ibi,dõm est,tertia ibi.itaq;.¶Scꝺa pars principalis subdiuiditur in tres.In pzima ponit determinatio questionis.Scõ ponit quedã ratio qñ restitutio fideicõmissi ꝓuenit legatorũ prestatione.Tertio ponit alia ratio qñ legatorũ prestatio preuenit restitutionẽ fideicom.secũda ibi,q; presumptum est vbi iunge tota.ccc.te dare titio debere qꝺ est.ſ.ſ;time.vt sic oratio sit perfecta.tertia ibi,nã heres.¶Tertia pars principalis subdiuidit in duas.In pzima loquit qualiter fiat cõputatio he rede sponte adeunte.Scõo qualiter fiat herede coacto adeunte, ⁊ sic soluit qõnẽ posita.in pzin.l.ſ.ibi,nõ ergo plus.¶Jsta diuisionem Bar.alij cõiter sequunť q; etiã fuit de mẽte Jac.de are.⁊ Old.vt refert Jmo.¶Ego aũt tenendo intellectũ quem.ſ.posui diuido istam.l.in tres partes pzin.In pzima ponit thema ⁊ questio.In secũda ponit duplex ratio dubitandi.In tertia ponitur determinatio.scꝺa ibi,dicendũ est.tertia ibi,itaq;.hoc dicit in summa.† Legata particularia simpliciter relicta in cõputatione fal.contribuunť cũ fideicõmisso vniuersali q; estimatur q;tum superest in hereditate deductis legatis.Et fideicom.vniuersalis nõ tenetur in plus legatarijs q; teneret heres si sponte adiisset.h.ꝺ.istud est cõe summarium Bar.⁊ aliorum.¶Vel sic ⁊ clarius qũ legata particularia sunt simpliciter relicta ⁊ heres coactus adiit fideicõmissarius vniuersalis hz quartã treb.quã heres propter coactionẽ adeundi amisit,⁊ fideicõmissarius habens ius cũ cogendi lucrat.Itẽ tunc fideicõ.vniuersalis ex persona heredis põt detrahere quartã fal.de legatis sicut detrahere tur si heres sponte adiisset.h.ꝺ.tota ista.l.clare ⁊ nitide.¶In tex.ibi,deberes.hic fit posita mutatio personarũ sed gl.magna. in.j.parte:q; trãsit de scꝺa persona ad tertiam.Bar.⁊ doc.dicũt q; alias est in text.deberet.Et tũc nulla sit mutatio personarũ. hz si habeat in tex.deberet prout cõiter habetur:tũc bene fit mutatio personarũ,vt dicit gl.tu aduerte q; iste est magnus error. Primo q; in text.non põt stare deberet,cũ.ſ.pzoxime dicat tibi.Itẽ ista.l.a pzincꝰ.vsq; ad fi.semper loquit de fideicõmissario in scꝺa pſona ⁊ nũq; in tertia.¶Ulo.j.ex ista.l.ꝼm Bar.q; †hereditas trãsit in fideic.vniuersale cũ onere legatoꝝ,adde ⁊ multo fortius cũ onere creditoꝝ.l.fin.C.eo.intellige quando legata fuerunt relicta simpliciter ⁊ sic onus legatoꝝ erat onus hereditariũ trãsiens ad quẽcunq; ad quem trãsit hereditas.ita loquit ista.l.secus quãdo legata essent nominatim relicta ab herede,vt in.l.seq.in pzin.q; tũc esset onus solum heredis ⁊ nõ trãsiret ad fideicõmissariũ vniuersale nec ad aliũ quemcunq; ad quẽ transiret hereditas,vt declaraui.ſ.in euidentialibus.¶†Secundo no.ex tex.ibi,vt te suo loco cõstituat q; heres restituendo hereditatẽ videtur ponere fideicõmissariũ in locũ suũ,q; est not.ꝼm Bar.ꝓ verbis notariozũ que apponunť quotidie in cõtractib⁹ vt puta ponens eũ in locũ suũ:que verba videnť importare cessionem iurium ⁊ translationem vtilium actionum,⁊ cõstitutionem procuratozis in rem suam.ita est tex.hic.iuncta.l.j.in pzin. ſ.eo.⁊ sequuntur Ange.Jmo.⁊ ceteri hic.¶Adde bonum tex. fin.l.plane.in verbo suo loco.⁊ ibi Bar.ad hoc no.ſ.fami.ercis.⁊ in.l.fed si tantum.ſ.j.in verbo loco domini habeť.ſ.de pact.⁊ in l.j.ſ.cauere.in ver.que in re sua faceret.ſ.vsufr.quẽad.caue.Et ita etiã tenet Bar.in.l.in pzouinciali.ſ.si ego.ſ.de ope.no.nunc. ita tene ¶Quis contrariũ teneat Ludo.ro.bic,⁊ in.ꝺ.ſ.si ego.per
8 tex.in.l.creditoz.ſ.lucius.ſ.man.† vbi per illa verba,facias de rebus meis prout vis,lz videatur cõstitutus in locũ mandãtis tamẽ non videtur per hoc cõstitutus procurator in rem suã,sed procurator simpleq; cum libera,⁊ ita Bar.ibi,in fi.ad hoc not.ilium tex.Et idẽ Bar.in.l.procurator cui libera.ſ.de proc.Sz ille tex.loquit in instrumẽto mãdati in quo nõ videnť cedi actiones vtiles pzout in vendicatione nominis debitoris aut hereditatis.Et ita etiã respõdet.ꝺ.Alex.hic.¶Tertio no.ex isto tex.
9 ꝼm Bar.† qꝺ vbi heres perdit beneficium quarte per coactam additionẽ quod istud prodest tantũ fideicõmissario vniuersali cui ius lucro cedit:non autem legatarijs particularibus quozũ lucro nõ cedit,vt no.per gl.in.l.j.ſ.ꝺeniq;.⁊ ibi Bar.ſ.eo.ratio diuersitatis est:q; ius compellendi heredem invitum adire cõpetit fideicõmissario vniuersali:nõ autem legatarijs particularibus.l.nam qꝺ.ſ.fin.⁊.l.seq.ſ.eo.⁊.l.si quis omissa.ff.si quis omiſ. cau.test.ergo lucro eius debet illa quarta cadere,per cuius ius ⁊ industriam fuit heres coactus adire.Item cũ fideicommissarius succedat in vniuersum,⁊ sic in eum transeat periculũ hereditariũ:ergo etiã ꝺz habere cõmodũ quarte.⁊ satis est alijs legatarijs qꝺ per talẽ cõpulsam additionẽ eoũ legata sunt conseruata.Et his apparet q; si vnus ex fideicõ.vniuersalibus cõpeleret heredẽ adire:nõ per hoc posset quartam detrahere.l.ex as
10 se.ſ.eo.Bar.in.l.j.ſ.ꝺeniq;.ſ.eo.ratio q; etiã alius fideicõmissarius vniuersalis habebat ius cõpellẽdi heredẽ qꝺ nõ habent legatarij.¶Hinc etiã inferť ꝼm Ang.Jmo.⁊ ꝺo.Alex.† q; inter fideicõmissariũ vniuersalẽ ⁊ legatarios nõ hz locum ius accrescendi,⁊ ratio est duplex.Prima q; inter eos nõ videtur esse alia qua cõiunctio.Scõa ⁊ planior:q; inter succedẽtes iure diuerso non hz locum ius accrescẽdi.l.fed cũ patrono.in pzinc.ff.de bo. pos.dixi plene in rep.mea.l.re cõiuncti.ſ.de leg.iij.¶Expeditis textua.capio gl.magnam que diuiditur in duas partes princi. In pzima ponit casum in terminis in tota ista lege vsq; ibi q; aũt dixi,ibi postea ponit casum.l.seqnẽ.marcellus.assumo primam partẽ gl.⁊ in figuratione casus huius.l.gl.potest in septẽ reprehendi.¶Primo dum dicit q; ab herede titio legauit ccc. istud nõ videtur verũ:q; quãdo ab herede legauit lequitur.l.sequens marcellus,vt declaraui.ſ.in tex.in euidentialibus.vnde intellige glo.qꝺ legauit ab herede nõ quidẽ nominatim hoc est expresso nomine propzio heredis sed simpliciter,vel legauit ab herede suo nose appellatiuo.¶Secundo dum gloss.dicit quod legatarius petebat.ccc.sibi legata ⁊ etiam partem de.c.istud vltimũ.non dicitur in tex.nec est verisimile qꝺ esset dubium de illis.c.q; non erãt relicta legatario sed q; legatarius petebat.ccc. integra sibi legata.¶Tertio dicit gl.q; fideicõmissarius pretẽdebat se ad nihil tenere:nec ad partẽ.ꝺe.c.nec ad.ccc.legata,vt pote nõ a se relicta sed ab herede.¶Dic melius q; fideicõmissarius dicebat se nõ teneri ad integra.ccc.sed cũ diminutione,seu defalcatione de qua hic in tex.circa fi.¶Quarto dũ gl.dicit q; hic est mutatio personarũ de tertia ad secũdã,male dicit prout etiam dixi in tex.q; tex.semper loquit de fideicõmissario in scꝺa persona ⁊ nunq; in tertia.¶Quinto dum gl.dicit quod retineret.c.cõtra legatarios,istud est euidenter falsum ꝼm Dy.Ang. Jmo.⁊ ꝺo.Alex.q; cũ in isto tex.ccc.tantũ fuerint legata titio,⁊ cccc.erãt in bonis testatoris,⁊ sic restabãt.c.⁊ cõsequẽter quarta remanebat apud heredẽ.Ergo cessabat fal.cõtra legatarios,cũ non esset legatum vltra ꝺodrantem.l.j.in pzin.ff.ad leg.fal.⁊ instituti,ad leg.fal.in pzin.ideo supplẽt ad gl.ſ.fi totũ qꝺ habuit testatoꝝ fuisset legatũ ⁊ sic tota.cccc.Tu aũt aduerte qꝺ licet in hoc tex.ecc.tantum fuerint legata ⁊ restarent.c.⁊ sic quarta bonoũ testatoris:tamẽ heres erat grauatus restituere fideicommissario,⁊ sic de illis.c.poterat detrahere quartã trebel.⁊ sic.ccv.ergo non habebat heres integram quartam totius hereditatis. Propter hoc fuit mota glo.vt credo ad dicendum quod heres retineret.c.cõtra legatarios ſaltẽ computatis illis.ccv.que detrahit pro trebel.de.c.que restabant,⁊ hoc est qꝺ vult subsequẽter ista gl.in duobus locis,dum dicit quod heres ab vtroq; detrahet quartam,scilicet a fideicommissario vniuersali,⁊ etiam a legatario cui sunt legata.ccc.¶Sexto dum gl.in verb.verum. licet non dicatur in litera tamen supplendum est ꝛc.mirabiliter vult quod licet ſ fideicommissarius vniuersalis detrahat.ccv. tanꝫ quartam fal.de.ccc.legatis:tamen legatarius postea recuperabit ⁊ auferet illa.lxxv.a fideicõmissario,⁊ sic in effectu legatarius habebit integra.ccc.Ad ita tenendum potuit moueri glossa duplici consideratione.¶Primo vt concordaret contrarietatem que est inter primam ⁊ vltimam partem legis hoc modo,scilicet dato quod fideicõmissarius retineat aduersus legatarium

gatarium.lxxv.vt hic circa fi.in ver.itaq;.Tamẽ legatarij illa recuperabit a fideicõmissario.Ita loquitur pzima pars huj l.que vult,q; legatarius debeat habere tota.cc.Truffa est ⁊ cõiter reprehenditur gl.quia si illa.lxxv.que detrabit fideicõmissarius.de.ccc.legatis:vt in ver.itaq;.postea sibi auferentur per legatarijs:ergo illa nõ haberet in effectu,⁊ sic dictus ver.itaq;. esset impositus verbis ⁊ nõ rebus.contra.l.ſ.in fi.C.com.de le. Itẽ nugatoria esset decisio illius versi.itaq;.⁊ seruiret fideicommissario solũ de vento.Unde dic non esse verum:qꝺ lxxv.auferantur a fideicõmissario imo ea retinebit vltra.c.que restant in hereditate,⁊ legatarij nõ habebit nisi.cccv.Sicut nec plꝰ habuisset si heres spõte adiuisset:ne diligẽtia fideicõmissarij legatario prociat.Et ita est text.contra istã glo.in.ꝺ.verſic.itaq;.⁊ in ver.sequẽti.⁊ in.l.sequẽ.in.princi.⁊ in.l.facta.ſ.ſi cum ſuſpecta.j.c.Et contrarietatẽ huius text.salua ⁊ concorda:prout dixi supra in ter.in euidẽtia.¶Secũdo potuit moueri ista gl.per ter.in.l.j.ſ.ſi.ſ.eo.vbi legatarius habet integra.ccc.legata,licet fideicommissario nihil remaneat, sed ad illum text.respondet Bar.j.l.proxima in secũda opp.Et aliter ibi respondet Jmo. Ego vtranq; sol.retuli in.ꝺ.ſ.ſi.vbi etiã tertio modo respõdi. ¶Septimo ⁊ vltimo dum glo.dicit vltimo concludit.Prosequitur gl.opi.quã pzogime tenuit quod legatarius in effectu babebit integra.ccc.Sed non est vez vt statim dixi.Et gloſſ. male ponit istam conclusionẽ.Ideo melius fac conclusionem in oppositum : qõ ſicut ſi heres ſponte adiuisset legatarius nõ baberet nisi.cccv.Ita nec nũc habebit plus quãdo heres coacte adiuit.vt dicit iste ter.in fi.Et ita habes expeditã totã primam partem gl.¶In secunda parte principali ibi:q; autem dixi.Ista secunda pars gl.vsq; ad fi.facta est timore cõtrarij.l. sequentis marcellus.in pzin.que cõtinuans eundẽ casum decidit de directo contrariũ huic legi.quia ibi aliter fit computatio quã in ista.l.Et gl.ponit duos intellectus,⁊ sic ſubdiuidit in duas particulas.secũda ⁊ ibi vel dic secundo casu ꝼm Alꝺ. Primus intellectus est verus ⁊ communis q; ista.l.loquatur quãdo legata trecentoꝝ fuerunt simpliciter relicta.Ibi loquitur quando nominatim fuerunt relicta ab herede vt late declarauj supra in euidentialibus text.Et ibi rationem diuersitatis assignaui.Secundus intellectus Alꝺ.⁊ Hugo.qꝺ decisio huius.l.cozrigatur per.l.sequentẽ,sed non coꝛigantur rationes in hac.l.posite.Reprobatur per omnes vt supra late dixi in euidentialibus huius tex.

1 ¶†Adnertatiua autem q; intelligatur repetere qualitates precedentium ⁊ habet coniunctionem in se.
Coniunctio repetitionem precedentium inducit.

2 Legatarius particularis non potest cogere heredem adire.⁊ numero.44.

3 Ea que differunt conditione aliqua tantum:non dicũtur specie differre.
Accidentia non faciunt rem differre specie, ⁊ conferunt ad cognoscendum quod qui est.

4 Si restatoz vltra vires sue substantie relinquit,fit reductio ad vires patrimonij.

5 Fideicommissum vniuersale estimatur quantũ valet tota hereditas etiam legatis non deductis:quãdo legata sunt relicta ab herede nominatim expresso propzio nomine.

6 Lex generaliter loquens quod restringatur ne quis ad lucrum indebite admittatur.

7 Falcidia ⁊ trebellianica quod locum non habeant in testamẽto militis.⁊ infra nu.14.

8 Trebellianica quod cessat in istis testamentis in quibus cessat falcidia.⁊ vide infra nu.16.⁊ nu.19.

9 Legata simpliciter relicta in dubio cẽsentur esse relicta ab herede ⁊ non a fideicommissario.

10 Legare simpliciter ⁊ legare nominatim ab herede quod non sunt paria.

11 Heres grauatus restituere an conuenitur pro legatis ante restitutionem hereditatis:an vero fideicommissarius.

12 Lex cum questio.C.de leg.quod non habeat locum quando legata fuerunt relicta sub nomine quantitatis, sed quando sub nomine quote.

13 Lex exasse.infra eo.q; loquatur in duobus fideicõmissarijs.

15 Priuatio presupponit habitum.

17 Jn testamentis militum attenditur merum iusgentium.

18 Versi.q; autem isto tex.q; intelligatur de falcidia propzie ⁊ stricte:que detrabitur de legatis.

20 Trebellianica an cesset in fideicommisso vniuersali relicto ad pias causas,⁊ quod communis opinio est quod sic.vide cõtrariam opinionem.nu.30.

21 Falcidie appellatione etiam trebellianica continetur, ⁊ intelligetur vt nume.23.⁊ nume.42.

22 Dictio omnis vniuersalis nihil excipit.⁊ quando ponitur pro tota.nu.23.

24 Jura correctozia sunt stricte intelligenda.

26 Hereditas in dubio presumitur directo relicta.

27 Lex noua loquens in vno ex paricatis per legẽ antiquam qõ intelligatur etiã disponere in alio.⁊ ibi quomodo hoc procedat.vbi q; non habet locum in correctozijs.⁊ in nu.43.

28 Extẽsio quod non sit licita in correctozijs etiã ex maioritate rationis.⁊ num.43.⁊ in nu.58.est tamẽ licita quando est expressa ratio in lege.in nume.46.⁊ ita quando reditur ad ius commune.nu.47.

29 Extensio quod fiat in limitatozijs ex identitate rationis.

31 Correctio legum quod non debet induci per subauditos vel tacitos intellectus.⁊ nu.5.

32 Argumentũ a contrario sensu quod sumatur a lege etiam ad inducendam correctionem:quando verba legis in sensu directo nihil operantur.

33 Pzo pia causa in dubio est iudicandum.

34 Heres grauatus restituere titio:si titius postea grauatur restituere pie cause non detrahit trebellianicã.intellige quando est grauatus restituere pure.

35 Trebellianica qõ detrahatur quando restitutio fieri debet pie cause in diem vel sub conditione.

36 Legatũ factum titio coram duobus testibus grauatus tamẽ de restituendo pie cause vel pauperibus:est pro non scriptum.

37 Trebellianica an detrahat de fideicõmisso vniuersali relicto pie cause qñ alter pius locus est heres institutus ⁊ grauatus.

38 Priuilegiatꝰ cõtra priuilegiatũ quãdo vtatur priuilegio suo.

39 Dispositio expressa testatozis facta ad pias causas:quod faciat cessare tacitam prouisionem legis.

40 Testatoz an hodie possit prohibere trebellianicaꝫ sicut potest prohibere falcidiam:tene communem opi.q; sic.in nu.45.

41 Trebellianica eadez ratione inducta est qua ꝛ falcidia,⁊ ad eiꝰ instar.nu.66.

43 Aut.sed cum testatoz.C.ad leg.fal.est correctozia.

48 Testatoz nolibens falcidiã q; dicatur etiam prohibere trebellianicam ⁊ econtra.

49 Falcidia ⁊ trebellianica in effectu sint idem.

50 Lex quando requirit aliquid expresse fieri eo q; illud venit ad derogationẽ iuris communis,necesse est quod specialiter ⁊ expresse illud fiat.

52 Specialia duo q; in exorbitantibus concurrere non possunt.

53 Trebellianica qõ non possit prohiberi in filijs primi gradus. ⁊ nu.55.

54 Pater an possit disponere quod fructus cõputentur in trebellianicam filijs primi gradus.

56 Lex noua generaliter corrigens nunquã intelligitur corrigere leges ponentes casus speciales.

57 Heres non conficiens inuentariũ an sicut hodie perdit falcidiam,ita etiã perdat trebellianicam de fideicommisso vniuersali.vbi post longam disputationem tenet quod non.in nume. 70.in fine.

58 Extensio de falcidia ad trebelllianicã q; non ꝺz fieri in penis.

59 Aliud est pena aliud perdere lucrum.

60 Heres heredi suo non tenetur facere inuentariũ,sed creditoribus ⁊ legatarijs.

61 Heres fideicõmissario tenetur reddere rationẽ,⁊ sic facere inuentarium.⁊ nu.63.

62 Fideicommissarius ⁊ legatarij qõ citari debent in confectione inuentarij.

65 Heres qõ olim tenebatur creditoribus hereditarijs vltra vires hereditarias.

66 Fideicommissum vniuersale non potest excedere substantiam testatoris.

Marcellus. Istud pncipiũ peclarauj optime.in.l.precedenti. Cõcordando istum ter.cũ.l.precedẽti absq; correctione:vt dicit hic glo.pzima.⁊ male.¶†Quãdo legata particularia ab herede grauato restituere nominatim relicta sunt cũ fideicõmisso vniuersali:tale fideicõmissum tñ estimaꝫ quãtũ valet tota hereditas nõ deductis legatis.Et fideicõmissarius intantũ tenet ad legata inquãtũ teneretur heres si sponte adiisset.Et idẽ in testamẽtis in quibꝰ lex falcidia cessat.hoc dicit vsq; ad.ſ.idẽ pomponius.¶Uinidit̃ in tres.In pzima ponit determinatio quãdo heres sponte adiuit.Secundo qñ coacte.Tertio ponit extensionẽ sue determinationis.secunda ibi quod si suspectis.tertia ibi quod autem in suspecta.¶In ter.ibi in hac specie.ſ.que fuit proposita in superiori.l.secundũ gl.ſi.hic.Ista expositio procedit sequendo lecturam Alꝺ.que vult precedentẽ corrigi per istam ⁊ male vt dixi in l.precedenti

Universidad de Deusto
Biblioteca

Jdeo Dy. Bar. ⁊ cõiter doc. intelligũt in hac specie. ſ. q̃ sequitur in hac l. Et sic ista. l. loquif in alio casu q̃ loquaf. l. pcedẽs. Jste est cõmunis intellectus. Tu autem pro expositione glosſ.

2 pondera q̃ ter. dicit marcellus põt. ⁊ De natura illi⁹ aduersatiue aũt, est vt per eã intelligaf repetita qualitas precedẽtium vñ si statutũ dicat: q̃ existẽti⁹ masculus femina non succedat ab intestato nisi in dote facto aũt testamẽto non succedat nisi quatenꝰ re ⁊ atoz ei durerit relinquẽdũ. Dz intelligi facto testamento ⁊ masculis existentibus: eo qz aduersatiua bz etiam coniunctionẽ in fe. arg. gl. in. ℸ. item lapilli. insti. de re. diui. Et cõiunctio repetitionẽ precedentiũ inducit. l. scie. ℸ. caio. ff. de fun. instr. Jta sin glr determinat Bal. in. l. oẽs populi. in. xviij. colũ. ff. de inſt. ⁊ iur. sequitur do. Aleran. ⁊ dicit non reperiri alibi in l. filius a patre. in pin. in. xij. col. ad fi. ff. de libe. ⁊ post. Cum ergo iurisconsult⁹ vtatur aduersatiua autem, ⁊ dicat in hac specie videtur q̃ melioz sit expositio gl. sez que fuit proposita in superiozi. l. ⁊ sic q̃ continuet cundẽ casum pcedentis legis. Jdeo tu intellige istũ tex. plane ⁊ realr. put etiam tz Jo. de imol. dũ dicit in hac specie: sez proposita in. l. superiozi. qz eodem modo te ⁊ atoz hic habebat. cccc. in bonis ⁊ titio. ccc. legauit, ⁊ grauauit heredem restituere sempronio hereditatẽ, ⁊ sic marcell⁹ loquitur in eadẽ specie eiusdẽ casus. prout loquitur. l. precedens. hoc addito: si ad heredis ꝺn⁹ testõz voluit esse legata vt sequit hic in litera. ⁊ hoc diuersificat: q̃ ista. l. loquitur quãdo legata fuerũt nominatim relicta ab herede. Sz in. l. pcedenti fuerunt relicta non noiatim sed simplr vel sub nomine appellatiuo. vt etiã ibi dixi. Et sic intellige ter. ibi in hac specie: sez que pcedit in. l. precedẽti, sed sub cõditione que sequit hic in litera. Et ita etiã bene ter intelligit Rap. cu. hic. Jste est verus ⁊ planus intellect⁹ ad hũc text. ⁊ ad illa verba, in hac specie. Et hoc modo bene stat aduersatiua aũt. ¶ In tex. ibi nam iniquissimum est dic q̃ nõ est equi, ⁊ q̃ commodũ quarte ⁊ sic de centum qõ perdit heres, ꝑpter coactã additionẽ applicẽ ei qui non habet ius cogẽdi heredẽ adire non legatari⁹ particularis non habet tale ius cogendi heredẽ adire. l. nam q̃. ℸ. fin. cũ. l. sequen. ℸ. eo. ⁊ l. si quis omiſ. ff. si quis omiſ. cau. te. Ergo non est equũ qõ illa. c. applicẽtur in aliquo legatario, sed bene fideicõmissario vniuersali qui habet ius cogendi heredẽ. ⁊ concordat text. ℸ. l. pozi. ad fi. ¶ Mo. ℸ. ex isto text. in verbo: in hac specie. iuncta expositione Jmo. ⁊ Rap. cu. post gl. superius relatam. ⁊ quod ea que

3 differunt cõditione aliqua tantũ: non dicuntur specie differre. Sicut nec ea que differũt qualitate. Jtem accidẽtia nõ faciunt rem differre specie. vt est gl. no. in. l. ſi. ℸ. quoties. in verbo anno. ff. de pub. vectig. ⁊ cõmiſ. ⁊ gl. in. ℸ. ſi. in verbo nulla. inſt. de iure perſo. expresse bar. in. l. j. in. pn. j. char. ad fi. ff. de acq. poſ. Sicut nec ea q̃ differũt ꝑ plus ⁊ minus. l. fin. ff. de fun. instr. Accidẽtia tamen magnã partẽ conferunt ad cognoscendũ q̃ quid est ꝺm Aristo. in. j. de anima quem refert Bal. in rub. ff. de re. di. in vlt.

4 col. ¶ Secũdo no. ex hoc ter. q̃ qñ testator vltra vires substãtie sue reliquit: put hic vbi videtur reliquisse fideicommissario cccc. ⁊ sic vniuersalẽ hereditatem, ⁊ postea titio legauit. ccc. fit reductio ad vires patrimonij: diuidendo illa ccc. legata que videntur relicta vltra vires hereditatis: vt de eis fiant septẽ ptes quaꝝ quatuoz habeat fideicõmissarius vniuersalis ⁊ tres legatarius. qu antũ aũt specifice tangat vnicuiq; cozũ non ponit in specie summam iurisconsultus sicut fecit in. l. precedẽti. vbi dicit q̃ fideicõmissarius de. ccc. legatis defalcat. lxvj. ⁊ legatari⁹ habet. cxxxv. Sed in hac. l. difficilis est ad vnguẽ summari nec aliquis scribentiũ summat. Tamen fideicommissario quatuoz partes de. ccc. sunt circa. clxvij. ⁊ legatario tres ptes sunt circa cxxviij. Et vez q̃ aliqui discrepãt vt nõ sit pcise perfecta computatio: similẽ reductionẽ ad vires patrimonij, facit ter. in. l. in quantitate. ℸ. fi. ff. ad. l. fal. vltra alias quatuoz pcordantes leges

5 quas glo. allegat. ¶ Tertio no. ex hoc ter. q̃ fideicommissum vniuersale estimatur quantũ valet tota hereditas etiam nõ deductis legatis: qñ legata sunt relicta noiatim ab herede exꝑsso ꝓprio nomine heredis. vt in hoc text. ex eo quia tũc onus legatoꝝ est ꝓpriũ heredis ⁊ non onus hereditariũ vt prestari debeãt ex persona heredis vt hic ꝺclarat Bar. in secũda colũ. Et

6 dixi. ℸ. l. pozi. ¶ Quarto no. in verbo nã iniquissimũ est ⁊ quod ler generaliter loquẽs restringitur ne quis ad lucrum indebite admittatur. Jta est ter. hic ⁊ istam regulã tradit Bar. in. l. non dubium. in. ij. colũ. C. de legi. ⁊ in. l. omnes populi. in. ij. qõ. vij. qõnis ptin. ff. de inſt. ⁊ iur. Sicut etiam fit restrictio, ne qs indebite dãnũ patiaf. vt est gl. no. in. l. ſi. ℸ. in computatione. C. de

7 iure delib. quam Bar. ibi ad fi. multum exclamat. ¶ Quinto no. in versũ. q̃ autẽ: qõ in testamento militis non habet locum falcidia vt hic. ⁊. l. in testamento. C. ad. l. fal. ⁊. l. in testamento. ij. C. de test. mili. De trebellianica autem an habeat locũ in testamento militis non reperitur bene. Lexpressum. nec text. clarus

8 ſin Jo. de imo. ⁊ bene: qz leges solum loquuntur de fal. vt hic. et iuribus pcalle. licet gl. ⁊ doct. teneant qõ etiam Treb. non habeat locum in testamento militis. gl. in. l. j. ℸ. in filijs. ℸ. eo. ⁊ gl. in l. si a milite. in pin. ff. de test. mili. ⁊ gl. in. o. l. in testamento scõa. ¶ Septo ⁊ vltimo no. ex eodem ver. q̃ autem. fcõm intellectus Bar. ℸ. q̃ in testamẽtis in quibus cessat fal. cessat etiã trebellianica, ⁊ istud inducit Bar. infra ad tres not. questiones. Tamen iste tex. ſm alium intellectum gl. in verbo dictum est. ⁊ cuiscdem Bar. Jste tex. hic nõ ꝓbat. De veritate ergo ⁊ intellectu huius versũ. quia hoc opus hic labor est. dicam latius super dicta glos. ¶ Expeditis tex. venio ad apparatũ glossarũ. ℸ. Lapio gl. in verbo ad heredis onus: quã diuide in duas partes principales. Jn prima: q̃ tex. dicit ſi ad heredis onus vt istud cognoscam⁹. Hl. declarat a quo intelligunturlegata relicta vel ab herede vel a fideicõmissario. Jn secũda per viã not. ponit quis teneatur ad onera creditorum vel relegatorum: an heres an fideicõmissari⁹ vniuersalis: secunda ibi, ⁊ nota qõ licet creditorum. Et aduerte ad cuius onus videantur legata esse relicta ⁊ sic ex cuius persona debeãtur vt sciamus an ex persona heredis sit locus falcidie an non. l. facta. ℸ. sed cum suspecta. j. eo. ⁊ tunc loquitur prima pars huius gl. Aliud est querere quis habeat legata prestare seu soluere vt sic sciamus cõtra quem habeant legatarij agere: an contra heredem an cõtra fideicõmissarium. Et tũc loquitur fecũda

9 pars huius gl. ¶ Ex prima parte gl. habes q̃ legata simpliciter relicta in dubio cẽsentur esse relicta ab herede, ⁊ non a fideicõmissario. facit tex. ℸ. l. prozi. ibi legata fuerunt simpliciter relicta, ⁊ tñ cẽsentur relicta a fideicõmissario. patet: qz ibi fideicõmissarius potest detrahere falcidiam quam detrahere non posset si legata censerentur ab ipso relicta vt hic in gl. intellige istã gl. sane: q̃ in dubio legata semper presumuntur relicta ab herede tanq̃ ab herede, ⁊ sic sub nomine appellatiuo. ⁊ consequenter vt transeant ad quẽcũq; cum tali onere ad quem transibit hereditas. vt. l. si pluribus. ⁊. l. celsus. ℸ. si alicui. ff. de lega. ij. ⁊. l. si plures. ff. de leg. iij. ⁊. l. j. ℸ. id qõ ex substitutione. ℸ. ad leg. Falc. Non autẽ intelligas q̃ in dubio cẽseatur relictũ ab herede nominatim hoc est expresso noĩe ꝓpio heredis, ⁊ sic habito respectu ad personam heredis. Hoc enim non pcedit: nisi testator ita exprimat. vt dicit iste tert. in verbo: si ad heredis onus testator dire-

10 rit: qz non sunt ⁊ paria legare simpliciter: vel legare noiatim ab herede: vt ꝓbatur in. o. l. si plures. ff. de lega. iij. iuncta. l. si seruus legatus. ℸ. qui margaritam. in ver. verũ. ff. de leg. i. ¶ In secunda parte glos. ibi ⁊ non ab herede etiam ante restitutam heredi-

11 tatem. ⁊ habes qõ heres nunq̃ conuenitur pro legatis etiã ante restitutionẽ hereditatis: quasi testator voluerit legata prestari a fideicõmissario vniuersali. Et sic habes q̃ legatarij habent necesse expectare q̃ hereditas restituatur fideicõmissario et tũc agere contra eum. Contrarium tenet gl. in. l. j. ℸ. fi. ℸ. eo. vbi digi et limitaui, ⁊ illa gl. cõmuniter tenetur. Facit. l. ita tamen. ℸ. qui ex trebelliano. j. eo. In cõtrarium fortiter facit vt dicit Bart. in l. fi. C. eo. per quam monetur ista glo. Nec dicatur q̃ illa. l. loquitur restitutione iam facta: qz illa. l. ſi simpliciter loquitur ⁊ si intelligeretur post restitutionem. Jlla lex esset penitus de indubitabili per. l. j. in pin. ℸ. c. Sed respõdet ad aliud. tex. q̃ loquitur quando fideicõmissarius preuenit in petendo restitutionem fideicõmissi anteq̃ legata ꝓtarctur: vel qñ fideicõmissarius vniuersalis ⁊ legatarij simul cõcurrũt. Secus esset qñ legatarij ꝓuenirent fideicommissarium forte absentem: aut forte tacentem ac differentẽ: tũc cogitur heres soluere legata: ex quo nondum est restituta hereditas: ne alias sit in potestate fideicommissarij differre solutionem legatoꝝ. ⁊ ita procedit gl. in. ꝺ. l. j. ℸ. fi. ℸ. eo. Et ita etiam tenet Jo. de imo. ⁊ Raph. cu. hic. ¶ Jugta istam

12 gl. opponit Bar. cõtra tex. de. l. cum questio. C. de lega. ⁊ soluit ⁊ bene vt hic per eũ. Aliter etiam respondet ⁊ Jo. de imo. q̃ illa. l. cum questio. non habet locum quãdo legata fuerunt relicta sub nomine quãtitatis que est multiplicabilis. puta si vni legantur centum: alteri quinquaginta. Ratio q̃ nisi dicat de certis centum videtur esse diuersa quãtitas. vt habetur in. l. cum certum. ff. de adimẽ. leg. ⁊ in. l. quinquagita. ff. de ꝓba. Jdeo tunc quinquaginta non essent para de centum. Sed quando vni legatur res: alteri legatur tertia vel dimidia illius rei, et sic sub nomine quote. Et tunc loquitur. ꝺ. l. cũ questio. ¶ Glossa in verbo plus

13 ferre. format duas opp. ⁊ Dic ad p̃mam q̃. l. ex asse. ℸ. eo. loquitur in duobus cum fideicõmissarijs. Jbi fideicommissarius secundo loco veniens plus accipit quãdo heres qui coacte adiuit eo quia etiam ipse habebat ius cogendi heredem inuitũ adire. Jdeo nimirum si etiam sibi applicatur cõmodum quarte, quaz heres per coactam additionem perdidit. sed iste tex. loquitur de legatario particulari qui non habet ius cogendi heredẽ. Jdeo nihil ei applicatur de quarta quã heres coactus perdidit vt dixi in apostillatione tex. ¶ Secundum contrarium de. l. ſi. ℸ. fi. ff. ꝺ. auf. ⁊

de auro ⁊ arg. leg. glos. nõ soluit. Respõdet ſm glo. ibi: q̃ ibi illa voluntas per quã fiebat detractio erat inepta ⁊ inutilis. Jõ nõ affert unpedimentũ legatario. vt in regula nõ prestat impedimẽtum. de reg. iur. in. vi. ¶ Lapio gl. in verbo dictum est, in glo. in verbo dictum est. ꝓ clara intelligẽcia ter. ⁊ gl. quero de intellectu ver. q̃ autẽ varij dantur intellectus. ⁊ Raph. ꝺn. dicit se nõ videre quomodo iste vers. adaptetur ad precedentia ⁊ ità dimittit. Reperio quatuoz principales intellectus scribẽtium. Ego postremo quintum intellectũ subiũciam. ¶ Jn primis glosſ. ista intelligit: q̃ istud q̃ dictũ est supra vt non plus necꝫ minꝰ habeat legatarius a fideicõmissario q̃ habuisset ab herede siue heres coactus adiuisset siue sponte. licet per coactã additionẽ perdat quartã. Jdẽ in omnibus testamẽtis in quibus cessat falci. vt tantum habeat legatarius a fideicommissario, q̃tum habiturus fuisset ab herede. ⁊ istũ intellectũ sequit etiã simpliciter Bart. hic ⁊ cõiter alij. ⁊ videt esse satis tolerabilis. ¶ Cõtra istum intellectum fortiter facit: qz supra dictũ est q̃ quarta quã heres cõpulsus perdidit cedit in totũ lucro fideicõmissarij cõpellẽtis ⁊ nõ legatarioꝝ. Secundũ hoc esset hic sen-

14 sus q̃ ⁊ in testamẽto militis in quo cessat falc. illa falci. que cessat cederet lucro fideicõmissarij ⁊ nõ legatarioꝝ. Et tamẽ hoc nõ videt posse stare: cũ in testamẽto militis nõ sit tractãdũ neque de falci. neq; de treb. vt dixit in ter. ⁊ tñ cũ iste. ℸ. se referat ad precedentẽ, relatũ debet esse in referẽte. Lasse toto. ff. de ber. inſti. ⁊. l. ſi ita scripsero. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ¶ Preterea illud q̃ dictũ est supra, q̃ qñ heres coactus adiit perdit quartã, ⁊ illa ⁊ totũ applicat fideicõmissario: nõ vr adaptabile testamẽto militis aliozũ. in quibus cessat falci. qz cũ ibi nõ possit cadere posti-

15 falcidie ctiã in potẽtia. Ergo nec eius perditio per coactã additionẽ. ꝺ. ꝓuatio ꝓsupponit habitũ. l. decẽ. ff. de ver. obl. l. remittit. in fi. ff. de iureiurã. in. c. ad diſſoluẽdum. ⁊ ibi glo. ⁊ do. Abb. de despõ. impub. ¶ Allio ⁊ sc̃o modo intelligit singulariter Bar. istã dictũ est supra: q̃ heres ꝑpter coactã additionem perdit quartã treb. Jllud q̃ dictũ est de trebel. perdẽda in dicto casu: exteditur vt procedat in oibus testamentis in quibus nõ detrahitur falc. vt etiã nõ detrahatur trebel. ⁊ sic vt illud q̃ operaf coactio in trebel. perdenda operatur ꝓinde legitũ testatoris q̃ habet circa falcidiã: vt etiã censeraf habere circa trebel. ⁊ est mirabilis regula ſm Pau. de ca. transeunte simpliciter cuz ilico intellectu Bar. ¶ Sal. hic reprehẽdit istũ intellectũ ⁊ dicit q̃ mirabilia in sequẽtibus decidit Bar. per bũc. q̃. q̃ in mille

16 allegat ⁊ q̃ vbi nõ detrahit falci. non quoq; detrahitur trebel. Sed dicit Salic. qõ iste text. nõ ponit istã regulã qua ita capit Bar. iino si recte inspicit potius iste tex. dicit totũ ecõtra: nam iste ter. ſm eum arguit de treb. ad falci. nõ aũt econtra de falci. ad treb. q. ꝺ. illud qõ est vbi cessat trebel. est etiã vbi cessat falcidia ⁊ sic ſm istũ text. magis debemus inspicere illud qõ statuit in trebel. vt dicamus idẽ esse in falcidia q̃ ecõtra vt vult Bar. ¶ Similiter Rap. cu. etiã impugnat istum intellectũ Bart. ⁊ dicit ⁊ est vez qõ extranea est similitudo quã facit Bar. ⁊ q̃ ter. loquit de falc. intelligitur ꝺ falcidia stricte. Et tz indecẽter fuerit dictũ qõ heres cõpulsus adire perdat quartã treb. tamẽ relatio istius ver. ꝺ. fieri ad expressum, non aũt ad incidenter dictũ: postea fatetur ingenue se nõ videre qũo iste text. adapte tur ad pcedẽtes. ¶ Adibi quoq; nullatenus placet intellectus Bar. q̃ nõ, ꝓbat in hoc text. tenẽdo alium intellectũ glo. quem etiam tenet ipse Bar. Jtẽ verba litere non patiuntur istum intellectum, ⁊ in litera huius ver. de treb. verbũ nullũ. Jtem illa-

17 tio quã facit Bar. ex hoc ter. nullatenus ex eo elicitur. Jtem re fragatur aduersatiua aũt, que est repetitiua qualitatũ precedẽtium vt dixi. ℸ. in apostillatione tex. ¶ Tertio intellectus ponit An. hic. q̃ in isto ver. fiat diuisio ⁊ cõputatio de. ccc. legatis quãdo legata sunt nominatim iniuncta heredi: prout fit cõputatio in pin. buinꝰ. l. qñ heres coactꝰ adiuit ⁊ cõsequenter. ccc. legata in testamento militis similiter diuidenꝺ in septẽ partes quarũ quatuoz habebit fideicõmissarius, ⁊ tres legatarius. Et hoc ꝺtum ad diuisionẽ ⁊ cõputationem nõ autem ꝺtum ad hoc vt vlla quarta fideicõmissario applicet. ⁊ vltra Ang. colorando istũ intellectum põt illatio tex. sic formari, qñ heres non coactus adiuit. sed sponte nõ detrahit quarta, ⁊ tñ fit contribu tio ⁊ cõputatio. vt in. ℸ. pcedenti. ergo qñ onus impositũ est be redi eadẽ cõputatio fieri debet in omnibus casib⁹ ⁊ fic in omnibus testamẽtis in quibus quarta falci. nõ detrahit, ⁊ istuz intellectũ in effectu tenet Ludo. ro. in repe. aut. similr in quarto speciali pie cause inter vltimas volũtates. C. ad le. fal. ¶ Adde qõ fortius tenet Jo. de imo. hic sequens istũ intellectum Ang. qõ ex quo in testamẽto militis cessat fal. ⁊ trebel. vt dictũ est to ta. cccc. ⁊ sic tota substãtia hereditatis ⁊ nõ sola. ccc. diuidenꝺ in septẽ partes: quaꝝ quatuoz habebit fideicõmissarius vniuersalis ⁊ tres legatarius, ⁊ sic isto casu plus habebit legatarius q̃

18 habeat in pin. buinꝰ. l. vbi tãtũ. ccc. legata diuidũtur. Sz nec iste intellectus Ang. mihi vllatenꝰ plz: qz ex quo in testamento militis cessat fal. c. ⁊ treb. vt dictũ est: ergo tota. ccc. legata integraliter debebunt legatarijs. ergo nõ fiet diuisio in septẽ partes vt in pin. buinꝰ. l. ¶ Scõo ⁊ forti⁹: q̃ fideicõmissari⁹ vniuersalis nõ põt detrahere ex ꝑsona sua: nec de relictis a seipso. l. j. deniq; ⁊ ibi glo. ⁊ Bart. ℸ. eo. ⁊. l. facta. ℸ. si cũ suspecta. j. eo. ergo necesse haberet detrahere ex ꝑsona ⁊ noĩe heredis, sed heres nõ põt in testamẽto militis ⁊ similibus detrahere falc. ergo nec fideicõmissarius ex persona heredis. ¶ Tertio iste intellectus non adaptat verbis ter. qui dicit qõ illud qõ dictum est in suspecta hereditate idẽ dici põt in testamẽtis militũ. sed suspecta hereditas nihil facit ad ꝑputationẽ ⁊ distributionẽ ꝺ septẽ partes: patet: qz talis diuisio in septẽ ptes fit siue hereditas sit suspecta siue nõ vt in. ℸ. pcedẽti. ergo de tali diuisione in septem partes nõ põt intelligi iste versũ. Cũ expresse se referat ad id qõ dictũ est de hereditate suspecta. ¶ Et per ista minus placet qõ fortius tenet Jmo. presertim cũ tex. ℸ. dicat sola. ccc. legata diuidi in septẽ partes nõ aũt. ccc. sic tota substantia. ¶ Preter-

19 ea ⁊ quarto ⁊ in testamẽtis militum attẽditur merum ius gentium ⁊ nõ ista diuisio iuris ciuilis. l. j. ff. de test. mil. qz voluntas militis debet ad vnguẽ plene obseruari. l. neq;. ℸ. fin. ⁊. l. miles si testamẽto. ff. de test. mili. Tamẽ ista quarta ratio nõ videretur esse generalis ad hũc ter. q addit, ⁊ si qui sunt alij. ¶ Quartum intellectũ tradit Sal. hic ad qui dicit q̃ iste ꝺn. ꝑpter loquif de falc. i. trebel. ⁊ hoc dicit se indubitãter credere. nõ autẽ loquitur de fal. iure institutionis. q. ꝺ. text. illud q̃ dictum est supra q̃ qñ trebellianica cessat ex eo qõ heres dixit hereditatem suspectã ⁊ sic coactus adiuit. habet locũ etiã si fal. i. trebel. cesset alio

20 modo, puta in testamẽto militis ⁊ in similibus. ¶ Sz caue q̃ per omnes scribẽtes iste versũ. in verbo falcidia intelligitur de falci. stricte ⁊ ꝓprie que petrahif de legatis particularibus. Jurta glo. in aut. vnde si pars. C. de inoffi. test. ¶ Ego quinto loco intelligo istũ vers. q̃ aũt plane hoc modo, qõ sicut dictum est. ℸ. qõ quarta non detrahit qñ heres coactus adiuit sed illa quarta applicatur in totũ fideicõmissario vniuersali, ⁊ in nihilo legatarijs particularib⁹. Jta quãdo quarta nõ detrabitur ꝓpter ꝓuilegium testamẽti militis vel in similibus casib⁹. Illa quarta ⁊ effectu remanebit in totũ fideicõmissarij vniuersalis, ⁊ nihil proderit legatarijs. Et iste intellectus videt se ali qualiter cõformare cũ primo intellectu glo. tñ est diuersus vt de se patet. ¶ Tenẽdo intelle ctũ qđ ad istum ver. qõ autẽ. te-

19 nuit Bar. ⁊ q̃ in omnibus testamẽtis in quib⁹ cessat falsic. esset

20 etiã treb. Jstum tex inducit Bar. ad tres questiones. ¶ Prima questio est an sicut bodie in legatis particularibus relictis ad pias causas cessat fal. aut. similiter. ⁊ in corꝓre vr. de sunit. C. ad. l. falc. Jta etiã bodie de fideicõmisso vniuersali relicto ad pias causas cesset detractio trebelliani. ⁊ sic ꝓfict⁹ est, an dicta aut. similiter. que corrigit in falci. corrigat etiã in trebe. Jstum articulum intẽdo plene disputare ⁊ disputãdo bene discutere Bar. ℸ. tenet partẽ affirmatiuã q̃ etiã trebel. cessat per quatuoz fundamẽta de quibus hic per eum. Et refert idẽ tenere Ly. in d. aut. similiter. ⁊ Specu. in tit. de instru. edi. ℸ. compendiose. v̊. sed cũ deductio. ⁊ ille ver. est in vl. col. Et ibi Spec. allegat ante Bar. illos duos primos ter. in quibus Bar. facit magnũ fundamẽtũ. Jbi etiã dicit Specu. bonũ verbũ q̃ ꝓ ista parte fuit indicatuz. Tamẽ nõ debemus sequi sententiã alteri⁹. l. nemo. C. de sentẽ. Jdẽ cũ Bar. tenẽt Ang. Sali. Rapha. cu. Pau. de cast. ⁊ latius. ꝺ. Aller. ⁊ ad ode. sen. hic. Cum alijs multis ꝛcordãtibus hic traditis per do. Aller. ⁊ inter ceteros allegat Bal. in multis locis idẽ tenere, ⁊ alios diuersos doc. de quibus hic per eum. Jdẽ tenet Jmo. sibi ꝛrarius in. l. j. ℸ. ad municipiũ. post Cyn. ibi. ff. ad. l. fal. ⁊ dicit Ange. hic q̃ ita cõiter practicatur et q̃ huic opinioni semper adhesit, ⁊ legẽdo ⁊ cõsulendo tanq̃ veriozi ⁊ benigniozi. ⁊ refert Sali. hic q̃ idẽ tenuit Joan. de ligna. postq̃ vidit scripta Bar. licet antea teneret ꝛrarium. Similiter refert Sal. in. ꝺ. aut. simili. q̃ Jo. cal. ⁊ Jo. de lig. cõsuluerint ꝛtra opi. Bar. per rõnes satis generales, tũ q̃ postea Jo. de lig. in lec. sua tenuit opi. Bar. quã etiã dicit Sali. in practica tuti⁹ est tenere. Ultra doc. hic adductos ꝑ do. Aller. addẽ qõ idẽ tenet Bar. in aut. sed in ea. C. ad. l. fal. vbi dicit Barto. se ita pluries cõsuluisse. ⁊ ita ꝛsuluit Bart. in cõsi. vj. qõ incipit, viso testamẽto dñe Lye. ad fi. ⁊ in cõsi. lvi. qõ incipit Bart. ꝺdit testamentũ. in tertio dubio, vbi dicit qõ ita pluries dictũ ⁊ consultũ est. Jdem tenent do. Anto. de bu. ⁊ do Lardi. Hl. in. c. raynald⁹. de testa. ⁊ ibi. ꝺ. Abb. in. v. col. vbi dicit qõ ista est cõmunis opi. doc. vtrinsq; iuris. Jtẽ tenet do. Abb. in cõsi. lr. qõ incipit, viso testamẽto. in. ij. col. Et ibi dicit q̃ ista est bodie cõis docto. sentẽtia: ⁊ qõ pluries vidit per viros prestantissimos sic esse cõsultum. Et idem do. Abb. in cõsi. cxxxix. incip. circa duo

Universidad de Deusto
Biblioteca

dubia præscripta.ad fi. Idē tenet Jo. cal.in consil.xl.posito sub titulo de test.q incipit quedā mulier ex infirmitate amisit loq̄lam.ad fi.vbi dicit q istud est verius ꝛ equius ꝛ cōiter tenetur. Idē tenet Ludo.ro.in consi.cccrrix.incip.in re hac breuis ero. vbi dicit:q ista est cōis opi.a qua in iudicādo vl consulēdo nō est recedēdum.ꝛ idē Ludo.ro.in cōsi.cclxxv.incip.visis dubijs propositi thematis.idem tenet do. Aler in consi.xij.iij.vol.q̄ incipit,attentis verbis testamenti dicti Bart. in vlti.col.cum cōcor.etiam ibi per eum allegatis.ꝛ ibi dicit do. Alerā.q̄ ista opi.est de iure vera ꝛ magis cōmunis,ꝛ a cōmuni observantia approbata,ꝛ quā ita semper sequutus est legēdo ꝛ consulēdo.

¶ Videamus nunc an fundamenta Bar.ꝛ doc. sint vera.ꝛ de isto ter.in quo Bar.se fundat p̄m suum intellectū planū est q̄ nihil facit imo potius facit ad cōtrariū ꝛ intellectus Bart.nō est bonus,vt.ſ.late diximus.vlterius nō repeto. vñ pro ista opi.cōmuni stringere videt ter.in quo Bar.facit magnū capitale in ℣.finautē heres.in verbo omni falcidia vacāte. in aut.de eccle. ti.col.ix.ꝛ ibi Ja.de bel.ꝛ Ang.ad hoc no.illū ter.per eū.idē tenent ad idem tendit ter.in.l.fiquis ad declinandam.C.de epiſc.ꝛ cle.in ver.pe.in verbo nulla falc.ꝛ ibi Bal. in.j.col.ad hoc no.ꝛ idē tenet:ꝛ idem Sal.dicit per illū ter.probari cōem opi.vnde miratur q̄ Jac. but.direrit contra casum illius.l. in fi.tenēdo contra cōmunem opi. ¶ Tu aduerte q ter.in.d.℣.finautem heres in quo cōsistit totū pōdus tripliciter inducitur per Spe.

21 in loco pall.ꝛ gl.in.c.fi pater.de test.in.vj.ꝛ Bart.hic. ¶ Primo q̄ appellatione falc.etiā treb.continet.l.pater filiū.ꝛ.l.titia ff.ad.l.fal.ꝛ.l.iubemus.C.ad treb.ꝛ in multis.ll.huius titu. Et est gl.magistra.in aut.vnde si parēs.C.de inoff.test. Ergo ter. in.d.℣.finantem heres.qui dicit omni falci.vacāte.intelligetur

22 etiam de trebe. ¶ Secūdo pōt induci ille ter.in illa vniersali omni falc.q̄ vniversalis omnis,nihil excipit.c.solite. de maiori.ꝛ obe.ꝛ.l.iulian?.cū ff.de le.iij. ¶ Tertio,precedētia declarāt sequentia.l.qui filiabus,in prin.ꝛ.l.si seruus pluriū.℣.fi.ſ.ō le.j.sed in.℣.precedenti qui precedit illum.℣.finautem heres.fit mērito de fideicōmisso vniversali p̄m Bar.merito ille.℣.finautē heres.qui se q̄rit intelligit etiā de fideicōmisso vniversali.ꝛ cōsequēter de treb.ꝛ in isto.℣.sic tripliciter inducto pēdet pūctus presentis questiōis.ꝛ in quo Bar.ꝛ doc.faciūt totale fundamē-

23 tum. Respōde per ordinē prime inductioni.ꝛq̄ appellatione falcidie etiā treb.ꝛtinetur. Ista nō est oīno bona iductio scōm Raph.cn.hic: q̄ appellatio falcidie etiā cōtinet legitimā vt in pluribus locis habeē p̄m eum.ꝛ est glos.magistra.in.d.aut.vñ si parēs.C.de inoff.test. Et tamē in casib? in quibus prohibetur falc.nō ꝓhibetur legitima. ¶ Ego huic inductioni scdo ꝛ melius respōdeo q̄ appellatione falc.treb.cōtinetur.est vez large ꝛ improprie.ꝛ ita declarat predicta gl. magistra.ꝛ approbata i d.aut.vnde si parēs. Sed verba.d.℣.finautē heres. debent intelligi propie.l.j.ſ.si is qui nauē.ff.de exerc.ꝛ in.l.non aliter.ff.de leg.iij.late Bar.in.l.nō dubiū.in.ij.col. C.de legi.p̄sertim cū ponat i? nouū correctoriū.l.j.℣.ad municipū.ff.ad.l.falc.ſ ꝓ pla-

24 num est ꝛ q̄ iura correctoria debent stricte ꝛ improprie intelligi.l.p̄cipimus.in fi.C.de appell.ꝛ.c.cū expediat. de elec.in.vi.

25 ¶ Secunde inductioni de illa vniversali omni. Dic q̄ exponit id est tota. Jurta gl.in.l.res hypotbece.in p̄n.ff.de pig.i gl. parua in verbo oīs que exponit.i.totius,ꝛ in.l.caius.ff.sol.ma. ꝛ gl.in.j.cōstitutione ffotū que exponit principium omne.i.totū vel intellige omni falcidia.i.oī casu inducto per falcidiā vel tertio ꝛ melius p̄m do. Aler.ille ter.de necessitate debet intelligi in legato ꝛ fideicōmisso pticulari nō aūt i vniversali: cū dicat relictā sibi sub tātia nō sufficere: qui casus nō pōt cōuenire fideicōmisso vniversali,cū semper hereditas relicta ēt si non sit soluendo sufficiat ad fideicōmissum vniversale.l.si heres ab eo. j.e.ſ ō do. Aler.sibi impudēter ascribat,fuit ante eū fundamentum ꝛ responsio Ludo.ro.in repe.d.aut.similiter.in.rl.speciali q̄ est vltimū inci.pie cause inter vltimas volūtates. ¶ Ad tertiā inductionē q̄.℣.p̄cedēs ante.℣.finaūt heres.loquit ēt de fideicō misso vniversali. Dic nō esse vez,vnde aduerte q̄ ter.in.℣.si qs in noie.ꝛ text.in.℣.si qs aūt p redēptione.in eo.tit.qui precedūt

26 illū.℣.finaūt heres.hū dicūt hereditatē aut legatū.ſ ꝓ in eo q̄ simpliciter dicūt hereditatē, nō sequit necessario q̄ esset p fideicōmissū: relictā:q̄ posset esse directa relicta ꝛ i dubio ꝺ intelligi directa per regulā.c.si pater.de tel.in.vi. ¶ Ad text.in.d.l.si quis ad declinandā.respōdet gl.in.d.c.si pater. in verbo trebel. ad fi.q̄ ibi nō erat in institutus heres qui trebel.detrabere posset. ꝛ plus nō dicit.ista est bona sol.q̄ ibi ipsi pauperes erant heredes in institui,ꝛ nō alius:vt expresse dicit ter.in p̄nc.ibi si quis ad declinādā.l.fal.ipsos captiuos scripserit heredes.ꝛ in ver.j. dicit si quidē captiuos scripserit heredes,ꝛ ꝓpter boc a speciali hereditate recessum est,vt nō falcidie ratio inducat:ꝛ sic innuit manifeste ter.q̄ si speciale heredē feciſſet falci. detraberet. Nec obstat q̄ dicit do. Aler.reprobādo istam solu.q̄ licet illa.l.in p̄in.loquat q̄ pauperes erāt heredes institui; tñ postea in ℣. pe.loquit ter.q̄ legata vel fideicōmissa vniuersalia erāt relicta pauperibus.ꝛ ter.dicit nulla falc.intercedēte ergo cōprehendit etiā treb.q̄ ibi dico ℣ ibi i nullo ver.pe.de fideicōmisso vniuersali verbū nullū,ſ ꝺ bene dicit hereditatē vel legatū.an aūt bene ditas esset ibi relicta directo vel per fideicōmissum nō aperit littera.ꝛ certe dicēdū est q̄ iure directo.ex quo ibi nō erat ali? heres vt ibi clare ꝺ tex.in p̄i.ꝛ in versi.ñ.vt predixi.ꝛ scriptura dubia ꝺ declarari ex precedētib? ꝓout etiā arguit Bart.hic.

27 ¶ Scōm principale in quo multū fundat Bar.est:q̄ fal.ꝛ trebel.per leges antiquas equiparant. Ergo ler nouā aliq̄ dispōnes in vna ꝛ sic in fal.intelligit etiā dispōnere in alia ꝛ sic in trebel.virtute parificationis antique,per gl.in.l.q̄ vero ℣.ff.de legi.ꝛ gl.in.l.si qs seruo persuaserit.C.de fur.facit tex.in.c.trāslato.ꝛ ibi do.Abb.ad hoc not.de cōsti. ¶ Assumptum solutionū ꝓbat Bar.ꝑ duos ter. ℣ pio ꝙ istū text.qui p̄m suū intellectū vult q̄ in testamentis in quibus cessat falc.cesset etiam trebel. Sed iste intellectus nō est ver?,ꝛ cū.ſ.late reprobaui.nec ꝺ hoc tex.pōt fieri tale fundamentū,cū potiꝰ ꝓbet ꝓ iū.vt.ſ.deduri. Scdo ꝓbat Bar.ꝑ ter.in.℣.restituta.inst.de fideicō.her.vbi in casibus in quibus falc.refecat legata particularia, in illis etiā treb.refecat vniversalia. Sed ille ter.ponit regulā affirmatiue, nō aūt negatiue ꝛ exclusiue:vt facit Bar.ꝛ sic apparet ℣ Bar. nō ꝓbat assumptū suū. ¶ Sꝺ etiā posito ℣ assumptū Bart. esset vez:tū est nō vera illatio quā postea facit bart.ad propositū nōstrū nū ōt q̄ lex nouā aliq̄ dispōnēs in vno ex casibus paricatis intelligitur etiā dispōnere in alio virtute parificationis antiq̄:q̄ dico q̄ illa regula pcedit in materia exorbitāti. Ita ꝓpie loqnūt due gl.ſ.allegate, ſ nos sum? i materia correctoria.d.℣.finaūt heres. in aut. de eccl.ti.col.ix.vnde sumit dicta

28 aut.simil? corrigit.d.l.primam.℣.ad municipū.vnde ꝛ in correctoriis nō est licita extēsio,ꝛ ex maioritate rationis.vt est gl. approbata in aut. quas actiones.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.C.de sac.ſan.ecc. q̄ illa regula parificationis antique nō habeat locū in correctoriis,ꝓbat in.l.ſi.C.de sacrosan.eccle. vbi in illo ter.ciuitas ꝛ ecclesia equiparātur vt ꝛtra eos nō p̄scribat nisi centum annis.ꝛ tñ aut.quas actiões.corrigēs in ecclesia, vt ꝺ eam p̄seruatur.xl.annis nō corrigit in ciui.nec in ciui. ꝺ locū,p̄m gl.ꝛ do.in illa aut.ꝛ tñ maior est ratio in ecclesia quā in ciui.l.sanctimus.C.de sac.ſan.ec.Ergo patet ꝙ dicta regula nō habet locū in correctoriis,ꝛ de hoc ēt gl.ſ.ſ.si in ver.placuerit.ꝛ ibi Ang. de are.ad hoc no.insti.qui.ex cau.manu.nō ꝺ.ꝙ in correctoriis q̄ⁿ duo casus equiparantur a.l.antiqua,q̄ⁿ lex noua corrigens in vno intelligit corrigere in alio. ¶ Et ꝙ hoc tollo aliud fundamētū.d.Aler.dum dicit,si falci.cessat que est potētioris natu

29 re quā trebel.vt ꝓbatur in.l.in quartā.ſ.ad.l.fal.Ergo multo magis in pia causa debet cessare trebel.ꝛ attēto ꝙ iura limitato ria extenduntur ex identitate rationis p̄sertim vbi ob aliquā cām fauorabilē sunt inducta,vt no.gl.in.l.ſi constante,in p̄inc. ꝛ ibi Bar.in.ix.q.i.partis p̄in.ff.solu.mat.no.in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.q̄ dico ℣ sumus in correctoriis, vt.ſ.demōstraui. Et in correctoriis nō est licita extensio nedum ex identitate sed nec etiā ex maioritate rationis etiā in casibus a.ll.antiquis parificatis,vt.ſ.dixi. Per ista remanēt radicitus extirpata fundamēta Bar.ꝛ tenentium istam partem. ¶ Contrariam opi.q̄ⁿ

30 imo de fideicōmisso vniversali relicto ad pias causas possit per heredē detrahi quarta trebel. Et cōsequēter.d.aut.similiter corrigens in falci.non corrigat in trebel.tenet gl.ol.dispūtans istū passum in.c.ſi pater.in verbo trebel. de testa.in.vj.ꝛ ibi Arch.ꝛ Jo.And.ꝛ idē Jo.And.in.c. Ray.de testa. Inn.in.c.cū tibi.circa fi.de test.p̄m ℣ eū refert Bal.ꝛ videtur sequi in.l.ꝛ in epistola.C.de fideicom. Itē expresse tenet Bal.post.ꝺ. Joan.de castel. mediolan.epm vincētinum in consi.cccrig.iij.vol.inci.in.j.artividetur nobis Old.lan.in consi.ccclviij.inci.p̄suppositā consuetudine ciuita.parisiensis.in.vj.dubio.Ray.de forli.ꝛ Jacobut.in.l.ſi quis ad declinandam.ꝛ ibi Albe.de rosa.in.j.col.ꝛ in j.q.sub dubio tamen forte.C.de episco.ꝛ cleri. Joan.de imol.bic etiam sub dubio forte Lud.ro.vbi late examinat hunc articulū in repe.d.aut.similiter.in.rl.speciali ℣ est vltimum pie cause inter vltimas voluntates. Et ista pars in puncto iuris mihi videtur esse verior ex quo superius fundamenta Bar.ꝛ doc.tenentiū

3 contrarium fuerunt bene euacuata. ¶ Primo quia in trebel. nō reperiunt correcta iura antiqua.vnde per subauditos vel tacitos intellectus non debet induci legū correctio,vt dicit gl.no. in.c.cupientes.℣.q̄ si per.xx.de elec.in.vj.Ego strictius inducō. Nam tex.in.d.℣.finautē heres.in quo se fundat Bar.ꝛ tenentes ℣ium corrigit.d.l.primam.℣.ad municipum.vt etiam.ſ.dixi. Sed iura correctoria nō extēdunt etiā ex maioritate rōnis,nec etiā q̄ⁿ duo casus equiparātur per.l.antiquam.vt superius late

deduri.

deduri. ¶ Scōo ꝙ ista parte stringit ineuitabiliter ter. in quo facio magnā capitale in.d.c.ſi pater. ¶ Nec est bona rōnio Bar. q̄ ibi nō debeat sumi arg. a ℣io sensu eo q̄ resultat p̄ⁿ? intel.q̄ dico q̄ⁿ nullibi ꝛtrarius sensus reperit in iure exp̄ssus per quē inducat ista p̄anitas intel. Et si vis dicere q̄ sit tex.ꝺ.

32 ℣.finaūt heres. Ille ter.fuit.ſ.clare sublatus. ¶ Scōo q̄ si ve ra esset cōis opi.q̄ⁿ ꝺ fideicō.vniversali relicto pie causa nō ꝺtrabaē treb. Certe vana ꝛ deridicula fuisset dubitatio ꝛ deci.roma. ponti. ibi, q̄ decidit q̄ⁿ q̄ ecclesia est directo substituta q̄ⁿ ꝓpterea nō ꝺ ei detrahi quarta treb. Istud fuisset oīno īdubitatū si ēt de fideicōmissaria facta pie cause nō detrahīt trebe. Itē q̄ⁿ est directa substitutio nō pōt ibi tractari de aliqua trebellianica,q̄ solū ꝺ locū in fideicōmissis vniuersalibus vt toto isto ti.ſ.C.eo. ¶ Preterea ꝛ tertio ter.ibi in rōne decidēdi se fundat:q̄ substitutiones ibi facte de pauperib? debēt iudicari directe. Sed inepta esset decisio ꝛ rō decidēdi si etiaꝫ de substitutione fideicōmissaria facta pie cause nō detraheret trebellianica vñ q̄ alꝫ lex vl canō in sensu directo nihil operet.ibi ō necessitate ꝺ sumi argumētū a ℣io sensu,ēt q̄ⁿ est fortius ad inducēdā correctionē iuris cōis,ꝛ ꝓbat in.l.nulla nisi emensis cū glo.iuncta aut.diaconissam.ſ.de epiſc.ꝛ cle.p̄m Ludo.ro.in.l.si cum dotē.in p̄in.vel etiam ℑmo.ꝛ.d.Aler.ff.solu.matr. Et est doctri.Bar.in.l.obseruare.℣.pficisci.in.iij.q.ad fi.ff.de off.pro con.ꝛ leg. Cū concordā.quas alꝫ dedi in.l.j.in p̄in.ff. de offic. eius cui māda.est iuri. ¶ Tenēdo tñ cōem opi. a qua iudicādo

33 ꝛ cōsuluēdo ꝺuꝫ esset recedere p̄sertim tū cū faueat pie cause, ſ ꝙ quā in dubio est iudicādū.l.sunt p̄sone.ff.de relig.ꝛ sum.fune.ꝛ

34 c.si.de re iudic. ¶ Amplia ista cōmunē conclusionē vt p̄oceꝺat nō solū q̄ⁿ heres grauat immediate restituere pie cause, ſ ꝙ etiam quando grauatur restituere persone propbane, puta titio:qui titius postea grauatur restituere pie cause:quia nec ab ipso titio poterit detrahit tebel.inspecta persona pauperuꝫ vel pie cause ad quā finaliter bona debēt peruenire.que est p̄uilegiata vt ab ea trebel.nō detrabaē. Ita singulariter no Bal. in l.auia.ſ.titio.per illū tex.qui bene facit.ff.de condi.ꝛ demon.se quuntur Lud.ꝛ do. Aler.bic ꝛ dicit Lud. se ita alias cōsuluisse. Idē tenet Lu. in.o.repe.aut.similiter in.rl.speciali pie cause iter vltimas volūtates,vbi dicit q̄ⁿ ꝓ boc ꝓsitus est allegare ter.meliorē de iure in. l. cū dotē maritus. ff.ad.l.fal.in verbo vt omissa interpositi capientis persona spectēr.ꝛ ibi Pau.de ca.ꝛ do. Aler.per illū ter.idem tenēt.facit ter.in.l.cogi.℣.bi qui soli dā.j.eo.do. Aler.in.l.j.℣.ad municipum.ad fi.ſ.ad.l.fal.ꝛ in cōsi.xj.xij.volu.q̄ⁿ incipit pōderatis bis q̄ⁿ in themate narrant.in vl.col. Are.in cōsi.lxvj℣. q̄ incipit,diligēter ꝛ mature ꝙsiderato testamēto.in p̄.col.L.ud.ro.in cōsi.ccvj.q̄ⁿ incipit.Ł cōi conclusione.vbi etiā ꝓ boc allegat bonū ter.in.l.iij.℣.sed ſ ꝓponas.ff.de leg.prestā.ꝛ ibidē singulariter limitat hoc esse verum quando esset certū q̄ⁿ illud fideicommissum esset peruenturuꝫ ad piā causaꝫ,secus si esset dubiū:puta q̄ⁿ esset factū fideicōmissum pie cause sub conditione vel in casu quo p̄imus fideicommissarius nō haberet filios.sequitur do. Aler in locis p̄ealleg.

35 Cōfirmatur ꝛ q̄ⁿ si in diē vel sub ꝺitione debeat fieri restitutio fideicōmissi pie cause: tūc ratiōe interusurij medij tēpotis pōt habere locū falcidia ꝛ treb. p ter.i.l. in lege fal. nō habeē. in p̄n. ꝛ in.l.sed si nō seruos.℣.ſi.ſ.ad.l.fal.ꝛ ita etiā tꝫ do. Aler.bic.ꝛ l locis ꝑallegatis. ¶ Sed aduerte q̄ cōtra predicta fortiter facit illud ℣ singulariter decidit Bar.in.l.ſi.per illū ter.ff.de bis

36 que ꝓ non scrip. ꝛ ná clarū est q̄ⁿ legata facta ad pias causas valent.cū duob? testibus.c.cum esses.ꝛ.c.relatū.de testa. alꝫ requirūtur septē testes. ¶ Modo pone: testator legauit vni cōā duobus testibus ꝛ eū grauauit de restituēdo pie cause vel pauperibus.Certe illud legatū est ꝓ nō scriptū, ꝛ nihil vꝫ sed remanet apud heredē cū onere suo. Ita dicit esse casum ibi ꝛ esse optimam limitationem ad. l. vnicam, in.℣.i, C.de cadu.tolen.

37 ¶ Nunc communē opi. ita ampliatam ꝛ limitā quando vnus pius locus esset heres institutus ꝛ grauat? restituere alteri pio loco:tūc poterit quarta treb.detrahere.quoniam vna pia causa nō vtitur p̄uilegio ꝛtra aliam piam causaꝫ.vt est ter.nō.in ℣.sed hoc p̄senti.in versi.si tamen in redemptionem.in aut.de sanctiſ.epi.co.ix.ꝛ ita ibi singulariter limitat Ange.p illū ter. sub dubio tñ forte.Et idē per.ibi,ſ hoc p̄senti. tenet Rap.cu. post Dyn.in.l.j.circa fi.ff.ad fal. Idem tenet do.Abb.quem alij non allegant in.c.cum causam.per illum text.de p̄eb.ꝛ in.c.in p̄sentia.in.p̄i.col.de p̄ob. vbi refert ita cōsuluisse solennē doctorem do. Fran.de albergo.de Are.idem tenet Albe.de rosa. quē nemo allegat in.l. si quis ad declinandā. in.j.col.in.ñ.q.C. de epiſc.ꝛ cle. Sali.in aut.qui rem. C.de sacrosan.eccle.per glos. ibi que vult quod si vna ecclesia habet emphyteusim ab alia ꝛ non solvit censum quod res incidat in commissum ꝛ sic nō vtatur tunc aliquo p̄uilegio. ¶ Istam limitationem reprobat Ludo.ro.puto de iure verius in.d.aut.similiter.in dicto.xl.speciali pie causa iter vltimas volūtates. Lu.ro ꝺ. Aler.bic ꝛ idem do. Aler.in.ꝺ.l.j.℣.ad municipū.do. Pbili.frā.de pusio in.d.c.

38 si pater.in pe,char.+ eo q̄ⁿ locus pius heres institut? ꝛ grauat? de restituen.alteri pio loco quo ad trebe. detrahendam non est p̄uilegiatus actiue,nec fundat se in aliquo p̄uilegio speciali ſ ꝺ in iure cōmuni, p̄m ꝙ libet heres debet detrahere trebel.de fideicōmisso vniuersali. Sed alius pius locus cui debet restitui fideicōmissum vniuersale bene est in boc specialiter p̄uilegiatus vt contra eum nō possit detrahi trebel.ergo cū vter nō non sit in specie p̄uilegiatus ſ tñ scōs. ergo ꝺ ꝺ yti p̄uilegio suo ꝛtra heredē qui nō est p̄uilegiatus vt est ter. in.l.ſi.ff.ex quib? cau.maio.ꝛ in.c.ad aures.ꝛ ibi.ꝺ.Abb.in.ñ. no.de p̄scri.ꝛ in.c.cū p causa.ꝛ ibi etiā ꝺ.Abb.in.ñ.no.de sen.excō.ꝛ est do. Ly. Bar.post gl.in aut.quas actiones.C.de sacrosan.eccl.ad.℣.sed

39 boc ꝑsenti.ad fi. rside.+ ꝙ ibi exp̄ssa dispō testōis facta ad pias causas facit cessare tacitā ꝓuisionē legis ēt ad pias causas. l.si. C.de pac.connē.l.ꝛ ꝺ.ſ.cū qs.ff.de pca.subdit tñ ꝺ. Aler.in.ꝺ. ℣.ad municipū. vnū bonū vbū in practica ꝙ duꝫ esset in practica obtinere ℣io ℣ autoritates p̄dictoū doctoū adde.ꝛ multominus cū ego plures addiderim quos. ꝺ. Aler. non allegat.

40 ¶ Scōa questio p̄n. Bar.est.+ An sicut hodie testator pōt ꝑ bere detractionē fal.aut. ſ cū testator.ꝛ in corpore vꝫ sumitur con.ꝛ leg. Cū concordā. quas alꝫ dedi in.l.j.in p̄in.ff. de offi.pro con.ꝛ leg. Cū concordā. quas alꝫ dedi in.l.j.in p̄in.ff. de offi. eius cui māda.est iuri. ¶ Tenēdo tñ cōem opi. a qua iudicādo ꝛ cōsuluēdo duꝫ esset recedere p̄sertim tū cū faueat pie cause, ſ ꝙ quā in dubio est iudicādū.l.sunt p̄sone.ff.de relig.ꝛ sum.fune.ꝛ c.si.de re iudic. ¶ Amplia ista cōmunē conclusionē vt p̄oceꝺat nō solū q̄ⁿ heres grauat immediate restituere pie cause, ſ ꝙ etiam quando grauatur restituere persone propbane, puta titio:qui titius postea grauatur restituere pie cause:quia nec ab ipso titio poterit detrahit tebel.inspecta persona pauperuꝫ vel pie cause ad quā finaliter bona debēt peruenire.que est p̄uilegiata vt ab ea trebel.nō detrabaē. Ita singulariter no Bal. in l.auia.ſ.titio.per illū tex.qui bene facit.ff.de condi.ꝛ demon.se quuntur Lud.ꝛ do. Aler.bic ꝛ dicit Lud. se ita alias cōsuluisse. Idē tenet L.u. in.o.repe.aut.similiter in.rl.speciali pie cause iter vltimas volūtates,vbi dicit q̄ⁿ ꝓ boc ꝓsitus est allegare ter.meliorē de iure in. l. cū dotē maritus. ff.ad.l.fal.in verbo vt omissa interpositi capientis persona spectēr.ꝛ ibi Pau.de ca.ꝛ do. Aler.per illū ter.idem tenēt.facit ter.in.l.cogi.℣.bi qui soli dā.j.eo.do. Aler.in.l.j.℣.ad municipum.ad fi.ſ.ad.l.fal.ꝛ in cōsi.xj.xij.volu.q̄ⁿ incipit pōderatis bis q̄ⁿ in themate narrant.in vl.col. Are.in cōsi.lxvj℣. q̄ incipit,diligēter ꝛ mature ꝙsiderato testamēto.in p̄.col.L.ud.ro.in cōsi.ccvj.q̄ⁿ incipit.Ł cōi conclusione.vbi etiā ꝓ boc allegat bonū ter.in.l.iij.℣.sed ſ ꝓponas.ff.de leg.prestā.ꝛ ibidē singulariter limitat hoc esse verum quando esset certū q̄ⁿ illud fideicommissum esset peruenturuꝫ ad piā causaꝫ,secus si esset dubiū:puta q̄ⁿ esset factū fideicōmissum pie cause sub conditione vel in casu quo p̄imus fideicommissarius nō haberet filios.sequitur do. Aler in locis p̄ealleg.

35 Cōfirmatur ꝛ q̄ⁿ si in diē vel sub ꝺitione debeat fieri restitutio fideicōmissi pie cause: tūc ratiōe interusurij medij tēpotis pōt habere locū falcidia ꝛ treb. p ter.i.l. in lege fal. nō habeē. in p̄n. ꝛ in.l.sed si nō seruos.℣.ſi.ſ.ad.l.fal.ꝛ ita etiā tꝫ do. Aler.bic.ꝛ l locis ꝑallegatis. ¶ Sed aduerte q̄ cōtra predicta fortiter facit illud ℣ singulariter decidit Bar.in.l.ſi.per illū ter.ff.de bis

36 que ꝓ non scrip. ꝛ ná clarū est q̄ⁿ legata facta ad pias causas valent.cū duob? testibus.c.cum esses.ꝛ.c.relatū.de testa. alꝫ requirūtur septē testes. ¶ Modo pone: testator legauit vni cōā duobus testibus ꝛ eū grauauit de restituēdo pie cause vel pauperibus.Certe illud legatū est ꝓ nō scriptū, ꝛ nihil vꝫ sed remanet apud heredē cū onere suo. Ita dicit esse casum ibi ꝛ esse optimam limitationem ad. l. vnicam, in.℣.i, C.de cadu.tolen.

37 ¶ Nunc communē opi. ita ampliatam ꝛ limitā quando vnus pius locus esset heres institutus ꝛ grauat? restituere alteri pio loco:tūc poterit quarta treb.detrahere.quoniam vna pia causa nō vtitur p̄uilegio ꝛtra aliam piam causaꝫ.vt est ter.nō.in ℣.sed hoc p̄senti.in versi.si tamen in redemptionem.in aut.de sanctiſ.epi.co.ix.ꝛ ita ibi singulariter limitat Ange.p illū ter. sub dubio tñ forte.Et idē per.ibi,ſ hoc p̄senti. tenet Rap.cu. post Dyn.in.l.j.circa fi.ff.ad fal. Idem tenet do.Abb.quem alij non allegant in.c.cum causam.per illum text.de p̄eb.ꝛ in.c.in p̄sentia.in.p̄i.col.de p̄ob. vbi refert ita cōsuluisse solennē doctorem do. Fran.de albergo.de Are.idem tenet Albe.de rosa. quē nemo allegat in.l. si quis ad declinandā. in.j.col.in.ñ.q.C. de epiſc.ꝛ cle. Sali.in aut.qui rem. C.de sacrosan.eccle.per glos. ibi que vult quod si vna ecclesia habet emphyteusim ab alia ꝛ non solvit censum quod res incidat in commissum ꝛ sic nō vtatur tunc aliquo p̄uilegio. ¶ Istam limitationem reprobat Ludo.ro.puto de iure verius in.d.aut.similiter.in dicto.xl.speciali pie causa iter vltimas volūtates.Lu.ro ꝺ. Aler.bic ꝛ idem do. Aler.in.ꝺ.l.j.℣.ad municipū.do. Pbili.frā.de pusio in.d.c.

38 si pater.in pe,char.+ eo q̄ⁿ locus pius heres institut? ꝛ grauat? de restituen.alteri pio loco quo ad trebe. detrahendam non est p̄uilegiatus actiue,nec fundat se in aliquo p̄uilegio speciali ſ tñ in iure cōmuni, p̄m ꝙ libet heres debet detrahere trebel.de fideicōmisso vniuersali. Sed alius pius locus cui debet restitui fideicōmissum vniuersale bene est in boc specialiter p̄uilegiatus vt contra eum nō possit detrahi trebel.ergo cū vter nō non sit in specie p̄uilegiatus ſ tñ scōs. ergo ꝺ ꝺ yti p̄uilegio suo ꝛtra heredē qui nō est p̄uilegiatus vt est ter. in.l.ſi.ff.ex quib? cau.maio.ꝛ in.c.ad aures.ꝛ ibi.ꝺ.Abb.in.ñ. no.de p̄scri.ꝛ in.c.cū p causa.ꝛ ibi etiā ꝺ.Abb.in.ñ.no.de sen.excō.ꝛ est do. Ly. Bar.post gl.in aut.quas actiones.C.de sacrosan.eccl.ad.℣.sed

39 boc ꝑsenti.ad fi. rside.+ ꝙ ibi exp̄ssa dispō testōis facta ad pias causas facit cessare tacitā ꝓuisionē legis ēt ad pias causas. l.si. C.de pac.connē.l.ꝛ ꝺ.ſ.cū qs.ff.de pca.subdit tñ ꝺ. Aler.in.ꝺ. ℣.ad municipū. vnū bonū vbū in practica ꝙ duꝫ esset in practica obtinere ℣io ℣ autoritates p̄dictoū doctoū adde.ꝛ multominus cū ego plures addiderim quos. ꝺ. Aler. non allegat.

40 ¶ Scōa questio p̄n. Bar.est.+ An sicut hodie testator pōt ꝑ bere detractionē fal.aut. ſ cū testator.ꝛ in corpore vꝫ sumitur con.ꝛ leg. Cū concordā. quas alꝫ dedi in.l.j.in p̄in.ff. de offi.pro con.ꝛ leg. Cū concordā. quas alꝫ dedi in.l.j.in p̄in.ff. de offi. eius cui māda.est iuri. ¶ Tenēdo tñ cōem opi. a qua iudicādo ꝛ cōsuluēdo duꝫ esset recedere p̄sertim tū cū faueat pie cause, ſ ꝙ quā in dubio est iudicādū.l.sunt p̄sone.ff.de relig.ꝛ sum.fune.ꝛ

41 rationē,ꝙ? ꝙ trebel.cadē ratione qua fal.inducta est,vt instit.ad l.fal.in p̄in.ꝛ.℣.sed q̄ stipulationes.instī.de fideicō.hered.ꝛ fal. fauorabilioꝛ est ꝙ trebel.in quartam.ff.ad.l.fal.Jdeo a fal.ad trebel.licitū est arguere negatiue ꝑm Dy.in.l.seruum filij.℣.cū qui chirographū.ff.de le.j.eodē fundamēto vtif.ꝺ. Aler. ſ pal. ℣ſi.lxvij.q̄ fortioꝛ est fal.q̄ⁿ trebe.vt patet in.ꝺ.l.in quartā. Sicut ergo per testatoꝛ pōt prohiberi fal.eadē ratione vel maio-

42 ri debet posse prohiberi trebel. Itē ꝑm eum ꝙ fal.saltē largo sumpto vocabulo cōprehedit etiā trebel. l.pater filiā. in p̄in.ꝛ l.titia.ff.ad fal.ꝛ.l.cū filio.ff.de lega.j.ꝛ est bona glos.in aut.vñ si parens.C.de inoffi.test.ergo.ꝺ.aut.sed cum testatoꝛ loqueng ꝙ fal.ertendi debet ad trebell.ex identitate rationis. l.filium habeo.ff.ad macedo.q̄ⁿ no.gl.in aut.vt hi qui obl.℣.j.in verbo ad curationē.col.vj,℣ ista vltima ratione vtif ēt Ang. de are.in ꝺ.℣.sed q̄ stipulationes.q̄ cū saltē lato sumpto vocabulo appellatione fal.ꝓtineat trebel. Ergo ēt in materia correctoria fit extēsio,ꝓout dicit esse casum inncta glo.in cl.in verbo, religionis,de elec. Sed ſstud vltimum de correctoriis,videtur esse cōtra cōmunes regulas vt ſtatim dicā. ¶ Sali.in.ꝺ.aut.sed cū testatoꝛ adducit aliud fundamentū magis colloratū. Nā ratio finalis posita in.ꝺ.aut.sed cū testatoꝛ. quare testatoꝛ possit hodie ꝑhibere detractionē fal.est:q̄ ls certū sit nihil remanere penes heredē,tñ per boc testamentū nō pōt deficere: q̄ heredē nolēte adire,ꝺeferꝛ alijs enumeratis in aut.boc amplius. C.ō fideicō.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ergo idē dicit in treb. q̄ sublata est cā ꝛ ratio propter quā olim
43 non poterat prohiberi, vt inst. ad l. fal. in prin. ¶ Sed oia ista
fundamenta ego tollo vna viua rōne. nā aut. ſz cū testator. ꝛ in
corpore vñ sumit, est correctoria: patet q̄ de iure ff. ꝛ codicis
testator nō poterat prohibere detractionē fal. nec treb. l. titia. ad
fi. q̄ de bonis. ff. ſi. ꝛ. l. ſeius ꝛ ange. ff. ad. l. fal. ꝛ. l. j. ff. inde nera-
tius. ſ. e. Sed tura correctoria nedū ex identitate ꝛ eadē ratione nec ex ma-
ioritate rōnis extēdi pñt. vt est gl. cōiter approbata in aut. quas
actiones. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. C. sacrosan. eccle. etiam vigore legis
antique particiantis duos casus: vt dixi. ſ. in articulo p̄cedēti.
ꝛ tanto magis cū in proposito sit diuersa ratio inter treb. ꝛ fal.
vt statim infra dicā. ¶ Pro ista cōi opi. dicūt ꝛ subtiliter mod.
senē. videri casum in. ff. ſi vero expressim. in aut. de her. ꝛ fal. col.
j. vnde sumit. d. aut. sed cū testator. qui ter. ff. eos loquit etiā qñ
hereditas erat restituēda fideicōmissario vniuersali: cū referat
se ad. ff. ſi vero nullus. eo. tit. Igitur vbū falcidie, ibi late sumit
Sed errant: q̄ ter. in. d. ff. ſi vero expressim. pum disponit q̄ te-
stator possit prohibere fal. non se refert ad aliquē aliū tex. Pre
terea in. d. ff. ſi vero nullus. bene erat fideicōmissarius vniversa
lis. sed ab eo nō erat ibi p̄hibita treb. nec de hoc ibi verbū vllū.
¶ Cōtrariā opi. q̄. d. aut. ſz cū testator. corriges in fal. non cor-
rigat in trebelliānica ꝛ 3ūr q̄ etiā hodie testator nō possit pro
hibere trebel. tz gl. in. l. ff. vt allegas. C. ad. l. fal. ꝛ gl. in. d. aut. sed
cum testator. in glo. ij. Jac. de bel. disputando in. ff. hinc nobis.
in. xvj. q. in aut. de here. ꝛ fal. col. j. Archi. in. c. ſi pater. super gl.
in vbo trebellianice. ꝛ ibi Jo. an. in nouella. de testa. in. vj. Jac.
bu. ꝛ Bal. sibi contrarius in. d. aut. sed cum testator. ꝛ Bald. in
rep. d. c. ſi pater. ad fi. Jo. de imo. ꝛ do. Aller. sibi cōtrarius hic
Lud. ro. in rep. d. aut. similiter. in vl. cbar. ¶ Ista pars in pun-
cto iuris videretur esse verior p̄sertiz cū superi⁹ fuerit clare
euacuata fundamēta tenentiū primā partem. ¶ Pro ista duo
stringere videnē. Primo q̄ vt dixi. ff. ff. d. C. testator nō
poterat prohibere heredi detractionē treb. d. l. ſi vt allegas. ꝛ. l.
j. ff. inde neratius. ſ. e. ꝛ. d. ff. sed q̄ stipulationes. ista iura non
reperiuntur hodie correcta. ergo licet. d. aut. ſz cū testator, cozri
gat in falci. nō debet extendi ad trebel. nedū ex identitate: imo
nec ex maioritate rationis etiā in casibus particularis a lege an-
tiqua, vt dictū est. ¶ Scōo q̄ diuersa est ratio inꝛ. r trebe. ꝛ fal.
44 † Bā fideicōmissarius vniuersalis pōt cōpellere heredē inuitū
adire ꝛ restituere. l. q̄ poterat. ff. simi. j. e. q̄ nō pōt facere lega-
tarius. l. nā q̄. ff. ſi. cū. l. ſe. j. co. ꝛ. l. ſi quis omissa. ff. ſi quis omissa
cau. tef. vnde cū heres in vno grauetur a fideicommissario vni-
uersali, nimirū ſi. l. in alio heredē releuauit vt trebelliane detra
ctio sibi prohiberi nō possit. arg. regule. l. cum qui. in prin. ff. de
iurein. ¶ Nec huic fundamēto obstat illud quod subtiliter di-
cunt Doder. senē. q̄ ꝛz heres cogatur inuitus adire. tū per hoc
nō videtur grauare grauamine ꝛ̄fiderabili ex quo adit pericu
to fideicōmissarij. l. q̄ poterat. j. e. nec propter coactionē fuit in
uenta detractio quarte, sed vt heres inuitarek ad adeundū. p̄
pter tale cōmodū quarte. ff. restituta. institu. de fideicō. her. ꝛ sic
sustinerētur testamēta: propter quā publicam vtilitatē fuit sta
tutum q̄ testator nō possit. p̄hibere talē detractionē quarte. l.
q̄ de bonis. ff. ſi. ſ. ad le. falc. non aut ex eo q̄ heres cogi possit
ad adeundū. Quia respōdeo ꝛ fateoꝛ q̄ propter coactionē he-
redis nō fuit inuēta quarta trebelliānica, ſz coactio heredis be
ne est causa vt in eius recōpēsationē nō possit hodie trebel. pro
hiberi: que ratio cessat in fal. cū legatarij nō habeant ius cogē
di heredē inuitū. ¶ Quid tenendū in hoc disputabili articulo:
45 † Teneas cōmunē opi, ꝛ sic primā a qua in iudicādo ꝛ cōsulen-
do nō est recedēdū. Et. p ea facias duo bona ꝛ realia fundamē-
ta. ¶ Primo q̄ in. d. aut. ſz cū testator. ꝛ in corpore vñ sumitur
scilicet in. d. ff. ſi vero expressim. est expressa rō in ter. quare testa
tor possit prohibere detractionē fal. q̄ ſi heres noluerit pie agē
do adimplere hāc voluntatē testatoris per hoc testamentū nō
destituetur: q̄ hereditas deferet alijs p̄sonis enumeratis in di
cta aut. hoc amplius. que ratio militat etiā qñ prohibetur ꝺtra
46 ctio trebellia. † Sz sic est ꝙ in. l. corrigēte. est expressa ꝛ scripta
ratio: tunc ex idēritate illius rationis fit correctio ꝛ ius correc
torium extēdit. ff. ex his. in aut. de here. que ab intest. colū. ir. p̄m
Bal. in. d. aut. quas actiones. in. ſ. col. Pau. de ca. in. l. q̄ p̄is. C.
de fideicō. no. Rap. cu. in. l. cū mulier. per illū ter. ff. solu matr.
Jo. de imo. in. l. ſi vero. ff. de viro. ff. solu. matr. Ergo dicta iura
corrigētia in fal. ex ratione in eis expressa extēduntur ad trebel
lia. facit quod no. gl. in cle. auditor. in verbo beneficio. de reſcri.
ꝛ in cle. j. in verbo eligatur. de elec. ꝛ in. d. aut. vt hi qui obliga.
in prin. in verbo, ad curationem. cum ſimili. ꝛ tāto magis cum
appellatione fal. saltē largo sumpto vocabulo etiam treb. con-
tineatur vt supra pluries dictū est, ꝛ per istud fundamentū tol
luntur ea que superius in oppositū adducebantur. ¶ Scōo p
ista cōmuni opi. bene facit p̄out etiā volunt arguere Doder.
senē. hic: q̄ tenēdo cōmunem opi. q̄ testor ita possit prohibere
trebel. sicut falci. reducimur ad ius antiquum. l. xij. tabularum
quo iure legata oia ꝛ fideicōmissa vniuersalia integre debebān
tur absq̄ aliqua detractione. insti. ad leg. falc. ꝛ prin. ꝛ. l. verbis
47 leg. ff. de verb. signi. ꝛ sed sic est quod ctiā in correctoriis fit ext̄
sio quādo ita extendendo rediturad ius commune antiquum.
q̄ res de facili reuertitur ad primā naturā suam. Ita ōt gl. no-
meliōr de iure in. c. statutū. in verbo numerandū. de p̄eb. in. vj.
do. Anto. de bu. in. c. olim tibi. de verb. sign. do. Aller. in. l. ſi cō-
stāte. in prin. in. vj. co. ff. solu. matr. Ista nō possumus dicere in
48 articulo precedenti. ¶ Item cōmunem ꝛclusionem amplia
singulariter ſm do. Pe. Mathesi. in rep. dicte. l. filium quem
habentē. in pe. col. vbi dicit Bar. ꝛ Bal. istud non tāgere q̄ nō
solū testator potest prohibere trebel. sicut fal. vt dictum est imo
fortius ꝛ singularius si testator in testamēto p̄hibuit falc. satis
autē dicitur prohibuisse quartā trebellia. econtra, si testator. p̄
hibeat deduci quartam trebel. videtur autem prohibere falci.
Et istud ōt posse inferri ex verbis Bar. ꝛ Bal. in. d. aut. sed cū
testator. in. j. col. ad fin. ex verbis Bar. ꝛ hic arguendo a lege ad
testatorem. ff. disponat. in aut. de nup. vt sicut lex faciens mētio
nem de vna intelligitur etiam de alia. Jdē sit in testatore, ꝛ q̄
vbi est fal. intelligitur etiā esse trebellia. ꝛ econtra q̄ valde te-
neas cōdi. Subdit tū q̄ cutius est q̄ testator expresse dicat q̄
49 de omnibus relictis tam particularibus quam vniuersalibus
prohibet deduci fal. ꝛ trebel. ¶ Tu aduerte q̄ veritas istius
extensionis pendet ab illa noua opi. Rap. cum. quam ponit in
l. j. in vl. col. ff. de leg. j. nunquid falci. ꝛ trebel. idem in effectu re
putentur. quā opi. late examinaui in rubri. ff. eo. ꝛ si teneremus
illam opi. Rap. cu. Ista ampliatio procul dubio esset vera. Li-
cet istam ampliationē nō inueniā ab aliquo agnominatā: tamen
vt dem posteris materiā melius cogitādi, credo quod ista am-
pliatio nō sit vera: q̄ ter. in. d. aut. sed cum testator. ꝛ in corpore
vnde sumitur. ſ. in. d. ff. ſin vero expressim requirit q̄ testator ex
presse prohibeat, sed sic est q̄ prohibēdo detrebi falci. per hoc
expresse non prohibet detrahi treb. nec econtra est doctrina quā
50 tradit Ange. in. d. ff. ſin vero expressiꝛ q̄ qñ ler requirit aliqd
expresse fieri, ꝛ q̄ illud veniat ad derogationē iuris cōmunis,
est necesse q̄ specialiter expresse istud fiat. vt in ppōsito nostro, ꝛ
eandem doc. tradit idē Ang. in. ff. illud quoq̄. per illum ter. in
aut. de trie. ꝛ semiſ. co. iij. ꝛ sequit Lu. ro. in rep. aut. similiter. in
vlti. col. C. ad leg. fal. quāuis impugnent. d. Aleg. ꝛ Are. in. l. j. in
prin. ff. de vul. ꝛ pup. Sed ad p̄positū nostrum magis placet
51 doctri. Ang. † quia cum simus in materia correctoria certe per
tacitos aut subauditos intellectus non ꝺz induci iuris com-mu
nis ccrectio. vt inquit gl. in. c. cupientes. ff. q̄ ſi per. rr. de elec.
in. vi. ¶ Scōo moueoꝛ q̄ ſi vera esset ista ampliatio, sequerent
duo ſpecialia. Primum q̄. d. aut. sed cum testator. ꝛ in corpore
vnde sumitur. que corrigit in falci. q̄ extendatur etiam ad treb.
Scōm spāle esset q̄ testator prohibēdo detrabi fal. q̄ intelligat
52 etiam prohibere treb. vnde † cum etiam in exorbitantibus duo
specialia ꝛcurrere nō possint, vt est gl. in. l. j. ad ſi. C. de do. p̄mis.
ꝛ gl. in. l. cum post. ff. gener. ff. de in. do. multo minus poterit cō
currere in correctoriis ꝛ sic in materia nostra. Nisi tu diceres q̄
primū nō sit speciale ex quo ratio est expresse scripta in. l. corrigen
53 te. p̄out superius deduxi. ¶ Nunc istam cōem conclusionē sin-
gulariter limita non procedere in filijs primi gradus grauatis
de restituendo hereditatē alteri in quibus pater testator nō pōt
prohibere detractionem treb. Ita singulariter tenet Bald. in. l.
iubemus. in. j. ꝛ in. iij. col. C. eo. per illum tex. ibi licet testator hoc
iusserit vbi tex. vult q̄ testator non possit disponere q̄ liberi pri
mi gradus sibi computent fructus in trebel, qui alias essent cō-
putandi. Si igitur testator non potest hoc modo diminuere tre
bel. filijs ergo nec etiā potuerit eā in totum tollere seu p̄hibere.
ar. l. videamus. ff. pe. ff. de in lit. iur. Idem tenent Sali. ꝛ Paul.
de ca. in. d. l. iubemus. in prin. in. j. col. Donetur Sal. q̄ iura no
na aut. que volunt testatorem posse prohibere trebel. debent di-
stingui ꝛ declarari ſm iura vetera. l. sed ꝛ posteriores. ff. de legi-
bus. ꝛ sic debent distingui per. d. l. iubemus. in prin. Idem tenet
Sali. in. d. aut. sed cum testator. Lud. ro. hic ꝛ in consi. ccvj. inci.
licet ex communi conclusione. d. Aller. in consi. v. tertij vol. q̄ in-
cipit circa primum dubium videtur prima cōsideratione dicen
dum circa ſi. vbi hanc decisionem Bal. pro solenni refert ꝛ recu
sat contra eam consulere Raph. cuma. in consil. xxv. inci. Fran.
restituit dominam gerardam. in pen. col. licet non clare firmet.
¶ Contrarium voluit Cyn. in. d. l. iubemus. in prima oppo. vbi
tenet q̄ cum hodie testator possit prohibere treb. dicta aut. sed
54 cum testator. ꝛ dictum est supra. † Ita etiam potest disponere q̄
fructus computentur in treb. filijs primi gradus. Et sic quod.
d. l. iubem⁹. hodie sit correcta. Et sic illa lex i qua se fundat Bal.
loquitur secundum iura ff. rum ꝛ Codi. secundum que non po-
terit

terit prohibere trebellianica. vnde cum hodie sit secus: videtur
q̄ dicta. l. iubem⁹. hodie remaneat correcta. Jdē ꝛ latius tenet
Rap. cu. in. l. cohēredi. ff. cum filio. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ in. l. fidei-
commissaria. in pn. j. eo. idem tz do. Aller. sibi contrarius hic. et
in consi. lxvij. j. volu. q̄ incipit, consideratis bis que in themate
narrantur. in. ij. ꝛ iij. col. ꝛ in ſi. p̄tr. quinti vol. inci. perſpectis
consideratisq̄ bis omnibus. in. ij. col. Et est de mēte An. in ſ.
cxxv. incip. hoc est testamentum ꝙ petri. in penult. ꝛ vlt. col. iun
cto themate in quo loquitur in filijs primi gradꝰ instituti ꝛ
grauatis fideicōmisso vniuersali. Et ita etiā est de mente Bal.
in consi. cccxl. tertie partis. incip. super eo q̄ queritur an credē
55 dum sit scripture. circa ſi. ¶ Quid tenendum? Teneas istam
limitationē magis cōiter approbatā vt euitet correctio. d. l. in
bemus. qz legū correctio quantū fieri pōt est euitāda. l. precipi
56 mus. in ſi. cū vulgaribus. C. de app. ¶ Et pro ista limitatio-
ne addo bene facere: q̄ non videtur q̄. l. iubemus. loquēs in ca-
su speciali debeat corrigi p generalitatē legis none disponētis
q̄ hodie testator possit prohibere fal. ꝛ trebel. Cum habeam⁹
regulam q̄ iura noua generaliter corrigētia nunq̄ intelligunt
corrigere leges ponentes casus speciales. vt est glo. ordinaria ꝛ
approbata in. l. sciendum. in prin. ꝛ ibi Bart. in prima oppo. ff.
qui satisd. cogan. Et pro ista regula bene facit tex. in. l. in testa-
mentis. C. de test. ꝛ ibi Rap. Fulg. ad hoc no. iuncta. l. hac con-
sultissima. vbi glo. ꝛ doc. C. qui test, face. pos. Et ita habes bene
57 absolutam istam. ij. questionē Bart. ¶ Tertio ꝛ vltimo que-
rit Bar. an sicut hodie heres non conficiēs inuētarium perdit
detractionē fal. de legat. vt. ff. ſancim⁹. ꝛ. ff. si vero nō fecerit. in
aut. de her. ꝛ fal. col. j. ꝛ. c. raynaldus. ad fi. de te. Ita etiā perdat
hodie quartā trebel. de fideicommisso vniuersali. In quo pa-
su Rof. in libellis suis in tit. de senatusconsulto trebel. in. j. col.
in ver. circa primū querit. tenuit partē negatiuā, scilicet trebel
lianicā no perdi. Et eum sequitur Ja. de bel. late disputās huc
artic. in. ff. hinc nobis. in. xiij. q. in aut. de here. ꝛ fal. col. j. Oldr.
An. in. l. ſi. C. de in. deli. Jdem tenet Bar. hic qui in fi. dicit q̄
ita opi. videt sibi multum equa. Sequitur An. Sal. Paul. de
ca. ꝛ latius do. Aller. hic. idem tenet Bar. in. d. aut. sed cum te-
stator. in vlt. col. vbi dicit bonum verbum in practica ꝙ ita cō-
muniter observatur. Et ita pūctualiter consuluit Bar. in cōſi.
ij. q̄ incipit, dño Joanni ardizini de prouincia. Illas incipit,
omittendo alia queritur an heres qui omisit facere inuētariū.
Et idem Bart. in consi. ij. inci. Bona mente facit testamentum.
Jo. An. in addi. Spe. in tit. de instru. edi. ſ. dicta. super ver. nūc
dicamus. in addi. que inci. sed de trebelliāca dubitat. Bal. in. l.
filium quem habentem. in. xiij. col. C. fami. erc. Idem tenet Bal.
post. d. Ja. de castel. Dediolanensem ꝛ episcopum vicentinum.
in consi. ccxix. tertij volu. incip. In primo articulo videtur no-
bis. Et idem Bal. in consi. cclxiij. quinti vol. incip. Ad eviden-
tiam p̄emittendum est. Angel. ꝛ Jmo. in. l. j. ff. hec stipulatio. ff.
si cui plus quam per. l. falci. Et ibi refert Jmo. idē tenuisse Frā.
de rampo. in. d. aut. sed cum testator. ꝛ ibi etiam Angel. ꝛ idem
Angel. in. ff. si vero expressim. in aut. de here. ꝛ falci. col. j. Paul.
de cast. in. l. cum tale. ff. j. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in consi. cxliij. q̄
incipit, visa facti narratione satis longa in tertio quesito. Joā.
de ana. in consi. lxj. inci, visis ꝛ ponderatis bis que in facti narra
tione proponuntur. in secundo dubio. q̄ consilium est erroze in-
sertum inter consilia. d. Aller. in consi. lxvij. quarti vol. Idem te
net. d. Aler. in consil. xxix. quinti vol. inci. perſpectis considera-
tisq̄ bis omnibus. in. iij. colū. vbi dicit quod ista est communis
opin. ꝛ quod eam semper solitus est sequi legendo ꝛ consulendo.
¶ Potissimum fundamentum tenentium istā partem est: quia
in trebellianica iura antiqua non reperiunt immutata nec cor-
recta. Ergo inuiolata perdurant. l. precipimus. in ſi. C. de appe.
58 ꝛ. l. sancimus. C. de test. p̄sertim † cum in correctoriis, etiam ex
maioritate rationis, non est licita extensio ſm gl. ꝛ doct. in aut.
quas actiones. C. de sacrosan. eccl. ꝛ in. l. tam is. ff. de do. cau.
mor. Facit. l. si vero. ff. de viro. ff. sol. mat. Et maxime cum hic tra
ctetur de pena amissionis trebellianice. Et in penis non debet
fieri extensio de fal. ad treb. l. cum quidam. ff. de lib. ꝛ posthu. l. ſi
preses. ff. de penis. ꝛ in regula odia. de regu. iur. in. vi. ¶ Sed ad
hoc vltimum potest dici ſm Raph. cu. hic quod heres qui per-
dit detractionem trebellia. nihil perdit de proprio quia tractat
de lucro. l. j. C. ad leg. fal. ꝛ. l. patrem. ff. de his que in fraud. credi.
59 † Et aliud est pena: aliud perdere lucrum. l. titio centum. ff. j. ff.
de condi. ꝛ demon. Tu pondera ad hoc bonum tex. in. d. ff. si ve-
ro nō fecerit. in fi. in verbo ex falcidia lege lucrari. ¶ Ad idem
60 Jo. And. in loco p̄allegato, adducit rationem: † qz heres be-
redi suo non tenetur facere inuentarium sed solum creditoribꝰ
ꝛ legatarijs, sed fideicommissarijs vniuersalis reputatur heres.
l. ſi filius. ff. j. ff. quod cum eo. notat Bartol. in. l. j. ff. de illo. per il-
lum tex. vbi dixi. ſ. eodem. Et istam rationem refert ꝛ sequitur
61 Pau. de ca. in. d. consi. clxiij. Sed ista ratio non est vera: † quia
imo heres fideicommissario vniuersali tenetur reddere rōnē. l.
cum tale. ff. j. ꝛ ibi Ja. de are. Bal. ꝛ alij. ff. de condi. ꝛ demon. et
dicam etiam infra, ſz inuentarium censetur caput ꝛ fundamen
tum reddende rationis. ¶ Contrariam opi. quod imo per non
confectionē inuentarij perdatur treb. sicut etiam p̄ditur fal. te-
net Albe. galeo. in margarita sua in rub. de quarta treb. in ver.
queritur si non fecit inuentarium. Ja. de are. Bal. sibi cōtrarius
Jmo. ꝛ Rap. cu. in. l. cum tale. ff. j. ff. de condi. ꝛ de
imon. Richar. malum. Pe. Ly. in. viij. q. Bald. Sal. ꝛ Rapha.
Fulg. in. d. aut. sed cum testator. Jo. de imo. Flo. ꝛ Rapha. cu.
bic. Old. Lan. in consi. cxxxiij. incip. satis credo consonum ra
tioni. ꝛ ita cōsuluit ipsemet Bar. sibi cōtrarius in ſi. cxxxiij.
inci. lena mactareli. Ludo. ro. late in rep. dicte aut. similiter. C.
ad. l. fal. in. xl. speciali q̄ est vltimum pie cause inter vltimas vo
luntates. Pau. de ca. in. ſ. iulendo sibi ꝛtrarius in consi. ccix. in-
cip. super primo dubio fuerūt opiniones. Aug. de are. in. ff. ex-
traneis. inst. de here. ꝛ qua. dixte. vbi dicit ꝙ ista parte eo ad-
uocante fuit iudicatum in ciuitate Ferrarie. ꝛ idē Ang. de are.
in. ff. sed q̄ stipulationes. in vlt. q. inst. de fideicom. bered. ꝛ ibi in
fi. vbi dicit ita esse tenendum, ꝛ ꝙ ita vidit illo anno Ferrarie
obseruari do. Mathesi. in no. clviij. inci. no. ꝙ heres qui omit-
tit facere inuentarium. d. Pe. Mathesi. in rep. d. l. filium quē
habentem. in pe. ꝛ vlt. col. C. fami. erc. vbi dicit q̄ in questione
de facto vidit varia consilia doctorum pro ꝛ cōtra ꝛ quod qui-
dam asserebant primam opi. Bart. ꝛ sequacium esse communē
ꝛ seruandā. Sed ꝙ sibi non videtur ꝙ sit communis, ꝛ ꝙ vidit
aliosconsulere contrariū, ꝛ sic pro ista secunda opi. ꝙ quod ita
etiam tenuit Fran. tigri. de pisis, in cōsi. suo q̄ incipit, Bona
ventura facit testamentum, ꝛ q̄ propter tot autoritates putat
posse consuli contra Bart. Ita etiam tenent Mod. senen. bic,
qui dicunt ꝙ ita sequerent in consuledo ꝛ iudicando. Et sic cū
tot ꝛ tante sint autoritates doctorum ꝛtrarie hinc inde, articu
lus iste videt reddi valde ambiguꝰ. Pro ista secūda op. Bald.
in. d. aut. sed cum testator. in. j. col. adducit text. in. d. ff. ſancim⁹.
62 in versi. illo adiecto. vbi tex. vult ꝙ quod debent citari legatarij
ꝛ fideicommissarij si heres vult nō dānificari sed lucrari, ꝛ ma-
gis loquitur de fideicōmissarijs vniuersalibꝰ ꝙ de particulari-
bus: q̄ eorū magis interest: ergo si nullo modo factū est inuē-
tarium vel factū est nō citato fideicōmissario vniuersali: heres
non lucratur treb. ꝛ subdit Bal. q̄ illū text. nō ponderauerunt
doc. qui tert. aperte decidit hāc questionē ſm eū. ꝛ dicit Ange,
de are. in. d. ff. extraneis. ꝙ ad illum text. male potest respōderi.
¶ Alibi dicit Pau. de ca. in. l. cohēredi. ff. cum filio. in secunda
col. ff. de vulg. ꝛ pup. q̄ istam questionem habet de facto. ꝛ nisi
temerarium esset a tantorū do. decisione in consilijs deniare ꝙ
ipse teneret opi. Bal. ꝙ dictū ter. quē Bal. alleg. ꝛ plus nō ōt.
¶ Sed respōde ſm Jo. de imo. in. d. l. j. ff. hec stipulatio. quod
ter. in versi. illo adiecto. quē Bal. alleg. nō cōcludit in ppōsito:
q̄ ꝛ velit fideicōmissarij vniuersalem debere citari per heredē
in cōfectione inuentarij: non per hoc sequitur, ergo si eum non
citet vel nō faciat inuentarium: ergo debet perdere trebel. nam
etiam debet citari creditor vel legatarij ad pias causas aduer
sus quos heres nō detrahit quartā, nō ꝓpterea sequit q̄ pena
ibi imposita extēdat se ad trebellianicam, ꝛ potissime q̄ verba
non videntur ad illā adaptari vt dicā infra in tertio fundamē-
to. ¶ Secundo pro ista parte facit ſm Jac. de are. Bald. ꝛ Ra
63 pha. in. d. l. cū tale. ff. j. ꝛ ibidē Jmo. † nā heres grauatus de re-
stituēdo hereditatē tenet reddere rōnē fideicōmissario vniuer-
sali, vt ibi est tex. ꝛ Bald. no. in. d. l. filium quē habentem. ad fin.
Ergo tenetur qso ad fideicōmissarium vniuersalē cōicere in-
uētariū, q̄ est caput reddēdarū rationum. Sed caue. Ista nō
est bona ꝛsequētia nec Parisiensis heres tenet cōicere inuen-
tarium, ergo ſi non faciat, per hoc perdit trebelli. cum de treb.
hic non sit iure cautum. ¶ Tertio Sal. in. d. aut. ſz cū testator.
adducit bonam ꝛ valde coloratā rationē: in qua mihi videtur
q̄ cōsistat totum pondus p̄sentis dubitationis. Nam heres
non cōficiēs inuentarium ideo perdit fal. q̄ lex p̄sumit quod
tātum subtr. xerit de bonis hereditarijs quātum ꝛz falsi. vt di-
cit ter. in. d. ff. sancimus. ꝛ in. ff. si vero non fecerit. in aut. de her.
ꝛ fal. col. j. que ratio subtractionis eque sibi vēdicat locū in tre-
bel. ergo sicut heres non conficiens inuentarium perdit detra
ctionē fal. de legatis particularibus: ita etiaꝫ cadē ratione de-
bet perdere detractionē treb. de fideicōmisso vniuersali. ꝛ huic
rōni male pōt respōderi, ſm Ang. de are. in. d. ff. extraneis. in
64 vlt. colū. ¶ † Tu stringe fortius, nam cum illis iuribus sit ex-
pressa ratio in tex. ex illa ratione expressa etiā in correctoriis li-
cita est extensio ſm Bald. in dicta aut. quas actiones. in. ſ. col.
cum concordantijs quas dedi in articulo precedenti. De intel-
lectu illorum duoꝝ iuriuꝫ ꝛ an ratio in eis assignata sit finalis

Universidad de Deusto
Biblioteca

an solū impulsiua propter dictionem forte ibi positam. dim in l.j.§.si is qui. ccc.ff.e.t tenēdo q̄ sit ratio finalis. Ridē multū no. qō imperator in.o.§.sancim⁹. dicit qō vult prouidere ex eo q̄ heredes p subtractionē rerum hereditariarū tenebantur inducere falcidiam: vbi alias legi falcidie locꝰ nō esset: que ratio non hꝫ locū in fideicōmissario vniuersali: qz in illo etiam absq̄ subtractione reꝝ hereditariarū, semp̄ t indistincte locꝰ est trebellianice. Et sic ille ter. i. o.§. sancim⁹. qui in rōne ibi i ter. expreſ. videbat, p ista parte stringere, fortiter retorqueꝝ ad oppositū: cū ratio illa ibi expressa, non videbat locū habere in trebellianica. ¶ Similiter text. in. o.§. si vero non fecerit. stringit in oppositū: prout etiā ponderat. d. Aller. hic cū dicat heredē nō cōficiēte inuētariū dānificari t puniri q̄ teneaꝝ de suo ꝓprio creditoribus hereditarijs: ergo fortiꝰ debitur de bonis testatoris. ¶ Sꝫ ad hoc respondet domi. Allerā. circa fi. q̄ etiā olim heres tenebaꝝ vltra vires bn̄ditarias credi toribꝰ. l. que dotis. ff. fol. mat. Et tñ poterat detrahere treb. salt̄ vbi quarta supererat deducto ere alieno. l. z sine scriptura. C. e. Ergo consequentia quam facit Rapha. cuma. non est bona.

¶ Quinto mouet idē Rap. cu. qz senatusc̄ōsultū treb. induxit quartā trebellianicā ad instar falcidie, t eadem ratione. §. restituta. inst. de fideic. hered. Et plus est in fal. q̄ est fauorabilior q̄ in treb. vt pꝫ in l. in quartā. ff. ad. l. fal. Ergo argumētū negatiue a fal. ad treb. debet tenere, vt not. Dy. in. l. seruum filij. §. cum qui chirographū. ff. de leg. j. ¶ Sed ꝓdūt dicit do. Aller. hic ad fi. in correctoriis etiam ex maioritate rationis non fit extēsio vt not. gloss. t doct. in. d. aut. quas actiones. C. de sacrosanct. eccle. ¶ Serto t vltimo Lud. ro. in. d. repe. aut. similiter. dicit se nouissime ponderare de hac dubitatione casum apertū: quem miratur hucusq̄ a nemine fuisse aiaduersum in. o.§. si vero nō fecerit. ibi non tenebit fal. sed complebit legatarios t fideicōmissarios lꝫ moriēs substantiam transcēdat legatorum datio. qui text. ꝑm eum loquitur de fideicōmisso vniuersali, dupliciter inducēdo illum ter. ꝓximo qz si loquereꝝ de fideicōmisso particulari ter. esset superfluus: qz exprimēdo de legatarijs sꝫtis exprimit de fideicōmissis particularibꝰ per omnia equiparātis. l.j. ff. de le.j. t. l.j. t. ñ. C. cōia de leg. melius facit. l. t fideicommissum. ff. de lega. iij. merito tex. alle intelligitur de fideicommisso vniuersali. t sic de casu magis dubitabili. Secundo quia si ter. intellexisset de fideicommisso particulari repetissetꝫ in fin. verbū fideicommissoꝝ, sicut repetit verbum legatorū. Sed qz intellexit de fideicōmisso vniuersali: non repetit t in fi. qz fideicōmissum vniuersale non potest excedere substantiā testatoris: qz vltra vires hereditatis non est grauat⁹. l. si heres ab eo. j. e. Sꝫ iste sunt leues inductiones: quibus respondet vt p. d. Aller. hic.

¶ Quid tenēdum in tam ancipiti t vario passu? Aduerte q̄ fundamenta que facit Bar. in duab⁹ precedentibus questionibus videntur etiaꝫ militare in ista. iij. q. In illis cñ dicit Bar. qō fal. t treb. equiparantur per istum ver. qō autem. t. §. restituta. inst. de fideicommis. hered. vnde vigore parificationis legis antique, lex noua aliqd statuēs in vna, videtur statuere in alia. Jstud fundamentum etiam militare videtur in ista. iij. quest. ¶ Nec obst. subtilis responsio Bart. hic, quod ista parificatio procedit quando vigore testamēti cessat fal. qz tūc etiam cessat treb. secus quando fal. cessat ob aliud extrinsecum a testamento, puta ꝓpter defectū heredis qui non fecit inuentariū. Tūc lꝫ perdatur fal. non tamē cessat trebel. quia nulla lex dicit scōm eū. Jsta solutio Bar. licet subtilis non videtur posse procedere ꝓpter duo. ꝓximo: qz ista solutio non vadit ad. o.§. restituta. super cuius parificatione etiam Bal. se fundat in. j. questio. Secundo ter. in. d. ver. qō autē. formaliter dicit q̄ illuc qō pertinet cessat fal. Et sic tex. ibi videtur equiparare siue fal. pdatur vigore coactionis extrinsecus a testamento prouenientis, siue perdatur vigore testamenti. vnde tenendo primā partē tu potes dupliꝫ respondere supra scripto fundamēto etiā dato qō falci. t treb. simpliciter equiparentur. ꝓximo qō vigore talis eqparationis antique non fit extēsio in correctoriis, vt est materia nostra, vt dixi. t. in. j. q. Secūdo quod ratio expressa in. o.§. sancimus. non conuenit treb. nec etiam conueniunt verba. o.§. si vero non fecerit. vt supra late demonstraui. t sic non potest tractari de extensione: cū non militet identitas rationis, t verba non conueniant. l. iiij. §. toties. ff. de uam. infe. t. l. ita autem. in pzin. ff. de adminis. tut. Et per hoc puto tutius etiam tenere

primam partē q̄ p non confectionem inuentarij non perdatur treb. que non reperitur correcta nec in ea militat rō que assignatur in fal. t maxime qz deductis quibuscunq̄ in oppositū supra fuit congruenter respondsum, vnde non recedas a consulendo aut iudicando a prima opi. Bar. t sequacium.

1 ¶ Heres grauatus restituere hereditatē deductis legatis detrahit quartaꝫ, tam de legatis q̄ de fideicommisso vniuersali.

2 Filius grauatus de restituēdo hereditatem si decesserit sine liberis, an detrahat conditione euenīente quartam tam de legatis quam in fideicommisso vniuersali. An vero legata debeāt integra prestari.

3 Bar. opinionem totus mundus seruat, t ab ea in iudicando t consulendo non est recedendum.

4 Legatarius cui relicta sunt aliqua legata pura, t aliqua conditionalia qō debet prestare cautionem de restituendo quatenus plus accipit.

5 Fideicommissum vniuersale qō non equiparatur legatis particularibus.
Ter. in. l.j.§. si legata. ff. si cui plus quam per. l. fal. quod loquatur in legatis particularibus.

6 Legatum alimentorum annuum quod censeatur conditionale. t nu. 8.

7 Purum t purificatum equiparantur.

8 Fideicommissum quando est ꝓ parte purū t ꝓ parte conditionale: tunc fit contributio legatorū t fideicommissi vniuersalis in deductione quarte.

Idem pomponius. ¶ Heres rogatus restituere hereditatē: deducto legatis detrahit quartam tam de fideicommisso vniuersali, q̄ de legatis, facta eoꝝ contributione. b. d. vsq̄ ad. §. restituta. ¶ Mo. q̄ qñ heres grauat restituere hereditatē deductis legatis: talia verba nō importāt qō legata debeāt solida t integra prestari, lꝫ solū q̄ hꝰ possit ea pītare añq̄ hereditatē restituat. Et iō tūc fit ꝛtributio fideicōmissi vniuersalis t legatorū, t de vtrisq̄ deducit quarta. t quaten⁹ deducit de legatis dicit fal. quaten⁹ aūt deducit de fideicōmisso vniuersali dr treb. Et est vtilitas qz fal. detrahēda de legatis pditur per non ꝓfectionez inuētarij. sec⁹ in treb. ſm Bart. Ang. t alios hic. Jmo. in. l. quicccc. in. ij. col. ad fi. ff. e. Et originaliter Ly. in. l. filiū quē habentem. ad fi. C. fami. ercis. ¶ Jurta istū ter. querit Bart. de vtili t quotidiana qōne. † Tota die testatores faciunt testū, in quo vt plurimū faciūt plura t diuersa legata: deinde instituūt filium vel aliū hꝰdē vniuersalē, t si decesserit sine liberis: mandāt hꝰdi tatē restitui tali: puta titio, t sic hꝰs est grauat⁹ ꝺ restituēdo hereditatē sub ꝺditione si decesserit sine liberis. An iste ter. etiaꝫ tūc ꝓcedat vt contribuaꝫ fideicommissum vniuersale cū legatis, vt de oſb⁹ simul q̄rta detrahaf. An vo legata debeant integra prestari sine vlla detractiōe fal. t postea qñ ꝺditio euenerit de solo fideicommisso vniuersali detrahaf quarta treb. Bar. signāter tenet q̄ legata debēt solui integra, si vires hereditatis patiunt, t de eo q̄ supererit detrahif postea treb. purificata ꝺditione fideicommissi. ꝑ ter. in. l. pe. que incipit marit⁹. §. j. ff. ad. l. fal. t qz hoc videt fuisse de mente testatoris qui legata pure reliquit t sic prestanda incōtinēti, t sic videtur velle qō integraliter solnanē postq̄ fideicōmissum vniuersale reliquit in ꝺditionis euentū. t subdit bonū verbū in practica q̄ hoc etiā ꝺsuetudo obseruat, t q̄ iste text. t. l. q quadringēta. t ista lex marcell⁹. in pzin. loquūtur qñ fideicōmissum vniuersale est purū. t similiter legata sunt pure relicta. Ddē est ſm eū qñ legata sunt pura sꝫ fideicōmissum vniuersale est ꝑ parte purū t ꝓ parte cōditionale: adhuc fieret contributio fideicōmissi vniuersalis cū legatis per ter. in. l. ita tamē. §. ex asse. alias incipit, heres ex asse. j. e. t dicit Bar. q̄ ista sunt tenēda mentiꝰ qz sunt quotidiana. ¶ Jdē tenet And. hic qui dicit q̄ communis obseruantia totius mundi ita se habet, t q̄ nunc intelligis totam istam materiam scōm eum. cum Bar. etiam tenent Jo. de imo. do. Aller. t multum late t subtiliter Mod. senen. hic qui dicunt q̄ licet in puncto iuris opinio cōtra Bart. sit sustentabilis: tamen in cōtingentia facti noluerunt contra eum consulere: † qz a Barto. non est recedendum in iudicando t consulēdo ſm eos quoniā opi. Bar. totus mūdus obseruat ſm Ang. t Pau. de cast. hic. Contra Bar. tenent Sal. Pau. de ca. Ludo. ro. t do. Petr. de beru. hic. Rap. cu. in. l. qui quadringenta. in vlt. col. s. eo. t in. l. ita tamen. §. ex asse. j. eo. ¶ Dubitat Sal. per istum text. qui vult q̄ heres detrahat quartaꝫ de vniuerso patrimonio q̄ erat tpe mortis testatoris, t sic de fideicōmisso vniuersali t de legatis: pō aūt de solo fideicōmisso. d. l. pen. §. j. allegata per Bar. nihil facit ſm eū. Et plus nō dicit Pau. de ca. dicit q̄ lꝫ totus mundus seruet opi. Bar. q̄ tñ er erroꝛ. pcessit: qz lꝫ fideicommissuꝫ vniuersale sit cōditionale: non ꝓpterea videtur velle testō qō per hoc

4 per hoc legata pura integra soluanf: sicut † cum aliqua legata sunt pura aliqua ꝺditionalia. nā nō ꝓpterea videt testō velle q̄ legata pura integra soluanf nisi respectu pſentis tpis. Sꝫ legatarij debēt pītare cautionē de restituēdo quatenus plus accipiūt si ꝺditio existet. l. j. §. interdū. t. l. in quantitate. §. fed t si legata. ff. ad. l. fal. t vltra cū ter. l. l. j. §. si legata. t. §. idē iulia. ff. si cui plus q̄ p. l. fal. t si heres talē cautionē nō exigit a legatarijs qñ eis soluit nō dꝫ redūdare in ꝓeiudiciū fideicōmissarij vt ab eo trahaf q̄ erat a legatarijs detrahendū. Et dicit renēdū mēti: qz si casus occurreret posses cōsequi magnū honorē ſm eū. ¶ Jdē per ista iura pīesertim per. d. §. si legata. tꝫ etiā l. u. ro. cōtra Bar. t dt q̄ ter. in. d. l. pe. §. j. nō, pbat id ad qō allegatur per Bar. qz solum decidit qō heres portiones pēficientiū legatariorꝰ quibꝰ aliēta debebant teneaf fideicōmissario vniuersali restituere. d. Aller. hic respondet ad. d. §. si legata. t q̄ loquif in legatis particularibꝰ nō in fideicommisso vniuersali q̄ minime equiparaf legatis particularibꝰ, vt no. in. l. j. ff. de le. j. t in l. j. C. cōmu. de le. t dicit q̄ ter. in. d. l. pe. §. j. quem alle. Bar. pōt

6 ꝓ eo sic induci. † nā ibi loquif in legato alimentorū q̄ cēsetur esse annuū. l. pecunie. in fi. ff. de adimē. leg. t per ꝺsequens lꝫ ꝓ primo anno sit pup: tñ est, p sequētibus conditionale, vt habetur in. l. si in singulos. ff. de annu. leg. t in. l. stichū aut pamphilū. §. stipulatio. j. de verb. obli. t tñ ibi nō cōrībunnt legata t fideicōmissa: nec dicrū legatū defalcat: imo heres ibi cauet illud restituturum fideicōmissario finita causa alimentorū. Sꝫ certe in toto illo ter. de contributione verbū nullū. t solū decidit ille ter. q̄ in trebellianica deducit sors deputata, p alimētis fideicommissario vniuersali de restituenda portione alimentariorꝰ moriētis. ¶ Preterea ſm inductionē. d. Alleg. ibi legata alimētorū essent conditionalia saltem ꝓ sequētibus annis vt in iuribus per eū allegatis: ergo nihil faceret ad propositū Bart. q̄ loquif qñ legata sunt pura. ¶ Similiter Rap. cu. in. l. qui. ccc. in vlt. col. s. eo. dicit q̄ Bar. male intelligit. d. l. pe. §. j. q̄ ibi legata alimentorū essent relicta a matre testatrice que per fideicōmissum reliquerat hereditatē alteri sub cōditione si filia impubes decesſisset. Nā ibi alimenta non fuerunt legata in testamento matris, sꝫ mater virtute alterius oſpositiōis erat ad alimēta obligata, vt pꝫ in illo ter. ibi, ex persona testatricis, quicqd ibi glosseila dicat. Cū ergo mater ibi esset obligata: ideo i restitutione fideicōmissi facti a matre deducitur sors ꝓ o illis legatis alimētorū tanq̄ ex alienū. Sicut etiā in simi. in. l. si post missionem. t in. l. in quātitate. §. fi. ff. ad. l. fal. Nam si legata alimentorum fuissent relicta in testamēto matris: certe filia eius heres teneretur ex ꝓpria persona ex quasi contractu additionis sue. l. apud iulianum. §. fi. ff. quib. ex cau. in pos. ea. t. l. ex maleficijs. §. heres. ff. de act. t obli. non autem teneretur ex persona testatricis vt ibi ꝺt ilra. Et ita etiā illum ter. intelligit Pau. de cast. ibi. Et placet iste intellectus: qz alias onus soluendi talia alimēta transiuisset in fideicōmissariū vniuersalē, in. tra. l. fin. C. e. nō aūt ad heredem filie. ¶ Subdit tñ ibi Raph. cu. q̄ distinctio Bar. hic seruaretur in practica, t q̄ ita est tenendum. ¶ Adhibi etiam videtur qō. d. l. pe. §. j. non faciat ꝓ o Barto. in aliquo casu. nam Bar. loquif qñ fideicōmissum vniuersale erat conditionale: legata vero erant pura: neutrū ibi probatur nā in questiōe Bar. adhuc pēdebat cōditio fideicōmissi, sed ibi iā erat purificata cō

7 ditio. † vnde purum t purificatum equiparātur. l. qui de inoffitioso. ff. de inoffi. test. Are. in. l. ñ. §. fi. ff, de verb. obli. Item Bar.

8 loquitur quando legata erant pura, † sed ibi legata alimentorū saltem ꝓ sequentibus annis sunt conditionalia. d. l. in singulos. ff. de annu. leg. t. l, stichum. §. stipulatio. ff. de verb. oblig. t. l. cum hi. §. fi in annos. ff. de transact. ¶ Item fundamentū Bar. de mente testatoris non videtur esse bonum, dum Bart. arguit hoc modo: testator reliquit legata pure, t fideicommissum vniuersale sub conditione: ergo per hoc voluit legata integra prestari sine detractione fal. Certe ista illatio non sequitur necessario ex hoc. Jtē cōsunditur per istū tex. vbi testator voluit prestari fideicommissum deductis legatis. t sic de eo q̄ supereſt: quo casu maior videt cadere ꝑsumptio voluntatis testatoris: qō voluerit legata integra prestari. t tñ ter. decidit q̄ detrahatur falcidia de legatis, ꝑ rata cōtributiōis. Ergo forti⁹ in casu Bart.

9 ¶ † Propterea Bar. met fatetur q̄ quādo fideicommissum est ꝓ parte purum, ꝓ parte conditionale: tunc fit cōtributio legatorum t fideicommissi vniuersalis, per. l. ita tamen. §. ex asse. j. eo. t sic ꝓ vtraq̄ parte fideicommissi, t consequēter etiā ꝓ alia que est conditionalis, t tamē ibi poterit fieri separatio. t sic illud q̄ ibi dicitur quādo fideicommissum est ꝓ parte conditionale. Jdē videtur dicendum qñ fideicōmissum est in totum cōditionale arguendo de parte ad totum. l. que de tota. ff. de rei ven. t. l. in ratione. §. diligenter. ff. ad. l. fal. t. c. pastoralis. in pzin. ff. de officio delega. quando non est dare rationem diuersitatis.

1 ¶ Res subiecte restitutioni si alienentur per heredem, computantur ei in quartam.
Heres q̄ alienare pōt res subiectas restitutioni vsq̄ ad eius quartam, t tenet alienatio.
Item per filium vsq̄ ad eius legitimam.

2 Quarta trebellianica q̄ possit detrahi per heredem in certis rebus.

3 Alienatio facta de rebꝰ subiectis restitutioni ex necessitate ꝓ solvendo creditoribus aut legatarijs, quando valeat.

4 Res subiecte fideicommisso quod possunt per creditorem haberi ex primo decreto.

5 Res subiecta fideicōmisso quod possit alienari ꝓpter famē vel ꝓpter redemptionem ipsius heredis.

6 Res subiecta restitutioni si alienatur q̄ sterilis vel qz seruādo seruari non poterat, alienatio tenet.

7 Res subiecta fideicommisso alienari potest ex causa dotis vel donationis ꝓpter nuptias.

8 Res que subiacēt restitutioni ex substitutione pupillari quod possunt alienari per pupillum.

9 Substitutio pupillaris quod dicatur testamentum pupilli.
Testamentum non interdicit testatori alienationem bonorum suorum.

10 Substitutio pupillaris est merus fauor heredis.
Substitutio fideicommissaria vel vulgaris dicitur onus.

11 Alienatio facta per heredem de subiecta fideicōmisso vniuersali vel in diem certam quod sit nulla.

12 Alienata per heredem grauatum de restituendo an computentur heredi in legitimam vel quartam trebellianicam inuito fideicommissario.

13 Alienatio facta de res subiecta restitutioni quando fideicōmissum vniuersale est relictum sub conditione vel in diem incertā tenet t transit dominium donec cuenerit conditio.
Dies incertus habetur pro conditione.

14 Quū rerū subiectarū restitutioni sub cōditione vel in diē certum qō aduenīente conditione retransferatur in fideicommissum ipso iure absq̄ restitutione, t sibi competat rei vēdicatio.

15 Heres quā. d. possit vnam rem retinere ꝓ falcidia vel trebel.

16 Filius pōt habere suam legitimā in vna re quam velit arbitrio tamen boni viri nec pōt eligere rem meliorem sꝫ mediocrem.

17 Filius non potest eligere suam legitimam in rebus alteri in testamento patris legatis.

18 Filius non pōt eligere legitimam in rebus per testatorem alienari prohibitis quando supersunt alia bona non prohibita.

1 **Res que.** res subiacentes restitutioni si alienent per heredē: cōputent ei i quartā trebellianicā. Et ex hoc duo corollarie inferunt ex hoc tex. Primū q̄ heres pōt alienare res subiacētes restitutioni vsq̄ ad eius quartam, t tꝫ alienatio. Alias essi pinde esset acsi nō esset alienate, t sic imputarent in quartā. ¶ Adde quod multo magis possunt alienari per filium vsq̄ ad eius legitimā. auf. res que t in corpore vnde sumit. C. cōmu. de le. Et ratio est qz fideicōmissum est onus t granamē. l. cohe redi. §. cū filio. ff. de vul. t pup. ergo ipso iure detrahit de legitima. l. qñ in prioribus. t. l. sancimus. §. j. C. de inoff. te. Alias regulariter nō potest heres alienare bona subiecta restōni. l. ñ. §. sꝫ qz nostra. t. §. seq. C. cōmu. de leg. ¶ Ad istam regulā glo. hic addit tres alias fallētias. Ego ꝓplures alias posui in. d. l. ñ. §. sed qz nostra. t latius in. d. auf. res que. in primo no. Et in istis locis etiam posiu limitationes ad text. sing. l. ñ. §. fi. ff. de le. ñ. de quibus per. d. Allegā. hic. ¶ † Secundum correlarium infert ex hoc text. q̄ quarta potest detrahi per heredem in certis rebꝰ q̄ etiam no. gloss. hic in vltima parte, vbi referuo not. dicendum. ¶ Capio gl. vni. in verbo res que. quam diuide in tres partes principales. Jn prima glo. addit tres alias fallentias vltra fallētiam in tex. in quibꝰ res subiecte restitutioni possunt alienari cū effectu. Et sic remouet tres op. quas ꝓ ordinē formāt Bar. t Pau. de ca. Jn scōa qrit an alienatio rei subiacentis restōni valeat necne. Arguit ad ptes t recitat tres opi. t primā approbat. in tertia t vltima ꝓ viā no. qrit an quarta possit i vna sola re deduci. scōa ibi, Jtē nūqd tꝫ. tertia t vltia est ibi. Jtē est hic

3 argumētū. † Jn prima pte circa primā fallētiā qñ heres alienauit ex necessitate ꝓ solvēdis creditoribꝰ bn̄ditarijs aut legatarijs vꝫ alienatio: qz hꝰs cā facit ex ea necessitate, t ex ea nihil hꝫ: qz tale ꝓtiū nō quertif i ei⁹ vtilitatē. Jntelligē istā fallētiā qñ erat es alienū teſtōis: quo casu talis alienatio vꝫ t est irretractabilis. l. filiusfa. §. omi. in fi. ff. de leg. j. Erīa si tales res essent per testatorē exꝑsse ꝓhibite alienari t bona alia nō ꝓhibita nō sufficiūt ad satisfaciēdū, vt est ter. in. d. §. omi. vbi dixi. t text. no. i. l. pr filiū. in pn. t ibi Bar. ff. de le. iñ. t in. l. cū fideicō. ff. de fideic. lib. Si aūt erat es alienū ipsius heredis, t tūc valet alienatio

Universidad de Deusto
Biblioteca

quousq; res erat pmansura penes heredē postea reuocabitur.
4 ter. est no. in l. peto. §. predium. ff. de leg. ij. per† quē terr. dicunt ibi Bar. ⁊ Jmo. q; res subiecte fideicōmisso possunt p credito rē ex primo ⁊ scdo decreto haberi; ppter q; posset colligi fraus vt ibi per Bar. ⁊ alios. per Bar. in l. fi. §. ⁊ si prefatā. in. iiij. q. C. de iur. deli. ⁊ in auc. ei q. C. de bo. auth. iud. pos. in gv. colum. in ver. quero nunquid in reb⁹ prohibitis per testatorē alienari. et Bal. in l. ij. ad fi. C. si aduer. ven. pig. ¶ Amplia istam primam
5 fallē. gl. † vt procedat etiā qñ alienatio fieret ob aliam necessitatem imminentē: puta ppter famē, ⁊ sic ppter alimenta, vel propter r: dēptionē persone ipsius heredis, ꝺm Bar. in l. quemadmodū. C. de agr. ⁊ cēs. lib. xj. Bart. ⁊ alios in. d. auc. res que. vbi ordinarie diri. ⁊ est gl. xñ. q. ij. in. c. sacerdotū. ponit Ange. Jmo. Lud. ⁊ latⁱ⁹ do. Alex. ⁊ ¶ Oder. senē. hic. ¶ Necessitas enim non
6 subiacet legi. dicit tert. in. c. ij. circa fi. de obserua. iciu. ⁊ de consecr. dist. j. in. c. sicut. ¶ † Scōa fallentia gl. est qñ heres alienat ex necessitate incūbēte rei alienate: puta qz sunt res steriles, vel q̄ seruando seruari nō pñt: quo casu si nō alienaret, imputaret heredi. Et isto casu si pretium cōuerteret in vtilitatem suā cō-
7 putaret sibi in quartā. ¶ † Tertio fallit ꝺm gl. qñ alienaretur ex causa dotis vel donationis ppter nupt. auf. res que. C. commu. de le. vbi posui. xvij. ampliatiōes. ⁊. xv. limitatiōes ad istā
8 fallentiam. ¶ † Ultra gl. quarto limita predictā regulā prohibitiuā alienationis bonorū que subiacent restitutioni, vt procedat qñ bona subiacēt restitutioni vigore substitutionis fideicōmissarie. de qua loquitur iste titulus vel etiam vigore substitutionis vulgaris. secus autem qñ bona subiacent restitutioni vigore substitutionis pupillaris: qz illa non impedit pupillum bona ppria alienare: nec postea p substitutū potuerūt reuocari. l. j. §. ℔ nōnullos. in verbo aut substitutū cius querētes. ff. de tutel. ⁊ rat. distra. ꝺm Angel. Jmo. do. Alex. ⁊ ¶ Dod. senen. hic Bal. ⁊ Jmo. in l. si sub 2ditione. §. si seruū. ff. de here. inst. Bal. no. vbi limitat in. l. nec ei. §. eoꝝ. ff. de adop. Et vltra do. Alex. adde bonū terr. in. l. si a substituto. in pn. ⁊ ibi Bal. ⁊ Fl. ad hoc no. ff. de le. j. Bar. in repe. l. si arrogator. in. iiij. op. si est repetitio Bar. ⁊ ibidem Raph. ful. in. ij. col. ff. de adop. Pau. de ca. in. d. auc. res que. in. j. col. Aret. in l. ij. ad fi. prin. ff. de vul. ⁊. ⁊ pupilla.
9 Ratio huius fallētie est duplex. ¶ † Prima: qz substitutio pupillaris dicit esse testū ipsius pupilli. l. patris ⁊ filij. in princ. ff. de vulg. ⁊ pup. l. papi. §. sed nec impuberis. ff. de inoff. testa. c. si pater. de testa. in. vj. Sed testamentum non interdicit testatori alienationem bonorum suorū. l. cum hic status. §. ait oratio. ff.
10 de do. inter vi. ⁊ vgo. ⁊. c. cū marthe. de cele. missa. ¶ † Secunda ratio est: qz substitutio fideicōmissaria vel vulgaris dicitur esse onus ⁊ grauamē heredis. l. coheredi. §. cū filio. ff. de vul. ⁊ pup. Jdeo illa impedit alienationē bonoꝝ. Sz substitutio pupillaris est merus fauor ⁊ puisio filij pupilli, vt in iuribus palle. vñ si per eā impediret alienatio efficeret onus ⁊ grauamē. ⁊ ita habes expeditam totam primam partē glos. ¶ In secunda parte
11 principali gl. facias duas principales cōclusiones. ¶ † Prima est q; si fideicōmissum vniuersale est puꝝ vel in diē certā relictū tūc alienatio per heredes facta est nulla, vt. l. fi. §. sed qz nostra. C. commu. de le. que non corrigit istum terr. vt dicit gl. ⁊ male: eo qz iste. §. loquit qñ heres alienat vsq; ad quartā trebel. ⁊ sic casu premisso, vt dixi in ter. ⁊ talia alienata cōputanē in quartaꝫ heredi etiam inuito: etiā si heres vellet bona alienata redimere ⁊ fideicommissario restituere. Cum ius iam sit quesituꝫ ipsi fideicōmissario, ꝺm Ang. Jmo. ⁊ latⁱ⁹. do. Alex. hic. ⁊ Ang. in. l. in quartā. ff. ad. l. falci. Quis ziū ⁊ male teneat Ludo. ro. hic. ⁊
12 Jmo. sibi cōtrariⁱ⁹ in. d. l. in quartā. vt habes hic p. d. Alex. ⁊ latius p ¶ Dod. senen. hic. ¶ † Itē talis cōputatio alienatorū in quartā fit etiam inuito fideicōmissario: qñ alienatio non fuisset malitiosa nec de re pīudiciali arbitrio iudicis: ne heres q̄ alienauit vsq; ad quartā suā vereꝫ in causa euictionis, ꝺm Bar. et alios hic. Jn legitima vo obita iure nature multo magis alienata debēt indistincte cōputari inuito fideicōmissario cū fit magis debita filio q̄ trebel. ⁊ sic vt magis subueniaꝫ filio qui alienauit, vt non teneaꝫ emptori de euictione, vt innuit ter. cū gl. in. §. quāobrē. in auf. de rest. fidei. col. ix. ℔ Pau. de cal. hic i fi. Are. in consi. xvij. inci. visa ⁊ discussa consultatione. in pe. col.
13 cū concordantiꝰ per eū allegatis. ¶ Secunda cōclusio est † qñ fideicommissum vniuersale est relictū sub cōditione vel in diē incertā que habeꝫ p conditione: cū habet se ad esse ⁊ non esse. l. dies incertⁱ⁹. ff. de condi. ⁊ demon. Et tunc interim medio tempore ꝫ alienatio ⁊ trāsit dñium: qz ante restitutam hereditatē nullū ius est trāslatū in fideicōmissariū, ℔ dñiū est apud heredē. Jdeo illud pōt in aliū trāsferre. Et ita etiā tz gl. in. l. cū pater. §. libertis. ff. de leg. ij. ⁊ in. §. quamobrē. vbi facit bonⁱ⁹ ter. in auf. de resti. fideicom. col. ix. Sed adueniente conditione fideicommissi, dominium trāsfertur ipso iure in eum cui debet fieri restitutio fideicommissi ⁊ competit sibi vendicatio. vt. d. l. fi. §. sinautem sub conditione. que in hoc inducit ius nouum, vt dicit gl. hic, ⁊ ibi. ¶ Nec in hoc auf. res que. aliquid addit ad prohibitionē alienationis, sed excipit aliquos casus speciales a pro-
14 hibitione: quicquid dicat glo. in prima opi. ⁊ male. † Item hoc casu non est necessaria aliqua restitutio eo qz heredē alienando abstulit sibi potestatē restituendi: merito eius restitutio nō deideratur, vt. l. si heres institutus. §. j. ff. eo. ꝺm gl. ⁊ Bar. hic in fi. ⁊ glo. in. d. l. fi. §. sed quia nostra. ⁊ ibi Bar. ⁊ glo. in. §. ℔ qz. inst. de fideicom. ber. ⁊ gl. ⁊ Bar. in. l. pe. §. j. C. c. licet Raph. cu. refe rat Ja. de are. ⁊ Albe. de ro. tenere quod saltem requiratur restitutio verbalis cū illa possit fieri. l. restituta. in prin. j. c. Et idē tenet Sal. in. d. l. fi. §. sinautem sub conditione. ⁊ male vt etiā p do. Alex. hic, qui dicit qð vidit opi. huius gl. seruari in practica. ⁊ dicit Ang. hic, q; ita practicaf in iudicijs ⁊ in scholis. Et sic hic est vnⁿ casus specialis in quo ipso iure transit dominiuꝫ in fideicommissarium vniuersalem, ⁊ sibi cōpetit rei vēdicatio ante factā aliquā restitutionem re aut verbo, scz qñ heres alienauit, ⁊ sic nō potest amplius rem alienatā restituere. sicut qñ heres contumaciter se absentauit, vel quādo mortuⁿ est sine herede: quibⁱ⁹ casibus etiam ipso iure transit dominiū in fideicō-
15 missariū absq; aliqua restitutione etiam verbali, vt est ter. in. l. pen. §. cū autem. C. c. ¶ † Jn vltima parte glos. dic qð heres nō potest in vna re falcidiā vel trebellianicā retinere nisi de voluntate fideicōmissariꝰ: vel nisi iudex cuius arbitrio relinquitur ex equitate quartam in vna re assignauerit, vt plene per Bartō. ⁊ alios in. l. quartam. ff. ad le. fal. per oēs in. l. filium quem habentem. C. fami. ercis. per glo. ⁊ doct. in. c. raymutius. ⁊ ibi do. Alb. in pe. ⁊ vl. col. de test. cum multis cōcordantiꝰ hic traditis per
16 do. Alle. † Jn legitima debita iure nature videtur esse speciale ꝺm Ja. de are. Cy. ⁊ Jmo. hic. vt filius possit in qua re vult eaꝫ deducere: cum cēseatur in legitima creditor sicut ⁊ patronus. l. si patronus. in prin. ff. de don. iuncta. l. si quis legatum. §. fi. ⁊ ibi gl. no. ff. de fal. Ergo ꝺz esse in electione creditoris quam rē eligat pro satisfactione, vt. l. creditoris arbitrio. ff. de distr. pig. qð est valde notandū ꝺm Jmo. hic. in fi. intellige sane q; filiⁱ⁹ debet habere legitimā in re quā velit: est verū, arbitrio tamē boni viri ⁊ sic iudicis. l. nō amplⁱ⁹. §. fi. ⁊. l. seq. ff. de lega. j. ⁊ l. scimus. in prin. ff. de inof. test. ⁊. l. ij. C. qñ ⁊ qui. quar. pars debe. lib. x. scōm Bar. in. l. fiⁿ quoꝝ. ad fi. prin. ff. de here. insti. cum concordantijs additis per. d. Aller. hic. Et vltra cū p Bald. in. l. cū alienā. in vlt. col. C. de leg. ⁊ in consi. clxvij. quinti vol. inci. quidā Frātūc carens filijs. in. ij. col. Ang. in. l. si ex morali. §. est autez. ff. de pecu. Are. in consi. clvj. inci. Diligenter visis ⁊ consideratis. in
17 vl. col. item filius pro sua legitima non pōt eligere rem meliorem, sed ꝺz eligere mediocrē arbitrio iudicis, ꝺm Ja. de belui. in auf. de resti. ⁊ ea que par. in prin. in. iij. q. col. iij. Bal. i. l. filiū quem habentē. in. xñ. col. ⁊ ibi Sal. in. viij. col. C. fam. ercis. tz contrariū sub dubio forte: tz idem Bal. in. l. ij. C. ad. l. fal. † Itē non
18 potest filius eligere legitimam suam in rebus alteri in testamēto patris legatis: qz pater potest legare cui vult, dūmodo filio remaneat sua legitima. ita signāter tz Bal. in rub. ff. de re. di. in j. col. in fi. ⁊ in. l. nō amplius. §. fi. ⁊ ibidem do. Aller. ff. de lega. i. Etidem. d. Aler. hic, ⁊ in. l. in quartā, in. xiij. col. ff. ad. l. fal. Idē tenet Jo. de imo. lz Bal. nō alleget in consi. cxij. incip. in causa que vertitur ⁊ versa est inter ser Ja. in pe. col. ad fi. quāmis contrarium teneat Pau. de ca. nō faciens de Bald. mentionem in consi. cclxiij. quem refert. d. Aler. in. d. l. non amplius. §. fi. Ego pro ista conclusione addo bene facere † q; filius nō potest eligere legitimā suam in rebus per testatorem specialiter prohibitis alienari: quādo quidem supersunt alia bona non prohibita alienari ꝺm Pau. de ca. in cōsi. xvij. inci. in causa que vertitur Parme, in. g. col. Limita signāter: nisi pater omnes meliores res legasset ⁊ deteriores remansissent ꝺm do. Aler. in. d. l. in quartam. in xiij. col. ⁊ do. Alerā. hic. Et per ista cum laude Dei est impositus finis huic. §. Jason Papie, Anno. 1505. xiij. Augusti. ⁊ summabat Joan. Thom. stradella Pontremulensis Doctor 1520. Mense Februari.

Finis secunde partis Cōmentariorum Jasonis Mayni Mediolanensis in Infortiatum.

Series Cbartarum.

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg bbb iii kkk lll mmm nnn o/10 ppp qqq rrr sss ttt vvv ẋẏz yyy 333 Aaa Omnes sunt quaterniones, preter 333 ⁊ Aaa ternionem.

Lugduni,

Excudebat Claudius Seruanius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca